~~7706. y. c. 14. 4. A. 8.~~

1508, ~~4 a 2~~
30 a 2.
IV 9

Decretalia Gregorii IX. (cum glossis)

Venetiis

1500 (9. Apr.)

Hain 8039*

(I 2 pg 522)

Cum priuilegio

Tabula omnium rubricarum cū suis capitulis: oia p alphabetum posita ⁊ ad loca sua p ordinē remissa.

Jn noīe sancte trinitatis amē.

Actoritate ⁊ vsu palij.

char. 37
Ad hoc char. 37
Ad honorem dei char. 37
Cum super char. 37
Cum sis char. 38
Ex tuarum char. 37
Nisi specialis char .36
Quia nos. char. 38

Alienatiōe iudicij mutādi causa fcā char. 83
Ex quorundam char. 83
Ex parte char. 83

Arbitris char. 83
Cuz tēpore char. 84
Cum dilectus char. 84
Cum olim char. 84
Contingit char. 84
Cum a nobis char. 85
Compromissum char. 86
Dilecti char. 84
Ex parte char. 85
Exposita char. 85
Jnnotuit char. 85
Non sine char. 84
Peruenit char. 84
Per tuas char. 85
Sane char. 84

Appellationibus recusationibus: ⁊ relationibus char. 145
Ad nostram char. 145
Ad hec el primo char. 145
Ad presentiam char. 146
Ad hec el secūdo char. 147
Ad hec el terzo char. 148
Ad hec el quarto char. 148
Ad aures char. 148
Ad audientiam char. 148
Accepta char. 148
Ad hec el quinto char. 148
An sit char. 149
Bone memorie char. 151
Cum sit romana char. 145
Cōsuluit el primo char. 146
Cum teneamur char. 146
Cōsuluit el secūdo char. 146
Cum parati char. 147
Constitutis char. 147
Consuluit el terzo char. 148
Cuz in ecclesia char. 148
Cōstitut⁹ el pmo char. 148
Cōstitutus el scō char. 150
Cum cessante char. 153
Cum speciali char. 153
Cum cām char. 154
Dilecti el pmo char. 145
De appellatiōib⁹ char. 146
De prioze char. 148
Directe char. 148
Dilecti el secundo char. 151
Dilectis char. 152
Dilecto char. 154
Dilecti el terzo char. 155
Ex rōne char. 146
Ex parte el primo char. 150
Ex insinuatione char. 150
Ex pte el secūdo char. 155
Inter cetera char. 145
Intimasti char. 155
Interposita char. 155
Jnquisitioni char. 156
Neminimus char. 146
Nouit ille char. 146
Nicolao char. 154
Oblate char. 152
Personas char. 145
Peruenit el pmo char. 146
Preterea el pmo char. 147
Proposuit char. 147
Peruenit el scō char. 148
Postremo char. 148
Preterea el scō char. 148
Pastoralis char. 151
Per tuas char. 157
Questioni char. 145
Qua fronte char. 147
Quia nos char. 148
Reprehensibilis char. 147
Si duobus char. 146
Sup eo el primo char. 146
Sup eo el scō char. 146
Suggestum char. 146
Secundo char. 149
Sepe contingit char. 149
Significauit char. 150
Significantibus char. 150
Solicitudinem char. 151
Sua nobis char. 155
Significante char. 155
Si iustus char. 156
Ut nostrum char. 152
Ut debitus char. 153
Una snia char. 156

Accusationibus ingsitionibus ⁊ denunciationibus char. 243
Accusasti char. 243
Ad petitionem char. 246
Accedens char. 246
Cum.p. char. 244
Cum dilecti char. 245
Cum oporteat char. 245
Cum dilectus char. 246
De his char. 243
Euidentia char. 244
Ex parte char. 244
Illa char. 243
Jnquisitionis char. 246
Licet char. 244
Neminimus char. 244
Nulli char. 243
Omnipotens char. 243
Olim char. 248
Prelatorum char. 248
Qualiter el pmo char. 245
Qualiter el scō char. 247
Repellantur char. 243
Si legitimus char. 243
Si quis char. 243
Si constiterit char. 244
Super his char. 245
Sicut char. 247
Veniens char. 244

Adultatis ⁊ reiterātib⁹ baptisma char. 261
A nobis char. 261
Consultationi char. 261
Ex litterarum char. 261
Preterea char. 261
Quidam char. 261
Tue fraternitati char. 261

Adulteriis: ⁊ stupro char. 261
Intellexim̄us char. 265
Maritis char. 265
Peruenit char. 265
Si seduxerit char. 265
Si vir char. 265
Significasti char. 265
Tua char. 266

Bigamis nō ordinandis char. 50
A nobis char. 51
De bigamis char. 51
Debitum char. 51
Nuper char. 51
Quia circa char. 51
Super eo char. 50
Ubi bigami char. 50

Baptismo ⁊ eius effectu. char. 215
De quibus char. 215
Debitum char. 216
Licet char. 216
Maiores char. 215
Nō vt apponens char. 216
Si quis char. 215

Compilatio decretaliū gregorij. ix. char. 2

Constitutōib⁹ char. 4
Canonū statuta char. 4
Cognoscentes char. 4
Cum omnes char. 4
Cum accessissent. char. 5
Cum.M.ferr. char. 5
Ecclesia char. 5
Ex litteris char. 6
Ex parte episcopi char. 6
Nā cōcupiscentiā char. 4
Ne innitaris char. 4
Que in ecclesiarū char. 5
Quoniam char. 6

Translato char. 4

Consuetudie char. 15
Ad nostram char. 15
Consuetudines char. 15
Cum inter char. 16
Cum olim char. 16
Cum venerabilis char. 16
Cum dilectus char. 16
Cum ꝓsuetudinis char. 17
Cum tanto char. 17
Ex litteris char. 15
Ex parte char. 17
Quanto char. 15

Corpore viciatis ordinādis vel non char. 50
Cum de tua char. 50
De presbytero char. 50
Ex parte el pmo char. 50
Ex parte el scō char. 50
Exposuisti char. 50
Significauit char. 50
Thomas char. 50

Clericis peregrinis char. 51
Inter char. 51
Tua char. 51
Te nobis char .51
Tue char. 51

Causa possessionis ⁊ proprietatis char. 99
Ad vltimum char. 99
Cum ecclesia char. 100
Cum super char. 100
Cum dilectus char. 101
Cum olim char. 101
In causa char. 101
Pastoralis char. 100

Susceptis char. 99

Confessis char. 110
Cuz monasteriū. char. 110
Cum super char. 10
Ex parte char. 101

Clericis peregrinātibus char. 156
Conquerente char. 156

Confirmatione vtili vel inutili char. 156
Ad nostram char. 157
Bone char. 156
Cum dilecta char. 156
De ꝓfirmatōibus char. 156
Examinata char. 157
Ponecta char. 157
Si quis char. 156
Sua nobis char. 157
Venerabilis char. 157

Cohabitatione clericoruz ⁊ mulierum char. 159
A nobis char. 160
Clericos char. 159
Jnhibendum char. 159
Quesitum char. 160
Si quisquam char. 159
Sicut char. 159
Super eo char. 159
Si autem char. 159
Tua char. 159
Uestra char. 159

Clericis coniugatis. char. 160
Cum olim char. 160
Cum decorem char. 160
Diuersis char. 160
Ex parte char. 160
Quod a te char. 160
Joānes char. 160
Si qui char. 160
Sane el pmo char. 160
Sane el scō char. 160
Ut consultationi char. 160

Clericis nō residentibus in ecclesia vel prebenda char. 160
Ad audientiam char. 162
Conquerente char. 161
Cum dilectus char. 162
Cum ad hoc char. 162
Clericos char. 162
Decetero char. 161
Ex gestis char. 161
Ex pte el pmo char. 161
Ex tue char. 161
Ex pte el scō char. 161
Fraternitati char. 161
Jnter quattuor char. 161
Non liceat char. 161
Perlatum char. 161
Quia nōnulli char. 161
Qualiter char. 161
Tue char. 161

Clerico egrotante vel debilitato char. 167
Cum percussio char. 167
Consultationibus char. 168
De rectoribus char. 167
Ex parte char. 168
Presbyterum char. 167
Tua nos char. 167

Concessione prebēde ⁊ ecclesie non vacantis. char. 169
Accedens char. 171
Cum nostris char. 170
Cum super char. 170
Constitutus char. 171
Cum dilecta char. 171
Dilectus char. 171
Ex pte char. 171
Ex tenore char. 171
Litteras char. 170
Nulla char. 169
Proposuit char. 169
Post electionem char. 170
Postulastis char. 171
Qui in vinorum char. 169
Quia diuersitatē char. 169
Relatum char. 169

Commodato char. 176
Cum gratia char. 176

Conuersione ꝓiugatoruz char. 197
Ad apostolicam char. 198
Accedēs char. 199
Cum sis char. 197
Coniugatus char. 197
Consuluit char. 198
Clarissimus char. 198
Constitutus char. 198
Dudum char. 199

3000000009

Er publico char. 197
Er parte el primo char. 197
Er parte el ſo char. 198
Gaudemus char. 199
Mulier char. 199
Preterea char. 197
Placet char. 198
Quidam char. 197
Sane char. 197
Significauit char. 199
Uxoratus char. 197
Uerum char. 197
Ueniens char. 198

Quuerſione infidelium char. 199
Er litteris char. 199
Laudabile char. 199

Quelis mõachoꝝ ⁊ aliorũ religioſoꝝ char. 205
Ad audientiam char. 205
Dilectus char. 205
Er parte char. 205
In eccleſijs char. 205

Quſib⁹ ⁊ exactiõib⁹ ⁊ p-curatõib⁹ char. 209
Auctoritate char. 212
Cum apoſtolus char. 209
Cum clerici char. 210
Cum inſtantia char. 210
Cum olim char. 211
Cum venerabilis char. 211
Cum nuper char. 211
Cum canonicis char. 212
Eccleſijs char. 209
Ea que char. 210
Er parte char. 210
Grauis char. 210
Innouamus char. 210
Licet char. 209
Omnis char. 209
Olim char. 211
Peruenit char. 209
Prohibem char. 209
Preterea char. 209
Procurationes char. 211
Quanto char. 210
Sancitum char. 209
Scientes char. 209
Significauit char. 210
Sopite char. 210
Super eo char. 211
Uenerabili char. 211

Quſecratiõe eccleſie vel altaris char. 212
Ad hec char. 212
Aqua char. 212
Cum ſis char. 212
Conſuluiſti char. 212
Cum ſicut char. 212
Ligneis char. 212
Propoſuiſti char. 212
Quod in dubijs char. 212
Si eccleſia char. 212
Tua char. 212

Quelebratione miſſaꝝ ⁊ ſacramento euchariſtie ⁊ diuinis officijs char. 212
Conſuluiſti char. 213
Conſilium char. 213
Cum marthe char. 213
Cum creatura char. 215
De boie char. 214
Er parte char. 213
In quadam char. 214
Litteras char. 215
Preſbyter char. 212
Pernicioſus char. 215
Quidam char. 213
Te referente char. 215
Sane char. 215
Uolentes char. 214

Quitodia euchariſtie criſmatis ⁊ aliorũ ſacramẽtorum char. 217
Relinqui char. 217
Statuimus char. 217

Quandeſtina deſponſatõne char. 226
Cum inhibitio char. 226
Quod nobis char. 226
Si quis char. 226

Quditionibus appoſitis in deſponſatione vel aliis ꝛctibus char. 227
Cum ſit char. 227
De illis char. 227
Per tuas char. 228
Quicunq; char. 227
Super eo char. 228
Si conditiones char. 228
Uerum char. 227

Quniugio leproſoꝝ char. 230
Litteras char. 230
Peruenit char. 230
Quoniam char. 230

Quniugio ſeruorum char. 230
Ad noſtram char. 231
Dignum eſt char. 230
Licet char. 231
Propoſuit char. 231

Qugnatione ſpirituali char. 231
Contracto char. 231
Er litteris char. 232
Martinus char. 231
Si vir char. 231
Super eo char. 232
Tua char. 232
Utrum char. 231
Ueniens char. 232

Qugnatione legali char. 232
Si qua char. 232

Quſanguinitate ⁊ affinitate char. 233
De infidelibus char. 234
Er litteris char. 233
Non debet char. 234
Quod dilecto char. 233
Quod ſuper char. 234
Qz circa char. 234
Super eo char. 233
Tua no. char. 234
Uir qui char. 234

Qlumniatoribus char. 248
Cum fortius char. 248
Cum dilectus char. 248

Quericis pugnantibus in duello char. 267
Henricus char. 265
Porro char. 265

Quimie falſi char. 269
Ad audiẽtiã char. 269
Ad falſarioꝝ char. 270
Accedens char. 270
Dura char. 269
Er ſcia char. 270
Falſidicus char. 269
Licet char. 269
Quam graui char. 270
Super eo char. 269

Quluſione detegenda char. 271
Audiuimus char. 271
Crimina char. 271
In tantum char. 271
Scripta char. 271

Querico venatore char. 271
Epiſcopum char. 271
Omnibus char. 271

Querico percuſſore char. 271
Continentia char. 271
Preterea char. 271

Preſentium char. 272
Si quis char. 271

Querico excommunicato depoſito uel interdicto miniſtrante char. 272
Apoſtolice char. 173
Clerici char. 272
Fraternitati char. 273
Illud char. 273
Latores char. 272
Poſtulaſtis char. 273
Propoſuit char. 273
Si quis el primo char. 272
Si quis el ſcõo char. 272
Si celebrat char. 273

Querico non ordinato miniſtrante char. 274
Er litteris char. 274
Si quis char. 274

Querico per ſaltum promoto char. 274
Tue char. 274

Dlationib⁹ char. 97
Dilecti char. 97
Erpoſuit char. 97
Littere char. 97
Preterea char. 97

Dlo ⁊ contumacia char. 105
Ad hoc char. 106
Cauſam char. 106
Cum dilecti char. 107
Cum olim char. 107
Contingit char. 108
Er litteris char. 106
Finem char. 106
Prout char. 106
Ueritatis char. 107
Uenerabilis char. 108

Dpoſito char. 176
Bona fides char. 176
Grauis char. 176

Dnatõib⁹ char. 181
Apoſtolice char. 182
Ceterum char. 182
Cõſultatiõib⁹ char. 182
Cum dilecti char. 182
Fraternitatem char. 182
Inter dilectos char. 182
Prudens char. 181
Per tuas char. 182
Paſtoralis char. 182
Propter char. 183

Decimis primitijs ⁊ oblationibus char. 190
Ad audientiam char. 191
Ad hec char. 191
Ad apoſtolice char. 191
A nobis char. 192
Cõmiſſum char. 190
Cum homines char. 190
Cum ſint char. 191
Cum cõtingat char. 193
Cum in tua char. 193
Cum non ſit char. 193
Decimam char. 190
Dilecti char. 191
De terris char. 191
Dudum char 193
Er multiplici char. 190
Er parte el primo char. 191
Er parte el ſcõo char. 192
Er tranſmiſſa char. 192
Er parte el terzo char. 192
In aliquibus char. 193
Interdicimus char. 194
Licet char. 191
Nouum char. 190
Nuncios char. 190
Nuper char. 193
Non eſt char. 192
Peruenit char. 190
Parochianos char. 191
Prohibemus char. 191

Paſtoralis char. 272
Quoniam char. 191
Quãuis char. 191
Suggeſtum char. 191
Tua el primo char. 192
Tua el ſcõo char. 192

Deſponſatiõe impuberum char. 224
Acceſſit char. 225
A nobis char. 225
Atteſtationes char. 225
Ad diſſoluendũ char. 226
Continebatur char. 225
De illis el primo char. 225
De illis el ſcõo char. 225
Duo char. 226
Er litteris char. 226
Litteras char. 225
Puberes char. 225
Tua char. 124
Tue char. 226
Ubi nõ eſt char. 225

Duotijs char. 240
De illa char. 241
Deus char. 241
Er litteris char. 240
Gaudemus char. 241
Porro char. 240
Queſiuit char. 240
Quanto char. 241
Si qua char. 240
Significaſti char. 240

Dnatiõibus inter virũ ⁊ vxorem ⁊ de dote poſt diuortium reſtituenda. char. 241
De prudentia char. 242
Donatio char. 242
Et ſi neceſſe char. 242
Mulieres char. 241
Nuper char. 242
Plerunq; char. 242
Per veſtras char. 242
Significauit char. 242

Delictis puerorum char. 271
Pueris char. 271
Referente char. 261

Qlectõne ⁊ electi poteſtate char. 19
Auditis char. 27
Bone el primo char. 24
Bone el ſcõo char. 29
Cum in cunctis char. 20
Cauſam char. 21
Conſiderauim⁹ char. 21
Cum monaſteriũ char. 21
Cum terra char. 21
Cum iter el prio char. 22
Cum inter el ſcõo char. 22
Cum nobis char. 22
Cum iter el terzo char. 22
Cuz vintoñ. char. 35
Cum cauſam char. 26
Cum eccleſia char. 27
Cum dilecti char. 28
Cum in iure pit⁹ char. 28
Coram dilec. char. 29
Cum ad.n. char. 29
Cum poſt petitã char. 32
Conſtitutis char. 32
Cum in magiſtrũ char. 32
Cumana char. 32
Cum in veteri char. 33
Congregato char. 33
Dudum el prio char. 24
Dudum el ſcõo char. 33
Eccleſia el primo char. 32
Eccleſia el ſcõo char. 35
Eis quibus char. 36
Innotuit char. 23
In cauſis char. 27
Illa char. 30
In geneſi char. 34

Licet char. 20
Messana char. 35
Nullus char. 19
Nosti char. 21
Ne pro defectu char. 30
Nihil char. 31
Ostius char. 19
Officij char. 29
Postquam char. 19
Per inquisitionē char. 29
Publicato char. 35
Quia diligentia char. 20
Qualiter char. 22
Querelam char. 25
Quod sicut char. 26
Quia propter char. 30
Quisquis char. 31
Significasti char. 19
Suffraganeis char. 21
Super eo char. 21
Scriptum char. 30
Sacrosancta char. 33
Si alicuius char. 25
Transmissam char. 21
Venerabilem char. 28
Ut preterite char. 32

Tate ⁊ qualitate ⁊ ordine prescēdor char. 44
Ad aures char. 45
A multis char. 45
Accepimus char. 45
Cum bone char. 45
Cum contingat char. 45
Cum sit char. 46
Ex ratione char. 44
Eam te char. 44
Indecorum char. 44
Intellexim⁹ char. 45
Preterea char. 44
Queris char. 45
Quānis char. 46
Tuam char. 45
Ut abbates char. 44

O qui mittitur in possessionem causa rei suāde. char. 108
Constitutis char. 108
Cum sicut char. 109
Cum venissent char. 109
Si aduersarius char. 109

Xceptōib⁹ char. 133
A nobis char. 134
Apostolice char. 136
Aduersario char. 137
Cum ecclesiastice char. 134
Cum inter char. 134
Cum venerabilis char. 134
Deniq3 char. 133
Dilecti char. 135
Dilecte char. 136
Exceptionem char. 139
Olim char. 135
Pastoralis char. 134
Significauerunt char. 136
Venerabile char. 137

Optione ⁊ venditione char. 177
Ad nostram char. 177
Cum dilecti char. 177
Cum causa char. 177
Placuit char. 177
Peruenit char. 177
Si venditor char. 177
Ut mensure char. 177

Clesijs edificandis vel reparandis char. 218
Ad audiētiā el pīo char. 218
Ad audiētiā el fo char. 218
Cum dicat char. 218
De his char. 218
Quicunq3 char. 218
Tua char. 218

O qui durit in matrimonium quam polluit p adulterium char. 229
Cum haberet char. 230
Ex litterarū char. 239
Propositum char. 229
Significasti char. 229
Super hoc char. 229
Significasti char. 230
Si quis char. 230
Veniens char. 230

O qui cognouit aliquā neam vxoris sue vel spōse char. 232
De illo char. 232
Discretionem char. 232
Ex litteris char. 233
Fraternitati char. 233
Jordane char. 233
Si quis char. 232
Super eo char. 232
Transmisse char. 232
Tue char. 233
Veniēs el pīo char. 232
Veniēs el fo char. 233

O qui ordinē furtiue iuscepit char. 274
Cum .b. char. 274
Innotuit char. 274
Venien char. 274

Xcūbus prelatoꝝ ⁊ ludditorum char. 274
Ad hec char. 274
Ad aures char. 275
Accedentibus char. 276
Clerici char. 275
Cum ad char. 275
Dilectus char. 276
Dilecta char. 276
Ex litteris char. 275
Grauem char. 376
Illud char. 275
Inter dilectos char. 275
Nimis el pīo char. 286
Nimis el fo char. 276
Peruenit char. 274
Quā sit grauc char. 275
Sane char. 275
Sicut char. 275
Tanta char. 277

Jijs presbyterorum ordinandis vel non char. 47
Ad presentiam char. 47
Ad extirpandas char. 48
Ad hec char. 48
Ad abolendaz char. 48
Conquerente char. 47
Constitutus char. 48
Cum decorem char. 48
Dilectus char. 48
Ex transmissa char. 48
Ex tua char. 48
Litteras char. 48
Michael char. 48
Nimis char. 49
Presentium char. 47
Proposuit char. 47
Quoniam char. 48
Ut filij char. 47
Veniens char. 47

Oro ꝓpētēti char. 89
Cum sit char. 89
Cum contingat char. 90
Conquestus char. 91
Dilecti char. 91
Ex transmissa char. 89
Ex tenore char. 90
Ex parte char. 90
Licet el primo char. 89
Licet el fo char. 91
Nullus char. 89
Postulasti char. 90
Proposuisti char. 91
Quod clericis char. 89
Si quis el pīo char. 89
Sane char. 89
Si quis el fo char. 89
Si clericis char. 89
Si diligenti char. 90
Significasti char. 91
Verum char. 89

Eris Capellan⁹ char. 91
Conquestus char. 98
Licet char. 98
Omnes vies char. 98
Quoniam char. 97

Jde instrumentorum. char. 124
Accepimus char. 124
Contingit char. 124
Cum dilectus char. 124
Cum Joannes char. 125
Cum.p.tabellio char. 125
Ex litteris char. 126
Ex parte char. 124
G.perpetuus char. 126
Inter dilectos char. 126
Imputari char. 124
Pastoris char. 126
Quod super char. 125
Si scripturam char. 125
Scripta char. 124
Si cautio char. 124
Si instrumenta char. 126

Eudis char. 179
Ex parte char. 179
Insinuatione char. 179

Jdeiusdoīb⁹ char. 180
Clericus char. 180
Constitutus char. 181
Cum pro quo char. 181
Peruenit char. 180
Quod quibusdā char. 181

Rigidis ⁊ maleficiatis ⁊ impotentia coeundi char. 235
Accepisti char. 235
Consultationi char. 235
Ex litteris char. 235
Fraternitatis char. 235
Laudabilem char. 235
Littere char. 236
Quod sedem char. 235

Irtus char. 267
Ex litteris char. 267
Fures char. 267
Qui furatur char. 267
Qui cum char. 267
Si quis char. 267

Jo que vi metusue causa fiunt. char. 79
Abbas char 79
Ad aures char. 80
Ad audientiam char. 80
Cum dilectus char. 80
Perlatum char. 79
Sacris char. 80
Super eo char. 80

Jo q̄ fiūt a plato fine ꝓsēsu capituli char. 172
Continebatur char. 172
Cum nos char. 172
Cum apo. char. 173
Ea noscitur char. 173
Et si char. 173
Irrita char. 172
Nouit char. 172
Pastoralis char. 173
Quanto char. 172
Tua char. 173

Jo que fiūt a maiori parte capituli char. 173
Cum in cunctis char. 173
Ex ore char. 174
Ex parte char. 174
Quesiuit char. 174

Eretici char. 258
Ad abolēdā char. 258
Absolutos char. 260
Cum christus char. 258
Cum ex iniuncto char. 259
Dubi⁹ char. 258
Excōicam⁹ el pīo char. 259
Excōicam⁹ el fo char. 260
Firmissime char. 258
Fraternitatis char. 258
In eos char. 228
Qui alios char. 258
Si quis char. 258
Sicut el pīo char. 238
Si aduersus char. 259
Sicut el fo char. 260
Ver gentis char. 259

Js qui filios occiderunt char. 291
De infantibus char. 261
Intellexim⁹ char. 261
Veniez⁹ char. 261

Omicidio volūtario vl casuali char. 262
Ad audientiam char. 263
Cum iuramento char. 263
Continebatur char. 263
Decetero char. 263
Dilectus char. 263
Ex litteris el pīo char. 263
Ex litteris el fo char. 263
Exhibita char. 264
Interfeciſti char. 262
Joānes char. 264
Lator char. 263
Presbyterū char. 263
Petrus char. 263
Postulasti char. 264
Petitio char. 264
Quidam char. 265
Si aliquis char. 562
Si quis char. 262
Si perfodiēs char. 262
Sicut el pīo char. 262
Suscepimus char. 863
Significasti el pīo char. 263
Significasti el fo char. 264
Sicut el fo char. 264
Tua char. 264

N integrum restitutiōe char. 80
Auditis char. 81
Beneficio char. 83
Cum venissent char. 81
Cum ex litteris char. 82
Coram char. 82
Constitutus char. 82
Causa char. 83
Ex litteris char. 81
Requisiuit char. 80
Suscitata char. 82

Udicijs char. 86
At si clerici char. 96
Ceterum char. 86
Clerici char. 87
Causam el primo char. 86
Cum venissent char. 87
Cum non ab char. 87
Cum deputati char. 88
Causam el fo char. 88
De quo vult char. 86
Decernimus char. 86
Dilecti char. 86
Examinata char. 88
Exhibita char. 88
Intellexim⁹ char. 86
Nouit char. 87
Pastoralis char. 88
Quanto char. 86
Quia Gu. char. 87
Qualiter ⁊ qñ char. 88
Significauerunt char. 88
Venerabilis char. 88

Uramento calumnie char. 95
Ceterum char. 96
Cum causam char 96
Cum in causa char. 96
Inherentes char. 95
In pertractādis char. 96

Imperatorum char. 96
Litteras char. 96
Treiurando char. 128
Ad nostram el primo char. 128
Ad nostram el fo char. 130
Ad nram el terzo char. 130
Breui char. 130
Cum quidam char. 129
Cum contingat char. 132
Clericus char. 133
Debitores char. 128
Ex admiſtratõnis char. 128
Ego eps char. 128
Ex reſcripto char. 129
Ea te char. 131
Et ſi xps char. 131
Ex litteris char. 133
Intellecto char. 133
Juramentum char. 133
Mulieri char. 133
Nullus char. 128
Nimis char. 132
Peruenit el pmo char. 128
Peruenit el fo char. 128
Petitio char. 132
Querelam char. 129
Quanto char. 130
Quintauallis char. 131
Quẽadmodum char. 131
Si vero char. 129
Sicut el pmo char. 129
Sicut el ſcõ char. 132
Sicut el terzo char. 132
Tua el pmo char. 129
Tua el ſcõ. char. 131
Veritatis char. 129
Verum. char. 129
Veniens char. 130
Venientes char. 130
Annuitib⁹ char. 158
Auctorit ate char. 158
Ad decorem char. 158
Cum veniſſent char. 158
Cum ad noſtrã char. 159
Ex frequentibus char. 158
In eccleſia char. 158
Non amplius char. 158
Arepſonat⁹ char. 205
Cum laici char. 206
Cura paſtoralis char. 206
Cum ſeculum char. 206
Conſuluit char. 206
Cõſultatõibus char. 207
Cum autem char. 207
Cum propter char. 208
Cum dilectus char. 208
De iure char. 207
Ex litteris char. 206
Ex inſinuatione char. 206
Eam te char. 207
Illud char. 206
Nullus char. 207
Nobis char. 207
Perlatum char. 205
Preterea el pmo char. 205
Preterea el fo char. 207
Per noſtras char. 208
Paſtoralis char. 208
Poſtulaſti char. 208
Quecunq; char. 205
Quoniam char. 205
Quod autem char. 205
Quia clerici char. 205
Querimoniam char. 206
Relatum char. 207
Si vero char. 206
Significaſti char. 207
Suggeſtum char. 207
Tranſmiſſe char. 197
Mmunitate eccl(e)ar(u)m et miter(i)j ⁊ rer(u)m ad eas p tinentium char. 218
Aduerſus char. 219
Cum eccleſia char. 219
Eccleſia char. 219
Indicatum char. 219
Inter alia char. 219
Immunitatem char. 219
Non minus char. 219
Peruenit. char. 218
Quia pleriq; char. 219
Ut in vomibus char. 218
Udeis ⁊ ſaracenis ⁊ eorũ ſeruis char. 256
Ad hec char. 258
Ad liberandam char. 258
Conſuluit char. 256
Cum ſit char. 257
Et ſi iudeos char. 257
Ex ſpeciali char. 238
Judei el pmo char. 256
Judei el ſcõ char. 256
In nõnullis char. 237
Ita char. 256
Multorum char. 256
Nulli char. 258
Preſenti char. 256
Poſtulaſti char. 257
Quia ſuper char. 256
Quam ſit char. 257
Quod olim char. 257
Sicut char. 257
Significauit char. 257
Afantibus ⁊ languidis expoſitis char. 261
Si a patre char. 262
Iurijs ⁊ damno dato char. 185
In noſtra char. 285
Olim char. 285
Si rirati char. 185
Si qs el pmo char. 185
Si bos char. 285
Si leſerit char. 285
Si egreſſus char. 285
Si qs el fo char. 285
Si culpa char. 285
Jbelli oblatione char. 92
Dilecti char. 92
Ignarus char. 92
Significantibus char. 92
Jtis conteſtatione char. 92
Olim char. 92
Ocato ⁊ conducto char. 177
Ex reſcripto char. 177
Propter char. 178
Potuit char. 178
Veſtra char. 178
Aioritate ⁊ obedientia char. 70
Cum certum char. 70
Cum in eccleſijs char. 71
Cum olim char. 72
Cum inferior char. 72
Dilecta char. 71
Dilecti char. 71
Dis que char. 71
Humilis char. 72
Illud char. 70
Inter quattuor char. 71
Legebatur char. 70
Omnes char. 70
Per tuas char. 71
Quod ſuper char. 71
Si quis char. 70
Solite char. 70
Statuimus char. 72
Atuis petitionibus char. 92
Ex litteris char. 92
Prudentiam char. 92
Atrimonio ꝺcto ꝺinter dictũ eccleſie char. 236
De muliere char. 236
Ex litteris char. 236
Littere char. 236
Agiſtris ⁊ ne aliqd exigatur p licentia vocẽdi char. 255
Prohibeas char. 255
Quoniam char. 255
Quanto char. 255
Quia char. 255
Super char. 255
Aledicis char. 272
Innotuit char. 272
Statuimus char. 273
E ſede vacante aliqd innouetur char. 172
Conſtitutis char. 272
Illa char. 172
Nouit char. 172
E clerici vel monachi ſeculariꝫ negocijs ſe immiſceant. char. 220
Clericis char. 220
Multa char. 220
Non magnopere char. 220
Relatum char. 220
Sacerdotibus char. 220
Sed nec char. 220
Secundum char. 220
Sicut char. 220
Sententiam char. 220
Super char. 220
Atis ex libero ventre char. 231
Indecens char. 231
E plati vices ſuas vel eccleſias ſub ãnuo cẽſu concedant char. 255
Preterea char. 255
Quoniã el pmo char. 255
Quoniã el ſcõ char. 255
Querelam char. 255
Oui operis nunciatõne char. 277
Cum ex iniuncto char. 277
Intellexim(u)s char. 377
Si cui char. 278
Significãtibus char. 278
Rdinatis ab epõ q reſignauit epatui char. 44
Cum clericis char. 44
Requiſiuit char. 44
Bligatis ad rõnia ordinãdis vlr̃ char. 49
Magnus eps char. 49
Fficio archidiacõi char. 52
Archidiacõis char. 52
Ad hec char. 52
Cum ſatis char. 52
Dilecto char. 52
Ea que char. 52
Mandamus char. 52
Officium char. 52
Significaſti. char. 52
Ut archidiaconus char. 52
Ut noſtrum. char. 52
Fficio archipreſbyteri char. 53
Miniſterium char. 53
Officium char. 53
Ut archipreſbyter char. 53
Ut ſingule char. 53
Ffi pmiceri char. 53
Ut pmiceri⁹ char. 53
Ffi ſacriſte char. 53
Ut ſciat char. 53
Ffi cuſtodis char. 53
Cuſtos el pmo char. 53
Cuſtos el ſcõ char. 53
Ffi vicarij char. 53
Ad audiẽtiã char. 53
Ad hec char. 54
Clericos char. 54
Ex parte char. 54
Prouideas char. 54
Tua char. 54
Fficio ⁊ ptãte iudicis delegati char. 54
Cõſultationibus char. 55
Cãm el primo char. 56
Cãm el ſcõ char. 56
Cum te char. 56
Cum cauſa char. 57
Cum ſuper char. 57
Conſuluit char. 58
Cum in iure char. 61
Cũ olim el pmo char. 61
Cũ olim el ſcõ char. 61
Coram char. 61
Cũ. R. canonicus char. 62
Cum contingat char. 62
Cum viceſimum char. 63
Ex parte el primo char. 55
Ex parte el ſcõ char. 55
Ex litteris char. 60
Gratum char. 56
In cauſis char. 54
In litteris char. 55
Inſinuante char. 58
Licet char. 60
Preterea char. 54
Prudentiam char. 56
Paſtoralis char. 60
P. r. S. char. 63
Quia queſitum char. 54
Quãuis char. 54
Qm̃ el primo char. 55
Querenti char. 58
Qm̃ el ſcõ char. 64
Relatum char. 56
Sane el primo char. 54
Si pro debilitate char. 54
Significaſti char. 55
Si quando char. 55
Sane el ſcõ char. 55
Super eo char. 55
Super ẽſtionum char. 58
Significãtibus char. 62
Suſpitionis char. 62
Venerabili char. 62
Uno delegatorũ char. 63
Ffi legati char. 64
Cum non char. 64
Dilectus char. 64
Excõdicatis char. 65
Licet char. 64
Niſi ſpecialis char. 64
Nouit char. 65
Nolentes char. 65
Nemini char. 65
Qd trãſlationẽ char. 64
Studuiſti char. 64
Fficio indicis ordinarij char. 65
Ad reprimẽdã char. 66
Cũ ab eccleſiarũ char. 65
Cum vos char. 66
Conquerente char. 68
Duo ſimul char. 67
Dilectus char. 69
Ex parte char. 66
Graue char. 69
Vis quibus char. 69
Irrefragabili char. 68
Inter cetera char. 68
Licet char. 68
Perniciosam char. 65
Paſtoralis char. 67
Quãto char. 66
Quod ſedem char. 67
Quoniam char. 68
Si ſacerdos char. 65
Significauit char. 66
Ut iurta char. 69
Ffi iudicis char. 69
Ex litteris char. 69
Judicis char. 69
Rdine cognitionum char. 98
Cum dilectus char. 98
Intellexim(u)s char. 98
Super char. 99
Tuam char. 99

Oſeruatione ieiuniorum char. 217
Conſilium char. 217
Ex parte char. 217
Explicari char. 218
Poſtulatione prelatorum char. 17
Adhec char. 17
Bone el primo char. 18
Bone el ſecundo char. 18
Et ſi vnanimiter char. 17
Gratum char. 18
Poſtulationem char. 19
Actis char. 73
Antigonus char. 73
Accepimus char. 73
Cum pridem char. 73
Cum clerici char. 73
Plericq; char. 73
Pactiones char. 73
Quotiens char. 73
Qualiter char. 73
Oſtulando char. 75
Clerici char. 75
Cum ſacerdotis char. 75
Ex parte char. 75
Rocuratoribus char. 76
Alia char. 76
Auditis char. 77
Accedens char. 78
Cum pro cauſa char. 77
Conſtitutis char. 78
Conſulti char. 79
Dilectus char. 78
Ex inſinuatione char. 76
In noſtra char. 76
Mandato char. 78
Non iniuſte char. 78
Petitio char. 77
Querelam. char. 76
Quia in cauſis char. 77
Tue char. 77
Lus petitionibus char. 99
Conſilium char. 99
Robationibus char. 110
Ad noſtram char. 113
Cum cauſam char. 113
Cauſam char. 113
Cum bone char. 113
Ex epiſtole char. 110
Ex litteris char. 111
Juranit char. 111
In preſentia char. 111
Licet char. 112
Propoſuiſti char. 111
Poſt ceſſionem char. 111
Per tuas char. 112
Quoniam char. 113
Sicut char. 111
Tertio loco char. 111
Reſumptionibus char. 126
Afferte char. 116
Cum in iuuentute char. 128
Dudum char. 128
Ex ſtudijs char. 126
Illud char. 127
Litteris char. 127
Litteras char. 127
Mandata char. 127
Nullus char. 126
Nõne char. 126
Quoſdam char. 127
Quanto char. 127
Quia veriſimile char. 127
Sicut norius char. 126
Scribam char. 127
Tertio loco char. 127
Reſcriptionibus char. 137
Ad aures char. 137
Accedentes char. 138
Ad audientiam char. 138
Auditis char. 138
Cauſam char. 137
Cum non liceat char. 138
Cum nobis char. 138
Cum ex officij char. 139
Cum olim char. 140
De quarta char. 137
Ex tranſmiſſa char. 138
Illud char. 137
Nihil char. 137
Placuit char. 137
Quia indicante char. 138
Quoniam char. 140
Sanctorum char. 137
Si diligenti char. 139
Vigilanti char. 137
Veniens char. 140
Rebẽdis & dignitatib⁹ char. 192
Auaritie char. 163
Ad hec char. 163
Accedens char. 165
Cum teneamur char. 162
Cum nõ ignores char. 163
Cum ſecundum char. 163
Cum ipm dudum char. 164
Cum cauſam char. 167
Cum olim char. 167
De monachis char. 163
Dilectus el primo char. 164
Dilecto char. 165
Dilectus el ſcõo char. 165
De multa char. 166
Dilectus el terzo char. 167
Epiſcopus char. 162
Extirpande char. 166
Expoſuiſti char. 167
Graue char. 166
Inter cetera char. 164
In late char. 166
Licet char. 166
Maioribus char. 162
Non liceat char. 162
Niſi char. 164
Preterea char. 163
Pro illorum char. 164
Quia in tantum char. 162
Ratio char. 162
Referente char. 162
Relatum char. 163
Significatum char. 163
Super char. 167
Tue char. 164
Tuis char. 165
Ut nullus char. 162
Vacante char. 165
Venerabilis. char. 167
Recarijs. char. 176
De ꝓcarijs char. 176
Precarie char. 176
Precarium char. 176
Ignoribus & alijs cautionibus char. 179
Cum contra char. 180
Cum conſtet char. 180
Ex preſentium char. 179
Ex litteris char. 180
Illo vos char. 179
Lator char. 179
Nullus char. 179
Significante char. 180
Eculio clericorum char. 183
Inueſtigandum char. 183
Inquirendum char. 183
Preſbyter char. 183
Si quis char. 183
Ut vnuſquiſq; char. 183
Arochijs & alienis parochianis char. 189
Nullus char. 190
Si epiſcopus char. 186
Super eo char. 190
Significauit char. 190
Ut dominicis char. 190
Reſbytero nõ ba ptiza to char. 217
Apoſtolicam char. 217
Si quis char. 217
Veniens char. 217
Rificatione poſt partu char. 218
Veniens char. 218
Rinilegijs & exceſſib⁹ priuilegiator char. 278
Ad hec char. 278
Accedentibus char. 280
Antiqua char. 281
Cum & plantare char. 278
Cũ olim el primo char. 279
Cũ olim el ſcõo char. 279
Cum capella char. 280
Conſultationi char. 282
Dilecti char. 278
Dudum char. 282
Epiſcopalia char. 278
Ex pte el primo char. 279
Ex ore char. 280
Ex pte el ſcõo char. 281
Ex pte el terzo char. 282
In bis char. 282
Pono char. 278
Patentibus char. 279
Paſtoralis char. 281
Petiſtis char. 281
Quoniam char. 281
Quia circa char. 281
Quod nõnullis char. 281
Quanto char. 282
Quia char. 282
Quidam char. 282
Recepimus char. 278
Sicut char. 278
Si de terra char. 278
Sane char. 278
Super char. 282
Tuarum char. 279
Ut priuilegia char. 281
Rgatione canonica char. 282
Accedens char. 284
Accepimus char. 284
Cum.p. char. 283
Conſtitutus char. 283
Cum dilectus char. 284
Cum in iuuẽtute char. 274
Cum dilectus char. 284
De teſtibus char. 284
Ex tuarum char. 283
Inter ſollicitudies char. 283
Moniales char. 283
Nobilis char. 282
Nos inter char. 283
Quotiens char. 283
Si qs el primo char. 283
Si qs el ſecũdo char. 283
Rgatione vulgari char. 285
Cura char. 285
Dilecti char. 285
Significãtibus char. 285
Ems char. 285
Ad aures char. 286
Calumniam char. 286
Conſtitutus char. 286
Dilectus char. 286
Ea que char. 285
Grauem char. 286
In quibuſdam char. 286
Licet char. 286
Preſbyteri char. 285
Quod in dubijs char. 286
Super bis char. 286
Tue char. 286
Tuam char. 286
Enitentijs & remiſſionibus char. 287
Cum infirmitas char. 288
Cum ex eo char. 288
Deus char. 287
Licet char. 287
Manifeſta char. 287
Noua char. 287
Noſtro char. 298
Ne pro char. 288
Officij char. 287
Omnis char. 288
Qui preſbyterum char. 287
Quod autem char. 287
Quod quidam char. 287
Queſitum char. 287
Quod in te char. 288
Significauit char. 271
Vi clerici vouẽtes matrimoniũ ꝓtrahere poſſint char. 228
Conſuluit char. 229
De diacono char. 228
Ex litterarum char. 228
Inſinuante char. 229
Memynimus char. 228
Rurſus char. 229
Veniens char. 229
Vi filij ſint legitimi char. 236
Conqueſtus char. 236
Cum inter char. 236
Cãm el primo char. 237
Cãm el ſecundo char. 237
Ex tenore char. 239
Gaudemus char. 239
Lator char. 237
Perlatum char. 237
Peruenit char. 238
Per tuas char. 238
Per venerabilez char. 238
Quod nobis char. 237
Referente char. 238
Tranſmiſſe char. 237
Tanta char. 237
Vi matrimoniũ accuſare poſſunt vel otra illud teſtificari. char. 239
A nobis char. 239
Cum in tua char. 240
Inſuper char. 239
Perlatum char. 239
Significante char. 240
Videtur char. 239
Rſcriptis char. 6
Ad aures char. 7
Ad hec char. 7
Ad audiẽtiã el prio char. 8
Ad audiẽtiã el ſo char. 13
Abbatem char. 14
Ab excõmunicato char. 14
Ceterum char. 7
Cum ordinem char. 7
Cum adeo char. 9
Conſtitutus char. 9
Cauſam char. 9
Cum dilecta char. 10
Cum contingat char. 11
Capitulum char. 12
Dilectus el pmo char. 11
Dilectus el ſecũdo char. 12
Ex parte el primo char. 6
Eam te char. 7
Ex pte el ſecundo char. 8
Ex tenore char. 9
Edoceri char. 10
Ex parte el terzo char. 13
Ex inſinuatione char. 14
Inter ceteras char. 7
In noſtra char. 13
Litteris char. 14
Mandatum char. 14
Nõnulli char. 12
Olim char. 11
Paſtoralis char. 8
Plerunq; char. 11
Poſtulaſti char. 11
Quia nõnulli char. 15
Rodulphus char. 14

Sicut char. 6
Si quando char. 7
Si autem char. 7
Siscitatus char. 8
Sedes char. 9
Super litteris char. 10
Significante char. 13
Significauit char. 14
Si proponente char. 15

R Enūciatõe char. 38
Admonet char. 38
Ad supplicatõnẽ char. 39
Cum inter char. 38
Dilecti char. 41
Er transmissa char. 38
In presentia char. 38
Litteras char. 38
Lecte char. 41
Nisi cum pridem char. 39
Post trãslatiõez char. 40
Quod in dubijs char. 39
Quidam char. 41
Super hoc char. 38
Sane char. 39
Veniens char. 41

R Extinctõe spoliatorum char. 102
Accepta char. 102
Audita char. 102
Conquerente char. 102
Cum venissẽt char. 103
Cum ad sedem char. 104
Er parte char. 104
Er conquestione char. 105
Er transmissa char. 103
Grauis char. 103
In litteris char. 102
Itẽ cũ quis char. 102
Licet char. 102
Litteras char. 103
Olim el primo char. 103
Olim el scõo char. 105
Olim el terzo char. 105
Pisanis char. 105
Solicite char. 102
Sepe char. 105

R Ebus ecclesie alienan dis vel non char. 175
Ad aures char. 175
Ad audientiam char. 175
Ad nostram char. 175
Consensus char. 175
Cum laicis char. 176
Episcopi char. 175
Non lz char. 175
Nulli liceat char. 175
Possessiones char. 175
Qui res char. 175
Si quis char. 175
Ut super char. 175

R Erum permutatione char. 178
Ad questiones char. 179
Cum olim char. 179
Cũ vniuersoz char. 179
Exhibita char. 179
Iniustum char. 178
Mancipia char. 178
Questum char. 178
Si princeps char. 178
Ut cõmutatões char. 178

R Egularib9 ⁊ trãseũtib9 ad religionẽ char. 194
Ad nostram char. 194
Ad apostolicam char. 195
Cum.t. char. 195
Cum simus char. 195
Consulti char. 196
Er parte char. 196
Joannes char. 194
Licet char. 195
Nullus char. 194
Non est char. 194
Ne religiosi char. 197

Nouectum char. 195
Postulasti char. 196
Quia char. 194
Si quis char. 194
Super eo char. 194
Sane char. 194
Significatũ char. 194
Sicut el primo. char. 195
Sicut el scõo char. 195
Statuimus char. 196
Ut clerici char. 194
Vidua char. 194
Veniens char. 196

R Eligiosis domib9 vt epi scopo sint subiecte char. 203
Ad hec char. 204
Cum autem char. 203
Constitutus char. 204
Cum venerabilis char. 204
Cum dilectus char. 204
De xenodochijs char. 203
Inter char. 204
Ne nimia char. 204
Quia char. 203

R Eliquijs ⁊ veneratione sanctorum char. 217
Audiuimus char. 227
Cum ex eo char. 217

R Aptond9 ⁊ incendiarijs ⁊ violatorib9 ecclesiarũ char. 266
Accedens char. 267
Cum causa char. 267
De illis char 266
Excõicationi char. 266
In archiepatu char. 266
In litteris char. 266
Super eo char. 266

R Egulis iuris char. 302
Cũ ꝓplatõe char. 303
Desleat char. 303
Estote char. 302
Indignum char. 303
Omnis char. 302
Qui scanda char. 302
Quod non est char. 302
Quod latenter char. 302
Qui ex timore char. 303
Quãuis char. 303
Tue char. 303

S Umma trinitate ⁊ fide ca tholica. char. 2
Dãnamus char. 3
Firmiter char. 3

S Upplenda negligẽtia p- latorum char. 41
Dilecto char. 42
Licet char. 42
Litteras char. 41
Statuimus char. 41
Sicut char. 41

S Eruitio in ordine facien do char. 41
Er parte char. 41

S Acra vnctione char. 46
Cum venissent char. 46

S Acramẽtis nõ iteradis char. 47
A nobis char. 47
Pastoralis char. 47
Presbyter char. 47

S Eruis nõ ordinãdis ⁊ eo rum manumissione. char. 49
Consuluit char. 49
De seruorum char. 49
De famulis char. 49
Dilectus char. 49
Eo libentius char. 49
Instruendi char. 49
Miramur char. 49

Nullus char. 49

S Indico char. 79
Sicut char. 79

S Equestratione possessio- nũ ⁊ fructuũ char. 110
Ad hoc char. 110
Ab eo char. 110
Dilectus char. 110

S Ententia ⁊ re iudicata char. 140
Ad probandum char. 144
Cum aliquibus char. 141
Cum causa char. 141
Consanguinei char. 141
Cum olim char. 141
Cum inter char. 141
Causam char. 142
Cum super char. 142
Cum.i.t.a. char. 144
Cum te char. 144
Cum bertoldus char. 143
Decetero char. 140
Duobus char. 145
Ea que char. 140
Jurgantium char. 140
Inter ceteras char. 141
In causis char. 143
Inter monasteriũ char. 143
Lator char. 141
Non potest char. 140
Quod ad char. 142
Quãuis char. 144
Sententia char. 140
Sicut nobis char. 142
Suborta char. 144
Tenor char. 141

S Olutiõib9 char. 181
Ad hoc char. 181
Js qui char. 181
Odoardus char. 181
Si quorũdam char. 181

S Uccessionibus abintesta- to char. 187
Cum dilectus char. 188
Sed hoc char. 187
Sancto char. 187

S Epulturis char. 188
Absolente char. 189
Cum libertum char. 189
Cum super char. 189
Certificari char. 189
De his char. 188
De vxore char. 189
Er parte char. 188
Er parte el scõo char. 189
Fraternitatem char. 188
In nostra char. 189
Nos char. 189
Parochiano char. 189
Relatum char. 188
Sacris char. 189

S Tatu monachorum ⁊ ca nonicorum regularium char. 201
Cũ ad monasteriũ char. 202
Ea que char. 203
In singulis char. 203
Monachi char. 201
Quod vei char. 202
Recolentes char. 202
Super char. 202
Theodosius char. 201

S Ponsalibus ⁊ matrimo nijs char. 221
Ad audientiam char. 221
Ad id char. 223
Adolescens char. 224
Cum locũ char. 222
Cõmissum char. 222
Cuz in apostolica char. 222
Cum apud char. 223
Cum in tua char. 224
Consultationi char. 224
De francia char. 221
De illis char. 221
De muliere char. 221
Dilectus char. 223
Ex lris el primo char. 221
Ex parte char. 221
Ex lris el scõo char. 221
Gemma char. 224
Juuenis char. 221
In presentia char. 223
Inter opera char. 223
Js quis char. 224
Non est char. 222
Preterea el prio char. 221
Preterea el scõo char. 222
Requisiuit char. 222
Sponsam char. 221
Sicut char. 223
Si inter char. 224
Tue char. 223
Tua char. 223
Veniens el primo char. 222
Veniens el scõo char. 222

S Ponsa duorum char. 243
Accepisti char. 227
Duobus char. 227
Duas char. 227
Licet char. 227
Tua char. 227

S Ecundis nuptijs char. 241
Capellanum char. 243
Cum scõm char. 243
Dominus char. 243
Super char. 243
Vir char. 243

S Imonia ⁊ ne aliquid pro spũalibus exigatur vel ꝛ mittatur char. 248
Accusatum char. 249
Ad nostram char. 250
Ad aures char. 251
Audiuimus char. 254
Ad apostolicã char. 254
Cum in ecclesie char. 249
Cum sit char. 249
Cum essent char. 249
Consulere char. 254
De hoc char. 249
De simoniaco char. 250
De regularibus char. 251
Dilectus el primo char. 251
Dilectus el scõo char. 251
Ea que char. 250
Er diligenti char. 250
Et si qones char. 250
Er tue char. 250
Er lsinuatiõe char. 251
In ordinando char. 248
Insinuatum char. 249
In tantum char. 253
Jacobus char. 254
Licet char. 252
Matheus char. 251
Mandato char. 255
Non satis char. 249
Nemo char. 250
Nobis char. 251
Ne vei char. 254
Per tuas el primo char. 252
Per tuas el scõo char. 253
Per tuas el terzo char. 254
Qui alium char. 249
Quotiens char. 249
Querelam char. 250
Quoniaz char. 254
Si dominus char. 249
Sicut el primo char. 243
Suam char. 251
Sicut el scõo char. 253
Sicut el terzo char. 254
Si quis char. 259
Tanta char. 249
Tua char. 253

Veniens char. 250
Scismaticis char. 260
Fraternitati char. 261
Quod a char. 260
Sagittariis char. 265
Artem illaz char. 265
Sortilegijs char. 270
Ex tuarum char. 270
Ecclesia char. 270
In tabulis char. 270
Sententia excommunicationis char. 288
Ad hec char. 290
Ad eminentiaz char. 290
A nobis el primo char. 291
A nobis el fo char. 291
Cum non ab char. 290
Cum desideres char. 290
Conquesti char. 291
Cum pro causa char. 291
Cum illorum char. 292
Cõtingit el pmo. char. 293
Cõtingit el scõo char. 295
Canonica char. 296
Cum voluntate char. 281
Decetero char. 290
De monialibus char. 293
Duobus char. 297
Ex tenore char. 289
Ea noscitur char. 290
Grauem char. 281
In audientia char. 291
Inter alia char. 292
Inquisitioni char. 295
In presentia char. 295
Monachi char. 289
Mulieres char. 289
Non dubium char. 289
Nulli char. 289
Nuper char. 292
Nouerit char. 296
Officij char. 294
Pomo char. 289
Parochianos char. 289
Peruenit char. 290
Perpendimus char. 291
Per tuas char. 294
Pueris char. 297
Permittimus char. 297
Quod de bis char. 291
Quod in dubijs char. 292
Quam te char. 295
Quãuis char. 297
Relatum char. 294
Responso char. 294
Super eo char. 289
Si vero el pmo char. 289
Si vero el fo char. 289
Significauit char. 290
Si vere char. 293
Sacris char. 294
Sicut char. 294
Si aliquando char. 294
Sacro char. 295
Super eo char. 296
Si concubine char. 297
Si quem char. 297
Tua char. 290
Veniens char. 290
Uniuersitatis char. 261
Ut fame char. 293
Venerabili char. 281
Trãslatõe epi char. 36
Cum ex illo char. 36
Inter corporalia char. 36
Licet char. 37
Quanto char. 37
Temporib9 ordinationuz 7 qualitate ordinandorũ. char. 42
Ad aures char. 42
Cum quidam char. 43
Cum scõm char. 43
Cũ i distribuẽdis char. 43
Consul char. 43
De eo char. 42
Dilectus char. 43
Ex tenore char. 42
Ex parte char. 43
Litteras char. char. 43
Nec episcopi char. 43
Quod translatõi char. 43
Quesitum char. 44
Subdiaconos chae. 42
Sane char. 42
Si archieps char. 43
Vel non est char. 43
Treuga 7 pace char. 72
Innouamus char. 72
Treugas char. 72
Trãsactiõib9 char. 73
Contingit char. 74
Constitutus char. 74
Decetero char. 74
Ex litteris char. 74
Ex parte char. 75
Preterea el pmo char. 75
Preterea el scõo char. 75
Sicut char. 73
Statuimus char. 74
Super ea char. 74
Veniens char. 74
Testib9 7 attestationibus char. 114
Albericus char. 120
Cãm el primo char. 115
Cum nuncius char. 115
Cum tu char. 115
Causam el scõo char. 116
Cum venisset char. 116
Cum'a nobis char. 117
Constitutis char. 117
Cum olim char. 118
Cum causam char. 119
Cum causa char. 120
Cum in tua char. 120
Cõstitutis el pmo char. 120
Constitutis el fo char. 121
Cum clamor char. 122
Decetero char. 115
De testibus char. 117
Dilecto char. 120
Ex parte char. 110
Ex tenore char. 118
Fraternitatis char. 115
In nomine char. 114
In omni char. 114
Insuper char. 114
In causis char. 115
Intimauit char. 116
Judei char. 116
In litteris char. 116
In nostra char. 118
Licet el primo char. 116
Licet el secundo char. 121
Licet el terzo char. 121
Nuper char. 121
Non debet char. 122
Placuit char. 114
Personas char. 116
Preterea char. 117
Presentium char. 117
Per tuas char. 121
Presentata char. 121
Quoniam char. 114
Quotiens char. 114
Si qui char. 115
Sicut char. 115
Super eo el pño char. 115
Sup eo el fo char. 116
Series char. 116
Significauerunt char. 118
Significauit char. 120
Taz litteris char. 118
Tuis char. 119
Testimonium char. 122
Veniens el pmo char. 115
Veniens el scõo. char. 119
Venerabili char. 122
Ultra char. 122
Testibus cogendis vel nõ char. 122
Causam char. 122
Cum super char. 122
Ceterum char. 123
Cum contra char. 123
Dilectorum char. 123
Peruenit el pmo char. 123
Peruenit el fo char. 123
Preterea char. 123
Super eo char. 123
Super bis char. 123
Venerabilis char. 123
Testamentis 7 vltimis volũtatibus. char. 183
Ad hec char. 184
Cum in officijs char. 184
Cum esses char. 184
Cum tibi char. 184
De bis char. 187
Filius char. 184
Judicante char. 183
Joannes char. 187
Nos quidem char. 183
Officij char. 184
Quorũdam char. 183
Quia el primo char. 183
Quia el scõo char. 184
Relatum el pmo char. 184
Relatum el fo char. 184
Requisisti char. 185
Raynutius char. 185
Raynaldus. char. 186
Si heredes char. 184
Tua char. 186
Tneamentis. char. 265
Ad audientiam char. 265
Felicis char. 265
Tlite non ptestata nõ p cedat ad testiuz receptionem vel ad sententiam diffinitiuam. char. 93
Ad hoc char. 93
Accedens el pmo char. 93
Accedens el fo char. 94
Quoniam char. 94
Tue char. 93
Tlite pendente nihil innouetur. char. 109
A memoria char. 109
Dilectus char. 100
Ecclesia el pmo char. 119
Ecclesia el fo char. 100
Laudabilem char. 109
Ita 7 honestate clericor char. 157
A crapula char. 158
Clerici el primo char. 157
Clericus el pmo char. 157
Clericus el scõo char. 157
Clericis char. 157
Cum ab omni char. 158
Cum decorem char. 158
Clerici el scõo char. 158
Deus char. 158
Ex litteris char. 158
Monasteria char. 158
Quoniam char. 158
Si quis char. 157
Ut laici char. 157
Ut quisq3 char. 157
Ut clericorum. char. 158
Tecclesiastica beneficia sine diminutione conferantur. char. 174
Ut nostrum. char. 174
Oto 7 voti redemptione char. 200
De pegrinationis char. 200
Ex multa char. 201
Litterarum char. 200
Licet. char. 200
Magne char. 200
Non est char. 200
Per tuas char. 201
Postulastis char. 201
Quod super char. 201
Scripture char. 200
Veniens. char. 200
Suris char. 267
Cum tu char. 267
Conquestus. char. 268
Consuluit char. 268
Cum in diocesi char. 268
In ciuitate char. 268
Michael char. 269
Nauiganti char. 269
Plures char. 267
Preterea char. 268
Post miserabilez char. 268
Quoniam char. 267
Quia el primo char. 267
Quã pniciosum char. 268
Quia el scõo char. 268
Quanto char. 269
Super eo char. 267
Salubriter char. 268
Tua char. 268
Tuas char. 268
Erborum significatione char. 297
Abbate char. 300
Causa char. 298
Cum in char. 299
Cum tibi char. 299
Cum clerici char. 299
Cum olim char. 300
Cum inter char. 301
Dilecto char. 301
Ex pte el primo char. 299
Ex pte el scõo char. 302
Ex pte el terzo char. 302
Horus char. 298
Innouate char. 297
Joseph. char. 297
Intelligentia char. 297
Jus char. 298
In bis char. 298
Nam 7 rex char. 297
Nam 7 ego. char. 297
Nihil char. 298
Nouimus char. 301
Olim char. 299
Propterea char. 298
Pactum char. 298
Quod dicitur char. 297
Quãuis char. 298
Quesiuit char. 298
Querenti char. 299
Quid per char. 299
Super char. 301
Tua char. 302
Transmisse char. 302
Venerabili char. 299

FINIS

Decretales: cum summarijs suis
& textuum diuisionibus. ac
etiam rubricarum con
tinuationibus.

Decretaliũ hanc Gregorianam compilationẽ candide lector habes illustratã lucubrationibus Clarissimi vtriusq; iuris doctoris Domini Hieronymi Clarij Brix. cum quibusdam additamentis suis preter emendationẽ: certe rem nouã. tam pro summulis additis singulis decretalibus cum earum diuisionibus ac continuationibus rubricarum: q̃ etiam casibus presertiz difficilioribus sine quibus q̃ plures decretales facile intelligi nõ possunt: ꝛ notabilib⁹ locis in textu ac magistralibus glosis sic diligẽter: vt vides signatis miro ordine pro communi studentium vtilitate. Aureis etiã impressionibus Venetis Baptiste de Tortis tricentis ꝛ bis mille exemplaribus.

a **Regorius.** In huiusmodi libri principio gnqz precipue sunt prenotāda: videlicet que sit intentio: q̄ materia: que vtilitas: cui parti philosophie supponat: qs modus agēdi ꝛ quis libri titulus. ☞ Intētio dñi gregorij i hac pñti cōpilatione fuit diuersas ꝯstitutiones ꝛ decretales epl̄as predecessoꝝ suoꝝ in diuersa dispsas volumina seu compilationes: que difficultates studētibus igerebant: in vnā ꝯpilationē resecatis supfluis ad vtilitatē legentiū ac studentiuz reducere: put in eiusdem dñi gregorij cōstitutiōe euidentius declarat. ☞ Materia in h opere sunt ipse ꝯstitutiones: ꝛ decretales epistole sub singlis titulis collocate. ☞ Utilitas est vt his lectis ꝛ itellectis scia mꝰ discernē inter equū ꝛ iniquū: ꝛ vnicuiqz reddere qd̄ suū est: ꝛ in h iusticia cōsistit: ut insti. de iust. ꝛ iur̄ i pn. ꝛ.xij.q.j. cū deuotissimā. ☞ Supponitur etbice. i. morali scientie: sicut ꝛ alij libri iuris. vnde etiam dicit imperator: legibus nostris boiuz mores intendimꝰ corrigere. C. de secund. nup. l. j. ☞ Modus agēdi talis est. Diuidit eim opus suum in gnqz partes. In prima parte tractat de summa trinitate ꝛ fide catholica ꝛ de constitutōibus de rescriptis de iudicibus ꝛ eoꝝ officijs. In secūda parte tractat de iudicijs ꝛ cooperantibꝰ ad iudicia. In tertia pte tractat de vita ꝛ honestate clericoꝝ ꝛ rebꝰ eoꝝ ꝛ eccl̄iaꝝ. In quarta de sponsalibꝰ ꝛ matrimonijs ꝛ impedimentis eoꝝ. In qnta de accusationibꝰ ꝛ criminibus ꝛ penis eoꝝ. Et sic terminat tractatū suum ipm diuidens in gnqz ptes ad similitudinez gnqz sensuū corporis: quos qlibet q iudicat habere dz: aliter non est idoneus iudex. sic enim ois copula ꝯiugalis restricta est vsqz ad quartū gradum ad similitudinē quattuor humoꝝ vel elemētoꝝ corporis humani: ut. j. de consan. ꝛ affi. non dz. §. phibitio. ☞ Dicens: Gregorius epꝰ seruꝰ seruoꝝ dei ꝛc. ꝛ hic est libri titulus.

b ¶ Seruus. sic et imperator appellat se seruū. C. de offi. pre. preto. affrice. l. j. circa prin. vel dic q̄ dicit ex humilitate. qr q maior est vestrū: fiat sicut miſter. ix. q. iij. nullus primas Matth. xx. Luce. xxij. ꝛ Mar. c. x. vel seruꝰ dr: qr sicut p seruuz acqrit dño. Isti. per quas perso. nobis acq. circa pn. ita etiam per dominū papaz cuilibet ecclesie potest acqri. j. de censi. cuz ista. i particula q̄ decisa est de prin. j. vt li. pen. ecclesia. ij. sic per imperatorez acquiritur holbus. in auc. consti. q̄ de digni. ff. libe. a pa. po. §. illud quoqz. col. vj. ꝛ noctes ducit insomnes: vt subiecti sub omni quiete consistant. in auc. vt iudices sine quoquo suffra. i pn. col. ij. ꝛ dicit imperator: voluntarios labores appetimus: vt getem alijs prepare mus: in auc. vt diui. iussi. vel subscrip. habe. glosiosissi. q̄sto. in pn. col. viij. ꝛ. j. de resti. spo. c. frequens.

c ¶ Filijs. bene dicit filijs: qr solūmodo patriarchas archiepiscopos ꝛ epos fratres appellat: omnes alios filios. j. de cri. fal. quā grauī.

d ¶ Bononie cōmorantibus. ꝛ ita nō i castris: qm̄ si i castris studeant. beneficia ex ꝓuilegio sibi concessa occasione studij habere nō debent. j. de cle. non resi. tue fraternitatis. ¶ Preterea ex quo dicit bononie: nō videtur q̄ aliꝯ mittātur alibi studentibus: ꝛ sic non tenētur recipere hāc cōpilationem: qr lre pape non extendūtur ad alios q̄ ad eos qbus mittuntur vel que cōtinentur i eis. ar. j. de offi. dele. p. ꝛ. g. ꝛ. c. gratuz. ꝛ. c. cū olim. Sed non est ita. omnes enim tenentur ad obseruationē huius compilatōis: sed propter studium quod est bononie cōmunis ꝛ generalius precipue in vtroqz iure: ꝛ ibi quasi de oībus partibus mundi sunt studentes ideo potius bononie dirigunt: ꝛ ita omnes tenētur hanc cōpilationem obseruare. que nec possunt nec debent singuloꝝ auribus intimari. xvj. di. quod dicitis. ꝛ. j. de post. prela. ad hec. ꝛ cōstitutio p̄cipis post duos menses a tempore publicatōis omnes astrigit. i auc. ut facte noue consti. circa pn. col. v. ꝛ. j. de senten. excō. nouerit.

e ¶ Salutē. per talem salutationē non tollitur excōicatio: si aliq̄ scholares vel magistri essent excōicati tempore publicationis. j. de sen. excō. si aliquando. vbi de hoc. Ber.

Rex pacificus. ¶ Primo ponit exordium in quo cōcludit finalem intentū iuris generalis. Scō narratiōez in qua ostendit finalē intentū huius ꝯpilationis seu iuris pticularis ibi: sane. Tertio ꝯcludit ibi: volentes. ¶ Prima subdiuidit: qr p̄mo ponit finē viatoris. i. boīs ad quem a deo dispositꝰ ē. Scōo cām deuiatōis ab hoc fine ibi: ꝛ effrenata. Tertio vt ad ōbitū finē viator deducat ꝯcludit legē necessariā ꝛ ostendit tres ⁊tutes ac ꝓpetates legis ibi: iōqz ler ꝓdik. Scōa ps subdiuidit: qr p̄mo ꝓbit euētū circa cōstōnes ecclīasticas correctioni sūmittēdas: ꝛ ponit materiā ꝛ cām impulsiuā huiꝰ ꝯpilatiōis. Scōo ꝯcludit cām finalez ibi: ad cāz. Tertio cāz coadiuuatiuā ibi: p dilectū. Quarto formalē ibi: resecatis. Et h diuisio sufficit p sūmario. Ab. ſi.

f ¶ Rex. alibi appellatur imperator. xj. q. iij. inlianus.

g ¶ Pacificꝰ. q vt pacē doceret venit i mūdū. xxiij. q. j. nisi bella. regnū tñ eiꝰ nō ē de hoc mūdo. e. cā. q. iij. §. j. ꝛ in euangelio Jo. c. xviij. T. Z.

b ¶ Disposuit. s. p ꝓuidētiā ꝛ ꝓdestinationē ñ necessitate: qr vasis ire ꝛc. xxiij. q. iij. nabuchodonosoꝝ. de pe. di. iiij. §. sic itaqz. ꝛ in precedentibus ꝛ sequentibus. §.

i ¶ Subditos. i. predestinatos q ſi ēt peccant coā dño dicunt peccare. ō pe. di. j. ꝛ venit. qui ēt si peccāt: nihilominus saluabuntur. de pe. di. iiij. sic itaqz. Contra primū dictū est. de pe. di. iiij. §. hanc societatem.

k ¶ Pudicos. i. castos. sic ꝛ imperator subditos suos castitatē seruare hortat. vñ dr: castitas sola ē q̄ cū fiducia possibilis est deo aīas pūtare. i auc. ō lenōi b⁹. §. sancim⁹. col. iij. q̄ suaderi pōc. ipari ꝺo ñ pōt. xxxij. q. j. integritas. vñ debem⁹ esse pudici: qr ipudicꝰ oculus ipudici cordis est nūcius. xxxij. q. v. nec solo.

l ¶ Pacificos. i. pacem custodientes. vnde etiam dr: beati pacifici qm̄ filij dei vocabuntur. xxiij. q. j. noli. ꝛ Mat. c. v. T. Z.

m ¶ Modestos. i. tēperatos: qr qlibet dz habere in se temperātiā: vt sciat seruare misericordiā ꝛ rigorem: vel simul vtrūqz. xlv. di. disciplina. Ber.

n ¶ Cupiditas. que est radix omnium malorum. xlvij. di. bonorum. in auc. ut iudices sine quoquo suffragio. §. cogitatio. col. ij. ꝛ hoc idem inuit. de pe. di. ij. §. qr radix oīum post illum. §. ex premissis. Ber.

o ¶ Prodiga. qr non solū rerū: ſz etiā fame qs ꝓdigus est: ut habet. C. de bis q pe. no. l. j. ſ. de ex. pre. ex litteris. ꝛ talis crudelis est q famā suā negligit. xij. q. j. nolo. ꝛ vere. qr ois etas ab adolescentia prona est in malum. xij. q. j. omnis etas. ꝛ ois creatura sub vitio est. de pe. di. ij. §. charitas ad fi. ꝛ humana natura quodāmodo labitur ad delicta. in auc. de monachis. §. si qs igit. col. j. ꝛ ꝓcliuus est boīuz cursus ad voluptatē ꝛ natura est imitatrix vitioꝝ. xx. q. iij. ꝓcliuus. vñ claudianus. ¶ Procliuior vsus i peiora dat: ſz i eo qō dicit ꝓdiga vt sibi ꝯria lra ista: qr p̄mo dixit cupiditas. qr q̄ cupidus nō ē ꝓdigus. sic ſtellige: cupiditas refert q̄tū ad retentiōem tpalium: ꝓdiga q̄tū ad euacuationem virtutū: qr vnum expellit aliud. xxxj. q. j. cum renūciatur. Ber.

p ¶ Litigia. hoc iō dicit: qr humana natura ꝓna est ad dissentiendū. j. de cōcess. ꝓben. qr diuersitatē. ꝛ. ff. ad trebel. qr poterat. ꝛ de cō. di. iiij. sicut i sacrāmētis. ꝛ. ff. de arbi. itē si vnꝰ. §. vlt. ꝛ nouas deꝓpat edere formas. C. de ve. iu. enu. l. ij. §. ſz qr diuine. ꝛ natura introductū est: vt plura sint negocia q̄ vocabula. ff. de ꝓscrip. v. naturalis. vñ dicit imperator q̄ natura nouitates quotidie nitit inuenire: vt in auc. qbus modis naturales efficiātur legitimi ꝛ sui. §. si qs vero. col. vj. ꝛ ideo nouis morbis noua ꝯuenit antidota preparari. j. de iura. calū. ceterū. ꝛ varia experimenta morboꝝ varia nos cogūt remedia inuenire. l. di. vt ꝯstitueret: ꝛ q̄ medicamēta morbis exhibent: hoc iura negocijs: in auc. hec ꝯstitutio q̄ inouat constōnez i pn. col. viij. ꝛ q̄ de nouo emergunt: nouo auxilio indigent. ff. de iter. ac. de etate. §. ex causa. ꝛ. ff. vt posſ. lega. l. plane. ꝛ. ff. de ven. ispicien. l. j. in pn. ꝛ. j. de offi. delega. isinuante. ꝛ. j. de except. pastoralis. j. de testi. presentiū. ꝛ. c. penultimo.

q ¶ Justicia. que ab alijs virtutibus augeri ꝛ ad maius apparere desiderat. in auc. de referendarijs. §. ꝓpterea. col. ij.

r ¶ Libello repudij. quem olim maritus dabat uxori. j. de diuoꝝ. gaudem⁹ in fi. ꝛ. ff. de diuoꝝ. l. ij. §. in repudijs.

s ¶ Proditur. vt humana coerceatur audacia ꝛ tuta sit iter ꝑbos innocentia. iiij. di. facte sunt aūt. nā per leges nemo benefacere cogitur: sed male agere ꝓhibetur. xxiij. q. v. ad finem.

t ¶ Limitetur. limes est agroꝝ discretio. vnde versus. Limes erat positus litem vt discerneret agri. j. de ver. sig. forus.

v ¶ Honeste viuat ꝛc. hec sunt tria ꝓcepta legis de qbus habes. ff. de iusti.

ꝛ iure.l.iusticia.§.j.ꝛ insti.eo.ti.§.iuris precepta. ꝛ sic sunt intelligenda bo-
neste viuere quantum ad se: in bis.s.que nobiscum agimus: ꝛ que honestas
circa matrimonium consideratur.ff.de ritu nup.l.semper.xxxj.di.nicena. ꝛ
circa mores.ff.de tu.ꝛ cu.datis ab his.l.scire.§.pe.ꝛ.§.vl.Ber.

a ¶ Alterꝫ nō ledat.in his.s.q̄ circa alios agimus: vnde illud qō tibi non vis
fieri alijs non facias in pn̄.de
cretoꝫ di.j.humanū genus.ꝛ
j.de ma.ꝛ obe.c.dilecti.

uat: alterū[a] non ledat ius[b] suū vni-
cuiq; tribuat informatur. Sane di
uersas constōnes[c] ꝛ decretales epi
stolas p̄decessoꝫ nr̄oꝝ in diuersa
dispersas volumina: quarum ali-
que ꝓpter nimiam similitudinē[b] ꝛ
quedā ꝓpter cōtrarietatē[c] nonnul
le etiam ꝓpter sui ꝓlixitatē ꝯfusio
nē inducere videbantur.alique ve
ro vagabātur[f] extra volumina su
pradicta que tanquā incerte frequē
ter in iudicijs vacillabāt. Ad cōez
ꝛ marime studentiuz vtilitatē p di
lectū[g] filiū fratrē raimundū capella
num ꝛ penitentiariū nostrum illas
in vnū uolumē resecatis[b] supfluis

prouidimus redigendas: adijcien
tes cōstitutiones nostras ꝛ decreta
les epistolas p̄ quas nonnulla que
in prioribus erāt dubia declarant[i]
volētes igit̄ vt hac tantum cōpila
tione vniuersi vtant in iudicijs[k] ꝛ
in scholis: districtius p̄hibem⁹
ne quis p̄sumat aliam facere absq;
auctoritate sedis ap̄lice speciali.

Rubrica De sūma trinitate ꝛ fide
catholica.

¶ Anno.iij.in concilio generali.

¶ Tractat de trinitate ꝛ ip̄si[g] ope
ribus de fide ꝛ articulis fidei ꝛ de
sacramentis ecclesie vbi etiaz inter
seritꝫ de ordine.

fides collectio articulorum vt hic. ꝛ.xxiiij.q.j.hec est fides.preterea ꝛ in
psalmo dicitur: hec est fides ca.quam nisi ꝛc. Item dicitur fides equitas
in actionibus considerata.insti. de actio.§.actionū quedā sunt bone fi-
dei: quedaz stricti iuris. Fides vero sic describitur ab apostolo in episto
la ad hebreos: prout hic sumitur: fides est substantia reruz sperandarū
argumentum non ap-
parentiuz: ꝛ dicitur sub
stantia sperandaruz re-
rum: quia sperare debe-
mus quod dictum est a
prophetis esse futurū. ar
gumentū non apparen
tiū dicitur: quia per pro
phetias iam completas
debemus habere argu-
mentum. i. probationez
non apparentem de fu-
turis cōplendis. s. de die
iudicij ꝛ de fine mundi.
Sed videtur q̄ diffinitio
ista nō sit bona: quia
vera diffinitio cōuertibi
lis debet esse cū suo diffi-
nito. sed hec non est con
uertibilis q; spes simili-
ter est substantia speran
darum rerum. vnde vi-
detur inferendum: q̄ fides est spes quod est falsum. Item hec diffinitio
videtur loqui tantum de futuris: cuz fides sit tam de presentibus q̄ de
preteritis ꝛ futuris: eo q̄ habet se ad omnia. ad preterita: quia creden-
dum est Christum fuisse natum ꝛ passum. ad presentia: qnia credenduz
est quod ipse sit qui in altari quotidie conficitur. ꝛ ad futura quia crede
re debemus ipsum venturum ꝛ iudicaturum viuos ꝛ mortuos. ꝛ ita vi
detur esse insufficiens ista diffinitio: ꝛ licet diuersa tempora compreben
dat: vna tamen fides esse videtur. vnde satis potest dici q̄ non est vera
diffinitio. sed quedam notificatio fidei ab apostolo dicta. ¶ Potest autē
magistraliter diffiniri. Fides est voluntaria certitudo absentium in-
fra scientiam ꝛ supra opinionez constituta. Scientia enim habet cogni
tionem: fides vero non. vnde dicit Augustinus: fides est credere quod
non vides: de peni. distinc. iiij. in domo. ¶ Species aūt fidei sunt due.
vna est formata quaz habent boni ꝛ sancti. est ꝛ alia informis: quā ha-
bent mali ꝛ etiam demones ꝛ infideles: ꝛ existentes in mortali peccato
ꝛ fides eorum caret forma. prima est virtus a qua dicuntur fideles qui-
cunq; baptizantur. de consecra. distinc. iiij. q̄ autem apud. ꝛ talis fides
dicitur informata charitate. vnde sic potest diffiniri: fides est qualitas
qua quis credit quod diligit: charitas dignior est penes quaz consistit
omne meritum: ꝛ est fons vitus cui non cōmunicat alienus: scilicet a
fide. j. de regu. licet in fi. ꝛ de peni. distin. j. omnis qui non diligit. §. itē
vt christus ait. vnde dicitur fides nostra est virtus quaz charitas com-
municatur. vnde dicit Augustinus: fides que per dilectionem opera-
tur est fundamentum omnium virtutū. j. q. j. cum paulus. ꝛ apostolus
ita diffinit: hec est fides que per dilectionez operatur. de pe. distin. ij. §.
item fine charitate. ꝛ non ea que demonuz est: qua credunt ꝛ contremi-
scunt. De fide informata charitate dicit abacuch prophete: iustus me-
us ex fide viuit. Fides nostra est eadem in substantia cum fide antiquo
rum vt dictum est: quod probat euangelium. Turbe autez que precede
bant ꝛ que sequebant clamabant dicentes osanna filio dauid. Distant
tamen in qualitate: quia quod ipsi credebant de futuro: nos credimus
de pretericis. s. christum natū ꝛ passum. ¶ Principales autem articu-
li fidei nostre sunt septem ꝑm q̄ septem sunt dona spiritussancti: quos
quilibet christianus scire tenetur clerici explicite: laici implicite: ꝛ crede-
re sicut tenet ecclesia. ꝛ sunt hi: incarnatio siue natiuitas: baptismus:
passio christi siue mors eius: descensus ad inferos: resurrectio: ascēsus
in celum: aduentus eius in iudicium de quibus habes in prima consti-
tutione firmiter: pro quibus Joannes in apocalypsi legitur fleuisse vbi
dicitur: vidi librum signatū. vij. sigillis formam imprimentibus in ce-
lo ꝛ in terra ꝛ apud inferos: ꝛ nemo fuit dignus aperire librum nisi leo
de tribu iuda. Secunduz quosdā theologos sunt. xij. ar. fi. propter. xij.
apostolos: qui eadez hora instinctu spiritussancti symbolū composuerūt
vnde dicitur symbolū a syn quod est simul: ꝛ bolus quod est morsellus:
quia vnusquisq; apostolorū suum morsellum ideſt partem suam appo-
suit. ꝛ est aliud symboluz maius: quod cantatur in missa in nicena syno
do factum propter grecos qui non credebant q̄ spiritussanctus procede
ret ab vtroq;. de consecra. distin. v. c. vlti. ꝛ penulti. Est ꝛ tertium sim-
boluz athanasij: quicūq; vult. quod cantatur in prima. istud potest ap-
pellari quartum symbolum: ꝛ ita sunt modo quattuor sicut quattuor
euangeliste: sed verius est q̄ articuli veri tantū sunt. vij. de quibus di
ctum est. ¶ Premiuz vero credentiuz est vita eterna. ¶ Pena vero
non credentium est gehenna perpetua iurta illud: hec est fides catholi-
ca: quam nisi quisq; fideliter firmiterq; crediderit: saluus esse non pote
rit. ꝛ qui crediderit ꝛ baptizatus fuerit salu⁹ erit. j. de bapti. ꝛ eius effe-
ctu: maiores. Bernardus.

b ¶ Ius suuz vnicuiq;. siue sit
pena afficiendus siue premio
remunerandus. dist. iij. c. fi. ꝛ
j. ti. prori. c. firmiter. §. j. in fi.
ꝛ per hoc dicitur seruire deo si
bi ꝛ proximo. ꝛ summum bonū i
vita est iusticiā colere. ꝛ ius su
um vnicuiq; tribuere. xij. q. ij.
cū deuotissimam. ꝛ per hoc qō
dicit vnicuiq;: datur intelligi
qualiter debeat se habere er-
ga superiorē parem ꝛ subditū.

c ¶ Cōstitutiones. ꝯstitutio est
quā princeps facit proprio motu
decretalis epistola ē qñ respon
det ad ꝯsultationē. j. de sen. ex
cō. c. si concubine.

d ¶ Similitudinē. idē dicit im
perator ꝛ eandez cām assumit.
C. de nouo. co. cōpo. in. iij. consti. in prin.

e ¶ Contrarietatē. ꝛ ideo cōpilatio antiqua non fuit legitime ordinata: qu.ia
nulla cōtrarietas debet esse in iure. C. de ve. iu. enu. l. tanta. §. cōtrariū. ideo
in pre. cōpilatione nullū debet contrariū reperiri.

f ¶ Vagabant. quas videbitis per titulos collocatas: iste nō erāt in antiqua
ꝯpilatōe: ꝛ sūt iste. j. de ser. nō or. miramur. j. ō biga. a nobis. ꝛ ita de alijs.

g ¶ Per dilectū filiū fratrē raimūdū. ꝛ recte ꝛ ordinate. debēt enim taliter cōpi
lari decretales vt ordo tēpoꝝ ipsaꝝ ex illaꝝ ꝯpositōe ꝛ dispositōe clarescat:
p̄mis in p̄mo loco posterioꝝ in scōo ponēdis: vt. C. de no. co. cōpo. in p̄ma
ꝯsti. in pn̄. qō quidē seruat in p̄nti cōpilatiōe: sed in antiqua non: ꝛ qui eas cō
ponūt: non solū debent esse glorioſi doctrina legū: sed experientia rerꝫ: vt. C.
eo. ti. consti. ij. vnde per ordinationē isti⁹ cōpilationis scietis quis illoꝝ quoꝝ
tēpore constitutōes concilia ꝛ decretales edita sunt precessit.

b ¶ Resecatis. pōt ergo dñs papa derogare ꝯstitutionib⁹ p̄decessoꝝ suoꝝ nō
ob. q̄ par in parē nō habet iperiū. ff. de arbi. l. nā magistrat⁹. ꝛ ē no. q: eadem
persona censet cū eo cui succedit: ꝛ nemo pōt sibi banc legē iponere: ne liceat si
bi a prima volūtate discedere. ff. de lega. iij. l. si qs in prin.

i ¶ Declarant. j. de regula. statuim⁹. que exponit illā consulti.

k ¶ In iudicijs. sic ergo videt q̄ oībus decretalib⁹ istis vti possumus in iudi
cijs: q: indefinita eqpollet vniuersali. xix. di. si romanoꝝ. ꝛ. j. de priuile. q: cir
ca. ꝛ. ff. de serui. sicut. ff. de ser. vr. pre. l. si seruitus: ꝛ ita non ē hic aliqua idul
gentia siue dispensatio. qō falsuz ē: imo multe sūt: ꝛ idulgentia non dz trahi
ad ꝓtiā. vij. q. j. petisti. ꝛ isti. de iu. na. §. plane dicas q̄ ꝓpter vnā decretalē
vel duas aut plures nec plus nec min⁹ ē. ꝛ ē si. de conse. di. ij. reuera. vbi di-
cit q̄ oēs illi q manducauerūt de mana illo qō pluit filijs israel in deserto mo
rui sūt. ꝛ tñ caleph ꝛ iosue non fuerūt mortui i deserto: imo itrauerūt terrā p-
missionis. lxxvj. di. ieiuniū. ꝛ ita modicū non nocet. nā modica res non iducit
simoniā. j. de simo. ꝛ si qōnes. ar. ꝫ: q: ꝓ modica re dat actio furti. xiij. q. vlt.
c. vlt. ꝛ pro ser solidis tñ cōmittit simonia. j. de simo. ex tue fraternitatis. ꝛ ꝓ
vna gallina cōmittit furtū. isti. de rerū di. §. gallinaꝝ. so. dic in talibus affe-
ctus ꝛ itentio ꝓmittentis ꝓsiderat. vel dicas qō dicit i scholis: refert ad decre
tales illas que continēt idulgentiā siue dispēsationē: q: ille debēt legi i scholis
vt per doctrinā sciatur vbi ꝛ quādo sit dispensandū: que vero ius cōe ꝓtinēt:
referunt ad vtrūq; q: illis vtimur i iudicijs ꝛ i scholis. Si vero decretalis ali
qua decetero iueniat extra cōpilatōem istā: qd fiet? tene qō dx. j. de fide istru.
c. pastoralis. ¶ Dic precipit papa vt tñ hac compilatōe vniuersi vtant. Quid
erit si aliq vellent vti ꝛ legere prioꝛē? dico q̄ illi essent excōicandi q faciūt ꝯ mā
datū p̄ncipis. j. de ma. ꝛ obe. si qs. ꝛ. xxv. q. j. generali.

Rubrica de sūma trinitate ꝛ fide catholica. Qm̄ omne qō non ē ex fide peccatū ē.
xxiij. q. j. §. j. ad roma. xiiij. ꝛ. j. de prescrip. qm̄ omne. ꝛ ordo nr̄e reparatio-
nis a fide sumpsit exordiū. iō de fide ca. primo ē agendū. Et qa i fide primo istrui
debemus vt sic ad baptismū creduli veniam⁹. de cōse. di. iiij. ante baptismū.
videndū ē ergo quid sit fides prout hic accipitur: ꝛ quot modis accipiatur fi-
des: ꝛ quot sint species fidei: ꝛ quot articuli. quod premium credentiuz: ꝛ que
sit pena non credentium. ¶ Fides enim multis modis dx. Dicit fides quā-
doq; idē quod sacramentū bap. xl v. di. de iudeis. ꝛ. j. de bap. ꝛ eius effec. debi
tum. Item dx fides castitas thoi. xxvij. q. ij. coniuges. ꝛ. j. de iureiur. quem-
admodū. ꝛ ē vnum de tribus bonis matrimonij. e. causa ꝛ q̄stione. omne ita-
qz. Item dx fides securitas siue pactum que etiam bosti seruanda ē. xxiij. q. j.
noli. Item dx fides quandoq; conscientia. j. de rest. spo. litteras. ꝛ. j. de pre-
scrip. quonā omne quod non ē ex fide. i. ex conscia. de pe. di. iij. q̄rat. §. Item
illud ambrosij. Item dicitur fides credulitas secundum quam credimus id
quod non videmus. fides enim est dere non visa. de pe. di. iiij. i domo. vnde
etiam dicitur: fides non habet meritum cui humana ratio prebet experimen-
tū. Item dx fides promissio. isti. de rerū di. §. vendite. Itez alio modo dicitur

Jrmiter. Nō solet sūmari sed pro sūmario diuiditur in duas partes ꝓncipales. Scōa ibi: vna vero. ¶Prima tractat de sūma trinitate ꝛ eius operibus: de fide catholica ꝛ articulis fidei. Scōa pars ꝓncipalis tractat de sacramentis. Et primo de sacramēto eucharistie iferēs de sacramēto ordinis. Secundo de sacramēto baptisīni ibi: Sacramentum. Tertio de sacramento penitentie. ibi: Et si post. Quarto de sacramento coniugii. ibi: Non solum. Ab bas siculus.

a ¶ Jrmiter. Hoc ideo dicit: quia ordo fidei nostre probari non potest. ꝛ quia vbi ratio deficit: fides supplet. de cō. di. ij. reuera i fi. vt quod sermo sonat effectus sentiat. i. fides. de con. distl. vlti. c. vlti. ꝛ de con. dis. iiij. nil est aliud. argu. q; fides est de re non visa. de pe. dist. iiij. in domo. in fine.

b ¶ Credimus. hoc ideo dicit quia dubius in fide infidelis est. j. de here. dubius. argu. xxij. q. j. omne quod in fi. ꝛ est simile de accusato contra quem nihil ē probatum: ꝛ sic dubius quando se non purgat. Et q; fides est exordium nostre reparatiōis: ideo prius de ea premittit: q; prius homo debet instrui in fide. de consecratione distinctione. iiij. ante baptisīnum. ꝛ. c. ante. xx.

c ¶ Simpliciter. fides enī simplicibus verbis est proponenda. xxiij. distin. qui episcopus. ꝛ. xxiiij. di. quando. sic ꝛ testimonium debet esse purum. iij. q. ix. pura. ꝛ simplex debet esse cōstitutio: similiter ꝛ lex. iiij. dist. erit autē. sic ꝛ quelibet scriptura si obscure loquatur pro nō scripta habetur. ff. de his que pro non scrip. ba. l. j. sic ꝛ testimoniū obscurum non valet. j. de proba. in presentia. ꝛ. j. de testi. cum clamor. ꝛ. ff. de iterro. ac. de etate. §. nihil itereſt. ꝛ generaliter nūquā per extranea verba res est proponēda sed per vsitata. arg. xxx vij. di. relatum.

d ¶ Vnus. hoc dictum fuit ad differentiam plurium planetarum. quos quidam colebant tanq̄ deos.

e ¶ Est verus. dictus est ad differentiā fictorum.

f ¶ Eterni. hoc ideo dicit: q; misericordie dei nec mēsuras possum⁹ ponere nec tēpora diffinire. de pe. di. j. multiplex. ꝛ. xxvj. q. vj. is qui.

g ¶ Jmmensus. i. sine mensura. vnde dr inter omnia non iclusus extra omnia non exclusus: super omnia non clat⁹.

h ¶ Incōmutabilis. xxj. q. iiij. incōmutabilis. ꝛ tamen dat cuncta moueri. vnde boeti⁹: stabilisq; manens dat cūcta moueri ꝛc. sepe tamē mutat sniam suaz vt ibi dicitur. ꝛ. c. vnusquisq; in fi.

i ¶ Incōprehensibilis. vnde in ve. le. dicitur: bestia que montez tetigerit lapidabit. ꝛ illud: accedet homo ad cor altum: ꝛ exaltabitur deus ab eo. ꝛ illud: O altitudo diuitiaruz sapientie ꝛ scientie dei q̄ incōprehensibilia sunt opera eius ꝛ inuestigabiles vie eius.

k ¶ Omnipotēs. q; omnia pōt que decent eius potentiā: ꝛ q̄ posse ē aliquid posse. vnde peccare nō pōt: q; peccare nō est aligd posse: vt ait Augusti. imo ē aligd non posse: vt de pe. di. ij. §. charitas.

l ¶ Jneffabilis. vñ illud: sapiētiaz eius qs enarrabit: q̄si diceret nullus.

m ¶ Simplex omnino. Nota. q; duplex ē cōpositio. Est enim proprie cōpositio partis ad partes: vt in rebus corporalib⁹. Item est cōpositio ꝓprietatis ad subiectum vt rationabilitas in anima. Item forme ad substantiaz ꝛ substantie ad formā: nulla istarum compositionū cadit in eūdem. ꝛ ideo dicitur simplex omnino. i. in quolibet sensu cōpositiōis. Et pone quasi simile in anima: cuius substantia simplex est. ꝛ tamen tria reperiuntur in anima. Intellect⁹ qui preconcipit: ratio que discernit: ꝛ memoria que conseruat. intellectus preconcipiens patri primo operanti comparatur. Ratio discernens comparatur filio qui est sapientia patris disponens omnia in celo ꝛ in terra. Memoria conseruans comparatur spiritui sancto qui omnia bona corroborat ꝛ confirmat: sicut ista tria idem sunt in substantia cum anima. sic tres persone pater ꝛ filius ꝛ spiritus sanct⁹ idez sunt in substātia.

n ¶ Coomnipotētes. vt in symbolo athanasij. sed tamen non tres omnipotentes: sed vnus omnipotēs.

f Jrmiter[a] credim⁹[b] ꝛ simpliciter[c] ꝓfitemur q; vn⁹[d] solus ē verus[e] deus eternus[f] imēsus[g] ꝛ incōmutabilis[h] incōprehēsibilis[i] oīpotens[k] ꝛ ineffabilis[l] pater ꝛ filius ꝛ spiritus sanctus. tres quidē psone: sed vna essentia substantia seu natura simplex[m] oīo: pr̄ a nullo: filius a patre solo: ac spiritus sanctus pariter ab vtroq; z: absq; initio semp ac fine fine: pr̄ genera: filio[n] nascens ꝛ spiritus sanct⁹ ꝓcedens. ꝓ substātiales ꝛ coequales ꝛ coomnipotētes[n] ꝛ coeterni[o] vnuz vniuersoz ꝓncipium creatoꝛ oīum visibiliuz ꝛ inuisibiliū ꝛ spūaliū ꝛ corpaliū: q; sua oīpotenti virtute simul[p] ab initio tpis vtrā q; de nihilo ꝓdidit creaturaz spiritualē ꝛ corporalez angelicā videlz ꝛ mūdanā: ac deinde humanam[q] quasi[r] cōem ex spiritu ꝛ corpore cō stitutam. Diabolus[r] enim ꝛ alij demones[s] a deo qdem natura creati[t] sunt boni: sed ipsi per[x] se facti sunt mali. hō vero diaboli suggestiōe[y] peccauit. ¶ Hec sancta trinitas ꝑz cōez essentiā idiuidua ꝛ ꝑm psonales ꝓprietates discreta. primo per moysen ꝛ sanctos ꝓphetas aliosq; famulos suos iuxta ordinatissimā dispositionē[z] tpum doctrinam humano generi tribuit salutarem. ¶ Et tandez vnigenitus dei filius Jesus christus a[x] tota trinitate cōiter icarnat⁹[2]: ex Maria semp virgine spiritus sancti cooperatōe conceptus: verus homo factus ex anima rōnali ꝛ humana carne cōpositus: vna[x] in duabus naturis persona viā vite manifestius demōstrauit. Qui cū ꝑm diuinitatē sit imortalis ꝛ ipassibilis[a]: idez ipse ꝑm humanitatē factus ē mortalis ꝛ passibilis: qui etiam pro salute humani gīis in ligno crucis passus ꝛ mortuus[b] descendit[c] ad inferos: Resurrexit[d] a mortuis: ꝛ ascendit[e] in celuz sed descēdit in anima: ꝛ resurrexit in carne: ascēditq; pariter in vtroq; z venturus[f] in fine seculi iudicaturus viuos ꝛ mortuos ꝛ redditur⁹ singulis ꝑm opera sua tam reprobis q̄z electis: qui omnes cum suis

o ¶ Coeterni. Sed cōtra videtur in dicto symbolo vbi dicit: ꝛ tamē non tres eterni: sed vnus eternus. Solutio: hic ponuntur adiectiue iste dictiones: ibi autē substantiue. hec ē differentia: hic designat personas: ibi essentiā. sed tote persone coeterne sibi sunt ꝛ coequales.

p ¶ Simul ab initio tēporis. vnde salomon: qui manet in eternū creauit oīa simul. vnde in genesi. In ꝓncipio creauit deus celuz ꝛ terram. qō simul factuz fuit: sed simul dici non potuit.

q ¶ Humanam. q; prima die āgelos creauit: ꝛ sexta die creauit homines.

r ¶ Quasi communem. i. mediam inter angelicam ꝛ mundanam. vel cōmunem. i. vtriq; conformem: quia in pluribus conformat se cum angelis scilicet in ratione: ꝛ in multis cum inferioribus creaturis q; sentimus cuz illis ꝛ in pluribus alijs.

s ¶ Diabolus. dicitur criminator ꝛ ē grecum vocabuluz.

t ¶ Demones. demon iterpretatur sciens. ꝛ ē ar. ex hac littera q; de bono procedat maluz. qō est falsum vt hic exponitur q; angelus non habuit remediū sicut homo: q; homo peccauit per suggestionē āgelus per se sine alterius suggestione vt dicit littera sequēs.

v ¶ Creati sunt boni. Nunqd ē idez de boie: vī q; nō per hoc qō dicit apostolus. Eramus enim natura filij ire sicut ꝛ ceteri: a qua nullus liberat nisi per fidem. de consecra. distin. iiij. firmissime. dicas q; homo ab initio bonus creatus fuit sicut ꝛ angeli ꝛ in charitate: vt de pe. distinctione. ij. §. romanos. ver. Adam vero. ꝛ. c. sequen. ꝛ. c. princeps. videtur q; homo creatus fuit imortalis. de cōse. distin. iiij. placuit igitur. versus fi. distin. ꝛ auctoritas predicta sic debet intelligi. eramus enim natura filij ire. i. eramus debitores. i. digni pena eterna. ire. i. pene eterne. natura. i. inseparabili vitio. s. originali peccato. originale enim peccatuz ita inheret humano generi sicut esset ei naturale. q; sicut natura nos non deserit dū sumus: ita nec originale peccatū: sed tamen post baptismū non nocet. de conse. distin. iiij. c. ij.

x ¶ Per se. i. ex proprio defectu.

y ¶ Suggestione. ꝛ ideo magis puniēdus est diabolus q̄ ipse faciens. lxxxvj. di. tanta. nec illud excusat diabolum: si homo illud alias facturus esset. ff. de ser. cor. l. j. §. qui igitur. licet videretur q; pro sola tantū hortatiōe non debet teneri. non. n. qui exhortatur: mādatoris opera fungitur. ff. de his qui no. infa. ob hec verba in fi. nec id excusat hominem q; consilio alterius fecit: q; debuit ꝛ potuit explorare apud semetipsum an expediret ei tale consiliuz. ff. mā. l. ij. in fine. ꝛ si dubitabat potuit consulere peritiores. quare imputatur alicui ff. de iu. ꝛ facti ignorātia. l. regula. §. ij. ꝛ de bo. posses. in bonorū i fi. ꝛ. xxxvij. distin. §. vltimo. Jo.

z ¶ Dispositionem. hec fuit dispositio quia tria fuerunt tempora: tempus ante legem: ꝛ tempus sub lege: ꝛ tempus gratie. In tempore ante legez habebant homines ius naturale: quo regebant: quod consistebat in bis duobus preceptis cōtentis bis verbis. Quod tibi vis fieri mihi fac: quod non tibi noli. sic potes in terris viuere iure poli. distinctione. i. in principio. In tempore sub lege regebant decalogo moysi dato a deo: ꝛ tūc contingebant omnia in figura. que completa fuerūt tempore gratie quando dei filius nos docuit precepta euangelica quibus hodie regimur. in quo scripture fuerūt complete. ꝛ hic ē ordo de quo hic dicit.

2 ¶ A tota trinitate. hoc ideo dicit q; inseparabilia sunt opera trinitatis. de conse. distin. iij. c. vlti. in fi. ꝛ. xxviij. q. j. sic enim neq; circa prin. per mediam colum. nec potest filius a se facere quicquam nisi quod viderit patrem facientem. de conse. di. v. saluator in fi.

x ¶ Incarnatus. hic explicat primus articulus fidei.

y ¶ Una. hoc fuit figuratū in archa noe vbi fuit redemptio sanctorū per duas naturas quo ad opinionem ꝛ veritatez.

a ¶ Jmpassibilis. xxij. q. iiij. incōmutabilis. ꝛ habetur figura bis versibus. Nil isaac patitur aries fit victima christo. Nec deitas patitur cum moriatur homo. xxij. q. ij. §. abraam. ꝛ. c. se.

b ¶ Mortuus. hic explicatur tertius articulus fidei.

c ¶ Descendit ad inferos. quartus articulus.

d ¶ Resurrexit. v.

e ¶ Ascendit. vj.

f ¶ Venturus. vij.

a ¶ Nunc gestant. vnde apostolus: hoc mortale iduet imortalitatē.
b ¶ Extra quaz. xxxij. q. j. quoniā vetus.
c ¶ Sacrificiū. de cōse. di. ij. nec moyses. vnde dicit: Rex sedet in cena turba cinctus duodena. Se tenet in manib⁹ se cibat ipse cib⁹. Dicit Augustin⁹ de carne beate Marie carnē accepit: ⁊ eandē carnē ad māducādū dedit ad salutē. de ꝓse. di. ij. accesserūt iudei ⁊ ꝫ fuit significatū ī ꝑsona dauid de quo dr: ferebat dauid manib⁹ suis vt ibi dr. ℞.

d ¶ Sub spēbus panis. hoc ex causa statutū fuit vt ī alia forma sumeret pp honorē. vñ dicit: nisi qs manducauerit corpus meū ⁊ biberit sanguinem meū ⁊c. audito ꝫ vbo scandalizati sūt discipuli ⁊ dixerūt: durus ē hic ſmo. de ꝓse. di. ij. prima. de hoc sacramento tradit J. de cele. miſ. cū marthe.

e ¶ Sedz claues. no. hic q nō pōt conficere corp⁹ xpi nisi fuerit ordinat⁹ in forma ecclesie.

f ¶ Sacramentū ꝺo baptismi. hic est scōs articulus q vltimo ponit: ⁊ hic exprimit forma baptismi quā seruat eccl'ia. de cōse. di. iiij. firmissime. ⁊. J. de bapti. ⁊ eius effectu maiores.

g ¶ A quocūqz. a quocūqz ergo baptism⁹ conferat ī forma ecclesie: ratū ē vt. j. q. j. q qdaz ⁊ de cō. di. iiij. a quodā. ⁊. c. romanos. xxiiij. q. j. §. sed istud.

h ¶ Cōiugati. no. q tres sunt ordines ī eccl'ia dei. s. virgines cōtinētes. ⁊ ꝓiugati. xps enim plus amat virgines q̄ alios: q sponte tribuit qō sibi nō fuerat ꝑatū: continētes ēt plus deo placēt q̄ ꝓiugati: q nō expedit hōi ad regna celestia tendenti accipe vrorē: vt. xxxiij. q. v. tūc saluabit. ⁊ ea sūt in nr'is officijs gratioza: que cū liceret nō ꝑpendere tñ cā dilectiōis ꝑpendim⁹. xxviij. q. j. iam nūc.

DAmnamus. Hec decretalis diuidit in duas ptes ꝑncipales. ī ꝑma ꝓbat doctrinā abbatis Joachim. in scōa ibi. Reprobamus dānat illā Almerici. ¶ Prima ps facit quinqz: q primo reprobat doctrinā abbatis Joachim ꝫ magistrū suū a quē ꝓsequit et primēdo motiua ⁊ rōnes ipsi⁹. Scōa ibi: nos autez. approbat suam magr'i quā dānat Joachim. Tertia ibi: cuz ergo rñdet auctoritati qua principal'r mouebat Joachim. Quarta ibi: si qs. dānat tenentes opinem Joachim. Quinta ibi: in nullo protestatur pro monasterio cui prefuit Joachim.

i ¶ Nō est generās. adiūctiue tenetur idest nō generat licet sit persona generans.

k ¶ Asserit. s. Joachim.

l ¶ Quod ille. s. petrus.

m ¶ Et q plantat. s. ꝑdicādo.

n ¶ Et qui rigat. baptizando ī epistola ad corinthios.

o ¶ Unū corpus. vnione charitatis ⁊ spiritu. de conse. dist. iiij. queris a me.

p ¶ Ut sint vnum. i. eiusdem voluntatis.

q ¶ Nos vnum. s. vnione nature.

r ¶ Non enim. hic rñ. cōcilium auctoritatibus Joachim.

s ¶ Ait. s. Joachim.

t ¶ Pater ⁊ filius. pater dedit testimoniū deitatis qñ dixit: ꝫ ē filiꝰ meus dilectus ī quo mihi bene cōplacui: ipsuz audite. filius dedit testimoniū deitatis quādo ī mōte trāsfigurat⁹ potētiā deitatis ⁊ speciē eterne beatitudinis ostendit. spiritussanct⁹ dedit testimoniū: qñ super baptizatū ī specie colū be regeuit: vel qñ ad inuocationē nois xpi corda credentiū ipleuit.

v ¶ Et hi tres vnū. i. indifferens quo ad vandam gratiam. vel vnuz. i. vnius substantie vel essentie.

Proprijs resurgent corporib⁹ que nunc[a] gestāt ut recipiant ſm opera sua siue bona fuerint siue mala illi cū diabolo penā perpetuā. ⁊ isti cū xpo gloriam sempiternā. ¶ Una uero est fidelium vniuersalis ecclesia extra[b] quaz nullus oīno saluat: in qua idez ipse sacerdos est sacrificium[c] Jesus christus cui⁹ corpus ⁊ sanguis in sacramento altaris sub speciebus[o] panis ⁊ vini veraciter continentur: transubstantiatis pane ī corpus: ⁊ uino in sanguine potestate diuina ut ad perficiendum mysterium unitatis accipiam⁹ ipsi de suo quod accepit ipe de nostro. ¶ Et hoc utiqz sacramentum nemo pōt ꝓficere nisi sacerdos q rite fuerit ordinatus ſm[e] claues ecclesie: quas ipse cōcessit apostolis eorumqz successorib⁹ Jesus christ⁹. ¶ Sacramētum[f] uero bbptismi qō ad dei inuocationē ⁊ indiuidue trinitatis uidelz patris ⁊ filij ⁊ spiritussancti cōsecratur in aqua: tam paruulis q̄z adultis in forma ecclesie a quocūqz[g] rite collatum ꝓficit ad salutem. ¶ Et si post susceptiones baptismi quisq̄z prolapsus fuerit in peccatum per uerā pōt semp penitentiā reparari. ℣ Non soluz autē uirgines continentes uerum etiam coniugati[h] per rectā fidem ⁊ operationē bonam placentes deo ad eternam merentur beatitudinē peruenire. ℟ Dez in eodē.

¶ Pater ⁊ filius ⁊ spiritussanctus uera unione nō collectiua seu similitudinaria sunt vna essentia substantia seu natura: contrarium sentientes vt heretici sunt cēsendi nisi ab errore resipiscāt: ⁊ correctioni apostolice se. se supponant.

DAmnamus ergo ⁊ reprobamus libellum seu tractatum quez abbas ioachim edidit contra magistrū petrū lōbarduz de vnitate seu essentia trinitatis appellans ipsum hereticū ⁊ isanum pro eo q in suis dixit sententijs: quoniā quedā sūma res est pater ⁊ filius ⁊ spiritussanctus: ⁊ illa nō est generās[i] neqz genita neqz ꝓcedens. vñ asserit[k] q ille[l] non tam trinitatē q̄z quaternitatem astruebat in deo videlz tres ꝑsonas: ⁊ illā cōmunem essentiā q̄si quartā: manifeste ꝓtestās q nulla res est que sit pater ⁊ filius et spiritussanctus: nec est essentia nec substantia nec natura: quāuis concedat q pater ⁊ filius ⁊ spiritussanctus sunt vna essentia vna substantia vnaqz natura. verum vnitatez huiusmodi nō verā ⁊ propriā sed quasi collectiuā ⁊ similitudinariaz esse fatetur: quēadmodū dicuntur multi boies vnus populus: ⁊ multi fideles vna ecclesia: ⁊ iuxta illud multitudinis credentium erat cor vnuz ⁊ anima vna: ⁊ qui adheret deo vnus spiritus ē cum illo. item ille qui plantat[m] ⁊ qui rigat[n] vnum sunt ⁊ oēs vnum corpus[o] sum⁹ in christo. Rursus ī libro regum: populus meus ⁊ populus tuus vnuz sunt. Ad hanc autem suam sniam astruendā illud potissimū verbuz inducit qō xps de fidelibus inquit in euāgelio: volo pr' vt sint vnuz[p] in nobis sicut ⁊ nos vnum[q] sum⁹. vt sint ꝓsumati in vnū. nō[r] enim ut ait[r] fideles christi sunt vnū. i. quedā vna res que ꝓmunis sit oibus sed boc modo sunt vnum. i. vna ecclesia ꝓpter catholice fidei vnitatē ⁊ tandē vnū regnū ꝓpter vnionē idissolubilis charitatis quēadmoduz in canonica Joannis apostoli epistola legit: q tres sunt qui testimoniuz dant in celo pater[s] ⁊ filius ⁊. s. s. ⁊ bi tres[t] vnū sūt: statiqz subiungit: ⁊ tres sunt qui testimoniuz dant in terra[x] spiritus[y] aqua ⁊ sanguis[z] ⁊ bi tres vnū sunt[&]: sicut ī qui busdā codicib⁹ inuenitur. ℣ Nos autē sacro approbante cōcilio credimus ⁊ confitemur cum petro: q vna quedam sūma res est incomprehensibilis quidem ⁊ ineffabilis que veraciter est pater ⁊ filius ⁊. s. s. tres simul ꝑsone ac sigillatim quelibet earundem: ⁊ ideo in deo solūmodo trinitas est non quaternitas: q quelibet triū ꝑsonarū ē illa res videlicet substātia essentia seu natura diuina que solū est vniuersoruz ꝓncipiū: ꝓter qō aliud inuenire nō potest: ⁊ illa res nō est generās[a] neqz genita[b] nec ꝓcedes sed ē pater qui generat: ⁊ filius qui gignitur ⁊ spiritussanct⁹ qui procedit ut distinctiones sint in ꝑsonis et vnitas in natura[a]. Licet igitur ali⁹ sit pater[b] ali⁹ filius ali⁹ spiritussanct⁹: non tamē aliud sed id quod est pater ⁊ filius et spiritussanct⁹ idem

p ¶ In terra. s. q christus fuit hō. J. de cele. miſ. in quadaz.

y ¶ Spiritus. i. humana anima quaz emisit in passione.

z ¶ Sanguis ⁊ aq̄. q fluxerūt de latere xpi: vt in decre. ꝓce. in q̄daz. ⁊ fuit vera aq̄ ⁊ nō aquaticus humor: vt quidā hereticī mentiūtur.

& ¶ Et hi tres vnū sunt. nō natura ⁊ iusdē substātie: sz cooperatōe eiusdez mysterij: q spūs p adoptionē nos filios dei fecit: aqua fecit nos filios dei p ablutōez baptismi sanguis per redemptionez gratie.

? ¶ Non est generās. i. non generat sed est persona generans.

¤ ¶ Neqz genita. no. ad itelligentiā ꝑsonaꝝ in trinitate q nominū que dā sūt essentialia q̄dā p̄sonalia q̄dā notionalia. Essentialia sunt q̄ in singulari numero dicūtur cōgrue de trib⁹ ꝑsonis sigillatim vt deus bonus deus iustus eternus oīpotens ⁊ similia. ī plurali vero numero icōgrue dicūtur iuxta illud athanasij: ⁊ non tres dij: sed vnus est deus. ¶ Personalia sunt q̄ supponunt ꝑsonā ⁊ in singulari numero tm̄: vt pater ⁊ fi. ⁊ s. s. Notionalia sunt que notāt distinctionē ī ꝑsonis vt generās genera ⁊ ꝓcedēs. Ista notionalia cū veniunt adiectiue: dicūtur tm̄ de ꝑsonis ⁊ nō de essentia: sed qñ tenent substātiue tūc dicūtur tam de essentia q̄ de ꝑsonis. vñ hec ꝓpositio simpliciter ē vā: pr' ē generans. si hec dictio generans teneat adiectiue siue substātiue. Si autē dicat substātia diuina ē generās. si hec dictio generans teneat adiectiue falsa est q: vellet notare distinctionē ī diuina essentia. si teneatur substantiue vera ē: q: tūc ē sensus substantia diuina est generans. i. ꝑsona q̄ generat. vnde noīa ista generās genita ⁊ ꝓcedēs adiūcta noīb⁹ ꝑsonaꝝ distinctōez notāt ꝑsonaꝝ. iuncta vero cuz noībus istis substātia natura seu essentia diuina tenētur substātiue: ⁊ notant essentiaz tantum.

a ¶ Natura. hec est illa sūma res quā dixit magister. ¶ D.

b ¶ Alius pater ⁊ ali⁹ filius. distinctiua siue partitiua noīa vt vn⁹ aliqs alius duo: ⁊ similia aliqñ significāt essentiaz aliqñ non. Noīa partitiua iūcta cū noīb⁹ ꝑsonalib⁹ ⁊ nō essentialib⁹ ī masculino ⁊ femininо genere notāt distinctionē in ꝑsonis. pater est vn⁹. filius est ali⁹. pater ⁊ filius

sunt duo. Jũcta vero noĩbus essentialib⁹ ita q̃ eis initant essentiã notant: vt pater est vnus deus: pater ⁊ filius sũt vna essentia. Jn neutro vero genere tm̃ essentiã notãt: pater ⁊ filius sunt vnũ. i. vna res. ⁊ ideo optime dicit: ali⁹ pater alius fili⁹. i. alia ẽ psona patris ⁊ alia persona filij: nõ tamẽ aliud: ĩmo idez sunt in substãtia vt iam patet.

a Orthodorã. i. rectaz ab orthos qõ est rectuz ⁊ dora qõ est scriptura q̃si recta scriptura.

b Ei ödit. vñ aug. nihil hz fili⁹ qõ nõ nascẽdo a patre acceperit.

c Simpler omnino. de hoc dicas: vt. s. c. pr.

d Procedẽs. s. per inspirationem. de con. di. vlti. c. pe. ĩ fi.

e Cũ ergo vitas. dicit respõdẽdo auctoritati p̃ dicte volo pater ⁊c. ⁊ eaz exponit quaz ĩducebat p se ioachim ⁊ exponit q̃liter ĩtelligat hoc verbuz vnũ ⁊ per hoc etiaz alijs auctoritatib⁹ respondet.

f Orat. in euangelio ioãnis.

g Vnum in nobis. i. vniti nobis vnione spiritus.

h Vnuz sumus. hic in alia significatiõe accipit hoc nomẽ vnum. i. vnione substãtie seu nature ⁊ ĵ. sequitur.

i Jn gratia. i. per gratiam.

k Florẽtino monasterio. nota q̃ si auctor reprobat: eius scripta sunt reprobãda. ĵ. de bẽ. fraternitatis: ĩmo ⁊ si bona eẽnt reprobarent ratiõe auctoris. q̃ non hz ei hoc facere. xvj. di. bene quidẽ. b vo hz auctor nõ reprobet: q̃ pfitet se seruare fidẽ catholicã tm̃ scripta sua q̃ malam habebant sententiam reprobantur.

l Corrigẽda. ⁊ ideo paratꝰ fuit corrigi: ⁊ se correxit vt sequit: nõ debet vici hereticꝰ hz quãdoqz errasset ĩ fide. xxiij. q. j. hec ẽ fides. ⁊. q. iij. dixit apostolus.

Rica. De cõstitutiõibus. Hec Rica põt ad precedẽtia ⁊ sequẽtia sic continuari. Tractaturus auctor de iure pmisit: De sũma trinitate ⁊ fide catholica p̃ sui opis fũdamẽto: q̃ vbi fundamẽtũ deficit nihil supedificari põt. j. q. j. cum paulus. Et q̃ omne ius pstat ex scripto ⁊ nõ scripto. isti. de iure natura. gẽ. ⁊ ci. §. pstat. Et. j. dist. §. cũ itaqz. ius aũt scriptũ ẽ certius ⁊ nobiliꝰ: ideo auctor premisit de iure scripto. s. de constitutionib⁹: ⁊ postea de iure nõ scripto. s. de cõsuetudine. Abbas siculus.

Anonum statuta. Juris canonici statuta omnes ligãt ⁊ eorum ritu tam in pronũciando q̃m in decidendo iudicia sunt regulanda. Primo statuit. Secundo confirmãdo declarat ibi: Et nemo. Abbas siculus.

m Canonum generalium. s. q̃ quidam canones sunt personales quidam locales. lxiij. di. cum longe. ĵ. de elec. nihil. quidam casuales: quidam tẽporales: vt. xxix. di. c. sciendum.

n Statuta. nõ abrogata vel p̃ ĩuũ canonẽ vel p̃ psuetudinẽ. illa enim seruãda non sũt. xxvj. di. c. j. ⁊. xxxvj. q. vlti. c. vlti. ⁊ dic statuta pmẽtia precepta vel prohibitiones. alias si de consilio loquerẽtur nõ obligarẽt xiiij. q. j. quod recipitur. iiij. di. §. ⁊ si legibus.

o Custodiantur. j. q. vij. si quis omnem. xix. distin. si romanoꝝ. ⁊. ĵ. eodem. c. vltimo.

p Ab oĩb⁹. fic ⁊ leges ab oĩb⁹ sũt suãde: vt. C. de legi. ⁊ pstl. l. leges. ⁊. C. de iu. ⁊ fac. igno. pstitutiões. ⁊ dic ab oĩb⁹. s. subditis. naz papa ⁊ ĩperatoꝝ legib⁹ nõ pstringunt. ff. de leg. pricepes. ⁊. ix. q. iij. cũcta. tm̃ legib⁹ se velle viuere pfitẽtur. C. de leg. digna vox. ⁊. C. de testa. ex ĩpfecto. ⁊. ff. de leg. iij. ex ipfecto. ⁊ insti. qui. mo. testa. infir. §. vlti. ⁊ .ij. q. vij. nos si ĩcompetẽter.

q Jn actiõibus. s. ciuilibus.

r Vel iudicijs. s. crimĩalib⁹: q̃ iudiciũ aliud crĩale aliud ciuile. ĵ. q fi. sint le. c. p venerabilẽ. nec ẽ necesse ꝓponẽ actõez ĵ. ö iudi. dilecti. si tm̃ qs ꝓpõit ĩeptã succũbit: sed aptaz potest postea ꝓponere: vt. ĵ. de iudi. c. examinata. vbi de hoc.

s Suo sensu. s. malo. ⁊ est si. .iij. q. ir. pura. ⁊. ĵ. e. ne ĩitaris. q̃qz eiz suo sensu vti dz iudex ĩ iudicãdo ꝓpe accepto vocabulo. ff. de arbi. q̃lez. ⁊ ĩ auẽ. de iureiu. q̃ pre. ab his q̃ admĩstra. reci. circa prĩn. col. ij. ⁊ ĵ. de renũ. ĩ pñtia. dũtm̃ pm leges ⁊ iura pnũciet: ĩ auẽ. de iudi. §. q̃ vo. ỹ. oĩs iudex. als est §. col. vj. ⁊ in autẽ. de defen. ciui. §. iusiu. col. iij. ⁊. iij. q. vij. iudicet. ⁊. xx. dist. de libel. ⁊. xxxvij. di. relatum. ⁊ insti. de offi. iudi. ĩ prĩ. ⁊. C. de sen. ⁊ inter. om. iudi. l. nemo.

Q Gnoscentes. Dividit ĩ tres partes. Jn pma põit regula ex q̃ sumit rõ. Jn scõa statutũ ibi: quotiens. Jn tertia declarãdo applicat ad facti rõnez q̃ sumit ex regula ibi: Me ötrimẽtũ. Abbas siculus.

t Culpa. q̃ qõ legitime fcm̃ ẽ penaz nõ meret. C. de adult. gracch⁹. ⁊ peccata suos dñt tenere auctores. C. de pe. l. sancimus. ⁊. ĵ. de his q̃ fi. a ma. pte ca. q̃siuit. ⁊. ĵ. de sen. ex. romana ĩ fi. ⁊ ita ẽ b ar. exꝑssuz q̃ nemo priuat iure suo sine culpa. lvj. di. satis puersuz. xvj. q. vl. iuentũ. de resti. spo. q̃rẽte. arg. c̃. xxij. di. renouãtes. ⁊. xxxiiij. di. si cuiꝰ vtorẽ. ⁊. c. se. ⁊. xxvij. q. ij. multoꝝ. ĵ. de cle. cõiu. sane. so. pma Rica regulr va est c̃ria casualia sunt. vel dicas q̃ hz q̃qz gs pueꝝ iurꝝ suo sine culpa ñ tm̃ fit istõ sine cã. ĵ. vt li. ñ pte. q̃m frequẽter. §. si vo. ⁊ cãz facile ẽ videẽ ĩ c̃riis signatis. ĩ vj. casib⁹ priuat aliqs iure suo sine cꝑa sua. vñ ỹ. Pauptas odiũ vitiũ fauor scelus ⁊ ordo. Personas spoliãt ⁊ loca iure suo. illa notant ĩ. c. renouãtes ⁊. ĵ. de pui. antiq̃. vbi de b.

v Futuris. sic ergo pstõ respicit tm̃ futura ⁊ nõ pterita: vt. ĵ. e. c. vl. vbi dicemus de hoc.

x Dispẽdijs. i. dãnis siue retractatiõib⁹.

y Cõmẽdet. i. puniat.

z Prohibitõem. ar. neminẽ ligari pstõe anteq̃ ad ipz pueniat: vt. xxij. q. iiij. dixit sarra. ⁊. lxxij. di. ppostisti. ar. c̃. xvj. di. q̃ dicitis. hz nõ ẽ c̃: q̃ ex quo publice pmulgata ẽ ⁊ publicata oẽs tenent ad ipsiꝰ obseruãtiam: ⁊ oẽs ligat post duos menses a publicatõis tẽpore lapsos. in auten. vt facte noue pstit. circa prin. col. v. ĵ. de sen. ex. nouerit. ĵ. ne de. uel mo. nõ magno. ⁊. c. super specula. nec est necesse vt singulorum auribus inculcetur: ut in. d. c. q̃ dicitis. ⁊ .ĵ. de post. prela. ad hec. nisi probaret se extra prouinciã tũc fuisse uel alias ipedimentum. ar. est expressum. ĵ. qui. ma. ac. pos. c. cum in tua.

T Ranslato. Quod de vno ꝓnox statuit ad aliud cõnexũ extẽdit. h. d. Vel aliter hz aliũ ĩtellectũ vt ĩ rubro. Prio ponit verba apostoli. Scõo augustini illa exponẽtis ibi: q̃ enim. pone casuz aliter ⁊ melius q̃ ĩ glo. vt cõueniat titulo. Fuit q̃sitũ a gregorio auctore bui⁹ cõpilatõis an constõ seu ler deberet ĩtelligi in ꝓpriis termis tm̃: an debeat extẽdi ad alios casus: ⁊ papa rñdet q̃ dz extẽdi ad ꝓnexa ⁊ silia: ad qõ pbãdũ ĩducit auctoritatẽ apostoli: qui ex trãslatõe sacerdotij iulit p̃ pñtiã ad trãslationẽ legis. Abbas siculus.

omnino vt ꝑm orthodoramᵃ et catholicam fidem consubstantiales esse credãtur. Pater enim ab eterno filium generando suam substãtiam ei dedit[b] iuxta quod ipse testatur: pater quod dedit mihi maius omnibus est: ac dici non potest q̃ partez substantie sue ille dederit et partem ipse sibi retinuerit: cuz substantia patris indiuisibilis sit vtpote simplex omnino[c] sed nec dici potest q̃ pater in filiuz transtulerit suam substantiam generando quasi sic dederit eam filio q̃ non retinuerit ipsaz sibi: alioquin defijsset esse substantia. Patet ergo q̃ sine vlla diminutione filius nascendo substantiam patris accepit ⁊ ita pater et filius habent eandem substantiam: et sic eadem res est pater et filius necnon et spiritussanct⁹ ab utro qz procedens[d]. ℣ Cum[e] ergo veritas pro fidelibus suis orat[f] ad patrem: volo inquiens vt ipsi sint vnum[g] in nobis: sicut et nos vnũ[h] sumus: hoc nomen vnum pro fidelibus quidem accipitur: vt intelligatur vnio charitatis in gratia[i]. pro personis vero diuinis vt attẽ datur idẽtitatis vnitas in natura: quemadmodum alibi ueritas ait: estote perfecti: sicut et pater vester celestis perfectus est: ac si diceret mãifestius: estote pfecti perfectione gratie: sicut pater vester celestis perfectus est perfectione nature: vtraqz videlicet suo modo: quia inter creatorem ⁊ creaturam non potest tãta similitudo notari: quin inter eos maior sit dissimilitudo notanda. ℣ Si quis igitur sententiam vel doctrinã prefati ioachim in hac parte defendere vel approbare presumpserit tanquam hereticus ab omnibus euitetur. ℣ Jn nullo tamen propter hoc florenti no monasterio cui ipse ioachim extitit institutor volumus derogari: quoniam ibi et regularis est institutio et obseruantia salutaris maxime cum ipse ioachim omnia scripta sua nobis assignari mandauerit apostolice sedis iudicio approbanda seu etiam corrigenda[l] dictans epistolaz quam propria manu subscripsit: in qua firmiter confitetur se illam fidem tenere quam romana tenet ecclesia: que disponente domino cunctorum fidelium mater est ⁊ magistra. ℣ Reprobamus etiam et cõdemnamus peruersissimum dogma impij almaritij cuius mentem sic pater mendacij excecauit vt eius doctrina nõ tam heretica q̃z isana sit censenda.

Rubrica De cõstitutionibus.

Ex cõcilio Meldensi.

Constitutiões canonuz ab omnibus sunt seruãde.

Anonum[m] statuta[n] custodiãtur[o] ab oĩbus[p]. ℣ Et nemo in actõibus[q] vel iudicijs[r] eccliasticis suo[s] sensu sed eorum auctoritate ducatur.

G Regorius in registro.

Constitutio respicit futura non preterita.

Q Gnoscentes: ⁊ infra. Rem que culpa[t] caret in damnum vocari non cõuenit. ℣ Quotiens vero nouum quid statuitur ita solet futuris[v] formam imponere: vt dispendijs[x] preterita non commendet[y]. ℣ Ne detrimẽtum ante prohibitionem[z] possint ignorantes incurrere quod eos postmodum dignuz est vetitos sustinere.

A Gustinus super illud epistole ad hebreos.

Potestas legem condendi et mutãdiẽ penes vicarium christi: ⁊ quod de vno cõnexoruz statuitur ad aliud cõnexum extẽditur.

T Rãslato[a] sacerdotio[b] necesse ẽ vt legis trãslatio fiat: quia

a ¶ Trãslato ſacerdotio de moyſe ī xp̃o: de xp̃o ī petrũ: qdã hebrei ꝛ facti eẽnt xp̃iani legẽ tñ ſeruare volebant q̃ dicebat ſabbatũ cuſtodiri ⁊ circũciſionẽ eſſe ſeruandã q̃ hodie ad litterã ſeruari non dz. hos repbendit apoſtolus dicẽs: q̃ poſtq̃ ſacerdotiũ trãſlatũ eſt ad chriſtianos neceſſe eſt vt legis trãſlatio fiat. ⁊ Aug. ſup illo loco ꝓbat q̃ hoc facere non debent q̃ lex ⁊ ſacerdotium ſimul data fuerunt ⁊ ab eodem ⁊ ſub eadem promiſſione. ⁊ ideo ſimul ſeruãda: q̃ quod de vno dicitur neceſſe eſt de altero intelligi.

a ¶ Trãſlato. in petrũ. ſ. ꝓ illa verba: paſce oues meas. ſ. de ele. ſignificaſti. vel ꝑm alios ꝓ illa vba: ite docete ⁊c. de cõſe. di. iiij. ꝓprie. traſlata eſt ergo lex: ⁊ ita legis obſeruatio nõ ẽ apõ iudeos: ſz apud petrũ ⁊ ſuos ſucceſſores: ⁊ q̃ trãſlatũ fuit ſacerdotiũ a xp̃o in petrũ ꝓbatur. xxj. di. c. in nouo.

b ¶ Sacerdotio. ſupple leuitico vt ceſſet obiectio q̃ põt fieri de melchiſedech: q̃ ꝑceſſit legẽ ꝓ cẽtos annos qõ inuit ex ſ'a ſequenti q̃ ſacerdotium ſimul fuit datum cum lege vet eſt ſupple leuiticum.

c ¶ Quia eſz. verba ſunt aug. exponẽtis ꝓdicta verba apli.

d ¶ Simul. q̃ ī mõte ſynai eodẽ tpe ꝓtulit dñs moyſi legem ⁊ ſacerdotiũ. poſtquã ergo iaz trãſlatum ẽ ſacerdotiũ ad xp̃ianos: ergo ⁊ lex trãſferri dz.

e ¶ Spõſione. q̃ poſtq̃ dñs dedit legẽ filijs iſr̃ dixit eis: audi iſr̃ mãdata mea ⁊ ea ꝓſerua ī corde tuo ⁊ ſi feceris dabo tibi terrã fluentẽ lac ⁊ mel ⁊ tũc ipſi ꝓmiſerũt ſeruare legẽ ⁊ ſacerdotiũ: ⁊ ideo dicit ſub eadẽ ſponſione. hic attende: q̃ dñs in ve. teſtamento tẽporalia ſemp ꝓmittebat: in nouo vero ꝓmittit eterna: vt cẽtuplũ accipietis ⁊ vitam eternã poſſidebitis ⁊c. ī. de cele. miſ. cum marthe.

f ¶ Nõ de vno. ar. q̃ vbi ẽ eadẽ ratio: ibi dz eſſe idẽ ius: ⁊ q̃ de ſimilib⁹ idem iudiciũ eſt habẽdũ. v. di. ad ei⁹ vero. ⁊. iiij. di. deniq̃z. ⁊. xvj. q. vlt. ⁊ hoc diximus. ⁊. j. q. iij. ſi qs obiecerit. ⁊. ī. de trãſla. iter corporalia. ⁊. ī. ti. ꝓ. iter ceteras ī fi. ⁊ quotiẽs ex vna radice vitiũ naſcit ꝓſequẽs ẽ ut vna lege tollat. C. de nup. ſi libertã. ⁊. j. q. j. ſicut xp̃s. ⁊. xxij. q. ij. ſi qs per vetus. ⁊ q̃ dicit q̃ de vno dr. i. q̃ de vno ꝓſtitutũ eſt: ⁊ ſic facit ad titulũ. alias nõ videt facere.

Nam concupiſcentiam. Omne prohibitum a lege peccatũ eſt ⁊ omne illud q̃ ſequitur ex eo. b. d. ¶ Primo ponitur dictũ apoſtoli. Secũdo declaratio ibi: ¶ Hoc enim. Abbas ſiculus.

g ¶ Concupiſcentiã. legitur in epiſtola pauli ad ro. peccatũ nõ cognoui niſi ꝓ legẽ. nã ꝓcupiſcẽtiã neſciebã ſupple niſi lex diceret non ꝓcupiſces. Aug. exponit hic verba illa apoſtoli. nã ꝓcupiſcẽtiã neſciebã: dicẽs q̃ hoc eligit apls.

b ¶ Neſciebã. eſſe peccatũ ꝓcupiſcere vel tam graue ꝑm aliã expoſitionẽ apls anteq̃ vidiſſet legẽ nõ credebat eſſe peccatũ ꝓcupiſcere rem alteri⁹. ſed poſtq̃ ĩuenit in lege nõ ꝓcupiſces credidit eſſe peccatũ: verba ſũt Aug. vſq̃z in fi.

i ¶ Hoc. n. ſ. neſcire ꝓcupiſcẽtiã uel remouẽdam a ſe. vel h. i. peccatũ: ita exponit Aug. ſi ītelligas de ꝓcupiſcẽtia carnis tñ falſum eſſet cũ apoſtolus haberet ꝓcupiſcentiã ſtimulũ carnis. vnde dixit: video aliã legẽ repugnãtem legimentis mee captiuitatẽ in corpore peccati. xxxij. q. v. ſi paulus.

k ¶ Generale. ſ. vitium cõcupiſcẽtie q̃ eſt generale ad omnia vitia.

l ¶ Unde omnia mala. ar. q̃ vno ꝓhibito omnia prohibẽtur que ſequũtur ex illo. xiij. q. v. penale. ⁊. iiij. di. deniq̃z. ⁊. ī. de fi. ĩſtru. inter dilectos ad fi. C. de re. alie. nõ alienãdis. l. vlti. ⁊. C. de le. non dubium.

m ¶ Oriunt. i. oriri poſſũt: ⁊ cõprehẽdit genera ſingulorũ ⁊ nõ ſingula genẽrũ. i. nõ ẽ aliq̃ genus mali: q̃ q̃liq̃z nõ poſſit oriri ex cõcupiſcentia. ⁊ ſic itelligit. xlvij. di. bonor. vbi dr q̃ cupiditas eſt radix oĩum malorũ: vbi ſimiliter cõprehẽdit genera ſingulor ⁊ nõ ſingula genẽr. ⁊ de pe. di. ij. q̃ radix. ⁊ eodẽ modo ītelligit illud q̃ dicit ĩperator q̃ auaricia eſt mater oĩz malor. ī auc. vt iudi. ſine quo. ſuf. §. cogitatio verſus fi. colla. ij. ⁊ ex hoc generali vitio ꝓcupiſcentie omnia mala. ſ. ſeptem pricipalia vitia poſſunt oriri. ſ. ſuperbia: ira: inuidia: accidia: auaricia: gula: luxuria. ⁊ ideo dicit Aug. cũ apoſtolo: q̃ bona ſit lex: que vũ hoc ⁊c. nõ tamẽ propter hoc ſingula vitia cuiuſlibet generis vtputa ĩterficere hominẽ periurium ⁊ ſimilia oriũtur ex cõcupiſcẽtia. vel expone q̃ dixi oriũtur. i. orta ſũt: preſens pro preterito: ita exponitur. ff. de verſigni. verbum erit. ꝓpter cõcupiſcẽtiam. n. primi parentis omnia mala orta ſunt. ſi. n. nõ ꝓcupiuiſſet nõ peccaſſemus. v. di. ad eius vero cõcubitũ in fi. vnde greg. caro nos leta traxit ad culpam afflicta redurit ad veniam. ⁊ ſic nõ eſt neceſſe cõprehendere genera ſingulorum ⁊c.

n ¶ Lex. i. ꝓstõ vt ī pn. decre. lex ẽ conſtõ di. j. ⁊ di. ij. c. j. ⁊ ſic facit ad titulum.

o ¶ Dum hoc prohibet. ſ. generale vitium concupiſcentie quod eſt generale ad omnia vitia.

Ne innitaris. Diuiditur. quia ꝓmo ponũtur verba ſalomonis. Secundo verba hieronymi ⁊ auguſtini exponẽtium illa ibi: prudentie. Abbas ſiculus.

p ¶ Ne innitaris. in parabolis ſalomonis ponũtur verba iſta: fili mi habe fiduciaz in domino ex toto corde tuo: ne innitaris prudẽtie tue ne ſis ſapiens apud temetipſum hiero. exponit hic particulam illaz: ne innitaris prudentie tue ⁊c.

q ¶ Prudentie tue. verba ſunt hieron. vſq̃z in finem.

r ¶ Prudẽtie ſue. in malo. ⁊ eſt ſi. viij. q. j. ſciendum. ⁊. iij. q. ij. pura. ⁊. ſ. e. ti. canonum.

s ¶ Decretis. i. conſtitutionibus. ⁊ ita ptinet ad titulum.

t ¶ Preponit. nõ ergo ſunt poſtponenda decreta que hiero. ita cõmendat quod etiam fieri nõ debet. xxxviij. diſtin. relatum.

Nam omnes. Communiter ſummatur vt in rubro. Vel aliter non valet conſtitutio collegij in dãnũ aliquorum ⁊ commodum aliquorum ceſſante rationabili cauſa. Vel ſic: Abſq̃z rationabili cauſa non poteſt maior pars capituli tollere conſuetudinem vtilitatem priuatam nutriendo. Et duo facit. nam in prima parte ponit duo ſtatuta ſucceſſiue facta. in ſecunda parte duplici ratione preallegata ambo ſtatuta ceſſari mãdat. Abbas ſiculus.

v ¶ Conſtitutũ. ſed nõne canonici iſti treceñ. poterãt hec ⁊ alia ſtatuere aliis irrequiſitis etiam in preiudicium ſucceſſorũ cum iſtud videret eſſe ius cõe q̃ abſentes nihil percipiãt. ī. de cle. nõ reſi. inter quattuor. ⁊. c. vlti. ī. de ap. peruenit. imo videtur q̃ ſic. ar. ꝛ. q. ij. hoc ius ponectum. ⁊. ff. de pac. reſcriptũ. ⁊. vij. q. j. factus eſt. ſed hoc iõ nõ valuit: q̃ in preiudiciũ aliorũ ⁊ malo zelo ⁊ ꝓtra conſuetudinẽ eccleſie hoc fecerũt. ī. eo. ti. ex parte. ⁊ trãſgreſſor conſuetudis vt trãſgreſſor legis puniendus eſt xj. di. in his. ⁊ ſtatutũ ſiue conſtitutio debet eſſe iuſta ⁊ honeſta ⁊ cõmunis oĩbus. iij. di. erit aũt. ⁊ q̃ ꝓſtitutio iſta nõ erat generalis nec cõmunis oĩbus: ideo nõ valuit ⁊c. cũ ipſi canonici ītelligãtur quaſi vnũ corpus ⁊ idẽ collegiũ nõ dz duplici iure cenſeri. xij. q. ij. cognouimus. ⁊. ī. de deci. cum in tua. ⁊ incõueniens aliud ſequeretur q̃ ſucceſſores min⁹ haberẽt q̃ pdeceſſores. ⁊ ſic nõ eſſet vera ſucceſſio in ius alteri⁹. ff. de re iudi. hereditas. ⁊. ff. ꝺ ac. poſ. cũ heredes. iſta ꝓſtitutio nõ valuit q̃ ſine ꝓſenſu epi facta fuit. ī. de conſue. cũ conſuetudis circa fi. arg. ff. de col. l. vlti. vbi fuit collatio bonor natis ſed nõ illis q̃ ſunt naſcituri. ſed nũqd eſt verum generaliter qõ maior pars ca. facit totum ca. facere intelligitur quod videt. ī. de bis que fi. a ma. par. ca. cũ in cũctis. dicas q̃ ſi aliquid eſt cõmune plurib⁹ non vt collegiatis: ſed vt ſingulis qõ fit a maiori pte illor nihil valet niſi oẽs ꝓſentiãt. ff. de ſer. ru. pre. p fundũ. niſi rẽ ꝓcedãt in naturalẽ vſum qõ põt facere vnus ẽt inuitis ſocijs ⁊ ꝓdicẽtibus. inſti. de re. diui. §. religioſum ver. in cõe vero ſepulchrũ ⁊ niſi in caſu. ī. de iurepa. poſtulaſti. ⁊. c. qm̃ i gbuſdã. Si vero ſint plures ut collegiũ. diſtigue: ſi aliqua faciẽda ſũt ex neceſſitate: vt alienatiões electiones ⁊ ſĩlia. ſufficit qõ maior pars facit. ī. de bis q̃ fi. a ma. par. ca. cũ in cũctis. dũtñ alij abſentes vocent. ī. ꝺ elec. q̃ ſicut. ⁊. c. venerabilẽ. ī alijs que ex neceſſitate nõ fiũt qualia ẽt iſta que iſti faciebãt nihil põt fieri niſi oẽs ꝓſentiãt vt hic. ⁊ in predicta. l. per fundũ. ⁊ debẽt ꝓſentire vt collegiũ: nõ tanẽ ſinguli. ar. ī. e. cũ Ad. ferra. ⁊. ī. de ele. in geneſi.

r ¶ Nõ quiſq̃z. ff. q̃ quiſq̃z iur. l. j. ⁊ di. j. in pñ. decretorum.

y ¶ Datere legẽ. dicit Aug. talis ſum in ſcriptis alior quales volo eẽ ītellectores meor. ir. di. neq̃z quorũlibet. nec debent alijs legẽ ponere quã ipſi negligũt obſeruare. ī. de preben. pro illor.

z ¶ Coequetis. ſic ergo omnes pares debẽt eſſe in beneficijs. ī. eo. cum Ad. de hac materia no. ī. de ma. ⁊ obe. ſtatuimus.

a ¶ Conſuetudinem. no. hic ar. op. q̃ in eccleſia poteſt qs percipere beneficium ſine peccato ſi cõſuetudo ſit: ſecus eſt de iure cõmuni: vt. ī. de cle. non reſi. q̃ nõnulli. ⁊. c. relatum.

Que in ecclesiarum. In prima parte ponit cõstitutio. in secunda eius cassatio. scõa ibi: volẽtes igitur. Ab. sic.

a ¶ Cõstituerũt. qõ eis licuit tã iure fori q̃ iure poli ꝛ vocatur ius ciuile qõ qsq; ppls sibi ꝓstituit: insti. ō iure natu. §. i. ꝛ. di. i. ius ciuile. ſz ex hoc statuto nullum ꝓiudicium ecclesie generatur ut dic. ꝛ. xcvi. disti. bene quidez. etiam si in vtilitatem ecclesie redũ daret si auctoritas pape nõ interueniret. ut i. c. bene quidem. ꝛ. j. eo. ec clesia sancte marie. ꝛ. r. di. c. i. ꝛ. j. de sen. ꝛ re iu di. cum causam.

b ¶ Ad inopiã. si culpa sua eget indignum ẽ ei subueniri. ff. ō positi. bona fides. ar. op. ad hoc. lxxvi. dis. non satis vel si suo vitio incidit i ege statez ꝛ est si. j. de cõsue. ex parte.

c ¶ Alienandi. qui feudum alienat: cadit a iure feudi ꝛ dominus illõ alij cõcedere potest. j. ō feu. c. ij. ꝛ in li. feudorũ. constit. si clientulus. sed alij in feudum dare potest: ut in dicta consti. si clientulus. ꝛ in const. lotharij impialis. nec feudum dari potest in dotẽ. j. de dona. iter virum ꝛ vxorez nuper. nec vsuarius potest vsum vendere irrequisito dño. ut insti. de vsu ꝛ ha. in prin. nec emphitheota potest vendere meliorationes suas domino irrequisito: quod si fecerit dominus illud potest reuocare. C. de iure emphit. l. vl. j. de loca. potuit. sed facta denunciatione domino si dixerit se nolle emere: vel si a denunciatione duorum mensiũ spacium sit elapsum potest vendere cui vult: dummodo non vendat psonis probibitis. j. de loca. ꝛ conduc. potuit decre. greg. est in predicta. l. renunciare autem feudo vasallus non potest inuito domino: cũ eius fauore introductum sit: ut vasallum babeat. arg. C. de act. ꝛ obli. sicut in initio. arg. contra. ff. de operis libe. interdum.

d ¶ Personarum assensu. non tamen sufficeret oium consensus in b casu quia alienatio facta de consensu oiũ citra formã debitam nulla ẽ. xij. q. ij. sine exceptione. ꝛ. r. q. ij. boc ius porrectu. ꝛ. C. de sacrosan. eccle. auc. iubemus in fi. j. de re. eccle. non alie. dudum sed si communis forma seruata esset teneret venditio. j. de bis que fi. a prela. sine consensu ca. cum nos. sed si lesa esset ecclesia restituitur in integrum. j. de in ite. resti. requisiuit. ꝛ. j. de emp. ꝛ ven. cum dilecti.

Cum accessissent. Diuiditur in tres partes: in prima põitur allegatio pro primicerio. in secunda pro capitulo ibi. fuit. i tertia diffinitiua commissio ibi. Quo circa. Ab. si.

e ¶ Vacauisset. nulla iusta causa impediente alias non curreret temp. j. de concess. pbẽ. uel eccle. non va. c. qz diuersitatem. argumẽ. ad b. xxviij. distinctione de syracusane. ꝛ. ij. q. vi. antiquorũ. §. ad boc ꝛ si papa interdicat aliquibus ne eligant sine ipso mandato spãli: tempus statutum. s. triũ mensium a canone eis currit nisi infra id tempus postulauerint Inam eligẽdi. j. de elec. c. vlt. gre.

f ¶ Statuisse. ac ipsum statutum per sedem apostolicam confirmatum fuerat.

g ¶ Confirmatum. sed nũquid canonici per se possunt minuere prebendas: vel dignitates tollere sine licentia domini pape. videtur q̃ nõ: ga nec augere pñt. j. de consuetudi. cum olim. ꝛ de vita ꝛ honestate clericorum quoniam ut ait. xxij. distinctione. c. i. quia bonor ecclesie potius debet augeri quam minui. j. eodem ex parte. vbi est expressum q̃ nõ est de consecratione distinctione. i. vasa. ꝛ. j. de verborum significatõe: capitulo vltimo: ꝛ quia temporibus nostris poti addi cupimus quã minui. xxv. questione prima que ad perpetuam: ꝛ questione secũda quecũqz. vñ nec episcop poteſt obtinere quin statuat archipresbyterum. j. de officio archipresbyteri capitulo vltimo quasi ipse solus sufficiat. j. de officio archipresbyteri capitulo vltimo: ꝛ melius est qualemcunqz eligere quam ordinem plenum non esse. ff. de decu. generaliter. §. penultimo. ad boc dixit Joannes q̃ ex causa pñt minuere: vt. j. de isti. capitulo primo: ꝛ. c. auctoritate. ꝛ. j. eodem capitulo proximo. ꝛ de auctoritate episcopi: ut. xxi. distinctione in nouo testamento. ꝛ q̃ possunt vnam dignitatem tollere vel diminuere vel mutare prebendas: probatur. xvi. questione. i. precipimus. ꝛ. j. de excess. prela. sicut vnire: ꝛ. ff. communia pre. si quis duas. §. i. ꝛ. ff. de nego. ges. cum alicui. j. de preben. vacante. ꝛ. xliij. distin. §. verum. ꝛ. lxviij. dis. quorum vices. ꝛ. c. cor

Idem tridentino episcopo.

¶ Constitutio laicorum ecclesiaz seu eius bona non astringit.

Que in ecclesiarum: ꝛ infra. Sane peruenit ad audiẽtiam nostram: q̃ ciues teruisini constituerunt[a] ut siquis ad inopiam[b] vergere se probabiliter allegauerit: alienãdi[c] feudum quod ab ecclesia uel alijs tenet: liberam habeat facultatem: ꝛ infra. ¶ Volentes igitur ecclesiarum indemnitati consulere: constitutionem buiusmodi et venditiones feudorum ecclesiasticorũ factas sine legitimo ecclesiasticarũ personarum assensu[d] vires decernimus nõ habere.

Idem.

¶ Dignitas sublata de ecclesia p statutum capituli confirmatuz per papã vlterius non censetur vacaſ nisi per contrariuz actum statutuz fuerit reuocatum.

Quam accessissent ad ap. sedez archi. tulleñ. ꝛ. S. tulleñ. capituli procurator: archi. ppositum memoratus q̃ cum olim quidam tulleneñ. canonici nostris auribus intimassent q̃ primiceriatus in tulleñ. ecclesia tanto tempore vacauisset[e] q̃ ad manus nostras illius per sonatus esset donatio deuoluta. et infra. ¶ Fuit insuper ex parte capituli allegatum: q̃ de communi assensu canonicorum tullenen. fuerit constitutuz ne primiceriatus dignitas esset vlterius in ecclesia memorata: inter canonicos ipsos primiceriatus prouentibus et possessionibus distributis: ꝛ infra. propter quod euidenter apparz quod primiceriatus ipse tanto tempore non vacauerit sicut nobis fuerat falsa insinuatione suggestum: ꝛ infra. ¶ Quo circa mandamus quatenus si vobis constiterit tulleñ. canonicos ne vlterius in tullenensi ecclesia primiceriatus esset officium communiter statuisse[f] ac statuz ipsuz auctoritate sedis apostolice fuisse postmodum sicut dicitur confirmatum[g]: vos illud faciatis in suo robore permanere nisi postea dicti canonici contrauenerint[b] aliquem videlicet in primicerium eligendo[i].

Dez dugien. episcopo.

¶ Si capitulum contra suaz constitutionem de certo canonicoruz numero aliquos recepit in canonicos de superexcrescentibus fructibus eis prouidere tenetur.

lxxiij. dis. quorum vices. ꝛ. c. corepiscopi. ꝛ in predicta decretali bo. j. e. ex parte. ubi dicit licet non sint eius redditus diminuti. ꝛ ita videtur q̃ potuissent si fuissent diminuti. Jo. sed verius credo q̃ non possint sine auctoritate pape: ne quandoqz in fraudem boc facerent ꝛ causaz subijcerent cum non esset ꝛ b idez dicitur de consensu episcopi. ar. op. j. de vbo. significa. c. ult. quod ergo inutile fuit b confirmauit auctoritas domini pape et certa sciẽtia. ar. xvi. q. i. c. vl. sicut ꝛ datur actio ex nudo pacto si iuuetur auctoritate legis vl̃ principis. ff. ō pac. l. legitima. uel tene vt dixit Jo. q̃ pñt iusta ex causa. alias non. ar. j. c. proxi. versi. nisi in tantum a contrario: dignitatẽ tñ non credo q̃ possunt creare uel suppmere sine auctoritate pape ut bic dicit nec diminuere numerum iuramẽto firmatum cui confirmatio se. ap. accesserit buiusmodi cla adiecta sez q̃ si secus fieret. non valeret. j. de prebẽ. dilecto a contrario. Nota q̃ confirmatio siue constitutio domini pape valet ut confirmet infirmũ. ij. q. i. in primis. ꝛ. uj. q. vi. boc q̃ pe. Confirmat etiam ꝛ suppler defectum solennitatis omisse. j. de transac. c. i. Itẽ valet vt ō beneficio illo qõ ex certa scia confirmatur postea directe an licite sit acquisitum an non sine nouo mandato non cognoscatur. j. de confir. vti. uel inuti. c. i. si vero sub hac forma confirmat scilicet confirmamus sicut iuste possides: talis confirmatio modicum operatur vel nibil. j. de confir. vti. uel inuti. c. i. de qua confirmatione habes. j. de concess. preben. ꝛ ec. non va. c. quia diuersitatem.

b ¶ Contrauenerint. vt q̃ priuilegium vnico actu perdatur: ut bic. ꝛ. j. c. pr. ꝛ. j. de preben. c. pro illorum. ꝛ. ri. q. iij. priuilegium. C. de iure do. impet. l. ij. ꝛ. iiij. c. C. de his qui per me. iudi. nõ ap. is qui. ꝛ. C. de pac. inter emp. ꝛ ven. commissorie. arg. contra delictum persone ꝛc. xvi. q. vi. si epm. j. de arbit. cuz tempore. j. de priui. accedentibus. ꝛ. c. si ō terra. Alin. distinguit: aut datur p vilegium ad faciendum aut ad non faciendum: si datur ad faciendum ꝛ is qui impetrauit spacio. x. annorum non vtitur eo perdit illud. ff. de nun. l. i. si vero datur ad non faciendum si papa reseruauit sibi aliquid iuris in eo non potest tali priuilegio renunciari expresse. j. de arbi. cum tempor. sed si nibil sibi reseruauit. puta q̃ dedit priuilegium de non dandis decimis: tunc non perditur nisi legitimo tempore. s. si. xl. annorum spacio fecerit contra priuilegium decimas soluendo. j. de priui. accedentibus. ꝛ. c. si de terra: ꝛ. vij. q. i. quam piculosum. sed sibi sufficit q̃ semel renunciet circa bñficia si datur ad excipiendum: qz perpetuũ est: qz que temporalia sunt ad agendũ perpetua sunt ad excipiendum. ff. de do. excep. pure. §. vlt. quod est verum si nemo agat. ſz si agat ꝛ non excipitur contra agentem perditur priuilegium. ff. de procu. põpo. §. ratihabitio. ꝛ. ff. de condi. inde. si is qui. Jo. dixit q̃ si ille qui impetrauit priuilegium: directe obuiat priuilegio perdit illud vnico actu tñ: ut bic. ꝛ. j. c. pri. ꝛ. j. de p ben. pro illorum. secus si non seruat illud vel si non tuetur se illo: tunc. n. pdit legitimo tempore. j. de priui. accedentibus. ꝛ. c. si de terra. magis. n. delinqt q̃ directe venit contra priuilegium q̃ ille qui non vtitur illo arg. ad boc. lxxviij. vi. quisqs. ꝛ. j. de sen. excõ. contingit. ij. Alij distinguũt an priuilegiũ sit oneroſũ ꝛ tũc vnico actu tollitur an sit fauorabile ꝛ tunc non perditur vnico actu T. melius vt dicere si priuilegiũ datũ est fauore persone seu personarũ quale fuit bic: ꝛ in similibus ꝓcor. perdit vnico actu: si datum est fauore ecclesie siue i tuitu religionis. vt sunt priuilegia de non soluendis decimis ꝛ cõsimilibus: nõ tollit nisi legitimo tpe ut dictũ ẽ. Melius vt dicendum q̃ sicut sunt diuersa priuilegia i diuersis casib cõcessa quodlibet priuilegiũ locuz bẽat in suo casu sicut vides in pscriptõib: q̃ diuersa tpa regrunt dic ut. j. de veci. suggestum.

i ¶ Eligẽdo. videt q̃ talis electio non deberet valere. qz noua dignitas sine licẽtia pape constitui nõ põt. j. de ꝓsue. cum oli. xxvij. di. c. i. sed bec electio videtur de nouo esse creata sine licentia pape non dicitur noua dignitas: sed ex consequentia antique dignitatis pñt eã resumere. ar. ad boc. j. de feud. capi. ij. et

.j. de ingeis consuluit. ⁊. ff. de no. ope. nū. l. i. §. si quis edificium.

Cum m ferra. Hz materiā plīrā ⁊ subtilē: ⁊. b. d. Non obstante certo canonicorū numero etiā p papā ꝓfirmato ꝓuidendū ē receptis vltra numerū de superexcrescētib⁹ fructib⁹: marie si voluntarie p canonicos fuerūt recepti. Diuidit ī tres ptes ī pma ponit allegatio p. M. ⁊ socijs. ī scōa pro capitulo ibi. Verū. in tertia diffinitio ibi. Mandamus. Ab. si.

a ¶ Socijs. ⁊ lz. M. bēret mādatū ⁊ tñ sine mādato p socijs absētib⁹ ageꝛ posset cū eēnt cōsortes eiusdē litis: qꝛ agebant vt eis fieret cōdemnatio ō fructib⁹ superexcrescētib⁹. tñ cauet oz de rato. ut. C. de ꝓcurat. li. .xij. ⁊ ē spāle als non admittit ad agēdū sine mādato: nisi esset ꝓiuncta ꝑsona. ff. de pcu. lz ⁊ be psone. ⁊. j. ti. pri. nōnulli: ⁊ ī alio ē ō spāle: qꝛ p⁹ lit. ꝓte. dat cautio qō est ꝑ id qō legit. ff. de p. pōpo. §. ratihabitio lz illa ler pōpo. loquit qñ p pcu. lis est ꝓte. vi. lz nō credo q istā sit talis cā: qꝛ glibet agere poterat pro se ⁊ sine alijs. ⁊ iste M. bēbat mādatū ab alijs als nō fuisset admissus pro eis.

b ¶ Ut eo. i. in tantum.

c ¶ Quo. i. inquantum.

d ¶ Cōsuetudinē. ō nō multū noceret dūmō ex cā ō facerēt: ut dictū est. ē. pri. ar. ff. de vere. ab oꝛ. fa. q semel. ⁊ in auc. vt veter. sit nu. de. col. i. ver. si. ver. nō. n. nē. ⁊. j. de insti. c. .i. ⁊. c. auctoritate.

e ¶ Prouidere. sub. q ille. m. cum socijs suis petebat ex illis fructib⁹ supercrescētib⁹ sibi p. bendas assignari.

f ¶ Duos ad ea: si ō eēt verū talis receptio nō valebat. j. de pbē. maioribus. ⁊. c. tue. lz. pbata si fuit ō forma: lz ō objicē si poterāt: qa fatebant se fecisse ꝓ stōnē turo. cōcilij. j. de pben. maioꝛib⁹. qre nō eēnt audiendi. de cōces. pbē. ⁊ ec. nō va. cuz sup qstiōe: ⁊ sic repellūtur suaz turpitudinē allegātes. j. ō dona. inter dilectos. uel dic eā. i. ea vacante elegerunt duos simplr ī canonicos

g ¶ Alium. de quinto non fit ō mentio: qꝛ forte capitulum non cōfitebatur illud elegisse.

h ¶ Sine ꝓiudicio. ō g̃ non ꝓdest ꝓtestatio qō ē uerū qñ ē ꝑ substātiam facti nl rei sup q̄ fit: ut si ꝓtestat⁹ fuisset cū recipet aliquē ī canonicū ⁊ ꝓtestat ut nō bēret pbēdā q̄ substātia est negocij: qꝛ q recept⁹ est ī canonicuz ñ oz carer pbenda ut. j. de pbē. relatū. si vo ꝓtestet sic q ea q̄ dicit non dic aīo ꝓtestandi litē. talis bñ ualet. Jo. j. ō ap. sollicitudinē. ⁊. j. de cēs. olī cām: ⁊. ff. de ꝓdi. inde. qō quis sciēs. ar. ꝑ. j. qō me. cau. platū. ⁊. xxi. q. i. lothari⁹. ff. q. mo. pig. nl bypo. solui. si debitor. §. i. j. de in inte. resti. cum venissent. ⁊. j. de elec. cum ana circa fi. so. ib ꝓtestatio non ualet ubi ꝓtestans per ꝛium fcm directe obuiat sue ꝓtestatō ni: ut in dictis decre. sollicitudinem. ⁊. c. olī cāz. nisi ō faceret iusta ō causa: ut ī ca. perlatum. ⁊ qñq ꝓtestatio plus ꝓdest q̄ appellatio. C. de fil. fam. l. ij. li. x. iō potest dici q ꝓtestatio ꝓfuit cum ipsi prebendas consuetas integre ꝓcipiūt ēt si isti. v. de redditibus excrescentibus non percipiunt tñ q̄tum antiqui. sed tñ ꝓiudicium fit eis quantum ad cōem mensam.

i ¶ Receperunt. vñ eis ꝓuidere debebant. j. de pben. relatū. ⁊. c. dilect⁹. ⁊. j. de cōces. pbē. cū sup qōe. Et no. q aliud ē canonia: ⁊ aliud pbenda. Canonia est ius qō ꝓuenit ex electiōe ⁊ receptiōe ī fratrē ut ō. Prebēda est q̄ ꝓcedit ex īstitutōe ⁊ offō: qꝛ ex quo qs facit offm̄: oz percipere bñficium. vñ ⁊ laic⁹ ut dixit vin. pōt bēre pbēdā ⁊ pt eē pbendari⁹ lz non pōt esse canonic⁹. j. de insti. ī eccle sia. no. q ois canonicus oz bre pbendā sed non ꝓuertit. sola. n. ꝓceptio salarij non facit decurionem. ff. de decu. sola salarij. nec qcūq bz canoniā: bz vocez in capitulo: ut puer. j. de eta. ⁊ qua. ex rōne. ff. de decu. l. spurij.

k ¶ Nibil perciperent: vñ q ō fuerit simoniacū. j. de prebē. dilect⁹ fil. T. dic q si itellexissent ⁊ actum eēt iter ptes q nihil oīno ꝓciperēt: simoniacum fuisset: lz itelligebant q tñ ō prebē. diuisis nihil perciperent ⁊ hoc pz q ex eo q dicit. j. antigs canonicis suas pbendas nē. ⁊ canonici nullum pactum cuz aliquo fecerunt: lz simpliciter elegerunt illos ita q de prebendis diuisis nihil ꝓciperēt.

l ¶ Industriā. ō videbat bona allegatio: qꝛ si p ipsoruz industriā redditus sūt augmētati non debēt ꝓpelli illos cōicare alijs. C. de alluui. l. iij. ⁊. j. ō ī ite. resti. regsiuit in fi. ⁊. ff. de rei ven. ceteruz ⁊ nemo cōpellit ad cōionē. ff. de condi. inde. si nō sortē. §. si cētū. ff. p socio q admittit. papa tñ nō admisit illaz allegationē: qꝛ ꝓiudicauerūt sibi eos recipiendo. ⁊ tot ponēdi sūt in eccle sijs: quot ex earū fructib⁹ pōt cōmode sustētari. ut. j. de insti. c. i. qꝛ bene poterant eis ꝓuidere de cōib⁹ redditib⁹. nec distinguit ō q̄liter reddit⁹ augmētent. nec refert ex quo augmentati sunt vndecūq ꝓcesserint: ut .j. de ver. sig. c. fi.

m ¶ Sufficere possent. ar. ꝺitionē subintelligē dā: ut. xxij. q. ij. beatus. ff. q satisda. co. l. vlt. j. ō iureiurā. quemadmodum. vbi de hoc. ⁊. j. de rescrip. c. ij.

n ¶ Ad pbēdas vacaturas p ō qō dic ad vacaturas dicūt qdā ut papa Jnno. iiij. q ō ōcre. continet dispensationē ⁊ nō ius cōe. lz nō vex ē imo ꝓtinet ius cōe cū ex ꝓfessione vtriusq ptis ꝓstet illos fuisse receptos ī fratres ⁊ ad ius canonie. lz hoc ñ ē ꝑ ius q aligs recipiat ī canonicū ⁊ expectet pbēdā. sed nullū pcipere bñficiū si pcipi possit ē ꝑ ius. j. de pbē. dilectus. i. ⁊. c. relatuz: quia aliud ē canonia aliud p bēda ut dictū ē. ē. eo. c. ⁊ ideo papa mādat eis dari supercrescētes reddit⁹

o ¶ Vltra numeru ō potest q̄ri vtrū isti q quoti die recipiūtur vltra numerū bēant vocē in electiōe epoꝛ vl aliox pla toꝛ: dico stādū ē cōsuetudini ⁊ si nulla sit ꝓsuetudo adhuc ñ credo q ō beāt vocari ad hmōi tractat⁹ uel electiōes cū nō dū bēant plenū ius nec etiam possessionem.

p ¶ Integritate. Sz cū cānonici isti volūtarie receperūt. iiij. vltra numerū ꝓstitutuz auctoritate ꝓpa ꝑ suā ꝓstōez q̄re nō cōpellunt cōicare suos reddit⁹ illis ut sint oēs eccles cū renūciare videātur suo ꝓuilegio. ē. c. pri. pt rñderi: q ipsi ō ñ petierūt ut ī lra pz ⁊ cōdēnatio si oz fieri nisi q̄ten⁹ petitū ē: ut. j. de or. cog. cū dilect⁹ uel dicas q si ēt petitū fuisset ñ ōbebāt ꝓdēnari: qꝛ ñ fuerit recepti vltra nūex pbē dax: lz vltra canonicoꝛ nūex ut satis appet ī lra ipa: ut vī. ē. i notula per hoc.

q ¶ Post motā. no. q qcgd ī ꝓiudiciū alteri⁹ partis lite pēdē. fit: oz ī irritū reuocari. j. ut li. pē. eccl'ia sācte. Marie: ⁊. j. ō de spō. ipu. ad dissoluēdum in fi. ⁊. C. de rei ven. si fundum: ⁊. l. certum. xi. .q. i. qꝛ res. ar. ꝑ. j. de resti. in inte. cum venissent in fi.

r ¶ Prebendas. ut si aliqua prebenda de antigs vacauit lit. pen. ⁊ illa forte sit alijs assignata. uel si aligs possessiones illas quas petebant sibi in beneficijs occupauit totum oz in irritum reuocari.

Ecclesia sancte marie. Famosa ē decre. Et cōiter sūmāt ut ī rubro. Ego generali⁹ quo ad itellectū sūmo sic. statutū generale laicoꝛ ad ecclesias uel ecclesiasticas ꝑsonas uel eaꝛ bona l eaꝛ ꝓiudiciū ñ extēdit nec spāle ēt si eaꝛ ꝓmodū ⁊ fauorē ꝓcernat. Diuidit ꝓncipal'r in duas ptes. in pma ponit duplex diffinitionis motiuuz. ī scōa diffinitio ibi: qō a senatoꝛe. ab. si.

s ¶ Ecclesia scē marie. pone casuz ut meli⁹ itelligas: cā erat inter. J. de archea ⁊ ecclesiā sancte Marie ī via lata sup qbusdā possessiōib⁹ coꝝ iudice delegato a Ro. senatoꝛ: lata fuit sīa ꝑ. J. de archea. q appellauit ad senatorē ro. q erat iudex appellatōnis dictas possessiones trāstulit ī monasteriū sancti silueſtri. vñ occasione cuiusdā statuti qō erat rome: ut si qs l i. pē. trāsferret ī aliū adiudicatū petenti: senatoꝛ dictis possessionibus monasterium spoliauit: ⁊ in ecclesia sancte. Marie transtulit ⁊ pos. tradidit coꝛporalem: causa delata est ad papam: papa dicit: ut bēs in lra huius decre.

t ¶ Religiosis. Sic g laici de re. ec. nihil disponer pōt siue ī tpalib⁹ siue spūalib⁹. ut ō. ⁊. xcvi. di. bñ qdez. vñ ō decre. sūpta fuit. ⁊. j. de re. ec. non ali. cū laicis: qꝛ ius spūale puta ius eligendi ī eccl'ia collegiata: etiā si sit pꝛonus nō cadit ī laicū. j. de elec. sacrosan. ⁊. c. messana. non obstāte ali q̄ ꝓsuetudine. ut ibi dicit gre. nec de spūali ꝓmotti pōt in laicuz. j. de arbi. ꝓtingit. nec iudicare de rebus eccle. possunt. j. de iud. decernimus

a ¶ Personis.ar.q eodem iure censeri debent bona clericorū ⁊ eccle-siarū.⁊.j.de vita ⁊ bone.cleri.c.vl.ubi de hoc.

b ¶ Ab ecclesia fuerit approbatū.sic ḡ qđ alꝫ ē ifirmū cōfirmatio pape facit firmū.j.de trāsac.c.i.de hoc dictū fuit.s.e.ti.cum accessissent.

c ¶ Statutum.xxvi.di.ne quidem.

d ¶ Rusticis uel vrbanis.rusticū p̄diū appellat qđ ē sine aliquo edificio: vrbanū p̄diuꝫ vbi fcm̄ ē edificiuꝫ:ut dom⁹ ut.ff.cōi.pre.vr.⁊ ru.l.i.⁊.ff.de ser.rusti. pre.l.i.⁊ p totum.⁊.ff.ō ſ. vr.p.per totum.

e ¶ Ministeriis.i.uasis vel instrumentis.

f ¶ Ornamentis.ut paleis ⁊ consimilibus quibus ornatur ecclesia.

g ¶ Nō ꝙuēti.bñ dic nō ꝙuēti:qz ꝙuēcio siue citatio ē p̄ncipiū siue fundamētū ordinis iudiciarij p̄mo.n.ē gs citādus:ut .j.de ma.⁊ obe. iter q̄t tuos.⁊.j.de p̄bati.qm̄ ꝫ falsam ubi ꝫsimilia per ordinē ponunt citatōes ⁊ dilatōes ⁊c.p conuētō nē ppetuat iurisditio delegati.j.de of.dele.gratū.sꝫ videt q̄ potuit p̄cedere altera pte absēte.C.ō tēp. ap.l.vl.ſ.illud.sed nō ē ita.semp.n.gs dꝫ citari q̄cunqꝫ sit cā ēt in cā appellationis.j.de ap.per tuas imo nōvꝫ sīla ubi p̄ptoriū edictū nō vēit ad absentis noticiaꝫ vel ad eius domiciliuꝫ. ff.q̄ sen.sine ap.re.l.i.ſ.itez cuꝫ ex edicto.⁊ Jo. de acheia cora iudice appellatiōis erat nec ōfendebat monasteriū:qz dicebat q̄ non possidebat.

b ¶ Cōfessi vel ꝙicti.⁊ hoc vez ē:qz nemo iudicādus est nisi cōuictus uel spōte ꝙfessus q̄ si fiat sīa nulla est:ut.ij.q.i. nos in quēq̄ p decre.quā hēs.j.ut li.pē.ecclesia.itelligas finē istius.c.

Ex litteris. Aliter etiaꝫ q̄ in rubro pōt sūmari. ¶Pena simpliciter apposita pp cōtumaciā ī dubio itelligit tpalis ⁊ nō ppetua. Et ē no.casus. ¶Dria ps ponit statutū ⁊ fcm̄ ex quo surgit dubitatio. Scōo dubitationē soluit duas rōnes inducens. Scōa ibi.qz tn̄. Ab.si.

i ¶ Ex fide.i.ex iuramento.

k ¶ Et tertio.hec ē.n.legitīa: canonica citatio siue admonitio trina.s. xxiij.q.iij.de illicita.xvi.q.vij.oēs decime.⁊.xvij.q.iiij. de presbytero rū:qz vidictā semp dꝫ p̄cedere monitio.xij.q.ij.indigne.j.de vita ⁊ ho. cleri.c.vl.⁊.j.de sen.ercō.contingit.ij.⁊.c.sacro.

l ¶ Jnfra triduū.nimis breuis fuit terminus:qz poterat deliberare ad plenū:⁊ iō potuit in p̄mptū icidisse piculū.si.ij.q.vi.anteriorū.ubi oliz triduū dabat ad appellandum. vñ dati fuerunt postea decem dies vel saltem terminum decem dierum statuissent:qz illud tempus modicum appellatur.ff.de consti.pecu.p̄miſſo.ſ.i.⁊ propter breuem terminū potest appellari.j.de vila.c.i.

m ¶ Jn ppetuū.dicit ḃ Jnno.tertio q̄ aliud ē aliquē simplr excludē:aliud in ppetuū excludēs.si.xxxiij.q.iiij.ñ oz.ij.⁊.si.i.q.i.sūt nōnulli.⁊.j. ō dōa.pastoral:sic.ff.p ſo.coīri societatē.⁊.l.iij.ar.ꝯ.l. vi.c.i.ī fi. ibi ñ statuta ppetua sꝫ tpaliter dilata itelligunt.⁊.C.de pe.fu⁹ ex quo.n.ñ ē tps diffinitū de quolibet tpe itelligit.i.q.i.eos.⁊.ff.de euic.si rē.ſ.vl.⁊ .j.de p̄ui.qz circa.ubi vbū simplr positū ad futura tpa trahit ⁊ generalr itelligit. Jtē iuenio q̄ idē ē ppetuo remouē qō simplr remouet: ut .i.q.i.reperiunt.in fi.⁊.lxxix.di.si qs ex epis.r.q.i.qz sacerdotes.xxvij. qō.i. de viduis Joan.⁊.j.de coha.cleri.⁊ mu.clericus. Sed circa talia cōsideranda est natura siue causa cuiuscunqz negocij:hic.n.ponit p ꝙtumacia ⁊ nō pro crimine.⁊ cōtumacia sepe purgat ut facile est videre in multis.

n ¶ Etiā iuris canonici.j.de sen.ercō.p tuas.⁊.j.de v̄.signi.cuz olim.⁊.c. ex pte.ibi est exēplum de contumacia ⁊ crimine.

o ¶ Admittatis.nō obstāte illo mandato ſigd medio tpe deliquisset posset repelli.j.de test.cog.p̄terea.ar. .ff.de trāsac.cum aquiliana.

supradictū magistruz statutis vris nunc humiliter parere curantē ad communionis uestre consortiuz in magistralibus admittatis°.

H Onor.iij.epō ⁊ cātori cabilo.

¶ Non possunt canonici sine causa restringere numerum canonicorum seu prebendarum.

Ex parte epi edueñ.fuit ꝓpositum q̄ canonici edueñ. proprijs cōmodis inhiantes[p] prebendaruz numerū ab antiquo in ecclesia edueñ.statutuz lz nō sint eius diminuti[q] redditus restrinxerūt:et infra. Nolentes igit diuini numinis minui cultū sed potius augmētari: mādamus quatenus ātiquuz numerum faciētes auctoritate nra seruari: p̄bēdas quas a tpe vltimi statuti inueneritis uacasse in ecclesia memorata non obstante aliqua cōstitutiōe sup hoc a canonicis ipsis facta: uel cōfirmatiōe[r] a nobis ab eisdem obtēta personis idōneis[s] cum cōsilio[t] episcopi cōferatis.

G Rego.ix. archipresbytero sancte Marie maioris de urbe.

¶ Cōstitutio futura respicit et nō preterita nisi de preteritis caueat.

Quoniā ꝙstō ap.se.oēs astringit[v] et nihil dꝫ obscurum vel ambiguum[x] cōtinere. Declaramus[y] ꝙstōem[z] quā nuper sup p̄refrēdis[a] i perceptionem portōis maioribus et cōsuetis[b] seruitijs a minoribus exhibēdis edidimus nō ad p̄terita sed ad futura[c] tantuz extēdi. Cum leges et ꝙstōes futuris certum sit dare formam negocijs non ad preterita facta trahi nisi nominatim in eis de p̄teritis caueat.

p ¶ Jnbiātes.i.cupiditati ītēdētes vitiū ōnotat.si.s.e.cum omnes.⁊.s.e.cum.Ab.ferra.

q ¶ Diminuti.secus si eēnt diminuti:qz tunc videt q̄ auctoritate epi p̄sit diminuere numerū.ar.j.de vi ⁊ ho.cle. qm̄ ut ait sic augmētatis facultatibus plures possent istitui etiā vltra numerū statutū.s.e.cū. Ab.ar.j.de cē.q̄to. ⁊.p̄ri.di. in nouo.⁊.C.de epi.⁊ cle.in ecclesijs de hoc dictū ē.s.e. cum accessissent.dic ut ibi.arg.contra.j.de v̄.si.c.vlt.

r ¶ Cōfirmatiōe.sub forma cōi īpetrata:qz talis ꝓfirmatio nihil noui tribuit.j.de ꝓfir.vti. vt inuti.cū dilecta.⁊.j. de cō. p̄bē.qz diuersitatez.⁊.j.de p̄ui.er pte:qz q cōfirmat nō donat.j.de fi.istru. iter dilectos p tales cōfirmatiōes nō intelligit papa iuri alicuius derogare.j.de of.oz.lz:qz inde non dꝫ nasci iniuria: vñ iura oriūtur .j.de accu.q̄liter ⁊ qñ.⁊.C.vñ vi.meminerit: qñ vꝫ cōfirmatō pape ⁊ qñ non dcm̄ ē.s.e.cū accessissent.⁊.j.de cōfir.vti. vtiluti.c.i.⁊.ij.⁊ obtenta fuit ista ꝓfirmatio tacita vitate de antiquo statuto:⁊ q̄ facultates ecclesie non essent diminute.

s ¶ Jdoneis.hoc semp subintelligit.j.de ele.cāmq̄z.talib⁹.n. bñficia sūt ꝓferēda alꝫ puniūt dātes ⁊ recipiētes.j.de ele. nihil ē.⁊.j.de p̄eben.graue.

t ¶ Cōsilio ō ḃ tradit.j.ō ele. ne p defectu.⁊.c.cū in veteri.

Quoniam constitutio. Diuidit:qz primo pōit cāz cōstitutōis ōclarando.scōo declaratiōes:in tertia declaratiōis rōnē ibi:cū leges. Ab.si.

u ¶ Dēs astrigit.cū sit iudex ordinarius oīum xp̄ianoꝝ.⁊ mr̄ oīum ecclesiax: vt.ix.q.iij.cūcta p mūdū.⁊ si ēt aliqd graue p̄cipiat faciēdū ē.xix.di.in memoria.⁊.c.dis.ꝯ morē.⁊ dic oēs.s.de sua iurisditiōe qm̄ ptātes distincte sunt.x.di. qm̄.⁊.j.de ap.si duob⁹.nisi forte rōe peccati.j.de iudi.nouit.ar.⁊ oēs dignitates cuiuscūq ordinis eccl'ia romana cōstituit.xxij.di.oēs.idē est in sīa pape:qz sicut ipse iudicat:alij iudicare debēt.j.de re.iu.in causis.

x ¶ Ambiguū.ler.n.siue ꝓstitutio dꝫ eē honesta ⁊ iusta ⁊ nullā obscuritatez cōtinere debet ⁊ talis ut tradit.iiij.di.erit aūt.ne per obscuram constitutionē in laqueum incidamus.nemini.n.debemus laqueuz inīscere.xxvij.qō.i.de viduis:nec dꝫ nos inducere per legem obscuram uel dubiā ad id a quo nos cohibere debet.ar.j.de na.ex libe.ventre.c.vno:⁊ qui me defendere dꝫ non debet me impugnare.ff.si ser.ven.altius.

y ¶ Declaramus.bene dicit declaramus:qz nullus alius posset eā declarare siue interpretari.qz ad eū pertinet interpretatio ad quē pertinet constituere.j. de sen.ercō.inter alia.⁊.xi.q.i.ſ.ex bis oībus.⁊.C.de le.l.i.⁊.vlt.⁊.ff.de p̄eto.sti.in p̄toriis.⁊ si super p̄uilegia ap.se.questio oriatur nō vult papa ō ipsis per alios iudicari.j.de iudi.cum venissent.

z ¶ Cōstitutionem.quam hēs.j.de ma.⁊ obe.statuimus.

a ¶ ¶Dreferendis.an plus debeant maiores minoribus percipere dicemus super illa constitutione statuimus.

b ¶ Consuetis seruitijs.qd debeant minores maioribus tractatur tam in ter. q̄ in glo.xcij.di.⁊ de hoc ēt dicemus in illa constitutione statuimus.

c ¶ Futura.no.ergo constōnē respicere futura tantum ⁊ non preterita sic.s. .e.cognoscentes.ar.xxi.di.ante triennium.⁊.lxxij.distincti.proposuisti. nisi

sit cõstitutio iuris naturalis que ẽt respicit preterita. ℸ. de vsu. cũ tu. uel nisi dicatur in ipsa cõstitutione ꝙ ad preterita trahat. r. q. i. sic quidã: r. ℸ. de ele. cuz in cunctis. §. hec sane. r. C. de leg. leges enĩ r hic in fi. ubi dr nisi de pteritis. rc. r. ℸ. de rescrip. ad audientiam nr̃am.

Rubrica de rescriptis. Viso ō cõstitutionibus: qr parũ est iura condere nisi sint ministri qui ea exequant ut in .c. cõmissa de ele. li. vi. r in. c. vbi periculũ. §. preterea. e. tit. r li. Jō post Ricã pdictam auctor intendit tractare de ministris iuris. Et qr ut plurimum dant per rescripta. Jdeo pmittit hanc rubricam. Ab. si.

Jcut romana. Legit varijs modis sed ꝑm intellectũ magis cõmunem dicit ut in rubro. ¶Primo ponitur decisum exordiuz. Secũdo cõsultatio ibi. Quesitum Tertio respõsio ibi: in quib⁹. Quarto respõsionis ratio ibi. Quia. Ab. si.

a **Ut libere.** ista indulgentia superflua videt ꝙ iure cõmũi liberũ est appellare quandocũ qz aligs grauat alias non licet ante sniam. ℸ. de ap. vt debit⁹ honor. olim indifferẽter r libere licebat appellar nisi appellatio maifeste fuisset frustratoria. ij. q. vj. ad romanã: r. ℸ. de appel. peruenit: sz ꝙ ō iure communt competit supfluũ est pcibus ipetrare. C. de thesau. l. i. li. x. r. ff. ad muni. l. i. ergo fuit supflua: quidã dicunt ad hoc: ut intelligẽtia ista valeat: ꝙ licitũ est huic appellare vbiqz: ubi ius inhibet appellare puta pp ꝓtumaciã: qr contumax non auditur appellãs. xviij. q. iij. ō illicita: r aliquos tales cãus inuenies. ij. q. vi. §. diffinitiua sub illo. §. sunt ẽt quoz. sed ista solutio stare nō potest: quia dicitur hic in fi. spãle ōrogat generali: qr ibi ista indulgẽtia ꝯcessa fuit ꝓtra ius cõe: qr priuilegium dicit quasi lex priuata. iij. di. priuilegia. sz priuilegium nō tollitur p ius cõe: nisi ō ipso priuilegio mentio fiat. ar. ℸ. e. ti. cum ordinẽ r priuilegium nō tollit p aliud priuilegium nisi fiat mẽtio in scõo ō pmo. ℸ. ō pscrip. veniẽs: sed ille q ipetrauit cãm committi ꝑm ius cõe impetrauit appellatione remota. nec fecit mẽtionẽ ō priuilegio partis aduerse r tñ valẽt scõe lre: quia spãle ōrogat generali r ita siue dicas ꝙ littere scõe fuissent primit: giuz siue rescriptum ꝑm ius cõe non põt stare ℔ solutio: ergo necesse ẽ dicere ꝙ iste qui impetrauit generalr possit appellare. impetrauit ꝑm ius cõe ut verũ sit ꝙ spãlr ōrogat generali. potest ergo dici ꝙ psona ista impetrãs talis erat: q̃ propter ōlictum r culpã suã non poterat appellare: quia fuerat ei interdictum appellare vñ ius cõe ex indulgẽtia redditur ei: r ẽ si. C. ō inof. testa. si quãdo r sic dz itelligi: ut potius res ualeat ꝙ pereat: ut. ℸ. ō priui. in bis: r. ℸ. ō v. signi. abbate. ff. ō re. du. quotiẽs. ij. si ergo talis indulgẽtia emanauerit. ut possit appellare nihil aliud vr̃ pncipem concedere nisi ut bẽat ꝓsuetam r legitimã appellandi ptãtẽ: ut dicit lex pdicta si quãdo: r sic nullũ ꝯriũ. ulr põt dici ꝙ soluz ius commune indulgetur huic ad cautelã: qr solet plus timeri rc. xviij. di. ꝙꝙ et. ℸ. ō iureiur. et si christus: r. ℸ. de ꝓcur. qr in causis. ℸ. ō bf. si aduersus. et si bodie talis indulgẽtia concederetur dicerẽ ꝙ liceret ei appellare etiam si non grauaretur nisi exprimeretur causa indulgẽtie ibi.

b **Quia speciale.** ℸ. ō of. leg. studuisti: r. ℸ. e. pastoralis.

c **Mãdatũ.** Circa reuocationẽ rescriptorum siue lrarum dñi pape ita distinguet: et pmo circa rescripta q̃ ipetrant ō iure communi ad lites contẽtiosas. si pmum rescriptum sit generale r ꝑm spãle ab aduersario ipetratum scõm valet non primum ita tñ ꝙ specificatõ generalitatis nõduz sit fcã: ut ℔: r. ℸ. e. pastoralis siue fiat mẽtio in scõo ō pmo siue non: qr spãle mãdatũ rc. et si primũ sit spãle et ꝑm generale idẽ iuris est. s. ꝙ spãle valet. ℸ. e. abbatẽ. si vero pmuz ẽ speciale. r ꝑm spãle: si ꝑm expssam facit mẽtionem ō primo tunc valet ꝑm et non pmum. ℸ. e. ceterum. et. ℸ. ō re iudi. iter monasterium. ℸ. ō. of. ōle. coram. r. c. pri. alr si non facit mẽtionẽ valeret primũ r nō scõz p iura pri. dicta. r ℔ itellige in negocijs iam ceptis citatione iam facta r ō hoc no. ℸ. de app. ut ōbitus in fi. illius no. r si. r in illa no. sed nunquid. Si vero nec primum nec scõz est iudici pñtatum r bñ potuit pñtari tunc ualet illud quod primo iudici extitit pñtatum secuta citatione: r ita alter potest preuenire primum impetrãtem: lz ī scõo non fiat mẽtio ō primo. ℸ. ō ap. ut ōbitus. hec ẽ opinio pape Jnno. iij. si vo primus impetrans non potuit suas litteras iudici pñtare valebũt vsqz ad annum r in hoc casu possumus adhuc fuare illa iura. ℸ. e. si autẽ: r. c. plerũqz. dumtñ hoc fuerit publice ptestatus cum p eum non steterit quomin⁹ suis litteris vteretur. ℸ. de of. or. pastoralis in fi. r optime bẽs ꝙ ptestatio sit premittenda necessario ubi currit tps: nisi ptestatio precedat. ℸ. ō ap. c. ul. ī. c. igr. r. r vi. q. iij. §. põt. v. is autẽ. alias si hoc non fuerit protestatus ualẽt scõe. si iudici exhibeantur: r pcedat saltẽ ad citationẽ sed si exhibuit pmas iudici. r citauit nec potuit postea habere copiã iudicis infra annũ idẽ ẽ dicẽdũ ꝙ expectari ōbz per annũ postea vo valent scõe: nec amplius expectari debẽt iudices primi ne lites fiant penit⁹ ĩmortales: et qr fit preiudicium ei qui nõ possidet ī exceptõe uel

Rubrica de rescriptis.
A Lex. iij. senon. archie.
C Priuilegio generali secunduz ius commune obtẽto obstat rescriptum speciale etiam de eo mentionem non faciens.

Jcut romana: r ifra. Quesitũ ẽ a nobis ex pte tua si alicui⁹ cã delegatis iudicib⁹ sub lato remedio appellationis ꝓmittit: r litteris ap. altera pars munita: quib⁹ ei generaliter est indultuz: ut libere[a] sibi liceat appellare: ī vocez ap. proruperit: an eius in eadem causa debeat appellationi deferri. In qbus. T. R. ꝙ eius in hac parte appellatõ non debet admitti postquam est causa iudicibus ap. re. ꝓmissa. Quia[b] speciale mandatuz[c] derogat generali. **I** Dem cant. archiepo. **C** In rescripto apostolico subitel ligitur clausula si pces ueritate nitãtur r si rescriptũ prohibet cause cognitionez ẽ de falsitate suspectum.

E X parte conuentren. ℸ. ō

a Reſtitueres. ſuggerendo forſitan dño pa. q̃ ſine ordine iu. cũ ſpoliaſſet.

b Litteras reportauerit. non facta mentione de appellatione.

c Cõditio. no. ergo q̃ditionẽ ſubintelligẽdã etiã ſi non apponat. xxij. q. .iij. beatus. ⁊. xvij. q. ij. §. i. ℣. beata maria. ⁊. ff. qui ſatiſ. cog. l. ulti. ff. de iureiu. peruẽit. ⁊. c. quẽ admodũ. ⁊. ff. de ſerui. ſi cui. ⁊. ff. de cõdi. inſti. cũ ſeru⁹. ⁊. ff. de ſol. cũ quis .i. reſpon. in fi. arg. contra. xxv. q. ij. vniuerſa. ſo. in reſcriptis ſemper ſubintelligitur hec q̃ditio: ſi preces veritate nitantur: ita ẽ etiam ſi nõ apponatur: ut hic i iuramentis ⁊ alijs huiuſmodi pactionib⁹ ſubaudiũtur generales conditiones utputa ſi deus voluerit: ut in. c. beatus. ⁊ ver. beata maria. ſi reſ i eodẽ ſtatu pmanſerit ⁊ ſimilia. xxvj. q. i. in parochia. ⁊. xxij. q. ij. ne quis arbitrẽ ⁊ alie q̃ditiões que ipo iure inſunt. ff. ō ſo. cum quis. ⁊ in decre. quẽadmodũ. ⁊ i pdictis iuribus cõtraria loquũtur ſm leges: ſecus ſm canones.

d Ad pñtiam. hoc iõ mandat: quia falſe preſumuntur lr̃e iſte: q̃ tãtam q̃tinent iniquitatẽ. ar. C. de precibus impera. offe. quotiẽs. ⁊. l. vniuerſa ⁊ tales falſarij mitti debent ad dñm papaz puniendi. xix. di. in memoriaz. ⁊ de cri. fal. c. ad falſariorum.

Æterum ſi aliquis. Diuiditur quia habes tria dicta: q̃ ſunt tres regule in materia reſcriptorum. Secundũ ibi: ſi vero. tertiũ ibi: verum. Æb. ſi.

e Ceterũ. primã ptem iſtius decre. intelligas ſz illã. ff. de ap. ut debitus ut hmõi valeãt lr̃e que pmo iudicib⁹ pſentãtur ul' dicẽ i iudicijs iã ceptis locũ hẽre: ⁊ ita tz qõ dicit primo uel qñ nõ potuit hẽre copiã iudicis cũ pteſtatione ⁊ ceptũ intelligo negocium per ſolã citationẽ ⁊ non per ſolã pñtationez: ut no. in decre. ut debitus in glo. ſed nunquid.

f Impetrauerit. ⁊ earum auctoritate citatio facta ſit.

g Et aduerſarius. ſecus eſt ſi ipſe idem q̃ ſi vſus fuerit vtriſq̃z: neutre valebunt. ff. e. c. ex tenore. ar. C. de fi. inſtru. diuerſe. ⁊. ff. de fi. inſtru. .c. imputari.

h Priores. ff. de offi. õle. ſane. i. contra. ſol. boc cum ad alios iudices impetratur: illud cum ad eoſdem. ⁊ ibi de hoc dicetur.

i Exempta iudicia. ſic patet q̃ reſcriptum legitimũ pditur p ſcõm faciens mentionẽ de primo ut hic ⁊ p negligentiã ipetrantis ãno elapſo. ff. e. ti. ſi aũt. ⁊. c. plerũq̃z. Itẽ qñq̃z pdit p ſollicitudinẽ ꝓuenientis. ff. de ap. ut debitus. ff. de ſo. cõpe. c. pe. Itẽ p fraudem illi⁹ q̃ duo paria lr̃arũ obtinuit ad diuerſos iudices ⁊ vtrũ vtriſq̃z. ff. e. ex tenore. itẽ morte delegãtis re integra. ff. de of. dele. gratũ. ⁊. c. relatũ. ⁊. c. licet. itẽ ex noua cã emergente. ff. ō offi. dele. inſinuãte. itẽ pditur ad tempus per excommunicationẽ. ff. de offi. dele. prudentiã. §. ſerta. ff. de excep. pia. li. vi.

k De commiſſione. idem intelligo ſi de cõmiſſione fecerit mentionez ⁊ tacuit q̃ de cõi conſenſu fuerant impetrate. ff. de offi. dele. coram. ⁊. ff. de re iudi. inter monaſterium.

l Laborare. ſed in quo coegit eum laborare. cum per tales lr̃as cõueniri non poſſet ut dictum eſt. rñ. laborauit ad iudicem veniẽdo p ſcõas lr̃as vocatus ut ſuũ priuilegium allegaret. ff. de iudi. ſi quis ex aliena ff. ſi quis in ius vo. nõ ierit. l. ij. uel ex quacũq̃z cauſa quod ſine labore ⁊ expenſis fieri non potuit. Ber.

m Expenſis. ⁊ ſic qñt malitioſe vel fraudulenter lr̃as ipetrat puniri

reſtitueres[a] litteras[b] noſtras reportauit ⁊ infra. Verum quoniam non credimus ita preciſe ſcripſiſſe ⁊ in huiuſmodi lr̃is intelligẽda eſt hec conditio[c]: etiam ſi nõ apponatur: ſi preces veritate nitantur: mãdamus quatenus inſpectis lr̃is⁹q̃s epõ predicto direximus: ſi inuenes q̃ fm predictũ modũ ei ſcripſerimus ⁊ in litteris quas prefat⁹ .F. reportauit: non fuerit habita mentio priorũ litteraruz: ſniam prefati epiſcopi confirmes: ⁊ ſepedictum .F. cum lr̃is noſtris quas tibi detulit ad pñtiã⁹ nr̃az venire cõpellas.

Idem Aintonien. Epõ.

Si in ſecũdo reſcripto per aduerſarium impetrato nõ fiat mentio de primo: valet primũ ⁊ non ſecũdũ: alias valet ſcõm. Et ſi pmuz fuit impetratũ cõmuni cõſenſu pti uz nõ valet ſz ipetratũ hoc tacito.

Oetẽr[e] ſi aliquis ſuper aliq̃ cã ab apo. ſe. impetrauerit[f] lr̃as ⁊ aduerſarius[g] eius eandem cãm poſtmodũ obtinuerit q̃mitti alijs: de cõmiſſione pori nõ habita mentione: priores[h] iudices ad deciſionem cauſe poſſunt pcedere nec ſecũde lr̃e obtinent alicuius roboris firmitatem. Si vero in ſecundis lr̃is habeatur mentio de cõmiſſione priori: pdicta cã a priorũ eſt exẽpta[i] iudicio cum eedez lr̃e non ſint veritate tacita impetrate. Verũ ſi de aſſenſu partiũ cã cõmittit: ⁊ p ceſſu tpis uel etiã q̃tinuo alterutra ps altera neſciẽte cãz ipaz tacito de cõmiſſiõe[k] pori alij iudici obtinuerit delegari non immerito is qui tali dolo uel fraude aduerſarium ſum laborare[l] coegit: in expenſis[m] condemnari debet eidem.

Idem eborac. archiepo.

Ex diſiũctiue narratis in reſcripto ſufficit ipetrãti alterum pbare.

Inter ceteras conſultationes tuas fuit, ppoſitum coram nobis quid tenere debeas: cuz aliqua ſub diſiunctione[n] mandantur quorum vnũ ueruz eſt alterum falſum utputa ſi proponatur: q̃ ſi talis ſit ſacerdotis filius: in ſacerdotio genitus qui primo in tali eccleſia miniſtrauit: uel q̃ illicite eccleſiam, occupauit[o] eandez. Huic ergo queſtioni taliter. R. cõuenit iudici qõcunq̃z ſibi cõſtiterit iſtoꝝ: illi[q] preli batam eccleſiam adiudicari debere. Et idem in ſimilib⁹[r] obſeruãdũ

Idem rauennati archiepo.

Is ad quem reſcriptum pape dirigitur debet illi parere vel cãm rationabilem aſſignare quare parere non poteſt.

Si quando[s] aliqua tue fraternitati dirigimus: que animuz tuum exaſperare videntur: turbari[t] non debes: ⁊ infra. Qualitatem[v] negocij pro quo tibi ſcribitur diligenter conſiderãs: aut mandatum noſtrum reuerenter adimplebis: aut per litteras tuas quare adimplere non poſſis rationabilez[x] cãm pretendas. Quia patienter ſuſtinebimus[y]: ſi non feceris[z] qõ praua nobis fuerit inſinuatiõe ſuggeſtum.

Idem ciſter. fratribus.

Ciſtercienſes ſũt priuilegiati q̃ ſi pñt cõueniri p reſcriptuz pape niſi in eo fiat mẽtio de eoꝝ ordie

Quam ordinẽ ciſtercienſ. profeſſi:

n Sub diſiunctiõe. ſecus videtur ſi per copulatiuam. ff. e. ex pte. vbi dictum eſt de hoc.

o Occupauit. forte intruſit ſe metipſum per manum laicalẽ .ſ. potentiam ſecularem. ff. de elec. quiſquis. ⁊. xvi. qõ. vij. p laicos.

p Quodcũq̃z. ar. q̃ ſi aliquis tenetur ad alterum duorũ ſub alternatiõe uel ſub diſiunctione qõcũq̃z voluerit prestare liberat. inſti. de ber. inſti. §. pe. ⁊. C. de cõdi. inde. l. pe. ⁊. ff. de iure do. plerũq̃z. §. pe. ⁊. ff. õle. ij. ſi ita. ⁊. §. ſi ita. ⁊. ff. de preben. referẽte. ar. cõtra inſti. de le. §. ſi generaliter. ſo. ꝑma rubrica vera eſt. niſi eligens fuerit in mora. ff. de op. le. l. mancipioꝝ. ⁊. ff. de le. ij. ſtatuliberũ. §. i. ⁊. ff. de ſo. ſtichum. i. reſpon. de peti. here. item veniunt. §. idem recte ait.

q Illi. ſ. clerico.

r In ſimilib⁹. no. q̃ de ſimilibus ſimile debet eſſe iudiciuz .C. de legi. leges. i. ⁊. ff. de leg. .l. nõ poſſunt. ⁊. ff. de trãſla. c. inter corporalia. ⁊. ff. de elect. dudum. ij.

Si quando. Diuiditur q̃ primo ponit dictuz. Secundo alternatiue inſtruit ibi: qualitatem. Tertio alterius p tis alternatiue ratio deſignatur ibi: quia. Æb. ſi.

s Si quando. pone caſum p illam. ff. e. cum adeo. ⁊. ff. de p̃bẽ. cum teneamur. ⁊. ff. ad aures.

t Turbari. q̃ pater filiũ quẽ diligit corripit. xxiij. q. v. non potes. ⁊. v. q. v. non oſculatur ⁊. c. di. contra morem.

v Qualitatem negocij. quã doqz enim per nimiam importunitatem petentiuz princeps non concedenda concedit. C. ō pet. bo. ſubla. l. i. lib. x. ⁊. ff. de pur. ca. cum in iuuentute. ⁊ de ſen. exc̃. ſi quando. ⁊ ſic eſt ar. q̃ ea que per ſollicitudinem nimiam elicita ſunt non valent. viij. q. i. audacter ⁊ xxi. q. iiij. vnuſquiſq̃z. ⁊. ff. qui ⁊ a qui. ma. li. non fi. ſi priuatus.

x Rõnabilem. hic eſt ar. bonum de oĩbus eẽ rõnez reddendam: ⁊ valet ad teſtes examinandos: ut cãm ſui dicti reddant: alias ualere ſi vꝰ teſtis dictum. ij. .q. i. in primis. ⁊. iiij. q. iij. §. item in criminali. ver. itẽ ſola. xxiij. q. iij. ſi hẽs ⁊ quod ratione caret extirpare neceſſe eſt. lr viij. di. epiſcopi. ⁊ prelatus debet eẽ paratus reddere rationem omni poſcenti. xxxvj. di. §. ecce. ad fin. ⁊. ff. ō relig. ⁊ ſump. fu. ſi quis. §. ſed interdum ar. cõtra. xxiij. q. iiij. nabuchodonoſor. ⁊. c. de tyriſs. ⁊. ff. de legibus non omnium. ſo. verum eſt q̃ de omnibus rõ reddi debet ſi poteſt ſed quandoq̃z per impotentiam aliter contingit ut in predicta lege nõ oĩuz. ⁊. c. nabuchodonoſor. Aut q̃ non intereſt noſtra qualiſcunq̃z ſit ratio illa: ut in predictis capitulis nabuchodonoſor. ⁊. c. de tyriſs.

y Suſtinebimus. ar. q̃ non tenemur adimplere mandatum prelati ſi cauſa reddatur. lxxv. di. qñ quidem. ⁊. ff. de preben. cum teneamur.

z Feceris. nec imerito. q̃ ubi etiã per conſultationẽ reſcribit imperator non vult ſuã reſponſionem ſequendam eſſe ſi quis non recte reſponſum putauerit. .C. de ſen. ⁊ interlo. omni. iudi. nemo. nam ⁊ vrbanus nulla auctoritate dixit prohibuz eſſe q̃ vir ⁊ vxor non poſſint ſimul ſuſcipere aliquẽ de ſacro fonte. xxx. q. iiij. c. vlt. quod tñ prohibitum erat. de con. di. iiij. non plures: ſed iõ dicit non eſt prohibitum: quia expreſſe non inueniebatur: q̃ vir ⁊ vxor nõ ſuſcipiẽt ſed implicite prohibitum erat per. c. non plures. obediat ergo ſubditus quandoq̃z etiam ſi cãm non reddat. xix. di. c. in memoriam.

Quam ordinem. Per reſcriptum pape in quo non fit mentio de ordine ciſtercienſ. religioſi illius ordinis non tenentur reſpondere. b. d. Et primo ponit deciſum exordium. Secundo dictum ibi: ſi contra. Æb. ſi.

a ¶ Super decimis. sec⁹ si cõueniant sup aliq̃ re in qua non sunt priuilegiati. vnde si p tales lr̃as ꝙuenirent sup decimis possessionũ p⁹ generale ꝯciliũ acqsitarũ: bñ valerẽt littere: qr in illis iure cõi cuz aliis censentur. ſ. de deci. nup. qr sup reb⁹ in quib⁹ priuilegiati sunt intelligit qõ hic dicit: ut patet ex ipsa littera. ꝑter hoc habent adhuc aliud priuilegiũ. ſ. q̃ p litteras ad iudiciũ trahi ñ possunt nisi de ipsox ordie fecerint mentionẽ: ꝛ alij q̃plures habent simile priuilegium nõ tamen in isto corpore.

b ¶ Mentione. suppressio. n. dignitatis uel nois vitiat rescriptũ. ſ. e. ad aures. ꝛ. ſ. e. sedes. ſ. de ꝓsti. cũ accessissent. et q̃ de istis hic dr̃ idẽ itelligo de oĩb⁹ religiosis q̃ habẽt cõsimile priuilegiũ ut tẽplarij ꝛ hospitalarij. ſ. de deci. ex pte sed nõne priuilegiũ istox generale est ad oẽs cister. ita quidẽ. ergo per istas spãles lr̃as debet eis derogari q̃ spãle ꝛt. ſ. e. c. i. ꝛ. ſ. e. pastoralis. ꝛ. ſ. de offi. le. studuisti. ꝛ. ff. de re. iu. in totũ. ex his videtur q̃ speciales littere derogent priuilegijs generalibus: sed nõ ẽ verum: qa priuilegiuz ẽ lex p̃uata ꝛ contra ius cõe. iij. di. priuilegia. ſ. de ẽ. sig. abbate. cõmissio ista de vãdis decimis ius cõe ꝓtinet: ꝛ priuilegiũ non tollit p ius cõe nisi fiat mentio de priuilegio in ꝓmissione ꝛ iõ si valẽt ẽt spãles ẽm ius cõe obtente ꝫ priuilegiũ venire: ut. ſ. de re iud. ĩter monasteriũ. Sed si sunt citati monachi debent venire priuilegiũ suũ allegaturi. ff. de iudi. si qs ex aliena. als teneret sñia contra eos lata. ſ. ꝺ ap. si duobus

Amte. Legitur variꝫ modis ꝛ cõiter summatur vt in rubro. Sz summa aliter ꝛ spãlius ẽm lec. cõiter approbatã. Si sede vacãte scribitur capitlo ut gerẽti vices epi ut p̃bendam alicui conferat: si creatur eps nondũ executo mandato ꝛ ad eum spectet collatio p̃bẽdarũ illꝺ adiplet̃ tenet̃. h. d. Diuidit ĩ qnqz ptes. Jn pma ponit mãdatũ. Jn scda excusationẽ capituli ibi ipsi vero. Tertio excusationem epi ibi: cũ itaqz. Quarto illius excusationez reprobat ibi: qꝺ nullatenus. Quinto antiphorizat ibi pro eo. Alb. si.

c ¶ Ecclesie tibi. scribebatur capitulo vacante ecclesia.

d ¶ Fidẽ rpi. hic psumit papa ex subsequenti honesta ꝙuersatione ut patet in antiqua ꝙpilatione. ſ. de psump. ex studijs: sicut econuerso ex accedenti presumitur p sequenti. ſ. de psump. mandata. ꝛ. ij. q. i. in primis ut si vita eius vel opinio talis antea non extitit. un fi. xvi. di. miramur in fi. ff. de suspec. tu. l. iij. §. queri potest. ꝛ de suscep. ꝛ arcba. si aliquid. li. x.

e ¶ Quia donatio. bene allegabãt qr non habebant ptãtẽ conferendi: sz epꝰ. si tñ papa contuliſſet beneficium alicui: ꝛ mandaret ut ipsum recipiant tũc bñ valent littere: ꝛ ipsũ recipere debent ꝛ econuerso: ñ collatio pertinet ad capitulum: non debet scribi episcopo.

f ¶ Jnfecto negocio. p lr̃as directas capitulo non tenet̃ epꝰ istũ recipere de necessitate. de honestate tñ ipm recipere debebat: sz de hoc rephẽdit qr dicebat q̃ non receperat inde mãdatũ nec ẽt p lr̃as istas plene colligit q̃ ei teneat̃ bñficium conferre. uel dic q̃ bñ tenentur eũ recipere ꝛ conferre p̃bẽdã: ut apparet ex forma mãdati. ſ. ubi dicit in canonicũ reciperẽt ꝛ p̃bẽdã ꝓferrent. ꝛ p alia ẏba. ſ. mãdatũ dedim⁹: ꝛ ꝑceptũ. xiiij. q. i. qꝺ ꝑcipit. ſ. de ẏbo. sig. in his.

g ¶ Deberes. ar. q̃ qs cũ alijs facere dz: si facultas se obtulerit. ipse solꝰ facere dz sicut solus põt emẽdare qꝺ cum alijs male fecit. ſ. de iureiu. sicut nostris ubi de hoc. ꝛ. xxxv. q. ix. q̃ qs commisit. ar. ꝫ de cle. cõiu. diuersis fallacijs. ꝛ est ar. q̃ cã alicui delegata ipm sequit̃: nec transit ad successores: sz ꝫriũ vex ẽ. ſ. ꝺ offi. dele. qñ abbas. ꝛ. ſ. ꝺ offi. or. pastoralis. §. preterea. Jtẽ arg. q̃ si aliquid mandat capitulo: cuilibet de capitulo sigillatim itelligit esse mãdatum: q illud implere possit: ꝛ si tũc illud facere non possit: illud dz facere cuz potuerit: ꝛ ita cũ epꝰ sit de capitulo tanquã caput. ſ. de concess. p̃ben. ꝛ ecclie. non va. post electionẽ in parte decisa. ꝛ. ſ. de his que ñ. a pre. nouit. non poterat dicere q̃ non recepisset mandatum. ar. ꝫ. xij. q. ij. qui manumittitur.

b ¶ Datã litterarũ. ad hoc semp consueuit notari hec decre. q̃ data litterarũ semp considerãda ẽ: ut. ſ. e. ꝓstitut⁹. ꝛ. ſ. de sen. ex. si aliqñ. ar. ꝫ q̃ pñtatio lr̃arũ ꝛ non data ꝓsiderãda ẽ. ſ. e. capitulũ sancte crucis. ꝛ. ſ. de cle. non resi. qua liter. ꝛ. ſ. de p̃be. dilect⁹. ij. ꝛ ad idẽ. ſ. de vsu. qr frustra. ſ. de ap. ut debitus. rõne istius ꝓtestatis dicem⁹ super illa decre. dilectus. ij. Jtem est h̃ar. q̃ edẽdus sit dies ꝛ cõsul aduersario. ar. ſ. eo. si aũt. ꝛ. c. plerunqz. et. C. de ꝓbẽ. ꝛ cõmit. sti. optimã. Sz ꝫ. ff. de edẽ. l. i. ꝛ. ij. ꝛ. ff. quẽadmo. testa. aperi. l. ij. §. diem aũt. So. in editione lr̃arũ dñi pape facienda aduersario omnia ponenda sunt quoniaz littere sunt cões. ar. ſ. de vila. ꝓterea ꝛ ea q̃ cõia sũt integraliꝫ sũt edẽda. ſ. ꝺ ꝓba. qñ ꝫ. ꝛ lr̃e tradende sunt ad videndũ. ſ. ꝺ fi. instru. si scriptură autẽticã. ꝛ. c. B. ꝓpetuus vicari⁹ decr. greg. ꝛ ibi dicemus de editione istrumentox. ad idẽ ar. ſ. de offi. dele. cum in iure.

i ¶ Jude⁹. qñ de iudeis cõuersis ecclesia fundata fuit. xxi. di. in nouo. ꝛ xxiij. q. iiij. recurrat.

Aures. Communis est diuisio. secunda ibi: cõsultatio. Alb. si.

k ¶ Lr̃as ĩpetrãtes. que sine spãli mãdato dñi ĩpetrare ad lites si valẽt. ſ. e. nõnulli. ꝛ. ſ. e. et p te ꝺcani: sec⁹ĩ hoc cãu.

l ¶ Jntentionis. hic patet dñm papã sic vni cõcedere bñficiũ: q̃ alium nõ ledat vel grauet saltẽ graviter seu enormiter. xxv. q. ij. de ecclesiasticis. ꝛ. xi. q. iij. si qs nõ obediat. ꝛ. ix. q. vl. nunc ꝺo. ꝛ. ff. ne quid in loco publ. l. ij. §. merito. ꝛ. §. si quis a pncipe. ꝛ. ſ. de offi. or. di. licet. ꝛ. ſ. de cõsue. c. cum olim.

m ¶ Supprimit. puniri debet q̃ supprimit quod tenetur reuelare. l. dist. er penitẽtibus. ff. de act. emp. ꝛ ven. l. i. §. i.

n ¶ Vires nolumus obtinere: ꝛ ita videtur q̃ littere iste non valeant. quid si obtineant per litteras tales? dic super hoc prout no. ſ. e. ad audientiam. ij. in glo. que incipit. sed queritur.

Si autem. Diuidit. in primo ponitur thema ꝛ q̃stio. Secundo solutio ibi. si eis: ꝛ ita distinguit ꝛ ẽm mẽbrum ibi. si aũt. Alb. sicu.

o ¶ Dolo vel negligẽtia. dolus ꝛ negligentia p̃sumit̃: si steterit p ãnũ q̃ non vtitur lr̃is. ſ. e. plerũqz. ꝛ. ſ. e. ex pte. si copiã iudicis hr̃e potuit ꝫ contradicit lex. C. de diuer. rescriptis falso. que dicit q̃ rescripta ꝑpetua sunt sed non est ꝫ: qr̃ ꝺ qꝺ dicit lex. ĩtelligitur si aliud rescriptuz ñ ipetretur ꝓtra primum alias semper valent rescripta viuente mandatore ꝛ eo mortuo dummodo facta sit citatio.

p ¶ Excusari non dz. i. non poterit excipere pp culpã suã: quominus teneatur rñdere p secũdas lr̃as sed ꝫ vr̃ qr si secũde lr̃e non faciãt mẽtionẽ de pmis valẽt pme. ꝯ poterit excipe: ut. ſ. e. cetex. ꝓterea q̃ ãnua sũt ad agendum ꝑpetua sunt ad excipiẽdũ. ff. de doli excep. pure. §. ul. ꝯ sẽper potuit iste excipere p pmas: ex quo non faciũt mẽtionẽ secũde de primis. so. exceptõuz q̃dã sũt ꝑpetue q̃dã tpales. Perpetua dr̃ illa q̃ ꝑpetuo cõpetit qñcũqz actor agit: ut exceptio doli: qr exceptio doli nõ ꝓpetit nisi qs agat. ff. de excep. l. exceptio. ꝛ. l. exceptões. Tpales sũt ille q̃ ñ sp ꝓpetũt ꝛ euitari pñt. ut ĩ predicta. l. exceptiões. §. tpales. ꝛ talis est ꝺ qr expirauit anno elapso. ſ. e. plerũqz. ꝛ. ſ. de offi. or. pastoralis in fi. ar. ꝓterea ista mõ non habent locũ: sed qui pmo suas lr̃as pñtauit iudici ꝛ p cedit infra ãnũ ille obtinet. ſ. de ap. ut debitus de hoc notatũ est. ꝫ. co. c. i. in fi. ꝛ in. c. ceterum. qualiter hic intelligendum sit.

q ¶ Nequiuerit. ꝛ ita est hic ar. q̃ si per me non stat mihi non est ĩputandum. ij. q. vi. anteriorum. §. ad hec. in auc. ut spon. lar. §. hic quoqz vñ sumptus fuit. §. hic. ꝛ. ff. er qui. cau. ma. sed ꝛ si. i. rñ. qualiter intelligatur hic ista impotentia dr̃. ꝫ. e. c. i.

r ¶ Habere. repete postposuit eis vti.

Ad hec. Legitur ꝑncipaliter duobus modis sed ẽm cõem intellectum dicit ut in rubro. ꝛ diuiditur: qr in prima parte ponitur excessus. in secunda promisio ibi: nos igitur. Alb. si.

a Omnia negocia. nimia generalitas hic reprobatur. ſ. ō do. ⁊ ptu. er lſis. ⁊. ſ. ō ap. c. ij. ⁊. c. ſignificātib⁹. ⁊. ſ. e. ſedes. ⁊. ſ. e. ti. i ōcr. Inno. iiij. c. cum in multis. ⁊. ff. de iure fiſ. ita fidei. ⁊. ff. de edē. l. i. §. edere. et ff. de interro. ac. de etate. §. nihil. ar. contra. ff. de rei ven. q̄ de tota. §. ſi certa. ff. cōi. diui. ⁊ ſi nō oēs. §. ſi incertum. ꝑma pars vera eſt ⁊ vltima i ſpūalib⁹ caſibus logt.

b Elegerint. Tan. et Alin. ſic exponūt hoc verbū elegerint. i. elegeſt in curia exīstes ut ſint p̄teriti ꝓiunctiui modi. q dam tñ voluerūt dicere q̄ lſe iſte ad incertos iudices dirigebātur quos ſpetrator duceret exp̄mē dos dicētes ꝫ generalē ꝓmiſſionē cārū poſſe fieri dūmodo iudices certi ēent. ſ. e. ſedeſ. ⁊. c. paſtoralis. ſz q̄ iudices erāt i certi ꝫ lſe non valebant ſed dic q̄ iudices electi erāt certi ⁊ ꝓmiſſio generalis erat oīuz negociorū q̄ eē ñ debz: q̄ p eaz abſorberet iuriſdictio ordinarij q̄ fieri nō debz ar. xi. q. i. puenit. ⁊. ix. q. iij. nunc vero. C. de pre. imp. of. l. ij. ⁊. iij. ſ. ō of. le. c. i. ⁊. ſ. de ma. ⁊ obe. per tuas: ſicut generaſ appellatō ñ admittit. ſ. de ap. c. ij. ſed ſuper grauamine ꝓbabili ⁊ exp̄ſſo eſt appellandū. ſ. de ap. ut debitus: ⁊. c. cum cām. quare lſe tales nō valebāt. lau. dixit ⁊ melius cui conſentio q̄ hic iudices erāt incerti quoſ vellet eligeſ imperator q̄ eſſe non ōbet ſicut p curator incertus eſſe nō dz. ff. de pcu. l. ij. nec tutor incertus dari debz. ff. de teſt. tu. tutor incertꝰ ⁊ inſtit. de leg. §. tutor ⁊ arbiter ſiſt incertus eē ñ debet. ſ. de arbi. inotuit ⁊ ꝓmiſſio generalis fuit oīuz negociorū. q̄ eſt ꝫ ꝓſuetudinē romane curie cuiꝰ ſtilꝰ dz attēdi. ſ. ō cri. fal. quā graui q̄ oēs cāe vni ꝓmittāt niſi ſub illa forma q̄ tradit. ſ. e. paſtoraſ: ⁊ illa generalitas reſtrīgit ut tradit. ſ. e. ſedes. ⁊. i. c. cū i multis. ⁊ ēi ōcre. Inno. iiij. tñ vniuerſitas cāz bñ ꝓmittit. ff. ō iudi. l. cū ptor: ⁊. ff. qs ⁊ a quo ap. l. i. §. i. ⁊ illa fuit potior cā q̄re lſe ñ valebāt: q̄ iudices erāt incerti q̄ lſa vſ inuere q̄ ille eligeret quos vellet quā ꝓmiſſio generaſ oīuz negociorū ⁊ ſic itellexit lau. ⁊ cla. ſic er p̄dictis colligit. B. Satis tñ credo q̄ ſi papa ex certa ſcia tales lſas ꝓcederet valerēt cū habeant plenitudinez ptātis ſaluo iure recuſatiōis. ſ. de off. dele. ſuſpitionis.

c Suſpectos: vñ poſſent recuſari de recuſatiōe bēs. ſ. ō ap. cū ſpāli: ⁊. ſ. ō offi. ōle. ſuſpitionis. d Celeri. viij. di. mala ꝓſuetudo ⁊ reſecande ſūt putride carnes. xxiij. q. iij. reſecande. vñ verſus. Principijs obſta: ſero medicina parat. Cum mala p lōgas ꝓualuere moras. b.

Audientiam. Diuiditur quia primo p̄mitur dubitatio. ſcō ſolutio ibi: quibus. ab. ſi.

e Manifeſtū. ſic patet q̄ vicīū latinitatis viciat: ſic etiā ſi papa loq̄tur vni in plurali aut ſi patriarchas uel epos filios appellauerit tales lſe falſe ſunt. ſ. ō cri. falſi. quā grauiar. ꝫ q̄ ꝓpter malā latinitatē non viciant reſcripta. ff. de ſta. bo. imperator pi⁹. ibi enī dſ q̄ ꝓpter malā latinitatē nō viciāt: ⁊. ff. de manu. te. qui bēbat. C. de leg. i legatis: ⁊. ſ. ō ſi. iſtr. er pte. ſo. vicīū ſcribētis in teſtamētis ⁊ iſtrumentis non nocet cū alīs de veritate ſeu volūtate teſtatoris ꝓſtet. C. de teſt. errore: ⁊. l. ambiguitates: ⁊ idem eēt de volūtate pape dicendū ſi ꝓſtaret de boc: ſz veri⁹ videtur aliud eſſe in teſtamentis ⁊ aliud lſis pape. Teſtamentū enim ꝓmittit tabelliōib⁹ cuius ſcripturā ſiue latinū nullus corrigit. vñ falſa latinitas non viciat teſtm dūmō ꝓſtet p ipſum ō intentione teſtātis: ut dicunt p̄dicte leges ⁊ ꝓpter fauorē teſtamentorū: q̄ nihil eſt q̄ magis debeatur boīb⁹ ⁊ē. C. de ſacroſanc. eccle. l. i. Reſcriptū vñi pape p multas manus tranſit: ⁊ magna maturitate ꝯcoquitur. xxv. q. ix. apoſtolice. ſ. e. cum adeo: ⁊ ita nullū vicium ꝓtinere dz. ſ. eo. ad boc. vnde ꝓtra

gnificatum eſt nobis quoſdam in puincie tue partibus tales ut aſſerunt de cancellaria nra litteras fce piſſe: p q̄s eoꝝ oia negocia a vnius iudicis uel pluriz quos ſibi elegerint b arbitrio ꝓmittūt: ſicq̄ fit ut ſi aliquez pulſare voluerint examen ordinarij iudicis non requirant: ſz ad vnū iudicez uel plures delegatos ſibi p̄opitios ⁊ p̄ti aduerſe ſuſpectos c ſup examinanda queſtiōe decurrāt: ⁊ infra. Nos igit buic morbo: celeri d volentes obuiare remedio mandamus quatenus ſi lras tales in puincia tua inueneris eas carere viribus nra auctoritate decernas.

Item.

Falſa latinitas viciat reſcriptū pape.

Ad audiētiā nram te ſignificā te puenit. q. M. de ſancto ſtephano ſup abſolutione ſua lras tibi ut prima facie videbaſ apoſtolicas p̄ntauit. Quibus: qm̄ manifeſtū e cōtinēt i ꝓſtructione peccatū fidē te nolumus adhibere.

Clemens. iij.

Cōtra ſcōz reſcriptū nō pōt opponi de taciturnitate primi impetrati per appellātē de ſua appellatione non habita mentione.

Ex parte. S. pſone eccleſie ō tarēto nobis inotuit q̄ cū capella de emptoñ. ad predictā eccleſiā de iure ptineat. M. diacon⁹ q̄ iam dictā capellaz detinet: capellanum ipſius eccleſie nomīe ipſius. ſ. in ea miſtrātē poſt ap. a ſe factam amouit. Quam cum eſſet. S. proſecutus b ⁊ ad iudices litteras i impetraſſet: ipſe. M. app. ſuaz proſequi non curauit. Cunq̄ auctoritate iudicum in ius eſſet uocatus: dixit ſe litteras priores habere de quib⁹ nulla mentio in poſterioribus habebatur: quas uſq̄ ad tertiam citationem ſuppreſſit: eiſdez dolo uel negligentia vti poſtpoſuit q̄ ex diuturnitate temporis videbatur in quibus nulla mentio de app. ab ipſo facta fiebat: cum biennium a tempore app. iam fuiſſet elapſum. Ideoq̄ mandamus quatenus ſi ita eſſe conſtiterit: reuocatis in ſtatum priſtinum omnibus: que poſt app. ipſius. M. inueneritis attentata preſcriptam capellam matrici eccleſie reſtituere procuretis predictum. M. ſi eum appellationem ſuam non fuiſſe proſecutum conſtiterit memorato. s. i expēſis c neceſſarijs condemnantes.

Celeſtinus tertius.

Reſcriptum quo ſcribitur plurib⁹ cuz clauſula: q̄ ſi nō omnes ⁊c. intelligitur tam de impotentia facti q̄ iuris.

Siſcitatus es a nobis petitorio d deſtinato de qua impotentia e illud intelligatur quod in litteris noſtris ſepe conſueuit apponi: ut ſi duo uel tres: quibus littere diriguntur ipſis exequendis

Ex parte. In prima pte narrat factū diffinitionez ⁊ ſpoliationē. In ſcōa vni⁹ partis p̄ſecutionē ⁊ alteri⁹ negligentiā ibi: quā cū eēt. In tertia finalē determinationē ibi: iōq̄ Abbas ſic.

f Appellationē. nō dſ hic ſuper quo fuerit appellatuz forte poſſz dici: q̄ ſnīa lata fuit ꝫ. o. diaconū a q̄ ipſe appellauit: ul ſup alio articulo vl forte circa aliquā ſnīam ſic oli fiebat.

g Aſe fcāz. ſ. o. ⁊ ita nō ōtulit ſue ꝓprie appellatiōi q̄ eē nō debuit cū ⁊ appellationi ad uerſarij deferre debuiſſet. ſ. de ap. an ſit ⁊. c. ꝓſtitutus: ⁊. ſ. de elec. bōe: appellauerat forte ab ordīario coā quo trahebat capellanū ⁊ ſup pſonā mīricis eccleſie. Raro luēies alibi ut credo q̄ aliqs nō ōtulit ſue ꝓprie appellationi: vnde iudex poterat ꝓcedere i cā: q̄ vſ appellationi renūciaſſe: q̄ pē. ap. nihil eſt inouādū. ff. nil ino. ap. pē. l. vna: ⁊. ſ. de ap. an ſit.

h Proſecut⁹: lſas ipetrādo ſup reſtōne eccl̄ie q̄ fuerat ſpoliat⁹ poſt appellationē a ſpoliatore factā ut in cā ꝓcederet nō obſtāte appellatōe fruſtratoria q̄ ex eo appet: q̄ dict⁹. o. eā p ſeq nō curauit noſe eccl̄ie ō tarento q̄ erat matrix eccl̄ia.

i Lras. forte ſignificauit pape ⁊ fctor inficis eccl̄ie iniuriabaſ ei ſup illa capella: ⁊ ſic obtinuit lſas i forma cōi nulla mētiōe habita de appellatōe q̄ ēt lſe ipedirēt reſtōnē. ſ. de reſti. ſpo. er ꝓqueſtione cū ſuis ſilib⁹

k Nulla mētio: ⁊ iō non valebant. ſ. de ap. ſepe: i fi. ar. q̄ q appellat dz facere mentionē ō ſua appellatiōe: ⁊ aduerſari⁹ quodāmodo q̄ ſuā ap. pſegtur: ut hic dicit: ⁊. ſ. de ꝓbr. vti. uel inuti. bone.

l Negligētia: ſic. ſ. e. ſi aūt: ⁊. ſ. e. plerūq;.

m Cū biēniū. q enī non pſegtur appellationē infra annū aut ex iuſta cā infra biēniū rata manet ſnīa ⁊ fingit ñ appellaſſe. ſ. ō ap. cū ſit romana: ⁊ iō iſte. o. audiri ñ debuit p̄tertu ſue appellatiōis: ſz vſ q̄ rector iſte. ſ. rōe ꝓſiſi audiri ñ ōbuit ad pſecutionē appellatiōis: cū actor ⁊ re⁹ circa appellationē eodē iure vtātur. ſ. ō mutuis pe. c. ul. ⁊ b vſ ꝓriū. ſ. q̄ ille ꝫ quē appellatū ē: audiſ p⁹ biēniū ⁊ nō ille q̄ appellauit: q̄liter g̃ b itelligitur: dicas q̄ iſte rector audit⁹ fuit nō rōne ſue appellatōis ſz poti⁹ rōe ſpoliatiōis ſup q̄ lſas ipetrauit ñ obſtāte ap. ut no. s. i vbo pſecut⁹. iterdicta. n. ppetua ſūt q̄tū ad rei pſecutionē ñ q̄tū ad penā. ff. de vi ⁊ vi ar. l. i. in p̄n. ⁊ ſi ō ap. nihil dixit: nihilominus audiſ petens reſtōnē eccleſie ⁊ multo fortiꝰ: q̄ poſt appellationē ſpoliauit aduerſariū q debuit ōferre ſue appellatiōi p̄terea fauore appellātis vaſ annꝰ aut biēniū ad pſequēdā appellationē ⁊ nō fauore appellati. vñ appellans ſtatim pōt pſeq appellationē ſi terminꝰ ei ꝓfixꝰ eſt: ſed ap. non ſtatim. ſ. de ap. oblate.

n Que poſt appellationē: ⁊ ita gcgd fit poſt appellationē a ſe uel ab aduerſario ſuo factā dz irritari. ſ. ō of. dele. ſuper qōnum in fi. ⁊. ſ. de ap. bone. cū ſuis ꝯcor. ⁊ i b illa corrigit iſtam. o In erpēſis. q per appellationē ſuam nō pſegt. altero pſequēte ꝓdēnari dz in erpēſis: ut h: ⁊. ſ. de ap. nicolao: ⁊. c. reprehenſibilis uel qui pſequit ipam añ tps ſtatutū. ſ. de ap. ſepe ſz ſi vſ q̄ iſte. o. ō buerit i erpēſis ꝓdēnari cū appellaſ ap. nō fuerit pſecut⁹. ſ. biēniū cū boc ideꝫ ius ſeruandum ſit appellanti ⁊ ap. ut dſ in notula. g. n. ⁊ non oportebit ipſuz proſequi appellationem: q̄ ipſo iure rata manet ſnīa lata ꝫ ipſum. o. ſi qua lata fuerit poteſt dici q̄ iō ꝓdēnatur: q̄ p̄tertu ap. iudex nō ꝓceſſit: ⁊ ille. o. pꝰ ap. ſpoliauit ap. ⁊ ſic intererat rectoris ut. o. ꝓdēnaret aduerſario in expenſis etiam poſt biennium dolum ⁊ maliciam ipſius. o.

Siſcitatus. Primo p̄mitur ꝫſultatio. ſcō rñſio ibi: nos ꝛo. tertio q̄daz ⁊ terminatio ibi: dūmō. quarto tacite qōnis ſolutio ibi: nec. n. Elb. ſic.

p Petitorio. i. nūcio legitime ordinato: uel dic petitorio. i. ꝓcuratore.

q Impotētia: aliqs dſ aliqd poſſe gnq̄ modis. vñ verſus poſſe quidē rebus

dāt ius natura ptās. Officij meritū ſerū diuīa volūtas: de potētia iuris bēs. xrij. q. ij. faciat bō. xxvij. q. ij. agathoſa ī fi. ō potētia nature habeķ. j. de ōſpō. ipu. puberes. ꝛ. c. a nobis. de ptāte officij babes. j. de ꝙſan. ꝛ affi. c. j. ī fi. ꝛ. xrj. di. §. j. ar. ver. fi. vbi dr̄ q petr⁹ pre oīb⁹ claues regni celoꝝ accepit. de potētia officij legiť. xrj. di. iferior. ꝛ. j. de ma. ꝛ obe. cū inferior. de potētia meriti le

giť. iij. q. vij. §. tria idez teſtať ibi: cui⁹ vita ꝛc. de potētia diuine volūtatis babeķ. ō pe. di. ij. §. charitas. ſz b potentia ad duo tm̄ facti ꝛ iuris referť.

a Intereē nequerit. q ſimul intereſſe debeāt. bēs. j. ō offi. de le. prudentiam.

b Seruū. q talis iudex eē nō pōt niſi cōi opiniōe p libero ſe gerat ꝛ habeat: quo caſu tz ei⁹ ſnīa ēt ſi poſt eam lata detegať eū tpe ſnie fuiſſe ſuū. iij. q. vj. §. verum. ꝛ. ff. de of. pto. barbarius. ꝛ. C. de teſta. l. j.

c Infamē. ſi pendēte iudicio efficiať ifamis vel ſuſpect⁹ poſſet repelli. j. de teſti. co. pterea ꝛ. j. de of. dele. ifinuāte. q q ō nouo emergūt indigēt auxilio ff. de iterro. ac. de etate. §. ex cā Itez ſi medio tpe ercōicet: ſz eo abſoluto reſumit iuriſditionez. j. de of. del. prudētiā. §. ferta. idē credo ſi reſtituať pſtine fame p pncipē: q reſumit iuriſditionē. ij. q. iij. §. notādū in fi. ꝛ C. de cura. fur. l. pe. ſecus ſi lata ſnīa detegať iudicē fuiſſe ifame. iij. q. vij. §. tria. ver. verū. ꝛ. ff. ō of. pto. barbari⁹. ꝛ. C. ō teſta. l. j. ſec⁹ in ercōicatiōe: q ſnīa publice ercōicati nulla eſt j. de re iud. ad pbādū. ꝛ. j. de exc ep. exceptionem.

d Impedimēto. puta q ē ercōicat⁹ uel illfat⁹ nec bz ꝙſuetu dinē cāe: q perit⁹ dz eē iudex: nec dz q̄rere ab alijs qd eū loqui oporteat in auc. de iudi. in pn. col. vj. ꝛ. j. de ꝙſan. ꝛ affi. ex lr̄is ī fi. tū ſi illitterat⁹ ſit ꝛ bēat ꝙſuetudinē cāe ſiue peritiā iudicādi pōt ei cā ꝙmitti. C. de iudi. l. certi iuris. ar. C. de epi. ꝛ cle. parabolani. ꝛ q̄dā ipedimēta ponunť. iij. q. vij. §. tria. Itē ſi ipedimētū ſit ppetuū non pōt cognoſcere qō pōt eē multis modis: vt infirmitas: ſurditas ꝛ ꝙſimilia.

e Deſtinare. p lr̄as vel p certū nūciū lr̄atorie deſtinatū. lrivj. di. c. iij. ꝛ pe. ꝛ. j. de of. dele. prudētiā. j. rū. ff. de reb⁹ eoꝝ q ſub tutel. vel cura. magis. §. illud ēt q̄ri pōt: ꝛ hec eſt canonica deſtinatio. ſed nūqd ille q itereſſe nō pōt: valet alijs delegare vices ſuas. de hoc dr̄. j. de of. dele. coram.

f Ad ꝙſumatōez: vt. j. cū dilecta. g Procedāt. qō qdē facere pñt: ſi in lr̄is ꝙmiſſiōis ſit clauſula illa: q ſi nō oēs. als nō pñt ꝓcedere. ar. j. de of. dele. cāz mr̄imonij. ꝛ ē exp̄ſſuz. j. de offi. dele. vno delegatoꝝ. ꝛ. e. ti. prudētiā. ꝛ. ff. de arb. itē ſi vn⁹. §. pe. ꝛ. l. ſe. b Excuſari. imo poti⁹ dz puniri. j. de of. de le. prudētiā. §. adijcim⁹. ꝛ hoc caſu alij pñt ꝓcedere q̄uis nō videat ipleta ꝙdi tio q ſi nō oēs ꝛc. vt ī. c. pdicto prudētiā. §. adijcim⁹. ꝛ hoc vex ē poſtq̄ ꝙſtiterit q nō vult itereſſe ꝛ in b illa corrigit iſtā. i Intereſſe bodie. ēt ſi adda tur boc. tñ ſi nō vult alij ꝓcedāt: ſz ſit arguēdus q mādatū aplicū exeq ꝙmīt.

Paſtoralis. Diuidit ī duas ptes vſq ad. §. qm̄. Prio ponit ꝙſultatio. ſcō rn̄ſio ibi: ad qō. Jn. §. qm̄ aūt. primo ponit ꝙſultatio. ſcō rn̄ſio ibi: nos igit. ꝛ ibi rn̄det primo ſcē qōni ex cui⁹ ſolutiōe infert ad deciſionē pme: q ſi penit⁹ eneruať iuriſditio prioꝝ ergo habebāt iuriſditionē. Ab. ſi.

k Ambigit. ſed q̄ro qualr̄ poſſit dubitari de reuocatiōe lr̄aꝝ: aut ſcē faciūt mentionē de pmis ꝛ tūc valēt ſcē. aut nō faciūt: ꝛ tūc valēt prime. ſ. e. cetex. rn̄. neutra pars diſiunctim ppetua ē. pma tollit p decre. j. de re iud. iter. ꝛ de vo. ꝛ ꝓtu. ex lr̄is. ꝛ ō ꝙfir. vti. bone. ꝛ de ap. ſepe. ꝛ. c. oblate. ſcōa tollit p ōcre. j. e. plerūq. in iudicijs nondū ceptis non bz locū iſta diſtinctio. ille. n. ſole valēt q̄ pmo iudici pñtaň citatōe facta p ipſas. j. de fo. ꝙpe. ppoſuiſti. j. de ap. ut debit⁹. ꝛ. j. e. capl̄z ſcē crucis. itē q̄liter pmi iudices pñt deferre ſcōis uel ſcōi pmis: cū vel pmi tm̄ uel ſcōi tm̄ ſint iudices: ꝛ ita aut pmi aut ſcōi nullaz bñt iuriſditōez. j. de of. dele. ex lr̄is ī fi. ꝛ. ſ. e. ti. ceterū. Itē qualr̄ pñt pmi uel ſcōi citare ptes: cū vtiq3 dubitēt ꝛ neſciūt an ſint iudices: imo rōe dubitatiōis neutri debēt eē iudices ſicut q̄ſi dubitať de tutela duoꝝ neuter ē tutoꝝ. ff. de teſta. tu. duo ſūt ticij. pp boc gloſauerūt hic qdā q de facto pōt dubitari nō de iure vt ſi forte ſcē lr̄e ñ exhibeāt. j. de of. dele. ex lr̄is. vel q dubitať an ſit ann⁹ ela pſus ab ipetratōe lr̄aꝝ pōꝝ. j. e. plerūq. ſz hec ſolutio nō valet: q ad qōez facti nō daret papa rn̄ſionē iuris. ff. de ſta. bo. l. idē erit. alij dicūt ēt q pt eē dubitatio iuris ſi data ſit eadē ī vtriſq3 lr̄is. illa decre. vt debit⁹ hoc determiat. j. de fo. ꝙpe. c. pe. ꝛ vl. ꝛ. j. e. capl̄m ſcē crucis. ſz certe pm dcm̄ illoꝝ neutre reuocāt: als cū neutre ſint pōres alijs: imo ꝛ b neutri cognoſcāt ō tota cā. nā ābe lr̄e nō in actu: ſpāles lr̄e derogant lr̄is generalibus ſup non ſpecificatis i eis q̄ q̄ de illis nullam faciant mētionem. b. d.

Paſtoralis officij: ꝛ infra.

Preterea queſiuiſti q̄ſ de fuocatōe lr̄aꝝ ābigiť. vtꝝ iudices pōres an poſteriores cognoſcere debeāt. ꝛ vtrū p ſcōas ſint pme lr̄e reuocate. Ad qō. T. R. q niſi poſteriores pōribus uel ecōuerſo duxerit deferēdū: ſimul vtriq3 cognoſcāt: ꝛ ſi forte nequerit ſimul ī vnaz ſnīaz ꝙcordare: q̄uis pl̄es ſint ex vna pte quaz ex altera p arbitros cōiter electos a pribus huiuſmōi cōcertatio ſopiať. Qm̄ āt ſub hmōi forma videlicet: cām quā talis aduerſus talē ꝛ quoſdaz alios ſup boc ꝛ qbuſdā alijs ſe habere ꝓpōit: tibi duximus cōmittē dā: a nobis multotiēs lr̄e ipetraň ſollicite q̄ſiuiſti: an iudex ex ōlegatione hmōi añ pſonaꝝ uel rerū exp̄ſſionē ſup pſonis uel rebus exp̄mēdis bēat ptātē: adijciēs vtrū ſi añquā pſōe uel res exp̄ſſe fuerit nominatiz ſup nō exp̄ſſis ī ꝙmiſſione pōri: ſz generaliť ꝙpbētis ſpāles lr̄e: q ō pōri ꝙmiſſiōe nullaz faciāt mentionem: ſpāles lr̄e ſic derogāt generalibus ſup non ſpecificatis ī eis q̄ q̄ de illis nullam faciāt mētionem. Sed ſi ſpāles lr̄e ſic derogāt generalibus ſup non ſpecificatis ī eis q̄ q̄ de illis nullam faciāt mētionem: ſequit⁹ q

a Spāle.ḃ puto q̄ si vnū rescriptū est generale:ꝛ ꝯ spāle lz nō fiat mē generalis in spāli:qualet spāle: vt.ℨ.e.c.i.ꝛ.j.ō of.leg.studuisti:ꝛ.ff.ō re.iur.in toto.Cōtra.ℨ.e.cū ordinē. vbi ſm spāle nō derogat generali. q̄ nō fecit mētionē illi⁹.rō ibi.reddit:q̄ pmū est ꝓuilegiū ſm rescriptuꝫ fuit ius cōe:sed ius cōe nō tollit ꝓuilegium:nisi mētionem faciat ō illo ꝓuilegio.

a Eneruatur.facta citatione per litteras speciales antequam per generales.

b Superflua.hoc casu cum generale mandatū reuocatum est:q̄tum ad hanc cām spāliter ꝓmissam.alias bona questio est.ꝛ eā statim soluit ibi donec iurisditio ꝛc.

c Jurisditionē. habet ergo iurisditionem:licet non habeat exercitium: ꝛ ita videt q̄ non possit eā alij demādare.est enim absurdū alij demandare iurisditionē: antequā caz ipse nanciscatur.ff.ō offi.procō. obseruare.§. vlti.ꝛ sic vſ similiter q̄ nō possit citare partes ante expressionē rerū.v.q. ij.c.vlti.ideo enim citātur partes ꝛ dantur īdicie.vt quis ōliberet.iij. q.iij.offeratur:sed ī hoc casu non possunt deliberare.Ar.contra.j.ō ap. significantibus.ꝛ instit. de ac.§.curare:ꝛ.j.de re.iu.spo. cum ad sedē. vbi petitur hospitale cum oī bus ptinentijs suis:ꝛ potest cōmittere licet nō hē at exercitium.committet enim quod habet.Sed q̄liter priores iudices priuantur iurisditione:cum papa nō intēdat eos priuare. Jtē nūqd eodē mō p mortē delegātis est reuocata iurisditio q̄tū ad nō expressas psonas:ar.q̄ nō.C.de duo.re.l. vlti.Est tn aliaduertēdū:an reuocet p mortē an viua voce.ff.de ꝓcur.si defunctus.ꝛ.l.se.sed verū est q̄ reuocatur per mortē q̄tū ad ea q̄ expressa nō sunt.j.de offi.dele.gratū:ꝛ.c.lz.ꝛ.j.e.significauit.

Sedes apostolica Diuidit.nā pmo ponit ꝓstitutiōis cām.secundo submittit ꝓstitutionē ibi:nos igitur:ī qua q̄ttuor facit.nā pmo statuit circa psonas.scdo circa multitudinē ibi:sed nec:tertio circa res ibi: nec super.quarto circa fraudulentā expressionem ibi:si quis vero.ab.si.

d Liberalē.vtpote q̄ nō claudit gremiū redeūti.C.ō sum.tri.l.vlt.ad fi.ꝛ.C.de epis.ꝛ cle.si qs in hoc.ꝛ.xxiij.q.iiij.duo ista.Sed in quo est liberalis siue grām facit:q̄ ad hoc tenet.j.de fo.ꝓpet.lz l pte decisa imo quasi preceptū euāgelij est:sed vbi necessitas ibi nulla liberalitas.ff. de adimē.le.ad rē legatā.Totū dici pōt gratia quicqd ipse facit:q̄ vniuerse vie dñi misericordia ꝛ veritas:q̄ vbi iusticia seruat ibi misericodia adhibetur.ꝛl v.di.c.disciplina.

e Et viliores.ꝛ nō inelegāter.nā a Joue ꝓncipiū muse iouis oīa plena virgilius.ꝛ rō a capite edēda est.ff.de cdē.argētarius.§.edita actio. q̄m ꝓncipiū potissima ps est cuiusq̄ rei.ff.ō ori.iu.l.i.ꝛ is q̄ maioris dignitatis est dz ꝓponi.xvi.di.Jsidorus.ꝛ vbi legalis pīnitas ꝯdīt ꝓmo interrogatur pater q̄ filius.ff.de adop.l.ij.

f Maiores ꝛ digniores.sed quas psonas dicemus maiores ꝛ dignio res:nā inuenio q̄ quilibet clericus dī hꝫ dignitatē.iiij.di.deniq̄:ꝛ.i. q.i.reperiūtur in fi.q̄q̄ enim mancipia dicūtur hꝫ dignitatē.ff.ō vsu fruc.sed ꝛ si quid.§.mancipiorum.q̄q̄ potestates seculares dicūtur habere dignitatē.xxiij.q.v.administratores.q̄q̄ enim decurionatus dicitur dignitas.ff.ad.l.cor.de sic.l.pe.Jtem nunquid illam maioritatez considerabimus de qua dicitur.lx.dist.multi in fi.vel ō qua dicit.xxiij. q.i.qui contra pacem.vel de qua dī dist.ii.lex est.vel de qua dicitur.ii. q.vij.querendum est.c.criminationes.vel illam de qua dicit.ff.ō gradibus.l.iurisconsultus.§.parentes.vel de qua dicitur.ff.de pac.maiorē respondeo maiores ꝛ digniores vocat hic notabiles psonas que sub clausula generali comprehendi nō possunt.ff.de iniur. Jtem apud labeonē §.hoc edictum.ꝛ tales debent eē que citi⁹ mouerēt aīum ꝓncipis: vel ad dādū vl ad negādū rescriptū.rōe.n.maioritatis ꝓsumit cōtra aliquem maioribus ꝛ granioribꝰ negocijs audiātur qui de minoribus ꝛ leuioribus tantum faciunt mentionem.

Si quis vero aliquas personas expresserit non vt velit cum eis in iudicio experiri sz vt ad pares trā sire valeat vl minores:q̄ fraus et dolus ei patrocinari nō debent:tā quam mendax precator careat penitus impetratis.

I Dem.R.cātori ꝛ .R.priori de monte leprosorum.

Qui contra vnum super eodē ad diuersos iudices diuersa rescripta impetrat ꝛ eis vtitur:perdit cō modū vtriusq̄.

Ex tenore lr̄ax:quas nobis destinatis: intellerim⁹.R. sacerdotem de collouil.ad alios iudices super questione que inter ipm ꝛ abbatem de becco vertit:litteras ap. impetrasse. qui cum partem citass sent aduersam dictus presbyter coram eis noluit litigare: ꝛ infra.

Cunq̄ vos in cause cognitione procedere velletis:abbas cor̄ā vobis proposuit q̄ nō tenebatur per directas ad uos litteras presbytero respondere: cuz p alias ab alijs iudicibus fuisset citatus que auctoritate illarū non fuerant reuocate.

Nos igit attēdentes fraudē presbyteri memorati duas ꝓmissiones super eodez negocio[m] impetrātis

xxi.q.ij.lotharij⁹.ff.q̄s me.cā nō est verisimile.itē q̄ circa iudicia defertur dignitati ꝛ psone.j.ō of.ōle.sane.c.ij.ꝛ.c.pastoralis.ꝛ.ij.q.viij. qsqs.ꝛ.xxiij. q.i.qui ꝓtra pacē.ꝛ.xl v.di.cū beat⁹.vſ ergo q̄ per generalē clausulā nō possit cōueniri sacerdos:vel clericus cuz ipse sit maior quolibet laico. vi.q.i.beatus:ꝛ.xcvj.di.duo sunt:ꝛ .j.de ma.ꝛ obe. solite.ver.fecit de⁹ ꝛc.dummodo maior clericus speciali vocabulo nō sit designatus vel notatus:ꝛ hoc etiam intuebitur iudex qui debēt dici maiores vl minores:ꝛ que negocia debeant dici maiora vl minora:nō enim certa vel certior dari posset doctrina.argu.xxiij.q.iiij. duo ista.alias enim hoc nomē alijs bene includeret ēt maiores personas.nam nobile populi continentur etiā senatores. plebis aūt appellatiōe sine patricijs ꝛ senatoribꝰ ceteri ciues significātur: vt inst.ō iur.na. §.plebiscitū.nec semp hoc nomē alijs facit positionē.l vj.di stin.cenomā.ar.ff.de ꝓti. pe. l.i.§.debitum:ꝛ illud:suspensi sūt cuz eo duo alij latrōes nequā.Jo.ꝛ est ratio:q̄ aliter p ceditur cōtra maiores ꝛ alī cō tra minores.ꝛl v.dist.cū beatus:ꝛ.xxiij.q.i.qui contra pacem. similiter de hoc notatur j.de iureiu.c.cum quidam.in glo.que incipit:sic patet q̄ dignitas.

g Intelligātur.eoipso q̄ digniores inueniunt:intelligūt in fraudē versari.ff.de iure fisci ita fidet.nam ſm distinctionem reruz nomina sunt distinguenda.xxi.di.cleros.:ꝛ.C.ō codicillis si idem.

b Sed nec liceat.prouidet ḃ papa ne diuerse persone litigatoꝝ verationibꝰ afficiātur ar. C.mandati per diuersas ī pn. ꝛ.j.e.nōnulli.intendit.n. minuere lites.j.de do.ꝛ rōtū.finem:ꝛ.c. venerabilis.

i Multitudinem.arg.occasionē iuris ad iniquū cōpendium nō trahi.C.de vsuca.pro emp.l.vlti.arg.ꝛ. q.iij.c.vlt.ꝛ.j.e.nōnulli.Sed vſ q̄ cum generalitate non debet aliqua commissio ipetrari.ar.ℨ.e.ad hec.sed hoc ideo nō valent lr̄e ille: q̄ certi iudices nō erant ibi dati.sed quos ipse duceret eligēdos.Sed.T.aliter intelligit illud.c.ad hec.ℨ.e.sed concordat huic dicto lau.vt ibi dixi:ꝛ oīa negocia illius cōmittebātur:quod erat iniquū:sed generalitas causarū alias bene pōt committi.ff.de iudi.l.cum pretor.

k Effrenatā.ff.de testibus.l.iij.in pn.ꝛ.j.de testi.dū in cā que.ꝛ effrenatas dicimus vltra.xl.vt ibi.ꝛ.j.de cle.ex.mi.latores.ꝛ.c.cām que:bodie vero ista generalitas siue multitudo restricta est vsq̄ ad.iiij.in quadā decre.Jnno. q̄rti que incipit:cum in multis.j.e.ti.

l Dolosus.sic.j.ō do.ꝛ ꝓm.ex lr̄is.xxx.q.i.dictū ē.j.e.c.pri.ꝛ q fraudē allegat siue dolū ꝓbare dz.ff.ō ꝓba.quotiēs.§.q dolo.Sed qualiter constabit:q̄ noluit cū psonis expressis in iudicio experiri:sed vult descēdere ad minores vel equales hoc ipso q̄ descendit primo ad equales: vel minores:ꝓsumit fraus et dolus:ꝛ ille pōt excipere qui ꝓuenitur:nisi statim vel quācito possit cōueniat p sonam expressam: vel nisi forsitan copiā illius hꝫe nō possit ꝛ hoc dz primo ꝓtestari.aliter credo illū repellendū.alij dicūt ꝓrium.

Extenore. Cōis diuisio.scda ibi:nos igitur.ab.si.

m Negocio.no.q̄ cū plures lr̄e ipetrant sup eodē negocio aut ipetrant ab eodē:aut a diuersis.si ab eodē:aut ad iudices eosdē:aut ad diuersos.si ō aliquis ipetrat duo paria lr̄ax ad diuersos iudices in fraudē causa fatigandi aduersarium suum super eodem negocio ꝛ non ad cautelaz:q̄ timebat perdere vnum rescriptum:vel q̄ timebat aliquos mori:neutre valēt vt hic.ꝛ.j.eo.q̄ nōnulli:sed si ad cautelam ut dixi valent sed postq̄ cepit agere per alteras:relique non valent:ꝛ si attentaret perderet vtraq̄:vt dictum est. Si vero ad eosdem iudices:ꝛ discordant in data:valent:prime nisi in secundis fiat mentio de primis:q̄ nihil interest que valēt. Si vero eadē est forma ꝛ data:ꝛ ad eosdē iudices eedem sunt littere:q̄ non nocet hꝫe plures litteras ad cautelaz: sicut potest quis habere plura testamenta eiusdē tenoris.ff.de test.vnū testamentū:ꝛ.ff.de bis que in test.de.l.vlt.ꝛ.ff.de bon.pos.ſm tab.l.i.§.si quis. in duobus.nec est inconueniens plures iudices habere super eodem negocio: quia illud habes.j.de offi.le.cum non ignoretis.Si vero sunt diuerse ꝛ aduerse neutre valēt.C.ō fi.instru.scripture:ꝛ.j.de fi.instru.ꝛputari.si autez lit

tere ipetrantur a diuersis psonis.s.ab actore ⁊ reo aut ad eosdez:aut ad diuersos. Si ad eosdē ⁊ cōcordant in data ⁊ forma:eedē sunt lre: vt dictū est si data est eadē ⁊ forma p̄ria:supsedeat vtriusq; donec ꝓsulatur supior.ī.de offi.ōle.sane:⁊ hoc si vtraq; ps lras suas oñdat:si actor tacet per annū:valēt lre rei.ī.e.plerūq;. Si vero ipetrarentur ad diuersos prime valent:nisi in secūdis fiat mētio de primis: vt.s.e.cetez

si vero nō apparet que sint prime vel scde mutuo se impediunt.sed iste qñ impetrāt ad diuersos nō pcedūt hodie:qz alle sole valent q̄ primo iudicibus p̄sentantur.ī.de ap. vt debitus. ⁊ hoc locū in his bz per quas nondū est pcessuz. in aliis a⁊ per quas processum est: vel presentatio facta est semp valēt p̄me:nisi scde expressam fecerint mētionē de primis ⁊ de pcessu: ⁊ de litis ꝓte.ī.de re iudi. iter monasteriū:⁊.ī.de offi. delecorā. qñq; tñ valēt scde ⁊ nō p̄me ⁊ prime sunt in pēdēti quousq; cassetur vel firmetur sniaꝛ in scdis nō fiat mētio de primis.ī. de cōfir. vti. vel inuti. bone.⁊ generaliter sicut credo vbicūq; p̄ns p̄me elidi p exceptionē: valent scde ꝛ nō faciant mentionē de primis:⁊ nō prime:qz sunt veritate tacita ipetrate.s.e.ex parte.

a ¶ Careat:imo vt q̄t cām pdere bz:sicut q petit seruū in vno iudicio:si petat eundē in alio perdit cām. C.ō affer.tol. l.i.§. vlti.qz vbi iudiciū cepit ibi debet accipere finē.ff.de iudi.vbi ⁊ primis indicib⁹ fieret iuria.ff.de arbi.litigatores.tñ cām nō perdit:sed sufficit q̄ pdat lras ⁊ in expensis cōdēnet. ī.eo.titu.quia nōnulli.sed illud de seruo fauore libertatis dictum est.b.

Amadeo. Cōis est diuisio scda ibi cū enim.

b ¶ Moderemur.⁊ vere cum multa moderatiōe debēt fieri ⁊ concedi.xxxv.q.ix. apostolice vt nō possint reprehendi. quā doq; tñ ipz fallit obliuio.xxxij. di.preterea.⁊.xxx.q.iiij.qō aūt ibi oblitus fuit vrbanus.cum omnium habere memoriam.⁊ in nullo peccare potius est diuinitatis q̄ humanitatis.C.de ve.iu.enu.l.ij.§.si qd aūt.⁊ nihil est in humana ꝓditiōe qō ppetuo stare possit.C.e.ti.l.ij.§.sed qz diuine.⁊ testmī in nulla parte sui similiter bz esse vitiosum.C.de edic.diui adri.tol.l.vlt.sic⁊ priuilegium.ī.de fi.instru.inter dilectos:⁊.ī.de priuile.cum olim in fi.

c ¶ Sufficiētē.bz.n.talis esse q̄ sufficiat sibi ⁊ suis.l.di.studeat.⁊ q̄ aduenientes possit recipere:⁊ iura ep̄alia p̄soluere.ī.de prebē.de monachis:⁊.ī.ō sup. neg.prela.sicut. Jn tali sufficiēcia bz hꝰi rō notabilitatis.xli.di.nō cogantur. ⁊ sciētie.ī.de p̄ben.de multa.⁊ dignitatis.ff.de va.⁊ extraor.cog.l.i.§.in bo norarijs.⁊.ī.de vsufruc.sed ⁊ si quid.§.i.

d ¶ De prebēda.sed si eēt modica ⁊ insufficiēs:q̄ tenet de illa facere mētionē nō vr ar.a ꝓrio sensu.ī.de prebē.cū teneamur.vbi expeditū est:q̄ qualecūq; sit beneficiū bz inde facere mentionē.si.n.dicat se nullum ecclesiasticum beneficium assecutum:⁊ impetrat rescriptum:non valet.ī.e.si proponēte.⁊ ibi dicetur de hoc.⁊ qui bz plura beneficia:hanc exceptionē opponere nō pōt.ī. de excep.cū ecclesiastice.⁊ lz papa precise scribat exceptiones:tñ ⁊ iustas excusationes patienter admittit.s.e.si qñ.⁊.ī.de of.dele.ex parte tua.ij.⁊.ī.ō p̄ben. cū teneamur.nā qñq; scribit rebus aliter se habētibus. ar.ij.q.vi.§.biduū. ō sus fi.ꝛ.rursus illud.

e ¶ Nec clericos.qui dicit se clericū cū nō sit:nō valent lre.ī.de trāsac.ex lris ⁊ qui nō est clericus nō reputatur idoneus: vt hic:nec pōt in clericoꝝ numero cōputari.ī.de insti.c.ij.

f ¶ Si dignus.ꝓditio ista sine ol exp̄ssiōe subintelligit.ī.ō elec.cām q̄.sicut illa si p̄ces vtitate nitant.s.e.ex parte.i.sic pz q̄ qui bz sufficiēs beneficiū ad aliud beneficiū reputat indignus.ī.de preben.sup ⁊.ī.de cle.nō resi.cōqueretur.cū ipse beneficio scdo seruire nō possit: vt ibi.

Qūsam que. Diuiditur.qz in prima parte ponit partis conquestio.in secūda mīsio ⁊ iudicis instructio ibi:nos.ab.

g ¶ Citata legitime.i.tertio.ī.de cle.nō resi.ex tue.

h ¶ Recipere.per qō videbatur q̄ possent recipere testes lite nō cōtes.qō esse

nō bz.ī. vt lit.nō ꝓte.qñ.⁊ p totū ti.nisi in casib⁹ cōtentis in.c.qñ frequenter.⁊ in casu quē habes.ī.de offi.iudi.c.ij.

i ¶ Quātū de iure.hec clausula semp bz poni in termino peremptorio.⁊ post ipsum terminū peremptoriū.ī.de in ūte.resti.tū er litteris ⁊.ī.de do.⁊ cōtu.cū dilecti:qz tunc post perem.editū iudex condēnari bz se processurū.ff.de iudi.in peremptorio.

k ¶ Jnserenda.sed errore scribentis fuit postpositā.sz error talis nō nocet.C.de testa. errore. et l.ambiguitatis. vñ dic inserenda.i.ac si inserta esset intelligenda. videbatur enim q̄ nō respiceret precedētia.ī.de appe. inquisitiōi.sed nō est verū qz non est verisimile dominū papā totā iuris observationem tot laboribus ac multis vigilijs excogitatam vnico verbo tollere velle.C.de inof. testa.si qñ.⁊.ī.de ele. ecclesia uestra.ij.⁊ ar.ī.de resti.spo.audita.⁊ qui tu tozē precepit confirmari: sm ius intelligitur precipere.ff.de confir.tu.l.tu tozes.

l ¶ Precedat.⁊ ita qñq; clausula sequens determinat precedētia.⁊ qñq; precedens sequentia prout iuris ordo requirit.xxiij.q.vij.apostolus.⁊.ī. de ap. secundo requiris. ff.de condi.⁊ demonst.l. auia.alias qz quandoq; sequens clausula respicit terminum proxime positum.ī.de dona.cum dilecti.in fi.⁊ optime facit ad banc materiam.ff.de lega.primo si seruus plurium.in fi.§. vlti.⁊ vere precedere debet:qz p totum processum negocij ō iure debet procedi.C. de ap.eos.§.i.⁊ precedentia qñq; repetita intelligā-

citata[g] legitime p̄sentiam vestrā adire vel iudicio vestro parere contēneret: vos p̄sentis partis ꝓbationes recipere[h]:⁊ quantū ō iure possetis in cause cognitione ac decisione,p cedere minime tardaretis: ¶ Nos volentes: vt clausula illa quantum de iure poteritis: que antequā de,p bationuz receptione mentio fieret: fuerat inserenda[k] clausulam illam de receptione probationum precedat[l]:mandamus quatenus ipaz intelligentes ibidē in cā iurta tenoreꝝ lraꝝ ipsaꝝ ꝓcedere nō tardetis ꝓ nisuri vt si lraꝝ auctoritate priozuz in eodem negocio legitime est' processum firmum ⁊ stabile perseueret aliogn si occasione clausule memorate aliqd cōstiterit in alterius pris preiudiciū attentatū:id viribus decernimus carituꝝ. Mādātes vt in decisione ipsius negocij: sicut premissum est: taz super principali q̄z sup incidētibus[m] qōnibus ap.rc.canonice[n] procedatis.

Idem archiepiscopo senoñ.

¶ Nō valet rescriptū executoriuz ipetratuz sup prebenda ⁊ canonica tu in quo nulla est facta mētio ō statuto vel de certo canonicorum numero iuramento firmato.

Onstitut⁹ apō se.ap.p. dericus ꝓposuit q̄ cuz.p.c.n. decano ⁊ capitulo bituricen. dederit in mandantis vt ipsum reciperent[o] in canonicū ⁊ in fratrem:⁊ preben-

tur.ff.de ꝓdi.⁊ de.l.auia.item hic est ar.q̄ verba rescriptoꝝ sm ius cōe intelligenda sunt.ī.de offi.dele.sup qōnum.§.si vero duo.⁊.ī.e.sup litteris:⁊.C.de inof.testa.si qñ.nec ordo scripture spectat:sed potius id qō de iure sumit.ff.de sol.nec ordo.secus in priuilegijs.ī.de deci.ad audiē tiā.in fi.⁊.ī.de priuilegijs.c.in bis.

m ¶ Jncidentib⁹.ipso iure tā in p̄ncipalib⁹ q̄ in accessoriis vel incidentib⁹ vel emergētibus remota est ap.ī.de ap.c. vt debitus.

n ¶ Canonice.i.sm iura canonica de qbus.s.de cōsti.c.i.

Onstitutus. Sūmat aliter q̄ in rubro quo ad intellectū. Nō valet ipetratio in ecclesia numerata nō facta de numero mētione si p eam frangitur numerus canonicoꝝ:lz nō frangatur numerus prebendaꝝ ⁊ processus inde factus est nullus. Primo ponit impetrationē. Secūdo exceptionē ō ipsam. Tertio distinctionis cōmissionē. Secūda ibi ite rū. Tertia ibi discretioni. abbas.

o ¶ Reciperēt. hic duo mandant.primū ut recipiant illū in canonicum scōm ut assignēt ei prebendā si uacat:uel quācito uacauerit. Nunquid ḡ si nō possunt assignare ei prebendam tenētur eum recipere in canonicuz saltem:ar.q̄ sic.ī.de preben.dilectus.⁊.ī.de do.⁊ contuma.cum dilecti ar.ō.ī.de of. dele.cum super abbatia.ff.qō cū salso tut.l.i.§.i.⁊.l.ij.ar. quasi a contrario.ij.q. vi.§.diffinitiua.ver.quandoq; plures:⁊.ff.quē admo.serui.amit.si cōem.⁊.ff.de mino.etiā.§.i.⁊.l.tutoꝛ.§.i.ar.p⁊ cō tra inuenies.ix.di.si ad sacram. Finis autem decre. vcdetur dicere q̄ nō ⁊ sm hoc est vnum mandatum ⁊ nō duo:⁊ hoc ideo dicit:qz iuratuz erat de certo numero canonicorum. vnde rōne iuramēti nō poterant augere numerum. Duo in veritate mandauit papa.s. vt eū reciperent in canonicum:⁊ eo recepto,puideret ei:⁊ eū recipere erat contra numerū sacramento firmatuz:quare littere non valebant ⁊ certus numerus canonicorum debet statui in ecclesia sm facultates ecclesie in auc. vt determinat⁹ sit numerus cleri.col.i.ī.de vita ⁊ bone.cleri.qñ ut ait.⁊ idem est si certus numerus statutus sit in ecclesia:lz nō sit iuratus aut per sedem apostolicā ꝓfirmatus:qz nō valent littere:nisi dicatur nō obstante certo nu-

mero canonicoꝝ. Nec tñ vt ar. ꝯ in fi. vbi dicit si cõstiterit numerũ ⁊c. Sed potest dici q̃ hic de numero est facta mentio: ⁊ nõ de iuramẽto: nec de cõfirmatione pape.

a Vel proximo vacaturam. quod solus papa potest: vt. j. de prebẽ. per totum.

b Admittere. idest per ficere.

c Precipiẽdo. per executorias.

d Et de hoc. scilicet iuramento vel ꝓfirmatiõe vt. j. colligitur. vbi dicit numeꝝ canõicoꝝ. q̃ nũc est in eadem ecclesia ⁊c. vt notat in fi. illius not. hic duo.

e Mentionẽ. hec allegatio non valet si venissent ꝯ numeꝝ illũ aliquãdo ꝓpria auctoritate. j. de prebẽ. ꝓ illoruꝫ ꝯ. de consti. cum accessissent.

f Et dictas litteras'. s. executorias.

g Juramento. sed in omni tali iuramẽto semper intelligit auctoritas maioris excepta vt hic innuit a ꝓrio sensu: ⁊. ff. ad municipia. l. iperatores. ⁊. j. de iureiurã. venientes ergo nõ facerent ꝯ iuramentũ si ad mandatuꝫ domini pape illuꝫ recipe rent. item si talis conditio ineſt iuramẽto nunq̃ est necessaria dispensatio in tali iuramẽto: q̃ si displicet pape nõ ẽligatus tali iuramẽto. Joa. dicebat hanc conditionem in iuramẽto nõ esse: ꝯ ideo dꝰ auctoritas superioris excepta: quia non preiudicat ei q̃n possit hoc facere: verius videt q̃ conditio talis subintelligat in huiusmodi iuramẽtis ⁊ hoc ideo: qa sup re alterius: vel quasi iuramẽtum tale prestatur: ⁊ de re alterius precise iurari nõ ꝑt: ĩmo eẽt ãceps ꝑ uriũ. ff. ꝺ in litẽ iurã. videamus: ⁊. ff. rer amo. marcellus. ⁊ iõ auctoritas domini pape in talibus intelligitur excepta tacite: ꝯ nõ excipiat expresse. si. xxij. q. ij. beatus. ⁊. j. ꝺ iureiurã. quẽadmodũ. circa ꝑn. quare si papa mãdat aliquẽ recipi in canonicũ nõ obstãte tali iuramẽto: tũc licite eũ recipiũt: quia sic apparet q̃ papa iuramentũ factũ quasi de re sua nõ vult ratum habere cum administratio sola cõmissa est capitulo ⁊ nõ dominium collatum: ⁊ hoc iuramentũ seruare tenentur canonici quantum in se est. nisi papa cõtrariũ mandet: ⁊ ideo nõ ualuerũt littere taliter impetrate: in quibus de iuramẽto mẽtio nõ fiebat. Sed qd si iurassent ante presentationẽ: ⁊ post datam. tũc nõ obstaret iuramẽtũ: q̃ data respicitur: ut uꝭ ꝺ ⁊. ꝯ. e. eã te. preterea illud videt hic q̃ canonia sola sine ꝑbenda augeret numeꝝ canonicoꝝ: qa si nõ augeret numeruꝫ: iuramẽtũ nõ obstaret q̃n possint ipsum recipere. ⁊ si. j. de cõsti. cũ. Ant. ferrariẽ. item ar. q̃ canonia põt esse sine prouẽtibus. arg. j. ꝺ prebẽ. relatuꝫ. Sed cõtra. i. q. iij. si quis obiecerit: sed ibi appellant res corporales iura er qbꝰ res ipse corporales ꝓcipiũtur: ⁊ sicut ꝺꝫ fieri mẽtio ꝺ iuramento: ut ꝺ dicit: sic etiã ꝺ pactis si qua in aliquo ꝯctu iteruenĩãt ꝺꝫ fieri mẽtio: alias nõ ualet ꝓuilegiũ. j. ꝺ deci. ex multiplici.

h Impetrasset. hic ꝯsiderat tps date. item nõ dicit ante monitorias. ⁊ sic est ar. q̃ ꝓ monitorias ius nõ acqrit: alias diriſſet añ monitorias. de hac materia satis habet. j. ꝺ renũ. c. uenies.

i Irritum. ⁊ ita ea que fiunt per litteras surrepticias nõ ualẽt. de hoc dicemus. j. e. c. ad audiẽtiam.

k Prebendam. ⁊ in canonicum recipi. ista sunt cõnexa. i. q. iij. si quis obiecerit.

Super litteris Difficile ⁊ famosuꝫ. c. ⁊ est clauis totiꝰ tituli. Et. b. d. in summa. Exprimens falsum: uel tacẽs uerum in rescripto si malicioſe caret prorsus impetratis. Sed si per simplicitatẽ uel ignorãtiam aut obtinuisset vero ſuppresſo ⁊ expresſo falso saltẽ lras in forma cõi ⁊ ꝺ legat' ꝓcedit seruato iuris ordine: ⁊ nõ ſpãli forma rescripti. secꝰ si nullo mõ lras babuisse: vel breuius ut in rubro. Diuidit in tres partes. Nã primo recitat casuꝫ sup quo antiquitus erãt opi. Secũdo illas ꝓ distinctionẽ bimẽbrem ad concordiaꝫ reducit ibi. Nos igitur. Tertio dat regularẽ doctrinã ibi: vt sic. abbas siculus.

l Diuersos. nam quot sunt capita tot sententie. de consecratio. d. iiij. sicut in sacramentis. varie. n. sunt hominũ voluntates. ff. ad trebel. q̃ poterat. ⁊ homines faciles sunt ad dissentiendũ. ff. de arbi. item si vnus. §. principaliter. ⁊ diuersitatem corꝑꝫ sepe diuersitas sequitur animorũ. j. de cõcessi. ꝓben. quia diuersitatem.

m Carere. xxv. q. ij. ⁊ si legibus.

n Rigorem. xxv. q. ij. ꝓscriptione.

o Simplicitatem. Simplicitati subuenit. de eõ. di. ij. c. iij. ⁊. j. de re. pmu. cum vniuersorum. nec obest qõ per simplicitatẽ omissum est: vt. ff. de vẽ. i spi. l. i. §. ult. itẽ imperitie parcitur. ff. de ꝓba. cũ de indebito §. finaũt is. ff. de edẽ. l. i. §. vl. ff. qui satisda. cog. de die. §. minori. C. qui admi. ad bo. pos. q cũq; ⁊. ff. si qs. i ius uoc. ñ ie. l. ij. §. si qs. ar. ꝯ. C. ꝺ i ius vo. l. ij. C. de fal. mone. l. ij. dic ut in prima rubrica: qnia rusticitati parcendum est. ꝙraria casualia sunt

p Diſcretionẽ. p hanc ꝺcre. cassate sunt oẽs solutiões que recitabant. xxv. q. ij. ꝓscriptione. C. si contra ius uel utilitatem pnblicam. l. rescriptum. ⁊ l. ⁊ si legibus.

q Priori mõ. s. per fraudez uel maliciam: ⁊ qui hanc fraudem allegat eaꝫ probare tenetur. ff. de proba. quotiens. §. q dolo: quia quilibet presumitur bonus: donec probetur malus. j. de scru. c. uno. ⁊. j. de presum. dudum.

r Fides. si. xxv. q. ij. ⁊ si legibus: ⁊. §. si nõ cognito: q̃ cum dubium sit poterit de hoc cognoscere iudex quia ratiõe dubitatiõis fit: quod alias nõ fieret. ff. de lib. cau. ordinata. ⁊. ff. eo. ti. lite ordinata. ⁊ ita qui fraudem allegat eam probare debet: vt dictum est.

s Nullaten⁹. Opposita exceptiõe legitima suspẽsa ẽ iurisditio iudicis circa ꝑncipalẽ cãz: ⁊ si dubia ẽ ⁊ de hoc prius cognoscat: postea cognoscat iudex de fraude siue malicia: de qua excipitur. nec distinguit in hoc casu q̃ falsitas sit expressa uel ueritas occultata: sed sufficit q̃ per maliciã hoc fecerit: ⁊ sic intelligitur lex ista. xxv. q. ij. ⁊ si legibus. Sed qualiter ꝓbat malicia. certe ex ꝓspicuis indicijs puta ex qualitate persone ⁊ ex forma rescripti. ber.

t Posteriori. s. per simplicitatẽ uel ignorantiã.

u Expressa. puta si direrit de possessiõe vi ejectũ: cũ nõ esset nihilomin⁹ danꝺ ei alie lre: ex quo petit cãz ꝯmitti uel tacet se decanũ: ⁊ ꝑtrat lras super usuris uel super alia re ꝓpria. ꝯ. e. ad aures.

x Occultata. puta si occultauit q̃ ad arbitros itũ erat: nec causa ꝑ eos potuit terminari. j. de testi. pũtata. ar. C. si ꝯ ius uel uti. l. i.

y In forma cõmuni. ꝑm istũ modũ intelligũtur iura illa. xxv. q. ij. ꝓscriptione ⁊. l. predicta. ⁊ si legibus.

z Procedat. secus si per maliciam ⁊ falsitatem expresserit vel ueritatem occultauerit: ⁊ ita aliquando receditur a forma in rescripto data ⁊ redit ad ius cõe: ut. ꝯ. e. causaz que.

ꝛ Litteras dedissemus. ex hoc ꝓ q̃ simplicitas uel ignorãtia nõ ꝓdest circa huiusmodi litteras ꝑtrãdas: ĩmo ad hoc ut rescriptũ teneat nihil debet sup primi ex his que mouere possunt animũ principis ad dandũ rescriptũ uel ad denegandum. ⁊ primo quidẽ series facti est exprimenda. j. de coha. cle. ⁊ mu. super eo. item ꝓcessus cause. j. de iudi. inter monasteriũ. itẽ nõ ualet lre si qs tacẽt sententiã latã. ar. j. de fi. instru. inter dilectos. C. sen. rescin. nõ ꝓs. l. ult. si tacuit nomẽ dignitatis sue. ꝯ. e. o. ad aures. item si tacuit aliud beneficiũ sufficiens. ꝯ. e. o. cum adeo. siue etiam minus sufficiens. j. eo. si proponente: ⁊. j. de preben. cum teneamur. item si tacuit vicariam perpetuam. j. e. postulasti item si tacuit pactum precedens siue compositionem. j. de deci. ex multiplici item si tacuit statutũ numerũ canonicoꝝ iuramento firmatum. ꝯ. e. c. ꝓpri. ⁊

ĵ. de preben. p illos. itē si tacuit statutū q dignitas nō eēt vlterius in ecclesia s. de cōsti. cū accessissent. item si tacuit priuilegiū. s. eo. cum ordinem. itē si tacuit dispensationē. ĵ. de fil. pres. er tua. itē si tacuit se regularem petendo confirmationem. ĵ. de cōfir. vti. vel inuti. porrecta. itē si dixit se clericum cuz non esset. ĵ. ō transac. ex litteris. itē si tacuit q prebēda nō vacaret de facto. ĵ. ō cōces. prebē. cū nr̄is. r. l̄ras. itez si tacuit exceptionē. ĵ. de pcu. in nostra. itē si tacuit appellationē a se factam. s. e. ex parte vel factam ab aduersario. ĵ. ō ꝓfir. vti. vel inuti. bone. item si tacuit q alius de man. pape fuerit receptus. ĵ. e. mā. r duobus. c. se. itē si dixit se habuisse monitorias quod fuit falsum: r executorias ipetrauit non ualent. ĵ. e. ex īsinuatione: r generaliter vbicunq talē veritatez tacuit: vel saltē falsū exp̄ssit: q tacita vel exp̄ssa papa l̄ras nō dedisset: restriptū inutile sit.

a ¶ Nisi forsan. istud forsan nō est dubitatiuū: imo affirmatiue ponit: qr de hoc ipso cognoscere debet: si pces veritate nitant. ff. de iudi. si qs ex aliena r. ĵ. ō ap. cū parati. sile forsan hēs. xxiij. q. ij. admonere. v. ingredere monasteriū. ĵ. de procur. tue. vl ideo dicit forsan: qr si notoria esset exceptio statim posset cessare: r in hoc casu vbi notoriū est q aliqs nō ē iudex meus nec re nec gestu.: vt si citet me q est vltra mare ñ teneor ire. ar. ĵ. de accu. euidētia. et ar. ĵ. de iureiur. ad nostrā. ij. C. de iurisd. om. iud. in crimina li: r. iij. q. ij. si epūs. vbi de ista materia no. per Jo.

b ¶ Qualitate precū. i. de veritate vel falsitate precū oppositaꝫ impetrantē.

c ¶ In vtroqz. ¶ Primus est cū tacita veritate vl falsitate exp̄ssa per simplicitatem papa litteras ꝓcedit in forma cōi: ac si esset veritas dicta vel falsitas tacita. Scōs casus est cū papa nullas litteras dedisset tacita falsitate r exp̄essa veritate per simplicitatē.

duz nisi forsan[a] eatenus vt partib⁹ ad suā pñtiaz conuocatis de precū q̄litate[b] cognoscat. ¶ At sici vtro qz[c] casu eadez ratio que delegantez moueret moueat etiam delegatuz r vbi delegans suas litteras denegaret: delegat⁹ ēt sue cognitionis officiū nullatenus interponat.

I Dem abbati r conuentui premonstra.

¶ In cā monasterij cōuenitur abbas p rescriptū in quo nulla fit mētio de cōuentu nec propter hoc appellari potest nisi abbatis r conuētus bona essent distincta oīno.

Docceri postulastis a nobis vtrū p litteras aduersus abbates nulla mētione h abita ō suis cōuentibus ipetratas teneātur abbates ipsi sup causis que ad conuent⁹ ptinēt: r eosdem de ipsis querelā tibus respondere: aclz inhibita sit ap. p appellationis obiectū possint ne rsp̄ōdeant se tueri. ¶ Sup quo duximus rñdendū q nisi alia cā rationabilis suffrageť p appellationē se tueri nō pñt quominus debeāt[o] auctoritate l̄raruz huiusmodi legitime rñdere. ¶ Cū ex officio suo teneanť[e] cōgregationū suaꝝ negocia procurare. ¶ Nisi forte abbatis r quētus negocia eēnt oīno discreta[f]

I Dez archiepiscopo r magistro v. canonico mag.

¶ Processus factus per l̄ras surrepticias irritatur: ſz factus contra formā rescripti irritus nūciať.

Quz dilecta i xp̄o filiā. r. custos besien. ecclesie ac procurator. g. monialis sup electionibus in ea dē ecclesia celebratis litigauerit ali quādiu cora nobis, r infra. ¶ Dep̄ bendimus l̄ras ad abbatem de remech r suos cōiudices ipetratas[g] p surreptionem obtentas: cū in eis illius articuli videlicet ō subtractoruz resignatione: fuerit p̄ter ꝓscientiam nr̄az[h] cognitio demandata: q prioꝛib⁹ litteris ad scholasticuz bil deñ. r cōiudices suos obtentis insertus fuerat: de qbus in scōis litteris mentio[i] nō fiebat: r ideo quod ipsaꝝ l̄rarū occasione dignoscitur attentarum durimus irritandum. ¶ Dcūm insup scholasticū r coniudices suos inuenimus minus ꝓuide ꝓcessisse: cū. n. in l̄ris nr̄is eis dē p̄n cipaliter mādarēť: vt ad p̄dictam ecclesiā psonaliter[k] accedentes persone idonee administrationem cōmitterēt abbatie: cui ad opus eius fieret hincide resignatio subtractorum: ipsi formā mādati apostolici transponentes[l] illo capitulo preter misso de alijs articulis[m] iordinate plurimū cognouerant: pp quod ꝓcessum ipsoꝝ contra nostri formā rescripti ac iuris[n] ordinem atten-

q. ij. illud: r. q. iij. pōtifices.

f ¶ Discreta: bene dicit discreta: qr si sunt discreta oīno: nō tenēť respondere: nisi de pte sua: qr rescripta nō extēdunť ad res vel ad psonas i eis nō cōprebēsas: qñ stricte intelligēda sunt. ar. s. e. sedes: r. ĵ. ō of. dele. colum dilecti. r melius. c. p. r. g. r lz sint oīno discreta: tñ nec prelatus sine consensu capituli: nec capitulum sine consensu prelati hoc facer̄ possunt vt dictū est in prima notula.

Cum dilecta. Cōiter summať: vt in rubro: sed oportet aliter declarare: vt patebit ex infra dicendis. Diuiditur ꝓncipaliter in quatuor partes. in ꝓma succinte tāgit qōnē. in scōa irritat ꝓcessum scōoruz iudicū ibi: deprehendimus in tertia iritum decernit processum primorum iudicum ibi: dictū. in quarta committit causam et mandat restitui spoliatos ibi: ideoqz. abbas siculus.

g ¶ Impetratas. q falsē erant: vt ĵ. de excess. prela. inter dilectos. §. preterea.

h ¶ Nostram. r cancellarij vel alteri⁹ q debebat requiri. ĵ. ō fal. lz.

i ¶ Mentio. r ideo scōe littere nō valuerunt. s. e. ceterū. nec quod p eas factū est: vt. ĵ. sequitur.

k ¶ Personaliter. nota casum nouum cum mandatur alicui vt personaliter negociū exequatur p̄t alij committere vices suas si partes consentiāt nisi in duob⁹ casibus in causa inquisitionis. item cū papa prouideri mandat ecclesie alicui de prelatis r alijs ministris. ĵ. de offi. dele. qm̄ apostolica. §. is aūt. Ei est si. quod dicit lex. si promisisti mihi per te facturum nauem: vel aliquod cōsimile: per alium me nō consentiente facere non potes propter industriā tuā quā elegisti. ff. de solu. inter artifices.

l ¶ Trāsponētes. no. ī rescriptis ordinē scripture seruādū: vt hic r. xliij. di. sit rector. in fi. r. iij. q. vij. in grauib⁹. r. ij. q. i. in pmis. ff. ō vsufruc. quotiēs. r ordo verboꝝ ostendit ordinē ꝓcessuum. de conse. dist. ij. in xp̄o pfe: r. ff. ad treb. beredes in fi. ar. ĵ. s. e. cām que. r argu. s. e. inter ceteras: ar. C. de ap. l. i. so. vbi aliquid ꝓncipaliter mādatur: illud tanq̄ ꝓncipale: r primo tractandū est. cetera vero secūdario tanq̄ accessoria subsequēter sunt expediēda: sicut hic. vbi vero plura ꝓncipaliter cōmittunť: nō refert quod illoꝝ primo tractetur: nisi forsan vnum de natura sui precedat: vt in decre. s. e. cām: r ar. ĵ. de cā pos. r ꝓpie. pastoralis. r. C. de rei ven. ordinarij. r ideo cassatur. i. cassus r irritus nūciatur hic processus iudicū: qr articulū ꝓncipaliter cōmissuz omiserunt: r de alijs inordinate plurimū cognoscēdo: vt dr in l̄ra: r. ĵ. penitus hēs. ĵ. de off. dele. venerabilis: sed quare nō ꝓfirmauit qō legitime factū fuerit. ĵ. de p̄bē. dilectus. i. r. ĵ. de arbi. cū tpe: r. ĵ. de priuile. cū olim. ij. rñ. qr nō seruauerunt formam sibi datam: r qr cum principale sit cassatū: accessoria etiam cassata intelliguntur. ĵ. ō fide instru. inrer dilectos versus fi. r. ij. q. vi. §. si quis ex pluribus. b.

m ¶ De alijs articulis. s. de electione r pertinētijs suis.

n ¶ Juris ordinē. iuris ordo exigit vt primo de spoliatione cognoscatur q̄ de proprietate: vt. iij. q. i. c. i. r. ij. r quasi p totū. r. ij. q. ii. p totū. r. C. de rei vē. ordinarij. r. C. ō interdic. nō est iuris certi. r. ff. ō iudi. si de vi r possessiōe: r. ĵ. de resti. spo. ex ꝓquestiōe. r qō spoliatiōis priuilegiata ē ĵ. de ordi. cog. super spoliatione: r qr isti iudices hūc ordinē non seruauerunt irritauit papa illoꝝ processum. i. irritum esse ostendit. ĵ. vt li. nō cōte. accedens. i. r precipue. qr illa forma mandati fuit: r ita est de substantia iuris ordinarij ordo iste. r sic in duob⁹ peccauerūt qr ꝫ formā sibi data r ꝓtra ordinem iudiciarium: sic. ĵ. de confir. vti. vel inuti. examinata. sed hic vr loqui de alio ordine: quem non seruauerūt iudices in alijs articulis: vt ipsa l̄ra dicit: r qr ꝫ mandati formam fecerūt: r ordinē iuris

in alijs articulis nō seruauerūt papa processum illoꝝ denūciauit irritum ꝛ inanez: ꝛ sic in duob⁹ peccauerūt nō seruando formā rescripti: nec etiaz seruādo ordinē iuris in alijs articulis: forte dimittēdo ꝓtestationē litis. ꝛ sic duobus modis pōt intelligi qō dicit iuris ordinem.

a ℂ Irritū. ꝛ inanez ꝛ supra dixit irritādū: qz ibi ipso iure nō erat irrit⁹ processus: sed irritandus propter litteras surrepti cias. ℟. eo. super litteris. hic ipso iure processus nul lus: ꝛ ideo dicit irritum duab⁹ de causis: qz ꝫ for mā ꝛ contra iuris ordinē vt. ij. q. vj. §. diffinitiua v. Itē sñia extra solitum ordinem ꝛc. ꝛ. j. de confir. vti. vel inuti. exami nata.

b ℂ Restitutis. sz qualiter pōt monacha petere restōnem: dico: quia nō habebāt abbatissaz. ꝛ ille spoliate erāt. ar. ff. de iu di. si longius. §. si filiusfamilias: vel qz petit re stitui non tanꝯ mona cha. sed quasi de corpore sicut si collegiū non ha beat vnde soluat creditoꝛi soluent singuli nō ꝙsi singuli: sed quasi de corpore ꝛ petit monach⁹ p tem: vbi res monasterij diuiditur. xviij. q. ij. ī nul lo. ꝛ etiam recedit a collegio. xxi. q. i. si quis rapuerit ꝛ vbi monachus percutitur. j. de sen. excom. parochianos: sed ibi nō datur actio iniuriarum monacho: sed monasterio: ꝛ intentabit eam sin dicus mōasterij: sicut dominus agit pro iniuria serui. insti. de iniuri. §. si seruus.

Verūqz contigit. Diuiditur quia primo tāgit impetrantium maliciā. Secūdo adhibet medicinā ꝓpetentem ibi: cū igitur. ab.

c ℂ Contingit. malicijs. ℟. eo. sedes. j. qui ma. ac. pos. significante. ꝛ. ff. de rei ven. in fundo.

d ℂ Infra annū. no. hic ānalē ꝓscriptionē. j. vt lit. nō ꝓte. qm̄ frequenter. i. rñ. ꝛ. j. ō of. ordi. pastoralis. j. ō of. ōle. q̄reti. ꝛ. ri. q. iij. rursus. ꝛ. c. qcūqz. ꝛ. xx. q. ij. si puella: sed q̄rit qñ incipiat currere iste ānus: tūc. n. cū incipit bñe copiā agēdi: cū primo habeat copiā iudicū. ff. de diuer. ꝛ tēp. ꝓscrip. l. i. ꝛ. ij. q. vi. biduū: ꝛ. ff. de serui. rusti. prędi. attilicinus: ꝛ si tunc negligēs fuerit: ꝫputatur ei: ex quo habuit tps ꝓsequēdi suū ius: ꝛ hmōi negligētia late culpe cōparatur. ar. C. si tu. nō ge. l. i. ꝛ. ij. xxiii. q. i. dñs noster. dicūt quidam qꝫ icipit currere a tpe pñtatiōis litteraꝝ facte iudici. j. ō ap. sup eo. ii. Alii dicūt qꝫ a tpe quo ꝓposuit sarcinulas suas: ꝛ potuit aduocatū querere. ff. ex qui. cau. ma. l. ab hostibus. §. sed que simpliciter. Quarti dicūt ꝛ male qꝫ a tpe date lr̄aꝝ. ℟. e. ti. eā te. ꝛ. c. cōstitutus qō pmū dr̄ vez est: vt dicit lr̄a ista. bodie ꝺo ista locū nō bñt: sed potior est ꝫditio occupātis. lz scōe lr̄e nō faciāt mētionem de pmis. j. ō ap. vt ō bitus honoꝛ. ꝛ. j. e. capitulū sancte crucis. de hoc tñ dictū est satis. ℟. eo. ti. c. i. qualiter intelligatur hoc. c. ꝛ illud. ℟. eo. si aūt.

e ℂ Vel negligētia. sed qs ꝓbabit hāc negligētiā. rñ. trāscursus āni ꝓbat hoc: nec alia interpellatio est facienda. j. ō loc. ꝛ ꝺduc. potuit: nisi ille uelet oñdere ꝛium: sicut dr̄ de āno appellatiōis. j. de ap. cuz sit romana: tñ ista nō operātur aliqd bodie: qz ille obtīet q pmo lr̄as suas exhibet iudici vt dictū est: nisi pmus copiā iudicis bñe ñ potuerit: añꝯ secūdus litteras suas pñtasset. tūc excusaī: ꝛ hoc est si hoc fuit publice ꝓtestatus qa iudicis copiā bñe ñ potuit: ꝛ ista pmissa ista ꝓtestatiōe scōs nō poterit euz preuenire. j. de appel. si iustus.

Quam contingat. Quottidie praticaī ista decre. in executionibus gr̄arū cū executoꝛes diuersoꝝ mādāt ℟ria capitulo seu ordinario loci: raro aūt praticaī in terminis ꝓprijs. ℟. in executiōibus cāe. Et. b. d. aliter ꝛ specialius qꝫ in rubro. Si a delegato aliqd mādatur ordinario debet humiliter exequi: sed si alius delegatus p alās lr̄as post executionē mādat cōtrarium: vel si ante executionem ĩnotuerit ordinario inter delegatum q mādauit: ꝛ alium cōtētionē esse de iurisdictiōe faciet sibi vtra rumqz litterarū copiā exhiberi nō vt iurisditionaliter cognoscat: sed vt se informet an ꝓ scōas revocenī ꝑme: ꝛ si ꝑme revocētur exequaī scōm māda tū donec cōtentio de iurisditione terminet. primo ponit qō. Scōo distinguēs rō ibi: sup quo. Tertio duplex instructio. ibi ceterū. ab. si.

f ℂ Nihil oīno sciuisti. nec ꝓ famā: vel alio mō. j. ō sen. ex. cū desideres. §. scōe qōni. hoc. n. dicimur scire qō ab alijs audiuimus. xxij. q. v. hoc vr̄. sz qd si audiuit ab aliquo levis opiniōis nūqd hoc sufficit: vt nō ōbeat parere mandato iudicis. vr̄ qꝫ nō. j. de spō. cū tua: ꝛ. ri. q. iij. in cūctis. ꝛ. j. de testi. lz. sed vr̄ qꝫ sic: quia in dubijs potiꝰ obediendū est: vt. xxiij. q. i. qd culpatur in fi. ꝛ. j. de prescrip. cuz ex officij: ꝛ illa est ratio quare executio sñie deferri nō ꝺz. nisi incontinenti ꝓbetur exceptō j. de testi. veniēs. ij. ꝛ. j. de resti. spo. lr̄as. dico qꝫ nō sufficit alioquin retardaret executionē sñie: qui diceret se bñe priores lr̄as q̄ revocate non essent vel q posteriores lr̄as diceret se bñe: q̄ revocarēt ꝑmas ꝛ sic sequereī qꝫ nullus iudex posset excōicare vel absoluere vel ferre sñiam si diceret aliquis ante ꝓbationē sñie cām illā alijs esse ꝓmissam: ꝛ sic dareī occasio figmētis. qō esse nō debet. xxij. q. i. dixit dñs. insti. vi bo. rap. §. sed nedū talia. ꝛ. C. vnde vi si qs in tantā. ff. ad car. l. i. §. si qs ñ. ff. ō liti. l. i. īmoꝫ babilē cām ꝺz bñe ille qui recipit mandatū de diuersitate litterarū antequaz credat. xxiij. q. iiij. qꝫ magnum: ꝛ de cle. exmi. illud. ff. quod cum falso tuto. l. ij. in fi. vel dic qꝫ qualiscūqz notificatio sufficit in secūdo casu: vt iudex non debeat dici dubiꝰ. i. q. iiij. §. vlti. in fi. v. si qs dixerit idolatricis ꝛc. j. ō spōsa. preterea. i. ff. de peti. here. itē veniūt. §. ex quo autem. ꝛ. ff. de admi. tu. qdā decedēs. §. a quo. ꝛ hoc vr̄ innuere litteraꝝ ista nihil oīno sciuisti.

altera tibi mādant vt partē aduersam denuncies excōicationis sñie subiacere: alijs iudicibus postmodum tibi iniungētibus vt eandem denuncies absolutam: queris an vtrisqz: an neutris vl alterutris saltem obedire debeas in hac parte.

f Super quo tue ꝓu. respondentes credim⁹ distinguēdū: an quum primū mandatū recepisse dignosceris: tibi forsan ĩnotuerit inter illos ꝛ alios sup iurisditiōe discordiam suscitatā an super hoc nihil omnio sciuisti. Et qdem si super cōuentione huiusmodi nil tibi penitus ĩnotescat quū primū mandatū recipere te ꝓtingat illud debes humiliter executioni mādare. Sed si postea contrarium tibi ab alijs demandatur: tunc lr̄arū ad vtroqz a se. ap. obtentaruz copia postulata quas tibi auctoritate pñtium districte precipimus exhibere: si ex ipsaꝝ tenore deprehēderis euidēter: ita qꝫ nō sit aliqtenus besitāduz: qꝫ lr̄e que ad illos a qbus scōm mandatuz receperis ipetrate noscuntur: exhīsse revocēt lr̄as alioꝝ: tu illud intrepidus exequaris quod tibi secūdo loco mandat. Si vero ex lr̄arū inspectione manifeste tibi constet: qꝫ lr̄e obtente ad illos qui primum dederē mandatuz ꝓ alias minime revocant: scōm mandatum nullatenus

g ℂ Mādare. quod ꝛ fecit. ℟. qa denūciauit partē illā excōicatā.

b ℂ Tūc lr̄aꝝ. sz qliter pōt illud ꝓpedi ex sola ĩspectiōe lr̄aꝝ: nā lz scōe exhīssaz faciāt mētionē priorū iudicū ꝛ rerꝝ ꝓtētarū in poribus lr̄is: ꝓ hoc ñ ꝛstat primas lr̄as esse revocatas: cū possint eē ipetrate ꝑ falsi suggestionē: ꝛ ita ñ revocāt ꝑmas. j. ō offi. ōle. corā. ꝛ. j. e. ex parte circa pn. ꝛ. j. de re iudi. inter monasteriū. ꝛ ar. ℟. e. cetery. j. ō do. ꝛ cōtu. ex lr̄is. Ald hoc qꝫ vt executori nullatenus sit dubitādū oz vt discat ꝑ assertionē ptiū: qa cāe merita ptiū assertione pāduūtur. C. si ꝑ vīz vel alio mō. l. vl. j. ō resti. i itē. cū ex lr̄is: ꝛ sic vr̄ qꝫ aliquā possit exercere iurisditiōez iter ptes qō falsuz ē: vt dicit in fi. alās aūt nō poterit scire vtꝫ scōe revocēt ꝑmas: ꝛ hoc vez ē vt dicit Jo. qꝫ nūqꝫ ex sola ĩspectione poterit scire: nisi aliqd intelligat ō hoc ex ptiū assertiōe: sz ꝑ hoc nullā ꝺz iurisditionē iter ptes: sed hoc vez est si ille q ꝺz posses lr̄as: aliqd nō obijciatꝰ se cūdas: alās iudex ꝑsumeret ꝑmas eē revocatas: ex quo i scōis fit mētio exhīssa ō ꝑmis. ℟. e. cetery. si aūt aliqd obijcit: statim executor ꝺz supsedere: qa ꝑ negationē res fit dubia. C. q. ad l. ꝑcla. nō li. l. iij. ꝛ i hoc casu itelligiī qō legiī ℟. e. pastoralis: vt ibi dr̄. s. qꝫ tūc dubiū ē ō revocatiōe lr̄aꝝ qñ fit mētio exhīssa ꝛ iudicū ꝛ rerꝝ: sed ab aduersario obijcaī lr̄as ipetratas eē per falsi suggestiōez per decre. predictas. Itē lz executor dubitet an debeat absoluere vel cōdemnare: nō tñ scōm regulam ariani pronior erit ad absoluendū qꝫ ad ꝺdemnādū regulam illā habes. ff. de ac. ꝛ obli. arianus: ꝛ. j. ō ꝓba. ex litteris. hoc ideo dicit: quia nō cōstat an ille iudex bēat iurisditiōem: per hoc tamē nō iudicat de iurisditione quoꝝ sit iurisditio: sed tm̄ dicit se debere exequi mādatum: vel nō debere. j. e. ex parte.

i ℂ Precipimus. sed qd si nō exhibētur scōe nō exequetur scōm mādatum: si ad terminū prefixum nō exhibeātur: vt. j. de excep. pastoralis: nā lr̄e que si apparēt nō sunt. ff. de ꝛbē. emp. in lege: ꝛ. l. rutilia polla. de cōse. di. i. solēnitates: nō potest tamē cogere aduersarium ad exhibēdum: quia nō habet iurisditionē inter partes: vt dicit in fi. nec etiā tenetur obedire mandato. nisi videat rescriptū. j. de offi. ōle. cum in iure.

k ℂ Desitādum. vr̄ qꝫ executor nō ꝺebeat petere copiā rescripti: nisi vbi recipiat ℟ria mādata: sed nō est verū vt dictū est in pri. no.

l ℂ Secūdo loco. sed quare revocatur quod legittime factum est per ꝑmas liteꝛas cōtra id qō legiī. j. ō resti. spo. audita. ℟. e. cām que: sed per istum executorem nihil revocaī: sed denūciātur illi absoluti: qui primo fuerant excōica

a ¶ Constitutionis.s.e.pastoralis.
b ¶ Et idipsum.i.vt nō exequaris mandatū:ꝛ iste.§.respicit proximū.§.
c ¶ Judicare.fallit illa regula.ff.de iudi.de qua re.

Olim ex lr̄is Diuidit.primo ponit ꝓsultatio. Scdo rn̄sio ibi:nos igi tur. Scd̄a subdiuiditur in tres.nam primo ponit relationem priorū iudi cū.scdo ibi.nos igit̄ cōmissionē factam scdis iudicibus.tertio ibi.Qꝛ dubitationē emergentem.ab.

d ¶ Per interpositam perso nam.quod potest fieri.j.de p. ben.accedens.

e ¶ Seqstrari.qd̄ de iure fieri nō debuit:nisi cā subesset.j.ō seqstra.ad hoc:ꝛ duobus.c. sequē.vbi ō hoc i qb⁹ duob⁹ dr̄ q qn̄ fructus dissipātur dz fieri sequestratio.C.de prohibita sequestr.l.vna.de hoc not.ij.q. vj.quotiēs.ij. sed in casu isto s.pp ꝓtumaciā bene fit seqstratio:vt mitꝰ agat cū reo.j. de do.ꝛ ꝓtu.ex lr̄is:sz in casu isto nō dr̄ ꝓprie sequestratio prout traditur.j.de sequestra.per totum:qꝛ ibi non fit sequestratio ꝓpter cōtumaciā.

f ¶ Ad oīa:vr̄ q ꝑ hāc clausulā si est ita:vel per hāc si ꝓmissa sūt teneat ipetratoꝛ ꝓbare oīa ꝓmissa eē sūa:sz aliqō ex premissis sufficeret ad ꝓpositū ꝓbandum:sic.ō.e.ex parte quērentē.ff.de excu.tu.q testamēto:nā nisi qs plene ꝓbet suā intēctionē succūbit.C.ō rei vē.l.vl.fines.n.mādati diligēter sunt obseruādi.ō.e.cum dilecta.ꝛ imputet sibi q plura narrauit:quoꝛ vnū sufficeret p sc.ar.ꝑ q̄ suffic̄ vnū ꝓbat.ff. ō ꝓdi.ꝛ ōmō.falsa.i fi.ꝛ.ff.de ꝓdi.isti.l.ij.§.vlti.ff.ō manumiss.te.si ita.ō pbē.cū iam dudū:dic ut dixi.ō.e.ex pte.itē argu.ē hic q sequēs clausula resicit oīa ꝓmissa.j.de ap.scdo regrs:ꝛ.c.inquisitioni.ar.ꝑ j.de do.cū dilectus.vbi nō respicit oīa superiora clausula illa de foresta:sed proximā donationē ꝛ inferioꝛē.iij.q.v. ꝓstituim⁹.ꝛ ō ꝓse.di.ij.cū oē i pn ci.sed melius est q ad oīa referatur:ꝛ sic facit ꝑ alia pte.ff.de in rē verso.si pro parte.§.pe.

Dilectus filius Diuidit.qꝛ primo ponitur facti narratio.Jn secūda dat iudicem ibi:nos igitur.ab.

g ¶ Lā.no.q nō sufficit narrare seriē facti i lr̄is pape:nisi cā facti adijciat.ar.xxij.q.vl.occidit.j.de testi.cū cām:ꝛ causa facti potius querēda est q̄ ipz scīm.xv.q.vi.c.i.in fin.ꝛ.ff.de fur.vex:ꝛ.j.ō accu.cū dilect⁹ C.de adop.l.iij.ꝛ etiā modus facti.C.de transac. vt r̄nsum.

b ¶ Excōicationis. hic bēs q si excōicatus ipetrat lr̄as vr̄e scrip tū tacēs de sua excōicatione:q nō valēt lr̄e: tum qꝛ tacuit ꝓcessum iudicis.j.de re iudi.inter.tū qꝛ tacuit vitiū suuz tū ideo:qꝛ ingessit se cōioni dominū ꝓ quod puniendus est j.de cleri.ex.mi.illud.ꝛ.xi.q. iij.placuit.vñ iconueniēs esset q ex eodē facto ꝓsequerē penā ꝛ ꝓmodū.ff.ō neg.ge.l.siue.xvj.q.i.legi.ꝑ.j.de excep.significauerūt:ꝛ.c.venerabilē. vbi dr̄ q excōicati nō repelluntur a ꝓsecutione appellatiōis:ħ isti presbyteri erāt rei:ergo nō deberēt repelli : de hoc dicemus.j. ō excep. venerabilem:ꝛ.c.significauerunt.sol.nō erāt isti rei:sed actores q petierūt restitui:nec appellauerāt:in quo casu lequunt ꝓria:ꝛ sic est ar. q qō spoliatiōis nō sit priuilegiata.An lr̄e ab excōicato ipetrate valeant eo absoluto:dic super hoc ꝓut no.j.ō excep.pia.li.vi.in glo. que incipit: sed mirum.

i ¶ Viriḃ⁹ carere: vt.ō. eo.cū dilecta. sic ꝛ vr̄ q si aliquid factum sit per litteras surrepticias:illō debeat reuocari: de hac materia plenius dicetur .j.eo.ad audientiam. ꝛ dic carere si constiterit ō illis exceptionibus.s. q non fecerint mentionē ō causa sue remotionis et excōmunicationis qua tenebant astricti:ꝛ merito ō causa excōicatiōis tenebant facere mentionē.qꝛ qui petit absolui ab excō municatione tenet expri mere cāz excōicatiōis sue alias nō valēt lr̄e impetrate super absolutione vel si aliam cāz exprimeret q̄ illam ꝓ qua fuit excōicatus.j.de of.ordi. ex parte:ꝛ.j. de fi.istrū. q̄ super bis . i illa ōcre. ex parte notat de hoc in gl.que incipit ex eo.ꝛ.j. de sen.excom.cū pro causa.in glo.que icipit illud tanquam :ꝛ in hoc casu nō valent lr̄e impetrate ab excōicato tacito de cā excōicatiōis:secus si aliqs ipetrat lr̄as ad agendum ꝑ aduersarium tacens de sua excōicatione qꝛ tunc valent lr̄e eo absoluto.j.ō exceptio. pia. vbi de hoc in glo.que incipit:sed mirū.alia etiaz de causa non valuerunt huiusmodi lr̄e:qꝛ non fecerunt mentionez q ꝑ snīam spoliati fuissent ꝓpter suos excessus a qua non fuit appellatum.C. sen.rescin. non pos.ipetrata:ꝛ ita duab⁹ de causis nō valuerunt lr̄e istoruz presbyterorum. olim consuenit decre.ista allegari ad probanduz q litere ipetrate ab excōicato ad agendum non valebant:sed hoc non probatur per hanc decre.q̄ nō logt in tali casu.b.

Postulasti. Diuiditur: qꝛ primo ponitur qō. scdo solutio ibi:ad quod. tertio ratio ibi non.n.ab.

k ¶ Scōm apostolū.quā babes.j.de preben. cum scōm.

l ¶ Beneficium . nomine beneficij itelligitur vicaria siue prebenda siue aliud benefcium.i.q.iij. ex multis:ꝛ.j. de ver.situa nos.

m ¶ Competenter . illud competenter intelligas secundum modum illius decre.j.de preben.de monachis.de hoc dictum fuit.ō.e.cū adeo. dic vt ibi.

exequaris. Quod si super hoc tibi merito fuerit dubitandum:ad exequendū scōm mandatū te ꝓcedere non oporꝛet:donec iuxta cuiusdaz nostre cōstitutionis tenoꝛē[a] iter eos huiusmodi concertatio sopiatur. ꝛ idipsum[b] facere debes si ꝓmo mādato recepto ꝛ nondum executiōi mandato forsan tibi inotuerit q̄ inter se super iurisditione demādata ceperint disceptare. Ceterū i bis oībus puraz ꝛ ꝓuidam te cōuenit intentionē habere: vel ad declinādum mandatum dubitare te dicas vbi dubitandum non est: vel ēt ad exequendū te asseras esse certū vbi certus esse non debes. Licet aūt ex bis certa tibi detur doctrina qualiter in his te debeas habere : nulla tamen tibi attribuit ꝓtās vt iter delegatos aut partes de iurisditione debeas iudicare[c].

I Dem magistro.g.ꝛ.p.de firmi sca.

¶ Qñ in rescripto plura narrantur diuersos effect⁹ operantia non sufficit ipetranti alteꝛ solū ꝓbaꝛ ad vtrūqz effectum consequenduz

Olim ex lr̄is sancti nichasij remeñ. sargineñ.ꝛ vallis regie abbatū fuit nr̄is auribus intimatū q̄ cum ad eos semel ꝛ iterum a nobis lr̄e ꝓcessissent super eo q̄.p.de ricus sancti remigij parochiam de salice quā.r.de diuo ꝑ interpositā[b] personā sibi collatā fuisse ꝓposuit detinebat:ipi partes semel secūdo ꝛ tertio citauerunt:ꝛ dcm̄.p.qꝛ citatus pluries cōparere noluit per se vel per rn̄salem aliquez coꝝ eis excōicationis vinculo innodantes fecerūt fructus ipsi[c] parochie sequestrari[c]. Cumqz postmoduz idez.p. accedens ad eos se iuri promiserit parituruz:ac obtinuerit se absolui ipsi absolutionis lr̄as concedentes diē ei assignauerunt ꝛ locū qbus coram eis quod promiserat adimpleret:q diē ꝛ locū ex lr̄is illis radens in locum rasure rescripsit q̄ ipsi ei seqstratos fructus assignari mādabāt:quod coꝝ duob⁹ eoꝝ tandez tertio sui absentiam excusante p literas est cōfessus. Nos igit̄ cū tāte temeritatis excess⁹ falsitatis scrupulo non careret: vobis dedimus in mandatis: vt si esset ita:ipsi presumptoꝛi super dicta parochia perpetuum silentiū imponentes ꝓfato.r.de diuo assignaretis eandem cū fructibus seqstratis. Ceteruz sicut vos per vr̄as nobis litteras intimastis:cū dictus.r.rasurā ꝓfataz coꝝ vobis p testes idoneos probauisset:ꝛ ob hoc postulasset sibi dcāz ecclesiam assignari: vos vtrū clausula illa si esset ita de oībus superioribus:an de articulo tñ rasure deberet itelligi dubitastis . Nos igit̄ rñdem⁹:q̄ clausula illa ad[f] oīa dz superioꝛa referri ad hoc vt ipsi.r. ꝓfata ecclesia ꝓferatur:qꝛ ꝛ vitiū falsitatis ad iponendū ei ppetuū silentiū super ecclesia ipsa sufficiat q falsitatē huiusmodi perpetrauit:ñ tñ ꝓpter hoc eadē ecclesia est aduersario assignāda:nisi super alijs facta fuerit plena fides.

I Dem episcopo imolen̄.

¶ Nō valet rescriptū super restitutiōe beneficij ipetratū qō de cā excōicatiōis ꝛ amotionis impetrātis non facit mentionem.

Olim[g] filius abbas sci stephani bonon̄.ꝑ suas nobis litteras intimauit:q̄ cū ipse cui visitationis officiū in ciuitate ac diocesi bonon̄.cōmisimus.b.ꝛ.a. presbyteros ab ecclesijs suis ꝓp eoꝝ graues ꝛ manifestos excessus durerit amonēdos: ijdez sup restitutiōe sua nostras ad te in cōi forma lr̄as ipetrarunt: de amotionis sui cā[g] ꝛ excōicationis[b] q̄ tenent astricti nullaz facientes penitus mētionē. Nos igit̄.f.t. mādam⁹:quatenus si ē ita:litteras ipsas tanquā per veri suppressionem obtētas viribus[i] carere decernas.

I Dem epō veratisamen̄.

¶ Per lr̄as iusticie nō tenetur ep̄s ꝓuidere bñti ppetuā vicariaz vel sufficiens pr̄imoniū. Nec valēt lr̄e gratie ad bñficiū obtinēdū in qbus impetrans tacuit perpetuam vicariam.b.d.cōprehendendo vtrūqz intellectū.

Postulasti per sedē apostolicā edoceri: vtrū alicuius ecclesie perpetuo vicario decedentibus uicarie bonisqz pr̄nis bñti vñ valeat cō mode sustentari:tenearis per illam formā cōem:cuz scōm apostolum[k]:in ecclesiastico bñficio ꝓuidere:ꝛ Ad quod sic duximus rñdendū:q̄ cū per formā predictā necessitatibus paupeꝝ clericoꝝ q̄ nullū sunt ecclesiasticum bñficium[l] assecuti se.apo.duxerit succurrenduz perpetuus vicarius:nisi de vicaria fecerit mentionem:commodum reportare non debet de huiusmodi lr̄is:vipote veritate tacita ipetratis. Non.n.carere beneficio debet dici:cui competenter[m] de perpe

a ¶ Prouentibus. de duobus querebat. s. de pna hereditate ⁊ de beneficio vicarie: sed de bñficio tm̃ rñdet: ergo lz nõ faciat mẽtionẽ ō pna hereditate tenent littere: qz vnũ negãdo alterũ cõfitet. j. de presump. nõne sed nõne videtur qꝫ talis ĩdigne petit beneficiũ ecclesiasticũ. xvj. q. i. qm̃ quicgd. ⁊. xij. q. i. illi aũt: ⁊ iudiciũ sibi mãducat ⁊ bibit. i. q. ij. clericos. ⁊. c. seq. item qz ordinat⁹ est ad certum titulum: q ad titulũ sui patrimonij est ordinatus. j. de pben. tuis: sed non est verum: qꝫ ō hereditate pncipaliter q̃reret. sed de vicaria hoc addito qꝫ bẽbat bona paterna similiter. sed qd si modicum habet beneficiũ: nũqd tenet facere mẽtionẽ de illo: tenet qdem. j. e. si proponente vbi dicetur de hoc.

tue vicarie prouentibus[a] est prouisum: ⁊ pro habente beneficij sufficientis subsidium ex certa scientia super obtinendo alio beneficio de lẽui nõ scribimus quin faciamus de primo in nostris lr̃is mẽtionẽ.

¶ Item in concilio generali.

¶ Per lr̃as apostolicas de hac constitutiõe mentionem nõ facientes nõ põt qs trahi vltra duas dietas extra suam dioc. nisi de consensu partiũ littere fuerint impetrate. b. d. vsq; ad. §. sunt ⁊ alij.

Nonnulli Jstud principiũ diuiditur in tres ptes. naz primo ponit abusum ipetrãtium iudices remotos secũdo prouidet ibi: cum autem. tertio excipit ibi: nisi. ab.

Nonnulli gratia se. ap. abutẽtes[b] litteras eius ad[c] remotos iudices impetrare nituntur: vt reus fatigatus laboribus ⁊ expensis liti cedere vel importunitatem actoris redimere compellatur.

b ¶ Abutentes. i. malo modo vtentes: sic. j. eo. quia nonnulli. ⁊. s̃. eo. sedes.

c ¶ Ad remotos. not. qꝫ dicit remotus: qui est vltra duas dietas exꝫ dioc. ⁊ facit ad hoc infra de ele. cum inter vniuersas: et c. nihil est.

¶ Cum autem per iudicium iniurijs aditus patere nõ debeat quas iuris[d] obseruantia interdicit: statuimus ne quis vltra duas[e] dietas extra suaz diocesim per litteras apostolicas ad iudicium possit trahi[f]: Nisi de assensu partiz fuerint impetrate: vel expressaz de hac ꝓstõe fecerint mentionẽ[g]. ¶ Sũt ⁊ alij: q se ad nouũ genus mercimonij[h] cõuertẽtes: vt vel sopitas possint suscitare[i] querelas vel nouas imittẽt qõnes: fingunt causas super quib⁹ a se. ap. lr̃as impetrãt absq; dñorũ mandato: quas vel reo ne propter eas laboz vel expensarũ dispẽdio molestentur: aut actori: vt p ipsas aduersarium indebita molestatione fatigẽt: venales exponũt. ¶ Cũ autẽ lites restringende[k] sint potius qꝫ laxande: hac generali constitutione sancimus: vt si aliquis super aliqua questione decetero sine speciali mãdato dñi lr̃as ap. impetrare presumpserit: littere ille non valeant: ⁊ ipse tanquã falsari⁹ puniatur. ¶ Nisi forte de illis personis extiterit a quibus non debet exigi[m] de iure mandatum.

d ¶ Juris obseruantia. qz nõ debẽt inde nasci iniurie: vnde iura oriuntur. j. de accu. qualiter ⁊ quãdo. C. vnde vi meminerint. si. s̃. i prima cõ stitutiõe gregorij.

e ¶ Duas dietas. nũqd hoc itelligit de vulgaribus dietis que babẽtur fm̃ ꝓsuetudinẽ regiõis: aut de legalibus fm̃ qꝫ viginti miliaria ꝓputantur ꝑ dieta. ff. ō ver. sig. l. iij. ⁊. ff. si qs cau. l. vicena. vꝫ qꝫ de vulgaribus? qz oĩa ex cõi vsu intelligẽda sunt. j. de spõ. ex lr̃is. i. nõ. n. ex opiniõibus singulor: sed ex cõi vsu noĩa exaudiri debẽt. ff. de sup. lega. l. labeo. ⁊ ꝓsuetudo est optima legũ interpres. j. ō ꝓsue. cũ dilectus. ⁊. ff. de leg. si de iterptatiõe: ⁊ plus stat vsui qꝫ significationi vocis. ff. ō leg. iij. l. nõ aliter: ĩmo vsui stat ꝯ naturã vocis. ff. de leg. iij. vroz. in pñ. de hac materia multa argumẽta notãtur. xij. di. illud. Et dicas qꝫ de vulgaribus dictis istud est intelligẽdũ: qz ler oz ꝓuenire ꝓsuetudini regiõis. iiij. dist. erit aũt lex. sed pone qꝫ aligs impetraret lr̃as vltra duas dietas nõ facta ꝓstõnis isti? mẽtiõe: sed iudices citẽt ad locum vltra duas dietas nõ remotũ a sua dioc. ipsum reum nũquid ire tenet. credo qꝫ sic ꝑ hoc qꝫ dicit vltra duas dietas nõ trahat ⁊ est expressum. j. de excep. olim: sed in expẽsis actoris debẽt iudices ad locũ ire. alias fieret fraus ꝓstõni huic. ar. ad hoc. ff. de edẽ. pretor ait. in fi. sed vꝫ qꝫ nõ valẽt lr̃e: qz sũt impetrate tacita veritate tali: quã si dixisset lr̃as nõ habuisset. s̃. e. super litteris. ergo nõ debẽt valere: qz eadem equitas que mouet delegãtem mouere debet delegatum vt dicit illa decre. super lr̃is in fi. sed eadem ratiõe vꝫ qꝫ valeant. qz si dixisset qꝫ nõ trahet ille aduersariuz vltra duas dietas litteras habuisset. ergo debent valere ⁊ bene valent vt dictum est: quia iste purgat vitium ⁊ remouet exceptionem que posset opponi: quare non valẽt littere: bene sunt nulle ipso iure: sed per exceptionem ãnullatur. argu. j. de vsur. quia frustra.

f ¶ Trahi possit. non dicit qꝫ littere non valent: sed ne trahatur per eas vltra duas dietas.

g ¶ Mẽtionez. vt si ita dicatur nõ obstãte tali ꝓstitutiõe: ⁊ sic ꝑz ex hoc loco qꝫ rescriptuz debet facere mẽtiõem ꝓstitutiõis: ad hoc vt ei preiudicet ar. j. ō eta. ⁊ qua. eam te. sic debet etiã facere mẽtiõem ō ꝓuilegio. s̃. eo. cũ ordinẽ: nec bz locum illa regula speciale derogat generali: licz nõ faciat mẽtiõem de illo. s̃. e. c. i. ⁊. c. pastoralis: sed hic rescriptum speciale nõ derogat generali ꝓstitutiõi: ⁊ illa ẽ cansa. qz ꝓstitutio illa ꝓtinet ius cõe: sed ius cõe nõ tollitur ꝑ rescriptũ cũ rescriptũ cõcedi debeat fm̃ ius cõe: ⁊ nõ ꝓtra. xxv. q. ij. rescripta. ⁊ ideo necesse est: vt semper rescriptuz impetratum vltra duas dietas faciat mẽtionem de hac ꝓstõne: qz papa ignorat locorum distantiam.

¶ Sunt et alii. Nõ valẽt lr̃e ad lites ipetrate sine spãli mandato dñi nisi ipetrẽtur ꝑ ꝯiũctam psonã. ⁊ in prima pte ponit abusuz impetrãtiuz in scda. puidet ibi: cũ aũt. in tertia excipit ibi: nisi. ab.

h ¶ Mercimonij. si. j. eo. quia nõnulli: vbi aliqui tradũt litteras alijs eiusdẽ nominis.

i ¶ Suscitare. ꝑ rescriptum principis lites sopite suscitari nõ debẽt. C. de transl. l. cãs vel lites. ĩmo tales a limine iudicioz debẽt expelli q volũt lites sopitas suscitari. C. sen. rescin. nõ pos. l. vl. ⁊. s̃. e. dilectus.

k ¶ Restringẽde. sic de pe. di. i. ⁊. ff. de lib. ⁊ posthu. cũ qdã. ff. si cer. pe. quidã ⁊ sic vꝫ qꝫ in rescriptis ꝝba potius sunt restringenda qꝫ ampliãda. j. de offi. ō leg. cũ olim abbas in fi. ⁊. c. p. ⁊. g. nisi idulgeãt beneficia. j. de vo. cũ dilect⁹. in fi. ⁊. j. de ꝝb. sig. olim tibi.

l ¶ Spãli mãdato. sic ergo generalis ꝓcurator nõ sufficit ad ipetrãdum lr̃as: qõ est bñ notabile: sicut requirit spãlis procurator in transactiõe. C. ō trã sac. transactionis placitũ: ⁊. j. de ar. ꝑ tuas. ⁊ de in inte. rest. petenda. ff. de mi. illud. §. si talis. ⁊. j. de resti. in inte. coram ⁊ in datione iuramẽti: qz procurator ñ oz deferre iuramẽtũ alteri parti. ff. de iureiurã. iusiurandum. §. procurator. sic ꝑ procuratorem generalem non potest fieri acceptilatio: nisi habeat speciale mandatum. ff. de acceptila. l. iiij. sed nõne ratihabitio domini sufficit ad hoc vt valeant littere: seu valere incipiunt que prius non valebant: quod videtur. ff. de iudi. l. lz. verum ⁊ ratihabitio retrotrahitur. ff. ō pig. si fundus. §. si nesciẽte: ⁊. j. ō clã. despõ. qꝫ nobis: ⁊. j. de elec. qꝫ sicut. item littere que primo nõ valẽt: postea cõualescũt. j. de fo. cõpe. licet: ⁊. c. ex tenore. Ad hoc rñdeo: qꝫ licet procuratio que nulla est possit ratificari: nõ tamẽ valẽt littere iste aduersario cõtradicente. j. eo. ex parte. propter rationem que in littera ipsa redditur: qz lites restringẽde sunt ⁊c. Sed nũquid littere iste sunt nulle ipso iure: videtur qꝫ sic: qz tãqꝫ falsarius punitur. ⁊ sic iste littere false sunt: sicut sententia venalis nulla est. ij. q. vj. §. diffinitiua. ver. venales: ⁊. j. de vi. ⁊ ho. cle. cũ ab oĩ in fi. dico qꝫ per exceptionẽ sunt anullande in vtroq; casu istius capituli si reus nihil obiceret valerẽt. Sed quis debet probare qꝫ sine mãdato sunt impetrate an ille qui excipit qꝫ nõ sunt impetrate per procuratorẽ an dñs qui vtitur illis videtur qꝫ dominus qui vtitur illis litteris ⁊ exhibet eas debeat ꝓbare mandatum: qz executor nõ tenetur obedire mandato iudicis: nisi primo probet mãdatum. j. de offi. dele. cum in iure. s̃. e. cum contingat. qualiter. n. possit reus probare qꝫ nõ essent impetrate per procuratorem cũ sit pura negatiua: ⁊ negantis factum per rerum naturam nulla est ꝓbatio. j. de elec. bone. ⁊. vi. q. v. §. actor qõ asseuerat. ¶ Preterea licet aliquis ostendat instrumenta ecclesie: nõ tamen ei creditur: nisi caueat de rato. j. de offi. dele. coram in prin. ⁊ generaliter traditur qꝫ quotiens de mãdato dubitatur: vel procurator debet probare mandatũ: vel cauere de rato. C. de procura. l. i. ¶ Preterea nõne iubet cum autentico exhiberi libellus porrectus pape. lxxi. di. marinianus. arg. vij. q. i. presentium. sed ad quid: nisi ad hoc vt sciatur hoc. s. per quem fuerit impetratum: nam forte per excõmunicatũ sunt ipetrate que non valent. arg. j. ō probatio. post cessionem. s̃. eo. dilectus. de hoc dicut in decret. pia de excepti. lib. vj. Nec obstat si dicat qꝫ instrumentum apparet non vitiatum ergo standum est ei donec contrarium probetur. C. de edic. diui adria. tol. l. vlti. hic. n. nõ impugnatur scriptura quin vera sit bulla: ⁊ verus sit actor sed tantum de mandato impetrantis dubitatur. Ad hoc dicit Joan. qꝫ si ita contineatur in rescripto conquestus est procurator de tali tunc non est necesse probare mãdatum: quia per litteras illas satis apparet de mandato: ex quo papa appellat eum procuratorem quia constat qꝫ vidit mandatum. Sed si continetur in litteris: significauit nobis talis: vel conquestus est nobis: cũ ille non fuerit in curia. sed alius qui dicit se fuisse procuratorem legitime constitutum: tunc tenetur probare mandatum: quia pleriq; fingũt se esse alios: ⁊ sub nomine aliorum litteras impetrant: ⁊ nisi doceat de mandato non debet audiri: vt hic dicit. Jn causa appella. dicebat ipse Joan. qꝫ non tenetur probare mandatum: quia non est credendum qꝫ aliquis negat ius suum in prosequendo appellationem qui alias diligens est. argu. C. qui ⁊ aduer. quos. l. i. Si autem ꝑ simplicem querelam sint littere impetrate necesse est semper probare mandatuz. Cõstitutio ista non bene seruabatur: nec admittebant iudices talem exceptionem: sed certe bene debet admitti: quia non valent littere: nisi sint impetrate per procuratorem: ⁊ hoc probatur in decre. Grego. j. eo. ex parte: vt ibi dicemus: secus credo in litteris super beneficijs obtinendis: quia ibi nõ exigitur mandatum: cum super nulla lite impetrantur: sed de gratia tantum concedãtur. sed rescripta ad lites iam ortas: ⁊ nõ futuras impetrant. j. e. ti. capi. vlti. curia romana nõ cõsueuit banc exceptionem de mandato admittere: nec nos admittere debemus. ⁊ si propter hoc appellaretur non darentur littere super tali appellatione.

m ¶ Debet exigi. que sint ille persone habes. ff. de ꝑcu. sed be.

Dilectus filius Cum agitur actione reali computatio dietarum fit a ſi
ne dioceſis loci: vbi ſita eſt res: ⁊ de meritis appellationis nō iudex cau
ſe p̄ncipalis: ſed cui p̄miſſa eſt appellatio cognoſcere dz: ita cōiter ſūmāt doc.
ſed p̄fecto pars p̄ma ſummarij nullo modo probatur in tex. nec puto eā verā
in ſe: vt latius ſubijciam: nam in tex. ſoluz diſſinitur quis cognoſcere ōbeat ō
meritis appellationis: ⁊ ideo
quantum ad litteram ſummo
ſicut ī rubro. Et venit hoc ad
limitandū. c. paſtoralis. §. eo.
Diuiditur in duas partes. in
p̄ma ponitur querela appel-
lātis. in ſecūda p̄uidetur ibi
quo circa. Alb. ſi.

a Concilij. S. c. p̄ori.

b Domiciliū. ex hoc videtur
q̄ lz aliquis habeat p̄hendaz
vel eccleſiā alibi q̄ p̄opterea
nō habeat ibi domicilium: nā
ſola poſſeſſio domus que in ci
uitate alia comparatur nō fa
cit domiciliū. ff. ad municipa.
libertus. §. ſola. verūtamē be
ne p̄ōt quis hīe domiciliuz in
plurib⁹ locis: dummodo ſe in
vtroq; equaliter collocaſſe vi-
deat. ff. ad municipa. l. aſſump-
tio. §. iuris prudentibus: ⁊. j.
de fo. cōpe. ex parte. b. alias di
cit ibi habere domicilium: vbi
maiorem partem rerū ſuaruz
poſſidet: ⁊ aſſidue cōuerſatur ⁊
ibi dz rīdere. C. vbi ſena. vel
clar. l. ſenatores. vel etiaz vbi
vendit emit contrahit: ⁊ feſtos
dies celebrat. ff. ad municipa.
eius. §. fi. rōne rei de qua agi-
tur p̄ōt cōueniri. j. de fo. com-
pe. ſane. C. vbi in rem ac. l. fi.
⁊ ex hoc forū ſortit. j. de fo. cō-
pe. c. vlti. vbi numerātur plu-
ra ex quibus ſortit quis forum
⁊ ſic patz q̄ viete iſte ſemp ſūt
computande reſpectu dio. vbi
eſt res de qua quis cōuenit. j.
de fo. compe. ex parte. b. lz. j. il
las habeat beneficiuz: vel quā
doq; ſueniat: vt hic dz: ſed in
perſonali actiōe ſecus: quia po
teſt conueniri vbicunq; habet
domicilium.

c Jnhibetis. ⁊ male: q; poſt
quam cā appellationis eſt cō-
miſſa ex certa ſcientia iuriſdi-
tio p̄ioz iudicū eſt ſuſpēſa. j.
de of. dele. paſtoralis. §. prete
rea: ſed iudex appellationis
pōt inhibere iudici a quo appellatū eſt: ne in eadē cā p̄cedat. j. de of. or. roma
na. ver. ſiſt: ⁊. §. a gbus. ⁊. j. de ap. romana. §. ſi aūt. li. vi.

d Sed dicti iudices. nam iudices appellationis debēt cognoſcere an ſit legi
time appellatū: ⁊ ſi legitima eſt appellatio: ipſi cognoſcāt: alias remittāt par
tes ad p̄iores iudices in expēſis p̄dēnando appellantē. j. de ap. vt debit⁹: ⁊. c.
cū ſpāli. ⁊ ita q̄ iudices ad appellationē dati ſunt ſemp debent cognoſcere de
huiuſmodi iuriſditione: nec cōuenire cum p̄ioribus: ſicut q̄q; vidi fieri. il-
lud enim habet locū q̄n diuerſi iudices contendunt ſe habere iuriſditionē p̄n
cipaliter. S. e. paſtoralis. b.

Capitulum Cōiter ſumāt doc. hanc decre. vt in rubro. Et p̄cedit iſtud
ſummariū p̄m opi. cōem q̄ hodie ſualuit pp iura noua: diuidit. nā in p̄i
ma ponit facti narratio ppleritatē cōquerentis p̄tinēs. in ſcōa diffinitiōis cō-
miſſio illā tollēs. ſecūda ibi: quo circa. ab.

e Cōſimili. ergo nō ſup eodē beneficio: ſed diuerſis alias nō diceret cōſimi
li: q; ſi p̄ſimile ergo aliud eſt nō idē vterq; iſtoz impetrauerat: vt ei p̄uidere
tur in beneficio p̄hēdali: ſed nō ſuper vno: ſed ita ſimpliciter. q; nihil ē idez
cui ſimile eſt. ar. ff. ſi menſor fal. mo. dix. l. i. §. hec actio.

f Ad eos prius. ⁊ ita qui p̄euenit aliū: ille obtinet. j. ō ap. vt debitus. ⁊. j.
eo. abbatē. ⁊ eſt ſi. ff. ō pcu. pluribus. ⁊. j. de procu. nō iuſte. vbi potior eſt p̄di
tio occupantis: ⁊ ſi. ff. de ōb. ob. ſi ticius: ſed videtur q̄ ille p̄ quo fuit lata ſen
tētia p̄imo deberet obtinere: nō ille qui p̄mo p̄ſentauit reſcriptū. ſicut ſi ga
a pluribus cōueniatur ex nora eiuſdē ſeruī: nō ei q̄ p̄imo egit: ſed ei q̄ ad ſen
tētiā pri⁹ peruenit dz dari. ff. ō nor. ſi quis a multis. ſic etiā in actione de pe-
cu. ff. de pecu. ſi vero adhuc. forte idē poſſet dici hic. ille. n. obtinuiſſet: qui pri
us receptus fuiſſet. ar. de p̄ben. dilectus. ij. ſed hic neuter ad ſnīaz venit. ō p̄ōt
aſſignari multa ⁊traria. j. ō offi. ōlega. ex parte. i. ⁊. S. eo. ti. ceterum. ⁊ mul-
ta cōſimilia: ſed iura illa hodie correcta ſunt per id quod habes. j. ō ap-
pel. vt debitus: ⁊ per id quod dicit hic de hac materia dicas: vt dixi. S.
e. c. i. ſed illa decre. ex parte. j. ō offi. ōle. logtur in alio caſu: cū iā littere
ſunt primo p̄ſentate ante p̄ſentationē ſecunday: ⁊ ita concordat cum
iſta. Alij dicunt: ⁊ forte bene: q̄ p̄me littere valent ⁊ nō ſecūde: q; de p̄
miſs non faciunt mentio
nez ſi nō fuit negligens
in proſequendo ius ſuuz
⁊ hoc cōſtet: lz p̄ius pre-
ſententur ſecunde: dum
tamē non recipiatur ſecū
dus ante p̄ſentationem
priorum: ⁊ ita ceſſant cō-
traria: ſed ſi p̄mus nō cō
ſequatur ius ſuum volo
vel negligentia cum pro
ſequi poſſit valebūt ſcōe
lz de p̄imis non faciant
mentionem: ſecus in re-
ſcriptis ad lites obtēns.
vbi per ſollicitudinē pre
ſentantis perditur p̄mus
reſcriptum: licet ſecundū
de primo nō faciat men-
tionem. j. de appe. vt de
bitus. ibi enim remanet
ius ſaluum vtriq; impe-
tranti.

g Mentione non ha-
bita. per hoc videbatr q̄
līe non valebant. S. e. ce
terum: ⁊. j. de offi. ōleg.
ex pte. ij. ſed p̄me ibi iam
fuerunt p̄ſentate ante
p̄ſentationem ſecunda
rum. ⁊ ſic non p̄dicit. ſed
p̄cordat huic. ⁊ ibi not. ⁊
etiā nō ob. c. ceterum.

b Appellationem. vn
de videtur q̄ ſnīa poſtea
lata non tunuit. j. de ſen
ten. ex. per tuas: ſed con-
tra dicitur. j. vbi dicit:
ſententias p̄fatas rela
tetis: ſed ibi dicetur ra-
tio: quare tenuit ſenten-
tia: vel intellige q̄ ex in
ita cauſa appellatum eſt
quia forte litteras alteri
us receperant: vel aliaz
iuſtam cauſam allega-
uerūt: ⁊ ſic nō tenuit ſen
tentia. vel dicas vt in vl
ti. notula.

i Suſpenſionis. arg.
q̄ ſuſpenſus pōt amplius
ſuſpendi: ſicut excōicatus poteſt excōicari. iij. q. iiij. engeltrudaz. ⁊. xi. q.
iij. excellentiſſimus. xij. q. ij. de viro. ⁊. j. de iude. ⁊ ſara. ita quorundam
in ſi. vbi de hoc.

k Snīas. ſ. excōicationis ⁊ ſuſpēſionis.

l Relatetis. ex hoc patet q̄ ſentētia ſuſpēſiōis poſt appel. lata tēuerit.
Sed videtur q̄ appellatio tenuit ex eo q̄ ei tīn qui litteras p̄imo preſen
tauit p̄uidere deberet: ⁊ nō illi qui ſcōo p̄ntauit litteras ſuas p̄tra quez
fuit appellatū. dicas q̄ ideo tenuit ſnīa nō ob. ap. q; nōdū p̄uiderāt ali
cui priorum illorum: ⁊ in litteris continebatur ſi alium ad mandatū no
ſtrum non recepiſtis. hec. n. clauſula. niſi de mandato noſtro eadem ec
cleſia in receptione alterius fuerit grauata: erat in vtriuſq; litteris īſer-
ta vt patet in integra: ſed ipſi non receperant adhuc: vnde nō tenuit ap
pellatio cū nōdū cōpeteret eis exceptio. vel dicas: ſi vis: p̄dictas ſnīas re
laretis ad cautelā quantū ad illā ſnīam: que lata fuit poſt appellationem
que legitima fuit. q̄tū ad aīas latas pro calimaco: vbi appellatio nō p
ceſſit tenetur p̄prie illud verbū relaretis: ⁊ ſic p̄prie ⁊ improprie ſimul
illud tenetur. ſi. xxvij. di. p̄ſbyterum. ⁊. c. p̄ioribus. lxiij. di. in ſynodo.
Quid ſi p̄ſentatione per aliquem illorum facta ipſi capitulo alij iudi-
ces poſt appellationem excōicauerunt? videtur q̄ teneat appellatio: ga
ex quo alium p̄uenerat ius habebat: vnde ſi capitulum appellauit con
tra ſcōo p̄ſentantem: bene videtur tenere appellationem: q; ei debent
prouidere: qui p̄imo p̄ſentauit: vt hic dicit: ⁊ ideo abſolutio ad caute-
lam fieri debet: ſed nō credo: q; quotiens aliqui abſoluūtur ad cautelaz
illud exprimitur. j. de appel. ad preſentiam. j. de teſti. veniēs in fi. vnde
prima ratio verior videtur: vel intelligitur tm̄ de ſentētijs illoz a qui-
bus nō eſt appellatum: ⁊ ſic planum eſt.

Honor. iij. cāntuarieñ. archiepiſcopo ⁊ cōiudicibus ſuis.

¶ Si occaſione duoruz reſcriptoruz: vnius. ſ. in cauſa principali: al
terius in cauſa appellationis procedit: non iudex ſuper principali ſz
deputatus ſuper appellatione cognoſcere debet ō validitate appel
lationis.

Dilectus filius. J. ſarracenus clericus expoſuit coram nobis q̄ cum Jordanus clericus dume-
lieñ. ipſum ſuper eccleſia ſancti nicolai dumelieñ. coram vobis au
ctoritate litterarum noſtrarum tra
xiſſet in cauſam: ex parte ipſius. J.
fuit excipiendo propoſitum: q̄ au-
ctoritate ipſarum litterarum non
poterat conueniri: eo q̄ vltra duas dietas a dioc. vbi p̄dicta eccle
ſia erat contra ſtatuta concilij[a] ge-
ralis de quo in eiſdem litteris non
fiebat mentio diſtabatis: ⁊ quia hu
iuſmodi exceptionem admittere ō
negantes procedebatis in cauſa p̄
eo quod idez. J. in ropheñ. ⁊ elieñ.
dioceſi beneficia obtinet: quaſi ex
hoc domicilium[b] intelligeretur ha
bere: ipſe noſtram audientiam ap
pellauit: ⁊ infra. Cumq; idem. J.
appellationē interpoſitaz proſecu-
tus ad eboraceñ. archiepiſcopum
⁊ eius collegas ſuper p̄miſſis lit-
teras impetraſſet: uos in cauſa ipa
nibilominus procedentes eiſdem
iudicibus ne in commiſſo ſibi pro
cedāt negocio inhibetis[c]. ¶ Quo
circa mandamus: quatenus ſi eſt
ita cauſe ſuperſedeatis eidem: cum
non vos: ſed[d] dicti iudices cogno
ſcere habeāt ad quos iuriſditio de
beat pertinere.

Item epiſcopo ⁊ archi. legio-
neñ.

¶ Si plures impetrant in eadē ec
cleſia ſtatur date: vt primo impe-
trans p̄ferat ⁊ ſolus admittatur.

Capitulū ſancte crucis came-
raceñ. exhibita nobis petitio
ne monſtrauit: q̄ calimaco clerico
ſuper p̄hendali beneficio in eoꝝ
eccleſia obtinendo litteras noſtras
ad eos[f] p̄ius monitorias ⁊ demuz
p̄ceptorias impetrāte. b. clericus
contra eos ſuper conſimili benefi-
cio in eadem eccleſia conferēdo ad
J. archidi. tor. ⁊ eius collegas ō p̄e
dictis litteris non habita mentiōe[g]
executorias a nobis litteras impe-
trauit: qui poſt appellationem[b] ad
nos interpoſitam in eos ſuſpenſio
nis[i] ⁊ excōmunicationis ſnias pro
tulerunt: ac dictus. c. ſuper executō
ne mādati pro eo facti ad alios ob
tinuit ſcripta noſtra qui tulerunt ſu
ſpenſionis ⁊ excōicationis ſnias in
eoſdem. ¶ Quo circa mandamus
quatenus eo recepto in canonicuz
⁊ in fratrem: aſſignatoq; ſibi bene
ficio p̄bendali qui ad eos pri⁹ man
datuz ap. reportauit: p̄fatas ſnias[k]
iuxta formam eccleſie relaxetis[l]: al
teri ſup p̄bendali beneficio in eadē
eccleſia ſilentium imponentes.

Idem bituriceñ. archiepiſcopo
ap. ſe. leg.

¶ Si habens lras pape ad bene
ficium eis propter annuā penſionē
renunciat: non valent lre beneficia
les per eum hoc tacito impetrate.

AD audientiam. Diuidit. qz in prima ponitur facti narratio in scda prouisio: ibi: fraternitati. ab.

a ¶ Pensiones. huiusmodi pensiones: que in fraudem fiunt de prouenti bus ecclesiaz ꝓhibite sunt in concilio generali. j. de preben. extirpande in fi. j. de colluſ. audiuimus.

b ¶ Renunciãtes. sed nũ quid continet simoniam huiusmodi renunciatio: uidetur qꝫ sic cum ex litte ris habet ius ad petendũ beneficium spirituale: ⁊ in talibus omnis pactio ⁊ conditio cessare debeat j. de pac. c. ulti. ⁊. i. q. ij. qꝫ pio. ¶ Posset dici qꝫ nõ est simonia: qz ea que pre cipiuntur a iure: licite de ducuntur in pactum etiã in spiritualibus. j. de ele. significasti. ⁊. xviij. qũsti. ij. eleutherius. ⁊ istud est de iure qꝫ renunciet litte ris si uult habere benefi cium ⁊ si habet etiam be neficium posset deduci in pactum qꝫ ei renunciaret si uellet aliquod aliud beneficium obtinere. qa utrũqz habere simul non potest. j. de preben. cum non ignores. ⁊ secunduz hoc expone uenditas. i. cum tali pacto renuncia tas. uel potest dici qꝫ si monia fuit: quod hic non negatur: uel dic qꝫ non fuit simonia propter hoc commissa: quod est equi us cum nullum ius spe ciale habuerit per litte ras illas.

c ¶ Nõ babita. ⁊ ideo nõ ualent. j. e. ca. pro. ⁊. s. eo. ti. ad aures. ⁊. c. cum adeo.

d ¶ In irritum. sed queritꝫ an generaliter sit uerũ: qꝫ qcqd sit ꝑ lras tales surrepticias debeat reuocari: hoc manifeste ꝓbatur in capitulo isto: ⁊ est si. s. e. c. cũ dilecta. ⁊. c. ꝓstitutus: ⁊ hoc ideo qz per lras tales iurisditio nõ uidet dari. j. de offi. uica. sua nobis. xxxv. q. ir. ueniam. ⁊. c. sniam: etiam altera parte absente. ⁊. j. de re iudi. cuz olim. ⁊. ff. de iudi. si pretor. §. mar cellus. ¶ Nec ob. si dicas qꝫ post sententiaz non admittatur exceptio. iij. q. v. §. exceptio. ⁊ de re iudi. inter. Sed illud nõ habet locum in exceptioni bus in qbus agitur de falso. j. de procu. in nostra. ⁊. j. de ꝓba. lz. cũ eniz ꝑ tales litteras nõ receperint iurisditionẽ: quicquid per eas factuz est: nõ tenet: ⁊ ẽ si. qz replicatio omissa ante sniam ex cã ꝓbabili post sniam pro ponit. ff. quando ac. de pecu. est annalis. §. quesitũ. alias est. §. prime. l. multo fortius exceptio. ad idem facit. j. de re iudi. ad probandum. ar. j. de despon. impu. ad dissoluẽdũ in fi. sed illa decre. aliter intelligitur. Econtra uidetur qꝫ per tales litteras detur iurisditio: lz possint elidi ꝑ exceptionez ut. s. eo. nõnulli dictum est. ar. ff. de bo. pos. ꝑm tabulas. l. penul. §. testa mento. unde non põt dici retro iudicium nullum fuisse. unde si aligs sci uit sibi competere exceptionem: ⁊ nõ excipit: sibi iputet: si nesciuit ꝑtertu exceptionis post reperte snia nõ retractet. j. de re iudica. inter. ⁊ ca. sub orta. Item libertas ꝑ falsos codicillos data nõ reuocat. ff. õ manu. testa. cũ ex falsis. ⁊ legata prestantur licet testamẽtum sit falsum. ff. de bere. in fi. l. vl. Circa istam materiam dicebat Jo. qꝫ snia lata ꝑ tales litteras te net nisi releuetur per appellationẽ uel supplicationem: sed retractanda est per in integrum restõnẽ: uel si uis dicere qꝫ ꝑ illas litteras nulla dat iurisditio: nõ est necessaria restitutio: qz ipso iure nulla est snia. j. de of. uica. sua nobis. ¶ Tu dicas qꝫ tales lre nõ sũt irrite ipo iure sed possũt an nullari per exceptionẽ. unde si a pncipio huiusmodi exceptio proponat si aliquid fiat ꝓtra totum reuocatur: ⁊ sic loquitur. s. e. ꝓstitutus. ⁊. ca. cum dilecta. Si autẽ per consensum partium tacitum uel expressum procedatur ⁊ detur snia tenet quidẽ ⁊ ualet cũ sit lata a iudice suo nec contra ius constitutionis: ut. ij. q. vj. §. diffinitiua. ⁊. j. de re iudi. cum inter uos. nisi fuit appellatũ uel supplicatum. xxxv. q. ir. ueniam. ⁊. c. sniam. ⁊. C. de pre ci. impe. of. ac. que supplicatio. ⁊ in cã ap. uel supplicationis põt oppone re de surreptione: ⁊ si ostendit se ignorasse bene auditur ⁊ poterit hoc pro bare ꝑ iuramẽtum qz hoc aliter de facili probare nõ posset. j. de testibus presentiũ. ⁊. j. de excep. pastoralis. ⁊ hoc itelligo hic si eis ignorantibus de prioribus litteris receperunt istos plras secundas. argu. ad hoc. j. de preben. dilecto. Uel potest dici qꝫ aliud sit in beneficijs: quia beneficiuz nibilominus impetunt ⁊ molestãt: ⁊ infra. ¶ Mandamus quatenus eos dericos ecclesijs in quibus rece pti sunt faciẽtes esse contentos: non ꝑmittas alias ab eis occasione litte raruz buiusmodi molestari. ¶ Ni si de receptione forte sua expressam fecerint mentionem.

I Dem epo siluanetẽ. ⁊ abbati. ¶ Non valet rescriptuz qõ procu rator reuocatus ⁊ de hoc certifica tus extra iudicium impetrauit: secꝰ tamẽ si in iudicio dũmodo reuoca tio ad noticiam aduersarij vel iudi cis non peruenit.

EX parte decani ⁊ capituli lau dun. fuit ꝓpositum qꝫ cum ip si auctoritate se. ap. indulgẽtie[g] i no bilem virum. J. excõicationis sniaz ꝓtulissent: ꝓcuratoribus partium propter hoc ad se. ap. accedentibus ⁊ lite super diuersis articulis[h] conte stata[i] nos causam vobis cõmisim⁹ terminandam. hoc adiecto vt non obstarent lre preter assensum[k] parti um impetrate. [l] Dictus autez nobi lis citatꝰ ꝓposuit qꝫ ꝑ illas litteras procedendum non erat: eo qꝫ. v. qui easdem litteras impetrauerat falsus extiterat procuratoꝛ[m]: cũ ipe ante impetrationem litteraruz ipsa nõ põt possideri nisi canonice bẽak. j. de instl. ex frequentibꝰ: ſz isti ꝑ fraudẽ ob tinuerũt. ⁊ ideo iniuste. ⁊ si primam ecclesiam habuissent quo ad titulum secun dã habere non poterant nisi dispensatiue. j. de elec. duduz. decre. grego. ⁊ iõ necessaria fuit scia pape in impetratiõe lraz talium. j. ca. ꝓor. qz papa pro ali quo bñficio nõ scribit ex certa scia quin faciat mẽtionez de ꝓmo bñficio. s. eo. po stulasti. in alijs bene tenent ea que fiunt ꝑ tales lras: ex quo tacite uel expsse approbant lre j. de of. delega. ex parte. ij. nec ea pretertu posset appellari.

I N nostra. Decre. ista i telligi põt duobus modis primo de bis q simul impetrãt binas lras ⁊ hoc amicat princi pio. alio modo de bis qui iam recepti per primas impetrant scdas lras ⁊ hoc amicatur fini. vtrunqz intellectum compre bẽdẽdo põt sic summari ut in rubro: uel sic ꝑm Jmo. ten. ꝑm ltellectũ quez tenet ꝟ Jtẽ cal. ⁊ d. flo. suppressio iuris ad rez ni tiat rescriptum bñficiale. b. d. hec decre. in qua ꝓmo ponit fa cti narratio ex qua resultat qõ. ibi mandamus ponit mãdatuz tertia ibi nisi. põit exceptio. be nedictus capra.

e ¶ Mentionem. ⁊ ideo uidet qꝫ scde ualere non debeant. s. c. ꝓori. ⁊. s. eo. ceterum: ⁊ ca. ex parte: ⁊. j. de offi. delega. ex parte. ij. sed in pẽdenti est que ualeant si ante presentationez primaz scde fuerint impetra te: tunc eniz ualebunt que priꝰ fuerint pñtate: ut. s. e. ti. capi tulum. ⁊. j. de appel. ut debitꝰ postquaz uero receptus esset ꝑ primas non ualerẽt scde: ut. j. sequit. preterea qz papa non in tendit ei ꝓuidere in pluribus beneficijs: nisi in scdis lris mẽ tio fiat de ꝓmis. j. e. c. si propo nente: ẽt si modicuz esset benefi cium primuz. j. de pbẽ. cũ teneamur: sed qd dices si prime lre annullate sint ꝑ exceptionem: nunquid ualent scde lz de primis nõ faciant mẽtionẽ. dico qꝫ ua lent scde si nõdum essent pñtate: qz potiꝰ ad cautelã impetrate uidẽtur: ut si nõ posset bñficiũ consequi per primas uteret scdis sicut consueuit dici in rescriptis s. eo. ex tenore. ⁊ uerba cum effectu intelliguntur. j. de cle. non resi. relatum unde cum nihil obtinuerit per primas ualent scde: qz hec fuit intẽtio pape: ut per litteras suas beneficiũ consequeretur: ⁊ hoc satis innuitur ex eo quod dicit eos facias esse contentos ecclesijs in quibus recepti sunt.

f ¶ Bñficium assecuti. si. n. nõdũ sunt ecclesiasticum bñficiuz assecuti q̃re nõ ua let lre iste scde: qz q bñficiũ ecclesiasticum nõ ẽ ꝓsecutus põt ꝑ beneficio lras im petrare. s. e. cũ adeo. ⁊. j. si ꝓponẽte. ¶ Rñdeo lz beneficiũ nõdum sit assecutus tamen ius canonie per quod in breui beneficiũ est habiturꝰ ex vñi pape man dato est consecutus: ⁊ pro beneficio iam reputatur. unde de hoc in suis litteris tenebatur facere mentionẽ: si iam erat receptus.

EX parte decani Legit uarijs modis: ſz ꝑm lectu. magis cõem ⁊ lre con uenientẽ. b. d. ut in rubro. In ꝓma ponit facti narratio. In scda iudicum instructio ibi: qz uero. ul sic sũma ꝑm aliũ intellectum no. Quicqd ꝓcurator re uocatꝰ ⁊ de hoc certificatꝰ in iudicio facit in fauorẽ vñi nõ tenet lz reuocatio ad noticiam iudicis uel aduersarij non peruenit: secus si illud tendit ad cõmodũ aduersarij. b. d. ab.

g ¶ Indulgentie. forte ꝓcessum fuerat capitulo laudunẽ. ut si quis eoruz in ma nifestam offensam inciderit qꝫ illum possent excommunicare. similẽ indulgen tiam habes. j. de uerbo. sign. ex parte. ibi concessum erat canonicis carnoten. qꝫ nemini licituz esset absoluere ecõicatos pro ecclesia carnoten. nisi satisfactio ne premissa pro emenda.

h ¶ Articulis. qui fuerint alij articuli non habemus.

i ¶ Contestata. per procuratoꝛes datos ad totam litem.

k ¶ Assensum partium. hoc solo non ualebant lre posterius impetrate preter consensum partium etiã si mandatũ procuratoris nõ fuerit reuocatum. s. e. ce terum. hoc tñ fuit allegatum. uel intellige de alijs lris ad alios iudices prius impetratis ⁊ ita planum est.

l ¶ Impetrate. i. mpetrande ut consonet glo. b.

m ¶ Procuratoꝛ. no. qꝫ qñqz dr falsus procurator qui nunquã fuit ⁊ talis nec dñm obligat: nec soluentẽ talis procurator liberat nisi dñs ratũ habeat. argu. j. de of. deleg. cũ olim. ⁊. j. e. ti. coram. ff. de iudi. lz ⁊. ff. de ꝓdi. cau. da. si pro curatori falso: dr ẽt falsus ꝓcurator q fuit ⁊ nõ ẽ ut hic: ⁊ iste liberat soluentem sibi ꝑ vñio ignorante. sed dñm non obligat. ff. si cer. pe. eius qui in prouincia.

ꝛ.ff.de sol.si quis seruo.de exceptione autem procuratoris notabitur.ĵ.de pro cur.in nostra presentia.

a ¶ Preterea suspitionē.sic.ĵ.de pcu.in nostra.ppter suspensionē pōt pcura tor non solum ante sed etiā post litē ꝓtes.remoueri.ff.de pcura. Item si suspe ctus.puta si affinitate aliqua aduersario coniungat.ff.eo.aut affinitate: aut si familiaris fiat aduersario.ĵ.ō of.dele.īsinuāte.ꝛ quotiēs no ua cā supuenit.ff.e.si post.ꝛ b post lit.ꝓtes.ſ cā cognita.ff.e. si post li.ꝛ.l.que omnia.ꝛ hoc uerum est si pcura.ꝑdicat.sec⁹ si consentit q: tūc sine cause co gnitione remouet.ĵ.ō pcura. audiris:ꝛ ante lit.ꝓte.nulla cā interueniente.ff.eo.ante litē. Quare ergo nō reuocatur qđ factuz fuit p talem procura torez.rō satis est in euidēti: q: huiusmodi reuocatio nō perue nit ad aduersariuz uel ad iudi cez: ut ex aduerso ꝓponebatur ut.ĵ.sequitur.ꝛ ideo qđ cum ipso factuz est ualet quousq; re uocatio sit nota aduersario vl iudici.ĵ.de pcur.mandato.nec ille ꝓbauit q reuocatio man dati ad aduersariuz uel iudi cem peruenisset:ꝛ ideo interlo cuti sunt iudices se debere p hu iusmodi lras ꝓcedere:ꝛ ille no bis sup hoc acgenit interlocutio ni ostēdendo alias īpetratas p eundē procuratorem que non valēt si reuocatio ad ipsum p curatorez puenit: ad hoc.n. ut reuocatio teneat necesse ē vt ad aduersaruz uel ad iudicē pue niat.ĵ.ō pcur.mādato.ꝛ ibi di cemus de hoc:ꝛ hoc in iudicio: secus extra iudiciuz vbi sufficit q reuocatio pueniat ad pcura torem.ꝛ postea non ualet quod facit in preiudicium domini: sed bene valet quod facit ante quā reuocatio ad eum pueniat ut.ĵ.colligit.uer.si reuocatio.ꝛc.ff.manda.si mandassem.

b ¶ Nō ualere dicebāt:ꝛ merito:q: ipse nobilis hāc allegationē ꝑ aduersarios allegabat:ergo ꝑ se illā recipere tenebat.xix.di.si romano.ꝓ.ꝛ.iiij.q.iij. si qs testibus.ꝛ.ix.di.neq; q̄rūlibet.ꝛ.iiij.q.viij.cui⁹ in agendo.ꝛ.ĵ.de cen.cuz olī ar.ꝑ.xxxvij.di.si qđ ueri.ꝛ.di.r.lege.ꝛ ita ex ꝓpria ꝓfessiōe ꝓbat scōas lras nō ualere cui ꝓfessiōi standum vī:ſ nō est uerū nisi reuocatio mandati ad pcura torem puenerit:ut.ĵ.segtur.ff.mā.si mādassez.ar.q nō sufficit reuocare man datū nisi reuocatio pueniat ad procuratorem:ut patet hic ꝛ in.l.predicta si mā dassem.ꝛ ita pōt bñ ratas lras antequā reuocatio pueniat ad pcu.lz ꝓfiteat se reuocasse mādatū:non tñ cōfitetur reuocationē peruenisse ad pcuratorem. vn de oz illud ꝓbare: vt.ĵ.dicit:ꝛ ita pz q prime etiā nō debeant ualere si probet q reuocatio ad procuratorē pueniſſet:ꝛ tamen dī.ĵ.q ualent.sed hoc ideo est q: reuocatio nō peruenit ad iudicem vel ad aduersariū.ĵ.de procur.mādato ꝛ dī de hoc.ꝑ.e.in isto.c.ꝛ aliud est in iudicio:ꝛ aliud extra ut dictum est.ꝑ.eo. nōnulli. §.sunt ꝛ alij.

c ¶ Sine spāli mādato.i.expresso ꝑm uin.ꝛ ita patet hic q nō ualent littere sine spāli mādato:lz ꝓstitutio illa.ꝑ.e.nōnulli.male obseruet vt dictū fuit ibi ꝛ sic ꝓfirmatur hic tenor illi⁹ ꝓstōis. Sed qualiter probabit qs lras impetratas de mādato dñi.de hoc dictū ē in illa ꝓstitutione nōnulli. Si qs constituat alī quē procuratorem suum ad impetrandum sufficit ostendere q sibi dedit man datum ad impetrādū.sed adhuc non uidetur sufficere q: p hoc non constat q ille impetrauerit.nam alius potuit eas īpetrare:ꝛ sic nō sufficit ostendere tale mādatū:q: illud non probat īpetrationē:q: non probat hoc esse q ad hoc ꝓtin git abesse.ĵ.de transi.inter corporalia.ꝛ.C.unde cognati.l.non hoc.ꝛ sic uide tur adhuc q necesse sit probare:q ille procurator tales lras īpetrauit qō erat difficile probare.qđ ergo erit? dico q necesse est q ostēdat siue probet mādatū ꝛ q probet se ab illo recepisse lras cui mandauit siue ab alio pro ipso.ꝛ ꝓsulo q tam de mandato q̄ de receptiōe litterarū ab illo pcuratore fiat publicum in strumentū ad faciendum fidem in iudicio si ei obijciatur:ꝛ hoc credo uerū tam in causa appellatiōis q̄ in lris que impetrantur p simplicem querelam.lz Jo. dixerit q nō est ita in cā appellationis.q: ita bene possunt lites finite per sentē tiam suscitari per tales litteras impetratas sine mādato ut per alias.acquie sceret enim forte snīe si litteras nō haberet.ꝛ sic generaliter intelligo ꝓstitutio nem. Nec decre.ꝛ illa.ꝑ.eo.nōnulli.de iure sic intelligūtur:tamē satis credo sufficere iuramentū īpetrātis cū uno teste ad faciendum fidem sup impetratio ne lrārum ex quo constat de mandato.ĵ.de pcur.ex insinuatiōe.Tūc.dixit q generalis pcurator sufficit ad hoc qō est ꝑ istam lram ꝛ ꝑ legem.ff.de of.eius cui man.est iur.l.i.sed ipse exponit.spāli.idest expresso:quod non uidetur uerū q: in generali procuratione nihil de impetratiōe exprimitur.ꝛ hoc dicit per legem que potius cōtradicit.ff.de pcura.procurator totorum. sed si haberet generalem procurationē ad litesꝛ liberam administra tionem satis credo q possit litteras impetrare: vt.ff.de procura.procura tor cui.ĵ.de procur.peti tio:sed si haberet māda tum generale ad negocia tantum non credo q possit litteras impetrare ad lites.quia ut hic dici tur speciale mandatum exigitur in hoc casu.arg. l.predicte procurator totorum.curia tamen non seruat hoc quod hic ꝛ in cōcilio dicitur: nec daret litteras propter hoc ap pellanti.

d ¶ Personis.puta li beri parētes fratres ꝛ af fines ꝛ liberti.ff.de pro cur.sed ꝛ he persone:q: ꝛ agere possunt pro talib⁹ coniunctis personis dū tamen ꝑria voluntas nō appareat.ff.de procur. pō.§.vlt.

e ¶ Si reuocatio:sed qs probabit reuocationem peruenisse ad procurato rem in casu isto.capitulū lauduneñ.debet proba re b.alias regulare est q actor semper debet pro bare mandatum: vt dixi ſ.e.c.nonnulli.papa ta men contrarium dicit q reus debet probare q nō sint impetrate per procu ratorem q: non est presu mendum q suam pecuni am iactet ꝛ ita propter p sumptionem transfertur probatio in reum.

f ¶ Dominus reuocauit.ꝛ ita idem est si mandatum fuerit reuocatū: ac si nō habuisset mādatum.īmo plus q: contra voluntatem domini: qua re lre nō valēt:ꝛ ita patet hic ex lra sequenti q ratihabitio in tali casu lo cum non habet aduersario contradicente.itē si procurator mādauit hāc impetrationē alij nunquid ualebunt littere impetrate per illum.videtur q nō q: pcu. ante lit.cōtest.alium procu.dare non potest.C.de procu. neq; tutores:ꝛ.l.nulla dubitatio.Tu dicas q bene valent littere ille im petrate per illū cui procu.mandauit:ꝛ q dī procur.ante lit.ꝓte.non po test alium procur.constituere.istud est ad agendū:sed ad negocia procu datus alij demandare pōt.ff.mā.si procuratorem.§.i.ff.de neg. gest.si qs mandato.ꝛ talis procurator bene cōmittitur in curia ꝛ consuevit dici in procuratione do tibi potestatem ut aliū possis si necesse fuerit cōstitue re procuratorem.

¶ Significante.Diuidit.q: primo ponit appellantis narratio. Jn se cunda appellationis cōmissio ibi:ideoq;.ab.

g ¶ Nō de remen.sed uidetur q hoc sibi obesse nō debuit q: ꝛ si hoc dixis set nihilominus lras habuisset.ꝑ.e.super litteris:q: ex quo de corpore cō stat:extrinseca non nocent licet omnia nō exprimant.ĵ.de consan.ꝛ affi tua nos.ꝛ.ff.de rei uend.si in rem in fi.ꝛ certum dicitur siue proprio no mine siue demonstratione que uicem proprij nominis obtinet designe tur aut etiam digito ostendatur.ff.si cer.pe.certum est.ꝛ.ff. de rei uen. si in rem in fi.Sed iste personaliter ostenditur:ergo uidetur q sit per lit teras tales audiendus. Preterea non debet ei talis obesse cum constet de erroꝛe.C.de iur.ꝛ fac.ignoran.erroꝛ facti. Preterea falsa cā non p imit legatum:siue falsa demonstratio.C.de fal.cā adie.l.ij.ꝛ.ff.de con.ꝛ demon.falsa demo nstratio.ꝛ.ĵ.de conuer.ꝓiu.ex parte.ij.nec mēdaciuz obligantis impedit obligationē.ĵ.de ꝙuer.ꝓiu.ueniēs. Sed ista non p sunt q: rō illi⁹ decre.super lris.non habet locum ubiq;. Nunquid si tici⁹ appellet se seium in litteris ualebunt littere:q: si hoc dixisset pape nihilo minus litteras habuisset.nō prodest ei talis ignorātia siue error īmo no cet:q: littere non ualebunt:ut hic dicit.ꝛ q non cadit in iurisdictionē isti us delegati:q: papa non intēdit dare iurisditionem:nisi in boiez remē. dioc.ꝛ preterea inconueniens uideret si tales lre hic deberēt ualere huic: q: sic uidē entur inserte.q:.v.alius dioce.remen.p illas lras posset con uenirī ꝛ ita una clausula que certa ꝛ determinata uideretur posset trahi ad plures personas:qō esse nō debet:q: generalitas in huiusmodi lris re probat.ꝑ.e.ad hoc.ꝛ q: rescripta stricti iuris sunt.ĵ.de off.deleg.p.ꝛ.g.

restringende sunt lites potius ꝙ laxãde. s. e. nõnulli. ⁊ rõ illius decre. su per litteris tunc hz locũ: qñ ex eo qõ dcñ est vel tacitum papa citius mo uet ad dandum vel denegandum rescriptum. ſ. e. ex ĩsinuatiõe. ⁊. c. si p

Ponente. s. e. cum adeo. sed ꝫ non est ita.

Rodulphus. Diuidit vt in ꝓri. decre. scõa ibi ideoqz. Ab.

a ¶ Sagien. diocesis. p ꝫ ꝓz exꝓresse: q aliud est dicere: ⁊ alios cõpreben dit clericus diocesanus: ⁊ alios clericus ciuitatẽ. ſ. de uer. sig. cum clerici placent. ⁊ ita dicẽdo quidam bonoñ. dioc. nullus ciuis poterit conueniri: ⁊ ide in clausula illa: ⁊ quidam alij debẽt poni ⁊ dici sic: ⁊ quidam alij ciuitatis ⁊ dio. bono. ⁊ sic tã ꝫ ciuitate ꝙ ꝫ dioc. p illã clausulã poterũt ꝙueniri q ciuitas ⁊ dioc. diuersa sũt hz sub vna iurisditiõe siue uno epõ. ſ. ꝫ cẽsi. ue nerabil'. ⁊ ẽ si. q hz epꝰ sit in ecclesia ⁊ ecclia ĩ epõ: vt. vij. q. i. scire. tñ qñq noĩe epi nõ designat ecclia: hz ipse sit caput ecclie ſ. de testa. requisisti. si dixisset sagien. epꝰ ⁊ quidã alij: tunc p clausulã illaz qdam alij. vt q tñ illi ꝫ ciuitate cõueniri debeãt quia determinatio precedens. s. sagien. intelligit repetita ⁊ ẽ sensus qdam alij sagien. ut .xxxij. qõ. vij. apostolus: ⁊. ff. de ꝫ bo. ob. ticia. §. i. ĩmo ⁊ de dioce. possunt conueniri ſ. e. significauit. q clausu la illa uaga est ⁊ generalis hz non extra dioce. ut ſ. eo. pastoralis. §. i. Si dicas: ⁊ quidam alij sagien. dioce. mõ clausula illa quidam alij restringitur p determinationẽ sequentez ad illos de dioce. tñ. alioquin non esset differẽtia inter ista noĩa bon. ⁊ diocesanꝰ: sed cõstat q diuersa sũt ⁊ diuersa significant. non enim sunt sinonyma. unde bona fuit appellatio rectoris qui erat de ciuitate. si sic diceret epꝰ sagien. qdã alij iurisditiõis ipsiꝰ vel qdam alij subditi ipsius. tunc p clausulã illã qdam alij possent conuenire taz de ciuitate ꝙ de dioce. q talis clausula generalis ad omnes interius ⁊ exterius extenditur. Item ex alia cã nõ poterat conueniri p litteras illas: q minora negocia ibi exprimebantur. unde per generalẽ clausulã sup maioribꝰ non poterat cõueniri. s. e. sedes. hz banc exceptionẽ nõ opposuit. b. sed pone q nõ opposuisset illã exceptionẽ: nec illã de maiori negocio: ⁊ sic iudex ꝓcessisset ad sniam cõdẽnationis: nunquid valuisset snia. vt q sic q bmõi exceptiones dilatorie vident. Sed ꝫ credo q per banc clausulã: ⁊ quosdam alios sagien. dioc. sup maioribus negocijs data tur iurisditio tñ in dioceſanis ⁊ nõ ĩ ciuitate. ⁊ p hãc clausulã rebꝰ alijs non datur iurisditio super maioribꝰ negocijs. s. e. sedes. vnde talis snia nõ tenet deficiente iurisditione. nec etiam credo posse prorogari iurisditionem in primo casu: ut. ſ. de of. delega. p. ⁊. g. nec in alio q consensus priuatorum eum iudicem non facit qui nulli preest iurisditioni. C. de iuris. om. iudi. l. priuatorum.

b ¶ Significauit Diuiditur ut in prima ꝑcedenti. scõa ibi. iõqz. ab.

¶ Viuere. iste comes vñ uiuebat poterat p lras illas cõueniri: sed eo mortuo successori eiꝰ nõ põt: ⁊ sic ꝓz exꝓresse p decre. istam q rescripta saltem re integra nõ extẽdunt ad successores illoꝝ ꝫ quos fuerant impetrata: uel q p ea poterãt conueniri. ⁊ ita morte illius ꝫ quẽ ipetratur finitur mandatum sicut morte mãdantis. ſ. de of. dele. relatum. ⁊. ca. grauatum ⁊. c. hz. ⁊. ſ. de off. deleg. c. ul. ⁊ sic eodem mõ finitur ipetrantis: ita q nõ transit ad successores saltem re itegra. ⁊ ideo contingit. q rescripta p sonalia sunt nec ad personas uel ad res alias ꝙ que cõtinentur ibi extendunt. ſ. de of. dele. cum olim. ⁊. c. p. ⁊. g. ⁊ hoc probat hic manifeste. arg. cõtra. ſ. de iudi. q. ⁊. v. ⁊. ſ. de aliena. iu. muta. c. i. ⁊. ij. ⁊. ſ. de concess. ꝑben. p posuit: sed uerũ est q re integra finiũtur huiusmodi rescripta ut hic dx. ⁊ est hic arg. ſ. q data lr̃arum est consideranda. s. eo. eam te. ⁊. c. cõstitutus. Contra ſ. de ꝓben. dilectus. ij. ubi de hoc: ⁊ in. c. eam re. item signatur. ꝫ. ſ. de so. cõ pe. dilecti filij. ibi conuenit successor p lras impetratas ꝫ predecessorẽ: sed ꝫ que

tere impetrate fuerunt: nec per ipas dum viueret fuerat ad iudiciũ euocatus: earum auctoritate non poterat conueniri: ⁊ q iudices exceptionem non admittebant ipsius nostram audientiam appellauit: ⁊ infra. ℣ Ideoq mandamus quatenus si est ita reuocato in irritum ⁊c.

Item abbati sancti victoris.

¶ Non valent littere executorie in quibus impetrans falso dixit monitorias precessisse.

Ex insinuatione epi ambianẽ. accepimꝰ: q. ſ. clericus super eius prouisione ad ipsum preceptorias ⁊ postmodum ad nos executorias ꝓra eum litteras impetrauit: ⁊ infra. ℣ Quo circa mandamus ãtenus si nulle mõitorie super hoc precesserint executorijs supersedeatis eisdez dũmodo eedẽ executorie de monitorijs ꝰ fecerit mentionem: alioquin in executionis negocio iuxta directum ad vos ꝓ ipso mandatum rõne ꝓcuia procedatis.

Item nouien. episcopo.

¶ Cessantibus causis in dubio papa non intendit grauare eundẽ collatorem super prouisione duorum ideo secundus impetrans repellitur siue primus expectet siue sit iam gratiam consecutus.

Mandatum c apostolicum ad te directum: vt magistruz. s. faceres in canonicum recipi: ⁊ in fratrem nonien. ecclesie: si pro alio ibidem non scripsimus qui huiusmodi gratiam prosequatur: alio iã beneficium per nostras litteras obtinente ꝓsequi non teneris. ℣ Cuz

niebatur successor ⁊ ãtecessor p clausulam generalez: ⁊ ideo re integra finitur hic tale mãdatũ hz ibi. s. ĩ ꝫio lr̃e ipetrate spãlit fuerũt ꝫ predecessorẽ: ⁊ fingunt una ꝑsona ãtecessor ⁊ successor. ꝫ dignitatẽ: ipetrate itelligũt que nõ mozit. ſ. de of. dele. qñ abbas. Sed si dictum fuisset ꝫ epm talen. ⁊ comitẽ. namutẽ. tunc comitissa poterit ꝙueniri quia ꝫ comitatuz littere impetrant: ⁊ sic poterat ꝙueniri qui cunqz succederet in comitatu illo sicut in ca. dilecti: uel dic q in. c. dilecti predecessor fuit citatus. ⁊ sic planum est ⁊ nullum contrariũm. sed hoc nõ colligitur ex. c. dilecti: q ãtecessor fuerat citatus.

c ¶ Viueret. ⁊ sic uidet q si citatꝰ fuisset frater illiꝰ comitisse perpetuatum fuisset rescriptuz contra successores illiꝰ ꝫ quem impetratur: ⁊ eadez rõne ⁊ impetrãtis sicut perpetuat per citationem quantuz ad mortem delegantis: ut post decessuz valeat delegãtis: vt in predictis decre. ꝺ of. delega. gratũ. ⁊ hz. ar. ſ. de ap. vt debitus. s. eo. c. cap'm sancte crucis: naz uideo q alia que non transeũt ad successores post cõminationẽ trãseũt. arg. ſ. de dona. c. vlti. a ꝫ rio sensu. ar. ⁊. C. de reuo. dona. l. i. in fi. ⁊ in querela inofficiosi testamẽti. C. de iof. test. si pater: ⁊. l. si qs filium: ⁊ melius ff. de inof. testa. posthumus. §. vlt. ⁊. C. de noua. si delegatio ⁊ iudicio cepto negocũ transit ad heredes. C. de iur. ca. autẽ. principales. satis credo q si ille fuisset ad iudiciũ euocatus p petuate essent lr̃e: ut successores ipetrãtis possent agere postea p illas ⁊ ꝫ reum ⁊ successores ipsius: ut hic ĩnuit satis exꝓresse cuz dicit: nec per lr̃as ipsas fuit ad iudicium euocatus postea dicit si ita est unde illa clausula respicit oĩa supradicta. s. q eo uiuẽte fuerunt impetrate nec fuit ad iudicium euocatus. s. e. olim. vbi clausula ista si ita est respicit omnia superiora.

Ex insinuatione. Diuidit in duas partes. nam in prima ponitur partis decisa querela. in scõa prouisio ibi: quocirca. ab.

d ¶ De monitorijs. sic ꝓz q executorie non ualẽt faciẽtes mẽtionem de monitorijs: ubi monitorie non ꝓcesserũt. q ueritate tacita sũt obtẽte: ⁊ falsitate exꝓssa: vt facilius lr̃as executorias obtineret tali quã si tacuisset veritatẽ exꝓmendo executorias non habuisset. ſic. s. e. sup lr̃is. itẽ si tacuisset alium de mãdato pape fuisse receptũ nõ valuisset rescriptũ. ſ. e. mãdatũ. ⁊. c. abbatẽ. q. n. sint exꝓssi mẽda ĩ bñficijs ipetrãdis dicet. ſ. e. c. si ꝓponẽte. qñq tñ executorie prima uice cõcedunt. s. e. cap'm sancte crucis: hz illud de spãli gr̃a: sed ordo ⁊ cõsuetudo curie est: q primo monitorie scõo preceptorie vltimo executorie ꝓceduntur. s. e. cõstitutus. ⁊ est hic arg. q si quis in aliquo ĩstrumẽto faciat mentionem alterius ĩstrumẽti non creditur ei nisi exhibeat primum. C. de edẽ. autẽ. si qs. ⁊. ſ. de fi. instru. c. i. ⁊. ſ. de of. deleg. cum in iure.

Mandatum apostolicuz. Hec decre. legitur principaliter duobꝰ modis ⁊ ꝼm intellectum gl. b. d. vt in rubro: sed ꝼm aliũ intellectuz. b. d. nõ intendit papa eundem collatorem grauare de duobus ubi pro secũdo scribit cũ clausula si pro alio non est scriptum qui bmõi gr̃am prosequatur etiã primo tpe date uel pñtationis scõi gr̃am affecuto. in prima ponit dictũ. in scõa eius rationem ibi: cum super. ab.

e ¶ Mandatum. videtur fatua hec qõ: cũ diceret in lr̃is. si pro alio non scripsimus qui huiusmodi gr̃am ꝓsequat. dubiũ potuit eẽ ex eo q dicit q bmõi gr̃az ꝓsequat. q iam receperant aliũ de mãdato pape: ⁊ sic non ꝓsequebat: ĩmo iaz prosecutus erat illam gr̃am: ex quo credebat ex uerbo illo prosequatur: q non

competeret ei exceptio: cum iam esset receptus: multo fortius cõpetebat: vt hic patet ⁊ competit hec receptio recepto mandato si postea pro alio mandetur: lz primus adhuc non sit receptus. j. e. abbatem. ⁊ s. eo. capitulum sancte crucis. secus si esset repulsus.

a ¶ Receptõe. ⁊ ita hẽs hic. ⁊ j. c. pr. ⁊ c. abbatẽ ꝙ papa nõ itẽdit aliquos grauare super receptiõe duox: q̃re si scribit pro aliquo recipiendo in aliqua ecclesia lz clausula illa si p alio non scripsim⁹ nõ sit ibi: tñ subintelligitur sicut illa si persona idonea ē. j. ō ele. cãm q̃. ⁊ sicut illa si preces vitate nitant. s. e. c. ij. qz nõ est i tẽtio pape grauare aliquos in receptiõe plurium vt dicit hic. alij dicunt cõtrarium: ꝙ in fauore ecclesie põitur illa clausula si pro alio non scriptsimus. qz si non apponatur nihilominus tenent eũ recipere p quo secundo mãdatur. Sed ista lra vt mihi videtur ꝺicit: ⁊ papa consueuit illam exceptionez remouere dicendo: non obstante si pro alio vl alijs scripsim⁹ sicut dicit non obstante certo canonicorum numero iuramento firmato vel quacũq; alia firmitate vallato: ⁊ fm illos frustra apponitur non obstante si pro alio ⁊c.

b ¶ Nõ fuit intẽtio. ar. ꝙ papa per suas litteras nõ vult alicui graue p̃iudiciũ iferre. si. j. de of. dele. g. super eo. ⁊. j. de of. ordi. lz. ⁊. j. ō auct. ⁊ vsũ pallij ertuarũ. ⁊. ir. q. iij. nunc uero. ⁊ ff. ne qd in lo. pu. l. ij. §. si quis a principe. ⁊. §. merito. ⁊. j. de consue. cum olim in fi. item itẽtio mandantis considerandaꝫ ē j. de preben. cum cãm. ⁊. c. vl. ⁊. j. de procu. petitio. ⁊ eadem ratio que mouet delegãtem mouere debet delegatum. s. e. super litteris.

Litteris apostolicis Diuiditur: qz primo ponit mandatum qõ exequi iubet. scõ tollit exceptionem ibi non obstante. tertio. exprimit cãm ibi cuz factum. ab. si.

c ¶ Monitorias. ar. ꝙ per monitorias acquiritur qõ non est uer: nec ẽt p preceptorias vel etiã executorias sed officiũ iudicis implorꝫ ut recipiat. ō hoc no. j. de renunc. veniens in no. que incipit. ar.

d ¶ Cum factum predecessoris. no. arg. ꝙ successor tenet adimplere factũ pdecessoris sui. xij. q. v. qz Jo. ⁊. xvj. q. vj. illud. sic ⁊ mãdatum seu preceptũ fcm̃ pdecessori successor tenet adimplere. xviij. q. x. oudum. sic etiam patet ex hac decre. ꝙ si aliqs sit receptus ad mãdatũ legati vel predecessoris: p hoc non fit p̃iudicium successori: nec itelligitur ecclesia grauata in eo casu. ⁊ sic clausula illa si ad mandatũ pape alium nõ recepistis hz tñ locum in eo q mãdat: nec hz exceptionẽ si ad mandatum predecessoris vel legati alium recepit sed etiaz in legato ipsius mãdãtis videtur p̃rium: qz auctoritate pape q delegauit factuz est q per alium facit per seipsum facere videtur. ff. de admi. tu. ita tñ. §. gessisse: ⁊ j. de sen. er. mulieres. ⁊ si hoc sit factũ de spãli mandato locũ haberet exceptio sed de generali non videtur.

Abbatem. Cõmode non põt ista decre. diuidi cum vnico cõstructu contineat: põt tñ quo ad intellectum sic diuidi: qz primo ponit thema ex quo resultat tacita qõ. scõ ibi cogi. ponit eius solutio. Ben. capra.

e ¶ Jam recepit. vnde ꝙ dicit: qui mãdatum apostolicum iam recepit non dixit q iam p̃uiderit: ⁊ sic patet ꝙ qui primo suum mãdatuz repũtat: ille hz beneficium obtinere: vt s. e. cap̃lm sancte crucis: ⁊. j. de ap. vt debitus. ⁊ sic teneb̃atur abbas iste p̃uidere. s. clerico: dũtñ alij de mãdato eiusdẽ nõ prouiderit: nec eps per lras illas generales põt cogere abbatẽ. vt dicit sup ecclesijs vel bñficijs conferendis: ista tria capitula superius proxima idem videtur dicere tamẽ differunt.

f ¶ Per lras generales. hic habes ꝙ generale mandatum scõ ipetratũ non derogat spãli primo impetrato. de hac materia dictũ est. s. e. c. i.

g ¶ Prouideri. p hãc formã nõ põt facere p̃uideri in aliqua prelatura. j. ō p ben. c. vl. nisi hoc spãliter exprimat in lris: ut hic in fi. dicit bui⁹. c. p istã formã facias prouideri: executor cui hoc ius mandat põt solummodo excõicare ꝺicẽtes sibi sed non potest eum instituere vel in possessionem mitterre. Cõtrariuz tñ videtur. j. de prebẽ. pro illorum. sed non ꝺicit ⁊ itellige p̃ut ibi notat. sed per formã istam mãdamus tibi ꝙ p̃uideas tali in aliqua ecclesiarum tuarum potes illũ ponere in possessiõe iuestire ac excõicare cõtradictores: nisi rõnabile aliquid ostendatur: sed ꝙ dr hic in fi. potestatẽ habeat prouidendi ⁊ ita vtraqz formaz istaz exprimit in. c. isto abbatem. ⁊ de hoc no. j. de concess. pben. cuz nostris. ⁊. j. de preben.

b ¶ Prouidẽdi. cum dicitur in litteris auctoritate nostra prouideas in aliqua ecclesia tue dioce. etiam si curam habeat animarum.

Excommunicato Diuidit. qõ primo ponit factũ ex quo resultat qõ. scõo ibi nõ excõicatori. ponitur solutio. tertio in solutione interserendo ibi: qui de facto. ab.

in aliqua ecclesiaruz sui monasterij prouideret: per litteras generales ad dioce. obtentas vt in dioce. sua vbi pro alio scriptuz non esset: facere prouideri: cogi iuris rõ non pmittit: nec super ꝓferendis ecclesijs aut beneficijs aggrauari: etiã si facultatem habeat dioc. per easdem litteras prouidendi. **Item.**

¶ Per rescriptum directum excõmunicatori vt absoluat excõicatuz si contra concilium eum excõicauit datis executoribus qui eo non parẽte exequant: non excõicatori sz executoribus cognitio demandatur.

Excõicato qui cõtra statuta cõcilij generalis asserit se ligatum: litteris ad excõicatorem obtẽtis vt si est ita sine difficultate absoluat eundem: ⁊ alijs deputatis iudicibus q eo nõ parente mãdatũ exequant: non excõicatori q de facto suo certus esse dz: lz in hoc deferatur eidem: sed illis cognitio de mandatur. **Item.**

¶ Si impetrans rescriptuz ad beneficium dixit se non beneficiatum cum tamen haberet beneficium: lz exiguum non valet rescriptum.

i ¶ Concilij. j. de senten. ex. sacro.

k ¶ Ad excõicatorem. sz quare remittit ad ipsum cuz tam iniqz ꝓcesserit ꝯ ipsum ⁊ ideo suspectus ē ei: ad hoc dicas ꝙ hec est forma ⁊ cõsuetudo ecclie ꝙ si aliqs conquerit se excõicatũ iniuste fuisse siue contra debitaz formã cõcilij generalis si piculuz nõ est i mora remittitur absoluendus ad suum excõicatorẽ. j. de sen. excõ. sacro. ⁊ in hoc deferet ipsi excõicatori: vt fcm̃ suum ipse corrigat q veritatem ignorare i proprio facto non dz: ut hic dicit. j. de of. or. ad reprimendam: ⁊ forte ad verecundiã suã vt suũ propriũ fcm̃ corrigat ⁊ emendet. qõ gdem põt. j. de ac. q̃liter ⁊ qñ. ⁊ j. de elec. nosti. ⁊. xxv. q. ir. ꝙ quis: sed potius paretur ei: ex eo ꝙ ipsemet absoluet: maius est ei opprobrium si alius factuz suuz corrigeret: nec dz ẽt expectare vt ab alijs corrigat. in auẽ. de nup. in fi. col. iiij. ⁊ ideo dicit lz i hoc deferat eidez: ⁊ quia per simplicem querimoniã rettulit hec ad superiorẽ ⁊ nõ p appellationẽ remittit ad excõicatorẽ. si. n. appellasset nõ remitteret ad excõicatorez. j. de sen. er. per tuas. nisi vellet superior ei facere gr̃am: vt ibi. d. c. p tuas. ⁊ hoc in ordinario: secus in delegato qñ ab ipso appellat tũc non remittit ad delegatũ. sed qd de cã principali: nunqd ipse idem põt cognoscere de boc. ita qdẽ ex quo non appellauit. debuit. n. appellare: ⁊ sic esset exẽptus in totũ. ar. j. de ap. ad hec. ⁊. c. pposuit. ⁊ ita suspensus vel excõicatus minori excõicatione põt absoluere excõicatum. j. de sen. er. sacro. ⁊ suspensus suspensuz. j. de sen. er. duob⁹. vbi de hoc. si vo iudex iste certus est ꝙ iuste processit non absoluet illum: qz delegatus cũ de hoc constiterit remitteret illum ad suum excõicatorem: vt eius mandato pareat. quid de pncipali qõne. dic ut in vltima notula dicitur.

l ¶ Difficultate. iuramenti uel alicuius mandati aut cautionis.

m ¶ Exequant. isti nõ p̃sit absoluere illũ nisi post terminũ elapsum assignatũ ipsi excõicatori: alꝫ nõ teneret absolutio. sic. j. de ap. vt debitus.

n ¶ De facto suo certus esse: ⁊ sic vr ꝙ nõ lz alicui fcm̃ p̃priũ ignorare: ⁊ b verũ est nisi habuerit probabilem cãm ignorãtie. xxxiij. q. ij. in lectum ar. i. q. i. si qs a simoniacis. alias ignorãtia p̃prij facti non excusat qz nõ est verisimile ꝙ qs ignoret vires p̃timonij sui. C. de rescin. ven. quisquis ⁊ hic. sed in facto alieno tolerabilis est error vel ignorãtia. ff. p suo. l. vlti. ⁊ hoc verũ est si probabilis est: sed crassa ⁊ supina ignorantia in facto alieno nõ excusat. xvj. di. ꝙ dicitis. ⁊. xij. q. ij. qui ⁊ humanis. ⁊. j. de postu. c. i. in talibus nõ requiritur ꝙ sit nimis diligẽs ⁊ curiosus nec nimis negligens. ff. de iur. ⁊ fac. igno. nec supina. de hac materia no. i. q. iiij. §. notandum. argu. est hic ꝙ in notoriis nulle sunt partes iudicis: nisi q̃tum ad sñiam.

o ¶ Cognitio. tñ antequã cognoscãt vtrũ iuste uel iniuste sit excõicatus debet absolui: si hoc petierit prestita cautiõe ⁊ iuramẽto ꝙ parebit mandatis ecclesie. j. de of. dele. cũ cõtingat. ⁊ postea isti delegati cognoscant vtrũ fuerit excõicat⁹ ꝯ statuta cõcilij generalis: ⁊ si inuenerint ꝙ iuste fuerit excõicatus. aut seruata fuerit forma concilij remittent illum ad suum excõicatorem: vt eius mãdato pareat sup cã pro qua fuerit excõicatus. j. de of. delega. prudentiam uersus finem. ⁊ hoc quod diximus debet statiz absolui antequam cognoscatur. uerum est nisi aduersarius obiiciat ꝙ nõ debet statim absolui: qz fuerit excõicatus pro manifesta offensa. uel qz nõ paret rei iudi. ff. de rei uen. q restituere. ⁊. j. de off. dele. querenti. quo pbato non absoluetur nisi satisfaciat. j. de ver. sig. ex parte. ⁊. c. sequen. ⁊ j. de sen. excõ. solet in decre. noua. Si uero inuenerint ꝙ iniuste fuerit excõmunicatus tunc delegati isti cognoscent de causa illa pro qua fuit excõmunicatus.

SI proponente. Modie vicendū eſt ut clarius habetur l.c. ſi motu proprio de preben.li.vj. vbi indiſtincte dicitur ꝙ qualecunq; beneficium habeat impetrans niſi de illo faciat mentionem non valet impetratio ſcōi. Et diuiditur iſta decre. in duas partes. in prima qō. in ſecunda ſolutio ibi: illud. Ab.

a ¶ Cōpetens. ſed videtur ꝙ hoc obeſſe non debeat: qr huiuſmodi modica non nocent. modica n. res non iducit ſimoniam. j. de ſi. ⁊ ſi queſtiōes ⁊. i. q. j. iudices. ⁊ modicum dānum de facili tolerat. xij. q. ij. bone rei. ⁊ modica pōt eps alienare xij. q. ij. terrulas. nec ꝙ modico reſtitutio datur. ff. de in inte. reſtit. ſcio. ⁊ pro modico nec plus nec minus de conſecra. diſt. ij. reuera. nec pro modico datur actio de dolo. ff. de dolo ſi oleo. in fi. ſed contrarium uidet: quia fraudulēter tacuiſſe videtur vt citius litteras impetret ⁊ que in fraudez fiunt iputant. ſ. eo. ſuper lr̄is. ¶Preterea iſte recipiendo modicum beneficiū ſibi preiudicauit. vnde q̄ rat ſibi victum ex artificio ſuo. xij. di. clericus victum. qr ex quo ſemel placuit ampli⁹ diſplicere nō pōt. xxij. q. v. horrēdus ⁊ unuſquiſq; in ea uocatione maneat in qua vocatus ē. lxx. di. ſancto ꝙ. ⁊ exēplo apoſtoli faciat dicentis: ad omnia q̄ mihi opus erant miniſtrauerūt manus iſte. xxj. q. i. c. i. imo nō eſt aliqs iſtituendus niſi tm̄ ſibi aſſignet: ꝙ ſibi prouidere ⁊ epalia iura poſſit. j. de pben. de monachis. planū eſt. n. ꝙ tenet inde facere mētionem alias non valerent lr̄e: ⁊ ſic ſoluitur hic queſtio iſta que ponebat. j. de preben. cū teneamur. Sed aduerte quod dicit in pn̄. ſi aliquo proponēte ſe nullum bn̄ficium eccleſiaſticum aſſecutū: ſi ita quis modicū habens beneficiū ſignificet pape ſine dubio mentitur: ⁊ ideo nullum cōmodū dz habere de lr̄is ſ. e. ſuper lr̄is. qr in fraudem tacet modicum beneficium. Sed ſi aliquis diceret ita dño pape: ſupplicat ſanctitati veſtre talis paup clericus ut i tali eccleſia bn̄ficiū ꝓferre dignemini: nunquid valēt tales lr̄e: qr tacuit de modico beneficio ⁊ tñ uer̄ dixit qr pauper ē in ueritate. Iſta forma nō uidetur ꝓdicere huic decre. qr nō dicit ſe habere uel nō habere beneficium. Dici poteſt adhuc ꝙ nō ualēt qr ſemper vſ tacere in fraudē beneficiuz lz modicū vt citius litteras obtineat ſimplr̄ ſe pauperē clericū appellando qr per hoc intelligit papa ꝙ nullum habeat beneficium. arg. ꝯ. j. de preben. dilectus illius. g. ⁊ bene dicunt ꝙ non eſt neceſſe ꝙ de modico teneatur facere mentionem. ſ. e. poſtulaſti.

b ¶ De hoc mentionē. Ilo. ergo ꝙ q dz modicū beneficiū nihilomin⁹ tenetur ide facere mentionē. ⁊ multe ꝓditōes alie ſubintelligunt: ſine qbus lr̄e nō ualent ſi ē cleric⁹. j. de trāſla. ex lr̄is. itē ſi nō bēat aliud bn̄ficiū. ſ. e. cum adeo. itē ſi vult reſidere in eccleſia. j. de cleri. non reſi. relatū itez ſi eſt dignus. ſ. e. cum adeo. ⁊. j. de elec. cām que. itē ſi eccleſia tot pōt ſufficere. j. de iſti. c. i. ⁊. c. auctoritate. ⁊ de vi. ⁊ bo. cleri. qm̄. ⁊. ſ. de ꝓhi. cuz. M. ferr. itē ſi de terra illa ē oriūdus. lxvi. di. hortamur. ⁊. C. de epi. ⁊ cle. in eccleſijs. ⁊. j. de cle. pegri. te nobis. ſi hz ꝓpetuā vicariā: que ſufficiat ſibi. ſ. e. poſtulaſti. itē ſi ad mādatū pape ali⁹ ſit receptus. ſ. e. trib⁹ proximis. c. vl̄i quā aliā iuſtā habeat excuſationē. ſ. e. ſi qñ. vnde potes notare uerſus. clericus indigena dign⁹ pauper reſidenſq;. redditus ut pateant ſcriptis ſunt iſta notanda.

QUia nonnulli. Septez ſpēs fraudis ponunt in hac dec. quarum tres committūtur in impetrādo ⁊ quattuor in abutēdo. pena vo cōmunis eſt oībus vt priuatur cōmodo litterar⁹ ⁊ cōdemnat in expenſis. ⁊ hoc ſufficit pro ſummario ⁊ diuiſione ſm Jo. an. vel dic ſm ab. ſiculum vt in rubro. ben. capta.

c ¶ Sub noīe. ſuo ſer uitia in hoc caſu reprehēdunt. ¶Primo reprehendūtur illi q lr̄as ſuo noīe impetrantes alijs eiuſdem nois tradūt ⁊ q eas tali mō recipiūt. itē ⁊ illi q trabunt ad iudiciū illos: ꝯ quos nil habēt q̄ſtionis ⁊ q lr̄as ad futura extendunt negocia: que nondū erāt tpe ipetrati reſcripti exorta. itē qui ſuper vno negocio trabunt reū ad diuerſos iudices vel ēt trabūt reū ſup plurib⁹ pſonalib⁹ actiōib⁹ coram diuerſis delegatis que ſub vno iudice cōmodius tractarent. item ⁊ reus qui eodem tpe trahit actorem ad diuerſa loca vel indeterminata ad villam q̄ habet cōnomez cum pluribus villis. oēs iſte pſone: que malitiā iſtaz exercent carere

SI proponente aliquo nōdum ſe beneficium eccleſiaſticum aſſecutum: ſuper prouiſione ipſius licet minus competens[a] obtinētis reſcriptum ap. de hoc mentionē[b] non faciens impetretur: illud veluti fraudulenter obtentuz dicimus nō valere.

I Dem epiſcopo pariſienſi.

¶ Abutentes reſcripto apoſtolico in cauſis hic enumeratis priuantur commodo reſcripti ⁊ condemnantur in ſumptibus ⁊ damnis aduerſario.

QUia nōnulli diuerſis modis litteris apoſtolicis abutūtur ſtatuimus: vt quicunque obtentas ſub nomine ſuo[c] litteras alijs eiuſdem nominis[o] tradunt qui quos volunt fatigant indebite per eaſdem: ⁊ qui eas tali modo recipiunt: quicz illos contra quos nihil habent queſtionis[c] faciunt in iudicium euocari: aut litteras ipſas ad futuras[f] trahunt controuerſias que nondum fuerant tempore impetrationis exorte: ſeu quemquam ſuper[g] vno negocio vel etiam malicioſe ſuper pluribus perſonalibus[h] actionibus: que ſub vno iudice poſſent tractari commodius: per varias litteras[i] coram diuerſis iudicibus trahunt: vt laboribus fatigatus ⁊ ſumptibus vel compellatur componere vel cedere iuri ſuo: aut reus actorem eodem tempore ad diuerſa[k] loca vel indeterminate[l] ad villam que commune cum plurib⁹ eiuſdem prouincie villis habet vocabulum citari procurat: vt dum non comparuerit excommunicetur quaſi contumax: ⁊ ſic eum a ſua intentione repellat: earundem litterarum commodo careant: ⁊ aduerſarijs in immoderatis expenſis ac damnis[m] que propter hoc eos pertuliſſe conſtiterit condemnentur.

d ¶ Nois. tali malicie obuiādum eſt: ⁊ pōt de facili obuiari ut ꝓpriū nomē cuz cognoīe i lr̄is apponat: ⁊ huiuſmodi generalis nois remoueat ita ꝙ ō perſona ꝓtenta in lr̄is ꝓſtet. ar. ff. ſi cer. pe. certū. ⁊ tā iſti q lr̄as tradūt q̄ q mō tali recipiunt ab eodē reatu criminis inuoluunt. ſi. j. de reſti. ſpo. ſepe ꝓtingit. ⁊. j. de aliena. in. mu. cā fac. c. j. ⁊ ij. ⁊. j. de iudi. quia. v.

e ¶ Nōnis. ⁊ iſti qdē recte puniunt: q calūnioſe trahunt alios ad iudiciuz ꝙ debent expelli ⁊ in expenſis ꝯdemnari. j. ō pe. calumniā. ⁊. ff. de iudi. eū quez temere. j. ō do. ⁊ ꝓtu. c. actoz ī decre. noua Inno. iiij. li. vj.

f ¶ Ad futuras. controuerſias ſz vī ꝙ hoc quidem fieri poſſit: qr rei que nonduz eſt poteſt cōſtitui ſeruitus. ff. ō ſer. vr. pre. ſi ſeruitus. §. futuro edificio. ⁊ ff. ſi ſer. vē. l. vlti. ff. de ſer. rupre. labeo. ſed ꝯ: res que nōdū eſt accuſari nō pōt. j. ō deſpō. ipu. ad diſſoluēdū. ⁊ id de quo agendū ē ꝓmo in rerū natura dz eſſe. ff. de in. codicil. qdaz referunt. §. i. ⁊ collegio qō nōdū ē nō dat ꝓuilegiū. j. ō ecc. edi. ad audientiam. ij. ⁊ predio qō nondū eſt ⁊ c. ff. cōia predi. l. i. nec pōt dici verū qō nūq̄ fuit de pe. di. ij. in fi. ¶Preterea de creto ipſo iure nullū ē qō ē dat ū de ea re q̄ adhuc in ꝓtroverſia non ē. ff. qō cuiuſq; vniverſo. iiē eox. §. ſi decuriones. g̃ recte dicit: ꝙ reſcripta ad futura negocia nō trahūtur: qō verū ē ꝓ iura predicta ⁊ in ꝓpriū ſignata. ⁊ ar. bonum. ff. de au. ⁊ ar. leg. l. ſi ita.

g ¶ Super uno negocio. ō planum eſt: quia debet cōmodo carere utriuſq; reſcripti. ſ. e. ex tenore. ⁊ in expēſis puniri vt hic in fi. dicit. imo vī ꝙ debeat cām pdere ſicut ille qui petit ſeruum in diuerſis iudicijs perdit cauſam. C. de aſſer. toll. l. i. §. vlti. quia ubi cepit iudiciuz: ibi dz finiri. j. de foro compe. c. propoſuiſti. ⁊. ff. de iudi. l. vbi.

h ¶ Perſonalibus. ⁊ ī hoc obuiandū ē eox malicijs qr malicijs boīum non eſt indulgēdū. ſ. e. ſedes. ff. de rei uen. in fundo. Et malicia ſatis appet: ſi illū quē ꝓ talib⁹ actionib⁹ ꝯmodius pōt trahere coram vno ſi trahit illū ad diuerſos iudices qr quaſi unū negociū eſt ⁊ peride habetur: ac ſi ſup eodē negocio traheret illum ad diuerſos iudices: imo uidet ꝙ oēs illas pſonales actiones poſſit ꝓponere ī eodem libello. C. de āna. excep. l. vltima. ſed etiaz ꝓceſſus per tales litteras habitus non ualet in decre. Inno. iiij. c. diſpendia. e. ti. lib. vj. ſecus ī realibus. ut no. ī. d. c. diſpendia.

i ¶ Eꝝ as. ſecus ſi coram ordinario. qr ſi ꝓ una perſonali actione ꝓueniat coram delegato ꝓ alia pſonali poterit cōueniri coram ordinario. vt vī. Aliꝯ ꝯnum dicūt. ſz ſi coram plurib⁹ ordinarijs qs trahatur: idē credo ꝙ in delegatis. ⁊ idē vī ſi coram delegato ⁊ ordinario trahatur: qr eadem cā videtur.

k ¶ Ad diuerſa loca. per hoc quod dī ad diuerſa loca: vī ꝙ poſſit reus trahere actorē ad vnum locum certum ⁊ determinatū: quod uidetur hic innui: ⁊ ꝙ poſſit habes. ſ. e. paſtoralis. ij. rñſo. ⁊. j. de of. dele. prudentiā. §. vl. Sed ꝯ. C. de ſen. ⁊ iter. om. iu. autē. ⁊ cōſequēter. ubi dī ꝙ reus actorem ad iudicem aliū trahere nō debet ſed coram eodez niſi tunc demū lite finita. rñ. ꝙ reus bene pōt trahere actorem ad iudicem aliū pēdente priori iudicio: vt dicūt iura predicta: ⁊ hoc idē innuit dū dicit ad loca diuerſa quaſi ad vnū non ꝓhiberet ſed actor habet exceptionem ne recōueniatur a reo coram alio iudice: niſi lite finita: ⁊ niſi admittatur talis exceptio tenebit appellatio ſi interponatur per auē. pdicta: ⁊ ita per exceptionē ſuſpenduntur lr̄e rei vſq; ad litem finitā. ⁊ ſi nō excipiat bene pōt ꝓcedere ꝯ illum actorē. Dic ſuper hoc ut dicit illa decre. Inno. iiij. j. e. ti. diſpēdia. li. vj. ⁊. j. de mu. pe. c. ij.

l ¶ Vel indeterminate. quod eſſe nō dz qr certus locꝰ prouidendus eſt alias intelligeretur de illo loco: ubi iudicare conſueuit. ff. de iudi. ſi locus. ff. de arbi. ſi cum dies. §. ſi arbiter: ar. ⁊. C. qūo ⁊ qñ iu. ſen. pri. dz. ſi vt ꝓponis generalitas parit obſcuritatem. ff. de iure fiſci. ita fidei. qr deliberare nō pōt. j. de ap. ſignificantib⁹. ⁊ nimia generalitas reprobatur. j. de do. ⁊ contu. ex litteris. ⁊ pide eſt ac ſi nullu locum ſtatuiſſet. ar. ff. de inter. ac. de etate. §. nihil: ⁊ uagari non lz cuz alterius damno. ff. de inuri. pretor edixit. ⁊ in tali caſu teneret appellatio ſicut ibi. ⁊. j. de appel. ſignificantibus. ⁊. j. de li. obl. c. vl. ⁊ niſi in aliquo loco nominis eiuſdem haberet habitationem ⁊ non in alijs: tunc dz intelligi de illo loco ubi quandoq; habitat.

m ¶ Damnis. ⁊ merito debet iſtorum malicia puniri in expenſis ⁊ dānis alteri parti. ſi. ſ. eo. c. ceterū. ⁊. j. de do. ⁊ contu. ex lr̄is. j. de appel. vt debitus. ſed quis puniet eos cum iſti nō habeant iuriſditionem ⁊ non poſſint illos punire: ordinarius nō pōt illos punire qr in hoc nullam hz iuriſditionem. quidam vi-

cunt q ordinarius istos punire debet: mihi videt q isti isdez iudices penã istã debent imponere sup expẽsis ꝛ damnis: ꝛ in hoc saltem habent iurisditionem vt de precũ veritate cognoscant: ꝛ penam imponant: vt hic videtur: ꝛ eodem modo itelligit. s. e. cetez. vbi ꝛ ar. q scõi iudices õbẽt hãc penã iponere. Ad hoc est op. ar. s. e. sup lr̃as in fi. ꝛ. j. de appel. vt debit⁹. ꝛ si hoc nõ fecerit iudices dummodo petitũ fuerit ab eis de sua substãtia illud detrimentũ restituere cõpellunt. C. de iudi. sancimus. ꝛ poterunt isti iudices conueniri coraz ordinario uel delegato ꝓditione ex illa. l. sancim⁹. Sed q isti iudices quibus huiusmodi lr̃e dirigunt non possunt: videt p decre. ꝓdictã ex lr̃is. j. de do. ꝛ cõtu. ubi primi iudices cõdẽnant ꝛ nõ scõi. sed illud ideo fuit quia coraz primis iudicibus obijciebatur de secũdis lr̃is ab altera parte impetratis nõ facientib⁹ expressam de prioribus mẽtionem: vnde primi iudices cõsuluerũt papam qd iuris esset. ꝛ ipse respondet prout patet i lr̃a. s. q ipsi primi iudices cõdẽnant partẽ alteram in expẽsis pp volũ suũ alias secũdi deberẽt imponere penam illaz si coram ipsis fuisset exceptum ó primis: ꝛ remittere partes ad pmos: ut sic illi iudices penam istam imponant coraz qbus excipitur. uel q in lr̃is secũdis cõtinetur q pmi hoc faciãt alias secundi debẽt condẽnare: quia si diceretur q isti iudices qbus littere huiusmodi dirigũtur h facere nõ possent per hoc lites et litibus orirẽtur quia pro eis dem expensis oportet eos iterũ litigare vnde tutius est ꝛ melio⁹ q hoc faciant: ut per hoc malicijs istorum per penam huiusmodi obuietur.

Rica De ꝓsuetudie. Cõtinuatur q visum est. s. de iure scripto quod cõsistit in ꝓstitutionibus ꝛ i rescriptis merito subijcitur de iure nõ scripto quod cõsistit in consuedinibus. ab. si.

Rubrica De consuetudine.

Gregorius ex registro.

C Cõsuetudo inferens grauamẽ ecclesijs vel eis grauosa non tenet b. d. scõm cõmunẽ intellectum.

Consuetudines[a] que ecclesijs grauamen inducere dignoscuntur: nostra nos decet consideratione remittere.

Inno. iij. archiepiscopo ꝛ capitulo lugdu.

C Valet consuetudo per quam ecclesia acquirit dominium ꝛ possessionem rei sine solennitate legali. Joan. an.

Ex litteris ꝛ infra. Si vero aliquis possessiões aliquas claustris vel alijs religiosis[b] locis in bona valitudine vel vltima voluntate pro suorum vult remedio peccatorum conferre: hanc conferendi formaz esse proponis: q in huiusmodi donationibus modicum terre consueuit in manu accipere: vel in extremitate pallij quod manu plati ecclesie sustinetur: aut super altare ponendum sub testimonio videntium ꝛ audientiuz sub dicta forma: que scotatio vulgariter appellatur: ꝛ infra. V Discretioni. v. mandamus quatenus donationes corum que sub obtentu consuetudinis[c] claustris ecclesijs vel quibuslibet locis religiosis pie cõferũtur vel etiam sunt collata: faciatis irreuocabiliter obseruari: cum huiusmodi signuz[d] quod scotatio dicitur non tam facte donatiõis q̃z tradite possessionis sit euidens argumentum.

Idem episcopo picta.

C Nõ valet consuetudo: vt sñia a nõ suo iudice lata teneat. Joã. an.

Ad nostram audientiam noueris peruenisse q in tua dioce. etiam in causis ecclesiasticis consuetudo minus rationabilis habeatur q cuz aliqua causa tractatur ibidez ꝛ allegationibus ꝛ querelis vtriusq partis auditis a presentibus litteratis ꝛ illitteratis sapientibus ꝛ iscipientibus[e] quid iuris sit queritur[f] ꝛ quod illi dictauerint vel aliquis eorum presentium consilio requisito pro sententia teneatur. V Nos igitur attendentes q consuetudo que canonicis[g] obuiat institutis nullius debet esse momenti. cum sententia a non suo iudice[b] lata nullam obtineat firmitatem. vt in causis ecclesiasticis subiectorum tuorum post quam tibi de meritis eorum constiterit sententiam proferre valeas sicut ordo postulat rationis: auctoritate tibi presentium premissa consuetudine non obstante cõcedimus facultatem.

Idem. l. vicario nostro apud cõstantinopo. constituto.

C Nõ valet cõsuetudo pmittens presbyteris vt crisment. Jo. an.

Quanto de benignitate: ꝛ infra. Peruenit ad audientiam nostram q quidam simplices sacerdotes apud constantino. ea sacramenta presumunt fidelibus exhibere: que ab apostolorum tempore fuerunt solis pontificibus reseruata[i]: vt est sacramentum cõfirmationis. at si clerici.

---

a C Consuetudines hoc capitulũ intelligitur de onerosa cõsuetudine: ꝛ q multum ledit. ꝛ est radicitus extirpanda. viij. dist. mala. ꝛ. xij. q. ij. bone rei. ꝛ. xij. distin. omnia. nam consuetudo debet esse rationalis ꝛ nõ contra vtilitatẽ ecclesie. j. de his que fi. a ma. par. ca. cũ in cũctis. ꝛ. j. õ re iudi. cũ cãm. ꝛ. j. e. ad audiẽtiam: ꝛ. j. e. cum venerabilis. qñ autẽ consuetudo preualeat iuri ꝛ qñ nõ videtur. j. e. c. vl.

Ex litteris Ex cõsuetudine põt introduci actus siue solẽnitas p quẽ sine apprehensione reali trãsferr̃ possessio rei absentis. b. d. ꝛ aliter q̃ in rubro ꝛ ẽ casus singularis ꝑm ab. si. Diuidit in duas partes. nã in ꝑma ponit consultatio in scõa ibi: discretioni responsio siue mandatum.

b C Religiosis. Jn his. n. que religiosis locis relinquuntur: non requirit solẽnitas testamentorum. j. de testa. cum esses. ꝛ. c. se. ꝑm canonicam equitatem ꝛ fauorem religionis.

c C Consuetudinis. predicte que laudabilis est vnde est seruãda. j. de simo. ad apostolicam. ex quo eque puniri debet transgressor laudabilis consuetudinis. sicut transgressor legis. xj. di. in his. huiusmodi donatio valeret etiam si consuetudo super h non esset.

d C Signum: sicuti anulus signũ est inuestiture. j. de his q̃ fi. a ma. par. ca. ex ore: ꝛ inuestitura est signũ tradite possessionis. j. de dona. per tuas. item annulus est signũ matrimonij. j. de presump. illud. ꝛ xxx. q. v. femine. sic etiaz restitutio instrumentorum est signũ renunciationis. j. de renũ. sane. ꝛ. j. de pac. cũ pridem. ꝛ C. que res pigno. ob. pos. l. ij. ꝛ melius. ff. de pac. l. labeo. secꝰ ẽ si restituat pignus. ff. e. ti. l. postquã. sic ẽt res nõ apprehẽditur ꝛ tamẽ possessio transfertur vt per claues. ff. de ꝓcura. emp. clauibus. Jtem per instrumentuz fit donatio. C. de dona. l. i. Usu etiã transfertur possessio. ff. de acquiren. posses. q meo. §. uenditorẽ. Jtem si rem meam penes te depositam tibi vendidisti: insti-

de re. di. §. interdũ. Jtem cum quis etiam rem suam vult possidere nomine alterius. ff. de rei vend. quedam. Nec etiam semper in acquirẽda possessione necessarius est actus corporalis. Unde sufficit affectus aliquo actu interueniente. ff. de acquiren. pos. l. i. §. pe. ꝛ hic licet lex dicat q possessio acquiritur corpore ꝛ animo non altero tantum. C. e. ti. licet. ita q rei apprehensio per se vel p alterum sit necessaria. ff. de acquiren. pos. quẽadmodum: ꝛ. l. qui vniuersas. Hoc tñ scias q lz ecclesia non apprehendat possessionem rei sibi collate õnium tñ nihilominus adipiscitur: qõ nõ est ĩ pũato. C. de rei vendi. seruum. C. de sac. sanc. ecc. vt inter diuinum. vnde versus. Usus siue res mutuate venditiõe. claues ꝛ chartis mea si cõduco scienter. quamuis non aliter detur possessio transit.

A D nostram. Non valet consuetudo vt in causis ecclesiasticis dictum populi prosnia teneatur. cõis diuisio. ꝛa ibi nos igitur.

e C Jnscipientibus. idest minus sapiẽtib⁹ nec istõ est inconueniens: quia quandoqz reuelatur minori quod maior nescit. C. de offi. rec. prouinc. l. potiores. ꝛ. xcv. dist. esto subiectus i fi. xxiij. q. iij. si habes. b.

f C Queritur. non prohibetur hic quin a pluribus requiratur q facilius inuenitur quod a pluribus ꝛ sapientibus queritur. xx. dist. de quibus. ꝛ. C. õ fideicom. l. vlt. ad fi. quoniam illiterati quandoqz habent causarum peritiam. C. de iudi. certi iuris ꝛ in auc. de iudi. §. quia vero col. vj. sed hoc solus reprobatur hic: q eorum responsum pro sententia teneatur cum alias sententia a nõ suo iudice lata sit nulla. C. si a non cõpe. iudi. l. vlti. ꝛ. j. õ iudi.

g C Canonicis. ꝛ sic non valet ꝓsuetudo ꝓ canonicã consti. j. de of. arch. cum satis. j. de re iudi. cũ cã. ꝛ que grauamẽ iducit. s. e. c. i. ar. ꝓ. j. de cã pos. cum ecclesia sutrina. ꝛ. ff. de admi. tu. sine herede. §. pe. ista cõtrarietas expedietur. j. e. c. pe. ꝛ. vl.

b C Judice. sic. ij. q. j. i primis. j. de iudi. at si clerici. j. de paro. nullus. ꝛ C. si a non compe. iud. l. ij. ꝛ. iij. ꝛ hoc verum est nisi in causa reconuentionis: vt. iij. q. viij. §. cuius in agẽdo. uel nisi ex certa scientia aliquis cõsentiat in iudicem non suum. ff. de iurisdi. om. iu. si per errorẽ. ꝛ. ff. de iudi. l. ij. uel nisi vocatus uenire contẽnat. j. de appel. si duob⁹. sed hoc nõ habet locum in clericis qui non possunt in alium iudicem consentire sine licentia sui prelati uel iudicis. s. de fo. compe. si diligenti. ꝛ. ca. singnificasti ubi de hoc dicetur.

Quanto Generali⁹ põt sic sũmari. Cõsuetudo nõ põt opari ut clericus nõ eps possit exercere ea que sunt reseruata ordini epali. ꝛ ẽ casus no. ꝛ sunt due partes. Jn ꝑma presumptuosa consuetudo. Jn secũda ipsius reprobatio ibi discretioni. ab.

i C Reseruata. de ꝓse. di. v. manus. ꝛ. c. de his. l viij. di. quãuis corepiscopi. Ar. j. xcv. di. peruenit. ibi presbyteri crisma abant in fronte sed illõ ad tempus grego. concessit propter scandalum de speciali indulgẽtia: ꝛ isti sacerdotes nihil conferebant ut dicit in fine quia hoc ex delegatiõe pape non faciebãt: ꝛ ideo pro non dato habetur quod ab alio donatur: qui de iure donare nõ põt. j. de iu. pa. qõ aũt consulis in fi. ꝛ. j. q. vij. dabertũ. ꝛ C. de legi. non dubium. argu. contra. j. de sacra. nõ ite. pastoralis. sed ibi collatum fuit sacramentum ab eo qui potuit. sed mandatur solũmodo suppleri quod fuerat pretermissum. sed nunqd papa posset hoc delegare

sacerdotibus vt q̄ sic per illud capitulū peruenit: alias grego. decepisset eos. Dicunt quidam q̄ papa p̄t hoc delegare ēt laico: q̄ ipe hz plenitudinem potestatis. j. de concess. prebē. proposuit. Dico q̄ papa potest hoc delegare simplici sacerdoti ꝛ nō laico sicut credo: ꝛ sic ex tali ōlegatione ꝛ in adminiculo habiti sacramēti potest cōferre quicquid habet immo quilibet clericus hoc facere potest: qui vō non habet non posset cōferre argu. predictorum capitulorum q̄ autez. ꝛ. c. dat bertum. sed si papa prohiberet sacerdotem crismare post prohibitionem suaz nihil conferret si postea crismaret. Episcopi vero licet ipsi possint crismare: nō possunt alijs īferioribꝰ demandare qui hoc ex officio facere possunt sed alij episcopi vel archiepiscopi pñt hoc facere ī dioce. alterius episcopi de ipsius licētia. epi enī ea que sunt iurisditionis: vtputa iudicare excō municare ꝛ similia committere possunt alijs etiā non habentibꝰ iurisditionem: ea vero que sunt ordinis episcopalis auctoritatis non possunt demādare aut etiam delegare alijs qui sunt inferioris gradus. j. de cō. ec. vel al. aqua. argumen. huius decret. videt q̄ papa nō possit hoc delegare simplici sacerdoti hz papa nō subijcitur legibꝰ. ff. de legi. princeps. ir. q. iij. cuncta. vnde potest committere simplici sacerdoti. ut in. d. c. peruenit.

a ¶ Ad excusandas. xvj. q. j. c. predicator.

b ¶ Consuetudinē. ꝛ male. vnde dixit. H. zamorien. Compositio late tenti queso ciba te. Qui putes excusum crimen per temporis vsum. ꝛ b verum est vbi consuetudo non est prescriptibilis. j. de simon. non satis. ꝛ. j. de eo qui du. in maquam pol. per adul. cum haberet. xxxij. q. vij. flagitia. ꝛ non debet esse melior conditio furis propter furti continuationem. ff. de fur. inficiando. §. infamis.

tionis: quod crismādo renatos soli debēt episcopi per manus impositionem conferre: ad excusandas[a] excusationes in peccatis solam consuetudinem[b] pretendentes: ꝛ infra. ☞ Di. t. mandamus quatenus oibus presbyteris districte prohibeas ne talia decetero sua temeritate presumant: que licet non sint a fidelibus contemnenda tutius tamen ē ea sine periculo ex necessitate[c] que legem non habet omittere[d]: cꝫ vt ab bis quibus ea conferre non licet ex temeritate que lege damnatur: nō sine graui periculo inaniter conterantur: cum vmbra quedam ostendatur in opere: veritas autem subeat in effectu.

I Dem decano ꝛ capitulo cenomanen̄.

¶ Non valet consuetudo per quā interdicti sententia violatur.

Cum inter vos ex vna parte ꝛ canonicos sancti petri de curia ex altera super eo q̄ dicti canonici generale interdictum[e] ab episcopo vestro vel a vobis in ciuitate cenoma. positum non seruabant questio vertebatur: ꝛ infra. ☞ Procurator vero ipsorum proposuit q̄ ipsa ecclesia sancti petri a p̄ma fundatione libera extitit ꝛ exempta: ꝛ de consuetudine[f] generali etiam interdicto licitum erat eis pulsatis cāpanis alta voce iterdictis ꝛ excommunicatis exclusis diuina officia celebrare. ☞ Nos igitur cognito q̄ ex tali consuetudine: si qua foret disrumperetur neruus ecclesiastice discipline: ipsam de consensu fratrum nostrorum duximus irritandam.

I Dem episcopo belicen̄.

¶ In attribuendis officijs noue dignitati seruatur consuetudo vicinarum ciuitatuz: que si diuersa fuerit seruabitur magis rationabilis ꝛ alij non preiudicans.

Cum olim london̄. episcopus nostris auribus intimasset q̄ in sua ecclesia proposuerat statuer̄[g] precentorem: nos eius precibus inclinati ei licentiam concessimus[h] p̄ centorem huiusmodi ordinandi: dummodo in conferendis sibi redditibus nulli inferretur preiudiciū[i] statuentes vt precentor taliter instit tutus in sessionibus[k] processiōibus ꝛ alijs illam haberet in london̄. ecclesia dignitatem quam habent alij precentores in alijs ecclesijs anglicanis: ꝛ infra. ☞ Quo circa mādamus quatenus si secundum diuersas consuetudines locorum diuersas habere noueris precentores in anglicanis[l] ecclesijs dignitates: iaz dictum precentorem illam[m] habere facias in london̄. ecclesia dignitatem eaq̄z manere contentum quā rationabilibus ꝛ approbatis cōsuetudinibus ecclesie saluis sine preiudicio[n] alieno poterit obtinere.

I Dem conuentui corbien̄. monasterij.

¶ Non p̄t induci ex cōsuetudine vt quis possit dimittere dignitatez sine superioris licentia: vel vt possit electus administrare non habita confirmatione a superiore.

Cum venerabilis frater. N. episcopus hostien̄. ꝛ l. sancte crucis presbyter cardina. in partibus alemanie legationis officio fungerentur: inuenerunt abbatem de monasterio hermion. quod ad rom. eccle. noscitur pertinere nullo mediante ad monasteriuz corbien̄. quod est etiam ro. ec. speciale: teneti alij non compelluntur dare de suo: nisi iusta causa interueniret ꝓstituendi illam dignitatem.

tpali. j. de re. permu. exhibita. ar. j. j. de priui. cum olim. ij. ꝛ. j. ō capel. mōa. dilectus. j. de censi. sopite: ꝛ. j. de prescrip. de quarta. ꝛ. c. auditis. non sunt cōtraria ibi non prescribit contra obedientiā: nisi tāto tempore fuissent sub dñio pape vel alteri ecclesie: ꝛ tunc nō dicuntur prescribere sed potius prescribi. ꝛ p̄terea illa de q̄rta: ꝛ illa auditis. nihil dicunt de audientia sed in alijs articulis ꝛ casib⁹ loquūtur. Et sic patet q̄ vbicunqz fit aliquid contra ecclesiasticam disciplinaz siue neruum ecclesie non habet locum prescriptio.

Cum olim. Diuiditur ī duas partes. in prima ponitur consultatio. in secūda ibi quo circa responsio.

g ¶ Statuere. ꝛ sic onerosam dignitatem potest episcop⁹ remouere de ecclesia sua cū suis canonicis tumtamen cōfirmatio pape accedat. j. de consti. cum accessissent.

b ¶ Cōcessimus. per hoc videtur q̄ noua dignitas ī ecclesia cōstitui non potest sine licentia pape. xxij. dist̄. c. j. ꝛ. C. de off. prefec. preto. aphri. l. quas gratias. §. optamus ergo vt oēs iudices ſm voluntatem ꝛ timorem dei ꝛ nostram electionem ꝛ ordinationem ꝛc. ꝛ hoc ideo quia si vna dignitas constituitur oportet q̄ alia minuatur argu. xcix. distin. nullus. ꝛ. c. seq. sed hoc non est uerum argu. j. de eccle. edi. ad audiētiam. ij. ꝛ xij. q. ij. bone rei. ꝛ. ff. de ope. pub. opus. item datur priuilegium dignitati sed non est cōtra illud. j. de ec. edi. ad audientiā ij. ꝛ. s. de restrip. ca. vlti. sicut nec seruitus datur predio quod nondum est. ff. communia prędi. l. j. arg. cōtra. ff. de ser. ru. pre. labeo. ꝛ. ff. de ser. vrb. pre. si seruitus. §. futuro. sed non p̄cedunt ista quia non datur priuilegium dignitati: que nōdū est: sed dat papa auctoritatē cōstituendi dignitatē ecclesie london̄. Inno. iiij. dixit in apparatu suo q̄ episcopus cum ca. suo potest nouam dignitatem constituere. Prium credo.

i ¶ Preiudiciū. itelligas enorme: quia pro modico nō dimitteret. arg. xij. q. ij. bōe rei. ꝛ. j. de dona. c. apostolice. sed melius: vt sonat littera: quia ille cō cordantie intelliguntur ō rebꝰ episcopalibus. ꝛ hic ipse episcopus modicum damnum potest pati: vt aliquid cōferat dignitati ꝓstituendi

k ¶ In sessionibus. hoc ideo dicit. q̄ ſm dignitatem suam honorandus est aliquis in sede. j. de ma. ꝛ obe. statuimus. vij. di. ca. ulti. ꝛ in subscriptiōibus. ff. de al. scri. l. j. ꝛ vlt. ꝛ in sententijs ferē. ff. de decu. spurij. ꝛ in alijs suffragijs. ar. xxv. dis. perlectis.

l ¶ Anglicanis. hoc cū eadē cōsuetudo ī alijs erat ecclesijs anglicanis illa seruaret. ar. j. de elec. cū ecclesia. si vero diuerse essent ꝓsuetudines: consuetudo metropolitane ecclie seruāda est. xij. di. de his. uel qō verius est q̄ melius seruari posset sine ꝓiudicio aliorum vt dicit in fi. ar. xij. di. nouit.

m ¶ Illam. hz vt q̄ minorē ex quo ita īdistincte dicit ar. ff. de le. iij. nūmis. j. de cē. ex pte. ſmo vt de mediocri. ff. de edil. edic. sciēdū. §. illud. ꝛ. l. precedēti in fi.

n ¶ Sine ꝓiudicio. ar. q̄ hz ꝓuilegij vba generaliter loquunt: nō tñ sunt īterpretanda in ꝓiudiciū aliox. j. de trāsla. hz in fi. ꝛ. j. de of. or. licet. ꝛ. j. de auc. ꝛ vsu pal. ex tuax. itē ar. q̄ in dubio recurrit ad ꝓsuetudinē vicinax eccliax. j. ō cog. spi. sup eo. ꝛ. j. de cē. sup eo. vbi de hoc dr̄ exposse. ff. de fū. īstr. l. cū delationis. §. asinam molēdinariam ī fi. ꝛ. ff. de re iud. sp in stipulatiōibꝰ. ꝛ. s. di. nouit. itez ar. q̄ in obscuris sp interptatio ita dz fieri vt nulli sit captiosa. ff. ō re. iur. quotiens. ꝛ. j. eo. cū dilectus: ar. iiij. di. erit autem ler.

Cum uenerabilis Diuidit. q̄ ꝑmo pōit temeraria trāslatio. ī scōa trāslati excusatio ibi ꝛ postmodū. ī tertia excusatōis ꝓbatio ibi: cū igit. ab.

c ¶ Et necessitate. in hoc fuit necessitas. q̄ cum ciuitas constantinopolitana capta esset a venetis ꝛ alijs latinis pauci epi ꝛ presbyteri latini erāt qui b facerent. ꝛ ideo isti sacerdotes hoc faciebant: ꝛ greci non crismabāt in fronte ꝛ in multis alijs discordabant a romana ecclesia a cuius obedientia se subtraxerant. j. de ma. ꝛ obedien. iter quattuor. ꝛ. j. de bap. ꝛ eiꝰ effectu. licet grecos.

d ¶ Omittere. sic. n. de corpore xpi fieri dz. xxiij. q. j. sepit: hz in baptismo qō ē ianua oīum sacramentox secus est. melius est. n. ab heretico illud recipe q̄ sine illo decedere dūtamē in forma ecclesie cōferat. xxiij. q. j. si quē forte ꝛ. s. de sum. tri. ꝛ fi. ca. c. j. in fi.

e ¶ Interdictum. quod dicatur generale interdictum habetur de uer. si. cum in partibus.

f ¶ De consuetudine. no. q̄ nec prescriptio nec consuetudo prodest ī hoc casu: vt hic dicit: ꝛ est si. j. de elec. cum cām: ꝛ. j. e. cum venerabilis. nec ꝛ obedientiam. ꝛ xviij. q. ij. abbatibus. ꝛ. j. de prescrip. cum non liceat. nec contra procuratorem que ratione visitationis debet. j. de pscrip. cum ex officij. sicut nec valet transactio in hoc casu ꝛ huiusmodi spiritualibus. j. de transc. preterea. nec permutatio rei spiritualis potest fieri cum

a migrasse. sicut abbas subiect⁹ epō nō ꝺz sine licētia epi renūciare. xvij. q. ij. abbas. nec ēt alij clerici: vt. j. de renū. admonet. sic abbas subiect⁹ tñ pape renūciare nō pōt sine ipsius licentia ēt si sit insufficiens. j. de renun. c. vlti. grego. sed vt ꝙ eēt vtraq; priuādus. vij. q. j. si qs epūs. r. j. de transla. quāto. Utrū tollerat⁹ fuerit uel repulsus ab utraq; hic non dicit: sed forte ꝓpter illaz ꝓsuetudinem fuit tollerat⁹. si. j. de elec. qō sicut. §. super eo.

ritate ꝓpria migrasse[a]: licentia illud deserendi: uel confirmatione a nobis uel ab ipsis qui uices nostras in illis partibus tunc gerebant nec habita nec petita: r infra.

¶ Postmoduz autem nuncij eius ad defensionem ipsius generalem illius terre consuetudinem[b] allegarunt. Cum igitur hec non tam consuetudo[c] q̄z corruptela merito sit cēsenda: que profecto sacris est canonibus inimica: ipsam mandamus decetero non seruari.

I Dem decano sales herbien. archi. r magistro. p. penetel. canonico pisano.

De consuetudine potest induci ꝙ una eccle. de gremio alterius teneatur sibi prelatum eligere. Et cō suetudo est optima legum interpres

Quam dilectus filius guilel.⁹ andreñ. ecclesie monachus: qui pro clerico eiusdem[e] ecclesie segerebat: r. g. procurator monasterij karofeñ. super iure eligendi abbatem in andrenen. monasterio: r eiusdez electione in nostra presentia adinuicem litigarent: idem gu. electionez suaz a fratribus andreñ. ecclesie cō corditer celebrataz auctoritate apostolica petijt confirmari: asserens taz de iure[f] communi q̄z priuilegio speciali eis ab Alexadro papa ꝓcess so r a nobis postmoduz confirmato liberam eligendi[g] auctoritatem ad eosdem fratres tantummodo pertinere: r infra. Dictus vero procurator proposuit ex aduerso: ꝙ cum olim ad petitionem patronorum ecclesie amorieñ. ab episcopo fuit constitutum[h]: ꝙ si prefatus locus diuino munere adeo pullularet vt prior aut abbas constitueretur ibidez: electio[i] ei⁹ penes fratres eiusdez loci r capitulum karofenen. penderet r obtentu huiusmodi statuti sic fuerit longe retroactis temporibus obseruatuz vt monasterio andreñ. uacante andreñ. fratres in karofenē. capitulo aliquem de gremio monasterij karofenen. sibi eligerent in abbatem. electio predicti gu. tam contra statuti tenorem q̄z etiam contra consuetudinez approbatam: que optima est legum interpres[k]: minus canonice attētata merito cassari debeat: r infra. ¶ Quia nobis constitit electionem ipsam a suspensis[l] r de suspenso etiam celebrata: eam iusticia cassanimas[m] exigente. Ceterum cum supra dictum statutum ita sane posset intelligi: ꝙ per illud nec[n] iuri communi nec priuilegio derogetur: vt videlicet ad sepedictos frēs electio spectet abbatis: r ad karofeñ. capitulum confirmatio mādamus quatenus si ex postulari pōt q nō seruauit interdictū. j. ti. pr. c. i. in fi. nec bñficia cōferre. j. de ꝓcess. preben. qz diuersitatē. sz nōne iudicare r prebēdas dare ē iurisditionis utiqz. j. de elec. nosti. r excōicare. j. de elec. trāmissam. nunquid suspensus pōt huiusmodi iurisditionem exercere: dicunt qdā ꝙ epūs suspē sus potest excōicare r prebendas dare: r respōdent illi decre. qz diuersitatem ꝙ ille epūs erat ab officio suspensus. r iurisditione. Sed dicunt ꝙ canonic⁹ suspēsus eligere nō pōt quia cuz sit suspēsus nihil officij retinet se cus est i prelato. sed ꝓtra istos. c. xxiij. q. j. audiuimus. Alij dicunt r melius ꝙ episcop⁹ suspensus non pōt excōicare nec interdicere nec dare prebēdas. j. de excess. prela. ca. vlt. arg. quānis hoc potuerit post ꝓfirmationez lz adhuc nō sit ꝓsecratus rō illa videtur: qz pl⁹ aufert ei suspensio quam cō tulerit cōsecratio vt dici consueuit plus tollit negatio quam ponit affirmatio. naz electus r confirmatus multa potest ex his que pertinent ad officium episcopale que perdit per suspensionem: qz consecratio non multum addit. j. de transla. inter corporalia. r est simile sicut maritus post matrimoniū cōsumatū nō potest intrare religionez sz ante potest. j. de conuers. coniuga. ex publico. sic episcopus confirmat⁹ nō potest aliqua que tamen potest consecratus sic vides in alio simili episcopus in archiepiscopuz electus non potest ante receptionem palij tanquaz archiepiscopus clericos ordinare quod tamē potest antequam fit electus in archiepiscopum: qz hoc non facit vt episcopus sed vt arbiepiscopus. j. de elec. ꝙ sicut. §. propterea. ¶ Preterea beneficium concedere r etiaz habere posse competit ratione ordinis r est eius accessorium. i. q. iij. si quis obiecerit. r cui interdicitur vnum r reliquum. lxxi. distinctione si quis sacerdotum. r. c. eos qui. ¶ Preterea de hac suspensione fuit obiectum r probatum ex eo ꝙ dicit quia nobis constitit rē. r licet obiectum a partibus non fuerit: iudex tamen qui debet electionem confirmare: ex officio suo debet inquirere de huiusmodi. j. de elect. nihil est. r hec que dicuntur hic de his suspensis intelliguntur de suspensis ab homine r etiam a canone. si vero aliquis esset suspensus a canone: puta participando excommunicatis ille talis bene potest eligere r alia facere: que sunt iurisditionis: sed eligi scienter non potest. hec probantur. j. de cle. excō. munica. ministrā. si celebrat. quia mitius agitur cum lege quam cuz ministro legis. ff. de arbitris celsus. satis posset dici ꝙ suspensus posset excommunicare: quia potest absoluere excommunicatum. §. de rescriptis. ab excommucato. j. de senten. excommunica. sacro. r. c. duobus. r qui potest absoluere potest ligare r econtra: cuz non sit priuatus a communione fidelium quare non posset priuare alium: r hoc dico de eo qui non est suspensus a iurisditione vt suspensus a canone sola participatione. Joannes r Lau. hoc concedunt ꝙ suspensus ab officio tantum potest excommunicare r prebendas dare: r intelligunt illam decre. quia diuersitatem. cum erat suspensus ab officio r iurisditione. Ego autem non credo ꝙ suspensus ab homine possit dare prebendas: ut hic dicitur. licet Lau. r Joan. concedant: ꝙ possit excommunicare r prebendas dare. Argu. cō tra posset induci predicte decre. si celebrat. que tamen intelligitur de excommunicatione minori: melior enim est opinio secunda quia sicut excō municatus alium excommunicare non potest. xxiij. q. i. audiuimus. ita eadem ratione: nec suspensus ab homine alium potest suspendere. j. de excess. prela. c. vlt. arg. b.

a ¶ Migrasse. sicut abbas subiect⁹ epō nō ꝺz sine licētia epi renūciare. r vlij. q. ij. abbas. nec ēt alij clerici: vt. j. de renū. admonet. sic abbas subiect⁹ tñ pape renūciare nō pōt sine ipsius licentia ēt si sit insufficiens. j. de renun. c. vlti. grego. sed vt ꝙ eēt vtraq; priuādus. vij. q. j. si qs epūs. r. j. de transla. quāto. Utrū tollerat⁹ fuerit uel repulsus ab utraq; hic non dicit: sed forte ꝓpter illaz ꝓsuetudinem fuit tollerat⁹. si. j. de elec. qō sicut. §. super eo.

b ¶ Consuetudinez. q̄ forte fuit ꝙ statim cū sint electi sine aliq̄ confirmatione administrant r renūciant r transeāt ad alias dignitates sine licentia pape: qō esse non ꝺz. j. de elec. qualiter. r. j. de renunc. c. vlt. er generali tñ dispensatione ꝓlati q subsunt tantū dño pape nullo medio statim postquaz sunt in cōcordia electi administrant q sunt valde remoti. j. de elec. nihil est. rō quare hoc fiat reddit s. ne ecclesia iterim patiat tā i temporalibus q̄z spiritualibus lesionem.

c ¶ Consuetudo. alias tñ ꝓsuetudo attendit in electiōib⁹ ar. xij. di. nos ꝓsuetudinez. r. j. de cle. ꝓiuga. cum olim. r. j. ō cā pos. r proprie. cuz ecclesia. r. xxxiij. q. j. pudenda. r. ff. de decu. non tantum.

Cum dilectus.

Diuiditur in duas ptes principales. in prima narrat duplicē qōnem electionis cuz partium allegationibus. scōa ibi: qz nobis: unā diffinit r alterā diffiniendam cōmittit. ab. si.

d ¶ Dilectus gulielm⁹ cū ageret gu. iste sup iure eligēdi abbatem habebat mandatū a capitulo r va. ec. sed q̄tuz ad petēdam ꝓfirmationem electiōis sue agebat er persona sua iure suo sibi acquisito per electionē sic. j. de in ite. rest. c. ij. Inno. r sic uidetur ubi de hoc. b.

e ¶ Eiusdem. s. hōis mandatuz a monasterio: ut posset agere pro electione.

f ¶ De iure. viij. q. ij. abbatem. r. j. e. abbatem. r. c. quam sit. r. xvj. q. vl. c. vl. j. de cau. pos. r proprie. cum ecclesia.

g ¶ Eligēdi. lex dicit ꝙ monachi debent iurare eligere abbtē: quē sciūt fide rectum vita castum: r q monasterio valeat utiliter ꝓuidere in autē. de san. epis. §. iubemus igitur abbatem col. ir. qō hodie non seruat. sed fm formā illius cō stitutionis. j. de elec. qz propter. eligere debent.

h ¶ Constitutū. lz epūs possit subijcere vnam ecclesiaz alteri. vt. j. de excess. pla. sicut vnire. non tñ credo ꝙ possit statuere ꝙ una ecclesia eligat de alia clericis inuitis: qz hoc esset ꝺ ius cōe: ut. xvij. q. vl. c. vl. r. xviij. q. ij. abbatē. r. j. de iu repa. nobis. qz pacto priuatoz ius publicū nō tollitur. j. ō so. compe. si diligēti. j. de testa. regsiti. Nec aliqs ius publicum remittere pōt aliquibus cautiōibus: nec mutare formam antiquitus ꝓstitutam. ff. de admi. tu. qdam decedens r ideo papa postea iterpretat statutū tñ ius istud prescribi pōt: ut qs teneat eligere de certo loco. ut hic patet. r. j. de ūbo. sig. abbate r sic patet ꝙ min⁹ iust⁹ titulus dat cām ꝓscribēdi. r. j. de emp. r vēdi. puenit. ff. p emp. quod vulgo. ff. pro leg. l. p legato. r. l. vl. r uere vt iniustus qz epūs nō pōt tollere ius vni⁹ ecclesie r dare alteri. j. de re. ec. nō alie. c. j. sed ex tali titulo potuit bona fide monasteriū karofeñ. prescribere vt alij monachi eligerent de mōasterio karofeñ. r epūs solūmodo concessit monasterio karofeñ. qō suum erat. s. ꝓfirmationē electionis: r ita cessante prescriptione solā confirmationē habent. vt ꝓbatur p interpretationem pape: ut. j. patet. satis tñ credo ꝙ in ipsa fundatiōe possit epūs cum capitulo cōstituere de voluntate patroni: ꝙ illa ecclesia esset alteri subiecta. r ꝙ clerici instituendi semper eligerent sibi prelatum de maiori ecclesia: r quod dicit supra ꝙ epūs nō pōt facere ꝙ vna ecclesia eligat sibi prelatum de ecclesia alia. hoc itellige qñ ecclesie sunt tā institute r dotate: r ab inuicē distincte r separate: qz illud esset ꝺ ius cōe. j. de excess. prela. ad hec.

i ¶ Electio. hic sumit electio equoce p ꝓfirmatione r p electiōe: ut. j. ꝓz. r hoc verū est si ꝓsuetudo nō ꝓbetur: sed si probet proprie tenetur. b.

k ¶ Interpres. ff. de leg. r con. pn. si de iterpretatiōe. r. j. de sepul. certificari. r tacito consensu per ꝓsuetudinē lex abrogatur. ff. de legibus in quibus in fi.

l ¶ Al suspēsis. suspēsus. n. non pōt eligere nec eligi: ut hic. r. j. de ele. cum inter. R. seniorez. r. j. de eta. r qua. cum bone. r. j. de cle. excō. mi. postulasti. nec

m ¶ Cassauimus. idest cassam nunciauimus. j. vt lite non contesta. accedens.

n ¶ Nec iuri cōi. similez interpretationē habes. j. de fi. istru. iter dilectos

ver ceterū. vbi enim aliquid a iure cōi discrepare videtur reducendum ē ad ius cōe si potest fieri ne pereat: q̄ promptiꝰ est leges legibus concordare. C. de inof. do. l. vna. ꝛ aug. ꝓcordat euāgelistas. de pe. di. i. periculose. ꝛ ēt testes debent ad ꝓcordiam reduci: ne de periurio notentur. ī. de testibus. cum tu. sic enī facienda est interpretatio. vt nulli sit onerosa ꝛ ꝑm ius. s. ti. ꝓpor. cām que. ꝛ ī. de priui. er ore. ꝛ. s. e. cū olim. Itē ꝑm q̄ minꝰ est captiosa. ff. de re. iur. quotiens ī fi. tit. ꝛ hoc ita verū est q̄ ad ius cōe reducat si verba illa patiūtur. vt hic ver. electio ei? penes fratres eiusdē loci ꝛ capitulum karofen. ꝛc. nam a verbis priuilegij non est recedendū vbi certa sunt. ī. de priuilegijs porro. ꝛ. ī. de decimis ad audientia. vbi enim verba non sunt ambigua nō est locus interpretationi. ff. de leg. iij. ille aut ille sed vbi sunt dubia necessaria est interpretatio.

a ¶ Preiudicet. prescripta videlicet q̄n alia nō prodest. ī. de cā pos. cum ecclesia: que consuetudo iuri preiudicet ꝛ que nō: dicetur. ī. e. c. vl. ꝛ. viij. dis. c. frustra.

Cām cōsuetudinis. Ter. est notabilis ꝛ multum allegabilis. In quo ꝓo ponitur duplex rō determinādi. ꝛo ibi: auctoritate. ponit determinatio: que ꝓmo prouidet circa futura. ꝛo ibi: si q̄s: circa preterita.

b ¶ Consuetudinis. C. q̄ sit longa ꝙsuetudo. l. ij. ꝛ ī. e. c. vlti. ꝛ ibi expōit. ꝛ. xj. di. consuetudinis.

c ¶ Cōsensu. bñ dicit cōsensu: q̄ sine ipsius ꝙsensu obtento hoc facere nō p̄sūt. Sed videt q̄ non tenetur habere consensum dummodo consilium ꝛ tractatū cū eo habeāt. ar. ī. de arbi. cum olīz Sed hoc non est verum q̄ illud obtinet ex forma arbitrij: imo episcopus ꝛ canonici vnū corpus ꝛ vnū collegā sunt ita q̄ ipse caput ꝛ ipsi canonici mēbra. ī. de his q̄ fi. a prela. nouit ꝛ est expressum q̄ si aligbus mandet. vt cū consilio aliquorum aliquid faciant eoꝝ consiliū expectare tenent: nec sufficit q̄ tantum regratur. ī. de elec. cum in veteri lege.

d ¶ Uel nouas. nouitates enim sine cause inducende nō sunt: q̄ lex dicit q̄ in reb? nouis ꝙsuetudinis euidēs debet esse vtilitas. ff. de legi. ꝛ cōsti. pūci. in rebus. ar. s. de consti. cognoscentes. ꝛ reprehēduntur qui nouitates inducunt. xj. di. quis nesciat.

Æ Parte. Diuidit in duas partes. prima recitat duas consuetudines irrationabiles: quas scōo reprobat ibi: tenore.

e ¶ Indigena. i. inde genitus.

f ¶ Prodigalitatis vicio. quod se esse virtutē sepe mentitur. xli. di. sepe. Prodigus est qui dat danda vel non danda: auarus qui tenet tenenda ꝛ non tenenda. largus medium tenet inter vtrunq̄ vnde versus. Prodigus est animi vitio retinenda profundēs. Qui retinet cupide quod ꝛ es deposcit auarus. Largus qui sumptū facit ex ratione libenter. Sed videtur q̄ huic sit subueniendū: q̄ culpa sua ꝛ vitio incidit in egestate. ff. quod me. cā. l. si mulier. lxxxvj. di. non satis ꝛ dignū est: vt male meriti egestate laborent. ff. depos. bona fides. taliter enī nō fuerat subueniendū huic rōne promissa. ꝛ cū alterius lesiōe: sed elemosynā dare possum? ne pereat. lxxxvj. di. pasce fame morientem ꝛc.

g ¶ Incuria. i. negligentia. ꝛ ideo ei non est subueniendū: q̄ vigilantibus ꝛ non negligentib? iura subueniūt. ī. de reꝝ permu. cū vniuersorū. ꝛ. ī. de dona. inter dilectos. ff. ad velle. l. ij. ſ. verba. q̄ stultis nō consuevit subueniri: sed errantib?. ff. de iur. ꝛ fac. igno. l. pe. ſ. si quis ius. ꝛ. C. si imi. se. ma. dix. si is. ꝛ vtilius esurienti panis tollit q̄ si secur? de cibo iusticiam negligat. v. q. v. non omnis. ꝛ. xxiij. q. iiij. nimiuz sunt inquieti. ꝛ ideo talis consuetudo merito reprobat.

b ¶ Alienat. quod de iure fieri non debz. ff. de fundo. fundus. ꝛ. l. lex iul. nec etiam propter delictum mariti bona mulieris sunt distrabēda. C. ne vxo. pro ma. l. i. ij. ꝛ. iij. C. ad. l. iul. de vi pu. l. i. ꝛ. ī. de pi. er litteris: ī casu tamen quādoq̄ distrabunt bona mulieris pro viro. vt in casu primipillarij bona mulieris ꝓ marito obnoxia sunt fisco si oīa bona mariti exhausta sunt. C. in quibus ca. pi. ta. contra. l. satis. nec valet alienatio fundi dotalis etiā si mulier ꝙsentiat. C. ad velle. auc. siue a me. ꝛ ī auc. ut īmobilia ante nup. do. ſ. ꝓprie. collatōe. v. Sed si iurauerit nō ꝓtrauenire tenet vēditio. ī. de iurei. cuz ꝓtingat. si sine vi ꝛ dolo prestitū sit iuramentū sponte cōstāte etiā matrimonio in tali casu cum incipit vergere ad inopiaz mulier potest repetere dotez. C. de iure do. in rebus. ꝛ. l. vbi.

i ¶ Bonis. ꝛ etiā dotem suaz propter adulteriū perdere dz. C. de iure do. si dotem. ꝛ. C. ad. l. iul. de adul. libertatez. ꝛ ī. de do. inter vi. ꝛ vxo. plerūq̄z. vbi de hoc.

k ¶ Obseruandas. iuri cōtrarias. vt dictū est per primā cō suetudinē inuitabant viri ad dispensandū bona sua. per alterā mulieres ꝓniores erāt ad cōmittēdū adulteriū. ar. ff. de pac. dota. ꝙuenire talis cōpensatio nō est admittenda.

Tam tanto. Habz materiam amplaz ꝛ multū subtilem: ꝛ duo sunt dicta. secūda ibi: licet. ꝛ quelibet pars potest subdiuidi. Ib. si.

l ¶ Diutius. ī. de simo. cū in ecclesie. ꝛ. ī. de eo qui du. ī matri. quaz pollut. c. cū haberet.

m ¶ Juri naturali. quod īmobile pseuerat. v. di. ſ. ius naturale. xcv. q. i. sūt q̄dā. ꝛ ħ verū est quantū ad ꝑcepta uel ꝓhibitiōes q̄ moralia sunt ꝛ nō mutant. vt nō occides: nō furtū facies. honora patrē ꝛc. vi. di. ſ. is ita. ꝛ naturalia quidez iura immutabilia sunt: ciuilia vo īsti. de iu. na. ſ. sed naturalia. ī. de ꝙsan. ꝛ affi. nō dz. ꝛ iō nulla consuetudo preualet contra ius naturale etiā si oēs homines de mūdo ꝙfacerēt. xxxij. q. vij. flagitia. cuius ignorantia neminē excusat. i. q. iiij. notandū. ꝛ nihil interest in vicio decipere uel decipi. xxvj. q. i. si cupis. ꝛ de ignorātia dt: q̄ q̄ ignorat ignorabitur. xxxvii. di. ſ. ꝛ itaq̄z. ꝛ de ignorantia iuris naturalis ꝛ ciuilis tractat in sūma. i. q. iiij. ſ. notandum: ꝛ ibi recurrendū est.

n ¶ Uilis auctoritas: ſz querit de qua ꝙsuetudine hic intellerit grego. si dicis de bona ꝙsuetudine: illam nulla rō siue ius vincit īmo equiparat ei. xi. di. in bis. si de mala de illa nō pōt dici q̄ non sit vilis. Sup hoc dicunt quidam q̄ principiū isti?. ſ. debet intelligi de bona ꝙsuetudine: ꝛ finis de mala: ꝛ ita diuersimode intelligūt. sed hec nō fuit intentio legis. vnde. ſ. iste sumit. C. que sit lon. ꝙsue. l. ij. ꝛ ideo inepte dicūt. Alij ꝓ maiori pte exponūt lr̄am istam. nō tñ est adeo valitura: vt iuri positiuo debeat ꝓiudiciū generare: supplēt generaliter nō ꝓiudicat iuri. sed in eo loco preiudicat iuri: vbi ꝙsuetudo seruat ꝛ iste intellect? plan? ꝛ facilis est: sed de hoc nulla dubitatio est q̄ ꝙsuetudo vni⁹ loci iuri positiuo generaliter preiudicet oībus locis. ꝛ ideo sic debet intelligi ler illa quā habes. xi. di. ꝙsuetudinis: q̄uis ꝑticularis cōsuetudo nō est vtilis: nō tñ ꝓiudicat iuri positiuo nisi fuerit rōnabilis ꝛ legitime sit ꝓscripta: et hec expositio reprobat duas primas expositiones uel opiniones: quas fecit B grego. in fi. ꝛ sic intellige. xi. distin. consuetudinis.

o ¶ Rōnabilis. Et quā ꝙsuetudinē dices rōnabilē. illā dico rōnabilē quā non improbāt iura. ī. de cā pos. cum eccle. ꝛ. s. e. cum dilectus. ꝛ. ī. de ẏb. signi. abbate. ut si q̄ñq̄z admittant aliq̄ ad electionē ad quos nō ꝑtinet de iure cōi ꝛ de alio collegio: ista ꝙsuetudo nō improbat a iure: ut dicūt iura predicta: ꝛ illa ē rōnabilis q̄ tantum capitulū eligat canonicos sibi ꝛ alios īferiores ꝓlatos irregsito epō. ī. de elec. cū ecclesia vulterana: uel epūs solus hoc faciat. ī. ō his q̄ fi. a pre. si. ꝙsen. ca. ea noscit ꝛz de iure vnuz corꝑ sint. ī. de his q̄ fi. a prela. si. ꝙsen. ca. nouit. ꝛ de iure cōi deberet fieri ab omnib? cōiter ab epō ꝛ canonicis ut q̄ñq̄z fit. ī. ō ꝙcess. ꝑben. pastoralis. ꝛ illā dicerē rōnabilē q̄ abūtes nō uocent ad electionē: ut in multis locis ꝓtingit vt in tuscia ꝛ in multis ecclesijs ꝛ huiusmodi ꝙsuetudines legitime prescribunt ut patet per predicta exēpla: illā dt co generaliter rōnabilez que nō obuiat canonicis institutis. irrōnabilis ē que improbat a iure q̄lis est illa. ī. de īsti. ex q̄rimonijs. s. e. cū uenerabilis. ꝛ. s. e. ꝓ. ꝛ onerosa ꝙsuetudo. s. e. c. i. ꝛ. s. e. cū īter vos. ꝛ. ī. ō re iud. cū cā ꝛ gene

raliter vbi aliqd fit ꝫ neruū eccliastice disciplīe siue libertatē.ſ.de elec.cū ter ra:ꝛ.c.sacrosancta.ꝛ.c.messana. De hac materia bēs plene.viij.dis.frustra.

a Legitime sit prescripta.spacio.xl.annoꝝ.ſ.de cā pos.cū eccliа:ꝛ.ſ.de pre scrip.auditis.de hoc potestis bēre multa iura.ea enīz solū locū habēt in rebus eccliasticis.xvi.q.iij.§.quas actiões.Ad hoc ergo vt ꝙsuetudo iuri cōi preiu dicet:regrit̄ pīmo qꝺ rōnabilis sit ꝛ qꝺ sit pscripta vt b.ꝛ.c.cū eccleſia.Itē qꝺ ex certa scīa ꝛ nō per errorē sit inducta.ff.de le gi.qꝺ nō rōne ꝛ sciēte illo q pōt ius cōdere.ff.de legi.de qbus in fi.ꝛ qꝺ sit tale ius qō possit p scribi.nam quedā sunt que nō possunt prescribi saltem a laicis.ſ.de prescrip.cāz q̄.ꝛ.c.cuz ex officij.ꝛ.c.cū nō liceat.ꝛ qꝺ non sit cōtra ius naturale.xxv ij.q.vij.flagitia.vel saltem qꝺ sit obtenta in ꝺictorio iudi cio.ff.ō leg.ꝙsuetudine.ꝛ.ſ.ō ver.sig.abbate. Itez requirit̄ qꝺ sis vsus illa ꝙsuetudine siue vicib⁹ illis qb⁹ vsus es eo aīo vt itēdas siue credas te ius ha bere ꝛ vt i posterū id facias.ff. de iti.actuqz pua.l.i.iulianus recte ait.ꝛ.l.vl.alias nō ꝓdest vt ibi dicit:ꝛ sic sole vices nō iducūt ꝙsuetudinē:qꝝ ñ exēplis sed legibus iudicādū est.C.de sen.ꝛ interlo.om.iu. nemo.sed ꝑm ꝙsuetudinē talē bene iudi catur vt dictū ē.ff.ō le.naz im perator. Item regrit̄ qꝺ maior ps populi vsa sit ea ꝙsuetudīe ad hoc vt ꝑz illā iudicet:qꝝ sic mior pars populi nō posset in ducer legē:ita nec ꝙsuetudinē Itē ꝛ illa ꝙsuetudo preiudicat iuri cui⁹ nō extat memoria ho minū.iij.q.vi.hoc qꝺppe.ꝛ.ſ. de ver.sig.sup qbusdaz.§.i.ꝛ .ff.ō aqua quoti.ꝛ esti.hoc iuꝛ ō ducꝛ⁹ aq̄.ꝛ.ff.de aq̄ plu.ar. in sum.§.idez labeo.ꝛ.ff.ō ꝓba.si arbiter.ꝛ sic videt̄ qꝺ difficile sit ꝓbare ꝙsuetudinē ꝛ pscriptionē. Sz quā dīam facis inter ꝙsuetudinē ꝛ pscriptionē:illa pōt assignari: vt qdam dicūt qꝺ vbi cōsuetudo pretendit̄ admitti posset ꝓbatio in ꝫium vt ꝓbetur indebitū fuisse qō ꝙsueuit percipi.ar.ꝫ.C.de agri.ꝛ cen.li.litibus.li.ri.sed vbi prescri ptio est nō admittit̄ ꝓbatio in ꝫiuz ad ꝓbandū indebitū fuisse.ar.a ꝫno.ſ.de pscrip.si diligenti vbi dicit̄ qꝺ bona fides ꝛ iustus titulus requirunt̄ ꝛ ibi dicit̄ qñ exigitur titulus ꝛ qñ nō.C.de pig.ac.nec creditores.Itē qui petit aliqd si bi deberi vel fieri ex ꝙsuetudine debet allegare cām petendi ꝛ tunc sufficit ꝓ bare solū tp̄s licet nō ꝓbet cām: ꝛ tūc nō admittit̄ ꝓbatio in ꝫium ꝛ ꝑm hoc nō videtur dīa inter ꝙsuetudinē ꝛ pscriptionez:qꝝ in pscriptione qñqz probat titulus.ita dicunt quidā:quare solū tēpus nō est cā inducēde obligationis sic nec tollende.ff.de actio.ꝛ obli.obligationū.§.placet.ꝛ hec opinio magis pla cet ꝑm Jo.b. Alij dicūt qꝺ sola ꝙsuetudo sufficit etiam sine cā.arg.ſ.de causa pos.cū eccleſia vbi de hoc.vbi vero aliqs est in possessione pcipiendi aliqd ꝛ ei questio mouet tuendus est in possessione quousqz ꝓbetur ꝫium.ſ.indebituz qꝝ possistet rōne ꝙsuetudinis.xvi.q.iiij.volum⁹.nisi vi precario seu clam pos sidebat:tūc qui dedit sua auctē pōt reuocare:vt.x.q.iij.qꝝ cognoum⁹.ſ.dein sti.cū venissent.Itē in alia pōt esse dīa inter cōsuetudinē ꝛ pscriptionez.qꝝ cō suetudo qñqz dz esse obtēta ꝺictorio iudicio populi.pscriptio vero nō.Itez qꝝ in cōsuetudine requirit̄ qꝺ maior pars populi vtatur illa vt dictū est:in pscri ptionib⁹ nō requirit̄.Si ereo intellige ꝙsuetudinis nō est vilis auctoritas tñ nō vincit ius positiuū illa particularis ꝙsuetudo:in eo loco vbi est cōsuetudo nisi fuerit rōnabilis ꝛ legitime sit prescripta:tūc bene vincit ius:ꝛ ei pīudicat cōcurrentibus predictis in ea pscriptione:sed ꝑm hāc decre.satis sufficere vi detur si ꝙsuetudo solūmodo sit rationabilis ꝛ prescripta.b.

Rica De postulatione prelatorum. Also de iure scripto ꝛ nō scripto qꝝ parū ē iura cōdere nisi sint ministri qui eadē iura tueant:vt.l.ij.§.ꝛ post originē de origi.iur.ꝛ in.c.vbi p̄riculū.§.preterea de elec.li.vi.ideo de ipsis ministris ꝛ eorum assumptione merito erit videndū.Et qñ assumitur ab altero ex tri bus modis.ſ.per postulationē electionē ꝛ translationē:ideo de oībus istis tri bus infra subijcit:ꝛ qꝝ postulatio innitit̄ gratie premittit titulus de postu.pre latoꝝ.Quid aūt sit postulatio vide per glo.eo.ti.li.vi.Ab.ū.

Dhec. Impostulabilis est qui violat interdictum.b.d.quo ad titulum.habet enī multa alia dicta que non faciunt ad materiā Diuiditur in ser partes.Naz in ꝑma ponitur iniusta postulatio. In scōa ibi:postulationē:postulantiū petitio. In tertia ibi: vex petitiōis ipugnatio. In q̄rta ibi:quod nec:excusationū reiectio

In qnta ibi:nos igitur:postulatiōis cassatio. In sexta ibi:lz.gratiosa eis gendi vel postulandi pmissio.Ab.si.

b Appellatū:que appellatio non tenet nisi cā iusta fuerit allegata.ſ.ō elec.cū nobis in prin.ꝛ.ſ.de ap.vt debitus.

c Non negauit.per hoc videtur qꝺ ꝓfessio procuratoris dño pīudicet.ſ. de capel.mona.dilectus ꝛ de re iudi.suborta sicut ꝛ confessio aduocati.ſ.ō censi.cum olim.ꝛ.ſ. de appel.cum cām.Contra .ff.de interro.ac. si sine: alias est lex ille.§. si de fensor.ꝛ.ff.de cōfes.cer tum.§.pe.Quādo cōfes sio procuratoris siue scīm preiudicet ipsi domino: dicetur.ſ.de causa pos. cum olim.ꝛ.ſ.vt lit.non cōte.c.i.vbi ponitur hec materia.

d Allegās:hec allega tio bona videbat:qꝝ qui libet presumit̄ ignorans nisi probetur sciens.ff.de ꝓba.verius.ꝛ decretuz non ligat ignorantes.ff. de decre.ab or.fa.l.vlti. ꝛ.lxxxij.vi.ꝓposuisti cir ca fi.ꝛ arg.s̄.de cōsti.co gnoscētes. imo nō suffit denūciare ꝓcuratori.ff. de pe.here. itez veniunt .§.petitā.sz nō est ita qꝝ cum publice sīa illa fue rit ꝓmulgata:eaz igno rare non potest neqz de bet ꝛ presumitur eā scire .xxj.q.ij.q ꝛ humanis.ꝛ .xvi.di.qꝺ dicitis.argu. .ff.de instī.ac.sz ꝛ si pu pillus.§.pscribere:ꝛ ar. .ſ.de presump.quanto. Ubi enīz allegatur igno rātia circa ea que pleriqz sciunt ꝛ que publice fiūt non creditur ei nisi hoc probetur.ſ.de elec.innotuit.ver.nec ꝓbare cogi mur ꝛc.ſ.qui ma.ac.pos.cum in tua.ꝛ.ſ.de sen.excō.si vero.xxxiij.q.ij. in lectum.sed vbi circa ignota allegat̄ ignorātia nō cogit̄ probare igno rantiam.ff.de admi.tu.hoc autem.

e Publice ꝓmulgauit.sufficit edicta ꝓponi in publico:ꝛ sic ad citatuz nō perueniant.ar.de do.ꝛ contu.causaz que.ar.ff.de dam.infec.l.iiij.§. totiens.ꝛ.C.de an.ercep.vt perfectius.ꝛ.C.de iudi. ꝓperandum.§.ꝛ si quidem.nec obstat.ff.que sen.si.ap.rescin.l.i.§.item cuz ex eo:qꝝ ibi edi ctum non fuit solēniter ꝓpositum:ꝛ ideo nō excusatur nisi ꝓbaretur cō trarium.vt ibi dixi in glo.precedenti hec allegatio:imo videt̄ sufficere qꝺ per solam famam ad ipsam peruenerit.ſ.de sen.excō.cuz desideres.§. secunde questioni.Et si dubitaretur qꝝ solūmodo per famaz intellerit ta li dubio debuit potius seruare sīam iterdicti qꝺ ecclesiastica sacra post ea ptractare.ſ.de cle.ex.mi.illud.

f Solēniter edit̄.vt expresse legit̄ in auc̄.vt facte noue cōsti.circa prin. col.v.vbi dicitur qꝺ post duos menses nullus habet excusationem si vel let ignorantiam allegare:nisi vt dī in illa glo.b allegatio.

g Canonica.xvi.di.qꝺ dicitis.

h Terrā ꝓpriam.bona videtur fuisse allegatio hec:ꝛ mala interpreta tio cardinalis:quia cum dicimus seruum suum:vel ipsius dño damnis actionem.ꝛ cum dicimus in alterius locum de dño intelligenduz est.ff. de relig.ꝛ sump.fu.l.ij.§.in locum.ꝛ tamē large fit interpretatio ad oēs terras:que tunc regi adherebant prestando auxilium:ꝛ est simile.ff.ō v. sig.liber .homo sicut excōicatio extenditur ad illos qui prestant auxilium excōicato.ſ.de sen.ex.nuper.ꝛ.c.si cōcubine.vl quia terra illa erat de iu risditione ipsius licet ꝓprietas regis nō esset:ꝛ ideo regnum totum ꝓ pter ꝙtumaciā suaz fuit suppositum interdicto.ſ. de of.dele.sane.ꝛ.ſ.de spon.non est nobis.ꝛ.ſ.de iu.nouit.

i Interpretatus.no.qꝺ legatus interpretat̄ mandatū dñi pape.arg.cō tra.ſ.de sen.ex.inter alia:ꝛ.xi.q.i.§.ex his oīb⁹.ꝛ.C.de legi.l.vlti.ꝛ.ſ. de iudi.cum venissent.de hoc ibi so. Añ no.qꝺ quedam interpretatio est generalis ꝛ necessaria ꝛ redigēda in scriptis vt principis: vt dicūt hic in ra signata in cōtrarium.arg. Alia est generalis ꝛ necessaria sed nō est in scriptis redigenda vt cōsuetudinis.ff.de legi.si de interpretatiōe.s̄.titu. priori.cū dilectus ꝛ hic similiter. Alia nō est generalis sed necessaria ꝛ in scriptis redigenda:vt iudicis.ff.de legi.non pūt.ar.ꝛ.l.nam vt ait. Nō possit iudex interpretari sententiam suaz:est ar.ff.de re iudi.paulus. vbi

potest supplere que desunt sententie sic ⁊ interpretari sicut pretor pōt.ff.ō preto.sti.in ptoriis. Et alia est que nec est generalis nec necessaria nec re digenda in scriptis vt magistroꝝ.C.de pfes.vi.cōstan.l.vna.li.xij. Interpretatio pncipis ius facit quo ad oēs.ī.de cōsti.c.fi.

a ¶ Metropolitanā.xij.vi.de his.

b ¶ Inobedientiam .xxiij.q.vi.c.i.

c ¶ Velsi sci.imo potiꝰ deberet pcere cui sanctitas ignoscendi gloriā dereliqt.C.de epis.⁊ cler.fi qs in hoc genus. vñ victuz fuit de cesare. Qui vincis semper vt victis pcere possis. pcere pstratis sit nobis ira leonis.

d ¶ Obedientia .iij.q.v. quanto.

e ¶ Contemptus: nā facilitas venie incentiuz tribuit deliquēdi .xxiij. q.iij. est iniusta.⁊.ī. de vi.⁊ bo.cle. vt clericoꝝ.

f ¶ Canonicas.xxviij. di stin. qz sicut culpe.⁊ ga maleficia ipunita remanere nō debēt.ī. de sen. excōi. vt fame.⁊.ff.ad.l. aquil. ita vulneratus.⁊ .ff.de so.stichum.§.i.

g ¶ Personaz.⁊ hoc iō qz vitium fuit materie ⁊ nō artificis.ff. ad.l.agl. si seruus.§. si calicem.et ita habes hic qꝫ qui non seruat interdictum: ineligibilis est nec potest postulari.nec possz dici qꝫ irregularis⁊ suspensus ideo nec eligere debz nec excōicare nec beneficium ꝓferre pt.qz claues eccle ꝓtemnit.ī. de excē.p.c. vlti. vbi ē hoc expressuz.

b ¶ Priuare: ergo fuit cōstitutū in ꝯcilio later. .ī. de elec.cum in cūctis vt qui scienter indignuz elegerit: eligēdi ea vice potestate nonerint se priuatos:⁊ ad postulationē extenditur vt hic:⁊.ī. de elec.bone memorie ī fi. ⁊ hoc ideo est:quia p postulationem peruenit ad electionē.ar.s. de ꝓsti.nam ꝯcupiscentiā.⁊.ff.de spon.oratio. secus tamē est cum postulatur illegitimꝰ vt dispensetur cuz eo: vel legitimet.lv.di. cenomanensem:⁊.ī. de elec.innotuit.

Ratum. Continuatur hoc.c.ad precedens.tractat.n.de illa materia. diuiditur in duas partes.nam in prima ponit relatio legati cōtinēs ꝓcessum canonicoruz⁊ ipsius legati. In scōa ibi.nos igitur:approbatur ꝓcessus ipsius legati.ab.si.

i ¶ Cassata.s.c.primo. k ¶ Cassatam.i.non admissam.

l ¶ Literentur:postulando eundem altisiodor.⁊ male:qz ex quo alicui electio vel postulatio cassatur vitio persone:nō est assumendus ad eandē .ī. de elec.super eo.

m ¶ Pauciores:hic patet qꝫ si maior pars deliquit ī electiōe eligēdo vl postulādo indignū:electio deuoluit ad alios licet numero pauciores.ī.ō elec.bone.ij.⁊.c.cum in cūctis.⁊.c.cū vitonien. Sed quid si omnes deliquūt preter vnum:nūquid ille vnus poterit eligere? videtur qꝫ sic:qz vniuersitas remanet ī vno siue ius vniuersitatis.ff.quod cuiusqz vniuersi. sicut municipij.in fi.⁊.lxv.di.si forte:⁊ dicit lex hoibus coactis sic accipe debemus: vt siue vnus solus vim fecerit siue etiā hoibus coactis.q̄ntuz enim ad verba non refert an solus vim faciat in hominib⁹ coadunatis: quia adhuc non deficiunt verba.ff.vi bo.rap.preto: ait.§.hoies.sic siue vnus solus sit siue plures ille potest eligere. Jo.dicit qꝫ vnus solus non pōt eligere:⁊ in eo solo nō potest ius illud retineri.ar.īducit ad hoc.ī.de elec.c.i.⁊.x.q.iij.vnio.⁊.ff.de ver.sig.neratiuis.qz cuz duo siue tres faciant collegium.qui debēt sibi eligere prelatū nō pōt hoc esse in vno cuz iam desinat esse collegiū:sicut grex desinit esse:si vnum tm̄ aīal remānsit de grege.ff.de leg.i.si grege.⁊ ad hoc īducit etiam.rl v.di.si forte.quia si vnus solus episcopus remanet in ꝓuincia debet ipse alios ꝓuocare ad cōsecrandum eletum: vt.ī. de elec.bone.ij. Tu dicas qꝫ vnꝰ solus potest eligere.⁊ ius eligendi remanet in vno solo per iura primo inducta.⁊ iura q̄ induxit Jo.nō ꝓtradicunt. Primo illud capitulū si forte.nō ꝓtradicit:qz ipse solus nō potest aliquē ꝓsecrare:imo ad minus debēt eē tres:⁊ est de substātia ꝓsecrationis ita qꝫ alias nō esset ꝓsecratꝰ.lxvi.di.porro. vbi forma ꝓsecrationis tradit

tentiā promulgauerit que regi tūc temporis adherebat:⁊ infra. Sed inde liquido cōstat sepedictum episcopuz sufficienter excusari nō posse:quod suam metropo.ª ecclesiam generalis interdicti sniam ⁊ recepisse nouerat:et seruare:et infra.

Nos igitur qui scōm apostoluz pmpti sumus iobediētiāᵇ oēz vlci sciᶜ eiusdez epi altisiodo. inobedientiā attēdētes:ne nil obedientiaᵇ .p. desse videreť humilibꝰ si contēptᵛᵉ cōtumacibꝰ non obesset:cum iurta canonicasᶠ sanctiōes quedā sint culpe in quibꝰ culpa est relaxare vindicta: postulationi huiusmodi non ppter postulantē ecclesiam sed ppter postulataz psonāᵍ repulimus indignam. Licet autem ex eo qꝫ hominem qui vestro nō conueniebat ppposito postulastis: cū vos interdicti sententiaz seruaretis:⁊ ipse eaz cōtemneret obseruare: permissa vobis facile abusi fueritis potestate:ac ideo vos ea non immerito priuareᵇ possemus: de solita tamen benignitate cōcedimus ut vobis per postulationem seu electionem canonicaz de persona ꝓgrua consulatis.

I Dem hosti.epō.ap.se.lega.

Qui postulationez cassatam vitio psone innouat est eligendi⁊ postulandi potestate priuatus.

Gratuz gerimus:⁊ infra. Accepimus ex litteris tuis: qꝫ canonicis senon. quorum postulatio nostra fuit auctoritate cassataⁱ licet cassatiōis lras suppressissent ī fraudem: vt canonice ad electionē pro cederent mandauisti:⁊ infra. Cum qz plures eoꝝ postulationez cassatāᵏ a nobis inocare vel inouare de nuo niterentˡ: quidam vero episcopū cameracen.i archiepm postulauerūt:tu itelligēs eos q cassationē nraz quodāmō reuocare volebāt eligendi priuilegiuz amisisse qꝫ ꝓcessa sibi ex apostolice sedis benignitate abuterentur temere ptāte ac iō ad alios licet pauciores[m] nūero q̄ tū tñ ad hoc ptinet cōsilio saniores eligendi vel postulandi deuolutā eē licentiam:predictuz cameracen. ad eoꝝ instantiam in pastorem auctoritate fretus apo.prouidisti[n].

Nos igitur a sollicitudine cameracen.ecclesie ipm reddidimꝰ absolutū:quod a te de mādato nostro factū ē auctoritate ap. ꝓfirmantes.

I Dem clericis raueń.ecclesie.

Postulatio p quā priuata vel minor vtilitas cōi vel maiori prefertur vel que fit a minori q̄ tertia parte collegij admitti nō debet.

Bone memorie gu. archiepiscopo vrō viaz vniuersē carnis igressō qdā vrm sancte ꝑdis presbyterum card.quidā vero im moleń.epm postulauerūt:⁊ infra.

Nos igitur auditis que ō facto ⁊ de iure fuerant allegata plenius etiam pro vtralibet partium curauimus allegare[o].cōsideraui[m]ꝰ vero qꝫ eiusdem cardinal' presentia vtilior sit non solum ro.sed etiaz ecclesie generali[p] tam apud ap.sedez q̄ apud ecclesiam rauenna. vnde non immerito preferentes speciali vtilitati cōem[q] ⁊ minori maiorem:

specialis:⁊.c.qō translationē. ⁊ ideo bñ dixit puidisti.nō.n. debuit dicere cōfirmamus: qz nihil est qō ꝓfirmaret: cuz per postulationē nullū ius acquiritur.ī.e.c.pe. Sed ōbet dicere superiori postulationez admittim⁹: vl' postulationē vraz nō durimus admittendaz.ī. .e.c.pri.⁊.s.e.c.pri.

Bone memorie. Diuiditur in tres ptes. In pma ponit duas discordes postulatiōes.ī secūda ibi:nos igitur. vtranqz repellit cām exprimens.in tertia ibi:mandantes monet nouā prouisionem fieri. Vb.si.

o ¶ Curauimus allegare.sic ergo patet qꝫ iudex pōt supplere que aduocatus omisit sicut papa hic supplet.⁊.C.vt q̄ desunt aduoc.p.iudex sup.l.vna.⁊ de iure debet supplere:⁊ nō de facto:nisi tale sit factum quod iam sit ei notuz vt iudici put dicit dns azo.⁊ alij etiaz dicunt sicut pla.qꝫ etiā de facto.⁊ inducūt ad hoc.ff.de pe.bere.l.vlti. Sed primum verius est:qꝫ de tali facto supplere tantū debet quod est ei notū tanquā iudici.ar.C.de ap.l.vl.in fi.i.rñ.⁊ ē ar. insti.de ac.§.si minus.ff.de edil.edic.bouē.§.aliqñ.⁊ debet supplere vt iudex sedendo⁊ nō stando ne aduocati officiū sumat.C.de postula.quisquis.inducē do legem vel decretum vel decre. Jnuenio qꝫ quandoqz iudex supplet altera parte absente.C.de tēpo.ap.l.ij.§.vlti.⁊.C.de ap.l.vl.in pn.sz vtraqz parte pñte supplere nō dz nisi in casu ppter publicā vtilitatez repellendo militem a ꝓcuratione etiā tacēte altera parte.ff.de procura.filiusfamilias.§. veterani.⁊ C.de procu.militē.⁊ lex quā inducit pla.ff.de pe.bere.l.vlti.nō obstat:qz potius ꝓsulitur illi iudicis officio q̄ iure ordinario:⁊ est simile ei qō dixit de milite.nam iudex ex officio suo si scit aliquē excōicatū publice ipsum debet repellere ab agendo etiam si ab aduersario nō excipiatur.ī. de excep.exceptionem. ⁊ sic officio iudicis consulitur aduersario sicut in lege.de pet.bere.l.vlti.⁊ hic papa supplet ex officio suo.ī. de elec.cum nobis olim. vbi de hoc dicitur.quare in hoc casu officium iudicis locum habet.

p ¶ Generali:ar.qꝫ papa⁊ cardinales curā⁊ sollicitudinē gerāt pro statu ecclesie generalis.⁊ impator vt subiecti quiete viuāt noctes ducit insomnes. in auc.vt iudi.sine quoquo suffra.in pn.col.ij.⁊ idem dicit volūtarios labores appetimus:ut quietē aliis preparem⁹.in auc.vt diuine iussi. vel sub.ba.gl. questo.in pn.col.viij.ī. de resti.spo.frequētes.⁊ de excep.c.vlti.

q ¶ Communē:⁊ ita publica vtilitas pferť priuate.viij.q.i.scias.⁊.ff.p socio

actione.§.labeo.ꝛ.C.de ea.tol.vna.§.pe.ꝛ iu auc.de resti.ꝛ ea que pari.§. ea enim que coiter.col.iiij.ꝛ hoc verū est cū i cōi vtilitate priuata includitur: sicut fit i prelatura.alias quilibet debet propriā vtilitatē preferre cōi.arg.xix.q. ij.oue sunt inquit.ꝛ.xxxiij.q.v.si nō licet.arg.C.de seruitu.preses.ꝛ.ff.de arbi.licet autez.

a ¶ In tanta diuisione: ad hoc .n. vt postlatio p̄iudicet electōi regrīt: vt numerus postulātiū sit duplo maior numero eligētium.j.de elec.scriptuz est. de hoc tamen dicas ꝛz q̄ no.j.ti. pri.scriptuz in glo. que icipit hic dicit papa. Videtur tamen q̄ minima pars eligētiū deberet p̄ferri multis postulātibus Quia postulātes soli gratie nituntur. vt hic. Sed eligētes in re cōi inuātur similiter ꝛ electꝰ sed hoc nō est verū: nam p̄fonus laicus in p̄tādo soli gratie nitit.xvj.q.ij.si qs epōz. ꝛ tñ iniuria fit p̄tato si ñ admittat.xvij.q.ij. decernim⁹. ꝛ.j. ō iurepa.pastoralis gr̄a ergo fit postulato si admittat iniuria si repellat.ff. de aqua quot. ꝛ esti.l.j.§.pe. vnde non solum postulato ꝛz postulātib⁹ fit iniuria si postulatus est idoneus ꝛ repellitur.ff.qui satisda.cog. .l.si vo in fi. Alia ratio potest melior assignari quā huiusmodi videatur. licet eligentes nitantur iuri: ꝛ postulātes gr̄am nō debēt preferre electores ex quo sunt minima pars capituli: q̄ nunquā tenet electio: nisi fiat a maiori pte capituli.j.de elec.ecclesia vestra.ꝛ.c.cumana. ita tñ q̄ maior pars nō peccet. vt ex hoc ipso iure p̄uetur: q̄ tūc valet electio mīoris partis capituli.§.c.pri.

b ¶ Ex gr̄a. hoc ideo dicit: quia per huiusmodi postulationem siue gratiam ius non acquirit postulato.j.eo.ti.c.pe. ꝛ ideo q̄ gratia est nō cōpellit prelatus concedere postulatū. lxiij. di.l.ras.in auc.de san.epis. §. nullus.col.ix.si tamē iusta cā exigit: debet cōpelli per superiorem: vt illuz p̄cedat.j. de iure patro.nullus. Itē idirecte quo dāmodo cōpellitur illum cōcedere si est idoneus: q̄ tenet ei p̄uidere in cōsimili bñficio.j.de iure pa. pastoralis. Item idē superior istū pōt p̄cedere vel repellere: q̄ nō tenet ei facere gr̄am nisi veli: q̄ nemo inuitus de suo cogitur facere bñficiū.x.q.ij.precarie. nō igitur q̄cq̄ iudicis potestati p̄mittit iuris necessitati subijcit.ff.de iudi.nō quicquid.argu.j.de offi.dele.consuluit. Sic ergo patet q̄ in huiusmodi postulationibus implorandum est officium iudicis: ꝛ nō iuris actione agendū est: vt .s.e.ad hec versus fi.ꝛ.j.de in integ.resti.per totum.ꝛ insti.de offi.iudi.per totum. Judicis.n.officium ꝓponitur pro actione cum deficit actio.j.de offi. iudi.c.iudicis officium.sed non proprie implorat̄ iudicis officiū in casu isto: sed potius gratiam debent implorare a superiore.b.

c ¶ Qui vocē.hoc ideo dicit: q̄ forte erāt aliqui eligēdi p̄tāte p̄uati.j.de elec.cū vintonien. vel q̄ oēs sunt vocādi q ius hñt eligēdi.j.de elec.cū ficut.

d ¶ Noiationē.noiatio canonica pōt dici qñ oēs p̄cordāt in aliquo ineligibili assumēdo ꝛ vadunt ad eū a quo petēdus est p̄sensus ꝛ regrūt eius consensum: vt cum ipso dispenset. Et hec pōt dici noiatio canonica: que nō pōt dici postulatio ꝓprie: q̄ postulatio soleniter ꝛz fieri q̄ talis noiatio satis similis est postulationi: imo quasi idem est. vñ dicit postulationē seu noiationē. bēs de hac noiatione.xvi.q.vlti.que sanctor.ij.q.vi.§.diffinitiua.ver.noia. Jo.

Bone memorie. Diuidit hec decre.in.vi.ptes. In p̄ma ponit postulatiōis admittēde petitio: ꝫ eā exceptio ꝛ replicatio.scōo ibi: nūcijs vsq; ad.§.ceterū p̄uisio. In tertia temeraria ꝛ iniusta postulatio ꝛ eius repulsio: p̄uisionis faciēde monitio: ꝛ eiusdē cōminatoria ꝓtentio vsq; ibi verū. In q̄rta suffraganeor̄ ad p̄cordiā reuocatio canonicor̄ dissensio: duplicis postulationis iusta īnouatio vsq; ibi: nec obstat. In qnta ponit tacite obiectionis rñsio vsq; ibi: intellexim⁹. In sexta ponit diffinitiua p̄uisio archiepalis translatio: ac pallij vrēdi p̄uisio. ab. si.

e ¶ Contulissetis. ipsum postulando.

f ¶ Cōtēptis. ꝛ ideo cassanda erat electio: si vez dicebāt. j. de cā pos. cū eccl̄ia. ꝛ.xiij.vi. obeuntibus. ꝛ.j. de elec. q̄ sicut. ꝛ.c. venerabilem. ꝛ.c. bone. ij.

g ¶ De gr̄a. si hoc eēt q̄ de gr̄a vocati essent nec ius nec aliquod cōmodū sibi acq̄situm fuisset.j. de ver.sig. abbate. ꝛ.r.q.iij.q; cognouimus. ꝛ .C. de seruī. l.i. ꝛ.ff. de aqua quoti. ꝛ esti. l.j. rñ. i. vñ ipse q̄ dedit pōt reuocare: ꝛ illos vlterius non admittere. vt.r.q.iij. q; cognouimus. ꝛ.C. de agri. ꝛ cens. l. litibus li. rj. ff. de aqua quoti. ꝛ esti. l. i. §. aristo. ꝛ. §. trebati⁹. Nec tali dat restitutio: q; non dicit spoliatus cuz nō possederit: sic ille q sub ꝑditiōe possidet .j. de re. spol. olim cām. Cōsulo tñ alicui facienti gr̄az vt hoc p̄testet: nec p̄sumat sibi ius creare i posterū: vt. vij. q. i. pōtifices. ꝛ.j. de iurepa. erlis. ꝛ.c. ꝓsultatōib⁹. ar. .j. ti. pri. cumana. Deterea qui nō est de collegio ꝛ dicit se debere iter esse electioni: debet exp̄imere quo iure debeat interesse. j. de elec. constitutis. vñ isti satis videbāt excludendi in p̄oribus. j. .e. postulatio.

h ¶ Certiores. ō mō postulādi ꝛ de p̄sona postulata an sit idonea. dx. j. de elec. nihil ē. vbi dicit q̄ de idoneitate persone sit querendum.

i ¶ Diffidere. ar. q̄ si p̄latus diffidat ō iure suo ꝛz dimittet rē quā tenet .j. de simo. p tuas. in fi. .liiij. vi. generalis in fi. q; bonā fidez agnoscere ꝛz. ff. mādati qnt⁹ muti⁹ i. rñ. Sed h verū est si ō iure ꝓprio diffidat qō tñ suā tāgit p̄sonā: sed si diffidit ō iure ecclesie constituat aliū defensorē noīe ecclesie. ar. ff. de neg. ge. at qui natura. §. cum me absente. Et no. q̄ diffidētia iuris permittit variare vbi nō est ius alteri acquisitum: vt hic ꝛ.j.c. pri. ꝛ.j. de elec. q̄ sicut. ni si p̄tatio iam facta esset supiori: vt. j. e. c. ꝛ.j. de elec. q̄ sicut. ꝛz hic poterat variare de licētia pape alias nō: cū postulatio iam esset p̄tata: vt. j. segtur. vel nisi iam publicatio scrutinij fuerit facta .j. de elec. publicato. Si vo ius est alteri acquisitū ꝛz diffidāt variare nō p̄t in ei⁹ p̄iudiciū. j. de elec. cū inter canonicos in fi. q; nemo pōt mutare ꝓsilium suū in alterius p̄iudicium. ff. de re. iu. nemo.

k ¶ Temere. ideo dicit temere: q; alij appellauerāt ꝛ pseuerauerāt in p̄posito suo: nec poterāt variare ēt si alij nō appellassent: cū iaz postulationem suā cōiter factā p̄tauerāt vñio pape approbādā: vel īprobandam: ꝛ iō temere faciebāt alias possent variare: vt vī cuz p huiusmodi postulationē nullū ius sit alicui acq̄situ. j. c. pri. nisi iā publicato scrutinio vellent etiā mutare suā postulationē: q; nec tūc variare p̄t. j. de elec. publicato: vt dixi i p̄ma notula: nec est ꝫ. lxiij. di. quāto. qñ ibi elegerāt indignū: vel ibi nō erāt due ptes capituli ad faciendū electionē.

l ¶ Mandati. ꝛ iō nō valuit. s. de rescrip. cum dilecta. ff. māda. diligenter. ꝛ. j. de elec. cum in veteri lege.

m ¶ Cōsuetudine. idē eēt ac si eēnt in q̄si possessione eligendi. j. de iure pa. ꝓsultatiōib⁹. ꝛ. j. de cā pos. cū eccl̄ia: ꝛ. j. vt lit. pē. c. i. ij. iij. ꝛ. iiij. vel ideo dicit hoc: q; ex quo nō sunt de capitulo ꝛz apparere an bēant ius eligendi: ꝛ dicere quo iure sunt admittēdi. j. de elec. ꝓstitutis.

n ¶ Aliogn. i. si nō p̄uideret. j. terminum p̄fixum.

o ¶ Viduate. si canonici negligunt sibi eligere epm infra tres mēses seu monachi abbatē transferr̄ ptās eligendi ad primum supiorem. j. de elec. ne pro defectu. in alijs inferioribus prelaturis siue beneficijs. j. ser mēses .j. de concess. preben. nulla.

p ¶ Anteq̄. si noudum receperant scōas lras: nō debuit cassari qō legitime factum erat. j. de resti. spo. audita. ꝛ. ff. man. si mandasset. ꝛ. s. de rescrip. ex parte decani. Quare ergo dicit in fi. ꝛ si neutra esset postulatio

predictum cardinalem postulatiōi vestre nos durimus ꝓcedendum. Attēdētes aūt ex altera pte q̄ predictus epūs a minori q̄z tertia parte fuerit postulatus: ꝛ q̄ apost. se. postulatiōes huiusmodi non cōsueuerit in tanta diuisione ac ꝓtradictione recipere: cū etiam quādo aligs ab alijs vnanimiter postulat: admittendam postulationē eoruz nō tam ex iustitia q̄z gr̄a moueatur: postulationem ipsius non durim⁹ admittendam. Mandantes q̄tenus cuz bis qui vocez in electione habere noscuntur per electionē postulationem seu noiationem canonicam i personam idoneaz conuenire curetis.

Item p̄posito ꝛ ca. strigoñ.

Archiepūs in archiepm postulatur. Et ex quo postulatio p̄tata est pape nō p̄t postulantes ab ea recedere: sed debet superioris iudicium expectari. b. d. quo ad titulū.

Bone me. gu. archiepiscopo vro viam vniuerse carnis ingresso: cū in coloceñ. archiepm postulandū a nobis cōtuliss̄etis vnanimiter vota vra: suffraganei strigoñ. ecclesie quinq; eccl̄ieñ. epūs videlicet ꝛ quidam alij postulationi vre se opponere curauerūt: asserētes q̄ eis cōtēptis qui ius habebāt eligendi vobiscū postulatio eadez fuerat attentata: ꝛz vestri nūcij ponerent ex aduerso q̄ sup p̄ficiendo vobis pōtifice de gr̄a multoties suffraganeorum fuerat requisitus assensus: ꝛz ipi vobis ꝓsiliū de negauerūt. Nūcijs igitur in nostra p̄tia cōstitutis: ꝛ ꝓponētibus aduersarijs q̄dā alia cōtra postulatiōis vre ꝓcessuz: q; nobis de propositis nō cōstabat ita durimus p̄uidendū: vt si suffraganeis p̄sistentibus in ꝓtradictione sua ꝛ vos postulationi vre velletis istare: p procuratores idoneos ad se. apo. veniretis. Si aūt illi a cōtradictiōe sua cessarent: ꝛ vos istaretis ꝓposito vro: ad p̄tiam nraz mitteretis p̄sonas idoneas: que super bis que oportuna forent nos redderēt certiores. Nō si cōtradicentib⁹ epis memoratis vos ꝓtingeret de iure vro diffidere: ꝛ aliā p̄sonā idoneā ꝓuideretis vobis canonice in pastorez. Ceteruz quidaz vestrū a postulatione vestra quaz nobis p̄sentaueratis cōiter temere recedētes alijs p̄sistentib⁹ in eadez: predictum quinq; eccl̄esieñ. epm i archiepiscopuz postulauerunt: ꝛ infra. Nos igitur postulationem ipsam quā inuenimus in multa discordia nō solum suffraganeorū verū etiā canonicor̄ strigoñ. ecclesie ac ꝓtra formā mādati nri temere celebratā nō durimus admittendam: sed vobis dedimus in mādatis: ut ad ꝓuidēdum vobis pastorez idoneum p electionē canonicā vel postulationē cōcordē requisito suffraganeor̄ assensu: si eēt ō antiqua ꝛ approbata cōsuetudine requirēdus ꝓcedere curaretis: aliogn nos ipsi p̄onideremus ecclesie viduate. Verumtamē antequā ad vos nostre littere peruenissent innitentes mandato p̄iori suffraganeos p̄re

admittẽda.ſo.forte hoc ideo dicit:q; vtraq; postulatio in discordia facta fuit:⁊ postulationes facte in discordia non cõsueuerunt admitti.ſ.c.pri. Ista ratio non valet:quia prima facta dicitur in concordia.licet diuersis temporibus cõsentirent: vt dicit in fi.⁊ illa lra sic debet exponi.Et si neutra eor approbanda eẽt postulatio.i.q̃uis neutram approbare teneremur:quia cum gratia innitãtur postulationes potius q̃ iure nõ tenebatur facere gratiam:nisi vellet: vt.ſ.eo.c.priori. vel dato q̃ neutra esset facta in concordia neutra esset approbanda.

a Intelligentes:⁊ male:q; illi nõ negligebant ius suum: sed insistebant sue postulationi: vt illaq; facerent ꝯcorditer iuxta primũ mandatum pape.b.

b Proprijs.quare variare non poterant.ĩ.de elec.publicato.

c Illuderent. qõ eẽ nõ debet.ĩ.de of.le.li. cum hoc ludibriũ eẽt. vt.C.ẽ bo.que li.l. vlti.ſ.vbi.⁊ lri.di.nullus.⁊ est simile.vi.q.iij.deniq; suffredus.C.de rela.l.i. Et si dixerit se velle referre ulterius se intromittere nõ debent.ĩ.de ap.intimasti.sic ⁊ in postulatiõe p̃sentata superiori: q; q̃tum ad se illam approbauerunt per p̃stationẽ.ĩ. de elec.cum inter canonicos in fi.

d Approbanda. de iuris rigore cum esset in discordia facta.

e Ellienũ.lxxi.di.hortamur.C.de epis.⁊ cle.i ecclesijs:⁊.ff. de tu.⁊ cura.ab.l. diuus. nec ob. .ĩ.de cle.pere.c.vlti.nec obstat.ĩ.de ĩsti.ad decorem:quia illi erant omnes extranei.⁊ qua ratione illi veneti instituebantur:eadem ratione⁊ alij dũmodo aliud ipedimentum non obsistat.

f Honestius. nam de minori ad maius aliquis est ꝓmouendus.xciij.di. legimus in fi.⁊.ff.ô mu.⁊ bo. vt gradatim⁊ sic potius de pari ad parem q̃ de maiori ad minorez .ĩ.de transla.c.vlti.

g Diuersis. arg. q; si omnes canonici successiue conueniant in aliquez q; ex tali consensu ius illi acquiritur.ĩ.de elec.q; si cui.ff.de serui.rusti.prẽdi.per fundum.Sed cõtra videt.ij.q.vi.ſ. nominationes.ſub illo.ſ.ẽ quandoq;.⁊.ĩ.de elec.q; ꝓpter in fi.⁊.c.in genesi.

h Pallium.sed quare debet ei mittere pallium.nonne habet ipse suũ quod personaz sequitur:⁊ cum ea sepelietur.ĩ.de vsu pallij ad hec' Respondeo pallium datur persone:sed contemplatione loci: vnde nõ vtitur illo extra ecclesiam suam siue prouinciam.ĩ.de vsu pal.cuz sup.⁊ cap.ex tuarum.⁊ q; pallium respiciat locuz:patet in archiepiscopo qui renũciat loco archiepiscopali:qui perdit vsum pallij.ĩ.ô renũ.ad supplicationẽ: sed nunqd successor istius qui transfertur ad ecclesiam eoipso q; cõfirmat vtetur pallio quod ibi inuenietur:non sine lria spãli domini pape:⁊ iniuriaz faceret ei si denegaret priuilegiũ quod predecessor eius habuit.ff. de aqua quoti.⁊ esti.l.i.ſ.pe.b.

P Ostulationem. Postulatio contra quã agitur de cõtempto põt sine preiudicio alicuius reiici. Potest tamen de speciali gratia admitti.b.d. specialius q̃ in rubro.Et potest diuidi in duas partes:q; in ꝑma ponitur decisa facti narratio.in scõa ibi:licet.prouisio.ab.ſi.

i Nullũ.⁊ ideo possunt ab ea recedere postulãtes:nisi iam sit p̃fata superiori .ſ.ca.pri. vel nisi publicatio scrutinij iam sit facta:tunc nõ p̃t ab ea recedere.ĩ.de elect. publicato. Et licet nõ possint a postulatiõe recedere nullum tñ ius adhuc acquisitũ est postulato:quo possit petere iure actionis cõfirmationẽ:sed totũ dependet ab arbitrio superioris ⁊ licet gratiam solam debeat petere tamen iniuriã ei facere videt si non admittitur per legem.ff.de aqua quoti.⁊ esti.l. i.ſ.pe.⁊ nõ acquiritur p̃ notationez ius notato.ĩ.de elec.q; sicut in prin.vnde nõ possunt ab ea recedere:vt ibi dicitur. Sed nũqd patron⁹ potest aliũ presentare ꝓmo p̃fato nõduz admisso per episcopuz:non debet illud facere.tamen si scõm p̃sentauerit⁊ admittat secũd⁹ obtinebit cuz distinctione decretaliũ quas habes.ĩ.ô iure pa.cum autem.⁊.c.q; autem. ⁊.c.pastoralis.

k Idoneos.qui sciant⁊ possint reddere rõnẽ.xvij.distin. multis:⁊.ĩ.de procu.c.i.

l Pñte:q; cãz merita ptiuz assertione pandunt.C.si p viz vel alio modo.l.ij.⁊.ĩ.de resti.in integ.tum ex litteris.

m Vnanimiter. Dividitur quo ad mentẽ.nam ꝓmo recitat factũ.scõo cassat electionẽ⁊ rõnem summittit.

m Permissione.sic.ĩ.ô renunc.nisi cũ prudem in fi.⁊.ĩ. de trãsla. iter corporalia. vsi. sicut aũt.⁊ ideo sine licẽtia pape trãsire nõ debet:q; est alteri mrimonialiter alligat⁹: vt hic dicit:⁊ ĩ illa decre. iter corporalia:⁊ tale viculuz dissolui nõ põt nisi auctoritate diuina .i. auctoritate illi⁹ quẽ ꝓstat eẽ vicariuz iesu xpi: vt ibi iter corporalia.⁊ ita patet q; cum non possit ꝓsentire nõ põt eligi:sed tantuz debet postulari a papa .ſ.e.bone memorie in p̃n.⁊ ut hic dicitur. Idez est dicẽdũ de quolibet qui est in mioribꝰ ordinibus constitutus:⁊ q; non sit etatis legitime.ĩ. de elect. vnũ.i.⁊.ĩ.de etat.⁊ qua.preterea:q; huiusmodi pone inhabiles sunt ad eligẽdũ:q; cuz nõ habeãt ea ꝓpter que eligũtur merito eligi nõ possunt.simile.ĩ.ô cle.ex.mi.ſi celebrat.

n Ideo postulari debẽt ab eo qui p̃tãtem hz dispensandi cũ illis. Idez est dicẽduz de his q; alias non sunt idonei: vt illi q; non sunt legitime nati.ĩ.de elec.innotuit in fi.sed idem vi de quocũq; clico q promoueri debet ad aliam ecclesiam⁊ precipue de alio episcopatu: q; ex toto consentire non potest:nec ecclesiã dimittere sine licẽtia sui episcopi.vt.vij.q. .i.eos.⁊.c.ſi quis pbyter.⁊.ĩ.de renũ.admonet:⁊ sic oẽs postulandi sunt:⁊ pauci eligendi. Dico q; illi qui idonei⁊ legitimi sunt ad eligendũ debẽt eligi⁊ possunt ad quãcunq; ecclesiam siue in sua siue in aliena.ĩ.de elec.cuz inter canonicos.ibi electus fuit de aliena ecclesia. Et idez credo seruanduz in postulatione⁊ si postulatio facta sit in concordia:vel a duabus partibus. Idez credo⁊ si a longe maiori p̃tata superiori:vel etiã publicatiõe scrutinij facta nõ possunt ab ea recedere postulãtes.ſ.e.bone memorie.ij.⁊.ĩ.de elec.publicato hz nullũ sit ius acquisituz postulato:vt ex hoc possit agere.hz põt petere grãm

nis honestius[f] videretur si suffraganeus ad metropolim suam accederet:q̃ archiepiscopus ad metropolim transferretur:partem tamẽ elegimus potiorem:⁊ eundem archiepiscopum in quez omnes quorum consensus in electione vel postulatione pastoris requiritur licet diuersis[g] temporibus conuenerant a vinculo quo tenebatur colocen. ecclesie absoluentes ad metropolim strigoñ.trasferimus:⁊ ei licentiam tribuimus transeundi:pallium[h] ei ad nomen⁊ vsum eiusdem ecclesie transmitturi.

Idem capitulo strigoñ.

Postulatio dependet a gra.

P Ostulationem quaz celebrastis:⁊ ifra. Licet ergo per postulationem huiusmodi nullu[i] ius sit alicui acquisitum: ideoq; sine preiudicio alicui[j] postulationez potuissemus repellere memoratã vt tamen vobis de speciali gratia cõsulamus:ita duximus prouidenduz quod per procuratores idoneos[k] ad omnia sufficiẽter istructos: nostro vos conspectui presentetis: quatenꝰ vtraq; parte presente[l] qõ iustum fuerit decernamus.

Honorius tertius capitu.calaritano.

Episcopus non est eligendus ad aliam dignitatem:sed postulãdus.

Si vnanimiter[m] vota vestra concurrerint ad sutrien. episcopum in ecclesie vestre archiepiscopum eligendum : cum sue alligatus ecclesie liberum non habeat sine nostra permissione[m] volatuz: electionem de ipso factam tanquã contra canones minus licite attentatam: de fratrum nostrorum consilio duximus irritandam cum eligi nullo iure potuerit sed potiꝰ postulari.

Rubrica De electõe ⁊ electi ptãte.

Lucius papa.

Ecclesie collegiate non debet prouideri de prelato per collationem seu prouisionem:sed per ele-

a superiori: ⁊ quãuis oẽs clerici astricti sint ne possint dimittere ecclias sine cõ sensu epõr nihilominus eligi pñt: qr nõ est tãta ꝯiunctio inter eos ⁊ eor ecclesias sicut iter epm ⁊ ecclam cui ẽ mrimonialiter alligat⁹. j. ō testa. reqsisti. sz illud vinculum non est in alijs inferioribus prelatis. Et idem videt de abbatibus qui tantũ subsunt dño pape: qõ de episcopis. s. qr sine licentia pape vel ipsius legati recedere non pñt .s. de ꝯsue. cuz venerabilis. ⁊ laicus eodez modo est postulãdus. de hac materia vicit. lxi. di. §. sed aliud est. ℣ Nota. qr sicut postulandus nõ debet eligi: ita ⁊ eligendus non dz postulari: qr non consentiunt postulantes in illuz: vt in spõsuz per postulationẽ. vel satis põt dici qr valet talis postulatio: forte dubitatur vtruz sit eligẽdus vl postulandus: ⁊ ita consentiunt in illuz ac si eligeret. Et si dicunt eligimus ⁊ postulamus pm qr ō iure melius pt bene valet quod agit siue sit eligendus siue postulandus. alias nõ valet si eligẽdus simpliciter postularetur: qr quãuis eligibilis sit nõ eligitur sz postulatur. ℣ Potest dici quod potuit noluit: ⁊ quod voluit non potuit adimplere: qr vox illud nõ significat. ff. ō re. du. in ambiguo: ⁊ nullum ius est acquisitum postulato ⁊ superiori potest illum admittere: vel repellere.

Rica De electione. Quia postulatio est ꝓambula electiõi: fit enim vt per eam sublato impedimẽto efficiatur quis habilis ad eligendũ merito post rubricã precedentem subijcit ista de electione. vel sic. s. visum est de vno modo per quem prouidetur ecclesie per viam gratie nunc subijcit alium moduz per quem prouidetur per viaz iuris: qr postulatio inuitur gratie ⁊ electio iuri. Et quia in tractatu electionis potest dubitari de potestate electi: ideo ne auctor haberet materiã ponẽdi materiam spãlez subiecit ẽt de electi potestate. ab. si.

ctionẽ canonicã fiendam per ipsuz collegium. h. d. Ab. si.

n Vllus in ecclesia vbi duo[a] vel tres fuerint in cõgregatione[b] nisi[c] eorũ electione canonica presbyter eligatur: ⁊ infra. ℣ Si vo aliter[d] qs ecclesiã adept⁹ fuerit eo qr per cupiditatem illam acqsierit: atqz cõtra canonice regule disciplinam egerit: expellatur.

S Ꝛ concilio sardicẽsi.

¶ Electus ad clamorem populi non debet per superiorem confirmari.

O Sius epr dixit. Si qs ita temerarius extiterit: vt talẽ excusationẽ asserens asseueret qr litteras populi[e] accepit: cũ sit manifestũ potuisse plures eorum qui syncerã[f] fidem non habent: premio ⁊ mercede corrũpi[g] vt clamarent in ecclesia ⁊ ipsum petere viderent: oino fraudes has dãnãdas eẽ arbitror: ita vt nec laicã in fine cõtionem nisi ō hoc penituerit[h] talis accipiat. Si vero oibus placet statuite. ℣ Synodus respondit placet.

G Rego. iij.

¶ Electio canonica confirmanda ẽ dz tñ supior igrere de cõuersatione ⁊ vita electi vbi fuit ꝯuersatus.

P Ostqz: ⁊ infra. Cõfirmationẽ petentiũ desideria: si nihil est quod electũ impediat: impleant[i]. ℣ Cuius vita vel actus: qr melius possunt vbi est conuersatus[k] agnosci: inquirantur ibidem.

admodum. ⁊. l. di. penitentes.

P Ostquam. Diuiditur. qr primo ponit vnuz dictũ. secundo aliud ibi: cuius. Ab. si.

i ¶ Impleantur. lxv. di. ne persona: ⁊. j. de elec. cuz inter vniuersas. c. nihil est. ⁊. §. vlti.

k ¶ Conuersatus. no. qr ibi facienda est inquisitio vbi quis conuersatur: qr notus est ibi: si. xxij. dist. illud. arg. j. de presump. quosdaz. ⁊. xxiij. q. i. pudenda. ⁊. xlvij. di. de petro. ⁊. j. eo. scriptuz est. ⁊ qui aliquem purgant debent notã habere ipsius ꝯuersatiõez. j. de pur. can. cum. p. manconella. ⁊. c. cũ dilectus. alias nõ posset de ipsius vita ꝯstare.

P Ascalis panormitano archiepiscopo.

¶ Electo in archiepm sedes apostolica pallium nõ tradet nisi prius prestet fidelitatis iuramentum.

S Ignificasti reges ⁊ regni maiores admiratiõe permotos qr palliuz tibi ab apochrysarijs[l] nostris tali conditione[m] oblatum[n] fuerit si sacramẽtuz qõ a nobis scriptũ detulerant exhiberes: ⁊ infra. Mirentur in hac causa dominum nostrum iesum christum: qui cum ouium suarum curaz petro committeret ꝯditionem posuit dicens: si diligis me pasce[o] oues meas. Si ꝯscia rũ factor ⁊ cognitor secretorum cõditione hac vsus est: nec semel tantum sed ⁊ secundo ⁊ vsqz ad cõtristationez: q̃ nos sollicitudine oportet tantam ecclesie prelationem imponere fratribus quorum consciencias non videmus? ℣ Aiunt omne iusurandum a domino in euangelio esse prohibitum: nec ab apostolis post dominum: nec in concilijs inueniri posse statutuz[p]. Quid est ergo qr dominus subsequenter ait quod amplius[q] ẽ a malo ẽ? hoc eniz[r] ãplius vt exigam⁹ malũ[s] nos illo[t] pmittẽte cõpellit[v]. Mõne maluz est ab ecclesie vnitate ⁊ a se. ap. obediẽtia resilire: ⁊ cõtra canonuz statuta, prũpere? qõ multi etiã post sacm prestitum presumpserunt: ⁊ infra. Hoc nimiz malo[x] ac necessitate cõpellimur iuramentũ ꝓ fide[y] sub conditione a testatore. insti. qui. mo. tu. fi. §. sed ⁊ si. ⁊ tacite conditiones non faciunt legatum conditionale. ff. de ꝯdi. ⁊ demõ. ꝯditiones. vel refert a quo apponaf ꝯditio: qr si a superiore nõ est simonia. vel põt dici ⁊ melius: qr ius cõe est qõ hic exigit. xviij. q. ij. eleutherius: ⁊ hoc onꝰ annexum est dignitati. j. de preben. significatum. ⁊. xxviij. dis. diaconi. Et no. qr supior põt apponere ꝯditionem ante subditi cõfirmationẽ. xxiij. di. q̃q̃: ⁊. xxviij. di. de syracusane. sed inferior non põt: nisi post electionem. viij. q. iij. artaldus. ⁊ vbi onus rei exprimit nõ est simoniacũ. j. de pbẽ. significatum. ⁊ preterea conditiones que ipso iure insunt bene apponunt ⁊ exprimuntur. sine aliquo vitio. de quibus tradit. j. de iureiur. quẽadmodum. ⁊. s. de rescrip. c. ij.

l ¶ Apochrysarijs. apochrysarij dicuntur nũcij dñi pape quasi secretarij nam christis quãdoqz dr secretũ: qñqz aurũ: qñqz iudiciũ. Ihus. aut secrtũ dat iudiciũ tibi christis.

m ¶ Cõditiõe. signat cõtra. i. q. ij. quam pio. so. cõditio ista non est reprobãda: nec simoniã inducit. j. de pac. pactiones. sz ostendit palliuz nõ aliter esse tradendum. sicut hec adiectio. si satisfederis cũ preses prouincie tutorem facit: non hz conditionem: sed cõmonet tutelã nõ alr ꝓmittẽdam. ff. ō tute. muto. §. i. qa tutor sub ꝯditiõe dari nõ põt: qr actꝰ legitimi ꝯditionẽ non recipiunt. ff. ō re. iu. actus. j. e. ō electionibus. licet posset ĩstitui

n ¶ Oblatũ. sic. j. de simo. ⁊ si qõnes: sed q̃re papa offert ei pallium: cum palliũ nõ fit dãdũ nisi fortiter postulãti: vt. c. di. prisca. sicuti ⁊ in lris dimissoris epi. lxxij. di. episcopus. sicut nec apostoli dari debent: nisi petant instanter. ij. q. vi. post appellationem. ⁊. j. de ap. cordi. li. vi. ⁊ qui preest pcissime dz ꝯmeatũ dare. ff. de re mi. l. officium. sed hic ⁊ in illa ⁊ si qões dicendũ est qr nuncij tpsius prius instãter petierant: vt pz in fi. c. ⁊ papa eis per nũcios suos palliũ destinauit: vel voluit eis gr̃am facere sine alia postulatione: sicut vt. s. de postu. bone. ij. in fi.

o ¶ Pasce oues meas. per hec verba elegit eum deus in prelatuz: ⁊ p̃ facit ad titulum ⁊ ptinet ad scõam partẽ rubrice: qr p palliũ tradit pontificalis officij plenitudo. j. e. qr sicut.

p ¶ Statutum. supple contrarium.

q ¶ Amplius. i. iuramentum.

r ¶ Enim. i. qr. ⁊ venit exp̃sitiue. s. de ꝓsti. transla.

s ¶ Malũ. i. incredulitas siue malicia: vt postea sequit: sic ẽt exponitur malum pro incredulitate. xxij. q. i. c. ij.

t ¶ Illo pmittente. i. christo.

u ¶ Cõpellit nos. vt exigamus.

x ¶ Malo. xxii. q. i. ita ergo in fi. ii. q. v. si qs pbyt. ⁊. j. ō iureiu. ⁊ si rps.

y ¶ Fide retinẽda. quã suscepit si suspect⁹ est in fide: de ꝓse. dist. ii. ego be

Vllus. Congregatio ecclesiarum seu collegium ecclesiasticũ debet sibi prelatum eligere ⁊ aliter adeptus ecclesiam expellendus est. h. d.

n pm omnes. primo prohibet. ⁊ secundo contra factum vitiat ibi: si vo. Abbas siculus.

a ¶ Duo. nota qr duo faciunt cõgregationem: vt hic: tres collegium: vt. ff. ō ver. sig. neratius. retinet tamẽ in vno ius collegij. ff. quod cuiusq. uni. sicut. §. vlti. ⁊. r. boies faciunt populuz. r. q. iii. vnio. ⁊ plures q̃. r. aut. r v. turbam. ff. vi bo. rap. pretor ait. §. i. ⁊ quattuor vel quinqz porci vel decẽ oues faciũt gregem. ff. de abigeis oues. ⁊ qr dicit duo faciunt congregationẽ hoc itelligo vbi mortuo prelato plures remanẽt in cõgregatiõe ad minus duo. vt hic dr duo vel tres per id quod sequitur in littera.

b ¶ Jn ꝯgregatione. tũc. n. ꝙuentus est electio. j. ō iurepa. nobis. ⁊. xvi. q. vl. ꝯgregatio: secus si eẽnt ibi plures nõ tanq̃ collegium. tunc. n. solius patroni est electio. j. de iurepa. postulasti.

c ¶ Nisi eor electione. ergo non vnius: ⁊ ita pz qr vbi tm̃ est sacerdos ⁊ clericꝰ ibi nõ dicit ꝯgregatio vel collegiũ. ber.

d ¶ Aliter. q̃ per canonicam electionem.

O Sius episcopus. ℣ Populus nõ dz episcopũ vel aliũ prelatum eligere. h. d. primo ponit narratio. secõo approbat ibi: synodus. ab. si.

e ¶ ℣ Populi. no. qr ad clamorẽ populi nullus est eligẽdus. qr sepe aut gr̃a hoc faciũt: aut pciũ inde recipiũt: vt. viii. q. i. si ergo: qr populus sequẽdus nõ est: sed docẽdus. lxij. di. docẽdus. ⁊. lxi. di. miramur: ⁊ vane voces populi nõ sunt audiende. C. de pe. decurionũ filij. ⁊ ar. ad hoc. ff. de ap. si constat.

f ¶ Synceram. charitate informatam.

g ¶ Corrũpi. no. hic dubia ĩ deteriorẽ partẽ iterpretari. j. ō de. nõ resi. c. i. ar. ẽ. j. de re. iu. estote. hoc ideo fit: qr frequẽtius laici hoc faciũt. ⁊ iura ad ea que frequẽtius eueniunt adaptant. xxviii. di. de syracusane. ⁊. lxiii. di. nosse. ⁊. ff. ō leg. ⁊ sena. consul. l. nam ad ea.

h ¶ ℣ Penituerit. qr venia non datur nisi contrito ⁊ correcto. xxiii. q. ii. legãt. ⁊ qõ gaudebis te fuisse correctum: nisi voleas te fuisse puersũ. xxiii. q. vii. quẽ

rengarius.t.ſ.de hereti.ad abolendaz.t.c. excõmunicamus.t.i.q.vij. quotiens.

a Obedientia.exhibenda.xxiij.di.q̃q̃.t.j.de iureiur.nullus.

b Pro vnitate.ſ.ſeruãda vt ſciſmatici:qui ſcindunt ſe ab vnitate eccle ſie:alias pro veritate.ſ.habenda ſeu inquirenda.xiiij.q.ij.q̃q̃. pro pace iuratur.xxij. qõ.i. omne quod.j.de iudi.nouit.p fama.ij.q.v.preſbyter ſi a plebe.t.c.ſi mala.t.j. de purgã.cano.per totũ titulum.t.j. de cohabi. cle.t mulie.tua in fi. pro damno dato iuratur.ij. .q.i.in pmis.t.C. vnde vi ſi quando. in iſtis ſex caſib9 licite iuratur. vñ verſus.par t fama fides reuerẽtia cautio damni defectus veri ſibi poſcũt magna caueri.b.

c Aiunt.in cõciliis.ſecunda opinio.

d Non inueniri.vt inretur.

e Auctoritatẽ.xvij. di ſtin.per totum.

f Excipiatur auctoritas.iij.q.vij. dudũ. t in .c.peregrina: t in iuramento auctoritas pape ſemper intelligitur excepta.ſ.de reſcrip.cõſtitutus.t.j.de iureiurã. venientes:t.ff.ad munici. .l.imperatores.

g Corpore aſſumunt: ſed qualiter aſſumitur ꝺ corpore beati petri.ſic intelligitur q ꝺ corpe beati petri tẽ.pallium bene dicitur t cõſecratur a papa ſuper altare beati petri:t ibi ponitur: t ille q ꝺz vti pallio recipit ipm de altari ſi eſt preſens vl alius p ipſo ſi ẽ abſens: t ſic aſſumitur de corpore beati petri.

b Juſtuz eſt.ar.q fruſtra petit debituz qui qꝺ debet non impẽdit.j.de mu.pe.c.i.t.ij.C. de ſenten.t inter.om.iud.cum papinian9.t.iij.q. viij. cui9 in agendo.xcv. diſt. eſto ſubiectus.arg. ptra .C.depoſiti.l. pe.t.j.de depoſi.c.ij.

Quia diligentia. Diuiditur: q in pma ponitur queſtio iuris.in ſecunda reſponſio ibi:duximus q̃ tria facit. Primo confirmari gratioſe permittit ſi tria cõcurrant.ſcõo de cõſecratiõe puidet ibi:mãdates: tertio protestatur ibi:ſalua.ab.ſi.

i Sciſmate.octauiani qui contra alexandrum erat.t aquilegien.patriarcha:tunc ſciſmaticus erat. vnde dicit facias eum conſecrari a ſuffraganeis ſalua tẽ.ſciſma enim interpretatur diuiſio ſiue ſciſſura.t eſt grecuz nomen vnde ſciſſura in vnitate eccleſie eſſe nõ poteſt:t qui ſciſmatici ſũt ab eo qui eſt vnum ſe diuidũt:quare ſpiritũ ſanctũ nõ habent.xxiij.q.i. ſciſma.inde eſt q veſtis dñi que vnitatem ſignificabat remanſit indiuiſa.xvi.q.vlti.ſicut dñi veſtimentum.

k Suſceperit.q ſi ordinẽ ſuſcepiſſet careret effectu:t repelleret a dignitate niſi ꝓbaret ſe cum ordinaret ordinatorem neſciniſſe damnatum.j.ꝺ ſciſma.c.i.t.ix.q.i.ordinationes. ſic t qui ordinat a ſimoniaco.i.q.i.ſi quis a ſimoniacis.t cum talibus qñq diſpenſat: vt hic.t.j.de ſciſma.c. ij.t.c.ſi qs a ſimoniacis.ſed ſi ſciuiſſet nõ diſpenſaret:ut ibi dicit in.c.ſi quis.t ſic ſciſmatici nõ pmouent ſine diſpẽſatiõe:ut hic dicit.alias eſſet contra.xii.di.nos conſuetudinem.

l Juſticia.quia per talem conſecrationem non fit preiudicium aquilegien.eccleſie in poſterum.

m Reuerẽtia.q: epiſcopus conſecratus nihilominus debebit facere obedientiam patriarche cuz redierit ad catholicam vnitatem.t eſt ar.q ꝓteſtatio neceſſaria eſt in huiuſmodi.ſic.vii.q.i. põtifices.t.xxiiij.diſ.ꝓſbyteri.t.ix.q.iij. ſaluo.t huiuſmodi protestatio ſemper neceſſaria eſt: vt.j.de iurepat.ex lris. item eſt ar.q excõicati vel ſuſpenſi omnia iura recuperãt poſt abſolutionem. .xv.q.vi.nos ſanctorum.t.c. iuratos.t.iij.q.iiij. beatus.et iiij.q.i.c.i.t.xxiij.q.v.ꝑceptũ i fi.t.vi.q.i.illi qui ar.contra ij.q.iij.§.hic colligitur: t.iij. .q.iiij.cõſanguineoz in fi.ſo. prima pars vera eſt. Et etiaz fama reſtituitur ſi infamia canonica tantũ ſit arrogata.ar. vi.q.i.illi qui.

Licet. Cõtinet tres ptes In prima ponit cõſtitutionis cauſa. In ſcõa conſtitutio. In tertia quedaz protestatio.ſcõa ibi:ſtatuimus. tertia ibi:ex hoc.ab.ſi.

n Conſtituta.lxxix. di.ſi qs papa.t.xciij.di.in noie dñi.

o Euitandũ.ar.ad cautelaz futuroz aliqd faciendũ.xxiij. di.in noie dñi.t.i.q.vij.ꝙenientibus.t.j.de ſer.nõ ordi. .c.i.t.ff.ſi ſer. vẽdi. bay.t.l. egi.ar.ꝓtra.ff.de vſu.l.i.

p Jnimico homie.i.diabolo.t diabolus dict9 eſt homo ab euentu:q deuicit hominẽ ſicut imperator victus eſt africanus ab euentu:quia deuicit africam.

q Zizaniam.ſyllaba antepe. longa.vnde verſus.neue ſuperueniens zizaniam ſeminet hoſtis. Frõtibus imprimitur vncio ſacra dei.

r Exceptione.t ſic nulla exceptio põt opponi ſibi niſi de hereſi.xl.di.ſi papa.alias enĩ q̃cunq; preciſe etiã ipſe papa ſcribat:legitima exceptio ẽ admittẽda.j.de of. dele.ex pte.ij.t.ſ.de reſcrip.ſi quando t ar.c.cuz adeo.e.ti.t.j.de ꝓbẽ.cũ teneamur.t ẽ ſpãle i papa vt nr̃la exceptio admittat.

s Quos.vij.q.i.deniq;

t Al duabus partibus.numquid ille qui eligit: computabitur inter duas partes.videt q ſic.j.e.ti.cuz i iure.t.ff.qõ cuiuſq; vniuerſi.plane.dic q nõ vt no.j.eo.cũ in iure.t.j. de ſortileg.c.iij.j.e.cumana. tñ quod dicitur in hac decre. de duabus partib9: hodie ali quando non ſeruant cardinales aliqñ obſeruant. Et q poſſint facere contra hoc cum neceſſitas eſt in cauſa:que legez non habet:habes.ſ.de conſue.quanto.

v Nullatenus:quid ergo fiet ſi nullo modo due partes conſentiant.tũc bracchiũ ſeculare ſe iterponere ꝺz.arg.xvij.di.nec licuit.t.xxiij.q.v.de ligurib9. ita vt cardinales includant in aliquo loco de quo exire nõ valeãt donec ꝓſenſerint.ita dicitur factum fuiſſe in electione bonorij.iij.apud perufium.t idez fuit factum poſt mortem gregorii.ix.t in electione celeſtini t Jnno.iiij.tẽporib9 nr̃is tñ de iure id faciendum non eſt.

x Maioris.in alijs enĩz electionib9 valet qꝺ fit a maiore pte capituli.dum tñ ſeruet vna de formis illis.j.e.q: propter.

y Speciale.ſed nõ vt ſpeciale:q: in alijs obtinet qꝺ hic dr̃ de duab9 partibus:quia non obtinet quod fit ab ordine decurionuz:niſi due partes ꝓſentiãt .ff.de decre.ab ordi.fa.l.iij.t.ff.qꝺ cuiuſq; vniuerſi.plane.non ꝓtradicunt illa iura.q non dicitur q due partes debeant cõſentire:ſed q debeãt eſſe preſentes.t ita eſt ſpeciale. vel eſt ſpeciale habito reſpectu ad alias electiones inferiorum prelatoz.t hoc innuit littera ſequens.

z Recurſus.t ideo dum eligit ꝓfirmat:t ſtatim bz plenam t liberam adminiſtrationem.xxiij.di.in nomine domini.

Cum in cunctis. Diuiditur iſtud pũn.vſq; ad.§.cũ vo.in tres partes:

electõe ro.põ.mãifeſta ſatis a preno.cõſtituta manauerit: q: tñ ſepe poſt illa p ipſorobe ãbitiõis audaciã grauẽ paſſa eccleſia ẽ ſciſſuraz:nos etiã ad malũ euitãdũ hoc ꝺ ꝓſilio ffm nr̃oz t ſacri approbatiõe cõcilij aliqd ẽcreuim9 adiungendum.

Statuim9 ergo vt ſi forte inimico hoie9 ſupſeminãte zizaniaz9 itercardiales de ſubſtituẽdo ſũmo põtifice nõ poterit eẽ plena cocordia: t duab9 ptib9 cõcordãtib9: ps tertia ꝓcordare noluerit aut ſibi aliuz pſũpſerit noiare:ille abſq; vlla exceptiõe ab vniuerſali ec.ro.põ.habeatur:qui a duabus ptib9 electus fuerit t recept9. Si qs aũt de tertie ptis noiatiõe cõfiſus: q: de rõne eẽ nõ põt ſibi nomẽ epi vſurpauerit: tã ipſe q̃ bi q eũ receperit excõicationi ſubiaceant t toti9 ſacri ordis priuatiõe mulctentur ita vt viatici etiã eis niſi tantũ i vltimis cõio de neget: t ſi nõ reſipuerint cũ dathã t abirõ:ãq; terra vinos abſorbuit accipiãt portionem. Preterea ſi a pauciorib9 q̃ a duabus ptib9 aliquis elect9 fuerit ad apoſtolat9 officium niſi maior concordia iterceſſerit: nullatenus9 aſſumatur: t ꝺdicte pene ſubiaceat ſi humiliter noluerit abſtinere. Ex hoc tamẽ nullum canonicis conſtitutionib9 t alijs eccleſijs preiudicium generetur:in quib9 maioris t ſanioris ptis ꝺz ſnia pualere: q: quod i eis i dubiũ venerit:ſupiori poterit iudicio diffiniri. Jn ro. vero ec.ſpeciale aliqd ꝓſtituit:q: non poterit ad ſuperiorẽ recurſus3 haberi.

Dem in concilio lateran.

Electio ad epatũ fieri ꝺz de digno ſcia moribus t etate: t q9 habeat.xxx.annũ ꝓpletũ.t ſit de legitimo matrimonio natus.b.d.vſq; ad.§.cum vero.

Cum in cunctis ſacris ordini-

nam primo ponitur vna ratio statuendi.scõo alia ibi:eapropter.tertio statutum ibi presenti.Ab.si.

a ¶ Etatis.hec tria.s.etas grauitas mor⁹ t lr̃aruz scientia in psona electi debent inquiri.j.e.cũ nobis olim.ar.lxxviij.di.presbyter.t.xxxviij.di.que ipis t alia etiam.s.q̃ sit de legitimo mr̃imonio nat⁹.j.e.c.t q̃ sit in sacris ordinibus.j.e. dudum:t.j.de etate t quali.c. preterea.

b ¶ Grauitas mor⁹:quia incõ positio corporis inequalitatez indicat mentis.xl.di.in fi.di. vbi de catbelina dr̃.

c ¶ Lr̃aruz scientia. ꝓpter defectum enim scientie repellitur quis ab episcopatu etiam iam promotus.j.de eta.t q̃lita.c. vlt.vbi legitur de quodã epo qui nunquam audiuit grãmaticam.j.eo. congregato.t.xxxviij.di.omnes.t.j.de renũc. .c.nisi cũ pdez.§. pro defectu.

d ¶ Multo fortiꝰ:quia vilissimus cõputandus est qui precellit dignitate nisi ꝓcellat alios sciẽtia t sanctitate.i.q.i. vilissimꝰ.t.i.q.vij.ꝓueniẽtibus t in auc̃.õ san.epi.§. damus. col.ir.itez ar.est a minori t sumitur ꝑm banc regulam affirmando:si id de quo minꝰ videtur ĩesse ĩest.t id õ quo magis.xxxviij.di.si ĩ laicis t.iij. q.iij.de iudicijs.t.lix.di. si officia.t.xxxiij.q.ij.cuz per bellicã:t.xiij.q.ij. nõ estimemus item ar.a maiori sumit bic negando ꝑm banc regulaz: si id de quo magis videtur ineſſe nõ ineſt:nec id õ quo minus. sic paulus videt fortior eustochio sed non est:ergo nec ipsa xxxij.q.v.si paulus. viij.q.i.si ergo.t.vi.q.i.imitat.t.lx. di stin.quelibet.

e ¶ Exegerit.sed videtur q̃ sufficiat si iam incohauerit.ff.de mu.t ho.ad rem publicã.sed aliud in secularibus dignitatibus: vt ibi:t aliud in spiritualibꝰ. t potest dici q̃ est speciale in episcopo. vnde in alijs inferioribus dignitatibus sufficit attingere annum legitimum: vt.j.dicit ibi:nisi qui iam.xxv.an.attigerit.sed ille qui eligitur in episcopum debet esse.xxx.annoz.in auc̃.de san. epis.§.clericos.col.ir.lxxvii.dist.quicunqz. vel distingue quandoqz fauor tñ vertitur in causa: vt in vsucap.t tunc sufficit incipere diem.ff.de diuer.t tempo.prescrip.in vsucapione.quandoqz tantũ odium: vt in prescrip.xxx.anno.t tunc oportet impleri.ff.de actio.t obli.in omnibus.quandoqz vtrunqz t tũc tempus de momento in momentum computatur.ff.de mino.l.iij.§.minorez t.lxxvij.di.c.subdiaconus.

f ¶ Matrimonio.t illud est quartum qõ requiritur in epo t in quolibet alio qui promouetur ad honorem.j.de fi.presby.c.i.t.ii.t.c. vt filij. vel ad regimẽ aliaz.j.de fi.presby.c.pe.t vlti.

¶ Euz uero. Beneficia electi in episcopum vacant per ꝓfirmationem adeptionis possessionis t ꝓsecrationẽ secutã: vel postq̃ ꝑfirmum tps ad petendã cõsecrationem lapsum fuerit.b.d. vsqz ad.§.inferiora.ab.si.

g ¶ Confirmationez.bene dicit ꝓfirmationẽ:q: ante ꝓfirmationẽ nibil debet attingere in administratione alioquin repelleretur.j.e.qualiter.t.c. nibil ẽ. t.j.de preben.cum iam dudum.

h ¶ Administrationẽ.nam aliqñ ꝓtingit q̃ statim nõ nãciscitur possessionem .xcii.di.si qui epi.t.c.prece.t tunc non dz conferri.

i ¶ Tempore.qõ vr̃ esse ser menſiũ:q: infra tres menses a die vacationis debet eligi.l.di.postq̃.t.j.e.ti.ne pro defectu:t ifra alios tres menses debet cõsecrari.c.di.qñ quidẽ.sed verius est q̃ illud tẽpus est tñ trium mensium post ꝓfirmationẽ: vt ex eodẽ.c.colligit.qõ ẽt est expressum.lxxv.di.§.ii.t.c.ii.in fi. nisi necessitas eum impedierit petere consecrationem:q: tũc nõ curreret ei tẽpus. vt in dictis.c.qñ quidẽ.t.lxxv.di.c.i.alias obtinet qõ hic dicit.vt.xvi. .q.i.ne pro cuiuslibet:q: cũ sit in mora petẽdi ꝓsecrationẽ:mora sibi dz ĩputari t dz ẽt ab illa dignitate repelli: vt in.d.c.qñ quidem.

k ¶ De ꝓsecrãdis.ar.j.de xcess.pben.post electionẽ in prin.vbi soluitur.

l ¶ Spectãt.ante.n.ꝓsecrationẽ nõ dr̃ pleno iure hr̃e ecclĩaz cũ adhuc tẽpore ꝓsecrationis possit excipi j ipsuz.j.de accusa.super bis.merito debet expectari vsqz ad tps cõsecrationis.postea õ pñt cõferri beneficia que habuerat: t hoc cũ fuerit negligẽs:t ĩ mora vt dictũ est.t sic ante ꝓsecrationẽ nõ dr̃ ecclĩaz hr̃e q: hr̃e est cũ effectu hr̃e.ff.de ver.sig.nomẽ filiaz.§.hr̃e.tñ dr̃ marit⁹ ecclesie: vt sine licentia pape eam dimittere nõ possit.j.de transla.iter corporalia:sed si ante tempus predictũ ꝓsecrationẽ receperit:statiz pñt ꝓferri beneficia pora: q: plene dicit trãslatus.xxi.q.ii.si quis iam translat⁹.xxvi.q.i.ne p cuiuslibet. nec põt repelli a ꝓsecratione:nisi per accusationẽ directã: vt.j.õ accusa. super bis.t qualiter t qñ. Jn alijs dignitatibus inferioribꝰ sectus est:q: qui bz curã aiaz si eligat ad ꝓsimilẽ habita ꝓfirmatiõe t administratiõe ipso iure vacat prima: vt.j.e.dudũ.ij.t.j.de prebẽ.de multa.si primuz beneficiũ nõ habeat curã aiaz:sed scõz:tũc pmũ ipso iure vacat:sz nõ de facto si semp retineat primũ.j.de ꝓcess.preben.littera.t.c.cũ nostris.

¶ Inferiora. Jn dignitatibus t officijs circa epatuz ac curatis bñficijs dz assumẽdꝰ xxv.annum attigisse: et alꝰ esse idoneꝰ scia t moribꝰ.t si nõ est in ordine requisito dz se facere promoueri in primis tpibꝰ alꝰ monitꝰ nõ parẽs priuatur beneficio nõ obstãte appellatiõe: nisi ex cã legitima excusef.b.d. vsq: ad.§.clerici.ab.si.

m ¶ Archidiaconatum: sic vr̃ q̃ archidiaconꝰ habeat curaz aiaz: sed non ꝑncipalr.arg.xvi.q.vij. .c.nullꝰ.i.ar.j.õ of.archi.cuz satis vbi de hoc. Et est vez q̃ archidiaconus q bz ingrere t visitare prochiam suam curaz hẽat aiaz. vñ si recipiat aliã ꝓlationẽ curã aiarũ bñtez ipso iure vacat archidiaconatꝰ vt est expssum.j.e.c.duduz.t.j.de ꝓben.de multa.t põt ex cõicare t suspẽdere.j. de eo q fur.or.rece.c.i. t ẽt alij ꝓlati:ut ibi dr̃. Sed vr̃ j.xvi.q.ii.visis.xxiii.q.iii.corripiantur. vbi dicit q̃ anathema ẽ muero episcopi.archidiaconi vel alij prelati nõ possunt excõicare cum solẽnitate illa de qua tradit.xi.q.iii.debent.t.c.cũ aligs. vt capitula illa intelligant t loquant de illa solẽnitate.

n ¶ Attigerit.dispẽsatiue tñ põt:lz sit in minori etate.j.de eta.t q̃li.preterea. vt qdã dicũt.õ hoc dicit.j.e.cũ dilecti.sed j.lxxviii.di.si triginta t.c.ꝑsbyter. vbi dr̃ q̃ añ.xxx.annũ ꝑsbyter ordinari nõ dz t ḃ dic̃ q̃ statiz dẽret post.xxv.an.q: tales ꝓbari debẽt ee ꝑsbyteri.xxi.q.ii.sicut.ar.j. de eta.t q̃li.pterea.satis põt dici q̃ hodie stat huic.c.ꝑm q̃ no.in.c.illo si triginta. vel expone presbyter.i.epꝰ.t sic ꝓcor.huic.c.

o ¶ Canonibꝰ.hic fit mẽtio de illis canonibꝰ.lxxv.di.q̃si p totuz.t.j.de tem.or.c.i.ii.t.iii.t q: post ꝓfirmationẽ debẽt ordinari in primis.iiii.tẽporibus vel saltẽ vsqz ad ser mẽses:nec credo q̃ loquat de illis canonibꝰ lxxvii.di.qcũqz.ibi post diaconatũ stat p qnquẽniũ ad sacerdotiũ recipiẽdum:q: nõ credo tñ expectãdũ:ĩmo de illo.lxxvii.di.c.vlt.

p ¶ Remouean̄t.signat j hoc.lxviiii.di.ꝓsuluit.so.cũ iste susceperit alter cõrorum teneꝰ ad reliquũ:secus in alijs clericis qui per subtractionem beneficiorꝫ sunt ꝓpellendi ad ordines qñ necessitas vl̃ vtilitas subest .j.de eta.t qua.c.queris.

q ¶ Possint.alias sola volũtas nõ sufficit: vbi est cpus facto.j.de eo q mit.in poſ.constitutis.

r ¶ Promouẽdis.hẽs hic q̃ ꝓstitutio trabit ad ꝑterita.de hoc dictũ est .s.de cõsti.c.vlti.t hec est rõ quare trabit ad ꝑterita:q: sine aliqua cõstitutione ad hoc tenentur per alia iura antiqua.

s ¶ Promitti.i.electi t confirmati:sed non sunt ordinati.

t ¶ Si canones.j.j.de eta.t q̃li. vt abbates.sic solue hoc intelligit de tali q sine culpa sua factus est talis q̃ ordinẽ recipe nõ põt ꝑm canones. vñ pp hoc si dz remoueri:lz ordinẽ nõ possit recipe:q: nõ est addẽda afflictis afflictio.j.de cle.egr.ex pte.t.vii.q.i.cũ pcussio.t illud intelligit de tali qui culpa sua factus est irregularis.t ideo remouetur.

¶ Clerici sane. Eligentes indignũ j formã hui⁹.c.priuati sũt p ꝑma vice ptãte eligendi.t idem in collatore.t defectũ capituli supplet epꝰ:eõ uerso.t si caplm negligit fit deuolutio ad metropolitanũ.b.d. vsqz ad fi. ab.si.

u ¶ Ptãte.i.illa vice tñ.j.e.vintoñ.

x ¶ Priuatos ipso iure.j.e.innotuit.

y ¶ Bñficijs.nõ officijs.qs.n.officiaret tunc ecclesiam.

z ¶ Coerceat.si.lxii.di.docẽd⁹.t.lxxxii.di.pluries.in fi.t.C.de emenda. ꝓpin.l.i.t belli pestis ĩtermat:quos delinquentes ad rectitudinis viaz dei pcepta nõ reuocãt.xxiii.q.iiii.si quos in fi. t ¶ Fecerit.cum ad eum ptinet collatio bñficiorꝫ. ¶ Cõferẽdis.ea vice cum ad eum

pertinet collatio beneficij: vel confirmando primum successorẽ ꝛ hoc cũ ad alios pertinet collatio: ꝛ insuper a perceptione ꝓprij bñficij suspẽdat .j.e.ti.c.nihil est.

a ¶ Capitulũ. ꝛ ita bẽs ꝙ minor supplet negligẽtiã maioris ꝛ econuerso. j. de cõcess. preben. nulla. ꝛ.c. quia diuersitatem. ꝛ. xi. q. iii. cum sim⁹. .lxv. di. c. vlti. lxxxix. distin. c. ii. ꝛ maior negligẽtiã minoris: ꝫ illud est ordinarium: vt in. c. cuz simus.

Ausam que. Cõmunis est diuisio. secunda ibi: si sorores Ab. si.

b ¶ Contulerint. illud q dem recte potest fieri. ꝛ ẽ vna de formis ꝓcilij generalis. j.e. qz propter. ꝛ ẽ si. ff. qõ cuiusqz vni. item eorum. §. si decuriones. ꝛ etiam extra collegiuz potest compromitti: quia episcopus nõ est de collegio licet sit caput .j. de testa. requisisti. ar. ver. non est tanta cõmunio inter episcopũ ꝛ monasteria.

c ¶ ꝓmittẽtes. si. j. de renunci. post translationem.

d ¶ ꝓnideret. qd dices nunquid possunt reuocare talem collationez factaz episcopo antequã ipse prouiderit: nõ videtur. j.e. in causis. vbi dicitur de hoc.

e ¶ Si tamẽ idonea. argu. est hic ꝙ cuz aliquid generaliter cõmittit arbitrio alicuius non valet: nisi legitime factum fit. j. de iureiurã. quinta vallis. ꝛ.c. veniẽs. ff. de ritu nup. ꝙꝙ. ff. pro socio. vñ si nerue. ꝛ in auc. de he. ꝛ falci. §. bis igitur. colla. i. ꝛ. ff. ne quid in loco pub. L. ii. §. si quis a principe. ꝛ. ff. de ope. li. si libertus. C. de inoffi. testa. si quando. j. õ off. dele. er parte. ꝛ. xvi. q. i. ꝛ temporis. ꝛ.c. postquã. arg. contra. xxii. q. vlti. c. vlt. ꝛ. ii. q. vi. §. arbitrarij. ꝛ. j. de iureiur. si vero. ꝛ. ff. de regu. iur. quisquis. ꝛ. ff. de dam. infec. qui bona. §. cum inter. ꝛ. xxiii. q. iiii. displicet tibi in prin. so. si arbiter est compromissarius eius arbitrio standum est siue equum siue iniquũ. ff. de arbi. diẽ. §. stari. nisi cõtra ius scriptuz vel ꝑ formã cõpromissi sit latũ: qz tũc nõ tz. ii. q. vi. §. diffinitiua. ꝛ. j. de cõfir. vti. vel inuti. eruminata. ꝛ. ff. de arbi. si cũ dies. §. cõpromissio. ꝛ. C que sen. fine ap. re. l. i. Si vero tanquam vir bonus arbitrari vz: tũc nõ valet dictum suum: nisi sit equũ: vt in dictis. c. veniens ꝛ quinta vallis. ꝛ. ff. pro socio si societatem. ꝛ. l. se.

f ¶ Recipi. sed qd si elegerit malam: nunquid aliam episcopus poterit eligere vel etiam si electa noluerit consentire. arg. ꝙ sic. j.e. cum terra. ꝛ qui optauit acetum põt iterum optare vinum. ff. de op. le. l. ii. ꝛ reproba electio nulla est. vii. q. i. factus ẽ. ꝛ. ff. de pig. ac. eleganter. §. qui reprobos. ff. ad vell. ꝙuis. §. si cum venerit. item qui iurauit alr ꝙ ei delatum est: iterum iurare debet. ff. de iureiur. qui per salutez. Jn casu isto non poterit amplius eligere. quia functus est officio suo. j. de offi. dele. l litteris. ꝛ. ff. de re iudi. paulus. qz semel functus est officio suo siue bene siue male vt ibi. s. e. c. prori. ꝛ. j.e. innotuit. ꝛ.c. in causis. ꝛ. j. de offici. de leg. in litteris.

Nosti quomodo. Diuiditur: qz primo ponit ius: et quo infert mãdatũ ibi: mãdam⁹. Ab. si.

g ¶ Cõcedendi. quod si faceret deberet repelli. j.e. qualiter. ꝛ. j. õ prebẽ. cum iam dudum in fi. nisi in casu. j.e. nihil est. §. vlt. ꝛ illud dispensatiue fit: ne interim ecclesia patiatur detrimentum in tẽporalibus vel ĩ spiritualibus vt ibi dr. ꝫ hic papa voluit parcere huic electo: qz põt ipsum repellẽr ꝛ facẽr sibi gratiã.

b ¶ Cõfirmata. ꝓ cõfirmationẽ acquirit plenã administratiõez ꝛ vinculũ cõiugale ꝛctũ ẽ. j. de transla. inter corporalia.

i ¶ Facultatẽ. imo ꝓuari deberet. j.e. qualiter.

k ¶ De predictis. ista decre. cõtinet gr̃am in eo ꝙ non fuit punitus: cõtra tenorẽ priuilegiorum ecclesie vestre fuerit celebrata. ꝓpẽdimus etiã ꝙ electio. b. post illã qualẽcũqz electionem non cassatã: necnon ꝛ post appel. per quaz ad suum statũ omnia debẽt reduci facta fuit: ꝛ infra. ꝟ Qua propter vtriusqz electionem omnino cassamus: ꝛ vobis in aliam psonã idoneã ꝛ honestam conueniendi liberam tribuimus facultatem: ita ꝙ vtriqz predictorum fama ꝓ sua nõ minus integre conseruetur: ꝛ ꝙ in alijs ecclesijs possint si deus gratiaz dederit promoueri. ꝟ Vobis autem liceat preter istã ecclesie vestre ordinationem in eorum alterum conuenire. ¶ Dẽ. ¶ Metropolitanus confirmat licet nondum receperit palliuz potest suum suffraganeum consecrari facere.

Suffraganeus alicui⁹ metropolitani ad mãdatuz ipsius post confirmationem electiõis sue etiam si pallium non receperit: licitum est electum qui ad eius iurisditionem pertinet consecrare.

Clemens. iij. ¶ Is cuius electio fuit cassata nõ vitio persone sed electõnis modo iterum eligi potest. secus si vitio p sone.

Super eo vero quod quer̃ voluisti: si alicuius electõne ex appellatõis cã exprimẽda ẽ: vt in decre. Jnno. iiii. cordi nobis. õ ap. li. vi.

n ¶ ꝓuilegioꝝ. q̃ eẽnt ista priuilegia nõ bẽm⁹. b.

o ¶ Appellationẽ. j.e. bone. i. ꝛ. j. de ap. constitutis. contra. in illis tenuit electio scõo loco fcã: ꝛ post alterius partis appellationẽ. in illa constitutis. tenuit electio secunda: quia prima ipso iure nulla fuit. hic vero prima nõ fuit nulla: sed annullãda. in decre. illa bone. prima non tenuit tribus de cãis vt ibi dr. õ hac materia dicẽt. j.e. auditis.

p ¶ Fama. ar. infamiã nõ comitari depositũ. ff. õ re mi. qui cũ viro. §. nõ oĩs ꝛ. §. exauctorat⁹. ar. ꝛ. ff. õ bis qui no. infa. l. ii. §. ignominie. so. ẽ. j.e. sup eo. qz nõ fuit cassata vitio psone.

q ¶ Ordinationẽ. dicũt quidam preter istam que nunc cassata est ꝙ iteruz pñt alterũ eligere si volũt. j.e. sup eo. sed hoc nõ credo. qz ꝓpter scãdalum nolui⁹ papa ꝙ in illa vacatione aliquis eoꝝ ꝓmouereꝝ: bodie tñ alia dz eẽ forma in electionib⁹ faciẽdis. j.e. qz pp.

Suffraganeus Jste decre. facit ad secundam partez rubrice. ꝛ. h. d. metropolitanus cõfirmatus ꝛ cõsecrat⁹ nõ põt pallio nõ recepto suffraganeum suum consecrare: sed potest mandare alijs suffraganeis vt illũ consecrẽt. Abbas siculus.

r ¶ ꝓallium. sed contra videtur: quia propter pallium nondum receptũ cõsecratio episcoporum differtur. c. distin. quoniam. vbi de hoc. quia ante pallium receptum non põt consecrare virgines ordines celebrare vel episcopos cõsecrare. j.e. quod sicut. ad idẽ facit. j. eo. trãsimissam. pp hoc dicunt quidam ꝙ hec non est decre. sed fuit quedam prouisio tamen potest tolerari. ꝛ videtur subesse quedam equitas: vt cum nondũ sit in mora petendi palliũ: vt hoc habeat locum: quod non videtur. quia in traditione pallij plenitudo confert põtificalis officij. j. de vsu pal. nisi specialis. vnde ꝛ cũ per se hoc facere nõ possit neqz auctoritatem alijs faciẽdi pstare põt. ꝛ ẽ op. ar. j. de consecr. eccle. vel alta. aqua. ꝛ ar. ff. ad se. cons. mace. filiuz habeo. Dic ergo hic vt dixi. j. de trãsla. cum ex illo. ber.

Super eo. Jsta decretalis quotidie allegatur. Jn qua primo ponit questio. scõo solutio ibi. hoc tuã. in quo duo facit. nam primo rñdẽdo distinguit. scõo excipit ibi. nisi. ab. si.

l ¶ Reuocare. sed quid ẽ quod dicit ꝙ studeat reuocare: qz talis traditio nulla ẽ qz pro nõ dato habetur quod ab illo donaꝝ qui de iure donare non põt. j. õ iurepa. qõ aũt in fi. sed talis reuocatio potiꝰ erat de facto q̃ de iure sicut donatio de fcõ tñ fuit: ne ex tali facto crederet ius habere ꝛ ne credatur hoc sibi licere. Item ar. ꝙ aliquis potest cõtra factum suum venir. xii. .q.i. certe. lv. di. penitẽtes. xxv. q. ir. quod quis ꝓmisit. C. õ euic. si tibi liberam. ar. cõtra xvii. q. iiij. sũt qui opes. xviii. q. ii. eleutherius. ff. de ser. rupre. per fundũ. j. õ cle. ꝓiu. di uersis. so. in sententijs interlocutorijs iudex potest mutar vl reuocar suã interlocutoriã. ff. de re iu. qõ iussit. j. de appel. cuz cessante. Circa negocia di stingue si ex mutatiõe nulli fit preiudiciũ licitum est mutare. vbi ex mutatione alteri fit piudiciũ adhuc re ĩtegra licituz ẽ mutare. ff. de iurĩ. om. iu. si cõuenerit. re nõ ĩtegra non põt. ff. de re. iur. nemo. nisi fauor aliud iducat. C. õ li. cã iterrogata. ꝛ ẽ simile in reuocatiõe suie spũalis vl corporalis mr̃i monij vbi õcipit ecclesia. xxv q. ir. sñaz. ꝛ melius. §. his ita rñdetur. ꝛ. j. de re iudi. lator. ꝛ .c. ꝓsanguinei. ꝛ ideo potest cõ trauenire: qz administratio ẽ ei ĩterdicta: ꝛ sic replicaret de admĩstratõe si ei obijciatur ꝙ contra factum suum venire nõ possit. ff. de iureiu. l. iusiurandũ. i. rñso. ꝛ. l. se. ber.

Considerauimus. Diuiditur. nam premittit cãm cassationuz. scõo vtrã qz electionẽ cassat ibi: qua propter. tertio mãdat ecclesie prouideri ibi: vobis aũt. Alg. si.

m ¶ ꝓst ap. appellare ne fiat electõ non valet. sed ne fiat nisi canonica tũc bñ valet. j. .e. cum nobis. ꝛ intellige ꝙ allegata fuit aliqua ꝓbabil cã qz siue appelletur ĩ iudicio vel

a ¶ Persone. puta propter aliquā irregularitatem quia erat illegitim⁹ vel propter crimē quod ei fuit obiectum ⁊ probatum quod si esset probatuz nō potest eligi nec in illa nec ī alia ecclesia cū sit ineligibilis. Et potest hic colligi ar. q crimē in modū exceptiōis probatū pōdicet ei in electiōe alia: sed hoc ēt pena imponere ordinariam quod fieri nō debet. ſ. de or. cog. cum dilectus in fin. ⁊ ſ. de except. deniqz. ff. de his qui no. ifa. lucius. dicas q si per hoc grauata fuit: ⁊ est ipsius opinio potest ⁊ debet repelli. ſ. de testi. testimoniuz. c. greg. est. vbi casus iste ponit. ⁊ ar. ii. q. v. ꝓsbyter. ⁊. c. si mala fama. ⁊. lxxxi. di. tātis. ⁊. ſ. de accu. omnipotens. vel repellitur in alia electione: cum crimē obiectum probatum in modum exceptiōis electionē ō qua agitur cōtingebat. ſ. ō exceptiōniqz. ⁊. ſ. de cōfeſ. c. ii. ſz si modo electiōis tūc nō impeditur ī alia electiōe vt hic dic. ⁊. š. e. ꝓsideravim⁹.

b ¶ Simōiace. i. q. i. c. i. ar. cōtra. ſ. ō simo. ō regularibus ⁊ i. q. v. c. i. quod ꝺ dicitur ius ē commune: qō ibi ꝟ dispēsatio. ber.

Am monasterium. Istud. c. legitur duobus modis. primo q iste beremita non erat professus ⁊ hec lec. est cōtor. ⁊ sin istā hoc dicit ī sūma. Monachus vnius monasterij potest eligi ī abbatem alterius monasterij. sed quia ſz istum ītellectuz parum vtilitatis afferret hec decre. cum presertim hodie sit clarius prouisum ī de. i. de electōe: ideo sequēdo primum intellectuz qui est sing. potest summari vt in rubro. Et diuiditur: quia primo pōitur petitō. ſcōo ꝓfirmatio ibi: nos aūt. Ab. ſi.

c ¶ Abiecerunt. vnde deberēt expelli. ſ. ne de. vel mona. relatū. ber.

d ¶ In beremo. ⁊ ita videt q erat monachus licet dicatur ī beremo: alias nō posset eligi: ſz postulari. ſ. eo. cum causam ⁊. c. cum magistruz. ⁊. c. officij ⁊ eiusdem religionis vel maioris ꝺz ēt quia nō licitum ē ō scēdeſ: sed ascēdeſ. ſ. ō trāsla. licet. ⁊. xciii. diſti. legimus ī fi. iurta illud. Et ambulabūt ō virtute ī virtutem ⁊c. ō pe. di. ii. dum sanctam ecclesiam. sed si ītelligas q iste fuit bſmita tūc abbas ēt nō pōt: quia bſmita proprium ꝺz. ar. xix. q. iii. §. ecōtra paulus. ſz mōach⁹ proprium bēre nō pōt. ſ. de sta. mona. cum ad mōasteriū ī fi. credo q iste fuit de bſmo quod sic appellaſ ⁊ ē ī tuscia: ⁊ sūt alibi mōachi: cui subsūt camāduleſes: ⁊ illi ō scō damiano iurta pōtē ferreū.

e ¶ Postulātes. ſz quaſ dicit postulātes: nōne poterat eligi. Dicas q primū monasteriuz ō pellicia erat alterius ordinis. vel ille monachus erat in mīoribus ordinibus: ⁊ ideo debuit postulari: vt victum ē. š. ō postu. pla. c. vlti. vnde dicit in fi. sicut canonice facta ē: vnde videtur q competentius poneretur ī ti. ꝓcedēti. ſz lz dicatur postulātes: nō tñ credo q fuerit simpler postulatō ſz electio: ⁊ hoc satis ītuitur ex eo qō dicit eādē ordinationē postulasti a se. ap. cōfirmari: ⁊ ex eo q papa dicit nos eā cōfirmam⁹. si enī fuiſſz simpler postulatō papa nō diriſſz cōfirmam⁹. ſz diriſſz ipaz admittim⁹ vl nō approbam⁹. š. ti. pri. bōe. i. ⁊. c. bōe. ii. ⁊ sic bñ pōit hic.

f ¶ Cōfirmam⁹. ſz nūqd sufficit ī hac dispēsatiōe cōsensus soli⁹ episcopi: ita: ſz ad cautelā cōfirmatur. iste enim dubitabat an posſz hoc facer. ⁊ iō papa rīndēdo cōfirmat fcīm ipius: als ipe papa diriſſz: ⁊ nos postulatiōez admittim⁹: ſz ipe solū cōfirmat fcīm epi: vl iō q forsitā suberat dōnio pape nullo medio. arg. ad hoc. l viii. di. c. i. ⁊. ii. ſz ista lra vī cōtradicer ibi: tu vo postulatiōi ⁊c. dicit vt. š. dictum ē.

Am terra. Nō valet consuetudo per quam collegium ad alterius voluntatem tenetur sibi eligeſ prelatum. b. d. vel breuius vt in rubro. Et diuiditur. primo ponitur ōcisum exordium. scōo narratio ibi: sicut. tertio ꝓpositio ibi: nos igitur. que tria facit. primo causam reddēs dānat cōsuetudinē. scōo statuit ⁊ statutū declarat ibi: statuentes. tertio permittit ⁊ permissionē determinat ibi quo facto. Ab. ſi.

g ¶ Terra. ſ. hierosolymitana.

h ¶ Funiculus. i. portio.

i ¶ Consuetudinis. no. cōsuetudinē ꝫ libertatē ecclie nō valeſ. ō hoc ꝺ. š. de ꝓsue. c. i. ⁊. c. vlt.

k ¶ Cōuētualibus. ideo dicit conuentualibus q vbi est vnicus sacerdos patronus debet eligere. ſ. de iurepatro. nobis. ⁊ xvi. q. vlt. decernimus.

l ¶ In quo. scilicet in ecclesia cui preesse debet in capitulo ſm consuetudinez loci illius si cōmode fieri potest alias vbi melius obtulerit se facultas xii. di. in noīe domini. xii. q. ii. preceptum. ⁊. ſ. e. q sicut.

m ¶ Diligentiā. hic sumitur argu. q eligentes possunt alium eligere ꝑma electione non reprobata per superiorem. sed contra. š. eo. cum in cunctis. ⁊. ſ. eo. inotuit. ⁊. š. eo. cōsideravimus. ſ. de concess. preben. c. post electionem. Quod hic dicitur sic potest intelligi vt diligentiam inquisitionis apponant ⁊c. non alium eligendo statim: sed querendo aliquem idoneuz quē eligāt alio reprobato: ⁊ hoc ītelligitur post reprobationē alteri⁹: vel cū sub ea conditōe eligūt si primus non obtinuerit. arg. lxxv. di. archi. fiorentinū. Et sc̄da electio expirabit ꝑma obtinente sicut fit ī substitutione. C. de impu. ⁊ aliis substi. post aditam. arg. ad ħ. lxi. di. studij. Et loquitur de ignorantibus vitium electi ⁊ diligentiam adhibentibus: alias priuarenſ ipo iure potestate eligendi. š. e. cuz in cunctis. ⁊. š. e. inotuit ⁊ ita scribit ħ lau. hodie vero nō valet electio p vota conditionalia. vt in decreta. Inno. iiii. ſ. eod. que incipit in electō nibus. sed videtur ex ipsa littera q alius sit intellectus. Et littera sic exponitur q si in pſona scilicet eligēda de qua inter electores fit mētio ad eligēdum nominato añ electionē factā: vel ī electiōis mō: q⁹ forte nō intersunt omnes qui debent interesse: vel nō seruatur forma ſm antiqua: vel secūdū noua iura ī ecclesiis catbedralibus ⁊ abbatijs: quā bēs. ſ. e. quia propter. tandiu in electione facta seu facienda siue in tractatu electionis ⁊ sic tandiu deliberent ⁊ inquirāt de persona idonea quousqz ipsaz inueniāt ⁊ tunc demum ipsum eligant ⁊ sic satis plane sonat etiam littera. Hodie vero videretur seruanda forma etiam in conuētualibus ecclesijs omnibus: que traditur. ſ. eo. quia propter. licet videatur loqui de catbedralibus ex verbis illis ecclesie viduate. q⁹ ille sole dicūtur viduate: quia ibi ꝟ vinculū coniugale cōtractum: in alijs īferioribus nō ita ſz tñ hodie ertēditur ad oēs lz impropie dicātur viduate tñ quo ad multa viduate dicuntur ex quo prelatum nō habēt qui possit negocia illoz procurare ⁊ quod sic littera exponēda sit: patet ex eo q dicit personaz nominet quia p noīatiōez nō fit electio.

Ransmissam. Pertinet ista decre. ad ſam partem rubrice. ſ. de electi pīate. ⁊. b. d. aliter q̄ in rubro. Per cōfirmatōnē electōis nō trāsfertur potestas exercēdi ea que sunt ordinis. ille enī trāsferūtur p cōsecrationē. Et diuiditur: q⁹ primo ponit cōsultatio ī secunda rīnsio ibi respōdemus. Ab. ſi.

n ¶ Mercimonia. quod nō lz: añ clericatū bñ licebat. lxxviij. di. fornicari. ⁊. xxxi. di. ler cōtinētie.

o ¶ Postposito. vnde ipso facto priuilegium clericale perdere debent: nec ab ecclesia debent defendi. ſ. de vita ⁊ bone. cle. c. vlt. quia indignū

est illis ab ecclesia subueniri per quos constat scandalum in ecclesia generari. j. ne cler. vel mona. c. sacerdotibus ꝛ hoc ē verum post admonitō nē vt. j. ō vita ꝛ bone. cle. c. vlt. ꝛ. j. de sen. ex. in audiētia. ꝛ ī parte decisa p̄mittitur ō admonitiōe.

a ¶ De talibus. s. pertinētibus ad iurisditionem: puta sicut est iudicare excommunicare corrigere: iuramēta recipe a vassallis confirmaꝛ inuestire beneficia conferre ꝛ cō similia que cōsistūt in iurisditiōe. s. e. nosti. j. de transla. c. i. hec oīa in cō firmatione consequitur electus. ea vero que sunt ordinis sicut ꝛ clericos ordinare crisma conficeꝛ ō positio clericorum benedicere virgines ꝛ ecclesias ꝛ altaria consecrare ꝛ similia conferuntur ī cō secratione episcopali. j. eo. q̄ sicut. §. preterea. ꝛ Irviii. dist. q̄uis corepiscopi. ꝛ ar. j. de transla. ītem corporalia. quia ante consecrationem quasi vidua dicit ecclesia propter huiusmodi vt ibi dicitur. ꝛ sic iure communi poterat illos clericos corrigere ac punire. ber.

QUam inter. ¶Primo narrat factum. secundo diffinit articulum de quo cōstabat ibi. nos attendentes. tertio ibi. sane. illud de quo nō constabat diffinien-dum cōmittit. Ab. si.

b ¶ Coegit. qa ius eiusdem forsitan magis vacillabat q̄ alterius partis nec poterat sine magnis sumptibus finem ī ponere liti īmo certe ipse idem si dubitaret vel diffideret de iure suo debebat renunciare liti. §. de postu. bone. ꝛ. j. de simonia. per tuas. nec dolus facit qui rem deserit vt litem effugiat. ff. de ali. iudic. mu. causa fac. item si. §. i. vel coegit propter bonum pacis. j. de spon. ex litteris. ꝛ credo q̄ non fuit absoluta coactio sed conditionalis.

c ¶ Dum viueret. licet enim prioratus non sint monachis confirmādi. j. de confir. vti. vel inuti. pronecta. si tamen electi canonice fuerint: non sunt remouendi sine causa. j. de statu mona. monachi. de hoc no. in illa decre. pronecta.

d ¶ Inuitus. ꝛ sic factꝰ ē volēs qz coacta volūtas ē volūtas. xv. q. i. merito. ꝛ. xviii. q. iiij. displicet.

e ¶ Obtinere. īmo prout in integra continetur ipsum. r. seniorē verberauerūt pp quod fuerunt interdicti a quodā cardinali: vt ī lra cōtinetur ipse vo. r. nibilominus appellauit ne eligerent ꝛ tñ elegerūt aduersarium suum. s. r. iuniorē qui fuit ab epo loci bñdictus iō appellatio eius nō tenuit qz renūciauerat iuri suo.

f ¶ Quod ex consensu. sed nōne eo ipso q̄ alij non seruabant cōpositionem poterat redire iste ad ius suum pristinū. ita videtur. j. de pact. cū p dem. j. de renūcia. sane. ꝛ. j. de iureiur. c. iii. ꝛ. ff. de con. causa da. causa non se. si quis accepto tulerit. ꝛ si filius impugnat testamentum patris ī quo mater est instituta heres restituitur matri actio de dote que cōfusa erat per additionem hereditatis. C. de inoffi. testa. si maritus. ꝛ si mulier iuuetur velleiano restituitur actio creditori in antiquum debitorem. ff. ad velleia. si mulier. preterea simplici pacto non tollitur actio prima. C de transac. siue. nec debet ei fides seruari quia contra pacta versatur nisi cum actio est odiosa. C. de transac. cum mota. ꝛ nisi in criminibus. C. ad turpil. quāuis. sic ergo videtur q̄ sua intererat appellaꝛ: vt. ij. q. vi. non solent. vel si actio sublata fuit saltem danda fuit actio de dolo. C. de dolo. cum proponas. potest dici q̄ actum fuit inter partes vt si altera ps resiliret a pacto: soluta pena ei staretur. ff. de transactio. ei qui fidem. sed hoc non credo: nec hic colligitur. vnde dicas q̄ vbi compositio ītercedit ꝛ pure renunciat aliquis iuri suo postea nō auditur vt hic. ꝛ. j. de renun. in p̄sentia. ꝛ. vii. q. i. q̄ periculosū. ꝛ remittētibus actiones suas nō est dandus regressus ad eas. ff. de edil. edic. queritur. §. si vēditor. Et no. q̄ qui renūciat spirituali iuri siue bñficio: pure ꝛ sine aliquo pacto debet renūciare. alias simoniacum esset quia nō habet ibi locum renunciatio sub modo vel sub conditione. ꝛ inde est q̄ non potest redire ad p̄mū ius. §ī trāsla. vel in pacto secus ē cū ibi admittatur talis ꝓtractus do vt des facio vt facias: vl facio vt des quod locum nō bz in spirituali beneficio. j. de translac. super eo. si dicas: quare nō fuit iste. r. auditus super priori beneficio sicut ibi. j. de pac. cum pdez. ꝛ. j. de renunc. sane. respondeo quoniam iste nō babebat actionē ad agendum. ꝛ nemo sine actione experitur. ff. de neg. gest. si pupilli. §. videamus. tum qz pure renūciauit vt dictum est: tum qz recipiendo custodiam ꝛ prioratuz etiam iuri suo in totum renūciauit: ꝛ qz ipse iudicis officiuz non imploranit sicut in illis cum pridem ꝛ. c. sane. propter quod auditi fuerunt: ꝛ restituti ad agēdū.

g ¶ Prepositus ꝛ capituluz. quibus forte negocium cōmissum fuerat: quoruz litteris bñ creditur. xix. q. iii. statuimus. ꝛ. lxxiij. di. in noīe patris ꝛ filij in fi.

b ¶ Episcopus. hic concurrūt due presumptiones. s. factum episcopi: ꝛ scriptura prepositi ꝛ capituli: ꝛ factū legati facto epi creditur. j. de re iudic. sicut ꝛ. j. de renūci. ī pñtia. ꝛ. ij. q. vij. hoc etiā placuit. vnde nō ē verisimile q̄ ēt suspēsum ꝛ a suspēsis electum benediceret vel cōfirmaret. Jn cōtrarium presumitur ex litteris ꝓpositi ꝛ capituli quibus etiaz creditur per iura predicta ꝛ ita circa idem factum quādoqz babētur varie p̄sumptiōes. l vii. di stin. si quis in egritudie. ꝛ. ff. de in integ. restituti. diuus ꝛ ar. j. de presump. litteras. ibi tamē vna prepōderat alteri. h

dentes q̄ ex consēsu compositiōis recepte ius si quod sibi competierat. r. senior amisisset: ac per hoc ne monachi ad electionem procederent de iure minime appellare potuisset. cum nisi quorum itereſt audiri nō solēāt appellātes: ap. illaz dicimus legitimā ñ fuisse: vñ p eā electio nō potuit impediri. ¶ Sane quāuis prepositus[g] ꝛ capituluz cōstātien. de iterdicto quod cardi. posuerat ī suis litteris īseruerit: qz tñ per id q̄. r. iunioꝛi diocesan[o] episcopus[b] mun[o] bñdictōis impēdit[i] ei videtur quod premisimus[k] obniaꝛ: vñ qz vel scriptura facto vel factū scriptuꝛ p̄iudicat[l]: nec probatum fuit lz obiectum q̄ ab iterdictis electio fuerit celebrata: ipam nō potuimus irritaꝛ: ꝛ ifra. Jdeo qz causam ipam vobis duximus cōmittēdam: vt si cōstiterit q̄ electio fuerit facta a suspēsis[m]: ea oīa cassata[n]: ipi monasterio post satisfactionē cōdignā suspēsiōis ꝛ iterdicti snia relaxata ō psona idonea cōsulatur[o].

I Dē. c. pēnesi.

¶ Si electus nō bz sufficiētē scientiam vl añ confirmationē administrat eius electio cassari dz.

QUaliter post obitum: ꝛ ifra. ¶ Verum quoniaz electus a vobis añ confirmationē administrationi[p] episcopatus se irreuerenter immiscuit recipiendo tam a clericis q̄z a laicis iuramenta: non attendens q̄ fm apostolum nemo

i ¶ Impedit. q̄re p̄sumit q̄ electio illi[o] fuit canonica.

k ¶ Premisim[o]. de suspēsiōe ꝛ iterdicto a cardinali posito.

l ¶ Preiudicat. sed quia nescim[o] vtrum istorum alteri preiudicet ideo absoluim[o] reum: qz in rebus dubijs promptiores debem[o] eē ad absolucēdū q̄ ad condēnādum. j. de probatio. ex litteris. ꝛ. j. de fi. instr. inter dilectos in fi. hic seꝰ factū fuit.

m ¶ A suspēsis. §. ō ꝓsue. cū dilect[o]. vbi ō hoc satis dcm ē.

n ¶ Cassata. i. cassa nūciata: qz suspēsi eligere nō p̄nt.

o ¶ Consulatur. ītellige q̄ per capitulū fiat electio: ex quo nō dicit p quos. si. n. papa voluisset monasteriō per alios p̄uideri illud mādasset sicut fieri cōsueuit. vñ mādat illos primo absolui a snijs suspēsiōis vt postea eligere possint. ꝛ sic sūt restituti ad eligēdū. alias eēt sec[o]. ꝛ. r. senioꝛi restituti fuerūt custodia ꝛ prioratꝰ vt cōtinēt in integra.

QUaliter. ¶Primo ponit occisū eroꝛdiū. scōo fcm ibi: verū. tertio electōnis cassatio ibi: postquā. ab. si.

p ¶ Administrationi. sic. j. de prebē. cum iam dudum. ꝛ. j. e. bone memorie. §. j. e. q̄ sicut. ꝛ. c. nibil est. §. vlt. hoc ius cōmune: illud dispensatio: vt ibi patet: ita tamē q̄ de reb[o] temporalibus nibil penitus alienēt. Et iō illud ītroductum fuit qz si nimia subtilitate circa h vteremur subtilitas in perniciē ecclesie verteꝛ. C. ad trebel. l. vlt. Et dixit hic lau. q̄ si electus ante cōfirmationē aliqd disposuit de reb[o] ecclesie vt salue eēnt: quia erāt perituꝛ ꝛ hoc nō feē tāquā prelatus sed tāquā simpler canonicus non videtur ob hoc admīstrasse ꝛ ei nō dz nocēꝛ. ff. de acqrē. here. pro herede. ꝛ. C. de tut. qui nō satis. tutor. ꝛ. l. in dubiū. cautius tamē faciet si abstineat si ē aliquis ali[o] qui hoc facere possit. qz etiā qui minimā pticulam de hereditate attigerit administrasse videꝛ. ff. de acquirē. hꝛ. si fuñ. §. si quis seru[o] ꝓpter h cassata est hec electio: ꝛ qz nō erat conueniētis scientie.

a ¶ Persone. puta propter aliquā irregularitatem quia erat illegitim⁹ vel propter crimē quod ei fuit obiectum ⁊ probatum quod si esset probatus nō posset eligi nec in illa nec ī alia ecclesia cū sit seligibilis. Et potest hic colligi ar. q crimē in modū exceptiōis probatū pindicet ei in electiōe alia: sed hoc cēt penam imponere ordinariam quod fieri nō debet. ī. de or. cog. cum dilectus in fin. ⁊. ī. de except. deniqz. ff. de bis qui no. ifa. lucius. dicas q si per hoc grauata fuit: ⁊ est ipsius opinio potest ⁊ debet repelli. ī. de testi. testimoniuz. c. greg. est. vbi casus iste ponit. ⁊ ar. ii. q. v. pſbyter. ⁊. c. si mala fama. ⁊. lxxxi. di. tātis. ⁊. ī. de accu. omnipotens. vel repellitur in alia electione: cum crimē obiectum probatum in modum exceptōis electionē ō qua agitur cōtingebat. ī. ō excep. ōniqz. ⁊. ī. de cōfes. c. ii. sz si modo electiōis tūc nō impeditur ī alia electiōe vt hic dic. ⁊. š. e. ꝓsideraui⁹.

b ¶ Simōiace. i. q. i. c. i. ar. cōtra. ī. ō simo. ō regularibus ⁊ .i. q. v. c. i. quod b dicitur ius ē commune: qō ibi ot dispēsatio. ber.

Q Am monasterium. Istud. c. legitur duobus modis. primo q iste heremita non erat professus ⁊ hec lec. est cōtor. ⁊ sm istā hoc dicit ī sūma. Monachus vnius monasterij potest eligi ī abbatem alterius monasterij. sed quia sz istum ītellectuz parum vtilitatis afferret hec decre. cum presertim bodie sit clarius prouisum ī de. i. de electōe: ideo sequēdo primum intellectuz qui est sing. potest summari vt in rubro. Et diuiditur: quia primo pōitur petitō. secōo ꝓfirmatio ibi: nos aūt. Alb. si.

c ¶ Abiecerunt. vnde deberēt expelli. ī. ne cle. vel mona. relatū. ber.

d ¶ In heremo. ⁊ ita videt q erat monachus licet dicatur ī heremo: alias nō posset eligi: sz postulari. ī. eo. cum causam ⁊. c. cum magistruz. ⁊. c. officij ⁊ eiusdem religionis vel maioris dz ēē quia nō licitum ē ō scēdet: sed ascēdet. ī. ō trāsla. licēt. ⁊. xciii. dist. legimus ī fi. iurta illud. Et ambulabūt ō virtute ī virtutem ⁊c. ō pe. di. ii. dum sanctam ecc. sed si ītelligas q iste fuit bēmita tūc abbas ēē nō pōt: quia bēmita proprium bz. ar. xix. q. iii. §. ecōtra paulus. sz mōach⁹ proprium hēre nō pōt. ī. de sta. mona. cum ad mōasteriū ī fi. credo q iste fuit de bēmo quod sic appellat ⁊ ē ī tuscia: ⁊ sūt alibi mōachi: cui subsūt camādulēses: ⁊ illi ō scō damiano iurta pōtē ferreū.

e ¶ Postulātes. sz quat dicit postulātes: nōne poterat eligi. Dicas q primū monasteriuz ō pellicia erat alterius ordinis. vel ille monachus erat in mīori bus ordinibus: ⁊ ideo debuit postulari: vt dictum ē. š. ō postu. pla. c. vlti. vnde dicit in fi. sicut canonice facta ē: vnde videtur q competentius poneretur ī ti. p̄cedēti. sz lz dicatur postulātes: nō tñ credo q fuerit simpler postulatō sz electio: ⁊ hoc satis ītuitur ex eo qō dicit eādē ordinationē postulasti a se. ap. cōfirmari: ⁊ ex eo q papa dicit nos eā cōfirmam⁹. si enī fuiſſz simpler postulatō papa nō diriſſz cōfirmam⁹. sz diriſſz ipaz admittim⁹ vl nō approbam⁹. š. ti. pri. bōe. i. ⁊. c. bōe. ii. ⁊ sic bñ pōit hic.

f ¶ Cōfirmam⁹. sz nūqd sufficit ī hac dispēsatiōe cōsensus soli⁹ episcopi? ita: sz ad cautelā cōfirmatur. iste enim dubitabat an posz hoc facet. ⁊ iō papa rūdēdo cōfirmat fcm ipius: als ipe papa diriſſz: ⁊ nos postulatiōez admittim⁹: sz ipe solū cōfirmat fcm epi: vl iō q forsitā suberat dñio pape nullo medio. arg. ad hoc. l viii. di. c. i. ⁊. ii. sz ista lra vt cōtradicet ibi: tu vo postulatiōi ⁊c. dicit vt. š. dictum ē.

Q Am terra. Nō valet consuetudo per quam collegium ad alterius voluntatem tenetur sibi eligē prelatum. b. d. vel breuius vt in rubro. Et diuiditur. primo ponitur ōcisum exordium. scōo narratio ibi: sicut. tertio ꝓpositio ibi: q igitur. que tria facit. primo causam reddēs dānat cōsuetudinē. scōo statuit ⁊ statutū declarat ibi: statuentes. tertio permittit ⁊ permissionē deter-

minat ibi quo facto. Alb. si.

g ¶ Terra. s. hierosolymitana.

h ¶ Funiculus. i. portio.

i ¶ Consuetudinis. no. cōsuetudinē ꝓ libertatē ecclie nō valet. ō hoc ot. š. de ꝓsue. c. i. ⁊. c. vlt.

k ¶ Cōuētualibus. ideo dicit conuentualibus q vbi est vnicus sacerdos patronus debet eligere. ī. de iurepatro. nobis. ⁊ xvi. q. vlt. decernimus.

l ¶ In quo. scilicet in ecclesia cui preesse debet in capitulo sm consuetudinez loci illius si cōmode fieri potest alias vbi melius obtulerit se facultas xii. di. in noīe domini. xii. q. ii. preceptum. ⁊. ī. e. q sicut.

m ¶ Diligentiā. hic sumitur argu. q eligentes possunt alium eligere p ma electione non reprobata per superiorem. sed contra. š. eo. cum in cunctis. ⁊. ī. eo. inotuit. ⁊. š. eo. cōsiderauimus. ī. de concess. preben. c. post electionem. Quod hic dicitur sic potest intelligi ot ligentiam inquisitionis apponant ⁊c. non alium eligendo statim: sed querendo aliquem idoneuz quē eligāt alio reprobato: ⁊ hoc ītelligitur post reprobationē alteri⁹: vel cū sub ea conditōe eligūt si primus non obtinuerit. arg. lxxv. di. archi. florentinū. Et sc̄da electio expirabit p̄ma obtinente sicut fit ī substitutione. C. de impu. ⁊ aliis substi. post aditam. arg. ad b. lxi. di. studij. Et loquitur de ignorantibus vitium electi ⁊ diligentiam adhibentibus: alias p̄uarent ipo iure potestate eligendi. š. e. cuz in cunctis. ⁊. š. e. inotuit ⁊ ita scribit b lau. bodie vero nō valet electio p

---

eassata idem ad alterius ecclesie regimē electus fuerit: an eius electio debeat confirmari. ¶ Hoc tuam volumus discretionem tenere: q si prior electio non vitio persone[a] sed modo electionis cassatur: promotionē eius fieri in eadem etiam ecclesia. ¶ Nisi forte simōiace[b] p̄uitatis aliud itercessisse cōstiterit: ñ debeat impedire.

Q Elestinus. iij.

¶ Nō professus potest postulari in abbatem si ex aliqua bona cā fiat talis postulatio.

Q Am monasterium de pellicia in tuo situz episcopatu ad eā dissolutionem deuenerit: sicut tuarum litterarum ītinuatio patefecit: q fratres eiusdez domus obseruantiam religionis ⁊ ordinē abiecerunt[c] ⁊ infra. In quēdā qui cuz fratribus suis in heremo[d] ē laudabiliter cōuersatus: boni testimonij virum vnanimiter consenserunt: eum in abbatē totis desiderijs postulātes[e]. Tu vero postulationi eorū p̄buisti assensum: ⁊ postulasti eādē ordinationē a se. apo. ꝓfirmari. ¶ Nos aūt ipsā sicut facta ē canonice cōfirmamus[f]. I Dez.

¶ Electio dz esse ī libertate eligētiū: nec valet cōtraria cōsuetudo.

Q Am terra[g] que funicul⁹[h] hereditatis dñi censebat: ⁊ infra ¶ Sicut ex quorūdā lr̄arum tenore accepimus quidam in electionibus p̄laue consuetudinis[i] morbus irrepsit: ut cum alicuius p̄lati electio debet celebrari: conuentus ad quem pertinere dignoscitur: duas personas nominet latenter aurib⁹ patriarche vel p̄incipis exprimēdas: vt sic alterius eligēde: vel totius electiōis penitus irritāde idez patriarcha vel princeps plenariā habeat facultatem. ¶ Quia igit hoc redundat in grauē perniciem ecclesiastice libertatis: prescriptqz cōsuetudinis p̄auitatem sancim⁹ penitus abolendam: statuentes ut forma electionis canonice in omnibus cōuentualibus[k] ecclesijs obseruetur: videlicet vt quum debet ecclesie consuli pastoris regimine destitute: electores in vnum locuz in quo[l] fuerit electio celebranda conueniant ⁊ etiam inuocata spiritus sancti gratia personam nominent. q si in persona fuerit vel ī electionis modo peccatum: tandiu ī electione diligentiam[m] inquisitionis apponāt: donec vacāti ecclesie de persona idonea valeāt ꝓuideꝛ. ¶ Quo facto nō p̄hibemus qn regis seu patriarche qui ꝓ tpe fuerit requirat assensus: sz pp hoc ipsam electionem nolumus impediri. I Dem.

¶ Electus cōfirmatus nō ꝓsecratus pōt ea que sunt iurisditōis non aūt ea que sunt ordinis epalis.

T Rāsmissaz: ⁊ infra. Quesisti qd faciēdū sit tibi super eo q clerici tue dioce. cū ꝓ suis excessibus suspēsiōis vel interdicti vel excōicatōis sniā pcellunt: paruipē dētes eā dimittūt ecclesias ⁊ transferūt se ad mercimōia[n] laicoꝝ. nō nulli quoqz ipsorū habitu clericali postposito[o] vestes induunt laica-

---

personas nominet latenter aurib⁹ patriarche vel p̄incipis exprimēdas: vt sic alterius eligēde: vel totius electiōis penitus irritāde idez patriarcha vel princeps plenariā habeat facultatem. ¶ Quia igit hoc redundat in grauē perniciem ecclesiastice libertatis: prescriptqz cōsuetudinis p̄auitatem sancim⁹ penitus abolendam: statuentes ut forma electionis canonice in omnibus cōuentualibus[k] ecclesijs obseruetur: videlicet vt quum debet ecclesie consuli pastoris regimine destitute: electores in vnum locuz in quo[l] fuerit electio celebranda conueniant ⁊ etiam inuocata spiritus sancti gratia personam nominent. q si in persona fuerit vel ī electionis modo peccatum: tandiu ī electione diligentiam[m] inquisitionis apponāt: donec vacāti ecclesie de persona idonea valeāt ꝓuideꝛ. ¶ Quo facto nō p̄hibemus qn regis seu patriarche qui ꝓ tpe fuerit requirat assensus: sz pp hoc ipsam electionem nolumus impediri. I Dem.

¶ Electus cōfirmatus nō ꝓsecratus pōt ea que sunt iurisditōis non aūt ea que sunt ordinis epalis.

T Rāsmissaz: ⁊ infra. Quesisti qd faciēdū sit tibi super eo q clerici tue dioce. cū ꝓ suis excessibus suspēsiōis vel interdicti vel excōicatōis sniā pcellunt: paruipē dētes eā dimittūt ecclesias ⁊ transferūt se ad mercimōia[n] laicoꝝ. nō nulli quoqz ipsorū habitu clericali postposito[o] vestes induunt laica-

---

vota conditionalia. vt in decreta. Anno. xiii. ī. eod. que incipit in electōnibus. sed videtur ex ipsa littera q alius sit intellectus. Et littera sic exponitur q si in psona scilicet eligēda de qua inter electores fit mētio ad eligēdum nominato añ electionē factā: vel ī electiōis mō: q: forte nō intersunt omnes qui debent interesse: vel nō seruatur forma sm antiqua: vel secūdū noua iura ī ecclesijs catbedralibus ⁊ abbatijs: quā bēs. ī. e. quia propter. tandiu in electione facta seu facienda siue in tractatu electionis ⁊ sic tandiu deliberent ⁊ inquirāt de persona idonea quousqz ipsaz inueniāt ⁊ tunc demum ipsum eligant ⁊ sic satis plane sonat etiam littera. Modie vero videretur seruanda forma etiam in conuētualibus ecclesijs omnibus: que traditur. ī. eo. quia propter. licet videatur loqui de catbedralibus ex verbis illis ecclesie viduate. q ille sole dicūtur viduate: quia ibi ot vinculū coniugale cōtractum: in alijs īferioribus nō ita sz tñ bodie ertēditur ad oēs lz impropie dicātur viduate tñ quo ad multa viduate dicuntur ex quo p̄latum nō habēt qui possit negocia illoꝝ procurare ⁊ quod sic littera exponēda sit: patet ex eo q dicit personaz nominet quia p nolatiōez nō fit electio.

T Ransmissam. Pertinet ista decre. ad ſam partem rubrice. š. de electi ptate. ⁊. b. d. aliter q̄ in rubro. Per cōfirmatōnē electōis nō trāsfertur potestas exercēdi ea que sunt ordinis. ille enī trāsferūtur p cōsecrationē. Et diuiditur: q: primo ponit cōsultatio ī secunda rñsio ibi respōdemus. Alb. si.

n ¶ Mercimonia. quod nō lz: añ clericatū bñ licebat. lxxxviij. di. fornicari. ⁊. xxxi. di. lex cōtinētie.

o ¶ Postposito. vnde ipso facto priuilegium clericale perdere debent: nec ab ecclesia debent defendi. ī. de vita ⁊ bone. cle. c. vlt. quia indignū

stituere aliquē de collegio procuratorē cui vices suas ꝓmittat.j.e.q; propter.ꝛ est ratio q; mora in talibus ē periculosa valde.s.e.c.ꝓori.ꝛ.j.ut lit.non conte.quoniā.§.i.ꝛ ꝓterea quod a maiori pte capituli fit: debet valere nisi minor aliquid ostēderit rōabile.j.de bis q̄ fi.a ma.par.ca.cū in cynctis.ꝛ sic obseruaꝫ ꝛ hoc idē dī hic.

a ¶ Alienos.ex quo nolunt venire vocati pōt ꝓcedi sine illis: vt dictū est.ar.j.ō offi.dele.pudētiā.§.adijcim⁹.

b ¶ Manū.lxxviij. dis. qd ē cito.xxviij.di.§.i.

c ¶ Ex officio.no. b ar. q̄ iudex pōt supplere etiam de facto: quia papa supplet hic ō facto.quando in causis iudex debeat supplere:ꝛ qualiter dictum est.s.de postu. bone memorie.i.sed in isto casu illud teneas:quia ꝛ si nihil obijciatur electo ille q cōfirmat electionē debet inquirere ō modo electionis an sit canonice facta de psona etiā electi an sit idonea.j.e.venerabilem.alias si cōfirmaret indignum ipe puniretur ꝛ promotus debet repelli.j.e.ti.nihil ē ꝛ de omnibus talibus ō bet ex officio suo inquirere cum sua intersit ne puniatur.Itē ꝛ si in alio casu ex offō suo iudex supplet etiam de facto.j.de excep.exceptionem.in fi. ꝛ.c.pia.ꝛ quos prohibet ꝓtor in totū prohibet etiam si non opponatur.ff. de postu.quos prohibet ꝛ in alio casu.ff. de petitione.l.vlt.ſm opinionē pla.

d Litterature.in prelato requiritur non solum lꝭatura:sed etiam q̄ sit sollicitus ꝛ prudens in tē poralibus.xxxix.d.petr⁹ Que scientia exigatur ī episcopo habetur.xxiij. di.q epos.ꝛ.xxxviii. di. q̄ ipsis.ꝛ.c.oēs psallentes.tamē conueniēs scientia toleratur in ipso. hoc dicit.ꝛ arg.ad ꝟ. ff. de edi.edic.sciendum.§. illud.ꝛ.l.si quis venditor.§.vēditor.

e ¶ Procuratorem.num quid per talia verba cōfirmat electōnem:credo q̄ sic suspendit tamē consecrationem vsq; ac legitimam etatē.Inno. papa.iiii.dicit q̄ non:ꝛ cum fuerit in etate legitima debet eligi in archiepiscopū ꝛ papa dispēsat cum ipso:quia cum non esset etatis legitime:papa ipsum concessit in procuratorem ecclesie capuane:ac si esset simpliciter postulatus:alꝭ electionem ipsius denunciasset irritam ꝛ inanem.ꝛ canonici essent eligendi potestate ea vice priuati.s.e.ti.cum in cunctis.j.e.c.ꝓori. si scienter eum elegissent.

f ¶ Liberā.per illud verbum non datur ei potestas male administrandi.xxi.q.i.relatio.ar.C.de inof.test.si q̄n.ꝛ.j.e.ecclesia vestra fi. ꝛ licet prelatus procurator dicatur.xij.q.i.§.vl.ꝛ.c.vlt.j.de don.ffnitatez.tñ donare potest si consuetudo ē.j.de dona.ceterum.ꝛ.ff.de dona.filiusfamilias:considerata consuetudine loci ꝛ quātitate doni: vt.in.c.pdicto cle.x.ꝛ.ff.qō vi aut clā.l.prohibere.ꝛ non tm̄.

I Notuit. Latius potest sic sūmari.illegitimus potest postulari non āt eligi.ꝛ electores nisi probauerint illum ignorāter elegisse incidunt in penas lateranēn.cōcilij.Et diuiditur:q; primo ponitur fm̄ ꝛ

ad electionem faciendam accedere noluerunt:alienos[a] se fecisse videntur.propter quod electiōi a nobis iurta formam mandati apost. cōcorditer celebrate de iure nō posse contradicere videbantur:ꝛ ifra.

¶ His igitur ꝛ alijs allegatis q̄ntque contra personam illius quem elegistis nihil dictū fuerit vel obiectum:quia tamen iurta verbum apostoli dicentis:nemini cito manum[b] imponas:debemus attendere diligenter ad ea que circa personam inquirenda fuerant duximus ex officio[c] nostro sicut decuit procedendum:ꝛ infra.Illius quoq; litterature[d] licet nō eminētis tamē cōuenientis electus existit: vt pro defectu sciētie sicut plenius itellexim⁹ ab his qui eū melius cognouerūt ab electiōe nō deberet excludi. De legitima tamē etate scire plene nō potuim⁹ veritatem:quod cum a multis cuius etatis existeret curauimus indagare a nemine vnquam audiuimus q̄ ānum etatis.xxx.attigisset:ꝛ infra. ¶ Nos ecclesie pariter ꝛ persone prouidere volentes ꝛ tam rationes quam canones obseruare:quia ꝓpositum vestꝝ prouidum intellexim⁹:ꝛ ideo ꝓpter vrgentem necessitatem ꝛ euidentem vtilitatem ecclesie capuane:quam in hac parte potius approbamus volumus ipsum firmiter perdurare:prefatum subdi.nostrum vobis in procuratorem[e] cōcedimus:liberam[f] administratiōem ei tam ī temporalibus q̄ ī spiritualibus cōmittētes.

I Dem cātuar.archiepo.

¶ Illegitimus eligi nō pōt ꝛ postulari possit.

I Notuit nobis q̄ vigorē.ecclesia destituta pastore prior ꝛ conuentus eiusdem magistrum .M.archidi.eborac.in episcopū elegerunt:cuius confirmationem vsque in aduentum ipsius: qui absens eligebatur:ꝛ īscius: distulisti[g]:tandem spontanea tibi ꝛ secreta confessione monstrauit quod cōscientia eius aliquantisper ex natalibus esset lesa:ꝛ infra. Cuius electionem capitulum petijt per sedez apostolicam confirmari presentato nobis electōnis decreto[h] subscriptionibus eligentium roborato. Quidam autem suffraganeorum tuorum asseruerunt eum fuisse filium cuiusdā militis:ꝛ ab eo ex quadam ingenua[i] ꝛ non coniugata[k] susceptum. Idez quoq; magister adiecit quod nunquam pater eius habuerat vxorez:sed matris eius virginitatis florez preripuit quasi furtim:ꝛ infra. ¶ Quamuis autez ca non lateranē[l].concilij ab alex.p.nostro editus non legitime genitos adeo persequatur quod electionez talium innuit nullam esse[m]: nobis tamen per eum adempta non fuit dispensandi facultas:cum ea non fuerit prohibentis intentio qui successoribus suis nulluz potuit ī parte preiudicium generare pari post eum immo eadem potestate functuris:cum non habet imperium par in parem[n]:ꝛ infra. ¶ Multa enim in hoc casu dispensationem inducere videbantur: litterarum scientia:morum honestas:vite virtus ꝛ fama persone multipliciter a quibusdam etiam ex fratribus nostris qui eum in scholis[o] cognouerant approbate.faciebant etiaz hec ad id non modicum concors capituli vigore.electio:petitio populi: assensus principis votum tuum: suffraganeorum suffragia ꝛ humilis deuotio confitentis: qui sponte ac humiliter suum maluit confiteri reatum[p] quam lesa conscientia thorū ꝓscēdeꝛ pastoralē. ¶ Habito ergo sup hoc diligēti tractatu intelligētes vigorē .capitulū eūdē magistrū nō humiliter postulasse ſz ipso uide potius elegisse:cuz ad obtinē

dum. Ego talis canonic⁹ talis ecclesie huic electōi īterfui ꝛ ꝓsensi:ꝛ ppa mānu subscripsi si scit scribere aliogn alius ꝓ ipso ꝛ noīe illius ꝛ de ipsi⁹ mādato subscribere ōbz.j.de sen. ꝛ re iudi.cū inter vos.Et nomen electi dz ꝓtinet ꝛ ad quā dignitatez est electus ꝛ q̄ scriptura illa sit facta p publicam manuz vel per duos idoneos viros.j.de probati.qñ cōtra falsam.ꝛ si gillum capituli apponatur.ꝛ bodie etiam debet ꝓtinere inquisitionē ꝛ volūtates singulorum ꝛ publicatōes ꝛ collationē ꝛ electionē:ita q̄ per tale decretuz appareat formā seruatam fuisse:ꝛ illud decretū ſm quosdā nō est ō substātia electiōis.bodie ōtra ē de substātia q̄ si nō fiat publicatio voluntatum ꝛ ingsitio:ꝛ collatio ꝛ electio subsequenter incontinēti cassatur electio.j. .e.cumana ecclesia.ꝛ.c .cū p⁹petitam.

b ¶ Decreto.decretum dz continet totā serie ꝛ formā electionis nomina eligentium ꝛ eoꝝ ꝓsensum ꝛ subscriptiōes cuiuslibet ī būc modum. Ego talis canonic⁹ talis ecclesie buic electōi īterfui ꝛ ꝓsensi:ꝛ ppa mānu subscripsi si scit scribere aliogn alius ꝓ ipso ꝛ noīe illius ꝛ de ipsi⁹ mādato subscribere ōbz.j.de sen. ꝛ re iudi.cū inter vos.Et nomen electi dz ꝓtinet ꝛ ad quā dignitatez est electus ꝛ q̄ scriptura illa sit facta p publicam manuz vel per duos idoneos viros.j.de probati.qñ cōtra falsam.ꝛ si gillum capituli apponatur.ꝛ bodie etiam debet ꝓtinere inquisitionē ꝛ volūtates singulorum ꝛ publicatōes ꝛ collationē ꝛ electionē:ita q̄ per tale decretuz appareat formā seruatam fuisse:ꝛ illud decretū ſm quosdā nō est ō substātia electiōis.bodie ōtra ē de substātia q̄ si nō fiat publicatio voluntatum ꝛ ingsitio:ꝛ collatio ꝛ electio subsequenter incontinēti cassatur electio.j. .e.cumana ecclesia.ꝛ.c .cū p⁹petitam.

g ¶ Distulisti.ꝛ merito:q; nec eius electionē ꝓfirmaꝝ poterat:nisi primo ipe consentiret electioni sue.j.e.c.ꝓori.ꝛ.j.de trāsl.lz.

h ¶ Decreto.decretum dz continet totā serie ꝛ formā electionis nomina eligentium ꝛ eoꝝ ꝓsensum ꝛ subscriptiōes cuiuslibet ī būc modum. Ego talis canonic⁹ talis ecclesie huic electōi īterfui ꝛ ꝓsensi:ꝛ ppa mānu subscripsi si scit scribere aliogn alius ꝓ ipso ꝛ noīe illius ꝛ de ipsi⁹ mādato subscribere ōbz.j.de sen. ꝛ re iudi.cū inter vos.Et nomen electi dz ꝓtinet ꝛ ad quā dignitatez est electus ꝛ q̄ scriptura illa sit facta p publicam manuz vel per duos idoneos viros.j.de probati.qñ cōtra falsam.ꝛ si gillum capituli apponatur.ꝛ bodie etiam debet ꝓtinere inquisitionē ꝛ volūtates singulorum ꝛ publicatōes ꝛ collationē ꝛ electionē:ita q̄ per tale decretuz appareat formā seruatam fuisse:ꝛ illud decretū ſm quosdā nō est ō substātia electiōis.bodie ōtra ē de substātia q̄ si nō fiat publicatio voluntatum ꝛ ingsitio:ꝛ collatio ꝛ electio subsequenter incontinēti cassatur electio.j. .e.cumana ecclesia.ꝛ.c .cū p⁹petitam.

i ¶ Ingenua.ingenuus is est qui statim vt nascitur liber ē. insti.de ingen.in pn.

k ¶ Cōiugata.si eniz fuisz cōiugata filius esset spurius:nec posset legitimari per mꝛimoniū sequēs.j.qui filij sint leg. tanta.Quid si contarisset postea cum ea.nunquid iste posset eligi tanquaz de legitimo matrimonio natus:nō videtur:q; nō fuit de legitimo matrimonio natus.s.e.cū in cūctis.nec prodest q̄ res deueniat ad eum casum ꝛc̄. tempus enim natiuitatis videtur cōsiderari debeꝛ sicut tempus electionis.j.eo.dudum.ꝛ argu. xxx.q.v.qualis.vt ibi in virginitate despensata.ꝛ hoc ita pōt dici.Dico q̄ bene pōt eligi:q; matrimonium sequens omnia precedētia purgat:ꝛ ille tamquam legitimus est habendus.j.qui filij sint leg.tāta.idem dicitur in capitulo q̄lis.quia verba sunt intelligēda cum effectu.j.de cle. nō resi.relatum.

l ¶ Lateranēn.concilij.s. eo. cum in cunctis.

m ¶ Nulla esse.sic ergo pz ex eo q̄ dicit īuit nullam esse: ꝛ ex eo q̄ dicit inferius electionē ipam ꝑdicti canonis auctoritate cassatam q̄ ea non ille.s.e.cum in cunctis ē canon late sñe.ꝛ.j.e.cuz vintoniēsis.dixit.T. q̄ talis electio ē nulla ꝛ in hoc ē canon late sñe.sed quātum ad aliam penam q̄ imponitur eligētibus non ē late sñe ſz ferēde.ꝛ ad hoc inducit.j.c.quisquis ꝛ.c.q; pp.ſz hoc non dico:immo quo ad omnia canon ē late sñe.ſz huic ꝑdicit quod dicit inferius:nec penā infligimus ꝛc̄.i.nolumus eē inflictā q; parcim⁹ eis ꝛ hoc ē quod ꝓmisit parētes non modicum ꝛc̄.ꝛ illa duo.c.q; pp.ꝛ.c.quisquis.in alio cāu loquuntur vt ibi dicemus.ber.

n ¶ In parē.sic.xxi.di.inferior.ꝛ.ff.de arbi.nā magꝭatus.ꝛ.ff.ad trebelli.ille a quo.§.tempestiuum.nisi se subijciat ei.vt.ff.ō iu.om.iu.ē receptum.ꝛ.ij. .q.vij.nos si incompetēter.nisi rōne relegationis.xvij.di.ꝑcipimus.vl ōlegationis.j.ō offi.leg.sane.

o ¶ In scholis.multum.n.opatur noticia scholastica sicut ꝛ militaris.ff.ō castrē.pecu.miles.n.ꝛ.l.si forte.in fi.

p ¶ Reatum.i.defectum siue īpedimētū:q; ꝛ si nō sit nota delicti:est nota tñ

defectus ipediētis pmonēdū. ī. de pur. ca. accedēs.

a ¶ Permissam. ⁊ sic patet q illegitimus potest postulari. de hoc dñm est. s. de postu. c. vlt. sed nō alias indignus puta suspensus vel qui suspensionē nō seruauit. s. de postu. c. i.

b ¶ Ignorātiaz. ignorātia crassa ⁊ supina nō excusat. ī. de eo q renun. epi. c. i. vnde ꝓbare debebāt isti ignorantiā quā allegabāt vt h dr. lxxxii. di. ꝓposuisti. crassa fuit istor ignorātia: qr ipsi pouide ipsū elegerūt nō regrētes ō eius psona ab his p quos certificari potuer. t. xxxvii. di. §. vl. ⁊. ī. de re. iu. c. pen. ⁊. ff. ō iu. ⁊ fac. igno. l. regula. ⁊ ideo ōbebant ꝓbare diligētiā adhibitā ⁊ sic ꝓbarēt ignorātiā. banc ignorantiā poterāt probaꝛ iuramēto. ī. de testi. ꝑsentium. ⁊. ī. de excep. pastoralis. arg. bo. ī. de scru. c. vnico.

c ¶ Ad petendaz. alias si fuissent missi ad eligendū simpliciter bene potuissent postulasse. ī. e. in causis.

d ¶ Susceptionē. per hoc videtur solui qō ōnicalis qua q̄rit si epo depōsito cānici eligūt alium antequam recipiant litteras pape quib restituitur ō posit. ar. ē h ꝓ restituto. viii. q. vl. c. vl. C. ō mā. ꝑn. l. vna. ī. de prebē. inter cetera. ar. ꝑ. vii. q. i. eos. qui. ff. de decu. l. ii. ī. de renūci. ex tranſmissa. ⁊. C. de nup. neqz.

e ¶ Nōtare. sic pz q metropolitanus non pōt cū illegitimo dispensare: ex quo illū si bi precepit pōtari. arg. ꝑ. ī. de cor. vitia. cum de tua. ber.

Cum inter canonicos

¶ Potest aliter summari Nō possunt electores in preiudiciū electi ꝓmittere. sed si ꝓsenserit electioni siue vl ꝓsentire velit nō obstāte laudo ī ꝑ riū lato est ꝓfirmandus si aliud canonicū sibi nō obsistat licet nō sit de gremio illi ecclesie: quātūcunqz ob cām a maiori pte fuerit appellatuz ⁊ ī h vltimo ē iste ter. multū nota. Diuidit. nā primo factū pōit ⁊ ptiū allegatōes: scōa ibi: di scretōi: diffiniēdū ꝓmittit. ab. dum dispensationis beneficium p cedendum fuisset nō per electionē inhibitam sed per postulationem permissam[a]: electionem ipsam predicti canonis auctoritate cassatam denunciamus irritam ⁊ inanē. parcentes non modicum vigorē. capitulo q eis nec penam infligim ex pressaz in canone supradicto. Nec probare cogimus ignorantiā[b] quā allegant. Et quamuis post cassatōnem huiusmodi nobis fuerit supplicatum vt dignaremur cum eo misericorditer dispensare: supplicationem huiusmodi que nomine capituli non fiebat: cum non ad postulandam dispensationem sed petendam[c] confirmationez ipsius fuerint nuncij destinati: ad presens nō duximus admittendam. decernentes irritum ⁊ inane quicquid super ordinatione ipsius episcopatus ante susceptionem litterarum nostrarum fuerit attentatum. q si vigore. capitulum eundem magistrum ꝓpter prerogatiuam meritorum ipsius duxerit postulandum: postulationem apud se. ap. presentare[e] procuret.

I Dem genuen. archiepo. ⁊ placentino ⁊ bobien. epis.

Electus a maiori parte capituli si est idoneus ⁊ consenserit vel cōsentire velit: etiam si nō sit de gremio ecclesie: refutari non potest.

Cum inter canonicos saon. super electione pontificis questio verteretur ad se. ap. S. subdia. saon. ⁊. i. procurator capituli[f] accesserunt: ⁊ infra. ¶ Proposuit autem procurator predictus q singuli req siti cōi assensu in basten. proposituz excepto ꝓdicto subdia. cōuenerūt. quo in sua duricia pmanente aliorum cōsensus redactus fuit in scriptum publicum ꝑsequēter. Cetez pro parte altera fuit propositum ex aduerso: q cum septem eēnt canonici saon. in capitulo se receperunt de futura electione pontificis tractaturi: sed archidi. archipsbytero ⁊ prepositō dictum basten. prepositum nominantibus fuit a prefato. S. obuiatum asserente ipsum morbo epilētico[g] laborar: pro quo alia vice tanquā ibabilis fuerat recusatus[h]: nec ad aliam[i] ecclesiā debere fieri trāsitum donec reperiret idone ī ecclesia saon. ⁊ infra. ¶ Post hec archipsbyter p parte altera ō rato vt dicebat litteris ꝓmunitus. Ipsi vero. s. pro parte sua ī medio lan. archiepm cōpromittere curauerunt. qui magistratum. g. modi cen. canonicū eis dedit in epm ⁊ cō firmauit[k] ⁊ infra. ℣ Di. v. mandamus quatenus cū cōstet electiōez ō ꝓposito mēorato a maiori ⁊ sanio ri parte capituli celebratā fuisse publicatam etiā ⁊ subscriptam[l]: si dictus prepositus eidez electioni consenserit: vt per mutuuz ꝑsensuz eligentium ⁊ electi quasi coniugale[m] vinculum spūaliter sit contractum nisi sufficienter sit oñsum eundem morbo epilentico laborare: super quo contra ipsum dicitur appellatum: vos non obstante ap. obiectu si q̄ ex alijs[n] causis superius memoratis ꝓponitur interposita: cū eas ꝓcurator predictus q singuli req siti cōi assensu in basten. proposituz excepto ꝓdicto subdia. cōuenerūt. quo in sua duricia pmanente aliorum cōsensus redactus fuit in scriptum publicum ꝑsequēter. Cetez pro parte altera fuit propositum ex aduerso: q cum septem eēnt canonici saon. in capitulo se receperunt de futura electione pontificis tractaturi: sed archidi. archipsbytero ⁊ prepositō dictum basten. prepositum nominantibus fuit a prefato. S. obuiatum asserente ipsum morbo epilētico[g] laborar: pro quo alia vice tanquā ibabilis fuerat recusatus[h]: nec ad aliam[i] ecclesiā debere fieri trāsitum donec reperiret idone ī ecclesia saon. ⁊ infra. ¶ Post hec archipsbyter p parte altera ō rato vt dicebat litteris ꝓmunitus. Ipsi vero. s. pro parte sua ī medio lan. archiepm cōpromittere curauerunt. qui magistratum. g. modi cen. canonicū eis dedit in epm ⁊ cō firmauit[k] ⁊ infra. ℣ Di. v. mandamus quatenus cū cōstet electiōez ō ꝓposito mēorato a maiori ⁊ sanio ri parte capituli celebratā fuisse publicatam etiā ⁊ subscriptam[l]: si dictus prepositus eidez electioni consenserit: vt per mutuuz ꝑsensuz eligentium ⁊ electi quasi coniugale[m] vinculum spūaliter sit contractum nisi sufficienter sit oñsum eundem morbo epilentico laborare: super quo contra ipsum dicitur appellatum: vos non obstante ap. obiectu si q̄ ex alijs[n] causis superius memoratis ꝓponitur interposita: cū eas eligat de sua ecclesia ⁊ sic intelligit illa iura. lxi. di. obitū. ⁊. c. null inuitis. lxxv. di. florētinū. Ain. ⁊ Jo. dixerūt q semp ualet electio de ꝓpa ecclesia a minori pte facta etiā a duob. ar. ꝓdictorū decretox. ⁊. lxiii. di. lras. ⁊. C. de epi. ⁊ cleri. in ecclesijs. ⁊. ī. de cle. peregri. c. vl. ⁊. vii. q. i. de nigz. ⁊ qō dr hic est allegatio sed iō hic obtinuit electō de aliena ecclesia qr minor pars vnū eligit sed obstat. ī. e. in causis ⁊ illud dicūt pp formam mādati: vt ualeret postulatio ō aliena ecclesia electioni ō ꝓpria. Tandixit ⁊ melius: vt mihi vr q electō facta a maiori ⁊ sanio ri pte capituli ual vndecunqz siue ō sua ecclesia eligāt siue ō alia dūmō aliō canōicū ñ obsistat. ⁊ hoc satis bñ colligit ī hac decr. qr pp rō nē illā quā hic allegabat. s. subdiacon frīuolam reputauit ⁊ ibi eret illi soli de morbo epilētico: vt. ī. dicit nō obstāte appellatiōe si q̄ ex alijs supiō mēoratis cāis cū eas frīuolas nē. ⁊. s. e. lz. ī fin. ⁊ optīe fac. ī. eo. qr pp. vbi dicit. Js eligat in quem maior ⁊ sanior ps nē. nō distinguēdo de q̄cūqz ecclesia. ⁊. c. in genesi. ⁊. c. eccl̄ia vr. vbi dr q electio debet fieri a maiori pte capituli. Quid rñdebis illis capitulis. lxi. di. null. ⁊. c. obitū. ⁊ illi. c. florētinū. Dicas q vez ē q ita deberet fieri: ⁊ honestū eēt ⁊ de iure ē: si tñ maior ps aliter facit valet qr in hoc renunciauit iuri suo qō in fauorē porum fuerat introductum nā ⁊ optimo eligēdus est ⁊ melior. lxiij. di. metropolitano. ⁊. xxv. distī. §. nūc aūt. ⁊. viij. q. i. lz ergo. ⁊ tñ tolerar dūmodo sit sufficiens. s. e. cuz nobis olim. ⁊. ī. eo. cuz dilecti. vbi multi meliores erant in ecclesia ⁊ sufficit ne malus existat. xvi. q. vl. monasterium.

f ¶ Capituli. no. q licet dissensio sit inter canonicos ⁊ qdam agāt contra alios ibi dr ē capitulū vbi est maior pars ⁊ pōt cōstituere procuratorē: ⁊ ille dicetur capituli procurator ⁊ in ꝓstituēdo talē procuratorē nō requirūt singuli ō capitulo: sed tñ illi qui sunt maior pars: alis ꝓmitteret falsum si singulox nomina ibi ponerentur alijs ignorātibus. ī. de bis q fi. a. pre. sine ꝑsensu ca. quāto. ⁊ iste procurator habebit expensas de capitulo: īmo de bonis epat ī negocio electionis. vt. ī. e. ut preterite. ⁊ de procur. cum pro cā.

g ¶ Epilentico. de quibus habes. xxviii. di. maritū. ⁊. c. clerici. ⁊. c. communiter diffinimus.

h ¶ Recusatus. p hoc vr q crimē in modū exceptionis probatū in vno iudicio preiudicet in alio. ar. s. e. sup eo. ⁊. ij. q. i. prohibenē. lz enī crimē in modū exceptiōis probatū nō infamet. ī. de ordi. cogni. cū dilect in fi. tñ grauat eius opinionē: vñ inhonestū est admittere talē. ff. de decu. eos. ⁊. C. de adul. ⁊ si libidine. Jn cā ho crīali bñ repellit testis a testimonio si in alio iudicio esset repulsus. ¶ Probato enī crimine in modū exceptōis de quo grauata ē ei opinio. ī. de testi. testimoniū: lz adhuc probādū ē ipsū morbo epilētico laborare. q ñ ꝓstabat illū sic fuisse repulsum p illā allegationē. sed si de hoc ꝓstaret nō deberet amplius eligi. ar. s. de postu. gratuz. vbi cassatur electio illius seu postulatio scōo fcā q primo cassata fuit pp vitiū psone. ⁊. s. e. super. eo.

i ¶ Aliā. hic sumit ar. q nō ē electio faciēda de aliena ecclesia: quādiu repit idone ī eodē: lz pone q maior ps capituli ⁊ sanior eligat ō alia eccl̄ia ⁊ mior ō ecclesia sua: que illax ualet? Jn hac qōe dixit lau. q si due ptes capituli elegunt de aliena eccl̄ia: tz electio qr due ptes vicē totius capituli obtinēt. s. eo. lz de euitādo. ⁊. ī. e. scriptū est in apoca. vbi postulatio fcā a duab ptib pferr electōi facte a minori pte: qr si due ptes capituli nō sūt in ecclesia nō vr capitulū eē. ff. de decre. ab ordi. fac. l. iii. ⁊. ff. qō cuiusqz vniuer. plane. lz si nō eēnt due ptes: lz eēt maior ps ⁊ eligāt de aliena ecclesia nō valz electō: si mior ps

k ¶ Cōfirmauit. lz nōne eoipso q eligit ꝓfirmasse videt. vt. lxvii. dist. in synodo. ⁊. ff. de auc. tu. l. i. sed non est vez. ī. de fide instru. inter dilectos ver. ceterū. ⁊. s. e. cū inter vniuersas in fi. qñ tāquā arbiter elegit: ⁊ tāquā archiepus ꝓfirmauit. ar. ff. qñ ap. sit. l. i. §. solet. sic. ī. e. q sicut. §. ꝑterea. ⁊ de cōcess. pbē. postulasti. lz nūquid pōt irritare ꝓpriā electionē si tpe cōsecratiōis vel ꝓfirmatōis ꝓbet ei crimē in modū exceptiōis. ar. q nō. qr cū ipsaz electionē teneat defendere eā nō dz impugnare. arg. ī. de na. ex li. vē. c. vno. ⁊. ī. de cle. ꝓjug. diuersis fallacijs. ar. ff. de cōdit. īde. frater a fratre. ⁊. ff. si pui. vē. alti. sed nou est ita qr tāquā alius ꝓfirmat ⁊ tanquā ali eligit. ar. iii. q. vii. §. tria. ver. itē si ꝑ pfem pupilli. ⁊ de h diri plura. ar. s. e. cū inter vniuersas.

l ¶ Et subscriptam. ar. colligitur hic a ctrario q ante subscriptionē posse nt recedere electores ab electiōe. ar. ī. de cen. olim. ⁊. i. q. vii. saluberrimū. ⁊. lxiii. di. quāto. sed nō est verum. qr postquaz electo ē aligs: nō pōt electores mutare ꝓpositum suū dūmō ipse electus velit cōsentire. vt. ī. dr: īmo ēt añ electionē factā fcā publicationē scrutinij variare nequēt electores. ī. e. publicato. ar. ī. e. in causis. ⁊. ff. de ser. ru. p. p fundū. ⁊. ff. ō re. iur. nemo. īmo si nollēt illum eligere in quē maior ⁊ sanior ps cōsentīt deberent p supiorē cōpelli. ī. e. publicato. qr illud tenēt eligere ex quo iam sic processum. ē. ī. e. qr pp.

m ¶ Coniugale. sed in veritate ꝛctū nō ē vinculū cōiugale p cōsensum eligētiū ⁊ electi añ ꝓfirmationē. ī. ti. prori. inter corporalia. ver. cū nō sit nē. ⁊. ī. vt lit. nō cōte. qñ. §. si vo in pn. Et iō dicit q̄si qr possz renūciar sine lnīa añ ꝓfirmationē pape. ar. ꝓdicte decre. iter corporalia vt ibi no. v. sicut ām. lz hoc iō dicit: qr nō pōt ab ea recedere: ⁊ qr vinculū illud intimatū ē. Et iō quasi ꝛctum. ī. ti. prori. c. vlt.

n ¶ Ex alijs. s. qr erat de alia ecclesia ⁊ ī eadē erāt idonei.

a ¶ Resilire.ℨ.s. de postu. bone. sed aliud est in postulatione ⁊ aliud in electiõe per quã ius acquirit. viij. q. ij. dilectissimi. Et per postulationez ius nõ acquirit. de postu. c. pe. imo põt dici q̃ idem ẽ vt si postulatio sit publice facta in scrutinio vel supiori pñtata nõ pñt ab ea recedere. s. de postu. bone: vt dixi. s. de postu. c. vlt. ⁊ pe.

b ¶ Cõpromiserint. maxime supple q̃ idẽ est ac si pmisissent vt dx. s. q̃ sive cõpromiserint sive ñ possunt mutare consensum suum vt dcm̃ est.

c ¶ Volente. vt volũtas impleat necesse ẽ: q̃ vbi ẽ op9 facto voluntas nõ sufficit. ℨ. de eo qui mit. i pos. cã rei ser. cõstitutis ⁊ ℨ. de biga. nuper.

Oadum: Prima pars ponit cõmissionem prius factã. scõa ibi: ipi vero: ponit iudicum processuz. tertia ibi. cũq̃z: ponit vnius partis cõparitionẽ ⁊ alteri9 ꝓtumaciã. quarta ibi: gestis ergitur pcessum nõ plene remissum ob quã causaz sub certa forma diffiniẽti ꝓmittit. Ab. si.

d ¶ Consciãs. no. ꝓscias eligẽtiũ examinãdas siẽ conscia accusatoris. ii. q. vii. si qui sunt.

e ¶ Destinarũt. qm̃ ita mãdavit papa q̃ si altera ptiũ nollet q̃ ipsi iudices cãz termiarẽt ⁊ cãz instructã remitterent ad ipm alias non fuisset eis licitum recusare.

f ¶ Numer9. ex eo quod hic dicit i fine colligitur q̃ numerus ꝓferẽt auctoritati. ℨ. de ap. cõstitutis nõ enĩ preferenda est dignitas nisi cuz numerus est par vel in modicuz excedit. ff. de pac. maiorẽ ⁊ ℨ. eo. ecclesia vestra. vbi numerus nõ ꝓfuit. ℨ. de testi. in nostra. ⁊ de hoc dicemus in illa decre. ecclesia vestra.

g ¶ Dignitate. ecce i q̃bus consistit auctoritas. xxiij. di. c. i.

b ¶ Et tempore. q̃ ante ordinati fuerunt vel ĩstituti in ecclesia. ℨ. de ma. ⁊ obe. c. i.

i ¶ Presentate. ⁊ sic ñ remiserunt cãz sufficienter instructã. ⁊ ideo male fecerunt: quia causaz instructam remittere ỏbuerũt: vt. C. de ap. ne causas. ℨ. de appella. constitutus. C. ỏ rela. l. i. ⁊ ii.

k ¶ Scire. sic. s. e. significasti.

l ¶ Procedẽdũ. procedit tñ ℨ cõtumacẽ in cã ap. ℨ. de ap. sepe. ⁊. C. ỏ tẽpo. ap. l. vl. §. illud. sed hec non fuit cã appellationis.

m ¶ Electõis tpe. ista tria ꝑcipue requirunt in epo. s. eo. cuz in cũctis. ⁊ no. q̃ in huiusmodi electionib9 tps electionis spectat an sint tunc idonei. ℨ. de eta. ⁊ qua. cũ bone. ⁊. ℨ. de cle. exclõi. mi. postulasti. ar. s. e. auditis. ar. ℨ. s. de postula. bone. ℨ. e. q̃ sicut. §. si aũt. sol. tps electionis debz spectari ⁊ si tunc non tenuit electio ipso iure non põt tractu tpis ꝙualescẽ vt ĩ pmis ꝓcor. ⁊. xvi. q. iii. §. põt. ver. que ab initio ⁊c. si ỏ ab initio nõ erat nulla ipso iure sz p exceptionẽ poterat cassari tũc tractu tpis põt rata haberi ⁊ sic loquuntur ꝓtraria. item argu. est hic initũ spectandũ. i. q. i. ꝑcipatus. ⁊. xvi. q. iii. si sacerdos. ⁊. lv. di. ꝑcepta. ⁊ ℨ. de probatio. post cessionem. ⁊. ff. de orig. iu. l. i. ff. de regu. iur. quod ab initio. ff. de mino. veniq̃z. §. i. ff. de pub. iudi. is qui. ff. de iurisditi. omni. iudi. cum quedam frivolas reputemus: electionẽ confirmetis ipsius: nõ obstãte q̃ post talẽ electiõem a prefato archiepiscopo proponitur eẽ factũ: etiaz si a partibus i eum fuerit cõpromissuz cũ lectores a tali electione sic resilire[a] nequiverit. Quod si electores illius nõ compromiserit[b] i archiepiscopum memoratum: etiam si dictus prepositus nondum electioni de se facte consenserit: eo tamẽ consentire volente[c] dummodo a morbo sit imunis obiecto: nos electõez ipsius nihilominus confirmetis.

Idem pnestino epo ap. se. lega.

¶ Electus a maiori ⁊ saniori pte capituli si est ⁊ erat idoneus tẽpoꝛ electionis ꝓfirmabitur: si aũt erat indignus in ordinibus scia vel etate ⁊ fuit sciẽter electus: electꝰ a maiori pte si ẽ dignus ꝓfirmabit. b. d.

Oadum ad audientiam nostram questione perlata pervenit: q̃ cuz vacãte prepositura colonien̄s ecclesie in duo se vota eligentium diuisissent: causam iudicibus durimus committendaz: ⁊ infra. ℣ Ipsi vero partes ad suaz psentiam cõuocarunt: receperunt testes: examinauerunt eligentiuz cõscientias[o]: audiuerunt allegatiões vtrinq̃z. Et quoniã ꝑpositus sãcti georgij eorum sententie se aseruit nolle stare: processum ad se. ap. destinarunt[e]: ⁊ infra. ℣ Cunq̃z nũcij prepositi sanctorum apostolorum statuto termino ad presentiam nostram accessissent: prepositus sancti georgij nec vẽit nec pro se misit idoneum responsalem: ⁊ infra. ℣ Gestis igitur iudicum diligenter inspectis inuenimus q̃ pro prepositi sanctorum apostolorum auctoritas: pro prepositi vero sancti georgij numerus[f] eligentiuz faciebat: cum primus a. xiiij. tum personis tum canonicis qui alios dignitate[s] etate ⁊ tempore[b] precedebant secundus vero a. xxiiij. fuisset electꝰ ⁊ infra. Cum autem allegationes pro eodem prepositi sancti georgij coraz iudicibus ipsis prepositi nobis nõ fuerint presentate[l] ꝑpter quod non potuimus scire[h] per nos quid obiecerint: vel quid respõderint ad obiecta: sicq̃z cã remissa nõ fuit sufficienter instructa: ad diffinitiuã sniaz nõ duximus procedẽdũ[l] sed decisionẽ cause ipsius iudicib9 commisimus sub hac forma: vt vt si notorium esset vel per ea que iaz dicta erant constaret q̃ prepositus sancti georgij electõis[m] tẽpoꝛ pateretur vel in ordinib9[n] vel in sciẽtia vel in etate defectuz qui eũ iurta canonũ sanctiões impedirz ad huiusmodi officiũ promoueri: ei non obstante ipsius abñtia corporali[o] filẽtiũ imponẽtes: prepositi sanctorũ apostolorum preposituram adiudicarent eandem. alioquin cum in eum nõ soluz plures sed due pene partes ꝙuenerit: ⁊ ipedimẽtis[p] cessantibus appareat q̃ eum bono zelo elegerit: prepositi sctorũ apostoloz electõe cassata: electiõem cõfirmarẽt ipsius: ⁊ ei facerẽt tãq̃z prepositio rñderi.

Idem canõ. magũti.

¶ Recipiẽtes postulatũ ad ecclesiã tãquã institutũ vel administratorẽ ante admissionem postulationis a superiore facte priuati sũt potestate eligẽdi ⁊ ad alios lz pauciores deuoluitur ptãs eligẽdi: ⁊ si omnes ꝑuati sũt deuoluitur ad papaz i ecclesiis cathedralibus.

Bone memorie magũ. archiepo viam vniuerse carnis ingresso ⁊ quibusdã petẽtib9 varmacien̄. epm: quibusdam vero archiepm vestrũ tũc ꝑpositũ sancti petri magũ. sibi eligẽtibus in pastorez: prenestiñ. epo a se. ap. le. dedim9 in mandatis vt si eũdẽ episcopũ quo ad tpalia vel ad spũalia ꝛcepisse cõstaret[q] ecclesiã magũ. vel ministrasse i tẽporalibus aut spũalibus i eãdẽ: postulatõez factã de ipso nũciaret[r] irritã: ⁊ infra. Deinde iquireret ỏ electõe ipsi9 archiepi veritatẽ: ⁊ si ei de vi [t] quã ipse ⁊ sui metuebãt[t] ỏ. ℨ. de fo. cõpe. ꝑpositi. ⁊. s. de rescript. eã te. ff. mã. si procurator. i. rñso. ff. ad mace. si tñ. ⁊. ff. de penis. l. i. ⁊. C. de testa. l. i. ⁊. ff. de vaca. mu. l. ii. §. munera. ⁊. ff. de pecu. lz. §. si filius. in fi. ar. ℨ. s. finẽ spectãdũ. ℨ. de testi. cog. c. ꝑte rea. ℨ. de despon. ipu. accessit. ⁊. c. lras. ff. de ri. nup. si quis. ff. de iu. fisci. nõ ĩtelligitur. §. si quis palam. ff. de iudi. cũ furiosus. ff. de sta. bo. liber homo insti. de inge. §. sufficit. ⁊ ꝑ vtraq̃z parte. ff. cõia p̃. receptũ est sol. verum est initium fo̊ spectandum in ẽctibus uel quasi ⁊ in delicto. vel quasi. in omni enĩ negocio ex quo actio oriri põt ⁊ in decretis ⁊ cõstitutõnib9 nisi pp favorem alio ꝓcigat sicut i mr̃imonio vel libertate: vt patz p ꝓcor. prime positas. illud q̃ dx. finẽ spectandũ hz locũ cum querit an id ỏdit vel nõ dedit seu q̃ ỏdisse vr̃: vel q̃ possidet vel restituit sive cũ capex potuit. in auc. de nup. §. quia vero bacten9. col. iiii. ff. de ali. ⁊ ciba. leg. l. mela. inspicitur enim tempus quo capax est. ff. de iure fis. nõ intelligit. §. si quis palaz. ⁊ si ago ℨ te ⁊ nõ cõpetit mihi ius si tempore snie cõpetit sequit cõdẽnatio. ff. de pecu. quesituz. ff. de rei veu. sinaũt. §. i. ff. ỏ posi. l. i. §. non tãtũ.

n ¶ In ordinibus. talis electõ nulla est: ⁊ ỏuoluit ptãs eligẽdi ad alios lz pauciores vt ỏ patet expresse: ⁊ hoc ĩtellige q̃ ex certa scia eligit alꝰ nõ eẽnt priuati si probarent ignorãtiã ⁊ isti tria ⁊ quodlibet illorum reddũt electionem nullam.

o ¶ Corpali. sic. ℨ. ỏ re iud. cũ olim. ⁊ bene põt procedi cõtra abñtẽ i isto casu etiã li. nõ ꝓte. ℨ. vt lit. nõ ꝓte. q̃m frequẽter. §. porro. ar. ℨ. ℨ. ỏ dolo ⁊ ꝓtu. cũ oli. vbi expectatur per ãnuz sed illud in eo qui appellauit illud q̃ dixi q̃ põt ꝓcedi ꝓtra abñtem legitime eo citato in telligas. ℨ. de ap. per tuas.

p ¶ Impedimẽtis. ꝑpositis cõtra ipsum in etate in ordinib9 in scia in lr̃atura.

Bone memorie.

Legitur hoc. c. ꝑncipaliter trib9 modis. ⁊ ꝑm ꝑncipaliorẽ ĩtellectũ q̃ magis ꝙgruit lr̃e sũmat vt in rubro. vel ꝑm aliũ ĩtellectũ qui multum placet Inno. b. d. Qui p ĩpressionẽ laico ex aliquẽ postularũt ipso iure sũt ꝑuati ptãte eligẽdi. hec tñ lec. nõ multũ ꝙuenit huic lr̃e sed allegationi cõtẽte in antiqua. Tertio legitur ꝑz eũ dẽ Inno. alio mõ ꝑz quẽ. b. d. Qui post ⁊ cõtra appellatiõez legitimã aliquez postularunt ipso fcõ sũt ꝑuati ptãte eligẽdi ⁊ ad alios lz pauciores ptãs ỏ uoluitur: hec etiã lec. nõ multum ꝙgruit lr̃e sed magis elicit ex antiqua. diuiditur ꝑncipaliter in quattuoꝛ partes. in ꝑma fcm̃ ⁊ sub certa forma facti commissio. in scõa ibi: lz aũt: processus factꝰ iurta dictã formã. ĩ tertia ibi: ℨ ỏ: oppositio ℨ processũ legati: ⁊ rñsio. in quarta ibi: nos igitur: motꝰ principis ⁊ cõfirmatio processus. Ab. si.

q ¶ Constaret. nã si hoc eẽt de iure cõi debuit ꝑdere primã ⁊ scõam. xvij. q. i. eps. ⁊. c. si qs eps. ⁊. ℨ. de transla. quanto.

r ¶ Nũciaret. si. s. e. q̃liter. ⁊. ℨ. de pbẽ. cum iã dudum.

s ¶ De vi. i. violenta impressione inferẽda. sic. ℨ. e. cum vitonĩ. vt notat i casu sed ibi fuit illata.

t ¶ Metuebant. si citati nõ poterant venire ad ecclesiã cathedralẽ debebãt ꝓstituere procuratoꝛes qui vice fungerẽt illoꝛ. ℨ. e. q̃ propter. ⁊ sic vr̃ q̃ non valuissẽt eoꝛ appellatio quominus aliꝭ procedere potuissẽt. Non credo q̃ hodie valeret talis appellatio q̃ ex quo maior ps citat miorẽ si iusta cã ipedit q̃

venire nō pñt ꝓstituere debēt ꝓcuratorē.ī.e.ti.q; pp.als credo q; electio ma ioris ptis pñtis valeret p eandē ꝓstitutionē quia ꝓpter. Si autez maiorꝭ ca nonicorū iusta de cā eēt absens nec posset venire ad ecclesiā in qua dz electio celebrari:ꝛ sint in loco ī quo debēt ad electionē vocari satis credo q; minor ps dz ire ad maiorē si pt:ꝛ ecōuerso als ad locū cōez ꝓueniāt oēs: vl ꝓstituāt ꝓcu ratorꝭ si ire nō pñt.ī.e. q;.rr ij.d.ī noie dñi ꝟsus fi. vbi dꝭ q; si electio pape ī vrbe roma na fieri nō pt ereāt ad locū ido neū ſz ī casu hui⁹ decre. aliud erat ipedimētū ī quo abūtes ñ ōbebāt ire.nec dare ꝓcurato. res tinebāt.n. vī sibi fieri ī ele ctiōe.i. violētā ipressionē ꝛ sic nō hūissent liberā ptātē eligēdi:nec eoꝝ ꝓcuratores.ꝛ iō te nuit eoꝝ appellatio pp iustuz metū ipressiōis ꝛ ita sol⁹ talis timor sufficit ſz ipressio secuta fi sit. vñ de hoc mādauit papa ī quiri ar.op.ff.locati.l.habita tores.§.vl.ꝛ.l.itē q̄rit.§. exer cit⁹ als āt nō ōbeāt ire: vel si aliud iustū ipedimētū hēbant ꝓstituet ꝓcuratores als ꝓcede re ōbēt ad electōez ex quo vo cati erāt p illā ꝓstōnē q;ppter In spūali ꝺo sicī carnali mri monio dz eē liber cōsensus als null⁹ eēt ꝙsensus.ī.ō spō.cum locū. Magūtini fauebāt phi lippo p cui⁹ potētiā uarmatiñ. epūs fuit postlat⁹ꝛ itrusus ꝓpo sit⁹ iste fauebat othoni q; electi erāt ī discordia vñ tiebāt ipe ꝛ sui:q; ñ possent libeꝝ hre ꝙsēsū in electiōe. vñ appellauerūt ex illa cā q̄ iusta fuit. vñ ī locuz secuꝝ vtriq; pti ꝓuēit dēbāt.b.

a ¶ Cōstarēt.als ñ valuiſſz appellatō: vl possz suppleri marie si vocati ñ fuissēt

b ¶ Exceptiōe.ī.de ap.an sit deferēdū.ꝛ.c.cōstitutis.ī.de vsu.q; frustra.ff. ō mino.auxiliū.ꝛ.rvij.q.iiij.frater nr.xvij.q.i.de viro.

c ¶ Licētia.vñ ꝓuādi sūt ptātc eligēdi illa vice.ī.de trāsla.q̄to q̄ pōt assigna ri ꝯ id q; hic ipso iure fuerūt ꝓuati ptāte eligēdi vñ tenuit electio postea fcā ſz ibi dicit papa suspēdum⁹.ibi soluit.

d ¶ Cōfirmare.q; si ecclesia magū.tali mō nō recepisset:tūc legat⁹ de vtraq; ingreret ꝛ cām instructā ad se.apo.remitteret.

e ¶ Recepit.ꝛ ita q̄q; ꝓbat ꝛ eraminat q̄ō notoriū ē.ar.xxiiij.q.i.pudenda in fi.ꝛ.ri.q.iij.eoꝝ q; accusant:q̄m ſz aliqd manifestū sit:eius tñ ipetratio nō est negligenda.ff.de vē.inspi.l.i.§.nihil:quānis nihil tam indubitatū ē:qn recipiat quādā sollicitā dubitationē:in auc.de tabellio.circa mediū cōstōnis col.vi.ꝛ ita potius recipiunt hic testes ad cautelā q; de iuris necessitate.vl q; ex supabūdāti aliqd ꝓbat.ff.de manu.cām.in pn.q; si trāsiuit nō potuit esse nō notoriū.ī.de trāsla.quāto: vel forsā.q; sibi nō erat notoriū.

f ¶ Cassauit.i.reprobauit vel irritā nūciauit vt pz.§.q; ꝓstitit ei q; admīstra uit ꝛ cepit eccliā ꝑter auctoritatē.ap.se.

g ¶ Dauciſſimis.sic.§.de postu.gratū.

h ¶ Notoriꝭ.vt.ii.q.i.de manifesta.ꝛ.ī.de accu.euidētia.

i ¶ Dresumit.sic.ī.de renū.in pñtia.ꝛ.ī.de re iu.sicut.ī.de ꝓba.p⁹cessiōez ꝛ.ii.q.v.hoc etiā placuit.ff.de publi.q̄cūq;.sed hodie non ꝑsumitur pro iudi cis ꝓcessu in ꝓiudiciū alterius nisi quaten⁹ constiterit legitimis documētis.ī. de ꝓba.q̄m ꝯ.

k ¶ Quānis.i.q;.sic ponit.ī.de iureiu.quēadmodū ver.q̄uis interdū ꝛc.

l ¶ Fem̄.sic.ī.de renū.sup h.ꝛ.ī.de ꝓba.q̄m ꝯ.vi.q.vlt.actoꝝ.

m ¶ Naturā.i.fm cursum cārū.C.ō re.cre.in bone vel fm rez naturaz.i.fm naturalē ꝓbationē.i.per cām rez:q̄m ea q̄ nō sunt nō ꝓbant p aliquā causaz Eius enī qō nō est nulla est cā. Non enim rō prīusquam persona querenda ē. .ff.de iure codi.quidā referunt.§.i.sed ea que sunt probantur. De hac nega tiua no.q; tribus modis dicitur.est.n.negatiua facti iuris ꝛ q̄litatis. Negati ua facti dupler ē.pura ꝛ simpler que non habet determinationē loci vel tpis vel alterius rei. Et hec negatiua pura ꝛ simpler probari nō pōt directe vel ī directe vt si aliqs dicat se nūquā fuisse citatū: vel si qs dicat se nō ꝯrisse cum berta:ꝛ de tali negatiua logt hic.vi.q.vl.§.actoꝝ q; asseuerant.vnde onus p bādi trāsfertur ad aduersariū ꝛ hoc ideo q; negationū nō sunt cāe vt dixi. Si aūt adiiciat tps:vel locus vel aliqō cōsile tūc pōt ꝓbari īdirecte.vt.ī.de testi. ex tenore.ꝛ.c.series.ꝛ.C.ō ꝯbē.ꝛ ꝓmīt.stip.optimā.ꝛ si exhibeat instrumētuz in quo stipulatio ꝓtineat fcā tali die ꝛ loco vt in predictis iuribus.non ob. qō dr.ī.de proba.tertio.ꝛ.ī.de testi.tam lr̄is in fi.quia ibi nō ꝓbat directe vel indirecte sed presumptiue.itē negatiua facti ꝓbat cū habeat in se implicitam affirmatiuā vt si dicat:ego non spōte renunciaui.q.d.coact⁹ renūciaui.ꝛ hoc dz ꝓbari ab eo qui hoc negat.ī.de renun.super hoc.item negatiua iuris be ne ꝓbat:vt si negas emācipatōez recte factā:hoc ipsum probare debes .ff.de

cōstaret[a]:ea nō obstāte q; post ap. ad nos interpositam fuerit ī ipsius electione ꝓcessum:cuz alij qui ap. ad nos iterposite ne sine ipso ac so cijs eius baberēt ī electōe.ꝓcessum nō durerint deferendū: vti ꝓtra ip sum hec exceptiōe[b] nō possent: q̄m frustra legis auxiliuz iuocat q; com mittit ī legez. vnde nec ab eis pos se obijci videbatur: q; idem esset a paucioribus secundum eoꝝ assertōez electus: cū ipsi ap.ad nos legi tie iterpositā cōtēnētes:ꝛ ꝑter licē tiā[c] nr̄am recipientes episcopū me moratū reddiderūt se idignos elec tionē archiepi cōfirmare[c]:ꝛ infra.

¶ Licet aūt essent notoria que con tra dcm̄ varmat.epz ꝛ ei⁹ fautores fnerāt obiecta:ꝓdict⁹ tamē legat⁹ ad maiorem cautelam multos te stes recepit[e] ex ipsi⁹ archiepi parte productos vnde ipse iuxta mādati nr̄i tenorē ꝓcedens postulationez factam a varmat.cassauit[f] ꝛ electio nē eiusdem archiepi memorati q̄z uis a paucissimis[g] celebratam cura uit auctoritate aposto.confirmare: ipmq; ordiauit ī pr̄s byterum ꝛ tan dem archiepz consecrauit:ꝛ infra.

¶ Cōtra legati vero processū hoc facere videbatur quod non citatis varmat.episcopo ꝛ eius fautorib⁹ ꝙcessisset. Porro excessus notori us[h] examinatiōe nō idiget:ꝛ ꝑ his q̄ a iudice sūt acta ꝓsumitur[i] q; ōia rite fuerit celebrata quānis[k] ꝛ q; ci tati nō fuerunt non posset de facili cōprobari:q; negātis factū[l] ꝑ rerū naturam[m] nulla ē directa probatio cum ꝛ si quilibet de se posset assere re quod ad eum citatio minime p ueniſſet singuli tñ vestruz essent in suo testimonio singulares[n]. Ad ip suz q̄q; legatū si voluissent secure[o] potuissent procuratorē idoneuz de stinare sicut nuncium[p] destinarant ꝛ infra. Nos igitur ꝛ si propter au ctoritatem iudiciariam presuma mus pro his que acta sunt a lega to: illi tamen plus initimur ratio ni: quod aduersarij archiepiscopi ex tribus cāis⁹ ꝓdictis se vsq; adeo

pba.ab ea pte.§.i.q; q negat aliqd iuste fcm̄ dic illud iniuste fcm̄: vñ il lud ꝓbare dz negatiua q̄litatis of illa iste ñ ē idone⁹ ꝫ negat q̄litas: ꝛ nō ē legitim⁹ iste nō ē diligēs. Nō ē soluēdo: hoc pōt ꝛ dz ꝓbari ab eo q; hoc dicit:q; qlibet ꝓsumit idone⁹ nisi ꝓbet contrariū.ī.de presumptio. oudum.ꝛ.ī.de scru.in or.fa.c.vno.ꝛ.ff.de lega.ii.cum quidā.ꝛ.l.cū pr̄ .§.rogo.ꝛ.C.de inoffic. testa.omnimō.ar. cōtra C.de proba.ex persona.

n ¶ Singulares:ꝛ sic eēt insufficiēs testimoniū illo.ī.e.cuz dilecti.ꝛ.ī.ō accusa.cum dilectus ī fi. Si autem vnus iuraret de facto alterius subiret anceps piurium q̄ō esse nō debz.ff.de in li.iurā. videamus.ff.re.amota. marcell⁹.nisi forte sic iu raret. Ego iuro q; ille fi fuit citat⁹ q; ego sciaz.fi. .ī.de pur.ca.quotiēs in fi.sic.viij.q.iij.artaldus in auc.de here.ꝛ fal.§.si vero absunt.col.i. alias est sub.§.sancimus. vbi dicitur q; testes iurēt: q; nō sint cōscij alicui⁹ ma lignitatis facte ab here de hoc est dicere q; ipi sci ant.sic patet q; null⁹ po test ꝓbare se nō fuisse ci tatum:sed illi incūbit ꝓ batio qui dicit aliquem fuisse citatuz non ei qui negat:legat⁹ enim eos ci tauit quod apparet ex eo q; ad legatum nuncium destinarūt:ꝛ ex eo quod dicit of⁹ a presumūtur le gitime acta:alias ei incumbit probatō qui dicit aduersariū fuisse citatū nō ei q; negat.sed nōne capitulū erat excusatuz si quilibet de capitulo iu ret se nō fuisse citatū: videt q; sic. Negatiua enī probatur per iuramētū ipsius negātis.ff.de iureiur.l.iii.§.quicunq;.ꝛ.ī.de testi.pñtium.ꝛ ſz sit probatum de capitulo non tamē singuli probāt de se:sed talis probatio non releuaret capitulū.sed qualiter probabit capitulū citatū. Dico q; ꝓ hoc q; lr̄e citationis dirigūtur ꝓlato ꝛ aliquib⁹ maioribus de capitulo. ar.§.de postula.ad hoc.xliiij.di.cōmessatiōes ī fi.ꝛ.ī.de simo. veniēs.ī sti.de iure natu.§.senatus.ꝛ.ff.de cō.ꝛ demō.municipibus.ar.ī.de pro cu.c.vl.vel si non hētur illoꝝ copia sufficit legi lr̄as publice ī capitulo siue in claustro pñtib⁹ q; ꝓueniūt.ī.de dolo.ꝛ ꝓtu.cāz q̄.ꝛ.c.vl.ꝛ.ī.ō de. nō resi.ex tue.interrogādi sunt vicini siue pochiani:si volunt defendere .C.ex q;.cau.ma.l.ergo.ꝛ.ff.de liber.agno.l.i.ꝛ.ff.de dā.infec.l.iii.§.p tor. Sz si lr̄e ꝓsentent ꝓlato ꝛ aliqb⁹ de maioribus vel soli ꝓlato ꝛ ipe oc cultauerit lr̄as:nec pñtauerit eas capitulo ꝛ non vadat vel mittat ad in dicē ꝛ sic iudex reputās capitulū ꝯtumax totū capl̄m suspēdat vel excōi cet.nūqd illi q; nihil sciuerūt sunt excōicati: vī q; nō. nā pp cōtumaciaz procuratoris dñs nō punit.ff.si qs ius di.nō ob.l.i.§.si procu.ꝛ.ī.vt li. nō cōte.c.i.in fi.vbi innit a ꝓrio sensu.q; pp cōtumaciā procuratoris do minus excōicari nō pt si dñs ignorauerit:sed hoc tutius vī q; capitulum petat absolutionem:q; ꝑsumptio nō modica est ꝯ ipsum capl̄m nisi capi tulum doceret se nescisse:sed non de facili posset hoc probare.ar.q; pos set.ī.de proba.tertio.ꝛ.c.vlt.ar.q; capitulum sit excommunicatum.ar. .ī.de sen.excō.romana.§.vlt.lib.vi.ber.

o ¶ Secure.alioqn si nō potuisset ire securus:poterat legitime appella re ab eo nisi securū locum eidē prouidisset.ī.de appel.ex pte.ꝛ.ī.vt li.ñ cōte.accedēs.sed hoc fuit falsum: vt hic dicit.ꝛ si hoc eēt tñ potuit mittere procuratorē:sicut misit nūciuz.ī.de ap.constitutis:ꝛ hic.sed nūqd tenet qs mittere procuratorē q̄m ipse ire nō pōt:q; sibi locō suspectus vel als ī pedit⁹ nō credo:q; nemo ꝙllit mittere procuratorē ꝑcipue in magnis cāis: vt erat ista.vt.ī.de procu.q̄relā vbi de hoc.sz mittere dz q; propōat exceptionē:alias teneret excōicatio pro cōtumacia.ī.de ap.si duob⁹.

p ¶ Nuncium.no.simplicem nūcium non audiri.ar.de procu.alia qui dē.ꝛ.ī.de dolo ꝛ contu.cum dilecti.ar.ꝯ.institu.per quas perso. nobis acquir.§.i.ꝛ.ff.depositi.l.i.§.si te rogauero.ꝛ.ī.de offic. delegati pru dentiam.

q ¶ Causis.scilicet quia non detulerunt appellationi:ꝛ quia indignum sine licentia pape receperunt:ꝛ quia citati non venerunt:ꝛ etiam q; idē episcopus sine licentia pape transiuit.contra.§.eo. consideramus con tra.ī.e.auditis.vbi vtraq; cassatur.quia facte fuerunt electōes post ap pellationem ꝛ prima nō cassata facta fuit scōa.idem debuit hic fieri. ga vtraq; post appellationem facta fuit. Dreterea ꝛ econtra opponitur eo ipso q; ꝑmi postulauerūt post appellationē sine alijs:nō fuerūt ipi ꝓuati

poteſtate eligendi: q⁹ alij potuerāt ꝓſentire ⁊ renūciare appellationi. ſ.ō poſtu. bone. ij. ⁊ in predictis decre. ꝓſiderauim⁹. ⁊. c. auditis. ꝙ ſtōa electio debuit ħ ēt caſſari: cū pria poſtulatio nō fuerit nulla ipo iure. ſol. per talē poſtulationē factā poſt appellationē nullū ius fuit acqſitū vel gra quā petere poſſet ⁊ poſtulantes poterāt reſilire a tali poſtulatione cū nondū eēt preſentata ſuperio ri. ſ.ō poſtu. bone. ⁊ ſic habebant adhuc ptātē eligendi: ⁊ poterant cū aliis eligere ſi voluiſſēt ſed poſtea cū receperūt eum ſine licentia pape in contemptum ipſius cuz non poſſent tāc pri mo amiſerunt poteſta tem eligendi ⁊ magis ō liquerunt: quā ſi idignū ſcienter eligerent ⁊ pl⁹ eſt ipſo facto delinque re quā vbo: ⁊ plus eſt cō tenere legem viuā quā mortuā: vt patet in ite gra: ⁊ ſic penes illos re manſit ius eligendi: ꝙ uis eſſent numero pau ciſſimi. ſ. de poſtu. gra tum ⁊ appellationi nō poſſunt opponere: cuz ipſi cōtra appellationē deliquerint ⁊ contuma ces fuerint. ⁊ ita ex tri bus cauſis predictis ſe fecerunt indignos: ſz ex vna precipue amiſerūt ptātē eligendi recipien do illum ſine licētia pa pe: alias ſi non recepiſ ſent illum non amiſiſſēt poteſtatez eligendi: vt patet in integra. Quī dā dicere voluerunt ꝙ hec decre. ꝓtinet gra̅m ſed forſan hoc dicūt qui intelligūt hāc decre. ꝙ hec electio facta fuiſ ſet antequā maguntini recepiſſent varmatien. vel adminiſtraſſet: ⁊ ſi b fuiſſet quod non eſt verum: gra̅m contineret. vel dic ex tribus preſumptionibus. ſ. quia virum paſtorali dignitate preditum cōtra for mā canonicam nō ſolum eligere: ſed etiam recipere preſumpſerunt.

a Cōtēptu. q⁹ poſtq̄ procurator eor noſtras litteras reportauit: q b⁹mādabatur ꝙ ſi varmatien. eps in tpalib⁹ ⁊ ſpiritualib⁹ miniſtraſ ſet ipſius caſſaret electio: ipſi poſtmodū quaſi electo ſuo: ſicut ex eorū lſis apparet. quibus eum electum ſuum nolant: temere paruerunt: ⁊ blaſphemia q⁹ legatum nr̄m quātū in eis fuit infamantes eum fuiſ ſe corruptum pecunia ſunt mentiti. hec littera eſt in regiſtro: ⁊ ſic ex tribus cauſis reddiderunt ſe indignos vnde non debent audiri. ſ. e. conſiderauimus: vt ſequitur in gloſa.

b Ad nos. dixit lau. ꝙ cū ſil oēs delinquūt eligendo, indignum tūc tm̄ tranſfert ptās eligendi ad ſuperiorē. Si vo ſcōi poſt electionē prio rū ſimiliter eligant indignum: reuertit ptās eligēdi ad priores: ⁊ facit p eo ꝙ dicit in littera pariter: ⁊. ī. e. cū vinto. ſed. T. dicit nō ē ver̄ mo ſiue ſil ſiue ſeparatim deliquerūt trāſſert ptās eligendi ad ſupiorē: ſicut ħ dicit. Et illud aduerbiū pariter nō notat' idētitatē tpis ad pec cādū q⁹ exigat vt ſimul deliquāt ſed vitij ſimilitudinē: ⁊ illa decre. cū vintonien. nō facit p eo: q⁹ ibi tm̄ vna pars peccauerat eligendo idi gnū boiem illegitime natū: ꝓpter q⁹ ius eligendi ad alios fuit devo lutū. ⁊ illi lz quodāmō deliquerūt eligēdo per ipreſſionē: nō amiſerūt ius eligēdi: ⁊ tūc primi ⁊ ſcōi ſil poſtea debent eligere: vt ibi dicitur. ſed vbi vtraq; pars peccat eligendo idignū in electione epor ⁊ eor ſupiorum ſiue eodē tpe ſiue diuerſis peccent ſemp trāſſert eligēdi po teſtas ad dn̄m papā: vt hec littera dicit. ſic. ī. de conceſ. prebē. q⁹ di uerſitatē. ⁊ nō reuertit ad prios: ſicut dixit lau. ⁊ eodē modo' itellige. ſ. e. ti. cū in cūctis. §. clerici. q⁹ dz itelligi ſm iſtā: vt ad papā eligēdi ptās trāſferat: ſecus eſt cū clerici ſūt negligētes in eligēdo: q⁹ tūc dvol uitur eligendi ptās ad prorimū ſupiorē. ī. e. ne pro defectu. In electio nibus vero iferiorū platorū cū eligitur vel cōfirmatur idignus: ſerua ri dz q⁹ dc. ſ. e. cū i cūctis. §. vlt. ⁊. ī. e. nihil. ſed i caſu negligentie ſer uat q⁹ dc. ī. de conceſ. preben. nulla. exceptis abbatijs vbi dant tres menſes tm̄: vt dicit decre. illa ne pro defectu. Et q. c. cum i cūctis de beat ſic intelligi: ex eo pz q⁹ papa in. c. cū in cūctis. §. clerici. non dicit ad quem devoluat eligendi ptās. vnde dz itelligere ꝙ ad ipm dz de uolui cū iferioribus dignitatib⁹ dixit: ad quos devoluat ptās eligen di: cum eligitur vel ꝓfirmat idignus: vt. e. c. §. vlti. vt q⁹ de mioꝛib⁹ ꝓceſſit de maioꝛib⁹ prohibuiſſe videat. Alij dicūt ꝙ ad proximuz ſuperio rem devoluitur poteſtas eligendi: ⁊ hic non erat ſuperior niſi papa. ⁊ idē dicunt in caſu negligentie: vt dicit. c. ne pro defectu.

c Hac vice. hoc ideo dicit: quia qui male eligunt non puniuntur niſi ſe mel tātum. ī. e. ti. auditis.

reddiderūt indignos ꝙ cōtra eum non debebant audiri. vnde q⁹ de ipſo factuz fuerat nō poterat impe diri p eos qn etiaz ſi electores eiuſ dem pariter deliquiſſent vt ſe red didiſſent indignos: ad nos b devo luta fuiſſet hac vice c ordinatio ec cleſie magūtiñ. q̄re dictū archiēp mūc ſine iuris iniuria potuiſſemus eidē eccleſie p̄ficere in paſtorē. Su per his vero habito diligenti tra ctatu caſſationē poſtulationis facte de varmatieñ. epo rataz hūmus electionem archiepi confirmātes.

Idem clericis ſancte agathe.

Sufficit electo ad obtinendum dicere eligentem fuiſſe in q̄ſi poſſeſſione tpe electiōis lz nō ꝓbet ꝙ ꝓprietas iuris exigēdi ad illū ptinet.

Querelam quam. g. ti. ſancti vitalis p̄ſbyter cardi. p economū eccleſie vre: cuius idem car dinalis eſt gubernator: ꝓtra. p. preſbyterꝫ eccleſie ſancti ſaluatoris ſu per eccleſia ipſa ꝓpoſuit. E. papa. p. n. nobis in minori officio conſti tutis audiendā cōmiſit. Petebat igit economus p̄fatum. p. ab. eccle ſia ſancti ſaluatoris quā in preiudi ciū ueſtre eccleſie ac iniuriā cardi. p dicti occupare p̄ſūpſerat: remoue ri: cū ipſa eccleſia ptineat ad ſancte agathe eccleſiā pleno iure: petens e pēſionē. xvi. deñ. papieñ'. debitam eccleſie ſancte agathe ⁊ p eadez ec cleſia de termis ſibi reſtitui de no uo ſubtractā. Predictus vero. p. rñdebat: ꝙ ipſe nullā iniuriā irro gauerat cardi. nec in p̄iudicium ec cleſie vre recepat dictā eccleſiā: cuz hec ad illā nullo iure pertineat nec aliquā ſibi reddere penſionē debe bat: ſed ipſe p electionē populi ad quē de antiqua ꝓſuetudine f ptinet electio ad cardi. ſancte ſuſanne: cui eadē eccleſia tāquā capella ſuo ti tulo in ſpūalibus ē ſubiecta': cāoni ce fuerat inſtitutus ⁊ infra. f Nos igit rōnibus vtriuſqz ptis auditis: dictū. p. ab īpetitione economi g ue ſtri ſup electione ac inſtitutiōe de ſe facta ī eccleſia ſancti ſaluatoris ab ſoluimus: q⁹ ſup his p̄fato econo mo ſilētiū duximus īponēdū: cum nobis ꝓſtiterit ꝙ populus in quaſi poſſeſſione p̄ſentandi clericū exiſte bat: qñ ipz p̄ſbyterū ad illā elegit: ⁊ eccleſia eadē ſpectat ad ti. ſancte ſuſanne ī ſpūalibus pleno iure: ſal ua qōne ſup iure h patronatus īter

Querelam. Prio po nitur facti narratio. Se cūdo cāe diffinitō ibi: nos igi tur. Pria pas facit tria: nar rat cāe cōmiſſiōez. Secundo duplicē actoris petitionem. Tertio rei rñſionē. Secūda duo facit. nā prio diffinit pri mū articulum cum expreſſio ne cauſe ⁊ q̄dā determinatio ne. Secūdo diffinit ſcōm arti culum cū eadem determina tione. Abbas. Siculus.

d Cōmiſit. ar. ad qōnē dn̄i calem: ꝙ ſi ille a quo appel latur efficitur eiuſdē iuriſdi tionis cuius ē ille ad quē ap pellatur: ꝙ nihilominus pōt de cauſa cognoſcere. ff. de iu di. ſi is q rome. ar. ī. ff. de iu di. īdiciū. ⁊. l. multū. ⁊. l. iu lianus. tū honeſtius ē ꝙ cām deleget: immo videtur ꝙ te neatur cām illaz delegare. ff. de iu. om. iudi. l. pretor.

e Petens. ⁊ ita patet ꝙ dūe actiōes ſil' ꝓponi pōt in eodē libello. ī. de capel. mo. dilectus. ⁊. ī. de cā. poſ. cū ec leſia. ⁊. c. ſe. ⁊. ff. fami. hercīſ. hr̄des. §. ō pluribus. ff. ō ac. ēp. ⁊ vē. nō ē nouū: ⁊. l. ſe. ſed videt ꝙ iſte economus non fuiſſet audiendus: q⁹ videba tur ꝓrius i ſua petitiōe: pete bat. n. illum petrū remoueri ab eccl'ia ab eodē petēs pēſio nez ſibi reſtitui: iſta duo ꝓria videt ꝙ remoueat ⁊ pēſionē ſoluat. ſi. n. cōdēnaret vt remoueret de eccl'ia q̄liter ꝓdēnaret ad pēſionē p̄ſtādā. Sic. n. ꝓdēnaret qui nō eſt prelatus. vñ ſnīa illa nō p̄iudicat eccleſie: ſed ꝓria petens nō audit. ī. de ap. ſollicitudi nē. ⁊. xxiij. q. vij. ꝙ aūt. lxxiiij. di. geſta. C. de mune. pa. pfeſſio tua. lib. x. ī. de iudi. examinata. dico ꝙ illa nō obſtat. lz. n. petat remoueri iteri: tm̄ tāquā legitim⁹ adminiſtrator ē babēdus. viij. q. iiij. nōne. ⁊ accuſato reo pōt ſolui q⁹ debet ei. ff. de ſol. reo. ⁊ ecōuerſo a reo accuſato pōt peti q⁹ debz. ff. e. ſz nec illud ⁊ ſi tibi legat⁹ ſit vſufruct⁹ tributa p̄ſtare debes. ff. de vſu fru. vſufructu relicto. ⁊. l. ſi pēdētes. §. vl. ⁊ q⁹ iſte ſic agebat ⁊c. ff. ad mace do. l. iij. ⁊ ō of. dele. coz̄ ⁊ ſi remoueret nihilomin⁹ ꝓdēnaret ad ſolutionē pēſiōis noīe eccl'ie: ⁊ teneret tal' ꝓdēnatio. nā ſicut ꝓdēnat ſuo noīe: ita poſ ſet cōdēnari noīe eccl'ie. ar. xvi. q. iiij. volum⁹. ⁊. ī. vt lite pē. q̄ſi per totū.

f Conſuetudine. q̄ puenit ex iure patronatus: que dat ius eligendi. ī. ō cā. poſ. cum eccleſia. ⁊. ī. de bis que fiūt a pla. ſine conſen. ca. c. ea noſcitur.

g Economi veſtri. videt ꝙ ꝓcipēda ſūt vba ſnīe in pſona procuratoris vel ſindici nō p̄cipalis pſone. ī. de cenſ. oliz. ⁊. ī. de capel. mo. dilectus. ⁊ C. ō ſen. ⁊ iterlocu. l. i. ff. de neg. geſ. liberto. §. vlti. Si. n. dn̄s deberet ꝓdē nari: q̄re ꝙ procurator caueret de iudicato ſoluēdo. ar. ō. ī. de proba. lz. ſz ibi ꝓdēnat cōe fauentie in pſonā procuratoris: q⁹ ī eo dat actio iudicati. ff. de re iudi. ſi ſe nō obtulerit. ⁊ iō neceſſario dn̄s. ſ. cōe fauētie ꝓdēnat. vel dicas ī ſpūalibus cāis in perſona dn̄i debeat fieri ꝓdēnatio in cauſis matrimonia libus: ⁊ crimialibus. ī. de pcu. tue ffnitatis. ar. C. de iureiu. l. vlti. ſz dn̄s. M. dixit ꝙ tūc procurator ē ꝓdēnād⁹: q̄ñ dn̄s nūq̄ cōpuit in iudicio: q⁹ dn̄s litis factus ē alioqn dn̄s ꝓdēnabit ⁊ nō procurator. C. de ſen. ⁊ inter. om. iu. l. i. q⁹ tunc non fuit procurator dn̄s litis: q̄ñ' poſt litē ꝓteſtatā datur procura tor ⁊ ar. ad hoc. ff. de bis q no. infa. furti. §. ſi qs dn̄s Jo. b. ⁊. t. dicūt: ꝙ ſi ue ab initio: ſiue ex poſtfacto procurator iteruēit i pſonā procuratoris forman da ē ſnīa. C. ō pcu. nihil arbitramur. ⁊. ff. de neg. ge. libro. §. vlti. ⁊. ff. ō p cu. q ꝓprio. ī pn̄. ⁊. l. lz ī popularib⁹. in fi. vt aūt nō icidas in aliquod picu lū vel dubiū formare debes ſnīam in pſonā vtriuſqz. ſ. dn̄i ⁊ procuratoꝛ ſui ſic talē procuratoꝛē talis ⁊ ipm dn̄m cōdēno vel abſoluo. ⁊ ita ſaluabis vtrāq; opinionē. ⁊ ita ſeruat. ar. ī. de fide inſtru. c. inter dilectos. in fi.

h Sup iure. ſed nōne petitoriū ⁊ poſſeſſoriū deducta ſunt i iudiciū. q̄re ꝙ nō ſit ꝓdēnatio ſup iure pfonatus: ita vt in vbis illis vbi reſpōſum fuit cū hec capella ad illā nullo iure ptineat ⁊c. ſi. ī. de cā. poſ. cū eccleſia. ⁊. c. ſe. ⁊ c. cū dilectus. ſed hoc hodie ideo ē: q⁹ populus nō fuit in iudicio ⁊ ea que ſūt iter p̄ſbyterꝫ facta ⁊ cardinalē ſancti vitalis nō p̄iudicāt populo: q⁹ res iter alios ⁊c. ī. de fide inſt. iter dilectos. ff. de re iudi. ſepe. ⁊. ī. ō re iud. c. cū ſup ꝓtroverſia ⁊. c. pe. ⁊ ē notabile q⁹ dr̄: vt ſi electꝰ ꝑpugnet ꝙ ſit electꝰ

a nō dño sufficit ei ꝓbare ꝙ eligens erat in quasi possessione eligendi: licet alter obtineat postmodū in petitorio. j. de iurepa. ꝙsultationibus. ꝛ. c. cū ꝓpter discordias. vnde īstitut⁹ ad rep̄sentatiōez populi nō perdet eccl̄iaz sed si altera ecclesia euicta: postea iuspatronat⁹ oz ab ea iterū p̄sentari. vt ꝓ hoc sit in quasi possessiōe iuris sui. ſ. patronatus. j. de iurepatro. si vo ꝛ. c. cū ꝓpter discordias.

a ¶ Tempora. j. de censi. p̄uenit contra. sed illud in petitorio hoc in possessorio.

b ¶ Statum. ꝛ de iure. qr cōductor lite pendente oz soluere pensionē. xvi. q. iiij. volumus. ꝛ. j. vt lite pēdēte. q̄si per totuz. ꝛ. C. locati. si qs cōductionis. ar. j. C. de agri. ꝛ cen. litibus. li. x. vbi dicitur: ꝙ cum lite pendente colon⁹ denegat dño possessionē: nisi diutius eam soluisset: sed ibi dominus agebat petitorio. ꝛ nō possessorio: vel ibi nolebat colonus restituere pēsionē: qr dicebat ꝙ ille. non erat dominus qui ab initio declarat ei rem ꝛ tunc sequestratō fit: nisi longo tempore soluisset. vt ibi dicitur ꝛ est spāle.

Cam vinton. Diuidit principaliter i tres partes: qr in p̄ia ponit vota eligentium diuisa ꝛ allegatiōes vnius partis. In secūda ibi: illi vero. ponit allegationes alterius partis. In tertia ibi nos igitur. ponit sententiaz. Abbas siculus.

c ¶ Cum vintoñ. Casus: vacāte ecclesia vintoñ. archidiacon⁹ cū suis sequacib⁹ elegit salubrieñ. decanū illegitime natum scienter. prior ꝛ cōplices sui elegerunt p̄cētorem licoñ. ¶ Pro istis duab⁹ electionib⁹ partes iuerūt ad curiā. ¶ Papa auditis ꝓbationib⁹ vtriusqz electiōis inuenit vtrāqz electionē ꝫ formā canonicā attētatam. prima electio archidiaconi de salubrieñ. decano per inordinatā presumptionē facta fuit de homine. ſ. illegitime nato. secūda de p̄centore licoñ. per violentā impressionē. vñ papa habito fratrum consilio vtranqz cassauit: postea vero aliquot diebus elapsis ps illa que p̄centorem elegerat ad dominū papā accedens quoddā exhibuit instrumentū signatum cū sigillo conuentus: in quo continebat ꝙ vintonieñ. cōuentus vices suas cōmiserat priori ꝛ quibusdā fratribus sup electione facienda in p̄sentia dñi pape vñ petebat prior ꝛ sui licentiā eligendi. papa illud instrumētū fecit exhiberi alteri parti quod ab oibus extitit ap̄probatum. papa quesiuit ab illo priore ꝛ socijs vtrum vellent admittere alios ad electionem celebrandam. ꝛ ipsi respondērūt ꝙ saluis exceptionibus q̄s ꝫ illos habebāt admittere volebant. Et sic protestatione p̄missa omnes simul in cōi fuerūt ad tractādū de electione: sed nō potuerunt concordare de alia persona eligenda cōiter. ꝛ sic infecto negocio babuerunt recursum ad papam ꝛ illi qui p̄centorem elegerunt dicebant illos q salubrieñ. decanū elegerāt iure eligēdi ipso iure priuatos: qr bonez illegitime natum scienter elegerant. vnde fm concilium lateran. eligēdi potestatem perdiderant: ꝛ beneficijs ecclesiastis per triennium carere debebant: petentes a papa vt super hoc interloqui dignaretur. alij vero respōderunt ꝙ ille decanus salubrieñ. per apo. se. legitimari p̄meruit. Dominus papa super hoc considerans ꝙ prior ꝛ sui post primam electionem suam admiserāt alios ad celebrādā secūdā. ꝛ lateran. concilij vna uice tantum punit, huiusmōi p̄sumptores. interloquēdo pronunciauit illos esse admittendos: quia electio quam modo facere volebant: non ia secunda erat: sed potius tertia concurrebat.

d ¶ Tractauerint. post illas duas cassatas.

e ¶ Concordes. de persona sumenda: concordes tamen erant de electione facienda: vt postea sequitur.

f ¶ Sciēter. quoniā si ignoranter tunc nō sunt ꝑuati. vt. ſ. e. īnotuit. ber.

g ¶ Promeruit. hec fuisset bona allegatio: si eam probassent.

h ¶ Quod isti. ſ. prior ꝛ complices eius: qui non peccanerunt eligendo p̄centorem.

i ¶ Admiseraut. no. ꝙ semel ap̄probatum est: reprobare non possūt. ff. ō neg. ge. pompo. ff. de adulte. si. vxor. ꝛ. viij. q. ij. dilectissimi. ſ. e. cū iter canonicos. ꝛ. xxxij. q. v. horrendus. ꝛ sic illos admittendo sibi p̄iudicauerūt. ꝛ ius suū amiserūt. quo poterant illos repellere ea vice ꝛ sic protestatio sua nō ꝓfuit ꝫriū faciēdo. sic. ſ. de consti. cū. m. ferra. p̄terea q̄re eos admiserunt: cū essent ſupensi ipso facto auctoritate concilij lateranēſ. ſ. eodem. ti. cū in cūctis. cū si elegissent eorū electio debuit cassari. ſ. de con

ecclesiam vestram ꝛ populum sepedicte ecclesie sancti saluatoris. Quia vero fuit liquide cōprobatū ꝙ pensio. xvj. deñ. papieñ. monete fuerit clericis ecclesie vestre ꝓ ecclesia sancti saluatoris ꝺ termis ānuatiz per multa tempora[a] persoluta: sed denuo subtracta. vos in eundē statum[b] percipiendi huiusmodi de ecclesia sancti saluatoris de termis ecclesiam vestram decernimus reducendam: ꝛ ad solutionem pensionis subtracte condemnam⁹ p̄sbyterum antedictum: salua questione proprietatis inter ecclesias memoratas. ¶ Dem.

¶ Eligentes scienter indignū priuati sunt potestate eligendi in electione que primo occurrit faciēda.

Cam vintonieñ[c]. eccl̄ia pastore vacaret archi. cū suis fautoribus salubrieñ. decanum: prior vero ꝛ complices eius p̄centorē licoñ. in episcopum elegerunt: ꝛ infra. Licet igitur omnes in communi de facienda electione tractauerint[d]: quia tamen nequiuerunt esse concordes[e] infecto negocio ad nos habuere recursum. ꝛ bi quidē qui p̄centorem elegerant: asserebant ꝙ illi qui decanum elegerant eligendi erant potestate priuati: ꝓ illa maxime causa ꝙ hominem ñ legitime natum scienter[f] eligere p̄sumpserunt: vnde fm laterañ. concilium ꝛ eligendi hac vice perdiderant potestatem: ꝛ per triennium ecclesiasticis beneficijs carere debebant. ¶ Illi vero taliter respondebant: ꝙ licet is quem elegerant fuisset minus legitime nat⁹ ꝓ gratiam tamen apo. se. legitimari p̄meruit[g]: ꝛ hoc asserebant legitime probaturos. ¶ Nos igitur attendē tes: ꝙ isti[h] post primam electionez admiserant illos[i] ad celebrandam secundam: ꝛ ꝙ decretum concilij memorati decreuit huiusmodi p̄sumptores vna vice dūtaxat eligēdi potestate priuatos: quoniam electio quam coram nobis celebrare volebāt: non iā secunda sed tertia concurrebat[m]: ad eligendum illos censuimus admittendos[n].

a Tempora. j. de censi. p̄uenit contra. sed illud in petitorio hoc in possessorio.

b Statum. ꝛ de iure. qr cōductor lite pendente oz soluere pensionē. xvi. q. iiij. volumus. ꝛ. j. vt lite pēdēte. q̄si per totuz. ꝛ. C. locati. si qs cōductionis. ar. j. C. de agri. ꝛ cen. litibus. li. x. vbi dicitur: ꝙ cum lite pendente colon⁹ denegat dño possessionē: nisi diutius eam soluisset: sed ibi dominus agebat petitorio. ꝛ nō possessorio: vel ibi nolebat colonus restituere pēsionē: qr dicebat ꝙ ille. non erat dominus qui ab initio declarat ei rem ꝛ tunc sequestratō fit: nisi longo tempore soluisset. vt ibi dicitur ꝛ est spāle.

c Cum vintoñ. Casus: vacāte ecclesia vintoñ. archidiacon⁹ cū suis sequacib⁹ elegit salubrieñ. decanū illegitime natum scienter. prior ꝛ cōplices sui elegerunt p̄cētorem licoñ. ¶ Pro istis duab⁹ electionib⁹ partes iuerūt ad curiā. ¶ Papa auditis ꝓbationib⁹ vtriusqz electiōis inuenit vtrāqz electionē ꝫ formā canonicā attētatam. prima electio archidiaconi de salubrieñ. decano per inordinatā p̄sumptionē facta fuit de homine. ſ. illegitime nato. secūda de p̄centore licoñ. per violentā impressionē. vñ papa habito fratrum consilio vtranqz cassauit: postea vero aliquot diebus elapsis ps illa que p̄centorem elegerat ad dominū papā accedens quoddā exhibuit instrumentū signatum cū sigillo conuentus: in quo continebat ꝙ vintonieñ. cōuentus vices suas cōmiserat priori ꝛ quibusdā fratribus sup electione facienda in p̄sentia dñi pape vñ petebat prior ꝛ sui licentiā eligendi. papa illud instrumētū fecit exhiberi alteri parti quod ab oibus extitit ap̄probatum. papa quesiuit ab illo priore ꝛ socijs vtrum vellent admittere alios ad electionem celebrandam. ꝛ ipsi respondērūt ꝙ saluis exceptionibus q̄s ꝫ illos habebāt admittere volebant. Et sic protestatione p̄missa omnes simul in cōi fuerūt ad tractādū de electione: sed nō potuerunt concordare de alia persona eligenda cōiter. ꝛ sic infecto negocio babuerunt recursum ad papam ꝛ illi qui p̄centorem elegerunt dicebant illos q salubrieñ. decanū elegerāt iure eligēdi ipso iure priuatos: qr bonez illegitime natum scienter elegerant. vnde fm concilium lateran. eligēdi potestatem perdiderant: ꝛ beneficijs ecclesiastis per triennium carere debebant: petentes a papa vt super hoc interloqui dignaretur. alij vero respōderunt ꝙ ille decanus salubrieñ. per apo. se. legitimari p̄meruit. Dominus papa super hoc considerans ꝙ prior ꝛ sui post primam electionem suam admiserāt alios ad celebrādā secūdā. ꝛ lateran. concilij vna uice tantum punit, huiusmōi p̄sumptores. interloquēdo pronunciauit illos esse admittendos: quia electio quam modo facere volebant: non ia secunda erat: sed potius tertia concurrebat.

d Tractauerint. post illas duas cassatas.

e Concordes. de persona sumenda: concordes tamen erant de electione facienda: vt postea sequitur.

f Sciēter. quoniā si ignoranter tunc nō sunt ꝑuati. vt. ſ. e. īnotuit. ber.

g Promeruit. hec fuisset bona allegatio: si eam probassent.

h Quod isti. ſ. prior ꝛ complices eius: qui non peccanerunt eligendo p̄centorem.

i Admiseraut. no. ꝙ semel ap̄probatum est: reprobare non possūt. ff. ō neg. ge. pompo. ff. de adulte. si. vxor. ꝛ. viij. q. ij. dilectissimi. ſ. e. cū iter canonicos. ꝛ. xxxij. q. v. horrendus. ꝛ sic illos admittendo sibi p̄iudicauerūt. ꝛ ius suū amiserūt. quo poterant illos repellere ea vice ꝛ sic protestatio sua nō ꝓfuit ꝫriū faciēdo. sic. ſ. de consti. cū. m. ferra. p̄terea q̄re eos admiserunt: cū essent ſupensi ipso facto auctoritate concilij lateranēſ. ſ. eodem. ti. cū in cūctis. cū si elegissent eorū electio debuit cassari. ſ. de con

sue. cum dilectus: ꝛ. j. de der. ex. mi. postulasti. dicas ꝙ illi q eligūt indignū priuati sunt quātū ad alios q nō peccauerūt sz quātū ad se nō est potestas eligendi ligata: qn bene possint eligere: si ab alijs admittantur. sicut potestas celebrandi in clerico peregrino nō ē ligata quātū ad se: sed quātū ad alios: qr celebraret si permitteretur. j. de cleri. peg. tue. sic i monacho q publice celebrare nō potest tamen non ē suspensus: qr si inuitaret a populo: ꝛ permitteretur ab eꝑo possz celebrare. xvi. q. i. §. ecce i hoc. Et licet isti sint suspensi beneficio: non impediūtur eligere: qr talis suspensio non repellit eos ab electione: nec ēt a diuinis officijs. vnde oia negocia tam spūalia q̄ temporalia possūt exercere: ꝛ tpe talis suspēsionis deberent etiam officiare: qr in penam talis suspēsio introducta est tamen modicaz sustentationem debent tunc habere: ne ex toto egeāt

k Illos. ſ. q elegerāt decanum non legitime natum.

l Celebrare. cuz habe rent mandatum a capitulo: vt diri in casu fm qō patet in ītegra alias nō possent eligere. ſ. e. ti. innotuit.

m Cōcurrebat: sz quo respectu dicit tertia. pt dici ꝙ p̄ia electio fuit illa decani nō legitime nati. secūda fuit p̄centoris que non ꝫpediebatur per primam cum illi qui elegerant decanū essent eligendi potestate priuati ita ꝙ nō poterāt obijcere aliquid ꝫ secōam in quo tantum puniūtur: qr in prima que facienda occurrit p illā in qua delinquūt priuati sunt tantū potestate eligendi ꝛ non i tertia: sed scōa fuit hic cassata ꝛ ita ius eligendi deuolutū fuit ad oēs. vñ modo tertia ꝙcurrebat facienda a qua illi nō repellebāt immo admittebant auctoritate predicti canonis. ꝛ iste videt bonus intellectus. ꝛ sic ex duabus causis isti qui primo peccauerūt debebāt admitti: ex eo ꝙ ista tertia cōcurrebat: vt dictum est: ꝛ ex eo ꝙ alij admiserant illos ad tractādū de electione: ex eo. n. solo admitterentur ad secūdam: in qua nō deberēt admitti: qr postq̄ res iam non est integra nō possūt illos repellere. j. e. in causis. ꝛ res de facili ad suā naturā reuertit. ff. de pac. si vnus. §. ꝙ si nō totū. ff. de iusti. ꝛ iur. l. pe. ꝛ etiam si nō admisissent illos: debebant nihilominus admitti: ꝛ sic vtroqz casu debent admitti. Et hoc satis colligit ex littera. Sed obuiat huic intellectui ſa ista. Isti post primam admiserāt illos ad celebrandū secūdā: ſz b exponitur in fi. Alij volunt dicere: prima dicitur electio p̄centoris q̄ fuit cassata. secūda electio appellat tractatus in quo fuerūt admissi. ꝛ pro vna electione reputatur: qr si nō admisissent illos poterāt solli procedere ad electionē. ꝛ pro istis facit opti. quod dicit in littera: isti post primā admiserant illos ad celebrādū secūdā ꝛ ecōtra: ꝛ ita intellexit. t. ꝛ bene concordat littere. ꝛ dicebat. t. ꝙ electio decani ꝛ electio p̄centoris reputabant ꝓ vna electione: qr sil facta fuerunt vt dicebat. sed hoc est falsum. īmo non in diuersis tempoꝛib⁹ facta fuerūt vt patet in integra. fm quod dicitur in casu. ꝛ electio decani: appellatur. prima. ꝛ electio p̄centoris fuit secunda ꝛ hec que modo immiet facienda oꝺ tertia respectu illarū ꝛ quod dicitur isti post primā. i. p⁹ secundam que dicitur prima respectu istius que īminet facienda. ꝛ qr alia nulla fuit ꝛ quod nullum est nec primum nec secūdum dici potest etiam verum est ꝙ post primam de decano que in veritate fuit admisserunt illos sed nō ad secūdam factam de p̄cento: ꝛ quod dicit ad celebrandam secundam. ſ. respectu sue que cassata fuit: ꝛ ꝙ dicit tertia cōcurrebat: ꝛ vere tertia respectu duarum: que cassate fuerūt: ꝛ sic ꝓ intellectus potior videtur. Ber.

n Admittendos. ar. contra. j. de of. dele. cum super abbatia. vbi inder qui priuatus erat iurisdi. non potuit postea associari ad iudicādū alia rō ē i iudicib⁹. vbi. n. nō potest vnus procedere cum alio: qui iurisditionem non habet: nec potest is qui habet iurisditionez ei dare iurisditionē: vel sibi eum associare: qr iam ex toto desijt esse iudex: ꝛ si hoc faceret a non suo iudice diceretur factum: ꝛ ideo quicquid simul faciūt nō tenet ꝓtēdo ꝙ ꝙcēdens se non posse ꝓcedere solum ꝛ ita ille

qui habebat iurisditionē ꝑdit illā: vt dicit illa decreta. cū sup. Jn eligētib⁹ secus est: q⁹ lz illi qui possūt eligere admittant illos q priuati erant per culpā suā: nō perdūt ipi ius eligendi: q⁹ possūt renūciare in ri suo nec illi sunt priuati ꝑpetuo: lz vna vice tantū: vnde possūt parcere illis si volūt sed in iudicibus non est ita.

PEr inquisitionem. Prio pōit ꝓfessionē prepositi ex q̄ infert. Secūdo ipsius ī dignam promotionem sbi cum igitur. Tertio mandat ipm amoueri sbi: quo circa. Abbas si

a Episcopatus. cū agitur de statu ecclesie: recipiuntur testes tam ꝓ prelatum q̄ ꝓtra oēs ō ecclesia. j. de accu. qualiter ⁊ quando etiā lite ñ cōtestata. si p ꝓtumaciā se absentāt. j. vt lit. nō cōte. quoniam freq̄nter. §. sunt ⁊ alij. sed cō spiratores ꝓ illū ꝓ quē conspirauerunt: admittendi non sunt sed sup statu ecclesie admittuntur. j. de re iudic. cum. i. ⁊. q.

b Amicos. secus si inimici fuissent. j. de simo. sicut.

c Colloquiū. hoc sufficeret ad ipsius remotionem. xl. di. multi. ⁊ desiderantibus episcopat⁹ est auferendus. viij. q. i. in scripturis.

d Solicitasse. ⁊ ꝑ idē nocere debuit. i. q. vi. sicut is qui. ⁊. C. de epis. ⁊ cler. quēquā. ⁊ hoc ipo suspectus est: q⁹ se ingerit. ff. de procu. que oia ⁊ preces huiusmodi importune inducere videtur simoniam. i. q. i. sūt nonnulli. ⁊. c. ordinationes.

e Recognouit. Talis recognitio siue cōfessio licet fieret extra ius prejudicat confitenti: maxime si publice fiat. ar. de excess. prela. quā sit graue. ⁊ ar. xxij. q. v. bocvidetur. ⁊ recognitō debiti ꝑscriptionē iterrūpit C. de prescrip. xxx. an. cum notissimi. §. sed ⁊ si quis debitori. ⁊ ī alio casu. iij. q. ix. §. sed si debitum scriptum sit.

f Detinebat. ⁊ male. dilapidabat enīz. ar. q⁹ sicut ñ suo ita nec alieno nomine hoc facere ō buit. lxvi. distinctio. sicut non suo.

Dez abbati cistercien. r. ⁊ p. monachis montis frigidi.

Eligens scienter indignuz ī episcopum est ob hoc suspensus a beneficijs ecclesie per triennū nec potest interim ad dignitatez illius eligi vel assumi.

PEr inquisitiōem quā de mādato nostro fecistis super statu episcopatus[a] ⁊ episcopi tolosen. perspicaciter intellerimus: q⁹ mascaron cācellarius iuratus asseruit se sciuisse ꝓ certo. r. olim tolosaneñ. episcopuz ⁊ amicos[b] ipsius ante suam electionem habuisse colloquium[c] cum quibusdam cānonicis nominatim expressis: cosq̄z solicitasse[d] precibus vt ipsum eligerent in episcopum: seq̄z vidisse pariter ⁊ audiuisse quando predictus episcopus recognouit[e] in quorundaz canonicorum presentia: se canonicis illis: qui aduersati fuerāt sue p̄me electioni iurasse: credēs ꝓ certo q⁹ iuramentum illud illicituz fuit ⁊ prestitum vt idem. r. eligeretur ex pacto. ⁊ q⁹ ipsemet post electionem ipsius cassatam domum episcopalem eius nomine detinebat[f] recipiens quosdam redditus ⁊ prouentus quos de ipsius conscientia ⁊ consensu in eiusdem negocijs expendebat. Cum igitur talem[g] scienter[h] in episcopum eligendo: sicut ipse suo iuramento firmauit ecclesiasticis beneficijs reddiderit se[i] indignum: graue gerimus ⁊ molestuz q⁹ tolosañ. ꝓposito in episcopum conuentaruz electo idez mascaron in ꝓpositum dicitur subsistutus. Quo circa mandamus quatenus eūdem ab officio ꝓpositure penitus amouentes faciatis virum idoneum ad officium illud assumi.

Idem priori sancti frigidiani. g. ⁊. g. canon. lucañ.

Si non professus eligitur ad regimen ecclesie regularis cassatur electio.

QUam causam que inter bonuz presbyterum ⁊ brunum canonicum sancti petri lucañ. vertitur: super eo q⁹ dictus presbyter bonus a maiori parte canonicorum eiusdem ecclesie predicto. b. ⁊ quodam alio contradicentibus in priorez sicut dicitur est electus: olī vobis duximus committēdā: ⁊ infra. Quānis autem multi priores continue vnus post alium in ipsa ecclesia p̄ multa[n] ⁊ lōga tempora fuerint nō professi: quia tamē prefat⁹ presbyter. b. nō est professus obseruantiā regularem: dubitatis[l] ⁊ merito nobis procedere incōsultis: q⁹ igitur non debemus attēdere solummodo quid factum sit: sed potius qd sit faciēdum. Con. v. t. re. q⁹ secūdū legem diuinaz ñ sit in bone arādum ⁊ asino[m]: nec quisquā debeat vestem induere de lana linoq̄z cō textam: irritetis[n] electionem predictam: ⁊ compellatis prefatū presbyterum alios q̄z clericos nō ꝓfessos vt vel beati aug. regulam in cadē ecclesia cōstituta ꝓ fiteantur ⁊ seruent: aut ipsam ecclesiam omnino dimittant.

Idem. i. t. sancti stephani in celio monte presbytero cardi. ap. se.

Notatio vel appellatio eius cuius nō itereſt electionē nō impedit sz si vocandus ꝓtēnitur eo ꝑsequēte cōtemptum cassat electio ēt confirmata: ⁊ pōt ꝓ se nisi cōsenserit electioni quod pōt etiam ex postfacto. d. b. vsq̄z ad. §. sup eo.

QUod sicut ex lr̄is tuis: ⁊ ifra. Verum cum ex pria electiōe que facta de tribus dicenda videt potius notatio nihil iuris[o] acquisituz fuerit notatis: licite procedi potuit ad electionem regulariter celebrādā ꝑsertim in ecclesia armachana: cum iuxta cōstitutiones canonicas si fieri potest in cathedrali ecclesia electio debeat celebrari: nec appellatio interposita electionē illam potuit impedire[p]: cum in ea nihil

g Talem. ſ. simoniacum ⁊ ambitiosum: vt patet ex ipsa littera.

h Scienter. q⁹ audiuit ab ipso. ⁊ sciuit de solicitatione precū vt dictum est. ⁊ illud dicimur scire quod ab alijs audiuimus: vt dicit. xxij. q. v. hoc videtur. vt dictum est.

i Se indignum. adminus per triennium. §. e. cum in cūctis. §. c. primo ꝓpetuo ꝓteritis beneficijs priuari dz. vt dixit. Jn. iiij. si crimialr cōtra eum ageretur. ⁊ inducit ad hoc. j. de confes. cum sup. sed ille pl⁹ peccauit quā iste. vnde nō probat cū dicit de isto: ⁊ ideo propter huiusmodi suspensionē promoueri non debuit ad honores. §. de cōsue. cum dilectus. ⁊. j. de eta. ⁊ quali. cū bone. q⁹ vilibus personis non sūt concedendi honores. ⁊. j. de excess. pla. inter dilectos. ⁊. C. de dignita. neq̄z famosis. li. xij. ⁊. C. de ifami. l. i. li. x. ⁊. lxxxi. distin. tāt̄z daniel. j. de accu. oīpotēs. j. de testi. testimoniū. C. de procu. reum. ff. de mu. ⁊ bo. reus. §. cum ꝓtra quē: ⁊ ideo iste mascaron tāquā idignus debet remoueri: q⁹ fuit ꝓscius simonie: ⁊ simoniacum sciēter elegit. ⁊ iō beneficijs ecclesiasticis se reddidit indignū: vt hic dicit. sz quare pūitus fuit iste masnā testis fuit: ⁊ ideo ꝓ. j. de ordi. cogni. cū dilectus. i si. ⁊. j. de excep. dēiq̄z ff. qui po. in pig. ba. claudius. ⁊. j. de fi. instru. inter dilectos. j. de re. iud. cū sup cōtrouersia. ⁊. C. res inter alios ac. per totū. sol. res ista nō fuit acta inter alios: imo inquisitio facta fuit tā in capite quā ī mēbris: vt dixi. ⁊ ꝓ eū ⁊ alios: vñ si confessus fuit cōtra se in iure ei preiudicare debuit. ⁊ cōfessus ī iure pro iudicato habet. j. de cōfes. cum super. Si aliquis inducatur testis in cā alterius ⁊ in modum exceptōnis probetur crimē testis nō punitur: nisi qui a testimonio repellitur nec infamiam incurrit: ⁊ sic loquuntur contraria prorime signata. Et no. per hanc decre. q⁹ suspensus a bñficio eligi non potest ad beneficiū vel dignitatem: dū manet in suspēsione: sicut nec suspēsus ab officio. §. de cōsuet. cū dilectus. ⁊ qui non seruauit interdictum. §. de postu. ad b. j. de exce. pre. c. vlti.

k Cām cām. per multa ⁊ lōga. Cōsuetudo ī hoc nō iuuat. §. de cōsuet. ad nostram. ⁊. c. cum inter vos. q⁹ nō quod sit factū: sz faciēdū cōsiderandum est. ff. de offi. ꝓ si. sed lz. ⁊. ff. de iusti. ⁊ iure. l. pe. ⁊. xciij. distincti. legim⁹ ⁊ negligētia episcopi hoc accidit. j. de testa. q⁹ ingredientib⁹ ⁊ dispar professio in ecclesia esse non debet. xvi. q. i. ꝓ sbyteros: ⁊. q. vi. in noua.

l Dubitatis. simile. ſ. de rescrip. cum contingat.

m Asino. i. boies. diuerse professiōis ī vno officio nō sociabis. sic exponitur. xvi. q. vij. in noua actione.

n Jrritetis. ⁊ merito: q⁹ ꝓ ius cōe facta est. xviij. q. vij. abbatem. ⁊. c. quā sit. ⁊ cōtra istud ius commune non prescribitur vllo tempore vt ꝫ dicit: quānis per multa ⁊ lōga tpa ⁊c. ⁊ similē casum bēs. j. e. ti. cum in magistrū.

Quod sicut. Diuidit hec decretalis principaliter in tres partes. Secūda ibi: in. §. sup eo. Tertia ibi: ī ꝑsi. Quod autem. hec prima pars primo ponit tria q̄ obijciebātur ꝓ formā electionis ⁊ pertinet ad primā partē rubrice. Notes colligef modū ponēdi casū litteralē. naz facta electione de quodam promouendo in episcopum in ecclesia armachana secuta illi⁹ confirmatione ⁊ consecratione instabant aliqui vt iste archiepiscopus deberet deijci ad cuius deiectionem allegabant tria contra personam. papa auditis allegationibus vtriusq̄z partis decreuit ⁊ mandauit vt in littera continetur. Abbas siculus.

o Juris. ex tali simplici nominatione nullum ius acquiritur nominato: vt. ij. q. vj. versiculo nominatione. sed ex illa nominatione que fit in scrutinio ipo publicato ius acquiritur nominato in scrutinio. j. e. publicato. cō stitutiones. xxiij. distinctio. in nomine domini. ⁊. j. de appel. qua fronte. ⁊ etiam cause spirituales in ecclesia sunt tractande. ij. q. ij. preceptum. ⁊ xxiij. q. viij. cōuenior. ver. sed etiam in consistorio ⁊c.

p Jmpedire. ⁊ merito quia laici non debent interesse electioni. §. e. cuz terra immo ius eligendi non cadit in laicum in collegiata ecclesia etiam si esset patronatus. j. e. sacrosancta. non obstante aliqua consuetudine. j. e. messana. sed electio facta presentari debet patrono vt suum prestet assensum. §. e. cum terra. ⁊. c. cum inter vniuersas. ⁊. j. e. ti. c. sacrosancta.

a ¶ Sine periculo. ⁊ sic patet q̄ si periculum est etiam in vocando siue in mora alij ad electionem p̄cedere debent eis non vocatis. s̄. e. cum inter vniuersas. ar. j̄. de sen. exc̄o. sacro.

b ¶ Nequinerint. ar. p̄. s̄. e. bone. v̄. si constaret ō vi ⁊c.

c ¶ Noluerint. si noluerint. alienos se fecisse videntur. s̄. e. cum nobis olim ⁊. j̄. e. ecclesia vestra.

d ¶ Vocatos p̄sumit̄ qs non vocatus: nisi hoc probetur ut h̄ p̄z. ⁊. iiij. q. v. qsqs. lxxij. di. proposuisti. ar. ⁊tra. s̄. e. bone. versus fi. q⁹ nūcio credi tur an aliqs sit vocatus. ff. ō re. e. g sub tu. vel cu. magis. §. illud. j̄. de ap. cum parati. dico q̄ si qs negat se fuisse vocatū aduersario incūbit ꝓba tio: vt hic innuitur. ⁊. j̄. de ꝓ ba. quoniam contra de hoc dictum est. s̄. e. bone.

e ¶ Cōsentire. sic patet q̄ ele ctio que non valet: per ratihabitionē p̄ōt ꝓfirmari. xv. q. i. qm̄ quicquid. ⁊. j̄. de his que fiunt a p̄la. sine cōsen. capituli. cū nos. ⁊ cū i apostolica. j̄. de dona. pastoralis. ⁊ ⁊. j̄. de iurepa. cura. ⁊. j̄. ō trā sac. ꝓtingit. Sed cōtra. j̄. eo. auditis. ⁊. j̄. de iurepa. illud ⁊. xvi. q. iij. §. potest. v̄si. qō ab initio. ff. de re iudi. qō ab initio. sed nonne absentes cogi debēt ratā habere electionē cū i hoc negocium ecclesie vtiliter gestum sit. ff. de negge. p̄ponius. cū absentes id facer̄ tenerent. ff. v̄ ritu nup. si filius. Sed dic q̄ iniuria facta est absentibus ⁊ illā nō tenētur remittere sine satisfactiōe. xxi. q. iiij. si illic. xc. di. si quis cōtristat⁹. Itē si cogerent ꝓsentire p̄sentib⁹ iā nō haberēt liberū arbitriū: ⁊ sic inuitis daretur ep̄s: quod esse non debet. lxi. di. nullus. Item patet hic q̄ circa spiritualia possum habere ratū qō meo nōie non est gestū. ix. q. iij. lugduñ. ⁊. j̄. ō iure pa. cura. ⁊. ij. q. i. in primis. ⁊. iij. q. vi. hoc quippe. Sed nūquid in hoc casu possent primi electores resilire: cū absētes nolūt cōsētire: quod videt. cū diffidant de iure suo. s̄. de postu. bone. lxiij. dist. quāto. Sed ꝑ videt. s̄. e. cum inter canonicos. in fi. ⁊. viij. q. ij. dilectissimi. ff. de serui. rusti. prędi. p fūdū. ff. de optio. leg. si tibi. §. vnius. ⁊. ff. de ne. ge. si ego. Item potest dici vt Jo. dixit: q̄ si p̄sentes eligunt ⁊ spem sue electionis ponunt in absētibus sperantes ipsos ratum habituros: quia tunc demum per ratihabitionez p̄ōt ꝓfirmari factū p̄sentiū: sed si stati p̄ūtes per suā electionē itendant ius dare electo: tunc non potest ratificari p̄iorum electio: vt. ix. q. iij. lugduñ. ff. de solu. si quis offerenti. quod nō credo: imo qualitercunqz eligant possent absentes ratam habere electionem: dum tamen non sit nulla ipso iure. j̄. c. p̄ori. Item pone q̄ illi qui cotempti sunt mortui sint: nūqd subditorum consensus exigitur. Vincen. dixit q̄ non: nisi essent p̄lati qui alij succedunt in onere ac honore. j̄. de offi. dele. quoniam abbas. ⁊ ⁊. j̄. de offi. ordi. pastoralis. in canonico secus. ar. j̄. de testa. requisisti. i fi.

¶ Super eo. Hoc dicit ep̄s dū celebrat missa consecrationis sue vel archiep̄s ante receptum pallium ordines cōferre nō debz. hoc dicit vsqz ad v̄s. Quod aūt. Et diuiditur in tres partes: quia p̄ōit alia tria que obiscie bantur cōtra personam p̄moti: partes satis patent in littera. Abbas. si.

f ¶ Diuidat. sed qualiter diuidat exēplū habes. xxiij. di. quorundam. ita ep̄s q̄ cōsecrat ꝓcelebrat. i. simul celebrat suo cōsecratori: qui principaliter celebrat. ⁊ iō tunc nō debet dimittere officiū illud qō ip̄e inceperit cū ꝓsecratore suo. ⁊ alios ordinare: q⁹ sic diuideret mysteriū illius misse: in qua cōsecrat qō fieri nō dz ⁊ toti misse debet interesse. Et ita videt esse de substātia cōsecratiōis ipa missa hac rōne: q⁹ ꝓsecratiōes ep̄oꝝ ⁊ ecclesiaꝝ ⁊ confectio crismatis debēt fieri cū missa. j̄. de cele. mis. te referente. ⁊ de cō. di. i. oēs basilice. ⁊ vno ꝓtextu sine aliquo iteruallo. ⁊ ille q ꝓsecrat dz missā celebrare. ⁊ ita offm̄ illud totū ꝓtinuū dz fieri sine iterpositiōe vel mutatiōe aliq̄ ꝑsonaꝝ nisi magna necessitas casualiter supueniret. vij. q. i. nihil. ⁊. c. illud. q⁹ sicut ordinauit ecclesia rōana ⁊ obseruat: ⁊ idē fit ⁊ obseruat in collatiōe sanctorū ordinū. Et hac cōsideratiōe v̄ q̄ missa sit de substātia ꝓsecratiōis. Cōtrariū tū cōsueuit dici: ⁊ verū est q̄ missa nō est de substantia cōsecratiōis: quia diuersa sunt cōsecratio ⁊ missa sed ꝑ virtutem ⁊ reuerētiam sacramētoꝝ ⁊ ordinū statuit ecclesia: quādo talia celebrāt semp cum missa celebrāt. j̄. ē no. lxxviij. dist. in veteri. tamen si huiusmodi solēnitates nō seruarent nihilominus valerent consecratiōes ⁊ ordinum collationes clericorū: sed qui cōtrafacerent punirētur ordiantes: ⁊ ordiati: q⁹ j̄ ordinationem ecclesie. ⁊. j̄ illud qō ecclesia seruat fecerunt. Sed q̄ illi q faciunt ꝓtra ordinationē ecclesie puniūtur habetis. de tē. ordi. sane. ⁊. c. litteris. ⁊. c. vel non est cōpos. ⁊ duobus. c. ibidē sequētibus. oēs. n. tenentur seruare q̄ ecclesia romana obseruat. j̄. ō sacra vnc. c. vnico. in fi. ⁊ que omissa sunt in p̄missis debent suppleri: vt in p̄nci. c. ō sacra vnctio. ⁊ i tit. se. c. i. ⁊. c. p̄sbi. Aug. dixit q̄ si vnus consecrat alter missaz dicat: cōsecratus erit: sed fieri non dz. de hac materia no. lxxv. dist. ordinationes episcoporuz. De h qō dicit Aug. quesitū fuit a me bernardo parme. canonico bonoñ. capellano dñi pape in consecratiōe bonoñ. epi. vtr archiep̄s posset cōsecrare ⁊ alius missaz cātare respōsuz fuit q̄ illud fieri nō debebat: cū illud esset ꝓtra ordinationez ecclie: vt. s̄. de. ⁊ nūquā audiui nec legi q̄ h aliqñ factum fuerit ⁊ hac de causa ponitur hic h additio Ber. Sed finita illa missa si aliam posset celebraret: dñ posset ordines celebrare: si necessitas esset vnde dicit tūc quasi dicat finita illa missa posset prius pallio recepto: q⁹ mysterium diuidi non dz. xxiij. di. quorūdam. ar. j̄. vij. q. i. nihil. ⁊. c. illud. ſz illud ex necessitate: q̄ legem nō hz. s̄. de consue. quanto. de cōse. di. i. solēnitas.

g ¶ Sine pallio. q⁹ in pallio plenitudo p̄ōtificalis officij cōferr̄. j̄. de vsupal. nisi. ⁊ ideo ante pallium talia facere nō p̄ōt: alij tñ dicūt q̄ p̄t alij demādare. s̄. e. suffraganeis: q⁹ cōsecrare est ordinis episcopalis: ſz episcopalia ante palliū acceptū exercere nō p̄ōt vnde alijs inferioris ordinis hoc demandare non valet. ar. op. j̄. de ꝓse. ecclē. vel alta. aqua. ⁊ arg. s̄. e. transmissam. sed suffraganei sui ad mādatum ipsius possunt aliū suū suffraganeū ꝓsecrare. s̄. e. c. suffraganeis.

b ¶ Tanq̄. ⁊ ita q̄dā facit qs tanq̄ alius: vt. xxiij. q. iiij. si ecclesia. in fi. ⁊. ff. de adop. si pater. §. q duos. ⁊. l. si ꝓsul. ⁊. j̄. q fi. sint legi. per venerabilem. vbi de hoc. quia nullius ecclesie erat ep̄s: tanq̄ archiep̄s ñ poterat: q⁹ nondum recepit pallium.

¶ Quod autem. Iste ver. nō summak tum ꝓpter diuersitatem lecturaꝝ: tum q⁹ non facit ad titulum. Ab. si.

i ¶ Preterire. ⁊ ita hic purgat pena criminis p restōnez. j̄. de re. ec. ñ alie. si qs p̄sbyteroꝝ. xxxv. q. ix. qō qs ꝓmisit. ⁊. xij. q. ij. si qs ālibet. si j̄. de loca. ⁊ cōduc. ꝓpter. ⁊. c. potuit. sicut si aliquis ante accusationez recedit ab incestuosa coniunctiōe: sine pena est. ff. de adul. si adulteriū §. idem imperatores. si. ff. quod me. causa. l. si cum exceptione. §. fatz ⁊. C. de his qui. vt indig. l. alia. ff. de inoffi. te. papinianus. §. meminisse. ff. ō alie. iudi. mu. causa fac. er hoc edicto. §. pe. arg. j̄. ff. vi bo. rap. nō ꝑdest: vbi non prodest raptori rē restituere ad euitādā penā. ff. de fur. q ea mente. ⁊. ff. depos. l. i. §. si rem depositam. Sed obijcit iste est suspectus: ⁊ satisdatio non mutat maliuolum animum tutoris instituti. de suspec. tuto. in fi. Sed iste nō erat suspectus alias. ⁊ excusat ꝓpter mādatū cleri ⁊ populi. xij. q. ij. de rebus. Jo. Sed ibi maior p̄stitit auctoritatē: hic fuit iste maior q deliquit imo ipse facere nō debuit: qō alios facere ipsū phibere oportuit. xvi. q. i. nemo. ⁊. c. i canonibus. ⁊. ff. si ser. ven. altius. ff. de ꝓdi. inde. frater a fratre. Dicūt q̄dā q̄ hic potest in casu isto: ⁊ consimili pena purgari: q⁹ non remouetur ab ecclesia nec deponitur. Cōtrariū dico: q̄ licet reddat ecclesiā indēnē ꝓpterea nō euadit penā depositiōis: sed euadit solūmodo penā excōicatiōis: vt. xij. q. ij. monemus. ⁊. c. diaconi. ⁊. c. statuimus. Et h etiam dico per iura p̄xime dicta. hoc probatur per decre. grego. j̄. de solu. si quorūdā. vbi dr q obligat ecclesiā suspensus est ab administratione spiritualium ⁊ temporaliū ipso iure. Et ita itelligit. c. illud si quis p̄sbyterorū: quia per restitutionem solūmodo euadit penam excōicatiōis: ⁊ quod hic dicit dispensatio fuit ⁊ gratia: ⁊ hoc innūt illa verba equanimiter poteris p̄terire: ⁊ ita fuit solūmodo q̄dā tollerātia. Huic adminiculū p̄stitit qō dicit cleri ⁊ populi assensu. c. illud qō qs cōmisit. loquit similiter de misericordia de eo qui tolleratur in

officio suo: vt ex littera ipsius. c. patet. ad hoc prestat bonum arg. ff. depositi. l. i. §. si in rem.

Aditis. Prima pars ponit diffinitionis causaz. Secunda diffinit ibi: nos igitur. Ab. si.

a Ipsum. r. non erat in antiqua.

b Archidia. olim verbum istud dictum non erat hic Ber.

c Conueniissent. nominando non eligendo.

d Appellatum. a cantore ⁊ suis in electione.

e Prorupit. eligēdo gu. archidiaconum: ⁊ recedendo a nominatiõe .r. subdiaconi.

f Electioni facte. a decano.

g Postfacto. Hic videtur q electio que nulla est ipo iure impediat secundaz ⁊ qr dicit electio: q̄ fuit irrita ipso iure: nō. qr vtraqz hic cassatur. vnde contradicit s. c. bone. ⁊. j. de ap. cōstitutis. ⁊. j. e. cōgregato. in quibus secūda tenet: qr prima fuit nulla ipso iure. Sed dicas q electio illa ñ erat nulla ipo iure: immo poterat rata haberi: nec erat euidens ipsam non tenere Et verba ista scilicet irrita ipso iure non tenet ppie. vnde expone irrita ipso iure. i. irritanda de iure. ⁊ hec expositio ꝓbat per fi. c. vbi dicit vtranqz electionem duximus irritandam. ⁊ sic nulla contrarietas: ⁊ loquitur i eodez casu hec decre. cū illa. s. e. ꝓsidera uimus. ⁊ nō innuitur q ratibabitio nō possit habere locum in electionibus: quia bene habet locum: vt. s. e. qō sicut. ⁊. c. licet. lxiij. distin. q̄n to. j. de iurepa. cura. ⁊. s. de postu. bone. sed hic non potest habere locum ratibabitio quādiu appellatio pendet. Et ei non renunciat in totum: qr contraria sunt consentire ⁊ nolle recedere ab appellatione. si j. de ap. sollicitudinez. vnde dicit maxime ap. pen. q. d. si voluit renūciare appellationi ⁊ consentire potest cōualescere: ⁊ maxime pro tantum ponitur. ⁊ quod dicit ex postfacto ⁊c. allegatio fuit partis aduerse: nec ponunt illa verba ex postfacto. ⁊ hoc videtur per fi. vbi dicebatur. Nos igitur his ⁊ aliis auditis: que coram nobis allegata fuerunt vel dic prout dicitur in vltima notula. in fi.

b Maxime. propie ponitur: quia idem esset circa ap. ⁊ in antiqua non erat hoc aduerbium.

i Cassatam. de facto intellige cum nulla fuerit: quia quod non est casari non potest: sic. j. de rebus ecclē. ali. vel non. si quis presbyterorz. Item quod dicit. in fi. irritandam cōtradicit littere superiori. Vbi dicit q electio que fuerat irrita ipso iure. ergo nō poterat irritari si nulla est. dic q verbum istud irritandam quantum ad primam electionē ponitur impropie idest irritam: quantum ad secundam ponitur propie. si. xxviij. di. presbyterum. quia secunda non erat nulla: sed per exceptionem fuit cassata. ⁊ si decanus ⁊ sui consensissent electioni secūde confirmata fuisset: vt dicitur in fi. vltime notule.

k Irritandam. Nota q vbi plures electiones concurrunt: que fiunt i continenti neutra impedit aliam vel prevalet alij que prior fit. sed p̄ualet illa que maioribus iuuatur meritis ⁊ plurimorum approbatur assensu. lxiij. di. c. vlti. j. e. ecclesia. s. e. dudū. si vo ex interuallo fiat secūda: tunc habet locū distinctio: aut prima est aliq̄ licet posset elidi p exceptionē: aut nulla ipso iure. Si enim euidens est primam non tenere ipso iure: puta cum eligitur qui est ineligibilis. s. e. cum vinto. j. de ap. constitutis. ⁊. j. e. venerabilem. ⁊. j. e. ti. congregato. vbi tenet secunda a paucioribus facta: tunc prima non prestat impedimentuz secūde. Sz si dubiū ē an teneat pria. qr aliqua causa allegatur: q̄re posset tenere: tūc prima prestat impedimētū secūde: nec debet fieri scōa.

Aditis ⁊ intellectis meritis cause de duabus electionib⁹ celebratis in ecclesia baiocen. vnaz de gu. archi. ⁊ alteraz de. r. subdia. inuenimus vtranqz contra formā canonicam attentatam. Cum enim inquisitis volūtatibus singulorum decanus cum paucioribus i ipsuz .r. ⁊ cātor cum pluribus in dictum gu. archidia. [b] cōuenissent [c]: solo cātore postmoduz quendā alium videlicet magistruz. r. de algedijs nomināte. ad enim fuit audi. appellatum [d]: ne decanus qui primam in electiõe vocem habebat ad electionem procederet sine cōsensu totius capituli vel maioris ⁊ sanioris partis ipsius. Ipse vero decanus non habito consensu maioris partis capituli sed longe minoris: subito in electionem prorupit [e]: appellās ne quis cōtra ipsam aliquid attētaret cuius assenerat q electōi [f] facte plures alij consenserunt: cum tamē ex postfacto [g] nequiuerit conualescere quod ab initio nō valebat: quoniā electio que fuerat irrita ipso iure: p subsequētem consensum maxime [h] appellatiõe pendente non poterat esse rata. Eis ergo ad propria redeuntibus vel recedētibus cantor ⁊ alij qui remanserant in capitulo: post illam electionem nōdū cassatā [i]: ⁊ ap. ad nos interpositaz a noiatione dicti archi. recedentes de nouo prefatum subdia. eligere presumpserunt. Nos igit electionē vtrā qz durimus irritandam [k]. De grādiss silue ⁊ bellepertice abbatib⁹

Potestas data cōpromissarijs ad eligendum prelatum re non integra reuocari ñ pōt. ⁊ desinit res esse integra postq̄z compromissarij ceperunt habere tractatum.

In causis: ⁊ infra. Cum capituluz tolosañ. ecclesie ad tractandum de electione episcopi cōuenissent: duos elegerūt: vt. v. de eodem capitulo eligerēt electores: q prestito [l] iuramento de substituendi pōtificis electione tractarēt: ⁊ a singulis de capitulo statutum est ⁊ cōcessum vt ille quem illi concorditer vel tres ex illis eligerent ab eis si persona esset idonea [m]: pro episcopo sine cōtradictione aliqua haberetur: ⁊ infra. Postmodum vero cum a predictis duobus. v. electores electi fuissent: ⁊ ad tractandum de electione secessissent in partez: ⁊ nō possent omnes in vnā pariter: cōcordare personā: tres ex eis conuenerunt in episcopuz cōuenarū: ⁊ deinde electionez [n] quā de postulando episcopo fecerant: i capitulo publicarūt: ac reliqui duo subsequenter tertia die cum paucis de capitulo reliquis absentibus elegerūt archi. argeneñ. ⁊ infra. Nuncij vero predicti archidiaconi econtrario responderunt: q cum predicti .v. electores seorsum de electione prima nō cassata. s. e. considerauimus. Sed hic videk ꝫ ex eo q dicit. s. cū tamē ex postfacto. ⁊c. q electio q̄ nulla ē ipso iure impediat secūdā. Prima enim a pauciorib⁹. ⁊ post appella. facta fuit. vñ videbak nulla. Et sic pdk dñium per id qō nullū ē. j. de renun. quod in dubijs. Sicut vides q ab accusatione que nulla est: non potest quis discedere: nisi iudicis auctoritate. ff. ad turpil. l. i. §. accusationem sic scōz testiñ factū sub cōditione que nunq̄ erit: dū tñ esse possit rūpit primū. ff. de iniusto rup. test. cū in secundo. in fi. ⁊ p̄mū matrimoniū qō nullū ē impedit scōm. j. de spō. ad audiētiā. sic māumissio q̄ nulla ē: pstat impedimētū vsucapiēdi. ff. de vsucapio. p donato. l. q. p donato. sic accusatio q̄ nulla ē impediat seqns matrimoniū. j. de ōspō. impu. ad dissoluēdū. in fi. Zn stipulatiõe aliud ē: qr si pria stipulatio nō valet que pōt elidi p exceptiõez teneat secūda. ff. de ver. ob. si dari stipuler. qdā tñ distiguūt q electō qñ qz nulla est iure actiõis ⁊ nō iure exceptiõis qñ ex eo non pōt peti confirmatio: vt hic: ⁊ s. e. cōsideraui[o] vbi pria nō tenet ⁊ tñ impedit secūdā: ⁊ hic qñqz ē nulla iure exceptiõis ⁊ actionis vt illa que facta ē ab excōicatis: siue de psona indigna. qr ex ea nō pōt excipi vt alia impediat. j. de ap. cōstitutis. ⁊ si. s. e. bone. sicut aliquis qñqz cōsequit sumptus p retētionē quos ñ posset cōseq p actiõez. ff. de pdi. ide. si i area. i fi. insti. de re. di. §. certe. ff. de cōpen. etiā sed q̄ ē rō. q̄re in casu huius decre. electio: que ē ipso iure irrita impedit secūdā: ita q nō valet scōa ⁊ i pijs. ⁊. j. e. scriptū. ⁊ j. e. c. congregato: ⁊. s. e. cū i cūctis. ⁊. c. bone. c. cū vitoñ. ⁊. j. de ap. cōstitutis. electio q̄ ē ipso iure irrita: nō pstat impedimētū secūde. Ratio est b. Lz. n. in casu huius decreta. prima electio sit nulla: eligentes tamen nō sūt ipso iure eligēdi ptāte priuati: nec electio propter hoc deuoluitur ad alios: ⁊ ideo cantor ⁊ sui non debebāt eligere sine decão ⁊ suis socijs: ⁊ qr elegerūt: decano ⁊ suis socis non vocatis post ap. prima non cassata: ⁊ ex interuallo cassak vtraqz electio: ⁊ vtraqz pars peccauit in forma siue i mō eligēdi sed i pijs electio ē ipso iure nulla: ⁊ eligētes sunt ipso iure eligēdi ptāte priuati ⁊ ius eligēdi deuoluit ad alios etiā pauciores supra de postu. gratū. ⁊. s. e. bone. ⁊ iō tenet electio cum sit facta ab illis penes quos ius deuoluit eligendi. ⁊ ista duo ꝓcurrere debēt ad hoc vt teneat secūda electō. pl⁹. n. peccauit eligēdo idignū q̄ peccādo i forma. iō pl⁹ pūit ⁊ est sile qr q peecāt hodie ꝫ formā illā. j. e. qr pp. ñ sunt ꝓuati eligēdi ptāte sed priuādi: sed q peccāt eligendo indignū sunt ipso iure priuati. si vo vtraqz pars peccat in forma vtraqz cassak. vt. s. e. considerauimus. ⁊ h ⁊ in consimilibus. sed si vtraqz ps peccat in materia: transfert eligēdi ptās ad superiorem. s. e. bone. in fi. hodie vero ꝓuati oz forma illi⁹ decre. j. e. qr pp sz si cantor ⁊ sui vocassent decanū ⁊ suos ad electionē: ⁊ illi ēt noluissēt venire: tūc nūqd eoz valuisset electio: videk q sic. s. e. cū nobis olim. ⁊. c. q sicut. §. si aūt. ar. ꝫ. s. e. ꝓsideraui[o]. Credo q si decanus ⁊ sui q cōtēpti fuerūt i secūda electiõe a cantore ⁊ suis: cōsensissent electioni cantoris: valuisset secūda. s. e. q sicut. cū nullū ius acqsitū fuisset electo p primā electōnē: q̄ nulla erat ipso iure: vt dicit. s. vñ ab eo poterat recedi sine iniuria alicuius. hodie vero oz seruari forma illa que traditur. j. e. qr propter.

In causis. Diuidit principaliter i tres partes. i pria pōit postulasti petitionē. Zn secūda ibi: nūcij vo: pōit electi allegatōnē. Zn tertia ibi: qr vo: partiz negociū diffinit. ⁊ partim diffiniēdū cōmittit. Ab. si.

l Prestito. Sm q lex dicit in auten. de san. episco. §. iubemus igitur abbatem. colla. r.

m Idonea. h clausula semper subintelligitur. ⁊ si non apponatur. s. eo. causam. que. ⁊. s. de rescrip. cum adeo.

n Electionem. Nota mirabilem significationem huius termini electio h fuit dicere suam postulationez capitulo publicauerunt. ar. j. de renunci. post translationem.

a ¶Potestatem. hic cõfessus fuit de intentione aduersarij: ⁊ sic fundauit intentionem aduersarij.

b Campanam. ĵ. de offi. custo. c. i. ⁊. ij. dis. i. ius militare.

c ¶Postulatio. Hic habes q̃ qui dati erãt ad eligendum possunt postulare: ⁊ de alia eccla: sic. ĵ. de renunciati. cũ post translationẽ. Ex quo enĩz capituluz nihil excipit ĩ illa potestate: omnia intelligunt cõcessa per que peruenit ad illõ ⁊ qcqd ipsi possent facere: ar. s̃. de consti. ex litteris. ⁊. ĵ. de priuil. quia circa. ff. õ pcu. ad legatum. ⁊. l. ad rez mobilẽ. ⁊ argu. ad hoc. ff. iudi. sol. iã tamẽ. §. in hac. ⁊. ff. mã. l. vlti. in fi. arg. cõtra. s̃. eo. innotuit. in fi. ff. de pcura. in mãdato. ⁊. C. de trãsac. trãsactionis. ĩ fi. ⁊. ff. õ mino. illud. §. si talis. ⁊. ff. de pcura. põponius. ⁊. ff. de iureiuran. iusiurandum. §. procu. Solu. prima rubrica vera: quia talia p̃paratoria etiaz p̃iuncta sunt principali negocio. q̃ per postulationem venimus ad electionem vel ad ei⁹ effectũ. ff. de spõ. oratio. ꝓtraria: casualia sunt.

d Integra. ergo si res eẽt integra possent reuocare. vt h̃ arguit: ad istar mãdati: quod re integra reuocari põt. isti. man. §. recte cuz nihil interfit mãdatarij. ff. de ꝓdi. ob cãmda. si preciũ. ⁊. l. si pecuniã. ⁊. l. dedi. in p̃n. ⁊ in societatẽ. ff. pro socio verum. §. vlti. ⁊ in deposito. ff. õpositi. l. i. §. penulti. ⁊. ĵ. de õposito bona fides. Jn contrariuz videtur q̃ re integra nõ possit reuocari talis potestas nisi placeret vtriqz parti. sic fit in vẽditione. C. de actio. ⁊ obli. sicut in initio cũ gratia vtriusqz talis ꝓctus factus sit: vt ibi: naz ex quo semel cõsenserunt ⁊ ꝓtulerunt ius ĩ ipos: ⁊ illi receperunt ⁊ etiaz iurauerũt: mutare nõ possunt nec reuocaf: vt ĵ. de offi. õleg. super questionuz. §. porro. ⁊ qõ semel placuit amplius displicere nõ põt. xxxii. qõne. v. horrendus. ⁊. viij. q. ij. dilectissimi. s̃. eo. cũ iter canonicos. versus fi. preterea hic fuit quedã cõcessio siue donatio iuris: sed perfecta donatio nõ reuocatur. C. de dona. sine. C. de trãsa. q̃uis. ⁊. C. de reuo. dona. si donationem. ⁊. C. de donatio. que sub mõ. perfecta. ⁊ dixit dom⁹ nõ auferã a teqõ tibi dedi. xxij. q. ij. nõ eniz. ⁊ remittentib⁹ actiones suas nõ ẽ amplius regressus ad eas. ff. de edil. edic. l. q̃ritur. §. si vendito: ⁊ cõmodatũ ante vsum completum nõ reuocaf. ĵ. de commo. c. vno. ⁊. ff. eo. titu. in cõmodato. §. sicut. Et sic nõ videf per ista iura: q̃ reuocatio posset fieri eis iuitis: cũ gratia vtrozũqz hoc sit factũ: ⁊ iterfit istorũ nõ reuocari ius illud ab eis cũ modo possent eligere quẽ volunt: postea vero non. Jn cõtrarium videf q̃ etiam re nõ integra possunt reuocare vsqz ad litem contestatã: q̃ vsqz ad litem contestatam possunt reuocare mandatũ procuratoriũ. ff. de pcu. ante litem. ⁊ ẽt post si suspectus sit. ff. eo. ti. post litẽ. ⁊. l. Jtẽ si suspectus ⁊. l. que omnia. sed isti iã suspecti videbantur: cũ essent in clamoribus ⁊ discordia: vt. ĵ. e. procura. ex insinuatione. ⁊. c. ĩ nostra. ⁊. c. mandato. ⁊ indiciũ soluitur vetante eo qui iudicare iussit. ff. de iudi. indiciũ. ff. de arbi. sz si seruum in fi. Contra probo q̃ re nõ integra non possint reuocare. ĵ. õ iudi. c. i. ⁊. ff. de iurisdi. om. iudi. si conuenerit. ⁊ hic in fine. Quid ergo dicem⁹? Satis p̃babiliter posset dici: q̃ talis potestas data reuocari nõ possit: siue res sit integra siue non. ⁊ hic supple marie: q̃ nõ est hoc purũ mandatum: immo cessio iuris siue dõatio vt dictũ est. Et Jo. huic opinioni cõsentire videtur. ⁊ ad hoc optime facit. s̃. e. causaz que. Alij dicunt q̃ re integra possunt reuocare: vt hic inuit a cõtrario sensu. Et arg. optimũ: q̃ nõ dicitur durare talis potestas. nisi cui permissa durat. ff. quod cuiusqz vniuersita. Jtez eorum. §. i. in fi.

e Perfidiam. hoc ideo. q̃ si esset remissus ⁊ negligens ad hereticos extirpandos debet remoueri. ĵ. de here. excõmunica. in fi.

f Tribuatis. Ex hac decret. bene colligiť q̃ ius acquiriť postulato post publicationẽ postulationis in hoc scilicet acquiritur q̃ postulãtes ab ea recedere ñ possunt sicut nec ab electiõe post publicationẽ scrutinij. ĵ. c. publicato. Et itẽ credo publicata postulatõe: vt dixi. s̃. õ postu. c. vlt. ⁊ pe. Sed cõtrariũ põt assignare. s̃. de postu. bone. vbi videt q̃ postulantes possunt recedere a postulatione antequam sit presentata superiori ꝛ hic nõ poterãt recedere: q̃ ꝓmiserãt illũ habere pro episcopo: quez illi eligerẽt in episcopum. ⁊ ita non poterant venire cõtra promissionem suam.

tractantes inter se diffiderẽt ita q̃ cõtentiose voces coruz a fratribus qui remanserant in capitulo audite fuissent: capituluz ipsos propter huiusmodi cõtentiones suspectos habentes ad eos duos de canonicis destinarunt: per quos inhibuerunt eis ex parte nostra ne vlterius in facto procederent: ⁊ ita potestatem[a] eligendi quam eis commiserant reuocarunt: mãdantes eis vt redirent ad capitulum ⁊ pariter cum alijs fratribus de electiõe tractarent: ⁊ huiusmodi reuocationi duo ex ipsis electorib⁹ adhibentes consensum reliquis tribus non cõtradicentibus ad ipsum capituluz sunt reuersi: sed alij tres vsqz ad fores capituli subsecuti ab eis postmodum discesserunt. Capitulum vero cũ tota die illa ipsorum presentiaz expectassent: subsequẽti die cãpanam[b] pulsari fecerũt sicut moris est ad capitulum cõgregãdum ⁊ predictis tribus cuz paucis complicibus suis sese cõtumaciter absẽtãtibus ꝓ: cũ maiori ⁊ saniori parte capituli elegit in ep̃m archi. supradictum ⁊ infra. Quia vero postulatio[c] de ep̃o conuenarũ: que precesserat facta erat per eos in quos totum capitulum eligendi trãstulerat potestatem: propter quod vna nimiter de cõsensu totius capituli intelligitur esse facta: quoniam cum res non esset integra[o] quia ĩ tractatu iam processerãt electores: capitulũ minime potuit reuocare: electionẽ ipsius archi. decernimus irritãdã. Quo circa mandamus: quatenus si personam ipsius episcopi vtilez ⁊ necessariam inueneritis ad regimen ecclesie tolosane: ⁊ idoneam tam scientie litterarum q̃z sue conuersationis exemplo ad heretico-rum perfidiam[e] de tolosañ. dioce. extirpandam: que ibi per negligentiaz presulũ mirabiliter ⁊ dãnabiliter hactenus pullulauit: transeundi ad ecclesiam tolosanaz propter vrgentem necessitatem ⁊ eorũdez vtilitatem ei licentiam tribuatis[f].

Jdem episcopo florentino.

De consuetudine potest canonicorum electio ad solum capituluz pertinere.

Cum ecclesia vulterana debito canonicoruz obsequio longo[g] fuisset tempore destituta: vulteranus episcopus volẽs ministrorum defectũ in eadẽ ecclesia restaurare canonicos quosdam elegit ⁊ ĩstituit in eadem quos canonici recipere noluerũt: asserẽtes q̃ talis electio fuerat in eorum preiudiciuz at tẽtata: ⁊ infra. Mandam⁹ quatenus super primo articulo petitiõis epi in quo postulauit[h] a te vt canonicos ab iniuria quã ei super electõne canonicoz vulterañ. ecclesie ĩferũt ꝓhiberes: ab impetitione ipsi⁹ dictos canõicos absoluere nõ postponas: q̃ non vr̃ iniuriã[i] facere q̃ vtiť iuť suo: cũ p̃ testes lõge meli⁹[k] buiusmodi ecclesiastica debent facere de ꝓsensu capituli. vt ibi diciť. ⁊ cũ qbus est in ministerio cũ bis disponat. xciij. distinctione diaconi preterea ex eo q̃ dicit in fi. si ꝓsuetudo est q̃ canonici eligãt irreqsito episcopo: patet q̃ de iure cõmuni simul debeãt eligere: sicut ⁊ alia negocia simul facere debẽt cũ episcopus sit caput capituli: ⁊ canonici mẽbra. ĵ. de his q̃ fi. a prela. sine cõsensu capituli nouit. ⁊. c. quanto. ⁊ q̃ simul eligere debeant: habes. ĵ. de cõcef. prebẽ. postulastis. dico q̃ de iure cõmuni simul ad episcopum ⁊ capitulũ pertinet collatio beneficiorum: per iura ꝓme dicta. ĵ. de iurepatro. nobis. ⁊ hic in fine. satis patet ita esse. sed cõsuetudo in plurib⁹ ecclesijs derogat huic iuri: vt hic in fi. huius decreta. ⁊. ĵ. de cã pos. cum ecclesia. ⁊. ĵ. de verborũ significatione. abbate. ⁊. s̃. de cõsue. cum dilectus. ⁊. xxiiij. q. i. pudẽda. ⁊. ĵ. de his que fi. a p̃la. sine ꝓsensu capituli. ea noscitur. ⁊ consuetudo reddit aliquem inhabilem ad eligendũ. ĵ. de cleri. cõiuga. cum olim. ⁊. ij. distinctione nos cõsuetudinẽ. ⁊. ff. de decu. nõ tantũ. arg. contra. s̃. eodem titu. cũ terra. ⁊. c. cum causam. ⁊. s̃. de consuetu. cum venerabilis. ⁊. c. cum inter. sed illa cõsuetudo nõ est rationabilis: immo est contra decus ecclesie: ⁊ ideo nõ est prescriptibilis. s̃. de consuetu. cap. vltimo.

Vz ecclesia vulterana. Jsta decretal solet quotidie allegari. ¶Primo ponitur cõsultatio. Secundo responsio ibi: mãdamus. Abbas.

g Longo. per hoc videbať q̃ episcopus posset supplere negligẽtiaz canonicorum: etiam si alias eligere non posset. ĵ. de concessio. prebẽ. nulla. ⁊. s̃. e. cum in cunctis in fine. Sed hic non poterat taliter supplek q̃ nõ erãt distincte prebende. ĵ. de concef. preben. ex parte. ⁊ si distincte essent: ad hoc ñ posset: cuz ipse similiter negligens fuisset. vnde postas translata erat ad superiorem nec moram poterant purgare. ĵ. de sup. neg. prela. lz. ⁊ duo b⁹. c. seq. ⁊ hoc ex eo q̃ dicit longo tempore.

h ¶Postulauit. ⁊ videt q̃ bene postulauerit quia solus episcop⁹ debet dare prebendas: arg. xxi. dist. in nouo. ⁊ xvi. q. vij. nullus. arg. xxi. dist. §. i. q̃ moyses ex precepto dñi aaron ĩ summum pontificem ⁊ filios eius ĩ minores sacerdotes elegit: vt ibi dicitur ⁊ videt expssum in autẽ. vt deter. sit nu. cleri. col. i. in prin. arg. contra. ĵ. de his que fi. a prela. sine cõsensu capituli. in. vj. c. ꝓmis. q̃

i Jniuriam. si. ff. de iniur. iniuriarũ. §. i. ⁊. ff. de pe. bere. illud. i. responso. in fi. ⁊. ĵ. de ap. bone. ⁊. xiiij. q. i. qõ õbetur. ⁊. q. v. nõ sane. q̃ ⁊ si noceat alij: ita vt auferat ei cõsueta commoda: duz tamẽ nõ faciat animo nocendi: nõ dicitur facere iniuriã. ff. õ aqua plu. arcẽ. si ĩ meo. ⁊. ff. de dam. ifec. pculus. ⁊. xv. q. i. illud. ff. de ser. vr. p̃. cũ eo. ⁊. xxij. q. ij. c. vlti. secus si faceret animo nocendi. ff. de re. iu. domũ. ff. de dã. infec. qui vas. ff. si ser. ven. sicut. §. aristo.

k Melius. ⁊ iõ prevalere debet. ĵ. de pba. licet. sed si equaliter probatum sit: cõmuniter conferat: cum de iure communi hoc sit faciendũ vt dictũ est in notula: ⁊ videtur: q̃ res ad suum statum sic reuertitur arg. s̃. de cõsuetu. cuz dilectus. ⁊. ff. de pact. si vnus. §. q̃ si in totum: alias esset sententiandũ pro possessore. ĵ. õ proba. ex litteris. ĵ. õ fide

instru. inter dilectos. in fi. ⁊ insti. de interdic. §. cõmodũ. nisi in tribus casibus. j. de proba. c. ex litteris.

a Articulo. Eadẽ videt petitio cũ pria. sz dic q pria erat ne repelleret cãonicos ab eꝓ istituto scõa erat vt ipostea ñ ipedirẽt cũ eligere: ⁊ lz obtineret i pmo: nõ obtineret pp hoc i scõo. ar. s. e. q̃rela. lz in scõo articulo agebatur petitorio: vt pz ex ipsa littera.

b Notoriũ. i. manifesti. rei euidẽtia vel alijs duob⁹ modis de qb⁹ tribus modis habes. j. de coba. cle. ⁊ mu. c. vlt. ⁊. ff. de leg. si de interpretatione.

Cum dilecti. Tres habet ptes. In pma ponit allegatõ pro electo. In scõa ibi: Uex: allegatõ ꝯ electũ. In tertia ibi nos vo. diffinitiõis cõmissio. Ab.

c De gremio. sz si hoc in illa trãslatiõe ptãtis ñ fuisset expssũ poterat eligeꝛ vndecũq; vellẽt. s. e. in cãis. Quid iuris sit sup hoc dcm est. s. e. cuz inter canonicos.

d Examinatis. Ad b nõ tenebat ꝑm banc formã: nec fuerũt ista vota redacta in scriptis.

e In etate. põt enim minor iudex examinare õ etate: an sit dign⁹ venia etatis. ⁊ docere poterit sup hoc pricipẽ. C. õ his q ve. eta. ipe. l. ij. nõ tñ i etate dispẽsat põt. C. e. ti. l. iij. sz bñ potuit iudicare ipm nõ pati defectũ: ⁊ si minor fuisset debuit cassat electionẽ. s. e. dudũ. sz dispẽsare nõ põt nisi solus papa. Sz nũqd epi pñt dispẽsare: vt minor ꝓmoueat ad honores: videt q ñ p id qõ habes. s. e. cũ i cunctis. §. inferiora: ⁊. j. de eta. ⁊ q̃li. eam te. ibi pcipit papa q null⁹ ꝓmoueat: nisi sit etatis legitime. j. e. nihil est: vbi punit grauiter q b fac. Et sic hmõi dispẽsatio illis phibet. Dicunt qdã q epi pñt dispensare i etate. ar. ad hoc. j. õ eta. ⁊ q̃li. ꝓterea. ⁊. c. ideoꝛuz credo q nõ pñt dispẽsare in hoc ꝯ ꝓciliũ lz õ facto hoc faciãt qñq;. Et est filꝛe: qꝛ cuz illegitimo

sit probatum q canõici supradicti hoc iure vsi fuerit antequaz episcopus memoratꝰ. In scõo quoq; articuloª quo idẽ petebat episcopus vt dicti canõici eꝓm ipm iure electiõis vti libere paterent: absolueꝛ studeas canõicos sepedictos: maxime si sit notoriuzᵇ q in thuscia generalis ꝓsuetudo fuetur vt i cathedralibus ecclesijs solũ capitulum irreqsito eꝓ eligẽdi canõicos hẽat facultatẽ. Dẽ abbati scĩ victoris ⁊ decano parisien. ⁊ magꝛo. r. õ coutoñ. canonico morin.

Eõpromittentes tenent recipere electum a compromissarijs si sit dignus nisi ꝓtra formaz ꝓmissi eũm appareat electum.

Quam dilecti filij archi. morin. ⁊ infra. Ecclesia morin. epi solatio destituta canõici eiusdem de pastoris substitutiõe tractantes in tres canonicos morin. potestatem eligẽdi episcopũ vnanimiter ꝓtulerũt promittentes vt illuz reciperẽt in pastoꝛez quez de gremioᶜ ipsius ecclesie ducerent eligẽduz: qui examinatisᵈ volũtatibus singulorum archi. eiusdẽ ecclesie in episcopũ elegerunt. metropolitanus quoq; tã electionez ⁊ electi personaz examinans q̃ etiam super ipsius etate õ cuius defectu fuerat ab aliqbus dubitatum inquirens solicite veritatez per sniaz declarãdo electũ ipsuz minime sustinere in etateᵉ defectuz: electionez factam de ipso soleniter confirmauit: ⁊ infra. Ceruz. b. q ꝓtra electum venerat memoratus ꝓposuit ex aduerso: q cuz supradictis tribus sub hac forma fuerat eligendi ꝓcessa ptãs ut capitulum eũ recipere teneretur quez illi tres ab oĩbus vl maiori ⁊ saniori pte õ gremio ipsius ecclesie nominatim eligerẽt i pastorẽ: electores ipsi terminos ᶠptãtis sibi tradite non seruãtes predictũ archi. eligere ꝓsumpserũt quem pauci de capitulo nominarãt vñ canõici morin. postmodum admirãtes qualiter archi. electus fuerat memoratus: cũ plures essent in eadez ecclesia dignioresᵍ: ceperunt fere omnes publice profiteri q nullatenus archidi. noiarãt. ⁊ reputantes se in hac pte delusos qõ sup hoc factũ fuerat nostro curauerũt apostolatui resecareʰ: ⁊ infra. Nos vero attendentes quia res perniciosa esset exẽplo si per surreptiõisⁱ astutiã quis ascẽderet ad apicẽ dignitatis ita duximus ꝓuidendũz: vt prestito a ꝓtradictoribus iuramẽtoᵏ q ipsi maliciose cõtra prefatum electuz nõ mouerãt questionez hmõi: predicti tres electores iuramẽti vinculo astringãtur dicere veritatẽ quot ex canõicis examinatiõis tẽpore i prefatũ archidia. conuenerũt: ⁊ si tresˡ simul aut duo saltem ex ipsius iurati dixerint maiorez canonicorũ partez in ipsum archi. cõueniss̃e: vos cõtradictoribꝰ silentiũ ꝑponatis: cũ cõtra hoc esset eoꝛ ꝓbatioᵐ ifficiẽs eo q singuli essẽt i suis testimõijs singulares. Si vero p eoꝛ depositiões cõstiterit sepedictum archi. extitisse a paucioribus noiatum: tũcⁿ si fuerit sufficienter ostẽsuzᵒ q illũ õ gremio ecclesie ꝑz formã sibi traditã debebãt eligere in quẽ oẽs vel maioꝛ ⁊ saniοꝛ pars capituli conuẽiret: vos electionem ipsius archi. omno cassetisᵖ. alioquĩ quod de ipso factuz est ratuz habẽtes: ꝓtradictores ab eiꝰ ipetitiõe per een. eccle. ꝓpescatis: p fatuz. b. prebẽda morin. ecclesie spoliantes: qui se ad banc penaz si forsan in probatione deficeret obligauitᵍ: nõ obstante q super etatis defectu obiectũ est cõtra illũ: cũ idẽ canonicus huic obiectioni nõ multũ insti terit: ⁊ sup hoc a metropolita. fuerit iudicatumʳ: cuius sentẽtia in rẽ trãsit iudicataz: cuz infra dccen-

k Juramento. Sic ergo in cã spũali pstat excipiẽs iuramẽtũ calũnie: siue q maliciose hoc nõ ꝓponit: sic. j. de testi. ꝓstituris. ⁊. c. pscntiũ. ⁊. j. õ resti. spõ. lras. ⁊. j. õ except. pastoral. lz directe agẽs ñ pstet hmõi iuramẽtũ: vt. j. de iura. calũ. lras. ⁊ hoc fuit rõne psumptiõis. Presumit enim q maliciose excipiãt ex quo tot psumptiões sunt p electo: qꝛ ꝑz leges pstat iuramẽtũ qñq; i exceptiõibꝰ: lz a principio pstetur sup tota lite. i auc. õ test. §. si vo. col. vii. j. de testi. vltra tertiã: vl dic q lz cã sit sup re spũali: q ẽt directe agẽs pstabit iuramẽtuz calũnie: vt si agat ad restitutiõez rei spũal. j. õ resti. spo. lis. qꝛ sic ñ agit spũaliꝛ. Itez si agat spũaliꝛ iuraſſitũ õ vita te dicenda pstat. j. e. dudũ. ⁊. j. de iureiuran. ex litteris. Simile vbi in causa ecclesiastica iuratur de veritate dicenda.

l Et si tres. Istis enim credit quasi duobus testibꝰ. Sz nũ quid fuerũt isti testes i ppria causa vel quasi: nõ. sed sup eo qõ factũ ẽ cora ipsis de facto alieno. ar. C. õ fideico. l. vlti. ⁊ insti. õ testa. ordi. §. legatarijs. nã iudici credit de bis q cora ipso aguntˀ. xviij. di. õ cõ cilijs. ar. multo fortiꝰ istis. q toti negocio interfuerũt. ar. C. õ adul. l. in adulterijs. C. ad. l. coꝛ. õ ficca. l. fi. sz ñ ẽ verũ q iudicib⁹ credat: nisi q̃tenus ꝛẽ. j. õ probati. qñ ꝯ. vñ meliꝰ vt: q lz isti suspecti essent ⁊ õ fcõ suo quodãmõ dicãt: admittit eoꝛ testimoniũ i õfectũ ꝓbatõis. arg. C. õ here. l. vl. i fi. ⁊. iiij. q. iij. §. Itẽ in criminali. ver. Itez pz. ij. respõso. ⁊ ad hoc facit qõ dic §. ita duximus ꝓuidẽdũ ꝛẽ.

m Probatio. sz vt q isti canonici debuerũt audiri ad hoc pbãdũ: qꝛ talis negatiua nos nõ ꝓsentim⁹ põt pbari. j. õ pba. tertio. ⁊ negatiua idirecte pbari põt. j. õ testibꝰ ex tenoꝛe. De hac materia dcm est. s. e. bone. Sed b ideo nõ sunt admissi ad pbandũ: qꝛ examinatio illa facta fuit secrete ⁊ sigillatim. vnde quilibet eoꝛum esset singularis: qꝛ nõ posset directe nisi de se. sic. j. õ accu. cũ dilecti. i fi. quia singularis testis nõ probat: sz si publice facta fuisset illa examinatio: siue nominatio. tũc pbari posset saltez indirecte: vt. j. de pba. c. tertio.

n Tũc. Audiatis qd vtraq; ps ꝓposuerit ad pbandũ formam ꝑm quã eligẽdi potestas trib⁹ dicit cõmissa fuisse si

ue concessa ⁊ si ꝛẽ. hec littera est in antiqua decretali. Ber.

o Ostensum. Qualiter compelluntur canonici probare formã traditã illis electoribus ⁊ nõ archidiaconis: hoc põt esse duabus de causis. Quaruz prima est psumptio: que multũ faciebat pro eo videlicet q iã erat electus ⁊ cõfirmatus. Secunda est: qꝛ ad hoc se obligauit ille: sicut patet in fi. decre. vbi dicit q ad banc penam se obligauit.

p Cassetis. i. nullam pronuncietis.

q Obligauit. Alioquin. si se nõ obligasset: pena esset in arbitrio iudicis: cũ certa pena hic statuta non sit. ff. de iure deli. l. i. j. de accu. sup his. ⁊. j. õ offi. õleg. õ causis. Sic habes hic q aliqs obligat se sub pena beneficij sui. j. de falsis. c. vlt. Itẽ obligat aliqs sub pena ordinis vel anathematis. i. q. vij. quotiẽs cordis: ⁊ de ꝓse. di. ij. ego berengarius. Itẽ ⁊ sub alia pena pecuniaria. xxiij. di. q̃q̃. ⁊. xxv. q. ij. quecũq;. ⁊. j. de arbi. dilecti. ar. ꝯ q sub pena beneficij nõ possit aliqs obligari. C. que res pig. ob. pos. spez cozuz pmiozũ. Hodie vo certa pena statuta est cõtra illos: qui se opponunt cõtra electos siue impugnant electionem. j. e. c. i. in cõcilio lugdun. Inno. iiij.

r Judicatũ. Sz nũqd obstabit alijs bec sniа volentibus agere ꝯ electum

ſicut videm⁹ circa crimina ⁊ populares actiões. ſ. de accuſ. ò bis. ⁊. xxiij. q. iiij. ſi illic. ⁊. ff. de pœn. nõ cogendũ. §. q ita. ff. de popula. acti. l. iij. nec enĩz de delicto vni⁹ bois ſepe eſt q̃rẽdũ. ff. nau. cau. ſta. l. licet. videt tamẽ q̃ illis ſolũ qui p̃ſentes fuerint: debeat p̃iudicari. ij. q. v. habet b. ⁊. c. mẽnã. ſ. de accu. veniẽs. ſicut eſt in ſimilib⁹ actionib⁹. ſ. de fi. inſtru. inter dilectos. ibi res iter alios acta ⁊c. Ad

b dicas q̃ abſolutio ĩ popularibus actiõib⁹ p̃iudicat oĩb⁹ ẽt abſentib⁹ niſi in duob⁹ caſib⁹. Un⁹ eſt ſi quis ſuam iniuriam proſequitur ⁊ probet ſi ignorasſe accuſationem ab alio inſtitutã. ff. ò accu. ſi cui §. i. Scõs cuĩz vult docere de colluſione p̃oris accuſatoris ff. de p̃uarica. l. iij. ff. de iureiu. l. eũ q. §. in popularib⁹.

a Decẽdiũ. p hoc patet q̃ interlocutoria ſnĩa trãſit ĩ rẽ iudicatã ſicut ⁊ diffinitiua. ſ. de teſti. ſignificauerũt. nõ tñ quo ad hoc tranſit in rẽ etiã iudicatam quin iudex ẽt poſt decẽ dies poſſit reuocare. ſ. ò ap. cũ ceſſante. ff. de re iu. qõ iuſſit: de hoc dicetur ſup illa conſtitutione cũ ceſſante. ſ. ò appellationibus.

Quiz in iure peritus. Hoc. c. legit variis modis: ſed inherendo verbis ſic ſũmatur vt in rubro. vel aliter ſm ĩtellectũ ĩtrinſecũ. Si electio fit ex forma cõpromiſſi elect⁹ cõſentiendo electiõi de ſe facte a media pte eligẽtiũ auget numerũ ⁊ electionẽ p̃ficit. ⁊ ẽ caſus ſingularis ſm iſtum intellectũ. In p̃ma poniť deciſum exordiuz notans querentẽ. in ſecũda conſultatio ex p̃promiſſo ſuper duplici electiõe. In tertia cõſultatiõis reſpõſio cũ duplici õtermi natione. Secũda ibi: primus tue cõſultatõis. Tertia ibi: ſup quo. Ab. Siculus.

b Et ſe vel ex aliis. dicũt q̃dam: q̃ licet hoc nõ fuiſſet expreſſum: de iure tñ vnũ de ſe eligere poterãt: vt ar. viij. q. i. ĩ ſcripturis. ver. ecce mitte me. ⁊c. ff. de tu. ⁊ cur. da. ab bis. l. vbi ſubſũt. Sz hoc nõ credo q̃ a ſeipſo videť elect⁹ ⁊ h tenuit electio ꝓpter formã cõpromiſſi vt dicit in ſi. iuxta cõpromiſſi ⁊c.

c Tenorẽ. ſic. ſ. ò fertile. c. vlti. vbi ò hoc: ⁊ hoc qõ dico optime ꝓbat lex. ff. de ꝓtraben. emptio. ⁊ vẽ. l. lz. ⁊. l. ſi ĩ ẽptiõe. in ſi. ſz ſi vni tñ collata ẽ ptãs: ñ poſſet ſe eligere. ſ. de iurepa. p̃ noſtras ⁊. ſ. ò iſti. cũ ad nr̃az. ⁊. ff. ò tuto. ⁊ cuda. l. p̃tor. ⁊. xxiiij. q. i. didicim⁹ ⁊ q̃ nemo debet oriri a ſeipſo. vij. q. i. ĩ ſcripturis. Dicũt qdã q̃ ſi iuraſſz eligere meliorẽ: ⁊ ipe eẽt melior tũc poſſz eligere ſe: ſz tñ incõueniẽs eẽt ⁊ ihoneſtũ: q̃ ſe eligeret: ſic ãbitioſus videret ⁊ iõ repellend⁹ p illud. c. in ſcripturis. poti⁹ debet renũciari tali poteſtati: ⁊ fatu⁹ eẽt q̃ ſic iuraret: ſi credit ſi meliorẽ vt ſe eligat: vel dic q̃ tũc ipe intelligiť exceptus: q̃ in generali ſermone p̃ſona loquẽs nõ cõprehendiť. C. de ſol. inquiſitio. ff. de cõditio. ⁊ demon. l. qui beredi. §. vltimo. de hoc dicit ſ. de iureiuran. petitio. Cõſentiat: q̃ ſi vult cõſentire tunc p̃ſona ſua cõputat inter eligẽtes. ar. ff. qõ cuiuſq; vniuerſitatis. l. plane. ar. ff. de adop. l. ſi cõſul. ⁊ ſic q̃ttuor intelligunt: ⁊ ita maior pars capituli. Quid ſi conſenſit in aliũ? Reſpondeo ſi p̃ſenſus talis facit cũ aliis maiorẽ partẽ in ſe non põt poſtea cõſentire nec mutare cõſiliũ in alterius preiudicium. ff. de reg. iur. l. nemo. Si vo cõſenſit in talẽ in quẽ minor pars conſenſit: tunc poteſt mutare: q̃ talis cõſenſus illi nõ prodeſt. Hodie nõ cõnumeratur p̃ſona electa inter eligentes. ſ. e. cumana. ⁊. c. qua ꝓpter. nec dicerem valere talẽ electionẽ ſi modo fieret: q̃ nõ eſt electus a minore parte capituli.

Venerabilem. Electio ĩperatoris ſpectat ad p̃ncipes germãos tres p̃latos ⁊ quattuor laycos: ⁊ electio facta per eorum maiorem ptez ceteris ſi p̃ẽptis tenet: ad papã pertinet electũ examiare approbare ⁊ iungere ꝓſecrare ⁊ coronare ſi eſt dign⁹ vel reiſcere ſi ẽ idign⁹ vt q̃ ſacrilegus excõmunicat⁹ tyrãnus fatu⁹ hereticus paganus piurus vel eccleſie p̃ſecutor: ⁊ electorib⁹ nolẽtib⁹ eligere papa ſupplet: ⁊ data parite vocũ eligẽtiũ nec accedẽte maiori ꝓcordia papa p̃t gratificare cui vult. b. d. no. iſte tex. Diuidiť. nã in prima ponit reprehenſionẽ legati. In ſecũda ibi: veruz. captando beniuolentiã principuz ipſorum ius ⁊ poteſtatem declarat. In tertia ibi: obiectioni: reſpõdet ei qõ obijciebat contra legatum. In quarta ibi: eos igitur: monet p̃ncipes vt adhereant ottoni ⁊ recedant a philippo ⁊ q̃ facere debeant p̃bat quattuor rationibus. In quinta ibi: nobilitatem: hec ſpecialiter mãdat duci in ſupraſcripti one nominato. Abbas Siculus.

d Cognitoris. ĩ reprobando philipum: ⁊ approbando ottonem.

e Meſſem. vi. q. iij. cap. i. ⁊. ſ. de parochi. c. nullus. Ber.

f Altera. q̃ non debuit fieri. ſ. de teſtibus. in nomie domini. ⁊. iij. queſtione. ix. quaſi per totum.

g Karoli. cui etiã ei⁹ patriciatus ſiue dignitas collata eſt. lxiij. diſ. adrianus.

b Tranſtulit. legitur in cronicis: q̃ cum eccleſia romana opp̃imeret ab aſtulpho rege lõgobardorum petiſt auxilium a Conſtantino et Leone filio eius imperatoribus conſtantinopol. ⁊ cum nolent patrocinari eccleſie romane: ſtephanus papa ſecundus natione romanus trãſtulit imperium ad Karolum magnum qui fuit filius Pipini: quem zacharias prede ceſſor eius ſubſtituerat Ludonico regi francorum: quem depoſuerat de quo legitur. xvi. queſtione. v. alius. Et trãſlatio illa facta eſt anno domini ſeptingẽteſimo lxxvi. qui Karolus coronatus eſt a Leone papa. iij. elapſis poſt hoc qndecim annis.

i In germanos. Sic ergo regnũ mũdi trãſlatum eſt ad theutonicos nã ipſi habent regnum romane eccleſie. de conſecratione diſtinctione v. in die. ⁊ ſic patet q̃ imperium nõ eſt apud grecos licet largo nomie appellet imperator. ſ. de maio. ⁊ obediẽtia. ſolite ſicut ⁊ rex ſcachorũ dicit rex: quoniam extra eccleſiam nõ eſt imperiuz. xxiiij. queſtione. i. §. ſed illud. Eſt autem imperator ille ſup omnes reges. vij. queſtione. i. ĩ apibus. ⁊ omnes natiões ſunt ſub eo. xi. queſtione. i. §. ſed ſi qs v. volum⁹. Ipſe enĩz eſt p̃nceps mundi ⁊ dominus. ff. ad. l. rbo. de iac. ò precatio. Et etiã iudei ſub eo ſũt. C. de iudeis. l. iudei. ⁊ omnes p̃uincie. lxiij. diſtinctione. adrian⁹. ⁊ omnia ſunt in poteſtate imperatoris. viij. diſtinctione quo iure. ⁊. xxiij. q. viij. cõuenior. C. de quadrien. p̃ſcripti. bene a zenone.

k Examinatio. lxxviij. diſt. quid eſt.

l Sacrilegũ. Nota q̃ ſacrilegium impedit promouendum. naz ⁊ familia ſacrilegi repellitur a ſacramentis eccleſie. xvij. queſtiõe. iiij. minor. ⁊ ab alijs legitimis actib⁹. iij. q. iiij. nulli. ⁊ ſacrilegiũ inter magna crimina cõnumeratur. xvi. q. iij. quod autem.

m Eligentiũ. q̃ de meritis ſiue ſtudijs eligentium nõ cognouit: ſed de qualitate electorum p̃nunciauit.

diuz[a] non fuerit p̃uocatione legitima ſuſpenſa.

Item ẽpo baioc.

Si ex ſeptem compromiſſariis tres eligunt quartum et ille cõſentit ⁊ eſt idoneus confirmabitur electio.

Quam in iure peritus eriſtas: ⁊ infra. Primus tue conſul. articulus ꝓtinebat: q̃ cuiuſdaz decano eccleſie defuncto eiuſdez loci capituluz ſub hac forma in. vij. ex ipſis canonicis cõpromiſit: vt illũ quẽ ex[b] ſe vel alijs de gremio ipſi⁹ eccleſie omnes pariter vel maior eorũ pars noiaret: idẽ capituluz reciperet in decanũ. Unde cuz vnus ex illis. vij. a tribus ipſoruz: ⁊ ali⁹ qui nõ erat de numero corundem a tribus alijs in decanuz fuerint nominati: requiſiſti vter eorũ aſſumi debeat in decanuz. Sup quo taliter reſpondem⁹: q̃ is qui de numero. vij. a tribus eorũ dignoſciť nominatus: iuxta compromiſſi tenorẽ [c] debet in decanũ aſſumi: dũmodo electioni de ſe facte cõſentiat: et aliquod canonicũ nõ obſiſtat.

Item duci caringie.

Electus in imperatorem a maiori parte illorum ad quos ſpectat electio ſi fuerit idoneus per papaz confirmabitur.

Venerabilem: ⁊ infra. Inter cetera vero quidam principes hac percipue obiectione ſunt vſi: dicentes q̃ apoſtolice ſedis legatus aut electoris geſſit aut cognitoris[d] perſonam. Si electoris: in meſſem[e] alienam miſerat falcez ſuam: ⁊ electioni ſe ingerens principum derogauerat dignitati. Si cognitoris: abſente altera[f] partiuz videtur perperam p̃ceſſiſſe: cum citata non fuerit: ⁊ ideo nõ debuit contumax indicari: et infra. Verum illis principibus ius ⁊ poteſtatem eligendi regem in imperatorem poſtmodum promouendum recognoſcimus vt debemus: ad quos de iure ac antiqua conſuetudine noſcitur pertinere: p̃ſertim cum ad eos ius et poteſtas huiuſmodi ab apoſtolica ſede peruenerit: que romanũ imperium in perſonam magnifici Karoli[g] a grecis trãſtulit[h] in germanos[i]. Sz in p̃ncipes recognoſcere debent: et vtiqz recognoſcunt: ſicut idem in noſtra recognouere preſentia: q̃ ius ⁊ auctoritas examinandi perſonaz electaz in regimen: et p̃mouendaz ad imperium ad nos ſpectat: qui eum iniungimus conſecram⁹ ⁊ coronamus. Eſt enim regulariter et generaliter obſeruatum: vt ad eũ examinatio[k] perſone pertineat ad quem impoſitio manus ſpectat. Nunquid enĩz ſi p̃ncipes non ſolum in diſcordia ſed etiam in concordia ſacrilegum[l] quẽcunqz vel excommunicatum in regem tyrannum vel fatuum hereticum eligerent aut paganum: nos iniungere conſecrare ac coronare hominem huiuſmõi deberemus? abſit oĩno. Obiectioni ergo p̃ncipum reſpondentes aſſerimus q̃ legatus noſter approbando regem: reprobando ducem: nec electoris geſſit perſonam: vtpote qui nec fecit aliquem eligi nec elegit: nec cognitoris: cum neutrius electionem quo ad factum eligentium[m] confirmandam duxerit: aut etiam infirmandam. Exercuit autem denunciatoris officium: qui perſonam ducis eiuſdem indignam: ⁊ perſonam regis denunciauit idoneam quo ad imperium obtinendum: non tam

propter studia eligentiū ⁊c propter merita electorum: quamuis[a] plures ex illis qui eligendi regem in imperatorem promouendum de iure ac de consuetudine obtinēt potestatem consensisse perbibeantur in ipsum regem: ⁊ ex eo ꝙ fautores ducis absentibus alijs ⁊ contemptis ipsum eligere presumpserunt: pateat eos perperam processisse: cuz electioni plus cōtemptus vnius ⁊c contradictio[b] multorum obsistat: ⁊ infra. Nos vtiqz nō ducem: sed reliquum reputamus et nominamus regem iusticia exigente: ⁊ infra. Quod autem in electione vota principuz diuidūtur post admonitionem et expectationem alteri partium fauere[c] possumus maxime postquam a nobis vnctio consecratio ⁊ coronatio postulentur: iure patet pariter et exemplo. Nunquid enim si principes admoniti ⁊ expectati: vel non potuerūt vel noluerunt in vnum ꝓpositū conuenire se.apo. aduocato et defensore carebit[d] eorūqz culpa ipsi redundabit in penam? Sicut autem princeps ꝙ cum lotharius[e] et conradus in discordia fuissent electi roma. pon. lotharium coronauit: ⁊ imperiuz obtinuit coronatus eodez conrado tunc demū ad eius gratiaz redeunte. Eos igitur duximus commonendos[f] vt a prefacto duce iusto quidez a nobis iudicio reprobato recedant: et prefato regi non abnuāt adherere: nisi tunc demum contra personam vel factum legitimum quid ab eis obiectū fuerit ⁊ ostensuz. ⁊ infra. Sunt enim notoria impedimenta ducis .s. excommunicatio publica[g]: periuriz[h] manifestum: persecutio diuulgata: quam progenitores[i] eius ⁊ ipse presumpserunt in apostolicam sedem ⁊ alias ecclesias exercere: fuit quoqz apud.n. excommunicationis vinculo inodatus[k]: qō postmodum recognouit dum per nuncium suum absolutionis beneficium postulauit[l]. vnde patet ꝙ ipse fuit excommunicatus electus[m] ⁊ infra. Idem etiam contra proprium iuramentum[n]: super quo nec consilium a se.apo. requisiuit: ambitionis vitio regimen sibi vsurpare presumpsit: cum super illo iuramento prius ro. ecclesia consului debuisset. Nec valet ad plenam excusationem ipsius si iuramentum illud dicatur illicitum[o]: cuz nihilominus super eo nos prius consulere debuisset ⁊c contra ipsum propria temeritate venire[p]: presertim illo exemplo: ꝙ cum gabaonite[q] a filijs israel per fraudem surripuerint iuramenta: ipsi tamen cognita fraude contra illud venire temere noluerunt. Utrum vero dictuz iuramentum sit licitum vel illicitū ⁊ ideo seruandum an non seruandum extiterit: nemo sane mentis ignorat ad nostrum iudicium pertinere: et infra. Insuper si preditus dux imperiuz obtineret: libertas principum in electione periret ⁊ imperium obtinendi decetero ceteris fiducia tolleretur. nam si prout olim frater dicti ducis patri eorum sicut dux ipsi fratri suo succederet: videretur imperiuz non ex electione sed ex successione[r] deberi: et in preiudicium principum redundaret: si non nisi de domo[s] ducis predicti videretur aliquis ad imperium assumendus. ⁊ infra. Nobilitatem ergo tuam mo. per aposcrip. man. quatenus a prefato duce recedas omnino: non obstante iuramento: si quod ei ratione regni fecisti: cum eo quantum ad obtinendum imperium reprobato iuramentuz huiusmodi non debeat obseruari[t].

Item.

Absentes ad electionem de pucia sunt vocandi ⁊ confirmatur electio maioris ⁊ sanioris partis.

Quā dile. ſi. tit. sancte prudentiane presbytero cardi. ⁊ infra. Si vero vtriusqz partis fuerit cassata electio: vos fratrib⁹ omnibus qui fuerint in prouincia[v] cōuocatis que maiori ⁊ saniori parti eorum super predictis videritis complacere per cen. eccle. faciatis firmiter obseruari.

a Quāuis. i. qz vl ꝓprie tenet: ⁊ qō dicit supra nō tā ꝓpter studia eligētiū ⁊c. i. nō ꝓp studium eligentium: sed ꝓp merita electorū psonā ducis denūciauit idignā: ⁊ psonā regis idoneā: sic. s. de postula. c. i. vsus fi. vñ bene segtur: q̄uis plures ⁊c. ⁊ sic nō gessit cognitoris psonā: qz rettulit se tm̄ ad merita electorū nō ad studia eligentium q̄uis potuerūt se referre ut. j. sequitur vel possunt vba teneri ꝓprie. ⁊ q̄uis: pōit pro quia. ut ꝑdixi. sz supior. lfa s. cū neutri⁹ electio ⁊c. videtur contraria.

b Cōtradictio. j. eo. bone.

c Fauere. si fauet: ergo si debz eē inder. xi. q. iij. quattuor. ⁊. c. se. Sz dic ꝙ in dubio pōt fauere cui vult. ff. ō le. ij. si quis suum. §. si inter duos. ff. de bo. auc. iudi. po. i vēditiōe. §. vlt. ff. ad syl. si qs i graui. §. si cū oēs vl pōt cogere partes ad ꝙcordiam. isti. de fatisda. tu. §. finautē. ⁊. j. de offi. delega. c. suspitiōis. §. ab ipo. ⁊. s. e. cum iter R. tunc demū dz fauere: cū merita electoruz ⁊ eligētium paria sunt ar. j. de iurepatro. quoniaz in qbusdā. ⁊. lx viij. di. si forte. ul cū potestas eligēdi deuoluta est ad ipsum. s. eo. bone. circa fi.

d Carebit aduocat⁹ ecclesie nō pōt esse patronus ecclesie: sz ꝙparatur tutori: q dat pupillo: ut euz defendat a vexatiōibus alioz. ⁊ appellat bonorarius: vl noticie gratia dat⁹ ut alios contutores instruat. ff. de soluti. qō si forte. nec cōputat talis tutela i numero trium tutelarū: sz ē cā bonoris tantum. ff. de ritu nup. si quis tutor.

e Lothari⁹. h est exēplum de quo ꝓmisit scilicet iure patet pariter ⁊ exēplo. ⁊ ita ab exemplo ꝓncipū est argumē tādū. insti. de iure naturali. §. sed quod ꝓncipi. ar. ꝙtra. C. de sen. ⁊ interlo. om. iudi. nemo. ⁊. s. e. cum in cunctis.

f Cōmonēdos. s. per nuncios suos.

g Publica. Nota ꝙ excōmunicatio dz esse publica: ad h ut aligs repellat a prosecutione iuris sui. j. ō excep. exceptionē. ⁊. c. pia. cū suis ꝙcor. vnde quicqd interim facit quousqz ad ipz pueniat excōicatio tenet ⁊ ualet. j. de de. excō. mi. apostolice. ⁊. j. de re iudi. ad probandum.

h Periuriū. qñqz piuriū nō repellit. j. de iureiu. sicut nostris. Sz itellige ibi: piuriū. i. temerariū iuramētū. Periuri. n. nō solū nō debēt ꝓmoueri ad honores: imo si ꝓmoti sunt debēt repelli. j. de iureiur. ārelā. Infames. n. sunt: ut ibi no. j. de fideius. puenit in fi.

i Progenitores. In filijs enim paterni criminis exēpla metuūtur vl. q. i. §. verū. ⁊ in. l. illa si qs cū militibus. vnde illud. Sepe solet. filius similis esse patri.

k Innodatus. pp inuasionē ⁊ detentationem patrimonij beati petri: dum in tbuscia moraretur.

l Postulauit. No. hic eoipso ꝙ qs petit absolui: ꝓ ꝙsequēs se cōstitet excōicatū: nisi ad cautelā: qz bonarū mētiū. v. di. ad eius vō concubitum.

m Electus. vnde ipso iure nulla fuit electio. j. de ap. cōstitutus. ⁊. s. eo. cum inter ⁊. s. de consue. cum dilectus.

n Juramētū qō fecerat federico regi sicilie nepoti suo tam q̄ ipatori futuro: dum adhuc henric⁹ ipator frater ei⁹ dicti pueri pater viueret.

o Illicitū. qñ fuit ō successione viuētis. C. de pac. l. pactū. tū hic volūtas accessit viuētis: vnde videt tenet. C. e. l. vlt. sed illa logtur i hereditaria successione: que i impio locum habere nō ꝑt: nec etiā in beneficijs ecclesiasticis locum habet. j. de cōcess. prebē. nulla. j. de deci. ad hoc. ⁊. j. ō iurepa. consuluit. Ber.

p Venire tali modo sicut fecit. s. vsurpādo regnū. nam alsˊ cū fuerit illicitū: ꝓpa auctoritate potuit venire ꝙ non obediēdo illi tā q̄ regi. aut ipatori. xxij. q. iiij. §. ecce. B. nec expectari debuit supioris auctoritas. ff. ō ꝙdi. isti. l. q̄ sb cōditiōe. §. ulti. qz ꝙ necessario destruēdū est nō ē necessaria supioris auctoritas: in destructiōe illi⁹. ff. de le. ij. fidei cōmissa. §. si qs illicite. Sz si eēt dubiū an valeret tūc adiri dz supior: alsˊ ātˊ semp ꝓbādū ē iuramētū: dummō sine iteritu salutz eterne ꝓbari pōt sit. j. de iureiurā. si vō. si spōte sit pstitum ⁊ sine dolo. j. de iureiurā. cum cōtingat. Ber.

q Gabaonite. hāc hystoriā habes. xxij. q. iiij. §. sed cum his ⁊. c. innocens.

r Ex successiōe. Tres successiōes ꝙtinue vident ius successionis iducere: imo due qz binus actus iducit ꝙsuetudinē ar. xxv. q. ij. ita nos. ⁊. C. de episcopali audientia. nemo.

s De domo. imo ō alia tribu eligi dz. viij. q. i. moyses.

t Obseruari. etiā si ei iā coronato iurasset post reprobationē legitimam ei nō tenere tur in aliquo ratiōe iuramēti xv. qz. vi. alios. ⁊. j. ō trāsla. q̄to circa fi. itē ar. ꝙ destructo ꝓncipali ⁊ accessoriū. s. e. q̄liter. C. de vsur. l. eos. ⁊. C. depositi. si deposita pecūia. ⁊ ff. de rei ven. l. er diuerso.

v Pucia. Hic videt expressiuz ꝙ oēs illi ⁊ soli q sūt in puincia vocādi sunt ad electionē: ⁊ p hoc videt sic itelligēdū si sūt in puincia. j. e. qz pp. de hac materia no. vij. q. i. factⁿ ē. ⁊ qō dicit i prouicia sic est intelligēdū si sunt i puincia ita ꝓpinqui: ꝙ cōmode sint uocādi: qz si puincia eēt multū lata ⁊ lōga: nō debēt vocari: qz periculū ē in mora. s. e. cū inter vniuersas. ⁊ eodē modo si esset extra puinciā ⁊ ꝓpinquius tunc vocādus. eēt. j. e. c. pri. vbi fuit vocat⁹ q extra puinciā erat. regū. n. ⁊ cremona diuersarū sunt puinciarū. Et ita nec dico vocādos oēs de puicia: nisi q cōmode possunt vocari nisi ꝙsuetudo sit: ꝙ oēs vocent. j. e. i genesi. Nec dico ꝙ tm̄ de puicia sūt vocādi ꝑ caplm̄ sequēs. In talib⁹. n. vocatōib⁹ potiˊ stat ꝙsuetudini: ut abnes vocēt iuxta ꝙsuetudinē vniuscuiusqz eccle: ⁊ ō cō

suetudo erat: q oēs de puincia vocarentur: ut est. j. c. in genesi. Ber.

Bone memorie. Jn prima ponit decisa facti narratio. Jn scōa diffinitio ibi: cōstituto. Jn q̄ duo facit. primo cassat electionē scōam exprimens. q̄re cōponit antipophorā. scōo cassat primam ibi: electionē. Ab. si.

a ¶ Expectare. Sed nōne electio q̄ fit cōtēptis illis q debēt itereſſe. ipso iure ē irrita: ut. s. eo. q sicut. et c. venerabilē. t. j. ō arbi. cum oli. t. lxiij. di. obeūtib⁹: ergo ea nō obstāte pōt attētari secūda electio. j. ō ap. ꝓstitutis cū. n. a iure sit ꝓbata talis electio nō ē necesse iudicē adire p ea cassanda. ff. de ꝓdi. in sti. l. q̄ sub ꝓditōe. §. vl. Dicterea cū vniuersitas ōligt in eligēdo electio dz ōuolui ad eū q ñ ōligt. s. e. bōe. t. s. de posthu. bōe. Dico q electio archipſbyteri ñ fuit nulla ipso iure. ſz potiꝰ annullāda. t ideo ōbuit expectari cassatio supioris anteq̄ ꝓcessus fieret ad scōaz vñ t si unꝰ būisſz ius eligēdi deligt ī b qō voluit si mul esse actor t iudex p̄misse electiōis. j. ō ꝓcess. pbē. pꝰ electiōez ī pte ōcisa. Et lz illi deliquerit ī eligēdo: ñ tñ illud ius devoluit ad vnū. Et b ꝛz Jo. q dicit: q unꝰ ñ cōstituit vniuersitatē. t iducit ī ar. b c. t. lxv. di. si forte. t. ff. ō le. i. si grege. lz ius vniuersitatis dicat stare ī vno. ff. qō cuiusq̄z vniuer. sicut. ī fi. p quā. l. nos dicimus ꝓtra. t si iste nō eligisset poterat pꝰ cassationē eligere si b postulasset. t b inuit littera ista cum dicit ibi nostrū ōbuit expectare iudiciū añq̄ ꝓcederet ad scōam t si electio p̄ma nulla fuisset ipso iure: q electꝰ eēt īdignꝰ: tē ipse solꝰ potuisset. s. e. bōe. t j. ō posthu. gratū. t. j. e. scriptū ē. ſz b nō fuit nulla: imo ipse poterat eā ꝓfirmare si cōsēsisset. s. c. q sicut. Jo. dixit q nō ōuoluit ius eligendi ad alios: nisi qñ eligit ꝓsona ineligibilis. j. e. scriptū ī fi. t. s. ō posthu. gratū. t. s. e. bōe memorie. Sz dic qñ electio ñ est nulla ipo iure: videlz: ubi aliqs ē ꝓtēptus: tūc nō ipso iure sed p sniaz ius eligēdi dz devolui ad alios. vl si nō seruat forma illi⁹ ꝓstōnis. j. eo. q p pter: tūc filr sūt p̄uādi p sniaz vt. j. e. q ppter. t. c. cumana an ius vniuersitatis remaneat ī vno: dictū fuit. s. ō posthu. gratū. t ibi recurrēdū est. qñq̄z tñ electio ē irrita ipo iure: t tñ ipedit scōaz. s. e. auditis. nec tūc eligēdi ius ōuolui tur ad alios. Añ ba electio ibi nō tenuit ut ibi notat ī fi. vltīe notule: q eligētes ñ sūt ipso iure p̄uati. Et qō diri q ubi aliqs ē ꝓtēptꝰ: ñ ipo iure sz p sniaz ius eligēdi dz ad ꝓtēptū ōuolui itelligo p sniaz pape tm̄. ar. isti⁹ lre: cū ō prioꝛ nr̄z ōberet expectari iudiciū anteq̄ ꝓcedat ad scōam. ubi. n. certa pēa statuta ē: alia nō est īponēda: nisi per eū q hz potestatis plenitudinē q satis innuit hec littera. sufficit. n. ut cassetur electio: ubi qs ꝓsequitur ꝓtemptum. Ber.

b ¶ Tractatū. No. q cassat electio. ō q̄ ē habitꝰ tractatꝰ añ sepulturā mortui. lxxix. di. nullꝰ. ij. sz pp b solū nō fuisset cassata. sz assumit b papa q̄si ñ cāz: ut cāz: sz ꝓtēptꝰ fuit cā cassatiōis. nā mortuo viro soluta ē vroꝛ a lege matrimonij: ut. j. ō se. nup. c. ulti. t pe. t. vij. q. i. sicut alterius uor. Ber.

c ¶ Multoꝛū. s. e. q sicut. t. c. venerabilem.

d ¶ Nec ꝓdicta. rñsio tacite q̄stiōis. Diceret aliqs dño pape. ille. b. fuit citatꝰ t ille rñdit: citatio ñ fuit legitia. Et sic ē ar. q si aliqs citet ñ legitie si aliqd fiat p̄ absētē ñ vz generale. n. ē q ad citationē q̄ reꝓbat a iure: nō tenet venire citatꝰ ēt ut alleget p̄uilegiū. ō boc no. p Jo. iij. q. ij. si episcopus. t. j. de do. t cōtu. cum dilectus. ubi de boc.

Quam ad nostram. Primo ponit factum. Secūdo illud cassat ibi. Nos. Ab. si.

e ¶ Monachꝰ. b babes exp̄sse: q clericꝰ secularis nō pt eligi ī abbatē. ad idē facit. s. e. cū cāz. t. j. e. cū ī magistrū. ar. ꝯ. xvi. q. i. presbyteros. Sz ñ ē ꝯ. q illi pſbyteri erāt mōachi: et ita poterāt eligi ī abbates t ibi soluit ꝛriū: t sūt mōachi melioris ꝓditiōis q̄ clerici: q clerici eos eligunt ad sua officia. viii. di. c. i. t. ij. t. xviij. q. i. c. i. ubi ē b exp̄ssuz. sz ipi ñ eligunt clericos ad suas dignitates. ar. ꝯ. xxviij. q. i. oēs. t. ij. q. vij. fiē sacerdotes. Et b iō: q qlibet mōachus clericus est: sz ñ cōuertit: ppter ea qlibet monachus in clericali officio videt instructus sz clericꝰ secularis nō in mōachali.

f ¶ Spē. pncipale. viij. q. i. sūt ī ecclesia: sz secūdario licitū ē alicui sperare honoꝛes ecclīasticos. lxi. di. qdpderit. t lix. di. si officia. lxxiiij. di. ꝓsuluit. vba ista habes. xvi. q. vij. p laicos

g ¶ Irritare. i. irritam nunciare. j. e. c. pri.

Officii tui. Communis diuisio. secūda ibi: Nos aūt. ab.

b ¶ Jncōtinēti. p̄sumit aliqd ex eo q incōtinēti ē ꝯsecutū. xxxi. q. i. si qs. t. l. di. si q̄ femia q̄. n. icōtinēti fiūt iesse videt. ff. si cer. pe. lecta ē: q ex hoc p̄sumit q turpit t ex ꝓnētiōe sit electꝰ: qō eē nō dz. i. q. ij. q̄ pio. Sz si b rō ē q̄ re clericꝰ nō posset eligi ī abbatē: q nō est instructus ī regula monachali: sic eadē rōne monachus non dz eligi ī epm. vl p̄latū alicuius ecclesie secularis: cū ipe nō nouerit regulas clericoꝛū: ut possit ꝓfici ecclesijs. xvi. q. i. sic vine. t. c. si clericat⁹. qō esset verū si oīno ignorarēt: sz bñ eligunt mōachi t regulares ad seculares ꝓlatiōes ppter officiū ꝓdicādi: qō ꝓuilegiatū est. j. ō sta. re. q dei timorē. t. j. de vo. t vo. redēp. p tuas. t. xviij. q. i. statutū. t. lviij. di. c. i. t. ij. sz qd si pit⁹ eēt secularis clericꝰ ī regula mōachoꝛū posset ne tūc eligi ī abbatē. vl q sic: q rō ꝓstōnis in eo cessat. lxi. di. §. bis oib⁹. sicut mōachꝰ pitus ī regula clericali pt eligi in epz p ꝓdicta capitula. sz nō ē ita: q t si scit regulā. nō tñ ē expertus in ea. Mā graue ē inexpros diuinis obseqis applicare. xix. q. iij. mōasterij: sz q̄re nō potuit ipse postulari ī abbatē: cū laicꝰ nesciēs regulas clericales possit ēt ī epz postulari. lxi. di. osi⁹. postea p tres mēses discere possunt regulas clericales. i anē. ō sanc. epis. §. dam⁹. col. ir. Jtē beremita postulat ī abbatē. s. e. cū mōasteriū. Dic q nō fuit bñmita: sz ō mōasterio qō erat ī beremo. t eadē ē rō: q si laicꝰ ē pitꝰ nō. ē necessaria ī eo ꝓbatio babitꝰ clericalis: sz oīa ista nō p̄sūt: q ꝓtūcūq̄z sit laicꝰ peritꝰ ī regula mōachali t expertꝰ t ꝓbatꝰ ī canon q̄ pōt eligi vel postulari ī abbatē: pp rōnē q̄ b redditur: t q eiusdē pfessiōis debēt eē q eligūt t q eligunt: ne q̄si i boue t asino videretur arari: q q̄si simul t semel esset laicus t abbas. Et quia p̄sumptio

Idem parmen̄. episcopo t eius coniudicibus.

¶ Cassatur electio partis maioris cōtempta minori parte etiam si est vnus solus: nō tamen ius eligēdi devoluitur ad maiorem. b. d. ſm vnum intellectum.

Bone memorie scilz cremon̄. episcopo in extremis agente cum de cōualescētia desperaretur ipsius cremon̄ capitulum. b. canonicum regij disciplinis scholasticis insistentem ad certum terminuz in vigilia pentecostes pro futuri electione pontificis citari fecerunt. t infra. ſ Cōstituto autez dicto. b. pro sua electione t dilecto. f. n. i. pro electione archipresbyteri coraz nobis electionem ab ipso. b. post electionem archipresbyteri non cassatam licet de viro multe litterature honeste vite t clare fame non tamen sine multa temeritate p̄sumptā: cum de prioꝛi nostrum deberet expectare[a] iudicium antequam procederet ad secundaz: duximus irritandam: in penam interdicentes eidem contradictionis vocem in primo consensu capitulo permanente

ſ Electionem autem archipresbyteri qnāuis laudabile testimoniuz perhibeatur de ipso iusticia exigente cassauimus: tum quia corpore dicti episcopi nondum tradito sepulture habuerunt de ipsa electiōe tractatum[b] cōtra canōicas sanctiones: tum quia iuentus est. b. fuisse cōtemptus licet vnus extiterit cuz plus in talibus consueuerit cōtēptus vnius obesse q̄ multoꝛuz[c] cōtradictio in p̄senti nec predicta[d] ō bet dici citatio valuisse: quia cum episcopi mortem preuenerint temeraria nimis extitit: t ideo non potuit arcere citatum.

Idem.

¶ Non monachus ī prelatum regularem eligi nō potest.

Quam ad. n. notitiam peruenisset q. b. qui se pro abbate leromen̄. gerebat non fuit ante monachus[e] q̄z electus. ſ Nos attendentes q cōtra regulares traditiones illud fuerat attentatum: cum nullam spem[f] vel promissionem habens vt abbas fiat debeat mōachari: electionem de ipso factaz curauimus irritare[g].

Idem magistro ca. p̄sbytero cardinali sedis apostolice legato.

¶ Jn abbatem eligi non potest ni si instructus in regula monachali hoc dicit.

Officij tui: t ifra. Sane nobis tuis litteris intimasti: q cum monasterium quoddam positum in medio nationis peruerse pastore careret: monachi de electiōe abbatis tractantes cum non possent sui ordinis idoneam inuenire personam: in quendam virum nobilem oculos direxerunt: per quem poterant melius defensari: t patrem adierunt ipsius humiliter postulantes q filium suum induceret vt habitum susciperet monachalem: nullaz patri de ipsius promotione fiduciam tribuentes: t pater ad hoc induxit filium prouidum t discretum: qui effectus monachus fuit in abbatem electus: cuius electio extitit per rectoꝛem mesañ. apostolice sedis legatum: qui omnibus predictis interfuit confirmata. Cum autem idem sit paratus purgare se q nulla fuit ad hoc ambitione inductus postulas edoceri vtrum dictus legatus electionem confirmare vel dispensare potuit: t quod factum est stare possit: t vtrum electione cassata iterum valeat eligi in abbatem.

ſ Nos autem consul. t. t. respondemus: q cum ex his que incōtinēti[b] subsecuta sunt ostēdatur quod talis aliter non possit eligi in abbatez maxime pro eo q antequam esset discipulus voluit esse magister: electionem illam irritam esse decreuimus t inanem. Verum postquā

[a] ſ Expectare. i. iudicium ꝓnūciare. j. e. c. pri.

[b] ¶ Jncōtinēti. p̄sumit aliqd ex eo q incōtinēti ē ꝯsecutū. xxxi. q. i. si qs. t. l. di. si q̄ femia q̄. n. icōtinēti fiūt iesse videt. ff. si cer. pe. lecta ē: q ex hoc p̄sumit q turpit t ex ꝓnētiōe sit electꝰ: qō eē nō dz. i. q. ij. q̄ pio. Sz si b rō ē q̄ re clericꝰ nō posset eligi ī abbatē: q nō est instructus ī regula monachali: sic eadē rōne monachus non dz eligi ī epm. vl p̄latū alicuius ecclesie secularis: cū ipe nō nouerit regulas clericoꝛū: ut possit ꝓfici ecclesijs. xvi. q. i. sic vine. t. c. si clericat⁹. qō esset verū si oīno ignorarēt: sz bñ eligunt mōachi t regulares ad seculares ꝓlatiōes ppter officiū ꝓdicādi: qō ꝓuilegiatū est. j. ō sta. re. q dei timorē. t. j. de vo. t vo. redēp. p tuas. t. xviij. q. i. statutū. t. lviij. di. c. i. t. ij. sz qd si pit⁹ eēt secularis clericꝰ ī regula mōachoꝛū posset ne tūc eligi ī abbatē. vl q sic: q rō ꝓstōnis in eo cessat. lxi. di. §. bis oib⁹. sicut mōachꝰ pitus ī regula clericali pt eligi in epz p ꝓdicta capitula. sz nō ē ita: q t si scit regulā. nō tñ ē expertus in ea. Mā graue ē inexpros diuinis obseqis applicare. xix. q. iij. mōasterij: sz q̄re nō potuit ipse postulari ī abbatē: cū laicꝰ nesciēs regulas clericales possit ēt ī epz postulari. lxi. di. osi⁹. postea p tres mēses discere possunt regulas clericales. i anē. ō sanc. epis. §. dam⁹. col. ir. Jtē beremita postulat ī abbatē. s. e. cū mōasteriū. Dic q nō fuit bñmita: sz ō mōasterio qō erat ī beremo. t eadē ē rō: q si laicꝰ ē pitꝰ nō. ē necessaria ī eo ꝓbatio babitꝰ clericalis: sz oīa ista nō p̄sūt: q ꝓtūcūq̄z sit laicꝰ peritꝰ ī regula mōachali t expertꝰ t ꝓbatꝰ ī canon q̄ pōt eligi vel postulari ī abbatē: pp rōnē q̄ b redditur: t q eiusdē pfessiōis debēt eē q eligūt t q eligunt: ne q̄si i boue t asino videretur arari: q q̄si simul t semel esset laicus t abbas. Et quia p̄sumptio

ambitiōis maxīa ē: q alias nō fieret forsan monach⁹ ⁊ ambitio bene repellit quēlibet a dignitatib⁹. viij. q. i. i script. q nō ambitiōe ſz labore ad aug. bonoris vnūquēq3 ꝓuenit puenire. C. de re mili. ꝯ publicā vtilitatē. li. xij. ⁊ ambitus notari ſolent. lxi. di. miramur. in fi.

a ¶ Cōpetenter. Per tres mēſes. ar. ſ. ō eta. ⁊ qua. ꝓterea. ⁊ i auc. ō ſa. epiſ. §. dam⁹ col. ix. uel alias ꝓpetēter. i. p annū ꝑm quoſdaz. ⁊ inducūt ꝓ ſe. lxxviij. diſ. monachus nouitius.

Ita quotidiana. In prima ponit facti narratio. In ſcōa ipſi⁹ ꝓfirmatio ibi: q pro certo. Ab.

b ¶ Canonicaz. Nō. q ꝙz aliq ſint excōicati minori excōicatiōe tñ eligere pñt: ⁊ talis electio dr canōica: ut ꝺ bē: ſz talis ſciēter eligi ñ pt ꝓ eo q eligit ad ea a qb⁹ eſt ipſe remot⁹. ſ. de excep. a nobis. ⁊ hoc ē hodie exꝑſſuz. ſ. ō de. ex. mi. ſi celebrat. nec icurrit irregularitatē ſi celebrat peccat tñ taleſ celebrādo: ut ꝺ dic. ſz crimioſi a ꝑcuratiōe ſui iuris nō repellunt: niſi ſint excōicati maiori excōicatiōe: ⁊ ita iſti poſſunt vti iure ſuo i eligēdo ⁊ i alijs negocijs eccleie tꝑalib⁹ ⁊ ſpūalib⁹. ar. ꝯ. §. e. cū iter. r. ⁊. §. ō ꝓſue. cū dilectus. ubi dicit q ſuſpēſi nec eligēs nec eligi pñt. ſol. ꝺ i. c. ſi celebrat itelligit ō ſuſpēſiōe canōis ꝟria de ſuſpēſiōe iudicis. et mitius agitur cū lege q cū miniſtro legis. ff. de arbi. l. celſus.

c ¶ Supplētes. hec ſupletio ex ſupabūdāti ñ ex neceſſitate ꝺ fiet ex eo q obiectū fuit ō tali excōmunicatōe: que repellit ab electiōe per ō cre. ꝓedi. ſi celebrat.

d ¶ Simplicis excōicatiōis ꝺ pōt ſumi ar. q vtile nō vitiat ꝑ inutile. ſ. e. c. ꝓpor. i ſi. ver. niſi forſan. ff.

Scriptum eſt. Habet materiam ſubtilē ⁊ difficilē i tātū q gl. ⁊ alīq dixerūt ex eā hoc. c. ꝓtinere poti⁹ quādā ꝓuiſionē papalē q̄uis cōez. iſte tñ itellect⁹ cōiter nō tenet: q ꝙz eū ꝺ ōcretalis cēt ꝺ ſupflua ꝟ id qō habet i ꝓhemio. §. ⁊ itelligēdo qō ꝓtieat ius cōmune ſūmat ut i rubro. Diuidit ꝓncipalr i q̄ttuor ptes. In ꝓma pōit exordiū deciſuz. In ſecūda ibi: ſane: narrat fcm electiōis ⁊ poſtulatiōis. In tertia ibi. Verū q: pōit cōmiſſiōis cāz. In q̄rta ibi: ꝑ apoſtolica: pōit cōmiſſiōis formā. Et ꝺ vltia ps ſubdiuidit: q: ꝓmo ponit ꝓceſſuz quē faciet delegat⁹ ptib⁹ inuitis: ſcōa ibi. ⁊ ſi p ptes: pōit diffinitionē quā faciet ſi ptes ꝓſentiēt q̄ttuor caſus ōclarādo. Et ſcōs ē ibi: q ſi. Tertⁱ⁹ ibi: ſi vero. Quartus ibi: niſi. Ab. ſi.

e ¶ Reuocatā. ſine aliquo iteruallo: ſicut teſtis q pt corrigere dcm ſuz icōtinēti. ſ. ō teſti. cog. ꝓterea. An factū ꝓcuratoris ꝓiudicet dño dr. ſ. ut lit. ñ ꝓte. c. i. ⁊. c. accedēs. ⁊. ſ. ō cā poſ. cū oli. ⁊. ſ. ō cē. olim.

f ¶ Altera. ſ. poſtulantium archiepiſcopum.

g ¶ Electi ⁊ poſtulati. ſic. §. e. venerabilem. ſed ibi ad ſtudia eligentium non retulit ſed legatus q̄vis potuerit.

b ¶ Vel nati. q: ibi melius pōt inquiri. §. eo. poſtq̄. ⁊. ſ. de ꝓſump. quoſdam. ⁊. xxiij. di. illud.

i ¶ Conſenſerint. ſ. ut notarius iſte diffiniat q ꝓ inferius continetur. ⁊ i iſto conſenſu neceſſarius eſt conſenſus electi ⁊ poſtulati: alſ nō poſſunt partes recedere a iure. §. e. cum inter canonicos.

k ¶ De mutuo. hoc ideo dicit q ꝓs eligētiū ꝺ negabat: ideo papa mādat inquiri cū de iure cōmuni intereſſe ōbuerit. ſ. ō cā poſ. cū eccleſia. Bēr.

l ¶ Per alios. q̄lr qs ꝑ aliuz hoc facer poſſit bēs. ſ. e. q ꝑpter. §. illud. ſz ibi ō iure cōi ꝺ de mutuo conſenſu.

m ¶ Duo. iſti duo bēbant vocem ꝓ. xij. ꝓlatis ſingulariter ꝓ quolibet.

n ¶ Epiſ. ꝺ iō dicit: q ſi tunc aliq̄ ꝙtualis eccl̄a vacaſſet ꝑ ea nullus potuiſſet admitti ſede vacāte: q tūc non ē q iura illi⁹ tueat. nel eis poſſit vti. ſ. ne ſede vacā. c. i. ⁊. ij. et ſ. ō ꝓſcrip. ō q̄rta: tūc enī dormit ius eccleſie ita q ñ currit ꝓſcriptio. ſ. ō ꝓſcrip. auditis ⁊. c. i. ⁊. c. de q̄rta. nec ad capitulū ius illud ꝺuoluit. ſ. ne ſe de vacā. c. ij. ar. ꝯ. ſ. ō ma. et obe. bis ⁊. c. cū oli. qb⁹ forte ſtaret i caſu iſto: q diuerſi ſūt iſti caſus a ꝓcedētibus. ſz hec littera infert contrarium.

o ¶ Inſtitutis. que habes. ſ. e. ti. nihil eſt.

p ¶ Maiorē. ꝺ bēs q electio ſemp ꝑualet poſtulatiōi ꝙz illos q dicūt: q hec ē iuris diffinitio: niſi due ptes ſint i poſtulatiōe. ō hac materia dcm ē. §. ō poſtul. bōe memorie. ⁊ ideo ſtat ꝺ iudicio duaꝝ ptiū q qō due ptes faciūt. totū capitulū facer videt. ⁊. ff. q cuiuſq3 vniuer. plane. ⁊ ꝙz hāc ōcre. itelligit q dicit ōcre. §. de poſtu. bōe q poſtulatio in diſcordia ñ cōſueuit admitti: ꝺ itellige ꝓut dr in notula ſequēti. Itē no. ꝺ q cū i electione lōge maior numerus eſt ex vna pte q̄ ex alia: ñ babet reſpect⁹ ad meritū pſone. dūtñ ſit ꝙtiēs ille q ē elect⁹ a maiori pte. nec ad zelū eligētiū. ar. §. e. dudū. ⁊. ſ. ō ap. ꝓſtitutus. ſz ſi numer⁹ i modicū excedat: tūc recurrit ad merita ⁊ ad zelū ⁊ ꝓferunt numero. arg. ſ. de reſti. in noſtra. ⁊ eſt exꝑſſuz. ſ. e. eccl̄a veſtra. ubi de hoc.

q ¶ Cōfirmes. Hic dic papa electōez a maiori pte capituli fcāz ꝓfirmari: ⁊ tñ ps alia ñ ē eligēdi ptāte ꝑuata: q: ñ poſtulauerat idignā pſonā. ⁊ ō iuſ licite poterāt poſtulaſ ſic ⁊ eligeſ ⁊ ita poſtulādo ñ peccāt. q̄ius eligēdi ñ fuit ꝺuolutū ad pauciores: qō tē ōmū locū ꝟz cū maior ps ſciēter poſtulat ul eligit idignū: ut i ſi. ōcre. dr. ⁊ iō ꝯ. ſ. e. cumana. ⁊ i. c. eccl̄ia. ⁊. c. igeneſi. i qb⁹ dr qō electio ñ vz: niſi ſit fcā a maiori pte capli. ⁊ ꝺ ꝓfirmat fāc cū lōge maiori pte. Propter ꝺ ⁊ alia q̄ ꝺ dicūt. Dicūt qdā q ꝺ ōcre. ius cōe ñ ꝓtiet: ſz fuit q̄dā quiſio ō cōſeſu ptiū. ⁊ ꝺ vſ ꝑ vba illa ſupi⁹ ſi ptes ꝓſenſerit hoc mō ꝓcedas: ⁊ ex eo q papa admittit ꝺ poſtulationē i diſcordia factā: cū ꝑ eā nullū ius acqrit poſtulato. §. de poſtu. c. pe. ⁊ q: ñ ꝓſueuit admittere tales poſtulatiōes i tāta diſcordia. §. de poſtu. bōe. Et ita i bis duob⁹ ꝙtiet gr̄az q ſatz ꝓt ꝓcedi. Et ita vſ q vtraq3 ps renūciet iuri ſuo. ⁊ q dic ō ꝓſeſu ptiū: talr ꝓcedat: ut. §. dr i vbis ꝑmiſſis: ſi ptes ꝓſēſerit ⁊c. alſ ſi ꝟdicerēt ñ talr ꝓceſſiſſet: ſz fcā iqſitiōe ſup his ō qb⁹ ꝑmittit: cāz iſtructā remiſiſſet ad papā ꝺ ꝓbat. §. e. bōe. i pte ōciſa: ſz ubi due ptes poſtulāt aliquē: lz ius nō acqrat poſtulato ut agere poſſit. tñ ꝓt peter gr̄az ⁊ iniuria fit ei ſi nō fit illa gr̄a. ar. ff. de aq̄ quoti. ⁊ eſti. l. i. §. ꝑmittit. ō hoc no. §. de poſtu. gratū. ⁊. c. pe. ⁊ vlti. Et idē crederem ſi maior pars poſtu-

lat:q̄ gratiā deberet habere. Et qđ dicit de duab⁹ partibus:nō credo necessariū:sz q̄dā prouisio fuit hic:ut dictū ē:q; siue maior pars ⁊ sanior. siue due ptes siue oēs totū dependet a superiore:sz qō in fine dicitur:ius est.

a ¶ Maior. ⁊ ita vſ a ꝓrio q̄ si maior ps capituli sciuisset illū esse indignū alij nō punirent ꝓpter hoc. ⁊ ita est hic ar. q̄ vtile non vitiatur per inutile:sic. ſ. c. pri. Et est notabile illud:q̄ culpa ⁊ dolus mioris partis nō nocet:nec ea q̄ fiunt a mioꝛi parte irritant pp hoc:⁊ isti soli priuati eēnt ipo iure eligēdi i proxima electōe si alij nō elegissent. ſ. e. cum i cūctis. ⁊ ꝫ alij admitterētur dumtamē probarent ignoraātiā. ſ. eo. cū inotuit. Et si maior pars ignoꝛasset illuz indignum: vtraq; pars debet reprobari a cōtrario:ut dicitur ſ. ⁊ quod dicitur hic q̄ electō facta a maioꝛi parte cōfirmet quādo maior pars postulantium scienter eligit indignuz intelligitur quando vno contextu fiūt postulatio ⁊ electio seu electiōes:ut hic ꝓtigit: secus si ex iteruallo:tunc. n. illi soli qui scienter postulant: ut eligunt indignuz:sunt eligendi seu postulandi potestate ꝑ nati:⁊ illi qui ignoraāter postulauerunt seu elegerūt idignū debēt ab alijs ad electionem admitti:alias deberet electio cassari ꝓpter cōtēptū:vt dicitur. ſ. in eadem notula.

b ¶ Postulata. i. ignoraāter.

e ¶ Presumptiōe. i. ex certa scientia. ſ. e. innotuit. Sed q̄liter potuit eē dignus iste postulaꝰ archiepiscopatu ⁊ idignus patriarchatu. ⁊ q iudicatus fuit dignus a papa vel a suo patriarcha quādo cōfirmauit euz quare de vno iquiri iubet de moꝛibus suis cōtra illud. xvij. q. iiij. §. qui aūt. ⁊ C. de cri. fal. l. ij. ⁊ ꝯ. de eta. ⁊ quali. accepimus: Dico q̄ licet qs reputeť dignus ad vnaz dignitatē:ꝓpterea non est dignus ad maiorem:licet enim dispēsetur cū aliquo in minoꝛi dignitate non tamen dispensatur ad maiorem. xij. distinctione. nos consuetudinem.

d ¶ Priuare. istud referas ad factū:cum sint ipso iure priuati. ſ. c. cū i cūctis. illi. ſ. qui scienter hoc fecerunt. Vel dic. i. nunciati priuati.

e ¶ Confirmes. cū sit facta a maioꝛi parte illorū. qui habent ius eligendi.

Ne pro defectu. Primo pōitur cōstitutionis causa. Secūdo cōstitui ibi statuimus. Et hec decre. quattuoꝛ facit. nā primo statuit tēpus electioni. Secūdo priuat negligētes ibi. infra quod. Tertio ad superioꝛez deuoluit:ibi ac ipsa. Quarto punit supioꝛē si negligit ibi:is vero. Abbas.

f ¶ Cathedralis. quantum ad hoc nihil additur:quia idem erat ꝑm antiqua iura. l. di. postq̄. ⁊. lxiij. di. obeuntibus. ⁊ alij tres dantur ad consecrationem petēdam. c. di. quoniam quidem.

g ¶ Regularis. Et sic patet ex hac cōstitutiōe:q̄ canon lateraā. ꝯcilij. ꝯ. de cōcef. ꝑbē. nulla. hodie nō extenditur ad regulares prelaturas:q; hic equiparantur epatus ⁊ plature regulares. simile. xvi. q. vlti. si qs deinceps.

b ¶ Impedimeto. ⁊ ita nō currit prescriptio contra canones: si iusta cā interueniēte nō eligāt. xxviij. di. de siracusane. ⁊. lxi. di. bene nouit. ⁊. ꝯ. ō cōcef. ꝑbē. q; diuersitatē. C. de inoffi. testa. l. ꝓtra maiores. ff. qui. ex cau. ma. l. q̄ qdā. ⁊. l. sequē. ⁊. l. ait pretoꝛ. Sed si papa iterdiceret electionē: nō minus currit ei tēpus nisi petāt licentiam eligendi infra tempus statutuz. ꝯ. c. c. vlti. Sed nūqd est hic necessaria protestatio:q̄ non possunt eligere infra tres menses:qō vſ. ꝯ. de of. oꝛ. pastoralis. in fi. ⁊. ꝯ. de ap. si iustus met non credo q̄ necessaria sit in casu isto protestatio:⁊ q; debent petere licentiam:⁊ si non petant sunt in mora:ut ibi dicit.

i ¶ Ea vice. i. in prima electiōe:que si cassaret. uel si nollet venire: uel si eligeretur indignus:statim recuparent ius suum. ſ. e. cum vitonien.

k ¶ Deuoluatur. oli nō deuoluebať ad proximum superioꝛez. ꝯ. de concef. prebē. dilectus. sed ad papā in episcopatibus. ⁊ sic reducitur ad ius cōmune aliarum dignitatum:vt sicut ibi post sex mēses:ita hic ut post tres ꝺuoluatur ad proximum superioꝛem. ꝯ. de cōcef. preben. c. nulla.

l ¶ Consilio. Sed nūqd tenetur semper habere cōsiliū capituli sui:vt alias nō valeat electio:nisi habito ꝯsilio capituli ⁊ assensu:vſ q̄ sine illis eligere nō possit:sicut nec alia negocia ꝺz facere sine illis. ꝯ. de bis que fi. a ꝑla. sine cōsensu capituli. nouit. ⁊. c. quāto. ⁊ quasi per totum. argu. ꝯ. e. cum in veteri vbi cassať electio. q; non fuit expectatum responsuz eoꝝ:de quo

stulantiū iuentus fuerit duplo maioꝛ[a] quēadmodū ꝓdictū est:⁊ persona postulata [b]repta fuerit indigna tu tam postulationē q̄ electionez nō differas reprobare. ¶ Nisi forsan oēs aut maioꝛ pars postulantium ꝓsumptione[c] dānabili postulauerit scienter indignuz: vt hac vice merito debeāt eligendi seu postulandi ptāte priuari[d]. Et hoc quo q; casu electionē cōfirmes[e] si eā de psona idonea ꝓstiterit celebratam.

Idem in concilio generali.

¶ Si illi ad quos spectat electio negligunt eligere prelatum cathedralis vel regularis ecclesie infra tres mēses:primus supioꝛ eccle siā ordinabit:qō si infra tres alios mēses nō fecerit:canonice punieť.

Ne pro defectu pastoris gregem dominicū lupus rapax inuadat: aut in facultatibus suis ecclesia viduata graue dispendium patiať: volentes in hoc etiaz occurrere periculis animaꝝ:⁊ ecclesiaꝝ: indēnitatibus prouidere. ¶ Statuimus: vt vltra tres menses cathedralis[f] ecclesia vel regularis[g] prelato nō vacet. Infra quos iusto ipedimēto[b] cessante si electio celebrata nō fuerit: qui eligere debuerant eligendi potestate careant[i] ea vice. ¶ Ac ipsa eligendi potestas ad euz qui proximo preesse dignoscitur:ꝺ uoluatur[k]. ¶ Is vero ad quem fuerit deuoluta potestas deuz preocculis habens non differat vltra tres menses cum consilio[l] capituli sui ⁊ aliorū viroꝝ prudentum viduatā ecclesiaz de persona idonea ipsi[m] quidem ecclesie: vel alterius si digna non reperiať in illa canonice ordinare si canonicam voluerit fugere vltionem.

Idem in eodem.

¶ Per aliquaz de tribus formis hic contentis. ſ. scrutinij cōpromissi ⁊ inspirationis procedi debet ad electionem in ecclesijs cathedralibus aliter electio celebrata non valeat. Et contrafacientes puniendi. sunt ea vice potestate eligendi. hoc dicit vsqz ad. §. illud.

Quia ꝓpter diuersas electionum formas quas qdam inuenire conantur ⁊ multa impedimēta ꝓueniunt ⁊ magna pericula imminēt ecclesijs viduatis[n]. ¶ Statuimus vt cū electio fuerit celebrāda pñtib⁹ oībus q ꝺbēt[o] ⁊ voluntꝑ ipsi perdiderunt ius eligendi actiue. i. q; ipsi nō possunt eligere: sed nō passiue:q; bene possunt eligi:⁊ satis puniūtur i hoc ⁊ nō debent ꝓpter hoc dupliciter puniri q; pene restringende sunt:ꝺ pe. disti. i. §. pe. Hic habes q̄ qui eligere non possunt eligi possunt. Sed contra: aliq possunt eligere:sed nō eligi. ꝯ. de cleri. excōmuni. mi. si celebrat. hic priuat negligentia eos potestate eligendi. ibi nō. Et ibi ideo nō possunt eligi:quia non habent id ꝓpter quod eliguntur: hic bene habent executionem sacramentoꝝ.

Quia propter. Hec decretalis est multum famosa ⁊ ꝑncipalis in titulo. Diuiditur pricipaliter in duas partes. In pma ponitur cōstitutionis causa. In secūda constitutio ibi:statuimus. ⁊ hec secūda pars ſubdiuiditur i tres partes. Nā primo tria ponit pricipaliter statuta. ⁊ secūda pars:ibi illud. tertia ibi:electiones. Et iterū illa secunda statuimus subdiuiditur in quinqz partes. Nā prio ponit formaz scrutinij in electionibus celebrandis. Secundo cōpromisi. Tertio cassat electiōes alias factas. Quarto excipit in q̄ exceptō ne includit formaz diuine inspirationis. Quinto eligētes contra formas supꝛascriptas mādat priuari. Secūda ibi:nel saltē. Tertia ibi: aliter. Quarta ibi. Nisi. Quinta ibi:Quia vero. Ab. si.

m ¶ Ipsius. scilicet vacātis. Hic precipit vt de eadē ecclesia eligat. Sz nōne ad metropolitanum ꝺuoluitur idē ius quod habuit capitulū:sed capituluz potuit eligere vndecūqz vellet. ſ. eo. cuz iter canonicos. ⁊. c. cū nobis ⁊. c. i causis. ergo ⁊ metropolitan⁹. Dico q̄ ꝑmo debet ingrere personas ecclesie vacātis ⁊ eligere de gremio ipsius ecclesie: ⁊ illud debuit fieri per illa iura. lxi. distictiōe. c. obitū. ⁊. c. null⁹. ⁊. xviij. q. ij. quā sit. sz si hoc nō fecerit:nihilominus valebit electio. nā multa fieri nō debēt facta tamē manent. xxvij. q. i. nuptiaruz. ⁊. xxvij. di. si vir. ⁊ nusquā inuenies q̄ ꝓpter hoc cassetur electio. De hac materia tractať. ſ. e. cū iter canonicos. Sed quare dicit hic q̄ metropolitan⁹ eligat de eadez ecclesia:cuz ipsi perdiderint ius eligendi:? Rñ. ipsi perdiderunt ius eligendi actiue. i. q; ipsi nō possunt eligere: sed nō passiue:q; bene possunt eligi:⁊ satis puniūtur i hoc ⁊ nō debent ꝓpter hoc dupliciter puniri q; pene restringende sunt:ꝺ pe. disti. i. §. pe. Hic habes q̄ qui eligere non possunt eligi possunt. Sed contra: aliq possunt eligere:sed nō eligi. ꝯ. de cleri. excōmuni. mi. si celebrat. hic priuat negligentia eos potestate eligendi. ibi nō. Et ibi ideo nō possunt eligi:quia non habent id ꝓpter quod eliguntur: hic bene habent executionem sacramentoꝝ.

n ¶ Viduatis. per hoc vſ q̄ loquitur tantum de electionibus prelatoꝝ. i. episcopoꝝ nō canonicoꝝ. Sed nunquid extendemus istaz cōstitutionē ad oēs dignitates etiā ad nō cathedrales ⁊ ad plebanatus ⁊ ad alias dignitates: que ꝑlatos habēt in ecclesijs collegiatis. nō vſ:cuz ecclesie ꝓpter illas dignitates nō dicanť viduate cū habēt episcopū:satis potest dici q̄ nō extenditur ad alias dignitates: ſz tm̄ ad episcopatus ⁊ regulares ꝑlaturas:ut. ſ. eo. ne pro defectu. tm̄ de facto bene extēditur ad alias dignitates:⁊ de iure etiam bene ꝑt intelligi cōstitutio ista de illis prelatis qui habēt iurisditionez generalē in ecclesijs collegiatis:qui tales prelati spōsi quodāmodo appellanť. xxi. questiōe secūda ficut in vnaquaq;. sed nō debet intelligi de dignitatibus seu personatibus i ecclesijs cathedralibus quia i vacatione illarum dignitatum non dicitur ecclesia viduata:cuz habeat episcopum qui solus est ibi maritus. Ber.

o ¶ Qui debent. Hoc ideo dicit. q; oēs qui habēt ius in electiōe:ſūt vocandi. ſ. eo. q̄ sicut. Et q̄ sunt in quieta possessione eligendi simul sunt vocandi. ſ. eo. q̄ sicut. c. coram. ⁊. c. bone. ⁊ de consuetudine si q̄ est. ꝯ. de cau. poſ. cum ecclesia.

p ¶ Qui volūt. bene dicit qui volūt:q; si qs nō vult itereſſe electio-

ni:alij procedere possunt sine illo postꝙ cōstiterit.s.eo.q sicut.⁊.c. cū nobis.⁊ argu.j.e.ecclesia vestra.ubi de hoc dr:⁊ sic omnes vocādi sunt qui commode possunt vocari.qui sunt vocandi dictum est.s.e. coram.⁊.j.c.in genesi.

a ¶ Cōmode.hoc ideo dicit q: si cōmode ⁊ sine periculo vocari ñ possunt:non sunt vocandi s.e.q sicut.§.i.

b ¶ De collegio.p hoc videt dici occasio discordie:qa facilius possent ipsi cōcordare in vnaz personam:quam assumant in prelatum:quā in istos tres ⁊ si discordant canonici in eligēdo istos tres:eque ingrek ō meritis ⁊ zelo eligentium:sicut i electione episcopi. Dico q in istis inquisitoribus nō requiritur illa examiatio:q: ipsi nō eligūt.sz inquirūt vota fratruz: ⁊ hoc pōt fieri p quosli bz ō capitulo dūtñ sint viri digni:⁊ causa īgsitionis secrete fiat.q: q dā forte timore vel fauore timent aliquē nominare in publico:quē nominat in secreto:⁊ libere nomiat quē vult. Libera.n.debet eē voluntas in eligēdo.viij.q.ij.dilectissimi.⁊.s.e.bone.⁊.c.proxi.sicut i matrimonio carnali.⁊.j.de sponsa.cuz locū.⁊ preterea per hoc obuiatur malitijs quorūdam:qui statim eligebant ⁊ appellabant ne alij eligerent.s.eo.considerauimus.per istam constitutionem malitijs ⁊ cauilationibus talium obuiatur.

c ¶ Secrete. Sicut testes in secreto deponere debent:ut liberius dicant veritatem:alias non valet dictum testis.j.de testibus.venerabili.⁊.C.de testi.nullum.⁊.j.de accu.inquisitiōis.§.tertio. alias nō valet nisi fiat secrete.

d ¶ Redacta.per ipsos scrutatores:vel per tabellionez.⁊ q dicit secreto capitulum tantum excluditur:⁊ non persone necessarie.

e ¶ Mor.i.incōtinēti nullo actu ꝓtrario intermedio post vota que sita ⁊ vno cōtextu:sicut testamentū.ff.de testa.heredes palam.in fi. optime ponit sensum istius mor.j.e.cū post petitam.vbi cassat electio.q: statim post collationem celebrata nō fuit.ar.j.de testi.cogē. preterea.qñqz mor aliter accipit.i.statim cū quodā tēperamēto .x. dierū.ff.de cōsti.pecu.promissor.⁊ mor quādoqz dr ad annū.xx.q. ij.si i quolibet.⁊.c.puella.⁊ cū quodam tēperamento siue spatio.ff. de solu.qō dicimus.ff.ad.l.fal.l.i.§.si ita. Itē quādoqz cū primuz potuit.ff.ad tertul.l.ij.in.§.item confestim.⁊ illico.i. vsqz. ad triduum.C.de iudi.cum specialis.⁊.C.de errore aduo.l.vlti.

f ¶ Publicent.postꝙ publicationē variare nequeūt electores.j.e. publicato.⁊ ideo locum non habet appellatio:immo cōpellendi sūt ad electionem:ut.j.e.publicato.

g ¶ Collatiōe.s.numeri ad numerū:ut sciat in quē maior pars cōsentit ⁊ zeli ad zelū ⁊ meriti ad meritū ⁊ numeri ad numerum debet fieri collatio.hec.n.ē forma electiōis:quādo duo electi sunt.alias quādo vnus.⁊ sic nō est necesse.⁊ sic tria ꝓferuntur:numerus ad numerū meritū ad meritū ⁊ zelus ad zelum.j.e.i genesi.⁊.c.ecclesia vestra. ⁊ ibi de hoc tractatur.⁊.s.e.venerabilem.

h ¶ Sanior.dic vt.j.e.ecclesia vestra. Circa formā istā q̄daz ita sunt exacta diligētia obseruāda:ut si ꝛfactū fuerit :electio aliquādo ē irrita.j.e.ecclesia vestra.⁊.c.i genesi.aliqñ ē irritāda.j.e. cū p⁹ petitā. ⁊.c.cumana.i vtroqz tñ casu ñ vz ut hic dicit i ver.aliter nē. Ista q dē sunt de substātia electiōis siue forma:ut secreto ⁊ sigillatim inquisitio fiat ⁊ publicatio i cōmuni:collatio ⁊ cōmunis electio incōtinēti nullo actu ꝛrio itermisso vnū p⁹ alio faciēdo ut hec probātur.j.e.cū post petitā.⁊.c.cumana.i fi.⁊.c.i genesi.⁊ vota i scriptis redacta:ut appareat p scripturā de ꝓcessu cuiuslibet.ut si vellet mutare ei scriptū obuiet.i.q.vij.salubrimū.⁊.xxvij.q.i.oēs femine.⁊.xxv.q.i.vidua. Et q qlibet sit vocādus:q cōmode vocari possit.ñ credo cē ō substātia electiōis:ut ꝓpterea cassēt electio.dūmō cōtēptus postea consentiat electiōi facte.s.e.q sicut.q tres tm̄ ōbeāt eē iquisitores: nō credo eē ō substātia dūmodo tōt sint ingsitores q fraus fieri nō possit ar.s.e.cū dilecti.q: q plus facit:nō videt facere. Contra.ff. ō ser. vr.ꝓdi.si arborē.⁊ superflua nō vitiāt.necessaria vero ptermissa diminuūt ꝛctum.C.de testi.l.testamentum.⁊.ff.de sup.lega.l. lega.i prin.⁊.l.labeo. Hec credo esse de substātia:q sint de eodez collegio: q: in electionibus ꝓsiliū religiosorum virorum inquiri ōbet.lxiij.di. obeūtibus.⁊.s.c.pri.dūmodo nō sint laici.j.e.messana.⁊.c.sacrosancta.

i ¶ Viris.⁊ isti possunt eē alij a capitulo:dūmodo viri religiosi: nec ipsi ex primunt ō capitulo:q: bñ pñt potestatē suā dare alijs.s.eo.causaz quc.et licet dicat aliqb⁹:vni tñ ꝓmitti pōt:ut i ꝓdi.decre.cām que.q: nō est illud de forma imo meli⁹ pōt expediri p vnū q̄ per plures.s.duos: q: tunc res fere sine critu ē.ff.de arbi. itē si vn⁹.§.vlti. arg.j.j. ō offi. dele.prudentiam.

k ¶ Vice oiuz. Sed nunquid maior pars posset seq istā formā alijs ꝛdicētibus: videt q sic:q: qō maior pars facit:totū capitulū facere videt:⁊ fir mitatē dz sortiri:nisi rōnabilis cā a pauciorib⁹ ostēdat.j. de his q̄ fi.a ma.par.ca.cū in cūctis.satis videt equuz:⁊ sic vitat discordia:⁊ facilius ꝓsulitur ecclesie isto mō q̄ p scrutiniū. Sz littera ista ꝛdicit vbi dicit vice oium.⁊ q dicit aliter electio facta nō valet. Et alia pōt ratio eē:q: cū qlibet bēat vocē i electiōe:nō dz priuare iure suo:nec aligs dz cōpelli ius suū dare alij. C.ō ꝛbē.ēp.inuitū.⁊.l.i vēdēdis. sicut ⁊ emptio volūtaria est ff.famil.her.si pignori.§.vl. Alij dicūt q maior pars bene potest potestatem eligēdi cōmittere minori parte ꝛdicēte:quod mihi nō videt.quia non seruatur forma secunda:cum ⁊ illa debet seruari:sicut ⁊ alie due.

l ¶ Priuent p sniaz ñ ipso iure.j.e.cumana.i fi.vñ signatur cōtra.s.eo.cū in cunctis.ubi ipso iure priuati sunt.de hoc dic vt dixi.j.e.cumana.in fi.

¶ Illud autem. Interdicit ꝓcuratorē in electionis negocio cōstitui nisi cōcurrant ibidem ꝓtenta vsqz ad.§.electiones.b.d.Ab.

m ¶ In eo loco.de hoc dixi.s.e.coram.

n ¶ Venire.si venire nō pōt q̄re citat nō vt citādus:vñ alij eligere possunt sz hoc nō ē verū:q: citādi sunt semp absentes.er quo pñt cōmode citari:ñue venire pñt:siue nō:⁊ q: h ipz dubiū posset eē ꝓsentib⁹.s.e.q sicut. Et i telligo illū venire nō posse:q: pp timorē nō pōt venire ad locū.s.e.bone memorie. Sz i casu illi⁹ capituli bōe nō tenet ꝓmittere vices suas.ut no. ibi i gl.q̄ incipit si citati. vel pp infirmitatē.v.q.iij.si egrotās. ul si vocet ad mai⁹ tribunal.ff.ō re iudi.ꝛ iō cū iusta cā sit impedit⁹:iure suo puari sine culpa sua ñ dz:ut.j.vt lit.si ꝓte.qm̄ frequēter.§.ij.vñ q p se nō pōt p aliū exeq̄tur.ff.ō pcu.l.i.sicut i iudice.j.ō offi.ōle.si p debilitate.⁊.c. pastoralis.i fi. Et ē ar.op.ꝛ illos q dicūt :q si plures iudices sunt cū illa clausula.q si nō oēs nē.q ille q nō pōt interesse:lz cōmittere possit vices suas. socij nō tenent ipz admittere:q: certat ꝓditio:qō salsuz ē h ñ pt interesse:tū alij tenent ꝓcuratorē illi⁹ admittere.ō illa materia dr.j.ō offi.dele.coraz. ⁊ iste ꝓcurator cū sit ō capitulo hēbit publicā vocē.j.e.ꝓgregato.⁊ ar.j.ō re iudi.cū olī.ar.s.e.scriptū. Hec credo q multū expediat:q iste q dat pcuratorē ōbeat iuramētū pstare.sz ideo dicit si op⁹ ē fidē faciat iuramēto: q si ꝓsentes nollēt ei credere sup impedimēto quo ōtinet nec aliter admittere velit ꝓcuratorē.q ñ hēret vīsimilē psūptionē.tūc dz iurare:q impedit⁹ venire ñ possit:tūc tenet illū admittere. Sz qd si null⁹ vellet ō capitulo recipere vicē suā:nūqd possz alij ꝓmittere q ñ eēt ō collegio:vr q sic:q: p hāc litterā ꝓstat.q ipse dz interesse p se:ul p aliū:⁊ ita si null⁹ vult recipe vicē suā pt alicui viro religioso clerico cōmittere vicē suā als ñ vz electio si eligēret:⁊ h ñ credo cē ꝛ sbstātiā:si aliū admittāt q ñ sit ō collegio:q: ⁊ viri religiosi vocādi sūt ad electionē ⁊ ō eorū ꝓsilio ē faciēda:ita q ñ vz als electio lxiij.di.obeūtib⁹.tñ ñ credo q hodie canonici ad h teneant:nisi velit.⁊ illud.c.obeūtib⁹.ñ tenet.nisi quo ad hōestatē:canonici tñ tenent recipere illū cui cōmiserit vices suas auctoritate hui⁹ canonis.ar.ꝛ ō rescrip.cū ꝓtingat.⁊.j.ō ap.cū spāli.ul si nolit recipe:pōt exp:imere suā volūtatē p lras suas.⁊ volūtas illa cū alijs publicet ⁊ sic extra capitulum nō cōmittat.

¶ Electiones. Precipit electiones solēniter publicari.⁊ clādestinas reprobari.b.d.vsqz ad fi.Ab.

o ¶ Clādestinas. Illa electio dr clandestina: que fit singulariter ⁊ occulte per occulta ꝓuenticula.lxxir.di.c.ij.⁊ quā diu publicatio facta non ē:dicit clandestina:ut hic in fi.⁊ q̄ cito facta ē debet publicari.als nō valet: ut dictum ē ⁊.j.ut eccle.benef.ut nostrum.

Quisquis. Sunt due partes. In prima punit electū ꝓsentiēte. In secunda punit eligētes ⁊ electionē vitiat:ibi.Qui vero.Ab.

p ¶ Abusum.ut laic⁹ pnceps uel ptās interfit electionib⁹.⁊ talis nō ē usus sed abusus:ut.s.e.cū terra.⁊ c.q sicut.⁊ ꝛ ecclesiasticā libertatē:ut ibi dr. ⁊ hoc intellige cū clerici spōte laicos admittūt:secus si per vim uel imp:cessionem eligerēt.q: tunc non puniunt.s.e.cum vintonien.Ber.

q ¶ Libtatē.q: si admitterent laici siue hmōi ptātes assumerēt sibi ius i posterū:⁊ sic piret libtas eccle.q: in electionib⁹ liberū dz cē arbitriū cuiuslibz

vij.q.ij.dilectissimi.sicut ī matrimonio carnali.j.de spō.locū.ꝛ ideo talis electio nulla ē:q̄ fit ꝓtra libertatē ecclie.j.eo.sacrosācta.ꝛ.c. messana.ꝛ.s. e.cū terra.ꝛ ita laici omnino excludēdi sunt in collegiatis ecclesijs.

a ¶ Fiat p b q dicit fiat q futuri tpis ē:vt tñ q ipso iure:sz p sniaz ꝺbeat suspēdi.ꝛ facit ad b.j.de iurepa.ꝓterea.vt tñ q ipso iure: p id qꝺ segt nō absq3 dispēsatiōe ꝛc.ꝛ ē verū q ipso iure fit ineligibilis.ꝛ ad hoc facit.xvi.q.vij. si q ō lceps.ꝛ.s.e.ne p defectu.v. carcāt ea vice sz ibi suspensio durat quousq3 dignitatē taliter adepta dimiserit: ꝛ q sic suspēsus ē sicut per suū factū suspēdit:ita p actū ꝓriū restituit.xv.q.vi. nos sanctorū.ꝛ lxxxi.di.si qs p̄sbyter.ꝛ.c. si qs āmodo.Sz nūqd eps pōt dispensare cū talib⁹.credo q sic.ex eo.n.q ꝺitor canonis b nō reseruauit sibi dispēsatō nē:alijs cōcessisse vt.j.ō sen. ex.nup.ꝛ ō p̄bē.multa.ī fi.et c.graue.ī fi.ꝛ hoc minus est adulterio:in quo pōt eps dispēsare.j.de iudi. at si clerici.

b ¶ Irritā.sic.s.e.cū in cūctis vbi electio ipso iure irrita ē: q̄ fit de persona indigna.

c ¶ Suspēdant.p sniaz.sic.j. e.cumana.ī fi. sic ītelligit.s. e.q: ꝓpter j.s.e.cū ī cūctis. vbi ipso iure bñficijs eccliasticis sūt priuati:qdā dicunt q stādū ē huic ꝛ nō illi.ꝛ in alio etiā corrigit ille canon:ibi eligēdi ptāte ꝓuatos p.c.pr.q: pp.diuersitas istius vbi q̄tū ad electionē habet.j.c. cumana.ī fi.sed q dicit ab officijs ꝛ bñficijs ꝓuent ī b ē verū q p sniam ꝓuādi sunt:ꝛ illud.c. cū ī cūctis.nō corrigit: vñ ipo iur ꝓuati sūt beneficijs p triēniū.ꝛ rō diuersitatis b ē.b ꝓuant officijs ꝛ bñficijs ꝛ sic in duob⁹ puniunt.q: pl⁹ peccāt ꝛ ibi ꝓuati sūt ī beneficijs tm̄ q: min⁹ peccāt ibi q̄ b:ut sic q dā cōpēsatio sit bincide. Vel vius diuersi sunt isti casus:ꝛ ī diuerso casu loquunt.ꝛ iō diuerse pene.b maior pēa iponit q̄ ibi:q: pl⁹ offēdit:q ꝓtra ecclesiasticā libertatē aliqd facit sz ibi eligit psona īdigna.

d ¶ Tūc.i.ea vice:sic.s.e.cū ī cūctis.sz si in illo triēnio quo suspēsi sūt iterū vacaret.vt p illā exceptionem q canonici posset eligere: ꝛ ita suspēsi eligēt.sz b eē nō pōt.s.e.cū iter .R.ꝛ ideo istō tūc respic totū triēniū.ꝛ boc intellige quādo oēs delinquūt:sz si aliqui nō deliquissent ipi eligerēt.s.e.scriptū est.in fi.ꝛ.c.cum in cūctis.Ber.

e ¶ Priuati.s.e.c.pri.j ubi ꝓuant per sniaz idē est.q: plus peccāt isti q̄ illi:ut dictū ē.ꝛ ideo hic ipso iure ibi nō:ꝛ in diuerso casu loquuntur.

Nihil est. Diui dic tota ōcre.ī duas ptes. Prio ponit ꝓstitutiōis cā. In scōa ꝓstō ibi: volētes igit. Cōstitutio vo hz tres ptes. Pria prouidet circa cōfirmatiōes eorū qui eligūtur ad curā animarū. Secūda ibi. epi puidet circa cōfirmationē ꝛ priuilegium exemptorum. Ab.

f ¶ Examinet.ad illū enim ptinet examinatio:ad quē ptinet cōfirmatio.ꝛ ex officio suo ꝺz examinare psonā electi ꝛ formā electiōis:etiā si nō obijcitur aliqd electo.s.e.cū nobis olim.ꝛ.c. venerabilē.ver.est enim generalr ꝛc.ꝛ.lvij.di.qd est cito.ꝛ.j.de bere.cum ex iniūcto:q: ei⁹ interest ne puniatur si promoueret indignum:ut.j.e.sequitur.

g ¶ Indigne.sic.lxxi.di.tantis.

h ¶ Scientie.que impedit promouendum.j.e.congregato.ꝛ deijcit iā promotum.j.de eta.ꝛ qua.c.vlti.

i ¶ Etatis.s.e.cū ī cūctis.ꝛ ita expresse patet b q epi ī etate dispēsare nō pñt ō b dixi.s.e.cū dilecti.ī gl.sz nūqd cū puniāt si b fecerit alis nō deberēt puniri:q: qō legitime factū est pena nō meret.C.ad.l.iul.de adul. grac⁹.

k ¶ Potestate.ipso iure.s.e.ti.ne pro defectu.ꝛ.c.cuz in cunctis.ī fi.lau.

l ¶ Suspēdat.varie pene statuunt a canonib⁹ circa illos q illicite ꝓmouēt idignos ꝛ illos q illicite promouent.qñqz ꝓuant ptāte ꝓferēdi illū ordinē quē illicite ꝓtulerūt.ut.i.q.i.si q epi.ꝛ.j.ō tē.or. lras.xxxvi. di.is q ecclīasticis.ꝛ ordīatus remouet a clero.l.dist.ex penitētibus. qñqz suspēdit a celebratiōe misse p annū.lv.di. null⁹.qñqz ꝺpōit.lx iiij.di.c.vlti.ubi epus ordīat⁹ ꝓter sciam.archiepi ꝺpōit.li. di.c.i. ꝛ b statuit pēa circa illos:q promouēt idignos q ꝺbēt suspēdi:ut b dic p sniaz a supiore cuz b ad ipm puenerit. huic assignat j.j.de prebē. graue ibi.n.nō punit q promouet idignos nisi post pmā ꝛ scōaz correctionē ꝛ boc statiz sine aliqua admōitōe.itē b ordinati siue promoti remouent:ibi nō. Dicas q in alio casu b:ꝛ ī alio ibi b logt de his q promouent ad dignitates ꝛ ad regimē animarū: vt dicit ī p̄n.et q: plus peccāt plus puniunt sine aliq̄ admonitōe. qa ꝛ porte dignitatis ꝓsonis vilib⁹ patet ñ ꝺbēt j.de excel.pla.iter dilectos.ꝛ.j.de iureiu.q̄relaz.ꝛ.C.ō insa.l. vna. li.x.ꝛ.C.ō digni. neqz famosis.li.xij. ibi logtur ō bñficijs simplicib⁹ vbi ñ regrit tāta maturitas:ꝛ iō hz ibi locū correctio:q: in pmotione illorū nō ē tale periculū.vñ illi nō remouētur:sz isti sic.ꝛ ita ꝓtra nō ē:q: diuersitas j̄dictionē ipedit: sicut ꝺf diuersum tēpus ipedit contradictionem.

m ¶ Brauiori. ad arbitriū iudicis:cuz boc nō ꝺterminet.j.de offi.de le.ō causis.j.ō ac. super his.ꝛ magis puniē da est malitia q̄ negligentia.j.de fal. ad falsariorum.

n ¶ Canonicaz.s.e. cū in cunctis.in fi.

o ¶ Ad romanuz. siue sint abbates.s.de consue.cum venerabilis.siue episcopi.

p ¶ Ultra italiā. Lz fines italie nō vbiqz distēt a roma eq̄liter:tñ oēs dicunt remoti:q vltra duas dietas ex̄ diocesiz suā distāt.s.de rescrip.nōnulli.Sz istud vex ē quo ad iudiciū. sed q̄tū ad hunc casum q distāt p duas ꝛ dimidiā.uel tres aut parū plus:nō credo q ꝺbeāt bñe illud bñficiū:q: modica distātia ē:tñ cōsuetudini stetur:ꝛ ita aliqd statuitur ꝓpter distantiā qō alias nō fieret:sic.lxiij.di.cū lōge.ꝛ.j.de ꝺo.ꝛ cōtu.cum olim.

q ¶ Administrēt. Jn duob⁹ casib⁹ er sola electiōe habet ius administrādi ī his videlz:q subsunt nullo medio romano pōtifici:ut b in romano pōtifice.xxiij.di.ī noīe dñi.sz qd si suffragane⁹ ē valde remot⁹ a suo metropolitano:nūqd eodē mō pt mīstrare vt q sic cū eadez cā sbsit.g vt q idē ius.s.ō ꝓsti.trāslato .ꝛ.c.nā ꝓcupiscētiā.ꝛ.j.ō trāsla. iter corpalia.ꝛ.j.ō ꝓfr.vti.ul⁹uti.cū dilecta.ꝛ si nimia sbtilitate vtamur res eccliarū ōpeūt.C.ō v.sig.cū qdā.circa fi.ꝛ.C.ad treb.l. pe.sz vt:q: cū illō ēt dispēsatiue sit dictū.talis dispēsatio ad similia ñ ptēdit.j.de re iudi.ī causis.ꝛ.lvi.di.cemonañ.nec excusat b rerū piculū.j.ō ma.ꝛ obe.illō.sz pōe q talis plat⁹ tpe cōfirmatōis sue repit min⁹ idone⁹ ꝛ sic repellit:nūqd ea q medio tpe fecit sūt cassanda.vt q sic.j. de bereti.fraternitatis.ꝛ.xij.q.ij.alienatōes ꝛ.xiij. di.c.vlti.ꝛ si principale cassatur ꝛ omnia que secuta,sunt ex eo ob id C.de leg.nō dubiū:ꝛ.j.de fi.instru.inter dilectos.sed cōtrariū vex

negligentia:maxime si hominem insufficientis scientie[b]:vel inhonestevite:vel etatis[i]illegitime approbauerit:non solum confirmandi p mum successorem illius careat potestate[k]:verum etiam ne aliquo casu penam affugiat a perceptione,p prij beneficij suspendatur[l]quousq3 si equum fuerit indulgentiaz vale at promereri.Si uero quictus fuerit in hoc per malitiā excessisse graui ori[m]subiaceat vltioni. ¶ Episcopi quoq3 tales ad sacros ordines ꝛ ecclesiasticas dignitates promouere procurent qui commissuz sibi officium digne valeant adimplere:si ꝛ ipsi canonicam[n]cupiunt effugere vltionem. Ceterum qui ad romanum[o]pertinent immediate pontificem:ad percipiendam sui confirmationez officij eius se conspectui si commode fieri potest: personaliter representent:aut personas trāsmittāt idoneas per quas diligens inquisitio super electionibus ꝛ electis possit haberi:vt sic demum p ipsius circunscriptionem concilij sui plenitudinem officij assequant cuz eis nihil obstiterit de canonicis institutis:ita q interim valde remoti videlicet vltra Jtaliam[p]constituti:si electi fuerint in concordia: dispesatiue propter necessitates ecclesiarum ꝛ vtilitates in spiritualibus ꝛ temporalibus administrēt[q]: sic tamen vt de rebus ecclesiasticis nihil penitus alienent. Munus vero benedictionis seu consecratiōis recipiant sicut bacten⁹ recipere cōsueuerunt.

H. Onorius tertius capitulo constantinopolitano.

¶ Expē se necessarie quas fecit capituluz pro electione prelati: de bonis prelature debent fieri vel reddi

do careat:ꝛ ineligibilis fiat[a]nec absq3 dispensatione ad aliquam valeat eligi dignitatez. ¶ Qui vero electionem huiusmodi:quam ipso iure irritam[b]esse censemus:presumpserit celebraf:ꝛ ab officijs:ꝛ beneficijs penitus suspendantur[c]per triennium:eligendi tunc[c]potestate p uati[e].

Idem in eodem.

¶ Si prelatus per negligentiam confirmauit idignum electum ad regimē animarum perdit potestatem cōfirmandi primum successorem:ꝛ a perceptione proprij beneficij suspēditur ꝛ promotus deijcitur. Si vero per malitiam hoc fecit grauius pūitur.hoc primo. Electi vero imediate subiecti pape per se aut personas instructas debent adire papam ꝛ petere confirmationem:ꝛ si sunt electi in concordia ꝛ valde remoti videlicet vltra italiā interim administrant:ita tamen q nil alienent.benedicuntur autem ꝛ cōsecrantur vt consueuerunt.

Nihil est qō ecclesie dei magis officiat quā q idigni assumātur prelati ad regimen animarum

Volentes igit huic morbo adhibere necessariaz medelam: irrefragabili constitutione sancimus quatenus quum quisquam ad regimē animarū fuerit electus:is ad quez pertinet ipsius cōfirmatio diligenter examinet[f]ꝛ electionis processum ꝛ personam electi:vt cuz oia rite concurrerint:munus ei confirmationis impēdat.q: si secus fuerit incaute presumptum: non solum deijciendus est indigne[g] promotus:verum etiam indigne promouens puniendus. Jpsum quoq3 decernimus hac aiaduersione puniri:vt cum de ipsius cōstiterit

est in hoc casu: qz fuit in quieta administratiõe ⁊ in qua possessiõe ꝑ latorum de licẽtia pape: ⁊ ꝓ ꝑlato habit⁹ ẽ. vnde omnia q̃ fecit medio tpe rata sunt q̃ poterãt facere. ar. j. de iurepa. ex litteris. ⁊. c. cõsultatiõib⁹. ⁊. s. e. q̃relã. iij. q. vij. §. verũ. ⁊. ff. de ꝓcur. si ꝓcuratores in fi. ⁊. C. de testa. l. i. q̃ facere poterat. ideo dixit: qz ꝺ reb⁹ ecclesie alienare nõ posset: qz illud ei probibet: ut hic dic̃ sed circa spiritualia ualet gcgd fecit: ⁊ etiã in tẽporalib⁹ bñ administrãdo emẽdo recipiendo ad vtilitatẽ ecclie si dando. ar. ff. si cer. pe. ei⁹q in prouicia. ⁊. i. q. i. si quis a simoniacis ⁊ hoc confirmat littera hic ĩ fi. sed si quis ĩtrusus acquirat ecclie: nũqd ⁊ illud cassabit cum ipso: videtur q̃ sic: per iura prius dicta. et qa commodum cuz incõmodo debet compẽsari. ff. de neg. ge. si negocium credo q̃ nõ cassabuntur: nisi ea que perperaz facta sunt in preiudiciuz ecclesie: sz vtilia remanebunt penes ecclesiã: qz cum in fauorem ecclesie talia cassẽtur in lesionez eius nõ debent retorqueri. ff. ꝺ leg. q̃ fauor. ⁊. ff. ꝺ minо. si iudex.

Qui preterite. Primo ponit dictum quod secundo determinat ibi: dũmodo. Abbas.

a Necessarie. sic patet q̃ si capitulũ fec̃ ex pẽsas vacãte ecclia p negocio electõis pmouende: aut etiã pro electiõe episcopi ꝯfirmãda vl alias totũ possunt repetere ab eꝓ. idẽ intelligo pro electione alteri⁹ ꝑlati: qz bincinde eadẽ ratio ⁊ idẽ ius. C. ad. l. fal. l. vlti. C. de inof. do. ꝓcibus. C. ꝺ lib. prete. l. i. ⁊ iste expẽse necessarie debẽt eẽ ⁊ moderate: quas fecerunt occasione istius electiõis: ut hic dicit. ⁊. j. de do. ⁊ cõtu. cũ dilecti ⁊. j. de eo q̃ mit. in pos. cũ veniss̃ent. in fi. nec debẽt excedere ꝓbabilez modũ. ff. de dã. infec. inter quas. §. vlti. cuz. l. se. nec delicate: qz nec delicatus debitor nec onerosus creditor ẽ audiendus. ff. de pig. ac. si suos. ⁊ dicunt expẽse necessarie sine quib⁹ negociũ expediri non põt: vel sine quibus res efficiat deterior. ff. de impẽ. in rebus do. fa. l. i. ij. iij. ⁊. iiij. ⁊. ff. de ỽb. sig. impense ⁊ sufficit si credat expedire: lz nõ expediat. ff. de bo. auc. iudi. pos. ꝓtor. §. ij. ⁊ cum ipsi canonici vtilitatẽ patriarche ꝓcurauerint: dignũ est ut suum stipendium consequãtur xij. q. iiij. gcunqz. quia illud de suo facere nõ tenebatur. qz nemo cogitur inuitus de suo facere beneficium. x. q. ij. precarie. ⁊ vtiliter negocium suum gestum est. ff. de nego. gest. pomponius. in fi. cũ. l. se. lz an vltro. Sed quid si duo in discordia electi essent. Dicũt quidaz q̃ tunc non repetẽt expẽsas. Idem credo dicendum quod de vno: dũmodo maior pars capituli certet pro electo ⁊ obtineat: qz idez est ac si totum capitulum: quare eodem modo non solueret illi cõfirmatus expensas non video: eadem ratio est hic.

b Pro negocio electiõis. illas autem tantum soluẽt: quas ꝓpter ꝺ fecerunt. j. de eo qui mit. ĩ pos. cuz veniss̃ent in fi. ⁊. j. de ꝓcu. cum pro causa ⁊ propter hoc negocium inierunt: alꝰ si pro suis negocijs iuissent vel misissent: licet tractassent predictum negocium non haberent expensas. j. de procur. cum pro causa. nisi quatenus plus expendissent propter longiorem moram. ff. famil. herc. ex parte. ĩ pn. ff. de neg. ges. si communes.

c Occupent. tunc enim q̃ ius sibi dicũt ĩ rebus occupatis: debent cadere a iure suo. ff. qꝺ me. cã. ertat edictũ. ⁊. ff. ad. l. iul. de vi ꝑua. creditores. ⁊. xvi. q. vi. placuit imo tenent bõa decedẽtis conseruare futuro successori. xij. q. ij. boc huius placiti. ⁊. c. cũ nõ liceat. j. de of. ordi. cum vos sed si occupent bona: tunc sufficit quod habent.

Cum post. Primo narrat factum electionis quã secundo casat ibi: qz tandem. Ab.

d Petitã instãter. peti debet instãter anteꝙ admittat: sicut ⁊ pallium. c. di. prisca. sicut ⁊ libelli dimissorii. ij. q. vi. post appellationẽ. j. de ap. cordi. lib. vi. ⁊. ff. de libel. dimis. l. vna. Itẽ ⁊ spõsa nõ debet statim tradi: ut carior sit dilata. xxvij. q. ij. institutum. Itẽ remissio peccatorũ. de pe. di. i. ꝑtuna. ⁊ ea obtẽta necesse bz cedere. j. ꝺ renun. quidã.

e Protractã. Sed vt q̃ per talẽ prorogationem nõ debet cassari: quia nõ omne quod differẽdi cã fit adnumerandum est more. ff. de vsur. sciẽdũ. ⁊ qꝺ differt non aufert. xxij. q. ij. ancillã. immo maturiori consilio perficit. de pe. di. vij. c. i. ideo nõ debẽt differre quia amplius deliberare nõ possunt: cum etiã mutare nequeat vota sua. j. e. publicato. Et ideo incontinenti electio fieri deberet añquã ad alia diuertãt. vno. n. cõtextu totũ fieri debet. s. e. qz propter. ⁊. ff. de testa. heredes palã. in fi. De hoc dicitur. s. e. auditis.

f Requisitũ. Sed nunquid sola regsitio sufficeret ad cassationem: nõ videtur: quia in fraudẽ posset ab aliquo emulo ꝓcurari. si. j. de simo. sicut ⁊ ideo nõ videtur impedit⁹ sola regsitio: sed si ꝓsentiat tũc sufficit ad cassandũ ꝓpter ambitionem. ⁊ si. s. e. officij. ⁊. c. cum ad nostrã. ⁊. i. q. vi. sicut bis. ⁊. C. ꝺ epi. ⁊ cle. si quẽquã ⁊ nõ ambitione sed labore ad dignitatem cõuenit peruenit C. de remi. cõtra publicã lib. xij. ⁊ ita vtrũqz istorũ reddit formam inutilẽ. hic requisit⁹ cõsentit: ⁊ ista fuit causa quare cassata fuit electõ. si vo dissentiat non est eligendus.

g Inordinato. Quia ex bis que inordinate fuerũt facta: nõ ꝑt aliqd ordinabiliter agi j. de accu. qualiter ⁊ quando. sic. s. ꝺ rescrip. cũ dilecta. Et q̃liter forma seruari ꝺbeat ꝺ dictũ est. s. e. qz propter.

Quia constitutis. Primo ponit petitionẽ actoris. Secũdo expressionem cause. Tertio sniam ꝯtra actores ꝓpter causam ineptam. Secunda ibi: cum aũt. Tertia ibi: nos autem. ab.

b Quo iure. Isti abbates petebãt electionem fiscani abbatis cassari: ĩ q̃ dicebãt se fuisse contemptos: ⁊ sic cum dicerẽt se fuisse in q̃si possessiõe eligendi: vt q̃ inique fit actuz cum illis. qz possessor non tenetur dicere titulum sue possessionis. C. de peti. heredi. cogi. ⁊. ij. q. v. §. i. non est ita quia isti tempore petitiõis sue expulsi erant de possessione iuris: quod se habere credebãt: qz quãdoqz forte habuerũt vocem in capitulo fiscani. Et ideo qz eis cõtemptis facta erat electio: petebãt illã cassari. ⁊ sic. j. de causa possessionis. cũ ecclesia. cum enim peterent illã cassari ⁊ ad eos de iure cõmuni non ꝑtineret electio: merito debebãt exprimere quo iure hoc petebant: qz sine actiõe vel cã nemo experitur. C. de edicto diui adriani tollẽ. l. fina li. ff. de nego. gestis. si pupilli. §. vlti. ⁊. ff. de administratiõe tutoruz. quotiens. §. Item si tẽporale. qz ineptam actionem siue causam exposuerunt imponit eis silẽtium. j. de iudicijs examinata: qz ĩ diuersis monasterijs nõ põt quis esse monachus. ergo nec vocem habere. j. de religione dotali. capitulo vltimo. in fine. lz si allegassent solummodo consuetudinem nomie ecclesiarum suarum ⁊ probauissent se in quasi possessione fuisse: tũc cassata fuisset electio. j. de causa possessionis. cum ecclesia. lz nomine suo nõ poterant allegare consuetudinem. Et sic nota q̃ qui non est de collegio: si electionem petit cassari ꝺz assignare cãm sue petitionis ⁊ idoneam: alꝰ repelitur: ut hic habes. Item idem est: si ante electionem dicat se debere interesse: ⁊ ab illis de collegio hoc negatur protestatione premissa: ut si docuerit de iure suo: valeat vor eius. possunt procedere omnes ad electionem: ⁊ in hoc casu necesse est docere de iure suo ⁊ sola possessio in hoc casu non prodest infra eodem cumana. hic enim agitur confessoria ⁊ negatoria. de hoc dicitur. j. de causa possessionis. cum ecclesia.

i Vocez ĩ capitulo. isti abbates erãt monachi monasterij fiscañ. quando assumpti fuerũt ĩ abbates: ⁊ tunc conuentus reseruauit illis cõfraternitatẽ ⁊ q̃ haberẽt vocẽ ĩ capitulo fiscañ. ⁊ ita hoc ꝓtextu se credebãt ꝺbere vocari ad electionẽ abbatis: sic cõsueuerunt facere multi monachi: ut q̃si sint de collegio vtriusqz monasterij: ut sic possint eligi si cõueniãt: ut de collegio eodẽ fit electio. istud hodie reprobat. Nullus enim põt eẽ monachus in pluribus monasterijs: nec abbas põt ꝑesse diuersis monasterijs. j. de reli. do. ne nimia. §. fi. ⁊ ideo cã allegata ab istis abbatibus nulla fuit: si aptaz cãm ẽt postꝙ cã illa fuit repulsa allegassent bñ debuissent audiri ꝓ ꝑdictã decre. examinata. ⁊. j. de do. inter dilectos. ⁊. ff. de excep. rei iudi. ⁊ an eadem. ⁊. j. de causa pos. cum ecclesia. ⁊. j. de iudi. examinata.

guido. de canopo.

¶ Monachus vnius monasterij alterius factus abbas in electione abbatis prioris monasterij vocem nõ habet etiam si tale ius ab abbate ⁊ monachis prioris monasterij sibi fuit reseruatum.

Constitutis in presentia nostra procuratorib⁹ sancti taurini eboracẽ. ⁊ sancti leofredi de cruce abbatum: ⁊ infra. Cum autem procuratores ipsorum abbatum issi essent exprimere. quo iure ipsi abbates deberent electioni abbatis fiscañ. monasterij interesse: responderunt: q̃ olim cum assumerentur in suorum monasteriorum abbates fuit specialiter indultum eis ab abbate ⁊ conuentu monasterij fiscañ. vt haberent vocem in capitulo eorundem. Nos autem rationem huiusmodi friuolã reputantes: super hoc perpetuum silentium imponimus abbatibus supradictis.

Idem rothomagen. capitulo.

¶ Electio debet fieri verbo ⁊ de illo in quem consenserit maior ps capituli ⁊ non respectu aliaruz partium.

¶ Ecclesia uestra. Casus huius decre. no. ē ⁊ quotidie allegat. Prio ponitur ꝓpositio negocij. Secūdo ipsius examinatio ibi: vex. Tertio sententia ibi: Unde. Abbas siculus.

a ¶ Dirigebāt. cōsentiēdo in ipm ⁊ nominādo ipsuz. Sed videt q̄ sufficiebat ex quo thomas habebat maiorē ptē q̄ aliqs aliorū. ar. ff. ō v. sig. maiorē. ubi dr quis possedisse maiorē ptē anni: ⁊ tñ nō possidet nisi duob⁹ mēsib⁹ illud vex ē q̄ maiorē ptez totius capituli dz bfe electus: ad b vt sua electio ꝓfirmet ēt p antiq̄ iura. j. de bis q̄ fiūt a ma. par. ca. c. cū i cūctis. ⁊. lvi. di. apostolica. ⁊. s. e. c. q̄ propter.

b ¶ Processus. Et ideo non valuit. etiā si maior pars capituli cōsensisset in illū. j. e. i genesi. Et ita qō ꝓcipuū ē: b deficit. s. electio. ⁊ talis ōportatio nō obtiet vicē electōis. ⁊ ita p aliū actū fieri nō ꝑt electō lz possessio tradita videatur: quāuis possessio ñ appetēdāt. ar. s. ō cōsue. ex lris. ⁊ ff. de acq. poss. q̄ meo. §. si p vēditorē. sic appellat qs ipso facto. j. de ap. dilecti. ⁊. c. vt nostrū. Ista enī ꝓncipalia ⁊ ꝓcipua necessaria sūt: sine qb⁹ electio ñ valet collatio publicatio ingsitio: ⁊ icōtinenti electio ⁊ scriptura. s. e. q̄ pp. et j. e. cumana. ⁊. c. in genesi.

c ¶ Appellatiōez. que locuz nō hz: publicato scrutinio cū mutare nequeāt volūtatē. j. eo publicato. s. e. q̄ ppter.

d ¶ Cassauimus. i. cassuz ⁊ irritum ostendimus. sic. j. eo. i genesi.

e ¶ Nō admissa. Et cadē cā: q̄ nō fuit electꝰ: ⁊ q̄ minorē partē habebat q̄ thomas.

¶ Cum in magistruz. ¶ Primo recitat factum. Secundo prouidet ibi: māda mus. Abbas. si.

f ¶ Discipuli. ⁊ merito q̄ prio dz qs eē discipulus q̄ magister. lxi. di. ordiatos. ⁊. lxi. di. misex. ⁊. xvi. q. i. si clericat⁹.

g ¶ Preficiēdus. si. j. ō eta. ⁊ qua. indecorū. q enī sub tutela dz eē sub se aliū bfe ñ dz C. ō legi. tu. l. vl. ⁊ q sub alio ē: aliū sub se bfe nō dz. ff. de adul. sic eueniet. ⁊. ff. ad mace. filiū habeo. ⁊. i. q. i. estote.

b ¶ Professionē. pfessio. enī sola monacū facit ⁊ nō hītus. j. ō regula. porrectū. ⁊. c. ad apostolicā ⁊ hmōi pfessionē i scriptis facere ōbēt: ut. xx. q. i. vidua. xxvij. q. i. oēs femīe: ut si reclamare voluerit obuiet eis ꝓpa pfessio p scripturā fcā. i. q. vij. saluberrimū. ar. C. ō ñ mu. pe. gñalr. ⁊. ij. q. i. legum ⁊. j. ō pba. p tuas. i ¶ Ad amōitōez. q̄ i vno eodēq̄z offō dispar. ñ dz eē pfessio. xvi. q. v. noua. ⁊ ꝓsuetudo ñ pdest i hac. s. e. cū cām q̄ i q̄ idē dr. ⁊. j. ō test. q̄ igredientib⁹ ⁊ i b casu idē iudiciū ē habēdū ō mōachis ⁊ canōicis regularib⁹ q̄ ñ differūt nisi q̄ ōpuiūt regle laxiori. j. ō sta. reg. q̄ dei timorē.

¶ Cumana ecclesia ¶ Prima ps narrat fcm. Secūda ibi: cū. xviij. electiōes irritat exprimēs cām quare electores punit.

k ¶ Presentes. per hoc videtur q̄ absentes nō debeant vocari ad electionem. ar. vij. q. i. factus. ⁊. x. q. ij. hoc ius porrectum. super hac vocatiōe statur consuetudini: ut dixi. s. e. coram.

l ¶ Abbatib⁹. ō qb⁹ ꝓstabat p spāle ꝓuilegiū: ul p cōsuetudinē. s. ō ꝓsue. cū dilect⁹. ⁊. s. e. q̄ sic. lz ō clericis ⁊ capellanis i dubiū reuocabāt. ⁊ iō sb pte statiōe admissi fuerūt. ⁊ iō q ō capitulo nō sūt. ⁊ dicūt se itereſſe ōbere i electiōe ōbēt dicere quo iure hoc dicāt. s. e. ꝓstitut⁹: hic allegabat cōsuetudo.

m ¶ Protestatōe. cui ꝓsenserūt clerici ⁊ capellani: alś ñ ꝓiudicaret eis pte statio. sic ꝑ ptestatio vz. sic. j. qō me. cā. platū. ⁊. xxxi. q. ij. lotbari⁹. ⁊. ff. q. mo. pig. vl hypo. sol. ōbitor. §. i. ⁊. vij. q. i. pōtifices. ⁊. xxiiij. di. pbyteri. xxviij. di. diacōi. ⁊. j. ō of. or. pastoral. ⁊. j. de ap. c. vlti. ⁊. xvi. q. iij. §. ꝑt. ⁊ ff. ō neg. ge. nēseni⁹. In ꝓriū vr: q̄ ptestatio ista ñ ōbeat pdesse. s. ō ꝓsti. cūm. fera. ⁊. j. ō ap. sollicitudinē: ⁊. j. ō cē si. oli cāz. ⁊. ff. ō ꝓdi. ide. q̄ qs sciēs. lz valuit b ptestatio: ut pz i si. alś ū ptestatio ñ ꝓcessisset bñ būisset vocē i electiōe cū eēnt i q̄si pos. j. ō can. pos. cū eccīa. ⁊. c. cū oli. ⁊. j. de iure patro. ꝓsaltatiōib⁹: ⁊. s. e. q̄relā ⁊ ēt si nō eēnt i q̄si possessiōe: valuisset eorū vox: ex quo spōte admiserūt illos. s. e. scriptū. Et iō q̄ b negabāt ab initio illos ōbere itereſſe nec admittebant illos sine ptestatione ⁊ totū ius eorū i iudiciū ōductū fuit: vox illorū ñ valuit: nec p fuit q̄ iterfuerūt duab⁹ electiōib⁹ q̄ pscriptione legitimā ñ pbauerūt: ē si. j. de cā pos. cuz ecclīa: vbi totū ius capellanorū ōductū fuit i iudiciū: culpa tū illoz ⁊ post factā electionē: lz isti iuiti b fecerūt cō pulsi ab aduersarijs q̄ negabāt illos ius habere: ⁊ ē mstū notabile b.

n ¶ Cōsuetudīe. clerici ⁊ capellani ⁊ etiam abbates de iure cōmuni i electiōe eē nō debēt: cū ad capitulū tm̄ spectet electio. xvi. q. vl. ꝓgregatio. ⁊. xviij. q. ij. abbatē ⁊. s. eo. c. i. ⁊. j. de iurepa. a nobis. sed de cōsuetudine pñt. j. de cā pos. cum ecclesia.

o ¶ Ad maiorē partē. sic. s. e. eccīa vſa. ⁊. j. e. in genesi. q̄ cum clerici ⁊ capellani nihil p bauerūt vox eoz nulla fuit ⁊ sic fmāserūt. vij. canonici ex vna pte. et vnus abbas ⁊ ita octo: ex alia pte nouē canonici ⁊ vnus abbas ⁊ ita ō cē: q̄ totū capitulū cuz abbatib⁹: q̄ ius hēbant viginti vn⁹ erāt: q̄ canonici erāt. xviij. ⁊ sic nulla electio pūcit ad maiorē ptē illorū q̄ vo cē hēbāt. ⁊ sic cassatur vtraqz electio: vl si vis itelligere maiorē ptez: respectu capituli tm̄: adhuc idē ē sic pz q̄ cōsensus electi nō cōputatur iter eligentes: q̄ si sic ꝓputaret vna pars fuisset maior ēt quo ad totū capitulū: scilz ps archidiaconi: q̄ habuit nouē ⁊ ipse fuit ōcim⁹. ⁊ sic extat maior ps capituli: ⁊ tñ ñ valuit electio sua: q̄ persona electi nō auget numerum eligētium euidēter probatur per cōstitutionem illam. s. e. q̄ propter. q̄ anteq̄ qs eligat. oportet q̄ in scrutinio maior ps capituli cōsentiat i aliquem: ut ibi dicitur. ⁊. s. e. ecclesia vestra: ut hic ⁊. j. e. in genesi. ⁊ ita cū nondū sit electus nec etiā sciant in quem cōsenserit maior pars: non pōt augere numerum. Sic ergo patet ex illa constitutione: q̄ propter. ⁊. c. ecclesia. q̄ persona electi non debet computari inter eligentes. ⁊ quod dicitur. s. eo. cum in iure. obtinet ex forma cōpromissi: ut ibi dixi. et hoc dicitur in littera nec hoc credo q̄ talis electio valeret hodie: et ita ē de forma electionis q̄ maior ⁊ sanior pars totius capituli consentiat in aliquem in ipso scrutinio.

p ¶ Nō tñ ingsita. Et ita nō sufficit dare ingsitores: nisi vota eorū ingrant: sed alterū p se sufficeret. s. igsitio votorū. s. eo. q̄ pp. opus ē hic facto. ⁊ iō nō sufficit alterū. j. de eo q̄ mit. in pos. cōstitutis.

q ¶ De iure cōpetere. qō dicit de iure vel ex cōsuetudine vel ponit. i. q̄ de ꝓsuetudine pscripta debēt itereſſe: sed nō de iure cōmuni: vl pprie pōt istud teneri. vel. i. ex priuilegio sibi concesso a papa. si. j. de bis que fi. a prela. ea noscitur.

r ¶ Jā pscripta. sic patet q̄ sola possessio nō dat nec creat ius nisi sit pscripta. j. de causa. pos. cū ecclesia. ⁊ sic ꝓsuetudo nō valet nisi sit pscripta ⁊ rōnabilis. s. de ꝓsue. cū dilect⁹. ⁊. c. vlti. sic possessio sola nō facit aliquē ōcurionē. ff. de ōcu. berēni⁹ ⁊ sic possessio nō facit aliquē clericū sine canonica istitutiōe. j. ō preben. dilecto. ⁊. j. de isti. ex frequētibus. ar. C. de libe. causa. nō iccirco. ⁊. ff. de decu. berennius.

¶ Ecclesia vſa destituta pastore: ⁊ votis vestris cum de futura ꝑlati haberetis successione tractatum: in diuersa diuisis. quidam in thomam: quidam in cancelarium: ⁊ quidam singulares in singulares personas eiusdem ecclesie cōsensistis. ¶ Verum cum super his in nostra ⁊ nostrorum fratrum pre sentia multa fuissent hincinde propositā inuenimus q̄ illi qui sua in thomam desideria dirigebant[a]: licet maiorem partem facerent: partim comparatione minorum: non tamen ad maiorem partem capituli peruenerunt: considerauimus nihilominus q̄ post publicationē cōsensuuz ⁊ collationis tractatum ad electionem nullus habitus est processus[b]: quāuis deportationis solēnitas etiam post appellationē[c] legitimam fuerit subsecuta: quam pro electione nec deceret nec etiam expediret haberi. ¶ Unde qō fcm est de. t. predicto cassauimus[d] petitione consentientium in cancellarium non admissa[e].

Reg. ir.

¶ Non professus in abbatem eligi non potest.

Quam in magistruz assumi nō debeat qui formam discipuli[f] non assumpsit: nec sit ꝓficiend⁹[g] qui subesse non nouit: nos intellecto per te q⁹ in quibusdam regularibus domibus iure tibi diocesano subiectis sunt quidam in abbates nō ꝓfessi ordinem regularem assumpti. ¶ Mandamus ꝗtenus cum abbates tales esse non debeāt qui per professionem[h] monachi ⁊ regulares canonici non fuerint: ad amonitionē eorū quos tales inueneris sub ap. ꝑpedimento. ꝓcedas.

Idem cumañ. capi.

¶ Electio facta a ñ maiore pte capituli ⁊ omissa collatiōe non valet

Quamana ecclesia pastoris solatio destituta: ⁊ congregatis die ad celebrandū electionez ꝓsira qui presentes[k] erāt de cumanis canonicis: ac tribus abbatibus[l] q̄ vocem in electione habere noscuntur capellani ⁊ clerici ciuitatis electiōi se debere itereſſe dicētes: sub huiusmodi protestatiōe[m] admissi fuerunt: q̄ vox eorum qui non deberent itereſſe de iure vel ō ꝓsuetudine[n] nō valeret. Tandem ꝓmisso iuxta formaz cōcilij generalis scrutinio. vij. de canonicis vnum abbatem. xj. capellani: ⁊. ix. clerici in eiusdem ecclesie archipresbyter cō uenerūt. ix. canonicis: vno ō abbatibus: vno capellano: ⁊. xi. clericis in ipsius ecclesie archidi. dirigentibus vota sua. ⁊ ifra. ¶ Cū. xviij. fuerūt canonici: tres abbates. xx. clerici ⁊. xiiij. capellāi. neutrā electiōez ꝓximus ad maiorē[o] ptez totius capi. pueniſſe: nec ꝓbatum fuerat q̄ clerici admitti debuerant: nec q̄ capellani admissi fuerint de consuetudine vel de iure. Nam ⁊ si capellani de duabus electionib⁹ episcoporum interfuerint ⁊ scrutatores dederint voluntatum: nō [p] tamen inquisita vota sua fuisse: vel eos aliquos elegisse probatur. sed et si inquisita fuissent vota vel ipsi aliquos elegissent: per hoc tamē non constitit id eis de iure [q] competere: vel ex consuetudine iam [r] prescripta: vnde nos electiones ipsas

a ¶ Contra formaz. Et sic patet q forma que tradit. s. e. q propter. fit de substantia electionis: quo ad quedam que ibi ponuntur: vt ibi diximus: z est verum sm q hic dicit. Ex quo enim forma ista attentatur: diligenter seruanda est: ita q qui cõtrafacit punitur ut hic dicit: Inquisitio: publicatio: collatio: sunt de substãtia: ut si omittãtur: cassatur electio z icontinenti debet fieri electio: alias si protrahatur non valet .s. e. cuz post petitã. z sic electiões cassate fuerunt duplici de causa q neutra fcã fuit a maiore parte capituli: z quia forma seruata non fuit.

b ¶ Priuantes. Et ita qui facit contra formam illam. s. e. q ppter. priuari debet per sententiaz z nõ ipso iure: ut dicit illa constitutio ver. qui uero contra z. vnde signatur ptra. s. e. cũ i cũctis. z. c. inotuit. ver. qui contra istã formã z. ibi sũt ipso iure priuati. vnde q dam dicunt q illa constitutio q propter. corrigit illum canonẽ cum in cũctis. in hoc: q illi hodie nõ sũt priuati ipso iure: sed priuãdi p sniam: pro ut hic factum fuit: z dicit in illa constitutione quia propter. Istud nõ credo immo utraqz cõstitutio locum suum obtinet: z in suo casu loquitur illa decre. cuz in cunctis. loquitur cum qs ex certa scientia eligit indignaz personaz. vnde ipso iure sunt priuati potestate eligẽdi .s. e. scriptum est in fi. z beneficijs ecclesiasticis p triennium. vnde dico q si forma istius cõstitutionis quia ppter. per oĩa seruaret. z venirent contra illam cõstitutionẽ cũ in cunctis: nihilominus essent priuati sm tenorẽ illius canonis. j. eo. congregato. aliud est peccare ptra formaz illius capituli cũ in cunctis. z aliud ptra illam cõstitutionẽ q pp. q plus peccãt eligẽdo idignas psonas ꝙ faciendo ptra formaz istius constitutionis. q propter. Ibi eniz nõ peccant in personã aliquaz. z iõ maior pena in vno ꝙ in alio z ipso iure in vno: z per sniam in alio: z sic vtraqz constitutio remanet in suo statu: q diuerse forme sunt.

Sacrosancta. Prima pars narrat iniustam compositionẽ. quã secundo reuocat ibi: attendentes. Ab.

c ¶ Juri priam. z iõ nõ tenuit. si. s. e. cũ terra. ubi nominabãtur due persone auribus pncipis vel patriarche. sic. j. de transac. decetero cũ sit facta de re spũali cum laico: quam ipse obtinere nõ potest. sic. j. de prescri. cãmque. z. xvj. q. vij. c. j. Sicut nec pactio pro spũalibus adipiscendis valet .j. de pactis pactiones. z. c. clerici. ad hoc facit. j. de collu. audiuimus. z spũalia iudicio laicorum disponi non debent. j. de iudi. decernimus. nec laicus in spiritualibus arbiter esse potest. j. de arbi. contingit. ideoq buiusmodi compositio fuit iuri contraria. Item dãnosa fuit ipsi monasterio z ideo improbanda. j. de in integ. resti. requisiuit. z si de iure fuit. ex quo damnosa fuit debet reuocari saltem per in integ. resti. dicit predicta decre. requisiuit.

d ¶ In laicum sic patet ex hac decre. z ex illa. j. eo. massana. q ius eligendi non cadit in laicos etiam patronos in ecclesia collegiata: z ita hic tollit consuetudo bonoñ. qui eligunt capellanos in capella: qui etiam non sunt patroni sed parochiani z q patroni sunt eligunt cum clericis prelatum in collegiata ecclesia. Arg. ptra. j. de iurepa. nobis. ubi inuitur q patron9 habet vocẽ eligendi in ecclesia collegiata. Sic enim corrigitur illa decr. z omnia alia iura que idẽ dicere videntur. z sic stabimus huic: vt. T. dicebat. Sz electio facta debet presentari patrono ut hic dicit: ut suum prestet assensuz. sic. s. e. cum terra. z. c. q ficut. vel intelligas illam decre. nobis cuz ecclesiastica persona obtinet ius patronat9 z sic nõ ꝺdicit: lz generaliter loquat nõ distinguẽdo iter laicuz pfonũ z clericuz. dic ut ibi no.

e ¶ Libertatis. Que enim i preiudicium libertatis ecclesiastice tentant: firmitatem sortiri non debent. s. de consti. que i ecclesiarũ. z. s. e. cum terra. z. xcvi. di. bene qdem. z. s. e. quisquis ubi laici prohibentur ab huius modi electionibus.

Cum inue. Primo ponit electionis formã. secũdo cause ꝺmissionem z decisaz iudicum relationem ibi: relato ergo. tertio causse diffinitionem ibi: cum autem. Ab.

f ¶ Socioruz. Et sic requisierunt consilium duorum tantuz vnde non videtur seruare mãdatum: quod qui dez exacta diligentia est obseruandũ. s. de rescrip. cũ dilecta. j. de offi. dele. venerabilis. sed licet nõ requirerent consiliuz tertij. quem eligere volebant nõ dicunt feciss contra formam mandati: nec preter formam: q ipsum eligẽdo illo ꝑsentiẽte consilium ipsius requirunt z obtinent. ar. s. e. cuz in iure. z. ff. quod cuiusqz vniuer. plane.

g ¶ Ipsorum. scilicet duorum z non illius qui electus fuit: q ille non debuit requiri cum hoc ipso cassaret: ut. s. e. cũ post petitã. de hoc vf. s. e. cumana.

b ¶ In tractatu. ꝟ patet: q tractatus ꝺz haberi ante electionẽ z collationem adinuicez: alias quomodo eligerent: nisi primo de aliquo eligẽdo tractaret. s. e. cum terra. z. s. e. q ppter. z. j. de arbi. cum olim. sicut in carnali matrimonio tractatus precedere debet: z ideo si isti nõ fuerunt requisiti in tractatu electiõis cassatur electio. Sed qd si ꝯsiliarij discordarent ab istis electoribus nũquid valebit electio ipso iure: certe ex ipsa littera satis innuitur: q si regratur ipsorum consilium in ipso tractatu ꝑpetenti tempore anteq̃ ꝓueniant i aliquẽ: z ꝓferant ad inuicẽ de psona eligẽda siue cõcordẽt q valeat eoꝝ electio: q per hãc formam nõ ꝓponit necessitas: ut ꝯsiliũ eorũ sequi teneatur: vel nõ viderent habere potestatẽ eligendi: cũ talis potestas penderet ab illoꝝ arbitrio. ad hoc facit opti. arg. j. de arbi. cũ olim. z ex ꝯsilio nemo ad id obligatur. xiij. q. i. quisqs. ar. iiij. di. deniq in fi. ar. Sed circa fi. vbi dicitur q nec expectatũ fuit eoꝝ rñsum videt ꝺdicere huic dicto. sed dic q non ꝺdicit: q respõsum eoꝝ semp est expectandũ: alias deluforiũ videret tale ꝯsilium petere.

i ¶ Regsitum. z iõ pro non regsitis habent: sicut sero appellat q tpe cõpetenti non ꝓuocat. ij. q. vi. biduũ. ver. siqdem. Et est sic qõ dicit lex: si promisisti facere isulam ifra certũ tps: z tũ tps trãsierit q ammodo ifra tẽpus statutũ fieri non põt: lz totũ tps non trãsierit: possum agere ptra te: q perinde est ac si totum tps trãsierit. ff. de verbo. obli. si ita stipulatus essem. z. l. cũ stipulatus. z. l. b iure. Arg. ptra. ff. eo. isulam. z illud vf tps ꝑpetens: quo deliberare cõgrue poterãt. j. de offi. dele. ꝯsuluit. Et tarde fuerunt regsiti: sicut econuerso tempestiua citatio non tenet. s. eo. bone memorie. ar.

k ¶ Expectatum. Et sic vf q non sufficit consilium tantum petere: sed expectandum est cõsiliariorum responsum: z sine ipsorum consilio z responso non valet electio. sed contra. j. de arbi. cum olim. ubi consilium tantum requiritur. sed assensus non exigitur. z illud generale est z obtinet ratione arbitrij: z sufficit licentiam petere: licet non obtineatur. j. de regula. z transe. ad reli. licet. Item tutor consilium matris potest omittere: licet testator hoc mandauerit. ff. de admini. tuto. quidam. §. papinianus. z pretor nonnunquam a voluntate partis recedit:

presũptas etiã ptra formaz9 cõ. ge. cũ collatio in cõmuni obmissa fuerit que post publicationez scrutinij fieri debuisset: de. f. n. con. sentẽtia liter duximus irritãdas: electores hac vice eligendi ptãte priuantes b.

Idem abbati cluniacen.

¶ Per compositionẽ factam cũ prelato z capitulo non põt ius eligendi ꝑpetere laico etiaz patrono in ecclesia collegiata.

Sacrosancta ro. ec. z ifra. Sane ꝓposuisti in nostra presentia q super ordinatiõe prioris monasterij sancti pancratij ad cluniacen. ecclesiam pertinentis cum comite de valernia patrono ipsi9: q dam prede. tuus de consensu capituli sui ꝓpositionẽ quãdaz iniuit iuri ptrariã c z ecclesie ipsi dãnosam: videlicet vt in optione sit ipsius comitis assumere ad prioratum dicti monasterij cluniacẽ. Et de charitate ꝓribus dũtaxat exceptis vnum de duobus melioribus totius cluniacen. ordinis quos abbas duxerit nominãdos: z ifra. ¶ Attẽdentes itaq̃ q ius eligẽdi i collegiata ecclesia nõ cadit in laicũ d: z ideo id esset pnitiosum exẽplo: z redundaret in dispendiuz ecclesiastice libertatis e: volumus vt dictum prioratuz libere possis nõ obstãte compositione ipsa: sicut alios prioratus tibi subditos ordinare: denunciando ordinationem factam patrono vt suum si voluerit honestum impartiatur assensum.

Idem decano z capitulo sancti Joannis z sancti Stephani bisuntinen.

¶ Si q papa mandat habẽtibus eligere q eligant cum consilio aliquoꝝ: alioquin ꝯsiliarij ꝓuideãt: eligentes debent consiliuz requirere in tractatu electiõis: z congruo tẽpore expectare responsum: alias electio non tenet.

Quam in veteri lege: z infra. Porro iam dudũ vobis dedimus in mandatis: vt infra. xl. dies post susceptionez litterarum nostraruz cum consilio sancti benigni z moxismundi abbatuz z fratris. s. de ordine predicatorum eligeretis personam idoneam canonice i pastorez: alioquin dicti consiliarij vobis de archiepiscopo prouiderent Verum die ad eligendum prefixa in. vi. ex vobis potestatem eligendi dedistis vsqz ad consumptionẽ cuiusdam candele que ibidem accẽsa extitit duraturã. Tandẽ cum electores huiusmodi conuenissent in predictum abbatez sancti benigni z super hoc sociorum f eius consilium requisissent: proponẽte vno ex illis q deliberato consilio responderent: z differentibus eis festinanter dare responsum prefati electores cum candela ipsa deficeret non expectato ipsorum g consilio dictuz abbatem in bisunti. archiepiscopũ elegerunt: z infra. ¶ Relato ergo ad apostolicam se. negocio: archiepiscopo vienneñ. z abbati de firmitate iniũximus: vt si cõstaret ab eisdem electoribus de electione tractatum fuisse habitũ: z in tractatu h electionis predictorum consilium requisitũ i: electionẽ ipsius abbatis si ꝑsona eẽt idonea ꝓfirmarẽt. Qõ si in tractatu electiõis nõ fuisset illorum ꝓsiliũ requisitũ: lz postea requisitũ fuerit nõ ꝑpetenti tpe: nec etiã expectatuz k respõsuz ipsoꝝ: aut nõ eẽt idoneus idẽ abbas: qõ de ipso factũ erat tanquã inualiduz irritarẽt z infra. ¶ Cũ autẽ ꝓpertũ non fuerit ꝑpetenti tempore requisitũ consiliuz de persona predicti abbatis: z quãdo extitit requisitũ nõ fuit ex

c ¶ Juri priam. z iõ nõ tenuit. si. s. e. cũ terra. ubi nominabãtur due personne auribus pncipis vel patriarche. sic. j. de transac. decetero cũ sit facta de re spũali cum laico: quam ipse obtinere nõ potest. sic. j. de prescri. cãmque. z. xvj. q. vij. c. j. Sicut nec pactio pro spũalibus adipiscendis valet .j. de pactis pactiones. z. c. clerici. ad hoc facit. j. de collu. audiuimus. z spũalia iudicio laicorum disponi non debent. j. de iudi. decernimus. nec laicus in spiritualibus arbiter esse potest. j. de arbi. contingit. ideoq buiusmodi compositio fuit iuri contraria. Item dãnosa fuit ipsi monasterio z ideo improbanda. j. de in integ. resti. requisiuit. z si de iure fuit. ex quo damnosa fuit debet reuocari saltem per in integ. resti. dicit predicta decre. requisiuit.

d ¶ In laicum sic patet ex hac decre. z ex illa. j. eo. massana. q ius eligendi non cadit in laicos etiam patronos in ecclesia collegiata: z ita hic tollit consuetudo bonoñ. qui eligunt capellanos in capella: qui etiam non sunt patroni sed parochiani z q patroni sunt eligunt cum clericis prelatum in collegiata ecclesia. Arg. ptra. j. de iurepa. nobis. ubi inuitur q patron9 habet vocẽ eligendi in ecclesia collegiata. Sic enim corrigitur illa decr. z omnia alia iura que idẽ dicere videntur. z sic stabimus huic: vt. T. dicebat. Sz electio facta debet presentari patrono ut hic dicit: ut suum prestet assensuz. sic. s. e. cum terra. z. c. q ficut. vel intelligas illam decre. nobis cuz ecclesiastica persona obtinet ius patronat9 z sic nõ ꝺdicit: lz generaliter loquat nõ distinguẽdo iter laicuz pfonũ z clericuz. dic ut ibi no.

e ¶ Libertatis. Que enim i preiudicium libertatis ecclesiastice tentant: firmitatem sortiri non debent. s. de consti. que i ecclesiarũ. z. s. e. cum terra. z. xcvi. di. bene qdem. z. s. e. quisquis ubi laici prohibentur ab huius modi electionibus.

Cum inue. Primo ponit electionis formã. secũdo causse ꝺmissionem z decisaz iudicum relationem ibi: relato ergo. tertio causse diffinitionem ibi: cum autem. Ab.

f ¶ Socioruz. Et sic requisierunt consilium duorum tantuz vnde non videtur seruare mãdatum: quod qui dez exacta diligentia est obseruandũ. s. de rescrip. cũ dilecta. j. de offi. dele. venerabilis. sed licet nõ requirerent consiliuz tertij. quem eligere volebant nõ dicunt feciss contra formam mandati: nec preter formam: q ipsum eligẽdo illo ꝑsentiẽte consilium ipsius requirunt z obtinent. ar. s. e. cuz in iure. z. ff. quod cuiusqz vniuer. plane.

g ¶ Ipsorum. scilicet duorum z non illius qui electus fuit: q ille non debuit requiri cum hoc ipso cassaret: ut. s. e. cũ post petitã. de hoc vf. s. e. cumana.

b ¶ In tractatu. ꝟ patet: q tractatus ꝺz haberi ante electionẽ z collationem adinuicez: alias quomodo eligerent: nisi primo de aliquo eligẽdo tractaret. s. e. cum terra. z. s. e. q ppter. z. j. de arbi. cum olim. sicut in carnali matrimonio tractatus precedere debet: z ideo si isti nõ fuerunt requisiti in tractatu electiõis cassatur electio. Sed qd si ꝯsiliarij discordarent ab istis electoribus nũquid valebit electio ipso iure: certe ex ipsa littera satis innuitur: q si regratur ipsorum consilium in ipso tractatu ꝑpetenti tempore anteq̃ ꝓueniant i aliquẽ: z ꝓferant ad inuicẽ de psona eligẽda siue cõcordẽt q valeat eoꝝ electio: q per hãc formam nõ ꝓponit necessitas: ut ꝯsiliũ eorũ sequi teneatur: vel nõ viderent habere potestatẽ eligendi: cũ talis potestas penderet ab illoꝝ arbitrio. ad hoc facit opti. arg. j. de arbi. cũ olim. z ex ꝯsilio nemo ad id obligatur. xiij. q. i. quisqs. ar. iiij. di. deniq in fi. ar. Sed circa fi. vbi dicitur q nec expectatũ fuit eoꝝ rñsum videt ꝺdicere huic dicto. sed dic q non ꝺdicit: q respõsum eoꝝ semp est expectandũ: alias deluforiũ videret tale ꝯsilium petere.

i ¶ Regsitum. z iõ pro non regsitis habent: sicut sero appellat q tpe cõpetenti non ꝓuocat. ij. q. vi. biduũ. ver. siqdem. Et est sic qõ dicit lex: si promisisti facere isulam ifra certũ tps: z tũ tps trãsierit q ammodo ifra tẽpus statutũ fieri non põt: lz totũ tps non trãsierit: possum agere ptra te: q perinde est ac si totum tps trãsierit. ff. de verbo. obli. si ita stipulatus essem. z. l. cũ stipulatus. z. l. b iure. Arg. ptra. ff. eo. isulam. z illud vf tps ꝑpetens: quo deliberare cõgrue poterãt. j. de offi. dele. ꝯsuluit. Et tarde fuerunt regsiti: sicut econuerso tempestiua citatio non tenet. s. eo. bone memorie. ar.

k ¶ Expectatum. Et sic vf q non sufficit consilium tantum petere: sed expectandum est cõsiliariorum responsum: z sine ipsorum consilio z responso non valet electio. sed contra. j. de arbi. cum olim. ubi consilium tantum requiritur. sed assensus non exigitur. z illud generale est z obtinet ratione arbitrij: z sufficit licentiam petere: licet non obtineatur. j. de regula. z transe. ad reli. licet. Item tutor consilium matris potest omittere: licet testator hoc mandauerit. ff. de admini. tuto. quidam. §. papinianus. z pretor nonnunquam a voluntate partis recedit:

.ff.vbi pup.edu.de.l.j.t ita vt q̄ sufficiat requirere ꝓsilium tantū t non respon sum attendere. Hic non valet q̄ faciunt: nisi eorum ꝓsilium habitū sit in tracta tu electiōis: ut.l.iij.di.obeuntibus.t.xv.q.vij.eps nullius.t.xij.q.ij.sine excep ptione.s.eo.ne p:o defectu.vbi de hoc. Sed si mandatum fuisset: q̄ cum eoꝝ ꝓsilio t assensu obtento.tunc non valeret electio: nisi sequerentur voluntatē cōsi liariorum: t talis ptās nō est li bera: q: nō pñt eligere quez vo lunt: t tunc non astringunt ad aliquā formā: sed oībus p̄senti bus requirūt electores siue ca nonici consilium consiliarioꝝ: t fm eorū ꝓsilium t resp̄sum eligant oēs: vel vnus vice om niū de ipsoruz mādato: sic fuit factum in electione per manuz nepotis domini pape: vbi talis forma data fuit capitulo: si ca pitulum bisuntiñ. voluisset in casu isto eligere per formā scru tinij: tunc ante scrutinium cōi ter omnibus p̄ñtibus tractare debebāt de electiōe cum ꝓsiliaris: t regrere eos t audire con silium eorum: t postea procedere ad scrutiniū t eligere quez vellent t etiam post scrutiniuz requirant consilium illorum t postmoduz eligant seruata for ma scrntinij. Ber.

a Alijs imputari. imputent sibi: q: trā se artauerunt. Et est ar. q̄ negligētia vnius alij ob esse nō debet. Jniquū est enim aliquez alterius odio pregrauari. C. de inoffi. testa. si quis. t pena suos debet tenere actores .j. de bis que fiunt a ma. par. capi. quesiuit. t. C. de penis. l. sancimus.

b Artarant. Sic iudex cuius iurisditio expirat in termino nō debet ita se artare. sed ea hora procedat qua possit pficere q̄d l cūbit ante noctis tenebras t. .j. de offi. delega. consuluit. t .ff. de ferijs. p̄die. t. l. more ro mano.

Congregato. Elect⁹ a maiori p̄te capituli si est idoneus confirmat: alias con firmatur electio facta a minori parte de digno. b. d. sed hec sū matio est nimis generalis: ideo fm intellectū intrinsecū t verio rem sūmo fic ut in rubro. Pri mo ponitur duplex electio t su per vtraq; partū allegatiōes. Secunda ibi: Nos igit: diffini tionis cōmissio. Ab. siculus.

c Procuratore. s. eo. q: pro pter. t. e. scriptum. t. ff. de admi. tuto. ita autez. §. gessisse.

d Electus. seruata forma scrutinij in utraq; electione.

e Postmodum. antequam diuerterent ad alium actum: ne fit contra. s. eodē cum post petitam.

f Lateraneñ. concilij. s. eodem cum in cunctis.

g In litteratura. t ita defectus scientie facit ali quem ineligibilem. s. e. cum in cunctis. t non solum impedit p̄mouendū: sed deiscit iā p̄motū. j. de eta. t qua. .c. ulti. t defectus scientie inducit renūciationē. j. de renū. nisi cum pridem. §. pro defectu. t q: si non sit eminentis scientie: saltē sit sufficiētis. s. e. cum nobis oliz. t non solum debet habere scientiā sacrarum litterarum: sed etiam secularium ne gociorum. t. xxv. di. §. j. t. c. qui ecclesiasticis. ut sit paratus omni poscenti redde re rationem. ea. di. §. ecce ad fi. quia cum ipse debeat alios docere: non dz tūc di scere. in auē. de san. epi. §. damus. col. ix. t nos qui episcopi sumus: aliorum do ctrina nō indigemus. j. q. vij. c. ꝓueniētibus.

b Jrrita. ipso iure. s. eo. cum in cunctis. cum indignam personam elegerint vnde eligendi potestas remansit penes alios: quāuis numero pauciores: cū pri mi eligēdo talem reddiderint se indignos. s. de postul. c. ij. vnde cōfirmatur hic electio a minori parte celebrata non obstāte priori electione. t ita electio que nul la est: non prestat impedimentum secunde. si. s. eo. scriptum est in fi. de hoc dictū est. s. eo. auditis. Et per hanc decre. expresse reprobatur dictum illorum qui di cunt q̄ canon ille cum in cunctis. non est hodie late sentētie: sed ferende: ut dixi s. e. cumana in fi.

pectatum responsuz: nisi modico tempore: nec debeat alijs imputa ri[a] q̄ in tātum illius sibi tempus ar tarant[b]: electionem abbatis ipsius non persone sed electiōis vitio du ximus irritandam.

Item episcopo siluaneteñ.

Si maior pars capituli scienter eligit indignuz: valet electio de digno a minori parte etiam ex eodē scrutinio facta.

Congregato niuerneñ. capitu lo ad electiōez futuri pastoris xiij. in decanū: t. xviij. computato ꝓcuratore[c] cuiusdaz absentis: i can torem ipsius ecclesie conuenerunt. qui cum plures in eū: t pauciores i aliū sua ōsideria direxissent: a par te sua electus[d] extitit in pastorem ec clesie niuerneñ. Postmodum[e] cre dente parte decani q̄ alij plurimū deliquissent eligendo psonam sciē tie litteralis expertē: pp quod illis fm statuta lateranē. concilij[f] ipso iu re eligendi potestate priuatis: pote stas eligendi ad eos extitit devolu ta: decanū ipsum qui in euz sua vo ta direxerāt: in suum ep̄m elegerūt ad se. ap. appellātes: t infra. Reli gs petētibus: vt irritare decani ele ctionē attentatam a pauciorib⁹ t post aliam non cassataz: ac ꝓfirma re reliquaz veluti canonice celebra taz a pluribus de psona idonea di gnaremur. Nos igitur manda mus quaten[g] si dictus cantor defec tū in litteratura[g] non patit t alias est idoneus ad regimen pastorale: ipsius electionez ꝓcures auctorita te nostra ifirmata reliqua cōfirma re. Alioquin ipsi[h] cantoris electōe irrita[h] nunciata: p̄nominatū decanuz: si nihil ei de canonicis obstite rit statutis: eadez auctoritate p̄fi cias ecclesie memorate. Item siluaneteñ. epo t ioanni de mōte mirabili archid. t succētori parisien.

Habens plures dignitates vel plura beneficia curata sine dispensatione ineligibilis est.

Dudū ecclesia rothomagen. pastoris solatio destituta cō tra electionem que in eadem eccle siafuerat celebrata[i]. A. arch. t quidaz alij eiusdē ecclesie canonici ad se. ap. accesserūt. Dicto vero arch. p se ac parte sua. t. g. archi. ꝓcura tore illoꝝ[k] qui electionez celebraue rant: in nostra p̄sentia cōstitutis: iter alia que ꝓtra electuz[l] obiecta fuerāt arch. ꝓposuit memoratus: q̄ idez electus post generale concilium ar chidiaconatum ambiañ. adeptus ipsum cum pluribus parochialib⁹ ecclesijs: quas ante idem concilium obtinuerat: ꝛtinere p̄sumpsit: eo q̄ dimisso ꝛtinuit ecclesias memo ratas: vnde cum in eodem[m] ꝓcilio sit statutum: vt quicunq; receperit aliquod beneficiū curam animarū habens anneraz: si prius tale bene ficium obtinebat eo sit ipso iure pri uat⁹. t si forte illud retinere conten derit etiam alio spoliet: predictus electus contra huiusmodi veniēs statuta transgressionis notam nec non cupiditatis[n] vitiuz: q̄ in alijs reprobare[o] debuerat: ex pluralita te beneficiorum incurrit: t retinen do beneficia que non spectabāt ad ipsum: cū post receptionē alterius prioza beneficia vacauerint ipso iu re[p]: rem contractauit p consequēs alienā[q]: t sic furtum[r] ꝓmisit quodā modo vel rapinā. in sue quoq; sa lutis t multaꝝ animaꝝ dispendiū predictas parochiales ecclesias re tinebat: cum earuz cura qua iā pri

i Celebrata. de decano eiusdem ecclesie: qui primo fuerat archidiaco nus ambiensis.

k Illorum. No. q̄ eligētes possunt petere con firmationem sue electio nis: sed hoc intelligo de consensu electi esse faciē dum alias non. s. eo. in notuit.

l Contra electū. Not. q̄ qui opponit in formā electionis: t non probauerit q̄d opponit: condē nari debet alteri parti in expensis. Qui uero defi cit a probatione eius q̄d objicit in personam a be neficijs ecclesiasticis per triennium nouerit se su spensum: ad que si infra id tempus se ingesserit: ipso iure illis perpetuo est priuatus nullaz spem de misericordia habiturus: nisi probauerit euidenter: q̄ probabilis t sufficiens causa ipsum a calumnia excusauerit: ut hec statuuntur in decre. Jnno. iiij. e. ti. c. j. que l cipit: statuimus.

m Jn eodem ꝓcilio. j. de prebē. de multa. cuiꝰ verba hic inferius ponū tur.

n Cupiditatis vitiuz. j. de de. non resi. q: non nulli. j. de prebē. cū iam duduz. t. c. q: in mī. vñ ꝓtra lateranē. ꝓcilium t conciliuz generale bene ficia hmōi retinebat.

o Reprobare. Sic ꝓz q̄ non debes facere id a quo alios debueras pro hibere. j. ō nat. ex. li. vē. c. vno. t. ff. de condi. inde. frater a fratre. t. ff. si ser. ven. altius. t quod q̄s debet exigere ab ali is: multo forti⁹ a seipso .ff. de neg. gest. si pupil li. §. videam⁹. t. ff. de fi deius. tutor datus. nec potest esse hortator viduitatis: qui cōiugia frequē tauerit. xxvi. di. vna tantum. nec potest de medio ecclesie maluz auferre: qui in simile delictum corruerit. xxv. di. primum. Et quod aduersus aliū prestare debuit tutor pupillo suo id aduersus se p̄stare debuit. ff. de admi. tu. quotiens. §. ij. t. xlij. di. §. j. in prin.

p Jure. j. de preben. c. de multa.

q Alienam. sic. ff. de procu. pomponius. t. C. vnde vi. l. ul.

r Furtum. si. vij. q. j. non furem. Furtum committit qui rem alienam inuito domino contractat. insti. de obliga. que ex delic. nascuntur. §. fur tum autem. Et dicitur furtum contractatio rei aliene fraudulosa: ut in sti. eo. ti. in princi. ut iste qui rem alienam scienter tenebat: t ideo non ex cusatur. Si enim quis rem contractauerit alienam credens esse suam non committit rapinam uel furtum. insti. vi bono. rap. §. quia tamen. Item nec excusat hic etiam si credat dominum permissurum. cum exi gatur expressa dispensatio apo. sedis: vt. j. sequitur. t. j. de preben. de multa. Sed in furto excusatur si credat dominum permissurum. institu. de obli. que ex quasi deli. nas. §. placuit. sed q̄ dicit furtum uel rapinam. hoc non est verum: quia furtum non committitur in re immobili. insti tu. de usucap. §. qui autem. nec de re incorporali qualis erat hic. ff. de acquiren. rerum domi. seruus. §. incorporales. Sed hic ista verba impro prie dicuntur. t iste potius dicitur inuasor: sic exponitur. vij. q. j. non fu rem t latronem. i. inuasorem. Et hoc etiaz exponit cū dicit quodāmodo.

a Decepte. q̄ cum desierit esse plat⁹ ipsoꝝ: nihil ptātis hēbat l eis vnde non poterat illas aīas soluere vl ligare. ī. de pe. ⁊ re. oīs vtriusq;. ⁊ de pe. dist. vi. placuit. Sed nunquid valebit illis absolutio illius talis prelati sine pnīa per illum ꝑpositā: nō vī: q̄ nullā ptātez hz ligādi vel soluendi: sicut nō valet snīa a non suo iudice lata. ī. de iudi. at si clerici. ⁊ si sic peribant. In casu isto nō credo q̄ perirent: nō quia illa hoc posset: sed ꝓpter fidem quaz habebant de sacramento: cuz crederent illum adhuc eē suum prelatū ⁊ ita in sola fide saluar. ī. de bap. ⁊ eius effec. debitū. ⁊. ī. de presbȳ. non bap. apostolicā. ⁊ de con. dist. iiij. baptisīni vicem.

b Per concessionem. ante cōciliū generale. ī. de ꝑben. de multa. poterant epi cum talibus dispensare per illud decre. lxx. di. sanctoꝝ. ſz postea non: ⁊ ideo non profuit huic concessio facta post illud concilium. Ber.

c Electionis tpe. Nō. tempus electionis spectādum. s. e. dudum vbi ō hoc. ⁊ ita si tunc non habuisset: nō imputaretur ei: cuz iam purgatus esset per restitutionez. Sic ⁊ qui in crimine detinet repellitur a testimonio: sed si iam emendatus est admittitur. ī. de testi. testimonium. cum distinctione illi⁹. c. ⁊ ita repellitur vt indignus: quia nō erat capax tunc. ff. de iur fisci. nō intelligit. §. si qs palā. Sic etiā cōsideratur tps Ictus an ecclesia decepta fuerit vel lesa vltra dimidiā iusti precij. ī. de emp. ⁊ ven. cum dilecti. ⁊. ff. de euic. ex mille. §. i. C. de rescin. ven. si voluntate. sed si medio tpe dimitteret illas parochiales ecclesias nūquid ꝑdesset ei: vt sic reputaret dignus: videtur q̄ sic. q̄ si tempore lit. ꝯte. nō cōpetit mihi ius ꝯtra te: q̄ tunc non possides ⁊ tpe snīe tu possideas: sequitur ꝯdēnatio. ff. ō rei ven. si autē. §. i. ff. de pe. here. si quo tpe. ⁊. ff. de pecu. quesitū. rnſo. i. ⁊. ff. depositi. l. i. §. non tantū. ⁊ merito cū res perueniat ad eum casum a quo potuit efficax habere principū. ī. de ꝙuer. ꝙiuga. placet. Sed contra: ipso sui principio inhabilis erat: q̄ intus ortus occidit. i. q. i. quibusdam. ⁊ talis contractus non sumpsit initiū ab origine equitatis. xvi. q. iij. si sacerdotes. Verum est q̄ nō ꝑdesset dimittere hmōi beneficia. vt per hoc confirmaretur electio sua. De hac materia quando considerandum est principum vel finus. no. s. eo. c. dudum.

d Per sedē apo. dispēsatū. ī. de pbē. de multa. Et sic euacuat opinio ioannis: qui notauit ibi: q̄ episcopi adhuc possunt in talibus dispensare.

e Eodem decano: s. electo qui decanus erat eiusdem ecclesie post dimissum archidiaconatum ambianeñ.

f Responsionez. Sed pone q̄ reus ꝯfiteatur quod petit ab actore. nunquid per confessionem fit litis ꝯtestatio: vī q̄ nō: q̄ dicit lex per narrationem ꝓpositā ⁊ ꝯdictionem obiectā fit litis ꝯtestatio. C. de iudi. rem nō nouā. §. patroni. ⁊ alibi dicitur lis conte. cum iudex per narrationem causam audire ceperit. C. de li. conte. l. vna. ⁊ ita q̄ dixit simpliciter per narrationem determinatur per illam. l. rem non nouā. que est posterior. ita videt: q̄ fiat contestatio litis tñ per ꝯtradictionem ⁊ non per confessionē: dicas q̄ si libellus datus est aduersario ⁊ ꝓpposita narratione actoris aduersario ⁊ ipse ꝯfiteatur animo contestandi litem: tunc lis est contestata: ⁊ ex tali confessione damnat. ff. de confes. iulianus. ⁊ ita snīa diffinitiua fertur contra reum: sed si non sit datus libellus: ⁊ reus confiteatur in iudicio tunc nō dicitur fieri li. conte. nec ferri snīa diffinitiua. sed iudex precipit reo: vt soluat ad certum tps. ff. de iudi. si debitor: ⁊ tale preceptuz nō appellatur snīa: sed simpliciter dicitur preceptuz: ⁊ ita seruatur. Est ergo verum q̄ oblato libello aduersario: ⁊ postea ꝓposita petitione actoris ī iudicio siue reus neget siue confiteatur litez cōtestādo: litis contes. ē facta ⁊ hoc satis habetur per hoc quod dicit q̄ per narrationem ⁊ responsionē contestatio litis fiat non distinguendo cōfitendo vel negando: ⁊ etiā ipa significatio verbi hoc probat satis: contestari. i. simul testari: ⁊ ita reus q̄ confitetur cuz actore simul contestatur super re petita. Ber.

g Irritum duximus. Sic patet manifeste q̄ litis contestatio est de substātia ordinis iudiciarij: ⁊ nihil valet snīa vel testis receptio illa omissa. ī. vt lit. nō ꝯtesta. c. accedens. ⁊. c. ad hoc. ⁊ hic. ⁊ ita ꝓ positiones ⁊ respōsiones ad eas nō fit lit. contesta. ī. de lit. contesta. c. vno. ⁊. C. de iudi. rem non nouam.

b Irritari. hic agebat cōtra electum: vt eius electio cassaretur ex causa ꝑdicta. simile. ī. de iudi. exhibita. ⁊ eadem causa possent ipsi idē excipere contra electuz: si peteret electionē suaz cōfirmari. ī. ō excep. dilecti. ⁊ sic ex eadē cā competit actio ⁊ exceptio diuerso tamen iudicio q̄ nō cōtingit in alijs iudicijs: cuz exceptio sit actiōis exclusio. ff. de excep. l. ij. ⁊ idez est effect⁹ quocunq; modo ꝓcedat. Ber.

i Electo respondente. Hic ergo patet: q̄liter litis ꝯtestatio fiat: quia per petitionez in libello petitam ⁊ responsionez directe factam ad ipsum: vt ꝑz. sicut etiā traditur. C. de lit. conte. l. vna. ⁊. ī. de li. cōte. c. vno. C. de iudi. rem non nouā. §. patroni.

k Veritate. Notat ergo ius nouum: hz ratio esset antiqua: ⁊ sic etiaz obseruatur q̄ in causis' spiritualibus iuramentuz de veritate dicenda tantuz ꝓstatur ⁊ nō de calūnia. ī. ō iura. calū. litteras. Sed nūquid huiusmodi iuramentuz dz exigi a prelato: quando litigatur per syndicum nomine collegij in causis spiritualibus: nō videtur: q̄ illud iuramentuz debet prestare syndicus: q̄ videtur dominus litis fact⁹ per cōtesta. sicut prestat iuramentuz de calū. ī. de iura. calū. in pertractandis. ⁊. c. seq. ⁊. c. cuz in causa. ⁊ idem dico in hoc iuramento quod in iuramēto ō calū. vt qui illud ꝑstare nō vult actor cedat ab actione instituta: ⁊ reus ꝓ confesso habeat de iura. calum. cū in causa. ⁊. C. e. ti. l. vl. §. q̄ si actor. Iuramentū illud de veritate dicenda quidam exigunt a prelato: hz prestitū sit a syndico: ⁊ in spiritualibus ⁊ in ciuilibus causis. vt prelatus dicat inde veritatem de causa illa. Sz quo iure hoc facit nō vidi ius sup hoc sed ex quadam equitate hoc dicunt que posset continere quandoq; iniquitatem. q̄ posset corrumpi prelatus. Sed nunquid crederetur cōfessioni prelati vt per talem confessionem condemnaret ecclesia: ⁊ si iam fundat set ecclesia intentionez suam: nunquid preualeret cōfessio prelati cōtra ecclesiam facta? Certe nō. arg. opti. xxv. q. ij. postea vero q̄: q̄ factū prelati non debet ecclesie sic imputari. xvj. q. v. si episcopum. ⁊. ī. de excep. cum venerabilis Qui tale iuramentum exigunt dicunt q̄ confessio prelati sola nō preiudicaret ecclesie sed cum alijs adminiculis preiudicaret: vt si altera pars semiplene ꝓbasset: ita q̄ non sufficeret ad condemnandum: tunc confessio prelati cōplet ꝓbationem. Sed non credo: q̄ deberet talis exigi ꝯfessio: nisi forsan cum prelatus deberet respondere de eo quod ipe fecit: sicut seru⁹ q̄liqz ītrogat de facto suo. iiij. q. iij. §. item serui neqz: ⁊. C. de questiōibus. interrogari: nec tūc dicerem: q̄ confessio illa preiudicet ecclesie: ga delictū persone ꝛc. nisi id fecisset de mandato capituli: vel ratum postmoduz habuisset: ⁊ hoc probat decre. illa. ī. de testi. presentium: que hic inferius allegatur. licet consuetudo se habeat ī cōtrarium. Hodie vero habemus quandā decretalem super hoc que dicit q̄ prelatus nomine suo ⁊ in animaz capituli vel maioris partis prestat hoc iuramētum de veritate dicenda: ⁊ sic debet respondere veritatē quaz ipse scit ⁊ intelligit per eos in quoruz animas iurauit: ⁊ incipit presentiuz tibi auctoritate: ⁊ mittitur eidem archiepiscopo: ⁊ ita confessio solus prelati nō preiudicat ecclie. ⁊ ita debet exigi. Ber.

l Confiteretur. ⁊ ideo ꝓ conuicto debet haberi: cum sua executio non valeret: quia cōfessos in iure pro iudicatis haberi placet. C. ō ꝯfes. l. vna. ⁊. ī. de cōfessis. cum super. ⁊. c. ex parte. tamen si quis probat se erasse non nocet confessio. c. vlt. ⁊. C. de in. ⁊ fac. igno. error facti. de hac materia tractat plene. ī. de confes. c. vlt. ⁊. ī. de iudi. c. at si clerici.

m Suspendit. Innuit q̄ secus sit de iure cōmuni. q. d. archidiacōus ea que sequuntur facere nō debuerat de iure cōi: hz de cōsuetudine. ī. de offi. archidi. ad hoc. ī. de excess. prela. ad hec. Item q̄ non de iure cōmuni hoc faciant ē ar. xvj. q. vij. nullus oīo: imo videtur de iure cōi q̄ consuetudo nō prosit. ī. ō of. archi. cū satis. imo ꝯtrariū vī q̄ de iure cōi hec spectent ad archi. xxv. dis. plectis. lxiij. di. si in plebibus. ī. ō offi. archi. c. ad hec ⁊. c. vt nostrū. Quid ē ergo tenendū de iure cōi: vī q̄ hec ptineāt ad archidiaconū ꝓ iura prima. Sz cōsue

tudo seruatur in talibus. de hac materia dicetur. ſ. de offi. archi. ad hec. ꝛ eo ipso ꝙ archidiaconus vel alius prelatus hoc exercet: intelligere potes ꝙ curā habet animarum anneram.

a ¶ Idem de psonatib⁹. ſ. de pbē. de multa. §. vl. ꝛ est ar. ꝙ de similib⁹ idem debet esse iudiciū. ſ. de transac. iter corporalia. ꝛ. s. de rescrip. iter ceteras i fi.

Similis. n. egtatis ratio sīlia iura suadere vī. C. ad. l. fal. l. vlti. ff. ad. l. aquil. illud. ꝛ. C. ō consti. pecu. l. vlti. ꝛ. ſ. de ꝓfir. vti. vel inuti. cuz dilecta. ꝛ. s. de ꝓsti. nā ꝛcupiscentia: ꝛ quotiens ex vna radice vitiuz nascitur consequens est: vt eadez lege tollatur. C. de nup. si libertam.

b ¶ Habendū. ¶ Pōt hic dici put dī. xvij. q. iiij. vroz felicis ver. sic est ad singula ꝛē.

c ¶ Expressa. s. de rescrip. sup litteris. multa exēpla potes habere. s. de rescrip. cum adeo. ꝛ .c. ꝓstitutus. ꝛ. ſ. de offi. dele. coraz. ſ. de re iudi. inter monasteriū. ꝛ sic idē iuris ē i idulgētijs siue cōfirmationibus sicut in rescriptis. vt hic patet. ꝛ in ꝓuilegijs ō dec. ex multiplici vt non valeant vitate tacita ꝛpetrata ad hoc vt cōfirmatio valeat: necesse ē ꝙ papa ex certa scia confirmet omnia beneficia. alias non valet vt hic patet: ꝛ. ſ. de consangui. ꝛ affi. c. quia circa. ſ. de cōcess. preben. qz diuersitatem.

d ¶ Penderet. de hoc no. ſ. ō eta. ꝛ quali. eam te.

e ¶ Intitulatam. No. ergo ꝙ nullus pōt habere duas ecclesias intitulatas vt hoc melio⁹ intelligas: videas primo quid sit titulus. Titulus qñq dicit signū vt. xvi. q. vi. ꝓsuetudo. Et dī titulus omnis cā acquirēdi dominī vt titulus ꝓ emptore pro donato pro hērde ꝓ suo pro dote pro legato pro derelicto. vnde dī ꝙ in ꝓscriptionibus ecclesiasticis bona fides ꝛ iust⁹ titulus exiguntur. ſ. de prescrip. si diligenti. ꝛ qui aliquē talē habet titulū: hz cām prescribendi. Itē dicitur titulus ipsa ecclesia: vt titulus sancti petri. vñ singuli tantū clerici per singulos tantū titulos sunt ponendi. i. ecclias. lxx. di. epi. vnde in ordinationib⁹ qñ vocantur clerici: dī talis ad titulū talis plebis. Item titulus dī clericat⁹ vel canonicatus in aliqua eccīa: vnde dicit intitulari. i. indericari vl canonicari. Et dicitur titulus quilibet ordo ecclesiasticus: ꝛ quelibet dignitas vel plātio. vnde dicitur quis intitulari in aliq ecclesia. i. ordinari vel prefici. lxx. di. sanctoꝝ. Est ergo regulariter verū: ꝙ nulli clerico de iure cōi licet hēre duas eccīas: vel quo ad titulū clericatus vel quo ad titulū canonicat⁹ vel ordīatiōis vel plātiōis vel dignitatis vt. lxx. dis. scōꝝ. ꝛ hic. vbi dicit ꝙ nullus pōt hūi ples pochiales ecclesias vel dignitates cū idem iudiciū de huiusmodi sit habendū. vt hic dicit. ꝛ. ſ. de pben. de multa. xiij. q. i. c. i. ꝛ. lxx. di. epi. ꝛ. vij. q. i. in apibus. ꝛ. xxi. q. i. clericus ab instāti. nā habere plures ecclesias est gen⁹ negociatiōis vt in ꝓdicto. c. clericꝰ ab instāti: qz eis seruire nō pōt. ſ. de preben. qz in tantū. ꝛ. ſ. de cle. non resi. qz nōnulli. ꝛ q ad vtrūq festinat neutrū tamē pagit. xvi. q. i. ꝓbyteros. Itē sicut vroꝛ viuēte nullus aliā pōt habere: sic nec clericus secundā ecclesiā pōt habere. vij. q. i. sicut alterius. ꝛ sic accipit titulus in decre. ꝓdicta. ꝛ in decre. ꝓdictis. Ista quidez sunt regulariter vera tamen in casibus pōt quis hēre plures ecclesias. ¶ Dico vbi vna pēdet ab altera: vt hic ꝛ. ſ. de eta. ꝛ quali. eaz te. ꝛ. ſ. de preben. extirpande. §. i. Itez si hz vnā intitulatā ꝛ aliam cōmendatam. vt hic. ꝛ. xxi. q. i. q plures. Itē ꝓpter paupertatē ecclesiaꝝ. x. q. iij. vnio ꝛ .ſ. de eta. ꝛ q̄li. eam te. Itē olim propter penuriā clericoꝝ. xxi. q. i. c. i. in fi. Itē per dispensationem domini pape. ſ. de preben. de multa. ꝛ hodie in talibus episcopi dispensare non possunt: vt etiam dicit illa decre. de multa. sed in illa quā quis habet ꝛmēdatā: nō dī prelatus esse. hec vera sūt in prelaturis dignitatibus. Quid dicemus de aliis clericis: nunquid possunt esse clerici in pluribus ecclesijs ꝛ ibi habere prebēdas. de iure cōi potest dici ꝙ ī plurib⁹ ecclesijs intitulari nō possunt: nisi essent tenues in substātia. vt dictū est ō prelaturis. sed per dispensationem epoꝝ bene possunt: qz epi dispensatio cuz talibus clericis nō est phibita: īmo tacite videtur cōcessa per ꝛsuetudinē quā scit papa ꝛ tollerat: ꝛ sic ipso facto derogatuz est illi decre. lxx. di. sanctorum. Sed in diuersis episcopatibus necessaria est vtriusq episcopi dispēsatio. Sed hic videtur permitti: ꝙ clerici possūt habere titulū in pluribus ecclesijs quia non prohibet hic nisi de parochialibus: ꝛ sic per contrariuz sensum permittit clericis habere plures canonias. sed credo ꝙ si primū beneficium sit sufficiens ꝙ secundum non possit habere nisi dispensatiue.

stat: cuz idez de personalibus[a] habentibus curam animarum quod ꝛ de beneficijs curam habentibus iudicium sit habendum[b]. Insuper indulgentiam: quam super hoc asserit se habere: inualidam reputauimus: cum in ea falsitatez suggesserit ꝛ suppresserit veritatem: qua tacita vel expressa[c] ipsaz nullaten⁹ habuisset. Suggessit enim ꝙ predictas parochiales ecclias antequaz fuisset in archidiaconum assumpt⁹ canonice fuerat assecutus: cum nullus potuerit plures pochiales ecclesias obtinere: nisi vna pēderet[d] ex altera vel vnaz intitulataz[e] ꝛ alteram commendataz haberet: vnde cum idez vtrāq illarum intitulatam haberet ipsas nequiuit canonice habuisse. Item suggerens ꝙ redditus personatus[f] sui erant tenues ꝛ exiles: suppōsit ꝙ alios redditus in pluribus ecclesijs noscitur obtinere. Suppōsit etiaz ꝙ plures parochiales ecclesias cum plurib⁹ alijs beneficijs in diuersis ecclesijs obtineret: cum intentionis nostre non fuerit secuz in tot beneficijs pīsertim habentibus curam animarum dispensare: nec intentionis nostre fuerit aliquid ei de nouo concedere: sed vt per indulgentiam poss set habita licite retinere[g]: ꝛ infra. Tandem cuz non restaret nisi prolata sententia: idem tam iuri si quod[h] ei competere videbatur: ꝯ liti cessit spontanea voluntate: cui⁹ cessionem duximus admittendaz.

¶ Idem.

¶ Irrita est electio quam collatio non precessit: vel que facta non est a maiori parte capituli: vel que nō fuit communis.

In genesi legit: ꝛ infra. Cum in concilio[i] lateranē. caueatur vt is collatiōe[k] habita eligat: i quē oēs vl maior ꝛ sanior pars capituli ꝓsentit: ꝛ i gu. maior pars totius capli nō ꝓsenserit: quāquā maiorē ptē habuit ptiū ꝓparatione mioꝝ. ¶ Nec plene nūeri ad numerū: qz vez. g. ꝛ. h. ō qbus aduersarij referūt questionē in electōe vocē habuerit tractatū ñ extitit nec discussum: nec zeli ad zelū[m]: nec meriti ad meritum collatō facta fuerit. ¶ Nec ēt electio cōmuniter[n] celebrata: quoniā lz in eundē gu. singulariter singuli ꝓsensissent: nō tñ debuit subsequi singularis electio: sz cōis ne vl idem repeti[o] videret: vel ex hoc se quereť absurditas: vt tot essent elections quot essent numero eligentes. Nec ex singularibus[p] vel particularibus consensibus appareret vniuersalis electio vl cōis: licet qlibet singularis veritatē exprimat sue ptis: quēadmodum ex singularibus ꝓpositionib⁹ lz veris vniuersalis ꝓpositio non apparet: nisi p signū vniuersale fortasitan exprimatur: nec[q] pmissi duo canonici potem

f ¶ Personatus. i. decanatus super quo impetrauit indulgentiam vt ipsum cum predictis parochialibus ecclesijs retineret: vl forte loquit ō archidiaconatu: vt illas retineret cū archidiaconatu. ſ. de consan. ꝛ affi. qqiā circa.

g ¶ Retinere. Not. ꝙ q habet plura bñficia quorum alterum per se sufficeret: non pōt sine mortali peccato retinerī alioꝰ sed dispensatio reddit licitum quod erat illicitum sicut vides simile: consuetudo facit ꝙ in absentia licite possit beneficiū percipi. s. de constitu. cū omnes.

h ¶ Si quod. quia non videbat cōpetere: iō cessit spontanea voluntate sic infra de simonia pertuas. quasi male consci⁹ sibi cessit.

¶ In genesi legi.

Sūt due ptes. prīa ponit tres cassatōis cās. Secūda cassat ibi. Nos. prima causa vsqz ibi. nec plene. secunda vsqz ibi: nec etiam. ꝛ abinde tertia. Vb.

i ¶ Concilio. s. eo. titu. .c. quia propter.

k ¶ Collatione. Que si non fiat non tenet electio. supra eodem cumana. in fi.

l ¶ Partium comparatione. sic supra. e. ecclesia vestra. ꝛ capitulo cumana.

m Ad zelum. sic patet ꝙ in electionibus hodie cōsiderat zelus. ꝛ merita electorum cōsiderantur. ꝛ dignitas eligentiū: vt ex omnibus istis maior ꝛ sanior pars censeatur. ſ. eodē ecclesia vestra. ꝛ ita non semper standum est numero. vt infra eodem ecclesia. in fine. ꝛ. ſ. de testi. in nostra. Illa enim maior pars ꝛ sanior censetur que est iustior ꝛ maiori rōne nitit ꝛ equitate. xl. di. multi. in fi. ꝛ. ff. de pac. maiorem.

n ¶ Cōmuniter. In cōmuni enim ꝛ publice debet electio celebrari: ꝛ non singulariter vel clādestine. supra eodem quia propter. in fine. ꝛ hic est expressum qualiter fieri debeat.

o ¶ Repeti. Sic videretur idē repeti quia in scrutinio publicato quilibet per se consentit singulariter ꝛ solus: si postea publicato scrutinio quilibet per se eligeret: vel si quilibet per se separatim elegerit idem repeti videretur: quod esse non dz: vt sequitur. vel tot essent electiones.

p ¶ Ne ex singularibus. Consensus eligentiū. oēs simul adinuicem conuenire debent: ꝛ simul exprimi per vnū vel per plures vel simul oēs. s. .e. qz propter ꝛ. s. e. bone me. vbi nō creditur testibus qui sunt in suis testimonijs singulares. ꝛ. c. cuz dilecti. ꝛ. ſ. de accu. cum dilecti. Nec voces eorum tanꝯ pluriuz admittuntur: qō diuersitas tempoꝝ simul interfuisse ꝓhibuit. iij. q. ix. nihilominus. simul enim testes in vnum concordare debent sicut etiam electores in vnum cum ius eligendi cōe sit omnibus per singulos diuidi non debet: sicut cū vna actio cōmunis est omnibus ꝛ pluribus non debet diuidi per singulos sed simul tota in iudicium venit vel venire debet. ff. de iurisdi. om. iu. si idem. §. si vna actio: ꝛ arg. ad hoc .ff. de ser. ru. pre. si vnus ex socijs ar. ꝓtra. ff. de ser. ru. predi. per funduz. vbi ius commune eundi per fundum cōmunem pluribus potest mihi seꝓratim concedi: ꝛ cum omnes cesserint ius habeo eundi. ꝛ. ff. cōmu. predio. receptum. ꝛ. l. si quis duas. §. itez si duo. ꝛ. ff. de aqua plu. arcē. si āt ꝛ diuersis temporibus possunt aliqui consentire electioni. s. de postu. bone. in fi. ꝛ. s. eo. c. ꝙ sicut.

q ¶ Nec premissi duo. de quibus nihil discussum fuit. ꝛ ita nec papa debuit aliquid dicere eis: cum de qua re cognouerit iudex: de ea tantum de

beat iudicare. ſ. de cau. poſ. cū ſuper. ⁊. ff. de iudi. de qua re. ſz ipſe hoc ſupplet er offō ſuo. Qñ iudex ſupplere debeat dictuz eſt. s̄. de poſt. bone. Et hic precipue dz ingrere an forma ſit ſeruata: ⁊ an ꝑſona ſit digna: etiaz ſi ſi nihil dicatur. de hoc dicit. s̄. eo. cum nobis. ⁊. c. venerabilem.

a ¶ Poſſeſſione uel quaſi. vnde ab electione excludi non debuit ſed vocari. ſ. de cā poſ. cum eccleſia: ⁊ pōt eligere ⁊ valet talis electio etiā ſi ius in veritate non haberet dū modo poſſideat gete: qz credat bñe ius: ut. s̄. eo. querelaz. ⁊. ſ. de cā poſ. cuz olim. ⁊. ſ. de iurepa. conſultationibus. ſi tamen ab initio anteq̄ fiat electio negatum fuerit illos habere ius in electione. ⁊ admittatur ſub proteſtatione ut vox eorum valeat ſi de iure debeat valere non valebit vox eorum niſi cōſtiterit eos ius habere vñ talis poſſeſſio non prodeſt. s̄. eo. cumana. vnde contradicit ei qō hic dicit non eſt contra: qz non fuit hic diſcuſſum an debeat ſteref ſe vel non: ⁊ ita remāſit adhuc ī ſua quaſi poſſeſſiōe: ⁊ ita preſtatio hic ffuit neceſſaria ratiōe premiſſa. ¶ Preterea aliō ē hic quia iſte ius commune pro ſe habebat: qz canonicus erat: ille vero non.

b ¶ De cōſuetudie. Sic videtur q̄ in talibus potius ſtandum ſit conſuetudini: quam alicui iuri. Quidaz dicūt q̄ oēs de prouincia vocādi ſint. ⁊ ſoli ad electionē. ar. illi? decre. s̄. eo. corā. qz cōis debet eē electio ut ibi notatur. de hoc verius credo ut conſuetudini ſtetur ut ibi dicit.

c ¶ Formam. arg. q̄ forma mandati exacta vilipendia ē obſeruāda. s̄. de reſcrip. cū dilecta. ſ. de offi. dele. venerabilis. ⁊ q̄ ꝑtrafacit nihil feciſſe putetur ut ibi. ⁊. s̄. eo. qz propter. ⁊. c. cumana. ꝑ hoc ⁊ per illud quod dr̄ in. c. illo cumana. ⁊. c. cum in veteri. ⁊. ſ. de offi. dele. venerabilis. patet qualiter illa conſtō qz propter. ſit intelligēda ⁊ per hoc quod habebis. ſ. eo. eccleſia.

d ¶ Irritam. ſic intellige. s̄. eo. eccleſia veſtra. Ber.

Meſſana eccleſia. Hec decre. quotidie ſolet allegari. que tria facit. primo ꝓhibet. ſcō decretū ponit. tertio dānat ꝑiam ꝓſuetudinē. ſcda ibi: q̄ ſi. tertia ibi: non obſtāte. Ab.

e ¶ Per laicos. qz ius eligēdi ī collegiata eccleſia nō cadit in laicuz. s̄. e. ſacroſancta. bmōi. n. mere ſpūalia a laicis poſſideri nō pñt. xvi. q. vij. c. ſ. ⁊. ſ. de ꝓſcrip. cām q̄. cū de eccleſiaſticis dignitatib? nulla ſit eis attributa diſponēdi facultas. xvi. q. vij. laicis. quos obſequēdi manet neceſſitas nō auctoritas ꝑerādi: ut ea. cā ⁊. q. c. nō placuit. ⁊. xcvi. di. bñ q̄dem. qō ſi attētare voluerit tanq̄ ſacrilegus iudicet: ut. e. cā. ⁊. e. q. ſi qs princip̄ū. ⁊ p laicos nullus eccleſiā teneat: ut. e. q. p laicos. ⁊ talis electio nulla ē. s̄. e. quiſqs. Imo ſunt excōicandi: ut. e. q. ſi qs deinceps. ⁊ duob? capitulis ſequētibus. Itē ꝺ hēs q̄ utile vitiatur per inutile. ſic. ſ. de offi. dele. cū ſup abbatia. ff. ꝺ arbi. pedius. ⁊. ir. di. ſi ad ſacra. ⁊. iij. q. ir. pura. ⁊ ſi ſimpler. viij. q. ſ. ſciendum. ar. ꝺ. s̄. e. illa. ⁊. ſ. de cle. ex. mi. ſi celebrat. ⁊. ſ. de prebē. dilect?. ⁊. xij. q. ij. ſi quos. ⁊. xxij. q. iiij. inter cetera.

f ¶ Conſuetudine. cum talis ꝓſuetudo ſit ꝓra eccleſiaſticaz libertatē. s̄. e. ſacroſcā: ⁊. c. cum terra. ⁊. s̄. e. quiſqs. ⁊. ſ. de re iud. cum cā. ⁊ nulla tpis longinqtate defendit. s̄. de ꝓſuetu. cum liter. ⁊. c. cum venerabilis. ⁊. c. ad audiētiam. ⁊. s̄. eo. cām q̄. ⁊. ſ. q. iij. ſi qs preben. ⁊ quia non eſt rōnabilis nō pōt preſcribi. s̄. de ꝓſue. c. ulti.

Eccleſia veſtra. Non ſufficit ad validitatem electionis q̄ ſit facta a maiori parte capituli ſed regritur q̄ illa pars ſit ſanior ⁊ eſt caſus notabilis ⁊ ſemper menti tenendus. Diuiditur. Nam primo ponitur duplex electio. ſecundo allegatio pro vno electoꝝ ibi: tandē. Tertio pro alio ibi: Pars vero. Quarto diffinitio ibi: Nos ergo. Ab.

g ¶ Intereſſe. ſi noluit intereſſe: ſic videtur iuri ſuo renunciaſſe: vñ ſine ipſo alij procedere potuerūt. s̄. e. qō ſicut. ⁊. ſ. de offi. dele. prudentiā. §. adiicim?. s̄. e. qz propter. ⁊. s̄. eo. cum nobis. nec ipſius abſentia electionē habuit retardare. C. de decur. nominationū. uel dic ſi noluit intereſſe ad terminū ſtatuendū: in quo debeat electio fieri non renunciauit propter hoc quominus uellet intereſſe electiōi ſtellige ex iuſta cā abſens erat.

gu. qui tunc noluit intereſſe[g] ad celebrandum electionem terminum ſtatuiſtis. Veniente vero termino ⁊ gu. dicto cum abſens exiſteret nō vocato[h]: premiſſo iuxta formam concilij gene. ſcrutinio. xiiij. magiſtrum. g. preſbyterum cardinalem concanonicum veſtrum. ⁊. xvij. r. remeñ. canonicum elegerunt: prefato gu. poſtmoduz electioni eiuſdem. r. ſuum prebente conſenſum.

Tandē procuratorib? vtriuſq̄ partis in. n. pre. cōſtitutis allegabatur pro electione dicti. r. q̄ cum in .iiij. excederet aliam cōputato gu. predicto: maiorem capituli partez bēbat. ⁊ per hoc debebat ps ſua ſanior reputari: cū vbi maior numerus eſt: zelus melior preſumatur.

¶ Pars vō altera electiōez eādē multipliciter ipugnabat ꝓponens ꝓnominatū. r. in etate[i] pati defectū: nec eē ſufficiētis[k] ſcie ad eccleſiā ſupradictā: cū etatis mature ⁊ eminētis ſcie ꝑfatus cardinalis exiſtat. ⁊ cuz electores cardinaliū alios meritis ⁊ auctoritate precelleret: habito preſertim reſpectu ad ꝑſonā electam meliorē zelum eos habuiſſe cōſtabat. Dicebat[l] preterea q̄ conſenſus dicti gu. quē pars eiuſdē. r. confitebat fuiſſe cōtemptū: aſſerente parte reliqua capitulū potius cōtemptū ab ipſo fuiſſe: cum non fuerit ꝑſenſus priſtinus in ſcrutinio ſz poſt electiōez acceſſerit: adiicere[m]

h ¶ Vocato. Sed nunquid debuit iterum vocari: non credo qz dicēdo ſe nolle intereſſe: per ꝓñs dixit q̄ ulterius non vocaretur. ſi. ſ. de offi. dele. cuz ſup. ⁊ aliquo negato oīa negantur que ſequuntur ex illo. s̄. de conſti. nā ꝓcipiſcentiā. ⁊ q ſcit certiorari nō debuit. ff. de ac. ēp. ⁊ vēdi. l. j. in fi. s̄. e. cum inter. ⁊ ſciēti ꝑtor non ſubuenit: ſz ignoranti. ff. qō cū fal. tu. l. ij. in fi. ipſe. n. decepit. ſciēti. n. ⁊ volenti non fit iniuria ſiue dolus. C. de trāſacti. cum donatiōis. uel dic q̄ debebat vocari: ut ad terminum ſtatutuz veniret ad electionem celebrandaz: ⁊ qz non fuit vocatus contemptus videtur: vnde debebant caſſari electiones niſi poſtea conſenſiſſet: ſi proſecutus fuiſſet contēptum. s̄. eo. q̄ ſicut. qz licet tunc noluerit intereſſe: non tamē renūciauit ꝓpter hoc quomin? uellet intereſſe ut dicitur in fi. prime notule. Ber.

i ¶ In etate. ſi hoc eſſet verum electio nulla fuiſſet. s̄. eo. cuz in cūctis. ſed hoc non fuit verum ut patet. ſ. in fi. c. in verſi. non perſone.

k ¶ Sufficientis. ⁊ ex hoc electio reddit nulla. vñ electio alterius partis etiam longe minoris valet: ut. s̄. eo. congregato. ⁊. c. cum in cunctis. alias ſi eſſet ſufficientis ſcientie: licz nō eminentis toleratur. s̄. eo. cum nobis. de hoc dicitur. s̄. eo. cōgregato.

l ¶ Dicebatur. a parte electoꝝ cardi.

m ¶ Adiicere. iſte dixit ſe nolle intereſſe: ut vñ eſt in principio: nunquid conſenſus iſtius poſt electionē preſtitus computandus eſt vato qō pars ſua eſſet equalis alteri dignitate: ⁊ electus ſit idoneus? videtur q̄ non: quia ſemel renunciauit iuri ſuo: ergo ulterius ad id redire non poteſt. Eſau. n. primatus ſuos poſtmodum recipere non potuit: quia ſemel ceſſit: ut. ij. q. j. quam periculoſum. ⁊ remittentibus actiones ſuas non eſt amplius dandus regreſſus ad eas. ff. de edil. edic. queritur. §. ſi uenditor. ⁊. xxiij. queſtio. iiij. ſi illic. ⁊ dicit lex qui ſemel noluit petere bonorum poſſeſſionem: perdit ius eius. vbi enim noluit cepit ius eius pertinere ad alios. ff. de ſucceſ. edic. l. j. §. tutor. ⁊ quando ſemel potuit noluit: ⁊ quando voluit adimplere non potuit. ſ. de offi. delega. cum ſuper. ⁊ precipue cum res iam non eſſet integra. s̄. eodem in cauſis. ⁊ ſic ad ius ſuum amplius redire non poteſt: ex quo remiſit ius ſuum alijs: non pōt ulteri?ſe intromittere ſicut iudex qui refert cauſam ad ſuperiorē. ſ. de offi. dele. licet. ⁊ ſi tantū dicat ſe uelle referre non poteſt ſe ulterius intromittere. ſ. de appella. intimaſti. Sed contra videtur q̄ adhuc valeat eius conſenſus quia licitum eſt eis penitere. argu. ij. q. vi. §. ſi quis libellos. ne iuſte penitudinis humanitas auferatur: ⁊ iudex poteſt mutare ſuam interlocutoriam non ob. ap. ſ. de app. cum ceſſante. ⁊ .ff. de re iudi. quod iuſſit. ⁊ magne ſapientie eſt hominem reuocare quod male locutus eſt. xxij. q. iiij. magne. Non credo q̄ vox ſua ſit computanda: cum non fuerit in ſcrutinio: ex quo dixit ſe nolle intereſſe ⁊ ſe abſentauit quouſq̄ electio fuit celebrata licet vocari debuerit: ut dicitur in fine ſecunde notule: ⁊ quia cōſenſit electioni. r. non poteſt proſequi contemptum. Si vero ante electionez factam ⁊ ſcrutinium reuerſus fuiſſet: bene admitteretur: qz res integra eſt. ſimile. ff. de mi nor. §. ſcevola. Si vero facto ſcrutinio ⁊ ante electionē reuertatur: itez debet fieri ſcrutinium ſi vellet contradicere ⁊ proſequi contemptum: ſi erat in loco vnde vocari debebat: alias non. Item quid ſi aliquis erat abſens in loco: de quo non debebat vocari: ⁊ tandē poſt factam electionē ſiue ſcrutinium quaſi caſu ſuperuenit: nunquid ſi conſentiat alteri electioni valebit conſenſus talis: ut per talez conſenſum prevaleat electio? Non credo q̄ talis conſenſus debeat computari: quia nec electionē poſſet impugnare: eo q̄ non fuit vocatus tempore electionis facien de publicato ſcrutinio dico ſpectādum quis habuerit maiorē partē ſicut conſideratur an fuerit tūc electꝰ idoneus. s̄. e. dudū. alſ poſſet ꝓtingere ut q tpe electio-

nis baberet ius: postea perderet illud per alios superuenientes qui vocandi non erant. ⁊ hoc per constitutionem quia propter.

a Valebat. Et si. r. ptēptus fuisset electionē impugnare non posset tanq̄ cōtē ptus: ex quo consensit electioni: ⁊ numerum eligentium non auget.

b Demq̄. allegatio pro magistro. q̄ istud sit de forma electōis ut si aliqui non vocentur q vocandi sunt: nec pp hoc cassabit electio: dūmodo ipsi postea cōsentiant. s. eo. qō sicut. ⁊. s. de postu. bone in fi. Que sunt ille q̄ sunt de substantia vī. s. e. quia propter. q̄ non sunt de substantia. collige. s. e. c. cumana i fi. ⁊. c. in genesi.

c Sicut est illud. non credo nil valebat[a] ⁊ infra. Demq̄[b] statuz ge. conci. qō electionez decernit inualidā: cū cōtra eiusdē ꝓcilij formam in electiōe peccat: non debet ad ꝓtemptuz ⁊ alia que nō sunt de forma referri: vnde qō ibi dicit q̄ aliter electio celebrata si valeat: ea respicit tm̄ que attentantur contra formā cōcilij memorati: non autez alia que ponuntur ibidem: sicut[c] est illud qō presentibus omnibus qui debent volunt ⁊ possunt cōmode interesse haberi debeat in electione processus: ne cetera que sup hec alibi statuta noscuntur: vno uerbo videant̄ euerti. nec̄. n. credenduz est ro. pon. qui iura tuetur: qō alias excogitatum est multis vigilijs[o] ⁊ inuentum: vno verbo[e] subuertere voluisse. Nos ergo que hīcinde fuere proposita plenius intellectis: cum ex lateranen̄. ꝓcilio in ordinationibus ecclesiarum maio ⁊ sanior pars capituli exigatur: ⁊ statutū generalis concilij contineat inter cetera vt is eligatur in quez oēs vel maior ⁊ sanior ps ꝓsentit: electionem dicti. r. nō p̄sone sz potius electiōis vitio cum maior ⁊ sanior pars nō cōsenserit[g] in eundē de fratrū nostroz ꝓsilio duximus sententialiter irritandam.

d Vigilijs. q̄ noctes ducit in lōnes: ut subiecti quiete viuant in auc. ut iudi. sine quo. suffra. in prin. col. vj. ⁊ dicit imperator voluntarios labores appetimus ut quietem alijs preparemus in auc. ut diuine iuf. uel subscri. ba. glozio. questo. i pn ci. col. viij. ⁊. j. de resti. spo. frequens.

e Verbo. C. de inofficio. testa. si quādo. ar. s. de rescrip. causaz que inter. p.

f Et lateranen̄. j. de bis que fi. a ma. par. cap. cū in cunctis.

g Non ꝓsenserit. et hac dec. patet: q̄ non semper standum est numero in electionibus. Et ideo no. q̄ plura consideranda sunt in electiōe. Auctoritas zelus ⁊ numerus. Auctoritas cōsideratur in dignitatibus ⁊ meritis vite: zelus consistit in animo: ut sine carnali amore eligant: sed sm̄ merituz vite persone sunt eligēde. viij. q. j. si ergo. ⁊. j. ut ecclie. bene. ut nr̄m. De numero patet: dicas q̄ sz ista tria debet fieri collatio zeli ad zelum: meriti ad meritum: numeri ad numez habito respectu ad dignitatem ut hic. ⁊. s. e. in genesi. Si enim ex vna parte sit dignitas ⁊ zelus melior: tam respectu eligentium q̄ electi ⁊ ex alia parte maior numerus: preualebit dignitas cum zelo ipsi numero ut hic habes. argu. j. de testi. in presentia. quia hic erat maior numerus ab vna parte: nec tamen statur numero. ⁊ hoc intelligo dummodo numerus non excedat multum alias staretur numero dumtamen electus esset sufficiens. s. e. dudum. j. ⁊. j. de ap. constitutus. sed hic maior ⁊ sanior pars cēsetur: licet numerus sit maior ex alia parte. nam illa pars dicitur maior ⁊ sanior que maiori zelo ⁊ maiori pietate mouetur. xl. di. multi in fi. ⁊. ix. di. sana quippe. ⁊ arg. viij. q. j. si ergo. ⁊. ff. de pac. maiorem. Si vero ex utraq̄ parte par meritum sit: standum est numero licet ex alia parte sit auctoritas. ar. C. g bo. ce. pos. l. ul. §. ij. ⁊ sic zelus ⁊ numerus preferunt auctoritati in hoc casu. Sed quid esset si par est zelus in meritis eligentis numerus ⁊ auctoritas hincinde: recurrendum est tunc ad meritum electi. lxiij. di. si forte. ⁊. c. ul. ubi de hoc. Sed si omnia sint hincinde equalia: neutra electio valebit de iure: q̄ neutra facta est a maiori parte capituli. s. e. cumana. ⁊. c. ecclesia vestra. ⁊. c. in genesi. ⁊ sic utraq̄ est cassanda. In casu isto non crederem illos priuandos: quia non videntur facere contra formam ita directe: vnde iterum eligant. arg. lxxix. di. si duo. Si iterum taliter eligant tunc priuētur iure eligendi: superior tamē potest facere gratiam cui vult. arg. j. de paroc. c. j. ⁊. ff. ad silla. si quis in graui. §. si cum omnes. ⁊. ff. de reli. ⁊ sump. fu. l. ul. in princi. ⁊. s. e. c. venerabilem.

Publicato scrutinio. Breue est. ⁊ primo ponit dictum. secundo rōnem uel poti[o] aliud dcm̄ ibi: cū sit. tertio aliud dictū ibi: ad quod. Ab.

h Scrutinio. Quid sit scrutiniū. habes. s. eo. qz propter.

i Variare. Sed quare non possunt variare: cum tamen nondum sit electo: immo necessaria est subsequenter electio: alias non ualeret electio. s. eodem in genesi. ⁊. c. ecclesia uestra. ⁊ ita videtur q̄ possint uariare: cum non videat adhuc ius acquisitum. ideo non possunt uariare: quia iam res nō est integra. supra eodem in causis. ⁊. c. ecclesia uestra. ⁊ nemo potest mutare consilium in alterius preiudiciuz. ff. de regu. iur. nemo. ⁊ talis mutatio posset esse damnosa ecclesie: quia sic protraberetur electio ⁊ mora est periculosa. s. eodem. cum inter vniuersas. ⁊. j. ut lit. non contesta. quoniam frequenter. §. porro. ⁊ sic per huiusmodi publicationem electio iam initiata quodammodo videtur: sicut per citationem negocium est quasi ceptum. infra de offi. deleg. gratum. ⁊. j. de foro competenti proposuisti. Et est si. si quis mihi cesserit seruitutem: ipse quidem postea mutare nō potest. licet ex toto mihi ius non sit acquisitū nisi cum omnes cesserint. ff. de ser. rust. predi. per fundum. ⁊ ita hic: licet per talem consensum ⁊ publicationem non sit ius acquisitum plenum uariare non possunt: immo per superiorem eligere

k Compellantur. quia ex quo quasi ceptum negocium est per consensum prestitum in scrutinio necesse est cōsumare ⁊ est simile qui. n. mandatum suscepit: necesse ē cōsumare. ff. commo. l. in commodato. §. sicut. ⁊. ff. māda. §. si quis alicui. §. qui mandatum. adiuuari enīz beneficijs non decipi nos oportet: ut in. d. l. i commodato. §. sicut in fi. ⁊. j. de commo. ca. vno. ⁊ quod semel placuit amplius dī splicere non potest. xxxij. q. v. horrendus. Infra de despon. ipu. de illis. ff. ō neg. ge. pomponius. ⁊ que simpliciter promittuntur sine conditione soluantur. xxxij. q. ult. c. ulti. ⁊ que non cepit deliberet. que ingressa ē per seueret. xxvii. q. i. nuptiarum. ideoq̄z merito sunt compellēdi perficere qō ceperunt. Idez credo in postulatione: ut postquā fuerit publicatum scrutinium: ab ea recedere nō possunt: immo tenentur illā porrigere superiori: licet per stipulationem ius non sit postulato acquisitum ratione predicta. ⁊ de hoc dictum est s. de postu. c. ulti. ⁊ pen. ⁊ in hoc casu valet electio licet non fiat incontinenti: quia fraus ⁊ dolus eorum non debet obesse nominato: ⁊ ita non contradicunt. s. eodem quia propter. ⁊. c. cū petitam.

Publicato scrutinio nō possūt electores variare sed compelli debent ad collationem ⁊ electionem.

Publicato scrutinio[b] variare[i] nequeūt electores. Cū sit facienda collatio ⁊ electio celebranda. Ad quod per superiorem si oportuerit compellant[k].

Cassata electione propter simoniam etiam sine culpa electi non dispensat eps ea vice cum cassato. secus si electus libere resignauit. b. d. sm intellectum gl. ij. in fi.

Si alicuius electionem ꝓpter simoniam eo ignorante ac ratum non habente[l] commissam contigerit reprobari: cum eo super prelatione ad quam taliter fuerat electus illa[m] vice nō potest episcopus dispensare. Quāuis circa eū qui ignoranter recipit simplex beneficium per simoniacaz prauitatē post liberam resignationez episcopi dispensatio tolleretur.

Electoribus impeditis currit eps si possunt impedimentum tollere.

Si alicuius. Inberendo verbis littere summa sic. Cassata electione prelati propter simoniam sine vitio electi commissam: non dispēsat episcopus cum cassato super illa prelatione: secus in simplici beneficio super quo dispensat si libere resignauit. b. d. ⁊ habet duo dicta. secundum ibi: q̄uis. Ab. si.

l Ratum non habente. alias si postea consentiret: idem esset ac si ab initio procurasset. j. de simo. sicut. Sic. n. ratihabitio in maleficijs retrotrahitur ⁊ mandato comparatur. ff. de vi ⁊ vi ar. l. j. §. quotiens. ⁊. j. de resti. spo. cum ad sedem in fi. ⁊. ij. q. j. notum in fi. nec refert utruz ante uel post dederit uel promiserit. j. q. j. eos in fi. accipere. n. est qñcunq̄ accipere: ut ibi. ⁊. j. q. iij. si quis obiecerit in fi. ⁊. c. si gs. ⁊ sic quod meo nomie gestuz non est ratum habere possum. ff. de neg. ge. si pupilli. §. item queritur. ⁊ ir. q. ij. lugdunēsis. ⁊ ita habes q̄ ignorātia excusat ipsum ut possit cuz eo postea dispensari. j. q. v. presentium. j. de renun. post translatio. ⁊ ita habes. j. de simo. ex insinuatōe. ubi capitulum dispensat.

m Illa vice. ut sic per factum illorum puniantur illa vice: sicut ille qui deliquit in electionis forma punitur electus: quia non valet electio: vel in persona electi puniuntur electores in electione illa vice tantum. s. eodem cum in cunctis. ⁊. c. quia propter. ⁊. c. cumana. ⁊ sic aliquis punitur sine culpa: causa tamen subest propter proximitatem vitij: quod purgabit per intermediam personam. ff. j. de fi. presby. ex transmissa. ⁊ quia ex his que incontinenti fiunt presumptio nascitur. s. eodem officij. ⁊ que incontinenti fiunt inesse videntur. ff. si cer. pe. lecta est. ⁊ ex vicinitate consortium trahitur. de pe. distin. j. sed ⁊ continuo. ⁊ etiam commodum. insti. de re. di. §. insula. Sed huic quod dicit illa vice non potest episcopus dispensare manifeste contradicit. j. q. v. c. presentium. quod logtur in eodem casu in prelatione scilicet: ⁊ tamen dicit q̄ episcopus post renunciationem potest iterum ad curam regiminis illum assumere. Potest dici q̄ ibi mitius ⁊ benignius agitur: quia ultroneus supplicauit ut deponeretur: ⁊ cum talibus mitius agitur: quam cum conuictis. l. distinc. presbyterum. sed iste sententiam expectauit vnde notorium est q̄ tali modo fuit electus. j. de coba. cle. ⁊ mu. c. ulti. sed in. c. presentium. non fuit notorium: ⁊ ideo statim ibi dispensatur ⁊ non hic: ⁊ ideo hic plus punitur. uel forsan standum est hodie huic propter rationes superius dictas. vel dic q̄ diuersi sunt casus ⁊ ideo non contradicit. Illud capitu. presentium loquitur de ipso qui inuitus ordinem susc̄epit per simoniam ab alio commissam eo ignorante

ꝛ nō de dignitate.c.istud loquit ō eo q eligit ad dignitatē p symoniā eo ignorāte cui⁹ electio p sniaz fuit reprobata. vñ eps nō potest statiz cum eo dispēsare ad eandē dignitatē.sed in.c.pūtium. pōt dispensare eps vt eligatur ad curam regiminis:ad quā non fuerat electꝰ ꝛ sic ē diuersitas nō ẓrietas.ar.ꝓtra.ſ.de symo.nobis.vbi cū tali nō pōt eps dispēsaſ.sol.vt ibi. sed quare secus in beneficio simplici in quo. statim eps pōt dispensare post liberā resignatiōez q̄ in platione.vt dicit i ſ.quia circa maiora cautius est agendum:qꝛ ibi nō das sed accipis. xlij. di.quiescamus.ꝛ de tāta re segnius nō est agēdum.vij.q.ij.c.vl.ꝛ ste gritas p̄sidentium salus est subditoꝝ.lxj. di. miramur.circa p̄n.ꝛ dicit lex vbi maius periculū intēditur magis ē consulendū.ff.de carbo.edic. l.i.§.ij.vñ primū locuz in empta ecclesia habere non dz.ſ.administrationē:sed simplex bñficiū pōt.i.q.v.quicūqz. in fi.ꝛ facilius dispensatur in bñficio q̄ i administratione vl̄ in ordine alia rō ē b sponte renūciauit.ibi per,snsam reprobat electio.forte idē dici posset q eps possz cū isto electo dispensare si starī añ motā qōnem renūciaret sponte:audito q taliter eēt electꝰ: ꝛ l b nō,phibeꝫ b:put dx. ꝛ ſ.de renū.post trāslationē. in glo.q̄ incipit. qꝛ erga.ad fi.item arg.contra.ſ.de simo.nobis fuit.sol.vt ibi.

Ejs quibus. Breue ē p alia vba sūmaꝫ vt i rubꝛo.Ab.si.

a ¶ Statutū a canone:duob⁹ mōis itelligit b.ſ.qꝛ i ecclesijs cathedralib⁹ ꝛ regularib⁹ dant tres mēses.s̄.e.ne pro ōfectu.i miozib⁹ dignitatib⁹ siue beneficijs dant sex mēses.ſ.de concess.preben.nulla.

b ¶ Currit.ſz mirꝫ vꝫ dicere lꝫa ista:q tps currit illis q agere nō pñt: vñ ꝓria plura signāt.ſ.de ꝓcess.pbē.qꝛ diuersitatez.ꝛ.ſ.ne se.va.p totū.ꝛ.ſ.ō pscrip.placuit.ꝛ.c.ō q̄rta.itē tpe scismatis nō currit.ſ.ō pscri.cū nobis oli.itē filiofamil.ñ currit tps:ſz isti loco filijfami.babētur:qꝛ sūt i ptāte supioris vū nō dz eis currere pscrip.C.ō an.excep. l.i.§.vl.C.ō bo.ma.l.i.i fi.rō pt eē:qꝛ lz lterdicta sit eis electio ñ debēt ipi ppea ius suū negligere ꝛ puisionē eccl̄ie.ſz eligētes debēt eē ꝛ petere lñtiaz ifra tps:qꝛ negligētib⁹ iura ñ subueniūt.ff.er q.ca.ma. nō.n.ꝛ negligētie ignosci ñ dz.ff.ō edē.l.veluti.i pn.nec stultis solet succurri ſz errātib⁹.ff.ō iur.ꝛ fac.igno.l.regula.§.si qs ius.i fi.ꝛ ei ēt q valitudie ipedit tps currit si ñ mādauerit p aliū actionē mouēdaz ff.ō diuerſ.ꝛ tēp.pscrip.l.i.ꝛ ei q appellare nō pt iusta ō cā currit tps appellatōis:nisi b corā publicis psonis fuerit ptestat⁹ alr negligētia obesset ei ñ obstāte illa cā.ſ.ō ap.si iustus metus.si.ſ.ō of.ordi.pastoralis.ꝛ ita i mora sūt q̄ dz eis obesse.nā mora nocet.ff.ō vsur.mora.ꝛ ñ pt purgari i isto cāu.ſ.ō sup.neg.pla.lz.ꝛ.c.se.ꝫ mora pt purgari:qꝛ si pmitto tibi sticbū ꝛ offero tibi illū post morā purgaꝫ mora ff.ō v.ob.iterdū.§.vl.ff.si qs cau.ꝛ si p⁹ tres.item si ego fui i mora agēdi tecū:ꝛ iteriz mortua sūt aīalia mibi subtracta:mibi mora non nocet.ff.ō vi ꝛ vi ar.l.p.ſz vez ē q i b casu nocet mora:nec pt purgari cū ius ñ bēant eligēdi:qꝛ trāslatū ē ad supiorē.vñ si eligerent:nulla eēt talis electio sicut nulla ē sñia illius q amisit iurisditionē.ſ.ō offi. ōle.cū sup.logt.c.istud cū ō ꝓsuetudie alicui⁹ loci eligere nō pñt:nisi pmo licētia ipetrata a supiore.ar.s̄.e.cū iter vniuersas:vel intellige cū supioꝛ q bz ptātē iterdicit ne sine ipsius speciali mandato ad electionem procedant sicut sepe facit papa vel eius legatus.

Rubri.de trāslatione epi. ¶Also de quibusdā modis quibus prouidetur ecclesijs:restat videre ō trāslatione epoꝝ per quā eis etiā puidet ō materia rubrice babeꝫ.vi.q.i.per totum.

Am ex illo. Cōtinet quattuoꝛ ptes. ¶Prima pbat trā-
c slationes epoꝝ soli pape cōpetere.Scōa narrat reprēhēsibile factū patriarche ibi:miramur.Tertia ibi:lz.rñdet tacite qōni.Quarta ibi:ne igit:penā imponit. Jo.an.

c ¶ Priuilegio.quo videlz pretulit eā cūctis ecclesijs.xxi.di.i nouo ꝛ.c.q̄uis.ꝛ i b differt a papatu ꝛperiū:qꝛ ꝛperatoꝛ bz suā iurisditōez a populo.insti.ō iur.na.§.ſz q̄ p̄ncipi.ꝛ.C.ō ve.iu.enu.l.i.§.cū.n.i auc. qūo opz epos.vbi dx q ab eodē p̄ncipio sunt.ſz romana ecclesia voce dñi tantum prelata est vt b.ꝛ.xxi.di.quāuis.

d ¶ Jnstituta ꝓtinētia.qꝛ qō religiōis ꝛ fidei ad petrū tm̄ referēda est.xij. di.p̄ceptis.ꝛ.xxiiij.q.i.quotiēs.ꝛ.xvi.q.i.frater nr.xxiij.q.vi.cōnenioꝛ.

e ¶ Trāslatiōes ꝛ desponcs iij.q.vi.q̄uis.ꝛ.c. duduz. ꝛ j.c.pri.ꝛ.vij.q.i.mutatōes.

f ¶ Mutationes.vij.q.i. tēporis qualitas.

g ¶ Pertineāt que sint illa q̄ ad solū papā ptineāt bis vñ b⁹ cōpbēde. Restituit papa solus deponit ꝛ ipe.Diuidit ac vnit eximit atqꝫ pbat.articulos soluit: synodūqꝫ tāt gñalem.trāffert ꝛ mutat appellat null⁹ ab illo.De singulis istis bēbis ꝓcꝛ.ſ.ō excess. pla.sic vnire.ꝛ.j.ō of.ōle.q trāslationē.i glo.b sunt.

b ¶ Cōfirmasse. scōz quoslda fcm narrat:qꝛ añ palliuz recep tū nō pōt ꝓfirmare:qꝛ i pallio plenitudo pōtificalis offi cij ꝓferr.ſ.ō vsupal.nisi spālis.ar.s̄.de elc.q sic.circa fi. ar.ẓ.s̄.ō ele.suffraganeis.di cūt gdā q illa nō tz. alij oñt q ꝓfirmaſ pt ꝛ oia alia facer q̄ sūt iurisditiōis.vt b.ꝛ.s̄.ō ele.trāsmissaz.ꝛ.c.nosti. qꝛ i ꝓfirmatōe ꝓsegr oia q̄ sūt iurisditōis:ꝛ ꝓfirmaſ iurisditō nis ē:qꝛ eo ꝓfirmato pt ꝓferr bñficia.s̄.ō elec.nosti.g eadē rōe cōfirmaſ:qꝛ capſz vacāte sede ꝓfirmat.ſ.ō ma.ꝛ obe. cū oli.ꝛ.c.is q.ar.vl̄ ꝓuinciales epi.lxiiij.di.qꝛ p ambitōes.ar.ſ.ō hec.ad abolēdā. §.ꝛ qñ.ꝛ ar.ſ. ō concess.pbē.

nulla.multo forꝛ⁹ electꝰ ꝓfirmatꝰ:ſz vꝫ q tūc ad papā spectet ꝓfirmatio. c.di.qñ.ꝛ.j.ō ꝓcess.pbē.qꝛ diuersitatē.illud ē verꝫ q electus i archiepz cōfirmatus oīa q̄ sūt iurisditiōis pōt ꝛ nō q̄ sūt ordis.vnde lz possit ꝓfirmare electos:illos:tm̄ ꝓsecrare nō pōt añ pallium acceptū.s̄.de elec.q sicut. j.de ꝓse.ecclc.vl̄ al.aqua.ꝛ illā decr.suffraganeis. qdaz volūt intelligere quādo non est in mora:ꝛ illā q sicut.quando ē i mora petēdi pallium:alij dūt q illa decreta.suffraganeis.non tz.Et tu dicas:ꝛ credo verius q decre.illa suffraganeis.teneat:ꝛ q electus in archiepm ꝓfirmatꝰ pōt ꝓfirmare suffraganeos suos.vt b inuit:ꝛ pōt madare suffraganeis suis:vt electꝰ debeāt ꝓsecrare lz ipse b facer nō possit.video.n.q ipse nō pōt clericum ordinaſ:ꝛ tamē pōt mandare alicui epo.vt ordinet.b idē faciunt abbates exēpti ō clericis suis:qꝛ faciunt illos ordinari p episcopos:quos ipsi nō ordinant sine licētia eoꝝ platoꝝ.multo fortius electus talis pōt mandare b suffraganeis.ꝛ b ē rō:quia p banc demandationē committit cū ipi episcopi ex ordine ꝛ consecratione quam habēt facere possunt.nec deest illis nisi q consecrandus non ē de sua iurisditione.nec sequit boc facere nō pōt:ergo non pōt alijs mandare: instantiā habes in abbatibus exēptis ꝛ in electis confirmatis.arg.vij.q.i.pontifices.

i ¶ Ceteris audacia.sic.ſ.eo.quāto.ar.q pena vnius ē metus alterius.ij. q.vij.quapropter.ꝛ.ſ.de sta.regu.ea q̄.itē punitur quis in eo quo deliqt ſ.de tēpo.ordi.litteras.ꝛ.ſ.eo.quanto.

Inter corporalia. Diuidit in duas partes p̄ncipales.in p̄ma exordiū.in scōa narratio ibi:sane.Et p̄ma subdiuiditur in tres.prima probat coniugium spirituale dissolui non posse nisi p papam.Secunda ibi:sicut autē.probat vinculum spiritualis coniugij esse inter electum ꝓfirmatum licz consecratus non sit:ꝛ eius ecclesiam.Tertia ibi:ſz neqz.soluit cu iusdam canonis contrarietatem. Jo.an.

k ¶ Facilius b ē gñale.nā ꝛ peculiū facilius reuocaꝫ q̄ constituaꝫ.ff.de pecu.nō stati.ꝛ possessio facilius amittitur solo aīo quā acquiraꝫ:qꝛ ibi necessarius ē actus corꝛoralis.ff.de acqui.pos.possideri.§.i amittenda.

l ¶ Spūalia.tm̄ spūalia nisi legalr ꝓseruēt:ō facili ōstruuntur.xl.di.sicut.ſz illud itelligas quo ad destructiōez virtutū q̄ fit p pcm̄.vñ dicit q peccat in vno factus ē oīum reus.ſ.de re.iu.delicat.ꝛ q̄ dicit b referas ad sacra bmōi.s̄.ordinatiōes cōsecratiōes depositiones ꝛ consimilia ꝛc.

m ¶ Destruantur. vnde lex dicit q difficilioꝛ est dissolutio matrimonij q̄ coniunctio.C.de repu.consensu.in priu.

n ¶ Solus.xv.q.vij.c.vl.

o ¶ A metropolitanus.lxiiij.di.c.i.ij.ꝛ.iij.

p ¶ Ro.pō.vt.iij.q.vj.c.quāuis dudum.ꝛ.s̄.c.proxi.

q ¶ Fortꝰ.i.dignius quā carnale:ꝛ in veritate fortius est quia dissolui nō

põt etiã si interueniat ꝓsensus pape ꝛ ipsoꝝ cõiugum: imo manẽt ꝓinges separatim. s. pp fornicationẽ. xxxij. q. vij. c. i. ꝛ. ij. ꝛ. j. de iureiur. tua nos. ꝛ durat vsq; ad mortẽ. vij. q. i. sicut alteri⁹. j. de sepul. ó vroze. nisi i casu añ carnalẽ copulã. j. de quer. ꝓiu. ex publico. spũale vo ꝓiugiũ i mlcis dissoluit casib⁹ trãslatõe renũciatiõe ꝛ depositiõe auctate pape. vt. s. c. pri. ꝛ iõ min⁹ẽ forte: sz dignius.

a ¶ Nõ ũ sepet. xxxiij. q. ij. an qꝫ i subditis. ꝛ. c. quos deus.

b ¶ Nõ. n. rũsio tacite qõis diceret aliqs: quotidie dissoluũtur. ꝛ ipe rñdet: non. n. ꝛc.

c ¶ Diuĩa. ꝛ sic qõ fit auctoritate pape dicit fieri auctate dei. ꝛ ẽ vez si iusta cã hoc faciat. xxiiij. q. i. quodcunqꝫ. ꝛ q. iij. si qs nõ recto iudicio.

d ¶ Vicariũ. ꝛ tñ successoꝛez piscatoꝛis. xxiiij. q. i. qñ vetus. ꝛ eps dr etiã vicari⁹ xpi. xxxiij. q. v. mulieꝛez. ꝛ successoꝛes sũt episcopi alioꝝ apostoloꝝ. lxviij. distin. quorum, vices.

e ¶ Cõfirmatus. ante ergo cõfirmationẽ põt: qõ veruz est. adhuc tñ habet tenue ius cũ posset repelli p exceptionez. j. de accusa. super his.

f ¶ Cui. s. ꝓiugio spirituali.

g ¶ Mil addit. cõsumatur tamen in ꝓsecratione illud matrimoniũ. j. eo. licet.

h ¶ Nullius tñ, ergo non probat hoc eẽ qõ ab hoc ꝓtingit abesse. C. ó pba. neqz naturales. ꝛ. C. vñ cognati. non hoc ꝛ. j. de testi. spo. cũ ad sedez. in fi. ar. j. ó testi. cũ tu. ꝛ. xxxviij. di. que in ipsis.

i ¶ Honoꝛi. j. de oꝛ. ab epo q renunci. epi. c. i.

k ¶ In vtroqz. qꝛ de similib⁹ simile dz esse iudicium. s. de elec. dudum. similis. n. egtatis rõ similia iura suadere debet. C. ad. l. fal. l. vl. j. ó ꝓfr. vti. vel inuti. cum dilecta.

l ¶ Sic ꝛ electoꝝ. quod dictũ erat de epis: prozogak ad electos ꝓfirmatos: sicut qõ dicit de vxoze prozogak ad spõsaz ff. de iure do. si sponsa. ff. de fun. dota. lex Julia. C. ó bo. que libe. nõ sine. i fi. j. ó iure iur. quẽadmodũ. ar. C. q po. in pi. ba. l. vl. in fi.

m ¶ Post ergo ante ꝓfirmationem potest.

n ¶ Similitudinem. ar. qꝫ de similibus simile dz esse iudiciũ. ar. s. xxviij. q. i. sic enim. v. pinde. ꝛ. xxvij. q. i. nuptiarum. circa me.

o ¶ Neqz illud. Hic rñdet tacite qõni que posset fieri p. c. e. di. qm̃ qdez. qꝛ ibi dr qꝫ ecclesia q̃ bz electũ cõfirmatuz appellatur vidua: ꝛ ille cedit iudicio metropolitãi: ꝛ b dicit qꝫ nõ põt sine licẽtia pape. ¶ Papa rñdet buic obiectiõi: qꝛ nõ vr vidua: nisi quo ad q̃dã. item nec obstat illud qõ de cessiõe subsequit: qꝛ illud statutũ fuit ad penam ꝛc.

p ¶ Sex menses. melius diceret si vltra quinqz: qꝛ quinqz mensibus dicit in canone illo: cuius sententia hic ponitur.

q ¶ Ad q̃dã. Illa. s. q̃ misteriũ ꝓsecratõis õsiderãt. s. ó ele. trãsmissam.

r ¶ Inutilẽ. In alijs ẽt mortu⁹ reputak. probat ẽt de pe. di. i. hoc idẽ pbatur ver. scindite. ꝛ q inhabilis est ad agendũ nullius dr. ff. qõ cuiusqz vni. l. i. §. pe. ꝛ. ff. q satisda. cog. l. iiij. ꝛ. vl. ꝛ. ff. ad velle. q̃uis. §. si ꝙuenerit.

s ¶ Ad gratiã. ar. ff. de exerci. euidenter. pena. n. non dz alicui tribuere immunitatẽ. ff. de interdic. ꝛ rele. l. relegatoꝝ. §. vl. ꝛ. l. se. nec ecõuerso gratia debet trahi ad penam. C. de leg. quod fauoꝛe. ꝛ quod pꝛouisuz est ad concoꝛdiam trahi non debet ad noꝛam. xlv. di. licet.

iunxit hõ nõ separet[a]: nõ eni[b] hũana' sz poti⁹ diuĩa[c] ptãte cõiugiũ spirituale dissoluit: cũ p trãslationẽ ó positionez aut cessionẽ auctoritate ro. põ. quẽ ꝓstat esse vicariuz[o] iesu christi eps ab ecclesia remouet: et iõ tria hec q̃ ꝓmisim⁹: nõ tã cõstõe canonica q̃z istitutiõe diuĩa soli sũt ro. po. reseruata. ¶ Sicut eni eps cõsecrat⁹ sine licẽtia ro. põ. suã non dz ecclesiã derelinquere: sic ꝛ elect⁹ ꝓfirmat[q]: cũ non debeat in dubiũ reuocari qn post electionẽ ꝛ confirmationẽ canonicã iter ꝓsonas eligentiũ ꝛ electi coniugium fit spũale cõtractũ: cui[r] ꝓfecto episcopalis dignitas nihil addit[s] cuz qs episcopali ꝓditus dignitate nullius tamẽ[b] ecclesie possit esse episcopus: quẽadmodũ de illo cõtingit q honoꝛi[t] pontificali renũciauit nõ oneri. Unde cum nõ sit maius vinculum episcopi ad ecclesiaz q̃z electi: maxime cum fuerit confirmatus: imo idem penitus ꝛ nõ aliud: idez iuris obtinet in vtroqz[k]. Sicut ergo episcopoꝝ translatio depositio ꝛ cessio: sic ꝛ electoꝝ[l] post[m] cõfirmationẽ spiritualis ꝓiugij ratione soli est ro. põ. reseruata: licet vsq; ad tẽpoꝛa ista quod cautum fuerat de episcopis expꝛessum non fuerat ó electis: ꝓpter expꝛessam tamen similitudinez[n] vel identitatẽ poti⁹ nemini poterat videri dubiuz subtiliter intuenti: cũ de similibus idẽ iudicium sit habendum. ¶ Sz ne qz illud[o] quod in canone legitur ó electo vt si vltra sex menses[p] p suã negligentiam retinuerit ecclesiam viduatam: nec ibi nec alibi donuz consecrationis accipiat: immo metropolitani sui cedat iudicio: ꝛ aliter intelligentibus poterat suffragari: cum non intelligatur ecclesia viduata quasi sponsum nõ habeat: sed qꝛ sponsus eius nonduz sit cõsecratus: adhuc quo ad q̃dã[q] q̃si viri maneat solatio destituta: sicut iuxta communez modũ loquendi illa dicitur ecclesia viduata: que licet episcopuz babeat: inutilem[r] tamẽ ꝓbibetur babere. Hec quod de cessione subsequitur ꝛ statutum fuit ad penaz: trahi debet ad gratiam[r]: vt sicut metropolitano iudicio electus deijcit: ita ẽt ad aliã ecclesiã possit trãsferri: ꝓsertĩ cum nec sine auctoritate[r] ro. põ. fiat cessio vel deiectio memoꝛata: qui vt hec posset ex illo canõe metropo. indulsit. Unde si circa trãslationez idẽ fieri voluisset: quod de cessione dixerat de trãslatiõe poterat expꝛessisse: ꝛ quod non est sanctoꝝ patrũ decreto sancituz: superstitiosis[u] non est adinuentionibus pꝛesumendum: pꝛesertim cũ nõnunquã intelligatur pꝛobibituz quod non[x] inuenit ꝓcessuz. ¶ Sane quem turonensis archieps electum abbeceñ. per metropolitanum suuz cõfirmatum in ecclesiã vestrã pꝛeter auctoritatẽ se. ap. transferre ꝓsumpsit ꝛ i eps consecrare: quez rotho mageñ. archieps citra mandatuz nostrũ absoluit ꝛ ei licentiã tribuit transeundi: pꝛedictos archiepiscopos a ꝓsecratione ꝛ cõfirmatione põtificũ. Ep̃m vero ab executione põtificalis officij bituricẽsis archiepiscopus iuxta mandati nostri tenoꝛez suspendit. Et quãuis ijdem archiepiscopi tanq̃z maioꝛes[k] plus excesserint in pꝛemissis: ꝓfatus vero episcopus minus: vtpote illoꝝ tanquaz maioꝛuz eꝛꝛoꝛez secutus: nos tñ intellecta eoꝛuz confessione spontanea ꝛ supplicatione deuota veniã eꝛꝛoꝛi dedim⁹: qꝛ nõ ex malignitate: sed ex simplicitate[y] pecca uerũt. Et quoniaz pꝛefatus episcopus qui minus peccauerat: seueri⁹ fuerat castigatus: reatum suuz recognoscẽs humiliter ꝛ deuote: ac misericoꝛdiam postulans ꝛ iudicium non requirens: nos intuentes quod licet sibi munus cõsecrationis impensum nec pꝛioꝛis ecclesie ipsum pontificem fecerit nec secunde: cum ad pꝛimam non fuerit consecratus: ꝛ ad secundã pꝛioꝛi vinculo perdurante[z] non[?] potuerit canonice consecrari adbuc

t ¶ Auctoꝛitate ro. pon. s. generali.

v ¶ Supsticiosis. ij. q. v. consulnisti. ꝛ qꝫ apostolus non diffiniuit: nec nos diffinire debemus. xxxj. q. i. qꝫ si dormierit.

x ¶ Non inuenit. ar. qõ nõ est ꝓcessum itelligit ꝓhibitũ. ff. de colle. illi l. i. in ꝑn. ff. de dona. fili⁹. ꝛ. xvij. q. ij. hoc tñ. ꝛ. ix. q. iij. conquestus. xxxij. di. ó illo clerico. ꝛ xl. distinctione. si euangelica. ff. qõ cuiusꝫ vni. nulli. ff. de postu. l. i. §. ait pꝛetoꝛ. regula ista locum bz i iudicijs stricti iuris qꝫ qcqd astringendo obligatiõis cã dictũ est: nisi id verbis expꝛimatur omissuz intelligitur. ff. ó vbo. obl. qcqd. ꝛ in arbitris id locũ bz. j. de arbi. si cũ dilectus. ff. de arbi. si cuz dies. §. plenũ. ꝛ. l. qd tñ. in fi. ꝛ in ꝑuil. j. de deci. ad audientiã. ꝛ. j. e. lz. ꝛ. j. de ꝑuil. si de terra. secus ẽ i iudicijs bonefidei. hic sumit ꝓtrariũ argu. oĩa concessa intelligunt que nõ sunt expꝛesse pꝛobibita. ꝛ habet locum i iudicijs bonefidei ꝓut sequitur: quia ibi omnia intelligũtur venire i iudiciuz nisi expꝛesse pꝛohibeant. j. ó causa pos. cum ecclesia. ff. de iudi. solemus. ff. deposi. lucius: secus in bñficijs que latissime sunt interꝑtãda. j. de ẽb. sig. olim. ꝛ j. de dona. cũ dilect⁹. in fi. ꝛ secus in absolutionibus. j. ó sen. ex. nuper. argu. contra qꝫ illa. s. intelligũtur concessa q̃ expꝛesse nõ inueniunt pꝛohibita. xxx. q. iij. illud. ꝛ. iiij. qui spirituales. ꝛ xvj. q. i. sunt nonnulli. ꝛ ff. de pꝛocurato. mutus §. i. ꝛ. v. di. ad ei⁹. ꝛ. ff. ó testi. l. i. ꝛ. xxviij. q. i. iam nũc. in verbo illo. ꝛ boc nõ vetat dominus. Super boc cõsueuit dici vt ꝓstitutio pꝛomulgata fuit affirmatiue: intelligitur concessuz nisi reperiatur pꝛohibitum patet exemplũ. xxxj. q. i. deus masculũ. ꝛ. c. se. qꝫ si dormierit. Si vero negatiue fuerit expꝛesse pꝛomulgata semper intelligitur pꝛobibituz marie vbi fuerit eadez ratio: nisi inueniatur cõcessum. exemplum patet. xxiij. q. v. si non lz. nam cuncta licerent nisi iura vetarent.

y ¶ Tanquaz maioꝛes. xl. di. homo christianus. ꝛ. ff. de re. mili. omne. §. qui manus. iuxta illud. Omne animi vitium tãto conspectius in se crimen babet: quanto maioꝛ qui peccat babetur.

z ¶ Simplicitate. simplicitati. n. parcẽdũ ẽ. lxxxvj. di. tãta neqtia. ꝛ j. de re. pmu. cũ vniuersoꝝ. vbi plures concoꝛdantie sunt ad b.

? ¶ Perdurãte. i. si adhuc durãt in suo ꝓsensu. si. lxiij. di. q̃to. ꝛ. s. ó electio. bone memo. cremoñ. ꝛ qõ bic dicit de gꝛa solũmodo dr quia illa debuit vtraqz priuari: sed qꝛ ex simplicitate boc ꝓtingit pepcit illi. si. j. de re. permu. cũ vniuersoꝝ. ꝛ capitulum quod ipsum recepit priuari debuit ea vice eligendi potestate: si papa cum repulisset vel cum eo non dispensasset. j. e. c. pꝛioꝛi.

? ¶ Nõ potuerit. ꝛ ita qõ voluit si potuit: ꝛ qõ potuit noluit. j. ó of.

dele.cum super.ꝛ.C.si quis sibi vel alteri.multū.ꝛ.C.ō iure do.si genero.ꝛ.ff.de bere.instī.quotiens.ar.contra.C.de instī.sub cōdi.fac. l.si testamentum.

Quanto. Primo narrat factū.secūdo aggrauat ibi:non attendens.tertio punit ibi:ne autem.Jo.an.

a Personam. hoc.c. ꝛ.c.sequēs.ꝛ illō.c.i.de ma.ꝛ obe.illō humil.et de cleri.excō. mini.illō. de eadē materia loquūtur.

b Cōiūxit.xxxiij.q.ij. quos de⁹.ꝛ.c.an quod ꝛ xxx.q.i.ad limina.

c Antiqtas.sic.xxv.q. i.contra statuta.ꝛ.ix.q. iij.conquestus.ꝛ antiqtas veneranda est.ij.q. vi.anteriorum.§.illud. ꝛ.ff.ō iure immu.l.sem per.mos enim retinendus est fidelissime vetustatis.C.de testa.testamenta.

d Reuerentiaz.tanq̄ iuri scripto.xi. di.eccīa sticaruz.ꝛ.c. catholica. ꝛ.j.de cau.pos.cum ecclesia.

e Puri hominis. veri tamen hominis qui etiaz aliqd est ꝑm q̄ homo.j.de bef.cum christus.ꝛ est verus deus ꝛ verus hō.s.ō sum.tri.ꝛ fide catholica.c.i.

f Vicez.dei.ꝛ vnde dicitur bf̄e celeste arbitriū C.ō sum.tri.l.i.in fin.ꝛ ideo etiā naturā rex immutat substātialia vnī⁹ rei applicādo alij. arg. C.ꝯmunia de le.l.ij.ꝛ ō nullo pōt aliquid facere.C.ō rei vxo.ac.l.vna in p̄n.ꝛ de cōse.dis.ij.re uera ꝛ sniaz que nulla ē facit aliquaz.iij.q.vi.b quippe.qz in bis q̄ vult ei est ratione voluntas.institu.de iure natu. §.sed q̄ principi.nec est q̄ ei dicat:cur ita facis. de pe.dist.iij.§.ex psona. alias est.c. quāuis. ipse enim potest supra ius dispensare.j.de concess. preben. proposuit. Idē de iniusticia potest facere iusticiam corrigēdo iura ꝛ mutando.j.de appellatio.ut debitus. ꝛ.j.de consangui.ꝛ affinita.non debet.plenitudinem obtinet potestatis.ij.q.vi.vt decetero.

coniugaliter alteri alligatus:ei taz a vinculo prioris ecclesie q̄ a pena suspensionis penit⁹ absoluto de beguitate se.apo.duximus concedendum:vtpote prioi consensu hactenus perdurante:andegaueñ.ecclesiam studeat gubernare.

Item dem epō.ꝛ petro scho.magū.

Eps qui propria auctoritate de sua ecclesia se transfert ad aliam carebit vtraq3.

Quanto personam[a] bildesen. episcopi:ꝛ infra.Ipe vero relicta bildesen.ecclesia ad herbipoleñ.ecclesiaz auctoritate propria se trāstulit:non attēdens quod vitas in euāgelio,ptestatur:quos de⁹ coniunxit[b] homo nō separet: potestatē transferendi pontifices ita sibi retinuit dñs ꝛ magister q̄ soli btō petro vicario suo ꝛ per ip̄m successoribus suis spāli priuilegio tribuit ꝛ ꝓcessit:sicut testaī antiqtas[c]: cui decreta patrū sanxerūt reuerētiaz[d] exhibendā:ꝛ euidenter asserūt sacrorum canonū sanctiones: non.n.homo sz deus separat quos ro.pō.q non puri[e] hominis sz veri dei vicē[f] gerit in terris ecclesiarum necessitate vl' vtilitate pensata nō humana sz diuina potius auctoritate dissoluit:ꝛ infra. Ne autē fcā puersitas transeat presumptoriz⁹ in exēplū[g]: quod quidem si verum est:non potest non esse notorium[h]:sibi precipimus vt administrationem herbipo.ecclesie penitus derelinquat:ꝛ infra. Ceterum quoniam herbipo. ecclesie canonici vota sua in ipsuz prorsus illicite[i] contulerunt: volentes sicut dignum est ut in eo puniantur in quo[k] peccauerunt: eligendi eos hac vice suspendimus[l] potestate:ꝛ infra.Quia vero bildesen.ecclesiaz :cui fuerat alligatus: vnde secundum apostolū solutionem querere non debebat[m]:nimis improbe dereliquit:ne ad ipsaz redeat vlterius districtius prohibemus:cum secūduz traditiones canonicas[n]:qui ad maiorez⁹ se plebez trāstulerit:a cathedra repelli debeat aliena:ꝛ carere.ppria:ut nec illis presideat quos per superbiam spreuit:nec illis quos per auaritiaz cōcupiuit.

Item dem bamber.episcopo ꝛ scholastico magonti.

Solus papa trāsferre epos:ꝛ in dulgētia p eum sup tali trāslatione concessa ad litteram seruanda est.

Licet in tantum[p]:ꝛ infra.Sicut legitimi matrimonij vinculum quod est inter virum ꝛ vxorem homo dissoluere nequit:dño dicēte in euangelio:quos deus cōiunxit homo non separet:sic ꝛ spirituale fedus coniugij quod est inter episcopum ꝛ ecclesiaz:quod in electione nunciatur ratū:in confirmatione ꝛ consecratione itelligitur cōsumatū:sine illi⁹ auctoritate solui non pōt qui successor est petri ꝛ vicarius iesu christi.Hoc autē.c.quōdam bildesen.episcopus non attēdens ad herbipoleñ.ecclesiam propria temeritate transiuit:et infra. Nec illa pre.n.indulgētia p̄sūptionem excusat ipsius:sed ambitionē excusat:cum in ea sit expressum q̄ si ad maiorem[q] vocaretur forsitan dignitatem eam sibi liceret assumere dūtamē nihil ei de statutis canonicis obuiaret.vnde licet forsitā aliquibus videatur[r] vt indulgētie occasione ipsius ad dignitatem possit transire maiorem:ad parem[s] tamen ipsi transire non licuit:cum in maiori dignitate ꝑpter maiorem vtilitatem facilius soleat dispensari. Preterea cum postulatio sicut ꝛ electio examinari soleat diligenter:ꝛ teno:illius indulgentie non solum videatur postulationis examinationem sed persone etiam reseruare:subiungēs dūmodo nihil de canonicis obuiet institutis:ante quā per eum postulatio[t] examinata fuisset:cui fuerat facienda : nullo modo ei de ipsa postulatione tractandum.

a Maiorē.maxime:qz idē si ad parem vel maiorem.

p Licet in tm̄ initiatū.ꝑm q̄ verba ista sonare videnī:colligit.q̄ quis possit bf̄e p̄ncipū mr̄imonij sine medio ꝛ sine fine.Sed ꝺ dicit ambrosius dicēs:q̄ sacramentū matrimonij aut plenū est aut nullus est:quia matrimoniū res est individua simplex sicut ꝛ carnale mr̄imoniū: qō ē p̄iūctio maris ꝛ femīe idiuiduaz vitā retinens ꝓsuetudinez.j. de p̄sump.c.illud.ꝛ.xxvij.q. ij.§.i.ꝛ instī.ō p̄ria potesta. §.ij.rñ.ista verba p̄nt referri ad solēnitatē potius quā ad substātiā mr̄imonii. Vel dicas q̄ pro tāto dicit initiatū: qz post electōez ab ea nō p̄nt recedere electores.s.ō elect. cū iter canonicos.imo hodie ēt añ electionez publicato tm̄ scrutinio variare nō possunt. s.de elec.publicato.ꝛ postea p cōsensum electi pficitur:ꝛ i cōfirmatione fit ratum:ita q̄ amplī⁹ per se renunciare non potest.s.e.iter corporalia.ꝛ in ꝓsecratione ꝓsumatum intelligitur:ꝛ hoc tātuz quo ad illa que ministerium cōsecrationis desiderāt.ar.s.ō elec. transmissaz.sz quo ad vinculum coniugale consecratio nihil operatur.s.e.iter corporalia.sic ꝛ in carnali mr̄imonio ista p̄nt ꝓsiderari p spōsalia q̄ sunt futurarū nuptiarū p̄missio.xxx.q.v.nostrates. quodammodo videt initiari quia per illa ad matrimoniū peruenitur.ff.de spō. oratio.p cōsensuz animoruz ꝫbit ꝛ efficit ratuz.ita q̄ nūquā post ea separārtur nisi añ carnalez copulā cā religionis.j.de cōuer.ꝓiug.ex publico.p ꝓiunctionez corporuz cōsumatur j.de diuor.quāto.

q Maiorez.quia gradatiz cōferunt honores.ff.de mu. ꝛ bo.ut gradatiz.ꝛ qui ꝑmo uentur de minori ad maius promoueri debent.xciij. dis. legimus.in fi.

r Videatur.si alicui videri possit:sz nulli p̄t videri:g̃ nec huic. sic.viij.q.i. moyses.et ar.xxxv.q.v.ad sedez.v.b g̃ euigilēt:ꝛ actē mētis si p̄nt intendāt q̄si dicat nō p̄nt.ꝛ xxiij.q.iij.si hēs.v.si inuenirētur idonei ꝛc.sed augu.dicit se nescire.ꝛ lz forsitan hoc videat aligbus q̄ possit transire nō tamen est verum cuz p sona prius sit examinānda.sicut postulatio ꝑput sequitur.

s Ad parē.sz nōne concesso quod maius est:videt concedi qō minus est.j.de dec.ex parte.xvi.q.ij. visis.j.de dona.pastoral. Sed dic q̄ minus est transire ad maiorem quam ad parem vel minorem: qz minus est cōtra ius cōe vnde magis est dispensabile transire ad maiorē q̄ ad parem vel minorem propter maiorem vtilitatem vt b dicit.

t Postulatio. Sed q̄re hec verba priuilegij siue indulgentie non interpretatur papa largissime.vt.j.de v.sig.olim.Rñ.q̄ forma vboz̄ hoc nō patitur.sic.j.de priuile.si de terra.ꝛ.s.de cōsue.cū dilectus.item qz per talez intelligētiā noluit subuertere consuetā examinationē postulatiōis.ar.C.ō inoffi.testa.si qñ.ꝛ.s.de elec.ecclesia vra.sed quero quā vtl'tatē cōsecut⁹ fuit iste per illā indulgentiā siue per istā interpretationē quā hic facit papa.cū potius interpretatio fieri debeat.vt res valeat quā pereat.j.de v. sig.abbate.§.si vnus eligitur.ꝛ.ff.de re.du.quotiens.ꝛ.j.de priule.in bis arg.op.ꝛ qō b dr̄ sine priuilegio tali boc fieri nō potuisset ꝛ priuilegiuz aliqd adiscere debet iuri cōi.ff.ad municipa.l.i.ff.de le.si qñ potius.n. adiuuari bñficio nos oportet quā decipi.j.de cōmo.c.vnico.ꝛ.ff.cōmo.in cōmodato.§.sicut.in fi.rñ.ib attenuas vires huiusmodi priuilegij qz per ambitionē obtētū fuit.vt.i.q.i.ꝓncipatus.ꝛ.C.de sena.cōsul.l.vna.ex.eo.n.q

g Exemplū.qz facilitas venie prebet incentiuum ꝛc.xxiij.q.iiij.est iniusta.ꝛ si ea que male vsurpantur ommittimus:excessus viam alijs aperimus.xxxv.q.ix.loci.ꝛ.xciij.vi.peruenit.ꝛ.C.de indi.vi.l.ij.in fi.propagatur.n.vitium nisi per coertionem discipline subsequatur coertio.xxi.q.ij.placuit.in fi.

h Notorium.notoriū est qō transiuit.sed quod sine licentia transiuit non est notorium.si.j.de cle.excō.mi.illud.

i Illicite.ip̄m recipiēdo siñ lnia pape.sic.s.ti.pr.bōe ñ postulādo.

k In quo peccauerunt.sic.s.c.prori.j.de tēpo.ordi.litteras.ꝛ.j.de offi.dele.cum olim.

l Suspendimus.per sniam.ꝛ sic.nō ipso iure sic.s.eo.de elec.cum ana.in fi.Sic.ar.cōtra.s.ti.prori.bone.vbi vr:q̄ ipso iure sunt priuati.ꝛ iō expone suspendimus.i.suspensos denunciamus.

m Debebat.sua auctoritate:imo in ea vocatione i qua vocat⁹ erat: debuit ꝑm apostolum permanere.vt.xxi.q.i.clericus.

n Canonicas.vij.q.i.si quis episcopus.

aliqd ꝫ ius obtinet ꝓsumit ambitiose obtẽtu. ff. ad muni. l. iij. in ꝑn. vt dicit ꝙ sup examinatione nõ dabat ei aliqua indulgẽtia: put ꝑz ex ꝝbis istius indulgentie. ver. dũtamẽ ei nibil obstaret cc. c. j. vbi dicit c tenor illius cc. sz in ꝺ valebat ei indulgẽtia: vt si vocaret ad maiorẽ dignitatẽ poterat ꝙsentire: c per mutuũ ꝙsensum illius c postulantiũ initiatũ esset spũale coniugium quod nõ esset si indulgentiaz non haberet. qz cõsentire nõ possz. s. e. iter corporalia. ad finem. si enim seruasset idulgentiã z vocat⁹ fuisset ad maiorẽ dignitatẽ tũc ad illã potuisset transire nulla alia licẽtia petita. qui enĩ non seruat ꝓuilegiũ perdit illud. s. ꝺ cõstitu. cum accessissent. cũ suis ꝙcor. z priuilegiũ siue indulgentia ita est ꝟuanda ꝓm qꝫ ea continet. j. de priuile. porro. sz iste voluit ampliare indulgentiã trãseũdo ad parez z sine examinatiõe: z iõ nõ ꝓfuit ei: nec etiã ad maiorem sine examinatione ut patet ex tenore indulgentie. Ber.

Rubr. de aucto. z vsu pallij.

Visuz est. s. de postulatz electis z trãslatis. sz qz per hos modos assũptos vti pallio ꝺcet si ecclijs ad ꝙs assumunt dignitas pallij debeat iõ subijcit hec rubrica. Jo. an.

¶ Cum super. Sunt due partes consultatio z rñsio. secunda ibi: qꝺ ita. Jo. an.

a ¶ Cum super. eccleſiã: verba ista habes. c. distictio. pallium.

b ¶ Quãlibet. signat ꝫ. j. de verbo. sig. cum clerici. sol. ibi placentina eccl̃a stricte accipit ꝓ cathedrali tm̃. ℞ large ꝓ qualibet eccl̃ia sue ꝓuincie. rõ põt esse: qz per hãc interpretationẽ nulli fit ꝓiudiciũ: sed per illam posset ꝓiudicari vasal. eccl̃ie. z cito possent icurrere periurium.

c ¶ Pallio. ꝓ qõ significat. plenitudo põtificalis officij. j. c. cũ sis. z. j. e. nisi z eo vtendum est tm̃ intra missarũ solẽnia. c. dist. contra morem z certis diebus. j. eo. ad honorem. qui continentur in priuilegio suo. j. eo. ti. c. fi.

Ad hoc. Sũt due partes. secunda ibi: inquisitioni. Jo. an.

d ¶ Cõmodes. z ita qz pallium personale ẽ: aliis commodari non põt. imo nec in alia ꝓuincia potest vti eo sine inla illius cuius est parrochia etiam si priuilegium habeat. j. eodẽ. ex tuarum. ea enĩ que inherẽt personis: cum personis extinguuntur. argumen. j. de offi. dele. quoniam abbas. z. c. p. z. g. ff. de reg. iur. priuile. insti. de iu. na. §. sed qõ ꝓncipi. z. vij. q. i. petisti.

e ¶ Sepeliri de cõse. di. i. nemo clericus. contra. hoc spãle est de vestimentis sacerdotalibus spũalibus z de pallio. z sic non ob. ff. ꝺ reli. z sump. fu. z si quis. §. funeris. z vbi ornamenta z annuli prohibẽtur cum cadauerib⁹ poni vel sepeliri ne forte ꝓpterea effodiantur. z. c. nemo. loquitur de layco qui non ꝺz inuolui vestibus sacris secus de clericis.

Nisi specialis. Facit ad primã partẽ rubrice. z prima decisa factum narrat. scõa ibi: sane. factũ aggrauat. tertia cõcludit ibi: tu ergo. q̃rta cõminatur ibi: quoniã. Jo. an.

f ¶ Nois. z ita licet consecratus fit in eꝑm non est appellandus archiepscopus ante pallij receptionem.

g ¶ Palliare. palliare ꝺz quis qꝺ malefecit z reuocare ꝙgruẽter si potest ne vilescat eius auctoritas. j. de accu. qualiter z qñ. z. j. de appel. cũ cessante. ff. de re iudi. qꝺ iussit.

b ¶ Eligem⁹ potius tenemur nos magis diligere ꝙ aliũ. nam q̃sqz regulã diligẽdi ꝓximũ a semetipso accipit. xxiij. q. v. si nõ lz. z agris tuis fitiẽtib⁹ alij irrigãdi ñ sũt. C. ꝺ rui. z aq̃ ꝓses. lxiij. di. q. ꝓ ãbitões. z. C. vt nemo ꝓuat⁹. l. ij. z qlibz sibi ꝓmo faciat elemosynã: deide prio. ꝺ pe. di. iij. sane cauẽdũ. vñ ẽt mihi possuz ꝙsulere cũ dãno alteri⁹. ff. ad. l. agl. si qs fumo. in fi. ar. ꝑ. xrij. q. ij. ꝓmũ. z. xi. q. iij. si qs vero.

la ratione debuerat transisse.

Rubr. de auctoritate z vsu pallij.

Clemens. iij.

¶ Intra quãlibet eccleſiam ꝓuincie sue archiepiscop⁹ pallio vti potest: sed extra non potest.

c Um sup aliqua re: z infra. Quesiuisti quomodo itelligatur qꝺ in forma traditiõis pallij cõtinet: videlz tradimus tibi palliũ vt eo infra eccleſiaz tuaz vtaris. ℞ Qꝺ ita itelligit: videlz: infra quãlibet eccleſiam ꝓuincie tibi cõmisse. Si ꝺo de sacris indutum vestibus eccleſiaz processionaliter vel alio modo exire cõtigerit: tunc tuo pallio minime vti debes.

Celestinus. iij.

¶ Archiepiscopus alteri archiepiscopo pallium suum accommodare non potest.

Ad hoc: quia quesitum est a nobis ex parte tua: vtrum liceat tibi pallium tuum metropolitano alij ꝙmodare: z infra. ℞ Inq. t. t. respon. ꝙ non videtur esse conueniens vt pallium tuum alicui cõmodes: cum pallium ꝓsonam nõ trãscat: sed quisq̃z cum eo debeat sicut nouit tua discretio sepeliri.

Ano. iij. c. presbytero cardinali apo. se. legato.

¶ Per pallium cõfertur plenitudo pontificalis officij z nomẽ archiepiscopale.

Nisi specialis dilectio illa: et infra. ℞ Sane si postulatio troiañ. episcopi ad panormitanam eccleſiam fuisset per nos etiam approbata: non tamen deberet se archiepiscopuz appellare: prinsquaz a nobis pallium suscepisset: in quo pontificalis officij plenitudo cum archiepiscopalis nominis appellatione cõfertur. ℞ Tu ergo quod factum est sic studeas palliare: vt id in cõfusionem tuaz z ad se. apo. opprobrium non redundet. ℞ Quoniam si oporteat vt nos vel tu ex hoc negocio cõfundamur: eligemus potius te ꝙfundi q̃ ledamus sedis apostolice dignitatem.

Idem.

¶ Romanus põtifex semp z vbi qz vtitur pallio: alijs i ecclijs suis z certis diebus tantum licet.

Ad honorez dei: z ifra. ℞ Sane solus ro. pon. in missarum solẽnijs pallio semper utitur z vbi qz quoniam assumpt⁹ est in plenitudinez ecclesiastice potestatis: que ꝓ pallium significatur. ℞ Alij autez eo nec semper nec vbiqz sz in eccleſia sua in qua iurisditionem ecclesiasticam acceperunt: certis debent vti diebus. ℞ Quoniaz vocati sũt in partem sollicitudinis nõ in plenitudinem potestatis.

Idem cõpostellano archiepo.

¶ Archiepiscopus extra suam ꝓuinciam pallio vti non potest etiaz si hoc habeat consuetudo.

Ex tuarum tenore litterarum accepimus: ꝙ cuz fuerit in cõcessione pallij tibi dictum: vt ipso infra eccleſiaz tuaz vtereris: z tibi pro eccleſie tue negocijs frequẽter extra tuam prouinciã commoranti verecundum sit absqz pallio ministrare: cum consuetudo sit in hispania generaliter ꝙ archiepiscopi extra suas prouincias pallio indifferenter vtantur: vt extra tuam prouinciaz vti pallio valeas: indulgeri tibi a se. apo. postulasti. ℞ Licet autem talis cõsuetudo illa dicẽda sit potius corruptela: nos tamen de speciali gratia idulgemus tibi: vt si necessitate aliqua prepeditus ad eccleſiam tibi subiectam accedere forte nequineris pro consecrandis suffraganeis tuis: vel clericis ordinandis: z ad eccleſiam alienaz ꝓpter hoc te contigerit declinare: dummodo is ad quem eccleſia

Ad honorem. Secunda ibi: alijs. Et diuersitatis cãm reddit ibi: qm̃. Jo. an.

i ¶ Ad honorez. sub hac forma verboz traditur palliũ ad honorẽ dei oĩ potẽtis z beate Marie vginis z beatorũ petri z pauli aplorz z dñi pape grego. z eccleſie romane z eccleſie talis tibi commisse tradim⁹ tibi palliũ de corpe bti petri sũptũ in plenitudine põtificat dignitatz ut vtaris eo i tra eccleſiaz tuaz certis dieb⁹ q exprimunt i priuilegijs eccleſie tue concessis a ro. ec. j. e. c. vlti. z sunt hi: natiuitas dñi festiuitates sci Joãnis z sci Stephani i circunciſione i epipbania: in ramis palmarũ. i cena dñi in sabbato scõ. trib⁹ diebus resurrectiõis: pẽtbecostes: festiuitate sci ioãnis baptiste: z oiuz aplorũ. in trib⁹ festiuitatib⁹ beate Marie: i ꝙmemoratõne oiuz scõrũ: in dedicatiõe eccl̃iarz: i ꝓncipalib⁹ festiuitatitabus eccleſie tue: i ordinationib⁹ clericoz: z in ꝙsecrationibus eporz: in die anniuersarij sue cõsecratiõis. z ar. ad boc. j. ꝺ ser. c. vl. z de ꝙse. di. iij. pnunciandũ.

k ¶ In eccleſia sua. i. intra quãlibet eccleſiã tue ꝓuincie. s. e. ti. c. i. sz ex eccleſia i ꝓcessiõe vti nõ ꝺz. s. e. ti. c. i. z sic miles post finitã militiam cuz cingulo ñ ibit. C. de prepo. sac. scri. l. vlti. li. xij. pconsul non vtitur insignijs suis prinsquam intret pulciã. ff. de of. pcõsu. l. i. si. ẽ ꝺ vsufructuario q serica veste nõ põt vti nisi i cena. ff. de vsufruc. sz z sic. §. ij. ar. ꝑ. j. vt lit. pẽ. a memoria.

l ¶ Sollicitudinis. ij. q. vi. qui se.

Ex tuarum. Sũt due partes. in prima gratie petitio petẽtis motum continẽs. i scõa petitionis limitata erauditio motiuũ reprobans scõa ibi: licet.

m ¶ Infra eccleſiã. i. ifra quãlibet eccleſiã ꝓuincie tue. s. e. c. i.

n ¶ Pallio. rõnali tm̃ põt vti vbiqz. xxxvi. di. §. ecce. similiter vꝝ qꝫ sula possit vti vbiqz. xxi. di. cleros. z clericꝫ. vꝝ ꝙ vbiqz. j. e. cum sis.

o ¶ Consuetudo z mala. z est rõ: qz sicut palliũ fortiter postulãti datur. vt. c. di. prisca. ita datũ fortiter custodit z si trãsferat se ad aliam sedẽ nõ tñ cũ eo pallium transfertur. s. de postul. bone. ij. i fi. vñ ꝓ parte est bñficiũ ꝙsonale: qz cũ ꝙsona sepelitur. s. eo. ad boc. z pro parte locale qz nõ trãsfertur cum persona ad aliũ archiepatum sz remanet ibi. s. de postu. bone. ij. in fi.

p ¶ Corruptela. sz vꝝ ꝙ nõ sit corruptela z ꝙ sit tolerãdũ. ff. de offi. pcon. l. i. vbi pcõsul vtitur insignijs vbiqz postq̃ egredit vrbẽ.

q ¶ Indulgem⁹. boc iõ dicit qz nõ ẽ licitũ alicui celebrare vel ꝑdicare in alia pulcia nisi ad ꝺ fuerit iuitatus. vij. q. i. epi. vel pbyteri. z. ix. q. ij. nullus ꝓmas. z. vi. q. iij. scriptum.

r ¶ Propter boc. s. pro ecclijs cõsecrandis z clericis ordinandis.

a ¶ Permittat. no. q papa ꝛ alicui det priuilegiū: non vult tamē q̄ vtatur eo in preiudicium alicuius. sic. ī. de of. ordi. ꝛ. ⁊. s. de translati. licet.

b ¶ Pallio tuo. s. ⁊ non illius ad cuius prouinciā declinas: cum in personale. s. e. ad hoc.

c ¶ Casibus. duobus premissis nō alijs. qō. n. in quibusdam permittitur alijs prohibetur. arg. ff. de iudi. cum pretor.

d Q Vm sis. vbicūqz hic videt ex eo q̄ dicit vbicunqz q̄ extra ꝛ extra prouinciaz archiepūs pallio possit vti: sicut p consul. ff. ō offi. procō. l. i. sed cōtra. s. e. c. i. ⁊. c. ex tuarum. sed qō dicit vbicūqz restringe. i. intra q̄libet ecclesiam tue p̄uincie. s. c. i. vl vbicūqz si habeat priuilegiuz ad hoc ⁊ ille ad cuius p̄uinciam vel dioc. trāsit id p mutat. s. e. ex tuarum. ⁊ sic planum est.

e Q Alia nos. in aliēa de lītia diocesani epi alis non: qz nō debet ponere manum in messem alienaz. vt. vj. q. iij. scriptū est. ⁊. ix. q. ij. nullus p̄mas. p̄uatiz tamē posset sine licentia. ī. de cle. pereg. tue. diocesan? dz illum inuitare. vij. q. i. epi vel presbyteri.

f ¶ Priuilegijs. q p̄cise sint dies illi nescimus nisi sint illi q enumerati sūt. s. e. ad honorē ⁊ . ī. de fer. conquestus.

g ¶ Quarta. satis soluta ē p hāc rñsionem: qa respicere dz priuilegiuz suū ⁊ si ibi cōtinet q̄ possit celebrare cū pallio p defunctis ita obseruet ꝛ q̄ ibi cōtinet. si. ī. ō priuile. si ō terra. ⁊ melius in. c. porro.

Rubri. De renūciatiōe.

Quia ea que postulatione electione vel trāslatō ne acquirunt plerūqz renunciatiōe p̄dunt iō ponitur hec rubrica.

Litteras.

In prima pōitur decisa supplicatio. In secunda ibi: si tuam: ipsius repulsio in tertia ibi: monemus: cōclusio. Jo. an.

b ¶ Senectutē. non enim quelibet senectus facit ut qs possit petere cessionez ꝛ ex sola q̄ holem reddit prorsus ineptū. ī. e. nisi ꝯ. obilitas. pp quas cās possit qs renūciare tradi tur. ī. e. nisi. ⁊. ī. e. p? trā slatiōez.

i ¶ Insufficientiā. hec est iusta cā ad renūciādum qz defectus scie nō solū impedit p̄mouēdū. s. de elec. cōgregato. imo deiscit iam p̄motū. ī. de eta. ⁊ qua. c. vlt. ⁊ de hoc habebis. ī. e. nisi.

k ¶ Noue. sic enī iudex potius dz cām differre q̄ eam nouo iudici delegare. ff. de vaca. mu. pretor. ꝯ. vlt. ar. xix. q. iij. monasterijs.

l ¶ Militie. si. vij. q. i. scisciteris. nō enī solui debent milites nisi cōpletis stipendijs. C. de bis qui nō erple. stipen. l. ij. li. x. ⁊ nil credit esse actum ꝛc. C. de bis qui. vt indig. l. pe. in fi. ⁊ frustra velociter currit qui prius q̄ ad metas pueniat deficit. de pe. dist. iij. incassum. ar. vij. q. i. nihil. ⁊ magis ō liquit: qui interceptam cām dimittit quā qui nūquā ad cām venit. in auc. de litigi. ꝯ. oēm. col. viij. ⁊ qui ponit principium totuz supplere debet vsqz ad fi. ō con. di. i. nullus episcopus. b.

Q Am inter. p. Casus. iste. p. impetrauit lras ⁊ subijcit se misericordie capituli renūciando ⁊ abiurando lras ⁊ maior pars eū recipit minor contradixit fm bost. p̄ma pars decisa narrat fcm. scōa dat iudicē: scōa ibi: iōqz. Jo. an.

m ¶ Juramentum. iste. p. abiurauit beneficiū suū q̄ decetero ipz nō repeteret si non iurauit q̄ nō recipet si iterz eligeret. ī. qō me. cā ad audiētiam. iuramentum nō extendit ad ea de qb? nō fuit cogitatum in iuramēto ⁊ q̄ tūc nō extāt. ī. de iureiu. cleric?. sicut nec rescripta extēdunt ad lites q̄ nō extabant tpe impetrati rescripti. s. de rescrip. c. vlt. ⁊ trāsactio non extēdit ad ea de qb? non fuit dcm vel cogitatū. C. de trāsac. si de certa. C. de iudi. lz. vñ nō ob. in alijs: ⁊ sic isti. p. non ob. iuramentum cum non agat ex prīa sua receptione sed ex nouo iure post iuramētū p̄stitū acqsito de cōsensu maioris ⁊ sanioris ptis capli: qz alia est mō cā petendi. ff. de exce. rei iudicate. ⁊ an eadem. ff. de insti. ac. l. bēbat. ⁊. ī. de cā pos. c. vlt.

n ¶ Maioris ⁊ sanioris. ⁊ sic standū est maiori pti. lxv. disti. sane. ⁊. xix. di. i canonicis. ⁊. ff. ad municipa. qō maior. qd iuris sit ſuandum ō hoc no. s. de elec. c. ecclesia vestra. in fi.

o ¶ Interceſſit. supple. post suā renūciationē. Jste. p. post suam renunciationē obtinuit litteras a papa vt recipet in ecclesia illa sic iste inuestit? fuit ō bñficio illo auctoritate pape ⁊ de ꝯsensu maioris ptis: ⁊ sic ps mīnor nō pōt obijcere iuramentū. b.

Q Ꝛ transmissa. Prima pars ponit querelā. secūda quidet ibi. vex qñ. Jo.

p ¶ Abbatis. i. prelati qz ecclesia secularis est ⁊ non regularis ⁊ est nomē dignitatis. ⁊ iste. p. rubeus erat ibi canonicus.

q ¶ Votū. nō q̄ emisisset votū sed q̄ emittere p̄ponebat. ī. de reg. consulti. arg. ꝯ. ī. de regu. sup eo. non est ꝯ ibi habitus fuit ad pfessionē b ad pbationez tm̄: vel b nullū hītū suscepit: et si suscepisset nō ob. nā hītus solus sine pfessione nō facit mōachū. ī. de regula. porrectū. ⁊. ī. q cleri. vel uouē. c. cōsuluit.

r ¶ Resignauit. sed qualiter bona illa sibi restituta fuerunt ex quo enim semel fuerunt acquisita ecclesie non debēt ei amplius restitui. xij. q. ij. nulli. xvij. qōe iiij, qui sunt opes. rñ. iure poli non iure fori. xvij. q. iiij. quicū qz. ar. ī. de dōa. inter vi. ⁊ vro. mulieres. ⁊ in auc. de mona. ꝯ. si vero. col. i. vel de facto fuit b potius q̄ de iure si transiuerūt in ꝓprietatez ecclesie vel forsan sub conditione contulerat illa bona si ibi perpetuo remanere deberet. de hac materia notatur.

Q Am inter. p. gaufridi ⁊ quosdā alios canonicos sancti. J. sup spirituali bñficio. s. stallo i choro ⁊ loco in capitulo questio fuisset diutius agitata: ⁊ infra. Jdeoqz mandamus quatenus si p̄fatum. p. inueneritis de consensu maioris partis capituli fuisse de predicto beneficio aucto. aposto. inuestituz: eū faciatis beneficium ipsum pacifice possidere. non enim videtur nobis impedimentum afferre iuramentum[m]: qō de eodem non petēdo ulterius proponitur prestitisse: si consensus maioris[n] ⁊ sanioris partis canonicoꝝ ecclesie intercessit[o].

I Dem episcopo verulano.

¶ Qui renunciauit beneficio suo illud repetere non potest.

Ꝛ transmissa relatione abbatis[p] sancti. n. ō cepano nostris est auribus intimatū: q. p. rubeus clericus dum infirmitate laboraret apud monasteriū sancti saluatoris sibi petijt habitum monasticum indulgeri: qui recupata postmodum sanitate ad monasterium illud gratia complendi votuz[q] accessit: ⁊ ibidem moram aliquantulam faciēs ea que p̄dicte ecclesie sancti. n. contulerat sibi fecit restitui. nunc autez mutato animo laborat vt restituatur in ecclesia supradicta. Verū qm̄ iam dicta ecclesia ab eo soluta dignoscit ex quo ea que sibi contulerat ad petitionem suā resignauit[r] eidē mandam? quaten? si res ita se habet predictum abbatez ⁊ socios eius ad receptionē. p. nulla ratione cōpellas inuitos: nec a populo ceperano cōpelli p̄mittas. hortari tamen eos poteris vt illū nō tanquā vnū de ecclesia: sed quasi de nouo recipiant in socium ⁊ in fratrem.

I Dem episcopo tornacen.

¶ Beneficiatus sine licentia prelati sui beneficio renūciare nō pōt.

Admonet: ⁊ infra. Uniuersis pſonis tui episcopat? sub districtione p̄hibeas ne ecclesias tue dio. ad ordinationē tuam pertinētes absq̄ assensu tuo intrare audeant aut detinere aut te dimittere incōsulto[t]. Quod si quis cōtra. p̄hibitionē tuam venire presū pserit: ineū cānicā exerceas vltio.

Admonet. Primo ponit p̄bationē. secūdo ipsius transgressionem puniri precipit ibi: quod si quis. Jo. an.

s ¶ Intrare. xvi. q. vij. nullus oio. ī. de iurep. cura pastoral: alias nisi talia beneficia dimiserint sūt excōicādi vsqz ad debitā satisfactionē. ī. de insti. er frequēnb?

t ¶ Inconsulto dimittere. vt. vij. q. i. eps de loco. ī. de priuile. cū ⁊ plantare. ꝯ. in ecclesijs: idem est in clericis alioꝝ prelatoꝝ vt abbatum ⁊ ꝯsimiliū sine quorum consensu ecclesias non debent dimittere. lxiij. di. c. i. ⁊. ij. ⁊. liiij. di. c. i. quod si fecerint p̄nt revocari ⁊ nisi admoniti redierint sunt excommunicandi. vij. q. i. si qs vero. ⁊. c. se. ⁊ b est canonica vltio vt dicit b in fi. ⁊ si prelatus fu? translatū ratus

habere noluerit poterit ecclesia illa ordinari per illū ad quē spectat. ſ. e. qō in duobus. ꝛ hoc in fi. ad religionē tñ transire pñt. xix. q. ij. due sunt. ꝛ ēt regulares petita licentia quāuis nō obtēta. ſ. de regu. lz. itē ar. est ex hac lra: q vnus prelatus nō possit ad aliā platurā eligi in alia ecclesia vel etiā canonicus: sed tñ postulari qm̄ platus ille vel clericus nō bz facultatē recedēdi ab ecclesia sua sine licētia epi sui. vnde eius ꝓsensus illegitimus est: qō cōcedebat vin. ꝛ si eps malitiose eum non vult cō cedere: cogendus est per supiorem. ar. ſ. de iurepa. nullus. ꝛ sm eū bz locū electio tñ in clericis eiusdē ecclesie. nos hoc nō dicimus imo clericus alterius ecclesie bñ pōt eligi ad aliam ecclesiā: dūmō alias sit idoneus: ꝛ in eodē epatu ꝛ in alio ꝛ tenet electio. s. de elec. cum inter canonicos. vbi de b. imploranda est tñ licentia sui epi: ꝛ si denegaret eā cōpelleret p superiorē si malicioſe b faceret per decre. nullus. ſ. de iurepa.

Super hoc. Cōmunis diuisio. scōa ibi: sic tue. ꝛ bz varias lecturas. Jo. an.

a Sup hoc. casus quidā petebat beneficium suū de quo fuerat canonice institutus. obijciebatur ei in modū exceptionis q nō poterat repetere ipm̄ q̄uis ad ipm̄ priuerit: qz dū gete possidebat illō spōte abiurauerat. replicabat actor q non spōte renunciauerat. ꝛ hoc vterqz ꝓbare volebat. ꝓmo q̄rit an exceptio spōtanee abiurationis obiecta nulla cā resignationis assignata sit admittenda ꝛ dato q exceptio sit admittēda q̄rit an testes actoris q dicit q nō spōte renūciauit ꝓbus sint admittēdi an testes rei q dicit q spōte renūciauit. rñ. papa q nō ē verisile q aliqs renūciet bñficio suo spōte multis laboribus acqsito sine magna cā. tñ testes sup spontanea renūciatione sunt recipiendi. nec ē supuacuū si iudex ītegrat cāz renūciatiōis si voluerit: alꝫ nō tenet. ꝛ si inuenerit illā ꝓbabilem. i. nō vi uel metu ꝛc. admittit eā ꝛ imponet silētiū actori: nisi ipe replicando ꝓbauerit q spōte nō renūciauit. i fi. rñdet q̄si tacite qōni: ꝛ qō pōt b esse cū illa sit negatiua. ſ. q spōte non renunciauit. ꝛ ipse rñdet: q licet videat negatiua: tñ talis negatiua hz in se implicitam affirmatiuam. ſ. q coactus renunciauit. ꝛ iō sup illa assertione implicita ꝓbationes actoris sunt admittende ꝛ sententia ꝓferenda ꝓ eo q melius probauerit.

b Reposcentibus. i. petentibus.

c Sine cause. i. sine adiectione iuste cause renunciationis.

d Verisimile. ꝓtra istā ꝓsumptionē bene admittit probatio in ꝯrium. ut. ſ. dicitur ī responsione. ſ. de presump. quia verisimile.

e Resignationis. lz non sit allegata ab ipso reo forte iō renunciauit: qz habebat plura bñficia. ſ. de ꝓben. c. referēte. vel qz simoniace fuerat adeptus illō. ſ. ō presump. non est verisimile marie dico: qz idē eēt si nullā cām allegasset: ꝛ b non dicitur q reus cām allegauit: sed iudex b quesiuit. qz sufficit allegare spontaneam renūciationē sine aliq̄ cā: nec tenet etiā allegare cām nec iudex tenet ingrere cāz ꝛ b no. cum dicit infra ideoqz supuacuū esse ꝛc. q. d. si vult pōt inquirere alias si tenet. qz sufficit q spōte renūciauit. ſ. c. pri. quidā signāt ꝯ. ſ. de re. spo. sollicite ibi nō recipiuntur testes illius q allegabat spontaneā abiurationē ante restitutō nem. ꝛ hic recipiuntur ante ꝛ post restitutionē. Ita soluebat quidā b non allegabatur q spoliat⁹ renūciauerit. si b fecisset nō admitterent ꝓbationes ꝯ euz vt ibi sed vt cessit nō spoliat⁹: lz ꝓsumatur ꝓ eo q iuit⁹ b fecerit auditur tñ aduersari⁹ volēs ꝓbare spontaneam abiurationē: q̄ ꝓbata si itez actor vult replicare q nō sponte bene audit. Ad b ut nullum sit ꝯrium. ita dicas q b ꝛ illa sollicite ī diuersis casib⁹ loquunt nec se tangunt. qui. n. per metum vel per vim renunciat bñficio vt iuri suo tz q̄dē renūciatō qz b voluit: lz coact⁹ ꝛ sic pdit dñiū ex toto qz coacta volūtas: volūtas ē. xv. q. i. merito. ꝛ ff. qō me. cā. si mulr. §. si metū. ꝛ. l. metū autē. §. lz q ptoz: ꝛ sic bz locū in hoc casu actio qō me. cā. q̄ appellat actio pretoria. ff. e. ti. ꝛ si mulier. §. lz metu. ꝛ in hoc casu loquit b decre. nec talis ꝓpe dr spoliat⁹. vnde nō pōt petere restōnem cū nō fuerit spoliat⁹: imo tradidit dñium licet per metum vt dcm̄ est: sed datur illi actio pretoria qō metus causa: ꝛ b agebat actione in rem simpliciter petēdo ecclesiam suā: lz opponebat sibi spontanea abiuratio quādo res petita tradita est per metum: agitur actione in rē ꝛ in personam: ꝛ si promissio tantum ꝓ metum facta ē: ꝛ agitur vt res tradat: bz exceptionē quod metus cā. ff. quod me. cā. metum. §. lz quod pretor. lz spoliatus remāet dñs vel quasi ꝛ pdit solam possessionē: ꝛ in hoc casu bz locum actio unde ui siue interdictum possessorium ꝛ in hoc casu loquitur illa decre. sollicite. ꝛ ibi renunciauit spoliat⁹ ꝛ sm b nulla exceptio potest opponi: que tangat dominium eius qui petit restitui: qz questio spoliationis priuilegiata est. ſ. de or. cog. super spoliatione. nec potest referri spoliato questio proprietatis q non habeat ius vel qō non sit canonice institutus. ſ. de resti. spo. item cum quis. ꝛ. c. in lris. ꝛ. c. ex conquestione. ꝛ ideo in casu. c. sollicite non audit qui ei refert qōnem q sponte renunciauit siue abiurauit: qz illa duo simul stare non possunt: q unus petat restitui ꝛ aduersarius agat de ꝓprietate. hoc esset ꝯ ordinē iuris. C. de rei vendi. ordinationis. sed b petebat ecclesiā agēdo reali actione simpliciter vnde aduersari⁹ potest obijcere exceptionē emptoriam ꝛ vocere de iure suo. ꝛ actor pōt replicare: ꝛ sic vterqz dz vocere de sua intentione sm q b fit: vt dicit ī fi. ꝛ in fi. apparebit quis melius ꝓbauerit: ꝛ ita plana est. que consueuit difficilis reputari.

f Non vi. sed sponte.

g Metu. ꝛ tamen metus ꝓtinet in se vim: ꝛ iō superflue q dr nō vi. ff. quod me. cā. l. ij.

b Oppssione. C. quod me. cā per impressionē.

i Pecunie que pro expensis etiā in talibus nō dz dari. ſ. de pac. cū pridem. ꝛ. ſ. de re. pmu. ad qōnes ex eo q dicē ī iteruentu pecunie videtur a ꝯrio sensu: qz si iteruētu pecunie renūciasset: q talis renunciatio nō tenuisset ꝛ sic restituetur ei ecclesia: lz hoc falsuz est: qz lz renunciatio nō teneat tamen priuari dz iste gasimoniā ꝓmisit pecuniā recipiēdo ꝓ re spirituali ꝛ ideo pōt suppleri mari me si restituerēt in casu isto ō gra sola hoc fieret

k Promissione. in casu isto bene restituerentur ꝓpter dolum aduersarij si. ſ. e. sane.

Sed sciscitaris: utrū ecclesiastica bñficia reposcenti bus[b] obiecta spontanee abiuratio nis exceptio sine cāe[c] cognitione sit admittenda: ꝛ an actoris q spōte nō renūciauit an rei de spontanea renūciatiōe debeāt ꝓbationes admitti. Sic tue experientie rñdemꝰ q nulla rō hoc uerisimile[d] reddit: ut qsquā beneficiū multis forte expēsis ꝛ laboribus acqsitū quo sustentari dz facile sine magna cā sua sponte resignet. iōqz supuacuum esse nō credimus cām resigna

nem. Clemens. iij.

Contra petentem beneficiū ad mittit spontanee abiuratiōis exceptio etiā cā nō adiecta: cōtra quaz replicare poterit q non sponte renunciauit: ꝛ qui melius probauerit obtinebit.

Super boc[a] q sciscitaris: utrū ecclesiastica bñficia reposcenti bus[b] obiecta spontanee abiuratio nis exceptio sine cāe[c] cognitione sit admittenda: ꝛ an actoris q spōte nō renūciauit an rei de spontanea renūciatiōe debeāt ꝓbationes admitti. Sic tue experientie rñdemꝰ q nulla rō hoc uerisimile[d] reddit: ut qsquā beneficiū multis forte expēsis ꝛ laboribus acqsitū quo sustentari dz facile sine magna cā sua sponte resignet. iōqz supuacuum esse nō credimus cām resignationis[e] diligēter inquiri. quā si forte ꝓbabilē. i. non ui[f] nec metu[g] nec oppressione[h] nec iteruētu pecunie[i] nec ꝓmissiōe[k] extorta iudex inuenerit: maxime si non interuenerit iuramētū qō uix fieri de uolūtate ꝓpria credit: qō fere semp a malo[l] ē: nisi replicatio canonica[m] fuerit opposita[n] admittere[o] nō postponas.

Porro licet negātis[p] factū ꝓ rerū naturaz nulla sit ꝓbatio: eius tñ q spōtaneā renūciationē negat[q]: cuz implicite ꝛ quodāmodo replicando inficiet[r]: sup assertione sua habito ad dignitatē[s] ꝛ opinionē respectu ꝓbationes credimus admittendas.

Dem.

Qui spōte renūciauit electioni de se facte sup ipsa vlterius audiri non debet.

In pñtia[t] nostra: ꝛ infra. Lz

a Sup hoc. casus quidā petebat beneficium suū de quo fuerat canonice institutus. obijciebatur ei in modū exceptionis q nō poterat repetere ipm̄ q̄uis ad ipm̄ priuerit: qz dū gete possidebat illō spōte abiurauerat. replicabat actor q non spōte renunciauerat. ꝛ hoc vterqz ꝓbare volebat. ꝓmo q̄rit an exceptio spōtanee abiurationis obiecta nulla cā resignationis assignata sit admittenda ꝛ dato q exceptio sit admittēda q̄rit an testes actoris q dicit q nō spōte renūciauit ꝓbus sint admittēdi an testes rei q dicit q spōte renūciauit. rñ. papa q nō ē verisile q aliqs renūciet bñficio suo spōte multis laboribus acqsito sine magna cā. tñ testes sup spontanea renūciatione sunt recipiendi. nec ē supuacuū si iudex ītegrat cāz renūciatiōis si voluerit: alꝫ nō tenet. ꝛ si inuenerit illā ꝓbabilem. i. nō vi uel metu ꝛc. admittit eā ꝛ imponet silētiū actori: nisi ipe replicando ꝓbauerit q spōte nō renūciauit. ī fi. rñdet q̄si tacite qōni: ꝛ qō pōt b esse cū illa sit negatiua. ſ. q spōte non renunciauit. ꝛ ipse rñdet: q licet videat negatiua: tñ talis negatiua hz in se implicitam affirmatiuam. ſ. q coactus renunciauit. ꝛ iō sup illa assertione implicita ꝓbationes actoris sunt admittende ꝛ sententia ꝓferenda ꝓ eo q melius probauerit.

b Reposcentibus. i. petentibus.

c Sine cause. i. sine adiectione iuste cause renunciationis.

d Verisimile. ꝓtra istā ꝓsumptionē bene admittit probatio in ꝯrium. ut. ſ. dicitur ī responsione. ſ. de presump. quia verisimile.

e Resignationis. lz non sit allegata ab ipso reo forte iō renunciauit: qz habebat plura bñficia. ſ. de ꝓben. c. referēte. vel qz simoniace fuerat adeptus illō. ſ. ō presump. non est verisimile marie dico: qz idē eēt si nullā cām allegasset: ꝛ b non dicitur q reus cām allegauit: sed iudex b quesiuit. qz sufficit allegare spontaneam renūciationē sine aliq̄ cā: nec tenet etiā allegare cām nec iudex tenet ingrere cāz ꝛ b no. cum dicit infra ideoqz supuacuū esse ꝛc. q. d. si vult pōt inquirere alias si tenet. qz sufficit q spōte renūciauit. ſ. c. pri. quidā signāt ꝯ. ſ. de re. spo. sollicite ibi nō recipiuntur testes illius q allegabat spontaneā abiurationē ante restitutō nem. ꝛ hic recipiuntur ante ꝛ post restitutionē. Ita soluebat quidā b non allegabatur q spoliat⁹ renūciauerit. si b fecisset nō admitterent ꝓbationes ꝯ euz vt ibi sed vt cessit nō spoliat⁹: lz ꝓsumatur ꝓ eo q iuit⁹ b fecerit auditur tñ aduersari⁹ volēs ꝓbare spontaneam abiurationē: q̄ ꝓbata si itez actor vult replicare q nō sponte bene audit. Ad b ut nullum sit ꝯrium. ita dicas q b ꝛ illa sollicite ī diuersis casib⁹ loquunt nec se tangunt. qui. n. per metum vel per vim renunciat bñficio vt iuri suo tz q̄dē renūciatō qz b voluit: lz coact⁹ ꝛ sic pdit dñiū ex toto qz coacta volūtas: volūtas ē. xv. q. i. merito. ꝛ ff. qō me. cā. si mulr. §. si metū. ꝛ. l. metū autē. §. lz q ptoz: ꝛ sic hz locū in hoc casu actio qō me. cā. q̄ appellat actio pretoria. ff. e. ti. ꝛ si mulier. §. lz metu. ꝛ in hoc casu loquit b decre. nec talis ꝓpe dr spoliat⁹. vnde nō pōt petere restōnem cū nō fuerit spoliat⁹: imo tradidit dñium licet per metum vt dcm̄ est: sed datur illi actio pretoria qō metus causa: ꝛ b agebat actione in rem simpliciter petēdo ecclesiam suā: lz opponebat sibi spontanea abiuratio quādo res petita tradita est per metum: agitur actione in rē ꝛ in personam: ꝛ si promissio tantum ꝓ metum facta ē: ꝛ agitur vt res tradat: bz exceptionē quod metus cā. ff. quod me. cā. metum. §. lz quod pretor. lz spoliatus remāet dñs vel quasi ꝛ pdit solam possessionē: ꝛ in hoc casu bz locum actio unde ui siue interdictum possessorium ꝛ in hoc casu loquitur illa decre. sollicite. ꝛ ibi renunciauit spoliat⁹ ꝛ sm b nulla exceptio potest opponi: que tangat dominium eius qui petit restitui: qz questio spoliationis priuilegiata est. ſ. de or. cog. super spoliatione. nec potest referri spoliato questio proprietatis q non habeat ius vel qō non sit canonice institutus. ſ. de resti. spo. item cum quis. ꝛ. c. in lris. ꝛ. c. ex conquestione. ꝛ ideo in casu. c. sollicite non audit qui ei refert qōnem q sponte renunciauit siue abiurauit: qz illa duo simul stare non possunt: q unus petat restitui ꝛ aduersarius agat de ꝓprietate. hoc esset ꝯ ordinē iuris. C. de rei vendi. ordina-

l Malo. ſ. non credentis. xxij. q. i. ita ergo. ꝛ. ſ. de iureiu. ꝛ si ꝓps.

m Canonica. ſ. vt actor neget se sponte renunciasse.

n Opposita. ꝛ probata. supple vt sequitur in. §. porro.

o Admittere. cum effectu maxie si ꝓbabit reus iustam cām recusatiōis obtinebit nisi actor per replicationem repellat exceptionez ꝛ hoc est quod sequitur nisi replicatio ꝛc.

p Negātis. de hac negatiua dictum est. s. de elec. bone. dic vt ibi.

q Negat. ē. n. quoddam factum ꝓgnans qō includit in se affirmatiuam qz b ꝓpositō non sponte renunciauit. includit in se banc affirmatiuam co actus renūciauit: ꝛ banc probat actor in sua replicatione. si. C. de codicil. nec codicillos. ꝛ. ſ. de suc. ab inte. cum dilectus. ꝛ. iij. q. ix. indicas.

r Jnficiet. i. neget spontaneā renunciationem.

s Ad dignitatē. ſ. testium. ꝛ sic non semper statur nūero testiū: imo ꝓsiderari dz dignitas testium: ꝛ alia de quibus habes. iij. q. iij. si testes. cum duobus. c. se. ꝛ. ſ. de resti. in nostra. sic ꝛ in electiōibus. s. de elect. ecclesia vestra. vbi de hoc ꝛ sic obtinebit qui melius ꝓbabit de sua intentiōe. Sz q̄liter ꝓnunciabit b iudex nunqd dz ꝓnunciare q sponte renunciauit vel q non sponte renunciauit. vī. q. sic qz sup his inducuntur testes. sed hec non vī: immo vī q iudex ꝓnunciare debeat sup ꝓncipali qōne q̄ est ō renunciatione ecclesie. De hac materia an debeat iudex ꝓnunciare super incidenti vel nō: dicēt. ſ. de or. cog. intellexerimus. Alij intelligunt bāc lām habito respectu ad dignitatē. ſ. partiū. qz si ille qui dicit q metu renunciauit: eēt homo ꝓclare dignitatis ꝛ opinionis: ꝓsumptio eēt ꝯ illum qui dicit q non sponte renunciauit. ꝛ. ff. qō me. cā nō ē. ꝛ iō magis apte ꝓbatiōes requiruntur ab ipso. vt iu. l. illa dicitur. ꝛ nihilominus habendus est respectus ad dignitatem ꝛ opinionem testium vt dictum est. Si. n. ille qui obijcit quod sponte renunciauit bēat meliores testes ei stabitur non obstāte dignitate alterius. arg. illius decre. qz verisimile. ſ. de presump. ꝛ hoc vernulla ratio ꝛc. ꝛ tñ recipiuntur probationes q sponte renunciauit. Jn casu isto posset dici iure nouo q exceptio hec abiurationis sponte facte per iuramentum lite contestata impediat sup principali qōne cum negocium periuramentum sit finitum. ſ. de lit. cōte. c. vno. ꝛ. ſ. de cele. mis. cuz marthe. vel hic reus de plano ꝓfitebatur q bñficium illud quod petebat actor ad ipsum actorē pertinuit sed sponte illud renunciauerat ꝛ sic non fuit alia contestatio necessaria hic. Ber.

In presentia. Primo ponit generalem cām cōfirmationis sententie. scōo spālem ibi: qz tamen. Jo. an.

t Jn pñtia. casus. duo electi fuerūt ad quādam abbatiā. r. ꝛ quidā alius causa cōmissa fuit iudicibus vel per ordinarium tractabat cā fuit lata sniā ꝓtra ipsum. r. ꝛ alteri fuit adiudicata abbatia. ꝛ ipse. r. appellauit. cā appellationis ꝓmissa fuit epo dulmēsi ꝛ eius ꝓiudici coram qbus dicebat. r. sententiam nō valere qz in snia nō exprimebat q̄re ꝯ ipsum lata fuisset ꝛ propterea ps aduersa ꝓbare debebat snīam iustā fuisse. Jn ꝯrium rñdebatur q ista non sunt necessaria: ꝓsumendū erat ꝓ snia iudicis. demum cā ista delata est ad dominum papam. papa vo auditis hinc inde propositis dicit q iudex nō semper debet alium suū applicare ad vnā spēm probationis sz oia debet considerare que fiunt in eius presentia ꝛ ex his informare debz motū animi sui ꝛ formare snīam ꝛ ꝓ snia semp presumitur donec in contrarium aliquid ostendatur ꝓpter iudicis auctoritatē: sed si nihil ꝓbatum

fuisset coꝝ epo vulmẽsi ⁊ suo cõiudice stãdũ ẽ sñe nisi iste.r.eã oñderz ir ritãdã.tamẽ qꝫ cõstitit domino pape per litteras quoꝝdã epoꝝ per cõ fessionẽ ipsius.r.de ipsius renũciatione spontanea ꝑponit ei silentiũ sup dicta abbatia.⁊ intellige qꝫ renunciatio facta fuit ante electionẽ aduersarij ipi⁹.r.ad hoc vt renunciatio aligd opeꝝ si.s.de elect.cũ iter.r.j.de bis que fi.a ma.par .ca. er ore.ar.j.de arbi.ex p̃te.⁊ hoc ꝑm vnum casuz secus ꝑm alium puta ip se opposuit nlla alia ele ctione facta.

a ¶ Ad vnã spẽm.sic.ff. de test.l.ob carmẽ.§.vl. ⁊.iiij.q.iii.si testes.§. in criminali.⁊.j.de re iud. cãm.

b ¶ Presumi.sic.j.ꝺ re iudi.sicut.⁊.c.cum inter vos.⁊.ff.de reg.iur. res iudicata.

c ¶ Stãdum.hic est ar. cõtra Jo.qui dicebat qꝫ in cã appellatõis victor necesse habebat ꝓbaꝝ sẽ tentiã recte latam fuisse. ⁊ hoc ꝑ autẽ.C.de bis q ingrediuntur ad appel landum.§.illud. vbi dꝫ qꝫ victores non aliter po tientur snijs:qꝫ si eas re cte latas mõstrauerit sz dicẽdum est qꝫ semp sta tur sñe nisi ꝓbetur qꝫ in iusta sit.C.de ap.q ad ci uilia.⁊.C.vt cã puberta tis adsit tutor.l.vna.ar. detegere enim dz iniqui tatẽ sñe.ff.si pẽdẽte ap. .l.i.§.i.⁊ dꝫ se iu ste appellasse.j.de ap.cũ in ecclesia.Quid ergo re spondebis autẽ.dicas qꝫ hoc ipo qꝫ non reꝓbaꝝ ꝓbat eã iustã.C.q mili. non pos.sup suis.lib.xi. Si vero quis diceret sẽ tẽtiã iniustã rõe ꝓcessus qꝫ diceret litẽ nõ fuisse cõ testatã vel ordo iudiciari⁹ nõ fuit seruatus in alt is tũc necesse bz dꝫ sẽ tentiam iustam ꝑ ipm ꝑ cessuz.j.de proba.qñ ꝺ. dic vt ibi no.in fi.vlt.no.

igitur iudex nõ semp ad vnã[a] spe- ciem probationis applicet mentez suã:sed ex confessionibus: depositionibus:allegationibus:⁊ alijs q in eius presentia ꝓponuntur: formet animi motum:⁊ tanta sit iudi cialis auctoritas vt semper pro ipso presumi[b] debeat donec cõtra ipsum aliquid legitime comꝓbeꝝ: quare si tu coram vulmẽsi. episco- po:⁊ eius coniudicibus nihil peni tus ꝓbauisses:standum[c] tamẽ sẽ tentie fuerat nisi aduersarius eam ostenderet irritandaz. ¶ Quia tñ ꝑter ista constitit de ipsius renun ciatione spontanea per quasdã epi scoporum lras[d] ⁊ confessionem[e] ipi us:nos ei sup eadẽ abbatia silẽtiũ duximus ꝑponẽdũ.

Q Elesti.iij.

¶ Qui renũciauit litteris beneficialibus nõ ideo institutioni iaz facte renunciare videꝝ.

Sane dilecto filio.n.i.presby tero car.tũc ap.se.le.nos me minim⁹ iniũrisse:ut.b.subdiaconũ canonicũ i pictauiẽ.ecclesia istitue re ꝓcuraret qui mandatis nris ob tẽperãs ibidẽ istituit[f] in canonicuz subdi.memoratuz:⁊ infra. Post modũ idẽ.b.quoꝝdã vestrum du ctus[g] consilio lras suas vobis red dẽs[h] ure misericordie se subiecit: ⁊ infra. ¶ Quia vero vñ misericor diam debuit ipetraꝝ:inde cogitur dispendiũ sustinere[i]:mandam⁹ q̃- tenus hoc non obstante ipum i fra trẽ ⁊ canonicum admittatis[k].

deceptus promissionibus ei subuenik.s.e.sup b.nam deceptis ⁊ nõ decipiẽti bus iura subueniunt.ff.ad velle.l.ii.§.i.⁊.j.de re.pmu.cuz vniuersoꝝ.⁊.j.ꝺ don.inter dilectos.⁊.C.si mi.se maio.dire.l.ii.sed qualiter iste audik cũ nul luz ius bẽat:⁊ nemo sine actione experik.ff.de nego.ge.si pupilli.§.vl.veruz est qꝫ nullũ ius habet sed qꝫ iste implorauit officiuz iudicis admittik ꝺ eos qui eũ taliter deceperunt:quia cũ deficit actio officiũ iudicis est i plorandum.j.de offi.iud.c. iu dicis officium.⁊.ff.de minor.i cause si.hẽs.j.de pac.cum pri dem.⁊ ibi officium iudicis im plorauit als nõ audireꝝ.arg. .s.de elec.cũ inter.r.seniorez. Sed põt dici qꝫ per restitutio nem huiusmodi lkarũ nõ re- nũciauit istitutõi quã habuit a legato auctoritate se. ap. qꝫ nõ renunciauit facto legati ꝑ talem restitutionem subijcien do se eoruz misericordie:ita ꝺ iure fuit auditus.Ber.

I Vno.iij.nidrosien. archiepo. ¶ Breue est.

Quod i dubijs:⁊ infra. ¶ Ꝑterea qꝫ beneficium ecclesia sticũ sibi collatũ sponte in manum laicã[l] rsignãtes illud ꝺnuo a laico susceperũt:eodez sunt bñficio spo liandi:lz resignatio taliũ facta lai co nullã obtineat firmitatẽ.

I Dẽ ebora.archiepo. ¶ Papa ꝓcedit licentiã cedendi epo qꝫ sine mortis periculo in eccle sia sua morari nõ põt.

Ad supplicatõem ragusien. archiepiscopi euz a cura qua tenebaꝝ ecclesie ragusien. durim⁹ absoluẽdũ:eo qꝫ ibi nõ poterat se cure morari[m]:⁊ si accessuz haberet ad illã mortis sibi periculũ immi nebat:⁊ infra. ¶ Ne vero idez in vituperiũ ministerij nostri ꝺfectũ[n] in rebus temporalib⁹ patiaꝝ: man damus:quaten⁹ bñficium qꝺ de li beralitate regia ac cõcessione tua: qꝺ in episcopatu careloli ⁊ ecclesia de malebron est illi collatũ:ad sustẽtationez[o] conserues ipi⁹. ¶ Cui concessimus:vt in ipso episcopatu absqz vsu pallij[p] officiuz episcopa le valeat exercere:tibi tanquã me tropolitano reuerẽtiam ⁊ obediẽ tiã impẽsurus.

I Dẽ epo arelate. ¶ Ponit fer cas ex quib⁹ epi ꝑmit petere ⁊ papa consueuit concedeꝝ cedendi ĩniam.

Nisi cũ pdẽ:⁊ infra. ¶ Si in huiusmodi cessionẽ frugem

Quod in dubijs.laicã:nñ vꝝ qꝫ talis renunciatio teneat nisi fiat in manus ei⁹ a quo bñficiũ recepit. vij.q.iii. veniqz.xviii.q.ii.abbas.⁊ in autẽ.ꝺ defen.ciui.§.qꝫ interi col.iii.⁊.ff.de orig.iu.l.ii.§.⁊ cũ placuisz.⁊ ar.xvij.q.ii. gõ saldus ⁊ op.ar.C.de defen.ci- ui.l.vl.⁊.s.e.admonet. ⁊ ꝺ l fi.solu. vex est qꝫ q̃tũ ad eccle sias vel q̃tum ad superiorẽ ta lis renũciatio nõ tenet qñ ec clesia vel supior põt illuz repe tere si vult. vij.q.i.nõ oportz: ⁊ etiã superior.xxviii.q.v. mu lier. Sed ipe nõ põt eã repete re:⁊ ita quo ad se tenet pactuz quia ⁊ si inutilis sit talis renũ ciatio tñ habet in se tacituz pa ctum ne repetat sicut accepto latio inutilis.ff.de pac. si vn⁹ .§.pe.⁊.ff.ꝺ accepti.si accepti latũ.⁊.xvij.q.i.eos ar.s.ff.de accep.an inutilis.in pn. ⁊ qa postea recipit ꝺ manu laici su spẽsus ẽ.xv.q.vl.si quis dein ceps.⁊.c.seq.immo plus dicit cilũ generale qui ꝓsentit ele ctioni de se facte per secularis

potestatis abusum:ineligibilis efficik.s.de elec.quisqs.ar.contra de iurepa. preterea.sed expone verbum illud cõione priuetur.s.fidelium cum iã sit ꝑa tus cõione sacramẽtoruz recipiẽdo ecclesiam de manu laici. Joã.ꝺ dicebat:qꝫ clericus qui sic recipit bñficium de manu laici:suspẽsus erat ipo iur ꝑ.c. si qs deinceps quod satis posset dici.sed decre.pdicta preterea ꝺdicit vt dictuz ẽ.⁊ .c.qsqs.cõcilium generale aliã penã imponit:qꝫ efficit ineligibilis.⁊ iõ me lius videtur dicẽdum qꝫ illa iura.xvi.q.vii.si qs deinceps.⁊.c.se. que dicunt qꝫ clerici qui faciunt hoc sunt suspensi ⁊ laici sunt excõmunicati q clericos insti tuunt non tenent in hoc vt ipso iure penã ꝑponãt:sed hodie laici sunt excõicã di ⁊ clerici q recipiunt bñficia suspẽdẽdi ⁊ ineligibiles fiunt per iura.j.de iure pa.ꝑterea.⁊.s.de ele.qsqs.

Ad supplicationem. ¶ Primo recitat admissionẽ renũciatiõis.⁊ eius cãm.scꝺa ibi.ne vo:cãm mãdati ⁊ ipm mãdatũ tertia ibi.cui:concessio nẽ illi fcãm ⁊ ipius moderatõez.Jo.an.

m ¶ Maiori .forsitan pp intẽperiẽ aeris.lxiiii.di.quoꝝdã: vel qꝫ hẽbat ca pitales inimicos.s.de elec.bone.

n ¶ Defectu.sile.xciij.di.diaconi.ver.mẽdicat ifelix.

o ¶ Ad sustẽtationẽ.huic prouidẽdum est in beneficio quem non crimẽ sz cau sa necessitatis abducit. vii.q.i.quãuis triste.sed male meritus publica egesta tẽ laborare dz.ff.depositi.bona fides.⁊ merito huic prouidẽdum ẽ:qa deposito subuenitur i necessariis.l.di.studeat.erit autem iste tanquam plebanus eccle sie hmõi.

p ¶ Usu pallij.ar.s.C.quẽadmo.ciuilia mune.ĩdu.l.iij.li.r.qñ maioriꝫ ho noruꝫ functos nõ licet descẽdere ad minores: vt dicit lex pdcã.⁊ ad idem .xiij. di.legimus i fi.⁊.s.ꝺ trãsla.lz.

Nisi cum pridem. Sunt q̃ttuor ꝑncipales partes.primo ꝓbat bas duas causas cedendi zelum melioris vite ⁊ humilitatẽ.scꝺa ibi: intueri facit quod in summario dixit. tertia ibi: verum:reꝓbat alias causas cedẽ di: vt ocium laborem inspirationem ⁊ bis similes: qbãs id auctoritatib⁹ ⁊ re

spōdēs ad id qō apponi posset. ārta cōcludit ibi: monem⁹. Jo. an.

a ¶ Promittis. qsi credēs q cedēdo placeas deo.

b Sāctificato. s. hieremia.

c Ministeriū. qō priuilegiatū ē. j. de sta. mona. q dei timorē.

d Cū ille. s. hieremias qui p̄dicatōis recusabat offm̄: ⁊ tn̄ postea sc̄epit. viii. .q.i. in scripturis.

e Cuius. s. verbi dei.

f Forsitan. istud forsitan nō videt poni dubitatiue: sz affirmatiue. si. xxiii. q. ii. admonere. ⁊. j. de pcu. tue. ⁊ de pe. di. .i. quāobrem. ⁊. ff. de rei ven. itē si. §. i. ⁊ v̄ba sequentia ꝟ in nuūt. s. de rescrip. super lr̄is. v̄. nisi forsitan.

g Sz dūtaxat. ex isto loco colligit q p nullo crimine potest eps renūciaꝛ sine licētia pape q̄tūcūqz graui: sup hoc dicūt qdam q nullus crīosus nullꝰ irregularis pōt renūciare sine lr̄ia pape. ar. j. c. pr. v. vñ qdā. ⁊. vi. q. iii. veniqz. ⁊. ff. ō admi. tu. l. tutores. §. qui se. ēt si talis sit qui titulū nō habeat vt simoniacus ⁊ intrusus ī morte tn̄ ꝓpter necessitatē possent renūciare. ar. illi⁹. c. xvii q. iiii. si quis suadēte. tā. ⁊ Jo. dicūt q simoniacꝰ ⁊ intrusus n̄ habēt titulū: sed fures ⁊ īuasores sūt. i. q. i. ordinatōes. ⁊. ix. .q.i. ordīatiōes iō q̄to plꝰ rez tenēt tāto plus peccāt: ⁊ fur sp est ī mora. ff. de cōdi. fur. si p fure. §. pen. ar. quia nō remittitur peccatum. nē. xiiii. q. vi. si res aliena. vñ dicunt q renūciare pōt sine lr̄ia pape: qr ipsi ad ꝟ tenenꝫ cānonis auctoritate. i. q. i. si qs neqz. Jn aliis q titulus bñt sec⁹ est ibi necessaria ē licentia pape: vt ꝟ dic. ar. j. c. pri. §. rursus. ⁊ se. Sz lr̄a ista ꝓdicit. s. nō cuilibet: sed illius dūtaxat: cuius executio post pactā penitētiā impedīt: sed ꝟ duo crīa talia sūt ⁊ sic vī q sit petēda licētia qa lz titulū nō bēant: simōiacus tamen vī habere titulū cū per electionē habuerit ecclesiam quo ad cōem opinionē bz titulū cū occulta fuerit simōia. vñ saltē ꝓpter ꝟ tenetur licētiam petere. ⁊ cā pōt subesse: qr si bene administrauerit papa ō facili dispēsabit cū eo. ar. j. e. c. .§. pone vero. Satis possz ꝟ dici q ītrusus oīno debet cedere: qr nec q̄tum ad opiniones nec q̄tum ad veritatem titulū bz. Que ergo sūt crīa q̄ pp pactam pn̄iam impediunt executionē ordīs. dic q simonia est vnū de illis: vt. i. q. i. ergo simoniacos. j. de simo. tāta. itē homicidiū. j. de tēp. or. c. ulti. ⁊. l. dis. miror. ⁊ de his duo bꝰ crībus bēmꝰ exp̄sse. j. de accu. inq̄sitionis in p̄nc. idez p̄m Jo. oē peccatū qō ipso iure irrogat infamiam. iii. q. vii. infames. §. porro. qr lz culpa p pn̄iaz tollat īfamia tn̄ nō abolet. ii. q. iii. §. hīc colligit. de ꝟ notat. j. de tēp. or. ⁊ q̄. or. ex tenore. in istis. n. criminibꝰ q̄ post pn̄iam ipediūt executionē ordinis aut bñficij retētōez dz eps petere lr̄iam cedēdi qr penitere nō pōt nisi renūciet. Jn aliis ꝟo crībꝰ de quibꝰ pōt penitere remanēdo in offō suo. nō tenet petere cessionē. ar. illi⁹ de cre. j. de tēp. or. c. vlt.

b Culpe. ꝟ ē p illos q dicūt oē crīmē īducere irregularitatē.

i Dauci. qr res pene p̄ naturā ē q qs sit sine pctō. xxv. di. §. nūc āt ⁊. lxxxi. di. aplus in fi. si. j. de pben. c. pe.

k Impotēs talis enī morbꝰ dicit̄ sonticꝰ: qr cuiusqz rei agende ipediūto est

.ff. de re iudi. q̄situ. ⁊. ff. de v̄. sig. l. morbus.

l Infirmitas. qr feruor spūs ad sublimiora cōscēdit. s. e. lr̄as.

m Plerūqz. nisi ect talis sc̄ia: quā cito addiscet pōt ad qō semp tenet eps. xxxviii. di. c. vlt. vnde dicit iurisc̄ōsultus. Si vnū pedē tenerē in sepulchro adhuc addiscere vellē. ff. de fideicō. liber. apud iulianum. xxiij. .q.iii. si hēs. nā ab anniculo puero dicit se velle addiscet. vt eo. c. hēt̄ur.

n Spūalium. xxviii. di. per totum.

o Tpaliū. lxxvi. dist. ffem nr̄m. ⁊. xxxix. di. petrus. ⁊. xxxvi. dist̄. §. i. ⁊ merito necessaria est sc̄ia spūaliū ⁊ tpaliū: qr ī bis alios docere dz eps ⁊ ideo aliorū doctrina n̄ indigere. i. q. vii. cōueni entib⁹. ⁊ in auc. de sanc. epi. §. damus. col. ir.

p Sc̄iam. repulisti. xxxviii. di. oēs psallētes l fi.

q Tollerāda. s. de elec. cū nobis olim. ⁊. j. de p̄ben. venerabilis.

r ¶ Plebis. si. vii. q. i. .§. hoc tunc seruanduz. ⁊ .c. vlt.

s Quo. i. q̄tum.

t Eo. i. in tn̄.

u Faciam. i. facer.

x Eraspera. populus israeliticus.

y Culpa subditorū. s.

z Fugit. xxiii. qō. iiii. tres psonas.

a Utiliter. qñqz enim dormire dz severitas dr̄. sciplīe. xxiii. q. iiii. ne admissio. ⁊. c. non pōt. ⁊. xi. .q.iii. qñqz.

b Elicit. vt. iiii. dis. veniqz. ⁊ alibi noli esse nimis iustus: qr iust⁹ qñqz in iusticia sua perit. ii. q. vii. de bis. ⁊ de pe. dis. i. serpens.

c Esca. j. de no. oper. nūci. cū ex iniuncto.

a Distinguendū. put greg. distinguit sup ezechielē. omel. vij. vtrum scādalū sine peccato vitare possum⁹ an nō. nā ī quātum possumus sine peccato scandala vitare debemus alioquin vtilius scandalus nasci pmittit: q̄ veritas relinquatur. j. de re iudi. qui scādalizauerit. veritas enīz bone vite vel iusticie nū quā deserenda est: vitas discipline qñqz: tunc autem debet deseri veritas discipline quādo multitudo peccantium ē in cā non tamen volūt defendere malum quod faciunt. arg. lxiii. di. cōmessationes. vbi de hoc. ⁊. l. dist. vt constitueret. ⁊. j. de de. ercō. mi. latores. Si ꝟo defendere volunt malum quod faciunt ⁊ excusare illud quasi ex auctoritate tunc multitudini parcendū nō est propter scandalum. de pe. di. vi. c. i. in fi. ar. lxxii. di. plurimos. ⁊. vi. q. i. §. cum autem. ver. ferrum quippe. de hoc dicitur. j. de tempo. or. c. sane in tertia notula.

b ¶ Hoc verbo. scilicet non omne quod in os intrat sed quod ex ore procedit coinquinat hominem: tunc dixerunt apostoli: scis qr pharisei quorū religio est in cibis discernendis: audito hoc verbo nē. vsqz ibi. vt. xi. .q.iii. inter verba.

c Sinite. q̄si nō ē curandū de scādalo eorū.

in vtrisqz salubriter ei renunciat si scientiam[p] in q̄ ipsa regat ignorat. Tu. n. inqt dn̄s: sciam repulisti: ⁊ ego te repellam ne sacerdotio fungaris mihi: q̄z q̄z ⁊ si desideranda sit eminens sc̄ia in pastore: in eo tamen sit competens tolleranda[q]: qr sm apostolū sc̄ia iflat: charitas aūt edificat: ⁊ ideo ipfectū sc̄ie pōt supplere pfectio charitatis. ¶ Propter aūt malitiā plebis[r] cogitur interdū prelatus ab ipsius regimine declinare: quādo plebs adeo dur̄ ceruicis existit vt proficer nequeat apud ipsum: sed propter eius duriciam quo[s] magis satagit eo[t] magis iusto iudicio deficere pmittat: dicē te domino per prophetaz: linguā tuam adherere faciaz[v] palato tuo: quia domus exasperans[x] est: ⁊ apostoli leguntur diriss̄e indeis. Ecce conuertimur ad gentes: quia verbi dei vos indignos fecistis. nō tn̄ pro qualibet culpa[y] pastor dz gregem deserere ne mercenario cōparetur: qui videt lupum venientez ⁊ dimittit oues ⁊ fugit[z]. sed ō superioris licentia tunc demum potest non taz timide fugere q̄z prouide declinare quum oues ꝓuertuntur in lupos ⁊ qui debuerant hūiliter obedire iaz irrenocabiliter ꝓtradicunt: cū ⁊ si tales sint grauiter pro crimine puniendi: sūt tn̄ ꝓpte vtiliter[a] tollerādi: qr sanguinē elicit[b] qui nimis emūgit. ¶ Pro graui quoqz scandalo euitādo cuz aliter sedari nō pōt licet episcopo petere cessionem: ne plus tpalē honorem q̄z eternam videatur affectaꝛ salutem: memor illius qō dicit aplus si esca[c] scandalizauerit fratrem meum nō mānducabo carnem in eternū. Sed inter scandalū ⁊ scādaluz est subtiliter distinguendū[d]: sicut dominus ipse distinxit: cui cum dixissent apostoli: scis quia pharisei audito hoc[b] verbo scandalizanꝫ: rn̄dit: sinite[c] illos: ceci sunt ⁊ duces cecorū. Alibi vero dixit: qui scādalizauerit vnum de pusillis istis qui in me credūt expedit ei vt suspēdatur mola asinaria in colo eius ⁊ demergatur in profundum maris.

b Regulariter. alias cum irregularis sit regulariter ministrare nō pt. Ex his enim q̄ sordinate sunt acta nō pōt aliqd ordinabiliter fieri. ĵ. de accu. q̄liter ꝛ qñ. sed vic regulariter. i. laudabiliter ꝛ utiliter.

e Nō potuit. i. nō debuerit de iure tpe sue examinatiōis: ꝛ sic ē ar. q̄ illō dicimur posse qō de iure possum⁹. xxij. q. ij. faciat. ar. s. ō rescrip. scisci tus sed debuit ꝓfiteri sal tem in secreto. de elec. c. innotuit.

d Culpa. in culpa fuit q̄ non manifestauit impedimētum tpe sue ꝓmotionis vnde imponi dz si bi pnia cū dispēsat cum eo: ut sequēs littera dicit tamē si culpa talis ē ꝛ cā .s. irregularitas dispensatur cū ipso propter vtilitatē ipsius ecclesie.

e Latet. ar. ꝓ opi. illorum q̄ dicunt q̄ peccata latētia faciūt hoes irregulares. l. dis. sacerdos ꝛ. c. sacerdotes a ꝗrio sensu. ꝛ c. bis vero. argu. xxxiij. dis. habuisse. ꝛ argu. ꝗ. xxxij. q. v. xpiana. ſo. in foro seculari nō babent vindictā sed in foro anime sic.

f Et cā. si ipsa irregularitas occulta est dispēsatur cū ipso ꝓpter utilitatē ipsius ecclesie. ber.

g Zelotes. i. zelās ꝛ ulciscens peccata uel exactor castitatis. i. q. iij. saluator. ſ. econtra. ꝛ xxxiiij. q. ij. ſ. i.

b Patet. a contrario sensu.

i Māzeres. sicut legit in historia ꝛ in ru. quibus nō ē fas ecclesiā dei introire. Manzer ꝓprie dr̄ de scorto natus. spurius de cōcubina. notb⁹ ō adulterio natus. sic dr̄ no. febris q̄ affligit sicut q̄rtana. ꝛ cū nō est ꝥa q̄rtana: sic notbus quia vt nerus filius sed non est: ꝛ oēs tales illegitī ab bonorib⁹ repelluntur. s. ō ele. cū in cunctis. ꝛ. s. de ele. innotuit. ꝛ. ĵ. de fi. ꝓ. sby. c. i. ꝛ ult. naturaſ dr̄ natus de concubina q̄ tenetur ī domo: quasi loco uxoris unica ꝛ talis ī bonis patris ab intestato succedit in duas vncias pr̄ne substātie: si alij filij ñ extēt: nec ꝓiunt legitima. C. de natu. li. auct. licet pri. ꝛ in bonis mr̄nis succedūt cū legitimis filijs. C. de sena. cōsul. orfi. si qua. ſ. ulti.

k Omittam⁹. ꝛ tamē statim subiungit de illo ac. ꝛ est color rhetoricus qui dicit ꝓoccupatio. ſ. viij. q. i. moyses. ī fi.

l Occiosītas. iurta illō ocia si tollas pier cupidinis arcus. ꝛ alibi: querit egist⁹ q̄re sit factꝰ adulter. in ꝓmptu cā est: ōsti diosus erat. ꝛ dicit biero. ad mō achū: semp facito aliqd bōi opis ut te diabolus inueniat occupatū. de ꝓse. di. v. nūquā.

m Sponsam. s. de transla. inter corporalia. ꝛ. ff. so. ma. si cū dotē. ſ. si maritus ꝛ expone sponsam. i. ecclesiam militantem.

n Desigendo manuꝫ. ꝥba sunt salomonis in ꝓbolis loquentis de fideiussoꝛ qui obligauit se apud extraneū. i. apud creditorē qui ē extraneꝰ. i. aliꝰ. a fideiussore ꝛ reo ꝓncipali sic eꝝ desigendo manū. i. per manualē obediētiā obligat se ꝓ ouibus suis apud extraneū. i. creditorē. i. apud deum qui sibi credidit gregem suum mediante suo metropolitano cui obedientiam fecit manualem. episcopus enim tenetur reddere rōnē deo ꝓ aīa bus sibi cōmissis: si male custodierit oues suas. ĵ. de re. iur. c. pe. ꝛ expone apō extraneuꝫ. i. apō alium q̄ deus est alius ab homine in eo q̄ deus: quia deus est creator ꝛ homo est creatura vel dic q̄ deus extraneus est a quocūq̄ ꝛpiano ꝛ tñ qlibet ꝛpianus est eius filius. filius enim dicit esse in ptāte pr̄is quousq̄ ē mancipatus: eo emancipato dicitur extraneus sicut qlibet alius ꝛ tamē ē eius filius: ita deꝰ emancipauit hominem cum dedit ei liberū arbitrium faciēdi qōlibet bonuꝫ uel malum ꝛ ita dictus est extraneus.

o Alias. q̄ nō sunt in bom⁹ vie ei⁹. xl viij. di. ſ. necesse ē ī fi.

p Sub lege. xix. q. ij. due sūt ꝛ. ĵ. de regu. licet.

q Indubitanter. quia nefas ē dicere q̄ scriptura mentiatur. xx iij. q. v. qd ergo.

r Pontifex. beatus martinus.

s Illi⁹. s. bti pauli apostoli.

t Flore. i. opib⁹ ꝥutū: q̄ ꝥutē nullꝰ pōt bēre sine charitate qñ qui bz unā ꝥutē in actu bz oēs. ꝛ qui caret vna caret omnibus. xxiiij. q. i. vbi sana. xxiij. q. i. cum renūciat. de pe. di. ij. ſ. n. igt. ĵ. ō re. iu. desleat pctōr.

v Nibil. inꝝ illō apt̄: si tradidero corpus meū ita ut ardeaz charitatē āt nō habeā: nibil mihi ꝓdest. de cōse. di. iiij. solet. ō pe. di. iij. si quis aūt ad fi. di.

x Multis. ut. vij. q. i. ibi.

y Plus. xxiij. q. iij. quisnos.

z Effectus. inꝝ illō: nō ē ī me dico semp releuet ut eger. ꝛ qñ q̄z est vitiū materie nō artificis. ĵ. de loca. ꝛ conduct. pp. ff. ad. l. aql. si fuus. ſ. si calicē. ꝛ. xl iij. di. ephesis. nec euēt⁹ mortalitatis medico q̄ diligēs fuit imputari dz. ff. de off. pr̄si. illicitas. ſ. sicuti ꝛ sufficit diligentiā adhibere: quā pōt. xl vij. di. c. vlt. ꝛ si negociū nō bēat effectū sufficit si sit utiliter ceptū. ff. de nege. sed an ultro. ſ. i. lz secꝰ sit in negocijs pupilli. ff. e. ti. si pupilli. in prin. ꝛ. l. litis.

a Illa. s. vita ꝓēplatiua.

b Secura. ergo potꝰ ample ctēda. nā tenere certū ꝛ dimittere incertuz debem⁹. de pe. dist. vij. c. ul. ff. de ri. nup. adoptiuꝰ. ſ. i. sed vtraq̄z est certa.

c Ista. s. activa vita.

d Lie. lia lippa erat oculis q̄ quattuor filios genuit ex iacob. s. rachel. duos. tñ. s. ioseph ꝛ beniamin.

e Legislatoris. i. moysi. xxxvi. dis. si quis vult.

f Quapropter. i. ꝓpter quaz causam.

d Ad ꝓsalatū. xviij. q. i. c. uno. ꝛ. viij. q. iij. c. lij.

e Diuertenti. i. accedenti.

f De licentia. qui petit licentiam ꝛ obtinet compelli debet ut cedat. ĵ. eodem q dam.

Persone vero irregularitas ut si forte sit bigamus vl̄ vidue maritꝰ est cā. ꝓpter quā petere pōt licentiā aliqs resignādi attestāte apt̄o q̄ dicit: oportet eꝝ esse vnius vxoris virum. Nō tñ ꝓpter quālibet irregularitatem pr̄sone debet ei q̄ regulariter[b] ministrauit cedendi licētia idulgeri: utpote si de legitimo mr̄imonio nō sit natꝰ: q̄ lz irregularitatē huiusmodi non potuit[c] subticere: si tñ ꝛ culpa[d] latet[e]: ꝛ cā[f]: cū eo q̄ laudabiliter suū impleuit officium iniūcta sibi pnia ꝓpetēti poterit nō minꝰ utiliter q̄z misericorditer dispēsari. Ego sum inquit deus zelotes[g] vidicās peccata patrū in filios ꝛ vsq̄z in tertiā ꝛ quartam generationē in bis qui oderunt me. i. ī illis q̄ cōtra me paternū odiū imitātur vñ patet[b] q̄ illis qui paterna vitia nō sequūtur: ꝓprie pōt in talibꝰ suffragari virtutes: illo discretōis adbibito moderamine ut iter notos ꝛ manzeres[i] naturales ꝛ spurios distinguatur: ꝛ infra. Verum si propter alias cās cessionez affectes nō est in boc tibi postulāti fauendū cū huiusmodi postulatio videatur non esse discreta: qñ ut id tāquam notissimum omittamus[k] q̄ ociositas[l] ꝛ voluptas arma sūt hostis antiqui ad miseras aias captiuādas: ꝓpter laboris angustias aut persecutōis incursus non debes deserere sponsam[m] tuam cui desigendo[n] manum apud extraneū te fide media copulasti: sciens q̄ beati sūt isti qui pr̄secutionez patiuntur propter iusticiaz: qñ cū probati fuerint accipiēt coronā vite quā repromisit ō us diligētibus se. Sed dices spūs vbi vult spirat ꝛ nescis vnde veniat aut quo vadat: ꝛ ideo nō est qui possit viasᵒ illius spūs perscrutari qui vero spiritu dei agūtur nō sunt sub legeᵖ: qñ vbi spūs dei ibi libertas: quare si cedēdi tibi licentia data ab bomine non fuerit nibilominus tamen cedes quia data est tibi libertas cedendi a deo. Certe desipis si sic sapis. naz q̄ūo spiritu dei agitur qui cōtra spūz dei agit. ſ. n. vera sunt q̄ ꝑmisimus imo q̄ indubitanterᵠ sūt vera: ꝓculdubio contra spūm dei agit qui contra veritatem attentat: qñ ipse est spiritus veritatis. Porro si dicas q̄ forsā alia est causa latens propter quam cedendi voluntas tibi celitus inspiratur: ꝛ nos siquidem rñdemus tu q̄ō scis q̄ talis inspiratio sit celestis nonne recolis qd ille gloriosus pōtifexʳ dixit cum cepisset viribus corporis repente ōstitui: dñe si adhuc populo tuo sum necessarius nō recuso laborem fiat voluntas tuas: illius[s] exemplū secutꝰ: q̄ dixit: cupio dissolui ꝛ eē cum xp̄o: manere āt in carne necessariū ē ꝓp vos: ꝛ infra. Quippe si quātocūq̄z virtutuz flore[t] refulgeas: ꝛ in te nō babeas charitatē: nibil[v] cōprobaris hr̄e: nulla siqdem maior poterit eē charitas q̄z ut aiam suā ponat q̄s pro amicis suis: cū aūt ꝓpter bāc te deceat aiam tuam ꝓ subditis tuis ponerᵉ nulla occasione dūmō ꝓficere illis possis: ꝛ si non oībus tñ multis[x] ab eorum regimine te cōuenit excusare: qñ si laboris cāz ꝓtēdis exēplū te apl̄i subleuabit: q̄ suadet tibi laborē huiusmodi nō refugere dum se asserit ꝓ cōi salute plus[y] ceteris laborasse: q̄ lz nō sequaꝝ laborem effectus[z]: nibilominus tñ labor ē meritorꝰ apō deū. iuxta qō legit: reddet deus mercedē laborū suoꝝ sanctorum: ꝛ infra. Nec putes q̄ ideo martha malam ptē elegerit que circa pl̄ima satagebat: quia maria optimā ptē elegit: que ñ auferetur ab ea. qñ lz illa[a] sit magis secura[b]: ista[c] tñ est magis fructifera: ꝛ licz illa sit magis suauis: bec tñ magis vtilis cuz in fecunditate sobolis lipitudo lie[d] racbelis pulcbritudini sit ꝓelata: quāuis simul in vnū ꝛ ꝓēplatiuus eē valeas ꝛ activꝰ legislatoris[e] exēplo q̄ nūc ascendebat in mōtē ut ibi gloriā dñi cū maiori cerneret libertate. nunc uero descendebat in castra: ut cū utilitate maiori necessitatibꝰ populi ꝓuideret. quapp⁽ᶠ⁾ facilius idulgeꝛ ut ascendat monachꝰ ad ꝓsulatū[d] q̄z ꝓsul ad mōacbatū descēdat: ꝛ infra. Monemus itaq̄z vt laborē pastoral⁽ᵍ⁾ regimis ñ recuses: ne fortassis ad pedes suos cū maria sperneret te reciper[e] q̄ sibi apud se diuertenti[f] sꝑneuisses cum martba solicita ministrare ꝛ infra. Qui vero in postulando cedendi lniam instituisti: tibi te durimus relinquēdū: vt distictis cāis ꝓp q̄s cedere oporteat. si ꝓp aliquā cām utilē ꝛ honestā in huiusmodi ꝓpposito ꝑseueres de lnia⁽ʰ⁾ nostra cedas alioqui cedendi lniam auctoritate apposto. tibi scias esse penitus interdictā

Post translationem. Sunt tres ptes. prima ponit postulationem ⁊ postulantium petitionem: scda ibi. verū. canonē postulationi ⁊ petitiōi ꝟrium quē interpretat ponēdo casus qb⁹ canon obsistit ⁊ quib⁹ nō. tertia ibi. cū ergo. cō mittit postulationem certis casib⁹ admittēdā ⁊ in alijs repellendam. Jo. an.

a Liberā. ⁊ ideo potuit eligere vndecūqꝫ. Et no. ꝙ qui pōt eligi potest postulare. ℊ. de ele. in cāis. sꝫ nō ex̄rio ar. ff. de ritu. nup. generali. hic ex̄sse habetur ꝙ uni pt cōmitti ptās eligēdi. si. ℊ. ō ele. cām q̄.

b Postulandū. simplicit eligi nō potuerat. ga erat de alia ecclesia. lxiij. di. lras. ⁊. lxxi. di. fraternitatem. sed i postulandū eligi pōt. lxiij. dis. valentinian⁹ qꝛ epūs fuerat. ⁊ iō non eligi sed postulari dꝫ. ⁊ hec fuit cā ꝙ reꝯ fu it postulat⁹ ⁊ non illa: qꝛ de alia ecclesia ut dixit Jo. de b dicitur ℊ. ō elec. cum inter canonicos.

c Et pore. ⁊ a capitulo ga sol⁹ prior non posset psonam aliēare. ar. xij. q. ij. sine exceptione ⁊ .xix. q. iij. statuimus: cuꝫ maior fit alienatio psone q̄ rerū. xxij. q. i. ꝓcipimus. si autē nollet dare ipsum cōpelli dꝫ p superiorez .ℊ. de iurepa. nullus. nisi iustaꝫ habeant cām ñ dādi tūc cōpelli nō debent. lxxiij. dis. lras. lxxi. dis. c. i. ⁊ ij.

d Constantinopoli. vij. q. i. b nequaquam.

e Ex quattuor. ſ. nicenū ꝯstātinop. ephesinū ꝓmū ⁊ calcedonē. xv. di. sicut.

f Cessante. ar. ē b ꝙ cessante cā cessat effect⁹ vt. i. q. vij. ꝙ p remedio ⁊. i. q. i. p necessitate. ⁊. lv. di. ꝓcis. ⁊. lxi. di. ℊ. bis oī bus ⁊. c. neophit⁹. ℊ. de ap. cum cessante. argu. ℊ. xxxij. q. i. dixit dñs. ⁊. xix. q. ij. due sunt so. si p cām fiat dispēsatio uel aliqō cō simile cessante cā cessat qō fcm ē ex cā. ut ī ꝓmis. c. si vo ius cōe statuit ex cā lꝫ cā cesset etiā fma net ius qō statutū fuit ex illa cā .ff. ō postu. l. i. ℊ. sexū: ut ī ꝟriis ut sic lꝫ cā ipulsiua cesset remanet ius qō ex ea statutū ē ℊ. xxxij. q. i. dixit dñs. Si finalis est causa q̄diu cā durat: durat qō ex ea cā statutū ē: uel qō ex illa cā sit. ea vo cessante cessat cōstitutuꝫ ex illa cā: ℊ. xxxij. q. vij. c. fi. uel cessat qō ex ea causa cōstitutū ē: quādo ī cōstitutōe dcm ē: ꝙ cā cessante cessat constō ut ī primis concor.

g Ceco. vnde uersus. si cecus cecū conat ducē secū: ī foueam ductor ꝓm⁹ cadit ide secutor.

b Deferēdo. ℊ. c. pri. ℊ. pro ō fectu.

i Darētuꝫ, data pecunia uel ꝓmissa. i. q. v. qcūqꝫ ⁊. c. pñtiū

h Dimittēs. statim cuꝫ illud sciuit primo petita ⁊ obtēta lnia a dño papa ut hic dicit: ⁊ sic nō pt renunciare sine lnia pape q̄ ꝯis simoniac⁹. alias ratihabitio retro sibi ꝓiudicat. ℊ. de simo. sicut. uel ītra bre ue tempus. i. q. i. constat. ⁊. ℊ. de regu. c. ij. qō in maleficijs uerum ē. ff. de vi ⁊ vi arma. l. i. ℊ. quotiens ⁊. xxxiij. q. ij. si virgo. C. de transac. q̄uis. ⁊. C. qūo ⁊ quādo iud. ab. eo.

l Nequeat. qꝛ erga simoniacos nulla misericordia est adhibenda. i. q. i. erga simoniacos. ⁊. vij. q. i. pñtiū ⁊. ℊ. de elec. sup eo. ⁊. i. q. i. ꝙ quidā ⁊. ℊ. de simo. nobis fuit. Sed ꝯ videtur ꝙ possit cum simoniacis dispēsari. ut. i. q. v. qcunqꝫ ⁊. c. pñtium. ⁊. ℊ. de simo. de simoniace: ⁊. ℊ. de elec. si alicui⁹. sol. vi. dicit ꝙ talis de iure non pt eligi siue postulari: sꝫ dispēsatiue dꝫ postulari. Alij dicunt ꝙ si cōmissa fuit simonia in ordine nullus pt cū eo dispensare: ut. i. q. i. erga. ⁊. c. qō quidā nec etiam dñs papa ut dicūt: qꝛ caracterē bꝫ vitiosum: cui renunciare non potest ⁊ iō nō purgat vitiū istō. ut. xliij. q. vi. si res aliena. Sꝫ boc ñ credo simo pt papa bñ dispensare cū simoniacis qui caracterē bñ vitiosum qui scienter simoniā ꝓmiserūt. ℊ. de simo. c. pe. sꝫ inferiores prelati non possunt dispensare cum sciente sꝫ papa: ⁊ boc ideo qꝛ bene purgat vitiuꝫ furti re furtiua apud furem remanēte de uolūtate domini. ff. de vsuca. si fur. in princi. ⁊. i. q. i. qō qdā. v. si forte militie caracterem ꝛc. idē in violento detentor ff. de preca. certe. ℊ. iulianus. Sed cuꝫ simōia cō missa est ignorante illo cui acquisituꝫ ē beneficium uel q ordinē uel dignitatē adept⁹ ē ignorāter possunt epi dispēsare post liberā resignatiōez. Sꝫ ī b distingue si beneficiū ē simplex eo modo ē adept⁹ statiꝫ p̄ ſsignationē pt reassumi ad illō dispēsatiue: ut. ℊ. ō elec. si alicui⁹ ī fi. ⁊ capituluꝫ ēt tūc dispensat. ⁊. ℊ. de simo. ex insinuatione. In illo qui dignitatē sic est adept⁹ distigue si spōte resignet petens humiliter resignationē admitti. statim potest epūs dispensare cuꝫ illo: ⁊ ad eam dē platuraꝫ. ar. i. q. v. p̄sentium. ubi dispensatur in dignitate assumenda cū eo qui sponte renūciauit ordini ignoranter recepto. ⁊ ar. illi⁹. c. qcūqꝫ circa prin. tamen illō loquitur de dispensatione pape. Et arg. illius decre. si alicui⁹ a ꝟrio sēsu Si uero de boc contendit in iudicio ⁊ electō sua reprobata fuerit quia simoniace fuit facta licꝫ eo ignorante. tunc episcopus illa vice et in sua vacatione cum eo non potuerit dispensaſ sed postea. sic. ℊ. de elec. si alicui⁹ in ꝓncipio. et ita teneas circa huiusmodi dispensationem simoniacoruꝫ.

m Loquitur bec interpretatio tenenda ē super .c. illo. vij. q. i. b nequaquā exclusis opinionib⁹ ibi notatis.

n Non valebat. i. q. i. si quis neqꝫ. Ex boc colligo ꝙ simoniac⁹ sine licentia domini pape p̄nūciare non potest ō b nō. ℊ. c. pri. ℊ. i.

o Dimisit. vij. q̄sti. i. quam periculosum.

p Locum tantum. ℊ. ō orā. ab episcopo qui resigna. epi. c. uno.

q Ordinem. ideſt ordinis executionem ga cara cteri nemo posset renunciare.

r Premissis. quattuor causis. de quibus dictum est supra in littera propter populi persecutionem: uel corporis infirmitatē: defectum scientie: pp simoniam ab alijs eo ignorante commissam cū qs renūciat ꝓpter aliquā causam talem non prohibetur iterum postulari ad dignitatem epūalē ut hic dicit.

s Ordini. ideſt ordinis executioni. Sed quid si renunciasset ordini. ad huc potest reassumi de licentia pape: nunquid recōsacrabitur? non: quia caracterem retinuit. i. questio. i. quod quidam. ver. si forte militie. xxij. q. vij. licite. ⁊ ideo sola executio sibi deest. quam reassumit de licentia pape.

qñ si pēnas habeas quib⁹ sarcasmas insolitudine aduolare: ita tamen stricte sunt nexibus preceptoꝝ: libertū nō habeas absq̄ nostra permissione volatum.

I Dez episcopo fauētino in archiepiscopum rauēnatensem electo.

C Epūs qui ꝓpter crimē fnūciauit epatui ad religionē descendēs ad epatum reassumi nō pōt: secꝰ si renunciauit ꝓpter pſecutionē: infirmitatē: defectū scie: simoniā ipō ignorāte ꝓmissam: uel aliā simile causā.

Post trāslationem tuaꝫ ad ecclesiā rauēnatensem cum prepositus ⁊ canonici fauētiñ. in. J. eorum cōcanonicū liberā[a] eligēdi auctoritatem vnanimiter cōtulissent: ipe. J. sancti fridiani lucañ. canonicū oliꝫ episcopū postulandū[b] elegit Porro a sancti fridiani priore[c] suꝑ boc requisito ⁊ obtento consensu prepositus ⁊ alij postulationem eandeꝫ approbari a nobis humiliter petierunt. F Verum postulatō nibuius modi videbatur cōcilij cōstantinopoli⁰. capitulum obuiaꝛ: ī quo statutum est: vt quicūq̄ de pōtificali dignitate ad monachoꝝ vitā ⁊ penitentie locum descēderat nequaquā vlteri⁹ ad pōtificatuꝫ resurgat: vnde contra dcm cōcilium cum sit vnum ex q̄ttuoꝝ[e] principalibus: que sicut quattuoꝝ euāgelia ecclesia catholica veneratur: nullatenus videbatur eorū postulatio admittenda. Ceterū spāles quidaꝫ casus inueniuntur: in quib⁹ predicto cōcilio nō obstante is qui vitaꝫ monachaleꝫ elegit rursum licite potest ad episcopatum assumi. si eniꝫ quisquaꝫ pſecutionis rabie seuiēte: vel ꝓpediēte infirmitate corpis: cum proficere nequeat in regimine pastorali de supioris auctoritate ad monasticam vitam descendat: pſecutiōis vl'egritudinis impedimento cessante[f] ad epatuꝫ poterit resurgere dignitatem. Item si quis propter lfaturę ōfectum: ne tanquaꝫ cecus ceco[g] ducatū pbeat: locum regiminis auctoritate apo. deferendo[b] ad ocium se contulerit mōachale: ac per exercitium lectionis scientie reperit margaritaꝫ: ꝓculdubio poterit denuo vocatus a domino cathedram reascendere pastoralem. Rursus si quis cupiditate parentum[i] eo tamen penitus ignorante fuerit episcopatum de licentia superioris dimittens[h] obseruantiam elegerit regularem: ⁊ si ad episcopatū cūdem redire postmoduꝫ nequeat[l] iuxta canonicas sanctiones: ad alium tamen poterit licite reassumi. Quāquā antez in bis ⁊ consimilibus casibus is qui episcopatu dimisso monasticam vitam eligit: resurgere valeat ad officium pastorale: nibil tamen in bis contra prescriptuꝫ itelligitur ꝯcilium attētari: quod in eo loquitur[m] casu: cuꝫ propter aliquod crimen episcopatum quis deserens ad vitam mōasticam penitentie causa descendit: vnde quidam in eo casu loqui dixerunt capitulum supradictum: cū quis pro crimine de quo conuictus fuerat: vel confessus ab episcopali dignitate depositus in monasterio existat ad penitentiam agendam ī clusus: vel cum aliquis ꝓpter grue crimen ꝓ quo episcopatum retinens penitentiam digne agere nō ualebat[n]: credendi obtenta licentia vitam monachalem elegit. alijs asserentibus sic intelligendum esse capitulum antedictum vt per se resurgere nequeat. i. repetere quasi debitum quod tali mō dimisit[o] quāquā eligi possit: pſertim si locum[p] tm̄ ⁊ nō ordinem[q] resignauit. F Cuꝫ ergo nobis constare nequerit ob quā cām p̄dict⁹. J. episcopatui oliꝫ cesserit: mādamus q̄ten⁹ si tibi cōstiterit. q. propter aliquam ex p̄missis[r] causis seu cōsimilib⁹ idē. J. epatui cesserit memorato: tu auctoritate nostra: dūmodo necessitas vel vtilitas id exposcat: lniam ei tribuas ascendendi ad regimē ecclesie fauētiñ. maxime si veritate subnitit q̄ dict⁹. J. loco tm̄ nō cesserit memorato: ⁊ si ordini[s] vel etiā dignitati. cteri nemo posset renunciare.

a Alioquin.i.si renũciauit ex aliqua de predictis causis: que fiunt sine peccato: sed ex alia ꝓpter peccatũ.

b Dux. nõ tñ ipossibile: qz bñ dispẽsat dñs papa ꝓtra quattuor concilia ⁊ ꝯ apostolum dũtamẽ nihil statuat ꝓtra fidem. xxv. q. j. sunt quidaz. ar. xxxiij. di. lector. lxxxiij. di. presbyter. qõ ãt legit. xv. di. sicut. de articulis fidei intelligit.

Quidam cedẽdi. Prima pars ponit factuz. Secunda corrigit cãm reddens ibi: ſz cum. Jo. an.

c Cedendi. cum instantia. Ex eo q cũ instantia perseuerando petũt: presumitur contra eos magis. de pe. di. j. diuortiũ. C. ad velle. si mulier. in fi. sic etiam pallium cuz instãtia peti debet. c. di. prisca. ⁊. ff. de questionibus. l. j. §. diuus. j.

d Compellẽdos. No. q aliquis cogitur renũciare obtenta licentia renunciãdi: tñ ſm leges re integra recuperabũtur bona quibus cessit: ff. de cessi. bo. bis qui. sed hoc ideo est: ne illudatur papa. sicut si postulatio presentatur pape: nõ potest postea recedere ab ea. §. õ postu. bone. ratio quare cõpellatur: redditur ibi littera. In huiusmodi compulsione considerat papa commodum ecclesie vel ꝓpriã salutẽ petẽtis: quorũ neutrum vult impediri: ⁊ ideo compellitur.

Æniens. Prima pars ponit appellationẽ impetrãtis: ⁊ eius causam. Secunda ipsius ꝓsecutionez ⁊ auditoris dati sententiam. Tertia ipsiꝰ sententie confirmationẽ. Secũda ibi: ad quã. Tertia ibi: nos igitur. Jo. an.

e Negãte. ⁊ sic per negationem facta fuit res dubia. C. qui. ad li. procla. non licet. l. iij. ⁊ sic per narrationez ⁊ responsionem litis cõtestatio facta fuit. j. de li. conte. c. vno. ⁊. §. de elec. oudum.

f Cõmisisse. ⁊ sic cõmisit se gratie capituli tñ: sed in veritate nõ erat ꝓbatũ: q ꝓ hoc litteris renũciasset: ꝙre ipoꝯ sñia retractat. qz ⁊ si verũ eẽt q se eoꝯ gratie cõmisisset nõ videt renũciasse litteris nisi exꝓsse: ⁊ litteras ipas restituisset. §. e. sane. ⁊. j. de pac. cum pridẽ. ⁊ si cõmisit se illorum gratie ⁊ ipi nullã gratiã faciebãt: poterat uti iure suo. Et ẽ simile licet eamus ad arbitros in causa appellatiõis. ꝓpterea nõ renũcio appellationi: imo postea possum ꝓsequi appellationẽ: nec mihi currit tempus interim. C. de tempo. ap. auẽ. si tñ. nec inde debet dãnuz sustinere vñ meruit gratiã reportare. §. e. sane. ⁊. j. de fideius. puenit. ⁊. j. de pac. cũ pdẽ. Sed ꝯ vt q tacite vt renũciasse litteris suis. j. de offi. õle. gratũ ⁊. j. de testi. cũ venissent. ⁊. j. de bis q fi. a ma. par. ca. er ore. ⁊. j. de pbẽ. p illoruz. ⁊. C. de iure do. l. ij. ff. de lege cõmis. post diẽ. ⁊ nihil refert an alterꝯ er equipollẽtibus quis faciat. ff. de re iud. in cũma. ⁊. ff. de arbi. c. quid tñ. §. j. ⁊. j. de ver. sig. in bis. dic q ꝓ hoc non renũciauit ꝓ ꝓma iura: ⁊ qz cassata fuit illa sñia. simile videt. §. e. sane. Sz ibi plus petit tradẽdo litteras aduersarij: quare iuri suo renunciauit. hic non tradidit litteras ſz cõmiserit se gratie aduersarij. vnde ibi auditus fuit potius iudicis officio q̃ iure actionis. hic vero ipo iure: vel ibi auditus fuit de iure vt dicitur ibi in fi. vltime notule.

g Duo iudices. Et ꝓp hoc solũ ẽt debuit cassari sñia: cũ non appeat q tertius se excusasset vel cõmisisset eis vices suas. j. de offi. õle. causaz matrimonij. ⁊. ff. de re iudi. duo er tribus. ſz si se excusauit bñ potuerũt ꝓcedere. j. de offi. õle. prudẽtiã. quod intellige si clausula illa: q si non omnes ⁊c. erat in litteris. ſz er alia cã fuit cassata sñia: ⁊ mãdatur iudicibus istis. vt prebẽdam illam faciant ꝓferri: vt dicitur in ſregra in fi.

b Renũciasse iuri. ar. q per litteras executorias acquiratur ius alicui impetranti: alꝫ nõ posset renũciari iuri ex ipsis litteris ꝓpetẽti si nõ acgreret ius: qz ei qõ nõ est ẽt renũciare nõ põt. dicas q ꝓ litteras monitorias ꝓceptorias: siue executorias nullũ ius acquirit: p qõ ecclesia siue clerici ꝓtra quos ipetrãtur littere obligati sint ipetrãti: nec aliqõ ius habet in ecclesia ante receptionem: sed officium executoꝯ implorare põt: vt mandatuz apostolicum exequant: ⁊ ipsi mandatũ tenent adimplere: ⁊ huic officio bene posset renũciare restituẽdo litteras: ⁊ renũciando litteris impetratis ⁊ etiã impetrãdis. quo facto executores vlterius non procederẽt: ⁊ sic nec officiuz iudicis nec aliud ꝓ litteras illas ꝓsequi poterat: huic officio non fuit renunciatum. §. e. sane. cuz iam executor fuerit prosecutus officium suũ: sed litteras tantuz restituit: quaꝯ auctoritate fuerat restitutus: ⁊ inde non obfuit renũciatio litteraruz: ⁊ ideo de iure fuit auditus: vt no. in fin. vltime notule. Ber.

i Prefixit. quod quidẽ bene potuit ⁊ iudex idẽ facere potest ⁊ debet. j. de ap. oblate. ⁊. c. sepe ꝓtingit. ⁊ terminuz prefixit vt tũc eẽt in curia vt sequitur q qñqz statuit ad iter arripiendum: ⁊ tũc sufficit arripere iter in termiõ. j. de appe. puenit. ⁊ in istis casibus littere ante terminos ipetrate non valent: vt dicit illa dcre. oblate. ⁊. c. sepe terminus vero datus a lege ẽ ann⁹. vel ex iusta causa biẽniũ. j. de app. cũ sit romana. ⁊ talis terminus bene potest puẽniri: vt in. c. oblate.

k Minus sufficiẽs. sed non videt q iste fuerit cõtumax ex quo misit nunciũ ad impetrãdum ⁊ ꝺicẽdum: cum ipse nõ appellauerit. sed ille Jo. cõtra quẽ lata sñia fuit: ⁊ ideo nõ debuit sñia ꝓtra ipm ferri: ſz forsitan posset in exꝑsis condẽnari. vnde ꝓtra. j. de appel. nicolao. vbi ꝺemnat appellãs in exꝑsis: qui nõ fuerit ꝓsecutus nisi quo ad impetrãdum: ⁊ ibi non fuit ꝓcessuz sup ꝓncipali. põt dici q ĩ illa nicolao hoc fuit petitũ. Ille nicolaus tñ petijt alteram ptem in exꝑsis ꝺẽnari: qz nõ miserat sufficienter ꝓcuratorẽ. hic vero petijt vt ꝓcederet ad sñiam infirmandã: vel melius ꝺ fuit lis cõtestata ⁊ sñia diffinitiua lata: ⁊ ideo cũ statutus eẽt ter minus ad ꝓsequendam appel. ⁊ altera pars non fuerit sufficiẽter ꝓsecuta ad sñiam defendẽdam: ꝓrumar ꝺz reputari: siue sit ps appellata siue appellans quia iudex appellatiõis altera parte absente debet ꝓcedere ad cassandam vel confirmandã sñiam. C. de tem. ap. l. vl. §. illud. ij. q. vj. §. appellatore. ⁊. j. de ap. ꝓ tuas. vbi hoc est exꝓssum: qz non misit nũcium sufficientẽ sibi imputet. nec põt dici q citata non fuerit: qz terminus cõstitutus ad appellationẽ ꝓsequendam ab appellãte vel iudice vicẽ obtinet pemptorij: vt eo elapso pinde ꝓcedatur: ac si pemptorie sit citatus. j. de ap. sepe contingit. Et no. q hic appellatus tenet mittere nunciũ sufficiẽtem ad appellationẽ ꝓsequẽdã: si terminus fuit ꝓfixus a iudice vel ab appellante ⁊ appellans eodẽ mõ: alias finiet causa altero ꝓsequente legitime: ⁊ hoc est cũ lis est cõtestata: ⁊ appellat a diffinitiua sñia siue post lit. contestatio. vt hic habes: alꝫ in expensis punitur: vt dicit illa decre. nicolao. qz ibi non fuit lis cõtestata: ⁊ appellatuz fuit a grauamine. vnde non poterat ꝓcedi ad sententiam altera parte absente: vnde punitur tantũ in exꝑsis: quia non venit sufficiẽter instructus. Si vero appellatio ante litem contestatã a iudice recepta nõ fuit: nec ab aduersario approbata: tũc sufficit appellãti mittere ꝓcuratorẽ ad impetrãdũ ⁊ contradicẽdũ. j. de appellationib⁹ interposita. §. ꝓmo. saluo quod dicit. j. de appellationib⁹ cozdi. sed cum appellatur a sentẽtia diffinitiua nõ refert: vtrũ appellatio approbet ab aduersario vel iudice: saluo eo qõ dicit extra de appellatio. cozdi. sed consideratur vtrũ termin⁹ sit ꝓfixus a iudice vel ab appellãte. ⁊ tũc vtraqz ps tenetur mittere sufficiẽtem ꝓcuratorem ad totam causam vt hic patet. alias ꝓceditur contra absentem tãquam contumacem vt hic patet. ⁊. j. de appellatio. interposita. vbi de hoc.

a ¶ Lecte coram. Cõmunis diuisio. Scõa ibi: nos aũt. Jo. an.
¶ Desperaret. sic. ĵ. de regula. ꝛ transeunti. sicut tenor.
b ¶ Consilium. de quo tenebat ille emulus actione de dolo: si fraus interces-
sit. ff. de regu. iu. consilij. ꝛ contra illũ potest agi de dolo quãti eius interfuit
id factũ non esse. ff. de dolo. arbitrio. §. dolo. ꝛ hoc verum est: si fuisset soluen
do. sed hoc non esset: si vero re
nũciatio fuisset. vnde in eo ca-
su dz restitui ad pristinũ ius. ff.
de dolo ꝛ eleganter. §. pe. ꝛ. ff.
de eo ꝙ quez factum erit. l. vl.
hic ista cessant: qz nõ fuit hic re
nũciatio cum effectu.
c ¶ Fecit. ꝛ ideo voluntas ta-
lis non obfuit: qz non processit
ad factuz simile. voluntas nõ
sufficit vbi opus est facto. ĵ. de
eo qui mit. in posses. causa rei
ser. c. j. ꝛ ar. ĵ. de re iudi. cũ ali
quibus. Sed contrarium vi-
detur ꝙ tacite videt iuri suo
renunciasse. ĵ. de his que fi. a
ma. par. ca. ex ore. vbi ipso fa-
cto videt renũciasse: sicut ipso
facto deum negamus. xj. q. iij.
estimant. ipso facto mentimur
. xxij. q. v. cauete. ꝛ ipso fcõ ap-
pellamus. ĵ. ò appella. dilecti.
c. vt nostrum. ꝛ eo ipso ꝙ quis
salutat prelatum: consentit in
illum quem non potest repro-
bare. lxiij. di. cũ adrianus. nec
est opus scripto: qui obediẽtiã
sua ipso voluntarij aduẽtus
probat officio. ĵ. de ma. ꝛ obe-
dientia legebatur. contrariuz
tamen verum est: ꝙ ꝑter hoc
non renunciauit.
d ¶ Promiserũt. ꝛ sic videtur
reassumpsisse obediẽtiã: a qua
illos absoluerat: tali mõ non
poterat cum esset ꝓlatus eorũ
sine licentia episcopi sui. xviij.
q. ij. abbas. ꝛ. c. prori. ꝛ. §. eo.
admonet. cum sit de substãtia
regule ipsa obediẽtia. ĵ. ò ma.
ꝛ obe. in ecclesijs. Jtez arg. ꝙ
re ĩtegra licituz est penitere. §.
de elec. in causis. ꝛ. ff. de iuris-
ditione omniũ iudicum si con
uenerit.

Dilecti filij. In ꝑma par
te ponitur conuentus pe
titio. In secunda ibi: cum igi-
tur ipsi⁹ repulsio ꝛ negocij cõ-
missio. Jo. an.
e ¶ Insufficientẽ. ꝑter insuffi
cientiam dz remoueri. xviij. q.
ij. si quis abbas. Jtem ꝓpter
negligentiam prelatus repel-
litur. j. q. j. §. ecce. cum ꝛ iuder
similiter. C. de offi. ꝑfec. orien-
tis. l. iij. ꝛ sic bñ debet admit-
ti renũciatio si fiat debito modo ꝑpter insufficientiam. §. e. ti. nisi. §. pro defe
ctu in fi. ꝛ. c. post translationẽ. §. Jtem ꝛ ꝺ papa admittit illam ꝑpter negli-
gentiam. ĵ. de offi. custo. c. j. ꝛ magiter ꝑpter insufficiẽtiam debet remoueri a
docendo. C. de ꝑfes. ꝛ ine. l. ij. li. x.
f ¶ In manibus. quia ad quem ptinet cõfirmatio ad ipsum ptinere debet re-
signatio. xviij. q. ij. abbas. ꝛ ideo talis renũciatio non tenuit. argu. §. eo. ꝙ in
dubijs. sed quãtũ ad se bene tenuit: qz non posset repetere. de hoc dictum fuit
§. eo. ꝙ in dubijs. tamen compellitur postea cedere: sed hoc contingit ꝓpter
insufficientiam.
g ¶ Cedere. nec ad aliam abbatiam se transferre. §. de consuetudine cum ve-
nerabilis.
h ¶ Electionem. si non tenuit renũciatio nõ tenuit electio: sic si aliquis nõ est
legitime destitutus: alius in locũ illius non fuit legitime institutus. iij. q. vj.
hoc quippe. ꝛ. ĵ. ò accus. ad petitionẽ. si. lxxi. di. tãtis daniel. ꝛ. vij. q. j. presen
tium. Jtez. ar. ꝙ si principale non tenet: nec id qõ ex eo secutum est. ĵ. de fi. in-
stru. inter dilectos. ꝛ. C. de legi. non dubium.

Rubrica De supplẽda negligentia prelatorum. Also de modis quibus prela
ti assumũtur: quia sepe in prelaturis negligenter res aguntur. xl. distinctio.
ante omnia. ꝛ quod negligitur supplendum esset: ꝛ quod omittitur instauran
dum ergo. Jo. an.

De archiepo treuerẽsi.

Si prelatus ab obedientia subditos absoluit nõ propter hoc prelature renũciat.

Lecte coram nobis. f. t. littere continebant: ꝙ abbas sancti petri nullen. tibi humiliter est con
fessus: ꝙ cum adeo graui egritudi
ne laboraret: ꝙ de vita desperare
tur[a] ipsius: ad cuiusdam emuli sui
consiliuz[b]: de quo ipse cuz non cre
deret eum emuluz confidebat: mo
nachos suos ab obediẽtia in qua
sibi tenebant: absoluit: vocato dio
cesano episcopo vt abbatiã in eius
manibus resignaret: quod tamen
vsus cõsilio saniori non fecit[c]: ꝛ ei
dem abbati postmodum restituto
sanitati vniuersi ꝛ singuli de conu-
entu obedientiam et reuerentiaz
requisiti ab eo in capitulo promise
runt[d]: ꝛ infra.
¶ Nos autez ex tali facto eundez
abbatẽ suo resignasse regimini nõ
videmus.

Gregorius nonus agathen. et vticen. epis.

Abbas exemptus sine licentia pape renunciare non potest.

Dilecti filij conuentus mona
sterij sancti gu. imediate ad
ro. pertinentes ecclesiã intimarũt:
ꝙ abbas eorum sentiens se insuffi-
cientem[e]: oneri regiminis abbatie
cessit in manibus[f] eorundem: ipsi
quoqz. g. monachum sancti victo
ris elegerunt canonice in abbatez:
ꝛ infra. ¶ Cum igitur dictus ab-
bas cedere[g] sine licentia nostra ne-
quiuerit: nos tam electionem[h] ꝗz
cessionem predictas decreuimus
irritas ꝛ inanes. Mãdamus qua
tenus abbatem ipsum loco suo re-
stitui faciatis: quo integre restitu-
to vice nostra accipiatis cessionez
ipsius.

Rubrica De supplenda negligentia prelatorum.

Lex. iij. cister.

Si diocesanus requisitus benedicere nolit cistercienses abbatez ipse mõachos suos benedicere poterit.

Tatuim⁹ preterea vt si epꝰ tertio cũ humi-
litate ac deuotione si-
cut conuenit requisi-
tus substitutos[i] abba-
tes uestros benedicere[k] forte renue
rit: eisdẽ abbatibus liceat ꝓprios
monachos benedicere: ꝛ alia[l] que
ad officiũ huiusmodi pertinẽt exer
cere: donec ipsi episcopi suam du-
ritiaz recogitent ꝛ abbates benedi
cere non recusent.

Clemens. iij.

Regulares in suos vsus conuertere nõ possunt ecclesias in quibus ius obtinẽt patronatus. ꝛ si infra tẽpus lateranẽ. cõcilij quãdo vacant non presentẽt rectores ad eas superior ordinabit easdez.

Sicut nobis tua fraternitas ĩ-
timant: monachi quidam et
cãonici regulares ecclesias que ad
presentationem eorum pertinent:
in tuo episcopatu habẽtes: ꝓprijs
vsibus deputare nitũtur[m]: nec vo
lunt ad eas cum vacauerint voca
re personas: quin potius occasio-
ne concessionis[n] quorũdam episco
porum vicarios in eis pro sua isti
tuunt ꝛ destituũt[o] volũtate: admis-
sos ita pensionibus[p] onerantes: ꝙ
nec ecclesijs competenter possunt
i paupertate[q] nimia deseruire: nec
episcopo in episcopalibus[r] respon
dere neqz hospitalitatem[s] sicut con
uenit trãseuntibus ipartiri. ¶ Vo
lentes autem vt status ecclesie de-
a prela. sine consensu capituli cum nos.

l ¶ Alia. ſ. vt conferant lectoratum in ꝓprio mo
nasterio. ĵ. de eta. ꝛ qua
li. cum contingit. ꝛ arg.
lxix. di. c. j. si tamen pre-
sbyteri sint: vt ibi cum ꝛ
illa ipositio manus non
sit nisi quedam bñdictio
vt. j. q. j. manus. ſz qua-
liter possunt boc facere
ante suaz benedictionẽ? Dico ꝙ in odium episco
porum domin⁹ papa boc
concedit per ipsam con-
stitutionem: ne ꝓptera
in spiritualib⁹ vel alijs
patiant monasteria de-
trimentum propter ne-
gligentiã episcoporum.
similem indulgentiã ha
bes. §. de elec. nihil ẽ. §.
vltimo.

Sicut nobis. Communis diuisio
Secunda ibi: volentes.
Jo. an.
m ¶ Nitũtur. quod face
re non possunt. nam ad
primatum cõmodum tra
bi non debẽt: que ad cõ-
munem vtilitatem pres
ra sunt. xxv. q. ij. que ad
perpetuam. ꝛ. ĵ. de offi.
archipresby. vt singule
arg. ꝛ. ff. ꝓ socio. actio-
ne. §. labeo. ꝛ. ĵ. de preb-
ben. nulla ratio.
n ¶ Cõcessionis. ꝓcessio
episcopi sine consensu ca
pituli vel maioris par-
tis non sufficit: vt possit
transferre ecclesiam vel
fructus ipsius ad regu-
lares. ĵ. de dona. pasto-
ralis. ꝛ. ĵ. de bis ꝙ fiunt
o ¶ Destituũt. in ecclesijs que ad eos pleno iure non spectãt: instituere
vel destituere nõ possunt presbyteros. sed illos debent epis ꝑsentare. vt
ipsi epi de cura plebis respondeãt: ꝛ monachis de rebus tpalibus exhi-
beant rationem. ĵ. de ꝑben. in lateranẽ. cõcil. ꝛ. ĵ. de ꝑui. cum ꝛ planta-
re. §. in ecclesijs. ꝛ. c. sane. ꝛ. c. statuẽduz. sed si pleno iure ad eos ptineãt
tunc possunt ĩstituere ꝛ destituere. xvj. q. ij. c. j. ꝛ. ĵ. de prescrip. cũ olim.
ꝛ. ĵ. de pnuil. quoniã per confessionem.
p ¶ Pensionibus. nouis qõ non licet. ĵ. de censi. ꝓhibemus.
q ¶ In pauptate. magna: ꝙ nõ possunt honeste deo seruire: quia cũ ad
vtrũqz festinant neutrum bene peragunt. xvj. q. j. presbyteros. ꝛ. C. de
assesso. l. nemo.
r ¶ In episcopalibus. ſ. in ꝑuratoribus. ꝛ. q. iij. cauendũ relatum. ꝛ. c.
in cathedratico. vt. e. causa. q. iij. illud. si episcopus donet ecclesiaz mo-
nachis: cathedraticũ ibi debet habere. ĵ. de dona. pastoralis. ꝛ tantum
debent sacerdotes monachoꝝ habere. vnde iura epalia soluere valeãt:
ꝛ hospitalitatem seruare: ꝛ vitam suaz honeste habere: vt hic dicit. ꝛ. ĵ.
de preben. de monachis.
s ¶ Hospitalitatẽ. tenentur. n. clerici ad illam hospitalitatem que con
tinet officiũ pietatis. xlij. distin. §. j. non ad illaz que fit ex debito seruí-

tutis.C. de epis.⁊ cle.l.j.ff. de immu.ec.c.j.

a Tua.j. de priui.cum ⁊ plantare.§.in ecclesijs. ⁊.j. de pscrip.c.oliz. ⁊.j. de priuile.quoniam.

b Predictos excessus. ergo si exempti sunt: eps illorum excessus punire non poterit. ar.xvj.q.j. frater noster. aliter inutile esset illoꝝ priuilegium: quia priuilegia ita sunt seruanda ꝓm qꝫ continetur in illis. j. de priuile. porro. qd iuris sit ō hac materia tractatur. j. de priuile. tuarus. ⁊.c.cū ⁊ plantare. ⁊.vj. q.iij. placuit.

c Cōcilij. j. de concess. preben. nulla.

d In posteruz. p istam enim ordinationē nō fit eis preiudicium in alia prima presentatiōe nisi hac vice tantū. ar.s. de elec.cū in cūctis. ⁊ nulla admonitio est hic necessaria: qꝫ tps ipsos admonet. j. de loca.⁊ conduc. .c. vlti. ⁊.C. de iure emphi. l. vlti. ⁊.C. de contraben. ⁊ cōmit. stipula. magnam.

Licet. Prima ps decise narrat factū. Secūda dat iudices sub certa forma per quam ius suum papa tuetur. Jo.an.

e Licet magister. de archidi. isto habes. j. de concess. preben. post electionem.

f Videamur. quia ordinata charitas a seipso incipit. de pe. dist. iij. sane. arg. xxiij. q. v. si non licet. ⁊.s. de vsu pal. nisi. vbi de boc.

g Notitia. sic ergo patet qꝫ tēpus istud currit a tempore scientie tm̄ .j. de ꝓcess. preben. qꝫ diuersitatem. in fi. arg. tm̄ est: qꝫ currit ab eo tempore quo scire potuit: vt. ff. quis ordo in bo. pos. ser. .l. vlti. arg. contra. ff. de peti. bere. Item veniūt .s. petitā. quod prius dictum est valet.

h Imponatis. h euacuatur opinio illoꝝ qui dicūt qꝫ mora in electionib⁹ possit purgari: que cōsueuit notari. j. de cōcess. preben. nulla. naz h fuit nulla electio: qꝫ fuit facta post sex mēses. j. e. dilecto. ⁊.c. sequens. nō ob. quia illud fuit tollerantia. ⁊ sic planum est quod dicitur per totum ti. istum.

Litteras. Communis diuisio. secunda ibi: discretiōi. Jo. andre.

i Patiētia. ita de iure talis ordinatio nō valebat. s.c. pri. ⁊. j. c. pro ri. nam multa per patientiā tolerant: que si in iudiciū venirent cassarētur. j. de pben. cū iam dudū. ⁊ sic no. qꝫ sola patiētia dat h ius talib⁹ instituris: nō ex illa institutione ex tūc: sed ex nunc ex tali patiētia. sic. ff. de offi. pcon. observare in fi. si. ij. q. j. in primis. Ber.

Dilecto. Prima pars decise narrat factū. Scōa ibi: qꝫ nobis diffinit. Tertia sub cōditione cōfirmationē cōmittit ibi: mandamus.

k Cōmuniter. de iure cōi electio spectat simul ad capitulū ⁊ epm: vt pōt hic colligi. ⁊.j. de cōcess. pben. postulastis. ⁊.j. de bis que fi. a prela. sine ꝓsensu capituli ea noscit. ⁊ ideo cū oēs simul sunt negligentes transfert eligendi potestas ad supiorē vt hic. ⁊.c. postulastis. ⁊ sicut alia tractare debēt cōmuniter. j. de bis que fi. a prela. sine consensu capituli per totū. ita ⁊ electio debet fieri cōmuniter: nisi consuetudo repugnet. s. de electio. cuz ecclesia vulterana in fine. vbi de boc: ⁊ ita si capituluz per se confert beneficia: vel quandoqz epūs p se illud tantum fit de consuetudine singulari: vt. c. ea noscit: sicut vides qꝫ in quibusdam locis eligit capitulum ⁊ in quibusdam locis eligit episcopus. vnde soli consuetudini ascribēdum est ⁊ talis consuetudo rationabilis est. ⁊ ideo potest prescribi. de tali potes intelligere ⁊ de cōsimilibus. s. de consuetudine. c. vltimo in fine. huic quod viri cōtradicere videtur xvj. questione. vij. nullus omnino. sed illud intelligas secundum ea que dicta sunt. ⁊ banc consuetudinem approbat concilium lateran. j. de concessione prebē. nulla. vbi habetur qꝫ quandoqz ad capituluz spectat collatio prebende dignitatum ⁊ cura animarum. quandoqz ad episcopuz: ⁊ tunc vnus supplet negligentiaz alterius: vt ibi dicitur. ⁊ illud nō potest intelligi nisi de consuetudine: de iure cōmuni non.

l Irritam. ⁊ sic patet qꝫ mora in talibus purgari non potest: quia talis electio nulla est vt hic dicit. de boc dictum est .s. eodem titulo: licet ⁊ in proximo. c.

Rubrica de tēporibus ordinationū ⁊ qualitate ordinādorū.

Also de promotione prelatorum tractandum est de ordinatiōe clericorum: ⁊ qꝫ certis temporibus: ⁊ cum scrutinio debēt fieri: ideo cē. Jo. an.

Abdiaconos. Sunt tria dicta. secūda ibi. qꝫuis. Tertia ibi: sabbato. Jo. an.

m Romano. ⁊ ita patet qꝫ ab alijs attētari non possunt que sibi tantum ro. ec. reseruauit. ff. s. de trāslatio. inter corporalia. ⁊.c.j. ⁊.s. de electio. qꝫ sicut. §. super eo. ⁊ est ar. qꝫ cōsuetudo ro. ec. ad cōsequētiam trahi nō debet ab alijs. argu. contra. xij. distinctōe. c.j. ⁊.ij. ⁊ de ꝓsecratione distinctiōe. j. basilicas. C. de edifi. priua. cū dubitatur. ⁊ quod rome fit spectandum est. ff. de officio presi. sed licet. ⁊ secunduz qꝫ papa facit: ⁊ nos facere debemus. j. de re iudicata in causis. ⁊ eadem ratio que mouet ipsum. mouere debet alios iudices. s. de rescriptione super litteris. argumentum optimū. institu. de satisdatione tutorum. §. vltimo. ī fine. solutio: que romana ecclesia seruat ⁊ docet alios obſ uare: ad illa seruāda tenentur subditi eius: que vero in signum priuilegij sibi tantū seruauit nullus alius sine sui speciali licentia attentare debet. que sint illa dicit. j. de offi. lega. c. qꝫ translationem.

n Virgines. xx. q. j. deuotis. ꝓtra: vbi dicit qꝫ nō: nisi in die epiphaniarū in albis paschalib⁹ ⁊ natalibus apostoloꝝ virgines sunt velāde. adde ibi: ⁊ boc qō dicit bic ⁊ boc qō ibi: ⁊ ita alterum per alterum suppletur.

Quatenus si beneficia ⁊ dignitates noueritis psonis idoneis assignatas: eas de patientia permittatis ab ipis pacifice possideri: alioquin personas amouētes prorsus ab ipsis: eas de personis idoneis auctoritate nostra suffulti non differatis quātotius ordinare.

Idem episcopo samore.

Is ad quem primo loco spectabat collatio beneficij: lapso tempore lateraneñ. concilij conferre non poterit.

Olecto filio. p. ti. sancti marcelli presbytero cardi. f. ⁊.r. ꝓcuratoribus. p. ⁊.g. apud sedem apostolicam cōstitutis auditore cōcesso: ⁊ infra. Quia nobis constitit a salamantino decano ⁊ eius sequacibus post elapsum sex mensium spacium: infra quod episcopus ⁊ capitulum prout communiter spectabat ad eos: procedere ad electionem cantoris neglexerant: electionem supradicti. p. minus canonice celebratam: eandem decernimus irritam ⁊ inanem: ⁊ appellationem a decano et suis fautoribus interpositam factum archiepiscopi ad quem iam erat eligendi auctoritas deuoluta nequiuisse alii quatenus ipedire: ⁊ infra. Mandamus quatenus nisi dicto. g. aliquod canonicum obuiet: electiōez de ipso factam sublato ap. obstaculo cōfirmetis.

Rubrica De tēporibus ordinationum ⁊ qualitate ordinādorū.

Lex. iij. batoñ. epō.

Diebus dominicis vel sabbato pentbecostes sacri ordines ab alio q̄ a papa conferri non possunt.

Abdiaconos autez nulli: nisi roma.m pō. liceat diebus dñicis ordiare. Quāuis consecrandi deo dicatas virgines[n] ⁊ minores ordines bis diebus habeant licentiam celebrandi. Sabbato quidem pēthecostes nō liceat alicui sacros ordines celebrare cū in sequēti septimana recepta spirit⁹ sancti gratia celebrētur.

Idem epō berford.

Non valet cōsuetudo qꝫ extra statuta tempora sacri ordines conferantur.

Sane. Cōis diuisio. Secūda ibi: significamus. Jo. an.

a ¶ Quattuor. supple ꝛ extra sabbatū sanctum ꝛ in sabbato bebdomade medie quadragesime. j. c. pri. quia tunc licet.

b ¶ Ad sacros. ad minores pōt diebus dñicis ꝛ aliis diebus solēnibus. j. c. pri. tñ si secus fiat: caracterem recipiunt. j. e. consultationi.

c ¶ Multitudo. ar. q multitudo dispēsationē īducit. l. di. vt ꝓstituerek. ꝛ. j. q. vij. quotiens ij. ꝛ. xliij. di. c. comessationes. ꝛ. xxiij. q. iiij. ñ pt. versus. Ob populū multū crimē pertransit iultus. in multitudine tamē illis nō pcīt quos magis causa delicti esse ꝓstiterit. j. de cle. ex. mi. latores. ꝛ ita pp scandalum aliqd omittit impunitus: cū alis nō eēt omittēdū: qō fieri pōt si veritas nō offendit q̄ tripler est. s. iusticie. j. de reg. iu. q̄ scādalizauerit. vītas doctrine siue disciplie. xj. q. iij. qñ ergo. veritas bone vite. xij. q. ij. primum in princi. ꝛ. xxxij. q. v. ita ne. h nūq̄ dimittēda est pp scādalū. xj. q. iij. inter vba. sed vītas iusticie: ꝛ veritas doctrine siue disciplīne q̄q omittit ꝓpter scandalū puta q̄ multitudo ē in cā vt h dicit. de h vo. ℔. de renūci. nisi cum prudē. §. porro grauī quoq. vītas iusticie quo ad iudicē: doctrine siue disciplīne quo ad plātū: bone vite ad quēlibet pertinet.

d ¶ Antiqua. ar. q cōsuetudo excusat ī delictis. arg. xxxij. q. iiij. obiciunt. ꝛ. iiij. di. veniq̄ ar. j. de simo. nō satis. ꝛ. j. de eo q duxit ī mxi. quā pol. p adulteriū: cū bēret. ℔. de ꝓsue. c. vl. j. xñ. sol. consuetudo siue multitudo excusat a pena tpali que pp scādalū īponi nō pōt: ꝛ a pena eterna nō excusat. imo amplio accusat: vt dicūt ꝺria ꝛ nō minus ardebūt. qui cum multis ardebunt. ij. q. j. multi in si. vel dic q cōsuetudo excusat in his q̄ sūt ꝺ ius positiuus dūtñ sit rōabilis ꝛ prescripta. ℔. de ꝓsue. c. vl. in fi. ī his vero que sunt ꝺ ius naturale nullo modo: nec illa cōsuetudo excusat: vt ibidem. j. xñ.

e ¶ Deponerētur. ab execution ꝛ suspensi haberentur cum tñ recepissent caracterem: vt. j. e. c. pe.

Sane super eo quod moris eē dixisti in ecclesijs quibusdam scotie ꝛ vallie in dedicationibus ecclesiarum vel altarium extra ieunia quattuor[a] temporum clericos ad sacros[b] ordines promouere.

Significamus q consuetudo illa vtpote institutioni ecclesiastice inimica est penitus improbanda: ꝛ nisi multitudo[c] ꝛ antiqua[d] consuetudo terre esset: taliter ordinati non deberent permitti in susceptis ordinibus ministrare. nam apud nos sic ordinati deponerentur[e]: ordinātes priuarentur auctoritate ordinādi.

Idem eidem.

¶ Minores ordines cōferri possunt diebus festis. Sacri vero conferri debēt in quattuor temporib⁹ vel sabbato sancto vel sabbato de passione.

Ore eo autez qō quesiuisti an liceat extra ieiunia q̄ttuor temporum aliquos in hostiarios lectores exorcistas vel accolitos aut ēt subdiaconos promoueri. r Tr. q licitum est epis dñicis ꝛ aliis festiuis dieb⁹ vnuz aut[f] duos ad minores[g] ordines promouere: sz ad subdiaconatuz nisi in quattuor temporib⁹ aut sabbato[h] sancto vel sabbato ante dominicaz de passione nulli episcoporum preterquā ro. pon. licet aliquos ordinare.

Idem.

¶ Criminosus occultus moneri potest ne promoueatur ad ordines sed phiberi non debet.

Ex tenore tuarum litterarū accepim⁹ q. N. clericus adeo[i] deliquit: q si peccatum eius esset publicuz degradaretur ab ordine quez susceperit: ꝛ amplius non posset ad superiores ordines promoueri. r Verum quoniam peccatum ipsum fore occultum dixisti: mandamus quatenus penitentiaz ei cō dignaz īponas ꝛ suadeas: vt parte penitentie peracta ordine suscepto vtatur[k] quo contentus existēs ad superiores amplius non ascendat. Verumtamen quia peccatum occultum[l] est: si promoueri voluerit: eum non debes aliqua ratione prohibere[m].

Lucius. iij. archi. turoñ.

¶ Religiosus contra prohibitionem prelati sui ordinari nō debet.

Ad aures nostras puenit: q religiosi quidam ad superiores desiderant ordines promoueri: sed prelati[n] eorum desiderijs cō tradicunt. Tue igitur questioni. ꝛ. rñ. q bonestius ꝛ rutius ē subiectis debitam prepositis obedientiam[o] impendendo in inferiori ministerio deseruire: q̄z cum prepositorū scandalo[p] graduum appetere dignitatem: nec est in hac parte subiectorum desiderium cōfouendū: quoniam esse[q] potest q prelati eorum commissa secreta nouerint ex quibus constat eis q salua conscientia nequeunt sublimari: qa nō in sublimitate graduū sz i āplitudine charitatis acquiritur regnum[r] dei.

¶ Prelatus non debet ordinare subditum alterius sine licentia sui prelati.

Ex tenore tuarum litterarum accepimus q. N. clericus ad ordines sacros absque licentia sui prelati accessit. Quia igitur ordinatio ipsius irrita est: mandamus quatenus ipsum ab executione ordinis suspendas: donec ad nos accedens super hoc mandatum nostrum humiliter exposcat.

¶ Ordinatus ab alio quam proprio episcopo non debet ministrare.

Ex tenore tuarum litterarum accepimus q. N. clericus ab episcopo ordinatus ad quem non pertinebat: ministrare presumps

actio comprobat.xxiij.q.iiij.sicut excellētias.ꝛ ille maior dicit in regno dei:qui est iustior.xl.di.non loca.ꝛ.c.multi in fi.

S Jarchiepiscopus. Ponit duo dcā. scōz ibi:relig vo.Jo.an.

a C Ordinādus.i.ꝓsecrādus nisi forte hērent ius i electōe.xciij.di. mirat⁹ sum.ꝛ tūc dic ordinādus.i.eligēdus: qz de ꝓsuetudie vocādi sūt.

b C Metropolitanam. lxiij.di.metropolitano. ꝛ.lj.di.c.vlti.

c C Ab oibus.no.q oēs tāgit ab oib⁹ cōprobari dz:qz in ꝓcedēdo haustū aq̄ oēs debēt venire ad quos ius aq̄ spectat.ff.ō aqua plu.ar.in ꝓcedēdo ꝛ.C.de auc. pstā.l.vlt.ꝛ C.de cōi agro deser.gcū qz.lj.in fi.li.xj.ꝛ.viij.q. .j.lz ergo.ꝛ.ff.de adopnā diu⁹. dicas q in tali casu oēs vocandi sunt:ꝛ debent adesse si fieri potest:ꝛ tunc sufficit q maior pars consentiat.ff.ad muni. q maior.ꝛ q oēs suffraganei debeāt ipm ordinare legit.lxiiij.di. qz p ambitiōes.ꝛ hoc qō dixi q maior ps sufficit locū hz in collegijs: sec⁹ in pnatis:vt dictū est.ff. de consti.cum oēs.

d C Melius.ꝛ sic vī q lz possit aliqd fieri per alium: ꝛ pinde bēat ac si p se.ff. qō cuiusq vniuersi. Jtez eoz.ff.j.ff. de ad mi. tu. ita tñ.ff.gessisse. melius tñ res expedit p se q̄ per alium.argu.ij. q.vij.accusatio.

N Ec episcopi. Ponit duo dicta. Scōm ibi.qō si.Jo.an.

e C Permissu.ita q ipse sit pñs vel ali⁹ cui cōmiserit vices suas.j.de offi.or. q sedez. sic iudex iusta de cā pōt ꝓmittere alij vices suas.j.de of. dele. pastoralis.j.rñ. sic ꝛ pdicatiōis offiñ pōt ordinari⁹ alij ꝓmittere:cū id pseipm cōplere ñ possit.j.de of.ordi.inter cetera.ff.de pcu.l.j.

f C Sine trib⁹. iclusiue: ꝛ sic non est .lxiiij.dist. cōprouinciales. Quidā intelligebāt olim litterā sicut sonat ꝛ male: qz sic videret q archieps minorem auctoritatem q̄ eps haberet: cū hoc possit fieri a tribus epis iussu archiepi: vt.ff.c. prori.ꝛ ideo additum fuit in littera. vel duobus qō non erat in antiqua ꝓpilatione: ꝛ q dicit trib⁹ ē de substantia ꝓsecratōis alias nō esset consecrat⁹ si essent pauciores.lxvj. di.porro. vbi traditur forma consecrationis ab apostolis.

g C Ordinare.ff.ꝓsecrare. b C Cōsensisse.lxiiij.di.c.j.ij.iiij.ꝛ.iiij.

i C Maiori.qñ maiori numero sit stādū vel nō.ff.de elec. eccl̄ia vſa.ij.

k A Um qdā.canonica: vt puet ptāte ꝓferendi ordines: quos illicite ꝓtulit.ff.e.sane.ꝛ.j.e.litteras.alias si pena statuta nō eēt.p arbitrio superioris puniret.j.de offi.dele.de causis.

l C Apud nos.ꝛ sic talis dispensatio soli pape reseruat.j.e.lras.qz ex eo q dicit apud nos:alijs abstulit ptātē.ar.j.de pbē.ō multa i fi.vbi dicit per se.ap.ꝛ ita non per alios.ar.j.de sen.ex.nup.ꝛ.j.de preben.graue. in fi.ꝛ.j.e.dilectus in fi.ꝛ sic habes vnum casū in quo episcopi vel archiepiscopi dispensare non possunt.tu dic vt.j.e.cōsultationi.

m A Um ꝑz obseruātiā.clerici latini in ptib⁹ calabrie ordinabant a grecis epis ꝑm islōnē grecoz ex q̄ttuor tpa ordies ꝓferēdo:ꝛ ecōuerso greci a latinis:ꝛ ita pmixtim se ordinabāt ad iuicē. Et h̄ phibet q latini ōcetero ritū illoz nō seruēt:sed in q̄ttuor tpibus ordines ꝓferāt:nō obstāte ꝓsuetudine antiqtus obtēta cū sit potius ꝑ ecclesiasticā institutionē.ff.e.sane.arg.j.e.qō translationi. vbi tolerat talis mos: sed hodie talis mos reprobat: vt de cetero talis ꝓmixtio eē nō debeat:ꝛ vn⁹ sit eps:q oīb⁹ pſit .j.de offi.or.qñ in plerisq;.

e A Xte parte. Cōis diuisio. Scda ibi:mādamus.

n C Ad nigros. sed q̄ fuit dubitatio hmōi qōis. ideo dubitauit:qz monach⁹ iste fuit apostata. vñ nō debuit admitti ad legitimos actus: vt.iij.q.iiij. beat⁹.ꝛ ita vī q abbas nō possit dispensare cū eo:qz tpe quo recepit ordines suspēsus erat. ar.j.de eta.ꝛ q̄li.cū bone.ꝛ.j. de cle.ex.mi. postulastis.ar.j de elec.cū inter.r. Vel dic q ñ est apostata: nisi qui ad seculū redit.j.de aposta.c.j.ꝛ.l.di.c. vl.qñq; dicunt apostate retro abūtes.xxvj.q.vl. non obseruetis. Jtem ꝛ apostata dī qui recedit a fide.ij.q.vij. nō pōt.

o C Libere. si monasteriuz ad qō transiuit fuit maioris religiōis:tūc nō peccauit.j.de re. lz.ꝛ tūc de iure cōi pōt in ordie suscepto libere mīstrare:ꝛ h̄ ita videt fuisse.si vo minoris tunc peccauit mortaliter:ꝛ tūc cum eo est dispensandū:ꝛ aliter nō debet ministrare.

Q Uod translationi. In ꝑma parte decisa cōsultatio. In scda ibi ꝓsultatōi que distinguit ꝛ scōz mēbrū p sequit ibi:si vero.Jo.an.

p C Ordinat ex q̄ttuor tpa. sicut est ī antiqua ꝓpilatiōe ꝛ sic bene facit ad titulum.

q C Vel licentia.ix.q.iij.lugd. lxxj.di.c.j.ij.ꝛ.iij.

r C Tolerat.h fuit cōparatiua pmissio vt h̄ innuit. ar.j.de pbē.cū iam dudū. forte pp scandalum ꝛ multitudinē tolerat: ar.ff.e.sane. ꝛ.xxiij.q.iiij.non pōt.mos iste hodie nō tolerat .j.de offi.ord.qñ in plerisq;.ꝛ ff.e.cum secundum.

s A Um in distribuēdis. in dultuz.sed nōne eps talem iudicat.j.de ma.ꝛ obe. p tuas. preterea vī q potius sit onus q̄ bonor. Dic q licet sit onus in hoc: ī multis tamē est bonor:qz non potest nisi pluribus testib⁹ cōuinci.j.q.iiij.presul.c.nullam. Jtē non pōt cogi ab ipo recipere ordines.ar. de cō.di.ij.c.vlti. Jtem qz maior bonor ei dbet q̄ alijs.j.de ma.ꝛ obe.per tuas.ꝛ.ff.de al.

Dem. C Metropolitan⁹ ab oīb⁹ suffraganeis ꝓsecret. Suffraganeus vero a tribus metropolitano iubēte.

S Jarchieps obierit:ꝛ alter fuerit ordinand⁹ᵃ:oēs epi ciusdē,puicie ad sedē metropolitanā[b] conueniāt: vt ab oibus[c] ordinetur. Reliq vero cōprouinciales epi si necesse fuerit: ceteris cōsentientibus:a trib⁹ iussu archiepi poterūt ordinari.sz melius[d] est si ipse euz oibus eum q dign⁹ ē elegerit:ꝛ cūcti pariter pontificem cōsecrauerint.

Q Xte concilio arel.

C Dicit idem quod in precedēti.

N Ec epi sine metropolitani p̄missu[e] nec metropolitan⁹ sine[f] duob⁹ vel trib⁹ epis ꝓuincia lib⁹ psumat epm ordinare[g]: ita vt alij epi ꝓuinciales admoneantur epistolis vt se suo rñso significēt ꝓsensisse[h]. Quod si inter partes aliq̄ dubitatio fuerit maiori[i] numero metropolitanus cōsentiat.

Q Rbanus.iij.archi.pisano.

C Ordinatus extra tepora suspēditur donec dispensetur cum eo ꝛ ordinans punitur.

Q Um qdā:ꝛ infra. Epm q die quo nō debuit ordines celebrauit: canonica[k] disciplina corrigere ꝛ ordinatos a susceptis ordinibus tandiu reddere debes expertes donec apud[l] nos restitutionis gratiam consequantur.

Q Elestinus.iij.bidroñ. archiepiscopo.

C Breue est.

Q Az ſz regulas ecclesiasticas: ꝛ infra. Qz vero sicut dī ī ptib⁹ calabrie latini a grecis ꝛ greci a latinis ſz alterutrius institutionis obſuātiaz[m] ordinātur:nolum⁹ decetero cōmixtiōes ꝛ consuetudines rituz in ordinibus obseruari.

I Vno.iij.abba.ꝛ conuentui cari loci.

C Si monach⁹ vni⁹ ordinis in secūdo ordine ad quē trāsiuit recipit sacerdotiuz: ad primum ordinem rediens in eo libere ministrabit.

Θ Xte vſa nro fuit apo.reseratū:q qdā monach⁹ vester se ad nigros[n] monachos transferens: ꝛ habitū eoz assumēs:ad sacerdotij ordinē in ipo habitu ē ꝓmotus.vñ: qz dubitasti vtrū in assumpto taliter ordine mīstrare debeat. Mādamus q̄tenus nisi canoni cū aliud obuiet:ipsum monachuz officium sacerdotis libere[o] exequi permittatis.

I Dem.c.pſbyro cardi.ap.se.le.

C Si grecus epo latino subiect⁹ ordinat sine latini licentia a greco: interdicitur sibi executio. Si vero de licentia tunc toleratur.

Q Uod trāslatōi pōtificis:ꝛ infra. Lō.t.t.r q cū clericus grecus epo latino subiectus a greco pōtifice ordinat[p]: nisi de mādato vel licentia sui epi fiat: interdicēda est ei ordinis executio sic susceptī tāquaz ab alieno pontifice sine mādato vel licētia[q] sui epi ordiato Si vero de mandato vel licentia sui ꝑsulis a greco pontifice ſm morē grecoz fuerit ordinat⁹:licet culpandus sit eps latinus qui clericos suos a greco facit antistite ordinari:quādiu tñ talis mos ab ecclesia tolerat[r]:ipediri nō dz ab executione ordinuz taliter susceptoz.

I Dem mutiñ.epo.

C Ordinatus a papa sine licentia pape ad superiores non ꝓmouetur.

Q Um in distribuēdis:ꝛ infra. Meminimus a nobis fuisse supplicit postulatū ꝛ demēter in dultum[s]: vt q prefatus.a. ecclesiero.subditus erat mādarem⁹ ipm. per bonoñ. episcopum ꝓmoueri.

I Dem eidem ꝛ magistro.b.subdi.nostro.

C Duo sacri ordines nō possunt conferri eidez vno die vel duob⁹ continuato ieiunio.

L Jteras vras recepimus super inordinata ordinatione imoleñ.electi:quez boñ.episcopus precedēti sabbato in diac.ꝛ sequenti die dñico cōtinuato ieiunio ī pre sbyteꝛ ordinauit. In quo quantū vterq; deliquerit cuidēter intelligit q prudēter attendit. Si enim vtrūq; ordinē eodē die cōferri illi nō licuit:pari ñ licuit rōne vnuz ordinē vno[t] die: ꝛ aliū altero ieiunio cōtinuato cōferri: cū ꝓpter ꝓtinuaserī.l.vlt.ſz iste pōt iudicari ab epo suo: vt dicit illa decre.per tuas.vñ ꝑ.ir.q. ij.nullus pumas.vbi dī:qui nō p pōt ordinare nō pōt iudicare ꝛ ecōuerso. Illud ordinariū est ꝛ regulare.hoc speciale est pp excellentiā superioris q manū imposuit.ar.c.illius de con.di.ij.c.vlti.

L Jteras uestras. Primo narrat factū. qō scdo ꝑprobat ꝑprobationis cām inserēdo ibi:in quo:tertio punit facientes:ibi:prefatum itaqz.

t C Uno die.hoc ergo solū reprehēdit h q ordinē vnū vno die:ꝛ alterū altero die ꝓtulit eidē eps. vñ collige q si die sabbati nō potuit pficere ordinationē sequenti die dominico continuato ieiunio pōt eā quā incepit pficere.ꝛ vno die intelligunt ordines collati fictione iuris: ꝛ sic loquit.c.lxxv.di.q a patribus.

a ¶ Cõtinuationẽ. ꝓtinuatio de duobus facit vnũ: ⁊ ꝓiũgit illa. ar. xvj. q. iij. §. põt. ver. hinc. de ꝓscriptionibus. ⁊. vij. q. j. illud. ⁊. c. nihil. si cum diserтus occurrit. duo dies pro vno ꝓputant. j. de verb. sig. quesiuit. ⁊. ff. de mino. de niqz. §. minorem. Sed ar. ℨ. ff. de sta. li. cum heres. §. sticibus.

b ¶ Fictione. ĩmo ⁊ sine fictiõe aliq̃ bñ vespa ⁊ mane ad vnã diẽ naturalẽ referunt. iuxta illud: ⁊ factum est vespe ⁊ mane dies vnus.

c ¶ Pertinere. Teneas ĩcõtã ter: qp oẽs ordies die sabbati cõferri debẽt. ℨ. e. c. j. ij. ⁊. iij. ⁊. lx xv. di. c. vl. ꝑter epalem dignitatẽ q̃ die dñico tñ ꝓferẽt. lxxv. di. c. j. ꝑter minores ordines: q̃ pñt ꝓferri dieb⁹ dñicis ⁊ alijs solẽnibus. ℨ. e. c. ij. ⁊. iij. ⁊ subdiaconat⁹ ordo põt cõferri die dñico a solo papa: vt. ℨ. eo. de eo. lz ergo die dñica ꝓtinuato ieiunio ꝓferanẽ: sabbato tñ cõferri itelligunẽ: ⁊ iõ ꝓtinuatio ieiunij necessaria est. ¶ Ro. vero dicit oẽs ordies die dñica cõferẽdos ⁊ non die sabbati. ⁊ idez dicit de baptismo ꝺ cõ. di. iiij. venerabilis. ⁊. c. se. ar. lxxv. d. q̃ a pñib⁹. vñ. ſz p⁹ diẽ sabbati eiusq̃ noctis que lucescit in prima sabbati exordia ꝓsecrãdi eligant̃ q̃b⁹ bis q̃ ꝓsecrãdi sũt ieiunis ⁊ a ieiunãtib⁹ sacri bñdictio ꝓferat. qꝺ eiusdẽ obseruãtie erit: si mane ipso die dñico ꝓtinuato sabbati ieiunio ordinatio celebret: a quo tpe p̃cedẽtis noctis initia non recedũt. ⁊ ꝑz opi. ei⁹ nõ vꝫ q̃re fit ꝓtinuatio ieiunij necessaria: vt vna dies fingat sabbatũ ⁊ dñica. naz fit ordo epalis pt ꝓferri die dñica seq̃nti ⁊ nõ exigit ꝓtinuatio ieiunij: nec fingat dies sabbati trahi ad dñicã: ita si qs ordiet mane die dñica posset ꝺ facere sine ꝓtinuatiõe ieiunij. no. tñ q̃ i sabbato magno paschali ñ celebrat ordo: q̃ nec missa cantat. de cõ. di. iij. sabbato. dicũt qdã q̃ illi ordies q celebrãtur die dñica trahunt ad sabbatũ ⁊ iõ fit ordinatio die sabbati. qm̃ sabbatũ significat regẽ: ⁊ q ordinat trãsit ad requiẽ clericalẽ regescit. n. a laborib⁹ secularib⁹. Ain. dicebat spãle de sabbato paschali: ut missa trahat ad dominicam sequentẽ: ⁊ ordines ad sabbatũ. sed hodie nõ fit hoc in illo sabbato. ⁊. ℨ. eo. de eo. vbi dicit q̃ in sabbato sancto ordines conferunt: ĩmo ita celebratur tunc missa sicut in alijs sabbatis ordinationũ: ⁊ ita seruat de facto ⁊ bene celebrãtur ordines. ℨ. e. c. iij.

d ¶ Nam si quãtũ. rñsio tacite questionis diceret aliquis. duo dies sunt ⁊ ita non vno die duos ordines contulit ⁊ respondet.

e ¶ Deliquit. ĩmo in plurib⁹ puniuit eũ q̃ deligt: q̃ non peccauit diaconatũ ꝓferẽdo: ⁊ tñ fuit punit⁹ in eo: ⁊ ideo plus punit ordinator q̃ ordinatus: quia debuit esse prudẽtior: ⁊ q̃ maior. ar. ℨ. de transla. inter corporalia: ⁊ vt alij a similibus arceãtur. ⁊ est simile. j. c. prior.

Q Vel non est. ¶ Primo narrat factum quod secundo puniri precipit ibi: discretioni. Io. an.

f ¶ Repulisse. vñ posset ei dici: ⁊ ego repellam te ne sacerdotio fungaris mihi. xxix. di. oẽs psallentes in fi. ⁊. ℨ. de renun. nisi cũ prudem. §. pro defectu.

g ¶ Instituta. q̃ dicũt q̃ añ. xx. annũ nullus ꝺz ĩ subdiaconũ ꝓmoueri. xxviij. di. i bis. lxxvij. di. i singulis. ⁊. c. qcũqz. ⁊. c. subdiacon⁹. ergo m̃ltomin⁹ ĩ diaconũ qs añ. xxv. ãnũ ordinari ñ ꝺz. lxxvij. di. placuit. ⁊. c. ĩ singulis. ⁊. c. qcũqz

b ¶ Suspẽdentes. vt puniat in quo peccauit. xij. q. ij. qui ⁊ humanis. ⁊. c. de viro. ⁊. xvi. q. i. reuertimini. ⁊. ℨ. c. pr. lꝛas. ⁊ punitur hic in collatione oĩuz ordinum: q̃ in hoc tantum deliquit.

i ¶ Etatẽ. ⁊ lz non sit in etate legitima. nihilomin⁹ recepit ordines: ſz executio suspẽditur vsqz ad legitimã etatẽ. si. j. ꝺ eta. ⁊ q̃li. ex rõe. vbi suspẽditur administratio talib⁹ concessa vsqz ad legitimã etatẽ: sic ⁊ tps non ĩpedit ordis collationem. j. e. consultationi. ⁊. ℨ. e. sane. ⁊. c. cum quidã.

h ¶ Iniuriã. si. lxxi. di. c. i. ⁊. xvi. q. vii. decernim⁹. ſz pp fcm̃ plari iste ñ debuit in executiõe puniri. iniquũ est. n. aliquẽ alteri⁹ odio ꝑgrauari. C. de iof. te. si qs ĩ suo. ⁊ peccata suos debẽt tenere auctores. j. ꝺ bis q̃ fi. a ma. par. ca. q̃siuit tionem[a] ieiunij fictione[b] canonica: siue mane diei dominice trabatur ad sabbatum siue vespera sabbati ad diẽ dñicã referat: ꝓfecto mane cum vespera seu vespera cũ mane ad eundẽ diẽ ptinere[c] dicet. nam[d] si quãtũ ad hunc necessitatis articulũ ptinet: mane ad vnũ diẽ ⁊ uespera referatur ad aliũ: cur esset cõtinuatio ieiunii necessaria: cuz ⁊ sabbato ante cenã ⁊ dñica ante prãdiũ intelligant̃ esse ieiuni. ¶ Prefatum ita qz boñ. epm vt puniat in quo deliquit[e] a collatione ordinum diaconij. ſ. ⁊ presbyterij: alteruz vero ab executione officij sacerdotalis tandiu volumus manere suspensos: donec de illis alter disponamus.

H Ono. iij. epo ⁊ archi. le.

¶ Ordinãs puerꝫ. xiij. annoruz in diaconũ: suspẽditur a collatiõe ordinuz: ⁊ ordinatus ab ipsius executione vsqz ad etatem legitimam.

Q Vel nõ est cõpos sui eps cõnẽ treñ. vel nimis videtur a se scientiã repulisse[f] q. ℳ. puerũ lato rem presentium adhuc. xiij. annoꝝ cõtra sacrorũ canonũ istituta[g] inordinate in diaconuz ꝺ ordinasse in ludibriũ ordinis clericalis: ⁊ infra. ¶ Di. u. mãdam⁹ q̃ten⁹ si rẽ iuenerit is ita esse p̃dictũ epm a collatione ordinũ suspẽdẽtes[h]: ipsuz: vt eidem. ℳ. quẽ ab executione officij diac. vsqz ad etatẽ[i] legitimã in iniuriã[k] suspẽdim⁹ ordinãtis: ꝓuideat in ecclesiastico bñficio competenti[l] per cen. ecc. compellatis.

I Dem leoñ. ⁊ sal. ab.

¶ Eps ꝓferens eidẽ plres sacros ordines etiã si de mandato metropolitani hoc fecerit ab ordinãdi potestate suspenditur.

O Vlect⁹ fil. gu. imilicẽ. canonicus nr̃o dubiuz ap. reseruit q̃ immilic. ecclesia suo viduata pastore canonici ipm vnanimiter elegerunt[m]. q cũ eẽt citra sacros ordines constitutus: archieps cassalẽ. metropol. eorum episcopo trecẽñ. mãdauit: ut eũ vno eodem die ad tres[n] sacros ordies ꝓmoueret: qꝺ ille non ausu ꝓprio ſz ipsius archiepiscopi mandato pfecit. ¶ Cũ ergo nobis cõstiterit suprad̃cm̃ epm in plurib⁹ deligsse: tum q̃ sine mãdato archiepi: vt ipse cõfessus extitit: ad hmõi ordinationẽ inordinate ꝓcessit: tũ q̃ si de mãdato archiepi cõstaret: cum illi hmõi dispẽsatio a canone minime sit permissa[o]: ipsi obtẽpare[p] nõ debuit i hac pte: tum etiam q̃ reatuz ꝑiurij[q] sepius variauit[r]: iurando prius q̃ archieps id p̃cepat: ⁊ postea q̃ illud nõ mãdauerat in iudicio ꝓfitendo: ipsum tandiu ab ordinãdi suspendimus potestate: donec nostraz[r] meruerit gratiam obtinere.

G Rego. ix. archiepiscopo baranensi.

¶ Ordinat⁹ ad sacros extra tpa statuta caracterez recipit ⁊ post penitentiã cuz eo dispẽsat episcopus.

O Nsul. t. r. q̃ eos q extra tẽpora statuta sacros ordines recepunt: caracterez[s] non ẽ dubiuz recepisse: quos pro transgressione hmõi primo eis penitentia ipposita ꝓpetenti[t] sustinere poteris[x] i susce-

ꝺ. ff. de vsufruc. sed ⁊ si quid. §. j. Et sciẽtia considerat. j. de pben. de multa. ad hoc. n. tenetur si titulus non hz. j. de preben. cuz ſm apostolum.

O Vlcerus filius.

¶ Prima pars ponit reprehensibilem ordinationez. Scõa punit ordinãtez. ibi: cum ergo Io. an.

m ¶ Elegerũt. in postulandũ. ſ. q̃ si simpliciter electus fuisset: non valuisset electio. si. ℨ. ꝺ renũ. post trãslationem.

n ¶ Tres sacros. qꝺ nullo modo ꝺz fieri: ſz vnus ordo vno die ꝺz conferri ℨ. e. litteras. ⁊ ideo punitur vt in fi.

o ¶ Permissa. arg. op. q̃ epi dispẽsare non pñt nisi in casib⁹ sibi cõcessis a iure qꝺ qdã ꝓcedunt. ⁊ facit p eis. j. de fil. presby. c. vl. ⁊ pe. arg. ℨ. j. de sen. ex. nup. in qua opi. sunt lan. Io. vin. ⁊. t. de hoc tradit. j. de iudi. at si clerici. de hac materia no. l. dist. minor. ⁊. j. q. vij. §. nisi permissa. ĩmo ꝓhibita. ℨ. e. lꝛas. j. de eo q fur. or. rec. c. vlti. ⁊ ita colligitur ar. p̃dictus vel dic q̃ non lz epo dispensare in his que ptinẽt ad generalẽ statũ ecclesie vt ꝺ. ⁊. ℨ. e. sane. ℨ. e. lꝛas. In criminib⁹ ꝺ ispensare pñt: nisi sit expresse ꝓhibitum.

p ¶ Obtẽpare. ꝺ hẽs q̃ auctoritas supioris non excusat. xxij. q. ij. q̃cunqz ⁊. c. de reb⁹. ⁊. xi. q. iij. si dñs. ⁊. xvi. q. j. in canonib⁹. ⁊. q. vij. decimas. ar. ℨ. lxiij. di. salonitane. xiiij. q. j. dixit dñs. ⁊. xxviij. di. diaconi. Itẽ est ar. q̃ ꝓceptũ iniustũ plati nõ ẽ adiplẽdũ. xi. q. iij. iulian⁹. si certũ sit q̃ ẽ iniustũ. secus si dubitaret. xxij. q. j. qd culpat ĩ fi. ⁊. ff. ꝺ re iu. cũ ad ea.

q ¶ Periurii. vnde posset priuari ecclesia ⁊ deponi. j. de iureiu. q̃relã. ⁊. j. e. ti. c. vl. cũ in iudicio sit ꝓfessus: ⁊ cõfessus p cõuicto habet. j. ꝺ cõfes. cum super. ⁊. C. e. ti. l. vna. sed ei pepercit.

r ¶ Variauit. vñ nõ erat ei credẽdũ. j. vt ec. bñ. vt nr̃m. ⁊. j. de pñsup. litteras. ⁊. iiij. q. iij. §. itẽ in crĩali. v. q falsa vel varie. sic. j. de pe. sup bis.

s ¶ Nostram. ⁊ sic solus papa sup hoc dispensat. de hoc dixi. ℨ. e. cũ qdã ⁊ melius. j. c. priori.

t Q Onsultatiõi. caracterẽ. ⁊ ita quocũqz tpe ordines conferant caracter ipximĩ: q̃ tps ñ ẽ de substãtia ordinis sic nec etas ipedit caracterẽ. ℨ. e. vel nõ est ꝓpos. tñ q̃ trãsgressor ẽ canonis q recipit ordines ex tps debitũ punit vt ꝺ: q̃ ei iterdicit executio ordis sic suscepti. ℨ. e. qdã. ⁊ q ꝓferunt puniunt: q̃ puant ptãte ordinãdi. ℨ. e. sane. Sic ⁊ baptism⁹ a quocũqz ꝓferat i forma ecclie tz: lz a iudeo vel pagano. q̃uis ab eo recipi nõ debeat. ℨ. de sũ. tri. c. j. in fi. ⁊ ꝺ cõ. di. iiij. a quodã. ⁊. c. romanus.

v ¶ Cõpetẽti. pmo eis suspẽsis ab executione ordinum. ℨ. e. cũ qdã. ⁊. c. vlti. vel non est arbitriũ iudicis. ex quo non est determinatuz. j. de offi. dele. de caufis. ⁊. ff. de iure deli. l. j. §. ait pretor.

x ¶ Poteris. ⁊ vꝺ q̃ epi possũt cũ talib⁹ dispẽsare. ex eo. q̃ dicit poteris sustinere. vñ signat ꝓ eũ. ℨ. e. quidã. ⁊. c. lꝛas. vbi dicit: donec apõ nos: ⁊. ℨ. c. pri. in fi. dicas q̃ pñt auctoritate istius. c. sibi cõcessa. alias nõ vꝺ iure ordinario per iura predicta. ⁊. c. lꝛas. Sz videt q̃ suo iure ꝺ facere pñt: q: ꝺ papa rñdet ad consultationem. sed q̃ consultatio in hoc solo fuit vtrũ tales recipẽt caracterẽ qõ sequit addit papa ꝓter consultatiõez

vel dic q̃ bene p̃ot eps cũ talibus dispensare: cũ hic nideat de iure. ar. ff. e. cum quidã in pri. & ar. ff. de elec. qõ sicut. §. super eo. & contraria intelliguntur cum papa ex certa scientia sibi reseruet dispensationẽ illoꝝ vt magis alij terreantur & ipsi puniantur.

Q Uestitum est. Communis diuisio. Secũda ibi: respondemus. Jo. an.

a ¶ Comprobata. per testes vel per confessionez in iure factam.

b ¶ Notoria. notorium tribus modis dr̃ crimẽ: per fmam: per confessionem in iure factaz. & per rei euidentiam. j. de coba. cle. & muli. c. vl.

c ¶ Homicidij. sic pz q̃ homicida q̃tũcunq; occult⁹ ẽt post pactã pniaz mistrare non p̃ot. sic. j. de accusa. ingsitionis. j. nisi. vñ dns dixit dauid. p̃ phete post pniaz: nõ edificabis mihi templuz: qr vir sanguinis es. j. q̃e vii. si qs oẽm. & de con. di. i. c. i. de hoc dictuz est ff. e. ex tenore. isti vo ãte actã pniaz mistrare non debẽt: vt h̃ vr a p̃rio sensu: imo p̃st pte pnie per acta. ff. e. ex tenore.

d ¶ Non penituerint. i. si vo nõdũ pniaz egerit & iõ vr q̃ nõ sint permittendi i suis ordinib⁹ ministrare.

e ¶ Monẽdi. sed non cõpellendi cum sint occulta peccata ipsoruz. ff. e. ex tenore. sed permittendi sunt arbitrio suo. si. j. de iureiu. mulieri.

f ¶ Dãnationis. si. j. de simo. matthe⁹ in fi. & de dãnationis: nisi cum eius⁹ eps p⁹ peractã pniaz duxerit dispensandũ. qõ qdez p̃ot. j. de iudi. ar si cleri. & valde necessaria ẽ dispẽsatio i occultis nõ ppter dispõnẽ vitãdaz: qr ppter occulta peccata non punit qs que vindictaz non habent. xxxi. q. vi. xpiana. sz vt licite suum offiũ exequat. qõ aliter non p̃st. xxxiii. di. ba buisse. qr ẽ eo super quo dispensatũ ẽ postea accusari non p̃ot. j. de fil. pre sbi. ex tua. & j. ẽ scisma. fraternitati. alioqn posset ẽt post peractã pniam accusari. xxxiii. q. ij. admonet. xv. q. v. p̃sbyter. ar. j. de pe. di. iiij. diuina clementia. & xxiii. q. iiij. si illic. & i. q. iiij. si illic. & i. q. iiij. iam itaq;. sed verum est q̃ accusari ẽt posset. Vla.

ptis ordinibus ministrare.

Idem.

¶ Occultus crimiosus preter homicidã post penitentiã in susceptis ministrat & ad superiores ascendit ante penitentiã monetur vt etiã in susceptis non ministret.

Q Uestuz est de sacerdotibus vel alijs dericis: qui per reatũ adulterij periurij homicidij vel falsi testimonij bonum conscientie recte pdiderũt: & infra. ℣ Rñ. q̃ si proposita crimina ordine iudiciario cõprobata[a] vel alias notoria[b] non fuerint: non debent hi preter reos homicidij[c] post penitentiã in iaz susceptis vel suscipiendis ordinibus impediri. qui si non penituerint[d] monendi[e] sunt & sub interminatione diuini iudicij obtestandi: vt in testimonium sue damnationis[f]: in susceptis etiam ordinibus non ministrẽt[g].

Rubrica ō scrutinio i ordie faciẽdo.

Idno. iij.

¶ Episcopus interrogatus in scrutinio episcopi ordinãdi p̃t respõdere illum dignum si non nouit illum indignum.

Ex parte tua fuit[h] proposituz: & infra. ℣ F. .t.t.r. q̃ cum aliquem in diaconum vel presbyterum promouemus: prior diaconoꝝ qui nobis assistit dicit: Postulat sancta mater ecclesia hunc diaconuz vel subdiaconum ad onus presbyteratus vel diaconatus assumi: & nobis interrogantibus si eum cognouerit esse dignũ. idem respondit: q̃ quãtum humana fragilitas nosse finit & scit & testificatur illum ad huiusmodi onus officij esse dignum. vñ in tali responsione aliquem peccare non credimus: dũmodo contra conscientiã[i] non loquatur: quia nõ simpliciter illuz asserit esse dignũ: sed inquantuz humana fragilitas nosse finit: cum illum quem indignum esse non nouit: dignum debeat estimare[k]. Huiusmodi ergo responsione secure vti poteris: nisi forte de indignitate tibi constiterit consecrandi. Si autem illum indignum esse cognoscis: metropolitano priusquam ad huiusmodi scrutinium veniatur secreto studeas nunciare vel intimare: quãuis nos interrogationem huiusmodi non in consecratiõe pontificis: sed in ordinatione diaconi vel presbyteri faciamus.

Rubrica De ordiatis ab episcopo qui renũciauit episcopatui.

Alexan. tertio⁹ toletano archiepiscopo.

¶ Episcopus qui renunciauit loco tantuz ciuitatis conferre potest ordines sicut prius. Si vero & dignitati cum ordinato per eum ad minores vel ignoranter ad sacros dispensat episcopus suus: cum ordinato vero scienter ad sacros nõ dispensat.

Equisiuit a nobis. t. f. vtruz derici: qui post renunciatiõez factam a predecessore tuo ordines receperũt: in ipsis debeant remanere: & infra. ℣ Rñ. igitur distinguendo vtrum renunciauit loco tantuz: an loco simul & dignitati. naz in primo casu ordines sicut antea rogatus ab episcopo aliquo poterit de ratione cõferre: in secundo vero casu distinguenduz putamus vtrum sacros contulerit aut minores. Si. n. alios ordines vsq; ad subdiaco. aliqs acceperit: quia & huiusmodi ordines a non[m] episcopis quãdoq; cõferuntur: & in illis deseruire poterit: et ad maiores si idoneus fuerit promoueri. Sane si ab eodem sacros ordines scienter quis receperit: quia indignum se fecit: executionez[n] officij nõ habebit. vbi autẽ nõ sciẽter poterit: nisi crassa[o] & supina fuerit ignorantia[p] discretus põtifex dispensare.

G Rego. ix.

¶ Breue est.

Q Uam dericis q̃ ab excõicato[q] episcopo ignoranter ordines receperunt per suos poterit episcopus dispensare. Et p̃ nõ dato habeẽt qõ ab illo datur qui de iure dare nõ potest. j. de iurepa. qõ autem in fi. ergo necessaria est dispensatio ad hoc vt habeat executionem ordinis.

q Quam dericis. excõicato. Sic pz q̃ excõicat⁹ pfert ordinẽ: lz ex eccliã: & hr̃tici ẽt pferũt ordinẽ. ix. q. i. ab excõicatis. & c. ordiatões. Sz p̃ eadẽ cã q. i. c. i. vbi dr̃: q̃ nullo mõ dr̃ pfecratio q̃ ab excõicatis ẽ celebrata. Sic q̃ ibi ñ fuit fuata forma eccl'ie. Vel dicas ñ dr̃ pfecratio. vex ẽ q̃tũ ad executõez: qr qõ nõ h̃t dare non p̃st: vt. i. q. i. q̃ pfectoꝝ. & c. ventũ ẽ. & c. i. & de cõ. di. iiij. qũo. Sed nũqd p̃t alios excõicare: vr̃ q̃ sic. qr pfert ordines qõ plus est ut videtur: ergo p̃t aliũ excõicare: lz non ẽ ita. cũ. n. sit extra ecclesiam: aliũ eiscere extra ecclesiã non potest. xxiii. q. i. audiuimus. secus in ordine: qr lz sit extra ecclesiã caracterez tñ retinet & illum potest conferre si ecclesie forma seruetur.

g ¶ Non ministrent. si non penituerit. Ergo si penituerint p̃st mistrare: sine periculo dãnatõis. & sic vr̃ p̃ Vla. q̃ dicit licite ñ mistrẽt: ẽt post pniaz sine dispẽsatione: vt viri in prima notula. saltẽ valet dispensatio q̃tum ad accusationẽ: alias sufficit pnia in occultis vt hic patet. Ber.

Rica De scrutinio in ordia. Dicto de ordinandis: qr ordinandi examinãdi sunt ideo & c. Jo. an.

e Ex parte. Sũt due partes. In p̃ma ponit decisa q̃sultatio. In scda rñsio ibi: fraternitati. i q̃ p̃mo eccl'ie ro. morẽ iducit. scdo rñdet rñsum moderatur & moderatũ declarat. Jo. an.

b ¶ Ex parte tua fuit. Mirabilis ẽ rñsio ista: poti⁹. n. dicere deberet se nullã hãre scientiã de eius dignitate vel idignitate. rñdeo ex eo q̃ videt illum electum a bonis quãdam vt habere noticiã de dignitate ipsi⁹ & de tali rñdet: qr audiuit ab alijs. xxij. q. v. hoc videtur.

i ¶ Conscientiã. qr tunc edificaret ad gehẽnã. j. de resti. spo. litteras. j. de prescrip. quoniam omne. xxviij. q. j. §. ex his.

k ¶ Estimare. No. quelibz psumi dignũ: nisi pbet idign⁹. & ō quolibet psumẽdũ ẽ bonũ nisi pbet ẽ rñ. j. ō p̃sump. dudũ. ff. ō manu. testa. huos. & ff. de leg. ij. cũ pr̃. §. rogo. Sz vr̃ ẽ qr psumit nõ idone⁹: nisi pbet idone⁹. C. ō his q̃ ve. eta. ipe. l. ij. & C. de pba. ex psona. ff. de magis. q̃ue. l. j. §. si magistratus. & i dubio pr̃e sumit qs ercõicat⁹. j. ō sen. ex. cũ ō sideres. §. scde qõni. & p̃sumit poti⁹ fornicatio q̃ mr̃imoniũ. xxx. q. v. alr̃. so. h̃ gñale est vt ubi piculũ aie ẽtit p̃sumit i deteriorẽ pt̃ẽ. j. de spõsal. iuuenis. & lxviij. di. p̃sbyteri. sed lz videat deterior: tñ melior & tutior est. sile ō cõ. di. iiij. paruulos. als circa iudicia poti⁹ p̃sumitur iustũ vel bonum q̃ econuerso. lxxxvi. di. si qd. ri. q. iij. in cunctis. xxij. q. iiij. inocens. ff. de proba. ab ea parte.

Rica De ordiatis ab episcopo. In tractatu ordinandoꝝ q̃ precedet sequitur ideo & c. Jo. an.

r Equisiuit. Sũt due partes. In p̃ma consultatio. In secunda ibi: respondemus. respõsio distinguens. Jo. an.

l ¶ Alsq;. excluse vt pbant se quẽtia. sic ponitur. ff. de bis q̃ no. infa. ait p̃tor. q̃q; ponitur ẽclusiue. xciij. di. a subdiacono. ff. de sena. l. vl. §. senatores.

m ¶ Al non epis. i. abbatibus lxx. di. q̃m videmus. & j. ti. p̃ri. cum contingat.

n ¶ Executionẽ. ergo suspẽsus ẽ q̃ a suspẽso recipit ordines. j. q. j. statuimus. & resignatio ñ abstulit illi ordinẽ: lz executõez

o ¶ Crassa. tunc dr̃ crassa & supina ignorantia: q̃ aliqd publice fit vel coram populo. & h̃ non excusat: vt. ff. de ver. sig. lata culpa.

p ¶ Ignorãtia. si. j. de cle. ex. mi. c. pe. & ita si pbabilis fuerit ignorãtia cũ eo poterit p epm dispẽsari. j. c. pr̃. Sz p̃ pbabilis facti ignorãtia quẽlz ignorãtẽ excusat ex toto. ff. de iur. & fa. igno. error. & l. singula. ergo fm h̃ nulla dispẽsatio est necessaria. ñ. i culpa fuit recipiẽdo ordines ab epo nõ suo. ix. q. ij. lugduñ. & iõ necessaria ẽ dispẽsatio. Vel melio⁹ dicas q̃ lz pbabilis sit ignorantia necessaria tñ ẽ dispẽsatio: qr cũ talib⁹ ordinator ñ hẽret executõez sui officij: eã alij pferre ñ potuit. ut. j. q. j. statuum⁹. qr qõ non bz dare ñ p̃ot. j. q. vii. dalbertũ. Et q̃ nõ dato habeẽt qõ ab illo da-

a Epiſcopos. ⁊ ſic epi diſpẽſant hic. ſic. ix. q. j. ab excõicatis. ⁊ c. ordinatões q̃ ignorãtia eos excuſat. ſi vero ſciẽter ordines recepiſſent non diſpẽſaret cum eis: vt. c. ordinationes. ſic. s̃. e. c. pri. in fi.

Rica De etate ⁊ q̃litate. Dicto de ordinãdis dicẽdũ ẽ de pficiẽdis. Et q̃ in pficiẽdis conſideratur etas ⁊ qualitas ⁊ ordo: ideo ⁊c. Jo. an.

Tabbates. Nõ
v ſũmatur: ⁊ decre. iſta facit ad ti. de or. pficiendo x. ⁊ ꝓcor. j. e. queris. vel ad ti. de q̃ litate pficiẽdo x. Jo. an.

b Ut abbates. ſupple ſtatuimus.

c Prepoſiti. dignitas ẽ per ſe q̃uis ſit nomẽ generale ad omnes qui hñt prelationez. j. de ver. ſig. q̃uis.

d Fiant. ſic. s̃. de elec. cuz in cunctis.

e Amittant. s̃. de ele. cũ i cũctis. §. h̃ ſane. j. de cle. egro. c. j. j. ff. de ſta. ho. q furẽ. j. ff. de poſtu. l. j. §. caſũ. j. hoc itellige q̃ p culpã ſuã ad talem ſtatuz puenit q̃ ꝓmoueri ñ põt. ꝑria vero q̃ ſine culpa: ⁊ tũc nõ dz addi afflictis afflictio. j. de cle. egrotan. c. j. ⁊. c. pe.

Ex ratione. Sunt due ptes. Prima ponit reprehenſibile factũ epi. Scõa illõ conigit ibi: vñ q̃m. q̃ duo facit Primo quidet circa pterita. Scõo circa futura cũ pene cõminatiõe ⁊ decreti appoſitiõe ibi: eidẽ. ⁊ facit ad ꝓmã ptẽ Rice de etate pficiendo x. Jo. an.

f Pueris. puer dr a ſeptennio vſq; ad. xiiij. annũ. j. de regula. ad nram. ⁊. xx. q. j. c. i. ⁊ xii. q. v. pueri. ⁊. j. q. j. pueri. ⁊. c. eſtote. s̃. de tẽ. or. vel nõ ẽ ꝓpos. ⁊ puer dr q̃tũ ad bñficiũ obtinẽdum: qui ſeruire nõ poteſt. j. de preben. ſuper.

g In archidiaconatu. ar. q̃ inſtituere ñ ptinet ad archidiaconũ. xvi. q. vii. nullus oĩo. j. j. de preben. referente. ſup hoc ſtatur conſuetudini.

b Eccliis. i. platuras eccleſiax q̃ fieri ñ dz. j. e. c. i. ⁊. iij. q: pueri ad hoc non reputant idonei. j. de pbẽ. ſup iordiata. bñficia. n. ſimplicia in tali etate ꝓſtitutis licite ꝓferũt. lxx vii. di. in ſingulis. ⁊ rõne ordis de bẽt hr̃e titulũ. lxx. diſt. c. i. ⁊ ita rõe ordis ⁊ tituli bñficiũ põt hr̃e. ō hoc tñ dicas ꝑut dr i. c. ſupordinata. Alai Predicti pueri. ipuberibus dignitas dari non dz. ff. de iure imu. l. ij. §. i. puberes. ⁊. i. q. i. pueri. ⁊. c. eſtote.

k Ad ꝓgruã. idẽ dicit ler i eo q ſe obligat p filio ſuo decurione: q̃ tenet quo uſq; pueniat ad etatẽ ꝓgruã. ff. ad muni. luci⁹. §. ipatores. Sz pone q̃ eps aliq̃ minorẽ facit archi. hẽbit ne iſte vocẽ i capitulo: ſicuti ſi eẽt legitime etatis ar. q̃ non: q̃ minores. xxv. an. decuriones facti: lz decurionũ ſportulas recipiant non tñ iteriz ſuffragiũ ferre pñt. ff. de decu. ſpurij. §. minores. ſicut nec minor factꝰ miles dz ſapientũ iura tractare: vt. C. de teſta. mili. l. vl.

l Etatẽ. diſpẽſatiue tolerant iſti pueri. als ñ deberẽt. s̃. de elec. cũ in cũctis. ⁊ j. e. eã te. Sz nũqd talis rector põt oĩa facere tanq̃ maior: vr q̃ ſic. ff. de re iudi. qdã ꝓſulebãt q̃ tñ non ẽ verꝝ. j. c. pr. ⁊. C. de teſta. mili. l. vl. ſz nonne iſte ex quo tolerat p diſpẽſatõez vr veniã etatis ipetraſſe: vt. C. de bis q ve. eta. ipe. l. eos. ſed nõ ẽ ita. q̃ lz qs veniã etatis ipetret non tñ põt alienare ſine decreto nec bz liberã admiſtratiõnẽ vſq; ad etatẽ. xxv. an. vt in. l. predicta eos.

Decorum. Prima pars ponit exordiũ ⁊ cãm mandati. Scõa mandatũ. Tertia ꝓminationẽ irritatõis ⁊ pene. scõa ibi: nolẽtes. tertia ibi: ſciturí. Et facit ad rubricã de etate. Jo. an.

m Qui ſeipſos. Qui. n. i platũ eligit ⁊ ſi minor ſit non dz eẽ ſub pr̃is ptãte. ar. ff. ad treb. nã q̃ ad ius. ⁊. ff. de adulte. ſic eueniet. ⁊. C. de leg. tu. l. vl. iſti. de excu. tu. §. minores. ⁊. ff. ad mace. filiũ hẽo. ar. j ō adop. p adoptionẽ. ⁊. ff. de his q ſũt ſui vel ali. iu. filiuſſa. ⁊. ff. de mu. ⁊ bo. l. ij. ⁊. ff. ō iudi. cũ ꝓtor in fi. vbi dr nihil itereſt an iudices i ptãte an ſui iuris ſint: ⁊ pſbyter dr i ptãte pr̃is eẽ. C. de epi. ⁊ cle. auẽ. pſbyteros. iſti. q. mo. ius pa. po. ſol. §. filiuſſa. lz adipiſcat honores: remanet tñ in ptãte pr̃is. p iſta iura vr q̃ ſacer ordo nõ liberet a pr̃ia ptãte. Lau. ⁊ alij dicũt q̃ glibet ſacer ordo liberat a pr̃ia poteſtate. q̃m liberat a dñica: q̃ maior ẽ. De epali ordie hẽs. liiij. di. ſi ſuꝰ ſciẽte. de ſacerdotio ea. di. et ãtigs. ⁊. c. frequẽs. de diacono dr q̃ pstãdo vicariũ liberat. e. c. ex antigs. ſubdiacon⁹ eodẽ iure vtit cũ diacono. j. ō ſer. non ord. miramur. ⁊ nulla dignitas ſeclaris filis eſt ſacerdotio. ar. q̃ vi. di. duo ſũt. j. de ma. ⁊ obe. ſolite. ⁊ dignitas pficiatus ſoluit ius pr̃ie ptãtis: ergo multoforti⁹ ſacerdotiũ ⁊ glibet ſacer ordo. ar. j. de ſen. ex. cuz volũtate. §. vlt. hoc credo verius.

n Infra. xiiij. annum: ex eo q̃ phibet ifra. xiiij. annum: vr concedere q̃ poſt. xiiij. annũ ſtatiz cõcedat. q̃ q̃ dr vno phibet: ō alio ꝓcedit. ar. xx v. di. q̃lis. ſed nõ eſt ita: q̃ lz phibeat infra. xiiij. annũ nõ tñ ꝓcedit i. xv. vel. xvi. imo infra. xx v. annuz prohibetur. s̃. de elec. cum in cunctis. ⁊. j. c. priori. §. inferiora.

Amte. Facit ad
partẽ Rice de etate ⁊ qualitate ⁊ ſũt due partes. ſcõa ibi: ſed etiam.

o Lrax. ſupple per etatis taciturnitatez ipetrax. ſi. n. ex certa ſciẽtia ſcriberet papa p minoꝛ eius mãdato eẽt obediẽdum: q̃ ſacrilegij inſtar obtinet: dubitare an is ſit dign⁹ quẽ pr̃iceps eligit. xvij. q. iij. §. q aũt. ⁊ ⁊. C. ō cri. ſacri. l. ij. ꝑterea ꝓ ius ⁊ ꝓ publicã vtilitate eſt tale reſcriptũ: ⁊ ideo nõ vz. C. de pci. impe. of. reſcripta. ar. s̃. de reſcrip. ex pte. ⁊. j. de teſti. cãm q̃. Itẽ eſt hic ar. q̃ nõ eſt obediẽduz ſemp mãdato dñi pape. ar. s̃. de reſcri. ſi q̃n. ⁊. c. cum adeo. ⁊. j. ō hr̃. ad abolẽdã in fi. ſz nõ dr mãdatũ q̃n ignoranter mandat.

p Concilij laterañ. s̃. de elec. cuz in cunctis. §. inferiora.

De etate ⁊ qualitate ⁊ ordine pficiendorum.

Ex concilio pictauien.

Breue eſt.

Tabbates[b] decani ⁊ ꝓpoſiti[c] q̃ pſbyteri nõ ſunt: preſbyteri fiãt[d]: q̃ archidiaconat⁹ tenẽt: diaconi: Qui vero archipſbyteratus: pſbyteri: aut amittãt honorem. Nõ ſi aliq̃ iuſta cã ꝓhibẽte pſbyteri aut diaconi eẽ nõ potuerint: plationes amittant.

A Lerã. iij. cant. archiepo.

Ecclesia diſpẽſatiue minori cõceſſa nõ p laicos: ſz p clericos regi dz donec ille perueniat ad etatem.

Ex rõne: ⁊ infra. Accepimus q̃ cõuẽtren. eps pueris[f] q̃ ſũt ifra decẽniũ conſtituti i archidiaconatu[g]. r. ar. d. ciſter. eccleſias[h] plures ꝓceſſit: q̃ non p clericos ſz p laicos diſponũtur. Añ q̃n non dz hoc aliquaten⁹ tolerari: mandam⁹ q̃tenus p dictũ epm ſup his corripias ⁊ clericis idoneis adminiſtrationes ⁊ cuſtodiã pſcriptax eccleſiarũ do nec pdicti[i] pueri ad congruã[k] veniant etatez[l] laicis amotis cõmittas. Videz epo phibẽs: ne decetero eccleſias niſi pſonis q̃ etatẽ: ⁊ ſcientiã habeãt regẽdas concedat: q̃ ſi ſecus egerit ei debitaz penã iſtigẽs inſtitutionem ⁊ conceſſionẽ ipſius oĩno viribus carere decernas.

Dez. cãtu. archiepiſcopo ⁊ eius ſuffra.

Regimen eccleſie minori. xiiij. annorum cõmitti non debet.

Indecoꝛũ eſt: vt hi debeãt ecdeſias regere q̃ nõ nouerunt gubernare ſeipſos[m] cũ ad eccleſiarũ regimen tales perſone ſint admittẽde que diſcretiõe pemineãt ⁊ moꝛũ fulgeãt honeſtate. Nolentes itaq; ſuſtinere ut paruulis eccleſie regimen committatur: mandamus quatenus nemini infrg[n] annũ xiiij. cõſtituto perſonatũ cuiuslibet eccleſie ꝓcedere preſumatis. Sciturí p̃o certo q̃ ſi cõtraire preſumpſeritis. q̃ inde feceritis irritabimus: ⁊ inobedientiã veſtram grauiter puniemus. Idem.

Ad regimẽ eccleſiarũ nõ dz inſtitui indignus ſciẽtia moꝛibus uel etate: ⁊ qui habet duas eccleſias alteram dimittere cogitur niſi cauſa ſubſit.

Am te decet: ⁊ infra. Artius inhibemus: ne pſonas que in eccleſijs tui epatus ad curam aiax fuerint ordinãde: in ipſis iſtituas: nec aliqua occaſione vel etiaz liteꝛax[o] nr̃arũ obtentu iſtitui patiaris que ſciẽtia moꝛibus ⁊ etate cõcilij[p] nõ cõgruat iſtitutis. Sz etiã babẽtes plures eccleſias q̃ ex vna nõ pendeant[q] tibi liceat ap. po. cogere ad vnam ipſarũ quam maluerint dimittẽdã[r]: niſi ita fuerint tenues[r] in ſubſtantia q̃ ꝓꝓrios ſacerdotes non poſſint conuenienter habere.

Idem.

Is qui non eſt in ſacris vel idoneus ad regimẽ parochialis eccleſie diſpenſatiue poteſt aſſumi.

Preterea lz ad regimẽ parochialis eccleſie nõ debeat aliqs niſi ſubdiacon⁹[t] ſit admin⁹ admitti. Diſpẽſatiue tñ in miorib⁹ ordib⁹ ꝓſtituti cõſueuerũt aſſumi. Dũ tñ tales ſint: q̃ ifra breue[v] tẽ

q Pẽdeãt. Quaꝛ dr vna eccl'a pẽdere ex alia: põt dici ſm q̃ legit. j. ō relig. do. q̃ monaſteriũ. ar. ff. arbo. fur. ce. ſi gemma. ⁊ ſi aliq̃ pochialis eccl'a ſubſit alij: lz plat⁹ maioris eccl'ie duas eccl'ias hr̃e dicat: tñ ali⁹ pſbyter erit in ſubiecta. Itẽ ſi eccl'ia pochialis in fundo ſuo aliã ꝓſtituat nihil ipedit vicariũ in ea iſtitui: ⁊ platũ maioris eccl'ie: platũ eẽ vtriuſq; z. nõ tñ p ſe fuiet vtriq; nã ⁊ diſpẽſatõe epi vnus prelat⁹ diuerſis preeſt eccleſijs in bñdo vnam ꝓmẽdatã: ⁊ aliam intitulatã. lxx. di. ſanctor. Lau. hoc tñ itellige ſm determinationẽ illax õcre. s̃. de elec. dudũ. ⁊. j. de prebẽ. de multa. Item in caſu quẽ babes. j. de prebẽ. extirpãde. poteſt quis habere plures eccleſias. §. qui vero.

r Dimittẽdã. j. ō pbẽ. referẽte. ⁊ hoc ſz illã õcre. ō multa. itelligi dz

s Tenues. i caſu iſto pmittit papa pp pauptatẽ hr̃e plures eccl'ias. x. q. iij. vnio. Itẽ pp raritatẽ clericox. xxi. q. i. c. i. in fi. Itẽ ititulatã vnam ⁊ aliã ꝓmẽdatã. xxi. q. i. qui plures. s̃. de elec. dudũ. vbi de hoc.

Preterea. Prima ps ponit rigoꝛẽ. scõa diſpenſationẽ. tertia diſpẽſatõis termiatõez. scõa ibi: diſpẽſatiue. tertia ibi: dũ tñ. Jo. ante

t Subdiaconus. q̃ hodie poteſt eligi in epm. j. e. a multis. ⁊ eodẽ priuilegio gaudet quo diaconus. j. de ſer. non oꝛ. miramur.

v Breue. q̃ſq; breue tps dr q̃ttuoꝛ mẽſiũ. C. de vſur. rei iudi. eos. ff. de iudi. ſi debitoꝛi. q̃ſq; decẽ diex. ff. ō ꝓſti. pecu. pmiſſoꝛ. §. j. q̃ſq; duorũ mẽſiũ. C. de ſecũ. nup. l. ij. q̃ſq; xxx. diex. ff. de iti. actuq; pri. l. i. §. i. ſz hic appellat breue tps annus. In anno. n. ⁊ dimidio poteſt aliquis promoueri ad ſacerdotiũ. lxx vii. di. monachus nouitius. ⁊ hic dimittimus dimidiũ annũ ꝑpter minoꝛes ordines. Hincẽ. Itẽ arg. q̃ parũ eſt vtruz

aliquid fiat in ꝑsenti an breui tpe. ff. si cer. pe. lecta ē. ff. de in integ. resti. diu⁹. ff. ut i pos. leg. is a quo. sic ergo ꝓ ꝙ epi ꝑnt dispēsare cū eo qui est in minoub⁹ ordinib⁹. nūqd cū eo q est i mīori etate: dicūt qdā ꝙ sic. ar. bmōi. c. ō hoc no. s. ō elec. cū dilecti. ar. ꝙ possit. s. eo. indecorum.

QUeris a nobis. Cōis diuisio scōa ibi: cū igit. q̄ duo facit: ꝑmo ꝑnt ꝗrietatē canonū quos scō distinguē do ꝙcordat ibi statuētes ⁊ ꝗ mēbrum distictiōis ꝑsequit ibi qō si. Jo. an.

a Nō sinit. silr de tēp. or. c. vlt. ⁊. j. c. ꝓrimo. ⁊. j. de sīmo. ex tue: ⁊. c. Matthe⁹: ⁊. i. q. i. sacerdotes.

b Cōpellēdos. lxviij. di. honoratus: ⁊. c. consuluit: ⁊. c. i. ⁊. ij.

c Cōtrariū. xxiij. dis. si qui clerici: ⁊. c. placuit xxij. q. iiij. di. splicet: ⁊. i. q. vi. sicut. arg. viij. q. i. in scripturis.

d Fatent. aut ipsi cōmiserūt ista peccata occulta añ suā ꝓmotionē aut post. si añ remouendi sit: qr tpe sue exaiationis hoc nō fuerūt cōfessi. xxiij. di. c. vl. ⁊. l. dis. ex penitētib⁹. ⁊. lxxxi. di. si qs sine. ⁊. c. se. ꝫ si postea ꝓmiserūt illa peccata se fecerūt indignos: vñ sūt expellēdi: ex quo sua culpa se fecerūt indignos. ar. s. eo. c. i. si tñ vtilitas eccl'e fuerit q̄ ñ remoueant: qa in alijs negocijs eccl'ie sunt valde necessarij: ⁊ vtiles tolerant i ea: ⁊ ita ꝑm b dispēsāt cū eis: pp vtilitatē marie cū peccata sunt occulta. Sz j vī de tēp. or. ex tenore: ⁊. c. vlt. ubi crimīosi tolerant: quia peccata sunt occulta ⁊ b ꝑnant. Sed illi volunt ⁊ petūt ꝓmoueri acta ꝓnia. Et isti fatentur se indignos ⁊ nolunt ꝓmoueri: si vellent ꝓmoueri acta ꝓnia admitterētur ꝓter reos homicidij. vñ dicit in cōtrario.

e Utilitas. ergo ꝓpter vtilitatez eccl'esie ꝙpellit qs recipe ordines. ⁊ ꝓpter necessitatē. als est ēt puniēd⁹ p subtractionem bñficiox ut segt. si. s. ō elect. cū in cūctis. §. inferiora. ⁊. lxxiij. dist. consulunt vbi eodez mō cōpelluntur: ut sic indirecte ve nolentibus fiāt volentes.

AUaures. Cōmunis diuisio scōa ibi. tubi breuit. Et melius fuisset b ōcreta. posita i ti. de tē. ord. et quali. ordi. Jo. an.

pus possint in ꝑsbyteros ordiari.

I Dez.

Propter necessitatez ⁊ vtilitatez eccl'esie compelluntur clerici ipsius recipere ordines suis bñficijs non anneros.

QUeris a nobis qd agendum sit de clericis tue iurisditioni commissis: qui cuz beneficijs eccl'esiasticis multum abundent: a te cōmoniti nolunt ad sacros maiores ordines ꝓmoueri: se tale quid secreto cōmisisse dicentes qō eos salua conscientia ordinari non sinit[a]. ℣ Cum igitur sup hoc casu videā tur sacri canones discordare: cum quidam dicant eos minime cōpellendos[b]: alij vero ꝓtrariuz[c] asseuerēt: oīs cōtrarietatis vinculuz presenti pagina enodam⁹. ℣ Statuē tes: ut si ꝑdicti clerici ꝓceptiōe maiorum ordinum ꝓpter occulta sua peccata se indignos esse fatentur[d]: iferiores in eccl'esia quorū sit vita ꝓbabilis ꝑferant eisdem: et nisi forte illi qui ordinari ꝓ iam dicta cā recusant i alijs eccl'esie seruitijs valde utiles fuerint: auferant eis beneficia ⁊ alijs canonice conferantur. ℣ Quod si ꝓ sola voluntate renuerint ordinari: et suaserit vtilitas[e] eccl'esie aut necessitas ipsos dummodo idonei sint: ad maiores ordies recipiendos per amissionem locorum beneficiorum subtractionem ap. ces. compellas.

QTemēs. iij. r. colon̄. can.

Euentus mortalitatis infirmi nō impedit ꝓmoueri eius medicum peritum sollicitum et traditiones artis obseruantem.

AUaures nr̄as te significante peruenit: ꝙ cuz in arte phȳsica eruditus pluribus iuxta ipsius artis traditionez exhibuisti cum diligentia[f] medicinaz: licet pluries in cōtrariuz successerit: et quibus putabas adhibere medelam medicinis perceptis mortis periculum incurrerunt: verū qa ad sacros ordines desideras ꝓmoueri super eo nos consulere voluisti. ℣ Tibi breuiter respond. ꝙ si super premissis conscientia[g] tua te remordeat[h] ad maiores ordines de nostro consilio[i] non ascendas.

f Cū diligentia. ⁊ iō ñ vī ꝫ iputādū si adhibuit diligētiā quā potuit. l. di. hi q arborē: ⁊. c. sepe. ⁊ iō si ꝓter culpā suā casus fortuit⁹ ꝓtingit ei nō iputab. j. de cōmo. c. vno. ⁊. j. de homi. c. vlti. ⁊. ff. cōmo. in rebus. ff. de offi. presi. illicitas. casus. n. fortuiti ꝓuideri nōt ꝑnt. ut in ꝑdictis ꝓmus ꝙordantijs. ⁊ absit ut nobis iputet qō ꝓter voluntatem nostram contigit. xxiij. q. v. de occidēdis. versus. Nō est i medico semper releuet ut eger: ut predicta. l. illicitas. §. sicuti.

g Conscientia. xxxiij. di. habuisse. Qui. n. facit ꝓtra conscientiam edifi

QElesti. iij.

Qui stetit per annum in suspensione ꝑnat beneficio qō prius habebat et quod interim acquisiuit.

QAm bo. me. clemēs papa p. .n. i. buccarū et quosdaz alios baran̄. clericos vocauisset: vt ad presentiam ipsius accederent. b. archidia. suo quem grauiter leserāt[k] responsuri: quia venire iuxta mandatum apostolicum cōtempserūt: in eos fecit sniaz suspensionis promulgari: in qua triennio permanētes quidam ex ipsis suspensi[l] aliud beneficium eccl'esiasticum sunt adepti. Et quia vtrum beneficia sic recepta possint rationabiliter retinere nos ꝙsuleī voluisti. ℣ Respōdemus: ꝙ nō licet eis illa que habuerunt beneficia: uel que postmodū[m] sunt adepti aliquatenus retinere. Unde baraneñ. archiepiscopo dedimus in mandatis: ut eos ꝓ tā ta[n] pertinacia ⁊ contemptu apostolico beneficijs que habent nō differat spoliare.

I Uno. iiij.

Subdiaconus in episcopuz eligi potest.

AMultis multotiens an subdiaconus in episcopum eligi valeat besitatur: siquidem Urbanus papa ꝓmus decreuit ut nullus[o] in episcopum nisi in sacris ordinibus religiose viuens inuentus fuerit eligatur: sacros inquit ordines diaconatuz dicimus ⁊ presbyteratum. ℣ Nos siquidem solos[p] primitiua eccl'esia legitur habuisse. Subdiaconos vero quia etiaz episcopi ministrant altaribus opportunitate exigente concedimus in episcopos eligi. Si tamen predare scientie ac religionis existant quod ipsum non sine ro. pontificis vel metropo.[q] licentia fieri ꝓmitti mus. Jn qbus[r] verbis innuitur: ꝙ vrbanus ad statuz primitiue eccl'esie se referens in quo subdiaconat⁹ ordo sacer minime dicebatur: instituit vt de subdiacono nisi vtilitatis causa et tunc etiam ō permissione metropoli. vel ro. ponti. nō posset electio celebrari. Uerum[s] cum hodie subdiaconus inter sacros ordines cōputetur: sicut vrbanus cat ad gebēnam. j. de resti. spo. litteras: ⁊. j. ō prescrip. quoniam omne. xxviij. .q. i. §. ex his. j. de sen. excō. inquisitiont.

b Remordeat. ut si forte ipertē medicinā dedisset īfirmis alias euētus mortalitatis nō ē iputādus: ut. ff. ō offi. presi. illicitas. §. sicuti. ⁊. ff. ad. l. aql. qua actione. §. vlti. ff. de vari. ⁊ extraor. cogni. medicus vel si negligens fuerit: qr dissoluta negligētia ꝓpe dolū ē. ff. mā. si fideiuss. i. responso.

i Cōsilio. hoc ē cōsiliū reuerētie cui obediēdū ē. vi. di. testamentū. ⁊. xviij. q. i. gsgs. ⁊. j. de sīmo. matheus. in fi. sec⁹ in cōsilio pfectōis. xviij. q. i. gsgs q̄le est illud si vis pfect⁹ ee: vade ⁊ vēde oīa q̄ bēs ⁊ da pauplb⁹ Et de tali ꝙsilio pōt itelligi qō dr̄ in. c. gs in uerbo illo si consilio vti volueris.

QUam bone. Sunt due ptes cōsultatio ⁊ respōsio. Scōa ibi. rndemus. ⁊ facit ad partem rubrice ō qualitate preficiendorum. Jo. an.

k Leserāt. miles qui ꝓposito manus intulit capite puniat: ⁊ oīs ꝓtumacia aduersus ꝑsidē uel ducez capite punit. ff. de re mili. omne ōlictū. §. i. ⁊. ij. et q resistit castigar volēti. ff. eo. ti. milites. §. irruēs. ⁊ iuxta diuinū oraculū cōtumacia parē tis morte luitur. lxxxvi. dis. nō satis ver. ceterum. in fi.

l Suspēsi. suspēsi eligere nō ꝑnt: nec ēt eligi. ix. q. iij. nos in bolem: ⁊. s. de ꝙsue. cū dilect⁹. s. de elec. cū iter. r. ⁊. c. ꝓ ingressionē. ⁊. j. de ap. ꝙstitutis nec bñficia eis tpe suspēsionis conferri ꝑnt: uel litteras ꝓ bñficio obtinēdo ipetrare: ut b ⁊ interi beneficia eccl'esiastica sunt deneganda. j. de ap. pasto.

m Postmodū sūt adepti. talia bñficia tenere non ꝑnt ēt si postea fuerīt absoluti: quia tūc tpe obtēti bñficij ībabiles erāt ⁊ idigni: qa in talib⁹ ꝓncipiuz cōsiderādū ē. s. de elec. duduz. c. ad audientiā: ⁊. i. q. i. principatus. xvi. q. iij. si sacerdotes ⁊ ē ar. ꝙ tps ꝑpetrati rescripti considerandū est: puniendi ergo sunt q suspensi spūalia presumūt tractare in tñ ꝙ eps cū talib⁹ dispēsare ñ pōt. xi. q. iij. si qs eps: ⁊. j. de sen. excōmu. cum illorum.

n Pro tāta. ex quo ꝓ annū ⁊ vltra qs stat in excōicatione: priuari dz bñficio suo. xi. q. iij. rursus. ⁊ excōicat⁹ qui tractat spūalia deponi dz. j. de dolo ⁊ cōtu. veritatis. Jstud videtur in suspenso: ut hic.

AMultis. Primo ponit qōnez. Scōo allegat pro ⁊ contra ibi: hoc siquidez. Tertio diffinit vt soluit ibi nos volentes. Jo. an.

o Nullus. ponit tenorē illius decret. lx. dis. nullus in ep̄z. vs qz ibi in quibus verbis.

p Solos. supple sacros: quia subdiaconatus bñ fuit in ꝓmitiua ecclesia. ꝫ nō reputabat sacer. xxi. di. in fi. §. i. ⁊. xxv. di. c. i. ⁊. xv. di. c. vlt.

q Metropolitant. sic olim dispēsabat metropolitan⁹ cū ineligibili circa epatū ꝫ cū illegitimo dispēsare nō pt. s. ō elec. innotuit: nec ī etate. C. ō bis q veeta. ipe. l. ij. ⁊. iij. sed cū bis qui patiunt ōfectū in ordine satis videtur ꝙ ꝑt ad huc archieps dispēsare in archiepatu: sicut olī poterat: ar. xl. dis. nullus ī episcopū. ⁊ in alijs dignitatibus iferioribus bene potest. s. eo. preterea.

r In qb⁹. ēba ista sūt ino. iterptātis caplm vrbani q locut⁹ fuit ꝫ antiq̄ tpa.

s Uerum cū hodie. nunc incipit allegare ꝙ subdiaconus eligi possit.

a ¶ Erubescant. xxxij. di. erubescant.
b ¶ Nemo. xxxij. di. nemo.
c ¶ Obseruare. ex quo oneratur: dignuz est vt honoretur. xvi. q. vi. de lapsis.
d ¶ Sexta synodo. xxxij. di. quis eorum.
e ¶ Nullum. xxxviij. di. nullus. ⁊. xxxij. di. si ante triennium.
f ¶ Libere. ⁊ ita qꝫ fuit ꝑus di spensatio bodie ẽ ius cõe: sic. ℑ. de offi. leg. q ꝓ trãslationẽ. ⁊ ad subdiaconatũ extendit qꝫ ꝺ superioꝝ victũ erat. ſ. de trãslationi. iter corporalia: ⁊. ſ. de ꝓsuetudine cũ venerabilis: ⁊ eodem priuilegio gaudet subdiaconus quo ⁊ diacon⁹. ℑ. ꝺ ser. non ordi. miramur.

¶ Tam. ¶ Prima pars ponit exordium. Secũda mãdatum ibi. mandamus. ⁊ facit ad duas partes rubrice. ſ. de q̃litate ⁊ ordine. Jo. an.

g ¶ Prorsus. nõ enĩ ꝑces carnales ꝺz respicer q ẽ ordinator ſz tm̃ merita ⁊ ꝓuidẽtiã ordinã di. i. q. i. quibusdaz: ⁊. viij. q. i. moyses: ⁊. c. ſi ergo. ⁊ iõ no. q cũ qs eligit: vl ordinat aut ſuis precibus interuenientibus aut aliẽis. Si ſuis dicũt qdaz ⁊ bugo cũ eis q ꝯtũcũqꝫ ſit idone⁹ ſimonia cõmittit: arg. viij. q. i. in ſcripturis: ⁊. i. q. vij. ſi cũis: ⁊. q. i. ordinatiões: ⁊. ℑ. ꝺ iurepa. p nr̃as. Jſtud credo ſi est indignus ſm q dicit. t. ſz ſi dignus est põt ẽt ꝑces ponigere ſuperiori cũ indiget: qz tũc nõ ꝓſumit ambitioſus. ſz potiꝰ propter neceſſitatẽ alias potest dici q ſimonia eẽt: ar. i. q. i. §. nõ ita quorundã. ⁊ arg. ℑ. de ſimon. tua. Si ꝑces qs ꝓſe porrigat: ut in ꝓlatũ eligatur ambitioſe ſũt illicite. i. q. i. nullus itaqꝫ. ſi vo precibus alienis ꝓmouet aut ꝑces ſunt ſpũales: aut carnales: ſi ſũt carnales ⁊ ſiunt ꝓ indigno ſimonia ꝓmittitur. i. q. i. de ordinationibus q: ſuccedũt tales ꝑces loco ꝑcĩ. i. q. i. ſunt nõnulli. ſi ꝓ digno dũmodo ſupior nõ bz reſpectũ ad ꝑces. ſz ad meritũ licite põt admitti: ut h: ⁊. i. q. i. gbusdam ſi vo ſunt ſpirituales admitti poſſunt. nec inducunt ſimoniã. i. q. i. latorem.

b ¶ Nõ aſcẽdat. forte erat irregularis. ⁊ ſic põt qs eſſe abbas in minoꝝb⁹ ordinib⁹ ꝓp neceſſitatẽ alias ſi valeret. nã ⁊ diaconus põt eẽ abbas. l. vi. accedens ar. ĩmo ⁊ infamis curam monaſterij gerere põt ut ibi. Jnfamis. n. a ciuilibus muneribus non excludit. C. de his q nõ ĩple. ſtipẽ. ſa. ſo. ſunt. l. i. li. ꝓ. nomẽ abbatis potius ẽ ſollicitudis q ordinis vel honoris. xviij. q. ij. hoc tm̃: arg. ℑ. ſ. e. c. i. ⁊ laic⁹ põt eſſe abbas cã neceſſitatis. xciij. diſ. a ſubdiacono: ⁊. xvj. q. i. generaliter: ar. tm̃ hoc q dicit h diſpẽſatiue itelligitur: qz abbas ꝺz eẽ ſacerdos alias remouetur. ſ. eo. c. i.

¶ Cum contingat. Cõis diuiſio. Secunda ibi: ſup quo. Et ꝓcipale dcm̃ nõ facit ad titulũ ſed inquãtuz logit de ꝓficiendo. Jo. an.

i ¶ Synodo. lxix. di. quoniam videmus.

papa ſecundus ſub his verbis expreſſit: erubeſcant[a] impij ⁊ intelligant iudicio ſpiritus ſancti eos qui in ſacris ordinibus preſbyteratu diaconatu ſubdi. ſunt poſiti. ſi caſte non vixerint excludendos ab omni eorundez graduum dignitate. Et iterũ. nemo[b] ad ſacruz ordinez permittatur accedere: niſi aut virgo aut probate caſtitatis exiſtat: ⁊ qui vſqꝫ ad ſubdiaconatuz vnicaz ⁊ virginez habuit vxorez: ⁊ ad ſimilitudinem diaconi ⁊ preſbyteri ſubdiaconus debeat continentiaz obſeruare[c] ſicut eſt in ſexta[d] ſynodo cõſtitutuz: ut ſi quis eorum qui ad cleruz aſcendant: nuptiali iure mulieri voluerit copulari: hoc ante ſubdiaconatus ordinez faciat. ⁊ beatus Grego. ſtatuiſſe legitur vt nulluz[e] facere ſubdiaco. preſumant epiſcopi: niſi qui ſe caſte victurũ ꝓmiſerit ℣. Nos volẽtes ſuper hoc articulo diſceptationis materiam ãputare ſtatuimus: ut ſubdiaco. in epiſcopuz valeat libere[f] eligi ſicut diaco. uel ſacerdos.

¶ Dez. T. ſancte crucis preſbytero cardinali.

¶ Irregularis ⁊ in minoꝝb⁹ põt diſpenſatiue in abbatẽ inſtitui.

¶ Vaz in domino diligentiaz cõmendantes: quam ſuper monaſterio ſancti. Quirici dignoſceris adhibere. ℣ Mandamus quatenus ſi non potes eidez monario de perſona idonea melius ꝓuidere: tu monachuz illum quẽ litteris tuis de honeſtate ac induſtria cõmendaſti: per quez ſtatus eiuſdẽ loci creditur reformandus: nulluz ꝓrſus[g] habens reſpectuz ad petitionez illicitã quã quidaz laici faciebant: ſed ex tue duntaxat ꝓuiſionis officio inſtituas i abbatẽ. ita videlicet: q ad ſacros ordies nõ aſcẽdat[h]: cuz inſtãte neceſſitatis articulo poſſit in abbatẽ aſſumi etiaz in minoribus ordinibus cõſtitutus: ⁊ laici memorati nõ ſint cõſanguinitate vel affinitate cõiuncti monacho memorato ut ex ipſoruz petitiõe debeat cõtra eũ aliqua ſiniſtra ſuſpitio ſuboriri.

¶ Dem rothomagenſi. archiepiſcopo.

¶ Abbas ſi eſt preſbyter et eſt benedictus conferre poteſt ordinem clericalem.

¶ Am contingat interdum: q laici ad monaſteria cõuolantes a ſuis abbatibus tonſorentur: requiſiſti an clericatus ordo in tonſura huiuſmodi cõferatur. ℣ Sup quo tibi. t. reſpon. q cuz in. vij. ſynodo[i] ſit ſtatutũ: ut lectores ꝑ manus ꝺpoſitionẽ licentia ſit vnicuiqꝫ abbati[k] ĩ ꝓprio monaſterio ſolũ modo faciendi. dũmodo ipſis abẽpo ꝑ morez ꝓficiendoruz abbatuz manus ꝺpoſitõ facta noſcatur: ⁊ cõſtet euz exiſtere ſacerdotez: per primaz tonſurã iuſta formã eccleſie dataz a talibus clericalis ordo cõfertur. ¶ Dez.

¶ Si canonicus regularis factus monach⁹ iuſta de cauſa ad canonicam reuerſus ibi poſtea ꝓficiatur licite tenere poterit prelaturã.

¶ Atellerimus q cuz in monaſterio tuo fueris laudabiliter conuerſatus ad monaſteriuz ſancti Jnnocen. talis ordinis acceſſiſti: vbi cuz aliquandiu ĩ ipſo ordine pmãſiſſes demuz ad cor reuerſus ꝺ metropol. et alioruz conſilio ad pmã domũ redire curaſti: in qua tãdez ſub regularis obſeruantie diſciplina taliter deo ⁊ hominib⁹ placuiſti q per tuoruz exigentiã meritoruz fratres tui prefecerũt te vnanimiter in abbatez. ℣ Ne igitur occaſione more quam in preſcripto monaſterio contraxiſti: quaſi conſcientia tua te remordeat in ſuſcepte adminiſtratiõis cura tepeſcas attendens q cautuz eſt i canone[l] ne quis canonicus regularis niſi forte publice lapſus ſit qꝫ abſit efficiatur monachus ⁊ ſi factus fuerit ad canonicatus ordinem reuertatur: vltimus in choro manendo cuculaz ad memoriã ꝺlaturus. ℣ Di. t. mandamus quatenus circa curã[m] tibi cõmiſſaz ſollicitudinẽ exercere ſtudeas indefeſſaz: ⁊ taliter ſequentia bona continuare prioribus q dignũ a deo poſſis meritum expectare. ¶ Dez.

¶ Ordinatus ad ſacros ſine titulo ab ordinatore iuſte petit bñficiũ

¶ Cepimus te auribus noſtris intimante: q quidam clerici qui ad ſacros ordines ſine titulo ſunt promoti te ad eccleſiaz bracaran̄. ſuper beneficijs obtinendis infeſtant. et infra. ℣ Licet igitur in ordinationibus clericoruz illaz tu ac predeceſſores tui diligentiaz ꝺbuerit is adhibere: ut minus idonei nõ ordinarentur a uobis: ac ideo poſt promotionez eoruz exceptionez[n] nõ poteris pretendere cõtra illos: niſi forte poſtquaz ꝓmoti fuerint reddiderint ſe idignos: ex ſupabũdanti tamen quando ſcribere pro talibus nos oportet: facimus ĩ litteris noſtris apponi: ut ſi ordiatus

h ¶ Abbati. hoc idem poteſt electus in abbatem ⁊ cõfirmatus: ſi epiſcopus eum differat benedicere: ut. ſ. de ſup. neg. prelato. ſtatuimus. talis ordo appellatur pſalmiſtat⁹. tamen vbi agitur de ſingulis ordĩbus: nihil agitur de hoc. xxiij. di. illud. vnde quidam dixerunt non eſſe ordinẽ ſed eorum opinio corrigitur hic in fin. ubi dicit q per primaz tonſurã clericalis ordo cõfertur ⁊ etiaz preſbytero hoc licet. xxiij. diſt. pſalmiſta. vbi de hoc in ſũma. b.

¶ Atellerimus. ¶ Primo narrat factum ex quo ſecundo dubium elicit ibi: ne igitur cui tertio reſpondet ibi: diſcretioni. ⁊ facit ad eã partem tit u. de qualitate preficiendorum. Joãnes. an.

l ¶ Jn canone. xix. q. iij. mandamus.

m ¶ Curam. Nic videtur q ſi aliquis tranſit ad ſtrictiorez religionẽ ſine licentia prioris vel abbatis q reuocandus ſit ad priorem eccleſiaz. Sed videtur obſtare. ℑ. de regu. licet: ſed potest intelligi quod hic dicit quando ex leuitatis cauſa tranſit: prout intelligi conſueuit ille canon. xix. q. iij. mandamus. Vel dicatur q iſte fuerat tm̃ in habitu probationis. vl iſte locus quez intrauerat fuerat latioris religionis q̃ prior. Vel dic q ſi aliquis petita licentia licet non obtenta tranſit ad ſtrictiorem regulam q tũc nõ potest reuerti ad priorẽ locum: ⁊ ſic loquitur illa. decre. licet. ſed ſi nullo modo petit licentiam tunc redire cogetur ꝓ ut hic fecit.

¶ Cepimus. Communis diuiſio. Secũda ibi: licet igitur. Et facit ad ſecundã partem rubrice de qualitate preficiendorum. Joannes. an.

n ¶ Exceptionẽ. Nota. q qui ordinauit aliquẽ poſtea nõ põt ei irregularitatẽ aliquã vel crimẽ aliquod obiicere niſi ex cauſa ſuperueniẽte. ſic nec elector cõtra electũ vij. q. ij. dilectiſſimi. et eſt ſi. xiiij. diſt. in iſtis. ⁊. iiij. q. iij. ſi quis teſtib⁹. ⁊. ℑ. de cõceſ. preben. cũ ſuper queſtione in fi. ſic xxviij. diſt. diaconi. ⁊. ℑ. de cleri. coniuga. diuerſis fallacijs.

a ¶ Reputare. No. q̄ q reputat dignus in vna dignitate si postea eligit ad alterā ēt tūc dign⁹ dz reputari sic. lxxxiiij. dis. gesta. ar. ℈. xij. di. nos cōsuetudinē. Et. s. de elec. scriptū est. Ecōtra vo q reputat ē idign⁹ in vno officio dz idignus bēri in alio. ff. de suspe. tuto. l. iij. §. queri pōt. vbi dicitur q̄ si aligs male se būit in tutela: deīde dē curator tanq̄ suspectus remoueri dz. C. ō suscep. ⁊ arcba. si aligd li. x. itē qd dices si aligs irregularis ul crimi nosus tolerat ē ī offō sacerdotali: nūqd si talis eligit ad dignitatez pōt ercipi ℈ eū ab illis q euz tollerauerūt ī offō sacerdotali. videt b q nō: q̄ qui eū reputauerunt dignū ad ordinē: ⁊ ad bñficiū ſputabūt eū dignū ar. ℈. de accu. nulli. ℈. de sen. exc. ī psentia. ⁊. ff. de libe. cā. q sciens. sicut nec vir accusare pōt mores vxoris quos prius p bauit. ff. de adul. si vxor in fi. boc ꝓcedebat Jo. sz iudex ex offō suo pōt ingrere ō talibus. ij. q. vij. q̄rēdū. ff. de postu. quos pbibet: ⁊. ff. de pe. hered. l. vlti. ⁊. ff. de adul. l. i. §. si publico: ⁊. ℈. ō exc. exceptionez: ⁊ qō superior debeat ō bis inquire re bēs expresse. s. de ele. nihil est. ⁊ ī. c. venerabilem. Tñ quod dicit Jo. q̄ ist̄ q tolerauerunt in sacerdotio ipm non possūt ei postea obijcere nō credo. q̄ lz tolerasset eū in tali offō ꝓpterea non debent tolerare eū ī maiori. nunqd si eligatur ī epm uel in maiorē prelatū nō pñt ei obijcere aliqd. imo pñt: q̄ lz sit dignus in minori nō tñ ī maiori dz idoneꝰ reputari. xij. dist. nos cōsuetudinē. ⁊ ar. s. de ele. scriptum est. accusare ipsuz pñt. p. c. pdictū nulli: sz si promoueat ad dignitatē credo q̄ possunt cōtra illum excipere.

pro quo scribimus idoneꝰ habeatur ⁊ ecclesiastico beneficio nō indignus: ei ab ordinatore vel successore ipsius competēs bñficium tribuat: cum ⁊ si tecum de iure agere uellemus te possemus merito ad prouisionē eoz cōpellere: quos a te vel predecessoribus tuis ordiatos fuisse constaret: eo psertiz q̄ ad obtinendum ecclesiasticuz bñficium eos debes idoneos reputare[a] quos ad ordines suscepisti. uñ grauiter sustinere nō debes: sz nobis potius deuote incliare teneris si illos examiari[b] per alios facim⁹ quos sine examinatiōe non credimus ordinatos antequam ad pui sionem eoz te cōpellere velimus. Mādamus igitur q̄tenꝰ eis pro q bus te contigerit recipi nr̄a mandata in forma[c] cōmuni in maiori ecclesia[d] ul alijs dioc. braccarane. prouidere non tardes. exceptiones[e] autem si quas ꝓtra tales ppo sueris: precipimus audiendas.

I Dem in cōcilio generali.

¶ Minus idoneus in sacerdotez ꝓmoueri vel ad regimen animarum assumi non debet.

Quam sit ars artiū[f] regimē animaz: districte precipim⁹: vt epi ꝓmouendos in sacerdotes diligēter instruāt ⁊ iforment ⁊ per se ipsos vel p alios[g] idoneos viros sup diuinis officijs ecclesiasticisq̄z sacramētis qualiter rite valeant celebrare. ℣ Quoniā si decetero rudes ⁊ ignaros ordinare psumpserint: qō qdem facile poterit deprebēdi[h]: ⁊ ordinatores et ordinatos

vltioni graui decernimus subiacere. Sanctius. n. est maxime in ordinatione sacerdotum paucos bonos q̄ multos malos[i] bēre ministros: quia si cecus cecuz ducit: ambo in foueam dilabuntur.

N Onorius. iij. cap. bermen.

¶ Defectus scientie dejcit tam, p motum.

Quānis multa proposita fuerint contra epm calineñ. qa tñ ꝓfessus[k] ē corā nobis se nūquaz de grāmatica didicisse: nec etiam legisse donatū[l]. ⁊ per euidētiā facti vsq̄z adeo de litteratura ⁊ isufficiētia sua cōstat: q̄ contra deum esset ⁊ canonicas sanctiones tñ in epm tolerare defectū[m]: ipsum a pontificalis officij executione: ⁊ ab administratione calineñ. ecclesie penitus duximus amouendum.

Rubrica de sacra unctione.

I Nno. iij.

¶ Ecclesiā grecoz in ordinationibus ⁊ ꝓsecrationibus suare debet vnctiones quas seruat ecclesia romana: eps autem quū consecratur inungitur chrismate ī capite ⁊ māibus. ⁊ qō fuerit pretermissum: per tres epos est supplendum.

Am venisset[n] ad apo. se. braccareñ. eps qui in consecratione sua sanctaz nō acceperat vnctionē quoniam apud[o] vos non consueuerūt pontifices cum consecrantur inungi. nos qō illi defuerat mandauimus in ipso suppleri[p] facientes caput eius ⁊ manus per albañ. epm assistentibus[q] ei duob⁹ epis ſz mo

dēdū. s. de renū. nisi cū pdē. §. p defectu: ꝓtes tñ scia ī epo tolerat. s. de electi. cum nobis olim. ⁊. c. pdicto nisi cuz pdem §. pro defectu. ignominiosum est epo cū ipe deberet alios docer: si tūc q̄rat ab alijs edoceri in autē. de san. epis. §. damus col. ix. ⁊. i. q. vij. Quenientibus ⁊ questione. i. vilissimus. ⁊ qui doctior est ⁊ sanctior eligēdus est. viij. q. i. licet ergo: ⁊ talis ō bet eligi: cuius cōparatōe ceteri grex dicantur. xv. di. §. nomine vero criminis.

Rubrica de sacra vnctione Quia ex ordinandis ⁊ preficiēdis aliqui inunguntur viso de illo. de sacra vnctione videndum est. Jo. an.

Am uenisset. Diuiditur in duas partes principales. In prima instruit ecclīam grecoz circa materiaz vnctionū. Scōa rñdet ad qōnem principalem. scōa ibi. lz. Et prima pōt diuidi in tres pncipales. scōa ibi: scire. tertia ibi: monemus. Et in hac pma pte dicit fecisse per tres epos suppleri qō huic epo deerat. Jo. an.

a Reputare. Nota quod reputatur dignus in una dignitate si postea eligitur ad alteram et tunc dignus dz reputari sic. lxxxiiij. dis. gesta. ar. 2. xij. di. nos consuetudine. Et. s. de elec. scriptum est. Econtra vo quod reputatur ē idignus in uno officio dz idignus beri in alio. ff. de suspe. tuto. l. iij. §. queri pot. vbi dicitur quod si aligs male se buit in tutela: deinde dum curator tanq̄ suspectus remoueri dz. C. o suscep. et archa. si aligd li. x. ite qd dices si aligs irregularis ul crimi nosus toleratus ē i offo sacerdotali: nūqd si talis eligit ad dignitatez pot ercipi ℈ eū ab illis q euz tollerauerūt i offo sacerdotali. videt b quod no: quia qui eū reputauerunt dignū ad ordinē: et ad bficiū ſputabūt eū dignū ar. ℈. de accu. nulli. ℈. de sen. exc. i psentia. ⁊. ff. de libe. cā. q sciens. sicut nec vir accusare pot mores vxoris quos prius p bauit. ff. de adul. si vxor in fi. boc ꝓcedebat Jo. sz iudex ex offo suo pot ingrere o talibus. ij. q. vij. q̄rēdū. ff. de postu. quos pbibet: et. ff. de pe. hered. l. vlti. et. ff. de adul. l. i. §. si publico: et. ℈. o exc. exceptionez: et qō superior debeat o bis inquire re bēs expresse. s. de ele. nihil est. et i. c. venerabilem. Tñ quod dicit Jo. quod isti q tolerauerunt in sacerdotio ipm non possūt ei postea obijcere nō credo. quod lz tolerasset eū in tali offo ppterea non debent tolerare eū i maiori. nunqd si eligatur i epm uel in maiorē prelatū nō pñt ei obijcere aliqd. imo pñt: quod lz sit dignus in minori nō tñ i maiori dz idoneus reputari. xij. dist. nos consuetudinē. et ar. s. de ele. scriptum est. accusare ipsuz pñt. p. c. pdictū nulli: sz si promoueat ad dignitatē credo quod possunt cōtra illum excipere.

b Examinari. Intelligo tñ quod in eo casu permittat epo examinatio siue exceptio qñ nō p se examinauit eps: sed p archidiaco. o offi. archidi. ad hoc. sic pz quod aligs sepe examinat. ℈. de pbē. cū fz apostolū. ⁊. ij. q. v. mēnā. ⁊. q. i. votū. ar. ℈. ℈. de of. le. lz ⁊. ff. nau. cau. sta. l. lz. Sz vī quod tñmodo debeant examinari de bis que postea cōtigerunt. ar. s. e. c. i. imo bñ debēt examinari ne indigni promoueant et negligentia pōtis examinatoris nō dz impedire quominus queratur an dignus sit: et ad hoc tenet superior. s. de elec. nihil est. ⁊. c. venerabilem.

c Jnsforma cōi. ℈. de preben. cum fm apostolum.

d Ecclesia uel alijs. No. quod p formā cōem: qua mādatur alicui ut prouideat alicui in aliqua ecclesiaz ciuitatis uel dioce. pōt puideri ī ecclesia cathedrali: ut bñ pz b. ⁊. ℈. de pben. p illoz. ⁊. c. cū fm apostoluz. sz p formā illā nō posset puidere ī aliq̄ platura. ℈. o pbē. c. vl. q̄ ad plaluras nō extēdit itētio mādatoris. Sed qd si dicat tñ puideas tali ī aliq̄ ecclesia dioce. bonoñ. nūqd pōt puidere in aliq̄ ecclīa ciuitatis. uel si dicat ī aliqua ecclesia ciuitatis bonoñ. nūqd ī ecclīa dioce. Dicas quod nō. qa p clausulā illā in aliqua ecclesia dioce. bonoñ. nō comprehendūtur ecclesie ciuitatis vel ecouerso. s. de rescrip. rodulpbus.

e Exceptiones. q̄tūcūq̄z papa precise scribat exceptiōes legitīe admittende sunt. ℈. de offi. dele. er parte. i. nisi dicatur quod nulle debeant admitti. quod nunq̄ de facili dicit: ut ibidem. sed si enumerentur non obstāte tali ⁊ talibus exceptionibus tunc ille non sunt admittēde. ar. ff. si qs cau. sed ⁊ si. §. quesitum.

Quam sit ars artium. Pertinet ad titulum de qualitate: ⁊ diuisio per se patet. Secunda ibi: quoniam.

f Ars artiū bene dicit quod anime sunt precioziores omnibus alijs rebus ⁊ coporibus. xxij. q. i. precipim⁹: ⁊. xxiiij. q. iij. si babes: ⁊. ℈. o penis ⁊ re

g Per alios. p clericos suos de latere suo missos. xxiij. di. quando.

b Deprehendi. no. quod eoipo quod ordinatus apparet indignus ⁊ ordinās similiter: vt. lxxxi. di. tantis daniel in fine. nec. n. pōt ignorare prelatus vitiū subditi. ℈. de re iu. quis. ar. s. de elec. innotuit. C. o resci. vē. qsqs. ⁊. ff. loca. sz addes §. i. ⁊. ff. de edil. edic. l. i. §. cā sz boc est verum cum eos examinat per se. secus si per alios. xxiiij. di. quādo. ⁊. ℈. de offi. archidiaco. c. ad hoc.

i Malos. si. xxiij. di. tales. et dicit lex melius ē pauca idonee effundere: q̄ multis inutilibus boues pgrauari. C. o vete. iuenu. tanta. §. ꝓriū. ⁊ melius ē pauca agere caute q̄ multis piculose intereſſe. in autē. de tabel. circa medium ꝓsti. col. iiij. ⁊ est ar. ℈ illos qui multa inutilia allegāt. o ꝓse. di. v. ñ mediocriter. ⁊. xxiiij. q. i. odi. et pieci. quod multitudo onerosa nihil habet honesti: in autē. o referenda. ad fi. col. i.

Quānis. Facit ad rubricā o q̄litate ⁊ nō diuidit.

k Confessus. ⁊ iō pro ꝓuicto dz bēri. ℈. de ꝓfessis. cum sup. ⁊. c. vlt. ⁊. C. de ꝓfes. l. vna.

l Donatū. ⁊ iō grāmaticam populo exponere non valebat vnde ī hoc reprehēdi nō potuit sicut ille. lxxxvi. di. cū multa: vbi reprehendit qui grāmaticaz populo exponat.

m Defectū. Tria. n. pcipue requirūtur in epo: lr̄a sciētia etatis maturitas: ⁊ grauitas moz. adde ⁊ q̄rtū: quod sit de legitimo matrimonio natus. s. de elect. cum in cunctis. ⁊. s. e. eā te. Defectui sciētie sufficit ad cedēdū. s. de renū. nisi cū pdē. §. p defectu: ꝓtes tñ scia ī epo tolerat. s. de electi. cum nobis olim. ⁊. c. pdicto nisi cuz pdem §. pro defectu. ignominiosum est epo cū ipe deberet alios docer: si tūc q̄rat ab alijs edoceri in autē. de san. epis. §. damus col. ix. ⁊. i. q. vij. Quenientibus ⁊ questione. i. vilissimus. ⁊ qui doctior est ⁊ sanctior eligēdus est. viij. q. i. licet ergo: ⁊ talis o bet eligi: cuius cōparatōe ceteri grex dicantur. xv. di. §. nomine vero criminis.

n Cuz venisset. Casus. Quidā eps grecus ad apostolicā sedē accedens confessus fuit dño pape: quod in cōsecratiōe sua sacrā nō acceperat vnctiōez: uñ papa qō illi o fuerat ī eo fecit suppleri: scribit ergo papa sup boc ꝓstātinopo. patriarche ostēdēs quod due sunt species vnctiōis. Exterior: et iterior. Exteriore inungit corp⁹. Jnteriore cor. et vngit qs oleo et chrismate: oñdēs q̄re o vno et q̄re o alio. Et q̄re eps iniungit ī capite: et pnceps ī bumero: et qlibz fidelis inungit ī scapulis et pectore oleo sancto aī baptismū: et post baptismū iungit chrismate ī vtice et frōte: et ostēdit qd significat ista et a qb⁹ o bēt conferri. Dicit ēt quod ꝓsecrat altare et calix exēplo beati siluestri et auctoritate dñi q pcepit moysi: ut faceret oleū vnctiōis de quo vngeret tabernaculū. Dicit etiā quod sacramētum vnctionis aliud figurat ī nouo testō quod in veteri. uñ nō iudaizat ecclīa vnctionis celebrās sacramētū. sicut qdaz mētiunt: q diuinas nō itellig ūt scripturas ī fine dic quod romanꝰ pōtifex nō vtit baculo pastorali: tū pp bistoriā: tū pp mysticā rōez: iste tñ patriarcha poterit vti baculo ad similitudinē alioz pontificū.

o Apud vos. i. apud grecos. scribit. n. patriarche constantinopol.

p Suppleri. vt. i. q. i. §. ecce qñ ab berencis. ergo caute supplēdū ē qō icaute ptermissuz fuerat. ℈. ti. pri. c. i. ⁊ vlti. uñ non dicitur actum cuz aliquid super est ad agendū. C. ad syl. cum syllanianum in fi. ⁊. vij. q. i. nibil.

q Assistentibus duobus. quia in consecratiōe episcoporum ad minus tres

epi debent eē. lxvi. diſti. porro ꝛ. ſ. de temp. ordi. ſi archieps.

a Inungit cor. immo aīa: ſz hoc ideo dicit. q; anima ſedem habet in corde principaliter. ul' potius quia non fructificat vnctio in anima niſi ex corde ꝛ uoluntate procedat. vin.

b Infirmatur. xcv. diſt. §. ſz iſtud.

c Vos unctionem. i. vnctio. figura ē antiptoſis. cuz caſus ponit pro caſu. ſi. xxv. di. c. ulti. ꝛ. lxv. di. c. i. ver. oīs ſanctificatio. i. omnem ſanctificatum ꝛ. j. de iudi. c. i. uerſi. quem. i. qui.

d Sacramentū. ſi. de cō. di. iiij. c. i. ꝛ. j. de cele. miſ. cū marthe. §. ex eo. in fi.

e Elgit. ſalutem.

f Auget. iuxta illud ſuper egros manus imponent ꝛ bene habebunt: et vere auget ſicut confirmatio. j. e. c. uer. qa p eā ſpiritus ſanctus ad augmentū datur ꝛ robur ꝛē.

g Myſtica rōne. prout ſtatī ſequitur.

h Legitur. in euangelio ſancti Mathei.

i Dicitur. in li. ſapientie.

k Quo ad primum. iſta duo neceſſaria ſunt. xi. q. i. nolo: ꝛ .xi. q. iij. nō ſunt audiendi.

l Ab intus. procedit ſupple unctio.

m Bonus odor. i. exēplus et imitatio apoſtolorum: qm̄ apoſtoli per p̄dicationem ꝛ famaz inuitabant homines ad ſalutem. verba iſta habes. xxiij. q. .iiij. nabucodonoſor: ꝛ dicitur bonus odor predicatio bonorū quaz quidam ex charitate ſuſcipiunt: ꝛ inde iſti in anima viuunt. unde dicit alijs ſumus odor vite in vitam. ſ. eternaz alij vilipendunt ꝛ contēnunt p̄dicationem bonorum: ꝛ iſti de tali contemptu mortem incurrūt anime: unde dicitur alijs ſumus odor mortis in mortem .ſ. eternam. ꝛ ita ex eodem bono odore alij ſaluantur ꝛ alij pereunt.

n Elite. i. dilectionis ꝛ bone opinionis ducentis eos in vitā .ſ. eternam.

o Mortis. i. inuidie ꝛ male opinionis ducentis eos in mortem. ſ. eternam.

rem eccleſiaſticuz ſacro chriſmate deliniri: ꝛ ifra. Scire te volumus duas eſſe ſpecies vnctōis: exteriorez q̄ materialis eſt ꝛ viſibilis ꝛ interiorē que ſpiritualis eſt ꝛ inuiſibilis. Exteriore viſibiliter inungitur corpus: iteriori inuiſibiliter inūgitur cor. [a] De prima iacobus apoſtolus ait. Infirmatur [b] qs in vobis ī ducat preſbyteros eccleſie: ꝛ orent ſup eum vngentes eū oleo in noie dñi: ꝛ oratio fidei ſaluabit ifirmū. de ſcō Jo. apl's ait. Vos vnctionem [c] quaz accepiſtis ab eo maneat in vobis: ꝛ non neceſſe hētis ut aliqs doceat vos: ſz ſicut vnctio uos docet de oībus ita faciatis. vnctio viſibil' ꝛ exterior ſignū ē iterioris ꝛ inuiſibilis vnctionis. vnctio vero inuiſibilis ꝛ iterior nō ſoluz ē ſignuz ſed etiā ſacramētū [d]: qz ſi digne ſumitur vel agit [e] uel auget [f] abſq; dubio qō deſignat. Ad exhibēdū aūt exteriorē ꝛ viſibilē vnctionē bñdicit' oleū qō dicit' catbecuminoz vel ifirmoz. ꝛ cōficit' chriſma qō ex oleo fit ꝛ balſāo myſtica [g] rōe. Per oleū. n. nitor ꝛſciētie deſignat': iuxta qō legit' [h] prudentes virgines acceperūt oleū in vaſis ſuis cuz lāpadibus: p balſamuz odor fame exp̄mitur: ꝓpter qō dicit' [i]: Sicut balſamū aromatizās odorē ōdi. Hoc ergo chriſmate vngi debet eps nō tam in corpe q̄z in corde vt ꝛ interius nitorem cōſciētie quātum ad deū: ꝛ exterius hēat odorez fame quo [k] ad primū. de nitore ꝛſciētie dicit apoſtolus. Gloria nr̄a hec eſt teſtimoniū cōſcientie nr̄e. nam oīs gloria filie regis ab intus [l]. De odore fame idē apoſtol' [m] ait. chriſti bonus [m] odor ſumus in omni loco: ꝛ alijs ſum' odor vite [n] in vitā: alijs odor mortis [o] i morte: debet enim eps bonū hr̄e teſtimoniū ꝛ ab his qui ſūt intus: ꝛ ab eis q ſūt foris [p]: vt cortina [q] cortinam trahat: ꝛ qui audit dicat veni. Hoc vnguēto caput ꝛ man' epi cōſecrātur. p caput enim mens itelligit: iuxta illud vnge caput tuū: ꝛ faciē tuā laua. p manus opa itelliguñt: iuxta illō [r]: manus mee diſtillauerūt myrrbā. manus igit' vngitur oleo pietatis: vt eps operet' bonū ad oēs maxime aūt ad domeſticos fidei: caput eni vngit' balſamo charitatis ut eps diligat deū ex toto corde ꝛ ex toto aīa ꝛ ex tota mente ſua: ꝛ ꝓximuz ſuū ſicut [s] ſeipſum. caput iungit' propter auctoritatē ꝛ dignitatē: ꝛ manus ꝓpter miniſteriū ꝛ officiuz. Caput eniz ungitur: ut oſtendat' illi' [t] repreſentare pſonaz: de quo dicit' per ꝓphetā: ſicut vnguētū ī capite ꝛc. caput [v] enim viri xps. caput xpi deus q de ſe dicit: ſpiritus dñi ſuper me eo q; vnxit me: euangelizare pauperibus miſit me. Man' epi inungit' ut oſtēdatur accipe ptātez

bñdicendi ꝛ cōſecrādi. Unde quū eas ꝓſecrator inūgit: cōſecrare [x] inquit ꝛ ſanctificare digneris domine manus iſtas per iſtaz vnctionez ꝛ per benedictionez noſtraz ut que cunq; conſecrauerint cōſecrentur. Et q̄cunq; bñdixerint bñdicantur ī nomine dñi. Unde in veteri teſtamēto nō ſolū vngebatur ſacerdos ſed etiā rex ꝛ ꝓpheta: ſicut in libro regū dominus precepit helie: vade ꝛ reuertere in domuz tuaz per deſertum in damaſcum. Cūq; perueneris illuc vnges azabel in regē ſup ſyriaz ꝛ ieſu filiuz nauſi vnges regez ſuper iſrael: heliſeuz autē filium ſaphat qui ē de abel vnges ꝓphetaz pro te. Sed ubi [x] ieſus nazarenus quez vnxit [x] deus ſpiritu ſancto: ſicut habetur ī actibus apoſto. vnctus eſt oleo pietatis pre cōſortibus ſuis: qui ſz apoſtoluz eſt caput eccleſie que ē corpus ipſius principis: vnctio a capite ad brachiuz ē translata: ut principes extunc [x] nō vngātur in capite ſed in brachio ſiue humero uel in armo in quibus principatus congrue deſignatur. iuxta illud qō legitur: factus ē principatus ſuper humerum eius ꝛc. Ad qō etiam ſignificandum ſamuel fecit' poni armuz ante ſaul: cui dederat locuz ī capite ante eos qui fuerāt inuitati. In capite vero pontificis ſacramentalis ē delinitio conſeruata: quia pſonaz [z] capitis ī pōtificali officio repreſentat. Refert autē inter pōtificis ꝛ principis vnctionem: quia caput pōtificis chriſmate cōſecratur: brachiuz vero principis oleo ōlinitur: ut oſtēdatur quāta ſit differētia [z] iter auctoritatē pōtificis ꝛ principis ptātem. Quia vero chriſtus fecit nos ī ſanguine ſuo deo noſtro regnuz ꝛ ſacerdotes, ꝓpter q; apoſtolus petrus ait: vos eſtis genus electuz: regale ſacerdotiuz: iccirco ī nouo teſtō nō ſolū reges ꝛ ſacerdotes ungūtur ſed omnes chriſtiani bis āte baptiſmū: ſz oleo bñdicto primum ī pectore: ō inde iter ſcapulas: ꝛ bis poſt baptiſmum: ſed chriſmate ſancto primū in vertice demum in fronte [a]. In pectore [b] nāq; baptizandus inungitur ut per ſancti ſpiritus donum abiiciat errorem ꝛ ignorantiam: ꝛ ſuſcipiat fidem rectam: quia iuſtus ex fide viuit. niter ſcapulas vt per ſpiritus ſancti gratiaz excutiat negligentiam ꝛ torporem ꝛ bonā operationez exerceat: quia fides ſine opibus mortua eſt: ut per fidei ſacramētū ſit munditia cogitationum in pectore: ꝛ p operis exercitium ſit fortitudo laborum. In ſcapulis qa fides per dilectionem ſm apoſtoluz operet'. In uertice vero baptizat' [y] inūgitur: ut ſit paratus omni petēti de fide reddē rōez [c]: qa per caput itelligitur mēs iuxta

p Foris. ſi. viij. q. i. ſz ergo. ꝛ. lxiii. di. plebs dicitōrēſiſ. ꝛ. c. noſſe. ꝛ. c. uota ciuium. ꝛ. c. ulti. ꝛ de con. di. i. iubemus.

q Cortina. i. ut fidelis trahat infidelem. xvij. .q. i. iam nunc.

r Juxta illud euangelij. ul' dic iuxta illud ī cāticis canticorum.

s Sicut ſe. i. ad id qō ſeip'm. hoc aduerbiuz ſicut non eſt ſecuriſſimuz quia ordinata charitas prius debet incipere a ſe ipō. xxiij. q. v. ſi non licz vnde primo debet quis facer' elemoſynā ſibi deī de primo. de pe. diſ. iij. ſane cauenduz. C. ō ſerui. preſes.

t Illius. ſ. xpi.

v Caput viri. xxxiij. q. v. cum caput.

x Cōſecrare. inquit b benedictio dicit' ab epo: dum conſecrat manus preſbyterorum. ꝛ ſic cōmunis ē hec benedictio epiſcoporum ꝛ preſbyterorum. xvi. q. i. §. ecce.

y Ubi. i. poſtq̄.

z Unxit. myſtica fuit ꝛ inuiſibilis vnctō xpi. ij. .q. vij. bis que: qz nec in regem nec in ſacerdotez fuit vnctus: ut. i. q. vij. .§. bis ita reſpōdetur.

a Ex tunc. i. ex tempore chriſti.

b Perſonam. capitis i. chriſti qui eſt caput ecclēſie.

c Differentia: qō oſtditur. xcvi. di. duo ſunt: ꝛ. j. ō ma. ꝛ obe. ſolite.

a In fronte. ꝛ de con. di. v. de bis. ꝛ. c. nouiſſime: ꝛ. c. manus. In q b' habetur ſignificatio iſtarum vnctionum.

b In pectore. ō cō. di. .iiij. deinde. ꝛ. c. preſbyteri.

c Reddere rationem. ut. xxxvi. diſtin. §. ecce. ad finem.

a ¶ Simplex sacerdos. de cō. di. iiij. presbyteri.
b ¶ Nanc. s. confirmationē in fronte soli epi ꝓferunt. ℟. de ꝓsue. cū to. ubi de hoc. ar. ℟. cc v. di. quenit. ubi presbyteri crismabāt in fronte. sol. illō cōcessit grego. dispensatiue ad tps ꝓpter scandalū. ut ibi expresse patet als sacerdos nihil conferret: ut in. c. quanto.
c ¶ Sacerdos. i. epūs. ij. .q. vij. accusatio.
d ¶ Vicarij. lxviij. dist. quorum vices.
e ¶ In qua. simplex relatio est ḃ sicut ibi: mulier saluauit que dānauit: qm̄ alia fuit colūba que detulit ramū olive in archa noe: ⁊ alia que descendit sup xp̄m dum baptizaretur. ⁊.
f ¶ Aliud quidem. ⁊ sic colligitur ḃ: q̄ aliuz ordinem habuit in substātia olim leuita ⁊ alium hodie. alias vꝰ ēt ecclesia indaizare in idemptitate.
g ¶ Pastorali. de con. di. i. nullus episcopus. ⁊. xlv. di. disciplina.
b ¶ Propter historiā. martialis vn⁹ de discipulis petri: quez posuit dñs: iter discipulos: cuz dixit: nisi efficiamini sicut paruulus iste: nō intrabitis in regnū celoruz ⁊c. quem postea petrus cuz alio ad predicādū misit in germaniā. q cuz iret: mortu⁹ ē ⁊ reddijt collega ad petrū. ⁊ petr⁹ ait. Accipe baculū ⁊ tāgens eum: dic ut in noie dñi surgat: ⁊ p̄dicet: ⁊ init et in. xl. dies a tpe mortis tetigit eum ⁊ resurrexit ⁊ p̄dicauit: ⁊ ita petrus remouit a se baculum: ⁊ ōdit subditis. Designātur aūt per baculuz ea q̄ bis versibus cōprehenduntur. In baculi forma presul datur ḃ tibi norma. Attrabe. per p̄ mū: medio rege: punge p īmū. attrabe peccātes rege iustos: pūge vagā tes. Attrahe: sustenta: stimula vaga morbida lenta. vin.

quod legitur: oculi sapientis in capite eius: cuius superior pars ē ratio ⁊ inferior est sensualitas: vnde bene per verticem que est superior pars capitis intelligitur ratio que est superior pars mentis. In fronte vngitur baptizatus ut libere cōfiteaf quod credit: quia corde creditur ad iusticiam ore vero fit confessio ad salutez: memor eius quod domin⁹ ait. Qui me confessus fuerit coram hominib⁹ ⁊c. Ante baptismum ergo vngitur oleo benedicto: ⁊ post baptismum chrismate sancto: quia chrisma soli cōpetit christiano. Christus. n. a chrisma te dicitur: uł potius a christo dicit chrisma: non secundum nominis formam: sed secundum fidei rationem. A christo vero christiani dicuntur tanquam vncti deriuentur ab vncto: vt omnes concurrant i odorem illius vnguenti: cuius nomen oleum est effusum. Per frontis chrismationem manus impositio designatur q̄ alio nomine dicitur confirmatio: quia per eam spiritus sanctus ad augmentum datur ⁊ robur. vnde cum ceteras vnctiones simpler[a] sacerdos uel presbyter ualeat exhibere: banc[b] non nisi sūmus sacerdos[c]. i. episcopus debet conferre. quia de solis apostolis legitur quorum vicarij[d] sunt episcopi q⁹ per manus impositionem spiritum sanctum dabāt quē admodum actuum apostolorum lectio manifestat. Cum audissent inquit apostoli qui erant hierosolymis: quia recepisset samaria uerbum dei: miserunt ad eos Petrū ⁊ Joannem: qui cuz uenissent orauerunt pro ipsis ut acciperent spiritum sanctum: nondum enim in quēquam illorum uenerat: sed baptizati tantum erāt in nomine domini iesu. tunc imponebāt manus super illos: ⁊ accipiebant spirituz sanctum. cuius aduentus p unctionis ministerium designatur: quia columba in qua[e] spiritus sanctus super christum in baptismo desēdit ad vesperū in cataclismo reuertens ramū rettulit virentis oliue: cuius vticz sacramentum dauid p pheta prenoscens exhilarandam faciem in oleo predicauit. ungitur preterea secundum ecclesiasticum morem quum consecratur altare: quum dedicatur templum: quum benedicitur calix: nō solum ex mādato legis diuine: uerum etiaz exēplo beati siluestri: qui quuz ꝓsecrabat altare illud chrismate perūgebat. precepit enim dominus moy si ut faceret oleū unctionis: de quo ungeret testimonij tabernaculum ⁊ archam testamenti: mensamqz cum vasis. Verum vnctiōis sacramentum aliud quidem[f] efficit et figurat tam in nouo q̄z in veteri testamento. vnde non iudaizat ecclesia: cum unctionis celebrat sacramentum: sicut antiqui mentiuntur qui neqz scripturas neqz dei nouere virtutem. ¶ Monemus igitur ut illuz in ordinandis presbyteris ⁊ consecrandis episcopis morem serues: ⁊ facias obseruari: quem apo. se. obseruat: et infra. ¶ Licet romanus pontifex non vtatur baculo pastorali[g] tum propter hystoriam[h] tum mysticaz' rationez: tu tamen ad similitudinez aliorūz pōtificum poteris eo uti.

Rubrica De sacramētis ñ iterādis

I No. iij.

¶ In ordinato in subdiaconum sine manuum impositiōe: ⁊ confirmato in frōte ñ chrismatis sed olei vnctione: non fiet iteratio: sed supplebit ꝓtermissum.

Astoralis. ⁊ infra. ¶ Preterea nos cōsulere voluisti an p̄mitti[k] ōbeat ministrare qui sine ꝓpositione[l] manuum fuerit ad ordinē subdiaconatus assumptus. ¶ Et si cōfirmationis sacramentum in eo debeat iterari qui p errorem fuit non chrismate ſz oleo delinitus. ¶ Ad quod breuiter duximus respōdendum q⁹ talibus nō est aliqd iterā dum[m] sed caute supplenduz[n] quod incaute fuerat ꝓtermissum.

R. Nori⁹. iij. archiepiscopo lōdoñ. ⁊ eius suffraganeis.

¶ Prohibet sepultos a scismaticis exhumari uestimenta in quib⁹ celebrarunt iterum benedici: altaria in quibus celebrarunt iterū consecrari.

A Nobis humiliter quesiuistis quid fieri debeat de mortuorum corporibus qui tpe scismatici ⁊ reprobi vualdēarij a scismaticis sunt sepulti: ⁊ de indumētis sacerdotalibus quibus cum: nec nō de altaribus in quibus degradati p̄sbyteri celebrarunt. ¶ Nos autez inquisitioni vre breuiter rñ. q⁹ non credimus ob hoc duntaxat sepultos hmōi exhumādos[o]: aut debere indumēta talia iterū bñdici[p] vel reconsecrari altaria[q] supradicta.

G Rego. ix. archiepō londoñ.

¶ Si i ordinatione p̄sbyteri vel diaconi manus ipositio fuerit pretermissa statutis temporibus supplebitur.

i ¶ Mystica. q⁹ baculus bz ī sūmitate recuruationez quasi ad trabendum: qs nō est necessario ī romano pōtifice: q⁹ nullus ab illo diuertere pōt finaliter q⁹ ecclesia nō pōt esse nulla. xxiiij. q. i. pudenda ī fi. uel q⁹ per baculū designat correctio siue castigatio: ideo alij pōtifices recipiūt a suis supiorib⁹ baculos: q⁹ ab hoīe ptātē recipiūt: roman⁹ pōtifex ñ vtit baculo: q⁹ ptātē a solo deo recipit

Rica De sacramētis. Octō de sacramento vnctionis: q⁹ sunt quedā sacramenta que non iterantur ne per iterationem fiat iniuria sacramēto prius collato de cō. di. iiij. ostendit: ideo ⁊c. Jo. an.

Astoralis Due sūt partes. Scōa ibi: ad qō. Et p̄ma subdiuidit. Scōa ibi. Et si. Jo. an.

k ¶ Permitti. ad hoc non vꝰ rñdere. sed q⁹ anteq̄ supplean tur ista ministrare ñ dz. liij. di. sollicitudo. ⁊ satis vꝰ rñdere ex eo q⁹ dicit lr̄a suppleri: q⁹ non vꝰ actum cum aliqd supest ad agenduz. vij. q. i. illud. ⁊. c. nichil. ⁊. C. ad syl. l. pe. in fi.

l ¶ Impositiōe. quā solus epūs facere pōt diaconibus. xxiij. d. diaconus: sed contra. xxiij. di. subdiaconus. ubi vꝰ q⁹ subdiaconus nō recipit manus īpositionē: sed illud capitulū loquit de ipositiōe man⁹cōsecratoria que nō datur subdiacono: sed hec ipositio manus est q̄daz benedictio: sic accipitur. lxix. dist. qm̄. ⁊. i. q. i. manus.

m ¶ Iterādum. ⁊ sacramentuz nō dz iterari ne sacro fiat iniuria. de cō. di. iiij. ostendit. ⁊. i. .q. i. quod quidam.

n ¶ Supplendum. sic. ℟. c. pr. circa p̄n. ⁊. i. q. i. §. ecce. ⁊. j. e. presbyter.

Nobis Sunt due partes quarum quelibet subdiuidi potest in tres. Secunda ibi: nos autem.

o ¶ Exhumandos. pp̄ ḃ corpa exhumari non debent: q⁹ illis non nocet talis sepultura dum modo alꝰ boni fuerint. j. de sepul. sacris. ⁊. xiij. q. ij. anime ḃ functorum.

p ¶ Benedici indumenta propterea iterꝝ benedici nō debent ex quo semel ꝓsecrata sunt. Et ḃ fuit dubitatio: q⁹ vestimētis ecclesie alij q̄ sacrati boīes vti nō debent. de conse. di. i. vestimenta: sed uestimēta ꝓpterea non polluuntur.

q ¶ Altaria. iterum pp̄ hoc reconsecrari nō ōbent. de cō. di. .i. si motū. ⁊. c. ecclesijs: q⁹ pp̄ hoc nō sūt execrata. sicut nec ecclesia. licet polluatur sanguine ve con. di. i. in ecclesijs.

a ¶ Presbyter ordinatur: manus presbyteri ⁊ diaconi crismatis liquore perungi non debent: ut .xxiij. di. preterea.

b ¶ Impositionē. sacerdotib⁹ ⁊ diaconib⁹ man⁹ iponit .xxiij. di. quorūdā. ⁊ eorū ꝓsecratio similis ē. xvi. q. i. §. ecce euidēter. sz dīa ē: qz epi ⁊ oēs pbyteri q ibi sunt sup caput ipsi⁹ pbyteri ordinādi manus īponūt .xxiij. di. pbyter cum ordinat. diacono vo solus epi manus sup caput illius ponit: ut di. e. c. diaconus.

c ¶ Ab apostolis. apostoli. n. cū de pcepto spirit⁹ sancti paulū ⁊ barnabā mitterēt ad euangeliū pdicādū gētib⁹ man⁹ eis īposuerūt: ⁊ iō ritu introducto ab apostolis presbyteris ⁊ diacōib⁹ man⁹ iponit vt dī. lxxv. dis. q. die dñico. silr ordinatio epor siue ꝓsecratio ab apostolis. s. ¶ Petro Jacobo ⁊ Jo. introducta est dātib⁹ formā successoribus. lxvi. di. porro.

d ¶ Supplendum. s. e. pastoralis.

e ¶ Suspensio. qñ epus īcipit oꝺonez ad bñdicēdū sacerdotē tūc presbyteri oēs q pmo tāgebāt caput debēt eleuare man⁹ ita q nō tāgāt caput ordinādi qō ex ipso facto melius pz qlit debeat fieri q̄ aliquo iure exp̄mi. sic. j. ō dona. apostolice. q̄dam sunt que melius pñt itellectu pcipi q̄ locutiōe exprimi. ff. de solu. ratū. ff. rem ratam haberi. quo. n. §. iulianus.

Rica. De filijs presbyterorum.

Vidim⁹ de ordinādis q ex varijs causis īpediunt iter quos est vitium originis. ideo ⁊c.

¶ filij. Sunt due p tes scōa ibi. Sz neqz nō faciēs ad titulū. p ma ps duas. phibitō nes ponit ⁊ a pma vnum casuz excipit ibi: nisi. Jo. an.

f ¶ Presbyterorū. statuimus.

g ¶ Ex fornicatiōe. si. s. ō elec. cū in cūctis. j. de ser. nō or. cōsuluit. ⁊. xxv. q. iij. de incestis.

h ¶ Prelationē. sic. j. e. c. vlt. sine dispensatiōe sedis apostolice ut ibi.

i ¶ Neqz seruj. j. de ser. non or di. consuluit.

H D presentiā nostraz. ¶ Prima narrat surrepticiam īpetrationez circa quaz secūdo dat iudicē ibi. Jdeoqz.

k ¶ Tacito. Et iā ideo non valuerunt littere. s. de rescrip. super litteris. ⁊. xxv. q. ij. ⁊ si legibus.

l ¶ Ministrauit nullo medio. qz si media pson a interueniss secus esset. j. c. ex trāsmissa. ⁊. c. ad extirpādas. ⁊ tūc. n. si fuisset legitim⁹: licite posset ibi ministrare ⁊ alibi alias nō. j. e. c. fi.

m ¶ Nō obstātib⁹. qz īpetrate sūt tacita vītate. si. s. de eta. ⁊ qua. eaz te. secus si ex certa scientia illū recipi mādasset. ⁊ sic est ar. q̄ nō est semp obediendū litteris siue mādato pape. ar. s. de rescrip. si quando. ⁊. c. predicto eam te.

n P Resentiū. in paternis. idē iuris est ō alijs. j. e. c. vl. vñ supple marime.

o P ¶ Patiaris. nisi habeant illas p dispēsationē apostolice sedis. j. e. c. ex tua. ⁊. c. pe. ⁊ vlt. ⁊ idē est si fuit ppetuus vicarius. j. e. ꝓstitutus. Alias expellātur ⁊ alijs idoneis ꝓferant. j. e. c. vlt. de hac materia dicetur. j. e. c. vlti.

p Q Dnquerente. m. clerico q pñtatus erat patrono eccīe. ⁊ iste. r. molestabat eū sup illa ecclesia in qua pater eius nullo medio ministrauerat.

q ¶ Notoriū. qliter dicat aliqd notoriū esse bēs. j. de coha. cle. ⁊ mu. c. vl. qz si ibi ministrauit nō pōt esse nō notorium. s. de transla. prela. quanto.

r ¶ Amouere. cum non ostendat dispensationem ap. se. ut dictum est. s. c. pr. ⁊ idem hic dicas.

Q Eniens. Sunt due partes. Secunda ibi: ideoqz. ¶ Prima ponit querelam clerici. secunda prouidet distinguēdo scōz membruz ibi verū. Jo. an.

s ¶ Ministrauit. maxime. j. e. c. vlti. ex quo nō est legitimus.

r ¶ Innotuerit. sed qualiter potuit ei innotescere. rñ. si ipse fuit ei ꝓfessus quādo ipsum examinauit. xxij. q. v. hic vī. vl dicas innotuit quoquo modo. ff. ō admi. tu. qdā decedens. §. vlt. ⁊ si epi hec sciebat non tenebat ei dicere: qz q sciunt certiorari nō debuit. ff. de ac. emp. ⁊ vē. l. i. in fi. sed qs probabit innotuisse epō. Ille qui dicit et allegat scientiam oz pbare. ff. ō pba. verius. ⁊. lxxxij. di. ꝓpositi. sed presūptio est ꝓtra ipm q ipse sciuerit q eum examinauit uel fecit examīari. ⁊. xiiij. di. quādo episcop⁹ ⁊ presumit q̄ nihil omiserit de contingentibus ri. q. iij. absit. ⁊. s. ō eta. ⁊ qli. accepimus. vnde videtur q̄ ipse debeat pbare se ignorasse: si i notuit ponitur. s. de rescrip. cum contingat.

v ¶ Restituas. quia qō benigne cōtulit fraudis ꝓsilio nō debuit reuocare. ff. de edil. edic. ad res dōatas. vin. ⁊ de pe. di. i. q̄tūlibet. ⁊. xxij. q. ij. nō. n. ⁊. xvi. q. i). visis. sed nōne pōt episcopus ꝓtra factū suū venire si est illicitus. ita vī. xxxv. q. ix. q̄ qs cōmisit. ⁊. s. de elec. nosti. ⁊. j. de rec. nō alie. si qs pbyteror. ⁊. C. de epis. si tibi liberā. sed hoc precipit ī odiū episcopi q talē sciēter eligit. si. j. de cle. cōiuga. diuersis fallacijs ⁊ in hoc facit papa gratiā huic sacerdoti: vt ille epūs decetero tales nō ꝓmoueat. ⁊ cū ignorauerit ipsum fuisse talem tolerat in eadē eccīa de gra. s. quousqz ꝓuideatur ei in alia ecclesia. et sic ī pmo casu pp culpaz episcopi dispensat cum eo papa in alio casu toleratur ad tempus.

x ¶ Ordinasti. arg. ꝓtra l. dis. ex penitentibus. ⁊ lxxxj. di. si qs sine. Contra hoc fit ex dispēsatiōe ut dixi. Mungd interim est platus. ita ⁊ habebit oīa. ff. de bo. pos. l. ij. ſ contra videt: q̄ non sit prelatus. prelatura enīz ad tps dari non pōt. lv. di. precepta. sicut nec hereditas temporalis. ff. de adop. si tibi. ⁊. ff. de heredi. institu. heredi tas. ff. de re iu. actus legitimi. sicut nec libertas. ff. de manu. testa. libertas. ff. de pe. quesitū. §. ij. sed hoc ītelligitur fieri de mādato dñi pape. alias non esset prelat⁹.

P Roposuit. ¶ Primo ponit clerici supplicatio. secundo gratiosa ꝓuisio ibi ceterum.

y ¶ Carere. ⁊ ita est h ar. q̄ q bz ordinē debeat hēre bñficium. lxx. di. c. i. ⁊. ij. ⁊. j. de pben. episcopus. ⁊. i. q. iij. si quis obiecerit.

z ¶ Cū assensu. eiusdē sz q̄re regritur assensus illius ⁊ nō patroni. ꝯ illō. lxxiij. di. ꝑncipali. ⁊. c. sequēti. p. dixit q̄ patron⁹ eligit solū platū: ⁊ iste subdiaconus erit prelatus: ⁊ ideo cōsensus ei⁹ exigebat. j. de iurepatro. postulasti: uel supple ⁊ patroni cōsensus principaliter. uel dicas melius q̄ sacerdos erit prelatus: ut dicebāt lau. ⁊ vin. ⁊ subdiaconus toleratur ex dispensatione: ⁊ ideo cōsensus patrōi debet requiri ꝑncipaliter ⁊ patronus presentabit presbyterū de assensu clerici: ⁊ isti equaliter habebūt bona ecclesie. Et boc qō dicitur de isto. r. potius credo dictum ex dispensatione q̄ de iure: quia ex eo q̄ dicit indignus est: ut ipse ⁊c. quia sacerdos

P Resbyter ⁊ diacon⁹ quū ordinātur[a]: manus ipositione[b] tactu corpali ritu ab apostolis[c] introducto recipiūt. qō si omissū fuerit nō est aliquatenus iterandū sed statuto tēpore ad huiusmodi ordines cōferēdos caute supplendum[d] quod per errorem extitit ptermissuz. ¶ Suspensio autem[e] manuuz debet fieri quū oratio sup caput ef funditur ordinādi.

Rubrica De filijs presbyterorū ordinandis vel nō.

Ex conci. picta.

¶ Illegitimus nō ordinat nisi vt religiosus fiat nec tūc proficitur.

¶ filij presbyterorū[f] ⁊ ceteri ex fornicatiōe[g] nati ad sacros ordies nō promoueātur. ¶ Nisi aut mōa chi fiant vel ī cōgregatiōe canonica regulariter viuētes. prelationē[h] vero nullatenus habeāt. ¶ Sz ne qz[i] serui nisi a dominis suis libertati donētur.

H Lex. iii. licoñ. electo.

¶ Illegitimus filius sacerdotis qui hoc tacito per rescriptum apostolicum paternaz ecclesiam impetrauit remouetur ab illa.

A D presentiaz nostram accedēs. R. pbyter: tacito[k] q̄ esset filius sacerdotis impetrauit a nobis vt ī ecclesia i qua pater eius ministrauit[l] existeret capellanus. ¶ Jdeoqz mādam⁹ quatenus si tibi cōstiterit q̄ memoratus. R. sit i sacerdotio genitus: ⁊ q̄ pater i cadez ecclesia ministrauit: nō obstātibus[m] predictis litteris nostris ipz amoueas ab eadem.

I Dem.

¶ Nō potest filius sacerdotis ecclesie paterne preesse.

P Resentium auctoritate iubemus ut filios sacerdotum in ecclesijs paternis[n] ministrare vel eas q̄libet occasiōe obtinere nullā tenus patiaris[o]: sed ipsos ab ecclesijs i quibus patres eoz ministrasenoscunt studeas penit⁹ amouere.

I Dē vigorneñ. epo.

¶ Idem dicit.

Q Dnquerente nobis. M. dericō[p]: ⁊ ifra. ¶ F. t. mādam⁹ quatenus si publicum est ⁊ notorium[q] patrē. r. clerici babuisse in pdicta ecclesia psonatū: filiuz eius ibidē ministrare aut eiusdē ecclesie psonatū habere nullatenus patiaris ⁊ si iā institutus ē ibi: eum inde non differas amouere[r].

I Dē londoñ. epo.

¶ Episcopus qui sciēter contulit filio sacerdotis paternam ecclesiaz exinde eum remouere non potest.

O Eniens ad presentiā nostraz .n. clericus nobis ꝓposuit q̄ cuz illum ad capellam sancti. l. quā ei cōcessisti ī presbyteruz ordiasses: ipsum ea postea spoliasti: eo q̄ pater eius ī pscripta ecclesia ministrauit[s]. ¶ Jdeoqz. f. t. mādamus quatenus si tibi innotuerit[t] qñ eam sibi dedisti q̄ pater eius pbyter in dicta ecclesia ministrassz: ipsam ei restituas[v] ⁊ in pace dimittas amoto alio si quē īstituisti forsitan in eadē. ¶ Verū si boc ignorans fecisti: ex quo ad ecclesiā ipsam eū in pbyteruz ordinasti[x]: eā sibi restituas: donec in alia ecclesia sibi ꝓuideas vnde honeste valeat sustentari.

I Dē exoñ. epo.

¶ Gratiam continet.

P Roposuit nobis. R. lator p̄ sentiuz q̄ cuz ad ecclesiaz de sabel. a dño fūdi fuerit presentatus tu curā animaz noluisti sibi cōmittere: p eo q̄ eēt filius sacerdotis. ¶ Ceteruz quia indignuz est vt ipse postquaz ē in subdiaconuz ordinatus oīno debeat ecclesiastici bñficij prouisiōe carere[y]: mādam⁹ q̄tenus aliquez honestuz pbyterum cum assensu[z] eiusdez clerici inuenire studeas qui ecclesie seruiat suppdicte. ita q̄ prefatus. r. medietatez oīuz bñficiorū pdicte ecclesie eidez i suo ordine seruiendo pacifice de

debet habere de iure administrationē. ꝛ ꝑm hoc satis vł q clericus sit ꝑ latus ex dispēsatione pape. ut dixit. p. ꝛ sacerdos erit seruitor ecclesie: qō innuit illa littera: qui ecclesie seruit ꝛc. qō satis videt: sed ex littera potiꝰ colligitur. q presbyter sit prelatꝰ q̄ clericus ex eo q dicit: solus presbyter ꝛ ex eo q dicit sine mīnistri suffragio. Et est ar. q clerici pñt bñe pbēdas distinctas ꝛ diuisas.

a ¶ Solus. ar. q ecclesia dedicari non ɔz nisi tm̄ assigneť eidē q duobus sufficiat. ar. vij. q. i. illud. ꝛ. lxxxi. dis. in oib⁹ ɔ cō. di. i. ɔ quoqz statutū. ꝛ. ca. nemo. ꝛ. i. q. ij. placuit.

¶ Ex transmissa. ¶Primo ponit querelam sc̄o puidet ꝛ solvit obstaculū. ꝛ sc̄a ps ibi. ideoqz. Jo. an.

b ¶ Media. No. q nomē bñdis primū significat nō ulteriorē: sed nō semp: sed in qbusdā speciebꝰ. ff. de ɔ. sig. sciendū ɔ. C. de pe. l. bonor ar. j. C. de heredi. insti. l. vlti. vbi oť q bñs heredis testatoris ē heres ꝛ. C. de leg. in annalibꝰ. ff. de ɔbo. sig. heredis. ff. de libe. ꝛ postbu. l. i. fol. regulať ē: ut p multas successiones accipiat nomen heredis: ut in ꝑdicta. l. sciendum ꝛ contraria spiritualia sunt ꝛ si iste gu. fuit legitimus nulla dispensatio est necessaria ex quo media intercessit persona: ut dicit hic in fi. ꝛ hic nō dicitur q nō fuerit legitimus. Ber.

c ¶ Obseruato. i. non ꝓpter hoc minus obseruatur decretuz illud quo ꝓhibentur filij succedere i paternis ecclesijs. ut. j. e. presentiuz. ꝛ in eccl'ia successio eē nō ɔbz. viij. q. i. apostolica.

d ¶ Successionem. not. q hereditaria successio i filijs: ꝛ ēt in bonis eiusdem loci cōsideratur. j. ɔ iurepa. consuluit: ꝛ. j. de insti. ad decorē. ꝛ. j. ɔ decimis ad hec.

¶ Constitutus. ¶Prima q̄stio. Sapuisio ibi: fraternitati.

e ¶ Spoliauit. qō de iure fieri nō potuit. xvi. q. i. laici. Et. c. ꝯ sanctoruz. nec etiaz in hominibus clericoꝝ laici habēt ptātez. xxiij. q. viij. scire ꝛ. xij. q. ij. ecclesiarum.

f ¶ Electus. sed cuz iste fuerit spoliatꝰ debuit restitui simplr. anteq̄ cognoscať de iure suo. j. ɔ resti. spo. in litteris. ꝛ. c. Jtem cum quis. ꝛ ca. ex cōquestiōe: sed hoc ideo fit q mandat papa iquiri: qr nō agebat ipe possessorio: sed petitorio ꝛ possessorio. qō patet ex ipa lra in pn. qr dixit se canonice īstitutū: ꝛ fuisse postmodū spoliatū. ꝛ deinde de vtroqz mādat iqri: sic. j. de resti. spol. accepta. als si simplr petijsset restitutionē: restitutus fuisset sine cause p̄ncipalis cognitione.

g ¶ Perpetuꝰ. no. q licet pater tpalis vicarius fuerit ibi nō videť impedimentum prestare filio: qr cū paternullū habuit titulū vel ius iure ecc'

beat obtinere. non. n. solus presbyter missaruz solēnia uel alia diuina officia potest sine mīstri suffragio celebrare.

I Dez archiepiscopo cāte.

¶ Filiꝰ preesse potest ecclesie cui pater prefuit mediate.

¶ Ex trāsmissa cōquestione. gu. clerici percepimus: q ad abbatis de castris p̄sentationem in quodam beneficio ecclesie de. M. eum in presenti recipere dituliſti: eo q pater eius in prefata ecclesia ministrauit: quo defuncto media[b] intercessit persona cui predictum beneficium est collatum. ꝛ Ideoqz mandamus quatenus si est ita prenominatuz Gu. ad prefatuz beneficium admittere nō postponas nō ideo minus obseruato[c] apostolici rescripti decreto quod successionem[d] in ecclesia dei hereditariā detestatur.

I Dem vigor. epō.

¶ Filius preesse potest ecclesie i q pater sine titulo ministrauit.

¶ Constitutus i pre. n. G. clericus supplici isinuatione monstrauit q cuz capellā de stortoñ. canonice fuisset adeptus ꝛ eā pluribꝰ ānis pacifice possedisset. R. miles ipsuz ea sine iudicio spoliauit[e]. Cū qz memoratus clericꝰ extinde apō te depo suisset querelam obiectum fuit ei q pater suus i capella ministrauit cadē. ꝛ ifra. ꝛ F. tue māda mus quatenus si cōstiterit q idem clericus a capella fuerit predicta ꝓ potētiam laicalem electus[f] ꝛ q pater eius prefate capelle persona seu perpetuus[g] vicarius nō fuerit: licet i eadem nomie[h] eiusdez. G. qñ qz mīstrauit: ipsaz sibi cū reddit'ibus perceptis[i] restituere non omittas.

I Dē ebor. archiepiscopo.

¶ Si is cui concessum est a papa vt possit dispēsare cum filijs sacerdotum circa ecclesias paternas immediate tenendas cum aliquo dispensat: ille per litteras iusticie postea cōtra euz impetratas remouere nō poterit.

¶ Ex tua nobis parte est propositum q cum olim ad tuam consultationem[k] super filijs sacerdotum tales a nobis litteras recepisses: ut eos posses in ecclesijs quas patres eorum nullo mēdiante possedērāt sustinere: quos probate vite ꝛ sane conuersationis cognosceres: vel quos longo tempore illas tenuisse constaret: quidam ad iudices litteras impetrauerunt vt si constaret eos esse filios sacerdotum uel clericoꝝ. qui in proximo ante eos[l] ecclesias tenuerunt super his imponatur eis ap. cel. silentium: ꝛ ecclesias istas ipsis[m] assignent quamuis in eis se ostendere nequeant[n]. p episcopos institutos. ꝛ Super quo tibi. t. respondeo q si per priores litteras cum aliquibus clericis dispensasti: dispensationem tuam posteriorum litterarum intuitu nolumus irritari[o]. alios vero clericos laice donatiōis[p] intuitu in ecclesijs sine auctoritate ponti. sui institui: aut institutos remanere auctoritate aposto. probibemus.

T Dē cant. archiepiscopo ꝛ eius suffraganeis.

¶ Si manifestuz est q filius in ecclesia imediate successit patri: sine aliqua testium receptione ab illa removebitur.

¶ Quoniaz est sacris canonibꝰ prohibituz ꝛ infra. ꝛ Precipimus quatenus si manifestum ꝛ publicum fuerit patres in ecclesiis personatus gessisse: filios ab eisdem si etiam eas adepti sunt penitus excludatis[q]: nec ad earum gubernationem vlterius[r] assumantur. ꝛ Nolumus enim ut causa in iudicium deducatur: vel testes etiā admittantur: si hoc mānifestū[s] existat.

I Dē cante. archiepo.

¶ Filius etiam legitimus removetur ab ecclesia in qua immediate successit patri vicario vł rectori.

¶ Ad extirpandas successiones ꝛ infra. ꝛ F. tue mandamus quatenus si filij[t] presbyterorū prouincie tue teneant ecclesias in quibus patres eorū tanquaz persone vł vicarij[v] nulla persona media[x] ministrarunt: eos siue geniti sunt i sacerdotio siue non ab eisdē ecclesiis non differas amouere[y].

¶ Lemēs cassel. archiepiscopo.

¶ Filius episcopi legitime natus promoueri pōt ad ordines ꝛ i paterna ecclesia beneficiari.

sat ius successiōis. Jtē si pr fuerit plat⁹. filiꝰ pōt ibi eē canonicꝰ de legitio mri monio nat⁹. j. e. ad hec. Priū vł dicere. j. eo. ad abolēdā. ꝛ ibi ɔ hoc dicetur.

b ¶ Nomie. si pater ministrauit ibi nomine filij ꝓ q filius erat prelatus: quia is etiā possidet cuius noie possidet. ff. de acq. pos. quod meo. insti. de iterdic. §. possidere. j. de resti. spo. cum veniſſet. j. de prescrip. si diligenti.

i ¶ Perceptis. uel etiā qui percipi potuerunt. j. de resti. spo. grauis vbi de hoc.

¶ Ex tua. Jn prima ponitur consultatio. Jn secunda rñsio ibi: sup quo. Jo. an.

k ¶ Cōsultationem. improprie ponitur quia cum respondetur cōsultationi ius cōmune ostenditur per responsiones. ar. j. ɔ vo. ꝛ vo. redemp. ex multa: et ideo expone cōsultationē. i. supplicationem. qr indulgentiam continet hec decre. ꝛ hoc patet ex eo q dicit. j. dispēsasti. et dispensationem: ꝛ probatur hoc. j. eo. c. pe. ꝛ ulti. naz papa tāz tum cum talibus dispensare vt ibi dicitur.

l ¶ Eos. s. cum quibus fuerat dispensatum.

m ¶ Ꝑpis. impetrantibus.

n ¶ Nequeant. hoc ɔ dicit: qr ɔ gra ipi obtinuerūt lras ꝓ istis ecclesijs obtinēdis. Et ex ɔ ꝓz q ecclesias licite retinere ñ poterāt ꝓ solā cōcessionē eorum ex quo papa mādat eos remoueri. ꝛ est verū. j. e. c. vlt.

o ¶ Irritari. Ergo dispēsatio semel facta nō ē revocāda amplius sicut nec iniurie remissio. xxiij. q. iij. si illic. imo bñficium decens ē eē māsurū i auc. ꝓsti. que ɔ digni. li. a pa. §. illō quoqz. col. vi. deꝰ. n. dona sua mltiplicat. de pe. di. i. ꝯtulz. et. j. de scisma. fraternitati.

p ¶ Donatiōis. i. q. vij. si qs oēm. in fi. imo suspēdi oñt clerici ꝛ cōione puari q ecclias recipiūt de manib⁹ laicoꝝ. ꝛ laici sūt excōicandi. j. de iurepa. ꝓterea. cū ipsi tale ius possidere nō'pñt. ſ. de elec. sacrosācta. et c. messana. nisi i capella ubi patronus ɔz tm̄ ius pñtādi. j. de iurepa. a nobis. c. q cū āt: ꝛ. c. cū autē. ꝛ. c. pastoralis: ꝛ ñ ius cōferendi. j. e. c. vlti.

¶ Quoniam. ¶Prima recitat factum. sc̄o prouidet ibi: nolumus.

q ¶ Excludatis. ſ. eo. pśentiū: ꝛ. j. e. c. vlti.

r ¶ Vlterius. ꝛ ita loquitur de illegitimis: ꝛ sic nec i paternis nec in alijs institui debēt: ut. j. e. c. vlti.

s ¶ Manifestū. ꝛ ita bēs q in mānifestis ꝛ notoriis ordo iudiciarⁱ⁹ ñ ē observād⁹. ij. q. i. de manifesta. ꝛ. c. q lotharⁱ⁹. j. de ap. cū sit romana. in fi. C. ɔ accusa. ea quidē: ar. ꝛ. ij. q. i. deꝰ ospotēs: ꝛ. j. ɔ diuoz. porro et. ſ. de elec. bone.

¶ Ad extirpandas. ¶Primo ponitur decisa consultatio. sc̄o rñsio. secūda ibi fraternitati.

t ¶ Filij ꝑsbyteroꝝ. uel ēt nepotes: uel ſferioꝝ qlibet quoꝝ ē ius succedēdi. ar. isti. de bere. q ꝛ dis. §. sui. Jn collateralibus nō ꝓhibeť: ar. j. de of. dele. et pte ꝛ quilibet repellit q q̄si iure successionis ecclesiā sibi vēdicare intēdit: qr ibi nō ɔz locū successio. ſ. e. ex trāsmissa in fi. ꝛ. viij. q. i. apostolica.

v ¶ Vicarij. perpetui. si. ſ. e. ꝓstitutus.

x ¶ Media. ſ. e. ex trāsmissa.

y ¶ Amouere. etiā si sint de legitimo matrimonio nati videatur locū habere.

ſucceſſio. viij.q.i. apoſtolica. ſecꝰ ſi media ꝑſona ĩterceſſiſſet: qꝛ ꝺ iure commu ni ibi. ⁊ alibi poſſunt ꝓfici cum ſint legitime nati.

a **Ꝺ hec.** Cõis diuiſio. ſecunda ibi: ſciat.
¶ Legitimo. ſ. eo. ad abolẽdã. ar. ꝫ ꝑm vnã lec. ſed illud maxime qꝺ ẽ ibi tenek comparatiue. alias illegitimꝰ filius ſimul cuꝫ patre in eadẽ eccl̃ia eẽ nõ debet. ſ. e. cum decoꝛem.

b ¶ Obtinere. ⁊ ita põt filiꝰ legitimus ĩ ꝑſna eccleſia ſimul cũ ꝓfe bñficiũ obtinek. ar. ſ. e. cũ decoꝛe a ꝓrio ſenſu ĩ vbo illegitimus. ſz in ꝑſno beneficio ſiue dignitate ſuccedek non ꝺz. viij. q. i. apoſtolica. ⁊. s. e. conſtitutus. ⁊. s. e. c. ꝓꝛi.

MIchael. Diuiditur In prima facti narratio. Jn ſecunde cauſe cõmiſſio ibi: fraternitati.

c ¶ Conſtiterit. ſed qũo poterit hoc cõſtare ſi ipſe negauerit ſe filium fuiſſe illiꝰ. rñ. ſi natꝰ fuit ex illa: quã tenebat ſecũ publice ĩ domo ꝓ ꝓcubina: preſumik n. filiꝰ illius: ſicut aligs ꝑſumitur filiꝰ: qꝛ natꝰ ẽ ĩ mrimonio: qꝛ ꝑ eſt is: quẽ nuptie demonſtrãt. ff. de in ius vo. qꝛ mater ⁊ ita ꝑſũptiue talẽ dicimꝰ filiũ quẽ talis cohabitatio filium demõſtrat: qꝛ fuit in poſſeſſiõe filiatiõis. C. ꝺ ſuis ⁊ leg. li. l. iij. ſed ſi nõ fuit natus ꝺe tali q̃liter probabit rñ. ex eo qꝺ ille vocabat illũ filiũ. ⁊ ille appellabat eum patrem: ⁊ cõiter hẽbatur ⁊ nominabaꝫ filiꝰ. ſ. de pba. ꝓ tuas. ⁊ ex dilatiõe ſola diſcernik qs cuiꝰ filiꝰ approbetur. ſ. de ꝑſum. afferre. ſz vk qꝺ talis nomiatio nõ ꝓbet illũ: qꝛ ꝫ riã admittit ꝓbationẽ. C. de pba. non nudis. C. de teſta. neqꝫ ꝓfeſſio. ff. de inof. teſta: ſi inſtituta. §. i. bene ſtak noiationi p illã decre. ꝓ tuas. in fi. niſi ex preſſe ꝫrium ꝓbaretur: ut ꝺicunt illa vltima iura.

d ¶ Proꝛimo. s. eo. ad extirpandas.

LItteras. Jn prima ponitur ſupplicatio. Jn ſecunda ſupplicationis admiſſio ibi verum.

e ¶ Legitima. ducta ante ſacros ordines ſuſceptos qua poſtea vti nõ licuit. xxi. ꝺi. añ trienniũ. xxij. ꝺi. placuit: qꝛ promiſſa cõtinentia ſiue caſtitate poſtea fuit ꝓmotus. vñ poſtea vti vroꝛ ñ licuit. lxxvij. ꝺi. eps bñdictionẽ. ⁊. xxij. ꝺi. ſeriatim ꝺ cle. ꝓiu. ſane. ⁊. ſ. ꝺ ꝙuer. coniu. coniugatus: ⁊ ideo de iure non potuit ꝓmoueri.

f ¶ A filijs. ꝺ vult dicere ſz a filijs ⁊c. i. licet filij ſint repellẽdi propter paternam incontinentiam tamen ſi alias boni ⁊c.

g ¶ Ordinari. Sed nunquid per hoc nõ diſpenſatur tm̃ cum eo in minoꝛibus ordinibus. ar. qꝺ ſic: quia promiſſio in genere mediocritatez reſpicit. ff. de au. ⁊ arg. leg. l. q lancẽ. ⁊. ff. de leg. i. legato. ⁊. C. cõia ꝺ le. l. vlti. §. ſed ⁊ ſi gs. ⁊. ff. ꝺ le. i. apud iulianũ. §. ſeio. ⁊. C. de dona. ſi gs argentum. §. ſimili quoqꝫ. a ſimili diſpenſatio ĩ genere reſpicere ꝺz tm̃ minoꝛitatem. ar. ff. ꝺ le. iij. minꝰ. ar. ꝓ. s. de tranſla. c. vlti. ⁊. ff. de cõſti. ꝑn. bñficium. ⁊. ſ. de v. ſig. olim. ſ. de dona. cũ dilectus in fi. ⁊ op. ar. ſ. de ſimo. c. vlt. ſed tutius eſt tm̃ intelligere de minoꝛibus: qꝛ ſic papa ſenſiſſe videtur: ⁊ nos ita ſenture debemꝰ. argumẽ. s. de reſcrip. ſuper litteris in fi. ⁊. ſ. de pre. c. vltimo.

QUam decoꝛem. Primo ponit vnum dictum. Secundo cauſam reddit ibi Cum indecoꝛum.

h ¶ Illegitimus. ſed legitimi bene poſſunt eſſe in eccleſijs in qbus ꝑſunt pfes eoꝛum. s. e. ad hec. Sed ꝫ. ſ. e. c. proꝛi. vbi legitimi prohiberi videtur ſz vnã lecturã illius aduerbij maxime ſtandum eſt.

i ¶ Victimatur. s. de ſum. tri. c. i. §. vna vero.

AꝹ hec ex parte tua noſtris ẽ auribus relatum ⁊ infra. Quod a nobis. k. t. reqſiuit an a põtificibus generati valeãt ad ſacros oꝛdines pꝛomoueri ſi ſcientia fuerint ⁊ morum honeſtate probabiles. ꝟ Sciat. k. t. qꝺ ſi ex legitimꝰ fiant matrimonio procreati nec aliõ canonicum obuiat: licite poſſunt ad ſacros ordines aſcendere: ⁊ in eiſdeꝫ eccleſijs in qbus preſunt uel ꝑ fuerũt genitoꝛes eoꝛuꝫ beneficiũ obtinere[b].

¶ Item.

¶ Nõ poteſt filius eſſe vicarius illius eccleſie in qua pater ꝓmus fuit rector.

MIchael preſbyter de ſancto germano: tranſmiſſa nobis conqueſtione monſtrauit: qꝺ cuꝫ eccleſiaꝫ ſancti. i. de teroneñ. tue diocefis canõice ſit adeptus. Ꝺ. filius antonij: qui proximo ãte ipſius eccleſie habuit perſonatum: ad ſe vicariam ipſius aſſerit pertinere: ⁊ infra. ꝟ ſ. tue mandamus qua tenus ſi conſtiterit[c] tibi ipſuꝫ. Ꝺ. fuiſſe filium antonij qui eiuſdem eccleſie habuit proximo[b] perſona tuꝫ: ei ſuper eadeꝫ vicaria perpetuuꝫ ſilẽtium imponere non poſtponas.

¶ Item.

¶ Illegiue genitus etiaꝫ de uxore ſine diſpenſatione ad oꝛdines uel beneficia promoueri non poteſt.

LItteras: ⁊ infra. Intelleximus qꝺ. b. in ſacerdotio genitus de vxore legitima[c] natus ⁊ cõceptus affectauit a pueritia miniſtrare domino in officio clericali. ꝟ Verum licet a filijs[s] paterna in continentia modis omnibus propellenda noſcatur: ſi tamen aliter dignus inuentus fuerit permittimus ipſum oꝛdinari[s] in clericum: et ad eccleſiaſticum beneficiuꝫ vnde cõmode ſuſtentari valeat promoueri.

¶ Innocen. iij.

¶ Illegitimus i eccleſia paterna ꝓbẽdari nõ debet.

QUam decoꝛez domus dei: et infra. ꝟ Filijs canonicoꝛuꝫ ꝓbendas in eiſdem eccleſijs conferri non ſinatis quarum ſunt canonici patres eoꝛuꝫ. ꝟ Cuꝫ ide coꝛuꝫ ſit vt in altaris officio illegitimus[b] filius ipudico patri miſtret in quo vnigenitus dei filius eterno patri pro ſalute humani generis victimatur[i].

¶ Dez ĩ cõcilio generali.

¶ Si illegitimus maxime filius ſpurius inſtituatur in eccleſia ĩ qua inſtitutus eſt pater: inſtitutio nõ valet ⁊ iſtituẽs a ſuis beneficijs ſuſpẽdatur.

AꝹ abolẽdaꝫ peſſimam que in pluribus inoleuit eccleſijs corruptelaꝫ. ꝟ Firmiter inhibemus: ne canonicoꝛũ filij[k] maxime[l] ſpurij canõici fiant ĩ ſecularibus[m] eccleſijs in quibus inſtituti ſunt patres eoꝛum. ꝟ Et ſi fuerit cõtra preſumptum decernimus non valere[n]. ꝟ Qui vero tales ut dicum eſt canonicare preſumpſerint a ſuis beneficijs ſuſpendantur.

¶ Dno. iij.

¶ Alius ꝫ papa non diſpenſat vt filius i eccleſia paterna imediate ſuccedat.

DIlectus filius. g. prepoſitus ſancte. Ꝺ. tranſmiſſa nobis petitione monſtrauit: qꝺ cuꝫ vergilius preſbyter quandaꝫ eccleſiam curaꝫ animaruꝫ habentem: quaꝫ nullo[o] medio habuit pater eius obtineat: ipſuꝫ monuit: vt reſignaret eandem. ſed idem aſſerens qꝺ gu. remeñ. archiepiſcopus tũc ap. ſe. lega. diſpenſauit cum eo: id efficere cõtradicit. ꝟ Quo circa man

AꝹ abolendaꝫ. Primo ponit inhibitionis cauſam impulſiuã ſecundo inhibet. tertio decernit. Quarto contrafacientes puniri mandat. partes patent.

k ¶ Filij legitimi. l ¶ Marie ſpurij. ſi iſtud aduerbium maxime: ponik ꝓ tm̃: tũc legitimi ꝑſt inſtitui: ut. s. e. ad hec. ſi intelligas ꝓprie tũc nec legitimi ſũt inſtituẽdi in eccleſijs ĩ quibus ſunt iſtituti patres eoꝛ multominus ⁊ ſpurij: qꝺ ſatis vk. ⁊ ita corrigit. s. e. ad ꝺ ꝺ ſpurijs nulla dubitatio erat. cũ illi eſſent pꝛohibiti per multa alia iura: ut. s. e. c. i. ⁊. ſ. de ſer. oꝛdi. conſuluit. ⁊. ff. de pe. ſanctõ legũ: ſz ꝺic ut ĩ ſeq. nõ. ꝺicitur. Ber.

m ¶ Jn ſecularibus. et hoc ideo ꝺicit. qꝛ in ſingularibus bene poſſunt ſimul eſſe monachi vel regulares canonici pk ⁊ filius: qꝛ tales ꝑſone irregulares non ꝓhibenk ĩtrare religiones. s. e. c. i. ⁊. lx vi. ꝺi. ut filij: ⁊ ita in ſecularibꝰ pꝛohibenk tm̃ ex hoc verbo. Sz ex eo qꝺ ꝺicit inferius qui vo tales vt ꝺcm̃ eſt canonicaꝫ preſũpſerit: a ſuis beneficijs ſuſpẽdant: vk qꝺ loq̃tur tm̃ in ſpurijs qꝛ cũ illis epi diſpenſaꝫ nõ ꝑſt: ut. ſ. eo. c. vlt. ꝓ legitimis non ita puniẽtur. ⁊ ita logk tm̃ de ſpurijs. ⁊ ꝑm hoc ꝺic dictio maxime ponik ꝓ tm̃. i. illegitimi tm̃ ꝓhibenk ⁊ ñ legitimi: lz gl. ꝓcedens ꝫrũ videatur ꝺicere: ſz verius credo qꝺ de oĩbꝰ filijs ĩtelligatur alꝫ nihil adhereret iſta cõſtõ: niſi hoc ſolũ qꝺ tm̃ penã imponit ꝺ oꝛdinatoꝛibꝰ ſed ꝫrium eſt verum: qꝛ ponik ꝓ tm̃ ſed a ꝓpꝛia vbi ſignificatõe non ẽ recedẽduꝫ. ſi res aliter ſalua eſſe põt. ff. de le. iij. ñ aliter: ⁊. ſ. de decl. ad audientiã: ⁊. s. de tranſla. ĩter corꝓoralia: ⁊ ĩ re dubia meliꝰ ẽ verbis edicti ſeruire. ff. de exer. l. i. §. ſi is q. ⁊ ideo iſtõ maxime tenetur ꝓprie ⁊ ꝓt ĩtelligi reſpectu eoꝛũ q ñ ſũt ſpurij: ſz alꝫ illegitimi: ut ſũt naturales. ⁊ ſic idem ꝺicit qꝺ. s. e. cuꝫ decoꝛem. ⁊ addit: qꝛ pena hic ſtatuik cõtra oꝛdinatoꝛes ⁊ ſic non tollitur. s. eo. ad hec.

n ¶ Non valere. arg. qꝺ epi non poſſunt diſpenſare cuꝫ illegitimis ĩ ſimplici beneficio: ⁊ ex eo qꝺ hic ꝺicitur decernimus non valere: ⁊ qꝺ pena ĩponitur oꝛdinatoꝛibus talium perſonarum eſt. argu. ſ. eo. ca. vl. ubi remouentur illegitime promoti ſine diſpenſatiõe pape ꝺ ius cõmune ſtatuitur. ſed diſpenſatio non pꝛohibetur in alijs eccleſijs: in quibꝰ patres non ſunt inſtituti. ⁊ ita bene poſſunt epi diſpenſare cũ illegitimis ĩ ſimplici beneficio in alijs eccleſijs nõ paternis: ſed in paternis nõ poſſunt. eo enim ipſo qõ pꝛohibet concil. de paternis tm̃ ꝺatur ĩtelligi qꝺ ꝺ alijs procedat. ar. ſ. e. c. fi. ⁊. s. ca. ad hec: ⁊. c. cum decoꝛem de hoc ꝺic: ut. ſ. e. ca. vlt. in notula. ſic ergo. Ber.

DIlectus filius. Jn prima facti narratio. Jn ſecunda ibi: quo circa cauſe commiſſio ꝑm Jo. an.

o ¶ Nullo medio. quare merito ꝺebet expelli. s. eodem. michael. ⁊. c. ad extirpandas: ⁊. ca. ex tua. c. preſentium. ⁊. c. conquerente etiam ſi legitimus fuiſſet.

damus quatenꝰ nō obstāte[a] dispēsatione aliqua que a sed.apo. non manauerit quod canonicuz[b] fuerit appellatione postposita statuatis.

Reg.ix.turoñ.archiepo.

¶ Illegitimus absqz dispēsatione pape ad dignitatē vel psonatū vel bñficiū curatuz pmoueri non pōt.

Dmis in tua prouincia ecclesie deformatur honestas ex eo qꝺ filij sacerdotum ⁊ alij non legitime nati ad dignitates ⁊ personatus ⁊ alia beneficia curā animaruz habentia sine dispensatione se. ap[c]. promouentur. Quocirca mādamus quatenus predictis personis a personatibus ⁊ dignitatibus et huiusmodi beneficijs prorsus amotis ea personis idoneis conferri facias per illos ad quos collationem ipsoꝝ de iure noueris pertinere. ⁊ ne id decetero presumatur districtius inhibemus.

Rubrica De seruis nō ordinādis.

Ex concilio toletano.

¶ Seruus ante plenaz manumissionem ordinari non debet.

Nstruēdi ⁊ infra. ℣ Aliquis dicit clericus forte fieri non permittit nisi ante clericatuz ingenuitatis[d] dignitate potiatur. ℣ Reuera verū dicit. ℣ Et ideo qꝺ infirmari vel vituperari potest precaueri[e] debet. Ex eodem.

¶ Seruꝰ sine licentia domini ordinatus deponitur ⁊ dño restituitur.

De seruorum ordinatione: et infra. Statutum est: vt nullus episcoporum deinceps ad sacros[f] ordines eos promoueri presumat nisi prius a dominis libertatem fuerint cōsecuti. Et si quilibet seruus fugiens[g] dominū suuz qualibet calliditate aut fraude ad gradus peruenerit ecclesiasticos: decretum est vt deponatur[h] ⁊ eiꝰ dominus eū recipiat. Ex eodem.

¶ Seruus ab ecclesia manumissus ordinari potest: ⁊ qꝺ acquirit post suum obitum erit ecclesie manumittētis: quā si accusat vel ꝓtra eā testificaꝝ libertate ꝓuaꝝ ⁊ ordie.

De famulis ecclesie constitue re presbyteros et diaconos per parochias liceat: ita tamen: vt antea manumissi statum recipiant libertatis. ℣ Quicquid autem talibus extiterit debitum: aut quolibet modo collatum: eis in personas extraneas transmittere nō licebit: sed omnia ad ius ecclesie a qua manumissi sunt post eoꝝ obitum debeant pertinere. ℣ Quibus sicut ceteris ecclesie libertis ac cusandi vel testificandi aduersus ecclesiam[k] aditus precludatur. ad quod si aspirauerint: non solum libertatis beneficio careant: sed etiā bonoꝝ gradu: quē non dignitate

Nstruendi. ¶Primo ponit dictū. Secūdo eius approbationē. Tertio ex eo dat instructionem. Secunda ibi: reuera. Tertia ibi. Et ideo Jo.andre.

d ¶ Ingenuitatis. improprie tenetur illud verbū: quia ingenuus est qui statiz cum nascitur liber ē. insti. ō ingenu. in pn. vnde dic ingenuitatis. i. libertatis plene: quia qui ad clericatum pmouetur priꝰ plenā libertatē cōsequi debet nullo modo a dño retēto obsequio temporali alioquin pmoueri ad clericatū nō debet. liiij. dis. quicūqz.

e ¶ Precauere. no. qꝺ futura sunt precauenda. xxiij. di. ī nomine dñi ⁊. lxiij. di. cuz adianus. ⁊. i. q. vi. conuenientibus circa prin. ⁊ exempla presentia nos cauere premonent in futurum. lxxxij. di. plurimos in fi. ⁊ maior tristitia est ō talibꝰ cū renocant qꝺ nascatur gratia ō accitis. i. vocatis. li. di. preterea. ⁊. c. ōsignata. ⁊ ecclesia p talibꝰ infamat. ī. ti. pr. c. vno ⁊ sic ad cautelaz futuroruz aliquid fit. xxviij. di. de syracusane. ⁊ preuidere qs debet qō cōtingere pōt. ff. loca. §. i. ar. contra qꝺ nō imputatur alicui: si fi diuinauit. ff. ad. l. aql. si putator in fi. ⁊. ff. mādati si fideiussor. §. si cū debitor. Et. ī. vt ec. bene. vt nostrum.

De seruorum. Duo facit conciliuz. ¶Primo ponit statutū. Secūdo ꝓtrafactū irritat ibi: ⁊ si. Jo.an.

f ¶ Ad sacros. idē itelligas de inferioꝝbꝰ. liiij. di. c. i. ⁊. c. qui cunqz. ⁊. c. si quis obligatus. ⁊ .s. c. priori.

g ¶ Fugiens. Iste fugiēs si de statu suo certaꝝ voluerit ad porem iudicē a quo fugit remitti dz vt ibi causa status agaꝝ. C. vbi causa status agi ō. l. i. si verū est in possessione libertatis sub illo iudice vbi est cōueniēt. C. e. l. iij. ¶Hoc aūt an sit fugitiuus vel nō tractabit ⁊ finiet anteqꝺ ī cobetur cā status. ff. de libe. cā liberis. §. fūt ⁊ alie. ⁊. l. igitur. §. potest. si vero. non est fugitiuus: et vult pclamare in libertatez segtur forum dñi. C. vbi causa status agi de. l. iiij.

h ¶ Deponaꝝ. Quid iuris sit de seruis ordinādis. No. qꝺ si ordinaꝝ seruꝰ domino sciente vel ꝓtradicēte seruus remanet: ⁊ restituitur dño etiā si sacerdos sit factus vt quidā dicunt: vt. liiij. di. ex antiquis. Alij ꝓdicūt vt Jo. et Tācre. si vero sciente ⁊ nō ꝓdicente dño tunc statim liber est: vt. liiij. di. si seruus sciente. Si aūt dño ignorante ordineꝝ sed epō sciente vel representatore qꝺ sit seruus tūc ille efficitur liber. ⁊ eps vl' representator tenet dare dño duos seruos eque bonos. liiij. di. si seruus absente. Si nō habeat vnde soluat restituetur dño: vt statim distinguitur. Si vero domino ignorante ⁊ epo ⁊ presentatore fuit ordinatus: si ꝓstitutus est in minoribus ordinibus deponit ⁊ remanet seruus. liiij. di. nulli ex antiquis ⁊. c. frequens. Diaconus vero det vicarū p se. aut si nō bz ipe reddaꝝ. liiij. di. ex antiqs. Eodē priuilegio subdiacon gaudet. ī. e. miramur. ar. ad idem. s. ō eta. ⁊ qua. a multis. Si vero est sacerdos: statim liber est: sed amissione peculij sui mulctaꝝ: vt in. c. illo ex antiquis. Vel si nō bz peculiū seruiat dño in diuinis officijs. liiij. di. frequēs. Si vero quis monachꝰ factus est: vsqz trienniū tantū potest eū repetere. vltra vo remanet monachus ⁊ liber. liiij. di. seruus sciente. t.

De famulis. Tria sunt dicta. Secunda ibi: Quicquid. Tertia ibi: quibus. Joan.and.

i ¶ Non licebit. xij. q. iij. c. i. ⁊. ij. Cōtra hic loquitur de libertis ecclesie hac cōditione manumissis: illud intelligiꝝ de his q ingenui sunt. Jtez ℨ insti. de suc cef. liber. §. sed nra. hic de rebus acqsitis occasione ecclie: ibi de alijs. vel hic ō manumissis ab ecclesia: vt qcqd acqrāt ecclesijs intelliganꝝ acquirere: illud a ꝓuatis. vel isti nō habebāt ꝓsanguineos: illi sic. xii. q. ii. eps q filios. Et rō ē. xii. q. iij. pontifices. ⁊. ī. de testa. cū in officijs. h ē de his q̄ intuitu ecclesie data sunt ⁊ pro remedio aīarū defunctoꝝ vt ibi dī. ⁊ in. c. pōtifices. Illud verius credo qꝺ hac conditione isti manumissi fuerunt. Si vero simpliciter libertati sunt donati: tunc liberū est eis facere qō volunt. ī. eo. libētius.

k ¶ Ecclesiā. i. prelatū: qꝝ ei precipue tenent: cū sit caput. ī. de ver. si. cuz clici.

a ¶ Non obstāte. sic patet expresse qꝺ legatus domini pape nō pōt cuz talibus dispensare licet habeat generalē legationē. Sed videt contra. ī. ō offi. leg. qꝺ trāslationē vbi legatus exercet ea que tm̄ sunt sedi aplice reservata. s. excōicatos ꝓpter violentas manus in clericos absoluere. sed illud iam introductū ē ex cōsuetudine ex certa scia pape ⁊ ita perinde est ac si papa spāliter cōmitteret ⁊ ita per generalē legationez nō trāsferunt ea q̄ spāliter tribuunt. ff. de of. ei cui man. est iu. l. i. ⁊. ī. de of. leg. qꝺ trāslationez. ⁊ .ff. de pig. l. obligatione vel forsitan iste legatus erat tm̄ legatus in quincia sua. ⁊ isti legati q nō mittūtur ō. latere dñi pape: vt. ī. de of. le. cuz nō ignores nō bñt tā largā legationē sicut illi q mittunt a latere dñi pape. ī. de of. le. excōicatis vñ satis posset dici qꝺ cardinales legati qui q̄ñ pars corporis domini pape intelligunt: vt. vi. q. i. §. si qs ex militib⁹: possunt cū talibus dispensare: sz alij non possunt vltra id qō spāliter in eorum priuilegio ꝓtinet ⁊ qꝺ illi habeant maiorem auctoritatē ⁊ ptātem patet qꝺ pnti bus legatis missis de latere dñi pape isti nō debent tūc sue legatiōis officiū exercere. ī. de of. le. volētes. ⁊ optime faꝝ ad ḃ. xciij. di. c. vlt. ⁊. xciij. di. c. i. immo nec illi possunt dispensare sicut nec possūt dispēsare ℨ cōcilium laterañ. ī. ō pbē. di. lectus. ⁊ hic. ⁊. c. pr. ⁊. c. ad extirpandas. ⁊ in pluribus. c. seq. post illud. c. presentium. ⁊. viij. q. i. apostolica.

b ¶ Canonicuz. sed quid erit canonicū. respon. vt ab eccl'ia expellaꝝ: vt. ī. .c. pri. filius eni patri in ecclesia succedere nō debet. s. e. presentium. ⁊. c. ꝙquerēte. ⁊. c. ad extirpādas ⁊ in pluribus. c. seq.

Nimis. ¶Primo ponit abusum ꝓuincie quem ⁊ circa preterita corrigi iubet ⁊ in futuruz ꝓhibet ibi. quo circa. Jo.an.

c ¶ Sedis apostolice. sic ergo patet aperte per decre. istā qd iuris sit de filijs presbyteroꝝ ⁊ alijs illegitime natis qꝝ nō pōt ad dignitates vl' bñficia curā aīarū habētia ꝓmoueri nisi p dispensationē sedis apostolice sic .s. e. ex tua. ⁊. c. pri. ar. s. e. ad abolendā. ⁊ si ꝓmoti sunt debent expelli. Sed nūquid epi pōt dispensare cū talibꝰ illegitime natis in simplici bñficio: ⁊ vt ꝓmoueaꝝ ad sacros ordines sine aliqua prelatiōe videt qꝺ fic. eo. n. ipo qꝺ ꝓhibet tātū illos a dignitatibꝰ ⁊ cura aīaꝝ ītelligit ꝓmittere de alijs īferioribꝰ bñficijs: qꝝ qō de vno ꝓhibet ō alio ꝓmittit. xx v. di. q̄. lis. ⁊. ī. de bis q̄ fi. a pla. sine cō. ca. cū apostolica in fi. ꝓterea nō inuenit eis ꝓhibitū: ergo intelligit permissuz eis. ī. de re. pmu. ad qōnes. ⁊. xxx. q. iiij. q spirituale. sed videt ꝓhibituz. s. e. c. i. ⁊. c. ad abolendam. ⁊. ī. de ser. nō or. ꝓsuluit. Sed pōt dici qꝺ ibi ius cōmune statuit sed dispensatio nō ꝓhibet. Sed cōtra hoc videt expressum. s. e. l. fas. vbi dispensat papa cū talī ad clericatū: ⁊ licz ibi papa dispēsauit p ḃ tm̄ alijs ñ ꝓhibet: qꝝ ḃ ab ipo fuit petitū. ⁊ sic patet qꝺ illegitime nati de iure cōi promoueri nō possunt ad aliquē ordinē. Sz si ī monasterijs vel regularibꝰ ecclesijs intrauerint: nūquid postea pōt ꝓmoueri ad ordies. vel ad dignitates de iure cōi. vel per dispēsationē: videtur qꝺ de iure cōi. s. e. c. i. ⁊. l vj. di. c. i. quia ingressus religionem omnem tollit irregularitatē: in auc̄. de mōa. ī pn. col. i. Sed cōtra videt: qꝺ nō tollaꝝ irregularitas p ingressum religionis .ī. de aposta. ex litterarū. ⁊. ī. de penis. in gbusdā. ¶Potest dici qꝺ postqꝺ intrauerint religionem possunt promoueri ad ordines sine aliqua dispēsatione: ad bonores promoueri non debent sine dispensatione prout hic dicitur qꝺ argu. s. e. c. i. versi. prelationem vero nē. ⁊ ita habes hic casuz in quo episcopis aufertur dispensandi ptās.

Rubrica de seruis nō ordinādis. Eliso de impedimento originis videndum erat de impedimento conditionis persone. Jo.an.

secus est de alijs singularib⁹ psonis.xij.q.ij.qui manumittit.ꝛ.c.octaua discussio.ꝛ.c.eps qui mãcipiũ:sed ꝓtra ecclesiã testificari nõ põt:cũ sit patrona: nisi ipsi⁹ edicti venia ipetrata.C.de in ius vo.l.ij.ꝛ.c.predicto.qui manumittitur.als in seruitutẽ rediguntur: vt dicit hic.ꝛ.c.qui manumittitur.

a ¶ Promeruerũt.i.acceperunt.vel intellige proprie:qꝛ ipsi libertatẽ meritis suis acceperunt.xxij.q.ij.si quos de seruis.

b NUllus.canonicas.ar. q̃ dominus posset retinere opas spũales i eo quẽ manumittit ad clericatũ.ar.ꝓtra .liiij.di.qcunq; illud intelligitur de obsequio tpali:qõ retinet in eo:qui manumittit non ad ordines sed vt laicus remaneat:ꝛ istud õ obsequio spũali quod nõ ꝓhibetur:imo licituꝫ est.liiij.di.frequens in fi.

c ¶ Accusatus.sed qualiter cõtra istũ agit ciuiliter an criminaliter. Si crimĩaliter ꝛ dns nõ ꝓbet qualiter punietꝫ dns. ¶Põt dici q̃ accusatus nõ punitur proprie:qꝛ dns nõ accusat sed potius agit: vt in seruitutẽ redigat.ar.C.de edẽ.qui accusare.vel si vis vt ꝓprie teneat accusator punietur ꝑ motu iudicis si defecerit in probãdo:ꝛ obligabit se ad extraordinariã penam.ſ. de accusatio. super his.

d ¶ Degradet.liiij.di.ex antiquis.ꝛ.c.frequens.ſ vbi dicit q̃ sacerdos fact⁹ remanet liber sup hoc varij varia dixerunt. Quidã dicũt:q̃ istõ corrigit ꝑ illa.vel dic q̃ illa ꝓtinent ius cõe:hec spãlia sunt i odiũ illorũ qui promoti sunt vt seruiãt i diuinis officijs.ar.ſ.e.eo libẽti⁹.¶Melẽd⁹ dixit q̃ ꝟ dns dixit in pacto vt redigeret in seruitutẽ:nisi mĩstraret dñis suis diuina.B.dicit q̃ intelligit de seruo plati.Vel posset dici vt quidã dicunt q̃ libertas est res spũalis:ꝛ ideo põt venire in cõmutatiõe cũ alio spũali. .ſ.õ re.per.ad qõnes. ¶Aug. dicit q̃ hoc.c.nõ tenet: verior videt opi.¶Melẽdi qui dicit q̃ eo pacto vel cõditione liber factus fuit ꝛ ordinatus vt seruiret dñis suis i diuinis alias i seruitutẽ redigat.ꝛ facit ꝑ hoc.ſ.e. libenti⁹.ꝛ est ar.q̃ si domino ignoãte seruus sacerdos fcũs fuerit:debet reddi dño vt seruiat in diuinis.liiij.di.frequẽs ergo multo fortiꝰ debet ei seruire: vbi eo pacto promotus est vt diri:qꝛ maior cõsuetudo presumitur illi⁹: ꝛ sic ꝓpter ꝓsuetudiã ꝛ qꝛ fidẽ ꝓmissam nõ seruat deponit ꝛ reddit dño ꝛ nullo priuilegio clericali gaudebit vlterius quo ad dñm.

e ¶ Dnsuluit.spurios.spurius est cui⁹ pater est vulgus.ꝛ sic nõ põt oñdere patrẽ.vel si oñdit verecũdũ oñdit quẽ habere ñ lꝫ.ff.õ sta.bo.vulgo.ꝛ isti illegitime nati ꝓmoueri nõ debẽt.ſ.de filijs presbyte.c.i.ꝛ vlti.

f ¶ Seruos.liiij.di.c.i.ꝛ.ſ.e.ti.per totum.

g ¶ Libentius.Sunt due partes. Secunda ibi in quo.Jo.an.

b ¶ Dñoꝛ.liiij.di.c.i.ii.ꝛ.iii.

¶ Eo tenoꝛe.ar.ꝓtra.i.q.ij.quãpto.ꝛ.ſ.eo.instruendi.ꝛ.ſ.de pac.c. vlti.i. eo intuitu vel modo.nõ.n.fuit conditio sed modus ad quẽ seruãdũ teneꝫ.ſ.e. instruendi.ꝛ.ſ.de pac.c.fi.ar.q̃ nõ fuit conditio.ff.de tute.muto.§.sub conditione.ꝛ.ſ.de preben.significatum.ff.de ma.te.libertas.vel aliter:sicut sponsalia põt cõtrahi sub conditione vt quis fidez christianã recipiat.xviij.q.i.nõ oportet: vel vt corrigat vitam.ſ.de sponsa.inter opera.ita potest aliquẽ manumittere: vt ordinẽ recipiat: vt hic ꝛ.ſ.de cõdi.ap.c.ii.libertas enim res spirtualis est:ꝛ ideo põt venire in cõmutationẽ cum alio spirituali: vt hic.ꝛ.ſ.eo. nullus.ꝛ.ſ.de re.pmu.ad questiones.

i ¶ Impendere.imo si nõ impẽdũt redigũtur in seruitutez.xii.q.ii.diaconi.ꝛ .c.octaua discussio.ꝛ illud exaudias sm hoc ꝛ sm distinctionẽ istius intelligas .ſ.e.nullus.vt ibi dictum est.

k ¶ Ad aliã transeundi.de licẽtia dñi epi:alias nõ eẽt questio:qꝛ ex quo ititu

natur sed necessitate temporis ꝑmeruerunt[a].

¶ Ex cõcilio ap.archiepo.

¶ Dominus in seruo quẽ manumittit põt spũales opas retinere.

NUllus:ꝛ infra. ꝟ Si gs de seruis suis quẽcũq; donauerit libertati:ꝛ ipsum in presbyteruꝫ fecerit ordinari:ille autem postea in superbiam elatus domino suo canonicas[b] horas psallere noluerit: accusatus[c] apud episcopum qui ordinauit eum degradetur[d]:

¶ Lex.iij.archiepo turoñ.

¶ Spurij vel serui ordinari non debent.

QUonsuluit:ꝛ infra.Consul.t.t. rñ.q̃ neq; spurios[e] neq; seruos[f] ordinare õbes:ꝛ si memor es in consecratione tibi dictum fuit vide ne quemlibet seruilis cõditionis ad ordines promouere presumas.

¶ Anno.iij.variñ.epo.

¶ Manumissus ab ecclesia vt fiat clericus ꝛ ipsi ecclesie perpetuo seruiat in diuinis:ad aliã ecclesiam se trãsferre nõ põt:secus si pure fuerit manumissus.Vel sic,secus si fuerit manumissus vt seruiat.Jo.an.

QUo libentius:ꝛ infra. Adiecisti aliaz questionẽ.an illorum filij qui ecclesie seruili conditione tenentur traditi a parentibus militie clericali cum suorum conniuentia dñorũ[g]:ut in eadẽ ecclesia debeant deseruire: assequentes ꝓpterea libertatẽ:post tẽp⁹ ea relicta possint ad aliã se transferre. ꝟ In quo credimus distinguẽduꝫ vtꝝ eo tenore[h] fuerint manumissi ꝛ oblati ordini clericali:qõ manumittenti ecclesie duꝫ vixerint deberent impẽdere[i] famulatum in obsequijs diuinoꝝ:ꝛ tũc transferendi se ad aliam est eis licẽtia denegãda:vel manumissi extiterit absolute: sicqz libertatem habeant ad aliã[k] trãseundi.

¶ Dem.

¶ Jus qõ est de seruo facto diacono etiã de subdiacono debet intelligi.

MIramur non modicuꝫ.cum certum sit in constitutionib⁹ antiquorũ[l]:quando serui in grad⁹ ecclesiasticos ordinati debeant reuocari:ꝛ infra. ꝟ De subdiacona li ordine:qꝛ de eo non fit mẽtio[m] in patrũ statutis:expresse videtur nobis:q̃ ꝛ is cũ diaconali gradu priuilegio gaudet eodem. Nam licet sacer ordo nõ reputaretur in ecclesia primitiua:tamen a constitutõe[n] grego.atq; vbani[o] sm moderna tpa sacer gradus esse minime dubitatur.

¶ Reg.ix.archi.neapolitano.

¶ Natus ex patre seruo ꝛ libera matre liber est ꝛ licite ꝓmouetur.

DIlectus filius.g.diacon⁹ ꝓposuit q̃.J.miles ea occasione q̃ patrez ipsius dominẽ suum esse ꝓponit:licet mater sua[p] cuius debet imitari conditionẽ libera eẽ noscatur:ne ꝓmoueatur in presbyterũ ipedire presumit. ꝟ Quocirca mandamus quatenus si tibi cõstiterit de premissis:eundẽ militez ab huiusmodi impedimento cessare compescas.

Rubrica De obligatis ad ratiocinia ordinandis vel non.

¶ Ex concilio cartha.

¶ Obligatus ratiocinijs:deposito onere ꝛ reddita ratione ordiari põt:prius vero non.

m AGnus episcop⁹ augusti.dicit procuratores[q] actores

lati sint in aliqua ecclesia debẽt in ea perpetuo permanere.lxx.dis.sanctoꝝ.ꝛ.xxi.q.i.c.i.ꝛ.ſ.de renũ.admonet.

l ¶ Iramur. ¶Prio ꝺcise narrat fm̃. Scõo diffinit ꝛ soluit.Jo.an.

m ¶ Antiquoꝝ.liiij.di.ex antiquis.c.frequens.ꝛ.c.quis autem.

¶ Mentio.vt patet i predictis canonib⁹.liiij.di.ex antiquis: vbi nulla fit mẽtio de subdiacono expsse:ſz de presbytero ꝛ diacono fit mentio expresse:de subdiacono ꝛ inferioꝛib⁹ officijs fit mẽtio nõ expresse sed generaliter fit de subiacono mentio in.c.ex antiquis ver.reliqua vero officia Illa clausula respicit oẽ post diaconũ:qꝛ sm antiqua iura subdiaconalis ordo nõ erat sacer: et ideo cõmuni iure censebatur cũ inferioꝛibus ordinibus in primitiua ecclesia.lx.di. nullus i epis ꝛ.c.precedenti. in quib⁹ ad honores ꝓuehi ꝓhibẽtur omnes inferioꝛes post diaconũ:ꝛ ideo olim subdiaconus si ꝓmotus fuerat dño suo ignoãte reuocabat in seruitutem.hodie vo cũ diacono eodẽ priuilegio gaudet vt si quis ignoãte dño subdiacon⁹ fiat: vicarius ꝑ se pstet.aut si fi hꝫ ipse reddat:hꝫ cauet õ diacono ꝛ idẽ iuris est de subdiacono ꝑ hanc decre.

n ¶ Cõstitutione.constitutiõez grego. hẽs.xxxi. di.ante triẽniũ.ꝛ.xxviij. di.nullum.

o ¶ Urbani.scõi.ſ. vt.ꝑ xxii.di.erubescant.ꝛ illa iura.lx.dist.hodie correcta sunt:qꝛ bñ põt subdiacon⁹ hodie eligi i epm .ſ.de eta.ꝛ q̃. a multis.

DIlectus.

¶Primo ponit que relã.Scõo super ea dat iudicem. Secunda ibi: quo circa. Jo.an.

p ¶ Mat sua.si iste natus est õ legitio mrimonio ꝺicit illud decretuꝫ .xxxij.q.iiij. liberi dicti sũt.vbi dr q̃ nat⁹ õ legitimo mrimonio deteriorem partẽ seqt semp.ꝛ hꝫ dr ꝓtus seqtur matrẽ.si aũt dicis non fuit natus de matrimonio:tũc seqtur cõditionẽ etiã matris:vt ibi ꝛ hꝫ vr idez.ſz sm hoc nõ põt stare qõ hic dicit qꝛ si iste nõ est natus de matrimonio legitimo ꝓmoueri nõ põt ad sacros ordines.ſ.de fi.presbyt.c.i.ꝛ hꝫ dicit q̃ i ꝑsbyterũ ordinet. Dic ergo q̃ iste erat nat⁹ de legitimo matrimonio ꝛ tamen sequitur cõditionẽ libere matris. C.de rei ven.partũ.ꝛ.ff.de lib.cã placuit.ꝛ etiã ancille si sibi nõ est mrimoniũ: vt.ff.õ sta.bo.lex nature. ꝛ.c.illud intelligit sm lõbardam ꝓsuetudinẽ que adhuc obseruat in multis regionibus vt partus sequatur deteriorẽ cõditionẽ natus de mrimonio legitimo.sed lex romana aliud tenet vt partus sequat cõditionẽ matris natus de legitio matrimonio vt dñt.ll.predicte.vel.c.illõ liberi põt reduci ad.ll.predictas: vt dicas ibi deteriorẽ partẽ sequat.i.debiliorẽ.ſ. feminã.nã seruus femineus debilis est.ꝛ ideo iste cũ sit nat⁹ liber de libera matre põt ꝓmoueri nõ obstante ꝓtradictione militis.preterea cuꝫ iste iam esset diaconus poterat in libertate remanere dato vicario.ꝛ sic dns ipm ipedire non poterat.liiij.di.ex antiquis.

Rica De obligatis ad ratiocinia or. vel nõ. Also de obnoxijs ꝺitione seruili videdũ est de obligatis ad ratiocinia. Et sũt rationũ redditiones quibus est qs obligatus qbus est qs obligat⁹ ex admĩstratõe rei publice.

De hac materia habeꝫ.lvi.di.per totũ.Jo.an.

Agnus episcopus. Sunt tres ptes.questio:ꝛ qõnis rñsio.ꝛ rñsionis approbatio.scõa ibi gratis.tertia ibi vniuersi. Jo.an.

q ¶ Procuratores.procurator dicitur qui mãdato domini aliena nego-

cia in iudicio administrat. ff. de procur. l. i. alius dicitur ꝓcurator ad negocia datus. ff. man. si remunerādi. §. i. specialis titulus est ille ad negocia: quia iste ad causas: ⁊ ille ad negocia actor constituit a corpore vel vniuersitate. ff. qō cuiusq; vniuer. l. i. ⁊ debet ꝓstitui etiā cū decreto ⁊ ad lites presentes non futuras. ff. e. item eor. §. sed si ita.

a ¶ Executores. qui mandata iudicum exequuntur sicut sunt huiusmodi officiales duz tamē seua precepta non exercuerint qr illi promoueri nō pñt. li. di. aliquantos. ita q; irregularitatē nō cōtraxerūt.

b ¶ Curatores. melius dicisset tutores per hoc qō sequitur pupilloruz tutor datur pupillo. J. xiiij. an. curator post. xiij. vsq; ad xxv.

c ¶ Ratiocinia. ratiocinijs obligatus alicuius secularis psone nisi fuerit miserabilis cui obligatus est: ⁊ si in officio suo voluerit remanere promoueri non dz. ar. xxi. q. iij. c. i. ⁊ ij. J. ne cle. vel mona. c. i. ⁊ ij. ⁊. c. sed nec ꝓ curationis. si vero ecclesiastice persone vel miserabili fuerit obligatus: ēt in officio suo perseverans poterit promoueri si aliō non obsistat. ar. lxxxvj. distin. peruenit. ar. xvj. q. vij. noua. lxxxix. distin. iudicatum. Si vero administrationem deposuerit: cuiuscūq; negocia gessit si ex ea obligatione remanet obligatus: si publica sint ratiocinia promoueri non debet ante redditaz rationem. C. de epi. ⁊ cleri. officiales. Si vero priuata: aut in ipsa promotione mouetur sibi questio: aut non. si mouetur aut prius mota est distinguitur: aut conuenitur de dolo: vel de culpa tñ. si de dolo vel pfidia: nō dz ante finez litis ꝓmoueri. ar. lxxxj. di. tantis daniel ⁊. xxiij. di. illud. ⁊. C. de procu. reuz. ⁊ in hoc casu pōt intelligi h. c. ⁊ tamen dz taxari. J. qō tēpus decidatur cā ar. J. de clan. despō. cum inhibitio. ⁊. J. qui fi. sint legi. lator. ⁊. i. q. i. quidam. C. de inge. manu. diffamari. ff. de accu. cum ticia. Si de culpa tantum conuenit ꝓmoueri pōt nō obstante reclamatione creditoris cū lis suo marte currere possit vt prius: ⁊ etiā sub eodē iudice. ff. de iur. om. iu. cū quedā. ⁊. J. de fo. cōpe. proposuisti. si vero nec lis sibi monet nec mota est: nō obstante obligatione ꝓmouetur: nisi manifestū sit ipsum de dolo teneri. tunc. n. eps ipsuz ex officio suo repellere pōt sicut quēlibz crīosum. vj. q. i. ifames. ala.

d ¶ Infamat. quid si ꝓhibente creditore fuerit ꝓmotus ad clericatū? rñ. nō deponetur propter hoc. sed bona sua cedent ei insolutū: que si nō sufficiant episcopus ei tenet: qui abstulit ei occasionē negociādi. lxxxviij. dist. fornicari. ⁊ expone infamatur. i. inde puniatur. vel dicas q; non teneatur vltra id qō facere pōt eps. J. de sol. odoardus.

e ¶ Nostra. nā omnia nostra facimus: qbus auctoritatē impartimur. C. de ve. iu. enu. l. i. §. sed neq;. ⁊. J. de sen. ex. mulieres.

Rubrica De corpore uitiatis. Also de ipedimēto obligatiōis ad ratiocinia de impedimento corporis videndum est. Jo. an.

Presbytero. ¶ Ponit factum de quo rñdet illud aggrauās ibi. respondemus Jo. an.

f ¶ Suscepit. li. di. si qs post acceptū. J. So. q; duellum suscepit: lz impune posit occidere: nō tm̄ hz affectū vel ꝓpositū occidēdi sed ius suū defendēdi nō repellit ab officio suo. vel qō hic dicit est dispēsatio p illud vbum misericorditer ita tñ q; homicidiū vel mēbroz trūcatio nō fuerit subsecuta: qr tūc dispensare non posset. J. de cler. pug. in duel. c. i. sed de rigore iuris tales deponendi sunt vt ibi.

g ¶ Ministrare. J. de cle. egro. presbyterum. cōtra. h nō fuit debilitas vel deformitas ibi fuit. sic. J. e. c. vlti.

executores[a] seu curatores[b] pupillorum si debent ordinari. Gratus episcopus dixit. Si post deposita onera ⁊ reddita ratiocinia[c] actus vite ipsorum fuerint comprobati: in omnibus debent cum laude dei si postulati fuerint honore muneRari: si. n. ante libertatem negociorum vel officiorum fuerint ordinati: ecclesia ifamatur[d]. ꝼ Uniuersi dixerunt. Recte statuit sanctitas vestra: ideoq; iusta est nostra[e] sententia.

Rubrica De corpore vitiatis ordinandis vel non.

Alexan. iij.

¶ Presbyter qui in duello digiti partem amisit ex dispensatione sui episcopi potest in suo ordine ministrare.

Epbytero campanie: q; duelluz sponte obtulit: ⁊ oblatū suscepit[f]: ⁊ i eo ptē digiti amisit. ꝼ Respōdem[o] q; cuz ipse nō perdiderit tantū de digito: quin sine scandalo possit solenniter celebrare: satis potes post peractā penitentiam cum eo misericorditer agere ⁊ permittere ipsuz in suo ordine ministrare[g]: licet eius excessus grauis ad modū extitisset.

Idem cistermeñ. elec.

¶ Habēs in oculo maculam q̄ nō inducit magnaz deformitatez etiaz ad ep̄atū poterit promoueri.

Quam de tua electione questio mota fuisset ⁊ infra. ꝼ Tibi q; in oculo maculam habeas ⁊ filius canonici[h] fueris: est obiectum. ꝼ Unde cant. archiepiscopo dedimus in mandatis: vt pro eo: q; canonici filius dicerís in promotione tua ex multa dispensatione procedat. ꝼ De macula vero archiepiscopo ꝑdicto mandauimus vt cum consilio[i] suffraganeorum suorum: quod exinde visum fuerit[k] exequatur: in quo tibi ex maxima dispensatione curauimus prouidere.

Clemens. iij. varie. episcopo.

¶ Sectus in cunabulis licite promouetur.

Ex parte. b. monachi petitorium fuit nostro ap. presentatum: q; cum ipse in cunabulis sect⁹ fuerit postmodum sub regula ⁊ abbate deuote deo militans in diaconatus ordinem est promotus ⁊ infra. ꝼ Sane cum scōm statuta niceni[l] concilij illi ad clericatus ordinem prohibeantur accedere: ⁊ si in clero fuerint debeant cessare: qui se ipsos sani absciderint[m] vel affectauerint vt ab alijs abscindantur nō credimus ei impedimentum afferre: quominus possit prouehi qui in cunabulis sectus fuit: quia non videtur hoc eo tempore affectasse quo iudicium[n] animi tunc non habebat. ꝼ Presertim cum in canonibus apostoloz[o] sit manifeste sancitum: q; eunuchus si per insidias hominum factus: vel ita natus sit: aut etiam in persecutione sint ei amputata virilia: ⁊ dignus est: possit in episcopum promoueri.

Idem rauēna. archi.

¶ Sacerdos qui sine causa virilia sibi fecit abscindi credens inde mereri: ex dispensatione episcopi suum officium preter altaris ministerium poterit exercere.

Significauit nobis. R. archipresbyter sancti stephani: q; b. presbyter credens se obsequiuz[p] prestare deo fecit sibi virilia[q] amputari: ⁊ infra. ꝼ Quocirca mandamus quatenus si iaz dictū pbyterum alias deo dignum inueneris ei sacerdotale officium[r] absq; altaris ministerio auctoritate nostra[s] fretus ⁊ tua prout videris expedire concedas.

Anno. iij.

Am de tua. ¶ Prio ponit duos obiectus contra electū. Secūda ibi: vnde. vtrūq; prouidet. Tertia ibi. de macula. Jo. an.

b ¶ Canonici. de concubinatu. ⁊ ideo ꝓtra ius cōe. s. de electi. cum in cūctis. vnde sequitur ex multa dispensatione.

i ¶ Cuz ꝓsilio. Ergo isti suffraganei delegati censent. ar. l. di stin. studeat sine quoz consilio sup macula illa nihil disponere debet: alias nō valeret. s. ō electi. cum in veteri.

k ¶ Visum fuerit. ita q; idoneū sit ⁊ iustum quod eis videbitur s. de elec. causamq;. ⁊. ff. loca. si in lege. ⁊. ff. de ope. libe. si libert⁹. Jtē pone q; bēat vnum oculum maiorē alio nunqd remouebitur pp b: videtur q; nō ff. de edi. edic. qui clauū. §. i. ⁊ b nō determinat qd facere debeant. unde arbitrio istoz relinquitur. J. de of. iudi. deleg. de causis. ⁊. ff. de iur. deli. l. i. §. primo

Ex parte. ¶ Primo ponitur monachi petitio. secūdo: responsio: arguendo a prohibitis. secūdo a permissis: ibi presertim. secunda ibi: sane Joan. and.

l ¶ Niceni concilij. lv. di. qs p egritudinem. ⁊ si qs a medicis

m ¶ Absciderint. er indignatione. s. nulla causa superueniēte. xxxiij. di. maritū: qr si ex causa supueniente hoc fecit: puta ti more lepre nō iputatur. J. e. ex parte. ⁊ ideo isti ordinari ꝓhibentur qui sani se abscidūt: qr quasi homicide sui ipsius iudicantur: ⁊ dei conditioni inimici. lv. di. si quis absciderit. ⁊ qr presumitur q; omne turpe maluz faceret qui hoc in seipso ausus est attentare. ff. de edi. edic. cū autē. §. excipitur. sed q̄re aliquis iniecit sibi manus: cū mēbroz suoz̄ nemo sit dñs. ff. ad l. aquil. liber homo. religione enī ⁊ nō ferro querēda est castitas. xxiij. q. v. tunc saluabitur ad fi. ar. J. c. pri. ⁊ q; dicit affectauerint vt ab alijs ⁊c. intelligas cum effectu quia cogitationis penā nemo meretur: de peniten. distin. i. cogitationis.

n ¶ Judicium. quia etas illa nescit quid videat. C. de fal. mo. l. i. ⁊. iij. questiōe vij. §. tria.

o ¶ Apostoloz. lv. di. eunuchus.

Significauit. In prima factum in secunda conditionale mandatum. Secunda ibi. Quo circa.

p ¶ Obsequium. sed in hoc displicuit: qr nō ferro sed religione querēda est castitas. xxxiij. q. v. tunc saluabitur. in fi. ⁊. s. c. proxi.

q ¶ Virilia. talē appellat lex morbosum. ff. de edi. edic. sinaūt. ar. lv. dis. si quis absciderit. ⁊ etiā homicida reputatur. lv. di. qui partem.

r ¶ Officiū. sicut baptizare penitentiā dare ⁊ alia officia preter officium misse: ⁊ alia similia q̄ solis sacerdotib⁹ sūt ꝓcessa. xvj. q. i. adijcim⁹. de cōse. di. iiij. ꝓstat.

s ¶ Nostra ⁊ tua. ⁊ ita dispensatio est qr deponi debet q; iniusto errore superatus seipsum absciderit. lv. di. si qs absciderit. ⁊. c. q; parte. xxxiij. dis. maritū. nō. n. licet alicui seuire in corpus suū: cū non sit domin⁹ mēbroz suoz̄. ff. ad. l. aql. liber hō. i. rñ. ⁊ sic in hoc casu potest dispensare eps cum dicat auctoritate sua qō credo etiam sine auctoritate dñi pape in alijs amissa.

Ex parte. ℳ. In prima querela presbyteri. In secunda prouisio: ibi quoniam.

a Lepre. que expellit hominē a cohabitatione alioꝝ. xxxiij. q. ij. hoc ipsum. ⁊. j. de eccle. edi. cū dicat apostolus. ⁊. j. de cleri. egro. tua nos.

b Infirmitatis. Secus si ex indignatione. l v. di. si quis absciderit. c. qui partē ⁊. c. hi qui se. vel obtentu religionis. s̄. c. pri. Et est ratio qa eunuchos voluntarios diligit deus ⁊ nō ex necessitate factos. xxxiij. q. v. tunc saluabitur. l v. di. si quis per egritudinē: qr nemo est dñs membroꝝ suoꝝ. ff. ad. l. aquil. liber hō. ⁊. ff. de pecu. depositi. §. stichū. ar. contra ff. de pecu. sed ⁊ si damnū. §. si ipse. hoc tantū ei liceret qꝝ dñs serui propter dānum nihil ō peculio serui deducit. Vlin.

c Nunc. s. q a dominis vel a medicis vel a barbaris sectus fuerit. l v. di. si quis a barbaris.

d Exequatur. ⁊ ad sup̄iores promoueat ordines. l v. dist. si quis a medicis. ⁊ de iure cōmuni sine aliqua dispensatiōe p iura predicta.

Exposuisti. Cōis diuisio Secunda: ibi nos igitur Joan. an.

e Manu: idē esset si amisisset digitos: ppter quos impediret ad frangendū eucharistiā. j. de cleri. egro. presbyterum. ⁊. ff. ō edil. edic. si hominis. Secus si nō impediretur per amissionez digiti. s̄. e. c. i. sed ppter carentiaz dentis nō impediretur nec dicit morbosus. ff. de edi. edic. cui dens.

f Enormi. secus si pro minori. s̄. e. c. i. ⁊. ij.

g Defectu. i. irregularitate.

h Promoueri. qr abbas dz esse sacerdos: vt. s̄. de eta. ⁊ q̄. c. primo.

i Tacuerit. ordinandus enim impedimentū suū tenet ꝑdere l. di. ex penitentibus. ⁊. l vj. di. stin. qr simpliciter. ⁊. liij. di. si seruus. Sed quare iste remouetur ab abbatia. si dicis ppter irregularitatez ꝓpria dicit. s̄. de eta. ⁊ qua. tuā. ⁊. xxj. q. i. legi. ⁊. l. di. accedēs. ar. Dixit Jo. qꝝ potius remouētur ppter scādalū q̄ ppter irregularitatē: qꝝ non credo: imo irregularitas sufficit ad remotionem. ⁊ qr hoc tacuit fraudulenter ⁊ abbates de iure debēt ad ordies pmoueri. alias si culpa sua impediūtur repellūtur. s̄. ō eta. ⁊ qua. c. i. ⁊. c. illud accedēs. nō dicit qꝝ ille sit abbas: ꝫ sollicitudinē in monasterio dz hēre puta sindicus vel cellerarius potiꝰ ad laborē q̄ ad honorē. decre. illa tua. que vī contraria: loquitur de dispensatione pp necessitatē qꝝ abbas talis debeat esse sacerdos. est ar. s̄. de elec. ne pro defectu ibi equiparat regularis ⁊ cathedralis ecclesia vnde videt qꝝ sit nomē honoris ⁊ nihilominꝰ oneris ⁊ laboris. Aū dicit gregorius. omne enim qō ḃ est plus afficit merorib⁹ q̄ honorib⁹ gaudet. iij. di. nerui.

Thomas. Primo ponit monachi casum. Secundo conditionale mandatum: ibi. Quocirca. Jo. an.

k Deformitatez. modica. n. deformitas nō ipedit ālis ḃ fuit. s̄. e. c. i. si. n. magna eēt deformitas vt totū digitū vel pollicē pdidisset nō pmouet. j. ō cle. egr. presbyterū. de huiusmodi deformitatib⁹ no. ad intelligentiaz huiusmodi tituli: qꝝ qdā sunt corpore vitiati sponte: quidā casu. si sponte distinguo. aut nulla iusta cā interueniente: ⁊ tunc ordinandus repellitur. ⁊ iam ordinat⁹ deiicit. l v. di. que partē. ⁊. c. si qs a medicis. ⁊. xxxiij. di. maritū aut iusta cā interueniente: tūc nō ꝓhibet ab ordīe puta timore lepre vel aliqua cōsimili cā. s̄. e. ex parte. ij. nisi generet deformitatem: qr tunc in oī casu repellit. ar. l v. di. lator. ⁊. c. si euāgelica. ⁊. s̄. e. c. pri. Si casu in magnis mēbris siue corpulentia siue dignitate repellitur ⁊ deiicitur si deformitatē generet. l v. di. si euāgelica: in paruis vero membris nō ipedit si deformitas modica sit: ⁊ sine culpa sua vt ḃ. si vō culpa sua in talem modicam deformitatem incidit: de misericordia etiā tollerat. s̄. e. c. i.

Rubrica De bigamis nō or. Quia inter ceteras irregularitates bigamia non modica reputatur ꝛc. Jo. an.

l Tbigami. Supple statuimus. ppter istud verbum bigami ⁊ repudiatarum mariti solum facit ad titulum.

m Penitentes. solēniter. i. di. ex penitentibus. lxi. di. non promoueantur.

n Nō ascēdāt. pp defectū sacramēti. j. e. c. debitū. vbi de ḃ sacramento tradit.

Super eo. Primo recitat consultationem. Secundo datur rñsio: ibi: respondemus Jo. an.

o Bigamis. s. ordinatis.

p Officio. i. priuandi sunt potestate ⁊ officio cōferendi similes ordines sic s̄. de tempo. or. lras. ⁊. c. dilectus.

q In bigamis. vere vel interpretatiue. vñ dicit bigamus q castitatem p missam violat. xxvij. q. i. quotquot. Jtez q contrarit cū vidua vel corrupta xxxiij. di. marituz. ⁊. j. e. debitū ⁊. c. a nobis. Jtez q vnā de facto ⁊ alteram de iure habuit diuersis tēporibus. j. e. nup. Jtez q scienter cognouit vroꝛez adulterā. xxxiij. di. si cuius. ⁊. ca. si laici. isti oēs bigami reputant interpretatiue quantum ad legez ꝓmotionis. Quidā vero ppter defectum sacramenti vt mariti viduarū ⁊ corruptarū: ⁊ qui scienter cognouit vroꝛē adulterā. Alij vero nō propter defectū sacramēti: sed pp affectū intentionis cū opere subsecuto vt. c. nup. ⁊ c. a nobis. Jtē ille vere dicit bigam⁹ q diuersis tpibus successiue habuit vroꝛes duas. xxxj. di. deide. ⁊. c. acutius. ⁊ isti nō promouent propter sacramēti defectuz de quo dicet. j. e. debitum.

r Dispensare. Sed cōtra. xxxiij. di. lector. ibi vi dispensat vt bigamus subdiaconus fiat: sed ibi oñdit. m. qꝝ liceat pape aut alijs epis. s. dispēsare cū bigamo vsqz ad subdiaconatū ⁊ nō supra qō nō est cōtra apostolū p ḃ. c. probibitio apostoli est de diacono pb̄yterο ⁊ epo ⁊ nō de alijs: qr subdiaconatus non erat adhuc sacer ordo. Rñ. dixit qꝝ marcell⁹ papa retulit se ad statū primitiue ecclesie in quo subdiaconatus non erat sacer ordo. lx. di. nullus. Quidā dicebāt qꝝ epi olim poterant dispensare cū bigamis in ordinib⁹ maioribus hac rōne: qr epi dispensant cum criminosis. j. de iudi. at si clerici. ⁊ tamē apostolus prohibuit criminosum ordinari. xxv. di. §. nunc autē. nec tamē dicunt facere contra apostolum ⁊ sic eadē ratione cū bigamo: quoꝝ opi. reprobatur. j. eo. nuper. ⁊. c. a nobis. M. dixit qꝝ epi dispensare nō poterant cū bigamo vel viduarū marito. ar. l. di. non confidat. cuius opi. cōfirmat ꝑ illa. c. nuper. ⁊ a nobis. Jo. voluit dicere qꝝ papa non posset. Quod dicit. r. ⁊. b. verissimum videtur: quia ꝫ dispensēt cum criminosis nō tñ sequit qꝝ cū bigamo. ⁊ illa est rō. qr criminosus post peractā penitentiā restitutus videt in pristinuz statū ⁊ incipit eē qō nō fuit. l. di. ferrū. ⁊. c. pōderet. ⁊. c. dño sancto. Et ideo cuz talib⁹ dispēsatur: sed bigamus nō probibet promoueri pp crimen: sed pp sacramenti defectū. j. eo. debitū. ⁊. xxvj. di. acutius: qr carnē suam diuisit in plures ab vnitate recedēdo. sed illud sacramentum amplius restitui nō pōt ꝑ aliquā satisfactionē: cū nō sit crimē ⁊ ḃ cō sideravit apl̄s cū dixit non bigamum ⁊ aliud cō sideravit cū dixit non criminosum: qr in criminoso consideravit indignitatem psone propter crimen etiā quo purgato nō probibuit dispensationē. Sed ille defectus sacramenti non pōt purgari nec baptismus tollit illam irregularitatem. xxvj. di. acutius. pp qō vī qꝝ papa non possit dispēsare cī bigamo pp eandē rōnem qr pp dispensationē pape non restituit sacramentū vnitatis cum nec posset. nā cum de⁹ cetera possit virginē tñ post ruinā suscitare non pōt. xxxij. q. v. si paulus. ⁊ idē dicit impator. C. de rap. virgi. l. vna circa prin. item dispēsare nō pōt cū monacho: ut proprium habeat vel cōtinentiā abijciat. j. de sta. mo. cū ad monasterium. multo minꝰ videt dispensare posse cū bigamo vñ opi. R. bona est: ⁊ ꝫ ipse. ḃ. dubitet videt tñ ꝓsentire ne videat diminui potētia pape: qꝝ possit dispensare cum bigamo. tñ hoc qō dicit bigamus in quocunqz ordine ordinetur recipit ordinē. ar. l. di. quicūqz penitens p qō. c. videt qꝝ cum bigamo dispensare possit. sed illud tantum intelligit de minoribus ordinibus.

s Sacros. diaconatū ⁊ presbyteratū q duo tantum sacri fuerūt ꝫ antiq tpa. lx. di. nullus. hodie idem est ō subdiaconatu. s̄. de eta. ⁊ q̄. a multis. ⁊ s̄. de ser. nō or. miramur. vbi dī qꝝ eodē priuilegio gaudet cum diacono.

t In ordinatore. cuz quo pōt dispensari: ꝑ hoc patz qꝝ non cum bigamo

Thomas monachus proposuit q cum in annis puerilibus esset constitutus quedam barra ferrea super dextre sue policem fortuito casu cadens vngulaz anul sit ab eo. Quocirca mandamus quatenus si ad frangendum eucharistiam sit i pollice ipso potens ⁊ aliud canonicum nō obsistat: propter deformitatez[k] huiusmodi nō dimittas: quin eum ad ordinem ꝓmoueas sacerdotis.

Rubrica De bigamis si ordinādis.

Ex concilio aurelianēsi.

Breue est.

Tbigami[l] penitentes[m] vel repudiatarū mariti ad sacerdotiuz non ascēdant[n].

Lucius. iij. spal. archiepo.

Cum bigamo qui ordinatus est ad sacros non dispensat. ⁊ ordinator priuabitur ptāte ordinandi nisi cum eo fuerit dispensatum.

Sup eo qō tua fraternitas de bigamis[o] regsiuit. Respondemus qꝝ ordinatores eorum ptāte ⁊ officio[p] ordinandi: ⁊ ordinati si ad sacros ordines fuerit promoti: ideo eis sunt priuandi: qa in bigamis[q] ꝓtra apostolum dispensat[r] nō ꝫ: vt debeant ad sacros[s] ordins ꝓmoueri: vel i eis si promoti fuerint remanere. In ordinatore[t]

ordinato: vt remaneat in ordine vel vt promoueatur q; qđ de vno predix de altero denegatur. xxv. di. qualis. ⁊. ĵ. de presump. nõne.

a De bigamis. defunctis. ⁊ ita illud impedimentũ non põt purgari p mortẽ vroris: q; nõ matrimonij vinculũ ſz irregularitas ꝓtracta ex carnis diuisione est impedimento: ⁊ illa nõ tollitur per mortem vel penitentiã. xxvi. di. vna. et .c. acutius. nec p baptiſmuz vt in. c. predicto.

Nuper a nobis. Primo ad casum ꝓpositum allegat pro vna parte. Secundo pro cõtraria. Tertio soluit. Secunda ibi: lz. Tertia ibi: nos aũt. Jo. an.

b Tertio. alij duo soluunt. ĵ. de sen. ex. nup.

c Contrahendis illicitis ⁊ phibitis.

d Effectus. vt. C. de adul. eũ qui. vbi sunt ħ verba. si enĩ aliquis contrabat nuptias cũ ea cuz qua nõ põt de iure contrabere infamis est: licet nuptie nõ habeant effectũ. ff. de bis qui not. infa. quid ergo. §. iij. quando q; magis cõsideratur effectus q̄ affect⁹ vel q̄ factum ipsum de penitẽ. dist. i. §. hec autẽ ẏba. q; verba ipsa sunt cum effectu accipienda. ĵ. de cler. nõ resi. relatũ. ff. de condi. ⁊ demon. hec cõditio ⁊. ĵ. de spon. c. vlti. qñq; magis ꝓsideratur factuz q̄ ius. ĵ. de cõcess. prebẽ. Ifas ⁊. c. cũ nostris. quando q; ꝓsideratur plus iuris effectus. ff. de condi. ⁊ instit. ir ulier. §. i. ĵ. ỏ spõsa. iuuenis.

e Duas. C. de adulte. cum qui.

f Ad factũ quasi diceret de facto cõtrarit cum secũda q; de iure non potuit. Duas enim vrores simul habere non licuit nisi cui ex reuelatiõe diuina ꝓcessuz fuit. ĵ. de diuor. gaudemus.

g Legalib⁹. xviij. diſ. presbyterum.

h Tales clerici. ſ. de q; bus primo quesitum est.

i In ipsis. i maleficijs enĩz voluntas nõ exitus spectatur arg. xlix. di. c. vlti. ⁊. ff. ad. l. cor. de sic. diuus. C. de ser. cor. si quis seruo.

k Tanq̄. hic collige q̄ opinio preferẽ vitati. si. ĵ. de spõ. iuuenis. ⁊. iij. q. vij. §. tria. ver. verũtamẽ si seruus. ⁊. C. de te. l. i. ⁊. xxij. q. ij. boies. ff. ad mace. l. iij. ⁊. ĵ. de offi. dele. corã. ⁊. ĵ. de iurepa. cõsultationib⁹. ⁊. s̃. de elec. querelã. sed contra. viij. di. veritate. lxxxi. di. quicũq;. ⁊. ĵ. qui fi. sint le. p tuas. C. plus va. qđ agi. l. i. ij. ⁊. uj. So. verus est q̄ veritas preferẽ opinioni. q; casualia sunt: ut. ſ. opinioni potius stetur q̄ veritati. vel i fauorẽ cõtrabentium ⁊ odiũ desipientiũ. ff. ad mace. l. iij. vel in fauorez prolis. ĵ. qui fi. sint le. cũ inter Joãnẽ. vel in fauorẽ testamẽto ẏ. C. de testa. l. i. vel sententia xx. iij. q. vij. §. tria. ver. verũtamẽ si seruus.

l Cum bigamis. Ho. ar. ꝓpter simulitudinẽ facti aliquẽ numerari iter eos: de quo ẏ numero ipse nõ est. xxvij. q. i. quotquot. ⁊. l. diſ. si ille. ff. mã. l. vlti. in fi.

m Dispensari. Ar. ꝓtra. ĵ. de cle. cõ. sane. Illa loqtur de eo qui nunq̄ habuit vrorez. sed in sacro ordine ꝓtrarit. ⁊ ideo cũ tali dispensare potest. Hic loqui videtur de eo: qui primo in laicali habitu cõtrarit ⁊ postea factus sacerdos iterũ ꝓtrarit vnde bigamus reputaẽ q̄tuz ad effectũ licet in veritate non sit. ⁊ sic punitur ꝓpter effectũ tantũ cum opere subsecuto et nõ ꝓpter defectum sacramenti. Defectus enim sacramenti vnitatis nõ est in isto q; in veritate carnem suam non diuisit in plures.

n Defectum. de quo. ĵ. e. debitum.

aũt põt dispẽsatio adhiberi vt ordinandi ptãte ⁊ officio non priuet. Eleſti. iij.

Bigamus vrore viuente vel mortua non ordinatur.

De bigamis presbyteris ⁊ viduarũ maritis idẽ ſancimus oĩo: vt nec viuentibus vrorib⁹ nec defunctis[a] ad diuinorum debeant celebratiõnẽ admitti: maxime cuz a doctrina sit apostoli ⁊ institutionibus ecclesie alienum.

Uno. iij. ratiſta. epo.

Qui mortua vrore promotus ad sacros cũ secunda de facto contraxit ⁊ cognouit bigamie penam incurrit licet non sit bigamus.

Nuper a nobis: ⁊ ifra. Tertius[b] articulus videbatur habere nõ modicũ questionis: qm̃ cũ in matrimonijs cõtrabendis[c] non iuris effectus[d] sed animi destinatio attendatur. vnde illum comitatur infamia q duas[e] simul vrores hz: qđ partim ad factũ[f] cõuenit retorqueri: sicut in canone legit de presbytero: qui non legalib⁹[g] nuptijs detinetur: eadẽ cẽsura tales[h] vidẽtur inter bigamos reputandi: licet obuiet ex aduerso: q; opinioni sit veritas preferenda: ⁊ q; iuxta premissa q nullã vrorẽ hz foret bigamus reputãdus: qđ contingeret si quis de facto contraberet cũ diuersis quibus de iure nõ posset matrimonialiter copulari. Nos autẽ in hac qõne. T. rñ. q; cum huiuscemodi clericis qui quãtũ i ipsis[i] fuit secundas mulieres sibi matrimonialiter cõiunxerunt: tãquã[k] cuz bigamis[l] nõ liceat dispensari[m]: licet i veritate bigami nõ existãt: non pp sacramenti defectũ[n] sz ꝓpter affectuz intẽtionis cũ opere subsecuto.

Dem metbẽ. epo.

Qui contraxit cuz virgine licet primo ab alio fuerit desponsata bigamus non censetur.

Debitũ pastoralis officij ⁊ infra. F. T. duximus respõdenduz: q; cum duo sint in coniugio[o] videlicet consensus animorum ⁊ cõmixtio corporũ: quorũ alterũ[p] significat charitatẽ[q] que consistit in spiritu inter deum ⁊ iustam aiam: ad quod pertinet illud quod dicit apostolus: qui adheret deo vnus spiritus est cum eo. reliquuz[r] vero designat conformitatem[s] que consistit in carne inter christum ⁊ ecclesiam: ad quod pertinet illud quod euangelista testatur: verbum caro factuz est ⁊ habitauit in nobis. profecto coniugium illud quod non est cõmixtione corporuz consumatuz non pertinet ad illud coniugium designanduz quod inter christum ⁊ ecclesiam per incarnationis mysterium est contractum. iuxta quod paulus exponens illud qđ dixerat protoplaſtus[t]: hoc nũc os ex ossibus meis ⁊ caro[v] de carne mea: et propter hoc relinquet homo patrem ⁊ matrem et adherebit vrori sue et erunt duo in carne[x] vna: statim subiungit: hoc autem dico magnum sacramentuz[y] in christo ⁊ ecclesia. Cũ ergo propter sacramẽti defectuz inhibitum sit ne bigamus aut marit⁹ vidue[z] presumat ad sacros ordines promoueri: quoniaz nec illa est vnica vnici nec iste vn⁹ vnius: profecto vbi deficit iter huiusmodi coniuges commixtio corporum non deest huiusmodi signaculum sacramenti. Unde is qui mulierẽ ab alio viro ductaz sed minime cognitã[a] duxit vrorez: q; nec

o Elibrum. Primo ponit rationes. Ultimo rñdet ibi: vnde is.

o In coniugio. ſ. carnali copula consumato.

p Alterum. ſ. consensus animorum.

q Charitatem. i. dilectionem coniunctionum.

r Reliquum. i. cõmixtio corporum.

s Conformitatẽ. i. cõiunctionem ⁊ vnitatem.

t Protoplaſtus. i. adã primo plasmatus.

v Caro. xxxv. q. ir. fi nitatis. ⁊. ĵ. de diuor. gaudemus.

x In carne vna. i. in carnali operatione ad vnã carnẽ procreandam.

y Sacramẽtũ. tripler sacramentũ designatur in mrimonio carnali copula cõsumato. Primuz est vnio fidelis anime ad deũ per dilectionẽ ⁊ charitatẽ ⁊ hic designatur p cõiunctionez animor in ipsa prima despõsatione duz alter p mutuũ cõsensuz cõsentit in alterũ ⁊ de hoc sacramẽto fit mentio ibi: alterũ significat charitatẽ que ꝓsistit in spiritu inter deũ ⁊ iustã animã. Secundum est vnio humane nature ad deuz q̄ facta ẽ i vtero virginali p incarnationẽ verbi dei. ⁊ hoc designatur p carnalẽ cõmixtionẽ viri ⁊ vroris ⁊ ỏ hoc ibi fit mẽtio. reliquũ vero ỏsignat ꝓformitatẽ q̄ consistit in carne iter xpm ⁊ sanctã ecclesiã. Primũ est vnio volũtatis. secundũ est nature ꝓformitas. vt. xxxv. di. acutius. de ꝓse. distin. ij. i xpo pater. vbi habes de cõformitate nature diuine ⁊ humane. et nõ intelligas q̄ ipse actus corporalis designet ħ sacramẽtũ sed ꝓpter actũ cõsumatũ sacramentũ ỏsignat. Tertiũ sacramẽtuz ẽ vnitas ecclesie ex omnibus gentibus collecta ⁊ vni viro christo subiecta ħ sacrm designatur per illũ cõiugatũ qui vnicũ tantũ matrimoniuz seruauit. sed vbi scõm matrimoniũ ꝓtrahitur hoc tertium sacramẽtuz nõ hz locuz: q; recedit ab illa vnitate que primo signabat per vnicũ matrimonium q; in secundo mrimonio diuidit carnẽ suã i plures. vñ vnitatem ammodo significat nõ põt: xps enim signat vnitatem ex omnibus gẽtibus xpo subiectã: vt. c. acuti⁹. ſz ex quo ecclesia xpo se ꝓiũrit ab eo nũq̄ discessit nec ipse ab ea: ergo bigam⁹ talẽ vnitatẽ significare non potest ⁊ iõ promoueri nõ põt ꝓpter defectum istius tertij sacramenti duo prima sacramẽta hic exprimunt vt dictũ est sed hoc tertiũ nõ expressit in littera nisi loquendo de ipso non imponẽdo aliqua verba per que illud significet. nisi forsitan p illa verba. nec illa est vnici. nec ille vnus vnius. per hoc tantũ notat recessus ab vnitate ⁊ meli⁹. ĵ. vbi dicitur. nec illa nec ipse diuisit carnẽ suã in plures ⁊ sic in vnitate remansit vterq;. ⁊ ibi vbi deficit inter huiusmodi ꝓiuges cõmixtio carnalis nõ deest signaculũ huiusmodi sacramẽti. ſ. vnitatis vel p illa verba hoc ãt dico magnũ sacramẽtũ inter xpm ⁊ ecclesiã. sed de isto tertio sacramẽto legit. xxxv. di. acutius. Sed in quo ꝓsistit significatio illi⁹ tertij sacri. Quidaz dicunt q̄ in ipso coniugio. sed hoc est falsum q; mortua vrore cõiugiũ desinit ⁊ sic nulla esset significatio. Itẽ matrimoniũ nõ ꝓsumatũ nõ significat hoc sacramẽtũ. vt hic in fi. Est ergo dicendũ q̄ in eo qui matrimoniũ vnicũ fuauit clerico facto ⁊ ordine suscepto est significatio istius tertij sacramenti nec est necesse q̄ talis clericus sit vel fuerit cõiugat⁹: q; auctoritas apostoli: oportet ordinandũ esse vnius vroris virũ: intelligitur per negationez. sic vnius vroris virũ. i. non pluriũ imo qui nunq̄ habuit vrorẽ liberius ꝓmouetur: q; ab vnitate nõ recessit sed in vnitate permansit.

z Uidue. i. corrupte. q; lz fuisz vidua dũmõ si corrupta nõ phibeẽ vt ħ dicit.

a Cognitã. sic pz q̄ vror ordinandi ad hoc vt ille posset ꝓmoueri virgo debuit esse. ĵ. e. c. vlti. Sed quare exigitur maior castitas in vrore q̄ in viro. rñ.

qz marit⁹ corrupte si cū ea vna caro efficiat ꝓmoueri nō pōt .xxxiij. di. preciꝑim⁹ curādū. si cuius. si qs. ꝛ si laici. ſz ille q habuit ꝯcubinā post vxorē vel aſi ꝓmoueri pōt .xxxiij. di. fraternitatis. ℣. dixit q vir ſignificat eccleſiam que ī parte receſſit a xp̄o adulterādo recedēdo a fide. ꝛ ſi in parte virgo fuit. ꝛ iō nō deeſt ſignificatio ſacr̄i in viro q̄uis nō ſit virgo. vxor vō ſignificat xp̄z q nūq̄ eccleſiam diuiſit quoniā ipſe ē fons viu⁹ cui nō cōicat alien⁹ .j. de regu. ſz in ſi. de pe. di. i. §. itē vt xp̄s ait. Alij dicūt ꝛ vſ meli⁹ q vir ſignificat xp̄m qui primo copulauit ſibi ſynagogaz ꝛ poſtea copulauit ſibi eccleſiā de gentib⁹. ſ. militātē in q̄ſūt boni ꝛ mali. ꝛ ideo nō nocet ſi vir nō fuerit vxo vxor vō ſignificat eccleſiā triūphātez in q̄ nō eſt macula neq; ruga q̄ ſemp virgo pmāſit ſaltē mente. vñ apoſtolus deſpōdi enī vos vni viro ⁊c. xxvij. q. i. nuptiarū. ꝛ ideo exigit q vxor carnē ſuā nō diuiſerit in plures qō ſi fecerit deeſt in ꝯiuge ſignificatio tertij ſacr̄i vnitatis ꝛ ita illud tertiū ſacr̄m exigitur: tā ex parte viri q̄ ex pte vxoris. vnde eps vni⁹ vxoris ſignificat vnitatē ex omnibus gentibus vni viro. i. xpo ſubiectā. xxvj. di. acutius.

a ¶ Diuiſit ſic. xxxiij. di. valētino. p qō ſoluebat hec qō. ſic ergo cōſideram⁹ poti⁹ rationē ꝛ cām quare hec fiant q̄ factū ipm. ꝛ ita is q duxit vxorē a ſe primo corruptā pōt ꝓmoueri qz ratio ꝛ cā non inuenit in eo q̄re nō diuiſit carnē ſuā ī plures. Dicūt quidā q talis promoueri nō dz: qz vez eſt q eſt marit⁹ corrupte. ar. op. p eis xxx. q. v. q̄lis. ꝛ ℣. ī hac opinione fuit. ſufficit q ita ſcriptū eſt. ff. q ꝛ a qbus manu. li. non ſi. ꝑſperit ꝛ. xvi. q. viij. ſcriptū ē ī lege. q nō credo eadē rōe: ꝛ iſte de quo queſitū fuit ñ poſſet ꝓmoueri qz verū eſt q fuit marit⁹ vidue ꝛ corrupte: q̄ intelligo qō dicit. c. q̄lis qñ ab alio corrupta ē. ꝛ. c. q ad idem poſſet īduci. lxxvij. di. qcūqz ꝛ xxxiij. di. curādū. ꝛ. c. ꝓcipim⁹

Quia circa. Diuiditur quia primo ponit ꝙſultatio. Secūdo reſponſio. Secūda ibi: ad quod. ꝛ pars hui⁹ de priuilegijs qz circa. Jo. an.

b ¶ Bigami. ſ. eo. nup. ar. cōtra ſz ibi loquit qñ vtraqz fuit ſoleniter ducta tāq̄ vxor ℣ vero nō ꝛ ibi ꝓma fuit vxor ſecūda vero eſſe nō potuit. ℣. mirabile. q pl⁹ bz hic luxuria q̄ caſtitas. ar. xxxiij. di. ffnitatis Sed contradicit in auc̄. de reſti. ꝛ ea q̄ parit in fi. col. iiij. et ſtulti nō debēt eē melioris cōditiōis q̄ piti. xvi. q. i. legi epiſtolā. ꝛ. ff. qō vi aut clā ſeruus ꝛ. ff. de fur. itaqz fullo. §. i. rō huiuſmodi redditur. ſ. c. pri.

c ¶ Nobis viduā. qz cum eēt in ſacro ordine ꝙſtitutus cum ea matrimoniū ꝙtrahere nō potuit. xxviij. di. p̄sbyterū. ꝛ. ſ. e. nup. tamen ſz nō fuerit matrimoniū: qz tñ q̄tum in ipſo fuit: cū vidua ꝙtraxit cum eo diſpenſari nō poteſt ꝙtra doctrinā apoſtoli. ſ. e. ſup eo: nō ꝓpter ſacramēti defectū ſed ꝓpter voluntatē quā habuit cōtrahendi cū vidua nō cōtenta ſuis terminis cū proceſſit ad actū ſz non habuiſſet effectum: ſic. ſ. e. nuper. ꝛ eſt hic ꝛ ibi arg. expreſſum q volūtas nō cōtenta ſuis terminis punitur: ꝛ ea que ibi etiam dicta ſunt hic poſſent repeti cū ſimilis cauſa ſit quare hoc fiat. cauſa dicta eſt. ſ. eodem debitum.

illa nec ipſe carnez ſuam diuiſit[a] in plures: propter hoc impediri non dz quin poſſit ad ſacerdotium promoueri.

Item Iug. archiepo ap. ſe. leg.

¶ Qui plures habuit cōcubinas ergo bigamus non eſt.

Quia circa minima ꝛ infra. ſane poſtulaſti p ſe. apo. edoceri ſi preſbyteri plures concubinas habentes bigami[b] cenſeantur.

¶ Ad quod durimus reſpondendum q̄ cum irregularitatem non incurrerint bigamie: cum eis tanquaz ſimplici fornicatione notatis quo ad executionem ſacerdotalis officij poteris diſpenſare.

Item.

¶ Subdiaconus qui cum vidua contraxit ꝛ eam cognouit bigamie penam incurrit licet bigamus non ſit.

Nobis fuit: ꝛ infra. Ille autem qui in ſubdiaconatus ordine conſtitutus de facto tantum quia de iure non potuit: duxit viduam[c] in vxorem: profecto bigamus nō exiſtit: ſed nec vidue poteſt in veritate dici maritus: cum inter ipſum ꝛ illam nō fuerit vinculum maritale cōtractum: cum eo tamē contra doctrinam apoſtoli tāquaz cum marito vidue diſpenſare non ſz: nō propter ſacramenti defectuz ſed affectum intentionis cuz[o] opere ſubſecuto.

Rubrica De clericis peregrinis.

Alexander quart⁹ cenoniē. epiſcopo.

¶ Ultramarini ꝛ valde remoti ordinationem ſuam probare debent p quinqz epiſcoporuz ſigilla.

Nanos durit. ℣. conſulendos quid ſit agēdum de clericis qui in remotis regiōib⁹ ordinati litteras eorum oſtendunt a quibus ſibi prepopnūt manus impoſitas: ꝛ vtrum epiſcoporum ſigilla ſint que repreſentant incertum exiſtit. ¶ Tue igitur conſul. R. tutius eſſe vt in his ſtatuta patrum veterum obſeruent q̄z nouum aliquid ſtatuatur: ſtatutum[e] autem eſt de trāſmarinis: vt ad minus quinqz[f] epiſcoporum ſuper ordinatiōe ſua teſtimonio muniantur. Quod in alijs ſimiliter ſi ſunt incogniti[g] credimus obſeruādum: ita tamen vt in ſuſpenſione[b] aliquanto tempore habeantur in quo plenius de actibus[i] inſtruantur ipſorum. ſed ꝛ de inferioribus ordinibus inquiri oportet: qz poſſet contingere vt aliquibus preter miſſis ſaltum feciſſent. His autem peractis ſi digni inuenti fuerint circa eos poterit diſpenſari[k].

Item Innocen. iij. conſtantinopolita. patriarche.

¶ Peregrin⁹ qui iurat ſe ordinatum niſi aliter probet in illo ordine non ſuſcipietur nec ad ſuperiores ꝓmouebitur.

Inter quattuor ꝛ infra: Utrū clericos ad te ſine ſuorum ordinatorum litteris[l] venientes ꝛ oferentes iuramentum q̄ ſint ī quo uis eccleſiaſticorum ordinum conſtituti: debeas ad ſuperiores ordines promouere. ¶ Inqui. T. T. reſpon. q niſi de ipſorum ordinatione canonica per[m] idonea tibi cō ſtiterit argumēta: eos nec ī illis ſuſcipere[n] nec ad maiores debes ordines promouere: preſertim antequam conuerſatio eorum fuerit approbata.

Item patriarche hieroſolymi.

¶ Peregrinus de cuius ordinatione non conſtat non permittitur celebrare in publico: ſed in occulto ſic.

Ue. ℣. ꝛ infra. Utrū clericos qui ad partes hieroſoly. ſine cōmendaticijs[o] litteris veniūt: p̄mittere debeas celebrare diuina: ꝛ infra. ¶ Reſpondemus: q̄ niſi legitime tibi conſtiterit ſiue per litteras ſiue per teſtes[p] de illorum ordinatione canonica[q]: qui penitus ſūt ignoti: non debes ipſos permittere in tuis plebibus celebrare: ſed ſi forſitan eoruz aliqui ſecreto[r] ex deuotione celebrare voluerint poteris ſuſtinere.

Item Otho. terti⁹ epiſcopo regiñ.

¶ Inferiores prelati ſine dioceſanoruz cōſenſu in eccleſijs ſuis peregrinos non poſſunt inſtituere.

Te nobis[s] proponente didicimus: q̄ quidaz p̄lati eccleſia-

d ¶ Cū opere. ſ. carnali. ar. ſ. e. debitū. ꝛ. xxxiij. di. valētino.

Rubrica De clericis peregrinis. Quia inter eos qui ab ordinib⁹ p̄hibent arcent ꝛ pegrini iō ⁊c. de materia bñ. lxxi. lxxij. ꝛ lxvij. di. p totuz. io. an.

Ua nos. Sunt due partes conſultatio ꝛ reſponſio. Secunda ibi: tue igitur. Jo. an.

e ¶ Statutuz. cir. diſtinper to.

f ¶ Quinqz. ideo. n. quinqz exigunt qz dubitari cō ſueuit de ſigillo vni⁹ epiſi. n. de illo ꝙſtaret id ſoluz ſufficeret. j. de pba. poſt ceſſionem vel per teſtes. j. e. tue.

g ¶ Incogniti. erquo. n. incogniti ſunt explorandū ē cui⁹fidei ꝛ īnocentie ſint. xlij. di. geſcamus. ff. na. ca. ſta. l. vl. §. fuor.

b ¶ In ſuſpēſione. qō ℣ dicit intellige de his q ī eccleſijs recipi poſtulant tāq̄ clerici. cetez ſi tāq̄ viatores volūt celebrare ſecreto ꝓmittēdi ſunt. j. e. tue. ꝛ ar. de cō. diſ. ij. ñ p̄hibeat. ꝛ. vij. q. i. epi

i ¶ Actib⁹. nam p actus ſequētes preſumit de preteritis ꝛ ecōuerſo. xxxiij. q. ij. cū p bellicā. ꝛ. vi. q. i. qui crimē. ff. de re mili. non oēs. §. a barbaris ꝛ. ij. q. i. in primis. l. di. ſi qs diaconus. ꝛ. lxxvij. di. quicunqz.

k ¶ Diſpenſari. i. ex benignitate recipi.

Inter quattuor. Communis diuiſio. ſa ibi: īgſitōi. io. an.

l ¶ Litteris. quas bſe debet ſemp. lxxi. di. c. pmatus. ꝛ. ſ. e. c. proi.

m ¶ Per argumēta. nō dicit p teſtes vl inſtrā ſz p argumēta eſſe pbādū qz p arguñta ſiue p indicia pbāt eq̄ ſicut p teſtes ij. q. vi. §. diffinitiua. ℣. nullus hōicidaz ꝛ. xxxij. q. i. dixit dñs. xxvij. q. i. nec aliq̄. ꝛ. C. ō rei veni. iudicia. ꝛ. j. de p̄ſūp. ſis vl idonea argumēta vocat ſigilla epoz. xcviij. diſ. transmarino. ꝛ. ſ. c. pri. uel ſigillū epi ſufficit ſi notū ſit. lxxi. di. extraneo ꝛ. C. ō epi. ꝛ cle. ſi q̄ per calūniā ī ſi. Sed ſi perdiderit inſtrm ꝓbet amiſſionē ꝛ tenoreꝫ ipſi⁹ ꝛ q̄ ſine vitio fuerit. j. ō priui. cū olim in ſi. vel p teſtes. j. c. pri.

n ¶ Suſcipe: niſi vt hoſpites. vij. q. i. epi. vl preſbyteri ꝛ ō cō. di. ii. ñ p̄hibeat. ꝛ. xlij. di. geſcam⁹.

Te fraternitatis. Lōis diuiſio. ſecunda ibi. rñ. Jo. an.

o ¶ Cōmendaticijs. vl ēt dimiſſoris. lxxi. diſtin. c. penul. ꝛ. xix. q. i. due ſunt. p

p ¶ Teſtes. vel p alia legitima argumenta .ſ. c. pri. ar. ō p̄ſūp. c. lfas. ꝛ de cōuerſatione ipſi⁹ primo dz ꝙſtare. ſ. c. pri.

q ¶ Canonica. i. ꝑm ordinē eccleſie facta. ſ. de ſum. tri. c. firmiter in ſi.

r ¶ Secreto. qz tūc nullū periculū ſit alicui niſi ſibi ſed ſi publice celebret populo tūc periculū eēt: vt ſi nō eſſet ſacerdos populū deciperet. xlij. di. quieſcamus. ꝛ. j. de cele. miſ. de homine.

Te nobis. Lōis diuiſio. Secūda pars eſt ibi: attēdentes. Jo. an.

s ¶ Inſtitutionibus. lxxi. di. c. i. ꝛ. ij. ꝛ per totā di. ꝛ. lij. di. p totum

ꝛ.C. de epiſ. ꝛ cle. in eccleſijs. ſed de aliena eccleſia nō eſt aſſumendus prelatus dum reperitur idoneus in eadem. lxi. di. nullus.

a ¶ Ex diſpenſatione. No. ar. q̄ nullus pōt eligi de aliena dioce. ſed tm̄ debet poſtulari: q̄ inſtituti abſq; ſcientia epi remouentur niſi cū eis voluerit diſpenſare ꝛ ſic per ſolā diſpenſationē de alijs epatibus inſtituūtur

¶ Et eſt h̄ bonum arg. pro opi. illoꝝ qui dicunt q̄ ſemper p̄ualet electio de gremio eccleſie alij electioni facte de alia etiaꝫ ſi ſit facta a mīore parte de h̄ dixi. ſ. de elec. cum iter canonicos.

Rubrica De officio archidiacōi. Explicito tractatu ordinandorū. De dignitatū officijs videndū ē: ꝛ q̄ archidiacōat⁹ poſt epm̄ maior eſt ideo ꝛ. Jo. an.

¶ Archidiaconus. Dicit. h. c. ꝛ ſequens q̄ ad officiū archidiaconi pertinere noſcant: ꝛ q̄ tota h̄ decre. cadit ſub vno cōſtructu ſō cōmode diuidi nō pōt. An. de bu.

b ¶ Vicariū: ꝛ ita habet cognitionē ꝛ iuriſditiōeꝫ ex quo vicarius eſt. C. de offi. vic. l. ij. ꝛ. J. de of. vica. c. pe. ꝛ. xxv. di. perlectis ar. in auc̄. de defen. ciui. circa p̄n. col. iij.

c ¶ In vrbe. argu. contra. xxv. di. perlectis. ſo. licet quedā pertineāt ad offi. archidiaconi primicerij ꝛ theſaurarij vt ibi dicitur: tamē p̄eordinator eſt in cūctis ꝛ loco epiſcopi et tanquā vicarius eius.

d ¶ De tertio. eps vero ſingulis annis debet viſitare parochiā ſuam. x. q. i. epm̄ decernimus. placuit niſi dimittat hoc ne propter eius acceſſum grauent eccleſie: tūc mittat archidiaconum: vel q̄ eps ire nō pōt vt h̄ dicitur. Itē cōtra. J. e. mandamus. vbi dicitur q̄ archidiaconus dz̄ viſitare ſingulis annis aut etiaꝫ pluries ſi expedit. ibi loquitur de viſitatione ſue p̄prie pochie h̄ q̄ viſitat vniuerſam parochiaꝫ ad mandatum epi.

e ¶ Corrigat: ſic ergo archidiaconus h̄z coertionez ex quo habet iuriſdictionē: q̄ iuriſditō ſine coertione nulla eſſet. vt. J. de of. dele. ex litteris. ꝛ. ff. de offi. eius cui man. eſt iuriſdi. l. vlt. quid de iure cōi pertineat ad archidiaconū habes. J. e. ad hec. ꝛ. c. ad noſtruꝫ. ꝛ. c. p̄ri. ſecus de conſuetudine. J. c. vlti. vbi de hoc.

f Officiū vero. auſcultet. videt hoc poti⁹ ſpectare ad officiū magiſtri ſcholariū. ſz̄ potius ex conſuetudine fit hoc ſicut ꝛ multa alia q̄ cōſiderantur ſ ꝛ attendunt in huiuſmodi officijs potius q̄ ius cōe. J. de exceſ. p̄la. ad hec. ꝛ. J. e. c. vlti.

g ¶ Ad que. de iſto archidiacono habetur. lxxiij. di. geſta. ꝛ. c. bonoratus. ꝛ. c. vbi iſta didiciſti.

h ¶ Ciminilia. per h̄ intellige oīa vaſa eccleſie. ar. xij. q. ij. apoſtolicos. ꝛ cuſtodia hoꝝ potius ptinet ad cuſtodem ſiue theſaurarium. ſed vt dixi ī p̄oxi. c. conſuetudo attenditur vbi non eſt theſaurarius. hoc forte pertinet ad archidiaconum vt hic videtur.

i ¶ Negligentia. prelatus. n. nō ſoluz tenet de dolo culpa lata: ꝛ leui ad inſtar tutoris. C. de peri. tu. vel cur. ſi res pupilli. ꝛ. C. arbi. tu. quicquid rum tue iuriſditionis in eccleſijs ſibi commiſſis ſine ꝛſcientia tua clericos de alienis epiſcopatibus inſtituere non verentur. Attendentes igitur id eis nulla ratione licere: cum ſit honeſtati contrarium et ſanctoꝝ patrū inſtitutionibus alienum: ꝛ infra. Inqui. T. T. r. q̄ tibi licet eos exinde remouere: niſi aliquos ex diſpenſatione[a] in eiſdez eccleſijs duxeris dimittendos.

Rubrica de officio archidiaconi.

H Ex libro ro. ordinis.

¶ Ponit que ſpectant ad officiuz archidiaconi.

Archidiaconus poſt epiſcopuz ſciat ſe vicarium[b] eſſe eius in omnibus: ꝛ omnē curā in dero tam in vrbe[c] poſitorum: cū eorum qui per parochias habitare noſcuntur ad ſe pertinere: ſiue de eorum conuerſatione ſiue honore: ꝛ reſtauratiōe eccleſiarum ſiue doctrina eccleſiaſticorum ꝛ ceterarum rerum ſtudio ſuſtinere: delinquentium rationem coraz deo redditurus eſt: ꝛ vt de tertio[b] in tertium annum ſi epiſcopus non poteſt parochiam vniuerſam circūeat: ꝛ cuncta que emēdatione indigent ad vicem ſui epiſcopi corrigat[e] ꝛ emendet.

H Ex con. tole.

¶ Ad idem.

Officiū vero archidiaconi eſt euangeliuz quādo voluerit legere uel alicui de diaconis preceperе. ꝛ quando epiſcopus miſſam canit ad iuſtionez illius induant ſe leuite veſtimentis ſacris: qualiter cū pontifice ad miſſam procedant ꝛ infra. Omne eccleſiaſticū officiuz prouidendo: lectiones aut reſponſoria in matrice eccleſia dare dz̄: ꝛ auſcultare: in tantuz vt nullus euāgelium aut epiſtolam reſponſoria uel quālibet in eccleſia lectionez legat vel cantet donec auſcultetur[f] ab ipſo. acolitos quoq; ipſe ordinet quis eorum candelabra quis thuribulum deferre: quiſue minorum in eccleſia aliqua officia agere debeat.

H Rego. iij. archi. g. ſalomi.

¶ Cuſtodia vaſorum eccleſie ſpectat ad archidiaconum.

A A que[g] cōtra. ꝛ infra. Scire vero te uolumus q̄ a te di ſtricte queſituri ſumus quia vl̄ pro p̄prie eccleſie vel ea que de diuerſis eccleſijs ciminilia[h] ſunt collecta nō ſub omni ſollicitudine ꝛ fide ſeruantur: q̄ ſi quid ex eis vel negligentia[i] vel cuiuſquaz fraude deperijt: tu hoc reatu[k] aſtringeris qui p archidiaconatus ordinem cuſtodie[l] eiuſdem eccleſie artius deputaris.

H Lex. iij. elien. archidia.

¶ Archidiaconus ſine mandato epi non cōmittit curaz animarum.

Quam ſatis ſit abſurdum. ꝛ infr. Quoniā igitur obtētu alicuius conſuetudinis[m] nō debes contra ſanctorum patrum inſtitutiones[n] ꝛ quod ad tuum nō ſpectat officium vendicare. Mādam⁹ vt nemini ſine licentia ꝛ mandato epiſcopi curam p̄ſumas cōmittere animarum.

I Dem vigor. epo.

¶ Breue eſt.

Archidiaconis non videtur de eccleſiaſtica inſtitutione licere niſi auctoritas epiſcoporum acceſſerit in aliquos ſententiā promulgare[o].

I Dem epiſcopo cōuētren. ꝛ abbati ceſtren.

¶ Breue eſt.

Mandamus: quatenus prohibeatis ceſtren. archi. ne ad eccleſias ſui archidiaconatus viſitandas[p] niſi ſemel in āno accedat.

Niſi forte talis cauſa emerſerit: propter quam ipſum oporteat p̄fatas eccleſias ſepius viſitare[q].

I Anno. tertius.

k ¶ Reatu. ar. q̄ negligentia plati mortale peccatū ē. lxxxi. di. dictū. J. de regu. iur. c. pe.

l ¶ Cuſtodie. ad ipm̄ ēt ptinet cura ꝛ ſollicitudo toti⁹ eccleſie xxv. di. plectis. ꝛ. J. e. ad h̄.

Quam ſatis. Prima ponit cauſam deciſiuā ꝛ expreſſam. Secunda mandatuz ibi: mandamus. Jo. an.

m ¶ Conſuetudinis. vtruz archidiaconus habeat curaz animaruz vel non iura vident di uerſo modo log. de iure cōi ſi h̄z curaz animaruz. xxvi. q. vij. nullus omnino. ꝛ hic non pōt etiam de iure cōi excōicare. J. c. p̄ri. ar. ꝓtra. J. ō eo qui fur. or. rece. c. i. cū ſuis ꝛcor. ꝛ. ſ. e. c. i. Du. dixit: q̄ archidiaconus de iure cōi nō h̄z curā animaruz: niſi ſibi ſpecialiter ab epo demandet. nec alij pōt cōmittere per. c. p̄dictuz nullus. ꝛ p hoc. c. ꝛ omnia illa iura q̄ videntur cōtrariū innuere intelligit ex delegatiōe epi. ſic ꝛ illō. c. lxxiij. di. ſi in plebibus. Alij dicūt ꝓtrariū. ſ. q̄ habet curā animarū ꝛ iuriſditionez ꝛ ex eo q̄ eps eum inſtituit. ſiue q̄ per collegium eligitur ꝛ per epm̄ cōfirmatur generalez ad miniſtrationē cum iuriſditiōe adipiſcit. ꝛ fac ad hoc. J. ō preben. referente. ꝛ. J. de eo q̄ fur. or. rece. c. i. cum ſuis concor. ꝛ. J. eo. mandamus. Que autē ſunt illa que de iure cōi ptinēt ad archidiaconuz collige p. c. J. eo. ad hec. ꝛ. c. ad noſtrum. alia vero potius habēt archidiaconi de conſuetudine q̄ de iure cōi: q̄ viſitant ꝛ corrigūt de cōſuetudīe. J. e. c. vlti. ꝛ. ſ. de elec. dudū. ꝛ ſic de ꝛſuetudine oīa alia iura cōſimilia ītelligunt. J. de exce. p̄la. ad h̄ ꝛ quod dicit hic obtentu cōſuetudinis ītellige ſi ꝓſcripte. J. c. p̄ri. q̄ archidiaconus non pōt excōicare: ītellige q̄ ſi excōicabat de cōſuetudine: ꝛ ſic rettulit ſe ad ius cōe. ſic ergo iura q̄ loquuntur diuerſimode de iuriſditione archidiaconi intelligenda ſunt ſm̄ diuerſas ꝛſuetudines diuerſorum locorū. ſic ſ. de conſue. cum olim.

n ¶ Inſtitutiones. xxvii. q. vij. nullus omnino. ꝛ. q. i. cunctis fidelib⁹. ꝛ ſic ō iure cōi archidiaconis non ptinet cōmittere curā animarū hoc iā patet p notulā p̄cedentē.

Archidiaconis. Breue eſt ꝛ in ſumma hoc dicit. archidiacon⁹ de iure cōi non poteſt excōicare. An. de bu.

o ¶ Promulgare. hoc verū eſt ō eccleſiaſtica inſtitutiōe vt hic dicit. xxvi. q. ij. vij. ꝛ. q. vij. nullus. ꝛ. xxiiij. q. iij. corripiant. ſec⁹ de ꝛſuetudīe. vt. ſ. de ele. dudum. el. ij. aut dictū est in. c. p̄ri. Dicūt tm̄ qdā q̄ eoipſo q̄ eligitur ab vniuersitate h̄z iuriſditionē in ſubditos ꝛ pōt excōicare. ar. xciij. di. legimus. ꝛ ō offiiu. or. cū ab eccleſiarū. ꝛ q̄ō hic dicitur in fi. nō vī licere. verū est quo ad vba canonis. ex antiqua inſtitutione eccleſiaſtica. ar. xv. q. i. cūctiſq; fidelib⁹. ſz̄ quo ad iura decretaliū ſecus. ſed credo verius q̄ō dicit. ſ. e. c. p̄ri.

Mandamus Archidiacon⁹ ſemel ī āno niſi neceſſitas exigat pl⁹ viſitat ſuā p̄uīctā. i. pochiā. b. d. in p̄ma dictū a quo exeipit ibi: niſi. an. de bu.

p ¶ Viſitādas. h. n. ptīet ad curā aīaꝝ. ſ. ō ele. dudū. ii. ꝛ ſic ē ar. q̄ arch. h̄z curā aīaꝝ: ꝛ q̄ poſſit alij ꝛmittere. ſz̄ ītellige h̄ log ō ꝛſuetudīe: ut dixi. ſ. e. cū ſa.

q ¶ Sepi⁹ viſitare. ꝛ ita ſufficit ſemel tantū in anno viſitare ex eo q̄ pbibet

pluries visitare nisi noua cā emerserit. sed ꝓtra. ff. de cēsi. cū venerabilis. vbi vī q̄ pōt ꝓter aliquā necessitatē bis in anno visitare ⁊ procurationez bēre: intellige illud cū determinatione istius ꝑut ibi dicitur si est opus: q̄ nō solū bis in anno: sed etiam pluries in anno si causa subsit pōt ꝓlatus visitare. ⁊ viij. q. ij. visitandi. ⁊ c. nō semel. si vero alia de causa ꝑfuit necessitatib⁹ accedat ad ecclesias ꝓprijs sumptibus ꝑcuret. C. ō sta. ⁊ ima. l. vlti. de hoc dic. vt. ff. de cēsi. cum venerabilis.

Ad hec. Diuiditur in duas partes ꝓncipales. secūda ibi subsequenter: ⁊ que libet subdiuidit i ꝓsultationez ⁊ responsionem. Anto. de bu.

a Beati Jsidori: vt. xxv. di. perlectis.

b Jurgia. Et sic est ar. q̄ archidiaconus habeat iurisditionez p. c. perlectis. ⁊ ar. lxiij. di. si in plebibus. ⁊ ff. de penis. lz dixit Jo. q̄ hz ordinariā iurisditionez de iure cōi. ⁊ vez est in omnibus que cōtinentur in hoc. c. ⁊ ff. e. vt nostruz. ⁊ ita p cōsequēs coertionē: lz nō possit cognoscere nisi de modicis causis per hoc q̄ dicit iurgia q̄ talis iurisditio sine coertiōe nulla esset vt dixi. s. eo. c. i. in alijs autē que hic nō numerātur stabimus consuetudini ꝓscripte vt dictū ē. s. e. cū satis.

c Romani ordinis. s. e. c. i.

d Beati clementis. xciij. di. diaconi. j. ⁊ in epistola euaristi ea. di. diaconi. ij.

e Nostra cōstitutione credo q̄ sit illa. j. e. ut nostrū. que debuit ꝓcedere istā in ordine hz ordinationē illarū decretaliū vnde p hoc videtur q̄ loquat de alia cōstitutione. sz forsitan nō seruatur ille ordo: nisi i ordinatione decretaliū diuersoz auctoz ꝑm quod putet ēt in alijs locis.

f Examinent: archidiacono. j. e. vt nostruz sed alibi dicit q̄ istud est officiū sacerdotū. xx iiij. di. quādo hoc verū est ō iure. sed illud vbi epiſcop⁹ eligit specialr sacerdotes ad hoc. vl si nō est ibi archidiacon⁹ vt i multis ecclesijs: videt ergo q̄ episcopus nō sit puniēdus si ꝓmouet indignū sed poti⁹ archidiaconus qui examīat. ⁊ repzesentat epō. ar. liiij. di. si seru⁹ sed non est ita: q̄ episcopus tenetur de facto illius qui examinat cum de mandato illi⁹ illō fiat: sicut exercitor nauis de facto magistri tenet. ff. de exercito. l. i. §. magistz: nisi forte examinator talis fuisz vt nō sit verisimile ipsum mentiri. ar. j. ō pig. significante. ꝑm hoc si talis ordinatur sine titulo episcopo ignoꝛāte examinato: q̄ ꝓsecutus cū tenebitur ei ꝓuidere. sz si ille nō sit soluēdo habebit regressuz contra episcopū. ⁊ hoc ideo q̄ adhuc refuatū ē epō ius examinādi illuz. ar. s. ō eta. ⁊ q. accepim⁹. ⁊ in subsidium ne ille ordinat⁹ in oppzobrium clericoz mendicet. s. de renunc. ad supplicationem. criij. di. diaconi.

g Tangit. C. de auc. ꝓestan. l. vlti. ⁊ ff. de aqua plu. ar. in ꝓcedēdo ⁊ ff. de adop. nam diuus. ⁊ s. de tempo. or. ⁊ archiepiscopus. vbi de hoc.

b **Si** Cōmuniter: secundum consuetudinem loci.

Ignificasti. Sunt tria dicta que patent. Jo. an.

Dicit primo qō sit officium archidiaconi ⁊ in quo p illud releuet epūs. Et scō decanos rurales per episcopum ⁊ archidiaconū eligendos ⁊ amouēdos si illoꝛum vices cōmuniter gerant.

Ad hec nos dñs: ⁊ infra. Sane consuluit nos tue. f. deuotio quid ad officium archi. debeat pertinere: ⁊ in quibus per ipsum cura episcopalis sollicitudinis debeat releuari: ⁊ nos ꝓut possumus respondemus archid. ꝑm statuta beati isidori[a] imperat subdiaconibus ⁊ leuitis: parochiarum solicitudo ⁊ earū ordinatio ad ipsum ꝓtinet ⁊ audire debet iurgia[b] singuloꝛuz: archipzesbyteri q̄ a plurib⁹ decani nūcupantur eius iurisditioni se nouerint subiacere. Secūdum vero romani[c] ordinis ꝓstitutionez maioꝛ post episcopuz ⁊ ipsius episcopi vicarius reperitur omnē sollicitudinē ⁊ curaz tam in clericis q̄z in ecclesijs eoꝛum ꝓut melius secunduz deū poterit impēdēdo cuz super his sit redditurus rationē in districti iudicio examinis. Jtem in epistola beati dementis[b] pape pze. .n. oculus episcopi archidiaconus appellat vt loco episcopi p episcopatū ꝓspiciens: q̄ corrigēda viderit corrigat ⁊ emēdet: nisi adeo fuerint ardua negocia: q̄ absq̄z maioris sui presentia nequeant terminari. Jn quadā vero nostra[c] constitutione iaz alia vice nos meminim⁹ exꝑessisse: q̄ institutio corpalis taz super beneficijs quā etiam dignitatibus ad ipsum debeat pertinere. examinatio autez clericoz si fuerint ad sacros ordines promouendi: ⁊ hoc idē in collationibus bñficioꝛum credimus obseruanduz. vt qui bñficijs ecclesiasticis ꝓficiēdi fuerint: a suo ꝓius examinētur[f] archi. ⁊ per ipsum postmodum episcopo ꝓsententur. C Subsequenter postea quesiuisti: vtrum decani rurales. qui ꝓ tempoze statuunt ad mandatum suuz solū vel archidiaconi vel etiā vtriusq̄z istituī debeant vel destitui: si fuerint amouēdi. Ad hoc bze. r. q̄ cuz ab omnib⁹ q̄ omnes tangit[g] approbari debeat ⁊ cōmune eoꝛum decan⁹ officium exerceat cōmuniter[b] est eligendus vel etiam amouēdus.

Idem.

Archidiaconus non dat cōmēdaticias ad ordines.

Significasti: ⁊ infra. Interdicas archidiacono tuo ne sine cōsciētia tua ⁊ auctoritate[i] lr̄as[k] suas ꝓmouendis cōcedat. Eis etiā districte ꝓhibeas: ne ad ordines audeant ꝓuolare. Qui si cōtra ꝓhibitionem tuā venire ꝑsum ꝑserint: executionez eis ordinū susceptoꝛum totaliter interdicas.

Idem.

Archidiacon⁹ examinat ⁊ ꝓsentat ordinandos ⁊ ponit ꝓlatos. in sede.

Ut nostrum[l] ⁊ infra. Nec fuit sufficienter probatū q̄ cācellarius ex officio suo exerceat spiritualia memoꝛata: cuz ea poti⁹ de iure[m] cōmuni ad archidiaconi spectāt officiū: repzesentare videlicet ordinandos episcopo illos examinare[m]: ponet abbates ⁊ abbatissas in sede.

Ho. iij. abbati arimineñ. trecen̄. dio. ⁊ archi. ⁊ decano sancti ste phani trecen̄.

Archidiaconi in monasterijs iurisditionem non habent nisi quā cuz tribuit eis generalis vel specialis consuetudo.

Dilecto. f. ⁊ infra. Ad petitionez archi. senoñ. cōquerētis q̄ abbas ⁊ conuentus monasterij sancti petri senoñ. procurationez annuā ⁊ quedā alia ratione sui archidiaconatus ad ipsuz spectantia exhiberi sibi cōtra iustitiā denegabant: abbati sancti crispini ⁊ collegis eius dedimus in mandatis: vt audirēt causaz: ⁊ fine debito terminarent. Coram quibus petijt predictus archid. vt cum monasterium infra metas sui archidiaconatus sit situz[o]: abbas ⁊ monachi sibi obedirent in his que pertinent ad iurisditionē cognitionez: ⁊ visitationē ad ius vt dicebat archidiaconale spectātes: videlicet vt cōā se conquerentibus responderent citati etiam vt venirent ad eius presentiā: ⁊ eius[p] mandata honesta et sancta ꝑm deum de correctione excessuum: ⁊ alijs que[q] archi. possunt et solent rationabiliter iniungere audituri: ⁊ salua[r] sua regula et abbatis sui debita obedientia seruaturi. Petijt insuper ne decetero facerent aliquos de senoñ. balliuia

i Auctoritate. hoc ideo dicit q̄ sine auctoritate ⁊ consciētia sui episcopi nullus debet promoueri ad ordines: ⁊ alius episcop⁹ talem ordinare nō debet: quod si factum fuerit: talis ordinatio rata nō est quo ad suū episcopuz q̄ eis interdicit executionē. ix. q. ij. c. i. ⁊ c. sequē. ⁊ ff. de paro. nullus ⁊ interdicenda est talibus executio ordinis sic susceptī. s. de tempo. ordi. q̄ trāslationez epūs tamen. potest cū talibus dispēsare ⁊ recipere eos i illis ordinibus. ix. q. ij. lugdu.

k Litteras. ⁊ ita patet q̄ archidiaconus nō potest dare litteras cōmendaticias ad ordies suscipiēdos sed solus episcopus. lxxi. di. extraneo ⁊ ō conse. distin. v. nō oportet. ⁊ lxviij. di. quāuis. arg. tamē contra q̄ hoc possit. s. c. ꝓori. versi. in quadā. ad fi. Nō cōtradicit. q̄ licet illos examiet ⁊ presentet illos suo episcopo non tamen potest illos alij epo presentare hoc intellige cū episcop⁹ est presens. Si vero epūs absens esset extra parochiā suaz: ⁊ necessitas vl vtilitas ordinādoꝛ immineret tunc posset illos presentare alijs episcopis per quos ordinentur q̄ absente episcopo supplet vices illius. ar. s. e. c. i. ⁊ c. ad hec. sic ⁊ archipzesbyter. j. e. c. i. vel vacāte ecclesia. j. de maioꝛi. ⁊ obe. cū olim. ⁊ hoc ītelligo si archidiacon⁹ hz hoc de consuetudine. alias ñ nisi haberet speciale mandatuz ab epo.

l Ut nostruz. hec est pars illi⁹. j. vt ecclie. benefi. vt nostrum. ⁊ j. de ap. vt nostrum.

m De iure cōi. ex eo quod hic dicitur ⁊. s. e. ad hec colligē q̄ pertineant ad archidiaconuz de iure cōmuni. de hoc victuz est. s. c. cū satis. ⁊ c. sequentibus.

n Examinare. vt. s. e. ad fi. in fi. ar. ꝓtra. xxiij. di. quando. sed solutus est in. c. ad hec.

Dilecto filio.

In prima generalis cause commissio. In secunda ibi: coꝛā actoꝛis petitio. In tertia ibi: iō q̄z. Secūda determinata cōmissio. Jo. an.

o Sit situ: per hoc forte credebat archidiacon⁹ intētionē suaz fundatam esse quasi de iure cōmuni. xvi. q. vij. omnes basilice. ⁊ xviij. q. ij. monasteria. sed hic ē ius epoꝛ.

p Et eius mandata. Jsta pertinent ad correctionez: sed ea que precedunt ad iurisditionem.

q Que: archidiacono solent: ⁊ ita videbant in boc respicere cōsuetudinē. j. de excess. prela. ad hec. ⁊ s. de cōsue. cum olim que tribuit iurisditionē. ar. j. de of. or. duo simul. ⁊ C. de emanci. l. vlti. que in his percipue cōsiderant: vt viri. s. e. cū satis.

r Salua. sua regula correctio enim monachoꝛ primo loco pertinet ad abbatē. j. de of. or. quāto. ⁊ j. de sta. mo. in singulis.

a ¶ Quam corã. per hoc multũ preiudicabatur archiepo. si hoc essz vez sed forsitã cõsuetudo est illius archidiaconi.

b ¶ Exceptis. lite vero cõtestata sup premissis de cõsensu vtriusqz partis cãm remiserãt iudices ad apostolicã sedẽ qz papa nesciebat consuetudinẽ qua vtitur archidiacon⁹ Senoñ. ĩ abbatijs Senoñ. dio. pfati monasterij sententiã pferre nõ potuit. vñ cãm cõmittit sicut sequitur. hoc est ĩ antiqua decre.

c ¶ Senoñ. canonicos. no. ergo qp testes illi requirendi sunt ad testimoniũ de quibus magis est verisimile qp veritatẽ sciãt z illi sunt potius preferẽdi sic. xxx v. q. vi. consanguineos. z. j. qui maio. ac. pos. videt z ab ãtigoribus vt ibi dicit ad quorum dicta recurrẽdũ ẽ ĩ antiquis factis. ff. de lega. iii. si chor⁹. §. i. z. xx. di. de quibus. ab illis. n. requirenda est veritas q bus lux veritatis potius assistit. iii. q. iiij. si testes sic ergo canonici preferẽ tur hic: qz melius veritatẽ scire debent qui forte cũ ipso archidiacono predictis quãdoqz interfuerunt. sic z illa que in capitulo fiunt per canonicos melius probant. j. ó testi. veniens z que domi gerunt facilius probãt per domesticos quaz per alios. C. de repu. cõsensu. §. seruis. z. C. de qstionibus interrogari.

d ¶ Pacifica. no. qp consuetudo siue possessio dz esse pacifica non violenta ad hoc vt pscriptio locum habeat z sine interruptione. j. de prescript. sanctorũ. z. c. illud z. vi. q. iiii. volumus. z. C. de prescrip. xxx. vel. xl. an. si quis. z. l. vlti. z ita pz qp iurisditio siue officiuz archidiaconoz potius colligitur ex cõsuetudĩe quã ex iure cõi. qz huiusmodi visitatio z correctio potius ex consuetudine habentur: ar. ŝ. de elec. vnd. ii. dic ergo sup hoc vt dixi. ŝ. e. cũ satis.

e ¶ Abbatijs. arg. qp ad cõsuetudinẽ aliarũ eccle siarũ siue iurisditionem recurrenduz ẽ si dubitet qd aliqua ecclesia facere debeat. j. de cẽ. ecclesijs z. c. sopite. z. c. super eo. c. di. cõtra morẽ. nisi diuersa eẽt ꝯsuetudo vni⁹ cuiusqz ecclesie arg. ŝ. ó ꝯsu. cũ oliz z ita si archidiaconus pbaret cnnsuetudinẽ huiusmõi ĩ alijs mõasterijs sui archidiaconatus obtineret ĩ isto quia non debent diuerso iure cẽseri. xii. q. ii. cognouimus. z. j. de veci. cum in tua.

f ¶ Subesse. sic videtur qp q maioz est in ordine subsit minori. vnde cõtra. j. de maio. z obed. statuimus z. c. i. sed dicas qp archidiaconus preest archipb̃ytero quo ad dignitatem nõ quo ad ordinẽ. ii. qõ. vii. puto. z. c. queritur. C. de of. vi. l. i. z sic nõ contradicunt. xxxij. q. v. est ordo naturalis. sic z in angelis: z in potestate z in ordine differt alter ab altero. lxxxix. di. ad hoc.

g ¶ Archipresbyter ciuitatis sub est archidiacono z principaliter pest presbyteris z presbyteralibus officijs.

¶ archipresbyter[f] sciat se subesse[g] archidiaco: z ei⁹ preceptis sicut sui episcopi obedire: z qp specialiter ad eius pertinet ministeriuz super omnes presbyteros in ordine positos curaz agere z assidue in ecclesia stare: z in episcopi sui absentia ad vicem eius z missarum solẽnia celebret z collectam[h] dicat aut cui ipse iniunxerit.[i]

¶ Eo papa.

¶ Ad idem.

Ministerium archipresbyteri in eo cõstituitur: vt diligẽti cura prouideat ministerium sacerdotũ cardinaliũ[k] qui solẽne debẽt agere officiuz ĩ cõmunicatiõe corporis z sanguinis domini nostri iesu christi a sacrosancto die dominico[l] icipiendo per omnes horas canonicas indeclinabiliter[m] perseuerent: vt opus dei digne z sancte perficiat ab eo cui committitur: et infra. Prouideat etiam archipresbyter vitam sacerdotuz cardinalium preceptis sui obtemperando episcopi: ne aliquando cedãt[n] aut scurrilitate[o] torpeant: z infra. Si episcopus defuerit exceptis bis q prohibita[p] sunt archipresbyter ꝓuideat cuncta que in sacerdotũ ministerio perfici debeãt. fontes benedicere: infirmum oleo perungere: penitentem infirmuz consulto[q] episcopo reconciliare penitentiam cunctis[r] alijs sacerdotibus iniungẽr: in precipuis festiuitatibus aut ipse celebrationem misse soleniter impleat: aut ad sui iussionẽ[s] cui cõmittitur peragat veneranter.

¶ Idem.

¶ Ad idem.

Officium archipresbyteri de vrbe constat quando ibi presul defuerit vice eius officium inchoare: benedictiones[t] presbyterales in ecclesia dare: missam quando voluerit cantare vel cui de sacerdotibus iusserit. quando vero episcopus missam canit: debet precipere sacerdotibus vt induant se vestimentis sacris: z qualiter ad missam procedant. dz. n. precipere custodi ecclesie vt ĩ sacrario eucharistia christi propter infirmos[u] nõ desit: debet infirmis prouidere: z prouidendo precipere sacerdotibus ne forte sine[x] cõfessione vel cõfirmatione corporis z sanguinis domini nostri iesu christi moriantur: confessiones peccatorum eorũ qui a foris[y] veniunt recipere cum omnibus sacerdotibus: et exinde per prouisionem põtificis magnã debet illis adhibere curaz: ad christianos quoqz faciendos z baptizandos infantes z ad succurrendũ omnia in sacerdotibus per iussionem illius fiãt.

¶ Idem ex synodo rauenne habita.

¶ Archipresbyter ruralis presbyterorum z laicorum plebanie sue curam gerit: contra decretum tamen episcopi nihil ordinãr potest.

Ut singule[z] plebes archipresbyterum habeãt propter assiduam erga populum dei curã: q non solum imperiti vulgi sollicitudinem gerant: uerum etiam pb̃y maiori ecclesia. qõ verũ ẽ ar. l. di. ĩ capite. ar. j. de pe. distinctio. vi. placuit. z. j. de paro. nullus. nõ cõtradicũt. eps nõ debet recipere parochianũ alterius epi. b nullũ parochianũ alterius recipit: qz oẽs pñt recurrere ad archipresbyterũ maioris ecclesie. vt b dicit.

z ¶ Ut singule. b. c. loquitur de archipresbytero rurali. precedens de archipresbytero ciuitatẽsi. Ala.

h ¶ Collectã. i. missam. ŝ. lxix di. qm̃ videm⁹.

i ¶ Iniũxerit. sic. xxv. di. plectis ad fi. vnde sumptuz fuit b. c. de ẏbo ad verbum.

k ¶ Ministerium. cardinaliũ. i. pncipaliũ. ŝ. vij. q. i. pastoralis. z oñr cardinales a cardine: qz sicut in cardie regit hostiũ ita p istos dz ĩ ecclesia regi offm̃. ide etiã dicti sunt cardinales. qz p eos regitur vniuersalis eccl̃ia sic. xxiii. di. presbyteri. z. lxxi. di. fraternitatis ibi exponit cardinalis. i. pprius. z. xxi. q. i. relatio.

l ¶ Dominico. i. a vesp̃e sabbati: qm̃ tũc incipit dies ꝑz canonicã cõputationẽ: siue quo ad offm̃. j. de feri. qm̃ z. lxvi. di. qp a pribus.

m ¶ Indeclinabiliter. i. horis statutis z iusto impedimento cessante. j. de cele. mi. pb̃yter z verens illam sentẽtiã maledictus qui negligẽter facit opera dei.

n ¶ Cedant. quando officium suum facere debẽt.

o ¶ Scurrilitate. i. discurrant sicut scurra facit.

p ¶ Prohibita. de quibus habes. lxviii. di. quãuis. ꝑz ad ea faciẽda debẽt vicinos episcopos inuitare cũ cautele studio vii. q. i. põtifices.

q ¶ Cõsulto episcopo recõciliare. ergo eo incõsulto nõ dz nisi eo absente maxima necessitas cogat. xxvi. q. vi. c. vlti. z loquitur de solẽni penitẽte qui publicum crimen cõmisit qõ vniuersam cõmouet vrbẽ z ibi dr in quo etiã casu glibet sacerdos posset eum recõciliare. ar. xxii. q. iiii. si quis suadẽte. z ẽt laicus de cõse. dist. iiii. sanctum est baptisma.

r ¶ Cũctis. archipresbyter pr̃ epm̃ curã debet hẽre animaz in ecclesia cathedrali.

s ¶ Jussionem. sic. ŝ. e. proti. z. xxv. di. perlectis.

Officium. Declarat qõ sit officium archipresbyteri ciuitatẽñ. An. de bu.

t ¶ Benedictiones. in matutinis qñ debent legi lectiões.

u ¶ Infirmos. de ꝯse. di. ii. tribus contra. Ibi subaudienduz est nisi ad opus infirmorũ vt b de cõse. di. ii. presbyter eucharistiam.

x ¶ Sine cõfessiõe si culpa vel negligentia presbyteri moritur infirmus sine cõfessiõe reꝯerit anime illius. xxvi. q. vi. si presbyter cognouim⁹.

y ¶ A foris veniunt. i. extra ciuitatẽ: z ẽ ar. qp glibet de epatu põt sacramenta recipere in

Rubrica De officio archipresbyteri. Quia post archidiaconũ arebipb̃yter facit gradũ iõ rẽ. De materia. xxv. di. plectis

¶ archipresbiter. Hec prima tria capitula non sumant: nec diuiditur pp multiplicitatẽ dictoz. Jo. an.

¶ Ut archipresbyter. supple statuimus.

a ¶ Titulos. titulus appellat ecclesia. lxx. di. c. ii. & lxxx. di. epi & dic et dicit titul⁹ canō. l. di. si qs diaconus. itē dr titul⁹ tractat⁹. ff. de postu. l. i. ar. xxvi. q. v. nec mirū versus fi. v. bis duob⁹ titulis. itē dr actō titul⁹. C. fami. ber. non est ābiguū. Jtē dr titulus dignitas. vñ Ouidius gratulor ecaliaz titulis accedere nr̄is. de boc dcm̄ ē. s. de ele. dudū. ii.

b ¶ Renunciet. arg. q solus eps sit iudex ordinarius in sua dioceſi. xi. q. i. de persona. lxxx di. non debere. ar. contra. x. q. iii. c. i. & c. nullus. & ii. q. i. nemo. i. fñ.

c ¶ Valeat. q ipse sufficere oī bus nō pōt. & iō per alios b facere dz. arg. ff. de off. or. inter cetera: nec ipsemet ea sibi assumere dz q & pretor se tutorē dare nō pōt. ff. de tu. & cu. p tor. sic prelatus a seipso prelaturā accipe nō pōt. j. de instit. c. vlt. & j. de iurepa. per tuas & j. de bap. & eius ef. debituz: q differentia debet eē iter dātē & accipientem vt ibi dicitur

d ¶ Sua onera. dz enī sua onera partiri cū alijs. de presūp. mādata: vbi de boc.

e ¶ Jta archipresbyteri. istud ita nō notat omnimodam silitudinez: q aliter preest eps q̄ archipſbyteri.

f ¶ Referant. preter minora q̄ ipſi archipresbyteri ōtermināre possunt cum habeant ordinariā iurisditionez. j. de of. or. cū ab ecclesia. & j. de consan. & affi. ex lr̄is.

Rubrica De officio primicerij

Also de officio archipresbyteri. Sz q̄ i choro p̄miceri⁹ est p̄m⁹ abñte archipresbytero tō ponit de eo. An. de bu.

¶ primicerius.

¶ Dōit ea q̄ spectāt ad officium primicerij. h. d. & non diuidit. Anto. de bu.

g ¶ Ut primicerius. supple statuimus.

h ¶ Diaconus. s. ō of. archi. offm̄ cōtra. c. ista loquunt fm diuersas cōsuetudines diuersaz eccliaz: vl p̄miceri⁹ hoc facit ad mādatū archidiaconi: vel tanq̄ vicari⁹ ei⁹: & ita prelatus q subest epo pōt alij demandaſ vices suas: & merito q ordinarii iudices sunt. lau.

i ¶ Ut ipe. s. archidiacon⁹ vel ipe. s. p̄miceri⁹: qō ē melius.

k ¶ Donec lectōnes. sz boc videtur ptinet ad officiuz archi. s. de offi. archi. officiū. diuersa ꝯsuetudo diuersaz ecclesiarum impedit ꝯdictōnē que circa hmōi officia considerat potius.

Rubrica De officio sacriste.

Also de officio p̄micerii vidēdū erat ō offō sacriste. i. thesaurarii. de materia habet. xxv. di. plectis. in fi. An. de bu.

¶ sciat. supple statuimus.

m ¶ Vasorum. scdo post archidiaconū. & sic nō est ꝯ. s. de offi. archi. ea q̄.

n ¶ Luminaria. lāpadum. vt differat ab eo qō segt.

o ¶ Siue i cera. & i his luminaſ ecclesia: & fm h ēt vſ ptinet ad offm̄ custodis. j. ti. pri. & c. pr. sz boc referas ad diuersaz ꝯsuetudinē vt sepi⁹ dcm̄ est Jo.

Rubrica de officio custodis Quia custos est quasi minister sacriste. ideo subsequenter ponit de eo. An. de bu.

Ustos. ¶ Ponit q̄ spectāt ad offm̄ custodis. h. d. & nō diuidit.

p ¶ Tintinabulor. s. de elec. i cāis. & j. c. pri. & i. dist. ius militare.

q ¶ Utensilia. s. de offi. archi. ea que cōtra sol. supple sub arch. & sacrista diuersa est consuetudo.

r ¶ Modū. sic. xxiij. q. i. manet. ar. q ita excedit mod⁹ i eo qō ē amplius sic i eo qō min⁹. li. di. q i aliquo. xlv. di. disciplina. xli. di. qsqs. ff. de pe. respiciēdū. C. de cu. & ex. te. si qs i fi. & j. de vi. & bo. de. cleri. & sic media via tenēda ē. vñ versus

Cū media semp gaudebaz ludere forma. maior. n. medijs gra reb⁹ inest & illud: iter virtutez volat medio tutissim⁹ ibis.

s ¶ Cū discretōe discretio. n. mr̄ ē oīuz virtutuz. i. q. v. p̄tium.

t ¶ Min⁹ idone⁹. sic ergo remouetur ab officio suo min⁹ idone⁹ sic magister min⁹ idone⁹ remouetur: q p̄mū moribus ō mum scientia & facundia alios p̄cellere dz. C. de p̄fesso. & medi. l. ij. lib. x. & iudex & plat⁹ remouētur pp negligētiā. s. de offi. archi. ea q̄.

u ¶ Emendet. ar. q per denunciationē offensa p̄ prima veniā meret. xxxv. di. eps. C. de epi. audiē. nemo. & sic quodlibz peccatū nō inducit depositionē. v. q. iiij. i loco.

x ¶ Denūciādo. arg. q p denūciationē aliqs remouēd⁹ sit: arg. i. q. vij. qua pp. j. de iureiur. ḡre lam. j. de fideiusso. puenit. sed nō loquuntur i ō nūciatione. & ar. ad hoc. xxiij. q. iiij. ecce. vndecunqz.

y ¶ Ustos. abñte epo ar. q res canonicoz p eps dispēsari ōbēt. xij. q. ii. vulterane & per ipsum dz constitui econom⁹. C. ō epi. & cle. oēs. §. boc nihilomin⁹. & ix. q. iii. cū simus.

z ¶ His tribus. que enumerāt iferi⁹ archidiaco. archipresbyter & custos.

& ¶ Sanctiores. & ita vq̄ semp melior & iustior sit eligēdus. viij. q. i. lz & c. si ergo. lxiij. dist. metropolitano. & xxv. di. §. nūc āt. i. q. i. vilissimus. Jautē. ō monachis. §. ordinatōe. col. i. ar. j. xvi. q. vij. monasteriū. & s. de elec. cū nobis oli. & s ō renū. nisi cū pdē. §. p defectu. & j. ō pbē. c. pe. lxi di. catbinēsis. & lxxv. di stin. florentinū. ar. ff. de le. ii. cū pf. §. rogo. solu. melior iustior & sanctior dz eligi: tm̄ si ali⁹ eligat lz ñ sit melior sufficē q̄ sit sufficiēs. q̄ queniēs scia sufficē i plato. s. de renū. nisi cū pdē. §. p defectu. s. de elec. cū nobis oliz.

? ¶ Neqz zelus. i. odiū q̄ ē & bonus zelus & malus zelus: de malo b itelligit: sicut est bonus dolus & malus dolus. C. de dolo. l. i. §. non fuit.

Rubrica de offi. vicarij Also de bis q fuūt ecclie noīe ꝓprio videdū ē de bis q fuūt noīe alieno iō ↄt. b subdit de vicario q fuit in diuinis q̄uis i. c. pe. tractatur de vicario iurisditionis. Anto. de bu.

Audientiam. ¶ Duma narrat fm̄. Scda prouidet ibi: q̄ igitur. Anto. de bu.

x ¶ In diuersis. qō ee nō ōbuit: cū pluribꝰ fuit nō possit: quia

---

terorꝫ qui per minores titulos[a] habitant vitā iugi circunspectione custodiāt: & qua vnusquisqꝫ idustria diuinum opus exerceat epō suo rēnūciet[b]. Nec obtendat eps nō egere plebez archipresbytero: q̄si ipse eā gubernaſ valeat[c]: q & si valde idoneus sit: decet tamē vt sua[d] onera ptiaſ: & sicut ipse matrici ecclesie preest ita[e] archipresbyteri presint plebibus vt i nullo titubet ecclesiastica sollicitudo. cuncta tamen referant[f] ad epm: nec aliquid cōtra ei⁹ decretum ordinare p̄sumant.

¶ Rubrica De officio primicerij

I Dem ex libro romani ordinis.

¶ primicerius[g] sciat se esse sub archi. sicut & archipresbyter: & ad eius curā spāliter pertinere: ut presit i docēdo diaconis[h] vel reliqs gradib⁹ ecclesiasticis i ordine positis: vt ipse[i] disciplina & custodie insistat sicut p aiabus eorū corā deo rōnē ē redditurus & vt ipse diaconibus doneť[k] lectiones que ad nocturna officia clericorum pertinent: & de singulis studium habeat: ut in quacunqz re cacepacem sensum habens absqz vlla vacet negligētia: aut a quo ipse iuſserit instituantur.

¶ Rubrica De officio sacriste.

Ex cōcilio toletano.

¶ sciat[l] se sacrista subiectum archi. & ad eius curam pertinere custodiā sacrorum vasorum[m] vestimentorum ecclesiasticorum: seu totius thesauri ecclesiastici: necnon que ad luminaria[n] ptinent siue in cera[o].

¶ Rubrica De officio custodis.

Ex libro romani ordinis.

Ustos ecclesie: cui ea q̄ ecclesie competūt custodienda committuntur: oportet vt sui archidiaconi iussioni in cunctis obediat. in canonicis horis signa tintinabulorum[p] pulsanda ipso archidiacono iubente ab eo pulsentur: pallia vel linteamina altaris seu cuncta vtensilia[q] ecclesie indesinenter: custodiat lampades & laternas in accēdendo seu extinguēdo peruigil existat: ne vt supra modum[r] lucendo oleum depereat: aut minus lucendo obscurior sit ecclesia: sed omnia cum discretione[s] agantur: que noscitur omniuz virtutum esse mater. Si vero is minus[t] idoneus ad hoc peragenduz extiterit: ab archidi. coerceatur ut se emendet[u]. Si autem indomit⁹ permanserit archiepiscopo denunciando[x] prouideat vt indecēter eiecto aptus domui dei constituatur minister: vt omnia in laudem dei fiant.

Ex ¶ concilio tole.

¶ Ad idem.

Custos sollicit⁹ dz esse de omni ornamēto ecclesie & lumiarijs siue incenso: necnon panē & vinum omni tempore preparatum ad missam habere dz: & per singulas horas canonicas signum ex cōsensu archi. sonare: & omnes oblationes seu elemosynas seu decimas cum eiusdem tamen consensu absente[y] epiſcopo iter fratres diuidat. In his tribus[z] ecclesie columnis: vt sancta sanxit synodus: cōsistere debet alma mater ecclesia: ut ad hoc tales ordinentur: q̄les meliores & sanctiores[&] esse viderit vt nulla negligentia in sancta dei ecclesia videatur. bi tres archi. archi presbyter custos simul iuncti vno animo prouide peragant & perfecte: vt nō sit inidia neqz zelus[?] malus inter illos.

Rubrica De offi. vicarij.

Lex. iij. nouic. & g. archi.

¶ Vicarius si beneficium curatuz postea sit adeptus vicaria ꝺuabit.

Ꝺ audientiam nostram peruenit: quod. n. p̄sbyter monachus de rame sia petendo vicariam ecclesie ō burnell. a qua. xx. an. retrocessit in diuersis[x] postea ecclesijs p̄sonatū adeptus fatigare p̄sumit. ℣ Quia igitur non est canonicū vt qui curam animarum i diuersijs habet ecclesijs vicarius in alienis existat: mandamus quatenus si est ita: predictum presbyterum a petitione supradicte vicarie desistere compellatis.

I Dem elien. epo.

dum ad vtrunq festinat neutrū bene peragit.xvi.q.i.presbyteros.t. C de assess.nemo:t eoipso q pmisit se intitulari in secunda vel postq̄ translat⁹ est ad eā:pdit ius qō habuit in vicariā.j.de cōcess.prebē.lras.xxi.q.ii.si quis iā trāslat⁹:t q beneficiatus est in vna ecclesia nō est idoneus ad aliā.j.de pbē.sup inordinata.imo nō solū vicariā petere nō poterat sed vtrūq beneficiū pdere debet:si vtrūq retinere ꝓtendit ꝑm moderna iura.j.de prebē.de multa.q.n.habet vicariā petuam:beneficiatus intelligitur.s.de rescript.postulasti:t q curam hz animarū.vel prelatōem t cōsimilē recipit prima ipso iure vacat.j.de preben.de multa.t idē est si qs hz perpetuā vicariaz sicut si haberet ecclesiaz titulataz.j.e.c.vlt.t.s.de fili.presbytero.constitutus.

PRouideas. Primo ponit dictum.Secundo ipsi⁹ rationē ibi.q.An.de bu.

a Plures.et eo q dicit plures videt q possit habere vnā vicariaz sed hoc videt falsum.q.q libet in ppria persona t nō per vicariuz dz in ecclesia deseruir.j.de cle.non resi.q.nōnulli.t.c.se.t.s.de ele.cū in cūctis t melius in iure nono.j.de prebē.extirpāde.§.q vero.Et hoc est verū nisi in casibus qui ponuntur in dicta decret.extirpande.§.qui vero.s.cuz pochialis ecclesia sit annexa dignitati vel prebende maioris ecclesie: vt ibi:alias hodie vicarij constitui non possunt t talis vicarius dz eē sacerdos:cū habeat curam animarū.j.e.c.vlti.t dz esse perpetuus.vt in predicto.§.qui vero:t canonice institutus cum certa portione per episcopum.j.c.proxi.

AD hec Primo ponit duplex dictum.secundo excipit lz impropie ibi:Nisi.

b Episcopi.quidam supplēt t pfoni si nō sit collegiata ecclesia quoniam patroni consensus desideratur vbicūq ius perpetuū percipiendi aliquid cōfert alicui.ar.xvi.q.vii.decernimus.t.q.v.si quis episcoporum C.de auc.prestan.l.vlt.t.lxiii.di.principali.hoc nō credo q consensus patroni sit requirēd⁹ cū patronus tantūmodo debeat presentare vacāte ecclesia vt dicunt iura predicta:sed ecclesia non intelligitur vacare i istitutione vicarij.t hoc vī hic innui.

c Remouere.ergo hz ius in re.verū ē q hz ius vicarie sed nō vī hēre ecclesiā quo ad titulū.sol⁹.n.plat⁹ hz eā intitulatam tū expelli nō pōt ac si haberet eā intitulatam sine iusta cā:t tunc per iudicē t non per prelatum ipsius ecclesie.vt hic in fi.dicit.

d Minuere.cū sit ppetuo cōstituta.ar.j.de cēsi.phibem⁹.

e **C**lericos.sic pone casum.prelati ecclesiarū in quibus habēt curā animarū vel aliam dignitatē in propria persona deseruire ōbēt ecclesie t nō substituere sibi vicarios.q: hoc est cōtra rationē.t iste cāus pbatur.j.de prebē.extirpande.§.qui vero.t sic ordinabis lr̄am.Nō pmittas clericos.i.prelatos in presbyteratu vel alios in inferioribus ordinibus cōstitutos substituere alios in vicarijs ecclesiarū q̄s.s.ecclesias adepti sunt tanquā prelati.t q ita accipiat hoc nomen clericos.probat.appellatione.n.clericorum omnes superiores cōtinētur.in auc.de sanc.epi.§.presbyterorum.col.ix.t.xi.q.i.de persona.ꝑm alium casum q poni consueuit.expone clericos.i.uicarios substitutos alios.s.vicarios i uicarijs quas adepti sunt.q.d.vicarius non potest aliuz vicarium sibi cōstituere.sed iste casus non est bonus quia per hoc innuitur q licitū sit cōstituere vicariū quod nō est verum vt dictū est ꝑm ius nouum:nisi tu velis restringere hanc decre.ad casum illius.§.qui vero.sed i nullo cāu lz

TVicarius nō pōt dare vicariū.

ALericos⁵ in presbyteratu vel in alijs iferioribus ordinib⁹ constitutos:in vicarijs ecclesiaruz quas adepti sūt alios sibi substituere nō permittas:cuz id satis sit absonū t absurdū.

LMno.iij.abbati sācti eug.t plebano sancti petri.

TVicarius pape in vrbe iurisditionem non habet extra vrbem.

TUa nobis t ifra. Nos igitur vicarij lr̄as extimātes p surreptionē obtētas. Quoniaz iurisditio vicarij quaz ro.pō.in vrbe reliquit non extenditur⁵ extra illaz nisi ei specialiter sit concessum. Presertim cū ipse morat i sua prouincia spāli:videlicet inter capuanaz,puincia t pisanā. Quā damus quatenus quicquid occasione litterarum illarum actum est i irritum⁶ reuocetis.

NOno.iij.vigo.epō.

TCompelluntur vicarij ordinarii ecclesijs deseruire per subtractōnem prouentuum.

QX parte tua fuit ,pposituz cora nobis:t ifra. Dādam⁹ quaten⁹ ppetuos⁷ vicarios:vt i ecclesijs in quibus vicarias obtinēt resideāt:t se in presbyteros vt eoz cura exigit faciant ,pmoueri:p subtractionē⁸ prouētuum vel ipsaruz vicariarum compellas.

Rubrica De officio t ptāte iudicis delegati.

ALex.iij.ludoñ.epō.

TDelegatus pape ptātē hz non solum in partes sed etiā in alios q suam iurisditionem impediunt.

TUa q̄sitū est quid faciendū sit de potestatibus qui cuz precipim⁹ alicui iustitiam exhiberi minis aut terroꝛib⁹ cōquerentes silere cōpellunt⁹ t sic mandatū nr̄m eluditur. Sic tibi rūdem⁹:q sic agētes t ꝓsentiētes pari pena⁹ scripture testimonio puniūt:sic tam eos q tra bunt i cām q̄s principales eorum fautoꝛes si eos manifeste cogno-

f Vicarij.vicarius omnia pōt que pertinent ad iurisditionem illi⁹ cui⁹ vices gerit.C.de of.eius qui ge.vi.al.l.i.ar.xciij.dist.c.vl.t.xciiij.dist.c.i. quedam tamen sunt que sine speciali mandato attentare nō ō bet.j.de offi.lega.quod trāslationem.

g Ertēditur.nisi forte intra centesimum miliare ad istar pfecti vrbis.ff.de offi.prefect.vr.l.i.§.in initio.t.ff.de offi.procō.si in aliam.§.vlt.

h Irritum.no.quod factum est per surreptōnē nō valet tā quā a nō suo iudice.xi.qō.i.c.pe.t.C.si a non cō.iu.l.vlti.t retractari pōt altera parte absente.j.de re iu.cū olim.t precipue decre.ista.hic enim litteram nullam cōferebāt iurisditionem quia iurisditio vicarij ñ extendit extra vrbez vt hic dicit:ergo si concedat litteras extra est nulla iurisditio.ff.de iurīs.om.iu.l.vlt.C.qui pro sua iurisd.l.vna.t ita quicquid factum est hic per litteras vicarij ipso iure non tenuit.de hac materia dcm̄ est.s.de rescrip.ad audiētiā.

EX parte In prima facti decisa narratio.In secūda ibi:mandamus: mādatū.Anto.de bu.

i Perpetuos.perpetu⁹ vicarius dicitur qui canonice apsona ecclie de auctoritate episcopi est institutus:t certaz dz percipere portionē.s.e.tit. ad hec.t.j.ō prebē.exprande.§.qui vero.nec pōt quis habeē plures vicarias cū habeat curam animarum tāquā vicarius t dz residere in loco vt hic dicit:sicut nec quis pōt habeē plures ecclesias.j.de cle.nō resi.quia nōnulli.t.c.seq.t.j.ō prebē.de multa.In quib⁹ casibus possit quis cōstituere vicariū dicitur in predicta decre.extirpāde.§.qui vero. bñficia enim ecclesiarum propter officia diuina constituta fuerunt.xii.q.ii.cōcessio.xvi.q.i.generaliter.t.i.q.ii.c.vl.ar.C.de mili.testa.l.pe.t.xxi.q.iii.c.cyprianus.

k Per subtractionē.t sic etiam cōpelluntur alij clerici quando necessitas vel vtilitas vt ordinentur exposcit.s.de eta.t qua.queris.nec hz locū distictō que cōsuevit notari.lxxxiiij.di.in prin.marie vbi gs recipit beneficiū aīaz cura hēns annexaz ibi indistincte dz ꝑmoueri vel ꝑuari illo officio.s.de elec.cū in cūctis.t.s.de eta.t qua.c.i.t.lx.di.p totū.

Rubrica De officio t ptāte iudicis delegati Continuatur.Visum ē supra de bis qui gerunt vices alienas in diuinis officijs t iurisditione volūtaria:restabat videre de bis qui gerunt vices alienas in iudicijs t in iurisditione ptētiosa.Verū q delegatus pape est maior quolibet ordinario.j.eo.ti.sane el.ii.t de offi.dele.studuisti.ideo ponitur hec rubrica añ rubricas sequentes ꝑm Jo.an.de cui⁹ materia nō babeē ita specifice in decretis.Sz in aliqb⁹.c.t ꝑcipue in.c.q: sunt.xxviij.di.t reperitur in.vi.t in cle.Bñdictus rapta.

VIa quesitum Cōis diuisio ponitur i hac decre.Secunda ibi:sic tibi.Ab.

l Cōpellūt.vī iactura cause affici debēt q patrocinīū potentioꝛuz aduocāt:C.ne liceat potē.l.i.t.j.de ali.mu.iud.c.ii.inder pp phibitionē illoꝛ nō dimittat suā iusticiā exercere.j.de iudi.decernimus.in fi.ar.xii.q.iii.quattuoꝛ.c.iniustū.t.C.qō me.cau.l.vlt.

m Pari pena.sic patet q faciētes t consentientes pari pena constringunt:sic.ii.q.i.notū.lxxvii.di.facientes.ar.j.q magis puniunt consentientes q̄ agentes.xxiiij.q.iiii.qui aliorū.t.xi.q.iii.qui cōsentit.Ad hoc no.q quadruplex est consensus.s.negligentie:consilij:cooperationis:t auctoritatis seu defensionis.In primo casu negligētie minus peccat cōsentiens quaz faciēs.nisi forte negligētia nimis crassa fuerit:ut in plato.vt.i.q.i.quicqd inuisibilis t.lxxxiii.di.consentire.t.c.nihil.In secundo casu.s.cōsilij minus punit:plus tñ quā negligēs.argu.lxxv.distin.tanta.In tertio casu cooperationis equa

liter peccāt faciētes ⁊ ꝓsentiētes. ⁊ ꝑm hoc itelligunt oēs auctoritates q̄ dīt q̄ equaliter puniuntur. In quarto cāu auctoritatis siue defensionis magis peccat cōsentiēs defendēdo ⁊ auctoritatē ꝑstādo q̄ faciēs ⁊ magis puniēdus ē. xxiiij. q. iii. g alioꝝ. ⁊. ri. q. iii. g cōsentit.

a ¶ Impedire. vide q̄liter iurisditio extēdit ad illos de q̄b⁹ in rescripto mētio nō hēt. sic excōicatō extēdit ad illos in quos lata nō fuit. ī. de sen. excō. nup. ⁊. c. si ꝓcubine ⁊ b ꝓtingit q; ipedit ipsaz iurisditionē: ⁊ idē oīa pōt q̄ ad ipsā iurisditionē ptinēt: ⁊ sine q b⁹cā expediri nō pōt. ī. e. ꝓterea. ⁊. c. significasti: ⁊. c. prudētiā in fi. ⁊. c. suspitionis. i. rñ. ⁊ .ī. de testi. tā lr̄is

Sane si a nobis. Diuidit q; ꝓlo ponit statutū. Scōo ibi: ne ꝑ varietate ei⁹rō. Beñ. capta.

b ¶ Lr̄arū. Cōtra. s. ō reseri. cetex: vbi valēt ꝑme lr̄e si secūde nō faciāt mētōnē ō ꝑmissz illud itellige q̄n ad diuersos iudices ꝑme ⁊ scōe lr̄e ipetrāt b q̄n ad eosdē iudices ꝓne ⁊ secūde lr̄e ipetrāt ⁊ forma diuersa ē. vñ vt dicere q̄ supsedere debēt donec ꝓsulāt supiorē q̄liter ōbeāt se br̄e i cā ipa: ꝑm q̄s lr̄as ꝓcedāt: ne ꝑ tali varietate negociū ex toto ipediatur si vellēt seq utrāq; formā. sz ꝑm b vt negociū ipediri: nō ipedit finalr sz ad tps: vel quo usq; papa rescribat sup illo. sz hodie nō vt br̄e locū q̄ b dic q; ꝓcedē debēt ꝑ formā ꝑmo sibi datā ex quo scōe lr̄e nō faciūt mētiōez ō ꝑmis. ī. de ap. vt debit⁹. ⁊. s. de rescript. c. capitulū scē crucis: ⁊ q; tacita vi tate ipetrate sūt cū nō fecerint mētionē ō ꝑma forma. alij volūt itelligē b. c. vt ꝓcedet cū illo cetex: ⁊ dicūt q̄ ꝓcedēduz ē ꝑ prīas ⁊ supsedere debēt executioni scōaz donec cōsulant papā sup pena īponēda illi ipetrāti tacita veritate. sz b lr̄a utrarūq; ꝺicit eis ⁊ ē prius dictū veri⁹ ꝑ decre. vt debit⁹: sed sup expēsis pōt puniri. s. ō rescript. ceterum. in fi. de hac materia viri. s. de rescrip. c. i.

c ¶ Innotuerit. s. q̄ nō reuocent primas.

Si pro debilitate. Diuidit ī tres ptes ꝑmo ponit dcm. Scōo ibi ita q̄ ipsi⁹ determinationē. Tertio generalē exceptionē ibi. Nisi forte. Ab.

d ¶ Libex. ēt ptib⁹ iuitis cū ptās sit talis a lege concessa. C. de iudi. a iudice. ⁊ .ī. e. q̄n apostolica. nisi ī casu eiusdē decre. §. is aūt. ⁊. ī. e. pastoralis. in ꝓnc. ⁊ cōpellere etiā pōt renuentē: nisi maliciose exonerare se vellet: ut hic dicit ⁊ sic semp iusta cā dz subesse: q̄n cām cōmittit: vt hic bēs.

e ¶ Discretis. ī. de cōsan. ⁊ affi. ex lr̄is. ⁊. ī. de ꝓbē. sup iordinata.

f ¶ Cōsulet. tāquā vir discretū ⁊ nō tāq̄ iudicē: si vices suas ī totū ꝓmisit. ī. e. sup q̄nūⁿ. §. porro. als si cū eo postea vellet iudicaī nō valeret. ī. e. cū sup.

g ¶ Cause. puta inquisitio excessuū ꝓuisio ecclesie. ar. ī. eo. q̄n aplica. §. ii. fz formā illius. §. alioquin bñ posset cōmittere magis perito.

b ¶ Graues. sic etiā grauia negocia dz qs ꝑ se tractare ⁊ nō ꝑ ꝓcuratorē. C. de procur. l. vlti. nec tñ pōt cogi ꝓstituere ꝓcuratorē. ī. de procu. q̄relā.

In causis. Diuidit in duas ptes pncipales sicut sunt duo dcā. primus vt in rubro. scōm vo b intendit. vbi certa pena ꝑ ius statuta nō est delegatus īponit arbitrariam. Scōa ibi: illis etiā.

i ¶ Certū. tps id currit postq̄ lr̄e iudicib⁹ pñtant. ī. de ap. sup eo. ii. quid si. ī. .xx. dies cā cōmittaī terminānda: nūqd inducie. xx. dierū vande sunt. iii. q. iii. offeraī. vī q̄ sic q; bñficium iuris nemini ē auferēdū. xx vii. di. de bis in fi. ff. ō re iudi. l. iiij. §. si qs ex testō ⁊ restitutio q̄ infra quadriēniū determinari dz reo dilationē petēte progaī vltra q̄driēniū: ⁊ tunc ꝓdest tā reo q̄ actori. C. de tē. in ite. rest. petēde. sz ꝺicit in fi. q; tps progari nō pōt nisi ī ꝓsensu ptiū. so. pp tpis angustiā puta arctādas īducias ⁊ nō āpliandas. iterdū. n. lz iudici arctare tps a lege statutū. ff. de re iudi. l. ii. ⁊. ī. de re iudi. qō ad ꝓsultationē. nā ⁊ cā crialis infra biēniū terminānda ē. C. de iudi. pperādū. ī pn. ⁊. C. vt. ī. cer. tē. cri. qō fi. l. vl. q̄q; tñ. ī. q̄q̄gīta dies. C. ut oēs tam ciui. q̄ mi. iudi. l. i. lau.

k ¶ Partiū. ar. q̄ de ꝓsensu partiū solēnitates iuris pñt remitti. ar. ī. ō resti. spo. lz. ⁊. ff. de ꝑ. l. ii. ar. ꝑ. ī. ō fer. c. vl. ⁊. iii. q. v. accusatoꝝb⁹. xxiii. di. quoꝝdā. C. de li. cā. nec si volēs. C. de arbi. auc. decernim⁹. C. de iura. calū. l. vlt. §. sz q;. so. ille solēnitates iuris q̄ sunt introducte in fauorē ptiū pñt omitti de cōsensu ptiū. vt. ff. de fer. l. i. ⁊. ī. de te. tuis. ⁊. ī. de resti. spo. lz. sed illis solēnitatibus q̄ sunt introducte ꝓpter reuerētiaz dieruⁿ ptes renūciaī nō pñt. ī. de fer. c. vl. ⁊ illis q̄. ꝓ cōi utilitate siue publica vt in preallega. §. sed q;. ⁊ ceteris que sunt de sustantia iudiciorum vt est libelli oblatio: ⁊ litis contestatio ⁊ q̄ sñia feratur in scriptis.

l ¶ Proroget. ⁊ ita patet q̄ iurisditio q̄ certo tempore finit pōt progari ad maius tps de prorogatione iurisditionis dicet. ī. e. p. ⁊. g. ⁊ si conpromissum fiat ad certū tēpus finit cōpromissum nisi de consensu partiuz proroget. ff. de arbit. dicē proferre.

m ¶ Venire. dumtñ citatio teneat: alias non tenetur de elect. bone memorie. ⁊. ī. de fer. c. vlti. Ber.

n ¶ Certa. sic est in vsu rarijs. ī. de vsur. quia ī omnibus. ⁊ si illi pseuerauerint excōicent. ī. de vsur. preterea sz certa pena statuta ē: q; si ē cōtumax si talis ē res dz mitti ī possessionē cā reī fuā de: si nō ē talis excōicet. .ī. vt lit. nō cōte. tue. ⁊. c. q̄n. Quid si diuerse sūt pene minor iponatur: ō pe. di. i. plene. l. di. si qs uolūtate: ⁊. c. si q̄ femina vel locus erit gratificationi. ī. de iurepa. cuz aūt aduocat⁹. vel illaz q̄ magis timetur: ut in. c. q̄n frequēter. in fi.

o ¶ Eam infliges. cū sis delegatus: quo casu dispēsare nō potes sz iure ꝓcedere cuz fines mādati exacta diligentia sint seruādi. s. de rescrip. cuz dilecta secus in ordinario qui dispensare potest infra de iud. at si clerici.

p ¶ Arbitrium. arg. ff. de iure deli. l. i. §. i. qualitate delicti ⁊ cause ⁊ persone inspecta. ī. de homi. sicut dignum.

Preterea. Quotidie allegaī iste ter. ponit casuz ipsius rñsionem ⁊ rōnis rōnē. Scōa ibi: hoc tibi. Tertia ibi: q;. Ab.

q ¶ Simpliciter. sine aliqua forma expressa q; si certa forma esset data illa esset seruanda. s. de rescrip. cum dilecta. sz cū simpliciter mandat q̄ iustum fuerit exequaris. s. de fi. ꝓ by. c. pe. tunc bz locū q̄ hic dicit q̄ oīa pōt sine quibus cā expediri nō pōt. ī. e. prudentiaz. in fi. ⁊. c. suspitionis. Et sic ē ar. q̄ ubuz simpliciter posituz generaliter itelligiī. xx. di. romanoꝝ. ⁊. ī. de priuil. quia circa.

r ¶ Coercere. ꝑm tenorē illius decre. ī. ut lit. cōte. tue. si lis est cōtestata ꝑm tenorē illius decre. ī. de do. ⁊ cōtu. prout.

s ¶ Mādatū. ꝑm. q̄ habetur. ī. de resti. spo. cōquerente.

t ¶ Ex eo q̄ causa. ar. q̄ cōcesso principali ꝓceditur accessoriuz. viij. di. quo iure. ⁊. xvi. q. i. si monachus. ⁊. ff. de iurisdi. om. iudic. l. ii. ⁊. ff. de re iudi. quidaz. C. vbi ⁊ apud quos. l. vlt. ⁊. ī. de resti. spo. causa. argu. contra. xx. q. iii. cōstituit. ff. depo. l. i. §. que depositis. ⁊. ī. de testa. ad boc. ff. de vsufruc. itē si fundi. §. sed si insula. ii. q. vi. quisquis. ⁊. C. de epis. audi. auc. si liberi. ⁊. C. de libe. pre. vel exher. auc. ex causa. ⁊. C. de leg. seruis. Sol. prima pars vera est: ⁊. c. constituit. non est contra quia ibi intētio principalis fuit circa res: alia non tangunt contrarium. Item est ar. q̄ aliquo prohibito prohibetur omne id per quod ꝓuenitur ad illud. ff. de spon. oratio. ī. de procura. tue. verumtamen licet aliqua sint annexa ⁊ alicui concessa licet vnum admittatur non tamē aliud immo nec illud. ff. de libe. ⁊ posthu. si ita. §. regula. sed illud ē speciale fauore libertatis. Itē ar. q̄ idem iuris est in vtroq; connexorum. s. de consti. translato. ⁊ .i. q. iii. si qs obiecerit. ⁊. viii. distinctione quo iure. ⁊. ī. de appella. vna. ff. de appella. si qui. §. si quis ⁊. §. sequen. Argu. contra. ī. de eo q̄ vur. in ma. quam pol. per adul. propositum. C. de fide instru. l. ii. ⁊. ī. de despon. impu. de illis. ⁊. ii. q. v. interrogatum. Sol. idez iuris est in vtroq; connexorum: vbi alterum sine altero esse non contingit. vt hic ⁊ vbi eadem rō est in vtroq; casu. vt. s. de consti. translato. secus vbi diuersa est rō ut patet per Hria.

u ¶ Quis. duob⁹. b fuit dubitatio: q; cā ꝓmissa fuit trib⁹ sub hac forma: mādam⁹ vt ꝓcedatis ī cā: q̄ iustū fuerit facietes nlla clausa

la cla adiecta q̄ si ābo nō poterit⁹ ꝛc.credebat q̄ si vn⁹ ñ posset ītereſſe q̄ non posset cōmittere.iō q̄ſtuit eps vintoñ.an posset cōmittere vices ſuas ꝛ dic̄ q̄ bñ pōt qz clauſula illa nihil facit q̄tū ad ptātē ꝯmittēdi euz habeat illā a lege.ſ.e.paſtoralis.i.rñ.ꝛ.c.qm̄.ꝛ.C.de iudi.a iudice.

§ Ignificaſti. ¶Primo ponitur deciſa ꝯſultatio. Scō rñſio ibi: conſultationi. Ab.

a ℂ Ordinari⁹ dubitatio fuit qz iſte credebat q̄ de legat⁹ iuder ñ posſet ſuaz ſnīaz mandare executioni ar.ſ.q.vj.q̄ſqs.ij.ꝛ.ff.ō re.iudi.a diuo pio. ſz pt: vt hic patet.

b ℂ Nō vult.ſi non vult pōt cōpelli a ōlegato qui maior ē illo ēt ep⁹ quantū ad cām illā.ſ.e.ſane ꝛ.ſ.e.paſtoralis.i.rñ.etiaz ſi ſciat eā iniuſtā.ſ.e.paſtoralis.§.qa vō.dū tamē faciat ei fidē de iuriſditiōe ſua.ſ.e.cū in iure ꝛ.C.de mā.pn.l.vna.

c ℂ Reſiſtentib⁹ quos potest exc̄icare cū hēat coertionē alīs talis executio deluſoria videretur.ſ.eo.ex lr̄is.ꝛ ar.ff.de of.ei⁹ cui mā.ē iuriſ.l.vl.i ſi.ꝛ.ſ.e.c.i.

d ℂ Reſtiterint.ꝛ ſic vī fieri de ſua iuriſditiōe preſtādo ſpedimētū vñ illos pōt exc̄icar̄.ſ.e.qz queſtū:ꝛ.ſ.de teſti.tā lr̄is.

§ Iquando. ¶Primo pōitur queſtio. Secundo ſolutio ibi ordinarius. Ab.

e ℂ Trāſactōe.trāſactio i ſpūalib⁹ interuenire non pōt ppie ſūpto vocabulo.ſ.de trāſ.ſup eo amicabilis autē cōpoſitio poſſet.ſ.ō trāſac.ſtatuimus ar.b.ſ.ō pbē.niſi.ꝛ.ſ.ō re.permu.c.ſi.vſi expone tranſactione.i.amicabili compoſitione.

f ℂ Inſtitutionē.vſi titulū ñ bz vel cāz poſſidendi titul⁹.n.nō acq̄rit̄ p tranſactionē in ſpūalib⁹ ſz canonica inſtitutione.ſ.de iſti.ex frequentib⁹ ꝛ.ff.de decur.berēnius modeſtinus: vbi dī q̄ ſola perceptio ſalarij nō facit decurionem.

g ℂ Mandato.de mittēdo in poſſeſſionē illum tranſigentem.

b ℂ Reſiſtere.ſed precibus iſtet alias appellet ſi non admittat preces ꝛ tenebit appellatio.ſ.e.ſup eo.ar.ſ.de re iudi.cū ſup cōtrouerſia.

I Litteris. Diuiditur qz primo ponitur deciſa conſultatio ſecūdo rñſio ibi: ꝯſultationi. Tertio redditur rō ibi. Quia. Be.ca.

i ℂ Precepit.cū effectu.ſ.nā ſi mādauit ꝛ nō ē paritū: ipſemet poſtea ere quāt: vt.ō.e.ſignificaſti.v̄ba.n.cū effectu ſunt accipienda.ſ.de cle.nō reſi.relatū.ꝛ de pe.di.i.hec aūt v̄ba.ꝛ.ff.q̄ qſqz iur.l.i.§.hec autē verba.ꝛ.ſ.de ſpō.c.vlt.b pōt facere vſq; ad annū a die late ſnīe.ſ.e.ti.querenti.

k ℂ Functꝰ.ſic.ff.de re iudi.iuder.ꝛ.ſ.e.c.venerabilis.ꝛ ita expirat delegati iuriſditio ſnīa lata ꝛ executiōi mādata vt h.itē finiſ mortuo iudice cui ppio noīe ſcribit.ſ.e.qm̄ abbas a ꝛrio ſenſu.itē p mortē illi⁹ ꝑ quē lr̄e impetrant̄ re itegra.ō.de reſcrip.ſignificauit.itē reuocato mādato.ff.ō iudi.iudicium ſoluit.ꝛ p ſcōas litteras q̄ erp̄ſſaz faciūt mētionē ō pmiſ.ō reſcrip.ceterū.itē ſi iuder remittit cām ſupiori.ſ.de of.le.lz traneñ.Itē elapſo termino cōmiſſionis.ō.e.de cauſis.uē ſi re itegra moriat delegans.ſ.e.gratū.ꝛ.c.lz.Itē p legitimā recuſationē.ſ.de fo.cōpe.lz.ꝛ.ſ.de appel.ſecūdo regris.itē per appellationē legitimā.ſ.de appel.vt debitus.itez p delationem appellationis.ar.ſ.de ap.ſepe.ꝛ.c.interpoſita.

l **Q Conſultationibus.** Communis diuiſio. Scōa ibi: ſuper quo. ℂ Anteq̄.als ſi fraudulēter receſſiſſet ſec⁹ eēt.ſ.ō ap.ſuggeſtū.vī poſt citationē.ſ.ō eo q mit.l poſ.cā rei ꝑ.c.vl.ſz ibi ſuppleť marie.ꝛ b eo dē modo. m ℂ Reſtitutionem.ſic vī q̄ ſi qs ſit abſens iuſta de cauſa ꝛ ſi alō fraudāt i nō dz fieri miſſio in poſſeſſionē bonorū ipſi⁹.ff.q.ex cau.in poſ.ea.fulcinius.§.qui ſi latitare.arg.ff.de iudi.l.non vī.ff.de pecu.eo

ro duob⁹ cā ꝯmittit: ēt ſi non apponat vt vn⁹ ſine altero ꝓcedat in ea nihilomin⁹ vn⁹ ex ipſis ſiue ſuo cō iudici ſiue alij vices ſuas pōt cōmittere i hac pte. **I Dē nouic.epo.**

ℂ Delegatus pape exequit ſnīam ſuā quā exequi nō pōt aut non vult is cui eā cōmiſerat exequendam.

§ Ignificaſti nobis: ꝛ infra. ℣ Cō.t.t.rñ.q̄ ſi iuder ordinarius[a] ad mādatū iudicis ōlegati a nobis non vult[b] aut non pōt alijs reſiſtētibus[c] ſnīaz ab eo latā effectui mācipare: ōlegat⁹ iuder cām auctoritate nr̄a ſibi ꝯmiſſaz pōt executiōi mandare: ꝛ ſi q̄ ſibi reſtiterint[d] eos ſnia eccl̄iaſtica coercere. **I Dē.**

ℂ Si ordinari⁹ ſcit eū non canonice inſtitutū quem delegat⁹ pape ſibi mādat in poſſeſſionē induci: nō reſiſtet violenter: ſz precibus inſtabit vt differat donec papa conſulatur.

§ I q̄ñ clerici coram iudice delegato plato⁹ eccl̄iarū ſuper eccleſias q̄s tenent in cām traxerint: ꝛ coꝝ eodē iudice trāſactione[e] vel alio mō eccl̄ias obtinuerint: i q̄bus certū ſit eos iſtitutionē[f] canonicam nullaten⁹ habuiſſe nec poſſeſſionez etiā corpalez. ℣ Ordinarius iuder nō dz iudicis delegati mādato[g] reſiſtere[h] violēter: ſed apō ipſ'uz inſtare vt differat eos i poſſeſſionē mittere donec nobis rei veritas innoteſcat. I Dem brixien.epo.

ℂ Poſt diffinitiuam executioni mādatā expirat delegati iuriſditio.

I Mlr̄is: ꝛ infra. ℣ Cōſultatōi .t.r.q̄ ex quo iuder delegatus p ſe vel p alīū ſnīaz executioni mandauit vel mādari ꝑcepit[i]: ei⁹ auctoritas ꝛ iuriſditio ceſſat. Quia ſemel eſt officio ſuo functus[k].

I Dem abbati ſancti albani.

ℂ Reo abſente nō p cōtumaciam delegat⁹ nō reſtituet actorē i poſſeſſionez ꝛ deiectionē ꝓbare volentez

Q Onſultatiōib⁹ ꝛ infra. Queſtū ē vtr̄ſ ſi aliq̄s eccl̄ia vel poſſeſſione q̄libet ſe aſſeuerans abſq̄ iudicio ꝛ cā rōabili ſpoliatum: ꝛ a nobis ad iudices lr̄as obtinuerit vt infra certum tp̄s reſtituat ſibi poſſeſſio: ſi ꝯſiterit iudici euz eſſe taliter ſpoliatum poſſeſſio debeat ei reſtitui: cū is q̄ tenet eccl̄iam vel poſſeſſionē quā ipſe regrit añq̄ lr̄is ipſius alīq̄ mētio fieret ſtudiorū pegrinationis vel alia hmōi cā ſe abſentauerit: nec infra tp̄s p̄fixū iudici poſſit ſuā p̄ntiam exhibere. ℣ Sup quo rñdemus: q̄ nec pōt nec dz reſtitutionē[m] bre: quāuis patus ſit coram iudice delegato teſtibus idoneis poſſeſſionē[n] ꝛ deiectiōez ſuam ꝓbare niſi[o] is q̄ poſſidet ſe per cōtumaciaz abſēt̄aſſet. **I Dē carno.epo.**

ℂ Delegatus pape in cā ſibi commiſſa iuriſditionem hz ſup ordinariz ꝛ quēcūq̄ maiorem.

§ Ane gā: ꝛ infra. ℣ Tue q̄ni duxim⁹ rñdēdum: q̄ iuder a nobis delegatus vices[p] nr̄as gerit vñ in cā illa ſupior eſt ꝛ maior illis quoꝝ cām ſuſcepit terminandaz[q]. ℣ Jōq̄ ſi eps[r] vel alia p̄ſona[s] q̄ nō ſit de iuriſditione[t] illius in cā quā ei delegamus rebellis aut contumax fuerit: ſm q̄litatē facti pōt vel interdicti vel ſuſpenſionis ſnīa a iudice delegato ꝓpelli. ℣ Ita q̄ iuder ſecundū negocij qualitatez tēperate[v] ratā habuit ſpoliatiōez.ſ.ō re.ſpo.cū ad ſedē.ad ſi.ff.ō vi ꝛ vi ar.l.i.§.deieciſſe

o ℂ Niſi is.p bāc lr̄am vī q̄ ſi iſte cōtumaciter fuiſſet abñs q̄ eēt reſtitutio faciēda qō nō eſt verū niſi poſt lit.cōte.qz tūc ſi eſſet cōtumax reciperent̄ teſtes ꝛ reſtitueret ſi ꝓbaſſet ſuā poſſeſſionē ꝛ ſpoliationē: ꝛ ſic intellige verſiculum vltimuz alias teſtes añ lit.cōte.pp ꝛtumaciā nō ſunt recipiendi in cā reſtitutiōis.ſ.ut lit.nō ꝛte.c.ij.ꝛ ſic mutat caſum.ſi lr̄is mutatio ē ō cā poſ.c.pe.qz ſupra dixit de eo q erat abñs ꝓbabili cā ꝛ añq̄ ſciret lr̄as ꝯ ſe ipetratas.ꝛ b logtur cū lit.cōte.cōtumax iuenīt:ꝛ in eo caſu ſi liq̄t de cā reſtituī poſſeſſio.ſ.de do.ꝛ ꝛtu.put.vī mittet tm̄ i poſſeſſionē cā rei fuāde pp ꝛtumaciā.lit.nō ꝛte.ſ.vt lit.nō ꝛte.qm̄.§.in alijs.vī p̄t itelligi.hz opinionē illoꝝ q̄ dicebāt q̄ lite ñ cō.poſſint recipi teſtes cōtra ꝛtumacē ꝛ ſnīa ferri.b fuit opinio hug.ꝛ ſic tenet ppie iſtud niſi. B.

§ Ane. ¶Primo ponitur deciſa conſultatio. Secūdo rñſio: ibi tue: in q̄ tria facit: primo premittit rñſionis cām. Secundo ibi: ideoq̄z: rñdet. Tertio ibi: itaq̄z.reſponſum declarat. Beñ.ca.

p ℂ Vices.no.q̄ delegatus vicez gerit delegantis.xciij.di.c.vlti.ꝛ.xciij.di.c.i.ꝛ.ff.de of.eius cui mā.eſt iuriſ.ꝛ ſi pretor.

q ℂ Terminādam.ar.xxj.di.c.inferior.ꝛ.c.ōniq̄z. itez maior eſt ordinario q̄tuz ad cām illā.ſ.de of.ordi.paſtoralis.item.ar.q̄ papa pōt ligari ab illo cui peccata ſua confitetur.ij.q.v.mandaſtis.

r ℂ Si eps.cui⁹ cā cōmiſſa eſt delegato: ꝛ ita eſt de iuriſditione delegati quantuz ad illam cauſam.

s ℂ Perſona.cuius cā non eſt delegato cōmiſſa: tamē ſi iuriſditionem ōlegati impediat: delegatus pōt illum punire: vt h dicitur.ꝛ.ō.co.c.i.

r ℂ De iuriſditione.qz ex tali delegatione ſit de ſua iuriſditione. cuius cauſa eſt delegato cōmiſſa.

u ℂ Temperate.cū habeat iuriſditionē in illū: alias nulla eſſet delegatio talis.ſ.

eo.ex lris:ꝛ.ff.de of.ei⁹cui mā.est iurisdi.l.vl.in fi.ꝛ est notabile:qz deferk maioꝛib⁹in penis inferēdis pp dignitatē.ꝓtra babes.j.de sta.re.ea que.i.rñso.

a ¶ Officium.quādo sic spālia interdicunk alia nō spālia pōt exercere.s.de cor. vici.c.significauit.secus si esset simpliciter ab officio suspensus.

b ¶ Spāliter.hoc fit cū eps suo nole cōuenik.ꝛ est ar.q alius p delicto alterius punik.itē ar.p delicto vni⁹totā terrā supponi interdicto.s.de po stu.ad b.ꝛ.j.ō spō.ñ ē vobis.

Ex parte. Ista est no. decisio. Et diuidik qz primo ponik partis ꝓquestio. Scōo p uisio ibi:qm igitur. Ab.si.

c ¶ Omnino.i.sine aliqua pactione:cōditione vel modo.

d ¶ Dimittere. videk q talis renunciatio simonia fuerit. qz q remittit dat.viij.q.iij.talia.ꝛ .j.de testi.veniēs.ꝛ.ff.ō calū. qn ēt ꝛ.ff.q̄ i frau.cre.i fraudē ar.j.ff.q̄ in frau.cre.si pignus rñ.b dictio oīno soluit j.i.sine aliqua ꝓditiōe.itē pone q simpliciter renūciet:ſz i aīo hz vt ei dek:als nō renūciaturus vī q simonia cōmittak.sola.n.volū tate cōmittit sicut vsura q̄ sola voluntate ꝓmittitur.j.de vsu. ꝓsuluit.ꝛ.i.q.i.q studet:ſz sec⁹ i simoniacis:qz pbibita:sec⁹in pbibitis qz simoniaca. Pro pbibita qz simoniaca sūt illa q̄ in veteri testamēto nouoq̄ simoniaca erāt in sui natura:vt vendere sacramēta.vt pdcō.c.q studet.ꝛ.c.sicut eunuch⁹.Simoniaca qz pbibita sunt illa q̄ per ꝓstitutionē eccīe facta sūt simoniaca q̄le est hoc:ꝛ ēt pastū vare post receptionē i canonicū:ꝛ in istis nō sufficit sola volūtas. nec in alijs.dūm sit cōtēra suis terminis:qō de vsuris vī : nō pmouet:qz vsure in vtroq̄ testamēto pbibite sunt.vnc.

e ¶ Nō obstātib⁹. arg.j.s.de rescrip.c.i.ibi spāle derogat generali.sed b pme videnk gene rales ꝛ scōe spāles q̄ de vno speciali bñficio faciūt mētionē.ꝛ tñ nō valēt b scōe.sed b veritate ispecta spāles sūt tā prime q̄ scōe.qz pme tm̄ ad vnū bñficiū restringunk ſz bodie in lris p beneficijs obtinēdis ille sole ꝓualēt q̄ pmo ꝓsentank.s.de rescrip.c.capitulū scē crucis ꝛ fm hoc cōcordat cū illa:qz pme pmo fuerūt pītate ꝛ epo loci hoc mādabatur .j.de ap.vt debitus.de hac materia dictū fuit de rescrip.c.i.dic vt ibi.

Ex parte tua. Aliter pōt sic sūmari. Si simplr scribik delegato certa forma expssa dz nihilomin⁹exceptiones rōnabiles admittere q̄q̄ de eis nihil dicak in rescripto.b.d. Et diuidik. Nam primo ponik decisa questio. Scōo solutio ibi:q̄stioni. Tertio exceptio ibi:nisi. Quarto q̄daz ꝓtestatio.ibi qō nec. Ab.

f ¶ Rationabiles.ar.q magis est ꝓcedēdū fm iuris ordinē q̄ fm formā rescripti:sic.s.de rescrip.cām q̄ inter.sed j.s.de rescrip.cū dilecta.fol.semp sequēda est forma rescripti:si nō ꝓdicat iuri.si vo ꝓdicat secus est.s.de eta.ꝛ qua.eaz te ꝛ boc verū est:nisi papa ex certa scīa ꝓtium mādet:tūc.n.obediendū:ꝛ si durū sit mādatū.c.vi.j mozē:ꝛ.xix.vi.in memoriā:ꝛ ille q recipit legitimas exceptiōes fm ius facere intelligik:ad qō ēt tenek.s.ō eta.ꝛ qua accepim⁹.in fi.item ar.q si cōpromisisti in aliquē: vt stares mandato suo:intelligēdum est de honesto.j. de iureiur.veniens.ꝛ.c.quintauallis.

g ¶ Nulle.supple ꝛ ꝓstet intentionem pape talē fuisse ꝛ volūtatē. alias.n.ñ ob stāte tali generalitate:rōnabiles exceptiōes recipi debēt.ar.j.de re.spo.audita. ar.ff.de pigno.obligatiōe.C.q̄ res pig.ob.pos.l.i.ꝛ.ff.de pecul.l.que peculij. sed cū spāliter enumerank:ꝛ dicit nō obstante tali generalitate vel tali exceptiōe illas nō recipiet iudex.ar.ff.si quis cau.sed ꝛ si.§.quesitum.

h ¶ Credimus vnq̄.ar.j.ij.q.vij.latoꝛ.ꝛ.xxi.q.ij.placuit.j.xxvij.q.i.si hō est ses.fol.in ꝓlijs notū erat pape factū ipsum:ꝛ qz illa talia sūt vbi locū nō hz exceptio vel excusatio.item ar.ꝓtra.C.de decur.exemplo.li.x.

Quoniam abbas. Diuiditur qz prima pars narrat factum. Scōa illud approbat ibi.nos ꝛ pone casum lrale.m.vt in glo.Ab.

i ¶ Quoniā abbas.La.cā fuit cōmissa duob⁹abbatib⁹.s.abbati leicestrie ꝛ abbati vincestrie nō expressis ꝓprijs noibus ꝛ ambo citauerūt ptes abbate vincestrie tandē mortuo ꝛ altero substituto:abbas leicestrie ꝓcessit postea cuz abbate vincestrie substituto.ꝛ tulerūt salam.ꝛ dñs'papa ꝓfirmauit illaz: vel pt poni casus:q̄ abbas leicestrie solus citauit mortuo coniudice suo:qz sub illa forma q̄ si ambo nō poteritis.ꝛc.ꝛ postea altero substituto cuz eo processit.ꝛ quod bene potuit.et hoc potius concordat littere:vt patet in princi.

k ¶ Prefixit.ꝛ etiā solus potuit prefigere altero mortuo.si ꝓtinebak in litteris q̄ si ambo nō poteritis ꝛc.qz tūc extitit ꝓditio.nec ꝓpterea expirauit mādatū quātū ad illū defunctū:sed stati altero substituto ꝛ cōfirmato ambo ꝓcedere debent:qz tpale fuit impedimentum.C.de cur.fur.l.pe.

l ¶ Substitutum.ecce q̄ successor potest cognoscer⁹ vnde potuit cognoscere p̄ decessor etiaz delegat⁹ et boc verū est quādo ꝓpriū nomen in lris nō sit expressum qz p vna psona intelligunk:qz dignitas nō mozik:ſz si ꝓpriuz nomē in lris fuerit expssum:qz tunc cōmissio facta fuit persone.successor ñ cognoscet:et hec est rō qz vt dixi dignitas nunq̄ perit.indiuidua vo quotidie pereunt. ff. de leg.i. l.iiij.si quis in fundi.

Sed videk q̄ idē sit et si nō exprimak proprium nomē:qz boc nomen abbas talis loci loco proprij nominis est.ff.de libe.et posthu.nominatiz. arg. sed nō est ꝓprū nomē ſz singulare:vt senis:et appellatiuuz vt similiter et si electus sit loco premortui idē est:qz idem dz cognoscere vt pdecessor.ff. de iudi.mortuo iudice et in auc.vt nulli iudi.§.et boc iubemus. colla.ij.

Sed videk q̄ ēt si expressum nō sit nomē dignitatis:q̄ successor adhuc cognoscere possit argu.ff.de condi.ꝛ demō. l.filia.§.ticia. ꝛ.ff.de li. ꝛ posthu.l.placet ꝛ.l.se. ꝛ argu.ff.de an.leg.l.annua.§.i.sed illud testator voluit. Sed pone q̄ plures archidiaconi sunt in aliqua ecclesia sicut sūt in eccīa parisien.ꝛ papa mādat archi.parisien. sine additione ꝓprij nominis vel cogominis: ita q̄ non apparet de quo senserit.cum plures sint archidiaconi:quis ergo erit iudex:videk q̄ null⁹: qz si duo dati sunt tutores eiusdē nominis:nec apparet de quo senserit testator:neuter erit tutor.ff.de testa.tuto.duo sunt ticij.ꝛ si testator dicat:ex heredo filium meum:cū plures habeat nomine ꝓprio non expresso:null⁹ est exheredatus.ff.de libe.ꝛ post.l.nominatim:ꝛ si non apparet qs heres institutus sit:institutio non valet.ff.de her.insti.l.in tempus.§.quotiens. ꝛ.ff.de re du.itē si fuerit.§.itē si plurib⁹:ꝛ.ff.de manu.testa.cū ex plurib⁹ sed vī q̄ ille sit iudex quē imperator elegerit:sicut si inter duos dubitetur de eodem legato:cui potius dari debeat:heres eligere dz cui soluat.ff.de leg.ij.si qs seruū.§.si inter duos:ꝛ si qs intentione ambigua vsus est qō ei vtilius est dz accipere.ff.de iudi.si qs intentione.ff.de iudi.solemus.ꝛ .C.de condi.inde.si qs seruum.hoc vidi de facto. His satis patet q̄ ille quē elegerit actor.erit iudex:qz de illo sensit cuz impetrauit lras.ff.ō verbo.obli.inter stipulantem.Sed si cōi cōsensū partiū partes cōcordassent ꝛ cō sensissent nō distinguendo de quo:quid erit cum modo dicat actor de vno ꝛ reus de altero:nec pōt cōstare de quo intellexerunt qz non cōcordant hic dicere posset:q̄ ille sit iudex cui primo sunt lre presentate.ꝛ.s.de rescri.c. capitulū sancte crucis.ꝛ.j.de appel.vt debit⁹:sed si esset simul presentatio facta:tunc q̄ dignior est.sed si essent equaliter digni.sorte dirimatur.ff.de iudi.Sed cum ambo.ꝛ.xxxvi.q.ij.sors non est.

m ¶ Sicut est iusta.hec verba cum ponūtur in cōfirmationibus ꝓditionaliter intelligunk.j.de cōfir.vti.vel inuti.examinata.ꝛ.j.de concef.preben. qz diuersitatē.secus si ponank in priuilegio:qz priuilegiū ē lex priuata.iij. di.priuilegia.ꝛ priuilegium semp dz aliqd ponere.j.de verb.sig. abbate ꝛ.j.de priuil.in his.ꝛ sic ponuntur in sententijs quas papa ex certa scientia confirmat:vt hic.

Super eo. Hec decre.habet casum notabilem ꝛ multum allegatur. Cōis est. Secunda ibi.hoc tuam.Ab.

n ¶ Inter aliquos:qui se dicunt patronos.

o ¶ Jus.s.presentatidnem:vt.s.dixi.

p ¶ Ordinet.hec verba ambiguitatem cōtinere videnk.vnde iudex crede/

bat ꝙ ipse instituere posset clericū psentandū qō nō ē verū: vñ expōe ordinet. i. pnūciet ordinādā eccliā ad pñtatōez illi⁹ q obtiet iuspatronatus ad se ptīef: tñ si eps archidiacon⁹ vl archipb̄ byter psentiret delegato: valeret eius institutio.

b ¶ An si archipb̄byter. scōa qō.

c ¶ Archidiacon⁹. ar. ꝙ archidiaconus vel etiaz archipr̄esbyter pōt committere curā animarū ſz hoc est quādo ab epō est eis specialiter cōcessum. .s. de of. archidi. cuz satis: vl cū alias hoc obtinent de cōsuetudine. ar. .s. ō elec. dudū. ii. ⁊. s. ō of. archi. dilecto. ⁊. j. de excess. prela. ad hec.

d ¶ Intentionis. ar. priuilegia rescripta ⁊ alia cōsimilia ad ea tantum extendi: de qbus cogitatuz est. ff. de pac. tres fratres. ff. ō trāsac. cū aquiliana. ⁊ ita intentio mādantis cōsideranda ē. j. de rest. spo. audita. ⁊. j. de prebē. cū cām. ⁊. c. vlti. Jtē argu. ꝙ iuri nullius intendit papa derogaſ. xvii. q. ii. pmū. j. de of. or. licz. ⁊. j. de veci. ex multiplici. ⁊. s. de rescri. ad aures.

e ¶ Tenebit. ⁊ ita debet differri executio snie si p ea⁹ alicui preiudiciuz generatur. j. de re iudi. cuz sup cōtrouersia. ⁊ veruz est nisi presumptio sit in contrarium ꝙ malitiose appellet sicut ꝓtingit in restitutione. j. de in ite. resti. suspicata.

f ¶ Illis. s. episcopo archidiacono vel archipr̄esbytero.

g ¶ Sed partibus inter quas. ⁊ ita lz appellatio sit remota ī lr̄is. nihilominus possunt appellare oēs quorū interest. ij. .q. vi. nō solēt. Jtez not. ꝙ oēs possunt se opponere: quos negocium tāgit lz de illis nō fiat mētio: ⁊ sunt admittēdi. alias nō teneret appellatio interposita per eos. Jtē ar. ꝙ iurisditio extēdit ad eos de qb⁹ nō ē cogitatū de hoc dixi. s. e. qⁱ questitū. itē. ar. ꝙ res inter alios acta nō nocet alijs. j. de re iudi. quāuis: vbi de hoc tractaſ: ⁊ cōpetētius ibi ponit ꝙ hic.

¶ Ausam matrimonii. In pria pte ponit ꝓsultatio. In scōa rñsio ibi. Discretioni.

b ¶ Inuita. ⁊ ideo talis ꝓfessio preiudicare nō dz. xxxi. qō. ii. lotharius ⁊ xv. q. vi. c. i. ⁊ si etiā sponte id confiteret propter vnius cōfessionē vel ēt amboz matrimoniū separari non debet qⁱ sepe ad inuicem colluderēt. .j. de eo qui co. consang. vro. sup eo. ⁊. xxxv. q. vi. §. vlt. sed si ambo confiteantur ⁊ fama publica cōsentit: tūc pñt separari. xxxv. q. vi. si duo qui dā tñ aliter ītelligūt illū canonē.

i ¶ Solūmodo. arg. ꝙ vbi aliquoz presentia desiderat quod in eoz absentia agit nō dz. vt. lxiii. di. obeūtib⁹ vt. s. de ele. cum in veteri. ⁊. C. de testa. si vnus. ⁊. lxvi. di. ponō. lxviij. di. corepi. ⁊. ff. de trāsact. cū hi. §. si pretor. ⁊. ff. de re iudi. duo ex tribus. ⁊. C. de aduo. fisci. l. vlti. ⁊. ff. de iure fi. si fiscus. argu. contra. lxiii. di. c. i. ⁊. ij. ⁊. C. de postula. velamēto. ⁊. xv. .q. vii. felix. So. duobus modis desideratur presentia alicuius ꝙtuz ad necessitatē: ⁊ sic vera est prima rubrica. vt b ⁊. s. de electi. ꝙ sicut ⁊. c. venerabilē. itē ꝙtū ad honestatē vel vtilitatē. ⁊ talis absētia nō vitiat qō

k ¶ Unius. Quid iuris sit quando iudices ordinarij vel delegati vel arbitri ferunt diuersas sententias: dicit. j. de re iudi. c. vlti. ⁊ ibi dicet ō b Si vero sint duo iudices ⁊ alter sine altero ꝓcedat: nō tenet sentētia: vt ecclesiaz ap. re. an liceat delegato iudici inscio dioc. epo. archidia. vl archipr̄esbytero reclamante psentatū sibi clericū in possessionem ecclesie mittere. ⁊ an b si archipr̄esbyter vel archidiaconus c vel eps ad quem institutio pertinet appellauerit: eoz̄ sit appellationibus deferē dū. Hoc tuā volum⁹ discretōez tenere: ꝙ lz questionem que de presentatione vertit: ap. re. committamus alicui terminandam: nō tñ ē nostre intentionis d dio. epo vel archipr̄esbytero vel archidiacono p iudicium generare: ⁊ ideo presentandus est illi: q instituēdus fuerit ⁊ tenebit e eoz̄ ap. si videntes iuri suo detrahi duxerint appellāduz: q⁹ non illis f sed ptib⁹ g iter quas cā cōmissa ē ap. remediū ē sublatum.

¶ Item.

¶ Si cā simpliciter ē delegata duobus snia vnius nō tenet.

¶ Ausam matrimonij q̄ inter .J. mulierē ⁊ blāchaciū agitari dignoscit forcioliē. ⁊ vapicē. epis nos meminimus commisisse quibus eaz viro restitui mādātib⁹ vir mulierez cruciatib⁹ ⁊ flagellis adeo affecit ꝙ inuita b ⁊ coacta iter se ⁊ virum suū confessa est parentelā: sicqz factū ē: ꝙ ad iudiciū vni⁹ eoz̄ dimisit eandē: ⁊ infra. Di. .v. mādamus quaten⁹ si inueneritis qō prefatus. b. dictā. J. ad iudiciuz solūmō i alteri⁹ predictorum a se separasset: qⁿ cū cā duob⁹ cōmittitur: snia vni⁹ k nō tz: ipm ut eādē mulierē sicut vroꝛē suā benigne recipiat l ⁊ maritali affectiōe ptractet monitōe pmissa cogatis: si q tñ apparuerit q postquaz ab eo recepta fuerit m matrimoniū ipsoz̄ velint ⁊ legitie possint ipetere: cām audiatis ⁊ fine cānonico termietis.

¶ Dē. eroneñ. ⁊ vito. epis ⁊ abbati berf.

¶ Delegatus qui ēt dominus impetrātis recusari pōt.

¶ Ausam q̄ inter. f. ⁊. b. de natiuitate agathe vertitur vobis fratres epi: ⁊ londoñ. epo cōmisimus terminādā. Uez qm̄ idē. f. pfatū londoñ. epm habebat suspectum p eo ꝙ dñs m ē pdicti. b. ipsū amouēdū ⁊ te fili abbas loco ipsi⁹ duximus surrogandū.

¶ Item

¶ A subdelegato delegati pape q subdelegauit ñ i totū: nō ad papaz ſz ad ipm delegatum appellari dz.

¶ Am te ꝙsulēte: ⁊ infra. Si sup cā: que tibi ex nostra delegatiōe committitur: a psonis ecclesiasticis n vna vel plurib⁹ qb⁹ vt pcas laboribus partiū ⁊ expēsis cognitionē ipsi⁹ cause ⁊ testiū examinationē snia tibi reseruata cōmittis: appellatō fuerit iterposita: huiusmōi ap. intuitu cām ipam indiffinitam relinquere nō teneris.

¶ Acius tertius cant. archiepiscopo ⁊ eius suffra.

¶ Morte delegātis non expirat iurisditio delegati cor̄ā quo lis erat cōtestata.

¶ Elatum: ⁊ infra. Nos itaqz cōs. uſe. r. ꝙ si lis fuit añ pte. .n. obitū cōtestata o: mādatū i mortem mandatoris nullatenus expirauit. Si vero añ litis ꝓtestationem decessit: non ē a iudicib⁹ quos delegauerat: ex delegatione hmōi ꝓcedēdū.

¶ Rbanus. iij.

¶ Si delegatus citauit añ mortez delegantis perpetuata est eius iurisditio. Et appellationi renūciat qui coram iudice a quo appellauit litem prosequitur.

¶ Ratū gerim⁹: ⁊ infra. Sa delegatus pape quib⁹ cōmittit ipse papa ⁊ q̄ sunt ille psone habeſ ibi ī pn.

¶ Elatum. In prima ponitur decisa consultatio. Secunda ibi: nos itaqz responsio.

o ¶ Cōtestata. qō dicit hic secundū leges locū habet. ꝙ si añ lit. cōtes. moriaſ mandator expirat mādatū vt hic dicitur: q⁹ lis non dicitur cepta nisi per litis contestationē: in autē. de litig. §. oēm colla. viij. ff. rem ratā ha. amplius. secūdum canones nō cōsideraſ tantū litis contestatio. sed sufficit sola citatio ante mortem mandatoris ad perpetuādū rescriptū. vnde citatione premissa nō finitur mādatū p mortē mādātis. j. c. pri. ⁊. c. lz. ſz si citatio nō ꝓcedat mortez: statim expirat mādatū. j. de offi. leg. c. vl. §. i. ⁊. ff. de iu. om. iudi. ⁊ qⁿ. qualiter si at contestatio litis habeſ. j. de lit. cōtest. c. vno. Jtē sicut per libelli oblationē perpetuaſ actio. C. quando li. prin. da. li. contest. facit. l. i. ⁊. ii. q. vi. anteriorū ⁊ sicut res litigiosa efficitur p libelli oblationē. vt in auē. de litigio. in pnci. ⁊ C. de lit. auc. litigiosa. eodem modo ꝓpetuaſ iurisditio delegati p solam citationē vt dicūt iura pdicta.

¶ Ratum. Communis diuisio. scōa ibi. nos autē. Et quelibet pars subdiuiditur vt patet in tex. Ab.

p ¶ Ceptū. ideo dicit quasi ceptū: q⁹ quantū ad perpetuandā iurisditionem ceptū est negocium: sed quantū ad lit. contesta. nō est ceptū: vnde legitimas exceptiones potest opponere vnde successor impetrantis poterit cōuenire reum mortuo ipetrāte. ar. s. de rescrip. significauit: vbi de hoc. ⁊ arg. ff. de inoffi. testa. postbumus. §. vlt. C. de noua. si delegatio. ff. de iur. om. iu. ⁊ qⁿ ibi expone agi cepit p citationē: ad b vt faciat ad ꝓpositū. ⁊. j. e. lz. ⁊. j. ō of. le. c. vlt.

bic siue etiā plures ⁊ aliquo abñte pnūciāt. ff. de re iudi. duo ex trib⁹.

l ¶ Recipiat. j. de resti. spo. ex cōquestione. ar. contra. j. de or. cogn. intelleximus. b ⁊ in illa ex ꝙquestione possessorio agitur. ⁊ ideo cū causa spoliatiōis sit priuilegiata illa semp primo ē tractāda: ⁊ cōuētus sup spoliatione reconuenit spoliatū nō pōt: nisi de alia spoliatione. j. de or. cog. super spoliatione. scā vero restitutōe postea cognoscat de ꝓprietate. s. de cā matrimonij: illa intellerim⁹. loquit in petitorio. sed si icontinēti iste vellet probare cōsanguinitatē marīe in gradu idispensabili restitutio differt ſm tenorez illius decre. j. de resti. spo. litteras: alias semp faciēda ē restitutio incōtinēti.

¶ Ausam que. Communis diuisio. Scōa ibi: verum. abbas sic.

m ¶ Dominus. ar. est b euidens: ꝙ rationabilis est causa suspitōnis si iudex est dom⁹ aduersarij. ar. iij. q. v. accusatores. ⁊. xi. q. iii. q̄ttuor. ⁊. j. eo insinuante: ⁊ idem esset si iudex esset uasallus impetrātis ar. xxii. q. v. de forma. itē si sit suffraganeus impetrātis. ifra vt lite non contesta. accedens. Jtē si esset ꝓsanguineus vl ad uocatus extitit ī eadē causa p ipso. j. ō appell. postremo. idē videtur si hz consimilē causaz .j. ō iudi. cām que inter. arg. op. ad hoc. j. de test. personas de causa suspitionis tractabit .j. e. suspitionis. ⁊. j. de ap. cū spāli.

¶ Am te. Si delegatus a papa cōmittit cām nō in totū ⁊ a subdelegato appellatur ad papā p hoc nō impeditur processus delegati pape. b. d. vel dic clarius vt in rubro. Communis diuisio. Secūda ibi: si sup. Ab.

n ¶ Personis ecclesiasticis. .i. ab audiētia psonarū qb⁹ cā cōmissa est. Et est ar. ꝙ delegatus cām cōmissam sibi subdelegare debz psonis ecclesiasticis ⁊ nō laicis cū laici de talib⁹ causis ecclesiasticis iudicare nō debeant. j. de iudi. ōcernimus ⁊ ōcre. istā habebis. j. eo. super questionū. circa principiū: ⁊ ibi exponitur. Sz hodie est prouisum in. c. statutū ī .§. in nullo de re. li. vi. vbi dicit ꝙ illis psonis dz cōmittere

a ¶ Maxime. hic bene dicit: q; idē eēt si esset certus premissa citatione: q; pōt ꝓcedere etiā si eēt certus de morte legātis: ⁊ negociū non esset quasi ceptum nō procederet: ⁊ iō pōt procedere cum nondū sit certus ⁊ negociū sit quasi ceptum arg. contra insti. mādati. §. recte. ibi innuitur q; si ignorans post mortē citauit: ꝫ postea sciat de morte ꝓcedere pōt. ff. de acquirē. pos. fūdi. §. i. ⁊. ff. si cer. pe. l. eius qui in puīcia ⁊ in eadē. l. ꝓriū. vſ.

b ¶ Recessum. no. presumptō nē iuris: q; iuri suo renūciare presumitur qui iuri suo cōtrariū facit. j. de tes. cū veniſſ; q̄ loquitur de hoc eodē negocio ⁊ ē eiusdē vrbani. ⁊. j. de ap. ſollicitudinē. ⁊. j. ō his que fi. a maio. par. ca. ex ore: vbi ō h multa argu. inuenies. ⁊. j. de vi. ⁊ bone. clerici. c. vl. ⁊. C. de iure do. ipe. l. ii. ⁊. ff. de mino. ſi filius. ff. de inoffi. testa. ſi ex hſdatus: ⁊. l. ſi propōas. §. i. ⁊. lxxiii. di. cū adrianus.

PRudentiam. Diuidit̄ iſtud ꝑn. naz formatꝫ duas q̄ſtiones. Secūdo ſimul illas ſoluit ponēdo rationez ō cidendi. Secūda ibi. in hoc casu. Alb. ſi.

c ¶ Teneatur. ad hanc questionē nō videtur papa reſpōdere. ſed videtur q; nō teneat venire. §. eo. causa matrimonii. ⁊. j. ō eo qui mit. in poſ. causa rei seruan. cū ſicut. ⁊. ii. q. vi. §. diffinitiua. ver. itē ſi plures ⁊. ff. de re iudi. duo ex tribus. ⁊. ff. de arbi. ſi ī tres. ⁊. l. ſeq̄nti. ꝓterea si veniret: illi duo ſi possent ꝓcedere: ⁊ ideo nō eēt cōtumax ſi nō veniret. vt. ff. ō iudi. nō videtur. ⁊. ff. de pecu. eo tempore. ⁊. ff. de arbi. ſi cuz dies. §. ſi arbiter. ꝓterea nō videtur eē in mora q; ſe potest tueri per exceptionē. ff. ſi cer. pe. lecta ē. ff. de vſur. sciendū: ⁊. j. vt li. non conquoniā frequenter. §. ſi vero aliter. ad ſi. ⁊. ff. iudi. ſol. vir bonus. Cōtra videtur q; teneatur venire quoniā quilibet illoꝝ est iudex inſolidum. cū ſit res indiuiſibilis. xxiiij. q. i. loquitur. j. de iurepatro. c. i. ⁊. ff. de bo. lib. ſi libert⁹. ī fi. ⁊. ff. de fer. vie. ⁊. C. de relig. ſi ſepulchrū. ⁊. ff. de reli. vel qō. ⁊. ff. ad. l. fal. l. i. §. ſi vſufructus. itē vnus ſolus cōſul ꝓcedere pōt altero abſente. ff. de offi. cōſul. l. vna. ar. C. de auc. ꝓce. l. vlt. §. ſancimus. ⁊. ff. de exercito. l. i. §. ſi plures: tñ ille. §. ꝓo vtraq; parte facit. ⁊ est ar. bo. ff. de fideicō. liber. ſi ōlegatario. §. i. ⁊ quilibz tenetur ſaltē venire allegaturus priuilegium ſuum. j. de ap. cum parati. ff. de iudi. ſi quis ex aliena: ⁊. ff. ſi quis ī ius voca. nō ierit. l. ii. i. Rñ. ad hoc diſtīxit Jo. ⁊ bñ: vtrum iudices sint ordinarij vel ōlegati: ſi iudices sūt ordinarii vno abſente reliqui possunt ꝓcedere per iura que ad hoc sunt inducta: cum quilibet ꝑ ſe inſolidum habeat iuriſditionē: in ōlegatis vel arbitris ſecus ē q; vno abſente reliqui nihil possunt facere: nec ꝫ fit ab eis. §. eo. cāz matrimonii. ⁊. j. eo. vno delegatorum. ⁊. j. eo. c. ꝓpti. ⁊. ff. de re iudi. duo ex tribus: ꝫ enim quilibz eorum habeat iuriſditionem inſolidum: eā ꝑ ſe nō pōt exercer: q; loco vnius ītelliguntur: ſicut ſi plures furant vnā trabē. ita q; nullus eā furatur: ⁊ tamē quilibet tenetur. ff. ad. l. aquil. ita vulnerat⁹. in fi. ſi. §. de reſcrip. paſtoralis. in fi. Et ſic patet q; iſte ō quo queritur ad talem citationē nō tenetur venire: ⁊ ſi dicis q; papa nō reſpōdet ad queſtionē. immo bñ reſpondet: q; reſpondet ad ſecundam. que est: vtz duo ꝓſentes abſente tertio: ⁊ ſe nullo modo excuſante ꝓcedere possint: q; nō debēt ꝓcedere: ⁊ ſi ꝓceſſerit q; nihil putabunt egiſſe: bñ reſpondet ad primā queſtionē quia ſecunda ſoluta ītelligitur prima ſoluta: q; ſi nihil facer possunt: ſequitur q; nō tenetur venire ⁊ ſic quaſi ſupflua relinquitur queſtio prima. §. ō reſcrip. paſtoralis. ſic. j. de iurepa. poſtulaſti: vbi ꝑ ſolutionē vltime queſtionis ſoluuntur ꝓcedētes ſepe ſi inuenies. Et ſic dico q; quādo duo citāt tātum: ⁊ hoc conſtat: citatus nō tenetur venir: in quo cāu loquitur hec decre. q; h ponitur pro queſtione. q; tā tum duo citār: ⁊ ē q̄ſtio iuris: ⁊ ego reſpondeo: quod nō tenetur. Sed ſi tu pōnas: q; tres sunt dati iudices cōtra te: ⁊ duo citāt te ꝑ litteras ſuas vel nūciū ⁊ nulla fit mētio de tertio hic nō est certus de facto: īmo potes dubitar an tertius ſe excuſauerit vel cōmiſerit vices ſuas illi: ⁊ iō licet minus caute faciant quia nō faciunt mentionē de tertio in litteris ſuis: tutius ē ire ⁊ videre an habeant auctoritatem a cōſortio: ⁊ ſi habent bene possunt procedere. ſi vō nō habeant delegationē vel excuſationē a ſuo cōſortio nō possunt ꝓcedere: vt infra capitulo ꝓximo. ⁊ potes agere cōtra illos ad intereſſe. eo q; te calumnioſe citauerunt: nec in h possunt ꝓtēdere errorē: cum in hoc sint certi: ⁊ q; teneāt ad intereſſe: patet de ſen. excōmu. ſacro. Sed pone q; duo procedant contra iſtū abſentem citatum ⁊ tertius poſtmodum habeat ratum quod illi fecerit: nūqd ne cōſuluit nos deuotio tua: an ante obitum delegantis ꝓpoſito citationis edicto lite vero poſt mortem cōte. nihilominus debeat ī cā procedere delegatus: ⁊ vtrum is intelligatur ap. renunciaſſe: qui ea iterpoſita ad producendos teſtes iducias poſtulauit: ⁊ demū production ⁊ allegationi renuncians attestationes petijt ſolenniter publicari. ¶ Nos autez inquiſi. t. t. r. q; cū in caſu ꝓxi citatione facta negocium sit quaſi ceptuz: maxime[a] ſi delegatus nō sit certus de obitu delegantis: potest ⁊ debet in causa procedi: tenebitq; ꝺ iuſtitia fuerit prouia diffinituz. ¶ In ſecūdo vero caſu videtur ab ap. receſſum[b]: ſi ſm ea que premiſſa ſunt: cuz qui appellauerit cōſtiterit proceſſiſſe. Q Æleſti. iij.

¶ Si causa committitur tribus ō legatis cum clauſula q; ſi non omnes ⁊c. priuſquam appareat de impotentia tertij duo procedere non possunt. Et ſi procedūt nihil agūt. b d. vſq; ad. §. addicimus.

PRudentiam. t. ⁊ infra. Quīto loco ſupplicas informari vtrum cuz tribus causa cōmittitur ita q; ſi omnes intereſſe nequierint: duo eaz nihilominus exequātur: ſi reus a duobus tantuz fuerit conuocatus venire neceſſario tenetur[c]: ⁊ ſi citatus a pluribus coraz duobus cōparuerit: tertio nec veniente per ſe vel per litteras vt ſolet fieri excuſante: an duo preſentes in causa possint procedere: ⁊ eā ſententie calculo terminare. ¶ In hoc caſu taliter reſpōdemus quod cum aliquis delegatorum iudicuz per certum nuncium[o] vel excuſatorem litteratorie deſtinatuz nō oſtēderit[c] ſe intereſſe non poſſe: vel aliās de eodez canonice[f] conſtare nō poterit: reſidui procedere ad cauſe cognitionem nō debēt: q; ſi procesſerint nihil reputabūtur egiſſe[g]. Illa quippe[b] fuit antiqua ſe. ap. priſio: vt huiuſmodi causarum recogniciones duobus q̄ vni[i] trib⁹ q̄ duobus diligētius delegaret: cum ſicut canones atteſtant: itegz ſit iudiciū qō plurimoꝝ[k] ſententijs confirmatur: mandati ſiquidem exceder fines probaretur ſi quis citra formam[l] reſcripti accepti preſumit valet ſententia ſicut valet in electione. §. de electi. q; ſicut. Dico q; non valet ſententia talis per ratihabitionem tertij. cum ab initio nulla fuerit. vnde poſtea ratificari nō poteſt. ff. de regu. iur. quod ab initio in fin.

¶ Item quid ſi partes conſentiant: vt duo ꝓcedāt: nunquid valeret talis proceſſus tertio nō veniēte nec ſe excuſante: nec credo q; ptes poſſint illis dare illā iuriſditionem. C. de iu. om. iud. l. priuatorum conſenſus. ⁊. j. eo. p. ⁊. g.

d ¶ Per certum nuncīū qui sit certe ⁊ approbate fidei. xcvij. diſ. nobiliſſimus. ſed cui debet fieri fides: quod sit certus nūcius: dico q; iudicib⁹ conſocijs. argu. ff. rem rat. ba. ne ſatisdatio: ⁊ fides facienda est iudici; cuz ſecundum ea que coram eo probantur debeat iudicare. §. de renunc. in preſentia. ⁊. iii. q. vii. iudicet: ⁊ partibus etiam de hac delegatione vel excuſatione debet fieri fides: quia per hoc conſtat an habeant iuriſditōnē: de qua facere fidem debent. j. eod. cum in iure. Sed nunquid iſti nūcio vel excuſatori creditur ſine litteris: nō credo quā tūcunq; honeſtus sit vel fidelis. j. de proba. quoniam contra falſam: ⁊ vni teſti nō creditur quā tumcunq; honeſtus ſit. iiii. queſtione. iii. verſi. vnius teſtimōio: et ideo ſequitur litteratorie deſtinatuz: ⁊ ita potius creditur litteris quam nuntio. hec enim est idonea probatio que fit per litteras. ff. de pigno. cōtrahitur. ⁊ vii. diſtinctio. placuit. ⁊ quod dicit litteratorie deſtinatum: reſpicit vtrunq; diuiſuz: ⁊ vel est expoſitum: ſed nuncio iurato creditur. j. de appellatio. cum parati. vbi de hoc.

e ¶ Non oſtenderit. videtur q; non debeant eos certificari: quia ipſi certi ſunt ſi non intereſt. hoc contingit vel quia nō potest vel quia nō vult: ſed in vtroq; caſu procedere debēt. vt hic dicitur. §. adijcimus: ergo cuz certi ſint certificari non debent. vt. ff. de acti. empti ⁊ venditi. l. i. in fi. reſpon. licet ſciāt hoc eis denunciandum est: ſemper enim debet cōſtare de hoc antequam procedat: quia potest eſſe q; bene vult intereſſe: nec per eum ſtat: ſed per partes que ipſum ducere debent ſuis expenſis: q; cum ſuis expenſis venire non tenetur: vt bene colligitur. j. de vi. ⁊ honeſta. clerico. cum ab omni ſpecie. de hoc ibi notatur ⁊ est ſi. ſi mulier ſcribat libellum accuſationis eſſe correctum. recte tamen nubet dum ei nō denunciatum. ff. de adul. denunciaſſe. circa ꝑnc. argu. ff. quando dies legā. cedat huiuſmodi legatum.

f ¶ Canonice. puta per teſtes: vt probet̄ abſens longe: vt baberi nō poſſit vt infirm⁹. §. de cleri. peregri. tue.

g ¶ Nihil egiſſe. per hoc noueris eſſe ſolutam primo loco propoſitaz q̄ſtionem hec ſolutio includit in ſe illius ſolutionem: vt dictum est in prima notula: ſic infra de fri. ⁊ male. ⁊ impo. co. fraternitatis. ⁊. §. eodez ſuper eo.

h ¶ Illa qppe. interpoſitio ē ob hoc q; fecerat mētionē de pluribus iudicib⁹. q; nihil facit ad q̄ſtionē ⁊ ille verſiculus: mādati ſiquidem ⁊c. continuat ꝓcedēti ſolutioni ⁊ illa clauſula illa quippe ⁊c. competentius poneretur poſt illam clauſulam mandati ſiquidē: ⁊ ſic eſſet tota continua ⁊ planior vel ſatis pōt legi tota cōtinua.

i ¶ Duobus quam vni. ſecus in arbitris quia propter naturalem hominum facilitatem ad diſſentiendum melius compromittitur in vnum quam in duos: quia res fere ſine exitu est. ff. de arbi. item ſi vnus. §. principaliter. ⁊. j. de arbi. innotuit: tamen ſi compromittitur in duobus tenz compromiſſum ⁊ pretor cogere debet illos: vt ſi diſſentiant tertiam eligant perſonam: cuius auctoritati ſtetur. vt dicit. §. principaliter. ⁊. j. eo. ſuſpitionis. §. i.

k ¶ Plurimorum. quod enim a pluribus queritur ſapientibus facilius inuenitur. xx. diſtinctio. de quibus: ⁊ per ampliores homines perfectiſſima veritas releuatur. C. de fideicommiſ. l. vlti. ad fi. ⁊. lxiij. diſtincti. ex tra conſcientiam.

l ¶ Citra formā. ver. iſte ꝓbat q; duo tantū ꝓcedere non debēt ⁊ citatio

est de processu. ĵ. eo. pastoralis. §. i. ꝛ. ĵ. de proba. qm̃ ꝫ falsam: ꝛ si procedant nihil egisse reputabunt. ergo si citant nihil faciũt: qz de toto ad partem negando valet argumentum. ꝛ sic per hoc probantur que dicta sunt in prima notula: ꝛ sic forma rescripti seruãda est. s̃. de rescrip. cũ dilecta: ꝛ quia omnibus iurisditio demandatur ab omnibus dz citari.

Adiicimus. Clausula si non omnes poteritis. sub impotentia includit voluntatẽ quo ad purificandum iurisditionem coniudicum. primo decidit vnum casum. secundo alium consimilez ibi. idem quoqz. ꝛ. b. d. vsqz ad. §. sexta. Abbas siculus.

a **Cuz possit.** ꝛ hoc absqz periculo rei familiaris: quia tunc non tenet negligere sua. ff. ō iudi. si longius. i. rñ.

b **Voluerit.** hoc est qō additur ei: qō supia viri si oẽs interesse nequerit ꝛ ibi potes h̃ vbum supplere interesse nequiuerint: aut noluerint ꝛc.

c **Procedãt.** postq̃ cõstiterit q̃ interesse non vult. vt supra dixit ī alio casu: qñ interesse nõ pñt. s̃. de rescrip. scisciter⁹.

d **Arguendus.** īmo et puniendus: p eo q̃ mandatum apostolicũ exequi nõ vult: vt. s̃. de rescrip. sciscitatus. sz qs arguet eum aut puniet: cõiudices non: qz par in parem nõ habet imperiuz. s̃. de elec. īnotuit. ꝛ. ff. ad trebel. ille a quo. §. tempestiuum. ordinarius non: qz delegatus maior est eo q̃tum ad illam cãm. ar. s̃. eo. sane. ij. ꝛ. ĵ. de offi. or. pastoralis. §. i. superior ergo eum puniat cuius mandatum exequi non curat. C. de tempo. ap. l. vlti. §. illud. ꝛ coniudices debent superiori denũciare negligentiam ipsius. ar. ĵ. de preben. graue ad fi. ij. q. vij. ea ppter. sufficit sola redargutio. cũ per hoc nõ preiudicetur partibus: qz alij procedere possunt.

Sexta. Supra visum est de bis que opponuntur in personam iudicis: nunc subijcit de bis que opponuntur in personã actoris. b. d. vsqz ad. §. Si vero. Si reus coram delegato obijcit excõicationem actori quam non probat ifra tempus debitum auditur actor. si vero probat: delegat⁹ absoluet actorem si excõicatus est ppter cãm sibi cõmissaz. si ppter aliã. nec est de casibus reseruatis pape ad excõicatorem suum illuz remittat. qui si nõ vult eum absoluere delegatus pape eum absoluet. hoc dicit. primo ponit principalẽ questionẽ quã soluit ibi: banc dubitationem. secũdo ponit questionez incidentem ibi: si vero. ab.

e **Donec.** h̃ fuit dubitatio vtrum esset ꝓcedendum super principali nõ obstante exceptione opposita: donec de ipsa excõicatione constaret: vt simul super principali ꝛ exceptione procederetur. quod non debet esse īmo supersedenduz est super principali questione donec termino competenti probetur exceptio. ĵ. de iudi. exhibita.

f **Infra** terminũ competentẽ. hodie terminus iste nõ est ad arbitriũ iudicis. sed. ĵ. viij. dies exceptio excõmunicationis probari debet: die ī quo proponitur nõ cõputato. q̃ si probata nõ fuerit iudex in cã procedat: reuz in expensis actori quas pp hoc fecisse docuerit cõdẽnando taratione premissa: ꝛ vltra duas vices h̃ exceptio non proponatur: seruato tenore decre. ꝛ qui excõmunicationẽ opponit speciem ipsius ꝛ nomen excõmunicatoris exprimere debet: vt in decre. Inno. iiij. in qua omnia hec statuunt ꝛ incipit pia ꝯsideratione. ĵ. de excep. li. vi.

g **Ex** cõfessione. ex loco isto satis colligit: q̃ sup exceptione debet lis cõtestari inter partes ꝛ iurari etiã de calũnia in ciuilibus: sed non in spũalib⁹: sed de veritate dicenda: qz exceptiões debẽt dari in scriptis. ĵ. de pba. qm̃ ꝫ. sicut ẽt datur libellus. ĵ. de li. obla. ignarus. ꝛ ad exceptionem debet ille ꝫ quem ꝓponitur rñdere. vt h̃ dicit. ꝛ sic lis contestatur si negauerit actor exceptionẽ tũc iurabit de calũnia. ĵ. ō fideiuss. constitutus. ꝛ est opti. ar. C. de iura. calũ. l. i. ꝛ si postea p confessionẽ non ꝓstiterit de exceptione: probabit illam per testes vel alio modo quo poterit. vt p instrã. alȝ ꝓcessus nõ valeret li. nõ cõte. ĵ. vt lit. nõ ꝓtesta. p totũ. ar. ꝫ. ĵ. de iudi. c. ij. ꝛ sup hac exceptione vl alia cõsimili: vbi crimina opponũt: testes cõpelli nõ debẽt. ĵ. de testi. cogẽ. dilector. qdã tñ nõ obseruãt hoc in exceptionib⁹. ꝛ male sicut credo: qz ordo iuris vbiqz est seruãdus cũ ꝓcedit iure ordinario. ꝛ hoc ꝓbat. ĵ. de ap. interposita. §. vlti. tamẽ iura illa que dicũt q̃ lite nõ cõte. non tz processus: loquũtur in negocijs principalibus. vñ satis põt dici q̃ nihilomin⁹ valet ꝓcessus in bis exceptionib⁹ dilatorijs ꝛ emergentib⁹ lz lis nõ fuerit in bis ꝓtestata. ꝛ nullo iure cauet: q̃ in bis ꝓcessus nõ teneat cõtestatione omissa iurta illam regulaz: multa fieri non debent ꝛc. ĵ. ō regul. c. ad apostolicam. Ber.

meret iudicare. **Adijcimus** etiã q̃ vbi fuerit in commissione appositum. vt si omnes interesse nequierint: duo ea nihilomin⁹ exequãtur: si aliquis ex ipsis cuz possit[a] noluerit[b] interesse duo nihilominus i causa procedãt[c]: lz ille tertius grauissime sit arguẽdus[d]: p eo q̃ mãdatum ap. exequi subterfugiat aut contemnat. **Idem** quoqz p omnia dicimus obseruãdum in causa que committitur duobus eo apposito vt si ambo interesse nequierint: alter nihilominus exequatur. **Sexta** nobis ꝓposita ex parte tua questio continebat q̃ quuz aliquibus iudicib⁹ cã cõmittit: ꝛ qñqz cõtingit q̃ reus actori obijcit q̃ stare nõ potest in iudicio vtpote vinculo excõicationis astrictus: si re⁹ nõ uelit statim eũ ꝓbare excõicatũ: siue nõ possit: an actor nihilomin⁹ audiri debeat donec[e] sup eo qō obijcitur rei veritas fuerit patefacta. **Hãc** dubitationem taliter amouemus: q̃ si ille qui tale quid obijcit: statim uel infra terminum competentem[f] nõ probauerit legitime quod intẽdit: actor permitti debet vt sine offendiculo quolibet audiatur. Ceterum si vel ex confessione[g] actoris vl alio quolibz modo legitime cõstiterit esse actorem vinculo excõicatiõis[b] astrictũ: a iudicib⁹ delegatis ꝑm formã[i] eccl'ie valet absolui: ita vt si pp aliquã iustaz[k] aliã cãz ꝛ euidẽtẽ ab ordinario iudice vl delegato excõicat⁹ fuerit ad excõicatorez[j] dz absoluẽdus remitti: q̃ si malitiã adhibuerit delegati iudices id de ritu ecclesiastico libeꝛ exequãtur[m]: dũmodo non sit tale gen⁹ excõicationis illius cui⁹ absolutio se. ap. reseruet[n]. exploratⁱ[o] quidem iuris existit: vt delegatis iudicib⁹ qui bus principale cõmittitur: ꝛ accessorium committatur. **Si** vero ab⁹ bis fuerit prestito iuramẽto q̃ stabit mãdato ecclesie absolutus: rursus interrogas an coram eisdez delegatis vel ordinario a quo excõicat⁹ extitit teneꝛ super eadem cã ꝓ qua excõicatus fuerat rñdere: ꝛ quorũ debeat iudicio vel mãdato stare. In quo casu taliter rñdemus q̃ coꝝ ipsis excõicatorib⁹ super illa cã ꝓ qua fuerat excõicatus stare debet: ꝛ eorũ seruare mandatũ: nisi spãliter fuerit illud alijs iudicibus a se. ap. delegatus. q̃ si excommunicatores malitiose distulerit[l]: tunc delegati eandem iurisditio-

c. penul. ꝛ C. si a nõ compe. iudi. l. vlti. ꝛ ff. de regu. iur. factuz a iudice. quia sub conditione hoc mandatur. ꝛ ita ante conditionem existentem etiam absoluere ipsum non possunt.

a **Cuz** possit. ꝛ hoc absqz periculo rei familiaris: quia tunc non tenet negligere sua. ff. ō iudi. si longius. i. rñ.

b **Excõicatõis** maioris. s. qz minor nõ repellitur ab agẽdo nec a consortio fideliũ. ĵ. de excep. a nobis. nec ab electiõe. ĵ. de cle. excõi. mi. si celebrat.

i **Forma** z. que duplex est. ĵ. de verbo. sig. ex parte.

k **Aliam** iustam. secus esset si pp eandẽ cãm que nũc delegatur. qm̃ nõ teneret iurisditõ si se excõicatũ suppssit. vel si expressit a delegatis istis absoluere. nec remitteret ad ꝓmos īmo tacita veritate de alia cõmissione non valerent lr̃e. vel de ꝓcessu ordinarij. ar. de ap. vt debitus. Lau. Hoc qō dr̃ in ista notula olim seruebatur hodie vero littere impetrate ab excõicato bene valent. ꝛ eo absoluto ꝓceditur per eas. ĵ. de excep. pia. li. vi.

l **Ad** excõicatorem. q̃ isti delegati alias non habent ptãtẽ illuz absoluendi. nisi primo illum excõicatorez requirãt. qō si nõ fecerit prim⁹ ordinarius vel delegatus: tunc illuz absoluere possunt pstito iuramẽto pri⁹: quod stabit mandatis ecclesie super eo pro quo prius fuit excõmunicat⁹. alias si statim illum absoluerẽt: non credo ipsum esse absolutuz. r. q. i.

m **Exequant.** ꝛ in cã postmodũ procedant. sic videtur q̃ si excõicatus impetret rescriptũ tacito de sua excõmunicatione q̃ valeat postquam fuerit absolutus. ar. C. de preci. impe. offe. vniuersis. item argu. q̃ p absolutionẽ qs in pristinũ statũ reducatur. arg. iiij. q. i. c. i. ꝛ. ij. ꝛ qr cũ sit pena nõ debet extendi sz potius restringi. ĵ. de bis que fi. a maio. par. c. quesiuit. ꝛ de pe. di. i. §. pene. sz ꝫ. s̃. de eta. ꝛ quali. cum bone. ꝛ. s̃. de rescrip. dilectus. ꝛ. ĵ. de ap. pastoralis. consueuit dici q̃ lr̃e ab excõmunicato impetrate hoc tacito nõ valẽt ad agẽdũ vel ad beneficium obtinendũ: vt dicũt ꝛria: sed ad sui defensionẽ obtẽte: puta qr appellauit tũc bene valent lr̃e. licet nõ faciant mentionem de excõicatione. ĵ. de excep. cũ inter. ꝛ. c. dilecte. ꝛ. c. significauerunt. ꝛ. c. vlti. ꝛ qō hic dicit. s. absoluũt eũ ꝛ postmoduz locũ habet qñ post litteras impetratas fuit excõicat⁹ ab homine vel a iure: ꝛ iō eo absoluto valẽt lr̃e. quod patet ex eo qō dicit. nõ potest stare in iudicio. nec dicit q̃ lr̃e nõ valeant. sed dic sup hoc ꝑm qō no. ĵ. de excep. pia. in glo. que incipit sed mirum. ver. fi.

n **Reseruetur.** xvii. q. iiij. si quis suadente. ĵ. de sen. excõ. tua nos.

o **Exploratⁱ.** q. d. hoc non videtur eis cõmissum. ꝛ papa rñdet q̃ cõmissum intelligitur tanq̃ accessorium. ꝛ est rñsio tacite qõnis ꝛ sic absolutio est accessorium qr sine illa causa principalis ꝓcedere nõ potest. qr nõ auditur nisi absoluatur actor. s̃. eo. preterea. ꝛ. ff. de iurisdi. om. iudi. l. ij.

Si uero. Absolutus a delegato super causa pro qua fuerat excõicatus coram excõmunicatore parebit seu respondebit sup illa causa: nisi sit alteri delegata. ꝛ si excõicator malitiose distulerit delegatus qui absoluit cognoscit. Primo ponit questio. secundo solutio ibi: in quo. ꝛ cõtinuatur iste. §. ad precedentẽ hoc ordine. s̃. fuit dictum q̃ si excõicator non vult absoluere actorez ad requisitionem delegati q̃ ipse delegatus poterit absoluere ne impediatur cognitio cause sibi cõmisse. sed quia excõmunicatus absoluit pstita cautione ō parendo iuri in illa causa pro qua fuit excõicatus: dubitatur coraz quo iudice iste deberet parere iuri in illa causa ex quo iste delegatus istum excõicatuz absoluit. ꝛ respondetur vt patet in littera. Ab. si.

p **Ab** bis. s. delegatis.

q **Excõicatoribus.** nisi ab ipsis fuisset legitime appellatũ. vel nisi aliã legitimã exceptionẽ opponere posset contra illos. ĵ. e. insinuante.

r **Distulerint.** s. procedere in causa illa p qua ille fuit excõicatus. Et sic vl q̃ actor ꝛ reus eodẽ tempore possunt litigare coram diuersis iudicibus. Et sic

est contra. C. de sentēn. ꝛ interlo. om. iudi. auc. ꝛ consequenter. de hoc viri. ℈ de rescrip. c. vlti. hodie standum est decre. Innocen. iiij. de rescriptis. que incipit dispendia. libro. vi.

a ¶ In principali. sic econuerso. idem iuris in accessorio ꝛ in principali. ff. de accepti. per iusiurandum. §. ꝛ si fideiussori.

b ¶ Accessorio. accessoriuꝫ vocat cām illam ꝑ qua fuit excōicat⁹ auctor huiusmodi cause. ꝛ sic respōdebit reo in hac causa sub iudicib⁹ delegatis quos ipse impetrauit: si reus voluerit ipsum recōuenire. J. ō. mu. peti. ca. i. ꝛ ij. Et si ꝑ causa alterius tertij ab isto reo fuit excōicatus quid erit nihilomin⁹ absoluent eum prestito iuramento ꝙ stabit mādatis ecclesie ꝛ procedent in negocio sibi cōmisso principali sed in alio procedere non possent etiā si ille reus ꝛ ille actor consentirēt qꝫ iurisditio istoꝝ prorogari ad istud tertiuꝫ non posset cuꝫ de illo in litteris mentio nō fiat cum talis iurisditio sit delegata. J. e. p. ꝛ. g. in fi. ꝛ not. ꝙ isti excōmunicatores ꝑ negligentiam perdunt suam iurisditionē tam circa absolutionem ꝙ̄ super ꝑcipali negocio. sic. J. de fo. compe. lꝫ. ꝛ. c. sequē. ꝛ ita delegatus supplet negligentiā alterius delegati vl̄ ordinarij sicut ordinarius supplet desidiaꝫ delegati. J. de of. ordi. significauit.

Cam causa. Diuiditur ꝟ decre. in duas partes. nā ꝓo recitat factū sup quo ꝛ ꝓ quo fuerat appellatum. secundo cōmittit appellationis cām. ibi: fraternitatez. Ab. si.

c ¶ Ab illis duobus tm̄. vnde nō tenebatur coram eis respōdere nec etiaꝫ venire tenebat si certum erat ꝙ a duobus tātum fuerat vocatus. de hoc dictum est. ℈. eo. c. pri. nisi velit quis venire suum ꝓuilegiuꝫ allegaturus: ne de facto saltez vexetur ꝑm ꝙ hic cōtingit: qꝫ non obstāte tali exceptione isti duo processerunt de facto solūmodo qꝫ de iure nō potuerūt. sꝫ ꝫ videt. J. de appel. si duobus: vbi tenet sententia excōicationis ab eo lata qui iudex non erat ꝑpter ꝓtumaciam illius qui appellauerat ad papam: qꝫ citatus coram metropolitano nō comparuit: sed hoc ideo est quia ille qui excōicauit credebat se iudicem propter appellationē ad ipsum factam ignorans ꝙ alter ad sedem apostolicā appellasset vnde tenuit sententia: qꝫ ille debuit ei significare ꝙ appellauerat ad papā. ꝛ ꝑ illā ꝓbo ꝙ iste citatus tantum a duobus ire nō tenetur cum illi sciant se sine tertio ꝓcedere non posse: ꝛ si procedant nihil valet. sic in decre. si duobus. si ille sciuisset ꝙ ad papam appellasset ꝛ eo nō obstāte ipsuꝫ excōmunicasset non valuisset: vt ibi colligitur euidenter. Sed ponam⁹ ꝙ tres sunt iudices sub illa forma ꝙ si non omnes ꝛc. tertius malitiose nō venit nec se excusat vel non cōmittit: ꝛ sic alij non possunt procedere: qd fiet de cā illa. arg. ꝙ ꝑñt duo procedere. lꝫ vi. di. si forte. ad istar electionis: vt. ℈. ō elec. ꝙ si cut. in cōtrarium videtur ꝙ non possunt qꝫ primo cōstare debet eis de impotentia vel volūtate tertij. ℈. eo. c. ꝓori. ꝛ. ℈. de rescrip. sciscitat⁹. vel pōt eē ꝙ habet iustam causam absentie. quid enim si postea ꝓbaret se nō potuisse venire iusta de causa: cassabitur quod factū est ad instar rei absentis. J. de iudi. cuꝫ bertoldus. Item qualiter ꝑñt duo citare tertiuꝫ cum sit par illis ꝛ par in parē nō hꝫ imperiū. ℈. de elec. innotuit. ꝛ. ff. ad trebel. ille a quo. §. tempestiuuꝫ. si enim tenerēt ad eoꝝ citationē venire: ergo si nō veniret possent eum excōicare: quod non est verum. ad hoc dicas ꝙ citare non possunt eum vt veniat sed admonere possunt vt veniat ꝛ rogare. ꝛ si nō venerit vsqꝫ ad tertiā monitionem vel rogationē nec aliud rescripserit: vel si dixerit se velle interesse ꝛ non venerit tunc ꝑñt alij ꝓcedere: quia ꝓsumitur nolle venire vel nō posse īteresse: ꝛ talis ꝑsumptio habebit̄ ꝓ responsione illius. ſ. ꝙ nō velit vel nō possit venire. argu. iij. q. ix. decernimus. ꝛ. ff. de re iudi. contumacia. ꝛ op. argu. lꝫ v. di. si forte. ꝛ sic statiꝫ remanet iurisditio apud alios. ℈. eo. c. pri. ꝛ. J. c. pr. nec obstat si dicat se tūc nō potuisse venire qꝫ potuit alij cōmittere vices suas vel se excusare. J. e. pastoralis. §. vlti. nec ē incōueniēs ꝙ vnus delegat⁹ suppleat negligentiam alterius delegati: vt. ℈. c. pri. §. sexta. sic etiā ordinarius nem quam in principali[a] ꝛ accessorio[b] exercebunt.

I Nnocen. iij. rhegino archidi. et episcopo cephaluden.

¶ Si causa simpliciter delegatur tribus: duo sine subdelegatiōe tertij procedere non possunt. Quod si facerent ab eis poterit appellari. Idem si sunt dati cum clausula ꝙ si non omnes. non enim valet processus duorum tertio inconsulto. b. d. comprehendendo vtrunqꝫ intellectum.

Cam causa que vertitur inter montis regalis ꝛ rofañ. archiepiscopos super quibusdam decimis panormitano ꝛ capuano archiepiscopis et tibi fratri rhegiñ. commissa fuisset a nobis fine debito terminanda: predictus archiepiscopus montis regalis sicut accepimus: ad primam panormitani et capuani archiepiscoporum citationem accessit: in quorum presentia excipiendo proposuit: ꝙ pro duabus causis eorum non deberet stare iudicio: tum qꝫ ipsa causa tribus fuerat iudicibus delegata: et idem ab illis duobus[c] tantū te frater rhegiēſi incōsulto nec vices tuas sup hoc cōmittente ad iudicium fuerat euocatus: tum quia ante ipsorum citationem et notitiam litterarum ꝓ eadem causa nuncium[d] suum ad apo. sedem transmiserat: in quo decre. alex. pape pre. noſt. sibi affirmabat apertius sufragari. ¶ At ijdem archiepiscopi exceptiones ipsius nolentes admittere: contra eum vt responderet iterlocutoriam sententiam protulerunt[e]. propter quod ad se. apo. appellauit: ꝛ infra. ¶ Fraternitati. u. mādamus: quatenus si vobis cōstiterit[f] predictos archiepiscopos exceptiones predictas nullatenus admisisse[g]: non obstante eo quod per ipsos factum est: decimas ipsas quibus predictus montis regalis archiepiscopus se: postquaꝫ nuncius suus ꝓpter hoc ad sedē apostolicam accesserat: asserit spoliatum[h]: precipue cum easdez tam sibi qꝫ ecclesie a se. ap. asserit confirmatas: siue per laicalem potentiā siue per eosdem iudices factum sit cum fructibus[i] inde perceptis restituī faciatis: audientes postmoduꝫ quantum de iure poteritis quicqd fuerit questionis.

I Dem conuentui de conchis.

¶ Si duo sunt delegati cum clausula quod si ambo: vno recusato alter solus procedere potest: nec tenet processus si cum recusato procedat.

Cam super abbatia[k] monasterij vestri inter vos ꝛ. s. quondam abbatem vestrum fuisset qō agitata: demuꝫ super ea ad lesioñ. episcopum ꝛ abbatem de becco nostre fuerāt littere destinate et infra. ¶ Quāuis solus abbas antequaꝫ appellaretur ab eo: iuxta formaꝫ[l] supplet desidiam delegati. J. de offi. ordi. significauit. item talis iudex q negligit iusticiam facere facit litē suam. xxiij. q. i. dominus. ꝛ propter negligentiam iudex remouetur. C. de offi. prefec. or. si quos. sic ꝛ prelatus prima. q. i. §. ecce. cum honoris. merito ergo cum constet de negligentia tertij duo procedere possunt.

d ¶ Nuncium. J. de appmeminimus. ꝛ. c. ad hoc sicut. argu. contra. ij. q. vi. §. ei⁹ vero. hodie hec allegatio locum non habet. J. de appella. vt debitus in fi.

e ¶ Protulerunt. ꝛ male et certa scientia qꝫ appellauit. vñ non valuit qō postea fecerunt.

f ¶ Cōstiterit. ꝛ in absentia partis aduerse contumacis potest cōstare lit. non conte. J. de appel. interposita. §. vlti. ꝛ hē casus in quo potest procedi lite non contes. vt patet per decre. predictam.

g ¶ Admisisse. ꝛ ita videtur ꝙ in causa appellationis sufficit ostendere se appellasse et cā probabili. nec ē necesse ꝙ ꝓbet causam appellationis veram fuisse. ſi. J. de appeila. dilecto. vnde signatur contrarium. J. ō appella. interposita. vbi appellans debet probare causaꝫ appellationis fuisse veram. ꝛ infra de testi. ex parte ade. de hoc dicetur. J. de appellatio. interposita. Quādo debeat probari veram fuisset vel sufficiat ostendere se appellasse ex causa probabili dic vt in ca. ex parte ade.

h ¶ Spoliatum. ab illis duobus iudicibus: qui mandauerant eum spoliari.

i ¶ Cum fructibus. vel qui percipi potuerunt. J. de restitu. spo. grauis. ꝛ rij. q. ij. non liceat.

Cam super abbatia. ¶ Prima pars decise narrat factum. secūda diffinit ibi. ꝙ̄ns. Ab. si.

k ¶ Abbatia. casus ita colligitur ex integra. Causa vertebatur inter cōuentum de conchis. ꝛ. S. quondam abbatem ipsorum super ipsa abbatia qua dicebat se fuisse spoliatum iniuste. post multas ꝛ varias cōmissiones obtinuit iste. S. causam committi episcopo lesson. ꝛ abbati de becco siue vallis richerie sub hac forma: vt alter solus altero nolente interesse aut etiam non valente mandatum apostolicum adimpleret: partibus in presentia iudicum constitutis. pars. R. qui dicebatur intrusus in preiudicium istius. S. predictum episcopum recusauit tribus de causis: tuꝫ qꝫ idem episcopus causam habebat cum monasterio super quadam ecclesia sua: tum etiam quia ipsum. R. redeuntem a romana curia non admisit ad osculum pacis: ꝛ quia dicto. R. dixerat ꝙ si posset noceret ei in causa illa. ꝛ hoc probare volebat coram dicto abbate coniudice vel coram arbitris electis a partibus. dicto episcopo admittere hoc nolente ante ingressum cause fuit ab ipso episcopo postmodum appellatum: sed ipsi duo nihilominus interloquentes appellationem non tenuisse dictum. S. decreuerunt restituenduꝫ: predicto. R. super abbatia perpetuum silentiuꝫ imponentes. prius appellatione interposita ab ipso abbate ne cuꝫ eo procederet. vnde causa demum peruenit ad papam. dicitur hic ꝙ talis sententia nulla fuit: qꝫ lꝫ abbas antequam appellaretur ab eo solus ꝓcedere potuisset qꝫ cām interlocutus est cum ꝑpo qui iam legitime recusatus est appellationem ꝑpter hoc interpositam nō tenuisse: per consequentiam cōfessus est se non posse in causa procedere: nec erat sue intentionis vt solus aliqd diffiniret: ꝛ ideo cum eo qui iam iudex esse desierat disponere aliquid non valebat ptāte ac voluntate mutuo sibi aduersantibus: qō a duobus factum est de iure non valet.

l ¶ Juxta formam. que fuit vt alter solus in causa ꝓcederet altero nō valente aut nolente interesse: vt dictum est in casu.

a Appellationem interpositam. qr nō admisit recusationes ꝓpositas ꝓ ipm. ꝛ pōt dici qꝫ ipso facto interlocutus fuit restituendo cū ipso epō: vt dictū est. s. ꝛ iponēdo silētiū aduersario post illā appellationē: qr in integra nō inuenit qꝫ ambo sup hoc interlocuti fuissent.

b Cōfessus ē. ipso. n. facto ꝓfessus est sicut ipso facto negam⁹ rpm. xi. q. iij. estimant. ꝛ ipso facto mentimur. xxij. q. v. cauere. ipso facto appellamus. j. de appel. vt nostrum. ꝛ c. dilecti. ipso facto habemus ratum. ff. de inoffi. testa. si proponas. ꝛ l. vlt. ff. rē ra. ba. l. iij. §. falsus. ꝛ ipso fō renunciat quis iuri suo: vt. s. eo. ti. gratum. ꝛ j. de bis q fi. a ma. par. ca. ex ore. vbi plura arg. inuenies de hoc. item arg. qꝫ q vnum dicit vel facit plura facit vl dicit. ff. de arbi. celsus. §. i. ꝛ xi. qō. iij. estimāt. ꝛ ca. se. argu. j. de do. ꝛ contu. cū dilecti. ꝛ ff. qꝫ me. cā. l. i.

c Desierat. propter recusatiōes predictas ꝛ appellationes.

d Aduersantibus. no. qꝫ posse ꝛ velle contraria sunt vt hic: nec valet qō valere potest: qr illud nō vult nec valet illō quod vult: qr illud nō pōt valere. C. si quis alte. vel si bi multum interest. C. de iure do. si genero. sic. s. de transla. inter corporalia. versus fi. ff. de mili. test. l. si miles. ff. de reb. du. in ambiguo. ff. de bo redi. insti. quotiens. ar. contra. j. de preben. iter cetera. ꝛ ca. dilectus. iij. potius interpretanda est res vt valeat quaꝫ vt pereat. j. de verbo. signi. abbate. j. de priui. in bis item argu. contra. xij. q. ij. si quos. ff. de cōtrahē. emp. qui tabernas. ff. de libe. causa. l. i. ꝛ l. nō solum. §. i. ꝛ facit ad hoc insti. de adop. §. vlti. arg. contra. s. de electio. cum vintoñ. sed ibi soluitur. item argu. contra. ff. qꝫ cum fal. tuto. l. i. §. i. vbi dicitur qꝫ licet verus tutor auctoritatem prestet cū falso tutore tñ tenet quod factuꝫ est. Sed illud ideo est: qr licet plures sint tutores tñ solus pōt administrare. C. de auc. prestan. l. vlti. vel cum verus tutor scit se solum esse tutorem. simile huic est. ff. de arbi. parui. in fi. ꝛ j. de sen. ꝛ re iudi. ad probandum. Jo. item argu. qꝫ vtile viciatur p inutile. j. e sup qōnum. §. si vero vbi de hoc.

Consuluit. Cōmunis diuisio. secunda ibi: nos aūt. Que subdiuditur. nam primo distinguit ꝛ distinctionem prosequtur. secūda ibi: ne vero: determinat congruam horam iudicij. tertia ibi porro: instruit iudicem. ab. si.

e Depositiones. i. dicta ipsorum testium.

f Citandus. videbatur qꝫ peremptorium fuisset circūductum vt iteruꝫ esset citandus. ff. de iudi. ꝛ post perēptorium.

g Equitate. ꝛ quidem equū est ꝛ honestuꝫ in diem alterū expectare nec statim dꝫ dici ꝓtumac. potuit qdem habere iustā cām absentie. ꝛ sic reuocabitur sñia. j. de re iudi. cū bertoldus. nec pōt festinare debet ad decernēdū vt iubeat possidere. ff. de dā. infec. si finita. §. si forte. nō tñ est necessarium nisi velit in diem alterum expectare.

h Gratiam. ecce quanta potestas dat iudici circa iudicia vt possit parcere ꝓtumaci in preiudicium alterius. C. quomodo ꝛ quando iu. l. i. ff. de arbi. si cum dies. §. si quis ex litigatoribus. non enꝫ quicquid iudicis protestati permittitur iuris necessitati subijcit. ff. de iudi. non quicquid. ꝛ est ꝓtra id. iij. q. ix. c. vlti. itē lꝫ iudex possit parcere in ferendo sñiam terminarum nostrarum procedere potuisset: qr tamen pro eo qꝫ cum ipso episcopo interlocutus est appellationem prius ab eodem episcopo interpositam non tenuisse de iure: sine ipso cum posset ꝛ nollet negocio interesse: per consequentiam cōfessus est se non posse mandatum ap. adimplere: nec sue intentionis extitit vt sine coniudice suo aliquid diffiniret: ꝛ cum eo qui iam iudex esse desierat aliquid super predicto negocio rite disponere non valebat: voluntate ac potestate sibi mutuo aduersantibus: cum noluerit quod potuerit: ꝛ qō voluerit adimplere nequerit: quod a duobus factum fuerat effectum nō potuit de iure obtinere.

I Dem archie. tol.

Si iurisditio delegati expirat in peremptorio quem partibus assignauit: post cōgruam horam peremptorij nō expectabit cōtumacē. Si nō expirat pōt expectare in diez alteram: ꝛ iterum citare si vult.

Consuluit nos. t. f. vtruꝫ cum ad recipiendos testes: depositiones publicandas eorum: vel sententiam proferendam peremptorie citas partes: ꝛ earum altera se absentat contumaciter die data: an circa vltimam partem saltem diei sit in negocio procedendum. vel in diem expectanduꝫ potius subsequentem: ꝛ si expectauerit vtrum contumax iterum sit citandus cum non fuerit die partibus assignata processum. Nos autem credimus distinguendum vtrum iurisditio duret post terminum peremptorium an expiret in illo. Si durat in diem alteram equitate suadente poteris expectare: nec erit pars cōtumax peremptorio elapso citanda nisi gratiam fecerit ei benignitas iudicantis. si autē expiret nisi partes maxime cum id nouerint se tibi presentauerint ea hora qua congrue possis procedere ad exequēdum id propter quod ei legitime terminum peremptorium assignasti: extunc exequi poteris quod intendis ne frustra iudicialis instātia euanescat. Nec vero iudicium ecclesiasticum exercetur in tenebris: quia iuxta testimoniuꝫ veritatis: qui male agit odit lucem: lꝫ etiam sciꝫ consuetudinē ꝛ cōstitutiones legitimas more romano dies a medietate noctis incipiat ꝛ i medio noctis desinat subsequentis: vnde quod in duabus dimidiatis noctibus agitur pinde sanxit habendum legalis auctoritas acsi qualibet parte lucis agat: nos tamē eam procedendi horam congruaꝫ intelligimus ex qua possis ante noctis tenebras pficere qō incūbit. Porro discretus iudex in assignatōe peremptorij non debet iurisditionem suam nisi necessitas exigit adeo coartare.

I Dez abbati de bordel. ꝛ priori sancti sepulchri.

Ex noua causa remouetur delegatus etiam post litem cōtestatam ꝛ alius surrogatur.

Insinuante. R. sancti saldati rectore ad audientiam nr̄am puenit: qꝫ cum cām que super iure parochiali inter ipsum ꝛ. T. verteretur vingor. epō ꝛ iudicibus suis a nobis obtinuerit delegari: post modum licet fuerit in eadem questione processum tractu temporis ante diffinitiue sententie calculum idem epūs dcñ. R. in familiarem

i Terminum peremptorium. nisi terminus peremptorij⁹ sit statutus ad sententiam audiēdam non valet sentētia in absentia partis alteri⁹. ff. q̄ sen. sine ap. rescin. l. i. §. item cū ex edicto. ar. cōtra. C. quomodo ꝛ quando iu. l. ij. sed lex ista cōtra. loquitur cuꝫ iudex partes in presentia sua monuit vt certo termino compareret ad sententiam audiendam. ꝛ tunc si qua pars non veniat reuera cōtumax est. ꝛ sententia tenet licet peremptorie per edictum non fuerit monita. alia lex loquitur cum absens citatur per edictum in absentia.

k Extunc exequi. imo videt qꝫ in vltima die qua futurus priuatus vel priuandus est iudicare non possit. ff. de fer. pridie. ff. de iurisdi. om. iudi. eū q ar. contra. ff. de pe. l. vl. sꝫ hic vltima die sue iurisditionis tenetur iudicare vt hic patet.

l Instantia. i. ptās.

m Odit lucez. sic. xviij. q. ij. pernicioſam vñ presumit contra illum qui occulte cōfert beneficia. j. vt ecc. bene. vt nostrum. xix. dist. anastasius. et xxxi. di. cleric⁹. ff. ō ritu nup. palam. ꝛ melius. l. vlti. ff. de admini. tu. nō existimo. ꝛ tenebre apte sunt ad fabricandū fal suꝫ. ff. ō ven. inspi. l. i. §. si mulier. tamen transactio potest fieri de nocte. C. de transac. nō minorem. ꝛ testamentū. ff. de testa. ad testamentū. §. vlti.

n Incipiat. q̄ntum ad contractus qui possunt fieri qualibet hora.

o Legalis. ff. de fer. more romano.

p Tenebras. quid si iudex processit in tenebris ad lumē candele vel ad ꝓtestationē litis vel sententiam protulit: nunquid valet qō agitur? credo qꝫ valeat processus lꝫ procedi non debuerit vūmodo aliud non impediat. ꝛ precipue si iudex honestus sit. hic non dicatur qꝫ si ꝓcessum fuerit non valeat: qr multa fieri non debent: facta tamen valent: alij forte contra: Et ingulent homines surgunt de nocte latrones.

q Perēptorij. ff. de iudi. nōnunq̄. j. de in integ. resti. tum ex litteris.

r Coartare. j. de appel. reprehensibilis. ꝛ ij. q. vi. appellatore. ff. ō excu. tu. non tantum.

Insinuante. In pma parte ponitur actoris gratiosa petitio. in secūda sub duplici cōditione ipsius exauditio. scda ibi: quocirca. ab. si.

s Familiarem. familiaritas repellit iudicem sicut ꝛ testez. j. de testa. i litteris. naꝫ familiaritatis affectio veritatez impedire solet. iij. q. v. accusatores. imo tota familia recusatur ꝓpter dñm. C. si quacunqꝫ predi. po. l. vna. sed modica familiaritas nō nocet. ff. de vbo. sig. late. §. amicos. ꝛ est si. j. de ap. ex insinuatiōe. ꝛ. j. vt lit. nō ꝓte. accedēs. ꝛ. s. de rescrip. ad hec. ꝛ ff. de ꝓcura. aut affinitate. b tñ aduertas qꝫ minor cā repellit iudicem q̄ testem quia quelibet ꝓsanguinitas repellit iudicez. j. de appel. postremo. sed non testez. qr frater te

statur pro fratre. ℑ. de presump. litteras. propterea non inuenitur ꝓhibitū: qr edictum de testibus prohibitorium est. ff. de testi. l. i. ⁊ hoc ideo qr facilius inueniūtr plures iudices q̄ vnus testis.

a Sine quo. quia mandabat. q̄ si non oēs tu frater episcope cū altero ipsor in causa ꝓcedas. tūc. n. alij nō possunt ꝓcedere sine ipso vel suo subdelegato ℑ. eo. qñi. §. i.

b Officialis. ⁊ ita timeri pōt ne trahat in partez episcopi ⁊ sic in partem. ℜ. arg. ℑ. de eo qui mit. in pos. causa rei ser. cuz sicut. ⁊. ℑ. vt lite non cōte. accedens. ij.

c ¶Postmodum effectus. sic patet q̄ exceptio dilatoria pōt proponi post litē conte. si ō no uo incipiat competere. sic. ff. ō arbi. nō distinguemus. §. cum qdam. ⁊. ff. de interroga. act. de etate. §. ex causa. ⁊. ℑ. de in integ. resti. c. vlti.

d Merito. hec cā mouit istū ℜ. vt cām faceret aliis committi ne pars aduersa ꝓpter huiusmodi suspitionez recusaret illos iudices ⁊ impetraret cām aliis cōmitti coraz quib⁹ oportuisset ipm. ℜ. postmodū litigare. ⁊ ita est arg. q̄ qs oz ꝓuidere ea q̄ possunt facere cō tra ipsuz sicut pro ipso. arg. xi. q. i. de psona. ver. ne obijciatur ⁊c. ff. loca. si qs domuz. §. i. ⁊. ℑ. de pcu. c. i.

e Cōsenserit. s. pars aduersa. naz ipse. ℜ. cogitur litigare coram ejs cum in eos semel cōsenserit ⁊ ipsos ipetrauit. ℑ. eo. super questionum. ⁊. iij. q. iij. offeratur. ⁊. iiij. q. iij. §. veturus. videt tamen q̄ ipe. ℜ. eos possit recusare propter no uam causam sicut eius aduersarius. absurdum enim esset iudicū in vnā partē declinare ⁊ nō in alterā. ff. de arbi. si cum dies. §. si arbiter. in fi. arg. ff. quod quisq̄z iuris. l. i. ⁊ merito poterāt recusari pp familiaritatē. ff. de auc. tuto. quod dicimus in fi. ⁊. C. de his qui ad eccle. confu. l. vlti. §. sicubi. ⁊. iij. q. v. constituimus.

admisit: sine[a] quo alij iudices ꝑm q̄ in nostris litteris mandabatur in causa procedere non valebāt: et alter ipsorum coniudicum officialis[b] est episcopi supradicti: propter quod aduerse parti poterat suspectus haberi: vnde cum tam episcopus quam officialis predictus vtpote quos idem. ℜ. in iudices postulauit: ⁊ ipse familiaris eorum postmodum[c] est effectus: ab aduersa parte possent merito[d] recusari: decisionem ipsius cause vestre petijt discretioni cōmitti. ¶Quocirca mandamus quatenus si est ita: nisi postquam familiaris eius est effectus: litigare consenserit[e] coraz illo: in cā ꝑm prioruz cōtinentiā literaruz rōne previa ꝓcedatis: alioquin[f] partes ad priorum iudicum reuertantur[g] examen.

Idem priori sancti fridiani.

Delegatus pape iniam suam exequi potest vsq̄z ad integrum annum.

Querenti quid per censuram ecclesie: ⁊ infra[k]. ¶Si vero delegatus a nobis excommunicet illum qui rei iudicate parere cōtēnit: lz aliquibus videatur q̄ suo sit functus officio[l] vt vlterius nō habeat ex delegata sibi iurisditione ꝓcessum. ¶Alij autē dicant q̄ iurisditio eius duret donec sñie pareatur[k]: vt interiz absoluere possit parere volentez. ¶Nos tamen per equitatis[l] semitam incedentes presentium auctoritate statuimus vt delegatus a nobis non solum vsq̄z ad quadrimestre[m] temp⁹ quod ad soluendum debitum a lege reo conceditur: sed vsq̄z ad integrum[n] annum iurisditionem sibi commissam ad exequendum sententiā valeat exercere: sicut obseruatur i illo qui ante[o] litis contesta. contumax inuenitur.

Idem cant. archiepiscopo.

Delegatus pape potest principium medium ⁊ finē cause coniunctiz ⁊ diuisim subdelegare. b. d. vsq̄z ad. §. verū. ab. ficulus.

Super questionum articulis de quibus nos consulere voluisti. T. respon. q̄ per constitutionem nostram[p] consultationi[q] alex. pape nullatenus derogatur[r]: sed illa per istam exponitur: immo in ista verius que in illa fuerant pretermissa supplentur. Ipse namq̄z respondit q̄ si super causa que alicui ex apostolica delegatione committitur: a personis ecclesiasticis vna vel pluribus quibus delegatus vt parcat laboribus partium ⁊ expensis cause cognitionem ipsius ⁊ testium examinationes sententia sibi reseruata committit[s]. app. fuerit interposita[t]: huiusmodi app. intuitu causam indiffinitam relin-

n Ad integrū annū. sed quare nō potest exequi sñiam suā post annū cū iudex semper teneatur sñiam suaz tueri. ff. ne vis fiat ei q in pos. mit. l. i. nā iudex q̄ntū ad futurū tempus ꝓspicit ptib⁹. ff. si ser. vē. egi. ⁊. l. barū: sed lex illa logtur de ordinarijs ne vis fiat ei ⁊c. alie due leges loquuntur in seruitutibus q̄ debentur i futuruz: sed hic logt de delegato cui⁹ iurisditio nō est ꝑpetua sed ifra certas metas tpis finitur ꝑm q̄ hic dicit. sed pone q̄ post sñiam vict⁹ ingetat actor̄ nungd pōt delegatus oz adhuc cognoscere: videt p hanc decr. q̄ sic cuz iurisditio duret vsq̄z ad annuz qr non videtur possessionē adept⁹ q eā statī amisit. ff. de ac qui. pos. nō videt. argu. ff. de bere. vel ac. ven. l. ij. §. pueniſſe. ⁊. §. illud qr cū effectu pueniſſe dicit vt ibi. sed ℑ vr qr functus est officio suo. ℑ. c. in litteris. ⁊. ff. de re iudi. iuder. ⁊ qr istud ad ordinariū spectat. ℑ. de ap. cū te neamur. item qr b noua iniuria ē ⁊ ideo noua interpellatione opus ē. ff. de excep. rei iudi. l. si mater. §. ij. pōt dici q̄ lz sit noua iniuria tñ seq̄la est ꝓcedētis facti vñ ad ipm spectat. ar. ff. de instito. cuicūq̄z. §. pe. aliter velut soria viderent edicta iudicum. ff. ne quid in loco pab. l. vlt. ⁊. ℑ. de ma. ℑ. ℑterdic. eccle. c. i. ⁊ satis vr q̄ saltē vsq̄z ad annū possit cōpescere ℑdictores ⁊ qui nō patiuntur illum qete possidere excōi cādo illos ēt generaliter sed non assumēdo aliquā cognitionez vlterius ad iudicem. n. delegatū spectant que accidūt: ad sententiam sed post sñiam nullā cognitionem assumere debet: cū iaz nō habeat nisi merā executionē vnde nō valet si cognoscer vellet: vt iuder. C. de execu. rei iudi. si vt ꝓponis: ea vero que accidunt post sñiam spectant ad ordinariū: qr nō agitur ex prima cā sed ex noua.

o Ante litis cōtestationē. videt q̄ si iudex delegatus ante litē cōtestaē excōmunicet aliquē ꝓ cōtumacia q̄ post annū ipm absoluere nō possit. sz ℑ. ℑ. de offi. or. pastoralis. vbi successor in honore ⁊ onere absoluit. itez iuder cepit exercere iurisditionē suam vñ ꝑpetuata est. ℑ. e. lz. ⁊. §. eo. gratū. ⁊ ita post annū pōt absoluere ⁊ q̄cunq̄z qr ecclesia nulli claudit gremiuz suū. C. de sum. tri. l. vlti. ar. cōtra q̄ post annū absoluere nō possit. ri. q. iij. rursus. ⁊. c. quicunq̄z. sol. dic q̄ post annū pōt illū absoluere q̄ñq̄z ⁊ ꝓcedere i cā q̄cūq̄z ille fuit absolutus. ⁊ qō dicit hic q̄ post annū nō potest illū absoluere itelligit de eo q excōicatus fuit post diffinitiuā sñiaz cui nō parebat. vnde fuit excōicatus iste ⁊ talis post ānū absolui no pōt ab eodē qr iurisditio expirauit in totū. ⁊ quo ad executionē olīno: sz vbi qs excōicat ante lit. cōte. vel post lit. cōte. ante sñiam diffinitiuā semp pōt absolui: qr iurisditio durat vsq̄z ad sñiam latā. ⁊ executiōi mādatā ⁊ infra annū post sñiam. ⁊ ista lra sic itelligit. si aliqs cōtumax est qui cōuenit actione realiacto oz mitti i possessionē rei petite cā rei seruāde: ⁊ si ꝓtumax venerit infra annū a tpe iterlocutorie late recuperat possessionē: post annū nō recuperat possessionē sed audit de ꝑpetate. eodē modo delegat⁹ vsq̄z ad ānuz suā sñiaz executiōi mādar pt. postea vo nō pt. ⁊ i hoc attēdit ista silitudo.

Super qōnum. Diuiditur istud principium vsq̄z ad. §. verum primo ponit tenorē cōstitutionū que ℑrie videbant ibi vsq̄z ad. §. intentionis. ⁊ ibi declarat intentionē suā vsq̄z ad. §. verum. Ab.

a Ante litis cōtestationē. videt q̄ si iudex delegatus ante litē cōtestaēcōmunicet aliquē ꝓ cōtumacia q̄ post annū ipm absoluere nō possit. sz ℑ. ℑ. de offi. or. pastoralis. vbi successor in honore ⁊ onere absoluit. itez iuder cepit exercere iurisditionē suam vñ ꝑpetuata est. ℑ. e. lz. ⁊. §. eo. gratū. ⁊ ita post annū pōt absoluere ⁊ q̄cunq̄z qr ecclesia nulli claudit gremiuz suū. C. de sum. tri. l. vlti. ar. cōtra q̄ post annū absoluere nō possit. ri. q. iij. rursus. ⁊. c. quicunq̄z. sol. dic q̄ post annū pōt illū absoluere q̄ñq̄z ⁊ ꝓcedere i cā q̄cūq̄z ille fuit absolutus. ⁊ qō dicit hic q̄ post annū nō potest illū absoluere itelligit de eo q excōicatus fuit post diffinitiuā sñiaz cui nō parebat. vnde fuit excōicatus iste ⁊ talis post ānū absolui no pōt ab eodē qr iurisditio expirauit in totū. ⁊ quo ad executionē olīno: sz vbi qs excōicat ante lit. cōte. vel post lit. cōte. ante sñiam diffinitiuā semp pōt absolui: qr iurisditio durat vsq̄z ad sñiam latā. ⁊ executiōi mādatā ⁊ infra annū post sñiam. ⁊ ista lra sic itelligit. si aliqs cōtumax est qui cōuenit actione realiacto oz mitti i possessionē rei petite cā rei seruāde: ⁊ si ꝓtumax venerit infra annū a tpe iterlocutorie late recuperat possessionē: post annū nō recuperat possessionē sed audit de ꝑpetate. eodē modo delegat⁹ vsq̄z ad ānuz suā sñiaz executiōi mādar pt. postea vo nō pt. ⁊ i hoc attēdit ista silitudo.

b Et infra: per hoc ifra cōtinetur pars istius. ℑ. in ti. de ver. sig. c. querenti. ⁊ ibi dicit quid cōtinet per censurā ecclesiasticam.

i Officio. ℑ. e. in litteris. ff. de re iudi. iuder. de iudi. at si cle. in fi.

k ¶Dareatur cū effectu. ℑ. e. in lr̄is. ⁊. ℑ. de cle. nō resi. relatum.

l ¶Per egritatis. placet ergo media via dño pape. ar. ff. de acqui. re. do. adeo. §. cū qs. vnde versus. Cuz media semper gaudebā ludere formā. Maior. n. mediis gr̄a rebus inest. ⁊ illud. mediū tenuere beati.

m Quadrimestre. in psonali actione dant q̄ttuor mēses reo ad soluendū. C. de vsu. rei iudi. l. ij. ⁊. iij. ⁊ si min⁹ tps dare supplet a lege. ff. ō re iudi. l. iiij. §. si qs. ar. ℑ. ℑ. de re iudi. q̄ ad ꝓsultationē. ⁊. ff. de re iudi. l. ij. vbi dr q̄ tēp⁹ illud pōt artari ⁊ longari a iudice. sed illud intelligit fieri cū cause cognitiōe ⁊ iusta de cā: alias nō debet artari ⁊ in illa q̄ ad ꝓsultationē spōte recipit terminū breuiorē. in reali vo actiōe statim si dixerit reus se velle parere sentētie als post. r. dies si nō fuerit appellatū oz sñia mādari executioni. arg. insti. de offi. iudicis. §. i. ⁊ in crimīali statiz mādāda est executiōi. ar. ō pe. di. i. defeāt. als īcipit adā. C. de pe. l. cū reis. sz hoc est verū generaliter nisi in casib⁹ q notant. ri. q. iij. cū apud ⁊ tps illud q̄drimestre dar a die late sñie si nō est appellatū: vel si est appellatū a die cōfirmationis sñie. C. de vsu. rei iudi. l. ij. ⁊ confessus hz hic tps a die cōfessionis. ff. de ꝓfes. certū. §. vlt. sed si confessus fuerit de crimine nō statim mandabit sñia executioni donec ꝓnuncier crimen contra ipsuz: sed in vinculis teneri debet. ff. de custo. ⁊ exhi. re. si cōfessus. ⁊. ij. q. i.

p Nostram. que infra sequitur. ⁊ incipit. licet is cui ⁊c. ⁊ ꝓtenditur vsq̄z ad. §. intentionis.

q Cōsultationi. que est. ℑ. e. cum te cōsulente. ⁊ ista ponitur. s. ibi si supcā ⁊c. vsq̄z ibi nos autem statuimus.

r Derogat. imo corrigit qui interpretatur. ff. ad tur. l. i. §. qui operas.

s Cōmittit. lit. cō. vt ꝓbatur. ℑ. §. porro. ver. vnde forsitan.

t Interposita. ad papam. s.

a ¶ Non possit. ar. ℨ. j. e. ti. pr. in fi. fol. vt ibi. j. e. cū. ℟. ad fi.

b ¶ Prouocationis. h ideo dicit qm̄ nullus pōt cōmittere cām appellatione remota nisi princeps: quia priuilegium est principis. ff. a quib⁹ ap. nō licet. l. i. in fi.

c ¶ Quicunq; ergo si ordinarius delegat aliquem articulū cause alicui ab eo appellari non potest nisi modum excedat prout sequitur in littera nec etiam recusari pōt p eo q̄ sit suspectus. quod verum est si de consensu partium datus sit. ff. de appel. ex consensu.

d ¶ Quā executores. executor dr̄ ppie q rem iudicatā ducit ad effectū. C. de execu. rei iudi. executorem. ⁊ talis executor partes iudicis sibi vendicare non dz: quia nō habet aliquā cognitionem. C. eo. ti. si vt proponis: hic autem improprie dicitur executor qui aliquē certum articulum examinat: ⁊ de eo cognoscit. ⁊ ideo premisit non tā cognitorem q̄ executorem puta de aliqua exceptiōe vtrum testis sit admittēdus. vel de aliquo consimili: ita q̄ nullam iurisditionem habet: sed tantum exequatur mandatum: ⁊ facit quod iniunctum est. ⁊ si quid dubij fuerit debet referre delegato: ⁊ a tali nō appellatur: nisi modum excedat vt hic dr̄. ⁊ posset forsitā dici q̄ talis auditor habet iurisditionem ⁊ cohertionem. ar. j. e. ex litteris. ⁊ tamen non potest ab eo appellari: nisi modum excedat. hodie vero nullus potest appellare ipso iure: nisi ipse grauetur qualiscunq; sit iudex. ⁊ in quocunq; articulo pōt appellari ab eo cui cōmissa est iurisditio cum cognitione si aliquam partē grauauerit. j. de appel. vt debitus. ⁊ ideo nihil operatur qđ dicit appellatione remota.

e ¶ Modum excedat. quod si fecerit appellatur ad delegatum nō ad delegantem. j. e. §. porro.

f ¶ Dūmodo. supple nec potest recusari dūmō ⁊c. qđ p̄z in. §. verū. vbi papa ostendit qualiter cōstitutio sua sit intelligenda.

g ¶ Recipiatur assensu. h vr̄ obuiare decre. Aler. a ℣rio sensu.

h ¶ Litis exordium. exordium litis pōt appellari quo ad ppetuandum rescriptum. citatio. ℨ. e. gratum. ⁊. j. e. lz. ⁊. j. de offi. leg. ca. vlti. ⁊. j. de fo. compe. ppositi. ⁊. C. de rescrip. xxx. vel. xl. an. sicut in rem: vel quo ad faciendā rem litigiosam oblatio libelli reo insinuata. C. de litig. auc. litigiosa. ppie vero exordiū litis est litis contestū. tūc. n. prestatur sacr̄m de calūnia. j. de iur. calū. cuz cāz. quod dz fieri in exordio litis. C. de iura. calū. l. cū iudices. ⁊ extunc. i. post lit. cōtestatū tenet de fructibus et boefidei possessor. C. de rei ven. certum.

i ¶ Cause finem. i. cognitionem cum calculo sīe que imponit finem cause. ff. de arbi. diem autē. ff. de re iudi. l. i.

k ¶ Prouocetur. si grauatur. alias hodie ante sīaz nō appellatur. j. ō appel. vt debitus. ⁊. c. interposita.

l ¶ Per iudicem. ex hoc probat q̄ is cui cōmittit lītis cōtestatio ⁊ cause ō cisio iudex est ⁊ ab eo pōt appellari.

m ¶ Diuisim. i. vnam pariē vni ⁊ aliam alij.

n ¶ Alij delegare. nisi cā sit criminalis que nō delegetur. ar. ix. q. iij. saluo vbi dr̄ in ꝓspectu oīuz ⁊c. lz a p̄ncipe possit delegari. xxiij. q. iij. illud. ⁊. ff. de testi. l. iij. §. item diuus. vel nisi sit iudex appellationis qui ꝑm leges nihil pōt delegare. C. de iudi. auten. ad hoc. ꝑm canones secus est ō quo aūt hic fit mētio cui derogat p hanc decre. saltem q̄ delegatus quicunq; sit vel cause principalis sine appellatione pōt cōmittere vices suas ꝑm tenorem huius decre.

o ¶ In principio. istud obtinet ꝑz leges: vt iudex corā eo in p̄ncipio faciat litem contestari ⁊ per se ferat sīaz. media vo ꝓmittat ꝓsiliarijs suis sz semel ēt audiat negociū ī medio. in auc. vt defun. seu fune. defun. §. illō. ⁊ §. se. col. v. in auc. de erbi. reis. §. si vero. colla. v. ⁊. C. ō iudi. auc. ad hec ꝑm canones aliter: vt hic dr̄. itez ꝑm leges tm̄ suis ꝓsiliarijs cōmittit iudex examinatiōnē. vt in dicta auc. ad h. ⁊ in auc. de iudi. §. si qs autē. col. vi. ꝑm canones cōmittit cuicūq; vult. j. e. pastoralis.

p ¶ Inuestigare. hoc non habet locum qñ cōmittit finem.

¶ Verum. Cōtinuatur iste. §. ad precedentia. nā. ℨ. dirit papa q̄ per suā cōstitutionē nō intēdebat derogare ꝓstōni alexādri: q̄ p̄ncipalis intētio sua fuit put habet in dr̄i. intētiōis. Sed q̄ posset dubitari an ⁊ qñ posset appellari a subdelegato subijcit istum. §. ⁊ hoc. d. in sūma vsq; ad. §. porro. a subdelegato cū iurisditione appellari pōt. secus si sine iurisditiōe nisi modū excedat. tūc. n. pōt accusari nisi dat⁹ sit ō partium consensu. Alb. si.

q ¶ Ab eo. cui p̄ncipiū vel finem committit ꝑm q̄ determinat. j. §. pri. qñq; ad papā qñq; ad ipsum delegatum potest appellari.

r ¶ Vel merito. supplere vr̄e cusari nisi merito ⁊c.

s ¶ Statuimus. nō statuit sed ꝓsulēdo dixit dūmō de p̄tiū de putetur assensu ne possit recusari. Ber.

t ¶ Assensu. ⁊ iō postea recusari nō pōt. semel. n. iudex electꝰ recusari nō pōt. ℨ. e. īsinuāte. ⁊. iij. q. ij. operā. ⁊. xxij. q. v. bonēdus appellare tm̄ possum ab eo nō tm̄ eu; recusare. ff. de ap. ex ꝓsensu. ff. q satisda. cog. arbitrio. lz sit ꝓriuz ar. j. de re iudi. cām q̄: nō est ꝓriuz: q̄ ibi fuit appellatū: ⁊ qō dicit ibi infirmatiōe sn̄e q̄ de cōi ꝓsensu fuit cā cōmissa. illa non fuit cā q̄re sn̄a fuit ꝓfirmata: sz qa appellās non probauit q̄ sn̄a fuisset iniqua. itez ℨ. ij. q. vi. a iudicib⁹. sed illud logr̄ de arbitris cōpromissarijs a qb⁹ non appellat. C. de arbi. l. i. itē ar. q̄ assessor q̄ticipat examinationi cāe ⁊ sūlibus. ff. de of. assess. l. i. de ꝓsensu ptiū est eligēdus. ar. ō ⁊. ij. q. vi. placuit. ⁊ ri. q. i. c. iij. sed si partes nō cōueniāt eligat iudex nō suspectū. ar. j. de appel. cū speciali. ⁊. j. c. pri. in fi. ⁊ illum recipient partes ēt inuite: q̄ iudiciū in iuitū reddit. ff. de v̄b. ob. inter stipulantē. §. i. v̄s. nō forsan. ⁊ p̄cedentibus verbis. §. si vero. ⁊. §. qñ vero. t.

¶ Porro Continuat ad p̄cedentia. ℨ. visuz est an ⁊ qñ a subdelegato possit appellari: nūc subijcit ad quē sit appellandū. ⁊. b. d. in sūma. a subdelegato non in totum appellatur ad subdelegantē nō autem ad primū delegantē: secus si in totum. b. d. vsq; ad. §. quem vero.

v ¶ Porro. §. iste respicit. §. nos. ⁊ pri. ⁊. §. verum.

r ¶ Transfert totā. nō tm̄ iudicis dandi licentiā cōmittere pōt: lz illud sit ō iurisditiōe. ff. de iurisd. om. iudi. l. iij. in fi. nec pōt cōmittere remota appellatōe. ⁊ hoc ideo: q̄ illā nō hz ex cōmissiōe sz a lege. C. de iudi. a iudice. ⁊. j. eo. pastoralis. i. rñ. ⁊. c. qñ. vnde in aliū eam transferre nequit. ⁊ sic ō saltē non transfert in alium: q̄ si hoc posset subdelegat⁹ posset aliū delegare qō eē nō pōt. j. de ap. cū cām. p̄terea aliter pōt abdicare a se iurisditionē saltē sine licētia eiꝰ a quo hz eā: vt. ff. de offi. pconsu. l. solēt. ⁊. rñ. cū teneat exeq mandatū ipsi⁹ ēt si sit perquā durū. xix. di. in memoriā. ⁊. c. di. ℨ. morem. Licet. n. iudex cōmittat totam cām alicui nihilominus retinet iurisditionē: lz alius hēat exercitiuz illius cause. ff. de offi. eius cui mā. ē iurisd. l. i. §. vlti. ff. de iurisd. om. iu. more. ⁊ l. ⁊ q̄: ⁊ reuocat pōt qñ vult. ff. de iudi. iudiciū soluit. Dicas q̄ leges ille oēs que dicūt q̄ nō pōt abdicare a se iurisditionē ⁊ proxime ad hoc inducte intelliguntur de iudicibus ordinarijs nisi renūcient ī totū: ⁊ illi pōt qñcūq; reuocare ēt si totaz cām cōmittāt sed in delegato secus est cū ppium nihil habeat: sz eius qui mandauit. ff. de of. eius cui man. est iurisd. gcunq;. §. qui mandatuz. ⁊ ideo nil reseruat si totā iurisditionē cōmittit. Sed nūqd delegat⁹ pōt cōmittere totam cām retenta sibi executiōe sn̄e. satis vr̄ q̄ possit: q̄ illud est de iurisditione sua: sed tunc ad eū appellari nō posset: q̄ nihil hz iurisditionis q̄tū ad cognitionē cause sed solā executionē: vñ vlterius ptes iudicis assumere nō potest. C. de execu. rei iudi. si vt ꝓponis. T. dixit q̄ nō pōt: q̄ sententiādo desinit esse iudex: sz illa nō vr̄ rō: q̄ ille nō sentētiat ⁊ q̄ntū ad executionez durat iurisditio. j. e. pastoralis: ⁊ ꝑm dictū. T. delegatus nō posset exequi sn̄az suā: qō falsum est. ℨ. e. significasti. B.

y ¶ Non ad eum. lex indistincte dicit q̄ si delegatus cōmittit alij cāz ad eū est appellandū. C. q ꝓsua iurisd. l. vna. ⁊ illa itelligit ꝑm istā qñ nō cōmittit totū. vel aliter ꝑm leges. itē aliud ꝓriuz vr̄. ff. qs ⁊ a quo ap. l. i. in fi. vbi dr̄ q̄ si iudex delegatus delegat alij cāz si ab illo vltimo appellet nō appellabit ad ipm qui eum dedit: sed ad iudicem illius qui dedit illum a quo appellat. ⁊ ita ꝓdicit huic qō dicit non ad eū sed ad nos. ⁊ intelligas illam ꝑm istam: vt dictuz est de alia. q̄ ibi totū cōmisit: ⁊ ita ꝓcedat huic qñ totū cōmisit. C. qui pro sua iurisd. in vna: vel aliter ꝑm leges: ⁊ aliter ꝑm canones.

z ¶ Si causa sit ei ap. re. maxime: q̄ idē est si nō sit remota: q̄ vtroq; casu appellatur ad eum ⁊ non ad papam: ⁊ q̄ ipso iure hodie remota est ante senten-

tiam.ſ.de appel. vt debitus. Alij ꝺicunt q ſi nō eſt remota appellatio i lr̄is appellaī ad papam omiſſo delegato ipſius: ſic poteſt appellari ad papam ab alijs iudicibus quolibet medio omiſſo: qō ꝓius diri verius credo. arg.ſ.e.c. in ꝓin. ver. q ſi ſuper: ꝛ.c. cum te conſulente ꝛc.

a Appellatur. ad papam.

b Auditor. talis potius dicitur habere notionez quam iuriſditionē. ff. de re iudi. prętor ait: in ꝑn. ꝛ dic notionez. i. cognitionem ꝛ iuriſditionez. ff. de ver. ſig. notionem.

c Merito. ſupple vt recuſet ꝓ eo q merito ꝛc.

d Conſultationez. premiſſaz ſcilicet alexandri que ponit in ꝑn. v. q ſi ſup cā. ꝛ hic iterpretaī i quo caſu illa intelligaī.

Quem uero. Cōtinuaī potius ad. §. verū. q ad. §. precedentem: nam ibi fuit victuz q ad hoc vt nō poſſit recuſari ſubdelegat⁹ ſeu auditor deputandus eſt cuz partiuz ꝓſenſu: ſz ne crederet aliqs q ꝺ neceſſitate eēt regrēdus partiū conſenſus ſubijcit papa iſtū. §. Et .b.d.i ſūma: auditor datus ſine partiū cōſenſu recuſari pōt vt ſuſpectus nō tū ſine cā. ab.

e Quem vero. ſupple ꝙ vī recuſari. niſi merito ꝛc.

f Coram eo. ideſt coram delegato a papa: ꝛ ideo i iſto caſu cauſa ſuſpitionis nō probaī coram arbitris cuz alias generale ſit q cā ſuſpitiōis ꝓbari debet coram arbitris. ſ. de appel. ſcō regris: ꝛ.c. cuz ſpāli. idem credo ſi ordinari⁹ delegat cāz.

Si uero Si vnus ex duobus delegatis ꝓncipis cū clauſula appellatione remota ſub delegat alteri acceptāti: nō ꝓt acceptās ſubdelegare nec appellatione remota ꝓcedere q tū añ acceptationē poterat: ꝛ ſi ab iſto fuerit appellandū appellabitur ad papā ēt ſi fuerit ſubdelegatus nō in totū. b. d. ꝛ intellectū veriorē. Et ꝓtinuaī iſte. §. ad. §. porro. naz ibi ꝓſecutus fuit auctor qñ appellatur ab vno delegato: hic qñ fuerūt duo delegati ꝛ vn⁹ cōmiſit alteri vices ſuas. Diuidiī. q primo ponit vnuz dictū. ſcō ibi: q. illi⁹ rōnem aſſignat. tertio ibi: vnde. ponit quandam illationem. ab. ſi.

g Vices ſuas. ſimpliciter cōmittens vices ſuas: totuz cōmiſſiſſe vī. ſ. de iure patro. ex litteris: ꝛ. ſ. de dona. paſtoralis: ꝛ arg. op. ff. de tutel. l. iij. in fi. ꝛ. C. de excu. tuto. l. ij. ꝛ op. ar. ſ. e. venerabilis: vbi eſt hoc expreſſuz: q functus eſt officio ſuo vices ſuas ꝓmittendo: vt ibi dicit.

h Nec pōt ap. re. ꝓcedere. hodie nō �varius locum hoc qō dicit non pōt appellatione remota ꝓcedere: q ipſo iure appellatio remota eſt. ſ. de appel. vt debitus: ꝛ ita ꝓpter hoc nō vitiatur iuriſditio iſtius qui recipit ꝓmiſſionē a cōſocio q: ꝛ ſi vulneraī ſua iuriſditio per alterius cōmiſſionē: releuatur ipſo iure: vt ab illo non appellatur niſi grauetur per illam decre. vt debitus.

i Delegare. hoc. n. nō pōt cū ſit delegatus ab alio q̄ a principe. ſ. de appel. cū cām que. ff. de of. procon. legatus: ꝛ. C. de iudi. a iudice: niſi vbi delegatus eſt ad vniuerſitatē cāz. ff. de iudi. cum ꝓtor. §. i. ff. qs ꝛ a quo ap. l. i. §. i. argu. ſ. ſ. de re iudi. cū bertoldus: ſed illa non tenet in hoc per decre. ꝑdictam. ſ. de ap. cum cām que. item hic habes q minus dignū trahit ad ſe magis dignū. arg. ſ. de tempo. ordi. litteras: ꝛ. ſ. e. cū ſup. arg. ſ. ſ. de conſe. eccle. vī alta. q in dubijs ꝛ. ſ. de cele. miſ. cuz martbe. ver. preterea poteſt dici: ꝛ. C. de peti. bere. bereditas. ꝛ. xiij. q. ij. non extimemus: ꝛ. ff. de ſolu. ſi alieni: ꝛ. C. de ap. precipimus. §. vlti. Item habes q cum res trāſit de vna perſona ad aliaz nō tranſit cum ſuo priuilegio: vel ſua cā: cuz honore: vel onere. ſic. xij. q. ij. q manumittitur. ar. ſ. xi. q. i. ſi quis laicus. ꝛ. ſ. de pigno. ex litteris. ſic qñq aliqō ius inefficax eſt apud vnum: ꝛ ſi ille mandet illud ius alij: efficax eſt apud illū. ſ. de elec. ſuffraganeis. ff. de noua. doli mali.

k Si non poſſunt ambo. hic pz ex iſto. §. q quādo dicit i cōmiſſione: q ſi ambo in cā ꝓcedere nō poteſtis alter nihilominus ꝓcedat: q ille q nō pōt ītereſſe pōt cōmittere vices ſuas. ſine ergo apponaī clauſula illa. q ſi ambo: vī q ſi ñ oēs ꝛc. ſiue nō apponaī: iudex pōt ſemp cōmittere vices ſuas cuz bēat illud a lege. ſ. c. pri. ꝛ. ſ. de ap. cū cām que: ꝛ. C. de iudi. a iudice. Dic cōſueuit illud queri vtrū ꝓiudices teneāī admittere ſubdelegatū a ꝓiudice ſuo q ītereſſe ñ pōt ꝛ vī q nō: qa iā erat ꝑditio. ſ. e. corā ꝛ ibi iſtā qōnē explicabim⁹. ſz illud q̄rīt: an inuitis ptib⁹ iudex poſſit cām alij delegare: vciqz cū hoc bēat a lege: vt dicūt iura ꝑdicta. ꝛ. ſ. e. qñ. i. rī. ꝛ ita nulli facit iniuriā q vtī iure ſuo. ſ. ꝺ elecū eccliā vulterana. ſed querīt vtrū delegatus poſtq̄ cōmiſit vices ſuas in totum an poſſit poſtea reuocare vidēt q ſic: nā iudiciū ſoluitur vetāte eo q iudicare iuſſit. ff. de iudi. iudiciū. dicas q ſi ille cui cōmiſit ſuſcepit ſubdelegationē: ꝛ ea vti ceperit poſtea eam reuocarē nō pōt. ſ. e. venerabilis. ſi ꝺo nō vult ſuſcipe: tūc poſſet nihilominus poſtea procedere: alioqn poterit eā bene re integra reuocare: q⁹ ꝺba intelligenda ſunt cuz effectu. ſ. de cleri. non reſi. relatuz. ff. qō qſ. iur. l. i. §. bec autē ꝺba. ꝛ ita notauerunt in hac decret. Jnno. iiij. ꝛ goſ. ſ. e. §. porro. in ꝺbo illo totuz. ꝛ idez dicit Jnno. papa. ſ. eo. venerabili. ſed ſola ꝓmiſſio nō ſufficit ēt ſi ſubdelegat⁹ eā receperit: niſi ſequaī citatio quominus eaz revocare poſſit. ꝛ ita ſentētiauit Jnno. vt no. in decre. venerabili: qō patet ex eo q mortuo delegato re integra ſubdelegatus poſtea ꝓcedere nō pōt. ſ. e. lz. ꝛ eadē rōne mortuo ſubdelegato re integra delegat⁹ reſumit iuriſditionē hac rōne: q⁹ iuriſditio ꝺlegati re integra eriſtēte apud ſubdelegatū nō eſt plene trāſlata: nec delegatus plene ꝺfunctus officio ſuo niſi citatione ſecuta per ſubdelegatum: vt pz in decre. venerabili. T. dixit q ſi ſubdelegat⁹ recipit ſubdelegationē poſtea revocari nō pōt. ꝛ idem dixit. B. ſed poſtea mutauit: vt. ſ. dicī. Ordinarius qſcūqz pōt revocare iuriſditionē. in quo caſu ītelligiī illa. l. iudiciuz. ꝛ. ff. de of. pcōſul. ſolēt. §. i. ſed ſi partē iuriſditionis delegatus ſibi retinuit pōt revocare. ſ. e. §. porro. ꝛ p. l. ꝑdictaz iudicium ſoluitur. ſed pone qō vnus delegatorū ꝓmittit conſecio partē iuriſditionis: ſi ille grauauerit partē ad quē appellabiī: ad ꝓdelegatū nō: q⁹ par eſt illi: ꝛ a pari ad parez nō appellaī. ff. de appel. l. i. ꝛ. ij. q. vi. anteriox. §. illo videlicet. ꝛ. ſ. de appel. dilecti. ij. nec ꝓſocius a quo appellatū eſt poſſet cognoſcere: imo ſi hoc vellet hoc ipſo ꝑderet iuriſditionē. ſ. eo. cū ſup. ar. ſ. ff. qñ appel. ſit. l. i. §. ſed ꝛ ſi preſes. ꝛ. §. ꝓcedenti. ibi appellatur ab ordine ꝛ pſide ad ipz pſidē tm̄ ar. ꝛ vij. di. multis. ibi. n. appellatur a metropolitano ad ꝓcilium in quo ipe bz intereſſe: ꝛ ita in hoc caſu appellabitur ab iſto ad eum ꝛ condelegatum. Quidam dicunt q bñ valet appellatio ad ipſuz ꝛ ꝓdelegatū. ꝛ idem eſt ſi vnus cōmittit alij a ſuo iudice: q⁹ ſi tunc appelliaī ab illis appellari ꝺz ad ipſum ꝛ condelegatū. arbuiuſmodi. §. per ſrium ſenſum. Credo q in nullo iſtox caſuū taliter ſit appellandū. Si. n. vnus vellet ꝓfirmare illud qō fecit ꝛ alter caſſaret nihil eſſet. dic ergo q ad ſuperiorē in talib⁹ eſt appellanduz. ſ. e. §. porro. ꝛ quod dicit. ſ. non ad nos. ſed ad eum eſt appellandum. intelligendum eſt qñ vnus ſolus eſt iudex vel plures eſſent ꝛ oēs ꝓmittunt alij vel vni ſoli retenta ſibi parte iuriſditionis vices ſuas: alſ qualitercunqz permiſceas ſemp eſt appellandū ad papam: qcquid alij dicant. ꝛ hoc idez dicit Lap. pp rōnes premiſſas. ꝛ idem ſequereī q vnus ſolus poſſet ꝓcedere: quod non eſt verū precipue qñ cā cōmittitur ſimplr̄ ſine clauſula illa. q ſi ambo ꝛc. ſed dicunt ſi eſſet in litteris illa clauſula q ſi ambo vel q ſi nō oēs ꝛc. tūc poteſt ꝓcedere delegat⁹: q⁹ reſeruauit ſibi aliquid de iuriſditiōe: q⁹ tunc erat conditio: q⁹ ille a quo fuit appellatū nō ꝺz cognoſcere de appellatione: ſed hoc non credo q⁹ non intendit papa delegare iſtis cauſaz ꝓncipalem ꝛ appellationem. B.

l Aliquibus. ſ. alex. in antiqua ꝓpilatione. de ap. nos in eminenti.

m Ad primum. q⁹ in totum ꝓmiſit. ergo a ſrio: ſi reſeruauit ſibi iuriſditionem ad ipſum delegatuz debuit appellari. ꝛ hoc poteſt reſpicere qō ſequitur. eius ergo ꝛc.

n Superius. ſ. e. c. §. porro.

o Eius ergo. concludit ex premiſſis tribus. §. porro. §. quez vero. ꝛ. §. ſi vero. ꝛ eſt ar. a toto in q̄ntitate. ſic. ſ. c. pri. §. i. ꝛ. ix. q. iij. cum ſimus. et hic rīdet ſcō articulo queſtionum.

p Commiſit. lite coram ſe prius conteſtata. ꝛ idem eſt ante litis conteſtationem.

q Recepti. nec poterat recuſari niſi ꝛc.

r A tali grauamine. ꝛ reuera a grauamine: q⁹ periculoſuz eſt ſub iu-

dice litigare suspecto. illj. qō. v. qr suspecti. r. j. de ap. cuz spāli. vnde gcgd fit post appellationem legitimam debet in irritum reuocari. s. eo. cū cāz a b in fi.

P Astoralis. Hec prima pars diuidi pōt in tres partes. nam in primo ponitur decisa cōsultatio. in scōa ibi: ꝙsultatiōi: ponitur responsio. in tertia ibi: delegatus dz: quedā instructio. Bñ. capra.

a ¶ Pastoralis. delegatus a papa causaz sibi cō missam alij committere voluit ille noluit eam recipere. queritur vtrum ō legatus possit eum compellere.

b ¶ Concessa. C. de iudi. a iudice. r. j. de appell. c. cum cām que. r. j. eo. ca. quoniam.

c ¶ Exonerare. non videtur q̄ iuder possit cōmittere causaz: nisi cum iusta cā impeditus itereſſe nō pōt. s. eo. si p debilitate r. s. de rescriptis sciscitatus. C. de pedaneis in. l. ij. ff. de iudi. l. vlti. argu. j. de testi. in nomine dñi quod non est vex. imo cū de iuris bñficio hoc habeat pōt cōmittere vices suas. ff. de offi. eius cui mā. est iurisdi. l. j. r. s. ca. priori. r. j. e. qm̄. sed nunquid statim credendum ē iudici cum scribit se non posse interesse. non videt nisi de h cōstet. vt. s. eo. prudentiam. i. rñ. si enim crederetur passim cuilibz iudici glibet se posset malitiose exonerare cum vellet. argu. ff. de va. mu. l. i. r. l. pretor. arg. ꝙtra. j. de re iudi. cum sup in parte decisa. sol. non ē psumendum q̄ iuder malitiose cām cōmittat. dubia. n. in meliorē ptem debemus interptari. j. de regu. iur. estote. r. ff. de re. iur. semp in dubijs. r de quolibet presumendū est bonum nisi contrariū appareat. s. de scru. c. vno. r. j. de psum. dudū r siquis dicat hoc factum in fraudem: illud debet probare. ff. de probati. quotiens. §. dolum.

d ¶ Renitentē. sic patet q̄ aligs compellēdus ē inuitus suscipere iudiciuz etiā hō alteri⁹ fori. C. qui p sua iurisdi. l. vna. circa fi. ff. ō mune. r bono. munerum. r iudicādi necessitas: nisi aduocatus qui non pōt cogi alibi q̄ in suo foro suscipere iudiciuz. C. de aduo. diuer. in. sancimus. in fi. r hoc i delegato a pncipe. sed ordinarius non pōt cogere hoīem alteri⁹ fori. ff. ō iuris. om. iudi. l. vlt. r. ff. de tu. r cu. da. ab bis. l. i. r. iij. r. j. de off. or. pastoralis. sed nemo pōt cogi vt arbitrium suscipiat. ff. de arbi. l. iij. §. i. sed postq̄ suscepit dz cōpelli vt in. d. §.

e ¶ Si coertionē. iurisditio sine coertione nulla est. ff. de of. eius cui mā. e iurisdi. l. vlt. r. j. c. pri. verūtñ verbū coercēdi maiorē cōtinet aniaduersionem. ff. de offi. procon. meminisse in fi. immo qui ōlegat pcipit. C. qui pro sua iurisdi. l. vna. in prin. r preceptum necessitatem bz. rriiij. qō. j. qō debetur. r inuitus gs delegatur. ar. ff. de mu. r bo. munerum. §. iudicādi. C. ō aduo. diuer. iudi. sancimus in fi.

f ¶ Supioribꝰ. puta ī dignitate cōstitutis. s. e. sane. l. di. cōtumaces. rlv di. cū beatꝰ. r. j. de ma. r obe. p tuas. r. ij. q. viij. qsqs. Et hodie delegatus pape nō pōt subdelegare nisi illis psonis qbꝰ papa ōlegat ō qbꝰ in c. statutū in pn. de rescriptis. li. vj. ab. si.

¶ Item cum in totum. Delegatus pape sicut pōt cōmittere totam cām: ita pōt citationē r punire cōtenentē acceptare. h. d. ab. si.

g ¶ Citationis officium. ar. a toto in quātitate. ar. s. e. c. pri. §. eiꝰ ergo. r. ix. q. iij. cum simus. in pn.

b ¶ Discretione. que est mater omnium virtutum. s. ō offi. custo. c. j. r. j. q. v. presentium.

i ¶ Punire. s. §. pri. r. s. e. sane.

¶ Preterea. Si papa sciēter cōmisit appellationem interpositam a suo delegato dato cum clausula appellatione remota iurisditio pmi delegati ē iterim suspēsa quo ad execution̄e. h. d. pm verū intellectum. pmo ponit cōsultatio. scōo ibi: nos aūt. rñsio. ab. si.

k ¶ Et certa scia. certā sciam intelligo si in lr̄is appellationis fit mentio de processu cause r de appellatione interposita r de exceptione ꝓposita. Et hoc est verum qñ appellatur a grauamīe ante sniaz. j. ō ap. vt ōbiꝰ. sed si apppellatur a diffinitiua snia ibi nō ē necesse dicere. nisi appello ab intq̄ snia a tali iudice lata. r de tali appellatione hic fit mētio. ff. de ap. sed r si apō

l ¶ Discussa. sub ꝓfirmatione vel cassatiōe: sed pone q̄ iudices appellationis pnunciauerūt male appellatū r sic ꝓfirmauerūt snīam latā: qro gs mandabit snīam executiōi: vtrum pmi iudices vel scōi. gdā dicunt q̄ primi argu. sumentes ex illa lr̄a interi executio snie suspendat. sed vr̄ q̄ eorum iurisditio sit reuocata ex eo q̄ dicit iurisditioem pōrum iudicuz videmur reuocare. ar. C. de episc. audi. in auc̄. si quis litigantiuz. r ideo melius videt q̄ scōi iudices debeant eā mā dare executiōi: vt dicit. T. r q̄ scōi h facer debeāt vr̄ q̄ si iudices appellatōis ꝓfirmarēt snīaz vltia die āni a tpe appellatōis pz q̄ pmi iudices nō pñt eam mandare executioni: cū iurisdictio sua quo ad oīa expirauerit s. eo. querenti. sed illud ē verū vbi nō ē appellatū: sicut videmus q̄ iudices appellatōis añ diffinitiuam snīam si pronunciant appellationē legitimā. p cedunt postea in principali. j. ō appel. vt debitus. r. c. cū i eccle sia. r ēt idē est in diffinitiua qñ qs. C. de re. credit. generaliter. §. r si iuder. r sic dicenduz est q̄ illi q ꝓfirmāt diffinitiuā snīaz debēt facere qō supereſt ad faciendum: sed siue primi siue scōi hoc faciāt non refert quantum ad effectū snie. si pmus iuder fuit ordinarius satis pōt dici q̄ exequetur ipse suam snīam cū sua iurisditio sit ꝓpetua. sed videt q̄ scōs iuder debeat potius eā exequi: qr ex scōa snīa agit per actionē in cūm r nō ex prima ut no. j. e. coraz. r. ff. de bis q̄ not. ifa. l. furti. r ideo iuder ap. eaz debet exequi non primus.

¶ Quia uero. Ordinarius ad mādatum delegati exequit snīam ēt si sciat eā iniustā. pmo ponit consultatio. scōa ibi: attēdentes. rñsio. Abb.

m ¶ Et si sciat. ad intelligētiā eiꝰ qō hic dr. no. q̄ ē executio mera r ē executio mixta. Mera executio dr̄ qñ ptibus pñtibꝰ cognituz est de cā ab aliquo. r ille mādat alicui q̄ snīam suā equat. C. ō execu. rei iu. executorē. talis executor nō dz audire exceptiones. r de tali executione hic logit. r. C. de execu. rei iudic. si vt ꝓponis. r. j. de re iudi. decetero. r. ff. de iu. si ptor. i. rñ. vbi sententiatū fuit cōtra absentem. r expone si sciat illā snīam latā iniustā. i. ꝑ ius litigatoris latā q: sup hoc nullā bz cognitionē: ideo dicit r si nō cognitio sed executio tc̄. vnde illā dz tm̄ simpliciter mandare executioni. secꝰ si sciat illā nullā: vt si esset lata auctoritate falsaz lr̄az. j. ō fal. sup eo. vñ iuder delegatꝰ nō habuit iurisditionem vel p falsa instrumēta vel p dolū aduersarij. r si ista obijciāt corā executore ista supsedere dz executioni tūmodo malitiose vel calūniose buiusmodi nō ꝓponātur: r tunc refert negociū superiori. j. de re iudi. decetero. r. s. e. si qñ. r C. si ex fal. instru. iudicati. r. ff. de iudi. si ptor. §. marcellus. si executor talis esset ordīarius r deputatꝰ executoribꝰ snīaz dz admittere talē exceptionē: ut dicit l. si ptor. §. marcellus. calūniose ō dīri q: si hoc eēt non deberet differri executio. C. ad. l. cor. de fal. l. ij. vbi crimē falsi obijciebat cā morāde solutionis. r ō executio non differt cum salua sit ei postea qō falsi: vt ibi. mixta dr̄ executio q̄ bz cognitionē ānexā. vt cuz papa mādat alicui restitui rem suā vel mādat alicui dari bñficiū corā tali executore admittunt legitīe exceptiōes q̄ tuncūqz absolute scribat. s. e. ex pte. ij. r. rv. q. ij. r si nō cognitio. r. s. de rescrip. si qñ. r. c. cum adeo. r. s. de eta. r q̄li. accepimus. Et no. q̄ a mero executore non appellat nisi excedat modū executionis. C. quor ap. nō reci. ab executore. r. j. de re iudi. q̄ ad ꝓsultationē. in fi. r. ij. q. vj. sub illo. §. sunt quor. v. ab executore. r. s. c. pri. §. verū. r. §. seq. sed ille nō dr̄ ꝓprie executor sz auditor. vt ibi dicitur sed a mixto executore bene appellat si nō admittat legitimā exceptionē vel alīs ptes grauauerit. j. de ap. dilecto. r. c. vt debitus. s. de eta. r q̄li. c. accepim⁹. Item no. q̄ non semper obediendū est iudici si euidenter iniquuz est mandatum ipius: siue ꝑ ius. rriij. q. i. qd culpat. r. rj. q. iij. nō semp. r duob⁹. c. se. r. l. distin. siqs ꝓpostera. secus si alīs fuerit iniustum. rriiij. q. v. lex eterna. r. c. cum minister. sz nō sit obediendum iniquo precepto iudicis. vt dicunt iura hic pti. signata. hoc preceptum iam non dicit iniquū: immo iustuz est. i. de rigore iuris inductum r ideo est exequendū. nā exquo snīa lata est licet iniusta r ꝑ ius litigatoris a quo nō est appellatum elapso decēnio de iuris rigore mādāda est executioni. ar. C. vt li. pē. l. vltima. spontanea enim appellationis omissio turpitudinē purgat que snie inerat. ar. ff. de cōdi. ob tur. cāz. l. si ob turpē. vel si appellauit scōo r succubuit: r h ēt ō rigore iuris introductū ē: nec litez dz

refricare ſnīa lata vt aliqs ſit lītium ſinis. ī. de dolo ꝛ contu. finem. ꝛ. c. venerabilis. ſi p iniuriam iudicis ſit dānatus: conqueꝛat de ipſo. ī. de empi. ꝛ vē. ſi vēditoꝛi. C. de euic. emptoꝛ fundi. ff. de euic. ſi p imprudentiā. ꝛ inſti. ō obli. que ex quaſi delicto. in prin.

a Tenet eandē. argu. ꝯ Hug. ꝛ eiꝰ ſequaces qui dicunt q̄ iudex non debet ferre ſententiaꝫ ſm allegata ſi habeat cōſciētiam leſam in cōtrariuꝫ ſed ꝺz cām alij delegare. ſed ſi nō poſſet alij delegare cum ſit ſubdelegatuſ a delegato: quid fiet ſm eum trepidauerunt timoꝛe vbi nō erat timoꝛ. pnunciet ergo in noīe dñi ſm allegata ꝛ deponat cōſciētiaꝫ leſaꝫ. iij. q. vij. iudicet. ꝛ iudex q cōtra cōſciētiam aligd facē in grauamen partis punīt. vt in decre. Inno. iiii. ī. de ſen. ꝛ re iudi. cum eterni. li. vi. b.

Cum autem. Delegatꝰ q impedīt die ſtatuta procedere ptē b ꝓcurātē puniet: ꝛ quātuꝫ ad diē illā cāꝫ cōmittet appellatiōe remota: niſi ptes negociū prorogent. cōis diuiſio. ſecunda ibi: nos. ab.

b Al rege. ſi. xviij. di. ſi eps p hoc patet q̄ h clauſula ſi nō omnes ꝛc. nō ſpectat ad tēporales impotentias q̄ ſcōꝫ hoc iudex qui q̄ꝫ nō poſſet intereſſe nō poſſet alij cōmittere vices ſuas. ſed videt q̄ iudex iſte potius teneat obedire mandato pape quā archiepō vel regi vt. xi. q. iij. q reſiſtit. ff. ō re iu. ꝯ pupilluꝫ. ſed cū vtriq̄ poſſit obedire diuerſis temporib⁹ vī etiā eodē vtriq̄ obedire tenetur. ff. de ope. liber. duox libertus īmo ꝓpter ꝓpria cōmoda poteſt deſerere iudiciuꝫ. ff. ō iudi. ſi longius.

c Puniet. forte ad intereſſe vel pōt ei imponere mulctā. i. penam pecuniariā. C. de ſpoꝛ. l. ij. vel ad arbitrium iudicis ex quo pena ſtatuta certa ſup hoc non eſt. ſ. eodem ō cauſis vel excōicet illū q̄ impedit iuriſditioneꝫ iudicis: vt. ſ. e. ca. i. ꝛ. c. preterea.

d Neutri. parti ſuſpecte: hoc ſp ē faciēdū. ī. de ap. cū ſpāli.

e Appellatiōe remota. ꝯ. ſ. c. pri. ſi vo. ꝛ. §. nos autē. ꝛ a q. ap. nō lꝫ. l. i. in fi. dic q̄ ſpāle eſt hic vt iudex delegatꝰ poſſit cōmittere cām remota appellatiōe ī oduꝫ illius qui ꝓcurauit abſentiā iudicis. ſed hodie locū hoc nō hꝫ q̄ appellatio ipo iure remota eſt. vñ nullus pōt appellare ab aliquo iudice niſi grauet. ī. de ap. vt debitus. vbi dīc q̄ nō cōmittit appel. re. ſed auctoꝛitate huiꝰ decre. ſubdelegatus ꝓcedit ap. re. ꝛ ſtatutū fuit hic in caſu iſto q̄ ſubdelegatꝰ ꝓcedit appella. re. in oduꝫ illius qui ꝓcurauit abſentiā delegati: ꝛ ita nō eſt ꝯ: quod ſatis ꝓꝫ per hanc decre. ꝛ eodē modo intelligitur. ī. e. cum. R. vbi dīcit q̄ delegatus cām cōmittit ap. re. ſed illud fit ex precepto pape nō per ꝓmiſſionē delegati: q̄ delegatus nihil cōmittit vbi iudex electꝰ ap. re. auctoꝛitate illiꝰ decre. cuꝫ. R. ſecundū tenoꝛem primarum litterarum. B.

Ex litteris. Primo ponit deciſa facti narratio. in ſcōa cauſe commiſſio ibi: mādamus: q̄ diſtinguit: ꝛ ſcōm mēbrū proſequit ibi: ſi vero. Ab. ſi.

f Ex lr̄is caſus. inter. a. preſbyterū ꝛ canonicos ſācte iuſtine cōtrouerſia vertebat ſup canonicatu ſancte Juſtine. primo fuit cā cōmiſſa ad petitionē canonicoꝝ ſancte Juſtine pmicerio grandeñ. ꝛ plebano ſancte ſophie ſup eo q̄ idē p̄ſbyter ſe clericū ipſiꝰ eccleſie aſſerebat. ſcōo ad petitionē. Al. p̄ſbyteri īpetrate fuerūt alie lr̄e archipr̄ſbyro paduano: in qbus de prioꝛib⁹ vt dicebat mētio nō fiebat: tandē archipreſbyter paduanus: q̄ clerici ſancte iuſtine nō recipiebant illum preſbyterū in ſociū ꝛ in fratrē: illos exeōicatos fecit publice denunciari. poſtea pmicerius ꝛ plebanus mandauerūt patriarche grādeñ. vt dictos clericos denūciaret nō eſſe excōicatos cū in ſcōis lr̄is de prioꝛibus mētio non fiebat: ſed cū patriarcha exequi vellet mādatū ſibi iniunctuꝫ archidiaconꝰ caſtellanus ipm īpediuit: vñ patriarcha archidiaconū illū ſuppoſuit eccl̄iaſtico iterdicto: pp hoc fuit orta iter ipos ꝓtrouerſia: ꝛ ſic qō delata eſt ad papā. Sꝫ q̄ ñ potuit pape de fcō ipſo plene ꝓſtare: mādat qbuſdā iudicib⁹ vt ſup lr̄is ipiꝰ veritateꝫ ingrant. ꝛ ſi ꝓſtiterit euidēter q̄ ſcōe lr̄e nō reuocent primas ſnīaꝫ latā eandem[a]: niſi apud eū efficere poſſit vt ab hoc onere ipſum abſoluat ꝛ infra. Cum autem ſepe contingit: ad diem quem iudex delegatus a nobis partib⁹ aſſignauit: earum altero procurante vt negocium prorogetur: iudicem ipſuꝫ a[b] rege vel archiepiſcopo euocari. Nos peruerſorum volētes malignitatibus obuiare decernimus: vt ſi delegato conſtiterit hoc fuiſſe alicuius partis malicia procuratū ipſam puniet[c] animaduerſione condigna. ꝛ ne aliquod lucrum ex huiuſmodi fraude reportet: perſone neutri parti[d] ſuſpecte quantum ad diem illum committat illud negocium audiendum: que in ipſo appella[e]. re. procedat: niſi forte partes conſenſerint negocium prorogari.

I Dez abbati ſancti bilarij ꝛ magiſtro. B. ca. teruiſiñ.

Subdelegatꝰ a delegato pape iuriſditionem habente poteſt coercere impedientem. b. d. comprehēdendo vtrunq̄ intellectum.

Ex litteris[f] patriarche grādeñ ꝛ infra. Mandamus quatenus niſi vobis cōſtiterit quod littere que ſecūdo loco ad archipreſbyterum paduanum impetrate dicuntur: de prioribus litteris ad primicerium grandeñ. ꝛ plebanum ſancte ſophie obtentis expreſſam[g] fecerint mentionem vt per ſecundas prime appareant reuocate: cum primos iudices auctoꝛitate litterarum noſtrarum iuriſditionem non ſit dubium habuiſſe: quā potuerūt poſtmodum patriarche quo ad executionem ſententie demandare: ex qua coertionem etiaꝫ idem patriarcha receperat: huiuſ modi demandata iuriſditio delu ſoria videret: ſi ſubdelegatus[b] huiuſmodi coercionem aliquam non haberet interdicti ſententiam ab eodeꝫ patriarcha in caſtellis archidiaco. promulgataꝫ: pro eo q̄ eiuſdem patriarche executionem impediens: eius litteras quibus mādatum prioꝝ iudicuꝫ nunciabat legi in publicum non permiſit: tandiu faciatis inuiolabiliter obſeruari: donec eidem patriarche de iniurijs irrogatis ſufficienter fuerit[h] ſatiſfactum. Si vero conſtiterit primas litteras per ſecundas legitime reuocatas: cum appareat primos iudices iuriſditionem nullaꝫ penitus habuiſſe: ꝛ ita conſtet per conſequentiam patriarcham ipſuꝫ non recepiſſe iuriſditionem vel coertionem aliquam ab eiſdem: predictam interdicti ſententiam denū cietis[k] irritam ꝛ inanem[l].

I Dem epiſcopo picta.

Juriſditio delegati re integra morte mandantis expirat.

Licet vndiq̄ꝫ: ꝛ infra. Cum igitur duxeris requirenduꝫ: ſi cauſam tribus iudicibus delegamus apponi in litteris illis illam clauſulam facientes: q̄ ſi non omnes[m] his exequendis poteritis iter eſſe duo veſtrum nihilominus exequantur: ꝛ vnus poſtquam cōmiſerit cuidam ex illis vices ſuas de medio ſit ſublatus: tertius vt ſuſpe

in archidiaconū caſtellanū vſq̄ꝫ ad debitā ſatiſfactionē faciāt obſeruari. ſi aūt conſtiterit euidenter q̄ ſcōe lr̄e expreſſe reuocent primas ſnīam patriarche denuncient irritam ꝛ inanē cum nullā receperit a primis iudicibus qui iam reuocati fuerant iuriſditionem.

g Expreſſam fecerint mentionē. puta q̄ nō ꝓtinēt ſeriez rei ſiue facti. ī. de coba. cle. ꝛ mulie. ſup eo. ꝛ. ff. de app. ſi expreſſuꝫ. ꝛ. ī. de re iu. iter monaſterium. vel q̄ ſimpliciter fecit mentionem de eccleſia illa tacito de aliis litteris. ī. de vo. ꝛ contu. c. ij.

b Si ſubdelegatus. ſ. patriarcha. h euidenter apparet q̄ iudex ſubdelegatus ꝛ etiam merus executoꝛ q̄lis erat patriarcha habent coertionē. ī. de re iudi. cuꝫ bertoldus. vſi. aliogn. ꝛ. ſ. c. pri. i. rñ. ꝛ ēt iudex delegatus ab epo. ri. q. i. peruenit. īmo ꝛ ſubdelegatꝰ ſm leges habꝫ iuriſditioneꝫ. ſ. modicaꝫ coertionē. C. de ſpoꝛtu. l. ij. ꝛ. ff. ō offi. eiꝰ cui man. eſt iuriſdi. l. vlti. ꝛ. C. de defen. ciui. de ſenſoꝛes. ꝛ. ff. ſi quis ius dicenti nō obtempe. l. i. īmmo ꝛ arbiter hꝫ coertionem. ff. de arbi. nō ex omnibus. ꝛ. ff. de iudi. l. ij. in fi. Dicunt tñ quidam q̄ delegatus ab ordinario nō hꝫ aliquaꝫ coertionez. ij. q. vi. gſgs ꝛ. ff. de re iudi. a viuo pio. ꝛ. ī. ō foꝛo cōpe. ſi qs ꝯ clericuꝫ niſi lis ſit conteſtata coram ipſo in autē. de liti. §. omnem. colla. viij. et ſic nō pōt mittere in poſſeſſionem. ff. de iuriſdic. omni. iudi. iubere. ſed q̄ poſſit in poſſeſſionē mittere dicit. l. ff. de offi. eiꝰ cui man. eſt iuriſ. cognitio. §. vlti. ſed illa iubere loquitur de poſſeſſione q̄ ius tribuit. illa cognitio de alia poſſeſſione loquitur que ius nō tribuit q̄ ſit cauſa cuſtodie.

i Fuerit ſatiſfactū. hoc obtinet vbi quis excōicatur pro crimine ſiue pro manifeſta offenſa vt prius ſatiſfaciat q̄ abſoluatur. ī. de verbo. ſig. ex parte. ſi vero pro cōtumacia vel occulto delicto ſtatim ꝺz abſolui preſtito iuramento q̄ ſtabit mandato eccleſie vt ibi dicitur. Sed ꝯdicit. ī. de appel. qua fronte. §. ſane. ſꝫ illa non contradicit īmo concordat ibi: excōicatus fuit pro contumacia vī alia cauſa que non fuit manifeſta: vt dicit. t. Sꝫ obſtat quod ibi dicit vel qualibet alia cauſa. Lau. dicit q̄ ideo ſtatiꝫ recepta cautione abſoluitur ne in excōmunicatione decedat. Sed dic cum. t. q̄ non cōtradicit ꝛ q̄ dicit pro qualibet alia cauſa que non ſit manifeſta: quia ſi cauſa illa nō eſt manifeſta ſtatim debet abſolui ante ſatiſfactionem: nec tenetur ſatiſfacere nec ꝺz compelli niſi primo conſtet de illa iniuria vel offenſa.

k Denūcietis irritam. ex hoc pz qō ſnīa que nulla eſt non eſt executiōi mandāda īmo exequēti īpune nō parcitur. ar. ſ. e. ſi quādo. īmo ꝛ violenter reſiſti poteſt ei vt hic ſicut reſiſti pōt officiali venienti ad accipiendū bona alicuius niſi prius ab imperatoꝛe forma fuerit data. C. de iure fiſci. prohibitū eſt. li. ꝛ. lꝫ ita ſit nō tamē patriarcha iſte tenetur iniuriarū cuꝫ hoc ignoraret q̄ putabat ſnīam aliquam fuiſſe. arg. ff. vi bo. rap. l. ij. §. ſi publicanus. ar. ī. de ſen. ex. ſacro.

l Et inanē. vtputa latā a iudice non ſuo. ꝛ pōt notari argu. q̄ patriarcha ſiue archiepꝰ nō eſt iudex ordinarius in puincia. ar. ir. q. iij. conqueſtus. ſed hic non procedebat patriarcha ordinaria ptāte: īmmo delegata tantum: ꝛ ſic non colligitur illud argu. hic.

Licet undiq̄ꝫ. Clauſula q̄ ſi non omnes duo ꝛc. purificatur ī vno vicem alterius habente etiam duobus impeditis. b. d. Cōis diuiſio ſecūda ibi: inquiſitioni. Ab. ſi.

m Omnes. ꝯ. eo. prudentiam.

a Uti non ceperit. saltem per citationem. s. e. gratum. ī. de offi. lega. c. vlti. ff. de iudi. si quis postea. ff. de polli. l. i. ff. de neg. ge. nam ꝛ si fi-uus. §. si viuo.

b Re integra. sic soluit mādatū re integra morte alterius tam māda toris ꝙ mādatarij: ꝛ idem si reuocetur expresse re integra. institu. man. §. recte soluitur. ꝛ morte litigatoris re integra. s. de rescript. significa-nit. arg. ff. qui satis. cog. si decesserit. ar. cōtra. ff. fami. her. si filia. §. nera tius. item ar. cōtra q nō soluatur morte mādato ris. ī. de iudi. q. v. ꝛ. ff. de fideicō. li. l. cum que-ritur. Quod ād oī morte mandatoris finit man datum: illud verum est nisi sit tale mandatum quod post mortem neces se sit adimplere. ff. man da. si vero nō remunerā di. §. vlti. f Sed pone q plures cause cōmittan tur per vnum rescript. ci tatio fit in vna causa ꝛ nō in alia: nūquid perpetu atur iurisditio sup alijs: ar. q non. ii. q. iii. §. no-tandum. ver. abolitio. ꝛ. ii. q. vi. §. diffinitiua. ꝛ. §. qñqz. ar. ff. de ap. cuz in vna. ꝛ. ff. de neg. gest. nam ꝛ seruꝰ. §. sed si vi-uo. ff. de mino. etiam. §. ex cā. ar. contra q ꝓtuz ad oēs sit perpetuata iu risditio. C. ō duo. reis. l. vlt. verum est q non est ꝑpetua iurisditio nisi in causa illa ꝓ qua citatō fcā est vnde mortuo mā datore expirat iurisditio ꝓtum ad alias. f Sed quid si moriatur ante de claration em rerum fcā ci tatione. ar. q nō pōt pro cedere. s. de rescript. pa storalis ī fi. q plures cāe intelligūt licz cōtra vnū tm. argu. ī. ti. ꝓri. no-uit. f Itez quid si dele gans nō moritur. sed de ponitur non procedet. f Quid si excōicat tunc ꝑcedet delegatꝰ q mor te naturali cōfirmat do natō ꝛ nō ciuili. ff. de do na. inter vir. ꝛ uxor. cum hic statꝰ. §. si donat. ꝛ. ī. de cele. mis. cum martbe. §. ceterum. arg. contra in decre. Inno. iiii. de offi. vica. romana.

ctus merito recusetur: an collega superstes suo nomine ac defuncti possit negociuz diffinir. f Inqui. t. r. q si iurisditiōe a suo sibi col-lega delegata eo viuente vti [a] non ceperit: q mandatum huiusmodi re integra [b] morte mandatoris ex-pirauit: non habet solus officium iudicandi. Si vero ante mortez il lius iurisditione vti ceperit taliter demādata: vices suas ꝛ illius po-terit adimplere.

I Dem epo baiocen.

C Non creditur q delegatur ni si delegationem ꝓbet.

Quam in iure [c] peritus: ꝛ infra. Preterea quesiuisti: cum ti-bi ab aliquo sub hac forma mādatur: auctoritate qua fungor iniun-go [d] vt talem denuncies excommu nicationis sententie subiacere: acti bi super mandato apostolico hesi tanti ab aliquo non sit facta fides: an mandatam huiusmodi exequi tenearis. f Super quo tibi huiusmodi damus responsum: q nisi ō mandato se. aposto. certus extite-ris exequi non cogeris quod man datur.

I Dē parisien. ꝛ trecen. epis ꝛ ab bati sancte genouefe.

C Per ꝓcuratorē nō habentem mandatum de re ad rem iurisditō ꝓrogari non potest.

Quam olim abbas ꝛ conuen-tus vergiliacen. sua nobis cō questione monstrassent: q comes altisiodoren. quoddam stagnum molendinum ꝛ domum in terra eorum construere nitebatur in ipō rum ꝓiudicium ꝛ grauamē: epi-scopo ꝛ thesaurario niuernensi cō misimus causam ipam. Pro quo litteras accepimus q lite super pe titionibus ecclesie contest. receptis vtrinq testibus ꝛ attestationibus publicatis: cum super dictis testiuz inter partes fuisset postmodum di sputatum. f Tandem pars comi tis proposuit quod de damnis in nemoribus ꝛ rebus alijs datis: su-per quibus testes deponere vide-bantur: cognoscere [e] non debeant: cum in rescripto [f] nostro nulla de damnis mentio haberetur: ꝛ infra. f Judices autem interlocuti sunt quod super damnis datis a comi te ad eos cognitio pertinebat. f Quo audito comes ad app. be neficium conuolauit. f Unde ip sum iudices euocatum ꝛ nec per se nec per responsalem idoneum cō-parentem excommunicatōnis vin culo astrixerunt: ꝛ infra. f Quia vero super damnis datis antequā lis fuerit contestata nequaquaz ad dictos iudices cognitio pertiebat: cum in rescripto nulla de illis mē-tio haberetur: nec ad ipsos potue-rit iurisditio prorogari: cum pro-curator [f] ad illa solummodo intel ligatur constitutus: que in commis sionis litteris inueniuntur expres-sa. ꝛ postquam comes publicatis attestatōnibus intellexit super his fuisse depositū protinus [g] cōtradi-rit: nos eosdē iudices pronuncia-uimus minꝰ iuste interlocutos fuis se: ac sepedictū comitē q ob hoc ad appellat. bñficiū ꝓuolauit excōica-tiōis snia non fuisse litigatū [b].

I Dē senon. archiepo.

C Qui acta cause relationis iudi cum delegatorum sigilla violan-do aperuit: non auditur postmo-dum contra illa.

lus tabellio ad imponēdum fidē snie. ī. de pba. qñ ꝑ falsam. Ut nulla sit dubi tatio ita ꝙz fieri q auctoritate iudicis rescriptum dñi pape soleniter in publi-cā formā redactū inseratur in ipa snia iudicis auctoritate ꝛ alia īstrumenta ꝓ curatoria q: idē iuris est de illis: vt si ostēderet snia lata in psonā ꝓcuratoris vel sindici vel tm ꝑrium si nō cōstaret de mādato ꝓcuratorio snia nō valeret nec staretur ei si negaret illuz fuisse ꝓcuratorē: sed postq in ipa snia inserunt hmōi instru menta ꝛ rescriptum iudicis au ctoritate stabit postea snie etiā si originalia rescripta nō ap-perāt. C. de testi. publi. idē ca-ueat in snia excōicatiōis: vt q absolutus ē custodiat instm siue lras absolutiōis: ꝓ quas tutus existat si ei obijceret ex cōcatio als possz ei piculū ge-nerari: vt. s. de elec. venera-bilē. ꝛ. ī. de clerici. excommu-ni. proposuit. argu. opt. q ita sit faciēdum.

C Am olim abbas. Excōmunicatio lata pꝰ appellationem legitimā ē nul la. b. d. fm lraz. diuidit in du as partes pncipales. scōa ibi: q vo. ꝛ pria pars sex facit. nā primo ponit cāe cōmissionez. scōo ibi: pro quoruz. processū. tertio ibi: tandem. comitis ex ceptionē. quarto ibi: iudices: iudicū interlocutionē. quinto ibi: quo audito: comitis appel lationē. sexto ibi: vñ. ipiꝰ excō municationē.

e In rescripto. ꝛ ideo nō va luit qō fcm est si formā māda-ti trāsgressi sunt. s. de rescrip. cum dilecta.

f Cum ꝓcurator. qui simplr constitutꝰ fuit ad cām ꝑdictis iudicibus delegatā. Et no. q lz ꝓncipales psonas possz fie ri progatio iurisditiōis. ff. de iudi. l. ii. §. sed ꝛ iuder. ꝛ. l. ō q re. §. i. p ꝓcuratorē tm fieri non pōt cū de hoc nō fuit cogitatū qñ constitutꝰ fuit ꝓcurator. ar gu. ff. ō au. ꝛ arg. le. si ita. ff. ō trāsac. cū aquiliana. ff. ō ꝑbē. ēp. rutilia polla. ꝛ. C. de trans-sac. trāsactionis. si. ff. de iure-iuran. l. iusiurādum. §. procu rator. ꝛ. xvii. q. ii. ne quis arbi tretur. Qualiter fiet ꝓgatō dr. ī. e. p. ꝛ. g. pretertu. n. vni us articuli nō ꝏbēt sup alio ꝓ bationes admitti. C. q legi. p so. l. vl. ꝛ. ff. de iureiur. si duo patroni. §. iulianus. circa fi. ꝛ talia dicta non valēt cū iurēt sup alio articulo. ī. de testi.

g Protinus ꝑdixit. Et hic vt q si ꝓcurator fines mādati excedit dño sciē-te q ꝓiudicet dño nisi statī ꝑdicat: ar. liiij. di. si seruus sciente. arg. ī. de his q fi. a pla. sine consen. ca. c. ii. ff. qō cū eo q ī alie. po. l. vlti. ff. ō īsti. ſz ꝛ si in ꝓnci pio. ff. ad macedo. si filiꝰ. ii. C. de nup. si vt ꝓponis. ꝛ si iuder scientibus parti tibus excessit fines ēt mādati eis ꝓiudicat. ar. C. cōia vtrinsq iudi. l. ii. alias non ꝓiudicat fcm procuratoris dño ignorāti. C. de procur. si procurator. ff. de procur. procuratoris si ignorātis. item no. q licet procurator non possit ꝓga-ri cām ō re ad rē: tm videt q possz ꝓgare de tpe ad tps: q q dat ꝓcurato rē vt ꝓfestim agat intelligēdum ē ꝓmittere procuratori ꝛ postea litē pagere. ff. ō ꝓcur. q procuratorē. itē procurator mādatū ꝓgare pōt ad id qō ē ꝓpe mā-datū. s. de elec. in causis. ꝛ. s. de renūc. post trāslatōnē. ꝛ. ff. iudica. sol. iā tm. §. vlti. ꝛ prorogat ad ea que sunt ꝓparatoria mādato. ff. de ꝓcur. ad rē mobilē. ꝛ. l. ad legatū. ꝛ accessoriū ipius siue sequelā. ff. de instito. l. cuicūqz. §. si ei quē in fi. Prorogatio de re ad rē inito reo nō valet deficiēte iurisditōne qī ipator inuito reo non potest extēdere rescriptum ad als res ēs in rescripto non expres-sit: vt in. c. isto ꝓtingit. ſz ꝑ reconuētionē bñ extēdit ad res als inito actore ō q bꝰ nulla mētio bīta ē in rescripto si actor psistere velit in sua petitione. s. e. pru-dētiā in fi. ꝛ ē rō. ī. ō mu. peti. c. i. Ber.

b Ligatū. q: nō bēāt iurisditionē sup dānis. sic. s. e. ex litteris. vnde possz agere ꝑ iudices ad interesse qui eum iniuste excōicauerūt. ī. de sen. excōi. sacro ꝛ ꝏ error eos excusare non ꝑt.

Cum olim magister. Prima pars decisse ponit factum principale.secūda ibi: verū:narrat culpā ipius.tertia ibi:qui postmodū:ponit ipsius cōfessionē ⁊ excusationē.quarta ibi:sane excusationis reprobationē.quinta ibi: sed vt :culpe punitionē. Ab.

a ¶ Cum olim.hec decre.⁊ illa quam habes.j.de re.pmu.cum olim loquunt de eadē materia.

b ¶ Delegāti.cuius vicez gerebat.s.e.sane.iniuria enī iudicum ad eum pertinet cui⁹ legatione funguntur.ii. q. vii. accusatio ī fi.⁊.iii.q.i.nulli.īmo ipsos tāq̄ delegātem bonorare debēt partes.xciii.di. .c.vlti.⁊.xciii.di.c.i.

c ¶ Sigilla violauit.⁊ iō est puniendus tāq̄ falsarius ⁊ ob hoc solum priuari debuit bñficio.s.de pscrip.oli.⁊.j.de falsa.ad audiētiā.

d ¶ Urie.tangit illud quod legitur in li.regum.cum vrias rogat⁹ a rege dauid nollet accedere ad bersabem vxorē suā quam dauid rex cognouerat timēs ne concepiss ex eo sicut ⁊ fecerat:quod cum ipse facere nollet: rex remisit vriā ad ioab principē militie cuz litteris cōtinētibus vt poneret eū inter fortissimos hostes vt occideret ab eis:quod ⁊ factū est. sed iste stult⁹ fuit.q; recepit litteras illas si habebat eas suspectas:q; primo debuit eas videre diligenter ⁊ si qd in eis cēt iniquū debuit contradicer relationi iudicum si contra vitatem referebant.iudices enī debēt ostendere partibus relationē quā faciunt superiori.ii. .q.vi.biduum.in fi.⁊.C.de rela.l.i.⁊.ii.alias posset appellare: vt ibi:⁊ quotiēs iudex se relaturū pollicetur illico litigatorib⁹ acta edere tenetur.j. appel.intimasti.

e ¶ Propo motu.sic ergo videtur q̄ iudex maxime quē princeps concedit possit recusari. argu.contra.j.de appel.nouit.⁊.ff.de offi.prefec.preto.l. .i.credit enim princeps nō aliter fore iudicaturum q̄ ipse esset iudicaturus: vt ibi dicitur arg.contra institu.de satisda. tuto.in prin.

f ¶ Peccauerat.sic.s.de trās la.c.quanto.⁊.c.inter corporalia:⁊.j.de iurepatro. pastoralis.in fine.⁊.s.ō tempo .ordi.litteras.

g ¶ Ne videretur dolus.q; fraus ⁊ dolus nemini dēt patrocinari.s.ō rescr. sedes apostolica.j.de testa.c.offi.

Cram dilecto. Habet duos intellectus principales.Scōm primuz. Delegatus subdelegatum college impediti non tenet admittere si ī rescripto est clausula:quod si ambo ⁊c. vel aliter ꝑm alium intellectum vt in rubro.⁊ sunt quinqz partes. In prima petitio ⁊ allegatio appellati.in secūda ibi nuncius.petitio ⁊ responsio appellantis.in tertia ibi:sed ecōtra.replicatio appellati.in q̄rta ibi:idem igitur:pronunciatio auditoris.in quinta ibi: nos ergo:pnunciationis confirmatio. Ab.

h ¶ Absq; lr̄is de ratihabitione.⁊ ideo audiri nō debuit.j.de pcu.c.i.nisi cautisset de rato. Sed qualiter admittatur iste.h.ad agendum contra sniam cū nō bēret mandatum.ad hoc dici potest q̄ ideo admissus fuit q; erat cōiuncta psona q; clericus illius ecclesie ⁊ canonicus plebis de pastino cui subest ecclesia sancte agathe ⁊ cōiuncta psona lz admittatur ad agendum:caueat tñ vz ō rato.ff.de pcur.sed ⁊ be psone.⁊.l.pōponius.in fi.⁊ ideo caueat de rato q; pt cōtingere q̄ illi de plebe nō habebūt ratū. vnde eis res iudicata nō obesset.C. q.res iudi.nō nocet.l.i.⁊ iō ille.h.cauit de rato sub fideiussoria cautione: vel pōt dici q̄ iō cauit de rato:q; de mādato dubitat q; tunc bz locum cautio rati. vt.C.de pcur.l.i.sed videt q̄ cautio ista fragilis sit q; ex ea nō pōt agi ad ī teresse cū res talis sit q̄ si pōt estimari. vnde nō videtur admittēda pp fragilitatē ipi⁹.ff.ad trebel.q ita.§.i.⁊.j. vt lit.nō conte.accedēs.ii.sz agi potest ad

Cam olim[a] magister.s.⁊.b. archidiaconatum ⁊ preposituram adinuicem permutassent:⁊ īfra. Verum dictus.b.delegatis nostris non deferens immo verius delegāti[b]:sigilla violauit[c] illorum:⁊ rescripta que nobis fuerant presentanda non erubuit aperire. Qui postmodum in nostra presentia constitutus aduersario presente in executionem suam proposuit:q̄ iudices perperam processerant contra ipsum:⁊ acta ī scriptis minus fideliter redegissent: vnde timens ne litteras portaret vrie[d]: illorum scripta aperuit:⁊ quod suspicatus fuerat adinuenit. Sane si quod expediret melius notauisset: vel non recepisset scripta suspecta :vel recepta nobis fideliter presentasset:⁊ ostendisset causaz suspitionis proposite coram nobis. Preterea cuz non conquereretur de iudice:quem ei proprio[e] motu cōcessimus:sed de illo potius quē ipse duxerat eligendum:⁊ iudices suas nobis per eum litteras destinassent: de ipso pariter conquerentes verbis ipsius fidem non duximus adhibendam. Sed vt i eo saltem puniretur in quo peccauerat[f]:contra acta iudicuz que temere violarat ipsum sicut nec debuimus voluimus exaudire:ne videretur dolus[g] suus ei patrocinium attulisse.

Idem alberto capellano sancte .Mā.bon̄.

Delegatus non tenetur admittere collegā sibi adiunctū per lras surrepticias nec ipsius subdelegatū

Oram dilecto filio.m. diacardinali:quem tibi ⁊.b.nūcio ⁊ clerico sancte agathe aduersario tuo :cum instrumentis eiusdem ecclesie sed absque[h] litteris de ratihabitione ad ap .se. accesserat: sed de rato cauerat sub fideiussoria cautione concessimus auditorem: proponere curauisti qō cum quidam in parochia sancte .Mā. in honorem beate agathe ecclesiam construxisset :alexā. papa pre. no.causaz super boc abbati sancti stephani:⁊ priori sancti victoris cōmisit terminandam:qui pro ecclesia sancte .Mā. diffinitiuam sententiam protulerunt.verum capellanus sancte agathe sentētie parere contempsit. Cum super eadem causa coram ferarrien. episcopo per annum disceptatū fuisset:pars ecclesie sancte agathe horum veritate suppressa[i] magistrum.l. bon̄. canonicum obtinuit eidem episcopo in cause decisione[k] adiungi. qui cum cause interesse non posset predictus episcopus cui per sequētes litteras mandabatur vt si ambo ī teresse non possent:mandatis apostolicis exequendis ea ipse nihilominus adimpleret:sententiaz[l] predictam confirmauit:⁊ īfra. Mūcius vero ecclesie sancte agathe inter alia proposuit q̄ cuz dictus magister vices suas alij delegasset: episcopus admittere[m] noluit subdelegatum:sed post ap.ad nos interpositam solus in cause cognitione processerit:⁊ infra. Sed fuit ecō tra responsuz:q̄ ferrarien. eps solus procedere potuit:cū in vltime commissionis litteris fuisset inser tum:q̄ si ambo interesse non possent predictus episcopus nihilominus exequi procuraret: quod[n] dē in illa glo.mag.sic.s.e.insinuāte.⁊.j.de iudi.c.pe.

l ¶ Sententiam.latam per abbatem sancti stephani ⁊ priorē sancti victoris.

m ¶ Admittere noluit.sed videtur q̄ ferrarie.nō malefecerit q; illū subdelegatū nō admisit q; delegatus a principe pōt alii eām delegare.cū id sit ei a lege cōcessum.C.ō iudi.a iudice.⁊.s.e.pastoralis.in prin.⁊.j .e. quoniā apostolica.⁊.j.de appe.cū cāz que.sic ergo male fecit ferrarien. ꝯ iura pdicta q; debuit ipm subdelegatū recipere.sz ꝯ hoc qō dixit facit q; snīa ferrarien.postea cōfirmat.dicunt qdā q̄ ideo noluit ipsuz admittere q; sub hac forma scriptum fuerat:q̄ si ambo ⁊c.tu frater ipe solus procedas.q; tunc extat conditio: vt videt ꝟ circa fi.ꝑm boc videt q̄ aliquis nō possit cōmittere vices suas qñ clausula illa apponit:q̄ si nō omnes ⁊c.si ipe non possit interesse. Dicas ergo q̄ ferrarien.nō istū subdelegatū non admisit q; lr̄e impetrate fuerunt tacita veritate nulla fcā mētione ō processu coram ferrarien.coram quo lis fuit contestata ⁊ testes producti. vt pz in integra.j.de re iu.inter monasteriū. vnde nō valebat:⁊ ita nec subdelegatū nec delegatū admittere tenebatur ⁊ solus eps iurisdictionē bēbat.⁊ ꝟ fuit cā ꝟre snīa ipsius confirmabat. vnde nō valuit appellatio pp boc fcā vt hic dicit.

n ¶ Quod nō intelligitur.pone q̄ plures sint iudices dati cum illa cla: q̄ si nō oēs ⁊c.quero an ille qui non pōt interesse possit committere vi- iussores ad ite resse si⁹ do minus rē ratā nō būerit ⁊ estimabit in q̄tuz lesa sit eccl̄ia q̄ non stat snīe ne quotidie litiget.ar.j. de arbi.p tuas.vbi agit ad interesse ī ꝓsimili cā. item ex boc videt q̄ quā do dubitatur de mādato simplr̄ sit cauendū ō rato:etiam si ille diceret se velle pbare mandatū.⁊ boc videt per.l.C.de pcu.l.i.⁊ q̄ p fideiussoriā cautionē ⁊ nō nudā.ff. ō pcur. seruum quoqz. §. ait pretor.sed videtur q̄ iste sine cautione debuit audiri ex eo q̄ hz instrumenta ecclesie.arg.ff.ō le.iii.q cirographū . rñ. ista nō erant talia instrumēta sed īstka cause per que intendebāt pbare ō iure ecclesie.⁊ illa. l.log tur de instrumento cautionis legato ⁊ hoc constat.vnde eoipso q̄ legatur instrumentuz itelligitur eē legatū illud qō cōtinet in instrumēto. alias futile esset legatū: alias instrumentū alterius nō prodest cum verba īstrumenti non adiuuent recitātem.C.de pba.ad pbationē.qualr̄ fit intelligēdum qō dr̄ lr̄is de rato dr̄.j.de relig.do.cum dilectus.in.i.glo.

i ¶ Suppressa.⁊ ideo littere nō valuerūt cū ꝓsenserit in ferrarien.liez cōtestādo ⁊ pducēdo testes coram eo.sic.j.de re iudi. inter monasterium.

k ¶ Decisione.i.cognitōne.sicut est in antiqua ⁊ bñ.⁊ boc pbat per boc q̄ dr̄:horū veritate suppressa.si de huiusmodi processu mētionez fecisset: tunc bene dicerz decisionem:⁊ tūc nō posset eps procedere sine adiuncto vl̄ subdelegato.ipi⁹. vt

ces suas ⁊ an socij teneantur illius subdelegatus admittere: ꝙ possit cõmittere planum est: qz hoc hz a lege cõcessum. C. de iudi. a iudice. ⁊. j. e. qñ. ⁊. s. e. pastoralis. ⁊. j. de appel. cum cãm que. ⁊ ẽt si interesse nõ põt .s. e. super qõnum. §. si vero. ⁊. s. eo. si pro debilitate. ⁊. c. pastoralis. §. vlti. ĩmo alias cõmittere nõ debz nisi qñ est impeditus. s. eo. pastoralis. in prin. ⁊ in. c. si pro debilitate. sic patet per iura ista ꝙ delegatus põt cõmittere vices: ⁊ qñ ẽt ĩpeditus ẽ. ergo alij tenẽtur admittere subdelegatum ipsius alias talis cõmissio deluforia esset et sic fierent ludibrio leges quod esse non debet. C. de bonis que lib. l. vl. §. vbi aũt. ⁊ cum effectu vba sunt intelligenda. j. de cle. non resi. relatuz. ⁊. ff. ꝙ quisqz iur. l. i. §. hec autẽ verba. preterea optime hoc probatur. s. de elec. qz ppter. §. illud vbi habes ꝙ ille qui nõ põt interesse põt alij cõmittere vices suas ⁊ illi tenẽtur recipere illuz alias non valeret electio. ⁊ quod per nos facere non possumus per alios facere debemus. ff. de ꝓcur. l. i. ⁊. ff. de admini. tut. ita tñ. §. gessisse. sed ꝫ videt erꝓsse ꝑ banc allegationẽ quia ꝑm eã fuit cõfirmata sententia. Preterea non tenentur illuz recipere ad mãdatũ illi? quia par est illis: ⁊ par ĩ parẽ nõ hz imperiũ. s. de elec. inotuit. ff. ad trebe. ille a quo. §. tempestiuũ. nec illud videtur sequi ꝙ si ille potest committere ꝙ alij ipsum admittere teneantur qz ex alieno facto nullus obligatur. ff. de verbo. obli. stipulatõ ista ar. Dicũt quidã ꝙ hz illi qui non potest interesse possit cõmittere vices suas alii: cõiudices nõ tenent eum admittere nisi velint qz iaz extat conditio: ⁊ sic remãsit iurisditio penes illos: vnde ipsi ꝓcedere põt soli si volunt: ⁊ cessante ĩportentia poterit postea cum ipsis ꝓcedere. ar. C. de cura. furio. cum aliis. vbi curator tpe furoris administrat: cessante furore cessat. sic delegat? iste cũ interesse nõ põt cõmittit vices suas. Sz hoc nõ credo. ĩmo dico ꝙ ille q interesse non ꝓt ꝑ ipotẽtiã facti tẽporalis põt cõmittẽ vices suas ⁊ ꝫ socii tenẽt admittere illum subdelegatũ: ⁊ allegatio que hic ponitur nõ cõtinet ius. Et circa huiusmodi subdelegationes ita distingue. aliud ẽ cum ab initio delegant plures iudices cũ illa clausula: ꝙ si nõ oẽs ⁊c. ⁊ nullus postea adiungit. ⁊ aliud cũ ab initio ỏ legatus ẽ vnus vel plures: ⁊ postea alius adiungitur cum illa clausula ꝙ si ambo: vel ꝙ si non omnes ⁊c. in ꝓmo casu delegatus ꝓt aliũ subdelegare: ⁊ ꝫ socii tenent illũ admittẽ. in secundo casu refert an res sit itegra vel nõ. si res sit itegra idẽ est ac si ab initio oẽs vati essent: ⁊ adiunctus ꝓt ꝫmittẽ vices suas: ⁊ alii tenent ipsum admittere in cause cognitione. si vo res nõ ẽ integra qz iam ꝓcessum erat ad lit. ꝓtest. ⁊ bonũ vi tate suppressa aliqs est adiunct? huiusmodi adiunctus vel subdelegatus ipi? tanꝙ ꝑ veri suppssionẽ adiunct? siue obtentus sicut cõtingit in pñti negocio: ⁊ hoc bñ colligitur ex hac decre. ⁊ hoc probat in auc. de exhi. reis. §. illud. vnde sumptum fuit auc. offeratur vbi idez dicit. col. v. vbi videt ꝙ post lit: conte. ali? peritus adiungi non potest: nec ꝓmus refutari. ⁊ iõ sñia ferrarien. epi ꝫfirmata fuit: ⁊ ꝙ dicit hic ꝙ nõ intelligit vt si ꝑ se vel ꝑ aliũ ⁊c. nõ ẽ verũ: qz cla illa: ꝙ si nõ oẽs ⁊c. põt locum habere in multis casibus de iure ⁊ de facto. in qbus casibus duo vel alius ꝓcedere possunt puta de iure vt si est excõicatus. j. de re iudi. ad ꝓbãdũ. vel suspectus recusatus. s. e. cũ sup. ⁊. c. hz. vel infamis. vel seru?: vt. s. de rescrip. sciscitatus. de facto ĩteresse nõ põt puta si mortu? fuit vel alias perpetuo impedimẽto detẽtus. puta furiosus. vt in predicta decre. sciscitat? ⁊ in talibus casibus locum hz clausula illa: ꝙ si nõ oẽs ⁊c. sed qñ impeditus est tpali ipotẽtia bene põt cõmittere vices suas: ⁊ cõsocii tenent admittere subdelegatum. sed in casu istius decre. admitti nõ ỏbuit rõnib? premissis. Ergo sic debet itelligi clausula illa: ꝙ si nõ oẽs ⁊c. puta si nõ põt interesse de iure vel de facto vt dixi tũc nõ põt cõmittere cũ nullam hẽat iurisditionẽ. alias bene hz iurisditionẽ quãuis impediatur ad tps: ⁊ ideo tunc põt cõmittere ⁊ cũ effectu. ⁊ qỏ dicit impeditus ad tempus nõ intelligas ꝙ oĩno sit impeditus vt nullo mõ tunc possit interesse. sed si vellet oĩa alia di mittere bene posset itereſſe. hz nõ vult ꝓtẽrẽ sua tũc pp cãm illã nec tenet. ff. de iudi. l. si lõgius. B.

nõ intelligit vt si per se vel per alios itereſſe non possent: qz id raro vel nunquam cõtingeret: sed si nõ posset ꝓsonaliter itereſſe. Idez igitur cardinalis latam ab eodem ferrarien. epo sñiam confirmauit[a] ⁊ aduerse parti super hoc ꝑpetuz silentium duxit imponendum.

Nos ergo quod ab eo factũ est auctoritate ap. cõfirmamus.

Idem ꝓpositо sancti donini subdiacono nostro.

Locus ad quem reus secure accedere nõ potest ⁊ canonicus in cã canonici delegat? recusari poterit.

Am. R.[b] canonicus genuẽ. causam que inter ipsum ac. p. ciuem Genuen. vertitur tibi obtinuerit delegari: ⁊ idem ciuis propter multas ⁊ graues inimicitias ciuitatis sue in tua nequeat presentia comparere. Mandamus q̃ tenus supradicto. R. huiusmodi optionez relinquas: vt exceptis canonicis genuen. quos cũ sint eius[c] socij merito habet pars aduersa suspectos: in ciuitate vel dioceſi genuen. in qua sunt multi viri prouidi: iudicem eligat[d] coram quo questio terminetur: cui auctoritate nostra districte precipias: vt eandem causam iuxta rescripti ad te obtenti tenorem ap. re. fine debito terminare ꝓcuret.

Idem Rotbomagen. archiepiscopo.

Si mandatur iudici delegato vt illum absoluat qui dicit se iniuste excõicatum: ante ꝓbationem illum absoluere dz. Si autem dicat excõmunicationem nullaz: probationem nullitatis ante pronunciationem admittet.

Am contigat interdũ ꝙ laici ⁊ infra. Insup reqsiti sum? cũ qs cõqueritur i se a suo epo post appel. ad nos legitime iterpositã: vel alias iniuste excõicatiõis sñiaz ꝓmulgatã: ⁊ nos iudicibus dam? i mãdatis: vt si ẽ ita iuxta formã ecclesie absolutõis bñficiũ illi ipẽdãt vel eãdem sñiaz denuncient eẽ nullam: ac episcopus paratus sit probare se in illum antequam vocem ap. emitteret vel alias iuste huiusmodi sententiã protulisse: an probationibus non admissis liceat iudicibus excõicatum absoluere vel denunciare sententiam esse nullaz

Ad qỏ. t. r. ꝙ cum qs conqueritꝛ se post ap. ad nos legitime iterpositam excõicatiõe fuisse inodatuz: semper vtriusqz partis[e] probationes sunt admittende: antequam ad decernendum sup hoc aliquid procedatur: per quas deniqz ap-

a Confirmauit. ex hac secunda sñia datur actio in factũ q̃ hic ꝫfirmat: ⁊ nõ ex prima: vt .ff. de his q no. infa. furti. ar. .ff. ad treb. si quis priorez. hac tamẽ cõfirmata confirmatur ⁊ prima. Lau.

Am. R. canonicus. Si reus ad locuz iudicis delegati ire nõ potest debz remoueri ⁊ dari sibi iudex ĩ alio loco. b. d. vel plenius vt in rubro. Et primo ponit prouisionis ⁊ mãdati cãm. scõo mãdatum ibi: mandamus. Ab.

b Cum. R. sed quomodo cõmittit papa hic cãz ꝫ laicũ. intelligo ꝙ cã spectabat ad forũ ecclesie: puta cã vsurar vel ỏ cima? vel ipe laic? noluit ercipere: vel ẽ ꝫsuetudo ibi ꝙ laici cõueniãtur ꝑ litteras pape.

c Cuz sint eius socij. hic habes ꝙ canonicus nõ potest eẽ iudex concanonici sui pp familiaritatẽ q̃ veritatẽ aliqñ ĩpedir solet. iii. q. v. accusatores. testis. n. põt eẽ cãonicus ꝑ cõcanonico: cũ ẽt frater ꝑ fratre possit testificari. j. de ꝓsumptas. cũ edictũ de testib? sit prohibitoriũ. ff. de test. l. i. ea rõne qz facilius habent iudices ꝙ testes: vñ facilius rpellit iudex ꝙ testis. iudex enim recusat ꝑ modica causa: vt si esset oriundus de terra ipetrantis .j. vt lit. nõ cõte. accedens. ii. ⁊ ar. j. de appel. ex iſinuatiõe. itẽ si iudex est suffragane? ei?. .j. vt lite nõ cõtestata. accedẽs .ii. itẽ ꝫsanguinitas. j. de appel. postremo. hz ĩ teste sec?. iiij. q. iii. §. lex iulia. qñqz tñ aliqs põt eẽ iudex q nõ põt esse testis: vt pr in cã filij .iii. q. vii. §. tria circa finẽ. ⁊ crimosi possunt esse iudices sed nõ testes. iiij. q. vii. §. vlt. item iudex recusatur vel alius ei adiungitur: si hz cõsimilẽ cãm. j. ỏ iudi. cãm que. sic ⁊ testis repellitur q hz cõsimilẽ cãm. s. de testi. ꝓsonas. hz si datur iudex ꝫ aliũ canonicũ: qd dices. non poterit recusari ex hac cã: qz par affectionis cã oẽm suspitionẽ remouet. ff. de ritu nup. non solum. §. de vno.

d Eligat. no. ex hac lra. ꝙ qñ reus ad iudicẽ ire non ꝓt secure: ꝙ actor põt ⁊ hz eligere iudicẽ in loco suspecto: ⁊ non aduersari?. Cõtra habes qz re? eligit iudices. ⁊. xv. q. vi. si aũt. ⁊. iii. q. vi. peregrina. ⁊. iiii. q. v. quisquis. ⁊. ii. q. vi placuit. idem videtur cum ordinarius recusatur: ꝙ re? eligat. j. de appella. cũ speciali. Prium dicit lex: ꝙ iudex petitus dari non debet nisi ob reuerentiã petiti iudicis. ff. de iudi. obseruandũ. ỏcreta. predicte loquuntur in causa criminali: ⁊ preterea non statur hodie illis. quod dicit hic ꝙ iste eligat: intelligo si altera pars cum eo noluerit concordare. vel cum altera pars est absens. Vel dic ꝙ de speciali gratia dabat ei papa banc electionem: cum de cõsensu vtriusqz esset eligendus. vt. s. e. super questionum. item argu. ꝙ si iudex non potest de causa cognoscere potest alii committere vices suas. sed contrarium est verum. j. de appel. scõo requiris. §. iii. ⁊ hic non loquitur de iudice suspecto: qz reus nõ põt ire ad iudicem: vñ iudex tenetur locum prouidere securz. j. de appel. ex pte. ⁊. xxiii. q. ii. siue. vel committere cãm in loco non suspecto vt h. vel potius procedz iudex iste auctoritate illius rescripti. Et est hic ar. ꝙ iudex incertus dari possit. j. s. de rescrip. ad hec. sed hoc de gratia fuit vt dictuz est.

Am contingat. Communis diuisio. secũda ibi: ad quod. que subdistinguitur in effectu in duo membra principalia. Primum est quando qs conqueritur se excõicatum post appellationem legitimã. scõm est qñ qs conqueritur se iniuste excõicatum. ⁊ istud mẽbrum subdiuidit: qz primo loquitur quãdo excõmunicatus volebat probare se iniuste excõmunicatum anteꝙ absoluetur. scõo loquitur qñ excõicato? volebat probare se iuste excõmunicasse añꝙ excõicat? absolueret hz peteret se absolui. ꝓmũ mẽbrũ principale ẽ ĩ ỏ. ad qỏ. ꝓm mẽbrũ est ĩ ỏ. in eo. ⁊ scõm membrum secundi mẽbri ẽ in ỏ. vex. Jo. de Imo.

e Utriusqz partis. ⁊ si testes epi dicerẽt excõmunicationem precessisse appellationẽ: testes aũt alterius dicerent appellationẽ precessisse: sententiare debet iudex: ꝙ ⁊ ante sñiam ⁊ post fuit appellatum. j. de testi. cum tu. ⁊ ita videt superfluũ. qz semp iudicatur pro appellante: qz si testes epi dicerent: ꝙ tantum

post sniam appellasset: illis nō crederet: qr pbarēt negatiuā: quod esse non dz .s. ō electione bone memorie. ꝛ .j. ō cā posset cum ecclesia. Dico qꝫ probationes episcopi audiri nō debēt si vult pbare se illum excommunicasse antequā vocē appellationis emitteret: ꝑm quod ponit ī qōne ī pn. vel ēt si vellet probare appellationē iniustam: qr illa nō impediret excōmunicationē seqntē. j. de appel. vt debitus: vbi dicit qꝫ q appellat rationabilē cām ōbz pponere: ꝛ si pbata fuerit iniusta appellatō remittetur ad epm. j. ō appel. vt debitus. ꝛ c. cū in ecclesia. nec est verū quod dicitur: qꝫ semp pnūciabitur p appellante: qr pt eē qꝫ eps melius pbet ꝛ p plures ꝛ meliores testes quibus stabit. j. ō pba. lz. j. de testi. in nra pntia. ꝛ pt dici qꝫ illa ōcre. cū tu. loquitur cū testes vtriusqz ptis erāt eēles: vt sic fiat iter ptatio p vtrisqz ptibus: ne de periurij reatu notētur.

a ¶ Vix vel nunquam. s. in casu sequēti tātum. sic. j. de sen. excō. p tuas.

b ¶ Errorē. xii. q. ii. qr diuinis. ix. q. iij. eps. ō hr. si qs.

c ¶ Nihilominus. No. qꝫ non dz qs admitti ad pbādū illud quod pbarī non pdest. C. de pba. ad pbationem. ꝛ. j. ō simo. c. p tuas. ī fi. v. quoniā. ꝛ si pbata rē. valet ad exceptiones opponēdas: quas quidam admittūt indifferēter. ꝛ in fi. pnunciāt scōm illas si ō iure valēt: als non prodest illa probatio. illud fieri non dz ꝑmo cū proponunt dz prouidere iudex an sint admittēde vel nō: si sunt admittende tunc ōmuz audiat probationes sup illis: qꝫ aliter faciunt non bñ faciūt: qr si qs bñ probaret exceptōez suā: ꝛ non admitteret: ꝑt eē cā appellādi: qr audiēdo probationes sup illa: iudex videtur eā admittere cū effectu. ꝛ iō illud non ē faciēdum nisi iudex sub illa protestatione illuz ad probādū admittat: vt si ō iur debeāt valer: qꝫ valeāt. als nō. .s. ō elec. cumana.

d ¶ Probationibus. sz cū iste iā sit absolutus. q̄re audiūtur probatōes. sup hoc dico qꝫ duplici ō cā possunt fieri: qr si pbabit qꝫ iniuste fuit excōicat⁹. non iniungitur ei aliqd p iuramētum: ꝛ iō ꝓceptum differtur quousqz constet vtrū iuste vel iniuste sit excōicat⁹. j. ō offi. ordi. ad repmēdā. si iuste fuit excōicar⁹: tūc ꝓcipiet ei p iuramētum qꝫ sup eo ꝑ quo fuit excōicat⁹ satisfaciat: vt in dicta ōcre. ad repmēdā. itez si probaret qꝫ admonitione legitima non premissa ipsum excōmunicassz excōicator p mēsem erit priuatus ingressu ecclesie. j. ō sen. excō. sacro. itē si iniuste excōicatus fuerit: excōicator tenet illi ad intereē: vt dicto. c. sacro. ꝛ in tñ eps abstineat quantū visum fuerit supior. ii. q. i. nemo. ꝛ. xxiij. q. iij. ō illicita. ꝛ ecōuerso si snia iusta probata fuerit: excommunicat⁹ tenebit ad intereē excōicator: vt in ōcre. sacro. nisi vtrūqz ꝓbabilis error excuset: vt ibi. ꝛ ita patet q̄re admittātur probationes post absolutionē.

Venerabili fratri. Primo ponit formā ōlegatōis. scōo subdelegationis ōlegati ibi: porro. tertio reuocat processus subdelegatorum cām exp mētū ibi: quorū. Alb.

e ¶ Spoliat⁹. p federicū impatorē.

f ¶ Plenarie. hoc iō dicit qr spoliati ad oīa iura sua tā corporalia qꝫ icorporalia ōbēt restitui añqꝫ aliqd sibi obijciat vl qꝫ inqsitio fiat ꝫ ipos: vt. ii. q. ij. p totū. ꝛ. j. e. nullus. vbi dr qꝫ oīa iura sunt restituēda. iij. q. i. ꝛ. ij. p totū. ō restispo. Ilfis. itē cū qs. ꝛ. c. ex conqōne. ꝛ. c. pisan⁹. vñ dicit plenarie.

g ¶ Suspectus. sz vr qꝫ isti nō sit dādus coadiutor: ex quo erat ō dilapidatiōe suspectus: imo potius deberet restitui. iij. q. ii. qui ea. C. ō suspec. tu. eum quē. ꝛ dolū facer videbat petēdo restitutionē: cū destitui ōbeat propter boc. ff. de doli exep. dolo. Dic qꝫ boc olim obtinebat ꝑm antiq̄ iura: qꝫ accusatus seu ō nūciatus suspectus ō dilapidatione remouebat pēdēte lite ab administratione vt. iii. q. ij. qui ea. vbi ō boc. ꝛ. C. ō suspec. tu. eum quē. hodie vo sec⁹: qr nō remouet ab administratione nisi ꝑmo ꝓbetur suspectus de dilapidatōe male administrando. ꝛ boc ꝓbato presumitur qꝫ decetero male administrabit. ff. de admini. tu. si cui. §. hisdem. ꝛ. ff. de suspec. tuto. tutor. §. q̄ri potest. ꝛ. C. ō suscep. ꝛ archa. si aliquid. li. r. ꝛ ita accusatus siue denūciatus de dilapidatione ꝛ ꝓbatus suspectus ꝑm iura nostra remouet ab administratiōe: vt hic. ꝛ. j. de simo. lz beli. ꝛ ēt inde sine accusatore pōt aliquē reuocar: si apertissimis argumētis liqueat eum eē suspectū. ff. ō suspe. tu. l. iij. §. pterea. nec admittēdus ē si vellet satisdar: qr satisdatio nō mutat maluolum animū tutoris. isti. ō suspe. tu. §. nouissime. ꝛ. ff. ō suspec. tu. qr satisdatio. ꝛ qꝫ eccleſiam suam pro alienis debitis aggrauat si ue obligat: ipo iur suspēsus ē ab administratōne temporalium ꝛ spūaliuz. j. de sol. si quorundam. ad hanc añr denunciatiōnē glibet videt admittēdus in añr. ō non alie. aut pmutā. §. hic nobis ī fin. col. ij. ꝛ. C. de suspec. tu. pietatis. probabilius tñ videt qꝫ hi tñ admittanr quorum interest: vt .xxi. q. vii. filijs vel nepotibus. ꝛ. ij. q. vij. qua propter. vel saltē soli derici admittanr. xxij. q. ij. non liceat ad denunciādū admittr quēlibet de illa parochia: qr eorum interest vt eccl̄ia nō puniat ad malū statuz. ar. xvi. q. i. qm̄ quicqd. ꝛ. xij. q. ij. aurū bz.

b ¶ Coadiutorem. ꝛ ita hic dar coadiutor pp suspitionē dilapidationis. alibi datur pp infirmitatem seu senectutem. vi. q. i. scripsit. ꝛ. c. quānis. argu. ff. de tutel. solet. ꝛ. j. de clerici. ergo. c. vlt. ꝛ penult.

i ¶ Cōsilio. hic intelligo ꝛ ꝓsensu: als non valeret multum talis coadiutor. ar. ad idē. s. ō elec. cū in veteri. ꝛ. c. ne pro ōfectu. ar. ꝫ. j. ō arbi. cū olī. sz il

Parebit: an absolutione idigeat cōquerēs: vel denunciādus sit potis nō ligatus. ¶ In eo vero casu: cū excōicatum quis se asserit iniuste: vir vel[a] nunquaz est eius antequā absolutus fuerit pbatio admittenda: nisi tūc tantuz cum asserit in excōicatiōis snia intolerabilem errorem[b] fuisse patenter expressum: ad quod probandum admittitur antequam absolutionis gr̄am consequatur. ¶ Verum si proponat se simpliciter excōicatum iniuste: ac episcopus ad probandum qꝫ iuste ipsum excōicauit: suas postulet pbationes admitti: nō est añ absolutionē ipsius aliquatenus audiēd⁹: cū ꝛ si pro certo constaret rationabiliter in illum excōicationis sentētiam promulgataz: nihilominus[c] esset ei absolutio impendenda humiliter postulanti. ꝛ ideo in hoc casu illum credimus iurta formaz ecclesie protinus absoluēduz: vt sic demum probationibus[o] vtriusqz partis admissis: vtrū iuste vel iniuste ligatus fuerit decernatur.

I Innocen. iij. massañ. ꝛ regio. archiepiscopis.

¶ Si subdelegatus delegati pape iurisditione vti ceperit: a delegato remoueri non potest. ꝛ si faceret contra mandatum siue excesserit formam rescripti processus est nullus.

Venerabili. f. n. archiepiscopo cusentiñ. dedimus in mādatis vt cepbaludeñ. episcopū restitui faceret ad episcopatum ꝛ ad alia quibus fuerit spoliatus[e]: quo restituto plenarie[f] ꝛ corporalez ac pacificam possessionem adepto: si eps merito esset de dilapidatione suspectus[g]: virum prouidum ꝛ honestum prouideret coadiutorē[h] eidē: sine cuius cōsilio[i] nihil eoz faceret que ad administrationem pertinēt temporalem: quoadusqz veritate comperta duxerimus aliter prouidendū: interim omne alienationis[k] genus eorum vtriqz auctoritate nostra districtius interdicēs ¶ Porro idē archiepiscopus corporis infirmitate grauatus commisit in huiusmodi negocio vices suas primo abbati sancti spiritus ō panormo ac demum thesaurario cusentineñ. ¶ Quorum processus nobis exhibitos de fratruz nostrorum consilio cassauimus[l] iusticia exigente: qr videlicet abbas contra mandati[m] nostri tenorem ad inquirendum vtrum de dilapidatione suspectus esset episcopus eo nō restituto processit: ꝛ archieps ipse cuz iam suo functus esset officio dicto abbati cōmittendo in integruz vices suas[n]: huiusmodi negociuz dicto thesaurario non potuit demandare[o].

G Rego. ix. S. precentori ꝛ magistro. M. canonicis ābian.

¶ Si delegatus pronunciauerit se iurisditionem non habere: ipsaz etiam consensu partium non reassumit.

Significātibus. M. mulier ꝛ .J. nato ei⁹ nos noueritis accepisse: qꝫ cuz nobilis mulier iulia na vidua mentiens se pauperem contra eos super terris ꝛ rebus aliis ad iudices nostras litteras ipetrasset. ijdem coram eis excipiendo proponere curauerunt: qꝫ cuz

lud vr dcm̄ pp formā arbitrij.

k ¶ Alienatōis. qd cōtineat p boc qꝫ dicit oē genus alienatiōis: bēs. j. ō re. ec. nō alie. c. nulli. ꝛ. C. ō rebus alie. non alie. sancimus. largissime sumitur ḃ boc vbū alienatōis. alibi stricte sumit pro eo tñ ꝫctu quo dominiū trāsfert. C. ō fun. do. l. i.

l ¶ Cassauimus. idest cassos ꝛ irritos denunciauimus. s. de rescript. cuz dilecta.

m ¶ Mādati. ꝛ merito qr fines mādati diligēter ꝑuādi sunt. ff. mā. diligēter. ꝛ. C. ō procur. si procur. ꝛ. s. ō rscrip. cum dilecta. vbi q̄si idē quod hic dr: vbi ō boc.

n ¶ Vices suas. hic soluitur quod dubitabatur. an ōlegatus simplr committēs vices suas possit eas reuocare: ꝛ patet qꝫ non: postquā ille vti cepit sua iurisditione: vt hic patet: ꝛ vt no. s. eo. sup qōnum. in no. pz rē. qr committēdo vices suas simplr omnia commisit q̄ poterat sup illo negocio. sic. s. eo. sup qōnum. §. si vo. sic qui cām simpliciter cōmittit omnia videtur cōmittere q̄ ad cām ptinere noscuntur. s. e. pterea. ꝛ. j. e. suspitionis. ꝛ ē argu. qꝫ indefinita equipollet vniuersali. ff. de serui. vrbapre. si seruitus. ꝛ. ff. de tutel. l. ii. §. vlti. ꝛ. j. de priuile. qr circa. ꝛ. j. de iurepa. ex litteris.

o ¶ Demādare. cum abbas iam processisset in negocio. antea vero potuit reuocare. B.

Significantibus. Hic est casus satis notabilis. Primo appellans narrat factum. Secundo papa dat iudices ibi: ideoqz. abbas siculus.

a ¶ Pauperez se diriſſet. ⁊ ſi pauper eſſet adhuc debet coram ſuo iudice agere ⁊ ſequi forū rei: qz cā viduaꝝ non ſpectat principaliter ad eccleſiā niſi quo ad ꝓtectionez ⁊ defenſionē. ſ. de ẏbo. ſig. ſup quibuſdā. lxxvii. di. c. i. ⁊. ij. imo ad iudicium regis ſiue dñi illius loci cā viduarum pupillorꝝ ⁊ orphanorum ſpectare videtur. xxiij. q. v. regū. ⁊. q. iii. ab imperatoribus. ⁊. C. qñ imperator inter. pu. l. vna. ſcōario ad eccleſiam ſpectat. xxiij. q. v. ad adminiſtratores. vel ſi iudex ſecularis negligens eſſet. ſ. de for. compe. ex parte. b. ſz ibi in poſſeſſorio: in quo caſu pōt implorare iudicium eccleſie.

b ¶ Procedere non debere. nō videt qꝫ bene pronūciarēt quantum ad ſe cūdā exceptionē ſed ſupſedere debuerūt quouſqz procederetur coram iudice ſeculari: vt ſi ille fuiſſet negligens in iuſticia exhibenda: ipſi poſtea ꝓcedere poſſunt. ſ. de foro cōpe. ex tranſmiſſa. ⁊. ca. lz. ⁊. c. ex tenore. ⁊ ita ſic pronūciando amiſerunt iuriſditionē: quia iudex ſiue bene ſiue male pronunciando functus ē officio ſuo. ff. de re iudi. iudex ſic etiā ipſo fō ſine ꝓnunciatōne admittit qs iuriſditionē aliū ſibi aſſociando qui iuriſditiōez nō habet. ſ. eo. cū ſup. ⁊ ſi referat negociū ad ſuperiorem. ſ. de of. leg. lz. vel ſi dicat tantū ſe ferꝛ vellet negociuz. ſ. ō ap. intimaſti. ⁊. C. de rela. l. i. ⁊ ideo nō poterunt illam poſtmodū reſumere: qz ſiue bene ſiue male functi ſunt officio ſuo. ſ. eo. i lris. ff. de re iudi. l. iudex ēt de cōſenſu ptiū: qz ex quo expirauit iuriſditō ptes nō poterāt eis dar iuriſditionē: qz ꝓſenſus ꝓuatoꝝ iudicem terius nō poterāt ſe ītromittere. vnde caſſatur qcquid fecerunt tāq̄ a nō bilis: in fraudem vt citius bñet lras. vñ qꝫ bñ pronunciaſſent ne de fraude cōmodū reportaret. ar. ſ. de reſcrip. ſup lris. ⁊. c. ſedes: ſi cōſtitit eis qꝫ dolo ſiue fraude dicit ſe pauperē: bñ ꝓnūciarēt. ſecus ſi per ſimplicitatē vt i decre. ꝑdicta ſup lris: qz tūc ſiue ſit pauper ſiue diues: oz regri prius dñs ſecularis: vt dixi in pn. notule.

c ¶ Infra terminum. quod fieri pōt. ff. de arbi. ſi cum dies. in pnc. ſicut ⁊ iuriſditio ad terminum cōmittitur. ſ. e. de cauſis. ⁊ etiam infra terminum poſſet quis redire ad iudicē ſi vellet. ff. ō arbi. ſz ſi in ſeruum. i fi. ſz pena cōmitteret.

d ¶ Negligētibus. poterant cōpelli ad procedēdum ex quo erant negligētes. ff. ō arbi. l. iij. ſ. i. immo ⁊ ſi partes finito termino vellēt iterum i eos cōpromittere cōpellēdi ſūt ſuſcipe arbitriū ex quo fuerūt i mora. ff. ō arbi. ſi cū dies. rñ. i.

e ¶ Per formam compromiſſi. ſi pena fuiſſet appoſita: i iſto cōpromiſſo nunqd mulier iſta que nolit redire ad iudices poſſz conueniri ad penam. Credo qꝫ non: qz ꝑ hmōi compromiſſum: partes non poterant eis dare iuriſditionē: cū priuatorū conſenſus eum iudicez non facit q nulli preeſt iuriſditiōi: vt dcm ē in glo. non videtur. ⁊ ideo cum principale non tenet nec pena ſup hoc adiecta: vt. ſ. de preca. c. ii. in glo. que incipit ꝓmiſſa. ⁊. ſ. ō cēſi. grauis in glo. q̄ incipit hec fideiuſſio. ſi autē iſti iudices eſſent ordinarij alias: ⁊ ex certa ſcīētia cōpromiſiſſent ſubijcere ſe eorum iuriſditioni: tunc poſſz peti pena ſi nollent ſe ſubijcere ipſorum iuriſditōni. Bernardus.

Saſpitionis cauſa. Ut ſūt duo dicta: due ſunt partes. ſecūda ibi: ab ipſo quoqz.

f ¶ Suſpitionis cā. que oz eē rationabilis ad recuſandum talis q̄ ſi eſſet probata deberet legitima reputari. ſ. ō appe. cum ſpeciali ſic ⁊ in appellatione vt in ōcre. cum ſpeciali. ⁊. c. ōbitus. ⁊ ſi ē dubia arbitri hoc diffiniant.

g ¶ Forſan. qz nō debz iudex propterea moueri: qz nō facit ei iniuriā: cuz vtaf iuſ ſuo. ſ. de elec. cum eccleſia vulterna. ff. de iniur. iniuriarum. §.

dicte littere ſuggeſto mendacio impetrate fuiſſent: cum predicta. J. que nobilis eſt ⁊ diues pauperem[a] ſe dixit in eis: coram ipſis niſi requiſito prius domino ſub cuius iuriſditione ipſi conſiſtūt ⁊ coram quo parati erant eidem exhibere iuſticie complementū: non debebant ō iure per tales litteras cōueniri: unde dicti iudices interloquendo pnunciarunt ſe per easdem litteras procedere[b] non debeꝛ: ⁊ infra. Demum fuit a partibus in quoſdam tanquam in arbitros taliter compromiſſum: qꝫ ſi infra[c] terminum in compromiſſo expreſſum cauſaz non decideꝛent partes ad eorūdez iudicum redirent examen. Ceruz arbitris cauſam infra terminū negligentibus[d] terminare: dicti iudices iuriſditionem per[e] formam cō promiſſi huiuſmodi reſumpſerūt a quibus ijdem ſe ſentientes grauari: qꝫ ſuper his ſuper quibus ab eis fuerant abſoluti: litigare compellabant eoſdem: ad noſtram audientiam appellarunt. ¶ Ideoqz mandamus quatenus ſi ē ita reuocetis in irritū ⁊ cetera.

I Dem.

¶ Arbitri electi ad cām recuſationis aſſignant partibus terminum ad probandum cām ſuſpitionis. ⁊ iudex recuſatus cōpellet arbitros ad cām finiendaz.

Saſpitōnis[f] cauſa contra iudicē aſſignata: non ipſe qui forſan[g] pronocatus obeſſet: ſed arbitri potius coram quibus probatio eſt facienda ⁊ ad quos[h] omnia que ad hūc articulum faciunt pertinere noſcuntur: pñt ad hoc terminū[i] aſſignare. ¶ Ab ipſo quoqz iudice cui ſicut iuriſditio ſic ⁊ cetera ſine quibus explicari non pōt: intelligūtur eſſe cōmiſſa: ijdez vt cōueniant[k] ſi diſcordes fuerint in vnam ſententiaz: vel terminū concorditer aduocent: cū quo duo vel alter eorū id faciat: ſunt cogendi[l]: ne huiuſmodi occaſiōe principale negociū plus debito prorogetur.

I Dē abbati ſancte genouefe.

¶ Delegata iuriſditio ad perſonas non expreſſas in reſcripto prorogari non poteſt.

Pet. g. per litteras apoſtolicas conquerentibus coram te de epiſcopo lodonenſi. qꝫ cōceſſum ab eis mutuum promiſſo loco[m] ⁊ termino non perſoluit: pēdē te iudicio. J. laicus qui in quantitate quadam eiſdem mercatoribus tenebatur: ſe in tuam iuriſditio-

.l. ⁊ hoc eſt ei a iure ꝓceſſum: vt hic. ⁊. ſ. de appel. ſcō regris. §. i. ⁊. c. cum ſpeciali. ſed refert ſe ad id qō cōtingere ſolet: lz nō debeāt moueri: tñ indignāt ꝑ maiorē partē. ⁊ iō qꝫ forſan ꝓuocatus eſt ꝑ illū nō debz terminū ad hoc cognoſcendū aſſignare ne ſibi obeſſet in artando ipſum ⁊ lz ſit ꝓuocatus: non tamē ꝓpterea poterant ipſum declinare quaſi offenſum: cū hēat iuriſditōnē ceſſante ꝓbatione ſuſpitiōis. ff. apō eū a quo appellatur. l. vna.

b ¶ Ad quos oīa. ſicut. n. iudici oīa ꝓmiſſa itelligunt que ad cām ipſā ptinēt. ſ. e. preterea. ⁊ h. §. ſe. ff. de iuriſ. om. iudi. cui iuriſditio: ſic ⁊ bis arbitris. ⁊ bñt iuriſditionē ⁊ coertionē: ⁊ pñt cōpellere teſtes. ⁊ i pedientes puniꝛ vt patet h er preſſe: ⁊ pōt appellari ab eis ſz ad quē appellabitur ad papaz appellabitur. Sed quid dices ſi iſti qui eligunt arbitri a ptibus: nolūt ſuſcipere arbitriuz qd erit. ſūt ne cōpellēdi? videt qꝫ nō: qz nemo compellitur arbitriuz ſuſcipere. ff. de arbit. l. iij. §. i. qz h res libera ē: vt ibi dx. Dico qꝫ tenent recipere tale arbitriuz ūmo i virtute obedientie diſtricto precepto a domino papa iniuncto tenēt. ſ. de ap. cū ſpeciali. ⁊ ſi huic precepto nō obediāt ſunt cōpellē di ſi iudex ordinari? recuſatur ordinari? cōpellat illos ſi delegatus de quo h loquit: eos cō pellat: nō obſtante eo qꝫ recuſatus ē. alias iudiciū nō ꝓceret: itē h ē aliud ſpāle: qz conſenſus priuatorū eum facit iudicē q nulli preeſt iudicio. nec iſti veri arbitri dicunt niſi ꝑ tāto: qz eligunt ſicut arbitri. alij eliguntur de cōſenſu ptiū ⁊ hic patet qꝫ alij arbitri nullā coertionem habent. ſed tantū metu pene eorum ſnie ſtat. C. de arbi. l. i. vel per emologationem. i. confirmationez vel approbationem vel taciturnitatem. ꝛ. dierū. C. de arbi. cum antea. ⁊ iſti iudices ſunt: lz arbitri appellent. ſic. xi. q. i. puenit. ⁊. ff. q ſatiſ. cog. l. arbitrio. ⁊. ff. quod me. cau. ſi cū exceptione. §. h aūt actio. C. de ſen. ex picu. re. l. i. ⁊. ff. de ꝓba. ſi arbiter. ⁊ iuriſditio iſtoꝝ quaſi ordinaria eſt per electionē: ſicut qñ exercitus ſibi eligit ĩperatorē. xciii. di. legimus. ⁊ conſtitutio cōfirmat talem iuriſditionē. ſ. de ap. cum ſpeciali. ſicut ⁊ lex mandata confirmat talem iuriſditionem. ff. de iuriſdi. om. iudi. ⁊ qz ⁊ ex eo qꝫ dicit omnia que ad hūc articulū ⁊c. iudex recuſatus nihil poterat facere circa articulum recuſationis: ⁊ ſic non poterat prefigere terminū arbitris ad finiendam cām recuſatōnis: ſed ante iſtā decre. iudex recuſatus prefigebat terminum arbitris ad finiendam cām ſuſpitionis. ſed hodie iudex recuſatus debet ſtatuere terminū arbitris. ſm qꝫ olim fiebat añ iſtam decre. ſ. de appel. legitima: ⁊ i hoc ſolo corrigitur hec decre. ꝑ illā alijs nō mutatis. Ber.

i ¶ Terminum. ſ. ad probationē faciendā poſſunt arbitri terminum partib? aſſignare ⁊ oīa alia que pertinēt ad banc ſuſpitionē probandam arbitri facer debent: ⁊ non iudices. ⁊ per hanc decre. non videtur prohiberi iudici qn poſſit pfigere terminū cōpetētez arbitris: infra quem cām ſuſpitionis debeāt terminare: ſicut olim fiebat. Cōtra tñ dici conſueuit. ⁊ hodie redactū ē ad ius cō mune: vt. ſ. de ap. legitima in cōcilio lugdu.

k ¶ Cōueniāt. ſ. arbitri. ff. de arbi. l. itē ſi vnus. §. principaliter aduocēt. ſ. arbi. ⁊ nō partes. ſ. ō. de reſcrip. c. paſtoralis. ⁊ vex ē qꝫ pmi duo eligi debent a ptib?. ſz terti? ab arbitris: vt hic.

l ¶ Cogēdi. ſimile dicit lex in veris arbitris. ff. de arbi. itē ſi vn?. §. pncipali re res ſine exitu eēt: ſz vñ qꝫ iſte iudex ſup prīcipali nō poſſit ſe ītromittere: cū ſua iuriſditio ĩterim ſit ſuſpenſa. ſic. ō. e. paſtoralis. §. preterea. ⁊ pēdēte dilatiōe iudicū offiñ ꝓceſcit. C. de dila. ſiue pars. ⁊. ſ. ō ap. ſignificāte. ar. ō reſcrip. paſtoralis in fi. ſed hoc pmittit iudici i penā illoꝝ q nolūt cōcordaſ: ⁊ ne culpa eoꝝ cōtigat negociū ꝓgari. ⁊ ita malitia eoꝝ coercēda ē: alias ſe iudex ītromittet nō pt circa pncipale: cū ſit iuriſditō ſuſpenſa: vt dixi: ſz qd erit ſi arbitri nō cōueniāt ſimul malitioſe: vt negocium ipm ꝓgeſ: idē credo qꝫ iudex poſſit eos cōpellē vt pcedāt ne diuti? cōtigat negociū differri alſ cōtineret iniqtatē iſta ꝓſtitutō: qz ꝑ hoc darēt cā malitijs boīum qb?ē poti? obuiandū. ō. ō reſcrip. ſedes apoſtolica. ⁊. ff. ō rei vē. i fundo.

P. Et g. Hoc. c. ē multū famoſuz ꝓtinēs materiā ſatis difficilē ⁊ plirā ꝓrogatōis ⁊ cōis. i eo ē diuiſio. ſcōa ibi. quos. Alb.

m ¶ Loco ⁊ termino. bocīō dicit: qz ſi promittis pecuniaz mutuatā mihi ſol-

uere certo loco: ꝛ termino: ꝛ non soluis eo loco: teneris mihi in quãtum mea i tererat mihi solutam fuisse in eo loco. ꝛ ideo per officium iudicis cõdẽnaberis ad interesse: quia abstuliſti mihi vtilitatẽ loci. Jdẽ est si ego peto in alio loco quam conueni: qꝛ aufero tibi vtilitatem loci. vnde ꝛ tibi in hoc teneor. ſ. ō plꝰ pe. c. vno. ℞ enĩ actio vtriusqꝫ vtilitatem continet actoris ꝛ rei. ff. de eo quod certo loco. l. ii. ꝛ. C. eodẽ tit. l. vna. ꝛ dicitur ℞ actio certi conditio. sed appellatur arbitraria ꝓpter locũ: quia per officiũ iudicis petitur hoc interesse. cũ enim petitur ꝑncipale debitũ ꝑncipali actione puta ex testamẽto vel certi conditiõe: tunc dꝫ implorare iudicis officium. vt habeat rationem vtilitatis actoris vel rei in cõdẽnatione faciẽda. ff. de eo quod certo loco. l. ii. ꝛ. C. eodem. l. vna. i. respon. ꝛ. §. i. ꝛ. l. si heres. ꝛ. l. ait. ꝛ. l. in bone. sed in bone fidei contractu: quia si ꝑmisisti mihi soluere certo loco interesse venit tunc iure actionis ꝛ est in obligatione ad interesse.

a ¶ Jurisdictionem. ſ. delegatam secus de ordinaria.

b ¶ Prorogare. sed non potuit. vt in fi. dicit sed prorogauit de facto.

c ¶ Promulgares. sic ergo volebat se obligare sub pena excommunicationis quod qdem põt. de cõse. di. ii. ego berengarius. item sub pena bñficij sui. §. de electio. cum dilectus. ꝛ. ſ. de falsa. c. vlt. sed deficit iurisdictio.

d ¶ Preesse. vnde videtur qꝫ potuit in eum consentire ꝛ illum constituere sibi iudicem. ff. de iudi. l. i. ꝛ. ii. ff. de iurisdi. om. iudi. l. si conuenerit. sed hic ꝓrogare volebat delegatã iurisdictionem in se: quod esse non potest: vt hic dic: ꝛ nõ ordinariam.

e ¶ Prorogatio nulla. ℳo. ergo quando possit fieri prorogatio iurisdictiõis. fit enĩ ꝓrogatio de tpe ad tempus: vt si papa mandat causam terminari infra certum tempus illo elapso expirat iurisdictio: nisi partes ĩfra tempus de cõmuni consensu prorogarint tempus. §. e. de causis. ꝛ hoc faciendus ẽ de cõsensu iudicis. ff. de iudic. l. ii. §. si ꝛ iudex. ꝛ ita triplex consensus requiritur. sic arbitrium derogat. ff. de arbi. diem proferre. ꝛ. l. arbiter ex compromisso. ꝛ si arbiter fuit in mora: cõpellitur itex finito tempore arbitrius ſuſcipeꝛ. ff. de arbi. si cum dies. i. mñ. idem de re ad rem. puta datus est sup vna re tantum super alia re si consentiant omnes. ſ. partes ꝛ iudex: potest iurisdictio prorogari. ff. ō iudi. de qua re. §. i. ꝛ. §. e. cum olim. i. item de persona ad personam fit prorogatio. ſ. de alie. mu. iu. cã fac. c. i. ꝛ tunc prorogatur iurisdictio altera parte ĩuita. item prorogatur iurisdictio iudicis ad eos qui non sunt de sua iurisdictione de cõsensu ipoꝝ. C. de iurisdi. om. iud. l. i. ꝛ ℞ prorogatio in alienum iudicẽ ex certa sententia ꝛ nõ ꝑ errorem fieri dꝫ. ff. de iurisdi. om. iu. si per errorẽ. ꝛ. ff. de iudi. l. i. ꝛ. ii. ĩ ꝑn. ꝛ hoc intellige quando ille in quem partes ꝓgant iurisdictionem hẽat ordinariã alias nõ: qꝛ consensus priuatorum eum iudicẽ nõ facit qui nulli preest iudicio. C. de iurisdi. om. iudi. priuatorum. ordinariã iurisdictionẽ ideo dixi: quia in delegatum non potest prorogatio fieri: nec iurisdictio delegati potest extendi ad alias personas que in rescripto non continentur. vbi dicitur expresse. ꝛ sic sola ordinaria iurisdictio potest prorogari ad eos qui sibi subiecti nõ sunt. ꝛ hoc satis potest intelligi ex eo qꝫ dicit lex. priuatorũ cõsensus eum iudicem nõ facit: qui nulli preest iurisdictõi. idest iudicio. sed delegatus nullo iudicio siue iurisdictioni pest. ꝛ ideo in eum nulla potest fieri ꝓrogatio. sole enim ille pſone que in rescripto cõtinentur iurisdictionẽs delegati põt ꝓgare ad res alꝰ tantum. sed pone qꝫ partes prorogent iurisdictionẽs delegati ad res alias quam in rescripto continentur: cuiusmodi erit illa iurisdictio. erit ne delegata vel ordinaria? videtur qꝫ sit ordinaria: quia habetur a. l. ff. de iurisdi. om. iudi. ꝛ quia. econuerso videtur qꝫ sit delegata. qꝛ sortit naturã potis iurisdictionis: vt sicut non appellatur a prima: nec ab ista. ff. de arbi. labeo. ꝛ. C. de iudi. cum speciali. Jmmo vt qꝫ eadem sit cuꝫ priori: sicut idẽ est precarium cum priori. quando precarium prorogatur. ff. de ꝑca. sed si manente. ar. ff. de offi. ꝑcon. meminisse. ꝛ est verum qꝫ talis iurisdictio delegata est. ꝑma enim iurisdictio extenditur ad res alꝰ per consensum ptium. Jtem illud scias qꝫ clerici nõ põt ĩ se ꝓgare iurisdictionẽ in iudicẽ secularem quãtũ cũqꝫ ꝓsentiãt nec etiã alterius iudicis ecclesiastici. nisi de licentia sui epi. ſ. de fo. cõpe. significasti. ꝛ. c. si diligenti.

Quam vigesimum annum. Continet tres partes vt sunt tria dicta q̃ patent in textu.

f ¶ Peregeris. ꝛ sic vt qꝫ nõ sufficit annus inceptus. sic. §. de elec. cum in cũctis. ꝛ. ſ. de regula. ad nostram. ꝛ. c. significatum. ꝛ. xx. q. i. c. i. ꝛ. c. illud. ar. cõtra. ff. de mu. ꝛ bo. ad rem publicam. vbi annus inceptus pro completo habet

nem[a] sicut asserit voluit prorogare[b]: vt si infra terminum constitutum predictam non solueret quantitatem: excõmunicationis in personam ꝛ interdicti in terram sententias promulgares[c]. ¶ Quas huiusmodi occasione a te latas decernimus non valere: cum ꝛ si alias iurisditioni preesse[o] dicaris: qa in dictum. J. nullam iurisditionez habebas iurisditiõis prorogatio nulla[c] noscitur extitisse: cum ꝛ huiusmodi delegata iurisditio ad alias personas nequeat prorogari.

I Dem.

¶ Maior. xx. annis põt a quocunqꝫ dari delegatus: idem in minori. xx. ſꝫ maiore. xviij. dũmõ iterue niat consensus ptium: minor vero. xviij. nõ põt dari nisi a principe.

Quamvigesimum annum peregeris[f]: dari potuisti in etate huiusmodi delegatus. ¶ Ceterũ constituto infra etatem eandẽ[s] nisi partes scienter consentirent in eũ qui annum. xviij. transcendisset: ¶ Facta delegatio ab alio quam a principe non teneret.

I Dem.

¶ Potestas plurium delegatorum vel arbitrorũ simpliciter datorum expirat per mortem vniꝰ.

Duo delegatorum[b] vel arbitrorum: sicut proponis: rebus humanis exempto: eorum officium expirauit. ¶ Nisi aliud i ō legatione aut compromisso fuisset expressum.

I Dem.

¶ Delegatus pape subdelegare potest licet datus sit ex officio vel de partium consensu vel cum clausula prelationis. vꝫ. qꝫ si non omnes tu cum alio exequaris ꝛc. b. d. vsqꝫ ad. §. is aũt.

g ¶ Eandẽ etatẽ. ℳo. ergo qꝫ quidam sunt qui impediuntur vt iudices esse non possint. nam vt surdus mutus ꝛ perpetuo furiosus ꝛ impubes: quia huiusmodi persone iudicio: ideſt discretione carent. iii. q. vii. §. tria. ꝛ. ff. de iudic. cum pretor. §. non autem. Jtem lege impeditur: quia a senatu remotus ẽ ꝓpter infamiam. Jtem moribꝰ vt femine ꝛ vt serui non quia non habent discretionem. sed quia ciuilibꝰ non funguntur officijs: vt in dicto. §. non autẽ. Et eo quod dicit qꝫ impubes iudex esse non potest: videtur a contrario qꝫ statim postquaꝫ est pubes possit eẽ iudex: quod tamen non est verum indistincte. Vnde dicas qꝫ adultus ordinarius ꝛ delegatus a principe constitui potest: quia princeps qui eum constituit omnia ab eo facta valere decernit. ff. de re iudi. quidam consulebant. vnde sumpta est hec decre. Si vero adultus maior. xx. annis delegatus sit ab alio q̃ a principe: tꝫ delegatio: vt ℞ in ꝑn. Si vo sit minor. xx. annis: nõ tenet delegatio: nisi partibus consentientibus in eum qui sit maior. xviii. vt hic ĩ fi. ꝛ. ff. de arbi. cũ lege: nisi esset datus a ꝑncipe. minor vo. xviii. ãnis ab alio quã a principe dari nõ potest iudex etiam consentientibus partibus vt ℞ innuitur. sed lex illa. quidã cõsulebant. videtur dicere qꝫ ex consensu ptium minor. xviii. ãnis dari possit delegatus: sed dic ibi minor dum modo nõ sit minor. xviii. ãnis. arbiter. n. minor. xx. annis esse nõ potest. ff. de arbi. cũ lege. ¶ Preterea consentientibus partibus vt videt iurisdictio dat in. xviii. anno. vt dicit lex quedaꝫ. arbitriũ vero nõ nisi ĩ. xx. an. ff. de arbi. cum lege. sed cum iurisditio maior ꝛ dignior sit qꝫ arbitrius vꝫ qꝫ maior etas esset requirenda. Et infamis arbiter esse potest. iii. q. vii. §. tria. ꝛ. §. cognitor. ff. de arbi. pedius. sed infamis iudex esse nõ põt ea. cã. ꝛ. q. vii. infamis. ꝛ. §. de rescrip. scisscitatus. que est ergo rõ diuersitatis? Rõ potest esse duplex: qꝛ iurisditio datur a ꝑncipe siue a magistratibus: arbitrium vero a priuatis: vel ideo qꝛ multa remedia sunt in iudicio puta supplicatio appellatio recusatio: in arbitrio vo sola pene solutio. ĩõ etas maior requiritur: ne ptes in ꝓptũ incidãt periculũ pp ignorantiã arbitrox. vñ arbitri iurare nõ debẽt ne pp ignorãtiã in periurium ĩcidãt ĩ auc. de iudi. §. qꝛ vo. col. vi.

Vo delegatorum. Breue ẽ. ꝓia ps ponit dcm. Scda excepto nẽ a dcõ ibi: nisi. ab.

b ¶ Delegatox. ℳo. qꝫ si plures sunt iudices delegati ꝛ cla illa: qꝫ si nõ oẽs ꝛc. nõ fuit apposita: vno mortuo alter procedere in cã non potest: qꝛ cũ alter sine altero ꝓcedere non possit: per mortẽ vnius finitur iurisditõ alterius. Jdẽ esset si alter efficiat infamis. §. de rescript. scisscitatus. Jtex si remoueatur vt suspectus. §. e. lꝫ qꝛ neuter illox iudex erat insolidus ut iudicare posset qꝛ loco vnius tm̃ sunt: ꝛ oẽs quidẽ iudicare iussi sunt. ff. ō re iudi. duo ex tribus. tamẽ vnus potest cõmittere vices suas alteri. §. e. q̃uis. ꝛ si eo viuente alter cepit vti iurisditione sibi commissa: solus poterit postea ꝓcedere. §. e. lꝫ. alias non: vt hic dicit. Jdem enim ẽ in arbitris: vt vno mortuo eorum officium expirauit: cũ in eos compromissum est: vt omnes iudicent. ff. de arbi. item si vnus. §. item si plures. ꝛ. l. si in tres. ꝛ. l. sicuti ꝛ ℞: ꝛ hoc verum est. nisi in compromisso expresse sit actuꝫ vt si alter interesse non possit: alter arbitriũ possit proferre. ff. de arbi. ñ distinguemus. §. cum in plures. ꝛ. ſ. de testa. rainaldus. in prin. sicut ꝑ uatur quãdoqꝫ in delegatis iudicibus: vbi ponitur clausula illa: quod si non omnes ꝛc. ꝛ hoc est quod sequitur in fine: nisi aliud in ōlegatiõe aut compromisso sit expressum: ꝛ sic idem in arbitrio quod in iudicio quãtuꝫ ad hoc seruatur ꝛ eodem modo compromissum finitur per mortem litigatoris alterutrius: nisi in compromisso fiat mentio heredis vtriusqꝫ litigatoris. ff. de arbi. diem proferre. §. i. ꝛ. l. sed si interpellatur. §. si ab altera. ꝛ. l. si cõpromissum. ꝛ. ſ. de arbi. c. vlt. sed secus est in iudicio: qꝛ ibi non finitur iurisditio re non integra. de hoc dcm̃ fuit. §. de rescrip. significauit. ar. ad idẽ. ſ. ō iudi. qꝛ. v.

QVoniam. Istud principiū diuidit in duas partes principales. Scōa ibi: iōqz.

a Negocijs. simile dicit lex. rebus. n. ꝛ nō verbis legez ponimus. C. cōia deleg. l. ii. in fi. ꝛ hoc ideo dicit ne ei edat aliquis papā ita elegisse illum vel partes in eum taliter consensisse: ꝙ abstulerit ei ptātem delegā di vices suas cum ei visum fuerit expedire: nisi papa hoc expresse vetarz cum habeat hoc a lege .C. de iudi. a iudice. ꝛ. s. eo. pastoralis. ꝛ ita licet cōiter a ptibus sit electꝰ nihilominus eis inuitis poterit cōmittere vices suas vt hic manifeste colligitur. de hoc dcm̄ fuit .s. eo. super qōnum. ꝛ b fuit dubitatio: als nō puiderz papa negocijs suis sz psonis. b.

b Quoz mandat epo. Sic ergo soluta est q̄stio quia querebatur oliz an eps posset cōmittere vices suas: cum sic scribebatur. tu frater epe cum eorum altero ac. ꝛ ita pt cōmittere ꝛ alij non possunt procedere sine ipso vel subdelegato ipsius. vnde si moreret eps antequaz committat vices suas: expirat aliorum officium quousqz alter substituat. s. eo. qui. ga sine ipso alij nullo mō poterunt pcedere. s. ca. pri.

Js autem. Js cui cōmittitur negocium vt personaliter exequat potest si partes cōsentiunt alteri subdelegare. fallit in casibus hic exp̄ssis. b. v. vsqz ad. §. cetez. Primo dictum. Scōo exceptō ibi pter. Tertio exceptionis ratio ibi: ī bis Abbas.

c Ut personal. sic patet ꝙ si iniungitur alicui vt personaliter aliquid faciat: non potest id per alium facere: nisi de consensu illius seu illorum quoꝝ ē negociū illud: qꝝ eoꝝ interest. pōt etiā de ipsoꝝ consensu committere alii illud exequēdū als non potest. ff. de solu. l. inter artifices ꝛ si testō: iusserit aliquē suis manibus domum construere vel pingere: p aliū id facere non pt: qꝝ hoc in psonā illius conclusisse videt. C. de caducis tol. l. vna. §. si vero talis. Sic econuerso quod qs in psona sua facere p̄hibetur: id p subiectā personā exercere non dz. ff. de admi. rerū ad ciuitatē pertinē. l. i. §. i. ꝛ quod noīe meo facere non debeo nec nomīe alieno. xlvi. di. sicut non suo. ꝛ. xxiii. q. vl. bis a quibus. ꝛ hoc iō ne alia via contīgat quod fieri prohibetur. ff. de tuto. ꝛ cur. scire. §. si mf. ꝛ. ff. de condi. insti. que sub conditione. §. si quis. ꝛ. ff. de bo. lib. querirur. ꝛ. j. de procu. tue. ꝛ. C. si mācipiū ita veneat. l. vlti. Jn casibus enim sequētibus non pōt iudex committere vices suas etiā consentientibus illis quoꝝ negociū committitur. in cā inquisitionis: ꝛ cum debent ordinare ecclesiā de plato vel de alijs inferioribus ministris quia in his papa eligit industriaz illoꝝ: ꝛ qꝝ in istis maius piculū vertitur: iō non vult papa ea p alios fieri. qꝝ circa maiora cautius ē agēdū. xlii. di. gescamus. ꝛ. vii. q. ii. c. vl. ꝛ. ff. de carbo. edic. l. i. §. ii. ꝛ. xli. di. miramur.

d Cōsentiūt. als nō p̄nt.

e Jnquisitionē. hoc intelligunt quidam cū papa cōmittit inquisitionē vel prouisionē de prelatis aut aliis ministris ex officio suo vbi non sunt ptes. tunc non pōt delegatus cōmittere vices suas si mādatur vt psonaliter interfit: secus vbi sunt ptes: qꝝ ptes p̄nt renūciare iuri suo. Ego credo ꝙ siue ista fiāt per ptes siue ex officio: ꝙ non possit alii delegare ille cui hoc mādatur vt personaliter interfit: qꝝ papa considerat in his cāib̄ publicā vtilitatē ne crimina remaneāt impunita: ꝛ vt potius prouideat ecclesijs q̄ personis. vt dicit in p̄c. de alijs negociis. ꝛ iō eligit industriam illoꝝ quibus hoc mādat: vt hic dicit. b.

Ceterum Js cui ꝓmittit nudū misterium exequendū si pt vices suas alteri ꝓmittere. fallit i legato sedis aplice. ꝛ ē ter. notabil. ꝛ multū allegat. ab.

f Cōmissū. ist. n. qb̄ b q̄ sequūt expedēda ꝓmittunt: meri executores sūt ad certos articlos expediēdos: ꝛ nullā bēnt iurisditōnē: vt dic̄ i fi. iōqz vices suas alij cōmittere nō p̄nt: coertionē tn̄ vident bēre: vt saltē exēcōicat possint ipedientes eos exercere suū misteriū sibi iniunctū. aliogn delusoria ꝛ sine eritu

Um nō ignoretis cāt. archiepiscopum vobis nō solum metropoli. sed etiam legatiōis iure p̄eesse ꝛ infra. Sane licet idem archiepiscopus metropolitico iure audire nō debeat causas de epatibus vestris: nisi p appel. b ōferātur ad eum: legationis tn̄ obtētu vniuersas k que p ap. vel querimoniam peniunt ad suam audientiaz: audire pōt ꝛ debet: sicut qui in puincia sua vices nras geret cōprobat.

Item.

De causa specialiter delegata a papa legatus se intromittere nō potest.

Studuisti querere: vtrum de causa quam alicui delegam alius qui sit generalis in puincia legatus ante cognitionem l vel postea cognoscere m valeat: vel cō missionis nostre processum quem iudici delegato transmittimus taliter impedire. Respondemus ꝙ cum mandatum n nostrum speciale deroget generali: legatus cō missionem alij factā specialiter impedire nō pōt o. ꝛ si scōz formā mādati nostri sn̄ia iam fuerit promulgata: non poterit ipse delegatus: nisi super hoc mandatum p speciale receperit: eam quomodolibet irritare: ipsam tn̄ si rationabiliter lata fuerit confirmare q valebit ꝛ executioni demandare.

Jnocen. iij. tit. sancti laurentij in lucina p̄sbytero cardinali se-

eēt talis cōmissio. s. e. ex l̄is. qō satis credo. ar. illi. c. ex l̄is Cōtradicer tn̄ vī l̄a q̄ dicit: nō sibi iurisditio ac. sz dic nō sibi iurisditio: verum est quātū ad hoc ꝓmittere possint: vel qꝝ nullā bnt iurisditōez iter aliqs parres: sz tn̄ officiū.

g Cū irregularibus. arg. ꝙ epi auctoritate ppria cū irregularib̄ dispēsar nō p̄nt ex eo ꝙ hoc ex cōmissione ꝓcedit ꝛ verū ē ꝙ epi cū qbusdā irregularib̄ dispēsar nō p̄nt. s. ō fil. p sby. c. fi. an epi possint dispensare vbiqz non ꝓhibent. dicet. j. ō iudi. at si clici.

Rubrica De officio legati. Qꝛ offm̄ legati i qbusdā sīle ē officio ōlegati cū vterqz gerit vices supiozis: iō post rubricam pcedēte subjecit jst̄a. ab.

Am nō ignoretis Dño pōt cām i genere. ex q̄ sco postea ꝓcludit ibi sane. ab.

b Per appellationē ad eū. sunt tn̄ alij cāus quibus archi eps potest iudicar de subditis suffraganeorum: qui notātur .j. ti. pr. pastoral.

i Legatōnis tn̄. ex hoc loco pz quam potestatez habeat legat̄: qꝝ de oībus causis taz p appellatōnē q̄ p querimoniā pōt cognoscere. sed nūqd posset deponere epm. ē dicēdum ꝙ nō cū hoc papa sibi spāliter reseruauerit. s. de trāsla. c. i. ꝛ .ii. immo legatus missus ō latere pape: puta cardīalis hoc facere non posz nisi exp̄sse cōtineretur i legatōe sua. j. c. i. ꝛ .ii. illa. n. q̄ spāliter reseruauerit papa: mandata iurisditōe generali nō transferuntur. ff. de offi. eius cui manda. est iurisdi. l. i. §. vlti. multa. n. sunt que in generali mandato non intelligunt nisi exp̄imāt. ff. ō procur. pompo. i p̄n. ꝛ. l. pcedēti. i fi. ꝛ. ff. de mino. illud. §. si tal. ff. de tureur. iuiurādum. §. curator. sz p̄sbyterū posz ōponere adiunctis sibi alijs epis. xv. q. vii. felix. ꝛ. c. si aūt. an possit absolue illos q i canonē icider̄t. bēs. j. e. excōicatis. itē si qs appellaret ad papā posz ne il lū cōpellet coā se litigar? nō ar. j. ō ap. si duob̄: qꝝ quoz omisso ad eū pōt appellari. ii. q. vi. iō. an idulgētiā possit facer: vt. j. e. c. vl.

k Uniuersas. ꝛ ita p̄nt audir cās q̄ mouēt ꝑ exēptos sui archiepat̄. sz ꝑ. s. ō sup. neg. pla. sicut. itē ar. ꝑ. xx v. q. ii. fuatis. vbi dic̄ ꝙ p̄uilegia ppetua sūt. sz b vī derogari illis p̄uilegijs. dicas ꝙ isti legati p suā legatōnē nō p̄nt pmīt exēptos: vel audir cās q̄ mouēt ꝑ eos: nisi velit rnd̄er sub eis. ꝛ hoc de his q̄ in eoꝝ p̄uilegijs ꝓtinēt. ꝛ tota sua ptās ꝓsiderāda ē ex forma p̄uilegij. alij vo legati cardīales: vl̄et alij q mittūt ō latere vñi pape: bnt maiorē iurisditionē tā ꝑ exēptos ꝙ oēs alios saluis bis tn̄ q̄ sedi apostolice spāl̄r reseruāt. sz iste eps cā tuarien. ꝛ ꝓsiles nō bnt talē ptātē. ar. j. e. c. excōicatis. hoc itellige sm illā de cre. j. ō ap. vt ōbit̄. vt no. i glo. sz nūqd. ꝛ ō for. ꝓpe. c. ꝓposisti.

Studuisti. Cōis diuisio. scōa ibi rndem̄.

l Alī cognitionē. an cām cognitā ꝛ p sn̄iam diffinitiuā.

m Cognoscer. i. post latā sn̄iam.

n Mādatū. sīle. s. de rescrip. c. i. ꝛ. c. pastoral. qd iuris sit sup istis mādatis dcm̄ ē. s. ō rescrip. c. i. ꝛ ō of. deleg. ex pte ꝑ. ꝛ illud solit. s. de rescript. c. i.

o Nō pōt. nō. n. expirat iurisditio miozis iudicis i p̄ntia maioris. ri. q. i. peruenit ꝛ. xcv. di. ecce. C. de vo. i hac sacratissima. imo spālis delegatus q̄tum ad cām illā maiorē generali delegato bz ptātē. ar. xciii. dis. ꝓcipimus. ar. j. de off. or. pastoral. vl̄ saltē par ē ei.

p Mādatū spāle. qꝝ par i parē nō bz ptātē. nec reuocar pt sn̄iam alteri?. C. si aduersus rē iudi. aduersus sn̄iam. ꝛ. ff. ad treb. ille a quo. §. tēpestiuū. ꝛ. ff. ō arbi. nā ꝛ magistrat̄. ꝛ. s. ō elec. Inotuit.

q Confirmar. sed qualiter cōfirmabit istā sententiā: nisi de ea cognoscat an

sit iusta vel iniusta: sed de illa cognoscere nō pōt nisi specialiter ei cōmittat ut superius dicit. ergo illā cōfirmare nō pōt. Dicūt gdā vt ala. ⁊ gof. q̄ de ea cognoscet. ⁊ si eā inuenerit iustā ꝯfirmabit eā. si vō iniustā remittet illā ad superiorē. C. vbi senato. vel clarissimi. vl. veriꝰ eē credo q̄ nullā bēat sup hac snīa cognitionē: nec debeat sup hoc se intromittere. tñ ad mādatū illiꝰ qui tulit snīam

dis ap. legato.

¶ Legatus ēt de latere ex generali legatione nō pōt trāsferre episcopos: vel vnam ecclesiaz cathedralem alteri subijcere ⁊ alteri concedere ius primatie: vel duos epatꝰ vnire: vel vnuz diuidere. excōmunicatos tñ ꝓpter manuū iniectōez in clericos absoluere pōt.

DIlecte fili salutem. Ad ea tua habuimꝰ ⁊ habemus iustū motū animi nr̄i tēperaret: penaᵇ docente cognosceres quātum excesseris: q̄ spretis canonicis sanctionibus ᶜ⁊ consuetudine generali motu proprio presumpsisti troiañ. epm de troiana ecclesia ad panormitanā ō fcō transferreᵈ.

I Dem eidem.

¶ A idem.

QUod trāslationē: ⁊ infra. Lz in regno sicilie generalis sit tibi cōmissa legatio: ad ea tñ sine spāli mādato nostro non debuisti manꝰ extendere. q̄ in signū ꝓuilegii singularis sūt tñ sūmo pōtifici reseruata ᵉ. ⁊ si quedam ex his ō spāli cōcessione sepe fuere legatis indulta: vt illoꝝ videlz absolutio q̄ pp sacrilegas manuū iniectiōes in clericos ꝛcidunt i canonez ꝓmulgate snie videatur ex ipso legationis officio iaz licere legatis. an existimaſ q̄ vices nr̄as tāquā legato tibi cōmisimus exequēdas q̄ panormē. ecclesiam posses subijcere messañ. vt illā ꝓficeres isti cōcesso ibi ꝓuilegio ꝓmatie: an putas ex eadē cā ti

bi licere duos epatꝰ vnir̄ vel vnū diuidē sine snīa spāli.

I Dē batoñ. epō ⁊ .D. capellano subdiacono nr̄o.

¶ Ex quo legatꝰ rettulit cām pape illius desinit esse iudex.

LIcet tranenses canonici ab initio dissensissent: tādē vna nimiter cōsenserūt. S. fratrez cassinen. abbatem i archiepm eligētes cuius electionē portuen. eps tūc legatꝰ examinari ꝓcepit ⁊ infra. Nūcius ꝓfati abbatis nobis lras pstituit grauē cōtra iaz dcm̄ legatū q̄rimoniā cōtinētes: q̄ postquā electionē examinauerat: ⁊ eā ad nr̄e deliberatiōis cramē trāstulerat ᶠ: nūcijs iā directis electionē eādez maliciose nimis examinare ᵍ presūpsit ⁊ infra. ℣ De ꝯsilio ffrz nostroz examinationē scōam tāquā aᵇ non suo iudice factā postquā negociuz ad nostruz fuerat trāslatuz examē cēsuimus irritam ⁊ inanem.

I Dē sancti. p. ⁊ sancti leonis abbatibus ⁊ r. archidia. tulen.

¶ Legatus de latere cōfert beneficiū vacās lz illud cōpetat ad presentationem alicuius clerici.

OLectꝰ fil. r. methēsis cāonicꝰ itimauit: q̄ cū ꝓnestinꝰ epūs ap. se. legatꝰ eccliā sci trudōis ꝛctuliſſz eidē: metheñ. archi. ad quē illius pstatō eccl'ie ptiebat asserens q̄ eodē icōsulto ꝛcferri non potuit a legato: canonicū ipz super eadē ecclesia molestare ꝓsumit. ℣ Cuz igit plusʰ iuris bēat in concessione

appellat nullus ab ipso. Diuidit ac vnit: eximit atq̄ probat.

LIcet. Primo recitat fem electionis ⁊ processum legati. scōo super ꝓcessu diffinit ibi de cōsilio. Alb.

f ¶ Transtulerat. in hoc .n. deliqt: q̄ trāslato negocio ad papam: cognoscere gs non possz. ut. ii. q. i. nomen presbyteri. ⁊ .iii. q. vi. multū stupeo. nam eoipo q̄ iudex dicit se velle referr̄ negocium ad sup̄iorē: nō ꝓt amō cognoscere. C. de rela. l. i. ⁊ C. de ap. ex illo ⁊ illico relatōis exēplū litigatoribꝰ edere tenet. ī. de ap. itimasti. qō itelligitur si ptes approbauerunt relatōez ſz si consentirēt vt iterum cognosceret añ scām relatōnē bñ posset procedē. C. ō rela. l. ii. ⁊ iii.

g ¶ Examinare. vt tamē q̄ posset examīaſ negociū nō vt pnūciaret ſz vt cām magis instructā remitteret ad papā. ī. de ap. cōstitutꝰ. ⁊. ii. q. i. nomen. ⁊. ī. de sta. regu. ea q̄ ver. hec eadem. qō nō credo. ex quo enim semel examinauerat ⁊ examinationē direxerat ad superiorē: iā iudex esse desierat: vt. ī. sequit. ⁊ est si. s. de postu. prela. bone. ⁊ q̄ de fcō vnius sepe q̄renduz non est. ff. nau. cau. sta. lz in fi.

h ¶ A nō suo iudice. C. si a non cōpe. iu. l. vlti. ⁊ .s. de consue. ad audientiam ⁊. ī. de iudi. at si clerici ⁊. s. de of. delega. cū sup. ⁊. ri. q. i. c. pen.

DIlectus filius. Iste est ter. notabilis. cōis diuisio. secunda ibi: cum igitur. Alb.

i ¶ Incōsulto. sic. ī. de iurepa. cū dilectus. sed illud de laico itelligit.

k ¶ Plus iuris. hoc ita itellige. plus iuris. i. plenius est ius istitutionis siue concessionis prelati q̄ ius presentationis patroni. vnde ex sola pstatione laici patroni nō cōsegtur quis plenum ius. ī. de iurepa. pastoralis. ⁊. c. q̄ aūt. ⁊. c. cum autē. q̄ pōt patronus mutare voluntatem suam antequam eps cōfirmet presentatū: ⁊ alium pstare vt dicūt iura predicta: ⁊ ita nō bz plenū ius. sed ex sola istitutione seu cōcessione prelati q̄ñ qz plenū ius acquirit istituto p prelatum cessante pstatōe patroni: ⁊ infra q̄ttuor menses tunc eps pōt istituere: ⁊ ille bz plenum ius. ī. de iurepa. cuz ꝓpter ⁊. c. qnoniā. Econuerso nunquā p solā pstationez patroni laici ius plenuz consegtur: nisi accedat confirmatio prelati. Laici pſoni ideo dixi: q̄ si collegiū vel ecclesiastica pſona aliquē idoneū pstat: ius ei acgrunt plenū vt possit petere confirmationē tāquā esset electus: q̄ postea variaſ nō possunt. ī. de iurepa. cū aūt. ⁊. c. pastoralis. Jo. dixit ⁊ lau. q̄ p pstationē ius nō acgrit̄ presentato. sed est falsum imo ius acgrit̄ pstato ī tñ: vt si pstatur a collegio vel a persona ecclesiastica q̄ postea variaſ non possunt: vt dcm̄ est. ⁊ si a laico patrono presentetur: ius acquiritur in tantum q̄ si non mutet voluntatem potest petere confirmationē ab episcopo. ī. de senten. ⁊ re iudi. cum bertoldus. ⁊ si episcopus non admittat: ille pōt agere ad interesse contra epm si postea alius pstetur ⁊ admittatur ab epo. ī. de iurepa. pastoralis. ⁊ ita semper ius acquiritur presentato per fcm̄ patroni. q̄ pōt petere confirmatōnē. ⁊ sic ē intelligenduz quod dicit plus iuris: vterq̄ bz ius: sed alter plus: q̄ plus confertur p ꝓlatum q̄ p patronum.

l ¶ In concessione. sed certe hec rō si videt sufficiens: q̄ fm hoc episcopꝰ posset dare ecclesiā irregsito pſono: qō esse non dz. ⁊ vi. q. vii. decernim⁹.

QUod translationem Summatum fuit. s. i. c. precedēti.

e ¶ Reseruata. quedā sūt q̄ sedes apostolica sibi spāliʳ refuauit vt ē qō fidei. xxiiii. q. i. quotiēs. ⁊. ī. de bap. ⁊ eiꝰ. eff. maiores. itē maiores ecclie cās trāslatōes epoꝝ: sediū mutatōes. vii. q. i. mutatōes. s. ō trāsla. c. i. itē ōpositōes epoꝝ: cessiones eorūdē: ⁊ trāslatōnes electoꝝ. s. de trās. inter corporalia. itē cōgregatio ꝯcilii generalis. xvii. di. c. i. depositio ⁊ restitutio epoꝝ: ⁊ sūma negocia ecclesiaꝝ. ii. q. vi. nō. itē exēptio epoꝝ. xvi. q. i. frater nr̄. itē quedā vota solus papa cōmutat. ī. de voto ⁊ voti redēp. ex multa. itē solus papa dispēsat ī maioribus criminibus: ⁊ cum filijs pſbyteroꝝ ⁊ ceteris illegitime natis: vt promoueāt ad dignitates. ī. ō iudi. at si clerici. ⁊. s. ō fil. pſbyteroꝝ. c. vlt. itē ad ipm solū omissis mediis appellaſ. ii. q. vi. c. iii. ⁊. iiii. ar. ii. q. vii. metropolitanū ⁊ ē ar. explssū: q̄ appellatio omisso medio nō tz. ī. ō ap. dilecti. itē subdiaconū facere pōt dieb⁹ dñicis. s. ō tēp. or. c. i. ⁊. c. ō eo. itē pmā vacāte dare nō pōt legatꝰ. ī. ō pbē. dilectꝰ. itē nō pōt absoluere excōicatos a ō legato. s. e. studuisti. multominꝰ excōicatos a papa. ista ola q̄ sibi spāliter sedes apostolica refuauit: generali demādatōe nō trāsferunt nisi spāliʳ de his ꝓtineat vt hic dicit. ista. n. sunt q̄si meri ꝓperii. ff. ō iurisd. omn. iu. ꝓperiū. ⁊ iō generali cōmissiōe nō trāsferunt. ff. ō of. eiꝰ cui mā. ē iurisd. l. i. ⁊ ē si. q̄ lz pfamilias liberā cōcedat filio administratōnez nō pōt tñ alienaſ. ff. ō bis q̄ ī frau. cred. l. si pf. ff. de pac. ℨ iurisd. §. vlt. itē nec pōt dōare. ff. ō donā. filiusfamilias. ⁊ ī generali pmissiōe ea venūt q̄ spāliʳ gs cōcederet. ff. ō pecul. q peculi. itē maiora nō cōmittunt sine spāli mādato. ff. de procur. pōponius. ⁊. l. mādato. sic eodē modo ptoꝝ missionē ī possessionē ex scdo ō creto sibi spāliʳ refuat: vt. ff. ō dā. ifec. dies cautionum. §. i. ff. de iu. om. iu. iubere caueſ. q̄ ät sibi spāliʳ non reseruat aliis idulgeſ vſ. ī. ō sen. exce. inp. ar. sed nunqd legatꝰ talis missus a lateſ pape pōt iudicaſ de exēptis q̄ subsūt tñ dño pape. ar. q̄ nō. xvii. di. huic. ar. q̄ pōt. xvi. q. i. frater nr̄. Jo. dixit q̄ non pōt ⁊ melioꝰ faceſ si abstineat. ar. iducit. ff. ō of. pcōsul. nec qcquā. ⁊ credo q̄ pt cognoscereſ ō cās q̄ ℨ ipos mouēt ñ obstātibꝰ ꝓuilegiis suis. q̄ p ꝓuilegia illa crimunt sclū a iurisditōe epoꝝ. ī quoꝝ territorio cōmorāt. ſz a iurisditōe ipsius pape vel legatoꝝ nō eximunt. ⁊ ita etiā videmus de fcō fuari: ⁊ q̄ papa eoꝝ

Ad hoc dixit Jo. q̄ hec decre. cōtinet gratiam specialem: q̄ legatus non potest concedere prebendas vel ecclesias in preiudicium alioꝝ. j. de ap. c. i. ⁊. j. de preben. dilectus. sicut illud cōtinet gratiā: quod legat⁹ facit. j. de cōcessione preben. constitutus: q̄ solus princeps potest aliquem priuare re sua. ix. q. iij. cūcta. ⁊. c. per principalē. C. ō quadri. prescrip. bene a zenone.

Hic consuenit distingui: vtrum iuspatronatus pertinet alicui iure patrimonij sui: ⁊ tunc legatus non potest conferre ecclesiam eo inuito cum ei in hoc nō subsit: q̄ tanq̄ laic⁹ presentat. j. de iurepa. cum dilectus. ar. xvj. q. vij. decernimus. Si vero ptinet patronatus ius alicui ratione ecclesie: tūc legatus potest conferre ecclesiam: etiam inuito illo prelato siue patrono ad quem ratione ecclesie pertinet iuspatronatus: siue inuito collegio ad q̄ō pertinet illud quia subsunt legato: ⁊ ita loquitur q̄ō dicit hic: q̄ archidiaconus iste ratione archidiaconatus presentabat. vnde legatus iste poterat ei preiudicare: ⁊ eo inconsulto ecclesiam conferre: sicut potest conferre beneficium vacans in ecclesia inuitis canonicis ⁊ irrequisitis: ⁊ hoc intellige de legato misso a latere domini pape. Alij vero legati sicuti eboracēn. ⁊ cantuarien. ⁊ consimiles qui hoc habent ex priuilegio: hoc non possunt. j. eo. officij. vnde tenet appellatio si hoc facere vellent infra ō appel. c. i. Et q̄ō dixit. io. non est verum simpliciter de quolibet legato.

a ¶ Nec preiudicetur. prelato vel patrono clerico. s. tenere dispensationez: ⁊ verum est in sequēti vacatione.

Nuit ille Legatus in pluribꝰ locis potest in quolibet dictoꝝ locorum iurisditionem suā exercere ita q̄ facta vnius loci potest i alio explicare. h. d. ⁊ melius q̄ in rubro. Prima pars ponit regis querelaz. cui respondet. Secunda ibi tue.

b ¶ Terminos. Et hoc videt q̄ si legatus exiuit puinciam ad quā destinatus est: q̄ ammodo nec excōicare nec absoluere nec cās delegare possit in illa puincia. ⁊ idē in alijs iudicibꝰ ordinarijs videt. ff. de offi. pri. l. iij. ⁊. ff. de iurisdi. om. iu. l. vlti. Videtur tn̄ q̄ possit absoluere aliquos dum est extra prouinciā: q̄ ea q̄ spectant ad voluntariā iurisditionē requiritur ex puinciam. ff. de offi. pcō. l. ij. Ad hoc dicas q̄ nullus iudex pōt excōicare vel absoluere extra suā puinciā. nā excōicatio fit cū cause cognitione. ij. q. i. nemo sed ea que cause cognitionem desiderant: debent fieri iudice sedente pro tribunali. ij. q. iij. §. notandū. v. si quis. iij. q. iij. §. spaciū. v. a iudice. ſz in aliena dioceſi nō pōt sedere pro tribunali: nec aliquid disponere. ix. q. ij. epm. Item nec absoluere pōt: q̄ si posset absoluere: per ꝓns ⁊ excōicare. xxj. di. deniq̄. ar. ff. de re iudi. l. ij. ⁊ q̄ tn̄ in sua dioceſi habeat iurisditionē: ē ar. xi. q. i. si q̄s q̄. ⁊. xcij. di. si qs epūs. ⁊. j. e. c. pe. s. de rescrip. pastoralis. in fi. ar. ff. de bo. auc. iu. pos. cū vnus. §. pe. Dicūt quidam q̄ possit extra suam dioce. excōicare. ar. xi. q. iij. si epūs: forte sicut paulus excōicauit corinthiū ab sentem. ix. q. iij. §. vlti. Hoc tn̄ cōcedo q̄ ex prouinciam existēs possit delegare causas in puincia. ff. de offi. prefec. vrb. l. vlti. maxime si hz necessariā cām absentie. ff. de offi. pcō. aliqñ. talis. n. delegatio fit sine cause cognitione: ſz qui deleget iperet. ar. s. ti. pri. pastoralis. Sed si ille nollet eaz recipere. non posset excōicare. ar. j. ti. pri. pastoralis. Item extra dioce. potest conferre beneficia. j. de cōcess. preben. post electionem in parte decisa. j. de ap. qua fronte. io. Item potest queri si excōicauit aliquem dum erat in prouincia: vtrum possit eum absoluere postquā egressus est prouinciam. dicēdum est q̄ non: q̄ exeundo prouinciā priuatus est dignitate. ff. de offi. pri. l. iij. ⁊ statim expirat iurisditio. j. e. c. vlti.

prelatus q̄ in presentatione patronus: nec[a] preiudicetur prelato vel patrono si quando per ap. se. legatum eo inconsulto ecclesia concedatur: mandamus quatenus dictum archidia. vt ab eius super hoc molestatione desistat: appellatione re. cogatis.

Idem illustri regi francoruz.

¶ Legatus in quacunq̄ parte legationis existat iurisditionem suaz exercere potest.

Nouit ille qui nihil ignorat: ⁊ infra. Ex parte tua querimoniam accepimus q̄ cum tibi legatus esset certa ratione suspectus: extra fines regni francorum in terram tuam interdicti sententiaz pro mulgauit: ⁊ infra. ¶ Tue magnificentie respondemus q̄ si fines regni francorum exierat: nondum tamen fuerat terminos[b] sue legationis egressus: cum non solum in regno francorum: sed in vienen. lugdu. ⁊ bisunti. prouincijs iniunctam sibi a nobis legationis sollicitudinem sucepisset.

Reg. ix. patriarche bieroso.

¶ Presente legato de latere mino: legatus executionem officij sui dimittere debet

Nolentes: ⁊ infra. ¶ F. T. legationis officium in prouincia tua duximus committendum ita tamen q̄ si legatum ad partes illas de latere nostro[c] contigerit destinari: executionem ipsius officij: quādiu legatus ipse ibi fuerit: pro

c **Nolentes.** de latere nostro. cū legatus de latere domini pape sit maior eo ꝑsōte nō exerceat minor officiū suum: sed deferre illi tanq̄ maiori. xxi. dis. deniq̄. ⁊. j. de priuil. antiqua. §. dūice: ⁊. ff. de offi. pcon. l. vlt. ⁊ maior ptās ad obediēdū preponitur minori. viij. di. q̄ contra mores. i fi. ⁊. ix. q. iij. qui resistit ⁊ iterum suspensum est offiū eius. eo vero recedēte resumit illud. argu. j. xcv. distin. ecce. ⁊. xi. q. i. q̄enit: ⁊. C. de dona. in hac.

se. ap. reuerētia omnino dimittas.

Idem.

¶ Legatus non de latere sed ratione persone extra prouinciam sibi decretam absoluere nequit excommunicatos pro iniectione manuz in clericos: nec etiam in prouincia si tales excommunicati aliū de veniant: legatus vero ratione dignitatis nullos tales absoluit. b dicit secundum communem intellectum.

Excōicatis Primo ponit vnum dictum. Secūdo aliud ibi. Et q. Tertio excipit ab vtroq̄ ibi: nisi. Ab.

d ¶ Mittunt. ergo a cōtrario sensu si missus sit a latere dñi pape pōt absoluere oēs: siue ō sua legatione sine nō: q̄ō verum est: ⁊ in eundo ⁊ i redeundo ſm quosdaz. ex officio. n. legatiōis lz legatis de latere domini pape missis excōicatos p violēta manuū iniectione in ecclesiastic as psonas absoluere. s. eo. q̄ trāslationē: ⁊. j. de sentē. ex. ad eminētiā. Tales. n. legati post q̄ egrediunt vrbem quousq̄ i vrbē reuertant: beneficiū absolutionis impēdunt. ⁊ ita obseruant de facto: ⁊ hoc introductū est in canone aīarum: vt periculuz more uitetur. arg. j. de sen. ex. sacro. ⁊ sic pcōsul vbiq̄ insignia pcōsularia hz: licet ptātez suā egressus vrbez nō exerceat: nisi in ea prouicia que ei directa est. ff. de offi. pcon. l. i. ⁊. hñt iurisditionē: lz nō contentiosaz. ff. e. l. ij. Ber.

e ¶ Cōmissam. per hoc q̄ō dicit hic pz q̄ maior est ptās legatoꝝ qui de latere dñi pape mittunt q̄ alioꝝ. isti. n. de quibus ꝑmittit: non possunt absoluere excōicatos pp sacrilegā manuū iniectionem in ecclesiasticas personas: vel aliunde venientes: vel ex suam puinciam existentes: q̄ nulla potestas est eis concessa ex illā puinciā. arg. ff. de iu. om. iu. l. vl. ⁊. ff. de of. presi. nisi ei amplius ꝓcedat. vt dicit l fi. ſz illos de sua puincia absoluere pñt dū sūt in puincia. ar. a ꝓrio sensu de duplici genere legatorū fit mētio: ⁊ primo de his quib⁹ ad tps cōmittitur officiū legationis rōne psone ⁊ nō dignitatis: vt. s. e. ti. pri. ⁊. j. de accusa. cū dilecti. ⁊ de presump. mādata. secūdo de bis q̄ rōne dignitatis hñt hmōi legationis officiū in sua puincia. s. e. c. i. ⁊. j. de ap. c. i. isti nō mittunt de latere pape. vnde minor ē ptās eoꝝ. ⁊ isti nō pñt absoluere excōicatos ēt subditos: nisi spāliter eis ꝓcedat: vt dicit b in fi. illi vō qui mittunt de latere dñi pape: q̄ ⁊ ipsi ps corpis ei⁹ esse itelligunt: vt. i. q. i. in. c. si qs cū militibus. C. ad. l. iul. ma. q̄s. ex officio legationis oīa possunt: nisi illa q̄ spāliter sibi sedes aplica reseruauit. s. e. q̄ translationē. sed quos dicemus de latere dñi pape missos: an cardinales tn̄ an alios ēt existentes in curia: vtputa capellāos: archiepos. epos pro suis negocijs in curia existētes. sed vr̄ q̄ ꝓprie dicunt de latere pape cardinales: q̄ ad lat⁹ ei⁹ semp assistunt: sed idē vr̄ de capellanis ⁊ alijs curialib⁹: q̄ ⁊ ipsi assistunt ei. lz non in secretis ꝓsilijs. satis posset dici q̄ illi dicunt missi de latere pape: quos inuenit existentes in curia sua. ēt si nō sunt cardinales ⁊ illos transmittit spāliter ad alienaz puinciā cōcedendo eis generalē legationē. item qui pōt ex officio suo absoluere pōt cōmittere vices suas alij: vt viderit expedire. j. ti. pr. c. vlti. Proprie dicuntur missi de latere dñi pape cardinales tn̄. ar. j. de sen. ex. ad eminentiā: q̄ ipsi pars corpis dñi pape dicunt: vt dictū est. s. ⁊ ideo istoꝝ potestas latior q̄ alioꝝ q̄ ēt de sua ⁊ aliena puincia absoluere possunt in eundo ⁊ redeundo. alij vero absoluere non possunt aliunde venientes: nisi amplius illis sit concessum: vt dicit in fi. ad hoc no. q̄ ecclesie ro. legati quātūcūq̄z plenā bēant legationem non possunt ex officio legationis conferre beneficia: nisi spāliter eis fuerit concessum. uel nisi sint legati cardinales qui ampliori debent prerogatiua gaudere hoc totuz statuitur in decre. Inno. iiij. q̄ incipit officij nostri debitum.

¶ Durant legati statuta etiam legatione finita: finitur tamen sui de legati iurisditio si citatio non precessit.

Nemini dubium esse voluimus quin legatorum se. ap. statuta[f] edita in prouincia sibi commissa durent tanquam perpetua: Licet eandem postmodum sint egressi. ¶ Secus autem si causas duxerit delegandas aliquibus cuz

Nemini dubium. Habet duo dicta multum notabilia. Secundum ibi: secus autem. Ab. si.

f ¶ Statuta. sic pz q̄ statuta que faciūt legati in puincia sibi cōcessa. ꝑpetuo sūt seruanda: ⁊ si lata sunt sub anathemate qui cōtra faciunt sunt excōicati. j. de lo. ⁊ conduc. c. ex rescrip. nam epi qui sunt minoris auctoritatis statuta i sua dioce.

facere possunt. ff. de maio. & obe. si quis venerit. item de remissionibus quas faciunt locis religiosis siue pontibus quid dices nunquid & ille sunt ppetue? videt q̄ nō: q̄ preses prouincie nō potest interdicere alicui vltra tempus suum vti arte sua. ff. de pe. l. vltima. ff. de postula. §. vlt. sed verum est q̄ valent perpetuo: sicut statuta. lz. n. administratio sit temporalis. illud quod factum est per eum p petuum est: vnde qui facit contra incidit in penam si qua pena apposita est. & prefect⁹ pretorio ad tempus & in perpetuum pōt prohibere alicui ne vtat ad uocatione. ff. de offi. prefec. vr. l. i. §. vlt.

a ¶ Expiret. & ita p̄z q̄ recedendo a prouincia sua expirat iurisditio. sicut per mortem expirat. supra de offi. dele. lz. & ca. gratum: q̄ pro mortuo quantū ad hoc reputatur. mltis modis dicitur iurisditio expirare: vt no. supra de of. dele. in lris.

b ¶ Citatio nō precessit. Ergo si citatio precessit valebit commissio post recessum. sic per citationem perpetuatur iurisditio. sic supra de offi. dele. gratum. & c. lz: & ī. de foro cōpe propositi. sic. ī. de ap. vt debitus: & sic supra de rescrip. capitulum sancte crucis: in quibus dī q̄ sola citatione siue conuentiōe preuenitur iurisditio aliorum.

Rica De officio iudicis ordinarij. Visum est de officio ordinarij specialis: vt est delegatus. nunc subijcit in genere de officio cuiuslibet ordinarij. ab.

Ernicioſam.

¶Primo ponit decisum exordium. Secūdo dispositionem ibi. ¶Habeat igitur. Tut.

c ¶ Inquirere. tunc. s. cum frequens & clamosa fama est contra subditum que obtinet vicem accusatoris. ī. de accusa. qualiter & qñ. & ī. de simo. lz bely. & tunc possunt testes introducere cōtra illos. xi. q. iij. precipue. ēt lite nō ꝓte. ī. vt lite nō ꝓte. qm̄ frequenter. §. sunt & alij.

d ¶ Judicare. vndecūq; illi sint. preses. n. puincie purgare dz puinciā suam malis hoibus: nec distinguit vndecūq; sint. ff. de offi. presi. preses puincie. & vj. q. iij. placuit. & C. vbi de cri. agi opor. auc. qua in puincia.

e ¶ Canones. dicunt canones q̄ epi cās synodales inquirere debēt. & testes maturiores in parochia ꝓstituere: vt cām synodalem ad epm deferant. xxv. q. vi. eps in syno. ad epos. n. ptinet ingrere de hmōi crībus ecclesiasticis de adulterijs de ꝓsanguinitate inter virū & vro. ut. xxv. q. vi. eps in synodo & ca. ab isto die & duobus. c. sequen. item de hereti. infra de here. excōicamus. §. adijcimus. Jtē crimen vsurarū: sacrilegij: simonie & consimilia: proprie spectāt ad ecclesiasticū iudicem & de his principalibus inquirere debent epi & punire: & etiā de quocūq; mortali peccato. ī. de iudi. nouit. Jtē ex eo qō dicit b: ingrere vlcisci & punire ꝑm q̄ canones censent est ar. q̄ iudex iudicare dz ꝑm allegata & ꝑz canones & leges: & nō ꝑm cōscientiā: vt expresse dī. xi. q. iij. summopere. & iij. q. vij. iudicet. & vj. q. ij. si tñi. & c. placuit. & ī. e. c. pri. & C. de iudi. rem nō nouā. & in auc. de iudi. §. quia vero. col. vj. & in auc. de defen. ciui. §. iusiurandum. col. iij. & ff. de offi. presi. illicitas. §. i. ar. ꝓtra q̄ pōt iudicare ꝑm q̄ putat. ff. quis & a quo ap. sit. l. appellari. & ff. de ar. qualē. & xi. q. iij. tunc vera est: & ar. viij. di. qui contēpta veritate. Jn hoc casu qñ iudex aliud habet in ꝓscientia & aliter cōstat p probatōes. legitimas: dicunt quidam q̄ dz alij causam delegare. ff. ō iurisdi. om. iudi. ptor. Alij dicunt & melius q̄ licet iudex aliud habeat in conscientia sua q̄ ꝓstet per allegata debet iudicare ꝑm q̄ facta est fides sibi in iudicio p iura primo dicta: & nō debet sequi ꝓscientiā: q̄ nō scit illa tanq̄ iudex: sed tanq̄ deus. ī. c. pr. & vj. q. ij. si tñi. & c. placuit. nec peccat: nec dicitur facere cōtra ꝓscientiam. & ita nec in cōdēnando nec absoluendo sequatur cōscientiam. & q̄ ita scit ꝓcedendum p̄z. nam dīs oīa sciebat: & tñi nullum voluit ꝓdēnare: nisi ꝓbationibus ꝓuinceret. ij. q. i. deus oīpotens. q. n. contra conscientiam iudicat punitur ꝑm tenorem constitutionis Jnno. iiij. ī. de re iudi. cum eterni.

f ¶ Publicum cōuocent. s. iudiciū seculare. sic. xxiij. q. v. princeps. & lxxxvi. di. cū ad verū uentū est. vtraq; ptās p alteram adiuuatur: vt ibi dicitur. & ī. e. qñ & posset ꝓpelli ad hoc. ī. de maleſi. c. ij.

g ¶ ¶Preiudicandū. q̄ per hoc non acgritur ius in preiudicium ecclesie: vt sua auctoritate posset in posterum attentare: nisi de mandato ecclesie. immo tenet auxilium prestare ecclesie: & posset compelli. ad hoc. xxiij. q. v. administratores. & ī. de maledi. c. ij. & est arg. q̄ prestatio necessaria est quando aliqui aduocantur ad ea in quibus ius non habent. vij. q. i. pontifices. & xxiij. di. presbyteri. ar. cōtra. s. de elec. cum vintoñ. ibi. so.

Si ſacerdos. Diuidi pōt in duas partes principales sicut sunt duo dicta. scōz ibi. Sed nō ille. prima subdiuidit. ¶Primo thema ex quo questio. Secundo decisio ibi: nō debet. Tertio ratio ibi: sicut dixit. Anto. de bu.

b ¶ ¶Pro certo. q̄ forte vidit eum delinquentem: vel qua ipse idem ei confessus fuit. xxij. q. v. hoc videtur.

i ¶ Nominatim. arg. est hic q̄ aliquid licet in genere qō in specie non licet si. viij. q. i. quid autez. ff. de questionibus. l. i. §. q questionem. ar. s. de offi. delega. quoniam abbas ff. de pe. l. moris. §. sunt autem. ad fi. ar. contra. xxiiij. distin. quando. ff. si quis cau. sed & si quis §. questum. & ī. de ap. inter cetera. & C. ō iure do. impe. l. i. so. qō licituz est in genere: licet in specie & econuerso: nisi descensus ad specialia: vel generalitas occasionem mali inducat: ut patet per exempla in pria rubrica. & C. que res pig. ob. sed singula exempla. taz de prima regula quā secunda suum casum obtinent vt patet in quacunq; concordantia.

k ¶ Confessus: lz. n. confessus sit in penitentia: nunq̄ tamen excōmunicabit eum ipsum exprimē do: q̄ sic proderet peccatorem quod esse nō debet de peni. disti. vj. placuit: & ī. de peniten. & remis. oīs vtriusq;.

l ¶ Nominatim. & propo nomine expresso non debet eum arguere vel excōmunicare: sed ī genere sic dicendo: quicūq; fecit tale factum sit excōmunicat⁹ pinde habetur ac si proprio nomine expresso esset excōicatus quantum ad deum: sed quantum ad ecclesiam non: quia non vitabitur ab ecclesia: & est si. xi. q. iij. excellentissimus. & insti. de exhe. libe. §. masculos. & §. nominatim. & ff. de li. & posthu. nominatim.

m ¶ Remouere a cōmunione: si. vj. q. iij. si tñi. & c. placuit. Sed qd si episcopus dicat: excōico vnum de illis qui tale factum fecerunt. videtur q̄ nullus sit excōicatus: quia cum ex pluribus seruis eiusdem nominis vnus liber esse iussus est: neuter liber erit. ff. de manumiſ. testa. cum ex pluribus ō testa. tutel. duo sunt ticij: & nominatim quis est excōicādus. xxiij. q. ij. sane. ar. cōtra q̄ vterq; sic excōicatus. ff. de adimē. leg. l. iij. §. si duobus. & ff. de re. du. qui duos. vi. Sed verum est q̄ neuter est excōicatus: quia sententia incerta est: & ideo rei iudicate auctoritatem non cōtinet: sicut sententia que certam quantitatem non continet nulla est. C. de senten. que sine cer. quan. l. pe. & vlt.

n ¶ Admonere. in secreto: ne ingerat se communioni sue. si. ī. de senten. ex commu. cum non ab homine. i. ¶Respon. sed publice non debet eum remouere sicut nec christus iudam remouit: immo ei eucharistiam dedit. de cōsecra. di. ij. c. cum omne. c. si illud: & cum aliis ad predicandum mīsit. i. q. i. sicut christus.

Quam ab eccleſiarum. ¶Primo ponitur exordium ex quo. Secundo infert mandatum ibi. quapropter. Ab. si.

o ¶ Ecclesiastica. sic ergo prelati isti possunt excōmunicare. xxj. q. i. alia ē: & sic sunt iudices ordinarij. ar. ī. de excē. prela. ad hoc: & habent curam animarum. s. de elec. cum in cunctis. §. inferiora. sic & abbas potest excommunicare: & habet iurisditionem. ī. de simo. sicut. s. de offi. dele. p. & g. & ī. de foro. compe. significasti. & hoc omnes concedunt: nisi consuetudo faceret contra tales: sed anathematizare non possunt: vt dicunt quidam. xxj. q. ij. visis. & xxiij. q. iij. corripiantur. Et tu dicas q̄ non possunt anathematizare siue excommunicare: cum illa etiam solennitate de qua traditur xi. q. iij. debent: & de illa excommunicatione intelliguntur predicta capitula. xxj. q. ij. visis. & xxiij. qō. iij. corripiantur. & q̄ hoc facere possunt isti inferiores prelati habes. ī. de eo qui fur. or. ac. c. i. & quia hoc non est ordinis: sed potius iurisditionis. s. de electio. transmissam. & illud generaliter traditur: q̄ quilibet prelatus collegiate ecclesie: licet subsit episcopo: est tamen iudex ordinarius in plebe sua: & habet iurisditionem cognoscēdi & excommunicandi: ut ꝺ dicit. & in auc. de defen. ciui. §. ij. col. iij. & xv. q. iiij. c. i. & ī. de iudi. decernimus. & ar. C. de iurisdi. om. iudi. l. ulti. & illum

dico prelatum hoc facere posse: ⁊ talem iurisdictionem habere qui est electꝰ a collegio siue vniuersitate. ℨ. de elec. c. i. ⁊ xciij. di. legimus. ⁊ idem intelligo si preficiatur collegio uel uniuersitati ab eo qui habet administrationē cum iurisditione. puta epō.

a ¶ Rationabiliter. qō semper presumitur donec probetur contrariuꝫ. ar. ℨ. de renun. i pñtia. ⁊. j. de re iudi. sicut. ⁊ seruanda est a subditis: siue sit iusta siue nō. xi. q. iij. sen/tentia pastoris.

b ¶ Nō relaxes. Sed pone qꝺ epꝰ relaxet talꝫ sententiam plebano irrequisito: nec aliqua satisfactione premissa: nunquid tenet absolutio: vtiqꝫ. cum sit ei superior ⁊ ordinariꝰ sue dioc. x. q. i. de persona: sꝫ male facit. imo ⁊ si subditus conquerat epō: debet illum remittere ad suum excōicatorem absoluendum. j. e. ad reprimēdam. secundum tenorem illius decre. nisi periculū esset in mora. j. de sen. ex cō. sacro. ⁊ tunc recepto primo iuramento ꝑm formam ecclesie: vt traditur in decre. sacro.

Q Am nuos Communis diuisio. Secunda ibi fraternitati. ab. si.

c ¶ Persōe. hoc ideo dicit: qz persona ecclesiastica facilius cogitur: puta per suspensionem vel subtractionē beneficij. lxxiiij. dis. consuluit: vt sic fiant concordes.

d ¶ Idonee. sic patet qꝺ patronus laicus: licet presentet indignum non est priuatus nec priuandus potestate presentandi: sꝫ in collegio seu ecclesiastica persona aliud est: qz si collegium eligat vel presentet indignum: est ipso iure priuatus. ℨ. de elec. cum in cunctis. Idem credo de clerico patrono qꝺ nō parcitur ei si presentet indignum: immo priuatus est eodem modo: vel saltem priuandus est sicut vides in alio articulo. clericus patronus variare nō pōt laicus potest anteqꝫ presentatus sit cōfirmatus. j. de iurepa. cum aūt. ⁊ ꝫ pōt esse ratio quare laico patrono dantur tantum quattuor menses a tpe vacationis. j. de iurepa. cum propter. collegio vero siue clericis dantur sex menses per illam constitutionem. j. de concess. preben. nulla. qz laicus non priuatur potestate presentandi. licet indignum presentet. clerici vero sic. vnde ꝫ fit quedam compensatio hincinde: quia laici grauantur in tēpore ⁊ releuantur in alio: quia non puniuntur: ⁊ quia clerici puniuntur eligendo vel presentando indignum: releuantur in maiori tempore: ⁊ quia clerici magis debent esse discreti ⁊ scire iura ideo puniuntur si peccant i electionibus seu presentationibus. ⁊ clerici patroni eodem iure vtūtur in presentando quātum ad penam si delinquant: sicut clerici eligendo. ar. predi. c. cuz aūt. Quidam tamen dicunt qꝺ ad superiorem deuoluitur prouisio ecclesie: cum laicus patronus presentat indignum. in auc. de san. epis. §. si qs oratori domū. col. ix. tamen iure nostro nō cauetur hoc expresse: ⁊ ideo stādum est canoni ⁊ non legi. Ber.

e ¶ Cā. puta scādalum magnum. ar. j. de iurepa. c. i. ⁊. ij. sed pro modico scandalo nō dimittit epꝰ ecclesiam ordinare. j. de iurepa. qñ. uel qz de iurepa. vertitur questio inter epōs ⁊ presentatores.

f ¶ Economos. ꝫ constituitur economus ad conseruandum non ad agendum. lxxv. di. qñ. ⁊ qñqꝫ etiam ad agendum constitnitur. C. de epis. ⁊ cle. omnis. §. nihilominus. ⁊. j. de iura. calum. imperatorum. ⁊. j. de capel. mona. dilectus. ⁊. c. constitutus ⁊ hoc intellige cum de iurepa. questio est inter patronos ⁊ epm: vel quando patroni non concordant de ꝑsentanda ꝑsona: vel malum presentant: tunc debet epꝰ statim ponere economum: q cōseruet bona ecclesie. Si questio est de iurepa. inter patronos vsqꝫ ad quattuor menses expectabit epꝰ. illis elapsis ordinabit ecclesiam saluo iure in posterum illi qui obtinebit. j. de iurepa. qñ in quibusdam. ⁊. c. cum ꝓpter discordiam. ⁊ ex hac littera notare debes. qꝺ patronus se intromittere non debet de rebus ecclesie: nisi quo ad defensionem. xvi. q. vij. decernimus. ⁊ c. filijs. sed epꝰ vel alius prelatus ad quem pertinet institutio debet habere custodiam illius ecclesie vacantis.

mādamus quatenus si plebanus sancti. p. in clericos vel laicos parochianos suos interdicti vel excō municationis sententiam rationabiliter[a] tulerit: ipsam facias inuiolabiliter obseruari: ⁊ eaz sine cōgrua satisfactione ⁊ absq; eiusdez plebani conscientia non relaxes[b].

I Dem cāt. archiepiscopo et eius suffra.

¶ Si ordinatio vacantis ecclesie etiam patronate ex iusta causa differtur: est ibi per episcopum economus ponendus.

Q Am vos plerunq; oporteat ordinationem ecclesiarū differre: pro eo qꝺ quandoq; persone[c] vobis minus idonee[d] presentātur: aut inter vos ⁊ presentatores alia de cā radix dissensionis emerserit: ⁊ infra. Fraternitati. v. mandamus quatenus si quando in vacantibus ecclesijs in quibus ecclesiastica persona presentationē non habet: vel quia ꝑsone minus idonee presentantur: vel alia de causa[e] de iure personas non potueritis in eis instituere. ap. re. ponatis economos[f]: qui debeant fructus percipere: ⁊ eos aut in ecclesiarum vtilitatez expendere: aut futuris personis[g] fideliter reseruare.

g ¶ Futuris personis. Nō. bona ecclesie conseruanda in tpe successori. xij. q. ij. Bbuius placiti. ⁊. c. charitatē. ⁊. lxxv. di. qñ quidam. ⁊. x. q. iij. si qs eps: nisi sint talia que seruādo seruari nō possunt. C. de admi. tu. l. lex. que tutores. in fi. ⁊. ff. de peti. here. diuus. in fi. i. Rñ. ⁊. x. q. i. si qs eps.

Q Ex parte tua. Communis diuisio. Secunda ibi: taliter respondemus: i qua subdistinguit ⁊ secundum membrū ibi. Si vero. ab. si.

I Dem. cant. archiepiscopo.

¶ Si constat ordinario qꝺ absolutus a papa suppressit veram cām quare fuerat excommunicatus dz illum remittere ad papam.

Q Ex parte tua: ⁊ infra. ¶ Quia nos consulere voluisti: vtruz illorum absolutio teneat: qui occultatis excessibus pro quibus excommunicati fuerant absolutionis beneficium per se. ap. meruerunt sue excommunicationis causam aliam pretendentes. ¶. T. R. qꝺ si ita tibi constiterit debes eos ec. cen. compellere cum litteris tuis rei veritatem continentibus ad sedem apostolicam redire[h]. ¶ Si vero id tibi non constiterit: ⁊ eos suspectos habueris qō confessi non fuerint veritatem: ipsos compellere debes exinde coram te qꝺ veritatem confessi fuerint purgationem[i] prestare.

Q Elestinus. iij.

¶ Propter periculum anime supplet ordinarius desidiam vel malitiam delegati.

S Ignificauit nobis. t. f. qꝺ quidam de parochianis tuis cuz pro illicita consanguinitatis ⁊ affinitatis copula excōicatōe notant[k]: ad iudices remotiores ab apo. se.

b ¶ Redire ex eo qꝺ isti cōpellū tur redire ad curiaz. patet qꝺ nō sunt absoluti: quia talis absolutio per suppressionem veritatis obtenta non prodest. j. de sen. excō. cum pro cā. ⁊. c. officij. in fi. ⁊ littere super hoc impetrate non tenent. quidam dicunt qꝺ si pro pluribus criminib⁹ vna tantum sīa aliquis sit excōicatus: dūtamen aliquod eoz expresserit in absolutione: absolut⁹ est si de alijs postea conterat. arg. de conse. di. iiij. tunc valere. qō non credo uerū: nisi de illo qō expresserit. Sed illa absolutio non prodest cum adhuc sit ligatus pro alio crimine: ⁊ etiam extra ecclesiam. de sen. ex. cuz pro causa: sed tunc demum valebit absolutio cuz ab alia excōicatione fuerit absolutus sicut si quis de vno peccato pniam agat ⁊ non de alio: talis penitētia non ꝓdest quo ad vitam eternaz: nisi cum alterius criminis penitētiam egerit: ō pe. di. iij. §. vlti. in fi. Sed si pluribꝰ sententijs ligatus est: oportet vt a qualibet absoluatur: ⁊ vltima confirmabit omnes precedentes: qz tunc incipient valere. argu. ff. ad trebel. l. i. §. sed ⁊ quotiens sicut dicitur de pe. di. iij. §. vlti. in fi. ⁊. j. de pe. ⁊ re. qꝺ quidam ⁊. ff. de ser. rusti. pre. per fundū. ⁊ tot sūt necessarie absolutiōes quot fuerunt excōicatiōes. sic ff. de no. ope. nū. de pupillo. §. si in pluribus. ⁊. iij. q. ij. §. si prevaricator. ℣. si plura crimina. ⁊ talis semper est vitandus quousqꝫ sit absolutus ab omnibus: etiam si esset excōicatus a pluribus: ⁊ omnes excommunicatores cōmitterent vices suas vni. ⁊ ille absoluatur ab omnibus vna sententia expressa cuiuslibet excōmunicationis causa absolut⁹ erit: ⁊ idem erit ac si singulariter absolueretur a qualibet: ⁊ est simile de acceptilatione que capit plures obligationes. ff. de accepti. pluribus: sed immo non videtur velle soluere hanc questionē j. de sen. excōmu. officij. Sed queritur quare absolutus pro falsa causa non habetur pro absoluto: sicut pro falsa causa excommunicatus habetur pro excommunicato saltem quo ad ecclesiam: vt. xi. q. iij. c. i. ⁊. ij. Rñ. vtrobiqꝫ cōsulitur anime. quia excommunicatio ⁊ si sit iniusta. non est ꝓtēnenda: ne ex ipso contemptu ligetur. xi. q. iij. §. cum ergo. in fi. ⁊ excommunicatio est medicina anime. j. de sē. excō. cum medicinalis. si non ꝓtēnatur. xxiij. q. iij. notandum: ⁊ potius et obest qui iniuste excommunicat qꝺ excommunicato si non contēnit. xi. q. iij. illud. alia ratio potest assignari: quare non prosit absolutio ex falsa causa. quia excōmunicatus fuit pro certa causa: ⁊ omnis res per quascunqꝫ causas nascitur per easdez debet dissolui. j. de regu. iur. omnis res: sed de illa causa nulla est facta mentio: ⁊ ita illa remanet: ergo ⁊ eius effectus. ⁊ sic remāet excōmunicatio prima. ¶ Dreterea durante priore causa ex alia causa ex qua excōmunicatus non fuit: absolui non potuit: quia ab illo quod nil fuit absolui non potuit: ⁊ sic talis absolutio nulla. ab illa vero non intendebat illum absoluere ⁊ ab alia non potuit absolui. ar. ℨ. de transla. inter corporalia: ⁊. ℨ. de offi. deleg. cum super. ⁊. ff. de heredi. instit. quotiens. arg. contra qꝺ absolutio ex falsa causa teneat. j. de consangui. ⁊ affi. quia circa.

i ¶ Purgationē. ⁊ ita quos epꝰ bz suspectos pōt cōpellere ad purgationem prestandam: vt ꝫ dicit: dūmodo publica laboret infamia. j. de purga. cano. nos inter alios: ⁊ sint infamati apud bonos ⁊ graues. j. de purg. cano. cum in iuuentute ⁊ non sit orta ab inimicis. xi. q. iij. in cunctis.

S Ignificauit. Clarius potest sic summari. si ex desidia vel malicia delegati pape: quis perseueret in peccato ordinarius loci potest supplere non obstante qꝺ causa fuerit delegato commissa. ⁊ est casus notabilis ⁊ singularis. Cōmunis diuisio. secunda ibi cum itaqz. ab. si.

k ¶ Notanꝺ. qz noluerunt pere sententie diuortij late propter consanguinitatez vel affinitatem: sed si excōmunicati impetrarunt litteras super renouatione sententie que non transit in rem iudicatam quā dicebant per falsos testes: vt habet infra de re iudi. latoz. ⁊. c. consanguinei. ꝑm vnum casum: sed glo. intelligunt

ante sententiam cum fuit appellatum. secundum alium casum fuerunt excõmunicati ante sententiam.

a ¶ Pro receptione. hoc intelligendũ est quando testes ad iudicem venire non possunt: qz sunt valitudinarij vel alio impedimento detẽti: vel etiam sunt in honore constituti. ī. de testi. qui. alias compellendi sunt venire. C. de testi. si quando. dummodo nõ per longum iter. ff. de testi. l. iij. §. vlti.

b ¶ Effectum. vnde postulasti quid sit faciendum.

c ¶ Desidia iudicis delegati. z ita iudex ordinarius supplet desidiã delegati sicut delegatus supplet ordinarij. ī. de of. dele. prudentiam. §. sexta: z. ī. de ho. cõpe. lz. z. c. er tenore. sed qõ dicitur hic. l. q recidunt in iurisdictionem ordinariam ex eo cõtingit q non prosequuntur appellationem suam: z ne ꝓpter hoc remaneant in incestuosa cõiunctione.

d ¶ Revocare. post admonitionẽ ipsis delegatis factã: vt procedant: z ipsis ꝓiugatis: vt causam suam prosequãtur: z si postea maliciose versatur ne procedant: tunc reducat illos ordinarius in pristinam excõicatõis sententiaz. ar. ī. de offi. deleg. prudentiam. §. sexta. Sed quãtum expectabit: certe modicum tps dabitur infra qõ possit cõpõere sarcinulas z separare ad causam. ff. ex quib9 causis ma. in integ. resti. l. ab hostibus. §. sed quo simpliciter. vel hoc ītel lige ad arbitriũ boni viri. i. iudicis. ff. de ver. ob. continuus. §. cum ita.

e ¶ In receptione. per procuratorem. s. cum sint illi excõmunicati. ar. ī. de iudi. intelleximus. vel etiam per seipsos pñt cãz incipere: qz quodãmodo rei sunt: z reus bene potest stare in iudicio excõicatus. ī. de excep. significauerunt. z. c. vlti. z psequi appellationem suaz. vt ibi: sz post cꝫ inceperunt habere delegati legitimum progressum vt ꝺ dicit: poterunt absolui. z est si. ī. de ver. sig. ex parte: vbi non absoluitur: nisi quis primo satisfaciat: sed ꝺ nõ statim absoluitur propter proximam suspitionez. alias regulare ẽ q quilibet primo absoluatur. ī. de sen. ex. p tuas.

litteras impetrant: per quas cũ ab excommunicatiõe fuerint absoluti qz dicti delegati ad locum vbi testes produci valeant: nõ accedunt nec aliquos pro eoruz receptione[a] transmittunt: in prenominata nefarie coniunctionis copula remanẽt: z causa debitum non sortitur effectum[b]: z infra. ¶ Cuz itaqꝫ pro malitia vel desidia iudicis[c] delegati non debeat quis ad remanenduz in copula coniunctionis inique suffragium inuenire: tale damus. r. f. responsum: q quotiens ea q̃ ꝑdiri mus in tua dioc. euenire cõtigerit: licite potes taliter absolutos in pristinam excommunicationis sententiam reuocare[b] ipsosqꝫ tandiu eadem sententia tenere ligatos: donec causa in receptione[c] testium et in alijs legitimum incipiat habere progressum.

I Vno. iij. ansitano archiepo.

¶ Ordinarius supplet negligentiam abbatis non reuocantis monachum vagabundum.

Quanto deuotio religiosorũ: z infra. Ad audientiam nostram noueritis peruenisse: q monachi canonici z alij regulares tue prouincie: cum deberent potius in claustro[f] iuxta regularia constituta diuinis obsequijs vigilaꝛ: z ꝺ obedientijs z redditibus quorum curam gesserunt pecunia congregata claustrum abhorrẽtes ꝑ curias ꝑnci pũ[g] z potentũ discurrere nõ verent z infra. ¶ Mãdam9 ꝗten9 quoscunqꝫ tales iueneris[h] nisi ad ꝓmõitionẽ tuã resipuerint: vt ꝓprium[i] manibus prelatorum suorum sine difficultate resignent: conuertenduz in vtilitatem domus secundum abbatis[k] consilium: z regularem vitam obseruent: si prelati[l] eorum post tuam commonitionem id exequi negligenter omiserint: persuspẽnsionem officij[m] z beneficij ap. re. compellas.

I Dez rotho. archiepo z eius suffraganeis.

¶ Ab vno epo excõmunicatus ab alijs est vitandus: z archieps per querelam aditus non absoluet nisi primo remittat.

Ad reprimendam maliciam[n] peruersorum pene certe sunt in canonibus[o] constitute: quas sicut latas a vobis interduz in subditos vultis inuiolabiliter obseruari: ita latas ab[p] alijs debetis inuiolabiliter obseruare. ¶ Ideoqꝫ mandamus quatenus sñias quas Ieroneñ. epus duxerit in subditos suos canonice ꝓmulgandas: z vos ipsi[q] seruetis z a vestris subditis faciatis inuiolabiliter obseruari. Tu vero frater archiepiscope cuz excõmunicationis sententia per appellationis non suspendatur[r] obiectũ: siquis excõmũicatus ab ipso de iniusta tibi fuerit excommunicatione cõquestus[s]: ad ipsum ei quasi coepiscopo deferẽs absoluendum secundũ ecclesie formam remittatur. qui si noluerit ipsum absoluere tu recepta cautione iuratoria absolutiõis mun9ei poteris exhibere: ita q si legitime tibi ꝓstiterit eũ cõtra iusticiã excõmũicatuz fuisse[t]: ex debito sibi iuramento ꝑcipias: vt super eo de quo fuerit excõmunicatione innodatus eidem episcopo satisfaciat competenter. Quod si facere cõtempserit: eum in excommunicationis sententiam ap. remo. reducere non omittas.

m ¶ Officij. sic. ī. de eta. z qua. queris. z. lxxiiij. di. cõsuluit.

¶ Reprimendam. Duo facit primum premittit generale exordium. Ex quo postea infert speciale mandatũ ibi: ideoqꝫ. Ab.

n ¶ Maliciam. sic. di. iiij. facte sunt. nam per leges nemo benefacere cogitur: sed male agere prohibetur. xxiij. q. v. ad fidem. vt boni inter malos viuant quiete. xxiij. q. v. nõ frustra. z hic solum bene agitur: vt vita hominum corrigatur. xxiij. q. v. prodest.

o ¶ In canonibus. Varie sunt pene in canonib9 constitute. quedam inducunt degradationez: z curie seculari traditionem. ī. de fal. ad falsarios. quedam degradationem. z detrusionem in monasterio: vt l. di. si epus. quedã depositionẽ tm̃modo. l. di. si qs viduam. quedam suspensionez solũmodo. ij. q. v. si mala fama. z cap. presbyter. z. xxxij. di. nullus. z c. ꝑsbyter. quedã excõicationem. xvij. q. iiij. si qs suadẽte. quedã ꝓuationez officij z beneficij ꝑpetuo lxxxi. di. si qs ammõ. quedam officij ad tps. lxxxij. di. presbyter. si. xxxi. q. ij. placuit. q̃dã priuationẽ officij tm̃ ad tẽpus. xxviij. di. ꝑsbyterũ q̃dã ꝓuarõez bñficij tantum. vij. q. j. si qs de ordine. z. ī. de ele. cum in cunctis quedã priuationez tm̃ cõtionis. xxxv di. anteoia. lv. dist. nullus z alias penas habes xvij. dis. sicut z. xviij. di. placuit.

p ¶ Ab alijs. ij. q. i. g sequit.

q ¶ Vos ipsi. xi. qõ. iij. cure.

r ¶ Suspendat. hoc ideo dicit: quia sñia illa secum trahi executionẽ. ī. de appastoralis. §. i. hinc est q post. x. dies non transit in rem iudicatam: qz qñcũqz põt peti absolutio vnde si taceat quis per. x. dies non intelligitur aquiescere sñie: vñ concedo q post. x. dies vel quãdocũque possit appellari a sñia excõmũicatiõis ad metropolitanum: quantum ad hoc q metropolitanus põt ipsum absoluere prestita cautõe: q parebit mãdato super eo pro quo fuit excõicatus coram excõicatore. Sed hoc nõ vr: qz exquo nõ appellauit infra. x. dies: postea nõ possit appellare. vñ ꝑ appellationem nõ trãsfert querelã ad metropolitanum: sed per simplicẽ q̃relam posset conqueri etiam post. x. dies.

s ¶ Conquestus. sicut põt conqri de iniusta excõicatõe sic põt appellare q ẽ iniuste excõicatus: z psequi ap. z lras impetrare sup hoc. ī. ꝺ exceptio. cũ iter. c. ult. sed ꝓpter hoc excõicatio nõ suspẽdit: sed cã ad superiorẽ trãsfert si infra. x. dies appellet: z si cõueniatur super alia re põt se defendere ut dicit decre. ꝑdicta. Et no. q dicit conqstus: qa si qs appellat excommunicatus non debet remitti ad excõicatorẽ: nisi uelit ei facere gratiam. ī. de sen. ex. p tuas. Sed cõtra uidetur: qa ipso facto uidetur appellasse: q fuit ad metropolitanũ. ī. de ap. dilecti. z. c. ut nostrum. So. iter arreptũ non habetur ꝓ appellatiõe post sñiam: immo una uoce est statim appellandũ postmodũ uero in scrip. ij. q. vj. §. forma. in fi. ff. ꝺ ap. l. ij. Sed añ sentẽtiã uñ appellare q ad curiam super hoc ꝓficiscit. ut dicunt ꝗa: sed illa non habent locuz iudicio cepto: quia qui appellat causam rõnabilem coram iudice exprimere debet. z ꝓpter illam appellare. ī. ꝺ ap. dilecto. in fi. z. c. dilectus z. c. ut debitus. in fi. hodie quicũqz appellat in iudicio vel extra: ab interlocutoria vel grauamine i scriptis appellet: z cãz appellatõis exprimat. ī. ꝺ ap. c. cordi. li. vi.

t ¶ Fuisse. hoc ideo dicit: qa semper presumitur pro sentẽtia iudicis ordi-

Quanto deuo.

Cõmunis diuisio. Secũda ibi. Mandamus. Ab. si.

f ¶ In claustro. xi. q. i. si cupis. z sine quo viuere nõ põt. xvj. q. i. placuit.

g ¶ Principum. z si ibi in aliqua administratione caperentur indignum est eis ab ecclesia subueniri: per quos constat scandalum in ecclesia generari. ī. ne cle. vel mona. sacerdotibus.

h ¶ Inueneris. per inquisitionem. ī. de simo. de regularibus: vel euidentia rei ī. de coha. cle. z mulie. c. vlti. z. c. vestra.

i ¶ Proprium. qõ nisi in morte resignauerit: in signum perditionis in sterquilinio cuz eo subterretur. ī. de sta. reg. monachi. z. c. cum ad monasterium.

k ¶ Abbatis. xviij. q. ij. abba.

l ¶ Si prelati. sic patet q coertio z correctio monachi primo loco spectat ad abbatem. ī. de ap. reprehensibilis. in fi. z. xxiij. q. iij. corripiantur. Hu. dicit q si agatur in figura iudicij, solus epus cognoscere debet de eius causa: secus si agatur ꝑm regulã claustralem. xi. q. i. de persona. C. ꝺ pa. pote. l. iij. z. C. de emẽda. propin. l. vna. Sed probabilius videtur dicendum q prelatus ecclesie collegiate habet iurisditionem. vt. xvj. q. v. c. i. vt dictum est. s. eo. cum ecclesiarum z q abbas siue prior possit excommunicare monachos suos est expressuz. ī. ꝺ maio. z obedien. cum in ecclesijs. z. ī. de simo. sicut. In omnibus bis potissime consideranda est consuetudo cuiuscunqz ecclesie: que dat iurisditionem. ix. q. iij. conquestus. C. de emen. l. i. z vlti. hodie reuocatio talium pertinet primo loco presidentibus capitulis abbatum z priorum. ī. de reg. c. vlti. z ibi adijcitur pẽa. s. excommunicationis.

m ¶ Officij. sic. ī. de eta. z qua. queris. z. lxxiiij. di. cõsuluit.

¶ Reprimendam. Duo facit primum premittit generale exordium. Ex quo postea infert speciale mandatũ ibi: ideoqꝫ. Ab.

n ¶ Maliciam. sic. di. iiij. facte sunt. nam per leges nemo benefacere cogitur: sed male agere prohibetur. xxiij. q. v. ad fidem. vt boni inter malos viuant quiete. xxiij. q. v. nõ frustra. z hic solum bene agitur: vt vita hominum corrigatur. xxiij. q. v. prodest.

o ¶ In canonibus. Varie sunt pene in canonib9 constitute. quedam inducunt degradationez: z curie seculari traditionem. ī. de fal. ad falsarios. quedam degradationem. z detrusionem in monasterio: vt l. di. si epus. quedã depositionẽ tm̃modo. l. di. si qs viduam. quedam suspensionez solũmodo. ij. q. v. si mala fama. z cap. presbyter. z. xxxij. di. nullus. z c. ꝑsbyter. quedã excõicationem. xvij. q. iiij. si qs suadẽte. quedã ꝓuationez officij z beneficij ꝑpetuo lxxxi. di. si qs ammõ. quedam officij ad tps. lxxxij. di. presbyter. si. xxxi. q. ij. placuit. q̃dã priuationẽ officij tm̃ ad tẽpus. xxviij. di. ꝑsbyterũ q̃dã ꝓuarõez bñficij tantum. vij. q. j. si qs de ordine. z. ī. de ele. cum in cunctis quedã priuationez tm̃ cõtionis. xxxv di. anteoia. lv. dist. nullus z alias penas habes xvij. dis. sicut z. xviij. di. placuit.

p ¶ Ab alijs. ij. q. i. g sequit.

q ¶ Vos ipsi. xi. qõ. iij. cure.

r ¶ Suspendat. hoc ideo dicit: quia sñia illa secum trahi executionẽ. ī. de appastoralis. §. i. hinc est q post. x. dies non transit in rem iudicatam: qz qñcũqz põt peti absolutio vnde si taceat quis per. x. dies non intelligitur aquiescere sñie: vñ concedo q post. x. dies vel quãdocũque possit appellari a sñia excõmũicatiõis ad metropolitanum: quantum ad hoc q metropolitanus põt ipsum absoluere prestita cautõe: q parebit mãdato super eo pro quo fuit excõicatus coram excõicatore. Sed hoc nõ vr: qz exquo nõ appellauit infra. x. dies: postea nõ possit appellare. vñ ꝑ appellationem nõ trãsfert querelã ad metropolitanum: sed per simplicẽ q̃relam posset conqueri etiam post. x. dies.

s ¶ Conquestus. sicut põt conqri de iniusta excõicatõe sic põt appellare q ẽ iniuste excõicatus: z psequi ap. z lras impetrare sup hoc. ī. ꝺ exceptio. cũ iter. c. ult. sed ꝓpter hoc excõicatio nõ suspẽdit: sed cã ad superiorẽ trãsfert si infra. x. dies appellet: z si cõueniatur super alia re põt se defendere ut dicit decre. ꝑdicta. Et no. q dicit conqstus: qa si qs appellat excommunicatus non debet remitti ad excõicatorẽ: nisi uelit ei facere gratiam. ī. de sen. ex. p tuas. Sed cõtra uidetur: qa ipso facto uidetur appellasse: q fuit ad metropolitanũ. ī. de ap. dilecti. z. c. ut nostrum. So. iter arreptũ non habetur ꝓ appellatiõe post sñiam: immo una uoce est statim appellandũ postmodũ uero in scrip. ij. q. vj. §. forma. in fi. ff. ꝺ ap. l. ij. Sed añ sentẽtiã uñ appellare q ad curiam super hoc ꝓficiscit. ut dicunt ꝗa: sed illa non habent locuz iudicio cepto: quia qui appellat causam rõnabilem coram iudice exprimere debet. z ꝓpter illam appellare. ī. ꝺ ap. dilecto. in fi. z. c. dilectus z. c. ut debitus. in fi. hodie quicũqz appellat in iudicio vel extra: ab interlocutoria vel grauamine i scriptis appellet: z cãz appellatõis exprimat. ī. ꝺ ap. c. cordi. li. vi.

t ¶ Fuisse. hoc ideo dicit: qa semper presumitur pro sentẽtia iudicis ordi-

narij. ſ. de pba. poſt ceſſionem. ſ. de re iudi. ſicut. ꝛ. ſ. de renun. in preſentia. Sed ſi obijciatur cõtra ſententiã ratione proceſſus. oportet ꝙ improbetur proceſſus: ad hoc vt ſtetur ſententie. ſ. de proba. qñ cõtra. ꝛ ita ſtabitur ſñie: ꝛ preſumitur ꝙ ea. niſi infringatur rõne ꝓceſſus. ¶Dic ẽt patet ꝙ non precipitur aliquid abſolute: niſi primo conſtet an iuſte vel iniuſte fuerit excõicat⁹. ſ. de reſti. ſpo. literas. in fi. ꝛ. ſ. de ſen. excõ. ſacro. ꝛ hoc conſtabit partium aſſertione. ꝛ recipientur probationes ab vtraq; parte. ſ. de of. de le. cum contingat. Abſolutio fieri debz ſm diſtinctionem decre. ſ. de uer. ſig. ex parte. item per tales probationes conſtabit an alter alteri teneat ad intereſſe: ſz ꝙ traditur. ſ. de ſen. excõ. ſacro. prout notatur. ſ. de offi. delega. cum contingat.

Dato ſimul. In prima ponitur deciſa conſultatio. In ſecunda reſponſio ibi. conſultationi. Ab.

a ¶ Canonib⁹. ix. q. iij. cõqueſtus. xviij. q. ij. c. i. ꝛ vlti.

b ¶ Patriarchas. diuerſitas in nomine eſt digni tas eadem. xcix. diſti. §. i. ꝛ. c. i. ꝛ. ij.

c ¶ Conſuetudo. rõnabilis ꝛ preſcripta: alias con ſuetudo non ꝓdeſt. ſ. de cõſtue. c. vl. ꝛ eſt ar. temporis diuturnitatem ꝛ ſolutionem ꝛ obligationem inducere in futuruz. arg. xvj. q. ij. ſtatuendũ. ꝛ. ſ. de cen. ex parte. ꝛ. c. olim cauſam. ꝛ. C. de agri. ꝛ cen. litibus. li. xi. ar. contra. ſ. de exceſ. ꝓla. cuz ad quorundam. ꝛ. x. q. iij. qz cognouimus. ꝛ. ſ. de cen. puenit. Sol. q eſt in poſſeſſione alicuius rei: ſ ea defendi debet. ſ. vt lite pen. quaſi per totum argu. ſ. de elec. querelam in fi. ꝛ. ſ. de cauſa poſſeſ. cum eccleſia. ꝛ. ff. ſi ſeruꝰ vendi. l. harum. ꝛ. ff. de aqua quo. ꝛ eſti. l. pe. ꝛ eſt defendendus: niſi liqueat eum vi vel dam vel precario poſſidere: ꝛ ſic intelliguntur contraria. de hoc dixi. ſ. de conſue. c. vlti.

d ¶ Nicenas. lxv. di. mos antiquus. ꝛ. c. ſequenti.

e ¶ Priuilegia: ꝓuilegia eccleſiarũ ꝑpetuo ſunt ſeruanda. xxv. q. ij. c. i. ij. ꝛ. iij. ſed pſonalia ꝓuilegia cũ pſonis extinguunt. vij. q. i. petiſti. ꝛ. ff. de cẽ. etatẽ. in fi. ꝛ. ſ. de preſum. mandata. ꝛ. ſ. de of. le. volentes.

f ¶ Eccleſiam. ſic. ix. q. iij. conqueſtus.

g ¶ Spãli priuilegio. argu. ꝙ oñs papa põt detrahere vni eccleſie ꝛ alij conferre quod quidem nullus dubitat. xvj. q. i. frater noſter. ix. q. iij. nunc vero. ꝛ. c. per principalem.

h ¶ Voluerint. maxime. ꝛ ſi nollent cõpelli debent ab archiepiſcopo: niſi ipſe conſentiret. ſ. de fo. compe. ſignificaſti.

i ¶ Patriarche. bieroſolymitani.

Quod ſedem apo. Cõmunis diuiſio. ſcda ibi. ꝓſultationi. Ab.

k ¶ Cõmittere. certum eſt enim ꝙ archiepꝰ poteſt mandare vices ſuas: ꝛ ille tenetur recipere: ꝛ põt illum compellere. ſ. c. proxi. ꝛ iuſſu archiepiſcopi ſuffraganei illum conſecrare debent. ſ. de tempo. ordi. ſi archiepiſcopus: alias ſine ſui preſentia epiſcopus non debet conſecrare. lxv. diſtin. non debet. ꝛ. c. epiſcopus non eſt: ꝛ epiſcopus ſic conſecratus debet viſitare archiepiſcopum ifra duos menſes: ꝛ ſi non poſſit impedius iuſta de cauſa: hoc ei ſignificet. lxv. diſt. ſi quis in metropolitana. Item ꝛ ordinandus tenetur recipere conſecrationem ab eo cui mandauerit: licet in hoc grauetur ꝙ inder ſuperior hoc facit iure ſuo: ſuffraganei vero ad mandatum illius. ſic. ſ. de of. delega. ſuper queſtionum. §. ſi duo. Archiepiſcopus poteſt cõmittere ea que ſunt iuriſditionis etiam illis qui eam non habent infra. c. proxi. ſed ea que ſunt ordinis vel conſecrationis committere non poteſt bis qui ea non habent. puta illis qui non ſunt epiſcopi vel archiepiſcopi: vel maiores. ſ. de conſe. ec. vel alta. aqua. Nec etiam talia dicunt cõmitti: ſed mandat archiepiſcopus ſuffraganeis: vt hoc faciant ſola auctoritas eis deeſt: ꝛ nihil cõmittit eis archiepiſcopus: niſi qz dat auctoritatem propter prelationem quam habet ſuper illis: ꝛ hoc patet ex eo ꝙ quandoq; epiſcopi inuitant ut ad hec facienda ab illis: qui ea facere nõ poſſunt: vtputa capl'm qñq; ſuitat alium epm ad cõſecrandum eccleſiam vel altare: vel ad clericos ordinãdos. vij. q. i. pontifices. Item ſatis poteſt dici ꝓz canones ꝙ ea que ſunt meri imperij poſſunt delegari: vt depoſitio. xxiij. q. iiij. illud. ꝛ. ij. q. vij. ſicut. lz ſm leges nõ poſſint niũ cum delegans non põt adeſſe. ff. de of. eius cui ma n. eſt iuriſdi. l. i.

Idem turoñ. archiepiſcopo.

¶ De cauſis ſubditorum archiepiſcoporum ꝛ epiſcoporum ſuorũ patriarcha non cognoſcit: niſi per appellationem legitimaz aut vigore conſuetudinis ſeu priuilegij.

Duo ſimul: ꝛ infra. ꝓ Cõſul. t. r. ꝙ cum ſit ĩ canonibus[a] diffinitũ primates vl' patriarchas[b] nihil iuris pre ceteris habere: niſi quantum ſacri canones cedunt vel priſca illis cõſuetudo[c] cõtulit ab antiquo: ita vt ſecundũ nicenas[d] regulas ſua priuilegia[e] ſeruẽtur eccleſijs preter quã ſi ap. ſe. aliquaz eccleſiã[f] vel rectorem ipſius quolibet ſpecialiſ[g] priuilegio decreuerit honorare quãdiu clerici tui coꝛã te volueriut[h] ſtaꝛ iuri: cõpelli nõ debẽt iudicium patriarche[i] ſubire: niſi cauſa per ap. ad eius audientiaz perferatur: aut ei aliquid ſuper hoc a ſede apo. ſit ĩdultum.

Idem. turoñ. archiepiſcopo.

¶ Archiepiſcopus impeditus poteſt conſecrationem ſui ſuffraganei alteri comittere: ꝛ conſecrandus tenetur ab illo commiſſario munus conſecrationis recipere.

Quod ſe. ap. ꝛ infra. ꝓ Nos ſiquidem ꝓſuluiſti: vtrum ſi aliqua infirmitate vel alia iuſta cã detentus aliquẽ ſuffraganeoꝛuz tuoꝛum cõſecrare nõ poſſes: alicui coepoꝛum tuoꝛuz vices tuas licitũ cõmittere[k] tibi eẽt. ꝛ infra. ꝓ Conſul. t. t. r. ꝙ in tali articulo cõſtituto ꝛ tuas vices vt dictuz eſt tibi cõmittere lz: ꝛ conſecrãdus munus debet ab eo conſecrationis accipere cui eas duxeris cõmittẽdas: dũmodo catholicus habebatur: ꝛ ipedimentum ei ex ſubtractione gratie[l] ap. ſe. nõ obſiſtat.

Idem epiſcopo alien.

¶ Archiepꝰ cãz ad ſe per appellationẽ delatam ſubditis ſuffraganei cõmittere põt: nõ tñ ad ipſam ſuſcipiendã cõpellere poteſt. b. d. vſq; ad. §. Preterea.

Paſtoral' officij: ꝛ infra. ꝓ Ex pte tua fuit inſup q̃ſitũ: vtruz ſi aliqua cã fuerit ad archiepm per ap. delata poſſit eandem iure ordinarie prãtis ſuffraganei ſui ſubdito delegare: vel aiaduertere ineundem ſi cãm renuerit ſuſcipere delegatã. ꝓ Ad qõ reſpondemus qõ archiepꝰ ipſum ad ſuſcipiendam delegationẽ huiuſmodi compellere nequiuit inuitum[m]: cum in euz exceptis quibuſdam[n] articulis poſſint: vtputa capl'm qñq; ſuitat alium epm ad cõſecrandum eccleſiam vel altare: vel ad clericos ordinãdos. vij. q. i. pontifices. Item ſatis poteſt dici ꝓz canones ꝙ ea que ſunt meri imperij poſſunt delegari: vt depoſitio. xxiij. q. iiij. illud. ꝛ. ij. q. vij. ſicut. lz ſm leges nõ poſſint niũ cum delegans non põt adeſſe. ff. de of. eius cui ma n. eſt iuriſdi. l. i.

l ¶ Gratie. i. ſi non ſit excommunicat⁹ vel ſuſpenſus vel ſciſmatic⁹: talis nõ põt ordinare vel ordiari: vt. ſ. ó elec. qz diligentia. ſ. de eta. ꝛ quali. cuz bone. ꝛ. ſ. de ſciſma. ꝙ a predeceſſore. ꝛ. ſ. de epo qui renũ. epiſ. c. vlti. ꝛ hereticus non ſit. x. q. i. ab hereticis. ꝛ. c. i. ꝛ. ij. hmõi enim perſone non conferũt excõicationem.

Paſtoralis. Iſtud principium vſq; ad. §. prete rea diuiditur in duas partes. qz in prima ponitur conſulta. in ſecunda reſponſio ibi. Ad quod. Ab.

m ¶ Inuitum. no. ꝙ pinguius habet archiepiſcop⁹ in epiſcopis ꝙ in eorum ſubditis: vt ꝟ patet. ꝛ. ſ. e. ti. quãto. arg. ſz nunquid idem iuris eſt in epiſcopo circa ſubditos ſuoꝛũ ſubditoruz: certe non: qz epiſcopus eis preponeretur: ſi voluerit p ſe cognoſcere de cauſis ſubditorum cum ſit inder ordinarius omnium de ſua dioceſi. xj. q. j. de pſona. ꝛ ar. ad hoc. ff. de iudi. iudicium. ꝛ. xj. q. iij. qui reſtitit. ꝛ. viij. di. que cõtra mores in fi. ꝛ. ij. q. j. nomen. ſed archiepiſcopus nõ eſt inder ordinarius totius prouincie: niſi epiſcoporuz tm̃: niſi in caſibus inferius notatis: vt dicit ĩ fi. et ita nõ ẽ ſimile hoc ſm ¶Aug. ꝛ. t. ꝛ vincẽ. Joan. dixit ꝙ ſi tales prelati ſubditi epiſcoporuz vel ex electione vel ex longa conſuetudine habent ordinariam iuriſditionem: epiſcopus non poteſt cognoſcere de cauſis ſubditoꝛũ talium prelatoꝛum: niſi per appellationẽ deferanꝫ ad eum: vt. ſ. de exceſ. prela. c. ij. ꝛ. ſ. ó fo. competẽti. cum contingat. ꝛ. ſ. eo. irrefragabili. §. j. argu. ad hoc. xviij. q. ij. cognouimus. ꝛ. ſ. de ap. dilecti. gradatim. n. debet procedere in cauſa. vt. ij. q. vj. §. anteriozuz. ꝛ. §. illo proculdubio. ꝛ. ſ. de ſta. regula. in ſingulis: niſi in ꝑncipe. ij. q. vj. arguta. ꝛ. c. ideo. ꝛ. ſ. de appel. ſi duobus. verius credo quod dicit Jo. ꝙ epiſcopi non poſſunt cognoſcere de cauſis ſubditoꝛum prelatoꝛum ſuoꝛũ eis inuitis. ſic. n. poſſet eos priuare omni ſua iuriſditione: quod non eſt verum: quia minus eſſet iniquum. ſ. de exceſ. prela. ad hoc. Imo debet ſeruare ſententias ſubditoꝛum ſuoꝛum. ſ. eo. cum ab eccleſiarũ: vbi notatur de iuriſditione epiſcoporum. nam ſi ſua vnicuiq; iuriſditio non ſeruatur: eccleſiaſticus ordo confunditur. xi. q. i. puenit: ꝛ tamen epiſcopus nihilominus eſt inder ordinari⁹ dioceſue: quo ad multa alia que patent per ſe. epiſcopus tamẽ poſſet bene compellere ſubditos ſubditoꝛum ſuoꝛum ſuſcipere delegationem ſibi ab ipſo factam: ſecus in archiepiſcopo. vt. ĥ.

n ¶ Exceptis quibuſdam. eſt tamen inder ordinarius totius prouincie: quia ei⁹ gerit ſollicitudinez. ix. q. iij. c. i. ꝛ. ij. nec ideo ſequit ꝙ cuiuſlibet de prouincia. vl' poteſt dici ꝙ habet iuriſditionem ſuper quenlibet: ſed impeditam ꝛ ligatam ex quo non habet niſi in articulis. argu. ſ. de reſcrip. c. paſtoralis. §. vlti. in fi. ꝛ. ſ. de cleri. peregri. tue. ꝛ hoc ſm Lau. T. dicit ꝙ non eſt inder ordinarius. niſi in caſibus ſpecialibus. ¶Primo cum veniat in diuinis officijs a conſuetudine metropolitane eccleſie. xij. di. de bis. Itẽ ſi deliquit in eius dioceſi. vt. vj. q. iij. pla cuit: in hoc caſu efficitur aliquis de iuriſditione cuiuslibet alterius. Itez ſi habet predium in dioceſi ſua: vt. ſ. de fo. competen. c. vlt. ꝛ iſte caſus pertinet etiaz ad quẽcũq; alium. Item ſi cauſa deferatur ad eum per appellationem. ſ. de of. lega. c. i. ꝛ. ſ. eo. duo. ꝛ. xi. q. i. peruenit. item cum abſolutus eſt ab archiepiſcopo nõ vult parere epiſcopo. ſ. eo. ad reprimendam. Itẽ ſi criminalis eſt cauſa inter epiſcopum ꝛ clerum ſuum. tunc illa cauſa debet deduci ad ſynodum in qua preeſt archiepiſcopus. vj. q. iij. c. i. Item ſi clericus habet ciuilem cauſam contra epiſcopum ſuum. xi. q. i. ſi clericus. ꝛ ſi epiſcopus contra clericum coraz arbitris terminetur: vt in. c. clericus. Item in alio caſu. ſ. eo. irrefragabili: ſed ibi dicitur ꝙ tangꝫ delegatus a papa. Item quando epiſcopus negligens eſt in eo qõ ipſe facere debet. ix. q. iij. cum ſimus. ꝛ. ſ. de ſen. excõ. per tuas. ꝛ. ſ. de appel. qua fronte. Item mortuo epiſcopo ꝛ ſi eccleſia idoneos clericos non habet. xij. q. ij. non liceat. Item cum euidens eſt ſententiam epiſcopi eſſe iniuſtam. ſ. de appel. ſollicitudinem. item cum viſitat prouinciam infra de preſcript. cum ex officij. ꝛ. ſ. de

cen. ſopite. ꝛ. c. cum nuper.

a ¶ Nullam habet poteſtatem. ſi nullam habet iuriſditionem vel poteſtatem in eum: ergo talis delegatio non videtur valere: ꝛ ſic ſententia eius nulla. arg. C. qui. p ſua iuri. l. vna. ℟ñ. licet in clericū illum cui cōmittit cauſam non habeat poteſtatem: tamen in cauſa que per eum per ap. delata eſt: habet poteſtatem: ꝛ ita cauſam ad ſuam iuriſditionem pertinētem delegat: ꝛ ille bene recipit iuriſditionē ſi vult illam recipere: ſed ſi non vult illam recipere pōt partes cōpellere vt conſentiāt in aliquē vel aliquos ꝛ pt mādare epō vt cōpellat illū recipere cōmiſſionē qō facere pōt: licet ſit appellatū ab eo. ar. j. de fo. cōpe. ſi quis ꝫ clericū. ꝛ. s. ō offi. dele. ſuſpitionis. §. vlti. ꝛ. j. de ap. cū ſpeciali.

¶ Preterea. Mortuo delegato qui excōicauit reum vel actorem in poſſeſſionē induxit ſi ei⁹ ſucceſſor in delegatiōe ſuccedit abſoluere ꝛ reſtituere poſſeſſionē poterit. alias ſol⁹ papa reſtituet ꝛ abſoluet preterquā in mortis articulo. ne tamen currat annalis p̄ſcriptio: reus coꝝ ordinario vel publicis perſonis de ſtando iuri cautionez prestabit. h. d. Et vididitur q: i p̄ma ponit cōſultatio. in ſcōa reſponſio ibi. ad qō. ab.

b ¶ Alicui. ſ. ordinario.

c ¶ Maior. s. de of. dele. ſane.

d ¶ Sine mādato. C. ſi aduerꝛ rē iudi. aduerſus. ff. de mi. minor magiſtrat⁹. xxi. di. ſuperior.

e ¶ Preterq̄ in mortis. quo caſu de quolibet genere excōicationis ꝛ a quolibet eccleſiaſtico p̄t abſolui. ar. xvij. q. iij. ſi qs. ſuadēte. ꝛ. j. ō ſen. ex. q⁹ de his ar. ad hoc. de cōſe. di. iiij. ſcm̄ ē baptiſma. Sed nūquid in obſidione poſitū vel trāſfretare volentē l3 abſoluere. Vincē. dicit q⁹ ſic: q: iam iminet periculum mortis. Sed hoc videndum ē: an imineat naufragium vel periculum mortis. nō enim intrā do mare ſemper iminet naufragium: qō ſi eēt nullus trāſfretaret. ſed cum ſūt in naufragio in periculo mortis: tūc ſatis pōt dici q⁹ liceat: vel ſi ītret bellū cāpeſtre ꝫ ſaracenos vel alias iuſtū ꝛ manifeſtū appareat periculum mortis l3 abſoluere ēt laico: ar. predicti. c. ſcm̄ eſt. Quidā dicūt ꝫrium: q⁹ nunq̄ licet laico abſoluere a tali excōmunicatione: q: pōt ſuccurri poſt mortē: cum cōſtet per aliquē de ꝫfeſſione p evidentia ſigna. j. de ſen. ex. c. a nobis. Sed hoc nō poſſet ita locū hr̄e in naufragio ſi omnes ſubmergerent: quia tunc cōe eſt periculū omniuz de naue ꝛ ſic prima opinio benignior ꝛ ſecurior eſt. Et ſicut pōt laicus in neceſſitate iniūgere pn̄iam vel abſoluere ab aliis peccatis mortalib⁹: cum recipit confeſſionem illius: quare nō eodē mō ab excōicatione: q: nō v̄ rō q̄re potius in vno q⁹ in alio vel dic q⁹ laico pōt gs cōfiteri in neceſſitate: ſed laic⁹ nō pōt iſtum abſoluere vel ligare: q: nō h3 claues eccleſie. s. de ſum. tri. c. i. §. vna.

f ¶ Succedat. s. de of. dele. qm̄ abbas. ꝛ. j. de īmu. eccle. aduerſus: quia cum in locum ꝛ ius eius ſuccedat: partibus eius fungi d3. ff. de iudi. mortuo iudice. ff. ō eden. quedam. §. nil iteresſt.

g ¶ Pontificem vel eius delegatum ſpāliter ad illam cauſam deſtinatum. j. ō eo qui mit. in poſ. cum ſicut.

h ¶ Poſſeſſor. ex hoc v̄ q⁹ gs ſit verus poſſeſſor poſt annum ꝛ non ante. ff. de acq. poſ. l. iij. §. vlt. Item v̄ hic q⁹ ad hoc vt aligs dicat verus poſſeſſor: non ſit neceſſarū ſcōm decretū. j. vt lit. nō cōte. qm̄ frequenter. §. in aliis. ar. j. j. de eo q mit. in poſ. cā rei ſeruande. c. i. ꝛ. ff. de acq. poſ. l. iij. §. vlt. in fi. ꝛ. ff. de vā. īfe. ſi finita. §. ſi qs aūt. ꝛ. §. ſe. ꝛ. §. iulian⁹. q̄ cōcordātie loquuntur in actione perſonali. ꝛ de hoc d⁹. j. de do. ꝛ contu. contingit.

i ¶ Publicis. C. de an. exce. vt perfecti⁹. ꝛ. xvj. q. iij. §. pt. ꝛ. C. de epiſ. audi. ſancimus. ꝛ. j. de appel. c. vlti.

k ¶ Annalem. ſed vſq; ad quod tempus poterit poſtea petere rem ſibi reſtitui ſi ūe recipere poſſeſſionem. Dico q⁹ vſq; ad quadraginta annos ſcōz iura canonica: vel ꝑm leges vſq; ad. xxx. an. quia ſola litis conteſta. perpetuat actiōes vſq; ad. xl. an. vt. C. de p̄ſcrip. xxx. an. cum notiſſimi. ꝛ. xvj. q. iij. §. poteſt. Sed nunqd ꝑm iura canonica poterit talis preſcribere: ex quo habet vel iaz debet hēre cō ſcientiam rei aliene ꝑm iura ciuilia talis bene vſucapit: licet ſciat rem alienaz. ff. de nor. acti. ꝛ generaliter. Credo tamen q⁹ ſi aliter non habeat conſcientiam nullam⁹ habeat ptātem: l3 eps ſu⁹ eidē ſit metropolita lege ſubiectus ꝛ infra.

¶ Preterea poſtulaſti an alicui[b] ordinari liceat ſine ſpeciali mandato ap. ſe. delegato: qui reuz ꝓpter ꝓtumaciam manifeſtā excōi catiōis vinculo inodauit: vel petitorem cā rei ſeruande i poſſeſſionē petitorū iduxit reb⁹ humanis exemp to eidez volenti iuri parere abſolutiōis beneficiuz ipartiri: ꝛ poſſeſſionē reſtituere infra annū ſufficienti recepta primitus cautione. ¶ Ad qō dicimus q⁹ cū delegatus quātū ad illud ſit maior[c] ordinario: ſine[d] mādato ſūmi pō. et excōicatus ab hmōi ōlegato nō pōt p aliū pterq̄ ī mortis[e] articulo abſolutionis gratiaz obtinere. niſi forſan delegatus talis extiterit cui alius ſuccedat[f] in onere ꝛ honore. Nec p alium q̄ p ſummū pō.[g] recuperaſ poterit poſſeſſionem amiſſam. verūtamen ne alius poſt ānū verus efficiatur poſſeſſor[h]: coraz ordinario: vel ſi eius copiā habere nequiuerit: coraz publicis[i] ꝛ honeſtis perſonis: vt quaſi p̄ſcriptionez interrūpat annalē[k]: offerre ac preſtare[l] q⁹ iuri parebit poterit cautionē: vt ſic poſt annum recupare poſſeſſionē p ſe. apoſtolicam mereatur.

¶ Dem archiepō Senoñ.

¶ Papa p reſcriptuz quo mādat ordinario vt ſubditos ſuos corrigat nō facit ex hoc ipſuz delegatuz ideo ab eo poterit appellari ad p̄ximū ſuperiorem ſicut ſi papa nullū mandatū feciſſet. b. d.

¶ Licet i corrigendis exceſſibus iurta canonicas ſanctiōes appellationis ſit diffugiū itercluſum[m] ꝛ iō pariſien. eps a nobis receperit i mandatis: vt tā circa viros religioſos q̄z etiā clericos ſeculares[n] ſue iuriſditioni ſubiectos: q multa grauia crimina cōmittere ꝓponūtur: iquirat ꝛ corrigat ap. re. q̄ viderit corrigenda: ſtatuēs ad reformationem eorum qō regulare fuerit ꝛ honeſtū. ¶ Quia tñ intentionis noſtre nec fuit nec eſſe debuit[o] iuriſditioni tue p mandatū huiuſmodi derogare: preſentium auctoritate duximus declarādū: q⁹ ſi i inq̄ſitionib⁹ ab eodē epō nō tanquā delegato[p] ſed tanquā ordinario faciendis aliquis caſus emerſerit: i quo licitum ſit ad ſedē metropolitanam appellare[q]: predicti occaſione mandati[r] auctoritati tue: quominus ad te tanquā ad metropolitanuz appellari[s] ualeat: nolumus aliquatenus derogare.

¶ Dem in concilio generali.

¶ Prelati ſubditos corrigunt ꝛ reformāt appellatione remota vel cōſuetudine non obſtante: ſi tñ capitulum conſueuit corrigere exceſſus canonicoruz: ſi infra terminum ab leſam: niſi q⁹ res fuit deducta in iudicium: cum habeat titulum. i. auctoritatem iudicis bene preſcribit. ex hoc enim q⁹ res fuit deducta in iudiciuz per ipſum eam petendo preſumitur habere bonam fidem: ꝛ precipue: quia quādo fui ei tradita poſſeſſio: debuit iurare de calūnia: quia aliter non datur poſſeſſio etiam cauſa rei ſeruande: niſi negocio ſummatim examinato infra vt lite non conteſta. quoniam frequenter §. quod ſi. ꝛ ita bene poteſt preſcribere. De hac materia tractatur. j. ō preſcrip. quoniam oē. ꝛ ſicut interrūpitur annalis preſcriptio in poſſeſſione vt poſt annuz recuperet poſſeſſionem. ſic ꝛ i excōmunicatione: vt ſi non poteſt inuenire ſuum excōmunicatorem. j. annuz poſt annum nō perdet cauſaz. j. q. iij. rurſus.

l ¶ Ac preſtare. ecce conſilium iuris ꝛ vtile. ſimile conſilium dat tibi lex. ff. de rei vendi. is qui deſtinauerit. ſic ꝛ in ſtipulatione illa: quanti ea res ē cō modius eſt certā ſummaz adiſcere: q: difficile ē probare quanti ea res eſt. ff. de preto. ſti. l. vlti. ſimile conſilium. j. de appel. c. vlti. Et no. q⁹ dicit offerre ac preſtare: quia oblatio ſola non ſufficit: niſi factum ſequatur. j. de eo. qui mit. in poſſ. cauſa rei ſeruā. c. i. ꝛ hoc intellige ſi illi nolūt recipere: alias non noceret infra de eo qui mit. in poſſeſ. cauſa rei ſer. c. i. ſicut non ſufficit offerre pecuniam ad interrumpendum curſum vſuraruz: niſi deponatur in ede ſacra. C. de uſur. ac ceptum.

¶ Licet in corrigendis. Diu ſtatur quia primo ponit formam ſcripti quā ſecundo declarat ibi: q: tamen. Ab.

m ¶ Intercluſum. j. de ap. ad noſtrā. ꝛ. c. reprehēſibilis in fi. ꝛ. c. cuz ſpāli in fi. nec obſtat. j. de purg. ca. nos inter alia: quia non loquitur de correctione ſed de expurgatione: ꝛ hec v̄a ſunt: niſi corrigēs modū excedat. ij. q. vj. §. ab executore ſub illo. §. ſunt quoz. j. de ſen. excōmu. vniuerſitatis. ꝛ hoc intellige de notoriis exceſſibus: in quibus non amittitur appellatio. j. de ap. cum ſit romana in fi.

n ¶ Seculares. clerici ideo dicunt ſeculares: q: ad modū ēt laicorum q⁹ vere ſeculares dicunt poſſunt ꝓprium h3e ꝛ inde facere pro ſua volūtate: ſecundū q⁹ habes. j. de teſta. quaſi per totum.

o ¶ Nec eſſe debuit. ne inde naſcant iniurie: vnde iura naſcunt. C. vnde vi meminerint. ꝛ. j. de accuſa. qual⁹. ꝛ qñ. ꝛ. s. de cōſue. cum olim. ꝛ. j. ō cē. cum olim. Item per hoc nō intendebat aliq⁹ preiudicare. ſi. s. de vſu paliq⁹. earum. ꝛ. j. de maio. ꝛ obedi. cum inferior. ꝛ ſic v̄ q⁹ ſemper ſit recurrendum ad intentionem ſcribentis. ſic. j. de preben. c. vlt. ꝛ antepe. ꝛ. s. de of. dele. ſuper eo. ꝛ. ff. ne quid in loco pub. l. ij. §. ſi quis a principe. ꝛ. C. de eman. lib. l. nec anus.

p ¶ Tanq̄ delegato. ſi. n. tanq̄ delegatus cognoſceret vel inquireret: ad dominum papam tantum debet appellare. s. de offi. delega. ſuper queſtionum. §. porro.

q ¶ Appellare. pura q: volebat inquirere ſuper quo non preceſſerat īfamatio. j. de accu. cum oporteat. vel quia admittit teſtes conſpiratores. j. de re iudi. cum. i. ꝛ. a. ꝛ. j. de ſimo. licet bely. ꝛ. c. per tuas: uel ſi non citat illum contra quem inquirit. j. de accu. qualiter ꝛ quando. §. debet. vel in aliquo excederet formam inquiſitionis. j. c. primo. circa princip. j. de accuſa. inquiſitionis.

r ¶ Mandati. quo non delegatū ꝓſtituit: l3 vt ordinarium iſtruxit. q: p tale mandatū ñ poſſet procedere vt delegatus cū ex eo nō hēat delegatam iuriſditionem. j. e. ti. graue. vbi ſimile fuit mandatum.

s ¶ Appellari valeat. ꝛ ita pōt appellari in īquiſitione ſicut ī correctione a grauamīe. ſ. cū mod⁹ excedit. j. de ſen. ex. vniuerſitatis. ꝛ. j. de ap. ō pore. ꝛ. j. c. proxi. circa p̄n.

Irrefragabili. Hec decre. vsq; ad §. ceterum habet duo dicta. secundū ibi: excessus. Ab.

a ¶ Ne sanguis eorum. durum verbum est istud p prelatis negligentibus subditos corrigere. si. ī. de regu. c. vlti. r. ī. de sta. regu. cū ad monasteriuz. §. vlti. r. ī. de accusa. qualr r qñ. §. pe. nec admittit pastoris excusatio: si lupꝰ oues comedit r pastor nescit. ī. ō reg. iur. quāuis. r eo ipso q prelatus tacet consentit. xliij. di. sit rector. r ex eo pmittitur securitas delinquendi. lxxiij. di. erro. r facilitas venie incētiuū tribuit delīquendi. xxij. q. iiij. est iusta. ne ergo subditoruz sanguis de prelatorum manibꝰ regrat: sequantur ēt paulus dicentem: mūde sunt manus mee a sanguine oīum vestrū xliij. di. ephesis.

b ¶ Nulla cōsuetudo. q non pscribitur ꝓtra epm in talibꝰ. ī. de pscrip. cuz ex officij. r ꝓtra obedientiā similiter nō currit pscriptio. ī. de pscrip. cuz nō liceat. tamen in preiudicium archidiaconi iurisditionem exercere nō dz. ī. de excess. prela. c. ij. nisi ille esset negligēs vt hic dicit de capitulo tūc enim posset.

c ¶ Vel appellatio. q a correctione nō appellat. ī. de ap. reprehēsibilis in fi. r. c. cū spāli ī fi. r. c. ad nostrā. nisi modū excedat vt hic dicit. de b dictū est. §. c. pri.

d ¶ Per capitulū ipm. vel per decanū vel p alium prelatū de capitulo si cōsuetudo est. arg. ī. de ap. dilectis de iure cōi. de causa criminali cognoscere dz eps qui solus ordinarius est. xi. q. j. de psona. r hoc qō dicit b de cōsuetudine est: vnde dicit consueuerūt. Sed nunquid in illo casu quilibet de capitulo erit iudex canonici illius contra quem inquirit nō videtur: cum quilibet eorū sit par ei vel forte minor illoꝝ? Dicas q non: sed quilibet est coniudex sicut est in pluribus delegatis. §. de offi. deleg. vno delegatorū: sicut est in electionibus. §. de elec. quia ꝑpter. Sz quo modo devoluitur potestas iudicādi de capitulo ad epm cum eps sit de ipso capitulo tanq̄ caput. ī. de bis que fi. a prela. sine consen. ca. nouit. r. c. se. r. ī. de ver. sig. cum clerici. Preterea cum eps sit de capitulo tā quā caput vt dictum est. si omnes negligentes sunt ergo ad ipsuz epm non devoluitur potestas: īmo ad metropolitanum si non omnes sunt negligentes: ergo apud illos tantum remanebit illa potestas: sicut in paucis remanet ius eligendi ꝑpter vicium aliorum. §. de elec. bone. r. c. congregato. preterea si devoluitur potestas ad epm: ergo videtur q ille solus possit cognoscere de causis criminalibus aliorum quod est cōtra illud. xv. q. vij. eps nullius. r. lxxvi. distin. si quid vero. r. ī. de accu. qualiter r quando. eadem est questio qualiter devoluatur electio a capitulo ad episcopum. Jo. dicebat q vbicunq; est episcopus de capitulo r ipse cum alijs est negligens: devoluitur ius eligendi vel corrigendi ad metropolitanū. quandoq; non est de capitulo: r tunc devoluitur potestas de capitulo ad epm. ī. de concess. preben. postulastis. Ego dico q episcopus semper est de capitulo tanquā caput r alij tanquā mēbra. Et dico q de iure cōmuni ius eligendi simul pertinet ad capitulum r episcopum. De hoc dixi. §. de elec. cum ecclesia vulterana. nisi consuetudo sit in contrarium: videlicet q solus eps quandoq; confert beneficia: quandoq; capitulū in ecclesia sua. r ꝑm hoc transfertur ius eligendi de vno ad aliū. Si vero ius cōmune in ecclesia seruatur: tūc transfertur ius illorum ad archiepm. r sic intelligūtur omnia iura que faciunt mentionē de tali trāslatione. Nec videtur rationem habere quod dicit Joan. q eps sit quandoq; de capitulo quandoq; non. quandoq; tamē episcopus interest electionibus non tāquam eps sed tāquam canonicus r est specialis consuetudo in quibusdā ecclesijs in quibus episcopus retinet ius canonie. r preter redditus suos percipit aliquid de capitulo: r tunc est in electionibus tanq̄ canonicus: r sic intelligitur illa decreta. postulastis. r tūc similiter transfertur potestas ad ipsum epm nisi maliciam adhibeat: vt dicit ibi. Hoc est verum circa collationem beneficiorum. sed cum episcopus est negligens in correctione subditorum: nō devoluitur ius corrigendi vel puniendi ad capitulum: sed potius ad archiepiscopum. ir. q. iij. cum simus. quia iurisditio talis ꝓncipaliter spectat ad episcopum: lz de consilio eorum r in eorum presentia debeat hoc facere. xv. q. vij. episcopus nullius. r. lxxvi. di. si quid vero. Sed cū ius corrigendi ptinet ad capitulum in ecclesia cathedrali de consuetudine vt b dicit cū ipsi de capitulo sunt negligentes ius transfertur ad epm vt hic habes exꝑsse. r eps postea nihilominus de consilio eorūdem debet corrigere: q licet pdiderint ius corrigēdi: non pdiderūt ius cōmune quo dīt cum epo in talibus interesse. si. §. de elec. ne ꝑ defectu: q licet pdant per negligētiam ius eligendi actiue: non tamen pdunt passiue. r si omnes in causa correctionis sunt tunc non ꝓcederet eps cū eis.

¶ Ceterum. Si canonici sine manifesta r ratiōabili causa maxime in contemptum epi cessant a diuinis eps cessationem non seruabit r metropolitanus vice pape cognoscet hoc primo. Prelatus in ꝓpositiōe pene cauere debet a questu pecunie r ab omni grauamine hoc secūdo vsq; ad finez r duo sunt dicta ꝓncipalia. secunduz ibi: puideant. Ab.

e ¶ Cessauerit. a diuinis. Videt q soli canonici possūt subijcere ecclesiam interdicto: cum subest causa: cum etiam solus decanus b possit. ī. de appel. dilectus. r sic est ꝓtra. ī. de his que fi. a maio. par. ca. q̄stuit. vbi dicitur q requiritur cōsensus epi r canonicorum. Itē videtur q capitulum non possit suspendere ecclesiam: quia sic seipsos supponerēt interdicto qō esse non potest: q quis suspendat seipsum: quia in ꝓpio facto iudices esse non possunt: nec possunt sibi dicere legē nec sibi possunt iperare. xxj. dist. nunc autem. r. ff. de arbi. l. pe. qō concedit Joā. sed contra credo. si capitulū de consuetudine hoc habet bene potest ecclesiam supponere īterdicto nec dicūtur seipsos suspendere vel īterdicere: sed ecclesiaz interdicunt vt diuinū officium non fiat in ecclesia ꝓpter delictuz alicuius seu aliquorum: r in alia ecclesia ipsi celebrent: q seipsos non interdicunt: nec episcopus eadem ratione posset interdicere ecclesiam suam cathedralem: q iterdiceret seipsum. sed potest sicut hoc sepe contingit de facto. sepe. n. ꝓpter factū ciuium interdicit ecclesiam: r episcopus cessat ibi a diuinis. sed in alijs ecclesijs non cessat.

f ¶ Super hoc delegatus. sic. ī. de here. ad abolendā in fi. r dic delegatus datus. non enim posset dici illa iurisditio delegata: cum non expirat morte delegantis re integra. nec etiaz expirat tēpore. est ergo ordinaria vel quasi auctoritate huius canonis archiepiscopo cōcessa a se. ap. si. §. de transla. inter corporalia. ver. qui vt hoc possent ex canone xc. r est specialis casus in quo metropolitanus habet iurisditionem in subditos suorum suffraganeorū. Sed quare episcopus non corrigit excessus istorum in casu isto sicut in alijs: vt supra dicitur. ratio reddi potest: q cum iste excessus sit in psonam episcopi cōmissus siue in odium suum eis facta est iniuria. r nemo iniuriam ꝓpriam vendicare debet auctoritate ꝓpria. xxiij. q. iiij. inter querelas. r. q. v. de occidendis. r iudex de facto suo esse non debet. iiij. q. iij. c. i. Jo. assignauit aliam rationē. s. q episcopus solus nō possit punire aliquos: sed cū canonicis ecclesie. xv. q. vij. eps nullius. r. lxxvi. di. si quid vero. r sic sequeret q ipsi canonici essent rei r iudices. b non videtur ratio sufficiens: q si canonici alias excederēt omnes episcopus bene potest per se corrigere r punire illos. r sibi īputent quia p delictū suum priuati sunt illo iure: tunc si. ī. de verbo. signi. abbate in fi. si eps solus non posset corrigere illos cum omnes excedunt iam viderentur habere priuilegium delinquendi. r sic remanerent in delicto suo: quod absurdū esset. Sed quare non tractatur causa ista coraz arbitris: cum canon dicat q si eps habeat cām cuz clerico suo corā arbitris dz tractari. xi. q. j. si clericus aduersus. sed illud. c. loquit de ciuilibus causis. Sed in casu illius. c. si clericus nollet eligere cōiter arbitros: quis cōpellet ipsum: eps non: q nō est iudex in cā sua: archieps non: q non habet iurisditionē in eū: nisi in certis casibus. §. eo. pastoralis. r iste nō est de illis. quid erit? credo q licet causa sit epi: ipse eps pōt illū cōpellere vt arbitros eligat cū eo. ī. de appel. secūdo requiris. §. j. r. c. cū speciali. r. §. de offi. dele. suspitionis. §. i. sed in casu istius capituli ideo nō eligūtur arbitri: q sic placuit pape vt dixit Jo. īmo ratio alia melior pōt assignari hic enim ī iniuriā r contēptum epi suspēditur ecclesia. r sic est causa criminalis: q hic agit eps de iniuria sibi irrogata r de cā crimiali arbitri cognoscere nō possunt nec de liberali vel matrimoniali. ī. de in īteg. resti. cā. §. vl. ff. de arbi. nō distīguemus. §. iulianus. §. de liberali.

g ¶ Metu pene. sic enim ferro abscindēda sunt vulnera: que fomentorū nō sentiunt disciplinā. lxxij. dist. plurimos in fi. r. xvi. q. j. in canonibus. r. §. de elec. cum in cunctis. §. vlti. r vt alij etiam penam simílem pertimescāt r terre-

antur.ff.de pe.capitolium.§.famosus. ꝛ.ij.q.vij.quapropter. ꝛ.j.de sta.re. ea que.§.j.iuxta illud:Oderūt peccare boni virtutis amore: Oderūt peccare mali formidine pene.

Quoniam. Sunt duo dicta principalia. Secundum ibi:prohibemus. Ab.si.

a ¶Pontifices.nisi ex dispensatione.vij.q.j.non autem.

b ¶Prouideant.suis expensis.j.c.pri.

c ¶Monstrum.ff. de statu homi.non sunt liberi.si.C.de postbu.heredi.instī. ꝙ certatim. in fi.ꝛ.ff.de verbo. signi.queret aliquis. quia vnus tātum debet esse imperator.ꝛ singuli episcopi per suas dioc.vij.q.j. in apibus.

d ¶Necessitas. dispēsatiue dictum est hoc ꝓpter necessitatē: vt hec littera probat: vt.vij.q. j.non autem.ꝛ.s̄. de renunc. ad supplicationem. ꝛ iste pontifex subiectus est diocesano ratōe officij quod exercet in eius dioc.tanquam vicarius: vt sequens littera dicit: secus i illa decre.ad supplicationem.

e ¶Vicarium. ꝛ tamen habebit iste vicarius ordinariam iurisditionem siue potestatez.s̄. de offic. archidiaco. ad hoc. ꝛ xxv.distin.perlectis. vbi archidiaconus ē vicarius episcopi: ꝛ tamen iurisditio sua ordinaria est perpetua. sic videtur ꝙ aliquis qui non ē archiepiscopus pōt habere suffraganeū: sic etiam archiepiscopus quādoqz ē subditus episcopi.s̄. de renuncia. ad supplicationem. Sed a quo consecrabitur iste episcop⁹? ſRñ. a suo episcopo: non metropolitano cuz ei non subsit.s̄.eo.pastoralis. adiunctis sibi duobus vicinis episcopis:quia aliter consecrari non debet.lxvj.distin. porro.ꝛ supra de tempo.ordinā. si archi episcopus. ꝛ nec episcopi. ꝛ illi tenentur venire ad vocationē illius:qz sibi inuicez mutuum consilium ꝛ auxilium exhibere tenentur.j.de treu. ꝛ pa.c.j.ꝛ xj.q.iij.cure.

f ¶Mucrone percussum.ꝛ ita est canon late sententie sicut ille xvij.q.iiij.si qs suadente.sicut ꝛ ille.s̄. de elec.cum in cūctis. ꝛ.c.quisquis. vbi ipo iure sunt suspensi.

g ¶Brachio seculari. sic.s̄.eo dez.c.j. ꝛ.xvj.distinctio. nec licuit.ꝛ.xxiij.q.v. ꝓncipes. alias aūt nisi clericus sit incorrigibilis non est implorādum brachium seculare:ꝛ etiaz depositum non potest laicus punire: nisi sit incorrigibilis infra. de iudi.cū nō ab homine.ꝛ.lxxxj. distin.dictum. nisi in crimine falsi. infra de falsa. ad falsariorum.ꝛ ita vbicunqz deficit ecclesiastica potestas recurrēduz est ad auxilium seculare.x.q.j. petim⁹.ꝛ.xxiij.q.v.de liguribus.ꝛ sic vna potestas per aliam iuuatur.xcvj. di.§.cum ad verum.ꝛ.c.ventum est.

Inter cetera. Jn ꝑma exordium. Jn secunda constitutio ibi: vnde. Jn tertia pena ibi: si quis autem. Ab.

h ¶Per seipsos sufficiant.ꝛ ideo cum aliis onera sua partiri debent ifra de presum.mandata.ꝛ.s̄. de offi.archipresbyteri.vt singule.

i ¶Predicationis officium. quod ꝓuilegiatum est.j.de sta.regular.ꝙ deti morez.nec tamen potest aliquis predicare nisi mittatur auctoritate episcopo-

guarum officia eis celebrent:ꝛ sacramenta ministrent. Et si vrgens est necessitas constituet sibi vicarium pontificem illius lingue non tamen ꝓpter hoc eadem diocesis debet habere duos epos.

Quoniam in plerisqz partibus infra eandem ciuitatem atqz dioc. permixti sunt populi diuersarum linguaruz habentes sub vna fide varios ritus ꝛ mores: districte precipimus: vt pontifices[a] huiusmodi ciuitatū siue diocesum prouideant[b] viros idoneos qui secundum diuersitates rituum ꝛ linguarū diuina illis officia celebrent ꝛ ecclesiastica sacramēta ministrēt instruendo eos verbo pariter ꝛ exemplo. ¶Prohibemus aūt ē omnino ne vna eademqz ciuitas siue dioce. diuersos pontifices habeat tāquaz vnum corpus diuersa capita quasi monstruz[c]. Sed si ꝓpter predictas causas vrgens necessitas[d] postulauerit pontifex loci catholicum presulem nationibus illis conformem prouida deliberatione constituat sibi vicarium[e] in predictis: qui ei per omnia sit obediens ꝛ subiectus. Unde si quis aliter se ingesserit excōmunicationis se nouerit: mucrone[f] percussum: ꝛ si nec sic resipuerit: ab omni ministerio ecclesiastico deponendum adhibito si necesse fuerit brachio[g] seculari ad tantam insolentiam repellendam.

Idem in eodem.

Episcopi qui ꝑ se nō possunt tenentur assumere idoneos qui supppleant suo loco quo ad predicationes: visitationes: ꝛ confessionum auditiões: ꝛ vt possint episcopi reperire tales ꝑcipit i ecclesijs catbedralib⁹ ꝛ collegiatis tales instituī.

Inter cetera que ad salutem spectant populi christiani pabulum verbi dei permaxime sibi noscitur esse necessarium: quia sicut corpus materiali: sic anima spirituali cibo nutritur:eo quod non in solo pane viuit homo: sed i omni verbo quod ꝓcedit de ore dei. ¶Unde cuz sepe contingat ꝙ epi ꝓpter suas occupationes multi plices vel inalitudines corporales aut hostiles icursus seu occasiones alias ne dicam⁹ defectū sciētie qđ i eis reprobādū est: oīno nec decetero tollerandū ꝑ seipsos[h] non sufficiūt ministrare verbuz dei populo maxime ꝑ amplas dio. ꝛ diffusas: generali ꝓstitutiõe sancim⁹ vt epi viros idoneos ad sancte ꝑdicationis[i] offiñ salubriter exequēduz assumāt potētes in opere ꝛ sermone: qui plebes sibi ꝓmissas vice ipsoꝝ cuz per se idem nequiuerint sollicite visitandas eas verbo edificent ꝛ exemplo: quibus ipsi cuz indiguerint congrue necessaria[k] submistrēt: ne ꝓ necessariorum defectu compellātur desistere ab incepto: vnde precipim⁹ tā in cathedralib⁹ qꝫ in alijs ꝙuentualib⁹ ecclesijs viros idoneos ordinari: quos epi possint coadiutores ꝛ cooperatores habere nō solū i ꝑdicatiõis officiū verū ēt in audiendis cōfessionibus ꝛ penitētijs iniungendis ac ceteris que ad salutez pertinēt animaruz. ¶Si qs aūt hoc adimplere neglexerit: districte subiacebat vltioni.

Uno.iij.epo assistinati.

Epos in ecclesijs dioceſis sue dz esse contētus iuribus epalibus ꝛ q̄ sunt iura epalia declarat.

Onquerente economo monasterij sancti benedicti montis subassij nobis innotuit: ꝙ tu iuribus epalibus nō content⁹ q̄ in ecclesijs seu capellis eiusdem monasterij debes habere: a quibusdam earum procurationez exigis: quas ad dandam ꝓcurationez minime sufficere ꝓponebat: petens vt specificares[l] siue tibi rōne iuris epalis competerent in eisdem: quorum quidaz specificatis lis fuit legitime cōtestata. ¶Nos autez ispectis ꝓbationibus ꝛ que ab vtraqz parte fuere proposita intellectis: decreuimus vt in ecclesijs seu capellis tue dioce.ad monasterium ipsum spectantibus habeas canonicaz[m] obedientiam subiectionem ꝛ reuerentiam institutionem ꝛ destitutionez correctionem ꝛ reformationez: ac cen.ec. iurisditionē[n] quoqz ordinariam causarum omniuz ad forum ecclesiasticum de iure spectantium penitentias[o] ꝛ sacramentoꝝ oium

Onquerente. Jn prima parte petio ꝛ contestatio. Jn secunda sententia ibi:nos autem. Abb.

l ¶Specificares.per talem specificationem precluditur via in posteruz litigādi.ꝛ lites diminuuntur: qđ debz facere iudex.ff. de iud.l.ꝓperandum.ff.si cer.pet.qdam .j.de do.ꝛ contu. finez. ꝛ.c.venerabilis.vt sciat quid debeat prestare reus ꝛ actor: ac recipere si obtineat ne post sententiam alia contentio oriatur.argu.j.de verbo. signi.cum olim.ꝛ melius c.cum inter vos.ꝛ iudex debet materiam discordie amputare.in aūt.de man. princi.§.demum. ꝛ.§.si tibi quoqz.col.iij. ĩmo ꝛ iudex primo loco si potest partes ad concordiaz renocabit.xc.distincti.studendum.ꝛ.v. q.j.si primates.ꝛ.xxiij. .q.vlti.§. si quis membroum.ꝛ.j.de transla. .c.vltimo.ꝛ.ff. de noui oper.nunci.l.j.§. cum potest. Sz videtur quod sufficeret dixisse: peto iura episcopalia in gabellis: qz vniuersalis petitio est illa ꝛ in talibus non requiritur specificatio: sicut peto rationem administrationis. j. de restitu.spoliato.cum ad sedem.ꝛ.j.de dona.Iter dilectos.ꝛ.j.de religiosi.constitutus. satis posset admitti talis libellus:cum ꝓponatur pro vniuersitate: nec cōpellitur quis specificare:nisi quis velit ad cautelaz cum certum sit que sint iura episcopalia: sed valet etiam actori: vt sententia magis sit certa. ĩmo per hanc decret. credo ꝙ specificāda sunt iura episcopalia. ꝛ si nō specificentur i libello: intelligitur de bis que bic enumerantur per dominum papā. ꝛ de bis non poterit q̄stio referri cum sint expressa in iure. in alijs autem singularibus iudicijs specificatio fieri ꝏbet.j.de lib.obla. .c.pe.ꝛ vlt. vbi de hoc.

m ¶Canonicam.bic bene specificantur iura episcopalia: ꝛ est vtile qđ i sententia apponatur ne aliqua postea dubitatio oriatur. argu.j.de verbo.signi.cum iter.

n ¶Jurisditionem.nam iudex ordinarius est epus in sua dioceſi.tā monachorum ꝙ aliorum.xj.q.j.de psona.

o ¶Penitētias.publicas ꝛ aliorum maiorum criminū.j.de excess.prela.accedentibus.

a ¶ Solidos. duos solidos petere potest episcopus a qualibz eccl̃ia sue dioce. nomine cathedratici: preterquã a monasterijs. x. q. iij. inter cetera. appellat cathedraticũ: qz pro honore cathedre datur. x. q. iij. placuit quãdoqz appellatur synodaticuz: quia quasi in synodo datur. ℣. de cen. olim. ⁊ isti duo solidi dabuntur fm estimationem illius monete que antiquitus ⁊ ab initio solui consueuit: nisi ꝯ solutionem minoris monete que modo est in vsu fit pscriptũ: ut in ꝑdicta decre. olim. siue sit maioz moneta in vsu successit mior. ℣. de ce. cũ canonicis. x. c. ꝑdcõ oliz.

b ¶ Decimationum. sz vi qz perceptio decimarum de iure cõi ptineat ad parochiales eccl̃ias tantum. ℣. de deci. cum in tua: ⁊ c. precedenti: sz contra videtur. ℣. de deci. dudum. vbi episcopus ꝺcimas petebat iure cõmuni debitas sibi solui ⁊ obtinuit ⁊ ꝺ hac quarta habes. x. qõ. iij. vnio. ⁊ xij. q. ij. vultera ne: ⁊ c. nobis: ⁊ c. cõcesso: qd iuris sit de hoc dicetur. ℣. de deci. cuz contingat: hanc quartaz ꝑcipiebat episcopus de cõsuetudine.

c ¶ Mortuariox. quãdoqz tamen ẽ tertia qñqz quarta quãdoqz medietas. ℣. de sepul. certificari: ⁊ c. i. ⁊. ij. ⁊ dicit mortuariuz quod quis relinquit pro anima sua in morte. de istis habes. ℣. de testa. officij. ⁊ c. requisisti: ⁊ hanc quartaz percipiebat episcopus ex consuetudine: ⁊ ideo sup his duob9 quartis necessaria fuit ꝓbatio: sed non super iurib9 episcopalibus que ipso iure ꝺbebant sz ista quarta mortuariorum potiꝰ pertinet ad ius episcopale: ut in predicto. c. officij: ⁊ c. requisisti.

d ¶ Annuam. sic semel tantũ in anno põt epus visitare ecclesias. x. q. i. decernimus: ⁊ c. epm: ⁊ c. placuit. alibi ꝺ qp bis in anno. ℣. de cen. cum venerabilis: ⁊. ℣. de bere. excommunicamus. §. adijcimus. alibi etiaz ꝺcitur qp visitabit quotiens necessitas fuerit. x. q. i. regẽda. xviij. q. ij. nõ semel.

e ¶ Visitãdas. ad boc est ordinariũ ut semel tm̃ in anno visitet: si tñ fuerit necessitas põt plures visitare. ℣. de of. archi. mãdam9: qz necessitas legẽ non bz. de cõse. ꝺ. i. sicut ⁊ sibi iputent clerici q tales se reddunt: vt totiens debeant visitari.

f ¶ Facultatibus. iurta facultates faciendi sunt sumptus. ℣. de cen. c. cuz nup: ⁊. c. sopite: ne longi tẽporis victum breuis hora cõsumat. ℣. de cẽsi. cum apostolus. ⁊ ne ad exinanitionem extreme virtutis eccl̃ie ꝓducantur. x. q. iij. inter cetera. ⁊. c. illud.

g ¶ Ceteris. qz cum ipsi epo eodez cõi iure cum alijs capel. subsint: eodẽ debent iure censeri. xij. q. ij. cognouim9: ⁊. ℣. de deci. cuz in tua. et dignũ est ut q similem cũ alijs suscipiũt vitam: sil̃em sentiant in legib9 disciplinam. ℣. de sta. regu. recolẽtes: qz nec ꝺz alijs fieri remissio alijs ãt tribulatio. xxv. q. i. §. is ita. circa fi.

h ¶ Concilij laterañ. ℣. de censi. cum apostolus.

i ¶ Iurta. ℣remittit motiuum prohibitionis. Scõo prohibz ibi firmiter. Ab. si.

i ¶ Seculares. qz etiam cohabitare ⁊ coniũgi non possunt: quibus studia sunt diuersa. xvi. q. vij. ĩ noua. ⁊ oppido laici infesti sunt clericis. ij. q. vj. per laicos: ⁊ sine strepitu iudiciorum talia fieri debent. ℣. ꝺ accusa. que ab episcopo sunt recipiẽda collationem: syno. ⁊ synodatici seu cathedratici nomine duos solidos[a]: quartam decimationum[b] ⁊ mortuariorum[c]: visitationez quoqz annuam[d]: ⁊ ita qꝺ quũ ad eas visitãdas[e] accesseris: nõ amplius procurationis nomine requiras ab eis: nisi quãtuz pẽsatis facultatibus[f] earundem moderate potuerunt exhiberi: ne plus ceteris[g] capellis eiusdẽ dioce. in procurationibus onerentur: ⁊ infra. Tu autem his iuribus in prefatis eccl̃esijs contentus existens non amplius ab eis exigas preter moderatum auxiliuz: quod iurta formaz later. conci.[h] si manifesta ⁊ rationabilis causa extiterit cum charitate postulandum sicut ab alijs eccl̃esijs eiusdem dioce. ꝓ necessitate temporis sustinemus.

¶ Dez abbati ⁊ conuentui sancti remigij.

¶ Episcopus visitans monasteriuz non introducit seculares: sed duos vel tres canonicos suos cuz aliquibus religiosis.

¶ T iurta: ⁊ infra. ℣ Attendentes igitur qꝺ indecens est: vt remen. archiepiscopo in monasterio vestro visitationis officium exercente seculares[i] intersint: ꝑ quos possit in claustro dissolutionis materia prouenire. ℣ Firmiter inhibemus: vt nullos decetero seculares in capitulum nisi duos uel tres de canonicis eccl̃ie[k] sue in decenti habitu[l] alijs quot expedire viderit religiosis adiunctos[m] secum visitationis tempore introducat.

¶ Dem episcopo broceñ. ⁊ archidia. rothomageñ.

¶ Lex diocesana ⁊ lex iurisditionis sunt diuerse. unde res iudicata in vna non obstat agenti in alia.

¶ Dilectus filius abbas monasterii rotbomag. exposuit qꝺ tertia pars emendarum quas homines. v. parochiaruz pro suis excessibus soluere cõpelluntur: ad suum spectant monasterium ab antiquo: ⁊ infra. Cũqz. ℣. papa pre. n. vobis dederit in mãdatis ut auditis hincinde propositis causaz remitteretis ad eũ sufficienter instructã: dictus episcopus processuz vestrum diutius impediuit occasione cuiusdaz sentẽtie que super quibusdaz eccl̃esijs quo ad legem dioce. promulgata extitit pro eodem. unde prefatus abbas nobis humiliter supplicauit: vt cuz citatio causarum[n] examinatõ ⁊ decisio ac emende ad legez iurisditionis pertinere noscantur: non sineremus sentẽtie memorate pretextu negocii processum uiterius impediri. ℣ Cuz igitur predicta de lege[o] iurisditionis existant: mandamus quatenus bu iusmodi sentẽtia non obstante pro cedatis in negocio iurta traditam vobis formam.

¶ Reg. ix. episcopo suañ.

¶ Per rescriptuz quo papa mãdat ordinario vt coniugat clericos sue dioceſis nõ datur ei iurisditio super exemptos.

¶ Graue gerimus qꝺ cum in eccl̃esia sancte Marie de orbicello et quasdaz alias eccl̃esias existentes in tua dioce. ad monasteriuz sancti anastasii de vrbe spectãtes: nullam iurisditionem habeas ordinariam: aut etiam delegatam: occasione litterarum[p] nostrarum quas super correctione clerinis sunt diuerse. unde res iudicata in vna non obstat agenti in alia.

¶ Dilectus filius abbas monasterii rotbomag. exposuit qꝺ tertia pars emendarum quas homines. v. parochiaruz pro suis excessibus soluere cõpelluntur: ad suum spectant monasterium ab antiquo: ⁊ infra. Cũqz. ℣. papa pre. n. vobis dederit in mãdatis ut auditis hincinde propositis causaz remitteretis ad eũ sufficienter instructã: dictus episcopus processuz vestrum diutius impediuit occasione cuiusdaz sentẽtie que super quibusdaz eccl̃esijs quo ad legem dioce. promulgata extitit pro eodem. unde prefatus abbas nobis humiliter supplicauit: vt cuz citatio causarum[n] examinatõ ⁊ decisio ac emende ad legez iurisditionis pertinere noscantur: non sineremus sentẽtie memorate pretextu negocii processum uiterius impediri. ℣ Cuz igitur predicta de lege[o] iurisditionis existant: mandamus quatenus bu iusmodi sentẽtia non obstante pro cedatis in negocio iurta traditam vobis formam.

¶ Reg. ix. episcopo suañ.

¶ Per rescriptuz quo papa mãdat ordinario vt coniugat clericos sue dioceſis nõ datur ei iurisditio super exemptos.

¶ Graue gerimus qꝺ cum in eccl̃esia sancte Marie de orbicello et quasdaz alias eccl̃esias existentes in tua dioce. ad monasteriuz sancti anastasii de vrbe spectãtes: nullam iurisditionem habeas ordinariam: aut etiam delegatam: occasione litterarum[p] nostrarum quas super correctione clerinis sunt diuerse. unde res iudicata in vna non obstat agenti in alia.

¶ Dilectus filius abbas monasterii rotbomag. exposuit qꝺ tertia pars emendarum quas homines. v. parochiaruz pro suis excessibus soluere cõpelluntur: ad suum spectant monasterium ab antiquo: ⁊ infra. Cũqz. ℣. papa pre. n. vobis dederit in mãdatis ut auditis hincinde propositis causaz remitteretis ad eũ sufficienter instructã: dictus episcopus processuz vestrum diutius impediuit occasione cuiusdaz sentẽtie que super quibusdaz eccl̃esijs quo ad legem dioce. promulgata extitit pro eodem. unde prefatus abbas nobis humiliter supplicauit: vt cuz citatio causarum[n] examinatõ ⁊ decisio ac emende ad legez iurisditionis pertinere noscantur: non sineremus sentẽtie memorate pretextu negocii processum uiterius impediri. ℣ Cuz igitur predicta de lege[o] iurisditionis existant: mandamus quatenus bu iusmodi sentẽtia non obstante pro cedatis in negocio iurta traditam vobis formam.

¶ Reg. ix. episcopo suañ.

¶ Per rescriptuz quo papa mãdat ordinario vt coniugat clericos sue dioceſis nõ datur ei iurisditio super exemptos.

¶ Graue gerimus qꝺ cum in eccl̃esia sancte Marie de orbicello et quasdaz alias eccl̃esias existentes in tua dioce. ad monasteriuz sancti anastasii de vrbe spectãtes: nullam iurisditionem habeas ordinariam: aut etiam delegatam: occasione litterarum[p] nostrarum quas super correctione cleri

k ¶ Eccl̃esie. cũ qbus hoc facere debet. lxxxvi. di. si qd vo. xv. q. vij. eps nulli9. ℣. de accu. qualiter ⁊ qñ.

l ¶ Habitu. ℣. de vita ⁊ bone. cle. clerici. xxi. q. iij. per totum.

m ¶ Adiunctos. q sunt in buiusmodi officijs exercitati. ℣. ꝺ sta. reg. quod in singulis.

¶ Dilectus. In prima põitur partis conquestio. in scda pape prouisio ibi cum igitur. Ab.

n ¶ Causarum. Dicebat abbas qꝺ orta eccl̃esiastica gõne iter boes ipsarum parochiarũ citatio ptinebat ad ipsum: sed examinatio ⁊ decisio qõnis ad epm veneteñ. ⁊ ad ipsum cõiter ptinebãt. sed eps sup his ingetabat abbatẽ ⁊ sup emendis vñ de cõi ꝓsensu partiũ lr̃e fuerũt ipetrate ad istos iudices.

o ¶ De lege iurisditionis. no. ꝺ ꝺ iam iter legẽ iurisditõis ⁊ legẽ diocesanã: in qbus legib9 cõsistit totũ ius ⁊ ptãs eporuz. Ad legem. n. iurisditionis pti nẽt ista de qb9 hic cõtendebat datio cure aiarz: delictorũ coertio ordinatio eccl̃iarz siue ꝓsecratio altariũ ⁊ ꝺginũ: cõfectõ crismatis: ⁊ generaliter oĩum sacramẽtorũ ⁊ ordinũ collatio: q ꝓsistunt in dãdo. ⁊ alia plura ⁊ silia q enumerant. ℣. c. c. iij. x. c. cõgrẽte ⁊ incipiunt ibi hẽas canonicã obediẽtiã ⁊c. vsqz ad ꝺbum synodũ: in quo ꝺbo incipit enumerar̃ ꝺdã q ptinẽt ad legẽ diocesanã. Ad legem ꝺo diocesanã spectat vocatõ ad synodũ ⁊ ad sepulturas mortuorũ cathedraticũ tertia uel quarta mortuarioz q̃rta decimarũ de istis duab9 q̃rtis dic ut no. ℣. e. ti. ꝓgrẽte in no. qñqz bospiciũ ⁊ consilia q ꝓsistũt in recipiẽdo: qñqz tñ lex diocesana ꝓhibẽdit legẽ iurisditionis. ℣. de pscrip. auditis: ⁊. ℣. e. ꝓgrẽte. Dicas ꝙ qꝺ oĩa monasteria ipso iure in fauorez religionis exẽpta sũt a lege dio. x. q. i. c. i. ⁊. q. iij. iter cetera: ⁊. xvi. q. i. cũ ꝓ vtilitate: ⁊. xviij. q. ij. q̃ sit ⁊. c. vl. ⁊. xvi. q. i. placuit: ab bmõi superi9 enumeratis: ⁊. i. q. ij. pri. ad legẽ dioc. spectãtibus libera sunt oĩa mõasteria nec ad talia facienda cogi põt xviij. q. ij. q̃ sit. a lege ꝺo iurisditionis nõ sunt exempta: nisi spũali ꝓuilegio sint munita: sz oĩa monasteria sua ĩ dioc. ꝓstituta subsunt ep̃o quo ad legez iurisditõis. xviij. q. ij. hec tm̃ monasteria. ⁊. c. cognouimus. xvi. q. i. ĩterdicimus seculares vero eccl̃ie subsunt ep̃o quantũ ad vtranqz legẽ. x. q. i. ꝺ bis ãtiquos pstant monasteria ep̃o seruitiũ ex pma ꝓstõe. xviij. q. ij. eleuteri9: ⁊ ẽt rõne visitationis. ℣. de pscrip. cũ ex officij vel qõ debeãt ex cõsuetudine. xviij. q. ij. fuitium: ⁊. i. q. iij. q̃situm ĩ fi. capelle vero monasteriorum seu regularium subsũt ep̃o quãtũ ad vtrãqz legẽ. ℣. e. ꝓquerente. xvi. q. ij. sane: ⁊. ℣. de puile. cuz ⁊ plãtare. §. in eccl̃esijs: nisi pleno iure subsint monasterijs. ℣. de puile. qm̃ per ꝓfessionem. capelle vero monasteriorũ exẽptorũ subsunt ep̃o sicut ⁊ aliorũ capelle nisi exẽpta sint monasteria cũ capellis suis. ℣. de puile. ex ore in fi. vnde rõe capellarz ad synodũ venire tenent: ut ibi: nam ⁊ abbas ad synodum uenire tenet. ℣. de ma. ⁊ obe. qꝺ sup. x. xviij. q. ij. abbates: ⁊ ꝺ ĩtelligas de bis q ꝑpm̃ habẽt ⁊ sic non ꝺdicit illa palea. xviij. di. eps. x. xviij. q. ij. §. vlt. Quare non ꝺdicunt qz illa intelligunt de bis q ꝑpm̃ nõ bñt. Sic ergo ex hac lr̃a patet qꝺ snĩa lata sup bis que spectant ad legem dioc. snĩa nõ tangit ea q̃ ptinent ad legez iurisdic. ⁊ ficsnĩa lata ꝓ vno nõ ob. in alio: cum sint penitus diuersa.

¶ Graue gerimus. In pruma ponitur qõ. In scda prouisio ibi. Mandamus. Ab. si.

p ¶ Litterarum. arg. ꝺ habes: qꝺ per generale mandatum posterius cõcessum priori spãli. ℣. priuilegio exemptionis non ꝺrogat: quia de illo in generali mẽtio nõ habetur. Item arg. qꝺ cõe ius no tollit priuilegiuz. Ille eccl̃esie sunt ex-

empte a iurisdictione epi.ꝛ lfe sup correctione clericoꝝ: ꝑm ius cõe obtente nõ derogant ꝓuilegio exẽptionis.ſi.ſ.de rescrip.cum ordinem. Jtez.arg.ꝙ papa p lras suas iuri aliorũ ꝓiudicare nõ itendit.ſ.de of.dele.sup eo.ꝛ.ſ.ó auc. ꝛ vſu pal.ex tuarũ.ſi.habes.ſ.e.ti.lz p has lras ỏbebat ꝓcedere tãq̃ ordiarius non tanquam delegatus.

a ¶ Transmiſimus. ſi habuiſti mandatum.ſ.e.lz.

b ¶ Corrigere ſit paratus.maxime: quoniam ſi ille non corrigeret illos propter negligẽtiã abbatis uel prelati: non transfertur poteſtas corrigendi ad epiſcopum: cum non ſit ordinarius illorum: nec in eos aliquã habet iuriſditionez. arg. .ſ.de ſup.negli.prela. ſicut: ſz habet locum iſtud cum abbas ſubeſt epiſcopo: quia tũc ſi abbas negligẽs eſſet: tunc demũ epiſcopus poteſt illos corrigere.ſ.e.ti.quanto.ꝛ.c. irrefragabili ꝛ.ix.q.iij.cum ſimus: ꝛ .j.de cõceſ.preben. nulla ꝛ.j. de appel.c.i:

c ¶ Si eſt ita. ꝓ hanc clauſulã ſi eſt ita: huic cognitio non demandat: qꝛ de facto ſuo certus eſſe debebat.ſ.ó reſcrip. ab ex cõicato.

d ¶ ℙer te.ſic ergo ỏz aliqs emendare qõ ꝓperam geſſit:ꝛ palliare quod fecit.ſ.de auc.ꝛ vſu.pal.niſi ſpãlis.ꝛ.j. de accuſa.qualiter ꝛ qñ ꝛ.xxv.q.ij. quod qs cõmiſit.ꝛ idem dicit Iperator non. n. erubeſcimus corigere que prius diximus: nec ab aliis corrigi expectare volumus: ut in auc.de nupt. in fi.prime colũ.col.iiij. arg.j .j.de cleri.coniug.c. diuerſis fallaciis.

e ¶ ℜelaxes.ꝛ ſic vſ ꝙ ſnie late tenuerunt: ſed ꝯ dicit lfa ſuperior ubi dicit: nullã hẽas iuriſditionem ordinariam uel delegatam:ꝛ ſic videtur ꝙ ſnia nulla fuerit.ꝛ ſic debuit dicere denũcies nõ tenere: ut.ſ.de offi. delega.cũ cõtingat. vnde dicas ꝙ iſta ſnia abſolutionis potius ad factum refertur.ſi.j.de teſti.dilecto: qꝛ forte illi abſtinuerunt timore talis ſententie: ſed ꝓpter obſeruationẽ talis ſententie nullũ ius acquirit epiſcopo.j.ó teſti. ſpolia.oli.iter.ꝛ expõe relaxes.i.relaxatas eẽ oſtendas: ſic.j.ut lite non cõte.accedens.i.ſi eccleſie ille ei nõ ſubſunt: ſnia nõ tenet.j.de reli.domi. cum dilect⁹. Uel poſſet dici ꝙ ſi eccleſie ille non ſunt exempte tamen epiſcopus nõ habet ꝓmo loco correctionem: ſed abbas cui ſubſunt nullo medio: ad quẽ pertinet correctio ꝓncipaliter illorũ clericorum: nec epiſcopus poteſt ei auferre iuriſditionem illã: niſi cum abbas fuerit negligens.ar.ſ.eo.irrefragabili.ꝛ.c. quãto. prout no.ſ.eo.paſtoralis.ꝛ ſecundum hoc ponitur proprie hoc uerbuz relaxes quia non debuit epiſcopus illos corrigere: quãdiu abbas illos corriget ſit paratus.ꝛ ideo dicit minus prouide attentaſti: ſed potius de facto relaxantur: ut dictum eſt.

f ℌIs qbus ex offõ.ſ.ordinarie poteſtatis.

g ¶ Caſibus.primo ex officio legationis.ſ.ó of.lega.ꝙ trãſlationem:ꝛ.c. excõmunicatis:ꝛ.c.nemini. Jtez ſi cui commitatur hoc ex ꝓuilegio: ut archidiacono bonon.qui ex ꝓuilegio abſoluit excommunicatos i ſtudio bonon.ꝯmorantes uel delinquentes ibidẽ. Sed contra hoc eſt manifeſtum.argu.ꝙ ꝯmittere nõ poſſit.ſ.de of.dele.c.ult.§.vlti.cum ei nõ competebat hoc ex offõ: ſz ex ꝓuilegio:ꝛ ſic certũ miniſterium ſibi cõmittitur in hac parte.ꝛ huic forte ſtandum eſt ꝙ põt: qꝛ nõ ỏf illud certum miniſterium cum illud ſibi cõpetat rõne dignitatis cui conceſſum fuit ꝓuilegiũ ꝓpetuum. Jtem epiſcopi in certis caſibus poſſunt tales abſoluere.j.de ſentẽ.excõ.mulieres:ꝛ.c.de monialibꝰ:ꝛ .c.ꝙ de bis.ꝛ.c.vltimo. Jtem abbas abſoluit tales.j.de ſenten. excommu.cũ illorũ. Jtem in articulo mortis poſſunt epiſcopi ꝛ ſacerdotes tales abſoluere .xvij.q.iiij.ſi quis ſuadente.ꝛ.j.de ſepultu.c.ultimo. Et in omnibus iſtis caſibus pſone ſuperius nominate cũ viderint expedire poſſunt ſuper his iure ordinario committere vices ſuas auctoritate huius canonis. Jtẽ itelligo i omnibus alijs excommunicationibus ꝙ illi qui ordiario iure uel delegato a ꝑncipe poſſunt abſoluere: poſſunt committere vices ſuas cũ viderint expedire dũ modo delegatus habeat iuriſditionem:ꝛ ſic non contradicit.ſ.de offi.deleg. .c.vlti.in fi.Ber.

Rubrica de officio iudicis. Supra viſum eſt de offõ ſingularium dignitatuz ꝛ ſingulorum iudicum: nunc congruo ordine ſubijcit indeterminate de quodã officio qõ eſt ordinario ꝛ delegato cõe. Ab.

Xlitteris. Communis diuiſio. Secunda ibi: mandamus abbas ficulus.

h ¶ Monaſterij.ſ.noue foſſe.

i ¶ Jmplorando.ꝛ ſic patet ꝙ ad officium iudicis pertinet ꝓuidere ꝓtibus de aduocatis ſi alias habere nõ poſſunt.ff.ó offi.pcõſul. .l.nec quicq̃.§. aduocatos.ꝛ.ff.de poſtu.l.i.§. ait prẽtor. debet etiaz attendeꝛ iudex vt equa diſtributio aduocatorum fiat.C.de poſtu. prouidendum.ꝛ.iij.q. vij.§. tria.ver.ſi vero.in vno hoc olim obtinuit quando ſalaria ỏ publico dabantur.hodie vero quilibet debet ſibi prouidere ſm ꝙ melius poteſt .C.de iudi.pro perãduz .§.illo ꝓculdubio.pauperibus tamen ꝛ huiuſmodi perſonis debilibꝰ qui ſibi prouidere non poſſunt ỏz prẽtor de aduocatis cõſulere ꝛ prouidere.ff.de poſtbu.l.i.§. ait prẽtor.

Xlitteris veſtris accepimus: ꝙ cuz cauſam que inter abbatez ꝛ conuentuz foſſe noue ex parte una ꝛ abbatez ꝛ conuentũ monaſterijᵇ caneñ.ex altera ſuper quibuſdã poſſeſſionibus monaſterij ſancti ℙetri de almaphia vertebatur:ꝛ ifra. ℣ Quia pars predicti monaſterij propoſuit: ꝙ habere non poterat aduocatuz: veſtruz ſuper hoc implorando officiuz: tu frater archiepiſcope eidez de magiſtro.ℜ. clerico tuo ad exhibendũ in cauſa ipa patrociniuz prouidiſti. verũ frater .S.caneñ.monachus ꝓpoſuit i preiudiciũ einſdẽ monaſterij factũ eſſe: eo ꝙ dictus.ℜ.clericꝰ domeſticus tuus erat:ꝛ infra. ℣ Mãdamus quatenus hoc non obſtante in negocio ipſo ratione prenia procedatis. ℌ Rego.nonus.

e

k ¶ Obſtãte. ex hoc pater ꝙ hec exceptio nõ eſt admittẽda: habeo te ſuſpectum: qꝛ aduocatꝰ alterius eſt clericus tuꝰ uel cõmenſalis uel familiaris.argu.ẽ.j.de appel. ex iſinuatione. Sed nõ eſt cõtra: qꝛ ibi nõ ỏf ꝙ ꝓpter hoc iudex recuſari poteſt vt ſuſpectꝰ ꝙ aduocatus ſit cõmenſalis iudicis: ſed ỏf ꝙ iudex videbatur fouere latenter partem ſui clerici cõmenſalis qui erat aduocatꝰ. vnde ex eo ſumitur argu.contrarium.

Judicis officium. Breue eſt ꝛ per alia uerba poteſt ſic ſummari Jn officio iudicis qõ principaliter loco actionis ꝓponitur ſit litis ꝯteſtatio ſecus ſi non principaliter.b.d. ¶ Primo ponit vnum dictuz cũ exemplo ꝛ aliud ibi alias. Ab.ſi.

l ¶ Officium iudicis.officium latiſſime patet.ff.de iuriſdi.om.iudi.l.i. Quedam ergo ſunt in quibus officium iudicis imploratur: poteſt.n.iudex ſupplere de iure que aduocatis deſunt: ut.C.ut que aduo.deſũt iu. ſup.l.vna.de hoc viri.ſ.de poſtu.bone. Jtem interrogare debet quotiens equitas mouet iudicem.ff.de interroga.ac.vbicunq̃.ꝛ.xxx.q.v.in dicãtẽ: etiam poſtquã eſt in cauſa concluſum.j.de fi.inſtru.cũ Joannes Jtẽ locum habet officium iudicis in omnibus que contingunt poſt lit. ꝯte.circa rem petitam ut in fructibus ꝓceptis poſt lit.conteſta.ſiue dãnum detur in cauſa.ea enim que poſt lit.conteſta.accidũt valde ꝑtinent ad officium iudicis.ff.de rei vẽdi.non ſolum.ꝛ.l.itẽ.§.i.C.de rei vendi.certum.ꝛ.ff.de edil.edic.ediles.§. Jtẽ ſciendum: omnia talia que contingunt poſt li.cõte.petuntur officio iudicis ꝛ non iure actionis illa q̃ contingunt ante lit.conteſta.ſpecialiter debẽt peti in bello:ꝛ niſi fuerit petita iudex de illis non ꝓnunciabit: ut in predi.§.item ſciendum. Jtez ỏ dolo culpa ꝛ negligentia poſt litem conteſtatam admiſſa.ff. de rei vẽdi.qui petitorio.§.i.ꝛ in multis alijs locum habet iudicis officium: ſz ỏ officium competit maiori ꝛ minori:ꝛ multa poſſent poni exempla i his ꝛ alijs incidentibus ante li.conteſta.ꝛ poſt proceditur ſine lit.ꝯteſta.ut .ſ.c.proxi.

m ¶ ℙroponitur hoc ideo dicit.quia iudicis officium nemini dat niſi tunc demum cũ alia actio non ſupereſt: nam ſi communi auxilio quis munitus eſt non debet ei tribui extraordinarium.ff.ó mino.in cauſe. in princi.ꝛ loco actionis habetur.ꝛ quia quaſi ordinarium eſt iudiciuz cũ principaliter poſtulatur ſicut in alijs iudicijs ỏbet lis cõteſtari.ff.ó mino.papinianus.§.ulti.ꝛ iſtud officium iudicis nõ perpetuatur per lit. ꝯteſta.ut ibi dicit.immo infra certum tempus ỏbet terminari: puta ſi ecclesie eſſet leſa in aliquo ꝯractu celebrato ſolenniter: tunc debet petere directe reſtitutionem ꝯtra illum contractum. Jdem ẽ de minore ſi dicte petijt reſtitui. Sz contra videtur ꝙ poſſit expediri cauſa reſtitutiõis lite nõ cõteſta.dicit enim lex ꝙ cauſa cognita ꝛ preſẽtibus aduerſarijs vel ſi per cõtumaciam deſunt cauſe in integ.reſti. perpendende ſũt.ff. de mino.i cauſe.§.cauſa cognita. Et ſic videtur ꝙ ſi altera pars ſit cõ-

tumax q̄ possit causa expediri: quid ergo fiet si est contumax: istud de facto vidi: ⁊ vario modo dicebant sapientes. Quidam dicebant q̄ danda est restitutio. alij q̄ non. satis videtur expediri per hanc decre. Dicas ergo q̄ altera parte absente per contumaciam lite non contestata. non est facienda restitutio: nec sententia super hoc proferenda est: sed debet actor in pos. mitti causa rei seruā de de illa re sup qua petitur restitutio. si. ℣. de offi. delega. consultationibus. Si vero lis esset contest. tunc daretur restitutio lesione probata. Sed per anc. videtur q̄ altera parte absente possit restitutio indulgeri circa li. contesta. in auct. vt sponsa. largi. §. hoc autē. colla. ij. ⁊. C. vt heres ad here. se. abstineat. l. i. ⁊ auc. ibi posita intelligitur in casu suo speciali tātum. s. cum minor vult abstinere ab hereditate. ⁊ tunc vocandi sunt creditores quorum ītereſt presentes esse: cum minor se abstinet: vt videant bona hereditaria mobilia ⁊ immobilia. vbi debēt custodiri. ⁊ si infra tres mēses non venerint licitum est minori absq; periculo abstinere auctoritate iudicis coram quo illa petitur restitutio: ⁊ est ratio q̄ re procedatur in casu illo lite non cont. quia minor non petit restitui contra aliquem: sed cōtra factuz suum: vt ei liceat abstinere ab hereditate quam adiuit: quia aliter ei consuli non potest nisi q̄ abstineat ⁊ si creditores essent presentes non fieret contestatio cum eis. quia cōtra eos non petitur restitutio: sed cum petitur contra aliquem: ⁊ ipse est cōtumax lite non contesta. proceditur per missionem in possessiōem. vt dixi. ⁊ lex illa in cause. §. causa intelligitur lite contestata cum minor petit restitui contra factum suum ⁊ non contra aliquem. Et q̄ sic intelligatur satis videtur per legem que dicit q̄ litis contestatio in huiusmodi restitutionib⁹ est facienda: per quam etiam litis contestationem non perpetuatur iudicis officium. ff. de mino. papinianus. §. vlti. Item hic est argu. q̄ actio ꝑm canones sit proponenda. argu. contra. ℣. de iudi. dilecti. vbi de hoc. vnde expone pro actione. i. loco iuris communis: ⁊ quia ei qui nullo iure cōmuni iuuatur datur restitutio in integrum per officium iudicis: ⁊ hoc officium quod loco actionis proponit competit ordinario principaliter ⁊ incidenter: sed incidenter delegato vel principaliter si hoc ei principaliter committatur arg. ℣. de in integ. resti. c. pe. vbi de hoc. ⁊ idem intelligitur cum maior restituitur principaliter quando alia actio non supereſt: verbi gratia. aliquis absens fuit causa reipublice: prescriptum est contra ipsum propter eius absentiam debet restitui officio iudicis. C. ex quibus causis maio. in integ. resti. u. l. i. ⁊. ij. ff. e. titu. per totum. ⁊ officium istud datur fauore rei sine psone: ⁊ non ꝑpter ipsam rem vnde potest computari inter personales actiones: ⁊ non inter reales cum imploratur a minore vel ecclesia: ⁊ etiam cuz postulatur a maiore.

a ¶ Ante. i. si petatur restitutio non principaliter sed incidenter. quādoqz post litem cōte. super principali questione: puta apertis attestationib⁹: aut etiam postquā sit in causa conclusum allegat pars altera ecclesia vel minor: q̄ omisit necessariam probationem. vnde petit se admitti ad probationem omissam officio iudicis. ℣. de in integ. restitu. auditis. ⁊ hoc fieri potest circa litis contesta. ⁊ ante ingressum litis: vt si omisit aliquam exceptionem: quā non proposuit. ℣. tempus sibi statutum. ℣. de excepti. pastoralis: aut si omisit super exceptione ipsa probanda probationem necessariam. Item officio iudicis admittitur: quia interest eius litibus ⁊ sumptibus non vexari. ff. de mino. minor. xxv. annis: ⁊ si omisit allegationem. ff. de mino. minor. xxv. annis. Item est argu. hic q̄ super exceptionibus que proponūtur ante ingressum litis vel etiam lite conte. non sit necessaria litis contest. argu. contra. ℣. de of. delega. prudentiam. §. sexta. uer. de hoc. ℣. de appe. interposita. §. fi. in quibus ꝓceditur iure ordinario: ⁊ hoc officium competit etiam maiori ante litis conte. ⁊ post. Item argu. contra. ℣. de ap. significante: ibi soluitur.

Rubrica de maioritate ⁊ obedientia. Quia ministrorum ⁊ iudicum de quibus supra visum est alij sunt maiores alij minores: nec aliter posset ecclesia seu status vniuersalis consistere de quo vide pulchrum ter. in. ca. ad hec. lxxxi. distin. ideo competenti ordine hic sumitur de ipsorum maioritate ⁊ obedientia impendenda. Ab. si.

c **¶ Am certum.** Breue est. vel per alia verba pōt sic sūmari. In bonoribus reuerentialibus impendendis ponderatur ceteris paribus ina ioritas nisi ex prioritate ordinationis. Ab. si.

b ¶ Maior. nisi posterior ordinatus fuerit a maiore. ℣. e. per tuas. ⁊. ff. de albo. scrib. l. i. ⁊ vlti. ⁊. xciij. distinc. vltimo.

¶ Clericus administratione carens non tenetur ad iuramentum obedientie vel ad faciendum scripturam super ea.

¶ Egebatur in litteris tuis: q̄ frater atticus chartulā de obedientie sponsione conscripserat in qua signuz prodebat iniurie. Non enim necessarium fuerat vt obligaretur scripto: qui obedientiam suā ipso iam voluntarij aduentus offi cio comprobabat.

Q Lemens papa tertius.

¶ Ab ominibus de dioceſi obediendum est episcopo.

O Mnes principes terre ⁊ ceteros homines episcopis obebedire beatus ℙetrus precipiebat.

I Nocētius tertius capitulo bet bipoleñ.

¶ Non obediens canonicis institutis incurrit inobedientie notam .i. infamiam.

¶ Lud dominus in beato petro: ⁊ infra. ¶ Cum spiritualia sint

c ¶ Fuerit. arg. q̄ prior est tempore: potior est iure. lxxv. di. c. vlti. vij. q. i. factus est. xxvij. q. ij. duobus. xvij. distinct. hinc etiam. ⁊. c. vlti. ⁊. C. qui potio. in pig. ba. diuersis: ⁊. l. si in fūdum. arg. ℣. lxxiiij. di. eporū. ⁊ .ff. q̄ potior in pig. ba. interdū. ⁊. ff. si cer. pe. creditor. ar. ℣. de iure pat. illud. ff. de relig. ⁊ sumpti. fu. l. pe. viij. q. i. lz. ff. qui ⁊ a quibus ma. liberi. nō fi. si quis habens: que etiam facit pro contraria parte. Sol. ꝑma responsio est vera. cōtraria sūt spālia ⁊ causalia: vt patet p̄ singula contraria.

d ¶ Actiōe. i. tractatu. sic. xvi. q. vij. noua actione. i. tractatu nouo vie habito. ⁊. xvi. q. iij. ꝑma actione: vel dic ꝓcordi actione. i. concordi consensu. vel saltem maioris partis. lxv. dist. c. i. ⁊. ij. ⁊. iij.

S **¶ Si quis venerit.** ℙrimo dictuz. scōo corroborat per vnā auctoritatem li. regū. Tertio p̄ aliam ibi. ⁊ in concil. ab.

e ¶ Decretum. iustum. s. ⁊ sic habes q̄ episcopus pōt facere decretum siue constitutionem in sua dioce. de cōse. vi. iij. c. i. epi. n. possunt cōdere canones episcopales: quia quilibet populus ⁊ quelibet ecclesia sibi potest constituere aliquod ius. di. i. ius ciuile. ⁊. viij. di. que cōtra. ⁊. xi. di. catholica. ⁊. xij. di. illa. sed de maioribus negocijs non possunt aliquid statuere.

f ¶ Abijciatur. xi. q. iij. si autem nobis. ⁊. c. sequen.

g ¶ ℙrincipi. i. pape. de conse. di. i. corpora. sicut ecōuerso imperator vocatur pontifex. x. di. de capitulis. Sed nūquid laici debent obedire pape. ℙotest dici q̄ sic quo ad spiritualia. ℣. eo. omnes principes. ⁊. ℣. de iudi. nouit. Sic econuerso principi seculari. i. imperatori omnes subditi obediant: ⁊ clerici qui ab eo recipiunt temporalia. ℣. e. solite.

b ¶ Morte. sed nunquid ecclesia punit taliter: non. sed ostendit quid iudex secularis facere debeat: vel morte. s. eterna: quia peribit propter delictum contumacie nisi penituerit. Vel dic qui non obedierit iusto precepto. xi. q. iij. si dominus. Si est iniustum: hoc est iustum non obediat: vt ibi. ⁊. c. iulianus. Si dubiuz eēt preceptum principis: ꝑpter bonum obedientie: qō sibi precipit faciat. xxiij. q. i. quid culpatur in si.

L **Egebatur.** ℙōt ter. iste itelligi dupliciter. ℙrimo q̄ iste frater atticus scripturam de obedientia prestanda episcopo nomine ꝑprio scripsit. Secūdo potest intelligi q̄ scripsit nomine alterius. Et non est vis quis intellectus teneatur: sensus enim littere est q̄ clericus non habens curam animarum non tenetur ꝑmittere episcopo obedientiam per scripture confectiōem vel per iuramēti prestationem: sed satis est verbo obedientiam ꝑmittere. ⁊ hoc intendit littera iuncta glo. Ab. si.

i ¶ Iniurie. sic. ℣. de simo. ex diligenti. ⁊. ℣. de reg. iu. īdignū. sufficiebat. n. manualem facere obedientiam. ℣. e. bis que. ar. ℣. xxiij. di. quāquā. ⁊. ℣. de iureiuran. nullus epūs. Et p̄ ⁊ cōtra. sol. qō dicūt ℣ria intelligit de illis qbus anima ꝛ cura cōmittitur. quod hic dicit. ⁊ in similibus dz intelligi de clericis inferioribus qui non sunt compellendi ad iuramentum vel scripturam faciendam: sed soluz sufficit si obedientiam simpliciter repromittant suis prelatis: vt dicit in fin. ⁊ de cre. predicta nullus episcopus.

lx ¶ Aduētus offō. si de pe. di. i. quem penitet. vbi dī q̄ mundati sūt leprosi dū irent coram sacerdotibus se oñdere. Et est hic argu. p̄ supfluis resecandis. ℣. de excess. prela. cū ad quorūdam. x. q. iij. quia cognouimus. ⁊. ff. de aqua quo. ⁊ esti. .l. i. §. trebatius. ff. vt legator ꝛ seu fideicō. hec stipulatio.

l O **¶ Mnes principes.** ergo principes subsunt epis qō verū est: vt hic ⁊. ℣. eo. solite. ⁊. xcvi. di. duo sunt. Quid si rex hz multos epos in regno suo: coraz quo tractabit spirituales causas suas vl cui dabit decimas. Causas spirituales tractabit coram illo epo in cuius territorio hz larem principalem. C. vbi sena. vl clarissimi. l. ij. decimas prediales dabit illi epo in cuius territorio sita sunt ꝓdia .℣. de parochi. significatum. alias decimas dabit vbi audit diuinum officium ꝓportionabiliter diuidēdo. si audit in pluribus. ff. ad muni. assumptio. ar. ℣. ⁊. ℣. de testa. relatum in si.

L **Ecce dominus.** ℙone casum episcopus hildesemeñ. vocatus ad

aliam sedem episcopalem propria auctoritate se ad illam trãstulit. Et redargut⁹ dicebat q̃ fecerat pro cõmodo illi⁹ eccl'ie. q̃ nisi forte trãsisset ecclesia illa fuisset passa damnũ graue in tẽporalibus. papa vo illum redarguit: q̃ pp cõmodum tpale non debuit venire cõtra canones disponentes q̃ citra licentiam pape non debet episcopus episcopatum suũ dimittere: vt in. c. ij. de transla. prela. forte iste episcopus pro suo commodo p pro se transtulit.

a ¶ Digniora. quo ad quid: quoniam spiritualia sine temporalibus non proficiunt: sicut nec anima sine corpore. i. q. iij. si quis obiecerit.

b ¶ Victima. lxxi. di. si q̃ sunt presbyteri. xxij. di. §. verum. & viij. q. i. sciendum.

c ¶ Auscultare. i. attendere & audire mandatuz cum effectu.

d ¶ Commodo. occasione siue pretextu pietatis nõ est faciẽda ipietas: vt. i. q. i. non est putanda. xiij. q. v. forte. ar. & xxx. q. i. nosse.

Solite benignitatis. Est multum allegabile. Primo ponit admirationem imperatoris & auctoritatez qua mouebatur. Scõo ibi verũ exponit illã. Tertio ibi potuisses ad declarandum prerogatinaz sacerdotij inducit auctoritatem hier. Quarto ibi pterea auctoritatez genesis. Quinto ibi hec autem cõcludit contra imperatorem. Sexto ibi: nos autez. se excusat q̃ non increpauit dicẽs q̃ increpare poterat: & hec auctoritatibus comprobat. Septimo ibi: verum. relinquit imperatorem suo iudicio. Ab.

e ¶ Solite. casus. iperator constantinopolitanus faciebat patriarcham constantinopo. iuxta pedes suos in parte sinistra sedere. Papa hoc intelligens scripsit ei: q̃ non decebat eum taliter se habere erga suum patriarcham: cum alij reges & prin cipes suis prelatis vt debẽt: reuerenter assurgant: & eis iuxta se sedem venerabilem assignẽt. Imperator rescripsit ei dicens q̃ multum mirabatur q̃ eum super hoc nissus fuerat increpare: dicens q̃ sacerdotium suberat imperio auctoritate petri dicentis. Subditi estote omni humane creature propter deuz: siue regi tanq̃ pcellenti: siue ducibus: tanq̃ ab eo missis ad vindictam malorum laudem vero bonorum. Rescribit enim papa sibi respondendo auctoritati petri illam exponens. q̃ si per sonam loquentis & illorum ad quos loquebatur diligenter cõsideraret: non expressisset taliter intellectum illius auctoritatis: scribebat enim subditis suis quos ad humilitatem inducebat nec p hoc voluit subesse sacerdotium: q̃ sm intellectum illius sequeretur: q̃ quilibet etiã seruus imperium in sacerdotes accepisset: ex eo q̃ ibi dicitur omni humane creature: sed non negat quin imperator presit suis: & illis qui ab eo temporalia receperunt. Tandem exposita premissa auctoritate petri ostendit exemplo christi sacerdotium preeminere regibus dicentis hieremie. Ecce cõstitui te super gentes & regna &c. & per auctoritatem genesis: fecit deus duo magna luminaria &c. dicit enim q̃ si ista consideraret: non fecisset taliter patriarcham suum sedere ad pedes suos: & licet non increpasset eum: poterat tamen rationabiliter increpare: cum ipse super omnes acceperit potestatem in personam petri: cui dictum fuit a domino: quecunq; ligaueris super &c. in fin. dicit q̃ imperialis celsitudo discernat vtrum ad bonum & vtile inuitauerit imperatoriam excellentiam. cum ipse

temporalibus digniora[a]: & obedientia melior sit cõ victima[b] & auscultare[c] magis cõ adipem arietuz offerre: non debuerat bildesemensis episcopus pro temporali commodo[o] in obedientie notam incurrere: & apostolicis iussionibus contraire.

Idem illustrissimo constantino imperatori.

Imperium non preest sacerdotio: sed subest & ei obedire tenetur vel sic: episcopus non debet subesse principibus sed preesse.

Solite[e] benignitatis affectu: & infra. ¶ Mirata est imperialis sublimitas: q̃ te nisi fuimus[f] in nostris litteris increpare. Huic autem tue admirationi non causam sed occasionem prebuit q̃ legisti beatum petrum apostolorum principem sic scripsisse. Subditi[g] estote omni humane creature propter deum: siue regi tanquam precellenti siue ducibus tanq̃ ab eo missis: ad vindictam malefactorum laudem vero bonorum: & infra. ¶ Verum[h] si personam loquentis et eorum ad quos loquebatur: ac vim locutionis diligentius attendisses: scribentis: non expressisses taliter intellectum. Scribebat. n. apostolus subditis suis & eos ad humilitatis meritum prouocabat. nam si per hoc quod dixit: subditi estote: sacerdotibus voluit imponere iugum subiectionis: & eis prelatiõis auctoritatem auferre: quibus eos subiectos esse monebat: sequeretur ex hoc etiam quod seruus quilibet in sacerdotes imperium accepisset cum dicatur: omni humane creature. Quod autem sequitur regi tanquam precellenti: non negamus quin precellat imperator in temporalibus illos duntaxat qui ab eo suscipiunt[k] temporalia: sed pontifex in spiritualibus[l] antecellit. que tanto sunt temporalibus digniora quanto anima prefertur[m] corpori: licet non simpliciter dictum fuerit: subditi estote sed additum fuit propter deum[n]: nec pure sit subscriptum regi precellenti: sed interpositum forsitan fuit non sine causa tanquam[o]. Quod autez sequitur ad vindictam malefactorum & laudem vero bonorum: intelligendum non est q̃ rex vel imperator super bonos & malos gladij acceperit potestatem: sed in eos solummõ qui vtentes gladio eius sunt iurisditioni commissi: & infra. ¶ Potuisses autẽ prerogatiuaz sacerdotij ex eo potius intelligere q̃ dictum est: non a quolibet sed a deo non regi sed sacerdoti: non de regia stirpe sed de sacerdotali prosapia descendenti de sacerdotibus videlicet qui erant in anathot. Ecce constituti te[p] super gentes & regna: vt euellas[q] & dissipes: edifices & plantes[r]: & infra. ¶ Preterea nosse debueras q̃ fecit deus duo magna luminaria in firmamento celi: luminare maius[s] vt preesset diei: & luminare minus vt preesset nocti. vtrunq; magnum: sed alterum maius. Ad firmamentum igitur celi: hoc est vniuersalis ecclesie: fecit deus duo magna luminaria. i. duas instituit dignitates que sunt pontificalis auctoritas et regalis potestas. Sed illa que preest diebus. i. spiritualibus maior est que vero carnalibus minor: vt quanta est inter[t] solem & lunam tanta inter pontifices & reges differentia cognoscatur. ¶ Hec autem si prudenter attenderet imperatoria celsitudo: non faceret aut permitteret constantinopolita. patriarcham magnum quidem & bonorabile membrum ecclesie iuxta scabellum pedum suorum in sinistra parte sedere: cum alij reges & principes archiepiscopis & episcopis suis sicut debent reuerenter assurgant[v]. et eis iuxta se venerabilem[x] sedem assignent: & infra. ¶ Nos autem & si non increpando scripsimus: potuissemus tamen rationabiliter increpare: & infra: nobis autem in beato Petro sunt oues xpi commisse dicente domino: pasce oues meas: non distinguens[y] solummodo ad vtilitatem ecclesie & terre hierosolymitane subsidium ipsius duxerit inuitandum.

f ¶ Missi fuimus increpare. sed hoc non fecit ado increpandi: sed aõ admonendi ex affectu dilectionis. v. q. v. nõ ois. & c. non osculatur. & C. de sen. & inter om. iu. ex stipulatione. ff. xxiij. q. v. non putes.

g ¶ Subditi. j. de cen. ois anima. & xi. q. i. quã magnum.

h ¶ Verum & si. h papa rñdet auctoritati petri inducte ab imperatore.

i ¶ Et si personam. consideranda est persona loquentis: & cui quis loquitur. xvi. dist. demum opponitur. & j. de consan. & affi. de infidelibus aliqs pbatur rõne personaruz colloquentium. arg. i. q. vij. didici.

k ¶ Suscipiunt. nunqd ergo appellabit ab epo ad imperatorez. videt q̃ sic. j. de foro compe. verum. tũc enim cognoscit quasi ciuilis iudex. argu. j. de ap. si duobus. dico q̃ sic nisi consuetudo sit contraria. argu. ad hoc xxviij. dist. si episcopus. videtur tamẽ q̃ illa temporalia penitus essent a iurisditione imperatoris separata. x. q. i. nouerint. Dicas q̃ appellandum est ad archiepiscopum. nisi de consuetudine vel primilegio vel alio iure ad alium sit appellãdum. j. de appellatio. romana. §. debet.

l ¶ In spiritualibus. x. di stin. suscipitis. xcvj. di. cũ ad verum.

m ¶ Prefertur. xij. q. i. precipimus. & xxiiij. q. iij. si habes. & xxxviij. dist. sedulum.

n ¶ Propter deum. per quod videtur esse consilium perfectionis in quo liberum est arbitriũ. xiiij. q. i. c. vlt.

o ¶ Tanq̃. q̃ quandoqz similitudinem potius q̃ veritatem notat: vt illud euangelij: tanq̃ ad latronem &c. nihil enim est similitudinarium non expressiuũ veritatis. ff. de pecu. l. iij. §. si filiusfamilias. Et est hic argu. q̃ nulla victio debet vacare in rescripto. alioquin frustra membranas occupat. xir. di. si romanorum. argu. ad b. xxviij. q. i. sic enim & ff. de vsu. l. iiij. arg. C. de fide. non recte.

p ¶ Constitui te. b loquitur dominus hieremie p phete dans ei potestatem super gentes & regna.

q ¶ Euellas. vitia. s.

r ¶ Plantes virtutes.

s ¶ Maius. xcvi. di. duo.

t ¶ Inter solem & lunam. igitur cũ terra sit septies maior luna. sol autem octies est maior terra. restat ergo vt pontificalis dignitas quadragesies septies sit maior regali dignitate.

v ¶ Assurgant. & inclinent eis: vt. lxiij. di. valentinianus.

x ¶ Venerabilẽ. ex sede. n. venerabili presumit. vt. §. de cõsue. cũ olim.

y ¶ Non distinguens. nec nos distinguere debemus. ij. q. v. consuluistis.

xxi.q.i.qō ſi dormierit:⁊.xxxiij.q.ij.quos de⁹:⁊.ſ. de trāſla.inter corpo ralia.ar.xxi.q.v.hoc vſ.arg.contra.ff. de teſti.queſitum.

a ¶ Omittamus. Dicit ſe omiſſurum qō ſtatim inducit.⁊ eſt quidaz color rhetoricus qui dicitur occupatio.viij.q.i. Moyſes.in fi.

b ¶ Quodcūqz.qui dicit omnia nihil excipit.xix.di.ſi romanorum.ff. de offi.preſ.l.iij.

PEr tuas. Communis diuiſio. Secunda ibi.ad quod. Ab.

c ¶ Subdiaconatus: eis enim qui in maiori ordine ſunt conſtituti.nō preferuntur.ff. de albo.ſcri. l.i.⁊.xvi.diſt. iſidor⁹.⁊ merito eſt illis deferendū ceteris.n. concurrētibus ratio priuilegij habenda eſt.ff.cp cum eo qui in alie.po.l.iij.⁊ eſt b argu. pro exemptis epiſcopis. vt in ſynodo ſedeant in meliori loco:qa lex dicit cp primo ſcribenda ſunt nomina eorum qui dignitates iudicio principis ſūe conſecuti.ff. de albo.ſcri. l.vltima.⁊ ſi iſti eligantur ad prelationem: ad onus intelliguntur eligi priuilegio ſuo non obſtā te recipiendo honorem ⁊ onus recepiſſe intelligun tur.ſ. de preben.ſignificatum.C. de teſti. nullum.ſ. de renun.ad ſup plicationem.C. de poſtu. quiſquis. Sed nunquid poteſt epiſcopus talem ſubdiaconum deponere propter crimen. argu.eſt eſt hic cp ſic ex eo cp dicit ab obedientia ēt minime abſoluuntur ſed non credo. tamen cauſam inſtructam debet remittere ad papam. argu.iij.q. vi. Quis.C. vbi ſena. vel claſſi.l.iij.§.iij. ⁊.ſ. de ſta. regu.ea que.op.arg.iſte etiam non conuincitur niſi. vij. teſtibus. ij.q.iiij. preſul. Quidam dicunt cp epiſcopus eos deponere debet.

d ¶ Abſoluuntur:ſi. eſt .C. de iuriſdi.om.iud.l. vlti.⁊ cpuis abſoluti non ſint ab obedientia quam alias debent prelatis ſuis tamen ad ſuperiores etiam ordines ſine licentia pape promoueri non poſſunt.ſ. de tempo. ordi. cum in diſtribuendis.⁊ hoc fit propter reuerentiam maioris qui manus eis impoſuit. de conſ. di. ij.c. vlti.

ITer quattuor. Primo ponitur oriſum exordium. Secundo duplex petitio que reijcitur ibi. Petitionem. Tertio proteſtatur ibi:iuſtitia. Scōa ps ſubdiuiditur. Nam primo ponit vnā petitionem ſecundo aliam ibi ſuper. Et pone caſum. Iſta que petebātur per iſtum patriarchā fuerant olim ſubiecta eccleſie conſtantinopolitane:ſed cum iſta eccleſia laberetur in hereſim ⁊ ſciſma:ſubtraxerunt ſe ab obedientia patriarche ⁊ adheſerunt ro.ec. demum capta ciuitate conſtantinopolitana per fideles populos ⁊ patriarcha ibidem cōſtituto per ro.eccleſiā petijt idem patriarcha illas eccleſias cōpelli ad obediēdum ſibi.papa autē petitionē ſuaz duplici ratione non duxit admittendam: primo quia ipſe non obediebant patriar inter has oues ⁊ alias: vt alienum a ſuo demonſtraret ouili qui petruz ⁊ ſucceſſores ipſius magiſtros non recognoſceret ⁊ paſtores: vt illud tanquam nouiſſimum omittamus[a] quod dominus dixit ad petrum:⁊ in petro dixit ad ſucceſſores ipſius:quodcūqz[b] litigaueris ſuper terram erit ligatum ⁊ in celis ⁊c. nihil excipiēs qui dixit quod cunqz:⁊ infra. ℣ Utrum autem imperatoriam excellentiam ad bonū ⁊ vtile per litteras noſtras duximus inuitandam: vtrum tibi iuſta ſuggerimus ⁊ boneſta tua ſollicitudo diſcernat: cum non niſi ad vtilitatem eccleſie ⁊ terre hieroſolymitane ſubſidium noſte meminimus inuitaſſe.

IDem epō floren.

¶ Ordinatus per papam nō per hoc eximitur a iuriſdictiōe ſui epi.

PEr tuas nobis litteras:⁊ infra. ℣ Poſtulaſti per ſe. ap. oraculum edoceri: utrum quis per ordinem ſubdiaconatus[c] a roma. pon. ſuceptum a debita tibi reuerentia ſubtrabatur. ℣ Ad quod breuiter reſpondemus cp ⁊ ſi decens ſit vt illis quantum conuenit a te inter alios tibi ſubditos deferatur: quos benignitas apoſtolica collatione ipſius ordinis honorauit: per eam tamen ab obedientia quam alias tibi debēt minime abſoluuntur.

IDem conſtanti. patriarche.

¶ Quando de obedientia vel ſubiectione agitur nihil attentari debet in preiudicium rei vel poſſeſſoris non citati.

ITer q̄ttuor:⁊ infra. ℣ Petitionem cōtra eccleſias quas tibi ſubijci poſtulabas: que priuſquaz conſtantinopolis ciuitas caperetur[e] conſtanti. patriarche minime reſpondebant: duplici ratione non duximus admittendam. Juris[f] nanqz ratio poſtulat vt in eorum preiudicium[g] quibus eccleſie ſunt ſubiecte: nihil ordinemus de ipſis: cum nec citati[h] ſint nec conuicti nec per contumaciam ſe abſentent[i]:⁊ infra. ℣ Super obedientia vero quam vt tibi impendi faceremus ab archiepiſcopo et epiſcopis regni cypri ſimiliter poſtulaſti: fere idem duximus reſpondendum: cum ⁊ ipſi[k] ante tuaz promotionem fuerint exempti: quando videlicet conſtanti. eccleſia erat inobediens[l] ⁊ rebellis: ⁊ in eorum abſentia[m] contra ſtatuz eorum non debuerimus aliquid immutare. ℣ Juſticiam tamē non negabimus tibi cum eam duxeris poſtulandā.

IDem.

¶ Abbates ⁊ ſacerdotes qui ſunt dioceſani epi ad eius ſynodum venire ⁊ ſibi obedire compelli poſſunt per cenſuram eccleſiaſticam.

QUod ſup bis:⁊ infra. ℣ Abbates ⁊ ſacerdotes dioceſa/na[n] tibi lege ſubditos: qui ad tuam ſynodum venire ꝓtēnunt: Dūmodo in ipſa ſynodo non ducas aliquid ſtatuendum quod canonicis obuiet inſtitutis: per cen. ec. ad ſynodum illam venire compellas:⁊ debitam tibi obedientiaz[o] ⁊ reuerētiam exhibere.

IDem ſancti ſtephani ⁊ ſancti ꝑculi abbatibus boñ.

¶ Canonici regulares inobedientes ꝓlori ſuo per ipſum excommunicari poſſunt.⁊ ſi fuerint incorrigibiles de fratrum conſilio expelli debent.

QUam in eccleſijs ſancti victoris ⁊ ſancti. J. de monte:⁊ infra. Nos igitur ad reformationez earūdem eccleſiarum diligenti ſollicitudine intendentes vniuerſis canonicis dedimus in mandatis: vt priori ſuo in his que ad eum pertinent obedirent. ℣ Cunqz omnes quattuor dūtaxat exceptis: ſe obedire velle concorditer reſpondiſſent: predicti quattuor ſe contra priorem in ſuperbiam erigentes licet de obedientia ſuo priori preſtanda preſtitiſſent iuramentum[p] corporaliter: tamen exhibiti iuramenti immemores ſuo priori per omnia reſtiterunt: ⁊ cum pro contumacia ſua nequiuiſſent ad debitam obedientiam reuocari: dictus prior in eos excōicationis[q] ſnīam promulgauit. ℣ Cum igitur prefati canonici ad apoſe. acceſſiſſent: per ſcripturas autenticas[r] ex multorum teſtimonio prelatorum effecti de ipſo

e ¶ Caperetur.a venetis.

f ¶ Juris nāqz.prima ratio.

g ¶ Preiuditium.nulli enī aſſerēda eſt poſſeſſio añ cauſe cognitionē: vt.xij.q.v.ca.i.in fi. arg.xvij.q.vj. placuit.i.q.iij. volumus.⁊.ſ. vt li.pen.p totū .C. vñ vi ſi quis in tantam.C. ſi p vim vel alio modo.l.ij.

b ¶ Citati. vñ ſnīa nō tenet cū citatio nō pcēſſit ad euz:nec fuit publice propoſita.ff. que ſentē. ſine ap.reſcin.l.i.§. item ex eo edicto.⁊ no.cp ille q eſt in poſſeſſione obediētie conueniēdus eſt:⁊ nō ſubditus q preſtat obediētiā ⁊ agit pro eccleſijs ⁊ defendit eas ſibi ſubiectas.ſ. de reſ.do.ꝓſtitu⁹. ⁊.c.cū venerabilis. Itē no.cp oēs quos negocium tangit vocandi ſunt: vt b patet:qō ſi nō fiat nō pīudicat abſenti:niſi forte ſciuerit cauſam ſuam agi ⁊ taceat.ſ. de re iudi.cpuis.vbi de hoc.

i ¶ Se abſentent. ſi.iij.q.ix.c. ij.⁊ p totum.⁊.ſ. de reſcrip.ex pte.i.⁊.ſ. de conſt.eccleſia.nec reſcriptum qō precipit aliquid fieri abſente altera parte:⁊ non per contumaciam.C. vñ vi me minerint.⁊.C. ſi per vi vel alio modo poſ.l.vlti.

k ¶ Ipſi.prima ratio.

l ¶ Inobediens. Videt cp hoc licite potuiſſet petere. arg.ſ. de elec.qz diligentia.⁊.ff. de bo. lib.etiam.§. ſi deportatus.

m ¶ Abſentia.ſecunda ratio.

QUod ſuper. Primo ponit deciſum exordium. Secūdo dictū cū incluſa limitatione ⁊ dictuz eſt ibi Abbates. limitatio ibi: dummodo.

n ¶ Dioceſana. Sed q̄re vocā tur abbates ad ſynodum cōtra illud qō legit.xviij.diſt.epiſ.⁊ .xviij.q.vlt.§.ſi.rūdeo: abbates hītes pplm tenent venire ad ſynodum de gb⁹ logt.xviij. .q.ij. abbates:ſed nō hītes populum nō tenent venire niſi cā rōnabilis ſubſit:ut dr i illa pa lea.xviij.di.epiſ.vñ ciſtercienſes ēt ſi nō eēnt exēpti:cum nō hēant populū nō tenent vēire: exēpti.n.q pplm nō hīt nō tenentur venire.xviij.q.ij.cp ſit neceſſarium.in fi. de hoc dictuz eſt.ſ. de offi.or. dilectus.

o ¶ Obediētiā.qz iudex ſiue p̄latus iuriſdictionē ſuā defendere pōt penali iudicio.ff. ſi quis ius di.non obtem.l.i.

QUam in eccleſijs. Primo narrat factum. Secūdo dat iudices:ibi:iōqz. Prima facit tria: nam primo ponitur pape mandatum. Secūdo rebellio.iiij.canonicoꝝ ⁊ ipoꝝ excōicatio ibi cūqz tertio ipſoꝝ abſolutio ⁊ preceptum eis factum ibi: cum igitur. Ab.

p ¶ Juramentum. Not.cp regularis ſuſpectus de inobedientia cogi pōt iurare obedientiam. ar.ff. de iudi.in omnibus. ar.ꝯ.ſ.e. legebatur.

q ¶ Excōicationis.⁊ ita prior pp inobediētiaz pōt excōicare ſubditū ſuū. ſic ⁊ electus in abbatē.ſ. de ſimo. ſicut.

r ¶ Autēticas. Vſ cp ꝑ ſcripturas ꝓbet crimē alicui⁹ ⁊ ita ꝑ chartā pōt ꝓbari plurīū alicuī⁹. ar.v.q.vl. epiphaniuz: quod non eſt verū. Item eſt ar.b cp lr̄is ꝓlatoꝝ creditur in preiuditiū aliorū: cū viue

tur pape mandatum. Secūdo rebellio.iiij.canonicoꝝ ⁊ ipoꝝ excōicatio ibi cūqz tertio ipſoꝝ abſolutio ⁊ preceptum eis factum ibi: cum igitur. Ab.

voci nō credatur. ſ. de pba. qm̃ ꝓtra. Itez habes ꝫ ꝙ littere prelatoꝝ ſcripture dicūtur autēce. ſic. ſ. de fi. inſtru. c. ij. ⁊ c. cū dilectus. ⁊ de pba. poſt ceſſionem.

a ¶ Juramento. Nota ꝙ a puro ⁊ ſuſpecto recipitur de nouo cautio iuratoria. qō eſt ꝓtra illud. xxij. q. v. puuli. ⁊ p̄ illud. ſ. de p̄ſum. lras. ⁊. ſ. de coha. cle. ⁊ muli. clericos: ſed illud fit in maiorē confuſionē ipſorum ⁊ maius opprobrium: ⁊ quia aliam cautionem preſtare non poſſunt: cuꝝ nil habent: vt. xij. q. i. non dicatis.

b ¶ Excludatis. ecce pena inobedientiū: ⁊ nihilominus excōicandi ſunt: ⁊ ab oīb⁹ euitandi uſqꝫ ad ſatiſfactionē. ſ. de regula. ⁊ tranſe. c. vlt. in fi.

h Jsque. Duo ſunt dicta. ſcōm ibi. quando.

c ¶ Obedientiā. h enim ꝓ qualiter ſubditi obediētiā facere debeant ſuo p̄lato ſine ſcriptura .ſ. e. legebatur. ⁊ ſine iuramēto. ſ. de iureiuran. nullus. ſic. ſ. de reſti. ſpo. olim ⁊ qñqꝫ per iuramentum: vt. c. nullus niſi eſſent ſuſpecti: vt. ſ. ti. pri.

d ¶ Pro ſcrutinio. ſic. ſ. de capel. moua. dilectus: vbi de hoc in glo. que incipit. ſic. ſ.

e ¶ Pacis. Ergo vī ꝙ ō iure cōi vacante eccl̄ia prelato tranferatur ptās ad capitulū: ſed p bono pacis papa hoc ſibi reſeruat: cum omnia alia libere capitulo reſeruauerit: ⁊ ita vacante eccleſia capitulum p̄t iudicare abſoluere ⁊ excōicare. ſ. de here. ad abolēdā. i. rñſo. ⁊. ſ. eo. cum olim. ar. lxv. diſti. c. vlt. ⁊ vij. q. i. pontifices. ⁊. xxiij. diſt. in noīe dñi. ea vo q̄ miniſterīū ꝓſecrationis deſiderant: facere nō poſſunt: imo vocabūt vicinos epos cuꝝ cautele ſtudio: vt in victo. c. pontifices. p̄bendas ñ vel dignitates vel curā aīarū q̄ ptinēt tñ ad p̄latū: capitulum vacante eccleſia ꝓferre nō p̄t: qꝝ nuſqꝫ inuenīt ꝙ vacante ſede ptās ꝓferendi beneficia trāſferatur ad capitulum. ſ. ne ſe. vacan. illa. ar. ꝓtra illud qō dictū eſt. ꝙ capitulū poſſit abſoluere. xi. q. iiij. ſi qs epūs damnat. Illud verū eſt ꝙ ſi excōicatus a p̄deceſſore non ſit abſolutus: ꝙ ſucceſſor illum abſolueꝛ p̄t: cū ei ſuccedat in onere ac ī honore. ſ. de of. or. paſtoralis. Sed non negatur ꝙn capitulū poſſit illum abſoluere neceſſitate exigēte. ⁊ ita ꝓpter periculū aīarū hoc permittitur. ⁊ ſatis p̄t cōcedi ar. huius. c. ꝙ capitulū vacāte eccleſia: cū cauſa rationabilis ſubeſt: p̄t excōicare ſubditos ſi fuerint contumaces ⁊ inobedientes.

D Jlecta filia. Prima pars ponit querelaz. Secunda ibi quocirca. dat iudices. Ab. ſi.

f ¶ Juriſdictioni. Sic ergo mulier hz iuriſdictionem. ſ. de arbi. dilecti. Sed ꝓtra vī ꝙ mulier iudicare nō poteſt. xxxiij. q. v. mulierē. nec ciuilib⁹ fungitur officijs. C. de ꝓcu. aliena. ff. de reg. iur. l. ij. Dicas ꝙ abbatiſſa hz iuriſdictionē talē qualem: non ita plenam ſicut vir habet. Dicas ergo ꝙ p̄t ſuſpendere ab officio ⁊ beneficio monachas ſuas ⁊ clericos ſue iuriſdictioni ſubiectos: ſm ꝙ hic ſatis innuitur ſi inobediētes fuerint. hz. n. adminiſtrationem temporalium ⁊ ſpūalium. ar. ſ. de confir. cum dilecta. ſ. de bis q̄ fi. a p̄la. ſine cōſenſu ca. c. ij. Item rōne ſue adminiſtrationis poſt ſuā ꝓfirmationē p̄t ꝓferre eccleſias ⁊ beneficia: ⁊ inſtituere clericos in eccleſijs ſui monaſterij: ſicut faciunt cōfirmati. ſ. de elec. noſti. ⁊ ſicut abbates. ſ. de bis q̄ fi. a p̄la. ſine cōſen. ca. ea noſcit. Sicut. n. abbas de cōſenſu capituli repreſentat: vt dicit illa decre. ea noſcit: eodē mō abbatiſſa. Excōicare aūt non p̄t vel abſoluere. ſ. de ſen. ex. de monialibus. Et p̄t dici ꝙ nec officia p̄t ſuſpendere nec interdicere: qꝝ ⁊ hoc ptinet ad claues. ſ. de exceſ. p̄la. cāta. ⁊ nō dicit hic papa ꝙ poſſit: qꝝ non ſexui femineo ſed viriliter tradite ſunt claues regni celoꝝ: hz. n. beatiſſima virgo Maria excellentior ſit apoſtolis vniuerſis: non tñ

ſorum contumatia certiores: recepto ſecūdū formā eccleſie ab eiſdē corpaliter iuramēto[a] ipſius fecim⁹ abſolutionis bñficiuꝫ ipendi: precipientes eis ſub debito iuramenti ut ad ſuum clauſtrum ō quo exierant redeuntes: priori ſuo ſecunduꝫ deū deuote ac humiliter obedirent.

¶ Jdeoq; mandamus quatēus p̄fatos canonicos: vt ad prioris ſui obediētiā reuertātur per cen. ec. cōpellatis: ⁊ ne de ſua poſſint contumacia vl̄ malitia gloriari cogatis eos ſi videritis expedire vt iuramētum qō de parendo mandatis prioris p̄ abſolutiōis bñficio ipetrādo ſupbe negauerant: humiliter p̄ſtare, peterent: aliogn eos de fratrum conſortio penitus excludatis[b].

H Honorius. iij. g. preſbytero cardina. ⁊ capitulo ſancti laurentij in damaſo.

¶ Preſbyteri ⁊ clerici capellaruꝫ ſubditarum titulo cardinalatus debent cardinali obedientiā ⁊ reliq̄ ō quibus hic. Et vacante titulo ſuccedit capitulū illi⁹ eccleſie niſi p̄ bono pacis aliquid ſit exceptum.

H Js q̄. p ecc̄la ſancti laurentij i damaſo ex p̄te vna: et capellis ſibi ſubiectis ex altera ſup ſcrutinio aliiſq; articulis diligenter auditis: ſentētiādo decreuimus. ut earūdē capellaruꝫ preſbyteri ⁊ clerici car. q nūc i ipſa eccleſia ⁊ q fuerint ꝓ tpe: manualem obediētiam[c] ⁊ reuerentiam ⁊ honorificētiā oēz exhibeant: ⁊ ad eccleſiam ipſaz ꝓ⁹ ſcrutinio baptiſmo ⁊ capitulo celebrandis cōueniāt temporibus cōſuetis correctionē ipſi⁹ card. recipientes humiliter: ⁊ excōicationis interdicti vel ſuſpenſiōis ſententias quas tulerit in eos ⁊ eccleſias eorūdez inuiolabiliter obſeruantes. ¶ Quando autē eccleſia ipſa card. vacabit capellani ⁊ clerici memorati eidem eccleſie reuerenter exhibeant oīa ſupradicta: excepto qō de correctione ⁊ excōmūicatiōe ⁊ ſuſpenſione ipſorum p̄o bono pacis[e] noſtre prouidentie reſeruamus.

I Dez abbati ſancti michaelis abradeñ. dio.

¶ Licet abbatiſſa ſubditos excōicare nō poſſit: ipſi tamen ſibi obedire tenentur.

D Jlecta filia in chriſto abbatiſſa de bubrigeñ. trāſmiſſa nobis petitione mōſtrauit: ꝙ cum ipa plerumq; canōicas ſuas ⁊ clericos ſue iuriſditioni[f] ſubiectos p̄pter inobedientias ⁊ culpas in eorum officio beneficioq; ſuſpendat ijdez confiſi ex eo ꝙ eadem abbatiſſa excōmūicare eos nō poteſt: ſuſpenſionē huiuſmodi non obſeruant: p̄pter qō ipſorum exceſſus remanēt incorrecti. ¶ Quocirca mandamus quatenus dictas canonicas[g] ⁊ clericos vt abbatiſſe p̄fate obedientiam ⁊ reuerentiam debitam impendentes eius ſalubria[h] monita ⁊ mandata obſeruent eccleſiaſtica cen. compellas.

G Reg. ix. patriarche grand.

¶ Si metropolitanus a ſuffraganeo iuramētū exigit vltra formam ſtatutā a canone: in eo quod eſt vltra ſuffraganeus non tenetur.

D Jlecti filij archi. ⁊ capitulum caſtellañ. ſuam ad nos querimoniam detulerunt: ꝙ cum a caſtellañ. epiſcopo exigeres iuramentum p̄ter formam canonicā quā ceteri ſuffraganei metropolitanis ſuis cōſueuere p̄ſtare: ij dē conſpicientes ex hoc eccleſie ſue p̄iudiciū generari ad ſe. ap. appellarunt[i]: ⁊ infra. ¶ Cum igitur non deceat alij te feciſſe quod ab alio fieri tibi nolles[k]: mādam⁹ quatenus ꝓtent⁹ forma canonica[l]: quā nos a coepiſcopis noſtris nobis immediate ſubectis recepimus: nil amplius a caſtellañ. epiſcopo obtentu alicuius conſuetudinis[m] exigas p̄tertu p̄ſtiti iuramēti[n]: ſciens nos eūdem epiſcopum ab huiuſmodi iuramento quo ad alios articulos

papa ꝙ clerici ⁊ mōiales qui contemnunt ſuſpenſionem ipſius: compellātur p̄ cen. ec. ad ſeruādaz eius ſuſpenſionem ⁊ ſalubria mandata eius.

g ¶ Canonicas. non dicit mōachas. loquitur ſm conſuetudinez teutonicorum vbi ſunt canonice ſeculares: que nullā faciūt p̄feſſionez nec renunciāt ꝓpriis imo qñqꝫ ꝓtrahūt matrimoniuꝫ. de talibus poteſt intelligi. ca. xij. q. vlti. c. vlti. in fi.

b ¶ Salubria. ſi certum eſt ꝙ ſint ſalubria. vel ēt ſi ſit dubium. xi. q. iij. qd ergo. ⁊. xxiij. q. i. quid cū patur. in fi. ſi eſt certuꝫ ꝙ eēnt mala: nō eſt obediendū. xi. q. iij. non ſemp. c. ſi dñs. ⁊. ca. iuliānus.

D Jlecti filii. In prima parte ponitur querela. In ſcda p̄miſſo ibi. cū igitur. Ab.

i ¶ Appellarunt. qꝝ eorū intererat. per tale enim iuramentum p̄iudicabat eccleſie ſaltez de facto: q̄re admiſſa fuit appellatō. ij. q. vj. nō ſolent. ⁊. ſ. ō elec. cum inter. R. ⁊ ſic epūs per iuramentū ſuum nō poterat eccleſiam obligare. cum non tenuerit quo ad illa que p̄ter formam canonicā continebātur in eo. ſi. ſ. de reli. do. cū dilect⁹: nā delictum p̄ ſone ⁊c. xvi. q. vi. ſi epūs nec ꝓditionē eccleſie in b potuit facere deteriorem. ſ. de dona. fraternitates ſi. ſ. de inſti. cū veniſſent. vbi dicitur ꝙ iuramētum a p̄lato in p̄iuditium ſue dignitatis p̄ſtitum non p̄iudicat eccleſie ⁊ inuito p̄lato ⁊ ꝓdicente eccleſia poſſet pro defenſione eccleſie cōtradicere ⁊ repetere qō p̄ſtitum eēt occaſione talis iuramēti. xij. q. ij. non liceat pape. ⁊. ſ. de iureiu. ſicut. iij.

k ¶ Nolles. ſic diſti. i. in principio.

l ¶ Canonica. quam habes. ſ. de iureiu. ego. M.

qua forma papa contentus eſt: vt ibi dicit. ego multo fortius ⁊ alij debent eſſe illa contēti. ſi. xxij. q. v. de forma in qua forma hz ſpecialiter inſeri iuramentum de fidelitate ⁊ obedientia. ſ. de p̄iui. antiqua.

m ¶ Conſuetudinis. Sic p̄z ꝙ ꝓſuetudo non hz locum in hoc caſu: cuꝝ talis conſuetudo ſit p̄ generalem eccleſie ꝓſuetudinem. c. di. contra morē ſeruare. n. hz morem aliorum ēt metropolitanoꝝ vt ibi dicit. ⁊ qꝝ per vſurpationem hoc faciebat non p̄deſt cōſuetudo. x. q. iij. qꝝ cognouimus. ⁊. xciij. di. illud. ⁊. xxiij. q. i. ſciſma. ⁊. i. q. nullus epiſcopus. Item eſt arg. ex eo ꝙ dicit. nil amplius exigas: ꝙ ſua auctoritate p̄t denegare qō cōtra generalem conſuetudinem alioꝝ metropolitanorum p̄ſtitit. x. q. iij. quia cognouimus. lz illud diu p̄ſtiterint. C. de agri. ⁊ cen. litibus. li. xi. ⁊. ſ. de cen. p̄ uenit. arg. tempus enim non inducit obligationem ſicut nec tollit. ff. ō ac. ⁊ ob. obligationem. §. placet.

n ¶ Juramēti. Nota ꝙ iuramentum nō extēditur ad ea que de iure p̄ſtanda non ſunt: lz ſuper his iuretur. Juramētum enim non fuit inuentum vt eſſet iniquitatis vinculum. ſ. de iureiu. quāto. ⁊. xxij. q. iiij. iter cetera. Imo

ipso iure non tenet iuramentum quo ad alios articulos: qui in forma iuramenti nō continentur: vt dicitur hic in fi. ⁊ iuramenta cōtra statuta canonum ꝑstita nō tenēt. ℑ. de fo. ꝓpe. si diligēti. in fi. ⁊ qr iuramentum illud ꝑstitū fuit in dānū eccl'ie. vñ nō tenuit. ℑ. de iureiuran. sicut. Item hēs ꝫ ꝑ iuramētum tenet pro parte: ⁊ pro parte nō tenet. sic. xxij. q. ij. inter cetera. Item arg. ꝙ vtile nō vitiatur per inutile.

Quam olim. ¶Primo puidet circa electionem fiendam. secūdo circa confirmationē ibi. mandantes. Ab.

a ¶Priuati: quia elegerunt indignum. s. ō electum in cūctis: ⁊. c. cuz vi. ⁊. c. congregato. ⁊ sic de gratia tantum restituitur eis electio: vel quia non elegerunt infra tempus. s. de ele. ne pro defectu.

b ¶Capitulo. Sic patet hic manifeste ꝙ vacante ecclesia potestas siue iurisditio episcopi devoluitur ad capitulum. sic. ℑ. de here. ad abolēdā in ꝓn. ⁊. s. e. his que. ar. contra multa habes ꝙ potestas episcopi nō devoluit ad capitulum vacāte ecclesia. ℑ. ne se. va. illa. ⁊. xxiij. distin. ꝑsbyteri. ſm Joā. vt ibi no. lxx. dist. fraternitatem: vbi dicitur ꝙ vacante ecclesia collatio beneficiorum non devoluit ad capitulum. ⁊ ꝙ capitulum nō potest dare licentiam alicui transeundi ad aliaz ecclesiaz si illic eligatur: ⁊ hic dicitur ꝙ capitulum potest confirmare electum in abbatem vacante ecclesia. Que est ratio diuersitatis hinc inde? ¶Ratio illa potest esse. capitulum ideo non potest alicui dare licentiam transeundi ad aliam ecclesiam: quia ibi est quedam alienatio persone: sed capitulum sine consensu prelati alienare non potest se. va. xij. q. ij. si qua de rebus: sed maior est alienatio persone ꝙ rerum. xij. q. i. precipimus. Et ideo non potest dare licentiam transeundi: sed per confirmationem ō qua fit hic mētio: nulla fit alienatio. nec preiudicatur ep̄o futuro. ⁊ sic loquūtur. c. predicta que signantur ꝑ contrarijs. Ad illam decre. illa. dicas ꝙ capitulū non potest conferre beneficia que pertinent ad ep̄m vacante ecclesia: quia oēs fructus ⁊ iura ep̄atus debent fideliter custodiri ⁊ reseruari successori. xij. q. ij. ꝫ huius placiti. ⁊. c. nō liceat. ⁊. s. de offi. ordi. cum vos. Sed collatio beneficiorum inter bona ep̄alia ⁊ fructus computatur. ⁊ magnum fieret ꝓiudicium ep̄o successori per talem collationem ⁊ ideo non potest conferre nec distrahere tales fructus: sicut nec alios. ⁊ de hoc dictum est. s. e. ti. bis q̄. Et qō ibi minus dicitur supple hic: ⁊ coram capitulo poterit obijci electo qcqd posset corā ep̄o. ⁊ ita capitulū cognoscet tā ꝙ ep̄s de his que obijcient cōtra electum: ⁊ cassabit electionem si cassanda fuerit alias non assumet capitulum iurisditionem epi: de hoc dixi. s. de offi. or. irrefragabili.

Statuimus. Tria sunt dicta. Secundum ibi: sic. Tertium ibi. Et qui. ab. si.

c ¶Locum. qz ſm dignitatē cuiuscūqz quilibet bonorādus est in sede. s. de consue. cum olim. ⁊ qui prior est in eodē ordine vl dignitate ordinatus in loco ⁊ in subscriptionibus ꝓmitti dz. xvij. distī. c. vlt. ⁊. ff. de albo scri. l. i. ⁊ lxxiij. di. episcoporum. sic. s. e. c. i. ⁊. lxxv. di. c. vlt. minores. n. maioribus obsequium ꝑstare debent. xciij. di. a subdiacono. C. de of. rec. l. i. ar. cōtra. xxiij. q. iiij. sicut per excellentiam. ibi dr: non gradus excellētior vel elegātior: sed vite ⁊c. ⁊. xl. di. non loca. vel ordines. sed ibi loquitur quo ad virtutes siue de merito vite. xi. di. c. vlti.

d ¶Potiorē. Sic vr ꝙ in perceptione beneficiorum habenda sit ratio personarum siue dignitatum: vt plus percipiant qui in paucioribus sunt ordinibus constituti: ⁊ meliora stipendia conferantur ſm dignitatem cuiuscūqz: vt. xij. q. ij. nobis. c. vulterane: ⁊. c. ꝙesso. ⁊ dist. i. ius militare. ⁊. i. q. ij. c. vlt. ⁊. lxxiiij. di. ꝙsuluit. ⁊. lxi. distin. miramur in fi. ⁊ is gradus ceteros antecedat quem labor prolixior ⁊ stipendia meliora fecerint anteire. C. de of. mag. off. l. nemo. ⁊ ratio stipendiorum habenda est. ff. de re mili. non omnes in princi. ⁊ in auc. de defen. ci. in prin. col. iij. vbi nobilitatis ratio habetur: de pe. distin. iiij. in domo. ⁊. ℑ. de preben. de multa. §. vlti. ⁊. xli. dist. non cogantur. sed contra videtur ꝙ omnes qui in vna ecclesia famulātur equaliter percipere debent. s. de consti. cum omnes. ⁊ capi. cum. in. nec vni dandum est: vnde alij scrupuloso corde moueantur. xi. q. vij. capitu. i. absoluisse vel denūciasse potiꝰ non teneri. ¶Item priori fratrum predicato. ⁊ archidia. rhegiñ.

¶Vacante ep̄atu capitulū confirmat ⁊ infirmat electiones.

Quam oliz cā: ⁊ infra. Quocirca mādamꝰ quatenꝰ ꝫz conuētus mōasterij sancti saluatoris messañ. sint ipso iure hac vice eligendi ptāte priuatiª: de gra tamen eligendi seu postulandi detis ipsis auctoritate nostra liberam facultatez. ꝙ Mādantes eisdē: vt cuz ecclesia messañ. vacet ad presens: electionē suā confirmandaz prout de iure fuerit vel etiam infirmandam presentent capitulo bmessañ.

¶Dez archipresbytero sancte. m. maioris de vrbe.

¶Qui maior est ordine ꝫz in ecclesia posteriꝰ receptꝰ in loco ⁊ portione preferr. b. d. secūdū veram lec.

Statumꝰ vt ꝑsbyteri primum locūc: diaconi scōm: subdiaconi tertiū. ꝙ Sic de reliqs obtineant ordinatiz ēt si posteriꝰ admittātur. ꝙ Et qui maior est ordine etiam si postea sit receptꝰ ⁊ in portione percipienda esse volumꝰ potiorēꝰ ac minorē facere seruitia consuetad.

¶Dem archiep̄o coloceñ.

¶Si ecclesia sita in aliquo archidiaconatu erigit i cathedralez a iurisditiōe archidiaconatꝰ eximitur.

Quam inferior potiorē soluere nequeat vel ligareᵉ: sed potior inferiorem liget regulariter ⁊ absoluat: ⁊ satis absonuz videatur vt filius potestatem habeat i parentemᵍ: miramur ꝙ cuz tu monasteriū de cbuer. constitutuz in firmieñ. archidiaconatu tue diocesis ecclesiam erexeris cathedralemᵇ: archidiaco. firmieñ. in tantam prorupit audatiam: vt in episcopum ibi consecratum ⁊ ecclesiam suam iurisditionem exercere presumat: et infra. ꝙ Mandamus quatenus prefato archidiacono: a cuius iurisditione dictum episcopum denunciamus exemptumᶠ: id districte studeas inhibere. ꝙ ¶Prouiso vt si ex hoc archidia. firmieñ. iura leduntur: i diocesi tua vbi expedit ⁊ dicit apostolus. nonne volumus vt alijs sit remissio. nobis autem tribulatio. xxv. q. i. §. his ita. ad fi. ff. pro socio. verum. §. si cum tres: vbi dicitur ꝙ ex eadez societate nō debet vnus plus percipere ꝙ alter. nec nobilis preponitur ignobiliar. ℑ. de ap. constitutis. nec refert vndecūqz sunt. ℑ. de instī. ad decorem: ⁊ dū qs laudabiliter officium suum exequitur. ex abundanti requiritur sui noticiōis. ℑ. de iudi. cuz deputati. Quid est ergo dicendum. Dico ꝙ ab initio considerāda est nobilitas siue sciētia: vt ēt maioribus ⁊ pluribus beneficijs honorent ab illis q eos promouent. ℑ. de preben. de multa. ⁊ circa eos q simul sunt in ecclesia honestuz esset vt q maiores sūt. plus percipiant ⁊ digniores: ſm ꝙ dicunt iura priora. Sed circa hoc plus ꝙsideraꝝ vniuscuiusqz ecclesie ꝙsuetudo. s. de testi. cum oēs: ⁊. c. cum. in. sed si nulla sit ꝙsuetudo: puta qr ecclesia fundatur de nouo: tūc videt ꝙ ſm locū ⁊ meritum cuiuscūqz sunt vāda dispendia. Sed videt ꝙ recurrendum sit tunc ad ꝙsuetudinez vicinaz ecclesiarū siue ꝓuincie. ℑ. de cen. super eo. iure cōi nō plus credo vādū maioribus ꝙ minoribus nisi consuetudo cōtrariū inducat: ⁊ ſm hoc pōt exponi potiorē. i. priorez vt primo ꝓcipiāt qui in maiori ordine sunt cōstituti: ⁊ hoc seruari pōt in ecclesijs vbi non sunt distincte ꝑbende: vbi vero distincte sunt quilibet ꝓcipit p se suos redditus: ⁊ hic non credo ꝑbēdas eē distīctas: sed fructibus collectis quotidie forte ꝓcipiunt qlibet portionē suam.

e ¶Consueta. No. ꝙ minores seruitia facere debent maioribus. hoc intelligo circa seruitia exhibenda in obsequijs diuinorum: vt ſm ꝙ quilibet minor est in ordine maiora facit seruitia ſm suum ordinem debita: prout dicitur. xxiij. di. subdiaconus. ⁊. c. sequē. in quibus ostenditur quid pertineat ad officium cuiuslibet: alia ꝫo seruitia extra diuinorum celebrationem facere non tenentur: ⁊ que nō pertinēt ad obsequia ecclesie: reuerētiam tamē minores maioribus exhibere tenētur: vt minor assurgat maiori ⁊ cedat ei primum locum in sedendo. ⁊ in eundo. xciij. di. a subdiacono: nisi minori in ordine maior administratio sit concessa. vnde archipresbyter archidiacono debet reuerentiam ratione administrationis ⁊ officij sibi cōmissi. xxv. di. perlectis. ⁊. s. de offi. arch. ad hec in mandato siue iudicio nemo tenetur alteri: nisi ei qui habet administrationem: vel iurisditionem super eum cui obedire tenetur in his que spectant ad officium suum: ⁊ eius honesta ⁊ salubria mandata obseruent. s. e. dilecta. ⁊. s. de offi. archi. ad hoc. ⁊. s. de offi. archipresby. c. i. ij. ⁊. iij. ⁊. ℑ. c. pro ri.

Quam inferior. ¶Primo narrat factum. Secundo prouidet ep̄o ibi. Mādamus. Tertio prouidere mandat archidiacono ibi: puiso. Ab. si.

f ¶Ligare. xxi. di. inferior sedes. No. ex hoc loco ꝙ inferior superiorem non pōt ligare vel soluere. Item qui potest ligare pōt ⁊ absoluere: ⁊ ecōuerso: qui potest absoluere potest ligare. sic. ff. de re iudi. l. iij. ¶Primo recipit exceptionem: cū maior obijcit se etiam minori. ij. q. vij. nos si incompetenter. ⁊. ff. de iurisdi. om. iu. est receptum. Secūdum recipit exceptionem. s. de offi. deleg. querenti. vbi aliquis potest ligare. sed post annum nō pōt absoluere. Tertiū simiiliter hz exceptōnem: de cō. di. iiij. sanctum est: vbi penitens quis potest absoluere ꝫpe periculi. q tamen nō pōt ligare. Item est hic arg. ꝙ si papa mandat alicui: vt excōicet aliquem ꝙ potest absoluere illū: qr excōicatio ⁊ absolutio pari conditione censentur vt cui vnum cōmittitur ⁊ reliquū: de pe. di. i. verbum. Sed hoc nō credo si hoc sibi tantū quasi executori ꝙmittatur: cum ad certum articulum datus sit executor ar. s. de offi. deleg. sup questionum. §. i. ⁊. c. fi. §. fi.

g ¶Parentē. ímo ecōuerso filiꝰ dz eē in pris ptāte. ℑ. ō quer. ifi. c. vl. ⁊ instī. de pria po. §. ius aūt. ar. ℑ. s. de renū. ad supplicationē: vbi mior pest maiori ⁊ iurisditionē hz in ipm. ímo pr dz regere prolē suā. xxiij. q. iiij. duo ista noīa. ⁊. C. ō emēda. ppin. l. vna. ℑ. de sen. ex. cū volūtate. §. vlt. filius ēt dum est in potestate prīs agere ꝑ rebꝰ suis nō pōt. C. de anna. excep. l. i. §. i. in fi.

h ¶Cathedralē. de licētia dñi pape. xvi. q. i. precipimꝰ. ⁊. xxij. di. c. i. ⁊. ℑ. ō excepla. sicut vnire. ⁊. ℑ. ne se. va. c. i. alias auctoritate ꝓpria nō potuisset: qr hmōi mutatiōes trāslatiōes ⁊ ꝙsimilia debent fieri de auctoritate pape. vij. q. i. mutationes. ar. ℑ. de offi. or. qm̄ in plerisqz. §. ꝓbem. ⁊ hoc factū fuit p longā ⁊ latā ꝓuinciā. ⁊ vel pp diuersitatē linguaz. s. de offi. or. qm̄. ⁊. c. inter cetera: qō hz ex auctoritate illius canonis. qm̄. ⁊. s. de transla. inter corporalia.

i ¶Exemptū. nam solus papa eximit ep̄os. xv. q. i. frater noster. Sed per hāc exceptionē que fit ab archidia. non intelligitur exēptus a iurisditione episcopi. ⁊ sic

vſ q̄ nisi fuisset exēptus a iurisdictione archidiaconi: iurisdictionē hket in eūz: sed qz hoc erat inhonestū: vt maior subesset minori. ⁊ ꝓtra iura. xxi. distin. inferior: ⁊ xciij. di. a subdiacono: ⁊ ideo exemptus fuit oīno a iurisdictione ipsius.

a ¶ Preiudicio. ⁊ sic papa nō intēdit alij p suas lras iudicū irrogare: sic. s. ō cōsue. cū olim in fi. ⁊. s. de offi. ordi. lz cū ꝓcor. ⁊. j. de vsu pal. ex tuarum. ff. ne qd in loco pub. l. ij. §. merito. ⁊ §. si qs a ꝑncipe: ⁊. s. de offi. dele. sup eo. ⁊. ix. q. iij. nūc vo.

Hamilis doctrina.

HAliter põt summari. In compositione sup iura primatie fiēda debēt oēs plati ꝓuicie ⁊ capitula ecclesiaꝝ cathedraliū cōsentire. Et duo facit: nā mādat ꝓpositionez publicari si plati ꝓsentiant. Scōo ibi si qs vo. dissentiētes mādat citari: ⁊ publicationē nō fieri. Ab. si.

b ¶ Humilis doctrina. bñ dicit humilis. nā magister dz eē humilis ⁊ benign⁹ auditoribꝰ ⁊ humiliter docere. ñ cū austeritate ⁊ potēcia vt. xl vi. di. hz ꝺ: austeritatis aūt nimie increpatio nec correptionem recipit nec salutē. xl v. dist. cū beatus: ⁊ nimia seuicia ꝑceptoris culpe cōparat. ff. ad. l. aql. ꝑceptoris: modica tñ ⁊ leuis cohertio ꝓcedit magistro: ita vt excōicationē nō incurrat. j. de sen. ex. cuz voluntate: ⁊. ca. tenore. ⁊. xxiij. q. v. circumcelliones: ad fi. nec seniendi audatia dz cōcedi: nec pfna dīligētia omitti: vt ibi dī ⁊. c. circūcelliões: in fi. quia dū nimiū ſuatur humilitas. regendi frangitur auctoritas. lxxxvj. distin. quando necessitas.

c ¶ Prouincie. Sz q̄re regrit ꝓsensus istoꝝ prelatoꝝ. Videt q ꝓsensus capti burdegal. sufficiat i tali ꝓuisiõe: sicut ex alia pte sufficit ꝓsensus capti bituri. qz plat⁹ de ꝓsensu capti sui litigare põt. j. de ꝓcur. alia qdez: põt etiā donare. j. de dona. pastoral i fi. ⁊. j. de bis q̄ fi. a pla. sine ꝓsen. ca. cū nos: pt ēt ꝓpositionē facere. j. ō trāsa. ꝓtigit: ⁊. j. de veci. ex multiplici. Dicas q ib regrit ꝓsensus platoꝝ ⁊ capitoꝝ cathedraliū ecclesiaꝝ burdeg. ꝓuicie qz p illā ꝓuisionē refuabit ius bituricen. archiepo in burdeg. ꝓuincia: ut possit visitare. Vñ h respitiebat plat⁹ ⁊ capitula: qz tūc eū ꝓcurare tenerentur: cū accedit ad eoꝝ eccl'ias. j. de ꝓscriptio. cū ex officij. j. de cen. sopite: ⁊ ita eoꝝ interereat ꝓsentire vel ꝓdicere: qz qō oēs tāgit ab olb⁹ē approbādū. s. ō of. archi. ad h: in fi. ⁊. s. ō tē. or. si archiepꝰ: ⁊. lxvi. di. archiepꝰ. ⁊. liij. di. c. i. ⁊ i ꝓcedēdo baustū aq̄ oēs vocādi sūt q ius hñt. ff. de aq̄ plu. ar. in ꝓcedēdo. ⁊ ib regrunt vt ꝓsentiāt vl dissentiāt. Ex alia pte sufficit ꝓsensus capti bituricē. qz p illā ꝓuisiõez ꝓsulebat bituricē. archiepo: nec itererat aliqd platoꝝ bituricē. ꝓuicie de illa ꝓuisiõe.

d ¶ Presentiū. ar. q pñtes tñ regrēdi sūt ad ꝓponēdū: ⁊ eodē mō ad litigādū sic in alienatiõibꝰ faciēdis. r. q. ij. ꝺ ius. ꝺ. si aūt. ar. ⁊. vij. q. i. factꝰ. Sz qd eēt si modica ps plat⁹ eēt pñs: ⁊ lōge maior eēt abñs ⁊ eodē mō de capt̄is nūqd sufficit ꝓsensus illoꝝ paucoꝝ ad ꝓsentiēdū buic ꝓuisiõi vel ad mouēdā litē Vł q sic. ar. buiꝰ. c. ⁊. r. q. ij. ꝺ ius. Sz quos dicemꝰ pñtes: an illos tñ q sūt in ecclīs suis an ēt illos q sūt ī ꝓuicia: qō vł. C. ō pscri. lō. tē. l. vl. Vñ credo q regrēdi sūt: dūmō sint in ꝓuicia: qz p pñte ibi hēnt. Idē credo si maior ps capti sit pñs q debeat vocare alios q sūt in ꝓuicia: si ꝓmode vocari pñt quousq̄ saltē sit ibi maior ps capti. Si aūt sint ex ꝓuicia aut ita remoti q ꝓmode vocari nō pñt pñtes disponāt ō reb⁹ eccl'ie: qz tota ptās ⁊ ius vniuersitatis remāet penes illos quocūqz sint. ff. qō cuiusqz vniuersi. l. sic.

e ¶ Capti. p hāc decre. pbat q p lat⁹ sine ꝓsensu capti nō põt agere nec ꝓponere: ꝑm q notat. s. de rescrip. edocti. ⁊. j. ō ꝓcur. c. i. ar. ad h. s. e. dilecti. b.

f ¶ Noluerit. No. q ille cui⁹ interest impedit ꝓuisionē pape: sicut aliqs retardat executionē snie. j. ō testi. veniēs. ⁊. j. de re iudi. cū sup ꝓtrouersia. ar. q nō itēdit papa alicui ꝓiudicare p suas lras.

g ¶ Personal'r si plati. cū. n. qs citat vt psonal'r vēiat ad cāz. nō sufficit tūc mittere ꝓcuratorē: vt h vł. Si vo simpl'r citet: tūc põt mittere ꝓcuratorē. C. ō ꝓcu. l. vl. in ꝑn. vl ipse dz ire. j. de vo. ⁊ ꝓtu. cū dilecti. ⁊. C. ō ꝓcu. l. vl. Sed cū psōa lit̄ qs citat ⁊ ipse ire nō põt. vt ēt in alio casu cū simpl'r citat: si cā sua ardua sit: ñ cōpellit mittere ꝓcuratorē. C. de ꝓcu. l. vl. sed dz in vtroqz casu nunciū destinare ad allegādas cās q̄re venire non possit. j. de ꝓcu. q̄relā: ⁊ ibi dī de h. Et illud scire debes: q delegat⁹ a sede ap. nō põt iubere alteritā ptē corā se psonal'r comparere. si de boc nō hēat spāle mādatū: nisi cā sit criminalis vel p veritate dicēda vel ꝓ iuramēto calūnie faciēdo iuris necessitas boc exigat. in decre. Inno. quarti. j. de iudi. iuris esse ambiguū: sed papa boc facere põt: qz nō astringitur legibus vel canonibus: vt hic pater. b.

h ¶ Vel si alij. vt capitula q̄ nō nisi p procuratorem venire possunt.

i ¶ In expēsis. Sic vł plam istā q victꝰ victori ꝓdēnādus est semp in expensis. ar. j. de pe. calūniā. de hac materia tractat plene. j. ō do. ⁊ contu.

re videris ablq̄ alieni iuris preiudicio ᵉ recōpensationem illi facias congruentem.

De lemoniceñ. archidi. ⁊ priori sancte radegundis pictā.

¶ Compositionem super re primatie vnus solus cuius interest poterit impedire.

HAmilis doctrina ᵇ magistri: ⁊ infra. ꝑ Mandamus quatenus prelatorum burdegaleñ. prouincie ᶜ in ea presentiuz ᵒ: ⁊ cathedralium capitulorum eiusdem: necnō ⁊ bituriceñ. capituli ᵉ sup ꝓuisione quā iter bituriceñ. ⁊ burdegalē. archiepos ī cā primatie ducimus faciēdā requiratis assensum: quo habito prouidētiā nostram solēniter publicetis. ꝑ Si qui vero consensum prestare noluerint ᶠ: vos supersedentes publicationi ꝓdicte districte ꝓcipiatis eisdē: vt ꝓsonaliter ᵍ si prelati fuerit: vel si alij ʰ p̄ ꝓcuratores idoneos nostro se conspectui presentent: prosecuturi coram nobis ius si quod habere contendunt ⁊ satisfacturi pti alteri si succubuerint in expensis ⁱ.

Rubrica De treuga ⁊ pace.

ALex. iij. in concilio lateran.

¶ Statuit tempora treugarū ⁊ penas violantium

t **T**Reugas ᵏ a quarta feria post occasum solis vsq̄ ad secundam feriam ī ortu solis ab aduentu domini vsq̄ ad octauas epiphanie: ⁊ a. lxx. usq̄ ad octauas pasce ab oībus inuiolabiliter obseruari precipimus. ꝑ Si qs aūt treugas frangere ˡ p̄sumpserit: post tertiā admonitionē si non satisfecerit suus eps sniaz excōmūicationis dictet in eūz: ⁊ scriptam vicinis ᵐ episcopis annunciet: quorum nullus excōicatum in cōione recipiat: imo scriptam sniam quisq̄ confirmet ⁿ Si quis autem boc violare p̄sumpserit: ordinis sui periculo ᵒ subiaceat. ꝑ Et quoniam funiculus ᵖ tripler difficile rumpitur: precipimus ɛ vt epi ad solū deū ⁊ ad salutez populi habentes respectū omni trepidatione sepositā ad pacez firmiter tenēdā mutuū sibi ꝓfiliū ᵠ ⁊ auxiliuz prebeant: neq̄ boc alicuius amore vel odio pretermittant. Quod si quis in boc opere tepidus inuentus fuerit damnuz proprie dignitatis incurrat.

Idem.

¶ Persone bic enumerate plena securitate gaudent tpe guerre.

I**N**ouamus ʳ ut p̄sbyteri monachi cōuersi pegrini mercatores rustici euntes vel redeuntes ⁊ in agricultura existētes ˢ. ⁊ aialia qbus arantur vel semina portant ad agrum: ꝓgrua securitate letent.

ad ſ. de iudi. iuris esse ambiguū: sed papa boc facere põt: qz nō astringitur legibus vel canonibus: vt hic pater. b.

h ¶ Vel si alij. vt capitula q̄ nō nisi p̄ procuratorem venire possunt.

i ¶ In expēsis. Sic vł plam istā q̄ victꝰ victori ꝓdēnādus est semp in expensis. ar. j. de pe. calūniā. de hac materia tractat plene. j. ō do. ⁊ contu. finez. Sed boc ib qz iam q̄si intentio actoris fundata erat per compositionē ⁊ ib si succūbāt q̄si calumnioſe videant boc fecisse: quia tunc demum consuevit dici q̄ victꝰ in pria cā victori sit cōdemnādus: ⁊ quasi ad terroꝛez hoc dixit papa. vt si dubitarent de iure suo. nō litigarēt. Et est ar. op. q̄ victus victori semper sit cōdemnādus in expensis.

Rubrica De treuga ⁊ pace.

Qz iuditiū est ad pacem discordātes reducere. xc. di. p totum: ideo post tractatum de officio iudicis merito annectitur h Rubrica. vel aliter sic. quia maiorū ⁊ supioꝛ est treugas ⁊ pacem inire: subditoꝛ vo obedire ergo ꝛc.

Treugas.

t In prima parte determinat tempus feriarū in actu bellādi. In secunda ponit penaz rumpentium treugaz. In tertia ponit penaz epoꝛ rōne negligentie. ⁊ instruit eos quid facere debent vt treuge ⁊ paces seruentur. An. de bu.

k ¶ Treugas. Treuga ē securitas prestita rebus ⁊ personis discordia nondū finita.

l ¶ Frangere. Nota q h treuga canonica est ⁊ non conuentionalis. si enim esset conuentionalis semper seruaretur: nam fides hosti seruāda est. xxiij. q. i. noli estimare. Sed qualiter intelligitur quod dicitur de ista treuga. Si intelligitur de iusto bello: a tali nullo die cessandum est. etiam dominico die. xxiij. q. vltima: si nulla. j. de regulis iuris. quod non est licitum. Si vo de bello iniusto: boc nullo tempore faciendum est. sol. potest intelligi de iusto bello. ⁊ licet nunq̄ sit cessandum a tali: minus tamen vacandum est ei in boc tempore q̄ in alio: vnde capitulum illud: si nulla. intelligitur quando ineuitabilis urget necessitas. Vel potest intelligi de iniustis bellis: vel papa respexit ipsum factum vt non semper darent operam bellis. ⁊ ideo ob reuerentiam dierum tunc cessarent: ⁊ nullo tempore debent fieri. ⁊ multominus isto tempore. Sed q̄ dicit hic hodie non tenet: ⁊ episcopi qui non seruant hanc constitutionem: non dicuntur transgressores: quia non fuit moribus vtentium approbata huiusmodi treuga. iiij. di. §. leges. Vin.

m ¶ Vicinis. xi. q. iij. c. cure.

n ¶ Confirmet. idest obseruet. ⁊ ita ipso facto confirmat eam alias nec infirmare potest cum non habeat imperium par in parem. xxi. distin. inferioꝛ ⁊. c. veniqz: ⁊ melius. s. de elec. innotuit. ⁊. ff. de arbitris. l. nam magistratus.

o ¶ Periculo. idest excommunicationi subijciatur. xxiij. q. iij. illi qui. vbi boc idem dicitur.

p ¶ Funiculus. primus est excommunicatio proprij epi: secundus est vicinorum episcoporum obseruatio seu confirmatio. Tertius consilium ⁊ auxilium eoꝛūdem. ⁊ ideo quādo fortioꝛ est. difficilius rumpitur. C. cōmunia de succes. auc. itaqz. ff. de libe. leg. l. iij. in fi.

q ¶ Consilium. Nota q prelati tenētur sibi mutuum prestare consilium ⁊ auxilium. xcii. di. precipimus. ⁊. c. perlatum.

r **I**nouamus. quia iam statutum erat. xxiij. q. iij. si quis romipetas ⁊. c. paternarum.

s ¶ Existentes. ergo dum vacant agriculture tantum habent priuilegium: sicut militi non currunt tempora dum est in militia. C. quibus non obest longi temporis prescriptio. l. vltima sed animalia semper habent vnde pignoꝛi dari non possunt. C. que res pigno. ob. non possunt. l. pignorum.

Rubrica de pactis. Supra visum est de pac. sed q̄ pactum est quedam conuentio ex pace facta ideo ⁊c. Ab. si.

Antigonus. Aliter sic potest sūmari. iudex ecclesiastic⁹ prouidet seruāti pactū contra non seruantem. Diuiditur. Nam primo ponitur dictū antigoni episcopi. Secūdo approbatio cōcilij ibi: nam dixerunt. Ab. si.

a ¶ Par seruetur. reformata per pacta inita inter episcopos qui contendebant adinuicem de iure parochiali. Et ita est ar. q̄ pacta legitima custodiantur. xx. questione. i. puelle. in fi. ⁊. xxij. questione. iiij. innocens xviij. questione. ij. eleutherius. pacta enim legitima q̄ neq; dolo malo neq; aduersus leges: neq; quibus fraus alicui fiat facta sunt: seruabo ait pretor. ff. de pactis. l. iuris gentium. §. ait pretor. ¶ Pactum vero quod dolo initum est non valet. j. de rerū permutationē cum vniuersorum. C. de excep. ⁊. prescriptio. aduersus. Item si alteri sit captiosum. ff. de rescindenda venditione. id quod quasi in fi. Item si sit cōtra bonos mores. C. de inutilibus stipulationi. ex eo. Item q̄ observatū vergit ad dispendium salutis eterne non tenet. j. eodē pactionis: vbi de h. Item habes hic argumē. q̄ ex nudo pacto oritur actio xij. questione. ij. quicunq; suffragio. ⁊ questione v. quia. Joan. licet sit contra secundum leges. ff. de pactis. l. iuris gentium. §. igitur nuda pactio obligationem non parit: sed parit exceptionē: quia mortaliter peccat recedendo a pacto: argumentum. xxij. questione. i. predicanduz. q̄ inter simplicem loquelaz ⁊ iuramentum non facit deus differentiam. xxij. questione. v. iuramenti. de hoc dic vt babes. xij. questione. ij. c. qui cunq; suffragio.

Rubrica De pactis.

I Dem ex concilio apb.

¶ Pacta quantūcunq; nuda seruanda sunt.

Antigonus episcop⁹ dixit ⁊ infra. Aut inita pacta suam obtineant firmitatem: aut quentus si se nō cohibuerit ecclesiastica sentiat disciplinā. ¶ Nam dixerūt vniuersi pax[a] seruetur: pacta custodiantur.

G Regorius.

¶ Conuentio inualida per cōsensum superioris validatur.

Quotiens in conuentionibus noster expectatur assensus: ne in dubiuz veniant que gerūtur: ratibabitio[b] eas debet pro securitate partium solidare[c].

I Dem.

¶ Iudex debet studiose agere vt promissa adimpleantur per alia verba.

Qualiter in sardinia: ⁊ infra. ¶ Studiose agēdum est: vt ea que promittuntur opere compleantur[o].

A Lexander. iij. exoñ. ⁊ vuig. episcopis.

¶ Nō valet pactum per quod beneficium ecclesiasticum debet pecunia resignari.

Quam pridem. s. clericus procurator prioris ⁊ monachorum de arca. ⁊. p. clericus pro cā q̄ inter eos ⁊ predictum. p. ac fratrez eius cui⁹ vicē se gerere dicebat[e] super ecclesia ⁊ capella de. l. verteba tur ad nostram presentiaz accessis

d Qualiter. compleatur. si. xxiij. distinctiōe psalmista. ⁊ illud q̄ procedūt de labijs meis non faciam irrita. Et est argumentū q̄ verba cum effectu sunt intelligenda. j. de cleri. nō resi. relatū. Itez nec sufficit volūtas: nisi sequatur effectus. j. de eo qui mit. in pos. causa rei ser. c. i. si. j. ō re iudi. cū alij quibus. arg. contra. s. de biga. nuper. ⁊. c. a nobis.

sent: inter se non tamen nobis mediantibus conuenerunt: q̄ eidem .p. pro expensis quas fecerat tres marche argenti soluerētur ⁊ idem .p. liti cederet[f]: ⁊ a monachorum infestatione cessaret. Cumq; compositionem istam auctoritate apostoli. peterent confirmari: nos eaz non duximus[g] admittendam: pro eo q̄ videbatur prauam illicite pactionis[b] speciem continere ⁊ infra. Ille igitur nostris monitis acquiescens ⁊ eidem liti pro se ac fratre suo renuncians: antentica instrumenta que super hoc habebat. in nostris manibus resignauit[i]: que nos priori ⁊ monachis destinātes mandauimus: vt eidem. p. ⁊ fratri eius in aliquo studerent beneficio prouidere: de quo maius lucrum valeant apostolica intercessione p cipere: quam eis deberet ex illa pactione illicita prouenire. ¶ Ceterū quia prior et fratres acquiescere noluerunt: mandamus quatenus moneatis eosdem: vt prefato. p. ⁊ fratri eius competens beneficiuz conferant ⁊ assignent: alioquin si vobis constiterit dictos clericos a prenominata ecclesia ⁊ capella absq; ordine iudiciario violenter ejectos: ipsas eisdem restitui facta tis[k] non obstantibus litteris nostre confirmationis quas predicti prior ⁊ monachi a nobis impetrasse noscuntur.

I Dem achiepo ebor.

¶ Non valet pactum de succedē do post mortem prelati in ipsius ecclesia.

Quam pridem. Pro narrat factuz sub quo ptinetur processus cause: partium transactio: ipsius reprobatio: papalis ordinatio ⁊ intercessio secūdo dat iudices ibi: ceterum. Ab. si.

e ¶ Dicebat. iste enim cū esset coniuncta persona. etiam sine mandato audiretur agens p fratre. ff. ō procuratori. sed be persone. ⁊. l. pomponius. §. vltimo: ⁊. C. eodem titulo erigē di: vt. s. de rescriptis. nō nullt tamē cauere dz de rato. alias nō obesset. C. quib⁹ res iudi. non nocet. l. i.

f ¶ Cederet: hec renunciatio fratri nō noceret: lz esset pcuratoz eius ⁊ generalez administrationē haberet. ff. de pcuratori. mādato generali: ⁊ C. eo. ti. si procurator. ⁊. C. de transac. transactionis.

g ¶ Non duximus. j. tit. proximo statuimus contra. Solutio ibi compositio sup ōcimis facta licita ē: vt. j. de ōcimis ex multiplici: ⁊ ca. nup. Hoc vero simonia expresse cōmittebatur recipiendo pecuniā pro re spirituali quaz renūciauit. Item argumentuz contra. j. de preben. nisi esset: vbi nulla compositio vl pactio turpis iter ptes interuenit. sz iudices pro bono pacis in quos cōpromissum fuit statuerunt vt ad tempus certa pecunia soluere tur: ⁊ ideo papa illam cōstitutionem ex causa predicta tolerauit. lz hic pactio turpis iter partes interuenit.

b ¶ Illicite pactōis: quia ius spirituale pro pecūia remissuz fuit. Quidam dicūt q̄ pactū valuisset si auctoritas pape i teruenisset. argumentum. ff. de his qui nota. infamia furti. §. qui iussu. T. dixit q̄ ppter auctoritatez superioris simonia nō purgatur ex quo aliquis est simoniacus. Si vero cum ius habeo ōdero tibi pecuniam redimendo vexationem meam non pecco: argumētū. i. questione. iij. quesituz: ⁊. j. de simo. c. dilectus. iuxta illud apostoli. redimētes tēpus quoniam dies mali sunt: argumētū est tamē cōtra. j. de simo. matthe⁹. sed ibi data fuit pecunia his qui ius habebant in electiōe. Sed videt q̄ si cōpositio esset cōfirmata per papā: q̄ excusati fuissent isti fratres: quia papa habet plenitudinē potestatis: ⁊ potest supra ius dispensare. j. de cōcess. pben. posuit. ⁊ de eo quod nō est ius facit ius. iij. qstione. vi. hoc quippe. Item ipse naturā rei imutare potest. C. de rei vxo. actio. l. i. in principio. ¶ Potest dici q̄ in his que in sui natura simoniaca sūt i veteri testamēto: vt vēdere sacramēta ⁊ huiusmodi spiritualia. ibi nō excusat auctoritas pape: ⁊ secundū hoc intellige quod dixit tā. in his vero que per constitutionē ecclesie simoniam iducunt: excusaret auctoritas pape: q̄ potest dispēsare in talibus. ⁊ ō hoc dicitur .s. de offi. delega. ex parte. ij.

i ¶ Resignauit. ad cautelā ⁊ ex superfluo: quoniam facta renunciatione ipso iure irrita sunt istrumēta. C. de pdi. ex le. dissolute: ⁊. j. ti. pri. c. i. aduersari⁹ potest illa petere. C. ad erbi. l. vlti.

k ¶ Faciatis. argumentū contra. viij. questione. i. quam periculosuz: vbi habes q̄ casu recipere postea ñ potuit qō semel cessit. ¶ Potest dici q̄ nō tenuit renunciatio: cū essent eo tempore spoliati: argumentū. j. de restitutione spoliatorum sollicite. Dicas melius: q̄ isti implorauerunt beneficiū principis ⁊ de gratia restituuntur: ⁊ illa renūciatio tacitā habebat conditionem anneram scilicet si monachi adimplerent qō mādaut papa: sic. s. de renūciatio. sane. de hoc dictū fuit. s. de elec. cū inter. r. Sed pone q̄ si monachi iam cōtulissent ecclesias alijs: qd fieret. ar. q̄ ñ remouean̄t instituti. vi. q. i. eos. imo remouēdi sunt: ⁊ mōachi tenen̄t puidere illis. viij. q. i. pſentiū. j. de pbē. inter cetera.

k

Accepimus. Pone casum in ecclesia debitis onerata quã senex & dines clericus nolebat acceptare ad exonerandã: nisi fieret sibi pactus vt ipsius consanguineus forte nepos ẽ ea succederet post mortez ipsius. Diuiditur. prima pars narrat factũ: quod secũdo precipit corrigi ibi: Verum. Abbas. siculus.

a Nominatim. hoc etiã improbatur a iure ciuili: quia si possumus pacisci ō hereditate alterius nisi eius volũtate .C. de pac. l. vlti.

b Canonib⁹. qui prohibent successiones ī ecclesia dei fieri viij. questiõe. i. apostolica. s. ō si. pbyte. ad extirpandas. c. presentiuz: & c. ex transmissa: & quasi per totum.

Cum clerici. Diuidit. Prima pars narrat factũ. Secũda corrigit ibi: nos Abbas. siculus.

c Pacisc̃t. Pactũ istud nō valet quia est cõtra canones. j. de cen. prohibemus. j. ō preben. auaritie. & pactum turpe non valet. j. eo pactiones. & iuramẽtũ super hoc prestitum nō tenet. j. ō cẽsi. grauis. j. de iureiurãdo. tua nos argumentum.

d Pensiones. Sed põe q facultates ecclesie sint augmẽtate: nũqd pensio debet augmentari: argumentuz est hic q nō. j. de censi. prohibem⁹. Sed contra argumentum. j. de cen. quanto. & s. de consti. cũ. ℳ. Potest dici q si diligentia clericoz bona sũt augmẽtata: nō debet augeri pensio: ne diligẽtia sua sit illis dãnosa. C. ō alluui. l. vltima. si vero aliũde bona ecclesie augmentata fuerint: tunc põt & ō bet augeri põsio q iusta causa subest vt augmẽretur: argumentum. j. de cen. quãto. De hoc dic vt. j. de censi. prohibemus.

e Ecclesiastica: que erit depositio cum simoniaci sint. i. questione. i. reperiuntur: & c. erga simoniacos.

Peruenit. Primo narrat factum. Secũdo corrigi precipit ibi: cum autem. Abbas siculus.

f Reprobamus. Pactum ẽ tale si nocet ecclesie: quin a quolibet possessore possit petere decimam. ff. ō pactis. inter debitores. ff. de insti. si cuz villico: & argumentuz ad hoc & vi. questione. i. si quis laicus & hoc patet ex eo quod dicit in fine: ecclesie parochiali reddatur. argumẽtũ cõtra. ff. de pactis. epistola. §. pactum: vbi dicitur q tale pactũ iustum est. solutio. tale pactũ iustum est: vt creditor qui possidet pignus tributum soluat: vt dicit. §. pactũ: quia & sine tali pacto possessor conueniendus est: si vero in contrarium fieret pactum: quantum ad ipsos pacisc̃tes valet pactum: sed non quantum ad dominũ tributoruz: quia pactum priuatorum formam iuris fiscalis non tollit: vt dicit lex predicta inter debitorẽ: & j. de foro competenti. si diligenti.

g Reddatur: & ita ecclesia põt agere cõtra regulares vel seculares clericos vt ei reddant quod perceperunt occasione talis pacti. posset etiã agere cõtra possessores si vellet: argumentũ. xij. questione. ij. apostolicos: & C. si tutor vl curator. l. iij.

Actiones. Primo ponit dictũ & eius rationẽ. secundo ampliat illam & probat ibi: Quod etiam. Ab. si.

h Cessare. in spiritualibus. n. omnis pactio illicita siue conuentio cessare debet: vt. i. questiõe. ij. quaz pio: & j. de simo. tua. & j. titulo proximo. preterea. & c. super eo. & j. vt eccle. beneficia. vt nostrũ: quia huiusmodi pactiones simoniam inducũt: vt. s. eodẽ. cum pridem. tacite etiam vel expresse. xvi. qõne vij. per laicos. Item si huiusmodi pactum siue promissio aut etiam iuramentũ

Accepimus q quedam ecclesie clericis sint tali tenore concesse q post eorum obitum alij nominatim[a] succedant. Verũ quoniam hoc iniquum est: & sacris canonibus[b] inimicum: & ideo nõ debet aliquatenus tolerari: mandamus quatenus huiusmodi successiones tam detestabiles & iniquas appellatione cessante prohibeas omnino & friuolas & vacuas esse decernas.

Idem cant. archiepiscopo & eis⁹ suffraganeis.

Qui per pactum augende pensionis consecutus est ecclesiam debet ea priuari & als canonice puniri.

Cum clerici vestre iurisditionis: sicut accepimus: decedẽtibus ecclesiarum personis pacisc̃antur[c] ex ipsis ecclesijs maiores solito soluere pensiones[d]: vt facilius possint easdem ecclesias adipisci. Nos ad tam detestabile vitium extirpandum. f. u. mandamus: quatenus ne id attẽtare presumãt districtius prohibentes: si contra prohibitionem vestraz venire psumpserint ap. cessante eos taliter adeptis ecclesijs spolietis: alias pro tante presumptiones excessu seueritate ecclesiastica[e] puniẽtes eosdem.

Innocentius tertius in cõcilio generali.

Si ecclesia rem suam locando vel in feudum concedendo apponit pactum in preiudiciũ iuris parochialis: non tenet & qcquid hac occasione perceperit reddere cogitur illi ecclesie.

Peruenit: sicut accepimus: regulares clerici & seculares interdum: cuz vel domos locãt vel feuda concedunt in preiudicium parochialium ecclesiarum pactuz adijciunt: vt cõductores & feudatarij decimas eis soluant: & apud eosdem eligant sepulturã. Cuz autem id de auaritie radice procedat: pactum huiusmodi penit⁹ reprobamus[f]: statuẽtes vt quicquid fuerit occasione huiusmodi pacti perceptum ecclesie parochiali reddator[g].

Gregorius nonus.

Non valet pactio in spiritualibus vel que peccatum inducit vel turpis seu de turpi vel impossibilis de iure vel de facto.

Pactiones facte a vobis: vt audiuimus: pro quibusdam spiritualibus obtinendis: cum in huiusmodi omnis pactio omnisq conuentio debeat omnino cessare[h]: nullius penitus sunt momẽti. Quod etiam de alijs est dicẽdum: que obseruate vergũt in anime detrimentum: nam etiam iurta legitimas[i] sanctiones pactũ turpe vel rei[k] turpis aut impossibilis de iure vel de facto nullam obligationem inducit.

Rubrica De transactionibus.

Gregorius tertius. a. sub. & domi. abba.

Instrumenta et alia iura partium contraria transactione tolluntur.

Sicut graue: & infra. Post salubrem decisionem de cõtrouersia vestra factam decreuimus: vt omnia instrumenta vel quicquid aliud est quod partibus quoquomodo aut ex temporis prescriptione seu aliter opez de lege aut quocunqz priuilegio ferre poterat: sit vacuum[l] et omni virtute cassatum: et sola pactorum inter vos nunc habito

i Legitimas. secundum leges turpe pactuz non tenet. ff. de verborum obligatio. generaliter. turpe pactum dicitur siue turpis rei: puta si quis promittat se facturum homicidium vel sacrilegium. ff. de verborum obligationibus veluti. & institu. de inutilibus stipulatiõibus. ad finem. §. q turpi. Item pactum quod continet turpem causam: non tenet puta si paciscar ne furti agam vel iniuriarum. ff. de pact. si vnus. §. pacta. secundum canones etiam turpes promissiones non tenent. xxij. questione. iiij. vnusquisq: & c. in malis promissis: & c. non semper promissa: & ca. diffinitio: & c. si ad peccatum: & c. mulier. & hoc est pactum turpis rei. Pactũ turpe dici potest quod fit de turpi re. vt. c. si ad peccatum. Et pactũ dicitur turpe quod fit etiaz de re sacra siue spirituali: vt ℏ & ī ominibus que in sua natura bona & licita sunt sed per pactum fiunt illicita. Itez pactuz de re cuius commertiuz per rerum naturam haberi non potest: nullius est momenti. ff. de re iudi. impossibilium: & c. ff. de verborum obligationi. si stipuler. & insti. de inutilibus stipulationibus. circa principium. Et generaliter pactum qõ contra leges & constitutiones: vel contra bonos mores fit: nullius momenti. C. de pac. pacta que. ff. soluto matrimonio alia. §. i. Vel cõtra senatusconsul. plebiscita decreta edicta principum. ff. de pact. iurisgentium. §. pretor. Sic & impossibile preceptuz nullũ est siue sententia. ff. que sententie sine appella. rescin. Paulus.

k Rei turpis. Rei turpis nulla est obligatio. ff. mãda. si remunerandi. §. rei turpis.

Rubrica De transactionibus. Cõtinua hanc rubricam: vt dictum fuit in precedenti titulo. Est autẽ transactio de re dubia & lite incerta pactio gratuita. Abbas. siculus.

Sicut graue. Diuiditur. Nam prima pars decernit. secunda supplet ibi: Cui si quid. Abbas. siculus.

l Sit vacuũ. Ergo licet postea reperiantur instrumẽta non tamen lis restaurabit. C. de transac. sub ptextu: & j. de re iudi. intermonasterium: & c. sequenti. argumentum cõtra. ff. de iudi. licet & institu. de inutilibus stipulationibus. circa principiũ. sup hoc ita notabis: est petitio specialis generalis & indefinita. specialis & hic transactio specialis nõ obest in alijs specialibus. & C. eo. age cũ germano. Hic transactio generaliter restringitur ad hoc de quo specialiter actũ est. ff. eo. qui cũ tu. §. i. & C. eo. titulo. si ō re certa. Generalis. hic generalis transactio nõ restringitur. C. eo. sub pretextu. Hic specialis transactio in vno capitulo nõ impedit processum

nergat in anime detrimentũ: vt hic dicit: si solus hominez spoliare nõ possit iueniat socium cum quo paciscatur: vt simul id faciant & diuidãt spolia. xvij. questione. iij. si ad peccatũ. & c. mulier. non enim fert opem qui adiuuat ad peccandã. xiiij. questione. vi. si res. de iuramẽto habes multa exempla. xvij. questione. iiij. si aliquid non est seruandum & ī pluribus alijs. c. ibidem.

alioꝝ.C.eodē.l.penultima. Indefinita: hic generalis transactio rigore iuris tenet sed replicatiōe voli rescinditur.ff.de pactis.tres fratres .ff.de administra.tutorū.luci⁹.§.tutore. Hic idefinita vt specialis trāsactio in alijs nō obest: que in iudicium deducta non sunt.C.de iudi.licet.R.

a ¶ Habiturum: argumentum nouissima pacta dumtaxat valere.C. de pactis pacta:ꝛ.ff.eodem si vnus.§.pactus. ꝛ.s̄.de rescrip. ceterum in fine.

b ¶ Obtineat: nisi dolo transactio talis sit exorta: quia tunc non valeret.C.eodem.sub pretertu.ff.de pac.emptor. .§.lucius.

c ¶ Notionis. facte cum causse cognitione: vt vicitur.s̄.titu.prori.c.ij.ꝛ .c. primo.

d ¶ Auctoritate. Nota. ꝙ si transactio vel pactū ab initio inualidum sit per confirmationem pape suinit vigorem: vt hic. argumentum.s̄. titulo proximo quotiens sic ꝛ sententia que nō tenet: per confirmationez pape efficitur valida.iij. questione.vi. hoc qppe. ꝛ omnia nostra facimus dicit imperator quibus auctoritatem nostrā impartimur.C.de vete.iure euncle.l.i.§.sed neqz sic testamentum omniū testamentorum solēnitatem superare videtur quod conscientiam principis tenet.C. de testa. omnium.

S Tatuimus. Non diuiditur qr continet vnum dictū.

e ¶ Super decimis: hic est argumentū ꝙ in spiritualibus potest interuenire trāsactio.liiij.distinctiōe.generalis:ꝛ capitulo ex ātiquis: ꝛ.r.questione.ij.casellas. in fine: ꝛ.xxiij.questiōe.iiij.si illic.ꝛ.j̄.de rerum permutatione.ad questiones.sed contra.i.questiōe.ij.quampio:ꝛ .s̄.de pactis.cum pridem.ꝛ capitulo pactiones:ꝛ.j̄.eodez constitutus ꝛ .j̄.de rerum permutatione ad questiones:ꝛ capitulo vltimo:ꝛ.xvi.questione.vij.decimas quas:ꝛ.xiij.questione.ij.in ecclesiastico:ꝛ.i.questione.i.placuit:ꝛ.j̄.eodem.super eo.solutio in spiritualib⁹ transactio proprie sumpto vocabulo interuenire nō potest: vt aliquod temporale detur pro spirituali: quia simoniacum esset.ꝛ sic intelliguntur cōtraria b signata. quod dicunt due prime cōcordantie ō seruo ordinato: ꝙ ibi pōt interuenire transactio: non est verū: quia ibi nō datur temporale pro spirituali: quia licet detur ne reuocetur in seruitutem: nil datur ꝓ ordine: nec aliquod spirituale emit. sed emitur libertas ꝛ seruitiū corporale redimitur: vt libere possit ministrare: quod licet.xxxvi.questione.i.de raptoꝝ⁹: sicut cū emitur terra vt ibi edificetur ecclesia quod licet: qr nō dicitur propterea emi ecclesia vel simonia cōmitti. capitulū casellas nō obstat: nec dicit hoc. sed dicit ꝙ res ecclesie alienari nō debēt excepta cā captiuorum. vbi dicitur: sed non dicitur transactio: sed proprie captiuorum redemptio: ꝛ datur pecunia recepta de reb⁹ ꝛ vasis ecclesie ꝛ redimunt captiui: ꝛ amicabilis compositio pōt ī teruenire in spiritualibus: vt hic dicit: ꝛ.j̄.ō decimis. ex multiplici.ꝛ.c. nuper.ꝛ.c. dilecti: ꝛ.j̄.e. de cetero: ꝛ.c. super eo. in fi.ꝛ.j̄.e. veniens.

f ¶ Ecclesiasticam. quasi dicat cū laicis non possent taliter componere vt ex illo spirituali quod ecclesijs debent aliquid retinere possent: cū laicis spiritualia possidere sine periculo animarū non liceat. j̄.ō decimis prohibem⁹: ꝛ.xvi.questione. vij. decimas: ꝛ.j̄.de prescriptio. causam q. Et sic videtur ꝙ cū laicis non possit fieri compositio: vt minus soluāt: nisi papa auctoritatez prestaret. j̄.de confir. vti. capitulo vltimo. tamē propter vtilitatem ecclesiarum videt licere saltem de auctoritate episcopi: quia sic multū consulitur ecclesie: argu. j̄.de his que fi. a pla. sine cō sen. ca. cum apostolica.

Q Ontingit. Communis diuisio. Secunda ibi: Unde. Abbas. siculus.

g ¶ Litteras. Nota. ꝙ abbas simpliciter ad agendū cōstitut⁹ sine licētia capituli transigere nō pōt. C. de transac. transactiōis. vñ procurator transigere nō pōt etiā si haberet generale mandatum ad agendum. ff. de procuratoribus mandato. Vincen. dicit ꝙ licet abbas vel alius plat⁹ non possit transigere sine speciali mandato: ad hoc tamen pōt exercere actiōez. ff. quod cuiusqz vniuersitatis. l. vlti. ar. contra expressum. ff. de iu. deli. ait ptor: vbi dicitur ꝙ ille qui nō pōt alienare nō pōt rez in iudiciū ōducere: ō hoc dicitur. j̄. de procura. c. i. si tamen abbas preter mandatū procuratoriū habeat litteras ō rato a capitulo suo continens simpliciter ꝙ quic quid sup tali negocio fecerit ratum habebit: potest transigere: vt sic notetur differētia inter litteras procuratorias ꝛ litteras de rato. j̄. de reli. domibus cū dilectus: vbi ō hoc ꝛ hic idez videtur: quod dicit litteras ō rato: erpone vt ibi dixi. i. mandatum procuratoriū cōtinens ꝙ etiā abbas trā figere posset super questione de qua coram legato agebatur cum illa clausula: ꝛ qcqd super his per abbatem factuz fuerit capitulum ratum habere promisit: alias nō valeret talis transactio: vt victum est vel abbas habuit simplex mādatum trāsigendi tantum coram delegato: ꝛ ita capituluz nō poterat reuocare trāsactionem er eo ꝙ non consenserat: vel dic vt in no. se.

h ¶ Annis. Hoc ideo dicit: quia si transactio fiat secūduz formam iuris post quadriennium rescindi non potest: āte vero potest: si ecclesia probaret se lesam. j̄.de in integꝝ restitutione requisiuit. alias nō potest venire contra trāsactionez etiā statim. C. de transa. quāuis: ꝛ secundum hoc supple marime: qr idez esset si nō fuisset fuata: ꝛ b innuit lra que dicit capitulū ac si nō cōsenserit in eā nō pōt reuocare: q̄si diceret nō potest eā reuocare tanquā non consenserit: quia consensit cedendo litteras de rato: vel potius consensit eā obseruando. Si. n. abbas nō habebat mandatū de transigendo: statim debebant contradicere monachi: ꝛ iō eū impugnare non possunt quasi non consenserint: ꝛ ꝙ dicit aliquot annis: supple marime: quia idē est ac si semel ꝓsenserint. j̄.de arbi. per tuas: vnde ō iure comuni nō potest rouocari: sed per in ītegrū restitutionem si non fuit aliquot annis. i. quattuor seruata: ꝛ hec expositio probatur. C. de tempor. ī integrū restitutione. l. vltima. vbi habes ꝙ omnis restitutio tam maioris ꝙ minoris infra quadriēniū deberet fieri: ꝛ hoc ex opinione illoꝝ qui dicūt ꝙ restitutio semper est dāda ꝛ āte quadrienniū ꝛ post ꝛ quandocūqz. ar. illius ad uerbij semper. ꝛ.j̄.de in integ. resti. c. i.

Q Onstitutus. Prima pars ponit partis querelā. secunda dat iudicē ibi: qr. Ab. si.

i ¶ Prestita. i. iuramento: quod nō fuit obligatoriū: quia super re illicita ꝛ contra leges ꝛ canones. C. de leg. nō dubiū. ꝛ.xxij. questiōe. iiij. iter cetera. ꝛ .j̄.de iureiurādo. tua: ꝛ.s̄. titulo. primo capitulo vltimo. ꝛ.ff.de pactis iurisgentium. §. sed ꝛ si quis. v. ꝛ generaliter quotiens pactū a iure cōmuni ꝛc. vel proprie intelligitur: quia eque punit transgressor fidei ꝛ iuramēti: ꝛ.j̄.ō si deiusssoribus. peruenit: ꝛ.j̄. quod metus causa. ad aures. Ite argumentū: ꝙ si non tenet principale nec accessoriū: si. j̄. de foro. compe. si diligenti. ꝛ.j̄.ō si de instrumē. inter dilectos. argumētū contra ꝙ accessoriū tenet sed non principale. j̄. de iureiurā. debitores.

k ¶ Audiatis: Sed cū sit transactio simoniaca quare nō deponitur: īmo cōtra iuramentū siue fidē suam auditur. Dicas ꝙ de gratia tantum audit ad pristinā causam: quia de iure deponi debuit: cū ipse confiteretur peccatū suū ꝛ turpitudinem suā: īmo audiri non debuit contra factū suuz ꝛ turpitudinez suam. j̄.de ꝓcess. preben. cū super. ꝛ.j̄.de donatio. inter dilectos. Sed videtur obstare huic exceptio doli. cū vterqz ī culpa fuerit volendo seruare trāsac. ff. ō doli excep. apud celsum. §. marcell⁹. preterea ī pari casu turpitudinis potior ē cōditio possidentis. ff. de cōditione ob turpē causam. l. si ob turpem. §. porro. Solutio. vterqz de iure cōmuni puniri debet. sz de iure poli audit: vt qō prauū est corrigatur. j̄.de re iudi. latoꝝ. ꝛ.c. consanguinei. j̄. de colluſi. ca. i. ꝛ causam pstitit dispensationi: ne alter ō dolo suo damnū alter vero cōmoduz sentiret: ꝛ ideo nō admitteret hec exceptio doli: quia alius remaneret in dolo ꝛ in simonia. ꝛ propter hanc rationē contra exceptionē doli nō dat replicatio vt in. §. marcellus.

D Ecetero. Transactio facta sine auctoritate epi sup ecclesia si nō est in ri cōtraria nō est ꝓ epm reprobāda: sed si per eū cēsus ecclesie ponitur

nō excedit vitā trāsigētis. ¶Primo ponit questio. Secūdo solutio ibi: si cōpositio. Et ibi duo dicta. secūdū ibi: sed census. Ab. si.

a ¶ Extraordinariū. i. ōlegatū: sic. iij. q. iij. §. spaciū. v. ei aūt.

b ¶ Cōtraria. quia si esset cōtraria iuri nō toleraret. §. de electio. sacramēta. t. §. de offi. deleg. si quādo. argumentum. §. titulo proximo. accipimus: t capitulo cum clerici. t. j. de colluſi. audiuimus. t. §. de ma. t obedien. dilecti. si autem cōſona sit iuri tenet. §. eodez ſtatuimus. t. j. eodem. super eo. in fi. Et potest intelligi quod dicitur hic: quando de prouisione ipsi⁹ iudicis ex officio suo sine aliqua pactiōe partiū ſtatum fuit factum: t iusta causa interueniēte. alias simoniaca esset. j. de preben. nisi t talis compositio personalis erit: nec transit ad successorez illi⁹ q soluit. j. eodem veniēs: t capitulo predicto: nisi esset: quia censualem ecclesiaz cōstituere nō potuit. j. de censi. prohibemus: nisi facta fuerit de auctoritate episcopi. vt dicit i fi. Ar dic q hoc capi. locum habet. cū vna ecclesia agit cōtra aliā de subiectione: vel pro aliquibus iuribus coram delegato: t compositio inde fiet corā delegato. t quod dixit. j. cui preest .s. imperator.

¶ Ex litteris. Si beneficiuz qō per transactionem habetur impetratur vt vacās ab eo qui fuit trāſactiōis mediator nō valet impetratio. h. d. quo ad tituluz. ¶Prima ps narrat factum. Secūda diffinit ibi: cū autez.

c ¶ Patrocinabatur. per hoc iuri suo tacite renūciare videbat q. n. sciēter patrocinat petēti rē suam: sibi preiudicat: vt b t. ff. de in officioso testamēto. l. vltima. secus si ignoranter. ff. de rei venditione inter officiū t. C. de rei vēdicatiōe: re tua. t. C. de prescrip. lon. tēpo. nec petentem.

d ¶ Testis iscriptus. in instrumento transactionis t non in causa in qua patrocinabatur: quia t testis t aduocatus in eadē causa esset nō debet. ij. questione. vi. statuendum. Sed queritur an ob hoc solū q testis inscriptus fuit. possit a petitiōe repelli. Videtur q nō: quia non ob hoc iuri suo renūciare intelligitur. ff. de pigno. actio. caius. sed ibi ignorabat quid continebatur in testamēto qō signauit caius cum ānulo suo. secus si auctoritatez prestitit. ff. de pigno. fideiussor. §. pater. seij t hic.

e ¶ Transactio. i. amicabilis compositio. §. capitulo primo. in fine: t capitulo statuimus. t. j. capitulo primo. in fine. alias transactio proprie de re spirituali fieri non pōt. §. eodem constitutus. t. j. capitulo proximo. quia quid simoniacum esset.

f ¶ Impetrauit. cōtra ipm. r. cōtra quē fuerat aduocatus.

g ¶ Inficiaretur. t ita ex cōfessione cōuincitur: quia confessus in iure pro cōuicto habetur. j. de cōfes. capi. i. t vltimo. t. C. eo. ti. l. vna. Et duobus debet enim iste succumbere. quia prestando auctoritatē transactioni iuri suo renunciauit: t quia mendatium dixit impetrando t veritatē occultando. merito ergo silentium ei imponitur.

h ¶ Tonsoratū. ergo licet postmodū tonſuram accepit: non profuisset ei argumentū. §. de rescriptis cū adeo. principiū enim in talibus considerandum est. §. de electione. dudum. vbi de hoc. t. i. q. i. principatus.

¶ Super eo. Quotidie allegatur iste ter. cōmunis diuisio. Secunda ibi: tale. Ab. si.

i ¶ Super re sacra. hic euidenter patet q de re sacra siue spirituali trāſactio īteruenire nō potest. §. eodē constitutus. t. j. eodez preterea. t. capitulo ex parte: neq pactio. §. de pactis. pactiones. t. c. cū pridem. t duobus sequēti. capitulis: vt dictū est. t. §. eodē statuimus: vt detur temporale pro spiritualibus. j. de rerum permutatione capitulo vltimo: sed si spirituale det p spirituali. bene tenet t valet talis permutatio seu transactio. j. de rerū permutatiōe ad questiones: vt sic tamē detur spirituale vel remittat pro alio spirituali. Sic distingue vtrū agatur ō re etiam spirituali que petatur tanquam beneficium: an tanquā ꝓprietas. si agatur super beneficio vt aliquis recipiatur ad beneficiū ecclesie: vel quantum ad prelationem: tunc nulla potest inter uenire transactio ꝓprie: t hoc notauit dum dixit ecclesiastico bñficio in litigiū deducto: quia simoniacum esset. t quia talis titulus non haberetur ex transactione: sed per canonicā institutionem. j. de instī. ex frequē

quis ad extraordinarium[a] iudicez litteris impetratis cuz aduersario suo componit postmoduz in ecclesia de qua agitur ius aliquod habiturus. ¶ Si compositio non est iuri contraria[b]: non est a loci episcopo reprobāda. ¶ Sz cēsus absqz epāli auctoritate cui preest ecclesie sub hoc pretextu solutus vitā eius qui soluerit non excedit.

¶ Item ebora. archiepiscopo.

¶ Qui fuit transactionis mediator contra eam non auditur.

Ex litteris vestris accepimus q cum olim inter. r. t. a. clericos super ecclesia de vult. coraz de frater episcope q iudex fueras de legatus auctoritate. g. qui tunc eidem. a. patrocinabatur[c] in causa: t testis[d] inscriptus fuerat. transactio[e] facta fuisset: postmodum idē. g. sementiens clericum cū nondū esset in clericum tonsoratus: super eadem ecclesia tacito de transactiōe lras nostras impetrauit[f]. ¶ Cum autez idē. g. nō inficiaretur[g] se trāsactioni interfuisse t nondum fuisse tonsoratum[h] cum litteras istas obtinuit: ei super predicta ecclesia silē tia duximus imponendum.

¶ Item.

¶ Super ecclesiastico beneficio nō potest transigi sed amicabiliter cō poni.

Super eo quod q̄siuisti: vtrū de ecclesiastico beneficio in litigium deducto possit fieri transacitio. ¶ Tale damus responsum q transigi super re sacra[i] t litigiosa non potest. etenim res sacre vt possideantur aliquo dato[k] vel retēto seu promisso: speciem credim⁹ bēre simōie[l] alias si gratis t amicabiliter[m] inter se litigātes componant: sacris canonibus[n] nequaquā dicimus obuiare.

¶ Item abbati de strafor. t priori de febi.

¶ Trāsactio facta de rebus ecclesie per prelatum sine superioris cōsensu non obligat successorem.

Veniens ad apostolice sedis clementiam magister gui. de fauil. sua nobis insinuatione monstrauit: q monachi maioris mōasterij terras i parochia sācte. M. de marchia excolunt: t ab eadē ecclesia coloni eorum omnia ecclesiastica tam necessaria[o] quam voluntaria suscipiunt sacramenta: t tamen eidem ecclesie decimas soluere contradicunt: t infra. Arbitrantur autem se posse tueri cuiusdam transactionis pretextu inter prefatos monachos t quendam sacerdotem memorati guil. predecessorem facte: vt de duabus carruatis terre quas in dominio suo monachi tenent: tertiam tantum decimarum partem exsoluāt: t infra. ¶ Mandamus quatenus nisi prefati monachi transactionem[p] prescripta auctoritate apostolica confirmatam[q] esse docuerint: cum si euidens esset calumnia non tenet transactio. ff. de conditio. inde. in sum. i. rñ. neq finita ideo dixi: q si finita esset causa per sentētiā a qua non esset appellatū postea non tenet transactio. ff. de cōdi. indebiti eleganter. §. si post rem iudicatam.

tibus. t. §. de renuncia. admonet. t. xvi. questione. vij nullus omnino: argumentum. ff. de vecu. berennius. Si vero res sacra siue spiritualis in litigiū deducatur tanquam proprietas: tunc bene potest interuenire transactio: puta due ecclesie siue duo episcopi litigant super aliqua ecclesia vel aliquibus: quia alter dicit illas sibi subiectas: alter negat q possidet ibi potest interuenire transactio: quia et permutatio. j. de rerum permutatione ad questiones: vt si vnus haberet vnam ecclesiam t alter aliam per transactionem: vel quia vnus episcopus aliqua spiritualia in ecclesia perciperet t alius alia: hoc totum potest fieri per transactionem. sic etiam potest intelligi. §. eodem statuimus. potuit fieri diuisio decimarum iter partes. Quedam tamen sunt in quibus non admittitur transactio seu compositio: vt. j. eodem. c. vlti. vbi de hoc.

k ¶ Dato. Transactio non procedit vel non fit nisi aliquo dato vel retēto vel promisso: vt b dicit. t. C. eo. ti. transactio. qui enī transigit t quasi de re dubia t lite īcerta: neq finita transigit: .ff. eodem. l. i. Et iō dixit dubia t etiam lite īcerta quia credit se habere bonam causam. alioquin

l ¶ Simonie. §. e. cōstitut⁹. t. j. eo. pterea. t. c. seq.

m ¶ Amicabiliter. §. eo. statuim⁹. t. c. decetero. t. j. e. c. pri. t. j. ō decier multiplici. t. c. nuper.

n ¶ Canonib⁹. qui ꝓhibent illicitas pactiones in spiritualibus: vt. i. q. ij. ꝯpio. t. q. i. eos. t. q. iij. si quis prebēdas. cum suis concor. t. §. titu. pri. c. finali.

¶ Veniens. ¶Prima pars ponit querelam. secūda dat iudices ibi: mandamus. Ab. si.

o ¶ Necessaria. Quedam sacramenta sūt necessaria. quedam voluntaria. hec vi. ponitur. i. q. i. §. notandū est. sacramenta necessaria sunt ista baptismus. cōfirmatio. penitentia. vltima vnctio. corpus christi. t ideo dicunt sacramēta necessaria vel necessitatis: q sine istis homo saluari non pōt si ex cōtemptu omittunt t habere possunt. sacramentum vero baptismi i necessitate a quocūqz pōt recipi. dūmodo in forma ecclesie cōferatur. §. de sum. tri. c. i. in fi. t ō cōse. vi. iiij. a quodam. t etiam penitētia. nā cōfiteri possuz cuicūqz in necessitate iurta illiud. cōfitemini alterutruz peccata vestra. sacramenta vero volūtaria sūt illa que omittere ñ est peccatū: que dignitatis sacramēta dicunt: vt in. §. sed notādū. vt sūt ordines qui a dignioribꝰ cōferunt. i. epis: vel q nō nisi digni ad ordines assumēdi sūt. Item matrimoniū t sine huiusmodi sacramentis possumus saluari. xxij. q. iiij. §. vlti. ad fi.

p ¶ Transactionē. i. cōpositionē. j. e. statuimus. t. j. de veci. ex multiplici vbi similis est cōpositio: vel proprie tenet.

q ¶ Confirmataz. sed nunquid confirmatio pape transactionem personalem facit realez vt sic immutet eius substantiam. Videtur q sic: quia

auctoritas principis facit quãdoqz er nudo pacto actionẽ vari: ꝛ auctoritas legis hoc faciat: argumentũ. ff. de pactis. legitima: ꝛ quod confirmatur datur. ff. de verborũ significatione. l. lege obuenire. ꝛ princeps vnit duas res in vnam naturã. C. communia de lega. l. ij. argumen. contra. xij. distinctione preceptis: ꝛ. J. de confirma. cuz dilecta: ꝛ. c. vlti. mo. Dic ꝙ hec transactio ab initio quantum ad intentionem transigentium fuit realis: sed sacerdos ille hoc facere non poterat sua auctoritate: nec successorem poterat obligare sine auctoritate superioris: argumentum. ſ. eo. decreto ꝛ. c. contingit. ſi. habes. J. de confirma. vtili. c. pe. ꝛ ita confirmatio pape facit realem trãſactionem que quãtum ad ipſas personas personalis erat ſi ex certa ſciẽtia hoc facit: qz potest facere ꝙ illa que nulla est ſit aliq̃ argumentum. xvi. queſtione. i. c. vltimo: ꝛ. J. ó bis que fi. a prela. cum apoſtolica: ꝛ plus est de nihilo aliquid facere q̃ de aliquo aliud: arg. de conſecratione diſtinctio. ij. reuera: argumentum. C. de rei vxor. actio. l. vnica circa prin.

a Inter alios. ſic. ff. ó pac. ſi vnus. §. Item ſi experiar ī fine: ꝛ ita pactum predeceſſoris nõ obligat ſucceſſorem: argu. J. de preca. c. ij. ſic ꝛ confeſſio inter alias perſonas non nocet alij. ij. q. v. interrogatum. J. de adulte. ſignificaſti. Sed nunqd ille ſacerdos poſſet reuocare talem tranſactionem antequam cõfirmetur a papa cum ſit perſonalis? argu. ꝙ ſic. xxxv. q̃ſtione. ix. ꝙ quis: ꝛ. c. quiſquis: ꝛ. J. de rebus eccleſie. non alie. ſi qs preſbiterorum. credo ꝙ licet ſit perſonalis tranſactio: ipe tamen quãdiu vixerit: nõ poterit reuocare ſicut nec monaſteriũ eam poſſet reuocare. J. de deci. ex multiplici: niſi per in itegrũ reſtitutionem: ſi eccleſia eſſet leſa. de in integ. reſtitutione. c. i.

b Ipſos. i. monachos: de parte ſua. J. ó deci. tua nobis. ꝛ colonus de ſua: vt ibi.

c Integro. ſic. J. de deci. cũ boues. ꝛ. c. tua nobis.

Preterea Non valet trãſactio ſuper iure preſentandi per quam nouꝰ cenſus imponitur. b. d. Cõmunis diuiſio. Secunda ibi: cuz igitur. Ab. ſi.

d Transigitur. propria auctoritate.

e Nullam. ĩmo etiam auctoritate ſuperioris non poſſet de nouo conſtitui cenſualis iſta eccleſia nec vetus cenſus augeri. J. de cenſi. phibemus. ꝛ. c. ſcientes.

f Simoniaca. cũ nõ liceat transigere de re ſpirituali nteruentu pecunie: vt dictũ ẽ. ſ. eo. ſuper eo: ꝛ. c. ſtatuimus. ſi. ſ. de pac. cum clerici. J. c. pri. q. ius patronatus eſt ſpirituale.

Preterea. Communis diuiſio. Secũda ibi. reſpondemus. Abbas. ſiculus.

g Eximi contendendo in iure ꝙ nõ debeat ſubeſſe priuilegium allegando. Lau.

h Confitentes. ſimilẽ confeſſionem habes. J. de excep. cum venerabilis: ſed illa eis nõ obfuit: quia excipiendo hoc fecerũt: per hanc confeſſionem fundata fuit intentio alterius partis. Poterant ſic reſpõdere. oliz fuit queſtio de ſubiectione: ſed illa fuit tranſactiõe. i. amicabili compoſitione terminata.

i Cenſum. q ſcilicet cẽſus licet eſſet recognitio debite ſubiectionis: vt J. de cenſi. omnis anima: argumẽtũ. xvij. q. ij. eleutherius: non tamen debuit ſic transigi. Immo. videt ꝙ non poſſit eximi: ſicut nec epiſcopus pleno iure eximit etiaz eccleſiam. J. de donatio. paſtoralis: ſed ſi gratis vellet quis eccleſiã ſibi ſubiectam non per tranſactionem eximere bene poſſet remittere quicqd iuris habeat in ea. retinendo etiã pẽſionẽ annuatim ſoluẽdã maiori eccleſie: nec eſſet ſimonia. J. de relig. do. ꝓſtitutus: ita tñ ꝙ illi de cella deberent obdientiam ꝛ reuerẽtiã matrici domui. J. ó cẽ. cum venerabili: qz ſine capite eſſe nõ debet: qz ĩ hoc nõ poſſet maior eccl̃ia illos eximere. xciij. diſt. nulla ratione.

alias inter perſonas factas potius quam inter eccleſias videatur: ne pacta inter alios[a] acta alijs obeſſe patiamur: ipſos[b] ꝛ agricolas decimatiões ex quibuſlibet rebus ꝓuenientes ꝛ ex integro[c] ꝛ illarum q̃s illicite detinuerant iuſtam eſtimationem reſtituere eidem eccleſie cõpellatis.

Lucius tertius ormeñ. epo.

Sicut ſuper iure preſentãdi ita ſuper annexo nõ poteſt transigi vt recedat a lite interueniente aliqua temporalitate.

Preterea quãdo inter lãicos ꝛ viros religioſos depreſentatione alicuius eccleſie queſtione ſuborta tranſigitur[b]: ita ꝙ preſentationem laicus obtineat: religioſi vero nouam vel maiorem percipiant in eccleſia in qua prius nullam[c] vel minorem habere cõſueuerant portionẽ: an huiuſmodi tranſactio teneat queſtuiſti. Cuz igit ipſa actio ſimoniaca[d] merito videatur: reſpondeo ꝙ de iure non tenet: nec ex eo religioſi vlluz debẽt commodum obtinere.

Celeſtinus tertius.

Super ſpirituali ſubiectiõe nõ poteſt transigi.

Preterea q̃rto loco q̃ſtio talis acceſſit: ꝙ quedam cella eximi[e] voluit a ſubiectiõe qua matrici domui tenebat: ꝛ infra. Fratres illius celle ſe confitentes[b] in ire illi domui quondam fuiſſe ſubiectos referebant queſtionem oliz de hac ſubiectione fuiſſe motam ꝛ tranſactione ſopitam eatenus: vt quendam annuatim cenſum[f] eccleſie matrici reddẽdo eſſent a ſubiectione[g] principalis domus exempti. ꝛ infra. Prior conſequenter ꝓ maiori eccleſia proponebat: ꝙ de ſpirituali ſubiectione transigere nõ licet. Reſpondemus igitur: ꝙ ex predicta fratrum confeſſione[h] contra eos ſententia procedere debeat: preſertim cum illa tranſactio licet nobis de illo quod cella determinate reddere tenebatur conſtare nequiuerit: iniquitatem ſimoniacam[i] continuiſſe putetur.

Honorius tertius. J. cituli ſancte praxedis preſbytero cardi.

Super matrimonio transigi non poteſt.

Ex parte tua[k]: ꝛ infra. Poteris ad componendum[l] interponere partes tuas: ꝛ interduz aliquid ſeueritati[m] detrahere: pro vt ſtatu imperij ꝛ excedentiuz multitudine[q] prouida deliberatione penſatis videris expedire: exceptis nimirum caſibus qui compoſitionis ſeu diſpoſitionis remediũ non admittunt: vtpote coniugij ſacramentum[r]: quod cum non ſolum apud latinos ꝛ grecos: ſz etiã apud latinos ꝛ grecos: ſz etiã

k Subiectione. non poterat hic allegari preſcriptio: qz contra ſubiectionem nõ currit preſcriptio. J. de preſcrip. cum nõ liceat: ꝛ qz malam fidem ꝓſumebatur hꝫ propter cõfeſſionem ꝓpriam.

l Confeſſione. in iure facta ꝛ coram iudice ſuo. J. de iudi. at ſi clerici: ꝛ. ff. de interro. actio. noluit: ꝛ ita confeſſio contra ſe preiudicat. J. de confeſ. cum ſit per: ꝛ ca. vltimo. vbi de hoc. ꝛ intellige ꝙ per ſindicũ confeſſi ſũt: quãuis dicat hic fratruz confeſſione: nec reuocauerunt confeſſionem.

m Simoniacam. ſ. c. proxi. mo: ꝛ. c. cõſtitutus: ꝛ. ſ. de pactis. cũ pridem: ꝛ capitulo pactionis.

Ex parte. Plenius ſic ſũmatur Juder poteſt ꝛ ó l et ſe iterponere pro trãſactione inter partes fienda preterquã in caſibus in quibus iura hoc non admittunt vt ſup matrimonio. h. d. Diuidit. nam primo hortatur legatũ vt cõponat etiaz in caſibus expreſſis a iure. in fi. dicit quid ó caſibus non expreſſis ibi: in his. Ab. ſi.

n Ex parte tua. Caſus. quidaz greci furtiue recipiẽbãt ſacros ordines a non ſuis epiſcopis. Quidam etiam celebrãbãt in eccleſijs interdictis: nec volebãt obedire latinis. Et q dam alij greci ꝛ latini epiſcopi cõſecrationes celebrãt in epiſcopatibus alioruz: ꝛ decimas recipiebant ibidem in eoꝝ preiudicium ꝛ grauamẽ. Jtẽ quidam laici ꝛ greci ꝓprias vxores auctoritate ſua dimittebãt: alias illis viuẽtibus recipiẽtes: ꝛ gdã alij abbatias ꝛ eccleſias cũ hoĩb⁹ eccleſiaꝝ detinebant: ꝛ in alijs plurib⁹ excedebãt vt oꝝ in ĩtegra: ſuper his exceſſibus cardinalis conſuluit papã: qualr eſſet cõtra iſtos agendum: ꝛ ipſe hic rñdet prout ſequtur.

o Ad cõponẽdũ. ſic. n. iudex prius oz concordare partes q̃ ad iudicium venire ſi põt. v. q. ij. ſi pmates. ꝛ. xc. di. ſtudendũ. xxiij. q. vlt. ſi qs mẽbroꝝ. ꝛ. q. iiij. ſi illic. ꝛ. J. de ſimo. querelam.

p Seueritati. quandoqz enim detrabẽdũ eſt ſeueritati: vt maioribus malis ſanandis charitas ſyncera ſubueniat. l. diſtinctione: vt conſtitueret: ꝛ vbi ſaluti nil detrahebat: humilitati poſteriores doctores aliquid addiderũt: vt ibidem dicitur.

q Multitudine. qz quod peccatur a populis tranſire ſolet inultũ. i. queſtione. vij. quotiens a populis: ꝛ. xxij. queſtione. iij. nõ põt. ſ. de tempo. ordi. ſane: ꝛ cũ multitudine peccantium magis docendo q̃ iubendo agendum ẽ. ſeueritas autẽ exercenda eſt in peccata paucoruz. xliij. diſt. cõmeſſationes. J. de de. er. miniſtrã. latores.

r Sacramentũ. ſic patet ꝙ in matrimonio nõ habet trãſactio ſeu compoſitio locum vt contra matrimonium alquid ſtatuatur cũ ſit ſtatutum a domino in paradiſo: qz quos deus cõiũxit. homo nõ ſeparet. vt. xxvi. diſtin. ſinde opponitur: ꝛ. ſ. de tranſla. inter corporalia: ꝛ. xxij. q. ij. an ꝙ. ꝛ. c. quos de⁹: ꝛ cauſa matrimonialis per arbitriũ tractari nõ poteſt. J. de in integrum reſtitutione cauſa in fine. ſed per iudices diſcretos qui poteſtatem habeant iudicãdi. J. de cõſanguini. ꝛ affi. ex litteris in fine. nec diſpẽſatio locũ habet vt dicit hic. ſed contra videtur qz circa matrimoniuz diſpenſatur. xxxv. q. iij. quedam lex: ꝛ ca. quod ſcripſi. ꝛ. q. viij. de gradibus: dicas in matrimonio circa gradꝰ conſtitutione canonica interdictos diſpẽſatio adhibet ex iuſta cauſa vt ſimul remaneat: in quo caſu loquũtur cõtraria circa gradus lege diuina prohibitos vel vt matrimonia legitime contracta ſeparent nulla diſpẽſatio adhibet ab eccleſia. ꝛ de tali diſpenſatione hic intelligit: nam vt patet ĩ ĩtegra quidã vxores legitimas dimittebant ꝛ alias ducebant cũ talibus nulla diſpenſatio adhibetnr vt ſic remaneant cũ ſecundis. de gradibus diuina lege prohibitis habes. J. de reſti. ſpoliatorũ l. ſi. as. hodie vero de facili nõ diſpenſaret eccleſia

etrea cõsanguinitatem: cũ vsq; ad quartũ graduz restricta sit copula coiugalis. ſ. de consanguinitate ⁊ affinitate. non debet.

a ¶ Et infideles. xxvi. di. ỏinde opponit. ⁊. xxviij. q. i. p totũ: sed apud ifideles non est ratũ quin possint separari altero veniente ad fidem catholicã i ifidelitate reliquo remanente. ſ. de diuor. quãto. ⁊. c. gaudemus.

b ¶ Equitate. quã iudex p̃ oculis semp debet habere. ff. ỏ eo quod certo lo. q̃ si ephesi i fi. Et ita videtur ex eo qõ dicit: i qbus ius nõ inuenitur expressuz ꝓcedas equitate cẽ. qõ ius semp sit preferendum egtati: argu. ẽ. C. de iudi. placuit: sed potes intelligere illud de equitate scripta: que dz ꝓferri rigori iuris. hic de equitate nõ scripta que tũc solum seruanda ẽ cum ius deficit. hoc vbũ sumptũ fuit de lege illa. ff. ỏ aqua plu. ar. in sũma. §. idem var⁹. in. fi. sic dr ỏ cõsuetudine que seruatur: cum deficit. ler. i. di. cõsuetudo: ⁊ vbi ius scriptum nõ est: de similibus ad similia est ꝓcedendum. ff. de legi. non possunt: ⁊. ſ. de re iudi. in causis. ⁊. ſ. de sta. reg. sup quodaz in fi. ⁊. c. recolentes: ⁊. ẽ. de rescrip. iter ceteras: ⁊. ẽ. de transla. inter corporalia.

c ¶ In humaniorem. q̃ semp debemus proniores esse ad absoluẽdum q̃ ad cõdẽnandum. ff. de ac. ⁊ ob. arrian⁹. ⁊. ff. de pe. respiciẽduz: ⁊. ſ. de ꝓba. ex litteris: ⁊. xxv. q. vi. tpa plenitudinis: ⁊ promptiores ad misericordiam q̃ ad rigorem: q̃ melius est prestare causas pro misericordia: q̃ ptendere inclementinam. lxxxvi. di. nõ satis ad fi. post me. colũ. melio⁹ est ꝓ veritate pati suppliciũ: q̃ pro adulatione beneficiũ. xi. q. iij. nemo peritorum. ⁊ sñia q̃ misericordiam vetat fugienda ẽ. l. dist. ponderet: ⁊. xxvi. q. vltima alligãt. vbi dicit q̃ si dominus ẽ largus dispẽsator ei⁹ famulus nõ dz esse tenar. ⁊. ix. di. sana. ⁊. i. q. vij. c. exigunt.

d ¶ Causas in ominibus penis inferẽdis cõsiderant ista quattuor principaliꝝ psona primo ꝓsideranda est: que sit q̃ aliter procedit cũ maioribus q̃ cũ minoriby. ẽ. ỏ of. dele. sane. ⁊. c. pastoralis. ⁊. xlv. di. cum beatus. ⁊. xxiij. q. i. qui ꝑ pacẽ: ⁊. ſ. de simo. p tuas. cã etiam ꝓsideranda est. ſ. de vo. ⁊. vo. re. magne in fi. ⁊. ſ. de accu. cũ dilect⁹. ⁊. xxij. q. vlti. occidit. ⁊. ff. de fur. verum: ⁊. xvi. q. vi. c. i. in fi. ⁊ op. ar. vi. di. testmõ. Et locus considerat in iudicijs. ar. ẽ. de rescrip. nõnulli: q̃ cõsuetudo loci attendi dz. iiij. di. erit aũt lex. ⁊. xxi. dist. ante triẽnium: ⁊. c. aliter: ⁊. ſ. de cle. coniug. cũ olim: ⁊ tps ẽt ꝓsideratur: q̃ est tps tacẽdi: ⁊ tps loquẽdi. xxxvi. di. §. ecce. i quo statu sit princeps loci: vt hic dicit: prout statꝰ ꝑij cẽ. q̃ in turbatiõe regni rigor iuris seruari nõ põt: ⁊ pp nouitatem gẽtis tps cõsideratur: vt. xxxv. q. iij. qõ scripsi: ⁊. ſ. de pe. ⁊ re. deus q ecclesiam. ꝑpter nouitatem fidei multa ibi intendunt ⁊ hoc totuz habes. xxix. di. sciendum. ſ. de homi. sicut dignũ. i. respõso. vbi ista quattuor considerantur ⁊ quedam alia.

Rubrica de postulando. Si vocati ad iudicia nõ paciscunt neq; transigũt solent sibi querere aduocatos ⁊ procuratores: ideo post duas rubricas ꝓcedẽtes subijcitur ista ⁊ sequentes que p̃mittit ante tractatũ ỏ iudicijs: q̃ hec sũt preparatoria iudiciorũ. Quid autem sit postulare habes ter. in. l. i. ff. eo. ⁊ p glo. in. c. vlti. ſ. eo. Ab. si.

e **Clerici.** Diuiditur q̃ prima pars põit ꝓhibitionẽ a qua secũdã excipit ibi: Nisi. ⁊ adde ẽt de personis sibi coniunctis vt probatur. ſ. e. c. fi. Ab. si.

e ¶ Stipendijs. videtur ergo a sensu contrario si stipendia nõ habeant q̃ possint aduocare: q̃ verũ credo de minoribus in causis ciuilibus: quia i criminalibus causis vel vbi de pena sanguinis agitur interesse nõ debẽt. ſ. ne cle. vel mo. sententiã: ⁊. xxiij. q. vlti. bis a quibus. De his qui sunt in maioribꝰ ordinibus aliud est dicenduz: q̃ illi coram seculari iudice aduocare non debent: ⁊ si sine titulo sunt promoti eps debet eis ꝓuidere. ſ. ỏ preben. non liceat. ⁊. c. episcopus si aliquem: ⁊. c. cũ ꝑm. ỏ regularibus planum est q̃ aduocare non debent. ſ. c. pri. quia ⁊ negocijs secularibus se immiscere nõ ỏbent. ſ. ne cle. vel mo. nõ magno: ⁊. xxvi. q. i. alia est cã. c. placuit: ⁊. c. monachi. ỏ sacerdote habes. ſ. c. vltimo.

apud fideles ⁊ infideles[a] existat: a seueritate canonica circa illud recedere non licebit. ¶ In his vero super quibus ius non inuenitur expressum: procedas equitate[b] seruata semper in humaniorem[c] partem dedinando: secundũ q̃ personas ⁊ causas[d] loca ⁊ tempora postulare videris.

Rubrica De postulando.

Ex concilio lateran.

¶ Clericus in sacris vel minoribus beneficiatus in seculari foro postulare non debet nisi pro se vel sua ecclesia vel miserabilibus personis.

Clerici in subdiaconatu ⁊ supra: in ordinib⁹ quoq; minoribus si stipendijs[e] ecclesiasticis sublẽtentur: coram seculari iudice aduocati in negocijs secularibus[f] fieri non presumant. ¶ Nisi propriam causam vel ecclesie sue fuerint prosecuti: aut pro miserabilibus forte personis que proprias causas administrare non possunt.

I Nocentius. iij. compostel. archiepiscopo.

¶ Canonici regulares postulare nõ possunt sicut monachi nisi pro vtilitate ecclesie vel sui monasterij ⁊ precepto abbatis.

Ex parte tua nobis fuit ꝓpositum q̃ quidam canonici regulares non solum in ecclesiasticis verum etiam in forensibus causis presumunt aduocati officiuz exercere. Cunq; obijcitur eis q̃ nõ debent esse forensis vel ecclesiastici[g] negocij susceptores vel executores: nisi forte id monasterij exposcat vtilitas: abbate nihilominus imperante[h]: ad suam proponunt insolertiam excusandam q̃ capitulum illud per quod predicta prohiberi videntur: de monachis non de canonicis regularibus loquitur manifeste. ¶ Unde. ꝙ. t. t. r. q̃ idez iudiciuz[i] de canonicis regularibus quod ⁊ de monachis quantuz ad supradicta credimus obseruandũ licet de monachis i canone specialiter sit expressum.

G Regorius nonus.

¶ Se summat.

Quam sacerdotis sit officium nulli nocere[k]: omnibus autẽ velle prodesse. ¶ Non nisi pro se ipso[l] vel ecclesia sua: vel si necessitas immineat: pro personis coniunctis: aut miserabilibus sibi licitum est postulare[m]: ⁊ infra. ¶ Clericus autem qui contra ecclesiam[n] a qua beneficium obtinet: pro extraneis aduocatus vl̃ procurator esse presumit: tanquam ingratus

f ¶ Secularibus. imo opprobriũ est clericis si se peritos forensiuz disceptationũ ostendere voluerint. C. de epis. ⁊ cle. repetita: ⁊. C. de te. cõstit. ta. pro miserabilibus tñ psonis possunt postulare. ſ. e. c. vlti.

Ex parte tua. Communis diuisio. Secũda ibi: Unde. Abbas siculus.

g ¶ Ecclesiastici. vt. xvi. q. i. monachi. c. de presentium: ⁊. ſ. ne cle. vel mo. non magno. opprobriũ ẽ talib⁹ si velit videri piti forẽsiũ disceptationũ. C. de testa. cõsulta. ⁊. C. de epi. ⁊ de. repetita.

h ¶ Imperante. xvi. q. i. monachi. ij. non sufficit vtilitas monasterij: nisi hoc faciat ỏ mandato abbatis pp bonũ obediẽtie ar. ff. ỏ re milli. l. iij. §. in bello nec audit eo ptextu: q̃ ẽ ꝑiũcta psona: nisi bẽat spãle mãdatũ: leges. n. de boc loquẽtes i telligunt de factis puatoꝝ. ff. de ꝓcu. §z be pone: ⁊. l. põponius in fi.

i ¶ Judiciũ. sitis habet extẽsio p interpretationez xxviij. q. i. idolatria. sic nomẽ vẽditiõis ad alias alienatiões extẽdit. ff. ỏ mo. pig. vel hypo. sol. sicut. §. vẽditiõis: ⁊ vbum alienationis ad alios ẽctus extẽdit p quos etias dñiũ nõ trãsferr. ſ. de rebus ec. nõ alie. nulli licet: sic ⁊ id qõ dr ỏ simoniacis extendit ad alios. xvi. q. vij. ⁊ ỏ scripsim⁹ ver. ⁊ arbitroz cõuenire vbuz cẽ. sic ⁊ prohibitio ỏ legib⁹ audiẽdis ỏ monachis ⁊ regularib⁹ extendit ad platos seculares. ſ. ne cle. vel mo. sup specula: ⁊ regulares canonici egparãtur monachis: nisi q̃ regule iseruiunt laxiori. ſ. ỏ statu reg. q̃ det timorem.

Quam sacerdotis. ¶ Primo ponitur rõ scõo dictũ cũ clausula exceptiua. tertio pena ibi. clericus. Ab. si.

k ¶ Nocere. ista vba sumpta fuerũt ex illo canone. xliij. q. v. veniq;. Ad hoc aũt tenet̃ glibet xpian⁹: sed magis sacerdos q dz velle ꝓdesse oib⁹: vt ibi dr. ⁊ hic: q̃ qsq; prohibet alii iferre qõ sibi nolit fieri. i. di. in pn. ⁊ ẽ. de ma. ⁊ obe. dilecti filij. Et est ar. q̃ nulli ꝓsulendũ est cum alterius iniuria. xxij. q. ij. pmũ. ff. de cõdi. inde. nam natura. ⁊. xi. q. iij. si qs non obediat. xxxv. di. null⁹. ⁊ nõ dz alteri p alterũ iniqua cõditio afferri. ff. ỏ reg. iu. nõ ỏbet: ⁊ cauendũ est ne ꝓterru nocẽtis innocẽtes puniãtur. C. ỏ ỏ bis qui latro. occultauerũt. l. ij. ⁊ sanctius est nocentem impunitum relinqui: q̃ innocentem damnare. ff. de pe. absentem: ⁊ pena debet suos actores tenere. ſ. de his que fi. a ma. par. ca. quesiuit: ⁊. C. ỏ pe. sancim⁹ ⁊ sic patet q̃ sacerdos aduocare nõ ỏbet: nec se negocijs secularib⁹ immiscere: nisi pro cura miserabiliuz personarum. lxxxviij. distin. c. i. ⁊ per totam di.

l ¶ Pro seipso. sic ꝺdaz sũt psone q̃ pro se tm̃ ⁊ p qbusdam psonis põt postulare. iij. q. vij. §. sũt aũt. vbi bẽs q̃ psone põt postulare ⁊ q̃ nõ ⁊ p qb⁹: sic ⁊ sacerdos p se ⁊ pro qbusdã alijs psonis hic enumeratis postulare põt pro eccl̃ia sua ⁊ p psonis cõiunctis sed nõ indistincte nisi necessitate ĩstante: puta q̃ sũt min⁹ potẽtes: vel q̃ nõ põt bẽ ita bonum aduocatũ. ⁊ sic restringit quodãmodo ad necessitatem quãtum ad ꝓuictas psonas: que sint cõiuncte psone dr. ff. ỏ ꝓcu. sed ⁊ he psone: ⁊. iij. q. vij. §. sunt aũt. ver. alij. n. inter quas psonas satis credo ĩtelligendos cõfratres suos eiusdẽ ecclesie ⁊ p cõiunctis psonis posset ẽt l̃icas ipetrare sine mãdato. ẽ. de rescrip. nõ nulli. ⁊ agere: vt. ff. ỏ ꝓcu. põni⁹ in fi. dum tm̃ nõ appareat ꝓria volũtas vt ibi dicit: ⁊ p psonis miserabilibus de qbus habes. lxxxvij. di. p totum. lxxxviij. di. c. i. ⁊. c. eps gubernatione. ⁊ in pluribus alijs. c. ibidem.

m ¶ Postulare. postulare est ỏsideriũ suuz vel amici sui in iure apud eum q̃ iurisdictioni pest exp̃ere vel alterius ỏsiderio ꝺdicere. iij. q. vi. §. finaũt: ⁊. ff. ỏ postu. l. i. §. postulare.

n ¶ Cõtra ecclesiaz. cleric⁹ ergo qui contra ecclesiam a qua beneficium

bz aduocat vel est procurator tanq̃ ingratus beneficiū ipsi⁹ pdere oz ar. bonū. i. q. viij. c. i. ⁊. xcvi. di. si ipator. iij. q. i. nulli: sicut vasall⁹ tenetur dño. xij. q. v. ō forma: alias pdit feudū vt in libro feudoꝝ quēadmodū feudū amittat. ⁊ milites rēpublicā ō qua alunt ab oī necessitate bellorū defendāt. C. loca. milites. ſz si bz cleric⁹ beneficia in plurib⁹ ecclijs: nun qd pōt pstare patrocinitū vni ꝫ aliā: ñ vī ī eo casu neutrā iuuet vel offēdet ar. hui⁹. c. ⁊. xiij. q. v. de nigz: ſz si eēt plat⁹ ī vna ecclesia ⁊ in alia būisset simpler beneficiuz vī q rōne platiōis posset ꝓtra aliaz stare. ar. ff. de ī ius vo. quesitū. ⁊. iij. q. vij. §. itez si ꝫ pfem. sic ⁊ libert⁹ ecclie si ꝫ ipaz agat vel testificat tanq̃ ingratus in seruitutē redigat. §. de ser. nō oz. ō famulis eccle. ⁊. xij. q. ij. octaua discussio. sic ⁊ donatio ꝓpter ingratitudinē reuocatur. j. de dona. ꝓpter eius ingratitudinē. C. de reuo. do. l. i. ⁊ vlt. tima. ⁊ in autē. de nup. i. §. si mater. col. iiij. ⁊ in auten. vt liber. decetero aureo non egeant annulo. §. illud. col. vi. ⁊ iustū est: vt ecclesia ī sinu suo non retineat fraudatorē que suscepit extraneum. xij. q. iiij. sacerdotes. ⁊ ecclesia sua mater ei⁹ ē. ij. q. vi. ad romanaz. q ipz dño sociauit. j. ō pe. c. ij. sic ꝓpter ingratitudinē pī pōt filiū exhereda re ī totū. xix. q. vi. c. vi. ⁊ in autē. vt cū de ap. cognoscit. §. causas. colla. viij. ſz si ꝫ aliquē de eccl'a ī ꝓpa cā q nō tāgit ecclesiā postulauerit vel ꝓcurator fuerit nō puniret. xij. q. ij. q māumittit: ſz si ecclesia esset ingrata tūc cōtra ipa zaduocare posset: nec succederet ei ab itestato ēt si ñ haberet propinquos. C. de inoffi. testa. liberi. vbi mater excludit a filij successione ꝓpter ingratitudinē cōmissam erga filiū.

Rubrica de procuratoribus. Dic vt. §. in pcedenti titulo ꝓ cōtinuatione rubrice. Et qd sit procurator in. l. i. ff. e. Ab. si.

Lia quidem. Primo premittit modū. scōo summittit mandatū ibi: qz ergo. Ab. si.

a Portatorib⁹. qz ostabat istos nō habere mādatū ad agendū nō fuerūt admissi. vñ circa procuratorē actoris distīgue vtr certū sit procuratorē hre mādatū: vt qz re⁹ b ostek vel ipe ostēdit mādatū sufficiēs: vel si neget ꝓbet hoc procurator ꝓ testes vl' istrm ⁊ ꝓm hoc procurator nō tenek satisdare dñz ratū habiturū sicut nec oz satisdare procurator pītis ⁊ confirmātis vel apud acta procurator fact⁹. C. de satisda. l. vna. an certū sit eū nō habere mādatū: aut dubitak vtr hēat vel nō hēat mādatum. si certū est eū nō hre mādatū repellit vt b: ⁊ si velit satisdare non est audiend⁹: nisi sit ꝓiuncta pson̄a q admittit cū satisdatiōe: nisi appareat ō ꝓria volūtate dñi. ff. de procur. pōni⁹. §. vlt. ⁊. l. sed he pson̄e: ī casibus tñ admittit ꝫ volūtatē ꝓ libertate. ff. de lib. cau. l. i. ij. ⁊. iij. ⁊ ꝓ ōfensione ꝓdēnati. ff. de ap. nō tñ. vbi aūt dubitak de mādato dicebat. p. sp eē in electiōe rei an velit exigere ꝓbationē mādati an satisdationē. B. dicebat distinguēdo vtr re⁹ diceret procuratori nō bēs mādatū: ⁊ tūc procurator tñbak ꝓbare mādatū. an diceret dubito an habeas mandatuz: ⁊ tūc est in optione procuratoris qō facere velit. Alz. dicebat q ī arbitrio procuratoris ē an velit ꝓbare mādatū. an cauere ō rato: qz cum qs tenek ad alterꝝ duoꝝ. ſ. ꝓbare vel cauere: qō voluerit pstādo liberak. ff. ō iure do. plerūqz. §. vl. ⁊. C. de cō. inde. si qs suum. Hec satisdatio danda est qñ ō mādato dubitak. C. e. l. i. ⁊. ff. vt in pos. leg. si is a quo. §. i. idem in actore vniersitatis. ff. qō cuiusqz vniuer. Item eoꝝ. §. actor. Item cleri ci iter ꝓiunctas pson̄as numerātur. arg. xij. q. ij. nō liceat. Item no. q ſz procurator actoris nō caueat de rato: qñ constat de mādato cauere debet de ōfendēdo. C. de satisda. l. vna alias denegak ei actio. ff. e. ti. mutus ⁊. l. diuus. §. pena. ⁊ de oībus etiā que contra ipm mouenk ōfendere oz. ff. de procur. oīum. ⁊. duab⁹. ll. sequentibus.

b Premonuit. ar. ad cautelā futuroꝝ habēdā. xxiij. di. in noīe. ⁊ exēpla pñtia nos cauet ꝓmonēt ī futuꝝ. lxxij. di. plurimos ī fi. ⁊ ar. ff. locati. si qs domū. §. i. ⁊. i. q. vi. ꝓueniētibus. hic ꝓsumit ex ꝓteritis circa futura. sic. j. de ꝓsum. mādata. ⁊. c. scribam.

c Legalr. lra sequēs exponit hoc vbū legalr: ex eo qō b oz: ⁊ qō legit. j. de iudi. cām q colligit euidēter q nec plat⁹ sine ꝓsensu capli: nec capitulū sine ꝓsēsu plati pōt iudiciū exercere nec cōueniri: qz nec aliēari pt alter sine reliquo. xij. q. ij. sine exceptiōe. nec cōmutare nec vōare: vt ibi oz: ⁊. j. de dona. pastoralis: ⁊. j. de his que fi. a prela. sine consensu ca. p totū: ⁊ eodē modo nec caplm sine consensu plati: cū oēs vnū corp⁹ itel-

pōt maxime si clericus sit eiusdem ecclesie bñficio huiusmōi spoliari.

Rubrica De procuratoribus.

G Reg. maximo saloneñ epo.

T Non auditur quis tanquā alterius procurator nisi habeat mandatum legitime factum.

Lia quidem: ⁊ infra. Scripsisse te quibusdā comperimus q ꝓdictos viros tūc ad cām non miseris. ideo que cuz ipsis facta sunt subsistere nō debere: ſz ⁊ thomas sibi hoc a te dictū perbibuit: ex qua re nec presentium portatoribus[a] iudicamus esse credenduz: ne de ipsis similiter diceretur.

F Quia ergo hoc cautiores nos esse premonuit[b]: instructam perso nam cum mandato legaliter[c] facto ⁊ presbyterorum seu diaconorum testiumqz subscriptionibus roborato gestisque ex more indicto trās mittere: vt quicquid cum ea actuz fuerit: iure subsistat.

A Lexander tertius.

T Reuocak snia qua condēnatus fuit in expensis ex iusta causa abñs legitime excusatus quia in ardua causa procuratorem ꝓstituere noluit. ita cōmuniter summatur.

Q Uerelā[d]. a. deri. accepimus ⁊ infra. F Mandam⁹ quatenus si ꝓstiterit vobis: q vigoriē. eps prefatum. a. in restitutione expensarū[e] ꝓ nulla alia rationabili causa[f] ꝓdēnauerit: nisi ꝓ eo tantum q termino constituto ad eius presentiam nō accessit infirmitate detentus[g]: cuz nō possit quis cogi ligank. j. de bis q fi. a pla. nouit. Et ꝓterea dicit lex: q g ñ pōt alienare: ñ pōt rē in iudiciū ōducere. ff. ō iure ōli. ait ꝓtor. ⁊ ꝓ iudiciū q̄dā alienatio fit. ī iudicio. n. ꝫbīt sic ī stipulatiōe. ff. ō pecu. lz. §. ſz si filiꝰ ī fi. ꝓterea si plat⁹ sine ꝓsensu capituli posset agere vel ꝓueniri: ⁊ ꝓiudicaret ecclie fcm̄ plati fra⁹ posset fieri ecclie ⁊ ꝓiudiciū: qz ꝓmitteret: imo ꝓcurarēt qñqz plati se ꝓueīri ⁊ facerēt collusiōez. ſz ꝫ vī q sol⁹ plat⁹ cō uenir ⁊ ꝓueniri possit. ff. qō cuiusqz vni. l. vl. vbi dic vtil' actio administratori ciuitatis debek: ⁊. ff. de cōdi. ⁊ de. municipib⁹. ⁊. ff. ad municipa. municeps. ⁊. C. de iura. calū. l. ij. §. b ēt ī fi. ⁊. xij. q. ij. nō liceat. ⁊. j. ō re. ec. ñ ali. si qs ꝓsbyteroꝝ. §. ō ꝓscrip. edoceri: vbi ō b dicūt qdā q plat⁹ pōt ꝓuenire ⁊ ꝓueīri sine ꝓsensu capli ꝓ iura pdicta. ego dico ꝫ q plat⁹ sine ꝓsensu capli nec caplm sine cō sensu plati agere vī ꝓueniri ñ pōt ꝓ pōa iura tñ concedo q si plat⁹ vel collegiū agat sine cō sensu alterutri⁹: ⁊ vellet cauek ō rato: oz audiri: cū sit administrator ⁊ teneat negocia ecclie ꝓcurare: vt. §. ō ꝓscrip. edoceri si vo ꝓueniat: nō oz audiri sine ꝓsensu capli. i. nisi caueat ō iudicato soluēdo: cū glz alter se possit offerre ōfensiōi si velit cauek de iudicato soluēdo ⁊ piculo suo lītē suscipe: ⁊ illa capitula si qs pbyteroꝝ: ñ liceat ī spāli casu loquūt. ſ. cū agit ō reuocatiōe rei alienate indebite ⁊ male: qz ꝓ b ꝓsulit ecclesie. nec pōt ledi: qō ꝓtigere posset ī alijs casib⁹ vbi ñ agit spāliter ō reuocatiōe rei aliēate idebite nō obstātib⁹ legib⁹ ꝓ ꝫijs signatis: qz itelligi pñt. ſ. vt cōpetat actio administrāti nō q̄tū ad hoc vt agere possit solus: nisi caueat de rato vel nisi hēat spāle mādatū ad hoc: nec ī reb⁹ eccleſi asticis stam⁹ legib⁹ illis: ſz canonibus: ⁊ quo iure ñ pōt cōponere seu trāsigere sine ꝓsensu capituli. §. ō maio. ⁊ obe. c. fi. §. ō trāsac. ꝓtigit. eodē iure non pōt agere vel respondere sine consensu capituli. argu. ad hoc. §. de maio. ⁊ obe. c. vlti.

Q Uerelam. Ad itellectū hui⁹ ōcre. meli⁹ pōt sūmari sic. nō valet snīa ēt exp̄ēsaꝝ ꝓdēnatoria lata ꝫ abñtez ex ꝓbabili cā legitīe p nūciū excusatuz. pīma ps decise ponit ptis q̄relā. scōa vat iudicē ibi mādam⁹. Ab. si.

d Querelā. ⁊ ita nō per appellationē vt notak in fi.

e Exp̄ēsaꝝ. qs fecerat aduersari⁹ veniēdo ad terminū coā vigoren. ōlegato a papa ad petitionē salubrieñ. epi sup ecclesia ipsius.

f Causa. si. n. ñ fuisset ifirmitate detēt⁹: vl' alis iusta cā rōnabilis fuisset q̄re pcessit ꝫ eū. ſ. ꝓtumacē: bene tenuisset stati ꝓdēnatio exp̄ēsaꝝ. j. de dolo cū dilecti. ⁊. C. ō iudi. sancim⁹: ⁊. j. de ap. reph̄ēsibilis: ſz nūqd re⁹ si ñ venerit ī pīma citatiōe ꝓdēnari oz ī exp̄ēsis. Dic vī q sic: qz pp ifirmitatē tñ excusak: ⁊ nisi ꝓstiterit hoc ñ reuocabit snīa. ⁊ ita pōt qs ꝓdēnari ī exp̄ēsis ꝓ pīma ꝓtumacia ar. ff. si qs ī ius vo. nō ierit. l. ij. §. i. ⁊ actor ꝓdēnaret si nō veniret. ff. de iudi. eū quē temere. ⁊ in ꝓcil. lug. idē dī. j. de do. ⁊ ꝓtu. actor. ⁊ actoris ⁊ rei ē equa ꝓditio. ff. de reg. iur. nō oz. Dicūt qdā q si re⁹ nō veniat in pīma citatiōe vī scōa ēt: nō oz ꝓdēnari. qz ñ dī adhuc ꝓtumar: nisi post pēptoriū terminū. Dicūt q ēt ꝓ pīma ⁊ ꝓ scōa citatōe puniri oz ī exp̄ēsis si ad trīnā citationē vēiat si vo nō vēiat ad citationē pēptoriā: tūc alias punik: qz mittit actor ī possessionē rei petite. vel ercōicak si missio fieri nō pōt. j. vt lit. ñ ꝓte. tue. Et si postmodū reuertit ifra ānū: ſtituit oēs exp̄sas fcās ab eo tpe quo fuit ꝓtumar. ⁊ si ñ vēit ad aliquā citationē ad oēs exp̄sas ꝓdēnabit q̄s fecit aduersari⁹ veniēdo ad pīmā citationē ⁊ ad scōaz ⁊ tertiā: ⁊ sic pūk pīma ꝓtumacia: ⁊ eodē mō dico: q oz pūiri pīma ꝓtumacia: ſz veniret ad scōaz: alꝰ deberes dicere q qñ nullo mō venit: nō oz ꝓdēnari ī exp̄ēsis nisi factis ad terminū pemptoriū.

g Detēt⁹. iusta fuit cā nō veniēdi: vñ ꝓbata cā oz revocari qcqd fuit actū cōtra abñtem. ff. de iudi. si pretor. ⁊. j. de re iudi. cū bertoldus. ⁊. ff. de re. iudi. quesitū. §. i. quartana tñ nō excusat vt ibi dicit. ⁊ ar. v. q. iij. si egrotās. xviij. di. placuit. ⁊. xciij. di. iurta. Dicūt tamen qdā q tenek mittere procuratorem er quo venire nō pōt si ita fuit citat⁹: vt veniat vel responsalē transmittat. j. de do. ⁊ ꝓtu. cū dilecti: sed hoc ñ credo q pp citationē iudicis teneak mttet ꝓ curatorē si venire nō pōt maxime si ī grauib⁹ causis qs cogi ad hoc nō possit vt b dicit: ⁊ iudex hoc ei auferre non potuit: qz beneficiū iuris nemini est auferendū. xx viij. di. de his. ⁊ in autē. de nup. §. ſz hoc qdē col. iiij. ⁊. ff. de re iu. l. iiij. §. si qs ꝓdēnat⁹. iudex ōlegat⁹ nō pōt iubere alteruraz partē ꝓparere corā se pson̄alr nisi ī delegatiōe b ꝓtineat nisi ī certis casib⁹ ī cōci. lug. j. ō iudi. iuris esse ambiguū. ⁊ illa decre. cū dilecti: ñ ꝫdicit: qz papa hoc fecit ex plēt tudie ptātis. ⁊ alia rō ē: qz ille ñ allegauit nec ostēdebat nec ꝓbauit iustā excusationē: vñ vl' ōbuit ire vl' sufficiēter mittere: ⁊ qz neutrū fecit ō ꝓtumacia fuit ꝓdēnat⁹. Et illud scire debes: q qui ad iudiciū vocak pōt indistincte in pecuniarijs causis ꝓstituere procuratorē ls in citatiōe hoc nō dicak: nisi ī duob⁹ casib⁹: puta si ōns iustior ē q̄ procurator: ⁊ si cā sit vehemētior administratiōe. C.

de pcu.l.vl. Et iō nō cōpellit ꝓstituere pcuratorē: qz nec recipek si vēiret: puta si agerek de admīstratiōe sua vel tutela vel ét si alias eēt ardua nec ita ꝓfidit ō alio ad hoc.n. ostēdēdum oz mittere excusatorē: ne pcedat ꝯ eū q̄ snia ñ reuocabil: nisi cā ꝓbata ⁊ cū maiori difficultate: ſz vt q̄ qs cōpellat ꝓstituere pcuratorē ét ifirmitate detētus. ff. de diuer. ⁊ tēpo. prescrip. l.i. ⁊. ff. de mino.

papinian⁹ exuli. vbi cōpellitur qs agere idirecte ne currat ei pscriptio: ſz a iudice nō ꝓpellit ſz ille q nō pōt agere ad hoc vt ñ currat ei pscriptio ꝓstituit p curatorē ad agēdū vt lītē ꝓtestet: ſz reꝰ nō cōpellit dare pcuratorē. ⁊ ita nō ꝑdicūt leges ille. Itē signat aliud ꝛrīū. s. ō elec. bone. ⁊. j. de ap. ꝓstitutus vbi dt sicut misit nuncium ita potuit mittere procuratorē: ſz ibi nō suberat iusta cā: q̄ sp tenet qs ire vel mittere: nisi iuste impeditus: ⁊ tūc oz mittere excusatorem ad allegāduz impedimentum vt hic contingit.

a ¶ In gradibus. qualis erat ista q̄ super eccl̄ia ipsius.

b ¶ Absoluere. vt q̄ nō fuerit absoluendus: q̄ q nō appellat a snia iudicantis. acqeuisse vt ⁊ snia ēt iterlocutoria a qua si appellat. transit in rem iudicatam. j. de testi. significauerunt ⁊. j. de re iudi ad cōsultationez sibi ḡ iputāduz videbat: q̄ nō appellauit: pōt dici q̄ iste fuit audit⁹ beneficio restōnis: q̄ iustam cāz habuit absentie qua ꝓbata absoluit: q̄ ⁊ diffinitiua snia reuocat iusta cā absentie ꝓbata. j. de sen. ⁊ re iu. cuz bertold⁹. Immo vt q̄ snia ñ teneat. ff. de re iudi. q̄situ: ⁊ interlocutoria ls trāseat i rē iudicatā a qua nō appellat quātuz ad litigātes: nō tñ quo ad iudicē: qn possit eā reuocare cū viderit eā iniustā. ff. de re iu. qō iussit put notat. j. de ap. cum cessante. ⁊ iō audit iste.

¶ In nostra: ꝓma pars pōit ptis narrationē sup qua scōa dat iudices ibi ceterū.

c ¶ Inhibitum. vñ eoipso pcurator lras reuocauit. j. e. c. pri. qō indistincte potuit: cū lis nō fuerit contestata ⁊ res sit integra. ff. e. l. ante litem: argu. s. de elec. in causis: nā ⁊ depositū q̄cūq; pōt repeti. ff. depositi. l.i. §. pe. ⁊ sciēte aduersario hoc fecit. ō hoc dicek. j. e. mādato. ⁊ ita snia nulla fuit lata cū falso p curatore. j. c. pri.

d ¶ Susciperet. i. ne ad suscipiendū iudicium in iure sine lris vterek put ī antiqua decre. cōtinetur.

e ¶ Clericis. arg. q̄ victo vni⁹ testis sit credēdū. ar. j. de testi. in oī negocio. ⁊ viij. q. iij. talia. ⁊ xxviij. di. ō siracusane: ⁊ arg. op. q̄ vni iurato testi credit. ff. de dote ple. theopōpus: ⁊. ff. quēadmodū te. ap. l.i. §. vlt. argu. ff. de iureiu. si duo pboni. i. rūso. ar. s. iiij. q. iij. §. Itē in criminali. v. Itē vn⁹ vo. ⁊. v. Item vbi numer⁹: ⁊. j. de test. lz. ⁊. c. veniēs. Itē arg. q̄ dcm archidia. istiꝰ p teste. nō recipiat. ⁊ sic erūt duo testes. j. de testi. ī omni negocio: sed dictū illius nō oz sibi ꝓdesse. q: nullꝰ idoneꝰ testis ī re sua itelligit. iiij. q. iiij. v. nullus in re. ¶ Pōt dici q̄ erat ꝓsumptio p archidia. ⁊ erat reus. vnde fauorabilior: nō ōlatū ei fuit iuramētum. qō fieri pōt ⁊ oz. C. de re. cre. ⁊ iureiu. in bonefidei. ⁊. ff. de iureiu. admonēdi: ⁊ q̄ p hoc modicū preiudicat actori cum salua sit ei actio sua: ⁊ in talib⁹ nō requirit ita plena probatio. argu. j. de re iudi. cum bertol⁹. ver. lz aūt. ⁊. j. de ī integ. resti. ex lris: ⁊ iniquū esset: vt per talem fraudem puniret: merito debuit ei deferre sacramentū cū vno teste: q̄lispectis circunstantijs psonarū ⁊ cause: iudex quādoq; oz deferre sacramētuz actori quā doq; reo. j. de iureiu. c. vlti. in fi. ⁊ hic talis cā ē ⁊ talis psona. ⁊ op. faciat ad hoc. ff. de leg. ru. legitimos.

f ¶ Snia. ꝑ eū lata. cū sit lata cum falso pcuratore: ⁊ ideo nulla. C. de procura. lz: ⁊. j. e. c. pri. in fi. ⁊. s. de rescrip. ex parte decani.

g ¶ Canonicū. puta excōicatio vel pactū de non petendo rōnem post snīam vel res iudicata vel si ratā habuit snīaz latā cum falso pcu. B.

h ¶ Probare. sed q̄re iste ꝓpellit ꝓbare titulū sue possessionis ꝑ illud. ij. q. v. §. i. ⁊ actore nō ꝓbāte reus oz absolui. ri. q. vl. §. actor. j. vt ec. bñ. vt nostruz ⁊. j. de cā pos. cū eccl̄ia. ff. de pba. l. ij. ⁊. C. de eden. q accusare: ⁊. C. de rei vē. bādi assumpsit. sic. j. de resti. spo. lz: ⁊. xxix. q. ij. cuius rei gratia: ⁊ ita mos pro

nisi velit in grauibus⁹ causis procuratorē ꝓstituere: ⁊ ipse ad ꝓbāduz infirmitatē suā presbyteꝝ ⁊ diaconum destinauerit: eum absoluere[b] ab eadem snia minime differatis.

¶ Lemens. iij.

¶ Sententia lata cum procuratore reuocato ⁊ de hoc certificato nō preiudicat domino. b. d. ſm communem intellectum.

Ex insinuatione archidi. sag. accepimus: q̄ cū inter ipsum ⁊ magistrū. g. super quadā preben da lexo. ecclesie cōtrouersia mota fuisset: ⁊ infra. Licet ab eodem archidi. pcuratori suo duobus clericis presentibus expresse fuisset inhibitum[c] ne causē cognitionem susciperet[d]. ipse nihilominus i cā procedēs snīam ꝓtrariam reportauit.

Ceterū q̄ alter de ꝑdictis clericis[e] dicit obijsse: mādam⁹ quatenus si p ipsius archi. ⁊ supstitis clerici iuramentum ꝓstiterit de ꝑmissis: snia[f] ꝓtra eum lata nequaquaz obstāte: ꝑdicte ꝑbēde possessionez cū fructib⁹ inde pceptis: si eius restitutioni aliud canonicū[g] nō obstat: auctoritate nra restitui faciatis eidem. Restitutione vero facta si archidi. ipse suā canonicā īstitutionē ꝓbare[h] potuerit: ipām ratā permanere ap. postposita decernatis.

Ano. iij. cabillon. ⁊ catbalan.

episcopis.

¶ Rescriptum super cōsecutiuis iudicij impetratum a procuratore reuocato ⁊ de hoc certificato non valet: nec processus vel sententia lata pro ipso si reuocatio peruenit ad aduersarium. b. d. ſm glo.

In nra ꝑsentia[i] tulleñ. epūs est ꝙquestus: q̄ cū ad cām q̄ iter ipsum ⁊ decanū tulleñ. sup dilapidatiōe excōicatiōe ⁊ piurio ac quibusdā alijs criminib⁹ vertebatur: gu. ⁊. r. pbyteros pcuratores[k] instituens ipsos ad se. ap. duxerit destinādos: cū de ipsoꝝ fide postmodū titubasset[l]: mandatū qō eis dederat infra modicū tpis spaciuz reuocauit[m]: ſz ipsi lz mādati lras reuocatorias recepissent: nihilominus in negocio pcesserūt: ⁊ p pcuratorib⁹ se gerētes cum aduersario ingressi iudiciū cuz eo ad parisieñ. archidi. ⁊ collegas suos in eiusdez ꝑiudiciū nras lras impetrarunt: ⁊ infra. Cūq; ꝑdictus epūs ad probandū q̄ falsi pcuratores[n] fuerant ab ipsis iudicib⁹ iducias postulasset: ipsi exceptionē oppositā inutilem[o] ⁊ supuacuā reputantes ad pbationē ipsius dilationē ꝓcedere noluerūt: ꝓpter qō ad appellationis bñfi ciū ꝙuolauit. Sed ijdē nihilominus lite nō ꝓtestata ⁊ iuris ordine ptermisso testes contra eum recipe

de elec. dudū. ij. lxx. dis. sanctoꝝ. vnde pp hmōi ꝓsumptionē oz ostēdere suā canonicā īstitutionē ꝓsumptio transfert on⁹ ꝓbandi ad reū qñq;. C. de proba. siue possidetis ⁊. j. vt ec. bñ. vt nostrū. sola. n. possessio nō sufficit in beneficijs eccl̄iasticis nisi adsit cānica institutio. j. de īnsti. ex frequētib⁹. vñ oz bre lras siue īstitutiōis. ij. q. i. legū. sicut nec sola possessio facit aliquē decurionem: sed iusta electio. ff. de decu. berēnius ⁊ prescriptio ꝑ non prodesset cum bēat malam fidē ex quo nō fuit legitime īstitutus: q̄ bonafides exigit. j. ō prescrip. si diligēti: ⁊. c. qm̄ oē: ſz ꝑ nō ꝓdesſz aduersario nisi ius bret. s. de rescrip. olim. Alij dicūt. s. papa: q̄ ex quo est in possessione nō cōpellit probare suā canonicā īstitutionem. nemo. n. cogit probare titulū siue possessionis. C. ō pe. her. cogi. Sed lra ista ꝑdicit: sed posset supleri maxime ſm hoc: vel sic: eoipso q̄ aduersarius probat ꝑ archi. satis itelligit probare suā canonicam īstitutionem. C. qui mil. nō possunt super seruis libro. xij. lra tamen ꝓtradicit quod prius dixit verius credo.

In nostra: ꝓma pars narrat factū. Secūda diffinit ibi: nos vero. Ab. si.

i ¶ Presentia. p ingsitionē quā iste decanus prosequebat vel denunciationem eiusdē decani vel exceptionē: alias pcurator iteruenire nō posset in criminali. v. q. iij. in criminali: ⁊. j. de accu. veniens.

k ¶ Procuratores. simul: tunc occupātis melior est conditio. j. eo. non iniuste. vbi de hoc.

l ¶ Titubasset. titubare dt is q suspensionē hz sup eo de quo cōtenditur arg. C. de acqui. pos. l. nemo in fi. ⁊. C. de cōdi. inde. l. vl. ⁊ pōt suspectus remoueri indistincte ante litē conte. siue sit suspect⁹ siue nō. ar. s. e. c. p ri. ff. e. ti. ante li. cōte. de hoc dixi. s. de rescrip. ex parte ōcani. nisi sit pcurator constitutus in rem suā: ⁊ nisi velit vti aliqua retentione: ⁊ ꝑ post li. cōte. q: tunc de facili nō transferretur ab eo causa. ff. eo. ti. que omnia ad fi. ver. plane.

m ¶ Reuocauit. ⁊ ideo si valuit qō cū eo factū fuit: arg. ꝑ. C. de satisda. l. vna: ⁊. ff. e. si pcuratores. vbi dicit q̄ lz procurator reuocet iudicium tñ qō cū eo factū est ratū esse oz. ille leges intelliguntur cum veritus est procurator agere ignorāte aduersario vel iudice. quo casu nihilomin⁹ valet qō idem quasi procurator postea fecit. j. e. mandato. vbi de hoc: ⁊. s. de rescrip. ex parte decani. Si vero aduersario sciente reuocatū ē mādatum non valet iudiciū post reuocationez. in quo casu intelligo quod hic dicit: ⁊. s. c. pri.

n ¶ Procuratores. si. j. de ī integ. restitu. ex litteris. s. de offi. delega. cum olim.

o ¶ Inutilē. cū in lris commissionis cōtineret ipsos fuisse procuratores patet q̄ procuratio fuit ꝑsentata dño pape ⁊ q̄ reuocatio nō puenit ad ipsum: q̄ ad ipsum vel ad aduersariū puenire oz. j. e. mādato. potius q̄ lra ō rato q̄ semp iudici vel aduersario exhibēda est. ff. rē ra. ha. ne satisdatio. ⁊. ff. e. si procuratorem: q̄re videbat iudicib⁹ q̄ calūnioſe proponeret hmōi exceptionē ſz p hāc rōnē repellit: q̄ ipse probar volebat q̄ ēent falsi procuratores: q̄ poterat esse: q̄ reuocatio puenit ad aduersariuz ⁊

hoc potuit probare qđ sufficit. ſ. e. mandato. vnde appellatio ei⁹ tenuit: Sed videret q̄ littere iste deberent valere saltem quo ad hoc: vt procederent secundū veritatē negocij: qr hoc fuit tale falsuz quod si fuisset dictū nihilominus obtinuisset litteras decanus. s. de rescrip. sup litteris. sed isti falsi procuratores reuocato mandato iudiciuz sunt ingressi: cum aduersario: ꝛ de consecutis litteras cū aduersario ipetrauerunt. ꝛ iō nihil valuit quod fecerūt: qr si nō valuit ingressus iudicij: nec commissio super futuro ꝓcessu: ꝛ qr in fraudem hoc fecerūt: ꝛ vnus alteri⁹ odio nō debz pregrauari. C. de inof. test. si quis suo. si. ſ. de simo. nobis. ꝛ dignus est misericordia q̄ alieno vitio laborauit. C. de natu. libe. anastasiane: sic. xvi. q. i. frater noster in prin.

a ¶ Fidem. s. s. de renū. in pncia. ꝛ. c. sup hoc argu. ſ. de preben. nisi essent. ar.

b ¶ Mentionē. hoc faciebat psumptionez pro eis cum nil direrunt. ꝛ hanc psumptionē elidet probatio in ꝛrium. ꝛ est notabile q̄ iudices ī sua relatione debent facere mentionem de exceptionibus propositis ꝛ alijs que rōnabiliter ꝓponūt argu. ſ. de re iudi. inter monasterium.

c ¶ Religiosos. imo per seipm ꝛ vnū testem posset hoc ꝓbare. s. e. c. pro ri. ꝛ. ſ. de iureiurā. c. vl. in fi. ꝛ. C. de re. cre. ī bo. nefidei.

d ¶ Obliti. ō nemine. p̄sumendum est q̄ sit immemor sue salutis. i. q. .vij. sancimus: qr quilibet presumit bonus nisi ꝓbet malus. s. de scru. .c. vno. ꝛ. ſ. de presump. dudum.

e ¶ Exceptio. quando dicatur falsus procurator. dixi. s. de rescriptis. ex parte decani. ꝛ illa est exceptio falsi procuratoris. Est ꝛ alia exceptio ꝓcuratoria scilicet cum quis nō potest esse procurator veluti miles. ꝛ non potest opponi post lit. cōtesta. cum sit dilatoria. ff. eodem filiusfamilias .§. veterani. ꝛ. C. eodem titulo. ita demum. ꝛ hanc potest omittere fideiussor. ff. manda. si fideiussor. §. quedam. ꝛ est alia exceptio ꝓcuratoria non scilicet habere mādatum de qua hic dicitur: quia plus est mandatum fuisse reuocatum q̄ nō habuisse mandatum. s. de rescript. ex parte decani. in fine. ꝛ hec exceptio post litem cōtestatam potest opponi ꝛ hāc exceptionem nō debet omittere fideiussor. ff. manda. inter causas. §. mādato. ꝛ talis exceptio nō potest opponi post sententiaz: vt hic. ꝛ. C. eo. titulo licet.

f ¶ Nullum. er eo tamen iudicio quod nullum est: solutuz nō repetitur .ff. de iudi. de qua re. §. ij.

g ¶ Momenti. nō est hoc speciale in hoc casu. sed idem est in omni exceptione per quā probatur retro nihil actum esse vtputa a nō suo iudice. ri. q. i. c. i. ꝛ penultimo. C. si a non compe. iudi. l. vltima. si. ſ. de re iudi. ad probādū. ſ. de excep. exceptionem. ꝛ si quid donetur ab eo qui nō potest dare nō valet. ſ. de iure patro. quod aūt. ꝛ si donet ei qui capax nō est. ſ. de cleri. ercom. mi. postulasti. ꝛ. s. de eta. ꝛ quali. cum bone. si. C. de inof. test. fratres.

h ¶ Irritandum. irritat hic papa factū iudicis altera parte absente: vt videtur: quia nō apparet: q̄ altera pars fuerit presens ꝛ lite non contestata: ꝛ hoc potest facere iuder appellatiōis. ſ. de appelationi. sepe. sed ibi peremptorij loco est terminus statutus ꝛ ad prosequenduz appellationem. C. ō tempo. appel. l. vltima. §. illud: ꝛ illud obtinet cum iam est lata diffinitiua sentētia: ꝛ. ij. questione. vi. ei q̄ appellat ꝛ op. argumētum. s. de renūcia. veniens. sic vbi agit de surreptione. ſ. de re iudica. cum olim. Sed credo q̄ altera pars fuerit presens: quia nunquam proceditur cōtra absentē: nisi citetur tacite vel expresse: ꝛ presumitur ex hoc q̄ iudices retulerunt negociū ad papam ꝛ sic pars altera fuit presens in alijs que acta sunt coram papa vel contumaciter absens: que forte procurauit relationem fieri domino pape. ꝛ q̄ dixit durimus irritandum ideſt irritū esse ostē dimus infra vt lite non cōtestata accedens. ad hoc probat littera ista: qua probata ꝛc.

presumpserunt ipsum a tulleñ. ecclesia per sententiam remouendo.

¶ Nos vero licet vir fidez[a] adbibere potuerimus: q̄ dicti iudices vtpote viri litterati prouidi ꝛ honesti taliter processissent. maxime cum in sua relatione quam ad nostram presentiam transmisere de huiusmodi exceptione nullam fecerunt mentionem[b]: qr tamen episcopus per viros religiosos[c] prouidos ꝛ honestos de quibus non est verisimile q̄ sue salutis obliti⁹ ac iuramenti religione contempta falsum testimonium tulerint: nobis fecit super bis que sunt ꝓposita plenam fidem: attēdentes etiaz q̄ falsi procuratoris exceptio[c] non solum ante sententiam verū etiaz postea potest obijci: vtpote qua ꝓbata iudiciū nullum[f] ꝛ nullius momenti[g] controuersie reputanf: processum supradictorum iudicū sententialiter duximus irritandum[h].

¶ Dem brixieñ. episcopo.

¶ Si agitur de adulterio coram iudice seculari ad penā legalē non interuenit ꝓcurator: secus si coraz ecclesiastico ad separationē thori.

¶ Ue. f. ꝛ infra. ¶ Con. tue. t. r. q̄ si vir accusat vxorem de crimine adulterij coram iudice seculari ad penam legitimam[i] infligendam: quia tunc inscriptionis vinculum debet arripere: seqz ad penam talionis[k] astringere: non ꝓ procuratorem sed per seipsum p̄sentem oportet presentialiter accusare. ¶ Si vero vir accusare velit vxorez de adulterio coraz ecclesiastico iudi. vt ab eius cohabitatione discedat: qa tunc ꝛ si forsan oporteat eum inscribere: vt designet in scriptis nomen[m] locū[n] ꝛ tēpus[o] ꝛ omnia que cōprehendunf in lege ciuili: ad talionez tamē non debet se aliquatenus obligare: ne forte cum in probatione defecerit intentionis sue consequatur effectum[p]. Sustineri potest: si necessitas id postulauerit: vt per procuratorem accuset: quoniam huiusmodi accusatio ꝛ si de crimine fiat non est tamen criminalis: sed qua sim ixta[q] inter ciuilem ꝛ criminalē: qua nquam in presentia principalium personarum securius procedatur.

¶ Dem.

¶ Qui dē mandato dñi causam procurauit ab eo repetit expensas propter hoc factas.

Quam pro causa que inter. g. ꝛ. f. gabioñ. ecclesie archidia. vertebatur: ꝛ infra. ¶ Dil. u. mandamus quatenus expensas archidiacono restitui faciatis: si legitime probare potuerit se de mandato[r] capituli suscepisse predicta negocia promouenda ꝛ propter hoc ad se. ap. accessisse.

¶ Dem scholaribus parisieñ.

¶ Uniuersitas etiaz scholarium potest ad agendum ꝛ defendendū procuratorem constituere.

¶ De fraternitatis. In prima decisa cōsultatio. In secunda responsio ibi: cōsultationi que distinguit: ꝛ secūdum membrū prosequitur ibi: Si vero.

i ¶ Legitimā. per leges veteres puniebatur mulier conuicta de adulterio ad penā sanguinis. C. de adulte. castitati. ꝛ etiam secundum legem mosayczaz lapidabatur. xxiij. questione. v. hec imago. hodie vō detruditur in monasteriū. C. de adulte. autē. sed hodie. ꝛ. ſ. de conuer. coniu. gaudemus. ꝛ pōt vir vxorem cōuictam de adulterio ꝛ ꝓdēnatam retinere si vult ꝛ vxor viz. vt dicit ī predicta autē.

k ¶ Talionis. olim ītra. xl. dies vtiles a tēpore diuortij vir accusare poterat vxorem iure mariti sine metu calūnie. C. ō adul. quāuis adulterij. ꝛ. l. iu re mariti. ꝛ. ff. de adul. is cui⁹ .§. vltimo. ꝛ. l. mariti. §. prete rea. Hodie vero constāte matrimonio potest eam accusare ꝛ tenetur īscribere ad penaz talionis obligādo se: in autētico: vt liceat matri ꝛ auie. §. cās. ꝛ. §. qr vero plurimas. col la. viij. ꝛ hic.

l ¶ Si forsan. hic nō notat dubitationē: sed expressiuū veritatis: sic: xxiij. q. ij. admonere: circa medium. ꝛ de pe. distinc. .i. quāobrē. ꝛ. ff. de re iudi. itez si. §. i.

m ¶ Momen. adulterij.

n ¶ Locum. in quo cōmissum fuit adulterium

o ¶ Tempus. s. annum: ꝛ mēsem admissi crimīs ꝛ omnia que comprehendūtur in lege ciuili: quam habes. ij. questione. viij. libellorum. ꝛ. ff. de accusa. ꝛ inscrip. l. iij. Quid contineri debeat in libello accusationis: notatur bis versibus. Consule mense die coram pretore profitens. Te deferre reum. crimen loca ponit sodalem. Et licet hora dies non mensis pretereatur.

p ¶ Effectum. qō esset si separenf: pōt tñ teneri ad aliam penā: vt perpetuo ei adbereat qua carere voluit. xxxiij. q. v. hec imago. vel ad penam extraordinariam se alligabit. ſ. de accu. sup his. Item habes hic: q̄ si quid prohibeť vna via altera via nō debet admitti. C. ne māciptū ita vene. l. vltima. ꝛ. ff. de tu. ꝛ cu. scire. ff. de condi. insti. que sub ꝓditione. §. si quis. ꝛ. ff. de bo. libet. l. queritur. ar. ſ. iiij. q. iij. §. serui. neque.

q ¶ Mixta. sicut solet dici de querela inoffi. te. que est mixta inter ciuilē ꝛ criminalem. Ciuilis est: qr qui eā proponit: proponit hereditatis petitionē. ff. de inoffi. te. qui de inofficio. ꝛ in eo accedit ad criminalem: qr si non venit die statuta postea nō auditur. ff. de inoffi. te. papinianus. §. i. ar. C. qui accu. nō posi ea. ꝛ. ſ. de accusa. lz.

Quam pro causa. Prima pars ponit decisaz partis querelaz. Secūdat iudices ibi: discretioni. Et incipe casum lfalez q̄ iter istū. g. qui erat procurator capituli ꝛ archidiaconū erat cōtentio super expensis factis p istum archidiaconum in cā quā susceperat promouendā de mandato capituli ꝛ papa pronunciauit vt habeť in littera: potest tamen casus figurari alijs modis: sed non est vis. Ab. si.

r ¶ De mādato. imo si nō interuenisset mandatū: posset tñ ea petere que vtiliter expendit in negocijs eccle. xij. q. iiij. quicūqz. ff. ō neg. ge. pomponi⁹. ꝛ. ſ. de fideius. q̄ quibusdā. ꝛ. ſ. de deposito. c. i.

s ¶ Propter hoc. si. s. de elec. vt preterite: qr si alias fuisset iturus ad curiaz. non posset petere expensas factas: nisi quaten⁹ plus expendisset ꝓpter longiorem moram. ff. fami. her. er parte. in pn. ꝛ. ff. de nego. ge. si cōmunes. distinguitur tñ: qr si egit de mādato ꝛ succubuit siue nō potest petere expensas: vt .C. mā. l. etiam. sed si egit sine mādato ꝛ succubuit: non petat expensas. ff. iudi. sol. iam tamen. §. in hac. iste autem expense nō excedent ꝓbabilem modū.

.ff.de dam.infec.iter quos.§. vlti.ꝛ.l.se.in prin.ſic.ĵ.de eo qui mit.in poſ.cū veniſſent in ſi.ꝛ.ĵ.de ſequeſtra.c.i.in ſi.

QVia in cauſis In prima ponitur petitio. In ſcōa ipſius admiſſio. ibi: Iz igitur.

a ¶ De iure cōmuni.nota q̄ vniuerſitas pōt conſtituere procuratorē nō obſtante quod dicitur: procurator eſt qui mādato domini negocia adminiſtrat.ff. eodez.l.i.ſz vniuerſitas loco domini habetur ſecundum leges ꝓcurator conſtituitur tātum a vero dño.ff. eodem.l.i. ſecundū canones non eſt differentia in vocabulis dūmodo conſtet q̄ habet ptātem agendi ꝛ defendi.ĵ.eodez petitio: ꝛ quilibet adminiſtrator procurator dicit.i.queſtione.iij.ſaluator. Sed illa fuit dubitatio: quia ſcholares nō videntur conſtituere vniuerſitatez cū ius vniuerſitatis nō ſint a p̄cipe cō ſecuti.ff.quod cuiuſq̄ vniuerſitatis.l.i.ff. de colle. illi. l.i. Ite q̄ ſi eēt vniuerſitas: ſindicum vel actorē deberet conſtituer auctoritate epiſcopi. C. de epiſcopis ꝛ clericis: omnes .§. nihilominus: ſed papa reſpondit: q̄ de iure communi hoc licet: ꝛ eſt verū q̄ vniuerſitas conſtituit procuratorem ꝛ per ipſum procuratorem iurat.ĵ.de iuramen.calū.cū cauſam: ſed procurator a vero domino conſtitutus non iurat ō calūnia: ſed domin⁹. C. de iura.calum.l.ij.§.ſinaūt.ꝛ ſcholares poſſunt habere rectores ſiue conſules ſuos. C. de iuriſ. om.iu.l. vlti.

b ¶ Concedimus.i.conceſſum eſſe oſtendimus a iure cōi.

QVia in cauſis que cōtra vos ꝛ pro vobis mouētur: veſtra vniuerſitas ad agendum ꝛ reſpondendum commode intereſſe non poteſt: poſtulaſtis a nobis vt procuratorez inſtituere ſuper hoc vobis de noſtra permiſſione liceret. ☞ Licet igitur de iure cōmuni[a] hoc facere valeatis: inſtituendi tamen procuratorem ſuper his auctoritate preſentium vobis cōcedimus[b] facultatem.

¶ Dno.iij.epiſcopo egitaneñ.

¶ Si poſt ꝯcluſionez cauſe apparet procuratorem reuocatum: nihilominus fertur ſententia.

ADditis ꝛ intellectis que ſuper delegatorum noſtrorū ꝓceſſibus fuere ꝓpoſita: ꝓceſſus[c] ipſos ꝛ quecunq; ſecuta ſunt ex eis vel ob eos[b] noueris nos irrita iudicaſſe: nō obſtātibus litteris quas de reuocatione mandati procuratori ſuo colubrieñ. epiſcopus deſtinauit: cum antequam ad illum[c] littere huiuſmodi peruenirent fuiſſet ſuper eiſdem ꝓceſſibus ꝛ hinc inde concluſum. ☞ Ceterum memoratum colubrieñ. epiſcopum q̄ ꝓcurauerat totum negociū ad examē. ſc. ap. aduocari: ꝛ poſtmodum mandatum factum p̄curatori non ſine noſtro[f] contemptu ꝛ tuo diſpendio reuocauit: condemnandum tibi duximus in expenſis quas feciſti a tempore quo ad procuratorem ipſius reuocatorie litte re peruenerint[g]: ꝛ facies etiam[b] vſ quequo per ſe idem epiſcopus vel per procuratorem idoneum ſe noſtro conſpectui preſentabit: in principali negocio legitime ꝓceſſurus.

¶ Dez.m.ꝛ.r.canōicis mutineñ.

¶ Procurator epiſcopi cauſas epiſcopatꝰ agit ꝛ defendit: licet nō fuerit datus ſub nomine ſindici vel actoris.

PEtitio veſtra nobis exhibita continebat: cum mutineñ. epiſcopus in liuoniam profecturus vos vicarios ꝛ procuratores ſuos cōſtituit generales[l]: nobis volentibus agere contra detentores bonorum epiſcopi mutineñ. vel cōtra illum agentibus reſpondere: frequenter opponitur q̄ facere nō poteſtis: ꝓ eo q̄ in inſtrumento vicarie ſiue procurationis huiuſmodi non exp̄imitur quod epiſcopus ipſe conſtituerit vos ſindicos vel actores[k]: ꝛ infra. ☞ Nos igit ex tenore ipſius inſtrumenti liquido cognoſcētes q̄ intētio[l] fuit ipſi⁹ epiſcopi dare vobis agendi ꝛ reſpondendi ꝓ ipſo epiſcopo liberam poteſtatem: exceptionem huiuſmodi penitus reꝓbamus.

GRegorius nonus nobili viro vbaldo ciui piſano.

¶ Prouidere dz iudex maxime in cā mrimoniali q̄ ꝓſtituens procuratorē gaudeat plena libertate.

Scōa ibi: ceterum: in expenſis condemnat. Ab. ſi.

c ¶ Proceſſus. qualiter proceſſerunt non habemus hic: ſed poteſt poni diuerſitas proceſſuum per illaz decreta. ſ. de reſcrip. cum dilecta. ſ. de offi. delega. venerabilis.

d ¶ Ob eos. ꝛ ita caſſato principali caſſatur ꝛ acceſſorium. C. de legibus. l. nō dubiū. ĵ. de fi. inſtru. inter dilectos. ꝛ. ſ. de elec. qualiter. ꝛ. xvi. q. vij. hec ſcripſimus: ꝛ. ĵ. de ſciſma. c. i.

e ¶ Ad illum. ſ. procuratorem vel aduerſariuz vel iudicem. ĵ. e. mādato. ꝛ ſic reuocatio iſta puenit ad iudicem ꝛ cū iam eſſet ſuper ꝓceſſibus cōcluſum: non obſtante tali reuocatione potuit ſuper his ſnīa ferri: cū ꝓcurator nil poterat facere poſtea. vnde talis reuocatio nō impedit ſnīam ferri ſup his in qbus eſt cōcluſum: ꝛ ita quodam mō fertur ſnīa cōtra abſentem: ſed p̄ preſente reputatur: q; ꝛ ſi preſens eēt: nihil poſſet obiicere ꝛ ſi tempeſtiue reuocatio fuiſſet facta nō oſtenſa iudici vel aduerſario: nihilomin⁹ valuiſſet qcqd feciſſet vſq; ad oſtenſionē reuocationis. ĵ. eodem mandato. ꝛ. C. de ſatiſda. l. vna. ꝛ. ff. eo. ſi ꝓcurator: in fine. ſic in iudice tenet quod facit donec intelligit reuocatā iuriſdi. ĵ. de appel. ſi duobus. argu. q̄ quādiu ſeruus habetur pro libero: valet ſententia illius. iij. queſtione. vij. §. verum. ꝛ argu. ix. q. i. ordinationes: ꝛ. ff. de offi. preſi. ſi forte. ꝛ. ff. manda. ſi mandaſſem. arg. ff. ſi certum peta. ei⁹ qui in ꝓuincia. ſi vero reuocatio tempeſtiue fuiſſet oſtenſa aduerſario vel iudici: quicqd fieret poſtea nō valeret: ꝛ ſic poſſunt intelligi. ſ. e. ex inſinuatiōe: ꝛ. c. in noſtra. vt ibi dicitur.

f ¶ Noſtro contemptu. ſic. ſ. de poſtul. bone. ꝛ. ſ. de offi. lega. lz. ꝛ. ĵ. de ap. intimaſti: ꝛ. C. de rela. l. i. quia ſic illuderetur ſuperiori. ꝛ argumen. ff. de ſucceſ. edic. l. i. §. decretalis.

g ¶ Peruenerint. q; tūc quaſi contumax fuit: ꝛ ex tūc expectare incepit. ſi. ĵ. de ſequeſtratione. c. i. de dolo ꝛ contumacia. cum dilecti in fine. ꝛ hoc in culpa illius epiſcopi qui negociū ad curiam procurauit deſtinari. ſi. de ap. nicolao. ꝛ. c. interpoſita: ꝛ. c. reprehenſibilis. ꝛ. ſ. de reſtitutione ſpoliatorum. cū cauſam. §. iij.

b ¶ Facies etiam. ꝛ ſic ſententia condemnationis ꝓfertur antequā cōſtet de futuris expenſis. vide ſignatur cōtra. ff. de vſu. l. i. §. i. vbi dicit q̄ tractus futuri temporis non ſpectat ad iudicem. hic iam conſtabat: q̄ facturus eſſet expenſas. Sed videtur q̄ ſententia quantum ad futuras expenſas nō teneat. quia nō continet certā quantitatem. ꝛ incerta ſentētia nulla eſt. C. de ſenten. que ſine cer. quāti. ꝓfer. l. hec ſententia: ſed illud habet locū vbi certa quantitas petita ē iure actionis vel ſpecies quia ſi ibi ſententia incerta eſt: non parit actionem rei iudicate. Sed iſte expenſe petuntur officio iudicis ꝓ intereſſe ꝓpter cōtumaciam alterius partis: ꝛ ideo poteſt condemnari etiam ad expenſas factas ꝛ faciendas: quas declarabit poſtea ſuo ſacramento: ꝛ fit hic condemnatio expenſarū: nulla tarratione premiſſa. quod eſt contra id. iij. queſtione. iij. q̄ fieri. ſic ꝛ. ĵ. eodem conſtitutus: ꝛ. ĵ. quod metus cauſa. c. finali. ſed illa taxatio poteſt fieri poſtea quando iurabit ſuper expenſis: vt dicit. §. quod fieri.

PEtitio ueſtra. Diuiditur: nā primo ponit petitio. Scōo reſponſio ibi: nos igitur Abbas.

i ¶ Generales. licet ſue rint generales procuratores: non tamen poterant tranſigere. ff. eodez mandato generali. nec poſſūt alienare niſi fructus aut alia que de facili corrumpi poſſunt. ff. eodem. procurator toto rum. ſed nunquid alter iſtorum poſſit agere vel adminiſtrare ſine reliquo. Videtur q̄ ſic: q; in tutoribus ꝛ actoribus id ſeruat: vt alter ſine altero adminiſtrare poſſit .ff. de negocijs geſtis cum alicui: ꝛ. ff. de adminiſtratione tutorū decreto. ver. i. ꝛ. l. lucius. §. i. ꝛ. l. ſi plures. §. quamuis. ff. manda. creditor. §. duobus. Credo q̄ ſi inſolidum conſtituti ſunt: vnus poteſt agere ſine altero: ꝛ alia facere prout negocia occupauerit: alias non poteſt vnus agere ſine alio: licet in tutoribus aliud ſit benigne receptum: vt dicit ille leges decreto. ꝛ lucius: ꝛ lex illa creditor. §. duobus. intelligit in eo caſu cum inſolidum vtriq; mādauit: de hoc notatur. ĵ. c. penultimo. in notula ſic ergo.

k ¶ Actores. ſecūdum canones nō videbatur iſta dubitatio: qa canon omnes adminiſtratores nomine ꝓcuratoris intelligit. i. q. iij. ſaluator. eſt enim nomē generale. ꝛ. ſ. eo. quia in cauſis: vbi vniuerſitas ō iure cōi conſtituit ꝓcuratores

l ¶ Intentio fuit. Sic patet q̄ quando verba generalia ſiue dubia pronuntur in huiuſmodi inſtrumentis procurationis: recurrendum eſt ad intentionem conſtituētis. ſic etiam de priuilegijs. ĵ. de decimis: ex multiplici. ſ. de offi. ordi. licet: ꝛ in reſcriptis. ĵ. de ar. exꝓſita. ꝛ. ĵ. de reſtitutione ſpoliatorum: audita. ſ. de offi. delega. ſuper eo. ꝛ in beneficijs cōferēdis. ĵ. de prēben. ſuper inordinata: ꝛ. c. vltimo. ꝛ illa eſt cauſa: quia verba debēt deſeruire intentioni: non intentio verbis: per verba enim exprimitur intentio. xxij. queſtione. v. bumane aures. ꝛ. xxxviij. diſtinctione ſedulo: ꝛ. i. queſtione. i. marchion: ꝛ. ĵ. de verborum ſignificatione: intelligentia: ꝛ capitulo preterea. ꝛ de ꝓſecratione diſtinctione. iiij. retulerunt. ꝛ facit ad hoc. ff. de iudi. ſi quis intentione ambigua: argumentum contra. ff. de pactis: verberibus: ꝛ. ff. de cōtrahenda emptione labeo. ꝛ. l. cum in lege: ſed illa locum habet in contractibus: vbi venditor debet aperte omnia exprimere: alias fit interpretatio contra ipm. ꝛ ita manifeſtum eſt: q̄ non eſt ſemper conſideranda verborum forma in huiuſmodi cōſtitutionibus: ſed quid eſt eis commiſſum ꝛ in quo officio quia hoc nomen procurator eſt generale nomen ad quamlibet admini

ſtationem: ⁊ per ſequentia que ponunt in cõſtitutione reſtringitur ad id de quo agitur: vt patet hic. Unde ſi diceret: ego do ticio poteſtatem agendi ⁊ defendendi in cauſa vel in cauſis quã vel quas habeo cũ tali ſufficiens eſt mandatũ non obſtãte ſubtilitate legali que in hoc caſu ſolummodo videtur legem imponere verbis ⁊ non rebus: cum ſit potius contrarium faciendum .C. communia delega. .l.ij. in fi.

Accedens. Primo prouidet libertati mulieris. Secundo citat ad cauſam ibi: tu ergo. Abbas ſiculus.

a Ut exiſtens ibidem libera. qui. n. agit libertatem debet habere: vt libere confiteatur ⁊ poſſit eſſe in iudicio: q̃ confeſſio per metum ſiue timorem extorta: non preiudicat .xxxi. q̃ſtione. ij. lotharius: ⁊ .xv. queſtione. vj. capitulo. i. ⁊ .xxij. queſtione. iiij. inter cetera in fi. ⁊ precipue i matrimonio in quo libertas omnimodo reſtituenda eſt: ⁊ locus prouidendus eſt in quo nulla poſſit eſſet formido. .xxxiij. q̃ſtione. ij. ſiue de coniugij: ⁊ plena debet gaudere ſecuritate cui? eſt animus indagandus ne per timorem dicat ſibi placere quod odit. ſ. de ſponſa. cum locum: ⁊ quod quis nõ diligit facile contẽnit. xx. queſtione. iij. pfis clericus. ⁊ coactiones difficiles cõſueuerunt eritus habere. ſ. de ſpon. requiſiuit. Sed qualiter agit p filio cuz mater filiũ in ptãte non habeat. ſ. de conuer. in fi. capitulo vltimo. Hic agebatur de facto illius mulieris: q̃ contrahebat cum illo nobili ſponſalia nomine filij ſui cum arris promiſſis hinc inde ſi ſtaret per alteram quominus matrimonium perficeretur: quod licet. C. de ſponſa. l. vltima. ſed pena apponi nõ poteſt: ⁊ ſi apponat peti non poteſt: vt predi. l. i. in fi. ⁊ ſ. de ſponſa. gemma mulier. ⁊ de verb. ſigni. ticia. i. reſponſo.

Accedens ad apoſtolicam ſedem: ⁊ infra. Mandamus quatenus. d. nobilem mulierẽ que ſub tua poteſtate teneẽ: plene reſtituas libertati: faciens ipſam ad caſtrum de maſſa lucane dioc. ſecure perduci: ut exiſtens ibidem libera[a] procuratorem libere ordinare valeat qui ſuam coram nobis iuſticiam proſequatur. Tu ergo ſuper ſponſalibus que inter nataz tuam ⁊ filium eiuſdem nobilis contracta proponuntur: procuratorez idoneum ad preſentiam noſtram mittas: qui ad agendum ⁊ reſpondendum[b] plenã habeat ptãtem.

Item cantuari. archiepiſcopo.

Si procuratori generali denegantur inducie ad conſulendum dominuz ex cauſa probabili abſentem poterit procurator appellare.

Dilectus filius magiſter. l. rector eccleſie de anna tranſmiſſa nobis petitione monſtrauit: q̃ cum. r. preſbyter contra ipſum cã ſtudij bononie commorantem ſuper eadẽ eccleſia ad iudices noſtras litteras impetraſſet: earum auctoritate a iudicibus ipſis eodez rectore citato[c] procurator ipſius generalis[d] ad omnia eius tractanda negocia: pro eo q̃ competentem terminum infra quem rectorem ipſum conſuleret vtrum deberet contendere vel cedere[e] queſtioni ſibi contendere denegabant pro eodem noſtram audientiam appellauit. Quocirca mandamus quatenus ſi eſt ita: reuocato in irritum ⁊c.

Item epo lexoñ.

Si reus recedit a iudicio dimiſſo procuratore ſolũ modo ad agendum condemnatur eſt ⁊ cõdemnatur in expenſis.

Conſtitutis in pre. n. h. priore ſegieñ. ⁊. t. laico dilectum filium. o. ſubdiaco. noſtrum ſuper cauſa que inter ipſos ſuper quadã ſumma pecunie vertitur: conceſſimus auditorẽ: ⁊ infra. Quia prior ſuper ipſa pecunia in qua dictus .t. eum ſibi ſue vroris[f] nomine teneri dicebat recepto libello illicentiatus[g] receſſit quendam procuratorem dimittens ſolummodo ad agendum[b]: quem cuz auditor ipſe per mandatum procuratorium ſibi datum ad defendendum priorem ſufficientem non viderit: eum ex hoc reputans cõtumacem ipſuz prefato. t. in vnam marcham ſterlingorum condemnauit: taratione[i] prehabita in expenſis: ⁊ infra.

c Citato ad eccleſiam ſuã per ſuũ procuratorẽ: ibi. n. debet citari. ſ. de do. ⁊ contu. cauſam que: ⁊. c. vltimo. nã ipſe fuit bononie: vt. ſ. de eo q̃ mit. in poſ. .c. vltimo.

d Generalis. poteſt ergo quis conſtituere generalem procuratorem ad oĩa tam ad iudicia quã ad negocia: vt hic dicit: ⁊. ſ. eodem petitio: tamẽ talis pcurator trãſigere nõ poteſt nec alienare. de hoc viri. ſ. eo. petitio. ĩmo quilibet tenetur dimittere procuratorem: alias procederetur contra abſentez: ſi non defenderetur. ff. quib⁹ ex cauſis ma io. Item ait. ⁊. l. ſequẽ. de hoc viri. ſ. de offi. delega. conſultationibus.

e Cedere. ad hoc. n. dantur inducie deliberatorie: vt. ſ. illas deliberet: an cedat vel contendat. iij. queſtione. iii. §. offeratur. ſed iſte procurator per ſe deliberare nõ poterat: vtrũ deberet cedere vel cõtẽdere ſuper facto alterius: vnde debebat conſulere dominũ principalem: ergo inducie tales eſſe debebãt q̃ poſſet illum requirere. vnde cuz hoc non faceret iuſta fuit appellatio: termin? enĩ ſemper cõſtituendus eſt ſecũdum diſtantiam locorum ⁊ negocij ⁊ perſonarum qualitem. ſ. de appellatio. cũ ſit romana: ⁊. ff. de iudi. nõnunq̃. Et ex hoc p3 q̃ huiuſmodi inducie deliberatorie arbitrarie ſunt quia debent moderari p3 locorum diſtantiaz ⁊ perſonarum ⁊ negocij qualitatẽ. licet dicatur. xx. dieruz gaudeat in ducijs. immo plus vel minus ſecundũ q̃ viſum fuerit iudici expedire. ſ. vt lite non conteſtata qñ frequẽter. §. ſi vero. alie vero inducie puta que dãtur ad appellandum non ſunt arbitrarie ibi iudex nihil habet officij. ſ. de re iudicata q̃ ad ꝓſultationẽ. ⁊. ij. q. vi. biduũ que ſunt. x. dierum: vt. e. cauſa: ⁊. q. e. §. anteriorez: ⁊ inducie que dantur condẽnatis in cauſa pecuniaria nõ ſũt arbitrarie. ff. ỏ re iudi. l. iiij. §. ſi quis. niſi cauſa cognita ⁊ iuſta de cauſa. ff. eo. l. ij. tamẽ q̃dam illas dant ad arbitrium ſm conſuetudinem loci.

f Nomine ſue vroris. forte nomĩe vroris ſue recepit iſte obligationẽ a priore mutuando ei pecuniaz vroris nomine illi⁹ aut pro alio ꝓtractu: pro qua ẽt ſine mandato agere poſſet in rebus ipſius preſtita cautione de rato. C. eo. ti. maritus. ſed ſi maritus habeat mandatũ nõ poteſt agere: niſi quaten⁹ in mãdato ꝓtinet: vt ibi dicitur in fi. l. preallega. ſic etiã nomine alterius quis recipit inſtitutionẽ ſiue inueſtituram. ſ. de preben. accedens. ⁊ nomine alterius quis recipit vſuras q̃ ẽſſe nõ debet. xl vi. di. ſicut nõ ſuo. ſic ⁊ nomine vroris ſibi potuit obligare priorez per ſtipulationem. ſed vxori ſimpliciter nõ potuit: dicendo promittis vxori mee ſoluere tantã pecuniã: quia alteri per alterũ ſtipulari vel paciſci nemo põt. inſti. de inuti. ſtipu. §. alteri. ff. de verbo. obli. ſtipulatio iſta. §. alteri. nec factũ alteri⁹ poteſt quis ꝓmittere inſti. de inuti. ſtip. .§. ſi quis aliuz. ⁊ in predi. l. ſtipulatio iſta. in prin. ſed ſi vxor agere velit tali obligatione: nũ gd eſt preferenda illa viro: ⁊ an vir poſſet agere inuita vxore nõ. q̃ vilis actio acquiſita vxori preferẽ directe acquiſite marito. nec põt agere ea inuita. ff. de procurato. ſi procurator. vbi dicitur q̃ ſi procurator meus ſtipulatus fuerit ſatiſdationem iudicatum ſolui: vtilis actio mihi datur: nec poteſt agere procurator me inuito.

g Illicentiatus. xi. q. iij. certum. ideo contumax reputatur: q̃ nullũ reſponſalem ſufficientem dimiſit.

b Ad agendum. ideo non valuit mandatũ: q̃ cuz primo eſſet reus: debuit dimittere procuratorem ad defendendũ ⁊ non ad agendum: niſi vellet reconuenire actorem. ⁊ ideo contumax reputatur: q̃ non dimiſit idoneũ. Qualiter autem debet mittere quis ꝓcuratorẽ ⁊ ſufficientem: dictũ eſt. ſ. eo. accedens. ⁊ iſte ꝓcurator noluit eum defendere: quod ſi feciſſet: non fuiſſet cõdemnatus prior in expenſis ſicut credo.

i Taratione. que ſemper debet premitti ante condẽnationẽ. iij. q. iij. §. offeratur: ⁊ etiam iuramento premiſſo. ij. q. i. in primis. ⁊. ſ. quod metus cauſa. c.

b Reſpondendum. Sic ergo debet conſtitui procurator ad agendum datus vt poſſit etiam defendere ⁊ reſpondere aduerſario ſi eũ reconueniat: alias ſi non defenderet denegabit ei actio. ff. eodem mutus. §. pena. ⁊ in expenſis alteri parti: tanquam contumax condemnabit. ſ. eodẽ conſtitutus. Argumentũ in qua conſtitutione debet ſatiſdationem exponere: per quam ipſe fideiuſſor ſui procuratoris eriſtat iudicatuz ſolui ſub hypotheca rerum ſuarũ: inſtitu. de ſatiſdatio. §. ſi vero. ⁊ q̃ tempore ſententie erit in iudicio. alias omnia dabit que in condẽnatione veniunt vt ibidem dicitur. ⁊ ita plenam habet poteſtatem. Et eſt notabile quia procurator quandoq̃ non poſſet cauere iudicatum ſolui: quia forſan non habet ibi amicos qui pro eo velint fideiubere. ⁊ ita cõtumax reputaretur: ex quo ſic citatus eſt: vt hic dicit: ſed ſi hoc fiat ſufficiens erit procurator. ⁊ hic habet locũ in procuratore rei q̃ debet cauere ſemper iudicatum ſolui: quod eſt dicere ſoluere id in quo condemnat: ⁊ quod defendat reum: ⁊ quod non cõmittat dolum. ff. iudicatum ſolui. l. iudicatum: ⁊ in procuratore actoris idem eſt ſeruandũ ſi reconueniatur. Sed nunquid poſſunt iſti parentes litigare de matrimonio filiorũ: vt fieret preiudicium ei contra quem ſentẽtiaretur pro matrimonio. Dico q̃ ſic dũmodo filij conſentiant ad hoc ⁊ ratum habeant facta parentum: q̃ perinde habetur ac ſi ipſi hoc facerent per alios: ⁊ precipue per parẽtes contrahitur matrimonium. xxx. queſtione. ij. bonorantur. ⁊. ſ. de conuer. coniuga. ex parte. Si vero filij non cõſentirent factis parentũ: tũc non noceret ſententia contra aliquem lata: ibi enim nõ poteſt pater vel mater litigare filio inuito: cum ibi ſolus conſenſus illorum de quorum coniunctione agitur ſit neceſſarius. xxvij. queſtione. ii. ſufficiat: ⁊ iuuis etiam parentibus contrahere poſſunt: quia quantũ ad hoc non dicuntur in poteſtate parentum eſſe. ſ. de deſponſatione impuberum capitulo primo.

Dilectus filius. Prima pars narrat grauamen appellãtis. Se

ſi.q̄ debuit huic premitti. Et ſic no.q̄ ſentētia ſup expenſis pro ꝓtumacia pōt ferri in abſentē:ꝛ hoc eſt quod dixi.ſ.eo.querelam.de expenſis.ſ.q̄ nō venit vel ſi venit ꝛ recedit ſine licētia condēnatur in expenſis.

a ¶ Litibus.ſ.de do.ꝛ cōtu.finem.ꝛ.c. venerabilis.

b ¶ Mandato procuratoris. de mādato procuratoris actoris dictū ē.ſ.e.c.i. In mandato.n. pcuratorio debet contineri precipue nomen eiꝰ qui ꝓſtituit pcuratorē ꝛ nomē procuratoris ꝛ in qua cauſa:ꝛ q̄ ratum habebit qđ cum eo actū erit ſicut in litteris de rato:ꝛ corā qbus iudicibꝰ marie ſi ſunt delegati:corā ordinario nō ē neceſſe multum:q̄ fiat de eo mentio.ff. ō procu.ſi pcuratorem.ꝛ iſte lfe mitti debēt aduerſario: vt certus ſit qbus releuaſ procurator a ſatiſdatione de rato:cuz de mandato dubitatur: vt ibi dī. de mādato pcuratoris rei oīno conſtare dz ſi non oſtendatur mādatuz repellitur nec admittiſ tanq̄ pcurator ēt ſi dubitaref:niſi vellet ſe offerf defenſioni.ꝛ ſiue qs hēat mādatuz ſiue non: ꝛ quātūcunqz ſit idoneus procurator dz preſtare aliqua aliā cautionez.ſ. iudicatum ſolui.C.de ſatiſda.l.vna:ꝛ.ff.eo.qui proprio.§.q aliū.ꝛ.l.minor ī fi.ꝛ inſti.de ſatiſda.§.ſi vero:que clauſula.ſ.iudicatū ſolui tria ꝓtinet.ſ.q̄ defendat reum in cauſa:ꝛ q̄ dolum nō cōmittat: ꝛ q̄ ſoluat iudicatū:ꝛ hoc ipm qđ verbū ſonat.ff.iudi.ſol.l.iudicatū ſolui.ꝛ hec ſatiſdatio debet īterponi ab ipſo domino quādo preſens conſtituit procuratorem dum cōuenitur. ꝛ ſi abſens extra iudiciū conſtituitur:cautionez interponat pro ſuo procuratore. per quā fideiuſſor exiſtat ſub hypotheca rerum ſuaꝝ.inſti.de ſatiſda.§.ſi vō.alias ipſemet pcurator exponere dz p̄dictā cautionē q̄tūcūqz locuples ſit idoneꝰ: vt dictū eſt. Cautionem vero de rato nō preſtat procurator rei.ſ.rem ratam dominuz habiturum:cum ꝛ ſi ille.ſ.dominus ratum non habeat:ipſe ſoluat de burſa ſua:quia reuocare non pōt dominus. ¶ Porro vbi reuocare poſſet vel retractare qđ actū eſt dz procurator preſtare cautionē rē ratā dñm habiturū. vt cū quaſi defenſor ꝓuenīt rei vēdicatione vel cōi diuidūdo vel fami.hercīſ. finiū regundoꝝ:ꝛ eccleſia vel minor:ꝛ reſtitutionē in integrū poſtulādo: ꝛ cā ſtatus cū ſeruꝰ clamat in libertatē ꝓtra procuratorē dñi duplicē cautionē preſtat pcurator rei:iudicatū ſolui ꝛ rem ratam dñm habiturū.ff.eo.pōponius. §.ſed bis:ꝛ.l.ſi defunctꝰ.§.vlti.q̄ in hoc iudicio vtraq̄ pſona ſuſtinet vicem duaꝝ pſonaꝝ.ī.de pba.ex litteris.ꝛ.ff.e.nō ſolū.§.ſi ſtarꝰ:ꝛ.§.ē caſus: ꝛ cuz tutor poſtulaſ ſuſpectꝰ:ꝛ ipſe p pcuratorē defendit.ff.e.nō ſolū.§. vlt.ꝛ hmōi cautiones ante lit.ꝓteſta.debent peti.ff.eo.pōponius.§.ratihabitiōis.pcurator vniuerſitatis ſiue collegij cautionē de iudicato ſoluendo non preſtat:q̄ ſuſtinet vicem vniuerſitatis ꝛ iurat de calūnia in aīam ppriā.ī.de iura.calū. ī ptractandis:ꝛ.c.ſe.ꝛ.C.de iura.calū.l.ij.§.ſinaūt.q̄ q̄ſi dñs itelligiſ:ſicut ꝛ tutor.ff.p emp.l.qui fundū.§.ſi tutor.ar.ff.rē ra.ha.actor:nec tutor cauet de iudicato ſoluendo.C.de admi.tu.l.vlti.§.defenſionē.ſicut nec verus dominus illam preſtaret.inſti.de ſatiſda.§.ſed hodie.ꝛ ideo de neceſſitate eſt iſtud officiū.ſ.e.q̄.ſed officium procuratoris eſt voluntariū:q̄ nemo cōpellitur cō ſtituere procuratorem.ſ.eo.querelam.alias non eſſet differentia inter pcuratorem priuate perſone ꝛ ſindicum vniuerſitatis.

c ¶ Reuocato. circa huiuſmodi reuocationē notabis. Cuz aliqs reuocat mādatum factum procuratori ad agendū vel defendendū conſtituto:aut reuocatio peruenit ad pcuratorez tm̄:aut ēt ad aduerſariū vel iudicē. Si tm̄ ad pcuratorem:non preiudicat aduerſario:q̄ iudicium qđ idem quaſi pcurator poſtmodū eſt expertus:ratū eſſe debet: vt hic.ꝛ.ſ.de reſcrip.ex parte.ꝛ.ff.eo.ſi pcuratorem.in fi.ꝛ.C.de ſatiſda.l.vna. ēt añ iudiciū ceptuz.ff. iudi.ſol. ſi aūt. ad id.ff.de ſol.qui boīem.§.ſi ticium: ꝛ.l.ſi quis ſeruo.ꝛ.l. cum qs.§.i.ꝛ ſi pf iuſſit filio credi:poſtmodū ignorante creditore mutauerit volūtatē:ceſſat ſenatuſconſultū:qm̄ initium ſpectandū eſt.ff.ad macedo.ſi tm̄. Et ſi dicā:qui voluerit cum ſeruo meo cōtrahere periculo meo ꝓbat:poſſuz mutare voluntatē ſi certificauero creditorez.ff.qđ iuſſu.l.i.rūſo.i.in fi. Si vō reuocatio pueniat ad iudicē vel ad aduerſariū:quicqd fit cū eo tanq̄ cū falſo pcuratore non valet: vt hic a ꝓrio ſenſu.ſ.de reſcrip.ex parte decani.poſtea nō pcedat iudex cū illo pcuratore.ſ.eo.auditis.ꝛ ſic intelligitur qđ dicitur.ſ.e.ex inſinuatione. ꝛ.c.in noſtra.qui.n. vult reuocare procuratorē.certificare debet aduerſariuz vel iudicem vt hic dicit:ſicut littere de rato mittunf iudici ꝛ aduerſario.ff.eo. ſi pcuratorē.ff.rem ratā habe.ne ſatiſdatio.ſic multo fortius littere reuocatorie. Sed quare dicit poſt lit.ꝓteſta.inuenitur a ꝓtrario ſenſu:q̄ ante li.ꝓte. poſſet reuocatio fieri etiā ignorante iudice vel aduerſario: ꝛ q̄ neceſſe non ſit ſignificare iudici vel aduerſario.ſic videf loqui decre.ſ.eo.ex inſinuatōe in noſtra. Et littera illarum nunquā colligitur q̄ reuocatio pueniret ad iudicez vel ad aduerſarium:ꝛ tamen reuocaf qđ factum fuit per illos procuratores. Sed ibi ſupplef q̄ reuocatio venit ad aduerſarium. Sic ergo ſupple hic maxime:q̄ idē ante litē cōteſta.ꝛ poſt litem.ſic enim multi poſſent decipi: ſi ſola reuocatio procuratoris ſufficeret:ſi nō denūcietur aduerſario vel iudici quādocūqz fiat reuocatio certificandus eſt aduerſarius:alias īputet ſibi qui hoc tacuit.argu.contra.ff.man.ſi mandaſſem:illud in negocijs vbi nō decipitur venditor:hic decipiť aduerſarius:ꝛ ideo ſecus. Sed ſi reuocatio ſit miſſa pcuratori ante litē ꝓteſtatā:ꝛ ipſe occultauit hoc videretur q̄ procuratori ſit imputandum q̄ eam non oſtendit:ꝛ ſentētia quātum ad eum valeat ſed non quātum ad dominum quia ſe liti obtulit aliene.ff.rem ra.habe.l.iij.§.falſus.ꝛ.ff. de iudi.de qua re.§.ij.ꝛ.ff. de rei ven.is qui ſe obtulit:ꝛ.l.predicta ſi qs ſeruo in fi.ſed hoc forſitan poſſet habere locum cuz procurator eſt ſoluendo. alias non.argu. p̄dictarum decre.ex īſinuatione ꝛ in noſtra. vel dic q̄ tenet ſnīa ꝛ imputet ſibi dñs q hoc nō īſinuauit iudici vel aduerſario vt probat ħ lfa. Itē ex hac littera videtur q̄ etiam poſt litem conteſtatam indifferenter reuocari poſſit abſq̄ cauſe cognitione:ꝛ ideo ꝓtra.ff.eo.poſt litem conteſta. non eſt contra:q̄ hic non habet locum quando procurator conſentit. Si vō procurator nollet habet hoc fieri cauſa cognita:tamen nō procedetur in cauſa poſt reuocationē:niſi poſt cauſam cognitam:ꝛ tamen non debet audiri procurator qui ſibi aſſumpſit procurationē vel ſe aſſerit procuratorez. hoc ipſo ſuſpectus eſt:ꝛ ita ſemper remoueretur.ff.eo.que omnia ſecus:ſed hoc dicit procurator: vt ſine nota ſuſpitionis remoueat: vt.l. predicta que omnia.

d ¶ Vel.pro ꝛ.alias ſequeretur a cōtrario:q̄ ſi reuocatio ad alterū pueniſſet valeret q̄ cū eo factum eſſet qđ non eſt verum.

¶ Filiusfamilias poteſt eſſe procurator in iudicio etiam ad futuras lites:ꝛ procurator datus cum pluribus ſimul inſolidum preferf ſi p̄occupauit negociuz:ſecus ſi diuerſo tempore fuit datus. hoc primo. procurator appellare debet a ſententia: niſi ex cauſa excuſetur: quocaſu debet domino nunciare de ſententia: appellationem tamē proſequi non tenetur.

¶ Non iniuſte iudex proceſſit qui filiumfamiliaſ.in procuratorem admiſit. ¶ Quāuis ad futuras ſ ꝓtrouerſias cōſtitutū. ¶ Qui lz ſimul cū alijs[g] datus fuerit: priꝰ tm̄ pcurationis officiuz occupauit:

e ¶ Filiumfamilias. etiam ſine mandato pro patre admittitur ad agendum ꝛ defendendū preſtita ſatiſdatione. Immo ꝛ ſi eſſet minor:quia iuſtius eſt talem admittere q̄ abſentem indefenſuz condemnare. C. eodez titulo.erigendi. Item poteſt conſtitui procurator ad agendū ꝛ defendēdum: vt hic dicit.ꝛ.ff.eodem filiusfamilias.§.ipſe quoqz. vnde iudex iniſte fecit qui illum admiſit:niſi eſſet minor quē non debuit admittere: q̄ ſi decipiatur poteſt reſtitui ipſe ꝛ fideiuſſores eius.ff.eodem minor. niſi forte pro parte ad defendendum ex benignitate ꝛ nō de rigore: vt in.l. erigendi in fine.

f ¶ Ad futuras. ad preſentes ꝛ futuras lites bene datur pcurator in diē ꝛ ſub conditione in perpetuuz ꝛ ad tempus.ff.eodem lege.iij.ꝛ.iiij. ad vnam cauſam ꝛ in plures ꝛ ad omnes:vt.ff.eodem lege prima.ꝛ.l.mādato:ꝛ ſupra eodem dileetus.ꝛ preſens ꝛ abſens dari poteſt.ff. eodem lege prima in fine:nec datur inuitus.C.eodem inuitus.ꝛ debet expreſſe conſentire. alias inuitus videtur.ff.eodem filiusfamilias.§. inuitus.ꝛ quilibet qui non prohibetur dari poteſt: quia prohibitorium eſt hoc edictum.ff.eodem inuitus §.primo.ꝛ certus debet eſſe procurator.ff. eodem lege ſecunda.

g ¶ Cum aliis. ſic ergo patet q̄ plures pcuratores ſimul dari poſſent: ſecūda qōne. vi.§.forma ī fi.ꝛ.ī. de teſti.inſuper.ꝛ.ff. eodem pluribus: ꝛ.ff.de adminiſtratione tutorum.decreto.§.i. Sed nunquid ambo vel etiam ſi ſunt plures ſimul agere debent: vel vnus ſine altero. Videf q̄ vnus ſine altero agere non poſſit:argumentū ſupra de of.delega.cauſam.ꝛ.ff.de re iudicata duo. Dicas ſi plures dati ſint ſimul inſolidum potior eſt conditio occupantis vt hic. vnde ſupple hic inſolidum.ſi.ff.eodem pluribus.ꝛ.ff.de lega.i.ſi pluribus in fine. ꝛ.ī.de appella. vt debitus:ꝛ.ſ.de reſcrip.capitulum ſancte crucis.ſic.ff.de adminiſtratione tutorum decreto in fine.ꝛ.ī.de verbo.ob.ſi ticius.argumē.ff. de duobus reis:ex duobus.quandoqz tantum ille dicitur occupare qui primo ad ſentētiam venit.ff.de pecul.ſi vero:ꝛ.ff.de nox.ſi quis:ſed ſi ſimul occurrerent ad litem conteſtatam:iudex tunc poteſt eligere magis idoneum:ne repugnantia inde contingat:ſi vnus negaret ꝛ alter cōcederet. ff.de accuſa.ſi plures.ꝛ.ff.ō adminiſtratione tutorum.decreto in fine. ſi vero non ſint dati inſolidum ſed ſimpliciter tunc neuter agere poteſt vel defendere ſine reliquo:ꝛ ſunt ſimul admittēdi.ſicut iudices q̄ dantur ſine clauſula illa:q̄ ſi non omnes ꝛc.ſed idez videtur dicendū: ſiue addatur inſolidum ſiue nō cum ratio illius.l.ſi plures.§.quamuis.ꝛ.l. decreto nihilominus remaneat.ꝛ ideo forte non ponitur hic in textu in ſoliduz:quin aduerſarius ab initio prouiderat ſibi: vt iudex magis idoneum admitteret. Ber.

a ¶ Tpibus. ponit tenorē illi⁹. l. ff. de pcu. si qs cū pcuratore. §. fi. i quo casu nō ē melior occupātis ꝓditio: qz dādo scōz priorē reuocare vt: vt b dicit. z l. ꝓdicta si qs cū pcuratore. §. vlti. nisi dādo scōz exꝑmat q prio rē vult durare ī pcuratorē. ff. de le. i. si plurib⁹. sicut ē ī iudicib⁹: qz scōz rescriptū derogat ꝑmo. s. de rescript. cetez. qñqz secūdus priori adiūgit .s. de offi. deleg. coram.

Ild vnā aūt litē pluriū ꝑsonaz z vnus z plures pcuratores dari pñt. ff. .e. si qs cū. §. vn⁹. Qñ qz tñ plures persone nō pñt ageꝛ vt expiri. nisi p vnū defensorē seu defen dere: vt ibi plures fide iussores sunt z volūt de fendi eū. p quo fideiuſ serunt iudicatum solui .ff. iudi. sol. iā tñ. §. si tñ. Et plures bꝛdes neces se habēt dare pcuratorē ne actor incōmodo affi ciat. si defensor ī plures ꝑsonas diuidat: vt in. l. ꝓdicta iam tñ. §. si tñ. z .ff. de exerci. ne ī plures. Idē ē in redhibitoria. ff. de edili. edic. qō si nolit .§. si plures. Idē est vbi ille q agebat iudicio fa mil. hercīſ. cōi diui. fini re. decessit plurib⁹ bꝛdi bus relictis: qz oēs vnū pcuratorez dare debent .ff. famil. hercīſ. si fami here. z. ff. de pcu. lz in fi.

b ¶ Cōtra ipsuz. bñ dicit ꝓtra ipsum: qz in ꝑsona pcuratoris semper for māda ē snia alias nō tz .C. de sen. z iterlo. o. iu di. l. i. siue ab initio siue pꝛ litē ꝓte. pcurator iteruenit. C. e. nihil. de hoc dixi. s. de elec. querelā. Et no. q ista. §. ponit tenorē illi⁹. l. C. e. iuitus.

c ¶ Appellare. pcurator ergo appellare tenet. sed ꝑseq nō cogit. C. e. I uit⁹. qō si nō fecerit: ꝓputat ei. ff. de ne. ge. liberto. §. vlt. in fi. vel saltē ō nūciare tenet dño sniaz latā ꝫ ipm vt dñs appellet si voluerit: qz culpa ipsi⁹ amisit cām ipe nō poterat donare. vñ ꝓputat sibi. si. ff. man. si fide iussor. §. si cū debitor. z hoc ē vez cū dñs nesciuit. si vo sciuisset certiora ri nō debuit. ff. de ac. emp. z vē. l. i. in fi. z. s. de rescrip. ab exꝯicato. vñ tūc sibi ꝓputet dñs q nō appellauit. Vel pōt dici q appellare tenet pcu rator vel dño denūciare: qz b nō distinguit. vtz dñs hoc sciat vel igno ret ꝫ se iudicatū alias mādati tenebit. nisi altez faciat. nisi iusta cā eum excuset: vt dicit lꝛa sequens. puta iustus metus: tunc denūciet dño. ī. de ap. c. vlt. vel inopia. sicut dꝛ de fideiussore ꝓdēnato vltra vez debitū. q nō pōt ꝓpter inopiā appellare: dz hoc denūciare principali persone. ff. manda. si procuratorem. §. si ignorantes.

Consulti sumus. Cōmunis diuisio. Secunda ibi taliter. Et est decisio notabilis z subtilis. Ab. si.

d ¶ Jurati. p hoc videbat q pcuratio non valebat: qz maior z iurati p quos cōitas regebat erāt exꝯicati ipsi q̄si caput vniuersitatis cēsent z ipi iurāt. p causis vniuersitatis. C. ō iura. calū. l. ij. §. hoc etiā in fi. ff. de ꝓdi. z demō. municipib⁹. ff. ad munici. munceps. hutusmodi maiorib⁹ cura toti⁹ reipublice cōmissa ē. vt dicit lex illa municeps. vñ videt q ī stitutio pcuratoris non valeat. z sic ille pcurator dz repelli cū auctores illius nō reciperent. ī. de testi. lz. Sed qd dices. ipator est exꝯicatus impetrauit lꝛas ꝑ nō exꝯicatis etiā credētibus illum nō esse exꝯicatū vel etiā credētib⁹: nūqd valent littere vt p eas pceda? Videt q sic. qa nō refert p quēcūqz pces oblate sint. C. de pci. ipe. offe. vniuersis. z mu lier etiā admittit ad impetrādū que alias ad iudiciū ꝑ alio non admit titur. ff. de reg. iu. l. ij. C. de pcu. alienā sup hoc dicas q tales lꝛe bñ va lent z tenēt. lz ipator q eas ipetrauit repulsus fuisset ab impetrādo si vicecācellarius illū exꝯicatū sciuisset. cū etiā si principalis dñs eas im petrasset valerēt eo absoluto. ī. de excep. pia. de hoc teneas ꝑm q ibi no tat in glo. sed mīz. Sed videt q littere ipetrate ab exꝯicato nō valeāt p hoc qō b dicit. si maior z iurati exꝯicati essent exꝑssi in lꝛis pcuratio nis: pcurator eoz deberet ab impetrādo repelli z ipsi ijdem repellerent Ergo multo fortius littere impetrate ab exꝯicato nō valēt: qz si exꝯi catus repellit ab impetrādo z littere impetrate ab ipso repellēde sunt. b ita intelligendū est. cū vicecancellarius z alius q lꝛas concedit scit illos scilicet maiorē z iuratos exꝯicatos tūc debet pcurator eoz repelli ab i petrando: qz z ipsi repellerent. z ita non decet eis per aliuz. qō per se nō liceret. ī. de testi. lz. Exꝯicati publice nec per se nec per aliū ad agendū vel ad impetrādū vt agāt admitti debēt. ī. de excep. exceptionē in fi. Si vero vicecācellarius ignorat ipetrātē exꝯicatū nec ꝓtra ipsuz excipiat z lꝛas obtinuerit valebūt z poterit agere p eas cū fuerit absolutus. ī. de excep. pia.

e ¶ Expressi. Expressio ergo nocet b: qz ꝑ hoc appet q eoz mādato fuit ꝓstitu tio facta tāꝯ maioz vñ nō valet: qz si maior de vniuersitate puta admīstra tor ꝓsules plat⁹ exꝯicati sint: vniuersitas agere ñ pōt: qz q̄si mortua tē habet .xi. q. iij. nemo epoz. z ita q̄si vacare intelligit. vñ agere nō pōt. ī. ne se. vacā. c. i. ij. z. iij. Idē est si in pcuratiōe nō sint exꝑssi vū tñ ꝓstet q eoz auctoritate cōstitutio sit facta: vt b dic. sed cū exꝑssi sunt tūc cō stat z sit expressa nocēt. nō expressa nō nocēt. ff. de reg. iu. expressa. z qz eoz auctoritate fa ctū ē. ꝑpriū scīm censet: qz oīa nra facim⁹ qb⁹ auctoritatē im partimur. C. de ve. iu. enu. l. .i. §. sed neqz in fi.

f ¶ Procuratoris puta qz vi cebat in pcuratione. talis cō munitas fecit ticiū suū pcura torē ad ipetrādū z maior z iu rati interposuerūt suā auctatē.

g ¶ Tales: z iō ꝓputat: qz non debebāt illos ad hoc associare si. s. de elec. scriptū ē in fi. z est ar. q vtile vitiat bp inutile. ar. ad boc. ix. dis. si ad sacras: z. s. de offi. dele. sup qōnū. §. si vero. z. iij. q. ix. pura. z. ff. de edil. edic. cum eiusdē. sic z vna ouis morbida totū gregē infi cit. xxiij. q. iij. resecāde: z. ī. de sta. regu. ea q̄. i. rñ. ī fi. z. s. de offi. dele. cū sup. ar. ꝯ. q nō no ceat factū illoz. s. de elec. illa. z. ī. de cle. ex. mi. si celebrat. z .s. de elec. cuz vintoñ. z. C. de trāsac. si ex falsis. z. ī. de re iu di. cū. i. z. a. Sz dato q valeat ꝓstō z ipetratio litteraz. qz nō sunt expressi in ꝓstitutiōe vel alij ignorabant illos eē tales sed cōi volūtate omniū hoc factū est: nunqd poterit agere vniuersitas vel collegiū p sindicū auctoritate illarū litteraz ꝓstitutū ab illis z ab alijs cōmuniter. si obijcitur q maior. s. admini strator prelat⁹ z aliq de maioribus sint exꝯicati z parat⁹ sit hoc ꝓbare excipiēs z videt q sic potuerit agere. qz sicut valet ꝓstitutio ad ipetrādū ita debz vale re ꝓstitutio sindici ad agendū. dūmō ꝓstitutio sindici similis sit ꝓstitutiōi pcu ratoris. Sed vt q hoc eē nō possit. qz in sindicatu debēt exprimi maiores per sone. z alij etiā z precipue prelat⁹ administrator vt appareāt an sint due par tes vel maior pars vniuersitatis. ff. qō cuiusqz vniuer. plane z collegiū sine ꝑ lato nō cōuenit vel cōuenit. ī. de iudi. cām. sed hoc nō pōt constare nisi exprimantur noīa in ipa ꝓstitutione. Vel satis potest dici q littere valeant ꝑdicto modo impetrate: cōstitutio tñ sindicatus nō valeat nisi illi absoluant. nec est hoc incōueniēs. qz vn⁹ solus vel pauci de capitulo possent ipetrare lꝛas ꝑ ec clesia vel cōstituere pcuratorē ad hoc cū sint ꝓiūcte ꝑsone. ar. s. de rescrip. nō nulli. z. xij. q. ij. nō liceat. Ber.

Rubrica De sindico. Diso de pcuratore q gerit negocia dñi: merito subijcit ō sin dico q gerit negocia vniuersitatis.

Jcut studii. Diuidit: nam ¶ Primo premittit exordiū ponens duas causas mandati. Secundo in medio ponit mandatū ibi: pro qua re. Ab. si.

b ¶ Cōmendare: summouere. xvi. q. i. mōachi. No. q hoc nomē sin dicus nomē grecū est: latine defensor appellat. z ad certā cāz agendā vel ōfen dēdā eligit. ff. de mu. z. ho. mūerū. §. defensores. z generaliter ad oēs causas ꝑsentes z futuras vt b: z. ī. de iura. calū. ipatorū. z ꝓstituit ab vniuersitate seu collegio vel corpore. ff. qō cuiusqz vniuer. l. i. z. l. itē eoz. §. si decuriones. z sindicus iste si dubitat de mādato dz cauere ō rato si agat z si partib⁹ pcu ratoris fungit: z ex eisdē causis mutari pōt ex qbus procurator: vt. l. predicta Jtē eoz. §. pe. z. vlt. sz nō cauet de iudicato solueēdo: vt cū defendit vt dcm̄ est .s. ti. pri. mādato qz talis sindic⁹ ꝑsonā sustiet vniuersitatis siue collegij. sic z tutor nō cauet de iudicato soluēdo sed iudicio sisti. C. ō admi. tu. sancim⁹. §. defensionē. z iurat de calūnia iste sindic⁹ in anīmā ꝓpriā. ī. de iura. calū. ī p tractādis z. c. iperatoz z tutor z curator iurāt de calūnia: vt. C. de iura. calū. .l. ij. Jtē posset eē laic⁹ vt videtur hic in fi. qz suos dei litigare nō oz. ij. q. vij. sicut sacerdotes: z. xi. q. i. te gdez: z. §. ex his omnib⁹. ver. ad secularia iudicia si habueritis ꝓtēptibiles. z ē in aut. ō san. cpī. §. aliū aūt. col. ix. z. ī. ō iura. calum. c. i. in fi. qō dictū est satis esset honestū. qz quelibet ꝑsona ecclesiastica dz bñe pcuratorē bone fame pro quolibet ecclesiastico negocio. v. q. iij. qz epi tñ ꝓtrariū fit quotidie qz clerici z monachi pñt esse sindici z tractare vtilitates ec clesiarū. xv. q. i. qui vere: z. c. monachi. z iura predicta loquūtur solūmodo de honestate: sic videmus seruari de facto z dz ꝓstitui quādoqz ab epo qñqz capi tulo. put notatur. s. de rescrip. c. edoceri.

a ¶ Incōmodo. ſ. potius debēt modicū incōmodū ſiue dānum ſuſtinere in eo qō dabūt ſindico ⁊ ceſſare a litibus ⁊ p alios litigia exercere.

Rica de bis q̄ vi metuſue cā fiūt. Supra in p̄cedētib⁹ titulis viſus eſt de bis q̄ ſp̄ōte egim⁹ ī iudicio vel ex̄: merito ſubijcit de bis q̄ agim⁹ coacti ⁊ iuiti. Nā iura dāt remediū reſciſſoriū aduerſus ea q̄ fiūt p metū ⁊ appellat actio qō metū: ⁊ ſcias q̄ regulariter geſta p metū tenēt ſ̄z veniūt reſcidē da p actionē q̄ met⁹cā: fallit ī q̄buſdā caſib⁹ ī q̄b⁹ met⁹ vitiat ipo facto: vt plene: no. j. eo. c. abbas. Et cōpetit ꝟ actio ad ī tereſſe vt colligit in. l. ſi cū exceptione ī p̄n. ff. e. Ab. ſi.

Erlatum. ¶ Prima pars narrat feñ. Se cūda dat iudices ibi: ideoq⁹. Ab. ſi.

b ¶ Propoſuit. Nic ergo vꝫ p̄teſtatio. ⁊. xxxi. q. ij. lothari⁹ .xxvij. di. diacōi. ⁊. vij. q. i. pō tifices. ⁊. ſ. de elec. cumana ꝯ .ſ. de p̄ſti. cū. Ma. in q̄b⁹ de ꝟ: ſ̄z q̄d ſi nō audet p̄teſtari nō obſtat. C. ó re. cre. generaliter .§. ipſe. arg. xxxiiij. q. ij. non ſa tis in p̄n. qō intelligit ſi cōſtet in iudicio.

c ¶ Imponet. ſ. q̄ueſtiōis q̄ſ velū p̄ſecratiōis q̄ō tñ v̄ginibus dat ī ponere nō d⁹. xx. q. i. de votis. ⁊. j. de regu. vidua.

d ¶ Simulauit. Mo. q̄ vtilis ſimulatō p̄mittit. xxij. q. ij. vti lē. ff. de noua. doli excep. ī fi. ⁊ .xxiij. q. ij. dñs. ff. de do. l. i. §. ſi fuit: ⁊. xliij. di. ī mādatiſ. iſti. ó ac. §. alie. ⁊. xxiij. q. vl. vt p̄ dē. ar. ꝯ. xxvij. di. q̄ ītrogaſti. ff. de iuſt. ⁊ iur. l. i. §. i. ⁊. xij. q. i. certe ğ. ff. ó of. p̄ſi. p̄gruit. §. vlt. C. ó iur. do. ī reb⁹ ī fi. xxij. q. v. cauete. ⁊. C. ó īceſtiſ nup. .l. vl. ī fi. ſo. dolus fra⁹ ⁊ ſimu latio ſūt noīa reat⁹ q̄ nūq̄ per mittit a canōe: q⁹ q peccat. nō peccat legis auctate. xxiij. q. ii ij. q peccat. aliq̄ vulgari p̄ſue tudīe ōnoīat act⁹ legitios. ⁊ tē pmittūt: vt ī p̄miſ p̄cor. xxvi. q. ij. §. his auctatib⁹ ⁊ ſic ſimu latio bōi q̄ñq⁹ bona ē vt ꝟ. ⁊ p mittit. ⁊ q̄ñq⁹ mala vt hypocriſis: vt. c. q̄ ītrogaſti. ⁊. c. certe. ⁊. c. cauete. ſi mulatio mali: q̄ñq⁹ bona ē vt fuit ſimulatio dauid q ſimulabat furorē: vt. c. vtilē. ⁊. c. dñs. ⁊ de p̄ſe. di. ij. acceſſerūt: vbi dī. ferebat dauid manib⁹ ſuis. ſed manib⁹ ſuis nemo portat. rp̄s enī manib⁹ ferebat. de p̄ſe. di. ij. acceſſerūt.

e ¶ Qō vꝰo. ſic. j. de ſen. exc. ex tenore. ſ̄z cōis forma ē. q̄ iuret q absoluit ſtare mādatis eccīe. j. de ap. ad hoc. ⁊. j. ó ſen. ex. cū deſideres. ſ̄z nō refert quocūq⁹ iſtox modox iuret: q⁹ l⁹ iuret ſtare mādato iudicis p illā formā ſi ītelligit aliō quā p aliā nec magis aſtrīgit: q⁹ mādatū ſuū d⁹ eē p̄m ius nec ad aliō extēdit q⁹ nec de alio intendūt.

f ¶ Mortis. ſ̄z q̄liter p̄ hoc p̄bari: cū ſit negatiua: rñ. iſta negatiua īcludit ī ſe affirmatiuā bāc. ſ. ſp̄ōte religionē ītrauit: ſi. ē. de renū. ſup hoc. de bac negatiua dcñ eſt. ē. de elec. bone. Et bāc negatiuā debēt p̄bare mōiales. q̄ mulierē illā repetebāt. ſ̄z vꝰ q̄ poti⁹ mulier illa ōbuit p̄bare. q̄ timore mortis ītraſſet: q⁹ mōiales fuerūt ī q̄ſi poſſeſſiōe illi⁹ ſiue mo naſterīū: ⁊ quaſi fundata erat intētio monacha x p talē poſſeſſionē ⁊ cohabita tionē ⁊ veli ſuſceptionē. ⁊ mulier allegare vꝰ metū mortis: ſ̄z q̄ hoc allegat il lud d⁹ p̄bare. ff. qō me. cā nō ē. rñdeť. q̄ vex ē hoc. ſ̄z p̄ſtabat de p̄teſtatiōe vo lūtatis ab initio fcā adhuc p̄ſumit nolle. xxi. q. ij. lothari⁹. ff. de leg. iij. ſi qs ī p̄n. ⁊ q volūtatē īmutatā allegat hoc p̄bare d⁹: vt ꝟ. ⁊. ff. de p̄ba. eū q. C. ó te ſta. ſancim⁹. ⁊. C. de ap. p̄cipim⁹ ī fi. ⁊. ff. de le. iij. fideicōmiſſa. §. ſi rē. ⁊. ff. ó le. .i. ſi mihi. §. iterdictū. ſ̄z hoc nō habeť ex hac lr̄a q̄ p̄ſtaret ó p̄teſtatiōe: niſi p narrationē p̄miſſa. Jō alr̄ dī. eoipſo q̄ mulier ꝟ nō p̄bat: ītelligūt moniales p̄baſſe ſuā ītētionē p̄ſūptiue. cū ó facto p̄ſtaret: l⁹ nō de forma fcī. C. q mili. ñ poſ. ſup ſuis. li. rij. vel moniales ſp̄ōte on⁹ p̄bādi ſubire volebāt. vñ mos eis gerēd⁹ fuit. j. de reſti. ſpo. l⁹ ī fi. ff. ó p̄ba. circa eū. ⁊ talis bñ excuſat ſiue timor: ⁊ metus ſtupri: ⁊ timor fuitutis ⁊ met⁹ ōberū. ff. e. iſti q̄dē. ⁊. C. ó trāſac. ītерpo ſitas. ⁊. j. c. pri. ⁊ q̄ fiūt iſto timore reuocanť. C. ó re. cre. l. generaliter. Vel vic q̄ vtraq⁹ pars d⁹ docere de iure ſuo: ſi. ē. de renū. ſup hoc. Ber.

g ¶ Poſtmodū. q. d. ſi p̄ſtaret de metu ab initio: ⁊ poſtea ſp̄ōte ratū būit vo tū ſuū tenuit: ſi. j. ó regu. ſignificatū. ⁊. c. cū vix: vbi bēs q̄ iſtō q̄ ab initio nō tenebat: p ratibabitionē roborat: ſic ēt ī mr̄imonio carnali. j. de ſpō. ad id q̄: ⁊. j. de deſpō. īpub. de illis ī fi. no. ⁊ aliud colligit ꝟ manifeſte. q̄ aliqs vro

pro paruo incommodo a ſtrepitu cauſarum ſeruos dei eſſe quietos.

De bis que vi metuſue cā fiunt.

A Lex. iij. exoñ. epiſcopo ⁊ p̄riori ſancte marie ceſaragiñ.

¶ Si quis timore mortis: poſtea ratū non habens: religionem pro fitetur: exire ⁊ matrimoniū contra here poteſt: ſecus ſi à principio vel ex poſt facto libere conſenſiſſet.

Erlatuz eſt ad audientiam nr̄am: q⁹ cum qui dam nobilis ⁊ potens. Ma. vroreꝫ ſuaz ſuſpe ctam: hēret: milites ſui ei⁹ precepto eā ad quandā ſiluā du centes: euaginato gladio occidere voluerunt: ſed tandem pietate du cti ſub tali conditione pepercerunt eidē: q⁹ in monaſterio de colobeis habitū ſuſcipet monachalē: ⁊ ifra. Epi vero miſſi a viro vt ei veluz īponerent: q⁹ iuuenis erat ⁊ filium paruulum hēret: mutatione vite ſue ſuſpectā habētes ſeorſum con uenerunt eādē: que rē patefaciens q⁹ mortis timore monaſteriū ītra bat: propoſuit ꝫ: ⁊ q⁹ inde q̄ſcunq⁹ poſſet exiret. ſed alter epoz̄ vt vi ri tyrannidi ſatiſſacere videretur: mulieri vellū īponere ſimulauit ꝫ: tādē viro de medio ſublato: p̄dicta mulier de monaſterio exiēs ali um marituz accepit: quos galago ritañ. epūs ad inſtantiā ſoroꝛuz vin culo excōicationis aſtrixit ⁊ infra.

Ideoq⁹ mandam⁹: quaten⁹ p̄ dictā mulierē ⁊ virū: recepto ſacra mēto q⁹ vr̄o ſ debeant ſtare māda to: ab excōicatiōis viculo abſolua tis: deinde tā mulierē q̄z p̄rioriſſaz ⁊ moniales preſcripti monaſterij ante veſtram preſentiā conuocan tes ſi legitime probatū fuerit nō ti more mortis p̄dictā mulierē re ligionē ītraſſe. aut q̄ fecit poſtmo dū ratū habuiſſe: ipſam ad mona ſteriū redir̄ ⁊ habitū depoſitū reaſ ſumere cenſura eccleſiaſtica cōpel latis.

Item epiſcopo vigornieñ.

¶ Qui per metū amiſſiōis patri monij ſuo beneficio renūciat illud repetere poteſt.

A Bbas ſci cadimūdi a quo. r. p̄ſens lato⁹ p̄rimoniū ſuū te neť dignoſcitur: milites ⁊ burgen ſes ad domū eius ſicut accepimus deſtinauit: qui eū a domo ⁊ vniuer ſa poſſeſſione expellerēt: niſi eccle ſiā ſuaz penitus abiraſſet. q̄ cum idem. r. tali mō coactus ꝫ feciſſz: ab bas alij p̄ceſſit ſupradictā eccleſiā.

Vnde q⁹ q̄ metu ⁊ vi fiunt de iu re debent ī irritū reuocari: manda mus q̄tenus p̄dicto. r. cū integritate reſtituas vniuerſa.

Clemens tertius.

¶ Qui terrore laicorum electioni de ſe facte renunciat: ſi renunciatō iuramēto vel fide firmata non ſit: regimini ad quod electus erat p̄fici poterit. hoc. dicit cōprehendēdo vtrunq⁹ intellectum.

uocare. arg. ad idē. j. de q̄uerſa. q̄iug. ex pte q̄ lui. Cōtra. e. ti. placet q̄ dā intrauit. vbi de hoc. Et dic poſtmodū. i. poſt mortē viri. Et ita planū eſt: q⁹ viuēte viro met⁹ mortis durare intelligit q⁹ ex eo colligit: q⁹ ante mortē mariti nō fuit au ſa exire. vꝰ dic q⁹ mulier iſta būit viri aſſenſū qō p̄z in antiqua decre. qa marit⁹ duxit epos ad mōaſteriū: vt illi mulie ri velū īponerēt. ſiue mi ſit illoſ: vt ꝟ dī. ſ. v. epi ſco. ⁊ ita p̄ſēſit. ſ̄z caſtita tē nō p̄miſit. ⁊ ita ſoléni zauit votū ſuū ſi ſponte ꝟ fecit. ſi vō timore mor tis hoc fecit ⁊ poſtmodū tractu tp̄is ratū būit te nuit votū ratihabitione ſequēti. cum vtroq⁹ caſu būerit viri aſſenſuz. ſed ſtādū vꝰ illis iurib⁹. j. ó q̄uer. q̄iu. c. cū ſis. ⁊. ca. ad aplicā. ſed ītellige il las p̄m qō notat in ca. vroratus. j. de q̄uer. cō iug. in no. ſed pone.

A Bbas. ¶ Prima pars narrat feñ. Scōa dat iudices ibi: vñ quia. Ab. ſi.

b ¶ Coactus. Not. q⁹ ſi qs p metū amiſſiōis rep ſuaz aliqd faciat vel in ret ſe factuz ⁊ illud adi plet iuramētū: p̄ōt repe tere qō tali mō fecit vel abiurauit. ar. l. di. p̄by teros. Et ītellige ó tali bus reb⁹ ſine qbus vita corp̄is admittit vel pati tur grauē iacturā. xxij. q. iiij. §. vl. ó. qſquis ergo. ar. ꝯ. xxij. q. vij. oēs cauſatiōes ſ̄z ñ tāgit ꝟ. No. ğ circa hāc materiā q⁹ ea q̄ p timorē vꝰ metū fiūt q poſſit cadere ī p̄ſtātē vir̄ tenēt ⁊ obligat qs p ꝟ l⁹ coact⁹ ⁊ iuramē tū ſup hoc fcñ tz: dū tñ tale ſit fcñ. ſup quo iurat vel qō p̄mittit ſiue ēt tradit qō ſuari poſſit ſine ītegritu ſalutis eterne: alias ñ tz iuramētū. xxij. .q. iiij. ſi aliq. ar. §. de pac. pactiones. q⁹ p̄o nullo metu d⁹ qs peccatuz opari mortale. j. e. ſacris ⁊ poti⁹ q̄libz mala pati q̄ malo p̄ſētire. xxxiiij. .q. v. ita ne. ⁊ ita tenēt ea q̄ p metū fiūt ⁊ iuramētū. j. eo ad audiētiam. Et hoc ī ō: q⁹ coacta volūtas eſt volūt as. xv. q. i. merito q̄rit: ſed p̄tra ꝟ dat actio qō me. cā. ⁊ p̄bato metu ſtituit p offm̄ iudicis ei qō dedit vt tradidit. aut abſoluet ſi p̄miſit. ff. e. l. metū. §. ſ̄z quoq⁹ p̄to⁹. nec refert ī hoc caſu qs metū fec. an is q poſſidet an ali⁹ dūmodo p̄bet ſe p metū rē pdidiſſe: q⁹ met⁹ iuſtā ī ſe hz ignoātie cāz. ff. e. cū exceptōe. §. ī hac ⁊ pōt agere tā ꝯ poſſidētē quā ꝯ illū q metū itulit. ff. e. ti. l. pedi⁹. i. rñ. ſed ſi ab vno p̄ſeq⁹ ius ſuū ꝯ alij agere p̄t: vt ī p̄di. l. pedi⁹. §. vl. ī fi. ſic. ff. de do lo. l. ſi plures. ⁊. ff. de eo p quē fac. erit. l. i. §. ſi plures. C. ó p̄di. furti. l. i. ar. ꝯ. ff. ad. l. acql. Itē mela. §. ſ̄z ſi plures. ſ̄z illō ē pena hoc ītereſſe: ⁊ pe na vni⁹ nō liberat aliū: ut in. l. itē mela. §. ſ̄z ſi plures. Et ē vex q⁹ ſub uenit metū paſſo. niſi culpa ſua īciderit ī metū. ff. e. ſi mulier. ⁊. xij. q. ii. ij. īter cetera. ar. ꝯ. j. ó ſpō. veniēs. ⁊ ibi culpa ſua incidit ī metū ⁊ tñ nō tz mr̄imoniū ꝯctū p metū. ſolue hoc ꝯriū p diſtinctionē talē. Tenent ğ q̄ p metū fiunt ⁊ ſubuenit metū paſſis: niſi culpa ſua īcidāt in metū. Ab iſta doctrina ſiue generalitate excipiūt caſus: ī q⁹ fallit ēt ſi culpa ſua īcidiſſet ī metū. Nō nocet ⁊ p̄mo ī cā mr̄imōiali q̄liſcūq⁹ met⁹ īteruēiat culpa ſua vel ſine culpa. Mr̄imoniū ꝯctū p metū nō tz: nec obligat q⁹ hoc facit ēt ſi iurat: q⁹ mr̄imonia libera debēt eē. q⁹ iuite nuptie diffici les eritus p̄ſueuerūt bñ. j. de ſpō. regſiuit. ⁊. c. gēma. ⁊. C. de ſpō. l. vl. in fi. ⁊ vbi met⁹ vel coactio ītercedit. p̄ſenſus liber dici nō p̄ōt. j. de ſpō. cum locū ⁊ mr̄imoniū ſolo⁹ p̄ſenſu cōtrahitur. xxvij. q. ij. ſufficiat. ſ̄z capitulum p̄dictū inter cetera videť dicere contrariuz: ſed nō cōtradicit quia ibi nō interuenit iuſtus metus. qui poſſet cadere in p̄ſtātem virus

q solus excusat.ff.e.metū. Vel dicas put ꝓsuevit exponi.mkimoniū fit firmū ⁊ stabile q illud vbū sit nō ponit ꝑceptiue:ꝫ ꝓsultiue.⁊ sic.c. illō iter cetera logt de ꝓsilio tm̄. vel metꝰ nō fuit,ꝓbat⁹. Itē ⁊ vos ꝑmissa p metū vel soluta nō tz:qꝛ est accessoria ad mkimoniū.ff.eo.si mulier.§.si vos: vbi dt q si vos p metū ꝑmittat nō nascit obligatio. Itē in rebꝰ ec clesie est spāle q non tz tradtio vel ꝑmissio vel iuramētū factū p metuz de rebꝰ eccle.⁊v.q. vi. .c.i.j.de iureiur.puenit qꝛ ēt si spōte plat⁹res ec clesie traderet nō tz tra-ditio sine solēnitate. de q̄ caueł.xij.q.ij.sine ex-ceptiōe. multo forti⁹ nō tz traditio de rebꝰ eccle-sie facta p metuz nec iu-ramētū sup hoc factū qꝛ si non tz ꝑncipale nec ac cessoriū. C. de leg. nō du bium. ⁊.j.de fo. cōpe. si diligēti. Item ⁊ in vo-to:qꝛ votū p metū factū nō tz.s.eo.platū.qꝛ vo-tū res ē vot ⁊ ñ ꝓcepti ⁊ libez est arbitriū i vouē do als nō ē votū.xxiij. .q.i.integritas. ⁊.j. de voto lz: ⁊ voluntarium militē sibi eligit rps: co actū autē sibi auctionat diabolus.xv.q.i.nō est. Itē non tenet iurisditio p metū extorta.ff.de iu-di.l.ij.i.ñso. Itē aucto ritas tutoris p metū ex-torta nulla ē.ff. de auc. tu.l.i.§. vlti. In oībus alijs casib⁹ tenēt q̄ p me tū fiūt vt dcm̄ est. dū tm̄ talia sint q̄ sine ꝑiculo salutz eterne saluari pos sint. Alij dicunt ꝑ.q ea q̄ p metū fiunt nō tenēt ipso iure. ar.l.i.ff.e.l.i. vbi dt.qō metu factum est ratū non habeo dicit ꝓtor.ꝫ illud nō ē verū imo potius cōtra inuitur ex verbis illis:qꝛ qō nō ē ratū hꝫ nō pōt. B.

A Audres nfas te significante puenit q electus qdā i pleba nū cuiusdā eccleſie ad terrorem lai corū renūciauit electioni q̄ de ipso fuerat a clericis vno excepto vna nimiter celebrata: ⁊ infra. ☞ Tue igit discretiōi ꝓsentib⁹ inotescat: q renūciatio facta ad terrorē laico rū: nisi forte iuramēto vel fide in terposita sit confirmata: nō ipedit quomin⁹ is q renunciauit eccleſie: ad cuius regimen ꝓius erat electꝰ ꝓficiatur eidem. ¶ Mno.iij. decano ⁊ subdi.licon.

¶ Qui per metum q cadere potu it in constantem virum beneficio suo renūciare iurauit ⁊ renūciauit illud repetere poterit.

A Audiētiā nostrā magistro gu.ō cheuell.significante per uenit:q cū eccleſiam de cheuell.ca nonice fuisset adeptus ⁊ aliquādiu pacifice possedisset grauissimo tan dē metu regis q eā resignaret iura re coactus eā i eorū ad quos[c] perti nebat manibꝰ resignauit. Q: vero que vi metusue cāꝰ fiunt: carere de bēt[d] robor firmitatis: ☞ Manda-mꝰ quatenꝰ si cūdē ad resignationē cōstiterit vobis ꝑ talē metum fuisse coactū q potuerit ⁊ debuerit cade re i virū cōstātē nō obstāte iuramē to ꝓdicto quo nō ad repetēdū[b] sed ad resignādū[b] solūmō tenebat: ꝓ-

Aures. Cōmnis diuisio. Secūda ibi:tue igit. Ab.si.

a ¶ Laicoꝝ:talis renūciatio nō tenet ēt si sponte fieret:qꝛ non est facta in manu ꝓlati: vt.s.de renūcia.admonet.⁊.j.c.ꝓori.⁊.c. quod in dubijs. vbi de hoc.ar.xvij.q.i.gonsaldus.tamē si sponte renūciasset quo ad se bene teneret.sed quo ad superiorem non: vt no.in illa quod in dubijs:⁊ ar.s.de renunc.super hoc.

b ¶ Juramēto. Ergo si iuramētū iterueniſſet vel fides iterposita fuisset q̄ vlterius nō repeteret:nō pōt eā repetere iuramēto vl fide obstāte qō pōt fuari sine iteritu salutis eterne. j.e.cum dilect⁹.j.de iureiu.si vo.⁊ xxij.q.iiij.si aliqd.sic.j.de resti.spo.accepta.ar.ꝑ.j.de resti. spo.c.ij.s. de renū.cū inter.p.⁊.s.e.abbas.gdā dicūt q hoc qō b dt ⁊ in sikibus si gnatis ius cōe est.qō dt in ꝑijs dispēsatio ē.ꝫ ex lra nō colligit dispē-satio. Illa decre.j.ō resti.spo.c.ij.nō ꝑdicit:qꝛ i alio casu loquit:qꝛ aliō est repetere qō p metū tradidit vel renūciauit vt b.⁊.s.c.pri.⁊.j.c.pr. aliud est petere restitutionē ei⁹ quo fuit spoliatus: vt dictū est.s.ō renū. sup b.⁊ illa decre.cū iter.p.nō ꝑdicit:qꝛ ibi nō agit ex ꝑma sua ĩsinua-tione. illa decre.abbas nō ꝑdicit:qꝛ ibi iurauit solūmō abrenūciare ⁊ re nūciauit sed nō iurauit q nō repeteret.ꝫ b dicit papa si iuramētum i-terueniſſet i renūciatiōe.s.q nō recipet illā ꝓlationē tūc nō posset ꝓ-fici illi eccle pp iuramētum qō pōt fuari sine iteritu alie.sed nō negat qn ꝓficī possit ꝓbato metu supiorꝭ officio ip[illegible]orato.ꝑm q fecit in illa decre.abbas ⁊ similib⁹.⁊ sic nō ꝑdicunt ꝑria signata.excusat enim me-tus stupri siue status vberis atq necis.ff.e.ego puto:⁊.l.nec timore isti qdem.§.i.⁊.ij.⁊.iij. Itē metus substātie sue.s.c.pri.Ber.

A Audientiam. Diuiditur: qꝛ ꝑmo ponitur partis cōquestio. Secundo dat iudices ibi:mandam⁹. Ab.

c ¶ Ad quos:alias nō tenet resignatio.s.de renun.admonet.⁊.c.qō in dubijs:⁊.s.c.ꝓori.arg.vi.q.iij.deniqꝫ.

d ¶ Cā.oliz ita dicebaꝭ:qō vi metusue cā gestū est:ratū nō habeo. Vis enī fiebat mētio pp necessitatē ꝑnā spōtanee volūtati.sed hodie detra-cta ē vis mētio.iō.s.qꝛ qō fit vi atroci:id metu quoq fieri vt:qꝛ vis iclu dit in se metū ⁊ ē supi⁹ ad metū.ff.e.l.i.⁊.ij.dt vis ipet⁹ maioris rei: cui resisti ñ pt.ff.e.l.i.⁊.ij. vi dico ꝓpulsiua q̄ iducit actionē qō me.cau. vt

.ll.ꝓdictis.⁊ ñ expulsiua:qꝛ illa iducit iterdictū vñ vi:ō reb⁹ ĩmobilib⁹ tm̄ ⁊ ō bis q̄ ĩmobilib⁹ coherēt.nec ablatiua ĩ reb⁹ mobilib⁹:q̄ iducit actōez vi bonoꝝ raptoꝝ circa mobilia tm̄.ff.ō vi ⁊ vi ar.l.i.§.si fund⁹.⁊.§.ij.⁊ ĩsti.vi bo.rap.§ ꝫ nedū.nec ēt turbatiua q̄ iducit ĩterdictū vti possidetis ĩ reb⁹ ĩmobilib⁹ ⁊ ĩ reb⁹ mobilib⁹ iterdictū vtrobi:cū duo se possideꝛ ꝓtēdūt.nec ĩgetatiua q̄ iducit iter dictū qō vi aut clā vt cū qs ñ sinit aliū vti re sua qete vl cu rare vel alia facer.vl qñ alter eo ĩuito vult aliqd edificare ĩ suo. vel iā forte edificauit. nec distinguit ĩ hoc iterdicto iuste vel ĩiuste fecerit.ff.qō vi aut clā.l.i.met⁹ aūt ē ĩstātis vl futuri ꝑiculi mētis trepidatio. ff.eo.l.i. Et no.q lz ñ sit necē sariū ꝑiculū ꝑsens eē tm̄ exigit metū eē ꝑsentē saltē ꝑ futuro ꝑiculo:nō.n.sufficit suspicari eā inferēdā.ff.e.metū.i. ñso. Et dicit metus:qꝛ mentē tz.

e ¶ Debent:qualiter hoc itel ligatur dicitur.s.e.abbas.

f ¶ Ad resignationē: Mo.q lz met⁹ interueniſſet ĩ ꝑstatiōe iu ramēti vl alicui⁹ ꝑmissiōis:si postmodū in resignatiōe vl so lutiōe nō iterfit met⁹: qꝛ spon te postea renūciauit vel soluit nō pōt repetere. ꝓma.n. vio lentie turpitudinis cā sublata est. C.eo.ti.l.ij.ff.de condi. ob tur.cām.si ob turpē causam: ⁊.s.eo.perlatum.in fi.

g ¶ Repetēdū.s.e.ad aures: ar.ꝑ vbi obstat iuramētuz: nō ē ꝑ:qꝛ ibi iurauit q ñ repeteret vt ibi dcm̄ ē.b iurauit tm̄ renū ciare ꝫ ñ iurauit q ñ ꝛpeteret

h ¶ Resignādū.ꝫ gd si iuraſ set nō repetere:rndeo tūc ñ re peteret.C.si aduer. ven.l.i.⁊ .j.de iureiur.si vo;⁊.s.eo.ab bas.papa vo er officio suo mā dabat illū restitui ad denūcia tionē sibi factā.j.ō iureiu. ad nfaz.⁊ ille idē nō obstāte iura mēto posset b denūciare pape .j.de iureiuran.quēadmodū.

posset ēt ꝑpetraſ absolutōez iuramti sic̄ fit ĩ vsuris.j.ō iureiu.er admīstratōis ⁊ ĩ b dolū facere nō vt:qꝛ fraudē ⁊ dolū ñ excludit.ff.ō le.ij.cū pf.§.ticio.ĩ fi.

Sacris. Jn prima parte ponit deciſa cōsultatio. Jn secūda distinguens responsio ibi: distinguem⁹. Et ꝑmū mēbrum prosequitur ibi. Jn primo. secundum ibi:in secundo. Abbas si.

i ¶ Per coactionē: absolutaz.xl v.dis.de iudeis.⁊.l.di.ꝓsbyteros.i.q.i.ꝓstat. cū magis pati quā agere videaſ.vi.di.testm̄.sicut nec vz testm̄ vbi testes iuꝛ ti detinenſ.ff. qui testa.fa.pos.q testō.§. vlti.⁊ tutor si ꝑ vim detētus sit non valet qō agitur:ĩmo dormiēti cōparatur.ff.de auc.tuto.l.i.in fi.

k ¶ Attenuet:hic metus attenuat peccatū.ij.q.i.in primis.qñq nullo mō ex cusat.de ꝓse.di.iiij.eos.⁊.xi.q.iij.quisquis metu.

l ¶ Excludit.minor tm̄ cā excludit eā.ar.xi.q.iij.qō ꝑdecessor añcessor:ꝫ illud ē indultū a iure ⁊ eis possum⁹ ꝑticipare in bis que ad salutē alaꝝ illoꝝ ꝑtinēt. nec incurrit qs excōicationē.lz alia incidēter ꝓponant vt magis ꝓficiant.j. de senten.excō.cum voluntate.⁊.c.ñso.

m ¶ Jncurrere.si.xxij.q.v.ita ne.

Cam dilecus filius. Primo premittit diffinitiōis cām. Scōo soluit obstaculum ibi:non obstante. Tertio diffinit ibi:sup. Ab.si.

n ¶ Ecclesie.nō tm̄ poterūt eccleſiā suā subijcere ordini cister. vel ēt alij cōsul to dioc.epo.j.de excel.pla.sicut vnire.sed est vez q̄tū ad epm boc nō potue-runt ⁊ multū ꝑiudiciū fit epo:sed q̄tū ad se bñ tenuit talis trāslatio.j.de do.ĩ ter dilectos.⁊ eps habebit iura epalia sua sicut ꝓsuevit.j.de reli.do.qꝛ mona steriū.sed nō vt q ipsi subiecerint eccleſiā ordini cister.sed seipsos psonaliter obligauerūt seruare regulā illoꝝ:⁊ bene potuerūt ꝑmittere nō ipedire trāsla tionē eccleſie sue ad ordinē cister.faciendā per illos ad quos ptinet sed ipsi p se boc facere nō possent sed per epm de cōsensu capituli.

o ¶ Salutis eterne.⁊ ideo bene fuari dz.j.de iureiu.si vo.⁊.xxiij.q.iiij.si aliqd.idē si salutis corporalis.xij.q.ij.§. vlti.dsi.gsqs ergo.⁊.j.de iureiur.vez.

p ¶ Apire: vt.C.de indi.vidui.l.i.i fi.C.si aduer. vē.l.i..⁊.j.de iureiu.si vo.

q ¶ Violētia.que fuerit illa violētia ignoram⁹.forte aliq̄ vba incusserant eis timorē q̄ nō semp sufficiūt ad iustū timorē.ff.qō me.cā metū.⁊.j.q de.vl vo. insinuante. vel forte etiaz minabatur eis excōicationem.sed ille timor nō ex cusat.cū excōicatio sit medicinalis.ij.q.i.multe.

r ¶ Mortis.nō solū in duob⁹ istis ꝫ etiā in pluribus alijs casib⁹ excusat me-

tus qñq3 metus verbo2.ar. vlj. di. fuerit. 2. xrij. q. ij. ꝓuenior. ff. de acq. here. q in aliena. §. vlti. qñq3 met⁹ rex. l. di. ꝑbyteros. 2. s. eo. abbas. 2 pp metū libertatis exigere nō possuz que bonorāde libertatis causa stipulatus sum. ff. q rum rerū actio nō datur. l. i. §. q̄ bonorande. qñq3 met⁹ iudicis. ij. q. i. i ꝑmis. vel alicui⁹ potētis. C. eo. ti. l. pe. 2 vlt. qñq3 met⁹ status vel bonoꝝ vel sui ipsius vel filioꝝ 2 metus stupri. ff. e. isti. qdē. Itē qñq3 non tñ metus: sed suspitio metus excusat. ff. locati habitatores. §. vlti. 2. ff. ad. l. aquil. Item si quis fumo. §. vlti. quādoq3 metus mortis aut cruciat⁹ corporis tñ excusare videt: vt h: 2. C. de transac. interpositas. Unde videtur relinquēdū arbitrio iudicis an ẏba vl'mine vel potentia hominis sit iusta cā met⁹: vt. ff. ex q. cau. ma. l. iij. 2 ar. ff. e. nō est verisimile. Itez subuenit metū passo ꝑ b edictū qō me. cā. tūc tñ quando metus cadit in ꝓstātē virū. ff. eo. metus. 2. j. de spon. veniens. Sed vbi quis minoꝛez metum passus est. videlicet ꝑ impressionē siue potētiā iudicis vel dolo alteri⁹ qs vendit res suas: tūc subuenit ei iudicis officio. ff. eo. nō est verisile. §. i. vel ꝑ ꝓstitutionē ꝓncipuz. C. eo. l. pe. 2 vlti. 2. ff. de offi. presi. illicitas. vel per respōsa prudentū siue interpretationē prudentū. ff. de var. 2 eꝛoꝛ. cogni. medicus: iudeꝛ vo alicui nō oꝝ inferre metū. ff. e. l. ij. sz iniuriā facere pōt: vt ibi. ff. ad. l. acgl. quēadmodū. §. magistrat⁹. 2. j. de emp. 2 vē. c. vl. vbi ó hoc. Et no q ꝑm canōes siue vi siue metu siue dolo alig3 renūciat rei sue subuenit ei ꝓtra omnem possessoꝛem. iij. q. i. reintegrāda: 2. q. ij. c. ij. 2. ff. ó ioffi. testa. eū qui. i. rñso. 2 per episcopū suū pōt qs ꝛplozare banc restitutionem.

a ¶ Ad fatuitatem. sic patet q licet dolus ĩteruenĩat in huiusmodi spiritualibus: non tñ subuenitur dolū passo: licet dolus deꝛ cām ꝓtractui. si. xx. q. iij. constituit. Idem in matrimonio. j. de conuersa. coniuga. ex parte. 2. c. venēs in fi. 2. c. oudum. quod est ꝓtra id. ff. de vo. 2 eleganter in princi. Item habes hic q dolus nō prepōderat culpe quod est contra id. ff. ad. ad. l. aquil. itez mela in princi. item no. q in spiritualibus non habet locū in integruz restitutio. quia non videntur decepti qui meliozem vitam elegerunt. argu. contra. j. titu. proximo. ex litteris.

Super eo. In prima parte ponit partis conquestio. In scōa pape respōsio sibi: Uerum. Et est no. casus. Ab.

b ¶ Per testes. sufficit enī ꝑbare per testes ī iudicio violentiā sibi illatā 2 sup rebus amissis stabitur iuramēto ipsius. sicut hoc totū habes. C. vñ vi. si quādo: totum tenoꝛem illius. l. b habes: 2 sic interesse qō surgit ex maleficio probatur per iusiurandū: sic. ij. q. i. in primis. secꝰ est si surgit ex contractu: q3 tūc per testes probādū est. insti. de ver. obli. §. nō solum. ff. de mino. si in emptione. 2. ff. de eden. argentari⁹. §. fi. Et q ꝑ b dicit non pertinet proprie ad actionē quod me. cā sed ad interdictum: vnde vi siue vi bonoꝝ raptoꝝ. vnde lex illa vnde hoc sumptum est ponitur. C. vnde vi si quādo. Et ita facit ad illaz partem tituli vbi dicit de his que. vi. precedētes decretales pertinēt ad illam partem: q̄ dicit metusue causa. Et sic in actione qō metus cā sufficit ꝑbare metū fuisse sibi illatū. q̄uis nō ab eo qui ꝓuenitur metus illatus sit. ff. eo. si cuz exceptione. §. ī hac. Sed que fuit causa quare statur in casu isto iuramento illi⁹ qui vim passus est. cum iuramentum non sit deferēdum: nisi adsit bona presumptio. puta quia habet vnum testē 2ē. vt. s. ó procura. ex insinuatione. 2. j. de iureiu. c. vlti. 2. C. de re. credi. in bone. ratio illa ꝓma est ꝓpter difficultatē probādi singula 2 vtēsilia hmōi minuta que de facili ꝑbari nō possent: 2 iō in dultū est in fauoꝛē spoliati. 2 in odiū violenti. 2 hoc idē oꝝ. ij. q. i. in ꝑmis. Et preterea ideo statur iuramēto actoris: q3 hz optimā presumptionē. s. violētiaz illatam sibi ab illo qui ꝓuenitur quā debet per testes probare: vt hic dicit. 2 ī predicta. l. si quādo. Et sic iuramēto statur in expensis restituēdis: q3 ibi simi liter difficile esset hoc probare. C. de iudi. l. sancimus.

c ¶ Amissis. tempoꝛe violentie vel damno dato: vt ī predicta. l. si quādo. 2. c. in primis.

d ¶ Taratiōe. vltrā quā. s. taratiōnē nō iurabit vt predicta. l. si quādo. sic. s. dē pcu. ꝓstitutis. 2. iij. q. ij. §. qō fieri nō oñt. 2 illuz. §. habes. C. de vila. auē. qō fieri. 2 in autē. de exhi. 2 itrodu. reis. §. qñ mor. 2 ꝑm qō iuratū est oz ꝓdēnare: vt. l. si quādo. 2 nō minus in autē. de iudi. §. oportet. col. vi.

e ¶ Pro psonarū ac. psona ergo respiciēda est an honesta fuerit: vtrū paup vel diues. ar. op. ff. de legi. tu. legitimus. ar. s. de offi. dele. sane. 2. c. pastoralis. i. rñso. 2. ij. q. vlti. qsqs. q̄litas ēt negocij ꝓsideranda est: si. j. de ap. cuz sit romana. 2. ff. de iudi. nōnunq̄. 2. j. de iureiur. c. vlt. in fi. 2. C. vñ vi. l. si qñ.

Rubrica De in integrum restitutione. Supra visum ē de quadā restitutiōne spāli q̄. s. vel occasiōe metus sz qz qdā est restitutio generalis per quā subuenit ecclesijs 2 minoribus iure speciali: maioribus vo ex clausula generali: iusta. s. causa suggerente: merito post rubricam precedentem subijcitur ista in qua tractat generaliter de restitutione in integrū

rata rationabiliter cōdemnare.

Rubrica De in integrū restitutione.

Lex. iij. alfaneñ. epo.

¶ Si in cōtractu ecclesia fuit enoꝛme lesa pōt aduersus talem cōtractum petere restitutionē in integrū: emptoꝛ tñ siue conductoꝛ nō debet fraudari in precio suo vel in sumptibus per eum factis.

Equisiuit. t. f. quid agendum sit de possessionibus laicis sub modico censu[f] concessis. ¶ Moneris itaq3 q⁹ si ecclesia lesa ē: 2 manifeste apparet detrimentuz[g] ipsi⁹ cū epo eius conditionem facere deteriozem non liceat[h]: 2 ecclesia iure[i] minoris debeat semp illesa seruari: que in dānū eius data cōstiterit[k] ad ipsius conuenit ius 2 ꝓprietatē redire[l]. prouidendū est tñ ne si forte coloni possessiones illas expensis ac labore suo reddiderint meliozes: sumptibus quos bona

Et dic q restituere in integrum est idem quod in pristinum statum reponere. ij. q. iij. in fine. 2 in. l. i. C. de sen. pas. abbas siculus.

Equisiuit. Hoc dicit i sūma. cōtra contractum alias legitime celebratuz restituitur ecclesia si manifeste apparet ipsius detrimentuz communis diuisio. Secunda ibi: noueris. Abbas si.

f ¶ Censu. idest pro modica pecunia distracta. 2 sic non contradicit littera sequens vbi dic ad ius 2 proprietatem conuenit redire 2ē. 2 qō dic in fi. coloni. i. emptoꝛes colentes ipsas possessiones. vel pōt intelligi q verba proprie ponātur vt de vtroq3 contractu i telligatur vt si ecclesia ledatur in contractu locationis. puta q3 ad longum tempus locauit rē aliquā pro certa pensione: in qua lesa est ecclesia siue in contractu venditionis.

g ¶ Detrimentū magnum. s. nam pro modica causa non datur restitutio. ff. de mino. si ex causa iudicati. i. responso. in fi. 2. ff. de in integrū resti. scio illud. j. de re. ec. non alie. c. pe.

b ¶ Non liceat. j. de dona. fraternitatē: melius est enim iura ecclesie intacta seruari: q̄ post vulneratuz causam remedium querere. C. in qui. cau. in integ. resti. non est necessaria. l. vlti.

i ¶ Iure minoris. sic est. j. eo. auditis. vbi de hoc. 2 fungit iure reipublice. xrij. q. iiij. quid ergo. 2 dic iure minoris facti maioris. 2 comparatur minoꝛi in hoc: quia sicut minoꝛ postq̄ erceſſit. xxv. annos petit restitui vsq3 ad quadrienniū de his in quibus lesus fuit infra. xxv. annos. sic 2 ecclesia tantum vsq3 ad quadriēnium petit restitui vbicūq3 leditur a tempoꝛe lesionis computandū. Et quod dicit semper debet illesa seruari: istud semper non notat tempus circa eundem contractū: vel circa eādem lesionem vt de eodem contractu vel de eadē lesione semper in perpetuū possit ecclesia restitui. absurdū istud videtur. 2 est cōtra id qō legitur. C. de temp. in integ. resti. l. vlti. vbi dicitur q̄ omnis restitutio infra quadriēnium debet terminari: sed sic debet intelligi illud semper idest quotiēscunq3 leditur illa ecclesia debet petere restitutionē super illa lesione vsq3 ad quadriēnium. 2 ita si millesies lederetur millesies potest restitui. 2 ita semper est minoꝛ: quia semp restituitur. 2 restituit quā diu durabit in his in quibus ledetur. 2 sic reuera fungit iure minoris. 2 hec est communis opinio: alij dixerunt: vt alanus. 2. g. naso. cum eo. q̄ in infinitum possit ecclesia restitui super eo ꝓtractu ī quo lesa est. nec currit ei istud quadriēnium: argu. j. eo. tum ex litteris. 2 inherent superficiei istius verbi semper 2 male. dic semper. idest in omni cōtractu siue quandocūq3 leditur vt dictum est.

k ¶ Constiterit: in iudicio presentib⁹ partibus. j. eo. ex litteris. vel p cōtumaciaz absentibus. ff. de mino. in cause. §. causa: 2. l. etiam. §. vlti. 2. j. de reb. eccle. nō alie. c. pe. 2. C. si aduersus vote. l. vna. 2. ff. de adopnam ita. 2 in auē. vt spon. lar. §. ad hoc. colla. ir. de hoc dictum est. s. de officio. iudi. c. vlti.

l ¶ Redire. 2 sic patet q contractus fuit alienationis non locationis vt dixi in prin. 2 alienatio tenuit. Unde auxilium restitutionis necessariū fuit. qa tunc demum datur: cum alia actio non supereſt. ff. de minoꝛi. in cause: in princi. 2. s. de offi. iudi. c. ij. Unde nota q si alienatio rei ecclesiastice facta est in casu licito sicut debet: 2 traditur. 2. q. ij. hoc ius: 2 xij. q. ij. fine exceptione: bene tenet contractus. 2 si lesa sit in cōtractu illo: non subuenit ei nisi per beneficiū restitutionis: nisi esset decepta vltra dimidiam iusti precij: quia tūc iure cōmuni iuuatur. j. de emptio. vendi. cum dilectus. 2. c. cum causa: 2. C. de rescin. ven. l. ij. Si vo alienatio non sit facta predicto modo nullus est contractus ipso iure. xij. q. stione. ij. fine exceptione apostolicas alienationes. 2 predicta decre. cuz dilecti. 2 agitur tunc iure communi contra possessoꝛem. arg. C. de sacro san. eccle. iubemus. 2. C. si aduersus dona. l. ij.

a Defraudari. sicut. n. ecclesia in dãno morari nõ dz: ita nec i lucro: ex vtraq3 pte dz fieri restitutio. C. de repu. l. vna. ff. de mino. q3 si minor. §. restitutio. 7 l. intra vtilem. in fi.

Quam venissent. Pria ps ponit ꝓpartionẽ ptiũ 7 rõnez audi tor. scõa ibi: corã. allegationẽ ẽpi. tertia ibi ad hec. allegationez monasterij. q̃rta ibi: nos igitur. iterloquitur.

b Possessione. vel q̃si possessione: q3 icorporalia nõ possidenť: sed q̃si possidẽtur. ff. de vsuca. legitur. §. sinautez.

c Subiectionis. 7 possessione iuris eligẽdi abbatem.

d Fuerat. per monachos. 7 ita spoliauerunt eꝑm possessione eligẽdi.

e Duo eor. tertio eis cõmittẽte vices suas vel se. exensante. als nil fecisent. §. de of. dele. prudẽtiã. i. rñ. 7 c. cũ cãm. 7 c. cãm matrimonij. in antiqua tñ ꝓtium allegabať.

f Renũciauit. añ confirmationẽ sufficit renũciatio fcã eis q elegerũt.

g Procuratorem. 7 sic vť q3 collegiũ possit constituere ꝓcuratorez sine ꝓsensu prelati ẽt vacãte eccl'ia ꝑ causis monasterij ꝓ id q3 est. j. de iudi. cãz que. 7 j. ne se. vacã. per to. Sic itellige q3 dicit b eligunt procuratorem vel sindicuz vacãte ecclesia: vt de facto sine electiõe ipsa prelati agatur de q̃ erat cõtentio inter eꝑm 7 quẽtũ q̃ aliter tractari nõ poterat 7 ad hãc cãm tñ ꝓstituit non ad alias que tractari nõ possent vacante ecclesia per iura predicta.

b Inhibẽtes. nõ vť q3 ipsi potuerint inhibere cũ monachi essent in q̃si possessione eligendi aliũ eligendo qui renũciauit 7 sic vsq3 ad sniam tuendi erãt in possessiõe. xvi. q. iiij. volumus. 7. xii. q. v. c. i. 7 j. vt lite pendẽ. ꝑ totũ. Unde papa b in fi. nõ cassat electionem factã post ihibitionem illã. arg. ad hoc. ri. q. i. q3 res i litigio. 7 C. de pba. l. ij. ar. ꝯ. ff. de peti. ber. l. diuus. vbi ꝓhibet possessor aliqd distrahere de bonis hereditatis nisi prestita satisdatiõe de restõne. sed hoc soluiť in fi. in no. sed nõne.

i Presumpserũt. ex hoc verbo vť q3 nõ debuerit eligere post ꝓhibitionẽ: sed l3 nõ debuerint facta tñ electio non cassabiť quousq3 cognoscať de iure eligendi: vt dicit in fi.

k Spoliarãt. 7 ius eligẽdi abbatem ad eꝑm decetero pertineret: qa ad ipsum pertinebat ius eligendi.

l Priuilegijs. hmõi ispecto iure ẽbuit suspẽdere ꝓfirmationẽ snie late ꝑ epo. ar. j. de testi. veniẽs. j. de re iudi. cum super.

m Protestatus. 7 sic ꝓtestatio ꝓdest. ꝯ. de elec. cumana. 7. ꝯ. de of. or. pastoralis in fi. 7. ꝯ. de bis q̃ vi. me. ve cã fi. perlatũ. 7. vii. q. i. pontifices. ar. ꝯ. ꝯ. de ꝓsti. cũ. M. ferrarien. de hoc dictũ ẽ in. c. cumana. 7 sine ista protestatione admissi fuissent monachi per beneficium restitutionis. vnde supple maxime.

n Negligẽtia. de qua negligẽtia tenek monasterio si proprijũ habet. ar. ff. manda. diligẽter. cum omiserit excepti. monasterio cõpetentez. ff. man. si fideiussor. i. responso.

o In dãnum. cum ad defensionem vocari debuerimus. j. de confir. vti. cum dilecta. 7 dominus semper in iudicio nominãdus est. j. vt li. nõ conte. quoniam. §. pe. 7. C. vbi in rem ac. l. i

p Restituimus. hec restõ vt quidã dicũt dať q̃ ꝓcurator nõ ẽ soluẽdo. vt tũc fiat restõ ꝯ eccliaz: vt. ff. mã. si ꝓcuratorẽ. i ꝑn. 7. ff. de dolo. 7 ele gãter. §. si dolo. hic ꝓcurator ñ ẽ soluẽdo ẽt si alias sit locuplex: q3 libertas 7 statꝰ monasterij estimari ñ possz. ff. ꝺ re. diui. sacra. §. vl. Ex hac. n. cã q. libet erit restituẽdus. q3 ex q̃cũq3 cã iusta dicit ꝓtor in itegrũ restituã. ff. ex q. cau. ma. l. i. alias nunq̃ rescinderet snia pp dolũ vel pp negligẽtiã ꝓcuratoris. sed dñs aget ꝯ procuratorẽ si dolũ cõmisit. C. de procu. si ꝓcurator. 7 ipse de oi dolo 7 culpa tenek dño. C. man. a ꝓcuratore. q3 nec procurator omittere dz exceptionez ꝓpetẽte ex psona rei. ff. mandatoq3. 7. l. fideiussor. i. rñ. 7 ita hic vť log nõ tñ de restõe minoris: sz ẽt de restõne maioris ex clausula gñali. si q̃ iusta 7c. vt dcñ ẽ. 7 ẽ dcia iter restõnem q̃ fit iure minoris: q3 illa dať offõ iudicz ꝺficiẽte actõe. ff. ꝺ mino. q3 si minor. §. vl. 7 §. ꝺ of. iudi. c. ij. 7 illã q̃ fit iure maioris: q3 tũc bz actionez suo iure. s. vtilẽ accedẽtẽ iudicis offõ. ff. qꝺ me. cã. l. metũ. §. ex b edicto. 7. §. ꝓce. 7 arg. qꝺ me. cã si vi vel metu. sz certe. l. i. ff. de do. 7 elegãter. §. fi. 7 illa. ff. mã. si ꝓcuratorẽ. si restituit actõez cũ ꝑ negligẽtiã ꝓcurator succubuerit: sed cũ ꝑ dolũ. vñ si negligẽs fuit ꝓcurator ꝑputet sibi q3 tali negociũ suũ ꝓmisit. ff. ꝺ mino. cũ mãdato. ar. ad b. §. ꝺ of. ẽle. cũ oliz. ff. ꝺ tribu. ꝓcuratorz. verũtñ si ꝓcurator eẽt solvẽdo satis ꝺf q3 fauore ecclesie optiõez bz an velit cõuenire ꝓcuratorẽ vel velit ꝛstitui ad rẽ. C. ꝺ tuto. vel cura. l. etiã.

q Electõez. sz nõne fuit fcã b electio post ihibitionẽ iudicis: q̃ cassanda erat. j. ꝺ mri. ꝯ. ꝯ iter. ec. c. i. 7. c. vl. 7. ff. ne gd i lo. pu. l. vlt. j. de no. opnũ. c. ij. 7. j. de despõ. ipu. ad dissoluẽduz. i fi. sz certe ex eo q3 isti erãt i possessiõe aliũ eligẽdo lite pẽdẽte ꝑuari nõ debẽt. viii. q. iiij. nõne. 7. xvi. q. iiij. volumꝰ. sz bec so. non vť posse stare. nã mota ꝓtrouersia pꝛonꝰ pñtare ñ dz. ar. j. ꝺ iurepa. ex lꝛis. ergo eodẽ mõ mota ꝓtrouersia eligere ñ debẽt. ex b. n. seq̃ret icõueniẽs: q3 si postea ꝑbaret illos ñ habuisse ius eligẽdi cassãda eẽt electio: q3 oẽs fructꝰ ꝓcepti restituẽdi sũt. C. ꝺ rei vẽ. certũ. 7 sic seq̃ret q3 electio facta ab eo q credebať bñe ius eẽt cassãda qꝺ eẽ ñ dz. §. de elec. q̃relã. j. de iurepa. ꝓsultatiõib⁹. Ad ꝺ dicit Jo. q3 licite põt eligere q ẽ in geta possessiõe: l3 fiat ei ꝓtrouersia. ff. de aq̃ quot. 7 esti. l. vlt. 7 vti oi iure suo vsq3 ad fi. cause. viii. q. iiij. nõne. Cõtra. tñ vť i hoc casu qꝺ ꝺf. j. de iurepa. ex lꝛis. Tu tene ꝑut ibi no. s. q3 ñ dz eligere. sz si eligat iudex tñ siue supior ad quẽ ptinet istitutio ñ ꝓfirmabit electiõez nec cassabit pẽdẽte ꝓtrouersia ex q̃ pẽdet ꝑut dicit decre. i fi. Sz Jo. dicit q3 si de boc fiat ei ꝓtrouersia an possideat tale ius tũc nõ dz eligere. ar. ꝯ. ꝺ ꝓsti. cũ. m. i fi. 7 ita vť ꝺ. Eps. n. petebat restitui ad possessionẽ iuris eligẽdi. 7 sic nõ possidebãt monachi gete. 7 iõ caute dixit papa electiõez nec ꝓfirmari nec ꝛfirmari 7c. i. donec cognoscať ad quos ptinet ius eligẽdi 7 ꝑcipue q̃tũ ad possessiõz: vt sic̃ pria electio ñ eẽt cassãda nisi priꝰ ꝓstitissz an eps possidefuis eligẽdi tpe electõis: ita nec alia q̃ fcã fuit pꝰistã. sic. j. ꝺ cã posse. cũ eccl'ia ubi agebať possessorio 7 petitorio ẽt 7 ꝺ filr: q3 ꝺ iuꝛ eligẽdi ut pz ex lꝛa. §. vsus ꝑn. 7 iõ q̃diu pẽdet qõ iurz seu posse. electio ꝓfirmari uel ꝛfirmari ñ dz.

Auditis. Ecclesia lesa in ꝓbatiõe necessaria omissa põt petere restitutionẽ in integrũ nõ obstãte termino iuris ꝓbationis excluse: 7 restitutionẽ petere põt nõ solũ ꝯ priuatũ: sed etiã ꝯ ecclesiã. b. d. clarius. primo recitat factũ. scõo iterloquiť ibi. l3 añt. Ub.

r Libertati. ar. q3 reges pñt dare priuilegia libertatis. lxiii. di. i synodo.

s Cõtineť. i priuilegijs cel. cõtinebať q3 ipse exemerat a iurisditõe epi locum illũ quẽ predicti reges libertati donauerãt: 7 ꝺ valle cuescã in priule-

fide fecerint: debeant defraudari[a].

Anno. iij. sancti gregorij 7 sancti sergij abbatibus.

Restituit ecclesia lesa pp negligentiaz ꝓcuratoris qui iura ecclesie non produxit.

Quam venissent ad ap. se. electꝰ 7 monachi rothoñ. pro se ac ꝑ monasterio suo: ac magister a. pro episcopo venet. eis sancti gregorij diac. card. dedimꝰ auditorẽ. Coram quo idem magister ꝑ epi parte proposuit: q3 cũ monasteriũ rothoñ. eẽt sitũ in dioc. veneten. 7 ecclesie veneten. subiectũ: predictꝰ eps possessione[b] subiectiõis[c] vsus est bactenꝰ incõcusse: sz cũ occasiõe cuiusdã electiõis que ibidẽ facta fuerat[o] ꝓtes de cõi assensu ad nateñ. eꝑm 7 eius collegas ꝓmissiõis litteras ipetrassent: duo eor[c] ad monasteriũ accesserũt: quor aduentũ intrusus presentiẽs renũciauit[f] huiusmodi electõi: 7 se a monasterio absentauit: sed iudices auctoritate apo. monachis iniunxerũt vt sindicũ vel ꝓcuratorẽ[g] eligerẽt q3 in causis monasterij 7 consulte ageret 7 vtiliter rñderet: districtiꝰ inhibentes[h] eisdẽ ne aliquẽ eligerẽt i abbatẽ donec plenius agnosceret de iure qꝺ episcopus se habere in abbatis electiõe dicebat. Monachi vero 7 si procuratorẽ ad mandatum iudicũ elegissent: abbatẽ tñ ꝓtra inhibitionem eorum eligere presumpserunt[i]: cuius electionẽ eps petijt infirmari 7 se ad possessionẽ restitui qua eũ monachi spoliarãt[k]. deinde iudices diffinitiuã sniam protulerũt electionẽ cassantes eãdem quaz sniam dictus magister petijt ꝓfirmari. Ad hoc fuit rñsum q3 licet ꝑ procuratorẽ ex parte monachoꝝ fuisset ꝓpositum q3 monasteriũ ipsum ad ro. ec. nullo medio ꝑtineret: dicti tñ iudices cõtra eos ꝑcedere nimis animose ceperũt: 7 infra. Nos igitur inspectis priuilegijs[l] pre. n. leonis pape: gre. 7 cle. q3 monasteriũ illud ad ius 7 ꝓprietatem indicant se. ap. ptinere: itelligentes q3 monasterij ꝓcurator 7 si eadẽ priuilegia coram ꝓdictis iudicibus exhibere omiserit negligẽter: ius tñ nõ tã suũ q̃ nostrum fuerit ꝓtestatus[m]: videlicet q3 monasteriũ ipsuz ad ro. ec. nullo medio ptineret: ne ipsius negligentia[n] in dãnum[o] tam nostrum q̃ monasterij redũdaret: ad audientiam restituimus[p] monachos rothoñ. 7 infra. electionẽ[q] aũt a monachis sicut dicitur ꝓcorditer factaz pẽdente controuersia ex qua pẽdet nec firmanda dubitamus nec etiã infirmandã.

Idem belien. 7 forcen. epis.

Etiã contra ecclesiã restituit ecclesia que grauiter fuit lesa ꝓpter probationẽ omissam.

Auditis 7 itellectis cause meritis in questione que vertiť iter vigorn. eꝑm 7 abbatez de euescaz super ecclesijs in valle de euescam: quas eps asserebat ad se diocesana lege spectare: abbas autem eas ab eius iurisditõe prorsus esse exẽptas: cognouimus euidẽter ecclesias illas ꝑ priuilegia ro. pon. nõ eẽ ab epali iurisditiõe subtractas: nisi forte vallis de euescã sit ille locus q3 fuit a duob⁹ regibus roe videlz 7 offa libertati[r] donatꝰ: 7 quez bone memorie cel. papa libertati donauit sicut i ipsi⁹ priuilegijs ꝓtinet[s]. Nec tanto tẽpore probãtur ꝑ testes ab abbatibus de euescaz pleno iure possesse: vt videatur in eis

---

a Defraudari. sicut. n. ecclesia in dãno morari nõ dz: ita nec i lucro: ex vtraq3 pte dz fieri restitutio. C. de repu. l. vna. ff. de mino. q3 si minor. §. restitutio. 7 l. intra vtilem. in fi.

Quam venissent. Pria ps ponit ꝓpartionẽ ptiũ 7 rõnez audi tor. scõa ibi: corã. allegationẽ ẽpi. tertia ibi ad hec. allegationez monasterij. q̃rta ibi: nos igitur. iterloquitur.

b Possessione. vel q̃si possessione: q3 icorporalia nõ possidenť: sed q̃si possidẽtur. ff. de vsuca. legitur. §. sinautez.

c Subiectionis. 7 possessione iuris eligẽdi abbatem.

d Fuerat. per monachos. 7 ita spoliauerunt eꝑm possessione eligẽdi.

e Duo eor. tertio eis cõmittẽte vices suas vel se. exensante. als nil fecisent. §. de of. dele. prudẽtiã. i. rñ. 7 c. cũ cãm. 7 c. cãm matrimonij. in antiqua tñ ꝓtium allegabať.

f Renũciauit. añ confirmationẽ sufficit renũciatio fcã eis q elegerũt.

g Procuratorem. 7 sic vť q3 collegiũ possit constituere ꝓcuratorez sine ꝓsensu prelati ẽt vacãte eccl'ia ꝑ causis monasterij ꝓ id q3 est. j. de iudi. cãz que. 7 j. ne se. vacã. per to. Sic itellige q3 dicit b eligunt procuratorem vel sindicuz vacãte ecclesia: vt de facto sine electiõe ipsa prelati agatur de q̃ erat cõtentio inter eꝑm 7 quẽtũ q̃ aliter tractari nõ poterat 7 ad hãc cãm tñ ꝓstituit non ad alias que tractari nõ possent vacante ecclesia per iura predicta.

b Inhibẽtes. nõ vť q3 ipsi potuerint inhibere cũ monachi essent in q̃si possessione eligendi aliũ eligendo qui renũciauit 7 sic vsq3 ad sniam tuendi erãt in possessiõe. xvi. q. iiij. volumus. 7. xii. q. v. c. i. 7 j. vt lite pendẽ. ꝑ totũ. Unde papa b in fi. nõ cassat electionem factã post ihibitionem illã. arg. ad hoc. ri. q. i. q3 res i litigio. 7 C. de pba. l. ij. ar. ꝯ. ff. de peti. ber. l. diuus. vbi ꝓhibet possessor aliqd distrahere de bonis hereditatis nisi prestita satisdatiõe de restõne. sed hoc soluiť in fi. in no. sed nõne.

i Presumpserũt. ex hoc verbo vť q3 nõ debuerit eligere post ꝓhibitionẽ: sed l3 nõ debuerint facta tñ electio non cassabiť quousq3 cognoscať de iure eligendi: vt dicit in fi.

k Spoliarãt. 7 ius eligẽdi abbatem ad eꝑm decetero pertineret: qa ad ipsum pertinebat ius eligendi.

l Priuilegijs. hmõi ispecto iure ẽbuit suspẽdere ꝓfirmationẽ snie late ꝑ epo. ar. j. de testi. veniẽs. j. de re iudi. cum super.

m Protestatus. 7 sic ꝓtestatio ꝓdest. ꝯ. de elec. cumana. 7. ꝯ. de of. or. pastoralis in fi. 7. ꝯ. de bis q̃ vi. me. ve cã fi. perlatũ. 7. vii. q. i. pontifices. ar. ꝯ. ꝯ. de ꝓsti. cũ. M. ferrarien. de hoc dictũ ẽ in. c. cumana. 7 sine ista protestatione admissi fuissent monachi per beneficium restitutionis. vnde supple maxime.

n Negligẽtia. de qua negligẽtia tenek monasterio si proprijũ habet. ar. ff. manda. diligẽter. cum omiserit excepti. monasterio cõpetentez. ff. man. si fideiussor. i. responso.

o In dãnum. cum ad defensionem vocari debuerimus. j. de confir. vti. cum dilecta. 7 dominus semper in iudicio nominãdus est. j. vt li. nõ conte. quoniam. §. pe. 7. C. vbi in rem ac. l. i

p Restituimus. hec restõ vt quidã dicũt dať q̃ ꝓcurator nõ ẽ soluẽdo. vt tũc fiat restõ ꝯ eccliaz: vt. ff. mã. si ꝓcuratorẽ. i ꝑn. 7. ff. de dolo. 7 elegãter. §. si dolo. hic ꝓcurator ñ ẽ soluẽdo ẽt si alias sit locuplex: q3 libertas 7 statꝰ monasterij estimari ñ possz. ff. ꝺ re. diui. sacra. §. vl. Ex hac. n. cã q. libet erit restituẽdus. q3 ex q̃cũq3 cã iusta dicit ꝓtor in itegrũ restituã. ff. ex q. cau. ma. l. i. alias nunq̃ rescinderet snia pp dolũ vel pp negligẽtiã ꝓcuratoris. sed dñs aget ꝯ procuratorẽ si dolũ cõmisit. C. de procu. si ꝓcurator. 7 ipse de oi dolo 7 culpa tenek dño. C. man. a ꝓcuratore. q3 nec procurator omittere dz exceptionez ꝓpetẽte ex psona rei. ff. mandatoq3. 7. l. fideiussor. i. rñ. 7 ita vť ꝺ. Eps. n. petebat restitui ad possessionẽ iuris eligẽdi. 7 sic nõ possidebãt monachi gete. 7 iõ caute dixit papa electiõez nec ꝓfirmari nec ꝛfirmari 7c. i. donec cognoscať ad quos ptinet ius eligẽdi 7 ꝑcipue q̃tũ ad possessiõz: vt sic̃ pria electio ñ eẽt cassãda nisi priꝰ ꝓstitissz an eps possidefuis eligẽdi tpe electõis: ita nec alia q̃ fcã fuit pꝰistã. sic. j. ꝺ cã posse. cũ ecclia ubi agebať possessorio 7 petitorio ẽt 7 ꝺ filr: q3 ꝺ iuꝛ eligẽdi ut pz ex lꝛa. §. vsus ꝑn. 7 iõ q̃diu pẽdet qõ iurz seu posse. electio ꝓfirmari uel ꝛfirmari ñ dz.

q Electõez. sz nõne fuit fcã b electio post ihibitionẽ iudicis: q̃ cassanda erat. j. ꝺ mri. ꝯ. ꝯ iter. ec. c. i. 7. c. vl. 7. ff. ne gd i lo. pu. l. vlt. j. de no. opnũ. c. ij. 7. j. de despõ. ipu. ad dissoluẽduz. i fi. sz certe ex eo q3 isti erãt i possessiõe aliũ eligẽdo lite pẽdẽte ꝑuari nõ debẽt. viii. q. iiij. nõne. 7. xvi. q. iiij. volumꝰ. sz bec so. non vť posse stare. nã mota ꝓtrouersia pꝛonꝰ pñtare ñ dz. ar. j. ꝺ iurepa. ex lꝛis. ergo eodẽ mõ mota ꝓtrouersia eligere ñ debẽt. ex b. n. seq̃ret icõueniẽs: q3 si postea ꝑbaret illos ñ habuisse ius eligẽdi cassãda eẽt electio: q3 oẽs fructꝰ ꝓcepti restituẽdi sũt. C. ꝺ rei vẽ. certũ. 7 sic seq̃ret q3 electio facta ab eo q credebať bñe ius eẽt cassãda qꝺ eẽ ñ dz. §. de elec. q̃relã. j. de iurepa. ꝓsultatiõib⁹. Ad ꝺ dicit Jo. q3 licite põt eligere q ẽ in geta possessiõe: l3 fiat ei ꝓtrouersia. ff. de aq̃ quot. 7 esti. l. vlt. 7 vti oi iure suo vsq3 ad fi. cause. viii. q. iiij. nõne. Cõtra. tñ vť i hoc casu qꝺ ꝺf. j. de iurepa. ex lꝛis. Tu tene ꝑut ibi no. s. q3 ñ dz eligere. sz si eligat iudex tñ siue supior ad quẽ ptinet istitutio ñ ꝓfirmabit electiõez nec cassabit pẽdẽte ꝓtrouersia ex q̃ pẽdet ꝑut dicit decre. i fi. Sz Jo. dicit q3 si de boc fiat ei ꝓtrouersia an possideat tale ius tũc nõ dz eligere. ar. ꝯ. ꝺ ꝓsti. cũ. m. i fi. 7 ita vť ꝺ. Eps. n. petebat restitui ad possessionẽ iuris eligẽdi. 7 sic nõ possidebãt monachi gete. 7 iõ caute dixit papa electiõez nec ꝓfirmari nec ꝛfirmari 7c. i. donec cognoscať ad quos ptinet ius eligẽdi 7 ꝑcipue q̃tũ ad possessiõz: vt sic̃ pria electio ñ eẽt cassãda nisi priꝰ ꝓstitissz an eps possidefuis eligẽdi tpe electõis: ita nec alia q̃ fcã fuit pꝰistã. sic. j. ꝺ cã posse. cũ ecclia ubi agebať possessorio 7 petitorio ẽt 7 ꝺ filr: q3 ꝺ iuꝛ eligẽdi ut pz ex lꝛa. §. vsus ꝑn. 7 iõ q̃diu pẽdet qõ iurz seu posse. electio ꝓfirmari uel ꝛfirmari ñ dz.

Auditis. Ecclesia lesa in ꝓbatiõe necessaria omissa põt petere restitutionẽ in integrũ nõ obstãte termino iuris ꝓbationis excluse: 7 restitutionẽ petere põt nõ solũ ꝯ priuatũ: sed etiã ꝯ ecclesiã. b. d. clarius. primo recitat factũ. scõo iterloquiť ibi. l3 añt. Ub.

r Libertati. ar. q3 reges pñt dare priuilegia libertatis. lxiii. di. i synodo.

s Cõtineť. i priuilegijs cel. cõtinebať q3 ipse exemerat a iurisditõe epi locum illũ quẽ predicti reges libertati donauerãt: 7 ꝺ valle cuescã in priule-

gio mẽtio nõ fiebat: ꝛ ita ꝓ priuilegiũ cel. nõ ꝓbabat ꝙ ecclesie de eueſcam ſint exẽpte a iuriſditiõe epi. ꝛ ſic recurrẽdũ ẽ ad ꝓuilegiũ illoꝝ regũ. ꝛ ſi ibi ꝙtineat ꝙ illi reges vallez de eueſcã donauerũt libertati: tũc erit ꝓbata exẽptio. ꝛ ſic dubia ꝓbatio nõ ꝓdeſt. Reges. n. donauerũt locũ illũ liberta ti quo ad temporalẽ iuriſditionem. papa vero quo ad ſpiritualem.

a ¶ Subducto. deducendum ẽ ergo tps vacationis in preſcriptiõe. j. de ꝓſcrip. c. i. ꝛ. c. de ẽrta. ꝛ. c. auditis. ꝛ. c. cuz nobis. ꝛ illud tps deducendũ ẽ quo ſolet ſuccurri cuilibet q ledit. primũ ſit medium vlti mũue. C. de reſti. mili. qõ tẽpore. ꝛ. C. gb⁹ nõ ob. lõ. tẽp. preſcrip. preſcriptiõe. ff. q. ex cau. ma. necnõ. §. ſi qs.

b ¶ Jure minoris. eccleſia eſz fungit iure minoris vt hic. ꝛ ſ. e. c. i. Jtẽ fungitur iure rei publice. xxiij. q. iiij. qd ergo. ꝛ. i. di. ius publicũ. ꝛ. C. de ſa croſan. eccle. vt inter diuinũ. Hinc ẽ ꝙ prelati eccleſiarum ꝙparãtur tutoribus ꝛ curato ribus. i auc. de eccle. ti. §. vl. col. ir. arg. ad hoc. iij. q. ij. qꝛ ea. Jtẽ fungit iure ẽpij. i auc. ò ſi alie. vel pmu. §. ſancim⁹. col. ij. imo maior ẽ imperio. xcvi. di. duo. ꝛ. ſ. de maio. ꝛ obe. ſolite. ſed nõ fungit iure pupilli. qꝛ ꝝ pupillarẽ etatez ñ currit ꝓſcriptio. C. ò ꝓſcrip. xxx. an. ſicut in rem. ſed in q⁹ casib⁹ ꝙparat eccleſia mi nori dubitari poſſz. Dicũt q dam ꝙ in oĩbus eccleſia ꝙpa rat minori: qñ eccleſia põt re ſtitui ꝝ ꝓſcriptionez ſicut mi nor. C. ſi aduerſus vſuca p. l. vna. ꝛ. ff. ò mino. ẽt ei. ꝛ. C. ſi tutor vel cura. iteruenit. l. mi noribꝰ. ꝛ. C. de in iteg. reſtit. mi. l. minoribus. ꝛ in auc. de here. ꝛ fal. §. pupillus. col. i. qõ bñ vꝝ exꝓſſa rõne: vbicun qz. n. eccleſia ledit ꝺz reſtitui ſed ante cõpletã reſtitutionẽ nõ ẽ leſa: imo iure cõi agere põt. ſz tũc demũ finita ꝓſcriptiõe vꝝ leſa: qꝛ in re cõi ſi agat repellit ꝓſcriptiõe ꝓbata. ſz a tpe leſiõis. i. tpe ꝓſcriptõis fini ta vſqz ad q̃driẽniũ põt repetere reſtitutionẽ: vt dicit lꝛa iſta. C. de tẽpo. reſti. in ite. l. vlti. ꝛ ita põt peti reſtitutionẽ ꝝ ꝓſcriptionẽ vſqz ad q̃driẽniũ. Quidã di cũt ꝙ ꝝ ꝓſcriptiõez ñ dat reſtitutionẽ: qꝛ cãones volũt ꝓiudicare eccleſijs ꝓ ꝓſcri ptionẽ. xvi. q. iij. placuit. ꝛ. q. iiij. volumus. imo ꝟz illos q dicũt ꝙ ꝝ ꝓſcri ptõez dat reſtitutionẽ ſeq̃ret ꝙ nũq̃ ꝓſcriptio curreret ꝝ eccliaz. Sz huic facile ẽ rñdere: qꝛ bñ currit ꝓſcriptio eccleſie. ſz ſi petit reſtitui ꝝ bñ audit ſicut mi nori currit ſz reſtituit. Nõ video ꝙ aliud ſit ī eccleſia q̃ ī minore: niſi qꝛ nõ ſueni ſcriptũ iure canonico ꝙ eccla reſtituat ꝝ ꝓſcriptionẽ. ſed eadẽ ratiõe qua minores reſtituũt fauore impfecte etatis: ſic fauore eccleſie introductũ fuit ꝙ vteret eccla iure minoris. ſz vbi eadẽ ẽ rõ: ibi ꝺz eẽ idẽ ius. §. de cõ ſti. nã ꝙcupiſcentiã. ꝛ. c. trãſlato. ꝛ. §. de trãſla. inter corporalia. ſed verius vꝝ ꝙ ꝺz ꝝ ꝓſcriptionẽ nõ dat reſtitutionẽ ne fruſtra iura loquẽtia de preſcriptiõe ſint ſtatuta. ꝛ põt ẽt dici ꝙ ẽt poſt q̃driennĩũ audiret ſi ꝓbaret ſe illo q̃dri ennio iuſta de cã ipeditũ fuiſſe. ar. iiij. q. v. c. i. ꝛ. j. de ap. ex rõne. ff. de mi no. ait ꝓtor. ꝛ. l. ſi ſine. §. vl. ꝛ. ff. de tẽp. ap. l. vl. §. illud. Quidã ponũt ec cleſiã ī primo anno minoris reſtituẽtes eam vſqz ad. xxix. an. ſicut minor. Alij reſtituũt eaz vſqz ad. xv. ponẽtes eã ī. xiiii. an. ſed hic nihil ẽ: nec ꝺz poni ī aliquo ãno: ſed ad ſimilitudinẽ minoris facti maioris reſtituit eccle ſia vſqz ad quadriẽniũ ſicut minor: vt dictũ ẽ. §. e. c. i.

c ¶ Reſtituim⁹. i bis. n. ꝓſcriptiõib⁹ q̃ ſpectãt ad ſtatũ iudicioꝝ vbicunqz ledit eccla reſtituit: vt ſi ꝙtumax ꝺdẽnata ẽ. ff. de mino. minor etiã ſi. ar. §. c. pri. vel ſi nõ appellauit: vel ẽt ſi dũ agit. vel ꝙuenit in aliquo capta ẽ vt minor. ff. de mino. ait ꝓtor. §. ſed in iudicijs. ꝛ. l. ꝛ ſine. §. itẽ ſi nõ ꝙuocauit. ꝛ. j. e. c. vlti. vel ſi omiſit allegationẽ: vel ea q̃ faciũt ad iſtructionẽ cãe vt hic. ꝛ. ff. de mino. minor. xxv. an. ꝛ. j. e. corã. Jtẽ quicqd omiſit nõ ſolũ ī dãno: ſz ẽt in lucro. ff. de mino. ait ꝓtor. §. vl. ꝛ. l. nõ oĩa. Jtẽ in ꝙfeſſione. ff. de ꝙfeſ. certũ. §. pe. ꝛ ꝓpter nouas defenſiones tũc apparẽtes: vel nouiter ꝙtingẽtes. ar. C. ſi ſepius in iteg. reſti. poſtu. l. vl. ꝛ. j. e. c. vl. ſed in cõtractib⁹ certuz ẽ ꝙ eccleſie ſubueniꝛ. §. c. i. vbi de hoc.

d ¶ Cõtra reliquã. ſicut minor ꝝ minorẽ niſi cũ pecuniã amiſit. ff. de mino. vez. §. vl. ff. ex q. cau. ma. l. vl. Et no. ꝙ reſtituere in itegrũ ẽ reducere in eum ſtatũ in quo erat ante leſionez. §. e. c. i. ꝛ. C. de repudi. l. vna. C. de in integ. reſti. poſtulata. ꝛ. ff. de mino. ꝙ ſi minor. §. reſtõ. ꝛ generaliꝛ reſtituiꝛ non ſolum cum de bonis diminuiꝛ: ſed etiã cũ intereſt eccleſie li tibus ꝛ ſũptibus nõ vexari. ff. de mino. minoribus.

Ex litteris. Reſtitutio ex iuſta cã ẽt maiori ẽ ꝓcedẽda dũmodo iuſta cã petẽdi probet. Si autẽ non probat plene vel ſemiplene ꝓcedit reſtõ ī cauſa fauorabili. b. d. prima pars ponit mulieris ſupplicationem ꝛ iudicis relationem. ſcõa dat iudicẽ ibiz aũt. Ab. ſi.

e ¶ Vices ſuas. alias nõ tenuiſſet ſnia. §. de offi. deleg. cã matrimonij. ꝛ c. cum cauſa.

f ¶ Cõfirmauit. b ẽ ſpãle priuilegiũ in cã ap. ꝙ iudex altera parte abſẽte ꝓcedere poſſit ẽt lit. nõ cõteſta. C. de tẽpo. ap. l. ſi. §. illud. ꝛ. ij. q. vi. appellatore. ꝛ. j. de appel. p tuas. ꝛ. c. interpoſita.

g ¶ Quidam ad eum. ſi iſte fuiſſet ſoluẽdo ꝝ ipz dũtaxat daret actio mulieri. ſed qꝛ ī caſu iſto ſoluẽdo eſſe nõ poterat. iõ fauore matrimonij reſtituit mulier. ff. de eo per quẽ factũ erit. l. vl. ꝛ. ff. de dolo. ꝛ eleganter. §. ſi dolo. ꝛ ſi de hac falſitate ꝓſtitiſſet iure cõi audiret. ar. ff. ſi. ſi meſſor. fal. mo. dix. l. iij. §. i.

b ¶ Supplicauit. ſupplicare põt qlibet quãtũcũqz remota ſit appellatio. ar. ij. q. v. §. anteriuz. ꝛ. §. illud. C. de ꝓci. impe. of. ſi qs aduerſus. naz ꝛ ſeruus ſupplicare põt pro dño ſi dñs nolit appellare. ff. de ap. ſerui. Sed ī hoc differt appellatio a ſupplicatiõe qꝛ appellatione interpoſita nil ẽ innouandũ. ſed pẽdente ſupplicatione mandatur ſnia executioni preſtita cautiõe ꝙ oĩa reſtituat ſi ſnia fuerit retractata. C. de ꝓci. ipe. offe. auc. q̃ ſupplicatio. ſic in reſtitutiõe in integrũ. quando ſuſpectus ẽ qui petit reſtitui mãdatur ſnia executiõi ſub ꝙſimili cautione. j. e. ſuſcitata. Jtẽ ī hoc differt appellatio a ſupplicatiõe: qꝛ appellatur vſqz ad. x. dies: ſupplicari aũt põt vſqz ad biẽniũ. qõ verum eſt. cum ſupplicatio ponigit ſuperiori. C. de ſenten. prefec. preto. l. vna. Si vero ſupplicatio ponigitur iudici: tunc vſqz ad. x. dies: vt in auc. preallegata. que ſupplicatio.

i ¶ Ad plenũ. hoc ideo dicit: qꝛ ſi plene ꝓbaſſet hanc fraudẽ ꝛ cauſam abſentie fieret reſtitutio. j. de re iudi. cum bertoldus. vbi min⁹ ſufficiens ꝓbatio ſufficit ne ꝓiudicaret opinio veritati: vt. §. de procur. ex inſinuatiõe. ꝛ. c. preſentia. ꝛ hoc ideo: qꝛ abſens legitime citatus preſumitur ꝙtumax ſi nõ venerit. iij. q. ix. ôcreuimus. lxvi. di. ſi forte. ff. de re iudi. ꝙtumacia. ſed talis preſumptio põt elidi per aliã preſumptionẽ. ff. de in iteg. reſti. diuus. ꝛ inde ẽ ꝙ per preſumptiuã ꝓbationem ꝛ minus plenã eliditur preſũptio ꝙtumacie. Unde per facramẽtum vnius põt ꝓbare ſe non contumacẽ. nam violẽta preſumptio elidit per iuramentũ. xxxv. q. iij. extraordinaria. ꝛ op. arg. j. q ma. ac. poſ. cũ in tua. ꝛ ſic põt intelligi. iiij. q. v. quiſqs. in fi. Tamen hoc iuramentũ non facit plenam ꝓbationẽ: ſed fauore matrimonij admiſſa fuit mulier ad agendũ: nec auditur mulier pretertu appellatiõis ſue qꝛ contumax preſumiꝛ. ſed per fraudem ſemiplene probatã ꝛ in fauorem matrimonij reſtituitur.

k ¶ Reſtituimus. arg. ꝙ nullo tractu tẽporis tranſit ſnia ꝝ matrimonium in rem iudicatã. j. de re iudi. lator. ꝛ. c. cõſanguinei. Sed ex hoc ſumunt quidã contrariũ. arg. ꝛ male ex hoc ꝙ dicit reſtituimus probant ꝙ tranſit in rem iudicataz.

l ¶ Jnfirmetis. hoc tm̃ habet facere iudex appellatiõis. ij. q. vi. in fi. Et ẖ habet locũ ꝙ in cã appellatiõis nil noui ꝓponiꝛ ꝛ vnicus ẽ tm̃ articulus vt ẖ erat. als iudex appellatiõis ꝓ pte põt ꝙfirmare ſniaz: pro parte ifirmare: vt. j. de teſta. rainutius. ꝛ. c. rainaldus. Jtz ex eo ꝙ dicit ꝙfirmetis vꝝ ꝙ executio nõ ſpectet ad ipſos. de hoc dictum ẽ §. de of. dele. paſtoralis. §. preterea.

Tam ex litteris. Diuidit in tres partes. primo ponit petitionem ecclesie bilerdeñ. secundo examinationem deliberationez ⁊ interlocutionem pape ibi: nos igitur. tertio citationem partis aduerse cum cōminatione processus ibi: quo circa. Ab. si.

a ¶ Ex delegatione ipsius. s. anastasij.

b ¶ Snīa non obstante. p hoc videt q celestinus restituerit ecclesiā bilerdeñ. sed cuz multa tēpora sint elapsa a tpe eugenij qui tulit snīam ipsaz vsqz ad tēp⁹ celestini. s. lxv. āni. quō audit ecclesia bilerdeñ. sup restitutione. ⁊ Inno. similiter vt eam admittere ad restitutionē petēdā. ſ. vbi dicit an data vel dāda: sed est ꝫ alia iura. naz vltra q̄driēniū dari nō dz C. de tēpo. in inte. resti. l. vl. nec etiā perpetuat p contestationez litis. ff. de mino. papinianus. in fi. ¶ Pōt dici q restitutio data fuit tpe anastasij q cōmisit negociuz celestino in minori offō cōstituto: quia anastasius fuit primus successor eugenij ⁊ q cā terminata nō fuit stetit p iudices. vnde non est imputanduz actori. ij. q. vi. anteriorꝫ. C. de in integ. restit. l. petēde. sicut satis patet per multas cōmissiones vñ ēt dicit. ſ. an data sit vel dāda. Si vero data fuit postea dari non dz. C. si sepius in integ. resti. postu. l. vlt. vel si eēt denegata. ſ. e. c. vlti. nisi ex causa vt ibi dicit. sed obijcit eugen⁹ tulit sentētiaz pmo mēse sui apostolatus: vt. ſ. dr. ⁊ virit viij. an. ⁊ mensib⁹. iiij. ⁊ xxi. dieb⁹: ſz anastasius successit eugenio qui cāz super hoc cōmisit celestino: tunc in minori officio ꝓstituto: ⁊ ita videt q restitutio danda sit post q̄driennium. vnde ex hoc trahunt qdam ar. q restitutio semp fit danda: vt dictū ē. s. e. c. i. qz hic vt dari post q̄driennium. Sed tu potes rīdere q ex eo q dicit hic non constat q anastasius dederit restōnem: sed commisit cām super restōne an esset dāda vel nō: sed obstat fortius fcm celestini q mandauit non obstante snīa eugenij diffinitiuā snīam pferri super ecclesijs predictis. ſz hoc fecit celestin⁹ poti⁹ de gra q̄ de iure. qō pz: qz restō dāda ē cā cognita p̄sentib⁹ ptibus: vt dicit. ſ. ⁊. ff. de mino. ī cause. §. in cā. Unde papa voluit īniti facto ipsius. sed deliberauit decernere pūtibus ptib⁹ vtrū sit data vel dāda: ⁊ ideo non plene pbatur per banc decre. q dari debeat restō post quadriēnium. qz nec papa hic determinat hoc.

restituitur ecclesia. hoc primo. Et causa restitutiōis in integruz debet p̄sentibus ptibus tractari. hoc secundo quo ad titulum.

Tam ex litteris. L. pape. p. nostri: tū ex his que ipsius temporibus gesta fuerunt. grauem bilerdeñ. ecclesie itellexim⁹ questionem: per sententiam eugenij pape super ecclesijs quibusdam prolatam se lesam enormiter ⁊ olim ⁊ nunc etiā conquerentis. vnde cum idem cel. tempore anastasij pape primi successoris eiusdez eugenij in minori adhuc officio constitutus in partibus hispanie legatiōis officio fungeretur: ⁊ ex delegatiōe ipsius[a] cognoscere cepit de controuersia memorata cui etiā alex. succes sor ipsius anastasij officio legationis denuo in ptibus eiusdē fungenti cām commisit eādem: idem quoqz cele. ad apicem sūmi ponti. promotus. G. sancti angeli. diaco. card. tunc apo. se. le. dictā controuersiā sub eo tenore cōmisit: vt inspectis bilerdeñ. ecclesie priuilegiis. auditis etiam partium rationibus non obstante memorata sententia[b] diffinitiuā pferret sententiā eamqz faceret obseruare: verum quoniā per ipsum legatum: aut p alios quibus sub eodez tenore causa eadem cōmissa extitit[c]: licet producti testes[d] ex parte bilerdeñ. episcopi recepti fuerant: mandatum ap. nō extitit adimpletū: magister[e] .a. canonicus bilerdeñ. postulauit p officiū nostrum[f] dictā sentētiā in melius reformari: ⁊ contra eā restitui[g] ecclesiam bilerdeñ. ¶ Nos igitur cuz fratribus nostris ⁊ alijs deliberauimus diligenter: nōnullis asserētibus q cū predictus. L. pre. no. contra iam dictā sententiā visus fuerit bilerdeñ. ecclesie restitutionis beneficiū indulsisse: tamē ea non obstante durerit negociuz cōmittenduz[h]: et nos supplicationez eiusdē ecclesie admittere debebamus: presertim quia snīa[i] ro. se. non negatur posse in melius commutari. Cum autem surreptū aliquid fuerit aut ipsa pro consideratione etatum ⁊ temporum seu grauiuz necessitatū dispensatiue quicquam ordinare decreuit: ⁊ fm iura ciuilia principes etiā contra res bis tudicatas in adiutorio suo examinari restitutionez in integrū permiserunt[k]: prosperimus quoqz ex data sententia in registro dicti eugenij pape reperta q primo mense sui pontificatus fuit promulgata quando non plene de meritis ipsius cause videbatur instructus[l]: illa innitēs precipue ratione q priuilegium vrbani secundi ex parte vestra[m] pductuz subiectum fuerat falsitati. cuius tenorem nos in registro ipsius inuenimus incorruptum. Tandem deliberatio nostra in hoc resedit: vt an data sit restitutio: an danda[n] contra premissaz sentētiā ptibus presentibus decernatur: quaruz assertione[o] merita causarum panduntur. ¶ Quo circa mandamus quatenus vsqz ad festum beati luce vel in pprijs personis vel per idoneum responsalem nostro vos cōspectui presentetis: q dicta sentētia retractari nō debeat si poteritis ostensuri[p]: vel si forte exigente iusticia fuerit retractāda: vel per vos vel per responsalem idoneū appareatis sufficienter īstructi: vt in p̄ncipali negocio canonice procedatur: pro certo sciturī q cum propter multam locorum distātiam[q] non possit ad vos sine magnis laboribus ⁊ expensis sepius haberi recursus: si ad premissum terminū quem vobis per emptorium assignamus: iniuncta vobis cōtempseritis adimplere: nos nihilominus in ipso negocio quantum de iure poterimus procedemus. Idem.

¶ Si restituatur in integrum contra sentētiā is cōtra quem est pre-

g ¶ Restitui. ergo non fuit restituta per celestinuz.

b ¶ Cōmittēdū. eo. n. ipso q ꝓmisit negociū p̄ncipale: vt ꝓcessisse būficiuz restōnis sicut ꝓmittēdo cām vt ꝓmisisse appellationē. s. de offi. deleg. pastoralis. §. pterea. ſz h ignorat q cā ꝓmissa fuisset an cā restōnis an cā illa. s. an dāda eēt an nō: vt pz p seq̄ntia: ſz vt qō danda eēt restitutio: vt dr ī p̄dicta notula: ⁊ hic pbat p hoc qō ecclesia bilerdeñ. petebat restitui coram Inno. pa.

i ¶ Snīa ro. se. ponit tenorē. c. xxxv. q. ix. snīaz. ⁊. c. ventā.

k ¶ Permiserūt. sed illud p raro fit. ff. ō mino. minor añ. ⁊. l. magistrat⁹. ⁊. C. si sepius resti. in integ. postu. l. i. ⁊. ij.

l ¶ Instruct⁹. ar. q ī modico tpe ñ pōt qs multū addiscer. ar. lxviii. di. §. qz nemo repēte fit sūm⁹. de pe. di. ij. §. hic q̄ ō charitate. ar. ꝫ. q̄cunqz eniz igeniū supplet tps ī bñ studētib⁹: ſic̄ īdustria supplet tps. lxxvij. di. monach⁹. nec sufficit diu ī scholis fuisse: sed laudabilr vixisse ingrenduz ē ij. q. ij. gloria epi. ī fi. ⁊ ar. C. de bis q ve. eta. ipetra. l. ij.

m ¶ Ufa. p bāc lfaz vt q ps osen. ecclie p̄uilegiū suū falsauerat addēdo aliqd vel diminuēdo: vt magis faceret p se. pp qō eugenius tulit snīaz ꝫ bilerdeñ. ecclesiam. ſz eoipso qō qs falsat lfas iudicū debz amittere cām: sicut dicit illa decre. s. ō pscrip. oliz. qō hic nō fecit eugenius credēs p̄uilegiū vez cū non eēt vt dicit lfa ista illa nitēs p̄cipue rē. ⁊ hic pz q falsauerat p̄uilegiū qō postea repertū ē integruz ⁊ icorruptū ī registro. similis falsitas habet. ꝫ. de excep. cū venerabilis. ⁊ iō tale delictū nō dz obesse bilerdeñ. ecclie: quomin⁹ saltē restituat ī isto būficio vel forte ps bilerdeñ. ecclesie falsauerat p̄uilegium osen. ecclesie. ⁊ hoc ꝓstitit in iudicio. vñ papa sentētiauit ꝫ bilerdeñ. ecclesiā. ⁊ iō dicit illa initēs rē. Et hoc vt veri⁹ fm banc lfaz: in antiq̄ ꝓpilatiōe dicebat altera pte pductuz. ⁊ fm illā lfam planior ē sensus. ⁊ ſz hoc ps bilerdeñ. ecclesie falsauit p̄uilegiū suū. ⁊ iō ꝫ ipsam fuit sentētiatum qō meli⁹ vt fm illā regulā: delictuz psone rē. ⁊ ita ꝓcordat q illa decre. cū venerabilis. vñ nō dz obesse bilerdeñ. ecclesie delictū illi⁹ q p̄uilegiuz falsauit qn saltē restituat isto būficio cuz ecclesia bilerdeñ. non fuerit in culpa.

n ¶ An dāda. ideo iubet inq ri: qz nō ꝓstabat an fuisset ad missa ecclesia bilerdeñ. ad restōnem ⁊ pūtibus ptibus hoc ē faciēdū: vel p ꝓtumaciā absentibus. ff. de mino. in cause. §. i. ⁊ in auc. vt spon. lar. §. ad hoc. col. ix. ⁊. C. si se vt ab hf. absti. auc. si oēs. de hoc dictū ē. s. e. c. i. ⁊. s. ō offi. iudi. c. ij. meli⁹. ⁊ p banc litterā non cōstat q restitutio data fuerit: ſz non apparebit an fuerit data an danda: licet papa celestinus nō obstante snīa eugenij negocium cōmisit.

c ¶ Extitit. post recessum predicti cardinalis.

d ¶ Testes. qui pducti fuerunt ad probādum q dari debeat restitutio: ⁊ q potius per iudicem ⁊ non per ecclesiā bilerdeñ. steterat q nō fuerat processum vt hic dicit. B.

e ¶ Magister. habes ad hoc spāle mādatum: vt. ff. de mino. illud. §. sit talis. ⁊. ſ. e. c. coram.

f ¶ Officium nostrum. hoc ideo dicit: qz quātum iudicis officio ⁊ non iure actionis petit restitutio. ff. de mino. l. quod si minor. §. vlti. ⁊. s. de offi. iudi. c. ij.

o ¶ Assertiōe. C. si p viz vel alio mō. l. vlt. ar. s. de ma. ⁊ obe. iter q̄ttuor.

p ¶ Ostēsuri. sed quare ꝓpellunt isti hoc pbare cū ille q petit restitui nō admittat nisi doceat se lesum. ff. de iureiurā. nam ⁊ postea. §. si minor. Itē ē ꝫ id qō actore nō pbāte reus dz absolui. vi. q. v. actor. ⁊. ſ. vt eccle. benefi. vt nostrū. Forte presumptio erat ꝫ eos: ⁊ iō papa voluit hoc: vt dicit p̄dicta decr. vt nostrū. sed non compellūtur hoc pbare nisi voluerint. sed si altera pars voluerit pbare q fit retractāda: ipsi probent contrariū si potuerint. ⁊ b facienda sunt vtraq parte presente.

q ¶ Distantiā. pp locoruū distantiā: ⁊ vt parcatur laboribus ⁊ expēsis pri-

ma vice põt poni pemptoriũ. xxiiij. q. iij. de illicita. ꝛ. ff. de iudi. nõnũquã necessitate igruẽte. j. de dila. c. i. ar. ℈. ff. de iudi. ad pemptoriũ. multa. n. ꝓpter distãtiã ꝓmittunt que alias ꝓbiberent. vñ versus. Nõ facit ergo pa rum distãtia lõga viaꝝ. ¶ Prorogat inducias: aufert onus: ipedimentum. Cogit adire foꝝ: ꝓseruat ius dñoꝝ. pone exẽplũ. ¶ Prorogat inducias ap-

pellatori. j. ô ap. cũ sit roma na. Aufert onꝰ electo ꝛ electo ribus. lxiij. di. cũ longe. Im-pedimẽtuꝫ aufert dño volẽti repetere seruũ suũ factũ mo-nachũ. xvii. q. ij. si quis inco-gnit⁹. Cogit adire forũ: qꝛ si-ne licẽtia pris abũtis filiꝰ cãꝫ agere põt. ff. de iudi. si lõgi⁹. Cõseruat ius dñoꝝ ĩ possessiõe turbata dño abũte. C. si p viꝫ vel alio mõ. l. i. vbi ad mittit ad possessionẽ turbatã recuperãdam seruus vel ami cus qui alias nõ admitterent de iure. Sed qualiter ꝓcede-ret in hoc casu restitutõis da to q ps citata non veniat nũ qd põt ꝓcedi ad testium rece ptionẽ vel diffinitiuã sniam sup ipsa restõne: videt q nõ qꝛ lit. ꝓte. in hoc faciẽda ẽ. s. de of. iudi. c. ij. ff. ô mino. pa pinan⁹. §. vlti. sed li. non cõ te. testes ñ sũt recipiẽdi. j. vt li. nõ ꝓte. p to. Et hoc innuit ꝫ ex eo q dꝫ q̃tũ de iure ꝛc. cũ alias lit. ꝓte. citari debeat vt si nõ venerit ad sniaꝫ pro cedat: qualr hoc fieri debeat dictũ ẽ. s. de offi. iudi. c. ij. sꝫ ℈ vꝫ q ad sniam procedi non possit. ff. ô mino. ĩ cause. §. i. ꝛ. C. si vt se ab here. abst. auc. si oẽs. sol. hec ℈rietas habet s. de of. iudi. c. ij.

Suscitata. Sũma sic ꝫ mentẽ iũcta glo. penulci ma. ¶ Petitio restõnis in inte grũ ℈ sniaꝫ suspẽdit regulari ter executionẽ snie ĩ euẽtu isti us cause restõnis. fallit si ℈ pe tentẽ restõneꝫ ẽ ps̃ũptio ma-licie q cã differẽdi executõeꝫ hoc petat: quo casu executio fit p̃stita cautiõe ô restituẽdo si petẽs restõneꝫ obtinebit in cã: ꝛ in hoc vltimo ẽ iste ter. valde singlaris respectu vtri usqꝫ iuris diuidit in q̃ttuoꝛ ptes. Nã ꝓmo ponit decisam facti narratõeꝫ. scõa ibi: nos itellectis. ipsi⁹ diffinitionẽ. tertia ibi: snia restõnis petitiõeꝫ. quarta ipsius ꝓcessionẽ cũ certa ꝓuisione ibi: ne vero. Ab. si.

a Omeñ. b ferẽ snia ℈ monasteriũ. sic. j. de cẽs. sopite. alibi in psona pro-curatoris siue sindici. s. de elec. querelã. vbi de hoc. ꝛ. j. de capel. mo. dile ctus. sꝫ eccl'ia nõ multũ curat de illa solẽnitate sicut nec facit dñam iter p curatorẽ ꝛ sindicũ ex quo cõstat de potestate tradita. s. de ꝓcura. petitio. vel dic condẽnari monasteriũ in personã procuratoris.

b Decimis. sup quibus iam cõclusuꝫ erat in cã. si. s. e. auditis.

c Per transactionẽ. i. amicabilem compositionẽ. s. de transac. c. i. ꝛ. j. de deci. ex multiplici.

d Postulauit. iste fuit ꝓcurator ꝓstitutus ad cãm ꝛ snia lata ℈ monaste riũ postulauit ĩ iteg. resti. ꝛ obtinuit. Sꝫ ℈ vꝫ dicere lex: qꝛ sine spãli mãda to ad hoc ꝓcurator nõ admittit. ff. de mino. illõ. §. si talis. ꝛ. j. c. pr. ¶ Põt dici q lex illa locũ hꝫ cũ restõ pncipalr postulat: vt. s. e. tuꝫ ex l'is. nõ tñ p illũ ℈ quẽ lata fuit snia: vt tũc exigat spãle mandatũ ad hoc. sed qñ incidẽ-ter postulat restõ sicut ꝫ: lꝫ post sniaꝫ sup qbusdã: qꝛ incõtinẽti post sniam añ factã executionẽ ꝛ p eũ q fact⁹ erat dñs litis p ꝓtestationẽ itelligit inci-dẽter fcm: ꝛ sup qbusdã q̃ petebant añ sniaꝫ. vñ ꝓcurator ad cãꝫ ꝓstitutus bene põt petere restõneꝫ sup articulo icidẽti. s. e. auditis. qꝛ oĩa q̃ ad cãm ĩstruẽdã faciũt sibi ꝓcessa itelligunt. ar. ff. de ꝓcura. ad rem mobilẽ. ꝛ. l. ad legatũ. ꝛ arg. ad hoc. ff. e. ti. q ꝓpio. §. itẽ querit. ar. ad hoc. s. e. auditis. ꝛ si. C. e. ita demum. ꝛ. ff. an p aliuꝫ cau. ap. exer. pos. l. ij. ar. ℈. C. de ap. si actor. qꝛ hic locũ ñ hẽbat appellatio necesse bũit recurrere ad bñficiũ restõ nis si potuisset appellare iure cõi poterat ps̃criptõeꝫ ꝓbare siue aliã excep-tionẽ pemptoriã. j. de fi. ĩstru. c. cũ Joã. ꝛ. C. sen. rescin. nõ pos. l. ij.

e Snie. hoc regulare ẽ: vt snia mãdet executiõi non obstãte aliqua excep-tiõe: vt. ij. q. i. sicut. nisi icõtinẽti ꝓbet exceptio. j. de testi. veniẽs. ꝛ. j. de

suptio: mandatur sententia exe-cutioni prestita cautiõe de restituẽ-da re si prius cõdẽnatus in hoc iu-dicio preualeat.

Suscitata super diuersis arti-culis inter burgeñ. episcopuꝫ ꝛ omense monasteriuꝫ quẽstione: ꝛ infra. Nos itellectis que vtra qꝫ pars proposuit coraꝫ nobis su-per quattuoꝛ articulis prenotatis monasterium omeñ. [a] iusticia cõdẽ namus exigente. Sententia ve-ro lata ꝓcuratoꝛ monasterij ad ꝓ bandam prescriptionẽ factaꝫ tam super quattuoꝛ articulis prenota-tis: ℈ etiam super quibusdam de cimis[b] per transactionem[c] acquisi-tis: restitutionẽ in integrum nomi ne monasterij postulauit[d]. Quam eidem durimus indulgendam: ꝛ infra. Ne vero per excogitataꝫ maliciam sicut ex presumptõibus pluribus videbatur: effectum sen tentie[e] in damnuꝫ episcopi contin-geret impediri: neue monasteri-um per executionem sententie pro pter diuersas suspitiones incurre-ret detrimentuꝫ[f]: nos equitate pen sata[g] iure durimus prouidendum vt ante omnia supradicta senten-tia executioni mandetur: ꝛ infra. Volumus nihilominus et man-damus: vt ab episcopo ipso reci piatis idoneam cautionem[h]: q si monasterium in causa ipsa pre ualuerit vniuersa que medio tem poꝛe sententie ipsius occasione per ceperit: monasterio restituat me-moꝛato.

H Ono. tertius archiepiscopo ꝛ capitulo bracbar.

Non peremptoriuꝫ non audi tur ecclesia de iure ꝓmunni auditur tamen per beneficiuꝫ restitutionis in integrum.

Quoꝛaꝫ felicis. m. J. papa pre. no. lite inter archiepiscopum toletañ. et te frater archiepiscope super primatia[i] soleniter contesta-ta fuit peremptoriꝰ terminus assi-gnatus: ꝛ infra. Verum elapso ter mino constituto post expectationẽ non modicam cõparuerunt procu ratoꝛes vestri[k]: sed quia nõ attule rãt depositiões testium: ꝛ alia mu nimẽta[l]: dilationẽ cuꝫ instantia po stularunt. ¶ Postquã vero iter eos interlocuti fuimus super dilatiõe petita [m] tandem indulgeri eccleſie bracbareñ. dilationeꝫ ꝓpter instru ctionem cause per auxiliuꝫ restitu-tionis in integruꝫ postularunt: ex hibentes super hoc ex parte vestra speciale mandatum[n]. Nos au-tem vsqꝫ ad octauam pẽthecostes per restitutionis beneficium id vo bis durimus[o] indulgenduꝫ.

G Regorius nonus.

Restituitur minoꝛ in eo q con traxit vel omisit si ꝓbat exinde se lesum ꝛ sic infra tempoꝛa restitutio nis petende.

Quonstitutus in nostra presen tia magister guilielmꝰ proꝰ se ac fratre[p] suo. J. canonico paroſi-neñ. exhibita nobis petitione mon strauit: q cum eis in minoꝛi con stitutis etate ac eoꝝ matre cuius cerat in quibusdam exce ptiõibus: nec dicebat q alꝫ vellet proponere. vt C. ad. l. coꝛ. de fal. satis aperte. ꝛ. C. de edic. divi adri. tol. l. ij.

f Detrimentũ. qꝛ deli ctũ persone ꝛc. xvi. q. vi. si ẽpm.

g Pensata. hic ꝑfert eqtas iuri. C. ô iudi. pla cuit. sꝫ hoc ꝓtingit pp ꝑ sũptionẽ de iure cõi po-stulata restõe in iteg. oĩa ĩ statu suo esse debẽt do-nec restõ finita fit. C. de i integ. resti. postulata. l. vna. sicut appellatõe in terposita nil ẽ inouãdũ. ff. nil no. ap. pen. iterpo sita. l. vna. ꝛ. ij. q. vi. §. appellatiõe iterposita. Sꝫ ℈. s. de trãsac. c. vlt. vbi dꝫ q ius seruãdũ ẽ. vbi vero ius deficit: eq-tas seruãda est: sed ps̃ũ-ptio soluit contrarium.

b Cautionem. hoc ge-nerale ẽ vbicunq; in du-bio aligs admittit q ꝑ ille q admittit prestabit cautioneꝫ. C. de leg. si in fraudẽ. C. de peti. ber. l. vlti. i. rñ. ff. ô rei vẽ. is a quo. ꝛ. l. seq. ff. vt legato ruꝫ vel fideicõmiss. cause caueat. l. postq̃. §. i. ff. ô dã. infec. ꝓtor. in ꝓn. ar. j. ne lite pẽdẽte. ecclesia sancte marie. item arg. ẽ b q cautio fit prestanda ab eo q mittit in pos. cã rei ser. de fructibus resti tuẽdis si suspectus est. j. de sequest. c. ij.

Quam felicis. ¶ Prima pars nar tat factum. scõa interlo-quit ibi: nos autem.

i Primatia. ꝛ patriarchatus vna tantũ dignitas ẽ: lꝫ nomina sint diuersa. xcix. di. c. i. ꝛ. ij.

k Procuratores vri. ꝛ ita ad vnã cãm plures ꝓcuratoꝛes dari ꝓnt. de hoc dcm ẽ. ff. de ꝓcur. iniuste. ꝛ. j. de te. insuper.

l Munimẽta. munimẽta dñr qbus cã munit ꝛ instruit: vt testes istru menta cõfessiones. ꝛ quicqd aliud qõ adiuuet cãꝫ.

m Petita. denegãdo ipsam eis: vt. j. patet.

n Mandatũ. in hoc casu nõ vꝫ generale sufficere mandatũ procura toꝛis simplr ꝓstituti ad cãm. ff. de mino. illud. §. si talis. ꝛ qdã alij ca sus sũt in qbꝰ nõ sufficit generale mãdatũ: vt in cã suspecti tutoꝛis. ff. de pcu. nõ solũ. §. vl. alius qñ aliqs reliqt duos ꝓcuratoꝛes oĩuꝫ reruꝫ suaꝝ: tũc alter ab altero nõ põt exigere sine spãli mãdato. ff. de pcu. q duo. aliꝰ ẽ ĩ iterdicto de liberis exhibẽdis. ff. de libe. exhi. l. iij. ff. de ꝓ cu. põponi⁹. in ꝓn. qntus ẽ in trãsactõe. ff. de procu. mandato. ꝛ ĩ alio casu ꝓcuratoꝛ nõ põt deferre iuramẽtũ sine spãli mãdato: vel recipe. ff. de iureiur. iusiurãdũ. §. ꝓcuratoꝛ. ꝛ in acceptilatiõe. ff. de acceptil. l. iij. de hoc dixi. s. c. pri. qualr locum habeat in alio casu exigit spãle mãdatum. s. de rescrip. nõnulli.

o Durimus. ꝛ ita aliqd concedit hic vna via qõ alia via denegat. cõtra. s. de ꝓcu. tue. cũ suis concoꝛ. ibi positis. sed intelligunt de iure cõi: vt si in iure cõi aliqd vna via prohibet ꝛ alia via eodẽ iure debet prohiberi. ꝫ vero secus.

Quonstitutus. In prima ponit partis petitio. sup qua scõo dat iudices ibi: quo circa. Ab. si.

p Fratre suo. ꝛ merito cũ sit ℈iuncta persona. s. de rescrip. nõnulli. ꝛ etiam ad agendum admittit: dũtamen contraria voluntas non ap pareat. ff. de pcu. sed be persone. ꝛ. l. põponius. §. vlti. ꝛ in causa re-stitutiõis non admitteret ad agendũ: nisi cõstaret de volũtate ipsius

ff.de mino.patri.i.respon.

a Successores.qz filius succedit etiã matri ab intestato.siue ex testamento.C.de bo.ma.l.i.pater vero habet vsufructũ in cuius potestate ẽ qui omnez diligentiã tuende rei debet habere.alienare tamẽ rez filij vel donare non põt.C.eo.ti.l.i.z.ij.

b Utriqz cões.s.patri z mſi quas possessiones de cõi pecunia emerũt. ſi.j.de dona.inter viruz z vr.significauit.sed cõtra videt:qz qcqd habet vxor totum presumit eẽ de bonis mariti.C. ỏ dona.inter vi. z vx.ſi vxoris.ff.de dona.inter vi. z vxo.quintus mutius. Illud verum ẽ quando non constat vnde res ille pcesserunt.ſz hic ꝓstat vt dixi de pecunia communi empte vel vtriqz cõmuniter legate fuerũt z hoc certum erat.

c Eoſdẽ.hoc ideo dicit qz dũ filiꝰ ẽ in ptate patris alienare vel alias disponere de rebꝰ suis non põt:nec agere p his:nec ei tunc tpis currit ꝓscriptio:vt.C.de bo. ma.l. i.z.C.de anna. ex.l.i.§. vl. Jdeoqz emãcipauit eos ut cõsentirent z ratã haberẽt,venditionez eã dez quo ad partẽ maternam in qua debebãt succedere matri.

d Ut vel venditionẽ. quatenꝰ cõtingebat eos ỏ bonis maternis l.alia pte q ad partẽ pfis pertebãt restitui ad ius offerendi preciũ: z ſi venditio ỏ bonis maternis teneret petebãt restitui ſimiliter contra eam.

e Nullam quaſi factã a minore.xxv.ann.ſi iuris solẽnitas non fuit seruata.

f Vel cum.supple ſi iris solẽnitas fuit seruata in venditione.

g Tempus.ſ.quattuor annorũ.C.de temp.in inte.resti.l.vlt.est z hic arg.q vltra quadriẽnium nõ detur restitutio.B.

h Consuetudinẽ.ꝰsuetudo erat approbata illius loci q ſi qs rez cõmunem cũ alio:vel rem suaz vẽderet extraneo:vel alicui magis remoto q primior ẽ illi alienãti a tpe ꝯctus vſqz ad annũ z diem z post põt offerre preciuz emptori quod soluit pro re illa z ille tenetur recipere preciũ,z restituere rem.z isti fratres omisserãt offerre preciũ infra annũ z diem pro re patris alienata.cũ ipſi essent primiores.z ad hoc offerendũ petebãt restitui:vt rem patris rehaberẽt.

i Debita iuris solẽnitas.qz ſi habebãt curatorem z eius auctoritas nõ interuenit ipso iure nulla fuit vẽditio.C.de in integ.resti.minoꝝ. ſi curatorẽ.z ſi decretũ nõ interuenit:siue auctoritas pretoris non tenet vẽditio seu cõsensus subsequẽs:qz tutor z curator alienare rez minoris sine auctoritate pretoris nõ põt.C.de predi.mino. ſi. decre.nõ alienan.l.i.z.ij.z.l.minorẽ. z.l.ſi quidem.z in pluribus.ll.ibidẽ. Si vero isti nullum habebãt curatorẽ z contraxerunt vel cõsenserunt auctoritate pretoris vẽditioni facte a patre obligãtur.sed ſi lesi sũt restituuntur:vt.l.predita ſi curatorẽ. in fi.z ita ſi solẽnitas iuris ẽ omissa nulla fuit venditio:z sic etiam nulla pronũciabitur ſi solẽnitas seruata fuit.z probauerint se lesos restituẽtur tam contra venditionẽ contingentem ipsos ex successione materna ꝙ etiam ad ius offerendi in venditione paterna.

k Constiterit.probabũt ergo isti se minores z lesos: alias nõ admitterẽtur.ff.de iureiur. nã z postea.§.ſi minor.quo ꝓbato restituent tã contra vẽditionem ꝙ ad ius offerendi.

Caula restitutionis. Tria sunt dicta principalia,scõm ibi:delegati.tertiũ ibi:in matrimoniali.

l Habẽtibus.sicut ẽ ebs ptãs z huiusmodi. z alij etiã minores ordinarij contẽtiosam iurisditionẽ habentes. qui presunt alicui vniuersitati q habẽt administrationẽ cũ iurisditiõe.ff.de postu.l.i.§.vlt. z.C.vbi z apud quos.l.vlti.ri.q.i.de psona.ff.q cuiusqz vniuer.l.vlti. z alij etiã minores ordinarij cõtentiosam iurisditionem habentes.

m Delegatis. z sic delegati ab ordinarijs hoc edicto pñt cognoscere de cã restõnis:siue principalr mandet eis:siue incidẽter eis ꝓtingat questio restitutiõis:z multo fortiꝰ delegatꝰ a principe sicut hoc totũ tradit.C.vbi z apud quos restitutio in iteg.postu.l. vlti. q̃ ponit totũ tenorẽ bui⁹ decre.sed videt q eẽ ñ possit.ſ. q ordinariꝰ possit alij demãdare cognitionẽ istam cuz in integrũ restitutio cause cognitionẽ desideret.ff. de in inte. resti.l.iij.z.§.eo.tũ ex lris. z ff.de mino.in cause.§.cã. sed q̃ officio iudicis cã cognita expediunt alteri demãdari nõ pñt.ff.de of.pcõ. nec qcquã. §.vbi decretũ.sol.restitutio i integrũ ꝰpetit iure magistratus z trãsit cognitio restõnis siue specialiter siue generalr committatur.C. vbi z apud quos.l.vl.sed ea que ꝰpetũt iure magistratꝰ delegant. ff. de offi. eiꝰ cui mã.ẽ iuris.l.i. i.rñ.sed ꝺicit lex:qz ea q̃ magis sũt imperij q̃ iurisditiõis magistratus facere nõ põt:ſz restituere ẽ magis iperij quã iurisditionis:ergo nõ permittitur magistratibꝰ.ff.ad munici.ea que.ergo multo minꝰ possũt delegare.põt sic respõderi: omnia que competunt iure magistratꝰ delegari possunt:sed non omnia que delegantur specialiter competũt iure magistratus:vt i hoc exẽplo z in mero imperio cuius cognitio specialr demãdatur ſi cõtingit presidez abesse:vt in.l.predicta.ff. de offi. eius cui man. ẽ iurisdi.l.i. vel dic põt delegari non cuilibet sed magistratui municipali.verius ẽ q bodie huiusmodi cognitio possit delegari:vt i.l. C.vbi z apud quos.l.vlti. z hic.z.l.ea.C.que corrigit.

Restitutio in integrum postulanda eſt ab ordinario administrationem habente vel a delegato ab eo ſiue hec cauſa ſit ſpecialiter delegata ſiue incidat in cauſa generaliter ſibi commiſſa. Ab ordinario vero adminiſtrationem non habente peti non debet niſi veniat in cidẽter in cauſa.hoc primo. Arbiter vero de cauſa reſtitutionis nõ cognoſcit:nec poteſt aſſumi in maioribus cauſis.

Cauſa restitutiõis in integruz coram iudicibus ordinarijs administrationẽ habentibus[l]:vel delegatis ab eis tractari poterit: z finiri:siue hoc ipsis delegatis[m] specialiter demandatum fuerit siue in commisso eis negocio contingat incidere. huiusmodi questionem. Delegati vero ab ordinarijs q̃ administrationem non habent[n]: sed tantummodo facultatem iudicandi seu arbitrij de hac causa cognoscere nequeunt:nisi coram eis mota fuerit incidenter[o]. In matrimõiali[p] quoqz causa liberali vel criminali: cuz maiores iudices exigat:arbiter nequit assumi.

Idem.

Reſtitutio denegata eccleſie vlterius ſibi non cõceditur niſi ex nona cauſa: reſtituitur tamen ad appellandum a ſententia denegationis.

n Habẽt.vt illi q dant a principe ad aliqua officia exercẽda: puta vt cognoscant de appellatiõibus vel sentẽtijs vel etiã de alijs qõnibus:ſi q volunt se subijcere eorũ iurisditiõi possunt cognoscere. de in integ. resti.z de alijs causis.sed neminẽ cõpellere possunt coram se litigare.z de talib⁹ põt intelligi.ff.de iudi.l.i.ver.vel aliã iurisditionẽ ꝛc.C.de iudi.rez nõ nouã. uel vt possint dare tutores uel curatores uel emãcipare.isti dicuntur ordinarij sine administratiõe a talibus delegati:z arbitri de restõe cognoscere non possunt principaliter ſi directe agat de restitutione:qz nec talis iudex sine administratiõe ſi esset ad hoc electus a partibus posset ꝓmittere causam restitutionis:sed maiores tantum.

o Jncidenter.principalr.n.isti cognoscere nõ possunt de restitutiõe cuz cã ista regrat maiores iudices qui hoc ex officio suo faciãt. ſi autez icciderit qõ restitutiõis in negocio.de quo ꝓmissuz ẽ. vel qõ ẽ alijs delegatis cõmissuz põt tũc de restõne cognoscere.ſi.C.de iudi.quotiens.z.C.de ordi. iudi.l.i.vbi.n.iudex cognoscit de cã ſtatus icidenter qui alias cognoscere nõ valet.nec dr arbiter tũc facere extra compromissuz:qz huiusmodi restõ nõ ẽ alia cã siue negociũ ab eo de quo ꝓmissuz ẽ. sed oriꝝ ex illo z ei coheret de quo ꝓmissum ẽ.vtputa ſi omisit pbationẽ arbiter põt de hoc cognoscere vel de ꝓsimilib⁹ que incidũt in causa.

p In matrimoniali.Canſe eiz mrimoniales p iudices discretos debent tractari qui potestatẽ habeãt iudicãdi.j.de ꝓsangui.z affi.ex litteris.z est expressum.ſ.de trãsac.c.vl.ubi de hoc.Jtem causa liberalis z criminalis maiores iudices requirũt.ff.de arbi nõ distiguemus.§.iulianus.z.§.de liberali.vnde sumptũ ẽ hoc argu.cõtra.ff.de bis qui nota.infa.quid ergo. §.ex cõpromisso.ubi dicit q̃ sentẽtia arbitri non infamat.vnde videtur q̃ possit cõpromitti de crimine.qõ dicit.l.illa. quid ergo.§.ex cõpromisso. nõ itelligit de famoso delicto:sed de tali quod nullo modo ifamat:z qz nõ per omnia sentẽtia ẽ ubi dicitur.hic vero z in.l.nõ distiguemus.intelligitur de famoso delicto:de quo arbiter assumi non põt. Jtem arg.cõtra.j. de pñp.litteras.sed ibi nõ.fuit simpliciter arbiter:qz retinuit sibi ỏlega-

tam poteſtatem.

a BEneficio.denegato:ſi aliquis petat reſtitutionē in integrū ⁊ ꝯ ipm lata fuit ſnīa denegādo reſtōnē.ſi iterū petat reſtitutionē denegari dz:tū,pōt reſtitui ad appellandū ꝯ ſnīam a qua nō appellauit: qr denegata fuit reſtō vt hic dicit.⁊.C.ſi ſepius in integ.reſti.poſt.l.i.

b ¶ Nouis.tunc enīz propter nouas defenſiones iteruz auditur.C.ſi ſepius in īte.reſti.poſtu.l.iij.⁊.l.iij.ex illis tribꝰ ll.ſumptū ē qō hic dꝫ.ſed q̄liter ītelligis qꝫ dicit nouis defenſionibus. Noue dicuntur defenſiōes: ſine que tūc erāt ſed allegate non fuerunt: qa occulte erant:ſiue que poſtea emerſerunt. ſed quidaz intelligunt de omiſſis primis tantum:quaſi nō poſſunt de nouo alie ſuperuenire.quod credo verius: ⁊ ita propter nouas defenſiones que tūc erāt admittitur iterum ad beneficium reſtitutionis, non obſtāte qꝫ in alio iudicio fuit denegatum. ſed cōtra videtur: qr ex noua cauſa recuſatur iudex poſt litem cōteſtatam.ſ. de of.dele. inſinuāte. ſi.j.de excep.paſtoralis.⁊.iiij.q.iij. §.ſi quis teſtibus.⁊ q̄ ō nouo emergūt nouo auxilio indigēt.ff.de iter.act.ō etate.§. ex cauſa.princeps vero etiaz contra res bis iudicatas reſtitutionez in ſuo adiutorio admittit.ff.de mino.minoꝝ autem magiſtratus. arg. ſ.eo. tum ex litteris. item videret qꝫ plures poſſint dari.ff. de mino. ⁊ ſi ſine.§. reſtitutus. vbi ſepius reſtitutus fuit minoꝝ.ſol.pōt dici qꝫ illud ſpeciale ē in hereditate. vel etiā ibi nō fuit delegata: ſed ſepe cōceſſa: puta petij reſtitui in īntegrū que ꝓtra ſnīam ꝓceſſa fuit mihi.iterū lata fuit ſnīa ꝓtra me in pricipali.itez dabīt mihi in integrū reſtō non ꝯ primā ſnīaz ſed ꝯ ſcōaz.qō pōt fieri:niſi in caſu.C.de bo.q̄ libe.l.vlti.§.vbi aūt.hic vero fuit denegata.vnde āmodo non audīt niſi noue defenſionis ⁊c.⁊ ē ſpeciale qō dicitur in.§.vbi aūt. propter paternā verecundiam:⁊ ne leges ludibrio fiant.

Rubrica de alienatiōe iudicij. Supra viſuz ē de bñficio ſeu remedio reſtitutiōis qꝫ quidē leſis tā minoribꝰ q̄ eccleſijs ⁊ maioribus ex cā:nūc cōpetēti ordine annectit aliud remediū per qō prouidēt illis in quoꝝ pīudicio ē facta rei alienatio cā furti iudicij mutandi.ab.

E quorundam. ¶Prima pars narrat factū.ꝯ quod ſcōꝫ quidet ibi:nos igitur.⁊ ē caſus ſingularis.ab.

c ¶ Uolētes.qr malicijs boium eſt obuiandū.ſi.ſ.de reſcrip. ſe.apo.cum ſuis concoꝝ.⁊.ff.de rei ven.in fundo.

d ¶ Appellauerint.tali appellatiōi nullatenus ē deferendū: cū non niſi a manifeſto grauamine ſit appellandū.j.de ap.vt debitus.

e ¶ Uertīt.i.verti ſperāt.alias pertinet ad tituluz de litigioſis.

f ¶ Fecerint.in trāſeundo ſeu alienādo rē in aliā pſonā cā mutādi iudicij: ⁊ ex hoc edicto datur actio tā contra alienātē q̄ cōtra emptorē: vt quē voluerīs poteris cōuenire.C.eo.ti.l.vna.cōtra alienātem datur actio in factum ad intereſſe.ff.e.l.i.⁊ in.l.iij.§.opus.ver.ex quibꝰ.ꝯ emptorem datur rei vēdicatio: vt hic ī fi.⁊.C.e.l.vna.itē nō ſolū ad trāſlationē dñij pti net hoc edictū:ſed ēt poſſeſſiōis.ff.e.l.nō ſolū.itē no.qꝫ tria neceſſaria ſūt ad hoc vt ex hoc edicto actio ꝓpetat.qꝫ ſit alienatio facta cā mutādi iudicij futuri.⁊ nō eius qō iaz ſit.ff.eo.ti.ex hoc edicto.§.ait ꝓtor. futuri iudicij.iō dꝫ:qr ſi fiat alienatio rei litigioſe īcidit ī edictū ō litigioſis.C. ō litig. l.vl.⁊ b dz fieri libello pncipi dato ⁊ p eū reo īſinuato.ī auc.ibi poſita.C. ō litig.tūc res alienari ñ pōt ſine pena litigioſi: vt.C.ō litig.l.vl.j.vt lite pēden.eccīa ſancte marie.itē qꝫ dolo fiat alienatio rōne loci ⁊ pſone:qr potētioribꝰ pares eē nō poſſumꝰ ⁊c. vt duriorem aduerſariuz ꝓſtituat ēt alterius puicie:⁊ qꝫ mea īterſit.ff.e.l.i.ij.⁊.iij.ī pn.⁊.l.nō ſolū.§.hec actio.⁊ dat ad intereſſe: vt dixi de off.iudi.quāti intereſt actoris.⁊ ſi q̄s forte fecerit expēſas. vel aliā icōmoditatē paſſus ſit.ff.e.l.iij.§.opus.ī fi.⁊.l.nō ſolū.ī fi.itē q ex neceſſitate alienat hoc edicto ñ tenet.ff.e.ñ ſolū.§.ſi qs.itē ſi paratꝰ ſit ſubire iudiciū ac ſi poſſideret.ff.e.qr ēt.ī fi.itē notādū qꝫ b fit ꝓrogatio iuriſditōis ōlegate ō pſona ad pſonā ēt īuita altera pte.⁊ ē ꝯ id qō bēs ſ.ō of.ōle.p.⁊.g. vbi dꝫ qꝫ ōlegata iuriſditio ñ pt ꝓrogari ad pſonas alias ꝙ in reſcripto contineat.ſed hoc eſt ſpāle in odio illoꝝ: qr eis inuitis hoc fit cū alſ ꝓrogatio fiat de ꝙſenſu partiū.ſ.de offi.dele.de cauſis. ⁊.ff.de iudi.l.ij.§.ſi iudex.de hoc dictū ē.ſ.de of.dele.p.⁊.g.⁊ ē ꝓrogatio iuris bñficio huius decre.cū alias reſcripta non pñt ꝓrogari ad perſonas que ibi nō continētur: vt in.c.p.⁊.g.

g ¶ Abſentādos. q̄liter contra tales ſit procedē dum dicitur.ſ. de of.dele.cōſultationibus. ⁊.j. vt li.non conte.quoniā. §.in alijs.

Ex parte. Due ſūt partes. prima ponit querelā.ſcba puidet ibi:cum igitur.ab.

b ¶ Foꝝ.in b facit ad titulū: qr p hoc mutat iudiciū. p ea.n.q̄ ſequunt ſpectaret ad titulū ne liceat potētioribꝰ:⁊ ad titulū mandati.⁊ ſic materie legū diuerſoꝝ titulorū b ꝙhēdunt. itē ē b arg.qꝫ clerici alſ pñt laicos ꝙuenire ī foro eccleſiaſtico.itē ar.ex hac decre.qꝫ clerici maiores reputant q̄ laici. ⁊ ē de cōſuetudine illiꝰ loci qꝫ clerici trahere poſſūt ad ecclēſiaſticū foꝝ laicos: alſ de iure non.

i ¶ Sanctiōes.C. mā.l. pe.⁊ vlti.⁊ no.qꝫ huiuſmodi ceſſiones q̄ñqz tenēt:q̄ñqz nō tenēt.ſi ceſſio actiōis fit ī vlti. volūtate tenet ceſſio.ff. ō le. iij. nomē. ⁊ in caſibꝰ.C. man. p diuerſas. ⁊.l.ab anaſtaſio.niſi res vel actio legata ſit litigioſa. C.ō liti. q̄ñqz.⁊ in auc. nūc ſi bſs. ſed legatarij pōt adeſſe liti ne colludat vt ibi dꝫ.ſi vō ex pacto ſiue īter viuos fiat ceſſio vel donatio potētiori nulla eſt.nec agere pōt ille ex ea ceſſiōe.imo iactura cauſe afficiunt q b faciūt: vt b dicit. ⁊.C.ne lic.po.l.i.⁊.ij.⁊.l.ſi.ſi vero fiat ceſſio non potētiori ſi actio ſit dubitata.i.in iudiciū deducta nō tenet ceſſio nō tn admittit actio:ſed agit ille q ceſſit in caſibus nō tz.C.de liti.l.ij.⁊.l.vlti.ſi vero actio ſit īdubitata.i.nōdū in iudiciū deducta tz.C.de bf.vel ac.vē.p to.item diſtigue vtrū ēt ſit ſimulata.qr tūc nulla eſt.C.plus va. qō agi.p to.⁊ dꝫ ſimulata ſi id actū eſt inter cedētem ⁊ illū cui fit ceſſio.ſi vero dubium ſit an ſit ſimulata vel vera preſumit qꝫ ſit ſimulata ex eo qꝫ actio p parte donata,p parte vēdita vꝫ.C.mā.l.vl.⁊ in tali caſu nō agit is cui cedit niſi ad id qō dedit in ſupfluo:nec is cui ceſſit:nec is cui cedit: vt ibi dꝫ.§.ſi qs.idē pſumit ſi modicū preciū datū.⁊ b non agit:niſi ad id qō dedit:ex q̄ptate p̄cij ſimulata preſumit.itē ſi dubitat an ſit vera vel ſimulata pſumit ſimulata in quo caſu loquit.C.man.l.pe.exceptis quibuſdam caſibus ibi poſitis.

k ¶ Afficiāt.C.ne lic.po.l.i.⁊.ij.⁊ dicas afficiāt p ſnīam nō ipſo iure: vt ꝙ p.l.p̄dictā.C.ne li.po.vbi dicit iactura cāe mulcteńt.i.afficiāt p ſnīaz ītelligēda ē.hmōi ceſſiōes odioſe ſūt:qr de vitio cupiditatis p cedūt:vt hic.⁊.C.ne liceat po.l.vl.⁊ no.q̄ titulus iſte ō alie.iudi.⁊c. ītelligit de potētioribꝰ q nō ſūt in aliqua dignitate ſine adminiſtratiōe. ſꝫ titulus ille nō liceat potētioribus patrociniū litigatoribꝰ ipartiri: ītelligit de potētioribus q ſunt in dignitate ſiue adminiſtratiōe ꝙſtituti.⁊ eodē mō ītelligit lex illa.C.qō me.cau.ſi p ipreſſionez.⁊ tn ſub iſto titulo īterſerit breuiter naturā huius tituli ne liceat. ⁊ de natura illius tituli mādat: vt dicit in prima notula.

l ¶ Al preſumptiōe.ſic pꝫ q̄ clerici nō debēt recipere hmōi ceſſionez. qr ſi ſimulata ſic ceſſio nō valet.C.mā.l.pe.⁊ ſi eſſet vera ceſſio vel datio preſumit nihilominꝰ in fraudē facta:⁊ auaritie cā. clerici.n.ab illicita negociatiōe ꝓhibent.xiiij.q.iij.clerici.⁊.c.canonū.qr ſic negociari iam facto clerico nō tz.lxxxviij.di.fornicari.

Rubrica de arbitris. Supra viſuz eſt de preparatorijs iudicioꝝ merito de ipſis iudicijs erat vidēdū. Sed qr arbitria ſunt redacta ad inſtar iudiciorum.vt.l.i.ff.de arbitris.premiſit cōpilator iſtā rubricam ita cōiter continuat.⁊ in.C.⁊ in.ff.ſeruatur iſte ordo. nam premittit ibi de arbitris:⁊ poſtea ſequit de iudicijs.⁊ qd ſit arbitriū:dic vt no. ꝙ Innocen.⁊ alios in.c.gntauallis.de iureiur.ab.

a ane. tres: vnus vero aut tres sūt eligēdi ⁊ nō duo: qr res fere sine exitu futura ē pp naturalē boiuz facultatē ad dissentiē dū. ff. de arbi. itē si vnus. §. pricipalr. tamē si ꝓmittat i duos: tenet arbitriū. ⁊ si non cōcordauerint cogēdi sūt: vt vel concordent vel tertiam personam assumant: vt ibidem dicit. ⁊. s. de offi. dele. suspensionis. §. vl.

b Aut duoruz. sufficit duoꝝ sententia presente tertio. Iz ille dissētiat eo vero absente non valet. ff. e. l. si in tres. nisi in cō promisso expressū sit vt duo sine tertio pcedāt. ff. eo. nō distinguemus. §. cum in plures. sic obtinet in iudicibus. s. de offi. deleg. prudentiam. ⁊ de vtrisqz hic cauet. s. de of. dele. vno delegatoꝝ seu arbitrorum.

Non sine. In prima parte ponitur facti narratio. in secūda causę ꝓmissio ibi: quoniam igit. Ab.

c Ordinauit. i. institutionem predictā ꝓfirmauit ad cautelam supple. ⁊ illuz fecit postea predicta ecclesia spoliari.

d Fraudem dantē causam contractui vnde nō tenuit. ff. de dolo. ⁊ eleganter. secus esset si inciderit in contractum. ff. de act. emp. ⁊ ven. iulianus. §. si venditor. ⁊ si. s. de renun. sane. vbi dolose ille inductus fuit vt eoꝝ misericordie se subijceret.

e Sacramentuz. quod sterunire in arbitrio siue in cōpromisso ꝓbibetur. C. e. ti. auc. decernimus. ex quo tñ interuenit seruandū est: dūmodo arbitrium sit licitum vel equuz vt b in fi. ⁊. j. eo. cum tēpore.

f Fauētes. ⁊ ita p gratiam arbitrati sunt: vnde cōpetebat huic exceptio doli si ageret ex illo arbitrio. C. e. arbitrorū. nō obstā. ipsoꝝ iuramento: qr iuramentū ad hoc non extendit nisi ad ea que legitime arbitrarent. alias illicituz esset ⁊ non seruandū. j. de iureiur. quāto. ⁊. c. quinta uallis.

g Quinqz marchas. ⁊ sic continebat symoniacaz prauitatē. s. de pac. cum pridem. ⁊. s. de trā sac. ꝑterea. i. ⁊. ij. ⁊. c. cōstitutis. ⁊ ideo arbitriuz non valuit. nec etiaz pena si esset apposita cōmitteret si non staret tali iniquo arbitrio. ff. eo. nō distinguemus. §. cum quidā.

h Cognouerint. i. confessi coram archiepiscopo: ⁊ ita credit istis i iure in eo quod male fecerūt. arg. s. de elec. cum dilecti. argu. tñ ꝓtra. j. de testi. sicut. sed hoc videt admitti propter inopiā probationū: quoniā forte per alios constare non potest: vt in decre. cum dilecti. ⁊ arg. ad hoc. C. de bere. l. pe.

i Absoluas. supple ⁊ ipm absolutū restituas: ⁊ potest exponi absoluas. i. absolutū ostendas. qr iuramentū non extendit ad istum casum: vt dictū est. ⁊ ita retractat arbitriuz supioris auctoritate: vt. j. c. pro. ri. sed non fecerūt isti veri arbitri: sed mali ꝓpositores ⁊ arbitratores. ⁊ ideo dictuz eorum boni viri arbitrio pōt corrigi. ff. pro so. societatē.

tibus stat sentētie maioris partis.

Ane: ⁊ ifra. Si autez ex
s cōmuni placito eōruz inter quos causa versat arbitros elegerint: aut vnus eligatur: aut tres[a]: vt si tres elegerint aut omniuz sequant sententiam aut duorum[b].

Ex. tertius eborac. archiepo.

Non valet arbitriuz symonia cum vel dolosum.

Non sine multa necessitate. a. presbyter nobis proposuit qꝫ cum in ecclesia sancti alfridi p manum. r. archid. de suella persone illius ecclesie capellanus institut[c] fuisset: eodē. r. mortuo. m. nepos eiꝰ qui sibi in ecclesia iā dicta successit: eundem presbyterum capellanuz ibidem iterum ordinauit[c]: ⁊ infra. Cum autem idem presbyter extra prouinciam exulans de suo beneficio non posset iusticiam obtinere: nec suam vlterius inopiaz sustinere: per dolū ⁊ fraudem[d] ipsius. m. ab eo est sacramētū[e] extortū: vt arbitrium clericorum duorum exinde susciperet ⁊ seruaret: qui iaz dicto. m. fauentes[f] presbytero preceperunt: vt quinqz marchas[g] p eodez susciperet ⁊ toti cederet cōmi. Qm igit non decet aliquatenus sustinere: vt quod perperā arbitrati sunt debeat incorruptū relinqui: mādam[h]: quatenus si se cognouerint[h] prefati clerici tā nequiter arbitratos fuisse: dictum presbyterum ab obseruantia iuramenti auctoritate nostra prius absoluas[i]: vel si arbitrium ipsum noueris equitate subnixum: ad obseruantiaz ipsius vtrāqz partem ap. ces. cōpellas.

Idem.

Arbiter assumptus in patrimoniali cā clerici non pōt adiudicare rem ecclesie possidendaz etiam ad vitam clerici.

Peruenit ad nos: qꝫ cuz. g. de cal. sororē gu. clerici duxisset in vroreꝫ: idem gu. fidei interpositione firmauit: qꝫ. v. sol. sterlingorum annuatiz daret eidē. vnde cū super eisdē. v. sol. iter ipsos cōtrouersia mota fuisset in qttuor ꝓmisere personas: que taliter arbitrate fuerunt: qꝫ idem. g. decimas[k] quas in parrochia de cal. prefatus gu. habere dignoscit: pro. v. ptaratis sol. peciperet annuatim. Unde quoniā huiusmodi arbitriuz ecclesie posset i posterū pniciosuz existere[l]: mandamus quatenus si ita ueneris prenominatū. g. diligēter cōmoneas: ⁊ ec. dis. compellas: vt prelibatas decimas liberas oīno dimittat: nec sibi occasione huiusmodi aliquid vlterius vēdicare[m] presumat. Clericum vero moneas: vt cum eodem. g. amicabiliter studeat conuenire.

Uno. iij. cācellario ⁊ magistro loth. canonico parisien.

Clerici de tpalibus ꝓmittere possunt in mulierē alias de consuetudine iudicantex.

Dilecti filij abbas ⁊ conuentus de scarduna cisterciēn. ordinis sua nobis qrela mōstrarunt qꝫ cū iter eos ex vna pte ac hospitalarios ex altera super vsuario[n] cuiusdā nemoris qō verteret: i reginā[o] francorum fuit cōpromissuz vtrinqz: que cause meritis intellectis arbitrium duxit per diffinitiuā sniaz ꝓmulgandū: ⁊ infra. Quāuis autem fm regulam iuris ciuilis femine a publicis officijs sint remote[p]: ⁊ alibi dicat qꝫ licet sūme opinionis existant si arbitrium in se suscerint vel si patrone inter libertos suos interposuerint audientiaz ab omni sint iudiciali examie separāde: vt ex earum ꝓlatione nulla pena[q] aduersus earum contēptores nullaqz pacti exceptio habeat: qa tamen iurta cōsuetudinem[r] approbatā que pro lege seruat: in ptibus gallicanis femine ꝑcellētes in subditos suos ordinariā iurisditionez habere noscunt: mandamus quatenus hospitalarios: vt arbitriuz ipsum presertiz cū eōrū fuerit presentia ⁊ cōsilio roboratū: sicut prouide latuz est ⁊ ab vtraqz pte sponte receptuz obseruent: p penam in compromisso[s] statutaz ap. postpo.

k Peruenit. decimas. i. fructus decimarum.

l Existere. i hoc arbitriū posset eē i posterꝫ dānosum ecclesie: qr occasiōe illiꝰ arbitrij iste. g. vellet decimas illas post decessum illiꝰ clerici retinere. ⁊ ita ecclesie ꝓiudicaret qr ⁊ si nō de iure de facto tamē dānum sustineret ⁊ cōpellerent litigare cū illo: ⁊ expensas facere: qr interest ecclesie ne sumptibus vexet. ff. de minoꝝ. minor. xxv. an.

m Uendicare. occasione huiusmodi arbitrij nil pōt vēdicari ab ecclesia: vel ōcimas illas retinere: qr si licuit illi clerico cōditionez ecclesie facere deteriorē. j. de dona. fraternitatē. nec alienare potuit rem ecclesie in dānuz ipsius ecclesie. xii. q. ij. sine exceptione. ⁊ ita ipo iure ñ tennit arbitriū. sic ergo ad factuz tm respicit reuocatio huius arbitrij.

Dilecti filii. In mulierē singularē tāq̄ i arbitrice ꝓmitti pōt. h. d. latiꝰ ⁊ clariꝰ. ꝓma ps narrat fcm. secūda dat iudicē ibi: q̄uis. ab.

n Usuario. i. vsu. quid sit vsus hēs isti. ō vsu ⁊ ba. i pn.

o Reginā. ar. qꝫ de rebꝰ ecclesiasticis possit cōpromitti in laicū. ar. j. eo. p tuas. ar. j. eo. contingit. vbi dr de hac materia.

p Sint remote. vez ē qꝫ femine a ciuilibꝰ officijs sūt remote. iij. q. vii. §. tria. ⁊. xxx. iij. q. v. mulierem. ⁊. ff. de re. iu. l. ij. nisi ꝓnceps sciēter eis delegauerit cām. ij. q. v. mēnā. ⁊. xxiii. q. iiij. si qs. xii. q. ij. cū deuotissimā. ⁊ ar. ff. ō re iudi. qdā. tñ in veteri lege populū iudicabant. xv. q. iij. §. i. itē tutelā gerere pōt si renūciat velleiano ⁊ secundis nuptijs. i auc. de here. q̄ ab itestato deferunt. §. ex his. col. ir. itē ꝓstituit curatrix a dño papa. j. de ꝓfir. cū dilecta.

q Pena. si. C. e. l. vl.

r Consuetudinē. ⁊ ita ē ar. qꝫ cōsuetudo dat iutisditionē ⁊ derogat iuri scripto. ar. s. ō ꝓsue. ex lris. C. de emāci. l. i. ⁊ vl. ⁊. C. que sit lon. cōsue. l. ij. ⁊. xi. di. in bis.

s Compromisso. sic ergo religiosi viri pñt petere penaz ꝓuentionalē. xxv. q. ii. si ecclesie. ⁊. xii. q. ii. eps q mācipiū. ⁊. xxiii. di. quāquā. ⁊. xxi. q. v. si qs cuiuslibet. arg. s. j. de dolo ⁊ ꝓtu. c. i. ⁊. ii. ⁊. j. ō pesuā. ⁊. xii. q. ii. fraternitatis. dic qꝫ penā a iure pmissaz petere pñt: vt. xvi. q. i. statuimꝰ. ⁊. i. q. vl. quotiēs. ⁊. l. sancimus. in fi. ⁊. q. vlt. c. vlti. ⁊ satis vī qꝫ pñt petere penā p iura prioza: nisi auaricie cā extorqueāt. vt. j. de symo. nemo. ar. vel melius dicas qꝫ si pena apponit loco itereſſe fz b pōt petere penā quāti sua itereſt. ff. ō ac. ēp. ⁊ vē. predia. sz si pena apponit loco ꝓtumacie: tūc pōt peti pena ⁊ res. ff. de col. bonoꝝ. l. ij. §. si cū duobꝰ. ⁊. ff. de tab. exbi. locū. §. ꝓdēnatio. si autē apponat in fraudē vsuraꝝ peti non pōt. j. de emp. ⁊ vē. ad nostrā. ⁊. ff. de ac. empti ⁊ ven. iulianus. §. idem papinianus. Et ita isti p penā ꝓpellendi sunt stare arbitrio. vel etiā p res depositas: vt eas daret victori. ff. e. litigatores. §. quid ergo. siue ergo pena pmissa fuit a parte parti: siue promissa ipsi arbitrio: qr tūc cōpellit mihi cedere actionē. qr qō cā mei sit meū est. ff. de eden. pretor. §. i. ⁊ si ꝓtemplatiōe alicuius aligd sit eius ē periculuz. ff. de pscrip. ver. si gratuitā. §. vlti. sed nunqd pena recepta pōt peti

vt ſtet ſententie.arg.q̄ nō.ff.e.l.ij.t.C.e.l.i.t.ij.q̄ ꝓtrarias actiones intē tat.t ideo nō audiť.ar.ſ.de elec.cū inter.r.t.b.t.C.de fur.l.i.t.j.de ap. ſollicitudinē.t in auč.de iudi.§.q̄ vero.col.vi.vbi de hoc dicit̄ exp̄eſſe.t hoc eſt vez:niſi in cōp̄omiſſo dictum ſit: vt pena ſoluta ſtet̄ arbitrio.ff.de trāſac.l.pe.t.C.de trāſac.cū ꝓponas.t.xxv.q.ij. ſi eccleſie.vbi de hoc.t p̄dicto.c.q mancipiū.

Quam tēpore. Minor eccleſia in p̄eiudiciū pape de libertate cōp̄omittere nō p̄ōt.t diuidiť.naz ī p̄ima recitat factū cōp̄omiſſi.i ſecūda laudum latū quod p̄o pte approbat.t p pte reprobat.ſecunda ibi:q̄ legitime. tertia rōnē reprobatiōis ibi: cū.t ſi.Ab.ſi.

a **Magdeburgeñ.** Er hoc vť q̄ ordinarius poſſit eē arbiter.ar.ſ.ō elec. cāz que.t ī auč.vt differētes iudices.§. ſi vō ꝓtigit.col.ix.itē.t delegatus.j.de p̄ſump.lfas.de p̄ben.niſi.t.j.e. cū olim. lex tñ vť ꝓtradicere.ff.eo. ſz t ſi in ſeruuz.§.ij.t.iij.q. vii.§. tria.ver.ſi qs vero.ſz hoc ſolū p̄hibet lex q̄ ordinari⁹ nō p̄ōt iubere vt partes in ſe cō p̄omittāt.ff.de tuto.t cura. l.iiij.§.p̄etor.

b **Data.ſic.j.e.** ex parte.t C.eo.ne in arbitris.ſed iurare arbiter nō dz.C.e.auč.decernimus.p̄m quoſdā.ſed verius eſt etiaz partes.j.e.c.ij. vbi de hoc.

c **Obſeruandū.** metu pene ſi apposita fuit.ſ.e.c.p̄ori. vel metu iuramenti.xii.q.i. omne qō.vi.q.iiij.qō bene ſemel.idem eſſet ſi neutrū p̄dictoꝝ iteruenisſet ſi partes arbitrio cōſenſiſſent. vel verbis infra.x.dies non cōtradixiſſent.C.eo.cum antea.

d **Capitulis.no.q̄** arbitriū p̄ pte tenet t p̄o parte non tenet.ſic.j.de p̄ebē.dilect⁹. t.c.niſi.t.ij.q.vi.§.ſi quis ex pluribus.lz videať q̄ arbitri ſententia nō dz p̄ parte valere p̄o parte nō.ff.de arbi.quid tamen.in p̄in.ſed illud obtinet vbi ſimul de pluribus debuit ferre ſniam.t nō tulit de oībus: ſed ī vno capitulo nō p̄ōt tenere p parte.ff. famiber.ī hoc iudicio. ſic.t ſnia p parte tenet t p pte nō:imo corrigit.j.de teſta.raynutius.t.c.raynaldus.

e **Requeris.arg.ff.de libe.cauſa.ſi vſufructū.t.l.i.t.ij.**

f **Libertatis.nec** ēt poterat arbiter ī hoc iteruenire:q̄ in cā liberali arbiter iteruenire nō p̄ōt.ff.eo.nō diſtiguem⁹.§.ō liberali.t.ſ.de in ite.reſti. cā reſtitutiōis.in fi.ſed ꝑ.j.de p̄ſcrip.cū olim.ſed quātū ad ſe potuit renūciare t non quātum ad papā p̄iuilegijs libertatis:vt.j.de re iudi.ſub orta.t.j.de dona.iter dilectos. alijs aūt p̄uilegijs bene poſſet renūciare. j.de p̄iui.ſi de terra.t.c.accedētibus.

Quam dilectus. Alio modo ſic ſūmak.Arbiter nō bz poteſtatē iudicandi vltra ꝓhibenſa in ꝓmiſſo:ideo cora eo non fit recōuentio. cōis diuiſio.ſcda ibi:nos igiť.Ab.

g **Nōt.ceſſat** recōuētio cora arbitro vt b dicit.itē ī crimialib⁹ nō bz locū recōuētio.iij.q.xi.c.i.q̄ nō relatiōe criminū: ſed inocētia reus purgak. ff.de publi.iudi.is q.itē in cā ſpoliatiōis.j.de reſti.ſpo.ex ꝓqōne.t meli⁹ j.de or.cog.ſup ſpoliatiōe.niſi de alia ſpoliatiōe:vbi eſt hoc exp̄ſſum.itē in omni mōtanea poſſeſſione.C.q legit.p̄ſo.l.vlt. itē in ſpoliatione facta eccleſijs t eccleſiaſticis viris.ar.j.de iurepa.relatū.§.ad boc.t eſt exp̄eſſum.ff.de iudi.l.ij.§.item ſi agak.

b **Niſi** de bis tñ.vel eis coberētib⁹ ſine qb⁹ cā ꝓmode expediri nō p̄ōt. vñ p̄ōt ſtatuere diē ſolutiōi faciēde.ff.e.ſi cū dies.§.vlti.t.l.qd tñ.§.ſolutiōi.t.l.celſus.itē p̄ōt cognoſcere ō cā ī integrū reſtituēda q̄ icidit ī negocio de quo ꝓmiſſuz ē.ſ.de in ite.reſti.cā reſtōnis.ſz nūqd p̄ōt cognoſcere ſup petitōe dupli:vt.ff.ad.l.aql.inde neratī⁹.§.pe.videť q̄ ſic:q̄ ſeqť ex delicto ī arbitrio ꝓmiſſo.ſed ꝑ.ar.ē q̄ nō cognoſcit ſup pena ꝓtumacis.ff. eo.qd tñ.§.vl. arbitria tñ redacta ſunt ad ſimilitudinem iudiciorꝝ.ff. e.l.i.circa iſtam materiā no. q̄ arbitria ſtricta via icedūt. nil.n.extra ꝓmiſſum facere p̄ōt arbiter.ff.e.nō diſtinguemus.§.vl. nam ſolū id venit in arbitriū de quo dictū eſt ut veniat.ff.e. ſi cum dies.§.plenū.ſalvo eo qō dī in p̄in.notule. ſed in iudicio veniēt oīa que exp̄ſſe nō p̄ohibent.j. de cauſa poſ.cum eccleſia.t.ff. de iudi. ſolemnis.itez arbiter non poteſt punire contumaciaz litigatoris nec teſtes p̄ōt cogere.ff. e. quid tñ.§.i.niſi ī caſu quē bēs.ſ.de of.deleg. ſuſpitiōis.t boc eſt verū q̄ non p̄ōt punire contumaciā:niſi in cōp̄omiſſo boc actū ſit.ff. ō iudi. l.ij.§.vlti.t.ff.e.non exoībus.q̄ intelligiť p̄m illam de iudi. q̄ arbiter. nullam bz iuriſditionez ff.de re iudi. p̄tor. item arbiter nō p̄ōt p̄nūciare niſi vtraq̄ parte p̄ſente.niſi boc inter litigatores ꝙuenerit.ff.e. diem. §.ſi qs litigatorū. Item non p̄ōt citare ptes:niſi ad locū in quo cōp̄omiſſum factū ē.ff.e.ſi cū dies.§.ſi arbiter. itez arbiter nō p̄ōt delegare arbitrium.ff.e. in cōp̄omiſſis.t.l.nō diſtinguem⁹. §.queſitū. itē ſatiſdatio nō p̄eſtat cora arbitro: q̄ ſufficit pene p̄miſſio: in auč.de litig.§. ad excludēdas. in fi.col.viii. item in arbitrio non p̄ōt mora purgari vbi dies p̄efixus ē ab boie.ff. e. celſus.ſec⁹ in iudicijs.C. de ſi.inſtru. ſancim⁹.t.ff. ſiqs cau.t ſi poſt tres. itē ſnia arbitri non infamat.ff.de bis q no. infagd ergo.§.ex cōp̄omiſſo.t b ideo:q̄ nō p̄ōt cognoſcere de crimine qō ſamet.ff.e.nō diſtīguemus.§.iulianus.t.ſ.de in integ.reſti.cā. in fi.in bis oībus diſcrepant arbitria a iudicijs.item t in alio ſi ptes renūciant appellationi:t pactū factū de non recedēdo ab arbitrio nihilominus recedere p̄ōt.C.e.l.pe.ſecus circa iudicia.C.de tēp.ap.l.vlti.in fi.t in quibuſdā conueniūt:q̄ per vtrūq̄z interrūpit p̄eſcriptio.C.eo.l.vlti.§.fi.t quātum ad iuramentuz calūnie.C. de iura.calū.l.i.t.ij.§.ſed quia.

Cui per arbitriuz tenet eligere cū aliquoꝝ ꝓſilio: tenet illoꝝ cōſilium in tractatu electionis requirere ſed ſequi nō aſtrigit.

Quam oliz ſup eligendo in hoſpitali veſtro rectore t fratribus:iter vos t p̄iorem ſancti barthol.lucañ.corazꝝ iudicib⁹ delegatis queſtio verteret: t vtraq̄z p̄s ī eos compromittētes ipſoꝝz arbitrium ſe promiſerit ſeruaturaz ſuper p̄olato ab ipſis arbitrio vtrinq̄z dubitatio ē exorta: quā petiſtis per ſedem apo.declarari. **Nos** igitur publico inſtrumento arbitriū continēte diligēter inſpecto cognoui⁹ q̄ ſm formam arbitrij p̄ior ſancti barthol. luca. tenetur habere conſilium cum familia hoſpitalis eiuſdem: et tractare cum ea de inueniendo rectore: p̄opter quod dicimus q̄ niſi p̄ior ſup inuenendo rectore tractanerit cuz familia hoſpitalis t ipſi⁹ conſilium requiſierit non habet poteſtatē eligendi rectorem.t ſi alio modo eum elegerit:eius electio haberi debet irrita t inanis.Verū habito cuz familia ſup hoc cōſilio t tractatu p̄ior libere poteſt rectorez eligere dūtarat idoneum: ſiue cōcordet: ſiue diſcordet[n] familia cū ipſo ſuper inuētione rectoris.

Item in cōcilio generali.

De rebus ſpiritualib⁹ in laicuz cōp̄omitti non poteſt.

Contingit interdum: q̄ cum actori:t ſ̄ra. Ad hoc generaliter p̄ohibem⁹: ne ſuper reb⁹ ſpiritualibus[l] compromittatur in laicum:q̄ non decet vt laicus in talibus arbitretur.

Quam olim. Primo ponitur conſultatio.ſecundo reſpōſio ibi: nos igitur.

i **Compromittētes.ſic.ſ.e.cum tpe.vbi de boc.**

k **Diſcordet.p** iterp̄tationē huiuſmodi arbitrij poſſum⁹ illō decretū iterp̄retari.lxiii.di.obeūtibus.plerūq̄z. n.tenet̄ qs q̄rere ꝓſiliū:ſz nō tenet̄ ſeq illud.j.de regu.lz.C.de iure ēphi.l.vl.ff.de admi.tu.qdā decedēs.§.papinian⁹.ff.vbi pupil.edu.debe.l.i.itē t ꝑz bāc iterp̄rationē vť itelligēda iſta decre.ſ. de elec.cū ī veteri. vbi de boc.ſed vť q̄ ſupfluū ſit petere ꝓſiliū q̄ qs ſeq nō tenet̄.ar.C.de pba.ad pbationē.ſed certe p̄ōt eē q̄ tale ꝓſiliū ſit vtile:q̄ p̄ōt mouere p̄iorē ad aligd faciēdū qō forſitā p ſe nō feciſſet.ar.xxxi.di.nicena.t.ff.e.itē ſi vn⁹.§.vl.alias ē lex t ſcipit:ſi in tres.t qō a plurib⁹ credit:facili⁹ inuenit.xx.di.de qbus.t.C.de fideicō.l.vl.ad fi.t ar.ad boc.lxiiij.di.extra ꝓſcientiā.t diligēs inq̄ſitio faciēda ē in electiōibus.ſ.de elec.cum terra.t habito ꝓſilio deliberet an expediat ei ſeq ꝓſiliū.ff.mā.l.ij.in fi.t preterea ſufficit q̄ ita ſcriptū ē.ff.q.t a q.p̄ſcrit. t.vi.q.iij.ſcriptū eſt in lege.t.j.de p̄ſcrip.ad audiētiā.t q̄ iſtud arbitriū approbatū fuit a partibus.ideo ſeruandū eſt.

l **Contingit.ſpūalib⁹:ſic.n.pz** q̄ de reb⁹ ſpūalib⁹ ī laicū compromitti nō p̄ōt ēt icidēter:q̄ laic⁹ de talib⁹ cognoſcere non p̄ōt.j.

qui si.sint legi.lator.ꝛ ecclesiastica negocia tractari nō ꝺbēt layci.ī. ꝺ iudi.decernim⁹.ꝛ ꝺ vniuersa ecclia male iudicat q ārit iudiciū laycoꝝ xi.q.i.placuit.sz ꝫ.ij.q.vij.nos si.ꝛ.xvi.q.i.plures.xxxij.dist.§.verū.ꝛ.ij.q.v.mēnā.nāꝛ in īfamē cōpromittit.iij.q.vij.§.tria.i fi.dicas ꝙ ꝺ reb⁹ mere ciuilib⁹ qb⁹ nullū spūale ē ānexū bñ pōt ꝓpromitti i laycū.ar.hui⁹.c.cū .n. tñ phibeat ꝺ spūalib⁹ ꝺ tpalib⁹ pmittit.ar.ꝙ qꝺ de vno phibetur de altero ꝓcedit.xxv.di.q̄lis.ī. eo.exposita.si ꝟo cōpromittat in laycum de rebus ēt spūalib⁹ nō tenet arbitrium vt h.sz si compromittat in clericum ꝛ laycuz auctoritate tñ superioris vt ꝙ valeat.tum ꝙ ī simplr i laycū:tū qa auctoritate superioris.ī.e. c.pti.alʒ auctoritate p̄ria hoc facere non possent ꝛ magis dignū trahit ad se minus dignum vt sic potius res valeat ꝙ pereat.s̄.de consue.ecclē.vel alta.qꝺ in dubiis.ꝛ.ī.de ꝺ.si.abbatē.sz i laycū tñ ꝓpromitti ēt auctoritate ep̄i nō pōt si cut credo nisi auctoritate pape.vt.xxxij.dist.§. verꝝ.ij.q.v.mennā.ꝛ.c. nos si.qꝛ eps ēt cām spiritualem layco cōmittere nō posset. cū ius spūale non cadit in laycū.xcvi. di.bñ qdē.ꝛ ar.s̄.ꝺ clec. sacrosancta.ꝛ.c .messana. vnde ꝺico ꝙ layc⁹ de reb⁹ spūalib⁹ nullo modo iudicare pōt: nec p̄cipaliter nec icidenter.ꝛ ꝙ ecclīasticis psonis tñ cā spūal sit ꝓmittēda. ē arg.s̄.de offi.deleg.cuz te consulente.ꝛ. c.super questionum.§.fin . ver. quod si.

Per tuas. Summa tur generaliter ibe rendo lr̄e put hētur ī rubro.sz recipit multas limitatōes.in p̄ma parte ponit ꝓsultatio. i.ſba ꝺiffinitio alʒ ꝺistinguēs responsio ibi :super quo.Ab.si.

Item pisano archiepiscopo.

Auctoritate iudicis cāe ēt ꝺlegati pōt de cā ēt spūali i clericū ꝛ laycū ꝓpromitti.ꝛ si arbitriū ē a partibus receptū ꝺz a ptib⁹ executōi mādari lz p generalē,p̄curatorē factū fuerit cōpromissum. Si aūt nō fuit arbitriū approbatū ꝛ pēa fuit apposita agit ad penā:si nō fuit apposita agitur ad interesse.

Per tuas lr̄as itimasti: ꝙ cuz sup executione arbitrij qꝺ inter hospitalarios sancti Joānis et plebanū de piscia sup hospitali scī allucij latū erat:a nobis litteras accepisses:ꝛ īfra. Pleban⁹ proposuit:ꝙ ad cām tractādam ,p̄curatori dedit gñale mandatū[a]:non tamen ei mādauit vt sine spāli mādato cō promittere posset vel trāsigere sup eo.ꝛ preterea,p̄curator iam dict⁹ ꝺ assensu canonicoꝝ[b] suoꝝ fuerat instituꝰ.Et ideo ꝺicebat arbitriū nō valere p̄sertiz cū ,p̄curator fines mādati[c] excesserit:ꝛ arbitriū fuerit per vnū clericū ꝛ duos laycos promulgatū:lz ipsi ꝺ assensu genuen. archiep̄i cui cā cōmissa fuerat arbitriū,ptulissent:ꝛ īfra,r Sup quo f.t.t.r.ꝙ si ex pte plebani arbitriuz receptū fuerit:ꝺistincte ratuz⁹ haberi ꝺz ac per hoc iuxta tenorē mādati ap.executioni mādari.Si vero receptū non fuerit:refert vtruz fuerit vel non de obseruādo ipsuz pena statuta.ꝛ qꝺem si pena apposita fuit: agi p̄t ad penā. at si nulla statuta fuerit:sz simpliciter fuit qꝺ starēt sn̄ie compromissum:,p̄curator ad interesse poterit conueniri: qꝛ iuramēto suo seip̄m personaliter nō ecclesiam poterat obligare. Quod autē a duob⁹ laycis ꝛ vno clerico ꝺf cē,platū:nequaq̄ obuiare videt:cum auctoritate[c] ꝺicti archiep̄i fc̄m sit:cui cā de q̄ ꝺf cōpromissum fuerat delegata.

Item.Ono.tert⁹ archiep̄o.colo.

Morte alteri⁹ compromittentium expirat compromissum.

Ex parte tua nostris est aurib⁹ itimatū:ꝙ vacāte p̄positura sancti cōberti in colonia : canonici eiusdem ecclesie vota diuiserūt[f] in duos videlz.h.deviliaco.ꝛ.c.de lōbardia:ꝛ infra. Cūq̄z postmoduz tractaret sup electiōe hmōi:ꝛ partes essent in tua presentia constitute:in te demū super hoc fide prestita[g] cōpromittere curauerūt q causе meritis diligēter ispectis ad ,pferendā diffinitiuā sn̄iaz ꝺiē ipsis cō sentiētib⁹ prefixisti.Interiz vero p̄fato.h.ab vna pte electo sublato ꝺ medio supradictis canonicis inhibere curasti[h]:ne tua pēdente sn̄ia,p cederet ad electionē aliam faciendā:quoꝝ qdam nihilomin⁹.h.colon̄.canonicum elegerūt.Die igit quo sn̄ia,pferri debuit in tua pre. partib⁹ constitutis dict⁹. h. allegauit[i] ꝙ,pcedere vlterius nō ꝺberes. Quapropter tibi edoceri a nobis humiliter postulasti. r Breuiter rn̄demus:ꝙ lz arbitriū sit finituz p mortem ipsius. h.pri⁹ tñ de prime electionis meritis debuisti cognoscere[l] q̄z processus fieret ad sententiā ꝺiffinitiuā. Et si ꝺe hac re inter eos fuisset aliquid attemptatum:ꝛ ꝺe hoc constaret:reuocare ꝺebuisti. Ceterū si ꝺe hac re nichil fuisset attemptatum:ꝛ ꝺe hoc constaret:ꝺebuisti ꝓcedere. Cū igit ꝺe hac re nichil sit attemptatum:ꝛ ꝺe hoc constet:ꝺiscretioni tue p apl̄ica scripta mandamus:q̄tenus ꝓcedas. Nec obstet si ꝺe hac re fuerit attemptatum:ꝛ ꝺe hoc non constet:ꝛ ꝺe hoc constiterit:ꝛ ꝺe hac re nichil fuerit attemptatum:ꝛ ꝺe hoc non constiterit:ꝛ ꝺe hac re nichil fuerit attemptatum

a ¶ Exposita. Cōis est diuisio. Fa ibi: Iz aūt. Ab.

¶ Exorte. ex hoc pz q̄ ꝓmissum non fuit fcm̄ super his q̄ i sn̄ia continebātur: sed super discordijs q̄ postea orte sunt.

b ¶ Cōpromisit. supple i ducē q̄ ꝑ sn̄iam veniens iniquū arbitriū promulgauit. ꝛ sic pōt cōpromitti in laycū de rebus ciuilib⁹ vt h̄ dicit: sz n̄ ō spiritualib⁹. vt. s. eo. ꝓtigit. vbi de hoc. sz qualr̄ potuit compromitti i ducē de his sup q̄bus sn̄ia lata erat. naz transactio siue ꝓpositio fieri dz de re dubia ꝛ lite icerta. ff. ō trās ac. l. i. sz cū res h̄ certe erāt p sn̄iam a q̄ nō fuit appellatuz nec supplicatū. ꝛ iō trāsigi sine ꝓmitti nō potuit. C. ō trās ac. si cā. ꝛ. ff. de trās ac. ēt post rem. ꝛ. ff. de ꝓdi. ide. ele gāter. §. si post. ad qd ꝓmissum fuit hic de certa re: h̄ dubitatio soluit i lra. q̄ non fuit ꝓmissum ad h̄ vt sententia mutaret sz vt illi duo duce mediāte desisterēt ab iurijs quas faciebāt ep̄atib⁹ ill̄. vt. j. seqtur.

c ¶ Intētionis. semp recurrēdum ē ad itentionē scribētis vt h̄ dicit. ꝛ. s. ō pcu. petitio. ꝛ. s. ō of. or. lz. ꝛ. s. ō vsupa. ex tuaz. ꝛ. j. de p̄bē. cām. ꝛ. c. vlt. q̄ eius ē interp̄tari cuius ē ꝓdef. j. ō sen. ex. Iter alia. ꝛ ri. q. i. §. ex his. ꝛ. C. ō le. l. ul.

d ¶ Reuocetis. sed v̄ q̄ arbitriū tale non sit reuocāduz si ue sit equū siue iniquū. ff. de arbi. diem. §. stari. dicas ergo q̄ siue quis fuerit arbitrator siue amicabil̄ ꝓsitor nō est stādum iniquo arbitrio sz reducendū ē ad arbitriū boni viri. ff. p so. l. societatē. §. arbitror. imo ꝛ si iurasz dz reuocari. j. de iureiu. gntaualr̄. ꝛ. ff. de ritu nup. quāq̄. ff. de ope. lib. si libertus. siue ēt arbiter fuerit ꝛ eodem mō nō ē stādū iniquo arbitrio. s. e. c. i. ꝛ. ij. p̄terea iō reuocatur. q: tā latuz erat ꝑ sn̄iaz directe. sed sup hoc non fuerat ꝓpositum vt sn̄ia reuocaret per bitriū ꝛm q̄ in lra dr̄ ꝛ arbitrium non extenditur nisi ad ea tm̄ de q̄bus cogitatū est et exp̄ssuz in ꝓmisso. s. e. cū dilecti. vbi de hoc.

e ¶ Obsidū. fic. j. de iureiurā. ex rescripto. ꝛ. xxiij. q. vlt. vt p̄dem. ꝛ. ff. q testa. fa. pos. ob sides. sz ꝑ dicūt leges: q: liberi boles obligari n̄ p̄nt. C. q̄ res pig. obli. pos. q. filios. et j. ō pig. latoz. sol. obsides bene dari possunt vt dicunt iura p̄mo iducta. nec dicunt obligari loco pignoris. sed tenētur obsides vt fiat quod iter ptes ꝓuenit. ꝛ ita cū solutuz sit arbitriū ꝛ reuocatū debēt obsides restitui: q: sblato p̄ncipali ꝛ accessoriū. j. de fide instru. iter dilectos. j. de fo. cōpe. si diligēti.

¶ Cognitionis. Nō valet compromissum fcm̄ i duos siue plures h̄ adiecto vt i casu discordie eligatur tertius p eosdē vt alios. b. d. p̄mo ponit fcm̄. secundo dat iudices ibi: ideoq;. ab.

f ¶ Ptāte. sic ēt cōpromittit in iudicē retenta delegata ptāte. j. de p̄ben. nisi. ꝛ. j. de p̄sump. ifas. ꝛ tūc iuder pōt vti delegata iurisditōe si expedierit ꝛ arbitraria ptāte. ut in decre. nisi. sz h̄ nō poterat retinere hmōi arbitrij executionē nisi per progationē iurisditōis de ꝓsensu ptiū q̄ hic ītenuenit. sed hic nō valuit progatio q: nō valuit cōpromissum de icerta p̄sona assumenda. ꝛ sic nō poterat fieri executio: lz itenderēt prorogare iurisditionem delegatam de vno negocio adaliud. b.

g ¶ Legali. ut. ff. e. itē si vn⁹. §. si l duos. q: cōpromissum de incerta p̄sona ñ valz vt ibi dicit. q: i assumēda illa tertia p̄sona isti iudices poterāt dissentire. ꝛ sic res sine exitu futura ē. ar. ꝑ. j. c. pr. sz ibi soluit. ꝛ sic index certus eē dz als nō valet cōmissio. s. de rescri. ad hoc. ꝛ sic procurator cert⁹ eē dz. ff. de procur. l. ij. sic ꝛ tutor icert⁹ dari non p̄t. ff. de test. tute. tutor incertus. ꝛ. l. duo sunt ticij. ꝛ isti. ō leg. §. tutor. ꝛ iō cum a p̄ncipio non tenuerit cō promissuz: lz fuerit post modum ꝓcordes i assumēda tertia persona nō tamen tenuit arbitrium et sic nec sn̄ia ēt excōmunicatōis ꝓpter hoc lata. et sic ē ar. q: p̄ncipale nō tenet nec accessoriū. j. ō fo. compe. si diligenti. ꝛ. j. de fi. istru. iter dilectos. ꝛ. C. de legi. nō dubiuz. item ar. qō ab initio nō tenet postea non ꝙale. scit. ff. de regu. iu. quod in initio. ꝛ. xvi. q. iij. §. pōt. ō. q: si p̄uatus. ītē ē ar. hic q: lz res ad eū cā sum pueniat a quo pōt h̄e initium tm̄ non valet h̄ non valuit cōpromissū q: tertius arbiter icert⁹ erat. sed manifeste ꝓtra dicit. j. de ap. cum spāli. vbi dr̄ q: duo arbitri sūt eligendi. ꝛ si ꝓcordāt nō possunt assumant tertium. ꝛ si tertius arbiter i certus ē q̄lr̄ rūdebis. pōt dici q: illud ē spāle in cā recusationis. q: illi arbitri nō dr̄ arbitri. imo q̄ si naturam indicum sapiunt q: iurisditionē vident h̄e. ar. s. de of. de le. suspitōis vel dicas q: non ē. ꝛ. ibi. n. statuit ius q: duo arbitri eligantur a partibus q de suspitionis cā cognoscāt ꝛ si illi duo non ꝓcordāt ipsi arbitri eligāt tertium. s. de offi. dele. suspitōis. sz p̄tes non eligāt illos: vt si discordes fuerit eligāt tertium. sed simplr̄ eligunt duos nulla mentione habita ō tertio. ꝛ ius oñdit ibi qd facere ōbeant p̄tes. ꝛ qd postea ipsi arbitri. cū i fi. non poterūt ꝓcordare. ꝛ ēt qō dicit hic respicit ipz fcm̄ vt si tertius eligat icertus non teneat ꝓmissum ut h̄ fcm̄ fuit si dcm̄ fuisset h̄ q: certā p̄sonaz eligerēt si discordassent tūc valeret. ff. e. item si vn⁹. §. si in duos.

Restituendi. Nō valet cōpromissum factum in vnū vel in plures vt ipsi p se cāz diffiniant vel per alios quos ipsi elegerint.

QUam a nobis petitur: ꝛ infra. Ex parte vestra fuit ꝓpositum: q: olim inter vos ꝛ senoñ. archiepiscopū questione suborta super eo q: idem archiepiscop⁹ asserens monasterium vestruz metropolitano iure sibi subesse procuratiōes ꝛ res alias exigebat a vobis. Tādem i. r. sancti angeli dyac. cardina. tunc apostolice sedis lega. a partibus concorditer h̄ compromisso: ꝛ ꝓmisso sub certa pena q: arbitrio seu ordinationi eiusdem vel duoꝝ mediatoꝝ i quos idez super hoc deputaret precise parerent: magister. P. capellanus noster: ꝛ. i. archidiacon⁹ senoneñ. mediatores ab eodem super hoc deputati legato ordinando ꝛ diffiniendo causam huiusmodi terminauerunt. ¶ Nos igitur quod p̄ predictos mediatores super hoc actū est: auctoritate apostolica confirmamus.

Item.

Compromissum finitur morte alterius compromittentium. unde nō trāsit in hēdes compromittentium: nisi de eis fit cautum i cōpromisso. hoc dicit. compreben-

testate k. Cunq; tertius arbiter a in dictis predictis electus cum altero duoꝝ ipsum parti alteri condemnasset: idez ex eo sentiens a sepedictis iudicibus se grauari: q: ipsum ad obseruantiam huiusmodi arbitrij compellebant: nostraz appellauit audientiam: sed ipsi appellatione contempta excommunicationis tulerunt sn̄iam in eundem.

¶ Ideoq; mandamus: quatenus si est ita: cuz legali⁸ sit prouisiōe statutum vt compromissum de incerta persona in arbitrum assumēda non teneat: dictam excommunicationis sn̄iam denuncietis penitus nullam esse.

Item abbatisse ꝛ conuentui iotreñ.

¶ Valet compromissum factum in vnū vel in plures vt ipsi p se cāz diffiniant vel per alios quos ipsi elegerint.

QAm a nobis petitur: ꝛ infra. Ex parte vestra fuit ꝓpositum: q: olim inter vos ꝛ senoñ. archiepiscopū questione suborta super eo q: idem archiepiscop⁹ asserens monasterium vestruz metropolitano iure sibi subesse procuratiōes ꝛ res alias exigebat a vobis. Tādem i. r. sancti angeli dyac. cardina. tunc apostolice sedis lega. a partibus concorditer h̄ compromisso: ꝛ ꝓmisso sub certa pena q: arbitrio seu ordinationi eiusdem vel duoꝝ mediatoꝝ i quos idez super hoc deputaret precise parerent: magister. P. capellanus noster: ꝛ. i. archidiacon⁹ senoneñ. mediatores ab eodem super hoc deputati legato ordinando ꝛ diffiniendo causam huiusmodi terminauerunt. ¶ Nos igitur quod p̄ predictos mediatores super hoc actū est: auctoritate apostolica confirmamus.

Item.

¶ Compromissum finitur morte alterius compromittentium. unde nō trāsit in hēdes compromittentium: nisi de eis fit cautum i cōpromisso. hoc dicit. compreben-

ray. sed ꝛm vnū intellectum quē sensit glo. h̄ ꝛ Inno. in. c. p̄cedenti q̄ placet mihi: pōt sic summari vt i rubro p̄mo ponit factū. sc̄o ꝓfirmatio ibi: nos igitur. Ab. si.

b ¶ Concorditer cōpromisso. ꝛ sic de re spūali. pōt i ecclesiastica p̄sonā cōpromitti. quod vez ē. s. e. ꝓtingit. vbi de hoc.

i ¶ Sub certa. s. e. dilecti. cui tm̄ metu pene stabit ut ibi. C. e. l. i. ꝛ sic religiosi p̄nt exigere penā. q̄liter ꝛ q̄n hoc liceat: dr̄. s. eo. dilecti.

k ¶ Mediatoꝝ. sic v̄ q: arbiter icert⁹ possit assumi q: h̄ nō fuit exp̄ssum de mediatorib⁹ istis. vñ signat. ꝑ. s. c. pri. ff. e. itē si vn⁹. §. si l duos. sed dicas q: cardinalis nō fuit assumpt⁹ vt verus arbiter nec illi mediatores: sz potius fuerūt amicabiles ꝓsitores q: ō plano ꝛ sine

ordine iudiciario ⁊ sine aliqua cognitõe ptes ꝓcordauerũt. ⁊ hoc ꝑz ex vbis illis arbitrio seu ordinatõi. ⁊ ex eo qõ dicit iferi⁹ ordinãdo et diffiniẽdo. vñ qõ fcm fuit p legatũ siue p illos quos ad ꝫ mediatores eligit tz. vel si fuerũt arbitri adhuc cessant ꝺna. qꝫ ꝫ nõ fuit cõpromissum fcm õ icerta ꝑsona sz ptes õderũt ptãtẽ legato vt ipe eligeret arbitros seu mediatores: ⁊ ipe elegit certos ⁊ ꝫ nõ ẽ ꝺ iura supi⁹ signata. ⁊ iõ papa ꝓfirmat ordinationẽ illoꝝ: qꝫ nec cardinal⁹ poterat discordare. sed i supiori ꝺcre. potuerũt discordare. ⁊ ita ñ ꝺdicit.

dendo mentẽ capitnli.

Q Ompromissum non extẽdit in compromittẽtis heredes[a] si de ipsis non caueatur ibidem.

¶ Incipit Liber secundus.

Rubrica De iudicijs.

EX concilio aphricano.

¶ Contumax in nõ cõparẽdo vel nõ rñdẽdo excõicari põt: beneficio autem priuari non debet. b. d. Ab. siculus.

a ¶ Qom promissuz. heredes: hoc sumptũ est õ legib⁹ illis. ff. e. diez ꝓferre. §. i. ⁊. l. sz iterpellat. §. si ab altera pte. secus est i iudicijs. iudiciũ .n. trãsferet ad hꝺes: q̃uis de heredib⁹ mẽtio fiat. C. de iur. calũ. auc. ꝓncipales. ⁊ hoc iõ quia arbitria stricti iuris sũt. cõpromissum vo nõ extẽdit nisi ad ea tm̃ de qb⁹ exp̃sse in cõpromisso cauet. §. e. cũ dilecti. ⁊. ff. e. non distinguemus. §. õ officio. nec ad als' psonas vt i legibus prędcis: sic pactũ psonale nõ extẽditur ad hꝺes qñqz. ff. de pac. idẽ in duob⁹. §. personale. ⁊. l. iurisgentiuz. §. pactoꝝ. si alteri⁹ ptis tm̃ hꝺis mentio ẽt fiat morte nihilomin⁹ soluit compromissum: vnde ex vtraqz pte ꝺz fieri mentio hꝺis. als non transit ad hꝺes vt dicit lex p̃dicta. sed iterpellat. §. si ab altera. vnde meli⁹ diceret in compromittenti um heredes. ⁊ ita soluit compromissum per mortem alterius cõpromittentis §. e. ex pte. ⁊ p mortem alterius arbitroꝝ. de of. dele. vno.

Rubrica de iudicijs. Supra dcm̃ est de ꝓparatorijs iudicioꝝ: nunc de ipsis iudicijs videndũ. vel sic i ꝓrio p̃cedẽti ti. dcm̃ ẽ õ arbitris verũ qꝫ arbitria sunt reducta ad istar iudicioꝝ. l. i. ff. õ arbitris. iõ õ bis subdit: de materia rubrice hꝺ. iij. q. i. ⁊. v. q. iiij. xiiij. q. i. xv. q. vij. xv. q. vi. xxx. q. vlt. bis ita. vsqz ad finẽ. ⁊ habetur i. vi. ⁊ i de. Ab. si.

Equoultdeo. Põt multiplr̃ summari ꝑm varios itellect⁹. ⁊ ꝓmo sic. Qui pmisit ñ decliare iudicẽ penitere nõ p̃t vl' ad eũdẽ itellectũ sic ⁊ clari⁹. Pactũ õ nõ õclinãdo iudice als suo q exceptõe legitia repelli poterat ẽ irrenocabile. diuidit i tres ptes ꝑz anch. i ꝓma ponit facti narratio. i ꝺa iudicis dispositio. in tertia icidentis qõnis decisio. ꝺa ibi placuit. tertia ibi. nã. ab.

b ¶ Dequoũultdeo. ꝓpium nomen est.

c ¶ Quem. i. q. casus pro casu. ⁊ ẽ antiptosis figura. sic. lxxv. di. ordiatões. ⁊. xviij. q. ij. qdã. vbi eos ponitur pro bi.

d ¶ Interrogat⁹. ex supbabũdãti iterrogat: qñ als ex neceſſitate tenebat sub eis rñdere. qꝫ iudiciũ reddit i iuitũ. ff. õ v. ob. iter stipulãtẽ. §. i. qꝫ oẽs cãe tũc i synodo tractabãtur: vel forsitã ne posset postea iudicẽ recusare. iij. q. iij. §. offerat. s̃. de of. dele. sup qõnũ. §. nos. ⁊. §. verũ. nisi aliqd postea õ nouo emergat. s̃. de of. õle. iſinuãte. ⁊. ff. de inter. act. õ etate. §. ex cã. ⁊. ff. õ pcur. si post datũ dãnũ. ⁊ õ pe. dist. vi. placuit. sz illa nõ fuit cã: qꝫ synodũ totã nõ potuit recusare.

e ¶ Expiri. expiri ponit hic pro defendere. aliqñ tm̃ ponit pro agere. ꝺ. de cã posſ. ⁊ ꝓp. pastoral⁹. ⁊ no. ꝺ. de sen. ⁊ re iudi. c. pe.

f ¶ Placere. sz nõne fuit loc⁹ pnie: vt q sic. ff. de iur. om. iu. si ꝙuenerit. rñdeo loc⁹ est pnie. ꝺ. de iurꝑa. cũ layci. sz nõ hic: qꝫ nõ põt penitere i alteri⁹ preiudiciũ. ff. de reg. iur. nemo. ⁊ qꝫ ꝙtumaciter recessit fuit excõicatus. xi. q. iij. certũ. imo iuitus cõpellit rñdere vt dcm̃ est.

g ¶ Donec. logt ꝑm antiq̃ tpa qñ cã excõicati tractabant añq̃ absoluerentur. xi. q. iij. si eps forte. itellige ꝑz antiquã lr̃am q̃ oli in antiq̃ compilatõe tal' erat: hic nullus eidẽ cõicet nõec cã ei⁹ q̃lẽ potuit terminuz sumat. ⁊ ꝑz istã lr̃az bñ logt ꝑz hodierna iura. qꝫ cũ p ꝙtumacia fuerit excõicatus nullus ꝺz ei cõicãre nõec satisdatõe p̃missa. i. satisdatõe p̃stita iudicio sisti fuerit absolut⁹. ꝺ. de v. si. ex pte. bodie vo statim ꝺz absolui ⁊ postea cognosci õ cã excõicatõis nisi i casib⁹. ut. ꝺ. õ sen. exc. p

tuas. ⁊ nisi qs excõicat⁹ sit p manifesta offensa. ꝺ. õ v. sig. ex pte. ⁊. xxiij. q. vl. pessimã. ⁊. ꝺ. de sen. excõ. solet.

h ¶ Adimi. rñdet tacite qõni.

i ¶ Patũ imo ꝺz expectare p annũ anteq̃ adimat. xi. q. iij. rursus. ⁊. c. se. maxime cũ lis ñ fuit ꝓtestata. õ hac materia tractatur. iij. q. ix. i summa. ⁊. c. decernim⁹. ⁊. xi. q. iij. rursus. ⁊. ꝺ. de do. ⁊ ꝓtu. c. veritatis.

DEcernimus. Tres sũt ptes. ꝺa ibi: sed epi. tertia ibi: nec ꝓpter. Ab. si.

k ¶ Layci. layci. n. õ ecclĩasticis negocijs itromittet se ñ õbẽt. ꝺ. õ re. ec. ñ alie. cũ laycis. s̃. de arbi. ꝓtigit. ⁊. s̃. de ꝓsti. ecclie. ⁊. xcvi. di. bene qdẽ.

l ¶ Presumant. auctoritate sua: delegari tm̃ põt saltẽ cause pecuniarie siue hmõi mere ciuiles: vt ꝫ colligit. ⁊ i laycos ẽt de talib⁹ põt cõpromitti. s̃. õ arbi. exposita. papa vo ciuiles crlales ⁊ spũales cãs põt layco delegar. ar. xxxij. di. §. vez. ⁊. ij. q. v. mẽnaz. ⁊. lxiij. di. i synodo. ⁊. c. badrian⁹. et x. q. iij. illud. vt ẽt q eas tenetur delegare. xi. q. i. te qdẽ. ⁊. §. ex bis olb⁹. ij. ⁊ õ ꝺcm̃ est. s̃. ti. pri. ꝓtingit.

m ¶ Eccleſiaꝝ plati. arg. oẽs eccleſiaꝝ prelatos eẽ iudices ordinarios. ar. s̃. de of. or. cũ ab eccleſiaꝝ. xxv. di. plectis. ij. q. i. nemo. xi. q. i. expiẽtie. ⁊. c. si qs ex fratrib⁹. ⁊ õ app. reprehensibil'. ⁊. ꝺ. de eo qui fur. or. reci. c. i.

QUanto. Layci cãs ꝓnetas spũalib⁹ tractare nõ p̃t. b. d. vel magis specifice ⁊ ad lr̃az vt i rubro: ⁊ ñ ꝺicit.

n ¶ Cõnexa. ius vo pfonatus nõ ꝺf ꝑpe spũale sed spũali annexũ. ꝺ. de iurepa. de iure. ⁊ iõ dicit hic bug. qꝫ ei⁹ cã annexa ẽ spũalib⁹ causis. vñ spirituale censet pp ꝙnexitatez: qꝫ q̃ religiosis adherẽt religiosa sunt. ff. de rei vẽ. q̃ religiosis. ⁊ ex tali coherẽtia sumit suã naturã. sic ꝺ. õ paro. sup eo. ⁊ iõ tal' cã p iudicẽ eccliasticũ tm̃ tractari ꝺz vt ꝫ. ⁊ ar. s̃. c. pri. vñ vẽdi. nõ p̃t. ꝺ. de iurepfo. de iure. ⁊ laycus tale ius põt possidere cũ nõ sit mere spũale. sz ei ãnexum. sz alia iura spũalia mere possidere nõ põt. ut. ꝺ. de pscrip. cãm q̃. ⁊. xvi. q. vij. c. i. ⁊. s̃. de elect. sacrosancta. ⁊ c. messana. ⁊ ius funerãdi põt laycus possidere. ff. de mor. iferen. l. i. ⁊ tamen dñium sepulture nõ ꝺz. isti. de re diui. §. nullius.

ATsi clerici. Diuidit i quattuor ptes ꝑm q q̃ttuoꝝ sunt dcã. ꝺa ibi: si vo. tertia ibi de adulterijs. q̃rta ibi: sz non debet. Ab. si.

o ¶ Cõdẽnãdi. nisi ex hoc grauata sit multũ eoꝝ opinio. ar. op. ꝺ. õ testi. testimoniũ. ⁊ de sen. excõ. cũ desideres. §. i. i eo casu pp ifamiã ꝺz se purgare vt dicit il'a decre. cũ desideres. als si se purgare nõ põt ꝺz puniri quasi ꝙuictus ĩterpretatiue. ꝺ. de purga. ca. cum. p. ⁊. ꝺ. de si. isinuatũ. De hoc ar. ꝺ. ij. q. i. multi. sed ibi exponitur. circa p̃n.

p ¶ Nõ tz. ut. ij. q. i. i ꝓmis. v. de ꝑsona. vt. s̃. de ꝙsue. ad audientiã. C. si a nõ cõpe. iudi. l. vl. ex eo. n. q̃ isti ex tali ꝙfessione non puniunt seu sniа ꝺ eos lata nõ tz colligit q̃ isti iuiti tracti fuerũt ad iudiciũ seculare. nã si voluntarij hoc fecissent: ẽt si p eis eẽt lata sniа locũ suũ amitteret i crimiali ⁊ i ciuili pderet cãz. xi. q. i. inolita. ⁊. c. placuit. ⁊. ꝺ. de so. cõpe. si diligẽti. vñ nõ p̃iudicat eis. sed si cleric⁹. ꝙueniat laycũ coram iudice layco ⁊ ille laycus recõueniat clericũ ciuilr̃ de crimie si ferat sniа ꝺ clericũ bñ tz: qꝫ su⁹ iudex ẽ p recõuentõez. ꝺ. õ mu. pe. c. i. ⁊. ij. ⁊. iij. q. viij. §. cui⁹ in agẽdo. ⁊. C. õ sen. ⁊ iter. om. iu. cũ papinian⁹. ⁊ auc. ⁊ ꝙeqnter. Crimialr̃ vo ipz ꝙuenire nõ possz coram iudice seclari. xi. q. i. c. i. ⁊. ij. nec recõuenire. qꝫ i crie nõ admittit recõuẽtio. iij. q. ix. negãda. qꝫ nõ relatõe criminũ sz inocẽtia reus purgat. ff. õ publi. iudi. is q. sz pone clericũ ꝺdẽnatũ ciuilr̃ õ furto vl' õ alio crie qõ ifamet a iudice seculari p recõuẽtõez. nũqd eps suus p tali sniа ex q̃ ifamis vt seu ꝙfessiõe ꝺdẽnabit illũ q̃ tal' sit ifamis. dic̃ lex q̃ nõ põt facere p̃ses puicie gn ꝺdẽnatũ õ furto sequat ifamia. ff. de fur. nõ p̃t. rñdeo ex tali sniа nõ deponit qꝫ cũ ciuilr̃ actũ sit nõ ꝺz dici infamis. si vo ex tali sniа vel ꝙcessiõe grauata ẽ ei⁹ opio ab offõ ꝺz suspẽdi vsqz ad debitã purgationẽ. ar. ij. q. v. pslr̃ si a plebe. ⁊. ꝺ. õ sy. accusatũ. ⁊. c. se. ar. ff. õ suspe. tu. l. tutoꝝ. §. pterea. ⁊. C. õ testi. nullũ. ar. deponi vl' bñficio puari ñ debz. õec aliõ ꝺ ipz pbaret. ar. s̃. e. c. i. ⁊. xv. q. vlt. c. vl. i fi. ⁊ pterea ñ ꝺz puniri: qꝫ nõdũ fuit actũ ad ꝫ. iõ pẽa ordiaria sibi ponit ñ ꝺz. ꝺ. õ or. cogni. cũ dilect⁹. ⁊. ꝺ. õ exce. c. i. l fi. ⁊ iurta iudicij formã sniа ꝺz formari. ꝺ. õ sym.

lz bely. qñ ꝓfessio ꝓiudicet vel quãdo non: dicetur. ſ. de cõfeſ. c. vlt.

a ¶ Confessi sunt. ꝓfessus i iure pro conuicto bẽtur. C. de ꝓfeſ. l. vna. ꝛ. ſ. ó confeſ. c. pe. ꝛ vlti. ff. eo. certum.

b ¶ Probatõe. puta q per legitimos teſtes ꝛ ol exceptõe maiores. ut. ij. q. i. i pmis. i fi. i criminib⁹. n. apte debẽt eſſe pbatões ꝛ luce clariores. C. ó pba. ſciãt cũcti. ij. q. vl. ſciãt cũcti. ꝛ. v. q. vi. epiphaniũ ꝛ i abñtia indicis teſtes tales ñ ſũt recipiẽdi ſz tñ i pñtia iudicis vt ſi res exegerit tormẽtis ſubijciãt. C. de ſi. lſtr. auc. apud eloq̃ntiſſimũ. ꝛ. v. q. v. illi q. ꝛ ita demũ ſunt puniẽdi ſm q̃litatẽ ꝛ q̃titatẽ crimi nis. ſ. ó homi. ſicut dignũ. ut iurta iudicij formã ſnia dicte tur. ſ. de ſymo. lz bely. ꝛ. ſ. ó ordi. cog. cũ dilect⁹. in fi'.

¶ De adulteriis. Sũma tus ẽ iſte. §. ſ. i pn. c. tñ q bz materiã ſeparatã ꝛ notabilẽ iõ dic alr. Jn adulterio ꝛ mi norib⁹ põt cum clericis pacta pnia eps diſpenſare. depoſi tũ aũt pro ſuis exceſſibus nõ tradit idifferenter curie ſecu lari. b. d. Ab. ſi.

c ¶ Mora. ar. ℈. xxxij. q. vij. qd i oĩb⁹ adulterio grauius. ſol. illa iterrogatõ nõ iplicat q adulterium ſit graui⁹ alijs crĩb⁹ ſz q̃ſi raritatẽ denotat. ꝛ ẽ ſi de pe. di. i. ſi. ſacerdos. vel dic graui⁹. i. cõius. ꝛ illud dcm̃ fuit. i detestatõez crimi nis vt magis vitaret. q mul ta alia pctã grauiora ſũt ad ulterio vt puta iceſt⁹. xxxij. q. vij. adulterij malũ. Ex vbis iſtis colligit qdã q eps ó ad ulterio tm̃ ꝛ ĩferioꝛib⁹ crĩb⁹ pt diſpẽſare ꝛ nõ i maioꝛib⁹ q̃ſi a ℈rio ſenſu cũ dicat ó adulterio ꝛ alijs q̃ ſunt minoꝛa. ergo ñ de maioꝛib⁹. q boc qõ de qbuſdã ꝓcedit de alijs negaſ vſ. ar. xxv. di. q̃lis. ꝛ. C. de pcu. marit⁹. ꝛ. ſ. de ꝓſump. nõ ne. ꝛ ar. ó bis q̃ fi. a ꝓla. ſine ꝓſenſu ca. cũ apoſtolica ad fi. ꝛ dicũt q tñ diſpẽſare pñt i caſib⁹ exp̃ſſis a iure. ar. bui⁹. c. vbi de qbuſdã ꝓcedit. vñ in alijs vſ pbibitũ p iu ra predcã. ꝛ ẽ ad boc. ar. ſ. de tẽp. ordi. dilect⁹. ex eo q ibi dr cũ illi bmõi diſpenſatio a canone mĩme ſit pmiſſa. ꝛ ſic arguñtaſ ex eo q itelligit pbi bita itelligit eẽ pbibitũ qd nõ ẽ exp̃ſſe ꝓceſſuz. ſ. de trãſla. iter corporalia. alia ẽ magis cõis opinio q eps vbicũq3 põt diſpẽſare vbi nõ inenit pbi bitũ. ꝛ vacat h ar. a ℈rio ſenſu q i multz grauioꝛib⁹ criminib⁹ q̃ ó adulte rio diſpẽſatio ẽ pmiſſa epis puta i berſi. l. di. pſbros. itẽ cũ ſacrilego. l. di. ſi qs pſbr. ꝛ i capitalib⁹ criminib⁹ occultis. l. di. ó bis vo. itẽ cũ ſymõiaco. q̃ñq3 i bñficio q̃ñq3 i ordine. i. q. v. c. i. ꝛ vl. ꝛ. ſ. de elec. ſi alicui⁹. itẽ cum ſciſmatico. l. di. vt ꝓſtitueret. ꝛ generaſr vbicũq3 nõ pbibet diſpẽſatio in telligit eẽ pmiſſa. ar. ſ. de ſen. excõ. nup. ꝛ. c. a nobis. ij. ꝛ lex boc optie p bat. ff. q ex cau. maio. necnõ. §. i. Edictũ ó diſpẽſatõe pbibitoriũ ẽ ſm bãc opinionẽ. ꝛ i bac opione fuit bug. vt inenies. l. di. ſi qs pſbr. ꝛ Jo. q nota uit ó bac materia. l. di. miroꝛ. ꝛ. i. q. vij. §. niſi. ꝛ lau. vicẽ. ꝛ tã. boc idẽ di cũt. Q̃ñq3 inenies q pbibet diſpẽſatio vt i caſib⁹ quos diſtinxit. Jo. in. c. miror. q̃ñq3 inenies q pmittit vt i caſib⁹ notatz i pdcõ. §. niſi. imo eps. et glibz ſacerdos pt diſpẽſare ꝛ mitigaſ canões pniales q ſatiſfactionẽ iniũ gũt p pctõ ꝓfeſſo i pnia. ar. de pe. di. i. mẽſurã. ꝛ. l. di. ó bis clericis. ꝛ. c. bi q. ꝛ. xxvij. q. vij. tpa penitudinis. ſz canões illos q iducunt penã ópo ſitõis vel ſuſpenſionis i enormib⁹ criminib⁹ mitigare vel diſpẽſare nõ pñt. l. di. miroꝛ. ꝛ. xij. q. ij. de viro. ꝛ. ſ. de accu. inqſitionis. i. rñ.

d ¶ Pnia3. boc iõ dicit q venia nõ ꝓcedit niſi penitẽti. xxiiij. q. ij. legaſ. ꝛ qũo gaudebis ꝛc. xxiij. q. vij. c. vl. ꝛ nemo pt bñ ageſ pnia3 niſi ſpauerit idulgẽtiã. ó pe. di. i. nemo. vel ſaltẽ ptẽ pnie egerit. lxxxi. di. pſbr. in fi.

e ¶ Funct⁹ offõ. ſic. ſ. de of. ole. i lſis. ꝛ. c. venerabili. ff. ó re iudi. inder.

f ¶ Duplici. lxxxi. di. pſbr aut dyacon⁹ ꝛ de pe. di. iij. §. bis auctoꝛitatib⁹. ꝛ. §. aũcitas. ñ dz duplici pẽa ꝓteri ita q vtraq3 p ſe ſufficiat. alʒ bñ poſſz ĩferꝛ duas pẽas. xxi. q. v. ſi qs cuiuſlibz. ꝛ. xvij. q. iiij. attedẽdũ. ꝛ. c. ſi qs ó iceps. ꝛ. ſ. ó rap. i archiepatu. ꝛ. v. q. v. qz iuꝛ. ꝛ. ſ. ó calũ. cũ foꝛti⁹. ꝛ. ſ. vt li. ñ ꝓte. qm̃. §. vl. ꝛ creſcẽte ꝓtumacia creſcet dz ꝛ pẽa. ff. de pe. relegati.

g ¶ Tradeꝛ curie ſeclari. niſi p⁹ bpõẽ fuerit icoꝛrigibil tẽ pt excõicari ꝛ p⁹ modũ excẽte ꝓtumacia tradi curie ſeclari. ſ. e. cũ ñ ab boſe. ꝛ ſic itellr iij. q. iij. clic⁹. xi. q. i. ſi qs ſacer. q̃lr dẽat tradi curie ſeclari bẽs. ſ. ó v. ſi. nouim⁹.

Eterum quia. Vaſall⁹ parat⁹ corã dño rñdere corã alio ſup feudo ꝓueñi ñ dz. b. d. vl ſic. Cognitõ feudi iter vaſallos ſpectat ad. d. feu di vl tertio ut i rubro. dicit q pmo põit exceſſus. ſo pbibitõ. ibi nos. ꝛ illa ſo. ¶ Si vero coraz eẽpo de crimi nibus in iure ꝓfeſſi ſunt[a]: ſeu legiti ma probatione[b] conuicti: dummo do ſint talia crimina, ppter que ſuſpẽdi debeãt vel deponi: nõ imerito ſuſpendendi ſunt a ſuis ordinibus: vel ab altaris miniſterio perpetuo remouendi. ¶ De adulte rijs vero ꝛ alijs criminibus q̃ ſunt minoꝛa[c]: poteſt epiſcopus cum cle ricis poſt peractam penitentiam[d] diſpenſare: ſed non debet quemli bet depoſituz pro ſuis exceſſibus: cuz ſuo ſit functus officio[e]: nec du plici[f] debeat ipſum contritione cõterere: iudici tradere[g] ſeculari.

¶ Dem.

¶ Vaſallus, coram dño feudi cõue niendus eſt etiaz ſi dñs feudi ſit ec cleſiaſtica pſona dummõ ibi actoꝛ poſſit ſuã iuſticiam ꝓſeq. alias loci ordinarius poterit adiri. ꝛ ſm boc eſt caſus notabilis.

Qteruz q in eos quos ab ec cleſia tua conſtat poſſeſſiões tenere in feudum: occaſione ipſa rũ excõicationis ſeu interdicti ſen tentia ꝓmulgat. ¶ Nos id diſtri ctius inhibem⁹: q̃diu pati[b] fuerit ſup his i tua pñtia iuſticiã exhibeꝛ.

¶ Dem eroneñ. epo ꝛ capitulo londoneñ.

¶ Nomen actionis in libello exp̃ mere pars non cogitur: debz tñ fa ctum ita clare proponere vt ex eo ins agendi colligatur. b. d. ab. ſi.

Olecti filij poꝛ ꝛ clerici ó gui ſeburneñ. cõtra eboraceneñ. archiep̃m ap. ſe. leg. grauem que rimõiã trãſmiſerũt: ꝛ ĩfra. ¶ Pro nideatis attenti⁹: ne ita ſubtiliter[l] ſi cut a multis fieri ſolet bnuſmodi actio intẽtet[k] ingratis: ſz ſimpliciter[l] ꝛ pure fcm̃ ipm reiveritatẽ ſm formã canonũ ꝛ ſanctoꝛũ patrũ in ſtituta inueſtigare curetis.

¶ Dem paduano epiſcopo.

¶ Excõicatus i iudicio niſi tanq̃ reus ſtare non poteſt.

Intellerimus: ꝛ ĩfra. Qz po ſtulaſti a nobis: vtrũ excõica tus i iudicio ſtare poſſit. ¶ Rñde mus q ꝓueniri[m] põt: ꝛ dz p alium rñdere in iudicio. ¶ Ne videat de ſua malicia cõmodum reportare.

¶ Aci⁹ terti⁹ ſtrigoñ. archiepo.

ſub dño poteſt illum pu nire ꝛ ipſi tenent litiga re de feudo ſub domino feudi. ſ. ti. pri. ex tranſ. miſſa. ꝛ. c. vez. ſed in iu dicio poſſeſſorio põt age re vaſallus coã ordina rio. ſ. ti. pri. ꝛ er pte. b. q exceptio talis locũ bz in petitorio vt ibi dicit. ꝛ no. ſup boc q ſi qõ feu di vertit inter dñm ꝛ va ſallum vtrũ vaſallus de beat ipm bſe vel nõ: tũc p alios vaſallos cã illa ó bet tractari. ſi vo iter du os vaſallos tractatur cã .ſ. qs illorum ſit potior i feudo tũc dñs feudi oz cognoſcere vt h ꝛ i ꝓſti. federici. bac edictali. §. ꝓterea. ꝛ. ſ. eo. nouit. ſi vo iter vaſallos ꝛ alios q non ſunt vaſalli agat de illa re rei vendicatõe tunc dñs non cognoſcet. q ecc iudex in cauſa ſua quod ẽ nõ oz. C. ne qs i ſua cã. l. vna. ſed ordi rius tunc cognoſcet vel delegatus. ſ. c. proxi. cũ ſit generale. ꝛ. xi. q. i. ex perientie. h.

Olecti filij. Suffi cit actori fcm̃ ꝓpõe re nec cogit nomẽ actõis exp̃mere. b. d. vel aliter ꝛ melius quo ad itellectum vt i rubro. ꝛ due ſunt ptes. i ꝑma querela. i ſcõa prouiſio ibi prouideatis. ab. ſi.

i ¶ Subtilr. no. ſubtilitates i cauſis eccleſiaſticis reprobãdas. ſi. de iur. calũ. lras. ꝛ. ſ. de do. ꝛ ꝓtu. c. i. ꝛ. ſ. de reſti. ſpo. ſepe. qz bmõi ſub tilitates ad pniciẽ reuertunt. C. ad trebel. l. pe. ꝛ ſtricta rõ q̃ñq3 omit ti ſolet. ff. de reli. ꝛ ſump. fu. l. ſunt pſone. ꝛ. ff. ad. l. acql. ita vulnera tus. §. vl. ff. q. mo. pig. vel hyp. ſol. ſicut te. §. ſi debitori. cũ. n. de bo na fide agit de apicib⁹ nõ eſt diſputãdũ. ff. mã. ſi fideiuſſor. §. quedã.

k ¶ Actio itentet. ſic pz q nõ tenemur actionẽ ꝓponere ſm canones. ar. ℈ de mu. pe. c. i. ꝛ. xij. q. viij. ꝛ. xi. q. i. expiẽtie. ꝛ. c. ſe. ꝛ. ſ. e. exami nata. ꝛ. C. ſi p vi vel ali. mo. l. i. ꝛ. ſ. depoſiti. grauis. ſol. dicas q nul lus cõpellit vt ꝓponat actionẽ nec tenet ſi nõ vult ꝓponere i iudi cio eccleſiaſtico. ſi aũt qs vult ꝓpõere ſuccũbit ſz põt ꝓponere aptã ꝛ ꝓgruentẽ poſtea ꝛ admittit. ſ. e. exãmiata. lau. tñ dicit q tenet q̃ñq3 aliqs ꝓponere actionẽ. qz cũ ex vna cã plures actões oriunt nõ ſufficit ꝓponere cãm ſimplr. ff. de iurein. duob⁹. §. colonus. ꝛ. ff. ó iſti. ac. ha bebat. ꝛ. ff. ar. fur. ceſ. l. i. ꝛ. l. ſi colonus. ꝛ. ff. de le. ij. cũ filius. §. vari. is. qz aliter fit ꝓdẽnatio in vna q̃ i alia. ꝛ tunc ſatis vſ q eligere de beãt ex qua via procedere debeat. cã vo petendi: ſemp exp̃menda eſt alʒ non vſ. ſ. de libel. ob. c. vl. ꝛ. ſ. de cen. puenit. ꝛ. C. de edic. di. ba. tol. l. vl. v. ſin aliqd ꝺdictoꝝ. ꝛ cã petendi ſemp ꝓcedere dz. ff. q̃ dies le. cedat bmõi legatum. ꝛ boc in perſonali. i reali ſecus vbi non tene tur qs ſpecificare niſi velit. vt no. ſ. de libel. ob. c. i. ꝛ illa iura canoni ca que videntur dicere de actõe: expone actio. i. petitio ſm leges ve ro actio ꝓponẽda ẽ. q: nemo ſine actõe experit. ff. de neg. ge. ſi pu pilli. §. vl. ꝛ. ff. de eden. l. i. ff. de admi. tu. quotiẽs. §. item ſi. iſt. ó ac. in pn. actio. n. ẽ ius proſeq̃ndi i iudicio quod ſibi debetur. ſed ſm ca nones exponimus actionem. i. cauſam.

l ¶ Simpliciter. ſic. ſ. eo. paſtoralis.

Intellerimus. Excõicatus põt ꝓueniri ſz nõ ꝓuenire. b. d. ſic cõiter ſummaſ. ſed magis generaſr ꝛ pinguius ſummaſ vt in ru bro. ꝑmo ponitur qõ. ſecundo reſponſio ibi: rñdemus. tertio rñſionis tõ ibi: ne videatur. ab. ſi.

m ¶ Cõueniri. excõicati. n. ꝓueniri põt ſz non ꝓuenire. ſ. de bſ. excõi cam⁹. §. credẽtes. ſ. de ſen. ex. ſi vere. ne ex ſuo dolo cõmodũ bẽant vt ibi dr: ꝛ p procuratorẽ vt h dicit debẽt in iudicio rñdere. Sz qd ſi vo luerit ꝓſtituere ꝓcuratorẽ cũ nemo ad h ſit cõpellendus. ſ. de pcu. ãre lam. ꝛ preterea ꝑncipalis pſona de calũnia dz iurare. qũo ergo p pro curatorẽ boc facere dz: ſol. ſi nõ vult cõſtituere procuratorẽ non credo illũ cõpellendũ. qz fortiã nõ inenit q ita fideli⁹ tractet cãz ſuã ꝛ ptia

pantes ei in eadē nō sunt excōicati.j.de sen.ex.si vere.cum tal' ptici-patio sit tñi ad dānū illoz: sz nūqd pōt recōuenire.no.j.de excep.cū iter.excipere vo pōt z appellare z alia oia q̄ ad sui ōfensionē ptinēt j.de exce.cū iter.z.c.se.p to.qz cui p̄cipale pmittit z accessoriū ꝓce dit.ar.s.de of.dele.p̄terea.z.c.prudētiā.§.sexta.z.c.suspitōis.z.ff. de iurisdi.om.iu.l.ij.

Clerici. Duo fac. p mo legem.probat. scō ꝓsuetudinez impro bat ibi nō dz.z pone ca sum.Cōsuetudo erat q̄ oēs fures puniret iudex laycus z hāc ꝓsuetudinē papa b dānat.z in rōne decidēdi arguit b papa p locū a maiori.z iō fa cit bi⁹mētionē de lege: al's nō faceret ad propo situm.q.d.p̄m Jo.an. si canō hoc casu non vicit legē scriptā z rōnē: forti⁹ .l.nō scriptā z pticularē vel localem.ab.si.

a ¶ Nō ōdignant.j.de iu ra.calū.c.i.z.j.ō no.op. nū.itelleximus.z i auc. vt clerici apud proprios epos.§.pe.col.vi.

b ¶ Crimine.xi.q.i.c.i. z.ij.z i pluribus capitu lis se.

c ¶ Cōsuetudine.arg. q̄ ꝓsuetudo iuri scripto nō p̄iudicat.ar.xi.di.ꝓsue tudinis.ar.z.dois.e.c.in bis.sed vex ēvbi ꝓsuetu do non ē rōnabilis nec p̄ scripta.s.ō ꝓsue.c.vlti. vbi de b.z ita i casu isto non pōt bre locū ꝓsuetu do q̄tocūqz tpe obten ta eēt qz eēt ꝑ eccl'iasticā libertatē z statutum ec clesie.sic. s. de ꝓsue. ad audientiā.z.c. cū inter. z.s.de elec. c. cām que.

Ausam que. Ju der puidere dz ne collegium litiget coram eo sine auctoritate pla ti sic cōiter summat. sed gn̄alius dic vt i rubro p̄. mo cām cōmittit. scō ō legatū istruit ibi puide as.tertio cām istructōis ponit ibi: ne fi.ab.si.

¶ Clericus de oi crimine dz corā ecclesiastico iudice ꝓueniri.nec va let consuetudo contraria.

Clerici: z infra. Cum impator dicat q̄ leges nō dedignant[a] sacros canones imitari: in quibus generaliter tradit: vt ō oi crie[b] clericus ōbeat corā ecclesiastico iudi ce ꝓueniri: ñ dz i hac pte canonib⁹ et aliq̄ ꝓsuetudine[c] p̄iudiciuz ge nerari. Clemens tertius.

¶ Iuder ex officio puidere dz vt debite solēnitates seruent in iudici is: qbus omissis iudicium reddit frustratoriū.b.d.ab.si.

Ausam que vertit inter ffes dulmeñ.monasterij z mona chos sci albani: z infra. ⸢ Proui deas inter cetera vt ffes dulmeñ. monasterij cuz auctoritate z assen su epi⁹ sui igrediantur negocium. ⸣ Ne si ffes sancti albāi obtineāt: eps idem abbatē monasterij se p ponēs litē sopitam valeat suscitaſ.

Elestinus tertius.

¶ Clericus, depositus icorrigibilis excōicandus ē z successiue anathematizandus: z si sic nō resipue rit per iudicem secularem compri mendus ē.b.d.ab.si.

Am nō ab hoie: z infra. A no bis fuit ex parte tua quesituz: vtruz liceat regi vel alicui seculari psone iudicare clericos cuiuscūqz ordinis siue in furto siue in homi cidio vel piurio seu qbuscūqz fuerit criminibus deprehensi. Consul tationi tue taliter rñ.q̄ si clericus i quocūqz ordine ꝓstitutus in furto vel homicidio vel piurio seu alio crimine fuerit dep̄hēsus[e] legitime atqz ꝓuictus: ab ecclesiastico iudi ce deponendus[f] est. Qui si depositus incorrigibilis fuerit: excōicari[g] debet.deide contumacia crescente anathematis mucrone feriri. post modū[b] vero si in pfundū malorum veniēs ꝓtēpserit: cum ecclesia non hēat vltra qd faciat: ne possit eē vl tra pditio plurimoz p̄ secularē cō primendus est ptātem: ita q̄ ei de putetur exilium vel alia legitima pena inferatur. ⊥ Dem.

¶ Per rescriptum ipetratum co traviolentum conuenitur q̄ scien ter succedit in vitium.

Uia gu. q̄ violenter dicebat ecclesiaz. P.clerici occupaſ se defunctus ē vt accepimus.z.R. eam postmodū ē ingressus. P re cipimus: vt scōm formā priorum ſ̄ inter ipsos.R.z.P. sub eisdem indicib⁹ mediāte rōne sicut i ter.P.eūdē z prefatum Bu.[i] si vi ueret negocium terminet.

⊥ Ano.iij.sancti Sergij z sancti Georgij abbatibus.

¶ Solus papa cognoscit de dubi is priuilegiorum apostolice sedis z non inferior.

Am venissent: z infra[k]. Cū su per priuilegijs sedis apostoli ce cā vertatur nolumus de ipsis p alios iudicari.

⊥ Dem platis p frāciā ꝓstitutis.

¶ Iuder ecclesiasticus pot p viaz denunciationis euangelice seu iu dicialis procedere contra quēlibet peccatorem etiā laycum: maxime ratione periurij vel pacis fracte.

petimus.xxiij.q.v.de liguribus.sic ergo p̄cedendū ē qñ pena īcipit a cri mie excepto falsario lr̄az apostolice se.ille i exaggeratiōe z odio crīs ipo iure excōicatus ē z depositus oī p̄uilegio clericali z icōtinenti tradit curie seculari.j.ō falsis.ad falsarioz. z i crie befsis.j.ō ber.excōicamus.z.c.ad abolēdā.§.i.q vo falsat lr̄as alioz puniri dz vt tradit.j.ō falsis.ad audiē tiam. vbi uero pena īcipit a ꝓtumacia primo dz suspendi postmodū crescēte ꝓtumacia excōicari deide deponi: vt di cit.c.forte.z alia capla ꝑtia. vltimo dz tradi curie seclari.

Uia gu. Hec decre.legi tur duobus modis i gl. z p̄mus modus est cōis z mi bi placet.iō summat vt i ru bro. p̄mo narrat fcm.secūdo quidet ibi precipimus.ab.

i ¶ Qz gu.sic iter eūdez.p.et pfatū gu.sic ergo vī q̄ singu laris successor possit ꝓueniri p rescriptū ipetratū ꝑ añcesso re m ēt re integra.ar.j.ō ꝓces. pben.pposuit.z vī exp̄ssū q̄ qcūqz succedit possit ꝓueniri s.de alie.mu.iu.c.i.z decre tal' epistola vim ꝓstōnis hz. xix.di.i memoriam.z.c.si ro manoz ergo ad filia oia illaz trabere possumus.ar.ff.ō le. nō p̄ñt.ergō tā singularis q̄ vniuersalis anteceſſor ꝓueni ri pōt z decretū fcm in psonā añcessoris iā defuncti in psonā bēdis trālsferī.ff.de fideī cō.li.l.cū q̄si.sz ꝑ vī q̄ nō sit ꝓuemēdus successor qz rescri pta ad alias psonas vel res nō extēdunt nisi q̄ ptinent ibidē vt.s.de of.dele.P.z.B.in fi.z.c.cū olī ad fi. z ē exp̄ssuz ēt de successore vniuersali.s. de rescrip.significauit: z iudi cis datio nō trālsit ad hēdez illius q nō erat i rebus huma nis ꝑ quē dat⁹ fuit iudex.ff. q̄ sen.sine ap.rescī.cū g. vex ē q̄ rescriptū re integra ñ trālsit ad successorē nec successor illi us ꝑ quē ipetrat pt ꝓueīri: vt s.de rescrip.significauit. vbi ō boc.qō h dr̄ itelligit de illo successore q scienter occupauit rē alteri⁹ quā sciebat ad se nō ptiere vñ q̄si i vitiū successit. sicut ille q scienter recipit rē a deiectore.j.de resti.spo. sepe ꝓtigit.z sicut ille q recipit rē ab alio cā mutādi iudicij.s.de ali.mu.iudi. c.i.isti.n.q̄si similes sunt i vitio. vnde possunt ꝓueīri corā eisdē iudicibus z p easdē lr̄as sicut añcessor vt bic dr̄: z i illo ti.de ali.mu.iu.cau.fac.c.i. z eo ipso q̄.R.occupauit rem qua iste.P.spoliatus fuit p illum gu. vī bre ratū factū illius.si.j.de imu.eccl.c.aduersus.al's q̄re appelita fuisset bec decre.in boc ti.alij dicūt q̄ iudices illi procedunt tñ ex vi istaz lr̄az: nec al's poterāt procedere per p̄mas quod non credo.B.

k Uz venissent.bec ē ps illius quā bēs.s.de in īteg.rest.cū venissent. iudicari z boc iō.qz eius ē interp̄tari cuius ē ꝓdere.vt.j.de sen.exc. iter alia.z.xi.q.i.§.ex bis.z.C.de le.l.vl.z.ff.de p̄to.stip.i p̄torijs.sz nū qd icidenter pōt alius cognoscer q̄ papa: vī q̄ sic.C.ō iudi.quotiēs.z.s. de in īteg.resti.cā. i fi.inspiciēdo p̄uilegiū.z si vba sunt manifesta iudex pt dicere ñ obstat p̄uilegiū.ar.j.de fide istru.accepimus.ar.ꝑ.ff.ō postu. quos pbibet.z.j.ō exce.exceptionē.i fi.j.q fi.sint legi.latoz.dicas q̄ boc bz locū si vba obscura sunt z ābigua tūc eius est interp̄tatio cuius ē ꝓdere. vbi vo apta sunt z clara pt iudex dicere obstat p̄uilegiū vel nō obstat.ar. p̄dcē decre.accepimus.sz q̄ pt papa eē iudex i cā sua cū alius dz esse iu dex q̄ actor.vt.iiij.q.iij.c.i.z.ij.C.ne qs i re sua ius sibi di.l.vna.P a pa.n.i tali casu litigat p procuratorē.j.ō ꝓfr.vti.cū dilecta.itē qz lites si ne oī suspitōe procedere debent.xxx.q.v.qō suspecti.itē qz res ecclie roma ne p̄pe sunt pape sicut res fisci sunt ip̄atoris q̄si p̄simoniū.ff.ne qd in lo co pub.l.i.§.boc iterdcm. Itē de cā fiscali cognoscere dz procurator cesa ris.ff.de of.pcō.nec qcquā.sed dic q̄ papa pt eē iudex in cā sua sicut ip̄a tor i cā fiscali.ff.de bis q̄ i testa.ōlē.l.prie.z.xx.di.nunc aūt.z plarus pt esse testis in cā ecclie sue.xxiij.q.ij.sup prudētia.sic eps iudex ē i cā ecclie sue.xxxiij.q.iiij.guilisarius.z.vi.q.i.sicut. Cōsultius tñ z bōestius faciet si

d ¶ Assensu epi.qz sine assensu p̄lati collegiū nec ꝓuenit nec ꝓuenitur C.de epi.z cle.oēs.§.nihilominus.z ar.xij.q.ij.si q̄ de reb⁹.sic z pla tus sine assensu capli ꝓuenire vl ꝓueīri ñ pt.s.de pcu.c.i.ff.de iure de li.ait ptor.de hac materia dr̄.s.de rescrip.edoceri.z.s.de pcu.c.i.

Am non ab homine. Clericus ōpositus icorrigibil' ꝓmit p curiā secularē.sic cōiter sūmat.cōis diuisio.Ea ibi ꝓsultatōi. ab.

e ¶ Dep̄hēsus.ita q̄ alīq clerici admissi iter sint dep̄hensioni z deten tiōi p spaciū.xx.horaz.ar.ff.ad.l.iuliā de adulte.capite.sz ēt p.lay cos pōt comp̄hēdi clericus i ipso facinore vt ita notoriū fiat crimē z ō tineri sine nota excōicatōis.dūtñ b faciāt de p̄latoz suoz auctorita te.j.de sen.ex.c.vt fame. f ¶ Deponēdus.s.eo.at si clerici. z.s.e.clerici.C.de spon.l.ij.C.vbi sena.vel clar.l.vl.

g ¶ Excōicari.i.suspēdi vt differat a seq̄nti q dicit anathematis. al's vbo excōicationis maior excōicatio itelligit de sen.ex.si quem.

b ¶ Postmodū.no.q̄lr in criminibus fit procedēdū vt p̄mo deponat postea excōicet.si.lx xxi.di.dcm̄.z.iii.q.iij.clericus.z.xi.q.i. si qs sa cerdotū.z.s.e.at si clerici.ar.ꝑ.xxiij.q.iiij.forte.z.xxxiij.di.quoz dā.lxxiij.di.honoratus.sol.q̄q̄z p̄cedit ꝑ aliquē p crimie: q̄q̄z p cō tumacia vbi pro crimie p̄mo loco p̄cedit ꝑ aliquē si crimē tale ē q̄ in ducat suspēsionē.p̄mo dz suspēdi vel si inducat depositionē dz ōpo ni.z si corrigibil' appuerit nō p̄cedit amplius ꝑ ip̄m.sic itelligit.s. eo. at si clerici.si vo icorrigibil' fuerit.seruat qō b dr̄ vt tunc demū trada tur curie seculari: cū ecclesia ñ hēat vltra qd faciat.z sic itelliguntur illa capla.iij.q.iiij.clericus.z.xi.q.i.si qs sacerdotū.lz qdā intelligāt il la spāliter in cā ep̄oz pp enormitatē delicti z excellētiā p̄sonaz.z sic ē t il la capla itelliguntur de incorrigibilibus.xvij.di, nec licuit.xi. qō.j.

alij hoc cõmisserit.ar.iij.q.vij.nos si leõpetẽter.t.ff.de of.pcõ.l. nec qc quã.t itelligit de ꝓuil.q papa ꝓcedit alijs ecclesijs t ñ de ill' ꝓuilegijs q a dño papa collata sunt romãe eccle.s.de trãsac.c.i.t.xxxi.di.i nouo.t. c. ꝙuis. de alijs ꝓuilegijs bñ indicat p alios. vel põt expõi nolum⁹ indicaꝛ p alios nisi p õlegatos a nobis.t sic ẽ pl anũ q; ex quo papa dat ꝓuilegiũ vt idulgentiã vel ẽt ꝓfirmatõez nullus de ill' cognoscit ammõ sine ei⁹mãdato.j. de confir. vti.vel iuti.c.i.t.ij.

Nouit ille. Quilibet laye⁹rõne peccati t maxime piurij vl' pacis fracte cora iudice eccl'ia. ꝙuemk ita cõiter sũm ak.sz ego sũmo vt in rubro.diuidit i tres ptes pncipales. in ꝓma excusat se papa dicẽs q nõ itendit iudicare de feudo sz de peccato. in ba ibi: nõ igit. oñdit q rex nõ dz pcessum suũ ad iniuriã reuocare. t hoc pbat diuersis exemplis t testimoniis scriptu raz. i tertia ibi: ne g. ꝙcludit q ipe papa b dissimlaf ñ dz t ꝙcludit sub triplici forma.

a Nouit ille. casus. Rex anglie t rex frãcie sup q̃dam discordia quã iter se hẽbãt occasiõe feudi sup comitatu pictauie ꝙposuerũt adiuicẽ: t ꝙpositõ illa fuit bicinde iuramẽto firmata: tãdẽ rex frãcie ñ obiuramẽto vẽit ꝫ illã ꝙpositõez occupãdo dcm̃ comitatũ: rex anglie sepe monuit illũ vt cõpositõez suaret t pacta inita iter eos. sz cũ ille õsistere nollet rex anglie õnũciauit b ecclesie vñ dñs papa ĩtellecta õnũciatõe illa. q; ille vẽiebat ꝫ pacẽ t pacis federa iuramẽto firmata cũ ad ipz ptineat corrigere de pctõ quẽlibz xpianũ scribit dñs papa ꝓlatis frãcie t ꝓmo iducit ꝫ eũ illaz auctoritatẽ euãgelij: nec tñ p pterea i b derogare vult i al quo iurisditõi illi⁹: nec ĩtẽdit iudicare de feudo sz decerne re de pcõ illius cui⁹cẽsura ad ipm spectat. nisi p ꝓuilegiuz vel ꝫriã ꝙsuetudinez iuri cõi fit detractũ: sz ꝺcernere ꝺ peccato cui⁹cẽsura ad ipz ptiet. tãdez oñdit q ipse nõ dz sibi iniuriã reputare exẽplo valẽtiniãi t illoꝛ ipatoꝛ oñdẽdo q ad ipm ptiet corrigere quẽlibz de pctõ t pacis federa reformare. vñ cõmittit cãz istã cuidã abbati q de plão de q̃rimõia illa cogñscat. q si rex frãcie bũilr nõ acgenerit ꝓcipit cuidã legato q ipe pcedat in negocio ꝫ formã sibi traditã

b Nfaz. p b q dr̃ b pz q ecclesia vel papa nõ bz vtrũq; gladiũ. xcvi.di.cũ ad vex. t j. de app. si duobus. t.j.q si. sint legi. cãm q̃. iperium. n. t sacerdotiũ ab eodẽ ꝓncipio processerũt: in auc. quo oporteat. e.i ꝓn. col. i. nõ ergo ꝺ tpali iurisditõe dz ĩtromittere se papa: nisi i subsidiũ. s. cũ iudex secularis negligẽs ẽ vel cũ vacat ipiũ. j. ti. pr. lz. t.c. seqn. sed vr̃ q papa maioꝛ sit ipatoꝛe. xcvi.di. duo sũt. t. s. ꝺ ma. t obe. solite. nã iura celestis ipij t terreni petro ꝙmissa a ꝺo sunt. xxij. di.c.i. ipe. n. vtrũq; gladiũ habuit vt dicit euãgelista. ecce duo gladij sunt ẽ: quã ptãtẽ suis successoribus trãsmisit. xl.di.c.i. vex executẽez gladij tpal' ipatoꝛib⁹ t regib⁹ cõmisit ecclesia. t tñ iurisditõez cãz ciuiliũ aliq̃ñ p sacerdotes exercuit. xi.q.i. relatũ: q̃dã. n. possum⁹ alijs cõmittere q̃ nobis nõ possum⁹ retinere. ar. j. de isti.c. vl. nec dz eps sibi retinere qõ dz alijs dare. xxij.q.ij. q̃ttuoꝛ. t meli⁹. xi.q.j. te gdem. de hac materia habes. j. q fi. sint legi. cãm.

c Ethnicus. xlv.di. sz illud. xxiiij.q.i. oib⁹. j. de iureiu. quẽadmodum. siue initio litis vel decursis tẽpoꝛũ curriculis: siue cũ negociũ poꝛatur siue cũ iam cepit. pmi sñia: si iudicium elegerit sacrosancte sedis antistitis: illico sine aliqua dubitatiõe ẽt si pars alia refragẽt ad eꝑorum iudicium cũ sermone litigãtiũ dirigat. Cũ. n. nõ humane constitutõi sed diuine poti⁹ imitamur: q; ptãs nfa nõ est ex boie[l] sed ex deo: nullus q sit sane mentis ignoꝛat: quin ad offiñ nr̃m spectet de quocunq; mortali peccato quẽlibet corrigere[m] xp̃ianũ: t si correctionẽ ꝓtẽpserit p districtõem ecclesiasticam cohercere. Sed forsan dicẽt q aliter cũ regib⁹[n] t aliter cũ alijs ẽ agẽdũ. Ceterum scriptũ nouimus i lege diuina: ita magnum[o] iudicabis vt paruũ: nec erit apud te acceptio pꝺsonaz: t ifra. Lz aũt hoc modo ꝓcedere valeamus sup quolibet criminali peccato vt peccatoꝛez reuocem⁹ a vitio ad virtutem ab errore ad veritatẽ: ꝓcipue cũ contra pacẽ[p] peccat q̃ est vinculũ charitatis: postremo cũ iter reges ipsos reformata fuerit pacis federa t vtrinq; prestito prõpo iuramento firmata que tũ vsq; ad tps pretaratum seruata nõ fuerit: nũq̃d nõ poterim⁹ de iuramẽti religione cognoscere quod ad iudiciũ ecclesie nõ ẽ dubium[q] ꝓtinere vt rupta pacis federa reformẽt. Ne ergo tãtã discoꝛdiã videamur sub dissimulatione fouere: predicto legato dedim⁹ in preceptis: vt nisi rex ipse vel solidã pacem cuz predcõ rege reformet: vel saltem humiliter patiatur vt idem abbas t archiepꝰ bituricen. de plano[r] cognoscãt vtruz iusta sit querimonia quam contra eã ꝓponit coram ecclesia rex angloꝛũ: vl' ei⁹ exceptio[f] sit legitima quam contra eum per suas nobis lr̃as duxit exprimẽdam: iuxta formã sibi datã a nobis procedere non omittat.

I Dem epo belien.

Principalis ꝓsona per se nõ p aduocatum debet ꝓponere in iudicio nisi sit indiscreta.

d Peccat in ipm. i. offendit: vel ledit eũ. alr accipit peccare in aliquẽ in auctoritate illa: si peccauerit ꝛc.

e Processit. illũ admonendo vt suaret federa pacis: alꝫ denunciãs nõ audit nisi admonitõe ꝓmissa. j. de accu. cũ dilect⁹. cũ suis ꝙcoꝛ.

f Intendimus. respõsio tacite qõnis.

g Judicare de feudo. directe. s. sz tm̃ rõne peccati t iducẽdo ad pniam vi.q.i. illi q. t .xxij. q.i. ꝓdicandũ t. xxiij. q. iij. ecce. t sic p ꝙseqntiã cogit restituere feudũ. ar. gu. xiij. q. vi. si res aliena. qualiter qõ feudi tractari debeat: dr̃. s. e. ceterum.

b Ipsum. s. qñ qõ ẽ de feudo inter vasallos tũc iudicium pertiet ad dñz feudi. ꝺ hac materia no. s. e. ceterum.

i Consuetudinẽ. no. q ꝙsuetudo parificat priuilegio. r. q. iij. ꝙquestus. t. lxiij. disti. q; sancta. et lxiiij. di. q; p ambitões. itez pz hic q cõsuetudo dat iurisditionẽ. s. de ar bi. dilecti. t. C. de emã. l. i. t vlti. lxij. distin. quia scã. t q consuetudo iuri cõi ꝓiudicet bẽs hic.

k Quicũq; videlz. sed cum hec lex sit abrogata penã sustinet recitator: t auditor. C. de vete. iur. enu. l. vlti. §. ꝺ ola. igit vt gd mẽbraná occupat: xix. dist. si romanoꝛ. rñ deo lz sit ẽt sublata notocia tñ ipsi⁹ necessaria est vt. viij. di. fuerũt vt ostẽ dat quãtã dilectionẽ habuit promulgatoꝛ legis erga sacerdotiũ. t rõ ei⁹ durat: lz ius ciuile dstruatur. ff. ꝺ capi. dimi. eas item est ar. q ecclesia potest iducere legẽ cum q ipsa facit. sed eã ꝫ se recipere non tenet. xi. di. lege: legez istam bẽs. xi. q. i. qcunq; cum sermone. s. de in integ. resti. c. cuz ex lr̃is.

l Ex boie. silr iperium a solo deo est. xxiij. q. iij. q̃situ. t. liij. di. si rector.

m Corrigere. quẽlibet saltẽ i directe. ij. q. i. multi. v. si qs frater ꝛ̃. ar. ꝫ. ff. de peti. here. hereditas. i fi. q̃q; tñ aliquis malũ facit nõ tñ punit imo remunerat vt ille q colligit oliuam imaturã alo non vandi dãnum et non tenetur aglia. ff. ad l. agl. si seruus seruuz. §. si oliuam.

n Cũ regib⁹. s. de of. deleg. sane. t.c. pastoralis. t. xij. q. ij. si qua de rebus. t. xviij. di. si eps. t. xxiij. q. i. q ꝫ pacem.

o Ita magnum. vt. iij. q. ix. c. vlti.

p Pacẽ. ad ecclesiã. n. spectat pacẽ seruare t obseruari facere. s. de treuga t pa. c. i. t. xxiij. q. iij. si qs romipetas. t.c. paternarum.

q Nõ ẽ dubiũ. xij. q. i. oẽ qõ. t.c. ꝓdicãdũ. arg. xciij. di. ꝺyaconi.

r De plano. nõ i forma iudicij sed i modũ denũciatiõis. sic. ij. q. iij. §. abolitio. vel ꝺ plano. i. sine strepitu iudicioꝛ. j. de accu. oli. t.c. sic.

s Eius exceptio. sic ergo ꝫ denũciationẽ admittit exceptio. j. ꝺ dspõ. ipu. ad dissoluendũ. qõ vex ẽ si obijcit q sit criminosus t hoc siue prosequat iniuriã suã siue nõ cũ in modũ denunciatiõis agit repellit pretextu criminis. q; tunc agit quasi qlibz extraneus: qualr. n. moue

retur bono zelo ad connectionē alteri⁹ q nōdum ē connect⁹. iij. q. vij. q ſi ne. ꝛ. e. q. §. ꝓnno. in fi. ꝛ. c. iudicet. ꝛ. i. q. i. multi. ꝛ. xxv. di. c. vlti. et xxxv. q. vi. eps in ſynodo. ꝛ. j. de teſti. cogē. ꝓterea. ꝛ. j. de ſpō. cum in

Ptua. de hac materia dc. ij. q. i. ſi peccauerit.

Paſtoralis. Primo ſtatuit. ſcō a ſtatuto vnū caſuz excipit ibi niſi. Ab. ſi.

a ¶ Factū ꝓponant. ꝛ p ſeipos rñdeāt ꝛ nō p alios. ff. de iter. ac. q ſeruū. §. vlti. ꝛ. C. de iura. ca. auc. ꝑncipales. niſi vbi tenent rōne officij. ff. de procur. non ſolū. itē vniuerſitas p alium rñdet. xij. q. ij. q manumittit. ꝛ. ff. qō cuiuſq; vni. l. i. §. qbus. ꝛ. l. itē eoruz. §. actor. itē excōicat⁹ p aliū dz rñdere. s. eo. intelleximus. itē ꝛ eps. v. q. iiij. q; epi. itē illuſtres. C. de procur. l. pe. ꝛ idiſcrete ꝑſone vt hic ꝛ minores. s. de eta. ꝛ q̄li. ex rōne. ꝛ C. de aucto. ꝓre. clamz. itē furioſi ꝓdigi. ꝛ muli. er luxuriosa. ff. de cura. fu. l. ꝛ mulieri. tan.

Examinata. Duo ad intellectū ſummo ſic. Si actio ꝛ intētio ſunt inepte⁹ vel ſola intētio dz reus abſolui ab inſtantia iudicij itez tamē actor audiet ſi apte egerit. diuido i q̄ttuor ptes in ꝑma pnūciatōis rō. in ſcōa ipſi⁹ rōnis ōclaratō ibi: q;. In tertia pnūciatio ibi: vñ. in quarta protestatio ibi: ita tñ. ab. ſi.

b ¶ Tanq̄ ſeq̄ſtratā. ſeq̄ſter appellat ille apud quē res in litigiū deducta cōiter a litigatoribꝰ ponit. ꝛ hmōi depoſitio nō pōt fieri niſi a pluribus q̄uis als ꝛ un⁹ ꝛ plures deponere poſſint. ff. depo. lz.

c ¶ Eccleſie poſſidebas. ſz ſi ita intelligit lra iſta q̄ iſte dicebat ſe poſſediſſe añq̄ deponeret apud ſeq̄ſtz ꝛ cū ſeq̄ſtrata fuit tūc planū ē qō b dicit. q; tunc habet ꝑ poſſeſſore: niſi ea mēte depoſuiſſet eccliā apō ſeq̄ſtrū. vt ipm ſeq̄ſtz ꝓſtitueret poſſeſſorē potiuſq̄ cuſtodē. ff. de acq. poſ. iteresſe puto. ff. ōpoſi. l. lz. §. i. vñ ñ poterat itētare rei vēdica. ꝯ illos milites nec iterdcm poſſeſſoriū cū ipe poſſideret. poſſeſſori. n. nō dat rei vēdicatio: iſti. ō ac. §. i. ꝛ. C. ō ali. iu. mu. ca. fac. l. vna. ſi vo dicebat ſe poſſidet poſtq̄ ōpoſuerat rē apō ſeq̄ſtz ſeipm poſuit cuſtodē tūc ad huc dc poſſeſſor als ñ. vt. ff. ōpo. l. lz. §. i. ꝛ iō nullo mō ageꝛ poterat rei vēdicatōe nec iterdcō poſſeſſorio ꝯ militeſ: ſz ꝯ ſeq̄ſtz poterat ageꝛ ōpoſiti. ff. depo. ei apō. §. i. ar. ff. ō pecul. l. ōpoſi. i. rñſo. ꝛ. ff. ō puil. credi. ſi neutri. §. ij. i fi. ꝛ. C. ō vſur. acceptū. i fi. q̄q; tñ rei vēdicatio dat poſſidēti. nā a ōpoſitario vl a cōmodatario poſſuz rē vēdicare lz ego rē illā poſſideā. ꝛ b dc fieri rōne ōtētōis. ff. de rei vē. offm. ad fi. et ꝓfeſſoria ſilr dat poſſidēti ne iqetet. ff. ſi ꝑpetuꝰ. vē. ſi forte §. i. ꝛ. l. ſicuti §. ſz ſi q̄rit. ꝛ cū ē in q̄ſi poſſeſſiōe ꝑpetuitatis ne vicin⁹ alti⁹ tollat domuz ſuā ille vult alti⁹ edificare tūc p ꝓfeſſoriā ille pōt ꝓhibere vicinū edificare vt dc i. l. ſi forte. ꝛ. l. ſicuti. §. ſz ſi q̄rit. ꝛ ꝓfeſſoria dat ēt ei q non poſſidet ꝛ ꝓtēdit ſibi ꝑpetuitatē ōberi. ff. ſi ꝑpetuꝰ. vē. l. ij. negatoria dat dño q negat aliū hre ſeruitutē. vt i. l. ꝑdcā. iſto mō debuit ageꝛ miles iſte negādo milites illos hre ius i eccleſia petēdo ne ingetarēt eū ſup iurepſonat⁹. ꝛ de iſtis duab⁹ babes. j. de cau. poſ. cū eccleſia.

d ¶ Nō tenere. cū. n. iepta ꝓponit actio iudex ñ dz ſtatī illā corrigere ſi ē dubia q; lz debeat ſupplere de iure de fcō tñ ſupplere ñ dz ſz dz abſoluer reū cū poſtea ꝓpēderit eā ieptā exꝑbatōib⁹ vt b. ꝛ. ff. ſi meſſal. mo. dix. l. i. §. i. j. ō dōa. iter dilectos. ꝛ. j. ō reſti. ſp. cū ad ſedē. Si vo mānifeſte cognoſcit q; ſit iepta ſtatī eā reijciat iudex vl aſſeſſor. s. e. cū cāz. ꝛ. ff. ō aſſeſ. l. i. ꝛ. j. de ōſpō. ꝑpu. ad diſſoluēdū. ꝛ. s. ō ele. ꝓſtitutis. Itē ex hoc loco vī q; actio ꝑm canōes ſit ꝓponēda. ar. j. ō mu. pe. c. i. ꝑ. s. eo. dilecti. vbi ō hoc dicūt tñ qdā q; i ſpūalib⁹ cauſis actor ñ tenet ꝓpōere actionē vt ſic itelligātur iura q̄ dicūt actionē ñ eē ꝓponēdā: i ciuilib⁹ vo tenet. Jo. dixit q; ꝑz canōes ñ tenet qs ꝓponere actionē q̄ nō magnā regrit ſubtilitatē ſz leuē: ſicut ē rei vēdicatio locati ōpoſiti: vtz hmōi leues teneāt noīare: dicas vt dcm eſt. s. e. dilecti.

Paſtoralis: ꝛ infra. Statuimus ꝓterea vt ꝑncipales ꝑſone nō ꝑ aduocatos ſed ꝑ ſeipſas fcm ꝓponant[a]. ¶ Niſi forte ſint adeo indiſcrete vt eaꝝ defect⁹ de iudicis licentia ꝑ alios ſuppleatur.

Item nobili viro matheo de riparia.

Si actor ineptā actionē ꝓponit reus abſoluit ab inſtantia iudicij: ſi poſtea aptam ꝓponit reus rñdere cogitur. ita cōiter ſummatur.

Examinata cā que vertit inter te ꝛ milites cāpanie: ꝛ infra. Actionē quam ſup iure patronatus eiuſdem eccleſie contra ꝑfatos milites intētabas: incōgruentē cognouimus ꝛ ieptam. ¶ Qz cū teſtes iduxeris ad ꝓbandū q; qñ ꝓfatus. a. vicedñs eccleſiam eādē tā quam ſequeſtratā[b] accepit: tu iuſpatronatus ipſi⁹ eccleſie poſſidebas[c]: profecto nec rei vendicationem intentare nec ipſius reſtōnem poteras poſtulare. ¶ Unde itentionez tuā in hac parte ꝓnūciauimus nō tenere[d]: abſoluētes eoſdez milites ab eadē. ¶ Ita tñ: q; ſi ꝯgruentem ꝛ aptam itentare volueris actionē rñdere tibi nihilomin⁹ teneantur.

Item magiſtro ꝛ fratribus militie templi in italia ꝓſtitutis.

Preceptores tēpli ꝑ domib⁹ ſuis agere ꝛ defendere pñt nec obſtat eis religio vel q; ignota ſit eorum origo.

Quam deputati: ꝛ infra. Accepimus: q; qdam tam ſeculares quam eccleſiaſtici iudices illos quos habetis in domibus veſtris ꝓceptores i cauſis ad ꝓſequendaz ſuā iuſticiā nō admittūt: tanq̄ licitum nō ſit eis ſup litigioſis negociis curā gerere q; pacificis decreuerunt ſtudijs īberere: illud allegantes in repulſione eoꝝ: q; eoꝝ ipſis generatio nō eſt nota: q; vndecūq; venerit gratia diuina vocati dum laudabiliter[e] exequant offiū ſui ordinis ex ſuphabūdanti regrit ſue notio nationis[e]. ¶ Ne gs igit in p ſecutione cārum ꝓceptores eoſdez ab agēdo vel rñdendo occaſiōe huiuſmodi repellat: auctoritate preſentium inhibemus.

Item vercellen. epo ꝛ abbati ō toleto.

Prelati debent laycis de clericis appellatōe fruſtatoria nō obſtante iuſticiā facere: ad ſecularē tñ forū clerici a laycis trahi nō debēt et data ipſoꝝ prelatoꝝ negligentia.

Qualiter ꝛ qñ: ꝛ infra. Precipiatis ex parte noſtra ꝑlatis vt laycis de clericis ꝙquerentibus plenā faciant iuſticiā exhiberi: non obſtantibus appellationibus[g] fruſtratorijs quas in eoꝝ grauamine clerici frequēter opponūt. Ne pro defectu iuſticie clerici trahantur a laycis ad iudiciū ſeculare: qō oīno fieri ꝓhibemus[h]. **Item.**

Juder habens cōſimulem cām vt ꝓprius a iudicio remouetur.

Quoſam que inter abbatem ꝛ ꝙuentū vuidō. ꝛ archidiaconum carnotē. ſup qbuſdam ꝓcurationib⁹ vertit: vobis ꝛ archidiacono pariſien. meminimus cōmiſiſſe: ꝛ infra. ¶ Qz vero cū eūdem archidiaconū ſimil' pene[i] cā contingat: nimis fauorabilis parti alteri videretur: nos te fili decane loco ipſius archidiaconi ſurrogantes[k] mandamus quatenus non obſtantibus prioribus litteris in cauſa ratione preuia procedatis.

Dno. iij. archid. remenſi et de

a ¶ Actionis. forte iō q̄rebāt iſti de natiōe iſtoꝝ vt ſcirēt ō fama ipſoꝝ. nā infames ꝙſueuerūt fugere loca natōis ſue. xix. q. ij. due ſunt. ar. ad hoc. s. ō cle. pegri. tue. ꝛ infamis ñ ꝑt eē ꝓcurator vel iudex. iij. q. vij. c. i. ꝛ. c. infames. §. ſunt āt. vel iō q̄rebāt vt ſciret: an eēnt ꝑtui q; ꝑt⁹ i iudicio ſtare ñ pōt. C. ō iudi. ꝑt⁹. niſi i caſu b⁹. ff. ō iud. vix certis. ex cāis ſz ſpretis bis ꝑſumit ius quē libz eē dignū. niſi ꝓbet ꝛriuz s. de ſcru. c. vno. ꝛ. j. de ꝓſcri. dudū. ꝛ ꝑſumit liber ex quo appet i poſſeſſiōe libertatis. iij. q. vij. §. iij. v. vez ſi ꝑt⁹. i fi. ꝛ. ff. ō of. ꝓto. barbari⁹. ſi. j. ō iſti. ad ōcōz. vel dic q; eo ipſo q; ōputauerūt ſe obſequio Jeſu xp̄i ois tollit irregularitas ſi q̄ fuit. ar. xix. q. vl. ñ lz. i auc. de mo. in pn. col. i. iōq; nō ſunt repellēdi. q; legitime ꝑſone ꝑſumunt. xi. q. iij. eoꝝ. ff. de proba. verius. ꝛ. l. i.

b ¶ Probibem⁹. imo ꝛ ſi velit nō pōt laycū ſuū iudicē ꝓſtituere. j. ti. pri. ſi diligēti. ꝛ. c. ſignificaſti. xi. q. i. inolita. ꝛ. c. placuit. Et vt q; ēt de cōſenſu epi nō poſſit. ꝛ puto illud vez. j. ti. pri. ſignificaſti. lz iura antiq̄ ꝯria inuere videant: vt dc ibi: ſz ecōuerſo layci trahunt ad foꝝ eccleſiaſticū ꝓpter deſidiā iudicis ſecularis. j. ti. ꝓori. lz. ꝛ. c. ſeq. ꝛ. c. ex trāſmiſſa.

f ¶ Laudabiliꝰ exequunt. ꝛ ſic ꝓp induſtriā ꝛ probitatē luebant penā. C. de poſt. l. vlti.

Qualiter et quando. Judices eccleſiaſtici debent de clericis laycis iuſticiā facere. ſic cōiter ſummat ꝛ ꝑz hāc ſummationē iſta decre. ē in dubio. ff. ad munici. l. i. iō vt aliqd afferat ſummo ſic vt in rubro. ꝛ tria facit ꝓmo ꝑcipit. ſecūdo impedimentum remouet ibi nō obſtāte. tertio grauamē ſuſpicat ꝛ ꝓhibet. ibi ne pro defectu. Ab. ſi.

g ¶ Appellationibus. q̄ ipſo iure nō tenēt. j. de ap. paſtoralis. i. rñſo. ꝛ. c. vt debitus.

i ¶ Silis pene: ꝛ ita vī q; iudex q; bz cōſimilē cāz cauſe ſibi cōmiſſe poſſit recuſari ex eo q; dic nimis fauorabil' rē. qō ē mirabile vt ex eo naſcat ſuſpitio. vñ ſi aliqs ageret ō iure exceptōis coꝝ aliquo iudice q i ſili cā laborat iudex ille ō facili ſmiaret ꝑ illo: ſiſe ē i teſte q; bz cōſilem cāz: qz ille ñ dz admitti i teſtē ꝓp hmōi ſuſpitōez ne ō facili teſtificaret ꝑ illo. j. de teſti. ꝓnas. ꝛ q ꝓſili morbo laborāt ñ ſunt admittēdi i teſtionio. vt. iiij. q. iij. §. liberi. ꝛ. c. teſtes. ſi. j. ō exce. cū eccliaſtice. ñ tñ extēdas hāc ſilitudinē ad oēs cās: nā ſi iudex hēat cāz decimaꝝ ꝛ alia cā puta iuriſpīonat⁹ vel electōis ei cōmittat illō ei nō nocet vel ēt vt b dic Jo. bñ poſſuz petere eccliā vl ali ud coꝝ iudice q; bz ꝓſilez cāz. vel b cā ñ vī ſufficiēs ad recuſandū iudicē lz ſit ſufficiēs ad ſurrogādū. nec dc b q; cā iſta ſufficiat ad recuſādū iudicē lz ſit ſufficiēs ad ſurrogādū. cū. n. plures iudices dati ſunt ad petitionē alteri⁹ ptis ſine q̄libz tali ſuſpitōe vl ꝓſimili reuocat aliqs illoꝝ ꝛ alter ſurrogat. ut cā ſine ſuſpitōe ꝓcedat freq̄nter b ꝓtigit. vel dic q; ꝑus dcm eſt.

k ¶ Surrogātes. ſic ꝓp ſuſpitionē dñatōis ali⁹ ſurrogat. s. ō of. ōle. cām q. itē ſi neceſſari⁹ ſit iudex in teſtē reuocet ꝛ alter ſurrogat. j. ō teſti. dilecto.

Exhibita In ꝑma ponit appellatis petitio. in ꝓa appellatois commissio. ꝓa ibi: qꝛ vo. ab. si. a Euocadi oes. n. illi euocadi sut quos negociu tagit. s. o tepo. or. si archieps. t. lxi. di. archieps. t. viij. q. ij. lz ꝑ. t. ff. o adop. nā diu⁹. t. ff. o mino. i cāe. §. cā. C. de aucto. ꝑstā. l. vlti.

b De ꝓtigētib⁹. ꝓtigentia ipaz electionē puta de meritis electi t studijs eligētiu t de zelo. t an aliqd symoiace prauitatis iterceserit. s. o ele. fscriptu ē. t. c. sup eo. t. j. o exce. deniqz. in fi.

c Ingrerēt. ex quo vbo visum fuit iudicib⁹ qꝫ i modu i gsitois haberēt ꝓcedere t no i forma iudicij. t ita lit. ñ ꝓte. poterāt ꝓcedere pp ꝓtū aciā alteri⁹ ptis. j. vt lit. ñ ꝓt. qm̄ freqnter. sunt t alij. j. de accu. q̄liter t qñ. §. oz. sz erranerūt cū forma ista ñ fuisset i modu ingsitois cōmissa sz in modu iudicij, mera ingsitio ñ cōmittit i tali casu. qꝛ inquisitio fit sup excessib⁹. t igsitor oz accedeꝛ ad locū. ij. q. i. ds oipotēs. t. j. o symo. lz bely.

d Cōspirationē. qꝫ si veruz fuissz repellēdi erāt nec audiendi ꝫ electū qꝛ q̄si inimici et ex odio hoc facere ꝓsumunt. vñ ab agēdo sunt repellēdi sicut a ꝺnūciatōe seu igsitōe. j. o accu. cū oporteat. t. s. e. notit. i fi. nec tales ad testimoniū sūt admittēdi. j. o symo. lz bely. t. c. p tuas. ꝓspiratō. n. grauissimū crim̄ ē ita vt accusatū a ꝓpo gradu repellat ix. q. i. ꝓiurationū. t. c. se.

e Excōicationē. exceptio excōicatois repellit ab agēdo. t qꝛ isti agebāt ꝫ electū tal' exceptio admittēda fuit qꝛ excōicati audiēdi nō sunt. j. de sen. ex. p tuas. t. c. si vo. j. de bf. excōicam⁹. §. credētes. sz cū electꝰ petit ꝓfirmationem agēdo ꝫ ipos q se sibi opponūt si opponāt aliqd electo i modū exceptiōis ad ōfensionē ecclie siue ꝫ illos ñ admittit replicatio excōicatiōis qꝛ t si ꝓstet illos eē excōicatos si repellent a defensiōe. j. de excep. dilecti. qꝛ a defensione nullus excōicatus repellit. j. de excep. in tribus. vlt. c.

cano brimensi bolon̄. ꝺyoce.

¶ Si iudices de principali t exceptionibus preiudicialib⁹ simul cognoscunt: vel super principali lite non cōtestata testes recipiunt: licite ab eis appellatur.

Exhibita nobis. R. virdimensis electi petitio declarauit: qꝫ cum sup facto electionis sue. W. archidiaco. ac quozūdaz canoñ. virdimen. aduersariorum suorum ꝓ curatores ad nostram audientiam accessissent: parisieñ. episcopo t cō iudicib⁹ suis sub certa forma litteras nostras direxim⁹ inter alia continentes: vt vocatis q forent euocādi[a] sup ꝓpositis suis t alijs negocium ꝓtingentibus[b] ingrerent[c] veritatē: t infra. Cū āt idē electꝰ qbusdam ex his q ꝓtra eū agebāt ꝓspirationē[d] t qbusdā excōicationez[e] in modū exceptionis obijceret se id offerēs probaturū: ꝓfati iudices interlocuti fuerunt: qꝫ de his t ꝓncipali negocio simul ingrerent: nolentes q̄si nō iudices sz ingsitores existerēt sup predictis exceptionib⁹ ipsius electi probationes admittere: sed peruertendo[f] iuris ordinem de premissis exceptionibus t ꝓncipali pariter ꝓ se ingrere intēdentes t ꝓcedētes ēt ad receptionem testium lite nōdum sup eodem negocio ꝓtestata[g]: quare prefatꝰ electus nostram audiētiā appellauit: t ifra. Qz vero nō in modum igsitionis sed cōmissiōis negociuz extitit delegatum: mandam⁹ quatenus: si ex dictis grauaminibus[h] vel aliquo ipsoz appellatum ꝓstiterit: reuocato in irritum qcqd pꝰ appel. hmōi inueneritis attentatū in cā ipsa iurta prioz cōtnētiā lrārum rōne preuia procedatis.

Idem magistro tancredo canonico bononien̄.

¶ Lapsu triēnij nō obstāte pōt delegatꝰ in cā sibi cōmissa ꝓcedere.

Venerabilis frater noster archieps rauēnas ꝓposuit coram nobis: qꝫ cū decisio cause q̄ inter ipm t cōitatē ceruie sup iurisdictione ciuitatis ceruie t qbusdā aliis articulis vertitur: sit p subterfugia t cauillationes eoz p triennīū prorogata: dicti cerulen̄. asserētes instantiam iudicij p decursum triēnij perijsse: rn̄dere sub tuo examie recusauerunt: t infra. Mandamus quatenus exceptione hmōi ñ obstante[i] in negocio isto procedas iurta traditā tibi formam.

Idē epo t magistris. T. t. B. prateñ. bononie cōmorantibus.

¶ Cū actor t reus sunt diuersi fori cā proprietatis t possessiōis pōt coram diuersis iudicib⁹ agitari.

Significauerūt nobis olim abbas t ꝓuentus sce Marie de florētia: qꝫ florētina ptās ꝓ eis contra cōitatē castri de signa sup possessiōe vl' q̄si iuris ibidē eligēdi rectorē qō ad se ptinere dicebāt diffinitiuā sniam ꝓmulgauit[k]. sz postmodū abbatē t ꝓuētū ꝑfatos ipa ptās coegit cōitati ꝑdicte sup proprietate[l] vel quasi memorati iuris i seculari iudicio rn̄dere. vñ vobis ꝓ fieri per litis ꝓtestationem que est principium cause.

Significauerunt. Non obstante exceptione tēporis feriati ꝓpter vindemias mādanda ē snīa executōi. b. d. ꝙm vnū intellectum vel ꝙm aliū vt in rubro ita cōiter summatur: sz hoc nō vſ: indistincte veruz. vt. j. subijciā. ideo summo alr. t sic. Actor obtinens in possessorio coram iudice rei non tenet coram eo iudice super ꝓprietate respōdere si est ꝓrsus alterius fori. Et ē casus nota. Sunt due partes. in prima partis cōquestio. in secūda papepuisio ibi: mādamus. Ab. si.

k Promulgauit. t hoc bene fieri potuit cū causa ista non fuit spiritualis. sed super iurisditione temporali. t Abbas t ꝓuentus fuerint actores. vnde debuerunt sequi forum rei. j. ti. prosimo cum sit generale. et xi. qōne. i. experientie. t c. seq. t. C. de iurisd. om. iu. iuris ordinem. t sententia super possessione diffinitiua appellatur. j. vt lit. non contest. c. ij. t hic.

l Super proprietate. Sed videtur qꝫ isti monachi tenebantur respōdere, aduerse parti sup proprietate coram iudice qui cognouit de possessione qꝛ iudex ille qui cognouit de possessione cognoscere debet de proprietate. j. de cā possessio. c. i. t ē illi audientia denegāda qua cōtinētiam cause nititur diuidere vt corā vno agat de possessione. t i alio iudicio de ꝓpetate. C. de iudi. nulli. ꝓterea cause cōuentōis t reconuentionis coram eodem iudice fieri debēt. C. de sentē. t inter. om. iu. cuz papinianus. t. iij. q. viij. cuius in agēdo. qs obseruat iudicium ipsum in eodem negocio habere contra se iudicem nō dedignetur. vt in. l. cā papinianus. t. iij. q. viij. cuius in agendo. t illud quasi videtur idem negociū. j. de mu. pe. c. i. Sol. vez ē qꝫ cōtinentia cause diuidi nō debet t ille q cognouit de possessione oz cognoscere de ꝓpetate siue sit ordinarius siue delegatꝰ cui cā simpliciter quo ad vtrūqz fuit cōmissa. j. de seḡstra. ad hec. t hoc locum habet cum actor t reus sunt eiusdem fori. sz in casu ꝑsenti nō sunt eiusdem fori. vnde monachi q primo egerūt de possessione debebāt seq forum rei quod fecerunt t obtinuerunt. t si aduersarij volebāt postea cōuenire monachos sup ꝓprietate debebāt seq formam monachoz: t cause possessionis t ꝓpetatis bñ possunt tractari coram diuersis maxime vbi cā talis subest. qꝛ nihil cōmune habet cā possessionis cum cā ꝓpetatis. ff. de acgren. possef. naturaliter. §. nihil. t si aliqs postulauerit aliū iudicem sup ꝓprietate. t alium sup possessione non ē audiendus. t sic logtur. j. de cau. pos. c. i. t. C. de iurisdi. om. iudi. nulli. t ita nō cōtradicūt huic decre. qꝛ hic isti monachi nō fecerūt. alia iura cuiꝰ in agendo ꝛē. non tangūt cām istam. qꝛ illa loquūtur in recōuentione que debet fieri simul cum ꝓuentione. j. de mu. pe. c. i. t. j. de or. cog. cum dilectus. t tunc etiam si vellent recōuenire de alia re nō poterāt cum qō spoliationis de qua agebant monachi ꝓuilegiata sit. j. o or. cog. super spoliatione. nec de ꝓpetate simul tunc cum possessione poterat agi. C. de reven. ordinarij.

e Excōicationē. exceptio excōicatois repellit ab agēdo. t qꝛ isti agebāt ꝫ electū tal' exceptio admittēda fuit qꝛ excōicati audiēdi nō sunt. j. de sen. ex. p tuas. t. c. si vo. j. de bf. excōicam⁹. §. credētes. sz cū electꝰ petit ꝓfirmationem agēdo ꝫ ipos q se sibi opponūt si opponāt aliqd electo i modū exceptiōis ad ōfensionē ecclie siue ꝫ illos ñ admittit replicatio excōicatiōis qꝛ t si ꝓstet illos eē excōicatos si repellent a defensiōe. j. de excep. dilecti. qꝛ a defensione nullus excōicatus repellit. j. de excep. in tribus. vlt. c.

f Peruertēdo iuris. vñ nō valuit qō fecerūt qꝛ fines mādati seruādi sūt s. o rescrip. cū dilecta. t. s. o of. ole. venerabili. imo t si vba rescripti viderent eē ꝫ ordinem iuris: tū nō oz recipi a iure. s. de rescrip. cām que.

g Lite nō ꝓtestata. quod fieri nō oz. j. vt lit. nō ꝓte. ꝓ to. nisi electꝰ esset ꝓtumax. tūc. n. ne patiat ecclesia detrimētū ex mora pōt recipi testes lit. nō ꝓte. j. vt lit. nō cōte. qm̄. §. porro.

h Dictis grauaminib⁹. s. qꝛ simul sup exceptōe t ꝓncipali negocio ꝓcedebāt t li. ñ ꝓte. Et colligit ex hac lra qꝫ si plura grauamia assignent i appellatōe sufficit alterꝫ ꝓbare dūmodo quodlibet ꝓ se sit sufficiēs. si. j. o ap. significauit. t. j. o ꝑben. cū iam dudū. t. s. de rescrip. ex pte. vbi de hoc. Si aūt plura ꝓponunt q̄ habēt diuersos effectꝰ nō sufficit alterꝫ ꝓbari quo ad vtrūqz effectū sz sufficit quo ad alterꝫ exēplū habes. s. de rescrip. oli. sed oia que hic dicta fuerunt bñt eundē effectū. s. vt appellatio legitima fuerit. ergo sufficit quodcūqz ꝓbetur. qꝛ vtrūqz per se sufficit.

Venerabilis Instātia iudicij nō perit p lapsum triēnij. b. d. sic cōiter summak. sz pōt aliter summari vt i rubro. t sunt due ptes. in prima ptis qō. in scōa pape ꝓuisio ibi: mādamus. ab. si.

i Obstāte. sic ergo pz qꝫ bodie nō bz locū lex illa. C. de iudi. ꝓpandū. i. rnsio. §. vl. t. §. plerūqz. vbi dr qꝫ istātia iudicij ꝑit nisi cā finita. j. triēniū a tpe litis ꝓtestate ꝓnumerādū. vt itez icipiat ō nouo ꝓcedere ac si nunqꝫ fuisset ꝓcessuz. si. n. isti rn̄dere volebāt. qꝛ istātia iudicij ꝑierat ñ erant audiēdi qꝛ lz ꝑz. l. ꝑdcāz istātia iudicij ꝑierat ōcursu triēnij. lr̄e siue iurisditio iudicis ñ poterat. qꝛ iurisditio iudicis ē ꝓpetua t rescripta ꝓpetua sūt C. ō diuer. rescri. falso. t ar. C. ō ꝓsti. pe. l. ij. t. C. ō ꝑscri. xxx. vel. xl. āno. Poterāt tñ dicere ñ tenemur rn̄dere nisi nouꝰ libellꝰ det ō nouo t oia iterū ꝓcedāt ab initio p. l. ꝑdcāz ꝓpādū. q̄ mō ñ bñt locū q̄tū ad būc articulū p decre. istā. t sic obuiādū ē malitijs eoz q cās maliciose volūt progar.

a ¶ Propter vindemias. tempore enim vindemiarū ⁊ tpe messiū nō cōpellit quis in iudicio respondere: ita q̄ sñia lata contra absentē nō tenet: tamē si consentiūt partes bene valet iudiciū. ff. de fer. l. i. ⁊. l. si feriatis. ⁊ de istis ferijs habes. C. de fer. oēs dies. in p̄n. sed illis ferijs que inducte sunt ob reuerentiā dei ⁊ aliorum sanctorū nullus pōt renūciare. ēt si partes vel lent. Alijs vero iductis in fauorē hominū bene renunciat: hoc est expres suz. j. de fer. c. vlti. ⁊ de cōse. di. iij. c. i. ⁊ arg. ad hoc. ff. ō arb. si feriatis. xv. q. iiij. c. i. ⁊. ij. pōt tñ tali die: ut videt libell⁹ offerri. ff. de adul. l. miles. §. seraginta. ⁊. §. illius. sed ex causa tali tpe aliquis cōpellit litigare ut hic dicit in fi. ne tempus illius electi ad regimē illius loci elabatur. Et idem credo si finiret iurisditio iudicis tēpore illo q̄ tunc posset p̄cedi ne iudicialis ista̅tia euanescat. arg. §. de offi. de leg. consuluit.

Rubrica De foro cōpetenti. Quia rei ad iudicia vocati frequēter excipiūt ō foro. Et plerūq; dubitatur quod forum sic excipiēs sequi debeat ideo rē. ſm Bof. Sed ego cōtinuo sic. tractatur⁹ auctor de singulis actibus ⁊ partib⁹ iudicij: q̄ ante alium actū iudicialem oz discuti de cōpetētia fori iuxta no. in. c. inter monasteriū. de re iudi. ⁊ in. c. pe. de excepti. ideo p̄mittit istā rubricā: q̄ posito fundamento ponit edificiuz. i. q. i. cū paulus. De materia habes. xcvi. di. iij. q. vi. ⁊. vi. q. iij. xi. q. i. xxv. q. i. p totuz. repetit in. vi. ⁊ de. Ab. si.

iniunxerimus: vt si ita cēt cogeretis cōitatem eandem electuz a monachis in rectorē admittere: audituri postea que partes super ꝓprietate vel quasi predicti iuris ducerent ꝓponenda: ⁊ ifra. Verū pars altera inter alia excipiēdo ꝓposuit se tūc rñdere coram vobis de iure nō teneri cum tempus propter vindemias[a] existeret feriatū: rñdente syndico monasterij hoc malitiose proponi: ut videlicet cā protracta tps regiminis electi predicti inutiliter relabat: ⁊ ifra. ℣ Mādamus quatenus hoc nō obstante in negocio actione prenia ꝓcedatis.

Rubrica De foro competenti.

Ⓐ In concilio calcedoñ.

¶ Clericus coram suo ep̄o conueniri debet.

Si quis clericꝰ aduersus clericum negociuz habeat: non deserat[b] ep̄m proprīū: sed prius apud ip̄m actio[c] vētilet: vel cōsilio eiusdem[c] apud alios[c] quos vtraq;[f] pars voluerit iudicium obtinebunt.

Ⓐ In concilio parisien.

¶ Iudex secularis si clericuz ꝓ se distringit excōicari debet.

Nullus iudicuz[g] neq; presbyter neq; diaconū aut clericū vlluz aut minores[b] ecclesie sine p̄missu[i] pontificis per se distringere aut cōdēnare[k] p̄sumat. ℣ Quod si fecerit ab ecclesia dei cui iniuriā[l] irrogare dignoscit: tādiu sit sequestratus[m] quousq; reatū suū cognoscēs emēdet. Ⓐ In ꝑci. aphricano.

¶ Ratione rei de qua agit fortē quis fori ibi ubi res est. Sic cōiter summatur.

Si ane si ep̄i inter quos cā versatur sint diuersaruz ꝓuincia rum ille primas[n] det iudices i cui⁹ ꝓuincia[o] ē locus de quo ꝓcēditur. Ⓐ Reg. bononi. defensori cōsice.

¶ Ep̄s vt suspectus recusatus de cuius suspitiōe notorie cōstat pōt dare delegatū ptibus nō suspectū cuius sententiaz poterit p se executioni mandare.

Si q̄s ꝓtra clericū causam habuerit: ep̄m ipsius adeat: q̄ si vt suspectus[p] fuerit recusatus executor[q] ab eo deputet. ℣ Aut si hoc actor[r] refugerit: ab eodem ep̄o est deputād⁹: q̄ ptes sibi mutuo ꝓsensu iudices cōpellat eligere. A quibus quicḡd fuerit diffinitū ipsi⁹ sollicitudine[r] suata lege[t] modis omnibus cōpellatur. ℟ Lex. iij.

¶ Super re ecclesie vel clerici potest laicus coram ecclesiastico iudice conueniri. sed si probabiliter negat rem ē ecclesie vel clerici ad iurisdictionē ecclesiasticaz declinādaz conuenitur coram suo iudice.

Si clericus laicum de rebus suis vel ecclesie impetierit: ⁊ laicus res ipsas nō ecclesie esse aut clerici sed suas proprias asseuerat q. ij. de viro nefando: vt sic puniat in quo peccauit. fic. j. de iure patro. pastoralis. in fi. ⁊. §. de offi. dele. cū olim. ⁊. §. de trāsla. quāto. ⁊. §. de tēp. ordi. lras. ⁊. j. de inde. ad deliberandum. ⁊. j. de imu. eccle. c. fi.

m ¶ Sequestratus. per sñiam. fi. xxx. di. quasi per totum.

Sane sic. Episcopus ratione rei ꝓuenit cora archiepiscopo in cui⁹ prouincia res sita ē. h. d. magis specifice. Ab. si.

n ¶ Ille primas. ⁊ hoc intelge cuz ipse non pōt siue non vult per se cognoscere.

o ¶ Prouincia. sic pz q̄ sub illo iudice agere debet actor in cui⁹ puincia res est litigiosa: vt ex ipsa re sortiat forum. ff. de cēsi. forma. §. si vero. ⁊ j. e. c. vl. ⁊. xi. q. i. expientie. ⁊. C. vbi i rē actio. actor. ⁊. C. de ꝑdi. mino. si prediū. ⁊. C. de prescrip. lon. temp. l. vl.

Si quis cōtra. Solet cōmuniter sic summari. Cora suo episcopo cōuenien dus est cleric⁹. qui si recusat dabit delegatū partibus nō suspectū. b. d. sed ego sūmo aliter ꝓsiderata poti⁹mente legis q̄ cortice. Ep̄s si recusatione cōtra eum ꝓposita ad arbitros venire nō vult: pōt ēt partium nō requisito consensu cām principalez alicui nō suspecto cōmittere: cuius sñiam executōi mādabit: uel aliter ſm aliū itellectū: ut in rubro. Et ſm itellectū meliorem diuidit: q̄ primo prouidet quādo iudex vt suspect⁹ recusat a reo. Secūdo quando delegatus i locū recusati recusat ab actore ibi: aut si. Tertio prouidet circa executionē ibi: a quibus. Ab. si.

p ¶ Ut suspectus. qd tenendū sit cū iudex ordinari⁹ recusat vt suspectus plene dicitur. j. de ap. cū speciali. q̄ videtur banc decre. iterpretari. ⁊ illi standum est.

q ¶ Executor. i. ōlegatus: q̄ ordinarius cū fuerit recusat⁹ debet causam cōmittere ꝑsone neutri parti suspecte: ut dicit ꝓstitutio illa j. de appel. cū spāli. ⁊. ij. q. vi. placuit. ij. ⁊. xi. q. i. puenit. Sed si appellet a tali subdelegato ad quē appellabit pōt dici q̄ ad papā cum ad ordinarium recusatū non videat appellādum. nec ad metropolitanū omisso medio: q̄ talis appellatio nō tenet. j. de ap. dilecti. sed satis posset appellari ad ep̄m nō obstāte tali recusatōe: nō q̄ ipse cognoscat: sed vt alij persone non suspecte cōmittat. ar. contra. c. predictū placuit. ij.

r ¶ Aut si hoc actor. §. dixit q̄ reus pōt recusare ordinariuz ⁊ actor fili⁹ vt hic dicit. ⁊ tūc ep̄s ꝓmittit alicui q̄ ꝓpellat partes eligere iudices sup causa illa qbus ep̄s ꝓmittet cām hoc ipsemet facere posset. sed causa vitande suspitiōis hoc dictū est. ⁊ idē iuris credo ē siue reus siue actor recusauerit ordinariū. ⁊ ē simile huic. xi. q. i. puenit. vel sic potest intelligi q̄ dicit si ꝟ actor rē. si actor recusauerit istū executorē ab episcopo datum: tunc episcopus debet aliquē eligere qui cōpellat partes: vt in aliquē ꝓueniāt: ne postea ipsum valeāt recusare. §. de offi. deleg. super questionū. §. i. Idē esset si reus recusaret istum executorez.

s ¶ Ipsius sollicitudine. boc iō dicit q̄ delegatus ab ordinario nō pōt suā sñiam executioni demādare. sed ille ordinarius illam debet exequi. ff. de re iudi. a diuo pio. i. responso. nec pōt possessionē dare. ff. de iurisdi. om. iudi. iubere. sed nō credo illā subtilitatē seruandā quin possit exequi suaz sñiam. q̄ ex quo causa sibi ꝓmittit intelligunt sibi oia esse cōmissa que ad causam ipsaz spectare noscunt ⁊ sine quibus causa expediri non pōt. §. de offi. dele. preterea. ⁊. c. suspitiōis. ⁊ lex illa a diuo pio. ⁊ ꝟ decr. nō ꝓhibēt boc lz dicat in eis q̄ ordinarius bāc sñiaz exequat. ⁊ hoc ēt notauit Jo. ij. q. vi. quisquis. sed si velles hoc seruare posset dici q̄ hoc ꝟ locū cū ordinarius est ꝑsens. sed eo absente ōlegatus vel officialis eius exequat sñias suas. alias pernitiosum esset banc vtilitatē seruare. b.

t ¶ Seruata lege. que loquit de tēpore executionis sententie que faciēda est in personali actione post quattuor menses. C. de vsur. rei iudi. l. vlt. ff. de re iudi. l. ij. ⁊. iij. §. si quis.

Si clericus laicum. Laicus a quo cleric⁹ vel ecclesia rē vendicat oz coram suo iudice laico cōueniri. Sic cōiter sūmat: sed ego sūmo sic: vt

b Jquis clericus nō deserat. qō si fecerit puniri oz ꝓut dicit xi. q. i. inolita. c. placuit. ⁊. j. e. si diligenti.

c ¶ Actio. i. petitio. q̄ ſm canones actionē ꝓponere nō tenentur. §. c. pri. dilecti. vbi de boc. ⁊. c. examinata.

d ¶ Eiusdē. aliter. n. nullo mō possūt eligere iudiciū alioz. imo de licentia ep̄i iudiciū seculare nō possunt eligere: sed ecclesiasticā ꝑsonaz bene de licētia ep̄i. j. e. significasti. alias nec volētes: nec inuiti possūt deserere ep̄m ēt si iuramentū interueniret. j. e. si diligenti.

e ¶ Alios. i. ecclesiasticos. j. e. significasti. vel ep̄s cōmittat alicui.

f ¶ Utraq; pars. bonestū ⁊ iustū ē istud: vt ambe partes si p̄sentes sint eligāt iudicē cōiter vt hic. ⁊. ij. q. vi. placuit. arg. §. de offi. dele. cuz R. sed illa itelligo q̄ altera pars est abs̄ vel cū nō vult concordare reus vt ibi dicit. als iniquū esset illud qō daretur ad voluntatē alterius altero p̄sente: ⁊ sic obseruat in curia ro. cōtra. xi. q. i. c. iudices. ⁊. xv. q. vij. c. si aūt. sed intelligunt in criminali ⁊ non tenet hodie.

Nullus iudicum. Duo facit. primo prohibet. secundo adiscit penam ibi. quod si. Ab. si.

g ¶ Judicum. s. secularium.

h ¶ Minores. quos appellat hic minores. Pōt dici q̄ seculares siue seruientes ecclesie deputatos ad eius obsequiū: q̄ illi eodez priuilegio censentur. ar. xij. q. ij ecclesiarum seruos.

i ¶ Sine permissu. hic vacat ar. a contrario sensu: vt probatur. j. e. significasti. vbi de boc.

k ¶ Aut ꝓdēnare. nisi forte in cā recōuentiōis: q̄ bene respōdere tenētur de ciuili: sed non de spūali: vt dictū est. §. c. proxi. ⁊. §. de iudi. at si clerici. c. vlti. ar. j. de mu. pe. c. i. ⁊. ij. ⁊. iij. q. viij. cuius in agendo. C. de senten. ⁊ iter. om. iudi. cū papinianus. in auc. ⁊ ꝓsequēter. sed i criminali nō habet locū recōuentio cora iudice seculari. nec etiam cora quocūq;. vt dictum est. §. ti. proxi. at si clerici.

l ¶ Cui iniuriā. qui iniuriā facit ecclesie debet priuari cōmunione ipsius. xvij. q. iiij. sicut antiquitus. nec ad supplicādū debet admitti vbi sacrilegiū ꝓmittere nō dubitauit. e. cau. q. iiij. frater ⁊ episcopus. xij.

in rubro. Primo ponit dictū. Secūdo ratiōez dicti ibi. cum actor. Tertio localem contrariam consuetudinem ibi: licet. Ab. si.

a Forū rei. hec regula generalis ē. j. e. cū sit. 7. xi. q. i. experiētie. 7. c. se. 7 iij. q. vi. c. ij. 7. c. neminē. 7. C. de iurisd. om. iu. Itē i crimiali. 7. C. vbi rez ac. l. vlt. ff. de alie. iudi. mu. cā fac. q; ēt i pn. 7 i auc. vt cle. apud ppm. epi. rñ. col. vi. fallit ꝫ regula i casibus notatis. j. e. cū sit. 7. c. licet. 7. c. ex tenore.

b De ꝓsuetudie. talis ꝓsuetudo contra oia iura predcā ē sed introducta ē pp negligētiā laicoz in exhibenda clericis iusticia. j. e. cū sit generale. 7. c. lz. 7. c. ex tenore. sz papa siue sint negligentes siue nō: quotidie ꝓcedit lras clericis ꝫ laicos sup quacūq; q̄stione. 7 ita assumit sibi iurisditōem alioz cōtra id qō dicit. ꝫ. ti. pr. nouit. in pn.

Ex transmissa. Questio feudi dz p dōm terminari: q; si negligit ecclesiastic⁹ iudex alias supior ei⁹ hoc faciet: ita cōiter sūmat. Vel sūma sic ꝫ lec. gl. vt i rubro. Vel sūma sic ꝑm aliuz intellectū. Questio feudi dz terminari p. d. feudi imediatuz. 7 hec lex icidit cū pma: sz ē magis clara 7 no. Et ꝑmo ponitur partis cōquestio. Secunda ibi: per dominū. pape ꝓuisio. Ab. si.

c R. forte clericus erat iste R. q; alias papa nō dedisset ei lras: q; lz ꝓcedat clerico ꝫ laicū: nō tñ ꝓcedit laico contra laicū. dūtūmodo habeāt alium supiorē: cum ꝓsuetudo curie sic se habeat. nisi de cōsuetudine 7 sponte se subiiciāt iurisditōi ecclesie. sic pōt intelligi. ꝫ. de arbi. inotuit. 7 consimilia. 7. ꝫ. c. prior. in fi.

d Dūs. quo ad fendum illud. alias vt q; erāt milites ecclesie: vt. ꝫ. de in littera.

e Me i iudicio ecclesiastico. qō qdem facer potuit cū papa talē phibitōez admittat quali cā feudi debeat tractari de. ꝫ. ti. pr. ceterum.

f Distulerit. 7 sic p negligētiā iudicis seclaris iurisditio q̄ pus erat iefficax apud delegatū mō ē efficax. sic. j. e. lz. 7 c. ex tenore. sic ēt delegat⁹ p negligētiā pdit iurisditōez 7 trāsfert ad ordiariū. ꝫ. ō de. or. significauit. ꝫ. de of. dle. prudētiā. §. vi. i fi.

Verum. Cōiter sūmat vt i rubro. Sed ego sūmo aliter ꝑm lec. magis notabilē 7 magis euacuādo substantiā. c. Et sic. Per dōm feudi secularē siue ecclesiasticū qō feudalis terminari dz ēt si vasalli sint clici. 7 si plures ꝓtendant dōi nō pōt vnus cognoscere maxime alio absente an feudus ad eū ptineat. Primo ponit factū. scōo statutū ibi: statuimus. Ab. si.

g Questio mota fuit. vacāte ecclesia. vñ non erat q; de illa qōne posset cognoscere. nec tunc aliqd fieri pōt in preiudiciū vacātis ecclesie. j. ne sc. va. p to. Cū ꝓpositus nō tenebat nec debebat rñdere de feudo ecclesie coram alio iudice. ꝫ. c. pr. 7. ꝫ. ti. pri. cetex. Et ideo papa mādat q; differat questio illa quousq; ecclesia prelatū habuerit.

h Cōsecrat⁹. idē ēt si elect⁹ ēet 7 ꝓfirmat⁹: q; tūc hz plenā admīstratōz q̄tū ad ea q̄ ptinēt ad iurisditōem. ꝫ. de elec. trāsmissam. ar. ad idē. ꝫ. de trāsla. iter corporalia.

i De feudis. supple cognitio de feudis.

k Cognitionē. q; forte dicebat ab aduersarijs q; nō erat feudū ecclesie: sz potiꝰ ꝫperatoris. vñ dicit hic sub ꝓditōe. 7 si eps esset negligēs in qōne feudi ꝓcedere: secularis iudex postea ꝓcederet sicut ecōuerso. ꝫ. e. c. pr. nō. n. cognitio feudi ecclesiastici semp ad iudiciū ecclesie spectat: vt no. ꝫ. ti. pr. cetex. Sed ꝫ videt potius q; secularis iudex nō possit supplere negligētiā epi: sed per papā tunc supplenda est illa negligentia: q; non ad iudicē secularē de hac causa pertinet etiam si laici sint.

l Alioquin. i. si ad ecclesiam non pertineat.

Statut generale. Primo ponit regulā. Secūdo casum exceptū debet de rigore iuris ad forensem iudicez trahi. Cum actor forum rei[a] sequi debeat. Licet i plerisq; partibus aliter de consuetudine[b] habeatur. Dem.

Si questio feudalis est inter clericū 7 laicum cognoscet dominus feudi: sed eo negligente cognoscet delegatus pape etiam ante negligentiam datus.

Ex transmissa nobis insinuatione. B. E. 7 vu. militū ecclesie tue intellerimus: q; cuz. R.[c] de casauille eos super quadā possessione cora treceñ. episcopo traxisset in causaz: nobilis vir de campis eorū dominus[d] sub debito fidelitatis eis inhibuit: ne de seculari feudo in iudicio[e] ecclesiastico respōderent: 7 infra. Per dominum feudi causam iubeas terminari: 7 si ipse maliciose distulerit[f] tu ei debitum finem imponas.

Dem.

Dominus feudi siue sit ecclesiasticus siue secularis causam feudalem cognoscit.

Verum quoniā de quibusdā feudis aduersus preposituz questio mota[g] fuit: statuimus: vt ex quo episcopus fuerit in ecclesia consecratus[h]: de feudis[i] ipsis sub suo iudicio cognoscatur si ad ecclesiasticam cognitionez[k] pertineant. alioquin[l] beneplacito imperiali sicut iustum fuerit relinquatur.

Lucius tertius.

Malefactores ecclesiarum in vtroq; foro conueniri possunt.

Cum sit generale vt actor forum rei[m] sequatur: 7 infra. Verum quoniā seculares iudices in exhibenda iusticia personis ecclesiasticis sepe in iudicio sunt remissi[n]: in fauorem ecclesie est introductuz: vt malefactores[o] suos qui sacrilegi sunt censendi venerabilium locoruz rectores possint sub quo maluerint iudice conuenire.

Celestinus. iij.

Cause clericoruz secundum iura non secundū consuetudines laicoruz terminantur.

Quod clericis: 7 infra. Mādamus quaten⁹ si quas causas pecuniarias clerici parisius cōmorātes habuerint ꝓtra aliquos[p] vel aliqui cōtra eos: ipsas iure canonico decidatis.

Innocentius tertius vercellen. episcopo.

Laicus laicuz super re ciuili coram iudice ecclesiastico conuenire nō pōt nisi in defectū iusticie, secularis vel nisi cōsuetudo id exposcat.

Licet ex suscepto: 7 infra: mādamus quatenus si quādo a laicis vercell. litteras super rebus precipue que foruz seculare cōtingūt a sc. apo. cōtigerit impetrare: sub ap. ob. ōcernas auctoritate nostra irritas 7 inanes: dūmodo consules 7 cōmune de se conquerentibus in iudicio seculari exhibeāt iusticie ꝓplementuz[q]. Liceat tamen ipsis qui sub eisdez cōsulibus taliter duxerint cōtendendum: si se in aliquo senserit pregrauari ad tuaz sicut hactenus seruatum est vel ad nostrā si maluerint audiētiam appellare: hoc presertim tēpore quo vacante[r] imperio ad iudicem secularem recurrere nequeūt: qui a superioribus in sua iusticia opprimū tur. Si vero consules iusticie tāquaz merito suspecti fuerint recusent. ex trāsmissa. q; qō de vno ꝓceditur: de alio phibere videtur. xxv. distin. qualis. cum suis ꝓcor. nisi consuetudo ꝓtrarium inducat: vt dicitur. ꝫ. e. si clericus. in fi.

Quod clericis. In loco talis iurisditōis ecclesie cause clericoz sunt ꝑm ius canonicū terminānde. b. d. ꝑm glo. 7 vtrūq; sūmariū recipit determinationē. Diuidit: q; ꝑmo ponitur decisa cōquestio. in scōa mandatum ibi: mādamus. ab. si.

p Aliquos ēt laicos. 7 est spāle parisius vbi epūs hz tpalem iurisditōem 7 gerit vicē comitis. vñ 7 preco bānuz ibi nūciat nomie epi 7 regis. alias laici debēt in causis pecuniarijs cora suo iudice ꝓueniri: nec tractaret ibi causa iure canonico sed ciuili: siue iure gētiū vel iure municipali. sed cause tractāde iter clericos 7 laicos quos ꝓueniunt vel iuenīatur iure canonico: non obstāte ꝓsuetudine.

Licet ex suscepto. Diuiditur. Primo ponit dictū cū sua modificatōe. Scōa ibi: liceat. Tertia ibi: si vero. Quarta ibi: quidem ꝫ grauamia ꝓsulū. Tertia ibi: quidem ꝫ grauamia ꝓsulū. Tertia ibi: si vero. Quarta ibi: ꝓtra recusatōes ipsoruz.

q Justicie ꝓplementū. Ergo quousq; ad sniam pueniat: semp ē in pēdenti an valeat rescriptū. j. c. pr. 7. ꝫ. e. ex trāsmissa. qñq; enim rescriptum est in pēdenti. ꝫ. de rescrip. si aūt.

r Quo vacāte. Iste ē ergo vnus casus i quo iudex ecclesiasticus pōt se imiscere seculari iurisditōi. s. cū supior non inuenitur. Alius est cū iuder secularis negligit facere iusticiam vt hic. versi. dūmodo ꝛc. 7. j. c. pxi. 7. c. ij. arg. xxiij. q. v. admīstratores. Tertius est cū aliqd ambi-

gnū fuerit ⁊ difficile: ⁊ iter iudices variat. j. g fi. sint legi. c. p venerabilem. circa mediū. Quart⁹ est in oi crimine ecclesiastico puta vsura: sacrilegio ⁊ similibus: vt. vi. q. ij. c. i. ⁊. rij. q. ij. nulli liceat. ⁊. j. de vsur. quoniã. Quintus est cū per denunciationē criminis causa defert ad iudicem ecclesiasticū. s. ti. ꝓri. nouit. Itē rōne ꝓueritatis: vt in dote. j. de dona. inter vi. ⁊ vx. ō prudentia.

a ¶ Ad te. vel ad nos. Cōtra. j. de appel. cum speciali. ⁊. s. eo. si quis contra clericuz. vbi ordinarius recusatus cōmittit causam. Sol. illa contineret ius ꝓmune: ⁊ qō hic dicit locale est de recusatione iudicis ordinarij ⁊ delegati. ⁊ de illis habes. j. de appella. secundo requiris. ⁊. c. cuz speciali.

Θ Ex tenore. Diuiditur. nam in ꝑma ponit comitis conq̃stio. i scōa pape ꝓuisio. Secūda ibi: nos igitur. q̃ tria facit: fddit cāz: suꝑsederi mādat: duos causs excipit. ab. si.

b ¶ Exhiberi. ⁊ qꝫ iudices nihilominus procedebāt in cā: comes significauit hoc dño pape.

c ¶ In iusticia. j. de dona. inter vi. ⁊ vxo. nup. Per hoc patet q̃ cā viduarū nō ptinet ꝑncipaliter ad ecclesiasticuz iudicez: lz pertineat ad ecclesiam quantū ad ꝓtectionē: vt. lxxxvij. di. c. i. ⁊. ij. immo ad iudiciuz seculare spectāt. primo

sati: coram arbitris cōmuniter electis de causa suspitionis agat: que si probata fuerit eē iusta: ad te vel ad nos[a] ꝓ iusticia recurratur sicut superius est expressum.

¶ Dez archidiacono ⁊ thesaurario turoneñ.

¶ Vidua laicum corā iudice ecclesiastico ꝓuenire non pōt nisi super causa ecclesiastica vel in defectum iudicis secularis.

Θ Ex tenore litterarum comitis britanie est nostris auribꝰ intimatum: q̃ cum causam que inter mulierez nobilē. F. ⁊. J. de medu ano super hereditate sua noscitur agitari vobis commisimus terminandam: ipse comes eidez mulieri: cum taz ipsa q̃z predictus. J. essent de foro ipsius mandauit: vt causam deferrent ad ipsum: promittens eidem q̃ faceret ei iustitie plenitudinem exhiberi[b]: ⁊ infra.

¶ Nos igitur attendentes: q̃ sic sumus viduis in iusticia[c] debitores: q̃ alijs iniusticiam facere non debemus: mandamus quatenus nisi sit talis causa que ad ecclesiasticum[d] iudicez pertinere noscatur ei supersedere curetis: dummodo per iudicem secularem suam iusticiam possit obtinere: alioquin non obstante ipsius cōtradictione cām ipsam ratione ꝓuia terminetis[e].

¶ Dem pisano archiepiscopo.

¶ Clericus non potest cōstituere sibi iudicem laicum etiam si propriuz iuramentū ⁊ aduersarij consensus accedat.

S I diligenti: ⁊ infra. Asseruisti te vsqz ad hec tempora tenuisse q̃ licitum sit clerico renunciare saltem in temporalibus causis iuri suo: ⁊ sibi laicum iudicem constituere ꝓsertim vbi aduersarij voluntas accedit: ac tenere iuramentum super hoc interpositum respondisti. ¶ Immemor constitutionis qua cauetur pacto priuatorum[f] iuri publico minime derogari. Cum ergo ius hoc in milenitañ. ⁊ carthaginensi concilijs[g] sit specialiter promulgatum: ne clerici[h] clericos relicto suo pontifice ad iudicia publica pertrahant[i]: alioquin causam perdant[k] ⁊ a cōmu-

decedēs. ⁊. j. de testa. registi. ⁊ nemo pōt facere q̃ leges in testamēto suo locū nō habeāt. ff. ō leg. i. nemo. ⁊. ff. ad. l. fal. qō de bonis. §. i. ⁊. C. ō ꝓdi. iser. l. ij. ⁊. C. ō iura. ca. l. vl. §. sed qz. ⁊. x. q. i. sic qdā. ff. de postu. quos phibet. j. ō excep. c. exceptionē. ar. ꝫ. ff. ō pac. paciscī. ⁊. l. pactū iter brēdes. ff. a qbꝰ ap. nō licet. l. i. in fi. ⁊. §. i. ⁊. C. de temp. ap. l. vlt. i fi. ⁊. ff. de ser. l. i. ⁊. ff. de mino. si iuder. ⁊. j. de regu. ad apostolicam. ⁊. j. de priuile. si ō terra. ⁊. c. accedē tibus. ⁊. C. de pac. si qs i conscribēdo. vbi videt exꝑssum. ⁊. j. e. dilecti. Sup hac cōtra rietate dicas q̃ illi iuri qō ē tantū introductū in fauorē ali quoz bene pōt qs renūciare. sed si aliqō ius introductū est i fauorē quorūdaz ꝑ publica vtilitate ipsoz ⁊ odio aliorū nullꝰ pt tali iuri rnūciare: tale ē hoc de quo hic agit: qō introductū est nō taz in fauorē clericoz q̃ i odiū laicoz: ipsi eniz clericis opido sūt infesti: vt. ij. q. vij. laicos. ⁊. c. laici. ⁊ tale ē illō. xvij. q. iiij. si qs suadēte. qz ei renūciare ñ potest. j. de sen. excō. ꝓtingit. sicut potes videre i simili. mulier pōt renūciare vell. qz i fauorē ipsius tātuz introductuz ē. ff. ad vell. l. vlt. §. pe. ⁊. C. e. ti. iubemꝰ. pp ifirmitatē sexus. C. ad velle. si sine. ⁊. ff. e. l. ij. §. verba. sz macedo. si pōt renūciari: qz illud i fauorē quorūdā introductū est ⁊ in odiū cꝛditoz. ff. ad macedo. sed ⁊ si pater. i fi. Similiter beneficio restitutiōis nō pōt renūciari: qz tam in fauorez q̃ in odiū introductum est: lz sit arg. ꝓtra. ff. de mino. si iuder. Item ⁊ alia rō cōsuenit assignari. quare nō possit clericus in aliū iudicē ꝓsentire: qz ꝓiudicat episcopo suo sine cui⁹ ꝓsensu iurare nō pōt: nec aliū iudicē bēre. xi. q. i. clericū. ⁊. iij. q. vi. nō liceat. j. de iura. calū. c. i. i fi. Itē ab alio nō pōt recipere ordinem: nisi ab epo suo. ergo nec iudiciū qō est maius. sic argumentat canon ix. q. ij. nullus ꝑmas. j. ō paro. c. iij. Itē nō pōt ab alio prelato petere ani me iudiciū qō est occultū. multo fortius nō pōt petere iudiciū psone. j. de peni. ⁊ re. ois vtriusqz. ⁊ de peni. di. vi. placuit. sic posset contigere q̃ oēs subditi epi aliū sibi iudicē eligerēt. Laicus vero bñ pōt aliū iudicē sibi eligere i ciuili negocio. ff. de iudi. l. i. ⁊. ij. sz i crimiali nō. xi. q. i. si qs cū clerico. ⁊. C. de iurisd. om. iu. itē i crimiali. Clerici tñ arbitros bene possunt eligere ꝑter ꝓsensuz epi. s. de arbi. c. i. ⁊. ij. ⁊. c. dilecti. ⁊ p totū titulū. Itē dixi q̃ illi ꝑuilegio. si qs suadēte. renūciare non pōt. tñ clericus verberatus a laico vel ab alio pōt ei remittere iniuriā quātū ad se: sed nō quātum ad ecclesiā. xxiij. q. iij. si is q. lxiij. di. salonitane.

g ¶ Cōcilijs sit. que concilia tu habes. xi. q. i. inolita. ⁊. c. placuit. quorum verba hic ponuntur.

h ¶ Iste clerici. hic ponit tenorē. c. iolita. ⁊. c. placuit. quoz ꝛba hic ponūt.

i ¶ Detrahāt. ⁊ sic trahunt iuiti. ⁊ ideo punit ille qui eos trahit. ⁊ sic loquitur. c. inolita in actore.

k ¶ Causam pdant. Sed nunqd per sniam an ipso iure? W. dicebat q̃ ipo iure pdit cām. sed videt potius q̃ per sniam: arg. predicti. c. iolita. vbi dicit ꝓuētus. ⁊ causam perdit. C. de iurid. om. iud. itez in crimiali. vbi dicit actor actione cause mulctet. reus pro ꝓdēnato habeat. ⁊ ar. predicti. c. placuit. vbi dixit locū suū amittat q̃ veriꝰ vī. oppo. ad hec ar. j. de excess. pla. grauē. Hoc dicit Jo. b. ꝓtra. Sed nunqd itelligimus hāc penā iponēdā statiz vel post ꝓtētōez vel post litis ꝓtestatōez. vel tñ si pseuerat vsqz ad sinē cause. Et vī certe q̃ postq̃ vocatus ē ad iudiciū. xi. q. i. iolita. vbi dicit ad iudicia publica nō ptrahāt si ꝫ fecerit cām pdat. ⁊. c. placuit. vbi dicit q de seculari iudice possit auxiliū rē. et. C. de iurisd. om. iu. itē in criminali. ubi dicit q iuocauerit i vetito examie. Sed vī q̃ ante litis ꝓtestationē possit penitere. nec icidit in penā. ff. rem ra. ba. amplius hoc. et. ff. de i ius vo. l. q̃uis. et. ff. ō iurisd. om. iu. si cū venerit. et ar. illi⁹. c. placuit. vbi dicit si crimē fuit itētatū. vel ciuilis cā ꝓmota. p q̃ ꝛba inuit: q̃ lis fuit ꝓtestata. imo ēt vī q̃ quādocūqz añ sniam licitū sit penitere. arg. ff. de iof. testa. papinianꝰ. §. meminisse. ⁊. C. de his qbꝰ vt idig. alia causa. ⁊. ff. qō me. causa. si cū exceptōe. §. hec actio. ⁊. §. satis. Wu. dicebat q̃ hic non est locus penitētie. benignius tñ est ⁊ tutiꝰ dicere. q̃ ante litis ꝓtestatōem sine pena desistere pōt. ar. illi⁹. c. placuit. qz pmptiores debemus esse ad misericordiā q̃ ad rigorē. ff. de ac. ⁊ obl. l. arrianus. post. litem vero contesta. nō pōt vitare penā. ar. pdictaꝝ. ll. amplius hoc. ⁊. c. quānis. et. l. si cū

Θ Ex tenore. Diuidit in tres partes. In ꝑma ponit falsa opinio archiepi pisani. In scōa ipsius ipugnatio ibi: imemor. In tertia conclusio ibi: manifeste. ab. si.

f ¶ Priuatoꝝ. sic ergo patet q̃ priuatoꝝ pacto iuri publico nō derogatur. ff. de pac. ius publicū. ⁊. l. iter debitorē. s. de arbi. cuz tpe. ⁊. j. de sen. ex. contingit. i. nemo enim ius publicū remittere potest aliqbꝰ pactionibus. nec mutare formā antiqtus ꝓstitutā. ff. de admi. tuto. qdā

venerit. sed ī cā ſpūali ſola depoſitio q̄rimonie ſufficit: vt ab eccleſia tā q̄ mēbrū putridū abſcindat: ⁊ bñficia alij ꝓferant. j. de excel. pla. grauē. Sed pōt dici q̄ illud eſt pp exceſſuz nimiū eo q̄ i ſuū ep̄m tñ facin⁹ attētare p ſumpſit: vt merito augeri debeat pena. ff. de re mili. omne delictū. §. i. ſz de rigore debēt puniri qui inuetitum examen alios trabunt.

a ¶ A cōione. ſacramētoruz: q̄ i pena reuocabunt a ſacramentis ad tps. ar. ij. q. vi. catholicus. vel poti⁹ a cōione .i. officio ⁊ bñficio. ſi clericus eſt priuet: vt dicit Hu. ſed nimis rigida eēt hec pena. nec ēt talis expoſitio ꝓſonat littere. ⁊ ita dicit q̄ ñ pdit locū ſuuz: ⁊ pdere vult q̄ euicit: ⁊ bucuſq̄z logt i actore ſequentia verba ⁊ tā epi ⁊c. in reo.

b ¶ Tam epi. hic ponit tenorez illius. c. placuit.

c ¶ Purgare. Et ſic loquit i reo. c. placuit. Et ō q̄ ſponte eligit vetitū iudiciū punitur. ⁊ expone purgare. i. examinare cauſaz ſuā. Et dic q̄ voluerit cū effectu. i. fecerint q̄ examinaret ibi cā. nā ſi iuiti traberent non punirētur. arg. j. ē. de iudi. at ſi clerici. ⁊. xi. q. i. in clericorum.

d ¶ Pro eis lata ſit. Sz qd ſi ꝓ eos lata ſit videt q̄ ñ teneat: q̄ ſnīa a nō ſuo iudice lata nō tenet. ē. de iudi. at ſi clerici. xi. q. i. clicoz. ſatis pz qd dicēdū ſit. nā ſi obtineret ſnīa non valeret. ſed ſi ꝓ eos lata ē de iure tenere nō ōberet. tñ quātū ad ſe ⁊ i odiū illoz ſeruabit talis ſnīa ⁊ compelleť ad ħ pp culpā ſuā. immo multo fortius pro ꝺdēnato dz brī. arg. ē. de renunci. quod in dubijs.

e ¶ Perdāt. i. rē q̄ ab eo petebať de q̄ fuerūt abſoluti ⁊ habeant pro ꝺdēnatis. ⁊ res illa dabiť actori cui fcā ē iniuria: q̄ re⁹ aliter ſe ꝺueniri nō patiebať. q̄ forte potēs erat ⁊ actor ip̄z timebat. vñ ñ audebat illū ꝺuenire coraz ſuo iudice. ⁊ ſic actor iuit⁹ ⁊ coact⁹ ꝺuenit illū. ſic i pcedēti caſu actor perdit qō euicit: ⁊ dať reo q̄ iuit⁹ tract⁹ fuit ad iudicē alienū. ſz ſi vterq̄z fuerit i culpa: tūc dz dari illi eccleſie cui fcā ē iniuria ⁊ iuriſditio eius ſpreta. ⁊ qō dicit pdāt qō euicerint: itellige cū cā eſt ppria clerici: ſecus ſi negociū ſit eccleſie: q̄ delictū pſone ⁊c. xvi. q. vi. ſi ep̄m.

f ¶ Si locū. ecce re⁹ bz electionē vel pdat cāz vel amittat locū. ſi poti⁹ vult pdere locū nūqd hēbit qō euicit: ſic ſi actor fuit i culpa alias ñ: q̄ fcm̄ iſti⁹ ñ dz obeſſe actori inocēti. ⁊ ſic ē caſus i quo tenet ſnīa a nō ſuo iudice lata.

g ¶ Manifeſte pz. ħ ergo pz ar. ex pcedentib⁹ ꝺcilijs q̄ nec iuiti. ⁊ ħ ex cō cilio mileuita. inolita. nec volentes. ⁊ ex hoc concilio Car. placuit.

h ¶ Paciſci pñt. vt iudicia ſecularia ſubeāt. Sz nūqd tacite pñt renūciare ſuo foro: vī q̄ ſic rñdēdo coraz laico. ar. iij. q. vi. pulſat⁹. nā ⁊ papa renūciat ſuo foro. ij. q. vij. nos ſi icōpetēter. ⁊. q. v. mādaſtis. multa. n. poſſum⁹ tacite ad q̄ nō poſſum⁹ nos pacto aſtrīgere. ff. de pcu. filiusfamilias. §. veterani. ⁊. C. de pac. l. vl. ⁊. C. de iuramē. calū. l. ij. i fi. Dicas q̄ neqz tacite neqz exp̄ſſe pōt clerie⁹ aliū iudicē ꝓſtituere. imo i eccleſiaſticā pſonam ſine lnīa ſpāli epi ſui ꝓſentire nō pōt. nec illū in iudicē eligere: vt. iij. q. vi. non liceat. j. e. ſignificaſti. vbi determinať iſta dubitatio vt ibi dicit.

i ¶ Juramētū. ſic ergo pz q̄ ſi ꝯctus nō tenet ſiue pactū: iuramētū ħ obſeruādo ip̄m ꝯctū vel pactū nō tenet neqz obligat. C. de legi. nō dubiuz. ⁊ q̄ iuramētū ꝓ bonos mores: ⁊ vim legū ⁊ auctoritatē iuris nulli⁹ eſt momēti. ff. de leg. i. ſi qs inglinos. §. ſi qs. ⁊ q̄ iuramētū nō dz eē vinculū inigtatis xxij. q. iiij. ītra cetera. ⁊. j. de iureiu. ꝯto. Jtez ar. q̄ ſi p̄ncipale non tenet nec acceſſoriū: vt. C. ħ vſur. eos. C. ħpoſiti. l. ſi ħpoſita pecunia. ⁊. l. pdicta nō dubiū. ⁊. j. de fide inſtru. iter dilectos. ⁊ q̄ idē iuris ē i p̄ncipali ⁊ acceſſorio. ē. de offi. deleg. prudētiā. i fi. ar. ꝓtra. j. de iureiu. debitores. ⁊. c. cū cōtigat. ſimiliter qō iuris ē i acceſſorio ⁊ i p̄ncipali. ar. xxiij. q. i. paratⁿ. verſus fi. ver. nā ſi xp̄iana. in fi. alias eſt. c. ar. ꝓtra q̄ aliud eſt i acceſſorio q̄ in p̄ncipali. ff. de pac. l. iij. ar. cōtra ſublato acceſſorio tollitur p̄ncipale. ff. de pac. l. ij. ar. cōtra. C. de remiſ. pig. creditricē. Jtez aſſignat contra. j. de iureiu. cū contingat. vbi iuramentū ſup ꝓtractu ꝓtra legem facto preſtitum ſeruatur. ⁊ ibi de ħ. ħ.

rētes habere recurſum: maxime[k] ſi ſuper his impetuntur que in tua noſcuntur dioceſi commiſiſſe: niſi forte hi quibus delinquentes ipſi deſeruiunt ex indulgentia vel conſuetudine[l] ſpeciali iuriſditionez huiuſmodi valeant ſibi vendicare.

Idem.

¶ Epiſcopus delicti condemnat clericum de delicto priuādo beneficio alibi ſito: ſed executio realis fit ab epiſcopo beneficij.

Poſtulaſti per ſe. apo. edoceri: vtrum ſacerdos habens eccleſiam in vna dioceſi: ⁊ reſidēs in eadem: domicilium vero patrimonij ratiōe in alia ibi delinquēs ab eo in cuius dioceſi habet patrimonium pro delicto ibidez commiſſo debeat iudicari: preſertiz in cauſis que officij ſui ſeu beneficij priuationez expoſcūt. Ad quod breuiter reſpondemus: q̄ per epiſcopū i cuius dioceſi deliquit[m] ſen tētia promulgari poterit i eundē. Sed ab eo in cuius dioc. beneficiū obtinet erit quo ad illud executio facienda[n].

Honorius tertius archiepiſcopus decano et archidiacono turonenſi.

¶ Miſerabilis perſona poteſt laicum interdicto vnde vi coram iudice eccleſiaſtico conuenire: etiam ſi res ſubtracta dicatur feudalis.

Ex parte. G. quondam anglie regine fuit propoſituz: q̄ cum nobilem virum gu. detentorem caſtri ſegrey. ratione dotalicij[o] pertinentis ad ipſaz: quo per

Quam contingat.

Sunt due partes: conſultatio ⁊ rñſio. ſecūda ibi. ſuper quo. ab. ſi.

k ¶ Maxime. i. tantuz. ſic. xi. q. iij. ſi qs epiſcopus dānat⁹. nam tantū ab illo puniēdus eſt vbi deliqt. vi. q. iij. placuit. j. de rap. c. i. vbi de ħ. Vel dic q̄ lz alibi poſſit excōicari: non tñ ab alio pōt deponi q̄ a ſuo dioceſano. ſecus ſi ciuiliter ageretur de bñficio. j. e. poſtulaſti. qñ reus ſit remittēdus ad ſuum iudicem dicit. iij. q. vi. c. i. ⁊ j. de rap. c. i.

l ¶ Vel ꝓſuetudine. no. q̄ cōſuetudo dat iuriſditōez. ix. q. iij. ꝓqueſtus. ē. de arbi. dilecti. C. de eman. l. i. ⁊ vlti. ⁊. ē. de off. or. irrefragabili. ſed qualiter pōt in hoc caſu priuilegiū vel cōſuetudo dare iuriſditionē cuz nemo ſibi vel ſuis ius dicere poſſit. ff. de iuriſdi. om. iudi. qui iuriſditiōi preeſt. ⁊. C. ne gs in ſua cā ius ſibi dicat. l. vnica. ſed dic q̄ dñs facilime poteſt habere ordinariā iuriſditionē ſuper familiam ſuā: ſicut magiſter ſup diſcipulos ſuos. vt in conſti. Federici. C. ne ſi. pro patre. auc. habita. ſicut ep̄s in ſuos canonicos ⁊ ſicut pater ſup filio ſuo: ut. iij. q. vij. §. tria circa fi. ⁊. xxiij. q. iij. duo iſta nomina. ⁊ ſi ſuſpectus fuerat dñs petat actor ei aliquez aſſociari. iij. q. iij. §. offeratur. vel eligat arbitros ē. e. ſi qs contra clericū. ⁊. xi. q. i. puenit. j. ō ap.

Poſtulaſti cum ſpeciali.

Hoc. c. legitur p̄ncipalr duobus modis. ꝓmo q̄ ep̄s delicti fert ſnīam tñ ſup crimine: ſz ep̄s bñficij fert ſnīaz ꝑpatoriā beneficij. Secūdo legit q̄ ep̄s delicti fert ſnīaz ēt ſup bñficio. ſed realis executio: vt poſſet ſionis ſubtractio dz ferri p iudicē bñficij. Et ħm primū itellectū. h. d. i ſūma. Ep̄s delicti ꝺdēnat clericū de delicto: ſed nō ꝑpat bñficio alibi exñte: ſz ep̄s bñficij ꝑpabit quaſi exequēdo ꝺdēnatōem iudicis delicti. Secūdū aliū intellectū. h. d. vt in rubro. Diuidit in duas partes. Primo ponit queſtio. Secundo ſolutio ibi. ad qō. Ab. ſi.

m ¶ Deliqt. ⁊ ita delictū dat iuriſditōem. j. e. c. vlt. ⁊. vi. q. iij. placuit. ⁊ ep̄s iſte i cuius dioceſi deliqt dz ferre ſnīam contra ipſum ſup crimine ⁊ nō ſuper eccleſia. ⁊ hec ſnīa lata ſub vno facit fidē ⁊ in alio iudicio. ſi. xxiiij. q. i. ſubdiaconus. xi. q. i. ſtatuimus. ff. de iureiu. ſi duo patroni. C. de lib. cau. iubemus.

n ¶ Executio faciēda. ille. n. iudex i cui⁹ dioce. eſt res in q̄ fieri dz executio dz ſnīaz mādare executōi. ⁊ ſic ille ep̄s cui ſubeſt illa eccleſia iſti⁹ clerici ꝑpabit illū p ſnīam ab alio ep̄o latā. ar. ff. ħ re iudi. a diuo pio. §. i. Jn criminibus ſi crimen magnuz eſt ille iudex exequat ſnīam vbi delictū eſt ꝑpetratū. j. de rap. c. i. ⁊. ff. de re mili. deſertoē. in p̄n. ⁊ in auc. vt nulli iudi. §. ſi vero qs comprehenſorū. col. ix.

Ex parte. Sunt due ptes. Jn prima partis cōqueſtio. Jn ſcōa iudicuz inſtructio: ibi. mādamus. Prima ſubdiuidit. primo ponit cauſe cōmiſſionē ⁊ rei vocationē. Scōa ibi. dictus. rei exceptionem ⁊ actoris replicationē ad illam. ab. ſi.

o ¶ Dotalicij. donatōis pp nuptias. mulier. n. dotem dare viro. vir

autem dicitur dare vxori donationē ꝓpter nuptias. ſ. de dona. inter virum ⁊ vxo. nuper. in fi.

a Cōplices. no. ꝙ tenet qs hoc interdicto ſiue qs fecit ſiue cōplices eius ipſius mādato ſiue ēt ratū hūerit. ſ. de reſti. ſpo. cū ad ſedē. ⁊. ff. de vi ⁊ vi ar. cū a te. l. iij. §. cū ꝓcurator. qr facientes ⁊ conſentientes pari pena puniunt. §. de offi. deleg. c. i. ⁊. ij. qō. i. notum. in fin. ⁊ tenetur etiaz alia ratione ſi rem illam ſciēter recepit a dectore. ſ. de reſti. ſpo. ſe pe ꝓtigit. ⁊. §. ti. pri. qr.

b Andegaueñ. poteſt enim qs habere domicilium in diuerſis locis. ff. ad munic. aſſumptio. §. iure. ⁊. l. filij. §. ſenatores. ⁊. ff. de ſena. ſenatores. verūtamen ſola poſſeſſio domus q̄ cōparat in alia ciuitate non facit domicilium. ff. ad muni. libertus. §. ſola domus. niſi eā inhabitauerit. vñ dicit. ſ. in qua interdum cōſueuerat habitare: ſed deſinit eē municeps ade ptus ſenatoriam dignitatē. ff. ad munici. Sed hoc verum eſt quantū ad munera nō quantum ad dignitatem: vt ibi dicit.

c In eadem dio. i. andegaueñ. Hoc. n. ſufficeret ſolum ſi coraz ordinario andegaueñ. queſtio ita mota fuiſſet: qr rōne rei de qua qs cōuenitur ſortitur qs forum. §. e. ſane. ſ. eod. c. vlt. ⁊. C. vbi in rem ac. l. actor. etiā ſi res ſit mobilis. ff. ō iud. quod legatur. ⁊ō hoc dicitur. ſ. e. c. vlt.

d Aliis. ꝙ caſtrum illud aſſignatum non fuit ipſi in donationē ꝓpter nuptias a viro. Item ⁊ alias ꝙ dominus feudi nō fuit requiſitus anteq̄ litteras impetraret. iſte exceptiōes locum non habent in poſſeſſorio: ſed i petitorio locū habēt vt hic dicit. ⁊ ſic videt ꝙ littere impetrate cōtra laicum non valeāt: niſi primo iudex ſecularis fuerit reqſitus ⁊ negligens ſiue fuerit dñs feudi: ſine alius iudex niſi de ꝟ i litteris fiat mentio: cum hec exceptio i petitorio locum videat habere. vñ ſignatur contrariū. §. eo ex tenore. ⁊. c. lz. ⁊. c. ex trāſmiſſa. ⁊. §. ti. ꝓpor. cet. ex. vbi exꝑſſe vt ꝙ non

eū vel eius cōplices[a] cōtra iuſticiaz fuerat ſpoliata: auctoritate bone memorie. Jo. pape pre. N. coram vobis traxiſſet i cauſaz. Dictus nobilis excipiēdo propoſuit: ꝙ littere apoſtolice nō valebant: ꝓ eo ꝙ caſtrum guargie vbi eſt eius domicilium ꝓpriū principale: conſiſtit in dioc. rodoñ. q̄ vltra duas dietas a turonis eſt remota. Verū replicatum fuit ex parte regine: ꝙ idez nobilis turonis ſatis poterat cōueniri: cuz nō ſoluz in rodoñ. dioc. ſed etiam in andegaueñ.[b] dioc. exiſtat: eo ꝙ ⁊ caſtra ⁊ redditus plures habz in ipſa ⁊ caſtruz de quo queſtio vertitur in eadez[c] eſt dioce. que a turoñ. nequaquaz vltra. xij. leucas diſtat. Idē quoq; adiecit: ꝙ cū dicta regina ius ſuum coraz domino feudi proſequi debuiſſet littere apoſtolice nō valebant: cum non faciebāt mentionem ꝙ dominus feudi fuerit requiſitus ⁊ ipſe in exhibēda iuſticia extiterit negligens vel remiſſus: ſubijciens ꝙ eedem lr̄e falſitate expreſſa fuerāt impetrate: eo ꝙ ſuggeſtum fuerat caſtruz illud ad eandem reginaz ratione dotalicij pertinere: cū nec ab initio nec durāte matrimonio a viro ſibi fuerat i donationem ꝓpter nuptias aſſignatuz. Ad hec autem fuit ex parte ipſius regine reſponſum ꝙ vidua ſpoliata irrequiſito feudi domino ſpoliatorē ſeu detētorem rei coram eccleſiaſtico iudice poterat cōuenire cuius intereſt viduas defenſare: ⁊ infra. Mandamus: quatenus ſi vobis cōſtiterit dictuz nobilē terram ⁊ māſionem habere in andegaueñ. dioceſi: i qua iterdum cōſueuit cōmorari. ⁊ ipſam dio. vltra duas a turoñ. nō diſtare dietas: ⁊ in eadez litigioſaz rem eſſe: nō obſtātibus exceptionibus alijs[d] que in petitorio potius q̄ in poſſeſſorio quod regina cōtra eundem nobilem intendebat: locum habere videatur: in ipſo negocio iuxta priorum continentiam litterarum ratione preuia procedatis.

Rego. nonus fratri palmerio canonico ſancte trinitatis.

Laici vſurpātes iura eccleſiaſtica velut ſacrilegi p iudicez eccleſiaſticum compellūtur.

Onqueſtus eſt nobis bononiceñ. epiſcopus ꝙ poteſtas ⁊ commune bononiceñ. temporalez iuriſditionem que in quibuſdaz caſtris ⁊ villis eccleſie bononi. competit pleno iure[e] ⁊ in cuius q̄ſi poſſeſſiōe[f] fuiſſe ac eſſe dignoſcitur: p violentiam vſurpare preſumūt ⁊ infra. Cuz aūt valde ſit iniquuz ea que collata ſūt pro remedio peccatorū venerabilibus eccleſijs vel relicta aut eis modis iuſtis alijs ac quiſita alijs vſibus applicari: propter qō merito inuaſores ipſarum rerum[g] tāquam ſacrilegi ſunt anathemati vſq; ad ſatiſfactionē congruam ſupponēdi: ⁊ infra. Mandamus quatenus ſi tibi conſtiterit de premiſſis monitione premiſſa per cen. ec. ceſſare ipſos ab huiuſmodi ⁊ ſatiſfacere de preteritis dānis ⁊ iniurijs appellatiōe remota compellas.

Idem epiſcopo vulmeñ.

Priuilegiatus vt non teneatur reſpondere niſi in certo loco ſi in alio loco reſpondere vel ſoluere promittit ibi poterit conueniri ſm Jo. an.

Dilecti filij. J. ⁊ A. ciues romani ſua nobis petitiōe mōſtrarunt: ꝙ cum abbati ſancte genouefe pariſienſis ſuper quadam pecunie ſumma contra[h] A. predeceſſorem tuum litteras impetraſſent: tu proponi feciſti ꝙ omnibus anglicis eſt a ſede apoſtolica indultum: ut ſuper cauſis pecuniarijs citra mare conueniri non poſſint: propter quod idez abbas in negocio non proceſſit. Verum quia ⁊ ſi fuiſſet priuilegium tale conceſſuz: non tamen prodeſſet illis qui ſe certo loco[i] reſpondere vel ſoluere aduerſarijs promiſerūt: cuz ibi bat ꝓbare regina ſi principali ageret petitorio iudicio: illud ſcias ꝙ illud qō venit in principali qōne: ſiue ipſam ꝓtingat: aut exceptio perēptoria nō dz ꝓponi in exceptiōe dilatoria: qr talis exceptio nō ipedit lit. ꝓte. vt hoc tradit in quadā decre. Inno. iiij. in ꝓcilio Lugd. de lit. ꝓte. que icipit. Exceptōis pemptorie: niſi in caſib⁹ ibidē ꝓtētis: qr exceptio ē actōis exclusio vt perēptoria. ff. de excep. l. ij. ſiue iudicis vel actoris repulſio: ſicut ſūt dilatorie. ſ. ō excep. paſtoralis. ⁊. ſ. de appel. ſecūdo regris. ſed quare appellat mulier iſta in principio: ⁊ ō regina. cuz rex q fuit maritus ipſius mortu⁹ ſit poteſt ⁊ dz ſic appellari quouſqz nupta fuerit viro iferiorz dignitatis. ff. de ſenten. femine. ⁊. C. de nup. cū te. ⁊. ff. ad municipa. filij. §. vidua.

Onqueſtus. Primo ponitur querela epiſcopi. Secūdo iudicū datio quā primo iuſtificat: ibi. cū autē. Abbas ſiculus.

e Pleno iure. i. quo ad ſpiritualē ⁊ tpalez iuriſditionē.

f Quaſi poſſeſſione. hoc iō dicit: qr iuriſditio ⁊ oīa iura i corporalia ⁊ ſeruitutes nō poſſident. ſed quaſi poſſidētur. ſic. ſ. de cau. poſ. cū eccleſia. ⁊ habes hoc. ff. ō vſucapio. ſequ tur. §. ſi viam. qr icorporalia corporaliꝫ apprehēdi non poſſunt. poſſeſſio vero corporalis dicta ē quaſi pedū poſitio ff. de acq. poſ. l. i.

g Inuaſores rerū. Sic patet ꝙ iuaſores rer̄ eccliaſtica rū tanquā ſacrilegi ſunt vſq; ad ſatiſfactionē excōmunicādi. quicqd enim datum eſt eccleſie pro remedio peccatorū ad humanos vſus nō dz ampli⁹ applicari vt hic dicit. ⁊ ſ. de rerū pmu. iniuſtū videt. ſic. xij. q. ij. nulli liceat qcūqz predia. q abſtulit. ⁊. c. i. de illis capitulis hic fit mentio ō hoc quod dictū ē. §. e. cuz ſe. Iſtos iuaſores poteſt eccleſia ſub quo maluerit iudice ꝙuenire: vt. §. e. cū ſit generale. ⁊ iſti nō ſunt excōmunicati ipo iure: ſz ſūt excōicādi quouſqz ſatiſfecerint tā de iniurijs q̄ de dānis vt hic patet. imo in iuriā eccleſie factā prelat⁹ remittere nō pōt. xxiij. q. iiij. ſi is qui. ⁊. lxiij. diſtin. ſaloni tane.

Dilecti filii. Priuilegiū alicui ꝓceſſuz: vt nō teneatur niſi certo loco reſpōdere: nō extendit ad locū vbi ex aliqua cā de iure cōi conueniri pōt: ⁊ eſt caſus no. Diuiditur. Primo ponit querela actoris: q̄ ꝓtinet cauſe ꝓmiſſionem ⁊ rei exceptionem. Secūdo ponit mādatum factū reo cum ꝓminatione ⁊ puiſione ſi non pareat: ibi. verum. ab. ſi.

h Cōtra. lz ꝓpriū nomē anteceſſoris ſit expreſſuz: ad ſucceſſorē tñ extenditur reſcriptū. ⁊ hoc ideo: qr nūc eccleſie ⁊ ꝑ ipſi⁹ eccleſie vtilitate mutuū contractū ꝟ fuit: ⁊ ideo ſucceſſor conuenit per reſcriptū ipetratū cōtra anteceſſorem: nec obſtat expreſſio nominis: qr vna ꝑſona itelligit. de hoc notatur. §. de reſcrip. ſignificauit.

i Qui ſe certo loco. Qui certo loco ſoluere ꝓmittit ⁊ non ſoluit tenet aduerſario ad itereſſe ꝑ eo ꝙ nō ſoluit loco ꝓmiſſo ſi ſua itereſt ꝙ ibi nō fuit ſatiſfactū. ff. de eo q certo loco. l. ij. de hoc dictū ē. §. de oſſi. deleg. p. ⁊. g. ꝑ hoc enim ꝙ certo loco ſoluere ꝓmiſit renūciaſſe itelligit iduigētie ꝓceſſe anglicis. qō facere ꝓtuit cū tm̄ in fauorē cuiuſlibet ⁊ ſingulr ꝓceſſa fuerit cū non ſit tale priuilegiū qō ſit publicuz vtilitate ⁊ auctoritate. vñ qlibet ei iuri q̄tenus tangit ꝑſonā ſuā pōt renūciare. C. de pac. ſi qs in ꝓſcriben-

do.ſ.de regu.ad apoſtolicã.de hac materia dictũ eſt ſatis.ſ.e. ſi diligẽti.

a ¶ Vbi domiciliũ. Et ſic duobus locis poterat ꝙueniri.ſ.vbi pmiſit:ꝛ vbi ḥz domiciliũ.ſ.e.c.vlti.ꝛ.ſ.e.c.ex parte.ſic eſt in electione creditoris vbi malit ipſum conuenire.ſi.ſ.e.cum ſit.

b ¶ Cũ iuſtis ꝛ moderatis expẽſis. Expẽſe iſte moderate debẽt eẽ.ſ.ó ſeq ſtra.ad hoc.ꝛ.ſ.de dolo ꝛ cõ ſtinez.ꝛ.c.cũ dilecti.ꝛ.ſ.vt li. nõ ꝙteſta.qñ.§.in aliis. ꝛ nõ ſupflue ſiue delicate.ff.ó pig. act.ſi ſuos.in fi.ꝛ.ff.de dãno infec.iter quos.§.vlt.ꝛ.l.ſe. de hac materia dꝫ.ſ.de dolo ꝛ contu.finẽ.ꝛ.c.cuz dilecti.ꝛ dãna q̃ ſuſtinuit reficere dz.ſ. de fideiuſſo.ꝙuenit. Sed q̃li ter probabunt expẽſe ꝛ dãna illa ꝓpter hoc. Expenſe pba bunt p iuramentuz illius qui eas fecit p̃miſſa taxatõe a iu dice ſicut hoc bñ pbat.C. de iudi.ſancimus.ꝛ.ſ.de pcura. ꝙſtitutus.ꝛ.ſ.qõ vi metuſue cau.c.vlti.ꝛ.C.vñ vi. ſi'qñ.ꝛ ij.q.i.in primis.vbi ſtat iura mento premiſſa taratione:lz illa loquat ī alio caſu. De dã nis ſiue itereſſe dico ꝙ debẽt pbari p teſtes.inſti.de verb. ob.§.nõ ſolũ.ꝛ iõ vtile eſſet certã ſũmaz adijcere: qz diffi cile ẽ pbare intereſſe.ff.ó pre to.ſtipu.l.vlt.§.nõ ſolũ.ꝛ iu dex hoc intereſſe iquirere dz p ſuam ſubtilitatẽ.C.de ſen. q̃ pro eo ꝙ intereſt hoc pfe.l. vna.ꝛ ita hoc eſt nota dignũ ꝙ expẽſe ꝛ dãnũ datũ per do lum ſiue p violentiã vel rapi nam poſtquã ꝙſtiterit de vio lẽtia p teſtes pbat p iuramen tum: vt dicũt iura p̃dicta.ſ. qõ me.cau.c.vl.ꝛ.l.ſi qñ. C. vnde vi.ꝛ.c.ī primis.ꝛ.l.ſan cimus. Intereſſe vero aliũde veniẽs p teſtes pbãdũ ẽ.

Significaſti. Quam ꝙ laici poſſint iuriſditionẽ non ſui iudicis ꝓrogare:clerici tñ non pñt niſi epi dioceſani ꝙſenſus accedat ꝛ iudex cuius iuriſditionẽ ꝓrogare volũt ſit ec cleſiaſticus.b.d. Cõis diuiſio.ſcõa ibi.inquiſitioni. Ab.ſi.

c ¶ Priuatoꝝ conſenſus.ꝛ.C.de iuriſdi.om.iudi.priuatoruz.ꝛ.l.i.dũta men ex certa ſciẽtia ꝛ non per errorem.ff.de iudi.l.i.ꝛ.iij.ff.de iuriſdi.om nium iudi.ſi per errorem.

d ¶ Clerici tñ in iudicẽ non ſuũ.hic exp̃ſſe patet ꝙ clericus in nõ ſuũ iudicẽ ẽt eccleſiaſticũ ſine ꝙſenſu expreſſo ſui epi cõſentire nõ põt. ſic.iij.q. vi.nõ liceat.ꝛ.ix.q.ij.c.i.ꝛ.ij.qõ ſi fecerit ſnĩa nõ tenet: vt ī primis.c. ix.q.ij.c. i.ꝛ.ij.ꝛ.vi.q.i.deniqz. Sz nũqd clerici q ꝙſentiũt in iudicẽ eccleſiaſticũ nõ ſuũ cadũt ꝓpterea a iure ſuo:ſicut cũ trabũt vel trabunt ad ſeculare iudi ciũ.ſ.e.ſi diligẽti.ꝛ.xi.q.i.inolita.ꝛ.c.placuit.nõ credo ꝙ ī caſu iſto dz p dere cãm:lz ſnĩa lata ſit p ipſo vel ꝫ ipm:qz nõ tñ delict q̃tũ cũ iudicẽ lai cũ ſibi ꝙſtituit:niſi velis dicere ꝙ in odiũ ipſi⁹ eps hẽat eã ratã q euz dimi ſit:ſine cuius lnĩa boc facere nõ potuit.ꝛ banc ignominiã vel ꝙtumeliã ir rogauit.ff.de arbi.litigatores.C.de iureiur.ſi qs.alias punieꝫ put dꝫ.iij. q.vi.nõ liceat. Clericus.n.non põt venire ꝫ ſnĩam:qz vꝫ habere tacitũ pa ctũ in ſe.ne vlteri⁹ petat ſicut acceptilatio inutilis.ff.de pac.ſi vn⁹.§.pe. ẽ.ff.de accepti.ſi acceptilatũ. Eps vero ſi vult poteſt talẽ ſnĩam ratã bꝫe. arg.ſ.de renũ.qõ in dubijs. Sed ꝙtra boc qõ hic dicit videꝫ contra.iij.q. vi.pulſatus.vbi vꝫ dari optio clerico pulſato coꝝ nõ ſuo iudice an velit ibi rñdere vel nõ.ibi dicit pulſat⁹ ſi voluerit taceat:ſed ibi ſñ bz locũ.ar. a p̃rio ſenſu cũ alia iura ꝫdicãt.iij.q.vi.liceat.ꝛ hic.ꝛ ita tollit hic ar.a p̃rio ſenſu. Vel ītellige illud pulſat⁹:cũ iſte bz ꝙſenſuz epi: qz ꝛ tunc adhuc bz opinionẽ ꝛ nec põt ꝙpelli. Sed nũqd põt clericus ꝙſentire in laicũ iudicẽ de ꝙſenſu epi: vꝫ q̃ ſic.xi.q.i.clericũ nullus. vbi dicit:nullus pſumat cleri cum apud ſeculare iudicẽ epo non pmittente pulſare:ergo de cõſenſu epi videꝫ ꝙ poſſit. Sz non credo:qz nec conſenſus epi ſufficit hic ſupple in.c. clericũ maxime.qz nec de conſenſu epi poteſt. Sicut.n.clericus huic p̃ilegio qõ introductũ eſt in fauorẽ totius ordinis clericalis renũciare nõ põt: ita nec eps põt huic p̃ilegio renũciare vel ꝙſentire: vel clerici hoc poſſint nec poteſt eos ꝙpellere ad hoc cũ eadẽ rõ ſit bincinde:qz eps p̃iuilegiũ cle ricoꝝ minuere non põt:ſicut nec poſſet facere ꝙ aliqs clericus verberaret ſine ſentẽtia excõicationis.arg.ī.de ſen.excom. ꝙtingit. ꝛ de hac materia dictum eſt ſatis.ſ.e.ſi diligenti.

Propoſuiſti. Si citatus ad cãm poſtea mutat foꝝ in cã illa coram iudice citante cauſaz proſequi non obſtante ꝙ poſt citationẽ mutauerit foꝝ.

Propoſuiſti nobis:ꝙ quidaz ſubditus tuus ad petitionem cuiuſdaz aduerſarij ſui a te legitime citat⁹ ad cauſaz:qz poſtmoduz iuriſditiõis alterius eſſe cepit: tuũ intẽdit iudiciuz declinare. ¶ Porro tue prudentie dubium eſſe non credim⁹:ꝙ is ī predicta cauſa ius reuocandi foꝝ non habet quaſi ab illo iam preuentus[e].

Idem.

¶ Quiſqz clericus põt in curia romana cõueniri licet alias ſpecifice foꝝ ibi nõ ſortiatur:habet tamẽ ex cauſa ius reuocandi domum.

Licet ratione delicti[f] ſeu contract⁹[g] aut domicilij[h] ſiue rei de qua cõtra poſſeſſoꝛez[i] cauſa mouetur quibus foruz regulariter ꝙs ſortitur:epiſcopus veſter apud ſedem apoſtolicam conuentus non fuerit:quia tamen omnium eccleſiarum mater eſt eadem ꝛ magiſtra:rite compelli potuit[k] vt ibi ad uerſarijs reſpõderet: niſi pro alia iuſta ꝛ neceſſaria cauſa veniſſet: quaz ſi tunc allegaſſet:ius reuocãdi domum ſaluum fuiſſet eidem.

Dilecti. Quam ꝙ laici poſſint iuriſditionẽ non ſui iudicis ꝓrogare:clerici tñ non pñt niſi epi dioceſani ꝙſenſus accedat ꝛ iudex cuius iuriſditionẽ ꝓrogare volũt ſit eccleſiaſticus.b.d. Cõis diuiſio.ſcõa ibi.inquiſitioni. Ab.ſi.

Significaſti nobis:ꝙ ꝓd.clericus ad petitionẽ.C.mercatoris ſe tue iuriſditiõi ſubiecit ſi in termino nũc elapſo ó pecunia mutuata non ſatiſfeciſſet eidẽ:ꝛ infra. ¶ Inquiſitioni tue taliter reſpondemus:ꝙ licet priuatoruni cõſenſus[c] eum qui iuriſditioni preeſſe dignoſcitur:ſuuz poſſit iudicez ꝙſtituere:clerici[d] tamen in iudicem nõ ſuum:niſi forte ſit perſona eccleſiaſtica:ꝛ epi dioceſani volũtas accedat:conſentire non poſſunt.

Idem.

¶ Legitime citatus tenetur coraz iudice citante cauſaz proſequi non obſtante ꝙ poſt citationẽ mutauerit foꝝ.

Proposuisti nobis:ꝙ quidaz ſubditus tuus ad petitionem cuiuſdaz aduerſarij ſui a te legitime citat⁹ ad cauſaz:qz poſtmoduz iuriſditiõis alterius eſſe cepit: tuũ intẽdit iudiciuz declinare. ¶ Porro tue prudentie dubium eſſe non credim⁹:ꝙ is ī predicta cauſa ius reuocandi foꝝ non habet quaſi ab illo iam preuentus[e].

Idem.

¶ Quiſqz clericus põt in curia romana cõueniri licet alias ſpecifice foꝝ ibi nõ ſortiatur:habet tamẽ ex cauſa ius reuocandi domum.

Licet ratione delicti[f] ſeu contract⁹[g] aut domicilij[h] ſiue rei de qua cõtra poſſeſſoꝛez[i] cauſa mouetur quibus foruz regulariter ꝙs ſortitur:epiſcopus veſter apud ſedem apoſtolicam conuentus non fuerit:quia tamen omnium eccleſiarum mater eſt eadem ꝛ magiſtra:rite compelli potuit[k] vt ibi ad uerſarijs reſpõderet: niſi pro alia iuſta ꝛ neceſſaria cauſa veniſſet: quaz ſi tunc allegaſſet:ius reuocãdi domum ſaluum fuiſſet eidem.

Preuẽtus.ff.de iudi.ſi qs poſtea.vnde hec ſumpta ẽ.ꝛ.l.vbi ceptũ ẽ.ff.de iuriſdi.om.iu.cum quedã. ſic ergo patet ꝙ p ſolã citationem perpetuat iuriſditio tã ordinarij q̃ delegati vt hic ꝛ in predictis iurib⁹: vt.ſ.de offi. ole. c.gratum.ꝛ.c.liz.ꝛ.ſ.de offi.deleg.c.fi.ꝛ per ſolã citationẽ ſeu ꝙuentionẽ preuenit iuriſditio.ī. de appel.vt debit⁹.ꝛ.ſ.de reſcrip.c.capitulũ ſancte crucis. in quibus habes ꝙ qui pmo litteras preſentauit facta citatione obtinere ꝏbet iudices ſu os:non obſtante ꝙ alter prius litteras impetrauit qui litteras ſuas non pſentauit. Qui ergo conuenitur coram aliquo iudice ꝙpetenti neceſſe bz vſqz ad finẽ pſiſtere etiã ſi mutauerit foꝝ:quia preuentus ẽ p banc conuentionem vt hic dicit. ꝛ pz boc p iura p̃dicta.

Licet. Clerico ī curiam romanam cõuento non cõpetit declinatoria foꝝ:poſſet tñ ſibi ex cã cõpetere ius reuocandi domũ.b.d. vel ſumma magis ad ſſam vt in rubro. Et pmo ponit quattuor modos ſortiendi foꝝ: ſecũdo addit quintũ cũ modificatiõe: ibi.qz tñ. Ab.ſi.

f ¶ Ratione delicti. no. ꝙ ratõe delicti efficit qs de iuriſditione alterius. ſic.ī.de rap.c.i.ꝛ.iij.q. vi.ibi. cauſa. ꝛ.ij.q.i. ſi peccauerit. ꝛ. vi. q. iij. placuit. ꝛ.C.vbi de cri.

g ¶ Seu ꝙtractus. Hoc nomẽ ꝙtractus largiſſime ſumit ſiue ſit verus ꝙtractus vel q̃ſi ꝙtractus vel aliud vñ obligatio oriꝫ.ff.de iudi.beres abſens.§.i.ꝛ.l.omnẽ obligationẽ.ꝛ.l.iterdũ.§.vl. ꝛ boc ītellige ſiue inueniat ſiue nõ.dz enim illuc remitti:ſicut in crimĩb⁹ dicit cũ ī hoc pa rificent.in auc. vt oẽs obe.iud.in.ij.colũ.§.hoc conſiderãtes.colla.v. In delictis.n.boc ſeruat in auc. vt nulli iudi.§.ſi vero qs ꝙhenſoꝛ. ꝛ.§.ſe.col.ix. Quidã tñ dicunt illũ eſſe conueniendũ ſi ibi inueniatur vbi contraxit p.l.beres.in prin. Itẽ ꝛ vbi quis ſoluere pmiſit põt cõueniri.ſ.de of.deleg. ꝙd.ꝛ.C.ꝛ.ſ.e.dilecti. qõ dicit lꝛa iſta rõne cõtractus ītellige ſm ꝙ tradit expreſſe.e.ti.romani.§.contrabentes.c. vlti.in decre. Inno.iiij.ī.de primi.c.volentes.ꝛ.c.vlti.

h ¶ Aut domicilij.ratione domicilij ſortit qs foꝝ: ꝛ ibi conueniri põt ſ.eo.dilecti.ꝛ.ff.de iudi.beres abſens.§.proinde.ꝛ põt quis habere domiciliũ in plurib⁹ locis.ſ.e.ex parte.ꝛ.ff.ad municipa.aſſũptio.§. viris prudẽtibus.de boc dictũ ẽ.ſ.de reſcrip.dilectus filius.

i ¶ Cõtra poſſeſſoꝛẽ.rõne poſſeſſionis de qua qs conueniꝫ ſortiꝫ qs foꝝ:ꝛ coꝝ illo iudice ꝙueniri dz in cuius iuriſditione res ẽ.ſ.e.ſane. ꝛ ẽt vbi bz domiciliũ.ꝛ.C.vbi in rem act.l.ſi.ꝛ.ſ.eo.ex pte. Ꝙ.etiaz ſi res ſit mobilis.arg.l.C.vbi in rem act.l.vlti.ꝛ.ff.de iudi.qõ legaſ. §.ſinaũt. Quidã tñ dicũt boc bꝫe locum tñ in ĩmobilibus.

k ¶ Cõpelli potuit. Cũ dñs papa ſit iudex ordinarius ſinguloꝝ nullũ foꝝ p̃ilegiũ poterat allegare.ix.q.iij.cũcta.ꝛ Roma ꝙmunis patria eſt oĩum.ff.ad municipa. Roma. ergo nullus declinare põt foꝝ eius. vñ ille ꝙpellit ibi ſuis aduerſarijs rñdere:nec ius reuocãdi domũ ha beret niſi p alia iuſta cauſa ꝛ neceſſaria veniſſet:vt dicit lꝛa iſta puta ſi fuiſſet vocat⁹ a p̃ncipe p publica vtilitate.in auc. de ſan. epiſco.§. §.ſi vero epi.coll.ix.vel clerici legati aut epi tũc non tenet rñdere:ni ſi tũc ibi ꝙtraxiſſent.vel ſi in delegatione deliquiſſent: vel reꝛ aliquã

tunc emissent respõdere tenebunt. alias daret occasio res alienas deferendi domũ. ff. de iudi. nõ alias. i. responso. ꝛ. §. i. ꝛ. l. sequen. Item q causa dicẽdi testimonij ibidẽ vocat⁹ ẽ: vel q iudicandi cã ibi accersiti sunt: vel qui causa exercẽde appellatiõis illuc venerũt: vel causa reddende tutele: iste persone in bis casibus habẽt ius reuocandi domum si non ibi contraxerunt: vbi conueniũtur: vt hoc totum dicit. ff. de iudi. l. ij. §. legatis. ꝛ. §. sequentibus. sed legati non tenentur respõdere nisi de bis tantuꝫ que tempore legationis sue contraxerunt: vt ibi dicitur. Itez si legati agant: tũc tenẽtur se defendere si reconueniantur: nisi agant p iniuria sibi illata: vt ea. l. §. sed si agant. si quis allegauerit talẽ causam non compellitur respondere vt hic patet. ꝛ hoc est expressum. j. de dila. exposuit. vbi qui vocat a principe p vtilitate romane ecclesie bz ius reuocandi domum.

Rubrica De libelli oblatione. Supra visum ẽ de foro competenti ꝛ an ꝛ quando forus possit declinari. Verum qꝛ rei ad iudicia vocati si non declinant forum petũt sibi edi libellũ: ut sciant qd ꝛ qualiter petatur ꝛ super quo debeãt rñdere. ideo competẽti ordie subijcit istã rubricam. De materia habetur. ij. q. viij. p totuꝫ. lxxxi. di. maximianus. Ab. si.

Rubrica De libelli oblatione.

CUm concilio apud sanctum me.

¶ Actor tenetur in scriptis libellum porrigere.

i Gnarus eps dixit: Habetis libellũ reclamationis[a] vel postulatõis. Illi respõderũt se pre manib⁹ nullum bẽre libellum. Ignarus eps dixit: oportet vos secũdum ecclesiasticã auctoritatẽ reclamationẽ vestram libelli serie declarare: eãqꝫ vestris manib⁹ roboratã synodo porrigere: vt tunc vobis canonice valeat responderi. Et tunc ipsi fratres libellum cõscribentes porrexerunt.

¶ Vno. iij.

¶ Cũ agit reali nõ sufficit rẽ generaliter peti: sed dz ita specificari vt euitet obscuritas ꝛ equiuocatio.

SIgnificantibus[b]. T. ꝛ. R. fratrib⁹ nostro fuit apostolatui declaratũ: q cũ inter ipsos ex vna pte: ꝛ. A. ex altera super quadã terra coraꝫ iudicibus delegatis tracti fuissent ĩ cãz: oblato eis libello: illi cũ plures terras haberent vt terra illa sup qua questio vertebat ostẽderetur eisdem a iudicib⁹ postulauerunt: qõ cuꝫ ipsi facere denegarent ad nostram audiẽtiaꝫ puocarunt.

/ Quocirca mãdamus quatenꝰ si est ita: reuocato in statuꝫ debituꝫ si quid post appellationeꝫ huius noueritis attentatum ꝛc.

¶ Reg. ix. archidia. ciuitatis noue. ꝛ. M. cañ. culmeñ.

¶ Non tenetur reus respondere libello in actione personali si non exprimitur causa petendi.

DIlecti filij frẽs ecclesie sancte Marie de bispida: sua nobis petitiõe mõstrarũt: q cuꝫ prior ꝛ quẽtus sancte marie ad carceres ipsos sup quadã pecunie sũma coraꝫ priore sancte trinitatis veroñ. auctoritate apostolica cõuenissent: ex parte ipsoꝝ fuit excipiendo, ppositũ. q cũ dicti prior ꝛ quentus nollent exprimere in porrecto libello cõuẽtionali[c] quare sibi[d] dicta pecunia deberetur: super hoc minime rñdere tenebant: ꝛ qꝛ dictus iudex exceptioneꝫ huiusmodi admittere denegabat nostraꝫ audiẽtiã appellauerũt. / Ideoqꝫ mãdamus ꝗtenus si est ita: reuocato in irritũ ꝛc.

Rubrica De mutuis petitiõibus.

¶ Actor tenetur libello in actione personali si non exprimitur causa petendi. Dilecti filij frẽs ecclesie sancte Marie de bispida: sua nobis petitiõe mõstrarũt: q cuꝫ prior ꝛ quẽtus sancte marie ad carceres ipsos sup quadã pecunie sũma coraꝫ priore sancte trinitatis veroñ. auctoritate apostolica cõuenissent: ex parte ipsoꝝ fuit excipiendo, ppositũ. q cũ dicti prior ꝛ quentus nollent exprimere in porrecto libello cõuẽtionali[c] quare sibi[d] dicta pecunia deberetur: super hoc minime rñdere tenebant: ꝛ qꝛ dictus iudex exceptioneꝫ huiusmodi admittere denegabat nostraꝫ audiẽtiã appellauerũt. / Ideoqꝫ mãdamus ꝗtenus si est ita: reuocato in irritũ

e litteris. Iudex etiã delegatus cõpellit actorẽ ad respondendũ reo in cã reconuentionis ⁊ vtrãq3 cãm ordine successiuo simul audiet: ⁊ vna sentẽtia terminabit. h. d. ponit mandatũ qõ iustificat: ibi. mandamus. Ab. si.

a Respõdere. no. qualr debeat fieri reconuẽtio coram iudice delegato, put b satis colligit. pposita. n. petitiõe actoris ⁊ reus actorẽ si vult recõuenire asi litis ꝓtest. suã ponigat ei petitionem. ⁊ ita ꝺliberatõe sup vtraq3 petitõe bincinde habita ꝺ3 fieri ꝓtestatio litis sup petitiõe actoris. ꝑmo ⁊ incõtinẽti sup petitõe rei rñdere ꝺ3 actor: ⁊ postmodũ iudex vicissiz audiat vtranq3 cãm ⁊ vna sñia terminare ꝺ3 causas vt hoc totũ patet h. ⁊ j. de or. cog. cũ dilect⁹. ⁊ si auctor nollet reo rñdere iudex ꝺ3 ei iusticiã denegare: nec audire ipsum sup cã sua: vt. j. de iura. calũ. ipa toꝛ. ⁊. c. vlti. §. penã. ⁊. ff. de pcu. mutus. §. pena. ⁊. C. de compẽ. neq3 scriptura. ⁊. ff. ꝺ var. ⁊ extraor. cog. l. i. ⁊ vl. in fi. ⁊ si iudex hoc negligeret ⁊ cederet ĩ pposita qõne nõ tz factũ eius: velẽ potiꝰ appellãdũ ab ipso. ff. q̃ sen. fi. app. re. l. i. §. vlti. ĩ fi. si vero reus differat suã petitõez ponige re post litis ꝓtesta. non vꝭ qꝺ sit audiẽdus. C. de sen. ⁊ iter lo. om. iu. auẽ. ⁊ ꝓnter. vbi dicit: ⁊ cõsequẽter ego pulsatus reꝰ ab aliquo si vicissiz ⁊ ipm lite pulsare veliz statim qdẽ hoc nõ lz. nisi apud eũdẽ iudicẽ. Et sic videt qꝺ statiz debeat ipm recõuenire. ⁊ idẽ vꝭ ex pressuz in autẽticoꝝ corpore de executoribus. §. sancimꝰ. coll. viij. vbi ꝺ: si reus vult recõuenire actorẽ mor ab initio apud eundẽ iudicẽ recõueniat ipsum: sed nõ apud aliũ nisi lite finita poterit illũ cõuenire. Et qdã ꝺñi legũ ĩtelligũt istud statiz vsq3 ad sentẽtiam. quidã tñ vsq3 ad aperturã testiuz. hodie ista ꝺiuersitas determinat ꝑ decre. Inno. iiij. in ꝯcilio Lugñ. de rescrip. disp̃dia. §. reus quoq3. vbi ꝺ exp̃sse qꝺ reus põt actorẽ suũ reconuenire coram eodẽ iudice durãte iudicio ⁊ si tũc coram alio ipm traberet: pcessus nullus eẽt ⁊ in expẽsis condẽnabit: ⁊ qõ dicit durãte iudicio itelligo quousq3 renũciatũ est ⁊ ꝯclusum in cã: qꝛ tũc tñ ꝺ iudiciũ dum negociũ discutit. de verb. sig. foꝛus. Argu. ad hoc. C. de ꝓpẽ. l. vlti. Itẽ ẽ ar. ex hoc loco: qꝺ frustra petit ꝺbitũ q qõ ꝺ3 nõ ipẽdit. iij. q. viij. cuiꝰ. in agẽdo. ⁊. xxxij. q. vi. nil iniqus. xcv. di. esto subiectꝰ. ⁊ j. de iureiu. puenit. ij. ⁊. j. de vsur. qꝛ frustra. ⁊ eadẽ lege ꝓuenit qs q̃ ius sibi tribui postulat. C. ꝺ rei vẽ. ratas. ⁊ in auẽ. de san. epis. §. reuerẽdissimi. colla. ix. ⁊. j. de ap. an sit. ar. ℨ. xxiij. q. v. nõ nos. ⁊. xvi. q. vij. si quis deinceps. ⁊. xxiij. di. in noie ꝺñi. circa fi. ⁊. j. de here. excõicamus. §. credentes. C. de ꝓpen. l. vlt. sed istud vltimũ est speciale in depposito.

b Actione. i. petitione: qꝛ ꝑm canones nemo tenetur ꝓponere actionẽ. de hoc dictum est. §. de iudi. dilecti.

c Rñsione facta. h pz qualr litis ꝓtestatio fiat de qua ꝺicetur. j. ti. proꝛ.

d Incõtinẽti. istud icontinẽti itelligẽdũ est nullo actu med io iterposito: ⁊ est simile illi morꝰ qõ tu babes. §. de elec. qꝛ ꝓpter. ibi babes multas interpretationes de huiusmodi dictionibꝰ. istud incõtinẽti intellige durãte iudicio: vt dicitur in prima notula. in fi.

e Sup qõnibus. idẽ est ac si actor ageret possessoꝛio: ⁊ reus vellet recõuenire actorẽ sup alia spoliatõe: secus si actor ageret possessoꝛio: ⁊ reus vellet ꝓuenire cũ petitoꝛio: qꝛ qõ spoliatõis ꝓuilegiata est: vt primo expediat. j. de or. cog. sup spoliatõe. sed si prima sit petitoꝛia reus sup spoliatiõe bene põt recõuenire actorẽ in modũ actiõis. j. de ordi. cog. cũ dilectus. sic no. qꝺ per recõuentionẽ fit iudex q alias iurisditionẽ nõ hz in recõueniẽte quãtuz ad illam cãm recõuentiõis siue sit ordinarius siue delegatus cũ causa recõuẽtionis delegato nõ est ꝓmissa vt hic babes. ⁊. §. de offi. dele. prudẽtiã. in fi. ⁊ iudex laicus ordinariꝰ hz iurisditiõez p recõuentionẽ: puta cũ clericus ꝓuenit laicũ coram laico iudice: tũc clericus tenet rñdere laico coram eodẽ iudice: nisi sit causa que coram iudice ecclesiastico sit tractanda. de quibus dictum est. §. de foro compe. ex tenoꝛe. ⁊. c. precedenti. neq3 in criminalibus

Alex. iij. epo ⁊ abbati ꝺ spõgia.

Reus reconuenire potest actorem etiã coraz iudice delegato qui simul audiet ⁊ finiet cãm vtrãq3.

e Litteris: ⁊ infra. Quoniã rationis ordo exigit vt plebanꝰ ⁊ clerici mariceñ. abbati ⁊ fratribus mariceñ. monasterij de bis que aduersus eos proponũt debeãt in vestra presentia respondere[a]: cum sibi ex ipsis coram vobis a sede apostolica delegatis iusticiã postulant exbiberi. Mandam⁹ quatenus actione[b] plebani ⁊ clericoꝝ proposita ⁊ responsione[c] facta monitione premissa cõpellatis eosdem memoratis abbati ⁊ fratribus incontinẽti[d] coram vobis sup suis q̃stionibus[e] respondere: ⁊ vicissim postmodum rationes partium audientes concordia[f] vel iudicio vtriusq3 negocium terminetis.

Celestinꝰ. iij. rotboma. decano.

Modus procedẽdi datus per rescriptum in causa conuentionis intelligitur repetitus in causa recõuentionis.

Prudentiam: ⁊ infra. Sane consulti nos vtrũ cum cã appellatio. remo. committitur: ⁊ reus coram eodem iudice actoꝛez reconuenerit: ⁊ actor super recõuentione appellationis obstaculuz interponit: an sit huiusmõi appellationi deferendum. Nos vero ita sentimus: qꝺ cum actoris ⁊ rei eadem sit conditio[g]: ⁊ vno eodẽq3 iure circa appellationis remediuz debeat vterq3 censeri sicut desiderat actor vt sibi iuxta mandatoris rescriptuz iusticia fiat appellatiõe remota: eodẽ modo[b] recõuenienti debeat in sua iusticia respondere.

Rubrica De litis contestatione.

Reg. nonus abbati sancti Joannis in vineis.

Non per positiones ⁊ responsiones: sed per petitionem in iure propositam ⁊ responsionem secutam fit litis contestatio: qua omissa nullus est processus.

o Lim inter episcopuz nouiẽ. ex parte vna: ⁊ capitulũ ecclesie sancti gntini ex altera super quibusdam iniurijs ⁊ excõmunicationum sententijs ⁊ quibusdam alijs articulis orta fuit materia questionis: ⁊ infra. Judices factis quibusdaz positiõibus ⁊ responsionibus ad easdẽ: auditis etiaz que partes voluerunt proponere coram eis: causaz eandez ad examẽ ap. remiserũt. Procuratoꝛibus igit partium propter hoc in nostra presentia constitutis quãuis positiones ⁊ responsiones bincinde super pluribus articulis facte fuerint: coraz iudicib⁹ memoratis: qꝛ tamẽ litis

f Concordia. est hic argu. qꝺ iudex primo si põt ꝺ3 partes reducere ad concordiã. arg. ad idẽ. v. q. ij. si pmates. vbi de hoc. ⁊. xxiij. q. iiij. si quis mẽbroꝝ. ⁊ est si. ff. de vsufru. equissimum. ⁊. j. de simo. quereIam. ⁊. §. de transac. c. vlti. vbi de hoc.

Rudentiam. Actor qui ipetrat rescriptum appellatione remota in causa recõuentionis appellatione remota respõdere tenetur. Vel summa generalius ⁊ vtilius: vt in rubro. Cõmunis diuisio. Secunda ibi. nos vero. Ab. si.

g Sit cõditio. qꝛ in iudicijs non debet esse personarum acceptio. §. de iudi. nouit. ⁊. iiij. q. iij. c. ij. ⁊ non ꝺ3 actori licere qõ reo non permittit. ff. de regu. iur. non ꝺ3. ⁊ ita si remota est appellatio quo ad agẽtẽ ⁊ eodẽ modo quo ad reconuenientem: qꝛ eodez iure qõ quis in alterũ statuit ipso ꝺ3 vti. ff. qõ q̃sq3 iur. in alterum. l. i. ij. ⁊. iij. ⁊ §. de consti. cum omnes. Et hodie non videt hoc locũ quod ꝺicitur de appellatiõe: quia ipso iure remota ẽ appellatio in q̃libet q̃stione. j. de appel. vt debitus. ⁊. c. pastoralis. in prin.

b Eodem modo. i. secundũ eandẽ formã qua procedit iudex in principali ⁊ in reconuẽtione. ⁊ parẽ potestatẽ hz iudex quo ad omnia in vtraq3 q̃stione. ⁊ sic est argu. qꝺ iudex eandez hz auctoritatẽ in prorogata iurisditione: sicut ⁊ ĩ delegata. de hoc dictum est. §. eo. de offi. delega. ℨ. ⁊. §. Remotio. n. appellatiõis repetita itelligit in recõuentione. si. xxij. q. vij. apostolus. sicut cum aliqd relinquit ab herede intelligit repetitũ ⁊ a substituto. C. ad trebel. non iustã. ⁊. ff. de leg. ij. debitoꝛ. §. i. ⁊. ff. ꝺ verbo. obli. titia. §. i. Sed pone qꝺ actor sup vna re tm̃ lras ipetrauit nũquid reus põt illũ ꝓuenire sup pluribus: Videt qꝺ non. argu. ff. de iurisdi. om. iu. si idẽ. §. qõ ⁊ si. ⁊ arg. huius lre. sed ꝓtra. credo. ar. §. c. pri. ibi. suis qõnibus. Itẽ retenta bac eadẽ positione reus: recõuenit actorẽ sup pluribus vel sup vno tm̃: ⁊ sic actor efficit. Mungd actor q̃st recõueniens põt agere contra reum sup alia re que ĩ litteris exp̃ssa nõ fuit. arg. ff. de exce. l. ij. §. illud. Nõ credo qꝺ boc possit: qꝛ recõuẽtio nõ intelligit: nisi q̃tum ad illũ qui primo conuenit. Itez arg. contra. C. de legibus. qõ fauoꝛe. nõ est ℨ: qꝛ illud intelligit cũ princeps suo motu in fauorẽ aliqõ ius cõcedit: puta minoꝛibus vel ecclesijs. qõ ꝺicit h intelligit quãdo aliquis ipetrauit illud ius: ⁊ papa ad istantiã petẽtis illud concessit vnde ipse ꝺ3 vti eodem. ff. qõ quisq3 iuris. l. i. ⁊ de consti. cum omnes. Sed hodie vt dixi ius cõmune est quantũ ad omnes. j. de ap. c. vt debitus.

Rubrica De litis ꝓtestatione. Quia post libelli oblationẽ ⁊ mutuaz petitionẽ sequi ꝺ3 contestatio: ideo subijcit istaz rubricã. De materia babetur. iiij. q. iij. offerat. ⁊ repetit in. vi. Ab. si.

Lim inter episcopuz. Primo ponit pcessum iudicuz ⁊ ipsoꝝ relationẽ. Scõo ipsum pcessum decernit irritum ⁊ ꝺicit quare. Secũda ibi. pcuratoꝛibus. Ab. si.

i Respõsiones. sic. §. de elec. dudũ. ij. Sz videtur qꝺ istud sufficeret: qꝛ positões sup ipso facto satisfiunt. vnde satis intelligit litis ꝓtestatio fieri per positiões ⁊ respõsiones. sed non est ver: qꝛ litis contestatio exordiũ litis siue principiũ cause appellat. §. de of. deleg. sup questionũ. §. i. ⁊. ij. ⁊ res deducta in iudiciũ non videt ꝑ simplicez petitionem vel per editionẽ actõis. C. e. ti. l. vna. ⁊ vbi pncipiũ deest nibil supedificari potest. i. q. i. cũ paulus. ⁊. j. de presbyꝛ. nõ bapti. veniens. ⁊ cuiusq3 rei principiũ potissima pars est. ff. de ori. iur. l. i. ⁊ lz ꝓtestatio litis sit principiũ, tamẽ necesse est libellũ pcedere vel ponꝛ

gere sup quo litis ꝓtestatio fiat vt dñi ē.s. de libel. obla. c.i. é aūt litis ꝓtestatio negocij ꝑncipalis hicinde apud iudicem fcā narratio ⁊ subsecuta rñsio vt hic siue negādo siue ꝓfitendo: de hoc no. s. de elec. dudū. quod ē ita itelligendū vt fiat aīo ꝓcedendi in cā ⁊ ea itentione directe ex ꝓposito. Unde si aligs proponat factuz coā iudice non ea mente vt litem ꝓtestet vel respondeat salno iure suo ⁊ fine preiudicio nō erit ꝓpterea litis ꝓtestatio fcā cum ꝫ fiāt non ad iudicis interrogationē sed motu ꝓprio. Litis ꝓtestatio fieri debet interrogāte iudice actore ꝓponente suam actionē ⁊ reo respondente ad interrogationem iudicis vt mos ē fieri. ar. C. eo. l. vna. ī fi. ꝛ do. ⁊ ꝓtu. ꝑ ut. hic ꝑz ꝙ non erit fcā litis ꝓtestatio cum factū proponitur cum protestatōe ⁊ fine preindicio. arg. op. ff. qb⁹ mo. pig. vel hypo. sol. si debitor. §. nō vēd. ⁊ arg. s. ó electi. cumana. vt dī de ꝓtestatōe vbi ergo litis contestatio non precedit nil valet quod agit: vt hic. ⁊. ī. titu. ꝓxi. ꝑ totuz. Et potest ratio assignari q̄re ꝑpositiones ⁊ rñsiones ad eos nō fit litis ꝓtestatio. q enim ponit aliquod dictum vel fcī nihil petit ab aduersario nec etiam ostendit se per hocvelle agere: ⁊ ita si posset per hoc fieri sentētia ꝓdemnationis vel absolutionis cum nil petitum fit per positionē. sed ostenditur aliqd esse factum vel dcm̄ seu promissum. ⁊ sententia semp ferenda ē secūdum modum agendi. ī. de accusa. q̄liter ⁊ quādo. ad fi. ⁊. ī. de symo. lz beli. ⁊ ꝓdemnatio nō est faciēda nisi ad hoc sit actū. ī. de ord. cogni. cū dilectus. ad fi. ⁊ hoc etiam ꝓbatur q̄ interrogationes ⁊ rñsiones aliquādo fiunt añ litis ꝓtestationē. ff. de interro. acti. q̄si per totuz de q bus qdem notatur. ī. de iura. calū. l. pe. in glo. q̄ incipit ola q̄. ⁊ per illas iterrogationes ⁊ rñsiones nulla fieret ꝓdēnatio vel absolutio nisi fieret postea litis ꝓtestatio super petitione actoris ⁊ ita p̄ ꝙ vbi fiūt tm̄ positiones ⁊ responsiones nulla petitōe ꝓmissa vel nulla litis ꝓtestatione fcā nullus ē ꝓcessus. vt. s. de elec. dudū. ⁊ hic. Sz qd si petitio oblata fuit ⁊ ī actis redacta sed ꝓtestatio litis nō fuit facta: sed positōes ⁊ rñsiones facte fuerunt. Idem credo. ſ. ꝙ ꝓcessus nō valeat q̄ litis ꝓtestatio nō ē st facta. B.

Rubrica Ut lite nō ꝓtestat. Supra visum ē ó litis ꝓtestatōe q̄lr fiat. Nec q̄ plerūqz lite nō ꝓtest. petunt testes recipi: vel de fcō recipi unt: ⁊ dubitat qd iuris: iō subiscit istā rubricā. Ab. si.

Hoc deus. In ꝑma ponit delegator ꝓsultatio. In secūda diffinitio seu rñsio ibi: ꝓsultationi. Ab. si.

a ¶ Recipet. ⁊ ēt donationē ꝓpter nuptias. nā sicut ꝓp adulteriū vroris vir lucrat dotē. ita mulier ꝓp adulteriuz viri lucrat donationē ꝓpter nuptias. C. ó repu. ꝓsensu. §. si vo. q̄ vir ⁊ mulier nō ad imparia iudicātur. xxxij. q. i. si qs vroē. si tm̄ filij extēt ex eoz mr̄imonio tūc dos siue dōatio spectat ad filios: ī auc. vt li. mr̄i ⁊ auie. §. si de adulterio. col. viij.

b ¶ Voluit rñdere. lz agat hic de crimine: q̄ tm̄ nō agit crimialr̄ pōt in teruenire procurator ⁊ rñdere ⁊ agere. s. de procu. tue.

c ¶ Aduocat⁹. si aligs vocat ad iudiciū ⁊ dicat se nō hēre aduocatum dāde sunt sibi iducie ad q̄rendū aduocatū. ff. ex qb⁹ cau. ma. l. ab hostibus. §. sed qs simplr. ⁊. l. ait prētor. §. vlti. ⁊ arg. ad idē. C. de ind. ꝓpādum. §. pe. ff. de postul. l. i. §. ait ꝓtor. ⁊ ex eā ēt medio tempore dāde sunt inducie propter absentiā aduocati si iusta de cā eēt ꝛpeditus. cū nimis eēt difficile ⁊ graue aliū q̄rere aduocatū q merita causę nō nouit: ⁊ sic eodē modo pro alio inducias obtineret vt ī struereť. sed si malicioſe petātur nō sunt dāde. ar. ī. ó do. ⁊ ꝓtu. prout. post sentiā non ꝫz locū si diceret nō habui aduocatū tēpore snie. C. ó postul. velamēto. ⁊ iō propter hoc nō retractabit snia: ē tm̄ spāle in cā fisci vt nō valeat snia lata ꝫ fiscum aduocato ei⁹ absente. ff. de iur. fisci. si fiscus. C. de aduoca. fisci. l. vlt.

d ¶ Suspectū. hic ē vn⁹ casus vbi spoliato viro vror nō restituitur. ſ. cū timetur de seuicia viri. ī. de resti. spo. ex trāsmissa. ⁊. c. lras. i fi. ⁊. xxxij. q. ī. de bñ dicto. Itē si incōtinenti ꝓbet ipedimentū saltē in gradu indispensabili ī quo casu nō ꝺz fieri restitutio. ī. de resti. spo. lras. Itez si publice fornicat. ī. de diuor. significasti. Itē si virgo fuerit ⁊ timeat conūpi. ī. de spō. cū locuz. ⁊ ar. ī. de resti. spo. ex trāsmissa. ⁊. c. ex pte. Itez ⁊ si nō vult habitare cum viro sine ꝓtumelia creatoris de negat ei restitutio q̄us iniuste fuerit spoliata. ī. ó diuor. gaudemus. §. q aūt. als viro faciēda est restitutio añ ꝑncipalis causę ingressum. ī. de resti. spo. ex ꝙquestione: prestita ꝑmo sufficiēti ⁊ idonea cautione de ipunitate persone. ī. ó resti. spo. ex transmissa. ⁊ c. lras. ⁊. xxxij. q. ī. ó bñdicto. nisi tāta eēt viri austeritas ꝙ nō auderet seviro cōmittere tunc nullo modo ꝺz restitui: vt in. c. lras. in fi.

e ¶ Seruetur. Nota ꝙ plura sunt spālia in causis mr̄imonialibus. q̄ vbi agit de federe mr̄imōiali pōt agi ꝫ ꝓtuma cē lite nō ꝓtestata ad diffinitiuā snīam. ī. eo. q̄m. §. porro. Itē ꝙ minor pōt eē in cā etiā procurator. ī. de resti. spo. ex parte. Item ꝓfessio ꝓtra matrimoniū non preiudicat. ī. ó eo q cog. cō. vro. sue. super eo. Item q̄ pater ⁊ mater possunt testificari tam in ꝓiūgendo ꝙ in diſiūgendo mr̄imōio ī. q matri. accu. pos. videtur. item q̄ snīa lata ꝓtra matrimoniū ad separationem eoz q iam ꝓiuncti erāt non transit in rem iudicatā. ī. de sententen. ⁊ re iudi. latoz. ⁊. c. ꝓsanguinei. item nec trāsactio sine compositio pōt in mr̄imonio interuenire. s. de trāsac. c. vlti. itē nec arbitriū. s. de resti. in integ. cā. in fi. item nec pena locū ꝫz. ff. de vbo. ob. ticia. ⁊. C. de spō. l. vlti. ⁊. ī. de spō. gemma.

f ¶ Cōiugij. vbum istud ꝓiugij improꝑe ponit: q̄ propter adulteriū ipm ꝓiugium nō dissoluit: imo manēt ꝓiuges ēt separati. xxxij. q. vij. c. i. ⁊. ij. Et iō expone ꝓiugij. i. coniugiū: q propter adulteriū sepātur ab inuicem quo ad mutuā seruitutem tm̄ vinculo mr̄imonij nihilomin⁹ pdurāte: ⁊ boc ꝑz q̄ lz sic absoluatur ille q nō peccauit a seruitute alteri⁹ q adulterium cōmisit: ꝫbere tm̄ non pōt. xxxiij. q. i. dixit dñs. ⁊ si ꝫberet cōpelleret redire ad ꝑmā. ī. ó diuor. ex lris.

g ¶ Ad diffinitiuā snīam. hic ꝑz ꝙ in ciuilib⁹ causis nunq̄ ē ferenda sentētia lite nō contest. ar. ī. de do. ⁊ contu. prout. ⁊. C. quomodo ⁊ quando iu. l. consentaneū. in fi. ⁊. ī. e. ti. p totū. ⁊ in auc. ó erbi. reis. §. si vo. col. v. sine in crimīali ciuiliter mota. vt hic. Hu. ꝫdicit ꝙ testes possunt recipi ⁊ snīa ferri ⁊ in criminali dūmodo de cā liq̄at vel liq̄re possit siue cā sit criminalis siue ciuilis. De hac tm̄ materia traditur. iij. q. ix. in sum. ī. ó do. ⁊ cōtu. vitatis. ⁊ no. ꝙ dñs papa p totū ti. istum fuit ī opi. Jo. q dixit ꝙ lite nō ꝓtestata nō sunt recipiēdi testes. Mar. ꝫ. cum Hu. ⁊ dñs papa q̄ꝫ seqtur opi. Mar. ī. de testa. Raynuti⁹. ⁊. c. Raynaldus vbi tractat ó duabus quartis deducendis.

b ¶ Procuratoris. Ex hoc euidēter appet q̄m dñs puniendus sit. Est ergo dñs puniēdus q̄m ipse ꝓtumax fuit. itē propter contumaciā sui procuratoris eo sciēte ⁊ eā nō purgāte: q̄ tūc intelligitur ratā hē cōtumaciam sui procuratoris vñ pōt excōicari aut als puniri q̄ alienā culpā fecit pro priā p cōsensum: ⁊ ita punit dñs propter factum procuratoris siue eius cōtumaciā. arg. ī. ó ap. sepe ꝓtingit. ⁊. ij. q. vi. §. bidnū. v. si aduersus. nā fcm̄ procuratoris nocet dño. s. de in integ. rest. cū venissent. ⁊ cōfessio procuratoris nocet dño. ī. ó re iudi. suborta. ēt ignorāti. ut ibi ⁊ dolus procuratoris nocet dño. ff. ó tribu. procuratoris. ⁊. C. ó erac. ⁊ trāſ. mili. au. l. ī exactōe. li. xij. ⁊ ꝙ fcm̄ procuratoris dño preiudicet bēs. ī. de cā pos. ⁊ propē. cū oli. ⁊ gñalr̄ factum procuratoris dño ꝑiudicat. nisi excedat fines madati. s. ó of. deleg. cū oli. ⁊. C. de procu. si procurator. ⁊ sibi ꝛputet q malū procuratorē eligit. ff. ó mio. cū mādato. nā cū psit dño fcm̄ procuratoris ēt si iniuste obtīuit. ff. ó procu. q propō. §. vt ī ceteris. sic ⁊ ei ꝺz nocere. Sz ꝫ vī ꝙ cōtumacia procuratoris ñ ꝺz nocere dño. ff. si qs ius di. nō ob. l. i. §. si procurator. ⁊ exꝑsse tradit ꝙ tm̄ procurator cōueniēdus ē non dñs. ff. mā. si mādato ñ exꝑssisset. ī pn. itē ignorātis dñi ꝓditio p procuratorē deteriorē fieri non ꝺz. ff. ó procu. ignorātis. nec tm̄ scīa eius dño igno-

ranti nocet.ff.de libe.cau.inser.nec delictū eius.in auc.de ec.ti §. si qs i sua domo.col.ix.nec alien⁹ dolus alteri nocere dz.ff.de excep.do.si procurator.Sol.dicas q procuratoris ꝓtumacia ipsi dño ꝓiudicat i eo casu i quo loqtur hic:puta qr scit ei⁹ ꝓtumaciā r ratā bz eā eoipo q nō purgat ipsam. vñ i eo casu pōt dñs excōicari. Si vo dñs ignorat ei⁹ cōtumaciā:nec eā ratā habet ipe procurator punitur de dolo suo r nō dñs:r sic loqr.ff.si qs ius di.l.i.§.si qs procurator.r alia iura ad hoc i ducta:qr iniquum ē aliquem alterius odio pregrauari. C. de inof.test.si qs seruo.vsus fi.r peccata suos debēt tenere auctores.ī.de his que fi.a maio.par.ca.quesiuit.r.C.ō pe.sancim⁹.alias ergo dñs fi ē excōicandus: ignorans culpā r dolum sui procuratoris: vt cū eā fit statim eā purgat: r ē hoc notabile circa ea que facit i iudicio sm formā mādati bñ fit ꝓiudiciū dño p ꝓfessionem procuratoris seu p factuz illi⁹. vt dicūt iura.primo inducta dūmodo nō egrediat formā mandati:alis non obesset dño si cū ꝓmum fit ꝓtradicat ꝙ.de off.deleg.cū olim. Sed qd si ppter ꝓtumaciaz procuratoris tm̄ dñs excōicetur a iudice dño ignorāte ꝓtumaciaz procuratoris:nec eā tātam habente nunqd erit excōicat⁹:ꝺ sepe ꝓtingit:vt q non teneat qr hic dicit potuit excōicari ppter suam ꝓtumaciaz vel procuratoris:r illō dt posse fieri qō de iur fit.xxij.q.ij.faciat homo. Sed vt q excōmunicatio teneat cum sit lata a suo iudice siue iuste: siue iniuste.xi.q.iij.sñia pastoris.r in culpa quodāmodo videt qui talem procuratorem constituit qui non obtēpat iuri.r aliqs p facto alterius etiaz sine culpa punitur.ī.de spō.non ē. Credo q tuti⁹ sit dicere q sit excōicat⁹ lz non debuerit excōicari:r debet absolui sine aliqua satisfactiōe r absqz grauamine.r credo q iudex tenet ei ad interesse.ī.ō sen.excō.sacro.qr illū excō municauit iniuste ēt non citatum.

Ecclesie. Diuersimode summari pōt ista ōcre.vt dicit Joā.an.ſz vt ois modus cōprehendat dic vt in rubro. Et duo facit. Prio ponit ordinē pcessus:in secūda ipsi⁹ retractationē ibi:cū igitur. Vb.si.

a **Appellauit.** Hic nullam cām appellandi seu grauamis exp̄ssit.vñ nō valet scōm hodierna iura appellatio.ī.de appel.vt debit⁹:qr cā semp dz exp̄mi coram iudice r ppter illam appellari.ī.ō appella.dilecto filio.G. als admitti non dz.quare talis appellatio nō vz hodie.hic nec appellauit ppter suspitionē r appellare nō dz hoc mō.debuit.n.cāz suspitōis coram iudicib⁹ allegare pbabilē:r si nō admisissent legitimā suspitionē:tūc debuit demū appellare.ī.de appel.cū spāli.tamē infra vt q legitima fuerit appellatio.v.ex his plebanū legitime ꝛc. Et ita scōm antiq iura sufficiebat appellare.lz cām nō exp̄meret vt hic vt.qr papa talē appellatōez vt admittere.qr illi iudices fuerūt suffraganei archiepi.sed hodie nō teneret. Vel dic q cā suspitōis fuit allegata.nec admissa.vnde tenuit appellatio r ita nullum ꝟrium.vel qr suspitionis cā notoria erat valuit appellatio plebani q̄uis cām non exp̄sserit:vt infra eod i ipa lra.sec⁹ cū cā suspitionis:aut ēt appellatōis latens est:qr tunc dz exp̄mi scōm q tradit.ī.de appel.vt debitus.r.c.cum spāli.r.c.interposita.

b **Testes recepunt.** lite non ꝓtest.r male.ō.e.c.pri.r.ī.e.p totum.

c **Possessionē iuris.** nō aūt possessionē cā rei seruāde qō forte facere potuerūt imo sine forte si ꝓtumax fuisset.ī.e.c.pri.r.c.qm̄.§.in alijs. sz appellatio p̄missa vt defendere ipm plebanū a ꝓtumacia.vnde non tz sñia excōmunicationis vt inferi⁹ seqtur. Quidam intelligunt hanc decre.loq i cā restitutionis in integrū iure minoris.

d **Perturbare.** ar.q iudex dz defendere inductū in possessionē.ī.de symo.querelam.

e **Subesse.** hec ē iusta cā recusationis q iudex sit suffragane⁹ aduersarij:sicut r illa q iudex sit dñs aduersarij.ō.de offi.delega.cām q̄ inter.R. vbi plures casus notātur de recusatōe. Idem vt si eēt affinis.iij.q.ir.absens r.ff.ō iureiu.lex cornelia.in p̄n.r.iiij.q.iiij.§.itē leg⁹ iul. Itē si ē comes. ff.ō of.p̄.senatusconsultū.r.ō.ō of.ōleg.cū.R.ppter dñz tota familia p̄t recusari.C.si qs q̄cūqz p̄di.po.l.vna.r lz ex istis causis p̄pellat iudex a iudicādo nō repellitur testis a testificādo:r hec est cā qr facili⁹ posset habere multos iudices q̄ vnū testē.vñ repellit iudex a iudicio ppter defectū testis:vt sic ferat testimoniū in cā.ī.de testi.dilecto.

f **Ac ex bis.** Quare dicit ex bis:qr nō appellauit ex plurib⁹ causis:ſz tm̄ qr erāt suffraganei post appellationē vnica videbāt cā appellationis eo tpe quo appellauit:licet tamen non exp̄sserit.ſ. quia iudices duo erāt suffragāei. sed post appellationem alia causa grauaminis superuenit.ſ.quia receperunt testes lite non ꝓtestata:et ppter hoc dic ex his:qr ex supuenienci grauamine sūpsit appellatio maiorē firmitatē.r sic ex his q̄ postea fiunt intelligitur fortius valere:sed ab initio vnica vt r sic legitimam vocat appellationem:r tamen nulla causa fuit exp̄ssa vt dcm̄ est. r ita ex postfacto appet legitima.ī.ō frigi.r ma lefi.fraternitatis. Vel dic q duo iudices recusati fuerāt:r qr non admiserunt recusationem appellatum fuit r sic ē plenum quod dicitur:vt supra dictum est.

g **Propter contumaciam.** si appellatio nō fuisset legitima ppter cōtumaciam debuit r potuit excōmunicari vt aduersarium i quasi possessionem iuris mittere cā rei seruāde.vt.ī.c.pr.ſz definitiua nunq̄ potuit preferre sñiam super possessione q̄ erat qō spoliationis cū lis non esset contestata.ī.eo.p totum:r qō dicit forte non notat dubitationem sed potius affirmationem.

Idem bierosolymitano patriarche r archiepiscopo cassen.

In causa restitutionis ꝓtra contumacē lite nō cōtestata sentētia ꝓferri nō potest.

Accedēs: r infra. cum in iudicium delegatoz p̄sentia archiepiscopus cirenēsis restitutiōis beneficiuz postularet:pleban⁹ sancti Marci de venetijs cōtra quez agebat nihil ad obiecta respondit: sed ad nostram audientiam appellauit[a].r licet sepe fuisset admonitus vt iuri pareret.qr eius appellatio nō tenebat: noluit respondere amplius vel coram eis etiaz comparere. Ipsi vero iudices cum plebanus in sua contumacia perduraret testes receperunt[b] ab aduersa parte productos: r depositionib⁹ redactis i scriptis mādauerunt eidem vt ad eos accederet: in personas vel i dicta testiuz obiecturus: quod cū facere noluisset i ipsuz excōicatōis sñiam ꝓtulerūt:possessionē[c] iuris parrochialis adiudicantes archiepo memorato:r euz restituētes in integz districtius[d] vetuerūt ne qs possessionē circū. ecclesie restitutā p̄sumeret perturbare[e].

Cū igitur lis coraz eisdē iudicibus nō fuerit contestata: r manifeste pateret lr̄as ipsas per veri sup p̄ssionē obtētas: cum manifestū eēt duos predictoz iudicuz accon. vz r cireñ.epos eidē archiepo tanq̄ suffraganeos suos metropolitano iure subesse[e]:ac ex[f] his plebanum legitime appellasse ꝓstaret: i quē etiaz si minus legitime appellasset:r iudices ipsi lz ꝓpter contumaciā[g] excōicatiōis forte potuerūt ꝓferre sñiam:non tñ debuerūt super p̄cipali negocio diffinitiuam sñiam lite nō ꝓte.ꝓferre: predcās cassauimus[b] sñias imo cassas ōnūciamus r ianes. Unde cireñ. archiepo dedimus in mandatis: vt ecclesie sancti Marci instrumēta restituat:r etiaz vniuersa[l]que huius modi occasione sentētie per se vel per alios occupauit.

Idem epo brixiē.

Si lite nō contestata reus ē contumax si fieri potest mittit actor in possessionem cā custodie: alias reus excōmunicabitur.

Tue fraternitatis deuotio: r ī. fra. Cōsultationi tue duximus rñdēdū:q̄ si reus lite nō ꝓtestata absentauerit se ꝓtumaciter[h]: taliſqz cā sit:q̄ actor possit i petitarū rerū possessionē[i] induci: est in eandem cā custodie inducendus[m].

h **Cassauimus.** i. cassam denūciamus. Hoc iō ita exponit.qr ppe dicitur cassari sñia vbi tenet:sed cum sententia nulla ē vt hic sñia nō dz cassari:qr quod nō est cassari non debet:sed debet denūciari nulla sicut fit in sñia excōicationis.ī.de sen.excō.p tuas.r.ō.de of.ōleg.cuz ꝓtingat.r hic due fuerunt sñie.ſ.excōicatōis in plebanū.r alia super restitutione possessionis iuris prochialis.

i **Uniuersa.** qr p̄ncipale non tenuit:nec illud qō ex eo noscit eē secutum.ī.de fide instru.iter dilectos.§.cū igit.in fi.r.C.de legi.nō dubium cū suis ꝓcoz.omnia ergo restituenda sunt que occasione ipsi⁹ sententie habuit. Sicut cū restituitur minor aduersus sñiam pignora p̄stita debēt restitui.ff.de mino.si ex cā.§.i.r cū retractat sñia oīa debent restitui in p̄stinum statū ut hic.r ex vtraqz pte fieri debet restitutio. C.de repu.l.vna.ff.de minori.q̄ si minor.§.restitutio.ō.de in integ.resti.c.i.

Tue fraternitatis. In p̄ma ponitur decisa ꝓsultatio. In scōa distinguens rñsio. Et ſz mēbr ibi qō fic.ab.si.

k **Contumaciter.** pluribus modis dt qs ꝓtumax.ī.e.qm̄.§.i.r.x.q.iij.certū.ff.de re iudi.ꝓtumacia.i.

l **Possessionē.** vel q̄si possessionē.ī.de cau.pos.cū eccleſia.

m **Inducendus.** non tñ iudex multū dz festinare ad decernēdā huiusmodi missionē in possessionē als fieret restitutio ꝙ eā. ar.ff.ō dam. infec.si finita.§.si forte.qr ēt sententia diffinitiua reuocatur iusta de cā.ī.de re iu.cū Bertoldus.r dz summatim negociū pscrutari ante missionē.arg.C.vbi in rē ac.l.iij.r.ī.e.qm̄.§.pe. an iste fic missus sit custos tm̄ vel verus possessor:dt.ī.de dolo r ꝓtu.ꝓtingit. Nota tñ q̄ quiqz auxilia prodita sunt ꝓtra illos qui non admittunt actorem in possessionem scōm mādatum iudicis. Primū qr puniūtur in expensis.ī.e.qm̄.§. in alijs.r.ī.de seq̄stra.ad hoc. Secundum est quia eo non obstāte q non possidet verus efficitur possessor āno elapso.ī.de dolo r ꝓtuma.ꝓtingit.ff.de bo.auc.iudi.pos.q̄uis. Tertium est.qr pōt excōmunicari ut hic.r.ī.eo.quoniā.§.vlti. Quartum qr potest conuenire aduersarium q̄ti sua interest possessionem non habuisse. ff.vti pos.l.si duo.§.ulti.r.ff.ne uis fi.ei qui in possef.mit.l.i.in p̄n. Quintum qr manu militari eijci pōt.ff.ne uis fi.ei qui in pos.mit. si quis missam.ff.de rei uendi.qui restituere.

a ¶ In possessionem nequeat. puta si cã esset criminalis siue ciuiliꝛ siue criminaliter agat vel mꝛimonialiꝛ. s. quando agit ad separationẽ mꝛimoniꝯ ꝓtumaxꝫ ẽ excõicãdus. s. e. c. i. i fi. ꝛ. xi. q. iij. rursus. ꝛ. c. qcũqꝫ. b.

ACcedens Sunt due partes. primo ponit appellatiõis ꝙrelã. Secũdo commissionis causam ibi: mandamus. Ab. si.

b ¶ Linea consanguinitatis: que est sufficiẽs causa recusationis. j. ô appel. postremo: idẽ eẽt si esset affinis. iij. q. ix. absens. de hoc dixi. s. eodẽ accedens. ꝛ. s. de offi. deleg. causam que.

c ¶ Eius. comitis britanie: ideoqꝫ erat suspectꝰ illi. s. de offi. deleg. insinuante.

d ¶ Qui. s. comes:

e ¶ Oriundus. vnde quis oriundus fuit ibi domicilium retinere dicit. ff. de sena. l. pe. ꝛ est ita ad mirabilis suspitio quam sufficere nõ credo. sed q̃ nõ ꝑsunt singula multa iuuant: vt no. j. de proba. cum causam. vel dic oriundus de terra sua. i. de terra que pertinebat ad iurisditionẽ illius comittis ꝛ ad proprietatẽ ipsius domine.

f ¶ Nimis sanẽs. sed nunquid tenetur quilibet diligere proximum suum de pe. di. i. omnis q non diligit: ℟ñ. non omnis amicitia repellit iudicez sed maxima. ff. de verb. sig. late. §. amicos. sicut nec oẽs inimicitie repellunt testem nisi maxime j. de fimo. lꝫ. belẏ. ꝛ. c. p tuas. ꝛ causa cognita illud disquiri dꝫ. ff. de questionibus. l. i. §. p q̃stionem. nazꝫ ꝓpter leues inimicitias nõ extinguitur legatũ. ff. de adi. lega. l. iij. in fi. Sed videtur q̃ modica cã iudicẽ repellit vt dictum est. s. e. accedens. ꝛ. s. de offi. deleg. causam que. q̃ lites sine suspitione procedere debent. iij. q. v. q̃ suspecti ꝛ. C. de iudici. apertissimi. Sed qõ dicit nimis sauens soluit quod dictum est.

g ¶ Sub districtu. hec exceptio omnes tangit.

h ¶ Inimicoꝝ. hec fuit sufficiẽs cã appellãdi. iij. q. ix. hortamur. ꝛ. j. de ap. ex parte. ff. de iudi. si longius. ff. de arbi. si cũ dies. §. si arbiter.

i ¶ Inimicis. si. j. de sen. exc. decetero. ꝛ. c. q̃uis. nec in hoc casu sufficiens potuit cautio prestari. arg. j. de resti. spo. litteras. in fi. ꝛ hoc ꝓpter fragilitatem cautionis. ff. ad trebel. qui ita. §. i.

k ¶ Ex causis. premissis. s. q̃ episcopus erat consanguineus comitis: ꝛ archi. ꝙmẽsalis eiusdẽ: ꝛ alter oriũdus de terra vroris ꝛ locum assignabant p terrã inimicoꝝ q̃ hmõi exceptiones nõ admittebant legitima fuit appellatio ꝛ quelibet etiam per se sufficeret ad appellandũ ꝑter illaz q̃ oriundus fuit alter iudicũ de terra vroris illã solã nõ putarez sufficiẽtẽ ad recusandũ iudicẽ vel iudices ſz ꝑstat adminiculũ alijs: vt dixi. s. que nõ ꝑsunt singula multa iuuant. sic. ff. q. ex cau. ma. necnõ. §. si qs sepius. nisi velis dicere de terra que ptinet ad iurisditionẽ vroris. tũc bona est exceptio: ꝛ q̃ oẽs erãt de districtu ipsi⁹ comitis. arg. j. de ꝑsump. tertio. ꝛ ita siue testes recepti fuerint ante litem ꝙtestatã siue post appellationẽ ꝑmissam ex ꝑdictis causis nõ valet receptio testiũ sup cõsanguinitate nisi ille fuisset ꝙtumax. tunc. n. in cã mꝛimoniali ante litem ꝙtestatã recipiunt testes non obstañ. abñtia illi⁹. j. e. c. pru. §. i. ꝛ hoc est qõ sequitur absqꝫ culpa contumacie.

l ¶ Terre. s. dotalis. eius. n. cognitio ptinet ad papam ratione cõnexitatis: quia est accessoria ipsi matrimonio. j. de dona. inter vi. ꝛ vxo. s. i. ij. ꝛ. iij. ꝛ sic non est contra. j. qui fi. sint legi. cãm que. ij.

QUod si causa talis fuerit q̃ idẽ in possessionem nequeat[a] intromitti: vt iuri pareat per cen. eccles i. est contumax compellendus

IDem de decima ꝛ elemosyna abbatibus aurel. ꝛ carnot. dioc.

¶ Receptio testium facta contra nõ contumacẽ lite non contestata in causa matrimoniali est nulla.

ACcedens ad sedẽ apostolicaz nobil' vir. gu. vicecomes nobis exposuit: q̃ cũ sopiteñ. episcopus comitez britanie ꝓma linea consanguinitatis[b] attingat: ꝛ archidia. eius[c] sit clericus commensalis qui[d] eidem vicecomiti est aduersarius ꝓcipalis vtpote q̃ vroꝛez suam ꝛ terram publice detinere ꝓsumit: ꝛ magister. ℘. ô terra vroris sue oriundus[e] existens nimis fauens[f] eidez: ꝛ omnes sub districtu[g] existunt comitis memorati. nec nisi per districtum ipsius ei patet accessus ad eos: ꝛ ipsi quibus causa inter ipsum ꝛ vroꝛem suam commissa fuerat nunquaz ei voluerũt nisi in terra inimicoꝝ[h] suoꝝz locum ꝛ terminum assignare: vbi sine mortis periculo accedere nõ audebat. ꝛ licet litteras non habuit, ô cõductu: si tamen misse ei fuissent non debebat se credere suis capitalibus inimicis[i]: ꝛ infra. ¶ Mandamus quatenus cum ꝓpinquiores sitis terre[k] nobilis iam dicte q̃ sue: ꝛ causa ipsa per vos commodius valeat terminari: cũ ad vos securus pateat accessus vtriqꝫ: ꝑtibus conuocatis si vobis constiterit q̃ ante litẽ legitime cõtestatam vel post appellationẽ ex premissis causis[k] interpositam testes sup consanguinitate contra matrimoniuꝫ absqꝫ culpa cõtumacie recepti fuissent: vos attestationes huiusmodi decernatis irritas ꝛ ianes: compellentes dictam nobilez vt reuertatur ad virum suum quem incõsulte dimisit: ita q̃ postquam ipse vir plenariam restitutionẽ habuerit tam vroꝛis q̃ terre[l]: causam super matrimonio audiatis: eamqꝫ fine canonico terminetis.

IDem.

¶ Lite nõ ꝙtestata nõ recipiuntur testes regulariter super principali fallit in sex casib⁹ hic annotatis. s. cuꝫ timetur de morte vel absentia diuturna testium: tunc enim seruata solẽnitate hic posita possunt eti am lite non cõtestata testes exami nari. b. d. vsqꝫ ad. §. porro.

QUoniam frequenter in dubium reuocatur a multis an lite non cõtestata testes recipi valeant: auctoꝛitate ꝓsentiũ duxim⁹ declarãdum regulariter verũ eẽ[m] q̃ lite nõ contestata non est ad receptionem testium procedendum[n].

/ Nisi forte de morte testiũ timeatur vel absentia diuturna. in quib⁹ casib⁹ cum ciuiliter[o] ẽ agendum ne veritas[p] occultetur: ꝛ probationis copia fortuitis casib⁹ subtrahat[q]: senes et valitudinarij ꝛ alij testes de quibus ex aliqua rationabili causa timetur[r]: etiam lite non contestata sunt proculdubio admittẽdi seu pars ꝙuenta[l] sit contumax seu sit absens absqꝫ malitia ut cõueniri non possit. / Sed si actor nõ cõuenerit aduersarium[t] infra annũ[v] ex quo ꝙueniri poterit: vel saltem receptionem huiusmodi testium non denunciauerit illi: attestationes sic recepte nõ valeãt[x]: ne forte

m ¶ Regulariter vez eẽ. ℞ regula fallit in casib⁹ hic positꝫ .s. vbi timek de morte vel absentia testiũ ꝛ vbi agit de electione vel matrimonio ꝛ i cã ingsitõis ꝛ publicatõis. Itẽ i cã denũciatõis. s. de iudi. nouit. Item in actoꝛis absentia ꝑsente reo recipiuntur testes lite non cõte. C. quomodo et quãdo iu. auẽ. q semel. j. de do. ꝛ contu. cãm que. Itẽ vbi actoꝛ non põt agere ꝓpter iuramẽtum quod iurauit nõ repetere vsuras. s. de iureiurã. ad nꝛam. Itẽ cũ minor ab hereditate offõ iudicis se abstinet. vt in auẽ. ut ꝑsonalar. §. ad hec col. ix. Itez vbi aligd iudicis offõ expeditur. C. vt mi. se ab he. abst. i auẽ. ibi posita. Itẽ cũ in integꝝ restõ in ci dẽter postulak offõ iudicis. s. de of. iudi. c. ij. Itẽ cũ agit de iniqtate iudicis i casu quẽ habes. j. de ap. interposita. §. vlti. Item in petitiõe legati vel fideicõmissi. argu. C. ô vsu. ꝛ fruc. l. ij. sed ibi dic ꝓ litem non contestatã. in fi. vñ casus iste nõ dꝫ excipi de regula. Itẽ cum agitur finiũ regũdoꝝ iudicio. vt. C. fi. regũ. l. iij. Itẽ in trebellianica restitutione. C. ad treb. l. pe. §. cũ autẽ. Itez in cã hereſis ꝓ mortem. xxiiij. q. ij. sane. ij. Itẽ vbi offendit publicũ commoduz. C. ô pe. ne diu. ꝛ. iij. q. iij. q̃ ea. ar. itẽ cũ ꝑsona ê i certa. v. q. i. qdẽ. ꝛ. q. ij. c. ij. ꝛ sc̃m quosdã in cã libertatis. C. ô ige. manu. diffamari arg. ꝯ. j. de test. cũ oli. itẽ vbi agit ô bñficio obtinẽdo eccle siastico: ut i conci. lugdu. ino. iiij. j. de eo q mit. i pos. cã reiser. cũ qui.

n ¶ Procedẽdũ. sup ꝓncipali: ſz sup incidẽti interduz vel emergẽti bñ recipiunt testes vt ꝓbet q̃ citatio ꝙuenit ad aliquẽ: vel q̃ contumax fuerit in casu quem habes. j. de ap. ĩterposita. §. vlti.

o ¶ Ciuiliter. ℞ iõ dicit q̃ in criminalib⁹ nunq̃ recipiunt testes lite non cõtest. ꝛ ibi probationes strictissime regrunt. v. q. vi. epiphaniũ. C. de ꝓba. l. vl. q̃ꝛ in crimiali cã procedak: dk. iij. q. ix. in sũma. ꝛ. j. ô do. ꝛ cõtu. vitatis.

p ¶ Me vitas. xiij. q. ij. quãq̃.

q ¶ Subtrahak. tũc. n. curare dꝫ iudex magistrat⁹: ut salua sit rez probatio. ff. ô testi. curẽt. ꝛ in auẽ. ô test. in vlti. col. colla. vij. §. pe. ꝛ. §. ℞ vo. et j. de testi. si qs testiũ. ꝛ. ff. ad. l. aql. l. i. uel ẽt si timek q̃ testes ꝓpter moram varient fidem suã aut moriank. ff. ad carbo. l. iij. §. due. arg. j. e. §. sũt ꝛ alij. j. de testi. significauit.

r ¶ Timek. tũc illi soli recipiunt de qb⁹ timek ꝛ nõ alij nisi in cã publicationis. j. de testi. significauit. ꝛ. j. e. c. §. sunt ꝛ alij. lꝫ i his casibus recipiant testes lite non contest. vitate tñ inspecta quo ad effectũ non intelligũtur recepti lite non contest. q̃ non publicank nisi lite cõtest. ꝛ cũ alijs si alij lite contest. iducti fuerũt nec ad sñiam procedat iudex ꝓ tales testes. ſz in seq̃nti. §. recipiunt lite ñ contest. ꝛ ferk sñia: ꝛ sic ẽ differentia i. j. rñso. ꝛ. ij.

s ¶ Conuenta. idem si nondũ sit conuẽta: sed conuenienda.

t ¶ Aduersarium. cũ fuerit absens ꝛ non cõtumaciter.

v ¶ Infra annũ. ecce ꝑscriptio annalis. sic. s. ô rescri. plerũq; ꝛ. s. ô of. ordi. pastoral. C. de here. auẽ. idẽ. ꝛ. j. e. §. i alijs. ꝛ. j. ô here. ex cõi cam⁹. §. i. ꝛ ix. q. iij. rursus. ꝛ. c. qcũqꝫ. ꝛ iste ann⁹ vtilis ẽ ab initio: q̃ non currit nisi ab eo tpe quo potuit expiri: ut i decre. plerũq; ꝛ. ij. q. vj. biduum.

x ¶ Non valeãt. illi q̃ testes produxit ſz aduersario bñ valebũt q̃ dolũ nõ adhibuit. xiiij. q. v. c. non sane. q̃ ꝓ vtraqꝫ testificantur.

a In fraudē.nō.n.artāda est alicui ꝓbandi facultas.ff.ō incē.rui. ꝛ na. negt. §.de bis.ꝛ.iij.q.vij.§.tria.v.si qs ex litigatoribus.ꝛ.j.de test. ſignificauit.ꝛ.c.dilecto. Itē ē hic ꝓſumptio iuris ꝛ de iure contra quā non admittit ꝓbatio.liij.di.fraternitatē.j.de iude.c.vl.ꝛ.j.de ſpō.ad id. ꝛ c.is q.vbi de h.ſecꝰſi eēt ēt tm̄ de iure.ff.qō me.cau.nō ē vſimile. xxvij. q.i.nec aliqua.B.

b Ad repellendū teſtes.teſtibꝰ humanis rebus exēptis ꝙ quos teſtes recepti reprobarent ſiue eorū dcā.j.de teſti.ex tenore.ꝛ.c.pñtiū.ꝛ.C. de ꝯben.ſtipu.optimā.v.ꝛ ſi inter pñtes ptes vel qꝛ ſe abſentarēt vel efficerent inimici actoris.ff.de carb.edic.l. iij. §.due.ꝛ.ff.de fur.l.gdam.et ar.ff.ad.l.agl.in.l.aglia.dcā vero illorum poſſet quando cūq; reprobare ex ipſis depoſitionibus.ꝛ ꝙ teſtes etiaꝫ pꝰ mortē ipſorū teſtiū ꝛ in perſonas.dūmodo teſtes hꝫet per quos poſſet hoc ꝓbare.C. de teſti.l.ſi.xxiiij.q.ij. ſane. ij. arg.C.ſi pen.ap.q̄uis.ſꝫ ga poterat ꝓtingeꝛ qꝫ illi iterim morerent vel alſ vt dcm̄ ē impedirent:ꝛ iō.j.annū dꝫ denūciari ipſi rei receptionē talem factā eſſe ꝯ eum:quod niſi fecerit nō valebit talis receptio teſtium.

c Vel alie.exceptōes elidētes p̄ncipale negociū vtputa p̄ſcriptio quā tūc poterat ꝓbare:vel pactū de nō petēdo vel cōſimiles qꝛ pōt eē qꝫ tūc tpis ꝓbationes ſup his haberi nō poſſent.arg.ff.ad.l.agl .l.in lege.ꝛ.ff.de fur.gdam.

Porro Dic in iſto.§.vſqꝫ ad.§.ſunt ꝛ alij.excipiunt alij duo caſus a regula ſupra poſita ꝛ pinguꝰ excipiunt q̄ p̄cedentes cū in iſtis poſſit ēt ad ſnīam ꝓcedi.Et būc.§.ſic ſummo.Cū agit de mr̄imonio carnali vl ſpirituali:pñt ꝯ ꝓtumacē ēt lite nō ꝓteſtata teſtes recipi:ꝛ ſnīa diffinitiua ferri.Si vō reus ē abſens ſꝫ non cōtumaciter tūc in carnali nō ꝓcedit ſꝫ expectat abſens.In ſpūali vō ſi agit de cōtracto:ſtabit iuribꝰ antiqs.ſi de contrabendo:expectat abſens p ſex mēſes.Sꝫ de hoc vltimo qñ agit de cōtrabendo.dic bodie.vt in.c.q̄ ſit.ꝛ.c.cupiētes.de elec.in.vi.vbi aliter ē ꝓuiſum.Et diuidit in duas ptes p̄ncipales.Mā p̄mo decidit qd iuris qñ reus ē abſens p ꝓtumaciā.Scōa ibi:ſi vō.ponit qd qñ ē abſens ſine contumacia.Et iſta ſcōa diuidit in tres.Mā p̄mo tractat ō mr̄imonio ſpūali iaꝫ ꝯcto.Scōo de ꝯbendo ibi:qꝫ ſi.Tertio de carnali ibi:ſi aūt.Ab. ſi.

d Alicuius.electi nō cōfirmati ꝛ q nōdum cōſenſit.

e Electōe. Puta qꝫ nō ſit canonice celebꝛata vel qꝫ electꝰ ſit crimioſus. ꝛ ſꝫ videat loq caplm in plato pōt idez dici in electōe cuiuſlibet clerici:qꝛ ibi ledit eccleſia ex longa mora:vel ēt ſi vocat vt ꝙſentiat ꝛ nō veniat. ſ. de elec.ſtatuimꝰ.in conci.Lugduñ.

f Prohibitus.j.de reſti.ſpo.lꝛas.ꝛ.xxx.q.iiij.pictatiū.

g Caſibꝰ ſupfluūt iſti ablatiui. qꝛ hoc aduerbiū tūc qō ꝓceſſit ſufficeret.

h Malicioſe occultat.ſi.v.q.i.qdā.ſ.de alie.iudi.mu.cau.fac.c.i.ꝛ.ſ. ō of.ōleg.c.ꝙſultationibus.

i Impedit.talꝫ habeꝫ p citato denūciatione fcā publice ad domū ſuā.j.de cle.nō reſi.ex tue.ꝛ.j.de do.ꝛ ꝙtu. c. vlti.ff.de euic.ſi dcm̄.§.ſi pñte.ꝛ.l.ſi idē.§.pñti.Et ita ſufficit qꝫ publice edcm̄ ꝓponat ad domū ſuā vel eccleſiam vt dicūt iura ꝓdicta:ꝛ citari pōt ſis vel edictis.ff.de fideicōmiſ.l.cū vō.§.penul.ꝛ ſunt tres modi contumacie ꝛ quocūq; illoꝝ aligs ꝙtumax ſit:habeꝫ p cōtumace. Primū modū habes hic ꝛ alios duos modos ꝙtumacie habes.xj.q.iij.certū eſt.

k Si vō aliter.i.nō p ꝙtumaciā.ſ.de of.deleg.ꝙſultationibus.

l Maxime.ꝓpe.ſic.ſ.de elec.cū inter.v.vt per mutuuꝫ ꝛc.Alij expo nunt maxime.i.tantum eſt.

m In ſacris canonibus.de hac abſentia varie loquūtur canones.Quidā dicūt de duobꝰ menſibus.vij.q.i.pñtium.Quidā de tribꝰ ſeptimanis: vt ea.cā.q.i.ſi qs in clero.Et qdā de qnqꝫ annis.j.de cleri.nō reſi.c.ij.Quidam de tribus.Quidā de quinqꝫ mēſibus.c.di.qm̄.ꝛ.lxxv.di.qm̄.Quidā de vna hora.xcj.di.clericus.xcij.di.c.vl.Sup hac expectatione dicēdū ē qꝫ ſi aligs ē abſens in eo loco vnde poſſit citari:vel in ſtudio vel i aliquo loco vbi appeat manifeſte qꝛ nō latitat.platus illius ſp̄ꝫ legitime monere dꝫ vt ad ſuā eccleſiā reuertat infra tps ꝙueniēs ſecūdum locoꝝ diſtātiā ꝛ tpis qualitatem ab ipo prelato p̄figendum.Qō ſi non venerit poterit poſtmodū ſuo bñficio ſpoliari niſi rōnabilem cām oſtēdat quare venīr nō poſſit.j.ō cle.nō reſi.inter q̄ttuoꝝ.ꝛ.c.vlti.ꝛ.j.ō appel.pueniꝛ.ij.vel ſi alſ ō licentia platı ſui ſe abſentat:vſqꝫ ad certum tps ſibi ſtatutum ifra qō reuertat tunc ſi non reuertatur ad terminū eps pōt illuꝫ ꝑuare bñficio ꝛ officio niſi iuſta cā ipediat ꝛ ſic logtur illud.c.vij.q.i.p̄ſentiū. Dico tm̄ qꝫ ſiue clericus ſit abſens de licētia epi ad certuꝫ tps:ſiue preter licentiā:eps ſemp ipm̄ p̄mo monere dꝫ vt redeat p iura p̄dcā.j.ō cleri.non reſi.c.inter.ꝛ.c.vl.ꝛ.j.de appella.pueniꝛ.ij. alſ non teneret ſnīa lata contra abſentem non vocatum neqꝫ citatuꝫ:ꝛ iura antiqua que hic ſignantur ſic intelliguntur.Verum ē qꝫ clerici ab eccl̄ijs ſuis abeſſe non debent:tamē ſi hoc cōtingat taliter ſunt vocandi antequam ſpolientur:ꝛ ita ſeruandum ē circa eos q comparent ꝛ citari poſſunt.Si vero neſcitur vbi ſint nec citari poſſunt perſonaliter:trine citationis edictum apud eoꝝ eccleſias publice ꝓponantur vt reuertant:ſi vltra ſex menſes venīr diſtulerint ſuis beneficijs poſtea ſpolientr. j.de cleri.nō reſi.ex tue. ꝛ ſic qualitercūq; ſit aliꝙs abſens ſemp dꝫ citari predicto modo.Item videt qꝫ melioꝛ ſit condicio illoꝝ q malicioſe ſe abſentant: qꝫ cōditio illoꝝ qui comparent ꝛ citari poſſunt perſonaliter.qꝛ illi habent ſex mēſes:iſti citant ad arbitrium platı vel ad menſem vel duos vel plures vel minus ſecundum qꝫ regrit ꝛ exigit diſtātia locorum:ſed illud contingit:qꝛ neſcit vbi ſunt:qꝛ pōt eſſe qꝫ ſunt multū remoti vel impediti nec i breui poſſunt p conſanguineos reuocari vel amicos.Et iō maiꝰ tempus ꝛ certum datur eis vltra quod eccleſia vacare non dꝫ.j.de ꝙcel. ꝯben.nulla.ꝛ hoc locū habet in clericis ꝛ p̄latis q iā confirmati ſunt ꝛ poſſeſſionem diutius habuerunt vel etiam ꝙſenſerūt.De bis vero q ſolūmodo electi ſunt nec confirmationem vel poſſeſſionem habuerunt:teneas quod hic dꝫ qꝛ expectātur per ſex mēſes plus vel minus ſcōm qꝫ viſum fuerit ſuperiori cū p contumaciam nō eſt abſens.Si vero ille qui accuſabat electionem aut excipit contra electū:nō comparet āno elapſo:electꝰ pōt confirmari.ff.de mu.ꝛ ho.reus .Sed nō credo qꝫ tm̄ ſit expectādus:imo ſupio:p̄figit ei certū terminū infra quē cōpareat p̄ſecuturus intentionem ſuam:alioquin ꝙfirmabit eum. j. de accuſa.licet.ꝛ.j.de clan.deſpon.cū inhibitio.ꝛ.j.qui matri.accuſ.cū in tua.ꝛ hoc totū expeditum ē.ſ.de elec.ſtatuimus.ſed i epiſcopatu dātur accuſatori tres mēſes:in auc.de ſan.epiſc.§.ſi quid autē.collatio.ir.ſed potiꝰ iſta in arbitrio ſuperioris conſiſtunt.j.ō do.ꝛ ꝙtu. cū olim.i.contra.ſed ibi ſoluitur.ſi vō cōtra platuꝫ abſentē agatur criminaliter vel ēt ciuiliter p denūciationem alicuius tūc citat vt veniat ad defendēdum ſe:ſi nō veniat excōmunicet ꝓpter ꝙtumaciā ꝛ expectabitur p annū.ꝛ poſt annū ꝓcedatur cōtra ipm̄ ſup bonis nō ſup crimine ſcōm qꝫ tradit.xj.q.iij.rurſus.ꝛ.c.quicūq;.ꝛ.j.de do.et ꝙtu.veritatis.vbi de hoc.

Si vero aliter[n] abſens fuerit: et agatur de ſpirituali cōiugio inter eccleſiam ꝛ prelatuꝫ iaꝫ contracto electione maxime[l] cōfirmata : illō in hoc articulo volumus obſeruari quod ſuper exceptione taliū perſonarum in ſacris eſt canonibus[m] diffinituꝫ[n]. Quod ſi forſan agatur de ſpirituali coniugio ꝓtrahēdo:is qui eſt in prelatum electꝰ p ſpacium ſex mēſiuꝫ expectetur:niſi penſatis negociorum circūſtantiis per ſuperioris prouidentiaꝫ magis vel minus fuerit expectādus[a].

Si autem de carnali coniugio ſit agendum[o]: alteruter tandiu cōiugum expectetur donec de ipſius obitu veriſimiliter preſumat[p]: quia cum ſine culpa ſit abſens: vt ſi captiuitate vel egritudine aut alio iuſto impedimento forſitan teneatur:aut etiam propria ſed non malicioſa[q] voluntate in remotis partibus moram faciat: vt de facili vel in breui citari[r] nō poſſit: ei

n Expectādus.poſtmodū ꝓceditur contra eum ꝛ recipiūtur teſtes ꝛ diffinitiue ꝓceditur.vel alius eligatur ſi non vult conſentire: ꝛ nil ei opponitur.

o Sit agēdum.cum nō ſit abſens p cōtumaciā.

p Preſumat.p famam.qꝛ ſenex erat vel ēt qꝛ in acie fuit nec rediſſe p̄ſumit qꝫ bis caſibus ſit mortuꝰ:ꝛ ſi ꝯbat credens ita excuſat ab adulterio ēt ſi viuat ꝓpter ignorātiā.xxxiiij.q.ij.cū p bellicā:qꝛ non committit adulteriū ſine dolo.ff.de adul.l.penul.vel ſi recepat lras illorū cū quibꝰ militauit.C.ō repu.auc.bodie.tm̄ dꝫ qꝫ non dꝫ ꝯbere niſi p̄mo ſit certa ō morte ipſius.j.de ſecū.nup. dñs.j.de ſpon. in p̄ſentia.ſed ſatis certū ē illi p ſolas hmōi violentas p̄ſumptiōes poſtq̄ aliquāto tpe duxerit expectādum forte per annū vel etiā quinqꝫ annis:vt in predicta auc.bodie.

q Malicioſa.iiij.q.iij.itē bis qui nō detractādi cauſa.

r Citari nō poſſit.Si nō pōt citari ꝯ ipm̄ ꝓcedi nō pōt.Et ſic ē.ar.qꝫ nō tenet ſnīa cū pemptoriū nō pueniꝛ in noticiā abſentis.iij.q.ir.caueāt.ff.q̄ ſen.ſine ap.reſcin.l.i.§.itē ex edicto.C. quomō ꝛ qñ iu.ea q̄.ꝛ.ff.locati.§.itē querit.ꝛ.§.exercitu.Sꝫ veriꝰ ē qꝫ ſufficiat qꝫ ſi diligēs ſit inquiſitio fcā:lꝫ nō ſit iuentus.j.ō do.ꝛ ꝙtu.cāꝫ.ꝛ.c.vlt.ꝛ.j.ō cleri.nō reſi.ex tue.ꝛ.vij.q.i.pñtiū.ꝛ.C.de iud.ꝓpandū.§.ſiquidē. ff.ō euic.ſi iō.§.pñti.ꝛ.l.ſi dcm̄.§.ſi pñte.ꝛ hoc verꝫ ē qñ malicioſe ē abſs:alſ nō ꝓceditur ꝯ eū q̄tum ad caſum pñtis littere.

a ¶ Nō debet arg. cōtra. ff. q. fi. sint legi. platū: sed ibi agebat tm̄ de ꝑle an esset legitima vel nō ⁊ nō cōtra absentem. vel ille fuit regst⁹ vt ibi innitur. Cōtra. ff. q ma. accu. pos. c. ꝓmo illa corrigit ꝑ istā. Preterea ille fuit absens culpa sua propter maleficium quod cōmiserat: vnde nō preiudicat mulieri ⁊ sic differt casus ille ab isto: ⁊ ibi solui tur.

b ¶ Opponi. Respondet tacite questioni. Diceret aliqs si mulier tantū compellit expectare i cideret forte in fornicationem: ⁊ papa respōdet ad b.

c ¶ Casus multi. vt si alter de fidelib⁹ labat i beresim. ff. ō diuor. quāto. vl si alter coniugū incidat: vl si mulier ipotens casu reddat ad reddendū debitū. xxxij. q. vij. illi q sani vel si alter furiosus fact⁹ fit. xxij. questiōe. vij. neq furiosus. ⁊. c. bi q. vel si in captiuitate alter teneret. ff. de spon. in persona. vel si vir incidat in casum lepre. ff. de coniug. lepro. c. primo.

¶ Sunt et alii. Hic excipiuntur duo alij casus a regula ⁊ potest sic summari. Ad perpetuam rei memoriam: vl cū agitur per viam inquisitionis possunt testes sine litis cōtest. recipi. Et etiam publicari. hoc. d. vsq ad. ff. in alijs vo. Et nō diuiditur. Ab. si.

d ¶ Sūt ⁊ alij. aliū casum habes quādo agitur de bono ecclesiastico obtinēdo in Decre. noua. ff. de eo q mittit in possess. causa rei seruan. eum qui.

e ¶ Inqsitio. ⁊ hoc ē cū absens ē per contumaciā ille contra quem fit inqsitio. ff. de accu. qualiter ⁊ quādo. ij. ff. debet. ⁊ infra. de ꝑymo. licet hely.

f ¶ Publicatio. hoc tūc fit quādo aliqs timet q̄ sibi imposter super aliquo cōtractu cōtrouersia moueat: tūc potest petere a iudice: vt testes q interfuerūt negocio publicent. i. eoz dcā redigātur i publicam formā ad eternā rei memoriā. ff. de testi. significauit. i auc. de testi. ff. pe. colla. vij. ⁊ i hoc casu omnes testes recipiūtur: siue senes: siue ōbiles siue iuuenes: ⁊ statim publicātur: ⁊ in hoc ē differentia inter hanc receptionem ⁊ illā de qua premisit. in pncipio capituli. q̄ ibi recipiūtur tātū senes ⁊ infirmi: vel quorū absentia timet. ⁊ illi non statī publicantur vt diri.

¶ In alijs. Tot⁹ iste text⁹ vsq ad finem loqtur iurta regulam ꝑm quā lite non cōtestata debet procedi ad sniam vel ad receptionem testium: ideo dicit in alijs vero casib⁹: q̄ supra prosecutus ē compilator qd fiendū quādo potest procedi lite nō cōte. ⁊ hoc. d. in summa. Si reus lite nō contestata ē contumax ⁊ agitur reali mittitur actor in possessionem rei petite cā custodie quam tamē recuperat reus veniens infra ānum si offerat cautionem de stādo iuri ⁊ restituat expensas. Post ānum vero bis nō seruatis nō auditur nisi super propietate Sed si conuenitur reali q nomine alieno possidet nominabit. d. in iudicio. ⁊ statuet sibi terminus ifra quem faciet dominum comparere q si. ff. terminū nō venerit iudex illū citabit: quo adhuc nō veniēte iudex mittet actorem i possessionem verā. Si vero re⁹ contumax cōuenit actōe personali mittetur actor i possessionem bonorum ipsius rei ꝓ modo debiti ōclarati: ⁊ ꝓmo mobiliū. secūdo immobiliū si mobilia nō existāt. vel excommunicabit reus. hoc. d. vsq ad finem. Diuiditur pncipaliter in duas partes. In prima ponit modum procedendi cum agitur reali: in secūda cum agitur personali ibi: si aūt agitur personali. Ab. si.

g ¶ Actōe reali. Duo sunt genera actionū: aut sunt i rē aut i p̄sonā: q̄liter hoc sit itelligēdū tradit bñ: isti. ō acti. in pn.

h ¶ Affect⁹. tedium erit i hoc casu: q̄ actor missus i possessionem expellet reū de possessione ⁊ erit possessor ⁊ percipiet fruct⁹ ⁊ conseruabit eos. ff. ō seqstra. c. ij. ⁊. iij. ⁊ si re⁹ venerit ifra ānum prestita cautōe i iudicio sisti recuperabit rem cū fructib⁹ deductis expēsis. vt. ff. seqst. sed in personali actōe tedium erit. q̄ cum cultura spectet ad cōtumacem ille admissus erit cum eo i agro vt custodiat fructus: nec ille consumat illos. ff. vt i pos. le. is cui. §. q legator. ⁊. ff. de dā. ifec. si finita. §. si qs āt. de hoc dicet pleni⁹. ff. de do. ⁊ cōtu. contingit.

i ¶ Canonice. Ex eo q̄ dicit simplici cautōe vī sufficere nuda cautio. C. de vb. sig. sancim⁹. sed nō ē verū immo sufficiētem prestare dz. ff. de seqstra. ad hoc in fi. ⁊ ita pignora vel fideiussores. ff. mā. si mandato. §. vlti. ⁊. ff. de fideicom. liber. l. ergo. §. adijci. B.

k ¶ Expensar. Primo ergo debet satisfacer in expensis anteq̄ audiat. vel absoluat sic. C. ō bo. au. iud. pos. auc. q iurat. C. ō iudi. sancim⁹. C. quomodo ⁊ quādo iudex au tē. q semel.

l ¶ Possessionez recuperet. ergo videt q̄ eam amiserit ⁊ sic alter erat ver⁹ possessor. quod ē cōtra nos. ff. de acquirē. pos. possideri. sed expone possessionem. i. detētionem possessiōis recipiat quam illa bēbat: ⁊ talis possessio est fci ⁊ non iuris ⁊ imaginaria. vl dic recuperet. i. retineat ve rā possessionē quā nō amisit fi. iij. questione. v. q̄ suspecti. xxvij. q̄stione. ij. priusq̄. in fi.

m ¶ Neglexerit. nec sufficit offerre nisi eā pstet. ff. de eo q mit. i pos. c. i. arg. s. ō off. or di. pastoralis. in fi. q̄ si nō eā potest prestar iudici: prestet episcopo vel alijs publicis psonis: vt. e. c. pastoralis. argumen. cōtra. ff. ō eo. q mit. in pos. c. ij. sed vbi iudex voluit recipere eā in. c. pastoralis. nullus fuit iudex cui posset vel deberet offerri.

n ¶ Verus. i. vere ⁊ incōmutabiliter: nā ⁊ ante ꝑm quosdā ē verus possessor: sed nō incōmutabiliter: q̄. ff. annum tenet restituere possessionē: ⁊ ita statim ē ver⁹ possessor. arg. C. ō prescrip. xxx. vel. xl. an. si qs emptōis. §. pe. Nos tm̄ cōtrariū dicim⁹ ꝑm iura canonica. arg. s. de offi. or. pastoralis. ⁊ ff. de do. ⁊ contu. contigit.

o ¶ Cōstituat. ⁊ ita ē arg. ex eo q̄ dicit constitueret: q̄ ante ānū nō sit verus possessor: vt dcm̄ ē in prima notula. Sed q̄liter constituit forte ab ipo iudice si petatur ⁊ sine forte. ff. de eo q mit. i pos. c. i. ⁊. ff. ō dāno ifec. si finita. §. sed ⁊ si qs. ⁊. §. sequē. ⁊ argumentū. s. de of. ordi. pastoralis. in fine. Verius ē q̄ i realib⁹ actōibus nō habet locum scōm decretū: nisi aliqs ad cautelā aliud ipetret: q̄ solus trāscursus anni constituit aliquē possessorem verū. vt. s. ō offi. or. pastoralis. ⁊. ff. ō do. ⁊ contu. ꝙtingit. In psonalibus vo scōm decretū locū habz sed nō vniformiter. ⁊ ō hoc plenius dī in predicta decre. contingit.

p ¶ Reb⁹ immobilibus. secus. n. videtur i rebus mobilibus: ibi nō videt prodesse nominare dominū i iudicio cum habeat facultatem restituendi rem. ff. de rei vē. offiū. in fine. Idem iuris ē etiam in rebus mobilibus. q̄ pōt ⁊ debet dominum nominare i iudicio. C. vbi de cri. agi. opor. auc. q̄ i prouincia: sed i rebus imobilibus quas aliqs possidet noīe alieno vbi nullum ius habet: si conueniatur debet statim i iudicio dominum nomiare: vt ff ⁊. C. vbi i rē. act. l. ij. ff. n. ius habet i re non prodest dominum noīare. q̄ ipse posset agere ꝓ iure suo. ergo tenetur se defendere. argu. op. ff. ō fide istru. B. perpetuus. possessor. n. semper cōueniēdus ē. xij. q. ij. gcūq̄z. ⁊. xvj. qōne. j. i canonibus. arg. ff. de ap. ad audiētiam. ⁊. s. de alie. ind. mu. c. j. ⁊. ff. quod me. cau. l. si cum exceptōe. §. aliquādo. ff. de nox. de illo. ⁊. ff. ō admi. re. ad ci. perti. iperatores. §. i. arg. contra. xij. q. ij. ō rebus. ⁊. ff. de ser. cor. i hoc. ⁊. ff. ō contraben. emp. l. vlti. §. lucius. ⁊. ff. ō his que i frau. cre. q a debitore. arg. ff. ō prescrip. auditis. ⁊. xvj. qōne. iij. inter memoratos.

q ¶ Debet stati. i. ante libelli oblationē vel ēt p⁹ anteq̄ rñdeat. tenor isti us. §. ponit q̄si de vbo ad vbū. C. vbi i rem acti. l. ij.

r ¶ Producēdo. p illū q in iudicio dñm nominauit.

s ¶ Excipiat. i. suscipiat. sic. xxiij. q. v. nō ē nm̄. ⁊. ff. ti. prori. iperator. ⁊ ff. de plus peti. c. vno.

t ¶ Cōtestata. s. ne currat pscriptio possessori q̄m pscriptio possessoris interrupta ē p hāc ōnūciationē: lz videat lis q̄si ꝙtestata. nō tm̄ actor audiret volēs pducere testes sup ꝓpetate ac si lis eēt ꝙtestata. q̄ illud locū hz q̄m lis ē vere ꝙtestata p narrationē ⁊ rñsionē. lz hic nō ē vere ꝙtestata: lz q̄si quo ad iterrūpendam pscriptionē: vt hic dicit.

v ¶ Edictis. i. actōib⁹ ad domū ei⁹ missis. ff. ō do. ⁊ ꝙtu. cām. q̄. ⁊. c. vlti.

r ¶ Sūmati. sic. C. vbi in rem act. l. ij. ⁊. ff. vt i pos. lega. si is a quo. ⁊. ff.

a ¶ Nō debet arg. cōtra. ff. q. fi. sint legi. platū: sed ibi agebat tm̄ de ꝑle an esset legitima vel nō ⁊ nō cōtra absentem. vel ille fuit regst⁹ vt ibi innitur. Cōtra. ff. q ma. accu. pos. c. ꝓmo illa corrigit ꝑ istā. Preterea ille fuit absens culpa sua propter maleficium quod cōmiserat: vnde nō preiudicat mulieri ⁊ sic differt casus ille ab isto: ⁊ ibi solui tur.

b ¶ Opponi. Respondet tacite questioni. Diceret aliqs si mulier tantū compellit expectare i cideret forte in fornicationem: ⁊ papa respōdet ad b.

c ¶ Casus multi. vt si alter de fidelib⁹ labat i beresim. ff. ō diuor. quāto. vl si alter coniugū incidat: vl si mulier ipotens casu reddat ad reddendū debitū. xxxij. q. vij. illi q sani vel si alter furiosus fact⁹ fit. xxij. questiōe. vij. neq furiosus. ⁊. c. bi q. vel si in captiuitate alter teneret. ff. de spon. in persona. vel si vir incidat in casum lepre. ff. de coniug. lepro. c. primo.

¶ Sunt et alii. Hic excipiuntur duo alij casus a regula ⁊ potest sic summari. Ad perpetuam rei memoriam: vl cū agitur per viam inquisitionis possunt testes sine litis cōtest. recipi. Et etiam publicari. hoc. d. vsq ad. ff. in alijs vo. Et nō diuiditur. Ab. si.

d ¶ Sūt ⁊ alij. aliū casum habes quādo agitur de bono ecclesiastico obtinēdo in Decre. noua. ff. de eo q mittit in possess. causa rei seruan. eum qui.

e ¶ Inqsitio. ⁊ hoc ē cū absens ē per contumaciā ille contra quem fit inqsitio. ff. de accu. qualiter ⁊ quādo. ij. ff. debet. ⁊ infra. de ꝑymo. licet hely.

f ¶ Publicatio. hoc tūc fit quādo aliqs timet q̄ sibi imposter super aliquo cōtractu cōtrouersia moueat: tūc potest petere a iudice: vt testes q interfuerūt negocio publicent. i. eoz dcā redigātur i publicam formā ad eternā rei memoriā. ff. de testi. significauit. i auc. de testi. ff. pe. colla. vij. ⁊ i hoc casu omnes testes recipiūtur: siue senes: siue ōbiles siue iuuenes: ⁊ statim publicātur: ⁊ in hoc ē differentia inter hanc receptionem ⁊ illā de qua premisit. in pncipio capituli. q̄ ibi recipiūtur tātū senes ⁊ infirmi: vel quorū absentia timet. ⁊ illi non statī publicantur vt diri.

¶ In alijs. Tot⁹ iste text⁹ vsq ad finem loqtur iurta regulam ꝑm quā lite non cōtestata debet procedi ad sniam vel ad receptionem testium: ideo dicit in alijs vero casib⁹: q̄ supra prosecutus ē compilator qd fiendū quādo potest procedi lite nō cōte. ⁊ hoc. d. in summa. Si reus lite nō contestata ē contumax ⁊ agitur reali mittitur actor in possessionem rei petite cā custodie quam tamē recuperat reus veniens infra ānum si offerat cautionem de stādo iuri ⁊ restituat expensas. Post ānum vero bis nō seruatis nō auditur nisi super propietate Sed si conuenitur reali q nomine alieno possidet nominabit. d. in iudicio. ⁊ statuet sibi terminus ifra quem faciet dominum comparere q si. ff. terminū nō venerit iudex illū citabit: quo adhuc nō veniēte iudex mittet actorem i possessionem verā. Si vero re⁹ contumax cōuenit actōe personali mittetur actor i possessionem bonorum ipsius rei ꝓ modo debiti ōclarati: ⁊ ꝓmo mobiliū. secūdo immobiliū si mobilia nō existāt. vel excommunicabit reus. hoc. d. vsq ad finem. Diuiditur pncipaliter in duas partes. In prima ponit modum procedendi cum agitur reali: in secūda cum agitur personali ibi: si aūt agitur personali. Ab. si.

g ¶ Actōe reali. Duo sunt genera actionū: aut sunt i rē aut i p̄sonā: q̄liter hoc sit itelligēdū tradit bñ: isti. ō acti. in pn.

h ¶ Affect⁹. tedium erit i hoc casu: q̄ actor missus i possessionem expellet reū de possessione ⁊ erit possessor ⁊ percipiet fruct⁹ ⁊ conseruabit eos. ff. ō seqstra. c. ij. ⁊. iij. ⁊ si re⁹ venerit ifra ānum prestita cautōe i iudicio sisti recuperabit rem cū fructib⁹ deductis expēsis. vt. ff. seqst. sed in personali actōe tedium erit. q̄ cum cultura spectet ad cōtumacem ille admissus erit cum eo i agro vt custodiat fructus: nec ille consumat illos. ff. vt i pos. le. is cui. §. q legator. ⁊. ff. de dā. ifec. si finita. §. si qs āt. de hoc dicet pleni⁹. ff. de do. ⁊ cōtu. contingit.

i ¶ Canonice. Ex eo q̄ dicit simplici cautōe vī sufficere nuda cautio. C. de vb. sig. sancim⁹. sed nō ē verū immo sufficiētem prestare dz. ff. de seqstra. ad hoc in fi. ⁊ ita pignora vel fideiussores. ff. mā. si mandato. §. vlti. ⁊. ff. de fideicom. liber. l. ergo. §. adijci. B.

k ¶ Expensar. Primo ergo debet satisfacer in expensis anteq̄ audiat. vel absoluat sic. C. ō bo. au. iud. pos. auc. q iurat. C. ō iudi. sancim⁹. C. quomodo ⁊ quādo iudex au tē. q semel.

l ¶ Possessionez recuperet. ergo videt q̄ eam amiserit ⁊ sic alter erat ver⁹ possessor. quod ē cōtra nos. ff. de acquirē. pos. possideri. sed expone possessionem. i. detētionem possessiōis recipiat quam illa bēbat: ⁊ talis possessio est fci ⁊ non iuris ⁊ imaginaria. vl dic recuperet. i. retineat ve rā possessionē quā nō amisit fi. iij. questione. v. q̄ suspecti. xxvij. q̄stione. ij. priusq̄. in fi.

m ¶ Neglexerit. nec sufficit offerre nisi eā pstet. ff. de eo q mit. i pos. c. i. arg. s. ō off. or di. pastoralis. in fi. q̄ si nō eā potest prestar iudici: prestet episcopo vel alijs publicis psonis: vt. e. c. pastoralis. argumen. cōtra. ff. ō eo. q mit. in pos. c. ij. sed vbi iudex voluit recipere eā in. c. pastoralis. nullus fuit iudex cui posset vel deberet offerri.

n ¶ Verus. i. vere ⁊ incōmutabiliter: nā ⁊ ante ꝑm quosdā ē verus possessor: sed nō incōmutabiliter: q̄. ff. annum tenet restituere possessionē: ⁊ ita statim ē ver⁹ possessor. arg. C. ō prescrip. xxx. vel. xl. an. si qs emptōis. §. pe. Nos tm̄ cōtrariū dicim⁹ ꝑm iura canonica. arg. s. de offi. or. pastoralis. ⁊ ff. de do. ⁊ contu. contigit.

o ¶ Cōstituat. ⁊ ita ē arg. ex eo q̄ dicit constitueret: q̄ ante ānū nō sit verus possessor: vt dcm̄ ē in prima notula. Sed q̄liter constituit forte ab ipo iudice si petatur ⁊ sine forte. ff. de eo q mit. i pos. c. i. ⁊. ff. ō dāno ifec. si finita. §. sed ⁊ si qs. ⁊. §. sequē. ⁊ argumentū. s. de of. ordi. pastoralis. in fine. Verius ē q̄ i realib⁹ actōibus nō habet locum scōm decretū: nisi aliqs ad cautelā aliud ipetret: q̄ solus trāscursus anni constituit aliquē possessorem verū. vt. s. ō offi. or. pastoralis. ⁊. ff. ō do. ⁊ contu. ꝙtingit. In psonalibus vo scōm decretū locū habz sed nō vniformiter. ⁊ ō hoc plenius dī in predicta decre. contingit.

p ¶ Reb⁹ immobilibus. secus. n. videtur i rebus mobilibus: ibi nō videt prodesse nominare dominū i iudicio cum habeat facultatem restituendi rem. ff. de rei vē. offiū. in fine. Idem iuris ē etiam in rebus mobilibus. q̄ pōt ⁊ debet dominum nominare i iudicio. C. vbi de cri. agi. opor. auc. q̄ i prouincia: sed i rebus imobilibus quas aliqs possidet noīe alieno vbi nullum ius habet: si conueniatur debet statim i iudicio dominum nomiare: vt ff ⁊. C. vbi i rē. act. l. ij. ff. n. ius habet i re non prodest dominum noīare. q̄ ipse posset agere ꝓ iure suo. ergo tenetur se defendere. argu. op. ff. ō fide istru. B. perpetuus. possessor. n. semper cōueniēdus ē. xij. q. ij. gcūq̄z. ⁊. xvj. qōne. j. i canonibus. arg. ff. de ap. ad audiētiam. ⁊. s. de alie. ind. mu. c. j. ⁊. ff. quod me. cau. l. si cum exceptōe. §. aliquādo. ff. de nox. de illo. ⁊. ff. ō admi. re. ad ci. perti. iperatores. §. i. arg. contra. xij. q. ij. ō rebus. ⁊. ff. de ser. cor. i hoc. ⁊. ff. ō contraben. emp. l. vlti. §. lucius. ⁊. ff. ō his que i frau. cre. q a debitore. arg. ff. ō prescrip. auditis. ⁊. xvj. qōne. iij. inter memoratos.

q ¶ Debet stati. i. ante libelli oblationē vel ēt p⁹ anteq̄ rñdeat. tenor isti us. §. ponit q̄si de vbo ad vbū. C. vbi i rem acti. l. ij.

r ¶ Producēdo. p illū q in iudicio dñm nominauit.

s ¶ Excipiat. i. suscipiat. sic. xxiij. q. v. nō ē nm̄. ⁊. ff. ti. prori. iperator. ⁊ ff. de plus peti. c. vno.

t ¶ Cōtestata. s. ne currat pscriptio possessori q̄m pscriptio possessoris interrupta ē p hāc ōnūciationē: lz videat lis q̄si ꝙtestata. nō tm̄ actor audiret volēs pducere testes sup ꝓpetate ac si lis eēt ꝙtestata. q̄ illud locū hz q̄m lis ē vere ꝙtestata p narrationē ⁊ rñsionē. lz hic nō ē vere ꝙtestata: lz q̄si quo ad iterrūpendam pscriptionē: vt hic dicit.

v ¶ Edictis. i. actōib⁹ ad domū ei⁹ missis. ff. ō do. ⁊ ꝙtu. cām. q̄. ⁊. c. vlti.

r ¶ Sūmati. sic. C. vbi in rem act. l. ij. ⁊. ff. vt i pos. lega. si is a quo. ⁊. ff.

de carbo.edicto.l.iij.§.cause.ꝛ.C.de bo.auc̃.in.pos. autenti.ꝛ q iurat. ꝛ dic̃ summati.i.semiplene non.n.statim iudex ꝓpter cõtumaciam alteri⁹ partis constituit ꝓsentem possessorem: vel etiam mittet eum in possessionem causa rei seruande: nisi aliquam videat ꝑmo ꝓsumptionem ꝓ eo: qꝫ possꝫ eẽ q aliqs calũnioſe peteret. vnde iudex ꝑmo recipiet ab actore iuramẽtuꝫ ỏ calumnia.ff.de car. edic.l.iij.§. cause. ꝛ sic obseruat: ꝛ istud iuramẽtum sufficiet. ita q aliud vlteri⁹ ñ ꝑstabit si reus infra annũ rediret volẽs in causa ꝓcedere argumentuꝫ.ff.ad exhi. thesaurus. vnde petet ab actore iudex vt super hoc. ſ. q non calumnie causa petat hoc exhibeat calũnie iuramẽtuꝫ: ff.ad exhi.thesaurus.ꝛ.j.de resti.spolia.lkas. ꝛ supra de elec.cũ dilecti.nõ.n.debꝫ iudex festinare ad missionẽ faciẽdam: qꝫ si reus ꝓbabit iustam absentie cãm restituere tur.ff.de dam.infec.si finita §.item si forte.ꝛ.j.ỏ re iudi. cum bertoldus.ꝛ sic obseruatur bodie ỏ fcỏ.ꝛ istud iuramentũ sufficiet: ita q aliud actor vlteri⁹ non ꝓstabit si reus infra annũ redierit volens ꝓcedere in cã. vt in.§.i. sed in casu huiusmodi.§. iterum iurabit actor tanc̃ re⁹ quando conuenit: quia ꝑmo iurabit vt actor: postea vt reus: ꝛ idem ẽ si post annũ agere velit qui primo conueniebatur ꝑm q est in casu huius.§.

a ¶ Reseruata. sꝫ q̃diu reseruabitur questio ꝓpetatis: secũdum canones? videtur q perpetuo cũ res sit fcã litigiosa: ꝛ debeat q hoc dubitare de iure suo. Dico q in casu isto bene põt ꝓscribere. qꝫ bonam fidem vt bẽre: qꝫ credit rẽ ad se ꝓtinere: cũ etiam iurauerit q non malicioſe seu per calũniam petit rẽ illam. ꝛ iỏ ꝓscribere põt ꝛ iuste possidet q auctore ꝑtore possidet. ff. de acgrenda pos. iuste. Quidam dicũt q in casu isto sicut in priori seruatur questio super possessione vsqꝫ ad annum absenti. Sꝫ ꝑ us dcñi vi⁹ credo: ꝛ absolute dicit hoc: nam sicut reseruat ius saluũ possessionis vsqꝫ ad annum. in. §. pri. sicut ibi expresse hoc dicit: ita hic diceret: si hoc eẽt verũ. Sed q̃ ẽ ratio quare ibi audit vsqꝫ ad annũ super possessione: hic vo statim est ver⁹ possessor: nec audit vsqꝫ ad annũ super possessione. Ratio illa consueuit assignari: qꝫ maior contumacia ꝓsumit in casu isto q̃ in priori: qꝫ per plures citationes vocat⁹ ẽ ꝛ plus contẽpsit. primo enim vocauit colonũ ꝛ colon⁹ denũciauit domino postq̃ ỏnũciationẽ citat domin⁹ edictis legitimis. ꝛ ideo plus punit ꝛ sufficit legislatorẽ ita voluisse. sic.n.ẽ in lege.ff.q ꝛ a gb⁹ ꝑsperit legislator. ꝛ. vj. q. iij. scriptũ ẽ in. l. scriptũ. ergo ita tenendũ est.

b ¶ Vel immobiliũ. boc ordine iudices sñiam exeq̃nt. vltimo ad actiões decurrit. ff. de re iudi. a diuo pio.

c ¶ Declarati in libello suo. C.ỏ bo. auc̃. iudi. pos. auc̃. ꝛ q iurat.

d ¶ Magis timeri. illa. n. poti⁹ ẽ infligenda. qꝫ hoc solũ bene agitur ꝛc. xxiij. q. v. prodest. arg. contra. §. de offi. dele. sane. ꝛ. c. pastoral. j. respõso. sed ibi soluit.

e ¶ Ad alteram. qꝫ crescente contumacia crescere dꝫ pena. ff. de pe. l. relegati. Sic ergo due pene ab initio non sunt infligende. §. ỏ iud. at si clerici. Arg. cõtra. xvj. q. i. statuimus.

f ¶ Distinctionẽ. Sed non videt q distinctio facta in reali actione locum possit in personali habere licꝫ lra boc innuat: qꝫ debitor potest recupera re pignora sua qñcũqꝫ venerit dũmodo non sint distracta. C.ỏ distrac. pigno. si pri⁹. creditor. n. nullo tempore prescribit rem sibi obligataꝫ pignori. ff. de vsuc. non solũ. §. q pignori. ꝛ. l. pignori. quia creditor quantũ ad hũc casum non possidet pign⁹. ff. q satisda. cogũtur. sciendũ. §. creditor. Et ad hoc dixit Joan. ꝛ bene: qꝫ creditor post annũ non efficit possessor quantũ ad vsucapionem: sed tantũ post annum habet commodũ possessionis in hoc q cũ pri⁹ tenetur probare pecuniam quam petebat esse ỏbitam post annũ etiam transfert probatio ad reum: vt tũc aduersari⁹ teneatur probare illam indebitam. ꝛ sic efficitur petitor de possessore. argumẽ tũ bo. ad hoc. j. de sol. is q. Lauren. dixit q huic seruat q̃stio possessionis ꝛ proprietatis quousqꝫ prescriptũ ẽ iuri offerẽdi. argumẽ. C. de prescrip. xxx. vel. xl. anno. l. cũ notissimi. §. sed cum illud. ỏ. eodem inf. nisi ex secũdo decreto res sint iã ꝓ debito assignate: vl̃ distracte. alias vsqꝫ ad. xxx. annos recuperet res suas oblato ỏbito. Dicas q ỏbitor semper audit quousqꝫ ꝓscriptum sit volens recupare rem suam restitutis expẽsis ꝛ ꝓstita cautiõe iudicio sisti. nisi pignora distracta sint: vl̃ insolidum data auctoritate iudicis: vel secũdus legem conuentionis distracta vt dicit lex prędicta si prius. ꝛ ita infra annum ꝛ post annum veniens restitutis expensis prestita cautiõe q iuri parebit recupabit res suas siue confiteat debitum siue neget. C. de bonis auctо. iudi. possidẽ. auctentica ꝛ qui iurat: ꝛ quod dicit iurta distinctionem in alia ꝛc. sic intellige iurta distinctõeꝫ .i. secũdum primũ membꝛuꝫ distinctionis i quo tñ dissimilitudo notatur ꝛ non iurta secundũ quasi dicat. sicut ibi veniens infra annũ in reali actione auditur prestita cautõe ꝛ restitutis expẽsis recuperat possessionẽ. ita in psonali actione siue infra annum siue post annum veniat recuperat res suas: dum tamen caueat iudicio sisti ꝛ restituat expensas: vt sic noteꝫ similitudo tantum in hoc casu: ꝛ in illo cum ante annum contumax inuenitur: ita quod similitudo non transeat ad alium casum post annum: ꝛ ita plana est lit-

tera. Lau.

¶ Rubrica De iura. calũnie. Qꝛ actione in iudicio edita ꝛ litis contesta. facta succedit ex ordine iuramentum calũnie: iỏ post precedẽtes subijcit istam ꝑm Bof.

i ¶ Aherentes. Diuidit: qꝛ ꝑmo ponit q̃ dubia determinare spectat ad ipm. Secũdo ponit dubiũ ꝓcedens ex cõtrarietate duarũ legũ ibi: legib⁹. Tertio illỏ diffinit ibi: vt ergo. Quarto moderat ibi: verũ. Quinto cõminat ibi: omnibus. Ab. si.

g ¶ Grauiores qõnes: q̃ dicant maiores cause: dcũ ẽ. §. de offi. deleg. qỏ translationem.

b ¶ Legib⁹. C. de epi. ꝛ cle. cũ clericis. ỏ. q lis.

i ¶ Principales. C. e. ti. auc̃. ꝑncipales.

k ¶ Calũnie. iuramentũ. In iuramento calũnie qnqꝫ capitula contenent. ſ. q credat se bonam cãm habere: interrogat⁹ non negabit qỏ verum esse credit. nec vtetur scienter falsa probatione: ꝛ q dilationem non petat in fraudem: nec dedit: nec dabit: nec promisit: nec ꝓmittet aliquod ꝓ hac causa: nisi illis personis qbus leges dare permittunt. C. eodem titulo. l. secũda. circa principium ꝛ autentica ꝑncipales. ꝛ in autẽtico vt litigan. iurent. in ꝑnci. col. ix. vnde versus. Illud iuretur: q lis sibi iusta videt. Et si queretur verum non inficietur. Nihil promittet: nec falsa probatio detur. Ut lis tardetur dilatio nulla petetur.

l ¶ Verba sunt. Ab illo loco legib⁹ itaqꝫ vsqꝫ ad illum locũ verũ cuꝫ ꝛ cetera: exceptis predictis. scilicet secundum etiam vsqꝫ ibi corroboramus.

m ¶ Diui marci. C.ỏ epis. ꝛ cle. cum clericis. ỏ. si lis.

n ¶ Ad omniũ ecclesiarum. Argumentum quod vni conceditur ad consequentiam trahi põt ceteris: ꝛ qỏ vni concedit nulli ẽ denegandum. xvi. qõne prima predicator. ꝛ. v. distinctione ad eius vero. i fine. de consecratione distinctione. iiij. proprie. l. distictione. ꝛ purgabit. C. de fideicõmis. l. penultima. Argumentũ contra. xvj. qõne prima huic etiam. ꝛ. vij. qõne prima petisti. Sol. quod vni iure cõmuni concedit trahi põt ab alijs in exẽplum ꝛ nulli debet denegari. ỏ. dist. ad eius vo. quod vo per ꝓuilegiũ alicui concedit nỏ extendit ad alios: ꝛ sic intelligitur. xvj. q. i. hinc etiam. ꝛ. xxvj. q. ij. non exẽplo. ꝛ ff. de consti. prin. l. i.

a ¶ Aim legum. in auĕ. de eccle. ti. i pn. col. ix. ⁊ i auĕ. vt cle. apō p-
pzi. epis. §. illud. col. vj.
b ¶ Canonib⁹. xij. q. i. i nouo. ⁊. j. de iudiu. ⁊ si xp̃s. ⁊. ij. q. v. si qs p-
sbyter. xxij. q. v. c. vlti.
c ¶ Pzincipis. s. henrici.
d ¶ Nos. s. henricus.
e ¶ Seu criminali. hic colligitur q̄ in crimina-
li causa iuramentum de calumnia fit p̄estandū. argumen. C. eodem ti. l. i. vbi dr̄ q̄ in omnib⁹ causis vbi probatio req̄ritur est iurandum de calumnia. vt. C. de fide instrumen. l. vltima versi. sancimus. Arg. contra insti. de publi. iudi. i princi. ⁊. ff. de bo. eo. q mor. sibi consci. l. prima. Sed contra: ista non obstant. q̄ magna differen tia ⁊ diuersitas eorum est in instituendis ⁊ exercendis hmōi causis. naz ſecūdum hoc nec lis contestaretur: nec libellus daretur in causa criminali. Sed oīnino aliter q̄ ciuiliter deberet tractari. Item non valet causa quam quidam assignant q̄ in criminali trāsigere liceat. Et ideo iuramentum de calumnia non exigitur. naz sacramentuz de calumnia transactionem non excludit nec ab ea excludi tur: quia quamuis licitū sit reo transigere non tamen sequitur q̄ liceat ei falsa instantia vti naz idem diceres secundum hoc in pecuniaria causa: similiter soluitur illud. ff. de bo. eorum q mor. l. prima. vbi dr̄ q̄ in cā sanguinis licitum est cuilibet aduersarium suum corrumpere ⁊ ita licitū ē ei mentiri. Domin⁹ azo est i hac sententia: q̄ in causa criminali de calumnia fit iurandum ⁊ inducebat hanc decretalem pro se. Sed qualiter clericus potest hoc iuramentum alijs delegare in causa ciuili siue criminali: contra illa iura que dicūt q̄ p̄incipales persone debent hoc iuramentum p̄estare ⁊ contra illa que dicūt: q̄ in causa criminali non iteruenit procurator. Dicas q̄ forte quandoq̄ obtinuit quod hic dicit: vt clerici etiam in causa p̄opzia hoc iuramentum possent alij delegare. Et hoc in fauorem ipsorum concessum ē. Sed hodie hoc non obseruatur immo quilibet in causa p̄opzia personaliter iurare debet. vt. j. eo. ceterum. ⁊. C. eo. ti. auĕ. p̄incipales: ⁊ sic obtinet de iure ⁊ de consuetudine: ⁊ sic non tenet quod hic dicit quantū ad p̄opas cās clericorum q̄cūq̄ sit cā ⁊ restringiť tantū quod dicit hic ad cās ecclesiarū. Et hoc satis patet per litteram illam que segť: vbi dicit si ecclesie sue nouerit expedire: ⁊ sic non habet locū quod obijciť: ⁊ etiam clericꝰ ⁊ prelatus ecclesie: si in p̄opa persona voluerit litigare in cā ecclesie p̄estat hoc iuramentū. j. eo. c. vlti. tamen si in cā ecclesie voluerit ōferre alij hoc iuramentū non compellit subire hoc iuramentū. vt hic dicit. ⁊ infra eo. i p̄eratorum.
f ¶ Defensoribus. i. sindicis vel actorib⁹: aut procuratorib⁹: licet nomina sint diuersa officiū tamen est idem: vnde sufficit siue dicať: constituimus talem sindicū procuratorem siue actorem ad cām talem. s. de pcu. petitio. ⁊ iste persone in causis vniuersitatis siue collegij de calūnia iurant. j. eodem. i pertractandis. ⁊. c. imperatorū. ⁊. c. vltio. vt hic patet.
g ¶ Incōsulto roma. ponti. Istō difficile vī vt episcop⁹ propter hoc debeat regrere roma. ponti. sed hoc non seruať. vnde si eps litigat in propa persona ipsemet p̄estat iuramentum de calumnia: nec est necesse regrere papam. j. eodē. c. vlt. clericus facilius potest regrere episcopum. vnde teneť primo requirere ipsum. contrarium tamen sepe contigit: sed iudiciū ppterea nō viciať. Et est arg. hic ex eo q̄ clericꝰ iurať non pōt sine licentia sui epi q̄ non potest in iudicem non suū consentire. de hoc tradiť. s. de foro competenti. si diligenti. ⁊. c. significasti. ⁊. xi. q. j. inolita. ⁊. c. placuit.

Litteras. Primo ponit ius ⁊ consuetudinem curie. Secūdo infert

Litteras: ⁊ infra. Sane ro. ec. in his casibus in quibus de ecclesijs decimis ⁊ rebus[b] spiritualibus tantum agitur: iuramentuz calumnie nec dare nec recipere cōsueuit: eo q̄ tales cause non ex legum districtione[i] sed ex canonum equitate finem debitum sortiūtur. canones autem iuramentum calūnie in huiusmodi causis nulli prorsus indicunt: vnde contentione de iuramẽto calumnie p̄estando dimissa ad vlteriora discretio vestra procedat.

Agenius papa.

¶ Jurari potest de calumnia per principales ⁊ per economos cām notam habentes.

In pertractādis causis sacramentum calumnie non passim[k] p̄ecipimus exhiberi: sed cause ⁊ principalium personarum q̄litate inspecta: quandoq̄ per ipsas p̄incipales[l] personas: quandoq̄ per economos[m] qui causam omnino nesciant[n] in animam iurantis[o] illud p̄ecipimus p̄estari.

Idem magal. ⁊ neumasceñ. epi scopis.

¶ Vniuersitas tenetur iurare de calumnia nisi releuet se constituendo economum.

Operatorum: ⁊ infra. Accepimus q̄ ab abbate et fratrib⁹ clare vallis: sicut ab alijs exigitur calūnie iuramẽtū. Ad q̄ faciẽdū eos cogere nō debemus[p].

p̄cessum cause ibi: vñ. Et hodie. h. c. contigiť per. c. i. eo. ti. libro. vj. vbi statuitur q̄ etiam in istis causis iuretur Alb. si.

b ¶ Reb⁹ spūalibus. q̄dam cause dicūtur spūales: vt hic patet: vel spūalibus annexe vt cā iurispatronat⁹. vt. s. ō iudi. q̄to. ⁊ in istis non iuratur de calumnia. vt hic patet. sed de veritate dicenda. s. de electio. dudū. ij. ⁊ infra de iureiu. ex litteris: q̄ aliter iuder veritatem de facili non posset quam teneť inq̄rere. xxx. q̄one. v. iudicantē. xxiij. q. viij. occidit. C. ō edē. l. ij. ⁊. C. de pcur. l. vlt. Sed certe fortius videreť iurādū de calumnia in hmōi spūalibus causis q̄ in ciuilib⁹ quia grauiꝰ est periculū si calumniose in spūalibus qs litiget ⁊ ideo debet iurari q̄ calumniose nihil faciet: q̄ circa maiora maius periculū vertiť. ⁊ ideo cautius est agendum vij. q. ij. c. vlt. ⁊. xlij. diſt. ge scamus. ⁊. ff. ad carbo. l. i. §. ij. licet seruek q̄ dr̄ hic: hōestius esset vt de calūnia iurarek ratione p̄emissa. q̄dam vero cause sunt mere ciuiles: vt puta cū agitur rei vendicatione vel pecuniaria cā. s. de libel. ob. c. penul. ⁊ vlti. Alia ē criminalis vbi agiť directe de crimine: ⁊ debz se obligare ad talionem. j. de accusa. veniens. ⁊. c. super his. ⁊ i istis iurať de calūnia. s. e. c. i. multo fortiꝰ iurare deberet in spūalibus q̄ in crimialibus. Alie sunt mixte. vt cū agiť de crimine ciuiliť. s. de p eu. tue. hec pbant. xliij. q. ij. super p̄udentia. xj. q. iij. placuit. xvj. q̄one. j. frater noster. Et nota q̄ lz i causis spūalibus de calūnia non iuretur: tamen si agať possessorio pro re spūali iuratur de calūnia. ar. j. de resti. spo. lras. item lz non in actionib⁹ tamen in exceptionibus positis in re spūali iuratur de calumnia. s. ō electio. cum dilectus. j. de testi. p̄esentium. ⁊. j. de exceptio. pastoralis. ar. ad hoc. j. de accusa. cū dilectus.

i ¶ Districtione. s. de iudi. dilecti. ⁊. j. de dolo ⁊ cōtumacia. c. p̄mo. xxviij. q. ij. sunt q̄ dicunt.

In pertractandis. Principalis p̄sona non indistincte releuať ab onere iurādi de calumnia: lz compareat per economū: sed sibi vī economo ē deferendum inspecta qualitate personarum. boc. d. ⁊ nō recipit diuisionem congruam. Alb. si.

k ¶ Non passim. q̄ nō in spūalibus. s. c. proxi.
l ¶ Principales. s. e. c. i. ⁊. j. e. cetex. Ber.
m ¶ Economos. s. e. c. i.
n ¶ Nesciant. aliter. n. anceps subiret periurīū q̄ō facere nō dz. ff. ō in litē iurā. videamus. ff. rex amo. marcellus. ⁊. §. q rex.
o ¶ In aiam iurātis. ⁊ ita sindicꝰ collegij siue vniuersitatis iurat in p̄pam aiam. sic tutores ⁊ curatores cum bēant legitimam administrationē. C. e. l. ij. §. finaūt. vel dignitas: secus est in procuratore q̄ non iurat. sed dominus p̄incipalis. C. e. ti. l. ij. §. finaūt affuerit alterutra pars. ⁊ in auĕ. ibi posita p̄incipales.

Operatorum. In cā collegij non singuli de collegio: sed economꝰ ipsius iurat de calūnia. boc. d. Et p̄mo narrat reprehensibile factū. Secūdo id pbibet ibi. ad quod. Tertio p̄uidet qd imposterum faciendū sit ibi: sed ne. Alb. si.

p ¶ Cogere non debem⁹. Sed videk q̄ abbas potius esset compellēdus vel etiā alij q̄bus cura monasterij cōmissa est. ff. ad muni. municeps. quia hmōi persone intelliguntur scire veritatem. vt ibi dicitur. ff. de cōditio.

ꝛ demõstra. municipibus. C. eo. ti. l. ij. §. hic etiam in fi. ꝛ ideo tales instituendi sunt: q veritatem sciant. s. e. c. pri. sic etiam cõtingit in ꝓcuratoribus. C. de ꝓcu. l. vlti. sed aliud ē in collegijs illis secularibus. vel est speciale priuilegium clericorum.

a Decidant. q enim de calumnia iurare nõ vult: si est actor cadit a causa ꝛ reus habet pro cõfesso. vt hic. ꝛ. j. capi. vlti. §. pena. ꝛ C. e. ti. l. ij. §. quod si actor. ꝛ §. sequenti.

b Economum. Econom⁹ ē cui res ecclesiastica gubernãda mandatur. lxxxix. distinctiõe. quia in qbusdam. ꝛ. c. volumus. ꝛ idem est economus qõ sindicus siue ꝓcurator vel actor in cã vniuersitatis siue collegij: de quo habes. ix. qõne. iij. cum simus. ꝛ. v. qõne. iij. qꝛ epi. ꝛ supra de sindi. capitulo vno. ꝛ iste econom⁹ auctoritate episcopi ordinari debz. C. ō epis ꝛ cle. omnes. §. nihilomin⁹. et hic in fine. ꝛ iste iurabit ō calũnia siue sit reus siue actor. si monaci hoc nõ faciant: tũc episcopus hoc faceret debet vt hic dicit: ꝛ si episcopus in rebus sui episcopatus hoc neglexerit: tũc archiepꝰ sibi economum constituet. ix. q. i. stione. iij. cum simus.

c Idoneum. idoneus ē dũmõ causam omnino nõ ignoret. supra titu. primo. ꝛ si sit bone fame. alias infamis et suspectus esse nõ debet. gnta questiõe. iij. quia episcopi. ꝛ tertia questiõe. vij. capitulo primo ꝛ capitulo infames. Cõtrarius tamen dicit lex q ꝓcurator ꝓpter infamiam nõ repellitur. institu. de excep. §. vltimo. Hic habes q de auctoritate episcopi sindicus constitui debet: in ecclesijs sibi subditis. Et dic statuas. i. auctoritatem prestes.

Æterum quia nouis morbis In ꝓprijs causis iurant clerici de calumnia: nec obstat contraria cõsuetudo. ita cõmuniter summatur. ꝛ certe in littera nõ ponitur specialitas in causis ꝓprijs: sed generalitas: ꝛ ideo summa sic vt in rubro. Et diuiditur nam premissa causa ponit mandatum. Secũdo cõtrariam cõsuetudinem damnat ibi. ꝙ suetudine ꝛc. Abbas Siculus.

d Ceterum. hec ē pars illius. j. de fidciuſ. peruenit.

e Nouis morbis. nam experimenta morborum cogũt nos inuenire multas medicinas. l. distinctiõe vt cõstitueretur: ꝛ que medicamenta morbis exhibent hec iura negocijs. in auc. hec ꝙsti. que innouat cõ. in princi. collatio. viij. ꝛ que de nouo emergunt nouo auxilio indigent. ff. de inter. ac. de etate. §. ex causa. ꝛ. ff. vt in possess. lega. plane. ꝛ nouis rebus nouũ remediũ ē adhibendũ. ff. de vẽ. inspi. l. i. in ꝓn.

f Ad veritatem. hec est ꝓcipua cã quare iuramentũ illud ꝓstatur: vt vitas eliciatur. j. de iurꝫ. ex litteris. secũda vt timore iuramenti cõtentiosa litigantiũ instantia cõpescatur. C. e. ti. l. i.

g Ab vtraq; parte. vtraq; ps ꝓncipal' domin⁹. s. illud iuramentum ꝓstare debet. s. e. in ptractandis. Sed pone q aliquis litigat p ꝓcuratorez ꝛ domin⁹ qui cõstituit ꝓcuratorem est longe remotus: puta vltra mare vl' in alia pegrinatione quid erit in hoc casu cum iste ꝓcurator de calũnia iurare nõ possit. In casu illo debet citari curator bonis. ꝛ ille iurabit de calumnia. ff. de cur. bo. dan. l. i. ꝛ. ij. Cõtra videtur. s. eodem. c. i. vbi dicitur q clerici hoc iuramentum debẽt alijs delegare: ꝛ hic dicitur q iurent nõ est cõtra. qꝛ ibi loquitur de causis collegij siue vniuersitatis: hic ō cã ꝓpria singularis clerici.

h Que legi est cõtraria. Nota q cõsuetudo que cõtra legem ē nõ est ꝓbanda: ꝛ hec consuetudo est cõtra legem quam habes. C. e. ti. l. i. ꝛ. ij. ꝛ cõtra canones: qui iuramentum admittunt. ij. q. v. c. i. ꝛ. ij. ꝛ cõtraria decretalibus de ti. isto. B.

Cum causam. Procurator vel sindicus vniuersitatis ecclesiastice vl' secularis de calũnia iurare' potest. hoc dicit. Et non diuiditur: est enī quedam narratio ꝓcessus vsq; ad iuramentum calumnie. Abbas Siculus.

i Per ꝓcuratorem. Hic patet q collegium siue vniuersitas põt constituere ꝓcuratorem, ꝛ ē expressum. s. de ꝓcu. qꝛ in causis, ꝛ. c. petitio, ꝛ canõ etiam omnes administratores generali verbo ꝓcuratores appellat. i. q. iij. saluator. ꝛ lex dicit q monasterium se defendere debet per ꝓcuratorem. in auc. de sanct. epis. §. si vero epi. in fi. col. ir. ꝛ ita taz in re canonico q̃ ciuili collegium siue vniuersitas cõstituit ꝓcuratorem: de hoc dixi. s. de ꝓcura. petitio. ꝛ talis ꝓcurator de calumnia iurabit vt hic dicitur supra eodem in pertractandis: ꝛ capi. imperatorum. Sz cum iuramentum de calumnia fit de credulitate: vt secundum q credit ꝛ estimat debeat respõdere. C. eodem. l. ij. §. ꝓmo nunquid potest petere tempus ad deliberandum sup eo ō quo interrogatur. ꝛ videtur q non: quia aut credit aut non credit illud super quo interrogatur. Et ita statim potest ꝛ ō bet respõdere: credo vel nõ credo: nec potest dicere dubito. sed in sacramento de veritate dicẽda potest dubitare: vnde habebit inducias ad deliberandum si dicat se dubitare. ff. de interro. act. qui interrogatur. C. de iur. deli. si curatoris. ꝛ. ff. de iureiuran. l. iusiurandum. ꝓmo respõso. ꝛ etiam vbi de calumnia iuratur datur temp⁹ ad deliberandum. Sz si ex cõmunicatus conueniatur: nunquid prestabit hoc iuramentum: videtur q non. quia nõ est ei licitum ingredi sacramẽta: ergo nec tangere ea. v. distinctione ad eius vero. ꝛ quibus reliqua sacramenta negantur: quomodo vnum genus sacramenti eis conceditur: vt. xcv. distin. illud. Dico q bene debet prestare iuramentum non obstante excommunicatione. argumentũ. j. de sententia excõmunica. a nobis. ꝛ capitulo cum desideres. ꝓmo respõ. vbi iuramentum excõmunicati non admittitur anteq̃ absoluatur. Preterea cum possit ꝛ debeat in iudicio respõdere omnia licent eis sine quibus causa expediri nõ põt. Argumentũ. s. de officio delegati. c. preterea. ꝛ. ff. de iurisditio. omnium iudi. l. secunda. ꝛ est expressum argumentum. j. de exceptioni. cum inter. alioquin in potestate sua esset etiam respondere vel non respondere: ꝛ sic reportaret cõmodum de sua malicia quod esse non debet. j. de sen. ex. si vere.

k Alteram. per hoc facta est litis contesta. s. de clecti. dudum. ij. ꝛ s. de li. contest. c. vno.

l Responsionib⁹. omnia que in iudicio fiunt sunt redigenda ī scriptis. j. de probationibus quoniam contra falsam. quedam vero interrogationes faciende sunt ante litis contestationem que nõ debẽt omitti ante litis contestationem. reus debet interrogari an possideat rem que petitur ab eo: ꝛ ꝓ qua parte. vel si desijt dolo possidere. ff. de interro. actionib⁹. q seruũ. §. q in iure. ff. de rei vendicatione. q petitorio: ꝛ si qs respondeat se nõ possidere cũ ipse possideat si actor hoc ꝓbauerit res auferenda ē illi: ꝛ debet dari actori: quãuis non ꝓbet rem suam esse. ff. de rei vendicatõe. l. vltima. alias est pe. bec interrogatio omitti non debet ne iudicium deluſorium fit. infra vt lite pendẽte. ecclesia sancte Marie. Et alie interrogationes plures faciende sunt: puta an sit heres: vel quota ex parte sit heres: ꝛ an ī potestate seruũ habeat cui⁹ nomine noxali iudicio agitur. Itẽ an quadrupes q damnũ dedit sit eius. Item an ex testamento sit heres. Item an edes sit sua ex qua damnũ timetur: que colliguntur. ff. de interrogatio. actio. qui interrogatur. ꝛ lege si quis in iure. ꝛ lege si filiusſor. §. illud. ꝛ. l. defensor. §. vltimo. ꝛ. l. nõ alienum. Itez quod respondeat cuius etatis sit reus. si de ea dubitetur. ff. eodem. de eta. te. Item quandocũq; ꝛ ante litis contestationem: ꝛ post litis contes. vbicũq; equitas mouet iudicem debet interrogare. ff. eo. vbicũ qz. ꝛ. xxx. qõne quinta. iudicantẽ. pars ad interrogationem aduersarij respondere nõ cogitur: tamen si responderit tenet respõsio. ff. eodẽ si fine. ꝛ. j. de dolo ꝛ contuma. prout. ꝛ certuz debet respõdere. ff. eodem. de eta. §. nihil.

Sed ne aliena iura videãtur hui usmodi occasione illicite detinere: ꝛ ipsi a causa sua decidant[a] si ex parte ipsorum predictum iuramẽtum quũ res postulauerit non fuerit prestitum: eisdem precipim⁹ vt in suo monasterio economuz[b] statuant: qui pro eis petere ꝛ accipere atq; iuramentum de calumnia cum necesse fuerit valeat exhibere ꝛ ifra. Tu vero frater neumasen. epiſcope economum idoneum[c] statues: qui in tali officio conueniens ipsi monasterio videatur.

Dat⁹. iij. elienen. episcopo ꝛ archidiaco. norwicen.

Clerici etiam in eorum causis iurant de calumnia contraria consuetudine non obstante.

Æterum[b] qꝛ nouis morbis[e] noua conuenit antidota preparari: mandamus quatenus in causa que inter. R. clericuz de sancto albano ꝛ J. ꝛ F. cañ. londoñ. vertitur ad veritatem[f] eliciendaz ap. ces. prestari faciatis ab vtraq; parte[g] calumnie iuramentum. Cõsuetudine que legi est cõtraria[h] nõ obstante.

Innocentius qui artus episcopo placen.

Procurator ecclesie ꝛ vniuersitatis de calumnia iurare potest.

Cum causam que inter rauennaten. archiepiscopum ꝛ cõmune fauentinum super villa luci ac quibusdam alijs vertitur: delegatis iudicibus duxerimus committendam: ꝛ ijdẽ in negocio minime processissent: nos partib⁹ dedimus in mãdatis vt pro ipsa cã nostro se conspectui presentarent: quorum procuratoribus cum instrumentis de rato in nostra presentia constitutis: petitionem ipsius archiepiscopi per procuratorẽ[i] eius fecimus exhiberi ꝛ ad eã partem alteram[k] respondere: ac interrogationibus ꝛ respõsionibus[l] redactis in scriptis ꝛ lite coram nobis plenissime contestata fecimus calumnie iuramentum ab ipsis procuratoribus vtrinq; prestari.

Qr Am in causa Episcopus p aliū agens cām ppriam per illum iurat de calūnia: si per se ipsum agit ipe iurat ppositis non tactis euāgelijs. ita sūmat Jo. an. sed mihi nō placet q̄ ter. restringat ad causaz p priam. quinimo potius inuitur cōtrariū. iō sūma vt in rubro. Et due sunt partes: scōa ibi pena. Ab. si.

a ¶ Per illum quidem: istud regulare ē. s. c. pro ri. z c. in pertractandis. z c. imperatorū. z. s. e. c. i.

b ¶ Per te ipsum: ex quo assūpsit officium in se dz iurare de calūnia. cuz sit accessorium fine quo nō pōt causa expediri. arg. s. de offi. delega. pterea. z. c. prudentiaz: z in hoc ei deferē: quia non tangit sacra: sicut z in testimonio. xj. q. i. imperatorum. z. C. de epis. z cleri. auc. si iudex. z in auc. de sctis epis. §. nulli vo. col. ix. z. ij. q. v. q̄ de cā. qñqz ñ tangit sacra. i. q. vij. quotiēs. z. C. de san. epi. auc. sed iudex. Sed contra. ff. eo. c. i. vbi dicit q̄ eps iurare non debet: sz alijs hoc offiū delegare non est ꝛ: q: non dicit ibi q̄ non debeat iurare: sz dicitur q̄ non debeat cōpelli: vt ibi dicit.

c ¶ Pena vero. sic. s. e. imperatorum. z. C. e. ti. l. ij. in auc. vt litig. in. in exor. lit. §. si aute ī fi. col. ix. vñ sumptus est. §. iste. Sic actor q nō vult iurare cadet a causa. Sz nunquid ipso iure an per sententiam. Dicas q̄ p sententiam iudicis: quia iudex procedit contra illuz ac si nihil probasset reum absolnendo. z eodez modo de reo. C. eo. auc. principales in fi.

Rica De dilationibus.

Quia iudicio cepto solent litigantes inducias petere qñqz ad positiones quādoqz ad probationes faciendas: iō z̄c. Et aduerte ſm Bof. q̄ licet Rica sit generalis. tñ decre. buiꝰ ti. loquunt de dilationibꝰ que dantur ante litis contesta. tantum. de materia habetur. ij. q. ij. z. iij. z. v. q. ij. p totum. Ab. si.

Recti filii. Sūma sic ne videat ꝓuenire Rice De appellationibus. Citatio vocatoria cū pemptorio nō dz esse nimis breuis maxime vbi de rebꝰ eccleſiasticis agit nisi necessitas aliud ſuggerat. Et ſunt due partes. Jn pma appellantis pſecutio z ipius appellationis cōmissio. Scōa ibi: q: vo. Ab. si.

d ¶ Nimis breuē. Sed quē terminū dicis nimis breuē: cū hic nō exprimat quot dierū terminū iudices ſtatuerūt. hoc relinquo arbitrio iudicis ispecta q̄litate negocij z loco: distātia. j. de ap. cū ſit romana.

e ¶ Peremptoriū. qō esse nō dz imo tribꝰ edictis vel vno pemptorio qō continere debet tantum tempus q̄tum tria edicta. xviij. q. iij. de illicita circa medium ver. quicunqz: z in auc. de litig. §. ſi vero casu. col. viij. z ff. de re iudi. contumacia. z. ff. de iudi. ad pemptoriuz. z. l. nō nunq̄. vñ q: nimis breuem terminū ſtatuerunt iuſta fuit causa appellandi. ex causa tamē pemptoriū istud potest moderari ſicut iudex viderit expedire. ff. de iudi. nonnūq̄. z. s. de offi. dele. consuluit: circa fi. z hic ver. niſi forte ſicut tempus quod datur condemnatis arbitrarium est. j. de re iudi. qō ad consultationem. ff. de re iudi. l. ij. ſic tempus appellatiōis potest moderare iudex. j. de app. cum ſit romana. z. c. cum ſpeciali. z qui ex causa nimis breuez terminū peremptoriū ſtatuerit exprimere debet causam ī citatione: vt pars illam causam non habeat appellandi. s. de in inte. re ſti. tum ex litteris. in fi.

Preterea. Cōmunis diuiſio ſecunda ibi. Quia. Ab. si.

f ¶ Deliberare valeat: ſi. iij. q. iij. offeratur: z in auc. de litig. §. omnem col. viij. B.

Rescriptum Gregorij. ix. episcopo beluacen.

¶ Episcopus iurat de calūnia ſi p ſe ipſū eligit litigare, ppositis nō tactis euangelijs. Si vero per ſindicuz litigat per illum poterit iurare hoc primo. Actor vero refutando hoc iuramentuz ſine causa cadere debet ab inſtituta actione. reꝰ autez debet haberi pro confeſſo.

Qām i causa pecuniaria quaz inter te z. R. motā cē proponis: nō p te ſed per ſindicuz vel actorem elegeris litigare: per illum[a] qdem prestanduz erit calumnie iuramentū: q̄ ſi p teipſum[b]: propoſitis tātū: ſed nō tactis euangelijs: ſicut i dicēdo teſtimōio a te videtur huiuſmodi iuramentū exhibendū z infra. ¶ Pena vero[c] recuſantis hoc iuramentū quū prestādum fuerit ē vt actor ab inſtituta cadat actione: reus haberi debeat pro cōfeſſo.

Rubrica De dilationibus.

Alexander. iij. cante. z vigorien. epiſcopis.

¶ Si detur minꝰ breuis terminꝰ peremptorius ubi non ſubeſt neceſſitas licite appellatur.

Jlecti filij abbas: z mōachi de. b. nobis inſinuare curarunt: q̄ cū cauſam que vertitur inter ipſos: z moniales de leden. ſuper eccleſia de alten. decano z archidi. lincon. ꝓmiſerimus terminādā: ipſi timētes ſe a iudicibus aggrauari: eo q̄ ad primā citationez terminū ſibi nimis breuez[b] z peremptoriuz ſtatuerūt: ad noſtram audientiam duxerunt appellādū: z infra. ¶ Qr vero nō ſpectat ad iuris ordinē diē per emptoriū[c]: maxime cū de rebus ecclesiasticis agit nisi forte neceſſitate vrgente: taliter maturare: mandamus: quatenus ſi est ita: reuocato in irritū ſi quid inueneritis post appellationē huiuſmodi attētatuz in cauſa iuxta priorum z̄c.

Celeſtinus. iij.

¶ Inducie deliberatorie denegātur reo ſi per litteras citatorias plene potuit inſtrui z deliberare ſuper eo de quo queritur.

Preterea adieciſti: q̄ cuz cauſe tibi a ſe. ap. delegātur: z in litteris citatorijs reſcriptuz apoſtolicū iſeris: vt eo viſo deliberaē ualeat q̄ ab altero cōuenitur: z infra. ¶ Quia igit qd agēdū ſit i hoc caſu deſideras edoceri: taliter tibi reſpondemus: q̄ reo ad iudiciū legitē ꝓuocato ſi ex reſcripto ſibi tranſmiſſo plene[g] potuit inſtrui ſuper eo d quo i iudicio cōuenitur: inducie d liberatorie nō ſūt vlteri⁹ idagande ſed procedēdū potius ē ad examinationē cauſe z finē ei debituz iponendum.

Nono. iij. ferentino epiſcopo.

¶ Per declarationem libelli per quā natura negocij ñ mutatur noue dilatorie non dabuntur.

Littere tue ac petitio archipſbyteri ſcōrū. priſce z aglie de urbe nobis exhibite cōtinebāt: z infra. Jdez archipresbyter cōtra nobiles viros. a. z. g. libellū eccle ſue noie obtulit ꝓtinētē: q̄ pēſio d poſſeſſionibus ſoluta nō fuerat ipſe eccleſie elapſis iā trib⁹ ānis[b] z vltra

¶ Plene potuit: quia in litteris cōtinet qd velit petere z cā petēdi: z q̄liter agere velit z res apte ſpecificant qō facere dz q aliqd petit. s. d libel. obla. c. ij. z. iij. vbi de hoc. z. ff. de rei vē. ſi in rē: ſz raro ꝓtigit qd p lras pape omnia ſic ſpecificent: ſic z in criminali debeat apponi ī litteris citatorijs qcquid reo objcit: vt paratus veniat. v. q. i. ſi primates. Quidam vo ad cautelā in fine citationis apponunt libellum actoris: vt ſic plene deliberaē poſſit. Et ſi tūc p litteras vel libellū plene īſtrui potuit ſi dz alias inducias deliberatorias habere q: potuit plene eſſe inſtructus: niſi forte ad querēdū aduocatum: z conſilia amicorum. iij. q. iij. de īducijs. z. ff. g. ex cau. ma. l. ab hoſtibus. §. ſed qō ſimpliciter: ſed ī hoc caſu cum ad libellū debeat rñdere: z de ipo facto non dabunt inducie ad querendū aduocatū. ar. s. d iudi. paſtoralis: q: per factū ipſuz de quo agit dz ſcire vtrum veruz ſit quod ab eo petit vel non. alias enī dilatio ſemper danda eſt ei q vocatur ad iudiciū. iij. q. iij. offerat. ſed actori dilatio ab initio dari non dz: q: inſtructus venire potuit. iij. q. iij. ſpaciū. d. ei aūt. Jtez dantur dilatiōes gratia teſtiū vel inſtrumētoꝝ qñqz ſm diſtinctionem illius l. C. eo. l. i. z. iij. q. iij. §. ſpaciū. dilatōes iſte hodie vident arbitrarie vt iudex cōſiderata locoruz diſtantia z temporis qualitate īducias ꝓcedat. ar. j. de ap. cum ſit romana. z. c. cū ſpeciali: vltra mediū. z. j. d re iudi. qō ad conſultationez: niſi forte illis de quib⁹ dicitur iij. q. iij. §. ſpaciū. z. C. eo. l. i. Jn illis iudicijs non dz iudex maiorem dilationem dare: ſz illas bene poteſt abreuiare vt ex illa littera patet. Jn pecūiarijs cauſis tantū vna dilatio dz dari: z illa ſine cauſe cognitione ſcōa vel tertia dāda nō eſt niſi cā cognita. ff. eo. l. vlt. z. l. oratiōe. in criminali dant due actori: tres reo. ff. e. l. vl. z dilatio dari dz iudice ſedente pro tribunali: vtraq; parte preſente z ea cognita d plano vel ſemplene. iij. q. iij. §. ſpacium: d. a iudice: z data dilatione iudicis officiū conqeſcit donec tempus dilationis efflurerit. C. e. ſiue pars. z. j. de ap. ſignificante. Jtē iudex dz dare dilationem qñqz ad maliciam rei cōuincendā. j. de dolo z cōtu. prout. z. c. cū olim ver. volētes. Jtē pōt facē gratiam etiam poſt pemptoriū. s. de d of. d le. cōſuluit: vltra medium.

Littere tue. Legit duobus mo. Et primo mō ſūmatur vt in rubro ſecundum Joan. alio mō ſic. Ex declaratione vbi generalis vel ambigui poſiti in libello noue inducie deliberatorie dāde nō ſūt ſi per expreſſa potuit reus deliberare ſuper ambiguitate illa vel generalitate. b. d. Diuidit nā in pma ponit iudicis cōſultatio z appellantis petitio. Jn ſcōa ibi. Nos igit rñſio z appellationis repulſio. Ab. si.

b ¶ Tribus annis z vltra. Si quis nō ſoluit penſionē rei eccleſiaſtice in emphiteoſim date p biēniū cadit a iure ſuo. r. q. ij. §. hoc ius porrectū. ver. q rez huiuſmodi. z. j. de loca. c. pe. z vl. hodie vo poteſt emphiteota purgare morā ſi celeri reſtitutione ſibi proſpererit. vt dictis decre. in re priuati requirit triēnium. C. de iure emphi. l. ij. Jdem ē ſi colonus ceſſauerit in ſolutione penſionis per biēnium in re ſibi locata. ff. locati. quero. §. inter locatorem. z b cum ad longum tempus fuit locatio facta pro re fiſci ſilr cadit a iure ſuo. ff. de pub. vec. l. vectigalia. §. nō ſolutis. tamē ſine auctoritate prīcipis agri publici reuocari a curatore fiſci nō pōt qui perpetuo locati ſunt. ff. de pnb. z vec. cotē ferro. §. agri. hec autē adiectio z vltra niſi aliter exprimeret ad modicum tēpus refert. ff. de ver. ſi. hec adiectio: z lz per hanc adiectionem vltra non conſtet de certa quantitate temporis nil nocet quantū ad iudicem z reum: quia certe ſunt per hoc quod dim p triēniū quod tempus ſufficit ad condemnatōez quod patet per iura predicta: vnde ſuperflue additum fuit z vltra: z pro nihilo petebatur determinatio illius quantum ad rei reſtitutionem: vñ nō debuit eis dare tempus vlterius ad deliberādū q: plene potuit inſtrui p libellū

primũ sine vlla adiectione.ſ.c.pri. Si vero pensio tãtum subtracta peteretur q̃ diceret non soluta trib⁹ annis ⁊ vltra: tunc bene peteretur vt determinaretur illud vltra: q̃ quantũ ad illud tẽpus nõ potuit deliberare reus p primũ libellum: ⁊ ideo facta expſſione illius tpis dz habere inducias ad deliberandũ. ff. de testa. heredes palam. §. qõ vero gs. si per primum libellum deliberare non potuisset. sed hoc satis potuit deliberare. iij. qõ iij. offerat. de hoc dri. ſ. de li. ob. ca. pe. ⁊ sic patz q̃ vbi quis plene potest instrui per primũ libellũ: sed aliqd addat quod non mutet naturã negocij nõ habebit nouas inducias. B.

a ¶ Procedas. Et ita qñ appellatio frustratoria est remittit ad eũ a quo appellauit. j. ō appella. cũ in eccl̃ia. ⁊ cap. vt debitus. ⁊ in expensis dz ꝓdẽnari vt ibi dicitur. B.

¶ Expoſuit. Cõiter sũmatur vt in rubro: sed ista sũmatio est nimis generalis. qd enĩ si cã nõ est ardua ⁊ reperit citat⁹ĩ loco iudicij post expeditionẽ publice vtilitatis: vl̃ fuit vocat⁹ eo tpe quo iã deliberauerat vel potuisset iã deliberare si voluisset certe teneret rñdere vt satis ĩnuit ex rõne lr̃e iõ sũmo sic ⁊ strictius. Si citatus ĩ cã ardua de lõgiquo vocat̃ p publica vtilitate ẽt ad loc̃ũ iudicij ita q̃. j. terminũ citatõis ōliberare ⁊ alia sibi necessaria ad cõparẽdũ explicare nõ potuit ĩ termino rñdere ñ cogit̃ si repiat̃ ĩ loco iudicij: ſz habebit nouas ĩducias. b.d. notabiliter: diuiditur. q̃ ꝑma pars narrat scñ̃. Secũda ibi: nos igit̃ interloq̃t. Et ꝑma cõtinet plura: vt ĩ ea pz. Ab. sic.

b ¶ Peremptoriũ. sic. n. iudex propter distantiaz viarum ex causa prima vice potest peremptorie citare. ſ. de in integruz resti. tum ex litteris: in fi. ⁊. ſ. e. c. i. Ber.

c ¶ Personaliter. cum quis personaliter vocat̃ per papaz nõ sufficit mittere procuratorem. ſ. de maio. ⁊ obe. c. vlti. j. de do. ⁊ contu. cum dilecti. ar. sic cum alicui aliquod negocium personaliter cõmittit̃ alij cõmittere non potest. ſ. ō offi. deleg. quoniam apostolica. ⁊. ſ. de rescrip. ca. cum dilecta. tamen delegatus nõ potest iubere partes coraz se personaliter comparere: nisi id ĩ rescripto cõtineat̃. nisi in casibus quos habes. ſ. de iudici. iuris esse ambiguuz. que est ĩ no. iij. in concilio lugduñ.

d ¶ Saluis. exceptiõib⁹: ⁊ ita protestatio nõ valet. ſ. de ele. cumana. vbi de hoc. ⁊. ſ. quod me. causa perlatũ: alias si hoc nõ dixisset videretur consentire: vt responderet aduersario. nec haberet ius reuocãdi domum vt videt. Sz certe contrariũ credo: si. n. simpliciter cõstituisset procuratorem illum posset opponere exceptiones domino ꝓtentes: immo ad hoc tenetur: exceptio. n. q̃ competit reo competit fideiussori. ff. mã. quia de mutua. §. generaliter: ⁊ si sciẽter illam omittat impntatur ei. ff. de excep. omnes exceptões. ⁊. ff. de fide iusso. ex persona: ⁊ procurator ad ea omnia intelligitur constitutus que ad cãz spectare videntur. ar. ſ. de offi. dele. preterea. ⁊. c. cum olim. i. ⁊. ff. de procu. ad legatum. ⁊. l. ad rem mobilem. ⁊ ita ad cautelam quandoq̃ talia dicunt̃ vtilior tamẽ est protestatio: vt cum aliquid proponit̃ protestetur sic: saluo iure meo: vel saluis alijs exceptionibus mibi cõpetentibus. ff. qui. mo. pig. vel hyp. sol. si debitor. §. i.

e ¶ Vtilitate: cũ enim burdegal. pro publica tantum vtilitate vocatus fuisset ad illum terminũ nõ debebat tunc conueniri: immo ius reuocandi domũ habebat: in auc̃. de san. epiſ. §. si vero episcopi. col. ij. Item pro alia causa iusta ius habet reuocandi domum. ſ. de fo. compe. c. vlti. vbi de hoc: ⁊ plures alie cause sunt ex quibus ius reuocãdi domum quis habz ff. de iudi. l. iij. §. legatis. ⁊. v. q. ij. c. i. ⁊ iõ inducie progant̃ huic: vt dic̃ in fine alias officium suũ esset damnosum ei quod eẽ non debet. ff. de fur. si seruus cõmunis. §. quod vero. ⁊. ff. quẽadmodum testa. aperi. sed ⁊ si quis. ⁊. ff. ex qui. cau. ma. l. videlicet. ⁊. iiij. q. iij. §. venturis. nec debet damnũ consequi: vnde premium meretur. j. de fideiuſ so. peruenit: ⁊. ſ. de renũcia. ſane. Ber.

f ¶ Cũ suffraganeis: cuz qb⁹: ⁊ ẽt cũ capitulis cathedraliũ eccl̃iarũ dz deliberare: cũ eorũ iterſit. ſ. de ma. ⁊ obe. c. vlti.

Nota De ferijs. Viſo. ſ. de dilationibus que dãtur a iudice: videndũ est de dilationibus que dãtur a iure ideo ⁊c. ita continuat Bof. ⁊ alij. Vel dic quia ferie largo modo sunt dilationes: ideo ⁊c. De ferijs causarum ⁊ alijs collẽdis habetur. xv. q. iiij. ⁊ de conſe. diſ. iij. c. i. de ferijs autez nuptiarum habetur. xxiij. q. iiij. Ab.

g ¶ Mobilibus vero ipſis petentibus vt explicaret ipſis ſpacium quod per hãc adiectionez ⁊ vltra ſignificari volebat: ⁊ ipso archipresbytero exprimente q̃. vij. annis fuerit in dicte pensionis cessatũ solutiõe: ijdẽ dicentes libelluz esse huiusmodi expreſſione mutatum longioz̃ ad deliberandum petierunt inducias: quas quia denegasti eisdẽ ad nostram audientiaz appellauerũt. ¶ Nos igit̃ ap. huiusmodi friuolam reputantes: mandamus quatenus ea nequaquam obstante ĩ negocio ipso ratione prenia procedas[a] iuxta priorum continentiam litterarum.

¶ Rego. ix. abbati aq̃ viue turoñ. dioc. ⁊ archidi. turoneñ.

¶ Si post citationem ad causam reus pro publica vtilitate vocetur circunducitur peremptorium ⁊ habebit nouas inducias.

¶ Expoſuit nobis bituricen̄. archiepſs: ⁊ infra. Burdegalẽ. archiepiſcopo dedimus in mãdatis vt ſuper iure primatie quam in eo ⁊ in prouincia ſua dictus bituricen̄. archiepiſcopus ſe habere proposuit ad initium proxime preterite quadrageſime: qõ ei terminum perentoriũ[b] aſſignauimus p̃ ſe aut per procuratorem idoneum ſe conſpectui nostro preſentaret. Cũ q̃z postmoduz perſonaliter[c] vocat⁹ eẽt, p ec. ro. ſubſidio: ad no. audi. accedens bituricen̄. archiepiſcop⁹ apud ap. ſe. constitutus postulauit instanter vt in eodẽ negocio procedere deberemus. Idem uero burdegal. archiepſs ad propria rediẽs constituit pro ſe procuratorem in ipſo negocio: qui ſaluis exceptionibus[d] ſibi competentibus in respondendo ⁊ defendendo ac alijs oĩa faceret que ĩ propria erat persona facturus. Petente ergo archiepiſcopo ſupradicto bituricen̄. vt prefatus procurator responderet eidem: ille excipiendo proposuit ſe ad hoc non teneri cuz pro alia maiori causa pro publica vtilitate[e] dictus burdegal. vocatus pro abſen te reputari debuerat ⁊ reuocandi domũ ꝓuilegiũ habuiſſet. Nõduz ẽt ſup hoc deliberauerat cũ ſuffraganeis[f] ſuis ⁊ alijs: quoz̃ ꝓfiliũ tã ardua causa requirit: nec tẽpus habuerat ĩ q̃ ad vtrũq̃z negociuz valuerit ſicut expediret eẽ parat⁹. Sz ꝑs altera ecõtra reſpõdit q̃ cũ ſup queſtiõe ꝑdcã ꝑus fuerat euocat⁹: noſtre intẽtionis nõ fuerat primũ mãdatuz per poſteri⁹ reuocare: tẽ poriſ quoq̃z ſpaciũ habuerat tã pliꝝ rum vt potuiſſet ſi voluiſſet ſuper causa deliberaſ predicta: ſicut fecerat cũ quibuſdã: ⁊ cõmode vtriq̃z negotio imminire: ⁊ infra. ¶ Nos igit̃ de cõſilio fratrum noſtroz̃um vſq̃z ad proximum venturum feſtum natiuitatis dominice dilationẽ ad hoc ſibi duximus idulgendã

Rubrica de ferijs.

¶ Xconcilio apud compendiuz.

¶ Diebus dñicis mercari litigari iudicari vel iurari non dz ſed de veſpa in veſperã debẽt celebrari.

Omnes dies dñicos[g] a veſpera in veſperã cum oĩ veneratiõe ꝺcernim⁹ obſeruari ⁊ ab oĩ illicito opere abſtinere: vt in eis mercatũ minime fiat neq̃z placituz: neq̃z aliquis ad mortẽ[h] vel ad penaz iudicẽt nec ſacramẽta niſi[i] p pace: vel alia neceſſitate[k] preſtentur.

Alex. iij.

¶ Feſtoz̃ ꝓncipiuz ⁊ finis fieri dz ſz ipſoz̃ magnitudinẽ ⁊ cõſuetudinẽ regionũ. hoc ꝓmo. In precipuis feſtis ⁊ itra paſcha ⁊ pẽtecoſtẽ. nõ fit ſolẽnis genuũ flexio. Si tamẽ tũc derici vl̃ epiſ ordinẽt: ⁊ ſm ordinationis modũ genua flectũt. hoc fo Romana eccl̃ia ſpãle feſtũ ō trinitate nõ fecit: ſeruat tamẽ de ꝺ cuius q̃z eccleſie conſuetudo. hoc tertio.

Quoniã ĩ pte: ⁊ infra. Lz ſcriptũ ſit[l] de veſpa in veſpaz celebratis ſabbata veſtra: feſtorum tamẽ ꝓcipiũ ⁊ finis iuxta eorũ q̃litatẽ ⁊ diuerſaz r̃gionũ ꝓſuetudiez dz attẽdi ⁊ ſic̃ magnitudo dieꝝ exigit ꝓ⁹icipe[m] ⁊ tardi⁹ termiari ⁊ infra ¶ Dieb⁹ aũt dñicis ⁊ aliſ ꝓcipuis[n] ſeruandum est. vj. q. iij. ſcriptũ est. ff. qui ⁊ a qbus ma. ꝓſcrit.

Quoniam. Tria ſunt dicta. ſecunda ibi: diebus. tertia ibi: preterea. Ab. ſi.

l ¶ Scriptuz ſit. ergo ita

m ¶ Prius incipere. Dies incipit ⁊ terminat̃ diuerſis horis diuerſo re ſpectu. incipit in veſperis quantũ ad officij celebrationem. vt hic ⁊ canonicam computationem fictione iuris. lxxv. diſtinctione quod a patrib⁹ quo ad iudiciuz incipit in mane ⁊ terminatur in fine diei ante noctis tenebras. ſ. de offi. delega. conſuluit. ⁊ in auc̃. de iu. §. ſedebunt. colla. vj. quo ad contractus media nocte terminatur: ⁊ incipit vt in decretali cõ ſuluit. ⁊. ff. eo. titu. more. quo ad eſum carnium poſt cenam: de conſecra. di. iij. de eſu. quantum ad obſeruationez treuge in ortu ſolis. ſ. ō treu. c. i. ⁊ ſm conſuetudinem locorum conſideratur boc. lxxvj. diſtinctione vtinam.

n ¶ Precipuis. que enumerantur de cõſecra. diſt. iij. ca. i. ⁊. j. eo. c. vl.

a Secreto: ex ꝺuotiõe. Ar. ꝯ. xxx. di. c. vlti. ⁊. lxxvi. ꝺiſ. ſcire. ſed illa ꝯ ria intelliguntur cum determinatione iſtius.

b Conſuetudines diuer. ſi. rij. di. illud. ⁊. c. illa. ⁊. lxxvi. diſti. vtinam. ⁊ j. de ſepul. certificari, ⁊ ſic cõſuetudo cuiuslibet loci ſeruabitur.

c In octauis. ar. ꝯ. j. e. capellan⁹: vbi dicit ꝙ pẽtecoſtes caret octauis.

d Eccleſia ro. Et ſic ẽ ar. ꝙ ꝯſuetudo romane ecclie nõ eſt ab alijs obſeruãda. ar. ir. di. qs neſciat. ar. ꝯ. rij. diſ. nouit, ⁊ ſ. non decet.

Licet tã veteris. Propter neceſſitatem alimentoꝝ: lz dieb⁹ feriatis i honorẽ dei opa ſeruili itẽdere marie circa rẽ tpe pitur̃. h. d. Et ꝓmo põit ꝺuplinũ ꝓceptuz ſcõ pp neceſſitatem dat idulgẽtiã ꝯ illud cũ õtermiatione ibi: indulgemus. Ab. ſi.

e Septimũ ꝺicẽ: vetus teſtm̃ ad lr̃am ꝓcipiebat ſabbatum cuſtodiri. Nouũ vo ſpãliter illõ ſuat primã diẽ ꝓ ſeptimana ſicut. n. carnalia ſacramẽta ad lr̃am ſuare nõ poſſum⁹: ita nec ſabbatũ ad lr̃az lz ſuare: de cõ ſe. di. iij. puenit ad me.

f Maieſtati. j. e. c. ſi. ⁊. C. e. omnes dies.

g Martyrũ. j. e. c. ſi. ⁊ de cõſe. di. iij. c. i.

h Maioribꝰ: utputa natiuitatis ꝺñi ꝺies epiphanieꝝ: paſca: aſcẽſio ꝺñi ⁊ pẽtecoſtes.

i Allecia: gen⁹ piſcis ẽ ⁊ raro ⁊ certis dieb⁹ apparet iõqz ꝓp neceſſitatẽ facili⁹ idulgeꝝ ꝺñicis ꝺiebꝰ: vt captiõi itẽdãt: ſic. n. ꝓp neceſſitatẽ vel pietatẽ poſſet eodẽ die iudiciũ exerceri. j. e. c. vlti. ⁊ ff. e. ti. l. ſolet ⁊. l. pen.

k Eccliis circũpoſitis qbꝰ ꝓp eandẽ neceſſitatẽ ꝯgruã faciãt portionez: ⁊ ꝑcipue illis in cuiꝰ territorio captio fit̃ ẽ: q: q̃ſi decime pdiales eẽ cenſent: vñ ſaltẽ ꝓ decima pte eiꝝ ſoluãt. j. de deci. ad apoſtolice.

Apellanus. Cõmunis diuiſio Scõa ibi: q: ergo. Ab.

l Statuta. xxxiij. q. iij. non oportet. ij.

m Continuãdus: ipſi feſto beati Joannis.

n Alij vero. In his vo que ad ſolẽnitatem ſpectãt diuerſa tenere nõ eſt peccatũ: q: vnaqueq; ꝓuincia abũdat in ſuo ſenſu. lxxvij. di. vtinã. ⁊. xxij. di. illud. ⁊. c. illa. ⁊. j. de ſepul. certificari. xij. di. notuit.

o Quocũqz tpe: ⁊ ita quolibet tpe põt matrimoniũ ꝯtrahi: lz nuptiarum ſolẽnitas tantũ bis dieb⁹ ne carnalr ꝯiũgantur ꝓhibeat: ſi. j. ꝺ ma. ꝯ. c. iter. ec. c. i. ⁊ ꝯz hoc itelligit. xxxiij. q. iiij. nõ oz. i. ⁊. ii. ⁊. c. ſeq. p

Cõſenſu legitio. ſ. mutuo: q: ſolus conſenſus facit mr̃imoniũ. xxvii. q. ii. ſufficiat: ⁊. j. de ſpon. ſi inter virum.

festiuitatib⁹ ſiue inter paſcha: ⁊ pentecoſtẽ genuz flexio neq̃quã ꝺz fieri: niſi aliquis ex ꝺeuotiõe id velit facere i ſecreto[a]. In cõſecrationib⁹ ãt eporũ et clericorũ ordiationib⁹ cõſecrãs et cõſecratus tantũ genua flectere poſſunt ꝓm q̃ cõſecratiõis modus requirit. Preterea feſtiuitas ſcẽ trinitatis ſecundũ cõſuetudines[b] ꝺiuerſaꝝ regionũ a quibuſdã cõſueuit in octauis[c] pentecoſtes: ab alijs in ꝺñica prĩa añ aduẽtũ ꝺñi celebrari. Eccleſia ſiqdez romana[d] i vſu nõ hz q̃ i aliquo tpe huiuſmodi celebret ſpecialiter feſtiuitatẽ: cũ ſingulis dieb⁹ gloria pa. et fi. et ſpi. et cetera ſimilia dicãtur ad laudez pertinẽtia trinitatis.

Idem tiburien. archiepo.

Propter neceſſitatem dieb⁹ feſtis piſcari lz ſeu lz itẽdeꝛ rei tpe peritur̃e, ita cõiter ſũmatur.

Licet tam veteris q̃z noui teſtamenti pagina. vii. ꝺiez[e] ad bũanã getẽ ſpecialiter ꝺputauerit ⁊tã eũ q̃z alios dies maieſtati[f] altiſſime ꝺputatos necnõ natalicia ſanctorũ martyꝝ[g] eccl̃ia decreuerit obſeruãda: et in his ab oi ope ſeruili ceſſãdũ: et infra. Indulgem⁹: ut liceat parochianis veſtris diebus ꝺñicis: et alijs feſtis ꝑterquã i maioribꝰ[h] ꝺãni ſolẽnitatibus ſi alecia[i] terre ſe iclinauerint eorũ captiõi ingruẽte neceſſitate intendere: ita q̃ poſt factã capturaz eccleſijs[k] circũpoſitis et xp̃i paupib⁹ cõgruaz faciant portionem.

Clemens. iij.

Tres ſeptimane quibꝰ canõ ꝓbibet fieri nuptias añ feſtũ ioãnis baptiſte nõ cõtinuãt feſto ſz itelligitur de ſeptimana aſcẽſionis cũ ꝺuabus ſequentibus.

Apellanꝰ tuus frater epe coram nobis ex pte tua ꝓpoſuit: q: cũ ſtatuta[l] canonica declarent nuptias tribus ſeptimanis ante feſtum bti ioãnis baptiſte minime celebrari ꝺbeãt: quidã hebdomadas illas abſq; iterpellatione cõtinuandas[m] itelligũt. Alij vero[n] iter feſtũ et ipſas volẽtes facere iteruallũ: illud dictũ ob reuerẽtiã feſtiuitatis pẽteco. fuiſſe ſtatutũ: q̃ i ſeptimãis iſtis ſolẽt iteruenire q̃q̃z: ſic a tribus dieb⁹ rogationũ añ aſcẽſionẽ ꝺñi icohãtes: vſq; ad octauũ diez p⁹ pẽteco. illis hebdomadis cõputatis illo tm̃ ſpacio tẽporis celebrari nuptias nõ ꝓmittũt earũ celebrationem abide nullaten⁹ ihibentes.

Quorgo conſulti fuim⁹ vtrũ iſtarũ opinionũ potior videaꝝ: nobis ⁊ fratribus noſtris apparuit: q: lz ea ſit roma. eccleſie conſuetudo: ut quocũqz tpe[o] matrimoniũ ꝯhaꝝ cõſẽſu iterueniẽte legitimo⁹ de preſẽti: q: tamen a ſeptuageſima vſq; ad. vii. dies poſt penteco. celebrari nuptie nõ ſinũt: ⁊ poſtea etiã trib⁹ ſeptimanis vel pluribus añ feſtiuitatẽ ſci Joã. ſine defferẽtia celebrãtur. poſterior ſẽtẽtia meliori ⁊ ſubtiliori[q] nitit̃ rõne: ⁊ ſiue ſcõm canones a ſeptuageſima vſq; poſt octauas paſce: ſiue iuxta cõſuetudinem eccleſie roma. vſq; poſt. vii. dies feſti penteco. qõ caret octauis nuptie ſuſpẽdãt: i ꝺominica q̃ ſequit̃: ⁊ de iceps poſſunt licite celebrari.

Gregorius nonus.

In ferijs itroductis i honorem dei ⁊ ſcõrũ niſi ob neceſſitatem vel pietatem iudicium exerceri nõ poteſt etiã de cõſenſu ptiũ ferijs tamẽ itroductis fauore hominũ ptes renũciare poſſunt.

Onqueſtus ẽ nobis ⁊ in fra. Quamuis non ꝓrogari[r] ſz expẽderi ꝺeceat queſtiones: ꝺz tamen iudicialis ſtrepitus ꝺiebus cõ quieſcere feriatis: qui ob reuerẽtiã dei noſcuntur eſſe ſtatuti: ſcilicet natalis ꝺomini: ſancti ſtephani: ioannis euangeliſte: innocentum: ſãcti ſilueſtri: circũciſionis: epiphanieꝝ vii. ꝺiebus ꝺominice paſſionis: reſurrectionis cũ. vij. ſequẽtib⁹: aſcẽſionis: penteco. cũ ꝺuob⁹ qui ſequũtur: natiuitatis Joãnis baptiſte: feſtiuitatũ oiuz gl̃oſe virgis. xij. apoſtolorũ et precipue Petri et pauli beati laurentij: ꝺedicationis beati michaelis: ſolennitatis omnium ſanctorũ: ac ꝺieb⁹ ꝺominicis cetes riſq; ſolẽnitatib⁹ quas ſinguli epi i ſuis ꝺioc. cum clero et populo ꝺuxerint ſolenniter venerandas. quibus vtiq; ſolennibus[s] feriis niſi neceſſitas[t] vrgeat vel pietas[v] ſuadeat vſq; adeo cõuenit ab huiuſmodi abſtiere: vt ꝯſẽtiẽtib⁹ ẽt ptib⁹ nec ꝓceſſus habit⁹ teneat: nec ſẽtẽtia ꝯ ꝓtigit ꝺieb⁹ hmõi ꝓmulgari Lz ꝺiebus feriatis q gratia vindemiarum vel meſſium ob neceſſitates hoium idulgeãt: procedi valeat ſi de partium proceſſerit voluntate.

Rubrica de ordine cognitionum.

Clemens tertius altatrino epiſcopo.

Quia lite cõteſtata p̃ſtito iuramẽto datis ꝺilatiõib⁹ ab hoie ⁊ a iure ſolẽt rei ſuas qõnes ꝓpõere de gb⁹ quo ordie ſit cognoſcẽdũ poſſet merito gl̃ ꝺubitaꝝ iõ ⁊c. De mateira bt̃. ij. q. ij. ⁊. iij. q. ij. ⁊. q. i. Ab. ſi.

Rica ꝺ ordie cognitionũ.

q Subtilioꝛi. ſubtilitas ꝺ cõmẽdat: ſz alibi nõ excuſat errãtes in fide. rriij. qõ. i. ſciſma. alibi ẽt ſubtilitas pnitioſa ẽ. C. ad treb. ſancim⁹. ⁊. ꝺ iudi. ꝺilecti. et. c. examinata. nec ꝺ apicib⁹ iuris eſt diſputãdũ. ff. mã. ſi fideiuſ. §. quedã.

r Onqueſtus. Diuidit: q: duo ꝯtinet dcã. ſcõa ibi. lz dieb⁹. Ab. ſi.

Non progari. j. ꝺ vo. ⁊ cõtu. finẽ. ⁊. c. venerabilis. ⁊. C. ꝺ iudi. ꝓperandum circa principi. ⁊ boni pretoꝛis ẽ lites ꝺiminuere. ff. ſi cer. pe. quidam. ⁊. j. de re iudi. iurgãtium: nec permittere debet pretoꝛ partes ad arma vel riꝛam venire quas poteſt ſua iuriſꝺitiõe compeſcere. ff. de vſufruc. l. ſi cuius. §. equiſſimum.

s Quibus vtiqz ſolẽnibus. Not. ꝙ ferie ꝺierũ ꝓcedentiũ introducte ſunt ob reuerentiam dei ut hic ꝺicit in ꝓnc. ⁊. C. e. ti. omnes dies: ⁊. l. ꝺies feſtos. ⁊ ſolennes ferie appellantur. Alie etiam ferie ꝺicuntur ſolẽnes ob reuerentiam principis ⁊ honoꝛem: ut ꝺies natiuitatis ſue: vel ꝺies principij ꝺe imperio. C. eo. omnes. Itez ⁊ alie ferie ꝺicuntur ſolẽnes. vt tempus meſſium ⁊ tempus vindemiarum ꝺe quibus hic inferius ſequitur. ⁊. ff. eo. ti. l. i. ⁊ iſte ferie inducũtur ad requiẽ laboꝛis ut geſcãt tũc homines a cauſis: ⁊ iſte ferie inducũtur varijs temporibus ſm ꝺiuerſitatem locoꝛum: quia quidaz tardius colligunt meſſes ſiue vindemiam. quidaz citius. ff. e. l. preſides. ferijs itroductis ob reuerentiam dei partes renunciare non poſſunt ut ꝺ ꝺicit expreſſe: alijs enim ferijs itroductis ob fauoꝛem hoium bene poſſunt partes renunciare: ut hic in fi. compelli tamen nõ p̃ſt niſi in caſibus. ff. ꝺe iudi. ſignificauerũt. ⁊. ff. eo. l. i: §. vlti. ⁊. l. ſeq. alias non valz ſnia: ut. ff. e. l. i. ⁊ iſte ferie oẽs cõtinue ſunt ⁊ cõputanꝫ in anno vel biẽnio appellationis ꝓſequende: ⁊ quolibet ꝺie feriato põt quis appellare: ſed non proſequi appellationez. C. eo. l. i. tempoꝛe meſſium vel vindemiarum: quãdoqz compelluntur aliqui ad iudicium venire. §. ꝺ iudi. c. vlt. ſaltẽ vt lite cõteſtenꝫ puta ſi actio vel res ſit tempoꝛe peritura: puta actio furti iniurie vãni ⁊ alij vt. §. de iudi. ſignificauerunt. ⁊. ff. e. ti. l. ſi. §. ſed excipiũtur ⁊. l. ij. ⁊. iij. ea ꝺ q̃ ptinent ad pacem vel concoꝛdiam quolibet ꝺie feriato poſſũt experiri. C. e. l. vlti. puta tranſactiões pacta ut ibi.

t Neceſſitas: puta ſi eſſet res tpe pitura exempla plura habes. ff. e. l. i. ij. ⁊. iij. ⁊ vbi res celeritatẽ ꝺeſiderat. ff. ꝺe vã. infec. l. i.

u Pietas: puta cauſa ꝺebiliũ vel miſerabilium perſonaruz: q: in opibus miſericoꝛdie ꝺierum diſtinctio nõ eſt habẽda. ar. lxxvi. ꝺi. vtinã. ⁊ de cõſe. di. v. nunc̃: ⁊ ſũma eſt rõ q ꝓ religiõe facit. ff. de reli. ſunt perſone. in fi. Ber.

Ntellerimus. Cōis diuisio secūda ibi iqsitiōi. Uel speciali⁹ summa sic. Cōtra mulierē vēdicātez aliquē in maritū admittit exceptio ꝓsanguinitatis q̄ prius discutiēda ē q̄ sup mr̄imonio pnūciet: ⁊ sufficit sup ipso principali pnunciare. h. d. Ab. si.

a ¶ Cognoscēdū. ex hac decre. colligit mānifeste q̄ cū re⁹ in modū exceptiōis ali quā exceptionez obiecit actori q̄ de illa incidēti tantū cognoscere debeat fundata ītentiōe actoris primo. C. de proba. exceptiōes. ⁊. C. de excep. si quidem: ⁊ non sentētiare sup ea sed tm̄ super principali pnunciandū sit si sup hoc fuit diuersitas inter doctores. B. dicebat q̄ super incidēti questione sine exceptione pnunciari nō debet: sed tātum cognosci de ipsa: sed super principali solum modo: quia eo ipso q̄ pronunciatur super p̄cipali q̄one satisfit intelligit eē pnūciatū sup icidēti p quādā ꝓsequētiam. ⁊ hoc dicebat p leges illas. C. de ordi. iudi. l. i. ⁊. l. uj. ⁊ q̄ ibi dr̄ ad officium iudicis pertinet vniuersam incidentez questionē examīare. quoniā nō ō ea pnūciat: sed ō hereditate. C. ō or. cog. l. ij. ij. rūso. ⁊. C. ad .l. iul. ō adul. q̄m alexandrum ⁊. C. ad. l. fal. de plag. l. p̄ses prouīcie. Ab. ⁊. p. dicebāt: q̄ sup hac semper debet pronūciari. ff. de iudi. ō qua re. ⁊. j. de cā pos. cū sup: ⁊. ff. de mīo. intra vtile: ⁊. ff. de pua. l. iij. ⁊ .ff. de libe. cā liberis. §. vlt. nisi impediatur propter conditionem sue persone: q̄ est pedane⁹ iudex. vt. C. ō iud. quotiens. vel cōditionem rei: vel q̄ pupillus est: cui mouetur q̄stio status incidenter: tunc nō pronunciatur: sed defertur super cā status. sed ō hereditate .C. de or. iu. l. i. Dñs Joā. ⁊ azo cū eo distīguit ⁊ bene īter incidentes questiōes. ⁊ emergentes siue exceptiones. Incidens questio dicit que competit reo etiā ante litis cōtest. puta pactum de non petendo res iudicata. delatio iuramenti consanguinitatis q̄ obstat matrimonio vel aliud quodcūq; impedimētū perpetuū ⁊ consimilia In his enim obtinet sententia. B. quia non pronunciatur in his: sed sup p̄cipali: ut ḃ expresse apparet: ⁊ in his non pronunciatur: nisi quādo ciuilis icidit in criminali: vel econtra. iij. q. xi. §. aliquādo. ver. qui confitetur.. ⁊. C. ad .l. iuliā de aduul. quoniam alexandrum: ⁊. C. ad. l. fal. de plag. p̄ses pūcie ⁊ econtra cū ciuilis ciuili preiudicat. j. e. tuam. ⁊. iij. q. ix. §. si de hereditate. j. q. fil. sint legi. lator. Emergentes dicūtur ille: que cōpetunt ⁊ emergunt in lite puta an dilatio sit danda an non: an talis testis sit recipiendus vel nō: an talis positio uel interrogatio faciēda sit vel nō: vel vtrū aliquis sit in possessione libertatis vel nō: ⁊ in istis emergētibus obtinet sentētia. Ab. ⁊. p. et sic intelligitur lex illa. ff. de lib. causa liberis. §. vlt. ⁊ in istis pronunciari debz alias nō posset procedere iudex in principali: nisi in his pronunciaret: ⁊ sic itelligit .l. ff. de iudi. de qua re. ⁊ decre. cū super. Uel dic de qua re cognouit verum est principaliter. Ad illam. l. inter vtile respondet: q̄ ibi fuit pronūciatū sup incidenti. scilz super etate. ⁊ est speciale: vt restitueretur in integrū ratione etatis fuit pronunciatum. ⁊ ita per consequentiā super etate pronunciatur: ad. l. illā .ff. de p̄ua. dicūt q̄ speciale est ibi. vel dicas q̄ necessarium est ut ibi pronūcietur de preuaricatione anteq̄ admittatur ad accusationē: ⁊ in modum replicationis illud obijcitur: ⁊ quia illud competit ante lit. conte. tantum: ideo pronunciandū est: ⁊ in hoc est simile exceptioni dilatorie: qa in hoc ante lit. contest. debet opponi: ⁊ ideo debet pnūciari super illa. sicut ī dilatorijs ante lit. contest. pronunciatur: ⁊ postea est peremptoria. Ar. contra. j. de fi. instru. cuz Joannes: ibi pnūciat papa sup exceptione incidēter ꝓposita in causa appellationis. Ratio ibi potest assignari: quia cū nō pronuncietur in causa ap. directe sup principali questione: sed tantum confirmatur vel infirmatur sententia pronunciari debet super incidenti questione opposita in causa ap. vel si pronūciatur super talibus non est contra substantiam ordinis iudiciorum ⁊ super incidēti siue peremptoria exceptione pnunciatur. x. de elec. cū dilectus: ad fi. illa exceptio videtur potius incidens q̄ emergens. Et idem etiā potest dici in .l. intra vtile. quod pronūciatū fuit super icidenti questione: scilicet sup etate

De peremptoria exceptiōe ante sententiam iudex cognoscit: sed sufficit sup p̄cipali pronunciare.

Ntellerimus q̄ cū quedaz mulier peteret quēdaz in virum: testes ad sue ītētiōis assertiōez indurit: p quos ps viri futurū sibi p̄iudiciū metuēs exceptiōez cōsāguinitatis obiecit: ex qua intendit petitionez mulieri elidi: ⁊ infra. ꝛ Inquisitiōi tue taliter duximus respōdendum: q̄ cuz exceptione probata questio principalis perimat: ante ē cognoscēdū de ipsa q̄ ad diffinitionis articulū pcedatur. quo fcō viz ab ipetitione mlieris, put exposcit ratio iuris absoluas.

I Nnocentius. iij. cpo nouariēsi.

Si reus ꝓra actorē spoliatorē spoliationē opponit: aut excipiendo ⁊ tūc pus audiē: ⁊ ea ꝓbata rūdeē si cogit sed per hoc nō restituitur. aut agēdo: ⁊ tunc simul vtraq; q̄ terminat: ⁊ ea ꝓbata restituet.

Quam dilectus filiꝰ abbas de ferētillo ō nobilibꝰ viris dominis de artone deposuerit questionez: q̄ manu armata[b] ⁊ cū exercitu ad castrum monasterij veniētes i p̄dijs aiminaliū ⁊ alijs damnificare dictum cenobiū p̄sūpserunt: de quibus iusticiā sibi fieri postulabat ꝛ Et citra litis contestationez sub forma exceptionis[c] fuit ex aduerso respōsum: q̄ p ipsius dolū[e] ⁊ violentiam castrū sirati amiserāt: qō ⁊ progenitores eorū tenuerāt: ⁊ ipsi possederāt i quite: sibi petentes p̄us restitui q̄ petitionibꝰ ipsius responderent: p̄sertim cū testes haberent p̄sentes per quos intentionem suā icōtinenti[f] ꝓbare volebāt ꝛ Uer ex parte abbatis fuit talit replicatū q̄ ab eo restitutio peti nō poterat: qui non fuerat spoliator p̄sertim cum dictū castruz ad ius ⁊ proprietatem sui monasterij pertineret: q̄ etiam pars aduersa nullatenus denegabat: vnde verus ꝺnūs ad quē ab alio res sua possessa ꝛeuertitur ēt post tempora lōgiora retentionis[g] debebat commodum obtinere: ⁊ iudicium restitutorium contra spoliatorez[g] tantū cōpetere dignoscitur: ⁊ infra. Nos aūt distinguendū eē credimus: vtrū spoliationis questio ab eisdem nobilibꝰ sit obiecta in moduz actionis ad restitutionem petēdā: an in forma exceptionis ad intentionem aduersarij repellendam. ꝛ Cū ea ī modū actionis proposita intelligatur mutue petitiōes sese tāquā diuerse minime contingentes: ac per hoc iuxta regulā[h] iuris qua dicit: qui ꝓr appellat ꝓr agat: que prius esset proposita: prius foret tractanda: quāquā in idem iudicium ambe deducte vicissimq; tractate simul essent eadem sentētia terminandē ꝛ Sz quoniaz q̄stio illa fuit ab eisdez nobilibus tantum in modum exceptionis[k] obiecta iterloquēdo ne ꝓpterea ius offendat: nec ē ꝓ ordinē iuris: q̄ ibi pnūciet sup etate que fuit incidens questio. nec dicitur in iure: q̄ talis sn̄ia non teneat.

Am dilectus. Sunt due partes in prima facti ⁊ processus narratio: in secūda iudicis interlocutio ibi: nos aut̄: item prima subdiuiditur in tres: prima proponit actoris petitionem. secūda ibi: ⁊ citra. rei exceptionez. Tertia ibi: verum. actoris replicationem. Itē scōa principalis facit duo: q̄ primo interloquitur distinguēdo duo membra. primus ibi: cum ea. secundum ibi: sed q̄m. Scōo ibi: verū. declarat interlocutoriā ꝓbans id per duo similia primum ibi: quez admodum. secundū ibi: testes etiam. Ab. si.

b ¶ Armata: illa vis q̄ fit cuz armis publica est q̄ vero sine armis priuata dicitur. insti. de pub. iudi. circa fi. §. itez lex iulia de vi pri. ⁊. ff. de vi pu. l. i. vnde isti plus peccauerunt. Unde versus. Uis priuata reum deponit ab ordine rerū. Sed deportatur si vis armata probatur.

c ¶ Exceptiōis. ergo qui excipit nō ꝓtestat litem Et sic patet q̄ q negat nō excipit. ergo qui excipit nō ꝓtest. ff. ō excep. nō vtiqz. ⁊. j. de exce. cuz venerabilis.

d ¶ Ipsius dolū: sed ārē ōbuit nocere ecclie dolꝰ abbatis sine violentia: cum delictū persone ⁊c. vi. q. vi. si epm. Sz hic totus conuentus consentiat abbati vel ab initio vel ex postfacto. ar. j. de restitu. spo. cum ad sedem in fi. sed ratihabitio in maleficio retrotrahitur. ⁊ mādato comparatur. ff. de vi ⁊ vi ar. l. i. §. sed si cum quis.

e ¶ Incōtinenti. hoc multum faciebat ad hoc ut restitueretur. j. de restispolia. litteras: ⁊. j. de testi. veniens. ij.

f ¶ Retentionis. xvi. q. iij. §. quod potest: ver. quod si mala: ⁊. C. de prescrip. xxx. vel. xl. an. si quis emptionis. §. sin autem.

g ¶ Contra spoliatorē tantum: vel cōtra eum qui mandauit vel ratam habuit spoliationem sic. j. de resti. spo. cum ad sedem in fi. ⁊. ff. de vi ⁊ vi ar. cum a te. nisi scienter rem recipiat a dectore: cū per hoc ei succedat in vitium. j. de resti. spo. sepe ꝓtingit: ⁊. x. de iudi. q: gu. ⁊ hic: q: p dolū abbatis spoliati sunt: ⁊ latius ꝓ restitutoriū indiciū fm canones q̄ fm leges ēt vbi quis dolo vel metu perdit rem. iij. q. i. reintegrāda. secus est in actione q̄ metus causa. que dat̄ ℈ illū q metū nō adhibuit. ff. q̄ met⁹ cā: si cū exceptiōe. §. aliquando: ver. pedius. ⁊. §. in hac.

b ¶ Juxta regulam. ff. de iudi. qui prior.

i ¶ Eadem sn̄ia terminanda. nam si isti nobiles proposuissent spoliationem suam in modum actionis: directe essent due principales questiones conuentio. s. ⁊ reconuentio: ⁊ tunc simul sunt tractande: ut. x. de mu. pe. ca. i. ⁊ nō valet sn̄ia super vna: nisi ⁊ super alia in eadē sn̄ia feratur. ff. que sen. sine ap. l. i. §. vlt. ⁊. C. de compen. neq; scriptura: vel saltem appellandum est: vt ibi dicitur in. l. primo inducta: ⁊ vnā vocat hic sn̄iam pro tanto: q: continue vna post aliam fertur. sed reuera due ēt sn̄ie sūt. j. de cā pos. cum ecclesia: ⁊. c. cum super: nam quot sunt articuli: tot sūt sententie. ff. de minor. etiam. §. ex causa.

k ¶ Exceptionis. Hic patet q̄ questio spoliationis non preiudicat ciuili questioni: nisi proponatur in modum exceptionis: sed in criminali semp preiudicat: siue in modum exceptionis: siue in modum actionis proponatur: ⁊ sic loquuntur iura. iij. q. ij. per totum: ⁊. ij. q. ij. per totum. Quidam intelligunt hanc decre. cum ambe questiones sunt possessorie. Sz hoc non est verum: quia abbas nō agebat hic possessorio iudicio: immo hic petebat sibi iusticiam fieri super damnis sibi datis in predijs animalium: ⁊ in alijs: vt patet in antiqua decre. ℈ hoc dicetur. j. eo. sup spoliatione. Illud potest hic queri: vtrum exceptio spoliationis ītrrūpat p̄scri

ptionem. Et est dicendū q̄ nō: qz p̄scriptio in odium non petentiū in ducta est. ĵ. de p̄scrip. vigilanti. ꝛ. xvi. q. iij. potest. ſz qui excipit nō petit: sed petētem repellit vt hic. ꝛ. ff. de excep. l. j. ergo non interrumpit. Licet sit argu. contra. ff. qō metus causa. l. metum. §. sed qō p̄tor ĩ fi. vbi dicit q̄ excipiēdo videtur experiri. ꝛ. ff. rez ra. ba. quo eniz tutore in fi. ꝛ de exceptionibus. l. j. ꝛ. ff. de probati. in exceptionibus. Itē queritur vtruz exceptio spoliationis possit opponi in qualibet causa. Et potest dici q̄ nō: quia non opponitur actiōi depositi: qz ibi non admittit compēsatio. C. de cōpen. l. vlt. ꝛ. C. depositi. si quis pecunias. ꝛ. ĵ. de depositi. bona fides. §. sane. Alij dicunt q̄ petenti deposituz bene obstat exceptio spoliatiōis quoniā objicitur petenti restitutionem saltem in modum reconuentionis. ꝛ etiaz exceptiōis: ꝛ questio spoliationis est p̄uilegiata infra eo. super. Et iō satis videtur: q̄ opponi possit actiōi depositi: qz fauorabilioz videt spoliatio q̄ actio depositi. licet illa sit bonefidei. sed quid si in modum exceptionis probaui spoliationem. nūquid eedez p̄batiōes valebunt. si volo directe petere possessionem. Dico q̄ non aduersarius cōsentiret. ĵ. de testi. veniēs. ij. Sed pone quod succubui ĩ exceptione: nunquid possum postea directe agere possessorio. Videtur q̄ nō: qz eandem questionem volo refricare: licet alio genere iudicii: qō non licet. ff. de except. rei iudi. sigs cuz totū. §. vlt. Sed tamē dico q̄ potest nec impedit ꝛ succubui: qz possessoriuz directe etiā pōt ītentari. ēt ex dissimilib⁹ causis. ĵ. de dona. inter dilectos. ꝛ si primo agat crimnaliter ꝛ nō obtinuit: postea agi potest ciuiliꝛ. C. qñ. cri. ac. preiu. ci. l. vna.

a Non cogerentur. qz nec nudi cōtendere: nec inimicis inermes debemus nos opponere. iij. q. ij. oportet. Sed si cōueniat ab alio q̄ a spoliatore nō obstat ei exceptio spoliatōis: sed si criminaliter accusēt pōt excipe q̄ spoliat⁹ est ab alio q̄ a suo accusatore si tota sua substātia uel maiori pte sit spoliat⁹: ut in q̄dā p̄stone Inno. iiij. ĵ. de resti. spo. frequēs. ꝛ sic intelligunt canones isti. iij. q. ij. per totum.

b Restitutio facienda. qz ad hoc nō agebat. semper enim videndum est ad quid agatur: qz fm modum agendi formal sententia. ĵ. de simo. licet beli. ꝛ. ĵ. de accu. super his. ꝛ melius cap. qualiter ꝛ quādo. nec eiz potestas iudicandi vltra id extenditur q̄ ĩ libello est deductum. ff. communi diui. ut fundus. Ar. contra. ĵ. de cōcess. preben. ex parte. ꝛ. xxiij. q. iij. ecce. ꝛ. ĵ. de confes. cum super. ꝛ. s. de elec. per inquisitionem. ꝛ. ff. de adul. l. i. §. si publico. vbi accusator cōuictus in modū exceptiōis punitur: sed testis nō punitur: lz crimen ei in modum exceptionis p̄betur. ut. ĵ. dicit. ĵ. de excep. deniqz. nec infamis reputatur ut hic: lz eius testimonium p̄betur. ff. de his qui no. infa. lucius. Item quid dices si p̄betur excōmunicatio in modum exceptionis contra aliquem: vt repellatur a testimonio: vel ab electiōe: nunqd debet vitari. ℣ Potest dici q̄ si ex tali facto publica fama laborat: nō est ei cōicandū. ĵ. ō sen. ex. cū desideres. §. secūde. ar. ij. q. i. multi. ver. si quis frater noīatur ꝛc. Idē dico si in modū exceptiōis crimē p̄bet testi. qō ipedit p̄mouēdū. ar. s. de ele. super eo. vt si grauata sit ei⁹ opīo. ĵ. de testi. testimoniū. nec sufficit q̄ ex tali fcō nō irroget ifamia. sed q̄ ei⁹ opīo ĩ nullo vacillet. xxiij. di. laici. sicut dicit lex de eo q̄ fustib⁹ cesus est: lz nō sit ifamis. tñ ad honores non debet admitti. ff. ō decu. eos. sic. C. de adulte. ꝛ si libidine. lxxi. di. tantis daniel. ĵ. de accu. omnipotens. ꝛ. C. de p̄cu. reū. ꝛ sic pp talem infamiam facti pōt indici purgatio. ar. ĵ. de sen. ex. cum desideres. §. secū de. ij. q. i. multi. ver. si qs frater nominat. Ad p̄traria signata superi⁹ dicas q̄. c. ecce. itelligit cū de crimine cōstat: siue accusando siue denūciando aut ingrendo: ꝛ quocūq; tali modo cōstet punit. Et iō dicit: ecce cria vñcūq; claruerint. Ad illaz decre. cum sup. sic respōdeas: qz ibi testis in iure cōfessus est: ꝛ crimen illud cōtingebat cāz de q̄ agebat: vñ punitus fuit. ĵ. de excep. ōniq; in fi. ꝛ ei obiectū fuit: q̄ eēt pticeps simonie: vñ iterrogatus ꝛ cōfessus punit in illa: p ingsitionē agebat ibi taz in capite. q̄ in mēbris. Ad. l. illā. ff. de adul. l. j. §. si publica. pōt dici q̄ iudex qui cognoscit de adulterio: ex officio suo punit maritū de lenocinio sine accusatore: qz cū exceptio lenocinij nō p̄sit vroꝛi obesse dz marito. alꝰ marit⁹ ñ puniret de crīe qō eē nō dz: qz publice vtilitatis ē. ne cria remaneant ipunita. ĵ. de sen. excō. vt fame. ꝛ. ff. ad. l. agl. ita vulneratus. ver. si.

c Reprobat. ar. q̄. ĵ. ō testi. cuz tu. ibi dc̄: ne periurij reatu notent: ſz illō ītelligit quo ad fcm̄ ꝛ opīones. ꝛ qō ꝺ dicit referas ad ius. qz de iure non censet ifamis sed ifamiaz facti fortitā nō euitat ut ibi dc̄. ꝛ ꝺ dc̄ erp̄sse. ff. de obsequijs a li. ꝛ liber. parētibus ꝛ patronis p̄stā. l. ij. Ber.

Tam non credimus. Legitur duobus modis vno mō ĩ glo. ītelligendo q̄ ꝺ erat prius cora̅ seculari petita hr̄ditas ꝛ exceptū fuit ō illegitimitate. ꝛ fm hūc ītelle. ꝺ. d. ut in rubro. Sc̄o mō legit ex⁹ glo. q̄ ꝺ cā legitimitatis fuit mota ꝛ ea pēdēte petebat here ditas cora̅ secl̄ari: ꝛ iurta hūc intelle. ꝺ. d. pēdēte cā nataliuz cora̅ eccl̄iastico iudice qō hereditatis ex illa dependēs p̄ secularē iudicē incobari non dz ℣ Primo narrat fcm̄ ō ꝑterito Secundo q̄uidet circa futuꝝ ibi qz vero. Ab. si.

d Ad fox eccl̄iasticū. ꝛ ita cā nataliū ad eccl̄iaz ꝑtinet q̄ sint ille cāe q̄ spectāt ad eccl̄iasticuz fox. dcm̄ fuit. s. de fo. ꝑpe. cuz sit. ꝛ. c. lz. i. ꝛ. c. ex tenore.

e Dependēte ex illa. ex ꝺ loco satis pz q̄ si qō p̄iudicialis incidat in cā: de ea sola primo ē cognoscendū anteq̄ de principali: qz ea ꝑbata p̄ncipalis qō est pempta vt ꝺ dc̄. ꝛ no. q̄ si due sint p̄ncipales qōnes ꝛ sūt ambe ciuiles que p̄mo ꝓponit p̄mo tractat: ꝛ vna snīa terminat. s. e. c. pri. ꝛ. ff. de iudi. q p̄. ſz qñq; qō ciuilis icidit ꝛ p̄iudicat ciuili: ꝛ tūc ō icidēti est antea cognoscēdū ꝛ p̄nūciandū: ut si qs agit de hr̄ditate directe: ꝛ alter icidēter ꝓponat q̄ nō sit legitīe nat⁹. de hac ē antea p̄nunciādū vt hic. ꝛ. ĵ. q fi. sūt legi. latoꝛ. vel si ꝓponat qō seruitutis: ꝛ hic p̄ma excipiēda est. iij. q. xi. §. si de hereditate. ꝛ. C. de oꝛ. cog. l. ij. Q̄ñq; qō ciuilis p̄iudicat crīali. ꝛ ē p̄mo tractāda: vt si aliqs q credat se libex accusēt ō crīe: ꝛ postea moueat ei qō stat⁹ p̄mo tractabit incidēs qō ō statu. iij. q. xi. §. si crimē. ꝛ. C. de oꝛ. co. l. iij. ꝛ. C. ad. l. iul. ō adul. qñ alexādrū. ꝛ. C. ad. l. fal. de plag. ꝑses puīcie. Q̄ñq; crīalis p̄iudicat ciuili: qñq; crimīalis p̄iudicat criminali. iij. q. iij. §. aliqñ. ver. ciuili. ꝛ. §. p̄ius ē. vbi de hac materia habes satis. ꝛ qñq; vna qō depēdet ab altera: ꝛ tunc nō sunt simul tractande: qz sic esset diuersos intricare ꝓcessus ꝛ sine vtilitate. si. s. de iudi. exhibita. vbi simul de principali ꝛ exceptionibus cognoscere voluerunt iudices qō esse nō debet. s. de offi. dele. prudentiam. §. sexta. ꝛ. s. de foro compe. ex parte. ꝛ. c. ex tenore.

f Successiōis. sup comitatu cāpanie ĩ quo dicebat regia ista se debē succedē.

g Patiēter expectes. ꝛ ita pz q̄ iudex ciuilis ēt icidēter ꝛ p conuētionē de cā spūali cognoscere nō pōt. ĵ. q fi. sunt legi. cāz. i. ꝛ. c. latoꝛ ꝛ ꝺ. de materia dcm̄ ē. s. de iudi. at si clerici. Sz ꝺ vr̄ q̄ saltē icidēter de tali qō cognoscē possit. C. ō iudi. quotiēs. C. de oꝛ. iudi. adire. ff. de iurisd. om. iu. si idez. ꝛ. ff. de iudi. q nō cogitur: sed est qō prius dc̄ vex: lz secus sit in ꝺrijs causis ciuilibus.

Super spoliatione. Hoc dicit fm Jo. an. ut ĩ rubro. Vel sūma sic ꝛ latius ꝛ clarius. Agēs possessorio recuperāde nō tenetur ante restitutionē suis spoliatoꝛib⁹: nisi super qōne spoliatōis rñdere. pōt tñ ab agendo repelli per exceptōem spoliatōis. ꝺ. d. Diuidit. nam primo dicit qd iuris cum agēs possessorio reconuenitur. Secundo quid iuris cuz cōtra eum excipitur. ibi: q̄ q̄ prima subdiuiditur. Nam primo ponit dictum exceptionem interserens. Secundo sūmittit rōnem dicti ibi. q̄ q̄. Ab. si.

b Restitutionē petentē. qui. n. petit restitui ab aduersario recōueniri non pōt petitorio: nisi alia spoliatiōe ut hic dc̄: nec pōt ei referri questio ꝓprietatis ab eo super eo de quo conuenitur. ff. de iudi. si de vi ꝛ possessione. ꝛ. C. de rei ven. ordinarij. ꝛ. ĵ. de resti. spo. in litteris. item cum quis ex conquestione. nisi primo fuerit restitutus ut hic. ꝛ. ĵ. de resti. spolia. sollicite. Unde no. q̄ ubi questiones possessorie ꝓponuntur a diuersis ille possunt simul tractari ut hic ꝛ illam regulam: qui prior appellat prior agat. ff. de iudi. qui prior. ꝛ tunc vna snīa debent determīari. s. e. cū dilectus. qz vtraq; spoliatio p̄iuilegiata est. Si vero vnus agit petitorio: ꝛ alter possessorio distingue q̄luer reus obijciat spoliationez. Si eniz petat directe restitui due sunt petitiones: quia in modū actionis fit reconuentio de spoliatiōe: tunc simul tractande sunt: ut. s. eodem.

cum dilectus. Si in modum exceptionis proponat spoliatio: tunc primo tractatur exceptio spoliatõis: scõm q dicit in illa decre. cum dilect⁹. Si vero qs agat de spoliatione ꝫ solũ spoliator̃: vel ẽt de re alia tũc spoliator põt oppone re exceptionẽ de sua spoliatõe: ⁊ ĩ modũ actõis ⁊ ĩ modũ exceptiõis ut ꝫ dicit. Sit ergo cautꝰ q sibi magis expediat: vtrũ agẽ directe vel excipe. si magis expediat reo possidẽt rẽ aduersarij q̃ suaz recupare excipiat q̃ pbata exceptõe sua nõ ꝓpellit rñdere: nisi ꝑmo fuerit restitutꝰ: ut ĩ. c. cũ dilect⁹. Si magis expediat recupare rez q̃ est spoliat⁹ ꝓponat spoliatõez suaz directe ⁊ ea pbata restituet vt colligit hic: ⁊. c. cũ dilect⁹. ⁊ idẽ si petitorio agat: q̃ reus duplr̃ põt ꝓponere suã spoliationẽ: vt. s. e. ti. cũ dilect⁹. ⁊ ꝫ cũ sup diuersis reb⁹ fit ꝙuentio ⁊ oppositio spoliatõis. Secus vt qñ sup eadẽ re fit ꝙuentio ⁊ reconuẽtio: tunc vtil⁹ est ꝓponere spoliationẽ ĩ modũ actionis. j. de resti. spo. ex ꝙquestione. q̃ restituet in eo casu ante ingressum ꝓncipalis cãe. Si vero ĩ modũ exceptiõis ñ restituet: sz ꝛpellit agẽtẽ. ⁊ sic vtro qz casu ꝓiudicat qõ spoliatõis in hoc casu. Jtez recõpẽsatio ñ põt opponi petẽti restitutionẽ q̃ sic indirecte admitteret reconuentio. C. de ꝙpen. l. vl. ar. j. de excep. cuz ĩter in fi. Jtẽ in mõnitanea possessiõe cessat reconuẽtio. C. q leg. p. l. vlt. Sz si ago ꝫ te possessorio: ⁊ tu reconuenis me possessorio: ⁊ ego excipio ꝫ te in modũ exceptionis de spoliatiõe eadẽ de q̃ conuenio te: nunqd debeo admitti? Dico q sic: q̃ ad aliud proponit vt actio. ad aliud vt exceptio. ar. ff. de inof. testa. contra veterani. §. sed nec ĩpuberes. ⁊. j. õ te. veniẽs. ij. ⁊. c. cũ in tuã. Sz qd si ille excipiat de sua spoliatiõe. Dico q põt: ⁊ elidat actionẽ meã. ⁊ ita remanet conuẽtio ⁊ reconuẽtio ineffica. si aũt expediret ei magis agere q̃ excipe ꝓponat de sua spoliatione in modum replicationis: ⁊ sic per replicationẽ elidit exceptionẽ meam: ⁊ sic remanet conuẽtio: ⁊ reconuentio efficax.

Rica de plus petitiõibus. Cõtinuat ꝑm Bof. ⁊ Jo. an. plerũq; ĩ iudicijs plus petit: iõ ⁊c. vel sic. s. in prima Rica dictũ est de ordine cognitionũ: veruz q̃ interdũ excipit actores plus petere ⁊ dubitari posset de ordine ⁊ modo ꝓcedẽdi: ideo subijcitur. Ab. si.

Consilium. Diuidit in duas ptes. scõa ibi. te quoq;. Ab. si.

a ¶ In iudicio pſistendum. Et ita si volũt desistere a petitione licitũ est: nec puniũtur. ⁊ ꝫ põt facere vsq; ad lit. ꝙte. postea vero nõ põt desistere sine pena. C. e. ti. l. vna. sic licitũ ẽ ei penitere añ lit. cõt. ff. rẽ ra. ha. ampli⁹ hoc Sed videt q licitum sit ei penitere q̃cũq; ante sniam: ut. ff. de inof. te. ꝫ veterani. §. meminisse. ⁊. C. de his q̃bus vt ĩdig. alia. ⁊. C. ad. l. cor. de fal. l. qui falsas. ⁊. C. locati ꝙductores. in q̃bus põt penitẽ ante sniam. Sz prius dictuz verius ẽ q ante lit. cõte. penitere debeãt: alꝫ puniunt in expẽsis. C. e. l. vna ⁊ hic. ⁊ hoc ẽt cum re aut causa plus petit: sed lex illa loquit cum aliqs ꝑ doluz super maiori quãtitate exigit cautionẽ: ⁊ ille si pſistat a toto debito punit exceptis duobus casib⁹. s. trãsactiones ⁊ secunde ꝓfessiones q excipiunt in. l. illa. ⁊ ita de alijs plus petitionibus logtur hic.

b ¶ Plus loco ad itereſſe. q petit alio loco q̃ ꝙuenit ad itereſſe ꝑ offm̃ iudicis põt ꝙueniri in eo in quo dãnificatur q alio loco cõuenit. ff. de eo qõ cer. loco. l. ij. §. fi. de hoc itereſſe dictũ est. s. de offi. dele. p. ⁊. g.

c ¶ Amplius tpe. In istis quattuor modis plus petẽdi olim puniebat in tota causa. isti. de acti. §. si quis agẽs. ⁊ insti. de excep. §. appellat. sed hodie nõ ita puniũtur. qui. n. ante tẽpus petit ĩducie duplicãtur: ⁊ nihilominus in expensis punitur. isti. de excep. §. hodie autẽ: ⁊ hic. Si autẽ re causa loco plus petat ⁊ reus aliquod dãnuz sustinuit circa sportulas: actor triplicẽ penam patitur. insti. de act. §. triplici. ⁊. §. sed hoc quidẽ antea. ⁊ in alijs expensis condẽnabitur: vt dictum est in littera.

d ¶ Causa plus petitur. hic exẽplificat predictos quattuor modos plus petẽdi. q̃ cum plus petitur promisi tibi. r. vel sticbum. in optione mea est soluere quẽ volo. C. de ꝙdi. inde. si qs seruũ. ff. de iure do. plerũq;. §. fi. vel ꝓmisi hominẽ ĩ genere nõ istũ vel illũ: si tu petis a me pcise. r. vl sticbũ auferre vis mihi electionẽ qõ eẽ nõ dz: vñ puniri debes ĩ dãnis q̃ sustinui vt dictũ ẽ: ut isti.

liatione ab eis ĩ modũ exceptionis opposita repellatur.

Rubrica De plus petitionibus.

Gregorius nonus.

¶ Ponit quattuor modos plus petendi ⁊ penas plus petentium.

Consilium prouidẽtie dici non põt: q pecuniaz tibi debitã añ terminuz ab aduersario repetisti: punitur enim ĩportunitas plus petentiũ si super petitiõe sua duxerint in iudicio pſistẽdũ: ita q qui repetũt amplius sine cã ĩ expẽsis aduersario condẽnant. Qui aũt plus loco ad itereſſe tenent: ꝑ eo q utilitas adimitur debitoribus quã hẽrent si statuto loco soluissent. Ei vero a quo ãplius tẽpore petit iducie duplicant: nec litẽ excipiet: nisi ei soluant expẽse. ꝟ Te quoq; dubitare nõ credim⁹ qõ cã plus petit cũ aliqd ĩ genere vel subalternatiõe debetur: ⁊ rẽ ĩ specie vel vnuz precise peti contigit. Re aũt si. x. sint debita. ⁊. xx. petãtur. Loco vero cuz qs nõ vbi ꝙuenit soluere: sed alibi cõuenit. Tpe quoq; cũ añ diẽ uel ꝙdi tionem petitur quod debetur.

Rubrica De causa possessiõis ⁊ ꝓprietatis.

Gregorius felici sicilie.

¶ Causa possessionis ⁊ proprietatis sub eodẽ iudice terminari dz nec contra absentẽ est ꝓnũciandũ.

Asceptis ⁊ infra. Legali ꝓuisione decretũ est: tam momẽti[c] q̃ ꝓprietatis cãm sub vno[f] eodẽq; iudicio debere cognosci. ꝟ Nec nos ꝓtra inauditã partẽ aliquid possumus diffinire[g].

Celestinus tertius.

¶ Si possessorio ⁊ petitorio simul est actum potest iudex prius possessorium terminare.

Ad vltimuz interrogati fuim⁹ si iudices deputati[b] vt ꝺ possessione ⁊ proprietate cognoscant: grauibus partiũ sũptibus parcere cupientes de vtraq; cõmuniz audiant allegatiões pariter: ⁊ testes admittant: deinde prius audiant attestationes de possessiõe: ⁊ ꝓnũciãt[l] sm tenorẽ illaz: vtrum licite hoc agat. ꝟ Nos aũt cũ hoc fit in iure ciuili expressuz[k]: q licite possit fieri respondemus.

Innocen. iij. archiepo ⁊ canonicis sutrinis.

¶ Si spoliatus possessorio ⁊ petitorio simul agens possessionem ⁊ spoliationez probat: sed non dominium seu proprietatem: obtinet in possessorio sed succumbit in petitorio.

Rica de causa possessionis ⁊ ꝓprietatis. Dictũ ẽ. s. de or. cog. vez quia dubitari posset de ordie adhibendo cum cã possessionis ⁊ ꝓprietatis ab eodẽ vel diuersis deducunt in iudiciuz: merito hic subijcitur. Ab. si.

Asceptis. Doctoꝛs. nostri nõ sũmãt sed ponũt casum forte quia actor presens petebat reũ absentem condemnari ĩ vtroq; qz. scilicet in causa possessionis ⁊ proprie. aut q papa causam possessionis cõmitteret vni ⁊ causam proprietatis alteri. Papa vero rñdit ut in littera. Vel primo petijt vnum vt vtrunq; iudicium diuersis iudicibus cõmitteret: ⁊ ab hoc repulsus petijt scõz. ut saltem papa ꝓnunciaret: ⁊ iterato fuit repulsus. rõ repulsiõis habet ĩ lra. Et põt ꝺ decre. sũmari: ut in. rubro. Et secũda pars ibi: nec nos. Ab. si.

e ¶ Momenti. i. possessionis. ⁊ dr̃ possessio momentũ: ñ q̃ durat ꝑ momẽtũ: sz q̃ paz̃ duratura est apud possessorem cũ actor docuerit de ꝓprietate. ⁊ a snia momẽtanee possessionis sm. l. non appellat. C. de momen. pos. l. vna. ⁊. ij. q. vi. §. sunt quoruz. ver. si de possessione. secus sm canones. s. de iudi. c. fi.

f ¶ Sub vno. sed q̃re dicit: cũ alia sit cã possessiõis ⁊ alia ꝓprietatis. nec habeant aliqd cõe. ff. de excep. rei iu. ⁊ eandẽ. §. vl. ⁊. ff. de acquirẽ. pos. naturaliter. §. nil cõe. ⁊. l. pmisceri. Et hoc ideo dicit q̃ continẽtia cause diuidi non debet. j. de sequestra. c. i. ⁊. C. de iudi. nulli. Hoc est dicere iudex qui cognouit de possessione debet cognoscere de ꝓprietate. Et ita expone in vno eodẽq; iudicio. i. coraꝫ eodẽ iudice: vt dicunt iura ꝓdicta: q̃ facilius cognoscit de ꝓprietate q cognouit de possessione. ar. ꝫ. s. de iudi. significauerũt. ⁊ hoc est ꝓpter diuersitatẽ fori.

g ¶ Diffinire. Nota. q dicit diffinire: q̃si diceret diffinitiuã sniam ꝫ absentẽ non possumus ꝓferre ante lit. cont. s. vt lit. nõ ꝙte. ꝓ totũ. Vel dic nõ possumus diffinire ẽt lit. ꝙte. ꝓtra ĩauditã partẽ: q̃ nõ liquet de causa. Et iõ pcise diffinire nõ possumus: q̃n salua sit ad minus q̃stio ꝓprietatis absenti. j. de dolo ⁊ ꝙtu. put. ⁊. s. ut lit. nõ conte. qm̃. §. pen. ⁊. C. qõ ⁊ qñ. ⁊ ita duobus modis põt intelligi pticula ista: vt lit. nõ ꝙte. vt sic nõ fiat diffinitio: sed ꝓpter ꝙtumaciã in possessionem missio: vel lite ẽt ꝙte. qñ nõ liquet de cã. Vel tertio modo: q̃ ꝙtra absentes non citatos nõ ꝙuictos nõ confessos nil possumus diffinire. s. de ma. ⁊ obe. inter q̃tuor. ⁊ sic plena est littera. B.

Ad vltimum. Sũma sic ⁊ melius. Si actũ est possessorio ⁊ petitorio põt iudex receptis ꝓbationibus sup vtroq; prius discutere possessionis ꝓbationes sup possessorio: ⁊ illud terminare: cõis diuisio. secunda ibi: nos autem. Ab. si.

b ¶ Deputati. vt de possessione ⁊ ꝓprietate: q̃ cã est eis vtraq; ꝓmissa. ⁊ idẽ est si simpliciter cã indiffinite ꝓmittit: q̃ vtraq; cã intelligit cẽ cõmissa. j. de sequestra. ad hoc. q̃ diuidi nõ dz cõtinentia causaz. s. c. pr. C. de iudi. nulli. sic ⁊ cã ꝓprietatis ⁊ vsufructus apud eundem iudicem sunt tractande. ff. de lib. cau. si pariter. ⁊ sic ⁊ in alijs. ff. de q̃bus cau. ad eundem iudicem eatur. l. i. Bar.

i ¶ Pronunciauit. s. sup possessione.

k ¶ Expressuz. s. q prius audiant attestationes de possessione: ⁊ pronunciẽt sup illa: illud est expssum in iure ciuili. C. de rei ven. ordinarij. C. de interdic. incerti iuris est. ff. de acquiren. pos. exitus cõtrouersie. ff. de iudi. si de vi possessione. tamen sm iura canonica. simul potest ꝓcedi super vtraq; qõne. ⁊ vna debent snia terminari. j. eo. cum dilectus. ⁊. c.

proximo:ita q primo pnunciatur super possessione: incontinenti super proprietate: vt ibi dicitur: ⁊.c. cū super. ⁊ ita causa possessionis ⁊ proprietatis ab eadē persona intentari potest simul: ⁊ vno iudicio tractari ⁊ terminari: qa non sunt ista contraria: de hoc dicetur. j. ca. pastoralis. ⁊.c. cum dilectus: ⁊ in hac opinione fuit dominus. H. ⁊ ei⁹ sequaces. Dominus Jo. ⁊ eius sequaces nolūt stare. ll. predictis: sed illa diuersitas ō terminabit. j. eo. pastoralis: ⁊.c. cum dilectus: ⁊ q dicit hic q primo pnuncient super possessione: ⁊ nihilominus ō proprietate pronunciare debent incontinenti ex quo simul est actum: ⁊ publicatio simꝫ facta ⁊ ō vtraq liqueat: alias deferk questio proprietatis. j. de testi. significauerunt alias si nolunt differre iudices iudicium proprietatis: nec testes publicare cum alijs etiā possunt procedere super possessione tantum: ⁊ sic intellige quod hic dicit: vt concordet iuri ciuili put dicit in fi. alias contradicerent iura ciuilia: tamē fm canones si aliquis vult agere simul vtroq iudicio iudex simul expedire debet vtrunq. j.c. proxi. ⁊.c. cum super: ⁊.c. cum dilectus. alias cōtradicerent: hic iudices ex officio suo hoc fecerūt vt pmixtim audirēt: sed pius volebant procedere super possessione: qō licitum est fm iura ciuilia: nec canonica contradicunt.

Qm ecclesia. Due sunt partes principales. In pma facti ⁊ processus narratio. In scōa diffinitio ibi: nos igit. ¶Prima subdiuidit in qnq: pmo. n. ponit petitionem actoris. Secundo reconuentionē rei rum ibi: verum. Tertio modum pcessus ibi partibus ergo. Quarto allegationem actoris ibi: pars canonicorum. Quinto allegationē reoꝝ ibi: parte clericorū. scōa principalis subdiuiditur in duas. Naꝫ pma diffinit possessorium. scōa petitorium ibi: verum. ab. si.

a ¶ In vnum. quia spiritussanctus nō venit: nisi super congregatos in vnum. xxiij. q. i. §. si autem: ⁊ vbicunq duo vel tres congregati fuerint in nomine meo ibi sum in medio eorum. i. q. i. cuz scriptura. ⁊. xxiij. q. i. alienus. ⁊. xx. di. c. vlti.

b ¶ Eos tm spectaret: sed qualiter fuerunt admissi canonici ad aliquā p bationē cum pars aduersa diceret se spoliatam. cum nil obijci possit spoliato ante restitutionem: nec super eo questio proprietatis referri. j. ō restitu. spo. in litteris: ⁊.c. item cum quis. ⁊.c. ex cōquestione. s. de or. cog. super spoliatione. Sed dicas q isti clerici conuentualium ecclesiarū nō tm possessorium intentarunt: sed petitoriuz simul cum possessorio. vnde licitum fuit alteri parti de iure suo docere. Et ī hoc minus caute fecerūt isti clerici: qz q̄diu pōt aliquis intentare aliq̄ possessorium nō dz agere ō proprietate. ff. de rei ven. is qui.

c ¶ Vltimo: bene dicit vltimo. qz lz qñq fuissent in eligendi possessione: hoc non pdesset ad hoc vt possent petere restitutionē: lz secus sit in dño. C. de pba. siue. Item bene sequitur ⁊ īmediate: qz si non continuassent tpa nō pscripsissent. ff. de diuer. ⁊ temp. prescrip. in vsucapione. §. i. ⁊ ō vl. tpe caute dixit. qz in prescriptione vltima tpa spectanda sunt. C. ne de statu defun. si mater. ⁊. C. de apo. publi. l. quicunq. li. x. ar. xxxv. di. ab exordio. ⁊. xviij. di. quia sunt.

d ¶ Vocemq habuisse. caute etiā dicit vocemq haquisse: quia posset eē q̄ interfuissent causa consilij dādi ⁊ tm nō elegissent: nec scrutatores voluntatem dedissent: aut vota sua inquisita non fuissent. s. de elec. cuma ecclesia. ⁊. lxiij. di. obeuntibus: vel forte essent inuitati. lxiij. distin. cū adrianus: sed per talem inuitationem ius non acquiritur. ix. q. iij. nunc vero. ⁊.c. se. ⁊. ar. ad hoc. s. ō postu. bone. ij. ¶Hoc. n. non sufficit q aliqs possidet: lz q̄ intendat ius sibi acqrere. ff. de iti. actuq. prīua. l. vlt. ff. quē admo. seruit. amit. l. fi. immo in dubio presumendum est istos potius non habere ius. arg. xxiij. di. presbyteri. ⁊. vij. q. i. pontifices. quia non verisimile est q quis iactet res suas. ff. de proba. cum de indebito: ⁊. s. ō electione: quia diligētia: nec enīz sequitur q si fuerint electi: q ideo possederint. ff. de acquiren. pos. si quis antea. j. de restitu. spo. olim. ⁊. ff. de vi ⁊ vi ar. l. i. §. vim vi.

e ¶ Vacillasse: hoc solū sufficeret ad repellēdos testes ⁊ quod dixit varios extitisse: ut. iij. q. ix. pura. iiij. q. iiij. §. item qui falso: ⁊. j. de pe. sup his: ⁊. j. vt ec. bene. vt nostrū. ⁊. xxxv. q. vi. de parentela. ij. in fi. ⁊. ff. de questi. de mīore. §. tormenta. in fi. ⁊. l. ex libero. §. i. in fi. tamē qñq verbis ⁊ nō re aliqui dissentiunt. j. de ver. sig. nil obstat. ⁊. j. de testi. cū tu fili. ⁊. ff. de re iudi. actorum. viij. q. i. ī scripturis: ō pe. dis. i. periculose.

f ¶ Negatiuam. forte dicentes q̄ illi conuentuales clerici nū q̄ interfuerūt electioni vel vocem habuerūt arg. s. de elec. cum dilecti: qō tamē fieri non potest. s. de elec. bone. i. ⁊. s. de renunci. super hoc: ⁊. vi. q. vlti. §. actor.

g ¶ In trium episcoporum. Ex hoc vidēt q si aliquis ter vtitur aliquo iure p hoc est in q̄si possessione illius. arg. C. de fideicōmis. l. i. ⁊. ff. de vsu. cum de in rem vso. ff. de serui. quotiens. ii. Sed quid si semel elegit in. xl. annis: quia episcop⁹ ille in tanto tpe vixit. Dico q per hoc est ī quasi possessione illius iuris. argu. supra ō cōsti. cum accessissent. ⁊. j. de prebē. pro illorum a cōtrario sensu: nam aqua dicitur quotidiana: que tantum semel in anno ducit. ff. de aqua quoti. ⁊ esti. l. i. §. ii. ⁊. iij. ⁊ si īmisi tignū in parietem tuum statim possideo seruitutez. ff. de sui. vr. predio. seruitutes que ī superficie: vnde tuēdus suz in illa q̄si possessiōe. j. vt lite pen. c. i. ⁊. ij. ⁊. xxvi. q. iiij. volum⁹ nisi ꝓstet q vi vel clā vel precario possederī: arg. j. ō excess. prelato. ad quorūdā: ⁊ tūc quis ōdit auctoritate sua poterit renocari: ut ibi. ⁊. ix. q. iij. qa cognouim⁹: nec obstat quod dicitur de triginta dieb⁹: qbus ad minus vti debet in āno ad hoc ut bēat interdictum de itinere actuq priuato. ff. de iti. actuq priua. l. iij. §. hoc interdictum a superiori: quia hoc intelligitur de eo interdicto: qō habet mirtam cām: quia duo ōbet probare: ⁊ hoc āno se fuisse vsum: ⁊ seruitutē sibi cōpetere ⁊ constitutam fuisse: vt ibi dicitur.

h ¶ Quasi possessionem. ¶Hoc ideo dicit: qz incorporalia nō possidētur: lz quasi possidentur. ff. de vsucapio. sequitur. §. si viam. ff. de serui. vrba. predi. si edes. §. libertas. Ar. contra. iij. q. i. reintegranda.

i ¶ Reducentes. verbo tantum ⁊ non re. cum iam constet de ꝓprietate: vt sequitur in littera. ⁊. j. c. proxi.

k ¶ Quicqd iuris. sic. ff. ō excep. rei iudi. ⁊ an eadem. §. actiones. C. de anna. excep. l. vlti. Sed quid deduxit ī iudiciū pars canonicorum cuz ipi essent rei ⁊ possiderent. nō videtur q aliquid deducerent in iudicium. īmo de iure ꝓmuni ad eos spectat electio: ⁊ possidēdi nō est pdita actio insti. de ac. §. iste quoq ⁊. s. de iudi. examinata. Et ita nec petitorium nec possessoriū deduxerūt in iudiciū. Sol. hec oppositio hz locum in actionibus in rem: que cōpetunt pro rebus corporalibus. ut in. §. iste quoq: sed in actionibus in rē que cōpetunt p rebus incorporalibus: vt in seruitutibus: dat actio possessorio pro tuēdo iure suo. ⁊ hec dicitur negatoria que competit domino: qui negat alium seruitutē habere in re sua: ⁊ hāc negatoriam deduxerunt canonici in iudicium: dum negabant clericos habere ius in electione: quia aliud non poterat in iudiciuz deducere. Confessoria vero datur ei qui sibi debere seruitutem contēdit. secūdū q̄ isti clerici faciebāt qui dicebāt se habere ius in electione. ⁊ hoc deduxerunt in iudicium loco proprietatis ⁊ possessorij. hec probātur. ff. si serui. ven. l. ii. j. respon. ⁊. l. si forte. §. i. ⁊. l. sicuti. §. sed si queritur. ⁊ insti. de acti. §. eque si qs: ⁊ sic intelligitur quod hic dicit: veraq pars deduxerit in iudicium quicqd iuris habebat in electione.

l ¶ Jd venire in iudicium. hoc sumptuz est ex illa. l. ff. de iudi. solem⁹. illa enī veniunt que includi possunt in electiōe ꝓposita: vt loquatur l speciali iudicio ut in rei vendicatione: vt fruct⁹ ⁊ expense ⁊ vsure q̄ accessoria sunt: ⁊ ad eandē rem spectantia. ff. de aqua plu. ar. hactenus. in fi. ff. de edil. edic. ediles. §. itez sciendum. non autem veniunt omnia alia. ¶Hec est contra. C. de anna. excep. l vlti. ibi sponte receptus fuit libellus generalis: vnde fatuus fuit: sed regula ista melius intelligitur de generalib⁹ iudicijs vt negocijs gestis. tutela. petitione hereditatis. actione pro socio. communi diuidundo. finiuz regundoꝝ familie hercis. vbi omnia veniunt in iudiciū. nisi fiat specificatio ī libello vel in prosecutione cause: tunc enīm non obstat exceptio in nō specificatis. C. ō iudi. lz. ff. de excep. rei iudi. si ex testamēto. ⁊. ff. ō insti. act. habebat. ⁊. ff. ꝓmuinduī. in iudicium. ff. familie her. heredes. §. pe. ⁊. ff. de peti. here. si hereditatē ⁊. l. si quo tēpore. ⁊ hec vera sūt in bonefidei iudicijs: secus in iudicijs stricti iu-

rio:qꝫ ibi non veniunt nisi illa tantum de quibus nominatim actū est vt venirent: vt.ff. de do. eleganter. §. nō solum. ff. de verborum obligationi bꝰ qđ quid. Simile est etiam in personali actione: vt si vnam causam sum psecutꝰ: ꝛ succumbo non obstat si peto idem ex alia causa: hoc dictū est. ſ. de libe. obl. c. ii. sic etiam in arbitrio vbi tantum veniunt ea de quibus dictum est ī cōpromisso: ut. ſ. de arbi. cum dilecti: vbi de hoc ar. ex hoc loco illud tantum venire in condēnatiōe: quod in libello ꝓtinetur sup quo lit. ꝓtestatō facta fuit: ar. ff. de iudi. nō potest: ꝛ .l. de qua re. argu. ꝓtra ō ap. .l. vlt. ad fi. ꝛ insti. de acti. §. si minꝰ .ff. ō peti. here. l. iiii. ff. de rei ven. sinautez. §. possidere. Jn istis oībus. ll. dicitur qꝫ plus venit in condēnatione qꝫ in petitiōe. Solu. istarum. ll. patet in ꝑn. glo. an sint extranea an coniūcta ꝛ accessoria: sic aliquando minus venit in ꝓdēnatione qꝫ in petitione. ff. de condi. fur. si seruus furtiuꝰ .ff. de rei ven. sinautez a ticio. §. possidere. ꝛ. ff. ō peti. here. si quo tēpore. §. ex diuerso.

a ¶ Non solum. argumētatur papa ex hac. l. per locum a minori. si id de quo minus videt ineē ꝛ ineſt: ꝛ id ō quo magis siue econtrario.

b ¶ Ne veniret. argu. omnia eē concessa que non sunt prohibita.

c ¶ Cathedraliū. lxiii. dis. c. i. §. ex his: ꝛ. ſ. de ele. cū terra.

d ¶ De cōsuetudine: introducta de volūtate eius cui preiudicat. ff. cōia predi. uēditor. §. .i. ꝛ ita necesse est qꝫ sit prescripta: vt hic ĩuitur: ꝛ. ſ. de cō sue. cum dilectus. ꝛ. c. vlt. vbi de hoc: ꝛ. j. de ver. sig. abbate.

e ¶ Tertio. non ergo tres vices inducunt ꝓsuetudinē: nisi in criminbus. xx. v. q. ii. ita nos: ꝛ. C. de epis. audien. l. iij. de pe. di. ij. §. econtrario: si. n. cōsuetudo esset ex tribus vicibus iuuaret hic: sed nō prodest: nisi legitime fit pscripta vt dicit hic: licet tueatur aliquem in possessione quousqꝫ constet: an debitū sit. xxviij. q. ij. seruitium: ut. j. vt lit. pen. c. i. ꝛ. ii.

f ¶ Temporis. ꝛ ista patet qꝫ si breuitas temporis nō obstaret isti clerici prescripsissent ius eligendi etiam si semel elegissent: ar. C. ō serui. l. vlt. lꝫ videatur contra. quia seruitutes que non habent continuam causam duplicatū tempꝰ requirunt. ff. quemadmodum serui. amit. si sit constituta: sed secus est ffꝫ canones. argu. j. de prescrip. c. de quarta: ꝛ hic. Sed contrariuꝫ videtur huic loco qđ dici consuevit: qꝫ in prescriptione ecclesiastica requiritur bona fides ꝛ iustꝰ titulꝰ. alias nō prescribitur. j. de prescrip. si diligenti. ꝛ. j. de veci. dudū: sic ꝛ in consuetudine causa allegari debet: ar. j. de censi. peruenit. Et ita dici ꝓsuevit qꝫ in cōsuetudine allegari debet causa: ꝛ in prescriptione titulꝰ de hac materia inuenies. ſ. ō ꝓsue. c. vlt. ſꝫ hic nulla causa siue titulus fuit allegatꝰ: ꝛ tamen prescripsissent si peruenissent ad legitimū tempus: vt hic patet. ad hoc potest dici qꝫ in huiusmodi incorporalibus sola patientia habet ꝓ titulo. Jſtā patientia loco traditiōis habet in seruitutibus. ff. de pub. si ego. §. i. ꝛ. ff. de serui. quo. ii. Uel dicas qꝫ speciale ē circa ista ĩcorporalia iura: qꝫ nō ē necesse allegare ibi titulū: sed hoc solū sufficit qꝫ nec vi nec clam nec ꝑcario vsus sit tali iure. ff. si hui. ven. si quis diuturno. Et ex eo qꝫ erāt in quieta possessiōe ꝓsumebatur qꝫ nec vi nec clam nec precario possiderent. Argumentum contra. j. de peescripti. si diligenti: sol. qui enī facit gratiam illud debet ꝓtestari. .vii. q. prima pontifices: ꝛ. ſ. de elec. cumana: ꝛ hoc forsitan voluerūt probare isti canonici quod illi clerici non fuerant in electione iure proprio: sed ō gratia quasi negatiue.

g ¶ Jſtescriptionē. Uidet qꝫ hoc ius: qꝫ quasi seruitus est prescribi non possit qꝫ seruitus: nec in bonis alicuius: nec extra bona est. ff. de vsufru. leg. l. i.

b ¶ Jſrobante. C. de edē. qui accusare. vi. q. vlt. §. actor. C. de proba. actor: ꝛ. j. ut ec. benefi. ut nostrum. B.

Qđ Am super. Diuidit. naz primo precise narrat factum. scō diffinit ibi cū prefatus. Et primo possessoriū. scō petitoriū ibi. verum ab. si.

i ¶ Confirmatus. ex hoc pncipio ꝛ ex fine ca. colligitur qꝫ ꝓfirmatio nil iuris cōfert vbi electio canonica nō fuit. ſ. de elec. cū inter canonicos: ꝛ. c. cū dilecti tñ si possessionē fuerit adeptus: ꝛ postmodū spolieē debet restitui: qđ non fuerit electio canonica: vt hic patet.

k ¶ Restituendū. solo verbo restituit eum: quia in eadem sententia restituit eum. sic. ſ. c. pcori. quid ergo prodest talis restitutio? quantum ad būc casum nil prodest: nisi qꝫ satisfit iuri ꝛ petititioni actoris. ff. de iudi. ō q̄ re: ꝛ hec possꝫ qñqꝫ ꝓdesse quo ad fructus restituendos: vt spoliator restituat fructꝰ ꝓceptos ꝛ qui percipi potuerunt a tempore deiectionis vsqꝫ ad tēpus lit. cōtest. super proprietate: ꝛ ita licet obtineat in proprietate: tamē ꝓpterea qꝫ ius sibi virit quantum ad possessionez restituere debet fructus ꝓceptos Sed nunquid ille qui est in possessione vtetur fructibus. Uidet qꝫ sic: qꝫ alimentorum causa veritati non preiudicat. ff. ō bis qui sui vel alie. iu. sunt: si iudex. Et pupillus propter inopiā quā doqꝫ percipit alimenta a scripto herede: qui appellauerat vsqꝫ ad fines litis. ff. de inoffi. testa. si instituto. §. de inofficioso. Sed contrarium verum est quia cum canonicum non habuit ingressum debet restituere fructus quos inde percepit: ꝛ est expressum ar. .j. de preben. dilecto: ꝛ melius. j. de iurepa. cuꝫ dilectus: in fi. quia quasi intrusus est. vnde nil debet inde commodi habere: ne de improbitate sua cōmodū ꝓsequatur: ꝛ est ar. ad hoc quasi expressum. j. de rest. spol. grauis. ꝛ fructꝰ illi restituendi sunt ecclesie: vñ illos percepit.

l ¶ Quam petitorium. ꝛ sic due petitiones eodē iudicio expediūt. arg. .C. de offi. rec. proui. l. .i. ꝛ in eodem libello: ꝛ sic vno processu duplex cōmodū quis consequitur. ar. ff. pro socio: si inter fratres. §. si plures: ꝛ. ff. famil. her. heredes. §. si de pluribus. ff. de ac. emp. ꝛ vendi. nō est nouum: ꝛ. ff. quorum leg. l. i. §. quod autem. ꝛ. j. eo. cum dilectus. ꝛ. ſ. e. c. ij. ꝛ. j. de capel. mona. dilectus. Sed qualiter possessorium ꝛ petitorium deductū fuit in iudicium ab vtraqꝫ parte: de hoc viri. ſ. e. c. pcori. Quidam dicunt qꝫ neuter possidebat. alias nō potuit intētari: ſꝫ ab vtraqꝫ parte hoc non posset fieri: nisi vterqꝫ fuerit spoliatus. Sed alter tantum fuit spoliatus. Unde potest dici qꝫ in rebus incorporalibus datur actio possessori pro tuendo iure suo: vt in pcori. c. dictum est. Uel verius dicas: qꝫ hic alter tantum fuit spoliatus: q intentauit simul petitorium ꝛ possessorium: reus vero qui possidebat: defendebat se super vtroqꝫ: ꝛ sic quodāmō vtraqꝫ pars deduxit vtrūqꝫ ī iudiciū .j. e. cuꝫ dilectus: qꝫ nō dꝫ actori licere qđ reo nō lꝫ. ff. de reg. iur. nō dꝫ sed verius est qđ alter tantum petitoriū intētauit: qui dicebat se canonice electum: qꝫ ꝛ hic non dicitur qđ vtraqꝫ pars deduxit in iudiciuꝫ vtrūqꝫ possessorium ꝛ petitorium.

m ¶ De qua re. ff. de iudi. de qua re. hec regula fallit in cā criminali epi scopi. iii. q. vi. Quis: ꝛ. c. dudum: fallit in snīa lata a superiori. j. de re iudi. decreto: fallit vbi sola cognitio demādata est. j. de testi. cū olim. ꝛ. ſ. de offi. or. dilectus. Jtem fallit in incidentibus qōnibus: vt dictū ē. ſ. ō or. cog. c. i. ꝛ. C. de or. iudi. adite: vnde ita intelligit de qua re cognouit ꝑncipaliter. ſ. de ea pnunciare debet: vt hic: qꝫ petitorio ꝛ possessorio principaliter agebatur ab altera parte.

P Astoralis. Due sunt partes. Jn prima consultatio. in secūda responsio ibi: consultationi. Secūda subdiuiditur ī duas partes. nā primo rīndendo distinguit an sit vel non sit in cā conclusum. Et ꝺm mēbrū ibi: si vero. Jſrima secūde tria facit. Jſrima rīndet ad primū membrū distinctionis. Scōa ibi: cū legali rīsionem ꝓbat lege. Tertia ibi: aliis ꝓtestatur. Secūda scōe ēt facit tria: qꝫ primo rīndet scōo mēbro rīsiōis cām inserendo ibi: ne lites. Scō in versi. nisi. vnū casum excipit quem statim exemplificat ibi: puta. Tertio ibi: bis ergo. dat generalez doctrinam. Ab. si.

n ¶ Auspicia. i. erordia litis. C. ō ereep. l. pe. ꝛ. C. ō codicil. l. vlt. i. rīso.

o ¶ Reqsitꝰ. a iudice. ſ. ꝛ b cū vtraqꝫ cā ꝓmissa est iudici: vt. ſ. e. c. i. Jdē vī si cā ꝓprietatis ē ei ꝓmissa. ar. C. de rei vendi. ordinarij. Jdē ē etiam vbi cā ē simpliciter cōmissa. j. de sequestra. c. i. licet sit cōtra. arg. C. si a non compe. iu. si de ꝓprietate: quia cōtinētia cause diuidi nō debet. C. de iu. nulli. ꝛ. ſ. e. c. i.

p ¶ Experiri. i. agere. alibi ponit ꝓ defendere. ſ. ō iudi. c. i. nemo enī sine actiōe experit. ſ. de iudi. examinata. ff. de admi. tuto. quotiēs. §. Jtē si tpali. ff. ō neg. ge. si pupilli. §. fi. Jtē ē hic ar. qꝫ cū plures actiones nāte eiusdē rei cōpetunt. ut. ff. de mino. vex. vna illaꝝ est eligenda. ff. de tribu. qđ in beredem. §. eligere. ꝛ. ff. de reg. iu. nemo. ii. §. quotiens.

s Quod de recuperanda. Ad intelligentiam huiusmodi nota qꝫ tripler est iudicium possessorium: vel pro adipiscenda possessione: vel recuperanda vel retinenda. pro adipiscenda possessione proponitur interdictum quorum bonorum: ꝛ interdictuꝫ quorum legatorum: ꝛ saluianum interdictum. ff. quo. bo. l. i. ꝛ. ff. quo. leg. l. i. ꝛ. ff. de saluian. interdi. l. i.

Interdictum pro adipiscenda possessione datur bonoꝝ possessori ꝛ heredibus hereditarijs: insti. de interdi. §. adipiscẽ de. bonoꝝ possessor nomen est iuris: sicut ꝛ bonoꝝ possessio. ff. ō ver. sig. hereditatis. i. ꝛ bonorum possessor dicitur ille qui succedit de iure pretorio instituꝫ de interdictis. §. restitutoria. Et dicit ideo adipiscende possessionis: quia licꝫ heres hoc ipso qꝫ est institutus: ꝛ hereditatem adijt efficiatur dñs rerū hereditariarum: tamen possessionem earum non adipiscitur: nisi apprehẽdat possessionez. ff. de ac q. pos. cū heredes in pn. ꝛ si ab alio possideantur potest adipisci earuꝫ possessionẽ per istud interdictum. ¶Pro recuperāda possessiõe datur interdictuꝫ vñ vi: ꝛ qō vi aut clā. ¶Pro retinenda possessione datur interdictū vti possidetis: vel vtrobi. ꝛ hoc habes insti. de interdic. §. adipiscende: ꝛ §. se. ꝛ. j. de proba. c. licet. Si ergo aliquis cepit agere rei vendicatione potest redire ad iudicium possessorium: quod proponitur pro recuperāda possessione vel adipiscenda pendente iudicio ꝓprietatis: vt hic dicitur: ꝛ .j. de testi. significauerunt. ꝛ. ff. de vi ꝛ vi ar. cum fundum. §. vltimo. ꝛ ecōuerso de possessorio potest redire ad iudicium proprietatis: sed ad interdictum de retinenda possessione non potest redire pendente iudicio ꝓprietatis primitus instituto: scilicet vti pos. vel vtrobi qui proponunt ꝓretinēda possessione: nec econuerso potest redire ad iudicium proprietatis postquam cepit agere vti possidetis: qꝫ sibimet esset contrarius. qui enim proponit rei vendicatiõem dicit alium possidere: vt supra de iudi. examinata: quia possidenti nō datur actio. insti. de act. §. iste quoque. ꝛ qui agit vti pos. dicit se possidere: vnde pendente iudicio ꝓprietatis: nō potest redire ad aliud: nec obstat quod legitur. ff. de acqui. pos. naturaliter. §. nihil in fi. vbi dicitur qꝫ nō negatur ei interdictum vti possidetis: qui cepit rem vẽdicare: quia illud intelligitur ō eo qui ignorabat se possidere. Vel potest dici qꝫ ibi renunciauit prime actioni antequam icoharet secundam. Et de bis iterdictis: scilicet vti possidetis: ꝛ vtrobi potest intelligi quod sequitur i littera alijs possessorijs iudicijs i suo robore duraturis ꝛc. quia in bis interdictis prius oportet scire quis sit possessor ꝙ quis sit petitor: vt insti. de interdic. §. retinẽde: ꝛ ideo dicit hic: qꝫ iudicium possessionis de sui natura precedit vendicationẽ dominij. Jo. Alij volũt intelligere qꝫ dicitur alijs possessorijs iudicijs in suo robore ꝛc. de illis interdictis que mixtaꝫ habent causam: in quibus debet quis probare dominium seruitutis ꝛ possessionem suam scilicet se uisse. xxx. diebus illo anno: sicut est interdictum de itinere actuꝫ priuato: quod datur volenti reficere iter. ff. de itinere actuꝫ priuato. l. iij. §. hoc autẽ iterdictū. ꝛ. l. i. §. ij. sic. j. de testi. spo. ex transmissa: ꝛ idem in interdicto quod datur de aqua ex castello ducenda. ff. de aqua quo. ꝛ esti. l. i. §. ait pretor. in talibus enī interdictis non redijt quis ad causaꝫ possessionis omissa causa dominij. Sed certe de istis non videtur qꝫ possit intelligi: quia illa interdicta de sui natura non p̄cedunt questionem dominij: quia ibi simul agitur de possessiõe ꝛ de iure dominij: vt dicit. ff. de iti. actuꝫ pri. l. iij. §. hoc autem interdictum. Vel intellige illud de alijs iterdictis que sũt quasi preparatoria ad rei vendicationem: vt sũt interdicta de liberis exhibendis ꝛ de tabulis exhibẽdis vt prius appareat quis possideat: ꝛ tunc detur alteri rei vẽdicatio: ar. C. ō rei ven. ordinarij. Vel potest intelligi quia cum agitur de possessione ꝛ violẽtia prius agi debet de possessione vt appareat quis possideat: vt postea qui possidebat: de violentia sibi illata sibi erperiatur: ꝛ sic nunꝯ econuerso. C. de ap. l. i. ꝛ illa verba que vendicationem ꝛc. non faciunt implicationem: sed demonstrationem notant. q. d. possessoria interdicta volunt prius tractari ꝙ rei vẽdicatio. ff. de rei ven. is qui destinauerit. licet quandoꝫ secus fiat: prior tamen intellectus verior est.

b Conclusum. hoc sumptum est ab auten. de test. §. quia vero multi. col. vij. sic. j. de fi. instru. cuꝫ dilectus. ꝛ si mandatum reuocetur post cõ-

de illata sibi violentia nullam faciens mentionem: cum autem fuerit in causa processum nouuꝫ iudiciuꝫ super possessorio nititur nicobare ꝛ infra. Consultationi tue talit respondemus: quod possessorio qdem iudicio quod[a] de recuperãda seu adipiscenda possessiõe propõitur: antequam renunciatuꝫ sit aut conclusum[b] in proprietatis iudicio primitus instituto: agi[c] potest ab eo qui reꝫ ceperit vendicare. Euꝫ legali sit prouisione statutũ euꝫ qui fundum vẽdicauerit ab eo cũ quo interdicto vnde vi potuit experiri pendẽte[d] iudicio interdictuꝫ[e] posse nihilominus intentare[f]. Alijs possessorijs iudicijs suo robore duraturis que vendicationẽ dominij sui natura p̄cedũt. Sivo renunciatum fuerit vel concluſuꝫ: vt iam possit causa proprietatis diffinitie sentẽtie calculo terminari. Ne litibus inculcentur: ꝛ via possit fraudib⁹ aperiri: causa[g] non decisa possessorio nō erit vtendũ. Nisi iudex qui ō causa cognoscit hoc ipsum ex iuxta causa viderit expedire. Puta cũ ex perspicuis indicijs facile arguitur iniquitas inuasoris: ꝛ spoliato casũ seu malicia probandi dominiuꝫ subtraxerit facultatez[h]. His igitur ꝛ alijs cauſis inspectis que cõtinent equitate[i] aut iuste mouerint animuꝫ iudicãtis postquam etiam concluſuꝫ fuerit posse agi possessorio iudicio nõ negamus.

I Dẽ epõ ꝛ officiali scti andree.

Si petitorio ꝛ possessorio sit est actum vna sententia terminatur: ꝛ premittitur possessorium in terminando: sed in exequendo preualet petitorium.

Cum dilectus: ꝛ infra. Ad quartum breuiter respondeꝫ

tes litibus inculcentur: ꝛ via possit fraudib⁹ aperiri: causa[g] non decisa possessorio nō erit vtendũ. Nisi iudex qui ō causa cognoscit hoc ipsum ex iuxta causa viderit expedire. Puta cũ ex perspicuis indicijs facile arguitur iniquitas inuasoris: ꝛ spoliato casũ seu malicia probandi dominiuꝫ subtraxerit facultatez[h]. His igitur ꝛ alijs cauſis inspectis que cõtinent equitate[i] aut iuste mouerint animuꝫ iudicãtis postquam etiam concluſuꝫ fuerit posse agi possessorio iudicio nõ negamus.

I Dẽ epõ ꝛ officiali scti andree.

Si petitorio ꝛ possessorio sit est actum vna sententia terminatur: ꝛ premittitur possessorium in terminando: sed in exequendo preualet petitorium.

Cum dilectus: ꝛ infra. Ad quartum breuiter respondeꝫ

clusionem: nihilominus ferꝫ sententia non obstante tali reuocatione. §. de procur. auditis.

d Agi potest. nono tñ iudicio ꝛ renunciato priori. ꝛ sic saluabis opinionem Jo. ꝛ Ber. quẽ hic reprobari videtur: ꝛ. j. c. priori. qꝫ dixit: qꝫ nunꝯ simul agendum est possessorio ꝛ petitorio etiam ab eodem. C. de rei ven. ordinarij: ꝛ. C. quoꝝ bo. l. vl. ꝛ. C. ō interdic. incerti. sic intelligitur illa. l. ff. de acqr. pos. naturaliter. §. nihil: qꝫ ibi renũciauit primẽ: qui incobauit secundam.

d ¶Pẽdente. i. renũciato fꝫ Jaco. Butri. sed hec expositio multum est extranea ꝛ contraria huic littere: nec ꝓbatur ali quo iure fm canonicam equitatem. plene stat verbum i sua significatiõe: vt. j. de testi. significauerunt: vel pẽdẽte quo usqꝫ cõstet de possessorio: vt si succumbat in possessorio: reuertatur ad petitoriuꝫ. Sed si obtneat i possessorio: quid erit de priori iudicio: fiat quod dicitur in predicta decre. signifi cauerunt.

e Interdictũ possess. interdictum dicitur: qꝫ iter duos redditur: nõ ab interdicendo. insti. de interdic. §. sunt tamen. Interdictuꝫ olim erat quedaꝫ formata ꝛ solemnis conceptio verboꝝ: quibus pretor aliqd fieri iubebat: vel prohibebat: i sti. de interdic. in pn. hodie nõ seruatur solennitas interdictorum: sed loco cuiuslibet interdicti datur vtilis actio in factum insti. de interdic. §. vlt. b.

f Intentare. Sed nunquid si probauerit violentiam debet ei adiudicari ꝓprietas. Vꝫ qꝫ sic, ꝛ vj. q. vj. placuit. C. vñ vi si quis in tãtam. Sed hoc nõ est verum qꝫ quis amittat dominium rei: ideo qꝫ ꝓmittit violentiã: ꝛ hoc nõ est ex natura interdicti: sed ex pena illius cõstitutionis si quis in tantam: vñ si vult sibi rem adiudicari: proponat conditionem ex illa. l. si quis in tantam: qꝫ per interdictum vñ vi nõ consequitur hoc. sed possessionem cum fructibus.

g Causa non decisa. ergo si aliquis succubuit in iudicio proprietatis: adhuc post sententiaꝫ potest redire ad possessorium: sicut econuerso: argumentuꝫ. §. de electio. querelam. ꝛ. j. eodem tiulo capitulo tertio: quia aliꝫ ẽ modus agẽdi: ꝛ aliud petitur ꝙ prius. ff. de excep. rei iudicate: cum queritur: ꝛ. l. sequenti: argumentum contra. j. e. c. priori. vbi ille qui obtinet in proprietate obtinet in possessorio. ¶Possessio enim videtur eẽ pars ꝓprietatis: sicut vsufructus pars dominij. ff. de vsufructu. l. iiij. vnde obstat exceptio rei iudicate. ff. ō excep. rei iudicate. si quis cum totum in fi. Ad hoc dicas qꝫ si nuda proprietas deducta ẽ in iudicium: post sententiam potest agi de possessione: qꝫ nihil habet cõmune ꝓprietas cum possessione. ff. de acquirenda possessione naturaliter. §. nil. secus si vtrunqꝫ deductum est in iudicium. §. eodem capitulo primo tertio ꝛ quarto ꝛ. j. capitulo proximo. Judex tamẽ qui cõdemnat de proprietate: per cõsequens condemnabit de possessione: nisi reus excipiat de possessione: scilicet pactum vel vsucapionem: ꝛ hoc faciat ante sententiam. ff. de rei vẽdicatione: officium in fine. Jo. si enim aliquis ꝓbauit de possessione ꝛ non de proprietate: ꝛ inde terminate de vtraqꝫ actum est: succumbit in vtroqꝫ. §. eodem capitulo primo ꝛ secundo. ꝛ. j. capitulo proximo. Verum est ergo qꝫ qui succumbit in proprietate: ꝛ in possessorio: adeo enim preualet proprietas possessioni qꝫ qui obtinet i proprietate: erit potior in possessione. cum de vtraqꝫ simul actum est: licet solo verbo pduderit commodum possessionis. argumentum. r vj. q. iij. §. potest. versiculo qꝫ si mala fide: ꝛ possessio semper sequitur proprietatem. ff. de rei vẽdicatione officium in fine. argumentum. ff. depositi: bona fides. veruntamen iudex qui de proprietate tñ datus est: non potest cognoscere ō possessione. C. si a non compe. iud. fi de proprietate.

h Facultatem. Si non potuit probare dominium: vt hic dicit: quid valet redire ad possessorium: cum videtur cõdemnandus: quia scientia super proprietate trahit ad se sententiam super possessione. j. capitulo proximo. respondeo potest valere quo ad fructus quos recuperat a tempore deiectionis. Itez quia ex quo habuit possessionem habebit commodum retentionis: nisi aduersarius proprietatem probauerit. C. de rei vendicatione res alienas: quia si spoliator rem petat potest ei obiici qꝫ amisit ius si quod habebat per conditionez. ex. l. predicta: si quis in tantam.

i Equitatem. quaꝫ iudex semper debet habere pre oculis. ff. de eo quod certo loco: qꝫ si ephesi: ꝛ vbi proditum nõ est ius: procedere debet iudex equitate pẽsata. §. de transac. capitulo vltimo. Ber.

Cum dilectus. In procedẽdi facultate possunt concurrere petitorium ꝛ possessorium in terminandi modo possessorium petitorio preferꝛ: i ere quendo vero petitorium possessorio preualet. hoc dicit. ¶Primo ponit decisa consultatio. secundo responsio ibi: ad quartum: que facit tria. ¶Primo presup

ponit modum ꝓcedendi. Scđo declarat ordinem terminandi. Tertio effectū exequendi. Alb. si.

a ¶ Possessorio. Quidam intelligunt q̄ hic dicit q̄ vnus agebat iudicio vti possidetis: ⁊ aduersarius agebat contra eum rei vendicatione: ⁊ sic itelligūt. ſ. eodem ad vltimū: ⁊ ita planus ē casus. Sed contra est quod legitur. ff. vti pos. l. i. §. iter litigatores: ga vti pos. dicitur dari iter duos qui dicunt se possidere vt ibi. vnde verius est q̄ idē dō ꝓponebat simul de r̄cuperāda possessione ⁊ ꝓpietate p̄ aduersarium suum: ⁊ fm hoc signant contraria. C. de rei ven. ordinarij: ⁊. ff. de iudi. si de vi. C. de iterdic. l. icerti. C. quo. bo. l. vlt. ¶ Per leges istas videbāt ia. ⁊. b. q̄ nūq̄ poterat simul agi iudicio possessionis ⁊ ꝓpietatis: arg. p̄. ff. quo. leg. l. i. §. quod autem: sed illud est q̄ reus nō certificabat actorem ⁊ iō simul ꝓponitur petitio hereditatis ⁊ quox leg. Alb. i p̄ria fuit opi. q̄ possit agi simul de illis: ⁊ nos sumus in eadē opi. ſ. q̄ simul possit agi dō possessione recuperanda: ⁊ de proprietate ab eadem psona: nec est istud contra ordinez iuris: nec contrarietas vel repugnātia hic inuenitur: q̄ nō sunt p̄ria vt hic patet: ⁊. ſ. e. cum ecclesia: ⁊. c. cuz sup: ⁊. J. de cap. mo. dilectus: ⁊. ll. predicte ordinarij icerti: ⁊. C. quo. leg. l. fi. nō intelligūt de tali possessorio pro recuperanda possessiōe: sed interdicto vti pos. ibi enim ordinatum est q̄ possessorium primo tractetur: q̄ pp euidentē contrarietatez simul agi non pōt de ꝓprietate ⁊ vti pos. ab eadem parte: vt dcm̄. ē. ſ. c. ꝓpor. Si ḡo vnus vult agere possessorio: ⁊ alter petitorio illud nullo modo ē admittendū. J. ti. pri. sollicite in litteris: item cum quis ex conquestione: q̄ qō spoliatiōis priuilegiata ē. ſ. de or. cog. sup spoliatione: ⁊. iii. q. i. ⁊. ii. per totum ⁊ cum actor agit vtroqz iudicio: reus pt se defendere sup vtroqz. ſ. e. cum ecclesia ⁊. c. cum sup: ⁊. C. de of. rec. pro. l. i. Ber.

b ¶ Preualere. semp enī ꝓprietas tanq̄ dignior trahit ad se possessionē: vt se quat dñiū: q̄ iustior ē petitio ꝓprietatis. ff. depo. bona fides: ar. C. de pig. ac. si rē alienā. xvi. q. iii. §. pt ver. qō si mala: ar. J. de seqstra. c. i. ar. p̄. J. de re iudi. suborta: ⁊ q̄ dicit ꝓualere: itellige q̄ simul ē actū. vt hic dicit. Ber.

Cum olim. ¶ Dōt sūmari p̄cipaliter duobus modis. vno mō vt faciat ad p̄mā ptē Rice. ſ. de cā possessiōis: ⁊ facit largo mō: vz respectu cōmodi possessiōis ⁊ hoc intendit. sufficit ei cui beneficium seu dignitas est collata si ꝓbat q̄ ꝓferens erat in possessione ꝓferendi collatiōis tempore. Secūdo modo potest summari magis proprie ⁊ ad titulum ⁊ ad secundam partem Rice ⁊ sic vt in rubro. ⁊ certe hec lec. lz sit vera in se nō tñ colligitur ex lr̄a. Tertio modo ego summo sic. Adiudicatur illi beneficium qui probauit collatorem suuz fuisse in possessione cōferendi cum ipso collatore. hoc vult tota littera. Et p̄mo dicit narrat ꝓcessum. Scđo ibi: qm̄: reddit diffinitiōis cām soluit obstaculuz ⁊ diffinit. Tertio ꝓtestat ⁊ cām subdit ibi: reseruata. Alb. si.

c ¶ Duobus. sed qualiter potuit iste archidiaconus ex bino actu epi ꝓsequi ius cum nec trinus tribuat. ſ. e. cū ecclesia: sed quadrupler actus necessarius videtur. C. de serui. l. vlt. Sed hoc ideo ꝓtingit: q̄ qui ē in quieta possessione eligēdi vel presentandi: pōt eligere ⁊ pītare: ⁊ ille ꝓsequit ius ex hoc. ſ. de elect. querelā. J. dō iurepa. cōsultatiōibus: qui. n. ē in quieta possessione: vz vti iure suo quousqz euincat ab eo. J. vt lit. pen. c. i. ⁊. ii. ⁊. xvi. q. iiii. volumus: ⁊ sic ꝓsequit aliquis dñium ab eo qui nō ē dñs. ⁊ sufficit hic electo vel pītato tñ in possessorio obtinere. i. q̄ elector sit in quasi possessione eligendi ad hoc vt confirmet electio vel presentatio p̄ iura p̄dicta.

d ¶ Judices recusare. Sic pz ex hoc loco q̄ si procurator tuus īpetrauit tibi iudicem q̄ nō potes eū postea recusare ac si tu ipse eū īpetrasses. ſ. dō of. dōleg. sup qōnū. §. vez. Sz mir. vī q̄ fcm̄ procuratoris in hoc casu p̄iudicz dño cū hic nō possz bēre dñs recursum p̄ procuratorem: q̄ in casu isto procurator est non soluendo. vnde non dz nocere dño. ff. de do. ⁊ eleganter. §. pe. ⁊. ff. de eo p quē fa. erit. l. vlt. Sed illa iura intelligunt cum procurator dolū ꝓmisit: secus ēt si negligenter versatus esset: ⁊ sibi imputet q̄ min⁹ diligētē procuratorē constituit. ff. de mino. cū mādato. in fi. pōt tñ pars lesa pp negligentiā procuratoris nole ecclesie petere in integrū restitutionē. ſ. de in inte. resti. cū venissent. Jn casu isto dico q̄ si dñs dedit certā formā dō certis psonis p̄ iudicib⁹ obtinēdis: ⁊ ipe egressus ē illā formā petēdo alios iudices: tūc nō fit p̄iudiciū dño q̄n possit illo recusare si voluerit: ar. ſ. de of. deleg. cū olim. ⁊. C. de procu. si procurator: ⁊ hoc est expressum. J. de ap. significante. Sed si simpliciter fuit ꝓstitutus ꝓcurator ad īpetrandū iudices non dando certū mādatū dō certis personis: tūc nō pōt iudicē recusare: ar. l. predicte si ꝓcurator. Quādo preiudicet factum ꝓcuratoris dño: ⁊ qñ nō dr̄. ſ. vt lit. si ꝓte. c. i. Sz qualiter fuerūt hic recepti testes lit. nō ꝓte. post recusationē si non cōsentiebāt in iudices: lz de cōsensu ꝓcuratoris eox fuerūt obtenti. Jdeo recepti sunt nō obstante recusatione: q̄ ī p̄tia pape lis fuerat p illos ꝓcuratores ꝓtes. vt pz in antiq̄ bere. alias nō fuissent recepti si nō cōsensissent: vel nō valuisset receptio testiuz lite non ꝓte. ſ. vt lite nō ꝓte. p totū. vel dic q̄ bene valuissent attestationes ēt lit. nō ꝓte. cum isti canonici fuissent actores si fuerūt contumaces: vt J. de do. ⁊ ꝓtu. cāz q̄. vbi de hoc no. ⁊. ſ. vt lite nō ꝓte. qm̄ frequēter. in p̄n. vel si erāt rei quod verī⁹ vī p ipam lr̄am: ⁊ si contumaces fuerunt bñ p̄nt testes recipi lite non ꝓte. vt lite nō ꝓte. qm̄ frequnt: q̄ agebat dō electōe sz verū ē q̄ lis erat cōtestata. ⁊ hec lr̄a ꝓbat q̄ canonici erant actores qm̄ īpetrauerūt rescriptum.

e ¶ Assensu. ⁊ ab eis ēt rescriptū īpetratū. nec ī ducie deliberatorie dāde sūt īpetrāti. iii. qō. iii. §. spaciū. v. ei āt. nec deliberatiōis inducias petere dñt: cum apud sedem apostolicam p ꝓcuratores vtriusqz ptis lis erat contestata. ⁊ hec lr̄a ꝓbat q̄ canonici erant actores qm̄ īpetrauerūt rescriptum.

f ¶ Imponētes. ⁊ hec lr̄a ꝓbat q̄ canonici erant actores: q̄ reo non imponit silētium: sed absoluit actore non ꝓbāte. b.

g ¶ Reseruata qōne. sic. ſ. de elec. q̄relā. Sed nunquid eps pt repellere istos p exceptionē rei iudicate: nā cum ille obtinuit: q būit cām ab epo: illud dz epo ꝓdesse: sicut pactū fcm̄ a debitorib⁹ hr̄ditariis ne ab ipis petatur cum ēptore hr̄ditatis: nocet vēditori ipi⁹ hr̄ditatis. ff. de pactis si cū ēptore. Sed nō ē vez: q̄ exceptio rei iudicate transit ab actore suo ad aliū. ſ. ēptorē: sed nō reuertit ad actorē suū. ff. de exce. rei iudi. si a te. §. vl ti. sic. ſ. de elec. q̄relā. Est ēt alia rō: q̄ hec sīa lata est rōne possessionis iter capitulū ⁊ archidiaconū: sed si capitulus postea voluerit agere p̄ eps: illa erit qō ꝓprietatis: ⁊ sic erit oīo alia cā: q̄ sīa lata sup possessione non obstat agere volēti de ꝓprietate: sz hic res inter alios acta fuit: vt. J. dicē vñ nō obstat sup ꝓprietate ēt iter easdē psonas: lz ista decre. ꝓpterea⁹ deberet poni in ti. de elec. sic decre. q̄relā: sz ti. ille loquit qñ iter easdē personas vtik qō possessionis ⁊ ꝓpietatis: qō hic non fuit: vt pz. ſ. p totum: nec dr̄ b propē qō possessionis: q̄ nō tñ actū ē possessorio iudicio ī quo casu loquit iste ti. sed archid. obtinuit: qō pz q̄ eps erat in possessione vel q̄si iuris eligendi: vel dic q̄ ista decre. respicit tñ scđam ptē Rice. Ber.

b ¶ Inter alios. J. de re iudi. c. pe. J. de pben. dilecto ī fi. ⁊. J. de dona. inter dilectos in fi. ⁊. ſ. de of. dōle. sup. eo. ⁊. J. de fi. instru. inter dilectos.

In causa. ¶ Potest dupliciter summari. ¶ Primo quo ad titulū sic. petēti rē iure dñij possessionem probare non sufficit. Secūdo potest summari quo ad litteram sic vt in summario: in prima decisa diffinitio in scđa protestatio ibi. ad hec. ab. si.

i ¶ Ad subiectiōis indiciū. petebat patriarcha subiectionz in monasterio sancti Georgii: ⁊. l. solidos ad indiciū subiectionis ab isto abbate: ut probaret p h̄ q̄ ei subeēt. J. de cēsi. oīs aīa. x. q. iii. illud: ⁊. C. de epi. ⁊ cle. nulli. ⁊ in his actū fuit a patriarcha possessorio ⁊ petitorio. in possessorio obtinuit in petitorio succubuit. ⁊ sic facit ad titulū. alias non vī facere aptitulum: ⁊ sic pz q̄ male fuit decisa: ⁊ melius fuisset posita in ti. de re iu. sine de excpe. qñqz vo cēsus talis ē signū exceptionis. quandoqz solūmō signū ꝓtectionis. J. de p̄uil. recepim⁹: ⁊ tūc non eximit a iurisditione dio cesani: vt in. c. recepimus sed hic petebat in signū subiectiōis: sicut ēt. J. de cēsi. cū venerabilis: sz q̄ monasteriū liber erat ⁊ exceptū p p̄ui. ro. pō ti. succubuit in illo cēsu ⁊ in aliis: q̄ nō ꝓcepit illa tāto tpe. q̄ renunciatū vel prescriptum fuerit p̄uilegiū libertatis. vt pz in integra.

k ¶ Jure. Sic patet q̄ qui rem petit ⁊ precipue in psonali actione ex vna causa si succumbat: q̄ non obstat ei exceptio rei iudi: si postea petat eandem rem ex alia causa. ff. de excepti. rei iudica. cum queritur. ⁊. l. an eadem. §. actiones. Jdem est in rei vendi. si exprimatur tātū vna causa. ff.

de excep. rei iud. si mf. §. eadē idē est in possessorio. ff. de dona. inter vi-
lectos. & ff. de acq. pos. possideri. §. ex pluribus: arg. de boc dictū ē. s. de
lib. obla. ca. ij. ubi de hoc.

Rica de restitutiōe spoliatoꝝ. Visū ē. s. ō cā possessiōis. Sz qz cā possessio
nis possessoria ē: iō ō illa sūmittit ꝑm Bol. vel viso q̄r possessio ꝓdak qz
ꝓdita restituēda ē: iō &c. ꝑm bost. uel sic. vidimꝰ. s. quo ordīe cause pos-
sessiōis & ꝓprietatis tra ctāde sūt: sz qz dubitari posset an spoliatus sit ī
distincte restituēdꝰ iō sub iecit hāc Rica. Ab. st.

I Jcet multum. Si cōsensit is q restitutōnē petit potest sibi questio ꝓpe-
tatis referri. boc dicit ul sic ut in rubro. Jn prīa spoliati ꝙquestio. Jn se
cūda ibi: q si ita cause cōmissio bimēbris. Et secunda ibi. Alioquin.
Ab. siculus.

¶ Cōtētionē. si b peti uisset. ī. e. c. pri. & c. ī lit teris: & itē cū qs: & s. de
or. cog. sup eo. & ij. q. ij ꝑ totuz: & iij. q. i. & ij. ꝑ totū: & sibi īputet iste ce
cus. qui renunciauit iu dicio possessorio. xxviij. q. ij. cuius rei cā. Sz vī
q nō ē restituēdꝰ: si ad uersariꝰ īcōtinēti uellet ꝓbaꝛ vñiuz. ff. ad exhi.
l. iij. §. ibidē. & ff. ad trebel. ille a quo. §. i. & me lius. ff. ut ī pos. leg. si is
a quo. i. rñ. & ī. e. lras: sz nō obstāt. ll. ille: q rñ loquunt ī iterdicto vñ
vi imo ī iterdicto ō adi piscēda pos. & qō dic de cre. lras illud spāle ē ꝓp
periculū aīe ī casibꝰ ubi ecclesia dispensare non potest: vt ibi patet.

b ¶ Restituī: cū fructi-
bꝰ ꝓceptis & q ꝓcipi po-
tuerūt a tpe dictōis. ī.
e. c. pri. & c. grauis. Sz
qd si sumptꝰ aliquos fe
cit ille diacꝰ ī rē illā.
Rñdeo nec petitiōez bz
luasoꝛ nec retētionē: qz
donare vī tanq̄ malefidei Possessor: īsti. ō re. diui. §. ex diuerso. & qcqd
plātat serīt uel edificat: oē solo cedit si radices ꝓpus egit: īsti. de re. diui.
§. si tici: imo tenet etiā ō eo qd casu perijt. ff. de leg. i. cū res ī fi. tñ sūp-
tꝰ necessarios sine qb̄ res facta eēt deteriꝰ dz restituere. C. de rei vē.
domū: & ff. de peti. bere. si a dño. §. vlt.

Sollicite. Primo sūmat ut ī rubro ꝑm io. an. q ī boc vī sequi lec.
glo. sz ego sūmo sic. petēti restōnez bñficij nō obstat renūciatio facta
post spoliatiōez. qz presumit nō spōtanea. Et seriose addidi: qz ꝓsumit ñ
spōtanea. qm̄ & si ꝓbaret spōtanea deberet obstare talis exceptio vī re
nūciatio ī bñficialibꝰ. Diuidit. ꝓmo ponit cās ꝙmissionē ī qua priꝰ ꝓui
det replicatiōi q̄ ꝓbata repellit exceptionē sūmittēs rōnē ibi: qz ñ ē. Se
cūdo ponit finalē determinationē ibi: sz res. Ab. si.

c ¶ Eū spoliatū: ergo a ꝯrio sensu si nō eēt spoliatus bñ recipent testes
ꝯ eū. ī. c. pri. ex eo q spoliatꝰ renunciauit: ꝓsumit q̄ ī uitus & coactus re
nūciauit. vñ ꝯ talē ꝓsumptionē nō admittunt testes: ut hic ī nuitur: nisi
facta restituōe. sz q̄re mādat papa ingri quo tpe renūciauit: cū spolia
tus añ cās ī gressuz dēat restitui. s. c. pri. & ī. e. in lr̄is. itē cū qs iō ō boc
ingrit: qz si renūciasset eo tpe quo possidebat & ipe postea peteret eccle-
siā dicēs se spoliatū: tūc recipent testes ꝯ eū: q̄ sponte renūciauit: ut sic
ōfenderet se iste reus ꝯ istū petentē restitutionē: ut ſegtur in glo. ad fi. &
. s. ō renū. sup boc: q̄ ꝙsueuit signari ꝯria buic. sz nō ꝯdicit: qz ī alio ca
su loquit: ut ibi dictū ē. Sz si aligs spoliatꝰ petit restitutionem beneficij
sui: & obijciat ei q nō fuerit canonice īstitutꝰ uel q̄ sponte renunciauit:
vel abiurauit: nō ē audiendꝰ: qz ei nō pōt ferri qō ꝓpetatis nisi postq̄
fuerit restitutꝰ: qō eēt si audiret obijciēs in iure mīꝰ canonicā īstitutō
nē: uel abiurationē spōtaneā: ut. ī. e. ī lr̄is. itē cū qs ex ꝙquestiōe: qz qō
voluerit potestatem.

Rica De restitutione spoliatorum.

¶ Reg. ix. epō constat.

¶ Aduersus restitutionē petentē nō ē audiendus reus de proprieta
te opponens: nisi actore consenti-
ente.

Jcet multum: & infra Conquestus est nobis philasius cecus: eiꝰ cā
pū ab ecclesie homini bus irrationabiliter occupatum.

¶ Quod si ita est: quāquā āte oēz cōtentionemᵃ possessio ci debuerat violēter ablata restituiᵇ: tamen qz euentus diaconus ipsius ecclesie cō sentiente illo constituit se legitime probaturuz dictum campum eiusdez ecclesie iuris eē: īquire ueritatē & si hoc ꝓbatum fuerit: huic dicē dū est. vt a sua intentione discedat Alioquī res ei ablata reddatur.

Alex. iij. vigoren. episcopo.

¶ Petenti restitutionem non ob stat exceptio abiuratiōis facte post spoliationem.

Sollicite cures ꝙquirere: quo tempore. b. renunciauit eccle sie: & si tibi constiterit eum spoliatū quum eidem ecclesie renunciauit: ꝙtra euzᶜ testes alteriꝰ partis de iu ramento: & renūciatione spōte fcā ātequā restitutus fuerit non admit tas. ¶ Quia non est verisimileᵈ: q̄ sponte iuri suo renūciauerit qui re nunciat spoliatꝰ. ¶ Sed testes eiusdez. b. quibꝰ itēdit se ꝓbare q̄ vio lenter p̄dicta ecclesia fuerit spolia tusᵉ dūmō idonei sint recipere non postponas. I Deni.

¶ Petens restitutionem beneficij nō auditur etiam si spoliationē probat si probatur eum spōte illō beneficium prius resignasse.

Accepta questione. p. clerici q̄ violenter fuerat ecclesia spo liatus: uobis dedimus ī mandatis vt si hoc ꝙstaret eam sibi restitui fa ceretis. quo cognito respōsuz ē ab aduersario id nō debere proficere eo q̄ spontanea voluntate coram eborac. archiepō ap. se. le. ꝑscriptā ecclesiam abiurasset: & ifra. ¶ Dā damus quatenꝰ si vobis cōstiterit quod prefatus. p. nullo metu vel vi coatus: sed spontanee prelibā tam ecclesiam taliter abiurauerit: ei super boc perpetuum silentium imponatis.

I Dē vigoreñ. episcopo: & elieñ. archidiacono.

¶ In interdicto de retinenda suc cūbit reꝰ ipsius abiuratione ꝓbata

Adita querela. t. clerici q̄. h. ꝑsona ecclesie de sander ipsū super ecclesia sua de pelen. indebite molestaret: lūdoñ. episcopo & tibi fili archidi. dedimus ī mandatis: vt si vobis constaret q̄ predictus .h. alterius ecclesie personatuz ba beret: vel iuramēto spontanee pre stito firmauerit se memorato. t. su per eadem ecclesia questionem dce tero non motuꝝ: ab eius molestia super boc cōpesceretis eundem: & infra. Cuz vero vobis plenius cō stitisset dictum. b. non solū ecclesie alterius personatum habere: sed etiaz spontanea voluntate ecclesiā de pelen. in perpetuum abiurasse: prohibuistis eidem ne dictum. t. super boc decetero molestaretᵇ. uerso hic & ideo secus & ita non fuit spoliatus.

e ¶ Spoliatus. Quid si spoliatꝰ stetit p ānū q̄ nō petijt restitui: nūqd postea audit. Vī q̄ nō: qz iterdicti actio ē ꝓtoria q̄ āno expirat ī sti. de ppe. & tēp. act. in ꝑn. Rñdeo ꝓtorie actiōes tpales sūt quo ad penā: ꝑpetue quo ad prosecutio nē ipsi rei. ff. de ac. & ob. ī bonorarijs. ff. de vi & vi ar. l. i. ī ꝑn. imo ꝑm cano nes vī q̄ ēt ad dānū siue ad penā ꝑpetuo agi possit: qz nulla conditio tēporis opponi pōt. viij. q. i. reintegranda.

Accepta questione. Petēti restitutionē ecclesie obstat exceptio spōta nee abiuratiōis. b. d. ut sūma sic pinguiꝰ ut in rubro. Jn prīa pōit con sultatio ꝙtinēs ꝙmissiōis formā & exceptionē. Jn scōa rñsio ibi. mādam. ab. si

f ¶ Abiurauerit. ꝯ. s. c. pri. ubi nō admittunt testes. ibi soluit. Itē ar. ꝯ. ī. ō ī sti. cū veniſſent: sz ibi possessorio actū fuit: & ibi ēt abiuratio ul renūciatio ꝑso nalis fuit: sz ꝙcessio fuit realis. Itē ar. aliud ꝯ. ī. ō ꝙcl. pbē. pꝰ electiōez: ibi nō fuit abiuratio ꝓbata: vñ ibi restituit: & post restitutionē ꝑt opponi abiuratio: ut ibi vī ī fi. Quidā dicūt q̄ illa decre. sollicite ꝙtinet diſpēſatiōez ex eo q̄ ibi audit cōtra iuramētū: hec vō ius cōtinet: ex eo q̄ hic nō audit ꝯ iuramentum: ar. ī. de iureiurā. si vo. Ber.

Adita querela. Quo ad titulū. b. d. ut in rubro: vel sic. per secundas lras faciētes ēt exꝑſſaz mētionē ō primis nō reuocat sniā lata p ꝑmas. b. d. sz io. an. sz adō ad ꝑm sūmariū: q̄ ēt si ī scōis lr̄is dicat q̄ debeat reuocari qcqd īmutatū erit ī cā a certo tpe. Diuidit. nā ꝓmo ponit tres ꝙmissiōes: ꝓmo ꝑmā & ꝓcessuz ipiꝰ vsqz ibi: lz. scōa usqz ibi: quia tñ. ibi īcipit tertia ubi ꝑmittit cām mādati scō mādatū bimēbre qō ꝑ se ꝑz. ab. g ¶ Alteriꝰ eccīe ꝑso natū hēret. sz ēt qōcūqz istoꝝ ꝓbaret sufficiebat. ī. ō ꝑbē. referēte: ō mīta: & s. ō electi. dudū. ij. & s. c. pri. & s. qō me. cā ad audientiā: & ī. de iureiu. si vo: & . xij. q. iiij. si aliquid.

b ¶ Molestaret. & sic patet q̄. t. possi-

debeat ꝛ.b.illū impediebat ꝛ molestabat euꝫ sup ipsa ecclesia: vnde agebat.t. vti possidetis.ſ.ne inquietaret: vnde ꝑm formā petitionis formatur hic sentē tia.j.de simo.licet beli.

a ¶ Non itellerim⁹.nota q nō vult papa per suū rescriptum statuta rescind .ſ.de eta.ꝛ q̄li.eā te.nec vult derogare iuri alicuius.xcix.di.nullus:ꝛ.c.ecce ꝛ.ſ.de offi.ordi.licet.ꝛ.j. de vsu palij ex tuarū:ꝛ.C.ō emā ci.nec au⁹.ꝛ ea que causa cognita statuuntur rescriptis reuocari non possunt: ut.C.cō mia.uel epīsto.ꝛ pragma.sane.l.iij.ad hoc facit.C.sententiam rescin.non pos.ipetrata. ꝛ.C.de testa.ꝛ quēadmodum testa.l.si testamentum.

b ¶ Receptionem.nota tempus receptionis litterarū ꝛsiderandū ꝛ nō date: sic.j.de p bē.dilectus.ij.ubi de hoc.

c ¶ Occasione ipsaruꝫ. Nota q hic fit in secūdis litteris mētio de ꝑmissis ēt expressa: non tamen reuocant prime: vnde signatur contra.ſ. de rescrip. ceterū:ꝛ.c.ex parte.ij. sed hoc ideo est: q sententia iā erat lata p primas que ualide fuerūt alias secunde reuocant illas ut hic pz: a qua sententia non fuit appellatum: ut.C. ut lit. pen.l.i.ꝛ.ij.C.de transac.causas.ꝛ.C.sen.rescind.non posse.impetrata.

d ¶ Nō obstāte.hoc ideo: quia iurisditio per primas litteras attributa reuocata erat: vnō nulla fuit sīa lata post receptionē secūdarū.sic.ſ.de of.ō leg.ex litteris.Ber.

I N litteris. ¶Primo ponitur questio. Secundo ipsius respōsio. Tertio responsionis ratio.ꝛ partes patent. Ab.si.

e ¶ Eiection e. Cuꝫ enim agit de violentia ꝛ possessione prius agenduꝫ est de possessione quis possideat.ſ.ut per hoc appareat quis fecerit violentiaꝫ .C.de ap.l.i.Si vō agatur ō possessione ꝛ proprietate ō possessione prius agi debet ut ḃ: ꝛ expone de violenta eiectiōe. idest de possessione violenter ablata: ut.ff.de iudi.si de vi ꝛ proprietate:ꝛ.ff.ad.l.iul. de vi publi.qui cetu.§.si de vi.cum questio spoliationis sit p̄uilegiata.ſ.de ordine cognitionū sup̄:ꝛ hoc cum vnum intentatur ab vna parte:ꝛ alterum ab altera: secus si utrūq; ab eodem.quia tūc p̄t vtrūq; simul p̄poni.ſ.ti.proti cum ecclesia:ꝛ.c.sequēti:ꝛ.c.cum dilectus et interdicto vti possi.naturaliter prius de possessione agitur.C.de interdi.icerti iuris:cū suis cōcor.qꝛ ꝛ ciuilis ꝛ naturalis ratio suadet: ut alter possideat:ꝛ altero possidente petat instī.de īterdic.§.retinende.

f ¶ Canonica. Et sic pz q spoliato non possit referri questio dominij: nisi primo fuerit restitutus.ſ.e.sollicite: ubi de hoc.

g ¶ ¶Predo.ff.de vi ꝛ vi armata.l.i.§.qui a me. Arg.j: qꝛ dolo facit q petit q̄ō statim restituere dz.ff.de doli excep.dolo: sed illud potest intelligi in petitorio iudicio ꝛ hoc verū est nisi sit talis predo cuius vite nullus parere dz.C. q̄ñ li.vnicui.ſi.iu.ſe vin.l.i.

b ¶ Rigorē. nisi dñs rem petat eodem tempore cuꝫ fure.ff.depo. bona fides tñ equitas q̄q̄ preferet rigori.C.de iudi.placuit.

I Tem cum quis. Diuiditur: ut in proxima. Ab.si.

i ¶ Clam possessionem: in hoc casu non eget restitutione: qꝛ possessionē nō amisit: nisi in duobus casibus: puta si uenies nō fuerit admissus. itez cum nō accedit: qꝛ suspicatur se posse repelli.ff.de acquirenda possessione clam possidere.§.qui ad nundinas:ꝛ.l.si id.§.ultimo: consequitur tamen: ut q̄ō iā edificatum est tollatur:ꝛ conseruetur indēnis prout iuratum fuit in litis taxatione a iudice facta.ff.q vi aut clam.semper.§.in hoc interdicto.ꝛ.l.i.§.deniq;: ubi dicitur q nulla exceptio admittitur contra interdicto agentem.scīlicꝫ q̄ō vi aut clam.

k ¶ Crimen.obijcit.ꝛ male qꝛ separata est cā criminis a cā possessionis.C.ō dona.inter vi.ꝛ vxo.si maritus in fine.

l ¶ ¶Principalis.ſ.causa restitutiōis: q̄ p̄ncipalis ē:ꝛ p̄mo expediēda.ſ.e.c.i. m ¶ Criminaliter.ut.iij.q.i.ꝛ.ij.per totum.ꝛ.j.e.c.frequens.

Q Onquerente. ¶Primo ponit querelā. Scōo ibi: qꝛ uero. preceptū. Tertio ibi. restitutione. iudicis datio. Ab.si.

n ¶ Rationabili.l vi.di. satis peruersum:ꝛ.xvi.q.ulti.inuentum.

o ¶ Paterna.xvi.q.i.p̄dicator.ꝛ.viij.q.i.clemēs.ꝛ.j.ō p̄bē.c.ij.ꝛ.c. cū ꝑm apostolus.ꝛ.j.de censi.cū apostolus.

p ¶ Si est ita sed quaꝫ dicit si est ita. nunqd ds ipse cognoscere de facto suo? ¶Respondeo nō: qꝛ cū de facto suo ōbeat eē cert⁹: sup hoc nullaꝫ hz cognitionez. sed ille cui causa cōmittitur: sed in hoc ut quod iniuste fēt emendet defertur eidez .ſ.de rescriptis.ab exco municato.

q ¶ ¶Perceptis: ꝛ q pci p̄ potuerūt.j.e.grauis

r ¶ Volueris.er quo.n. aduersarū se sibi constituit: nō dz eē iudex i facto suo.C.ne quis i sua cā ius sibi dicat.l.vna. ꝛ.iiij.q.iiij.cap.i.

s ¶ Experiri. Et sic videt q ecclesiaꝫ sibi reinuerit ꝛ nō alij ōderit. alꝫ etiaꝫ ille cui vediſſet ōberet experiri:ꝛ iudex de his que cor̄ eo acta essent si interrogaretur scriberet ōlegato.xvij. vi.de cōsilijs.ꝛ si archiepiscopus eum nō restituerit ut mandatur tūc ōlegatus cognoscet an taliter fuerit spoliatus: quia hoc illi mandatur ex eo q dicit si est ita: ut dictum est.semper enīꝫ p̄sumitur pro sententia iudicis quousq; probetur contrarium.ſ. ō renun.i p̄sentia.ꝛ.j.ō re iudicata.sicut.ꝛ.ſ.ō electione bone.ꝛ.j.de probatio.post cessionez .ff.de iusti.ꝛ iure.l.pe. §.prētor.

E X transmissa ¶Primo mādat restitutionem cum cautio ne. Secundo prouidet quid agendum cuꝫ fragilis est cautio ibi. Si autem .Ab.si.

t ¶ Legitime. idest per legitimum consensum de p̄senti vtriusq; per uerba idonea expressum.j.de spon.si inter:ꝛ capitulo tue:ꝛ in facie ecclesie:ꝛ ideo non obstaret restitutioni: licet obijceret consanguinitas.j. eo.ex conquestione nisi obijceretur gradus indispensabilis: ul ēt quod cūq; aliud impedimentum ꝑpetuū ꝛ ꝑbationes essent incontinenti parate.j.eo.litteras: secus si ageretur petitorio.ſ.ō ordine cognitionū intellerimus.

u ¶ Et ab eo cognita.ꝛ ita per hoc habuit possessionem. Et sic patet q duo dz probare qui petit restitutionem: videlicet legitimam desponsationem vere uel p̄sumptiue ꝛ carnalem copulam.ꝛ est simile in seruitutibus ubi quis debet probare duas res. scilicet seruitutez constitutaꝫ fuisse ꝛ se usum fuisse.ff.de iti.actuq; priuato.l.iij.§.hoc aūt interdictuꝫ ꝛ hic seruitus est hincinde: nec est simile hoc possessorium alijs possessoriis de recuperanda possessione: quia ibi non est necesse probare de iure. .ſ.de officio delegati consultationibus. ¶Hic non sufficit sola possessio. quia possessio hic haberi non potest sine iure: ut.j.eo.ex parte. Quare non sufficit sola possessio: qꝛ liber homo possideri non potest: hic est talis possessio q̄ qui possidet possidetur.j.e.litteris in fi.ꝛ capitulo ex parte. ꝛ.j de rapto.cum causa.

x ¶ Sufficienti.j.eo.litteras: in fine sufficiēs cautio dicitur: si pignora uel fideiussores dentur.ff.mandati: si mandato ticij.§.vlt.ff.ō fideicō. lib.l.ergo.§.adijci: sz noīe cautionis simpliciter posito: cautio nuda intelligitur.C.de uerborum significatione sancimus:ꝛ iudex recipit cautionem per quam magis possit mulier eē secura.ſ.ut li.non conte.q̄ñ. .§.ult.ꝛ hoc solum bene agitur ꝛc.xxiij.q.v.prodest.sic.xxii.q.i. de be-

nedicto: si uero nō secure cauek nō est restitutio facieda. ſ. e. litteras. s. ut lit. non conte. accedēs. ii. ꝛ hoc ꝓpter fragilitatez cautionis. ff. ad treb. q ita. §. i. ꝛ hic idem vſ.

a ¶ Violentiā. ad extorquendā forte aliquam confessionem. xxxi. q. ii. lo- thar. vel aliud iniquum in ipsam cōmittat. ber.

Cum uenisset. Si is q per alium possidet illo mortuo pos sessionem ingressus expel lit restitutiōez p iterdictū petere poterit: ita cōiter sūmāt do. sz ꝑm hāc sum mationē forte de nihilo prouidet. h. c. ꝛ iō sūma sic ꝛ no. vt in rubro. Et ꝑm hoc ē cāus notabilis ꝛ ꝓbat no. p gl. ꝛ bar. in. l. q vniuersas ꝛ in. l. q- uis. ff. de ac. pos. Diui- dit. nā in ꝑma ꝑte ponit ꝓsultatio ptiuz decisa in scda rñsio ibi: rñdemus. Ab. si.

b ¶ Retinebat. Sic col ligit ex hoc q beneficiuz nō vacās fuit illis cōces- suz: vñ eoipo debēt pde re illud. ſ. de ꝓcess. pbē. q in viuorū. ꝛ. c. post electi onē: lz donator aliud do nare illis teneat. ſ. de p- bē. iter cetera. ꝛ. vii. q. i. pñtiū: sz hoc nō bz locuz in hoc casu: qr quod colle gio dat nemini dat. ar- gu. xxi. q. ii. q manumit- tit ꝛ null⁹ suo noīe īde ca pit emolumētū. ii. q. vi. §. biduum. v. palā. ꝛ sic null⁹ desiderat mortē vi uētis. ſ. de cōce. pbē. nul la. ꝛ talis vōatō licite fie ri pt ō ꝑsensu epi et a pa trono sine iudicio possi dentis. ſ. de dona. cōsul tatōib⁹: q pōit istū casuz ꝛ. ſ. de iurepa. qō ät. b.

c ¶ Annuā pensionē. p hoc itelligunt canonice accepisse possessionem: ꝛ archieps sic eaz amisit ꝛ receptio pensiōis fuit si- gnū tradite possessionis ar. s. ō ꝙsue. ex lis: sicut ꝛ donādo vel vēdēdo rez aliquā: si vsufructū sibi retinuerit: eā tradidisse vſ. C. de do. si gs rē. ꝛ. l. si gs argētū. §. sz ꝛ si gs. ff. de rei vē. q̄dā muli- er. ꝛ ē ar. ad hoc. ff. de acq. pos. qō meo. §. ꝛ si p vēditorē. ꝛ. l. q bona. ꝛ. l. si aliquā. nec mortuo clerico statī canonici amiserūt possessionē quā pus bēbāt. sed tūc demū si neglexissent. ff. de ac. pos. si de eo. §. i. Ber.

d ¶ Cui⁹ noīe possidet. ſ. de pscrip. si diligēti. ꝛ. s. vt lit. non cōte. qm̄. §. pe. isti. de iterdic. §. possidere. ff. de acq. pos. qō meo. ꝛ. l. generaliter. sup ple vt itelligas: q̄re faciat ad titulū: q mortuo clerico illo: canonici statī intrauerūt possessionē sine reqsitiōe archiepi vñ ipe spoliauit eos ꝓdcā ecclesia: ꝛ oīa bona ecclesie fecit asportari vñ petebāt canonici restitui: ut ꝓz in integra. ꝛ sic per rsponsionē patet: q sunt restituēdi: qr possidebāt ꝛ iuste spoliauit eos.

Cum conquestione. Si altero cōiugū mr̄imoniū accusāte alter pe tat restitui añ oīa r̄stituī. Ego sūmo sic generalr vt i rubro. ¶Pri mo ponit appellātis q̄rela. Scdo iudicū datio ibi. Mādam⁹. ab. si.

e ¶ Sine iudicio eccl'ie: ꝛ iō male ēt si ꝙsāguinitas notoria eēt. ſ. ō diu- tior. ponzo: qr talis sepatio pena ē. q̄ ñ dz īponi nisi p iudicē. xxxiii. q. ii. se- cularēs. ꝛ. §. in hoc.

f ¶ Per ꝓcuratorē. qō bñ tz ēt si eēt mior. xx. ānis. ſ. e. ex pte. ēt si ageret ad thori separationē tm̄. s. de ꝓcu. tue. sed si cr'ialr ageret nō. vt in. c. tue. ꝛ. ſ. de accu. veniēs. i cr'ie. n. ñ iteruenit ꝓ curator. v. q. iii. in cr'alib⁹. Au ät ꝙparēdo p se videat reuocare ꝓcura- torē vide bonū ter. in. c. si quē de ꝓcuratoribꝰ. li. vi. additio.

g ¶ Añ ingressū. ꝛ p⁹. p hoc vſ q qō spoliatiōis i modū actiōis ꝓposita iudicet pncipali: ꝛ añ litē ꝛ post litē cōte. ar. s. de cā pos. pastoralis: sz vſ q nō sit audiēda mulier ista petēs restitutionē lit. cōte. sup pncipali: sicut in mutuis petitiōib⁹ q̄ ante ingressuz pncipalis proponende sūt. s. ō mu- tu. peti. c. i. ꝛ C. de sen. ꝛ iterlo. om. iu. auc. ꝛ ꝑfir. ꝛ q: dilatoria ē q̄liter cūq; p ponāt: ꝛ dilatorie qōes oēs siue exceptōes añ lit. ꝓte. debēt ꝓponi: postea vo ñ. ſ. de iudi. iter monasteriū. Satis vſ dicēdū. q si aliqs ꝓtestet litē cū actor in tētata qōe ꝓpetatis. sicut faciebat vir iste: q agebat de ꝙsāguinitate: si nihil re⁹ dicat de spoliatōe añ lit. cōte. nō sit postea audiēd⁹ siue i modū actiōis vel exceptōis velit obijcere spolia tionē siue super eadē re: sz sup diuersis bñ posset peti restitu tio in modū actiōis recōuenīē do lit. ꝓte. durāte iudicio. s. ō or. cog. cū dilectus. ꝛ. s. de re scri. in ꝓcil. lug. li. vi. c. dispē dia. §. re⁹ quoq;. sed ñ i moduz exceptōis. Et in casu hui⁹ de- cre. qō spoliationis ꝓposita i modū actōis pus dz termia- ri. ꝛ fcā restōne ꝓcedat sup pe- titorio ꝛ sibi īputet q hoc omi sit: sed h iō mulier audit: qr et añ ingressum litis: ꝛ cora ordi nario ꝛ cora delegato mulier hoc istāter petebat ꝛ post ingres sum: ꝛ nihilominus cōpulsa p iudicē ingredi iudiciū petijt re stitui: ꝛ cū nihil pficeret appel lauit: ꝛ qō vſ i decre. pastora- lis itelligit q̄n ꝑmo gs itēdat petitoriū: ille idē añ cōclusio- nem pōt redire ad possessoriū vñ nō ē simile.

b ¶ Nō ōbuit. nisi i casib⁹ pu ta si eēt publice adulterata. ſ. ō diuor. significasti: vel nisi ti meret sentia viri: ita q ñ pos set ei caueri. ſ. e. lras. ꝛ. s. e. ex trās missa. ꝛ in casu quē habes. ſ. de diuor. gaudem⁹ in fi. itē vbi petitur restitutio in modū exceptōis: ibi nō dat restitutō qr non agitur ad hoc. s. de or. cog. cū dilectus.

i ¶ Restitui. ar. ſ. s. de or. co. itellerim⁹: ibi petitorio. h pos sessorio. sic non ē ſ.

k ¶ Post appellationez. ꝛ ita tenuit appellatō: lz eēt ibibita i lris: qr remotio appellatōis ñ impedit appellationē vbi māife ste gs grauat. ſ. de ap. vt ōbi tus: ꝛ iō oīa renocant q̄ p⁹ ap pellationem legitimam facta sunt. ſ. e. lras. Ber.

l ¶ Sine canonico. vbuz istud fere semp ponit i causis spūa lib⁹: ꝛ ꝑcipue i mr̄imonialib⁹ q̄ p canones termiari vſit. ſ. de ꝙsan. ꝛ affi. c. i. in fi. In ci- uilibus causis ponit debito fine. sed in hoc nō est uis: qr in spūalibus ponitur qñq; debito fine. ſ. e. cum ad sedē. ſ. de testi. ex tenore. Ber.

Grauis. ¶Prima ps decise ponit q̄relā sup q̄ scda dat iudicē ibi. Man dam⁹: cui q̄ttuor tm̄ mādat q p se patent. Alb.

m ¶ De ꝑmissis. de violētia p testes cōstare dz: si aduersari⁹ ipaz negauerit ō reb⁹ amissis p ꝓpriū iuramētū q̄litate ꝓsonaꝝ: ac negocij ispecta: ꝛ sic taxatiōe iudicis ꝑmissa ꝑt seq ꝓdēnatio. s. qō me. cā. c. vl. vbi ō hoc. ꝛ. C. vñ vi. si qñ ꝛ. ii. q. i. in ꝑmis: ꝛ de iureiu. oli.

u ¶ De iniurijs. q̄s specificare dz: q agit iniuriaꝝ. ff. ō iureiur. ꝓtor. i. rñso.

t ¶ Fructꝰ. Nota q fructus dicunt q su pſūt deductis erpēsis q̄ fiūt gr̄a q̄rēdoꝝ. colligēdoꝝ ꝛ ꝙseruādoꝝ fructuum q locū bz tā i bone fidei possessorib⁹: q in malefidei. ēt pdonib⁹. ff. de pe. he. si a vño. §. fructꝰ. ꝛ. l. plane. i fi. ꝛ. C. de fruc. ꝛ litis erpē. l. i. nā null⁹ casus interue nire pōt q hoc genꝰ deductiōis ipediat. ff. fa. ber. fūd⁹ q. i. rñ. i fi. ꝛ. ff. sol. ma. fructꝰ nisi in vno casu. ſ. de veci. tua. fructꝰ. n. itelligunt deductis necessarijs i pēsis. ff. ō op. ser. fructꝰ. ꝛ. ff. ō vsur. qō in fructib⁹. ꝛ. ff. mā. q de mutua. §. idē labeo. ar. xii. q. ii. nobis cū hac distinctione hōe fidei possessor tenet restituere tm̄ ertātes añ lit. ꝓt. ꝛ nō ꝙsūptos. p⁹ litē vo ꝓte. vniuersos. C. de rei vē. cert̄ male fidei pos⁹ ñ ät violēt⁹: talis tenet reddē oēs q ꝓbāt ad eū pueniſſe an te lit. cōt. ꝛ p⁹. C. ō rei vē. si fūdū. Si vo fuerit violēt⁹: tūc tenet restituere pce ptos ꝛ eos q pcipi potuerūt: p veteres possessores: vt h dic. ꝛ. s. e. ꝙquerente ꝛ. s. de of. delega. cū cā. ꝛ. xii. q. ii. nō liceat: qō tm̄ ñ logt i re male alienata. si. ſ. de ap. hōe. ꝛ. ff. ō peti. he. sz ꝛ si lege. §. qō aūt ait. ꝛ. ff. ō rei vē. si nauis. §. vl. ꝛ. C. vñ vi. si de possessiōe. ꝛ. ff. de vi ꝛ vi ar. l. i. §. q vi deiect⁹ est. ꝛ. §. non so- lū. sicut in pignoraticia actōe. de pig. ac. l. ii. ꝛ hoc pōt intelligi de fructibus i dustrialibus: vt frumēto vino ꝛ cōsimilibus: secus vſ de alijs. s. ō naturalib⁹

q illi nō debeat aliquod malū ifer re. ¶ Si ät capitali odio ita mulie rē vir persequitur: q merito de ip so diffidat: alicui ꝓbe ꝛ hōeste mu lieri vsq; ad causē decisionē custo diēda studiosius cōmittat in loco vbi vir vel parentes eius mulieri nullā possint violentiāᵃ iferr.

I Dem.

¶ Per solutionē pēsiōis rei do nate facta; donatario cū auctorita te donatoris acquiritur illi dona- tario rei donate possessio adeo q si ab illa expellitur per interdictuz recuperande agē poterit.

Cum venissz ad nos. b. canō nicus scē trinitatis de basil. a suo priore: ꝛ capitulo destinatus: i audientia nostra proposuit: q cuz eboracen. archieps ecclesiam ō. n. eis cōcessisset ꝛ p scriptum proprium ꝙfirmasset ita q post decessum .g. clerici q ꝑfatā ecclesiā tūc retine bat[b] vsibus eoz oīb⁹ modis ꝓficeret: ꝛ iteri auctoritate ipsius archi epi: idē .g. ipsis cānonicis ānuā solue ret pensionē: ꝛ ifra. ¶ Rñdem⁹ q si prefati canonici de predicta eccle sia auctoritate eiusdem archiepi ni uente clerico perceperunt annuaz[c] pēsiōez eo mortuo quamuis aucto ritatē eiusdem archiepiscopi nō q̄- sierūt: vitiose tamē nō sūt possessio nē ingressi: cū sicut cautū ē: is possi deat cuius noīe possidetur[d].

I Acius. iij. g. archid. ꝛ. i. p⁹esby tero. turoncū.

¶ Si actore agente petitorio re⁹ super eadem re deducit possessoriū: proceditur in solo possessorio suspenso petitorio.

Ex cōquestione. b. mulieris ad nos nouerit⁹ peruenisse q cum. c. miles eā sibi matrimonio copulas set: ꝛ maritali affectōe pertractans ex ipsa filiam suscepisset sine iudi cio[e] ecclesie a se remouit eandem: ꝛ de accusando super consanguinita te matrimonio re. ob. app. litteras ad iudices ipetrauit. cum autem p quam a iudicibus mulier citaret per diocesanū epm virum sibi re stitui petisset: ꝛ ob hoc ad nos pro priū nūciū destinasset: demū cora prefatis iudicibus constituta mō p se mō p. ꝓcuratorē[f] añ ipsi⁹ cause in gressum[g] ꝛ post virum sibi restitui postulabat. Judices vero restitu tōne negata: qō fieri nō debuit[h]: in pncipali. ꝓcedē noluerunt: vñ ip sa nostram audiētiam appellauit: ꝛ ifra. ¶ Mandamus: quatenus si ē ita: mulieri virum r̄stitui[i] facia tis q̄ post appel[k]. ipsius acta sunt i irritū reuocantes. postmodum su p mr̄imōio cām audiatis ꝛ fine ca nonico[l] termietis.

¶ Violētus rē cum fructibus ēt q ꝓcipi potuissent r̄stituē damna re sarcir ꝛ ō iniurijs satisfacē compel litur.

Grauis ad nos q̄rela: et ifra. ¶ Mādamus quaten⁹ si vo bis cōstiterit ō p̄missis[m]: ꝓdictū ar chidi. ablata pnoiati mōasterij fra tribus cū integritate restituere: dā na plenarie resarcire: et de illatis i iurijs[n] ꝙpetēter satisfacē compella tis: ꝓuisuri vt nō tm̄ fructus[o] a no uo ct violēto possessore perceptos sed quos si eis possidere fuisset lici tū possessores veteres percepissent reddi faciatis eisdem.

I Ano. iij. epo et capi. terdoñ.

---

a Violentia. Ad extorquendam forte aliquam confessionem. xxxi. q. ii. Lothar. vel aliud iniquum in ipsam committat. Ber.

Cum venisset. Si is qui per alium possidet illo mortuo possessionem ingressus expellit restitutionem interdictum petere poterit: ita communiter summat Do. sz per hanc summationem forte de nihilo prouidet. h. c. et ideo summatim sic et no. vt in rubro. Et per hoc est casus notabilis et probat no. per gl. et bar. in. l. q vniuersas et in. l. quis. ff. de ac. pos. Diuidit. nam in prima parte ponit ꝙsultatio pertinuz decisa in secunda responsio ibi: rñdemus. Ab. si.

b Retinebat. Sic colligit ex hoc quod beneficium non vacans fuit illis concessum: vñ eoipso debet predere illud. ſ. de ꝓbē. iter cetera. ꝛ. vii. q. i. pñtiū: sz hoc non bz locum in hoc casu: qr quod collegio dat nemini dat. argu. xxi. q. ii. q manumittit et null⁹ suo noīe īde capit emolumētū. ii. q. vi. §. biduum. v. palā. et sic null⁹ desiderat mortē vi uētis. ſ. de cōce. pbē. nulla. et talis vōatō licite fieri pt ō ꝑsensu epi et a patrono sine iudicio possidentis. ſ. de dona. cōsultatōib⁹: q pōit istū casuz et. ſ. de iurepa. qō ät. b.

c Annuā pensionē. p hoc itelligunt canonice accepisse possessionem: et archieps sic eaz amisit et receptio pensiōis fuit signū tradite possessionis ar. s. ō ꝙsue. ex lis: sicut et donādo vel vēdēdo rez aliquā: si vsufructū sibi retinuerit: eā tradidisse vſ. C. de do. si gs rē. et. l. si gs argētū. §. sz et si gs. ff. de rei vē. q̄dā mulier. et ē ar. ad hoc. ff. de acq. pos. qō meo. §. et si p vēditorē. et. l. q bona. et. l. si aliquā. nec mortuo clerico statī canonici amiserūt possessionē quā pus bēbāt. sed tūc demū si neglexissent. ff. de ac. pos. si de eo. §. i. Ber.

d Cui⁹ noīe possidet. ſ. de pscrip. si diligēti. et. s. vt lit. non cōte. qm̄. §. pe. isti. de iterdic. §. possidere. ff. de acq. pos. qō meo. et. l. generaliter. sup ple vt itelligas: q̄re faciat ad titulū: q mortuo clerico illo: canonici statī intrauerūt possessionē sine reqsitiōe archiepi vñ ipe spoliauit eos ꝓdcā ecclesia: et oīa bona ecclesie fecit asportari vñ petebāt canonici restitui: ut ꝓz in integra. et sic per responsionē patet: q sunt restituēdi: qr possidebāt et iuste spoliauit eos.

Cum conquestione. Si altero cōiugū mr̄imoniū accusāte alter petat restitui añ oīa r̄stituī. Ego sūmo sic generalr vt i rubro. ¶Primo ponit appellātis q̄rela. Scdo iudicū datio ibi. Mādam⁹. ab. si.

e Sine iudicio eccl'ie: et iō male ēt si ꝙsāguinitas notoria eēt. ſ. ō diuor. ponzo: qr talis sepatio pena ē. q̄ ñ dz īponi nisi p iudicē. xxxiii. q. ii. seculares. et. §. in hoc.

f Per ꝓcuratorē. qō bñ tz ēt si eēt mior. xx. ānis. ſ. e. ex pte. ēt si ageret ad thori separationē tm̄. s. de ꝓcu. tue. sed si cr'ialr ageret nō. vt in. c. tue. et. ſ. de accu. veniēs. i cr'ie. n. ñ iteruenit ꝓcurator. v. q. iii. in cr'alib⁹. Au ät ꝙparēdo p se videat reuocare ꝓcuratorē vide bonū ter. in. c. si quē de ꝓcuratoribꝰ. li. vi. additio.

g Añ ingressū. et p⁹. p hoc vſ q qō spoliatiōis i modū actiōis ꝓposita iudicet pncipali: et añ litē et post litē cōte. ar. s. de cā pos. pastoralis: sz vſ q nō sit audiēda mulier ista petēs restitutionē lit. cōte. sup pncipali: sicut in mutuis petitiōib⁹ q̄ ante ingressuz pncipalis proponende sūt. s. ō mutu. peti. c. i. et C. de sen. et iterlo. om. iu. auc. et ꝑfir. et q: dilatoria ē q̄liter cūq; ponāt: et dilatorie qōes oēs siue exceptōes añ lit. ꝓte. debēt ꝓponi: postea vo ñ. ſ. de iudi. iter monasteriū. Satis vſ dicēdū. q si aliqs ꝓtestet litē cū actor in tētata qōe ꝓpetatis. sicut faciebat vir iste: q agebat de ꝙsāguinitate: si nihil re⁹ dicat de spoliatōe añ lit. cōte. nō sit postea audiēd⁹ siue i modū actiōis vel exceptōis velit obijcere spoliationē siue super eadē re: sz sup diuersis bñ posset peti restitutio in modū actiōis recōuenīēdo lit. ꝓte. durāte iudicio. s. ō or. cog. cū dilectus. et. s. de rescri. in ꝓcil. lug. li. vi. c. dispēdia. §. re⁹ quoq;. sed ñ i moduz exceptōis. Et in casu hui⁹ decre. qō spoliationis ꝓposita i modū actōis pus dz termiari. et fcā restōne ꝓcedat sup petitorio et sibi īputet q hoc omissit: sed h iō mulier audit: qr et añ ingressum litis: et cora ordinario et cora delegato mulier hoc istāter petebat et post ingressum: et nihilominus cōpulsa p iudicē ingredi iudiciū petijt restitui: et cū nihil pficeret appellauit: et qō vſ i decre. pastoralis itelligit q̄n ꝑmo gs itēdat petitoriū: ille idē añ cōclusionem pōt redire ad possessoriū vñ nō ē simile.

b Nō ōbuit. nisi i casib⁹ puta si eēt publice adulterata. ſ. ō diuor. significasti: vel nisi timerē sentia viri: ita q ñ posset ei caueri. ſ. e. lras. et. s. e. extrās missa. et in casu quē habes. ſ. de diuor. gaudem⁹ in fi. itē vbi petitur restitutio in modū exceptōis: ibi nō dat restitutō qr non agitur ad hoc. s. de or. cog. cū dilectus.

i Restitui. ar. ſ. s. de or. co. itellerim⁹: ibi petitorio. h possessorio. sic non ē ſ.

k Post appellationez. et ita tenuit appellatō: lz eēt ibibita i lris: qr remotio appellatōis ñ impedit appellationē vbi māifeste gs grauat. ſ. de ap. vt ōbi tus: et iō oīa renocant q̄ p⁹ appellationem legitimam facta sunt. ſ. e. lras. Ber.

l Sine canonico. vbuz istud fere semp ponit i causis spūalib⁹: et ꝑcipue i mr̄imonialib⁹ q̄ p canones termiari vſit. ſ. de ꝙsan. et affi. c. i. in fi. In ciuilibus causis ponit debito fine. sed in hoc nō est uis: qr in spūalibus ponitur qñq; debito fine. ſ. e. cum ad sedē. ſ. de testi. ex tenore. Ber.

Grauis. ¶Prima ps decise ponit q̄relā sup q̄ scda dat iudicē ibi. Mandam⁹: cui q̄ttuor tm̄ mādat q p se patent. Alb.

m De ꝑmissis. de violētia p testes cōstare dz: si aduersari⁹ ipaz negauerit ō reb⁹ amissis p ꝓpriū iuramētū q̄litate ꝓsonaꝝ: ac negocij ispecta: et sic taxatiōe iudicis ꝑmissa ꝑt seq ꝓdēnatio. s. qō me. cā. c. vl. vbi ō hoc. et. C. vñ vi. si qñ et. ii. q. i. in ꝑmis: et de iureiu. oli.

u De iniurijs. q̄s specificare dz: q agit iniuriaꝝ. ff. ō iureiur. ꝓtor. i. rñso.

t Fructꝰ. Nota q fructus dicunt q supſūt deductis erpēsis q̄ fiūt gr̄a q̄rēdoꝝ. colligēdoꝝ et ꝙseruādoꝝ fructuum q locū bz tā i bone fidei possessorib⁹: q in malefidei. ēt pdonib⁹. ff. de pe. he. si a vño. §. fructꝰ. et. l. plane. i fi. et. C. de fruc. et litis erpē. l. i. nā null⁹ casus interuenire pōt q hoc genꝰ deductiōis ipediat. ff. fa. ber. fūd⁹ q. i. rñ. i fi. et. ff. sol. ma. fructꝰ nisi in vno casu. ſ. de veci. tua. fructꝰ. n. itelligunt deductis necessarijs i pēsis. ff. ō op. ser. fructꝰ. et. ff. ō vsur. qō in fructib⁹. et. ff. mā. q de mutua. §. idē labeo. ar. xii. q. ii. nobis cū hac distinctione hōe fidei possessor tenet restituere tm̄ ertātes añ lit. ꝓt. et nō ꝙsūptos. p⁹ litē vo ꝓte. vniuersos. C. de rei vē. cert̄ male fidei pos⁹ ñ ät violēt⁹: talis tenet reddē oēs q ꝓbāt ad eū pueniſſe ante lit. cōt. et p⁹. C. ō rei vē. si fūdū. Si vo fuerit violēt⁹: tūc tenet restituere pceptos et eos q pcipi potuerūt: p veteres possessores: vt h dic. et. s. e. ꝙquerente et. s. de of. delega. cū cā. et. xii. q. ii. nō liceat: qō tm̄ ñ logt i re male alienata. si. ſ. de ap. hōe. et. ff. ō peti. he. sz et si lege. §. qō aūt ait. et. ff. ō rei vē. si nauis. §. vl. et. C. vñ vi. si de possessiōe. et. ff. de vi et vi ar. l. i. §. q vi deiect⁹ est. et. §. non solū. sicut in pignoraticia actōe. de pig. ac. l. ii. et hoc pōt intelligi de fructibus i dustrialibus: vt frumēto vino et cōsimilibus: secus vſ de alijs. s. ō naturalib⁹

vt pomis ficubus ⁊ ꝟsimilib⁹ qui istos nō facit suos possessor ēt bone fidei vnō reddere tenet vniuersos: ⁊.ff. de vsur. l. fruct⁹ ⁊ ō fructib⁹ istis ꝯliter restituē di sunt bē: insti. de of. iudi. in ꝓn. ff. de rei ven. ex diuerso: ibi no. ⁊ ī verbo restitutionis: oīs vtilitas actoris cōtinet. ff. de v̄bor̄ significatione cum ꝓtor: ⁊ .iij. q. i. ꝓ totū: ⁊. ii. q. ii. ꝓ totū.

O Lim causam Summa sic ⁊ notabilius. Ingressus possessionē ignorante dño ad quez ꝑtinet: pōt ꝑ ipz dōm statī cū sciuerit repelli ēt violēter. nec ex tali repulsione ꝙpetit repulso ꝑ dōm interdictū possessorium. In prima ponit cōmissiōis ⁊ facti narratio in scōa cause diffinitio ibi: itel ligentes. Ab. si.

a **H**Umiliatis. oli isti humiliati ꝙdēnati fuerūt ab eccl'ia ꝓ luciū papā. ꝑm qō ꝑtinebat in decre. ī. de bī. ad abolēdaz in ꝑticula q mō ē decisa ī ꝓn. illi⁹. c. sed postea tpe dementis recepti sūt ab eccl'ia. qz in nullo errabāt: nisi qz cōdēnabant iurāres: sed ipsi in hoc se correxerunt ⁊ iurāt qñ expedit: ⁊ ecclesia eos mō approbat.

b **S**Sub ea ꝙditione. i. sub ea forma. xviij. q. ii. eleutheri⁹: ⁊ .ī. de ꝓbē. significatū. ī. de cēsi. quāto vel ī traditōne terre ꝑt apponi ꝙditio. ī. de ꝙdi. appo. verū: ⁊ ita nō ē hic conditio simoniaca: cuz ēt alias ad hmōi illa ecclesia teneatur: ex quo surgit ī territorio terdoñ. epi sicut non est simoniacū: si eps eccl'ias concedit pijs alijs locis si in eis aliqd sibi reſuet noīe pensiōis. ī. de relig. do. ꝙstitutus. ver. cū aūt ⁊ census ēt soluit ad iudiciū subiectiōis .s. de cā pos. c. vlt. ⁊. ī. de censi. oīs aīa: in fi. ista quidē ō iure cōi ꝙceduñt. vñ expresse possunt cōstitui census in fundatione ecclesiaꝝ.

e **M**Anualem. s. de maio. ⁊ obe. bis q. ad quā subditi tenēt. vt ibi: ⁊ ēt ꝑ iuramentum quādoqz. ī. de iureu. nullus. ⁊. ī. de no. ope. nun. cū ex iniuncto. xiij. di. q̄ꝑ. vbi de hoc.

d **E**A cōditione apposita. nisi hec cōditio fuisset apposita: valeret ꝛ humiliatos: si simplex fuisset hmōi traditio: sed non iudicaret epo vel alteri q ius bēret. ī. de dona. inter dilectos. ar. s. q me. ca. cum dilecti. ⁊. s. de arbi. cum tpe. ar. ī. de re. di. cum sup ꝙtroversia.

e **T**Tradita sub ꝙditione: qua nō existēte traditio nō valebat. ar. ī. de condi. ap. de illis. ⁊. c. vex. ⁊ insti. de v̄bo. ob. §. ex cōditionali: ⁊ iō victus magr nō possidebat: tūc demū dr qs possidere: cū ꝙditō extat. ff. de acq. pos. q abūti. §. si qs. ⁊ eodē mō nō amittit possessionē: q sub cōditione recedit. ff. de acq. pos. si cū me. i. rñso. in fi. ⁊ iō cum nō possederit: nō poterat spoliaria: ⁊ iō nō restituit iste magister: qz nō fuit spoliatus.

f **P**Preindiciū fuerat. Añ scias qñ alicui ꝑiudiciū fiat circa possessionē vl q̄ diu ea possidere itelligit: notabis qz aut possideo rē aliq̄ ꝑ me: vel ꝑ aliū puta ꝑ ſuū vel colonū. Si ꝑ me lz spōte recedā ñ aīo deserēdi possessionē: adhuc eā retineo nisi sciēt negligā. ff. ō acq. pos. si ō eo. §. i. ⁊ si alter ītret talē possessionē quā solo aīo retineo: adhuc retineo possessioū. nisi ille me vinēte nō admittat. vl si ñ audeo accedē ad possionē. ⁊ ēt suspico: me posse ꝛpelli. ff. ō ac. pos. si qō. §. vl. ⁊. l. clā possidet. §. q ad nūdias ⁊ q̄cito sciuero aliū eē ī possiōe possū ꝛpellet ipz: vt ḃ pz. ⁊. ff. ō acq. pos. qō meo noīe. §. vl. ff. ō vi ⁊ vi ar. idē ē. §. legit. lz si alie ē possiōe noīe meo. tūc si ille expellit vl alij tradat possionē: statī pdā eā. ff. ō acq. pos. l. possideri. §. q si ꝑu⁹. ⁊ ḃ vā sūt ī reb⁹ īmobilib⁹ sed si qs rē tuā mobilē occupat: statī pdis possessionē. vt. ff. e. si rē mobilem.

g **C**Cū statī. i. q̄cito potuerit. ff. ad tertul. l. ii. §. ꝙfestī.

h **S**Suspicari debuerat. vt. ff. quod vi aut clā. seruus. ff. de acq. pos. l. possideri. §. si quis nunciet.

i **R**Restōnē. ⁊ sic pz q ñ suffic ꝓbaī q aliqs fuerit spoliat⁹: nisi ꝓbet se possedisse: duo. n. ꝓbaī dz q petit restitui. se possedisse ⁊ spoliatū fuisse. s. de of. ōle. ꝙsultatōib⁹ lz ḃ ñ possidebat: vt dixi: qz sub ꝙditōe possessionē accepit. Itē si qs possidet ex ꝑcario vl ex gra: ñ ꝑt peter restitutionē. ꝛ. q. iii. qz. Añ si obiciaī q incōtinēti deiecit. ff. de vi ⁊ vi ar. l. i. §. viz vi. ⁊. ff. ad. l. acquil. scientiam. §. q cum alter. ⁊. ī. de sentē. excom. si vero. §. si vero. aliud est possidere. aliud in

Ei qui non possidet denegat restitutio: ita cōiter summat.

O Lim cām q̄ iter uos noie ter doñ. eccl'ie ⁊ magistr ⁊ frēs militie tēpli i lombardia super domo caluētie vertebat: ō locodio ⁊ de colūba abbatibus meminimus ꝙmisisse: et infra: eps terdoñ. possessiones q̄sdā būiliatis [a] sub ea ꝙditione [b] ꝙcessit: q noie terdoñ. epi oratorū ibidē: ⁊ hospitale ꝙstituerēt: ⁊. iij. sol. cēsuales terdoñ. epo ānis singulis exhiberent: a quo ēt ꝑsōa que loco ꝓficeretur eidē inuestitura perciperet: ⁊ ꝑ se ⁊ alijs fratrib⁹ ei ⁊ successorib⁹ ei⁹ obediētiā faceret manualē [c]: epo sibi loci dominiuz nihilomin⁹ retinēte. Dictus vero magr ad eādē domū aspirās ipos adeo circūuenit: q ꝑter ꝙsciē tiā vestrā se ⁊ sua in ei⁹ māib⁹ tradiderūt: ea tñ ꝙditōe [d] apposita si vobis qō faceret cōplaceret: sine quorū assensu se nihil posse facere assebāt: ⁊ infra. Y Intelligētes autē ꝑdictā domū ei magistro traditā [e] sub cōditione fuisse: ⁊ q nullū iuri vestro ꝓiudiciū [f] fuerat irrogatū ex eo qō idē magister iustitie uestre nō iscius vobis ignorātib⁹ possessionē accepit: ꝓsertim cū statim [g] ex quo id vobis īnotuit viz vi duxeritis repellēdā: ⁊ q idē sua temeritate possessionē ꝑter ꝙsciaz vraz ad quos ipāz possessionē nouerat ꝑtiere ⁊ quos qōnē sibi moturos suspicari debuerat [h]: ē igressus: ꝑ curatorē vestrū: ⁊ vestro noie ab ipetitōe ipsius magistri noie dom⁹ militie tēpli quo ad faciēdā restitutionē [i] quaz petebat reddimus absolutuz: decernētes vos magistro satisfactionē debitā exhibere si defendēdo ius vestrum in offensam ipsius vel domus militie tēpli nō dum forsitan excessistis [k].

IDem bituricensi archidia.

Si ꝑtra petētē restitutionē coniugis opponit ꝙsanguinitas ī gradu ꝓhibito ⁊ offerūtur ꝓbatōes parate: recepto ab opponēte iuramento de malicia: negabit restitutio quo ad thoꝝ ⁊ fiet quo ad reliqua. si vero ꝓbatiōes ꝓpōte non sint fiet plena restitutio nisi sit magna viri senitia.

L Itteras tuas recepim⁹: q cū q̄dā matrimonialis causa biturice ñ. archiepo in remotis agēte ī tua [l] ꝓsentia tractaretur. N. mulier separari a. b. viro suo instātissime postulabat: cui se quarto gradu consanguinitatis ꝓponebat cē coniunctam [m]: ⁊ infra. Añ aūt sibi vxorez postulabat restitui: q ab eo sua temeritate diuertit [n]: ⁊ ī fra [o]. rescripto petebas apostolico edoceri: vtrū quando aliquis cōsanguinitatis grad⁹ obijcitur ī quo sedes ap. dispensare nō pōt [p] nec etiā consueuit: ⁊ ꝓbationes ꝓpōte sint ⁊ parate: indulgēda restitutio sit an

l **J**In tua. ar. archidiacōnū habere iurisditionē causaꝝ matrimonialiū: sic ⁊ abbas. ī. ō excess. ꝑla. accedētib⁹. in fi. sic ⁊ archipresbyter. ī. de ꝙsan. ⁊ affi. ex lris. Argu. ꝛxxv. q. vi. eps in synodo: ⁊ in decre. ꝑdicta accedentibus: in his. n. ꝙsuetudo seruaī: que dat iurisditionē. ir. q. iii. cōquest⁹. C. ō emācipa. l. i. ⁊ vl ti. s. de arbi. dilecti. in fi. ⁊ ita potius cognoscunt ex consuetudine q̄ ex iure ar. ꝑdicte decre. accedētib⁹: ⁊ ar. ad hoc. s. de offi. archi. c. vl. ad fi.

m **C**Coniunctā. ⁊ hoc incōtinēti ꝓbare volebat.

n **Q**Que sua temeritate diuertit: alias si eam a se repulisset: non posset petere restitutionē: cū seipsum expoliasset: ar. xxvij. q. ii. agathosa. Sz cōtra credo q hoc non obstaret: si vellet ipsaz rehabere qui eam expulit q eoipso q repetit ipsam: ⁊ ipsa non vult ad eum redire: intelligitur eum spoliasse. Sed nunquid haberet locum pactuz de non petendo: videtur q sic. xxxiii. q. v. quod deo. in talibus nō valz pactum vel compositio. s. de transac. c. vlt. ita q vterqz remaneat in seculo: nullum pactuz ibi valet: nec absoluere se possunt: etiam si iurarent. ī. de iureu. tua: ⁊ etiam si vouerent: arg. ī. de conuer. coniug. ex parte. ii. in fi. quia confessio eiaz ibi locum non haberet contra matrimonium. ⁊. xxxv. q. vi. si duo: ⁊. ī. ō eo qui cog. cōsang. vr. sue super eo. nec etiam exceptio rei iudi. locuz habet ibi: vnde voluntas ibi deambulatoria ē. ī. de re iudicata latoz: ⁊ ca. consanguinei.

o **E**Et. ī. sub isto. ī. ꝙtinetur q ꝑs mulieris ꝑ viri seuitiā allegabat: ꝑ qō nō erat restituēda marito.

p **I**Ilō pōt dispēsare. i. nō vult vel nō expedit sic. xxxii. q. v. si paul⁹: qñ papa in oīb⁹ dispēsare pōt q nō sūt ꝑ articulos fidei vel gñalē statum ecclesie. xv. di. sicut: ⁊. xxv. q. i. sunt qdā: nec ī his q̄ sunt ꝑ substātiā monachatus. ī. de statu regu. cū ad monasteriū. in fi. nec in his q̄ in sui natura sunt mala: vt sine peccato posset quis adulterari: ar. ī. de iureiur. ⁊ si rps. §. q̄dā ēt: nec pōt dispensare. vt simul quis bēat plures vxores. s. de trāsac. c. vl. Jdē credo de gradibus diuina lege ꝓhibitis: vt hic dicit: vnde ꝓprie ponitur hoc verbuz non pōt: ⁊ iō hec expositio nō vult: vl nō expedit: non bz locum hic.

a Neganda. ꝛ. j. quesiuit ēt an idem esset: si gradus dispensabilis: vl aliud impedimentum dispensabile allegetur: ꝛ probationes essent incontinenti parate. Ber.

b Etiam mediā. ar. de medio spectādo: sic. s. de of. dele. querenti. vñ Ouidius. Inter vtrūq; vola medio tutissimus ibis.

c Primi. per decretalem. istorum opinio: scilicet ꝙ restitutio sit facienda multis iuribus iuuat ꝛ primo p decre. s. eo. ex conquestione. ꝛ. c. in literis: ꝛ. c. item cum quis ꝛ. s. vt lite non cōte. accedens. ij. C. de ap. l. i. ꝛ C. de dona. inter virū ꝛ vxo. si maritus: nec obstat illa decret. s. de or. cog. c. i. qꝫ loquit in petitorio. vt h. ꝛ. j. dicitur: nec obstant leges ille. ff. vt in pos. leg. si is a quo ff. ad exhibendū. l. iij. §. ibidem: ꝛ. ff. ad carbo. l. iij. §. cause: quia loquuntur in possessione adipiscenda etiam in exhibitione rei: vbi differt missio in possessionem si incontinenti probetur de proprietate: ꝛ fallit in casibus notatis. s. eo. ex cō questione: ꝛ in casibus q notantur. iij. q. i. in summa. ꝛ. s. c. proxi.

d Mouetur: resume nec exigere nec reddere debet debitum.

e Oraculum. i. rescriptum.

f Clementis. s. de or. cog. c. i. ber.

g In multis casibus. de quib⁹ alig notant. s. e. ex conquestione.

h Diuina lege. in leuitico. c. xxiij. qꝫ quondā propter hominum raritatem tantum due persone excludebantur a cōiugio. vt nec filius mfez nec filia patrem duceret Sub lege cepit fere. xij. matrem nouercam sororem neptē amitam materteraz sororem patrui vxorem fratris: sed hoc recepit determinationē. viij. q. i. olim. Sub lege gratie prinignam filiaz priuigni vel priuigne: sororez vxoris tamē paucos excluſit: vt multiplicarentur homines. Sub gra vero. s. tempore xpi plurime persone excluduntur: vt locum hēret continentia: ꝛ est illa prohibitio cōiugij: naz a fornicatione quilibet ꝛ q libet excluduntur: ꝛ ita cum ecclesia in istis gradibus diuina lege. phibitis non consueuerit dispēsare eis oppositis nō est restitutio facienda: ꝛ hoc videtur sonare littera ista.

i Beatus Gregorius. xxxv. q. iiij. quedam lex.

k Non peccat. allegatio ē.

l Cuiquā: oībus. n. iure auctoribus equa prerogatiua seruāda ē. C. de ve. iur. enu. l. i. §. is ita. ar. xix. di. sic oēs: ꝛ. xx. di. de libellis ī fine.

m Volumus generari: ꝛ tñ generat. Judices. n. ꝙ suam opinionem sententiant. xi. vi. nolite: ꝛ. de celebra. miss. de hoīe. ar. de ꝙse. di. i. precepta. ꝛ papa hic loqui videtur vt magister.

n Porro: hec allegatio grego. est.

o Non est. xxviij. q. i. §. ex his. j. de pscri. qm̄ oē: ꝛ. j. de simo. per tuas

p Excōicationē: hoc ꝑm distinctionem illius decreta. j. de sen. excō. inquisitioni.

q Laqus: ecclesia. n. nulli ꝺz laqueum inijcere. xxvij. q. i. de viduis. ij.

r Diuina Ergo videt ꝙ in secūdo gradu eccleſia dispensare non possit cū istud fuerit diuina lege phibitū. xxx. q. iij. pitacium: ꝛ in leuitico prohibetur secūdus gradus in cōsanguinitate ꝛ affinitate: vbi dicit turpitudinē sororis vxoris tue ꝛ filie eius non reuelabis: filiā filij eius filiam filie non assumes. Sed contra videtur. j. de diuor. gaudemus: vbi dicitur ꝙ si pagani cōtraxerunt in secūdo gradu post fidem receptaz debent insimul remanere. Dicas ꝙ in leuitico phibet secūdus gradus etiam in descendentibus nō in collateralibus: vnde in secūdo collaterali dispensare pōt ecclesia. ꝛ expone presertim. i. maxime qꝫ si probationes incontinenti sunt parate: non est facienda restitutio quātū ad carnalem copulā in quocunq; gradu: ſ multo forti⁹ in gradibus diuina lege prohibitis: alias fiat restitutio quo ad omnia: vt .j. sequitur.

s Offeruntur. incontinēti. Hoc patet ꝙ licet spoliator velit probare incōtinenti exceptionem cōsanguinitatis: tamen spoliatus prius ē restituēdus si periculū anime non immineat. qꝫ hec mulier restituit ī ceteris preter ꝙ ad copulaz ꝛ tamen probationes in continenti offeruntur. vnde tollitur distinctio quorundā qui dicunt ꝙ si spoliator velit statim probare exceptionē: restitutio differt per id qō legitur. ff. ad exhibēdum. l. iij. § ibidem: ꝛ. ff. vt in pos. leg. is a quo. Sed ille leges in alio casu loquuntur vt dictum est. s.

t Juramēto recepto. Hoc ē notabile: ꝙ licet in cā matrimonij ꝛ aliis causis spiritualibus de calūnia siue malicia nō iuretur: vt. s. ō iuramen. calū. litteras: iuratur tamē ō calūnia sup exceptionib⁹ post emergentibus. si tamē p eas alterius ius aliqualiter impugnetur. s. de electione. c. cuz dilecti: ꝛ. j. qui matrimoniuz accusare possunt. c. finali: ꝛ. j. de testibus. c. presentium. ff. de damno infecto qui bona. §. siquis stipulatus argu. ff. qui satisda. cogun. de die. §. iubetur. Dicas ꝙ vbi in pn. semel lite ꝓtest. iuratum ē de calūnia postea non iuratur: qꝫ iuramentuz illud extendit ad oēs exceptiones peremptorias: que postea occurrunt. si ue sint emergētes siue incidētes. C. de iura. calum. autē. h sacramētū. olim aliter obseruabatur quia iurabatur sup quolibz capitulo. vnde bodie non valent iura que hoc dicebant: ꝛ sic non contradicunt leges predicte: quādoq; etiam iurātur ob aliqd put. quod nō didicit testificata. j. de testi. vltra tertiam. ante lit. contes. bene iuratur super exceptionib⁹ ꝓpositis ꝛ percipue vbi arguitur malicia excipiētis: vt hic. ꝛ. s. de elec. cū dilecti: ꝛ. j. ō excep. pastoralis siue sit causa spiritualis siue ciuilis: ꝛ nihilominus iuratur postea de calumnia super principali q̄stiōe puta aliud est iurare super exceptionib⁹ ante litem contesta. propositis quia ibi declinatur iudicium: nec tangunt principalē questionē: nec ex ea oriuntur: ꝛ aliud est iurare super exceptiōibus post litē conte. qa illa tāgūt principale negocium: ꝛ oriuntur ex eo: vnde iramentū de calūnia ad omnia extenditur que emergūt post litē conte. ꝛ que incidunt: ꝛ ideo post litem conte. prestito iuramēto super principali questione non iuratur postea: quia sic q̄si bis iuraretur.

v Tollerare hoc itellige ꝙ distinctionem illi⁹ decre. j. de sen. excom. inq. sitioni. Sed pone ꝙ talis excōmunicata iniuste moriat: nūquid debet sepeliri in cimiterio ecclesie cum apud deum non sit ligata. xxiij. q. iij. si qs nō recte. Dicas ꝙ nō: quia q̄tum ad ecclesiam ligata est que nō iudicat de occultis. j. vt ecclesia. benefi. sine dimi. conse. vt nostrum. ꝛ sic ecclesia pro ipsa nō

mādatū ecclesie reddit debituz coniugale. Nos aūt ad pñs nullam de predictis sentētijs reprobam⁹: nec cuiquā eaz aliqō piudicium ex nostra rñsione volum⁹ generari quāuis prescriptū lucij pape mandatuz ad possessoriuz: rñsum vero dementis ad petitoriuz referatur. Porro cuz mulier que ꝙsanguinitatis hz noticiā pcertim ī gradib⁹ quos lex diuina phibuit: nō possit huiusmōi viro sine mortali peccato carnalit commiscere: qm̄ omne qō nō est ex fide peccatū est: ꝛ quicqd fit ꝓtra cōscientiam edificat ad gehennaz: frustra in tali casu adiudicaret restitutio spoliato: cum illa cōtra deū non debeat in hoc iudici obedire: ſ potius excōicationem humiliter sustinere: ficcz difficultas occureret q̄si pplera: qa pp sniam oporteret eaz reddere debitum: ꝛ pp cōscientiaz reddere nō deberet vñ ꝓtingeret cos grauiter impediri ꝛ vtricz laque⁹ pararet: cuz inter se carnaliter cōiungi ñ possent: nec alter alteri matrimonialiter copulari. Preterea melius videt ꝙ cū opponitur ꝙsanguinitas pcerti ī gradib⁹ diuina lege. phibitis ꝛ. pbatōes offerunt incontinenti parate: i ceteris adiudicanda sit restitutio: ſ ad maiorem cautelam iuramēto recepto ꝙ talis obiectio maliciose ñ fiat: sola quo ad cōmixtionem carnalez: marie si fama ꝙsentit: est restitutio differenda donec auditis probationib⁹ ꝛ discussis cā sine diffugio terminet: cuz vtricz sit melius taliter expediri quā manere taliter impeditos. Quod si non habeat. pbationes incōtinenti paratas: ſ dilationes expectat lōgiores: qꝫ psumit cōtra eam q̄ sine iudicio ecclesie sua tātū temeritate recessit a viro: ad restitutionez plenariā ecclesiastica ꝺz cēsura cōpelli: quam tñ ipsa ꝓri negando cōsortium ōbet humiliter tollerare

debet orare. que ad deum soluta ē nec nocet ei vilis sepultura. ĵ. de sepul. sacris. potī⁹. n. cōsulendū est anime q̄ corpori ꝛ in tali casu vbi mulier certa ē potī⁹ dz deo obedire q̄ iudici ſm cōsilum pape. ꝛ. xj. q. iij. nō semp. xxiij. q. i. gd culpaī. ne cōtra ꝓsciam suā edificet ad gehennā.

a ¶ Suff ciēs securitas. xxij. q. i. de benedicto. ex quo. n. ꝓpter seuitiā vn⁹ reli quū dimittere pōt ſm legem in auc. de nup. §. si igit mulier tale aligd. col. iiij. ḡ multo minus est restitutio facienda q̄ turpius ejcitur q̄ nō admittitur hospes. ĵ. de iureiu quēadmodū: ꝛ in hoc casu ali cui honeste mulieri cōmittenda ē vbi secure morek. s. e. extrāsimissa. ꝛ. ĵ. de spō. cū locū ar. s. ō. pcu. accedēs. ꝛ ꝑterea satisdatio nō īmutat maliuolū ꝓpositū: insti. de suspec. tuto. §. nouissime.

Ex parte. m. Cōiter sūmaī vt in rubro. Sed q̄ ex hac sūmatione infertur vt sufficiat probare solū cōiugiū ꝛ non probetur carnalis copula de quo tñ sunt opiones vt. ĵ. patebit. iō sūmo aliter ꝛ sic. p solā traductionē mulieris ad domū viri factā nō p̄cedētib⁹ spōsalib⁹ vel inualidis non acquirīt possessio: vñ ea recedēte ꝓpria auctoritate non ꝓpetit restitutio. Jn pria parte ponit mulieris q̄rela p tim decisa. in scōa vat iudicē ibi: q̄ igit. Ab. si.

b ¶ Mondū. vij. annoꝝ. ꝛ ita nihil egit: cū etas īpediret. ĵ. de despō. impu. lras. ꝛ. c. accessit. Jtē ar. q̄ vbi quis vult cōtrahere matrimoniuꝫ: nec pōt etate ꝓhibēte: nec sponsalia ꝫbit q̄ nō vult: nec matrimoniū: q̄ nō pōt: nec illud ītelligīt cōtrahere. ff. ō dona. iter vi. ꝛ vxo. cū ḃ stat⁹. §. pe. ꝛ. s. ō of. ōle. cū sup. ꝛ. C. sigs alteri vel sibi. multū interest. ar. ꝫ. ĵ. de despō. īpu. de illis in fi. ꝛ. c. tue. Sed videk q̄ ille lz fuerit minoꝝ: auctoritate sua tñ nō debuit recedere. ĵ. de ōspō. īpu. de illis. Sed in hoc distingue vbi spōsalia nō tenuerūt etate ꝓhibente: nec postea cursū tpis placuerūt: vt hic: q̄ antek q̄ puer. vij. annos compleuerit ab eo recessit: vt hic. vel si p vim cōtracta fuerāt: vt. ĵ. de despō. īpu. ex litteris. auctoritate sua pōt mulier recedere: q̄ nulla obligatio fuit bincīde cōtracta. vt in p̄dictis decre. lras: ꝛ. c. accessit vbi sponsalia tenent: nec dz recedere alter sine licētia ecclesie. ĵ. de despō. impu. de illis.

c ¶ Copulare: hoc q̄ dicit voluerit mr̄imonio copulare: tollit illa ꝓraria: ꝛ hoc q̄ volūtas ad nullū actū ꝓcessit: nec quo ad spōsalia: nec quo ad mr̄imoniū: ꝛ ita nulla obligatio fuit ꝓtracta: vt. ĵ. sequtur.

d ¶ Postulauit: ꝛ ēt res si quas dedit ei ī dotē: nā semp subītelligīt talis cōditio: si matrimoniū fuerit subsecutū. ff. de iure do. stipulationē ꝛ. l. dotis ꝓmissio: ꝛ fructꝰ ꝛ partꝰ. ff. de ꝓdi. cā dz. nō secuta. q̄ se debere. §. fundus.

e ¶ Quāuis mīor: sic pz q̄ ī cā mr̄imoniali minoꝝ. xxv. annoꝝ cēsēk maior: si militer in voto. xx. q. ij. c. i. ꝛ. ij. Jtē ꝛ in alio casu: cū minor mortē pr̄is exeq̄r: vl cū agit ō testō pr̄is. xv. q. iij. de crīe: vbi ō hoc. itē cū agit ō recupāda pos. C. q legi. pso. l. vlt. Jtē cū agit de thoro violato. ff. de adul. si marit⁹. §. lex iulia. Jtē cū agit de libero hoīe exhibēdo. ff. de li. ho. exhi. l. iij. §. vlt. Jtē cū impetrauit veniā etatis. ff. de his q̄ ve. eta. īpe. l. ij. Jtē cū agit negocia alteri⁹ ff. ō mīo. cū mādato. Et gñaīr vī q̄ ꝓz canōes ēt ꝫ pr̄es suū mīor agē possit: vt. ij. q. vij. q̄rīk. Sz nūquid minor pōt petere restitutiōem in ītegrū ī hmōi spūalib⁹ siue ecclesiasticis negocijs si doceat se lesum: vt si ꝫrit cū paupe cuz poterat ꝫbere cū diuite. Dico q̄ nō q̄ error diuicias nō īpedit mr̄imonium xxix. q. i. §. i. ergo nec spōsalia. q̄ ī hoc cēsēk maior ꝛ vbi minor mutat statum nō restituik. ff. de mīo. l. si ex cā. §. ait papi. ar. xx. q. ij. c. i. ꝛ. ij. ꝛ si maior ē. xx. annis pōt se pmittere venūdari ad pticipandū pcium: vt insti. de iure p. circa fi. Sz si minor. xxv. an. renūciat beneficio suo nunqd pōt īplorare restōnē vī q̄ nō: q̄ ī talib⁹ loco maioris hī: q̄ in reb⁹ ecclīasticis sīa lata ꝫ minorē abītē ꝛ indefensuꝫ tz. s. de elec. dudū. i. Sz in reb⁹ īmobilib⁹ sīa lata ꝫ mīorē abītē nulla est. ff. de re iudi. ꝫ pupillū. itē ex ḃ seqrek īcōueniēs: q̄ si mīor renūciasset eccl'iā: si postea illa ꝓferak legitīe alicui: demū mīor petat r̄stitui q̄ ei adiudicabīk eccl'ia: q̄ legitīe ē eā adept⁹ ꝛ sine clpa: q̄ eē ñ dz. ĵ. ō ap. bōe lvj. di. satis puersuꝫ. xxj. q. vl. inūētū ē. Jtē q̄ in reb⁹ eccl'iasticis cēsend⁹ ē sui iuris: sīc ꝛ filiusfa. ī castrēsi peculio. ff. ad mace. l. ij. ꝛ. iij. ī fi. Ēꝫ vī q̄ possit: q̄ ꝛ maior ꝓpetit restō ī ītegrū. s. de resti. ī ite. c. ex lr̄is. Jtē ī reb⁹ eccl'iasticis donec ꝓbatiōes offerat ꝓparatas ꝛ tūc absolutione petita secūdū forꝫ maz ecclesie absoluek: sed antequā fiat ei mādatū sub debito iuramenti receptis ꝓbatiōibus ꝓcedak quē admodū ē ꝓmissum. ¶ Si vero tanta sit viri seuicia vt mulieri trepudianti nō possit sufficiēs[a] securitas ꝓuideri: nō solū nō dz illi restitui sz ab eo potī⁹ amoueri: aliogn sufficienti si fieri pōt securitate ꝓuisa. pfecto vī coniunx añ cause cognitionem restituenda marito.

I Dem vultañ. episcopo.

¶ Paens restitutione ꝓiugis bz ꝓbare ꝓiugiū legitimū ex ꝓfessu.

Ex parte. m. mulieris fuit ꝓpositū: q̄ cū eā ifra pubertatis tēpora cōstitutā patruꝰ suus filio. h. seneñ. ciuis nondū[b]. vij. annoꝝ matrimōio voluerit copulare[c]: ac eadē traducta fuerit in domū ciusdem: ipa ex quo ad nubiles annos puenit: ratū nolēs habere quod a patruo suo circa hoc ꝓcuratuꝫ fuerat: a senēsi epo nubendi alij licentiā postulauit[b]: ꝛ infra. ¶ Quia igitur non credimus ābigēdum: qui ipsa mulier quāuis[e] minoꝝ causam possit matrimonij per ꝓcuratoreꝫ tractare: ac ꝓs alia que mulieris restitutionē sibi fieri ꝓus postulabat restitui nequaquaz debeat: vtpote nullo iuris seu possessionis cōmō[f] destituta: cū per solā traductionez quā nō ꝓcesserūt spōsalia: vel ꝓcessus legitimus: nec fuerint etiaz sub secuta[g]: nullū inter eos obligatorium viculū sit ꝓtractū: mādam⁹: q̄ tenus si ē ita: non obstātib⁹ exceptōnib⁹[h] supradictis audias que binc inde ꝓtes durerit ꝓponenda: ꝛ quod canonicum fuerit ap. re. decernas. I Dem.

¶ Interdictū vnde vi. nō competit ꝓtra illuz q̄ nō spoliauit nec spoliari mādauit nec ratū habuit.

Quam ad sedem ap. accessissēt cumañ. epi ꝛ fratruz hospitalis hieroſol'. procuratores: ꝛ infra Abbati de accoñ. cām que super ecclesia ꝛ hospitale de monte citano inter eos vertebak: taliter durim⁹ ꝓmittendaz: vt audiret oīa taz ad possessorium q̄z ad petitorium[i] iudicium pertinentia: que vtraq̄z ps duceret ꝓponenda: ꝛ causam ipsā fine debito terminaret. Cora quo ꝓcurator hospitalis predicta cum possessionibus ꝛ pertinentijs[k] suis que tenebat episcopus sibi restitui postulauit: asserens illa de iure ad hospitale hierosolymi. expectare: ꝛ quod ipsa diutius possedis- quia aliud est possidere: ꝛ aliud detinere. ĵ. de rescrip. causam que. nec eum sufficit probare spoliationem: nisi probet q̄ possederit. s. de officio delegati consultationibus. ꝛ. s. e. olim: vt ibi dictum est. Quando q̄z tamen petitur restitutio vbi nulla potest esse possessio: vt cum petitur restitutio consanguinee. s. c. ꝓori. Sed illud est q̄ possessio iuris ꝓcessit: de qua constat. sic. ĵ. de ꝓben. referente: ar. s. de procura. ex īsinuatione. Jtem seruꝰ petit restitutionē rerū domini absentis: quas de iure nō pōt possidere. C. si per vim vel alio mō. l. vlti. similiter vxor restituitur ad res datas sibi a viro: quas de iure possidere nō pōt. ff. de vi ꝛ vi ar. l. i. §. dejcitur. de hoc tradit. xxiij. q. i. §. i. ꝛ nota q̄ licet aliqua appareat traducta. non tamen ꝓsumendum est statim ꝓ sponsalibus vel matrimonio: vt hic patet: ꝛ. l. predicta quesitum: ꝛ. ff. de sponsa. sed vbi sponsalia precedunt infra pubertatem: si sponsa compleuit. xij. annos apud sponsum: ꝓsumitur matrimonium. ĵ. de spon. ad id. ff. ō ritu nup. mulierem.

[a] ¶ Securitas. q̄ nunq̄ sponsalibus puella consensit: vel anteq̄ puer septimū annū compleuerat ab eo recessit.

[b] ¶ Exceptionibus supradictis. scilicet q̄ petebat fieri ꝓmo sibi restitutionem: ꝛ q̄ illa non poterat agere per procuratoreꝫ. que non habēt locum hic.

Q Am ad sedem. Diuiditur ꝓncipaliter in duas partes. Jn prima processus narratio. in secunda cause diffinitio. secunda ibi: nos ꝓpos. Ab. si.

[i] ¶ Quam ad petitorium. siue simul siue separatim poterat agere ꝓcurator hospitalis: de hoc dictum ē. s. de causa possessionis. cū eccl'ia. c. cum super: ꝛ. c. cum dilectus.

[k] ¶ Cum pertinentijs. hic ergo datur libellus generalis. sic. ĵ. ō dōa. inter dilectos: sīa fertur ibi generaliter. ꝛ. ĵ. de ꝓba. licet ad fi. Arg. ꝫ. s. de libel. ob. c. ij. ꝛ. iij. vbi plene no. de hoc ar. ꝫ. ff. de rei ven. si ī rē ꝛ insti. de ac. §. curare. Sol. contraria ista locū hñt in rei vē. in singulaꝝ ib⁹ iudicijs: vbi oīa debēt specificari q̄ petunk: vt ḃ ꝛ. ĵ. de dona. inter dilectos. cū oīb⁹ consimilib⁹ locum habent in iudicijs vniuersalibus. Nam si quis petit ecclesiam cum suis pertinentijs vniuersitas est ꝛ in hoc casu ad id quod non extat tempore petitionis apud eū qui ꝓuenit si tpe sīe possideat ꝓdēnak ac si tpe lit. ꝓte. possideret. ff. ō peti. hered. si quo tempore: ꝛ. ff. de pecul. quesitū. Sed qualiter ꝓcedek circa pertinētias:

f ¶ Cōmodo destituta. sic. ff. de spō. quesituꝫ qa ꝓ solā traditionem nihil egit vbi. n. nulla ꝓcedūt spōsalia vī mr̄imōiū nulla hī possessio q̄ lib bō possideri nō pōt possessio illa talis est: q̄ qui possidet possidetur. vnde ex sola possessione fac⁹ nulla seruitus vel obligatio bincinde contrahitur: nec restitutio peti potest cuz nulla possessio iuris hic fuerit. vnde ꝛ hereticus non potest in iure petere rerum ecclesiasticarum restitutionem. xxiij. q. vij. c. i. ꝛ. ij. nec laicus restitutionem decimarū licet de facto possidebat

cū reus neget eas ptinere ad ecclesiā vel ad hospitale: rñdeo vbi obscure ⁊ idēterminate aligd ꝓponit circa initū iudiciū accipum⁹ id qō vtil⁹ est actori. ff. de iudi. si gs intentiōe. ⁊. ff. de ver. obli. inter stipulātē. §. i. ⁊ id qō nocet reo. ff. de interrog. ac. ō etate. §. nihil. in medio litis equa liter presumitur pro vtroq; arg. xxx. q. v. iudicantem: ⁊. j. de testi. cum tu. Jn fine magis presumo pro reo. j. de prob. ex litteris. ⁊. j. de fi. instru. lter dilectos. in fi. vebet .n. actor declarare in p cessu de ptinentijs alias nō fieret execution ad voluntatē suā: ar. j. de prescrip. auditis: ⁊. j. ō spō. ex litteris.

a ¶ Diutius. possedisset: Nunquid hoc solum sufficit probare q; quādoq; possedit: ad hoc vt posset restitui: nō. nisi. pbet spoliationem. §. de offi. dele. cōsultationibus: ⁊. §. e. cum olim vbi de hoc. secus est in dñio. qr ibi sufficit probari q; sit dominus: ⁊ ad hoc vt habeat pro domino. C. de proba. siue. Et est ratio: qa dñium non ita de facili perdit sicut possessio. ff. ō acquir. pos. si quis vi. §. differentia.

b ¶ Credere: per hoc. n. fuit facta li. cōte. per narrationem ⁊ responsionē §. de lit. conte. c. vno: ar. C. de excep. si quidē. ⁊. ff. de petitio. hereditā. si de bitori.

c ¶ Testes: Sed cū agatur hic possessorio tantuz nūqd debet ꝓbare pars altera cōtra quā agebat tñi possessorio. Videtur q; nō: quia ⁊ questio spoliationis ꝑmo retractanda est. §. eo. in litteris: ⁊ c. Jtem cum quis. ⁊. c. ex conquestione. Dicas q; super eodē possessorio potest se defendere. puta. qr incontinēti deiecit vel qr aduersarij possidebāt sub cōditione. §. e. olim. Jtez q; inuenit vacuam possessionē: ⁊ sic poterit ꝓbare de iure suo. vel dū quiete possidebat spōte renūciauit ⁊ sic nō cōpetit restitutio. vt. §. e. c. iij.

d ¶ Dicta testiū. Jlo. quattuor modos cōuincendi vel probandi ⁊ quintus pōt addi. s. violēta presumptio. xxij. q. i. dixit dñs. ber.

e ¶ Jnterdictū. sic patet q; iste procurator ineptā ꝓposuit petitionē suā. nā interdictū vnde vi nō datur nisi ꝑ illū q deiecit vel mādauit vel ratū habuit: vt hic dr: ⁊. ff. de vi ⁊ vi ar. cū a te. l iij. §. cū procurator: ⁊. ij. q. i. notū. vel nisi ꝑ illū qui rē scienter a deiectore recepit. j. e. sepe. Jtē datur ꝓra vniuersalē successorem. ff. de vi ⁊ vi ar. l. i. in fi. ⁊. l. iij. §. vlti. ⁊ datur successori spoliati. ff. e. l. i. §. hoc interdictū. ij. ⁊. j. de testi. significauerūt. sed nō datur cōtra successorē rei. sed ꝓra emptorē vel donatariuz ꝑm leges. ff. de vi ⁊ vi ar. cū a te. Dixerūt tamē quidam q; actiōe in factum potest agi cōtra quemlibet possessorem. ff. e. l. i. §. vlt. Sed illud nō est verum: qr illud intelligendū est de successore vniuersali. Vel pōt intelligi: q; tūc agi posset cōtra possessorem rei. quādo possidens causaz hz a deiectore succedēdo in vitium. j. e. sepe. Videtur tamē q; in rebus ecclesiasticis posset agi cōtra quemlibet possessorē. iij. q. i. reintegranda. ⁊ p totum: ⁊. q. ij. c. ij. ⁊ quasi per totum. ⁊. §. de iudi. qr gu. ⁊. j. e. sepe. arg. xij. q. ij. quicūq; ⁊. xvi. q. vi. si epm. hoc verū est sed nō per interdictum. vnde vi. sed cōditiōe ex illo canōe. iij. q. i. reintegrāda: ⁊. iij. q. ij. c. ij. Jtē queniri potest quilibet possessor iudicis officio: arg. j. de ap. bone. vel cōditiōe ex illa decre. j. e. sepe. Sed nōne ex eo q; familia istius fecerat violētiam: ⁊ ad dñm res illa peruenit: presumēdum est ex hoc de volūtate dñi facta m fuisse. i. q. iiij. qr presulatus: ⁊. j. ō testi. cōstitutis. ij. ⁊. ff. de mino. l. iiij. Sed hoc nō est verū: qr pōt esse q; dñs vacuā possessionem inuenit. ⁊ sic intrādo violētiā nō fecit. vnde talem rem vsucapere poterat. iusti. de vsuca. §. qō aūt: ⁊. ff. de vsuca. sequit. §. si tu me vi expulisti. set. Ad que rñdit ꝓcurator epi se nescire nec credere b supradicta ab hospitali possessa vel ad illud aliq̄ tenus ptinere q̄ cumañ. eps vtpote in sua dioceſi constituta rōnabiliter detinebat. Cuz igit ad fundādā intētionē suā pars vtraq; testes c pro duceret: dictus abbas ꝓcuratorez epi ꝓdēnauit ad restitutionē oīum ꝑdictoz: ⁊ ifra. Nup aūt vtriusq; partis ꝓcuratorib⁹ ꝓpentibus coā nobis causaz ipsam examinauim⁹ diligēter: ⁊ qdem p testes videbat esse ꝓbatū: q; cumañ. epi nuncius cruces hospitalarijs abstulit inhibēdo ipsis ne ad supradictam eccle siaz vel hospitale rediret: ⁊ q; eps supradicta oia possidebat: vñ procurator hospitalarioz petijt dictaz restitutiōis sniam ꝓfirmari. ⁊ infra. Nos ꝑtis acta iudicij recensentes: qr nec p dcā testiū⁹ vel cōfessiones ptiū: cum nulle penitus in iudicio facte fuerint: vel etiā instra q̄ nul latenus de spoliatione tractabant: nec per euidentiam facti nobis cōstare potuerit: q; cumañ. eps hospitalarios spoliauerit vel mandauerit spoliari: vel spoliationem factā saltē ratā habuerit: pronunciamus in qōne predicta interdictuz d vnde vi locum nullatenus habuisse restitutionis sniam a predicto abbate prolatam: lz pars aduersa proponeret q; ꝑsumēdū esset pro snia iudicis qui motū ai sui potuit ex causis alijs informare: iusticia exigente cassantes. ¶ Item

¶ Exceptio inopie de qua constat a clerico opposita impedit execu-

tionē snie etiā late in possessorio.

Olim vobis dedisse meminimus in mandatis. vt oueten. episcopum ad debitaz partis restitutionem zamorī. dioc. quam tenebat cum perceptis fructibus restituere cogeretis: ⁊ infra. Verum quoniam inanis e est actio quaz ino pia debitoris excludit: mandamus quatenus non prius episcopum ad restitutionē fructuum cōpellatis q̄z ipse fuerit taliter restitutus f vt restituere possit qō percepit de prouentibus alienis. ¶ Item.

¶ Per excōicationem aliquibus dieb⁹ obseruatā in obseruātes non acquirit iuris parochialis possessio. b. d. ꝑm Jo. an.

Olim inter te ꝓ abbatia tua ⁊ parisien. episcopum nomine parisien. ecclesie sup possessione iuris parochialis g in parochia de monte questione suborta: ⁊ infra. Nos attendentes q; ex eo solo q; populus ꝑdicte parochie timore h snie sue p aliquot dies abstinuit a diuinis nullam in eos iuris parochialis possessionem idem episcopus fuerit assecutus: nec fuerit aliquo modo probatuz q; eo tempore quo sententiam ipse protulit possessionem in ipsis iuris parochialis haberet vel prius ēt habuisset: restitutionem rei adiudicare de iure nequiuimus cum ipsum non constiterit spoliatum. ¶ Item in concilio generali.

¶ Spoliatus restitutionem petit ab illo qui scienter rem a spoliatore recepit.

nec enīz de facto familie sue tenet dñs: nisi mādauerit vel ratū habuerit. ſz si seruus eius deiecerat: tūt tenet inquātum ad ipsum puenit. vel si nil ad ipsuz puenit tenet noxaliter nōie ipsius serui. ff. ō vi ⁊ vi ar. l. i. §. sed ⁊ si cū qs. ⁊. §. se. Jtē si familia alicuius deiecit aliquē: nō tū nōie dñi: dñs illō nō potest ratū habere. ff. de vi ⁊ vi ar. si vi a me. a ꝓrio sensu. ff. de neg. gest. si pupilli. §. sed ⁊ si ego. nisi velis dicere q; ꝑm canones ratū possum bre qō meo nōie nō est gestuz. ix. q. iij. lugduñ. ⁊ xvi. q. i. c. vlti. ⁊. j. de his q̄ fi. a pla. sine ꝓsensu ca. c. iij. ⁊. §. de elec. qō sicut Jtē no. q; lz iterdictū vñ vi nō detur nisi ꝑ deiectorē vt dictū est: tñ actio qō me. cā dat contra quēlibet possidētē: vt. §. de his q̄ vi me. ca. fi. c. abbas: ⁊. c. ad audiētiā: ⁊. xvi. q. vi. c. i. et ff. qō me. cā. si cū exceptiōe. §. aliqñ: ⁊. C. e. ti. nō interest. similiter iterdictū qō vi aut clā ff. qō vi aut clā. semp in prin. similiter interdictū de no. op. nū. ff. de no. ope. nū. l. vlti. Et no. p hāc decre. q; a snia lata sup possessiōe mometanea appellat ꝑ illud. ij. q. vj. sūt quorū. ⁊. de possessiōe: ⁊. C. ō momē. pos. l. vna. ⁊. C. quo. ap. ñre. qsquis. vñ aliud ꝑz canōes ⁊ aliud ꝑm leges: vl dic q; ill. ille itelligūtur i possessiōe adipiscēda vt in legatario ⁊ i creditore ⁊ scripto herede sed i interdicto vñ vi bñ pōt appellari: qr per talē snīam pōt fieri p iudiciū proprietati. C. uñ ui si qs in tātam: ⁊ talis snia difficultiua appellat. §. ut li. nō cō testa. accedēs. i. ⁊. §. ō iudi. significauerūt.

f ¶ Motū. iiij. q. iii. testes. j. ō testi. in pñtia. ⁊. §. de renū. i p sentia: ⁊. §. ō elec. bone. i. ⁊. j. de re iudi. sicut.

Olim uobis. Violentus qui nō est soluēdo ad restitutionē fructuū nō urget. b. d. ꝑm Jo. an. ⁊ lz hec sūmatio sit uera in se tñ nimis restringit terminos līe iō ꝓrebēdendo mētē līe ⁊ uerā lec. summo sic ut in rubro. ¶Primo ponit q̄relā. Sc̄o prouidet ibi: ueruz Et pone casum litteralē. Ab. siculus.

g ¶ Jnanis. ff. de dolo: nam ⁊ is qui nil habet eius periculo nil est. ff. ō fur. ita qz fullo: ⁊. j. de usur. cū tu.

h ¶ Restitutus. qr alius ipm ꝓuauerat eadē ꝑte. uñ sup ea nō poterat cōueniri quousq; ipse fuerit restitut⁹: ut. iij. q. i. epi. hoc tñ icōueniēs vt ut spoliatus repellat p talē exceptionē. qr spoliator ē ab alio spoliat⁹ vñ signat ꝑ iū. ff. ō vi ⁊ vi ar. cū a te. vbi dr q; ꝑ ꝑmū deiectorē agi pt ⁊ nō ꝑ ꝑm. lz ipe ab alio sit ō iect⁹. ſz dic q; tūc agi pt ꝑ eū cū ipe ē absoluēdo uel in alio uel in equalēti: ar. j. ut lite pē. ecclesia. ij. nā nullus casus excusat latronē. C. ō fur. subtracto. Et ita pz q; spoliator hz iterdictū vñ vi si ipe ab alio spoliet. §. e. in lr̄is. ff. ō vi ⁊ vi ar. l. i. §. q a me. ⁊ h. itē ecclesia isti⁹ nō dz puniri ꝓp delictū isti⁹. xvi. q. vi. si epm. Et iō cū alis nō sit soluēdo nō pt agere zamoren. ꝑ oueten. qr cū spoliatus fuerit a rege epatu suo nō pt restituere: qō ō fructib⁹ alienis ꝓceperat do nec restitueret. iō dicit inanis est actio. ideo etiā dicit nō ꝓpellatis ipm restituere: prinsq; ipse taliter fuerit restitutus ⁊c. b.

Olim inter. Aliter sūma quo ad itellectū ōcre. ¶Per excōicatiōis ꝓbationē nō ꝓbat q̄si possessio iurisditiōis lz aligb⁹ dieb⁹ fuerit obseruata. iō petēs restitutionē hoc solo ꝓbato succūbit. ¶Prima ps decise ponit factū ⁊ ꝓcessuz. Sc̄da diffinit ibi: nos attēdētes. Ab. si.

i ¶ Parochialis: ⁊ ita possessoriū potest intētari circa res incorporales: sic §. de cā pos. cū ecclesia.

k ¶ Timore snie: Sed nūqd pdit possessionē: q; timore ꝺuict⁹ abstinet ab illa ff. ō acq. pos. possideri. §. si qs nūciet: ⁊. l. clā possidere. §. q; ad nūdinas. Jtē nōne ex eo q; paret mādato alicui⁹ gerit se p subdito ei⁹ ut. j. ō capel. mo. dilect⁹ ⁊. j. ō bis q̄ fi. a ma. par. ca. ex ore. qr facit ea q̄ alij subditi faciūt. xx. q. i. quez ꝓgenitores. Sz dic q; talis timor nō ꝓuat ipm possessiōe: qa nō facit b aīo obediēdi sz potiꝰ deliberādi qō sibi expediat. nō. n. gerit se qs ꝓ obediēte: si non hoc facit aīo obediēdi. ff. ō acq. be. ꝓ bfide. itē ea rōne qa q; ex timore facit iaz

nō dꝫ facere. ſ. ō re. iu. qui ex timore. Ro. timorē exōicatiōis egparari metu q cadit in ꝓſtantē virū. vñ nō preiudicat. Itē in tali dubio tutius eſt abſtinere. Itē exōicatio nō dat iuriſditionē. nec per ꝫ acgrit poſſeſſionē qui ſic exōi
cat. b. cū ipe ſūc nō poſſideat. vt hic dicit.

S Epe contingit Recipiēs ſciēter rē inuaſam a ſpoliatore tenetur eā ſpo liato reſtituere: lz nō ꝓpet do minū. ¶Primo ponitur factū corrigēdum. Secūdo corrigit ibi: vnde. ab. ſi.

a ¶Subuenit. Verū eſt q ſpoliato nō ſubuenit p interdictū vñ vi ſm canones. niſi ꝯ illuz q deiecit vel mādauit vel ratū habuit. ſ. e. cū ad ſedez. i fi. ff. de vi ꝛ vi ar. cū a te. ꝛ. l. i. §. ō ieciſſe. ꝛ. §. ſe. lz ſubuenit iudicis officio ꝯ quēlibet poſſeſſorē ar. ſ. de iudi. q; gu. ꝛ. j. ō ap. bone. ꝛ cōditiōe ex canone ſiue dolo ſiue vi ſiue metu ſiue alio mō rēpdidiſſet ſemp ſubuenit. iij. q. i. reintegrāda. licz actio de dolo detur iñ ꝯ dolū facientem; actio ẏo qō me. cauſa. ꝯ quemlibet poſſeſſorez. ff. qō me. cauſa. ſi cū exceptione. §. aliquādo. ſimiliter actio qō vi aut clā. ff. quod vi aut clam l. ſemp. i. rñ.

b ¶Rigore. illius legis. ff. de vi ꝛ vi ar. cum a te. ꝛ ita ſm canones rigor iuris ciuilis non eſt ſeruādus. j. ti. pri. c. i. ꝛ nimia ſubtilitas iuris qñqz pnitioſa eſt. C. ad trebel. l. pe. ꝛ. §. de iudi. dilecti. ꝛ. xl viij. di. hic ꝛ enim. ver. paruo. aut etiā in verbo ſepe.

c ¶Sciēter. ſic ergo ſolus ille pōt cōuenīri cōditiōe ex canōe iſto q ſcienter recipit rē alienā ſic. ſ. de iudi. q; gu. ſed ſi ignoräter recipit cōuenīt cōditiōe ex illo canōe. iij. q. i. reintegrāda. ſ. nō intelligas q ꝫ dꝫ cuz qs alienat rē litigioſaz: vel de qua timeꝫ fieri ꝓtrouerſia: q; ſi alienat res litigioſa nulla eſt alienatio. C. de liti. l. ij. ꝛ j. vt lite pē. c. iij. ſi aūt alienat rē nō litigioſaz; ſed de qua ſperat litigiū teneꝫ ad intereſſe. i. q̄ti intereſt illius rē alienataz nō eſſe. ff. ō alie. iu. mu. cā. fa. l. i. ō hoc tractat. ſ. de alie. iudi. mu. c. i. vbi de hoc.

d ¶In vitiū; q; vitiū rei ſequit nr oēz poſſeſſorē. C. de acgrē. poſ. vitia. ꝛ facto actoris ſucceſſio dānatur heredis. i. q. i. cito turpē. ꝛ. j, de pe. in gbuſdaz. ꝛ j. de īmuni. ec. aduerſus. in fi.

e ¶Detinere iniuſte: no. q; iura ꝓ eodē reputāt auferre ꝛ detinere iniuſte; vt ꝫ. xvi. q. i. de cime. ſimiliter auferre ꝛ nō dare. xl vij. di, ſicut. ꝛ. xlij. di. §. i. xij. q. ij. indigne: ar. ꝯ. xij. q. ij. ꝛ ſi illi in pn.

P Iſanis Jo. an. ꝛ cōiter doc. ſūmāt vt ī rubro. ſz ego ſūmo ſic. ¶Mādatū factū de reſtituēda libera poſſeſſiōe alicui⁹ rei ſi nō pt adīpleri reſpectu poſſeſſiōis rei q; nō ꝓſtat de ipſi⁹ ꝓditiōe dz adīpleri reſpectu libertatis poſſidēdi ſi de ipa ſpoliatiōe libtatis ꝓſtat. ꝛ ē caſus valde no. Vel notabili⁹ ſūmari pōt ſic. Occupās certū locū in quo qs iura libere poſſidebat ſi ꝓ ipſi⁹ occupationē nō pt poſſeſſo: ſua iura libere poſſidere ſicut prius ꝓuenīri pt poſſeſſorio ꝓ libertate poſſidēdi ꝛ reſtitutio fieri nō pōt niſi dimittat locū in pſtina libertate. b. d. valde ſingulariter. ¶Primo ponit q̄relā epi lucani. Secūdo exꝓſſe eā diffinit ibi. ¶Porro ꝛ ſm boſti. decre. iſta ꝓtinet ꝓmiſſionē ꝓceſſuū: iniuſtā appellationē: primi mādati iterpretationē ꝛ iniuſti ꝓceſſus retractationē. Caſus litteralis ponitur variis modis. Ab. ſi.

f ¶Cōſtat. ſ. ꝓ euidētiā ſcī. cū eēt notoriū epm ibi poſſeſſionē būiſſe. ſic. ſ. e. cū ad ſedē. ad fi. nec poterat aliq̄ tergiuerſatiōe celari. ꝛ ſic notoriū erat. j. ō cohabi. cle. ꝛ mu. c. vl. ſup illa poſſeſſiōe ō qua dubietas eēt cautio pſtatur.

g ¶Sufficienti. ſimile. j. ō ſequeſtra. poſ. c. i. in fi. j. de verb. ſigni. c. ex parte. ſufficiēs cautio erit ſi pignora vel fideiuſſores dentur. ff. man. ſi mādato. §. vlti. ꝛ. ff. de fideicō. lib. l. ergo. §. adijci.

b ¶Poſſeſſionē. q; dicit poſſeſſionē ꝫ ꝓpēdit poſſeſſionē caſtroꝝ: ꝛ poſſeſſionē iuriū: q̄ lucanus epūs bēbat in caſtris de qbus ꝓtendit: ꝛ ſic cōpendit poſſeſſionē affictuū ꝛ pēſionū: q̄ poſſeſſiōe epūs nō fuerat ſpoliat⁹ vt. j. ſequit: vñ debuit facere ſbdiacon⁹ iſte q epūs plene ac libere poſſet peripere pēſiones ꝛ affictus. qō cū nō fecerit nō ſeruauit formā ſibi datam ꝛ iō proceſſus nullus fuit: vt dicit in fi.

i ¶Alterum ad modum. q; cum duo mandantur principaliter non ſufficit alterū ſine alteto adimpleri. vt hic patet. primum fuit vt poſſeſſio caſtroꝝ reſtitueretur epō. iſtud in facto cōſiſtit. hic facto opus eſt. Secūduz vt poſſeſſionis reſtitutio fieret plene ac libeꝛ. ſicut habebat eā tēpore mote diſcordie. ꝛ iſtud cōſiſtit in modo. ꝛ hec duo ſub vno includebant: vt patet in pn. ō. vt poſſeſſionem quā tē. ſub illa forma duo mandantur. ſic. j. ti. proꝛ. c. cum dilecti. ꝛ. ff. de arb. celſus. Et ita patet hic q; ſi quis peccat tam in facto quaz in modo: vel in altero tñ: nō valet quod agitur ſic. j. vt ec. bñfi. vt nſm. ſicut etiam ſi quis peccat tā in perſonā electi quā in modum electiōis non valet qō agit. ſ. de elec. ſuper eo. ꝛ. c. q; ꝓpter. Et ita eſt optimū ar. q; forma mādati diligēter ſeruanda eſt. ſ. de reſcrip. cum dilecta. ꝛ. ſ. de offi. ōle. venerabili.

k ¶Fuit tñ in mō peccatum, hic expreſſe patet q̄liter peccauit in modo: q; cū ipſi piſani confiteꝛenēt epm habere penſionem ꝛ affictus in caſtris predictis: ꝛ ipſi eaz poſſiderent epūs non habebat plenam libertatem percipiendi hinc poſſeſſionē ꝛ affictus. īmo in eoꝝ potestate erat ipſum admittere vel repellere: vt. j. ſequitur. ergo epiſcop⁹ nō habebat plenam libertatez q; hec poteſtas pendebat ex poteſtate illoꝝ. ſ. ō procura. accedens. vnde ſubdiaconus debebat caſtra iſta epiſcopo reſtituere: qō ſi nō fecerit peccauit in modo: q; ſi dubitabat de poſſeſſiōe caſtroꝝ de pēſionibus ꝛ affictibus nō dubitabatur. ꝛ ita quod conſiſtebat in modo certificabat id qō reſpiciebat factū. ꝛ ita ſiue dubiteiur de poſ. ſiue non ex quo conſtabat ō penſiōibus ꝛ affictibus: plena ac libera debuit fieri reſtitutio caſtroꝝ in quibus habebat penſiones.

l ¶Ea plene ac libere. No. q; qui reſtituit: plenam habet reſtitutionem in priſtinam cām. ff. de vi ꝛ vi ar. l. i. §. qui vi deiectus. §. nō ſolum. ſic ꝛ vacua poſſeſſio nō traditur emptori: ſi alius in ea ſit cauſa legatorū vel fideicō. ff. de ac. emp. ꝛ ven. l. ij. §. vacua. qñqz ſit reſtitutio: ſed nō plena ſ. e. litteras. ſed ꝓpter periculū anime.

m ¶Irritum. No. q; dicit irritum. Et ita patet q; iuder q nō ſeruat formam mandati ipſo iure irritum eſt quod facit. ſicut. ſ. de reſcrip. cum dilecta. vbi de hoc.

Rubrica De dolo ꝛ contumacia. Viſo de ſpoliatis ꝛ eiectis aduerſariorū potentia: videndum eſt nunc de fatigatis in iudicio aduerſarioꝝ dolo etiā

S Epe contingit: q; ſpoliatus p ſpoliatorem in alium re tranſlata dum aduerſus poſſeſſorē non ſubuenitur[a] per reſtitutionis beneficium ſpoliato commodo poſſeſſionis āmiſſo ꝓpter difficultatez ꝓbationū iuris ꝓprietatis amittit effectum. ¶Unde non obſtante iuris ciuilis rigore[b] ſancimus vt ſi quis decetero ſcienter[c] rem talem receperit: cum ſpoliatori quaſi ſuccedat in vitiuz[d]: eo q; nō multum interſit quo ad periculum anime iniuſte detinere[e] ac inuadere alienum: contra poſſeſſorez huiuſmodi ſpoliato per reſtitutionis beneficium ſuccurratur.

G Regorius nonus epiſcopo lucañ.

¶Si mandatur reſtitutionem fieri ſub certo modo: neceſſe ē non ſolū in facto ſed etiā in modo pareri: aliter nō valet quod agitur.

P Iſanis ac lucanis ciuibuſ per grauem diſcordiam quam diu inter ſe habuerant afflictis graviter ꝛ attritis: ꝛ infra. ¶D. ſubdiacono noſtro dedimus in mādatis vt poſſeſſione quam in quibuſdaz caſtris conſtat[f] lucanam eccleſiam habuiſſe: ſibi priꝰ plene ac libere ſicut tempore mote diſcordie habuerat reſtituta: ꝛ ſuper ea de qua dubietas oriretur ſufficienti[g] cautione recepta q; iuri coram nobis predicti piſani parerent: prolatas pro occupatione caſtroꝝ iporū in eos ſententias relaxaret: ꝛ infra. ¶Piſanis igitur aſſerentibus q; per te ſtabat quominus tibi iuxta mandatū noſtrum fieret reſtitutio: ꝛ inſtāter petentibus vt dictas ſententias ꝓfatus ſubdiaconus relaxaret: ipe receptis cautionibus de parendo iuſticie coram nobis ſententias relaxauit eaſdez. propter quod tu reputans te grauatum: ad noſtram preſentiam acceſſiſti impugnaturus ꝓceſſum ſubdiaco. ſepedicti ꝛ infra.

¶Porro duo in noſtro continebantur mandato: vt videlicet poſſeſſio quam conſtabat lucañ. eccleſiā habuiſſe tempore mote diſcordie: prius reſtitueretur eidem: ꝛ vt eiuſdē poſſeſſionis reſtitutio fieret plene ac libere ſicut eaz habuerat tēpore ſupradicto: quorum primum ad factum: alteꝝ[l] vero referebatur ad modum. vnde licet prout pars piſanorum dicebat: in facto mādati formam ſubdiaconus ipſe adimplere nequiuerit: q; non poterat facere tibi reſtitui poſſeſſionē[b] caſtrorum de qua non conſtabat eidem: nec etiam ſecundum q; tu ipſe dicebas affictuum ꝛ penſionum poſſeſſio poterat tibi reſtitui: q; ea nō fueras ſpoliatus: fuit[h] tamen in modo peccatum: q; debuit facere vt piſani poſſeſſionem penſionum ꝛ affictuum quam per eorum confeſſionem conſtabat te in caſtris ꝓdictis habere tibi dimitterent plene ac libere ſicut eccleſia tua illā habuerat tempore mote diſcordie. qō qdem eſſe nō poterat niſi piſani caſtra ipa omnino dimitterent: quia illis detinentibus caſtra ꝛ munitiōes caſtrorum: in quibus dictas penſiones recipis ꝛ affictus: ea plene ac libere[l] habere non poſſes ſicut habebas quando ipſi caſtra eadem minime detinebant eo q; quamdiu ea detinent in eoꝝ poteſtate relinquitur te non admittere vel repellere quā do velint. ¶His ergo diligenter auditis proceſſum huiuſmodi de fratrum noſtrorum conſilio irrituz[m] iudicamus.

Rubrica De dolo ꝛ contumacia.

A Lexander tertius berfordeñ. epiſcopo.

¶Reus qui mittendum in poſſeſſionem ad mandatum iudicis non admiſit: nō mulctabit de canonica ętate ſi infra ānū caueat ſtare iuri.

cõtumacia ſm. B. Uel ꝓtinua ſic ſm hoſtī. Quia ſpoliatus qſiqz dolo vel ꝓtumacia rei reſtitutionẽ ꝓſequi nõ ꝑt tõ merito ſubiſcit hec rubrica Et vtraqz ꝓtinuatio eſt ſatis bona: habeꝫ materia .iiſj.q.ir.⁊.iiiſj.q.v.⁊ v.q.iſj.⁊.iij.p totũ.xi.q.iij.certũ repetit in.vi.⁊ de.ab.ſi.

D hoc. Cõis diuiſio. Scõa ibi. ad quod. ab. ſi.

a ¶ Multotiẽs non ergo ſemper: qz aliquãdo ꝓtumax ercõicatur: ut ſ. vt lit. nõ ꝓte. tue: ⁊ c. quoniam.

b ¶ Cauſa rei ſernãde: in qua inder eũ tueri dz. ff. ne vis ſi. ei q in poſ. mit. l. i. §. i. arg. j. de re iudi. cum aliquibus. ⁊. j. ō ſimo. querelã. in ſi. ⁊. ff. de orig. iuris. l. ij. §. poſt originem.

c ¶ Cuſtodiendam. q. n. in poſſeſſionẽ mittitur ex primo decreto: tantũ cuſtos efficitur ⁊ non poſſeſſor. j. titu. prori. c. vlti. de hoc plenius dicitur. j. e. contingit. ff. de acq. poſ. poſſideri. §. vlti. b.

d ¶ Nanciſci: licet impediatur ab aduerſario: ne poſſeſſionez nanciſcatur ſemper tñ intelligit poſſidere: ar. ff. ō bo. auc. iudi. poſ. Quis: ⁊ eſt expreſſum. j. e. contingit. ſi vero impediatur per alium ille tenetur ei ad intereſſe. ff. er qui. cau. in poſ. eatur. ſi quis creditorem hoc itelligo ſi fuerit ſolutẽdo. alſ obtinet qō dictum eſt argu. ff. de do. ⁊ elegãter. §. ſi dolo: ⁊. ff. ō eo per quem factum eſt. l. vlti. i. rñ.

e ¶ Rigor. argu. q ſubtilitas iuris ſiue rigor ſm canones nõ eſt ſeruãdus vt. ſ. ti. pri. ſepe. vbi de hoc. ⁊ ita videt q rigor ille inſti. vi bo. rap. §. iſj. ver. ſed ne talia. ⁊. xxvij. q. ij. priuſquam: ⁊. C. vn de vi. ſi quis in tãtam. ⁊ xvj. q. i. placuit. non debeat ſm canones ſeruari arg. ſ. ti. pri. ſepe. ⁊. ſ. ō iura. calũ. litteras. ⁊. j. ō rap. cum cauſam. c. vlti. ⁊. ij. q. vij. lator. ⁊. xvi. q. i. frater noſter. xij. q. ij. nulli. Rigor talis non ſeruatur in cauſis eccleſiax ⁊ minox. gbus cõſulitur bñficio reſtitutiõis ſed in cauſis priuatox bñ ſeruat: vt. C. vnde vi. meminerint. ⁊. l. ſi qs. ⁊ qō dicitur in. c. placuit. cauſe ſue detrimẽtũ patiatur. hoc verũ eſt quo ad iudiciũ poſſeſſoriũ ſm quoſdã ſz a ꝓprietate nõ repellit: vt ibi l ſi. dicitur: nel ipſe nõ ſtabit in cãp re illa. ſed clerici illius eccleſie. vel ꝑt ītelligi detrimẽtũ patiet in rebꝰ ꝓprijs. xij. q. iiij. qcunqz.

f ¶ Periclitat. cũ enim nulluz fiet ei iudiciũ ex hoc nõ expedit q rigor ſeruetur. ſed ſi iuſticia periclitaret ex hoc puniret ad intereſſe. ff. ne vis ſi. ei qui in poſ. mit. l. i. rñſo. i. §. hec aũt verba. ⁊. ff. vti poſ. ſi duo. §. vlt. ad expẽſas tũ punit. j. c. pri. ⁊. ſ. vt lite nõ ꝓte. qñ. §. in alijs. ⁊. j. ō pecalũniam. ⁊. ſ. ō arbi. dilecti: ſed hoc ideo dicit qz iudex eccleſiaſticus nõ imponit penã ſiue mulctã quã imponeret ſecularis. ff. ſi quis in ius vocãtus non ierit. l. ij. §. ſi quis. ibi extraordinariã penã imponit. ad idem. ff. ō iudi. l. ij. §. vlti. Bernardus.

g ¶ Cõtumaciter. multis modis cõmittitur cõtumacia. qñqz attẽditur reſpectu nõ veniẽtis. vt hic: ⁊. j. e. cum dilecti. ad ſi. qñqz reſpectu non reſtituentis. ff. de rei ven. qui reſtituere. quãdoqz reſpectu non reſpondentis. vel obſcure reſpõdentis. quod idem eſt ac ſi nõ reſponderet. ff. de interro. ac. de etate. §. q tacuit. ⁊. §. nihil. qñqz reſpectu nõ iurãtis. vt. ff. de ure iu. manifeſte. qñqz reſpectu recedẽtis infecto negocio. j. e. pront. ⁊. xi. q. iij. certum. ⁊. ſ. de pcur. cõſtitutis. xviij. di. ſi qs aũt. ⁊. ſ. ō iud. c. j. ⁊ qñqz reſpectu ſi erbibẽtis. ff. de ap. creditor. §. iuſſus.

b ¶ Religionis. ar. q cũ religioſis mitius agendũ eſt. xij. q. ij. religioſam. ⁊ ff. ō relig. ſunt pſone in ſi.

D hoc cum contingat actorem multotiens[a] mittendum eſſe in poſſeſſione cauſa rei[b] ſeruande propter abſentiam partis aduerſe: ⁊ per eius dolum ſiue potentiam nõ poſſit rem cuſtodiendi[c] nanciſci[d]: ac imminente fine anni reus ne poſſeſſionem amittat: debitam offerat cautionẽ cuiuſmodi pena ſit mulctandus: qz iuſſioni non paruit iudicis: a nobis tua fraternitas requiſiuit. Ad quod dicimus: q in eccleſiaſticis perſonis ⁊ negocijs rigor[e] ⁊ diſtrictio iuris non requiritur: ſed cum iuſticia propter hoc non periclitatur[f]: patienter admitti debet: cum reus per cautionem ſtandi iudicio ſe aſtringit.

I Dem abbati de rameſe ⁊ archidiacono belien.

¶ Propter cõtumaciã rei poteſt iudex rem petitam ſequeſtrare: et ipſum contumacez in expenſis condemnare quas propter ipſius contumaciam vel doloſam exceptionem fecit.

Ex litteris veſtris accepimus q cum vobis cauſam que inter monachos de etoll. ⁊ canonicos lincon. ſuper eccleſijs de. v. et .M. vertitur durimus cõmittendam: ⁊ canonici citati legitime ſe contumaciter[g] abſentarint: vos licet monachi eſſent ob contumaciam aduerſe partis in poſſeſſionem rerum petitarum mittendi: intuitu tamen religionis[b] mitius agere cum eis volentes: poſſeſſionem ſequeſtrari[h] feciſtis: vt ſic ſaltẽ canonici affecti tedio ſtare iudicio cogerentur tandem monachis eccleſias ſibi poſtulantibus reſtitui canonici reſponderunt auctoritatem veſtraz penitus expiraſſe: eo q ad alios iudices litteras impetrarunt que preiudicare[k] prioribus videbantur. Uerum quoniam in poſterioribus litteris non fuit mentio facta priorum: nec in eis nomina contiuebantur eccleſiarum que in prioribus poſita fuerant: ſed indiffinite[l] dicebatur ſuper quibuſdam eccleſijs: Nos attẽdẽtes maliciam ⁊ doluz nulli patrocinari debere: mandamus quatenus predictam cauſaz ſecunduz formã priorum litterarũ non obſtantibus poſterioribus terminetis: expenſas[m] quas propter hoc monachi feciſſe noſcuntur eis a canonicis reſtitui facientes.

I Dem exoneñ. ⁊ vintonieñ. epiſcopis ⁊ abbati berfordieñ.

¶ Actore contumace teſtes recipi ⁊ ſententia ferri debet etiam lite non conteſtata reo inſtante.

Cauſam que inter .F. ⁊ .R. filiuz agathe de natiuitate ipſius. A. vertitur: vobis fratres epiſcopi ⁊ londoñ. epiſcopo commiſimus terminandam: ⁊ infra. Ceterum ſi aduerſarius[n] ſuus legitime citatus[o] ad preſentiam veſtraz accedere vel iudicio eccleſie pare re contempſerit: aut etiaz ſe abſentauerit: cum de anglia receſſiſſe dicatur: procuratorem eius ſi quem reliquerit conuocetis: qui ſiue venerit ſiue non: aut ſi procuratorem non dimiſit: denunciationibus ad domum[p] eius miſſis: receptis teſtibus alteriꝰ partis iuxta

i ¶ Sequeſtrari. hoc de iure fieri nõ debet niſi in caſibꝰ. j. de ſeqſtra. c. i. ⁊ vl. vbi de b. ſz de gratia hoc fecerũt. cũ debuiſſet monachos miſiſſe in poſſeſſionẽ cauſa rei ſeruande. ſ. vt lite nõ ꝓte. tue. ⁊. c. qñ. §. in alijs. ſed hic voluerunt ſeruare talez rigorem.

k ¶ Preiudicare prioribꝰ videbãtur. quo ad opi. illorũ canonicorum. ſed nõ eſt ita.

l ¶ Indiffinite. ꝓpter talẽ mẽtionem generalẽ ſeu in diffinitiua ꝓtes lre nõ reuocantur p poſteriores ſed expreſſaz debẽt facere mẽtionẽ de prioribꝰ. ſ. de offi. ōle. ex litteris. ⁊. j. ō rei iudi. inter monaſteriũ. ⁊. j. de coha. cle. ⁊ mu. ſup eo.

m ¶ Expẽſas. ſic. ſ. ō reſcrip. ceterũ. in ſi. ⁊. c. ex pte. ⁊. c. vlt. vbi de hoc. ⁊. j. de ap. vt debitus. b.

Q Auſaz que. Si actor eſt ꝓtumax reo inſtãte diffinitiua ſnia ferri pōt. b. d. vel pinguius ſm cõmunez intellectum vt in rubro. Prima ꝑs ponit petitionem rei ꝓtra quẽ actor ꝑtrauerat. ſecũda ipſaz petitionem exaudit ibi: ceterũ Alb. ſi.

n ¶ Aduerſarius. ſ. R. filius agathe qui fuerat actor: vt patet. j. qui ſi. ſint legiti. cauſam que.

o ¶ Citatꝰ. legitime trinis edictis. vel vno pemptorio ꝓ oibus. xviiij. q. iij. de illicita. ⁊. ff. de iudi. ad peremptoriuz. ⁊. l. nonnunquam.

p ¶ Ad domũ. not. q citãdus eſt ſemp alibi ſi inuenit. iiij. q. v. gſgs. ⁊. j. q ma. ac. poſ. c. i. ⁊ j. eo. venerabilis: ⁊. j. tit. pri. c. vlti. demũ citari debet ꝓcurator ſi quem dimiſit quem tenetur dimittere quilibet ⁊ maxime poſtq̃ eſt citãdus. alſ ꝓcederetur cõtra eũ tanq̃ cõtra cõtumacem denunciationibꝰ ad domũ uel ad eccleſiã abñtis factis vt hic. ⁊. j. e. venerabilis: ⁊. j. ti. pri. c. vl. ⁊ ff. ex qui. cau. ma. Item ait. §. hoc aũt. ⁊ amici ſunt regrendi. ff. e. l. ergo. ff. de dã. infec. l. iiij. §. pretor. xvi. q. iij. §. pōt. ver. ſi is aũt. ⁊. ff. de li. ag. l. i. i. rñ. ⁊. ff. ex qui. cau. in poſ. ea. l. hoc aute. Preterea vt hic receptis teſtibus alterius ꝑtis ad ſnīaz ꝓcedatis. ⁊ iō ꝺicit expreſſe. j. ti. pri. c. fi. vbi dicitur q citatus procuratorem non dimiſit: denũciatione ad domũ facta cauſa cuſtodie in poſſeſſionem mittatur actor: vel excõmunicetur ſi miſſio fieri nõ poteſt. ⁊ ꝺ dicit q teſtes xc. ⁊. ſ. vt lite nõ ꝓte. quoniam. §. in alijs: ⁊. c. tue. qualiter ergo intelligitur hec decre. dicas q hec nõ ꝓtradicit illis: qz in alio caſu loquitur. ꝺria locũ habẽt: quãdo reus eſt ꝓtumociter abſens. nec dimiſit procuratorem. tunc lite nõ ꝓte. mittit actor in poſſeſſionẽ cã cuſtodie. hec decre. loquitur qñ actor ẽ abſens: ⁊ reus preſens: tũc. n. cõtra actorẽ abſentẽ recipiũtur teſtes lite nõ conte. ⁊ ſnīa pōt ferri: vt dicit in ſi. ⁊ ſic loquitur etiam auc. C. quomõ ⁊ qñ iudex. auc. qui ſemel: ⁊ in auc. de litig. §. oẽm. col. viij. ⁊. R. filius agathe cõtra quẽ ꝓceditur erat actor: ⁊. F. reus: ut patet. j. qui ſi. ſint. le. cãm que. ⁊ ille. R. ipe trauit litteras illas gbus agebat ꝓtra. F. ſup hereditate aui ſui. ⁊. F. impetrauit lras iſtas: ⁊ illas. ſ. de offi. dele. cãm que. ⁊ iſte. F. ipetrauit remotionem vnius iudicis. ⁊ fecit addi illud qō ꝺ dicit. ſ. in ver. ceterũ. qdam dixerũt q lis fuit ꝺ ꝓte. ſed nõ eſt verũ. de hoc dicetur plenius. j. ti. pri. ratio eſt quare l abſentia actoris recipiũt teſtes lite nõ cõte. ⁊ nõ in abſentia rei cõtumaciter abñtis. qz maior eſt ꝓtumacia actoris q̃ rei. ⁊ ſi actor nõ uenit q aliũ ad iudiciũ p uocauit preſumitur potius cõtra ipſum q̃ ꝺ reum abſentem. vnde rei fugientes appellanntur: vt in. l. properandum. C. de iudi. ⁊ actor debet vti intentione ad ꝑplẽdã cãm. reus debet extenuare cãm. iiij. q. iiij. c. i. ⁊ in auc. de litig. §.

oẽm vbi reddit hec rō.col.viij.⁊ ideo potius pareitur reo:qz facit id a quo denominat: actor vo ꝓtiuz eius qō debet:⁊ eo absite pñt recipi testes:⁊ sñia ferri:⁊ qz fauor ꝓsiderat ex parte rei:qz rei fauorabiliores sunt ꝙ actores: ⁊ ideo iura voluerūt eis potius subuenire ꝙ actoribus.cū ꝑma facie sit ꝓsumptio ꝓ eis.ĵ.de.ꝓba.er litteris:⁊ ne sit ī ptāte actoris:cū voluerit reū vexare:⁊ iō ne cesse hz litē vsqz ad finē pducere si reus voluerit: vt in autē. premissa qui semel.

a ¶ Formam.ĵ.qui fi.sint legi.causam que.i.b.

¶ Prout nobis. Cōis diuisio. Scōa ibi:ideoqz Ab.siculus.

b ¶ Cōtumaciter.cōtumax est q cū debet parere nō paret.ff. de re iudi.cōtumacia.alias latitare nō videtur.q si presens esset nō cōpellitur respōdere. ff.de iudi.nō videt:⁊.ff.de peculio eo tpe.ff.si qs in ius vo. nō ie.l.ij.alios modos contumacie habes.s.vt lite nō conte.qñ.ꝯ.i.⁊ alios modos notaui.s.eo.ex litteris.

c ¶ Cautionē.no.q sola p̃missio sufficit pro cautiōe ista vbi nō fuit exōicat⁹ vel data possessio.ff.ō iudi.l.ij.ꝯ.sed si vbitetur.⁊ nō obstāte iuratoria cautione ex iusta cā poterit appellare.ff.q satisda.cog.l.vl ⁊.ĵ.de appel.ad hec.nec etiaz pena cōmitterek:si esset apposita.ff.rē ra.ba.l.iij.ꝯ.falsus. ⁊.ff.iudi.sol.cū apud. sz b non appellauit ex iusta cā.⁊ iō dicit iuramento ꝓtēpto:vnde incidit in periurium.

d ¶ Aduocati.qñ inducie dāde sunt ptertu aduocati:dictuz est.s.vt lite nō ꝓte.c.i.

e ¶ Instāte. perinde est ac si a iudice interrogarek.ff.ō interro.ac.si fine.ꝯ.i.⁊ per talē iterrogationē ⁊ rñsionē fuit lit.ꝓte.facta:vt dr in fi.nec distinguik per quē fiat interrogatio.s.de lit.ꝓte.c.vno in glo.⁊ itelligo libellū sup ōcimis illis ponectū:in quo decime petebank ⁊ hoc satis colligik ex ipsa lr̄a vbi dicit decimas de qb⁹ ꝓtētio erat.lz qdā direrūt q libellus ñ fuerit hic porrectus.⁊ p hoc volūt ꝓbare q sine libello possit iudiciū exerceri.vel pt intelligi instāte actore.i. ad instātiā actoris iudex ipm interrogauit ⁊ reus rñdit.q.xl.an.possedit.sed vitas fuit:q actor interrogauit vt pz in antiqua.⁊ satis pt valere talis cōtestatio.sicut valet rñsio ad interrogatiōes aduersarij facta.ff.de inter.ac. si fine.

f ¶ Ad ꝙincendā.No.dilationē dari ad ꝙincendā maliciā.si.in auc. vt cuz ō ap.co.g.ꝯ.sed hoc.col.viij.⁊.C.de iudi.ac.iubemus.⁊.ĵ.e.cū olim.īmo etiā iudex ei facere gratiam potest post peremptoriū edictū: vt iterū citet ipsuz.s. de offi.dele.consuluit.

g ¶ Utpote. exꝑssiuū vitatis est sicut illud vidimus gloriam eius gloriā quasi vnigeniti rē.⁊ patet hoc ex eo q pōt ferri sñia: vt.ĵ.sequitur.

h ¶ Terminetis.si liquet ō cā aliqua vel liquere pōt:quia possint recipi testes vel si nō liquet vel liquere nō pōt.adiudicabitur tm̃ ei possessio. Ideo no.cum aligs ꝙuenitur actiōe reali ⁊ fuerit absens p ꝓtumaciā:ita distingue. aut lis ē ꝓtestata.aut nullo modo contestata.si lis est cōte.vt b.aut liquet de cā vel pt liquere;aut nō.si liquet de cā vel potest liquere:qz recepti sunt testes ⁊ instr̄a pducta ⁊ ꝓfessiones facte. vel possunt recipi.tūc procedatur ad sñiam diffinitiuā ꝯm merita cause absoluēdo vel condēnando ꝯm tenorem illius.l.C.ō iudi.pperandū.ꝯ.sin aūt.⁊ h.⁊.iij.q.ir.decernimus.si aūt nō liquet nec liquer pōt:qz actor nullos testes inducit vel instr̄a p que possit ꝓbare de iure suo tūc adiudicanda est possessio tm̃ actori salua qōne ꝓprietatis absenti: vt hic dicit ⁊.C.qūo ⁊ qñ iudex ꝙsentaneū.⁊ erit statim verus possessor.si vero lis ē quasi conte.saltē ad interrūpendā prescriptionē.puta cū qs conuenik q possidet noīe alieno dño in iudicio noīato ⁊ facta denūciatiōe ⁊ ipso legitime citato si nō uenerit tunc adiudicatur possessio ipsi actori salua questione ꝓprietatis absenti. s.vt lite nō ꝓte.qñ frequēter.ꝯ.si super rebus.⁊.C.vbi in rē ac.l.ij.⁊ ita idez est qñ lis ē conte.⁊ non liquet de causa.sicut qñ ē quasi ꝓte.si vero nullo modo lis ē conte.reo cōtumaciter absente.tūc mittendus ē actor in possessionem rei petite cā custodie.s.ut lit.nō ꝓte.qñ.ꝯ.in alijs:⁊.C.de ꝓscrip.xxx.vel.xl. an.si qs emptionis.ꝯ.pe.v.sed si qs vo per vim:⁊.ĵ.ti.pri.c.vlti.⁊ tūc reus vsqz ad annū poterit recuperare possessionē restitutis expēsis ⁊ pstita cautiōe iudicio sisti anno elapso nō audiek:nisi sup ꝓprietate:ut in predictis ꝙordantijs.qñ frequēter.ꝯ.⁊ in alijs.⁊.l.si qs emptiōis.⁊ hec vera sunt reo absente ⁊ actore pñte.si uero actor fuerit absens ꝙtumaciter reo pñte ⁊ petente vt ī cā ꝓcedatur:tūc si lis sit contest,locum habet quod dicitur.C.de iudi.properan

dictam formam[e] ad proferendam sententiam procedatis.

¶ Rbanus tertius de nouo loco ⁊ de viger.prioribus.

¶ Si reus post litē contestataz est contumax: si alias liquet de causa ferē diffinitiua sñia. si non liquet actor in verā possessionē inducitur.

Prout nobis:⁊ infra. Reum q contumaciter[b] a presentia vestra recesserat iuratoriam coegistis exponere cautionem[c] q coram vobis iuri pareret. Cumqz die prefixa vestro se conspectui presentasset: pretextu aduocati[d] quem non habebat respondere solita malitia recusauit. Tandem actore instante[e] respondit: q.xl. annis decimas de quibus erat contentio percepisset: varijsqz postmodum excusationibus vtens in vocem ap. prorupit: ⁊ contumaciter iuramento contempto recessit. ℣ Ideoqz mādamus quatenus ad conuincendam[f] eius maliciam semel cum ad.A.pre.conuocetis:⁊ si venerit finem imponatis negocio competentez. q si venire contēpserit causam vtpote[g] lite que ingeritur contestata diffinitiua sententia termi-

netis[h], vel presenti[i] saltem adiudicetis possessionem seruata dumtaxat questione proprietatis absenti.

¶ Innocentius tertius.

¶ Qui fundata intentione actoris exceptionem peremptoriā obijcit quam non probat incontinenti sed accepit inducias: si defecerit in probando condemnatur incontinenti diffinitiua non expectata in expēsis: ac soluere cogit. q si nō potest: punief in corpus ꝯm arbitrium iudicis.b.d.no.iste ter.

Finem[k] litibus cupientes ponī: ne partes vltra modum grauent laboribus ⁊ expensis presertim cum de beneficijs ecclesiasticis litigatur: que sine dispēdio[k] diu vacare[l] non possunt. ℣ Presenti decreto statuimus: vt postquam intentionem suam altera pars fundauerit[m]: si reliqua forte voluerit legitimam exceptionem[n] opponere quā nolit aut nequeat incontinē ti probare. ℣ Quia frequenter ad impediendum vel differendum. p cessum exceptionel huiusmodi per excogitatam maliciam opponuntur: ad soluendas alteri parti moderatas expensas[o] extunc in iudi-

tūc enim mittitur actor in possessionem bonorū ipsius rei pro modo debiti ō dinarati in libello vt ibi dicitur. si vero est talis cau sa q actor nō possit mitti in possessionem dz re⁹ excōicari.s.vt lit.nō cōte. tue.⁊ siue sit actio personalis: siue realis. iudex il lā penaz pōt imponere q magis timeat ad alteraz postea ꝓcessurus: vt in ō cre.qñ in fi.qz hoc soluz bene agit rē.xxiij.q.v. prodest.

Finem litibus. Qui fundata intentione actoris peremptoriū obijcit ⁊ acceptis iduciis ōfleit ī ꝓbādo punik in expensis qz dolus presumik.b.d.ꝯm Joan.an. posset tm̃ latiꝰ sūmari ꝯm eū sic.q fundata ītētione actoris exceptionē obijcit rē.vt sic icludat quasi peremptoria exceptio ⁊ dilatoria eo casu quo probat ⁊ ponik post lit.ꝓtes.vt pz de of.dele.c.ĩnuāte. hec tm̃ idistincte mihi nō placet vt ō decre. p oīa bēat locū ī quasi perēpto ria vl dilatoria:ut.ĵ.subijciā:⁊ pmū sū marium Jo.an.est nimis generale in fi. Itē nō facit mentionē de alio regsito per

ter. ad hoc ut fiat hec ꝙdēnatio.s.qñ icōtinēti nō vult vel nō pt ꝓbaf vīscias q hoc.c.legik tripliciter quaz due lec.sunt magis cōes.sz ꝯm vnaz q̄ placet mihi sūmo sic ut in rubro.⁊ rē casus singularis ⁊ nou⁹ hz q ītra intelligo ꝓ hoc facit vbū statuimus positū in ter.q ius nouū iducit iurta no.in.c.decernimus.s.de iudicijs. Diuidik:nā primo ꝑmittit cōstitutiōis duas causas generales.scōo ꝓstitutionē summittit ibi:presenti: adijciendo alias duas causas cōstitutionis spālis quaz vnaz interserit in ipsa ꝓstitutōe ibi.qz frequēter. Ab.siculus.

i ¶ Finē litibus.sic.ĵ.e.c. venerabilis.C.de agri.⁊ cen.litibus.li.ri.⁊. C.de iudi.pperandū.in pn.⁊.ĵ.de re iu.iurg antiū.

k ¶ Sine dispendio.s.de elec.cum inter vniuersas:⁊.s.vt lite nō cōte. quoniam.ꝯ.i.

l ¶ Diu vacare nō pñt.ĵ.de concess.preben.nulla:⁊.s.de elec.ne pro defectu:⁊.l.di.postq̄.

m ¶ Fundauerit.vel p testes vel p instr̄a.vel per ꝓfessionē vel per euidentiā facti:ut.s.de resti.spo.cū ad sedē.in fi.⁊.C.de excep.si quidē.vel etiaz ꝑsumptiue.C.de ꝓba.siue.vel ipso cōi iure.xvi.q.vij.oēs basilice ⁊.xviij.q.ij.monasteria.

n ¶ Exceptionē.hic patet q exceptio peremptoria pt obijci publicatis attestationib⁹ ex eo q dicit fundata intētiōe alteri⁹ partis:sic.ĵ.de testi.c. de testibus: vbi de hoc.⁊.ĵ.de cog.spirituali.c.vl.

o ¶ Expēsas.sed nūqd habet locū qō hic dicitur in expensis in exceptiōibus dilatorijs que proponūtur ante litem conte. vt deficiens in probatione puniak in expēsis.sicut post litē ꝓte.qdā dicunt q sic:arg.s.de rescrip.ceterū.s.e.ex litteris. Ego credo q̄ distinguēdū ē.q si calūnie proponat aliquis exceptionem dilatoriā añ lit.ꝓte.⁊ de hoc ꝓstat euidenter:tūc debet condemnari.s.de rescrip.ceterū.⁊.c. vlti.⁊.s.e.ex litteris:qz ibi euidēter apparet de malicia ipsius.alias nō credo excipiente condemnandū in expensis ante litē conte.nisi constet de malicia ipsius ⁊ precipue si super hoc iuratū esset de calūnia: ar.huius littere a ꝓrio fen su ex eo q dicit postq̄ altera pars intentionē suā fundauerit.ergo ante litem conte.non videtur condēnanda pars excipiens.cū hoc habeat a iure.q possit proponere exceptionē.ĵ.de excep.pastoralis.⁊ pcipue vbi hz verisimilē cām excipiendi.sed expense que prestantur propter contumaciam partis alterius:ille indistincte prestank qualēcunqz cām litigandi habuerit ille cui prestatur.ĵ.e.cū dilecti:⁊.ĵ.de sequestrat.ad hoc.s. vt li.nō ꝓte.quoniā.ꝯ.in alijs.C.de iudi.sancimus.⁊.C.qūo ⁊ quando iudex.auc.q semel.⁊.ff. de iudi.eum quem temere.⁊ in concil. lugdunen.

J.e.ti.actor.q est Jnno.iiij.ꝛ tales expense statiz sunt pstãde añ cp audiak ſ.ut li.nõ ꝓte qñ.§.i alijs.ꝛ.C.õ iudi.sancim⁹. Jtẽ illud regulare ꝓsue uit eẽ: vt in fi.litis victus victori in expensis litis ꝓdẽnet.J.de pe.calũniã.ꝛ.ſ.de ma.ꝛ obe.c.vlti.ꝛ ī auc.de iudi.§.oportet.col.vi.ꝛ.C.õ epi. ꝛ cle.auc.generaliter.sed in casu isto differẽtia est a primo casu. vnde b distinguit sicut in priori ctrũ bũerat ꝓbabilẽ cãz litigãdi: vel nõ ꝛ vtrũ sit iuratum õ calũ. vel nõ. ſi est iuratum de calũnia puta: quia talis causa est vbi iuratur: tunc non debet cõdemnari in expensis: qr nõ est verisimile q aligs sit īmemor sue salutis: ut.i.q.vii.sancim⁹ qr iuramẽtũ õ calumnia ad oĩa q̃ emergũt ꝛ incidũt in causa post litẽ contẽ.extendit.C.de iura.calũ.auc.hoc iuramẽtum. et tũc nõ dz condemnari etiã si deficiat in exceptõne opposita.ꝛ ita nõ debet ꝓdẽnari victus victori in expẽsis: cũ probabilẽ cãm hr̃e psumit litigãdi: ar.J.de sen.ercõ.sacro et.ff.õ leg.ii.qui solidũ. §.etiã aliogn metu expẽsarũ dimitteret quis ius suũ indefensuz.ff.de pet. heredi.illud.et hoc intelligo nisi ꝓstet de calum. seu malicia: quia tũc condẽnabit in expensis: qr ꝑ ma pſumptio tollitur p sequẽtẽ. Si vero nõ ẽ iuratũ de calũnia: puta qa causa est spũalis tunc debet condẽnari in expẽsis qui deficit in ꝓbatiõe exceptiõis ꝓposite fundata intẽtiõe actoris vt hic dicit: qr eo ipso q nõ probat: pſumit malicioſe excepiſſe. in qno casu pt intelligi hec decre. et b posset requiri iuramẽtum q malitioſe nõ opponat exceptionem. ar.ſ.õ elect. cuz dilecti. et.ſ.õ restitu. spo. litteras. cum iam sit ꝓbata intẽtio et pſũptio pro ipso ꝑ excipientẽ: ꝛ sic ītelligo ẽt de expẽsis totiꝰ cause. alij dicunt q nulla distinctio est faciẽda: ꝛ eo ipso q succũbit: malã cãm pſumit bũiſſe. ar. C. de epiſ. ꝛ cle. auc. generaliter. ex eo q ibi dr. ꝛ si victꝰ fuerit pſumit iniuste mouisse litẽ. Dñs pla. ꝛ dñs Ja. dicebãt q eo ipso q succumbit victꝰ pſumit iiuste mouisse litẽ. Benignꝰ exponũt alii illõ vbũ victꝰ ſ. ab aduersario: ut. C. õ epi. ꝛ cle. oẽs ī fi. sz ī criminali cã eoipo q succũbit presumit calũniari. ij.q.iiij.q nõ ꝓbat. C. de aduo. diuer. iudi. l.i. sic dicebant predicti dñi pla. ꝛ Ja. idez esse in ciuilibus. Sed in causa appellationis nulla distinctio est facienda: an iustã habuerit causaz appellandi: an non: siue appelletur post sniam: siue a sententia. J. de ap. sepe c. reprehensibilis. ꝛ.c. significauerunt: ꝛ.c. ut debitus. ꝛ.c. nicholao: ꝛ. J. de eo qui mit. in pos. causa rei seruande cum venissent: ꝛ.ij.q.vi. oĩmodo: ꝛ. C. de ap. eos. §. ne temere: ꝛ. C. quoꝫ ap. nõ reci. ab executore. Et no. q tñ necessarie expense ꝛ moderate restituende sunt ꝛ vtiles. J. e. c. pri. ꝛ. J. ti. pri. cũ uenissent. in fi. ꝛ. J. de seqſtra. c. i. in fi. ꝛ que propter b facte sunt: vt dr̃ b: ꝛ. c. pri. in aduocatis ꝛ in alijs. C. de iudi. sancimus. ꝛ si quas fecit casu vel facto: illas nõ peteret. ff. man. inter causas. §. non oĩa: ꝛ erũt mediocres nõ delicate. ff. de dã. infec. inter quas. §. vl. ꝛ. l. se. ar. ff. de pig. ac. si seruos in fi. nec obstat q minores facere potuissent. ff. mã. si qs alicui. §. impendia. ſño. q expense q̃ facte sunt post lit. ꝓte. peti debent officio iudicis. sed q̃ fiũt añ lit. ꝓte. petunt iure actiõis. ꝛ noiatim debẽt peti in libello. ff. de edil. edic. ediles. §. itẽ sciendũ: ꝛ. l. itẽ si serui. §. i. ꝛ nisi tpe sñie iudex ꝓdẽnet ad illas expensas: q̃ veniũt iudicis officio postea peti nõ pñt. C. de fruct. ꝛ lit. expen. terminato. nisi in cã appellatiõis. C. qñ. puo. nõ est necesſ. l. vl. iudex aũt prius tarabit expẽsas postea iurabit prout traditur. iij.q.iij. §. quod fieri nõ debet. ꝛ in auc. de iudi. §. oportet. col. vi. ꝛ. ſ. qõ metus causa. c. vlti. ꝛ. J. de iniurijs ꝛ dam. da. c. olim. ꝛ. ſ. de procur. constitutis.

a Cũ acceptis inducijs. i. postq̃ inducias receperit ad ꝓbandã exceptionem. et istud capitulum determinat illud tunc.

b Et si soluẽdo. b semp regulare est: vt qui nõ ẽ soluẽdo alio modo puniat. riiij.q.vi. si res: et. ff. de pe. l.i. ad fi. ꝛ. ff. de iurisdi. om. iu. si qs id. §. in seruos. ꝛ. ff. õ iu ius vo. l. ulti. ꝛ. C. õ sepul. vio. l. vlt. ī fi. et. J. õ de. male. c. vlt. ꝛ. C. de ser. fu. gcũq. boc generale ẽ q arbitriũ locũ bẽat vbi certa pena statuta nõ ẽ. ſ. õ of. õle. de causis. ꝛ. J. õ accu. super bis: ꝛ. ff. de iure deli. l. ꝛ oĩa. q̃ iure scripta tarata nõ sũt: iudicis arbitrio relinquũtur: vt eq tate pẽsata, pcedat. ſ. õ transa. c. ul. b. Et de casib⁹ reseruatis iudicis arbitrio vide in spe. de ff. iudi. §. pe. ad fi. additio.

c Cõcanonicoꝝ suoꝝ: no. q in cã cõi eiusdẽ litis vnꝰ admittit ꝑ alio post litẽ ꝓte. volens agere ꝑ ipso: lz cõstet eũ ñ hr̃e mãdatũ pstita cautiõe de rato C. õ ꝓsor. eiusdẽ litis. l. ij. arg. ſ. de cõsti. cũ. Ho. vbi de hoc Jtẽ aliud spãle: q post lit cõte. cauet de rato. vt in. l. pdicta ꝑ illud. ff. de pcu. põponi⁹. §. rati. Jtẽ aliud spãle ẽ hic: q ī cã criminali admittitur vnus ꝑ se ꝛ ꝑ alijs. ij.q.v. statuit. ver ſi. ſi duo. ꝛ. iij.q.vi. b quippe. Sed nõ credo q in tali casu audiretur unus pro alio sine mãdato: qr talis causa nõ proprie dicit cõmunis. imo vnꝰ solus posset agere insolidũ ercipiendo contra electum ꝛ tãtum facit vnus quantuz plures. ꝛ isti habebant mandatum ab alijs: vt hic dicitur.

d Crimia. ſ. dilapidationẽ ercõicationẽ: ꝛ piuriũ: ꝛ q administrauerat confirmatione nõ habita. Jtẽ q erat in minorib⁹ ordinib⁹ ꝓstitut⁹. hec oĩa obijciebant in modũ exceptiõis. vt ꝑz in integra. de boc. J. de accu. sup bis.

e A grauamine. q inferebat ei altera pars ex̃ iudiciũ vt vr̃. uel etiã in iudicio: qr plures cõmiſſiões emanarũt super hoc negocio.

f Prosecutus. si statuisset terminũ sue appellationi: debuit ꝓdẽnari ad oẽs expensas quas aduersarij fecerũt post q̃ uerũt ad curiã: qr nõ misit sufficiẽtez ꝓcuratorẽ ad curiã. J. de appel. nicholao: ꝛ.c. reprehensibilis: ꝛ.c. sepe: ꝛ etiaz si terminũ nõ statuisset: ut in. d.c. reprehensibilis: ꝛ.c. sepe: ꝛ boc uerũ ẽ quãdo in iudicio appellatur.

g Sufficientẽ. legitime cõstitutũ ad agẽdũ ꝛ rñdẽdũ. ſ. de pcu. c. i. ꝛ. c. accedẽs. ꝛ. xxiij.q.v. de ligurib⁹: ꝛ. ff. de ꝓcu. mutus. §. pena.

h De iure. in peremptorio iuder dz sic cõminari. ſ. de in inte. resti. tũ ex litteris: ꝛ. ff. de iudi. in peremptorio.

i Nunciũ. no. per nunciũ fieri citationem.

k Poterat. sic. ſ. de elec. bone: ꝛ. J. de ap. ꝓstitutus.

l Sub hac. boc fuit sumptũ de lege. ff. õ arbi. celsus. ꝛ est si. ſ. de resti. spol. c. ulti. ꝛ viij. di. quo iure: ꝛ. ſ. de offi. õle. cũ sup. ar. ꝓtra. J. õ spõ. sicut: ꝛ. ff. de ꝓdi. ꝛ demõ. ex scriptura. ꝛ. ff. de leg. iij. ea tñ adiectio. ꝛ insti. õ vbo. ob. §. oĩs stipulatio. ꝛ. ff. de ꝓdi. insti. si qs ita institutus.

m Respõsalẽ. Ex hoc vr̃ q lz aligs iusto ipedimẽto sit detẽtus: vt uenire nõ possit: q teneat mittere ꝓcuratorẽ. v.q.iij. si egrotãs. vbi õ hoc. ꝛ viij. di. epi⁹ ꝛ.c. placuit. ꝛ. lxv. di. si qs metropolitan⁹. ſi. J. õ ap. cõstitutus. ꝛ. ſ. de ele. bone. Jn ꝓriũ vr̃ q nõ teneat mittere ꝓcuratorem: dũmodo mittat excusatorem ſ. de ꝓcu. querelã. vbi de hoc qr reuocat sñia: si ꝓbet iusta absentia: ut ibi: et J. de re iudi. cũ bertoldus. et. ff. de dam. infec. si finita. §. si forte. et. vii.q.i. ꝓsentium. Nam egritudo ꝓgat diẽ. ꝛ si tũc iudicauerit: iudicatũ nõ vr̃. ff. de

re iudi.queſtum.ꝛ ſi ex cauſa probabili abſens eſt:nō ꝓcedit contra eū diffinitiue.ſ.de offi.dele.ꝙſultationibus. Itē ꝑm hoc nō eſſet melioris ꝯditionis qui abeſt ex iuſta cauſa:ꝙ qui ex iniuſta.ſi nō vult intereſſe vel non pōt ſufficit ei ſi mittat ꝓcuratorē.ff.de ꝓcu.l.i.ꝛ.delegat⁹ nō pōt cōpellere partes: vt ꝑſonaliter quis ad cauſaꝫ veniat.niſi i caſib⁹.i decre.Inno.iiij.de iudi.c. iuris eē.ꝛ generaliter ab initio ante libelli oblationē quotiēs qs abeſt ex neceſſitate ſubuenit ei.ff.ex qui.cau.ma.ſed ꝛ ſi.§.i.ad hoc dicit vincē.ꝙ re⁹ ad cāꝫ citatus ſi ardua ē cā:ꝛ venire nō pōt:nō tenet mittere ꝓcuratorē:ſꝫ excuſatorē.ar. illi⁹ decre.ſ.de ꝓcur.q̄relā. niſi ſpāliter.hoc in citatiōe dicatur:ſꝫ qō hic dictū fuit.ſꝫ actor ſemp tenet mittet.ff.ō diuer.ꝛ tēp.ꝓre.l.i. Dicas ꝙ actor ab initio añ libelli oblationez:aut etiā citationē non cōpellit agere:ſed ne fiat ei ꝓiudiciū in ꝓſcriptione circa rē ſuaꝫ ēt infirmus ꝛ impeditus cōpellit cōſtituere ꝓcuratorē: qui ſaltez litem ꝓteſtet.ꝛ ſic ī terrūpat ꝓſcriptionez ꝛ ſic indirecte cōpellit.ſed per iudicē nō cōpellitur.ꝛ ſic intelligit ler prima.ff.ō.diuer.ꝛ temp. preſcrip.l.i.re⁹ nō cōpellitur venire inſta de cauſa ſpedit⁹ ꝛ ꝑcipue ſi cauſa eſt ardua:vt diri in decre.q̄relā.ſ.ō ꝓcu. ſed ſufficit mittere excuſatorē ꝙ ō hoc fidē faciat:vt ibi.ſed ī caſu preſenti iſte elect⁹ ſimpliciter miſit nūciū cum litteris allegādo quaſdā friuolas excuſatiōes.ſ.calores eſtiuos:ꝛ ꝙ tarde receperat nūcium ꝛ inſidias allegabat:ſꝫ nō ꝓbabat ideo ꝯdēnabat in expēſis tanq̄ cōtumar.ꝛ ſecus ē in papa q̄ in aliis iudicib⁹:ꝛ tū circa principale nō procedit papa. Si tū aliquis eſt longo impedimento detentus:ita ꝙ nō ē ſpes ꝙ poſſit venire ad cauſaꝫ ꝛ negociū tale ſit qō nō poſſit aliquo modo expediri ꝑ procuratorez:tenet mittere ſaltē vt litez ꝓteſtetur.ꝛ ſic nō currat ꝓſcriptio actori.ſed ſi ꝑpetuo ſit impeditus:tūc tenet omnino mittere ꝓcuratorē ad causam:alꝫ procedetur cōtra illum abſentem.

a ¶ Erpectatus.ꝛ ſic videt ꝙ ī crimīe purgari poſſit mora. arg.ff.ſi qs cau.ꝛ ſi poſt tres. ar.cōtra.ī.qui.ma.accu.poſ. cum in tua.

b ¶ Calores. iurta illud:nos genus ignauuꝫ tecto gaudemus ꝛ vmbra ꝛ ita eſt argu. ꝙ ñ excuſet auguſt⁹ qn teneatur qs proſequi appellationē ad curiam ar.contra.lxxiij.di.quorundam.

c ¶ Contumacem. vnde poterat contra eum procedi ad diffinitiuā ſententiā cū ageretur de electione.ſ.vt li.non conteſtata quoniam.§.i.ſed q̄ appellauit amplius expectatur.ī.c.pri.

d ¶ Erpenſas.ar.ꝙ in cā criminali ſiue denunciatiōis vel ingſitiōis ſeu exceptionis locū hz petitio expenſarꝫ.C.qui ac.nō poſ.qui crimen.ꝛ ſic lex illa.C. de iudi.ſancimus.ꝛ.ſ.e.c.pri.locū habent ſiue cā ſit ciuilis ſiue criminalis de expenſis dictū eſt ſatis.ſ.c.pri.ꝛ fit hoc cōdemnatio nō premiſſa taxatiōe. dic ſuper hoc ꝓput notatur.ſ.de ꝓcura.auditis.

Q Amolim. Jo.an.nō ſūmat dicens gratioſaꝫ ēē:ſed q̄tenus ius ponit pōt ſic ſūmari. In cā electionis ꝓcedit ꝯ ꝓtumacē etiā ad diffinitiuā:ꝛ cōtumar de miſericordia citari pōt ꝛ audiri. Secūdo ſūmo notabili⁹.ꝛ ſic vt in rubro. Diuidit.nā ꝑmo ponit factū plura continens. Secundo cōmiſſio cum mandato ibi:volentes. Ab.ſi.

e ¶ Proponeret.nō ideo ſtatim ōbuit ei credi:q: ſepe huiuſmodi eulogia ex mala fide fiunt.ff.de cuſto.ꝛ exhi.re diuus.nemini.n.cito manus ꝓponez.xxiij.di.§.i.ꝛ.lxxviij.di.quid eſt cito:ꝛ.ſ.de elec.cum nobis olim. ſed ideo credit ei papa:q: ei ſoli fiebat preiudiciuꝫ ſicut clerico qui celebrat in ſecreto.ſ.de cleri.peregri.ex tue.

f ¶ Alioquin.i.ſi fuiſſet electio caſſanda ordie iudiciario.ſed iudices nō itellexerūt quādo nimis feſtinanter ꝯfirmauerūt vnde dicit inferius non obſtante:ꝙ eius electio ſit confirmata.

g ¶ Citatus.ꝛ ideo contumar fuit. vnde potuit procedi contra ipſum ad ſniam.ſ.vt lite nō cōteſtata.§.i.ꝛ ideo poſtea audiri non debuit: nec ſnia retractari cōtra eum lata.ſed de gratia auditus eſt poſtea:vt ſequitur inferius.

b ¶ Confirmare. nimis ſubito. vñ papa vult iterum inquirere de electione ipſa non obſtante tali confirmatione.

i ¶ Miſericorditer. ſic ergo ex miſericordia tñ vt eius malicia ꝙincat auditur iſte. Ꝺ. vñ mādat papa inquiri de electione ipſius nō obſtante ꝯfirmatione de predicto. �f.q̄ de iure non ꝺs retractari:cū ordine iuris facta fuerit:nec ab ea appellatū fuit:licet dicatur appellaſſe:q: nō ipe trauit ſuper facto electionis:ſed ſuper iniuria:ꝛ ideo nō pōt ius hec decre.ſed eſt quedā ꝓuiſio ex miſericordia.

k ¶ Ut conuincat. ſi. v. .q.ij. ꝓſenti.C. de iudi. auē.iubemus. etiam ſic iudex pōt parcere contumaci.ſ.de of.dele.conſuluit:ꝛ.ſ.e.put:ꝛ.ī.titu.pr.ꝛ. C. quomodo ꝛ qñ iudex.l.i.b.

l ¶ In bibernia.ar.citationes extra ꝙnciā nō eſſe faciendas.ſ.de elec. cōz:ꝛ.ſ. de ma.ꝛ obe. .c. vlti.ſed ſi non pōt inueniri ad domum illius qui citat mitti dz.ſ.eocām.ꝛ.ī.e. venerabilis ꝛ citandus eſt qs edictis vel litteris.ff.de fideicō. liber.cū ꝺo.§. vlti.vel ſi nō hz domiciliuꝫ:vbi habitare ꝓſueuit.ff.de dā. infec. l.iij.§. prior.ī. de cle. non reſi.ex tue. vel apud ſuam eccleſiam.ī. e.c.fi.

m ¶ Anni. Sꝫ q̄re expectauit vltra ſex mēſes ꝓtra id.ſ.vt lite nō cōteſtata.§.i.ſed hoc ideo:q: appellauerat:vt ſegt. Sꝫ ꝑ alia ēt tura non vt ꝙ fuerit expectandus.ſ.de elec.dudū:ꝛ.ī.de re iudi.cū olim.ſed forte iō expectabat:q: erat conſecratus:ꝛ cū eo tractabat cā.ſꝫ ibi ñ tractabat niſi inter eligētes. Itez quare hic aſſignatur tps appellanti ꝯ id qō legitur .ī.de ap.ex inſinuatiōe.rñ.q: preſigit ab eo ad quē appellat:ꝛ qui pōt. ſed oīa iſta ex miſericordia intelliguntꝫ facta.

n ¶ Facto.ſic.ī.de ap.dilecti:ꝛ.c. vt noſtrum.b.

V Eritatis eſt uerbum. Legitur quo ad rōnez decidendi pluribꝫ modis.ſed cōiter ſūmat ſic. Si agit de crimine in modū ōnūciationis ꝯ reū contumacē poſſunt recipi teſtes:ꝛ ferri diffinitiua ſnia.b. .d. Ego generalius ſūmo vt ī rubro. Diuidit.nā primo ponit denunciationē criminū epi curieñ.ꝛ tres delegatiōes ſup ea ſucceſſiue factas ꝛ delegatoꝝ proceſſus. Secundo euz deponit ꝛ per ipſum alienata reuocat. Secunda ibi:nos igitur. Ab.ſi.

bi ſtatutum vel poſt etiam diutius expectatus[a] nec de vicino eius aduentu ſpes erat vtpote qui p litteras vtcunqz excuſauerit moraz ſuam:ꝛ calores[b] eſtiuos ꝛ inſidias ſibi poſitas formidabat:eum reputauimus contumacem[c] ꝛ ad legitimas moderatas expenſas[d] quas aduerſarij eius fecerant a tempore citationis emiſſe:quā ex tunc expectare inceperant ipſum curauimus condemnare.

I Dem armachano ꝛ caſeleſi.archiepiſcopis.

¶ Sentētia in cauſa beneficiali nō tranſit in rem iudicataz reſpectu ſuperioris quominus poſſit de iuribus partiū inquirere:maxime quā do ſnia fuit lata contra abſentez ꝛ contumaciter ꝛ indefenſum.

Q Am olim.d. dericus.c. pape pre.n.diuerſis prelatoruz hibernie litteris preſentatis ſe aſſereret in epiſcopum fuiſſe roſceñ.electum: nulluſq; appareret: qui aliquid cōtra eum proponeret[e]: dictus pre.c.ei munus fecit conſecrationis impendi: poſtmodum.�f.ꝛ .Ꝿ.monachi ad eiuſdem pre.n.ꝑ ſentiam accedentes vterq; ſe aſſeruit a canonicis roſceñ ecclie fuiſſe electum:ꝛ ꝙ predictus.d. per falſas litteras fuerat cōſecratus:propter quod idem pre.n. cauſam vobis ſub ea forma cōmiſit:vt de forma ꝛ proceſſu electionis memorati.d.ſollicite quereretis:ꝛ ſi euz electuz canonice fuiſſe conſtaret:ipm faceretis pacifica poſſeſſione gaudere:alioquin[f] inter predictos.�f. ꝛ.Ꝿ.audiretis cauſam ꝛ cuius electionem canonicam ꝛ magis rationabiliter factam inueniretis alterius curaretis electioni preferre:ꝛ infra. Cunqz a vobis dictus. Ꝺ. tertio citatus[g] veſtro ſe nollet conſpectui preſentare procedentes in cauſa tam ex teſtimōio dericī ꝛ populi roſceñ. eccleſie quam aſſertione regis coarcaie:ꝛ prelatoruꝫ ꝑ uincie de predicto. �f. electionem fuiſſe celebratam:canonice, didiciſtis:ꝛ eam curaſtis auctoritate ap. confirmare[h]: preſertim cum capitulum roſceñ.eccleſie dictuz. Ꝺ.ſe non elegiſſe conſtanter aſſereret: nec de predicti.Ꝿ.monachi electione aliquatenus cogitaſſe. Interiz memoratus. Ꝺ.ad ap.ſe.accedes ſuper quibuſdam alijs grauaminibus:ꝛ iniurijs contra dictum.�f. ꝛ quoſdam alios litteras impetrauit:dictus.�f.poſtmoduz er parte veſtra nobis litteras preſentauit: que qualiter a vobis in commiſſione predicta proceſſum fuerat continebant:ꝛ infra. ¶ Volentes igit adhuc miſericorditer[i] agere cum abſente:vt eius malicia conuincatur[k]:dictum.�f.ad vos duximus remittendum: mandamus quatenus non obſtante ꝙ eiuſdem.�f. fuit electio confirmata ſepedictū. Ꝺ. ſi in bibernia[l] poterit inueniri: legitime citetis ad cauſam:ꝛ facultate ſibi defenſionis indulta in cauſa ipſa canonice ꝓcedatis. Qui ſi inuētus infra tres menſes veſtro ſe cōſpectui ꝯtempſerit preſentare:ad conſecrationem dicti.�f. omni occaſione poſtpoſita procedatis. Si autem in bibernia inuētus nō fuerit:idulto ſibi vnius anni[m] ſpacio ex quo ad nos ꝛ ſi non verbo facto[n] tamen intelligitur prouocaſſe arrepto itinere ad ſedem apoſtolicam veniendo dicto.�f.adminiſtrationem roſceñ.eccleſie in ſpiritualibus ꝛ temporalibus commitatis:quo elapſo eum non differatis in epiſcopum conſecrare.

I Dem.

¶ Si proceditur per viam inquiſitionis contra abſentem contumaciter etiā lite non conteſtata: teſtes recipi poſſunt ꝛ ſententia diffinitiua ferri etiam per viam depoſitionis ſi hoc meretur delictum.

V Eritatis eſt verbum organo dominice vocis emiſſum

a Retulerunt.in modū denunciationis.iij.q.vij.qua ꝓpter.sicut patet in integra.

b Per ⁊tumaciā. No.q̄ per solā contumactā pōt ēt quis suspēdi ab officio ⁊ beneficio cū papa eū ꝓfirmat.qr coram primis non cōparuit.

c Judicibus.secundis scilicet.

d Experiri.i.defendere:sic.s.de iudi.c.i.

e Neglexit.⁊ sic nec coram primis nec coraꝫ secundis fuit lis cōte.⁊ tñ lata fuit sñia diffinitiua vt.j.sequit.

f Maliciam.s.c.pri. vbi de hoc:⁊.c.put.

g Excōicatiōis sñiaꝫ. cū iam esset suspensus.⁊ ita crescēte contumacia crescere debet ⁊ pena.j. vt lite nō cōte.qm̄.in fi. ⁊.ff.de pe.l.relegati.

h Probatuꝫ.Dic ꝓ q̄ li.nō ꝓte.recipiunt testes ⁊ ita nō solū recipiūtur: vbi agitur ō electōe plati vt.s.vt.lit.nō ꝓte. qm̄.§.porro.sed etiā vbi agitur de restitutiōe.ad idē facit.j.de cle.ñ resi. ex tue:⁊.iij.q.ix. decernim⁹ ⁊ hoc ideo ē:qr piculosa est mora vtrinqꝫ qr vtilitas ecclesie vtroqꝫ casu impedit.fin.l.de crimine nunq̄ ꝓceditur ꝫ absentē lite nō ꝓte.nisi i casu ꝫ apparitorē.C.ō pe.ne diu.pro cōtumacia vero annotāt bona. ⁊ expectatur ꝑ annum ⁊ postea devoluunt ad fiscū:nec sup bonis audit sed sup crimie: vt.C.de. requi.reis.l.ij.si aūt lis est cōtestata ⁊ liquet de causa in maiorib⁹ crimi nibus nunq̄ ꝓceditur ⁊tra absentē.imo audit q̄cūqꝫ venerit.ff.de requi.reis ānus.sed ibi de cōtestatiōe litis nil dicit sed ita intelligūt doctores. Sed in minorib⁹ q̄ penā relegati.vel dānū estimatiōis cōtinent.bene ꝓceditur cōtra absentem.ff. de pe. absentem sed accusator semp ꝺz eē ꝑsens.fallit in hoc casu .C.de adul.quis. vbi ꝓdit ⁊tra reū absente accusatore.Ad.distīguebat an liqueat de cā vel nō.si liquet de crimie vl pōt liquere:ꝺēnatur absens.⁊ sic itellerit.iiij.q.v.gsgs.⁊.xxiij.q.iij.de illicita.⁊ ꝑm hoc posses itelligere qō ḃ dr.⁊.j.q si. sint le.platū.ḃ bñ liq̄bat de crie absentis ꝑ ⁊tumaciā.⁊ ita nō eēt aliqō ⁊trū ꝑm canones.⁊ si nō liq̄t de crimine tūc excōicat reus.⁊ sic itellerit.xi.q.iij.rursus ⁊ qcūqꝫ.nec distinguebat an sit lis ꝓtestata vel nō.vñ nſi moderni doctores dicūt q̄ nūq̄ ē procedendū ꝫ absentē lite ñ ꝓte.⁊ itelligūt illud.c.decernimus.cuꝫ lis erat ꝓte.sed si lis nō ē ꝓte. vel si ē ꝓtest.⁊ nō liquet de cā:tūc locū ḃz.xi.q.iij. rursus ⁊ qcūqꝫ.⁊ ita ⁊dicūt huic decre.qr ḃ lis nō fuit ꝓtestata:⁊ tñ fert sñia ⁊tra absentē de crimine:nec expectat ꝑ ānū:⁊ testes recepti fuerūt Qualr itelligit qō ḃ dicit:ita q̄ nō ⁊dicant capitula ꝓdicta.pōt dici q̄ recepti sūt testes spāli mandato dñi pape:q ḃz ptātez etiam supra ius. .j.de ꝓcess.preben.ꝓposuit.⁊ ipe idē tulit sñiaꝫ depositionis: vñ factum suū ad ꝙsequentiā trahi nō ꝺz:imo ꝑm q̄ ipse iudicat ⁊ alij debēt iudicare.j.de re iudi.in causis. vl melius dicas q̄.c.decernim⁹.⁊.c.rursus ⁊.c.qcunqꝫ.loquūtur vbi directe agitur de crimine.⁊ ideo intelligūtur lite cōte.lz ex littera nō colligat.sed.c.illud loquitur in alio casu:cuꝫ ḃ agitur de crimine:in modū denunciationis seu inquisitionis.nā canonici curien.denūciauerūt hec crimina dño pape.ō qb⁹ publica ifamia laborabat epūs iste: vt dicit i prin. vt bene colligit ex antiqua decre.⁊ ita bene ꝓñt testes recipi ⁊ ferri sñia ꝫ ⁊tumacē.s. vt lite nō ꝓte.qm̄.§.sūt ⁊ alij:⁊.j.de accusa.q̄liter ⁊ quādo.ij.§.ꝺz.⁊ plus ē ēt hic:qr deponitur in modū inqsitionis ꝓpter homicidiū:cuꝫ alias in modum inquisitionis nō debeat quis deponi.j.de accu.inquisitionis.i.rñ.⁊ qr celebrauerat ex cōmunicatus:propter quod solū potuit deponi.ri.q.iij.si quis p̄sbyter.

i Defendēdo.qlibet.n. admissus fuisset ad defensionē ipsius.ff.ō ꝓcu.fuū quoqꝫ.§.publice:sꝫ hoc vex est ad allegādas cās absentie sed nō ad cām:qr in crimīb⁹ nō īteruenit ꝓcurator si agat directe.j.de accu.vēies.i.q.vij.si qñ. ⁊.ff.de pub.iudi.l.pe.§.ad crimē sed cū ḃ nō ageret directe potuit ꝓcurator īteruenire.j. ō accu.sup his.⁊.s.ō ꝓcuratue.s.eo.cum dilecti.

k Corpore:sic.ij.q.i.ō manifesta.

l Inhibitionez.sic.j. ō despon.ipu.ad dissolvēdū:⁊.j.ō no.ope.nū.cū ex iniūcto:si.s. de of.ōle. venerabilis:⁊.j.de accu.c.vlt.

Qontingit. Primo ponit casuꝫ qñqꝫ contingentez. Scōo ꝓuidet ibi ne igit. Abbas.si.

m Seruāde.ꝼz legistas impropē dr cā rei ſuāde: vbi gs cōuenit actiōe reali i quo cāu est statiz ver⁹ possessor ꝼz eos C.de pscrip.xxx.vl.xl.an.si gs ēptionis.§.pe.sꝫ ꝓmutabit:qr re⁹ veniēs.j.an.eā recuperat ꝼz formā iuris.s. vt li.ñ cōte. qm̄.§.i alijs.⁊ ibi ē ar.ꝑ hac opiniōe i vbo fcupet.sꝫ illō exponit ibi ꝼz iura canonū.ꝓprie dr cā rei ſuāde:qr āte annū ñ ē ver⁹ possessor sꝫ custos poti⁹.j.ti.pr.c. vlt.⁊.s.ō.of. or.pastoral.ō. vex. In psona li vo actiōe ꝼz oēs ꝓprie dr cā rei ſuāde siue cā custodie talis enī custos ē ⁊ ñ possessor.ff.de acq.pos.possideri.§. vlt.⁊.l.si qs añ.nec tūc eiicit possessor ō possessiōe.ff.ō dā.ifec.si finita §.si qs aūt:⁊.ff. vt ī pos.le.is cui.i.rñso.sꝫ tñ mō ꝼz ōcretū eiicit ꝑmū possessorē.ff.ō dā.i fec.si finita.§. vbi vo.⁊ ita vt qz erit i possessiōe:diuerso tñ respectu.possessor q̄ colet agrū ⁊ colliget fruct⁹:sꝫ alt eos custodiet:ne dissipent ab isto.ff. vt ī pos.le.is.cui.§.q legator In reali actōe sec⁹. vt dr ī vl. notula hui⁹.c.tñ iudex ñ multū festinabit ad missionē i possessionē:qr si re⁹ ꝑbauit iustā cāz absentie restituet.ff.ō dā. ifec.si finita.§.si forte. vel forte ipo iure.ff.ō puil.credi.imperatores.⁊.j. de re iudi.cum bertoldus. Sūmatiz examinabit ergo iudex negociū:anteq̄ mittat alteram partium in possessionem.s. vt lite non ꝓtes.quoniā frequenter.§.q̄ si.⁊.C. de bo.auc.iudi.pos.auc.⁊ qui iurat.

n Nō pōt ꝫ istū q nō admittit aliū i possessionē plura remedia sūt ꝑdita:q̄ enumerant.s. vt lite nō ꝓte.tue.⁊ dicit Jo.q̄ si ꝑ ānū steterit i excōicatiōe p dit possessionē.ar.xi.q.iij.rursus.⁊.c.qcūqꝫ.sꝫ hoc nō credo:q̄ ex vi excōicationis ꝑdat possessionē.sꝫ ex eo q̄ nō admittit illū ad possessionē bñficio hui⁹ ꝓstitutionis:⁊.c.illa nō loquūtur in cā ciuili.sed.c.rursus loqtur i crimīali.⁊.c.q cūqꝫ.loqtur cū de crimine agitur siue ciuiliter siue criminaliter:⁊ sic ñ tāgūt istum casum.sed ꝑm hoc ꝓtingeret q̄ efficeret possessor ille q nō fuit missus in possessionē nec ꝓnūciatus mitti.due.n.sūt pene ꝓcedendi ꝫ ⁊tumaces: vna p missionē in possessionē:alia p excōicationē. vbi vna tñ īponit alia nō īducitur:nisi exp̄esse īponat.imo cū vna nō timet:tūc demū alia īponatur: vt.s. vt lite nō ꝓtesta.quoniam frequenter.in fi.

o Melioris.nō.n.melior ꝺz eē ꝓditio illoꝝ q delinquūt:q̄ eoꝝ q obediūt. ff.de dona.iter vir⁹ ⁊ vroꝛē.l.iij.§.i.⁊.s.de postul.ad hoc.ver.nos ac.⁊ stulti nō debēt eē melioris ꝓditionis q̄ periti.ff.qō vi aut clā.l.seruus:⁊.xvi.q.i.legi epistolam in prin.⁊.ff.de noua.l.non solum.

p Actor ver⁹.idē vī fuisse statutū p leges ī psōali actōe: vt si p aduersariū. īpedior possidet q̄ nihilomin⁹ p possessore ōbeo bēri ac si possiderē.ō bo.auc. iudi.pos.q̄uis.sed si p aliū īpedior.ille tenet mihi ad iter eē.ff.qui.ex cansis ī pos.eatur.l.pe.⁊ hoc si soluēdo fuerit. alꝫ itelligo:possidere.ff.de eo p quē factum erit.l. vlt.i.rñso.⁊.ff.de dolo ⁊ eleganter.§.si dolo.

q Constituat.nō determinatur ḃ an ipso iure an p lapsum anni cōstituat

ver⁹ possessor an p sniam iudicis.ꝛ vf expressus ꝙ ipso iure anno elapso sit verus possessor.s.de of.or.pastoralis ver. vex:ꝛ.j.ti.pri.c.i.ꝛ est sic:qꝛ transcursus ãni priuat aliquẽ stipẽdio suo.si tãto tpe steterit excõicat⁹.ri.q.iij.rursus:ꝛ trãscursus ãni cõstituit aliquẽ bereticũ.j.de bere.excõicam⁹.sed cõtra vf:qꝛ post annũ ipetrat scõz decretũ.j.ti.pri.c.i.ꝛ.ff.de dam.infec.si finita.§. iulia.sed illud loquitur in psonali actõe.Ad hoc dicas ꝙ in realib⁹ actiõibus nõ babz locũ scõz õcretũ nec ẽ necesse: sz solũ trãscursus ãni facit aliquẽ possessorẽ: vt i decre.pastoralis nisi qs ad cautelã ipetret illõ.sz i psonalib⁹ actionibus necesse bz ipetrare sz decretũ:qꝛ alꝫ itelligit nõ possidere.j.õ pba.ex litteris.ꝛ sic nõ pscriberet.Sz hoc nõ obtineret vniformiter i olb⁹:qꝛ in causa noxali ꝛ i cã damni infecti scõz õcretũ cõstituit aliquẽ dñz si re⁹ erat dñs.sz si ñ erat dñs ꝓstituit vex possessorez ꝛ dat ei cãm pscribẽdi siue vsucapiẽdi.ff.de dã.infec.si finita §.iulia.ꝛ.ff.de acq.pos.possideri.i fi.ꝛ.ff.de nora.ꝛ generali.sz i alijs psonalib⁹ bz decretũ ꝓstituit aliquẽ possessorẽ vt.s.vt lit.nõ ꝓte.qñ.i fi.bz itellectũ quẽ posuit ibi Joã.in hoc.s.vt exonerek ab onere p bãdi debitũ:sz nõ pscribit:qꝛ qñcũqz dñs offert õbitũ restituetur ei res sua:nisi distracta sit auctoritate iudicis:vt.C.õ distrac.pig.si pus.aliũ itellectũ virtm⁹ ibi.Sed nunquid idez iuris est in spãlibus causis.vt si petak ecclesia vl pbẽda ab aliquo ꝛ reus.j.ãnũ nõ cõpareat: vt post annũ actor verus sit possessor vt sic prescribat ecclesiã vel pbẽdã:cũ actor nunqꝯ institui⁹ fuit forte i ecclesia. dico ꝙ si petatur ecclesia tanqꝯ ppietas vel aliud spãle:elapso ãno verus est possessor ꝛ pscribere põt.j.ti.pri.c.i.si vo petatur ecclesia tanqꝯ bñficiuz siue prebẽda nõ bz ibi locũ pscriptio:qꝛ titulus nõ prescribit.sola.n.possessio nõ facit aliquem decurionẽ.sed canonica electio.ff.de decu.herẽnius:ar.j.de isti. ex frequentib⁹.Qui enim dicit se prelatum ecclesie vel canonicũ nõ prodest p bare pscriptionẽ:nisi ostendat titulũ siue libellum sue ordinationis.ij.q.i.legum ꝛ.j.de pben.dilecto.ꝛ.s.de pba.ex insinuatiõe.nec obstat.j.de iurepa. cura.qꝛ pscribitur ibi ecclesia tanqꝯ ppietas vt diri non tanqꝯ prelatura.nũ qꝯ enĩ sm iura canonica p sm decretũ datur ius prescribẽdi:nisi assit bona fides:ꝛ.j.de pscrip.vigilanti.ꝛ.c.quoniam onme.sed cuz aliquis mittit in possessionẽ beneficij qui nullum titulũ bz nunqꝯ põt bre bonã fidẽ.ꝛ ideo non pscribit:qꝛ i huiusmodi spiritualib⁹ bona fides ꝛ iustus titulus regrũtur.s.de pscrip.si diligenti.Quid ergo opatur scõz decretũ i huiusmodi spiritualib⁹: forte vt possit vti fructib⁹:ꝛ vt possit pscribere cõtra oẽm agentem:si haberet bonã fidẽ ꝛ aliquem titulũ:non tñ pscribit ius prelature vel pbende:sed pscribit ꝓtra agentẽ tm̃.¶Hodie vo ille q agit contra aliũ possessorem sup dignitate psonatu vel bñficio ecclesiastico obtinendo nõ debet mitti in possessionẽ cã rei seruande ꝓpter cõtumaciã ptis aduerse:ne per hoc ad eã ingressus pateat vitiosus.sed i eo casu lite cõte.liceat iudici negociũ termiare: vt i concil.lug. de eo qui mit.in pos.causa rei seruande.c.eũ qui.ꝛ illud scias:qꝛ missus i possessionẽ ex pmo decreto nõ vtitur fructib⁹:imo eos ꝙseruare dz: vt ipse restituat eos cũ ipsa re:si.j.annũ re⁹ recuperat possessionez.j.de sequestra.c.ij.si nõ recuperat rẽ suã.j.annum in actione reali habebit oẽs fruct⁹ vsqz ad litẽ ꝓte.postea sup ꝓprietate audiek:si postea agere voluerit q possessionẽ amisit ꝛ ꝙ ex pmo decreto nõ vtatur fructib⁹ ꝓbatur.ff.qui.ex.cau.in pos.eatur fulcinius.in pn.sz post sm decretũ vtetur fructibus.ff.vt in pos.le.is cui.§.qui legato ꝛ.in fi.secus tñ est i petitiõe hereditatis: vbi qs ꝓpter numiã ꝓtumaciã cõsequitur fruct⁹.ff.qui.ex cau.in pos.eatur fulcini⁹.§.vlti.Similiter cũ venter mittitur in possessionẽ vtitur fructib⁹.ff.de ven.i pos.mit.l.i.§.i.ꝛ.ff. si mulier ven.no.i pos.calũ.cã esse di.l.i.§.itereste.Similiter cum ipubes ex carb.edicto mittit in possessionẽ.ff.de car.edic.sz si is.§.ij.Item quid dices si missus in possessionẽ ex pmo decreto ejiciatur:an possit petere restitutionẽ:videtur ꝙ nõ pcipue sm iura canonica:cum non possideat:sed tantum custodiã habeat:vt.s.victũ est:qꝛ nõ sufficit probare deiectionẽ:nisi ꝓbet possessionẽ vt.s.de of.dele.ꝓsultationib⁹:ꝛ.s.de resti.spol.olim.vnde non posset agere vti possidetis.ff.vti pos.si duos.§.creditores.sz dicas ꝙ põt petere restitutiõez verus possessor saltem in actione reali:nõ videatur questio cum habeat verã possessionem:licet cõmutabilẽ.

Venerabilis. Duidit.nã prio põit duplicẽ citandi formam.pma quã facit iudex p litteras.Scõo quã cõmittit alteri faciẽdã.Et de facto bu-

Rego.ix.archiepo burdega.

Si reus nõ inuenitur sufficit publice citationem ad ecclesiam suaz proponi.

Venerabilis.f.n.ꝛ infra. Volentes finem[a] imponi litibus ne immortales existãt: mãdamus quatenus ad initium proxime[b] vẽture quadragesime:qõ tibi peremptoriuz terminũ duximus assignãdum: super iure primatie quod bituricen̄.archiepiscopus in te aci prouincia tua se habere proponit per te vel per ꝓcuratorem idoneum sufficienter[c] instructum ad litem contestandam ꝛ ad alia omnia negocia peragenda que necessaria decisioni negocij videbuntur nostro te conspectui representes.

Nos vero nihilominus archidiacono transuigen̄.ꝛ M.canonico turon̄.dedimus in mandatis vt ꝛ ipsi ad eundem terminum auctoritate nostra iuxta premissam formam te peremptorie citare procurent:ꝛ si non poteris inueniri faciant vt citationis edictum per ipsos vel alios apud ecclesiam[b] tuaz publice proponatur.

Rubrica De eo qui mittitur in possessionem causa rei seruande.

Lex.iij.priori ꝛ fratribus de guiseburg.

Actor missus in possessionem post annum efficit verus possessor licet reus infra annum cautionem prestare voluerit.hoc dicit.

Constitutis in presentia nostra. R.canonico vestro ꝛ respõsalibus ꝑpositi de beril. sup possessione ecclesie de lamento:in quã causa rei seruande[c] fueratis inducti: hincide fuit coram nobis aliquandiu disputatum:tandem ex vtriusqz partis assertione[f]:terminus ꝙ licet causa rei seruande tantum in eiusdem ecclesie possessionem inducti fueritis:infra annum tamen altera pars stando iuri non prestitit cautionem licet voluntatem[g] prestandi habu

ius decreta.habetur in.c.fi.de maio.ꝛ obedien.ꝛ latius in.c.fi.de dilationibus.Abbas.si.

a ¶ Finẽ.sic.s.eo.finez.ꝛ.s.de pcu.ꝓstitutis:ꝛ.C.de agri.ꝛ cen.lib.xi. .ꝛ.C.de iudi.ꝑperandum.i pn.ꝛ iõ vsqz ad trienniũ restringũtur lites sm leges.vt in pdi.l.ꝑperandũ ne imortales existãt: vt ibi dicitur sm iura canonica nõ finitur instantia iudicij elapso triẽnio.s.de iudi.venerabilis.

b ¶ Proxime:ꝛ si hoc ñ fuisset appositum:de ꝓxima itelligeretur.ff.de ver.obli.eum qui klendis.l.seruum quoqz.in prin.B.

c ¶ Sufficiẽter instructũ. sufficies dr̃ qui ad agẽdũ ꝛ defendẽdũ ꝛ respondendum ꝓstitutus est legitime.de hoc dictũ est.s.de procur.c.i.ꝛ.c.accedẽs: ꝛ.c.mandato.

d ¶ Ecclesiaz. Sic ergo dz citari q psonaliter nõ iuenitur.s.e.cãm q̃.vbi satis dr̃ de hac materia. sed qd fiet si reus veniat ꝛ iudices ipedir etiaz si veniss̄et ꝓcedere non potuissent: nunqd tenebit saltem ad expẽsas:videt ꝙ sic:qꝛ ꝓtumax est vocati.n.nõ est ꝓtẽnere aut ctoritatẽ ꝓtoris.ff.de iudi.si quis ex aliena:ꝛ.ff. õ re.iudi.ꝓtumacia.nec prodesse vf si casu ꝓcessus iudicis ipedir:sicuti si facto fecerit nõ vf obtẽpare volũtati.ff.õ ꝓdi.ꝛ demõ.l.i.i fi.cert⁹.n.casus dz eẽ ad hoc vt si veniat.ar.ff.de bo.pos.sm tabu.l.i.§.i.ver.sciam tñ.ꝛ lz mea nõ interfit:teneor tñ venire.ff.si qs cau.si cũ i prĩ.ar.s.ff.si qs cau.l.ij.§.si qs in iudicio.in fi.ꝛ.ff.si qs in ius vo.nõ ierit.l.ij.in fi.qꝛ nihil itereste actoris reũ ñ veniss̄e: vt ibi.ff.de iudi.nõ vf:ꝛ.ff.de pecul.eo tpe:ꝛ.ff.de arbi.si cum dies.§.si arbiter.versi.sed si in aliquẽ.ꝛ hoc vex ẽ ꝙ nõ tenetur.j.de eo.qui mit.in pos.causa rei seruãde.c.i.

Rica De eo qui mit.in.pos.cã rei seruãde. Quia ꝓtumaciã sepe puenitur ad missionẽ i possessionẽ:iõ cõgrue post precedẽtẽ ista annectitur. Et ꝙuis i rubro fiat dũtaxat mẽtio õ eo q mittit i possessionẽ causa rei seruãde tñ i nigro tractat ẽt de iterpositiõe secũdi decreti p qõ transfert ꝟa possessio vt i.c.i.ex quo collige ꝙ nigrũ qñqz est generali⁹ rubro.cõcordat de offi.dele.c.i.li.vi.referẽdo rubrũ.ad.c.fi.eo.ti.Ab.si.

Constitutis. Missus in possessionẽ ex primo decreto in reali per lapsum ãni verã ꝛ incõmutabilem illius rei possessionem acquirit lz passus missionẽ habuerit infra annum voluntatez cautionem prestandi quã tamen nõ vedurit ad effectum suo õfectu.h.d.sm verum intellectum.¶Primo narrat factum. Secundo interloquitur ibi ideoqz.Ab.si.

e ¶ Seruande.super possessione super qua agebatur tanqꝯ super ꝓprietate:secus si agatur super beneficio vel dignitate.j.in cõcilio lugdun. eo.ti.eum qui.li.vi.

f ¶ Assertione.C.si per vim vel alio modo.l.ij.ꝛ ita per cõfessiões partium cõstitit de meritis cause:ꝛ ideo ex confessione proceditur ad sententiam.s.de trãsac.preterea.ij.ꝛ.s.de resti.spo.cum ad sedez.ad fi.quia confessus in iure pro iudicato habetur.j.de confes.cuz super:ꝛ.c.sequẽ. ꝛ.C.de confes.l.vna.

g ¶ Voluntatẽ.nõ tñ studiosaz seu cũ effectu:qꝛ per eũ stetit ꝛ nõ per iudicem vel per aduersariũ:alias si stetisset p iudicẽ vel partẽ aduersaz nõ ꝙputaretur ei.j.eo.c.priori.imo ꝛ si iudicẽ bñe nõ põt coram publicis ꝛ honestis psonis dz cautionẽ offerre ac prestare vt postea nõ currat annalis prescriptio:vt.s.de offi.or.pastoralis in fi.ꝛ.j.e.cũ veniss̄ent.Itẽ est arg.ꝟ ꝙ volũtas sola nõ sufficit sine effectu.j.õ re iudi.cũ aligb⁹:ꝛ.ff. de cõsti.pecu.ꝑmissor.§.ꝓstõ:ꝛ.ff.de re iudi.l.iij.§.ait ꝓtor.ꝛ.lxxviij. vi.nõ satis:ꝛ.ff.gbus mo.pig.vel hypo.sol.l.sicut.§.si volũtate.arg.õ xxij.q.v.nec solo.ꝛ.c.g viderit.de pe.di.i.si qs cũ telo.xxiij.q.v.si quid inueniſti.So.vbi de necessitate opus est facto non sufficit volũtas si factum adipleri potest.alꝫ volũtas reputatur pro facto vt in.c.non satis. vel aliter vbi qs bz volũtatẽ faciendi bonũ suffit sola volũtas si nõ potest facere illud.sed si volũtatẽ bz malefaciendi ꝛ p eũ nõ stat.puta qꝛ precedatur ad actum exteriorem ei ꝙputatur.õ pe.di.i.si qs cũ telo.ꝛ i pluribus.ll.ibidez.alias sola voluntas nõ ꝙputatur:quia cogitationis penam nemo meretur.de pe.di.i.§.cogitatio.ꝛ.§.cogitationis.

a ¶ Parati. si vo nō fuissent parati eā recipe nō noceret ꝓpōito. ar. ff. de lege ꝛmissō. si fundꝰ in fi. §. ꝛmissoria: vel si eā ꝑstare ñ posset nō ꝑputaret ei. qꝛ inanis est actio ꝛ. ff. de dolo. nā is. ꝛ. ſ. de resti. ſpo. oliz. ij. ꝛ. j. de ſo. odoardꝰ. ꝑstat ergo quā pōt. ſ. iuratoriā. j. ō vo. post diuoꝛ. rep vſas. ꝛ. C. de epi. ꝛ de. auc. generalr. ꝛ ī auc. vt nulli iudi. §. si vo col. ir. ſed illud ꝓtestet. j. de ap. c. vl. Itez hēs ꝫ q ꝑti ꝓtestāda ē cautio ista: qō ē vex: ꝛ iō si nor. pōt iuder hꝫ ꝑstet ꝑti: ꝛ iudici etiā pōt ꝓtestari pte absente. j. e. c. ij. ꝛ. iij. ꝛ ſ. de of. oꝛ. pastoralis. Si aūt neuter pōt īueniri ꝑstatur alicui honeste ꝑsone q̄ recipiat cautionem noīe aduersarij.

b ¶ Saluo iure. sup pro prietate: sic. ſ. vt lit. nō cōte. qm̄. §. qō si. in fi. ꝛ ſ. de vo. ꝛ ꝓtu. put in fi.

c ¶ Mēatis. Hic sumitur arg. q scōm decretū necessariū sit ī reali actione. ꝫ iō datū fuit scōm decretum: qꝛ dubitabat sup cautiōe: an ifra ānū ꝑstita fuisset: ꝛ iō reuocabat ī dubiū iter ptes. de hoc satis dictū est. ſ. ti. priori. contingit.

Cum sicut. Spāli⁹ ꝛ notabili⁹ summak sic ꝝ itellectū quē teneo. Tps annale nō currit missionē passo si. j. illō cautiōez iudicib⁹ vel alteri eoꝝ alijs absentib⁹ obtulit ꝫ per eos seu p eū recepta nō fuerit. Et est casus notabilis. ꝛ ꝝ hūc itellectū diuidit. Nā ī ꝑma facti narratio. Jn scōa cāe cō missio ibi: Discretioni. Abbas siculus.

d ¶ Rei petite: sic. ſ. de lit. nō ꝓte. qm̄. §. ī alijs. ꝛ. j. e. c. vlt. C. ō bis qui ad eccle. confu. presenti. §. cum autem.

e ¶ Obtiere. ſz si debuit cū plures fuisset iudices ipse solꝰ restitutionē dare nō poterat: qꝛ solꝰ nō bēbat iurisditionē. ſ. de of. dele. cām mrimonij ꝛ. c. vno ōlegatoꝝ: ꝛ. ij. q. vi. §. diffinitiua. ver. ītē si pres. ar. ℈: qꝛ cū res eēt tpe pitura archidi. poterit se ītromittere: sic apparet ī tutoꝛib⁹. ff. de admi. tu. tutoꝛ §. i. ſz si est vex vt dcm̄ est cū hꝫ iurisditionem: poterat tm̄ cautionē recipe ab ipso noīe aduersarij nō tanq̄ iudex ſz tāq̄ bonesta ꝑsona. ꝛ sic nō curret tps. ſ. de of. oꝛ. pastoralis. de hac cautiōe dictū est in ꝓoꝛi. c. ſ. eo.

f ¶ Recepta. ꝛ ita qō nō potuit facere ꝑmo modo facere debet vt possessionez recuperet: sic. j. c. pri. sic etiā si ad terminū venire: aut etiā solue re non potuisti: nō tm̄ post terminū eris a solutiōe absolutus. ſ. de vo. ꝛ contu. cum dilecti. ff. de arbi. celsus.

g ¶ Non steterit. No. q si p me nō stat quomin⁹ facia qō debeo: nō ē mi bi ꝑputādū. sic. ſ. de rescrip. si aūt. ꝛ. c. plerūqz. ꝛ. ſ. vt. lit. nō ꝓte. qm̄ circa prin. ꝛ. j. de ap. ex insinuatione. ꝛ. ij. q. vi. anterioꝝ. §. ad hoc. ꝛ. j. de appel. ex rōne. ar. ꝓtra. ſ. c. pri. sed ibi voluit solūmodo ſz nō cū effectu ꝛ volūtas ibi stetit in suis terminis: ꝫ vo voluit ꝛ obtulit sed defuit qui reciperet: ꝛ absente illo qui fuit causa custodie in possessionez missus ex eā necessaria possessio restitui nō debet. j. de ver. sig. dilecto.

Cum uenisset. Summa subtili⁹ sic. si passus. missionez repetens possessionē allegat se ꝓtumacē nō fuisse ꝛstituit ī ꝑstinū statū ꝑstita cautiōe ꝛ dilata ꝛdēnatiōe expensaꝝ quā euitat si postea ꝛstiterit eū nō fuisse ꝓtumacē. Dño ponit factū coꝝ papa narratū querele vel appellationis remedio. Scōo dat iudices ibi: nos igitur. Abbas siculus.

b ¶ Causa custodie. ar. q nō sit possessoꝛ sed tm̄ custos: sic. j. e. c. pri.

i ¶ Restitueret. Hic male pnūciauerūt: qꝛ ꝑmo debuit ei ō expēsis ꝛstare ſaltē p iūramētū. C. de iudi, sancim⁹. ꝑmissa taratiōe. ſ. de ꝓcu. ꝛsti-

tutis. ꝛ ꝫ in fine dicit q̄s abbatē ꝛstiterit pp hoc feciſſe. vñ ꝑperā ꝓcessit. qꝛ nō debuit ꝛdēnare eū ad volūtatē abbatis: vñ papa nō stat illi ꝛdēnationi: ꝛ preterea ꝛdēnatio expensaꝝ debet fieri tpe ꝑstande cautiōis quo recuperat possessionē. ſ. vt lit. non ꝓtes. quoniā. §. in alijs. ꝛ. j. de sequestra. c. i. ꝛ hic in fi.

k ¶ Obtulit. p hāc oblationē cautiōis iterrūpit ꝑscriptionē annalē. ſ. ō of. oꝛ. pastoralis. in fi. ꝛ. ſ. c. pri. Et per hoc videt renūciasse appellationi ꝛ ratā būisse sntiaz iudi cū illoꝝ ex quo acqeuit illi. ar. ſ. de of. dele. gratū. ꝛ. j. de testi. cū veniſſent. ꝛ ar. ff. ō iudi. l. vex. ꝛ. ff. rē ra. ba. l. iij. §. fal sus. sed ℈ inuit. ſ. qꝛ papa mādat ingri de appellatiōe q̄re p hoc nō intelligit renūciasse. dicas ex quo aduersarij noluit recipe cautionē ꝛ restituet possessionē: statim licuit ei ꝓsequi appellationez. ꝛ ita cū p eū nō steterit gn dediſſet cautionez ꝛ recepiſſet possessionē sed potiꝰ p aduersariū ꝛ p iudicē ei circa possessionē recupandā obesse nō dz vt. ſ. c. pri. quid ergo ꝑfuit ei appellatio? multū pro fuit: qꝛ si appellatio sua fuit legitima nō ꝛdēnabit in expēsis si nō fuit legitima ꝛdēnabit ī expensis necessarijs q̄s pp hoc ꝛstiterit abbatē feciſſe vt dicit in fi. si enī nō appellasset simpliciter restituisset expensas.

l ¶ Cautione sufficieti. j. de sequestra. c. i. in fi.

m ¶ Rōnabilr. cū ꝫ papa inbeat ingri ō appellatiōe. ꝑz q̄ nō receſſit ab ea per oblationē cautiōis. ſz hoc fuit culpa aduersarij q ea noluit recipe: qō ꝑfuit huic appellanti ī hoc: qꝛ nō ꝛdēnat in expēsis: si legitīe appellauit: ꝛ sic tuti⁹ fuiſz illi accepiſſe moderatas expēsas.

n ¶ Illaz: ꝛ ēt ad eas q̄s fecit in reb⁹ q̄rū possessionē tenebat ꝓuādis ēt si nō expediebat facer illas vūtī credebat expedire. ff. de bo. anc. iudi. pos. ꝑtor ait. §. qō ait ꝑtor. al. generale ē vt ñ sufficiat credere expedir nisi ī ꝟitate expediat. ff. ō neg. ge. ſz an vltro. §. i. ī fi. vtiliter eniz dz ceptū cē negociū: ſz nō spectemus euentū: vt ꝫ dicit

o ¶ Necessarias. necessarie expēse dicūt ipēse sine gb⁹ deteri oꝛ eēt res si ñ fierēt: aut ēt pist ff. ō ꝟ. si. ipēse. ꝛ. ſ. de pig. ac. si necrias. ꝛ. ff. ō ipē. ī re. do. ſa. ipēse. ꝛ duab⁹. ll. se. ad ꝫ dcm̄ c. ſ. ti. pri. finē.

Si aduersarius. Si reus citatus se absentat nec ꝓcurator nec alius eū defendit mittit actoꝛ in possessionē rei petite cā custodie. h. d. inh erēdo ſse q reus fuit ꝓius ꝑsonaliter citatꝰ. ꝛ postea se absentauit. scōo mō legit supplendo ad litterā marime vt dicitur in glo. Et ꝝ hunc vex ꝛ notabilē intellectū hoc intendit vt in rubro. Primo ponitur thema ex quo questio. Scōo solutio ibi: iure petere. Abbas siculus.

p ¶ Citationis. hoc ideo dicit: qꝛ si añ citationē ꝛ nō ī fraudē se absentaret: nō darek restitutio possessiōis ꝓtra ipsum. ſz ꝑsens vellet ꝓbare ſpoliatiōez ꝛ possessionē. ſ. de of. dele. ꝛsultatiōib⁹. ſz missio in possessionē cā custodie nihilominus fieri dz. ꝛ ita q̄ dirit post citatiōis edcm̄. idē intelligo etiā ante citationē: qꝛ dz dimittere ꝓcuratorē qui ad loca remota se transtulerit. de hoc dictū fuit. ſ. de of. dele. ꝛsultationibus. vnde ſupple hic marime.

q ¶ Domi. sic. ſ. de vo. ꝛ cōtu. cām q̄. vbi de hoc. ꝛ. c. venerabilis. ꝛ. ff. ex qui. cau. ma. Jtem ait. §. hoc aūt. ꝛ. l. ſe. ꝛ. j. de cle. nō resi. ex tue. b.

r ¶ Qui defendat. eundē. ergo si appareat q defendat eundē: audiēdus ē. ff. ō procu. fuū quoqz. §. publice. ꝛ. l. absens. ꝛ. C. e. erigēdi. ꝑstita satisdatiōe vt in. l. erigēdi. ꝛ. ff. de ī ius vo. neqz. §. q in ius. ꝛ ille q defēdit id facere dz. qō dñs in lite faceret. ꝛ cauere idonee. i. iudicatū solui. ff. de ꝓcu. ſz he ꝑsone. §. defendere. ꝛ appellare tenetur: si ꝓtra ipsuz ꝓnūciabit. ſ. de ꝓcu. nō iniuste. ꝛ. j. de ap. si iustus. ff. de neg. ge. liberto. §. vlti. ꝛ ita quilibet tenek mittere ꝓcuratorem qualitercūqz sit absens: alꝰ regsitis amicis ꝛ facta denunciatione: si non defenditur ꝓceditur ꝓtra ipsum: vt hic dicit. ꝛ. ff. ex qui. cau. ma. Jtē ait ꝑtor. §. vlti. ꝛ. l. ſe. ꝛ. ſ. de vo. ꝛ contu. causam que.

Rica vt lite pẽdẽte. Uisuz ē.s.ō q̃dã inouatiõe q̃ sit ℨ abñtes ꝓtumaces: qr sic missio i possionẽ qñqz ꝓcedit ad excõicationẽ vel ad snĩaz diffinitiuã. ſz ne crederet aligs q̃ eodẽ mõ circa statũ cãe pẽdẽtis posset aligd inouari: ut mutatio fiat circa statũ reoꝝ. iõ ãnectit ꝥ Rica. ⁊ no. q̃ ꝥ Rica formak negatiue ex quo iferk q̃ regulr lite pẽdẽte nihil ẽ inouãdũ. qñ ãt dicak lis pẽdere quo ad materiã buiꝰ tituli. vide ter. no. in cle. ij. e. ti. ⁊ ibi glo. ⁊. xi. q. i. c. vl. ⁊. xvi. q. iiij. volumꝰ. Ab.

Emoria nostra.

Sũma sic notabiliꝰ. ℙriuilegium etiaz a principe ipetratũ p qõ ꝑuak gs sine cãe cognitiõe lite pẽdẽte vsu possessiõis tãq̃ surrepticiuz nõ vz seu tãq̃ rõi obuiũ est reuocandũ. ℙrimo decisse põit q̃relã. scõo ꝓuidet ibi: statuimꝰ. Abbas siculus.

a ¶ ℙrohibitiõis. Eboracẽñ. archiepꝰ ex ꝑuilegio ap. se. faciebat crucẽ portare añ se p totã angliã: papa ad petitõez cãtuarien. archiepi ꝓhibuit ei p lras suas: ne hoc faceret võec cognosceret an hoc facerk õ iure: ſz q̃ papa ꝑuauerat illũ sine cãe cognitõe. dicebat archiepꝰ eborac. q̃ nõ õbuit ꝓhiberi añ cãe cognitione: vñ papa statuit: q̃ ñ obstãte illa vl aliq̃ ꝓhibitiõe faciat añ se portare crucẽ p totã ãgliã: quousqz cõstiterit: an õ iuk hoc facẽ vẽat.

b ¶ ℙreiudiciũ: ⁊ ita qõ ullicte fcm ẽ: ꝓt licite reuocari. xxx. v. q. ix. qõ gs ꝓmisit. ⁊. c. snĩaz romãe sedis: ⁊ sapiẽtis ẽ reuocare qõ praue fecit. xxij. q. iiij. magne. ⁊. ff. de re iudi. q̃ ius ẽt errorẽ suũ qlibet emẽdare tenek. ℨ. de ac. qualr ⁊ qñ. i. ℨ. de sen. ex. sacro. ⁊ de ap. cũ cessante: ⁊ in auc. õ nup. circa. ꝑn. p vnã colũnã. col. iiij. ex quo papa revocat qõ iniuste fecit: multo fortꝰ ⁊ aliꝰ ꝥ facere vñt. ĩmo ⁊ qõ bñ factũ ẽ si incipiat eẽ occasio mali destruẽdũ est. lxiij. di. §. vez. ⁊. xij. q. i. certe ego sum.

c ¶ Crucẽ deferre. no. q̃ icoꝝ palia possidenk vel q̃si possidẽk vt ꝥ. lxxxiiij. di. gs gs. ⁊. s. de cã pos. ⁊ ꝓpe. cũ ecclia. ⁊. ℨ. de ꝓscrip. si diligẽti. ff. de vsuca. l. iiij. §. si viã. ff. de acq. re. do. Fuus. §. i. Itẽ ꝑz q̃ lite pẽdente nõ vz qs ꝑuari sua possessione. xvi. q. iiij. volumꝰ. ⁊. ℨ. de ꝑuil. oudũ. ⁊. C. de ꝑba. l. ij. C. de rei vẽ. l. vl. ⁊ in auc. vt ĩ medio litis sacras iussio. nõ fieri. §. illud quoqz. col. viij. ⁊. ff. de pe. here. diuus pius. ⁊. viij. q. iiij. nõne. ⁊. ℨ. ti. pr. c. ij. ⁊ p totũ. nisi aĺs suspectꝰ esset de dilapidatione. iij. q. ij. qr ea. ⁊. ℨ. de simo. lz beli. ⁊. ff. q̃ satis. cog. si fideiussor. ℨ. c. vlti. ⁊. ℨ. ti. ꝓri. c. ij. ⁊. iij. ⁊. ij. q. vi. quotiens. ij.

d ¶ De iure. no. q̃ q̃ttuor ꝑkiarchales sedes vbiqz pñt crucẽ añ se portak ꝑter q̃ ĩ vrbe romana vel ĩ pñtia pape vel ipsi⁹. s. pape legati. ℨ. õ ꝑuil. antiq̃. aliꝰ vo ñ nisi ĩ ꝑuicia sua: ⁊ nisi ꝥ alicui p ꝑuilegiũ spãle sit ꝓcessuz. vt ꝥ or: ⁊ ita qõ dic õ iure. i. de ꝑuilegio spãli: ⁊ ꝥ iure cognoscik q̃liter fuerit ꝓcessuz vtꝝ p surreptionẽ ⁊ ĩ ꝑiudiciũ alteriꝰ vel ñ: qr sic vz valek. ar. s. õ vsu palij. ex tuaꝝ ⁊. s. de offi. ord. licet. ⁊. ff. ne qd in lo. pub. l. ij. §. si qs a ꝓncipe. qr in ꝑiudiciuz alterius dari nõ vz ꝑuilegiũ: vt in. §. ꝓxi. si qs. ⁊. s. de ꝓsue. cum olim.

Laudabilem Lite pendente sup ꝓiugio nõ iterdicik ꝓiugibus carnale cõmertiũ. h. d. Uel sic ꝑm aluum ĩtellectum vt in rubro. ℙrimo ponitur ꝓsultatio. Secũdo responsio ibi. ad quod. Abbas siculus.

e ¶ ℙrobatã. s. de of. dele. cãm mrimonij. ℨ. de diuor. ponzo. ⁊. s. de resti. spo. ex ꝓquestiõe. ⁊. viij. q. iiij. nõne. ⁊. xvi. di. §. hinc etiã. ⁊. xvi. q. iiij. volumus. ⁊ xv. q. vl. c. vl. ⁊. s. de in ĩteg. resti. cũ venissent. ⁊. s. c. ꝑri. ⁊. C. de rei ven. res alienas. ⁊. C. de ꝑba. l. ij. ⁊. C. de li. cã. nõ ideo. ar. ℨ. ℨ. õ re iudi. tenor. sol. ibi. ⁊. ℨ. de regul. venẽs. Itẽ ar. ℨ. s. de resti. spo. lras ad fi. vñ nõ fuit plena restitutio sed id ideo est: qr habebat incontinenti ꝓbationes: nec sunt ꝓria: qr ibi agitur possessorio: ꝥ nõ: vñ non vz alteruter ꝑuari rẽ. ille tñ qui conscius est impedimenti. nõ debet erigere nec reddere: vt in decre. litteras.

Ecclesia. ℍec decre. ⁊ sequẽs de eodẽ fcõ loquũk ⁊ aliq̃ ponũk ibi: q̃ precesserũt tpe aliq̃ posita ꝥ. Et de hoc eodẽ fcõ logk. c. ecclia scẽ marie õ ꝓst. ⁊ male. põt ĩtelligi vna sine alijs. Et iõ gl. ꝥ ponit casuz ⁊ seriẽ fcĩ. put ꝓtigit ordo ẽ vt ꝑmo legak ista decr. vsqz ad ℣. ꝓhibem⁹. scõo decre. sequẽs vsqz ad finẽ. tertio illa. s. de ꝓst. q̃rto iste ℣. ℙrohibem⁹. Et hoc iõ: qr ꝓncipiũ ⁊ originẽ buiꝰ negocij vsqz ad ℣. ꝓhibemꝰ ⁊ sub illa victiõe ⁊ ifra q̃ ꝓcedit. ℣. ꝓhibemꝰ decidit q̃lr fcã alienatiõe rei litigiose ĩ mõasteriũ fuit õ fcõ spoliatũ p senatorẽ occasiõe statuti õ quo ĩ glo. ⁊ tradita fuit possessio ecclie scẽ marie q̃ ẽt fuit postmodũ õ fcõ spoliata p q̃ndã ꝓsiliariũ capitolij ⁊ restituta fuit illa possessio de fcõ monasterio: qr restõne fcã monasteriũ illã possessionẽ titulo locatiõis trãstulit ĩ quendã potentẽ ita qõ de fcõ bri nõ poterat. ℙrio icepit iuridice coram papa ecclia scẽ marie petere restitutionẽ ℨ fcm illiꝰ ꝓsiliarij: ſz qr illa possessio haberi nõ poterat de fcõ vt supra dixi: ⁊ multa de fcõ fuerũt inouata: papa ꝓuidit put habek ĩ decre. seq. ⁊ restituit ecclie sancte marie possessiões surrogatas ĩ locũ illiꝰ seu illaꝝ q̃ bri nõ poterãt. post petijt secũdo monasteriũ restitutionẽ illaꝝ possessionuz occasiõe spoliatõis facte p senatorẽ ⁊ papa mõasteriũ restituit vt or ĩ decre. ecclia de ꝓsti. q̃ restitutiõe facta papa timẽs ne monasteriũ illas possessiões surrogatas alienaret sicut fecit de priscis palibꝰ mandauit monasterio ꝓut or ꝥ in vl. ꝓhibemꝰ. Et er his iũcta glo. i. bẽs clarissime seriẽ ⁊ ordinẽ negocij. Et hec decre. ⁊ sequens hoc ltẽdit ĩ sũma vt ĩ rubro. Et nõ põt hec decre. cõmode diuidi ꝓpter mirturam facti de qua ꝓxa. Abbas siculus.

f ¶ Ecclesia sancte marie. Casus ad vtrãqz decre. istã. s. ⁊ sequentẽ ecclesia sancte marie ĩ via lata mouit qõnez ℨ Jo. de ateia sup qbusdã possessionibꝰ coram iudice lite ꝓte. idẽ Jo. possessiones illas trãstulit ĩ monasteriũ sci silueſtri. Deinde .b. senatoꝝ occasione cuiusdã statuti ĩ quo ꝓtinebak q̃ si qs rẽ litigiosaz trãsferret ĩ aliũ lite pendente possessio auferak possessori: ⁊ darek petitori spoliauit monasterium possessionibꝰ illis: ⁊ bas restituit ecclesie scẽ marie postmodũ snĩa senatoris fuit reuocata ⁊ spoliata fuit ecclesia sancte marie ⁊ monasteriũ restitutũ lite illa pẽdẽte. celestinꝰ cãm reuocauit ad ꝑsentiã suã. nõ obstãte illa reuocatiõe: diuersĩe late fuerũt p senatores: qñqz p ecclesia: qñqz p monasterio. vltimo coram Jnno. petebat ecclia sancte marie restitutionẽ illaꝝ pẽsionũ. qbꝰ iuste fuerat spoliata p quẽdã ꝓsiliariũ capitolij. dñs papa reuocauit ĩ ritũ qcqd actũ fuerit ab aliꝰ postq̃ celestinꝰ ꝛuocauit negociũ ad curiã suã: ⁊ restituit ecclesiã sancte marie: ⁊ qr possessiões ille fuerũt obligate aliꝰ titulo locationis post restitutionẽ factã ab Jo. õ ateia: nec monasteriũ poterat recupare eas vt ecclesiã restitueret: ꝓcepit papa q̃ monachis aĺs possessiões equalẽtes ꝓrib⁹ subſtitueret loco ꝓxꝝ: ⁊ qõ factuz fuit arbitrio bonoꝝ viroꝝ: ⁊ ille subſtitute erãt pigri obligate: ⁊ papa fecit illas liberari a creditoribꝰ: q̃ dño pape ĩstãt pignoris reddiderũt: demũ monasteriũ petijt restitutionẽ illaꝝ possessionũ ℨ snĩaz senatoris. ⁊ ipsum restituit ℨ snĩam senatoris: precipiẽs vt possessiões ille subſtitute non debeãt alienari. vt ecclesia si voluerit agere de proprietate vel de vitio litigiosi ℨctus: sit quod euincere valeat ⁊ habere.

breuiter rñdem⁹: q̃ cõiugũ alteruter accusatus añ ꝓbatã accusationem iure qõ hz in altero ꝑuari non possit. ¶ ℙno. tertius abbati ⁊ cõuentui sancti siluestri.

¶ Qui rem litigiosam alienauit: ita q̃ rehaberi non põt debet equi valentem subſtituere in locũ illius quam alienare non poterit.

Ecclesiaᵏ sancte marie ĩ via lata ꝓtra Joãnẽ de ateia: q̃ q̃sdã possessiões ipiꝰ dicebat contra iusticiã detinere: mouit sub. l. iudice qõnẽ ⁊ infra. ℙrohibemus ne possessiones q̃ succesꝛũtˢ ĩ locũ ⁊ ius illaꝝ q̃s ab Jo. õ ateia ecclesia sancte marie petierat in monasteriũ vestrũ ab eodẽ Jo. lite pẽdẽte translatas alienari interim ꝑsumatis: vt si ecclesia sancte marie de vitio litigiosiᵇ cõtractꝰ vel de ꝓpetate voluerit expiri: nec si obtinuerit ĩ iudicio: in vanũ laboret monasterio vestro minime possidẽte fit qõ euicere valeat ⁊ habere. ¶ Dẽ.

¶ Idem dicit quod in precedẽti.

g ¶ Succesꝛũt. ꝥ ideo dicit q̃ possessiões sup qbꝰ ℨ Jo. de ateia mouit ecclia qõnez: monasteriũ scĩ siluestri locauerat aliꝰ locationis titulo: q̃s monasteriũ recepat a Jo. de ateia lite pẽ. vt. ℨ. c. pr. ⁊ ꝥ or vñ monasteriũ: qr ñ potuit illas possessiões reuocare: aĺs possessiões equalẽtes ꝓribus subſtituit ĩ locũ illaꝝ. ⁊ ẽ ꝥ ar. q̃ res q̃ succedit ĩ locũ alteriꝰ eodẽ iure censek cũ illa. ar. ℨ. de vsur. cũ tu. in fi. ⁊. xciij. di. c. vlti. ⁊. xciiij. di. c. i. ⁊. ff. de leg. iij. l. fideicõ. §. si rẽ suã. ⁊. ff. de leg. ij. impator. in fi. ⁊. l. seq. ⁊ ff. de dona. inter vi. ⁊ vro. marito. ar. contra. ff. de fur. qui vas. §. vlti.

b ¶ Litigiosi. ℙena litigiosi ℨctⁱ est: q̃ ẽptor sciẽs rẽ litigiosam preciũ amittat ⁊ rẽ restituat: ñ vt cedat lucro alienatori: ſz ꝓciũ ⁊ alia tãta q̃ntitas ab eo q̃ alienauit dabik fisco: ignorãs preciũ recupat a vẽditore ⁊ tertiã pte ꝓcij: qr ei nõ manifestauit rẽ litigiosã fuisse. Et eodem mõ punit donatoꝝ ⁊ donatariꝰ sciẽs vl ignorãs ꝑm q̃ tradik. C. õ litig. l. vlt. vtriũ litigij or cũ qs rẽ litigiosam ĩ iudiciũ deductã: de cuiꝰ dñio mouek qõ ĩter actorẽ ⁊ reũ trãsfert ĩ aliũ lite pẽ. siue sit res siue actiões. C. õ litig. l. vlt. in ꝑn. ⁊ in auc. ibi posita: tñ ĩ aligbꝰ casibꝰ q̃ ponũtur ĩ ipa lege: põt res litigiosa aliẽari. s. noĩe dotis donatiõis añ nup. trãsactiõis ⁊ diuisionis reꝛ bꝛditariaꝝ fcẽ vl p legati vl p fideicõmissi cãz. Et ꝥ locũ bñt in spãlibꝰ iudicijs. Jn vniuersalibꝰ vo cũ agik de bꝛditate: preterꝰ pmittit q̃qz fieri alienationẽ. s. p ipẽsis funeris: p solutõe debiti: p cibarijs famílie. ff. de peti. here. diuꝰ. ⁊ ita ecclia sancte marie poterit agere de vitio litigiosi ℨctus ℨ Jo. õ ateia q̃ trãstulit possessiões illas ĩ monasteriũ lite pẽ. ad penã ⁊ ad ipsã rẽ ℨ monasteriũ: vt ĩ. l. ꝓdicta. C. de litig. l. vl.

i ¶ Laboret. Sz q̃lr põt eẽ: qr si monasteriũ offerat se liti ꝓdenabik in ex pẽsis ac si possideret. ff. de rei vẽ. is q̃ se. ⁊. ff. de peti. here. qui se liti. ⁊ cũ dolus p possessione habeatur. ff. de reg. iu. parẽ. dic q̃ cessant ille leges in ecclesiasticis negocijs ⁊ ne delictum persõne rẽ. xvi. q. v. si epm. lau-

a Ecclesia.revocanit.tāc̄ a fi suo iudice fcm̄ qꝫ senatores ñ obuerūt postea se ītromittet.s.ō of.le.lz.⁊.ij.q.i..nomē.iij.q.vi.mltū stupeo.ar.ꝯ.s.ō of.or.significauit.sz illud iō fuit:qꝫ delegat⁹ ñ.pcedebat⁊ altera ps remanebat ī manifesto delicto. b Assignastis.⁊ sic mōasteriū icidit ī vitiū litigiosi ꝑct⁹: vt.s.tu. pri. vt Jo.sec̄. vñ ne mōasteriū q̄ciret de vitio litigiosi ꝑct⁹:papa equiualentes possessiōes fec̄ illis substitui.⁊ ita nō ꝓiudicat ecclesie sc̄e marie cū monasteriū patū sit suscipe iudiciū ī re equalēti. ſi.ff. de alie.iu.mu.cā fac. qꝫ etiā.i fi.⁊ ex offō suo ifligit eis hāc penā ⁊ merito:qꝫ dolo ōstit poss. def mōasteriū:dol⁹ eni facit eū bēri p possessore.ff.de rei vē.q ī petitorio.⁊.ff. ad exhibē.iulia.i.rñso.

c Poteratis. qꝫ forte ꝙductores potētes erāt.

d Assignari.a monasterio ⁊ cauē ēt dēant qꝫ si eēnt alij obligate. ar. .ff.ō pig.ac. creditor.ff. ō rei vē.si post acceptū.

e Resignarūt.eo eniz ipo vī res libata. ar.s. de pac.cū pdē.ff.de leg. ij.q cbirographuz.ff. q̄ res pig.ob.pos.l.ij.ff.ō pac.l.ij.ī fi.C.de sol.pecunie.C.ō dōa.l.i.C.de remis.pig.credit cause: ar.ꝯ.s.de renūc.sane.⁊ .c. veniēs.⁊.ff.de pac.l. .iij. vbi dī qꝫ lz pignus restituat: ñ vī remitti ō bitū.sz sec⁹ ē si restituat cbirographū. vt ī pmis ꝙcor.qꝫ ille cui fit restitutio vtilitatez oz ide hīe. ex chirographo ꝙsequeret nullā vtilitatē si debitū ñ ītelligat remissū. sed ex pignore sic:qꝫ pōt vti pignore. vñ pignus sepe restituit pcario pp vtilitatē. sed chirographū nūq̄.⁊ ideo debituz quod ibi ꝓtinetur intelligitur esse.

Θ Eccle sc̄e marie.⁊ ifra. Possessionez q̄ fuerat pretermisso iuris ordie p̄dcā eccl'ia spoliata: si bi restitui postulabat: ⁊ ifra. Nos qcqd ab alijs fcm̄ fuit postq̄z.p.n. ad curiā suā idē negocium renocauit⁸ irritū decernim⁹⁷ inane: ⁊ ifra Uez qm̄ pfatā possessionē p⁹ restitutionē vobis fcāz ab Jo.de ateia alij locatiōis titulo assignastis[b]:nz restituer poteratis[c] ecclesie spoliate loco ipi⁹ tm̄dē possessionū equalentiū ad arbitriū bonoz virox ipi ecclesie fecim⁹ assignari[d]: q̄s cuz alij fuerant pignori obligate: p vos liberari fecim⁹ a creditoribus: q nob istrumentū pignoris resignarunt[e]: R Ono.iij. cancellario cantori: ⁊.a.canonico parisien.

¶ Nō obstat ꝓuilegiū ipetratū lite pēdēte de lite nō bita mentione.

Olect⁹ filij magf.a.psona ecclesie de basseuilla exposuit coraz nobis:qꝫ cū inter p̄decessorem suū ex pte vna ⁊ ꝓrē ac mōachos de basseuilla ex altera sup decimis noualiū ifra fines parochie sue ꝙsistētiū qō emersissēt: ea pēdente corā iudicib⁹ ōlegatis abbas ⁊ ꝙuentus maioris mōasterij turon̄. qb⁹ subsūt ꝓr ⁊ mōachi supradci pro se ac mēbris suis obtinuerunt a se. ap. idulgētiā sup exceptione hmōi ōcimaz: cui⁹ ꝓtextu ꝓr ⁊ mōachi supradcās ōcimas sibi vendicare ꝓtēdūt:lz i idulgētia ō dcā qōe fcā mentio ñ fuisset. ¶ Ideoqz māda m⁹ qten⁹ eisdē iudicib⁹ iiūgatis: vt idulgētia[f] ñ obstāte p̄dcā ī negocio p̄mo pcedāt iux traditā sibi formā

Rubrica De seqstra.pos.⁊ fructuū.

I Nno.iij.mediolanen. archi.

¶ Seqstruz fcm̄ loco missiōis pp scādalum euitāduz reuocari oz:⁊ oblata cautōe ⁊ restitutis expensis.

D' hoc vnxit nos de⁹⁷ ifra Abbas ō regula nob exposuit: qꝫ cū.m.p.tu⁹ sup cā q̄ iter ipuz ⁊ mōasteriū suū fuerat agitata obtinuisset veron̄. epo lras ō stinari:⁊ ipse sup iudicio possessorio ptim.p mōasterio: pti.p archiepo sniaz.ptulisset: ꝓcurator ip⁹ mōasterij qōez ō.ꝓpetate postmodū itētare volēte archieps iurisdictionē epi opposuit expirasse: asserēs cām possessiōis tm̄ ⁊ ñ ꝓpetatis fuisse ꝙmissā.⁊ qꝫ sup possessione.pnūciauerat: semel functo⁹ offō⁸ suo sup qōe.ꝓpetatis deinceps cognoscere nō valebat:⁊ ifra. Sz iudex actorē ī possessionez q̄ fuerat p ipm archiepo adiudicata pp eiusdē ꝙtumaciaz mitti decreuit a q̄ tm̄ archieps violēter mōasteriū eiec[h] ⁊ ifra. C.papa.p.n.sic suū iterpta⁹ fuit rescriptū: qꝫ taz cā possessionis q̄z.ꝓpetatis fuerat iudici delegata: cū absolute ⁊ idistricte[i] cōmissa fuerit: ⁊ ei⁹ ꝓtinētia diuidi nō deberet: ꝓlibatā quoqz possessionē p suo arbitrio[k] seqstrari[l] ꝑcepit iniūgēs regi.⁊ mutiñ.epis: vt ō cā possessionis ⁊ ꝓpetatis pleni⁹ cognoscētes eā debito fine ōciderēt ⁊ possessionē ei pti postmodum resignarēt:q̄ obtineret ō.ꝓpetate triūphū ⁊ ifra. ¶ In eū statū ꝙtinētiā cāe reducim⁹ ī quo fuerat: cū pdict⁹ p.n. cāz.ꝓpetatis ⁊ possessiōis regiñ.⁊ mutiñ.cōmisit: ⁊ mādato seqstratiōis penit⁹ reuocato.⁊ ifra. ¶ Ne āt mōasterio videamur ī suo iure ōesse moderatas expēsas[m] ex quo eps veroñ. ipz ī possessionē induci decreuit vsqz ad satisfactionis tps oblate[n] pp hoc[o] fcās sibi restituendas eē cēsem⁹ ⁊ a te sufficiētē[p] ꝓberi stādi iudicio cautiōez. D O.iij. prioi ocbeñ.⁊ de cano caliñ.

¶ Si missus ī possessionem cā custodie fructus dissipat dissipati reuocanf:⁊ cū alijs sequestrantur.

Olect⁹.f.r.rector ecclesie ō betusia sua nobis petitione mō strauit qꝫ cū inter ipm ex'pte vna ⁊ abbatē ⁊ ꝙuētū ō cesteria ex altera sup eadē ecc'ia corā abbate de sibi toñ.⁊ ei⁹ collegis qō verteret: iudices ipsi p̄dcōs abbatē ⁊ ꝙuentū in possessionē ipsi⁹ ecc'ie cā custodie ī durerūt: q fructus medio tpe pceptos.p sue distrabūt[q] libito voluntatis. ¶ Quo circa mādamus q̄tenus si ē ita: faciētes fruct⁹ seqstrari[r] p̄dcōs si qd ō ipsis p eos distractū

Diuidit pncipaliꝫ ī duas ptes. In pma pōit pcessus narratōez. In 2a pnūciatione ibi:ī eū. In q̄ duo facit. pmo reuocat seqstrationē. 2o iubet expēsas restituī ⁊ caueri ibi:ne aūt. ab. fi.

g Offō. allegabat legē illā. ff. de re iudi. in der. ⁊.s. de of. dele. in lfis ⁊ male. qꝫ illud locū hz cū pnūciat sup ꝓprietate ⁊ nō sup possessiōe. vī si hoc tm̄ eēt ei ꝙmissū.

h Eiecit.sz nūqd āno elapso erit possessor: dcm̄ ē de h.s. de do.⁊ ꝓ.ꝓtigit. itē nūqd abbas posset petere restōnez tāc̄ spoliatus:⁊ ibidē de hoc dicitur.

i Indistricte. no.qꝫ si ꝙmittit cā simpliter: puta ꝙmittim⁹ ti bi cāz q̄ iter tales vtiq̄ sī talib⁹ reb⁹ tūc tā cā possessiōis q̄ ꝓpetatis ꝙmissa itelligit vt h̄ of.⁊ ar.C.de rei vē.ordiarij.⁊.s.ō cā pos.pastoralis.⁊.j.ō testi.significauerūt.sz si cā possessiōis tm̄ ꝙmissa ē:nō pñt cognosce ō.ꝓpetate:qꝫ cui ꝙmissa ē cā violētie tm̄ ō.ꝓpetate cognoscet ñ pt⁊ vno⁊ eodē tpe cā possessiōis⁊ ꝓpetatis diuersis iudicib⁹ ꝙmitti ñ oz qꝫ ꝓtinētia cāe diuidi ñ oz vt h̄ dic̄.C.ō iudi. nulli.⁊.s.ō cā pos.c.i.sic cā p ꝓpetatis⁊ vsufruct⁹ apud eūdē iudicē sūt tractāde.ff.ō lib. cā si pariter.⁊.ff.de qui.re.ad eūdem iudicē eatur.l.i.⁊.ij.

k Arbitrio.ī hoc ipm celestinus peccauit qꝫ ñ debuit facere seqstratiōez: nisi ī casib⁹ q notant.ꝯ.eo.c.pri.⁊ vl.vñ renocauit sequestrationē: vt.ꝯ.pz.

l Seqstrari.h iō fec̄:qꝫ cū res apō seqstrū depōit neuter litigātiū possidet illā rē. ff. ōpositi l.lz.ꝯ.i. nisi h̄ dcm̄ sit ī seqstratiōe: vt tm̄ cā custodie ponat apō seqstrū. ff. de acq.pos. iter esse'puto.⁊ sic possessio postea restituit illi q obtiet ī ꝓpetate vt segt:qꝫ ꝓpetas trahit ad se possessionē.s.ō cā pos.cū dilect⁹⁷ seqstratio ista fcā fuit apō vercellen.⁊ nouarē. episcopos

m Expēsas. fic.s.ō eo q mi. in pos.cū venisset.⁊.s.ō dolo cū dilecti.⁊.c.finem litib⁹. vbi satis de hac materia.

n Oblate.corā regiñ.⁊ mutiñ.epis.nā archieps mediolan̄. obtulit cautiōez stādi iuri ꝯ.ānū sup possessiōib⁹ illis ō.q b⁹ abbas fuit missus ī possessione cā rei ꝟuāde p epm veroñ. lz archiepus abbatem expulit de possessione vt dictū est.

o Propter boc.i.pp vitiuz ꝙtumacie.C.ō iudi. sancim⁹.

p Sufficiētē.no.qꝫ ī cāu isto sufficiēs cautio est pstāda.s.pignora vel fideiussores.ff. mā. si mādato.ꝯ.vlt.⁊ nō nudo.i. sola ꝓmissio: vt dixi.s. vt lite nō ꝙte.qm̄.ꝯ.⁊ in alijs.⁊.C.ō ver.si.sancimus.

Olcatus. Primo ponit q̄relā rei passi missionez. scdo dat iudices. Abbas si.

q Distrabūt.no.qꝫ ille q mittit ī possessionē cā custodie siue agat reali actione siue etiā psonali.ꝯ.ānū nō fac̄ fruct⁹ suos sz custodire eos oz nō distrabere: si ifra ānū re⁹ recupare voluerit possessionē: restituat ei fruct⁹: expēse tm̄ necessarie.p fructib⁹ ꝓcipiēdis facte pmo debēt deduci:qꝫ ille in illo casu ꝓhibēt. ff. fami.herc.fūd⁹.i.rñso.ī fi. Si vo nō veniat ifra ānū: tūc pmo ano elapso lucrat oēs fruct⁹. de hoc dcm̄ est.s.de dolo.contingit.⁊ hoc in reali.

r Seqstrari.no.qꝫ possessor lite pē. ñ oz remoueri ō possessiōe: nec ab ea seqstrari: vt.s.c. pri.⁊.xvi.q.iiij. volum⁹.⁊. viij.q.iiij.nōne.⁊.C.ō pba.ij.⁊.s. ti. pr.p totū.⁊.C.ō.phi.seqstra.l.vna. Qñqz tm̄ fit seqstratio ī casib⁹ vt cū gs dilapidat fruct⁹ quos ꝓuat oz: vt h̄.⁊ i.c.se. Itē cū appellat ab executor mero tūc seqstratio fit rei īmobilis.⁊ fruct⁹ ēt īmobiles seqstrāt apō possessorē remanēte iur possessiōis. C. quoz ap.ñ reci. ab executor. Itē cū ꝓsona a q̄ res mobilis petit suspecta ē. ff. g satisda. co. si fideiussor. ꝯ. vl. Itē si tūcet ō dilapidatōr

Dboc. Propter ꝓtumaciā rei res ab eodē petita seqstrari ñ oz: sic sūmat io.an.⁊ cōiter oēs q̄ sūmatio mihi ñ plz p ea q̄ plene dixi ō dolo⁊ ꝓtumacia: iō sūmo sic: res ī quā fcā ē missio nō oz seqstrari ēt si miss⁹ide fuerit violēter eiect⁹ vl notabili⁹ sic vt ī rubro.

ff. de ap. ipatores. i fi. itē si gs pclamat i libtate seqstrāt res ei⁹. C. ō asser. tol. l. ij. §. i. t. C. q. ad. li. pclama. nō lz. l. ij. t iij. t. C. ō or. cog. l. vl. itē si colon⁹ vel it possessiōes ꝯductas deseret. C. ō agri. t cēsi. l. vl. li. xi. itē si marit⁹ vgat ad copiā seqstrat dos. ff. so. ma. si cū dotē. §. finaūt. t. C. ō iure do. i reb⁹ fi. i auc. de eq. do. §. illud quoq. col. vj. itē si timet de seuitia viri. nec pōt ei cauet. s. ō fsti. spo. lras aut ēt cū timet spō saz corrūpi. ſ. ō spō. cū locū. itē cū aliqd ē ablatū illi q ē ō familia iudicis. ff. de of. pfi. senatul cō. i fi. itē pp ꝯtumaciā. s. ō do. t ꝓt. ex lris. t b fit vt mitt⁹ agatur cū cōtumace ut ibi dicitur.

a AB eo si dissipenet. sic. C. quoz ap. nō reci. ab executore. t. ff. ō ap. ipatores in fi. vsq; b ōcre. sūpta ē ō b satis of s. c. pri. t fm hāc decre. intelli ge qō of. ij. q. vj. quotiēs. ij. t hoc iō qz si cōfirmabitur snīa oz fruct⁹ pceptos post lit. ꝯte. restitue cū ipa re. C. ō rei uē. certū.

Rica De cessis. Supra uisuz ē de modis gb⁹ ordiaī iudiciū restabat uidet de mōis qb⁹ cā instruit t sic ō meritis cāe ut de pbatōib⁹ ī genet t ī specie: t qz p cessiōez aduerse ptis relevat litigās ab onē litigādi cū cessio nō sit ppe pbatio sz pbatōis relevatio iō tractatur⁹ auctor ō pbatōib⁹ pmisit ō cessis qz ubi adest cessio sī ē necessaria pbatio. vel ꝯtinua magis ad pria sic. supra uisuz ē de modis pcedēdi ꝯ ꝯtumacē uerūtī qz qsqz t plurimū ptes sunt i iuditio t aliq cessitent q nō subiacīt pbationib⁹ iō auctor pu⁹ pmisit de cessis. scdo de pbatōib⁹ cū ad pbationes recurrat deficiente confessione. Abbas. si.

Am monasteriū. Ei qui crimē ppriū cessitet nō credit ꝯ eos quos dicit fuisse cris suggestores. b. d. ul sic ut ī rubro. Duo fac nā pmo istruit iudicē in absolvēdo si ifamatos t fddit cāz ibi: qz. so istruit de purgatōe ī fame ibi: si tamen. Abbas. si.

b ¶ Alijs modis. s. legitimis t euidētissimis pbatōib⁹ t luce clarioīb⁹. C. ō pba. l. vl. ij. q. vl. sciāt. t. q. vi. epipbaniū. vl p ppā cessionē ī iur factā. ſ. c. pri. t. ij. q. i. nos ī quēq: vl p euidētiā fcī. ſ. de coba. de. t mu. c. vl. t. s. ō testi. spo. cū ad sedē.

c ¶ Cōfessi: nulli ḡ de se cesso sup crimine alioz credit. sic. ſ. ō testi. uenies: t. xv. q. iij. nemini. t. iij. q. ti. negāda. t. C. de accu. t inscrip. l. si. t b generale est pterq; de crimine lese maiestatis vt b t ī pdicto. c. nemini: t. c. uenies. Itē audit cessio unius latronis ptra aliū. C. de feri. prouincia. t. C. de fal. mone. l. i. t ff. de custo. t erbi. reoz. l. diuus: t. ff. ō questio. l. i. §. si quis. istis qui de se cesitent credit non qtum ad ꝯuincendum: sed qtum ad presumptionem. vnde si assunt alie presumptiones valent. als per se non sufficerent.

d ¶ Infamia: de q dñ t se purgare cū tertia manu sui ordinis q sint hōesti t cōuersationē ipsi⁹ agnoscāt. als si defecerit: tāq; ꝯuicti puniant. ſ. de pur. ca. cuz p. t. c. cū dilect⁹. t. ſ. ō simo. insinuatū. als si ifamati nō eēnt nō idiceret eis purgatio pp talem cessionē. ij. q. v. si legitimi. vbi de hac materia pleni⁹ tractat vt. ſ. de pur. ca. cum. p. t. c. cum dilectus. t. ij. q. v. presbyteri si a plebe.

Am super. Qui in iure cessus est se simoniacū ab offō t bñficio deponi tur. ita sūmat Jo. an. sz b sūmatio ē nimis generalis. vñ sūmo spāli⁹ fm intellectū glo. sic: si ō crie ītēgēte cāz pncipalē stat ꝯ aliquē p ei⁹ cessionē pūit pena ordiaria ēt si directe ꝯ eū nō agat. Et ē casus no. t vus ī se. vl summa sic fm aliū intellectū nō min⁹ notabilē quē ēt sentit glo. lz nō pfecte explicet vt ī rubro. Diuidit. nā primo ponit depositiōis cā. scdo deponit ibi nos. Ab. si.

e ¶ Cōfessus: t cora iudice suo. s. de indi. at si cleri. als ḡ cessio non preiudicat qtū ad penā uel ddēnationē. piudicat tñ qtū ad suspitionē. ſ. ō excel. pla. qm sit graue. lz nōne iste fuit testis: qliter ḡ punit pena ordiaria ꝯ illud. s. de or. cog. cū dilect⁹. ſ. de excep. deniqz. i fi. t pterea sine accusatore nō oz qs puniri. ſ. ut ec. bene. ut nfm. ff. ō mu. t bo. rescripto. §. si qs. pōt dici qm iste vl fuit ōnūciat⁹ uel inqsitio ꝯ eū fcā fuit. sic. s. de elec. p inqsitionē. uel b ex offō suo pcessit dñs papa t ī odiū cris. ar. iij. q. ix. nihilomin⁹. t. C. de pba. iubem⁹. t. C. de testi. nullū. n. t cria undecūqz clarueīt puniēda sūt. xxiij. q. iij. ecce. uel iō punit: qz crimē istud cessitit pncipale negociū. sic. ſ. ō excep. c. i. i fi. t b vt vi⁹: qz dicebat ab aduersario qm simoniace fcā fuit electio t g electionē examīat ō oīb⁹ īgrere oz de meritis psone de mō electiōis de studio eligētiū. t sic crimē illō ītigit factū pncipale. s. ō elec. cū terra. t. c. sup eo. t. c. scriptū ē. t. c. nihil ē. ō his oīb⁹ īgrit inueneritis: in statum pristinum reuocetis.

¶ Regorius. ix.

¶ Si re⁹ possessor appellat a snīa contra eum lata licite rei petite fructus sequestrant si dissipātur ab eo.

AB eo q a snīa pronocauit fructus possessionis si dissipentur: ab ipso possunt lite pendente rationabiliter sequestrari.

Rubrica De confessis.

¶ Lemens. iij.

¶ Ad solū dictū cessitētis crimē pprium nō ē alteri infligēda pena aliq: ī famato tñ est indicenda purgatio.

Am monasteriū: t ifra. eos quoz suggestione scelus homicidij se presbyter perpetrasse pponit: nisi alijs modis⁵ veruz esse ostiterit: nulli censem⁹ penē subdēdos cū fm vtriusq; iuris statuta ō se cōfessi⁵ sup alioz cessitijs iterrogari nō dīt: crie lese maiestatis excepto de reatu pprio cessitētis periculosa cessio nō ē aduersus quēlibet admittēda. ſ. Si tñ eos infamia⁹ hmōi laboraī cognoueris: singulis eis adiūctis tribus socijs sui ordinis purgationem adiungas.

¶ Uno. iij. canonicis de bethleez.

¶ Si qs cessitet crimē in iudicio icidenter pōt iudex ordinari⁹ nouū in cobando ꝓcessum illū punire pena ordinaria. b. d. singulariter. ab. si.

QAm sup electiōe bethle. eccle sie: iter. r. t. p. qō verteret: t infra. Qm̄. u. canonic⁹ bethleē fuit in iure cessus⁵ q, p pstādo alteri⁹ electiōi cessensu gngētoz sarracenoz⁵ obligationē recepat: t mediator extitit simōiace puitatis. ſ. Nos qm̄ vitiū hmōi pseq volum⁹: vt debem⁹ ipsū p diffinitiuā snīaz durim⁹ ab omni beneficio t officio ecclesiastico deponendum.

¶ Rego. ix. b. iudici viterbien.

¶ Cōfessio per errorē facta nō nocet si ante finitū negociū errorez facti emanasse doceatur. h. d. Jo. an.

EXpte abbatis t ꝯuentus monasterij. s. m. fuit ꝓpositum q cum iter ipsos ex pte vna t. u. noie sue uxoris ex altera cora te qō verteret: econom⁹ monasterij memorati qdā p errorē fcī fuerit in iure cōfessus⁵ ex qbus timet sibi pīudiciuz generari. ſ. Cū igit negocio nōdū finito nemini noceat error⁵ fcī: mādamus quatenus si de hmōi potuerit errore docere: pronideas vt nullum sibi sup hoc pīudiciū generet.

Rubrica De probationibus.

¶ Rego. tācredo regi vincestrie.

¶ Reus actori sua propria instrumenta edere non tenetur.

Xepke verbis: t infra. Tua excellentia postulauit: vt impatori scriberem quaten⁹ pacta in carthophilatio' reqreret: que dudū inter iustinianū pncipē t pdecessores tuos fuerunt emissa: vt ex his colligeret qd tibi seruare deberet. ſ. Sz ad hoc faciendū vehemē iure cessus⁵ q, p pstādo alteri⁹ electiōi cessensu gngētoz sarracenoz⁵ obligationē recepat: t mediator extitit simōiace puitatis. ſ. Nos qm̄ vitiū hmōi pseq volum⁹: vt debem⁹ ipsū p diffinitiuā snīaz durim⁹ ab omni beneficio t officio ecclesiastico deponendum.

¶ Rego. ix. b. iudici viterbien.

¶ Cōfessio per errorē facta nō nocet si ante finitū negociū errorez facti emanasse doceatur. h. d. Jo. an.

EXpte abbatis t ꝯuentus monasterij. s. m. fuit ꝓpositum q cum iter ipsos ex pte vna t. u. noie sue uxoris ex altera cora te qō verteret: econom⁹ monasterij memorati qdā p errorē fcī fuerit in iure cōfessus⁵ ex qbus timet sibi pīudiciuz generari. ſ. Cū igit negocio nōdū finito nemini noceat error⁵ fcī: mādamus quatenus si de hmōi potuerit errore docere: pronideas vt nullum sibi sup hoc pīudiciū generet.

Rubrica De probationibus.

¶ Rego. tācredo regi vincestrie.

¶ Reus actori sua propria instrumenta edere non tenetur.

Xepke verbis: t infra. Tua excellentia postulauit: vt impatori scriberem quaten⁹ pacta in carthophilatio' reqreret: que dudū inter iustinianū pncipē t pdecessores tuos fuerunt emissa: vt ex his colligeret qd tibi seruare deberet. ſ. Sz ad hoc faciendū vehemē

marit⁹ punitur de lenocinio: licet ꝯ eum directe non sit actuz. ff. de adul. l. i. §. si publico.

f ¶ Sarracenorum. expo nūt qdaz dādoz regi: vt electōi pstaret assensum: vl poti⁹ p seipso recepit illā obligatianez. ut ipse consentiret: sic sola talis obligatio simoniā iducit lz non recepit id qō uenit in obligatōe: qz in talib⁹ nulla pactio ul quētio oz interuenire. i. q. ij. ꝯpio. t. s. de pac. pactiones t ſ. de simo. c. pe. t est moneta que sic uocatur.

Ex parte. Spālius summa sic Cōfessio facta ī iure p icognomū eccl'ie nocet ipsi ecclesie. Potest tamen reuocari si ante finitū negociū doceat p errorē facti emanasse. b. d. pma pars narrat factū. scda puidet iudicem instruendo ibi: cum igitur. Ab. si.

g ¶ Confessus. no. q rubri. ista siue titulus de cōfessis locū hz post li. ꝓte. sed edictū de iterrogatoria actōe locū hz t ante litem ꝓtest. t post. qz iudex quotiēs t qūcūqz equitas monet ipsuz oz iterroga re partes. ff. de inter. actvbicūqz. t. xxx. q. v. iudicantē. et ī casib⁹ q notari sunt. s. de iura. calū. cum cām. et ēt postq; est ꝓlatuz in cā. ſ. de fi. instru. cū ioānes. Ad b enī ut confessio pīudicet alicui erigūt plura: q; sit maior. xxv. an. qz mior pōt restitui ꝯ cessionē. ff. de mio. nō oīa. et. ff. ō ꝓtest. certū. §. ī pupillo. itē q; spōte et nō coact⁹. xv. q. vj. c. i. et. xxxi. q. iij. lotharī⁹. et. ff. ō q̄sti. l. i. i. rnso. et. §. diu⁹. ij. itē q; er certa qz si errat ī cessitēdo et pōt pbare se errasse: ñ nocet: ut b. et. C. ō iuris et facto. ignoro. error fcī. et. ff. ō ꝓtest. si fatet. itē q; ꝯ se cessiteat: qz cessio p se nō pdest. xiiij. q. ij. §. i. ff. de iter. ac. ō etate. i. rnso. itē ī iudicio et cora suo iudice: als nō pīudicat: ut. s. ō iudi. at si clerici. et. C. e. l. una. Qñqz tñ cessio est ius fcā vz ut si qs cessiteat dēre se ex certa cā: puta ēptōis vl locatōis vl alia cā cessili: si pbet cessio ita p testes q fuerūt pntes in cessione: ddēnabit ea. C. ō nō nu. pe. l. generalr. et. l. aduersus. et. ff. ō pba. cū ō idebito. §. vl. et. ſ. de fi. istr. si cautio. et. iij. q. ix. §. si debitū. itē si aduersari⁹ sit pns: als nō nocet. ff. ō iter. ac. l. vl. ff. e. certū. §. si qs. itē regrit q; nō sit ꝯ rerū naturā: ut si cessiteor me iterfeciss boiez q viuit. ff. ad. l. aql. ide nerati⁹. §. vl. ti. et b si pbo eū uiuere q mortu⁹ ē. ul si cessiteor illū eē filiū meum q ē maiozis etatis q; ego. uel si qs cessiteat fcm: cui⁹ noie actio cuz alio eē nō pōt ff. ō iter. ac. si is cui⁹. et. l. cessiōib⁹. itē q; nō sit ꝯ ius. s. ō libo boie als nō nocet. ff. de pac. iurisgētiū. §. et si stipulatio. et. §. pcedēti. et. s. de pac. pactiōes. et. ſ. de pdi. appo. si pditiōes. et. xxxij. q. ij. solet q̄ri. itē q; ō religiosa: ut. ff. de iter. ac. cessiōib⁹. itē ī cessio nulle sūt ptes iudicis in cognoscendo sz snīando sic: qz oz ferre snīam ex illa cōfessiōe. ff. ad. l. aql. pīde. et. s. de trāsac. pterea. itē si qs cessiteat se seruū: talis cessio nō nocet ei: ut. C. ō lib. cā. interrogata: lz ista fauore libtatis itelligit de cessiōe fcā apud iudicē: sed nō in iudicio libalis cāe: als ꝓtia eēt ler illa iubem⁹. eo. ti. in fi. b.

b ¶ Error fcī. error fcī excusat: si pbet nōdū finito negocio: ut b et ī. l. pdicta error. et. ſ. de sen. ex. sacro. Error vo iuris nō excusat. C. ō iu. et fac. igno. l. ij. et. l. cum quis. et sic patet q; confessio sindici pōt reuocari. itez et confessio aduocati reuocatur. ſ. de censi. olim. vbi de hoc.

Rica ō pbatiōib⁹. Cōtinuata fuit. s. ī pcedēti ti. lz magis specifice dic. s. visū ē ī. pr. t. ō cessiōib⁹ p qs aduersari⁹ releuat ab onere pbā. uerūtī qz pte negāte hz asseuerās pbaf. vi. q. vl. actor. merito sbijcit ō pba. t pmittit pīno gen⁹ ut postea facili⁹ ōscēdat ad spēs sīc ēt fec cōpilator. ff. et. C.

Epistole. Jn pma pte pōit petitio. ī fa ipsi⁹ repulsio ibi: lz ad b t cōit sūmat ut ī rubro q̄uis mltiplr limitet. ī ¶ Jn carthophilatio

Chartophilatiū dr loc⁹ seu armariū vbi charte ulistfa ponūt ⁊ pseruāt.

a ¶ Dicēdū. reo. s. nisi sit usurus eis. ff. ō. edē. l. i. §. edēda. ul nisi sint cōmunia. ī. de fi. istr. g. ppetuy. nā argētarius ⁊ public⁹ exactor rōnes ꝯ se tenet edere. ff. de iure fis. ī fraudē. §. ex his bōis. ⁊. §. sequētib⁹ h. n. reꝯ ipatoꝛ erat ⁊ ī possessiōe obseqoꝝ pstādoꝝ a rege. ar. ꝯ. xlv. vi. g sincera vbi dr q pquincere debemus iudeos ex codicib⁹ suis. ⁊ illi uostri sunt. qꝝ ptinent vetus testamentum.

b ¶ Contra te. si. C. ō testi. nimis graue. ⁊. C. de edē. g accusare. ⁊. iiij. q. iij. g intendit. ar. ꝯ. C. de edē. ñ ē nouū: ⁊. l. iustum est. sol. uez est illō q nullus sua ppa instfa tenet dare aduersario: ut ipse utat eis: ⁊ pcipue q̄ faciunt ꝯ ipsū. Cōtraria h signata nō sūt ꝯtia leges. ille: nō est nouū ⁊ iustū ē: loquūt ō rōib⁹ cōib⁹ lex illa de edē. g accusaī ō instfis ppis: ut pbatur. C. de eden. ea q̄ fm unū casum ītelligunt alij aīr leges illas prout ibi consueuit notari.

Sicut. Non ualet cō suetudo ultra probationem plenam exigens iuramentū. h. d. ¶ Primo narrat ꝯsuetudinem quā so improbat ibi: nos cū. abbas. sic.

c ¶ Consuetudo. cuz alie legitime. C. de iureiur. ī bonefidei. ff. ō iureiu. ad monendi. §. de procu. et insinuatione. ⁊. C. de fi. instr. l. vlt. habito tñ respectu ad qualitatem psonarum ⁊ q̄titatē cāe. C. unde vi. si qñ ⁊. ī. ō iure iur. c. ultimo ⁊. ff. ō legit. tuto. legitimos.

d ¶ Consuetudines: ⁊ est ar. q consuetudo nō piudicat scripto iuri. §. de cō sue. cuz uenerabilis: ⁊. c. vlti. ⁊. ri. di. ꝯsuetudinis ⁊ hoc est uez vbi ꝯsuetudo obuiat rationi: ut h ⁊ ī pdcis. c. h. n. ꝯsuetudo ē ꝯ or. diuē iudicioꝝ: ul vbi ꝯsuetudo introducta est p erroꝛez. ff. de leg. q nō rōe. aīr si ꝯsuetudo rōnabilis eēt: ⁊ pscripta: bñ p iudicaret iuri scripto ut §. de ꝯsue. c. vl. ī fi. vbi ō hoc. ⁊. ff. de le. de gbus ⁊. xi. di. catholica. ⁊. c. in bis. ⁊ talis ꝯsuetudo preciпue reprobatur: qꝝ ex quo semel iuratum est de calūnia a principio saltem in causa ciuili non fuit amplius iurandum. C. de iura. calū. auē. hoc sacramentum. ⁊ in auten. de bis qui ingre. ad ap. §. ij.

A ¶ Litteris Cōis diuisio. Scdā ibi. Ad quod. abbas siculus.

¶ Finiū regūdoꝝ. lz pdia ecclie ppa nō sint clericoꝝ agere tñ pñt finiū regūdoꝝ. cū hñt ius ī illis. s. usufructū. ff. finiū reg. l. iiij. §. finiū.

f ¶ Duoꝝ. hoc iudiciū duplex est: qꝝ uterqz actoꝛ ⁊ uterqz reꝯ h cēset. vñ vterqz duplex sacrāmtū calūnie pstabit: sic reꝯ ⁊ actoꝛ: ñ tñ iurabit nisi semel. ff. fa. ber. ītер cohēdes. §. q familie. ille tñ pncipaliter actoꝛ dr q prio ad iudiciū puocauerit. ff. de iudi. ī his trib⁹. si nō appet qs prio puocauerit sorte dirimāt qs actoꝛ dici debeat. ff. de iudi. si cū ābo. ⁊ p tāto dr actoꝛ: qꝝ prio iurat ⁊ postea iurāt sui testes: sic obseruat ī qñtiōe ⁊ recōuētione. Itē argu. ē h: q una pson̄a nicē duaꝝ sustiet. ff. q cuiusqz uni. itē eoꝝ §. si decuriōes. xxi. q. i. relatio. de ꝯse. di. ij. nec moyses. ff. de adop. si consul. xxx. q. i. ad limina. ff. de stip. ser. l. i. §. fuy cōis. x. q. iij. unio. ff. ō act. ⁊ ob. actōis ūbo. §. mixte. ar. ꝯ. xv. q. i. pbyteros. ⁊. C. ō assef. nemo. lxxix. di. singula. ⁊. ff. de re iu. ī pari. ī. de pbē. qꝝ ī tm̄. ⁊. c. ad multa. ff. de pac. si plures: ⁊. ff. ad treb. ille a quo. §. tēpe stituum. ⁊. lxxix. di. de h. so. prima ter obstitit: qꝝ nulli dicēdū ē: ea que contra[b] te sunt apud tenetipsum debes documenta requirere in mediumqz proferre. H Lex. iij.

¶ Actoꝛ qui plene probauit nō debet compelli iurare.

Sicut cōsuetudo laudabilis: ⁊ infra. Sane qñ apud vos cōsuetū eē didicimus: vt cū aliqs intētionē suā fundauerit instfis aut testibus: ei sacfm nihilominus deferat: qō si subire noluerit: fides pbationibus nō babeť. ¶ Nos cū tūc demū ad huiusmodi fit suffragium recurrendū cū alie[c] legitime probationes deesse noscunť: talē cōsuetudinez[c] reprobamus. L Acius. iij.

¶ In cōi iudicio pbant actoꝛ ⁊ reꝯ ⁊ si pariter probāt reus absoluitur nisi fauoꝛabilem cām foueat actoꝛ.

Thelfis tuis intellerim⁹ te ⁊ archidiaconū cōfines hfe pbendas in villis qs singuli singlas possideris: ⁊ ptertu terminoꝝ iter vos cōtrouersiā agitari: eo q dicas euz antiquos fines egressū: ptēqz tui fūdi occupasse: illo in ꝯtruz asserente ptē eandez fūdi possedisse. xl. ānoꝝ spacio incōcusse. tu aūt q p idē tps gete illaz possederis asseueras q̄re vtrū incūbat petitori vel possessori pbatio quesiuisti. ¶ Ad qō scire debes q iudiciū finium regūdoꝝ[c] tale est: vt ī eovtraqz psona vices duorum[r] bēat videlz actoꝛis ⁊ rei. Ad[s] hinc ide testes produci pñt ad cognitionē iudicis istruēdā qb⁹ examinatis inder quos pcellere intellexerit: ad fidē sibi faciendā admittat. Cō si ambaꝝ ptiū testes sunt eq̄ idonei: possessoꝛis testes pferenť: cū promptioꝛa[b] sint iura ad absoluenduz q̄z ad ꝯdēnādū. pterquā in liberali[t] cā in q̄ si vtriusqz ptis testes eq̄les fuerint. p libertate[k] snia pferet. nā possessoꝛi[l] pbationem aliqñ dari iuris manifesti est: cū iure cautū sit q qui obiecerit pscriptionē lōgissimi temporis: quam nemo recte obijcit nisi qui possidet: ⁊ eam pbauerit: in cā debeat obtinere. Ō Reg. viij. prepositо sancti cataldi.

¶ Nō credit marito asserenti etiā cū iuramento vroꝛez cognouisse si vroꝛ p matronas attestantes p ipsius corpis aspectū pbat ꝯtrariuz.

Proposuisti q cā mrimonij q̄ inter. o. de casa noua. ⁊. s. mulierē vertit tibi fuit de mādato apl̄i co delegata. cūqz ptes eēnt in tua p sētia ꝯstitute: mulier ppposuit se nec a viro cognitā nec potuisse[m] cognosci: qō tā ppio iuramento q̄z testimonio. vij. mulierū pbauit: que p aspectū[n] corpis eā eē virginem asseuerant: viro p iuramentū suū ꝯtrarium asserente: ⁊ ītra. ¶ Videť igit nobis q iuramento puelle[o] ⁊ testimonijs illarū. vij. mulierū fides est potius adhibēda. C Lemens. iij.

¶ Singulares de vniuersitate pñt ad cōmodū vniuersitatis reprobare instrumentum falso confectum nomine vniuersitatis.

Tertio loco fuit a nobis ita q̄situ. Ecce gdā regularis sigillo capituli quoddā istfm cuidā amico suo signauit: ī quo facta ei aliena tio q̄rūdā rez ecclesie īmobiliū cōtinet. Quo exhibito in iudicio procurator vniuersitatis illud asseruit de assensu ꝯuētus nō fuisse cōfectum[p] ⁊ adulterinū uel furtiuū eē sigillum. Cunqz frēs ad phibenduz testimonium p duriſſet: iurati[q] dixerunt: q quotiēs ad hoc inter frēs aliq̄ erat mentio: ꝯsilium totius cōuentus ⁊ vox fuit vnanimis q nolebant alienationem rerum illaꝝ: sed res domus integras conseruari volebant ¶ Sed quoniam contra hoc nihil pars aduersa. pbauit: respondem⁹ fm assertionem testium[r] tantūmodo iudicandum. I Dem.

¶ Vbi agit de matrimonio cōtrahendo. pbato impedimēto ⁊ publicatis attestationib⁹ alij testes sup defectū impedimēti admittendi non sunt qui posset obtinere. Ō Reg. viij. prepositо sancti cataldi.

¶ Nō credit marito asserenti etiā cū iuramento vroꝛez cognouisse si vroꝛ p matronas attestantes p ipsius corpis aspectū pbat ꝯtrariuz.

Proposuisti q cā mrimonij q̄ inter. o. de casa noua. ⁊. s. mulierē vertit tibi fuit de mādato apl̄i co delegata. cūqz ptes eēnt in tua p sētia ꝯstitute: mulier ppposuit se nec a viro cognitā nec potuisse[m] cognosci: qō tā ppio iuramento q̄z testimonio. vij. mulierū pbauit: que p aspectū[n] corpis eā eē virginem asseuerant: viro p iuramentū suū ꝯtrarium asserente: ⁊ ītra. ¶ Videť igit nobis q iuramento puelle[o] ⁊ testimonijs illarū. vij. mulierū fides est potius adhibēda. C Lemens. iij.

¶ Singulares de vniuersitate pñt ad cōmodū vniuersitatis reprobare instrumentum falso confectum nomine vniuersitatis.

Tertio loco fuit a nobis ita q̄situ. Ecce gdā regularis sigillo capituli quoddā istfm cuidā amico suo signauit: ī quo facta ei aliena tio q̄rūdā rez ecclesie īmobiliū cōtinet. Quo exhibito in iudicio procurator vniuersitatis illud asseruit de assensu ꝯuētus nō fuisse cōfectum[p] ⁊ adulterinū uel furtiuū eē sigillum. Cunqz frēs ad phibenduz testimonium p duriſſet: iurati[q] dixerunt: q quotiēs ad hoc inter frēs aliq̄ erat mentio: ꝯsilium totius cōuentus ⁊ vox fuit vnanimis q nolebant alienationem rerum illaꝝ: sed res domus integras conseruari volebant ¶ Sed quoniam contra hoc nihil pars aduersa. pbauit: respondem⁹ fm assertionem testium[r] tantūmodo iudicandum. I Dem.

¶ Vbi agit de matrimonio cōtrahendo. pbato impedimēto ⁊ publicatis attestationib⁹ alij testes sup defectū impedimēti admittendi non sunt

dr ordr. ar. l. di. pōderet in fi. ⁊. xxvi. q. vij. tpa penitudinis. argu. ꝯ ff. de of. pñs. obfuādū. ī fi. ⁊. xx. viij. di. q: sūt. lxxxi. di. tātis daniel. ⁊. l. di. postq̄. sol. qō h dr ī silib⁹ locū hz ī dubijs ⁊ obscuris sz vbi notū ē fcm̄ fit ꝯdē natio nisi ex cā fiat dispensatio.

i ¶ In liberali. ⁊ ī q̄rela iofōsi testi. ff. de iof. te. si ps iudicantiū ī mrimoniali. xxxij. q. ij. si qs accepit. vñ vsus. Stat testamētū libertas ꝯiugiūqz. Si sūt equales q pducunt utrinqz: ⁊ in dote. Et istos q̄tuoꝛ casus habes. ī. de re iudi. c. vlt.

k ¶ Pro libertate. ff. de manumis. l. antepe. ⁊. ff. de re iudi. inter pares: ⁊. ff. de reg. iur. libertas. xij. q. ij. cum fdemptoꝛ.

l ¶ Possessoꝛi. rñsio ad tacitaz q̄ōez: si q̄reret aliqs q̄re dz pbare archidiacon⁹: cū sit in possessione: rñ. qꝝ q exipit de pscrip. ipse probare dz. ff. de pba. in exceptionib⁹. si. C. de pscrip. xxx. vel. xl. annoꝛum. male agitur xvi. q. iiij. volumus.

Proposuisti. In uirginitate pbāda at testatio matronaꝝ assertioni uiri pfertur. Uel sūma sic ut in rubro. Cōis diuisio: fa ibi: vī. ab. si.

m ¶ Potuisse. pp viri frigiditatez. xxxiij. q. i. registi. uel pp maleficiū. viri ea. cā: ⁊. e. q. si p sortiarias: ⁊. ī. ō frigi. ⁊ male. laudabilē. ⁊. c. vlt. ⁊ in autē. de nup. §. p occasionem. col. iiij.

n ¶ Per aspectū q̄qz. tñ. pbatio ista fallit qꝝ oculus ⁊ man⁹ obstetricū sepe fallit. xxvij. q. i. nec aliqua. ⁊. ī. de frigi. fraternitatis: ⁊. ī. e. eam que.

o ¶ Puelle. ar. ꝯ. xxxij. q. i. si qs accepit: ibi creditur iramēto uiri. ⁊. ī. de despō. īpub. ptinebat: ⁊ ī auē. de nup. §. p occasionē. col. iiij. sz illa locū hñt cū mulier nō pbat ꝯtiū p aspectū corpis: h pbato pferť iramēto uiri: ut h dicit in fi. ar. in sti. ō gra. cognationū. §. itē cō sobrini. ⁊ ar. xxxv. q. v. ad sedez iij. q. ix. ad testes.

Tertio Probatio testiuz preertur istfo. sic cōiter sū matur. Primo ponitur qō. fo rmsio ibi: sed qm̄. Ab.

p ¶ Cōfectū. ad hāc negatiuā pbādā admittunt frēs īdirecte: put segt l ira: sic. ī. de testi. ex tenoꝛe. ⁊. C. ō ꝯ bē. stip. optimā: als negatiua directe nō posset pbari. ō doc dr. §. ō elec. bōe. i. ⁊ qꝝ h arguebat de falso istfm: edēdus dies ē ⁊ ꝯsul. ar. C. ō ꝯbē. sti. optimā. ⁊. ī. de fi. istru. ītер dilectos. q ¶ Jurati. bñ dr iurati. qꝝ nulli credit nisi iurato. ī. ō testi. ff nitatis. ⁊. c. nup. ⁊. c. tuis. ⁊. iiij. q. iij. §. iurisiurā. nisi a ptib⁹ fuerit ei remissū: ut in. c. tuis. ⁊ merito in tali casu admittunt frēs illi⁹ mōasterij qꝝ ea q̄ i. c. agunt p alios pbari ñ pñt: qꝝ exnei ad capitula ñ ꝯsueuerūt admitti. ī. de testi. ueniens. ij. in fi. C. de repu. ꝯsensu. §. sup plagijs: ⁊. C. de questi. interrogari. ff. ad sil. si quis in graui. §. si pupillus: ⁊. §. sē. ⁊. l. ij. §. si uir.

r ¶ Testiū. sic ḡ testes pferūtur instfo: ⁊ merito: qꝝ potiꝰ credēdū ē uiue uoci q̄ mortue. ī auē. ō fi. istr. §. ñ vo. itē testes pualēt istfo. ī. ō fi. istr. cū Joā. §. porro sz ꝯ vī: q eq̄lē vī hñt in exercēdis cāis testes ⁊ īstfa ⁊ īdicia cū istfis. C. de fi. instru. ī exercēdis. C. ō rei vē. īdicia. ⁊. C. q po. ī pig. ba. scripturas. itē ꝯ qꝝ fides instfoꝝ pualet testib⁹. ff. de pba. celsus: ⁊. l. cū de idebito. §. vl. ⁊. C. si mioꝛ se maiorem. si alterius ī fi. §. i. ⁊. C. arbi. tu. l. vl. sup hoc pōt dici: q si in modū exceptionis obijciat falsitas instfo: uel q sub ꝯditione debuit fieri uel defect⁹ uel q plus ꝯtineat ibi q̄ dcm̄ fuerit vl ꝯsile vl et falsitas. bñ pōt hoc pbari per testes

ꝛ prevalebũt testes. ℣. de testi. ex tenore. ꝛ. C. ō ꝑbẽ. stip. optimã. ℣. ō fi. ĩstru. cũ Jo. ar. C. ō ꝓba. cũ ꝓcib⁹. ꝛ b. Et illō qō vī equalẽ vi hñt ĩ cãis testes ꝛ ĩstr̃a illud uer̃ ẽ qñ ab eadẽ pte iducunt: qz tã p testes q̃ p ĩstr̃a ꝓbat qs suã ĩtẽtionẽ ſz ſi er una pte iducunt testes: ꝛ ex alia pte ĩstr̃a ℣ testes. tũc ꝙsiderabit iudex naturã negocij ꝛ q̃litatẽ. nã q̃dã sũt q̃ meliꝰ ꝓbant p testes q̃ p ĩstr̃a: q̃dã eꝑio meliꝰ p ĩstr̃a q̃ p testes: ut arbitraria sñia ꝛ ꝓcessus aliqs. ar. ℣. e. qñ ℣ falsã. Itẽ ꝙsiderabit iudex vtr̃ fcm̃ sit ātiquũ vl ꝓpiquũ. ĩ ātiqs. n. magis credẽdũ ẽ ĩstr̃m: qz mẽoria boiuz labil' ẽ. ℣. ut ec. bñ. ut nſz. si sit nouũ potiꝰ testibꝰ credit ar. ad h ō ꝓba. si arbit. ꝛ. l. celsus: ꝛ. ℣. e. cũ cãz. qz testes ꝙsueuerũt fidẽ suã variare ex tpis diuturnitate. ff. ad carbo. l. iij. §. due. ꝛ. ff. ō dã. ĩfec. q bõa. §. vl. als ẽ ler: ꝛ ĩcipit ĩ cãe. ꝛ qō diri ℣ ĩstr̃a testes recipiunt: illō ĩtelligẽdũ ẽ q̃ p bonos testes ꝛ idoneos sine suſpitiõe: nec vī q̃ tũc ſufficiãt duo vl tres testes: ĩmo plẽa ad miꝰ q̃ttuor. tabellio. n. equalet vni testi ꝛ pl⁹. ꝛ ĩstſz duobus admin⁹. ar. ℣. ō fi. ĩstru. cũ Jo. qz duo testes admin⁹i ĩstr̃o scripti eẽ dñt: qz ĩ ore duoꝝ uel triũ ꝛc. ℣. ō testi. ĩ ol. ꝛ. c. licz. ꝛ iiij. q. iij. §. ubi numer⁹. ꝛ sic p pl̃es ꝛ honestiores dz fieri talis reprobatio. ar. ℣. de testi. ĩ nſa: q̃ñqz tñ ℣ ĩstſz nō admittũtur testes: ut ℣ iuẽtariũ publice fcm̃ ut in. l. ꝓdicta. C. ar. tu. l. vl. ꝛ in alio casu fallit ĩ ꝓfessiõe q̃ fit a muliere in ĩstr̃o ĩ quo cõfitet se recepisse pecuniã ꝑ intercessione. C. ad uelle. antique.

Irauit. Cõis diuisio ꝓbi. qz uero. ab. sic.

a ¶ Partibus. sic pz q̃ publicatis attestatiõibꝰ sup eodẽ articulo nõ sũt testes vlteriꝰ ĩ ℣rium admittẽdi. nec alij testes ad idẽ ꝓbãdũ. ℣. ō testi. fr̃nitatis.

Irauit qdã: ut asseris: se quẽ dã in vxorẽ legitimaz acceptu rũ: quã cũ vellet traducere qdaz iu ramẽtis ſm morez exhibitis legiti me, pbauerũt ipsos ĩ qnto ꝙsanguinitatis gradu sibi inuicem attinere. ℣ Qz vo registi a nobis quid agẽ dũ sit: cũ qdã aliꝰ velit ꝓbare ꝓtra ꝓdictaz ꝓbatiõez factã iuramentis canonicis ꝛ ptibus[a] publicatã nullo eos sese ꝙsanguinitatis gradu contingere: rñdemꝰ q̃ stãdũ ẽ ꝓbatiõi ꝑiori. ¶ Vno. iij. archi. parisi.

¶ Si per lr̃as ordinarij ꝓbat qs excõicatus a ꝓcuratione repellitur.

Post cessionẽ ꝛ ifra. Cuz igit̃ per lr̃as iudicis ordinarijꝰ q bus standũ ẽ donec ꝓbet̃ ℣riũ: vobis cõstiterit. q̃. u. erat excõicatꝰ[c] cũ ꝓcuratõis offiñ assũpsit. ℣ Ipz tã q̃ ꝓcuratorẽ nõ durimꝰ admittendũ. ¶ De abbati ꝛ ꝙuẽtui casseñ.

¶ Si rogatꝰ restituere totaz hr̃ditatẽ eo fine liberis decedẽte intret mõasteriũ cuanescit fideicõmissuz ꝛ hr̃ditas applicat mõasterio. nec ad inualidãdũ igressuz sufficit ꝓbare miorẽ etatez tpe igressus. Si ex aduerso geminatꝰ probet igressus.

In pñtia. B. sci badriani dia co. cardi. B. ꝛ. B. fres vro sindico ꝙstituto coꝝ ipso facer̃ ꝓponiq̃ cũ quõdã. A. frater ipsoꝝ ꝙderet testiñ. MD. filiũ suũ sibi̇ herẽ dẽ instituit: ꝛ ꝓcepit vt si absqz liberis[b] ꝏcederet: ad eos bõa devolverent ipsi⁹: vñ illa q̃ ō bõis ipsiꝰ vſz mõasteriũ detiebat: sibi restitui postulabãt: ꝛ petebãt vos super hoc a sua molestatione ꝙpesci. ℣ Uer̃ sin dicꝰ ipse ꝓposuit ex aduerso q̃ p dictꝰ. MD. monasterio vro obtulit se ꝛ sua. Uñ vniuersa que habuerat erãt ad mõasteriũ ꝺuoluta: quare vniuersa q̃ ipsi ō bõis eiꝰ iuaserãt restitui monasterio vro petebat ꝛ su per ceteris silentium illis imponi. ℣ Ad hec aũt ps altera replicauit q̃ dictus. MD. oblatõis sue tpe fuerat minor annis: ꝛ q̃ voti fcī peni tens qō feruore ifirmitatis fecerat post ꝙualescẽtiã revocauit: ꝛ infra. Uñ cũ sine libis decessisset: ex testõ pñis ad ipos erat eiꝰ hr̃ditas devoluta. Uerũ sindicꝰ rñdere curauit: q̃ lz dictꝰ. MD. de mõasterio fuisset egressus: eidẽ postmodu⁹ se ꝛ sua[c] obtulit humiliter ꝛ ꝺuote: ꝛ q̃ nec ꝛtra oblatiõez suã veniret iuramẽto firmauit. Quare cuz constet: q̃ idẽ. MD. bis mõasterio vro cõtulit se ꝛ sua: nec ex aduerso probetur q̃ vtriusq̃ oblatõis tpe fuerit minor ãnis: ꝓbatiõez vſz hmõi exceptionis ꝓbatio ñ elidit: cum ꝛ si prime oblatõis tpe fuerit minor an. ℣e' tñ ꝙderet testiñ. MD. filiũ suũ sibi̇ herẽ dẽ instituit: ꝛ ꝓcepit vt si absqz liberis[b] ꝏcederet: ad eos bõa devolverent ipsi⁹: vñ illa q̃ ō bõis ipsiꝰ vſz mõasteriũ detiebat: sibi restitui postulabãt: ꝛ petebãt vos super hoc a sua molestatione ꝙpesci. ℣ Uer̃ sin dicꝰ ipse ꝓposuit ex aduerso q̃ p dictꝰ. MD. monasterio vro obtulit se ꝛ sua. Uñ vniuersa que habuerat erãt ad mõasteriũ ꝺuoluta: quare vniuersa q̃ ipsi ō bõis eiꝰ iuaserãt restitui monasterio vro petebat ꝛ su per ceteris silentium illis imponi. ℣ Ad hec aũt ps altera replicauit q̃ dictus. MD. oblatõis sue tpe fuerat minor annis: ꝛ q̃ voti fcī peni tens qō feruore ifirmitatis fecerat post ꝙualescẽtiã revocauit: ꝛ infra. Uñ cũ sine libis decessisset: ex testõ pñis ad ipos erat eiꝰ hr̃ditas devoluta. Uerũ sindicꝰ rñdere curauit: q̃ lz dictꝰ. MD. de mõasterio fuisset egressus: eidẽ postmodu⁹ se ꝛ sua[c] obtulit humiliter ꝛ ꝺuote: ꝛ q̃ nec ꝛtra oblatiõez suã veniret iuramẽto firmauit. Quare cuz constet: q̃ idẽ. MD. bis mõasterio vro cõtulit se ꝛ sua: nec ex aduerso probetur q̃ vtriusq̃ oblatõis tpe fuerit minor ãnis: ꝓbatiõez vſz hmõi exceptionis ꝓbatio ñ elidit: cum ꝛ si prime oblatõis tpe fuerit minor an. ℣e' tñ

i. ꝛ. ℣. ō fi. ĩnstru. c. ij. ꝛ in auc. ō ĩstru. cau. §. ſz neqz ꝛ. §. si qs igit̃. col. vi. h. dicit. q̃ semp stat sigillo epi: qz uicẽ hz publici in stru. p iura ꝓdcã. alij vi cũt q̃ nõ credit charte nſr̃ ĩstr̃o epi nisi sit redactum ĩ publicã formã. ĩ aute. ut nulli iudi. §. si qs vero ꝛ C. de dona. ĩ donatõibꝰ ℣. de fi. ĩstr. inter dilectos uel saltẽ nõ ẽ credẽdũ nisi hẽat subscriptionẽ testium: si non sit ibi usus tabellionũ. xvj. q. iij. §. põt dicas q̃ hodie circa iudicia nõ credit vbo epi siue alterius iudicis siue lr̃is suis: nisi habeat testium subscriptionẽ: ut̃ q̃tenus ꝙstat legitimis documentis. ℣. e. qñ ℣. ꝛ. ℣. eo. de testi. cum a nobis. Circa alia vo q̃ ĩ figura iudicij ordinarij nõ fac̃ eps: bñ credit lr̃is eiꝰ ſm q̃ dicit h. ꝛ. xi. q. iij. cure. ꝑcipue ĩ sñia excõicatiõis stãdũ ẽ lr̃is epi. qz excõicationis sñia lata a iudice suo siue sit iusta siue iniusta tenet xi. q. iii. c. i. ꝛ. ij. ꝛ iõ lr̃is cuiuslibet plati creditur ꝛ alij tenent illũ vitare: ut in. c. cure. qz in h consulit aīe cũ sit medicinalis. ij. q. i. multi. ꝛ. ℣. de sen. ex. medicinalis. li. vj.

c ¶ Excõicatus erat. ꝛ ĩs tps ꝓcuratiõis facte attẽdẽdũ est sicut tps electiõis. ℣. de ele. dudũ. ubi plura sunt ar. de tpe inspiciẽdo. ꝛ est arg. q̃ excõicatus ad ĩpetrãdũ nõ est admittendus: ꝛ si impetraret non ualerent littere si postea probaretur excõicatus. B.

In presentia. Dubia ꝓbatio nõ releuat ꝓbãt̃. sic summat cõiter ego sũmo pigui⁹ evacuãdo ꝛ enucleãdo totũ ter. sũmo sic ut in rubro ĩtelligẽdo q̃ substitutio fuit fideicõmissaria. Si vo fuit directa sũma sic. Substitutio fcã filio eo decedẽte sine liberis evanescit p ĩgressũ mõasterij. ꝛ tũc adde id qō ẽ ĩ ꝑmo sũmario ibi: ad ĩualidatũ ĩgressũ ꝛc. usqz ad fi. ꝛ uterqz ĩtellect⁹ ẽ vus ĩ se. dico tñ q̃ ꝑm⁹ ẽ vior qz h fuit substitutio fideicõmissaria: lz. d. ant. h dicat q̃ fuit cõpẽdiosa. Diuidit ꝓncipaliter ĩ tres ptes. In ꝑma ꝓcessus narratio. In ſa ibi. Dilect⁹. auditoris diffinitio. In tertia ibi: nos. diffinitõis ꝙfirmatio. ¶ Prima subdiuidit ĩ q̃ttuor. nã ꝑmo põitur actoris petitio. ſcõa ibi uer̃: rei rñsio ꝛ reconuẽtio. tertia ibi. Ad h. actoris replicatio. Quarta ibi ver̃: rei replicatio. abb. siculus.

d ¶ Absqz liberis, silis substitutio hẽtur. ℣. de testi. rainuci⁹. ꝛ. c. rainald⁹ vñ no. q̃ cũ talis ꝙditio appõitur si sine liberis decedat: uolo ut hr̃ditas puẽiat ad talẽ. etiã si naturales hẽat filios evanescit substitutio. ff. ad treb. ex facto. §. si qs rogat⁹. ꝛ. ff. de leg. iij. cuz pr̃. §. uolo. l. lucius. §. ult. itẽ si filiꝰ fuerit natꝰ ꝛ ille ꝑmoriatur: vī sine liberis decessisse. ℣. de testa. rainucius. ꝛ. ff. ad trebel. ex facto. §. pe. si aũt dicat: si sine hr̃de decesseris: substituo talẽ noie heredis: soli filij ĩtelliguntur. ff. eo. ex fcõ. §. vlti. itẽ si non hẽat filiũ: lz hẽat nepotẽ ex filio substitutio evanescit. C. de condi. ĩser. l. i. ꝛ. C. de ĩsti. ꝛ substi. generaliter. Et hoc scias q̃ q rogat̃ restituere hr̃dita tẽ alij nil põt alienare. C. cõia delega. l. ul. nisi in casib⁹ q̃ notãtur ĩ aute. ibi posita: q̃rtã tñ per trebel. põt retinere sibi: ꝛ si filiꝰ sit rogatus etiã falcidiã cũ quarta põt retinere. ℣. de testa. rainuti⁹. ꝛ. c. rainaldus. vbi utra q̃z q̃rta retinetur. Si vo rogatus ẽ restituere q̃cq̃d supest de hereditate: tunc adminus quartam reseruabit substituto. C. ad trebel. autenti. si rogatus. item licet pure quis rogatus sit alicui restituere hereditatẽ nulla facta mentiõe de filijs: si tamen postea habuerit filios uel nepotes substitutio evanescit. C. de fideicõmiſ. cum acutissimi. C. de insti. ꝛ substi. generaliter. ff. de condi. ꝛ demon. cum auus. Jo.

e ¶ Sua. Ista duo requirebantur: qz sua sine seipso donare nõ poterat: qz illa restituere tenebatur. ꝛ lz vñs sit tñ cõmode inde testari nõ põt. C. cõmunia de le. l. vlt. ff. ad trebel. quidam. §. si quis filium.

f ¶ Secunde. Not. q̃ presumitur maior: nisi ꝓbet̃ minor. C. de in integ. resti. mino. si minor. ff. de iureiur. nam postea. §. si minor. B.

a ¶ Dubium. Sed nõne vbũ dubiuz ĩ iudicio interpretãdũ est ꝓtra reĩ. ff. de verbo. obli. inter stipulantẽ. ℌ. i. ff. de iudi. si quis intentione. ff. de reg. iur. ĩ ambiguis: ꝛ. s̃. de rescrip. cũ adeo. sed istud est hodie pp religionem ꝓ quã multa contra rationẽ statuta sunt. ff. de religio. ꝛ sump. fu. sunt persone. sicut qñq; ꝓpter dotem. ff. de iure do. in ambiguis. ul istud non fuit vbũ actoris sed testiũ. Et est ar. q; vbum testis ambiguũ pro reo fit interpretandum: ut b; ꝛ s̃. e. ex lr̃is. ꝛ. ĩ. de fi. instru. inter dilectos. ĩ fi. Et est notabile: q; dictuz testis dubiũ semper ꝓtra eum qui produxit ẽ interpretãdũ. ꝛ est rõ q; q; probat: clare ꝛ apte dz ꝓbare: qõ si nõ faciat: nõ ꝓdest talis obscura ꝓbatio ĩ. de testi. cũ tu. unde reus absolui: ut ibi ꝛ b. ꝛ quare non queritur scõdo de tate a teste: ut certificetur iudex saltẽ: ꝛ certe iudex q; testẽ ipsum examinauerat: debuit q̃rere ab ipso ꝛ ẽt p; apturã testiũ ex officio suo potest q̃rere interptationẽ a teste sui dicti: cum ipse debeat interrogare quotiẽscunq; necesse fuerit. ff. de interro. acti. vbicũq; ꝛ cuncta rimari. xxx. q. v. iudicãtem ꝛ. ĩ. de fi. instru. cum Jo. ꝛ est expressum q; testis q cõfuse dixit testimonium iterũ sit examinandus. ĩ. de testi. cũ clamor. ꝛ ad petitionẽ ptis nõ debet b facere ꝛ hoc pp periculz subornationis.

b ¶ Firmata. vnde ℌ pro primum iuramẽtũ ẽt nõ dz audiri. C. si aduer. uen. l. i. C. si aduer. dona. l. i. ꝛ in ꝓsti. imperatoris sacramenta puberum. B.

c ¶ Instituit. Ingressus monasterium fingit hẽre heredẽ cũ rogat; est restituere ꝓ uatus est substitutus. Si aũt rogatus est restituer loco religioso uel ecclesie uel expendere ĩ pias causas: non euanescit substitutio p ingressum monasterij. in autem. de sanc. epis. §. sed b presenti col. ix. vñ sumptuz fuit illud auc. C. ad trebe. auc. nisi rogati. Si vero ille q rogatus est restituere hereditatem vel legatum: fiat clericus: exiguntur duo. scilicet vt substitutio euanescat: vt perpetuo ẽt maneat ĩ ecclesia ꝛ relictũ erpẽdat in pias cãs: vt ĩ pdicta auc. of: per ingressum monasterij substitutio euanescit: ita q; teneat monachat; alias nõ euanescit substitutio: nisi fiat monach; sed qd si tradit se ꝛ sua alicui ecclesie seculari. nunqd euanescit substitutio: ar. pdicte auc. uidetur q; sic fuoze ecclesie ar. predicte auc. nec credo q; euanescat nisi in casu pdicte aute. nec extendo ad alium casum: licet quidam contra. B.

Licet. Interdicto uti possidetis obtinet q iustiorẽ titulũ. ꝓbat ita cõmuniter summatur: sed certe b summatio ẽ nimis generalis ꝛ vt regrere ti. in hoc interdicto ꝓtra id qõ habetur ĩsti. õ iterdic. §. retinẽde. iõ sũmo sic ut in rubro. ꝛ ꝓbatur satis hoc sũmariũ ĩ vñ. ex premissis ponderato vñ. marie. Dividitur decre. ista in qnq; partes. In prima ꝓcessus decisa narratio. In scõa ibi: porro. fauẽtinoz exceptio contra testes ecclesie ipsi; resp̃sio: pape interlocutio ꝛ interlocutõis ratio. In tertia ibi: post hec corruptidis ꝛ falsitatis noua exceptio ipsius probationis ꝛ reprobationis commissio. In quarta ibi: q̃q̃ testes fauentinorum impugnat primo probatorios. secundo reprobatorios. In quinta ibi: ex p̃missis

potuit minor extitisse. ℙ Preterea cũ verbuz illud minor an. duobus potuerit modis intelligi: cuz ꝛ qui minor est. xiiij. ann. ꝛ qui. xxv. dici solet minor. an. intentioni vestre verbum dubium[a] non nocebat cũ infra. xxv. an. teneret donatio iuramento firmata[b]. Sed etsi nõ teneret quod factum fuerat a dicto. ℳ. q; tamẽ intelligendum non erat sine herede decedere qui monasteriuz sibi heredem instituit[c]: hoc monasterio non nocebat: ꝛ infra. ¶ Dilectus filius ℳ. sancti eustachij cardinalis attendens q; sindicus videtur intentionem suaz plene fundasse: ꝛ q; nihil fuisset ex aduerso sufficienter ꝓbatum: cum ꝛ si ostensuz esset p testes q; ℳ. sue oblationis tempore fuerit minor. an. vtrũ tñ ꝑme vel scõe oblatiõis tẽpore minor fuerit: ꝛ q; annis minor nõ fuisset expressuz: ô mandato nr̃o sentẽtiam protulit ꝛ predictis. G. et. B. silentium imponẽs super his que a monasterio postulabant: eos ad restitutionem illorum que de bonis predicti. ℳ. ꝑ pria temeritate inuaserant: condẽnauit. ¶ Nos igitur sniaz ipsã aucto. apo. confirmamus. Item.

¶ Si actor ꝛ reus in interdicto retinende possessionem, ꝓbant obtinet; qui antiquiorem possessionem, ꝓbat titulo maxie iustificatã vl̃ melio res probationes respectu possessionis adduxit. b. d. not.

Licet cãm[d] q̃ inter ecclesiaz rauen̄. item ꝛ cõe fauentie super iurisditione honore ac districtu inulla sãcti. ℙ. ꝛ castro arioli: quod de iure ad se spectare dicta ecclesia ꝓponebat: ꝛ infra. ¶ Porro attestationib; publicatis sindicus fauẽtinorũ ꝓposuit se uelle in personas testium ex parte altera productorum quedam obijcere ac probare: economo ecclesie asserente id fieri nõ debere super quo interloquẽdo decreuimus ipsum nullaten; audiendum: cum infra trium mensium spaciũ in nr̃is lr̃is cõprehensum testes huiusmodi ꝓducere non curauerit: ifra quẽ terminum pars vtra qz testes iducere potuit: tam in ꝑsonas testium q̃z super negocio p̃ncipali. ¶ Post hoc idem obiecit ĩ testes predictos: q; corrupti falsa dixissent. Unde quia talis exceptio nõ solum añ sed etiam post sententiaz põt opponi[e]: ꝛ nõnulli crederent fauentinorum partem exceptionẽ huiusmodi per excogitatam maliciã[f] ad impediendum ꝓcessuz negocij obiecisse: q; tñ nõ volumus a iuris tramite declinare: magistris. g. ꝛ T. ꝑcipimus: vt testes quos super hac exceptõe procurator fauẽtinoz duceret producendos ifra mensem recipere ꝛ examinare curarent de singulis circũstãtijs[g] subtiliter inquirentes: ex tũc ĩdulto altero mense, p curatori ecclie supradicte: ifra quez si vellet ade rꝓbationez[h] testium illorum produceret testes coraz eis ꝛ infra. ¶ Quãquam autem pars fauentinorum testes multos produxerit super negocio p̃ncipali vix tñ ex illis sex remãserunt ꝓcordes: cuz alij sibimet i serie sui testimonij ꝓtradicant[i]: ꝛ quidam alij sunt iudicio sui testimonij singulares[k]. Ad reꝓbandum vero quosdam testiuz ecclesie rauen̄. ꝛ si ex parte fauentiorum qdã sint testes inducti: plures tamẽ illorũ reprobant: q; sibi inicẽ euidẽtissime cõtradicunt: quidam vero alij pauci numero quãuis nõ reprobentur exp̃sse[l]: vsqz adeo tamen male fame sunt ꝛ leuis opinionis[m] q; eorũ dictis nulla vel modica[n] est fides habenda. Idem quoqz testes[o] fauẽtinorũ generaliter repelluntur: q; nõ probãt illud ad qõ probãdũ eorũ sindicus se astrinxit[p]: videlicet q; corrupti falsa dixissent: q̃m ꝛ si de corruptione videantur aliqd dicere: de falsitate penitus nihil dicunt: ꝛ infra. ¶ Ex premissis igitur euidenter apparet q; ecclesia per testes numero plures: quibus

d ¶ Licet causam sub isto. ĩ. fuit lis cõte. corã dño papa: ut. s̃. de iura. calũ. cũ cãm. cui; pars hec est ꝛ cõmissa fuit receptio testiũ iudicib; ꝛ testib; recep tis remiserunt ad papã depositiones eorum. ĩ. de testi. cum causam. Nota. q; iudex ex officio suo põt prefigere terminũ productioni testium. ĩ. de testi. in nomine domini. Item ad exceptiones. ĩ. de excep. pastoralis. Item ad accusationẽ matrimonij. ĩ. de clã desti. despõ. cũ inhibitio. Item ad accusandũ. ĩ. de accu. licet ꝛ C. qui accusa. non pos. si ea ℌ. ꝛ ĩ. de fi. instru. accepimus. Item vbi ipedit status alicuius. C. õ ingenuis. diffamari. Jo.

e ¶ Opponi. sic. s̃. de procu. in nostra. ꝛ C. õ fal. querelã. Distinguitur tñ: q; aut questio de falso mota fuit ĩ iudicio: aut nõ Si fuerit mota: nunqꝯ postea pretextu falsi retractat sntia. C. si ex fal. instru. l. i. ꝛ ij. in fi. nisi appellatũ sit. tũc. n. põt opponi in causa appellatiõis. C. de fi. instru. l. vlti. in fi. ꝛ testes possunt ꝓduci. C. õ tẽpo. app. per banc in fi. sed si nũqꝯ fuit q̃stio falsi mota: licet tunc nõ sit appellatum nõ tñ trãsit in rem iudicatã vsqz ad. xx. annos. C. de fal. querelã: ꝛ. ĩ. de excep. cũ venerabil. Et no. q; ꝑm quosdã non sufficit ꝓbare testes esse falsos nisi ꝓbent corrupti. ar. ff. de re iudi. diuus. que loquit in eodem casu cum hac decre. Alij ꝓbabilius dicũt ut Jo. ꝛ B. q; sicut sufficit ꝓbare instrumentũ eẽ falsum. C. si ex fal. instru. l. pe. ꝛ vlti. sic ꝛ testes cum habeant hincinde parẽ vi. C. õ fi. istru. in exercendis. facit hoc ff. de excep. qui agnitis. ꝛ C. de transac. si ex falsis. sed nunqd sufficit ꝓbare testes esse corruptos: ar. q; sic. ij. q. vj. §. diffinitiua. uer. uenales. ꝛ C. quando prouo. nõ est necesse. uenales ꝛ. ĩ. de testi. sicut. Econtra vt q; nõ: q; nõ sufficit probare corruptionẽ nisi ꝛ iudex secut; fuerit dicta corruptoz testium. ĩ. de re iudi. cuz. i. ꝛ. A. C. si ex fal. instru. falsam. similiter nõ sufficit ꝓbare falsitatem: nisi probetur iudicẽ secutũ fuisse illam ut p; per ꝓdicta iura. Itẽ no. q; snia q̃ lata est per falsos testes uel per falsa instrumenta bene tenet. sed retractanda est. ff. de re iudi. diuus. ꝛ põt retractari per in integ. resti. usqz ad quadrieniũ: uel p actionẽ in factũ usqz ad. xx. an. uel si criminaliter agatur usqz ad. xx. an. C. õ fal. querelam: ꝛ. ĩ. de excep. cũ uenerabilis.

f ¶ Malitiam: si de hoc cõstaret: condẽnari deberent ad expensas. s̃. de dolo ꝛ cõtu. ad finem vbi de hoc.

g ¶ Circũstãtijs: sic. ĩ. õ testi. cũ cãz. ꝛ. iij. q. ix. nihilomin; ar. ꝛ. iiij. q. iij. testes.

h ¶ Reprobationẽ. ℌ. q; possuz reprobare testes aduersarij mei ꝛ tres reprobationes p̃ fieri ꝛ non vltra. ĩ. de testibus. licet dilectus.

i ¶ Cõtradicant. vñ nõ ualẽt. iij. q. ix. nihilomin;. ꝛ. iiij. q. iij. §. q falsa: ꝛ. ĩ. de appel. sollicitudinẽ. xxiij. q. viij. qõ aũt. ꝛ C. de lib. cau. cum precuz.

k ¶ Singulares. sic. s̃. de elec. bone. ꝛ. ĩ. de accusa. dilectus.

l ¶ Expresse. criminibus expresse non probatis.

m ¶ Opinionis. qõ ꝓsistit attestatões ex parte archiepi exhibitas ℌ illos ut. s̃. dixi. ꝛ ille ẽt q; examinat testes: dz significare iudici q̃ta fides sit testib; adhibenda. ff. de testi. l. iij. ꝛ. ĩ. de fide iusso. ꝓstitutus.

n ¶ Modica. nõ tñ ex toto nulla. ĩ. de simo. per tuas. tñ in alio casu loquitur.

o ¶ Testes. qui inducti sunt ad falsitatem probãdum.

p ¶ Se astrinxit. Sic vl̃ q; si aliqs se astrigat ad duo ꝓbanda: quoz alterũ p se sufficeret: q; tũc nõ sufficit probare vnum nisi ipleuerit intẽtionẽ suã ad quã se obligauit. C. de rei uen. l. vlti. arg. s̃. de causa pos. cum ecclesia. ꝛ. ff. de excusa.

tu. qui testō. arg. ℨ. ſ. de ap. ſignificauit. in ſi. ſ. de prebē. cū iā dudū: ⁊ arg. ad hoc. ff. de cōdi. ⁊ de. falſa. ⁊ er eo q̄ dicit aſtringit: vt erp̄ſſum q̄ ſufficeret alte rū ꝓbare niſi ſp̄aliter ſe obligaſſet. qō ē vex ut. ſ. dictū ē. ℙla. fuit ī ℨ̄ia opi nione. Sed qñ pōt ꝓbare teſtes falſum dixiſſe. ℜñdeo indirecte exēplū ꝑz. ſ. de teſti. er tenore. ⁊. c. ſeries. ⁊. C. ō ℨbē. ſtipu. optimā uel pōt ꝓbare ꝑ alios te ſtes: q̄ corrupti fuerunt preciū inde recipiendo. ſed ponamus q̄ ꝓbatū a ꝑte fuit alteruz iſto rum tñ: nunquid iudex ſenten tiabit ad dcñi ipſorū q falſum teſtimoniū obtulerūt: nec alij teſtes adſunt quoꝝ teſtimoniū ſequat iudex: ſatis videt q̄ ſic ex eo q̄ dicit ⁊ ſibi imputet q̄ ad vtrūqz ſe obligauit: q̄ per hoc voluit fidē adhibere falſis vel corruptis obligando ſe ad vtrumqz ſecus crederē ſi alicui obijcerenf plura crimīa vt ab eccleſia repellaf ſub hac forma q̄ iudex ſibi ex officio ſuo poſſet illū repellere: cui ꝓbatum eſſet furtū uel homicidiū ꝛ alīō cri men nō ꝓbet dūū vtrūqz per ſe ſufficiat ad priuationē: q̄ cri mina undecunqz clarerint pu nienda ſunt. xxiij. q. iij. ecce. ō hoc dixi. ſ. de reſtrip. ex parte.

a ¶ Eodē modo: bene dicit eo dē mō. ff. de acq. poſ. poſſideri ſ. a ℨrio nā vnus pōt hꝫ ſimi lem ⁊ alius naturalē poſſeſſio nē. ff. de ꝑca. ⁊ hz. ſ. cū qui. ſic ff. cōmodati ſi certo. ſ. vl. Sed contra. ff. vti poſ. l. iij. in prin. vbi df q̄ vnus iuſtā hz poſſeſ ſionē ⁊ alius iniuſtā. ⁊. ff. q ſa tiſda. cog. ſciendū. ſ. ſi fūdus. ⁊. ff. de iure do. q̄uis: ⁊. C. de iure do. in reb⁹ ex gb⁹ colligit q̄ maritus ē dñs rex dotaliuz ⁊ vxor ſiꝫ hoc uerbum eodem modo ſoluit contrarietatem.

b ¶ Titulū: ſed q̄re tenent iſti oſtēdere titulū cū ꝓbēt ſe poſſe diſſe: ⁊ poſſeſſor nō cōpellit di cere titulū ſue poſſeſſiōis. ij. q. v. ſ. i. ⁊. vj. q. vlt. actor. ꝓpter hoc dicunt gdā q̄ vbi poſſeſſor petit ſe nō īgetari: dz ꝓbari ti tulū: ar. ſ. ō p̄ſcrip. ſi diligēti. ⁊. ſ. de deci. dudū: ⁊. C. de p̄ſcrip. lon. temp. diutina. ſz hoc nō ē vex. ad hoc enī ualet aſſignare titulū cum agitur īterdicto vti poſ. vt ꝑ hoc uideat hꝫ potiora iura: q̄ q potiora iura hz obtinet in hoc īterdicto. cū. n. hēat titulū pz q̄ nec vi nec clā nec ꝑcario poſſi det. uñ obtinebit. inſti. de īterdi. ſ. retinēde. uerūtñ in hoc īterdicto nō ē neceſ ſe ꝓbare q̄ qs iuſte poſſideat ſz ſufficit q̄ nec vi nec clā nec ꝑcario ab aduerſa rio poſſideat. ff. vti poſ. ſi duo. in p̄n. ⁊. l. ij. hoc aūt q̄ nec vi nec clā nec ꝑcario ⁊c. ad tps lit. ꝓte. referendū eſt inſti. de interdic. ſ. hodie.

c ¶ Occupaſſe: ⁊ ideo preſcribere nō poterūt: q̄ in occupatis ⁊ inuaſis nō cur rit preſcriptio. xciij. di. illud. ⁊. xvj. q. iij. lz. ⁊. ſ. de preſcrip. quoniam.

d ¶ A vi turbatiua. Nō. q̄ multiplex eſt uis: de gb⁹ df. ſ. qō me. cā. ad audiē tiā: ⁊ ibi videas. Dicit tñ uis turbatiua: qñ turbaf poſſeſſio. ⁊ in dubiū reuo catur qs poſſideat: ⁊ illa ſpectat ad interdictū vti poſſidetis ⁊ in reb⁹ īmobili bus: vel ad interdictū utrobi in reb⁹ mobilibus tantum.

e ¶ ℙoſſidetis: qñqz tñ locus eſt huic īterdicto ī caſu vbi vn⁹ poſſidet ⁊ aliter ingetat eū ī poſſeſſiōe: nō tñ iudex dz p̄nūciare uti poſſidetis ita poſſideatis: ſz ne īquietet poſſeſſorē. ff. vti poſ. l. i. ſ. vl. ⁊. C. e. ti. l. una. reddit. n. hoc īterdi ctū iter eū q̄ poſſidet: ⁊ iter eū q̄ nō poſſidet: ſz ingetat. ff. uti poſ. ſi duo. ſ. ij. ī caſib⁹ dō dicit uterqz. ſ. ubi reddit iter duos poſſidētes: unū ciuiliter. alter na turaliter ut fructuarī⁹ ⁊ ꝓprietari⁹ ⁊ neuter poſſidet ab alio vi uel clā uꝫ ꝑca rio: ⁊ tūc dz iudex p̄nūciaf uti poſſidetis ita poſſideatis. nō tñ ita ꝓfuſe ſub illis ẏbis uti poſſideatis ⁊c. q̄ ſic daret gladiū utriqz pti ſed dz eraminare q̄litates poſſeſſionū ⁊ ꝓbationū: ⁊ diſtiguere eas in ſnīa ſua ſic: ꝓbaſti te hꝫ poſſeſſio nem ꝓprietatis ciuilē: ⁊ ego p̄nūcio te ipſa poſſidere uti poſſides. ⁊ tu ꝓbaſti te ēe ī poſſeſſiōe uſufructꝰ naturalis: ⁊ ego p̄nūcio te poſſidere uti uſufructua riū. i. uti poſſides ⁊ ita poſſideas. ar. īſti. de ac. ſ. curare. ſi aūt nō liq̄at ei de q̄ litatib⁹ poſſeſſionū non ferat ſnīaz. vñ ſi uterqz dicit ſe ī ſolidū poſſidere natu raliter ⁊ ciuiliter ⁊ uterqz ꝓbat ſi ēt un⁹ ꝓbat meli⁹: iudex ꝓferat ꝑ eo ſnīaz. ar. b. ſi vō ꝓbatōes pares ſint vꝫ inuere lꝫa iſta q̄ iudex ita debeat p̄nūciare uti poſſidetis ita poſſideatis vt dicūt gdā: ſz nō vꝫ hic hꝫ rōnē. ⁊ q̄ ſic qō īpoſ ſibile ē ꝓbauerūt. ſ. vtrūqz ī ſolidū poſſidere: ut hic. ⁊. ff. de ꝑcar. duo. ff. ō acq. poſ. poſſideri. ſ. ecōtrario. ſ cū non ſit maior rō q̄re vnus poſſideat magis q̄ potius lux veritatis aſſiſtit: q̄ etiaz aptiora negocio. ⁊ vero ꝓmiora in ſuis teſtimonijs exp̄reſſerunt: ſuf ficienter oſtendit q̄. A. a. xl. annis ⁊ citra cum omni iuriſditione hono reatq̄z diſtrictu loca ſup̄adicta poſ ſedit. per qō patet: q̄ ſi cōe fauent. a. l. annis. ⁊ citra: ſicut videtur teſtes eorum deponere: aliqua ſeruitia in locis perceperunt ſup̄adictis: illa proculdubio ſine iuſto titulo perci pere inceperunt. cum duo inſimul eādem rem ⁊ eodem modo inſoli dū poſſidere non poſſint: maxime cū ij dem fauentini iuſtum poſſeſſio nis titulum non oſtendant: ⁊ er pri uilegijs imperatorum ⁊ ro. ponti. eccleſie rauennateñ. conceſſis euidē tiſſime colligatur poſſeſſionem ip ſius eccleſie in p̄dictis locis iuſtaz fuiſſe. Cum ergo conſtet fauentiñ. ab eo tp̄e quo ſe poſſediſſe probare contendūt: minus iuſte ac ſine titu lo aliquo in p̄dictis locis temeri tate ꝓpa occupaſſe: ⁊ economus eiuſdē eccleſie petierit a vi turbati ua⁹ ſeu iquietatiua ſuper permiſſis cōmune fauen. p̄hiberi: nos reco gnoſcētes in hoc caſu non ſic locuz eſſe interdicto vti poſſidetis: vt di cere debeamus: vti poſſidetis ita poſſideatis: cuz ꝓbationes eccleſie longe ſint potiores ⁊ ideo ſit inter dicto ſup̄ior: cōe fauē. ſibi cōdēna mus ſup iuriſditiōe ⁊ honore atqz diſtrictu ⁊ alijs ad hoc generaliter pertinentib⁹ in locis p̄dictis quo ad poſſeſſorium iudiciū quo tantum modo actuz eſt perpetuū ſilētiū im ponētes: ⁊ ꝓhibentes eidē vt neqz per ſe neqz per alios ſup̄ his p̄ſumat rauennateñ. eccleſiam aut ha bitatores predictoruz locoꝝ aliqua tenus moleſtare. Dem.

¶ Si qui nolent aliquē filium ⁊ ita cōiter reputaf nō credit poſtea alte ri eorum iuranti contrarium.

Per tuas nobis litteras ītima ſti: q⁹ cū. t. tibertin⁹ ciuis quan dam per ſeptēnium habuerit cōcu binam: nec prolem ſuſceperit iteriz ex eadem: ac ipſa poſtmodū diuer tens ab eo ad ipſum non poſt mul tum tp̄s rediſſet. filium quez reuer ſa in domum ipſi⁹ pepit ex eo ſe aſ ſeruit ſuſcepiſſe: ⁊ infra. ¶ Quia ue ro mulier illa de dicto. T. ſuſcepiſſe r. de quo agitur primitus conſtan ter aſſeruit: ⁊ idem. t. prefate mulie ris p̄cipue deuictus inſtātia ipſuz ſuuz filiū publice recognouit ⁊ fili⁹ eius noiatus cōiter fuit ⁊ hab tus ab ambobus: eiuſdē mulieris poſt modū iuramēto in cōtrariuz p̄ſtito nō eſt ſtandū: cū nimis indignuz ſit iuxta legitimas ſanctiōes vt quod ſua qſqz voce dilucide proteſtatus eſt: in eundē caſum ꝓprio valeat te ſtimonio infirmare. Unde appa ret ꝑ conſequens q̄ p̄dictus. R. ſophiam neptē memorati. T. cui⁹ p̄ma facie p̄ſumit cōſobrinus non pōt habere aliquatenus in vxorez.

I Dem in concilio generali.

f ¶ Debeam⁹. īmo debemus dicere: eccleſia rauēnas poſſideat ⁊ cōe ſa ueñ. non īquietet: put ſegtur. ⁊ vba edicti pluralia uti poſſidetis ⁊c. hoc caſu reſoluuntur in ſingulari. B.

g ¶ Potiores. qui potiora iura habet obtinere dz. C. de edic. diui adri. tollen. l. vlti. Ber.

h ¶ Fauentie: hic ꝓcipit ſnīa noīe cōis fauentie: ⁊ nō ꝓcuratoris: vñ ſi gnatur ꝓtra. ſ. de reli. do. cōſtitutis. ⁊. ſ. de capel. mo. dilectus. C. ō ſen. ⁊ interlo. l. i. ⁊. ſ. de elec. querelam. dic vt ibi dictuz eſt. uel poteſt dici q̄ eccleſia non multum curat de hac ſolēnitate: q̄ inuenio q̄ quādoqz con dēnatur monaſteriū ⁊ non procurator ipſius. ſ. de in integ. reſti. ſuſcita ta. ſ. de cenſi. ſopite. ⁊. ſ. de ſepul. in noſtra.

i ¶ Per tuas. Cōmunis diuiſio. Scōa ibi: q̄ vō. Abbas ſicu. ¶ Noſatus. bñ dicit noſatus ⁊ habit⁹. nā ſola noſatio nō facit eū filium. C. de proba. nō epiſtolis: ⁊. C. de teſta. neqz. ⁊. C. de here. inſti. ſi pater. ⁊. C. de proba. non nudis. ⁊ argu. ſ. de preſumptio. illud.

k ¶ Infirmare: vba iſta ſūpta fuerūt ex illa. l. C. ō nō nu. pe. generaliter cū. n. aſſertiōi ꝓiūgū credaf: q̄ aligs nō ſit eoꝝ filius. ſ. qui ſi. ſint legiti. trāſmiſſe. multoforti⁹ credit eis q̄ aligs eoꝝ ſit fili⁹. ſ. q. ſi. ſint legit. per tuas. ⁊. ff. de pba. ēt. Sz nōne poti⁹ p̄ſumēdū eſt ꝑ p̄io dicto pris: qui p̄ mo negauit illū eē filiū ſuū vt pz ī integra: q̄ p̄o ſcōo cū nō ſit verisile q̄ in filiū ſuū tā graue gd diciſſet: ar. ſ. de p̄ſump. lꝫas. vbi nō ſtat ſecundo iuramēto: q̄ ſi fuiſſet fili⁹ illi⁹ nō potuiſſent viſcera ei⁹ nō fuiſſe mota ſu per eo. ſ. de p̄ſum. afferte. ⁊. xxij. q. iiij. ea uindicta. ſic ⁊ p̄mo dicto teſtis credi dz ⁊ nō ſcōo in ℨriū. plato. ſ. de teſti. cū in tua ar. ℙreterea p̄n⁹ af fect⁹ oēm vincit affectū. C. de cura. fu. l. vlti. ſz vꝫ q̄ poti⁹ ſcōo dicto ma tris ſtādū eſt q̄ p̄mo q̄ poti⁹ iuramēto q̄ ſimplici verbo credit: maxime cū alia p̄ſumptio p̄ceſſit q̄ de alio ſit genit⁹. ſz fauore filiationis potius ſtat cōi opinioni ⁊ noīationi vtriuſqz parentis.

l ¶ Cōſobrinus: ſic patet q̄ conſanguinitas p̄ſumptiue probata diſſoluit matrimoniū. Itē ꝓpter cōueritatē cauſe ſnīa lata p̄o vno p̄iudicat alijs. xxxij. q. vj. boc quippe. ⁊. ſ. de accuſa. ad petitionez. ⁊. lxxxj. diſt. tantus. B.

Quoniam contra falsam. Jstud.c.ē valde famosū.ꝛ.b.d.vt in rubro. Diuidit ī tres ptes. In prima ponit constitutionis cā In secūda cōstitutio ibi:statuimus. In tertia pena ibi:inder autem. Abbas siculus.

a ¶ Probatio.directa ideo dicit:qꝛ īdirecte bene ꝓbat negatiua.ī.ō testi.ex tenore. De hac tamē materia plene dictū est.s.e.de elec.bōe. ꝛ que ibi dicta sūt ꝫ possunt notari:ꝛ ideo ꝫ nō dicimus.

¶ Judex debet habere notarium vel duos viros idoneos q̄ scribāt acta iudicij:alias si quid difficultatis emerserit per superiorē puniet: nec credetur ei super processu nisi ī quantū per acta vel alias per legitima documenta constabit.

Quoniā cōtra falsam assertionem iniqui iudicis innocēs litigator quandoq̄ nō potest veraz negationez ꝓbare: cū negantis factum per rerū naturā nulla sit directa probatio[a]: ne falsitas veritati p̄iudicet aut iniquitas prevaleat equitati. ℣ Statuimus: vt tam in ordinario iudicio q̄z extraordinario[b] inder semper adhibeat aut publicaz si potest habere personam aut duos viros[c] idoneos qui fideliter vniuersa iudicij acta conscribant: vide licet citationes[d]: dilationes[e]: recusationes[f]: exceptiōes[g]: petitiones[h]: responsiones[i]: ꝛ interrogationes[k]: confessiones[l]: testiuz depositiones: instrumentorum productiones[m]: interlocutiones[n]: appellationes[o]: recusationes vel renunciationes[p]: cōclusiones ꝛ cetera que occurrerit cōpetēti ordine conscribenda: loca designando tempora[q] ꝛ personas ꝛ omnia sic conscripta partibus tribuātur: ita q̄ originalia penes scriptores remaneant: vt si super processu iudicis fuerit suborta contentio per hoc possit veritas declarari quaten⁹ boc adbibito moderamine sic honestis ꝛ discretis deferatur iudicibus quod per improuidos ꝛ iniquos innocentium iusticia non ledatur. ℣ Juder autem qui constitutionem ipsam neglexerit observare: si propter eius negligentiaz[r] quid difficultatis emerserit: per superiorem iudicem animaduersione debita castigetur: nec pro ipsius presumatur[s] processu nisi quaten⁹ in causa legitimis documentis constiterit.

H Ono.iij.archiepiscopo Iude.ꝛ eius suffraganeis.

Si vero iuder statuat terminū ad omnes exceptiones dilatorias ꝓponendas:qō ꝛ facere pōt ꝛ debet.ī.de excepti.pastoralis. ꝓpōere debes oēs tā cōtra iudicē q̄ cōtra alios.ꝛ eis ꝓpositis ꝓcedit statiz ꝑmo loco super iudicis recusatiōe.pendentibus aliis quousq̄z expedita sit questio recusatiōis: cum illa sit preiudicialis:qꝛ ea probata alie postea locum non habent.

b ¶ Petitiōes.iō petitio siue libellus dari debet in scriptis.qꝛ ꝑ in formā petitionis formari dz snīa.ī.ō simo.licz beli.ꝛ si inepta fuerit succumbit.s.de iudi.examinata.ꝛ vt sciat reꝰ an velit cedere vel cōtendere deliberatione habita iij.q.iij.offerat.arg.s.de dilatio.ꝑterea. Jtem nisi certa sit petitio:ñ citabit iuder reū vt.v.q.ij.si ꝑmates.ꝛ.iij.q.ix.indicas.ꝛ sic est op.arg.q̄ oblatio libelli sit de substātia iudicij.ar.op.s.de libel.ob. c.i.vbi de hoc.

i ¶ Responsiōes.que debent fieri ad petitionē actoris: vt apparet lit.cōte.q̄ fit tantuz per petitionē ꝛ directā respōsionē ad eā.s.de lit.ꝓte.c.i.ꝛ s.de elect.duduz.ij.q̄ omissa licet positiōes facte fuissent ꝛ responsiōes nō tamē valebit iudicium:vt ibi.

k ¶ Interrogatiōes.i.positiones qꝛ actoꝛ ponet dz id super quo ītendit habere confessionē rei:ꝛ sic ponit talis findicꝰ hoc:dum tamē facit ad īstructionē cause:ꝛ reꝰ dz respōdere credo vl̄ ñ credo si iuratū ē de calūnia:si iuratū est solum modo de veritate dicenda dz simpl̄r ñdere sic vel nō cōcedo vel nego.ꝛ ꝓpositiōes bas ꝛ responsiōes nō fit litis ꝓte.vt dictū ē.ꝛ sic differentia est inter respōsionē q̄ fit per lit.ꝓte.ꝛ q̄ fit postea ꝑ petitionē actoris vt ꝫ patet:vel ponūt ꝓprie iterorgatiōes que fiūt a iudice ex officio qꝛ quotiēs eq tas ipuz mouet.pōt iterrogare ptes.ff.de iterro.ac.vbicūqz.ꝛ.xxx.q.vl. iudicātez.ꝛ ēt postq̄ ꝓclusum ē ī cā.ī.de fi.īstru.cū Jo.ꝛ ēt ps pōt interrogare.ꝛ valet ñsio.s.de do.ꝛ ꝓtu.put.ff.de interro.ac.si fine.ꝯ.i.ꝛ aduocatus pōt interrogare.ff.de adul.si postulauerit.ꝯ.qōni.

l ¶ Confessiones. Et taciturnitas ēt scribi dz. puta iterrogatꝰ noluit ñdere talis taciturnitas ꝑ ꝓfessione habetur.ff.de iterro.act.de etate.ꝯ.nihil interest.ꝛ ar.lxv.di.ꝛ si forte.ꝛ.lx.di.si seruꝰ.ꝛ hmōi ꝓfessiōes facte ad petitionē actoris vel iudicis ꝛ ēt partis pñt reuocari que fiūt post lit.ꝓte.si qs ꝓbauerit se erraſſe.s.de ꝓfes.c.vlt.vbi de hoc.

m ¶ Productiōes instrumētoꝝ.ſ.vt sciat vtrū exhibitū sit tpe cōpetenti. nam postq̄ ꝓclusuz fuerit in cā ꝓduci nō poterit.ī.de fi.īstru.cū dilectus. Contrarium sentiunt dñi de rota decisione.v. Additio.

n ¶ Interlocutiōe.lz sit scribēda snīa interlocutoria:nō tamē dicit q̄ ꝓferenda sit ī scriptis.ſz sufficit q̄ scripta sit ī actis. Alliud ꝓsueuit dici ō sententia diffinitiua q̄ nisi sit lata in scriptis:nec nomē sentētie habere merek.ij.q.i. in primis.v.sed ꝛ de personis. An transeat interlocutoria in rem iudicatam.dicit.ī.de appel.cum cessante.

o ¶ Appellatiōes.vt sciat an infra.x.dies sit appellatū.qꝛ postea nō valeret appellatio.ij.q.vi.anteriorū.ꝯ.biduum.

p ¶ Renūciatiōes.postq̄ renūciatū est.ꝛ cōclusum ī cā.nulla admittit exceptio vel allegatio vel instrumētū.C.de cōpē.l.vlt.ar.ad boc.ī.de test.c.ō testib⁹.ꝛ.ī.de fi.instr.cū dilectus.ꝛ.s.de cā pos.pastoralis.nisi euidens ratio moueat iudicē:vt ī decre.pastoralis.

q ¶ Tempora.ī quo loco fcā sint ꝛ quo die ꝛ mēse.ꝛ quo anno domini ola ista debeāt scribi in oīb⁹ supradictis.ꝛ hmōi instrumēta siue ꝓcessus cōmunia sūt ꝛ vtriq̄ parti cū die ꝛ cōsule integraliter sunt edenda:vt.ī.dicitur. alioquin si nō edant ea que cōmunia sūt licite appellat.ī.de fi.instru.g.petu⁹.ꝛ.C.vt lit.pē.l i.C.de edē.is apud quē.ꝛ rescriptū pape itegrū dz edi.ar.s.de dila.ꝑterea.ꝛ.s.de rescrip.eā te.ꝛ.c.cōstitut⁹.ꝛ.ī.de fi.īstru. ex lr̄is. Jdē est in oīb⁹ cōīb⁹ īstrumētis.secus in ꝓpr̄iis ꝓuilegijs.ī.de fi. īstru.cōtingit.ff.de eden.l.i.ꝯ.editiōes.nisi aduersarius illud vellet ꝓbare falsum.ī.de fide instru.inter dilectos.C.de ꝓben.ꝛ cōmi.sti.optimam.

r ¶ Negligentiā.si culpa vel negligētia iudicis pars aliqua dānum incurrat iuder totū resartiet.ī.de sen.ex.sacro.C.de testi.si qñ.in fi.C.de iudi.sanci mꝰ in fi.ꝛ iuder q̄ negligit iusticiā facere:litē facit suā.xxij.q.ij.si domin⁹. Jdem ꝛ si ꝑ iniuriā iudicis facta est.ī.de emp.ꝛ vendi.c.vltimo.ꝛ de euic. emptoꝝ fundi.

s ¶ Presumat.Sz nūqd correcta sūt iura q̄ dicūt q̄ semp presumit ꝑ bis q̄ a iudice fcā sūt.s.de elec.bone.ꝛ.s.de renū.in pñtia.ꝛ.s.eo.post cessionē.ꝛ.ī.de re iudi.sicut.ꝛ iusti.de fideiusso.ꝯ.vlti.ꝛ.ij.q.vi.boc etiaz pla-

cuit ar. Dixit Jo. sup hoc q̄ semp credit sentētie iudicis vbi ꝓstat de ꝓcessu cause. sz vbi renocat i dubiū. de ꝓcessu iudicis nō ē ꝑsumēdū ꝑ iusto ordine: nisi ꝓbetur ꝑ acta. nā ⁊ victores nō aliter potiētur sentētijs nisi eas oīderint recte latas. in auc. de bis q̄ ingre. ad ap. §. si illud. si acta sunt ꝑdita ꝓbetur ꝑditio ⁊ sufficit: vel ēt processus probetur per testes. arg. ꝯ. de pui. cum olim. ⁊. j. ō testi. alber. cus. ⁊. j. de re iu. sicut. ⁊. C. ō testa. publi. tū si episcopus ō nunciet aliquem excōicatuz: standum est sententie sue: licz nō adsit subscriptō testiū. ri. q. iij. cure. ⁊. ꝫ. e. p⁹ cessionē. vbi de hoc. Si tamē dicat se ꝛordinate vel iniuste excommūicatū. iudex aut ēt aduersarius dz oīdere q̄ ꝛbito mō excōicatus est. j. de sen. ex. sacro. ī prin. Sed pone q̄ pso ne ille que debēt acta ꝓscribere appareāt subscripsisse oīb⁹ actis: nūquid presumitur in tantū pro eis. vt in cōtrariuz probari nō possit. dico q̄ admittitur probatio in cōtrariū ꝫ. eodē post cessionē. ⁊. j. ō testi. cuz a nobis. q⁹ etiam ꝓtra ĩstrumentū q̄tūcūq3 publicū sit recipiuntur testes. C. ō probatio. cuz precibus. ⁊. j. de fi de ĩstru. cū Jo. nam ⁊ partes possunt cōtradicere actis. C. ō rela. l. i. ⁊. ij. q. vi. §. biduū. v. verenduz est ꝛ. ⁊ bene cōtradicere possunt: q⁹ quādoq3 cōpertū ē eulogia ex mala fide scribi: vt. ff. de custo. ⁊ exbi. re. l. diuus. ar. j. ō accusa. cū dilect⁹. ⁊ hoc verū est: dūmodo ꝑ plures ⁊ meliores ꝓbetur contrariuz: de hoc dcīm ē. ꝫ. e. Tertio ex ordie verborum ĩsti⁹ decre. debes collige re qualiter iudex debeat ꝓcedere ī negocio alicuius cause a ꝓncipio vsq3 ad finez: quia ꝓmo loco ōbet citare: ⁊ ita ꝑ ordinē vt littera dic̄ ꝓcedere dz. Inn. iiij. dicit q̄ si sn̄ia lata est vtraq3 parte presente vel ꝓuratorib⁹ partiū a qua nō ē appellatū ⁊ sententia ī scriptis appareat: ī tantū presumitur ꝑ ipsa. q̄ si aliq̄ ptiū vellet eā impugnare rōne ꝓcessus nō dz audiri. q⁹ ꝑsumendū est q̄ oīa sint legitime acta. ex quo tpe sn̄ie nihil dixit nec appellauit: tū credo si sn̄ia det q̄ taciturnitas partiū nō possit facere sn̄iam aliquaz que nulla est: vt si lis cōte. nō sit. aut die feriata esset lis cōte. b.

¶ Si probari potest reuz deliquisse eius purgatio q̄ non deliquerit non est admittenda.

A D nostram noueritis audientiam peruenisse: q̄ sacerdos ⁊ clerici dacie legi regni: per quam negatiua probatur: temere intentes a criminibus que probari testibus fide dignis possūt legitime cō tra eos reputātur insontes: si se super bis purgare valeant quoquo modo[a]: ⁊ infra. ¶ Volentes igitur vt hec pestis contraria omni iuri[b] penitus extirpetur a clero: mandamus quatenus in huiusmodi probatione negatiue: dum tamen possit affirmatiua[c] ex aduerso probari: neminem audiatis.

¶ Dem aure. ⁊ lamenteñ epis.

¶ Fines dioce. probantur per libros antiquos adminicula testes ⁊ famam.

Q Am causam que inter colubri. et egitañ. epos super suarum limitationem dioc. vertitur: vobis duxim⁹ ꝓmittēdaz. ¶ Ad ādamus quaten⁹ secundum diuisionē que per libros ātiquos[d] uel alio modo melius probatur: nec non ⁊ testes[e] famā ⁊ quecunq3 alia adminicula[f] in negocio procedatis.

¶ Dem epo. ⁊ archi. senoñ.

¶ Possunt reprobari matrone per quas virginitas probatur.

Q Ausam matrimonij que iter v. iuuenem ⁊ g. puellā senoñ. que se virginem ⁊ monachā ꝑ fitet: nosc̄it agitari: ⁊ ifra. ¶ Mandamus quatenus eandez puellam ponatis[g] interim ī illo monasterio quod intrauit: vt ibi secure valeat commorari: donec iudiciali sententia quid agi ōbeat decernatur: recepturi postmodum non solum probationes viri quas inducere uoluerit contra mulieres[b] illas que ad inuestigandum signa virginitatis ex parte puelle fuerint introducte: verum etiam probationes alias hoc negocium cōtinentes: quas pars[i] vtralibet duxerit producendas. Et quia vt dicit canon: sepe māus fallitur ⁊ occulus obstetricū: uolum⁹ ⁊ mandamus vt adhuc honestas matronas prouidas ac prudentes deputare curetis ad inquirendum utruz dicta puella virginitatis priuilegio[k] sint munita.

¶ Rego. ir prepōsito sancte. M. magburgeñ. ⁊ decano misiñ.

¶ Acta etiam litis ordinatoria facta coram primis iudicibus fidem faciunt coram secundis.

Q Am bo. me. ⁊ infra. Cuz acta originalia dicantur apud priores iudices[l] remansisse: mandam⁹ ꝓ ꝓ ꝓ

a ¶ ꝓponẽda.nã si testes coꝝ ꝓpositis iudicibus recepti ⁊ publicati fuerãt alij nõ recipiant vlteri⁹.ſ.ti.pr.ꝓstitut⁹ ad ſi.inſtrumẽta vel cõfessiões poterũt recipe: vel si aliqua fuissent capitula sup qbus testes nõ fuissent recepti: sup illis poterũt testes recipere.ſ.ti.pr.causaz q̃.

b ¶ Alioqn.i.si nõ poterunt acta inueniri.tũc recipiant ꝓbatiões de nouo super statu monasterij ⁊ spoliatiõe abbatis sup qbus de litis cõte.facta nõ reuocabat in dubiuz.imo illud ꝓfitebãtur partes.⁊ si testes aliqui recepti fuissent:⁊ clause attestatiões eẽnt coꝝ primis iudicibus si voluerint partes cõputabũtur in numero aliorum.ſ.ó testi.cũ causã. in fi.

c ¶ De ꝓpositione. ad quã iudices ꝑmo dare debent operaz.sic.s.de mu.pe.c.i.vbi ó hoc.⁊ est ar.q sup re spiritua li.s.super statu monasterij põt ꝓpositio iteruẽire.s.de arbi.cuz tpe.⁊ c.cõtigit.vbi de hoc.tñ hic ꝓpositionẽ ꝑficere ñ possent:sicut nec causaz diffinif:qz papa vtrũqz sibi reseruat.

Rubrica de testibus.

Rubrice hui⁹ cõtinuatio patet ex cõtinuatõe facta in precedẽti titulo vel magꝭ specifice sic.s. visuz est de ꝓbis.in genere:merito vt materia magis claresceret subijcit de spẽbus:qz qñqz ꝓbat ꝓ testes qñqz per instrumẽta per ꝓsumptiones ⁊ ꝓ iusiurãdũ.ideo de his oĩbus tractat in sequentib⁹:⁊ qz ꝓbatio q̃ fit ꝓ testes ẽ efficatior aliis cuz fiat viua voce ſ.de fi.instru. cum Jo. cũ ibi no.ideo ꝓmittit tractatuz de testibus:⁊ postea subnectit ó aliis speciebus. Ab.si.

Lacuit.

p Continet tria dicta que patent. ab.

d ¶ Placuit.hoc.c. habent quidam ꝓ palea iiij.q.iij.placuit.

e ¶ Precio.quoꝝ testimoniũ nõ valet.qz precio sunt corrupti.iij.q. iij.§.item i criminali.⁊.s.de ꝓba.lz.⁊.ſ.eo.sicut.xiiij.q.v.nõ sane.⁊ ſ.e.quotiens.⁊.xxxv.q.vi.eps in synodo.

f ¶ Idonei. Idone⁹ reputabit.ex quo ꝓ aliquã exceptionẽ ñ repellit. qz glibet presumit idone⁹ nisi ꝓbetur ꝯtrarium.ſ.de ꝓsump.dudum. ⁊ edictum de testib⁹ ꝓhibitorium est.vt quilibet admittat qui non repellitur.ff.de testi.l.i.i.rũso.

g ¶ Fideles.qz ifideles nõ admittunt.ff.e.l.i.⁊.ij.q.vi.nõ põt.⁊.c.si heretic⁹.sic nec ad accusandũ.e.cã ⁊.e.q.alieni pagani.⁊.c.querẽdũ. Excipe casum.c.ꝯ xpiãos.ó hẽti.li.vi.vbi bon⁹ tex.cũ glo. Additio.

h ¶ Ieiun⁹.hoc de honestate dictũ est nõ de necessitate.sic.xxij.q.v. honeste. Ber.

In nomine domini. Diuiditur in tres ptes. Nam ꝑmo ponit dictũ. Secũdo ꝓbat legem. Tertio concludit. Secũda ibi:ne postea. Tertia ibi:ecce. Ab.si.

i ¶ In noĩe dñi.hec est pars illius.c.ij.q.i.in primis.

k ¶ Utilissimi.quib⁹ nõ est credẽdũ.ij.q.i.i ꝑmis.quedã ꝓsiderant in testib⁹:que bis vsib⁹ notant. Conditio sexus etas discretio fama. Et fortuna fides.in testib⁹ ista requiras.

l ¶ Ne postea.ista rubrica in auc.de testi.§.⁊ hec vero.col.vij.

m ¶ Audire.⁊ nõ est ita intelligẽduz:vt audiant testes cum deponũt dictũ suũ cũ in secreto sigilatim sint recipiẽdi.ſ.e.venerabili.C.de testi.nullũ.ſ.de accu.inquisitiõis.§.i.sed audire debent testes.i.videre ⁊ audire eos iurãtes.⁊ post publicationẽ videre ⁊ audire dicta ipsoꝝ poterũt.⁊ ꝟ seruat exẽplo danielis:q secreto examinauit illos falsos testes sacerdotes q falsuz testimõiũ tulerũt ꝑ susannã.⁊ ꝟ regulare ẽ cũ agit i forma iudicij.sz auc.vñ vba ista sũpta dicunt:dicunt doctores loq i cã publicatiõis s.vt lite nõ ꝓte.qm̃.§.sunt ⁊ alij.ſ.e.significauit.⁊ tunc vr̃ q aduersarius quadam necessitate venire nõ possit sancim⁹:huiusmodi testimonia ita valere: tanq̃ si non ex vna parte consisterent:sed etiã ipso presente facta fuissent. ¶ Ecce admonendus[f] est semper aduersarius vt ad audiendos testes veniat. quod qa hoc obmissum est necesse est:vt qõ contra legem[g] actum est non habeat firmitatem.

Item sabino defensori sard.

¶ Mulier testificatur contra clericum cum de crimine agitur.

Quoniam aliqua nobis de ꝓsona epiphanij ꝑbyteri sunt facinora nũciata:necesse est vt cuncta diligentius perscruteris:⁊ seu mulieres[r] cum quibus peregisse[s] dicitur seu alios quos de causa scire aliquid senseris huc festines adducere:quatenus ecclesiastica districtione liquide possint que vera sũt aperiri.

Ualcal.papa.

¶ Ubi agitur ad correctionem de peccato impediẽdo principalis persona admittitur in testem.

In omni negocio[t] principalis persona dicens veritatem de re sibi nota rectissime habenda est pro teste:cui adhibito vno efficiũtur duo testes:adhibitis duob⁹ efficiuntur tres. ¶ Quod patenter ostendit dñs cum dicit:si peccauerit[v] in te frater tuus corripe eum inter te ⁊ ipsum solum.q si te nõ audierit adhibe tecum vnũ vel duos testes: vt in ore duoꝝ vel triuz[x] stet omne verbũ. Itẽ alibi affirmat dicẽs:ego sum q testimoniũ ꝓhibeo de meipso:et testi.perhibet de me pater.nã in lege vestra scriptuz est

n ¶ Uenire.tũc.n.recipient ⁊ valebũt ac si ꝑs eẽt.C.ó te. si qñ.⁊ ꝟ itellige li.nõ ꝓte.aliter ñ.s.vt lit.nõ ꝓte.p totũ.

o ¶ Inuitabili. si.n. nõ põt venire iusta cã deter⁹ nõ reputat ꝓtumar.⁊ si tũc recipiãtur.nõ valent.si causaz absentie oñderit:qz ẽt snia renocaret.ſ.de re iudi.cuz bertold⁹. ⁊.ff.de dan.infec.si finita.§. ñ forte.⁊.ff.de iudi.si pretor iusserit.in fi.

p ¶ Admonẽd⁹ ẽ alias eiz nõ valet nisi admõit⁹ ꝑsens fuerit.iij.q.ix. charte.⁊. ij.q.i.i primis.C.de fi.instru.iudices. idẽ est in accusatiõe.iij.q.ix. c.i.⁊ i snia eadẽ causa ⁊ q̃stione.caueat.⁊ plurib⁹ .c.seq.⁊ generaliter oĩa que aduersus abñtes nõ ꝓ cõtumaciã statu unt nõ valent. iij.q. ix.oĩa.

q ¶ Legẽ.predictaz que dicit q aduersario ꝑtẽ recipi debẽt.C.de fi.instru.l. iudices.i auc.eo.§.⁊ hoc vero.C.de legi.nõ dubiũ.⁊.x.di.vides.⁊ xxv.q.ij.imperiali.

r ¶ Quoniã mlieres.sic mulier admittit i testimoniũ ꝑ ecclĩasticã psonã:vt.ſ. e.tã lfis.⁊ mlier bñ admittit in testimõiũ.xv.q.iij.ex eo. ar.s.xxxiij.q.v. mlierẽ. Illõ sic itelligi dz vbi agit crimina liter nõ recipit mulier ad testimoniũ ꝑ aliquẽ:cũ vo agit ciuiliter:aut i modũ ingsitionis seu exceptionis tunc admittit mulier:i quo casu logꝝ tur hoc.c.⁊.ſ.e.tam litteris.

s ¶ Peregisse.⁊ sic vr̃ q socij crimis admittãt.sic.lxxix.di. si qs papa.⁊ vi.q.i.§.si qs cũ militib⁹.ꝑ.ſ.e.veniẽs.⁊.s.de ꝓfes.c.i.⁊.xvi.q.iij.nemini.ꝟ ñ recipiũt socij ad plenã ꝓbatõnẽ:sz ad ꝑsũptõez tm̃:sic fui qñqz ad ꝑsũptiõez recipiũt.iij.q.iij.§.itẽ fui.

In omni negocio. Js q denũciat ꝓ dictũ suũ ⁊ alteri⁹ ꝓbat se premonisse.ita sũmat Jo.an.⁊ cõiter docto.sed certe ꝟ sũmatio nimis restrigit lr̃am cũ id qõd ꝟ dr̃ de denunciatiõe ꝟ sit positũ cã exẽpli:⁊ exẽpla nõ restringũt dicta:vt i.c.i.ne cle.vel mõa.facit.l.cũ pr̃ i.§.dulcissimis.ff. de le.ij.⁊ maxime qz in scda auctoritate ꝟ posita nulla fit de mõitõe mẽtio ideo sũmo sic vt in rubro. Diuidit nã ꝑmo ponit dictum.scõo illud ꝓbat duabus auctoritatibus. Scõa ibi:qõ patenter. Ab.si.

t ¶ In omni negocio.qõd dicit in omni negocio generalitas ista restrigit in cã denũciatiõis:vbi dz ꝑcedere fraterna mõitio ad ꝟ vt admittãt ad õnũciãdũ.s.ó iudi.nouit.⁊.ſ.ó accu.c.ij.⁊.c.cũ dilect⁹.i.⁊.ſ.de simo.lz beli.⁊ ar.ad ꝟ.ij.q.vij.accusatio.⁊.c.si qs erga.i eodẽ cãu logit ꝟ.c.⁊ ꝟ pz ex ipsa lra.⁊ ꝟ idẽ dr̃.ij.q.i.si peccauerit.als i cã sua nẽo idone⁹ testis itelligit.iiij. q.iij.§.itẽ null⁹.⁊.ff.e.null⁹.⁊.ſ.e.ꝺcetero. Itẽ ꝓsuevit dubitari vtr̃ crimi nosi ⁊ infames admittãt ad õnũciãdũ alioꝝ cria.⁊ ẽ dicẽdũ q ñ.iij.q.vij.q fine.⁊.c.postulat⁹.§.porro i fi.⁊.i.q.i.multi i pn.qz tales ꝺbẽt eẽ bõe fame. xxv.q.vi.eps i synodo.⁊.ſ.ó tes.co.ꝑterea.§.i.⁊.ſ.ó spõ.cũ i tua vbi ó ꝟ.

u ¶ Si peccauerit. Ad. dixit q ꝟ auctoritas extendit ad oẽs sine distinctiõe psõaz.ar.ꝑ co.ij.q.vij.quapp.⁊.xxiij.q.iij.tã sacerdos. Alij dicũt q tm̃ ad platos.ar.xxiij.q.iiij.ita plane.alij dicũt q vr̃ meli⁹ q extẽdit ad eos tm̃ q aliquã bñt administrationẽ sup aliqb⁹.xxiij.q.iij.duo ista nomina.ó hoc dr̃.ij.q.i.si peccauerit.⁊.ſ.de here.cum ex iniuncto.

r ¶ Uel triũ.i.nõ paucoꝝ:tamen quedam cause requirũt plures.sz nulla

causa cõtenta est vno. ℣. e. licet.

a ¶ Quotiens. Duo sũt dicta. Secũdũ ibi: ꝓbatio autem. Ab. ficulus. ¶ ℙropinquitatis. intransitiue est hoc. i. ꝓpter cognationẽ que ẽ ꝓpinquitas. xxv. q. iij. c. i. ꝛ. ij.

b ¶ De eadẽ ꝓsanguinitate. xxxv. q. vi. c. i. ꝛ. ij. ꝛ. ℣. q ma. accu. pos. videt. ar. ℣. ℣. e. super eo. fol. vt ibi.

c ¶ Duplici iuramẽto. i iuramento illo duo articuli cõtinentur: vt. ℣. sequitur.

d ¶ Amicitia. testes eiꝫ iurare debent remoto odio amore cõmodo amicitia. iiij. q. iij: §. itẽ testiũ. ꝛ. xi. q. iij. quattuor. ꝛ. xxv. q. vi. ꝺ parentela.

e ¶ Credere ita eẽ. bodie non vt locũ hꝫ ex toto qꝺ ꝺ ꝺq nõ valet testimoniũ de auditu siue de credulitate: imo necesse habent dicere. q videri ꝓsonas oẽs i ꝓsanguinitate designando grad⁹ ab vtroqꝫ latere vel saltẽ aliquas ꝓsõas i gradib⁹. aliter ñ valet ℣. eo. lꝫ. ꝛ ita paꝛ valet testimoniũ ꝺ auditu. vnde adhuc debent addere quantũ ad. ꝺ. ꝛ ita credere a suis maioꝛib⁹ audiuisse: vt ibi dicitur. ꝛ.

¶ Asuper. Diuidit. q ponit dictuꝫ qꝺ postea determiat ibi: dũmꝺ. Ab. si.

f ¶ Eccle. ꝛ ita clerici pñt ferre testimoniũ i cã ecclesie sue xiiij. q. ij. super prudẽtia. ꝛ. ℣. e. cum nuncius. ꝛ. c. tuis. ꝛ. ℣. de iureiur. ꝛ si xps in fi. ꝺ.

g ¶ Vel duo. ꝛ sic ꝑꝫ q ꝺuo possunt ꝓstitui ꝓcuratoꝛes. ꝺ tñ aget q pꝛ⁹ litẽ occupauit ff. de ꝓcura. plurib⁹. ꝛ. §. ꝺ ꝓcu. nõ iniuste. vbi de hoc.

h ¶ Admitti. q nemo debet hꝫ duplex officiũ i cã. iiij. q. iiij. c. i. ꝛ. ij. ꝛ singula officia singulis ꝑsonis sũt cõmittẽda. lxxxix. dis. singula. ꝛ. xvi. q. i. ꝓsbyteros. ꝛ. ff. ad treb. ille a quo. §. tempestiuꝫ. ꝛ. ff. de pac. si plures. C. ꝺ assesso. l. nemo. Ber.

q ꝺuorum hominuꝫ testimoniuꝫ verum est. ¶ Agenius. iij.

¶ Dicit quales esse ꝛ qualiter iurare debeant qui super consanguinitate deponunt.

Quotiens aliqui ꝓp cognationem ꝓpinquitatis[a] separari petuntur: ꝺuobus vel tribus testibus adhibitis qui de eadem cõsanguinitate[b] supersint: vel totidem senioꝛibus ꝛ melioꝛib⁹ loci ciusdem id ꝺꝫ legitime cõprobari. ¶ ℙrobatio aũt testiuꝫ debet fieri duplici iuramẽto[c] vt iurent se non priuato odio neqꝫ amicitia neqꝫ ꝓ aliquo cõmodo quod habuerit vel quod habent vel habituri sint: ad hoc iurãdum iductos: ꝛ sicut ipsi dicunt rei veritatem accepisse a maioꝛib⁹ suis ꝛ credere[e] ita esse.

Idem priori et fratribus sancte trinitatis.

¶ Prelatus ꝛ clerici qui cáꝫ ecclesie nõ ꝓcurant testificari pñt in ca.

Asuper statuimus: vt liceat vobis i causis ecclesie[f] vꝝ ferre testimoniuꝫ. ¶ Dũmodo vnus ex vobis vel duo[g] ad agenduꝫ vel respondenduꝫ instituant: quorum testimoniuꝫ in causis in quib⁹ actoꝛes vel respõsales sunt ꝛstituti: nõ debent admitti[h].

Idem. r. herfodien. episcopo et abbati sard.

¶ Si probatio exceptionis oppositе ꝓtra testeꝫ ꝓductuꝫ nõ admittit añꝫ dictũ testis recipiat in casu in quo admitti debuit licite appellat.

Ex parte. a. presbyteri ad nos ẽ q̃rela perlata: q cuꝫ ecclesiã de clunod. canonice fuisset adept⁹ ꝛ xxx. an. ꝛ ãpli⁹ pacifice possedisset. Miles qꝺam. h nomie tacito[i] q laicus esset: ad iudices litteras impetrauit[k]: q si dict⁹ presbyter filius esset illi⁹ qui[l] qui proximo in eadẽ ecclesia ministraret vel publice fornicariam haberet: ipsuꝫ a predicta ecclesia amouerent. Tandem cũ miles per interpositã personam[m] euꝫ coꝛam prefatis iudicib⁹ trariisset in cãm: quosdam laicos ifames ꝛ notabiles[n] ad testimoniuꝫ dicitur produxisse. Licet autem presbyter asseꝛet illos non esse recipiẽdos: pro eo q quidam eorum latrones ꝛ raptoꝛes manifesti eẽnt: quidam vero in alia cã fuissent cõuicti de periurio[o] ꝛ se hoc diceret probaturꝫ. Nihilominꝰ iudices testib⁹ talib⁹ receptis idẽ abñti post appellatiõem prescriptã abiudicauerũt ecclesiam quã nunc militis ꝺapifieri fili⁹ detinet occupatã: ꝛ ifra. ¶ Mãdamus quatenꝰ si vobis ꝓstiterit[p] q ꝓdict⁹ presbyter non fuit legitime per testes[q] idoneos predicta ecclesia spoliat⁹: eoꝝꝺem iudicum cassata sententia saltem ad denũciandũ: licet ipsuꝫ accusare non posset. xvi. q. vij. filijs ac nepotibus.

k ¶ Impetrauit. supple sub hac forma. q si ꝛ.

l ¶ Qui primo. ꝛ ideo ecclesiã nõ potuit retinere sine dispensatione ap. se. ℣. ꝺ fi. presbyt. presentium. ꝛ. c. pe. ꝛ vlti. viij. q. i. apostolica.

m ¶ ℙersonã. s. per ꝓcuratoꝛem. ꝛ sic patet q ciuiliter agebat vt remoueretur solũmõ ab ecclesia. ℣. de simo. cum eẽnt alias si criminaliter ageret nõ admitteret. etiaꝫ si per seipsum: nisi suaꝫ uel suoꝝm iniuriã prosequeretur. ℣. e. ꝺcetero ꝛ. iiij. q. vlti. omnibus. sed nec tunc per ꝓcuratoꝛẽ. q: in criminali non iteruenit procuratoꝛ. ℣. de accu. ueniens. ꝛ. ij. q. vi. si quando. ꝛ §. precedenti. ubi de hoc. ꝛ melius. iij. q. v. in criminalibus causis.

n ¶ Notabiles. huiusmodi exceptiones in tẽpus disputatiõis debent reseruari: nec expedit testes ꝓbari tali mõꝺo nec ꝓstet an ꝓtra eũ de posuerit cuꝫ possint reprobari testes post aperturas testium ꝓtestatione premissa ãte apertuꝝm. ℣. e. presentiũ. ꝛ. ℣. de excep. deniqꝫ. ꝛ. ℣. de simo. lꝫ bely. ꝛ. c. ꝓ tuas ſꝫ hoc nõ seruauit sacerꝺos iste: vñ valuit receptio testiũ ꝛ lata ſnꝛa quousqꝫ testes fuerit reprobati nõ obstãte appellatiõe: qñqꝫ tñ statim admittit exceptio ãte q̃ deponat: si causam criminalẽ bꝫ cũ ipso. i auc. de testi. §. si vo. coll. viij. quãꝺoqꝫ recipiunt ante aperturã alioꝝ ne ꝓgeꝛ negociũ. ſ. ꝺ ꝓba. lꝫ. alias ꝺꝫ recipi statim: ut i tempus disputatiõis questio reseruet C. eo. auc. si testis odiosus. Sꝫ ex hoc q hic appellauit ꝛ admittit appelatio: videtur q audiri ꝺebeat volẽs statim hoc probare: tamẽ qꝺ prius diri ordinariũ est. lꝫ de facto hic taliter cõtingat. vel dicas q hꝫ exceptio fuit oppositа post receptionem testium: vt annullaret dictũ eoꝝ. sed nõ fuit admissa: vnde recte appellauit.

o ¶ De periurio. vnde ulterius ad testimoniuꝫ nõ ꝺeberet admitti si ꝺe hoc cõstaret. vi. q. i. quicũqꝫ. xxij. q. v. paruuli. ꝛ. c. si qs cõuictus. ꝛ ℣. e. testimonium.

p ¶ Constiterit. ar. ℣. ℣. de iureiur. uenientes. ibi reuocat execution sententie anteq̃ cognoscatur ꝺe appellatio. hic nõ: sed ibi fuit appellatum a diffinitiua sententia. hic nõ fuit. ꝛ sic super certo articulo appellatum fuit hic: ibi simpliciter a sententia.

q ¶ Testes idoneos. ad hãc pbationẽ admittit post sententiã: q ãte sententiã hoc facere uoluit ꝛ nõ fuit admissus. ꝛ etiã appellauit pp hꝫ sic. ℣. ꝺe sen. ꝛ re iudi. cũ. i. ꝛ. a. Si vo nõ diriisset hoc ante sententiã pꝰ sententiã nõ videt audiendus. ℣. ꝺe. erce. ꝺeniqꝫ ꝺe hꝫ nisi ꝺe falso agere vellet qꝺ posset usqꝫ ad. xx. an. ℣. ꝺe erce. cũ uenerabilis. ꝛ. C. ꝺ fal. q̃rela. ꝛ. ſ. ꝺe pba. lꝫ. ¶ Preterea ex hoc videt q appellans tenet pbare causam appellatiõis esse verã. sic. ℣. ꝺe excep. olim. Sꝫ cõtra videt q sufficit illud pbare q appellãs ꝓposuit probabilem exceptionẽ coꝝ iudice a quo appellauit illã se offerẽs pbaturꝫ ꝛ q ñ fuisset admissus: vt pbat. ℣. ꝺe appel. interposita. i. rũso. ꝛ. c. ꝺilecto. ꝛ. c. ut ꝺebit⁹. ꝛ ſ. ꝺe offi. ꝺele. cũ cã. ꝛ hoc idẽ fecit sacerꝺos. iste q legitimaꝫ opposuit exceptionẽ quã se obtulit pbaturũ. Sol. illa cõtraria loquũtur in exceptionib⁹ ꝺilatoꝛijs per quas nõ eliꝺitur ꝑncipale ꝓpositũ. vnde cũ iuꝺex nollet admittere pbationẽ sup exceptiõe pbabili grauauit ipꝫ ꝛ reꝺꝺidit se suspectũ. ꝛ iõ sufficit hoc solũ ꝓbare coꝝ iudice appella-

i ¶ Tacito. ex eo q ꝺicit tacito ꝛc. vꝝ q hꝫ iste nõ valebãt. ar. ℣. e. ꝺcetero. ꝛ ꝺ trãsac. ex lꝫs. Sꝫ ℣riũ vꝝ. q: ꝺ publica fornicatiõe agebat quo casu lꝫ layco vitare vel accusare tales clericos. xxxij. ꝺis. §. vex. ꝛ. c. null⁹. ꝛ. c. ꝑter hoc. ꝛ sic ꝺꝫ admitti miles ad agẽdũ cõtra sacerꝺotẽ fornicariũ: qꝺ qꝺã ꝓcedũt. ꝛ iõ ꝺicit tacito: qa ꝺe fcõ sic accidit. q: ꝛ si diriisset se laycũ: nihilominꝰ hꝫ habuisset. vel dicas q iõ ꝺicit tacito: qa ꝺ fcõ sic accidit. qa nõ iterer at eiꝰ qa nõ erat parrochian⁹ vel patron⁹ illi⁹ ecclesie. ꝛ ideo tacita veritate

tionis.q ꝓcedat postea super ꝑncipali.aliogn cã remitteret ad priorẽ iudicẽ:vt dicit.c.vt debit⁹.sed hec exceptio ꝙ̃ſ pemptoria est.ꝛ si nõ directe saltẽ p obliquũ:vt si vult relevare cãz suã:necesse hz eã ꝑbare esse verã.alioquin staret ſnie late auctoritate illoꝝ testiũ:quia presumit ꝑ sententia iudicis q̃diu nõ ꝓbetur cõtrariũ.qꝛ p hoc apparet eũ frustatorie appellasse.j. de re iudi.cuz.i.ꝛ.a.ꝛ ꝟ idem ꝑbare debeat coram ꝑmis iudicibus:ne sententiarent cõtra ipm si fuisz admissus:ꝛ sic cõtraria non se tangunt. vnde nõ sunt contraria ¶Preterea licet ꝓbet se causam probabilez allegasse:ac eaz se probaturum obtulisse:nõ tamẽ hz ꝑpter hoc sententia revocari:nisi ꝓbz testes fuisse tales:vt ille allegabat:qꝛ sic cassaret ei⁹ ſnia ꝛ postea nõ probaret testes fuisse tales put dicebat ꝛ offerrebat se ꝓbaturũ.iterũ condẽnaretur.ꝛ sic rediret in pristinuz statum quare nõ debet cassari sententia nisi probz primo qõ ante sententiam ꝑbare tenebatur.si enim iudices isti nõ tulissent sentẽtiam.tunc sufficeret probare ꝙ causaz probabilem allegauit.ꝛ ꝙ etiaz obtulit se probaturum: quo facto postea ꝑbabit testes fuisse tales si poterit.b.

a ¶Molestari.ex hoc videtur ꝙ iudex delegat⁹ non tantũ hz mittere in possessionez.sed missuz tueri.j.ō simo.querelã. i fi.¶Dicit Lauren.ꝙ ꝟ potest facere delegat⁹. vbi hoc exprimit ī litteris:cum ſnia functus sit officio suo.ſ.de offi.de lega.ī litteris.quia hoc videt spectare ad ordinariũ.ff.ne vis fi.ei qui in pos.mit.l.i.§.i.¶.dicit ꝙ põt ꝟ delegat⁹ vsqz ad annũ.ſ.de offi.dele.queréti.sed ante ſniaz:qꝛ semp durat iurisditio.ꝙ semp possit defendere eũ ī possessione quã assignauerit:cuz .ſ.fuerit cõtumax ante litis conte.

b ¶Res aliter.i.si falsum suggessit.qꝛ nõ fuit ꝑuatus ecclesia sua p testes tales nec iudices ꝓcesserunt cõtra illũ. Sed vꝝ esse ꝯ ius:qꝛ falsuz ꝟ debuit remitti ad ꝓres iudices.ꝛ ꝯdẽnari in expẽsis.j.de ap.vt de bitus.ꝛ.c.cũ ī eccliã.vñ dicas ꝙ fecit ei ī hoc gr̃az dñs papa:qꝛ nõ remisit illũ ad ꝓres iudices.si vis expone aliter.i.si nõ potuit ꝑbare testes tales fuisse vt dicebat p quos lata fuit ſnia hz tũc rata manere ſnia ſz quod sequitur cõtrariũ vꝝ:ꝛ iõ expone vt ꝓius.

c ¶Monere.ar.ꝙ in crimine nõ sunt cogẽdi testes ẽt in excipiẽdo.

d ¶Si qui valitudinarij.ad istos ipeditos tali ifirmitate vel senectute ꝛ egregias ꝑsonas hz mittere iudex.ff.de iureiu.ad egregias. vel ad iudicẽ loci.vt eos recipiat.ꝛ dicta eoꝝ sigillata sibi remittat. in auẽ.e.§.ꝛ qñ sancim⁹.v. multe.col.vij.C.de fi.istru.auẽ.apud elo quẽtissimũ.ꝛ.ff.e.l.iij.§.itẽ diu⁹.j.de fideiuſ.ꝓstitut⁹.ꝛ isti possũt recipi lite nõ ꝓtesta.ſ.vt lite nõ cõte.qñ.i.rñ.ꝛ.j.e.cũ oliz. Sz nũqd senes sunt cõpellẽdi ferre testimoniũ iuiti.vꝝ ꝙ nõ.iiij.q.iij.itez inuiti ꝛ.ff.eo.ti.inuiti.ꝛ.ff.de excu.mu.l.ij.§.numerus.ꝛ.ff.de iure immu. l.maiores.dic ꝙ compellunt ꝛz canones ꝑpter peccatũ.xi.q.iij.quisquis.ꝛ.j.de fal.c.i.ꝛ.ſ.de iudi.nouit.ꝛ opti.ar.ad hoc.ff.ō vac.mu. l.ij.§.corporis debilitas.

e ¶Paupertate.Sed quare remittit ad istos qꝛ lz sint pauperes bñ ꝑsũt venire.põt dici ꝙ ideo:qꝛ tales sunt ꝙ nõ decet eos venire ad iudicem forsitan qꝛ notabilis ꝛ ita verecundat venire ꝑ nimiaz pauptatẽ.lz tñ iste pauper als honesta ꝑsona est:nec ẽ suspect⁹ ꝑ suã paupertatẽ.ꝛ sic nõ ẽ cõtra.ij.q.i.ī ꝑmis.v.qꝛ igit.ꝛ.iiij.q.iij.§.si testes. ver.itẽ testium.cũ ibi loquit de suspectis.

Sicut nobis.Corrupti ꝛ periuri ad testimoniũ nõ debẽt admitti.ita cõmuniter sũmãt docto.sed hec sunumatio nil noui affert cum totũ corp⁹ iuris ō ꝟ plenũ sit:ꝛ maxime l.c.testimõiũ.j.e.ꝛ.xxij.q.v. paruuli.vbi ꝓbat ꝙ semel piur⁹ nõ hz ãplius ad iuramentuz admitti nisi veniat ī suũ ꝓiudiciũ vt in.c.cũ in ecclesia.de maio.ꝛ obe.Ego vero summo tex.vt ponat casuz singularẽ hz lec.quã.j.teneo.ꝛ sic vt ī rubro.¶Primo ponit ꝙsultatio.Scõo distinguẽs responsio ibi:sup quo.Et ſm membrum distinctionis ibi:Si vero.Ab.si.

Tentia: literis etiaz confirmationis si que sunt sup eadez ecclesia impetrate nõ obstantibus:ecclesiã ꝑsbytero restituatis eidez ipsumqz nõ p mittatis exinde molestari[a].Si vero res[b] aliter se haberet:causaz audiatis ꝛ fine debito terminetis. Testes autem si quos idem.a.in sue assertionis testimonium inuocauerit curetis monere[c]: vt coram vobis super his perhibeant testimonium veritati.

¶Dem exoñ.ꝛ vig.epis.

¶Iudex mittere debet examinatorẽ discretũ ad testes recipiẽdos qui ad eũ cõmode venire nõ ꝑñt.

¶Si q testiũ valitudinarij[b] sunt senes uel debilitate cõfecti aut paupertate[c] ōpressi:ita quod nõ possint ad vestraz presentiam adduci: ad ipsos recipiendos mittatis personas idoneas ꝛ discretas.

¶Aleran.iij.beluacen.epo.

¶Retractanda est sententia si constat eam fuisse latam ad dictuz corruptorum testium.

¶Sicut nobis est intimatuz quidã accepta pecunia ō parẽtela inter[d] viruz ꝛ vroꝛez exhibent iuramenta per que inter ipsos diuortij sententia promulgatur:postea vero priuatim nullam inter eos consanguinitatis lineam asserentes se corruptos dicunt testimõium phibuisse falsitatis.[f] Super quo .t.r. ꝙ si vir ꝛ vxor aut alter eoꝝ ad secunda vota transiuerit:testibus de piurio[f] ꝛ adulterio[g] vno pluribusue:quib⁹ causam dederunt[h]:penitẽtia inducatur.[f] Si vero ad secũda vota idem vir ꝛ vxor non migrauerint[i]:diligenter inquirendi sunt coram quib⁹ corruptio intercessit: ꝛ si tales exhibeãtur per quos possit predicte corruptionis veritas cõ probari recepto eorum testimonio est sententia revocanda:non eniz testimonium predictoꝝ cũ preiurij[k] sint est in hoc casu aliquatenus admittendum. ¶Dem.

¶Soc⁹ criminis ꝛ muneris non testificatur etiaz in crimine simonie ꝛ vnius testimoniũ non sufficit ad condemnationem.

¶Veniens ad nos .l. presbyter sua relatione monstrauit: ꝙ ei obiectum fuit:ꝙ in ecclesia deoueñ.canonicum nõ habuisset ingressũ quia promisisset unicuiqz parrochianoꝝ quinqz barillos vini remittere[l] qui sacerdoti ibi pro tempore seruienti ꝓsueuerant pro beneficio dari. verũ cum duo apparuissent qui inrati deposuerunt predictum presbyterum talẽ fecisse ꝓmissionẽ ꝛ cũ altero illoꝝ[m] pactũ illud factũ fuisse:tu de presbytero prout ordo rationis exigit iudicasti[n].

[f] ¶Nos tuam sententiam commẽdam⁹:eo ꝙ ille qui eodem erat infect⁹ crimine inde ꝓtra eũ testificari non posset: nullique de se cõfesso[o]

f ¶De piurio.ō piurio quod statim fuit cõmissuz hz agere penitentiaz.vij. an.vi.q.i.ꝙ cunqz.

g ¶De adulterio.ar.ꝙ si aliqd imputat alicui vel punitur de aliquo.oĩa que sequũt ex illo imputant eidez.ar.ſ. de cõsti.nã ꝯcupiscẽtiã.ꝛ aliquo ꝑhibito oĩa que sequũt ex isto ꝑhibentur. Item arg. ꝙ malũ ꝑcedens aggrauatur p ꝯsequens ex illo.arg.i.q.i. placuit.iij.ꝛ.l.di.si qua femina.ꝛ.c.si qs voluntate.ar.cõtra.xv.q.i.iebriauerũt.Sol. ibi ꝓmum si aggrauaretur p consequens ex illo.sed ō vtro qz punitur.

h ¶Dederũt.ar.ꝙ qui occasionẽ oñi dat dãnũ dedisse videtur.ꝛ iõ tenetur.ar.lxxxvi. di.pasce.ꝛ.lxxxvij.di.si expos it⁹.ff.ad.l.cor.de sic.nihil interest.ff.de offi.ꝑsi.illicitas. §.sicuti.ꝛ. i.q.i. placuit. iij. ff.ad.l.acgl.q occidit.§. pe. l.d.bi q arboreꝛ.j.de iniuri. c.vl.ī fi.argu.ꝯ.xxiij.q.v.de occidẽdis.ff.ō fur.vex.xxiij. q.iiij. nabuchodonosoꝛ.circa prin.Sol.q dat occasionem dãni si dat operaz rei licite ꝛ adhibet diligentiam quã potest.nõ tenetur ō his que i de sequũtur:vt in.c.de occidendis.si nõ adhibet tenet.d.l. sepe ꝛ in.l.qui occidit.§.pe. si dat operaz illicite rei semp imputat ei quod inde seqtur l.dis.quantũ dicit.ꝛ.ff.ad.l. acquil.itẽ mella.j.de vsuris c.vltimo.

i ¶Migrauerint. argu.ꝙ si isti vel alter eoꝝ ad secũda vota trãsierint.ꝙ nõ possit separari:nec debet ī quiri de corruptiõe tali:ꝛ hoc qdã ꝓcedũt. Sz hoc falsissimũ ẽ.ꝛ ideo supple maxime qñcũqz legitime ꝓstiterit de falsitate.separabunt scõa ꝓiugia ꝛ ꝓra restaurabunt.j.de re iud.latoꝛ.ꝛ.c.ꝓsanguinei.ꝛ.j.de frigi.ꝛ male. laudabilem.ꝛ.c.fraternitatis.ꝛ.xxxv. q.ix.§.qꝛ vo.ꝛ.c.sequentibus.¶.

k ¶Periuri.eis aũt credi nõ debet tanq̃ piuris.qꝛ ad testimoniũ vlter⁹ admitti nõ debẽt.j.e.testimoniũ.vi.q.i.qcũqz.ꝛ.xxij.q.v.si qs cõuict⁹.ꝛ c.paruuli.ꝛ.ij.q.vij.ñ põt.ī pnia.n.credit.vt iniũgat eis penitẽtia.ī iudicio.n.eis credi nõ hz cõtrariũ ī eundem causam.ſ.de probati.p tuas.ꝛ.C. de nõ nu.pe.l.generaliter.

¶Veniens ad nos.¶Primo ponit petitionem ꝑsbyteri.Secũdo illã exaudit ibi:nos.Ab.si.

l ¶Remittere.q debitum remittit dare intelligit.viij.q.iij.talia.ꝛ.ff.de calũ.quinẽt.ꝛ.ff.de cõdi.cã data.si mulier.

m ¶Illoꝝ.Sz cũ crimẽ symonie sit crimẽ exceptũ.q̃re nõ admittit qlibet etiã particeps criminis.ſm qõ fit.lxxix.di.si qs papa.xv.q.iij.nemini.ſ. de ꝓfes.c.i.¶Dicas ꝙ tales ꝑsone viles nullo mõ sũt admittẽde ī accusationẽ clericoꝝ aut ī testimoniũ:nisi accusatus male fame ꝛ opiniõis autea extitisset:vt.ij.q.i.ī ꝑmis.ī fi.ꝛ.j.de simo.p tuas.¶Preterea ꝟ erat vn⁹ testis idone⁹ nũqd p eũ.ꝛ p famã posset ꝯdẽnari de tali crimine:vꝝ ꝙ sic:qꝛ fama cũ alijs ꝓbat.iiij.q.iij.itẽ sepe.Sed nõ ẽ verũ.qꝛ in crimine apertissime ꝛõbẽt eẽ ꝓbatiões.C.de ꝓba.l.vl.ꝛ.v.q.vlt.epipbaniũ.qꝛ vbi ꝯ salutẽ boĩs agitur stricti⁹ ꝛ cauti⁹ ꝓcedit.C.de app.addictos.secus ī ciuili in qua sufficit ꝑsumptio vni⁹ testis cũ iuramẽto.ar.C.de re.cre.ī bone fidei. ꝛ.ſ.de pba.sicut cõsuetudo.pensatis negocijs cũ circũstãtijs ꝑsonarum ꝛ cause.j.de iureiur.c.vlt.ī fi.ꝛ.ff.de legi.tu.legitimos.

n ¶Judicasti.absoluendo illum.

o ¶Cõfesso.Si ergo pz.ꝙ socius criminis nõ admittit ī testimoniũ ī eodẽ crimine.iiij.q.iij.§.itẽ liberi.sic.ſ.de ꝓfes.c.i.vbi de hoc.ꝛ testis q nõ solũ ī eodẽ crie fuit.hz si ꝯsimili morbo laboret nõ ẽ admittẽd⁹.j.e.ꝑsonas.fallit tñ qꝛ quãdoqz admittit socius:vt.vi.q.i.§.verum.ver.si qs.ꝛ.lxxix.

di.ſi gs papa. Solui ꝓſuenit q̄ ſocij criminis ⁊ muneris nō admittunt: vt hic ſed cris tm̄ admittit i exceptis crib⁹: vt ibi. ſic ⁊ qñq3 ad detegendā cō ſpirationē ſocij ⁊ iurati ad teſtimoniū admittunt. ſ. de teſti. cogen. c. vlt.

a ¶ Teſtimoniū. ſic p3 q̄ vni⁹ teſtimoniū ñ valet. ſ. e. l3. ⁊. iiij. q. iij. §. itez vni⁹. xxxiij. q. ij. admōere. ff. de q̄ſtio. marit⁹. ar. cōtra. viij. q. iij. talia. ff. ō dote plega. theopōpus. lxxxvi. di. tanta. xxviij. di. ō ſyracuſāe. ⁊. xcvij. di nobiliſſim⁹. Sol. ſepe adhibet fides vni extra iudiciū. xxiij. q. iiij. īno cēs. dictū vni⁹ in iudicio p̄ſūptionē īducit. lex illa theopō pus. intellīgitur cū teſtator voluit ei fidem adhiberi.

b ¶ Auſam. iudicib⁹: ſic. ſ. de pba. c. vlti. ſic atteſtationes ⁊ acta in vno iudicio recepta valēt i alio: i auc. de teſti. quoniā multe. colla. vij. atteſtatiōes coram arbitris recepte valent cōā aliꝭ iudicib⁹. ſ. e. preſentata. ⁊. C. de teſti. l. vl. ⁊. C. ō arbi. l. penul. ī fi. iuder ad quē cauſa ō fertur d3 habere acta oīa p̄oris iudicij. ſ. ti. pri. quoniaꝫ. ⁊. c. vl. ⁊ ſi teſtes apud p̄mu3 iudicē non ſunt publicati: ad huc alij poſſunt induci. ſ. eo. cum cauſam.

c ¶ Cum nuncius. repellendi īmo ſūt admittēdi. xiiij. q. ij. ſuper prudentiā. ⁊. ſ. eo. īſuper. vbi ō hoc. ⁊ īſtitu. de re. di. §. vniuerſitas. ⁊. §. nulli⁹ aūt. ff. de re. di. l. i tantū. §. i. ar. contra inſtitu. de teſta. §. l3. ⁊. C. de teſt. omnib⁹. ⁊. iiij. q. iij. §. null⁹. q: cā eccleſie ſatis videtur ſua. Sol. in cauſa eccleſie vl vniuerſitatis q dic̄ teſtimoniū p̄o nullo de vniuerſitate hoc facit. ergo nec p ſe. arg. xij. q. ij. q manumittit ſed pone q̄ aduerſari⁹ petat clericos i teſtimoniū de eccl̄ia p ſe īduci cōtra ipſam eccleſiam nūqd debēt compelli: videtur q̄ nō. ſ. de poſtu. c. vl. l ſi. ⁊ filius contra patrem nō cōpellitur: q: nō cōpellit ꝓtra alios īferiores ſibi cōiunctos iiij. q. iij. §. itez. l. iulia. ii. S3 iſte ē filius eccleſie q̄ ipſu3 domino ſociauit. ſ. ō pen. preſbyteri. ḡ nō cōpellit ferre teſtimōiū cōtra ip̄a3. Itē nemo d3 petere ab aduerſario ſuo īſtrumēta p̄p̄a. ſ. de pba. c. i. ⁊. C. ō teſt. nimis. ⁊. iiij. q. iij. §. q itēdit. S3 ꝑ vſ q̄ poſſit: q: eccleſia pōt ip̄m īducere p ſe. ergo tenet illū recipere ꝑ ſe. iiij. q. iij. §. ſi qs teſtib⁹. xix. di. ſi romanorū. ⁊ actoris ⁊ rei equa d3 eē cōditio. ſ. de mu. pe. c. ij. ⁊ teſtis p vtraq3 p̄te d3 ferre teſtimoniū. xliiij. q. v. nō ſane. ⁊ nihil d3 licere actori qō reo nō liceat. ff. de re. iur. nō d3. Quidā dicūt q̄ nō d3 compelli cleric⁹ ferre teſtimoniū ꝑ eccleſiā ſuā. tm̄ ſi eccl̄ia ip̄m īducit p ſe. tūc tenet ⁊ cōpellit dicere p aduerſario. ff. de eden. l. i. §. de edēda. ⁊ ſic ītelligit qō d⁹ teſtis p vtraq3 parte d3 ferre teſtimoniū. Alij dicūt qō verī⁹ videt q̄ bñ debeat cōpelli ad hoc nō obſtantib⁹ cōtrarijs ſignatis: q: nō tangunt hunc caſu3. q: cā eccleſie nō ē p̄p̄e clerici. ⁊ tacere veritatē peccatū. ē. xi. q. iij. q̄ſqs. nec ob. ar. ſ. e. veniens. i fi. vbi de hoc.

d **Sper eo.** ¶ Cōfeſſi. ſi añ accuſationē īſtitutā ꝑ eos q̄icti vl ꝓfeſſi fuerūt ſi ad huc i crīe p̄ſeuerant repelluntur. ſ. e. teſtimoniū. vbi hec materia pleni⁹ expedit. Cōtrariū ſignat. iiij. q. iij. §. itē. l. iul. i. ⁊. ff. ō bis q no. iſa. athletas. §. calūniato⁹. p̄m leges dānatus tm̄ repellit a teſtimonio. ſed p̄z canōes repellit. ſiue iā ꝓdēnatus ſit. ſiue ei p̄bari poſſit ⁊ p̄betur.

Ecetero. Primo ponit regulā. a qua ſecūdo excipit ibi. niſi. exceptionē determinat. ibi: nec. Ab. ſi.

e ¶ Canonū. quos habes. ij. q. vi. c. i. ij. ⁊. iij. ⁊. vi. q. i. beat⁹. ⁊. xi. q. i. c. ij. ⁊ ſ. de accu. cū. p. manconella.

f ¶ Suā. ⁊ i exceptis criminib⁹ vbi admittunt layci cōtra clericos ēt viles q̄ñq3. ſ. de ſi. tanta. Qñ ⁊ qualiter layci admittantur i accuſationē vel teſtificationem clericoꝝ. dc. ſ. de accu. cum. p.

In cauſis. Legit p̄cipaliter duob⁹ modis. ⁊ ſecūdū lec. cōez. ⁊ vbis aduerſus aliū in eodem crimine ſit credendum: nec vni⁹ teſtimonium[a] ad condēnationez ſufficiat alicui⁹.

Item abbati. s. l. ⁊ priori. s. c.

¶ Atteſtationes in vno iudicio recepte fidē faciūt in eadē cauſa inter eaſdem perſonas cōrā alio iudice.

Quam que: ⁊ infra. Diſcre. .v. mādamus: quatenꝰ ſuſceptis atteſtationib⁹ vtriuſq3 partis que ab alijs iudicib⁹ [b] ſunt recepte cām ipſaz fine debito terminetis.

Item dē cāt. archiep̄o. ⁊ vigor. .ep̄o.

¶ Clerici non ſunt a ferendo teſtimōio in cauſa eccleſie ſue ſine rationabili cauſa repellendi.

Quz nunci⁹: ⁊ infra. Non late at prudentiam vſaz: quod clerici non ſunt a ferendo teſtimonio ſup negocio eccleſie ſue: niſi alia rō nabilis cā impediat: p̄pellendi[c].

Item dē cantu. archiep̄o.

¶ Crimen nūc probatum repellit teſtē alias ō illo crimīe nō dānatū.

Super eo q̄ queſiuiſti: vtrum teſtes ſint reprobandi in cā criminali vel ciuili: quibus ab aduerſa parte crimina oponunt. Rñdem⁹ q̄ō ſi ēt añ non ſunt conuicti vel ꝓfeſſi de crib⁹ illis: dūmō ide cōuicant: i teſtimoniū ñ debēt admitti.

Item dē ſalernitano archiep̄o.

¶ Laic⁹ in criminali non teſtificatur contra clericū: accuſat tamen p ſua vel ſuorum iniuria.

Ecetero laicos in accuſationem uel teſtimoniū cōtra clericū in criminali cā nō eſſe aliqten⁹ admittendos: cenſura ſacroꝝ canonū[e] manifeſtius edocet. Niſi forte ſuaz[f] vel ſuoruz iniuriam proſequant. Nec tunc etiā ad teſtimonium ſed ad accuſationem poſſunt admitti.

Item. ¶ In cauſis eccleſiaſticis ⁊ ciuilib⁹ p̄nt fieri tres productiones teſtium quarta aūt non admittitur abſq3 ſolēnitate legali. hoc p̄mo. Et ſup dictis teſtiū poſt ipſoꝝ publicatiōez pōt publice diſputari. hoc ſecūdo.

In cauſis eccleſiaſticis vel ciuilib⁹ vltra tertiā, pductionē[g] nō debent teſtes ,pduci niſi adhibita q̄dā ſolēnitate que in legib⁹ inuenit exp̄ſſa. Et ſup dictis teſtiuz cuz fuerint publicata publice poteſt diſputari.

Item p̄poſito ⁊ canonicis embrudeñ. eccleſie.

¶ Si fieri poteſt: concordāda ſunt dicta teſtiū q̄ videntur ꝓtraria.

Quam tu fili p̄poſite cuz q̄buſdam canonicis tuis ⁊ archiepiſcop⁹ veſter eſſetis in noſtra p̄. cō ſtituti: ⁊ infra. Cum conſtet teſtes vr̄os iuraſſe q̄ poſt appellationez excōicationis ſn̄iam tulerit: et archiep̄i teſtes ſimiliter iuraſſe: q̄ ante ap. nos dicta teſtium benigne[h] interpretari volentes: ne periurij reatu notētur: quia vtrunq3 cē potuit: ⁊ q̄ poſt primaz ap. et ante ſecundam ſententia lata fuerit: eādē ſententiā decernim⁹ nō tenere.

Item eō placeſi.

¶ In cauſa appellationis ſup nouis capitulis tantum teſtes noui et veteres producuntur: iuramento ſecundū morem prius recepto.

Fraternitatis tue l̄r̄is nos cōſulere voluiſti: vtruz ſcipiēdi ſint noui teſtes ſuper queſtione indicata in qua teſtib⁹ renūciatuz[i] ꝓſtet iuris ſolennitate. ꝓout tradit. ſ. eo. vltra tertiā ⁊ in auc. eo. tit. §. q: vo. col. vij. v. ſi uere. ⁊ hoc itellige anteq̄ renuncia uerit productioni teſtiū quia nō poſſent poſtea audiri. ſ. e. ō teſt. i fine. nec danda eſt ſemper q̄rta productio ſi iuder viderit eam denegādam. vt effrenatā multitudinē teſtiū cōpeſcat. ſ. e. ſignificauerūt. imo ex eadem cā poſſet denegare tertiam ⁊ ſcōam dummodo i p̄ma dilatione ſufficiētes teſtes ꝑdurerit. ſ. e. de teſtib⁹. Et niſi quarta ꝑductio. i. dilatio detur ceſſāte cauſa ꝑdicta. ſ. effrenata multitudie appellatio propter h̄ emiſſa tenet: vt i ꝑdi. dcre. ſignificauerūt vl dic q̄ tertia ꝑductio fieri debet ſub vna dilatiōe. tamen quod p̄ius dixi ſeruatur de facto ⁊ ita cōſuetudo ītep̄retatur p̄mam expoſitiōem que ē optima legum interpres. ſ. de ꝓſuetu. cū dilectus. ⁊ hoc notat⁹ d⁹ minus a3o. ſecūdū. Ja. but. C. eo. ti. l. vl.

Cum cu fili. Summa ſpecialis. Si qs probat actum geſtum poſt appellationem. ⁊ aduerſari⁹ pbat q̄ ante prefertur p̄ma p̄batio ⁊ actus iudicatur nō tenere. niſi ſecūdus probet q̄ ante omnem appellationē. Primo deciſe narrat factū. Secūdo diffinit ibi cum cōſtet Ab. ſi.

b ¶ Benigne. Nota q̄ teſtes ſi pōt fieri ad cōcordiā ſunt reducendi. ne ō periurij reatu notent. ⁊ ſi nō ad l̄r̄am ſaltē quo ad ſp̄ualem ītellectū. xi. q. iij. añceſſor. ⁊. c. q̄ p̄deceſſor. ⁊. viij. q. i. i ſcripturis. ⁊ ſic euangelige reducūtur ad cōcordiā. de pe. di. i. periculoſe. xxxij. q. vij. c. q̄ aūt. ⁊ oīa teſtimonia ſequēda ſunt ſi pōt fieri iiij. q. iij. ſi teſtes. Itē ē hic ar. q̄ dubia probatio nō ꝑdeſt ei q̄ eā īducit. ſic. ſ. de proba. ī p̄ntia. Itē arg. q̄ i dubijs p reo iudicari nō cōſueuit. ſ. de fide inſtru. Iter dilectos. i fi. ⁊. ſ. de proba. ex l̄r̄is. ⁊. ff. de re. iu. ſemper i dubijs. Sed dr̄ q̄ i tali dubio potius debuit papa ſterpretari q̄ eſſent excōicati. q: hoc eēt ſeeurius ꝓpter piculum aīe. nā excōicatio ē medicinalis. ii. q. i. multi. ⁊ ideo traditur gs ſathane: vt ſpiritus ei⁹ ſalu⁹ fiat i die dñi. xi. q. i. audi deniqz. ⁊ ad cautelam ſaltē abſoluatur alias debuiſſet ſaltez mandaſſe illos abſolui. ſ. de appel. ad p̄ntiā. ⁊. ſ. ō ſen. ex. per tuas. ſed boc dcm̄ fuit ꝓpter teſtes: ne de periurio notarent ſaltē de facto q: l3 teſtimoniū reprobetur teſtes tamen iter īfames quaſi ex falſo teſtimōio nō habent. s. ō or. cog. cū dilect⁹. ⁊. ff. de his q no. iſa. lutius. ſed tamē i re ipſa ⁊ opinione hominuz nō fugiunt īfamie notā. ff. ō ob. a libe. ⁊ libertinis pa. preſtan. l. ij. ⁊. ſ. e. teſtimonium. ⁊ ſic puidet tam in teſtib⁹ quā in canonicis. cuz ipſe potuit poſtea ad cautelam facere ſe abſolui. ſi. ſ. de ap. ad preſentiā. Et q: potuit eſſe quod pluries fuerit appellatum. vt ſequitur: ⁊ hec ſn̄ia fuit potior ⁊ benignior.

Fraternitatis. In p̄ma parte ponitur conſultatio. In ſcōa rñſio ibi. duximus. Conſultatio eſt bimembris. Et ſcōm mēbruz ibi Et an. Ab. ſi.

i ¶ Renunciatū. maxime: q: ſi nō eſſe renūciatum exp̄ſſe ex quo publicate fuerūt atteſtatiōes. nō poſſūt poſtea alij teſtes ſup eiſdē capitu-

lis induci.ĩ.eo.de testi.τ.c.intimauit.

a ¶ Receptos.τ sic pz ꝙ idē testis pluries ꝑt recipi ꝛ aliquē.Sz ꝛ vt iiij.q.iij.§.itē i criminali.τ.ff.eo.produci.Cōtraria loquunt in criminali.τ ibi q semel tulerit testimoniū contra aliquē.presumit inimicus eius si iterum velit cōtra ipsum testificari.ĩ.de accusa.meminimus.

b ¶ Nouis. pendētibus τ q ex illis oriātur.ĩ.de fi.istru.cum ioannes.τ C.de tēpo.ap.ꝙ hanc.τ i principali cā apertis at testationibus sup nouo capitulo orienti ex pmis recipiunt testes.ĩ.eo.series.τ.c.ex tenore.Sed cōtrarium uident dicere leges.qr ēt sup eisdem capitulis i causa appellationis noui testes recipi possūt.C.de ap.eos.§.i.τ.ij.C.ō temp.ap.per hanc.τ sic etiam obseruatur i iudicio seculari.sed aut.dicit ꝓtrariū τ concordat huic.c.ꝙ postꝙ aligs didicit testificata.nō pōt ulterius testes ꝓducere sup his sup qb⁹ introducti sunt in aut.eo.§.qr vo coll.vij.sed dñi legum satis friuolam adhibent solutionē.Intelligunt enim in aut.in eadem cā antesniaz diffinitiuā.ll.istas i causa appellationis ꝛ ratio ꝓhibitionis remanet i eadem cā appellationis que fuit in principali.s.periculum subornationis.τ ideo quia cā remanet eadē utrobiqz eadem dz esse ꝓhibitio vtrobiqz.τ ubi est eadē ratio idem iudiciū babē dū ē.ŝ.de transla.inter corpalia.ff.ad.l.aquil.illud.τ alibi quotiēs vitiū ex vna radice nasciť cōsequens est ut eadē.l.tollať.C.de nup.si liberam. Añ dicendū est.ꝙ apertis attestatiōib⁹ vl terius non recipiant super eisdem articulis alij testes.τ leges p̄dicte recte possūt itelligi ut habeant locū super nouis articulis pendētibus ex prioribus.τ sic cōcordabūt iuri canonico:τ aut. predicta.§.quia vero.i quo nō distinguiť vtrū i cā principali uel in cā appellationis.

vtriqz. Et an testibus in prima cā receptis propter causā appel.liceat super questionib⁹ iudicatis aliquid noui proponere: τ infra. ¶ Durimus tibi respondendum:ꝙ in appellationis causa si noua cōtigerit emergere capitula: sup quib⁹ in aliqua partiū voluerit nouos testes producere: vl'p iaz receptos[a] aliqd ꝓbare:eos credim⁹ posse recipi sup nouis[b] dūtarat capitulis receptis pri⁹ ab ipsis secundum formā recipiendoꝝ testiū iuramētis[c].

Item Deni eroñ.eṕo.

¶ Qui iurauit testimoniuz non dicere:testificari compellit si testificationes publicate non sunt.

Intimauit.r.ꝙ.v.clericus capellanuz eius τ alios quāplures de testib⁹ suis iuramento ꝓstrinxit ꝙ testimoniū ꝓsiliū τ auxilium contra ipsum nō preberent eidem. ¶ Ideoqz iniungimus: vt si testimoniū eoꝝ[b] publicatum nō est:nec est abrenūciatum testib⁹ : eos q sūt iuramento[c] astricti τ alios si necesse fuerit idoneos in testimoniuz recipere non postponas.

Item Deni Abbati et fratribus de martua.

¶ Publicatio vel renunciatio testium in certis capitulis non periudicat volēti testes ꝓducere i alijs.

Qusam q̄ vertitur inter uos τ plebanum τ clericos sancte .M.de martu.ꝓmisim⁹ iudicibus termiandā.cūqz vtraqz pars in eorum esset presentia ꝓstituta τ testes eēnt hincinde recepti τ eis ab vtraqz parte renunciatū τ attestationes etiā publicate:quoddā priuileginz nuper a nobis impetratuz i mediū protulistis: τ ifra. ¶ Judicib⁹ ipsis mandauimus vt super alijs capitulis[e]:si qua alia fuerūt ab bis sup qbus testes recepti sunt τ eorū attestationes publicate:testes si q idonei producti fuerit recipiant.τ nullis capitulis nouiter[g] a nobis per vestros nuncios impetratis q̄ contineanť in priuilegio vestro vel in alijs lr̄is quas vobis idulsim⁹ post quam cām ipsam ꝓmisim⁹ [b]eisdē predicte plebi in bac cā ipedimētū prestantib⁹ cōcordia vel iusticia mediante decidant. ¶ Quia vero florentin⁹ eps intimauit quedam capitula eidem priuilegio esse inserta:que obuia rationi[i] videntur illud ad nr̄am presentiam cum vestro nuncio transmitatis.

Item Deni nouiceñ.eṕo.

¶ A testimonio repellitur simili morbo laborans.

Personas ecclesiaruz :τ infra. Uerū si coram te uel alio quolibet negocia vētilētur : nolumus vt aliqui morbo consimili[h] laborā tes:si certum sit aut legitime super hoc possunt ꝙinci:si ab alterutra parte testes adducti fuerint : i testimonium admittanť.

Item Deni in cōcilio late.

¶ Ebristianus contra iudeum in testem admittitur.

Udei siue sarraceni : τ infra. Testimonium quoqz christianorū aduersus iudeos in omnib⁹ causis:cū illi aduersus christianos testib⁹ suis vti presumant[l] recipiendum esse cēsem⁹. ¶ Et anathemate decernim⁹ feriēdos quicunqz iudeos christianis voluerint preferre in hac parte. ¶ Cum eos christianis subiacere[m] oporteat:τ ab eis ꝑ sola humanitate foueri[n].

Item Deni matheo card.

¶ Testimonium matris est suspectum vbi filia petit in virū aliquez se maiorē hoc primo.τ ad dictum solius matris de impedimento deponentis impeditur matrimoniuz sed contractum non dissoluitur.

Super eo[o] qō a nobis tua denotio postulauit: vtruz viro negāte se mulierem affidasse: ipsi⁹ damnosa.Ber.

k Personas. consimili.sic iiij.q.iij.§.liberi testes.τ.ŝ.e.veniēs.τ.ŝ.ō ꝓfes.c.i.vbi de b.sic τ iudex q bz ꝓsilem cāz ꝑt recusari.ŝ.de iudi.cām q̄.iij.sic τ q i crimīe detinet nō pōt aliū denūciare vel accusare.ut.iij.q.vij.q sine.τ.c.postulat⁹.§.ponzo.ĩ.fi..i.q.i.multi circa ꝑn.τ.ĩ.de spō.cū i tua.nec pōt aliū corripe q i silē delictuz corruerit.xv.di.c.vl.τ.xvi.di.vna tm̄ si.xlij.di.§.i.τ.lxi.di.i sacerdotib⁹.

Udei. Primo ponit dictū.Secundo addit penam ibi:Et anathemate.Tertio addit cām ibi:cum eos.Ab.si.

¶ Presumāt de facto.qm̄ de iure nullus infidelis ꝛ fidelem dz admitti in testimoniū.ij.q.vi.si hereticus.τ.c.nō pōt.τ.xxiij.q.iiij.ipsa pietas.

m ¶ Subiacere.xxiij.q.vl.dispar.τ melius.ĩ.de iudi.cū fit.τ.liiij.di.nulla.τ.xvij.q.iiij.constituit.

n ¶ Foueri.lxxxvi.dist.pasce.

Super eo. Duo sūt dicta τ quodlibz subdiuidit ut ꝑ se pz.Ab.si.

o ¶ Sup eo.qr mf.Et ita vf ꝙ pf τ mf ñ pōt ferť testimōiū i cā filij: iij.q.iij.§.itē testis idone⁹.Et qr cā filij cā pris ēe vf:qr dānū τ emolumētū ad eū ptinet vf.ar.ij.q.vi.§.biduū.v.palā.τ i cā sua null⁹ idone⁹ testis ē.iiij.q.iij.§.null⁹ τ ar.iij.q.v.c.i.τ pf τ filij⁹ pro vna persona reputātur. xxxv.q.iij.§.hac aucte.τ.C.de impu.τ alijs substi.l.vlti.i fine.institu.de

---

a Receptos. Ber.

b Nouis. Ber.

c ¶ Juramētis.aliter enī nō admitteret.nisi a partibus remissum fuerit.ĩ.eo.tuis.Forma uero ꝑm quā iurare debent talis est.iurabūt.n.ꝙ dicent totam veritatem iudici uel cui cōmiserit quā nouerit de re illa super qua iurāt.iij.q.ix.hortamur.τ i aut.eo.ti.§.i.itez ꝙ nullā interserant falsitatem.ij.q.iiij.nullaz.τ.iij.q.ix.pura.Itē pro vtraqz parte dicēt veritatē quam sciunt.xiiij.q.v.nō sane.Itē ꝙ dicent oēz veritatem sine interogati siue nō.ar.ĩ.de accu.cum dilectus.i.Itē ꝙ nō ꝓcio nec amore nec timore uel odio seu pro alio cōmodo testimonium dicēt.ŝ.eo.quotiens.ĩ.eo.licet.ij.§.testes.Tā.

Intimauit. In prima parte cōquestio.Secunda prouisio ibi: ideoqz.Ab.b.

d ¶ Eoꝝ.s.testiū q iā erāt inducti τ recepti.nā si dcā illoꝝ publicata fuissent:nec isti nec alij reciperent ulterius:ut.ŝ.ti.pri.dictum est.

e ¶ Juramēto.eo.n.ipso ꝙ voluit subtrahere copiā pbatiōis aduersario suo.ꝑsumit iniquā cāz fouere.τ experiri dz i se iudicis auctoritatē eluſaz.iij.q.vij.§.tria.v.si qs aūt.τ.ĩ.ti.pri.puenit.Ideoqz si obstāte iuramēto tali qō inique fuit extortū.iurabūt dicere veritatē sup negocio pncipali:cū illud iuramentū illicitū fuerit τ sine peccato seruari

---

f ¶ Capitulis.nouis.s.pendētib⁹ tm̄ ex antiquis.Et ē arg. ꝙ pariter in cā cōsultationis sicut in cā appellationis pōt testes iduci sup nouis capitulis q̄uis attestatiōes sint publicate vel itellige sup capitulis antiqs sup qb⁹ nōdū fuerāt alig testes recepti τ b veri⁹ vf.Cū.n.plura capitula siue negocia penit⁹ diuersa cōmittunť bñ possunt testes recipi τ publicari sup vno τ nō sup alio postea pōt recipi sup alio τ possunt ēt tractari diuersis tēporibus.ff.de arbi.ꝙ tamen.i.rñso.

g ¶ Nouiter.no.ꝙ lite pendē te ꝓuilegiū seu idulgentia impetrata sup re litigiosa i ꝓiudicium alteri⁹ ptis non valet vt b pz.τ.ŝ.vt lit.pen.c.vl. vbi de boc.τ aut.vt in me. lit.sa.iuſ.nō fieri.§.si vo.col. viij.τ.ĩ.de priuile. dudum.

b ¶ Cōmisimus.ar.ꝙ postq̄ cā cōmissa est iudicib⁹ res presumiť ēe litigiosa ita vt indulgentia siue ꝓuilegiū super ea impetratum nō valeat.ff.de excu.tu.tutoz petit⁹.in pnci.

i ¶ Rationi.Sz q̄re dicit obuia rōni cū priuilegia indulgeanť cōtra ius cōe τ ita ꝓtra rōnez.iij.dis.ꝓuilegia.τ. vij.q.i.petisti τ.xxxv.q.ij.nō statiz τ.c.nō exēplo.xvi.q.i.hic est.τ.c.di.ꝛ morē.τ.C.de legi.l.iij.in fi.ff.ad municip.l.i.C.de thesau.l.vna.li.ꝛ.vñ fic dz exponi obuia rōni.i.cō suetudini τ ratiōabili cursui ꝓuilegioruz obuiare videbanť qō esse nō dz nec valent priuilegia que nimiū ledunt ar.ĩ.de deci.suggestū.τ.ĩ.de v. fi.quid p nouale.τ arg.C.de pre.imp.of. quotiēs.τ.l.nec

imuti-sti.§.ei q ar.ꝯ.xxxv.q.vt.cõsanguineos.t.j.q ma.accu.pos.vt.Sol. pt t mt t ceteri ꝓsanguinei bñ admittũt ad ꝓiungẽdũ mrimõiũ siue ẽt ad disiũgẽdũ pp ꝓsanguinitatẽ fauore mrimõij vt dicũt duo vltia ꝯria.illi ẽt sint ceteris ꝓferẽdi: vt ibi dt.Sz qõ b dt itelligit õ bis parẽtib⁹ q suspecti sũt vt lra dic vt si alter supior ẽ potẽtia diuitijs vl bonor: pt vl mt alteri⁹ ñ ẽ admittẽd⁹ als vbi eqlitas ẽ vl modica ẽt excellẽtia.admittũt vt dicũt vltia ꝯria.t b l mrimõiali cã.i alijs vo cãis pt p filio vel ecõuerso nõ reciprit: vt dicũt inra ꝑdicta:t illa decre.vt i ti.q tñ logt i ꝓiũgendo vel disiũgendo ppter cõsanguinitatẽ: vt ibi dicitur.

a ¶ Frmatũ.i.ꝯctũ p consensũz mutuũ õ pñti.tũc.n.separi ñ posset ad dcm vni⁹ testis qr i nulla cã dcm vni⁹ suffict.j.t.pr.t.ꝭ.eo.veniẽs.t.iiij.q.iij.§.itẽ vni⁹ vo.alias ꝯbere nõ debẽt: qr ad dcm vni⁹ ipedit matrimoniũ ꝯbendũ.j.õ spõ.ꝑterea.ij.Itẽ t sola fama ipedit.j.õ ꝓsang.sup eo. mlta.n.ipediũt ꝯbẽdũ q ñ dirimũt iã ꝯctũ.j.õ iureiu.quẽ admodũ.t sic ñ oia q ipediũt ordinãdũ deiiciũt iã ꝓmotũ. xv.q.i.§.vlt.t.j.de regu.ad aplicã.t.j.õ accusa.sup bis.

¶ Icet uniuersis. Judeus nil potest ꝓbare nim⁹ q̃ p duos testes fideles t bonestos.vl sũma sic vt in rubro.Et facit quattuor.ꝑ mittit cãz dicti.põit dcm ibi: mãdam⁹.q ꝓbat auctoritate ibi: iuxta.soluit obstaculuz ibi: qr licet.Ab.si.

b ¶ Multomin⁹.ar.a maiori sic.xliiij.d.dispẽsatõ t.xi.q.i. magnũ.sic.xxxij.q.v.si paul⁹

e ¶ Cõuersatiõs.t ita iudeus de iure nõ admittit ꝯ xpianũ ad testimoniũ.ar.ij.q.vij.si hereti⁹.t.c.ñ põt.t.c.pagani.t.xxiij.q.iij.ipa pietas argu.ꝯ.ꝭ.e.iudei.nõ ẽ ꝯ.qr ibi fm fcit.s.q illi vti psumũt sed illud de iure fieri ñ debet.

d ¶ Duoꝝ vel triũ.i.nõ paucoꝝ put sqt: t sic affirmatiua exponit p negatiuã.xxxv.q.iij.equaliter.ff.õ mãumiss. l.iiij.i prin.ff.õ dolo.nõ dz.i ti.ff.de leg.ij.cũ pt.§.rogo. t.l.cũ qdam.ij.t eᵗrario negatiua exponit p affirmatiuã ñ suũ.i.alienũ.C.vñ vi.cõqre bat.sic exponũt qdã di.i.oẽs leges.naturale ẽ trãsit p agrũ alienũ.i.ñ suũ.

e ¶ Quedã.q̃dã sũt cause q plures testes regrunt: sicut testm vbi requirũt vij.testes.C.q testa.fa.pos.hac ꝓsultissima.t.C.de test.si vn⁹.t puberes debẽt esse testes.C.de testa.hac ꝓsultissima.In codicillis.v.requirunt.C. de codicil.l.vlt.itẽ in do.cã mor.v.testes regrunt.C.de do.cã mor.l.vlt.t in casu quẽ habes.ij.q.iiij.psul.t.c.nullã.itẽ.v.testes requirunt cũ qs debitum in scriptis vult probare se soluisse.C.eo.ti.l.testium.

f ¶ Unius.b vex ẽ in alteri⁹ ꝓiudiciũ.t sic nõ ob.de ꝓse.di.iiij.cũ itaqz.t §.puulos.vel vbi qs nõ bz ius petẽdi.ꝭ.c.pri.t.j.õ spõ.ꝑterea.ij.tũ vn⁹ testis psumptionẽ inducit sz nõ facit pbationẽ.xx.q.iij.pñs.ff.quẽadmodũ testa.aperi.l.i.i.ñ.ff.õ do.ple.theopõp⁹.sz ibi testator b voluit.tan.

¶ Mlitteris. Cõis diuisio. Secunda ibi: rñdemus. Ab si.

g ¶ Cõsobrinã.allegabat ꝓmũ gen⁹ affinitatis i tertio gradu q bz p bibitionem vsqz ad quartum.olim vsqz ad septimum.xxxv.q.iiij.c.i.

b ¶ De familia.testes quos accusator õ familia sua ꝓducit ñ valẽt.ff.e.l. pe.t domestic⁹ siue familiaris ũ ẽ admittẽd⁹.C.e.ti.l.ij.Dicũt familiares õ qb⁹ legit.C.õ bis q ad ec.ꝓfu.l.vlt.§.sane.t.iij.q.v.c.i.t.iij.t.c.accusator.t.iiij.q.ij.§.itẽ i crimiali.v.itẽ ẽt i iure ciuili.t i alio v.itẽ testes arg.ꝯ xiiij.q.ij.sup prudẽtia.t.ꝭ.e.isup.t.c.cũ nũcius.cũ suis ꝓsimilib⁹.Sol.domestici appellãt ppe qb⁹ iperari pt rõne pfie vel dñice ptãtis vt i.l.pñti.q les credo b fuisse.Cõtraria ñ obstãt qr i alio cãu loquũt t illõ ẽ a iure primsuz fauore ecclie.t qr ñ ferũt testimoniũ p aliquo singulari.Familiares appellant ꝓsanguinei.colon⁹.adscripticij⁹.mercẽnari⁹.fili⁹ in potestate.libert⁹ t seruus.t oẽs habitãtes in domo.Sed illi qbus iperari põt nullo mõ admittunt.alij cum distinctione affectionis: vt ppter hoc ꝯ eos p sumatur vel nõ vt dicit Hug.iij.q.v.in sũma.t.c.i.

i ¶ Uite.no.in mrimõio separãdo pcipue testes ẽ admittẽdos q sũt ꝑbate vite t opinionis.j.de ꝓsang.ex lris.qz tollerabili⁹ ẽ aliquos ꝯ statuta boiuz dimittere copulatos quã ꝓiũctos legittime ꝯ statuta dñi separare.j.eo.lz.in fi.

¶ Am ueniſſet. Summatur vt in rubro quo ad titulũ.bz enĩ aliud dcm i pncipio qõ nõ facit ad materiaz t potuisset b omitti.Et sunt due partes.In prima ptis ꝓquestio.In secũda dat iudices ibi: mãdam⁹.Quib⁹ tria mandat.Secunda ibi: questiones.Tertia ibi si q vero.Ab.si.

k ¶ Cõfirmetis.b cõfirmatio babeꝫ perinde ac si per papã facta fuisset ar.C.de ve.iu.enu.l.i. §.sed neqz.in fi.

l ¶ Egerit.ꝭ.de offi.de le.gratum.ff.de pactꝫ. tale.§.i.ff.ad macedo. si fili⁹.C.de re iu.l.que stiones.t.j.de re iu.qõ ad cõsultationẽ.t.ff.de mino.si fili⁹.arg.ex hoc loco q mortuo ẽt mãdatore re itegra pñt procedere iudices de cõsensu partiũ.t hoc cõcedũt q dã.Contra.dico q partes nõ pñt ammõ eis dare iurisdictionẽ ex lris illis cum iurisditio iaz sit finita p mortẽ mãdatis ar.op.ꝭ.de offi.dele.significantib⁹.qr actio semel extincta amplⁱ nõ reuiuiscit.õ cõse.di.iiij. qris.t.ff.õ sol.qui res. õ.aream.C.õ remis.pigno.ex cã.t ꝑuatoꝝ consensus eũ nõ facit iudicẽ q nulli ꝑest iudicio.C. de iurisdom.iu.ꝑuatoꝝ t b ꝑbat.ff.si cer.pe.l. eius q in prouincia.v. nã t si tibi in hoc nummos rẽ.t q dicit postea egerit.s.p⁹ appellationẽ.ꝭ.de offi.dele.gratũ t itellige q citatio fcã fuit añ mortẽ õlegãtis: vt dicit illa õcre.gratũ. t si ꝑpetuata fuit iurisditio: vt ibi dt.b decre.logt õ eodẽ fcõ cũ illa. Dicit magister.B.q ipso iure nõ expirat mãdatũ morte mãdatoris ꝛ p exceptionẽ.vñ q̃ p exceptionẽ expirãt pñt a ptib⁹ relarari: ñ põt iudex ꝓcedere t valet si nihil opponat.arg.ff.de bo.pos.l.vi.t.l.pe. j.de re iudi.inter.ar.de hoc plura inuenies.ꝭ.de rescrip.in.c.ad audientiã.in vlt.glo.

m ¶ Justicia.que tribuit vnicuiq qõ suũ est.insti.de iusti.t iu.i.rñ.t.xii.q.ii.cum deuotissimam.

n ¶ Si que.Cũ dicat primo q snia confirmet.q̃re dicit hoc.Dicas q plura capitula t penitus diuersa erant.t super quibusdã fuit lata sententia.super quibusdã nõ: sic.ꝭ.eo.causam que.

o ¶ Renũciatũ.Si renũciatũ fuisset lz nullos testes ꝓdurerit ps illa q renũciauit nõ ẽ vlteri⁹ ad b admittẽda: qr licitũ ẽ cuilibet renũciare iuri suo.vii.q.i.q̃ piculosuz.t.C.õ pac.si qs i ꝓscribẽdo.ar.ad hoc q nõ ẽ licitũ redire ad b qõ semel renũciauerit.C.de re.credi.si qs iussu rãdũ.t remittẽtib⁹ actiões suas nõ est ampliꝰ recursus dãdus ad eas. ff.de edil.edi.queritur.§.si venditor.vel ẽt si aliqui recepti fuerint t renũciant ꝓductiõi alios postea inducere nõ possũt.ĩ.eo.de testib⁹.

¶ Eries. Legit varijs modis.ꝭ duob⁹ modis sũmari põt p doctores bz duos itellect⁹ cõiores.Et ꝓmo sic. Publicatz attestatõi b⁹ põt falsitas ꝓmox testiũ ꝓbari.b tũ lec.simplr nõ ẽ vera vt patebit ex infra dicẽdis.sm sũmariũ est.In cã mrimõiali publicatz attestatiõib⁹ põt falsitas ꝓmox testiũ ẽt directe ꝓbari si sup directa vel in

eius añcẽ eã dnceret se asseruit cognouisse: ad qõ.pbãdum testes õ familia b sua tres produxit. Rñdemus igit vt si res ita se bz: p illoꝝ testimonio ipsum ab vxore nulla rõne diuidi patiaris: nec contra ipsos aliquos audias nisi ꝓbate eẽnt vite t opinionis: õ qb⁹ versile non eẽt q deberẽt pro aliquo deierare.

¶ Rbanus.iij.

¶ Donec attestationes fuerit publicate t eis renunciatum produci possunt testes; postea vo non super eodẽ capitulo sed super alio sic.

Am venisset ad ap.se. magister.Jo.nobis exposuit: q lucius papa p.n.cãm q̃ iter ipm t abbatẽ de sicolañ.vertebat ꝓmisit iudicib⁹ fine debito terminãdã: t infra. Mandam⁹ ꝗten⁹ sntiam illorũ noueritis canonice, pmulgatã eã auctoritate ap.confirmetis[k].nec appellatio illã ipediat: q̃ iterposita dt occasione mortis p.n. cũ post ea egerit t rñderit testesqz durerit ꝓducendos. Questiones quoqz alias sup qb⁹ testes fuere ꝓducti et depositiões publicate eoꝝ vl renũciatũ fuit testib⁹ hic t ide nl lis alijs ab alterutra pte sup eodẽ receptis fm tenorẽ ipsaꝝ mediãte iusticia[m] terminetis. Si q̃[n] vo fuerint qõnes sup qb⁹ vl testes ñ fuerint ꝓducti vl renũciatũ eisdem: audiatis si q̃ hincide, pposita fuerint: finẽ illis debitũ iponẽtes.

¶ Lemens.iij.

¶ Põt reus ꝓducere testes ad pbãdũ ꝯtrariũ ei⁹ qõ actor ꝓbaut si publicatio attestationũ nõ est facta cõsuetudine cõtraria non obstante.

Eries tui scripti nobis aperuit q cum nuper inter filios q̃rũdã nobiliũ tue ciuitatis coniugalis q̃stio tractaret: t infra. Pars q̃

directa ꝓbatiõe nõ potuit ps ante publicationẽ inſtrui Ego ſũmo ⁊ tertio mõ nõ ponẽdo aliquã ſpecialitatẽ i cã matrimoniali tẽperãdo ꝑmũ ſũmariũ ſic. ¶Dublicatis atteſtatiõib⁹ põt falſitas ꝑmotũ teſtiũ ẽt directe ꝓbari ſi ſup directa vl idirecta ꝓbatõe ñ potuit ps añ publicationẽ iſtrui. Uel q̃rto ſummo ſic ⁊ notabili⁹. Ut i rubro. Cõmunis diuiſio. Secunda ibi: preſenti. Ab. ſi.

a Bradu. Sufficit. n. in cõputatiõe ꝙſanguinitatẽ icipe a ꝑmo gradu. lz ꝺ ſtipite nihil dicãt. j. de cõſang. tua. et xxxv. q. v. c. i. ⁊. j. de diuor. porro. ⁊. j. e. licet.

b Inſtfz. Sed q̃ri ꝑ inſtfz poterat ꝓbari q̃ b. ⁊. i. nõ fuiſſent frater ⁊ ſoror. quia ꝺ ꝙſanguinitate nõ põt inſtfz fieri ut vf. credo q̃ iſtfm illud nõ ducebaꝯ directe ſup ꝙſãguinitate fz idirecte. forte in inſtfo cõtinebaꝯ ſic ſup alio ꝙctu. b. ⁊. i. eiꝰ filia ꝑmiſerũt aliqd facere. ⁊ ſic dicebanꝯ pf ⁊ filia: vel appellabanꝯ in inſtfo patruꝰ ⁊ neptz. ⁊ ſic inducebaꝯ. ⁊ inſtfm bene poterat ꝓduci pꝰ apertũ teſtiuz ſemp añq̃ renũciatũ ſit vel ꝙcluſum in cã. j. de fi. inſtru. cum dilectus. Ber.

c Juri ꝓria. bene dic iuri ꝓria qa huic obijci ebaꝯ q̃ teſtes alterius ꝑtis falſuz dixerãt: vt ſ. dixit. ⁊ ad falſuz pro bãdũ non ſolũ poſt publicatõez teſtiũ: imo ẽt poſt ſniaz teſtes ſũt admittẽdi. ſ. ꝺ ꝓba. lz. ẽt vſq; ad. xx. an. j. ꝺ excepti. cũ venerabil. j. eo. ex tenoꝛ. ⁊. ſ. e. ſic. ⁊. j. ꝺ re iudi. latoꝛ. ⁊. c. ꝙſanguinei. ſic ẽt iſtfm põt ꝓbari falſuz. C. ꝺ ꝓbã. ſti. optimã. Uicẽ. ⁊ alij dicũt q̃ b ꝙſuetudo cõſonat iuri qꝛ pꝰ publicationẽ teſtiũ ñ ſũt alij teſtes i ꝓriũ vl ad idẽ iducẽdi. ar. ſ. e. fraternitatis. Et vicẽ. dixit. q̃ b ñ erat ꝺcre. ſed ſalua pace ipſi⁹ i b ñ bñ dixit. qꝛ i alio caſu logẽ b qꝛ agit de falſo: ut dcm ẽ. nec pp hãc ꝺcre. offendit regula illa q̃ ipſe dic q̃ pꝰ publicationẽ teſtiũ ñ ſũt vlteri⁹ teſtes admittẽdi. qꝛ illꝺ locũ hz q̃ ſup eodẽ capitulo inducunt ſup quo alij iducti fuerũt. qꝛ illꝺ nõ lz nec ei q eos i duxit nec aduerſario. ſ. e. fraternitatis. ⁊ i auc. de teſti. §. qꝛ vo. col. vij. ⁊ illa regula generaliter va ẽ. Quidã tñ dicũt q̃ ñ obſeruaꝯ in cã matrimõiali. ⁊ ibi nõ põt recipi ẽt ſup eodẽ capitulo. ⁊ dicũt illꝺ eẽ ſpãle i fauorẽ matrimonij. ar. ad b. j. ꝺ ſpõ. ſic. i ſi. j. ꝺ ꝙſan. ⁊ affi. ex lris. ſz ibi teſtes nõdũ fuerãt recepti. ſ. ꝺ ꝓba. cãz matrimonij. ⁊ qꝛ pꝰ ſniaz audiret g̃ multo fortiꝰ añ ſniaz: ſnia. n. ꝯ matrimoniũ ñ trãſit i rẽ iudicatã. de hoc ꝺ ẽt. ſ. de ꝓba. iurauit. b nõ poterat omitti iſta ꝓbatio ſine periculo aïe. ibi poterat omitti ſine periculo. qꝛ nullũ pcm̃ i nõ cõtrahẽdo ſed in ſeparando periculum ẽ ſi nõ ſunt conſanguinei.

d ¶ Reterea. Cõis diuiſio. Secũda ibi: rñdemus. Ab. ſi.

¶ Cõſcios. Sz quomõ ſũt ꝙſcij niſi viderit. qꝛ forte ab eo audierũt qꝛ illꝺ dicimꝰ ſcire q̃ ab alijs audiuimꝰ. xxij. q. v. b vf. vl ga viderũt ſolũ cũ ſola i lecto: vl nudũ cũ nuda. ſz nõ viderũt eos carnaliter ꝙmiſceri. j. de ꝑſump. tertio. ⁊ iõ dicit. ⁊ de viſu nihil affirmãt.

e De viſu. hoc eſt ſi vidiſſent illos carnaliter commiſceri.

f Auditu. qꝛ forſitã teſtes dictabãt tẽui pariete ⁊ ꝙmiſcẽtibꝰ audiẽ dõ eos ſimul cõmiſceri ſz ñ videbãt. Sz nũqd fama i tali teſtimonio ꝺ auditu ſuffic ut debeãt ſeparari: ñ vf. qꝛ teſtimoniũ ꝺ auditu ſi hz locũ i b caſu. qꝛ fama ꝑ ſe nihil dat lz ꝑſumptionẽ iducat. ar. j. ꝺ eo q cogno. ꝙſang. vxo. ſue ſup eo. ad ſi. nec ꝺ firmare ſz potiꝰ infirmare xiij. q. iij. §. itẽ ſepe. Cõtra vf qꝛ violẽta ꝑſũptio locoꝓbatõis habeꝯ ꝓcipue i b caſu. xxij. q. i. dixit dñs. ⁊ ar. ad b. j. ꝺ accuſa. repellanꝯ. Sol. itelligũt qdã hãc ꝺcre. cũ agit ad mfimoniũ ipediẽdũ. puta aliqs volebat ꝯbere obijciunꝯ q̃ nõ poterat qꝛ ille cognouerat conſanguineã illi⁹ cũ qua ꝯbere volebat. ⁊ in tali caſu leuis ꝓbatio ſufficit vnius teſtis: vel ẽt ſola fama ipedit. j. de ſpõ. ꝓterea. ⁊. j. de ꝙſang. mfimoniũ accuſabat: teſtes produxit legitimos q ꝙſanguinitatẽ inter ꝓdictos eſſe firmiter aſſerebant: in ꝑmo gradu[a] ponẽdo duas ꝑſonas .b. vz. ⁊. i. dicẽtes illos eẽ fratrem ⁊ ſororẽ. ps aũt oppoſita id falſum dicebat. b. ſ. eſſe ſororẽ. i. ad corroborãdã aſſertionẽ ſuam tã teſtes offerens q̃z publicũ inſtrm[b]. Añ quia pars accuſantiuz teſtes illos nõ eẽ recipiendos ꝓponit: ⁊ tu nõ eſſe cõſuetudinẽ eccleſie affirmas vt poſt receptos teſtes qui ꝙſanguinitatez ſm formã canonũ cõputãt: alij ex oppoſito admittanꝯ. ¶ Ñti pagina rñdemus q̃ ſi nõ eſt aliud canonicũ qꝺ obſiſtat: nõ obſtante illa cõſuetudie vtpote iuri [c] ꝓtraria teſtes recipe nõ omittas. Eleſti. iij.

¶ Carnalis copula ꝓbatur per conueniens teſtimonium de viſu. idem in teſtimonio auditus quod adminicula ⁊ fama coadiuuãt.

Preterea cuz quis accuſaꝯ aliquã cognouiſſe an ſint teſtes interrogandi de viſu: aut ſola vicinie fama ſufficiat: vel ſi iuratis teſtib⁹ ſit credendum q ſe carnalis copule ꝙſcios[d] eẽ fatenꝯ ſz de viſu[e] nihil affirmãt. ¶ Rñdemus q̃ ſi teſtimoniũ ꝙueniẽs de viſu reddaꝯ vel etiã de auditu[f]: ⁊ ꝑſumptionez violentã fama cõſentiẽs ſubminiſtret: ac alia legitima adminicula ſuffragenꝯ: ſtãdũ eſt teſtimonio iuratorũ: etenim circũſpect⁹ iudex atq; diſcret⁹ motũ animi ſui ex argumentis et teſtimonijs que rei aptiora eſſe compererit: ꝙfirmabit.

I Ano. iij. conſulibus et populo beneuentano.

¶ Unius indicis verbo nõ creditur: ſcripture ꝺo eius per teſtes reprobari pñt: fallit hoc in papa.

Cum a nobis: ⁊ infra. Et canonica[g] ⁊ ciuilia[b] iura ſequentes diſtricti⁹ inhibem⁹: ne vnius[i] indicis quãtecunq; fuerit auctoritatis verbo credaꝯ in cauſis ſiue ſup teſtamẽtis ſiue quibuſlibet alijs cõtractibus queſtio agitet. ¶ Nec ſcripturã[k] eorũ niſi teſtiũ adminiculo fulciaꝯ eã obtineat firmitatẽ qn ei poſſint ⁊ debeãt duoꝝ vel triũ teſtium bonoꝝ teſtimonia [l] ꝓnalere. ¶ Salua in oĩbus ſe. ap. auctoritate[m].

I Dem tireñ. epo.

¶ Teſti ſuper dilatoria iducto nõ creditur ſup principali nec cogitur ꝺ ponere. ſecus ſi ſup peremptoria: tunc enim cogi poteſt vt iuret deponere ſuper toto.

Oe teſtibus[n]: ⁊ infra. ¶ Cõſul. .t.t.r. q̃ ſi teſtes ſint iducti ad exceptionem dilatoriam ſolũmõ ꝓbãdã: cũ ſup ea tm̃ iurauerint dicere veritatem: ſuper ꝓncipali nec debent audiri nec cogi teſtimoniũ perhibere vtpote ſup quo deponerẽt nõ iurati[o]. ¶ Si ꝺo cuz ad ꝓbãdaz ſuper eo. ⁊. ſ. e. ſup eo. i ſi. ⁊ impropꝛie ponit vbũ illud accuſatur. in ꝑn. et ſic exꝑit: accuſat. i. ꝺnũciat. qꝛ qꝺ nõ ẽ nõ põt accuſari. fz denũciari poteſt ad ipediẽdũ mfimoniũ. j. de ꝺſpõ. ipu. ad diſſoluẽdũ. ⁊ ꝑz hoc planũ ſatis eſt: uel põt itelligi cũ marit⁹ accuſat vxoꝛẽ ad adulterio ad thoꝛi ſeparationẽ ⁊ ipſa excipiẽdo accuſat eũ aliquã cognouiſſe vtrũ a ſua itẽtiõe repellat. j. de adu. l. pe. ⁊ vlt. xxxij. q. vi. nihil iniqui⁹: vl ſimplr põt itelligi cũ vxoꝛ accuſat maritã ꝺ adulterio ad thoꝛi ſeparationẽ dicẽs cũ aliquã cognouiſſe ⁊ hoc vf veri⁹. ⁊ vtroq; iſtoꝝ caſuum vf ſatis ꝓbari adulteriũ ꝑ hmõi teſtimoniũ de auditu qꝛ audiebãt eos cõmiſceri iuxta tenuẽ parietẽ. Et ſi fama publica ꝙſtiat et alia adminicula ſuffragent ꝑ ut ſeq̃t in lra ſatis itelligit eẽ ꝓbatũ qꝛ oĩa iſta faciũt ꝓbationẽ ſufficiẽtẽ. j. de ꝑſump. lris. ⁊. c. iij. Ex his aũt oĩbus iuder ꝙfirmabit motũ animi ſui. ſ. de renun. i pñtia. ⁊. iiij. q. iij. ſi teſtes. ⁊. ff. de teſti. ob carmẽ. §. ſi teſtes. Et ẽ b ar. q̃ qñ nõ pſiunt ſingula multa collecta ſimul iuuãt: ut i ꝓdictis decre. lris. ⁊ tertio. ⁊ de ꝓba. cũ cãm. ubi de hoc. Ber.

Cum a nobis. Cõmuniter ſummaꝯ vt i rubro ⁊ ſatis placet. j. tñ latius declarabiꝯ. Et ſunt tres parteſ. ſecũda ibi: nec ſcriptũ. Tertia ibi: ſalua. Ab.

g Canonica. vt. vi. q. ij. ſi tãtum. ⁊. c. placuit. ⁊. de ꝓba. qm̃.

b Ciuilia. C. ꝺ arbi. ne i arbitriſ. §. finaũt. ⁊. iiij. q. iij. §. itẽ vni⁹. ⁊. C. ꝺ te. iuriſiurãdi.

i Uni⁹. Sed quid ſi eſſent plures nũqd crederet eis. ar. q̃ ſic. ſ. de ele. cũ dilecti. ⁊. j. de accuſa. cũ dilect⁹. In iudicio ſi dicãt ſe aliquid feciſſe i ꝓiudiciũ alteri⁹ partis nõ negantis non creditꝯ eis niſi ãtenus cõſtiterit legitimis documẽtis. ſ. de ꝓba. qm̃. i cã ꝺo appellationis in defectum ꝓbationis ſi ſuper his que coꝛã eis acta ſunt inducerentur tãq̃ teſtes ⁊ iurati: ut ſi dubitaret de proceſſu ſatis poſſent admitti. ar. predictarũ ꝺecre. cum dilecti. ⁊ cum dilectus ibi: creditur eis ſuper ꝑncipali non. ij. q. vi. ſtatuendum.

k Scriptũ. b ꝺ q̃ nõ ſtaꝯ ſcripture ep̃i vl iudicis. qui poſſit ꝓbari ꝙriuz niſi habeat teſtiũ ſbſcriptiõez: ꝙria ſignãtur. ſ. ꝺ ꝓba. poſt ceſſionẽ. ⁊. xi. q. iij. cure. ⁊. j. ꝺ ſi. inſtr. c. ij. ſup b dicas ut dictũ ẽ. ſ. ꝺ ꝓba. poſt ceſſionẽ. B.

k Scriptũ. factũ ſi p manũ tabelliõis qꝛ põt reprobari p duos vel per tres teſtes q̃uis adminiculo teſtiũ fulciaꝯ: ut b p3. ſec⁹ eẽt de inſtro p manũ publicã facto: ubi ad min⁹ q̃ttuoꝛ eẽnt neceſſarij put no. ſ. ꝺ ꝓba. tertio. i gl. q̃ ĩcipit ſic ergo. vl dic niſi teſtiũ adminiculo ⁊c. qꝛ ſi teſtiũ adminiculo fulciaꝯ tũc nõ poterit p duos vl per tres teſtes reprobari ſed p q̃ttuoꝛ vl plures. ⁊ ſic equiparãtur inſtro tabellionis manu publica facto. ar. j. ꝺ ſi. inſtr. c. i.

l Teſtimonia. ſic ſcriptura iudicis põt reprobari p teſtes. ſz ſi publica eſt eq̃lẽ vim hz cũ teſtib⁹. C. de fi. inſtru. i exercẽdis. ⁊ ſic vf ex eo quod dicit: niſi teſtiũ adminicula fulciaꝯ. q̃ ſi ſcriptũ iudicis habet teſtiuz ſubſcriptionẽ. q̃ nõ valet reprobari p teſtes. ſed nõ eſt verũ quia quãtũcũq; autenticũ ſit inſtrumẽtũ põt reprobari: ut. j. de fi. inſtru. cũ ioannes. ⁊. C. de ꝓba. cũ precibus. ⁊. ſ. de ꝓba. tertio. ubi plene de hoc no. ar. ⁊ tra. j. de preſcrip. ad audientiam. ubi potius ſtatur priuilegio q̃ teſtibus. ſed ibi: ab eadem parte introducuntur priuilegia ⁊ teſtes. ⁊ expone. niſi. i. q̃uis.

m Auctoritate. Et ita vf q̃ nõ requiratur ſubſcriptio in lris dñi pape. ⁊ q̃ ꝯ eas nõ admittaꝯ ꝓbatio. ar. C. de teſta. omnium. niſi ẽnt falſe. Sed ꝯ vf q̃ in lris dñi pape ſubſcribũt cardinales. xij. q. ij. cuz redẽptoꝛ. ⁊. xxxv. q. ix. q̃ quis. i priuilegio ſubſcribunt cardinales: in alijs lris nõ ſubſcribunt.

Oe teſtibus. In prima deciſa ponitur conſultatio. In ſecunda reſpõſio ibi: conſultatõi. Et rñſio eſt bimẽbris. ſecundum membrum proſeqtur ibi. Si vero. Ab. ſi.

n De teſtibus. inducti ⁊ iurati.

o Nõ iurati. b iõ dicit. qꝛ cũ ꝓducẽbãtur ad ꝓbãdã dilatoriã: iurauerũt ſu p illa tm̃. vñ ſi poſtea petaꝯ q̃ ꝺponãt ſup ꝑncipali nõ ꝺbẽt cogi ad idẽ: nec ẽt ſpõte ſi vellẽt qꝛ ñ iurauerũt ſup b vñ ñ valẽt dicta eoꝝ ſup illo. ff. ꝺ pe. be. ſi gs libtatẽ. §. vl. C. q le. pſo. l. vl. ⁊ facit ad b. ff. ꝺ iureiu. ſi duo pfoni.

§.idē iulian⁹.i fi. vñ si testes īducti sup possessiõe deponãt sup ꝓprietate ñ ꝓdest ꝑ iura ꝑdicta ⁊ ē ar.ad b.ē.de cã pos.pastoralis. Sz si peteret ut de ponerēt sup ꝓncipali cũ īducebant ad ꝓbãdũ dilatoriã:nũqd sint ꝓpellēdi. Ad b dicas ꝙ si īducũt sup exceptiõe dilatoria q̃ ꝓpõit añ lit. ꝓte. tũc ñ debēt astrigi iurare sup ꝓncipali.qz lite nõ ꝓte. testes recipi nõ ōbēt.ē.ut lit. nõ ꝓte. quoniam.⁊ per totũ.

a ¶ Cogēdi.qz ex quo ps aduersa approbat illos ꝑ se.⁊ ꝯ se tenetur recipere illos.iiij. q.iij.§.si quis testibus.⁊ ꝓp ꝓximitatez cause.ī.de do.p⁹ diuor.resti.de prudentia.

b ¶ Sufficiens.ex quo sufficiens productio testiũ scã ē nõ sũt alij admittēdi:ut b pz.vñ ⁊ q̃rta dilatio tunc denegaretur.ī.de testi.significauerũt.

c ¶ Publicate.sic pz ꝙ attestatiõib⁹ publicatis põt obij ci exceptio emptoria ⁊ pbari.C.ō excep.si qdē.⁊.C.de pba.exceptionē.nou⁹.n.articulus ē exceptio emptoria ⁊ iõ ꝓbari põt aptis attestatõib⁹ ꝓncipal⁹ cause ⁊ ēt ī cã appellatiõis.ī.eo.ex tenore.⁊.ē.ō do.⁊ ꝓtu.finem.ē.e.fraternitatis.ī.de fi.īstru.cũ ioānes. ⁊.C.ō tẽpo.appel.ꝑ bãc. ut si obijciat ꝓscriptio vl̃ pactũ de nõ petẽdo vl̃ res iudicata. ⁊ põt ēt ꝓbari añ aptas attestatiões:ut b pz. Īstõ tñ stultũ reputo ꝙ aliqs ꝓbet perẽptoriã exceptionẽ añq̃ sciat si aduersari⁹ ꝓbauit ītētionẽ suã.qz si aduersari⁹ ñ ꝓbauit ñ idiget aliq̃ exceptõe:si ꝓbat tũc demũ ꝑt ⁊ ꝺz vti sua exceptiõe cũ sit ali⁹ articul⁹.C.ō excep.si qdē.sit̃ vides ī teste q reꝓbari ꝺz ⁊ põt p⁹ publicatõez ⁊ illa ē exceptio pẽptoria.ī.e.pñtiuz.⁊.ē.e.ex pte. a.idē ē ⁊ si volo ꝓbare testes falsum diriſſe qz b possum p⁹ aperturã testiũ.ī.ō ꝓba.lz.⁊.ē.e. series.⁊.ī. e.ex tenore.Et no.b tres casus ī qb⁹ testes publicatz attestatiõib⁹ ñ recipiũtur sup eodē capitulo si renũciatũ ē si sufficiẽs ꝓductio scã ē si publicatio sit scã.Et b itellige cã idē ē mod⁹ agẽdi qz sec⁹ ē si alio mõ agat.ī.e.ti. vẽiẽs.⁊ ī.e.cũ tua.itē ī alio si iter al⁹ pſõas agat.ī.e.pr. Jn trib⁹ tñ casib⁹ exceptio pẽptoria lit.ꝓte. īpedit si qs eã opponere voluerit ⁊ ꝓbare.ꝺz si de ipo negocio sit iudicatũ trãsactũ vl̃ sit finitũ:ut ī ꝯcil.lug.ō lit.cõte.c.exceptõis.

Q Onstitutus. Attestationũ publicatio ñ fit ad petitionẽ tertij ⁊ ps apud quã depoſite sũt attestatiões nõ põt vlteri⁹ testes ꝓducere. Vel summa sic ꝑm aliũ itellectũ ut ī rubro. ¶Prima pars ꝓcessum narrat. Secũda iterlogt ⁊ interloquẽdo cõmittit. Secunda ibi:nos aũt.Et qz lra ē multum involuta pone casum in terminis sic.Ab.si.

d ¶ Cõstitut⁹.ōcre.ista logt de materia illa de q̃ logt de cõces. ꝑbẽ. p⁹ electionẽ.⁊ ex illa ꝑt colligi casus.Archiep⁹ eboracen.abñs cõcesserat archidiacõatũ richimũdie magꝺo honorio:capitulũ eboracen.magꝺo Rogerio.

e ¶ Priuilegij.ī.de cõces.preben.post electionem.

f ¶ Renocatorias.non tamen recessit de curia.

g ¶ Predictis.h.qui litigabat cum procuratore magistri rogerij in curia: sequitur statim in littera.

b ¶ Archiepm. Jnter archiepm ⁊ magistrũ.R.cã sup b eodē negocio agitata erat coꝝ alijs iudicib⁹ ⁊ testes fuerũt ibi recepti:archiep⁹ dicebat ad se ptinere collationẽ archidiaconat⁹.R.dicebat ꝙ ptinebat ad capitulũ a quo fuerat istitut⁹:attestatiões istas petebat bo.aperiri.⁊ ideo papa noluit eas apire:ut segt v.nos eas aperire.Et sic pz ꝑ hoc ꝙ testes recepti ī vno iudicio nõ faciunt fidē in alio nisi iter easdem pſonas:quãdoqz tamẽ testes recepti coꝝ arbitro valẽt coꝝ iudice.ar.C.de arbi.l.pe.fz illud inter easdē ptes ꝑm distinctionem illius.l.C.de testi.l.vlti.

i ¶ Delegatis.a legato ap.se.qui causam illius commisit.

k ¶ Produxisse sup cã q̃ iter ipsum bo.⁊ archiepm ⁊ magistrũ.R.ōtebat. Et b ꝓbat ꝙ si duo litigãt sup aliquo ⁊ terti⁹ veniat dicẽs se habere ius ī illa re.⁊ petat se admitti audiẽdus ē:cum sua interſit.

l ¶ Depositis.eo ipso ꝙ attestatiões fuerũt apud ipsum depoſite ñ ꝑt vlteri⁹ alios ꝓducere qz ꝑsumit dicisse testificata.Si ꝺo apud iudices remã fissent tũc posset alios testes ꝓducere:cũ illorũ attestatiões nõ fuerũt publicate.ī.e.cũ cãm.§.ult.nec renũciauerat ꝓductioni testiũ.qdã supplent b apud eũ depoſitis ⁊ publicatis.⁊ sic planũ ē qõ verius videtur.

m ¶ Aliqn.i.si ñ fuerit ab ipso ꝓducti ⁊ depoſiti apud ipsuz ⁊ publicati. exceptionẽ pemptoriam ab alterutra ptiũ īducunt:reliq̃ ps sup ꝓncipali negocio ēt eos deponere forte petierit:⁊ vt cogãtur super toto negocio dicere veritatem sacꝛo eos postulauerit obligari: Ad id sunt sine dubitatione cogẽdi[a]:nisi forsitã sufficiẽs[b] ꝓductio testiuz sup ꝓncipali iã scã fuerit:uel renũciatũ testib⁹:vel depoſitiones testium fuerint publicate[c]. ¶ Dẽ elien.⁊ cistren.epis ⁊ archi.de norbañ.

¶ Dicta testiũ nõ sunt ad petitionez tertij publicãda.hoc ꝓmo.⁊ is q̃ ꝓdurit testes coram certis iudicib⁹ ſtõ põt ad eundẽ effectũ coraz iudicib⁹ alijs illos ꝓducere: sed illoruz attestationib⁹ ꝺz esse cõtentus.

¶ Publicatis attestationib⁹ non opponitur in pſonas testium. tres casus excipit:⁊ ad secundum determinationem subdit.

P Resentiũ auct.statuim⁹ vt si qs[o] post depoſitões testium publicatas obijcere voluerit ī pſonas[p] eorũ:ei tũc tãdẽ id liceat cũ iuramento[q] firmauerit q⁹ ad hoc ex malicia ñ procedat. ¶ Nisi forsan añ publicatiõez id fuerit protestat⁹. ¶ Vel oñdere poterit q⁹ post pub. didicerit[r] qõ obijcit ī pſonas. ¶ Ceterũ cũ qs pſonas testium se velle post publicationẽ ōpositionũ repellere fuerit protestatus[s]:si quid pro ipso dixerint de facili nõ credatur.

n ¶ Producti.nõ ab honorio ī hac cã ſz ab archiepo quoꝝ supra petijt honorius publicationẽ ſz nõ obtinuit.Et ar.ē hic ꝙ res iter alios acta nõ nocet alijs.ī.de fi.instru.inter.⁊.ī.de re iudi.c.pe.

P Resentium. Tres casus excipit a regula ⁊ ad secundũ determinationẽ subdit. Secũdus ibi:nisi forsan. Tertiꝰ ibi:vl̃ oñdere. Ceterum.Ab.si.

o ¶ Si qs.ſ.ꝯ quẽ producunt testes. q enim ꝓducit testes ꝯ pſonas eorũ dicere nõ põt:nec ī sua cã nec in alia nisi ex noua cã.ſz ī dicta eorũ bene ꝑt dicere qa si bi ipsis in serie sui testimonij ꝯdicũt: siue pro se inducti sint in cã siue ꝯ se ī alia.iiij.q.iij.§.si quis testiũ⁹.Et est rõ. qz cũ ꝓduco testẽ pſonã ei⁹ approbo ⁊ iõ ꝯ per sonã ei⁹ ꝺicere ñ possuz ⁊ iõ si approbo illũ pro me ⁊ teneoz recipere ꝯ me.xix.ꝺi. si romãoꝝ. ſz qd sit dictu⁹ ignoro. ⁊ ideo ī dicta dicef pos sum:si video ꝙ ꝯdicit sibiipsi vl̃ etiã alijs testib⁹ meis: vel si fac ꝑ aduersario meo est tamẽ ar. ꝯ boc. ī fi. Sed qd si ꝓdurit ītfa:non põt aliqd dicere ꝯ illa qz diligẽter debuit prouidere instſm an faceret ꝑ se vel ꝯ se añq̃ ꝓduceret illud:ſz ī teste illud ꝓuideri nõ põt qz frequẽter mutãt ex eo ꝙ dicũt se scif quod nescĩt ⁊ quãdoqz dicũt se nescire qõ sciũt.⁊ ecõ uerso ⁊ b ē causa q̃re di uerse ſcripture ab eadẽ pte prolate iuicẽ sibi derogãt.C.de fi.īstru.ſcripture.⁊ b habes.ī.ō fi.instru.imputari.põt tamẽ quis dicere se nolle vti instrumẽto ꝓducto si arguitur falsitatis.C.de fi.instru.l.iij.

p ¶ Jn pſonas.obijcere põt qs ī pſonã testis ꝙ sit periurus: infamis cõspirator inimic⁹:ꝙ sit corrupt⁹ ꝙ sit seru⁹:⁊ multa alia posses super hoc inuenire exempla:de hoc melius ꝺf.ī.eo.testimonium.B.

q ¶ Juramẽto.iuramẽtũ ē b legitima ꝓbatio.qz qlibet ꝓsumit bonus nisi ꝓbet mal⁹.ē.ō scru.c.vno.⁊.ī.ō ꝓsump. ꝺudũ.⁊.C.q mili. nõ pñt.sup ꝓuis.li.xij.sic ēt cõsciẽtia uel fides ꝓbat ꝑ iuramẽtũ.ī.de sen.er.si ꝺo aliqs.sic.ī.de excep.pastoralis.itẽ per solũ iuramentuz ꝓbat amissio rei.ē.qõ me.cã.c.vlt.⁊ qõ b dicit de iuramẽto istoꝝ stãdo locũ bz ī causis ubi de calũnia nõ iurat sed de veritate dicẽda ꝙ ī his causis ꝓstari ꝺz:habes.ē.ō elec. ꝺudũ.⁊.ī.de iureiu.ex lris. ⁊ ita iuramẽtũ ō vitate dicẽda ñ excludit sacꝛm ō calũ.sup emergẽti exceptiõe:ut b pz.⁊.ē.ō elec.cũ dilect⁹.⁊.ē.de resti spo.lras.si ꝺo iuratũ eẽt de calũnia nõ ē istud iuramẽtũ postea ꝓstãdũ.C.ō iura. calũ.auc.ī boc sacꝛo.⁊ ī auc.ō bis q igre.ad.ap.§.ult.ubi b exꝑssum ē ad fi.col.v.vñ sumpta fuit auc.Quidã dicũt ꝙ in q̃libet cã b iuramẽtũ ē ꝓstãdũ siue iuramẽtũ sit de calũnia siue de veritate dicẽda.⁊ ē spãle.⁊ surgit b ex q̃dã ꝓsumptiõe.qz cũ nihil dixerit ꝯ testes cũ producebant ⁊ postea cũ publicant quodãmõ videbat approbare testes: vñ postea ꝑ sacꝛm tollit illa ꝓsumptio sic.ī.e.c.ul.⁊.ī.ō excep.pastoralis.ſz ibi ñ credo ꝙ sufficeret ꝑmittere ptestationẽ lz sufficiebat b ſz quod ꝑus diri veri⁹ credo:ut dixerũt. Z.⁊.B.⁊ Vicẽ.olī ſz modo mutat vt ꝺf.⁊ ꝙ locũ habeat tñ b ōcre.ubi de calũnia nõ iurat. ar.op.ꝓbat.ff.de pe.sanctio legũ.ubi ꝺf:cũ noua lex statuit ad eas ſpecies ptinere nõ vt qb⁹ ipsa lege pẽa ſpãliter addita ē nec verisimile ē ōlictũ vnũ eadẽ lege uarijs estimatiõib⁹ coerceri:⁊ ex ꝓsumptione ꝓdicta statutũ fuit ut post publicationẽ iurẽt ꝙ ex malitia nõ ꝓcedat cũ ꝓtestatio nõ ꝓcesserit.⁊ boc ubi de calũnia nõ fuit iuratum.

r ¶ Didicerit.boc difficile ē probare nisi ꝑ iuramentum sic.ī.de excep.pastoralis.⁊ sufficit hic iuramentum sicut in ꝓximo casu.

s ¶ Protestat⁹.ꝑ hãc ptestationẽ vt ꝙ noluit fidẽ adhibẽ dictꝫ illorũ testiũ ꝯ se.nõ q̃ ꝺz hꝛe ꝑ se.ēr.ꝺi.si romanoꝝ.⁊.iiij.q.viij.cui⁹ agẽdo.⁊.ī.ō cẽsi.cũ oli.C.ō sol.l.pe.sic.C.ad.l.coꝛ.ō fal. q falsas.⁊ ff.ō inoffi.testa.papinian⁹.§.meminisse.⁊.C.ō bis q.ut idi.alia.et est absurdũ redire ad boc cui renunciatum est.C de re.credi.si quis

¶ Item lond.⁊ elien.epis.

¶ Si actoris ⁊ rei testes cõtraria deponunt fidem sibi non derogant ſꝫ prevalent digniores et verisimili ora deponentes:⁊ ſi in ceteris non ẽ diſparitas prefertur numer⁹.

TAnta pre.⁊ infra. Cũ igitur hinc plures:inde vero sint testes numero pauciores ꝓducti:q̃s non ſoluꝫ diuersa ſꝫ aduersa[a] peni⁹inquibusdam constat testimonia rediciſſe:q⁊ etiam ad multitudinẽ tñ reſpicere non oportet:ſed ad testium qualitatem:⁊ ad ipſorꝫ deposita q̃bus poti⁹ lux veritatis aſſiſtit ex quib⁹ motum [b]animi ſui cõuenit iudicez informare. ¶ Mãdamus quatenus hi testes vtrinq; ꝓducti eiuſdem honeſtatis ⁊ eſtimationis extiterint cuꝫ ꝓſtet testes monachorꝫ eſſe testib⁹ archidi. numero pauciores: ꝓ archidi[c].ſententiã proferatis. ¶ Si vero testes ex parte monachorum ꝓducti tante ꝑeminẽtie fuerint:q̃ eorum auctoritas aliorum ſit merito multitudini ꝑferenda⁹:ab impetitione archidi.abſoluatis eoſdem.

Item priori.s.fridiani lucañ.et magiſtro.g.canonico.piſano.

¶ Ad probanda ipedimenta electi laici etiam femine admittuntur.ad de⁊ testes de auditu ⁊ fama ſufficienter non probant.

¶ Am lꝛis vꝛis q̃ꝫ depoſitionibus testium intellerim⁹ nihil eſſe ꝓtra lucanũ electum ſufficiẽter oñſum:niſi de auditu[e] tantum ⁊ fama:cũ ſup aliis ſi q̃ forte videañ eſſe probata[f]:testes ſint vel ſoli[g] vꝛ tales[h] qui non potuerint illa legitime ꝓbare. ¶ Quia vero ſuper mꝛimonio q̃ idẽ cleric⁹ dꝛ contra xiſſe cũ vidua[i] teſtes non fuere recepti,ꝑpter ap.ob.ne laici vel femine in tali reciperentur articulo ꝓtra ipſum:nos vt tante irregularitatis obiectio non remaneat indiſcuſſa: mandam⁹ q̃ten⁹ teſtes ſiue laicos ſiue feminas[k] dũtaxat idoneos q̃ ad hoc fuerint,ꝓbandũ inducti recipiatis legaliter ⁊ examinetis prudenter:excõicantes[l] ſolẽniter ſi qs eos impedire preſumpſerit quominus teſtimoniuꝫ ꝓhibeant veritati. Demum atteſtationibus publicatis:ſi forte conſtiterit irregularitatez huiuſmodi non eſſe probatã: idicatis eidẽ electo purgationẽ[m] canõicam de obiectis per ſeptem canonicos cõſentit.C.ó nup.vidue ⁊.i.q.vl.ſancim⁹.ſi autẽ nõ vult cõſentire in aliquẽ dẽ ditiori ⁊ meliori:ſi eque ſint per oĩa pares ſorte alteri detur per iura predicta.xxi.diſ.cleros. Si vero teſtes iducti ſunt iaꝫ ad probãdũ aliquẽ articuluꝫ ⁊ alij poſtmodũ iducũtur in cõtrarium indirecte ſtat ſecũdis.ĵ.e.ex tenore.⁊.s̃.e.ſeries ⁊ ar.C.de cõtrahẽ.ſtipul. optimã.ſed hoc iutelligo verum quãdo ſecundi ſunt plures ⁊ meliores ⁊ ſi equales numero recurrat ad dignitatẽ ut hic:alias ſtaretur potius ꝓmis q⁊ poti⁹ ꝓſumit ſuborꝛatio in ſecundis q̃ in primis.

[a] ¶ Sed aduerſa.ſup ꝑrietate teſtiũ ita diſtigue.Si vn⁹ testis ꝺicit ſibi exꝑſſe ñ vꝛ.iij.q.ir.pura.xxiij.q.vij.q; aũt.ĵ.ó ap. ſolicitudinẽ. C.ó libe.cã.l.ꝑciũ.⁊.s̃.ó proba.lꝫ.niſi icõtinẽti ꝭ fecerit corꝛigendo dictũ ſuũ.ĵ.ti.priori.ꝑterea. Ꝺdẽ vꝛ ſi testis pro pte dicit falſuꝫ:ut i nullo valeat dictũ ſuũ.ir.di.ſi ad ſacras.⁊.iiij.q.iij.§.q falſo.vl' variet.vt.s̃.ó cã poſ.cã eccleſia.⁊.iij.q.ir.pura.Si vo vn⁹ testis ꝺicit plurib⁹ talis ꝛietas nõ obſtat.q⁊ dcñi vni⁹ testis nõ ꝓbat aliqd.xxxiij.q.ij.admõere.⁊.s̃.e.vẽiẽs.⁊.c.lꝫ.niſi forte ꝺicat plurib⁹ testib⁹ cũ qb⁹ẽ ſcript⁹ i aliquo iſtro.ff.quẽadmo.teſt.aper.l.i.i fi.Si vo plures testes ꝺicãt plurib⁹ ſi ſũt oẽs ex eadẽ pte dicũt qdã q̃ ñ valent. ar.s̃.ó pba.lꝫ.ſicut ꝓtigit diuersis ſcripturis.ĵ.de fi. iſtru. iputari. C.de fi.iſtru.diuerſe ſcripture.Si ãt ꝺicãt testib⁹ alteri⁹ ꝓtis valet teſtimoniũ pluriũ.ſꝫ ꝭ nõ placet.lꝫ.n.teſtes iducti ex eadẽ pte ꝺicãt ſibi:nõ tñ ſuccũbũt talia teſtimõia lꝫ ita ſit i iſtrumẽtis. q⁊ teſtes nõ potuerũt ꝑuidere:ut dixi.s̃.e.ꝑtiũ.Dicas q; ſi teſtes ꝺicãt testib⁹ ſiue ex eadẽ parte ſiue ex aduerſa.ꝑmo ꝛcordabit iudex ꝛietatẽ illã ſi põt.ar.s̃.c.cũ tu.⁊ de pe.di.i.piculoſe.ĵ.de vb.ſig.nihil obſtat.⁊.xi.q.iij.añceſſor.s̃.de cõſue.cũ dilect⁹.niſi manifeſta ſit ꝛietas.iij.q.ir.nihil.xxxv.q.vi.ó parẽtela.⁊ ſi manifeſta ſit ꝛietas valet teſtimoniũ pluriũ niſi ex altera pte tãta ſit dignitas ut merito ó beat ꝑiudicaſ nũcro ut ꝭ ſferi⁹ dꝛ:ul' niſi viſimilioꝛa loquãt ⁊ plura ꝓbẽt.iiij.q.iij.ſi teſtes.⁊.s̃.ó pba.lꝫ.v.fi.Si vo teſtes ex vtraq; pte oĩno ſint pares p reo ferꝛ fnia.s̃.ó pba.ex lꝛis.⁊.ĵ.ó fi.iſtr.iter dilectos. i fi.niſi i q̃ttuoꝛ caſib⁹.i cã mꝛimõiali:liberali ⁊ dote: ⁊ teſtamẽto.ff.ó re iudi.iter pares.⁊.ĵ.ó re iudi.c.vl. vbi babes illos q̃ttuor caſus.s̃.ó pba.ex lꝛis.⁊.xxxiij.q.i.ſi qs accepit.⁊.ff.ó ioffi.te. ſi ps. Si aũt neuter poſſideret ſꝫ vteraq; petit rẽ ab alio.ſ.a tertio ſi pbatões ſint biside oĩno pares.res diuidaſ ſi põt.ar.ĵ.de ꝑſumpti.aſſerte.ſi res ẽ idiuiſibilis iudex põt gratificaſ cui vult.ar.ĵ. ó parrochijs. ſi epiſcop⁹.⁊.ĵ.de iurepa.cũ aũt.⁊.lxiij.di.ſi forte. uel diuidaſ res ſorte.xxvi.q.ij.ſors.⁊.ff.de iudi.ſed cuꝫ ambo.ſi vo teſtes ꝺicunt ſtrumẽto.aut ꝺicũt iſtrumẽto i quo ſcripti ſunt.aut alij i quo ſcripti nõ ſũt ſi ꝺicũt iſtrumẽto i quo ſcripti ſũt ꝑualẽt teſtes iſtrumẽto.s̃.ó ꝓba.tertio.⁊.ar.ad ꝭ.ff.quẽadmo.te.ap.l.i.i fi.⁊ i auc.ó fi.iſtru.§.ſi vo aliquid. Si vo ꝺicãt iſtrumẽto i quo nõ ſũt ſcripti dicut.s̃.de pba.tertio.Sꝫ qd vbi duo petunt eandem vxoꝛem ⁊ equaliter probant videtur q; deꝭ ei cui

a. Dixi. g. Glo. ad. ff. de. ſolu. l. ſi. ſeruus. ¶ Ad. ff. de. ſolu. l. ſi. ſeruus. ¶ Ad. ff. de. ſolu. l. ſi. ſeruus.

a ¶Fuisse. Sed ꝗliter hoc potuit cõstare cũ singuli eẽnt i suis testimonijs singulares. ſ. de elec. cũ dilecti. ꝛ. c. bõe. i. j. de accusa. cũ dilect⁹. in ſ. Sol. bſi potuit cõstare ꝓbãdo absentiã fratrũ tẽpore ꝓtẽto i lr̃is. j. de bis q̃ fi. a ꝓla. quãto. ꝛ. j. e. ti. ex tenore. vl̃ quotiẽs fiebat mẽtio i capitulo ỏ b facto nulla fuit habita mẽtio ỏ talib⁹ lr̃is. ſ. ỏ ꝓba. tertio. arg. C. ad. l. cor. ỏ fal. q̃ veluti. ¶No. ꝯ ꝗliter puniendi sunt q ꝓter conſciẽtiã capituli huiusmodi litteras nomine capituli ſcribũt qa tam quã falſarij puniunt. j. de bis que fi. a ꝓla. c. quanto.

Quam olim archi.

Summat vt i rubro ſm cõmunẽ ꝛ no. lectu. ¶Prima pars deciſe narrat factũ. Secũda ibi: mãdam⁹. dat iudices qbus ꝓmittit receptionẽ teſtiũ ꝛ puidet qd p eos agẽdũ ſit reo ꝓtumace. Ab. ſi.

b ¶Meneñ. iſta eccl̃ia menẽ. q̃ al̃s dr̃ ſancti dauid: oli fuit archiepiſcopalis ſicut appet p ꝓuilegiũ ip⁹i⁹ eccleſie quem cãtuarieñ. archiep̃s tz p ſuffraganea eccl̃ie ſue: archidi. ipſi⁹ eccl̃ie ſup ſtatu ſeu libertate illi⁹ mouit q̃ſtionẽ archiep̃o cãtuarieñ. diocẽs eã liberã eẽ: ꝛ p ꝓñs dz eẽ metropolis ſuper cũctis eccleſijs vuallie hoc dicit tã. qui factuz nouit

c ¶Per exceptionẽ. forte obijciebat ei q ñ habebat mãdatũ ꝛ fine lr̃is ſui capituli ꝛ epi nõ erat audiẽd⁹: vt. ſ. ỏ pcura. c. i. ſz nõ é verũ i hoc caſu qz qlibet ali⁹ ẽt minor põt p. ſeq iniuriã eccleſie ſue ne trahatur i peiorẽ ſtatũ. xij. q. ij. ñ liceat. ẽt aliſs ꝺicentib⁹. ff. de libe. cã. l. i. ij. ꝛ. iij. lz alias cõiũcta ꝑſona repellat̃ ſi agat p̃ volũtatẽ aliorũ. ff. ỏ pcura. põni⁹. ¶. vlt. ſed b non eſt ita. nã qlibet agere tenet̃ pro eccl̃ia. ij. q. vij. q̃propter. et. v. q. v. ñ vos. ꝛ ſic vn⁹ iuſte reſiſtit oĩb⁹. xxxi. diſt. nicena. ꝛ j. ỏ bis q̃ fi. a ma. p. c. cũ i cũctis. ar. p̃. ff. q ꝛ a q. ma. li. nõ fi. ſiqs hac lege. ¶. quotiens ꝛ ita intellige ỏ alia exceptione puta rei iudicate: ul̃ quia eẽt excõmunicat⁹ vel aliã cõſimile. Jo. Itẽ. ar. ẽ b q exceptio pẽptoria añ lit. cõte. p̃t obijci ꝛ pbari ꝛ ſic repellit̃ actor ab agẽdo qõ verũ ẽ i trib⁹ caſibus. ſ. de lit. cõte. c. exceptionib⁹. in concilio lug.

d ¶Valitudinarios. ſic. ſ. ut lit. non conte. qm̃. i. rñ.

e ¶Recepture. ſic vr̃ q p̃ ꝓtumacẽ poſſit pcedi vſq; ad ſẽtẽtiã ẽt lit. nõ ꝓte. Si b ẽ vera lr̃a. ꝛ loquit̃ de diffinitiua ſic nõ ſolũ ſenes ſed oẽs idifferenter ſunt recipiẽdi ꝛ b vr̃ dicere ſatis lr̃a teſtes maxime ſenes. ꝛ ſic illud maxime proprie ponit̃. ꝛ ſic ẽ iſte vn⁹ caſus i quo fauore libertatis recipiunt̃ teſtes lit. nõ ꝓte. ꝛ ſnia p̃ferr̃ ſicut ꝓtinet̃ i electiõe plati vl̃ mr̃imonio carnali. ſ. vt lit. ñ ꝓte. qm̃. ¶. porro. ꝛ ẽ ar. ad b. C. de ĩgenu. ma. l. diffamari. ꝛ ſic intelligebat tã. Alij exponũt iſtã lr̃am ſniam. i. iterlocutoriã. ſ. de miſſiõe i poſſeſſionẽ ſi altera ps nõ venerit ul̃ ſi ptes venerit litẽ ꝑmo ꝓteſtabũt. Sz ꝑma lectura ex ipa pz lr̃a. nã ſi papa vellet intelleriſſe de iterlocutoria de ea mẽtionẽ feciſſet. j. de deci. ad audiẽtiã. ꝛ. ſ. de trãſla. iter corporalia. ſz multũ videt̃ obſtat̃ huic cũ dicit: ſenes ꝛ valitudinarij cũ illi ꝓſueuerũt recipi lit. nõ ꝓte. ut i. c. qm̃. vñ ſi papa intelligebat q̃ i caſu iſto poſſint recipi lit. nõ ꝓteſt. ex pte actoris ſimpliciter dicere debuit recipiatis teſtes quos archidiaconus duxerit p̃ducẽdos p̃z q̃ recepti i caſu ſimili cũ actor abſens ẽ ꝓtumaciter ꝛ re⁹ pñs. ſ. de do. ꝛ ꝓtu. cãz q̃. iõqz vr̃ q loquat̃ b ỏ ſnia iterlocutoria ꝛ teſtes ſenes ꝛ valitudinarij recipiant̃ ne copia ſubtrahat̃ ꝓbationũ ex eor defectu: vt maioris eccleſie vel priores eccleſiarũ ciuitatis lucañ. preſbyteros ſeu diaconos bone fame preſtandam. qua recepta preſigatis ei terminuz quo conſecrand⁹ nr̃o ſe ꝓſpectui re preſentet. Si vero irregularitatis impedimẽtũ fuerit probatũ: uel infra terminũ ꝓſtitutũ ñ p̃ſtiterit purgationẽ indictam: nos euz a prelatione lucañ. eccleſie amouẽtes mãdetis ex parte noſtra capitulo ut electionẽ de alio nõ differat canonice celebrare.

¶Archipreſbyterum autem lucañ. ꝛ. g. ſacriſtam: qui cõtra predictũ electuz lr̃as nobis ſuo nomine maioris ptis capituli deſtinauerũt cũ ꝓſtet p atteſtatiões p̃dictas lõge maiorẽ partẽ capituli nõ fuiſſe[a] conſciã huiusmodi lr̃arũ ab officio ꝛ beneficio denuncietis eſſe ſuſpẽſos donec mereantur noſtraz indulgentiã obtinere.

¶Dẽ dulmeñ. eꝑo decano ꝛ priori ſcẽ trinitatis ebora.

¶ In cauſa liberali contra contumacẽ etiã lite non conteſtata teſtes recipi poſſunt.

Quz oliz archi. meneñ[b]. aduersus cãr. archiep̃m ſuper ſtatu meneñ. eccleſie, ꝓpoſuit qõnez: ꝛ infra. ¶Mandamus quatenus niſi ps aduerſa predictũz archidiaconum per exceptionem[c] legitimaz repellere valeat ab agendo: partib⁹ ſi poterit fieri uel, pcuratorib⁹ earuz ad locũ ſecurũ ꝛ idoneũ ꝓuocatis ꝛ lite legitime cõteſtata teſtes quos archiep̃s in ãglia ꝛ quos archi. durerit producendos in vallia recipere procuretis. ¶Nec ſi archiep̃s citat⁹ legitime vel p ſe uel per, pcuratorẽ idoneũ noluerit cõpere aut litez ẽt ꝓteſtari: uos teſtes maxime ſenes ꝛ ualitudiarios[d] quos archi. durerit producendos ſub ap. ob. admittatis ꝛ ỏpoſitiões eor conſcriptas ad ſe. curetis ap. deſtinare. ſtatuentes ptibus terminũ pẽptoriuz quo per ſe uel rñſales idoneoſ nr̃o ſe cõſpectui repñtent ſniam recepture[e].

¶Dẽ priori de bolonic. ꝛ. J. rectori eccleſie de borell'.

¶ Publicatis atteſtationib⁹ admittat̃ aduerſari⁹ ad probandũ cõtrariũ ſi añ publicationẽ ſuper hac ꝓbatione ꝓtraria iſtrui nõ potuit.

Ex tenore vr̃arũ accepim⁹ lr̃arũ: q cũ nobis cãm que vertitur inter. r. militẽ. ꝛ. m. mulierẽ cõmiſerim⁹ fine debito terminãdã: ꝛ infra. ¶Pars mulieris ꝓpoſuit q dictus miles pri⁹ corꝑale p̃ſtitit iuramẽtũ: q ipſã duceret i vxorẽ: poſt modũ carnaliter cognitã [f]tradurit in domuz. Miles vero hoc inficiebatur[g] oĩo: adijciens [h]q ꝛ ſi hec ꝛa eſſent eã tñ de iure bre nõ potuit eo q aliã tunc [i]viuẽtez pri⁹ duxerat in vxorẽ. Cũ per teſtes militis videret̃ eẽ ꝓbatũ: q ipſe añ feſtũ purificationis beate virginis. b. mulierẽ ſoleñiter accepit vxorẽ: ꝛ teſtes. m. mulieris dicerent q in ſeptimana paſchali ſequente feſtũ predictũ de ea ducenda p̃ſtiterit iuramẽtũ: p̃dict⁹ miles ab ꝓpoſitione ipſi⁹ abſolui cũ inſtãtia poſtulabat. Verum ex p te ſepedicte mulieris extitit replicatũ q eo tpe necnõ ꝛ añcz teſtes dicti militis diterãt eũ cũ alia mr̃imonium ꝓtraxiſſe fuerat semp i ebor. prouincia cõmorat⁹: cum teſtes ip ſi dicerent hoc longe extra dictaz, prouinciã actũ eſſe determinantes tps ꝛ locũ: quod p teſtes idoneos erat ꝓbare pacta. Sz econtra fuit ex aduero rñſum q cũ atteſtationes iam eẽnt hincinde ſolenniter publicate loc⁹ productioni teſtium iã nõ erat.

Quia igitur dubitatis vtrũ poſt publicationez atteſtationũ ſup illo articulo debent teſtes admitti. Nos inq̃ſitioni vr̃e aucitate p̃ſentium rñdem⁹ teſtes mulieris ad ꝓbandũ illũ articulũ admittendos[k].

¶Dem pori. ſ. vi.

¶ Indulgenda eſt in cauſa quarta ꝓductio teſtiũ petita cũ ſolennitate legali cã legitima nõ ffragante ali as legitime appellatur.

Significauerunt nobis: ꝛ infra. Cũ cã que uertit̃ iter abbatẽ ꝛ monachos ſancti dionyſij ex vna parte ac abbatiſſaz et moniales de

Ex tenore.

¶Publicatis atteſtationib⁹ falſitas priorũ teſtiũ põt idirecte ꝑbari. ſic cõiter ſumatur ſz b ſũmatio non contineat vſq; qa qz veritatẽ ut ex infra dicẽdis apparebit. ideo ſũmo ſic ut i rubro. ꝛ ẽ caſus ſingularis ꝛz qđ parũ refert an velit probar̃ cõtrariũ directe uel indirecte: ut. j. patebit. Cõmũis diuiſio. Scõa ibi: qz igit̃. Ab. ſi.

f ¶Cognitã. ꝛ ſic inductum fuit mr̃imoniũ p ſumptũ. j. de cõdi. appo. ỏ illis. p̃ quã p̃ſumptionẽ nõ admittit̃ probatio in contrarium. j. de ſpon. is qui fidem.

g ¶Inficiebat. ꝛ ita p narrationem ꝛ rñſionẽ facta eſt cõte. litis. ſ. ỏ elec. dudũ. ꝛ. ſ. ỏ li. cõ. cõteſta. c. vno. ꝛ. C. de lit. conte. l. vna.

h ¶Adijciẽs. in modũ exceptionis. ſic. ſ. ỏ or di. cog. c. i. ꝛ ex iſtiſ verbis ỏbes inſtrui q̃liter debeas rñdere ꝛ ſub q̃ forma. quia ſic excipiẽdo nõ cõfiteris. j. de exceptio. cũ venerabilis. vbi de h. ꝛ. ff. ỏ excep. nõ vtiqz. ꝛ. j. ỏ excep. venerabilis.

i ¶Tũc viuẽtẽ. ille allegabat turpitudinem ſuã. vñ ñ ỏbuit audiri. j. ỏ dõa. iter dilectos. ꝛ j. ỏ cõceſſi. ꝑben. cũ ſuper queſtione. ꝛ. de cõfeſ. cũ ſuper. ſed in caſu iſto ꝛ i quolibet ubi vr̃it̃ periculũ anime auditur allegãs turpitudinẽ ſuã. ſ. e. fiẽ. ꝛ. j. de reiudi. latoz. ꝛ. c. conſanguinei. ꝛ i cauſa liberali audit̃ aliquis cõfitẽs turpitudinẽ ſuã. ſ. ſe vẽdidiſſe filiũ ingenuũ. C. de libe. cã. l. i. Vin. Itẽ ex eo qđ dicit tũc viuẽtez. patet q b nõ poterat eẽ vxor. ſed ſi ꝑma eẽt ỏfuncta et b ſciebat illũ aliã bre añq̃ cõtraxit cũ eo eã poſtea habere nõ poſſet. j. de eo qui dux. i matri. ſup hoc. ꝛ. c. ex tuaz. ꝛ. c. cũ bẽret. ſi vo credebat eum eẽ ſolutum qñ ꝛit cum eo bñ poſſet eum bẽre. j. de eo q dux. in matri. c. i. ꝛ. c. veniens. b.

k ¶Admittẽdos. b habes expreſſe q poſt publicationẽ teſtiũ ẽt i eis dẽ iſtãtia iudicij teſtes recipiunt̃ ſup nouo articulo vl̃ exceptiõe. ſ. ỏ teſti. vbi de h. ꝛ. ſ. e. ſeries. ꝛ. C. ỏ excep. ſi qdẽ. C. ỏ pba. exceptõez. ꝛ. j. ỏ excep. ỏniqz. ſup veteri vo nõ ſũt recipiẽdi. j. e. fraternitatis. ubi ỏ b. Sz certe licitũ ẽ mulieri ꝓbare abñtiã viri. ꝯ ꝛ eodẽ mõ licitũ ẽ viro ꝓbare pñtiã q̃ mos vtriqz gerẽd⁹ ẽ. ff. ỏ pba. circa eũ. q̃ ñ dz actori licere qõ reo nõ liceat. ff. de reg. iur. ñ dz. Et ita ẽ ar. q poſtq̃ dixi teſtificata nõ poſſum iducere teſtes ſup eodẽ articulo. ſz alius ẽ modus iducẽdi ꝛ ad aliõ nũc q̃ ꝑmo. ſ. e. veniẽs. ꝛ. c. cum in tua.

Significauerunt. Si ſine cã neget q̃rta dilatio petita cũ ſolẽnitate legali p̃t appellari. ul̃ ſũma ſicut i rubro. ¶In ꝑla appel-

lãtis decisa narratio. In scõa appellatõis cõmissio ibi: mãdam⁹. ab.

a ¶ Intentarunt. qõ eis licuit. ſ. de cã poſ. paſtoralis. ꝛ. ff. de vi. et vi ar. cũ fundũ. §. ult. ꝛ. ff. de acq. poſ. naturaliter. §. nihil.

b ¶ Ratiõe. hec rõ bona erat qz iterdictũ vñ vi dat heredi ꝛ bonorũ poſſeſſori. ff. de vi ꝛ vi ar. l. i. §. hoc iterdictũ. ꝛ dat in heredẽ i id qõ ad eũ puenit. ff. õ vi et vi ar. l. i. §. pe. ꝛ l. ſe. ꝛ xvi. q. vi. ſi eꝑm. Et intellige qñ dat ꝯ heredẽ iuris. C. ſi ex õlic. defũ. l. vna nõ aũt ꝯ heredẽ rei. qz nõ ois ad quẽ res puenit tenetur interdicto vñ vi. ſ. de re ſti. ſpo. cũ ad ſedẽ. ꝛ. ff. de vi ꝛ vi ar. cũ ad te. ſi tñ ſciẽter rẽ illã ſcipit a diectore tenet. ſ. õ re ſti. ſpo. ſepe contingit.

c ¶ Deberet. mõachis petẽtib⁹ quartã pducti onẽ teſtiũ cũ ſolẽnitate legali ſup iudicio poſſeſſorio quã cũ iudices õnegarũt mõachi appellauerũt ab iterlocutoria ꝯ eos lata: ut. ſ. pz

d ¶ Solẽnitate. quã habes. ſ. e. c. pe. ꝛ i auc. e. ti. §. quia vero.

e ¶ Dies. idez tps dat ad appellãdũ a diffinitiua. ij. q. vi. anteriorũ ꝛ ſic pz q. ſ. x. dies õbz appellari ab iterlocutoria. §. õ elec. cũ dilecti als trãſit in rẽ iudicatã ut ibi dr. idẽ etiã tps dat ad ſupplicãdũ C. de ẽpi. ipe. offe. auc. que ſupplicatio. Vin.

f ¶ Effrenataz. Mo. no uitatẽ iuris. ſz rõ eſt antiqua: ſic. ſ. c. pri. ꝛ. ff. de teſti. l. i. i fi. ꝛ ex eadẽ cã poſſet iudex õnegare tertiã ꝛ ẽt ſecũdã. ſi. ff. de iudi. nõnũq. xxiij. q. iij. õ illicita. ꝛ. §. õ dolo ꝛ ꝙtu. cũ dilecti. ex quo eadẽ ſubeſt cã i ſecũda ſiue i tertia ut in q̃rta idẽ ſernãdũ ẽ bicinde. §. de trãſla. iter corꝛoralia: uel ſi ifra certũ tẽpus cã deberet determinari. §. de offi. deleg. de cauſis. Vin.

g ¶ In pbatiõe. ſ. q nõ pbẽt ſe appellaſſe infra. x. dies ex cã ẽmiſſa.

h ¶ Cõdẽnates. ꝛ ſic pz q appellãs iniuſte ꝙdẽnãdus ẽ i expẽſis alteri pti. ꝛ iſtud generale ẽ. ij. q. vij. omnimodo. ꝛ. ſ. de appel. ut debit⁹. ꝛ q remitti dz ad eũdẽ iudicẽ a quo appellauit ut dicẽ illa dcere. ut debit⁹. ꝛ. ſ. e. cũ i eccl̃ia. Sz q̃re ẽm iura p̃dicta ñ remittunt ptes ad ꝓres iudices ſi apparuerit mõachos fruſtratorie appellaſſe. h iõ ꝙtigit qz ꝓres iudices retulerũt negociũ dño pape ꝛ ita õſierũt eſſe iudices p relationẽ: ut. §. de of. dele. lz. i ꝑn. ꝛ. C. de rela. l. i. ꝛ. ij. ꝛ ut pz ex ꝑn. c. qd iuris ſit õ hmõi expẽſis. dcñ ẽ plene. §. õ do. ꝛ ꝙtu. ſi nẽ. Ber. i

i ¶ Liq̃re. ſi vt q plene liq̃at niſi poſtq renũciatũ fuerit ꝛ cõcluſuz cũ añ renũciationẽ poſſint ptes adhuc pducere teſtes ſup nouo articulo ꝛ iſtrumẽta. ar. §. õ elec. dudũ. ꝛ. ſ. õ ſi. iſtru. cũ dilectus.

k ¶ Recurſum. ſz eſto q mõiales obtineãt i poſſeſſione ꝙ habebũt rẽ cũ fructib⁹ a tpe õiectiõis. §. õ reſt. ſpo. grauis. ꝛ. ff. de vi. ꝛ vi ar. l. i. §. q vi õiect⁹ ẽ. Sz põe q mõachi obtineãt poſtea i petitorio ꝙ habebũt rẽ cũ fructib⁹ a tpe litis ꝙte. ſup ꝓprietate. ꝛ iputẽt ſibi mõiales q ꝑmo itẽtarũt iudiciũ ꝓpetatz qz litis ꝙteſtatio exequat oẽs poſſeſſores. ꝛ p litis ꝙte. fiũt malefidei poſſeſſores ꝛ iõ fruct⁹ p⁹ li. ꝙte. oẽs reſtituẽdi ſũt cũ ipſa re. C. õ rei vẽ. certũ. ꝛ. ff. õ peti. hec. ſz ꝛ ſi lege. §. ſi añ litẽ. ſz forte iſpicit li. ꝙte. õ nouo fcã ſup ꝓprietate: ꝛ mõiales ꝑmo ꝙueniebãt mõ ꝙueniũtur. Et h verũ ẽ ẽm legiſtas q dicũt q ex toto renunciak iudicio ꝓpetatz añq̃ admittant ad poſſeſſoriũ. Secũdũ iura canõica ñ renũciak iudicio ꝓpetatz. ut h dicẽ. qz poſtea debẽt pcedere i iudicio ꝓpetatis. Sz ſecũdũ h vr q fecerũt ſibi ꝑiudiciũ circa fructꝫ pceptos ꝛ poſt litis cõteſta. ſup ꝓprietate ſi monachi poſtea obtineãt in iudicio ꝓprietatis. Jo.

Quamcaſum. Habet tria dicta ut patet ex ſummatõe. Scõz

l ¶ ibi: qõ ſi. tertium ibi: volentes. ab. ſi.

m ¶ In ꝑſonas. Sz cũ exceptio q̃ opponit i ꝑſonas teſtiũ õbeat reſcrari i tps diſputatiõis poſt publicationẽ teſtiũ: ut. §. e. ꝑſentiũ. q̃re papa dicit q ſtati h faciãt: ideo fecit ne differak negociũ qz ꝑſũptio erat ꝯ ſanctiũ. ne cã ꝓtrahẽdi negociũ obijcerẽt i ꝑſoas teſtiũ p⁹ publicationẽ. vñ papa voluit ſup h ꝓuidere. ꝛ ideo nõ fuerũt admiſſi ad h. §. õ ꝓba. lz. i caſu ſtatiz admittit ad pbãdũ. vñ cum dicitur q ille ſit odioſus ex criminali cã ſtati dz h ꝓbare. C. de teſti. auc. ſi dicak. ſi ex leui cã uel pecuniaria odioſus dr recipiak ei⁹ dictũ. ꝛ i tps diſputatiõis reſeruẽt huiuſmodi q̃ſtio: ut ibidẽ dr. ꝛ i auc. eo. ti. §. ſi vo. colla. vij. Jtẽ ꝛ in alio caſu cũ obijcit teſti q ſit ſu⁹ ſi dicat ſe liberũ ñ dz admitti niſi pri⁹ oñdat chartã ſue manumiſſiõis. C. eo. ti. auc. ſi teſtis ſuꝰ. ar. h q ſtati debeat audiri qui obijcit crimen teſti. §. eo. ex parte ade.

n ¶ Procures. ſigillati per ſe. als nõ valerẽt cor dicta. ſ. c. venerabilis. ꝛ. ſ. õ accu. inq̃ſitiõis. §. i. ꝛ. §. de elect. q̃ ꝑpter ar. C. de teſti. nullũ. B.

o ¶ Circũſtãtijs. alias nõ perñẽit ad veritatẽ. xxiij. q. viij. occidit. an. ſ. lucri gfa uel inimicitiarũ teſtificenẽ. ꝛ õ alijs circũſtãtijs: õ qb⁹ tradit. ff. e. l. iij. ꝛ. iiij. q. iij. §. ſi teſtes. b.

p ¶ De cauſis. cãm. n. ſcietie dz q̃rere iudex quã ſi nõ reddiderit nõ valebit dictum teſtis. iiij. q. iij. §. ſolã. ꝛ. xxiij. q. iij. ſi habes. ꝛ i auc. õ teſti. §. ꝛ lz dudũ. col. vij. Si vero iudex ñ queſierit ꝛ teſtes ſimpliciter dixerint ſe ſcire valebit. ſ. de re iudi. ſicut. vbi de hoc. ꝛ. ff. de no. ope. nuncia. de pupillo. §. q nunciat. in fi.

q ¶ Perſonis. ipſoruz teſtiũ an etiã ſint honeſti. iij. q. iiij. §. ii. Sz nũqd teſtis teneatur rñdere an ſit criminoſus purus uel talis q nõ poſſit teſtificari: ꝛ vr q ſic. qz iſte ſũt circũſtãtie de qb⁹ q̃rit. ff. e. l. iij. ꝛ. iiij. q. iij. §. ſi teſtes. ꝛ qa teſtis i cã criminali ꝛ ordinandus equiparanẽ. ij. q. vij. ipſi apoſtoli. ꝛ. c. teſtes. ſz ordinãdus tenet dicere crimẽ ſuũ. l. di. ex penitẽtib⁹. ꝛ. xxiij. diſt. c. ulti. op. argu. ſ. de excepti. deniq. Sz ꝛriũ nõ iuenit ergo ſtabim⁹ legib⁹ ꝓdictis. qõ. n. nõ mutak q̃re ſtare ꝓhibeẽ. C. de teſta. ſancim⁹. Sz ꝯ vr. q nõ teneat rñdere. qz nemo tenet ꝓdere ſe. de pe. di. i. nõ tibi dico. Hec auctoritas logt de eo q i iudicio anime cõfitet. ꝛ ille nõ tenet crimẽ ſuũ occultũ publice cõfiteri. qd ergo dicem⁹. ſatis põt dici q dz rñdere ſaltẽ ad ea de qb⁹ tradit. iiij. q. iij. §. ſi teſtes. ꝛ. ff. eo. ti. l. iij. ꝛ op. ar. ſ. de accu. inqſitiõis. §. i. ſi de aliis iterrogẽtur nõ tenent rñdere. ſz de cõſuetudine nõ iterrogant. Et ſatis vr honeſtũ q ſi iterrogent: niſi de his de qb⁹ fit mẽtio in. ll. ꝓdictis. qz talia nõ ſũt ãpliãda. ſz reſtrigẽda. Preterea teſtes debẽt cognoſcere litigãtiũ ꝑſonas a qb⁹ ꝛ cõtra quos iducunt quãdo agit de cõtractib⁹: aliter nõ vr q poſſint congrue teſtificari. ar. in auc. e. ti. §. i. col. viij. ꝛ in auc. de iſtru. cau. circa ꝑn. §. ſi qs igit. C. de iur. deli. ſancim⁹. §. ſinaũt dubius. in fi. Et ſi dubitet. an teſtes cognoſcãt contrahentes uel litigãtes. exhibendi ſunt ipſis teſtibus ut eos cognoſcãt. ꝛ in eadem forma in qua eſſe conſueuerunt. qz mutata forma ꝛ ſubſtãtia quaſi mutata videtur. ff. ad exhi. iulianus. §. ſed ꝛ ſi quis. Iſtud frequenter fit: precipue ubi factum ſuſpectum preſumitur.

r ¶ De loco. exemplo danielis.

s ¶ Tẽpore. qz ſi diuerſi ſunt ſiue in loco ſiue i tẽpore: nõ valet eorũ dictũ. iij. q. ir. nihilomin⁹. nec itellige õ tẽpore. i. de q̃litate tẽporis niſi eẽt ſuſpectus teſtis uel ex tẽpore. i. ex mora. ꝛ ex hoc etiã redditur teſtimoniũ ſuſpectum. iiij. q. iij. §. itẽ i teſtib⁹ cõſiderandũ ẽ. Cum eniz teſtis ꝑſumit ſuſpectus qbuſcũq modis põt inquirẽda ẽ veritas. ar. xxx. q. v. iudicatẽ. ꝛ. xxx. q. ir. graue. ꝛ. C. de edẽ. is apud quem. in fi. Juder ergo diſcret⁹ i oib⁹ iſtis ꝛ alijs p que poſſit veritas melius perſcrutari dz iterrogak aliter. n. ad veritatem non poſſumus peruenire xxiij. q. viij. occidit. t.

t ¶ Teſtes aũt rẽ. Clauſula nõ reſpicit oia ſuperiora. qz teſtes illi q inducũtur ſup criminib⁹ non cõpelluntur. ſ. ti. pri. dilectorum. ubi de boc.

u ¶ Cõpellas. p excõicationẽ. §. e. tã lr̃is. ꝛ boc bene põt. qz ꝑſtat ipedimẽtũ cãe. ꝛ qz iuriſditio ad omnia extẽdit: ſine qb⁹ cã expediri nõ ꝑt. §. õ offi. õle. ꝓterea. ꝛ. c. prudẽtia. §. ſexta. ad fi. ꝛ. c. i. ꝛ. c. ſuſpitionis. ꝛ. §. e. tã lr̃is. ꝛ. ff. de iuriſ. om. iudi. l. ij. Et ſi nullo modo põt compelli ꝛ ita teſtes ñ põt inde dicere veritatẽ. quid erit. videtur q dz haberi p producto ac ſi õpoſuiſſet cõtra illũ qui facit illum impediri: uel cõſentit. qz ſi vellet ꝓhibere: ne taliter impediretur bene poſſet. ſ. e. conſtitutus. ar. iij. q. vij. §. tria v. ſi qs autẽ. arg. cõtra. i. q. iiij. qz preſulatus.

v ¶ Effrenatam. ſic. §. e. c. pri. ꝛ. ff. de teſti. l. i. in fi. Et ſic vltra. x. dr eſſe effrenata multitudo. ſic. ſ. de cleri. excom. mini. lator. Sed hoc potius conſideratur ẽm magnitudinem cauſe ꝛ perſonarum qualitatem. nam qñq. xxiij. milia dicuntur pauci. xlv. di. diſciplina.

a Voluerit.ħ lra pōt itelligi ꝑ distinctionē illi⁹.l.C.e.ti.l.vl.j.e. ꝓsenta ta.uel dic ut dicebat Jo.ꝛ lau.q ꝙdiu attestatiōes sunt clause pñt adhuc ijdē testes iterato induci ut addāt q: forte tūc nō habebāt oīa ī memoria: ī auc̄.e.ti.§.q: vo multi.ꝛ ar.ff.ō q̄sti.repeti.ul'ut corrigāt errorē suū. Sz illō nō credo q: ħ debēt facere icōtinēti ꝛ ñ ex iteruallo.j.ti.pr. preterea.ī si.ꝛ ar.ad hoc.xxxv.q.vi. de parētela.ī v.discordasse. Sz si qs testis scōo inducto dicat ꝑriū eius qō ꝓmo dixit.tē dictū suū nō valet nec credit ei. ar.j.eo.cū in tua.j.ō appel. sollicitudinē.ī fi.nisi forte ita esset q prime attestatōes nō valuissēt puta ab eo recepte: q nullā habebat inrisditionē uel poti⁹ q: pro nō scriptis ō bēt hꝛi nec debuit publicari. sz potius incidi.Ber.

Veniens ad apo.se.

Summa sic aliter q̄ ī rubro. Attestatōes recepte ī sū mario fidē nō faciūt in plenario iudicio. Et illarū publicatiōe nō obstāte ijdē vl' alij testes sup eisdē capitulis recipi pñt. Et tres sūt ptes. prima pōit ordinē processuū ꝛ disputatōes ptiū sup receptiōe testiū. Jn secūda papa iterlogtur ibi:nos igit. Jn tertia cāz ꝓmittit ibi:quocirca. Ab.si.

b Veniēs ō hac materia lo gt.j.ō appellatio cōstitut⁹.

c Appellationē.bñ allegabāt isti ꝓcuratores.si ħ ꝓbaꝛ possent.s.q ꝑ iusticiā q: executio ꝓ ħ suspendit. fic si obijciat questio falsi.C. si ex fal.ī stru.l.vlt.Lau.

d Voluerit.quia dicebat q crāt ꝓstituti ꝓcuratores ab excōicatis:ut pz ī tegra.in fi.

e Audiēd⁹. snia lata inter me ꝛ te nō est executioni mādanda si ius alterius ptis ledit.j.ō re iudi. cū super.ꝛ.s. de offi.deleg.super eo.ꝛ.ff.ō appel.a snia.Lau.

f Incōtinēti.no.snias executiōi mādādā nisi statim ꝓbetur exceptio.s. de resti. spo. litteras.C.de cōpēsa.l.vl. in fi.ꝛ.C.ō ordi.cog.l. fi.§.vlt. si.j.de re.iudi.cum super.

g Fūdaret.q̄ō dz audiri cōtra illam sententiam que lata erat pro archidia.

h Jn articulo.ad quē ꝓbādum fuit admissus.s. q suā ī tererat.

i Vellet.q: ad ħ cogi ñ poterat cū ob aliud ꝓbādū fuissent inducti.j.e.cū cām que.ꝛ ar.s.eo. cōstitutus.j.e.in tua.ex consensu tū valuissent.ar.C.e.ti.l.vlt.

k Pars.sz q̄re necesse hz iste.p.ꝑ snias illam iducere testes cum illa snia ei nō debeat obēc.q: res iter alios acta alijs obēc nō dz.j. de fi.instru.iter dilectos.ꝛ.j.de re iudi.c.pe.ī pn. Rūdet q: ō ħ agebat an snia ei ꝓiudicasset q sciebat rē ad se ptinētē tractari.q: ꝓmo sibi actio ei⁹ rei cōpetebat et ꝓmisit sequētē agere ꝓiudiciū sibi fecit.j.de re iudi.c.pe.ff. de iudi.sepe. q: hoc ipso tacite renūciare vī iuri suo.j.de his q̄ fi.a ma.par.c. ex ore.ga q̄cito sciuit cām illā tractari statī debuit ꝓdicere.ꝛ se opponere:q cū nō fecerit ꝓsumit cōsentire.ar.s.de offi.ōle.cū oli.ꝛ.liiij.di.si ꝙ⁹.j. q ma.accu. pos.ilsup.sec⁹ si nesciuisset cāz agi.ar.ff.de accu.si cui.§.idē. Preterea ad hoc ijdē vel alij testes sup ħ sunt admittēdi.ꝛ ita sup eodē articulo ꝛ iter easdē psonas testib⁹ publicatis ijdē uel testes iterū recipiūtur. Añ ꝑ.s.e. fraternitatis.cū suis ꝓcor.Sz iā solutū ē q: illō ꝓtingit pp diuersuz modū agēdi.j.e.cū ī tua.ꝛ.c.cū cām q̄.Sz si illi ēt q ꝓmo iducti fuerūt ꝑriū dicūt in secūdo iudicio:qd erit:nō credo ualere dictū eorū.lz aliō sit iudicium.ꝛ ali⁹ modus agēdi.j.eo.cū ī tua.ꝛ.j.de presump.lras.s.de ꝓba.per tuas.

l Canonicos.q̄ enī in capitulo sunt ꝓ alios ꝓbari nō possunt cū alij ad capitulū ñ vocenꝯ:sic ꝛ q̄ domi fiūt ꝓ alios ñ ō facili explorāt.C.ō repu.cōsensu.§.sup plagis.C.de q̄sti.interrogari.ff.ad silla.si qs in graui.§. si pupill⁹.ꝛ.§.se.ꝛ.l.iij.§.si iurauit vxor.lz alīs apō domesticos facile qd cōfingatur.C.de dona.datā.ar.ꝑ.s.e.ī lris.itē ē ħ ar.q excōicat⁹ post absolutionē suā restituit pstino statui.iiij.q.i.c.i. Jtez ca q̄ in capitulo agunt ꝓ alios ꝓbari debent:ut ħ dicit. Et ħ ē cā q̄re ꝓpellit cānicus ferre testimoniū ꝑ ecclīā suā sup ꝑctu inito cū capitulo suo:nec ōbeat ideo pdef bñficiū suū.q: ħ facit ꝓpulsus.ff.de bo.lib.q cuz maior.§. pe.sec⁹ esset si assumeret ad officiū ut ī aduocatiōe ul'procuratiōe. q: tunc pdere dz bñficiuz suū.s.ō postu.c.ult.ħ ideo absoluūt ad cautelaz ut possint testificari q: dicebat q erāt excōmunicati post appellationē.alias null⁹ absoluit ad cautelam.nec itelligas q quilibet excōicat⁹ vocat⁹ ad testimoniū ōbeat absolui. ꝛ ħ ideo absoluūtur ad cautelā q: ñ poterāt ꝓ bari ꝓ alios q̄ ꝓ illos ō capitulo ut lra dicit.

Tuis questionibus.

Nōit dictū a quo casuz excipit ibi: nisi. Ab.si.

m Juramēti.sz cū iuramēto bñ:alīs quātūcūqz religiosus sit alicui credēdū.j.e. nuper. ꝛ sic tā monachi q̄ alij clerici dñt ferre ꝓ ecclesia sua testimoniuz .s. eo.insup.ꝛ.c.cū nūci⁹. ꝛ.j.ō infeiurā. ꝛ si xps ī fi.ꝛ.iiij.q.ij.sup prudentiam.

n Remittāt.ꝛ sic pz q iūramētum testis ꝓt remitti ꝛ hoc ió q: vbo aduersarij possuz totū ius meū relinquere: ut C.de fideicō.l.ul.sz vī q nō possit remitti q: ī troductū ē ut veritas ō tegat.ꝛ ut religio iudicātis non conueniat.et sic vī q ī fauorē iudicātis.ergo ꝓtes non pōt illō sibi remittēr. Sol. iuramētum illud iudicis auctoritate remittitur ꝛ istō iuramētū ꝓncipaliter in fauorē ꝓtis pstatur vnde possāt illud sibi remittēr ꝓtes. Sed nūqd iuramentū istud potest remitti in cā criminali de ꝓsensu partiū:dico q nō.q: nec eorū cōfessioni stat ī cā matrimoniali ēt si fama cōsentiat siue rumor.ꝛ ħ ideo ne colluderēt adinuicē cōtra matrimoniū.j.de eo q cogno.cōsang.vxo.sue.sup eo. sed ī cōiungēdo vī q possit remitti q: ibi credit cōtēti:dūmodo nō sit ī alteri⁹ mīmo. nij ꝓiudiciū.j.de clāde.desp̄ō.c.ij. Sz qd dices de iuramēto calūnie an possit remitti a pte parti:vī q nō.q: nec cōsuetudo valet ō ipso nō pstādo.s.de iura calū.ceterū.ꝛ vī exp̄ssum.C.ō iura.calū.l.ij.§. sz q: veremur.sz eadē rōne q̄ iuramētū testi remittit.q: ī fauorē ptiū pstat ut veritas eliciat ꝛ nō occultet.xiij.q.ij.q̄ q̄ ꝑt iuramētū calū nie remitti q: illō pstat ī fauorē ptiū ne calūniose aliqd fiat ꝛ ut vīta tē vl'saltē hz q estiat ꝓfiteat.C.ō iur.calū.l.ij.§.finaūt.ad fi.Dicūt qdaz ut io.ꝛ.b.ꝛ alij sequaces q iuramētū istud de calūnia expresse remitti nō ꝑt.sed tacite bñ remitti ꝑt:nec snia pp ħ cassaret.arg.ff. de pcu.filiusfa.§.veterani.ꝛ.C.e.ti.ita demū.ubi exceptio ꝓcuratoria ꝑ militē exp̄sse remitti ñ ꝑt.tacite vo bñ ꝑt.ff.ō iureiur.l.iusiurādū .§. q iusiurā.sic aliq̄n tacita ꝓhibitio pl⁹opat q̄ exp̄ssa.ar.ff.ō sol.vo ꝓcuratori.§.alia.ꝛ.l.si qs stipulat⁹ ī melle.§.i. alij dicūt vt. Jo.ꝛ ei⁹sequaces q nō pōt nec tacite nec exp̄sse cū ñ tm ī fauorē partiū.sz ꝓ cōi vtilitate introductū ē:ut dīt lex q ex diffimulatiōe remitti ñ ꝑt.C.ō iura.calū.l.ij.§.sz q: veremur.ber.tu dic ut hodie habet l.c.i.ō iu.cal.li.vi.vbi ōcidit q tacite ꝑt remitti sz ñ exp̄sse. additio.

refrenare volum⁹: vt hincide quadragenarium numer testiū excedere nō ꝓmittas:ita videlicet vt si fauent.testiū depositiones ratas habere voluerint[a]:que a ferrari. epo ꝛ abbate pompoñ. recepte fuerint testes ipsi cōputentur in numero ꝓlibato:alioquin cū attestatiōes ipse sint clause:ijdez testes si necesse fuerit iterato producantur.

Idem de nouo fonte et casedei abbati.

Vbi variatur mod⁹ agendi publicatis attestationib⁹ super eodem capitulo testes producere licet.

Veniens[b] ad ap.se.c .archidi. remoñ. būiliter supplicauit. vt sententiaz super decanatu clare moñ ecclēsie pro eo latam que iam fuerat in parte executioni mandata facerem⁹ in totuz executioni mā dari. Cuz aūt ꝓcuratores capituli clarmoñ. in nostra pñtia proposuerint sniam illā cōtra iusticiā et post ap[c].ad nos interpositā,pmulgataz ꝛ infra. Et idem archi.ipsos tanq̄ procuratores admittere noluerit[c]: vel dictis eorū aliquaten⁹ rūdere .p.subdi.nf se ipsi opposuit ex aduerso:asserens canonice se in decanatu claremoñ.electū:pp qō dictuf archi.ī sua petitione nō erat aliqua tenus audiend⁹[c]:q: decanat⁹ ipse nō ad illū sed ad se potius pertinebat:ꝛ infra. Cū igit sup his aliquā diu disceptassent:iterlocuti fuimuf vt dict⁹.p.si posset:icontinenti[f] suaz intētionez fundaret[g].q cuz sup hoc testes ꝛ instrumēta,pdurerit: interloquendo pronūciauim⁹ q sua interat vt se posset opponere archi.memorato. Lite igitur iter eos tam super electione q̄ sup sentētia cōtestata q̄sitū fuit ab ipso archidi. vtrū attestationes prius exhibitas in articulo[b] supradicto in hoc iudicio vellet' admittere:q rūdit q vel let dūmodo posset obijcere tā in psonas testiū q̄ in dicta. Quo audito pars[h] aduersa rūdit q attestatōnibus illis in hoc iudicio vti nolebat:cuz nō sup ꝓncipali negocio sz sup articulo incidēti fuissent lite nō cōtestata recepte: vnde sup toto negocio alios volebat testes,pducere vel eosdem. Pars autē rūdit aduersa q cū testes illi tā sup snia q̄ super ellectione dixissent ꝛ eoruz attestationes fuissent ī iudicio publicate:nō licebat eidem postq̄ testificata didicerat super eisdem articulis alios testes ,pducere:presertim cū in hoc iudicio attestationib⁹ illis vsus fuisset subdia.prelibatus.

Nos igitur iusticia pronūciam⁹ exigente:q testes essent recipiendi sup toto negocio:quos vtraq ps duceret producendos. Quocirca mandamus quatenus receptis testibus ꝛ rationib⁹ partiū intellectis cām ipam taz super ꝓncipali q̄ etiam incidēti fine canonico terminetis. Quia vero q̄ in capitulo agunt:nō facile possunt:nisi ꝑ canonicos[l] ipsos probari: volumus ut ad cautellam absoluatis eosdez ut no cati ad testimoniū libere valeant,p vtraq parte testari.

Idem bisuntino archiepo.

Religiosi etiam ad testificandū nō admittuntur absq iuramento nisi a partibus remittatur.

Quis questionib⁹:ꝛ infra. Monachi vero de suis fratribus ac conuersis testes in causis ꝓprijs producere absq iuramēti[m] exhibitione nō possunt. Nisi forte a parte remittatur[n] aduersa.

Idez attrebatēn:epo ꝛ dedim.ꝛ vsurcampi.abbatibus.

a Dilecto filio. litis contestationem: ptestando q̄ p illa v̄ba non
b intēdebat litē contestari. s̄. de ord. cogni. cum dilectus.
¶ Unicū. Sz nunqd eēt idē si hēret duos p̄ter istū: vī q̄ nō. qz duo
testes sufficiūt. s̄. e. lz. r. j. ō testa. relatū. r. iiij. q. iij. §. itē. vbi nume
rus. r. ij. q. iiij. §. i. adhuc credo q̄ remoueri dēat a iudicio r p̄cipue
si illi duo sint viles. et
qz testes nō habēt oīa, i
memoria semp r sic v̄i-
tas occultaret r p̄batio
nis copia totaliter ōpe
riret ar. op. s̄. ut lit. nō
cōte. qm̄. i. rm̄. r curare
debēt magistratꝰ ut ēt
salua sit rerū p̄obatio
ff. e. t. curēt. r ar. i auc.
e. ti. vl. colū. col. vij. et
ff. ad. l. agl. in lege. Si
āt plures haberet si de
berent remoueri: quia
vbi aliqs habet ſſicien
tes testes alij nō cō-
pellunt. s̄. eo. ti. c. ō te
stib⁹. i fi. Sz nunqd eēt
idē i cā criminali: vī q̄
nō. qz i criminali nō cō
pellunt testes. j. ti. pro
xi. dilectorū. adhuc cre
do q̄ sit remouēd⁹: nō
ob. eo q̄ nō p̄ōt p̄pelli
qz p̄cab⁹ iduci posset ut
testificaret. sed si omni
no nollet testificari si ō
beret remoueri ēt in cā
vili. si iudex vellet iura
re q̄ nil scit ō cā illa nō
oz remoueri. Idez cre
do tenēduz si aliquis i
fraudē procuret vt cau
sa talib⁹ cōmittat lz ha
beret alios ples. qz fra⁹
ei pdesse si oz. ar. op. j.
de simo. nobis. r. c. sit.
r. s̄. ō rescrip. sup lris.

¶ Delegatus necessarius in testez remouetur a iudicando r alius surrogatur.

Dilecto filio arien̄. prepositō nobis innotuit exponente: q̄ cū cām q̄ inter ipsuz r comitissam flandren̄. super donatione. vj. prebendaruz sacerdotaliū agitatur vo bis episcope ac abbas dedimen̄. r attrebaten̄. decano durimus con mittendā: idē prepositus citra litis contesta[a]. proposuit: q̄ testimoniū decani necessariū erat sibi in cā p̄dicta: cuz de iure suo nō nisi p̄ ipsū r aliū vnicū[b] tm̄ testē facere fidez pos set. vī postulauit ut i causa ipsa eo p̄cederetur excluso[c]: vl̄ supersede retur in negocio quousq̄z substitu-eremus aliū loco eius: vos autem petitionem eius admittere recusa-stis[d]: q̄nimo post ap.a prebendarū ipsarū donatione suspendistis eun-dem. ¶ Ne igitur ob testis[e] defectū eius iusticia valeat deperire: te ab bas vrsicāpi: loco ipsius durimus surrogandū[f]: mandantes quaten⁹ si est ita: suspensione p̄positi relaxa-ta[g] in cā iurta p̄oris mādati tenorē rōe previa p̄cedatis.

Idem iudici sabin̄.

¶ Ne probatiōis copia pereat citato aduersario recipiūtur r publi-cātur testes quos reus iduxit.

Significauit nobis presbyter sancti. n. sabien̄. dio. q̄ fūdato res eiusdem eccl̄ie liberam eam eē volētes fundationis tempore se in ea nihil iuris retinet direrūt: vī timēs ne, p̄cessu tp̄is, p̄bationis co-pia ualeat ōperire[h]: puideri super hoc idē p̄sbyter postulauit. ¶ Quo circa mandam⁹ quaten⁹ testes ido-neos[i] quos ipse super hoc duxerit p̄ducendos: eramines diligenter: r eorum dicta in publica redigi fa cias monumenta[k]: denunciādo [l]fū datoribus antedictis vel eoruz be-redibus: vt receptioni testium si ne lint interfint: r super denunciatiōe sic facta cōfici facias publicū instru mentum.

Idem ep̄o r archidi. vrbenen.

¶ Si materia antiqui capituli re-petit aliq̄ addito q̄ subiciat necessi-tati, p̄bandi: p̄ñt testes ēt ātiqui pu-blicatis attestationibus produci.

Quaz cā que iter economū mo-nasterij sancti. m. de monte: r infra. ¶ Cū igitur abbas et fratres eiusdē loci probare intendāt quanti precij venditionis tpe[m] possessio-nes p̄dicte fuere: mādam⁹ quaten⁹ recipiatis testes ās altrerutra par-tiū sup hoc durerit p̄ducendos: r

tabulas. r. l. qui vas. r. xxxiij. di. i nomine dñi. r. s̄. de elec. lz. r instrumen-ta oīa propter hoc fiunt. i. q. vij. saluberrimum.

i ¶ Idoneos. inter banc receptionē testiū r illā q̄ fit cum timet ō morte te-stiuz vl absētia diuturna. s̄. ut lit. nō p̄te. qm̄. i. rm̄so. multiplex ē differētia. Hic. n. recipiunt oēs testes idifferēter tā iuuenes q̄ senes. Sz i casu illo ñ re cipiunt: nisi illi tātum ō quo rum morte timet. puta qz sūt senes vl infirmi de quorum ab sentia diuturna timet: vt ibi dr. itē hic statim publicātur: ad p̄petuam rei memoriā ibi nō publicant. sed cōsignant: illi nō valēt post annum nisi infra annū uel agat vel ōnū-ciet illi p̄sone q̄ quam inducti sunt vt ibi dr: isti p̄petuo va lebunt: tāq̄ autenticū instru mentum: quorum dicta sunt redacta in publica monumē-ta. C. de re iudi. gesta. itē q̄ il los p̄t obijci i p̄sonas. sed cō-tra istos ñ: si appareat istru-mētum denunciatiōis: ut di-cit vin. sed hoc nō ē verum. Itē ō p̄ducunt ubi nō mouet nec timet lis in presenti: ibi sec⁹. Et no. q̄ hec publicatio vī bre locum ēt tātum in de fensiōe siue exceptōe: nō aūt in actiōe: nec est p̄trariuz. ff. ad. l. agl. i. l. agl. qz isti testes consignant: sic intelligit dñs a30. legez illam imo dico idē in actione quādoq̄z p eādem l. ff. ad. l. agl. i. l. agl. ibi pu-blicant r sentētia fertur. sed p̄dēnationis exactio compe-tit tm̄: cum extiterit p̄ditio: ut ibi dr. s̄. vt li. nō p̄te. qm̄ i. rm̄. i auc. eo. ti. §. r hoc verū est. col. vij. sz in bis duabus p̄cor. cōsignant r in auc. pre-dicta vbi dicit publicātur. i. publica manu trāscribunt ut loquat ante lit. p̄te. cū illa ō cre. qm̄. fm vnum moduz le gēdi. Si vis itelligere aut log in casu decre. hmōi. tunc p̄prie sedet: publicā tur. i. in publica monumenta reducuntur: ut ibi: dr Ain.

k ¶ Monumēta. hec ē bona p̄uisio ad cautelā futuroruz: ut sic redigant te-stes in publicā formā r aliō cōsilium poterat habere eccl̄esia ista cōtra pa-tronos ut faciant ei chartam libertatis sicut agit p apocha facienda. C. de fide instru. plures. Apocha sit dantis: antipocha recipientis: sic r libertus agit cōtra patronum ut faciat ei chartam manumissionis. C. de lib. cā sicut datam. aget ergo eccl̄esia offō iudicis. fm leges ageret conditiōe ex illa le-ge sicut datam. r. ff. de condi. ex lege. l. vna Ain.

l ¶ Denunciando. ar. q̄ ñ valet receptio testiū nisi ōnunciatio de ō ēt facta sit p̄ti aduerse. s̄. e. in noīe dñi. j. ō fideiuss. cōstitut⁹. r. s̄. at lit. nō p̄tes. qm̄. r. iij. q. ir. charte. qō ē verum. Itē arg. q̄ facta denunciatione siue veniat ad videndum testes siue nō: valet receptio testiū. s̄. e. ti. i noīe dñi. r de hac denunciatione fieri oz publicum instrumentum: ut si dubitaret de denūcia tione fortitā qz si negaretur ab aduersario: p̄batur per instrumentuz.

Quam cā. Post publicatas attestatōes nouum capituluz p̄bari p̄ōt p testes ātiquos. ita cōiter summat r fm ō nihil iduceret ō nouo ō. c. cū hec habeant i. c. fraternitatis. r in. c. cum venisset. cū multis similib⁹. s̄. e. iō summo notabili⁹ sic ut in rubro. In p̄ma p̄te ponit decisa petitio. In se cunda cōmissio ibi: cum igit. r pōe casum lr̄alem: ut colligit ex glo. ij. Mo-nasterium sancti martini de mōte vēdidit q̄daz casamēta ciuib⁹ viterbien̄. postmodum sentiens se lesum vltra dimidiam iusti p̄cij egit p̄ dictos ciues ēptores p̄ditiōe. c. cū dilecti. ō ēp. r vēditiōe seu. l. ij. C. de rescin. vē. ut re-scinderet vēditio vel supplerent iustum p̄ciuz: p̄bauit monasteriū i hoc iu dicio se fuisse deceptū vltra dimidiā iusti p̄cij. Sz nō determinauerunt te-stes q̄ta fuerit illa lesio. Et ō p̄batio sufficiebat si ēptores voluiss̄ēt ēptio nē rescindere sz qz dicebāt se velle iustum p̄ciū supplere fuit dubitatū nū qd mōasteriū posset ō nouo p̄bare quātitatē excessus cū dicta testiū fuiss̄et publicata sup ōceptiōe. r rn̄det q̄ sic. qz ista ē noua materia. lz bēat p̄tē in clusam de antiq̄ nō oportebit iterum p̄bare monasterium iterum fuisse ō ceptum. sz ō nouo nunc ōtermiabit q̄titas ōceptiōis. r sic cessat timor sō-natōis cum rōe adiuncti videat nouum capitulū. sic i simili vides cū ad dit q̄ testes sbornati falsuz dixerūt iurta no. i. c. lz. ō p̄batōib⁹. r p gl. i de. ij. ō tes. b colligunt ex ō. c. r. cū cā ō ēp. r vē. q̄ i eodē facto loquuntur.

m ¶ Tēpor. tp̄s n. ꝛct⁹ ispicietēdū ē. j. ō ēp. r vē. cū dilecti. C. ō resci. vē. si vo lūtate. i fi. r ō cuic. ex mille. §. i. r. ff. ō mio. ōniqz. §. socio. r. s̄. ō ele. dudū.

a ¶ Ad aliū.aliū articulū habes.j.de ēp.r vē.cū cāz q.r ē ps isti⁹.ꝙli erat tota itegra.r ibi ꝓbatū fuit q mōasteriū ōceptū fuit vltra dimidiā iusti p̄cij nō determinādo quātū vltra.vñ ꝓbari mō oz quātū ualebat res ultra dimidiā iusti p̄cij.Sz ālīter debuit ꝓbari excessus deceptiōis sine quātitate valētie:rñdeo hoc mō potuit eē.q cū res eēt vendita p̄o.r.testes dicebāt q res valebat multo pl⁹ de.xx.ſz ñ extabāt q̄to pl⁹ ō xx.r illō plus oz ꝓbari. Sed illi testes q fuerūt inducti ad p̄bandū p̄mū articulū: quo admittunt ad ꝓbandū ſcōz. qa si tūc fuit interrogat⁹ quātū ualebat res vltra.xx. r ipe rñdit q nesciebat nō vt vlteri⁹ admittēd⁹.Sz itellige q sim plr dixerūt nec fuerūt interrogati ō quātitate excessus uel b ñ nocet.q postea potuit sci re qō tūc ēt nesciebat r informare suā sñiaz ex aliis argumētis nec pp b est ꝑius sibi: nec dicunt testes ꝓduci super eo.articulo q ad aliō inducuntur mō q̄ p⁹:sic.s.e. vēies. r.j.e.cū i tua.p̄mo eni dixerūt testes q res valebat vltra.xx.mō dicūt p̄cise q res valet vltra.xxiiij.vl.xxv.uel aliā certā quātitatē ōclarant vltra.xx.Sz ālr b ꝓbat:dico q ex ālitate rei r q̄titate reddituū ꝓbat p̄ciū rei.C.ō resci. uē.si quos.ff.ō re.eo.q ſb tu. uel cura sunt.si fund⁹.i prin. qñq res estimant quātū pōt colligi.i.l.annis. ut i auc.de alie.r ēpbi.cōtracti.§. sāctissimas.col.ix.qñq ēt cōsideraī quātū i.xx.ānis possit colligi.i auc.de re.eccle.nō alie. §.q vō leonis.col.ij.vel etiā estimaī p̄m q uendi poterat tūc.q res tantū ualet quātū vendi pōt.ff.ad trebe.l.i.§. si heres.nec ex affectu oz extimari.ſz cōi estimatiōe.ff. ad l.fal.p̄cia.in prin.

b ¶ Deceptiōis. Licitū ē contrahētibus ad inicē se decipere ff.de mino.i cause.ij.§.i precio.vez est vsq ad dimidiā. sed nō vltra ut hic.r.C. ō rescin.vē.l.ij.r.j.ō emp.r vē. cum dilecti.

Alb̄ericus. In prima ponitur partis petitio.in secunda prouisio et iudicis datio,ibi:ideoq3.Ab.si.

c ¶ In scriptis.no.q sñia lata i cā matrimoniali tz lz nō fit lata i scriptz. r i alio casu quē habes.xi.q.i.siqs cū clerico.r.C.ō sen.ex peri.rec.auc.bre uissimas.Cōtrariū habes.ij.q.i.in primis.i fi.ubi de hoc.r.l.statutis.illa generalia sunt:hoc speciale fauore filiorū sicut in causis matrimonialibus multa alia spālia sunt ut dictū est.s.ut lite non cōtestata.c.i.B.

d ¶ Publicā.ad hāc publicationē faciēdā vocādi sunt quos negociū tangit r etiā heredes eorū.s.e.significauit.sic etiā recipiunt testes ad cautelā futurorū.q timeī de testib⁹ q p̄t nō eē tpe litis.s.ut lit.nō ꝓte.qñ tamē differentia est inter istos testes r illos.ut dictum est.s.e. significauit sic ēt recipiuntur.ff.ad.l.aql.in.l.aquilia.Jo.

Cam in tua. Pōt duplicit sūmari.p̄mo q ꝓtineat id qō.c. veniēs. s.e. Et ꝙ hūc itellectū.b.d. Mariato fine agēdi r publicatz attestatōnib⁹ lz ꝓducere testes. Aduerte b lec.ꝓcedit si habeī respect⁹ ad secūdā ꝓductionē uel ad tertiā respectu p̄me q p̄ma ꝓductio fuit fcā ex iudiciū dūp cederet ꝙ formā.c.fi.ō clā.depō.ut mrimoniū posset ꝓbi ñ obstāte forte infamia i ꝑiū.ſz scōa r tertia fiūt i iudicio dū directe agit ad mrimoniū sepā dū pp cōsāguinitatē. Sz quo ad tertiā ꝓductionē nouissime ſēdā rspectu se cūde iā i iudicio facte ñ ꝓcedit b itellect⁹.q i eodē iudicio agit r tertia ꝓbatio ē directe ꝑia scōe r sic ñ ōberet admitti publicatz attestatōib⁹ de.ij.e. ti.iō legit alr cōi⁹sic. Publicatz attestatōib⁹ i cā mrimōiali sup eodē articulo vl directe ꝑio testes ꝓduci p̄t. Et hāc spālitatē i cā mrimōiali ꝓbat b lra meli⁹ quolibz alio iur. Ego sūmo sic ꝙ aliū itellectū notabiliorē ñ ponēdo aliquā spālitatē i cā mrimōiali ut i rubro. Et tūc expōe ter.i fi.ibi i b casu.s.cū testes als ꝓducti reproducant. Cōis diuisio. scōa ibi:q̄q. Ab.si.

e ¶ Ad aliō. Cū.n.i modū ōnūciatōis ꝓbatus eēt q fama erat illos eē ꝙsāguineos.qō eēt scādalū si ꝑerent:inducti fuerunt ad iprobādā cōsāguinitatē testes de illa cōsanguinitate ut oīs suspitio tolleret r sic ꝑerūt: j.de spō.cū i tua.q̄ ē ps isti⁹. Postea vo ꝑcto mrimonio accusatore idoneo cōparēte.iij.uel.iiij.alij testes idonei iurarūt illos eē ꝙsāguineos cū directe accusabāt mrimoniū.r ita pp diuersū modū agendi p̄t ijdē r alij testes publicatz attestatiōib⁹ induci sup eodē articulo.

ſra.Si vero ps monasterij ad hūc articulū eosdē testes,pduxerit quos ad aliū⁴,p̄bandū,pduxit: vos nihil omin⁹ eos r̄cipe⁹,pcuretis:quoniā aliō est,pbasse deceptiōis[b] excessu: r aliō,pbaī q̄titatē valoris. Idē.

¶ Recipiunt et publicant testes q iterfuerūt sentētie vbi per scripturā de sententia nō apparet.

Alb̄ericus miles nobis ſinua re curauit:q cum olī inter ip̄z r.c.mulierē ranēnat.corā capitulo reuēnateñ.matrimonij questio vertereī:tādē lata fuit diuortij sñia inter eos:postea vero dict⁹ miles timens sibi r filijs quos de legitima vxore susceperit:er eo posse preiudiciuz generari q in scriptis redacta nō fuit sñia memorata:supplicauit vt testes q sñie interfuere p̄dicte recipi facerem⁹.. Ideoq3 mādam⁹ quatenus testes curetis recipere antedictos:depositiones ipsoz i scripturā publicā redigi facientes.

Idem beluac.epō

¶ Publicatis attestationibus p̄t ꝓduci testes sup eo articulo vel directe cōtrario q pri⁹ fuerūt ꝓducti i iudicio sūmario seu extra iudiciuz.

Cam in tua dioceſi:r infra. Utrū autem si accusatore idoneo ꝙparēte p tres vl q̄ttuor testes iter iā ꝙiunctos parētela,pbareī:p depositiones eorūdē posteriorū testiū derogeī fidei.xi.vel.xij.propinquoz q antigoz tpe ac p̄stātioz meritis añ ꝓtractū mrimoniū i cōtrariū iurauerāt distinguendo p̄sonas r grad⁹ a qb⁹ directe bi de quo rū culpa agit descenderunt:an primi posterioz⁹ib⁹ p̄ferāt:nō immerito q̄ri posset. Quāquam aūt ad alind⁶ r ob aliud iurauerint taz illi q̄z isti.tū si in secundo iudicio priores p̄sone iurate deponerent illa eadem q primo direxerūt:absq3 dubio eorū testimonia preualerent:nec eo possent p̄tertu repelli qō ptes testificata dicerant:cuz talis exceptio locū bēat i hoc casu⁶. Idem.

¶ Excōicari p̄t q parte ipediūt i testib⁹,pducēdis:r denūciandi sūt testes nō teneri iuramēto de veritate nō dicenda.Et si ꝙsanguinei impediūt testes actoris de veritate nō dicenda punitur reus de cui⁹ volūtate hoc fieri p̄sumit.

Onstitutis i p̄ntia nr̄a archiepō.r.m.canōico surrētiñ.dū ipe illū ō crimīe simonie ōferret r i fra.Cetez qñ a p̄ncipio,ptestat⁹ ep̄ fat⁹.m.ip̄si⁹ archiep̄i ꝙsanguineos multa ipediūta p suā potētiā p̄stitisse q̄min⁹,pbationū copiā i nr̄a p̄ntia secū br̄et.cū q̄sdā induxerint ad iurādū ne aduersus archiep̄z aliqd dicēt:r alios minis r terroz⁹ a testimōio phibēdo arceī nitāī:nos ex offō nr̄o sup hoc,puideī uolētes mādam⁹ vt g̃ialē feras excōicationis sñiaz in oēs q ipedimētū aliqō ip̄i .M.p̄staī p̄supserit in testib⁹ ꝓducendis. Illos aūt quos vt dictū ē iuraſſe ꝓstiterit:q ꝓtra archiep̄z nihil dicerēt denūcies iuramēto hmōi nō teneri[g]. Si qs aūt de ꝙsanguineis dicti archiep̄i aliquez de testib⁹ presumpserit ipedire: gatur se velle incōtinēti ꝓbare cōsanguinitatē nec postea fit p̄sumptio ꝙ ipsam q uelit subornare testes. Sed b nō credo q sine ptestet sine nō:bñ possunt ꝓbare cōtrariū cum sit ali⁹ articulus i quo agit de falsitate p̄oꝝ dictoꝝ testium.de b dictū ē.s.e.series.r.c.ex tenore.et vbū istud qō dicit i b casu nō simpliciter sic expono.i.i cā mrimōiali idirecte q nec ibi publicatis attestatiōib⁹ ab eadē pte de iuris rigore debēt testes sup eodē articulo r eodē mō induci:nec ēt i cā appellationis.s.eo.fraternitatis.r.s.de proba.iurauit.ubi de hoc.sed sic de bet exponi:in hoc casu.i.cū ꝓbata ē cōsanguinitas ꝙ mrimoniū pōt altera ps publicatis attestatiōib⁹ improbare cōsanguinitatē:ut i casu huius.c.cum agitur de falsitate p̄ioꝝ testiū ut dictū ē. idē eēt in alio impedimēto.s.e.ex tenore.uel sic pōt exponi i hoc casu.i.cū aliter agitur in vno iudicio r aliter in alio.s.e.veniens.r.c. cū cām que inter economum. Tamen si testis dicat cōtrariū in secundo iudicio ei quod dixit in p̄ncipio non valet dictum eius:ut hic colligit. r.s.de proba.per tuas.Argumentum ad hoc.j.de presump.litteras.alia tamen expositio melior est.

Onstitutis. Tria sunt dicta ut ꝙz in summario.secundū ibi: illos.tertium ibi:si qs.Ab.si.

g ¶ Nō teneri.r ita iuramentū tale etiā nullū est ipso iure quāuis videat posse seruari sine interitu salutis eterne.r iō seruādū videtur sed i ueritate nō ē seruādū.q expedit peccata nocētū nota eē.ff.de iniur.eū qui.q:r in iudicio veritatē occultare mortale peccatū ē preterquā i criminibus.vndecima questione tertia.qſqs.infra de fal.capi.p̄mo.r iō tale iuramentum illicitum est.sic habes supra eodē itimauit. ubi de hoc.Et sic patet hic.r capitulo ītimauit.q temerarium iuramentum non repellit aliquem a testimonio sicut si repellit ab electione.j.de iureiur.sicut. Jo.

a Verisimile. Iz presumat q̄ istud fiat de voluntate archiepi: nō tñ hāc psumptionē pōt archieps elidere. prima qōne. ij. q̄ psulat⁹ ꝛ infra de homici. petrus. Jo.

b Scrupulo. octuagesima sexta distinctiōe culpā: ꝛ octuagesima tertia distinctiōe error. ꝛ vigesima tertia. q. iij. qui pōt.

c Sationes. vt. C. de postula. prouidēduz in fi. ꝛ j. ti. pri. peruēit. ꝛ iij. q. vij. §. tria. versi. si quis aūt. Ber.

Constitutis. Prima ps ponit formā processus ꝛ gravamen appellātis. scōdat iudicem ibi mandamus. ab. si.

d Actiōes. i. petitiones q̄ nō est inquirēdū cuiusmodi actio intēret s. de iudi. dilecti. vbi ꝯ hoc: ꝛ c. examinata. vel defensiones: quod melius est.

e Didicerit. ꝛ ita si didicisset testificata vlterius nō reciperentur testes sup isto ꝓcessu cause matrimonialis: secus videret si ageret de cōsanguinitate pbāda vl̄ improbāda vel alio impedimēto: vt. s. de pba. cāz matrimonij: ꝛ. s. eo. series: vbi de hoc.

f Indurit. sed nunqd idē testes pñt sepi⁹ inducī quousq; fuerint publicate attestatiōes: ita videt vt hic: ꝛ. s. e. cum cāz. vbi de hoc in glo. q̄ incipit hec lfa. ꝛ hoc scōz tenorē illius. l. C. de testi. l. vl. etiā post publicationez: ꝛ tñ antequaz didicerit quis testificata pōt producere testes nisi renunciauerit pductiōi. in auc. eo. ti. §. q̄ vero. coll. vij. quāuis altera ps viderit attestationes: vt ibi dicitur.

Licet ex quadā. Propter multa dicta nō recipit cōgruā summationez sed generaliter summatur sic vt in rubro. diuiditur: naz primo ponit sex que respiciunt personas: secūdo alia sex que respiciūt dicta: secunda ibi testes aut. Ab. si.

g Institutuz. xxxv. q. vi. de parentela.

h Valerent. vt. ff. de gradi. nō facile.

i De auditu. nisi sint graues psone ꝛ aliquos vidissent in aliquo gradu pro cōsanguineis se bñi: vt. j. e. sequitur.

k Persone. nō intelligas graues appellari illos q̄ in dignitate sūt cōstituti: q̄ aliud est dignitas q̄ grauitas: vt. iiij. q. iij. §. Item in criminali. versi. in scōa lege: sed graues sunt illi q̄ nō sūt leues puta homo bone fame: ꝛ opinionis ꝛ antiquus homo: sicut benemeritus dicit qui nōdū demeruit. ff. de le. ij. cū pater. §. rogo. ꝛ. l. cū quidā. ꝛ. s. de scru. c. vno. vel seniores ꝫ appellant graues ad quos recurritur deficientib⁹ testibus de parentela. xxxv. questiōe. vi. c. i. ꝛ senib⁹ i dubijs ꝛ antiquis factis maior fides adhibet. ff. de fide instru. l. vlti. ꝛ ff. fami. berci. si que sunt. ꝛ ff. ō

verisimile[a] nō videtur vt eo iunito talia fierent: ꝛ ob hoc nō caret scrupulo[b] societatis occulte eo q̄ si voluerit potuerit prohibere cum ꝑm legitimas sanctiones[c] inquā ostendant se causaz fouere: ꝛ experiri debeat iudicis auctoritatez elusam q̄ defensionis copiam subtrahit aduersario: eundem archiepiscopuz ab officio pontificali suspendas et facias manere suspensum donec illum fecerit a tali presumptione cessare.

Idem magdebur. ar. ꝛ prepositō suburg.

Qui testificata nō didicit nec renunciauit testibus producēdis sup antiqs articulis seu capitulis testes et als productos producere pōt.

Constitutis in presentia nostra, peuratore. A. sozoris nobilis viri marchionis misiñ. ꝛ nuncio illustris principis bohemoruz: ꝛ infra. Pragen̄. episcopus ad petitionez eiusdem principis ipsa volente ad ipsum accedere: vt suas coraz eo proponeret actiones[d] sed a satellitibus eiusdem prohibita q̄ ei bis vel tertio prohibuerunt ingressum post appel. ad nos interpositam diuortij sententiam, pmulgauit: a qua ipsa fecit ad nostram presentiam prouocari: ꝛ infra.

Mandamus quatenus partib⁹ ad locum idoneum conuocatis: recipiatis testes quos vel nobilis ipsa pro se vel princeps pro parte sua cum nondum testificata didicerint[e] super processu pragen̄. episcopi vel posteriorum iudicum duxerint, pducendos: ꝛ nobilis ipsa pro se vel testes quos induxit[f] pūs vel alios si voluerit inducere nō vetetur: cuz non renunciauerit testibus producendis.

Idem in concilio. generali.

Ponit conciliuz. xij. fine quib⁹ ad probandam consanguinitatem in causa matrimoniali: non valet testimonium de auditu.

Licet ex quadam necessitate p̄ter communem formaz olim fuerit institutum[g] in consanguinitatis ꝛ affinitatis gradibus computādis valere testimonium de auditu cum propter breuez hominuz vitā testes de visu deponere non valerent[h] vsq; ad gradum septimum computādo: quia tamen pluribus exemplis ꝛ certis experimentis didicim⁹ ex hoc multa pericula contra legitima prouenisse cōingia: statuimus ne super hoc recipiātur de cetero testes de auditu[i]: cū iā quartum gradum prohibitio ñ excedat nisi forte psone[k] graues extiterit q̄ bus fides sit merito adhibenda: et ante litem motam testificata dicerint ab antiquioz⁹ quidez suis[m] non vtiq; ab vno[n] cum non sufficeret ille si viueret sed duob⁹ ad minus[o]. nec ab ifamibus ꝛ suspectis sed a fide dignis ꝛ omni exceptione maioribus cuz satis videretur absurdum illos admitti quorum repellentur auctores[p]. Nec tamen si vnus a pluribus vel infames ab hominibus bone fame acceperunt quod testantur tanquam plures: ꝛ idonei testes debent admitti: cum ꝫ ordinem solitum iudicioruz nō sufficiat vnius testis assertio: etiam si presidiali refulgeat dignitate: et actus legitimi[q] sint infamibus interdicti. Testes autem huiusmodi proprio iuramento firmantes q̄ ad ferendum testimonium in cā ipsa odio amore timore vel cōmodo nō procedant personas expressis nominib⁹ vel demōstratiōe[r] vl̄ circūlocutiōe sufficienti designent ꝛ ab vtroq; latere singulos gradus[s] clara cōputatione distingunt et in suo nihilominus iuramento concludant se accepisse a suis maioribus quod deponunt et credere ita esse. Sed nec tales sufficiant nisi iurati deponant se vidisse personas vel saltez i vno[t] predictorum graduū cōstitutas p̄ cōsanguineis se habere: tollerabilius est enim alī quos contra statuta hominum dimittere copulatos q̄ꝫ coniunctos legitime cōtra statuta domini, separare.

Honorius tertius prepositō molisij firmane. dioc.

Post publicationez ad petitionē producentis interrogari nō debent testes nisi q̄n dolo vel negligētia examinatoruz sup oībus capitulis interrogati nō fuerunt.

l Motam. secus esset si post motā: tunc: n. nō admitterentur.

m Suis. qui etiā alijs preferunt in cōsanguinitate cōputāda: q̄ ipi melius sciūt suā genealogiā. j. q. ma. accu. pos. videtur: ꝛ. xxxv. q. vi. ca. i. ꝛ ij. ꝛ nō ab extraneis sciūt: q̄ illi nō sunt ita.

n Ab vno. q̄ ille nō sufficeret ꝛ omnes illi q̄ cām habēt ab vno ꝓ vno solo reputant ar. i. q. i. cito. ff. de cōdi. ꝛ de mon. cui fundus. in fi.

o Ad min⁹. debēt audiuisse: ꝫ qd si illi duo audiuissent ab vno ñ vī q̄ valeat: ꝛ secūdū hoc iudex ascēderet i infinitū: hec questio nō procederet sufficit ergo q̄ audiuerint a senioribus suis ō illa ꝓsāguinitate ꝛ si vellēt testificari de eo quod audierūt a quibuscunqz alijs locū haberet obiectio. itē ꝛ si plures essent testes ꝛ quilibz eoz̄ audiuisset ab alio quā alter: nō valebit testimoniū: nisi quilibz illoz audiuisset a plurib⁹ a duob⁹ ad minus vel nisi omnes ipsi cōiunctim audiuissent a duobus: ꝛ ita est hic ar. q̄ ille nō debet admitti cui⁹ auctor repellitur: sicut scripta illa ñ ō bent recipi: cui⁹ auctor reprobatur infra de bere. fraternitatis. arg. contra. j. qui ma. ac. pos. cū in tua. sed illud locum babet in accusatore. hoc in teste. Jo.

p Auctores. arg. q̄ ifamia nō inducit purgationē que ab inimico auctore vel a leuib⁹ personis processit. xi. q. i. in cūctis. ꝛ. j. ō accusa. qualiter ꝛ qñ. ij. Jo.

q Legitimi. q̄ ꝓsonis vilibus ꝛ indignis porte dignitatis nō debēt patere. j. de excess. prela. iter dilectos. ꝛ. C. ō digni. neqz famosi. li. xij. ꝛ C. de infa. l. vna lib. x. ꝛ arg. xxij. q. v. preceptum. b.

r Demonstratiōe. sic. s. e. quotiēs. ꝛ infra de cōsangui. ꝛ affini. tua nos. ꝛ. s. eo. cuz. in tua.

s Gradus. ꝫ nūquid tenetur probare de stipite. nō. q̄ de illo nō reperitur cautū ꝫ tantū de laterib⁹: vt. j. eo. series. ꝛ canō pōit fratres ꝓ stipite. xxxv. q. vi. c. i. ꝛ c. parētele. sufficit q̄ incipere a fratrib⁹. j. ō cōsangui. ꝛ affi. tua ꝫ qd dices si quidā testes pbāt de vno latere ꝛ alij pbāt de alio latere tantum: nunqd ꝓbata est hec consanguinitas. Jo. an. dixit q̄ talis ꝓbatio sufficit: ꝛ hoc probat taliter si probaī de martino q̄ sit filius. Jo. ꝓ cōsequēs probaī q̄ Joānes est pī martini. itez ꝫ alij testes pbāt q̄ berta est filia Joānis ꝓ cōsequens pbaī q̄ Joānes est pater berte: cū ergo iudici cōstet q̄ Joānes ē pater martini. Item ꝓstat ei q̄ est pater berte: ergo constat ei q̄ martin⁹ ꝛ berta sunt frater ꝛ soror: ꝛ sic pbata ē ꝓsāguinitas illoz: hoc ꝓcedebat Jo. ꝛ ita ñ sp regrit q̄ testes ab vtroq; latere notā bēant ꝓsāguinitatē. itē si qs vult improbare ꝓsāguinitatē sufficit q̄ iterrūpat ꝑmū gradū. s. e. series. ꝫ ō nō credo: nec discedo ab hac lfa: ꝛ ab illis iurib⁹ q̄ dicūt q̄ ab vtroq; latere testes debēt ꝓputare ꝓsanguinitatē. ar. xxxv. q. vi. de parētela ꝛ. s. e. quotiēs. ꝛ. j. de ꝓsanguitate. tua. ꝛ. s. e. cū in tua.

t Uno. sine ꝑpinquo siue remoto.

PEr tuas. Cōis diuisio. scōa ibi nos igitur. ab. si.

a C Audiēdū. cū attestatiōes sūt publicate: nō sunt testes ap̄li⁹ interrogandi: q̄ timeret subornatio testiū. i auc. eo. ti. §. q̄ vo. coll'. vij. t. s. eo. fraternitatis. t iō cū nō possint testes noui iduci: nec interrogatiōes aliq̄ sūt faciēde: vt. s. e. c. iij. s. q̄stitutis. ante apertura testiū bñ pōt testis itez dicere. t ēt corrigere dictū suū dū tñ incōtinēti. j. tit. pri. p̄terea. t iudex ex offō suo etiā p⁹ apturā testiū: si testis obscur ptulit testimoniū suū p̄t interrogare iterū testē. j. eo. cū clamor. t. ff. de iterro. ac. vbicūq;. sed hic logt̄r cū ps plura capitula dedit sup qb⁹ petijt ab initio testes iterrogari. t si negligēter vel malitiose iudex omisit si dz illi obesse malicia vel negligētia iudicis: vñ iterū debēt depone re sup illo articulo.

b C Et interrogari. immo vt q̄ de iure mero iterū sūt exa minādi nō obstante publicatiōe cū sit aliō caplīn ab illis sup qb⁹ publicatio facta ē. s. eo. cām q̄. t. c. cū venissent sup illo vero articulo sup quo testes recepti sūt nulle interrogatiōes eis publicatis sūt faciēde: nisi iudex ex offō suo vt dixi illas viderit faciēdas: q. dā hoc faciunt de cōsuetudine ēt ad petitionē partiū sed illa consuetudo ꝯ ius est. B.

LIcet dilectus. Nouū est quod iducit hec decretalis p̄ius nullo iure aptē p̄ uisuz. t. b. d. in sūma Testes sup p̄ncipali pductos reprobare lz. t reprobatorios itez reprobare: t vlteri⁹ nō est reprobatiōi loc⁹: vel sūma clarius sic cōprehēdēdo vtrūq; intellectū: vt i rubro. diuidit in p̄ma p̄cessus narratio i secunda causē ꝓmissio. scōa ibi mandamus quatenus. ab. si.

c C Dilect⁹. proponebat. qō ei licebat ꝑz tenorē illi⁹ decre. s. e. p̄tiuz. t ꝑz ea que ibi dicūtur nisi ei terminus statutus fuisset infra quē hoc facere debuit. s. de pba. lz.

d C Quos. s. illos q̄ iducti fuerūt ab vtraq; pte ad reprobādos testes sup p̄ncipali productos ista lra sic itelligitur vtraq; ps p̄durerat testes sup p̄ncipali dī si vtraq; pars vult iprobare testes iductos ꝯ se sup p̄ncipali illō facer ꝑt. t h ē scōa p̄ductio testiū fcā ꝯ p̄ncipales ab vtraq; pte. itē si ps altera vl' vtraq; vult reprobare testes istos scō iductos ad reprobationē p̄ncipaliū. illō pōt. t sic ē tertia p̄ductio ad reprobationē testiuz scō loco iductoꝝ: vltra vo ad ārtā reprobationē aspirare ñ lz pp infinitatē vitādā: sicut vltra tertiā p̄ductionē quarta dilatio nō ē dāda. j. e. vltra: infinitas. n. est vitanda. vt. C. de sacrosanc. ec. vt inter diuiniū. t vt sit litiū finis. ff. p socio. l. vlt. ff. ō arbi. ñ distiguem⁹. §. q̄stiū. t. s. ō do. t ꝓtu. finē. ff. de le. iij. fideicōmissa. §. si qs decē. t. C. de iudi. aptissimi: alās nō vī q̄ possit itelligi qn alteri videret fieri iniuria. puta si actor tñ iduxit testes t re⁹ velit eos reprobare ꝯ reū dz audiri: t ita ē scōa p̄ductio. itē t si actor vult reprobare testes rei audiri dz: t h ē tertia p̄ductio: sic ñ lz reo vlteri⁹ p̄ducere t sic remāet re⁹ inferior in reprobatiōe: t h bene colligit t īputet sibi q̄ nō p̄duxit testes i p̄ncipali p quādā dcre. eī ꝓpilationē missaz archiep̄o rothomagen. sup q̄dā cā q̄ vertebat inter abbatē t quētū sancti nicholai andegauen. ex vna pte: t priorē t quētū de splaldig. lincon. doc. ex altera. abbas q̄ fuit actor p̄durit testes sup p̄ncipali negocio: p̄or t quēt⁹ admittūt ad reprobādos testes abbatis p̄ductos sup p̄ncipali negocio: t abbas admittit ad p̄probādos testes ptis aduerse iductos ad p̄probatiōnē testiū abbatis. t vltra ñ p̄cedit ad aliquā p̄ductionē q̄ decre. icipit presentiū t ponit i isto titulo. vterq;. n. actor t reus duas tñ dz habere reprobatiōes. t hoc cū vterq; produxit testes super p̄ncipali negocio in quo casu loquitur hec decre. B.

PEr tuas nobis lras intimasti q̄ cum causa que super q̄busdam terris vertitur inter canōicos sancti petri ex parte vna. t. g. sācti simōis ex altera: tibi fuisset ab apostolica sede commissa: dictus. g. tribus mensibus post testiuz publicationem elapsis: testes suos interrogari postulat iterato: t infra. f Nos igitur respondemus illuz non esse super hoc decetero andienduz [a] nisi forsan a principio illos iterroga ri[b] super certis capitulis postulassz idq; maliciose vl' negligēter fuerit p̄termissum.

LDez vall. oleti t sacramenie abbatibus palētine t sēgobien̄. dioc.

C Testes probatorios t reprobatorios probatoriorum reprobare licet: sed reprobatorios reprobatorium non.

LIcet dil. f. m. l. tituli sancte crucis p̄sbyter cardinalis quē procuratoribus burgien̄. episcopi t clericorum sancte marie d castro soret. dedimus auditoreꝝ: vt ea q̄ procuratores ipsi proponere voluerunt audiret diligenter: q̄ tamē procurator dicti episcopi cōtra ps̄onas testium productorum in principali adhuc se velle deponere proponebat[c]: t infra. f Mandamus quatenus recipiatis testes quos [d] ꝯ ps̄onas predictorum super p̄ncipali negocio partes durerunt producendos: quos si rursus pars altera vel vtraq; noluerit reprobare: cōtra illos probationes admittere p̄curetis: ita q̄ vltra nō liceat partibus ad reprobationem testiū aspirare: ne si producendi quartos contra tertios t sic deinceps partibus licentia tribuatur: negociuz diuti⁹ protelari contingat.

LDez prepositō t magistro. B. t. R. lodon. canonico.

C Attestationes recepte per arbitrum fidem faciunt in iudicio si testes mortui sunt: si viuunt est in optione illius cōtra quez testes producti sunt an velit attestatiōes recipere an testes de nouo deponere.

PResentata nobis fuession. archi. petitio continebat. q̄ cum inter quondā. R. predecessorem suum ex vna parte et capitulum sancti. P. fuession. ex altera super iurisditione quam idem archid. se in dicta ecclesia ratione archidiacōatus ꝓponebat habere q̄stio verteretur: tandē cancellariuz parisien̄. t magistros. R. remen̄. t. p. britō. canonicos super hoc arbitros elegerunt: qui cum suscepto arbitrio adeo in negocio ꝓcessissent quod productis testibus et depositionibus publicatis receptisq; allegationibus vtrorunq; t actis omnibus redactis in scriptis sigillorum suorum impressione signatis arbitriū proferre deberent: vnus ipsorum viaz fuit vniuerse carnis ingressus t alius in archiepiscopū[e] ebreduñ. assumptus qui distat p. xij. dietas t amplius ab eisdem. Unde cum predicto. R. solo[f] minime arbitrari valente videatur arbitrium [g] expirasse. f D. v. mandamus quatenus causaz iurta huiusmodi acta [h] fine debito terminetis optiōe capitulo reseruata vt vel recipiant depositiones eorum qui superfint p̄ductorum testium contra eos: vel eas respuētes consentiant: vt ijdez testes admittantur iteruz: saluo iure quod in vtroq; casu[i] eidem capitulo competit tā in ps̄onas testiū q̄z in dicta.

LDem penit̄. episcopo.

C Nō creditur testi ēt religioso q̄ sine iuramēto deponit.

NAper nobis. A. p̄sbytero supplicante innotuit: vt cū ip se ordinē fratrum minorum causa probationis intrasset: custos ad p̄bandum q̄ idem p̄sbyter fecisset professionē quosdā ordinis[k] sui testes indurit: qui deposuerūt super hoc cōtradicente[l] dicto p̄sbytero non iurati t infra. f Rūdemus q̄ nullus testimonio quantūcūq; religiosus existat: nisi iuratus [m] depo-

PResentata. Summak vt i rubro. t adde etiaz si attestatiōes publicate sint t hoc vltimū nō est i. l. fi. C. eo. vbi ponit casus huius decre. Diuiditur nā in p̄ma ponitur partis petitio. i scōa causē cōmissio ibi: discretioni. abbas siculus.

e C In archiep̄m. vnde nō debeat ꝓpelli sniam dicere. ff. de arbi. nō distinguemus. §. sacerdotio. t. l. lz. t. ff. de vacamu. l. pretor. i. rñ. in fi.

f C Solo. nec etiaz cum altero nisi ex forma cōpromissi hoc facere possent: naz cū in tres compromittitur ñ p̄sit duo tertio mortuo vel absente iudicare: nisi hoc incōtinēti i ꝓmisso sit actuz. ff. de arb. pedius in fi. t. l. itez si vnus. §. itē si plures. t. §. vl. t. l. sicuti. t. l. non distinguemus. §. cuz in plures t s. de offi. dele. vno delegatoꝝ. t. j. ō test. rainutius t. c. rainald⁹. sic ēt in delegatis. s. de offi. ō le. causam matrimonij. t. c. vno. t. ff. de re iudi. duo. B.

g C Arbitrium. compromissuz. n. per mortē alterutrius arbitroꝝ expirat. s. ō of. dele. vno. arbitriū nō posset expirare q̄ nō latū erat.

h C Acta. sic patet q̄ testes recepti coram arbitro valent in iudicio. hoc ē simpliciter verū de his q̄ iam sūt mortui: de aliis qui viuūt est i optiōe illi⁹ ꝯ quē inducūtur: vt depositiones eoꝝ admittat vel eis repulsis ijdē testes iterū p̄ducantur vt hic dicit. t. C. ō testi. l. vlti. saluo iure obijciēdi tam in ps̄onas testiū q̄z in dicta vel i vtroq; casu. vt in. d. l. vñ sumptū est quod hic dicit t idez. C. de arbi. l. pe. in fi. t. s. eo. cām que inter archiep̄m. argu. sed ibi alius articulus est. B.

i C Casu. s. cum vult attestatiōes illoꝝ qui superfūt ratas habere vel si vult q̄ iterū p̄ducantur vtroq; istoꝝ casuum pōt obijcere in ps̄onas eoꝝ vel dicta: lz nūqd in ps̄onas eoꝝ qui mortui sūt: credo q̄ possit obijcere vt dixi. s. vt lit. nō cōte. qm̄. t est verū sicut t i dicta eorum. C. eo. ti. l. vlti. B.

NAper nobis. Communis diuisio. secūda ibi respondem⁹. abbas siculus.

k C Ordinis sui. qō facere potuit. s. eo. cum nūcius. t. c. insup. t. j. de iureiur. t si xps. i fi. t. xiiij. q. ij. super prudētia. t illi precipue sunt admittēdi cū talis professio in eoꝝ p̄iudicia fiat que etiā p alios nō posset ita bene pbari q̄ ad talia nō vocant. s. e. veniens in fi.

l C Cōtradicente. secus si volente t cōsentiēte q̄: tunc bene valet testimonium. s. eo. tuis.

m C Nisi iurat⁹. sic. iiij. q. iij. §. item iusiurandi. t. C. e. titu. iusiurandi

ť.iij.q.ix.hortamur.ť vni testi nō credit.s.e.veniēs ť.c.lz vniuersis. siue sit iurat⁹ siue nō i alteri⁹ p̄iudiciū:vt hic in fi.xxxiij.q.ij.admone re:ar.ꝯ.q⁹ vni credit ēt nō iurato.xxiij.di.de syracusane.lxxxvi.di.tā ta.viij.q.iij.ť.xlvij.di.nobilissim⁹.ť.xxiij.q.iiij.iter querelas.ť.xx. q.iij.p̄sens cleric⁹:sed in his nō creditur nisi quo ad p̄sumptionem sed ad plenaz p̄batio nez non:qñqz tamē be ne creditur vni qñ ñ fit p̄iudiciuz alicui puta vtruz aliquis sit bapti zatus vel vtruz esset ec clesia cōsecrata.de cōse. dist.iiij.paruulos.ť.c. cuz itaqz.ť vbi qs vult p̄bare se egisse pniaz per confessorē suum.ĵ. de simo.nemo.ť argu. ĵ.de pe.ť remis.omnis vtriusqz.

C Enerabili. In p̄ma parte pōi tur petitio.in secūda te stiuz recipiendorum cō missio ibi:discretiōi.ab bas siculus.

a C Miraculis:non so lum de miraculis.sz ēt de vita est ingrendū:qr ēt miracula fiūt qñqz p malos:nam petrus fa ciebat miracula ť simon mag⁹ faciebat multa ť magis similia moysi:vt i.q.i.teneamus.ť ante necesse ē vt sciam⁹ illa ipetrasse ō deo que mar tyres mādāt.l.dist.si qs prepostera.ť.ĵ.de ber. cuz ex iniūcto.ť ad hoc vt aliquis p̄ sancto ba beat prius ab ecclesia ō bet approbari.ĵ.de vene ra. sancto.c.i.ne alig vanis figmētis deci pi valeat:vt eo.ti.c.ij.

C Oram clamor. Diuidit qr in p̄ma ponit querela.in secūda mā datum ibi:mandamus.ab.si.

d C Acherontiñ.de isto archiepo hēs.ĵ.de colln.c.vlti.

e C Cōfuse.sz ꝙre b p̄cepit papa aptis attestatiōib⁹ illos iter exami nari cū ōberet fieri interp̄tatio ꝯ illū q testes ipsos p̄durit.s.ō p̄ba.i p̄tia.ť obscuritas ei obesse pot⁹ oz q potuit eā apti⁹ declarare.ff.ō ꝯhē.emp.labeo.ť.l.cū i lege.ff.de pac.veterib⁹:ť verba interpretan da sūt ꝯ stipulatorē.ff.de v.ob.l.stipulatio ista.§.in stipulationib⁹.ť p̄terea timeri pōt subornatio testiū:ť aptis attestationib⁹ nō sūt vl teri⁹ testes ijdem vel alij recipiēdi super eodē capitulo:vt.s.e.frater nitatis/i ter.ť in gl.ť in.c.cōstitutis.ij.ar.ꝯ.q⁹ obscuriras nō nocet ei imo.q⁹ vtile ē ei accipiēdū est.ff.de iudi.si qs intētiōe.dicas q⁹ iudex officio suo hoc facere oz ť p̄cipue hic vbi agebat ex officio iudicis p ingsitionē nō ad petitionem alicuius sed ad clamorem ť famaz.ĵ.de collu.c.vlti.qō est ps istius:ť maxime in crimīe simonie de quo fiebat b ingsitio.Et iō si obscure dixit:iterꝝ examinet testis ť declaret siue i terpretet dictū suū:qr in ambigua oratiōe spectat sn̄a eius q eā p̄tu lit.ff.de re iudi.in ambiguis oratiōib⁹.ť q̄litercūqz pōt iudex ingrere veritatē:ingrere oz.xxx.q.v.iudicantē.ť ante publicationē ť post qñ cūqz visum fuerit iudici pōt interrogare.ff.ō iterro.ac.vbicūqz.ť.ĵ. de fi.istru.cū Joānes.v.fi.ť qr publice vtilitatis ſterest ne crimīa ma neant ipunita.ĵ.ō sen.excō.vt fame.circa fi.ne ad malicią quisquā p filiat.C.de pe.si operis.ť magna rō suadet ob maleficia penas solui. ff.de fideius.si a reo.§.id qō.vnde talis cōfusio debet declarari.ff.de

T estis.beredes palam.§.qui vero.

T Estimonū. Sūt hic p̄ues ptes.p̄ma tractat ō crimioso p̄seuerāte

ſuerit:in alterius p̄iudicium de bet credi.

L Dez coꝛisopiteñ.ť trecoreñ.epi scopis.

C Diligenter ť sigillatim examinandi sunt testes supple ēt si agitur de vita ť miraculis alicuius canonizandi.ab.si.

O Enerabili.ꝟ.N.epō:ť capi tulo coꝛisopiteñ.ac vniuersis abbatib⁹ apud cister.in generali capitulo congregatis:ť infra.ꝟ Di. v.mādam⁹ quatenus testes quos abbas ť monachi sancti martini ci ster.ordis sup vita ť miraculis⁹ pie memorie. M.abbatis monasterij supradicti duxerint producendos examinari sigillatim[b] curetis cū ea diligentia[c] que solet ť debet in rece ptione testium adhiberi.

G Regorius nonus.

C Iterum examinandus est testis qui obscure deposuit supplem ex iudicis officio.

Q Uam clamor validus contra acherontiñ.[d] epis.super simo nia ť alijs criminibus ascendisset: mesiteñ.ť rubeñ.epis dedimus in mandatis vt sup his ꝟitatē ingre rent:ť infra.Acꝛ qr aptis attestatio nibus.l.ť.G.sup simonia ita ꝺpo suere confuse[e]:q⁹ ex dictis eorum nō pōt veritas declarari.ꝟ Mandamus quatenus examinetis cos iterum diligenter:ť tam eorum q̄ꝫ alioruz quos receperitis testificata sub sigillis vestris nobis fideliter referatis.

L Dem.

C Perseuerās in crimīe etiā in ci uili repellit a testimonio emēdat⁹ vero nō infamis admittit in ciuili ť etiā criminali mota ciuiliter: fallit in puro q in criminali repellitur.

T Estimonium eius cui ab ad uersa parte opponitur crimē merito reprobatur i criminali cau sa siue ciuili si in ipso crimine perse ueret[f]. Si vero sit de crimine emē datus[g] ť eū nō comitet infamia: ñ est in cā ciuili vel etiā cū de crimīe ciuiliter agitur preterquaz p̄ro rea tu piurij[h] repellēdus.ꝟ In crimīa li aūt si in alio iudicio instituta accu satiōe cōtra ipm de crimine conuic tus extitit vel cōfessus[i]: vel si nūc p exceptionē extinde conuincat: aut grauata sit ei⁹ opinio[k] p eo q⁹ qñqz fuit tali mō repulsus: quāuis hoc casu[l] non excludetur in causa ciui

f C Dereuereat.no.q⁹ testis q i crimīe detinet siue i ciuili cā siue i criali re pellit:vt hic.pz qr nō est credēdū ꝯ alios eis q crimialib⁹ iplicant.iij.q.ix. negāda.ť.c.ñ ē.ť.q.vij.q sine peccato.ť.c.postulat⁹.ť quādiu i culpa fue rit testimonium ferre nō pōt xxij.q.v.preceptū.nec crimi nosus crimiosum accusare po test vt in p̄dictis iurib⁹ quia de quo min⁹ videtur ť.iij. q.vij.§.porro.i fi.ť.i.q̄sti.i. multi.circa prin.

g C Emēdat⁹. vnde admitti oz qr iā incipit esse qō nō fuit l.di.ferrū.ť ot i canone age pniaz:ť p̄ma opa fac.l.dist. qr tua ť.c.dño sācto.ť.ĵ.ō si mo.per tuas.ť.ff.ō edil.edi. qō ita.ť hoc i cā ciuili ť crimi nali cū ciuiliter agit:vt hic ť c.p tuas.ť ita q⁹ ex illo nō re manserit sub no.ifamie acta pēitētia:qr repellit tūc pp ifa miā.ĵ.ti.pri.p̄terea.puta si eēt cōdemnatus de furto suo noie:qr ñ pōt facere iudex qn q̄dēnat⁹ de furto suo noie nō sequat ifamia.ff.de fur.ñ p̄t ť alijs modis pōt notari:vt iij.q.vij.§.porro.in fi.qr lz p pnias aias saluare possum⁹ i famiam tñ abolere nō possu m⁹.ij.q.iij.§. binc colligit.ť sic pnia nō p̄dest eis quātum ad hoc q⁹ act⁹ legitimi sūt in famib⁹ iterdicti.s.eo.lz ex q̄ dam.nisi pri⁹ fuerint in inte gruz restituti.iiij.q.iij.§.itē lege iuli.ij.q.iij.p̄uaricator. i fi.ť infamib⁹ porte dignita tis nō ōbēt patere.ĵ.ō excef. p̄la.iter dilectos.C.ō infa.l. vna.li.x.ť.C.ō dig.neqz fa mosis.li.xij.ť referre testimo niū dignitas ē.xxxij.q.v.p̄ceptū.Jtē pōt assignari ꝯriū.ĵ.de simo.p tuas ibi dicit q⁹ in crimine cū ciuiliter agit viles testes ť nō emēdati recipiūtur: hic vt a ꝯrio sensu q⁹ nō recipiantur.solue vt ibi dicitur.

b C Periurij.piur⁹.n.post quātācūqz pniam ad testimoniū āplius nō re cipit vt hic patet:ť.vi.q.i.quicūqz.ť.xxij.q.v.paruuli.ť.c.si qs.ť argu. ij.q.vij.nō pōt.ť.ĵ.de p̄sum.lras.ť q scienter venit ꝯ iuratā transactionē infamis est.C.de transa.si quis maior fratre.

i C Cōfessis.qui.n.in iudicio cōdemnat⁹ fuit de crimine:sufficit ad hoc vt a testimonio repellat in criminali:lz egerit pniaz:nec necesse ē vt ampli⁹ ꝙuincat.vt hic pz:nec talis admittit ad purgationē alicui⁹.ĵ.ō purga.ca no.cōstitut⁹.sic ť.ĵ.de excep.deniqz.§.i.vbi repellit a testimonio:qui ꝙ victus fuerit de crimīe vel ꝙfessus:intellige.§.illū secūdū istam decre.vt re pellat in crimiali cā:si egit pniam:si nō egit:repellatur etiam in ciuili:si in crimine perseuerat:vt.s.diximus.B.

k C Opinio.sic pz q⁹ si opinio alicuius grauata est.ad testimoniū admitti nō oz in cā criminali:cū sine omni ifamia debeat eē testis.ĵ.de excep.deni qz ť.ij.q.vij.testes.ť p̄cipue in cā criminali vt hic:nec etiā tales admittē di sūt ad honores.lxxxi.di.tātis.ť.ĵ.de accu.oipotēs.ť.ĵ.e.c.vlti.i nullo eniz oz vacillare opinio ordinādi.xxxiij.di.layci.ť ar.ad b.C.de p̄cu.reū criminis.ť.ff.de decu.eos.ť ē ar.ex hac lra:q⁹ res siue fnia iter alios acta facit fidē i alio iudicio sic.xxiij.q.i.subdiacon⁹.sed hoc solū q⁹ in alio iudi cio repulsus fuit:nō sufficit vt in alio repellat:sed infamia inde orta ipz re pellit alias iterū oportet crimē p̄bari ad hoc vt repelleretur.

l C In b casu.s.qñ ē grauata ei⁹ opinio.tūc.n.pp hoc nō repellit i cā ciuili ť idē i duob⁹ casib⁹ p̄missis:ť idē est si de crimīe ciuiliter agit dūmō emen datus sit de crmīe:vt superius patet:sed qualr p̄babit:q⁹ sit emendatus ō crimīe:satis pōt p̄bari p sacerdotē suū q de ipso oz testimoniū p̄hibere.l. di.i capite.ť.ij.q.i.si peccauerit i fi.ť.ĵ.de simo.nemo.sed nūqd testis cui obijcit crimē p̄t obijcere q⁹ obijciēs sit criminosus:ar.q⁹ sic.ij.q.vij.si bereticꝰ.qr tales litigatores digni sūt talib⁹ testib⁹.C.ō ber.l.pe.dico q⁹ ñ p̄t: qr iste cāz suā p̄sequit.ť nemo p̄hibet a p̄secutiōe iuris sui lz sit crimiosus vt.iiij.q.vi.oibus.nisi esset excōicatus.vel talis cui esset iterdictū.vel in famis cui actus legitimi sūt iterdicti.s.e.lz.imo excōicatus vel ifamis nō repellit:cū sit reus:qr q̄libet sibi legitima defensio reseruatur.ĵ.de excep. cū iter.ť qr ꝯ testem directe nō agit:sed potius ꝯ aduersariū:qr i testē actio nō dirigeť.s.de or.cog.cū dilectus in fi.pari rōne nec aduersarius meus pōt mihi obijcere crimē pp hoc.vñ si seruus vult probare se ꝓrarisse cum aliqua libera sciente eū seruum esse:cum in hoc casu hēat personam standi

in iudicio: pōt excipere ꝫ testes aduersarij q ipſi ſunt serui: lꝫ ipſe laboret ſili ipedimēto. ar. ꝫ. s. c. pſonas. ꝛ. iij. q. vij. iudicet. ꝛ. xxv. di. primū. nā ſi seruꝰ accuſat: eadē ſibi ꝙpetit defēſio q ꝛ libero. ff. de accu. bos accuſare. §. ſi seruꝰ qū crimina obijciēda ſunt testibus dꝫ. s. e. pūtium. B.

a ¶ Ciuili. idē eſt ſi de crimine ciuiliter agatur.

QLtra tertiam. ¶Prio ponit regula. ſcō exceptio ibi. niſi. ab. ſi.

b ¶¶Productionē. i. dilationē. de hoc dictū eſt. s. e. i cauſis. ꝛ ibi recurre.

c ¶Juramēto. hoc quod ħ dꝫ ſūptū eſt de auc. ō teſt. §. qꝛ vero colla. vij. lꝫ quare iurat iterꝫ: maxime vbi iuratū eſt ō calūnia: cū iuramētū illud extēdat ad oīa q postea occurrūt in cā. C. de iura. calū. auc. hoc ſacrm. ꝛ in auc. de his q ī gredi. ad ap. §. vlti. col. v. qꝛ ſepius nō eſt iurādū vt ibi dicit: dicas q illud iuramētū ē aliud iuramētū q̄ ſit iuramētuꝫ de calūnia: ꝛ iō vnum aliud ñ ercludit. ¶Item iuramētū eſt de veritate dicenda: qō pꝫ ex ipa lꝛa. s. q dꝫ iurat q neqꝫ p ſe neqꝫ p alios didicit teſtificatura: nec p aliquē dolū hoc facit. iuramētuꝫ de calūnia ē de eo q credit ꝛ estimat. C. ō iuramēto calū. l. ij. §. i. ꝛ iō iſtud iuramētuꝫ pſtatur. idē ēt eſt ac ſi cauſa talis ſit vbi iurat tm̄ ō veritate dicēda. qꝛ iſtud iuramētū ō veritate dicēda nō extendit ad hoc ſed ad pncipale negociū tm̄ vnde quarta dilatio dari nō dꝫ ſine iſto iuramēto qualiſcūqꝫ ſit ēt cā: ꝛ pſumptio ē p euꝫ: ex eo q tertio pdurit. ꝛ ꝓpterea ſpāle eſt vt exigat hoc iuramētum in hoc caſu.

d ¶ Nequiuit. ſile. ī. ō excep. paſtoralis. ꝛ. s. e. pūtiū. ſed ſi hr̄e nequerit illos: ei obeſſe nō dꝫ: ſi p eū ſi ſteterit. ar. s. ō reſcrip. ſi aūt. ꝛ. c. plerūqꝫ ꝛ. s. vt lit. ſi ꝙte. qm̄. i. rū. ꝛ. ij. q. vi. anterioꝛ. §. ad hoc. ꝛ ita vꝫ q ēt ſine iuramēto ōberet admitti: qō nō ē verū: qꝛ ſine iuramēto hoc ei credi nō dꝫ: maxime cū ante tertiā pductionem hoc nō fuerit ptestatus. vñ iurare tenet ꝓut ħ cōtinet. ¶Preterea hec q̄rta pductio dari nō dꝫ vbi ſufficiēs pductio teſtiū facta fuiſſet. s. e. ſignificauerunt. imo nec ſcōa dilatio: nec tertia dilatio danda eſſet: ſi ſufficiens pductio facta ſit: naꝫ in pecuniarijs cauſis vltra vnā dilationē dari nō debꝫ ſcōa dilatio. ff. de fer. l. vlt. niſi cauſa cognita: vt ibi.

NOn debet. ¶Primo ponit regula. ſcō exceptio ibi: niſi. ab. ſi.

e ¶Accuſatiōe. no. ergo q ſi aliqs accuſat⁹ eſt ō crmine ſtatim grauata eſt eius opinio. vnde nō poteſt ī criminibus ad teſtimoniū admitti: vt hic patet ꝛ. s. e. teſtimoniū. qꝛ teſtes ſine omni ſuſpitiōe eſſe debēt ꝛ ifamia. ij. q. vij. teſtes. ꝛ. ī. ō excep. deniqꝫ. nec ēt pōt pmoueri ad ordies. vt hic dꝫ ī fi. ꝛ. lxxxi. di. tātis daniel. ꝛ. ī. de accu. oipotēs. ꝛ. xxiij. di. layci. ꝛ. ff. de ōcur. eos. itē nec pōt aliū accuſare: qꝛ nō relatiōe criminis: ſꝫ inocētia rei⁹ purgat ff. ō publi. iudi. is q. ꝛ hic ī fi. itē nec pōt ꝙſtitui ꝓcurator. C. ō ꝓcura. l. reū. itē nec accuſare. ex hac decre. pꝫ quia teſtimoniū ī criminali actione accuſatio ꝛ ordinū ſuſceptio pari paſſu ĩcedunt ex eo q accuſatus pendente ſua accuſatione repellit a teſtimonio ab accuſatiōe ꝛ ordinū ſuſceptiōe. ꝓterea ex eo quod dicit ī prin. ī criminalibus patet q ſecus eſt ī ciuili qꝛ tūc nō obſtāte accuſatiōe vꝫ q iterim poſſit admitti ī teſtem ī cā ciuili. s. e. teſtimoniū. ꝛ eſt verum ſi ſit emendatus de crimīe. ꝛ eū nō committetur īfamia: vt ibi argu. ī. de ſimo. p tuas qꝛ lꝫ accuſet nō ſtatim rei⁹ eſt. xxv. q. vlt. c. vl. qꝛ pēdēte accuſatiōe remāet ī offō ſuo: ꝛ iterim ſubditi eius ei obedire tenent ī. de accu. olim. ꝛ. viij. q. iiij. nōne. ¶Itē patet ħ q min⁹ idonei teſtes quoꝛ opinio vacillare vꝫ admittūtur ī exceptis criminib⁹ ex eo q dicit: niſi forſitā ī exceptis criminibus. ſed hoc forte eſt itelligēdum ſm̄ diſtinctionē illi⁹ c. ij. q. i. ī primis. vtrū. s. male fame vel male opinionis: ꝛ tunc cū eſt male opiniōis admittat. lꝫ. c. illud loquat ī accuſatiōe aliter admitti ñ debēt cū etiā ſi ciuiliter ageret nō ēent admittēdi niſi eſſent emēdati. ꝛ cū aliis adminiculis. ī. ō ſimo. p tuas. ſꝫ lꝫ accuſet nō tm̄ ſtati rei⁹ eſt: vt. s. dꝫ. ꝛ iō pōt admitti ĩcrimīe excepto: cū adhuc remaneat ī ſtatu ſuo. itē ex hoc. c. ꝛ. s. e. teſtimoniū. pꝫ ſolutio queſtiōis que fieri conſueuit ſi aliqs cōdēnat⁹ ſit ō crimine: ꝛ appellet. vtrū. recipiēdus ſit ī teſtē ſi pendēte appellatiōe īducat. ꝛ ſatis pꝫ ex his duob⁹. c. qd iuris ſit q ī crimīali nequaquā: ī ciuili ꝛō bene pōt admitti qꝛ pēdēte appellatiōe ñ dꝫ cōdēnat⁹. ff. ō pe. l. ij. §. vlti. li⁹ pōt a teſtimonio lꝫ egerit pniam remoueri. ¶Item.

¶Quarta ꝓductio nō eſt dāda ſine ſolēnitate legali de qua hic.

QLtra tertiā ꝓductionē[b] nō debēt teſtes vlterius ꝓduci in cauſa. ¶Niſi preſtito ab eo q hoc poſtulat iuramento[c] q neqꝫ per ſe neqꝫ per aliū teſtificata ſubtraxerit vl fuerit pcūctatus: nec p dolū aut artem aliquam quartaꝫ ꝓductionem expoſcat: ſed quia quos deſiderat de nouo ꝓducere prius habere nequiuit[d]. ¶Item.

¶Accuſatus criminaliter non admittitur in teſtem contra aliū in cā criminali ſua accuſatione pendēte niſi in exceptis crimīnibus.

NOn debet quis in crimīnib⁹ niſi forſan in exceptis ad teſtificandum admitti pendente accuſatione[e] de crimine contra ipm̄: cum etiam accuſati: niſi prius ſe probauerint innocētes: ab accuſatione ꝛ ſuſceptione ordinū repellātur.

Rica de teſtibus cogendis vel non

ALer. iij. Papienſi. epō.

¶In cauſa ciuili monendi ꝛ inducendi ſunt teſtes ad teſtificandum ꝛ ſi ſe ſubtrahāt odio gratia ꝛc. cōpelluntur.

¶Auſaꝫ matrimonij que inter. M. mulierē ꝛ filiū R. vertit: cōmiſim⁹ iudicib⁹ terminādā. ¶Jō qꝫ mandamus quatenus teſtes ab alterutra partium in ſue aſſertiōis teſtimonium inuocatos ne veritatem occultent[f] diligētius moneas ꝛ inducas. Si autem odio vel gꝛa vel timore[g] ſe ſubtrahant: eos ad ferendum teſtimonium coram prefatis iudicibus vel eorum nuncio[h] quem ad hoc miſſerint eccleſiaſtica diſtrictione compellas. ¶Item preſbyteris pontie.

¶Vbi teſtimonium eſt neceſſariū ꝙpellendi ſunt teſtes ad illud ferendꝫ etiā p ſuſpenſionis excōicationis ꝛ depoſitionis ſniam.

QAm ſup cauſa que vertit inter preneſtiñ. epꝫ ꝛ ſubl. abbatem ſit teſtimonium veſtruꝫ neceſſarium: mandamus quatenus perhibituri teſtimonium veritati apoſtolico vos conſpectui pſenteris. ¶Si vero ñ veneritis[i] ſciatis vos ab officio[k] ꝛ beneficio eccleſiaſtico apoſtolica auctoritate ſuſpenſos. ¶Et ſi nec ſic veneritis[i] excommunicatōis ſniaꝫ ꝛ depoſitionis[m] poteritis formidare.

¶Item preſbyteris pontie.

¶Vbi teſtimonium eſt neceſſariū ꝙpellendi ſunt teſtes ad illud ferendꝫ etiā p ſuſpenſionis excōicationis ꝛ depoſitionis ſniam.

QAm ſup cauſa que vertit inter preneſtiñ. epꝫ ꝛ ſubl. abbatem ſit teſtimonium veſtruꝫ neceſſarium: mandamus quatenus perhibituri teſtimonium veritati apoſtolico vos conſpectui pſenteris. ¶Si vero ñ veneritis[i] ſciatis vos ab officio[k] ꝛ beneficio eccleſiaſtico apoſtolica auctoritate ſuſpenſos. ¶Et ſi nec ſic veneritis[i] excommunicatōis ſniaꝫ ꝛ depoſitionis[m] poteritis formidare.

ꝛ integer eſt ſtatus eius vt interiz fungat honoꝛib⁹. ff. de ap. Interponibil inouari. ꝛ. l. vna. §. iteger. ꝛ meli⁹ in. §. ſi qs deportat⁹: qꝛ lꝫ nō ſit dānatus adhuc nō habeꝫ infamis: ex quo appellationē ſuā ꝓſequitur. ff. de bis qui no. infa. farti.

Rubrica de teſtib⁹ cogendis. Quia offiñ teſtiū q̄ſi publicū ē ꝛ ad illō iterdū ininiti cogunt iō poſt tractatum de teſtibus ꝛ. ſic cōtinuat Johan. ego ꝙtinuo ſic. viſuꝫ eſt. s. ō teſtib⁹ ſed quia poſſet dubitari vtrū ad teſtificanduꝫ poſſint cō pelli merito ſubdit iſta Rubrica Abbas ſicul⁹.

c Auſam matrimo. In cā mſimōiali cogendi ſunt teſtes: ita cōiter ſīmat. lꝫ ſi placet inquantū pōit ſpālitatē in matrimonio. qꝛ ſic log videnꝫ iura in alia materia ciuili iō generali⁹ ſummo ſic vt in rubro. in pma parte pōit cauſe cōmiſſionē in ſecūda prouidet partibus ibi: ideoqꝫ Abb. ſiculus.

f ¶Occultēt. ſic. xiiij. q. iij. quāquam. hec eni eſt cā q̄re teſtes compellūtur ne veritas occultet: ꝛ ne malus vt bonus extimeꝫ: vt in. c. quāquā. ꝛ q vitatē occultat pec catum cōmittit. mortale. xi. q. iij. qſqs. ideoqꝫ compellitur.

g ¶Timore. tunc enim teſtes ſunt compellendi alias ñ videtur q ꝙpelli debeāt. ī. e. ſup eo. ex eo. n. q nō vult ferre teſtimonium preſumit ꝓ ipſum: vnde dico illum ſtatim compellendū niſi cōſtaret per alios q bene poſſit veritas comꝓbari.

b ¶Vel nūcio. puta ſi fuerit debiles vel infirmi vel egregia pſona. s. ti. pri. ſi qui teſtiū. ꝛ. ff. de iureiurā. ad pſonas. arg. ꝫ. iij. q. ix. teſtes. ibi dicit q pūtes debent eē teſtes: illud itellige de illis pſonis que ad iudiciū venire poſſunt: vel itellige illud in criminali vbi teſtes debēt eſſe in pſentia iudicis: hoc in ciuili: ꝛ hoc bene diſtinguitur. C. de fi. inſtru. apud eloquentiſſimū. exigitur enim vt in criminali ſint cora iudice: ꝛ nō ſoluꝫ ex dictis ſed etiā ex geſtis iudex formet motum animi ſui. ff. de teſti. l. iij. §. item diuus.

QAm ſuper. ¶Per excōicationis ſuſpēſiōis ꝛ depoſitionis ſniaꝫ cogēdi ſunt teſtes: vel ſumma generalius ſic vt in rubro. tria facit ꝓmo ꝓcipit. ſcō punit cōtēnentem: tertio aggrauat. ſcōa ibi: ſi vō tertia ibi: ꝛ ſi. ab. ſi.

i ¶Veneritis. in termino cōſtituto ſuppleꝛ: ꝛ tunc ſufficit vt veniāt ea hora qua poſſunt expedire officiū ſuū. s. de offi. dele. cōſuluit ꝛ ar. ff. de cōdi. ꝛ demō. l. iiij. in fi.

k ¶Ab offō. is eſt ordo cuꝫ culpa incipit a ꝙtumacia: tūc debet excōicari. xxiij. q. iiij. forte. ſecus ſi a crimine tunc debet deponi. lxxxi. diſt. dictum. ꝛ. s. de iudi. cū nō ab hoīe. vbi. de hoc.

l ¶Et ſi nec veneritis. no. ar. q in vna citatiōe pōt fieri plures citationes ſicut etiaꝫ fit de ꝙſuetudine ꝓpter difficultatē citationū: vt. s. de do. ꝛ ꝙtu. veritatis. ꝛ. c. cum dilecti. ꝛ. s. de in inte. reſti. tum ex lr̄is.

m ¶Depoſitiōis. ꝛ ſic creſcēte cōtumacia creſcere debet ꝛ pena. s. vt lit. nō cōteſta. qm̄ in fi. ꝛ. ff. de pe. relegati. niſi neceſſitas ſit ipedimēto. arg. ff. de ar. celſus. §. idem ait. nō enim in omni caſu excommunicare eum intelligit. arg. ff. de ſol. ſi ſeru⁹. ꝛ. in fi. quid ſi excōmunicauiſſet eum niſi veniſſet in termino nulla exceptione facta nunquid erit excommunicatus ſi nō potuit venire: in caſu tali ſaltem quo ad deum nō eſt excōmunicatus: qꝛ impoſſibile preceptum nō ligat. ff. que ſent. ſine appellatio. reſcin. l. paulus. ſed qꝛ eccleſia illud ignorat: doceat ō impedimēto ꝛ abſoluetur ſine difficultate a grauamine. argumen. infra de ſenten. excommunicatio. c. ſacro. ſic ex eadē cauſa reuocat ſententia diffinitiua: nec mādanda eſt executiōi. ff. de iudi. ſi pretor. ꝛ. ī. de re iudi. cum bertoldus. ꝛ. c. cum olim. multo forti⁹ excōmunicatio nis ſententia tenet: ſed probato impedimento ſine grauamine vt dixi. debent abſolui.

Super eo. Summak vt in rubro. ⁊ adde ēt in criminali ꝫ cōem intellectū. ⁊ sic aligd addit ad. c. i. §. e. ⁊. c. dilectorū. j. e. ī pma po nik decisa ꝓsultatio. ī scōa rñsio ibi ꝓsultatiōi. ī qua distinguit ⁊ scōm mēbrū ꝓsequik ibi: verū. cuius rñsio moderatur ibi: nisi. ab. si.

a Sup eo. qō fuit talis: aligs ꝓuenik ō aliquo facto māifesto: qritur an illi qui facto iterfuerunt sint ad ferendū testimoniū compellēdi.

b Nō regrant. quātuz ad examiationē vl pbationē: sicut nec in cōstitē te necessarie sūt partes iudicis. ff. ad. l. aquil. p inde si occisus. sentētia tamē ē necessaria. j. ō di uor. porro.

c Non cogēdi. ꝫ intel lige a pncipio pmo. n. sunt monēdi: ⁊ postea si nolnerint sunt cogendi: vt. §. eo. c. prori. clerici vero in causa laycorum cogi ñ debēt nisi cū alie pbatiōes bñi nō possūt xiiij. q. ij. quāquam.

d Timore. sed qs pba bit hoc certe eo ipso qō monit⁹ est: ⁊ ñ vult testi ficari presumit ꝫ ipm qꝫ nō bono aio hoc faciat: ⁊ ex hac presumptōe cō pellik: arg. C. q mili. nō pos. sup suis. li. xij. ⁊ te stes inviti cogēdi sūt. C. ō testi. si qñ. ⁊ auc. ſz bo die. ⁊ sic bodie seruak ⁊ si ꝓstaret qꝫ ps aduersa ꝫ faceret dꝫ excōicari §. ti. pri. cū cāz. i. §. qꝫ si forte. ⁊. c. constitutis. i.

Eruenit. Cōpel lik testis illius frau dez detegere qui aduer sario probatiōis copiaz subtrabit. sic cōiter sum mak: sed ego summo no tabilius ꝫ vnū ⁊ cōem intellectum: vt in rubro cōmunis diuisio secūda ibi nos. ab. si.

e Juramēto astrinxit qō fuit temerarium ⁊ il licitū: ⁊ iō nō seruandū vñ nō obstante tali iura mēto cōpelli dꝫ ferre te stimoniuz sup negocio pncipali. §. ti. pri. intimauit. ⁊. c. constitutis. ⁊ debet denūciari nō te neri illo iuramēto. vt in c. cōstitutis. ⁊. j. de accu sa. olim. vbi. de hoc.

f Debet. hec verba habuisti. §. ti. pri. cōstitutis. ⁊. iij. q. vij. §. sunt autē. v. si qs aūt. ⁊. C. de pe. iudi. q ma. iudi. l. i.

g Instrumēta. qō q fecerit tenek ad interesse. xij. q. ij. si qs ō clericis.

h Ostēdit. pſumptiue: sicut presumik ꝫ illū qui ad pecunie corrupte lā descendit. C. de pe. iudi. quia ma. iudi. l. i.

i Elusam. qꝫ instrui iudex nō poterat sup cā illo pcurāte. ff. de offi. pconsul. nec quicquā. §. vlti.

k Cōmētū. ex hoc vꝫ qꝫ nō sit cogend⁹ dicere veritatē sup pncipali sed tm̄modo reuelare hāc fraudē: ⁊ hoc dicebat Lau. ⁊ ōbebat pcedi ī cā tāquā deposuisſz ꝫ illū: ⁊ sic hēbat illū p pducto fraude reuelata ⁊ sic seruabit iste iuramētū suū. ⁊ ꝫ colligi videbak ex antiqua decretali alij direxūt ꝫ. sed hoc nō est verū: vt hic dicit. ⁊. qō dictū ē ad ōtegēdū tāte fraudis ⁊c. supple. ⁊ nihilomin⁹ sup pncipali dñt ꝓpelli vt dicāt illa iura. ar. §. ti. pri. ītimauit. ⁊. c. cōstitutis. ⁊ ar. j. e. c. vlt. ⁊ ar. ꝫ. j. e. dilectoꝝ. vbi soluk. dic qꝫ nō ꝓpellik sup pncipali: vt dicebat Lau. ſz ad fraudē detegēdam dꝫ cōpelli vt postea denūciek nō teneri illo iu ramēto: postea poterit iurare sup principali si voluerit ſz nō dꝫ ꝓpel li ⁊ sic planū est ⁊ nullū cōtrariū: vt dicit Lau.

Eruenit. Sup pbāda iniuria clerico illata cogendi sunt testes b. d. Ego. sūmo generali⁹ ꝫ aliā lect. notabiliorē sic vt in rubro cōis diuisio. Secūda ibi: ꝓsultatiōi. Ab. si.

l Recusant. attēde cōsultationē ⁊ rñsionē ⁊ sic videbis qꝫ ñ directe rñdet ad iterrogata. si. §. ō testi. cū ī tua. vbi ita idirecte rñdz. Sz dicas qꝫ eoipso qꝫ rñdet vt sup reb⁹ eccleſiasticis ꝓpellēdi sūt: a ꝓrio sēsu rñdet qꝫ sup illa ī iuria nō sūt cōpellēdi ferre testimoniū: qō. n. de vno ꝓsitek ō altero negare vk. j. de pſum. nonne. ⁊. xxv. di. qualis. ⁊ hoc iō qꝫ ī criminalib⁹ testes ñ ꝓpellunt. j. e. dilectorū. qꝫ iniuria crimē est vnde q de iniuria cōdēnak in famis efficit. j. de re iudi. cū te. ff. ō his q no. īfa. athletas §. vl. ar. ꝫ. j. e. sup his. ⁊. c. se. soluik ꝫ ꝫrietas. j. eo. dilecto rū. vel dic qꝫ pſecutio iniurie appellak hic res eccleſiastica ⁊ itellige qꝫ ciuilr ꝫ agebatur pro suo itereſſe de iniuria alis ñ ꝓpellūt testes qō itelligo ō iniuria fcā ordini clericali. b.

Eterum. Sūmak cōi ter vt ī rubro: ſz mihi ñ placz ꝫ sūmariū qꝫ si bñ pō derek finis. c. nullū spāle po nit ī ꝓsanguinitate pbāda cū exigat qꝫ odio gratia ⁊c. ideo pōt sūmari prout sūmaui. c. i. §. e. ab. si.

m Scriptū. tā canonicū qꝫ ciuile. xiiij. q. ij. qꝫ. ⁊. §. eo. per totū. ⁊. C. de testi. si qñ.

n Actib⁹. est āt vt hic satis apparet ꝓsuetudo ius quod dā moꝝ vtērū approbatū qō p lege suscipik cū ōficit lex di. i. ꝓsuetudo. ⁊ ꝓsuetudo ē optima legū iterpres. §. ō cō sue. cū dilect⁹. ⁊ sic cōpellēdi sūt testes tam iure scripto qꝫ nō scripto. ſ. ꝓsuetudie. §. de ꝓsue. cū dilect⁹. vt hic patet.

o Ipsum cōstiterit. ⁊ qs pbabit: ⁊ iaz dictū est: qꝫ eoipso qꝫ monit⁹ nō vult testificari presumik ꝫ ipsum vt statiz cō pellak nec ē alia necessaria pbatio ⁊ ꝫ leuis pſumptio suf ficit. ar. ff. de pe. here. si quis libertate. §. plane. b.

p Timore. timor pōt referri ad multa siue odio pſone vel timore boc ꝓtigat cōpelli de bēt. §. ti. pr. ꝓstitutis. ⁊. c. iti mauit. ⁊. §. eo. puenit. siue ēt odio ipſius sacramēti qō qdē tenui religiōe abborrēt. C. ō fide īstru. l. vlt. ⁊. j. ō simo. ⁊ si qōnes. ⁊ tūc forti⁹ debēt cō pelli. alias si nollēt iurare dā nādo iuramentū tanꝫ bere tici debēt cōdemnari. j. ō be re. excōicamus. §. si.

Preterea. Cōiter sūmatur: vt ī rubro: ſz qꝫ varijs modis itelligitur posset aliter sūmari. Et qꝫ hec sūmatio generalis pōt cōuenire cuilibz stellectui trāseo p nūc cum cōi sūmario. nā ex infra dicendis patebit clare intellectus. Tres sunt partes q̄ per se patent. Ab. si.

q Synodales. de quibus habes. xxxv. q. vi. episcop⁹ in synodo. j. de ac cu. sicut olim.

r Iterato. iuramētū. n. īstoꝝ testiū ad totū tps deberet extēdi dū durāt ī officio illo postꝫ iuramētū illud ī synodo pstiterūt: siue corā ordiario siue corā delegato cā illa tractek: vt hic innuit. sicut iuramētū calūnie ad oia q̄ in cā ꝓtingūt extendik. C. de iura. calū. auc. in hoc iuramēto.

s Aliter. ⁊ si aliter nō fiat fides ītuit hec lra qꝫ iterū iurare debeāt corā ōlegato ēt p eadē cā: ſz nō vꝫ qꝫ iterū curare debeāt. vñ satis pōt suppleri maxime. sicut ⁊ testis ex quo semel iurauerit ferre testimoniū in aliqua cā nō dꝫ amplius iurare: sup illa nisi emerserit aliquid de nouo.

t Qōnis. tūc. n. dꝫ iurare sup articulo illo noue qōnis qꝫ pmū iuramētuz nō extēdik ad illū articulū noue qōnis qꝫ cū pstitit illud in synodo vel corā eo nō cogitabik de illo: ⁊ qō iterū iurare debeat' pbak. §. ti. pri. fraternita tis. vbi nou⁹ articul⁹ pbak tā p ātiquos qꝫ p nouos testes pri⁹ pstito ab ol bus iuramēto: vt. §. ti. pri. c. de testi. ⁊. C. de tēpo. appel. p hanc.

u Ad pbibēdo. no. ergo qꝫ testes bmōdi synodales pp ſfamiā supuenientē

Idem genuen. archiepo.

Testis q timore aduerse partis se subtrahit testificari compellitur.

Sup eo[a]: ⁊ infra. Consul. T. T. respondemus qꝫ si factuz est notoriū non eget testium depositionibus declarari: cum talia probationē vel ordinē iudiciarium nō regrāt[b]. Verū si nō est notorium ⁊ is qui conuenik factuz negauerit: testes q interfuerūt facto monendi sunt nō cogendi[c] ad ferendum testimonium veritati. Nisi forte timore[d] aduerse ptis constierit iudici eos a ferendo testimonio revocari licet ad hoc passiz possint ō iuris humani rigore cōpelli.

Idem.

Cōpellūtur testes ēt in criminali quos accusatus malicioſe accusatori subtraxit.

Peruenit ad audientiā nostraz qꝫ cum. J. prior sancti laurentij corā te fuisset de simonie ⁊ adulterij crimine accusatus: quēdā qui contra eum ducendus erat in testimoniū iuramento[e] astrinxit: vt nō deponeret contra ipsum: ⁊ infra.

Nos igik attendentes: qꝫ nemo dꝫ[f] aduersario instrumenta[g] quoꝝ appellatiōe testes continentur subtrahere: qꝫ taz ille qui surripuit instrumenta quaz qui aduersario parem aduocationis seu defensionis copiam subtrahit: iniquam ostendit[h] a se litē foueri: ⁊ experiri dꝫ ī se iudicis auctoritatē elusam[i]: respondemus ad detegendum tante fraudis ⁊ calliditatis cōmentū[k] ipm testem merito esse ꝓpellendū.

Lemēs. iij. segobicñ. epo.

Si res aliter probari nō potest etiaz in causa criminali cōpellendi sunt testes.

Peruenit ad nos: qꝫ cuz a laicis enormis ⁊ intolerabilis iniuria clerico multis astantibus ⁊ videntibus inferatur: iniuriantes in causaz tracti negant se tantū facinus commisisse: ⁊ cum lesus eoruz testimonio qui presentes extiterant hoc probare desideret: illi nolūt veritati testimoniū perhibere: ⁊ infra. Consult. T. T. respondemus qꝫ hi qui de rebus eccleſiasticis testificari recusant[l]: si aliter veritas nequiverit elici: ad illud sunt per censuram eccleſiasticā cōpellendi.

Idem.

Super consanguinitate probanda cogendi sunt testes.

Queq; qꝫ sup consanguinitate cogēdus sit testis phibere testimonium veritati: non dubitatur a nobis: cuz id taz ius scriptuz[m] approbet quam consuetudo actibus[n] vtentiū approbata: si ipsuz[o] cōstiterit odio vel gratia veritatē supprimere aut timore[p].

Celestinus tertius.

Testis synodalis qui coram ordinario super matrimonio deposuit non cōpellitur iurare super eo coram ōlegato hoc primo. ꝓpter superuenientē infamiaz a testimonio repellik: hoc scōo. pōt tñ si errauit incōtinēti nō ex interuallo dictū suum corrigere. hoc tertio.

Preterea si testes publici quos tua ciuitas nuncupat synodales[q] sup cā matrimonij coraz te vel tuo capitulo semel testimoniū reddiderit: nō debēt cōpelli: vt in presentia alicui⁹ delegati iudicis super eadem causa iterato[r] prebeant iuramētū: dūmodo aliter[s] fiat fides iudici ōlegato: nisi forte articulus none qōnis[t] emergat. Huiusmodi vero testes publico iure pñt p infamiam a perhibendo[u] testimonio

Preterea. Cōiter sūmatur: vt ī rubro: ſz qꝫ varijs modis itelligitur posset aliter sūmari. Et qꝫ hec sūmatio generalis pōt cōuenire cuilibz stellectui trāseo p nūc cum cōi sūmario. nā ex infra dicendis patebit clare intellectus. Tres sunt partes q̄ per se patent. Ab. si.

a Sup eo. qō fuit talis: aligs ꝓuenik ō aliquo facto māifesto: qritur an illi qui facto iterfuerunt sint ad ferendū testimoniū compellēdi.

b Nō regrant. quātuz ad examiationē vl pbationē: sicut nec in cōstitē te necessarie sūt partes iudicis. ff. ad. l. aquil. p inde si occisus. sentētia tamē ē necessaria. j. ō di uor. porro.

c Non cogēdi. ꝫ intel lige a pncipio pmo. n. sunt monēdi: ⁊ postea si nolnerint sunt cogendi: vt. §. eo. c. prori. clerici vero in causa laycorum cogi ñ debēt nisi cū alie pbatiōes bñi nō possūt xiiij. q. ij. quāquam.

d Timore. sed qs pba bit hoc certe eo ipso qō monit⁹ est: ⁊ ñ vult testi ficari presumit ꝫ ipm qꝫ nō bono aio hoc faciat: ⁊ ex hac presumptōe cō pellik: arg. C. q mili. nō pos. sup suis. li. xij. ⁊ te stes inviti cogēdi sūt. C. ō testi. si qñ. ⁊ auc. ſz bo die. ⁊ sic bodie seruak ⁊ si ꝓstaret qꝫ ps aduersa ꝫ faceret dꝫ excōicari §. ti. pri. cū cāz. i. §. qꝫ si forte. ⁊. c. constitutis. i.

e Juramēto astrinxit qō fuit temerarium ⁊ il licitū: ⁊ iō nō seruandū vñ nō obstante tali iura mēto cōpelli dꝫ ferre te stimoniuz sup negocio pncipali. §. ti. pri. intimauit. ⁊. c. constitutis. ⁊ debet denūciari nō te neri illo iuramēto. vt in c. cōstitutis. ⁊. j. de accu sa. olim. vbi. de hoc.

f Debet. hec verba habuisti. §. ti. pri. cōstitutis. ⁊. iij. q. vij. §. sunt autē. v. si qs aūt. ⁊. C. de pe. iudi. q ma. iudi. l. i.

g Instrumēta. qō q fecerit tenek ad interesse. xij. q. ij. si qs ō clericis.

h Ostēdit. pſumptiue: sicut presumik ꝫ illū qui ad pecunie corrupte lā descendit. C. de pe. iudi. quia ma. iudi. l. i.

i Elusam. qꝫ instrui iudex nō poterat sup cā illo pcurāte. ff. de offi. pconsul. nec quicquā. §. vlti.

k Cōmētū. ex hoc vꝫ qꝫ nō sit cogend⁹ dicere veritatē sup pncipali sed tm̄modo reuelare hāc fraudē: ⁊ hoc dicebat Lau. ⁊ ōbebat pcedi ī cā tāquā deposuisſz ꝫ illū: ⁊ sic hēbat illū p pducto fraude reuelata ⁊ sic seruabit iste iuramētū suū. ⁊ ꝫ colligi videbak ex antiqua decretali alij direxūt ꝫ. sed hoc nō est verū: vt hic dicit. ⁊. qō dictū ē ad ōtegēdū tāte fraudis ⁊c. supple. ⁊ nihilomin⁹ sup pncipali dñt ꝓpelli vt dicāt illa iura. ar. §. ti. pri. ītimauit. ⁊. c. cōstitutis. ⁊ ar. j. e. c. vlt. ⁊ ar. ꝫ. j. e. dilectoꝝ. vbi soluk. dic qꝫ nō ꝓpellik sup pncipali: vt dicebat Lau. ſz ad fraudē detegēdam dꝫ cōpelli vt postea denūciek nō teneri illo iuramēto: postea poterit iurare sup principali si voluerit ſz nō dꝫ ꝓpelli ⁊ sic planū est ⁊ nullū cōtrariū: vt dicit Lau.

Eruenit. Sup pbāda iniuria clerico illata cogendi sunt testes b. d. Ego. sūmo generali⁹ ꝫ aliā lect. notabiliorē sic vt in rubro cōis diuisio. Secūda ibi: ꝓsultatiōi. Ab. si.

l Recusant. attēde cōsultationē ⁊ rñsionē ⁊ sic videbis qꝫ ñ directe rñdet ad iterrogata. si. §. ō testi. cū ī tua. vbi ita idirecte rñdz. Sz dicas qꝫ eoipso qꝫ rñdet vt sup reb⁹ eccleſiasticis ꝓpellēdi sūt: a ꝓrio sēsu rñdet qꝫ sup illa ī iuria nō sūt cōpellēdi ferre testimoniū: qō. n. de vno ꝓsitek ō altero negare vk. j. de pſum. nonne. ⁊. xxv. di. qualis. ⁊ hoc iō qꝫ ī criminalib⁹ testes ñ ꝓpellunt. j. e. dilectorū. qꝫ iniuria crimē est vnde q de iniuria cōdēnak in famis efficit. j. de re iudi. cū te. ff. ō his q no. īfa. athletas §. vl. ar. ꝫ. j. e. sup his. ⁊. c. se. soluik ꝫ ꝫrietas. j. eo. dilecto rū. vel dic qꝫ pſecutio iniurie appellak hic res eccleſiastica ⁊ itellige qꝫ ciuilr ꝫ agebatur pro suo itereſſe de iniuria alis ñ ꝓpellūt testes qō itelligo ō iniuria fcā ordini clericali. b.

m Scriptū. tā canonicū qꝫ ciuile. xiiij. q. ij. qꝫ. ⁊. §. eo. per totū. ⁊. C. de testi. si qñ.

n Actib⁹. est āt vt hic satis apparet ꝓsuetudo ius quod dā moꝝ vtērū approbatū qō p lege suscipik cū ōficit lex di. i. ꝓsuetudo. ⁊ ꝓsuetudo ē optima legū iterpres. §. ō cō sue. cū dilect⁹. ⁊ sic cōpellēdi sūt testes tam iure scripto qꝫ nō scripto. ſ. ꝓsuetudie. §. de ꝓsue. cū dilect⁹. vt hic patet.

o Ipsum cōstiterit. ⁊ qs pbabit: ⁊ iaz dictū est: qꝫ eoipso qꝫ monit⁹ nō vult testificari presumik ꝫ ipsum vt statiz cō pellak nec ē alia necessaria pbatio ⁊ ꝫ leuis pſumptio suf ficit. ar. ff. de pe. here. si quis libertate. §. plane. b.

p Timore. timor pōt referri ad multa siue odio pſone vel timore boc ꝓtigat cōpelli de bēt. §. ti. pr. ꝓstitutis. ⁊. c. iti mauit. ⁊. §. eo. puenit. siue ēt odio ipſius sacramēti qō qdē tenui religiōe abborrēt. C. ō fide īstru. l. vlt. ⁊. j. ō simo. ⁊ si qōnes. ⁊ tūc forti⁹ debēt cō pelli. alias si nollēt iurare dā nādo iuramentū tanꝫ bere tici debēt cōdemnari. j. ō be re. excōicamus. §. si.

q Synodales. de quibus habes. xxxv. q. vi. episcop⁹ in synodo. j. de ac cu. sicut olim.

r Iterato. iuramētū. n. īstoꝝ testiū ad totū tps deberet extēdi dū durāt ī officio illo postꝫ iuramētū illud ī synodo pstiterūt: siue corā ordiario siue corā delegato cā illa tractek: vt hic innuit. sicut iuramētū calūnie ad oia q̄ in cā ꝓtingūt extendik. C. de iura. calū. auc. in hoc iuramēto.

s Aliter. ⁊ si aliter nō fiat fides ītuit hec lra qꝫ iterū iurare debeāt corā ōlegato ēt p eadē cā: ſz nō vꝫ qꝫ iterū curare debeāt. vñ satis pōt suppleri maxime. sicut ⁊ testis ex quo semel iurauerit ferre testimoniū in aliqua cā nō dꝫ amplius iurare: sup illa nisi emerserit aliquid de nouo.

t Qōnis. tūc. n. dꝫ iurare sup articulo illo noue qōnis qꝫ pmū iuramētuz nō extēdik ad illū articulū noue qōnis qꝫ cū pstitit illud in synodo vel corā eo nō cogitabik de illo: ⁊ qō iterū iurare debeat' pbak. §. ti. pri. fraternitatis. vbi nou⁹ articul⁹ pbak tā p ātiquos qꝫ p nouos testes pri⁹ pstito ab ol bus iuramēto: vt. §. ti. pri. c. de testi. ⁊. C. de tēpo. appel. p hanc.

u Ad pbibēdo. no. ergo qꝫ testes bmōdi synodales pp ſfamiā supuenientē

remouent a testimonio phibẽdo: si aũt a phibito: qz ifamia vel delictũ sup
ueniẽs ñ vitiat qõ legitime factũ ẽ. ſ. ó eo q cogno. ꝓsan. vro. sue. discretio
nẽ. ꝛ. c. tue. ꝛ. c. iordane. ar. C. de test. l. i. ꝛ. iij. q. vii. §. vez. ff. de of. p̃to. l.
barbari⁹. sic ſscriptũ pape ñ cassat ea q̃ legittie fcã sũt. s. ó ref. spo. audita.
a ¶ Remoueri. bẽs ꝺ qz ifamis repellit a denũciatiõe: vt. ſ. ó spõ. cũ i tua.
ꝛ. ſ. de accu. cũ dilect⁹ fili⁹. ꝛ
c. sicut olim. ꝛ. ff. ó popul. ac.
populares actio. bug. ꝫ. b.
b ¶ Jn cõi. i. i synodo vel au
ditorio cõi. xxxv. q. vi. episco
pus synodo.
c ¶ Jncõtinẽti. i. i eadẽ instã.
tia indicij ãteq̃ loquak ptib⁹
vel ãteq̃ fcedat a pñtia iudi
cij. qz postea subornat⁹ presu
mit: ſz boc posset intelligi ba
bito respectu ad q̃litatẽ pſõe
vt sic possit corrigere vl' adde
re ẽt ex iteruallo. Qualr itel
ligak icõtinẽti. pbak. ff. de v.
ob. ꝓtiu⁹ act⁹. ff. ó adulte. qõ
ait ler. §. vl. i fi. C. ó erro. ad
uo. l. vl. ꝛ. xxij. q. vl. apõ mise
ricordẽ. ꝛ meli⁹. s. ó ele. qz p
pter. ibi iuenies multas expo
sitiões hui⁹ vbi icõtinẽti siue
mor. ꝫ. arg. xxxv. q. ix. qõ gs
ꝓmisit. ſz illa ꝓria ñ tãgũt ꝺ.
¶ Super bis. Jo. an. sũ
mat vt i rubr: ſz nimis
restringit iudicio meo. nõ enj
apparet quare bis casib⁹ ꝛ si
i alijs ceſſant testes: ideo le
ge tu ꝛ sũma vt ex. ſ. dicẽdis
apparebit. ab. si.
d ¶ Sup bis. hec decre. ẽ ps
illi⁹ quã bẽs. ſ. de accu. super
bis. de fine illi⁹ decisa ẽ. ꝛ de
hac materia loquit. s. titu. p
xi. tã lris ingsitionum.
e ¶ Articulis. ex ꝺ loco potes
sumere casuz tã illi⁹ decre. tã
lris. s. ti. pr. quã illi⁹ sup bis
ſ. ó accu. qdã elect⁹ fuit i epz
lucañ. qdã se opponebãt elec
tiõi illi⁹ dicẽtes q erat ma
le fame ꝛ q matrimoniũ ꝫre
rat cũ vidua. itẽ isti q oppõe
bãt se: lras ꝫ electũ noie capi
tuli dño pape miserũt quas
tã elect⁹ quã capitulũ falsas dicebãt ꝛ capitulũ nesciuisse de lris illis ꝛ de
istis articulis mãdat papa inquiri: ꝛ ad hec ꝓbanda testes sũt cõpellendi.
f ¶ Logatis. bic ꝓpellunt testes in criminibus ꝛ etiaz irregularitate. ſ. e. c.
pri. ꝛ sic ꝫ. s. e. peruenit. ꝛ. ſ. e. dilectorũ. vbi soluitur.
¶ Am contra. Sup crimine falsi cogẽdi sũt testes. sic sũmat Jo. an.
ſz certe nõ elicit boc simplr ex ter. qz mãdat sub ꝓditõe si se gra odio.
Et sic nõ ponit spãle in crimine falsi. qz sic loquit i alijs causis crimialibus
s. eo. super eo. cõis diuisio. scõa ibi: nos igitur. ab. si.
g ¶ Cõpellere. dubitationis cã fuit: qz videbak q in criminib⁹ nõ sũt ꝓpel
lẽdi testes. i auc. de testi. §. qñ. colla. vij. ar. C. e. si qñ. i pn. ex eo q dicit ibi
in pecuniarijs causis testes cogẽdos. vt q nõ in criminibus. sed ꝫ boc man
dat papa. s. q ꝓpellank. ꝛ. s. c. pri. ꝛ in se. c. dicit q in criminib⁹ nõ ꝓpellã
tur: sed ibi habẽt ꝫrioꝛ solutio ꝛ qñ ꝓpellank ꝛ qñ non.
b ¶ Jlectoꝛ. sup crimib⁹. circa ꝓpulsionẽ testiũ no. q in cã ciuili vbi alr
veritas bſi nõ ꝓt idistincte sũt ꝓpellẽdi tã clerici quã layci ne vitas
occultẽt. xiiij. q. ij. quãquã. ꝛ qz mortalr peccãt q veritatẽ occultãt. xi. q. iij.
qsqs. vñ monitiõe ꝑmissa idistincte ꝓpelli debẽt testes. s. e. sup eo. ꝛ eoipo
q monit⁹ nõ vult testificari ꝑsumit q ẽt maliciose hoc faciat vt sepi⁹ dcm
ẽ. s. e. cãz. qñqz tñ i pecũiarijs causis nõ ꝓpellunt vt in mediatoꝛib⁹ q ñ cõ
pellunt ferre testimoniũ in ẽctib⁹ i qbus mediatoꝛes fuerũt nisi de ꝓsensu
ptiũ. i auc. e. §. qñ. col. vi. itẽ in alijs casib⁹ qui quasi ꝑuilegiati sunt. iiij.
q. iij. §. itẽ i criminali. v. itẽ iuiti. ꝛ trib⁹. c. se. i criminib⁹ vo ꝑz hic q com
pellẽdi nõ sũt. ꝛ. ar. ad hoc. C. e. si qñ. in pn. ꝛ. s. e. pueuit. in ꝫriũ vt q bñ
sunt cõpellẽdi. s. e. sup bis. ꝛ. c. cũ ꝫ. in quib⁹ exꝑsse ꝓpellit. ꝛ ar. s. ti. pri. cũ
cãm. v. testes aũt ꝛẽ. ꝛ. s. e. sup bis. ꝛ. c. cuz ꝫ. ꝛ. ſ.
c. pri. inno. iiij. dicit q vbi nõ est peccatũ tacere id sup quo testes idu
cunt nõ sũt cõpellendi. sed si peccatũ est tacere cõpellunt.
¶ Enerabilis Diuidit. nã in ꝑma parte ponitur iusta petitio. i
secũda ipsi⁹ exauditio ibi: ideoqz. ab. si.
i ¶ Cõiurationẽ. clerici. n. q ꝫ epm suũ faciũt cõiurationẽ vel ifidias ei
parauerint deponẽdi sunt ꝛ tradẽdi curie seculari: vt puniank. xi. q. i.
si qs sacerdotũ. ꝛ. c. cõiurationũ. ꝛ trib⁹. c. se. layci vo q ꝫ epm suũ cõ
spiratione faciũt sunt excõicandi ꝛ cõione pũadi. xi. q. i. ꝓspirationũ.
k ¶ Juramẽto absoluãt: ſz videret q nõ debeãt absolui cum iuramen-

remoueri⁸: si eã postquaz in cõi⁵re
cepti fuerant: contigerit cõtrarisse.
¶ Quoꝛ testimonia si qñqz nõ stu
diose: sed in proferendo errauerint
ꝛ se incontinenti⁶ correxerint repro
bari nõ debẽt: sec⁹ aũt erit: si correc
tioni sue iterposuerint interuallũ.
¶ Ano. iij. priori sancti fridiani ꝛ
magistro. ℙ. canonico pisano.
¶ Cum de fama uel uicio falsita-
tis inquiritur cogendi sunt testes.
Sup bis ⁹: ꝛ ifra. Ceterũ uolu
mus ꝛ mãdamus: ut sup inq
sitiõis articulis⁶ tam de fama electi
quã lris ꝫ eũ sub noie longe maio
ris ꝛ sanioris ptis capituli destina-
tis cogatis⁶ testes q noiati fuerit ꝑ
bibere testimoniũ ueritati.
¶ Dem. archidiacono mediolañ.
¶ Testes q se subtrahunt etiam in
criminali cogendi sunt.
Quam ꝓra magistrũ. R. super
eo q ꝺ falsas de sede aposto
lica lras reportasse: ac per se vl' pro
curatorem fuisse usuz eisdem: tibi
direximus scripta nra. ℙostulasti
per sedis apo. oraculũ edoceri utz
super prefato uitio falsitatis testes
compellere⁶ debeas nominatos.
¶ Nos igit respõdemus q testes
predicti si se gratia odio vl' timore
subtraxerint: per censuram eccleſia
sticam debes ap. re. compellere ve
ritati testimoniũ perhibere.
¶ Ono. iij. abbati. S. euegenij. et
magistro. G. cano. sene.
¶ Nõ sũmatur nec diuiditur pro
pter varietatem lecturarũ.
Jlectoꝛ filioꝛũ vulterani ca
pituli ex parte una ꝛ epi vul
terani ex altera procuratoꝛib⁹ i nra
pñtia ꝓstitutis: ꝛ infra. Testes q fu
erint noiati: ꝓterq̃ super crimini-
bus⁵ si se gra uel timoꝛe subtrare-
rint vel odio: ꝑ eẽsuraz eccle. coga
tis ueritati testimoniuz perhibere.
¶ Dez epo bonoñ. ꝛ magistro. b.
episcopo.
¶ Ad detegendaz veritatẽ coniu-
rationis coguntur socij etiã iurati.
Uenerabilis. F. N. archieps
rauennaten. proposuit: q ci-
ues ceruicen. cũ. m. ꝛ. L. quondam
clericis ecclesie rauennaten. quãdã
presumpserunt coniurationẽ facer
contra eum nihilominus in detri-
mentuz eius dantes eis quãdaz pe
cunie quãtitatẽ ꝛ ad hec celanda se
astringẽtes vinculo iuramenti: vñ
humiliter supplicauit: ut cum cãz
sup bis ꝛ qbusdam articulis vo-
bis duxerimus cõmittẽdam: ꝛ ipe
intẽtionẽ suã ꝑbare nõ possit nisi te
stimonio ciuium predictoꝛũ: proui-
dere ei ne ꝓ defectu testiũ pereat
sua iusticia dignaremur. ¶ Jdeoqz
mandamus quatenus mo. premis
sis per cen. ec. ap. re. cogatis illos
quos uideritis cõpellendos vt ab
buiusmodi iuramento ⁸ absoluãt:
crimialr in hac decre. sed ciuilr tñ. Primo qz hic ageba
tur cã quentiõis ꝛ recõuẽtiõis iter epm ꝛ capitulũ vt pz in antiq̃: ꝛ qz
ꝑ procuratoꝛẽ vt lra ista dicit procuratoꝛibus ꝓstitutis: sed procuratoꝛ nõ i
teruenit i cã crimiali. ſ. de accu. veniẽs. ꝛ. ff. de pub. iudi. l. pen. §. fi. ꝛ
v. q. iij. i crimialib⁹. ꝛ in crimine nõ fit mutua accusatio vel deuuncia-
tio: qz nõ relatione cri-
minũ ſz innocentia re⁹
purgak. ff. de publi. iu.
is q. ꝛ. iij. q. ix. negãda.
ꝛ sic necesse ẽ vt dicam⁹
q ꝺ obijciebant crimia
testib⁹ vt a testimõio re
pellerenk: ꝛ iõ dicit coga
tis testes. k. q nominati
fuerint ꝓterquã sup cri-
minib⁹ iõqz dicẽdũ ẽ q
sup criminib⁹ testes cõ-
pellẽdi ñ sũt: siue direc-
te agak ó crmie siue ci-
uiliter vt ꝺ pz ꝛ. s. eo. q
nẽit. ꝛ ꝺ ẽ rõ qz i ifamiã
alteri⁹ nemo ꝺz facile ꝑ
silire: qz tales detracto-
res dñr. vi. q. i. ex meri-
to. ꝛ. c. trib⁹ se. g multo
forti⁹ nec ꝓpelli. q̃lr rñ
debis capitul. s. pri. ad
illõ sup bis. dicas q ibi
cõpellunt testes ad pbã
dũ ifamiã siue irregula-
ritez ꝫ electuz ne indi-
gna pſona ad apicez di
gnitatis ꝓmoueat ꝑ sur
reptionẽ: qz vilis pſona
ad tantã dignitatem ꝑ
surreptionẽ ꝓmoueri
ñ ꝺz: ꝛ iudex ex offõ suo
boc facer ꝺz pp publicã
vtilitatẽ qz ille oĩb⁹ de
sua plebe ꝓficit: ꝛ sic ẽ q̃
si spãle in cã ingsitionis
ꝛ. ſ. de simo. ſz beli. ꝛ in
quisitio nõ fit: nisi vbi i
famia ꝓcessit. vñ ibi nõ
ꝓpellunt testes in ifami
am alicui⁹ sed ex tali cõ
pulsiõe si ꝓbentur cri
mia oriſ ifamia. s. ti. p-
ri. testimoniuz. ꝛ qz ibi
agebak de falso ꝑ ingsi-
tionẽ iõ ꝓpellunt testes ne talis falsitas remaneat ipunita ex defectu
testiũ i quo casu itelligik pri. c. cũ ꝫ. qz dico illud spãle i crmie falsi: ꝛ
ꝓcipue in lris pape: i qb⁹ multa spãlia sũt. ſ. de fal. ad falsariorũ: ꝛ idẽ
in casu sequẽtis. c. dico q ꝺ vbicũqz agik actiõe odiosa vel exceptõe ꝑ
quã ad ifamiã alicui⁹ ꝓcedak: nõ sũt ꝓpellẽdi testes: vt dictũ ẽ nisi i ca
sib⁹ ꝓdictis ꝑm leges ꝓpellank: nisi i casib⁹ vbi spãliter nõ debẽt ꝓpel
li vt dictũ est. ꝛ hoc dicũt tã. ꝛ vin. ꝛ alij ꝫriũ dicũt ꝑut dictũ ẽ. Sz su-
pradictis oĩb⁹ rõnib⁹ ꝓt de facili rñderi ꝫz illos q dicũt q semp ꝓpel
lẽdi sũt testes: nisi crmialr tñ. dic q nulla criminalis erat qõ iter epm
ꝛ capitulũ ſz ciuilis tñ vt pz in itegra in qnta ꝓpilatiõe. ſ. cõuentio ꝛ
recõuẽtio. ꝛ q dicit testes q noiati fuerint cogatis veritati testimoniũ
phibere: si gra odio vel timore se subtrarerint preterquã super crimi
nib⁹: sic ꝺz itelligi qõ testes i ciuilib⁹ qõnibus sunt ꝓpellẽdi: sed in cri
minalib⁹ nõ debẽt ꝓpelli. ꝛ sic papa ꝓuidit ꝺ nouũ ius: ꝛ sic ꝫriũ nul-
lũ ꝫ istos: ꝛ sic ñ ꝺz vt dicũt q ꝺ erat cõtrouersia inter epm ꝛ capitulũ
sup pluribus articulis ciuilib⁹ ꝛ sup crimialib⁹. ꝛ q isti erãt procuratores
ad excusatiões tñ allegãdas: vel qõ dati erãt lit. ꝓte. ista stare ñ ꝓt:
vt pz i antiqua decre. ꝛ ꝑ iura ꝓdcã. ciuilis. n. ꝛ criminalis qõ nõ ꝓcur
rũt simul imo crialis ꝓindicat ciuili. iij. q. vlt. §. aliqñ. ſz magis equũ
videret q semp ꝓpellerenk q̃litercũqz agak: ne crimia remaneãt impu
nita dũ tñ nõ crimialiter directe ne ꝑ viles pſonas qs ꝓdẽnet: ar. ꝫ. ſ.
de sen. excõ. vt fame. cũ suis ꝓcor. ibi positis. ꝛ ar. ſ. de collu. c. i. ꝛ. ij.
ꝛ vlt. ꝛ. s. ti. pri. cũ cãm. v. testes aũt ꝛẽ. ꝛ. s. e. sup bis. ꝛ. c. cuz ꝫ. ꝛ. ſ.
c. pri. inno. iiij. dicit q vbi nõ est peccatũ tacere id sup quo testes idu
cunt nõ sũt cõpellendi. sed si peccatũ est tacere cõpellunt.

tñ nõ tenuerit. vñ potiꝰ denũciãdi sũt nõ teneri hmõdi iuramẽto ligati. ſ. ti. pri. c. cõstitutis. ꝛ. c. itinauit. ꝛ. j. de accu. olim. ꝛ ita ꝺ absolutio potiꝰ oꝺ fieri ad cautelã siue ꝺ fcõ. sic qñqz absoluũt aliq vt possint testificari. ſ. ti. pri. veniẽs. ī fi. ꝓterea ꝛ alia rõe iuramẽtũ hmõi nõ tenuit: qꝛ cõiuratiões hmõi illicite sũt. x. q. i. ñ qs sacerdotũ. ꝛ. c. cõiurationũ. ꝛ. c. se. g̃ tale iuramẽtũ nõ seruãdum cum vergat ī dispẽdiuz salutis eterne. j. ꝺ iureiurã. ñ ỽo. ꝛ. xxij. q. iiij. ñ aliqd. ꝛ in multis. c. eiusdẽ q. ꝛ qꝛ ñ habuit tres comittes. vt ea cã. q. ij. animaduertẽdũ: vꝫz sit illicitũ auctoritate ꝑpa ñ oz qs vẽire ꝑ: ar. ſ. ſ. ꝺ ele. venerabilẽ. itez bẽs ꝺ qꝫ socius criminis admittit ad õtegẽdã ꝓspiratõez immo certe tenetur illã ꝓspirationẽ mãifestare ꝛ õnũciaꝛ. vi. q. i. §. ſi qs cũ militib⁹ ī fi. ꝛ. lxxix. ꝺi. ñ quis papa itẽ in defectũ ꝑbationis minus idonei testes admittunt q als ñ admitterent. C. ꝺ ber. l. pe. ꝛ. iiij. q. iij. §. itẽ fui respõsio. ꝛ ꝑꝓ õfectũ testiũ admittunt q als admitti ñ õbẽt. ſ. ꝺ de. cũ dilecti.

Rubrica de fide instroꝝ.

Cõtinuata ẽ ꝺ rubrica ꝫz Jo. an. ſ. ī rubrica de testib⁹. vel ꝺic tu sic. ſ. visum ẽ de vna spẽ ꝑbatiõis. q̃. ſ. fit ꝑ testes nũc subijcit de alia q̃ fit ꝑ instrumẽta. ab. ſi.

Jscripturaz.

Breue ẽ ꝛ sũmatur sic vt ī rubro ỽm ipsi⁹ mentem ab. ſi.

a Autẽtica. xxv. q. ij. sãcim⁹. autẽtica. scripta est q̃ ꝑ manũ publicã vl ꝑ iudicẽ cũ triũ testiũ vel duoꝝ ad min⁹ subscriptione vel testimonio facta est. ī auc. de instru. cau. §. sed istrumẽta. colla. vi. vel duoꝝ viroꝝ. ſ. ꝺe ꝑba. qñ ꝫ. vel que ꝺz sigillum autẽticũ. j. c. pri. ꝛ. ſ. ꝺe ꝑba. post cessionẽ. ꝛ etiã scriptura quã facit ꝓnatus ī ꝑntia trium testium videt autẽtica. in auc. de instru. cau. §. si tñ quisq̃ col. vi. ꝛ. C. qui po. in pig. ba. scripturas.

b Exẽplaria. C. de edẽ. auc. si qs in aliquo. nisi ipsa exẽplaria sũpta ꝛ publicata sint iudicis auctoritate. C. de testa. pu. ꝛ. j. e. c. vlt. ar. C. de iure emphi. l. vlt. §. ꝛ si qdẽ dñs. circa fi. C. de re iudi. gesta. ſz põe qꝫ ita papa mãdat: ꝓcedatis ỽm tenoꝛẽ ꝓrioꝛ lfaꝝ: ꝛ ꝓmẽ lfe nõ ꝓstarent: nunqd poterũt ꝓcedere: ꝺicas qꝫ nõ: nisi ꝓma forma ꝓt⁹ appareat ꝑ iura ꝑꝺicta: vel nisi ꝓbet tenoꝛ ꝓtis rescripti nõ cãcellati nõ viciati. j. ꝺe ꝓui. cuz oliz. nã ꝑ lfas vltimas nõ ꝺat iurisditio: vel si ꝺat nõ cõstat ꝑ eas ꝺe prioꝛi forma: ꝛ iõ nõ põt ꝓcedi ꝑ ipsas: sic nõ tenet qs exeq sñiam nisi ei fiat fides ꝺe iurisditiõe. ſ. ꝺe offi. dele. cũ in iure.

Scripta uero. Jo. an. nõ summat qꝫ breue. ꝺo. an. summat sic: Publicũ oꝺ si manu publica ẽ ofectũ vel sigillo autẽtico ẽ sigilla tuz cuz subscriptiõe testiũ. ꝺ sũmatio mihi nõ plz. tũ qꝫ ex lfa nõ colligit: tũ qꝫ nõ puto veritatẽ in se ꝓtinere ꝑ ea q̃ ꝺixi ī. c. ꝓcedẽti. ꝛ. j. stante aliqd sũmittã iõ sũmo sic vt in rubro ꝛ nõ ꝺiuidit quo ad lfaz sed quo ad itellectũ ꝺiuido sic. ꝓmo põit ꝺcñ ꝛ ꝺuos casus excipit. ab. ſi.

c Autẽtica. Jnstfa publica ꝑpetua firmitate nitũtur ad ꝺãnũ ꝛ cõmodũ vtriusqz ptis. ar. liij. ꝺi. c. ij. xij. q. ij. ſi qs õ clericis. ꝛ. ſ. õ pac. cũ ꝑdẽ. ꝛ. iiij. q. iij. §. itẽ sepe fit. C. õ fi. istru. ī exercendis. ꝓuata ỽo ab aduersario scripta ita qꝫ ꝓstet vel a quocũqz dñmõ ptiũ vl testiũ subscriptiõe fulcita sint: ī actiõe ꝓsõali robur obtinẽt firmitatis. ī auc. de istru. cau. §. ſz ꝛ si qs. ꝛ talis scriptura ꝺicitur auc. vt hic patet. in rea li ỽo actiõe instfz manu publica cõfectũ ꝓponit tali instfo ꝓuato nisi priuatũ instrumẽtũ hẽat triũ vel ampli⁹ subscriptionẽ testiuz. C. qui po. in pi. ba. scripturas. ꝓriuata ỽo instfa valent in preiudicium illoꝝ q ea scribũt. C. de nõ nu. pe. generaliter. ꝛ. ff. ꝺepo. publia. §. vl. ad cõmodũ ỽo eoꝝ minime. C. de proba. instrumẽta. rõnes. exẽplo. Lau.

quos idem archiep̃s ad testimonium ꝺurerit ꝓducendos: eos nihilominus si se gr̃a vel odio vl timore subtraxerint: ꝺistrictione simili compellentes ad perbibendum testimonium veritati.

Rubrica de fide instrumentorum.

G Regorius.

Jnstrumenti exemplum non solemniter sumptum fidez non facit absqz originali.

Jscripturam autẽticã * ñ videm⁹ ad exẽplaria[b] nihil facere possumus.

Lex. iij.

Corruit instrumentũ si testes inscripti decesserit nisi sigillum habeat autẽticũ vel a notario sit ofectũ.

Scripta vero autentica[c]: si testes inscripti decesserint: nisi ꝑ manum publicaz[o] facta fuerint: ita qꝫ appareant[e] publica: aut autenticum sigillũ[f] habuerint: per qꝺ possint ꝓbari nõ videt nobis alicuius firmitatis robur hr̃e. Jdem.

Rescriptum apostolicum propter rasurã in loco nõ suspecto nõ censetur vitiosum.

Ex lris vestris accepim⁹ qꝫ cũ cã q̃ iter magistrũ. A. ꝛ. R. super capella ꝺe ambitoria vertitur ꝺ mãꝺato nro susceperitis terminã dã: ꝓfatus. R. lrarum sibi copiã fieri postulauit[g]. Qui cũ eas argueret falsitatis: qꝛ in narratione facti abrase[h] sunt: ubi scriptũ est: iura parrochialia: ꝛ ifra. [f] Dicim⁹ qꝫ ꝓꝓ abrasionem illam iudicari falsẽ nõ ꝓnt nec etiã hr̃i suspecte ꝑsertim et cũ ꝓuilegia in possessionibus abraꝺant: ꝛ lr̃e in narratione facti si erratũ est: possint icunctãter abradi.

Jdem eboracen. epo.

Redarguẽti ꝓuilegiuz de falso iudex faciet illud exhiberi coram iudice ꝛ paucis ꝛ in loco cõgruo ꝛ securo ꝛ iteriz stabit sñie late ꝑ illud.

Accepimus lfas q̃s abbas sci augustini cõtra cãtuarien. archiep̃m trãsmisit: ꝛ infra. [f] Cũ priuilegia ñ ispecta nõ valeant[n] argui falsitatis: ꝛ ꝺifficile sit ꝛ piculosum ea apud se. ap. exhiberi: precipim⁹ vt vel exhibeant eiꝺẽ archiepo in claustro ꝑꝺicõz fratruz vel in alio loco cõgruo ꝛ securo[l] vsqz ad natiuitatẽ proximã sancti ioãnis baptiste. Si vero nec venerit nec sufficientem rõsalem miserit: ei ꝑpetuuz silentiũ ꝺponatis ipa vlteri⁹ arguẽꝺi[m]. Jnterim autem nolumus illa ꝓuilegia vacillare[n] sed precipim⁹ sñiam que eorum obtentu[o] sup statu monasterij lata est inuiolabiliter obseruari: ꝛ infra. Jubemus etiaz vt archiep̃m in inspectiõe priuilegiorũ[p]. xij. boium numero faciatis esse contentũ. Celestinus tertius abbati sancti scõi.

Jnstrm uel ꝓuilegiũ quo qs utitur corã iudice aduersario integraliter legi nõ ꝺz sed solũ illud capitulũ de quo agitur eꝺi ꝺebet.

Contingit[q] interꝺuz vt ꝺicitis qꝫ qñcũqz cũ aliquo litem habetis ꝓuilegium vestruz aduerse

ꝓuilegia. [k] Valeãt. als. n. nec redargui ꝓnt nec ẽt sciri qꝺ oberet ꝓuari ꝑ ipa qꝫ totũ ex ipaꝝ ispectiõe oꝑhẽꝺit. j. ꝺe ꝓui. ꝺilecti. ꝛ. c. pono. ꝛ. j. c. ꝑ pri. ꝛ. xcv. ꝺi. bñ qꝺẽ. nec possum⁹ iudicare ꝺ lege nisi ea ꝓspecta. ff. ꝺe leg. ī ciuile. ꝛ q ꝓuilegiũ vel instfz vult arguer falsitatis ꝓmo iurabit qꝫ calumniose hoc ñ ꝺicat als nõ audiret nec ꝺaret ad ispciẽꝺũ. C. ꝺe fi. istru. l. vlt. q̃ itelligit cũ agit ꝺe falso crimialr tunc iscribit accusator: vt ibi oꝺ. qꝺã itelgũt legẽ istã cuz agit ciuilr ꝺe falso ꝺm qꝫ ꝺ ꝺecre. itelligit: ꝛ ꝺm ꝺ bñ ꝑbat id ad qꝺ iducit cũ qs ciuilr vult arguere istfz ꝺ falso: ꝛ ꝺ itelligo vez vbi ꝺ calũnia nõ ẽ iuratuz. ꝛ ẽ ad ꝺ ar. ſ. ꝺe testi. ꝓntiũ. ꝛ. j. ꝺe excep. pastoralis.

l Securo. hoc iuꝺex ꝓuiꝺere ꝺz vtriqz pti. iij. q. ix. hortanꝫ. xxxij. q. ij. si ue. ꝛ. j. ꝺe ap. ex parte. ꝛ. ſ. vt lite nõ cõte. accedẽs. ij.

m Arguẽꝺi. no. tps ꝑfigẽꝺuz accusare voleti vltra qꝺ nõ audit: vt. iiij. q. v. c. i. ꝛ. j. q fi. sint le. latoꝛ. j. ꝺe accu. lz. j. ꝺe clãꝺe. ꝺespõ. cuz ibibitio. ꝛ. j. q ma. ac. posꝫ. cuz ī tua. ꝛ. C. ꝺe ige ma. ꝺifamari. ꝛ. C. q accu. no. posꝫ. si ea. sic ꝛ ad exceptiones ꝓponendas. j. ꝺe excep. pastoralis.

n Vacillare. ar. qꝫ pẽꝺẽte accusatiõe ꝫ aliquẽ iterim remanet ī statu ꝛ officio suo ꝑstino. viij. q. iiij. nõne ar. ſ. ſ. ꝺe testi. nõ oportet. vbi ꝺe hoc.

o Obtẽtu. auctoritate. n. ꝓuilegioꝝ sñia lata fuit sup statu mõasterij absoluẽꝺo monasteriũ a subiectiõe archiepi. ꝛ ita ꝓz qꝫ lz ꝺicat sñia lata ꝑ falsa instfa siue testes quousqz ꝺe hoc ꝓstet in sua firmitate ꝓdurat ꝛ ei stat ff. ꝺe re iu. diu⁹. falsitate ỽo ꝓbata nulli⁹ erit momẽti ipsa sñia. ſ. ꝺe ꝓcu. in nfa. in fi. ꝛ. C. ꝺe ꝓcur. licet.

p Priuilegioꝝ: vel ẽt in pte ipsoꝝ. j. c. pri. ꝛ. ff. ꝺe edẽ. l. i. §. ij. b.

Contingit. Cõis ꝺiuisio. scꝺa ibi: cõsultationi. ab. ſi.

q Cõtingit exhibere. ꝛ nõne isti erãt rei: q̃re ergo cogunt sua instfa ꝑ te alteri exhibere ꝫ illud. ſ. ꝺe ꝑba. c. i. ꝛ. iij. q. iij. §. itẽ in criminali v. q in tẽꝺit. ꝛ. C. ꝺe edẽ. q accusare. sed nõ ꝺicunt illa. qꝛ isti vsuri erant in iudicio illis ꝓuilegijs: ꝛ ideo aduersario illa ꝺere tenebant. ff. õ edẽ. l. i. §. edẽꝺa. nam ꝛ actoꝛ reoꝛ: ꝛ reus actoꝛi tenet ꝺere omnia quibus vsur⁹ est. C. ꝺe eden. l. vlti. ꝺe hoc ꝺicit. j. eo. C. perpetuus. b.

a ¶Suscitank.qđ eē ñ dz:imo potiꝰ iudex pspicet dz ne lites ex litibꝰ oriāt ff.đ arbi.ñ distiguemꝰ.§.q̄sitū.ff.si certū pe.qdā.ꝛ.ff.đ le.iij.fideicōmissa §.si qs.ꝛ.ꝛ.ff.đ.dā.ifec.q bōa.§.vl.ꝛ.C.đ iudi.aptissimi.ꝛ.C.đ sa.san.ec. l.vl.vñ ꝛ ille q petit sibi fieri cautionē instrox iurare dz q p calūniā boc ñ faciat.ff.de edē.si qs ex orgētarijs.§.exigitur.C.quēad.test.ape.l.iij.B.

b ¶Judice.als ñ tenek.nā coꝝ iudice ꝛ pñte alia pte b̄ fūt facienda.ar.ff.de interro.ac. volut.§.quod ait.ꝛ.l.vlti.

c ¶Illud solūmō.ff.de edē. argētariꝰ.§.edi autē.alia vo capitula nō debent edi.sic et qñ reticeā clausula testamenti q̄ alicui ingerit ignominiā. C.quēad.te.ape.l.iij.ꝛ.ff.e. titu.l.ij.§.ij.ber.

Inter dilectos. Re abſoluik cū iura actoris fūt obscura vt qꝛ ipſi instra fūt obfuscata vl lrevl sculptu re sigilli fūt ōlete.b.d.ego sū mo sic vt faciat magꝫ ad titu lū vt ī rubꝛo:ꝛ ē casus quotidiānus ꝛ notabilis p istis sigil lis ātiqs diuidik in tres ptes ī pma pte petitō ꝛ iura ꝛ alle gatiōes actoris.in scōa rñsiones rei ibi sed ꝫ.in tertia sententia ibi cum aūt.ab.ſi.

d ¶Petebat.abbas bñs mādatū a capitulo suo als ñ audiret.§.đ trāsac.c.ꝓrigit.nisi cauisset đ rato.§.đ of.ōle.coꝝ rā.đ b dixi.§.đ fscr.edoceri.

e ¶Procuratoꝛe tuo.ꝛ ita ē ꝓcipiēdus libellus ī psonā p curatoris noie eccle.ar.C.de epi.ꝛ cler.oēs.§.b nihilomiꝰ đ b dcm̄ ē.§.de ele.q̄relā.

f ¶Cū bonoſ.ꝛ sic pz q̄ libel lꝰ generalis p̄t offerri.§.de resti.spo.cū ad sedē.vbi de boc plenius dſ.§.de li.ob.c.ij.

g ¶Obtinuerat in iudicio possessorio.ſz si obtiuit ī possessorio q̄lr mō petit cū habuerit possessionē:dicas q obtiuit ī possessorio cā rei fuāde.§.de iudi.examīata.ſz archieps recuperauit possessionē ifra annū offerēdo cautōez coꝛā epis regiñ.ꝛ mutiñ.ꝛ pterea mōasteriū ñ stetit ī possessiōe sed archieps.§.đ seq̄stra.ad boc.

b ¶Addēdi.dñt qdā ar.buiꝰ lre:q ẏba ista sp fūt ponēda in libello.ar.isti.đ ac.§.ſi minus.ſz nō ē necesse q ponant nisi qs velit pōere ad cautelā qꝛ vſq ad lit.ꝓte.pōt mutari vel addi vel diminui libellus.C.de edē.edita actio.đ b dictū est.§.de libel.obla.c.ij.

i ¶Pertinere.vbū istō ptinere latissime pz.ff.đ v.ſi.vbuz istō ptiek.vñ p b đuxit ī iudiciū qcqd iuris bēbat ī rebꝰ ill'ex quo nullā cāz adiecit.ff. de exce.rei iu.ꝛ an eādē.§.actiōes.ꝛ de b dixi.§.de libel. ob.c.ij.ꝛ.ij.q. viij.libellorū.

k ¶Vel ꝓferebat:tāq̄ dñs p dicti comitis q feudū alīeare nō posset sine lnia dñi:vt in ꝓstōne federici đ feudis.ꝛ.C. đ iure empbi.l.vl.ꝛ ar.j.de do.pꝰ diuoꝛ.resti.nup.ſz collatio ad alia ꝛ cōfirmatio ad alia referk:vt segtur.e.c.vin.

l ¶Et supꝛa.b vult dicere littera ista:qdā testes dicebāt q mōasteriū possederat.xl.ānis citra:alij dicebāt q qnq̄gita ānos.ꝛ.§.ſz vere nō ꝓbāt qꝛ si boc fuisset ꝓbatū obtinuisset monasterium.ꝛ iō dſ:nittebatur ꝓbare.

pti cogimini plenius exhibere. Añ accidit q̄ occasiōe vniꝰ capituli super quo conuenimini plurima litigia suscitantª:ꝛ ifra. Cōsult. T. respondemꝰ vt q̄cūq̄z sup exhibēdo ꝓuilegio vl idulgentia seu instro fueritis regsiti:pñte iudiceᵇ aut aliqbꝰ prudētibꝰ viris ꝺputatis ab ipso audiēte pte ꝑria tm̄mō recitetur:ita q si tm̄ super vno capitulo qō fuerit illudᶜ solūmodo rescribatur:ꝛ aduerse pti copia eius fiat.

Anno.iij.mediolanē. archiepo.

¶Instrm̄ publica manu nō cōfectū bñs sigillū cuiꝰ lre nō sunt legibiles: vel scripture delete vel enormē patet fractura nō approbatur.

Inter dilectos.B.filios abbatez sancti donati de scozula et B.,curatorem tuū sup subiectis articulis diu fuit ī nro auditorio litigatū. Petebatᵈ siqdē abbas monasterij sui a pfato ,curatoꝛe ᵉ tuo nomīe mediolanen.ecclesie restitui monasterio memorato poꝛtuz scozule siue sexti cuz honoreᶠ districtu ꝛ iurisditione loci pfati: dicens ad monasteriū bec oīa ptiere:boc ipz dicēs de boibꝰ q bitant in curte binien.ꝛ tenēt res mōasterij in gralia de qbꝰ monasteriū obtinuerat ᵍ ī iudicio possessorio p sniam epi uero ncī. Hec oīa petebat cū oibus fructibꝰ idē pceptis:saluo ī oibus iure addēdi vel diminuēdi satagēs cō probare oīa q̄ pmissa sunt ad suuz monasteriuz ptinereʰ. Primo p ꝓuilegiuz luitardi comitis quondā epi lucani q monasteriū ipm̄ funda uerat:ꝛ ei q̄ pmissa sunt donauerat vniuersa. Scōo p instrm̄ snie aspti quondaz mediolanensis archiepi quā ex ōlegatiōe ludouici ipatoris tulit sup bis ,p mōasterio cōtra.a. prefati luitardi nepotē qui sup eis mōasteriū molestabat. Tertio per ꝓuilegia romanoꝛ ipatoꝛ ꝛ pe sertiz bērici q pmissa oīa monasterio cōfirmabat vel etiā cōferebatᵏ. Quarto per instra locationum q̄s fecerāt diuersis personis abbates monasterij memorati. Testes q̄q̄z ,pdurerat p quos nitebat ,pbare q monasteriū a.xl.annis ꝛ circa .ꝛ.a. l.ānis ꝛ supˡ possederat supradcā: ꝛ q fama publica erat ea oīa prefato monasterio a iā dcō luitardo fuisse donata. Sz cōtra ꝓuilegiuz donatiōis a,curatoꝛe tuo multa fuerunt obiecta. Dño q ibi marime apparebat ꝓiuptūᵐ videlz ī an

m ¶Consumptum.ꝓsumptio vel ratio obest ín noibus iudicū in data in remotione appellationis.vt dictū est.§.eo.ex lrīs.

n ¶Indictiōis.iditio.n.ꝓsueuit pōi ī ꝓuilegijs ꝛ ī istris:vt b.ꝛ.xxiij. di.ī noie dñi.ꝛ.lxxiij.di.ī noie prīs.ī ſi.ꝛ ānī dñi fūt ponēdi ꝛ nomen ipa.mēsis:ꝛ dies:boc totū legik ī auc.vt ꝓpona.nomē impato.col.v.

notatiōe idictionisᵐ:vbi potuisset falsitas facilius deꝓhēdi. Scōo qꝛ cū charta vetustissima videretᵒ recētioꝛ appebat scriptura tāq̄ nō illo tpe fcā fuisset. Tertio qꝛ falsuz ſi gillū vitiose videbat appositū: eo q a media pte sigilli apparebat q̄dā imago nō cū mitra ī capite,ſz cū pileo:nec iduta pontificalibꝰ sed regalibus idumētis tenēs ī manu nō baculū pastoralez:sed q̄si sceptꝝ regale cuius facies ñ appebat itegra ſz dimidia ᵖ tāq̄ ī illa medietate respiceret aliā mediā:q tñ tota uacua remanebat.ſz q̄dā imago videbat ex ea fuisse delata.qꝛ cera ī ea parte nec in colore nec in planitie relique parti sīl'is appebat.vñ nō epi: sed ipatoris videbat fuisse sigillū:qō ī vna medietate cesaris imaginē exprimebat:ꝛ in altera medietate presumebat vel filij vel ꝓgnis imaginē habuisse.nā in ipso sigillo nulle alie lre appebāt nisi q̄ nomē ,ppriū cū bac adiectiōe dei gra ōsignabāt. Sz cū,ppriū nomē ipsius epi fuerit luitardᵍ in noie proprio qō exprimebat sigillū delete ᵍ fuerāt due lre.se cūda q̄ erat inter.l.ꝛ.T.ꝛ sexta que fuerat iter.r.ꝛ.U.ita q si scōa. O. ꝛ sexta fuisset.J.,pculdubio nō luitardᵍ ſz lotariᵍ legeretᵏ.qō etiā inde conuinci poterat q ſm dispōnem aliaꝝ lraꝝ iter.l.ꝛ.T.ñ erat spaciū nisi qō potuisset vnā lraz ꝓtinerᵏ cū ſm integritatē buiᵍ nois luitardus inter.l.ꝛ.T.due litterᵏ sint diuerse. Preterea inter.R.ꝛ.U.taz modi cū erat spaciū vt in eo nec bec lra. D.q̄ mains occupat spaciū:ſz bec lra.J.q̄ minimū occupat: videretᵏ formata fuisse. Rursus cum cera sigilli ab interiori pte vetustissima esset:cera que posita erat ab exteriori pte q̄si ad ꝓseruationē sigilli recēs erat ꝛ mollis. Quod cuz diligēter inuestigatum fuisset:certo certiᵍ est cōpertū q sub vetusto sigillo charta fuerat perforata:ꝛ per glutinuz noue cere q̄ fuerat posita exteriᵍ q̄ si ad ꝓseruationē sigilli,vitiose fuit ipsi carte subiunctum.Eadē falsitatis specie p vitiosaz videlicet appositionē sigilli cetera fere priuilegia romanoꝛ imperatoꝛ ꝓter priuilegia bērici vel falsa repta fūt vt falsata.Sz ꝛ ipm̄ bērici priuilegiū ad fidem instruendā non videbat sufficere quia nec erat publicaʳ manu ꝓfectū:nec sigillū habebat autē ticuz eo q erat ex media fere parte

o ¶Videret.no.q er q̄litate carte falsitas deꝓhēdit.j.đ fal.eo.lz.§. eos.ꝛ fit ꝓparatio carte ad lfam sicut alibi fit cōparatio scripture ad scripturā.C.de fi.istru. cōparationes.vin.

p ¶Dimidia.ad.b enis vt sit autēticū debēt apare caracteres ꝛ orbita.ff.q tes.fa.pos.ad testiū.§.signū.ꝛ đ pe.dis. ij.pncipiū inqt. v.quid nāq̄z boni ꝛc.

q ¶Delete. nō.n.dicūt lre signate vbi nomē de ē.ff.q testa.fa.pos. §.ſi qs ex testibꝰ.ꝛ ſi quis ſi bz ppriū sigillū cū alieno signare pōt.C.đ te. ſi vnus.sed exprmendū ē boc.vel forsitā nō tenet b in ꝛctibꝰ precipue magnaꝝ reꝝ ꝛ ēt pncipū.j.

r ¶Due lre.ſ.v.ꝛ.i. s ¶Publica manu.sed nōne sufficeret priuata habens subscriptionē trium testiuz.C.q po.in pig.scripturas.ꝛ

de ap.significauit.ꝛ lre ille delete fuerāt de ipsa cera sigilli.

xvi.q.iij.§.ꝑt.v.is aũt.rſidẽt qdã q ꝙ ſi niſi teſtes viuãt.ar.ſ.e.c.ij.

a Magis.poterat tñ alio mõ ꝓbari: vtruꝝ fuerit vẽrici vel ludonici videlicet ꝙ cornicam imperatoruꝝ ex annis dñi ⁊ indictiõe. B.

b Liture.i.cãcellature ſiue raſure.alibi dñr iclita.C.de teſt.ſi vn⁹.

c ꝓfiteret.i.cõfitebat ꝙ ſe feciſſe ꝙpletõeꝝ iſtri.i auc.ỏ tabel.§. i.⁊.j.de ꝓuil. cum oli.

d Mẽtio.no.i ꝓuilegijs mẽtionẽ faciendã ſnie ut ỏ vſ.⁊ ẽt cõpoſitiõis.j.ỏ deci.ex multiplici.ſic etiã i reſcriptꝝ faciẽda ẽ mẽtio ỏ ꝓuilegijs.ſ.de reſcrip.cũ ordinẽ ⁊ vnũ reſcriptum ỏꝝ facere exꝑſſaꝝ mentionẽ de alio reſcripto ad ỏ ut ipꝝ tollat.ſ.de do.⁊ ꝓtu.ex lr̃is. item vnũ ꝓuilegiuꝝ de alio. ſ.de reſcrip. veniens.

e Acta.ſic.ſ.ỏ teſti. vẽiẽs.ij.q.v. iterroga tuꝝ ỏ regula põit.j.de re iudi.c.pe.vbi de ỏ.

f Nocumẽtũ.illas.n. poſſet approbaſ:ſꝝ cogi ñ poterat.ar.ſ.ỏ teſti.cuꝝ cãꝝ.⁊.c.cõſtitutus.⁊.c.veniẽs.ij.cum iter alꝫ ꝑſonas recepte fuiſſent:ſꝝ ſi i alio iudicio tm̃ ⁊ iter caſdẽ ꝑſonas recepte fuiſſẽt tũc tenet illas ratas bſe ſi ſint publicate.ar.C.de li.cã iubem⁹.⁊.ſ.de ꝓba.c.vlt.⁊.ſ.de teſti. cãm q̃. ⁊ idẽ eſt ſi coraꝝ arbitro recepti ſunt cũ diſtictiõe tñ illi⁹ legis. C.de teſti.l.vl.⁊.ſ.de teſti.c.preſentata.B.

g Petitiõis.arg. q̃ rñſum ꝓfirmãdũ ẽ petitiõi.ff.ỏ iter.ac.de eta te.itẽ arg. ꝙ ex forma petitõis formanda eſt ſnia.qr ex petitõe apparet qualr ⁊ de quo fit actuꝝ.j.de accuſ.q̃liter ⁊ qñ.⁊.j.de ſimo.lꝫ beli.⁊ ẽ arg.ꝙ libellus ſit dãdus.alꝫ de predictis cõſtare nõ poſſe.

b Quo magis poſſꝫ valere.ſic ḡ faciẽda ẽ interpretatio ut res de q̃ agit magis valeat quã pereat.j.ỏ v.ſi. abbate.j.de ꝓuile.i his.xij. q.ij.ſi qs de ſuis.⁊.ff. de re.du.quotiẽs.⁊.ff. de v.ob.quotiẽs i ſtip. ar.ꝓtra.ſ.de of.dele. cum ſup.⁊.ff.de iur.codicil.l.i.⁊.ff.de re.du. i ambiguo.⁊.ff.de bere.inſti.quotiens.

i Nequiſſent.⁊ ita talia debent eſſe ſubiecta qualia permittunt predicata.Lau.

k Confirmari.vſ ꝙ idem nõ poſſit dare ⁊ cõfirmare.ff.de iur.om. iudi.⁊ qr.ſed cõtra vſ.lxiij.di.in ſynodo.⁊.xxiij.di.in nomine dñi.⁊ ſ.de elec.inter canonicos.

l Ỏ meũ ẽ.ſic iſti.ỏ ac.§.ſic itaqꝫ.ff.ỏ acq.poſ.poſſideri.§.ex plurib⁹⁷ iſti.de le.§.ſꝫ ſi.C.de ꝓbẽ.ẽp.cuꝝ res.⁊.l.ſi mſ.ff.ỏ ꝓbẽ. emp. ſue rei.C.de iuſ do.auia.ar.vbi dſ ꝙ cũ patri iã ꝓuiſſaꝝ ſit ꝙ legẽ ut habeat actionẽ ad ꝑpetẽdã dotẽ ſi pactũ faciat:ñ naſcit ex ỏ actio cũ iã eã hãat a lege.ea tñ poſſeſſio pluriby⁹ ex cauſis habeꝫ.ff.ỏ acq.poſ. poſſideri.§.ex plurib⁹.lꝫ.n.vnũ ſit gen⁹ poſſeſſiõis mlte ſũt eiꝰ ſpẽs ut ea.l.poſſideri.§.vl.lꝫ ḡ plrib⁹ cauſis poſſit fieri traditõ rei.ar.ff. ỏ ſol.cũ qs.§.ỏ peclio.ex vna tñ dñiũ acqrit.ar.ff.ad le.fal.fũdo. et l.ſi a me.⁊.C.loca.ad ꝓbatiõeꝝ.ꝑterea ex ỏ vſ ꝙ ſi aligs plures titulos ſui dñij aſſignet.cũ ỏ eẽ non poſſit ſuccũbat.ar.j.ỏ ꝓceſ.ꝑbẽ.p⁹ electõeꝝ ⁊.C.de ꝓbẽ.ẽp.l.iiij.⁊.l.ſi ancillã.tñ lꝫ rõne vni⁹ tituli ſit effect⁹ dñs. rõne alteri⁹ tituli ꝙpetit ei exceptio lꝫ iſte titul⁹ null⁹ videaꝫ.ff.ỏ excep.l.nemo.

m Nec acceſſoriũ.iſtd regr verũ ẽ.ut ſi ꝓncipale ñ tꝫ nec acceſſoriũ.C. de le.nõ dubiũ.⁊.j.de dote p⁹ diuoꝝ.reſ.⁊ ſi neceſſe.⁊.ſ.de ſo.ꝙpe.ſi diligẽti.⁊.ſ.de elec.qualr.⁊.ff.ad mace.creditoꝝẽ. ar.j. de iureiu. debitoꝝes.⁊.C.ſi aduer.vẽ.l. i.⁊.ff.g.mo. vſufru. amitta. gd tñ.i ꝓn.⁊.l. ꝑcedẽti ⁊ illa ſpãlia ſũt.itẽ ꝗ.C.de epi.au. autẽ.liberi furioſi. vbi tenet legatum.⁊ nõ tenet teſtamẽtum:ſed illud fit in odium filiorũ q negligunt patrem.

n Locatio.ſꝫ boc falſũ vide ref:qr ſi ego locaui tibi domũ tu ñ potes mihi referre qõnẽ dñij.ff.de pig.ac.ſi pignoꝝ.⁊ melius .C.loca.ſi qs ꝙductionis.ff.ꝙmodati.ita ut:ſꝫ verẽ ꝙ ñ referaꝫ qõ dñij ſi agaꝫ illa actione q̃ oꝛit ex pignoratia.vl cõmodati vl locati.ſed ſecꝰ ſi agaꝫ reali actiõe.qr illa ñ ꝓpõit tãquã ꝗ ꝙmodatariũ ul iqlinũ.ſꝫ q̃ſi ꝗ quẽlibet poſſeſſoꝝẽ.ff.ad exhibẽdũ.ỏ eo. §.i.⁊ vba iſta ſũt ſũpta.C.locati ad ꝓbatõeꝝ.⁊ ar.ad ỏ.C. ỏ ꝓſcrip.xxx.vl.xl.ãno.male agiẽ.C.ỏ dõa.cẽſualis.⁊ ꝙductoꝝ rẽ ꝙductã locare ꝑt.ff.loca.q i iſulã.⁊.C.e. ti. nemo.

o Procuratoꝝẽ. ỏ ḡ formatur ſnia in ꝑſonã ꝓcuratoris ꝗ.ſ.de ꝓba.lꝫ.de boc notaꝫ. ſ.de elec.querelam.

p Petitoꝝ. qr cuꝝ obſcura ſũt iura ptiũ iudicãdũ ẽp reo ut ỏ diẽ.ſ.ỏ ꝓba.ex lr̃is.c.in ꝑtia.⁊.iij.q.i.idicas.⁊.ff.ỏ ac.⁊ ob.arrian⁹.ff.de pe.reſpiciẽdũ.iſti.de iterdic.§.cõmoduꝝ niſi i liberali cã.ff. de manumiſ.l.añpe.⁊.ff. ỏ re iudi.iter pares.itẽ ſi agaꝫ ỏ ſofficioſo teſtõ potiꝰ ꝙ teſtõ iudicaꝫ.ff.de inof.teſ.ſi ꝑs iudicãtiũ.itẽ ꝙ matrimonio.xxxiij. q.i.ſi quis accepit. ⁊.xxx.q. iij.c.ſi.⁊ iſtos tres caſus ⁊ q̃r tũ habes.j.de re iudi.c.vlt.

Quod ſuper bis. Cõis diuiſio.ſecũda ibi: ad quod.ab.ſi.

q Qñ ſup bis.ỏ ỏcre.eſt ꝑs illi⁹.j.de uoto.qñ ſuper bis.

r Abſolutione.a voto peregrinationis.

s Ignota.cũ vo ſigilla ignota ſũt tunc eis nõ ẽ ſtãdũ niſi ſint.v.aut eo ampli⁹ .xcviij. di.c.i.⁊.ij.ſi vo obfuſcata ſt: ſunt ſuſpecta:ut.ſ.c. pr.ff.q te.facere poſ.ad teſtiũ.§.ſi ſigna.tũc.n.remittunt ad cõſignatoꝝes ut agnoſcãt ſigilla ſua.ff.quẽad.te.ape.ſi qs ex cõſignatorib⁹.⁊ ſi qs nõ agnoſcit ſuuꝝ ſigillũ nõ iõ viciaꝫ ſꝫ ſuſpectũ habeatur iſtſꝫ.ff.e.l.i.i ſi.cũ vo ſigillũ notũ ẽ tunc credit talib⁹ lr̃is ẽr i ꝓtudiciuꝝ alteri⁹.ſ.de ꝓba.poſt ceſſionẽ.⁊.c.ij.quãdiu in ꝓriũ non ꝓbetur ut ibi.

t Impedimẽtis.cur votum nequeant adimplere.

v Carere volum⁹.qr veritatẽ debẽt lr̃e cõtinere qr votũ reuocãt ſicut illeque reuocãt alias litteras:ut.ſ.de offi.dele.ex lr̃is.⁊.ſ.ỏ dõa.ex lr̃is. ⁊.ſ. de reſcri.ceterũ.⁊.j.de re iudi.inter monaſteriũ.⁊ ita ſeriẽ rei littere continere debẽt.j.de coba.dc.⁊ muli.ſuper eo.⁊ ita patet hic ꝙ lr̃e generales nõ abſoluũt aliquem a voto nec a ſententia excõmunicatiõis.j.de ſen. excom.cum pro cauſa.⁊ ar.ſ.de of.oꝛ.ex parte.Jo.

x Obſtãtibus.denegabit.n.delegatus ſuã cognitionẽ ubi delegans õnegaret cõmiſſionem.ſ.de reſcrip.ſuper litteris.

Aſtoralis Duo ſunt dicta ſcõm ibi: verum.ab.ſi.

a ¶ Dissona.no.q; si aliqs rescriptū sit ꝛ ius statī ē obijciēdū.xxv.q.ij.rescripta.ñ.n.rōe rescripti recedēdū ē a iure cōi:ut.s.ō rescrip.cāz q.7.s.de eta.7 qlī.eā te.imo auferēdū ē de manibꝰ tenētis 7 dādū ē pncipi.C.ō paga.7 sacrifi.eoꝝ.l.sacer.sz si ñ ē ex toto ꝛ ius.sz alsꝫ sic iniquū tūc expectādū ē scōz mādatū s.de offi.ōle.si qs.7 i auc.ut nulli iudi.ꝯ.si vo.finaūt alij ꝙ ōcre.ē ꝓter ius nō statī ejcik sz ꝓsulik supior.ut ḃ dicit 7 ḃ tō qz cū iter alsꝫ decretales allegak ꝓsumik q; sit ōcretalis.ar.xx.q.i.quē pgēitores.si āt ōcretalis obuiat ꝓsuetudini ꝓualet cōsuetudo dūmō ꝓsuetudo sit ꝓbabilis 7 legitīe sit ꝓscripta.s.ō ꝓsue.c.ul.s.ō cōsti.cū oēs.7.s.ō eo q mitti.in pos.cū veniss̄ent:nisi ꝓceps p suū statutū itēdat tollek cōsuetudinē.ff.ō sepul.viola.l.iij.diuꝰ.alsꝫ succūbit ꝓsuetudo.j.de re iu.cum cām que.

b ¶ Cōsulat.7 iterī pēdēte relatione iudex supsedeat cāe.ar.s.ō of.ōleg.lz.7.C.ō relat.l.i.7.ij.q.i.nomē ꝓbyteri.

Quam dilectus. Duo sūt dicta ut pz ꝛ in rubro. scōz ibi.super tertio. Ab.si.

c ¶ Post publicationē:dubitatio forte fuit illa:quia forte bōa dīu tacuit cū ꝓtestari uel edere ōbuisset.ff.ō edē.l.i.ꝯ.edere.7.ꝯ.edēda. vl illa erat dubitatio:qz pꝰ publicatiōez testiū ñ lz ꝓducek alios testes vñ videbak q; ñ liceret ꝓducere istā:qz noie istorū ꝓtinēk 7 testes.s.de testi.co.puenit ff.ō fi.istru.l.i.sz ñ ē ita.qz in istis ñ timek subornatio sicut i testibꝰ:qz ex multis cāis facilius depēdēt falsitas istorū q; testiū:ut.s.e. inter dilectos.7.s.de proba.lz.vin.

d ¶ Cōclusuz.i.renūciatū allegatiōibꝰ 7 oībꝰ alijs ꝓbationibus.s.de cā po. pastoralis 7.s.de procura.auditis.

e ¶ Approbata.no. q; ꝓsuetudo facit aliqs instrm autēticū qō alsꝫ nō eēt 7 cōsuetudo dat alicui iurisditionē que alsꝫ bfe ñ pt.s.ō arbi.dilecti.7.s.ō fo.ꝓpe.cū cōtigat.sic 7 cōsuetudo facit aliquē illegitimū q; alias est legitimus ad promotionez.j.de cleri. ꝯiug.cū olim.7 psonas legitimas ad matrimoniū facit illegitimas ſ j.de cogna.spiri.super eo.b.

f ¶ Honestatis.no. q; ex qualitate psone approbak 7 ꝓbak instrm .ff.de edē.si qs exargētarijs.ꝯ.i.7.j.de pscrip. ad audientiam.7.j.de presump.illud.

Quam ioannes. In prima parte ponik ꝓcessus cause principalis. in secunda ꝓcessus cause appellatōis ibi cū igik.in tertia diffinitio ipsius cause appellationis:ibi de consilio.Ab.si.

g ¶ Cōpēsare.que compensatio admittēda fuit si cā ex q postulabak liquida erat alias nō admittitur cōpensatio.j. de depos.c.bona fides.i fi.ubi de hoc.7.C.de compen.l.vlt.

h ¶ Vacuā traderes.qō fieri debuit si pura fuit vēditio.ff.de act.ēp.7 vē.l.ij.ꝯ.i.7.l.se.7 ar.ff.de vsur.si stipulatus.sic 7 restitutio possessionis plene ac libere facienda est.s.de resti.spo.pisanis.b.

i ¶ Ad nostraz audientiam.ḃ iō appellak ad papā q; ciuitas viterbien.subest dño papē etiā quo ad tpalē iurisditionē.alsꝫ nō appellak ad ipm.j.de app.si duob.

k ¶ Pēdebat.si.n.capl̄z ex toto eēt nouū:nec pēderet ex veteri iuder appellatiōis ñ cognoscēret nec testes recipet.s.ō testi.fraternitatis.7.C.ō tē.app.p hāc.7 sic pz q; i cā appellatiōis noue ꝓbationes pñt iduci sup noua exceptiōe.C.sen.resci.ñ po.l.ij.nec aliā cām possuz ꝓseq i cā appellatiōis quā exp̄sseriz coꝝ iudice a quo appellatum.ff.de app.scio.ꝯ.q-

l ¶ Nepotibꝰ.sz q̄re iste Jo.emebat domū illā p filijs ipsiꝰ petri nepotib⁹ eiusdē io.cū ipsi filij ōbebāt illi petro succedek i auc.ō her.q; ab teſt.ōfe.circa pn. col. ix.7 isti.ō her.q̄li.7 dif. circa pn.7.ꝯ.sz sui.forte iō fecit:qz petrꝰ pdi gus erat 7 cōsumebat bōa sua.vñ ne domꝰ illa pcūret ad alios voluit io.puidere nepotibus suis.

m ¶ Quodlibz instrz:7 ita pz q; ꝯ istrz quātūcūqz publicū admittūtur testes ut ḃ:qz ꝑm testes ꝓductos ꝯ instrm sniak.ad idē iducik.j.ō pscri.ad audiētiā.7.C.ō ꝓba.cuz pcibꝰ.si q̄ris quot testes pīudicēt istro pt dici q; .iiij. vel .v.ad minꝰ.qz auctoritas tabelliōis vk equalere duobꝰ testibꝰ.s.de pba.qm ꝯ.7 ipm instrm valet duos testes:quia parē vi obtiet ꝓbatio testiū ul istorū.C.ō fi. istru.l.i exercēdis.ut ḃ ōcidik.7 sic pz q; ad minus p q̄ttuor meliores ul.v.testes istrz repro bek ō ḃ dcm ē.s.ō ꝓba. tertio.sz i casu isto testes nō reprobāt instrm. sed addūt instro qō notarius omiserat forte p obliuionem.b.

n ¶ In modū exceptionis vñ ñ videbak ꝓ ipo sniandū.s.ō ordi.cogcum dilectꝰ.j.de excedeniqz.

o ¶ De certo fuerit tē pore pp qō ꝓbatio isuf ficiēs videbak.s.ō ꝓba. i ꝓsentia.ar.s.e.iter dilectos.7.ff.de eden.l. i.ꝯ.editiones.Jo.

p ¶ Postquā a ptibꝰ. 7 sic pz q; iudex pt iterrogare ptes qñcūqz visū fuerit.ff. de iter.actvbicūqz.7. xxx.q.vlt. c.vl.sic ēt pt iterrogak testes pꝰ publicationē si obscure direrit:qñcū qz visū fuerit.s.ō test. cū clamoꝝ.qz vītas sepius examinata magis splēdescit i lucē.xxxvi. q.ix.graue.qz offīi iudicis ē latissimū.ff.ō iurisdom.iu.l.i.sz ad petitionē ptis ñ oz testis iterrogare.ar.s.de pba.in ꝓsentia.de hoc dc.xxx.q.v.iudicātem.

q ¶ Pronūciamꝰ.ar.q; sup exceptiōe icidēti sit ꝓnūciādū.ar.j.s.ō or.cog.c.i.vbi de ḃ.sz rō q̄re ꝓnūciak ḃ sup hac 7 nō ibi pōt assignari:ḃ opposita fuit exceptio post sniaz.vñ sup exceptiōe nōdū fuerat directe vl indirecte ꝓnūciatū:q̄re i cā appellatiōis debuit de ea ꝓnunciari:qz ō ea cognitū fuit.7 ad ḃ ut scirek q̄re sn̄ia revocek:sz cū oppo

fuerat ꝓstitutū:tali videlicz adiecta ꝯditione: vt tu domū ipsam inhabitares libere i vita tua:7 post obitum.Ⅿ.7.R.natis tuis eiusdem Jo.nepotibus remaneret: cuiꝰ cōditōis ītuitu domū ipaz eidē .J.p minori precio vendidisti : cū a.Ⅿ. morādi p ipsa .cc.libras potuisses habere.āni vo mēsis 7 diei quo vēditio facta fuit ijdem testes se diterunt minime recordari. Dictꝰ vero.J.vēditionē nō ꝯditionalem sz purā.ꝓposuit extitisse: ad hoc ꝓbā dū publicū exhibens instrm:7 ifra. Tabellionē quoq; q ꝓfecerat istrumētū 7 unū ex testibus in istro subscriptis ad id ꝓbandū īduxit : 7 infra. Ꝑro cū dubitatio fuisset exorta: vtrius deberet ꝓbatio prevalere:pro tua fuit pte ꝓpositum : qz 7 si eandē vim obtineat instroz fides 7 depositiōes testiū i litibꝰ exercēdis:nō tñ qōlibet instrm tāti oz esse moniēti: vt triū uel pluriū idoneoz testiū depositionibꝰ preferak 7 ifra. Ad hoc aūt idē Joā. ex adverso rndit:q; cū ītentionē suā per iam dictū fundauerit instrumentū ac tu ī modū exceptionis venditionē ipsam nō pure:sed cōditionaliter celebratā esse ꝓponas:nec p testes ad hoc a te iductos de certo fuerit tpe facta fides:7 iō nō appareat q; sup illa vēditione deponāt qñ ꝓstat p dictū instrm determinato tpe fuisse contractaz:huiusmodi ꝓbatio uidebak inefficax ad intentionem ꝓtrariā eligendā. Veruz responsionē istam esse proponebas i ualidā:qñ cum vtraq; pars a nobis interrogata fuisset in iure ꝓfessa:q; vnica tm̄ vēditio sup domo ꝓtracta fuerit 7 ex depositionibꝰ testiū liqueat uenditionem ꝯditionalem fuisse ex vtriusq; ꝓfessione colligik eiusdē domus venditionē cōditionalē extitisse nō purā:non obstante q; ipsa iterrogatio facta fuerit postquāᵖ a partibus extitit in cā conclusuz:cuz iudex q vsq; ad,plationē snie oz uniuersa rimari possit interrogare de facto quotiēs dubitationis aliquid occurrit:7 infra. De cō.ꝯ.n.pronūciamusᵠ venditionē predicte domꝰ fuisse cōditionaliter celebratam : 7 te ob hoc nullatenus obligatū ad traditionē ipsius super hoc memorato Jo. si

nitur ante sniaz sup ea pnunciat idirecte dum sniat sup ꝑncipali.b.

a ¶ Huiusmodi exceptio.p ꝟ pz ꝙ exceptio pemptoria omissa ante sniam ꝑt oppoi pꝰ sniam in cā appellatiōis.C.sen.rescin. nō pos.l. ij.als nō nisi p beneficiū restitutiōis:ut in.l.predicta.ꝛ.j.de priuile. cū olim.ij.s.de in ite.resti.suscitata.sic ēt in cōpēsatiōe omissa ante sniaz nihilominꝰ actio remanet salua pꝰ sniaz citra aliquā appellatō nē nō ob.re iudicata in ꝑma petitiōe.ff.ō com pē.qō in diē.ℌ.i.ar.tū ꝑ.j.de re iudi.iter mo nasterium.sol.ut tbi.

Θ Æ parte. Cōmu nis diuisio.secun da ibi:qꝛ.Ab.si.

b ¶ D.derat.ex boc vi detꝛ satisꝙ si debuit va lere:qꝛ i litteris dñi pa pe nibil dꝛ diminutuz eē:arg.s.de rescrip.cū adeo.ꝛ cū multa matu ritate ac deliberatione tradūt.xxxv.q.ix.apo stolice. vñ si ē vtilimile ꝙ aliqō uiciū possit ibi remanere. lz ꝓp tā mo dicū defectū si viciatur maxie si ffscriptū i alijs appareat oino legiti mū cū fuerit viciū scri ptoris siue nimia occu patio qō nocere nō dꝛ. arg.C.ō te.erroꝛe.ꝛ.l. ābiguitates.ꝛ.l.qm̄ in dignū.ꝛ.C.ō leg.i lega tis.secꝰ si cēt ibi falsuz latinū.s.de rescrip.ad audiētiā.ꝛ sic ē notabi le ꝙ ꝓp ōfectū syllabe ullfe si viciat rescriptū sit nec testm̄ viciat nec libtas minꝰ debet lz er ratū sit i syllaba.ff. de manu.te.q babebat.

Perpetuus. In ꝑma pte pōi tur appellātis narra tio.in scda cāe commis sio ibi.ideoqz.ab.

c ¶ Decimis. sed nōne iste vicarius si cōueme bat ꝓ decimis vicarie sue debebat dñm in iudicium notare ita vt qꝛ ipse dñs nō ē.s.vt lit.nō ꝓtest.qm̄.§.pe.ꝛ.C.vbi in rē act.l.ij. et ipse dñs debuit cōueniri.ar.j.de ꝓscrip.auditis.ꝛ.xvi.q.iij.iter me moratos.ar.ꝙ teneat respōdere cū ipse bēat ius i re.j.de appel.ad audiētiā.sicut vsufructuari tenet ad refectionē domꝰ ꝛ ad tributū. ff.de vsufru.l.vsufructu legato.§.fi.ꝛ.l.seq.als.§.bacten.ꝛ.C.eo. ti.cū.deb dictū ē.s.ut lit.nō cōtesta.qm̄.§.pe.Sed intelligo ꝙ iste vicarius habebat mādatū generale:uel speciale ad agendum ꝛ ōfen dēdum a rectore legitime factum.alias non fuisset admissus eo ipo ꝙ eēt vicarius cū non habebat administrationem nec titulū sicut ꝑ latus nec ꝓiudicaretur ecclesie per factum ipsius.B.

d ¶ Sup similibus.ꝛ ēt super dissimilibus poterat eos reconuenire ꝛ ei tenebatur respondere.s.de mu.pe.c.i.ubi de boc.

e ¶ Instrumētoꝝ cōium.no.circa exbibitionē instrumētoꝝ.Et pri mo scire debes ꝙ rescriptū ꝛ oia acta cāe cōfessiōis.ꝛ respōsiōis.ꝛ at testatiōis q̄cūqz acta sūt in iudicio peti pñt exbiberi uel cōditiōe ex lege uel iudicis offō.C.de edē.l.ij.uel cōditiōe ex illa decre.s.de p ba.qsi.ꝛ itegraliter sunt exbibēda:qꝛ cōmunia sunt.C.de eden. nō est nouū.ꝛ.l.vl.ꝛ.ff.e.ti.ꝓtoꝛ.§.i.ꝛ.l.si qs.§.rōne.ꝛ.l. argētari.i. rūso.ꝛ ꝟ ē expressum.sed si instra ꝓpria sunt:ꝛ actoꝛ petat a reo in strumēta p q̄ intētionē suā probare vult non ē audiendus.qꝛ apō se ipsum debet babere probatiōes suas.s.de proba.c.i.C.de edē. qui accusare.ꝛ actoꝛe nō pbāte reus dꝛ absolui:ut i.l. q accusare.ꝛ.j. vt eccle.benef.ut nostrū.ꝛ ita nec reꝰ actoꝛi nec actoꝛ reo tenet exbibeꝛ istrumētū ad fūdādā intētionē aduersarij.si vō actoꝛ uel reꝰ vtꝛ ali quo istrumēto ꝓprio illud aduersario edi dꝛ sine die ꝛ ꝓsule ne pste tur materia fabricādi falsum.s.e.cōtingit.ꝛ.c.accepimꝰ.ꝛ.ff.quem admo.test.ape.l.ij.§.diē aūt.ꝛ.ff.ō edē.l.i.§.editōes.nisi vellet al terutra ptiū arguere instrumētum de falso tunc integrū instrumētū debet ei edi:ut.s.e.inter dilectos.ꝛ.C.de contraben.ꝛ cōmittē.sti pu.optimam.Ber.

I Mputari. Imputatur producenti scripturas contrarias in boc qꝛ i uicē sibi derogāt.b.d.uel clarius sic ut in rubro.ponit primo dictū. se cūdo ipsius rōnem ibi:cum in ipsius.Ab.si.

f ¶ Imputari.ꝟ decre.sumpta est ex illa.l.C.de fi.instru.scripture.

I Dem.

¶ Scripture contrarie ab eodem producte fidem non faciunt.

I Mputari ei pōt qꝰ ꝓtrarias iter se scripturas in iudicio ꝓ tulit fidē sibi adinuicē derogātes.

f Cum i ipsius fuerit ptāte quam voluerat non proferre.

I Dem.

¶ Si in instrō debiti exꝑmit cā cō dēnat debitor nisi probet indebitū si nō exꝑmit necesse est vt creditor probet id fore debitum.

S I cautio ᵇ quam a te indebite ⁱ ꝓponis expositā ideterminate ᵏ loquatur:aduersariꝰ tuus tenetur ostendere debitum quod ꝓtinetur in ea. f Sed si cām ꝑ pp quā buiusmodi scriptura processerit exꝑsseris in eadem:confessioni ᵐ tue stabitur nisi probaueris id idebite ⁿ ꝓmississe.

I Dem.J.tabellioni.

¶ Auctoritate ordinaria pōt notarius tabellionis mortui notas in publicam formam redigere.

Q Uam.ꝑ.tabellio morte preuēt ᵒ q̄dā non ꝑfecerit instrūmenta:que in nota redacta fuerāt ab eo dez. f Ad petitiōez eoruz ad quos pertinent auctoritate ᵒ ordinarij iudicis poteris ea fideꝛ in publicam formam redigere:habitura ꝓ boc ꝓpetuam ꝑ firmitatem. I Dez.

¶ Instrm̄ exemplarū per tabellionem auctoritate ordinarij eandem olim babet cum originali.

g ¶ Qui ꝛrias iter se.boc verum ē siue directe ꝛrie sunt si ue idirecte.Directe ut si idu co instrm̄ i quo ꝓmisisti mibi soluere tali die.ꝛ.ꝛ aliō exbi beā in quo cōtinet ꝙ ego feci tibi pactū de non petendo: i directe puta si iduco instrm̄ i quo cōtinet ꝙ ꝓmisisti mibi soluef.ꝛ.bononie tali die.itē ꝓduco aliud in quo ꝓtinetur ꝙ eadē die ꝓmisisti mibi soluere.ꝛ.rome sic scripture licz nō ꝛdicāt directe tñ idirecte siue ꝑ obliquū ꝛrie sunt.ꝛ iō vna derogat alij.sic qñqz scri ptura ꝛ factū sibi adinuicē de rogare vident.ul saltē alterū alteri.s.de elec.cū inter.R. sic ergo patet ꝙ q ꝛria alle gat nō ē audiendus.j.de ap. sollicitudinē. circa fi.xxiij.q. vij.quod aūt.ꝛ.viij.dist.quo iure.ꝛ boc locū babet qñ ab eadē ꝑte ꝓducunt.secꝰ si a di uersis.qꝛ tūc ei stat q̄ magis ē sine suspitione.ꝛ que dignioꝛ est.C.de ꝛben.stipula. optimā.in fi.sed nunqd est idē in testibus ab eadē parte ꝓductis.dico ꝙ nō:qꝛ in testibꝰ ñ possū ꝓuidef qd dicturi sūt. ꝛ ideo stabitur dignioꝛibꝰ: lz ꝑ instrumēta bene potuit ꝓui dere:qō magis expediret ꝓducere:ut ꝟ dicit in fi. ꝛ sibi i putet ꝙ minꝰ diligēs fuit.nā vigilātibus nō negligētibꝰ iu ra subueniūt.ff.q.ex ca. ma. nō enim.ꝛ.ff.de edē. veluti.

S I cautio. Ponit dictū quod diuidit i duo mēbra scōm ibi:sed si cām.ab.si.

b ¶ Si cautio.bec decre.sum pta ē de.l.illa.ff. de proba. cum de indebito.§.ulti.ꝛ die cautio.i.scriptura.siue sit ꝓ uata siue publica.Ber.

i ¶ Indebite.qꝛ dicis ꝙ nō teneris ad id sup quo cautio exposita fuit.

k ¶ Indeterminate.i.non exprimens ex qua cā debeatur.

l ¶ Sed si cām.puta qꝛ cōfessus fuisti mutuo recepisse pecuniā ꝓmissaz: vl ex aliquo alio ꝛctu añcedēti:tūc.n.stat tue cōfessioni q̄ cōtinet i illa cautiōe alioquin si cā nō sit inserta nō poteris cōueniri ex illa cautiōe.C.de nō nu me.pecu.generaliter.cū satis sit indignū:ut quod qsqz sua voce dilucide ꝓ testatus sit in eūdē casum ꝑpio infringere valeat testimonio.s.de ꝑba.p tuas.ꝛ in.l.ꝑdicta generaliter.i fi.ꝛ ar.i.q.vij.saluberrimuz.ꝛ.xxvij.q.i. oēs femine.quod si nō promittat sed cōfiteat se debere mibi ex aliq̄ iusta cā ꝓcedēte.idē ē ac si ꝓmittat ut teneat ex illa cōfessiōe:ut i.l.ꝑdicta gñrali ter.in fi.ꝛ ita patet ex boc ꝙ cōfessio exꝰ iudicium facta cā adiecta bñ ꝓiu dicat ad probādum.de hac materia dictum est.s.de cōfe.c.ulti.itē quid si me absente cōfiteat se mibi debere.talis cōfessio non nocet ad instar stipu lationis:ut insti.de inuti.stipula.§.item verborum.

m ¶ Cōfessioni.sic ergo statur confessioni contra se.fallit tamē q̄ñqz ut in pecunia cōfessata.qꝛ tunc potest opponi exceptio nō numerate pecunie.j. bicennniū.C.de non nu.pe.in cōtractibus.in prin.ꝛ in dote.C.de do.cau. non nu.l.vl.ꝛ auc.ibi posita.item fallit ubi statur scōe confessioni ꝛ nō pri me.C.ad velle.auc.siue a me.

n ¶ Indebite promisisse.ꝛ ita admittit probatio ꝛ talē cautionē lz cā subie cta fuerit.s.ꝙ talis ꝓmissio indebita fuit:puta qꝛ iā satisfecit ei. sicut q di xit pecuniam indebitam se soluisse.istud probare tenetur.j.de solu.c.vlt. ꝛ.ff.de proba.cum de indebito.i.rūso.

Q Uam.ꝑ.tabellio. Primo narrat factum ex quo qō.secundo po nitur decisio ibi:ad petitionem.Ab.si.

o ¶ Auctoritate.ordinarij:ordinarius ergo prestabit auctoritatē suā buic tabellioni ad petitionē illoꝝ quoꝝ sūt istrumēta ut ea redigat i publicam formā sic ꝛ si cēnt cōsumpta ꝑ vetustatē aut aliā iustam cām.j.c.pri.

p ¶ Perpetuā.firmitatē babitura:ut ꝟ dic.sic ꝛ testiū auctoritate ordinarij

m publicā formā recāgit. C. de test. l. ij. ꝛ. l. cōsulta. ꝛ talis publicatio equi
ualet testō. C. e. publicati. b tñ scire debes ꝙ tabellio dū viuit nō ꝑt alteri
ꝛmittere cōpletionē istr̄i sz ipsemet dz cōplere istr̄m ꝓut i ꝓtbocollo repe
rit nihil addēdo vel diminuēdo q̄ i ꝓtbocollo ꝛtinetur: ut i auc. de tabel.
col. iiij. post mortē vero fiat ꝓout of b. ꝛ. C. e. ti. l. certus. b.

S3 instrumenta. ¶Dri
mo ponitur qō. scōo so
lutio ibi: coram. Ab. si.

a ¶ Uetustatē. pp vetustatē i
stra ꝛ ꝓuilegia renouāda sūt:
ut b. ꝛ. j. de ꝛfir. vti. uel inuti.
cū dilecta. als si vetustate cō
sumaret nulla fides eis adhi-
beret. s. e. inter dilectos. sic ꝛ
testes ne ꝓbatio pereat i pu
blicā formā redigunt. s. de te
sti. significauit. ꝛ. s. ut lit. nō
cōte. qm̄. i. r̄sso. ꝛ. §. sūt ꝛ alij
ꝛ. ff. ad. l. acql. in lege. C. de
vsur. pupil. l. vl. ar. b.

b ¶ Justā cām. puta q̄ lra in
cipit deleri ex vitio charte vl
icausti. quāuis instrz ō nouo
sit fcm̄ ul alio mō quod possit
cōtingere de fcō. ita tñ facien
da ē b ꝛnouatio si adhuc sint
ita integra ꝙ si sit dubitatio ō
ipsorū tenore: ut b dicit: vl si
eēnt ꝓ parte iā ꝛsūpta ut ex
ispectiōe nō possit depreben
di de fide ipsorū nō sūt reno
uāda nisi ꝓus ꝙ testes ꝓbaret
de integritate instrorū. j. de ꝓ
uil. cū olim. ꝛ hec ꝛnouatio dz
fieri auctoritate ordinarij: ut
b dr: sic. s. e. c. ꝓori. B.

c ¶ Publicā psonā. sic. s. c. ꝓ
xi. ꝛ. c. cū dilect⁹. qd si publi
ca psona ñ possit brī satis cre
do ꝙ ꝑ aliquā psonā bōestaz
auctoritate iudicis rescribi
pūt ar. s. ō gba. qm̄ ꝛ. ita tñ
ꝙ sigillum autenticum appo
nat quod ꝛponat fidē instro.
s. e. c. i. ꝛ. c. cū dilectus. alias
posset ꝛperire ius illi⁹ qō cē
nō dz. imo curare ōbet iuder
vt salua sit rerum probatio. ff. de testi. curent. Ber.

Rubrica de presumptionibus. Qr ꝓsumptiōes qñqz plene ꝓbāt qñqz se-
miplenā probationē faciūt qñqz alis ꝓsumptiōes coadiuuāt: ut pz. j. i pro
cessu ti. iō post tractatū de ꝓbationib⁹ ō testib⁹ ꝛ de fide instrorum annectit
hāc rubricā i q̄ tractat de quadā spē probationis ꝛ vide ad materiā quod
dixi in. c. tertio loco. s. de proba. ꝛ no. in. c. ferrum. l. di. Ab. si.

Jcut norius. Ludus norius inducit ꝓsumptionē fraudis uel sic.
In dubio i ōlictis ꝓsumit dol⁹. uel tertio ꝛ meli⁹: ut i rubro. ꝛ aduer
te qr vba tex. nō sunt pape sz salomōis i parabolis ut pz ex supra-
scriptiōe ꝛ habent originaliter i parabolis. i. c. xxvi. sz qr tex. ē bicanoni-
zatus facit fidē ꝛ iducit necessitatez sicut si edit⁹ fuisset a papa: qr omnia
facim⁹ qb⁹ auctoritatē nraz ipartimur. l. i. C. de vet. iu. enu. ꝛ i. c. si apo-
stolice de ꝓbē. li. vi. ꝛ pz. s. i ꝓbemio bui⁹ cōpillatiōis. ꝛ vide gl. no. ij. q. i.
i ꝓmis i v. lex. ¶Dōe ergo casuz lr̄alē referēdo cōsultationē ad papā auctо-
rē huius cōpillatiōis ꝛ idē debes obseruare i oibus capitulis quorū aucto
res nō habeāt ptātē legis cōdēde ꝛ dicas sic. Quidā accessit ad gregorium
ir. querēs ab eo. ¶Pater scē qdā intrauit domū cuiusdā q reputabat amic⁹
suus ꝛ clādestine quedā iacula subtraxit ꝛ reclusit sub mātello suo. cū aūt.
d. domus b deteriss̄et ille ad accusationē suā dixit ꝙ iocose fecisset: uellem
scire an ex cōfessiōe sua ille sit absoluēdus. dñs papa rñdet ꝙ bui⁹ solutio
questionis ex dictis salomonis i parabolis colligit euidenter q inter cetera
dicit: ꝙ sicut nox⁹. i. nocēs ē is q manifeste nititur nocere lz forte nō fuerit
secutus effectus: ita is q nocet occulte lz in deprehēsiōis actu dicat ꝙ ioco
se fecit q̄si dicat ꝙ sibi nō ē credēdū ex quo actus i se ē nociuus. Ab. si.

d ¶ In mortē. i. vt mortē iferat. lz res ñ habuerit effectū ex quo pcessit ad
actū li. di. si qs post acceptum. ꝛ de pe. di. i. si quis cum telo.

e ¶ Deprehensus. in opere nociuo.

f ¶ Ludēs. lz boc asserat nō excusat: qr norius ludus ē i culpa. ff. ad. l. aql.
nā lud⁹. cū dabat operā illicite rei. l. di. clerico. ꝛ. c. si qs volūtate. nam oē
maleficiū graue ꝓsumit actū. C. ad le. iul. ō sicca. l. i. C. ō iniur. si ñ cōuict⁹.

Aferte mihi Dimidiū. nā ꝓma ps pōit factum ex quo. scōa diffinit
ibi: rñdit. ꝛ aduerte ꝙ hec dispositio siue ōcisio ñ fuit originalr pape:
sz salomonis. ꝛ habent hec vba tertio regū i. c. iij. vñ b i suprascriptiōe dr
idē ꝛ bz respectū ad. c. s. pri. expōe casuz lr̄alē ut ibi dixi uel specialius s. c.
Quidā ꝓposuit cora ro. pō. an iudex valeat sinaz diffinitiuā ꝓferre ex sola
ꝓfessiōne vrgētissima rñdit papa ꝙ sic: ꝛ ad pbādū iducit auctatē ꝛ
exēplū salomōis q ex sola ꝓfessiōe iudicauit iter illas mlieres mere-
trices ꝓtēdētes ō filio. ꝛ viō lati⁹ hāc historiā i biblia i loco allega-
to. Ab. g ¶ Alit. s. rex salomō. sz ñ diffiniēdo sz poti⁹ tētādo cā i
quirēdi vitatē cui⁹ fili⁹ eēt. nā ñ ois vox iudicis auctoritatē ꝛtinet rei
iudicate. C. de sen. ꝛ in
terlo. om. iud. ex stipu
latione. ꝛ. iij. q. vj. boc
qppe. in ꝓin.

b ¶ Commota. interpo
sitio est.

i ¶ Nec mihi. b nō fuit
audiēda q̄ nocere tātū
voluit ꝛ nō ꝓdesse. vñ
malicijs ei⁹ ñ ē idulgen
dū. ff. ō rei vē. i fundo.
ꝛ. s. de rescrip. sedes
apostolica. ꝛ. j. de ꝓui-
le. ex ꝓte tua. ꝛ. j. qui
ma. ac. pos. significāte.

k ¶ Date huic. hec eni
fuit snīa diffinitiua la-
ta p solā ꝓsumptionez
sic. xxxij. q. iij. dixit do
min⁹ b locū hūt cū vio
lenta est ꝓsumptio.

l ¶ Hec est. n. mater. i.
ꝓsumit ex dilectōe vni
us ꝛ odio alteri⁹. ar. xx
iij. q. iiij. ea vidicta cir
ca ꝑn. sz si vtraqz dixis
set filiū nolle iterfici tē
illi q erat in possessiōe
adiudicaret. nisi alia ꝓ
batio iteruenisset. sed
pōe ꝙ vtraqz moriat
lite pēdēte cui succedit
iste vr̄ ꝙ vtriqz. ar. ff.
de re. du. q duos. ff. de
sol. test. papinian⁹. §.
sed nec ipuberis. ar. ꝛ
ꝙ neutri succedat. ff. ō
re. du. si fuerit. qm̄ po-
nit ipossibile qō ē ꝛ na
turā. s se habere duas
matres vnde nō est an
diend⁹. ff. de inter. ac.

¶ Respōdit rex ꝛ ait: date huic in
fantem viuz ꝛ nō occidatur: hec
est enim mater eius.

Salomon in parabolis.

¶ Conuersatio in adolescētia fa-
cit presumptionem in senectute.

Ex studiis ¶Primo ponuntur vba salomōis i parabolis. c. xx.
scōo ponunt vba hieronymi illa exponētis ibi: quēcūq. ꝛ pone
casuz ut i. c. precedentib⁹ referendo cōsultationem ad papā: an aūt
dicta salomonis citra canonizationez sint approbata ab ecclesia cū
sint icorporata in biblia dic ut dicit glo. no. in. c. i. xvi. di. ꝛ idē tenet
hieronymus in prefatione super libro prouerbiorum ꝛ videntur cō-
cludere ꝙ sint apocripha quod est no. ab. si.

m ¶ Intelligit. i. ꝓsumitur. ꝛ est ar. per exteriora presumi de interio
ribus. xxxij. q. v. qui viderit. ꝛ. l. di. si quis diaconus.

n ¶ Intellige. i. ꝓsume. nā ꝑ certo nō possumus scire ꝙ post illa tria
q̄ salomō asserit difficilia. s. viā colubri sup petrā. viā agle sup celū.
viā nauis sup aquas quartū q̄si ꝛputat ipossibile: viā viri i adolescē
tia sua tāquā inuestigari nō possit. tñ ex his argumentis bonā colli-
gimus opinionem quousqz appareat in ꝛrium. j. eo. c. vl. b.

Nullus. Ab. antiquus dicit casum ponendum p decre. veritа
tis de dolo ꝛ contu. ab. si.

o ¶ Subterfuit. q. n. iudiciū refugit apparet eū de iustitia diffisum.
xi. q. i. xp̄iana. ꝛ. iij. q. ix. decernimus. ꝛ. lxxiiij. di. bonoratus. b.

p ¶ Cōfitetur. interpretatiue. xi. q. iij. rursus. tripliciter dr qs cōfite
ri. ore. xv. q. vi. c. i. ꝛ. ij. rei euidentia. xxviij. di. priusquā. cōtumacia
ut b. ꝛ. iij. q. ix. decernimus. Ber.

Nonne bene dicimus Qui tacet ꝛsentire ꝓsumit. ita sūmat
Jo. an. sz hec sūmatio ē nimis generalis ꝛ ꝛ regulā is q tacet ō
re. iu. li. vi. iō sūmo sic ut i rubro. prio ponunt vba euāgelij. scōo vba
gregorij exponētis seu iferētis ad decisionē qōnis. scōa ibi: duo qp-
pe. ab. si. q ¶ Nōne bene dicimus. verba sunt indeorum.

r ¶ Duo quippe. verba sunt gregorij.

s ¶ Tacēdo. no. ꝙ q tacet ꝛsentire vr̄. liiij. di. si bu⁹ ꝛ. xxvij. di. diaco
nus. ꝛ. xxviij. di. diacōi. ff. de ꝛdi. ꝛ ōmō. cū ita legatū. v. q̄ ꝛ. fallit b
regula in casib⁹. ff. de ser. vr. predi. inuitū. ff. de fur. qui vas. §. uete
re. ff. qui. mo. pi. uel bypo. fol. sicut. §. nō videtur. ff. ō procu. filiusfa-

familias.§.iuitus.aliũ casum habes.lv.di.c.vlt.lxxiiij. di.c.i. arg. ꝫ.ff.de reg.iur.q tacet.Dicas q q tacet nõ ꝓsentit ubi agit de dñio rerũ amittẽdo:nisi affinitas aliõ iducat.ff.de do.iter vir.ꝛ vx. si fuꝰ cõis vin.ul meliꝰ dicas q ubi p phibitionẽ meã possuꝫ phibeꝛ qõ fit ꝛ taceo tũc taciturnitas ꝓ ꝓsẽsu habeꝛ.liiij.dist.si seruꝰ.si vo p phibitionẽ meã nõ possuꝫ phibeꝛ qõ fit tũc si obest mihi taciturnitas. puta me inuito potes vẽdere rẽ meam.ff.ỏ ꝫ hẽ.ẽp.rẽ alienã.sic etiã vf distiguere ler.ff. de re iud.sepe.ꝛ.xi.q.iij. qñ.ꝛ.j.ỏ re iudi.c. pe. tñ fallit boc i casib9 predictis. Itez arg.quod ỏ vno negaꝫ ỏ alio cõcedit.xxv.di. q̃lis.xv. q.iij.ex eo.ꝛ.ff.ỏ iudi. cuꝫ p̃tor. ꝛ.xxxiij.q.ij. latoꝛ.ff. ỏ pac.dotalibus ob res.§.ij.ꝛ econuerso.ꝛ qõ ỏ vno affirmaꝫ ỏ alio negaꝫ.ff.de ꝓdi.ꝛ ỏmõ. cũ ita legatũ.ꝛ.ff.ỏ legi.ꝛ senatus cõsul.cũ ler.ꝛ.C.de p cu.l.maritus.ubi.

Andata. Quattuoꝛ facit. ꝓmo p̃mittit exoꝛdiũ. secũdo subdit narrationem ibi:proinde.quaꝫ tertio ỏtermiat ibi:qs nõ.quarto rõnez subiũgit ibi:qz.ꝛ i hoc vltimo facit iste teꝛ.ad ti. ꝛ iõ ut reducaſ ỏcre.ad ti.potes põere casuꝫ i terminis referẽdo consultationẽ ad gregoriũ auctoꝛez huius compil latiõis:nam quereba tur an ex p̃teritis sit p̃sumendũ circa futura. ꝛ gregorius p solutiõe inducit auctoꝛitatẽ gregorij qui scribens maximo episcopo dixit ut habetur in teꝛ.ab.si.

a Mãdata celestia.ſ. alter alteriꝰ onera poꝛtate.l.di.põderet.ꝛ.§.de of.archipꝛesbyc.vl.ſz ego nõ credo glo. verũ dicere qz illud nõ referꝛ ad iniũgẽtes onus ſz ad eũ q ꝺz onꝰ alteriꝰ ſubire:papa aũt hic logꝛ ỏ se:q̃re arbitroꝛ q papa loquaꝫ b de mãdatis celestib9 sibi tãquã vicario factis circa paſcẽdũ populũ dei. nã efficatꝰ adiplet assumẽdo multos ad miniſteriũ iuꝛta illud euangelicũ:messis gdẽ multa operarij aũt pauci rogaꝫ dñꝫ messis ut mittat operaꝛios in messem ſuam.xxi.di.§.i.Ub.ſi.

b Partiamur.no.ar.de officijs p̃cẽdis.xciij.di.diaconi.circa mediũ ubi ſufficit buic oꝛdini ꝛc.ỏ assẽſ.nemo.xvi.qõ.i. p̃sbyteros.ff.ỏ pac.ſi plures.lxxxix.di.ſingula. arg.ꝫ.de adop. ſi ꝓſul.ſol. p̃ma regula generalis ẽ.ꝫria tñ qñq inueniunꝫ:aut cã neceſſitatis uel vtilitatis cõceſſa.xxi.q.i.relatio.xxx.q.i.ad limiña.ff.de ꝫbẽ.emp.fiſtulas.§.fundũ.ꝛ.ff.de ſtipu.ſer.l.i.§.ſeruus cõis.

c Vices.ꝛ tñ non poterit extendere manum ad ea que in ſignum vniuerſalis dñij ſunt romano pontifici reſeruata.ſ.de trãſla.c.i.et ſ.de of.le.q translationem.

d Sz p̃sone.ꝛ iõ cũ p̃sona finiꝫ.vij.q.i.petiſti.ff.de conſti. p̃n.l.i.i fi.ſi vo loco cõcedaꝫ p̃uilegiũ p̃petuum ẽ:xvi.q.i.binc ẽt.xxv.q.ij.c. i.ꝛ.ij.ff.de iur.ĩmuni.l.iiij.ꝛ.j.de inſti.cum veniſſent.

Aoſdam. Ponit casum ab antiquis q forte iſti quibꝰ ſcribit petebãt pꝛebẽdas ibi:ꝛ erãt ibi vicini quos papa voluit exaudire cũ terra ipſa ſatis oppꝛeſſa eſſet a tartaris qõ ipſi vicini meliꝰ ſcire debeant rõne vicinitatis.Ub.ſi.

e Vicinioꝛes.ar.q ex vicinitate preſumiꝫ p aliquo vel ꝫ aliquẽ. ꝛ iõ ſcire preſumunꝫ:vnde facile non creditur in cõtrariũ.xvi.di.qõ dicitis.ꝛ.j.qui ma.ac.poſ.cum in tua.ꝛ.j.c.ꝓꝛi.

f Credo.i.p̃ſumo.ꝛ ẽ ar.q vbi qs ĩterrogaꝫ an credit uel nõ:ẽ dãdũ tp̃s ei ad deliberãdũ:qꝛ ex p̃ſumptiõe iformat ſuã credulitatẽ.b.

Uanto. Põe casum lr̃alẽ ꝫz Jo.forte.n.papa repꝛehẽdit ep̃z de negligẽtia circa correctionem delicti ſubditi ſui cuius clamoꝛ ad ipſum papam peruenerat.ꝛ quia ep̃s allegabat in bocignoꝛantiam papa ſibi ſcripſit ut hic habetur.ab.ſi.

g Nõ potuit.i.p̃ſumiꝫ ñ potuiſſe.imo ꝫ p̃ſumptionẽ iuris bñ admittiꝫ p batio ĩ ꝫriũ.ff.qõ me.cau.nõ ẽ veriſimile.ꝛ.lxxxij.di.ppoſuiſti.ꝛ.j.q ma. accu.poſ.cũ i tua.ff.ỏ ꝓba.q teſtm̃.ar.ꝫ.xi.q.i.ſi q clericoꝝ.Circa hmõi p̃ſumptionẽ dicẽdũ ẽ q temeraria ꝛpellaꝫ.xvi.q.i.oues.p babilis p̃ſũptio iducit qñq ꝛpurgationẽ.j.de pur.ca.p totũ:violẽta p̃ſumptio qñq ſufficit ad cõdẽnationẽ.ſ.e. afferte.ꝛ.xxxij.q.i.dixit dñſ.

Scribam. Breue ẽ ꝛ in effectu intẽdit q diꝛi i ſũmario.ꝛ põe casum lr̃alez ut diꝛi in precedentibus.c.Ub.

b Scribã eis. ironice.q.d. ñ ſcribã:ul p̃t legi plane. ꝛ eſt ar.iducias eẽ ꝓcedẽdas malicioſe petẽti ad ꝓuincẽdã maliciã.ỏ pe.di.i. p̃dixeꝛat.ff.ỏ vbo.ob.ſi iſulaz.ꝛ.l.inſulam ſ.de dol.ꝛ contu.c.put.ꝛ.c. cum olim.ꝛ.c.veritatis.

i Neglectis.qñq ex p̃ſti p̃ ſumiꝫ circa p̃ſs.vi.q.i.q crimẽ qñq ex p̃ſti circa p̃teritũ xxxiij.q.ij.cũ p bellicã. qñq ex p̃ſti circa futurũ.l.di.ſi qs diacon9.ỏ.cũ vo ꝛc. qñq ex p̃terito circa p̃terituꝫ .xxviij. di.q ſũt culpe.qñq ex p̃terito circa p̃ſs quotiẽs ỏ fama q̃riꝫ alicui9.xxvij.di.qcũq.ꝛ c.monach9 nouiti9.qñq ex p̃terito circa futurũ:ut b. ꝛ.xxiij.q.v.ſi apõ.ꝛ.§.e.mãdata

Uia veriſimile. Diuiditur.nã primo ponit cãm finalez. ſecundo pꝛoniſionem.tertio puniſiõis cãz i pulſiuaz.ſcõa ibi: puideas. tertia ibi:qñ.ab.ſi.

k Cõceſſerit.qñ de nemine p̃ſumẽdũ ẽ q bõa ſua iactet. ſ.de renũ.ſup eo.ꝛ.§. de reſti.ſpo.ſollicite.ꝛ.ff. de pba. cum de indebito.

l Cõis fama.que coadiuuat ad fidez faciendam.iiij.q.iij. §.itẽ ſepe.ꝛ.ff.de teſti. teſtiũ §.eiuſdẽ quoqz.ꝛ.C.ne ỏ ſta. defunc.ſi mater.ꝛ.j.c.ꝓꝛi.

Ex preteritis preſumitur circa futura.

Andata celeſtia[a] efficatiꝰ gerimus:ſi noſtra cũ fratribus onera ptiamur[b]. Proinde ſuper cunctas eccleſias ſicilie te vices[c] ap. ſe.miniſtrare decernimꝰ. Quas non loco tribuimus:ſed perſone[d]. Ex tranſacta in te vita didicimus qd de ſubſequenti cõuerſatiõe tua preſumamus. Idez.

Ex vicinitate preſumitur notoria facti loci vicini.

Uoſdam: ꝛ infra.Aphrica uero q̃liter mortalitate ꝛ languoꝛibus uaſtet:quãto viciniores[e] eſtis credo[f] q ſubtiliꝰ cognouiſtis. Idem victori epo.

Preſumit fm̃ notum i vicino loco quod eſt notum in remoto.

Uanto: ꝛ infra. Latere te in vicino non potuit[g]:quod ad nos in longinquo peruenit. Hieronymus ſuper oſee.

Ex preteritis preſumitur circa futura.

Scribã eis[h] multiplices leges meas:ex prius datis ꝛ neglectis[i] apparet q bas negligent. Lex.iij.decano.caſſien.

Efficatior probatio requiritur ab eo qui probare vult illud qõ nõ eſt veriſimile.

Uia veriſimile nõ eſt:q.H. preſbyter perſonatum eccleſie.R.capellano cõceſſerit[k] ꝛ ab eo eiuſdem eccleſie acceperit vicariã: prouideas ne ſuper hoc ꝓbationez recipias niſi cõis loci fama[l] id hẽat: vel tales perſone appareãt de quibus veriſimile nõ ſit q debeãt deierare:qm̃ ſepe cõtingit q teſtes facile corrupti inducantur ad falſuꝫ teſtimonium preferendum.

Idem genuenſi.archiepo.

Per cõhabitationẽ diutinaz et famaz de matrimonio ꝛ contractibus matrimonialib9 ac alia admicula probatur matrimonium.

Illud quoqz nobis inotuit q cum libera mulier per decem annos ꝛ ultra cuidã ſeruo ſciẽter[m] cohabitauerit:ꝛ ab eo fuerit carnaliter cognita:nũc ipm aſſerit ſuum non eſſe maritum. Uerum vir eaz vendicans[n] in vxoꝛez oſtendit publicum inſtrumentuꝫ quo ſeſe ꝓuges noiant[o]:ꝛ p qõ ipm ei donatio nẽ[p] pp nuptias feciſſe apparet.mulier vero inſtfz illud aſſerens vitioſum vt ſeruo dominus fraudereꝛ[q] plures teſtes ꝓduxit: q ille ab amicis eius ſepe rogatus vt eaz deſpõſaret nec deſponſaſſe nec deſponſaturum[r] ſe ipſam firmiter aſſerebat. vir autez nõ niſi p̃dicto inſtrumẽto ꝛ quibuſdaz teſtibus q viderant eã annulos[s] deferentem ipſaz probauit vxoꝛẽ:ſed mulier ỏ moꝛe illaz que panes vendunt ſe annulos detuliſſe dicebat. Uerum qa in huiſmõi dubietate fama vicinie magis debet attendi:ſi fama[t] loci bz quod vir ipſam in lecto et in menſa p̃ſumptionẽ iuris bñ admittiꝫ p batio ĩ ꝫriũ.ff.qõ me.cau.nõ ẽ veriſimile.ꝛ.lxxxij.di.ppoſuiſti.ꝛ.j.q ma. accu.poſ.cũ i tua.ff.ỏ ꝓba.q teſtm̃.ar.ꝫ.xi.q.i.ſi q clericoꝝ.Circa hmõi p̃ſumptionẽ dicẽdũ ẽ q temeraria ꝛpellaꝫ.xvi.q.i.oues.p babilis p̃ſũptio iducit qñq ꝛpurgationẽ.j.de pur.ca.p totũ:violẽta p̃ſumptio qñq ſufficit ad cõdẽnationẽ.ſ.e. afferte.ꝛ.xxxij.q.i.dixit dñſ.

Ulud. Per noiationẽ cohabitationẽ ꝛ famã ꝓbaꝫ coniugiũ marie ſi appareãt iſtꝛa dotalia ita ſũmat Jo.an.q ſũmatio iudicio meo oino nõ colligiꝫ ex iſto teꝛ.iõ qꝛ i iſto teꝛ.nulla fit mẽtio ỏ cohabitatiõe nec noiatiõe ultra iſtꝛa dotalia:tñ qꝛ pmaxime ſentit Jo.an.qõ abſqz iſtꝛo dotali fuiſſet hic p alia poſita ex teꝛ. probatuz matrimoniũ.ideo magis inheꝛẽdo lr̃e ſummo ſic ut i rubꝛo.cõis diuiſio.ſecunda ibi:verum.ab.ſi.

m Sciẽter.ex quo ſciẽter cohabitauit ei ñ p̃t oppõere notã ꝓuitutis.j.ỏ ꝓiug.ſuo.ppoſuit.ſz ſi b ignoꝛaſſet:tũc ſufficit bñ:ut i eadẽ ỏcre.ꝛ.xix.q. ij.per to. n Uendicans.i.eam petit in ſuam vxoꝛem.

o Noiant.iſta noiatio p̃ſumptionẽ iducit.xxxi.q.iiij.dicat aliqs.ff.ỏ p ba.l.ulti.nõ tñ ſufficiẽtẽ ꝓbationẽ iducit.C.de pba.nã epiſtoꝛ.ꝛ.C. de li. cau.l.pe.ꝓterq̃ in casu.C.de la.libe.tol.vna.§.ſimili quoqz.

p Donationẽ.dos.n.ꝓſtitui ñ põt niſi liberis p̃ſonis.C. de lati.li.tol.l. vna.§.ſz ꝛ qs boiuz.ſic eadẽ rõne dõatio nõ põt ꝓſtitui niſi i liberã mulierẽ.ꝛ a libero viro vñ p̃ſumptionẽ iducebat tale iſtꝛm.ff.ỏ iur.do.ſi mulier. §.eiꝰ noie.ſz nõ plene hoc ꝓbat:qꝛ nõ fuit factuz inſtrm̃ ſup matrimonio. C.de nup.neqz ſine nuptijs.ꝛ ita nõ ꝓbat b eẽ qõ ab hoc cõtingit abeſſe. ſ.de trãſla.iter coꝛporalia.ꝛ.C.vñ cognati.non ob hoc.

q Fraudareꝛ.no.casus i qb9 dñs fraudaꝫ ſuo.j.de ꝓiug.ſuo. lz ꝛ.j. ỏ natis ex libero vẽtre.c.vno. Itẽ alius casus ẽ.C.de lati.liber.tol.vna.§.ſz ꝛ ſi qs boiuz.tertius ẽ i auẽ.de nup.§.ſi vo ab initio.col.iiij.alius casus ẽ in auẽ.que dignitas liberat filium a patria poteſtate.in p̃in.col.vi.

r Deſponſaturum.hec aſſertio preſumptionem tantum faciebat:qꝛ potuit poſtea mutare voluntatem.

s Annulos.no.q ſi ãnulus datur ẽt mulieri i eccleſia uel i domo p̃ſumptio ẽ pro matrimonio.xxx.q.v.femine.ſi coꝛã parentibus preſumũt ſpõſalia.xxx.q.v.noſtrates.hoc faciebat ad preſumptionem.

t Fama loci.no.q i talib9 fama pluriuz ꝓſideraꝫ.argu.ij.q.v.p̃ſbyter ſi a plebe.ff.de teſti.l.iij.§.eiuſdem.ꝛ.iiij.q.iij.§.Item in criminali. verſi.

itē sepe. ꝛ.xxxv.q.vi.si duo.C.ne de testa.ōfunc.si mater.ꝛ.j.ō eo q. cog. ꝓsang.vr.sue.sup eo.itē ē ħ ar.q fama sufficit ad probationē si alie ꝑsumptiōes coadiuuant: ita q cū fama faciūt probationē:ꝛ ita que nō prosunt singula multa iuuant.j.c. prori.ꝛ.c.iij.ꝛ.s.de testa.preterea.

a ¶ Uxorē tenuerit.ſz quare requiritur alia ꝓbatio cū cohabitatio sufficiat ad matrimoniū.ff.ō ritu. nup.i libere.rñ.illa ē ꝑsūptio legis: ſz canon ꝓsumit esse mſimoniū nisi ꝓbet ꝓpter periculum aīe.xxx.q.v.c.i.

b ¶ Matrimoniū.ħ diffinitio ponitur.xxvij.q.ij.§.i.et insti.de pa.po.in prin.

c ¶ Preserti.i.maxie:q idē eēt sine vllo instrumēto si sola fama cum alijs probatur.

d ¶ Offm suus fideliter.quod semp ꝑsumitur.j.de ꝑsump. ad audiētiam.nisi cōtra ꝓsumat uel ꝓbet:nā tūc in crimine falsi vtriqz icūbit ꝓbatio.C.de fal.ubi.B.

L Itteris. Cōmnis diuisio.secūda ibi consultationi.ab.

e ¶ Separari.quātū ad thorū: ꝛ mutuā cohabitationē.

f ¶ Credebāt.nō dicit ut sciebāt cū opus illud non plene pareat visui sufficit ergo ferre testimoniū de eo quod iducit violētā ꝑsumptionez que sufficit in hoc casu ut ħ patet ꝛ.xxxij.q.i.dicit dns.

g ¶ Secretis ꝛ latebris.q suspectis ꝑsōis iterdicunt.xxx.q.vj.ab isto die. Adeo ut si p[a] trinā admonitionē iueniātur confabulari excōicet.j.ō coha.cle.ꝛ mu.si qsquam. et in aut.ut li.ma.ꝛ auie.§. bis quoqz.col.viij.

b ¶ Diuortij.quo ad mutuā seruitutem.

i ¶ Spe cōiugij.pp icestū quē cōmisit.xxvij.q.ij. qs sponsam.nisi timeretur de sua incontinentia.tunc.n.daret sibi lnīa ꝓtrahendi.xxxij.q.ij. in adolescentia.B.

T Ertio loco. Casum sū mariuz ponit ut in precedēti.c.primo ꝓsultatio. scōo rñio ibi cōsultationi.ab.si.

k ¶ Impediēdū.i.sepanduz.

l ¶ Precognitā.ꝛ ita affinitas ꝓcessit matrimoniū:ꝛ spōsalia:qō si verum eēt cōsanguineā illi[a] postea hīe ñ poterat xxxv.q.iij.de icestis.ꝛ.c.nec eā quā.ꝛ.j.de eo qui cogno. cōsan.vxo.sue.de illa.ꝛ i plurib[a].c.eiusdē ti.ꝓterea ħ auditur allegās turpitudinē suā j.de spō. ꝓterea .xxxv.q.iij. extraordinaria.ar.ꝓtra.s.de testi.sicut.ꝛ.s.ō ꝓfessis.c.i.ꝛ xvi.q.iij.nemini.ꝛ.j.de ꝓcef.pbē.cum sup qōne.ꝛ.j.de do. inter dilectos illud verū est q allegās turpitudinem suam non est audiendus:tamen pp periculū anime sue auditur.j.de re iudi.lator.ꝛ.c.consanguinei.ꝛ i fauorem libertatis pater auditur qui filium vendidit.C.de li. cau.l.i.ꝛ.ff.eo. l.i.ꝛ.ij.secus est ꝫ libertatem.ff.de ado.l.post mortem.

m ¶ Certitudinē.ad supplemētū ꝓbatiōis.C.ō re.cre.i bonefidei.j. de iureiur.c.vlt.i fi.ꝛ.s.de pba.sicut ꝓsuetudo.sic.j.ō ōspō.ipu. attestatiōes.

n ¶ Mollet ab ea.vū ꝑsumebat q ñ ꝓsteret falso se neptē illi[a] ꝓcognouisse.

o ¶ Dicta sūt.s.q testes dixerūt q viderāt illos p plana ꝛ nemora.ꝛ q iurauerūt ꝛ de fama vicinie.ꝛ alie ꝑsumptiōes q in lra exprimunt: ꝛ sic ē ar. q q non prosunt singula multa simul cōsiderata iuuāt.ar.s.c.pri.ꝛ.s.ō testi.ꝓterea.ꝛ.s.de pba.cuz cām.ubi de hoc.ff.q ex cau.ma.necnō.§.si quis sepius.xxxv.q.vi.si duo.ff.de test.ob carmē.§.si testes.

p ¶ Solutis spōsalib[a].ō fcō qñ de iure ñ tenuerūt: cū eēnt illegitīe psone ad ꝫbēdū pp affinitatem prius ꝫctaz.j.de eo qui cogno.ꝓsangui.vxo.sue. sa sicut vxorez[a] tenuerit:cum matrimoniū[b] sit maris ꝛ femine cōiūctio indiuiduam vite consuetudinē reti nēs:cogenda est mulier: vt eidē uiro affectu seruiat ꝓiugali.presertiz[c] si prescriptum instrumentuz ab eo conditum fuerit qui officium[d] suuz fideliter adimpleuit.

Idem archiepiscopo.

¶ Per violentam presumptionē probatur carnis copula.

L Itteris fraternitatis tue receptis nobis inotuit: q cū ℙ. ab.A.muliere quam in vxorem acceperat:peteret separari[e]:accusatores matrimonij produxerūt testes firmiter asserentes quod postquaz mulier cum predicto viro contraxerat matrimoniuz:consanguineum viri eiusdem soluz cum sola nudū cum nuda in eodem lecto iacentez ea vt credebant[f] intentione vt eā cognosceret carnaliter viderunt multis locis secretis ꝛ latebris[g] ad hoc commodis ꝛ hoīs electis.ꝛ infra. ¶ Consul.T.T.respondemus: q ex hmōi violenta ꝛ certa suspitiōe fornicationis potest sentētia diuortij[h] promulgari:ita quidem vt vir lniam habeat mortua illa ducēdi aliam:muliere sine spe coniugij[i] remanente. ¶ Lemēs.iij.

¶ Idem dicit.

T Ertio loco qōnis huiſmodi nodum.T.F.petit explicari: an iuuenis sponsaz i quā per uerba de pñti consensit: debeat vxorez habere ad quorum matrimoniuz impediendu[k] neptis ipsius sponse ꝑ filiēs se a iuuene carnaliter ꝓcognitaz[l] proponebat:a qua produci testes dixerunt se pro certo credere: q illa dicti iuuenis extiterit concubina:ꝛ adijcientes q eos ĩsimul viderant per plana:ꝛ nemora vias ꝛ in uia pluries conuagantes:ꝛ testimoniū vicine se super hoc recepisse dicebant.ad maiorē uero certitudinem[m]:q minus sufficienter crediſti esse ꝓbatū quod eadem mulier asserebat:tam ipsa q̄ iuuenis iuramentis astricti seorsum confessi sunt:q se inuicem carnaliter precognouerāt:licet iuuēis nollet[n] ab ea quam desponsauerat separari. ¶ Nos aūt q dicta[o] sunt itelligētes presertim cū hoc nō dicatur occultū: sed quasi predicet a plurib[a] manifestū:consultius esse credimus ut matrimonialiter nō coniūgant sed solutis[p] sponsalibus separentur.

L Ano.iij.niuernē.episcopo ꝛ archidiacono bitur.

¶ Propter presumptionem etiā vehementē nō debet quis de graui crimine condemnari.

L Itteras uestras recepim[a] continentes q cum cā q̄ uertit inter altisiodo.eēm ꝛ quosdā burgēses de charitate quos idē eēs ō beresi ipetebat:uobis ꝛ abbati colon. a se.ap.delegata fuisset: vtraqz ps uos duos sub certa pena sibi arbitros[q] statuerūt:delegata uobis nibilominus potestate reseruata.gu. autem lator p̄sentiuz vnus ex illis beresim suam fuerat publica voce confessus[r] ꝛ de fratre suo sil[r] recognouerat[s] q eodē secuz laborabat errore:ꝛ infra. ¶ Nos vero predictum gu.suspectuz[t] de beresi uehementer habuimus:tuz qz qō añ dixerat postea se dixisse negauit:tum qz vel mendaciū prius dixit in fratrem asserendo illum hereticuz uel periurum postea commisit in deū purgando illum[u] de beresi:quorū vtrūqz reddit illuz valde suspectū quāquaz verisimilius[x] videatur q eo tempore quo tanquā uere penitens ab beresi reuertebatur ad fidē tā graue[y] mendacium non dixisset: presertim[z] in fratrem quem tāquā charissimuz non asseruisset hereticum:nisi fuisset accensus zelo fidei orthodoxe:unde presumitur q cū postea purgauit[a2] illū de beresi turpiter deieranit. ¶ Quocirca manq ¶ Arbitros.ꝛ sic ꝓz q delegat[a] pōt eē arbiter retēta ēt delegata iurisditiōe:sic.j.de prebendis.ꝛ.s.de arbi.cū oliz ri[a] pōt eē arbiter.s.ō elec.cāz q̄.ꝛ.s.de arbi. cū tpe.ſz ō vf.iij.q.v. ij.§.tria.i fi.ff.de arbi. ſz ꝛ si seruū.§.ij.ñ sunt ꝓtraria:ꝛ inder nō pōt iubere: ut in eum ꝓpo mittat sicut ibi dicit ſz si ꝓtes volāt i ipz ꝓpo mittere bñ pñt.ar.ff.ō tu.da.ab bis.ꝓtoz ait. ꝛ i aut.ut diffe.iudi.§. fi vo ꝓtingit.col.ir.itē est ar.ħ q in arbitrum possit de crimine ꝓpo mitti.vnde signat contra.ff.de arbi.nō dissi guem[a].§.iuli.ꝛ.s.de i inte.resti.c.pe.l fi.vbi de hoc.itē argu.q pot sit.v.q.ij.si primates.

r ¶ Cōfessus.penitēdo de ea ꝛ redeundo ad ecclesiam.

s ¶ De fratre.bñ potest testificari i hoc cāu ꝫ fratrē.si.n.frater tuus vel amicus tu[a]: vel vxor tua que i sinu tuo dormit ōprauari volueritꝫ vitatē sit man[a] tua sup eos.xxxiij.q.iij.le gi.ꝛ.qō.v.si audieris. ꝛ dicere ōbes patri: et matri ñ noui vos.xciij. di.diaconi.ꝛ.j.ti.pri. qūcadmodū.als in magnis criminib[a] ñ audit ꝫ eū.C.q accu.nō pos. si magnū.i leuib[a] bene C.eo.ti.si sororē.ꝛ.iiij. q.iij.§.parentes.

t ¶ Recognouerat.i.cōfessus fuerat.

v ¶ Suspectū.nā sola suspitiōe suspect[a] habet nisi se purget ad arbitriū sui epi:qō si ñ fecerit excōicari debz.j.de her. excōicam[a].§.i.b.

x ¶ Purgādo illum.s. fratrē corā archiepo biricēsi corā quo ꝓcie bat frater ille ō bñ:et ei fuit indictā purgatio ut p ipz gu. deberet se purgare.ꝛ ipe fratrē suū cōpurgauit pp qō eps bz ipz piurū ꝛ bñticū:qz ꝓmo dixit illū bñticū:ꝛ postea eū ꝓpurgauit:ſz ipse gu.dicebat q lz ō se cōfessus fuisset.ō fratre tñ nihil direrat.ſz ꝛriū ꝓbauit eps vñ ifti iudices habētes suspectū ipz cū litteris suis remiserūt ad papam.B.

y ¶ Verisimilius.de nemine ꝑsumit q sit immemor sue salutis.i.q.vij.sancimus.

z ¶ Graue.imo i vltio articulo nō semp presumit q verū dicat aliqs.C.de proba. ratiōes. ff.de pba.qui testiū.ff.de leg.ij.luti[a].§.quisqs mihi.ij.ꝛ.ff. de leg. iij.cū qs.§.titia.fol.lz ꝑsumat q verū dicat nō tñ fit sufficiēs probatio iudici.ar.ff.de pig.ac.grauis.ꝛ lz bñdes necesse habeāt stare religioni defuncti:nō tñ creditores.C.de proba.aut.qō obtinet.Jo.

a2 ¶ Preserti i fratrē ꝑsumit aliqd rōne ꝓsāguinitatis ul affinitatis s.c.afferte.j.ō testa.registi.j.ō simo.sicut.ꝛ.s.ō eta.ꝛ q̄li.tuā.ff.de ri.nup.nō solū.§.i.C.de rei vxo.ac.l.vna.§.fileat.ar.iij.q.v.accusatores uel testes.

2 ¶ Purgauit.boc ē notabile q semp ē stā-

dñ primo dicto alicui⁹ si postea ꝓriñ dicat ēt ī alio iudicio: ſ. de testi. cū ī tua. ꝛ ēt ex̄ iudiciū. ſ. de ꝓba. p tuas. ꝛ sic piurus reputaꝫ q vnuꝫ in vno iudicio uel eodē dicit. ꝛ postea aliud. itē hic vna ꝑſūptio ꝑpō derat alteri. ff. de in integ. resti. diu⁹. ar. ꝓ. ſ. de electio. cū inter. ℜ.

a ¶ Uehemēte. imo ex leui cā ꝓbaꝫ gs bñticus. arg. C. de bere. l. ij. ſ. quātū ad hoc ut suspect⁹ de bereſi bēaꝫ. ꝛ ut ꝓcedaꝫ q̄si ꝓ suspectuꝫ ſꝫ nō ut ꝓdēneꝫ ō bere ſi. itē vehemēs ꝓsumptio ꝓ ꝓbatiōe accipiꝫ xxxij. q. i. dicit dñs. et ſ. e. afferte. lviij. di. fraternitatē. ī. de iude. c. vlti. rñ. q ñ vehemēs ſꝫ violēta tm̄ ō q̄ ꝑdcā c. loquūt. ꝛ. ff. ō re. du. ſi mlier. ꝛ. l. p̄ee. nec ēt oīs violentia si ꝓbeꝫ ꝓ. riñ. xxvij. q. i. nec aliq̄ ſ. de ꝓba. ꝓpoſuiſti. et xxxv. q. iij. exordiaria.

b ¶ Preter iuratoriā. hoc ī ō dicit q ꝛ postquā gs ſemel piurus ē: ampli⁹ ad iuramētum ꝫnō ōbꝫ admitti. xxij. q. v. paruuli. ꝛ. c. ſi gs cōuict⁹. ꝛ. ij. q. vij. nō ꝑt. et vi. q. i. qcunq;. ꝛ. ſ. de teſ. testimōiū. q ꝛ timor ē ne icidat iterū ī piuriū. ar. ī. ō coba. cleri. ꝛ mu. clericos. Ber.

Cum in. Diuidit ī qnq; partes. ī ꝓma ꝓmittit exordiū circa excusationē ep̄i. ī secūda ibi: lꝫ. pōit delationē ipſi⁹. ī tertia ibi: q ꝛ tñ. pōit ōlatiōis repulſiōez ꝛ cām. ī q̄rta ibi: ſꝫ ut. pōit īgſitiōis ꝓmiſſionē. ī qnta ibi: q nobis. īgſitor ꝛ flatōez.

c ¶ Pōeſtuꝫ. ex quo. n. adept⁹ est tantā dignitatē ꝑſumitur q ꝛōne ſue vtutꝫ adept⁹ ſit. lxi di. c. i. ꝛ. c. miramur. et is grad⁹ ceteros añcellat quē labor plixior. ꝛ ſtipēdia melioꝛa fecerit añire. C. ō offi. magiſtri officiorum nemo.

d ¶ Ad ſenilē. ar. q ex quo gs hōeſt⁹ fuit q ꝛ postea fuerit hōeſt⁹. ſ. e. mādata. ꝛ. ij. q. i. in ꝑmis. ī ſi. ff. ō re mili. ñ oēs. §. a barbaris. itez ꝑſumiť ꝓ senili etate potiuſq̄ ꝓ iuuēili. ar. xxxiij. di. fraternitatiſ. xx. di. de gb⁹. ꝛ iuriſperit⁹ ex bis vbis senium ruſticoꝝ ārgumētatur. ff. de le. iij. ſi chorus. §. i.

e ¶ Frequēti⁹ expiek. ñ tñ ſemp: iurta illud: ſtultitia ē q̄ te nō ſinit eē nē. ꝛ illō. Sō noua teſta capit iueterata ſapit. Et difficilē ꝓtinētiaz ſeruat q illicito ſe ꝓcubitu maculare ñ metuit. xxxiiij. di. §. qō vo. et peccatoꝝ cū venerit ī ꝑfundū viciorū cōtēnit. xvij. di. nec licuit.

f ¶ Naturale fed⁹. ſ. ō cohabi. cle. ꝛ mulie. c. pe. ꝛ. C. ō epi. ꝛ cle. eū q.

g ¶ Detuliſſet. denūciādo. qm̄ laic⁹ ñ pōt clericū accuſare. ſ. de accuſa. cū. ꝓD. ꝛ. ſ. de teſti. decetero. nec ꝑſens abſentē. iij. q. ix. c. i. ꝛ. ij. ꝛ ij. q. vij. ipſi apoſtoli. b ¶ Charitatis radice. vnde non debuit admitti. ſ. de accu. cum oporteat. ꝛ. c. meminimus.

i ¶ Malign⁹ delatiōib⁹. i. detractiōib⁹. ꝛ est ar. q ꝓp ifamiā a malis uolis ortā nō ē īgſitio faciēda uel purgatio idicēda. ſ. de pur. ca. cuz in iuuentute: q̄ est ps illi⁹. ꝛ. xi. q. iij. ī cūctis. ſ. de accu. qualr ꝛ qñ.

k ¶ Reſcripſerūt. bñ ōbuit eis credi. cū eſſent ad b ōputati a dño papa. ar. ꝫ. ō ꝓba. post ceſſionez. ꝛ. xi. q. iij. curē. ꝛ. ſ. de fi. ſtru. c. ij. ꝛ ꝑ

Oterea ꝓ bas lras: nulli fiebat ꝓiudiciū. ꝛ.

Adum ꝓria ps pōit q̄relam. ſcōa dat iudicē ibi: cām. ab. ſi.

l ¶ Sufficiebāt. b exceptio legitima ē: q ꝛ tot ſūt ponēdi ī ecclīa quot ex facultatib⁹ ipſi⁹ pñt ꝫmode ſuſtētari. ſ. ō isti. c. i. ꝛ. c. auctoritate. ꝛ. ſ. ō ꝫce. ꝑbē. ex pte. ſꝫ qs ꝓbabit eccleſiā eē ſoluēdo ul nō eē. rñdeo ille q dicit nō esse ſoluēdo oſtēdēdo facultates ꝛ reddit⁹ eccleſie: ut hic innik. ꝛ ar. C. de inof. teſta. oīum. ꝛ. ff. de le. ij. cū pater. §. rogo. ar. ꝫ. C. de ꝓba. ex persona.

m ¶ Er illa clauſula. q̄ ꝛ si nō fuiſſet appoſita ſubintelligiť ſ. de reſcrip. cū adeo. ꝛ. ſ. de elec. cāz. ꝛ. ff. ō ſerui. si cui. ff. de ri. nup. quāquam.

n ¶ ꝓſumaꝫ idone⁹. ſic. ſ. de ſcru. c. vno. ꝛ. lxxxvj. di. si qd. sic ꝑſumiť qs bōefidei. niſi ꝓbeť ꝓriñ. C. q mil. nō poſ. ſup ſuis. li. xij. ꝛ. C. ō nō nupe. auč. ꝫ q ꝓpriā vin. ꝛ sic vſ q negatiua ꝓbari debeat ex eo q dicit: niſi aliud ꝓrium oſtēdaꝫ. ſꝫ negatiua ꝓbari nō pōt. ſ. de elec. bone. vbi de hac negatiua ſatis dř. ſed qualr ꝓbabit illuz nō esse idoneū. ſi dicaꝫ nō idoneus rōne ſciētie tūc iudex illū examinabit an ſit q̄ tū ad hoc idone⁹. ſ. de eta. ꝛ q̄li. accepim⁹ ſi rōne delicti uel irregularitatis ille q hoc obijcit illud ꝓbet ꝫ illā regulaz: ei q dicit incūbit ꝓbatio. ff. de ꝓba. l. ij.

Rubrica de iureiurādo. Oꝛ ī ōfectū ꝓbationū recurriť ad iuramēta. ꝫ. e. c. ñ. ꝛ. ſ. ō pcu. ex iſinuatiōe ideo p⁹ tractatū de ꝓbatiōib⁹ tā ī ſpē q̄ ī genere merito ſbdit b Rubrica. ꝛ. n. iuramētū ē maximū litiū expediēdarū remediū. l. i. ff. e. ꝛ alibi dř q ois ꝓtroverſie finis ē iuramētū. ꝫ. e. ꝛ si ꝛps. vide ad materiā glo. no. xxij. q. i. ī ſūma q̄ pōit qd sit iuramētū. qd iuraꝫ q̄ fuit cā iſtitutiōis iuraméti. itē formā iurādi ꝛ penā piurij. ab. ſi.

Æ adminiſtratōis

Creditoꝛes ꝓpellūtur relaxare iuramētū ō vſuris sibi ſoluēdis. b. d. quo ad lꝫ quo ad ītellectū gñali⁹ sic ut ī rubꝛo. ꝛ ē cāus no. ab. ſi.

o ¶ Juramēta. recepta a ōbitoꝛib⁹ ꝓ ſoluēdis vſurꝫ creditoꝛib⁹ q̄ ī ꝑiudiciū alarū quo ad creditoꝛes ſuari nō ꝑñt. ꝛ iō rōne peccati ꝓpellūť creditoꝛes relaxare hmōi iuramēta. ſ. ō iudi. nouit. ſed quātū ad iurātes ſi ē pctm̄. ꝫ. e. ōbitoꝛes vñ ſoluer tenenť: ſꝫ si iurauit ſi repetere pt illō ōnūciaſ eccleſie. ꝛ sic ꝓpelleret creditor reſtituere vſuras q̄ſi īdirecte offō iudicis. ꝫ. e. ad nr̄am. ij. ar. ꝫ. ō cog. ſpi. tua. ꝛ. ij. q. i. ſi peccauerit. uel cōpellit relaxare iuramētū. ut b: uel si nōdū ſūt ſolute cōpellunt ōſiſtere ab exactiōe. ꝫ. ō vſur. tuas.

p ¶ Diſtrictiōe. ſ. ſuſpēſione vel excōicatiōe. ꝫ. de. vb. ſig. querēti. b.

q ¶ Logatis. tāq̄ ōlegati auctoritate hui⁹ canōis: ut. ſ. ō offi. ordi. irrefragabili. §. ceterū. ꝛ. ꝫ. ō ber. ad abolēdā in ſi. vel ēt tāq̄ ordinarij. ar. ꝫ. de vſur. poſt miſerabilem. B.

Peruenit. Legit duob⁹ modis. ꝑmo q iuramētū fuit ꝑſtitū ſup rebus eccl'e ꝛ ꝫ būc ītellectū. b. d. nō vz iuramētū ꝑſtitū a ꝑlato de ſi repetēdis reb⁹ eccl'ie. ſcōo mō ītelligiť q fuit ꝑſtitū ſup reb⁹ ꝓprijs ꝛ tunc ſumma sic ut ī rubꝛo. cōis diuiſio. ſcōa ibi: cognita. ab. ſi.

r ¶ Reb⁹ ſuis. i. eccl'ie ſue. nā ſi de reb⁹ ꝓprijs iuraſſet teneret iuramētū ſeruare. ꝫ. eo. ſi vo. ſ. q̄ō me. cau. ad audiētiā.

s ¶ Poſſe ꝫſtrigi. ar. ē b q iuramētū metu exꝛtoꝛtū ipſo iure nō teneat: ut q̄dā dicūt ut bazian⁹. ꝛ. T. alij dicūt ꝛ meli⁹ q iuramētū metu exꝛtoꝛtū ē obligatoriū dūmō ſine piculo aie possit ſuari ꝛ b ꝑſtitū fuit iuramētū ō reb⁹ eccl'ie: ꝛ ideo nullū fuit b iuramētū ō reb⁹ eccl'ie ꝑſtitū q̄ō ſeruari nō posset ſine ſalutis eterne interitu: de hoc plene dixi. ſ. q̄ō me. cau. abbas. ꝛ tene q̄ō ibi dicit ꝛ q̄ō dř hic in ſi.

t ¶ Abſoluim⁹. ītellige ō fcō ad cautelā: sic. xxxiij. q. i. audiuim⁹. ꝛ. xi. q. iij.

Rubrica de iureiurando.

G Regorius. iij.

¶ Agi pōt ad relationem iuramēti cuius implementuz turpitudinē continet ex parte ſuſcipientis.

Æ adminiſtratiōis: ꝛ in
e fra. Mandam⁹: quatenus creditoꝛes ad iuramēta ſup uſuris sibi ſoluendis preſtita relaxanda eccleſiaſtica diſtrictione⁹ cogatis⁹.

Æ regiſtro gregorij.

¶ A iuramento meticuloſo fit abſolutio per iudicem eccleſiaſticum.

Peruenit ad nos laudicenen. ep̄m ab ar. comite rebus ſuis ſpoliatū ꝛ iurare cōpulſuz q nō repeteret sic ablata. Cognita igiť ꝓtumelia valde doluimus: aſſerētes ip̄z ep̄z nullius iuraméti uinculis ſup hoc poſſe ꝓſtrigi: quē tñ ab ſoluimus': q nefādiſſima coactōe iurauit. Idem regi francoꝝ.

excellētissimus.ꝛ.ſ.de ap.ad presentiā.uel expō absoluimus.i.absolutuꝫ
ē oſidimus:ꝛ sic cōcordat lr̄e p̄cedēti.ſ.nullis vinculis posse constringi.

a ¶ Eruenit. Duo sunt dicta ut ī rubro.ſcōꝫ ibi:nec tu.Ab.ſi.
¶ Infrigit.ſic ñ ok dicere q ex iusta cā iuramētū ōserit .ff. q satisfa
re cog.l.vlti.ꝛ.xxij.q.iiij.mulier.ꝛ.q.ij.beat⁹.ꝛ.ſ.ō voto.scriptuſ.ꝛ.c.lꝫ.

b ¶ Paruisse.ar.expſſuꝫ ꝺ ſ
de ñ ſuari:ꝛ q ꝺ fidē vſak.ff.p
socio.ſi ꝓuenerit.ꝛ. xxviij.q.
ij.ſi ifidel.ff.ō iof.test. ſi isti-
tuta.C.ō pac.cū ꝓponas.ar.
ꝺ.xxiij.q.i.noli estiare.xxij.
q.v.qō deo.xxij.q.iiij.inocēſ
ſol.pria rubrica vā ē gñaliꝫ il-
lud ꝺ.noli:ubi ok bosti fidesꝑ
nāda ē:itelligiꝫ ſi ꝑmittat et
eidē ſuet:ꝛ sic ꝓcordat ꝓri:ſꝫ
aliud ē in.c.qō deo.qꝫ logtur
ō voto cōiter a viro:ꝛ vxore
fcō ubi nulli ꝺubitat lꝫ qō post
quā ꝑmissuꝫ ē olno ē seruan-
dū:ut.xxxij.q.vl.c.vl.ad fi.

¶ Go, N. Pro sūmario
ꝛ diuisiōe dic ut ī rubro:
vñ ēt abbates prestāt hoc iu-
ramētū ī bñdictione sicut epi
l ꝓsecratione.de iuramēto vo
qō ꝑstat ipator dic ut ī cle.ro
mani.ſ.eo.ti.ō iuramēto qō
ꝑstāt iferiores clerici bēs ī.c.
q̄q̄.xxiij.di.latiꝫ p bost.ꝛ io.
an.ſ.e.ti.tua.ō iuramēto qō
ꝑstat vasallꝰ dño feudi ē tex.
ī.c.ō forma.xxij.q.v.ꝛ ō mul
tiplici iuramēto vide in spe.
eo.ti.Ꝭ.i.v̄.illud aūt.Ab.ſi.

c ¶ Successoribus.qui sic iu-
rauit nō tenetur successori iu
rare.ſ.eo.veritatis.

d ¶ Canonice.xij.q.ij.aliena
tiōes.de conse.di.i.b ergo.

e ¶ Uitā ꝑdat.hoc nō sufficit
imo oꝫ vbicūqꝫ seserit ofiꝫ pe
ricitātē ad,phibēdas īsidias
occurrek oꝫ.C.ō bis q.ut īdi.
l.vl.xxij.q.v.ō forma q̄ ꝺ mi
nꝰ dñr ibi supplēt:ꝛ ecōuerſo.

f ¶ Nulli pādā.hoc itelligo ō
hōesto ꝓsilio:qm̄ ꝓsiliū mali
tenet reuelaſ illi q possꝫ ꝑdet
se:ꝛ ñ obesse.xxij.q.v.ꝺ vſ.

g ¶ Saluo ordie.i.ſꝫ q ꝓtiet
ad meū honorē:qꝫ ñ cū armiſ.

b ¶ Canonica.ut. xvij. distī.
si episcopus.

i ¶ Tractabo.ſi ꝓstiterit mi-
bi p lr̄as sue legatiōis.C. de
mā.ꝑn.l.vna.ꝛ.xlij.di.gesca
mꝰ ar.uel qꝫ ē honesta ꝑsona
xcij.dist.nobilissimus.

k ¶ Singulis annis. uel rariꝰ
iuxta cyrographū sunꝫ.xciij.
distin.iuxta: ꝛ hoc itellige de
archiepīs:ꝛ epīs q subsūt do
mino pape nullo medio.s.ꝺ
maio.ꝛ obe.dilecti.b.

l ¶ Nullus episcopꝰ.boc.c.
ponitur pro palea.xxij.q.v.c.vlti.

m ¶ Jurare ꝓpellat.xxiij.di.q̄q̄.ar.ꝑ ſꝫ illud itelligiꝫ ſ ſtō ut illi tm̄ qꝰ
cōmittit admistratio eccl'ie iurēt.alij vo ñ.s.ō ma.ꝛ obe.legebaſ.ar.s.c.p
ri.sūt ꝛ alij casus ī qꝰ iuraſ p pace.xxij.q.i.oē.itē p fide.ō ꝓse.di.ij.ego be
rēgariꝰ.ꝛ.i.q.vi.quotiēs.p fama.ſ.ō pur.ca. quotiēſ.ꝛ ī alijs plrib⁹.c.ibi
positꝫ p obediētia ut ꝺ.ꝛ.c.pr.ꝛ.s.ō ele.significasti.p cautela dilapidatō
nis.xxviij.di.ō syracusāe.p vītate ī ōfectū alioꝝ testiū.xiiij.q.ij.q̄q̄ vñ v̄
ꝓ.par ꝛ fama fides fuerētia cautō dāni.ōfectꝰ vi fibi q̄rūt magna caueri.t.

n ¶ Debitores Tria sunt ocā.scōꝫ ibi:ſi vo.tertiū ibi:ꝛ cum.ab.ſi.
¶ Logi ñ ꝺbēt.qꝛ nulla fuit obligatio de iure diuino ꝓ siue canonico
tñ iuramētū sup hoc fcm̄ ē seruādū.ꝛ sic ꝓꝫ q lꝫ non teneat ꝓncipale tenet
tñ accessoriū cōtra illud .s.de fo.cōpe.ſi diligēti.ꝛ.C.de legi.nō dubium.

o ¶ Logēdi sūt.ſꝫ vſ q ñ sūt cogēdi.nā debitor ꝺꝫ actionē ad ꝑpetēdū vsu
ras tā solutas:ḡ multo fortiꝰ ꝺꝫ exceptionē ꝺ agētē.ff.de reg.iu.iuitꝰ.Ꝭ.i.ꝛ
ff.de supſi.l.i.Ꝭ.plāe.itē dolo petit qō stati ſtituer ꝺꝫ.ff.ō do.exce.dolo.
ꝛ.ff.de reg.iur.ī ꝓdēnatiōe.Ꝭ.dolo faē.itē si soluit debitum ,nō repetit.ff.

¶ Nō dicerat q iuramēti iplemē
tum in melius commutat.

Eruenit ad nos:ꝛ ifra. Non
.ñ.ꝓpositū aut ꝓmissū ifringit[a] q ī
melius illud cōmutat. ¶ Nec tu ei
ēt si,pmissū tuū iuramēto vel fidei
obligatōe interposita cōditione ar
masses:aliquatenꝰ teneris si cōstat
eum conditioni minime paruisse[b].

I Dem petro subdiacono.

¶ Ponitur forma iuramēti septē
.c.ꝓtinens ſm quā iurant pape epi
scopi sed hodie omnes recipientes
dignitatē a papa sibi iurant.

Go epī.N.Ab hac hora ī an
tea fidelis ero scō petro scēqꝫ rōa-
ne eccl'esie dñoqꝫ meo pape.c.eius-
qꝫ successorib⁹[c] canonice[d] intrātib⁹.
¶ Nō ero neqꝫ in ꝓsilio neqꝫ in fcō
vt vitā[e] pdat aut mēbrū uel capiat
mala captiōe. ¶ Cōsiliū qō mihi p
se aut p lr̄as aut per nūciū māifesta
bit ad eoꝝ dānum nulli ꝑandam.
¶ Papatū romāe eccl'esie ꝛ regu
las scōrū patrū adiutor ero ad ōfē
dēdū ꝛ retinēdū saluo[g] ordie meo
ꝺ oēs boies. ¶ Uocat⁹ ad synodū
veniā nisi ꝓpeditus fuero canoni
ca[h] ꝓpeditiōe. ¶ Legatum ap.se.
quem certū esse cognouero:in eun
do ꝛ redeūdo honorifice tractabo:
ꝛ in suis necessitatibus adiuuabo[i].
¶ Limina apostolorꝝ singulis[k] an
nis aut p me aut p certū nūciū visi-
tabo:nisi eorum absoluar lnia. Sic
deꝰ hec me adiuuet ꝛ scā euāgelia.

Urbanus papa.

¶ Nō tenet clericus ep̄o suo obe
dīētie iuramētū p̄stare nisi rōne ad
ministrationis sibi ꝓcesse.

Nullus ep̄s[l] clericos suos nisi
forte qb⁹ ecclesiasticaꝝ rer̄ cōmissa
fuerit dispēsatio:sibi iurare[m] cōpel
lat. Lex. iij.ep̄o.vigileñ.

¶ Qui se obligauit ad vsuras sol
uēdas soluere nō cogitur nisi iura
uerit:quo casu cogitur sed repetit.

Debitores ad soluendas vsu
ras ī qb⁹ se obligauerāt cogi
nō debēt[n]. ¶ Si vero de ipsarū so-
utiōe iurauerint cogēdi[o] sūt domi
no reddere[p] iuramtū. ¶ Et cuꝫ vsu
re solute fuerint creditores ad eas
restituēdas sunt ecclesiastica seueri
tate si necesse fuerit compellendi.

I Dem rothomagē.archiep̄o et
eius suffraganeis.

¶ Debitor q iurauit creditori nul
luꝫ grauamen super re pignorata
iferre donec soluerit debitū:nō au-
dit repetēs pign⁹ volendo compē
sare fruct⁹ ī sortē.ſꝫ oꝫ ꝑius debituꝫ
integraliter soluere ꝛ demū rē cuꝫ
fructibus ide perceptis exposcere.

A nostraꝫ noueritis audien.
puenisse q cū.p.qbusdaꝫ boi
bus certam summam pecunie mu
tuasset:quasdā ab eis possessiones
ꝛ redditus recepit ī pignore:ipsos
iuramēti religiōe astringēs q ꝑ sup
illis donec soluerent sibi pecuniaꝫ
nulluꝫ ei grauamē iferrēt.Uꝫ āt de
possessionib⁹ illis ꝛ redditib⁹ non-
dum sortem deductis expensis⁹ re-
ceperit tu tamē frater archiep̄e euꝫ
ꝑ hoc excōicationis vinculo astri
xisti:ꝛ ifra. ¶ Ideoqꝫ mandamus
q̄tenus recepta a prefacto.P.suffi
cienti[r] cautiōe q vestro debeat pa-
rere mandato:absoluatis eundeꝫ.
deinde debitores eius qui ꝓdictas
possessiones ꝛ redditus contra iu-
ramētū subtraxisse ꝺr̄ſ si ita ē eos
eccle.cen.cogatis vt hec restituant:
nec sibi molestias inferant donec ei
pecunia persoluat[s]. Cū aūt ei pecu
niā sicut iurauerūt p̄soluerint: vos
ip̄m ad restituendū[t] quicqd deduc-
tis expensis vltra sortem recepisse
cōstiterit īducere studeatis:ꝛ si con
monitus non fecerit in eandē excō
municationis sententiam reducatis
eundem.

I Dem senonen̄.archiep̄o.

¶ Si iuramentū p metū extorꝗ
seruari pōt sine interitu salutis eter
ne seruādū ē eccl'esia tñ romana cō
suevit a tali iuramēto absoluere.

p ¶ Redde iuramētū.
ar.q soluere vsuras ñ
ē peccatū als ñ cōpelle
rēt:ut.xxij.q.i.si pecca
tū.ſꝫ ille q recipit pec-
cat:ꝛ ita ī .odē scō al-
ter peccat:ꝛ alter ñ.sic
ēt ī alio casu vnꝰ cōmit
tit adulteriuꝫ alter nō
xxxij.q.v.propositō.

¶ Ex nostram.
Si ōbitor credito
ri iurauit rē pignoratā
nō repetere nisi prius
debitū soluat iuramē-
tū seruare cōpellit: sic
sūmat Jo.an.ſꝫ ꝺ sum
matio nullā ꝺubitatio
nē ꝓtiet:ſꝫ forte pp va
rietatē lec.sūmauit io.
an. ita generaliꝫ: ideo
summo ut in rubro ꝛ ē
no.casus. cōis diuisio.
secūda ibi ideoqꝫ.ab.

q ¶ Expēsis. nullus ca
sus ē qui hoc genus de
ductiōis ipediat.ff.fa-
mil.herciſ.fund⁹.q nisi
ī ōcimis.ſ. de decu. cuꝫ
boīs.ꝛ.c.tua nobis.qñ
in decimis expense sūt
deducēde:legit.ſ. ō de
ci.pastoralis.boc soluꝫ
cōputat ī fructꝰ qō su-
pest ōductis expēsis:ut
l.l.p̄dicta.fund⁹ ō istis
ꝺr̄.s.ō re.spo. grauis.

r ¶ Sufficiēti. noie cau
tiōis simplex ꝓmissio
itelligit.C.de vbo.sig.
sancim⁹ de cōse.di.iiij.
prima.si aūt dicat ido
nea uel sufficiēs:ut hic:intelligit de pignoraticia uel fideiussoria.ff.
mā.si mandato titij.Ꝭ.vlti.ꝛ.ff.de fideicōmiſ.lib.l.iiij.Ꝭ.adijci,

s ¶ Persoluat.ſ.sors sua quā dedit.uel donec de ipsis fructib⁹ sue-
rit satisfactū:qꝫ ī sortē sunt cōputādi.ſ.de vsur.c.i.ꝛ.ij.ꝛ.C. de pig.
ac.l.i.ꝛ.ij.ſꝫ ī casu isto ꝓpterea qō iurauerat nullū sup possessiōib⁹
illis grauamē iferre:donec creditori fuerit satisfactū tenent timoꝛ iu
ramēti pecuniā restituere creditori:ut.s.c.pri.ꝛ postea repetet[r] pos
sunt qcqd percepit creditor ultra sortem tanquam indebitum.

t ¶ Ad restituēdū.ſꝫ ok q isti debitores deberēt cadere a iur̄ suo q:
dixerūt sibi ius.ff.qō me.cau.extat edictū.ar.C.vñ vi.ſi qs ī tantā.
xvi.q.vi.placuit.dicūt qdā q ī causis eccl'iasticis rigor iuris ñ ꝺuaſ.
s.de do.ꝛ ꝓtu.c.i.ꝛ.s.de iudi.dilecti.ar.uel nō fuit actū ad ꝺ.ff.ſi
qs cau.l.i.i.rñ.ī fi.s.de or.cog.cū dilec.ꝛ.ſ.de excep.c.i.ꝛ qꝛ auctō-
ritate iudicis hoc fecerūt uel aliter nihil ptinet ad papā ō possessiōe
nisi quātum ad prohibitionē vsurarū: ꝛ periurij:ꝛ iō pp iuramētū p
cipit possessiones restituendas rōne peccati.s.de iudi.nouit.

S Juero. Cõis diuisio. Secũda ibi. duximus tibi. Ab. sicu.
a ¶ Juramenti. s. de nõ repetẽdo vlteri9 ipsum beneficium: ⁊ sic plana est responsio domini pape.
b ¶ Salutis eterne. idẽ ẽ et si tpalis. xxij. q. iiij. §. vlt. ỽ qsquis ergo. ī fi. hoc intellige si directe vergat in interitũ. qm̃ si occasionaliter seruãdũ est: puta si aliqs vltramontan9 siue gallic9 iurat se moraturum rome in augusto occasione talis iuramẽti posset vita tpalis adimi si tũc rome moraret: idẽ est si ī deteriorẽ exitus vergat. xxij. q. iiij. si aliquid. j. e. cũ quidam. ala.
c ¶ Propium iuramẽtum. ar. ex ỽ loco: q iuramẽtum metu extortus seruãdũ est ⁊ obligat: ⁊ q illud nõ seruat piur9 est: dũmõ seruari possit sine piculo aĩe. §. quod me. cau. ad audientiã: ⁊ xxij. q. iiij. si aliqd: arg. p. §. qõ me. cã. platum: ⁊ .c. abbates. xv. q. vj. auctoritatẽ. Bazian9 ⁊ tã. vñt q iuramẽtum metu extortus neminẽ obligat ex eo q dicit lex qõ me. cã factũ est ratus nõ babebo. ff. qõ me. cau. l. i. ala. ⁊ alij qdaꝫ vñt ỽ q si is q iurat bz aliuꝫ obligãdi se siue adimplendi obligatur: si nõ bz: non obligat. ar. j. de bap. et eius effectu maiores. §. Jtẽ q̃rit. Cõmunior est opinio ⁊ verior q iuramentũ metu extortus est obligatoriũ: q non voluntariuꝫ. xv. q. i. merito. dũmõ sit tale iuramẽtũ qõ sine interitu salutis eterne seruari possit: vt hic dicit expresse: qõ si eẽt nullus pp quẽcunqꝫ metuꝫ iurare dz q potiꝰ dz quelibz mala pati q̃ malo consentire. xxij. q. v. ita ne. ⁊. §. qõ met9 cã sacris: ⁊ tale iuramẽtũ qdã appellant asserto riũ. alia vñr ꝓmissoria q̃ ẽt nõ obligãt: vt vñt: si talis sit met9 q possit cadere ī ꝓstãtẽ vir. ỽ ỽ pleni9 vcñ ẽ. §. de bis q̃ vi metusue cau. fi. Ab.
d ¶ Periurij. sile dicit iperator. C. si aduer. vẽ. l. j. ĩmo ⁊ si generaliter ea que male vsurpãtur omittimus excessus viã alijs aperim9. xciij. di. puenit: ⁊. xx v. q. ix. loci. ff. de pac. totalib9. cõuenire: ⁊. ff. ỽ pac. si vnus §. pacta. ⁊ ar. C. de indi. vidu. tol. l. ij. in. fi. Bin.
e ¶ Meruerunt. de facto ad maiorẽ cautelã ꝛ illos qui dicũt q tale iuramentũ nõ obligat ꝑm nostrã opinionẽ. Dicas meruerũt ī veritate cũ essent obligati: ⁊ possent sine piculo aĩe seruare.
f ¶ Permissi. arg. est ỽ ī alteri9 odiũ cũ altero dispẽsandũ. ar. ij. q. v. de accusatorib9. ⁊. vj. q. iij. deniqꝫ. ⁊. lxxix. di. si quis papa. ⁊. xvj. q. j. si qs cũ militibus: in fi. ⁊ hoc facit expresse pro nostra opinione. b.

E Xrescripto. Cõmunis diuisio. Secũda ibi: ideoqꝫ. Et pone casum in terminis. Quidam abbas pro vtilitate monasterij certam q̃titatem pecunie accepit mutuo a quodã. p. ⁊ ꝙuentũ fuit inter eos vt certis loco ⁊ tempore solueretur dicta pecunia per abbatẽ dicto. p. ⁊. p hac cõuentione obseruãda quosdam ex suis monachis obsides ỽdit: q de obseruanda cõuentione iurauerunt. Jtez promisit dict9 abbas q si illi monachi dati ꝑ obsidibus aliquo casu deficerẽt alios ī eoꝝ loco surrogaret: insuper si fidẽ mõachi nõ obseruarẽt abbas vedit fideiussores quẽdã nobilem virum ⁊ eius vxorem qui sub iureiurando ẽt se obligauerunt: deniqꝫ oĩbus deficientibus ī dicta cõuentiõe obseruãda iste. p. creditor conquestus est pape qui mandauit vt babetur ī littera ī versi. ideoqꝫ mandamus. Abbas siculus.
g ¶ Obsides vedit: volũtate illoꝝ: alias vetineri nõ pñt: ꝛ q̃liter liberi boes obsides erunt: ꝑ illa iura. C. q̃ res pig. ob. pos. q filios. ⁊. j. ỽ pig.

S J vero aliquis quẽquã grauissimo metu sub religiõe iuramẽti[a] suuꝫ ius refutare coegerit ipsũqꝫ sibi retinuerit: q nos ꝓsulere voluisti an alter eorum vel neuter id hr̃e ỽbeat. ¶ Duximus tibi rñdendũ q̃ non est tutũ quemlibet ꝓtra iuramentũ suũ venire: nisi tale sit qõ seruatũ vergat in interituꝫ salutis[b] eterne: nec nos alicui dare materiã volum9 veniendi ꝓtra iuramẽtũ, ꝓpriuꝫ[c] ne auctores piurij[d] videamur. Ceteruꝫ aliqñ in ro. ec. a plurib9 pre. n. factũ eẽ recolitur: q clerici q coacti ministerium ecclesie abiurarũt: de iuramẽto absolutionis fideliter beneficiũ meruerunt[e] ⁊ ad cobercendã iniquitatẽ eorũ q ecclesiasticos viros ad prestanduꝫ illud compulerant permissi[f] sunt in eadem ecclesia ministrare.
I Dem sardineñ. epis.
¶ Monachi qui pro debito monasterij iurant stare i obstagio. Et fideiussores qui iurauerũt credito rem indẽnem seruare: iuramenta seruare coguntur.
E Xrescripto quod nobis ẽ p̃sentatũ: inotuit abbatem tremeñ. cum petro sup summa. viij. miliũ solidoꝝ taliter ꝓuenisse: ⁊ infra. Sup bec ỽdictus abbas quosdã ex monachis obsides[g] vedit: q de obseruanda conuentiõe iurauerunt: vt si ipsi deficerent: alij monachi loco eorũ in obstagio ponerentur. Jnsuper si fidem dicti monachi nõ seruarent abbas vedit eidem. A. ⁊ eius vxorẽ fideiussores qui similiter fidem prestitisse dicun tur. ¶ Jdeoqꝫ mandamus: quatenus tam abbatem[h] q̃ monachos q̃. A. ⁊ vxoreꝫ[i] ipsius monere curetis: vt sicut iurarunt: eandẽ conuentionem faciãt adimpleri: alioquin abbati ⁊ monachis ingressuꝫ interdicatis ecclesie: ⁊ in terra prefati. A. ⁊ vxoris eiusdem vsqꝫ ad dignam satisfactionẽ inbibeatis[k] diuina officia celebrari.
I Dem lugdoñ. ⁊ vigorieñ. episcopis.
¶ Periurus ẽ ⁊ ab ecclesia remouendus qui non necessitate ſz volũtate venit contra licitum iuramentum.
Q Uerelam. R. canonici linconieñ. accepimus: q cuꝫ. A. dericus ei duos bisantios nomine ecclesie de statera se annuatiꝫ soluturum interposito sacramento firmasset: per biennium[l] ab huiusmodi pensionis solutione cessauit.
¶ Quoniam igitur nõ merentur ecclesias regere qui sunt crimine p̃iurij[m] irretiti. Mandamus quatenus si vobis constiterit memoratum. v. contra iuramentum suum non necessitate[n] sed voluntate ab eiusdem pensionis solutione cessare: ip̃m a prescripta ecclesia remouentes[o] eam prefato. R. restituere minime differatis.
L Acius tertius nouiceñ. episcopo.
¶ Si presentatus iurat presentanti de antiquo censu augẽdo ⁊ postea contrariũ iurat instituenti: valet scõm ⁊ non primum: tamen ab ecclesia remouetur.
Q Uerelam. Prima ps ponit impetrantis q̃relam. Secũda dat iudices ibi: quoniam ⁊c. Abbas siculus.

in pignore: nec tenet alienatio nisi ī casu. C. de pa. qui. fi. di. l. ij. naꝫ cum teneat ibi venditio: multofortiꝰ pignoris obligatio: sed ỽtinetur liber bomo qualitercũqꝫ: vt fiat quod cõuenit: ⁊ ỽ factuꝫ narratur. vel nõ potest obligari ꝑ pecunia sed pro pacto ineunde pacis: vel cõsimili. §. de arbi. c. exposita: vic vt ibi ī glo. lau.
b ¶ Abbatẽ: ⁊ monachos nomine monasterij cuiꝰ nomie contracta fuit obligatio: ⁊ ỽ compelli debent: vt eã seruẽt sicut iurauerunt. §. e. ad nostrã. cũ ī ipsius vtilitatẽ pecunia processerit
i ¶ Et vxorẽ. sed quare mandat papa mulieres istam puniri cũ iuuetur auxilio velleiani. ff. ad velle. l. i. ⁊. ij. ⁊. C. ad. l. velleianam. l. i. ⁊. l. quãuis. potest dici q nõ punietur si excipiat q nõ potuit fideiubere: vl ipsa forsitan si renunciauit beneficio victarũ legũ. vel potest aliter dici ẽt si non renũciauit q punitur ꝓpter iuramentuꝫ qõ seruari potest sine periculo anime. §. c. primo. ⁊. j. eo. titulo. c. cum contingat. Ber.
k ¶ Jnbibeatis. cuꝫ ipsi iurauerunt eandem conuentionẽ facere obseruari compellendi sunt ad hoc si per eos steterit quominus obseruetur. aliogn si darent operam quã possent ad ipsam obseruandam non ī ciderent in periuriũ. quia hoc solum videnr iurasse se facturos ⁊ curaturos quia simpliciter factum alterius iurare nõ poterant nec promittere. ff. de verbo. obligati. stipulatio ista in princi. ⁊ isti. de inuti. stipu. §. si quis alium: ⁊ argu. xxi. q. vlti. c. vlti.
Q Uerelam. Prima ps ponit impetrantis q̃relam. Secũda dat iudices ibi:
l ¶ Per biẽnũ. pp hoc solũ priuari ỽbuit ẽt si nõ iurasset. x. q. iij. c. hoc ius: ⁊ §. qui rẽ: ⁊. j. de loca. c. pe. ⁊. vlt. ⁊. ff. loca. q̃ro. §. inter locatorem.
m ¶ Periurij irretiti. sũt enī infames. vi. q. i. ifames. ⁊. c. qcunqꝫ. ⁊. xxij. q. v. si quis cõuictus. ⁊ arg. C. ỽ transac. si quis maior. ⁊ infamibus porte ꝺignitatis patere nõ debẽt. C. de digni. l. ij. li. xij. ⁊. C. ỽ ifa. l. vna. li. x. ⁊. j. ỽ excess. prela. iter dilectos. nec ampliꝰ ad testimonium admittũtur. vi. q. i. qcunqꝫ. ⁊ xxij. q. v. paruuli. ⁊. §. de testi. testimonium.
n ¶ Nõ necessitate: no. q necessitas excusat a piurio. xxiij. q. viij. si nulla. j. e. breui. ⁊. l. di. pẽbyteros: q necessitas legẽ ñ bz. ỽ ꝓse. di. j. sic. ⁊. §. ỽ ꝓsue. q̃to. j. ỽ pig. significãte. ⁊ de ꝓse. di. v. discipulos. ⁊. j. de fur. si qs p necessitatez. ⁊ iura subueniũt necessitate ipeditis. ff. ex qui. cau. ma. nõ ẽ. ff. loca. cũ ī plures. §. vestimẽta. ⁊. ff. si qs cau. l. ij. §. ij. ⁊ nõ ỽ deierare q ex iusta cã ỽ serit iuramẽtũ. ff. qui satisda. cog. l. vlt. ergo si iste sola volũtate cessauit merito priuari ỽbet cũ sit ifamis ꝑm canones: vt ỽ ī pri. notula.
o ¶ Remouẽtes. ſz vt q iste nõ deberet remoueri q ciuiliter agebat ỽ pensiõe videlicet. vñ etiã ꝓbato crimĩe ciuiliter deponi nõ debet. j. ỽ accusa. supbis. ⁊. c. inquisitiõis. i. rñ. nec amittere ecclesiã: ar. ꝯ. §. de or. cog. c. ij. sed bec forte haberẽt locũ si iste prelatus esset: ⁊ agerek ꝯ eũ ciuiliter: ſz ipe erat ꝙductor siue vicarius qui certã debebat dño reddere pensionẽ vnde probato qualitercũqꝫ eũ fraudem cõmisisse res est ei auferẽda. ff. de lege cõmis. l. lege. ⁊ in modum quasi denunciationis fuit bec querela: ⁊ ỽ hoc agebatur vt ecclesia ꝓuarek. ⁊ q debitum non soluit ad qõ iuramẽto est astrictus bñficio suo ꝓuatur. j. de fideius. peruenit. sic ⁊ iste priuari debet ecclesia: tum quia p biẽnium canonem non soluit: tum quia periurus est voluntate non necessitate.

a ¶ Ta nos. Cōmunis diuisio. secūda ibi: tue igitur. Ab. sicu.
¶ ꝓuo ꝓiudicat: neutrū tm̄ obseruabit. qz ō ecclesia remouet z lz ꝑz si fecisset ꝓinū suari nō oz ꝑiū iuri. ſ. ō cēſi. ꝓhibem⁹. z. c. graui. z. c. cū clerici.
b ¶ ꝓuo piurio. i. temerario iuramēto. ñ. n. habuit iusticiā secū z alia q̄ ōbēt in iuramēto iteruenire. xxij. q. ij. aduertendū. z. q. iiij. ī. mal. sicut. n. i iuramento exceptū oz eē ius supioris. ſ. eo. veniēs. z. c. ad nſaz iij. z. ff. ad mu. ipatores: z ī cō sti. federici de feu. c. vlt. multo fortius ius canonicū itelligit eē saluū ī ipso iuramēto. ſ. e. veniēs. ar. z. c. ad nſaz. iij. ar. s. de cōsti. q̄ in eccliaꝝ. z. ff. de pac iurisgētiū. §. generaliter. si vo qs falsum iurat ignorant er credēs vez eē qđ iurat nullum est peccatū. xxij. q. ij. boies falsum iurant. ī pīo exēplo p iuriū est trāsgressio iuramēti qđ si licitū ē peccat mortaliter transgrediēdo. s. e. si vo. z. c. querelā. si est illicitū ita vt eiꝰ obseruatio vergat ī oīspēdiuz salutis eterne: nō peccat cōtra ueniēdo: sed peccauit iurādo xxij. q. iiij. c. i. z. ij. z. iij. itez p iuriū qliz oꝰ indiscretū iuramētū. istud ex deliberatiōe vl ꝓposito factū mortale peccatū ē. ſ. e. sic ex litteris. xxxij. q. ij. q̄sacko. si vo qs iurat iocosa leuitate vl icaute: veniale est peccatum. xxv. di. §. criminis alias ea demum.

¶ Um quidam. Sūt duo dicta que per se patent vt ī rubro. Secūdū ibi: illi vo. Ab. si.

c ¶ Dignitate. sic pz q̄ dignitas ōliquētis aggrauat petrū lx. di. bō. xpianus. z. xj. q. iij. ꝑcipue. z. l. di. qz tua. z. xix. dis. nulli fas. xxxij. q. v. q̄ viderit xv. q. i. nulli fas. z. ſ. de here. excōicam⁹. §. credētes. z. ſ. de homi. sicut dignū. i. rūso. ar. ſ. C. vt nemo pri. l. ij. z. xxiiij. q. j. q̄ ꝑ pacē. z. xvi. q. iiij. nullus clericoꝝ. z. xxxv. di. añ oīa z. xlv. di. cū beat⁹. z. ff. ō pen. aut fcā. §. ꝓsona. So. ꝑietas ista ita oz itelligi: nā in quātitate cōtempt⁹ metit deus quātitatē reatus. q̄tum. n. frāgit alias affligit iustus tm̄ amat. vij. q. j. cū vo. ergo a simili q̄tum cōtēnit tm̄ peccat. argu. xj. q. iij. §. cū ergo in fi. q̄tum vo qs maior est siue ī maiori dignitate tāto magis ꝓsumit peccare z ꝓtenet. vñ qđ oꝰ dignitas ōliquētis aggrauat peccatū meliꝰ diceret aggrauat peccātē: qz ꝓsumit q̄ plꝰ ꝓtenat vñ rōne ꝓiuz ptionis tm̄ maior pnīa illi ꝓponit: qz ecclesia nescit cōsciētiā illius: tm̄ pōt eē q̄ plus ꝓtēneret aliquis rusticus q̄ magnus platus. vñ Ouidi⁹. ¶ Deiꝰ adultero turpis adulter obest: z sic itellige pnā rubricā. Ja pecuniaria pena plꝰ puniunt maiores q̄ miores: nobiles q̄ ignobiles. Jn pēa corporali sepe puniūtur minores z pcitur maioribꝰ. xxxv di. āte oīa: z sic itelliguntꝰ ꝓtraria.

d ¶ Absoluēdi. ad cautelā. sic. xxij. q. iiij. iter cetera. cū iuramētū ñ sit vinculū iniquitatis vt ibi: z. ſ. eo quāto. z. c. quintauallis.

e ¶ Penitentia. vnius āni. xxij. q. iiij. qui sacra.

¶ Sicut ex litteris. Cōis diuisio. Secunda ibi: respondemus. Ab. si.

f ¶ Moraturus. vbi vero se pcuouit semp debet manere. xxvi. q. j. q̄ vero. z ideo male iurauit.

g ¶ Temerariū. imo nec licitū sine licētia supioris. xij. q. i. ñ dicatis. xx. q. iiij. mōachis. z. s. de iura. calū. c. i. ī fi. z. s. ō postul. ex parte. z. xxvi. q. i. monachi. lau. Et clericus nō debet abiurare ecclesiaz sine licentia supioris. s. de renunciatione admonet: z. ſ. de regu. licet.

h ¶ Frangeret. seruando iuramētum.

i ¶ Pertimescat. qz pena vniꝰ debet esse metꝰ alteriꝰ. lj. q. vij. q̄ pp. C. ad. l. iu. re. l. i. ff. de pe. l. capitaliū. §. famosos. z. s. de transac. c. i. in. fi.

k ¶ Penitētiā. de illicito z temerario iuramēto pnīa ōbet ipponi. s. c. pri. z ꝑ tale iuramētū salubriter veniēdū est. xiiij. di. c. i. z. ij. xxij. q. iiij. p totū.

¶ Eritatis amica. Jn prima decisa cōsultatio. Jn scā rūsio ibi. respondemus. Ab. si.

l ¶ Eritatis: casus. clemēs papa. iij. īdulsit Guilielmo regi sicilie vt ipse nō teneret sibi pstare iuramētū p regno sicilie: ita tm̄ q̄ ex hoc nō fieret sibi vel successoribus suis preiudiciū quomodolibet. Et si forte rex ipse vel successores sui sibi z successoribus suis fidelitatē facere tenerent: sup ista indulgentia q̄stio mota fuit in pūtia regis vtrū singuli hēdes regis singulis successoribꝰ clemētis pstare deberēt fidelitatē: tūc duo cardinales qui erāt ibi legati aplice sedis illam idulgentiam sic fuerūt interpretati q̄ hēdes ipsius regis tenebant iurare fidelitatem dño pape clemēti z successoribus suis. quo pīsito alijs postmodū iurare minime cōpelluntur: postmodū ꝙsulꝰ fuit papa sup illa iterpretatione z ipse respondit q̄ nō vult recedere ab illa iterpretatione vt hēdes sui postq̄ iurauerāt successoribus iurare nō cōpellantur tm̄ ita tenent eis ꝑuare fidelitatez ac si iurassent. ¶ Dāc formā iurandi habuistis. s. e. ego eps: z colligitur ex antiqua decre. Ber.

m ¶ Simplicitas. fides eni vitatis vboꝝ admonicula non reqrit. C. vt se ab hēdi. ab. l. j. sic ergo cōmēdat simplicitas s. de sum. tri. c. i. in pn. z. xiiij. q. ix. pura. z. s. de iudi. pastoralis.

n ¶ Cōpellant. Sz ꝑ vl q̄ libertꝰ ecclie cuilz successori tenet ꝓfessionē facere infra ānū. xxij. q. ij. sepe. z. c. longingrate: z feudatariꝰ iuestituraꝝ petere oz a dño infra ānuz vt in ꝙsti. Federi. ō feu. §. preterea. pōt dici q̄ b fuit spālis indulgentia: vl dicas veriꝰ q̄ iurare successoribꝰ pōt si vult: ſz non oz cōpelli si iurauit sub hac forma. Ego iuro tibi fidelitatē z successoribꝰ tuis catholicis

¶ Ta nos durit fraternitas cōsulendos: cui stādum sit iuramento: quū clericos religiosi iuris iurādi religione cōstringūt ad maiorē solito pensionē soluendā: vel pstādū aliqd beneficij preter solitā pensionem: quū aūt instituūtur ab episcopis: iurant q̄ antiquā pēsiones z solitā non augebunt. ¶ Tue igit cōsul. breuiter respondemus: q̄ cum posterius iuramentū rōne: z lat. conci. auctoritate iuuetur: primo ꝓiudicat[a] quod de cupiditate p cessit. Ceterū iustuz est: vt clerici p piurio[b] qđ vitare nō possunt ab ecclesijs perpetuo excludantur.

¶ Rba. iij. archiepo. pisa.

¶ Episcopi de periurio grauius sunt puniendi hoc primo. Et illicitum est iuramentū de nō prebēdo subsidium cōiuncto hoc secundo.

¶ Um quidā: z infra. Consul. T. T. R. q̄ in epos qui suuz transgressi sunt iuramentū: est tanto grauius vindicandū quāto maiori preeminēt dignitate[c]: z eoruz exemplo facilius aliꝰ poterāt ad similia ꝓuocari. ¶ Illi vero qui iurant nō loqui patri vel matri sorori vel fratri: aut eis humānitatis subsidium non exhibere: absoluendi[n] sunt ab illius obseruantia iuramēti: cum illicitū sit z contrariū rōni: iniuncta tamen eis de hoc q̄ male iurauerāt penitentia[e] competenti.

I Dem.

¶ Non valet iuramentū monachi claustrum abiurantis: z sibi de hoc grauius penitētia imponitur.

Sicut ex lr̄is tue discretiōis cognouim⁹. R. ꝓioꝝ monasterij iracundie calore succensus iuramēto firmauit: q̄ i claustro eiusdē monasterij quo se vinculo ꝓfessionis astrinxit: nō esset cū. B. monacho vlterius moraturus[f]: z infra.

¶ Rādem⁹ q̄ nō licuit monacho supradicto temerariū[g] iuramentū facere marie cū fidē ꝓfessionis frā gerēt[b] z stabilitatis sue ꝓpositum euacuaret. Jōq̄ circa euz tua solli citudo ꝓuideat: q̄ talis ei pnīa iungat: vt aliꝰ qlibet exēplo eiꝰ deterritꝰ sīle aliqd facere ptimescat: ipse vero in claustro qđ licite abiurare ſi potuit cū stabilitate ꝑpetua suā pniaz[h] exeq̄tur. ¶ Lemēs. iij.

¶ Vasallus qui iurauit plato successoribus iurare non cogitur.

¶ Eritatis amica simplicitas[m] z infra. ¶ Rādem⁹: ut hēdes tui qui nobis vel alicui successoruz nſoꝝ iurauerunt: alijs iurare minime ꝙpellant[n]. catholicis tm̄ successoribꝰ nſis q̄ pro tpe fuerint: z homagij z fidelitatis puritatē nihilominus ac si iurassent oī tpe teneant absq̄ tergiuersatiōe aliq̄ fideliter obseruare. ¶ Elestinus. iij.

¶ A iuramēto per metum extorto ecclesia solet absoluere: z eius transgressores vt peccantes mortaliter non puniuntur.

Terū ī ea q̄stione q̄ quinto loco ponit an a sacramēti vinculo absoluant[o] q̄ istud inuiti[p] p vita z reb⁹ suādis fecerūt: nihil aliō arbitramur: q̄ꝫ quod ātecessores[q] nri ro. ponti. arbitrati fuisse noscūtur: q̄ tales a iuramenti nexib⁹ absoluerunt[r]. ¶ Ceterū vt agat consultius z auferat materia deierandi: nō eis ita expresse dicatur vt iuramenta non seruent[s]: sed si nō ea attenderit: nō ob hoc sunt tanquā pro mortali[t] crimine puniendi.

I Uno. tertius. H. S. z. M. ciuibus venetis.

¶ Si is cuius mandato stare iurauī: aliquid mihi precipit contra iuramentum per me prius licite factum: illud seruare nō teneor.

ex quo semel iuratū ē sub hac forma ñ oz āpliꝰ iurare: qz illō iuramētū ꝑpetuū ē quo ad illū q̄ iurauit z ita teneť successoribꝰ sīc illi cui iurauit.

¶ Erum in ea. Prima ps ponit qōnem z ipsius rūsionem. Secūda rūsionis illationem ibi. ceterum. Ab. si.

o ¶ Absoluant. i. absolutione indigeant an ipso iure sint absoluti.

p ¶ Inuiti: p talē. ſ. metū q̄ possit cadere in cōstantē virū. s. qđ me. cau. ad audiētiā. z. ff. qđ metus cau. metus aūt alias si sponte iurassent vel per vanū metū nō absoluerent a iuramēto imo illō necesse haberēt seruare. s. de resti. spo. accepta. z sollicite. z. ff. qđ me. cau. metus aūt. q̄ cōtra vanū metū nō audit aliquis.

q ¶ Antecessores. s. zacharias Gregorius z Urban⁹. xv. q. vj. alius. z in. c. nos sanctoꝝ iuratos: z Aler. s. eo. si vo.

r ¶ Absoluerūt. Quidā exposuerūt de facto: q̄ ipo iure nō tenebantur si iusto metu iurauerūt. Nos vo ꝓprie intelligimus vt dictū est. s. e. si vo. z. s. qđ me. cau. abbas.

s ¶ Non seruēt. ita q̄ ad ea obseruāda si sint astricti q̄ tenētur illa ꝑuare dūmodo sine interitu salutis eterne seruari possunt. s. eo. si vo. verū tamen si illa nō ꝑuant nō sunt pūiendi tanq̄ ꝑ directo piurio: z ita metus culpam attenuat si iuramētū nō seruat. Ber.

t ¶ Mortali. arg. est b q̄ iuramētū metu extortum parū obligat. s. qđ

metus can. perlatum. ꝛ. abbas. vbi plene de hoc. ꝛ. s. de resti. spo. sollicite. ꝛ de hoc dicitur. s. e. si vero.

VEniens Summatur vt in rubro inherendo verbis littere. Sed potest aliter intelligi vt patebit et infra dicendis. In prima parte ponitur querela impetrantis. In secunda prouisio ibi: verum. Ab. si.

a ¶Mandato: idoneo scilicet sic fuit exaudiẽdũ. s. de elec. cãm q̃. ꝛ. s. de rescrip. cũ adeo. ꝛ. ff. ō op. liber. si libert⁹. ī. eo. qnta-uallis. Inique tñ stnie arbitri standum est. ff. ō arbi. l. iij. ꝛ. l. diez. §. stari. dum tamen dolus absit C. de arbi. l. iij. ff. ō arbi. nō distinguemus. §. cum quedaz. ꝛ insti. mandati. §. illud. Quare ergo non statur huic mãdato. ℟espondeo isti non fuerunt arbitri: sed fuerunt arbitratores siue amicabiles cõpositores vt boni viri. vnde si male arbitrentur siue inique cõponãt eo⁹ dictũ reducendũ est ad arbitrum boni viri. ff. pro so. si societatem. T.

b ¶Presciuisset. ar. iuramenta ꝑm intentionez iurantis fore interpretanda xxij. q. v. bũane aures. ꝛ ar. s. xxij. q. v. quacũqz arte. ꝛ. c. ecce. de ō ō⁹. ī. de spõsali. ex litteris: sed nũquid potuit ei precipere vt cederet bonis. Vel vt ei daret bona sua non: qz iuramentum non extendi tur ad illa de quibus non est cogitatum. ī. eo. quintauallis. ī. de veci. ex mꝰtiplici. ar. s. de resti. spo. audita. xxij. q. ij. ne quis arbitret. ff. de transactio. cũ agliana. ff. de pig. obligatiõe. ff. de pecu. q peculij. ꝛ. C. que res pigno. obli. poss. l. i. ꝛ ciuili modo intelligendum fuit iuramentum vt dictum est in prima notula. ff. de seruitu. si cui. ff. ō ritu nup. postq̃. sic ꝛ liberta si iurauit non nubere de illicitis nuptijs intelligenduz est. ff. de iure patro. adigere. §. vlt.

c ¶Repugnet: ꝛ sic vꝫ q̃ si mandatũ nõ repugnet priori iuramẽto iuramẽtum sit seruandum cum possit seruari sine interitu salutis eterne. s. eo. si vero. qõ uerum esset tamen si enormẽ lesionem in rebus tẽporalibus pateret obtinebit relaxationez iuramenti. s. qõ me. cã. abbas. ꝛ. xxij. q. iiij. §. illicitum. vltra mediũ. versi. quisquis ergo ꝛc.

d **B**Reui Cõmunis diuisio. Secunda ibi. ℟ñdemus. Ab. si.

¶Difficultas. ꝛ ita difficultas excusat a periurio: vt. s. eo. ego. M. sic ꝛ necessitas. s. eo. querelã. ff. q̃ satisfda. cogunt. l. vlti. ar. ꝛ. ff. ō op. liber. si libertus. ff. qua. rerũ actio nõ dat. li. i. §. q̃ honorande. lz nõ excuset a pena cõuentionali. ff. de ver. obli. l. ꝙtinuus. actus. §. illud quoqz Ber.

e ¶Regsit⁹. Sed nunqd tenet ecclesiã iuuare nõ regsitus. vꝫ q̃ sic. xciij. dist. si inimic⁹: ar. s. ff. quoꝝ lega. l. i. §. i. ꝛ argu. huiusmodi. lfe. si vo ecclesia nõ seruauit ei fidẽ in suis necessitatibus nec ipse tenet ipsam iuuare xxij. q. v. de forma. s. eo. puenit. ij. uel si ecclesia subtrarit ei salarium suum consuetum. ff. loca. quero. §. inter locatorem; vel si remordet eum conscientia q̃ habeat malam causam. xi. q. iij. vel qui dicitis. nã ꝛ tunc aduocatus nõ tenetur iuuare clientulum suum. C. de iudi. rem non nouam. §. patroni causaruz sed ipse licet teneat sequi conscientiam suam ecclesia tamen habebit eum pro periuro. s. de resti. spo. litteras. ꝛ. ī. de sen. excõi. inquisitioni.

QUanto. Princeps qui iurauit certã seruare monetã si sciebat illã legitimo pondere fraudatã penitere dz de iuramẽto qõ fuit illicituz ꝛ ideo nõ ꝓnãdũ. Si vo ignorabat tunc iuramentum seruat si illaz facit restaurari. sic cõiter summat. sed ego summo generalius cõprehendendo etiã vltmũ dictũ. c. vt in rubro. ℙrio ponitur consultatio. Secundo rñsio ibi: sup quo. In qua tria mẽbra distiguit. scõm ibi: si vo Tertiũ ibi: verũtñ. Ab. si.

f ¶Defraudata. qui enī falsat monetã principis exuritur. C. ō fal. mo. l. ij. Qui autem falsat monetaz ciuitatis punit capite. C. eo. l. i. Sed ille q̃ nũmos radit vel tingit: si liber est dat ad bestias. si seruus vltimo supplicio punit. ff. ad. l. cozne. de fal. quicunqz. Et sunt hec tria spãlia: qz quilibet tenet ad accusationẽ huius crimis. Item quia cõdẽnatus non appellat. Itẽ q̃ punit ille ī cui⁹ domo falsa moneta cuditur. licet illud ignoret. C. de fal. mone. l. i.

g ¶Absolui. absoluere põt papa quẽlibet a sacro ex iusta causa puta pp scandalũ intolerabile vt si malum exẽplũ ꝓgeret ī multos claue tñ discretiõis precedente. ℙ. tamẽ hoc negabat ꝛ ola iura que dicũt vel innuũt papaz posse absoluere a iuramẽto: intelligebant de illicito: qz ī bis que sunt de iure naturali vt in voto ꝛ iuramento papa non dispensat. arg. ad hanc opinionez. ī. e. c. ꝛ si rps. vbi dicit red de dño iuramenta tua. quasi sit milẽ interptationẽ babes. ī. eo. petitio. ꝛ. ī. de vot. magne vbi dꝫ vouete ꝛ reddite. ꝛ. ī. de sta. reg. cum ad mõasterium. in fi. Lau. ī dicebat. T. dicit q̃ ex cã iusta potest quẽlibet absoluere xv. q. v. auctoritatẽ. ꝛ dispensare põt in voto ꝛ illud commutare in aliud qõ magis sit deo acceptũ. ī. de voto magne. ꝛ. c. i. ꝛ. c. q̃ super his. ꝛ. c. ex multa: ꝛ in iuramẽto ẽt ex eisdẽ causis potest dispensare. Ubi vo aliqs vouet vel iurat ꝛ illa licite vel honeste seruari possũt. nec sub est causa papa illa ī mutare non potest: ꝛ sic intelligebat. ℙ. ꝛ in hoc alij non discordãt. Et sic etiã intelliguntur illa verba vouete ꝛ reddite dño iuramẽta vestra. ꝛ est ar. ad p̃dicta. xxv. q. i. §. vlti. versi. ipsi nãqz soli ꝛc. ꝛ ff. de uulga. ꝛ pupil. substi. ex facto. hic uero nõ fuit necessaria absolutio: sed interpretatio ꝑm quod sequitur in littera. ꝛ secundum interpretationem debet seruari: quia fuit legitimum iuramentum.

b ¶Iniquitatis. xxij. q. iiij. inter cetera.

i ¶Partis. b iõ q̃ in forma iuramenti fuit hoc expressum. Sed nõne tũc mẽtiretur inscriptio monete: ĩmo uidetur q̃ rex ipse falsarius esset. ff. ad. l. cor. de fal. falsi nois. ꝛ. ī. de bis que fi. a prela. sine cõsen. capi. ꝙto. In moneta enī tria exiguntur quãtitas ponderis materia ꝛ publica forma. ff. de ꝙrahẽ. emp. l. i. ℟ñ deo q̃ nõ semp inscriptioni monete fides adhibet: sicut nec inscriptioni sepulchri C. de reli. ꝛ sump. fu. l. monumentoꝝ. ĩmo pictura est que largã hz sniam. semp enī fas fuit pictoribus ꝛ poetis nouitates ĩuenire. lz sit ar. s. xxiij. q. ij. sane ī ꝓn. Jo. Item si fur ex auro ꝛ argento monetam publicam falsam faciat: illo punito

VEniens ad presentiaz nostrã .A. nobis exposuit q̃ oliz cuz .M. mauricien. alternati conuitia inferendo certauit: propter quod cum graues inimicitias incurrisset quidam qui patris vtriusq̃ amatores extiterant suggesserunt predicto. A. vt in satisfactione iniuriarũ vestro iuraret obedire mandato[a]. Cunqz idem non crederet se tale quid comisisse propter quod ei aliquod graue deberet imponi: iuramentumqz illud sub tali confidentia prestitisset: ipsi sub iuramenti debito precepistis vt nunquam curiaz ducis intraret: nisi quũ omnes per edictum ipsius generaliter ad curiã vocarentur: ꝛ infra. ℙ Uerũ quia idẽ. A. qui dicti ducis est consiliarius ꝛ in iure suo multis ecclesijs quarum est aduocatus ex promisso tenetur adesse: nequaquam taliter iurasset si mãdatum illud sibi contrarium presciuisset[b]. Noueritis nos patriarche grandeñ. mãdasse: vt si mandatum priori iuramento licite facto repugnet[c]: ipsiuz auctoritate nostra denunciet nõ seruandum.

IDem magro apolinari.

¶ Qui iurauit ecclesiam defendere ꝛ requisitus sine iusta causa recusat periurus est nec eum defendit appellatio.

BReui sciscitatus es questione vtrum ille qui iura alicuius ecclesie seruare ac pro posse defendere iuramento tenetur si necessitate immiente super hoc sub iuramenti debito requisitus durerit appellandum periurij reatum incurrat. ℙ ℟ñdem⁹ q̃ in hoc articulo appellãtem a periurio talis ap. nõ excusat. imo nisi difficultas[d] existat propter quam regsitus[e] non possit ecclesie subuenire culpa periurij potius irretitur.

IDem illustri regi aragonie.

¶ Jurans scienter illicitum non indiget absolutione: sed tenetur illud non obseruare. Si vero iurauit ignoranter debet illud obseruare si aliquo licito modo est obseruabile. si autem iurauit licitũ quod putabat illicituz debet obseruare iuramentum, sed animo deprauato agat penitentiam.

QUanto personam tuam: et infra. Quidaz consiliarij tui immo potius deceptores tuuz animum indurerũt vt iurares irrequisito assensu populi vsq̃ ad certum tempus patris tui conseruare monetam: que tamen circa mortez eius fuerat legitimo pondere defraudata[f]. Cum autem adeo sit diminuta ꝛ minoris valoris effecta q̃ graue propter hoc scandalum in populo generatur: tu quod egeras indiscrete cupiens reuocare: ac necessitati populi satisfacere ab obseruatione iuramenti predicti postulasti supplicit a nobis absolui[g].

ℙ Super quo diligens indagator potuisset facile intueri q̃ non tam erat absolutio necessaria q̃z interpretatio requirenda: quoniaz quũ iuramentum feciste monetam aut falsam aut legitimaz credebas. Si falsam: iuramentum fuisset illicitum ꝛ nullatenus obseruandum: ꝛ pro eo esset tibi penitentia iniungenda: cum iuramentum non vt esset iniquitatis[h] vinculum fuerit institutum. ℙ Si vero legitimam esse credebas: iuramentum licitum fuit: ꝛ vsquequaq̃z seruandum: ꝛ vt irreprehensibiliter obseruetur: consulimus et mandamus vt reprobata moneta que a legitimo pondere fuerat defraudata: Alia sub nomine patris tui moneta cudatur: quam ad legitimum pondus reducas ꝑm eum statum quem tempore patris[i] tui habuit meliorem: ita q̃ antiqua moneta que ab illo statu falsata non fuerat cum ea pariter expendatur: per quod ꝛ dispendium vitari poterit ꝛ iuramentum seruari. ℙ Ueramtamen si monetam ipsam in prestatione iuramenti credebas a legitimo pondere diminutam: ꝛ tua super hoc conscientia te remordeat: tuum humiliter confitere pecatum: et satisfac ecclesie de lucro quod inde habuisti. Si autem ignorans hoc fecisti: et nunc scis: non tenet[k] restituere: quia ecclesia non debet lucrari de alieno. Si autem ignorans hoc fecisti: et nunc scis: non tenet[k] restituere: quia ecclesia non debet lucrari de alieno. Si autem ignorans hoc fecisti: et nunc scis: non tenet[k] restituere: quia ecclesia non debet lucrari de alieno.

pecunia in thesauro publico conseruatur. l. q. i. quod quidam circa me diuz. ver. si enim aliquid furtim. ꝛc.

a ¶ Satisfactionē. p temerario iuramēto iponit pna vni⁹ anni. xxij. q. iiij. q sacramēto. sz pro directo piurio iponit pna. vij. annoꝝ. v. q. i. quinquagenaꝝ. ꝛ. xxij. q. i. c. vlti. ītmo q sciēter dixerat fm canones infamis est. vt. vj. q. i. infames. ꝛ q̄ trāsactionē iuratā venerit scienter in famis ē. C. ō trāsl. si. qs maior.

QVIENS. Judices qui iurant. j. certū tps sniās exequi hoc non obstāte appellationibus ab eis interiectis deferre tenentur. b. d. vel aliter ꝛ generalius vt in rubro. Diuidit in q̄tuor ptes. In prima reprehensio ꝓfuluz. In scōa ibi: verum: ipsorum excusatio. In tertia ibi: ga vo: ipsoꝝ excusatiōis reprobatio ꝛ generale mandatū. In q̄rta ibi: cū ergo: mandatū spāle ꝛ cōminatio nō pentis. Ab. si.

b ¶ Leges. i. q. vj. anteriorum ꝛ. c. non ita.

c ¶ Plagiarijs. i. fideiussoribꝰ vulgare est illius terre.

d ¶ Jurarūt. in auc. de iudi. §. q: vo col. vj. C. de iudi. rem nō nouam. ꝛ. iij. q. vij. iudicet.

e ¶ Cōsuetudinē. licite ergo iudicatur ꝫz ꝓsuetudinē loci. ff. de eo qui mit. ī pos. cā rei ꝥuan. cū veniissent: q: consuetudo ꝓiudicat iuri. ff. de consue. c. pe.

f ¶ Interpositis: tudertina subest vño pape quo ad turisditione tpalē: ꝛ iō tenerent appellationes ad papam facte alias nō j. de ap. si duobus.

g ¶ Jus supioris. no. q in iuramento excipitur auctoritas maioris: vt ꝫ pz. ꝛ. j. e. eā te. ꝛ. ff. de rescrip. cōstitutis. arg. a contrario sensu. ff. ad muni. iperatores: ꝛ in cōsti. Federici de feudis. §. vlti. ꝛ est ius canonicum j. eo. ad nostram. iij. Jo.

h ¶ Mādandā. qō fieri non ō buit tū q: beneficio appellationis extinguit ꝓnunciatū. ff. ad turpil. l. i. §. vlti. tū q: interposita appellatione nihil innouari oz. ij. q. vj. appellatiōe. ꝛ. ff. nil inno. appel. pē. l. vna. B.

i ¶ Restituatis. ar. j. ff. de appel. cuz ex cā. vbi expectat talis restitutio vsq; ad euctū ꝓfirmationis vel cassatiōis sniē. Sol. nō est ꝓrium q: nō oꝰ ibi ꝙ nō debeat expectari: sed ibi recitat factū ꝓout contingit. vñ patet ꝙ pendente appellatione executio nō oz fieri ꝛ si fiat īnito possessore restitui oz ī pristinum statū añq̄ appellatiōis cā exaīet. arg. j. ō of. dele. pastoralis. §. preterea. ꝛ est hoc notabile.

AD nostram. Per iudicis officiuz subuenitur illi qui pp iuramētū vsuras repetere nō pōt. ita summat Jo. an. Et gdē ꝓcedit hoc summariū fm vnū itellectū satis clarū. Sed ꝫz aliū notabiliorē summo sic vt in rubro. primo narrat factū. Scōo prouidet ibi: mandam⁹. Ab. si.

k ¶ Peruenisse: non dicit per quem vel a quo.

l ¶ Repeterent. Si iurauit nō repetere denunciet illud ecclesie. qd si iurauit nō denunciare. Rñdeo: iuramentū fuit illicitū: ꝛ ideo non seruādum cū quilibet ad ꝫ teneatur. j. de cog. spiri. tua nos. ꝛ. j. de bere. cū ex iniūcto. ꝛ. j. eo. quēadmodum in fi. ꝛ. ij. q. i. si peccauerit: sed si iurauerit soluere nec recipere illud denunciet ecclesie vt dictū est. Vin.

m ¶ Probarēt. vt iuramentū illud remissuz esse ex testamēto. nisi velis ita interpretari hec ꝛba vt si illi de iure repetere nō possint qui iurauerūt nō repetere Sed tñ largius interpretabimur vltimas volūtates. j. de donatio. cū dilect⁹. ff. de triti. vi. ꝛ oleo leg. l. iij. sic ergo iure legati pñt isti petere vsuras quasi ex noua cā supueniente. Si. n. aliqs abiurat bñficiū pōt postea eū repetere ex noua cā superueniente. ff. de renun. cū inter. D. ꝛ. ff. de succes. edic. l. i. §. quod dicimus alias. §. sed videndū. ꝛ. ar. ff. q̄ metus cā ad audientiā. Itē cū iuro soluere aliqd solutū possum repetere. ff. eo. debitores. nō. n. est cogitandū de nouo iure. ff. de transac. cum aquiliana. Si vero ius nouum non est acquisitum possum agere vt remittatur iuramentū. ff. eo. c. i. ꝛ primo agendum est vt iuramentum remittatur ꝛ tunc potest repetere secure. B.

n ¶ Ad testimoniū. Notestimoniū ferri hic nō cōte. sed ꝫ iō contingit quia ꝫ ꝓcedebat in modum inquisitiōis siue denūciationis vt pz ꝙ ꝓmaz. vel pa ꝫ voluit ex ordine procedi ꝛ sine accusatore per denūciationē. Item quia ad eccl̄iaz vel epm spectat exeq voluntates defūcto rū. j. ō test. si bī des. ꝛ. c. pe. ꝛ. C. de episco. ꝛ cleri. nulli. l. si qs ad denūcian dū. ꝛ. ff. ō. peti. here. si hereditas. §. vlti. ꝛ sic seruāt ista iuramentum suū bac via. J.

o ¶ Cōstiterit ꝙ inquisitionē. ff. ō test. cog. ꝓterea.

AD nostram. Juder qui iurauit in oi cā iudiciariū ordinē obseruare in notorijs sublimitatem ordinis iudiciarij non seruabit. ff. d. vel generalius summo sic vt in rubro. Diuidit. naz in pria parte recitat tenorez iuramēti. in secunda ibi: nos: illud duplicet interpretat. Et secunda interpretatio ibi quāq̄. et vt clarius habeat intellectuz pone sic casum. Archiepiscop⁹ Neapolitan⁹ q̄si p extorsionē forte ad instantiā sui capti vel ppli pstitit generale iuramentum vt ī oi cā obseruaret ordinem iudiciariuz: processu tpis cum occurrerēt facta notoria dubitauit an deberet in eis iudiciariuz ordinē obseruare: papa supboc ꝙsul⁹ interpretat⁹ est hoc iuramētū vupr̄ pro vt extēdatur ad cās notorias sed intelligat ꝫz subiectā materiā. s. vt in causis non notorijs obseruetur ordo iudiciari⁹. in notorijs ō vo nō fuetur p ola q: ordo in notorijs est vt p ola nō seruef iurta illō vulgatū: in extraordinarijs ordo est ordinē non seruare. sc̄ba dicit posse intelligi vt referat ad cās ī quibus ordo iudiciarius ē seruād⁹. dicit. n. q si iste, archieps būit ī ano vt ordinem iudiciariū ī oi cā piter fuaret ꝛ sic cesset pdcā interpretatio tale iuramētum cū sit ꝛ canonicas sanctiōes pot⁹ē dicēdū piurij nec aliq̄ rone seruandum. Ab. si.

p ¶ Per extorsionē: vnde videbat nō teneri.

q ¶ Obseruād⁹. ex toto aliter citari oz. ij. q. i. ōs oiporēs: ꝛ sniā ferri. j. ō vnor. porro. ꝛ. j. de appel. cū sit romana. in fi. ꝛ ꝫ ꝛa sunt ī ꝓncia in q̄ sunt notoria ꝛ iudici ꝛ aliis. si vo nō sunt notoria ī hac ꝓncia sunt tñ notoria ī alia vel sūt ꝫ notoria ꝛ iudex nescit tūc pōt duob⁹ modis ꝓcedere. s. ordine iudiciario ac si eēt occultū. ar. ff. de ele. bone. ꝛ. xxiij. q. i. pudēda. ꝛ. ij. q. i. de⁹. vel cognoscere an sit notoriū ꝛ fcā sibi fide sup ꝫ ꝓcedere ꝫ reuz q̄ si crimē eēt notoriū. Et ī silib⁹ duas vias hz iudex. pōt. n. suspēdere infamatū vsq; ad purgationem. ij. q. i. pbyteri vel iq̄sitiōez facere ex offō suo. ij. q. i. ōs oiporēs.

r ¶ Jn mēte. ar. iuramēta ꝛ pmissa fi extēdi: nisi ad ea ō gb⁹ cogitatū ē. ar. xij. q. iij. ne qs. ff. ō trāsac. cū aglia. ff. ō pac. tres ffes.

s ¶ Sed piurij. ff. e. tua. ꝛ. j. de his q̄ fi. a ma. par. ca. c. i. ꝛ. j. eo. sicut. i.

t ¶ Benignius. sic. ff. de test. cū tu. nam promptum est leges legibus cō

tisfactionem[a] iniunctam tibi pro illicito iuramēto studeas adimplere.

¶ Item consulibus ꝛ populo tudertino.

¶ Non valet iuramētū prestitum in preiudiciuz iuris superioris.

VEnientes ad se. ap. consules vestros sup bis que ad nos de vobis sepi⁹ deferuntur: ꝛ commonere curauimus ꝛ aliquantuluz aspere conuenire. Cū. n. et appellationib⁹ interpositis ad apo. se. teneamini humiliter et deuote deferre: cuz et leges[b] etiaz seculares post sniam beneficiū appellationis non ōnegēt aggrauaris: vos sentētias ap. suspensas executioni mandatis Verū ijdez consules nobis exponere curauerūt q: quū aliqui ufum vocant ad officiū cōsulat⁹: firmāt proprio sacramēto q: sup mutuis ꝛ plagarijs[c] secunduz vestre ciuitatis consuetudinem iudicabunt: ꝛ infra. xxviij. dies q̄ iudicauerint exequuntur. Unde saluo huiusmodi iuramento vos non posse sup bis appellationibus deferre dicebant. Quia vo nō min⁹ iudices secunduz leges q̄z cōsules vestri secūduz cōsuetudinē[d] vestre ciuitatis iudicare iurarūt⁹: ꝛ ideo sicut iudices cōtra leges: sic ꝛ cōsules vestri cōtra cōsuetudinē[e] possent subditos aggrauare: Mādam⁹ q̄ten⁹ appellatiōib⁹ ad nos interpositis[f] ōferatis: cū ꝓdictū iuramētū vos excusare ñ possit in quo oz itelligi ius superioris[g] exceptum. Cū ergo post quā s. lator pre. ad se. apo. a sententia. B. iudicis appellauerit: sniam ipsam duxeritis executioni mandandam[h] in possessionez rerū de qbus questio vertebatur appellantis aduersarium inducentes: uolumus ꝛ mandamus vt possessionem ipsaz restituatis[i] eidem: aliogn noueritis nos epo nucerino mādasse: ut vos ad illud ec. cen. compellat.

¶ Item pisano archiepiscopo.

¶ Jurās vsuras non repetef pōt iuramēto non obstāte ex noua causa repetere.

AD nram noueritis audiētiaz pueniss[e]k q: cuz. J. ꝛ. B. de tro vsuras nō modicas psoluissent iuramēto firmauerunt: q: nec p se nec per aliū predictas vsuras repeterent[l]: vel apud ecclesiasticuz iudicem seu etiaz secularē super bis deponerent q̄stionē. Cumq̄ creditor condiderit testamētū suis precepit beredib⁹ vt oib⁹ q: ꝓbarent[m] sibi se ōdisse vsuras: eisdem ipsas ijdē restituere ꝓcurarent. vñ cum predicti. J. ꝛ. B. vsuras repetere non attēt ꝓpter huiusmodi iuramentuz ꝛ beredes ꝓdicti. D. eis negligāt satisfacere de vsuris. Mandamus quatenus sub pena excōicationis publice in ecclesia, pponi facias vel, pponas: vt q sup hoc nouerit veritatē procedāt ad testimoniuz[n] proferenduz: ꝛ si p dicta testiuz vel alia documenta tibi constiterit[o] ō p̄missis: beredes illius vt vsuras q̄s a predictis pater eoruz accepit restituant vniuersas eccle. cē. cōpellas.

¶ Item neapol. archiepo.

¶ Juramentū generale oz intelligi si fieri pōt vt non obuiet iuri alis tāquā temerariū non obligat contra iuris obseruantiam.

AD nostrā noueris audientiā pueniss[e] q: a te quasi p extorsionē[p] tale fuit pstitū iuramētū q: in oi cā ōberes ordinē iudiciariū obseruaf. Verū qñ ꝫz traditiōes canōicas mānifesta accusatiōe nō indigēt nec in eis ē ordo iudicari⁹ obseruandus[q] q oz ī alijs obseruari. nec tu qñ sub p̄missō tenore iurasti bēbas in mēte[r] vt ꝓpter ea uēires ꝓtra canonicas sanctiōes alioquin ñ iuramētū sz piurij potius extitisset: nec eēt aliq̄ rone ꝫuādū. Nos iuramētū tuū benignius[t] interpretari volentes ita q: cōsonet canonicis institutis: fra. T. auctoritate ꝑsentiū intimamus: q: ī manifestis et notorijs rone iuramēti p̄missi nō credimus

cordare. C. de inoffi. dona. l. vna.

a ¶ Non seruare. iuxta illud. Est in amore modus nō habuisse moduz.

b ¶ ℔Postulat. ℣. de verbo. signi. cū olim. ⁊. ℣. de vsur. cum in tua. ℣. de cohabi. cleri. ⁊. mul. vestra.

c ¶ ℔Regrit. ℨ nōne ordo iudiciarius pōt ſuari ſine pcō in notoriſs. ar. q̄ ſic. S̄. de elec. bone. ⁊ aug. ꝓbat id q̄ notoriuz eſt. ſ. eccleſiā nō eſſe nullā. xxiij. q. i. pudenda in fi. ⁊ ita vī licitū ſacramentuz vt ī notoriſs ſuet. Sz certe hoc iurare q̄ in oī notorio ſuetur ordo iuris ẽ illicitū ⁊ mltū lederet ius actoris cū ei icūberet on⁹ ꝓbādi: ⁊ diſciplina iudicialis ledetur ſi iudex non poſſet punire niſi pri⁹ ꝓbaret ſed b̄ fieri nō dz q̄ nulle ſunt validiores ꝓbationes q̄ p euidentiā facti ī illa decre. bone. factum fuit ob ſcādalū ad cautelā vt ibi dī vel forſitā ñ erat notoriū iudici. lau.

d ¶ Jn illis vz. argu. q̄ verbum generale nō eſt generaliſ intelligenduz: vt. i. q. i. iudices. ℣. oīa bona damaſci. ⁊. ff. de fuitu. ſi cui. ⁊. ff. de pig. ſi obligatione. ⁊ de ꝓſe. di. ij. reuera. ℣. de opibus toti⁹ mundi circa fi. nē. ar. S̄. xix. diſ. ſi roma nor. xxi. q. i. q̄ ſi dormieris. ⁊. i. q. i. ſunt non nulli. ⁊. ℣. de puil. q̄ circa. ⁊. S̄. de ma. ⁊ obedi. .c. ſolite.

Ate. Quia iuravit cui non debuit cui deberet iurare cōpelli. vel ſumma generalius ſic vt ī rubro. ℔Primo ponit exordium. ſcōo narratiōez ibi ſane. Tertio concluſionem ibi: cū igitur. Ab. ſi.

e ¶ Auget. q̄ſi grauis ſolui pōt vero creditori q̄ alteri eſt ſolutuz: ⁊ tñ non liberatur a debito. ff. de ſolu. vō ꝓcuratori. §. i. ⁊. ℣. de homi. ſicut dignū. §. eos in. fi.

f ¶ Quod alij. ſic. ff. de ꝓdi. idebi. in ſūma. in fi. vñ ſi alij ſolueris quod alij debes non liberaberis ⁊ ille furtuz cōmittit. ff. de fur. falſus. §. i. niſi ille ratū hēat. ff. eo. ſi vendidero. §. ſi tici⁹. vñ ꝑz q̄ pei⁹ ẽ latroni q̄ pitur ſpolia cum ſocio q̄ ſi nō ptiſ. xxij. q. iiij. ſi ad pctm̄. Jo. Et exp̄e q̄ dīc alij tm̄. ſ. ⁊ ſic nō obſtat q̄ ſoluit vni ex plurib⁹ quoꝝ glibet īſolidū q̄d debebat. ff. ō duo. re. ꝓſti. l. iij.

g ¶ Archiepo. ō hac materia tractat. ℣. ō pſcrip. ſi diligēti

b ¶ ℔Prestitum. piſano archiepiſcopo.

i ¶ Contrariū: q̄ ſi vnum contrariorum eſt bonum reliquum eſt malum. viij. q. i. ſciendum. ⁊. xxxij. di. hoſpiciolum. Lau.

k ¶ Illud. ſ. quod prestitiſti archiepiſcopo.

Vintauallis. Jſtud eſt valde famoſum. c. pp materiā arbitrorū que b̄ tractatur. cōmunis diuiſio. Secunda ibi: quo circa. Ab.

l ¶ Juramentū. quod ciuili modo fuit intelligendum. ff. de ſerui. ſi cui ⁊. S̄. eo. veniens. vbi de hoc.

m ¶ Exheredaret. Ad hūc caſuz iuramētū nō extēdebat nec ōbuit extēdi. ar. S̄. e q̄to. ⁊ melius ī. c. veniēs. xxij. q. iiij. vnuſq̄ſq̄z. ⁊. ff. ō op. liber. ſi libert⁹. ff. ō fideic̄. libe. thais ancilla. §. ſorore. ⁊. ff. ō manumiſ. l. iiij. ſi. niſi ī ceteris caſib⁹ q̄ ꝓtient ī auc̄: vt cum ō ap. cog. §. cās. col. viij. ita turpe fuit mādatū. Jtē ℨ p̄ceptū dñi fuit b̄ mādatū vt vxor ſeparet a viro. xxviij. q. i. idolatria. ⁊. xxxiij. q. ij. quos de⁹. Cauſe vō īgratitudīs pp q̄s pōt exheredare filiū ſūt he. ℔Dña ſi filiꝰ parētib⁹ manū itulerit. Jtē ſi grauē inuriā eis fecerit. Si criminaliter eos accuſauerit ō cā q̄ nō ſit aduerſus p̄ncipē vl rē publicā. ſi cū maleficis vſat. ſi malefic⁹ efficiat. Si vite parētū fuerit īſidiatus. ſi vxori vel cōcubine eius ſe īmiſcuerit. ſi er dilapidatione filij graue diſpēdiuz parētes ſuſtulerint. Si p̄ſona vī debito ei⁹ ingtū pōt fideiuber⁹ noluerit hoc tñ q̄ de fideiuſſione dī ad filios maſculos tantuz ptiet. Jtē ſi ꝓhibuit eos facere teſtm̄ ſi ℨ volūtatē parētū iter arenarios ⁊ mimos pſeuerauerit: ſi pater nō fuerit illi⁹ pfeſſionis. ſi filia vitā luxurioſaz egerit cū parētes vellēt eā p poſſe dotare. niſi neglexerit eā maritaſ vſq̄ ad. xxv. ānos ſi parētib⁹ furioſis debitā curā ñ ipēderit. Si parentez captū de carcere deducere neglexerit. b̄ totū bēs ī p̄miſſa autē.

Jta nos. Cōiuges abiurat⁹ ſe ñ poſſunt ita ſummat Jo. an. ego ſūmo ſic ex cā vt ī rubro. diuidit ī p̄ria conſultatio. ī ſecunda rñſio. ſecunda ibi: nos igit. Ab. ſi.

n ¶ ℔Petituros. Temerariuz fuit huiuſmōi iuramētuz ⁊ iō ñ fuit obligatoriū. xxij. q. iiij. iter cetera. ⁊. C. de nup. autē. q̄ eis p̄mittit. ⁊ dicunt q̄daz p̄iaz īponendā tanq̄ p vēia li. ar. S̄. e. vex. ⁊. xx. di. ℌ. criminis. īmo ad min⁹ vni⁹ ānī penitētia ſponit p temerario iuramento. xxij. q. iiij. g ſacramento. Tā.

o ¶ Cōmorari. nō tñ ī ſeculo vt q̄dā dicunt. ar. ℣. de ꝙerſi. ꝙiug. ad apoſtolicā. ſz dī q̄ in ſeculo. xxxiij. q. v. q̄ deo patri ſz ſi alter vellet ītrare monaſteriuz bēret locuz q̄ ipi vñt. Sz q̄d ſi iurauerunt q̄ nūq̄ diuerterent abinuicē: nunqd ẽ ſeruāduz iuramētuz tale cuz poſſit ſeruari ſine ītegritu ſalutis eterne. ñ vī q̄ nec penalis ſtipulatio teneret: vt ſi culpa alteri⁹ diuortiū fcīt fuerit duabis cētū. ff. ō v. ob. ſi ſtipulatō fcā fuerit. ſicut. n. libera ōbēt eē mīmonia ī ℨbēdo ita ī diſſoluēdo. C. de iuti. ſtipu. libera. ⁊. C. de nup. neq̄. ar. ff. de dōāti. inter vir. ⁊ vxo. ea q̄. ⁊. ff. de v. ob. ticia. ⁊. ℣. de ſponſa. gēma. Jo. hoc nō determinat ſed credo ſi vellent ītrare religionē poſſent: q̄ nō dī īfringere iuramētuz qui in meli⁹ illud cōmutat. S̄. eo. c. iij. ⁊. ℣. ō vo. ⁊. vo. re. c. ſcripture. ⁊ iuramentum illud benignius eſt interpretandum. S̄. eo. ad noſtram. ⁊. c. quāto.

p ¶ ℔Reuertatur. hic dicerem q̄ ꝓpria auctoritate debet redire ad virū nec expectare ſuperioris auctoritatem.

q ¶ Utrinq̄z. ſic. ℣. de reg. veniēs. ℣. ō diuor. ſignificaſti. ℣. de adul. c. pe. ⁊ vlt. ℣. de excep. cum eccleſiaſtice. ⁊. xxxij. q. vi. nihil. ⁊. ff. de cōpen. ſi ambo.

Uemadmodum. Summaſ vt ī rubro. ſz vltimū dictuz non eſt ſine dubio vt īfra patebit. diuiditur in tres partes p̄ncipales. ſcōa ibi: illud añt. tertia ibi: q̄ ſi. p̄ria ſubdiuidit. nā p̄mo īducit ſiſe ꝙſultatiōi fīēde. ſecundo ſoluit ibi: ita ſi q̄s. tertio ꝓbat ſolutionē p euitationē abſurditatis ⁊ p rōnē ibi aliogn. q̄rto rñdet oppoſitiōi iuramēti ibi nō obſtāte: q̄ rñſuz ꝓbat p euitatiōez abſurditatis ibi: quidē ſi poſt. Scōa ps p̄ncipalis non ſubdiuidit: ſed tertia ps ſic: q̄ p̄mo ponit caſum. ſcōo allegat p negatiua ibi: cuz ſcriptura. tertio p affirmatiua ibi: nunqd. q̄rto ſoluit ibi: tutius. Ab. ſi.

r ¶ ℔Dimittere. nec etiā accuſare. ff. de adul. ſi vxor. §. ſi quis vxorez. ⁊. §. vlt. ⁊. C. ad. l. iul. de adulterijs propter violatam.

te teneri ſuare[a] ſubtilitatē ordinis iudiciarij quā in bis nō ſeruari per oīa ipa iuris ratio poſtulat[b] ⁊ requirit[c]. vnde videbit ſubtiliter intuēti de ordine iudiciorū procedēt: ut in p̄miſſis nō p oīa ordo iudiciarius obſeruet. ℣ Quāquā ⁊ ſm approbatū intellectū recte poſſit intelligi q̄ iuraſti: vt in oībus cauſis ordinez iudiciariū obſeruares ī illis videlicet[d] in qb⁹ ẽ ordo iudiciari⁹ obſeruādus. Sic ergo faciens ⁊ iuramenti tenorē ſeruabis ⁊ iſtituta canonica non omittes.

I ℔Dem iudici karolitano.

¶ Si vnū iuramentū vni debitum alteri p̄ſtatur: illicitū eſt: ⁊ eo non obſtante cui debetur p̄ſtādū eſt.

Ate credimus diſcretione vigere vt intelligas per teipſū q̄ onus non remittit ſed augetur[e] cuz cuiq̄ improuide ſoluit q̄ alij[f] ex debito eſt p̄ſtādū. ℣ Sane cū archiep̄s turitan⁹ a te noie nr̄o iuramentum fidelitatis ſicut a nobis mādatū accepat exegiſſet: illud exhibere in eius manib⁹ diſtulifti: aſſerens q̄ piſano archiepō[g] ſaluo ap. ſe. honore huiuſmodi p̄ſtiteras iuramētum. ℣ Cū igit nobis ⁊ eccleſie romane fidelitatez facere tenearis: ſi p̄ſtitum[h] iuramentuz ei q̄ a te nobis tāquā debitū eſt p̄ſtanduz contrariuz[i] reputes: illud[k] illicitū iudicabis ⁊ illicito nō obſtāte q̄ licite īmo ex debito petit exhibebis. vel ſi p̄ſtitū p̄ſtādo cōtrariū nō exiſtit: illud ſine difficultate preſtabis.

I ℔Dē alatrino epō.

¶ Qui iurauit ſtare mandato alicuius nō tenetur parere ſi p̄cipit illicita vt q̄ filiū exheredet vel vxorem abiuret.

Quintauallis noſtris auribus intimauit q̄ p offenſa quam filie ipſius alijs mulieribus irrogarant q̄ earuz mādato parceret p̄ſtitit iuramētū[l]: que tale illi ſub debito iuramenti vedere mandatū: q̄ ſi quādo filij aut vxor illi⁹ aliq̄ō factū vel verbum contumelioſum mulieribus illis obijcerent idem filias ⁊ filios exheredaret[m] ⁊ a ſe. p̄riā remoueret vxorē. ℣ Quocirca mandamus quatenus cū licituz fuerit iuramentū: ſed mādatū illicitū: p̄dictis vt reuocent mādatuz illud iniūgas. aliogn eū ad mādati obſeruationē illi⁹ denūcies nō teneri.

I ℔Dem archiep̄o terraco.

¶ Ex cā leui ⁊ temeraria cōiuges etiā quo ad thorū ⁊ mutuā cohabitationē ſe ſepare non poſſunt etiā cum iuramenti interpoſitione.

Jta nos duxit fraternitas cōſulēdos qd tibi ſup hoc ſit faciendū: q̄. B. ⁊. A. vxor ei⁹ ad iuī cē iurauerūt ſe nūquā mutuo petituros[n] idē vero nūc repetit illaz instanter: ea econtrario affirmāte q̄ pri⁹ ſe faceret ſaracenaz q̄z rediret ad eū. ⁊ infra. ℣ Nos igit fraternitati tue rñdētes: mādam⁹ quatēus vtrūq̄z ad p̄tinētā ſuādā mōeas ⁊ inducas: quā ⁊ ſi p̄mittere voluerint ⁊ ſuare: vtrūq̄z dimittas ſine alio cōmorari[o]. aliogn ſi vir noluerit continere: tu illā vt reuertaſ[p] ad ipſuz ⁊ tāquaz vxor cū viro moretur p excōicationis ſentētiā ap. re. cōpellas. cū ⁊ temerariū fuerit huiuſmodi iuramētū: ⁊ adulterium vtrinq̄z[q] fit commiſſum.

I ℔Dem genuen. archiepiſcopo.

¶ Js qui iurauit cū muliere cōtrahere: ꝓpter ſuperuenientē fornicationē vel deformitatē eaz repellere pōt: ꝓpter p̄cedentē nō. b. d. p̄o. ſi vir iurauit non accuſare vxorem temerariū eſt iuramentū: ſed ſi ſpecialiter ō adulterio hoc iurauit: denunciaſ poterit: ſz accuſare nō dz.

Uemadmodū ſi vir mulieri iuraſſet q̄ cōtraxit cuz illa q̄ eam ſemp̄ p̄o legitima vxore teneret: ⁊ p̄ fornicatiōe quaz mulier antea cōmiſiſſet nō poſſet eā dimittere[r]: ſed p̄o fornicatione quam poſtea perpetraret eaz dimitere poſſet: non obſtante huiuſmodi iuramento illud benignius eſt interpretandum. S̄. eo. ad noſtram. ⁊. c. quāto.

a Non ſeruare. iuxta illud. Eſt in amore modus nō habuiſſe moduz.

b ℔Postulat. ℣. de verbo. ſigni. cū olim. ⁊. ℣. de vſur. cum in tua. ℣. de cohabi. cleri. ⁊. mul. veſtra.

c ℔Regrit. ℨ nōne ordo iudiciarius pōt ſuari ſine pcō in notoriſs. ar. q̄ ſic. S̄. de elec. bone. ⁊ aug. ꝓbat id q̄ notoriuz eſt. ſ. eccleſiā nō eſſe nullā. xxiij. q. i. pudenda in fi. ⁊ ita vī licitū ſacramentuz vt ī notoriſs ſuet. Sz certe hoc iurare q̄ in oī notorio ſuetur ordo iuris ẽ illicitū ⁊ mltū lederet ius actoris cū ei icūberet on⁹ ꝓbādi: ⁊ diſciplina iudicialis ledetur ſi iudex non poſſet punire niſi pri⁹ ꝓbaret ſed b̄ fieri nō dz q̄ nulle ſunt validiores ꝓbationes q̄ p euidentiā facti ī illa decre. bone. factum fuit ob ſcādalū ad cautelā vt ibi dī vel forſitā ñ erat notoriū iudici. lau.

d ¶ Jn illis vz. argu. q̄ verbum generale nō eſt generaliſ intelligenduz: vt. i. q. i. iudices. ℣. oīa bona damaſci. ⁊. ff. de fuitu. ſi cui. ⁊. ff. de pig. ſi obligatione. ⁊ de ꝓſe. di. ij. reuera. ℣. de opibus toti⁹ mundi circa fi. nē. ar. S̄. xix. diſ. ſi roma nor. xxi. q. i. q̄ ſi dormieris. ⁊. i. q. i. ſunt non nulli. ⁊. ℣. de puil. q̄ circa. ⁊. S̄. de ma. ⁊ obedi. .c. ſolite.

Ate. Quia iuravit cui non debuit cui deberet iurare cōpelli. vel ſumma generalius ſic vt ī rubro. ℔Primo ponit exordium. ſcōo narratiōez ibi ſane. Tertio concluſionem ibi: cū igitur. Ab. ſi.

e ¶ Auget. q̄ſi grauis ſolui pōt vero creditori q̄ alteri eſt ſolutuz: ⁊ tñ non liberatur a debito. ff. de ſolu. vō ꝓcuratori. §. i. ⁊. ℣. de homi. ſicut dignū. §. eos in. fi.

f ¶ Quod alij. ſic. ff. de ꝓdi. idebi. in ſūma. in fi. vñ ſi alij ſolueris quod alij debes non liberaberis ⁊ ille furtuz cōmittit. ff. de fur. falſus. §. i. niſi ille ratū hēat. ff. eo. ſi vendidero. §. ſi tici⁹. vñ ꝑz q̄ pei⁹ ẽ latroni q̄ pitur ſpolia cum ſocio q̄ ſi nō ptiſ. xxij. q. iiij. ſi ad pctm̄. Jo. Et exp̄e q̄ dīc alij tm̄. ſ. ⁊ ſic nō obſtat q̄ ſoluit vni ex plurib⁹ quoꝝ glibet īſolidū q̄d debebat. ff. ō duo. re. ꝓſti. l. iij.

g ¶ Archiepo. ō hac materia tractat. ℣. ō pſcrip. ſi diligēti

b ¶ ℔Prestitum. piſano archiepiſcopo.

i ¶ Contrariū: q̄ ſi vnum contrariorum eſt bonum reliquum eſt malum. viij. q. i. ſciendum. ⁊. xxxij. di. hoſpiciolum. Lau.

k ¶ Illud. ſ. quod prestitiſti archiepiſcopo.

Vintauallis. Jſtud eſt valde famoſum. c. pp materiā arbitrorū que b̄ tractatur. cōmunis diuiſio. Secunda ibi: quo circa. Ab.

l ¶ Juramentū. quod ciuili modo fuit intelligendum. ff. de ſerui. ſi cui ⁊. S̄. eo. veniens. vbi de hoc.

m ¶ Exheredaret. Ad hūc caſuz iuramētū nō extēdebat nec ōbuit extēdi. ar. S̄. e q̄to. ⁊ melius ī. c. veniēs. xxij. q. iiij. vnuſq̄ſq̄z. ⁊. ff. ō op. liber. ſi libert⁹. ff. ō fideic̄. libe. thais ancilla. §. ſorore. ⁊. ff. ō manumiſ. l. iiij. ſi. niſi ī ceteris caſib⁹ q̄ ꝓtient ī auc̄: vt cum ō ap. cog. §. cās. col. viij.

Jta nos. Cōiuges abiurat⁹ ſe ñ poſſunt ita ſummat Jo. an. ego ſūmo ſic ex cā vt ī rubro. diuidit ī p̄ria conſultatio. ī ſecunda rñſio. ſecunda ibi: nos igit. Ab. ſi.

n ¶ ℔Petituros. Temerariuz fuit huiuſmōi iuramētuz ⁊ iō ñ fuit obligatoriū. xxij. q. iiij. iter cetera. ⁊. C. de nup. autē. q̄ eis p̄mittit. ⁊ dicunt q̄daz p̄iaz īponendā tanq̄ p vēia li. ar. S̄. e. vex. ⁊. xx. di. ℌ. criminis. īmo ad min⁹ vni⁹ ānī penitētia ſponit p temerario iuramento. xxij. q. iiij. g ſacramento. Tā.

o ¶ Cōmorari. nō tñ ī ſeculo vt q̄dā dicunt. ar. ℣. de ꝙerſi. ꝙiug. ad apoſtolicā. ſz dī q̄ in ſeculo. xxxiij. q. v. q̄ deo patri ſz ſi alter vellet ītrare monaſteriuz bēret locuz q̄ ipi vñt. Sz q̄d ſi iurauerunt q̄ nūq̄ diuerterent abinuicē: nunqd ẽ ſeruāduz iuramētuz tale cuz poſſit ſeruari ſine ītegritu ſalutis eterne. ñ vī q̄ nec penalis ſtipulatio teneret: vt ſi culpa alteri⁹ diuortiū fcīt fuerit duabis cētū. ff. ō v. ob. ſi ſtipulatō fcā fuerit. ſicut. n. libera ōbēt eē mīmonia ī ℨbēdo ita ī diſſoluēdo. C. de iuti. ſtipu. libera. ⁊. C. de nup. neq̄. ar. ff. de dōāti. inter vir. ⁊ vxo. ea q̄. ⁊. ff. de v. ob. ticia. ⁊. ℣. de ſponſa. gēma. Jo. hoc nō determinat ſed credo ſi vellent ītrare religionē poſſent: q̄ nō dī īfringere iuramētuz qui in meli⁹ illud cōmutat. S̄. eo. c. iij. ⁊. ℣. ō vo. ⁊. vo. re. c. ſcripture. ⁊ iuramentum illud benignius eſt interpretandum. S̄. eo. ad noſtram. ⁊. c. quāto.

p ¶ ℔Reuertatur. hic dicerem q̄ ꝓpria auctoritate debet redire ad virū nec expectare ſuperioris auctoritatem.

q ¶ Utrinq̄z. ſic. ℣. de reg. veniēs. ℣. ō diuor. ſignificaſti. ℣. de adul. c. pe. ⁊ vlt. ℣. de excep. cum eccleſiaſtice. ⁊. xxxij. q. vi. nihil. ⁊. ff. de cōpen. ſi ambo.

Uemadmodum. Summaſ vt ī rubro. ſz vltimū dictuz non eſt ſine dubio vt īfra patebit. diuiditur in tres partes p̄ncipales. ſcōa ibi: illud añt. tertia ibi: q̄ ſi. p̄ria ſubdiuidit. nā p̄mo īducit ſiſe ꝙſultatiōi fīēde. ſecundo ſoluit ibi: ita ſi q̄s. tertio ꝓbat ſolutionē p euitationē abſurditatis ⁊ p rōnē ibi aliogn. q̄rto rñdet oppoſitiōi iuramēti ibi nō obſtāte: q̄ rñſuz ꝓbat p euitatiōez abſurditatis ibi: quidē ſi poſt. Scōa ps p̄ncipalis non ſubdiuidit: ſed tertia ps ſic: q̄ p̄mo ponit caſum. ſcōo allegat p negatiua ibi: cuz ſcriptura. tertio p affirmatiua ibi: nunqd. q̄rto ſoluit ibi: tutius. Ab. ſi.

r ¶ ℔Dimittere. nec etiā accuſare. ff. de adul. ſi vxor. §. ſi quis vxorez. ⁊. §. vlt. ⁊. C. ad. l. iul. de adulterijs propter violatam.

a ¶ Cõditio. Nota q; plerũq; ſtelligunt ꝓditiões ī iuramẽtis vt ſi placet pape: vt.ſ.e. veniẽtes. Itẽ ſi deo placuerit.xxij.q.ij.beatus.§.i. Itẽ hec ſi res eodẽ ſtatu pmãſerit.xxij.q.ij.ne qs.ī.ff.ō ſolu cũ qs. Itẽ ſi mihi ſuadẽt fides. ſ.eo.puenit.ī.ff.loca.q̃ro.§.iter. Itẽ honeſte ī poſſibiles vt ħ of.ī.j.e.ſicut Item hec ſi mihi numeraueris pecuniã.C.de non nu.pe.indubitati. Item hec ſi nuptie fuerint ſecute.ff. de iu.do ſtipulationẽ. Itẽ hec ſi non moderatum quid preciat.ſ.eo.veniens.ī.c. q̃ta uallis.ī.ff.de ope.liber.ſi libert⁹.itez facultas ſubintelligit.ſ.e.breui. Itẽ cõmoditas ff.quarũ re.ac.nõ.da.l.i.§.q̃ honorãde. Spãles aũt ꝓditiones nõ ſubintelligunt ſi nõ ex p̃mant.ſz mẽte ꝓcipiãt.xxxij.q.vlt.c.vlt.in.fi.C.de ꝓdi ob cau.ſi repetẽdi.niſi vbi lex exp̃mit aliqd tacite agi inter ꝓbẽtes:q; tũc illõ p exp̃ſſo habet .ff.ſi cer.pe.cũ qd.ī.ff.de ob. ob.triticũ.ī ħ ꝟa ſunt ī p̃miſſoꝝ iuramẽtis:ſz ī aſſertoꝝ nulla ꝓditio ſubintelligit.ī ō tali logtur.xxxij.q.vlt.c.vlt.ī C.ō iure do.ſi mulier a viro. Sz nunqd dicem⁹ oẽ iuramẽtum cõditionale ſi oẽs p̃miſſe ꝓditiões ſubintelligunt.certe ſi ff.de ꝓdi.ī demon.ꝓditiones

b ¶ Precedẽtẽ.q; ex quo ſemel ꝓbauit mores ipſi⁹ nõ pt poſtea ꝓbare.xxxij.q.ij.horrend⁹.niſi ex ſuperueniẽti cã: vt.ſ.de eta.ī q̃li.accepim⁹. ī.ſ.ō of.dele.iſinuãte.ī.iiij. .q.iij.§.ſi qs teſtibus Joan.

c ¶ Fortiꝰ.nã cui dam⁹ actionẽ multofortiꝰ exceptionẽ.ff.ō reg.iu.iuit⁹.§.cui damus.ī ff.de ſupſi.l.i.§.plane.ī.ſ.e. debitores.q̃qz tñ ꝓſequimur excipiẽdo q̃ agendo petere ñ poſſum⁹.ff.de neg.ge.l.iij.§. pupillus.ī.ff.de cõpẽ.ſi cũ filioſa.q̃qz q̃dã ꝓſegmur agẽdo q̃ nõ ꝓſegmur excipiẽdo.ſ. eo.ōbitores.ī.ſ.q̃ me.cã ad audiẽtiã.itẽ põt ōpoſitũ ſ̃peti ſz nõ cõpẽſari.C.de cõpe.l.vl. ī.j.de depo.bona fides.§.ij.

d ¶ Spõſam. Naz ī ſponſus põt ſponſam accuſare de adulterio q̃ſi matrimõio iã inicito.ar.C.de adul.ꝓpter.niſi ī caſu.ff.ō adul.miles.§.conq̃rebant:q; ī iniuria ei facta ẽ .ff.de iniur.itẽ apud.§.ſpõſuz q; nec mſimõiũ nec ſpẽ matrimonij violare p̃miſſuz eſt.ff. de adulte.ſi vxor.§.diuꝰ.

e ¶ Ejicitur. deterior nãq; dolus ei⁹ cognoſcit q̃ interruptã iterum litem deſerit q̃ qui ſemel ceptã dereliquit.in auten.de litig.§.omnez in fi.col.viij.ī minus malum eſt vtã domini nõ agnoſcere q̃ poſt agnitam retroire.j.de apoſta.quidam.

f ¶ Inalterutro.i.in vxore dimiſſa ī ſponſa nõ admiſſa.

g ¶ Ad vtrũq;.ſ.vt eam recipiat vel nõ recipiat.

h ¶ Oculos.ſic ꝑz q; iuramẽtũ q̃q; põt ſuari ſine ĩteritu ſalutis eterne ī tñ nõ tenet illud ſuare.ſz hoc ſõ eſt:q; oneſtas ĩtelligit in hoc iuramẽto vt ſi res in eodẽ ſtatu p̃manet.id.n.tacite agit.xxij.q.ij.ne quis.ī.ff.ō ſolu.cũ qs.ſz ſi iuramẽtũ ñ poſſet ſuari ſine ĩteritu ſalutis eterne vel ſi eẽt cõtra leges vel bonos mores ſuari nõ dz.ſ.c.pri.ī.c.quintauallis.ī.ff.de leg.i.ſi quis inglinos.§. vlti.ff.de leg.iij.ſi qs in p̃n.ī.ff.de iurepa.adigere.ſecus eẽt ſi mulier laberet in facultatib⁹. Sed qd ſi per violentiam opp̃umat ſponſa de futuro.vt q; nihilomin⁹ teneat cum ea cõtrahere.ar.xxxij.q.v.reuera.ff.de adulte.ſi vxor.§.ſi quis plane.ſed nõ eſt verũ.xxvij.q.ij.raptor.ī.c.ſequẽ.ī.xxxij.q.v. finge.ī.c.ille.ī ita punitur ſine culpa ſed non ſine cauſa.

i ¶ Teneretur.q̃ſi dicat non.qõ verum eſt in ſponſa de futuro.j.de coniug. lepro.c.vlti.ſponſaz vero de preſentꝰ ducere tenetur q; nõ reperit caſus niſi vnus in quo poſſit eam dimittere.j.de cõuer.coniug.ex publico.

k ¶ Teneretur.quaſi dicat non tenetur eam admittere.

l ¶ Quãuis.iſtud q̃uis nõ ẽ aduerſatiuũ ſz cãtiuũ ī ponit q̃uis p̃ qa.

m ¶ Impedit. vt votũ ſimpler.xxxvij.di.ſi vir.ſic.xv.q.i.§.vlti. vbi of nõ omnia que impediunt ordinandum. dicit ordinatum.

n ¶ Crimine.nã pactũ illud nõ valet ſi qs paciſcatur ne aliũ accuſet ō crimine nõdũ ꝓpetrato.ff.de pac.ſi vnus.§.pacta.ī.§.illud.tñ ō crimine tam commiſſo paciſci põt ne de eo agatur.ff.ō pac.ſi vn⁹.§.pacta.ī.j. .e.c.ō.non ſoluz ſeptieſ ſẽ. Nec illud pactũ ſz ne dolus p̃ſtetur.ff. de reiu.Jctus. Talia.n.pacta ꝓ publicã vtilitatez eẽ videntur:q; p ea inuitant boies ad peccãdũ ĩpune ſi.ff.de pac.dota. cõuenire.ī.ſ. de cõſue.c.pe. ī q; publice vtilitatis eſt ne crimina remaneãt ĩ punita.j.de ſentẽ.excõ. vt fame.ī.ff.de ſolu.ſtichum. §.i.ī.ff.ad.l.aq̃l. ita vulnerat⁹ in fi.

o ¶ Dimiteret.q; frater aut ſoror nõ eſt ſeruituti ſubiect⁹ in hmõi.xxviij. .q.i.ſi infidelis.ī.j. de diuoꝝ.quãto.iurta illud ſpernas ſpnẽtẽ vel blaſphemare volentez. vt te credẽtem ſcelus ad mortale trahentem. Nã ſũt abſq; mora ſic vincula rupta priora. Vincen.

p ¶ Pſon⁹. xxxij. q. i. c.i.ī.ff.ad.l. iul. de adulte.l.ij.§.ij.ī.ff. ō fur. qui. vas. §.i.argu.ī.j. de adulte.ſi vir.

q ¶ Ethnica. ethnos.i. gẽs ide ethnica.i.gẽtil.

r ¶ In hoc caſu vltio.ſ. vbi iurauit nõ accuſare eã de adulterio ī ita põt qs ſe obligare pacto ad nõ accuſandum.j.de accu.veniens.arg.ꝯ.ff.de pac.ſi vn⁹.§.illud.ī.§. pacta.ī.ff. de pact. doꝝ. ꝓuenire.hoc ſolutũ ẽ.ſ. in notula.nam illud.

s ¶ Deſiſtat:ī ita pactuz ī iuramẽtũ valet q̃. tenus tãgit rẽ familiarẽ nõ ī eo q̃ publicã vt viri in notula.nam illud.

t ¶ Denunciare. ſed qd ſi nollet corrigi nec curaret de excõicatione.dicit Jo.q; tunc licite põt eaz deſerere q; iã eſt ꝓtumeliоſa creatori ſuo.xxviij. .q.i.ſi infidelis.ī ſic q̃ qz cui precludit vna via alia via ad idez admittit: vt.iiij.q.iij.ſui neqz ī hic:q; ſz nõ poſſet eã accuſare:poterit tñ eã ōnũciare.ar.ꝯ.ff.ō tuto.ī curato.ſcire.ī.ff.de ꝓdi.iſti.q̃ ſub ꝓditiõe.§.ſi qs.ī.ff.de bo.liber.q̃ritur. C.ſi mãci.ita vene.l.vlti.ī.ſ.de ꝓcur.tue. Tancre. dicit q; ñ ꝟz eã deſerere:ſz ſe nõ corrigat ẽt ſi vite ei⁹ inſidiaret.xxxij.q.vi.gegd mulier ſz ꝟz eã tenere ī vinculis ī caſtigare cũ hoc ei p̃miſſuz ãt.xxxij.q.ij.placuit.ī.q.v.ħ imago.ī.xxiij.q.iiij.duo iſta noĩa.ī.vij.q.i.ſicut alteri⁹.

Et ſi. Monachi ī cõuerſi iurare põt ꝓ teſtimonio ferẽdo ī cã monaſterij ſui.ita cõiter ſũmat.ſz ħ ſũmatio numis reſtringit lr̃az.iõ ſũmo ſic vt ī rubro:diuidit in.v.ptes.ī ꝑma rñdet auctoritati evãgelice q̃ videbat ꝓhibitũ iuramẽtuz.ſcõa ibi iacob⁹ quoq; auctoritati aplice. tertia ibi ãgel⁹:ꝓbat multis auctoritatib⁹ noui ī veteris teſtamẽti q; licitũ ẽ iurar.q̃rta ibi q̃dã.n.q̃re ſimplr̃ ꝓhibẽt iuramẽtũ.q̃nta ibi:licet dat petẽtib⁹ licẽtiã iurãdi. Ub.ſi.

u ¶ Sermo.xxxij.q.i.ita ergo.

x ¶ Non nõ.iſte due negatiões non faciunt ħ vnam affirmatione ꝑm q; alibi faciunt.ff.de verbo.ſigni.duobus verbis.

y ¶ Affirmatio.ecce declaratio geminatiõis.i.vt qõ os affirmat:ī cor affirmet.ī quod os negat.ī cor neget.ſic.xxiij.di.pſalmiſta.

z ¶ Creaturã.ſic.xij.q.i.clericum.ī.ī autẽ.vt nõ luxurientur ꝯ naturã

volk. vj. §. ⁊ qñ. ¶ Per creaturā licitū est iurare vbi exprimit ī iure vt per crucē. xxij. q. v. q iurat. p euāgeliū. xxij. q. i. si aliq̄. p ordinē: vt. i. q. i. quo tiens. p salutē ꝓncipis. ff. de iureiur. qui p salutē. l. iij. §. vlt. p altare. xxij. q. i. bēmus. aliter. n. iurare nō dz. vñ non lz iurare mēbra dei in auc. ut nō luxurientur ℨ naturā coll. vj. §. ⁊ qñ. ⁊. xxij. q. i. si quis per capillum. vbi pena ponitur.

a Omnino. i. ex leui cā vl̄p oīa. Sic̄ oīno habet in lege ut si fideiussor ītercedat p maiori sūma q̄ ꝓncipalis debitor oīo non obligatur. ff. de fide. grece. §. illud. vi.

b Seruandū. qualiter cūq; iuratur si licituz est qđ iuratur seruādū est iuramentū. xxij. q. i. monete. ⁊. ff. de iureiu. §. i. qa multa fieri non debēt fcā tñ tenēt. xxvij. di. si uir. ⁊ xxvij. q. ij. nos nouimus sicut iudex ultia die sue iurisdictōis iudicare non dz ff. de iurisdi. om. iu. eū q: si tñ sniaz dixerit tenet. ff. de offi. ꝓcon. memisse ī fi. T.

c Nolite. i. non habeatis voluntatem iurādi.

d Necessitas. ⁊ ita nūq̄ iurādum est nisi in necessitate: sz hec necessitas includit etiam sub se vtilitatē. xxij. q. i. tu maluz. ⁊ c. ita ergo. Lau.

e Comites: de quibus habes. xxij. q. ij. aīaduertendū. ⁊. q. i. ⁊ iurabunt.

f Prophetā. s. hieremias.

g Jurabūt. hec habes. xxij. q. i. ⁊ iurabunt.

h In veritate: cōscie.

i In iudicio. i. discretione vel deliberatione.

k Justicia. i. vt qđ iuratur sit iustum ⁊ licitum: ⁊ isti sunt tres comites qui debēt īteruenire ī quolz iuramēto. ⁊ si ista defuerint nō iuramētū: sed periurīū est dicēdū vt in. c. aīaduertendū. xxij. q. ij.

l Controuersie: qr post iuramentū delatuz ⁊ prestitum nihil ampli⁹ q̄rendum est. ff. de iureiuran. non erit. §. delato. ⁊ parē bz auctoritatem cum trā sactione ⁊ maiorez q̄ res iudicata. ff. de iureiuran. l. ij. qđ verum est si est ō latū a pte parti. istud enī retractari non pōt. ff. eo. admonendi. i.

m Amen. i. sine defectu. ⁊ est no. assertionis.

n Testis est. in veteri testamento iurabatur sic: vivit dē viuit anima mea. sic iurauit vidua que erat in sarepta sidoniorum Helie prophete. Tempore gratie in primitiua ecclesia iurabatur testis est mihi deus: deū inuoco testē. xxij. q. i. si peccatum ⁊. xxij. di. sacrosan. Hodie iuratur per deum per euāgelia. lxiij. di. tibi domino. ⁊. i. q. vlti. c. vlti. T.

o Maiorē: hoc habes. xxij. q. i. non est.

p Quedam: posset aliquis querere ex quo licite iuratur quare prohibuit dominus iuramentum. respondet papa quedam ⁊c.

q Mala sunt: quedā. n. illicita sunt in sui natura q̄dā ciuilr. i. iure positiuo vl̄ ꝓsuetudinario. ff. de v. si. pbrū. ar. ff. de adul. si adulteriū. sic quedaz sunt simoniaca ipso iure. s. q̄ ī veteri testō erāt ꝓhibita vt vēdere spiritualia. i. q. i. qui studet. quedā sunt prohibita p cōstitutionem ecclesie: vt dico vobis nolite iurare omnino[a] statim subiunxit nec̄ per celū quia tronus dei est: nec̄ p terraz qr scabellum peduz ipsius est: nec̄ p hierosolymaz qr ciuitas est regis magni: nec̄ p caput tuū qr non potes unum capillum facere album aut nigrū. Et quānis nō sit per creaturam iurandū si tñ iuret p creaturaz seruandū[b] est qdem dūmō si licituz qđ iurat: qr teste ueritate: qui iurat in celo iurat in trono dei ⁊ ī eo qui sedet sup eū. Jacobus quoq; nō simplr prohibet iuramentum: sed voluntatē iurādi: cū ait. Ante oīa ffes mei nolite[c] iurare qñ ad iuramētū nō dz quēquā spontanea uoluntas inducet: sz necessitas[d] trahere ꝓportuna: ⁊ tūc pōt sine culpa iurare dūmō illos tres comites[e] habeat iuramētū de qb⁹ ꝓpheta[f] ait. ⁊ iurabunt[g]: viuit dñs in veritate[h] ⁊ iudicio[i] ⁊ iusticia[k]. qđ autez Jacob⁹ subdit: nec̄ p celū nec̄ p terraz nec̄ per quodcunq; aliud iuramē tum iurare vetat p quālibet creatu rā quodcunq; sit illud: aliogn non diriſſet apostolus hoies p maiorez suū iurāt ⁊ oīs cōtrouersie[l] eorū ad cōfirmationē finis est iuramētū. in quo patēter oñdit p quem sit iurandū: cū ait hoies p maiorē suum iurant. i. per deū: ⁊ cur sit iurandū vt videlicet omnis controuersie finis si iuramentum. Angelus quoq; quē uidit in apoc. Jo. stantē super mare ⁊ super terrā: leuauit manuz suā ad celū ⁊ iurauit per viuentem in secula seculoꝝ. Xp̄s etiā plus legit dixisse in euāgelio q̄z est est: nō non: cuz sepissime dixerit: amen[m] dico vobis. qđ ipse secundū Lucā exponens cū premisisset amen dico vobis qr nemo ꝓpheta accept⁹ est in pria sua: cōsequēter adiunxit: in veritate dico vobis quia multe vidue erāt in dieb⁹ Helye in Jsrael. Apls quoq; iurabat cū diceret testis[n] est mihi de⁹: ⁊ iterū: quotidie morior[o] p gloriā nostrā ffes: q̄ greca exemplaria manifestissimam iuratiōnē esse ostenderunt. Si. n. per se malum esset iurare ꝓfecto dñs nō iurasset: cū tñ in veteri testamento legat: qr iurauit dñs ⁊ non penitebit euz: ⁊ rursus: iurauit dominus Dauid veritatem ⁊ non frustrabitur eum: imo ⁊ precepit ī veteri testaméto redde deo iuramēta tua. Quedam[p]. n. ꝓhibent qr per se mala[q] sunt vt furtum adulterium ⁊ huiusmodi: que non sunt aliqua tenus facienda. Quedā vero prohibentur ex cā[r] non quia per se mala sunt: sed qr si fiāt frequenter ⁊ multū ex his mala sequūtur[s]: ut vinum per se malū nō est: ⁊ tamen ꝓhibet apostolus dicēs. nolite inebriari vino in quo est luxuria: quoniam ex frequenti ⁊ immoderata potatiōe vini luxuria generatur. Sic ⁊ iuramentum per se quidē malum non est cū sit cōfirmatio[t] ueritatis: sed tñ prohibetur ex causa[u]: quoniam ex frequēti ⁊ incauta iuratione periurium sepe cōtingit: sicut in ecclesiastico legitur uir multum iurans replebitur iniquitate ⁊ nō discedet a domo ei⁹ plaga. Quēadmodū ergo Paulus idulsit propter necessitatem discipulo suo Timotheo ut utatur modico[x] vino propter stomachum: ⁊ frequētes infirmitates: sic profecto cum necessitas exigit ꝓ re uera licita ⁊ honesta pōt secure iurari: qr cessante[y] causa cesset effectus. Licet ergo debeatis esse viri perfecti: ut quantum potestis iuramēti uinculum euitetis: uolentes tamē indēnitati uestri monasterij prouidere: ne propter defectum testium sui iuris sustineat lesionem: presenti uobis pagina indulgemus[z]: quatenus uos ⁊ mōasterij uestri conuersi possitis in causis eiusdez deficientibus alijs testibus pro ipso perhibere testimoniū veritati.

Idem epō amelieñ.

Juramētum contra utilitatem ecclesiasticam prestitum non tenet

Sicut[k] nostris est auribus itima tum ecclesia tudertina uacante ipsius canonici ⁊ episcopus cum eis dum esset in minoribus ordinibus constitutus iuramenta quedaz

a Sequuntur. Nota ꝓ aliqđ ꝓhibetur non ꝓ ipsum sit malum sz qr inde pōt seq malum. ar. xxi. di. veniqz. ⁊. xxvij. dist. iō. xi. q. iij. nolite. xli. dis. qsgs ij. q. vij. ꝓsumunt. xxiij. q. iij. de⁹ g maledicit. isti. vi bo. rap. §. sed nedū. ar. ℨ. ff. q ⁊ a gbus manu. li. non fi. l. vlti. ⁊. ff. de pac. si vn⁹. §. illud. Item ar. ꝓ uno prohibito ꝓhibent oīa p q̄ puenit ad illud. arg. ℨ. de cleri. coniu. diuersis fallacijs. ⁊. ff. ō ꝓdi. insti. l. q̄ sub ꝓditione. §. si qs eo. ⁊. ff. de sponsa. ofo. arg. ff. de tu. ⁊ cur. da. ab his scire. ⁊ ff. de bo. liber. q̄rit. ⁊. s. de procu. tue. Jtē arg. ꝓ aliquo ꝓhibito oīa ꝓhibent q̄ sequūtur ex illo. s. de cōsti. nā ꝓcupiscētia.

b Confirmatio. sic falsitas est imutatio vitatis in auc. de instru. cau. ⁊ fi. circa pn. coll. vj.

c Ex cā. arg. ꝓ potiꝰ ꝓsideranda est cā facti q̄ ipsum factum xv. q. vj. c. i. in fi. ⁊. xxiij. q. viij. occidit. ℨ. de accu. cum dilectus. ⁊. ff. de fur. l. verū. Ain.

d Modico vino. de ꝓse. di. v. sint tibi. arg. ꝓ licet hꝰ curam corporis moderatam ad exercitium uirtutuz. ar. xlvij. di. multis alias incipit conuiusa: ō pe. di. ij. c. charitas. v. item corpus nostrum.

e Cessante cā: pp quā excludēdā. s. piurīū introductū est ne iurek. Si. n. cā eēt pp quā babē daz aliqd fieret lz cessaret cā illa nō ideo cessaret id qđ factuz est pp illā cām. xxij. q. vij. tantū. ⁊ q. i. dixit dñs. uel cessante causa odiosa ⁊ ꝯ ius cessat ⁊ eius effectus. dixit Ain. uerum est circa alias personas: sed circa eandē personam non cessat nisi priuilegiū uel ꝛcessio tēdat ad norā ⁊ tunc expone uerba illa uerum est ab initio: sed si ex postfacto incipit odiū non cessat effect⁹. i. prohibitio. ar. ℨ. de deci. suggestum. ⁊. lxiij. dis. §. vez. ⁊. ff. ō uul. substi. ex facto. sic plana est glo. alias uerum est ⁊ ita nō rñdet expositioni. dic verum ē circa alias personas que non habent priuilegia: sed circa eandē psonam q̄ habet priuilegiū nō cessat priuilegiū. i. nō pditur si priuilegium ipsuz uel ꝛcessio tēderet ad norā ut dicūt tres predicte concordā. arg. ℨ. de elec. c. suggestū. lxiij. di. §. uerū. de ꝰ q̄liter itelligat dictū ē. s. de renū. post trāslationē. ⁊. lxi. dist. §. bis auctoritatibus. vl̄ dic cessante cā. i. cessante piurio cessat ꝓhibitio: ⁊ instante necessitate ꝓ re ꝛa licita ⁊ honesta licite iurat ⁊ hic est sensus huius lr̄e quātum ad hunc casum.

z Indulgemus. i. indultū eē ostēdimus iā olim. xxiij. q. ij. sup prudētia. ⁊. s. de testi. tuis. ⁊. c. cum nuncius. ⁊. c. cum insuper.

Sicut nostris. Diuiditur in tres partes. In prima ponit iuramentum temerarium. In secūda punit iurātem ibi: pro iuratiōe. In tertia cōmittitur inquirenda ⁊ retractanda ibi: qr. Ab. si.

a Sicut nostris. incauta: sic pz ꝓ aliqs ī mortali pctō existens si ꝓmot⁹ fuerit nō remouet. s. ō rēpo. or. ex pte. ⁊. l. di. qcūqz. ⁊ ꝯs q cōmittit mortale peccatū non remouet: vt q sine cā vult renunciare. s. de renun. nisi. ⁊ est contra illud lxxj. dist. quandocūqz. ⁊. c. prece. ⁊. xxiij. di. c. ulti. ⁊. l. dis. ex penitentibus: ⁊ sic

buiusmodi temeraria iuramenta nō repellūt a promotione nec a testimonio. ℨ. de testi. intimauit: ꝛ. c. constitutus: ꝛ. ℨ. de testi. co. c. vlti. vel dic potius consulit ecclesie ꝙ̄ pſone. ℨ. de or. cog. cū dilect⁹. Item in mortali peccato existēs admittitur ad accusandū. v. q. i. quidā. ꝛ b fuit ad declarandā innocentiā illius ifama ti per libellū occulte proiectū. sed isti sic promoti nō remouent ꝙ buiusmodi crimina leuia sunt que nō deijciūt ordinatos. lx viij. di. c. i. pro quibus ſponit solūmodo pnia saltem vnius anni: vt. xxij. q. iiij. q sacramēto. q̄ autem crimina inducant depositionē ꝛ que nō: notatum iuenies. ℨ. de tempo. or. ex tenore: ꝛ. c. vlt. ꝛ. xv. qōne vlti. in summa.

a¶ In vānum ep̄alis. ꝛ sic ꝓ ꝙ vacante ecclesia canonici nihil possunt disponere de rebus ep̄at⁹ in ipsius p̄iudiciū. xij. q. ij. si q̄ de reb⁹: ꝛ. J. ne se. va. p to. nec reddit⁹ ep̄ales p̄nt diminuere. J. de re. eccle. nō alie. vt sup. imo nec eps ipse vt ibi dicitur vñ qcquid factū fuerit i p̄iudiciū ep̄atus totum dz in statuz pristinum reuocari.

b¶ Reducas: imo ꝛ ipse idem tudertinus eps posset reuocare xij. q. ij. non liceat: ꝛ. xxxv. q. ix. ꝙ quis cōmisit: ꝛ si consensit tā quā canonic⁹ pōt postea tanꝙ̄ eps reuocare: qz q̄si ante aditā hereditatē ꝓsensit. ar. ff. quoruz leg. l. i. §. ꝙ ait ꝓtor. nā quedaz facit aliqs tanꝙ̄ alius. ℨ. ō ele. qō sicut: ꝛ. c. cū inter canonicos ꝛ. ff. de adop. si pf. §. qui duos ff. eo. si consul.

Am contingat.

Summatur cōiter vt' in rubro. Sz ego generaliꝛ sic summo. Juramētū prestituz super actu a lege ifirmato p̄ncipaliter fauore iurantis: lz secūdario in fauorē publicum: necessario est obseruanduz si non vi nec dolo fuit p̄stitū ꝛ in alteri⁹ preiudiciū p̄ncipaliꝛ nō redūdat. h. d. multū singulariter cōsiderata medulla capituli. In pria parte ponitur consultatio. In secūda responsio ibi: nos aūt. Ab.

c¶ Sanciones: vt. ff. de fun. dota. l. iulianus: que prohibet alienationem fundi dotalis: ꝛ C. ad velle. auc. siue a me.

d¶ Debēt: ꝫ id qō b dicat signanꝫ multa ꝓria. qz regula vtriusqz iuris dicit qō ꝫ leges fit p̄ro effecto habēdū est. ꝛ. di. vides. nec iuramentū valet ꝫ hoc factū. ℨ. de fo. cōpe. si diligēti: ꝛ. C. de legi. nō dubiū. ꝛ vbi p̄ncipale nō tz nec accessoriuz ℨ. de fi. iſtru. inter dilectos cū suis cōcor. Jtē cum talis ꝛctus sit a iure dānatus ff. de fun. do. l. ler iulia. ꝛ. C. ad velle. autē. siue a me. qualiter iuramentum prestet robur ꝛctui cū iuramentū nō sit vinculū iniquitatis. xxij. q. iiij. inter cetera: ꝛ ℨ. eo. quāto. nec. n. illud sufficit ꝙ sine interitu salutis eterne possit seruari: qz illud fallit i temerarijs iuramētis. ℨ. eo. ex iſtis. ꝛ fallit qñqz licet nō sit temerariū. ℨ. eo. quēadmodū. ꝛ. c. quintauallis. Item vbi quis iurat se soluturum pecuniā spe future numeratiōis p̄t venire ꝫ iuramentū si ei non seruat ꝛ tñ potest ſuari sine interitu aīe. C. de nō nu. pe. Idubitati: sed illud bz tacitā cōditionē si pecunia fuerit ei numerata. Jtē si iurat illud qō sit turpe vel ꝓriū legi iuramentū est nulli⁹ momenti. ff. de leg. l. si quis inglinos. in fi. Jtē vbi per iuramētum iducitur alicui perpetua viduitas istud nō tenet ſuare. ff. de iurepa. adigere. ad hoc dicas ꝙ lex ꝓsiderauit qd sit vtile corpori: ꝛ honestum. nam expedit mulieribus saluas bſe dotes suas vt iueniāt aliquos qbus nubere possint. ff. so. ma. l. i. sed canon ꝓsiderat vtilitatē aīe. Vel dic ꝙ tūc preiudicat ei mulieri iuramentum qñ aliunde pōt ꝓsuli mulieri vt ꝙ in auc. siue a me. Jo. ita soluit has contrarietates. Aliter pōt dici ꝙ siue mulier possit ꝓsulere aliunde sibi siue non: nō potest venire ꝫ iuramentū sponte prestitū ꝛ sine dolo vel metu. ꝛ licet ꝛctus talis nō vl deatur obligatoriꝰ q̄tum est de sui natura: tñ sine aliqua turpitudine pōt seruari iuramentum super eo prestitum. vnde b consideramus potius accessoriū ꝙ̄ principale propter periculū anime: vt b dicitur. sicut alias obligatio nō tenet tamē iuramētum super hoc prestitum debet seruari. ℨ. eo. debitores. Preterea prohibitio huiusmodi alienationis fundi dotalis nō est ꝑpetua. qz si secūdo post biennium consentiat mulier bene tenet. in autē. predicta: siue a me. vnde multo fortius iuramentū potest confirmare qō prius nō valebat ꝛ quasi ꝙ consensu se-

in dānuz episcopalis iuris fecerūt priusquā de pontificis electiōe tractatus aliquis bſet ꝛ infra. ¶ Pro iuratiōe incauta ponī fecimus episcopo penitentiā ꝓgruentē: ꝛ infra. ¶ Quia non iuramenta sed periuria potius sunt dicēda q̄ cōtra vtilitatem ecclesiasticam attentantur.

Mandamus quatenus ab ipis canonicis inquiras super premissis diligentius ꝛ veritatē: ꝛ si ea inueneris esse vera: qō in dānū[a] episcopalis iuris repereris taliter attentatū in statum debitum appellatione remota reducas[b]. I Dem.

¶ Non auditur mulier cōtra alienationē rei dotalis cui ſponte consensit ꝛ non contrauenire iurauit.

Am contingat interdum: ꝙ constāte matrimonio mulieres alienatiōibus super reb⁹ dotalibus ꝛ donationibus propter nuptias ꝓsentiāt: ne ulterius ꝓtraueniant, ꝑpio sacramēto firmando: ac soluto processu tpis mīmonio ꝓtrauenire nitātur: vtrū hoc eis liceat: a nobis tua frater. requisiuit. ¶ Nos autem. ℨ. T. T. R. ꝙ ꝛ si mulierū ꝓsensus in talibus non videatur obligatoriꝰ secundū legitimas sanctiones[c]: ne tali tñ pretextu viam ꝓtingat periurijs apiri: mulieres ipse ſuare debent[d] buiusmodi iuramēta sine vi[e] ꝛ dolo ſponte prestita: cū i alterius[f] p̄iudiciū ñ redūdēt: nec obſuata vergāt in dispēdiū salutis eterne. I Dem.

¶ Mouens bellū iniustū cōpellit restituere q̄ ꝙ violētiaz occupauit ꝛ eos absoluere a qb⁹ indebite iura-

menta extorsit. hoc primo vsqz ad ver. iuramētū. ab ide vsqz ad finez ſm verum intellectum. b. d. Non astringit qs iuramēto ad iplenduz qō iurauit si ab alia ꝑte nō iplet cuius respectu p̄stitū est iuramentuz.

Sicut ꝛ infra. Si cōstiterit: ꝙ p̄dictus. H. iniuste[g] bellū mouerit ꝓtra. J. ipsum. b. studeatis inducere vt vniuersa ꝑ huiusmodi violētiā occupata restituat[h] cōquerēti: ꝛ eū a p̄stito sibi iuramēto ꝓsus absoluens. Qō si accgescer̄ noluerit ipsum ad hoc si p̄missa veritate nitunt̄ cogatis p̄sniam excōicationis ꝛ terrā eius interdicti sentētie supponētes. ¶ Juramētum aūt qō. J. se asserit p̄stitisse si de assensu factū est vtriusqz eum nō ligat[i] q p̄stitit: dū ille cui p̄stitū fuerit seruare negligit quod promisit.

I Dem in concilio generali.

¶ Clerici non bñtes tpalia a laicis non tenētur eis prestare iuramentū fidelitatis.

Dmis de iure diuino qdā laici vsurpare nitunt̄: cū viros ecclīasticos nihil tpale[k] obtinentes ab eis ad p̄standū sibi fidelitatis[l] iuramēta cōpellunt. ¶ Quia ſm apostolū ꝙ⁹ suo[m] dño stat aut cadit: sacri auctate ꝓcilij ꝓhibem⁹ ne tales clerici p̄sonis secularib⁹ p̄staſ cogātur hmōi iuramēta. R Dno. iij. A. ꝛ. C. canonicis antiochenis.

¶ Qui iurat nō eē ꝓtra aliquez p̄t i cāis ꝑpis ꝛ eccl'ie sue eē ꝓtra euz.

Petitio vestra nobis exhibita continebat: ꝙ ecclesia antiochena vacāte p̄nceps antiochenus

de pac. pig. l. i. ꝛ. iij. ꝛ tamen si iuramentum interueniat super pacto tenet nec auditur volens venire contra vt colligitur in decre. predicta signifi cante: argu. a contrario sensu. ꝛ sic intelligas istam ꝛ illam.

e¶ Sine vi. ar. ꝙ iuramētum metu vel vi prestitū nō est seruandum. quid iuris sit dixi. ℨ. qō metus cā. abbas: ꝛ de hoc dicit ꝛv. q. vj. auctoritatem. ꝛ ℨ. eo. peruenit.

f¶ In alteri⁹ preiudicium ſcz creditoꝛ vel filioꝛ. ar. a contrario sensu. ℨ. e. venientes.

Sicut et infra.

Fides etiam iurata seruanda non est ei qui fidem frāgit. h. d. Ego cō, prebēdēdo totum ter. summo sic vt in rubro. Et vt patet ex predictis sunt due partes. Secunda ibi: iuramentum autem. Et pone sic casum litteralem. Quidam Henric⁹ iniuste mouit bellum ꝫ ioannem in quo m'ta eius bōa ꝑ vio lētiam' occupauit ac eum captum forte ad iuranduz iduxit vt bona sic occupata nō repeteret vel ſm alium intellectum relaxauit cū iuramento de redeūdo ad vincula ꝛ hoc fuit primū iuramētum ō quo in fi. lſe. ꝛ non apparet sup quo. Sed forte secundum Post. iste Joannes promisit Henrico centuz lib. si ipsum non offenderet ꝛ ille lz ꝓmiserit ꝛ iurauerit forte non offendere victū Jo. nihilominus eū offendit quib⁹ peractis iste Jo. fuit cōquestus pape petēs sup oibus de opportuno remedio sibi prouideri. papa cōmisit cām quibusdā qbus mādat respectu primi iuramenti vt habetur in lſa in p̄n. respectu scōi rñdet qd iuris sit vt i. v. iuramētū: ꝛ sic clara est littera. Ab. si.

g¶ Iniuste. ꝛ iō saltē indirecte ratione peccati spectat hoc ad iudiciuz ecclesie. ℨ. de iudi. nouit. qd sit iustū bellū. habes. xxij. q. ij. i summa.

h¶ Restituat. qz iniustū erat bellū: sed si iustum fuisset bellum stati res sic occupate essent ſue. xxiij. q. v. dicat.

i¶ Ligat. qz non seruanti fidem fides nō est seruāda. sic. ℨ. eo. peruenit: ꝛ quemadmodum: quia illa conditio subintelligenda est in hoc iuramento: vt notatur i. c. quemadmodum. arg. contra. xxiij. q. v. quod deo. sz illud nō tangit hic.

Nimis. Primo ponit factū reprehensibile cui secundo prouidet ibi: Qui. Ab. si.

k¶ Temporale: si tēporalia possiderent a laicis i bis sunt miores illis. ℨ. de ma. ꝛ obe. solite. xviij. di. si eps. Ber.

l¶ Fidelitatz: imo nec clericis b iuramentū prestādum est. J. de simo. ex diligēti. ꝛ. J. de re iu. c. vlti. ꝛ. ℨ. eo. ti. nullus. nisi in casibus notatis ibi.

m¶ Seruus suo: vt. ij. q. i. multi. ad fi. si seruus stat suo dño remunerādus est ab ipso si cadit puniēdus. quasi dicat si steterit remunerabitur. si ceciderit iudicabitur a dño suo. Et sic est ar. ꝙ laici nullā habent iurisditionē in clericos nec etiam per consensum clericorum. ℨ. de fo. cōpe. si diligenti. ꝛ. c. significasti. vbi de hoc.

Petitio. Cōiter summatur vt i rubro ꝛ procedit b summatio ſm itellectum glo. sed habito respectu ad glo. inno. summo sic. Qui timenti conspirationem iurat de non essendo contra eū p̄t tali iuramento non obstante in proprijs ꝛ ecclesie sue causis stare contra eū. Sed limita hec duo

summaria: vt. ſ. dicã cõis diuiſio. Secũda ibi: interpretatione. Ab. ſi.

a ¶ Extorſit. iuramẽtum p dolũ ſiue metum extortum cum de hoc ꝓſtiterit nõ eſt ſeruãdum. ſ. e. cũ ꝓtingat in fi. ⁊ ſic cõfeſſio ex metu. xv. q. vi. c. i. ⁊. xxi. q. ij. lotharius. ſic ⁊ ꝓſenſus taliter extortus nõ valet. ſ. de priuil. cũ oliz. Sed vꝝ q iuramẽtũ in eo q nõ tãgit negocia eccleſie vel ẽt ꝓpria ſit reſeruandum lz ſit extortum cuz poſſit ſeruari ſine interitu aie. ſ. eo. ſi vo ⁊. c. ad nſam. ij. ⁊ cautum contingat. ⁊. xxij. q. iiij. ſi aliquid: ⁊ ita p tale iuramẽtum tenenꝫ q nullã ꝓſpirationez vel aliqõ aliud qõ ſit ꝓ ſtatum ꝑncipis ꝑcurabũt. ⁊ ad hoc alias de honeſtate tenerẽtur etiaz ſine iuramẽto: ⁊ ita ſuare tenenꝫ iuramentũ illud quãtum ad hanc ꝑtez iuramẽti lz fuiſſet extortum. ⁊ ſic eſt ar. q pro pte tz iuramẽtũ ⁊ p parte nõ. ⁊ ſic. ſ. de ma. ⁊ obe. dilecti: ⁊. xxij. q. iiij. inter cetera: ſic ⁊ factum alicuius pro pte valz p pte nõ. ſ. de pbẽ. dilectus. ſimilẽ declarationem habes. ſ. eo. quanto.

b ¶ Declaramus. declaratio iuramẽti ſiue interpretatio cum de ipſo dubitatur ptinet ad papã. ſ. eo. quãto. ſic. ſ. de eccle. edi. c. vlti. ſ. de elec. venerabilem. ad fin. Sic ⁊ in oi ſacramẽto intelligiꝫ excepta auctoritas pape. ſ. eo. venientes: ⁊. ſ. de reſcrip. cõſtitutus. ſimiliter ⁊ imperatoris. ff. ad muni. impatores. ⁊ in cõſti. de feu. §. vlti. ⁊ idem cũ dubitatur vtrum ſit licitum vel illicituz. ſ. de elec. venerabilem.

e ¶ Specialibus vſis: ⁊ no. q lz aliqs teneat alicui p ſacramentũ: tamen ꝓtra ſe nõ tenet vel ꝫ eccleſiam ſuã vel ẽt ꝫ cõiratẽ ſuã: vt b apte. arg. ſ. ꝺ poſtu. c. vl. in fi. nã in generali ꝑmone pſona loquens intelligiꝫ excepta vt b. ⁊. ff. de ſena. l. i. §. i. ⁊. ff. loca. l. q inſulã. §. vlt. ⁊. C. de ſolu. inquiſitio. C. de ꝓſti. pe. autẽ. ſed ita: ⁊. ff. de ꝓdi. ⁊ demõ. qui beredi. §. plantius: ⁊ eſt ar. q ſi ꝑmiſi tibi dare turrem meã vel caſtrũ ꝫ oẽm boſem: nõ tñ teneor dare ꝫ me. nam nemo tenet aliũ plus diligere q ſeipſum: quia ordinata charitas a ſeipſo incipit. xxiij. q. v. ſi nõ lz. ⁊ primo ꝺz facere ſibi elemoſynam deinde ꝓximo. de pe. di. iij. ſane cauẽdum. ar. ꝫ. ff. de pac. cum in eo eſſet. ⁊. ff. ſi ſerui. vẽ. altius: ⁊. ff. de neg. ge. ſi pupillus. §. vlt. in aut. vt diffe. iudi. §. ſi vo refutauerit col. ix. ff. de pigno. ¶ Paulus. §. vlt. ⁊. ſ. de nat. ex liꝺe. ven. c. vno. Hec ista ſpecialia ſunt.

d ¶ Ex litteris Si iuder in ꝑn. cauſe iuramentum de veritate a ptibꝰ nõ exigit in ꝓceſſu illud ergere poterit. ſic cõiter ſummaꝫ. Sed h ſũma rium lz ſit verꝫ in ſe nõ tñ colligiꝫ ex lra in q nõ ponderaꝫ q a principio nõ fuerat exactum. Secũdo modo ꝑm aliũ intellectum ſummaꝫ ſic. Cuz agiꝫ de vſuris ⁊ ꝓbationes deficiũt ſi fama eſt pro petẽte in ſupplemẽtum ꝓbationis exigiꝫ iuramẽtum. h lec. eſt no. ⁊ põt eſſe va in ſe ſed nõ ꝓgruit huic lre q nõ logt de iuramẽto litis deciſiuo: ſed de vitate dicẽda q in ſe multũ differũt: vt. ſ. patebit. Ego inberẽdo vbis lre ſũmo ſic vt in rubro. Et idẽ puto eadẽ rõne in q̃libet cã in q̃ iminet peccatũ vt. ſ. dicã. In ꝑma pte ponit cõſultatio. In ſcõa rñſio mãdatũ ꝓtinẽs ibi. Ne igiꝫ. Ab. ſi.

d ¶ Veritate. iuramẽtum iſtud de dicẽda vitate ꝑſtaꝫ ſolũmodo in ſpũalibus cauſis. ſ. de elec. dudum. iij. iuramẽtum. n. de calũnia in talibus non ꝑſtaꝫ. ſ. de iura. calũ. lras. regritur ẽt a plato eccleſie de cõſuetudine principue cum de facto ſuo agitur. alias nõ vꝫ q prelatus ſit interrogãdus. ꝺ hoc diri. ſ. de elec. dudum. ij. ⁊ p iſtud iuramẽtum rñdeꝫ tãtum de eo qõ ſcit: vnde debet ſimpliciter reſpõdere ſcio vel neſcio: ſed p iuramentum de calumnia reſpondeꝫ de eo quod credit vel exiſtimat. C. de iura. calũ. l. ij. hoc iuramẽtum de veritate dicẽda preſtat hodie prelatus in cauſa eccleſie in animam ſuam ⁊ capituli ſui in ſpiritualibus cauſis. vt habeꝫ in quadaz decre. extra compilationem que incipit preſentiuz ꝛc.

e ¶ Ex fama. ⁊ ita ꝓz q qualitercũq aliquid ſit diuulgatum per famam ſeu quaſi notoꝛium nõ ſufficit ad probationem. iiij. q. iij. §. itez ſepe ſit ſed cum aliis adminiculis ſufficit. ſ. de teſti. preterea. tamẽ ſola fama ſufficit ad matrimonium ꝑdiẽdum. ſ. de ꝓſan. ⁊ affini. ſup eo. ⁊. ſ. de ſpon. cum in tua.

f ¶ Amplius. omne qõ pcipiꝫ de rebus titulo pignoris obligatis totum debet ꝓputari in ſortem: ⁊ qõ ſupeſt debz reſtitui. ſ. de pig. cũ ꝫ ⁊. ſ. de vſur. c. i. ⁊. ij. deductis primo expẽſis vt ibi dꝫ q fructus tm̃ intelligũtur deductis expẽſis. C. de fruc. ⁊ lit. expen. l. i. ⁊. ff. ſo. ma. fructꝰ. q nullius caſus põt interuenire q hoc genꝰ deducti onis impediat. ff. fami. herciſ. fundus. quinimo fructꝰ percepti ipſo iure pignꝰ liberant. C. de diſtra. pig. l. i. ⁊ qcqd percipitur ex pignore cõputaꝫ in ſortẽ. C. de pig. ac. l. i. ⁊. ij. ⁊. ſ. de pig. ſignificante.

g ¶ Veritate. Hec eſt cã quare b iuramẽtuz exigiꝫ: vt. ſ. vitas reueletur timore iuramenti. ſic ex eadẽ cã teſtes qui cõpellũtur alias nõ cõpellerenꝫ. iiij. q. ij. q̃q̃. ⁊. ſ. de teſti. co. c. vlti. ⁊ p totum. ⁊ q mortale peccatum eſt occultare veritatez. xi. q. iij. quiſqs: ⁊. ſ. de cri. fal. c. i. ⁊ q causa vſurarum eſt quaſi ſpiritualis cum ſit eccleſiaſtica iuramentum de veritate dicẽda exigitur: ⁊ non de calumnia. Hec colligit b q iuramẽtum de calumnia b ꝑſtitũ fuiſſet vt gdaz dicunt. ſi tñ de calũnia ⁊ vitate ſimul iuraretur non crederem eſſe pctm̃ tam in ciuili q̃ in ſpirituali. nec offenderet ordo iuris imo vtile eſſet. ⁊ ſi iuratum fuiſſet de calũnia ſupfluum nõ eſſet iuramentum poſtea ꝺ veritate preſtitum quia ad diuerſa referuntur: quia eque preiudicat cõfeſſio ꝺ credulitate ſicut de veritate. dubitatio huius iuramenti forte fuit: q nõ fuit ꝑ ſtitum debito tpe. ſ. ſtatim poſt litis ꝓteſ. ſicut iuramentum de calumnia preſtatur. vnde queſitum fuit an poſtea debeat preſtari. ⁊ ſic ꝓz q tũc põt preſtari iuramentum de veritate ſiue ꝺ calumnia anteq̃ ſit in cã cõcluſum. nec eſt de ſubſtantia ordinis iudiciarij q ſtatim lite ꝓteſt. preſtatur. b.

I Dem collocen. archiepo ⁊ eius ſuffraganeis.

¶ Si doſitus in dignitate alienat bona dignitatis nõ valet alienatio ⁊ ipſemet reuocare debet nõ obſtãte iuramẽto de nõ reuocando maritme ſi prius iurat non alienare.

I Ntellecto iã dudũ q chariſſimus in xpo filiꝰ noſter vngarie rex illuſtris alienationes q̃ſdam fecerit i preiudiciũ regniꝰ ſui ⁊ contra regis honorẽ. Nos eidem regi dirigimus ſcripta noſtra vt alienationes ꝑdictas non obſtãte iuramento ſi qõ fecit de nõ reuocandis eiſdẽ ſtudeat reuocare. Quia cuz teneaꝫ ⁊ in ſua coronatione iurauerit iura regni ſui ⁊ honorem corõe illibata ſeruare: illicitum profecto fuit ſi preſtitit de nõ reuocãdis alienationibus huiuſmodi iuramẽtuz ⁊ propterea penitus non ſeruãdũ.

G Re. ix. epo. cenomã.

¶ Si mulier iurauit aliquẽ ẽ ſuuz maritum: ⁊ ſuccubuit: qz aliter non probauit: nõ datur nec denegatur ei licentia cum alio contrahendi.

Mulieri que in iure ꝑſtito iuramento aſſeruit virum talem in ipſam per verba de preſenti matrimonialiter conſenſiſſe probationes alias nõ habenti viro ab eius impetitione p ſententiã abſoluto: Nec ꝺbes lniaz dare cũ alio mr̃imoniũ ꝓtrahendi ne auctor piurij

I Regni. ſic ⁊ epi iurãt in ſua ꝓſecratiõe q iura ſui ẽpatus nõ alienabũt. ſ. de ec. edi. c. vlt. ⁊. ſ. de re. eccle. nõ alie. vt ſup. ⁊ qõ de nouo nõ ifeudabũt. ſ. ꝺ feu. c. ij. immo ⁊ ſi ſuſpectus eſſet de dilapidatiõe ꝺz cautionem ꝑſtare. xxviij. diſt. ꝺ ſyracuſane. Sic ergo ꝓz q iuramẽtum iſtius regis in coronatõe ſua licitum ⁊ honeſtum fuit: ergo ſecũdum in cõtrarium preſtitum fuit illicitum. ſ. e. tua. i. quia ꝓtra canonica inſtituta fuit ꝑſtitum ⁊ ideo nõ ſeruãdum. ſi. ſ. de fo. compe. ſi diligenti: ⁊. ſ. e. eam te. quia ſi vnum ꝫrioꝛ eſt bonum reliquum eſt malum. viij. q. i. ſciendum: ⁊. xxxij. di. boſpitiolum. qñqz tamẽ vtrũqz ꝫrioꝛ bonum eſt vt nubere ⁊ nõ nubere. xxviij. q. i. ſic enim neqz. vltra vnam columnam. huiuſmodi enim iuramenta que fiunt in damnum ſue dignitatis nõ iuramẽta: ſed periuria ſiue temeraria ſunt cenſenda. ſ. e. ſicut noſtris. ij. vnde ille qui ꝑſtitit ſua auctoritate põt venire ꝓtra ⁊ reuocare mala alienata vt ibi dictum eſt: immo tenet ad hoc ex iuramento prius preſtito ⁊ ex officio ſibi cõmiſſo. xxxv. q. ix. qõ quis commiſit ⁊ ſic eſt ar. q iuramentum factum per metum ſuper rebus eccleſie non repetendis non obligat. ſ. e. peruenit. i.

i ¶ Non ſeruandum. quia in malis promiſſis reſcinde fidem. xxij. q. iiij. in malis ⁊ per totam illam queſtionem.

Mulieri que. Diuiditur quo ad intellectum quia primo ponit q̃ſtio. Secundo ſolutio ⁊ ratio ibi. nec. Ab. ſi.

k ¶ Abſoluto. qz actore nõ ꝑbãte reus ꝺz abſolui. ſ. vt' ec. benefi. vt noſtrum. ⁊. ſ. de cau. poſ. cum eccliã: ⁊. C. de eden. qui accuſare: ⁊. ſ. e. c. vl. §. i. Quid ſi mulier iſta habuiſſet vnũ bonũ teſtem nunqd deferet ei iuramentum: vꝝ q ſic. ſ. ꝺ ꝑba. ſicut ꝓſuetudo. ⁊. C. de re. credi. in bone. ⁊. ſ. e. c. vlt. in tali caſu non dico iuramentum deferẽdum quãtũcũq honeſta ſit pſona: qz b agit q̃ſi de ſtatu hominis cum p hoc ſeruitus ꝓſtituat in ipſo nec cauſa dr̃ modica qz iuramentum defertur inſpectis circũſtantijs cauſe: ⁊ perſonarum. ſ. e. ii.

l ¶ Periurij. ſic. ſ. e. ſi vo. ⁊. C. ſi aduer. ven. l. i. nec ꝺz eccleſia viam periurijs

aperire que per iuria vetat. C. de iudi. vi. l. ij. in fi. ℣. eo. ti. cū ꝓtingat. ne inde in iuriaꝝ naſcaſ occaſio vnde iura naſcuntur. ℣. de accu. qualiter ⁊ qñ. i. ⁊. C. vnde vi. meminerint: ⁊ eccleſia nō debet alicui laqueum iniſcere. xxij. q. i. de viduis. ij. qō faceret ſi daret ei licentiam ꝑbēdi ℣ id qō iurauit imo eccleſia dz ei ſuadeꝛ vt cōtra ꝓpriū nō veniat iuramētū. ar. ꝑdicti. c. de viduis. rōne huius ꝓſumptionis: qꝛ de nemine ꝓſumendum eſt qꝛ ſit īmemoꝛ ſue ſalutis. i. q. vij. ſancm⁹: ſed nō dz ei expōſſe ꝓhibere ꝓpter aliā ꝑ ſumptionē q̄ poſſet eē in ℣riuz: qꝛ potuiſſet eē qꝛ falſuz iurauit cum legitime poſſit ℣bere ſi falſum fuit qō iurauit: qꝛ periuri ⁊ criminoſi ⁊ iudei qui ſunt ex eccleſiā poſſunt ℣bere mrimoniū. xvi. di. deinde opponit. ⁊ ℣. de diuoꝛ. gaudemus: ⁊. ℣. ō cōſang. ⁊ affi. de infidelibus. ⁊ ſic due ꝓſumptiōes ℣rie ℣ cō currūt ⁊ neutra ꝓponderat alteri. ſimile. ℣. ō ele. cū īter. R. qñqz tñ vna ꝓſumptio elidit aliā. ℣. de ꝓſcrip. lras. ⁊. ff. de in inte. reſti. diuus. Quid ergo faciet eccleſia tacebit. ſic ifra de cog. ſpi. ſup eo. in fi. ſic ſpiritualis hō taceat quia mētiri timet: timet ēt ne ille q ad mortē querit occidaſ. xxij. q. ij. ne gs arbitret. Relinquaſ ergo ꝓſciētie ſue. ipſa enim ſcit an ℣bere poſſit ſi verū eſt quod iurauit nullū pōt ℣bere mrimonium quo ad deū: ſed ſi falſū ē bñ poterat ℣bere vt eſt ꝓbatū. Lau. dicebat in hac qſtione: qꝛ bñ poterat ℣bere ⁊ dari licētia ℣bendi ex hoc tali iuramento. nam qui vēdicat rem. dicit ꝓ conſequētiā illā poſſidere. ℣. de iudi. eraminata. tñ pōt redire ad interdictū vti poſſidetis. ff. de acquī. poſ. naturaliter. §. nihil ſed errabat. qui enīz rem vendicat hoc facit rōne dñij qō dz vel credit ſe hꝛe: ⁊ ſic ⁊ mulier q̄ petit aliquē hoc facit rōne ſeruitutis quā in eo acq̄ſiuit ꝑ ꝓſensum mutuum de ꝓſenti: ⁊ ꝫ notauit Lau. de clandeſti. matri. in antiqua ꝓpilatione. c. i. b.

Clericus Summatur vt in rubro ſm vez intellectum. primo ponit queſtio. ſecundo ſolutio ibi: lz. Ab. ſi.

a Idem iuramentum: iam preſtitum.

b Quod promiſit. Iſte clericus iurauit ſe ſuaturꝫ ſtatuta tunc edita in eccleſia ſua ⁊ poſt preſtitum iuramētum ꝓmiſit ꝑ idem iuramētū ſuare ſtatuta q̄ poſtea ſtatuerenꝭ. Et hoc pz qꝛ iuramētum nō extēdit: niſi ad ea tātum de qb⁹ eſt cogitatū: ⁊ dictū fuit: ⁊ nō ad ea que poſtea accidūt. ar. ℣. e. quēadmodū. ⁊. c. ad noſtram. ij. ſic ⁊ trāſactio ad ea tm̄ de quib⁹ actū eſt ⁊ pactū extēdit. ff. de trāſac. cū aquiliana: ⁊. l. qui cū tutoribus. ⁊. ff. de pac. tres fratres. ⁊. C. de trāſac. ſi ō certa re. ⁊. ℣. de teſt. c. de teſtib⁹: ſed lz ex debito illi⁹ iuramēti nō teneaꝭ ſuare ſtatuta poſtmodū edita: tenet tamē ſuare illa ex ſua ꝓmiſſione qꝛ inter ſimplices loq̄lam ⁊ iuramētum nō facit deus differētiam. xxij. q. v. iuramēti: nec refert quantum ad obſeruationem an ꝑ iuramētum an ꝑ ſolam fidem ꝓmiſſam ſit aſtrict⁹. Et eq̄ ēt puniret ſi nō ſuaret ꝓmiſſum. ℣. de fideiuſ. puenit. ⁊. ℣. qō me. cau. ad aures. credo tñ qꝛ maioꝛ penitētia imponeret ei qui venit ꝓtra iuramētū q̄ ei qui venit cōtra fidem tm̄ ſine iuramēto. qꝛ magis ꝓtemnere videt.

Iuramentum. Hoc. c. habet principaliter duas partes. Secunda eſt in §. ſane. ⁊ primo legāt iſtud principium qō cōiter nō ſummatur: ſed ꝓ iuuenibus ſummo ſic vt in rubro. ⁊ diuiditur hoc prin. in tres partes. Prima tractat de iuramēto neceſſario: qō. ſ. deferꝛ a iudice parti. Secūda de iudiciali: qō. ſ. defertur a parte parti. Tertia tractat de relatione non fienda ꝑ reum in actōe famoſa. Secunda ibi: q̄uis. tertia ibi nec liceat. Ab. ſi.

c Parti. loquitur iudici: nota q̄ iuramētum aliud eſt volūtarium aliud neceſſarium. aliud iudiciale. Volūtarium eſt qō pars defert parti extra iudiciū. ⁊ dicit voluntarium qō voluntarie defertur ⁊ voluntarie ſuſcipitur nec refertur. i. is cui refertur non poteſt cogi ſubire iuramētum. ſic exponitur in ſequēti concordantia. ff. de iureiur. iuſurādum qō. ſed de hoc nō dr̄ b. Neceſſarium dicit qō deferꝛ a iudice in defectū ꝓbatiōis nec pōt referri vel recuſari. niſi iuſta de cauſa vt hic in prima linea. ⁊. C. e. l. generaliter. §. ſinautē. ⁊ pōt appellari niſi recuſatio admittatur. vt ibi dr̄. de hoc habes. ℣. de ꝓcu. ex īſinuatiōe. ⁊. ℣. de ꝓba. c. ij. ⁊. C. e. in bonefidei. Iudiciale dr̄ a iudicio qō pars defert pti in iudicio qō nō ē neceſſariū ſubire vel referre. vt hic ver. q̄uis q. ⁊. l. ꝑdi. generaliter. §. ſi aūt. ſz ſi reꝰ retulerit iuramētum actori neceſſe hz iurare alias pōt ei denegabit actionem. ff. eo. iuſturandum. §. ait ꝓtor. īmo ꝓcedit quaſi iuraſſet reus. C. e. generaliter. §. omne. oliz nō poterat recuſari. ff. e. ti. manifeſte. ⁊. C. e. dilata. Sed illud poteſt itelligi cū iam ſuſpectum eſt iuramētū. vel ꝫ nouum ius. illud vero vet⁹. Et nota qꝛ poſt iuramētū a iudice delatū parti ⁊ preſtitū a parte parti poteſt recedi ab eo videaris: nec hoc ei dicim⁹ probibendum ne forte ſi falſum iurauerit matrimonium contingat legitimum impediri: ſed ſue conſcientie eſt potius relinquēda.

Idem.

Qui iurauit ſeruare ſtatuta edita ⁊ poſtea ꝑ illud iuramentum aliter non iurando promiſit ſeruare edenda ſeu poſtea edita non tenet ex iuramēto ad nouiter edita.

Clericus qui iurauit ſtatuta in eccleſia ſua edita ſuaturuz: ꝓmittens per idē iuramētum a ſtatutum quod poſtmoduz ſubſecutū ē fideliter obſeruare: licz tranſgredi non debuerat quod promiſit b non tenetur ad illius obſeruantiam ex debito preſtiti iuramenti.

Idem. D. iudi.

Iuramentum litis deciſorium a iudice delatū ſine iuſta cauſa recuſari non poteſt: delatuz uero a parte licite recuſatur ⁊ refertur: i actione tamen famoſa nō licet reo referre. b. d. vſq; ad. §. ſane.

Iuramētū a te partī c delatum niſi iuſta de cauſa d non potuit recuſari. Quamuis qō in iudicio a parte parti deferꝛ recuſari poſſit licite ac referri. Necliceat cōuento famoſa e actiōe referre huiuſmodi iuſiurandum. Sane ſi actor omnino f in probatione defecerit: reus debet etſi nihil preſtiterit obtinere. Preſūptione vero facientē pro g illo: reo deferri poteſt ad oſtendendam ſuam innocentiam iuramētuz: niſi iudex inſpectis perſonarum ⁊ cauſe circunſtantijs illō actori videat deferendum.

Rubrica De exceptionibus.

Celeſtinus tertius.

Si teſtis de crimine contra eum excepto cōuincitur uel alias conuictus apparet repellitur a teſtimonio: ſed de crimine non punitur ſi non tangit negocium principale.

Enicz q̄ in dicta ⁊ pſonas teſtiū: ⁊ ifra. Si crimina teſtib⁹ obijciūtur h de quib⁹ nō fuerant hactenus accuſati i: ſed tantū per exceptionem opponuntur: ꝓbatio illorum criminum exhibenda k eſt ante quā cauſa per ſententiā l termine deferri ſubijcit hunc. §. In quo ponit notabilē ⁊ ſolēnem limitatiōem. Et hoc intendit. actore nihil pbāte reus eſt abſq; oī onere abſoluēdus. ſi vo ꝓſumptio eſt ꝑ eo deferꝛ reo iuramētum vel ipſi actori cōſideratis pſonarū ⁊ cauſe circūſtātijs. ⁊ pōt diuidi in duas ptes. in prima ponit regulā. in ſe cūda ipſius determinationem ibi. preſumptione vo. Ab. ſi.

d Niſi iuſta de cā: puta qꝛ dubitat q̄ boc iuramētum eſt de veritate. ff. eo. ti. iuſiurandum ⁊ ad pecunias. i. reſpōſo. ff. re. amo. marcellus ⁊ ſic preter iuramentum de calūnia iurāt de ueritate ab alter parte ī iſto caſu ſi. ℣. eo. de teſti. vltra. b.

e Famoſa actiōe: vt in actiōe furti ⁊ aliſs famoſis actionibus ⁊ actione rerum amotaꝝ nō refertur iuramētum: vt. ff. re. amo. l. marcellus. §. vlt. ⁊. ll. ſequētib⁹. ⁊ idem eſt vbicunq; lex defert iuſiurandum. C. de fideicō. l. vlti. ⁊. C. de iure delibe. ſancimus. §. licētia. ⁊. C. de iure do. ipe. l. vlti. C. de bis qui ad eccle. cōfu. pſenti. §. ſic vb. ⁊. C. de bo. auc. iu. poſ. l. fi. §. vlt. niſi eadem. l. permittatur referēdi ptās. Item ⁊ illud ſcias q̄ qui iuſiurandum defert primo iurabit q̄ p calumniam non defert ut in. l. predicta marcellus ⁊. C. de fideicō. l. vlti. ⁊. ff. eo. iuſiurandum. §. q iuſ iurandum.

Sane. Quia. ℣. iterat de iuramēto deferēdo a iudice ⁊ a parte ne aliquis crederet hoc iuramentum indiſtincte poſſe deferri ſubijcit hunc. §. In quo ponit notabilē ⁊ ſolēnem limitatiōem. Et hoc intendit. actore nihil pbāte reus eſt abſq; oī onere abſoluēdus. ſi vo ꝓſumptio eſt ꝑ eo deferꝛ reo iuramētum vel ipſi actori cōſideratis pſonarū ⁊ cauſe circūſtātijs. ⁊ pōt diuidi in duas ptes. in prima ponit regulā. in ſecūda ipſius determinationem ibi. preſumptione vo. Ab. ſi.

f Omnino: in pbatiōe. nota q̄ ſi actor oīno nihil probat nec hz preſumptionem: reus ⁊ ſi nihil preſtiterit abſoluit. ſic. ℣. de cā poſ. cū eccleſia: ⁊. ℣. vt eccle. bene. vt noſtr: ⁊. ℣. eo. mulieri. ⁊. C. de eden. qui accuſare. Si vo actor hz pſumptionem ꝑ ſe: ⁊ ℣ reum tunc cōtra talem preſumptionem deferꝛ a iudice reo iuramētum ad purgādaz inocētiam ſuā vt hic dicit expreſſe. ⁊. C. de bis q ad ec. ℣fu. preſenti. §. ſicubi. ⁊. C. e. in bone. que intelligit hz iſtum. §. ⁊ qñqz referaꝭ reo qñqz actori: qꝛ non diſtinguit ibi. ⁊ actori qñqz deferꝛ iuramētum in defectum ꝓbationis puta cum hz vnam bonā ꝓſumptionem ſiue vnum bonum ⁊ honeſtuz teſtem tūc habito reſpectu ad qualitatem cauſe ⁊ qualitatem pſone vt nō ſit pſumptio q̄ pro tāto debeat deierare deferꝛ iuramētum ipſi actori. ad hoc pōtſtat optimum ar. ff. de legitimo. legitimos. ⁊. ℣. de remū. ſup hoc in fi. ⁊. ℣. de pcu. ex inſtinuatiōe ⁊ ſic intelligitur. ℣. de proba. ſicut conſuetudo.

g Pro illo. ſ. actore.

Rubrica De exceptionibus. Supra viſum eſt de ꝓbationibus in genere ⁊ in ſpecie: ſed qꝛ vt plurimū fundata intentiōe actoris reus opponit peremptoria vel contra ꝓbationem actionis: congrue igitur ex ordine ſubijcitur tractatus de exceptionibus.

Eniqz. Tria ſunt dicta. Secundum ibi: q̄ ſi. Tertium ibi: ceterum. Ab. ſi.

h Obijciūtur: hanc decre. intellige ſm tenorem illius decre. ℣. de teſti. teſtimoniū ⁊ ſm tenorem illius decre. pſentiū. ℣. de teſti.

i Accuſati. ſi enim accuſati ⁊ cōfeſſi vel ꝓuicti fuiſſent indiſtincte repellerentur etiam ſine alia ꝓbatione ſi hoc conſtaret. vt. ℣. de teſti. teſtimoniū. ⁊. c. ſup eo. Item ar. ℣. iiij. q. iij. §. item. l. iulia. So. aliud ꝫ leges vbi nō repellitur ab obiectu criminis. niſi ꝓdēnatus fuiſſet ⁊ infamis effectus ſm canones ſufficit ſi probet criminoſus.

k Exhibēda. ſtatim vel infra terminum competētem a iudice ſtatuēdus. ℣. de ꝓba. lz. ⁊. ℣. de offi. dele. prudētiaz. §. ſexta. ar. ſeruāta di. illius aut. C. de teſti. auten. ſi dicatur. b.

l Per ſniam. Quidā dicūt vt. T. q̄ hoc eſt verū de illa exceptiōe que obijcit in p ſonam teſtis: que ante ſniam dz ꝓbari. illa vo que in dicta teſtium opponitur. ſ. cum teſtis arguitur de falſo vel actor vſus fuerit falſis teſtibus: vel inſtrumētis vſq; ad. xx. annum pōt opponi. C. de fal. querelam ⁊. ℣. eo. cum venerabilis. ſed in cā matrimoniali in infinitum poſſet agi ō falſo: quia ſentētia lata ℣ matrimonium nō tranſit in rem iudicatam per

eractum temporis.ſ.de re iudi.latoꝛ.ꝛ.c.ꝓſanguinei.ſ.de eo qui tuꝛ.i ma.cuꝫ haberet.ꝛ.xxx v.q.ir.§.bis ita reſpondetur. Sed ſi de falſo ante ſniam fuerit obiectuꝫ ꝛ nō ꝓbatum poſt ſniam opponi non pōt: niſi appellatū fuerit.C.de fi.inſtru.l.vlti.ꝛ idē videt dicēdum: vt alij dicūt de hac exceptione q̄ opponit i ꝑſonas teſtiū.ſ.q̄ in cā appellationis iteruꝫ poſſet opponi.naꝫ in cā appellationis pōt opponi exceptio peremptoria q̄ debuit ꝓpponi ante ſniaꝫ .C.ſen.reſci. non poſ.l. .ij.ſed ħ eſt exceptio peremptoria ſaltē per obliquū ſiue indirecte q̄ ꝓbato q̄ teſtes ſint puri vel alias criminoſi non debēt admitti.alias videret q̄ hec exceptio eēt dilatoria qō nō ē veruꝫ. ꝛ ꝓterea potuit eē q̄ iſta ignoꝛabat in priori iudicio:ꝛ poſt appellationeꝫ didicit q̄ mō obijcit: vñ ſaltem cū iuramēto: ſi ħ ante aptuꝝ nō fuit ꝓteſtatus ꝺz admitti.ſ. ꝺ teſti.ꝑſentium. ꝛ qō ꝺ ſ bic anteq̄ cā per ſniam terminet.ſupple niſi fuerit appellatū alias verꝫ eſt quod ħ dicitur: q̄ citra appellationem non audiretur.

a ¶ Cum ſicut. ſupple. q̄.ſ.crimina obiecta ſi ꝓbata fuerint teſtes: repelluntur ꝛ ſubdit cāz cū.i. qꝛ teſtes abſqꝫ vlla ꝛc.

b ¶ Sicut canonica.ꝛc. ꝛ ſic lege hanc lſam.

c ¶ Abſqꝫ vlla infamia vel ſuſpitione: vt .iij.q. vij.teſtes.ꝛ.q.iiij.preſul.ꝛ illa ſunt canonica iſtituta: de qb⁹ ħ loquit.

d ¶ Confeſſi. vnde repellunt: ſi hec oſtendatur ſine aliqua ꝓbatione .ſ.de teſti.teſtimoniū.idē erit ꝛ ſi modo ꝙuincant: vt in ꝓdicto.c. teſtimonium.ꝛ intellige iſtū.§.fin tenoꝛem iſtius.c.teſtimoniū: vt ibi dixi: vt.ſ.ſi in crimīe pſeuerāt repellant in ciuili ꝛ in criminali ſi ſunt emēdati admittant in ciuili ꝛ criminali cum ciuiliter agitur dūmodo ipſos nō cōmittetur infamia:ꝛ hoc ē quod ſequit in fi.§.niſi prius ꝛc. In criminali vero nullo mō quātūcūqꝫ egerint penitentam: vt ibi.

e ¶ Stephanus.iij.q.vi.c.i.ꝛ.ij.ꝛ.iij.

f ¶ Innocētes.ſi fuerit ꝙuicti p teſtes nō vt q̄ poſſint ꝓbare ſe nō eē tales:qꝛ talis negatiua nō admittit ꝑ teſtes.ſ.de ꝓb.ad noſtrā.ꝛ fuerint ꝓfeſſi nō poſſunt ꝓbare ꝓriuꝫ.qō.n.gſqs ſua voce dilucide ꝓteſtat⁹ ē i eundē caſum ꝓprio teſtimonio infirmare non pōt.ſ.de ꝓbati.p tuas.ꝛ .C.de nō nu.pecu.generaliter.qꝛ confeſſioni prime ſtandū eſt.ſ.de preſump.lſas.ꝛ expone inocētes.ſ.per pniam.ſ.de teſti.teſtimoniū. Littera iſta niſi prius ſe probauerint inocentes ſic ꝺz intelligi.i. niſi ꝓbauerint ſe emēdatos de crimine ꝛ egiſſe pniam ꝛ hoc ſi fuerint innocētes reputantur:ꝛ ita demum admittunt vt dictū eſt in notula.pri.vnde non obſtāte eo qō ꝓfeſſi vel ꝙuicti fuerint.ꝛ hoc ꝓbare pñt per ſacerdotē ſuū .l.di.in capite.ꝛ.iij.q.i.ſi peccauerit in fi.ꝛ.ſ.de ſimo.nemo.

g ¶ Ceterum.reſponſio tacite queſtionis.poſſet aliqs querere an teſtes quibus crimina ꝓbant in modū exceptionis ſint ꝓpter hoc puniendi.reſpondetur q̄ non.

b ¶ Siue cōfeſſi.er eo q̄ dicit confeſſi:eſt opti.ar.q̄ teſtes tenent reſpōdere an ſint criminoſi:qꝛ ſi tenentur ꝓfiteri cum opponit exceptio cōtra eos vt inuit hec lſa:multo fortius quādo eraminant.de hoc ꝺixi.ſ.de teſti.cum cauſaꝫ.ꝛ qō dicit ꝓfeſſi:ꝛ hoc itellige quādo eraminabant ꝛ interrogati fuerūt a iudice ſup crimīe ꝛ ipſi ſunt ꝓfeſſi.lz reſpōdere nō tenerent:ꝛ ideo non credit eis cum iaceant in crimine. vel dic q̄ debent interrogari quādo crimina in modum exceptionis teſtibus opponunt: vt dictuꝫ eſt cum lſa ipſa hoc dicat:ſed illud nūquā vidi fieri. Et ē ar. q̄ ſi iudex recuſetur coꝝ arbitris poteſt ab eo queri ꝛ ꝺz ide dicere veritatem.ꝛ hoc vidi fieri ſepe.

i ¶ Pena ordinaria. vt.ſ.de oꝛ.cog.cum dilectus. vbi de boc.ff.de bis qui no.infa.lucius.

k ¶ Contingere:ſi enim crimē qō obijcit teſti ꝓtingit cām de qua agit non ſolum repellitur:ſed etiā punit.ſicut cū vir accuſat vxoꝝ de adulterio ꝛ ipſa excipit de lenocinio quod ipſe tradidit eam adulterādā.ff.ꝺ adul.l.ij.§.ſi publico.ſic ꝛ teſtis qui in teſtificando vacillauerit ſiue falſum dixerit punit.C.de teſti.nullum.ꝛ.iiij.q.iij.§.itē qui falſo. ſi.ſ.de ꝓbat.cum ſup.ꝛ.ſ.de elec.ſuper eo.ꝛ.c.per inquiſitionē.ar.alias puniri nō ꝺz:qꝛ nō agit de hoc vt ħ dicit:ſz in eo i quo agit.ſ.qꝛ repellit a teſtimonio.

l ¶ Nobis. Cōis diuiſio.ſecunda ibi:nos. Ab.ſi.

¶ Accuſatione. Dubitatio fuit in hoc cū enim prius cōicauerit ei nō videbat poſtea ei obijcere poſſe excōmunicationē cū approbauerit mores illi⁹ .ſ. de accuſa.nulli.ſ.de iureiur.quēadmodū.ꝛ.ff.ꝺ adul.ſi vroꝝ.in fi.ꝛ.ff. ꝺ neg.geſt.pomponi⁹.i. viij.q. .ij.dilectiſſimi.xxij.q.v. horrendus.ꝛ.iiij.q.iij.§. itē ſi qs teſtib⁹.ꝛ.ſ.de his q̄ fiūt a mag.ca.ex oꝛe. Itē non ꝺz alij obijcere qō ipſe noluit ſeruare .ſ.de ꝓbē.ꝓ illoꝝ.ꝛ.ſ.c.primo.ꝛ.ſ.de appel.an ſit.ꝛ.ſ.de electio.bone.i. Sed his oīb⁹ pōt rāderi cuꝫ Auguſtino.nōnullos ſuſtinemus quos inuiti toleramus .xxiiij.q.iiij. quiſqs. Preterea alia eſt ſolutio: ꝓdicta locū habēt in accuſationibus: vt.ſ.de ſen.excōi.i pñtia vt ſi aliqs ꝑticipauerit excōicato:nō pōt ei poſtea opponere excōicationeꝫ: vel ipſum denunciare:cū ipſum nō direxit euitādū.ſic loquit illa decre. i pñtia:ſecus i exceptionib⁹: vt ħ:qꝛ ſz reus ſit excōicat⁹ minori excōicatiōe ſiue etiā maiori pōt excipe ꝺ actoꝝ.cū q̄libꝫ legitima defenſio ſit ei refutata .ſ.eo.cum inter.ꝛ.c. dilecti. ꝛ .c. vlti.innuit ħ vbi dicit ſecūdus vo ꝛc.q̄ ſi accuſatus eſſet maioꝝ excōicatione notat⁹ nō poſſet ſuū accuſatoꝝ repellere a ſua accuſatiōe.qō nō ē veruꝫ vt dicūt iura ꝓprime dicta ꝛ alia plura vt ꝓz.ſ.e.dilecte. ꝛ c.ſignificauerūt.qꝛ nec i famīſ famē.nec criminoſus crimioſum pōt accuſare.xxxij.q. vi. nihil intquit⁹.ꝛ.iij.q.vij.iudicet.ꝛ.ſ.de adul.c.pe.ꝛ vl.ꝛ.C.ꝺ adul.qñ alerā drū. vñ ſupple ibi maxime. Secūdus vo a ſacramētoꝝ cōione maxime qꝛ ideꝫ eſſet ſi eſſet remot⁹ a cōione fideliū.lz Gratianus eſſet in ꝺria opinione p id quod legitur.ij.q.vi.alieni:qō patet in hoc.§.q ē ꝓtra. ſed illud eſt ſpeciale. fallit tamē vbi proſequitur quis iniuriā ſuā.iiij.q.vi.omnib⁹. Itē fallit i epo vt.ſ.de accu.nulli.ꝛ illud fuit ſtatutū in odium epoꝝ:qꝛ non debent hſe paruos homines ꝛ viles in familia ſua.ij.q.vij.circa paſtoris.

m ¶ A ſacramentoꝝ.ſ.de ſen.excō.ſignificauit.ꝓtra.ſz illud videtur eſſe ſpeciale in excōicatis a papa. vel pōt habere locū quādo cōicat ei ꝑ quo excōicatus eſt.ſ.de ſentē.excōmu.nuper.ꝛ.c.ſi concubine. vel ibi fuit excōmunicatus cum omnibus fautoꝝibus ſuis.xi.q.iij.excellentiſſimus.

¶ Ita ecclesiastice. Ita ſummat Jo.an. vt i rubro.ſed ħ ſūmatio ē multuꝫ generalis ꝙuenit tñ lſe i genere. Alij ſummāt ſic. Reus nō neceſſarius ab exceptiōe repellit ꝑ replicationē paris crīmis vel obiecti.poſſet aliter ſūmari ꝛ itelligi: vt.ſ.patebit. Eſt.n. ħ decretalis difficilis quo ad itellectuꝫ ꝛ adhuc reddit magis difficilis ꝓp dicta doc. Diuiuidit i duas partes.in prima ponit deciſum exordium.in ſcōa mādatum ibi:madamus. Ab.ſi.

n ¶ Non poſſint opponere. Gin. dixit i hoc loco q̄ nomine collegij: vel eccleſie poterāt opponere hāc exceptionē:ꝛ illi qui nō habebāt plura beneficia nomine ſuo ꝛ eccl'ie:ſz hoc nō ꝓfuit:qꝛ papa Celeſtinus ſciēter ꝓtulerat illi Ja. beneficiū:ꝛ ideo nō poterāt opponere.ar.ſ.de offi.dele.paſtoralis.§. ꝓterea. ꝛ.ſ.de reli.do.ſtitut⁹.ꝛ dic q̄ bñ admitteret exceptio:niſi iā fuiſſet miſſus i poſſeſſionē ꝛ ꝓfirmat⁹ ꝑ ħ fuit vt ꝓz in antiqua ꝛ hoc vbi dicit pacifica poſſeſſione gaudere. T.ꝛ J. dicebāt q̄ nomīe eccleſie nō poterāt illuꝫ opponere. qō enim in ſuis perſonis equū putabāt in alijs nō poterāt reprobare.ſ.de cōſti.cum oēs.ir.di.ſi romanoꝝ.xxij.q.vi.nihil inquius.xiij.q.iij.ſi quis teſtibus.ff.de re.iur.cū par.ꝛ.ſ.de adulte.c.pe.ꝛ vl.Sed videt q̄ nomīe eccleſie poterāt obijcere qꝛ delictū pſone ꝛc.xxvi.q.vi.ſi epm.ꝛ.ſ.eo.cuꝫ venerabilis. ſed nō debent ꝓpter hoc admitti:qꝛ ſic alia via ꝙſequerent id qō volebāt.qō eſſe nō ꝺz.ſ.de ꝓcu.tue.ꝛ qꝛ nō expedit eccleſie hāc exceptionē opponi imo expedit eccleſie plures hſe diuites clericos vt eā poſſint melio⁹ defēdere:ꝛ ſperiū ꝛ fiſc⁹ abundabit vtens ſubiectis locupletib⁹: i auc. vt iudi.ſine quo.ſuffra.§. .i.col.ij.ſz pone q̄ aliqui ſint qui nō habēt plura beneficia nunqd poſſunt opponere. Dicunt ꝓdicti. T.ꝛ Jo.q̄ non ſint admittēdi: qꝛ ſic alij eſſent conſecuti per iſtos qō per ſe nō poterāt qō eſſe nō debet.ff.de bo.lib.queritur.arg. .xl vi.di.ſicut nō ſuo.ff.de admini.re.ad ciui.p.l.ij.in pnc.itē iſti nō habētes plura bñficia qui obijciūt hāc exceptionē aut elegerūt alios aut electi ſunt ab illis:ſi alios elegerūt tali exceptioni renūciaſſe vident: vt.ſ.de ꝓſti. cū acceſſiſſent.ꝛ.ſ.de ꝓbē.ꝑ illoꝝ. Si vo electi ſunt a talibus nō poſſunt hoc obijcere cū habeāt cauſaꝫ ab illis qui hoc opponere nō poſſunt. arg.xxvi.q.iij. ſacerdotes.in fi.ꝛ.ff.de iure do.cuꝫ in fundo. ꝛ indignū eſt vt illi admittantur ad re-

pulsionem illorum quorum repellerenk actores.ſ.de teſti.lz er quadã. Et er hoc ſequik q ſi aligs nõ facit mentionẽ in reſcripto de beneficio ſuo q capitu lũ nõ põt ei obijcere õ falſitate reſcripti cũ eis nõ ꝓpetat talis exceptio.ꝛ tñ re ſcriptũ nõ valet:ſz tñ valet quãtũ ad hoc.ĵ.õ pbẽ.p illoꝝ. ¶Plerũqz enĩ vak actio ei qui nõ põt agere:ideo q reo nõ cõpetit exceptio.ff.ſi ſui.ven.loci.§. pe.ꝛ.§.qõ me.cau.ad audien tiã.ꝛ.ĵ.de iureiurã.debitores

¶Mihi vĩ q Vin.melius dixit nõ obſtãtib⁹ rõnib⁹ aſſignatis ꝛ iõ illi ſaltẽ q nõ bñt alia bñ ficia bene pñt hanc exceptionẽ opponere ꝛ defendere eccleſiã .ĵ.de cõceſ.pbẽ.ex pte.ꝛ.ĵ.eo. dilec.immo vnus ſolus põt ſe opponere: vt.rij.q.ij.nõ licꝛ at:quia vtilitas eccleſie ĩ hoc ꝓcuratur.ꝛ ideo audiẽdus ẽ ĵ.de his q fi.a ma.par.ca. cuz in cũctis.ꝛ.rrri.di.nicena.gn iſti q ſe opponunt,ꝓcurẽt vtili tatẽ eccl'ie nõ dubitak:q ſi iſte q plura beneficia hz reciperet lederet eccleſia cũ nõ poſſit cõ ꝓtinuã reſidẽtiã facere ad quã õ iure cõi tenek ꝛ ita nõ poſſit eccleſie ſeruire. fauoꝛe enĩz eccleſie ꝛ pp vtilitatem ipſius eccleſie ſtatutuz fuit vt clerici debeãt ĩ eccl'ia reſidek.nec ob. qõ dĩ q iſti ĉceperũt alios ha bẽtes plura beneficia.ergo nõ pñt ampliꝰ bãc exceptionẽ op ponere.hoc nõ eſt vex.ſi eniz ſemel male fecerunt nõ ſequik q poſtea idẽ facere debeant lz renunciauerint exceptioni ſue ꝑ vnum nõ renunciant cõtra alios q res iter alios acta nõ prodeſt alijs nec nocet.ĵ. de re iudi.c.pe.cum ſuis cõcor. ar. ad hoc.ĵ.de priuil.ſi de terra. ꝛ.c.accedentibus.

Paſtoralis ¶Diuiditur. nam pmo ponitur dect ſa ꝓſultatio in ſcõa reſponſio in q duo facit.pmo ponit de cretum ꝛ ipſiꝰ caſuz.ſcõo penã ꝛ tres caſus exceptos ibi:ita q Abbas ſiculus.

ꝛ niſi in tribus caſibus hic exceptis

Paſtoralis: ꝛ infra Quoniaz per dilatorias exceptiões ma litioſe nõnunqam cauſaruz termi natio prorogatur: inquiſitioni.T. reſpondẽdo decernimus vt infra certum tempus a iudice aſſignan dum oẽs dilatorie[a] proponantur.

Ita q ſi partes extũc[b] voluerint aliquas opponere quas nõ fuerint proteſtate[c]:nullatenus audiãtur[d]: niſi forte aliqua de nouo[e] ſibi com petens exorta fuerit: vel is qui vo luerit eaz opponere fidez faciat iu ramento ſe poſtmodum[f] ad illius noticiam peruenijſſe.

Idem monachis farſeñ.

Excõicatus excipere appellare ꝛ omnẽ defenſionẽ facere poteſt. ſed reconuenire non poteſt.

Cam inter priorem ꝛ conuen tuz de argentolio ex pte vna: ꝛ nobilem virum. S. de malileo ne dioce.pictauienſi.ex altera ſuper dãnis ꝛ alijs coram vobis ex dele gatione noſtra queſtio verteretur: procuratoꝛe ipſius nobilis veſtrũ volente declinare iudicium eo q duos ex vobis habebat ſuſpectos ꝓcurator monaſterij alleganit pti eiuſdẽ nobilis cum eſſẽt vinculo ex communicationis aſtrictꝰ exceptio nis huiuſmodi beneficium inter dictum: ꝛ infra. Inquiſitioni ve ſtre durimus reſpondendũ q predicto nobili legitima defenſio[g] in iudicio reſeruatur ꝛ maxime iudi cis recuſatio: cum periculoſum ſit coram ſuſpecto[h] iudice litigare: ac ſu ſpectis iudicibus ſe ap. cauſam de certa conſcientia[i] non committat. vnde in talibus non excõmunicati fauoꝛ attenditur: ſed equitas iudi cantis: cuz non debeat claudicare[k] iudicium ac ſatis videatur abſur dum ſi actoꝛe impugnante reo de fenſionis copia deneget: q ſic cõ demnaret multotiẽs abſoluẽdus. ¶Porro cum excõmunicato quan do in cauſa abſolutionis exiſtit nõ ſit iuſta deneganda ſententia: nec interdici debet eidez ap.remediuz[l] ſi contra iuſticiam cõdemnetur: q ratione in vno eodẽq negocio ipi alia legitima[m] ſubtrahãtur ſuffra gia:non videmus. Ceterum non ſic in reconuentione[n]: ſentimus ne quod in defenſionis remediũ iuſti netur:ad impugnationis materiã extendatur[o].

Idem monachis farſeñ.

Excipiens nõ videtur fateri ea que in exceptione includuntur. Et exceptio falſi poteſt etiam poſt ſen tentiam opponi.

Cam venerabilis. F. noſter .J.ſabieñ.epus coram dilectis filijs noſtris. R.tituli ſancte Ana-

eniz nõ eſſet litiũ finis ꝛ hoc qõ dicit h loẽũ hz in exceptionib⁹ facti ꝛ non iuris q nemini lz iuꝰ ignorare.ff.de iuris ꝛ fac.ignõ.l.regula.

gCam inter. Cõis diuiſio.ſcõa ibi inquiſitioni. Ab.ſi. Defenſio.h manifeſte pz q excõmunicat⁹ põt excipe ꝛ defen dere ſe ĩ iudicio: vt.ĵ.e.dilecti.ꝛ.c.dilecte ſignificauerũt.ꝛ põt appella re ꝛ appellationẽ proſequi ĵ.e.c.vl.ꝛ eadem defen ſio cõpetit excõmunica to q cõpetit ñ excõicato. ſicut eadem defenſio cõ petit ſuperuo q libero.ff. õ accu.ſuos.ꝛ libertꝰ qui alias patronũ accuſare nõ põt in ipſuz patronũ retoꝛquere poteſt accuſa tionẽ ſi a patrono accu ſet.ff.de bo.liber.q cum maioꝛ.§.ſi libertꝰ: quia ignoſcẽdũ ẽ illi q puoca tꝰ voluit ſe vlciſci vt ibi ꝛ ſic põt excipere de pa cto de nõ petendo ꝛ exce ptionẽ ꝓbare nõ obſtan te q lex dicit q reus ĩ ex ceptione fiat actoꝛ.ff. de ꝓba.in exceptionib⁹. q gcgd facit ad ſui defen ſionẽ facit. Itẽ q̃liter p̃ ſtabit ſacramẽtũ calum nie cum ſibi nõ liceat in gredi ſacra.multominꝰ ꝛ tãgere. v.di.ad eiꝰ vo. ꝛ.xliij.di.nulli clerico. ꝛ quibꝰ cetera ſacramẽta negant quõ vnũ genus ſacramenti putat poſſe ꝓcedi.xcv.di.illud.ĩ illo caſu ꝓceſſuz eſt a iure in odium potiꝰ excõicati q oĩa poſſit facere q̃ ad cãz pertinent.ꝛ ſic iurabit ꝛ oẽs ptĩcipãtes ſibi occa ſione lius nõ incidũt in canonẽ cuz talis cõio ſit potiꝰ ad dãnũ ſuũ q̃ ad cõmodum. Sed quid ſi excõicatus cõuenik ſup eo pro quo fuit excõica tus iniuſte nunqd pote rit excipere q nõ tenetur reſpõdere:niſi reſtituatur ei cõmunio bonum qua fuit iniuſte priuatus.dicit Jo.q ſic:nec tenek antea reſpõdere vñ modo oſtendat q iniuſte fuit excõmunicatꝰ.iij.q.ij.c.ij.ꝛ.ij.q.v. ſuper cauſis in fi.q oĩa iura ſunt reſtituẽda corporalia ꝛ incorporalia.ij.q.ij. nullus põt.ꝛ.iij.q.ii.c.ſi eps.ꝛ ſic nota q q remotus ẽ a quolibet actu legitimo tamẽ excipere poteſt.

a Dilatorie.ſecus de peremptoriſ:ꝛ de exceptione excõmunicationis que pñt proponi q̃cũq;.de his vĩ.ĵ.e.exceptionem.

b Er tunc.i.poſt terminum ſtatutum a iudice ꝛ finitum.

c Proteſtate.ſ.de teſti.preſentium.ꝛ intellige ꝓteſtate nominãdo expreſſe er ceptiões q̃ ſcribi deberẽt.ſ.de ꝓba.q̃ñ.vt ſi velit ꝓponere exceptionẽ recuſa tionis illã pmo oz proponere ꝛ ſup illa tñ ꝓcedere.de aliꝰ põt proteſtari ſic ſaluis aliꝰ dilatoriꝰ q̃ tales ſũt ꝛ oñt nominari pbãdis ſuo loco ꝛ tpe poſtq̃ cognitum fuerit de ſuſpitione.de hoc dixi.ſ.de ꝓba.q̃ñ nec ſufficit dicere in genere ſaluis aliꝰ excepti.q per h nulla videretur ꝓuiſio huius decre.ĵ. de ꝓfir.vti.vel inuti.bone.ſ.de do.ꝛ cõtu.er lr'is.

d Audiãt.ſic ẽt dic̃ ler q ſi aligs ꝓpoſuit vnã exceptiõez ꝛ ſuccubuit:ſi vult aliã poſtea ꝓponere:h faciat.ĵ.terminũ ꝓſtitutũ iſti.de ercu.tu.§.q añt ꝛ hoc vex ẽ q ſimul põt ꝓponi cũ alicui ꝓpetũt plures exceptiões q̃ ñ ſunt ꝑie: ſz ĩ ꝑijs ſecꝰ.vñ ſi pmo ꝓpoſuit vnã ꝛ ſuccubuit volẽs poſtea ire ad aliã bñ ad mittit.C.de inof.te.ꝑ maioꝛes.ꝛ.ĵ.ti.pri.auditis. Et ita pz q h pdic̃ exceptio ſi nõ ꝓponat ĩfra terminũ ꝓſtitutũ:ſz actio ñ pdic̃:ſile ĩ accuſatoꝛe qꝛ ſi nõ ꝓſe quit accuſationẽ ſuã ĩfra terminũ poſtea nõ audit.ĵ.õ ac.veniẽs.ꝛ.C.q accu.nõ poſ.i.iij.ꝛ.iiij.q.v.gſqs.de h dcm̃ ẽ.ſ.de ꝓba.lz.ĩmo punit in libra auri q exceptionẽ dilatoriã poſt litis ĩgreſſuz ꝓponit.C.de excep.l. ſi qs aduocatus.

e De nouo.ſ.poſt terminũ ſtatutũ idẽ eẽt ſi ẽt poſt litẽ ꝓte.exorta ſit.ſ.õ of. dele.iſinuãte:qꝛ q̃ õ nouo emergũt aurilio idigẽt.ff.õ iter.ac.õ etate.§.er cã ꝛ noua res nouũ ꝓſiliũ ꝛ remediũ exigit.ff.de vẽ.iſpi.l.i.ĩ pn.ꝛ ſi noua cã alle gek puta qꝛ fideiuſſoꝛ moꝛtuꝰ ſit iteꝛ equũ erit ꝓſtare cautionẽ.ff.vt ĩ poſ. leg. plane;ꝛ nouis moꝛbis noua q̃ñt antidota ꝓpari.ſ.õ iur.ca.l.cetex.ꝛ.l.di. vt ꝓſtitueret.

f Poſtmodũ.ſ.poſt terminũ ꝓſtitutũ ĩfra q̃ oẽs dilato rie ꝓponank.ſic.ſ.de teſti.pñtiuz.ꝛ ita uramẽtũ ẽ h ꝛ ibi legitia ꝓbatio. Sz qd ſi poſt litẽ ꝓte.vellet iurare q poſt ipaz ꝓteſtationẽ ad noticiã ipſi⁹ puenit q̃ tñ nõ ẽ exorta de nouo:ſz erat ab initio puta ꝓſanguineꝰ erat iudex ĩpetrãtis vel ĩpetrãs vaſallus iudicis vel aliq̃ alia ꝓſilia:ſz boc reꝰ ignorabat:nũqd oz audiri. Dicũt qdã q ſic. Mihi vĩ q ampliꝰ nõ audiak:qꝛ ab initio oz ĩgrere õ buiuſmõi dilatoriꝰ:qꝛ vigilantibꝰ ꝛ nõ negligẽtibꝰ iura ſubueniũt.ff.g.ex cau.ma.nõ.n.ff.de eden.veluti.ꝛ facilitati ꝛ negligẽtie ſue ĩputet.neqz enim oporteꝛ p ſingula momẽta onerari actoꝛẽ.ff.vt ĩ poſ.lega.ſi is a quo.§.vl.ſic

g Am inter. Cõis diuiſio.ſcõa ibi inquiſitioni. Ab.ſi. Defenſio.h manifeſte pz q excõmunicat⁹ põt excipe ꝛ defen dere ſe ĩ iudicio: vt.ĵ.e.dilecti.ꝛ.c.dilecte ſignificauerũt.ꝛ põt appella re ꝛ appellationẽ proſequi ĵ.e.c.vl.ꝛ eadem defen ſio cõpetit excõmunica to q cõpetit ñ excõicato. ſicut eadem defenſio cõ petit ſuperuo q libero.ff. õ accu.ſuos.ꝛ libertꝰ qui alias patronũ accuſare nõ põt in ipſuz patronũ retoꝛquere poteſt accuſa tionẽ ſi a patrono accu ſet.ff.de bo.liber.q cum maioꝛ.§.ſi libertꝰ: quia ignoſcẽdũ ẽ illi q puoca tꝰ voluit ſe vlciſci vt ibi ꝛ ſic põt excipere de pa cto de nõ petendo ꝛ exce ptionẽ ꝓbare nõ obſtan te q lex dicit q reus ĩ ex ceptione fiat actoꝛ.ff. de ꝓba.in exceptionib⁹. q gcgd facit ad ſui defen ſionẽ facit. Itẽ q̃liter p̃ ſtabit ſacramẽtũ calum nie cum ſibi nõ liceat in gredi ſacra.multominꝰ ꝛ tãgere. v.di.ad eiꝰ vo. ꝛ.xliij.di.nulli clerico. ꝛ quibꝰ cetera ſacramẽta negant quõ vnũ genus ſacramenti putat poſſe ꝓcedi.xcv.di.illud.ĩ illo caſu ꝓceſſuz eſt a iure in odium potiꝰ excõicati q oĩa poſſit facere q̃ ad cãz pertinent.ꝛ ſic iurabit ꝛ oẽs ptĩcipãtes ſibi occa ſione lius nõ incidũt in canonẽ cuz talis cõio ſit potiꝰ ad dãnũ ſuũ q̃ ad cõmodum. Sed quid ſi excõicatus cõuenik ſup eo pro quo fuit excõica tus iniuſte nunqd pote rit excipere q nõ tenetur reſpõdere:niſi reſtituatur ei cõmunio bonum qua fuit iniuſte priuatus.dicit Jo.q ſic:nec tenek antea reſpõdere vñ modo oſtendat q iniuſte fuit excõmunicatꝰ.iij.q.ij.c.ij.ꝛ.ij.q.v. ſuper cauſis in fi.q oĩa iura ſunt reſtituẽda corporalia ꝛ incorporalia.ij.q.ij. nullus põt.ꝛ.iij.q.ii.c.ſi eps.ꝛ ſic nota q q remotus ẽ a quolibet actu legitimo tamẽ excipere poteſt.

b Suſpecto. vt.iij.q.v.q ſuſpecti. C.de iudi.apertiſſimi.

i Conſciẽtia.arg.q ſnĩa lata a iudice ſuſpecto poſſit retractari ſi de tecta fuit ſuſpitio:qꝛ littere ſic obtẽte nullã videtur ꝓferre iuriſditionez de hoc dictũ eſt.ſ.de reſcrip.ad audientiam.ij.ꝛ no.q omne reſcriptũ habek ſuſpectum quod de conſciẽtia pape nõ emanauit.ſ.de reſcrip. cũ dilecta.ꝛ.ĵ.de ꝓfir.poꝛrecta.

k Claudicare. Nota equalitatẽ ſeruari in iudicijs.ĵ.de iudi.nouit.ꝛ .iiij.q.iiij.c.ij.ꝛ.iij.q.ix.c.vlti.nec debet actoꝛi licere quod reo nõ lz.ff. de reg.iu.non oz.ij.

l Remedium.qꝛ ſicut poteſt excipere vt victum ẽ ſic poteſt appellare: vt.viij.q.ix.reuera.ꝛ.ĵ.c.c.vlti.

m Legitima.ar.q q̃ rõne vnũ alicui ꝓcedik ꝛ oĩa que ſunt eiuſdẽ cen ſure ſunt ꝓcedẽda.ar.iiij.di.deniqz.in fi.ꝛ.v.di.ad eius vero.

n Recõuẽtione.ſic ergo pz q lz poſſit excipere ꝛ appellare non poteſt tamẽ recõuenire.ratio redditur in lr'a ſequẽti quãdoqz tñ admittit recõ uentio vbi nõ admittit cõuẽtio.iij.q.viij.cuius in agẽdo.ꝛ.ff. de iudi. .l.ij.§.ſed ſi agant. Sed nunqd poteſt excõicatus cõpẽſare. Dico q nõ qꝛ qui cõpenſat quodãmodo agit. ſz ſi ageret repelleretur p exceptionẽ ergo non põt cõpenſare.ff.de cõpẽ.quecũqz.ĩmo ꝛ ſi vellet compenſare ꝛ ab aduerſario admitreretur iudex ex officio ſuo ipſuz oz repellere.ĵ.e. exceptionem in fi.qꝛ quod vna via prohibetur alia conſequeret quod ẽ non oz.ſ.de ꝓcu.c.tue.b.

o Ertẽdak.ſi.ĵ.de ecclẽ.edifi.cũ dicat apoſtolus.in fi.i.rñ.

Cam venerabilis. Generalius ſumma ſic.excipiẽs nõ videtur fateri ea que in exceptione includũtur ꝛ hoc primo. Exceptio falſi poteſt etiã poſt ſententiã opponi hoc ſecundo. Diuiditur principaliter in duas ptes.in primo ponit facti ꝛ proceſſus narratio.in ſecunda diffi

nitio ibi: intellexim⁹. prima subdiuidit in tres. Nā prima ponit petitionē actoris. Secunda ibi: Idez. responsionē exceptionis ⁊ probationis reorū. Tertia ibi. Ad hec. replicationē ⁊ probationē actoris. Secunda principalis etiā subdiuiditur in tres partes. prima ponit quoddā motiuum diffinitionis soluens obstaculum. secūda diffinit causam. quo ad spiritualia ibi: q⁹ vo. tertia quo ad tpalia ibi: verum. Ab. ſ.

a ¶ Ex permutationis. Similem casum habes .ſ. de transact. ꝓtere-rea.

b ¶ Responsionē. factaz p procuratorez monasterij. ſ. vbi dixit ꝓpropere sic respondit. sed in hoc non bene allegabat eps pro se q⁹ huiusmodi repentinali. ꝓte. nō preiudicabat monasterio. in autē. de exhi. re. §. illud colla. v. arg. xxij. q. i. apud ⁊. v. q. v. §. sed aliud ibi: qui autem inconsiderate loquitur sentiet mala. l. dist. ponderet. ⁊ merito: q⁹ litis cōte. directe debet fieri per interrogationē ⁊ rñsionē directā affirmando vel negādo simpliciter. ſ. de lit. conte. c. vno ⁊. ſ. de elec. duduz. i. ſed ꝟ procurator sub forma exceptionis sub conditione rñdet vt patet ex ipsa responsione. ⁊ per id qō postea sequitur in littera: vbi dicit vel per procuratoris responsionem.

c ¶ Bone fidei. Que sint actiones bone fidei habetur instit. de act. §. actōnum. ⁊ connumerantur ibi. xvij. ſ. actio ex vendito. empto. locato. cōducto negociorū. gestorum mādati. ꝺpositi. pro socio. tutele. commodati: pignoratitia. fami. herci. communi diuidundo: prescriptis verbis: ⁊ q̄ de estimato ꝓponitur vt si rem meam do tibi ⁊ estimo vt eā vendas. ꝛ. aut. ꝛ. reddas mihi aut rem. ff. de estima. ac. l. i. ⁊ pmutatio de qua fit ꝟ mentio ⁊ hereditatis petitio. alie ꝺo dicuntur actiones stricti iuris vt actio ex mutuo arbitrium ⁊ ꝺsimilia. Nec dicūtur bone fidei. q⁹ in eis tm̄ seruari debeat bona fides. q⁹ in ℨctib⁹ stricti iuris fuari ꝺz bona fides ⁊ in quocūqz ℨctu bona fides iteruenire ꝺz. C. de ac. ⁊ obli. bonā fidē. iō dicuntur stricti iuris: q⁹ non venit in eis nisi qō stricti exigit actionis natura. vñ nō veniunt vsure ex mora in ℨctib⁹ stricti iuris. nisi spāliter sint ꝓmisse. ff. de ne. ge. q⁹ tātūdē. ⁊. C. de vsu. l. iij. sed in ℨctib⁹ bone fidei veniūt vsure ex tpe more. ff. de ac. ēp. ⁊ ven. iulianus. §. ex vēdito. ⁊. ff. de vsu. mora. §. in bone fidei. Itē in actionib⁹ stricti iuris nō venit interesse: si rem dari mihi est in obligatione. secus si rem tradi vel factū. ff. de ver. ob. vbi autem. §. vl. ⁊. l. si fundū. ⁊. ff. de re iudi. si q⁹ ab alio. §. vltimo. sed ista ois accessoria veniūt in bone fidei iudicijs. ff. de ac. emp. ⁊ vendi. l. i. in ꝓn. sed non veniunt in ℨctibus stricti iuris. Item in bone fidei actiōib⁹ q̄ñqz nō veniūt ea de qb⁹ nihil est cogitatū vt rupta cesa ⁊ fūria. ff. de ac. emp. ⁊ ven. l. fundi. §. si rupta. ⁊. ſ. de cau. pos. cū ecclesia. ⁊ ibi: quedā de bis tangunt. In actionibus bone fidei multū eruberat officiuz iudicis ⁊ pīgui⁹ q̄ in actionibus stricti iuris. ⁊ istis rōnibus ꝺñr bone fidei ⁊ alij dicuntur stricti iuris.

d ¶ Loco ꝺñi: hoc ideo dicit: quia qui ꝺat alienam rem non cōtrahit pmutationem. ff. de re. permu. l. i. in fi.

e ¶ Confessus. hec regula sumpta est. ff. de excep. nō vtiqz sed nonne ex eo q⁹ ꝓfessus fuit pmutationē factā: ꝓ consequens est confessus q⁹ sit factuz de meo tuū: q⁹ illud dicitur permutatio. ff. de re. permu. l. i. in fi. ⁊ qui confitetur vnū per consequēs cōfitetur id qō sequē ex illo. viij. dist. quo iure. ⁊. ſ. de offi. dele. cum super ⁊. ſ. de ꝺo. ⁊ contu. cum dilecti. Preterea tacita confessio habetur pro contestatione. ſ. de ꝺo. ⁊ contu. prout. Item interrogando fit confessio siue negatio. xxij. q. ij. qō ait. ⁊. xxxij. q. vij. quid est. xxxij. q. v. quid in omnibus. ⁊ infra de homi. cum iuramento. ff. de verbo. obliga. l. i. §. si quis ita. ad hoc dicas q⁹ excipiendo de permutatione non confitetur de intentione aduersarij: vt hic dicit: q⁹ potest esse qō de facto fuit permutatio ⁊ non de iure. Similiter in exceptione pacti de non petendo debitum quia per hoc nō confitetur debitum: quia potest esse quod non de iure debuit. Qui excipit debet ita dicere. frater non confiteoz hoc qō dicis. sed si fecissem pactum factū est mihi de non petendo. Et sic iste etiam respondet dicendo. ⁊ si ꝺudum fuerit ⁊c. q⁹ sic nō asseruit simpliciter: sed sub cōditione. ⁊ ideo non preiudicauit talis confessio ipsi monasterio q⁹ non fuit confessio: exceptio. uel si pertinuit ad ecclias sabiñ. permutatio interceſſit. Item si quis dicat se prescripsisse ⁊ aduersarius dicat: ego interrupi prescriptionem tuam nonne p hanc exceptionem dicendo ego interrupi prescriptionem tuam confitetur de intentione aduersarij: quare ergo postea audit probatio prescriptionis post talem exceptionem per quā confitetur de intentione aduersarij. vt. ſ. de testi. ex tenore. ſ. ti. pri. illud. Sed dicas q⁹ non fatetur de prescriptione q excipit de interruptione: nec confitetur de intentione aduersarij: ⁊ iō debet probare prescriptionez q eam opponit. ſ. de pba. ex litteris. ⁊. ſ. ntu. pri. illud. Et sic debet dicere: non credo te prescripsisse: sed si ꝟ verū esset: dico q⁹ interrupi prescriptionem tuam quam interruptionez ꝓbare debet ut dicit decre. illud Idem est dicendum cū aliquis petitur in virum dicat: non cōfiteoz me esse virum tuum. sed si essem cōsanguinitas est iter me ⁊ te: vt. ſ. de testi. ex tenore nam sic respondendo nō confitetur de intentione aduersarij nec onerat se aliqua probatione sed aduersarium. nisi tunc demum cum actoz fundauerit intentionem suam: quia tūc exceptio probanda est. vt no. ſ. e. exceptionem.

f ¶ Per vitium. hoc ipso debuit succumbere monasterium. ſ. de rescrip. olim.

g ¶ Licet autem. responsio quasi tacite questionis. Posset quis dicere si instrumentum falsauit. ergo hoc ipso debuit succumbere monasteriū quod exhibet instrumentum falsum. Respondet papa delictum ipsius qui ipsum falsauit nō debet in damnum monasterij redundare. xvi. q. vi. si episcopus. Vel intellige potius q⁹ allegabat contra monasterium ex parte episcopi vt per hoc amitteret causam vt. ſ. de rescrip. olim ꝓp similem falsitatem tulit Eugenius papa sententiam cōtra ecclesiam Osen. ſ. de in ite. resti. tum ex litteris. Sed quare nō ꝟ papa tulit sententiam cōtra monasterium: q⁹ nō ꝓstitit capitulum fuisse in culpa vt bene innuit littera ista delictum persone ⁊c.

h ¶ Ad. xx. annos. C. de fal. querelam. de hoc dictum est. ſ. de pba. ls.

i ¶ Comperta. Sed vtrum talis sententia teneat ipso iure dubitari cōsueuit. qō non videtur: quia exceptio non datur ex ea. ff. de excep. qui agnitis. Sed si nulla est ipso iure: qualiter incipit valere etiam post an. xx. quia quod ab initio non valet tractu temporis non conualescit. ff. de reg. iur. qō ab initio. ⁊. l. pe. xvi. q. iij. §. potest. ꝺ. q⁹ si priuatus. ⁊. ſ. de ele. auditis. Dicas q⁹ talis sententia tenet ⁊ in suo roboze durabit. ⁊ seruari debet quousqz falsitas reuelata fuerit. ſ. de fide instru. accepimus. §. interim. quāuis articulus ille dubitabilis est durabit sentētia: reuelata vero veritate: tunc primo apparet q⁹ nulla fuit; ⁊ ideo tunc pronuntiabitur nulla. sic. ſ. de frigi. ⁊ maleſi. fraternitatis in fin. ⁊ gegd occasione talis sententie preceptum vel obtentū est nō cassabitur sicut p sententiā ius nō constituit. sed qō erat ꝺclarat cū snia ꝓferet. ff. si serui. vendi. sicuti. §. sed si querit. ⁊ ꝟ dicit lra ista valeāt retractari ꝺitate ꝓpta sicut ē in snia lata p falsuz ꝓuratorē: q⁹ falsitate ꝓbata iuditiū nullum tūc primo appet. ſ. de ꝓcura. in ma. ⁊. C. e. ti. ls.

k ¶ In dioce. xxvj. q. vij. oēs. ⁊. xxviij. q. ij. monasteria.

OLim et infra Qui propter exceptionem non admissam appellat coram iudice appellatois ꝓbare dz exceptionē eē verā: ista cōiter summatur. Sed sm hanc summationē hec decre. est de in dubio per. c. iterposita de appellationibus: ideo potest summari alr itelligēdo q̄ b scribit executorib⁹ illax snīax ⁊ sic exceptio iferēs nullitatē snie ēt corā executore audit ad effectū vt si veram esse cognouerit supersedeat. Vel tertio sic intelligendo q̄ isti erant iudices appella. vt i rubro ⁊ taz iste q̄ precedens est no. intellectus. In prima ponit appellantis querela. In secunda prouisio ibi: Discretiōi. ⁊ vt patet ex ꝓdictis bz iste tex. duos intelle. secūdū primum ⁊ magis cōem pone sic casum. A. tractus corā iudice delegato opposuit q̄ trahebat vltra duas dietas replicabatur vt in lra: demuz ꝓp exceptionem nō admissam fuit appellatuz: delegatus appellatiōe nō obstāte excōicauit illuz .v. ⁊ fuerūt ipetrate lre ab aduersario super executiōe istius snie ad istos de qb⁹ i suprascriptione corā qbus. v. ꝓposuit exceptionē suā: ⁊ qz nō audiebat mādat eis papa vt i littera pz. Secūdum aliū intellectum pone casuz q̄. v. appellauit ⁊ ipetrauit litteras ad istos iudices i suprascriptiōe ꝓtētos qb⁹ papa mādauit vt patet in lra ⁊ iste itellect⁹ est magis planus ⁊ lre cōsentaneus. Ab. si.

a In tali loco statuerit. ex eo qō dicit patet q̄ si aduersarius meus impetrauit litteras vltra duas dietas ex diocesim meā ⁊ iudices volunt vēire vsq; ad locum illuz qui nō distat vltra duas dietas nō possum ꝓpter ea eorū iudiciuz declinare quia nō trahunt me vltra q̄ ꝓuisuz est p ꝓcilium generale. ⁊ ita nō faciūt ꝓtra cōcilium vt h littera ꝓbat. ⁊. j. vbi dicit se in causaz trahi vltra duas dietas. ⁊ hoc idē dicit cōstitutio illa. s. de reseri. nōnulli. Sed nunquid iste reus procurabit illos veniēdo ad locū. nō credo. de h viri i cōstitutione illa nonnulli.

b Potuerit. Sic videtur q̄ ille q̄ appellat añ snīam diffinitiuam a grauamie q̄ in cā appellationis necesse habeat probare coram iudice appellatōis cām sue appellatiōis verā fuisse. sic. s. de resti. ex pte ade. Sz cōtra videtur quod sufficit probare coram iudice appellationis q̄ iudex inferior exceptiōez admittere noluit. s. de offi. deleg. cū cā. ⁊. j. de ap. vt debitus. ⁊ melius. c. dilecto. Illud ꝓtrariuz exparte ade. soluitur in illa ōcre. alia vero contraria soluunt ꝑ decre. j. ō appel. interposita. i. rñ. cū enim quis ꝓbabilē cām exponit: quā dicit se ꝓbaturū. si iudex ipsum repellat: ⁊ ꝓpter hoc appelletur tunc in causa appellatiōis nō ē necesse probare causam veram esse: sed sufficit probare q̄ non fuit admissus. si vero ñ obtulit se ꝓbaturum. sed illā tantum allegauit tunc in cā appellationis ꝓbabit cām illā verā fuisse: alias ad priorē iudicē remitteretur sm tenorē illi⁹ ōcre. j. de appe. interposita. ⁊ sm illam hodie ꝓcedendum est: ⁊ ideo in hac ōcre. dz ꝓbare q̄ trahebatur vltra duas dietas q̄ cum ꝓposuit suam exceptionem: ñ obtulit se illam ꝓbaturum sed in decre. illa dilecto. j. de appella. non obtulit se probaturuz ⁊ tamen sufficit probare q̄ non fuisset admissus: ibi iam constabat de exceptiōe per confessionem presbyteri factā coram auditore. Sed dubitabatur an propter illā vel alias legitimas fuerit appellatum. ⁊ ideo sufficit probare q̄ proposuerat illas ⁊ q̄ non fuisset admissus. ⁊ eodem modo respondeas ad illā. s. de offi. dele. cum cām: q̄ iudices ibi certi erant de exceptionibus. q̄ bene sciebant vtrum habuissent subdelegationem iudicis vel excusationem ipsius. hodie enim seruādū est prout dicit illa decre. interposita appella.

c Supsedere curetis: supple abbatē sancti Lau. ⁊ eius ꝓiudices ad quos Bu. litteras impetrauerat ꝓtra ipsius aduersariuz sup prosecutione appellationis sue procedere ꝓmittēs iurta traditā sibi formā. alioquin isti ꝓcedent iurta traditam sibi formā: non obstantibus lris impetratis ad abbatem sancti Laurentij ⁊ eius coniudices. Si vero Bu. non probauerit se trahi vltra duas dietas extra diocesim. abbas iste sancti huberti ⁊ eius coniudices procedere in negocio sibi commisso non omittant ad petitionem aduersarij. ⁊ iurta mandatum ad ipsos directū non obstātibus lris impetratis ad abbatē sancti Laurentij ⁊ eius ꝓiudices sicut cōtinetur in antiqua decre. alias esset manifeste contrarium. j. de appel. vt ō bitus cum si. Sed isti qui bus scribitur non erant iudices appellationis sed dati ex[illegible] ad exequendum quasdam sententias suspensionis contra istum Guil. latas ab archiepiscopo treuerē. post appellationem ab isto. Bu. interpositam ⁊ cognoscere debent de appellatione Bu. quia hoc eis mādatur per lras istas. ⁊ si Bu. non probauerit exceptionem procedent postea ad exequendas snīas suspēsiōis latas ab archiepo predicto.

dēz eccleſie aliquanto tēpore posse disse: vos ab impetitione episcopi quo ad temporalia eiusdem ecclesie sententialiter duxim⁹ absoluendos.

Nō no. iij. abbati sancti Huberti ⁊ sancti Martini leodien.

¶ Si exceptio iurisdictionis exclusiua propter quam fuit appellatuz probatur vera tuder appellatiōis non debet de principali cognosci sed supersedere.

OLim: infra. Nuper ex parte Bu. fuit propositum q̄ litteris pre. n. treuerē. archiepiscopo presentatis idē excipiendo proposuit q̄ auctoritate ipsarum respondere minime tenebatur: quia vltra duas dietas extra suam diocesim trahebatur in causaz: ⁊ quia dictus archiepiscopus hanc exceptionem admittere recusabat vocem ad nos ap. emisit: ⁊ ifra. Postea procurator partis aduerse respondit q̄ idē Bu. vltra duas dietas extra suam dioce. minime trahebatur cum ipse archiepiscopus terminum in tali loco[a] statuerit qui remotus ab illo non erat vltra q̄ prouisum est per consti. con. gene. ⁊ infra. ¶ Dis. v. mandamus quatenus si procurator dicti Bu. probare potuerit[b] exceptionē quaz corā archiepo proposuit sepedicto videlicet se in causaz trahi vltra duas dietas contra cōsti. conci. gene. uos appellationē dicti Bu. legitimam ōcernētes negocio supersedere[c] curetis.

Dē archidiaco. trāslig. officiali. ⁊. J. L. turoñ.

¶ Pro defensione sue ecclesie pt quis opponere exceptionem excōmunicationis periurij vel aliaz legitimaz exceptionem nec per replicationem excommunicationis vel periurij repelli potest.

DIlecti filij. S. ⁊. Pd. ac. L. canonici ecclesie sancte Marie transmissa nobis petitione monstrarunt: q̄ cum. M. canonic⁹ eiusdem ecclesie ipsos coram delegatis a nobis traxisset in causam super eo q̄ se opponunt electioni a quibusdam canonicis gradeñ. facte ō ipso in priorem ecclesie supradicte: ijdem proposuerunt q̄ dictus. M. non debebat audiri: eo q̄ excōmunicatus erat et periurii crimine irretitus. Cuncq; dictus. M. prefatis. S. et. M. periurium et excommunicationem in modum exceptiōis ⁊ replicationis obijciens eorum exceptionem elidere niteretur: procurator eorum proposuit q̄ eius super hoc probatio recipi non debeat: quia ⁊ si obiectum prefatis canonicis periurium probaretur non essent propter hoc a defensione[a] sue ecclesie repellendi. Adiecit etiam q̄ contra excommunicationem dicto. M. in domum exceptionis obiectam excommunicatio supradicti. S. replicari non poterat: quia exceptio ipsi. M. opposita et probata eundem repelleret ab agendo replicatio vero sepedictum. S. nequaquam a defendēdo[c] repelleret si etiam probaretur ⁊ infra. Ipsi vero iudices interlocuti[f] fuerunt q̄ prius probationes reciperent super replicatione premissa: propter quod ad nostram audientiam fuit appellatuz. ¶ Quo circa mandamus: quatenus si res ita se habet[g] reuocato in irritum ⁊c.

Rego. ix. J. ⁊. M. canoñ. pragen.

d Defensione: sic patet q̄ quilibet admittitur ad defensionem ecclesie sue etiā periurus: quia etiā ad agendum siue ad accusandū admitteret⁹ pro sequens suam vel suoruz iniuriam. iij. q. xi. negan. da. ⁊. iiij. q. vlti. omnib⁹. ergo multo fortius ad defendendum: cum ad defendendum admittitur q̄ alias ab agendo repellitur. s. e. cum inter. ⁊. j. e. c. dilecti.

e Defendendo: ⁊ ex h patet q̄ excommunicatus tam se quam ecclesiam suam defendere potest. agere vero nequaquā vt hic. ⁊. s. eo. cum inter: ⁊. j. e. c. proti.

f Interlocuti fuerunt: ⁊ male q̄ si hoc esset probatum: non repelleretur q̄ excommunicato vel criminoso licitum est defendere tam se q̄ ecclesiam suam. s. eo. cum inter. Et est argu. q̄ non debet quis admitti ad probandum quo probato non prodest. C. de probat. ad probationem. s. de offici. dele. cum contingat. ad fi. vbi de hoc.

g Habet: hic habes q̄ contra exceptionem doli non datur replicatio de dolo. ff. de do. excep. apud celsum. §. marcellus. Sed contra habes. s. eo. cum ecclesiastice. ⁊. j. de diuor. significasti. ⁊. j. de adult. intellerimus ⁊ capitulo sequenti. ⁊. xxij. q. vj. nihil iniquius. ff. so. ma. viro sed veritate inspecta non sunt contraria quo ad finem quia vnus est finis siue effectus: si ue replicatio doli detur siue negetur. s. ne alter de dolo suo commoduz habeat in casu presenti non datur replicatio. ad hoc alter. s. actor agere possit cum sit excommunicatus. sed admitteretur hic replicatio si actor excommunicatus admitteretur ad agendum quod esse non debet: ⁊ ita commune de licitum noceret vni ⁊ alteri non. vnde non obesset ei excommunicatio: et ita intelligitur lex predicta apud celsum. §. marcellus. Ideo ibi non datur replicatio. ne scilicet communis malicia alteri sit lucro alteri vero damno. verbi grana. Dolo induxi te ad aliquid promittendum: deinde induxisti me dolo ad remittendum. ⁊ sic vterque est in dolo quo casu si ago contra te ad id quod promisisti mihi per dolum meum mihi poteris opponere exceptionem: quam exceptionem non potero remouere per meam replicationem si daretur replicatio repelleretur reus: ⁊ actor remaneret in lucro de dolo quod esse non debet. Et ideo in. l. illa non datur replicatio:

ꝛ in cõtrarijs datur replicatio propter eadem causaz: vt patet in adulterio viri ꝛ vroris. verbi gratia. Mulier repetit virũ suũ ipse opponit ei adulterium excipiendo cõtra eã qꝫ ꝛ ipse similiter est adulteratus: hic admittitur replicatio mulieris ideo scilicet ne ille lucrũ habeat de suo adulterio: si replicatio mulieris non admittitur ꝛ sic remaneret marit⁹ in lucro de dolo suo vt vrorem repelleret: ita ꝛ vni noceret adulterium alteri vero nõ quod esse non debet. ꝛ sic intellige. ſ. eo. cum ecclesiastice. Et ita patet qꝫ idem est replicationem dare quod denegare: ꝛ sic eadem ratio est vtrobiqz. ꝛ hic est ratio alia q̃ redditur i littera: ꝛ melius .ſ. eo. cum inter.

Apostolice. Potest dividi in quattuor partes. nam primo ponit exceptionẽ. Secunda ibi: Quas replicationem. Tertia ibi: Ne tamen: relationis causam. Quarta relationem ibi: sententias. Ab. ſi.

a ¶ Contingeret retardari: ex hoc videtur qꝫ suspensus ab officio et beneficio nõ posset agere tamquam excommunicatus esset maiori excommunicatione. arg. .ſ. de consue. cum dilectus. ꝛ. ſ. de electi. cum inter. R. ibi suspensus non potest eligi. ꝛ sic electus non posset agere ꝓ sua electione. argu. contra. j. ỏ cleri. excõ. mi. c. vlti. vbi habes qꝫ suspẽ si eligere possunt: ꝛ sic possunt agere pro sua electione. sic ꝛ exercere ea que sunt iurisdictõnis .ſ. de electio. illa. Sol. contraria ista loquũtur in diuerso casu. hic enim loquitur de supensione iudicis. ꝛ in concordan. contraria loquuntur de suspensione canonis: ꝛ canon mitius agit quã minister iuris. ff. de arbi. celsus. ꝛ. l. precedenti. in fi. cum ergo isti suspensi dicantur per sententiã hominis ab officio ꝛ beneficio: iam non interest ipsorum agere pro ecclesia cum ab ipsius beneficio ꝓuati sint ꝛ precipue cum agunt pro re spirituali scilicet pro ordinatione ecclesie a qua priuati sunt per suspensionem vnde cum nõ possent eligere vel eligi nõ possent ꝓsequi causam electionis qa nõ possunt agere pro eo quod possidere non possunt pro se vel pro alio. ar. j. de cleri. ex. mi. si celebrat. in alijs autem negocijs propijs vel ecclesie quilibet si mandato ecclesie agerẽt bene admitterentur: quia non sunt priuati communione hominum. ſ. e. a nobis. sed quia priuati sunt communione sacramentorum ad sacramenta spiritualia non admittũtur: nisi prius fuerint restituti. ꝛ ideo fuerunt absoluti: ne contingeret ordinationem ecclesie impediri que in presentia domini pape fieri debebat per istos: ꝛ ideo ne ordinatio siue electio ecclesie impediret absoluit eos ad cautelam.

b ¶ Ad cautelam. sic. ſ. de testi. venies in fi. ꝛ infra. de appe. ad presentiam. ꝛ. j. de sen. excõ. per tuas. ꝛ. xxiij. q. iij. audiuimus.

Dilecte. Per excõmunicationis exceptionem a prosecutione appellationis quis repelli non debet. Sic communiter summatur.

¶ Si per exceptionem suspensionis cõtra quam replicatur de nullitate ordinatio ecclesie retardatur fit absolutio ad cautelam.

Apostolice se. ꝛ infra. Sane vobis apud se. apo. constitutis quedam suspensionis ꝛ amotionis a beneficijs sententie sunt in modũ exceptiõis obiecte. ¶ Quas licet proponeretis vos posse nullas esse per testes idoneos ꝛ instrumenta probaſ. ¶ Ne tamen ordinationem prageſi. ecclesie propter quam veneratis huiusmodi obiectionis obstaculo cõtingeret retardari[a]: ¶ Sententias ipsas relaxamus ad cautelam[b].

Idem decano lincolí.

¶ Excommunicationis exceptione non obstante valet rescriptum impetratũ in causa appellationis: licet de excõmunicatione lata post appellationem a grauamine non faciat mentionem.

Dilecte in christo filie prioriſſa ꝛ conuẽtus de campessia nobis significare curarunt: qꝫ cum inter ipsas ex vna parte ꝛ priorem ꝛ conuentum de bucella ex altera super quibusdaz decimis ꝛ rebus alijs pro quibus conueniebantur ab illis coram abbate sancti Benedicti ꝛ eius collegis auctoritate apo. questio verteretur: ꝛ ipse ad nos ex sufficienti[c] grauamine appellaſſent ac nuncium suum ad ap. miserint prosequendam: prefati iudices postmodum tulerunt excommunicationis sententiam in easdem. Nostris ergo litteris super appel. prefata nõ facta mentione de excommunicatione per eundem nuncium ad priorem de angleſ. ꝛ suos coniudices impetratis: pars aduersa ex eo se appellaſſe proponens qꝫ ipſi iudices exceptionem excommunicationis predicte contra ipsas ab eadem parte propositam admittere denegarunt[d]: ad priorem de gernemoe ꝛ suos coniudices nostras super hoc litteras impetrauit: coram quibus ex parte ipsarum fuit excipiendo propositum qꝫ cum post appellationem legitimam dicta sententia lata fuerit: ꝛ cuilibet excommunicato defensionis auxilium competere dignoscatur memorati iudices exceptionem partis contrarie sicut nec debebãt admittere noluerunt: sed cum dictus prior de gernemoe ꝛ coniudices sui talem exceptionem non reciperent[e] earundẽ: ipse nostram audientiam appellarunt. ¶ Quocirca mandamus: quatenus si est ita[f]: reuocato in statum debitum quicquid post huiusmodi ap. inueneritis attentatum: in eodem negocio: iuxta prioris mandati nostri ad prefatum priorem[g] de gernemoe ꝛ cõiudices suos directi tenorem previa ratione procedas.

Idem abbati sãcti Saluatoris papiẽ. ꝛ vercell. prepoſi.

¶ Per exceptionem excommunicationis a prosecutione appellationis etiam originalis actor repelli nõ debet.

Significauerunt nobis capitulum de conarc. qꝫ cuz. Ꝑ. in suum archipesbyterum elegissent: mediolañ. archiepiscopus presentatã sibi electionem renuens[h] confirmare. quẽdam zepum dericum in archipresbyterum instituit ecclesie supradicte: quare ipsis ad sedẽ ap. appellantibus proposito sancti Stephani causam ipam super his dicitur commisisse: qui electionem ipsorum confirmans ꝛ pronuncians ius eligendi ad ipsum capitulum pertinere: partem aduersam ab impetitione ipsorum absoluit[i]: a qua sententia partes ad sedem apostolicam appellantes sed hec summatio nõ cõtinet aliquã dubitationem per. c. cum inter supra eo. ꝛ infra eo. c. fi. ideo summo sic vt in rubro. ꝛ secunduz hoc est casus not. ꝛ forte sing. per quẽ posset colligi vna regula. etiam ab interlocutoria nõ est necesse in rescripto facere mẽtionẽ de quo infra dicã. Diuiditur hec decre. nã primo ponitur appellantis narratio. in secunda appellationis commissio ibi: Quo circa. Ab. ſi.

c ¶ Et sufficiẽti. ſi. ſ. vt lit. nõ contest. accedens. sed dic grauamine scilicet expresso coram iudice. alias appellatio nõ admittitur nisi causa ꝓbabili allegata: que si esset probata debeat legitima reputari infra de appel. vt debitus. ꝛ. c. iterposita. ꝛ. c. cũ speciali. ꝛ. c. cuz cãm. ꝛ. c. dilecto.

d ¶ Denegarũt. ꝛ bene: ut sequitur infra in fi. quia licet excommunicate essent etiam ab initio ꝛ ab alijs iudicibus nihilominus poterant appellare si grauarentur ꝛ litteras impetrare. ſ. e. cũ inter. ꝛ infra. e. ea. proxi. ꝛ vltimo. vnde litteras super hoc impetrate valuerunt: vt. j. sequitur.

e ¶ Reciperẽt. ꝛ male fecerũt quia debebãt illam admittere quia vt sepius dictum est excõmunicati a sua defensiõe repelli nõ debent quod isti facere nolebãt: ꝛ ideo quicqd fecerunt post appellationẽ i pristinũ statũ reuocatur.

f ¶ Si est ita. ſ. quod prior de gernemoe non repeterat exceptionem prioriſſe.

g ¶ Priorem de gernemoe: quod fuit primuz respectu istiꝰ mandati: sed fuit tertium mãdatuz respectu primi directi ad abbatez sancti Benedicti. Et iste linconien. decanꝰ postquã cõstiterit sibi de appellatione prioriſſe interposita coram priore de gernemoe pro eo qꝫ exceptionẽ prioriſſe nõ recipiebat debz cognoscere sup eo de quo prior de gernemoe debuit scilicet an appellatio monachorũ fuerit legitima vel nõ: ꝛ si iste fuenerit monachos legitime appellaſſe procedet. si minꝰ legitime condemnabit priorem ꝛ cõuentum ad expensas restituẽdas poriſſe: ꝛ remittet partes ad priorem de angleſ. pro ut hic dicit qꝫ ea est forma appellationis que iterponitur a grauamine infra de appel. cũ in ecclesia. ꝛ. c. vt debitus. ꝛ il le prior ỏ angleſ. postea cognoscet de appellatione sibi commissa iterposita ab abbate sãcti Benedicti.

Significauerunt. Hic est casus singularis quatenus dicit de actore. Diuidit in duas partes. In prima ponit querelam appellantis. In secunda instruit iudicem de quo mandamus. Ab. ſi.

b ¶ Renuens ꝓfirmare: quod facere potuit: si nõ erat idoneus: ꝛ illos potuit priuare iure eligendi vnde si hoc fuit verũ tenebat archiepiscopi institutio. ſ. de elec. nihil est. ꝛ. c. qa propter ad ipsum enim pertinet examinatio ꝛ ꝓfirmare dictum electũ vel reprobare: vt ibi dicit. alias iusta fuit appellatio clericorũ quod patuit postea per sententiã. vel ideo hic eã noluit ꝓfirmare qꝫ dicebat archiepiscopus ad ipsum spectare ius eligẽdi archipresbyterꝫ in plebe ꝛ hoc apparet per sententiã iudicis delegati qui confirmauit electionẽ capituli ꝛ ꝓnũciauit ius eligendi ad ipsum capitulum pertinere.

i ¶ Absoluit. super quo fuit hec absolutio hic nõ dicit. potuit eẽ qꝫ capitulũ petebat a parte aduersa expensas. vel forte petebat fructꝰ ꝓceptos ab illo istituto qui peti poterant: vel quod vlterius non haberet vocẽ contradictionis in electione ꝛ super hoc appellauit capitulum quantum ad confirmationem

electionis quantum ad ius eligendi appellauit pars altera. ⁊ sic ab eadē sententia pōt vtraq; pars appellare: sicut. j. de testa. Rainuti⁹. ⁊ capi. Rainaldus. quia sunt in sententia plura capitula alias non b aberet locū duplex appellatio ab vtraq; parte.

a ¶ Excludi: vt. s. c. pri. ⁊. c. cum inter. ⁊. c. vlti.

b ¶ Defensio. Ex hac littera vł q; isti de capitulo erant rei ex eo q; dicit legitia defensio. sed apparet ipo facto q; erant actores q; petebāt electionem suā confirmari: ⁊ ius eligendi ad se spectare dicebāt: in istis duabus obtinuerūt: in tertia petitione succubuerunt super qua appellauerūt: ⁊ ex eo etiā q; dicit partem aduersam nō esse cogendam ad respondendū illis de capitulo. ⁊ sic erāt actores: sed actor excōmunicatus non admittitur ad agendum infra. c. proximo. Qualiter ergo isti admittūtur? ⁊ sic est argu. q; excommunicatus admittitur ad agendum. Dicas ergo q; in eo q; condēnati fuerūt quasi rei intelliguntur. ne ergo suus ius amittāt per iniquam sententiā admittunt ad defensionem iuris qō amiserant per sentētiam ⁊ sic quicquid faciunt totum est ad sui defensionem: ⁊ ideo admittuntur non obstante exceptione excommunicationis: quia pretertu excōmunicatiōis nō est aliquis condēnandus iniuste aut etiā absoluēdus. per talem enim sententiā iniquam amitterent isti ius suum si non admitterentur ꝓtra sententiā: ⁊ sic transiret in rem iudicatam: qa ex eadem ratione nō possent appellare: ſz quilibet condēnatus potest appellare: vt supra eo. cū inter. ⁊ prosequi appellationem suam infra eodē capi. vlti. secus videtur si esset lata pro eo sententia: quia tunc non videtur valere sententia si est excōmunicatus actor sed causa propterea nō periret quia eo absoluto agere posset. sic ergo isti sunt audiēdi. Quid faciēt iudices? si inueniant sententiā iniquā: debent eam cassare. Sed nunquid condemnabunt alteram partem sibi excōmunicato? videtur q; sic: q; hoc ad officium eius qui cognoscit de appellatione pertinet. ⁊ sic fertur sententia pro actore excōmunicato ex certa scientia. Sed contra infra eodem capitulo proximo in fi. Forte posset dici q; condēnatio differtur in tempus absolutionis: ex quo iam relevatum est grauamen in casu illius capituli. credo q; capitulum fuit excōmunicatū post appellationez pro alia causa ⁊ ab alijs iudicibus. ⁊ sic minus contineret dubitationis. Sed nō est verum q; ferat̄ sententia pro excōmunicato: quia non constat illum excōmunicatum esse: immo repellitur excipiens nec auditur volens reprobare excommunicationem: ⁊ sic potest iudex ferre sententiam pro tali: sed si post sententiā latam vellet probare q; actor erat excōmunicatus: audiretur forte: q; exceptio excōmunicationis in qualibet parte litis admittitur: vt. j. capi. proximo. ſz sentētia que precessit non minus robur obtinet firmitatis. ⁊ executio sola impeditur si post rem iudicatam excōmunicatio probetur: vt in decre. Inno. iiij. que sic incipit: pia cōsideratione in fi. lib. vi.

c ¶ Procedatis. Hic remittitur causa ad eos a quib⁹ fuit appellatū: sed hoc voluit appellans. alias nō remitteretur. j. de appella. accepta. ⁊ capitulo iter posita. §. secundo.

causaz ipsam vobis obtinuere cōmitti. Sed a parte altera exceptio ne excommunicationis opposita contra capitulum memoratū vos minus prouide attendētes q; pretextu excommunicationis oppositе a prosecutione appellationis non debeat quis excludi[a]: cum omnis legitima defensio[b] excommunicato in iudicio reseruetur: partem aduersam non esse cogendam ad respondendum eisdem perperaz decreuistis. propter quod dictum capitulum nostram audientiaz appellarunt: ⁊ infra. ℣ Mādamus quatenus si est ita exceptione huiusmodi non obstante in eodez negocio procedatis[c].

I Dem.

¶ Reus in qualibet parte litis excommunicationem contra actorē obijciens audiet: ⁊ si malitiose distulerit in expensis condemnatur: ⁊ dato q; non excipiat ipse iudex publice excommunicatum repellet.

Exceptionem excommunicationis in dilatorijs[b] proponē dam reus scienter omittēs in qualibet parte litis opponere minime prohibetur: quod est in hac exceptione specialiter obseruandum: ne quisquam in periculum anime sue excommunicato communicare cogatur. ℣ Qui si eam[c] ommiserit vt actor laboribus ⁊ sumptibus fatigetur: in expensis est legitimis condemnandus[f]. ℣ Excommunicatus autem publice[g] ⁊ si huiusmodi exceptio non opponitur nihilominus est officio[h] iudicis repellendus.

I Dem.

Exceptionem. Diuiditur. Nam prima pars ponit dictū quod dicit speciale ⁊ exprimit causaz. Secūda ibi: Qui si. Tertia precipit sine ope exceptionis publicū excōmunicatū repelli. Ab. si.

d ¶ In dilatorijs. Ad intelligentiā huius nota q; exceptionū alia est dilatoria alia peremptoria. Jtē dilatoriarū exceptionum alia est declinatoria iudicij. alia est dilatoria solutionis. declinatoria iudicij triplex est siue probat̄ contra iudicem siue contra rescriptum siue contra impetrantem inter quas ꝑmo loco proponēda est recusatio iudicis. arg. s. ō probatio. quoniā cotra falsam. vbi de hoc. ⁊ qui illam omittit transeundo ad alias: ad illam postea non videtur posse reuerti quia litigando coram ipso super alijs personaz iudicis approbare videtur. Jtē alie dilatorie ante ingressum litis debent proponi. j. de re iudi. inter monasteriū. ⁊. C. de excep. l. vlti. ⁊. C. de appel. cum causaz. ⁊. C. de procu. ita demum. ad hoc etiā facit. C. de iudi. sancimus in fi. vnde post litem contesta. aut etiam post terminum statutum ad dilatorias proponendas proponi non possunt. s. eodem pastoral. nisi de nouo orta fuerit vt ibi dicitur ⁊. s. de offi. delega. insinuante. dilatoria solutionis ante lit. contesta. proponi debet. sed probanda est postquā actor fundauerit intentionez suam. C. de probatio. exceptionem. ⁊. iij. q. vi. §. exceptionē. ⁊ quandoq; potest proponi etiam in causa appellationis. s. de fi. instru. cum Joan. C. de exceptio. si quidē. exceptio vero peremptoria proponi potest quandocunq; ante sententiā siue etiaz antequā sit in causa conclusum. ⁊ potest etiam protestari ante lit. cōtesta. vt hic. ⁊. C. de exceptio. exceptionem. ⁊. j. de prescrip. auditis. ⁊. s. de testi. capitu. ō testibus. in fi. ⁊ post sentētiam in causa appellationis. C. sen. rescin. nō pos. l. ij. Et est alia dilatoria que partim accedit ad naturam vere dilatorie ⁊ partim ad naturā peremptorie. sicut ē exceptio excommunicationis: quia proponi potest quandocunq; ⁊ ante lit. contest. ⁊ etiam post sententiam ⁊ etiam si non appellaretur: quia quandoque facit retro iudicium nullum vt hic. ⁊. j. de re iudi. ad probandum. ⁊ vere dilatoria est: quia ea probata iudicium siue processus est nullus: sed actio remanet salua vt in predicta decre. ad probandum. quandoq; tamen non facit iudicium nullum: vt in decre. pia vt dicitur in nota. etiaz si: ⁊ est speciale in hac exceptione propter̄ periculum anime: vt hic dicit. Jdem quodammodo similis ē huic exceptio falsi procuratoris: quia ⁊ illa potest proponi qñcūq; etiam post sententiaz. s. de procura. in nostra ⁊. C. eo. ti. lz.

e ¶ Qui si eam omiserit. No. quoddam speciale in hac exceptione: quod in alijs non seruat̄: quia si ex certa scientia illam omittat: nihilominus potest eam opponere quandocunq; postea sed in alijs non est ita. s. de offi. deleg. insinuante. ⁊. j. ō re iudica. inter ⁊. iij. q. v. q; suspecti. puniuntur tamen in expensis litis propter dolum suum. Et hic ar. manifeste q; nemo iuri publico potest derogare seu denunciare. s. de fo. compe. si diligenti vbi de hoc. ⁊. s. de fer. c. vlti. ⁊ ar. j. de sen. ex. c. contingit.

f ¶ Condemnādus. etiam si excōmunicatio probata fuerit ⁊ processus habitus nō valebit. ⁊ hoc inuit littera ista vt actor laboribus ⁊ sumptibus fatigetur. alias quare puniret̄ in expēsis reus si processus teneret. Sed per decre. nouā. j. eo. pia consideratione. si instantia iudicij durāte excōmunicationis exceptio proponatur: vt probetur processus habitus valebit: sed in sequētibus actor nō auditur donec fuerit absolutus. ⁊ per hoc obuiatur malicijs illorum qui scienter omittunt excōmunicationis exceptionem ab initio dolose: ⁊ sic bona fuit prouisio illi⁹ decre. Et idem intelligo etiam si per malitiam nō omittatur. secus credo de illa exceptione que proponitur contra iudicem publice excōmunicatum in quem nulla cadit iurisditio. vnde dum sic est excōmunicatus non tenet processus illius. j. de re iudi. ad probādū. de hoc notaui ī decre. pia. i glo. que incipit. sed mirum lib. vj. Ber.

g ¶ Publice. No. etiā istud: quia in hoc est arg. q; nulli licet ignorare quod publice factum est. xxvj. distinc. q; dicitis. ⁊. s. ō postul. pre. ad hec. Et ideo non ꝑdest alicui si dixerit se ignorasse: vt in proxi. capitu. simile de iudice excōmunicato publice. j. de re iudica. ad probandum. vnde collige si occulte quis excōmunicetur q; postea non reuocaretur sententia siue processus. op. argu. de cleri. ex. mi. apostolice. vbi de hoc: quia ō occultis non cogit̄ diuinare. j. vt ecclē. bene. vt nostrū. ⁊. ff. ad. l. acgl. si putator. ⁊. ff. mā. si fideiussor. §. si cum debitor. q; nec tenemur ad eis obseruationē nisi post publicationem. s. de consti. cognoscentes. vbi dicitur rem que culpa caret. ⁊. lxxxij. di. proposuisti. ⁊ dico eā publice latā si iudex tulerit sentētiā illam in loco vbi publice iudicare consueuit presentibus officialibus suis ⁊ partibus vel altera obsente per cōtumaciā. C. quomodo ⁊ quādo iudex. si vt proponis. ij. ⁊. l. i. alias si occulte nō obesset quantum ad hoc multa argumenta possunt induci cōtra ea que occulte fiunt. xix. di. anastasius. ⁊. s. de offi. dele. cōsuluit. ff. ō ritu nup. palam. ⁊ de offi. prefec. preto. barbarius.

h ¶ Officio iudicis. sic prelatus ex officio suo examinare debet electuz sibi presentatū. s. de elec. nihil est. ⁊. c. cū nobis olim. ⁊. c. venerabilem. ⁊ pretor quos prohibet in totū prohibet etiam si pars nō opponat. ff. de postu. quos ꝓhibet. ⁊. ff. de ꝓcu. filiusfamilias. §. veterani. sic etiam iudex admittit cōpensationē: ſz pars ꝺ nō petat. ff. ō peti. here. l. vlt. ⁊. ff. de iniur. apud labeonem. §. si quis. alias ius publicū offenderet qō esse non ꝺz. s. de fo. cōpetē. si diligēti. C. de ꝓcura. militē. ⁊. C. loca. milites. Judex enim qui scit actorem excōmunicatum nō ꝺz ei ꝓticipare: ⁊ sic tā pro se q; pro alijs illum repellat ex officio suo. sic ⁊ quedā possunt obijci post sniam. C. de iur. ⁊ fac. igno. l. i. ⁊. ff. ad mace. tamen.

a Auersario. tpe mote litis. Mo. q ad hoc vt sequat ꝺdēnatio reus ꝺz possidere tpe litis cōte. ⁊ qꝺ possideat cū res iudicat. sed si tpe litis ꝓte. possideat cū res iudicat sine dolo malo amisit possessiōem absoluit ff. de rei ven. sin aūt. §. i. vel sufficit possidere cū res iudicat: vt ibi dicitur.

b Sine dolo. Sed qs ꝓbabit qꝺ sine dolo. Lex dicit q idem qui desist possidere. ff. de exce. rei iudi. si rem meā. l. si a te. i. rñso. de qua lege sumpta est hec decreta. Sed ꝫ videtur q aduersarius: naz qui doluz allegat dolum probare ꝺz. ff. de probati. quotiēs. §. q dolo. Qualiter rñdemus legi predicte que dicit quod ipse debeat probare. Rñde q ꝫ ipso q cōtrariū nō pbat. satis probat ipse q sine dolo desist possidere. C. q mi. non pos. sup seruis. ⁊ C. de testamen. oino sic pbatur benemeritus eoipso q non probat demeritus. ff. de le. ij. l. cum pr. §. rogo. iō dicit sine dolo quia si dolo desist possidere condemnabit tanquā possideret: qz dolosus ꝓ possessore bf. ff. de regu. iur. q dolo. l. parē. ⁊. ff. ō rei ven. q si dolo. ⁊. l. sin autem. §. sed ⁊ is. ff. de peti. heredi. nec nulla. §. is quoq;. ⁊. l. etiam. §. itez si qs. ⁊. l. sed ⁊ si lege. §. sin aūt. ⁊. §. perinde. vel dic q eoipso q tpe lit. ꝓte. possidebat: si postea dicit se nō possidere ad hoc vt absoluat ꝓsumit ꝫ ipsum q dolo desist possidere: ⁊ iō tenet probare q sine dolo desist possidere ad hoc vt absoluatur vt dicit. l. predicta: si rem meā: als condemnaret tanquā possideret. Jtez si qs nō possideat ⁊ offerat se liti acto re ignorante condēnabit ac si possideret. ff. de rei vendi. sin autem in prin. ⁊. l. is q se liti. sed si actor sciret illū nō possidere secꝰ est: vt. l. is q se. Jtem si agat ad exhibendū si absoluat reus qz nō possidebat ⁊ iteriz incipiat possidere: tñ obstat exceptio rei iudi. ff. de excep. rei iudi. si qs ad exhibendum ad hoc vt exceptio rei iudi. obstet. opz ad minus q tria concurrāt. s. q idē sit corpus siue eadem ꝫtitas. idē ius siue cā petenti ⁊ eadem cōditio personarū. ff. de excep. rei iudi. cū querit. ⁊. l. se. ⁊. l. cū de boc. Jtē q ille q absoluit possideat rē tpe sñe: vt hic dicit. ⁊ ff. de excep. rei iudi. si rem meā. ⁊. ff. de rei vendi. sin aūt. §. i. Ber.

¶ Non ꝓpetit exceptio rei iudicate reo absoluto qz non possidebat.

A Duersario tuo ꝓ iudicem absoluto quoniam tēpore motæ litis rem petitā ab ipso sine dolo bꝺ sideratꝫ possidere: si eā mō possideat tibi petenti denuo rei iudicate exceptio non obsistat. I Dem.

¶ Valet rescriptū ipetratuz ab excōicato sup. psecutionē appellatōis iz de excōicatione nō faciat mētiōez

V Enerabilē. F. N. archiepm narboneñ. qui a iudicibus ex sufficienti granamine ad ap. se. appellans ad uos sup appellatiōe sua nras lras reportauit: ⁊ si ex causis alijs tēpore ipetrati rescripti vinculo fuerit excōicatiōis astrictus de q bꝰ ibi mentio nō babeā: ad. psequendā ꝓ easdē lras appellatiōez ꝓdictā decernimus admittendū. Quia nihil excōicato appellare ꝓdesset si nō posset appellationē suaz ꝓsequi ⁊ super ea litteras impetrare.

Rica De prescriptionibus. A Gocilio aphricano.

¶ Episcopus cōtra episcopum locum per se ꝙuersum ad fidē prescribit triēnio. sed cū vacat ecclesia vel est in scismate non prescribitur contra ipsam.

Tacuit: vt si quisquā aliquē locum ad catholicā vnitatez ꝙuerterit: si eū per triennium nemine repetente tenuerit vlterius ab eo non repetatur. Si tamen per ipsum triennium fuerit episcopus qui posset repetere: ⁊ tacuit. Si autez nō fuerit non preiudicetur matrici ecclesie sed liceat cum locus acceperit episcopum ex ipso die trienniuz repetere. Jtem si fuerit episcopus ad catholicaz fidem ex donati parte conuersus: non ei preiudicet prefinitum tempus: sed ex quo die conuersus est bēat per triēnium ptātez repetendi locum qui ad ipsaz cathedram pertinebat.

A Ex registro greg. italie pricie.

¶ Taciturnitas prelati non nocet ecclesie donec sit prescriptum. Secūdo sic. Jn rebus inuasis non currit prescriptio.

N Jhil prodest ⁊ infra. Nihil cū scādalo nihil cū forali strepitu vobicuz nos uelle de causis paucorum diffinire vobis scripsisse meminimus. Sed illud scire vos credimus taciturnitatem atqꝫ patientiaz nostrā post me pontificibus i rebus pauperuz ꝓiudiciū nō facturā.

G Regorius.

¶ Per quietam ⁊ sincerā possessionē. xxx. annorum prescribit ecclesia rem priuati.

S Anctorum patruz sanctiōes statuentes confirmauerunt: ⁊ nos irrefragabiliter confirmamus vt oēs possessiones ad singulas ꝓuincias nostroz fratrū pertinētes a gbus per. xxx. an. possesse sūt quiete et sincere absque synodali proclamatione: perpetuo teneantur.

N Hoc. c. legit variis modis i glo. ⁊ ex vt. j. patebit ꝝ Jo. an. sūmat duobus modis ꝝ ꝓmas duas lect. q elicium ex glo. fi. ⁊ ꝓmo sic vt in rubro. posset sūmari ⁊ alijs modis vt j. patebit. sed iste due lec. sunt vere in se ⁊ procedunt sine scrupulo. de alijs vero posset dubitari vt dicā in sequētibus. Videtur. nā primo repetit q scripserat olim. secundo protestat ibi: sed illud. Ab. si.

g Nihil cum scandalo. ar. q ꝓpter scandalū desistendū est a iure suo. ff. de temp. oz. ad aures vbi de boc. ⁊. x. q. iii. cauendum. ⁊. xj. qō. iij. nolite. ⁊ sic dñs cū sciret nō debere soluere tributū. tamen propter scandalū soluit. apostolus ne aliquē scandalizaret. ꝓprijs manibus victum sibi querebat. xxviij. q. i. iam nūc versus finem. ⁊ propter scandalum consuetudo loci seruanda est vt fecit mr Augustini. xij. distinctio. illa in fine. ar. j. de re iudi. qui scandalizauerit.

b De causis pauperuz. ⁊ sic bona ecclesie pauperū sūt. xvj. q. i. qñ qcgd. ⁊. xiij. q. vij. q aūt. ⁊. q. viij. conuenior. circa princi. ⁊ ideo pauperum esse dicuntur quia tempore necessitatis omnia sunt communicanda. xlvij. di. sicut bi. ⁊. xij. q. i. c. ij. ⁊ victu ⁊ vestitu bis contenti sumus. ⁊. q. ij. eps. ⁊. xij. q. ij. aurum.

i Facturā. ar. q negligētia vel taciturnitas prelati nō preiudicat successori qz delictum persone ⁊c. §. ti. pri. cum venerabilis. ⁊. xvj. q. vj. si episcopuz. sic ⁊ tempore prelati male alienantis nō currit prescriptio. xvj. q. iij. si sacerdotes ⁊ prelatus conditionē ecclesie deteriorem facere non potest. j. de dona. fraternitatē. ar. contra. §. eo. c. proxi. ⁊. j. e. auditis. in fi. So. negligentia prelati siue taciturnitas bene preiudicat ecclesie: quoniaz propter taciturnitatem currit prescriptio. vt. j. quasi p totuz. ⁊. §. e. capitulo proximo. ⁊ ideo boc intelligo quantum ad centenariam prescriptionē que sola currit ecclesie romane. xvij. q. iij. nemo. ⁊. j. eodem cum nobis. quia non poterit prescribere tempore suo per centum annos. ⁊ in auē. vt romana ecclesia gaudeat ⁊c. §. i. col. ij. Vel potest intelligi de re inuasa quā ista patricia inuaserat violenter in qua non currit prescriptio. xvj. q. iij. lz in regulis. ⁊. xciij. di. illud. ⁊ hec protestatio fuit ꝫst quedam interruptio quam fecit princeps principi. Sed hoc nō facit illa quam habes. xvj. q. iij. §. potest. ver. bis autem. ⁊. C. de an. excep. vt pfecti. §. ⁊ e of. ordi. pastoralis. in fi.

S Anctorum. Hoc. c. habet principaliter duos intellectus. primus in prescription e ecclesie actiue. secundus in passiue: sm primū boc intēdit vt i rubro. scōm alium boc dicit. ecclesia cōtra ecclesiā prescribit spacio. xxx. an. ⁊ bodie nō pcedit p. c. j. proximū. iō tene primum. Ab.

k Sanctiones. vt. xvj. q. iij. c. i. ⁊. ij. ⁊. c. quicunqz. ⁊. c. placuit.

l Quiete. i. sine interruptione aliqua ⁊ sine molestia de q notat. j. e. illud.

m Sincere. i. bona fide: quod ꝓsumit eoipso q non probatur contrariū. ar. C. qui mili. non pos. super seruis: ⁊ qui malam fidem allegat eam probare debet. ar. xvj. q. iiij. volumus. ff. de proba. quotiens. §. qui dolo. ⁊ quod dicit de xxx. anno. prescriptione q nō tenet bodie: verum est in rebus ecclesie: tñ tz in priuatorum. j. de quarta. ⁊. c. ad aures.

n Absqz synodali. per istā synodalē proclamationē fit interruptio prescriptionis als nō posset litem contestari. C. de anna. excep. vt perfectius. als non videtur. C. de ꝓscrip. xxx. an. sicut in rem.

De quarta. ¶Primo ponit dictū.secundo casum exēptum ibi:nisi.Tertio ius antiquū reprobat ibi:nam romana.Ab.si.

a ¶Quadragēnaria. ¶Hodie vero iure cōmuni sola.xl.an.prescriptio currit cōtra ecclesiā nulla distinctione facta inter ecclesias et monasteria vt hic p̄z:ꝛ ī.e.in pluribus,ꝛ.xvj.q.iij.§.potest.v̄,quas actiones.putdistinguit Gratianus ꝛ male in illo.§.pōt.xvj.q.iij.versus fi.per vnam collū.ver.in canonibus vero ꝛc.

b ¶Se posse tueri.sed videtur ꝙ non possit se tueri:qꝛ illa q̄rta decimaruꝫ de iure cōi videt ad episcopum pertinere.x.qō.iij.vnio.vnde si clericus iste cessauit in solutione illius q̄rte fuit malefidei possessor;ꝛ iō nō p̄scripsit.ī.c.pri.ꝛ.ī.eo.qm̄.ꝛ c.vigilanti.ꝛ.ca.si diligenti. Intellige ꝙ ab isto clerico nō incepit prescriptio nisi habuisset titulū talē q dedisset ei causam prescribendi de quo dī.ī.eo.si diligenti.sed ab aliquo,p̄ decessoruꝫ fuit incobata ꝛ ipse inuenies ecclesiā in possessionē habuit bonam fidem: credens ꝙ aliqua iusta causa possideret vnde compleuit prescriptionē quia qui in locum alterius succedit iustam habet ignorantie causam.ff.de re iudica. qui in alterius,vl'potuit habere titulum:scilicet concessionē episcopi tantum vnde prescripsit occasione illius tituli tantum lz minus iustus esset; vt dicit.ī.eo.si diligenti.

c ¶Caruisset.quia ecclesia tūc caret legitimo defensore.ī.ne se.va.c.i.ꝛ vlt.ꝛ hic:quare nō currit p̄scriptio:ꝛ.s.e.c.i.ꝛ sic istud tempus subducitur de p̄scriptionibus.ī.e.auditis.ꝛ.c.cum nobis.

Ogilanti. ¶Primo ponit dictū.secō ibi:Ephesinus.rationē legis cōtrarie. tertio corrigit ibi; nobis.Ab.siculus.

d ¶Possessores.sic.ī.e.quoniam.ꝛ.c.si diligenti.ꝛ.c.veniens in fi.ꝛ.xvj.q.iij.lz.ꝛ .xxxiiij.q.ij.si virgo.ꝛ.xxxiij.q. v, ꝙ deo.ꝛ hoc ideo etiam contingit quia sicut tempus non tollit obligationē sic nec īducit.ff.de ac.ꝛ obli.obligationum.§.placz.ꝛ hoc secūdum canones:secus ꝑm leges.C.de prescrip.xxx.vel.xl.anno. si quis emptionis.ꝛ.xvj.q.iij.§.potest.

e ¶Mouerit.quō est itelligendum si ante īpletam prescriptionē habuerit malam fidem:quo qui mala fide possidet non p̄scribit vt dictū est. Sed pone ꝙ post completam prescriptionem īcipiat habere malam fidez nunquid tenetur ipsam rem restituere vero domino? videtur ꝙ sic:qꝛ iam scit ꝙ res nō est sua ꝛ nō dimittit peccatum nisi ablatum restituatur,xiiij.q.vi.si res.ꝛ.ī. de vsu. cum tu. Sed contra videtur ꝙ completa prescriptione iam tutus est secudum vtrunqz ius.s.c.pro.ī.ī.e.ti.c,quoniam omne.ꝛ in pluribus alijs .ergo iure possidet:si iure ergo iuste ꝛ bene:vt.xiiij.q.iiij.quid dicam.nec iā dī alienā:vt ibi. ¶Preterea iura faciunt boc meū illud tuū.viij. di.quo iure. Itē cōditor canonis vel legis potest mihi dare rem alienam ꝛ tutus ero .ff. de euic. lucius.ꝛ.C.de quadriē.p̄scrip.bene a zenone ꝛ per totū.ꝛ sic multo fortius potuit inducere banc p̄scriptionē in odium negligentiū. Quidam dicunt ꝙ q̄ cunqz habet conscientiam rei aliene tenetur eam restituere alias peccat. Alij dicunt quod videtur verius quod non tenetur eam amplius reddere:quia iā non est aliena īmo sua ꝛ iuste eam possidet qꝛ iure.xiiij.q̄.iiij.quid dicam.sicut qui actore pretore possidet iuste possidet.ff. de acqui.pos.iuste. Alla. dicit si ex causa lucratiua rem habuit semper eam reddere tenetur.arg.ff.de bis q̄ ī frau.cre.qui autez.§.qd cum pupillo. Si vero ex causa nō lucratiua: puta ꝙ emit ab eo quē credebat dām nō tenetur.ar.xiiij.q.ī.ꝙ debitor.

f ¶Ephesinus. Impator forsitan fuit vel iurisperit? q̄ banc legē p̄mus edidit.

g ¶Segnitiem vitandam.scilicet ne rerum dominia eēnt īcerta.ff.de vsuca, l.ī.ꝛ instr.de vsuca.in p̄n.

h ¶Cognitis.ipi dño ꝙ ab alijs possideantur.

i ¶Latentibus.qꝛ verus dñs rem illam nescit ad se pertinere.

k ¶Placuit nō habere. In malefidei possessore qui prescribere non potest si ne verus dñs sciat rem illam ad se ptinere siue ignoret:vt.xxxiij.q.ij.si virgo.ꝛ.de peti.here.sed ꝛ si lege.§.si de eo.

Adaures. ¶Communis diuisio.secunda ī bi:tue.Ab.si.

l ¶De iure canonico ꝛ etiā ciuili.s.de proba.ex litteris.ī.de iure patro.quod autem.xiiij.q.v.nō sane.ꝛ.C.de rei ven.quotiēs.ff. de reg. iur.cum par.ff. de condi tio.ob tur.cām.si ob turpem.

m ¶Quadragēnalis.sic patet ꝙ vna ecclesia potest p̄scribere decimas ī parochia alteri?: lz titulum non oñdat.ar.s.eo. titu.de quarta.ī.e.veniens.arg. contra.ī.de veci.dudum.vbi dicitur ꝙ titulus est necessarius.de boc dicitur.ī. eod.si diligenti.

n ¶Actionem. argu. ꝙ actio ꝑm canones sit proponenda:de boc dicitur s. de iudic. dilecti. c, examinata.ꝛ ꝙ dicit omnez actionem excludit : ītelligе ꝙ talis sit actio que possit p̄scribi qꝛ quedaz sunt que prescribi nō p̄sit ī.eo.c.pro.ī.c. acceden tes.ꝛ.c. cum non liceat. vbi notat ī gb? casib? nō currit prescriptio. Ber.

Ausam que. ¶Laicus decimas si p̄scribit. Vel sic vt in rubro.ꝛ quotidie allegatur Cōis diuisio.scōa ibi:iō qꝛ.Ab.si.

o ¶Concessione. supple facta post later.concil.in quo cauetur ꝙ laici sine animarum periculo decimas detinere non possūt vt.ī.de veci. prohibem? ꝛ melius eo.tit. q̄uis sit graue.vñ hodie episcopi decimas laicis in feudū concedere non possunt: quia ius decimarum cuī sit spirituale non cadit in laicum.vt hic in fi.satis patet : de boc dicetur in decre.ī.de veci.quāuis. sit graue.

Alex.iij.salernitano archiepo.

¶Quarta decimarum ꝛ funerālium prescribitur ꝛra episcopum si quadraginta annoꝝ spacio non soluatur ꝛ cathedralis ecclesia interim non vacauit.

Oquarta decime ꝛ oblationis defunctoruꝫ clericus ab ipetitione episcopi quadragēnaria[a] prescriptione temporis se posse tueri[b] videtur nisi forte interim pastoralis sedes caruisset[c] pastore qui iura ecclesie sue exigere debuisset.ꝙ Nā romana ecclesia tricennalez prescriptionem contra ecclesiam non admittit. ¶Dem.

¶Possessor malefidei non prescribit.

Ogilanti studio cauendū est ne malefidei possessores[d] simus in predijs alienis:quoniā nulla antiqua dierū possessio iuuat aliquē malefidei possessorem: nisi resipuerit postquā se aliena nouerit[e] possidere :cum bonefidei possessor dici non possit.ꝙ Ephesinus[f] enīz legislator solum propter vitandaz miseroruꝫ segnitiez[g] ꝛ lōgi tēporis errorem ꝛ cōfusionez primi tricēnali: vel quadragennali prescriptioni vigorem legis inposuit.ꝙ Nobis aūt tā ī reb? cognitis[h] q̄z latentibus[i] placuit[k] non habere vigorem.

¶Dem mauritano episcopo,

¶Una ecclesia ī parochia alteri? .xl.annorum spacio decimas prescribit.

Ad aures nostras peruenit duas ecclesias litigasse super ōcimis quas vna earū in alterius parochiaz an.xl.possidet ꝛ infra.ꝙ Tue fraternitati tenore presentium innotescat:ꝙ de iure[l] melior est conditio possidentis:quia quadragennalis[m] prescriptio omnez prorsus actionem[n] excludit.

¶Dem parmensi episcopo.

¶Laici spiritualia possidere non possunt.ergo ꝛ per consequēs non prescribere.

Ouisaz que inter regiñ.archidi.ꝛ nobilem virum .G. sup decimis uertitur ꝛ infra.ꝙ Ideoq̄z mandam? quatenus cām ipsam debito fine decidas non obstante prescriptione tēporis vel cōcessione[o] ecclesiastice secularisue[p] pfōe si idez .G.opponet eā voluerit:quia cum laici decimas detinere[q] non possint eas nulla valent prescribere rōne.

¶Dem.

¶Si contra prescriptionē .xl.annorum que sola currit cōtra ecclesiā oppōatur iterruptio uterq̄z,pbabit

Illud autem te scire volumus ꝛ tenere ꝙ aduersus ecclesias minoreꝫ prescriptionē q̄z quadraginta[r] an.ro.cc.nō admittit: lz quidam canones[s] comprobant tricennalem.ꝛ ecclesia se potest aduersus[t] ecclesiā quadragennaria temporis prescriptione tueri de re illa quā in concussē[v].xl.an. noscitur possedisse.

ꝙ Uerū si de prescriptione: ꝛ interruptione iter partes fuerit mota q̄stio:ab vtraq̄z parte[x] testes recipi debent:ꝛ si,pbata fuerit iterruptio[y] p̄scriptio nō tenebit. ¶Dem.

p ¶Secularisue.ī.de veci.tua nos.ꝛ.c.dudum.

q ¶Detinere.sic.xvj.q.vij.c.ī.ꝛ dic detinere.s.ciuiliter. naturaliter aūt de facto possident laici ꝛ in periculum animarū:exigitur ergo ciuilis possessio ad p̄scriptionem ī huiusmodi spūalibus.ī.vt persona sit talis ī quā possit cadere huiusmodi possessio de iure. In laicum.n.ius spirituale nō cadit.s.de elec.sacrosancta.ꝛ.c. massana.ꝛ.xcvj.distin.bene quidem.talis quidem possessio germinat prolem: vt ar.īnstit.per quas perso.no.ac qui.§.sed bone fidei.ꝛ ideo quia non possident:non prescribūt: quia sine possessione prescriptio non procedit.ff. de vsucap.l.iij.ꝛ melius īn.l.sine possessione ꝛ prescriptione obijcere non potest:nisi quis possideat.s.de pba.ex litteris ī fi.ergo laici non possunt nobis obijcere prescriptionem ī hmōi spūalibus quia nō possident ciuiliter decimas subaudi:nisi allegēt alium titulum ꝛ concessionem factam.

Illud autez. Sunt duo dicta.secundum ibi.verum. Ab.si.

r ¶Quadraginta.s.e.de quarta.ꝛ.c.ad aures.ꝛ.ī.c.pri.

s ¶Canones.xvj.q.iij.c.ī.ꝛ.ij.ꝛ c.quicūqz.ꝛ.c.placuit. que bodie nō tenent.s.eo.c.iij. Ber.

t ¶Aduersus ecclesiam. ¶Hoc ideo dixit qꝛ aduersus priuatum bene tuetur se ecclesia spacio.xxx.an.vt.s.eo.sanctorum.que ī isto casu babet ītelligi ne quod ī eius fauorem noscitur īdultum ad eius lesionem retorqueri cōtingat.C.de lega.i.l.ꝙ fauore.

u ¶Inconcusse.i. uiete:ꝛ sine aliqua iterruptione.ī.eo.auditis.ꝛ.c.sed. vel sine aliqua synodali proclamatione per quam interrumpitur prescriptio.s.eo.sanctorum.

x ¶Parte.super prescriptōe ꝛ interruptione.ī.eo.auditis.

y ¶Interruptio. Nota ꝙ iterruptio fit pluribus modis naturaliter ꝛ ciuiliter. Naturaliter duobus per inundationem maris vel fluminis: vt ff. de acqui.pos.qui vniuersas.§.item labeo.ꝛ.l. possideri.§.labeo.item

per deiectionē ꝛ expulsionem. ff. de vsucap. naturaliter. §. i. Ciuiliter vo multis modis interrūpit̄ ꝓscriptio. Et ꝓ̄o ꝙ libellū ꝓncipi oblatū ī anna li actōe. C. qñ lib. ꝓn. da. li. ꝙte. facta. l. ij. Itē ꝑ lit. ꝙte. qō habet locū in p petuis actionibus. xvj. q. iij. §. pōt. v. is. ꝛ. §. q̄ si. ij. ꝛ coraz suo iudice. C. ne de sta. defunct. l. penul. si non potest litem contestari. sufficit iudicem adire ꝛ libellum offerre contra absentem: vel cōtra eum qui cōuenīri nō potest ali qua de causa et in querimoniam deducere ius suum vel coraz publicis psonis: vel ad domicilium rei cum iuder haberi nō potest, ꝓponat ꝛ sic interrupta est ꝓscriptio. C. de anna. excepti. vt perfectius: ꝛ predicto §. potest. ver. bis ät. Item ꝑ sacrum oraculum oblatum ꝓncipi ꝛ per executorez postea subsecuta fuit conuentio. C. de prescriptio. xxx. an. sicut in rem. in fi. item per solutionem vsurarum. C. de preseri. xxx. anno. si quis emptionis in fi. itē per synodalez pro lamationem. s̄. e. sanctorū. item per secundam cautionem a debitore facta. C. de ꝓscrip. xxx. ann. cū notissimi. §. sed ꝛ sigs Item p denūciationē fcāz a colono. s̄. vt lit. nō conte. qñ frequenter. §. q̄ si sup. ꝛ. C. vbi in rē actio. l. ij. Ber.

Quia indicante. Primo ponit dictū Quod secundo exequendo committit ibi: hortamur. Tertio circa exceptionem instruit ibi: quadraginta tñ. Ab. si.

a ¶ Agrimessoris. q̄tenetur de modo finiū actiōe in factum si male renunciauerit: dummodo dolose hoc faciat. de culpa enī vel negligentia non tenetur. ff. si mens. fal. mo. dix. l. iiij. §. i.

b ¶ Ad loca. vt loca diuidenda subijciat oculis. ff. fini. regun. si interruptione in fi. C. finiū regun. si qs. Et ex hoc potest sumi ar. q̄ iuder pōt iudicare ſm q̄ nouit ꝛ nō ſm allegata. Et no. q̄ iuder qui contra conscientiam vel cōtra iusticiam in grauamen alterius aliqd fecerit per gratiam vel sordes per vnum annum nouerit se suspensum: ꝛ si durante suspensione ingesserit se diuinis irregularis efficit: cum quo solus papa dispensat ꝛ in veram litis estimationem condēnabit: vt in decre. Inno. quarti: cū eterni. de re iudi. li. vj. T. z.

c ¶ Quadraginta tantum annorū. sic ergo videtur q̄ fines p̄scribi possunt: vt. xxj. q. iiij. volumus. ꝛ. q. iij. inter memoratos. ꝛ. s̄. e. ad aures. ꝛ s̄. de proba. ex litteris. Sed cōtra videtur q̄ fines p̄scribi non possunt: vt vj. q. iij. l. z in regulis. ꝛ. ī. de pro. super eo. xxj. q. iij. quicunqz. ꝛ. c. iter memoratos. Super hoc dicas vbi fines dioc. siue parochiaꝝ constat distinctos fuisse: vel etiam potest probari p libros antiquos ꝛ testes ꝛ famam ꝛ alia adminicula: vt. s̄. de proba. cum causam. fines dioc. siue parochie: aut prouincie nō possūt p̄scribi. ꝛ sic loquūt. c. ista. xxj. q. iij. l. z. ꝛ. c. quicū q̄. ꝛ. ī. de pro. super eo. ꝛ rō est. s. ne puinciarum termini confundantur. xxj. q. iij. quicūqz. ꝛ sic limes p̄scribi nō pōt: nec que limitib⁹ adherent. ff. de rei ven. que religiosis. ꝛ. ff. de ꝓben. emp. in modicis. vbi vero non constat: nec pōt probari de diuisione: limes ꝛ ea que sibi adherent bñ pōt p̄scribi ꝛ sic distinguit illud. c. xxj. q. iij. iter memoratos. fines vero predicti bene p̄scribuntur in quo casu loquit illud. c. ex litteris. s̄. de proba. in quo casu pōt intelligi illud. c. xxj. q. iij. volumus. ꝛ illud quod hic dicitur. Si vis itelligere b de finibus parochiarū itellige b q̄ fines non erāt distincti. vnde habet locum prescriptio vt dicit. c. iter memoratos. Illud scias q̄ licet limes p̄scribi nō possint tamen ea que sunt. ī. limitē limiti nō adherentia p̄scribunt spūalia ꝛ temporalia: ꝛ sic loquuntur. s̄. eo. ad aures. ꝛ. ī. e. auditis. vbi vna ecclesia prescribit decimas in parochia alterius: ꝛ tūc necessari⁹ est titulus ut in quadā decr. grego. eo. ti. venerabilīū.

Qvt no. ī. e. si diligenti.

Ꝛ transmissa. Nota ps pōt q̄relā. scōa dat iudices ibi. discretōs. Ab.

d ¶ Ecclesia de canone. que parochialis erat ecclesia: ꝛ matrix pertinens ad monachos ꝛ alie erant sub illa: ꝛ ita iste ecclesie ptinebant ad monasteriū mediāte matrice ecclesia: ꝛ ita matrix ecclesia pōt agere ꝓ iure subditarum ecclesiarum: sic. ī. eo. auditis. ꝛ. xxj. q. iij. iter memoratos.

Fines prediorum ecclesiasticorum. xl. annorum spacio prescribūtur.

Qvia indicante abbate. c. comperimus inter eum ꝛ abbatē sancte lucie exortam de finibus questionem: agrimessoris[a] diffinitione illam persperim⁹ finiendā. ꝛ Hortamur igitur vt ad loca[b] de quibus est contentio accedentes eam in vestra faciatis presentia terminari.

ꝛ Quadraginta tantum[c] annoruz prescriptione vtrique parti seruata.

Lvcius tertius.

Tempora hostilitatis non currit prescriptio.

Ꝛ transmissa conquestione abbatis ꝛ monachorum de babē. accepim⁹: q̄ cū ecclesia[b] de camenone ad ius eorum pertineat et homies de sibini. vinto. ecclesiaruz parochiani sint ipsius ecclesie: clerici qui predictas habent ecclesias: minutatim[c] omne ius parochiale p̄ter ius funerandi[f] matrici eccl̄ie subtraxerunt: ꝛ infra. ꝛ Dis. v. mandamus quatenus decimas[g] et oblationes cum alijs obuentionibus memorate matrici ecclesie: prescriptione hostilitatis tpe non[h] currente: restitui faciatis.

Ivno. iij. abbati de cirieto.

Procurationes que debentur legatis ꝛ nūcijs apostolice sedis p̄scribi non possunt.

Accedentes ad pre. n. prepositus. s. nazarij. ꝛ a. canonic⁹ sancti Stephani sindici ꝛ procuratores p̄micerij ꝛ cleri mediolanen. de ordinarijs maioris ecclesie graviter fūt ꝙquesti: q̄ cuz ipsi legatos ꝛ nūcios ap. se. deuote recipiant et procurent: dicti ordinarij procura re ipos renuūt: ꝛ procurantibus ad expensas subsidium impartiri: ꝛ infra. ꝛ Volentes ät vt quod oibus iminet: ab[i] omnibus comportetur Mādamus quatenus nisi dicti ordinarij p̄ spāle priuilegiū ap. se. a p̄ standis procurationib⁹ ostenderint se immunes: etiam si longissimo tē pore procurationis obsequiuz non impenderint: cuz in talibus[k] prescriptio sibi locum nequeat vendicare ipsos ad procurationis sarcinaz ordine debito subeundam teneri decernas.

Idem de costa ꝛ de sācto, dōato ꝓribus.

Subditus non prescribit obedientiam contra prelatum.

Cvm non liceat a capite membra recedere[l] non sufficimus admirari: q̄ sicut referente bracharen. archiepo nobis est intimatum: ꝛz ecclesie vestre in ipsius sint dioce. constitute: vos tamen obedire sibi tanquā episcopo vestro cōtumaciter recusatis: ꝛ infra. ¶ Ideo q̄ mandamus quatenus prefato archiepiscopo ꝛ ecclesie bracharē. obedientiam ꝛ reuerentiam debitam sicut alij clerici sue[m] dioce. faciunt impendatis: p̄scriptione temporis non obstante[n].

Idem nobili viro matafeloni.

In iuribus ad romanam ecclesiam spectantibus currit sola centenaria prescriptio.

de ordinarijs maioris ecclesie graviter fūt ꝙquesti: q̄ cuz ipsi legatos ꝛ nūcios ap. se. deuote recipiant et procurent: dicti ordinarij procura re ipos renuūt: ꝛ procurantibus ad expensas subsidium impartiri: ꝛ infra. ꝛ Volentes ät vt quod oibus iminet: ab[i] omnibus comportetur Mādamus quatenus nisi dicti ordinarij p̄ spāle priuilegiū ap. se. a p̄ standis procurationib⁹ ostenderint se immunes: etiam si longissimo tē pore procurationis obsequiuz non impenderint: cuz in talibus[k] prescriptio sibi locum nequeat vendicare ipsos ad procurationis sarcinaz ordine debito subeundam teneri decernas.

Idem de costa ꝛ de sācto, dōato ꝓribus.

Subditus non prescribit obedientiam contra prelatum.

Cvm non liceat a capite membra recedere[l] non sufficimus admirari: q̄ sicut referente bracharen. archiepo nobis est intimatum: ꝛz ecclesie vestre in ipsius sint dioce. constitute: vos tamen obedire sibi tanquā episcopo vestro cōtumaciter recusatis: ꝛ infra. ¶ Ideo q̄ mandamus quatenus prefato archiepiscopo ꝛ ecclesie bracharē. obedientiam ꝛ reuerentiam debitam sicut alij clerici sue[m] dioce. faciunt impendatis: p̄scriptione temporis non obstante[n].

Idem nobili viro matafeloni.

In iuribus ad romanam ecclesiam spectantibus currit sola centenaria prescriptio.

Accedentes. Prima ps ponit querelam. scōa dat iudicē ibi: volentes. ab.

i ¶ Ab omnibus. comportetur ar. q̄ omnes tangit ab oib⁹ approbandū. lxvj. dis. c. i. ꝛ. s̄. de tēpo. or. si archiep̄s. ꝛ. s̄. de offi. ordi. ad hoc. ff. ō aqua pluar. in cōcedēdo. ꝛ. C. de auc. p̄ stan. l. vlti. item vbi onus ibi emolumentum. xij. q. ij. cōparatē. ꝛ. c. ecclesiasticis. ꝛ isti. de leg. pa. fuc. §. i. ꝛ. C. ō fur. manifestissimi. §. sinaūt. ꝛ melius C. de ca. tol. l. vna. §. p secūdo

k ¶ Cum in talibus. in procuratione que debet ratione visitationis nō currit p̄scriptio. ī. e. cū ex officij. ꝛ hic pz. ꝛz i illa q̄ dat rōne institutionis bene currit: de qua logtur. c. xviij. q. iiij. eleutherius. itē in illa que dat rōne cōsuetudinis: vt. xviij. q. ij. seruitium.

Cvm non liceat. Sunt due partes. ꝓma reprehendit factū istoz quibus scribitur exprimendo cām. scōo illud corrigi precipit ꝛ exceptionem remouet ibi. ideoqz. Ab. si.

l ¶ Recedere. nisi vbi incidit in bere fim. xxiij. q. ij. sane. iij. vel in scisma. s̄. de elec. q̄ diligētia. ꝛ in crie notorio fornicatōis, ꝛ in simoniaco in ordine si possit ꝓbari. xxj. di. §. vez. ꝛ. i. q. i. si qs a simōiacis. in alijs aūt criminib⁹ et si sint notoria expectāda est sīa. xv. q. vl. scīscitātib⁹. viij. q. iij. nōne. ꝛ. s̄. vt lit. pē. laudabilē. ꝛ. c. a memoria. ꝛ. ī. de diuor. porro. ꝛ est rō q̄ fornicarij notorij ꝛ simoniaci sunt suspensi ipso iure. i. q. i. reperunt. Sed nōne p alijs criminibus ꝓhibetur qs a pceptione dominici corporis de conse. di. i. quotidie. ꝛ ab īmo latione: vt. vj. di. testamentū. q̄re ergo potius circa ista crimina hic dicit. So. canon dicit q̄ istos simoniacos ꝛ fornicarios vitare possum iure meo: sed alios nō. nisi essent excōicati ꝛ suspensi: vel depositi. vin.

m ¶ Sue dioceseos. eo. n. ipso debēt sibi subesse. xxj. q. vij. oēs basilice. ꝛ. xvij. q. ij. monasteria. nisi ostendant se exemptos. ī. de ꝓbr. cum dilecta. ad fi. ꝛ hoc ideo q̄ possessor nō cogit̄ ꝓbare titulū sue possessionis. C. de rei ven. l. vl. C. de pe. here. cogi. ꝛ. ij. q. v. §. i. q̄ ius istud de cōi iure ptineat ad epm in oibus clericis sue dioceseos. vt hic p atet.

n ¶ Obstante. Nota hic casus in qbus nō currit p̄scriptio. ꝓmo in obedientia vt hic. Item in procuratione rōne visitationis debita. s̄. e. c. proxi. Item in decimis a laicis possessis. s̄. eo. cām que. Item in matrimonio. ī. de consangui. non debet. itē in tributis siue publicis functionibus. C. de p̄script. xxx. vel. xl. anno. l. competit. Et liber homo nō p̄scribit. xxj. q. iij. §. potest. ver. q̄ si priuatus. ꝛ. ī. e. §. item. tempore vacantis ecclesie non currit prescriptio: nec tempore

scismatis.s.c.prox.t.c.de quarta.t.j.e.cū nobis.ītē tpe hostilitatis nō currit s.e.ex trāsmissa.t.xvj.q.iij.prima.item nec ꝓtra neruū ecclesiastice discipline s.de ꝓsue.cū iter vos.ītē in re que de iure cōi possideri nō pōt.xciij.di.illud.t.c.dist.contra morem.item limes.xvj.q.iij.lz.t.j. de paro.sup eo.item nec in re spūali iniusto titulo acquisita.s.de transac.pterea.ij.ītē nec via publica ff.ō vi pu.via.ītē nec ꝓius publicū.C.ō op.pub.pscriptō.ītē res sacra t res fiscalis:instī.de vsuca.§.i.t.§. res fisci.ītē res psidi data cōtra legē iul. repetūdarū.ff. ad.l. iul. repetū.qō ꝓtra legē.ītē res pupillaris.ff. de acq.re.do. bōe.ītē fundus dotalis.ff.ō fundo do.si fund⁹ ītē res peculiaris vt vſ. C. ne de sta.defun.l. vlti.ītē pupillo non currit prescriptio.C.in q. cau.i ītē.rest.nō ē ne.l. vlt.itez vxori durāte mīmonio nō curit pscriptio:nisi marit⁹ vgat ad inopiā:de iure do.in rebus §.oēs.ītē in reb⁹q̄ sub ꝓditione debēt nō currit pscriptio:nisi a tpe ꝓditōis extātis.C.ō pscrixxx.an.cū notissimi.§.illō aūt. ītē tp̄e susp̄ēsiōis plati ñ currit pscriptio.j. de ꝓcess.pben. q̄ diuersitatē.ītē filiosa.nō currit p scriptio dū ē in ptāte pris.C.ō āna.exce.l.i.i ñ.§. vlt. t.C. de bo.que lib.q̄cūq;.ad ñ.t.C. de bo.ma.l.i.i ñ.t.§. de postu.p̄. la.bone me.i ñ. Ītē qdā sūt q. pscribere ñ pōt: vt pcario tenētes.x.q.iij.q: cognouim⁹. ītē colon⁹.xvj.q.i.clerici.t.c.seq. C. de prescrip.xxx. anno.male agit. Ītē q nōe alieno possidet j.e.si diligēti. Ītē vſufructuarius ist.p quas pso. no. ac.§. fructuari⁹.nec creditor prescribit pignus.ff.ō vsuca. nō solū §.q pignor.t.C. de pig.acti. nec creditores:t hoc itellige ō lōga pscriptōe p̄m leges nō delongissima.ar.est q ꝓtra obediētiā pscribit.j. de puile. cum olim. Sz ibi habuit puilegiuz rōne cuius pscripsit:t preterea suberat ro.ec. q̄ipam iobediētiā ꝓtra ep̄m poti⁹ pscripsit.sic j.e.et officij.

Ad audientiam.
In feudo romane ecclesie contra ipsam ecclesiā t vasallū currit sola pscriptio centum annorum:vel generalius sic vt in rubro. Due sunt ptes p̄ncipales in prima ponit ꝓcessus narratio.in scōa diffinitio ibi:nos igit. Prima subdiuiditur:q: p̄mo ponit petitionem actoris.scōo responsionem rei ibi:sed ea.tertio probationes actoris ibi. Ad quod.quarto probationū ipsarum īpugnationes ibi:Sed inter. Ab.si.

a Placita.i.iurisditionem causarum.
b Fozis facta.i.pecuniarias penas delinquētiū.ar.j.de pe.presbyter.
c Scriniarius.Scriniarij appellātur tabelliones:t est vulgare romanorū
d Magis auctoritatē.ar.C.de fi.istru.in exercēdis.s.de fi.istru.cum Joānes.So.illud generale:t istud spāle pp antiqtatē facti.ff.de pba.cēsus.t sūt semp spālia ista obuiantia illi generali.s. vbicūq; scriptura ē necessaria.xcvij. di.nobilissimus.C.de mā.prin.l.j.s.de offi.deleg.cum in iure.C.si mi.ma. se dīre.si alterius.t vbicūq; puilegiū allegat.ar.j.de pui.porro.quedā enim melius pbant p instrā q̄ p testes: vt dictū ē de boc.s.de.pba.tertio.t boc segt vt ib i dicit:considerantes etiam librum censualem.
e Librum censualem.sic.n.p libros antiquos pbat diuisio dioceſum.s.de.p ba.cū cām:t instro.ducto de archiuo publico credit.C.de fi.istru.auc.ad hoc ar.xxx.q.i.puenit.publicū testimoniū vt hr̄e:ex quo mgr̄atus ꝓhibet illō de archiuo publico eē: vt hic:t si manu cōmētarien.ei signa īposita sūt ꝓsueta.ar. de iure fisci.in fraudē.§.quotiēs.t. C. de fi.istru. plures.ff. de pba.census.C. arbi.tutele.l.vl.t sufficit q̄ in libro aurētico scriptum est.xvj.q.iij. scriptum est in lege.t.ff.qui t a qui.ma.libe.nō fiant.l. psperit.
f Juratus.sic ergo p̄sumitur p aliquo rōne iuramēti.i.q.viij.sancim⁹.s. de pscrip.illud.ītē rōne bonestatis sue.s.de fi.istru.cū dilectus.
g Principaliter.secus si secūdario.j.de re iud.c.penul.t ar.j.de pui. si de terra.t.c.accedētibus.posset tamen iste castellanus pscribere: vt teneret terrā t esset feudatarius ecclesie romane:t nō ille:q: p hoc nō p̄iudicat ecclesie: sic xvj.q.iiij.volumus.arg.C.de prescrip.xxx.an.competit.t.l.iubemus.xvj.q.iij.§.potest.t.s.e.sanctorum.
b Centenaria.xvj.q.iij.nemo.t.j.c.pri.t.C.de sacrosan.ec.l.vl.t melius in auc.ibi signata quas actiones.in fi.
i Tāq̄.ar.q̄ aliqs fac aliqd nō tāq̄ ipe:sz tāq̄ ali⁹.s.ō elec.cū iter canonicos.t.ff.de adop.si pf.§.q duos.ff.de ioffi.testa.papinianus.§.sed nec impuberes.ff. quando ap.sit.l.i.§.solz.t.j.ō re.ec.non alie. si quis p̄sbyteroꝝ.sic aliquis facit aliqd in eo q̄ hō:t aliud in eo q̄ rex.xxiij.q.iij.si ecclesia in fi.

Quam nobis.
In prima ponitur cōsultatio. in scōa rñsio ibi:lz. Ab.si.

k Cuz nobis.casus bil sedeñ.eps mouebat questionē subiectionis cōtra monasteriū grāden.t ecclesiā romanā:dicens q̄ pscripserat subiectionem ꝑ libertatē monasterij.cō misit papa qbusdā abbatibus vt reciperent testes epi ad probandum prescriptionem contra libertatem mōasterij.Sz post q̄ incobata fuit pscriptio contra monasteria ſſiura triū scismatū fuit i ecclia rōana. Mō itez scribit papa eisdez iudicibus dicēs q̄ tā iure canonico q̄ ciuili romana ecclesia gaudet puilegio spāli: vt non nisi pscriptio cētuz annoꝝ currat contra romanā ecclesiā.tñ dic papa q̄ nō vult computare tpa scismatum in prescriptione:sed in medio deduci. Ber.
l Legali.C. ō sacrosā. ec.vt inter diuinum.t in auc.vt ro.ec.c.an. gau. in.§.q̄ aūt.col.ij.
m Canonica.xvij.qō. iij.nemo.t.s.c. pri.t.j. e.si diligenti.in fi.
n Centū annoꝝ. Hec pscriptio obtinet in reb⁹ t possessionibus: sed in puilegio platōis quo sup alijs ecclijs obtinet p̄ncipatū nulla currit ei prescriptio.xciij.di.cathedrā.xxij.q.i.q̄ ex sola.t.c.rogamus.t.c.scisma.q̄ hoc esset pscribere obediētiā qō eē nō pōt.s.e.cū nō liceat.q: nemo dz eē sine capite.xciij.di.nulla.Alin.Sed vt certe īpossibile pbari pscriptionē centū annoꝝ:idē est ac si diceret papa:nolo q̄ currat pscriptio ꝑ romanā eccliam.si.ij.q.iiij.psul.Sz q̄liter pbabit se possedisse spacio cētū annoꝝ p instrā nō posset boc pbari:q: p istra nō pbat possessio.s.de fi.istru.iter dilectos.p testes nō possent pbare:nisi testes ad min⁹ bērent.cxiij. anvñ vt q̄ sufficiat pbare p tps cui⁹ nō extat memoria:q: tanto tpe res alie pscribunt:q̄ alꝫ nō pscriberent.ff.de aqua quo.t esti.hoc iure.§.aqueductus.vel q̄ testes dicant se semp audiuisse a suis maioribus.t nemo scit q viderit vel audierit aliud.sic.n.pbat de antiqtate.ff.de pba.si arbiter. ff.de aqua plu.ar.in sūma.§.idem.Jo. sed nō recedenduz est a vbis istis t sic necesse est pbare cētenariā pbationē t sufficit q̄ ita placuit legislatori.ff.q t a qbus p̄scripsit.t.vij.q.iij.scriptū est in lege.
o Scismatū.quando currat pscriptio:t quando non dicitur.s.eo.cum non liceat.
p Deduci.tps.n.scismatis deducit de pscriptiōe si p̄mū sit medium vt timūue.C.de pscrip.lon.tēp.auc.qō si qbusdā.t.C.de resti.mi.q̄ tempore.ff.q.et cau.maio.necnō.§.si qs sepius.

Aditis t intellectis. De pscriptiōe subducit tps quo vacauit ecclesia ꝓtra quam p̄scribit.ita sūmat io.an. Sed hec summatio ō nihilo seruit cū hoc sit expressum in multis iuribus.s.e. de quarta.t.c.j. cū si.iō sūmo sic vt in rubro. Primo ponit processum t ꝯclusionem negocij.Secūdo idecise narrat restitutionem ab vtraq; parte petitam t cōcessam. Tertio ꝓmittit pbatōes recipiēdas sup restitutione t causam diffiniendam.Tertia ibi:quo circa. Ab.si.

q Dioceſana.Hec dioceſana lex cōpbendit ēt legē iurisditiōis.de bis dicit.s.de offi.ordi.dilectus.t.c.cōquerēte.

a ¶ Abbas autem. Sic ergo cum agitur de subiectione aliquorum non illi: sed ille qui dicit illos sibi subiectos esse conueniri debet. xvj. q. iij. in ter memoratos. ꝛ. s̄. vt lit. non ꝓtesta. quoniā. §. qō si. ꝛ. ff. de libe. ho. ex biben. l. vt si. ff. de seruitu. l. vl. in fi. ꝛ. ff. si serui. vendi. is cuius familia. sic ꝛ ꝓ illis agere potest. s̄. eo. ex transmissa. Et subditus etiam conue-

ctare abbas[a] autez eas esse ab eius iurisditione prorsus exēptas[b]: ꝛ in fra. Verū tanto tēpore probantur p testes ab abbatibus de beuescha ple no iure possesse vt videantur in eis episcopale ius[c] legitime prescripsis-se[d] et infra. ¶ Quocirca mandam⁹ quatenus inspectis priuilegijs tbe. ꝛ of. regū que abbas super premis-sa libertate asserit se habere: si per il la[c] cōstiterit: ꝙ vallis de beuescā sit ille locus quē. c. p. n. libertati dōauit absoluatis abbatē ab ꝑpetitione ep̄i super ecclesijs memoratis: ꝛ adiudi cantes illas abbati plēo iure subiec-tas episcopo super illis silentium i ponatis. Quod si abbas in hac pro batione defecerit: audiatis ꝓbatio nes super tēpoꝝ quo infra. xl. annos sedes episcopalis vacauit: ꝛ si per tantū tēporis vacasse constiterit: ut illo subducto[f] nō sit quadragēnaria completa prescriptio: vos in illis ecclesijs ius episcopale adiudicetis episcopo ꝛ super illo perpetuū silen tiū imponatis abbati. Si aurez ex-ceptionem huiusmodi ep̄s nō ꝓba uerit: ꝙ tamē iterruptionē[g] ꝓbauit circa processionē penthecostalem i villa et ecclesia de mortona: ꝛ recep-tionem ac procurationem archid. necnō solutionē denariorū. s. petri[h] in valle de beuescā: circa cognitio nem quoꝙ causarum matrimonia

liuz et capellani suspensionez in pre dicta villa de mortona: ꝛ interdictū capellarū in prefata villa de beue-scaz: vos super bis ius episcopale adiudicetis eidez: si tamen circa sus-pensionē: ꝛ interdictuz huiusmodi ifra. xl. an. iterruptio facta fuit: in ce teris ei silentiuz ponentes[i] ꝙ abbas prescripsisse ꝓbatur.

¶ Dez parisien. epō.

¶ Non pōt subditus contra supe riorem visitationē aut procuratio nez ratione visitationis debitam in se ipso ꝓscribere: quamis alius in persona alterius prescribere pos-set vtrāqz.

Quam ex officij sui debito seno. prouinciaz visitaret archiepi-scopus senon. ꝑ parisien. dioc. tran sitū faciens ad abbatis. s. maglorij ꝑis de castres et quorūdam alio rum ecclesias eiusdem dioc. necesse habuit declinare: a quibus cum pro curationē sibi debitaz postularet ip̄i eam inhumaniter negauerunt[k] ad sue negacionis defensionē hoc solū allegantes: quod non meminerant se procurationem huiusmodi pre decessoribus eiusdem archiepisco-pi exsoluisse: nec ab eis aliquando fuisse petitam[l]: ꝛ infra. ¶ Nos igi tur premissam allegationē[m] eorum nullam penitus[n] ꝑputantes: cū ꝓtra procurationez[o] que ratione[p] visita

b ¶ Exemptas. ꝑmo pri uilegium romani ponti ficis. s̄. de in integ. restit. auditis. In illa lra vbi dicit cognouimus ꝛc. ꝙ dicitur parco illius. secū do per prescriptionem. ut sequitur in ver. verū ꝛc. ꝛ hec decre. continuantur in integra.

c ¶ Jus episcopale. hic er go manifeste patet ꝙ iu ra episcopalia prescribun tur: ꝛ. ꝯ. eo. cum olim. de boc dicitur. xvj. q. iij. gcū qz. sed videtur ꝙ abbas non potuerit prescribere huiusmodi exceptionem contra illud. s̄. eodem cū non liceat. ꝛ. s̄. de consue tu. cum inter. sed bene po tuit prescribere illas eccle sias si legitimo tempore illas possederit. vt. s̄. eo. de quarta. ꝛ sic abbas il las babebat pleno iure: sed abbas suam ꝓpam libertatem prescribere non posset: sed alius cui⁹ nomine ipsam allegaret. ꝯ. eodem cum ex officij. Si super boc habuit ta le quale priuilegium. ar. s̄. de consuetu. cum dilectus. ꝛ. ꝯ. de priuile. cuz olim. Item patet ꝙ omnia iura que abbas potest possidere potest prescri bere. ꝯ. eo. cum olim. sed non alia que enumerantur. lxviij. dist. q̄uis cor episcopi. vnde ea que ad vtrāqz legē spectant potest prescribere vt bic pa tet: cognitio enim causarum matrimonialium tantum de iure commu ni spectat ad iurisditionem episcopi. ꝯ. de exces. prela. accedentibus. quam prescribit abbas: vt. ꝯ. sequitur. ius episcopale gen⁹ est: ꝛ habet multas species sub se que enumerentur. s̄. de offi. ordina. conquerente. ꝛ. c. dile ctus. in glo. ꝛ. ꝯ. quedam enumerantus: vt ibi dicit circa processionez ꝛc. que sequuntur.

d ¶ Prescripsisse. sic ergo abbas iste tuebatur se duplici iure: scilz emptio nis ꝛ iure prescriptionis: ꝙ iura ꝓtraria sunt. ꝯ. eo. veniens. quia si tutus erat iure priuilegij non potest prescribere: quia quod meum est ex vna cā ex alia meum fieri non potest. s̄. de fide instrumentorum inter dilectos. Sed dicas ꝙ simul non proposuit ista duo: sed ex vna exceptione transi uit ad aliam quod fieri potest. arg. xviij. q. i. quisquis. ff. de exceptio. ne mo. C. de transac. interposita. s̄. de causa pos. ꝛ proprie. pastoralis. ꝛ. s̄. de testi. significauerunt. ꝛ. ff. de acquirenda posses. naturaliter. §. nibil. ꝛ ge neraliter licitum est de vna defensione transire ad aliam. ar. bo. s̄. de pro ba. licet. ꝛ. ꝯ. e. cum olim. nisi vbi ius contrarium probibet. ff. de reg. iur. nemo ex bis. vel sub disiunctione simul proposita fuerant vt si boc vel il lud probauerit abbas obtineat: nisi forte per tantum temporis spacium ecclesia vacasset. Ber.

e ¶ Si per illa. Celestinus exemerat a iurisditione episcopali loca que isti reges donauerant libertati. cum autem per priuilegia celestini non con staret ꝙ vallis de beuescam in qua episcopus petebat ius episcopale: eet de illis locis donatis libertati ab illis regibus: mandat papa inspici pri uilegia illorum regum: ꝛ si per illa priuilegia constiterit ꝙ vallis de be uescha sit de illis locis: apparet ꝙ celestinus exemit locum: scilicet val lem de beuescbaz: ꝛ sic abbas obtinebit: nec habet locum postea probatio vacantis ecclesie. ꝛ sic prius cognosci debet de boc articulo tanquam pre iudiciali.

f ¶ Subducto. sic. s̄. e. c. i. ꝛ. c. de quarta. ꝛ. c. cum nobis. quia tūc defensore ca rebat: sic. C. quomodo ꝛ quando: si ꝑses. sic ꝛ absenti adiscūtur tot anni quot fuit absens. C. de prescrip. lon. temp. auc. ꝙ si.

g ¶ Jnterruptionem. sed contrarium videtur ꝙ si interrūpit quo ad quedam ergo quo ad omnia ex iure episcopali puenientia. Nam qui aurē hominis te tigit: totum hominez tetigisse videt. de pe. dis. i. vlgaris. ar. C. de duo. re. l. vlt. boc tamen vt sciēs se habere ius episcopa le: vno tantuz vtitur. ar. ff. de serui. rusti. ꝓdio. vna via. ꝛ. ff. quēadmo. fuit. amit. stillicidij §. vl. ꝛ. ff. de seruitu. vt pomū. ad finem. sed non est ita: vt bic patet. ꝛ. ꝯ. de capel. mona. cuz dilectus. lz enim prescribatur i vno capitulo non prescribitur i alio. vlsi fiat iterruptio i vno non prodest i alio.

b ¶ Sancti petri. forte percipie bantur nomine romane eccle ar. ꝯ. e. si diligenti. sed abbas allegabat ad se ptinere mis-terium perceptionis. s̄. e. ad au-dientiam.

i ¶ Imponentes. sibi imputet episcopus qui tanto tēpore ge sta taciturnitate firmauit. C. ō bis q a non domino manu. l. vlt. in fine. Et sic patet ꝙ ne-gligētia prelati nocet ecclesie. Argu. contra. quia taciturni tas nō videtur nocere succesto ri. s̄. eo. nibil. vbi de boc. arg. ad boc. ff. de petitiōe bereditatis. si quidem possessor. §. si gd autem. Sed nunqd et ꝙ non potest agere currit prescriptio videtur ꝙ sic: lz restituitur. ff. de iti. actuqz priua. l. i. §. si qs propter. ꝛ. ff. de seruit. rustico. predio. ꝛ attilicinus: sed con-tra videtur argumen. ꝯ. de ap pella. ex ratione. ꝛ. C. de anna. excep. l. i. in fi. quia vbi nulla petitio nulla mora. ff. de ver-borū obligatione si pupillus. ꝛ. ff. si cer. pe. lecta. dicas ergo ꝙ prescriptio semper currit: sed si leditur qs restituitur ex iusta causa. ff. ex quī bus causis maio. l. j. i fine. ꝛ. l. ait pretor. §. i. ꝛ. ij. nisi lex impediat cursum pre scriptionis: vt in. l. i. C. de anna. excep. in fine. ꝛ i casibus qui notantur. s̄. eo-dem cum non liceat. ꝛ. ff. de iudi. l. ij. §. penulti. in casu tamē non fit restitutio quando currit prescriptio: cum potest habere recursum contra impedientem cui⁹ dolo res perijt. ff. de dolo arbitrio. §. dolo. ꝛ boc si soluēdo ē ille dolosus: alꝫ fit restitutio contra aduersariū. ff. de dolo ꝛ eleganter §. si dolo. Illud ta men scias ꝙ vbi qs leditur i prescriptione restitutionem petere debet infra q driennium. C. de tempo. in integrum restitutiōis. l. vlt. vbi vero non currit semper seruatur illesus: nec est aliqua restitutio ibi facienda. Lauren. tamen super boc dicit: vt notatur. s̄. de in integrum restitutione auditis. in nouila. ij. illa ecclesia ꝛc.

Cum ex officii. Procuratio que debetur ordinario visitanti ꝑscribi nō potest. h. d. fm Jo. vel sūma sic pinguius vt in rubro. Prima pars nar rat factum ꝛ allegationes eorum. Scōa ibi: Nos igit. allegationē reprobat ꝛ ꝓcessum ꝑ eos factū seruari ꝑcipit. Tertia ibi: si qd. reseruat allegatōes aliqs si quas babent legitimas. Ab. si.

k ¶ Negauerunt. qz tenebantur ad bospitalitatem. xlij. di. §. i. ꝛ. c. gescamus.

l ¶ Petitam. propter qō archieps eos excōicauit.

m ¶ Allegationem. ꝛ male quia tempus non est modus tollende obligatio nis. ff. de act. ꝛ obliga. obligationum. §. placet. argu. contra. C. de agri. ꝛ cen si. libibus. libro. xj.

n ¶ Penitus. quidam notauerunt. in loco isto ꝙ lz procuratio nō possit pre scribi: tamen si episcopus visitat: ꝛ nullā recipiat procurationem: tūc potest ꝑ scribi procuratio. ar. ad boc. ꝯ. de cēsi. sopite. cum enī procuratio talis possit cō mutari. vt. r. q. iij. relatum. ergo ꝛ remitti: sed non est verum. qz expresse non potest episcopus procurationem illam remittere. ꝯ. de cēsi. cum venerabilis. arg. contra. ꝯ. de dona. pastoralis. Item ratio legis obuiat eis. nam q̄diu qs habet iter ꝛ haustum debet habere. ff. de serui. rusti. predi. l. iij. §. vlt. ꝛ lz ager sit sterilis: ita ꝙ nibil ide percipiat: tamen retineo vsufructum i eo. ff. de vsu fru. arboribus. §. vl. Jo.

o ¶ Procurationem. ff. de offi. presi. plebiscito. ꝛ. ff. de offi. pconsul. solent. §. vlt. ꝛ. l. observare.

p ¶ Ratione visitationis. si. s̄. eo. accedētes. vbi de boc.

a ¶ Visitationē. istud esset prescribere obediētiā: qō eē nō pōt. s. e. cū ñ liceat. ꝛ s. de ꝓsue. cū iter. ꝛ sic ꝓz ꝙ idē iuris ē i accessorio qō i ꝓncipali: vt si ꝓncipale. s. visitatio ñ prescribit nec ꝓcuratio q̄ accedit visitationi: si. s. de fo. cōpe. si diligenti. in fi. ꝛ. s. de offi. dele. prudentiā ad fi. ꝛ cōtra correctionē non licet suffragiū quere. j. de ap. reprehendibilis. ꝛ. c. ad nr̄am.

b ¶ Cōsuetudine. pscripta. ix. q. iij. conquestus. īmo de iure cōi. j. de cēsi. sopite. cū de iure cōi ꝺz visitari: cum eps est ne gligēs. ix. q. iiij. cū sim⁹. ꝛ de iure cōi debet habere tūc ꝓcurationē: vt hic patet: qꝛ nemo suis stipendijs cogitur militare: vt hic dicit: ꝛ. x. q. ij. precarie. ꝛ. xiij. q. i. §. bis ita. ꝛ. xxvi. ij. q. i. iam nunc. in fi. ꝛ. j. de simo. cum sit romana.

c ¶ Aliud. vt priuilegiū. s. e. accedētes. vel si aliq̄s absoluti fuissent. ar. j. de cēsi. sopite.

¶ Ji diligenti. Ita sūmat Jo. an. vt in rubro. ꝛ satis cōuenit littere quo ad corticē. Sed ad intellectū adde si presumptio ē ꝓ eū hoc dico: quia titulus non regrit i pscriptiōe quadragēnaria ꝓ eccliam nisi cum ius cōe vel ꝓsumptio ē ꝓ prescribentem vt in. c. i. j. e. ti. li. vj. Diuidit. nā primo inducit vnā rōnem ꝓ archiepm. ꝛ scōo reprobat excusationem ipsius ꝓ locū a diuisione: secūda ibi: Nos igit. Ab. si.

d ¶ Si diligenti. casus. archieps pisan⁹ fecit sibi prestare iuramentū fidelitatis noīe suo: ꝛ ecclesie pisane a marchione masse iudice calaritano pro illo iudicatu cū tamē iudicatus ille pertineat ad romanā eccle siā: papa b itelligēs mādauit archiepo pisano vt eū absol ueret ab illo iuramto: vt illō postmodū exhiberet romane ecclesie eo non obstante: vñ archieps misit nuncios suos ad dñm papā vt ipsum super hoc excusarent. Respondit eidem ꝙ postꝙ ipse fuit assumptus i archiepz: iuramētū illō fidelitatis recepit ab illo iudice ꝓ ro. ec. ꝛ b idē fecit añcessor suꝰ: papa vo audita rñsione ꝛ alijs q̄ nūcij sui ꝓponeb⁹ voluerūt ad eꝰ excusationē ꝛscribit eidē archiepo, put pz i lra. ber.

e ¶ Tota sardinia. ar. ꝙ eodē priuilegio cēsentur mēbra ꝛ caput. s. eo. cū nō li ceat. xij. vi. de bis. ꝛ. c. nō lz. ꝛ. j. de cog. spi. sup eo.

f ¶ Confessionē. q̄ sibi preiudicauit in hoc. s. de ꝓbes. cū sup. ꝛ. c. vl. vbi de hoc vñ prescribere nō poterat: cum sciret rem ad aliuz ptinere: vt. j. dicitur.

f ¶ Confessionē. de qua habuisti in parte decisa.

g ¶ In quasi. hoc iō dicit qꝛ incorporalia nō possidenť: sed q̄si possidenť. s. de cā possessiōis cū ecclesia. ꝛ. ff. de vsuca. sequit. §. si viā.

b ¶ Cuius noīe possidet. ꝛ ita ille possidere intelligit cui⁹ noīe ali⁹ possidet. s. de resti. spo. cū venissent. ꝛ. ff. de acq. pos. qō meo. ff. quēadmodū serui. amit. l. ij. idest vsu retinetur.

i ¶ Noīe tuo. hoc nō pōt habere locū nisi qñ sciret vel crederet hoc iuramentū ptinere ad romanā eccliam: ꝛ hoc ipse archieps ꝓfitebať ꝙ añcessores sui noīe romane eccle recepant hmōi iuramentū: vñ segť ꝙ dicat ꝙ noīe suo recepit iuramentū. sic fecit ꝓ fidelitatē vsurpādo ius romane ecclesie. Et iō dicit q̄ prescribere nō posset: cū nō oñdat titulū ꝛ bēat malā fidē. g. n. scit rē ad aliū ptinere vel credit nō pōt pscribere: nisi bēat titulū cui⁹ noīe prescribat: sed iste non oñdebat auctoritatē sedis apostolice: vñ nō poterat prescribere sinē huius notule intellige. put no. in glo. se. ex hoc.

k ¶ Bona fides. ꝛ illud generaliter verū est ꝙ ꝝ canones bona fides prescribētis necessaria ē siue de re spūali siue ciuili. j. e. qm̄. ꝛ. s. e. vigilāti. ꝛ. xxxiij. qōne. ij. si vir go. ꝛ bona fides itelligit cū aliquis credit tradentē eē dñm vbi habere ius distrabēdi: lz erret in facto. ff. de v. sig. bone fidei: ꝛ hec bōa fides semper presumit nisi probetur contrarium cum lex dicat presumi ignorantiam nisi p robetur scia. ff. de pba. verius. q̄q̄z tamen presumitur cōtrarium ꝓpter denunciationis vigorē. C. de rei vendi. si fundū. vel qꝛ mercať aliqd ꝓtra leges. C. de agri. ꝛ cen. quēadmodū. li. xj. vel si emit a ꝓcuratore meo p collusionē. vel qꝛ emit a ꝓdigo vel luxurioso cui bonis iterdictū ē: cū sciret ꝓtinus illū cōsumpturū pecuniā. ff. p empto. q fundū. §. q sciēs. ꝛ. l. si qs. q̄q̄z tñ qs habet conscientiā rei aliene: ꝛ tamē vsucapit: vt si decretum iudicis interuenit. ff. de noxa. acti. ꝛ generaliter. ꝛ. xxvj. questiōe. iij. placuit vt quicūq̄z. ꝛ. s. e. c. i.

Illud tñ scias ꝙ non obstat accipiēti mala fides tradentis. ff. de diuer. tempo. pscrip. an vicium. ar. j. C. de pscrip. xxx. an. in auc. male fidei. sed illud intelligiť de prescrip. x. vel. xx. ann. vbi bona fides ab vtraq̄z parte exigitur: sed in. xxx. vel. xl. anno. prescriptio ꝛm leges non nocet. xxj. qō. iij. §. potest. ꝛ. §. ꝙ si mala fide. C. de prescriptione. xxx. anno. si quis emptionis. s. eo. vigilanti. Jtem dicitur bona fides licet qs erret in iure. ar. j. de iurepat. cura. sed illud intelligiť aliter vt ibi dicitur. ꝛ. ff. de petitione here. sed ꝛ si. §. scire. licet secus sit in vsucapione. ff. de vsucapi. nunquam. ij. itē ꝛ si habeat conscientiam dubiam bona fides dicit. ff. de vsur. qui scit. §. bone.

l ¶ Justus titulus. ex hoc videť ꝙ bona fides non sufficiat sine iusto titulo sic. j. de deci. dudum. qa ex solo cursu tēporis ius non cōstituitur. sicut nec tollitur. ff. de actio. ꝛ obligatio. obligationum. §. placet. sed cōtra videtur ꝙ bona fides tantum sufficiat i huiusmodi prescriptione. j. e. quoniam omne. ꝛ. s. eo. vigilanti. ꝛ. c. de quarta. ꝛ. s. de causa pos. cuz ecclesia. in quib⁹ tātū sufficere videť bona fides cum de titu. ibi nulla fiat mentio: īmo videť ꝙ ista ꝓria sunt: si enim aliquis habz iustū titulum puta priuilegiū siue concessionē iā securus est: vñ postea non est ei necessaria prescriptio. vel si iam prescripsit: non est necesse ꝓpetrare priuilegiuz. īmo impetrando vnum: alij renūciare videť. j. eo. veniens. ꝛ qō semel meuz ē ex alia cā meum fieri non pōt. s. de fi. istru. inter dilectos. ꝛ insti. de acti. §. sic itaq̄z. ꝛ. ff. de acqui. pos. possideri. §. ex plurib⁹ ad b pōt dici ꝙ titulus ꝓ tāto dr̄ iust⁹: qꝛ dat cām prescribēdi: lz in veritate non sit iustus: qꝛ tūc nulla est prescriptio necessaria. ff. de vsur. l. sequitur. §. si lana. vnde minus iust⁹ titulus dat cām prescribendi: si adsit bona fides: vt ille credat talē titulū sufficere: ꝛ credat tradentem esse dñm ꝛ sic potest intelligi qō dicit. s. eo. de q̄rta. ꝛ. s. de cōsue. cum dilectus. ꝛ j. de emp. ꝛ vendi. puenit. ff. ꝓ emp. ꝙ vulgo. ꝛ. ff. ꝓ legato. l. iiij. ꝛ vltu. Sed cum in casu isto non ostenderet aliquem titulum ꝛ sciret rem ad alium pertinere: vt patet per confessionē illius nō poterit prescribere. iō dicit ꝙ bōa fides ꝛ iustus titulus requiruntur in prescriptione rei ecclīastice. Joan. dicit ꝙ circa incorporalia non est necesse allegare titulu vt notatur ꝛm eum. s. de causa possess. cum ecclesia. Sed hoc exemplum ꝓtra dicit ei. Ut ergo scias quando sit necessarius iustus titulus ꝛ quādo sufficit bona fides inspiciendū est an illa super quibus allegatur prescriptio iure cōi valeat ab ipso possideri necne. Si enim iure cōi possint possideri: sufficit bona fides ad prescribendum. Et sic intelliguntur q̄si oīa iura istius tituli. ꝛ. xxvj. q. iij. ꝛ. iiij. ꝓ totū. eo saluo quo dictū est de limite. s. e. qꝛ. Si vo iur cōi possideri ñ pōt ab eo q̄ obijcit pscriptionē ꝙtācūq̄z bēat bonā fidē nō prescribit: qꝛ prescriptio ius creatū aduocat: nouū ār ius nō creat. vt. c. di. j. morē. xciij. d. illō. sic ius decimarū nō cadit in laicū. ꝛ iō nulla valet ibi prescriptio. xxvj. q. i. c. vl. ꝛ. q. iij. §. pōt. v. ꝙ si ꝙat⁹. ꝛ. q. vj. c. i. ꝛ. s. e. cām q̄. vbi nō ꝓdest titulus. ꝛ. i. q. iij. q̄situ. sic ius eligendi nō cadit in laicū. s. de elec. sacrosancta. ꝛ. c. messana. ꝛ. j. de iurepat. c. a nobis. ꝛ sic intellige. j. de deci. dudū. qꝛ ꝛ illi hospitalarij de iure cōi ōcimas possidere nō pñt vñ cōpellanť titulū oñdere. erquo habuissent cām prescribēdi: ꝛ sic in monasterio: si mōachi nollēt subesse epo qꝛ allegaret pscriptionē: cū de iure cōi subiectōez euitare nō possent: ꝛ gñaliť obtinet ꝛ in bis ꝛ alijs oīb⁹ q̄ iure cōi possideri nō pñt ab bis q̄ ea detinēt: ꝛ b ꝓz ex eo ꝙ talia ipetranť ꝓ priuilegiū: ergo de iure cōi nō possidenť. c. d. cōtra morē. Sic eps in parochia alterius epi non pōt decimas ꝛ ecclesias possidere de iure cōi. vñ si allegaret pscriptionez in decimis ꝛ i ecclijs in dioce. alterius: allegare ꝺz titulū ꝛ hoc ꝓbare: ꝛ hoc ꝓbať i quadā decretali noua Grego. q̄ incipit: venerabilib⁹. ꝛ cā de hoc fuit iter archiepiscopuz

tionis debetur prescribi nequiuerit: quemadmodum nec contra visitationem[a] ipsaz potest aliquo modo ꝓscribi: ꝛ si alius contra eum prescribere posset vtranque: mandamus quatenus sententiam quam in huius modi cōemptores de antiqua metropolis consuetudine[b] tulit archiepiscopus memoratus: vsque ad satisfactionem condignā facias obseruari: quia secundum apostolum: qui spiritualia seminat: non est magnum si metat carnalia cum nemo cogatur suis stipendijs militare.

r Si quid eniz aliud[c] q̄ superius dictuz est fuerit allegatum quod cōtra intentionem archiepiscopi obijcere voluerint ꝛ probare: nos eis faciemus iusticiaz exhiberi.

I Dem pisano archiepo.

¶ Qui alieno nomine possidet nō prescribit: nec etiam is qui proprio nisi habeat bonam fidem ꝛ iustum titulum.

S Ji diligenti[d]: ꝛ infra. Cum iudicatus calaritanus ad ius ꝛ ꝓprietatem beati petri ptineat: sicut tota[e] sardinia nullo pertinet mediāte: tibi nō licuit ꝓ te vel ecclesia tua a marchione masse iudice calaritano fidelitatis exigere iuramentuz: ꝛ infra. s Nos igitur que nunci⁹ tu⁹ ꝓponere voluit: plenius circunspectis: nō itellexim⁹ te vel ecclesiā tuā sup hoc aliquo iure subnixā: cum autem ꝙ postꝙ ipe fuit assumptus i archiepz: iuramētū illō fidelitatis recepit ab illo iudice ꝓ ro. ec. ꝛ b idē fecit añcessor suꝰ: papa vo audita rñsione ꝛ alijs q̄ nūcij sui ꝓponeb⁹ voluerūt ad eꝰ excusationē ꝛscribit eidē archiepo, put pz i lra. ber.

I Dem episcopo lucano.

¶ Abbas in capellis prescribere pōt iura episcopalia: obtinet tamen in bis solis que prescripsit.

I ¶ Justus titulus. ex hoc videť ꝙ bona fides non sufficiat sine iusto titulo sic. j. de deci. dudum. qa ex solo cursu tēporis ius non cōstituitur. sicut nec tollitur. ff. de actio. ꝛ obligatio. obligationum. §. placet. sed cōtra videtur ꝙ bona fides tantum sufficiat i huiusmodi prescriptione. j. e. quoniam omne. ꝛ. s. eo. vigilanti. ꝛ. c. de quarta. ꝛ. s. de causa pos. cuz ecclesia. in quib⁹ tātū sufficere videť bona fides cum de titu. ibi nulla fiat mentio: īmo videť ꝙ ista ꝓria sunt: si enim aliquis habz iustū titulum puta priuilegiū siue concessionē iā securus est: vñ postea non est ei necessaria prescriptio. vel si iam prescripsit: non est necesse ꝓpetrare priuilegiuz. īmo impetrando vnum: alij renūciare videť. j. eo. veniens. ꝛ qō semel meuz ē ex alia cā meum fieri non pōt. s. de fi. istru. inter dilectos. ꝛ insti. de acti. §. sic itaq̄z. ꝛ. ff. de acqui. pos. possideri. §. ex plurib⁹ ad b pōt dici ꝙ titulus ꝓ tāto dr̄ iust⁹: qꝛ dat cām prescribēdi: lz in veritate non sit iustus: qꝛ tūc nulla est prescriptio necessaria. ff. de vsur. l. sequitur. §. si lana. vnde minus iust⁹ titulus dat cām prescribendi: si adsit bona fides: vt ille credat talē titulū sufficere: ꝛ credat tradentem esse dñm ꝛ sic potest intelligi qō dicit. s. eo. de q̄rta. ꝛ. s. de cōsue. cum dilectus. ꝛ j. de emp. ꝛ vendi. puenit. ff. ꝓ emp. ꝙ vulgo. ꝛ. ff. ꝓ legato. l. iiij. ꝛ vltu. Sed cum in casu isto non ostenderet aliquem titulum ꝛ sciret rem ad alium pertinere: vt patet per confessionē illius nō poterit prescribere. iō dicit ꝙ bōa fides ꝛ iustus titulus requiruntur in prescriptione rei ecclīastice. Joan. dicit ꝙ circa incorporalia non est necesse allegare titulu vt notatur ꝛm eum. s. de causa possess. cum ecclesia. Sed hoc exemplum ꝓtra dicit ei. Ut ergo scias quando sit necessarius iustus titulus ꝛ quādo sufficit bona fides inspiciendū est an illa super quibus allegatur prescriptio iure cōi valeat ab ipso possideri necne. Si enim iure cōi possint possideri: sufficit bona fides ad prescribendum. Et sic intelliguntur q̄si oīa iura istius tituli. ꝛ. xxvj. q. iij. ꝛ. iiij. ꝓ totū. eo saluo quo dictū est de limite. s. e. qꝛ. Si vo iur cōi possideri ñ pōt ab eo q̄ obijcit pscriptionē ꝙtācūq̄z bēat bonā fidē nō prescribit: qꝛ prescriptio ius creatū aduocat: nouū ār ius nō creat. vt. c. di. j. morē. xciij. d. illō. sic ius decimarū nō cadit in laicū. ꝛ iō nulla valet ibi prescriptio. xxvj. q. i. c. vl. ꝛ. q. iij. §. pōt. v. ꝙ si ꝙat⁹. ꝛ. q. vj. c. i. ꝛ. s. e. cām q̄. vbi nō ꝓdest titulus. ꝛ. i. q. iij. q̄situ. sic ius eligendi nō cadit in laicū. s. de elec. sacrosancta. ꝛ. c. messana. ꝛ. j. de iurepat. c. a nobis. ꝛ sic intellige. j. de deci. dudū. qꝛ ꝛ illi hospitalarij de iure cōi ōcimas possidere nō pñt vñ cōpellanť titulū oñdere. erquo habuissent cām prescribēdi: ꝛ sic in monasterio: si mōachi nollēt subesse epo qꝛ allegaret pscriptionē: cū de iure cōi subiectōez euitare nō possent: ꝛ gñaliť obtinet ꝛ in bis ꝛ alijs oīb⁹ q̄ iure cōi possideri nō pñt ab bis q̄ ea detinēt: ꝛ b ꝓz ex eo ꝙ talia ipetranť ꝓ priuilegiū: ergo de iure cōi nō possidenť. c. d. cōtra morē. Sic eps in parochia alterius epi non pōt decimas ꝛ ecclesias possidere de iure cōi. vñ si allegaret pscriptionez in decimis ꝛ i ecclijs in dioce. alterius: allegare ꝺz titulū ꝛ hoc ꝓbare: ꝛ hoc ꝓbať i quadā decretali noua Grego. q̄ incipit: venerabilib⁹. ꝛ cā de hoc fuit iter archiepiscopuz

rothom̃.ꝛ epz eronic̃.ꝛ idē de alijs pochijs iferioꝝ: vt vna ecclia ī paro chia alteri⁹ nō pscribat sine ti.ꝛ sic intelligit.s.e.ad aures.nisi illa eccle sia q̃ pscribit bēat titulū: ſz vī q̄ oli sufficiebat bōa fides.s.e.ad aures.b.

Cum olim Sūmaꝫ vt ī rubro quo ad titulū. Diuidit ī tres partes in pma ponit petitionē actoris:ꝛ ipius iura. Jn scōa pōit iura ipsi⁹ abbatis ibi:ad elidendā. in tertia diffinit ibi: Qꝛ predictus. Ab.si.

a Tua dioceſi.xvj.qō. viij.oēs basilicę.ꝛ.xviij. q.ij.monasteria.ꝛ.s.eo. cum non liceat.

b Arbitriū.ſ.ab vtra q3 pte approbatū: vt.s.ō arbi.ex parte.

c Prescriptōe.munitū ꝛ sic Abbas pōt pscribe re iura epalia ꝛ epm : vt s.eodem; auditis. vbi de boc.

d Tenoꝛez.ꝛ ita sniam p abbate in bis tm̃ in qbus pscripsit in alijs staꝫ arbi trio ꝛ ferꝫ sniam p epo: nec imerito: qꝛ p arbitriū re cessuꝫ fuit a p̄uilegio gre go.admn⁹ in bis q̃ faci unt p abbate: ſz libertati nō potuit abbas renūcia re p arbitrium sine licen tia pape.s.ō arbi.cū tpe. alia vero nō valuerūt tā q̄ p mendaciū impetrata post arbitriū.j. de deci. ex multiplici.T. itelligit q̄ arbitriuꝫ nō tāgit capi tula illa sup qb⁹ ferꝫ sniam p abbate ꝛ ī qb⁹ prescrip sit ꝛ epm: alꝫ nō potuiſſz pscribere pdicta: qꝛ psu mere ꝫ būisse malā fidē p pter arbitriuꝫ qꝛ bīs ma lā fidē nō pscribit .j. e.c. vlt.ꝛ hoc pbat p litteraꝫ sequentem. vbi dicit: iu xta tenoꝛem arbitrij ꝛc. Ber.

Eniens Diuidi tur.primo ponit cō tentio abbatis.scōo recō uētio epi ibi:pfatus vero tertio diffinitio ibi: crisma.in quo duo soluit ob staculs. Primū ibi: nec obstante. Ab.si

e Impediat: ītēdebat abbas vti possidetis. B.

f Regis Stephani.ar. q̄ reges pñt dare p̄uile giū decimaruꝫ ꝛ de reb⁹ spūalibus.xvj.di. constā tinus Jmpatoꝛ. Sed con trariū verū ē.j. de decī. tua nos.ꝛ.c.oudū.

g Postulauit.super li bellis istis nō formatur sniaꝫ ſz sup scōa pte libelli ipsius abbatis: ī q̃ petijt vt clerici eccliaruꝫ mona steriſ libere possint recipe re sacramenta que nume rant ī .v. crisma.ꝛc.ꝛ ibi incipit foꝛmare sniam su per alijs libellis.nihil dicit in hac decre.qꝛ nō ptinet ad hūc titulū. Ber.

b Spāli.sic argumentat.c.di.ꝫ moꝛe: ſz ꝫ abbas oñdebat libe rtatis p uilegium.

k Paschalis.idē vī de iure cōi q̄ ab alio posset petere ꝛ si illa clausu la nō eēt apposita qꝛ pp malitiā siue desidiā iudicis delegati deuoluitur ptās ad eū q in cā illa iudex nō est.s.de offi.ordi.si gnificauit.ꝛ.s. de fo. compe.ex transmissa.ꝛ.c.ex tenoꝛe.ꝛ.lxv.distin.si forte.

l Clementis.dato sup predictis articulis vt illa sacramenta reciperent a quo vellent quod non valuit.

Cum olim frater episcope cuꝫ abbate et monachis sancti sal uatoꝛis de ficheto sup plebe falama zane et adiacentibus capellis illi⁹ in nostra presentia litigādo insti tutionē ī eis ꝛ alia ad ius episcopale ptinentia uēdicare: ad fundandā ītētionē tuam ius commune princi paliter allegabas: cuius auctoritate dicebas vniuersa spiritualia in pre dictis locis que sunt in dioc.tua[a] cō stituta ad te tanquā dioceſanuꝫ epi scopum ptinere: arbitrium[b] p̄terea super hoc promulgatū a pistoriēn. episcopo archipresbytero ac primi cerio lucanis allegans. Ad elidē dam aūt intentionē tuā abbas gre. vij.pape p̄uilegiū exhibuit qō pre dictū arbitriū multo videbatur tpe preceſſisse: per qō tam monasteriū quā plebs ꝛ capelle predicte vide bātur libertati donate:ꝛ infra. Alio rū quoq3 ro.pon.dictus abbas p̄ui legijs vtebatur post arbitriū p̄mul gatū obtentis: qui libertatis p̄rivile gia sibi concedere videbantur:ꝛ in fra. Quia predictus abbas suf ficienter oñdit monasteriū suū sup institutionibus destitutionibus ꝛ or dinationibus plebāi ꝛ dericoꝝ ba ptiſmo et penitētia in leuioꝝib⁹ cul pis sepultura decimaruꝫ pceptione ac diuinis officijs celebrandis tam in plebe quā in capellis p̄dictis ī ex cōicando atq3 interdicendo ꝛ etiaꝫ absoluendo legitima prescriptione[c] munitum: abbatem ipsum ab īpeti tione tua super iā dictis articulis du ximus absoluenduꝫ super illis tibi ppetuū silētiū imponēdo: super ali is oīb⁹ que ad ius episcopale spe ctare noscuntur: iuxta tenoꝛē[o] arbi trij eundē abbatē quo ad plebem ꝛ capellas predictas sententialiter cō demnantes.

Item.

Qui prescriptione cōpleta pri uilegium ꝓrariū impetrat ꝛ vtitur illo.prescriptioni renunciat.si pscri ptio non erat cōpleta: malam fidez habet ideo non prescribit.

Veniens ad pre.n. abbas.s. martini de pānonia: ꝛ infra. Petijt a nobis postmodū idez ab bas vt vesprimeñ.eps nō ipediat[e] vel faciat impediri: quominus oēs qui in simagieñ.parochia vel comi tatu consistunt de oīb⁹ que possi dent decimas sibi soluant: sicut in priuilegijs paschalis pape pre.n.et .s. Stephani fgis[f] cōtinet. Pre fatus vero episcopus postulauit[g]: vt decimas simagieñ. comitat⁹ in fra sue dioce.terminos constitutas quas detinet idem abbas sibi resti tui faceremus: nisi aliquo iure speci ali[h] se ipsas possidere monstraret:ꝛ infra. Crisma[i] vero: oleuꝫ san ctum: consecrationes altarium seu basilicarū: ordinationes dericoꝝ qui ad sacros ordines promouen di fuerint: clerici ecclesiarū uel capel larū ipsius monasteriꝫ qō est in vesprimē. dioc. constitutū a vesprimē. episcopo postulabunt: si quidem catholicbus fuerit:ꝛ gratiaꝫ se.ap. habuerit:ꝛ ea gratis sine prauitate aliqua voluerit exhibere: alioquin ab alio quez maluerint p̄side catho lico suscipiendi ea liberaꝫ habeant facultatem: sicut in priuilegio dicti paschalis[k] ꝛ alex.pape.p.n. perspe ximus contineri. Non obstante p̄uilegio clemen[l].pape per quod p̄ uilegijs suoꝝ3 pre.non extitit dero gatum cum de ipsis nullam[m] fecerit mentionem: presertim cum et ipse clemens p̄uilegiū illud concesserit saluis institutionibus non soluꝫ ro. ec.sed ipsius etiaꝫ legatorū. Nec obstare poterat prescriptio quam idez abbas in suū subsidium oppo nebat[n]. quia si consumata erat q̃ ab Alex. papa priuilegiuꝫ impetra uit: iuri prescriptionis renunciasse[o] videt: presertim cū coraꝫ nobis p̄ uilegio illo sit vsus qō sue intentioni[p] quantū ad hunc articulū contra dicit[q]. Si vero nondū cōsūmata erat prescriptio: sed erat in prescri bendo: post impetratū huiusmodi priuilegiū bonā fidē nō habuit ꝛ iō secūdū canones nō pscripsit.

Item.

Dē in concilio generali.

Nec in foro canonico nec ciuili valet prescriptio cū mala fide.

Quoniam omne quod non est ex fide[r] peccatuꝫ est. Syno dali iudicio diffinimus: vt nulla valet absque bona[s] fide prescriptio

m Nullā.sic pz exp̄sse q̄ scōm p̄uilegiū dz facere mētionē de p̄mo: ad hoc vt reuocet illud.de hoc dcm̃ ē plene.s.de rescrip.c.i. Quidā tñ dicūt aliud eē in p uilegio q̄ in rescripto cū p̄uilegiū sit lex p̄uata.iij.di.p̄uilegia.ꝛ vna lex ñ dz ō alia facere mētionē: ſz illud obtinet ī legib⁹ cōib⁹ q̃s p̄nceps bz ī scrinio pecto ris sui.C.ō testa.oiuꝫ.sec⁹ī legib⁹ p̄uatis q̃rū bz memoriā.s.de offi.deleg. ex pte. sicut nec bz memoriam re scriptoꝝ.

n Opponebat.sup p̄missis sa cramētis ſcipiēdis ab alio epo

o Renūciasse.no. q̄ p̄uilegi uꝫ ꝛ pscriptō q̃ria sūt exquo siī bſi ñ pñt vt dix̄i.s.e.si diligēti ꝛ.c.auditis.qꝛ ingressus vni⁹ al teri⁹ opaī egressū.sic.xxiij.q. i.cū renūciaī.ꝛ.c.di.ꝫ moꝛe.ff. ō sepa.l.i.§.illō sciendū.ff. de mino.ī cāe.iij.ī p̄n.ꝛ.ff.ad mū cip.l.i.ff.ō le.ī.si q̃s.C.de the sau.l.vna.li.ꝛ.sicut ecōuerso. vtēdo iure cōi renūciaī p̄uile gio.s.de cōstitu.cū accessissent ꝛ.j.de p̄ben.p illoꝝ.ꝛ.j.ō p̄u le.si de terra.ꝛ.c.accedētibus ꝛ.C.ō iure to.īpetrando.l.ij. ꝛ.ff.rē ra.ba.l.iij.§.falsus pro curatoꝝ. Sz vī q̄ iure cōi ꝛ p̄ uilegio possit gs simul vti.s. ō ꝓsue.cū dilect⁹.nec renūciat gs iuri militari.licz vtaī iure cōi.ff.ō mili.test.l.iij.ꝛ.xxij.d. q̄q̄.ī p̄n.ꝛ.ff.ō p̄ui.cre.l.añ pe.sicut iure cōi ꝛ cōsuetudini aligd īnitiī.rcvj.di.oliz.ꝛ.j.ō cēsi.sopite. Pōt dici q̄ hreces sū fuit a iuī cōi.ſ.pscripde qꝛ ī petrauit abbas p̄uilegiū dōa tiōis:ꝛ ex diuersis cāis nō pōt hſe dñiuz.s.ō fi.īstru.iter di lectos.ꝛ.ff.ō acq.pos.l.iij.§.ex plurib⁹.ſz si ipe īpetrasset p̄ui legiū ꝓrmatōis illō nō obsta ret: qꝛ cōfirmaret ius quo vte batur.ſ.prescriptione.

p Intētiōi.dicebat abbas q̄ licebat clicis eccliaꝝ suaꝝ reci pere sacra ab epo quo vellēt iu re pscriptōis ꝛ p̄uilegio alexan dri qō dicebat q̄ p̄mo a dioce sano suo postulare tenebaī:ꝛ ita p̄uilegiū istud ꝓptū ad hūc ariculū ꝓdicī ꝛ ita īpetrādo ꝓriuz p̄uilegiū fnūciauit pscriptōi ꝛ pcipue qꝛ vsus cī iudicio p̄ui legio aler. Et idē eēt si p̄uile gio ñ fuiſſz vsus: qꝛ eoipo q̄ īpetrauit p̄uilegiū fnūciauit p̄ scriptōi.ꝛ ita hēbat malā fidez ꝛ iō nō poterat pscribī p⁹ īpe tratū p̄uilegiū si nōdū erat cō pleta pscriptio vt lfa dicit. Sz si nullū p̄uilegiū allegaſſz ſz so lā pscriotiōez: nunqd alter eps posset pscribī collationē istoꝝ sacramētoꝝ ex hac lfa vī q̄ sic Cōtra vī.s.e.si diligēti.qꝛ in talib⁹ q̃ sunt ꝓ ius cōe titul⁹ ne cessari⁹ vī vt ibi dī vt.j.de de ci.oudum.ꝛ.c.venerabilium.

q Cōtradicit: si.j. de cōces.p bē.ex tenoꝛe.ꝛ.s.de fi.īstru.im putari.

Quoniam omne. Pos sessoꝝ malefidei nullo tpe pscribit ita cōiter sūmaī: ſz p hoc sūmariūnihil iduceret ō nouo iste tex. cū eēt p̄uisū.s.e.vigilāti.iō pleni⁹ sūmo sic vt ī rubro.diuidit ī q̃ttuoꝝ ptes.ī p̄ia po nit ꝓstitutōis cāz.in scōa ꝓstōnez ibi.synodali.in tertia infert ex cā ibi: cū gene raliter.ī q̃rta ꝓcludit ibi: Unde. Ab.si.

r Ex fide.i.ex ꝓscia. sic exponit ō pe.di.iij.ad fi.§.illud.q̃si ad me.ꝛ.s.de restī.spo.lfas.xxviij.q.i.§.ex bis.

s Bona fide.argu.ō.j.de iurepa.cura.Quando gs dicaī habere bonā fi dē dictū est.s.e.si diligēti.ī notula illud generaliter.ꝛ q̄libet p̄sumit hēre bo nā fidē. Sz qd si aduersari⁹ vellet pbare etiam ipm nullo titulo possedisse: sed poti⁹ p violētiā. Et si mala fide icepit possidē: vī q̄ debeat audiri exquo vult

ꝓbare originē ꝓscriptiōis vitiosaz. C. ō pig. ac. nec creditores. ꝛ. C. de ꝓscripti. lon. tēp. i auc. malefidei. C. ō distrac. pig. ꝛ q sub imagie. ꝛ. xvj. q. iij. si sacerdotes: ꝛ. c. seq. ꝛ. c. licz. ꝛ. c. i. i fi. ꝛ. xciiij. di. illud. C. de ꝓscrip. xxx. anno. si gs emptiōis. §. sed hec. Ar. cōtra. §. eo. ad aures. q; vt ibi dꝫ q̄drigēnalis ꝓscriptio oēm tollit actionē. ꝛ. C. de ꝓscrip. xxx. ann. l. pe. ꝛ vlt i. Ad hoc pōt dici q; cū dꝫ audiri qui vult ꝓbare malā fidē ab initio habuisse: q; postea ꝓscribere nō potuit. §. c. pri. in fi. ꝛ. c. vigilāti. ꝛ. c. si diligenti. ꝛ hic. Sz nūquid tenetur hic docere de titulo: cū hic tantum dicat de fide: de hoc dictū ē. §. e. si diligēti. in notula ex hoc videtur.

a ¶ Quā ciuilis. Ex eo q; dicit tā canonica q̄ ciuilis: vł q; papa voluit ꝓiudicare ꝓscriptioni laicorū que ꝓscriptio locū habet vbi ēt bñt malā fidē in ꝓscriptione. xxx. vel. xl. an. §. e. vigilāti. ꝛ. xvj. q. iij. §. pōt ꝛ. §. q; si mala. Dicebat Jo. q; rōne peccati statuit hoc papa ō ꝓscriptionibus laicorū: quia oīs cā ratione peccati saltem īdirecte ptinet ad eccliaz. §. ō iudi. nouit. ꝛ scōm hoc oīa ciuilia iura que tractāt de ꝓscriptiōe xxx. vel. xl. an. in malefidei possessoribus nō tenēt hodie. Sed hoc nō credo q; p istā cōstitutionē papa voluerit ꝓiudicare legibus. Sed quo ad ius diuinū vez est illud qō sine peccato mortali laicus malefidei ꝓscribēs talē rez retinere nō pōt. xiij. q. vj. c. i. Et littera ista sic intelligit tā canonica. i. tā de re spirituali q̄ ciuili. Et hoc vult dicere ille qui ꝓscribit bonā fidē habere dꝫ siue res quā ꝓscribit spiritualis sit vel ciuilis scōm iura canōica: ꝛ sic nihil statuit cōtra leges. vel dicas scōz q; dixit Jo. ꝛ lex aliud ꝓsiderauit q̄ canō. lex. n. cōsiderauit negligentiā nō petētis rē suā. §. e. vigilāti. sed canon cōsiderauit peccatū ꝓscribētis mala fide. qō no excusat negligentiā nō petētis rē suā ꝛ iō dicit hic q; nulla valet ꝓscriptio siue canonica vel ciuilis q̄ sine peccato mortali conseruari nō pōt vnde potius standū est canoni q̄ legi in hoc casu: q; ꝓscribens nō excusat a peccato p rationē legis: ꝛ iō canon voluit ꝓpter piculz animarum in hoc leges corrigere: lz nō seruet in iudicio seculari: sicut dicit ō legibus ꝓmittentibus vsuras q̄ hodie nō tenēt: vt no. j. de vsur. q; in oībus ꝛ constitutio ista tantum respicit futura: cū ō preteritis nihil dicat. §. de consti. c. vltimo. vbi de hoc.

b ¶ Nulla tēporis. s. ipius ꝓscriptionis. Si. n. post cōpletā ꝓscriptionē sciat rē alienaz: nō dicitur ideo mala fide possidere: de ꝫ dicitur. §. eo. vigilanti. Sed quid si tempore prescriptionis habuerit conscientiam lesaz: postea incipiat habere nō lesam: nunqd ꝓpter hoc est interrupta prescriptio: videt q; erronea fuit vñ eā deponere dz. j. de simo. p tuas. ꝛ. xj. q. iij. cui est illata. itē quid si dubitat an res sit sua ꝛ bz iustā cāz dubitationis: adhuc dicit bone fidei possessor: ꝛ vtitur fructibus. ff. de vsur. qui sit. §. bonefidei. ꝛ in hoc casu prescribit. licz habeat conscientiā dubiā nō tñ lesam: q; nescit adhuc an res sit aliena: debet inquirere ab alijs de re illa: vt sic pueniat ad veritatē: ar. xxxviij. di. §. vlt. xxiij. q. vl. occidit. Itē quid si prelatus habeat lesam conscientiā alicuius rei quam possidet lz ecclesia habeat bonā fidem nunquid tenetur dimittere illā. Rñdeo nō. Sed significabit illi cuius est vt petat ꝛ sic purgabit ꝓscientiā suaz: nec ī b videt fraudē facere. ff. de neg. gest. at q natura. §. cū me abñte. ꝛ. ff. mā. quntus ꝛz si ille vēit ꝛ petat i iudicio ꝛ plat⁹ ꝓsiteat: nūqd ꝓiudicat eccl'ie q̄ hz bonā fidē Si. n. prelatus ꝓstitutus a collegio ad defendendū ꝓsitet tā q̄ sindicus i iudicio bñ ꝓiudicabit eccl'ie q; tūc sustinet psonā totius capituli als nō credo q; cōfessio plati ꝓiudicet eccl'e nisi forte ꝓsiteret de eo q; ipemet fecisset. ar. xxv. q. ij. postq̄. de hac materia dixi. §. de elec. dudum. ij.

Rica De sententia ꝛ re iudicata. Hec Rica duob⁹ modis ꝑm Joā. an. p⁹ gof. continuat ad ꝓcedētia. Primo sic: viso quō res acgruntur p ꝓscriptionē videt dū ē quō aliter acgrūt cuiliter. s. p sniam iudicū. vł sc̄o sic. expedito tractatu ꝓcessus iudicio⁹: ad sniam q̄ finē ponit litibus veniamus. Quia vo ꝑm Jo. an. lata snia si nō appellatur ab ipsa sumit nomē rei iudicate iō ꝛ de re iudicata summittit: dicit tamē q; large potest dici res iudicata. Ab.

Sententia. Non valet snia que contra ius est lata expresso errore i snia. ita summat Do. an. q; Jo. an. nō sūmat pp breuitatē. ꝫ summarū est in se verum sed nō ꝓgruit littere in qua nulla fit mentio de expssione erroris in snia. iō sūmo sic vt in rubro. Ab. si.

c ¶ Sententia. decre. ista loquit de materia illa. xxj. q. i. frater noster. ꝛ ex illa lr̄a potest colligi casus huius decre.

d ¶ Cōtra leges. q̄ dicūt q; snia a nō suo iudice lata nō tenet. C. si a nō cōpe. iu. l. i. ꝛ. ij. ꝛ vl. ꝛ. ij. q. i. i pmis. v. de persona. xj. q. i. c. pe. ꝛ. §. de iudi. at si decreti: ꝛ. xvj. q. i. frater noster. vt hic patet. Itē snia lata contra leges. i. ius ꝓstitutiōis: ita q; ꝫ snia expmat. nulla ē ipso iure ꝛ citra appellationez rescindit. vt hic pz: ꝛ. j. e. cum inter vos. in fi. ꝛ. j. e. inter ceteras. ꝛ. ij. q. vj. §. diffinitiua. ver. Item si sententia contra ius scriptū. ꝛ. ff. de appel. l. si expressum. Item si calculi error in snia sit expssus: snia nō tenet. ff. q̄ sē. sine ap. fiscin. l. i. §. i. ꝛ j. defen. ercōmu. p tuas. nec efficitur aliqua p appellationē vt in. l. predicta si expssum. ar. contra q; efficiatur aliqua p appellationē. ff. rē ra. ha. l. iij. §. falsus. ꝛ. ff. de iu. lz. Sed non ē ita. ibi. n. snia lata est in psona falsi procuratoris: vñ ab initio tenet snia q̄diu constet de falso ꝓcuratore: ꝛ si dñs recurrat ad cōe auriliuz appellatiōis intelligit ap probare factū falsi procuratoris: ꝛ iō p appellationez efficit aliqua que per exceptionem poterat irriti: sec⁹ vbi ab initio nulla est: vbi est defectus in iurisditiōe: ibi p appellationem nō firmat vt hic ꝛ in ꝓcordan. ibi positis. Sed in. §. falsus. ꝛ. in. l. lz. veruz non fuit defect⁹ in iurisditione.

e Argantum. cele ri. fi. ij. q. i. sicut. ꝛ C. de iudi. properandu ꝛ in pn. ꝛ. §. de dolo ꝛ contu. finē. ꝛ. c. venerabilis. ar. cōtra. xj. q. iij. cū apō illud itelligit qñ snia lata est ad mortem. ꝛ ibi differt executio ex causa: vt ibi dicitur: nec tamen cū nimia ꝫstinatione ferenda est snia anteq̄ iudex possit esse instructus. §. de in iteg. rest. tum ex litteris. q; ipm oz cuncta rimari. xxx. q. vl. c. vl. aliter enim ad veritatem peruenire non posset. xxx. iij. q. vl. occidit. sed moratoria cunctatione causam examinabit. ff. de admi. tu. tuto: qui. §. i.

f Non pōt. sacerdotum. i. epoz triū ī cā diacōi ī cā ꝓsbyteri. vj. ad minus. xv. q. vij. si aūt. ꝛ. c. felix. Sed nūqd debēt oēs concordare ad hoc vt teneat snia: videt q; sic ex eo q; dicit concors. §. de trāsla. iter corporalia: sed sufficit q; maior pars concordet in vnā sniam ꝛ satis dicetur tūc concors: q; q; facit maior ps dz. ff. ad municipa. qō maior. lxv. di. c. i. ij. ꝛ. iij. sed in causa episcopi nō tenet snia: nisi oēs cōcordauerint iudices quibus causa per papam committit. vj. q. iij. si quis episcopus crimialiter. ꝛ. c. i. ꝛ est speciale in cā episcopi. aliud speciale vbi non tenet sententia pluriū no. §. de rescrip. pastoralis. in prin.

Et Aque. Fuit forsan vt dicit Jo. an. ero: diū alicuius papalis confirmationis q; nō est visimile q; fuit spālis dispositio in his vbis dīs tatat concepta cū non imponit necessitatē sed potius innuit cuiq; esse hoc petendi facultatē concessam. in hoc tñ nō est vis. Ab. si.

g ¶ Quorem. i. ꝑm canones.

h ¶ Roboret. Si postulatū fuit ea roborari: vt. xxv. q. ix. oīmodis. ꝛ. ij. q. i. sicut. ꝛ. §. ō pac. quotiēs. §. de trāsac. c. i. ꝛ b gdē si ꝓfirmatio fcā fuerit ex certa snia ꝛ cū cāe cognitōe: nō poterit postea īferior iudex de illa iudicare. j. de ꝓfirma. vti. vel inuti. c. i. ꝛ. ij. vbi de hoc.

De Ecetero. Quorus executor snie contra quem excipitur de fraude: nō cognoscit sed remittit. ita communiter summant doc. sed iudicio meo minus bene: q; iste text. non loquit de mero executore. quia nullus merus executor exceptionem ꝛ executionem impedientem admittit: vt in l. si vt proponis. ꝛ in lege executorez. C. de execu. rei iudica. Sed rex. iste admittit vt bis cui executio committitur admittat exceptionem ad effectū vt remittat negocium ad superiorem non vt super principali pronuncie. et vt latius dicam. ideo ego summo sic vt in rubro. hoc dicit nota. ꝛ non diuiditur. Ab. si.

i ¶ Fraus. s. circa negociū principale: q; obtinet sententiam per fraudez puta per falsos testes vel falsa instrumēta: si hec obijciantur coram executore vt executio differatur nō ei est facultas de hoc cognoscendi vt hic dicit: q; sic assumeret partes iudicis qō esse non debet. C. de execu. rei iudi. si vt ꝓponis. nec snīam debet mandare executioni: sed hec referre debet superiori vt hic dicitur. ꝛ. j. de fal. super eo. argu. contra hoc babes q; iste executor possz ō huiusmodi cognoscere. xxv. q. ij. ꝛ si non cognitio. Sol. hoc. c. de mero executore intelligit qui nullam habet cognitionem anneram: nisi solam executionem: sic intelligitur. j. de fal. sup eo. Lex p dicta intelligitur de illo executore qui habet cognitionem. De hac materia plene tractatur. §. de offi. dele. pastoralis. §. quia vero.

QAm aliquibus. Hoc.c.pōt itelligi duob⁹ modis pmo q̄ loq̄t in pignore p̄torio puta q̄ p̄tor vel iudex pp cōtumaciā rei ponit vbo actorē i possessionē rei petite i actiōe reali vel alioꝝ bonoꝝ ipsi⁹ rei i actiōe psonali. Et itentus lr̄e ē q̄ ad causandū pign⁹ p̄toriuꝫ ad hoc vt missus possideat ñ sufficit iussus iudicis sed regrit vt actualiter mittat i possessionē. Et sm būc itellect. h. d. in summa. Hō sufficit ad p̄torium pignus vt ꝺ baliter detur nisi actualr fiat missio. Secundo pōt intelligi cuꝫ possessio aliq̄ vel proprietas alicui⁹ rei seu res aliqua adiudicat actori iure dñij: ⁊ reus p̄ executiōe vult dare aliqō pign⁹ ⁊ nō ipsaꝫ rē saltem i pñti hoc casu nō sufficit ⁊ ꝟ hunc itellectuꝫ. h. itē dit. nō ꝓdiet reus sniaꝫ adiudicatiōis possessiōis si sit parat⁹ dare pignora. vel sic vt in rubro. ⁊ ñ diuiditur. Ab. ſi.

a ¶ Pignora sic. ff. ꝺ cōsti. pecu. promissor. §. constitutio. ⁊. ff. de pigno. actio. nō ē. vbi dr. pignus nō alr ꝓstituit: nisi ventū fuerit in possessionē. ſi. ff. ꝺ acq. pos. possideri. i pn. ⁊ hoc ideo. ne lites ex litibus oriant. ff. de re iu. l. iiij. in. §. ait p̄tor.

LAtor Diuiditur qri p̄ria pōitur facti narratio: i ꝺa iudicis datio ibi: volētes igit. Ab.

b ¶ Insinuatiōe. mō collige ex hoc loco: q̄ i causis ex gb⁹ ꝺtiē periculū aīe potest gs venire ꝓ scīm suuꝫ vt renocet sniā quā ferri pcurauit. ⁊ si cōstiterit ecclīaꝫ fuisse ꝺceptā: renocabitur sniа. j. e. cōsanguinei. ⁊. §. ꝺ test. sicut. ⁊. xxv. q. ix. §. bis ita in fi. alias turpitudinē suaꝫ allegās nō audiē. j. ꝺ donat. inter dilectos. ⁊. j. de concess. pben. cum sup.

c ¶ Renitētes. ꝺ violētia trāsiuit postmodū i ꝓsensuꝫ p carnalē copulā subsecutā. j. de spō. ad id.

d ¶ Etatis. ⁊ hoc ꝓdicit ei qꝺ p̄misit de carnali copula: ⁊ sic fuit allegatio ⁊ ex alia cā fuit mr̄imonium separatum.

e ¶ Permanere. nō obstāte sniа p̄ius lata quia ꝺ mr̄imoniū nō currit p̄scriptio. xxxiij. q. v. q̄ deo. ēt si ab illa sniа nō fuit appellatū. q⁹ sniа lata ꝺ mr̄imoniū nō trāsit in rē iudicatā qn reuocet sniа qñcūqꝫ error⁹ snie detect⁹ fuerit vt hic pz. ⁊. j. de frigi. ⁊ male. ffrnitatis. ⁊. xxv. q. ix. graue. ⁊. §. bis ita. Sic nullo tractu ꝺpis mr̄imoniū cōfirmat i gradu pbibito ꝓtractū. j. de cōsanguini. nō ꝺz: ⁊ q̄ ꝺici consueuit sniа contra mr̄imoniū non trāsit in rem iudicatā: verū ē vbi bene cōiuncti indebite separant. Quia quos deus cōiunxit: homo separare nō pōt: ⁊ iō quādocūqꝫ contrarium legitime constiterit: sniа retractabitur. idem est cum in gradu prohibito aliqui sunt cōiuncti: vel aliquo alio perpetuo impedimēto: q⁹ nullum ē ibi mr̄imoniū. vñ nullus consensus pōt matrimoniū inducere inter eos. Sed vbi sententia fertur pro matrimonio vbi nullū subest impedimētuꝫ si ab ea nō fuerit appellatum: trāsit in rem iudicatam. q⁹ iudicatis acquiescere vr. j. e. quod ad cōsultationem vñ postea nō audiet: imo compellerēt alter alteri adherere.

QAm causa. Prima ps pōit fcm: scōa diffinit ibi. Nos aūt. Ab. ſi.

f ¶ Arripueras. Ex quo aliquis non prosequtur appellationem. j. terminum sibi prefixum ex tunc iudex procedere potest tanq̄ citatus peremptorie non venisset. j. de appella. sepe contingit. quia perinde est ac si non appellasset. j. de appel. cum sit romana: vnde in hoc nō peccauit iudex. B.

QAm aliquibus est adiudicata possessio nō sufficit eis dari pignora⁽ᵃ⁾ nisi corporali possessione letentur.

I Dē eidē. ⁊. A. archidia.

¶ Sententia contra matrimoniuꝫ nunquaꝫ transit in rem iudicatam. vnde quandocunqꝫ reuocatur quū constat de errore.

LAtor p̄sentiū sua nobis insinuatione⁽ᵇ⁾ monstrauit q̄ cum quandam mulierem legitīe despōsasset: ⁊ carnalis eēt copula subsecuta inter eos scādalū est subortū cui⁹ occasione debitum ei subtraxerit: consanguinei vero mulieris hoc molestū habentes: questionē mouerūt ꝓponentes q̄ mulierē inuitā ⁊ renitētē⁽ᶜ⁾ nec etatis⁽ᵈ⁾ apte matrimonio existentem duxisset vxorem: ⁊ quoniam idem vitā cupiebat agere dissolutā demū utriusque studio interuenēte fuerunt minus rationabiliter separati. Nolentes igitur matrimōia canonice contracta leuitate quadaꝫ dissolui mandam⁹ q̄tenus si vobis ꝓstiterit eos ꝓ iudiciū ecclesie ñ fuisse legitīe sēpatos: eccl'amq̄ ꝺceptā ipsos faciatis sicut virū ⁊ vxorē in simul permanere⁽ᵉ⁾.

I Dez. r. clericis sancte anastasie veron.

¶ Retractat sētētia ꝓtextu inique cōsuetudinis lata ꝓtra ecclesiaꝫ.

QUaꝫ cā q̄ vertitur iter vos ⁊. g. ⁊. a. laicos sup domo q̄daꝫ eis ab archipb̄ytero vestro vēdita ad examē. i. apo. se. legati delata fuisset p⁹ ap. ad nos interposita ⁊ ꝺceptas iuciasꝫ qñ ifra terminū tibi fili. r. ad eā. pseq̄ndā p̄fixū iter nō arripueras⁽ᶠ⁾ contra te sententiam proferens: memoratis. g. ⁊. a. pretaratā domum secunduꝫ veron. ciuitatis consuetudinē adiudicare curauit: deinde cuꝫ causa fuisset ad nos per ap. delata

g ¶ Promulgauit. ecce hic obtinuit cōsuetudo bis in ꝺictorio iudicio ergo ꝺbuit valere. ff. de legi. cum de consuetudine. ⁊. j. de verbo. sig. abbate. Solu. hec cōsuetudo fuit cōtraria iuri ⁊ mala i preiudiciū ecclesie. ⁊ ideo nō fuit seruanda vnde ad vltimum cassatur snia: als si bona fuisset consuetudo seruaretur. §. de eo qui mit. in pos. cum venissent. Forte talis erat cōsuetudo illa. q⁹ si gs emit a prelato ecclesie solo: tenet venditio: licz non probet precium in vtilitatem ecclesie versum esse: contra illud. r. q. ij. hoc ius porrectum. rij. q. ij. sine exceptione.

brixien. episcopus ꝺlegat⁹ a nobis sententiā ꝓtra vos spreta forma canonū secundū eandē cōsuetudinem sicut prefatus legatus fecerat promulgauit⁽ᵍ⁾. Nos aūt considerantes q̄ licet vsus vel ꝓsuetudinis⁽ᵇ⁾ ſi minima sit auctoritas: nūq̄ tamē veritati aut legi ꝓiudicat⁽ⁱ⁾: ꝓscriptaꝫ sententiā renocauimus: ⁊ vos ab i petitiōe absoluētes illorum: vobis ⁊ ecclesie vestre domuꝫ adiudicauimus supradictā.

I Dē eboracen. archiepo.

¶ Sententia iniqua retractat per superiorem licet cā fuerit appellatiōe remota cōmissa. Si aūt ꝓtinet manifestā iniquitatē est nulla.

INter ceteras: et infra. Item cum aliqua causa ap. re. committitur: ⁊ sententia fertur iniqua: eā euacuari⁽ᵏ⁾ oportet. nec ei debet stari si iniquitatez cōtineat mānifestam⁽ˡ⁾.

QLemens tertius.

¶ Snia lata ꝓtra absentē nō ꝓtūa cē in cā matrimontali nō valet.

TEnor litterarū tuarū ostendit q̄ cū inter. r. ⁊. m. mulierem questio matrimōij verteretur ⁊ theatino epō cōmissa fuisset: idem eundē. r. muliere absente ab impetitione ipsius absoluit. Ceterum eadē mulier a nobis ad te litteras ipetrauit vt de causa cognosceres: ⁊ eaꝫ fine debito terminares: ⁊ infra. Dictus vero. r. a te vocatus ad causaꝫ ifirmitate⁽ᵐ⁾ pretenta nō affuit: sed quia nocte sequente aliā sibi copulare p̄sumpsit: in euꝫ excommunicationis sententiaꝫ promulgasti⁽ⁿ⁾: a qua post modum absolutus ad te veniēs ostendit litteras episcopi memorati: quibus euꝫ ab inquietatione ipsius absolutum fuisse patebat. Quia igitur mulier suos testes offert ad ꝓbandum: q⁹ idem. r. eaꝫ desponsationis ānulo pu. subarrasset⁽ᵒ⁾ ⁊ tu qd super

b ¶ Consuetudinis. sic. rj. di. ꝓsuetudinis. ⁊. §. ꝺ ꝓsue. c. vl. vbi exponit hec auctoritas.

i ¶ Preiudicat. verū ē q̄ consuetudo nō preiudicat legi nisi sit rationabilis ⁊ legitime sit ꝓscripta: nā tūc bene preiudicat legi. §. de cōsue. c. vlt. vbi plene de hac materia dicitur ⁊ hic cōsuetudo nō fuit ratiōabilis nec prescripta.

I Nter ceteras.

IPōt intelligi vario modo: ⁊ p ꝓsequens vario modo sūmari. d. an. sūmat sic. Snia ꝓtinēs in se manifestā iniquitatez retractatur nō obstāte q̄ cā fuerit ap. re. cōmissa. hec sūmatio ē vera in se sm vnū modū itelligēdi: ꝟ sm vnū aliuꝫ itellec. notabiliorē summo sic. Nulla ē snia cōtinēs manifestam iniquitatem. vel aliter i telligēdo q̄ ponat duos casus vt in rubro. ab. ſi.

k ¶ Euacuari. cū snia tenuerit ⁊ appellatum fuerit ab ea vel euacuet de facto: cū ē nulla. si j. de re. eccl. non ali. siquis p̄ sbyterorum.

l ¶ Manifestaꝫ. puta quia lata ē contra ius scriptum. ſ. contra leges vl canones. §. e. c. i. ita q̄ in ipsa sententia continebatur error. iſ. q. vj. §. diffiniti tiua. versi. ita si sententia contra ius scriptum. ⁊. j. de ꝓbr. eramiata. ⁊. j. de sen. excō. per tuas. ⁊ hic in fi. ⁊ ita ipso iure nulla ē talis sententia. vt. §. e. c. j. vbi de hoc. Aliud est cum lata est conta ius litigatoris: q⁹ tunc transit in rez iudicatā: nisi fuerit appellatū. j. e. cum inter vos. Et si per iniuriā iudicis dānat⁹ fuit: poterit agere cōtra iudicem qui fecit litez suā ad interesse. ff. ꝺ iudi. filiusfamilias. ⁊. ff. de euic. si p ī prudentiam. ⁊. j. de emp. ⁊ vēdi. c. vl. ⁊ ifamis efficitur. C. ꝺ pe. iudi. q ma. iudi. l. ij. Ber-

Tnardus.

Enor. Istud. c. potest intelligi duobus modis. Primo q̄ snia hic lata cōtra mulerē tenuit: q⁹ cōtumaciter affuit: ⁊ tūc idez in effectu dicit q̄. c. lator §. e. ideo summa vt ibi. scōo pōt intelligi q̄ hec mulier nō fuit cōtumax ⁊ tunc cōiter sic sūmat vt i rubro: cōis diuisio. secūda ibi: ideoq⁹. ab. ſi.

m ¶ Infirmitate. qꝺ si verū fuisset: iusta erat excusatio. §. de procu. querelā. ⁊ v. q. iij. si egrotans: imo nec tunc res iudicata censet. ff. de re iudi. quesitum. i. ⁊. ij. Ñ. nec mādāda est snia executiōi ifirmitate pretēta. ff. de iudi. si ꝓtor. i fi. ꝟ hoc falso allegabat: vt bñ declarant sequētia.

n ¶ Promulgasti. merito tāq̄ cōtra contumacem cū ex facto sequenti appeat q̄ malicioſe ꝓtendebat infirmitatē: ⁊ ita sequens ꝓsumptio elidit p̄mā: sic. ff. ꝺ in integrum restitutione. diuus.

o ¶ Subarrasset. i. fidem cōsensus de presenti dedisset: als si loqueret de consensu de futuro non mādaret papa virum separari ab illa: cū qua postea contraxit per vba de presenti: q⁹ sic soluta erant priora sponsalia. j. de sponsa. ca. penul. ⁊ vlt. ⁊. j. de ma. ꝺ cōtra interdi. ec. c. j. ⁊. ij. ⁊ est vulgare loci illi⁹ sic. xxvij. q. ij. siquis vxorem. Vel pōt ꝺici q̄ subarratio fit per imissionem annuli interuenēte consensu tacite vel expresse vt hic dixit. Et ꝺic tacite vt in muto: expresse vt in loquente: ⁊ stabitur huic subarrationi quāuis nihil ꝺicat: q̄ diu

contrariū non probabitur: quia presumitur pro matrimonio. arg. xxvij. di. q iterrogasti. xxx. q. v. nostrates. ⁊ c. femine: nihil enim interest an facto vl̄ vbo quis declaret volūtatem suam. xliij. di. c. i. ⁊ xli. di. c. j. ⁊ de pe. di. j. i actione. ⁊. j̄. de peni. ⁊ remiſ. omnis vtriusq; §. vlti. ⁊. ff. de legi. quibus: niſi probet se animo nō contrahendi id feciſſe. Arg. xxij. q. ij. quod ait. ⁊. ff. de ac. ⁊ obliga. obligationum.

a ¶ Absolutione. facta contra mulierem absentem: vt ſuperius p̄z ⁊ ita ſententia lata contra absentem non contumacē nulla eſt in quocūq; negocio: quia non obſtante citra aliquam appellationem cognoſcitur de cauſa: ⁊ hoc probat. iij. qō. ix. caueāt omnia abſente: re uera abſens; ⁊ ſi citatus eſſet aliquis ad ſententiā: ⁊ iuſta de cauſa impeditus venire nō poſſet: reuocatur ſententia. j̄. e. cū bertoldus: alꝫ ſi fuiſſet cōtumax nō reuocatur. xxiij. q. iij. de illicita. iij. q. ix. §. niſi: ⁊ in auc. vt oēs obe. iudi. §. ſi vō neq; coll. v.

b ¶ Accedat. Sꝫ qualiter mulier illa ſecunda priuatur iure ſuo ante finem cauſe contra illud. ſ. vt lit. pen. laudabilē: ⁊ viij. q. iij. nonne. Sol. cuꝫ aliquis cum aliqua contrarit i facie eccleſie approbāte eccleſia: ſi poſtea matrimoniuꝫ accuſetur: locuꝫ habet illa decre. laudabilez: ⁊ ſimilia alia iura: ſꝫ cum aliquis cōtrahit lite pendente cum aliqua vl̄ cōtra prohibitionē eccleſie tunc locū habet quod hic dicit. ⁊. j̄. de ma. cōtra. contra inter. ec. cap. i. ⁊ vlti. quia cum res facta eſt litigioſa: non debet in aliam trāſferri perſonam. xj. q. j. qui res C. de litigi. l. vlt.

Quſanguinei. Idē dicit q̄ decre. lator. ſ. e. ti. Sed ego vt aliqd ō nouo afferam ſummo ſic vt i ruꝺo. cōis diuiſio. Scōa ibi. fraternitati. Ab. ſi.

c ¶ Legitime quo ad ordinem iuris nō quo ad veritatē.

d ¶ Ratiōabiliter. ⁊ illud refer as quo ad ordinē tm̄.

e ¶ Probaretur. per legitios ⁊ idoneos teſtes: ⁊ non p illos qui pmū falſum tulerunt teſtimonium: cuꝫ piuri ſint. ff. ō teſti. ſicut. ſic. ſ. e. lator. vbi ō hac materia: ad confeſſionem mulieris ⁊ etiam viri nō reuocatur ſententia per eccleſiā lata ſecūdum ius ſicut nec ad eorum cōfeſſionē matrimonium ſeparat. j̄. de eo q cog. cōſan. vro. ſue ſuper eo. Ber.

Quam olim. Prima ps narrat factū. ſecūda diffinit ibi: nos igitur. Ab. ſi.

f ¶ Duplici voce. Forte hoc dicebat ſe habere de conſuetudine ratione dignitatis vnam rationem prepoſiture ⁊ aliam ratione canonie: ſed nō videt qō ꝓpter pluralitatem ſtipendiorum plures habeat voces cum vox vniꝰ potior eſt q̄ alterius ratione dignitatis ſicut in teſtibus. ſ. de teſti. in preſentia: vel aliquis forte cōmiſerat eis vices ſuas. qō licet bodie ſm tenorem illius conſtitutionis. ſ. de ele. q; propter.

g ¶ Ad diacōat⁹. hec allegatio nō valebat ſi erat archidiacon⁹. ſ. ō eta. ⁊ q̄. c. pterea. ⁊. c. a multis. ſꝫ aſſumit illā nō cām vt cām. j̄. de elec. cām que.

b ¶ Circūuentus. No. q̄ preſumit circunuentus qui mutat interlocutoriā ſuam: quam tm̄ cum in preiudicium alterius partis inique interloquitur: mutare debet. j̄. de ap. cuꝫ ceſſante vbi de hoc. Item videtur q̄ ſi aliquis impetrat occulte litteras: cum aduerſarius eſt preſens q̄ non valeāt tanq̄ tacita veritate ꝑpetrate. ſ. de reſcrip. ceterum. ar. cōtra: q; licituꝫ eſt cuilibet vigilare pro cōmodo ſuo: licet in hoc alteri p̄iudicet. ff. de bis que i frau. cre. publice. ⁊. C.

bis agere debeas: poſtulas edoceri. ¶ Ideoq; inquiſitioni tue taliter reſpondemus q̄ non obſtante illicita abſolutione[a] quam epiſcopus fecit in cauſa ꝓcedas: eidem. r. ſub pena excōicationis artius interdicēs: ne ad eam quā[i] ſupinduxit accedat[b] puſcq̄ fuerit cauſa deciſa.

Item.

¶ Sentētia diuortij in cā matrimoniali rite lata: ad ſolam cōiugis confeſſionē aſſerētis contrarium nō reuocat ſꝫ interim ei ſtatur donec legitime de contrario doceatur.

A Onſanguinei. e. latricis p̄ſentium: ſicut tuis litteris intimaſti compaternitatem inter ipſam: ⁊ virum ſuum legitime[c] ꝓbauerunt: ita q̄ inter eos ſententiam diuortij protuliſti. predicta vero. e. cum ſit tibi poſtmodum confeſſa: quod eiꝰ commater in veritate ante ſententiam non fuiſſet: ſed poſt ſeparationē compaternitatem cum eo contraxit ⁊ tandem ad ſecundas nuptias conuolauit: ⁊ infa. ¶ Fraternitati tue reſpondemus: q̄ propter ſolam confeſſionē mulieris non eſt recedē dū a ſententia p̄ iudicium eccleſie rō nabiliter[o] ꝓmulgata: niſi legitime i contrarium ꝓbaretur[c].

Item Nocē. tertius archidia. ⁊ ſacriſte magaloñ.

¶ Si papa cōtra ꝓnūciationē ſuā cōfert beneficium hoc tacito ſurreptitia dicitur collatio ⁊ non tenet.

Q Um olim magaloneñ. epūs. p. de caſtro nouo ad vacantem archidiaconatum eiuſdem eccleſie nominaſſet. J. prepoſito vt nullus ibi niſi prius duplici[f] ſibi voce conceſſa inſtitueretur per appella. interpoſitam inhibente: epūs dictum. p. de archidia. per ſuum anulum iueſtiuit. Prepoſitus vero alium ad eundem archidiaconatum noiare preſumpſit. Tandem. c. predeceſſor noſter: quod factum fuerat ab vtraq; parte caſſauit: pronunciās q̄ aliquib⁹ ſcriberet: vt tā epiſcopū quā perſonas ad ordinandum concorditer archidiaconatū monerent ⁊ eoꝝ forte monitis non admiſſis hoc ipſi exequi non differrent. poſt hec vero dictus predeceſſor noſter. g. qui nondū ad diaconatus[g] erat promotus officiū propter conſcientiā procuratoris epiſcopi apud ſedē apoſtolicam tunc morantis ipſum archidiaconatum contra pronunciationem ſuam contulit: ſicut credimus circunuentus[b]. ¶ Nos igitur inherētes veſtigijſ prede. N. dicentium ſententiam ro. ſe. cum aliquid fuerit ſurreptum poſſe in melius cōmutari: quod de predicto. g. factuꝫ eſt non obſtante donatione quaꝫ ab eodē epiſcopo in eluſionē donationis[i] apoſtolice nup dicitur recepiſſe: in irritum reuocamus: ⁊ ei licet abſenti[k] cum de ſurreptione[l] liquido conſtet ſup dicto archidiaconatu ꝑpetuum ſilentium imponētes ꝑcipiendo mādamus: quatenꝰ ſepe dictum archidiaconatuꝫ plena omnium veſtruꝫ qui p̄ſentes[m] fuerint in eccleſia interueniente concordia ordinare curetis.

Item abbati ⁊ conuentui ſancti zenonis veroñ.

¶ Valet ſnia contra ius litigatoris lata ſi ab ea infra. x. dies non fuerit appellatum.

Q Um inter vos ꝓ eccleſia veſtra ⁊ archipreſbyterum ⁊ clericos ſancti proculi ſuper ſubiectione eiuſdem eccleſie queſtio verteretur: ex parte veſtra fuit propoſituꝫ quod dicta eccleſia monaſterio vero pleno [n] iure debet eſſe ſubiecta videlicet in inſtitutione deſtitutione iueſtitura archipſbyteri: ⁊ eiuſdem fidelitate ipſius: ⁊ fratrum obedientia correctione repreſentatione ad ordines conſoratione ſuſceptione criſmatis letanijs ⁊ alijs ſimilibus[o] per que plena ſubiectio declaratur. ad quod probandum inſtrumentum publicum conceſſionis. B. quondam veronenſis epiſcopi deposi. l. vlti. Sed quare tenebaꝫ querere aduerſarium: cum eius factū caſſatū fuerit. Jo. dixit q̄ forte iō q̄ erat cōſtitutus ꝓcurator ad reuocādum caſſationē hec nō eſt ratio: ſed hec potuit eſſe quia cuꝫ papa ꝓnūciaſſet: q̄ ſcriberet aliquibus q̄ monerēt epm̄ ⁊ capitulū eligerent: iam intererat epi ⁊ canonicoꝝ ne alique littere in contrariuꝫ impetrarentur ⁊ ideo uidebatur q̄ procurator illorum debuit requiri. vel illa fuit potior cauſa quia ille i impetratione litteraruꝫ tacuit ō pronunciatione domini pape quam ſi diciſſet: nō habuiſſet litteras quin feciſſent mentionem de illa pronunciatione: ⁊ ſic circunuenit papam. Sꝫ quod aliquis teneatur requirere aduerſarium ſuum non eſt veruꝫ: immo ſibi imputet q̄ non contradixit in audientia in qua debuit eſſe quando littere trāſierunt.

i ¶ Donatiōis. Nec forte potuit eſſe: quia fecit ſibi concedi ipe. g. archidiaconatum ab epiſcopo poſt ceſſionem ſibi factaꝫ a papa: vt ſic obtineret archidiaconatum potius ꝓ epiſcopum quam per papam: ⁊ ideo dicit in eluſionem domini pape. t.

k ¶ Abſenti. ſic ſupra de electione. dudum. i. argumentum contra ſupra vt lite non conteſta. capitulo primo. vbi lite non conteſta. non proceditur contra abſentem. Solu. poteſt dici q̄ hic fuit lis conteſtata vt dicunt quidaꝫ: ſed ex littera non colligitur. vel ō fuit citatus vel expectatus. Vincenti. argumentum ad hoc ſupra de do. ⁊ contu. cum olim ⁊ ſi fuit citat⁹ ⁊ noluit venire recte potuit procedi contra eum lite conteſtata. quia de electione prelati agebatur ſupra vt lite non conteſtata quoniā §. porro: vl̄ quia pape cō ſtitit de ſurreptiōe: ergo ei abſenti licet non citato imponit ſilentium propter fraudem ſuam: quia decipit papam.

l ¶ Surreptione: quia ꝓ ſurreptionem fuerunt impetrate valere non debent ſupra de electio. cuz dilecti. ⁊. xxv. qō. ix. ſententiam.

m ¶ Preſentes. immo ⁊ abſentes vocandi ſunt ſi commode vocari poſſunt ſupra de electione quod ſicut: ⁊ capitulo. quia propter: niſi conſuetudo eſſet in contrariumequod abſentes non vocarē tur. Jdeo forte dicit qui preſentes fuerint: ⁊ q̄ dicit omnium veſtrum vl̄ maioris partis ſupple: q; q̄ maior pars ⁊ ſanior facit valet ⁊ canonicuꝫ reputatur ſupra de electione: quia ꝓpter. j̄. de bis que fi. a maio. parte ca. c. primo.

Quam inter uos. Aliter ſic etiam ſummat. Per ſententiā a qua non fuit appellatum poteſt eccleſia ſubijci prelato inferiori epiſcopo ſeu ad aliam eccleſiam pertinere. Prima pars narrat proceſſum ⁊ iura vnius partis: ſecunda diffinit diffinitionis cauſam premittens ibi: quā uis. Ab. ſi.

n ¶ Pleno iure: in ſpiritualibus ⁊ temporalibus. xvj. q. ij. viſis. ⁊. j̄. de p̄ui. qm̄ p cōfeſſionem.

o ¶ Similibus: ⁊ ita abbas bmōi iura epalia poſſidere i eccleſijs pōt ⁊ ꝑ ſcribere. ſ. ti. ꝓpri. auditis. ⁊. c. cum olim.

a ¶ Testimonio. alʒ nō valeret: quia patriarcha vel archiepʒ in diocesi suffraganei sui nihil disponere pōt nisi quantū canones illis cōcedūt. j. de excess. pla. sicut vnire: ꝛ. s. ō offi. ordi. pastoralis vbi ō hoc: ꝛ. c. romana: ꝛ. ir. q. iiij. conquestus.

b ¶ Sua vice. pōt enī gs subscribere p se vel p aliū. arg. ff. de admi. tuto. ita tñ. §. gessisse. ar. C. de testa. hac ꝓsultissima: in pn. sed illud ē cū ipsi sciūt scribere sic ēt cum alieno annulo pñt signare testa mētū. C. e. si vnus.

c ¶ Cardinalem. qui de legatus fuit ad cām illam sed forte fuit appellatum ab ipso.

d ¶ Donatiōis. qꝛ donatio nō valebat: qꝛ nō fuit scā ꝫ formā iuris. xxij. q. ij. sine exceptiōe. j. de dona. pastoralis: ꝛ iō confirmatiōes vel pnilegia q̄ illā donationem cōfirmabāt nō valebāt qꝛ si pncipale nō tz nec accessoriuz s̄. de fi. istr. iter dilectos. ꝛ. C. de legi. nō dubium.

e ¶ Ad litigantes. secus quo ad alios. C. de erce. ꝓportione. ꝛ. j. e. cuz sup ꝛ. s̄. e. de testi. veniēs. ij. ꝛ. j. e. c. pe. nisi in casibus in cū filiatiōis. ff. de lib. ag. l. i. §. vlt. ꝛ duab⁹. ll. se. Item in cā testāria. ff. de inoffi. testa. q repudiantes. ꝛ. l. postbumus. §. i. I cā liberali. ff. de statu homi. ingenuū.

f ¶ Judicatā. hoc est post x. dies. j. e. qō ad consultationem. ꝛ. s̄. e. cum dilecti in fi. ij. q. vj. s̄. diffinitiua. ff. de condi. indē. eleganter. §. i. vñ postea retractari p appellatiōez vel supplicationem non pōt. laurē.

g ¶ Cōtra ius constitutōnis. illa. n. nec transit ī rē iudicatā: nec ē necesse appellare ab ea. ij. q. vj. §. diffinitiua: ꝛ sic intellige qñ in sniа error exprimit: vt. j. de sen. ex. p tuas. ꝛ. ff. de appel. si expssum. ꝛ s̄. e. iter ceteras: vbi ō b. ꝛ. c. i. ꝛ. i. §. diffinitiua.

h ¶ Sermonibus. Forte iō dicit: qꝛ res aliter fuit rata q̄ gesta: sic. ff. de re iudi. actoꝝ. ꝛ veritas rerū errore gestoꝝ nō vitiatur. ff. de offi. pſi. illicita s §. i. boc vult dicere ſm io. qꝛ v̄ba siue sermo donatiōis nō concordabant sniе. Sensus huiꝰ littere talis ē: sniа hic appellat veritas gestoꝝ: qꝛ res iudicata pro v̄itate accipit. ff. de sta. bo. ī genuū: sermōes h appellat alia q̄ allegabant. i. donationes pnilegia ꝛ cōfirmationē sup donatione q̄ nil valebāt: ꝛ ita veritas gestoꝝ. i. sniа que lata fuit auctoritate gestoꝝ q̄ in pma cā ꝓbata fuerūt: q̄ pſumunt legitime acta pualēt ſmōiꝰ predictis donatiōibus ꝛ cōfirmatiōibꝰ nihil valentibꝰ: ꝛ ita papa sniat ſm ꝓmam sniam tm̄ in duobꝰ articulis q cōtinebant ī sniа: ꝛ būc intellectū ꝓbat lex ꝓdicta. ff. de offi. pſi. illicitas. §. i. Ber.

Q Uasam que. Cōiter sūmat vt in rubro: sed hec summatio iudicio meo nō euacuat totā sniam lſe: nec continet seu decidit aliqō factuz dubitabile iō aliter sūmo sic. Sniа cōtra actorē lata nihil iniqui cōtinēs venit in cā ap. cōfirmanda: lz per attestatiōes videat pro actore fuisse ꝓbatum dūmō ꝓ sniа cōcurrāt pſumptiones de gbꝰ b ī lſa. ꝛ ſm būc ītellec. est hic casus sing. valde. diuidit: qꝛ ī pma pte ponit delegatoꝝ pcessū sniam ꝛ appellationē. ī secūda ibi lz, pōit allegationē appellātis motiuū suū ꝛ cōfirmationē sniе. ab. si.

i ¶ Mādati. si hoc ꝓbatū fuisset sniа nō valeret. s̄. de rescri. cū dilecta. ꝛ s̄. de offi. dele. venerabili. ꝛ. j. de confir. vti. ca. examinata. aliud esset si ꝑ formam. s̄. de offi. dele. ex pte. s̄. de elec. ī cāis. ꝛ. ff. iudi. sol. l. iaz tñ. §. pe. ꝛ. ff. mā. l. vl. ꝛ. ff. de ꝓcu. ad rē. ꝛ. l ad legatuz. ꝛ iudex cui cōmissa est īquisitio. ꝓmo debet ingrere de fama. lz ō ñ dicat in lſis. j. de accusa. cū oporteat.

k ¶ Nitebat. ꝛ ita q appellat ꝓbare dz ō inigtate sententie. j. de ap. cū ī eccle sijs ꝛ. C. ō ap. q ad ciuilia. Sz contra vt dicere auc. de his qui ingre. ad app. ꝯ. illud. colla. v. dic vt dictuz ē s̄. de renū. in ꝓsentia.

l ¶ Speciē. sic. s̄. de renū. ī ꝓsentia. s̄. de testi. in nſa. ꝛ. iiij. q. iij. versi. si testes. ꝛ meli⁹. v. itē sepe. ꝛ. ff. ō testi. ob carū. §. vl. Et no. q plura hic vident facere. p ipsa sniа. s. q nihil cōtinebat iniquum: qꝛ ō cōi consensu partiuz fuit cā cōmissa: ꝛ q requisitus fuit ille iudex ab vtraq; pte vt sniaz ferret: quorū q̄dā nihil operāt ad hoc vt teneat sententia vel nō teneat siue de cōmuni cōsensu cā fuerit commissa siue nō. boc nihil facit vt sententia magis valeat vel nō. nec etiam q fuerit iudex requisitus: nisi cum causa esset cōmissa. j. certū tps ꝛ prorogata iurisditiōe infra tps ꝛ p⁹ tempus requisitus cōsensit vt ferret sniam: tūc. u. videt prorogare iurisditionez. s̄. de offi. dele. ō causis. qꝛ istis nō obstātibus posset appellare si alias sniа esset iniqua. primum ergo faciebat pro confirmatione sententie. s. q nō cōtinebat iniquū: ꝛ qꝛ ille. a. sniam illaz nō potuit impugnare q eēt lata cōtra formam statuti: vel mandati: vt allegabat vnde merito debuit cōfirmari: qꝛ semper statur sniе q̄diu contrarium nō ostēdat: vt in decre. predicta. s. ī pñtia. Ber.

Q Uod ad consultatio. Communiter summatur vt in rubro que sūmatio iudicio meo nil noui ōcidit: ꝛ ideo vt ter. iste aliquid noui afferat euacuādo medullā. c. sūmo sic Si sniа precipit aliquid fieri ad certum terminum tempus decendij ad appellanduz curritur a tempore sententie nō autē a die finiti termini. boc pmo. Quadrimestre tēpus quod a legato datur condēnatis ī personali potest a iudice ex cā artari: ꝛ sponte terminuz artatum recipiens: non potest post decē dium appellare: licet non ꝓtet iudicē ex causa terminū abbreuiasse. boc secundo. Ab executione sententie non appellatur nisi in executione modus excedatur. boc tertio. diuiditur principaliter in duas ptes. secūda ibi taliter. Et scias q casus litteralis ponitur multis modis: quia littera nimis succincte factum narrat. ab. si.

m ¶ Quod ad consultationez. casus. Indicta fuit cuidā purgatio vsq; ad. xx. dies: ꝛ ab ipso recepta aduenīēte. xx. die appellauit nulla causa adiecta: dicit q eius appellatio nō est admittenda: cū ifra. x. dies nō appellauerit: quia per boc acquieuit sententie iuris interpretatione. Item cōdemnatus fuit in cā pecuniaria: ꝛ q ad eundem terminū solueret: ipse nolebat soluere nisi post tp⁹ quadrimestre quod datur rei iudicate: dicitur q propter boc nō ē differenda executio sentētie. ꝛ si ꝓpter boc appellauerit: non auditur appellās: qꝛ illud tē pus potest artari ꝛ elongari iusta de cā: talē terminum sponte suscipiēdo quadrimestri tempore renunciasse videtur: tamen si modum iudex excessisset ī exequēdo poterit appellare. Ain.

n ¶ Non exprimens. cum appellatur a grauamine ante sniа in causa grauaminis propter quam appellatur semper est exprimenda. j. de ap. vt debitus ꝛ. c. dilectus. ꝛ. c. cōstitutus. Sed cū quis appellat a diffinitiua: tūc sufficit dicere: appello ab iniqua sniа. ff. de mi. prefec. ꝛ. ij. q. vi. §. forma. ꝛ. c. anterioꝝ. sed in casu presenti nō valebit appellatio: siue expressisset causam siue non: cū terminus appel. esset elapsus.

tiam prestet abbati sancti zenonis

I Dem canonicis nouarieñ.

¶ Sufficit ad confirmationez sententie nihil continentis iniquuz: q̄ contra ipsam aliquid non probetur

Q Uasam que inter vos. et. a. clericū super prebendā nouariē. ecclesie vertebatur: laudeñ. episcopo de consensu partium commisimus terminandaz: qui pro vobis contra dictum. A. diffinitiuā sentētiā promulgauit: a qua fuit ad nostram audientiam appellatum: et infra. ꝛ Licet ex parte ipsius. a. fuisset propositum quod contra formam mandati nostri dictus episcopus sententiam promulgauit: sicut per attestationes nitebatur[k] probare: quia tamen iudicis animus non semper ad vnam probationis speciem inclinatur: ꝛ ipsa sententia nihil continebat iniquum: et eidez iudici de communi partium assensu fuerat causa commissa: qui vt sententiam ferret post examinationem cause ab vtraque parte fuerat requisitus sententiam ipsam curauimus confirmare.

I Dem constantino episcopo.

¶ Sententia per lapsum decem dierum transit in rem iudicatam si prius non fuerit appellatum: et quadrimestre tempus quod datur condemnatis in personali ad soluēdum potest ex causa per iudicem artari.

Q Uod ad consultationem[m]: et ifra. ꝛ Quia postulasti vtruz appellaſ. sit clerici ōferendū qui purgationez indictā sibi per sniaz ꝛ ad ipsius receptionē terminū cōpetentez puta. xx. dies vl̄ plius sine ꝓtradictione recipiens: ꝛ ad diē veniēs cōsequenter appellat causaz nō[n] ex

a ¶ Locus. hoc ideo dicit: q; petendo inducias vī approbasse sniam. ℞. de of. dele. gratū. ꝛ. ℞. de testi. cū venisset. C. de re iudi. ad solutionē. ff. de pac. tale. §. i. C. de iure do. impe. l. ij. arg. ij. q. vj. §. biduum. in fi. ꝛ hic expsse dicit contra. iij. q. iij. offeratur.

b ¶ Snie. non ipsius de qua mētio facta est. ſ. de purgatiōe prestāda ſ; alteri⁹ late in pecuniaria causa ſ; q; dicitur in casu.

c ¶ Artari. sic. ff. de re iu. l. ij. §. j. de ap. oblate. Cōtra. ff. ō re iudi. l. iiij. §. figs ꝑdēnatus Sol. qō dicit hic. ꝛ. c. oblate. ꝛ ff. e. l. ij. Intelligitur qñ ex iusta causa prorogatur vel etiaz artatur tps quadrimestre: lex cō traria quādo iudex nulla causa assignata artat tempus qō facere non debet vnde tunc tē pus ſuppletur a lege.

d ¶ Excedat. sic. ij. q. vj. §. sunt quorū. ꝛ. §. ab executore. ꝛ. C. quoz appellatio ñ re. l. ab executione. ꝛ. ℞. de offi. ōle. super questionū. §. nos ēt. ſ; qualr excedit modū: q; aut facit qō mādat ꝛ tūc nō excedit aut facit aliud ꝛ tūc nulla ē ſnīa ſua vī nō ē necesse appellare. ℞. e. c. i. q; nō ſuat formā mādati. ℞. ō rescrip. cū dilecta. ꝛ. j. de confir. vti. vel inuti. examlata. Sol. iudex pōt excedere mādatū faciēdo qō mādat ꝛ plus aggrauādo illū cōtra quē fit executō ꝛ tūc tenet ſnīa: vī necessaria ē appellatio. Itē in alio casu si vēdicauerit ptes iudicis. C. de execu. rei iudi. si vt ꝓponis: ꝛ tūc ſnīa nulla ē vt ibi. Item si objicit excōicatio. xj. q. iij. cū excōicato. ℞. de excep. cū iter. ꝛ i ōcre. Inn. iuj. pia ꝓsideratiōe li. vj. Itē si innouatio fcā eēt pr̄ē iudicatā tūc mutat ordo executiōis. ff. de re iudi. l. iiij. §. si ex cōuētōe. Itē si velit ꝓuenire tps q̄drimestre. ff. e. l. iiij. §. si qs ꝑdēnat⁹. Item si male interpretaret ſnīaz. ff. de ap. ab executore. itez si objiciat qō falsi. ℞. de elec. cecetero. C. si ex fal. ſtru. iudicati. ꝛ. j. de falsa. super eo. itē si fiat exceptiō p quā retro nullū fiat iudicū. ℞. ō pcu. Insa. Ar. ptra. ff. mā. diligenter. i pn. vbi dr q excessit mādatū: aliud qdē facere vr.

Sicut nobis. Sententia sine expressione cause lata tenet. ita cōmuniter summat. ego plenius summo sic vt i rubro. Cōis diuisio. secunda ibi cum aūt. Ab. si.

e ¶ Absolutus. exceptio de re iudi. impedit lit. cōte. ℞. vt lit. nō cōtes. c. vlt. vnde non tenebatur litem cōtestari ꝓsbyter iste: si hoc opposuisset: vt dicē ō cre. predicta que incipit exceptiōis. Ber.

f ¶ De causis. videl q; testis debeat assignare cām sui testimōij. vt. ℞. de testi. cū cāz: vbi de causis madat inquiri. iiij. q. iij. §. itē solaz. aliter. n. nō ꝓuenitur ad veritatē. xxiij. q. vl. occidit. nec sufficit testi dicere se scire. nisi assignet cām sciētie sue: cū multa sint genera sciēdi. xxj. q. v. hoc videtur qō vez ē: si testis interrogatus fuerit: si ꝺo interrogatus nō fuerit: bene valet dictum eius licet fuerit nude platū: vt hic ar. ff. de no. ope. nun. de pupillo. §. qs. opus.

g ¶ Exprimātur. sed nunquid iudex tenet assignare causam que ipsum mouet i ſnia proferenda. ar. q; sic. xxj. di. in tantum. ff. de his qui no. infa. ait pretor. §. ignominie. C. de iudi. properandū. §. illo. circa fi. ff. de cura. fur. si furioso. §. i. quia oportet vt sciatur q; monerit iudicē ad sententiam proferendaz ad hoc vt emptor possit agere de euictione. ff. de euic. hoc iure. ꝛ. l. se. ad hoc pōt dici q; iudex potest apponere causam que ipsum mouet: si tamen nō apponit bene tenet sententia. j. eo. cum bertoldus. in fi. ꝛ hic vbi non fuit apposita. in causa vero appellationis bene debz apponi causa quare reuocatur prior sententia:

primēs appellādi: nec sit locus[a] nisi suscipiende purgationi et executioni sententie[b]: a cuius prolatione et purgatione iniuncta vltra decendiū dicitur effluxisse. ¶ Taliter durim⁹ respondenduz quod cuz post. x. diez spaciuz sententia in auctoritate rei transeat iudicate: qui ad procurationis subsidium infra id tēporis nō recurrit: appellādi sibi aditū denegauit: cum per hoc videatur per interpretationez iuris late sententie paruisse: presertiz vbi causa nō redditur appellandi. Sed nec executionem ipsius sententie ideo conuenit retardari licet ad hoc agenduz quadrimestre tempus regulariter sit statutū: quia id artari[c] potest nōnūquā a sedente in medio: ꝛ etiaz prorogari: et qui ab initio sponte recipit terminū breuiorez iputare sibi potest ꝛ ōbet cuz ex hoc videatur āpli⁹ beneficium contempsisse: vnde talis nō audietur appellās: nisi forte aduersus eum modus executionis canonicus excedatur[d].

I Dem decano cācel. ꝛ. c. cañ. lūd.

¶ Sententia potest probari per testes licet non deponant de causis q̄ solent iudicez mouere ad sententiādum.

Sicut nobis intimastis: cum cā que inter. h. subdiac. ꝛ. h. presbyterū sup quibusque modijs fruméti vertebatur ipsi subdi. per annos singulos exoluendis vobis commissa fuissent: ꝛ restitutionem sibi fieri postularet subdi. supradictus. aduersarius se ad hoc non teneri respondit cum alia vice super hoc conuentus fuerit et sententialiter absolutus[e]: quod ostendere voluit duorum testimonio: ex quorum depositione cōstitit quod magister. a. auctoritate episcopi lud. ipsum absoluit ab impetitione subdi. memorati. Ueruz quia testimoniuz ipsoruz quasi nude prolatum fuerat cum de causis[f] que iudicem mouere solent ad sententiaz proferendaz nihil direrit quid tenendum sit: sedem duristis apo. consulendum. ¶ Cum autem in plerisque locis in quibus copia prudentum habetur id moris existat: quod omnia que iudicem mouent non exprimantur[g] in sententijs proferendis: vobis taliter respondemus: quod cuz ex depositionibus testiuz predictorum constiterit sententiaz a iudice suo prolatam propter auctoritatem iudiciariā: presumi debet[h] omnia legitime processisse.

I Dez astoricen. episcopo ꝛ abbati. s. isidori legion.

¶ Ab eadem sententia potest appellare nedum reus victus sed etiam tertius cuius interest: ꝛ poterit sententia quo ad reuz nil de suo iure docentez confirmari: respectu vero tertij rationabiliter appellantis infirmari.

Quz super controuersia que inter aurien. episcopuz et monasterium celle noue super statu ipsius vertebatur: pro episcopo diuerse sententie late fuissent: nuncius oneten. episcopi per eas oneten. ecclesiaz lesaz grauiter querebatur: ad quaz proponebat monasteriuz[i] pertinere: et infra. ¶ Cuz ex parte monasterij nihil rationabile fuerit propositum et ostensum quare sententia pro episcopo promulgata debuerat irritari: eam quantum ad monasterium duximus confirmandaz et infra. Mandam⁹ quatenus si cōstiterit ap. pro ecclesia oneten. rationabiliter interpositā[k]: ꝛ ad eā prosequendā nunciuz eius infra tēpus legitimū destinatū fuisse: executio sententie differatur: ne circa possessionez oneten. ecclesia detrimētū incurrat alioquin sicut ius postulat executioni absq; oneten. ecclesie preiudicio demandet: cui que ꝑmissa sunt non ꝑiudicant quominus suam valeat consequi rationem: cum res in

vt p hoc ꝓb⁹ iudicib⁹ nō imputet. sic. ℞. de fi. in stru. cū io. in fi. ꝛ. j. de ꝓuile. cum olim. ij. ꝛ sufficit rē fuisse redhibitā: siue fuerit in cā redhibitionis siue non. ff. de edil. edic. quod si nolit. §. in factum: ꝛ ita statur sententie iudicis: siue causa fuerit apposita siue non: similiter in instrumentis aliorum presumuntur omnia esse solenniter acta: vt insti. de fideiuss. §. vlti. ꝛ insti. de inuti. stipu. §. si scriptum. ꝛ. §. preterea. ꝛ. ff. de verborum obli. sciendum: sed i hoc ē differentia q; si in instrumentis tabellionum nō exprimitur causa non ꝓsumitur pro ipso instrumēto. ℞. de fi. instrumen. si cautio. ꝛ. ff. de proba. cuz de indebito. §. si autem alias autem qui allegat solēnitatez siue circa sententiā siue circa instrz ipsam probet. xxj. q. ij. lotharius in ꝓn. ff. de pub. quecunqz in fi. vnde licet per verba instrumentorum nō appareant istrumenta soleniter acta posſunt probari ꝑ testes. C. de vsu. l. i. ꝛ. ℞. de testi. significauit: ꝛ. c. albericus ꝛ sic in maleficijs presumitur potius iniuste factum q̄ iuste. ℞. de presump. c. i. ꝛ. C. de iniur. si non conuicij. Sed nunquid contra talem ꝓsumptionem admittitur probatiō: dico q; sic. ff. ō pac. iuris gentium. §. q; fere. ꝛ. ff. de probationi. cum de indebito. §. vltimo. ꝛ ℞. de fide instru. si cautio Joan.

b ¶ Debet. sic. ℞. e. inter ꝛ. ℞. de elec. bone. ſ. ꝛ. ℞. ō renun. in presentia. arg. contra. ℞. de proba. quoniam: vbi de hoc dicitur ad finem.

Cam super. Confirmatur sententia quo ad reum appellantem si doceatur cōtra eam differtur tñ executio si tertius de suo interesse doceat. vel sūma sic vt in rubro. Diuidit in tres partes. in prima decisse narrat factum. i secunda quo ad reum principalem confirmat sniam ibi cum ex parte. in tertia quo ad tertium appellantem comittit causam executionis fiende vel non. Et hec decre. semper videbatur mihi difficilis: tum propter ipsius difficilem materiam: tū pp intricatū moduz tradendi ipsam p cōmentatores nostros maxime Inno. Ego deo largitore dicam clarissime. ab. si.

i ¶ Monasterium. ꝛ ita tenet snīa quo ad vnā psonā ꝛ nō quo ad aliaz: sic ꝛ vltima voluntas defuncti destituta solēnitate iuris tenet quo ad filios ꝛ non quo ad exneū. C. fami. hercis. l. vlt. ꝛ. C. de testa. hac consultissima. §. ex imperfecto. ar. ℞. j. de dona. inter dilectos. ꝛ. j. de capel. mōa. dilectus. j. e. suborta. ꝛ. ℞. de arbi. cū tpe. ꝛ. xlix. di. c. vlt.

k ¶ Interpositā. ſ; quare iste cōpellit ꝓbare se iuste appellasse cū nō magis oneraretur si contra eum esset lata sententia: sed si hoc ꝓbabit nunqd cassabit sententia? Dicas q; nō cogitur plene probare cām appellādi sed sufficit probare q; aliquo mō sua interfit. ℞. de testi. c. veniens. ij. nec cassabitur statim snīa ſ; differtur executio sententie si probabit q; iuste appellauerit: ꝛ postea admittitur tam super principali q̄ super sententia: sic. ℞. de testi. veniens. ij. q; per snīam non fit adhuc magnū ꝓiudiciū ſ; per executionez sic. ℞. de offi. dele. sup eo. ꝛ ita snīa iter alios lata non obstat:

alij. tñ tale q̃le ꝓiudiciū fit alij: vt b ꝓz ar. C. de libe. cā iubemus. Sz non videt̃ q̃ a sñia lata inter alios possz appellari. ff. ō appel. a sen. i ꝑn. ĩmo pōt vt hic ꝓz vt per appellationē executio differatur. Sz pone q̃ sñia mā det̃ executiōi ꝑ epo: nūqd eps ꝑstabit cautionē ecclesie de cella q̃ ipsaz ō fendat ꝑ onereñ. vt q̃ sic: q; si duo petāt rē ab vno victo: prestabit cautionem q̃ defendat victuz ꝑ aliū. ff. de rei vendica. ts a quo. ff. de peti. here. l. penul. sed b nō ẽ ita qa hic agit modo tñ eccl'ia oneteñ. Jo.

a ¶ Noceat. lr̃a ista contradicit superiori: vbi dicit: nec circa possessionez ꝛc. q̃ dicit hic: nō noceat verū ẽ quātū ad ꝓprietatē: sz ibi loqtur ō ꝓiudicio quo ad possessionem ꝛ ita nō cōtradicit. ſi. C. de libe. cā iubem⁹.

b ¶ Canonicas. s̃. de fi. ĩstru. inter dilectos. j. eo. ca. pe. ꝛ. j. de dona. inter dilectos.

c ¶ Ciuiles. C. res inter alios acta per totum. ꝛ. ff. de re iudi. sepe.

Quz bertoldus. ¶ Probata iusta cā absñtie reuocatur sententia lata contra absñtē maxime vbi appet indicē circunuentuz. vel alr̃ ꝛ sic. ꝑ sñiam audiit is q̃ fuit absens docto de impedimēto et minus sufficienter si opponit de iniqtate quaz er tenore sñie ꝛ ex actis cōstare vt. quo docto obtinebit. Vel clari⁹ ꝛ notabilius sic vt in rubro. ꝛ ẽ iudicio meo ver⁹ ꝛ notabilis ītellect⁹ buj⁹. c. quē doc. nr̃i non clare viluci darāt. Diuidit ꝓncipaliter ĩ duas ptes. in ꝓma ponit ꝓcessus narratio: in scōa ibi: licz. ptis restō auditoris datio ipsius relatio pape diffiniuo suuz motiuuz continens. ꝓma ps pōt subdiuidi sed non expedit: q; satis patēt partes in lr̃a. ab. si.

d ¶ Cū vniuersitate. j. ō iurepso. ex litteris. ff. de contraben. emp. si aque ductus. ꝛ. l. dolia.

e ¶ Episcopi. aliter non possz. s̃. de offi. archidia. cū satis: nisi haberet hoc de ꝓscripta consuetudie s̃. de offi. archid. c. vlti. ꝛ j. de excess. pla. ad b.

f ¶ Aduersus. Sed qualiter potuit iste. t. agere cū ex sola ꝓsentatiōe nihil habeat iuris. ĩmo videt̃ q̃ cōtra eꝫ deberet agere ad ītereſſe. j. de iurepa. pastoralis. rñdeo bene acquirit ius ꝑsentato a vero patrono: lz eps eum nō admittat dummodo suā volūtatē patron⁹ nō mutet: ꝛ sic pōt agere vt sua ꝑsentatio cōfirmet̃ vt hic pater sicuti electus potest agere vt sua electio cōfirmet̃. s̃. ō electi. postq̃. ꝛ. c. publicato.

g ¶ Remisissent. assignādo terminū pemptoriū ad sñiam audiēdā: vt pz in antiq̃ alr̃s nō tenuisset sñia lata ꝑ absentē. ff. que sen. fine ap. rescin. l. i. §. ex eo edicto: ꝛ ea que aduersus absentes nō p cōtumaciaz statuuntur nō tenēt. C. quō ꝛ qñ iudex. ea q̃. lz b tenuit sñia vt pz p sequētia: ꝛ pp terminū pemptoriū ad sñiam: sed q; ꝓbauit iustam causam absentie reuocatur sñia. vt. iij. q. ix. caueant. ber.

h ¶ Breue. ꝛ ita videt̃ q̃ mora possit purgari ĩ iudicijs. ff. siqs cautionibus si post tres. qō locū habet ante lit. cōte. ꝛ vbi ius actoris nō ẽ factum deterius: vt dicit illa lex. sed hic non fuit sententia retractata ꝓpter breue tempus sed q; ꝓbauit iustam causam absentie fuit auditus.

i ¶ Cām. alioquin non fuisset auditus. ar. s̃. de in inte. resti. ex lr̃is: lz illō ter alios acta non noceat[a] regulari ter alij: iuxta constitutiones canonicas[b] ꝛ ciuiles[c].

I Dez.

¶ Si citatus ad sententiam ex legitima causa iudici ignota non cōparuit tenet sententia eo absente lata sed retractat̃ eo probante legitimā absentie causam. Si vero impedimentum probat non plene nō retractatur sentētia nisi prius doceat de ipsius iniquitate.

Quam bertoldus miles curiaz suaz. p. militi pignori obligasset: eodem. p. sublato de medio. a. nepos eius qui successit eidez vacāte ecclesia eiusdem loci asserens q̃ ius patronatus cum vniuersitate[d] trāsisset i euz. D. clericū eiusdē loci archidiacono ad supradictaz ecclesiam presentauit: qui de consensu epi[e] ipsum instituit in eadez: in possessionem euz induci faciens corporalez. ¶ Predictus vero. b. domin⁹ fundi. t. sacerdotem memorato episcopo presentauit: sed ipsum episcopus non admisit. Cuz autez dictus .t. aduersus[f] memoratum. d. super predicta ecclesia deposuit questionez: remen. episcopus apo. se. le. iudicibus negociuz delegauit ad quē cuz attestationes vtrinque ꝛceptas per partes postmoduz remisisset[g] et prefato. D. cuz suis attestationibus accedente dictus .t. nec per se nec per responsalem idoneum comparere curaret ipse attestationibus inspectis clerici memorati ipsuz ab impetitione sepedicti. t. sententialiter reddidit absolutum: eidem .t. imponens silentium super ecclesia memorata. ¶ Postmodum autem idem presbyter ad archiepiscopi presentiam infra breue[h] tempus accedens: iustam causam' absentie allegauit. Archiepiscopus vero argentino electo et alte silue et tudebernoñ. abbatibus dedit suis litteris in mandatis: vt si iustaz absentie causam illi ostenderet coram eis predictam sententiam nullius decernerent[k] esse valoris: ꝛ causaz fine debito terminarent: alioquin facerent sententiam obseruari. Verum dicto electo ꝛ prefatis abbatibus committentibus' alijs vices suas: ipsi subdelegati testes super predicto articulo receperunt: a quibus dict⁹ dric⁹ vocē ad nos ap. emisit: ꝛ infra. ¶ Licet autez iustam causaz absentie minus sufficienter[m] presbyter probauisset: ne tamē preiudicaret opinio ueritati. r. diac. card. eis concessimus auditorez: qui cum nobis omnia fideliter retulisset: ex tenore sentētie archiepiscopum inueniens circunuentum: tum quia continebatur in illa quod per attestationes ipsius dericī fuerat sufficienter probatum quod prefatus .a. in possessione iuris patronatus extiterat quū eundem ad predictaz ecclesiam presentauit: cum tamen per attestationes illas nihil ostensū aliud fuerit nisi quod pro quodam iure[n] quod de illa ecclesia consueuit exhiberi patronis predicti. p. ꝛ. a. annuatiz. x. sol. acceperūt. tum quia in eadem sentētia dicitur q̃ dictus .t. in probationem defecit: cum per attestatiōes suas appareat ipsū suā intentionem[o] sufficienter probasse: tum etiam quia causaz non recepit sufficienter instructaz: cuz vnius tantum partis attestationes receperit qui parum faciebant ad causam. Unde sententiam ipsam duximus irritandaz memorato. t. adiudicantes ecclesiam supradictam: cuz per attestationes nobis constiterit euidenter ipsum a vero patrono[p] fuisse ad sepedictam ecclesiaz presentatum.

I Dem.

¶ Papa ĩ sententijs quas ꝓfert ordinez iuris seruat.

litteris in mandatis: vt si iustaz absentie causam illi ostenderet coram eis predictam sententiam nullius decernerent[k] esse valoris: ꝛ causaz fine debito terminarent: alioquin facerent sententiam obseruari. Verum dicto electo ꝛ prefatis abbatibus committentibus' alijs vices suas: ipsi subdelegati testes super predicto articulo receperunt: a quibus dict⁹ dric⁹ vocē ad nos ap. emisit: ꝛ infra. ¶ Licet autez iustam causaz absentie minus sufficienter[m] presbyter probauisset: ne tamē preiudicaret opinio ueritati. r. diac. card. eis concessimus auditorez: qui cum nobis omnia fideliter retulisset: ex tenore sentētie archiepiscopum inueniens circunuentum: tum quia continebatur in illa quod per attestationes ipsius dericī fuerat sufficienter probatum quod prefatus .a. in possessione iuris patronatus extiterat quū eundem ad predictaz ecclesiam presentauit: cum tamen per attestationes illas nihil ostensū aliud fuerit nisi quod pro quodam iure[n] quod de illa ecclesia consueuit exhiberi patronis predicti. p. ꝛ. a. annuatiz. x. sol. acceperūt. tum quia in eadem sentētia dicitur q̃ dictus .t. in probationem defecit: cum per attestatiōes suas appareat ipsū suā intentionem[o] sufficienter probasse: tum etiam quia causaz non recepit sufficienter instructaz: cuz vnius tantum partis attestationes receperit qui parum faciebant ad causam. Unde sententiam ipsam duximus irritandaz memorato. t. adiudicantes ecclesiam supradictam: cuz per attestationes nobis constiterit euidenter ipsum a vero patrono[p] fuisse ad sepedictam ecclesiaz presentatum.

I Dem.

¶ Papa ĩ sententijs quas ꝓfert ordinez iuris seruat.

k ¶ Decernerēt. sz qualr̃ potuit iste legat⁹ retractare sñiam suā cū null⁹ iudex possit b facē dūmō nō sit lata ꝑ ius constitutōis. C. sen. resci. nō pos. l. i. ¶ Rñdeo ñ pōt retractari nisi ꝑ ī inte. restōnez. ff. de mino. in cāe. ij. §. vl. ꝛ. l. se. prefecti etiā ꝓtorio vel nisi ipso iure sit nulla. C. ō accu. l. iiij. vñ b fuit retractata p in inte. restōnē: ꝛ ĩ ꝓprie ponit̃ b nulli⁹ momenti: q; talis sñia bene tz quouisq; fuerit reuocata. Jo.

l ¶ Cōmittētib⁹. lz qualr̃ delegatus ab alio q̃ a ꝑncipe committit alij vices suas ꝑ illō. s̃. de offi. dele. sup qōnū. §. si vo ꝛ. C. ō iudi. a iudice. gdā dicūt q̃ b erat lis ꝓtestata coꝝ delegatis vñ cū videant̃ fci q̃si domini litis: pñt alij cōmittere vices suas: ad silitudinē ꝓcuratoris. ar. C. ō ꝓcura. l. nulla: ꝛ l. neq; tutores: vel dic q̃ b nō fuit oppositū: ꝛ iō talr̃ de fcō ꝓcessuz fuit ꝛ bodie stari dz ꝑdictis iurib⁹. C. de iudi. a iudice. ꝛ. s̃. eo. sup qōnū. ꝛ ẽ expssū j. de ap. cū cām. vñ non valet bodie qō hic dicit.

m ¶ Sufficiēter. ꝛ tñ admissus fuit ꝑ talē ꝓbationē: ne veritati opinio ꝓualeret vt segt̃. Et sic ar. colligit̃ b: q̃ min⁹ sufficiēs ꝓbatio admittit̃. Et pluribus alijs causis fuit iste andit⁹ q; circūuent⁹ fuit iste legat⁹ et plurib⁹ cāis q̃ ĩ sñia ꝓtinēt. ꝑmo dr̃ q̃ ille erat ĩ possessione iurispatronat⁹: ꝛ b falsum fuit. itē dicebat̃ ĩ sñia. q̃. ꝛ. ōfecerat ĩ ꝓbatiōe ꝛ hoc fuit falsū. vt. j. dr̃. Itē q; cā ñ fuit sufficiēter ĩstructa ad legatū trmissa: q; attestatiōes ill⁹. r. nō fuerūt remisse ad legatū. put ipse māduerat: vñ manifeste apparet legatū circūuētū fuisse. d.

n ¶ Jure. lz vr̃ q̃ ꝓp hoc q̃ fuit in possessiōe ꝓtis: q̃ ẽt fuit in possessiōe toti⁹. ff. de sui. rusti. ꝓdi. vna ẽ via. ꝛ q minimā ptē fūdi possidet totū possidere vr̃. ff. de acq. pos. possideri. lz non ẽ ita supra ō ꝓscri. auditis. vbi de hoc. ꝛ. j. de cap. el. mona. dilectus: q; ꝓceptio pensionis nec possessionē probat nec dominiū. s̃. de fi. ĩstru. inter dilectos in fi. ꝛ. ff. de acqui. pos. q̃uis. §. i. q; alia ẽ ꝓceptio pensiōis ꝛ alia possessio pñtationis: ꝛ iō errauit legat⁹ ĩ sñia credēs hoc sufficere: ꝛ hic pēsio siue census pōt cōstitui a pr̃ono in fundatione ecclesie ō auctoritate epi. r. viij. q. ij. eleutherius. ꝛ. j. ō iure patro. ꝓterea ij. ꝛ hoc ante consecrationē ecclesie: post cōsecrationē nō pōt ei alqō onus ꝑponi q; rei cōsecrate nō imponit̃ seruitus. vt. ff. de seruitu. seruitutes. §. vlt. ꝛ qō humani iuris esse desinit: seruitutē nō recipit. ff. cōia ꝑdi. caueri. Jo. ꝛ. per ta lē ꝓceptionē nō fuit in possessione iurispatronatus cū hoc nō fuerit de fructib⁹ iurispatronatus sed ꝓter iuspatronat⁹ pōt talis cēsus cōstitui a patrono ĩ ipa fundatiōe. vt in. c. pre. electuarius. ꝛ. c. ꝓterea. Quid intelligat̃ noie iurispr̃ona. colligitur. j. de iurepa. nobis fuit. Ber.

o ¶ Intētionē. s̃. q̃ fuerat pñtatus a vero pr̃ono vt dicit ĩ fi.

p ¶ Patrono. p hoc pz q̃ pr̃onus de obligatiōe quā fecit ercipit iuspr̃onatus aliogn trāsisset cū vniuersitate. j. de iurepatro. ex lr̃is. ar. ff. de ꝓbē. emp. ĩmo dicis. sic in fundo vendito accedūt seruitutes ꝛ alia iura. ff. de ꝓben. emptio. si aqueductus. ꝛ. l. sequē. ꝛ. l. dolia. ꝛ sic fundus totalis trāsit cū vniuersitate

ff. de fun. do. l. j. Sz illa rō ē i ēptore vel feudatario qui directū ⁊ vtile dñium bñt in re ⁊ aliud i creditore: q; si ius pñtādi cōsistit i fructu: eo ipso q̄ creditor vtit tali fructu: exonerari dz q̄titas debiti. C. de pig. ac. l. j. ⁊. ij. ⁊. j. de vsu. c. j. ⁊. ij. Sz talis fructus extimari nō pōt: ⁊ iō nō diminuit q̄titatē debiti. Itē nec alijs iurib⁹ tit creditor: nisi ḃ ꝙuenerit. ff. ō pig. ac. ſz an vte. ite q; soluto pigre oia iura tollūt. ff. g. mo. pi. vl hypo. sol. l. i. ⁊. C. si pig. pignori datū fuerit. l. j. ⁊. ij. ⁊ sic pñtat⁹ soluto debito eēt ō eccl̄ia remouēdus: qō ē ꝛ illō. ⁊ vj. q. vij. inuētū. ⁊. l vj. di. puersum ⁊. j. ō excel. pla. c. vl. itē q; creditor peccat vtēdo pignore. ff. ō fur. creditor: al's incipit si pignor. ls. n. creditor rē sibi obligatā possit locar. vt. ff. ō pig. ac. creditor: tñ fructꝰ ꝙputabit sibi i sortē. j. ō pig. cuz ꝛ. licet n. i vēditiōe oia iura trāseāt ar. ff. ō offi. pfe. vr. l. i. in ỽ. cū vrbem nostrā. §. iij. nō tñ i obligatiōe generali veniūt q̄ specialiter ñ obligarent. ff. ō pig. ob. l. j. ⁊. l. se. ff. ō pec. qui pecuium. ⁊. C. q̄ res pig. obli. pos. l. i. ar. ꝛ ista. s. q̄ fructꝰ non diminuat sortē: q; seruit⁹ qñq; in utilis est. ff. de fuitu. l. ei q fūdum. ſz ius pfonat⁹ bñ trāsit cum vniuersitate: nisi spāliter excipiat. j. de iurepa. cū secundū. ⁊. c. ex lris.

IN causis sūmat aīr q̄ i rubro sic. Inferiores tenent iudicare ſz q̄ papa iter certas psonas iudicauit si rite ⁊ recte sniam tulit. ꝙro pōt dictū. Scdo rō. tertio exceptio. scda ibi cū i fiñbus. tertia ibi. nisi. Ub. si.

IN causis que summi pon. iudicio decidunt: ⁊ ordo iuris ⁊ vigor equitatis est subtiliter obseruandus. ℙ Cū in similibus[a] casibus ceteri teneant similiter iudicare. ℙ Nisi forte cum aliquid causa necessitatis ⁊ vtilitatis inspecta dispensatiue duxerit statuendū.

IDem conuentui. s. leod.

Secunda sententia insoluersa instantia contra primam lata tenet mero iure nec debet infringi etiaz si sit iniusta ex quo ab ea non fuerit appellatum: presertim si prima snia secundis iudicibus non fuit ostensa

Inter monasterium[b] sancti. a. rothomen. ⁊ vestrum super modo eligendi abbatem in monasterio vestro fuit q̄stio agitata: et infra. ℙ Cū constiterit nobis primaz cōmissionem non fuisse per vltimā renocatā: tū quia causē suspitionis in iur̄ proposite friuole videbātur quas etiam tanquaz dilatorias aī

litis[c] ingressum opponere debuissent. quibus coram delegatis eisdez subeundo[d] iudiciuz renunciasse[e] videntur: tum etiam quoniam de priuil[f]. ap. se. et processu[g] negocij coraz primis iudicibus nihil in secundis litteris dicebatur: quod si fuisset expressum: obtinere minime potuissent. ℙ Non obstante sententia[h] q̄ pro monasterio sancti. a. dicebatur fuisse prolata: que tamē nobis ostensa non fuit: cum si predictis iudicibus fuisset ostensa: ea postḧabita[i] contrarium statuissent: alioquin[k] eā obijcientibus imputetur: cum sub pretextu nouorum[l] instrumentoruz lites non debeant instaurari. Factum priorum iudicum ratum ⁊ firmum habemus: et eorum sententiā confirmantes[m] electo a uobis nos ipsi munus benedictionis saluo iure dioc. curauimus exhibere.

IDem epō decano ⁊ cācella. parisien.

nis exceptio vel de falsitate rescripti naturaliter p̄cedat. q; nisi rescriptū teneat: nō pōt iudex aliqua iurisditiōe vti. §. de iudi. c. j. Itē si aduersarius eēt excōicatus nō pōt eligere arbitros p iudicis recusatiōe vl'ēt alios iudices eligere. vñ vt q̄ primo īquiratur de rescripto sine de excōicatione aduersarij: añ q̄ ad alia p̄cedat. Sup hoc dicūt quidaz sicut. T. q̄ si omissa exceptione de iudice suspecto ꝓposuit alias siue succumbat siue obtineat non pōt postea redire ad eaz de suspecto iudice: quia p hoc vt tacite approbare psonam iudicis ex quo cōsentit litigare sub ipso Ar. contra. §. de offi. deleg. insinuāte marie in illa ꝓtestatione p̄missa: q̄ ꝓpterea non renūciat exceptioni de suspecto iudice. Jo. innuebat: sed ñ p̄cise distinguēdo si succubuit in aliq̄ exceptione ad huc pōt redire ad illaz de suspecto q; ad hoc intendit vt dēclinet iudiciū: vñ nō plene ꝙsentit in iudicē. arg. C. de inoffi. testa. cōtra maiores. secus cēt si obtineret in aliq̄ exceptione quia tunc approbauit sniam iudicis. vñ illum postea reprobare nō poterit vt dx in p̄in. notule. ⁊ hoc satis equum vt tñ credo stādum opitan. q; litigādo sub ipso approbat psonaz iudicis semel enim consentit rē.

a ¶ In sūmā. ⁊ sic pz q̄ diffinitiua snia p̄cipis trabēda ē ad ꝙsequētiā ex quo alij sūt iudicare dñt. ſz iterlocutoria nō. C. de legi. l. iij. circa finē. ⁊. l. si ipiali. ar. §. q̄ iterlocutoria vīz legis bz. ff. q̄ō me. cā. metū. §. ſz q̄ō ptor ait: q̄ō vex ñ ē nisi iterlocutoria i corpe iuris claudat. ⁊ sīle est huic. xvj. q. iij. lz. Ber.

Inter monasterium. Tenet secūda snia diffinitiua lata ꝛ p̄mam: si de p̄ma nō fuit exceptū neq; appellatū a secūda. b. d. ꝓm vnū ītellec. vl'summa sic ꝓm ītellectum quē teneo vt i rubro. Diuidit i q̄tuor ptes. i p̄ma ponit thema decisum. i scda diffinitōis cām. i tertia soluit quoddā obstaculū. in q̄rta diffinit. Scda ibi. cū ꝙstiterit. tertia ibi: nō obstāte. q̄rta ibi: factū. ab. si.

b ¶ Inter monasteriū. Casus. vacāte monasterio sancti leufredi monachi elegerūt quēdā de gremio sui monasterij i abbatē: ⁊ dū peterēt ꝙfirmatōem sue electōis mōachi scī antonij se opposuerūt dicētes illā electionē eē cassandaz ex eo q̄ de monasterio scī antonij fieri debuisset: q̄re dioc. eps illaz distulit ꝙfirmare. tādē sup hoc cā fuit cōmissa q̄dā iudicib⁹ ad petitōem monasterij scī leufredi: coraq̄ qb⁹ iudicib⁹ ptes litē ꝓtestate fuerūt ⁊ pcessuz fuit i cā ⁊ testes recepti fuerūt. demū monachi scī antonij ad alios iudices lras ꝓpetrauerūt: ꝓtinētes q̄ p̄mi iudices erāt eis certa rōne suspecti: vñ ꝓposuerūt q̄dā exceptōes friuolas ꝛ illos q̄s cū iudices admittere nollēt ipsi appellauerūt. iudices videntes q̄ p̄me lre nō renocabāt p scdas: pcesserūt i cā nō obstāte appellatōe eoꝝ ⁊ ꝙfirmauerūt electionē fcām p mōachos scī leufredi: vñ occasiōe appellatōis p̄dicte ōlata ē cā ad dñm papā coram quo obijciebat ꝛ snīam: q̄ lata erat a suspectis iudicib⁹: ⁊ q̄ cā fuerat alijs iudicib⁹ ōlegata: ⁊ post appellatōez allegabāt ēt snīaz: q̄ pus lata fuerat p eis sup qōne ipsa. dñs papa auditis hīcinde p positis: q; ꝙstitit ei: q̄ scōe lre nō renocabāt p̄mas tū q; cause suspitiōis friuole fuerūt q̄ debuerūt ꝓpponi añ litis īgressū: ⁊ iō renūciasse videt eidē. Et q; nec de pcessu nec ō p̄uilegio se. ap. fecerāt mētionē. q̄ si fuissent expssa: lras nullatenus habuissent: ꝙfirmauit snīaz a p̄mis iudicib⁹ latā nō obstāte snīa q̄ allegabat: q; nec fuit ostēsa dño pape nec p̄mis iudicibus: q̄ ēt si fuisset illis ostensa: nihilomin⁹ ꝛ ipsi statuisset: ea postposita q; ñ valebat. si aūt valebat ⁊ ñ oppo suerūt eā eis imputet cū lites ꝓtextu nouoꝝ īstrumētoꝝ nō debeāt īstaurari: ⁊ electo saluo iure diocesani mun⁹ benedictōis exhibuit.

c ¶ Litis. §. de excep. pastoralis. iij. q. vj. §. exceptio. ⁊. C. ō iudi. aptissimi. ⁊. l. cum specialis. Ber.

d ¶ Subeūdo. iudiciū. Quicūq; bz plures exceptōes dilatorias dz p̄mo opponere illā de iudice suspecto. illa. n. p̄cedit naturaliter. vt pz. §. ō pba. qñ ex ordine verboꝝ: vt ibi dcñ ē. si. n. p̄mo opponeret exceptionē ꝛ psonā aduersarij: puta q̄ ipe sit excōicat⁹ post lras ꝓpetratas: q; mō nō ē admittēdus ⁊ snīa pro ipso ferat. sic approbat psonā iudicis. vñ ipm postea reprobare nō pōt. iiij. q. iij. §. itē siqs testib⁹. ⁊. iij. q. viij. cuius i agēdo. q. n. alijs defensionib⁹ vsus ē nō pōt redire ad istā. vt. ff. de iudi. sed ⁊ si susceperit: ⁊ ꝓterea spāliter caueat de hac exceptione: q̄ vsq; ad. xx. dies ꝓponatur. iij. q. iij. §. offerat: ⁊ si iudex ab sens sit quez volo recusare illud debeo ꝓtestari. C. de iudi. cū spālis: ſz contra videtur p hoc q̄ nō cōsenserit i iudicē lz. n. quis dederit fideiussorem stādi iuri adhuc pōt iudicē recusare. vt. iij. q. iij. §. offeratur. ꝓterea videt q̄ excōicatio

e ¶ Renūciasse. arg. q̄ tacite siue ipso facto renūciat qs iuri suo. sic. §. de offi. delega. gratū. ⁊. c. insinuāte: ⁊. j. de bis q̄ fi. a ma. p. c. ex ore. vbi ar. plura inuenies ō hoc. Ber.

f ¶ De priuilegijs. per q̄ius eligēdi de suo monasterio se bñe dicebāt. §. de cōsue. cū dilect⁹. qō nō debuit taceri. vt. §. de rescrip. cū ordinem.

g ¶ Et pcessu. nā de pcessu negocij: ⁊ de exceptiōe si que ponitur mētio fieri debet. §. de pcu. in nostra.

h ¶ Non obstante snīa q̄ nō tenebat forte lata a iudice nō suo vel nō seruato ordine iudiciario: vñ sequit: que si fuisset oīa ꝓtrarium statuissent. B.

i ¶ Post habita. exponit ḃ lra p tā. ea habita. i. ea visa. post. i. postea ꝛ iū statuissent q̄ statuerūt: q̄si diceret si iudices illā vidissent: statuissent ꝛ iū ei⁹ quod fecerūt. q; nō cōfirmassent electionē: ⁊ iō dicit aliogn. i. si ñ fuissent illis ostēsa imputent sibi q debuerūt ostēdere. Sed hec expositio ꝑdicit notule lau. prīe posite: vñ ꝓm notulā Lau. sic expone: postḧabita. i. postposita C. ō spoz. l. i. vt sint vna dictio: sic exponit. xxxij. q. iiij. virit sarra. ibi conīugalē postḧabuit thorū. i. postposuit cōīugalē thoꝛ ⁊ accessit ad ancillā sic. C. de erac. mili. annone. l. ij. in fi. li. xij. quasi diceret si snīa fuisset iudicibus ostēsa illam postposuissent siue spreuissent ⁊ statuissent cōtra ipaz sicut statuerunt: q; nō tenebat.

k ¶ Aliogn. i. si tenuissent ⁊ nō eā opposuerūt īputet eis. vel aliogn. i. si nō fuisset postposita siue spreta q; snīa tenebat imputat eis. q; ammō pretextu nouoꝝ īstrumētoꝝ. i. reptoꝝ de nouo snīa nō retractabit: ⁊ iste ē verior ītellectus: ⁊ hec expositio ꝓbat. §. c. primo. ỽ. nimirū. ⁊. ff. de ne. gest. si aūt. §. i. ⁊. ff. de cōpen. qō in diem. §. j.

l ¶ Nouoꝝ. i. de nouo reptoꝝ. §. c. pri.

m ¶ Cōfirmātes. ⁊ ita tenet hic snīa ꝛ res p̄us iudicatas: q; ḃ monachi eā omiserunt post snīaz ea vi nō pōt: q; ꝓtextu nouoꝝ īstrumentoruz non retractatur snīa. ff. de re iudi. īperatores. ⁊. C. de transac. sub ꝓtextu. nec exceptō pemptoria locū hz post snīam nisi appellatū sit. C. sen. rescin. nō pos. l. ij. ⁊. §. de fi. īstru. cū ioānes. itē iure minoris subuenit ecclesie i hac exceptione. §. de ī teg. resti. c. j. ⁊. c. auditis. sed hoc nō fuit petitū. itē nō pōt opponi snīa si fuit ostēsa iudicibus: ⁊ ipsi eam reprobauerūt: veluti nullam ꝛ. c. pro. ff. de cōpen. qō in die. §. i. itē ēt i alio casu tenet snīa cōtra res p̄ius iudicatas. si qō sit an sit iudicatū vel nō: ⁊ si iudex pronunciat iudicatum non esse rescinditur p̄ma snīa. ff. que sen. sine ap. rescin. l. j. in p̄n. itē in alio casu tenet sententia contra res prius iudicatas: vt in negocio publico. ff. de re iudi. imperatores: ⁊ in casu. ff. de iureiurā. admonēdi. Itez vbi vertitur periculū anime tenet sententia cōtra p̄mā ēt si nō ostendat sententia ī iudicio. §. e. c. latoz. ⁊. c. cōsanguinei. Bin. Sed videtur q̄ iniuria facta fuit istis monachis qui obijciebant snīam: q; nō fuerunt admissi isti monachi appellauerūt a iudicibus qui tulerunt snīam. Sz ī cā appellationis vt dcñ est: pōt opponi exceptio pemptoria omissa ī p̄ma cā ergo isti debebant audiri i sua exceptiōe. Jo. dixit q̄ hec decre. loquitur i eo casu: cum scit aliquis se bñe exceptionē rei iudicate: ⁊ in fraude ⁊ dolo eā omittit volēs fatigare aduersariū suū. als si ignorabat hāc excepti-

onē sibi cōpetere: bñ pōt eā tūc opponere qñcūq; q; tūc non retractat secūda snīa. imo nulla pnūciat. ¶Hoc q dicit Jo. non colligit aliquo modo ex ista lra vel in decisa nec pdest. Unde dicas: q nō audiunt monachi: vt obijciant snīam si vera fuerit: q; monachi appellauerūt a iudicibus añ snīam occasione lrax: que nō valebāt auctoritate quox valebāt post litē cōte. iudices recusare ꝓm qō satis pz p hanc decre. in pn. ⁊ ī pte decisa colligitur: vbi hoc expresse dicitur q monachi isti appellauerūt: q; iudices nō admittebāt recusationes: ⁊ q; dicebāt scōas lras valere: ⁊ ita recesserūt cōtumaciter nō expectata sententia: ⁊ satis appellatio nulla fuit. sed a snīa diffinitiua non fuit appellatū: nec etiā poterāt: q; cōtumax nō audit appellās ij. q. vj. §. sunt quorum. ⁊ hec est cā q̄re nō admittunt: ⁊ iputēt sibi q non opposuerūt ꝓ snīa coꝝ iudicib⁹ si valebat: ⁊ q; bñficiuz restōis nō petierūt q; admissi fuissent: vt dictum ē. s. ⁊ q dicit snīa ꝓ res pus iudicatas nō tenet: locū hz q̄n in iudicio allegat ⁊ ostēditur snīa: tunc si iudices nolunt admittere snīam duz tamē teneat snīa: ⁊ iudicant cōtra pmā snīam: nulla est ipso iure: nec ē appellare necesse: ⁊ sic log. j. q. vj. §. diffinitiua. v. ītē si sententia fuerit rē. C. q̄n pro uo. nō ē nece. l. i. ⁊ ibi io. Itelligit alr hāc decr. ⁊ illā legē. vt. s. dixi. Sz tu Itellige hāc decr. ⁊ illā legē vt dixim⁹: ⁊ ita plana littera erit: ⁊ ita Itelligit Uincē. vt in pn. isti⁹ notule. Et ita siue sciēter siue ignoranter eā omiserint ñ pōt postea opponi er quo nō ē appellatū: ⁊ tūc pretextu nouox instrumentox nō instaurant lites si nite. ꝓterea ℔ nō fuit ostēsa snīa dño pape. sed allegata fuit tm̄: nec etiā fuit ostēsa pmis iudicib⁹.

¶ Tenet snīa contra priuilegium ostensum uel nō ostensuz si ab ea nō fuerit appellatum vel supplicatuz.

Saborta inter melnen'. epm ⁊ monasteriuz attrabatense super ipsius monasterij subiectione materia questionis: ⁊ procuratoribus partiū litigantibus coꝝ nobis quia per confessionē[a] partis aduerse constitit eundem episcopuz quasi possessionē[b] obedientie in eodē monasterio habuisse: ipsuz restituendū decernimus ad eandem. ¶ Ceruz quia pūll. Inno. pape pre. no. libertatem monasterij plenariam exprimebat: decano suessiōn. ⁊ suis coniudicibus dedimus in mandatis: ut epō in quasi possessionem obedientie restituto[c]: nisi contra priuilegiū rationabile aliquid obijceret ⁊ probaret: super subiectione monasterij sibi scilentium iponere procurarent ⁊ infra. ¶ Judicibus autem causaz instructā remittentibus quia cognouimus efficatiores episcopi rationes: subiectionē eidez adiudicauimus memorati monasterij: vt ibidem habeat tanquā dio. episcopus potestatem: ita tamen vt nullum p hoc ap. sedi preiudiciuz generetur quominus si voluerit suā iusticiam prosequatur[d]. Nimirum[e] si prefati unno. priuilegiū alexādro[f] fuit in iudicio presentatuz: ⁊ ipse tulit snīam contra illud intelligitur fprobasse[g] Si vero non fuit coraz eo exhibitū ptextu priuilegij de nouo reperti predicta nō debet snīa retractari[h].

¶ Dem. s. marie in cagiuallis secrete abbatibus.

¶ Sententia a qua fuit appellatū retractatur si cōstat testes ad quox dicta tantum lata fuit cōspiratores fuisse ⁊ contradicente pte receptos.

Quam. i. ⁊ a. canonici sācti dionī. remē. ex parte quorundam canonicorum eiusdem ecclesie nostro apostolatui referarint: q; abbas eorū super dilapidatione periurio simonia ⁊ qbusda alijs erat multipliciter infamatus: nos catalañ. episcopo ⁊ eius collegis dedimus in mandatis: vt ad ecclesiaz personaliter[i] accedentes tam in capite quā in mēbris corrigerent corrigenda ⁊ statuerent que statuenda viderēt: ⁊ infra. Judices autem abbatis ⁊ canonicorum iuramenta recipientes[k] abbatē ab administratione ipsius ecclesie per sententiam remouerunt: correctione membroruz dilata[l] quaz tunc non poterant expedire. A qua sentētia cuz procurator predictus ad nostram audientiaz appellauerit: proposuit dictam sentētiā reprobandā tuz quia iudices lite[m] non contestata in ipso negocio processerunt: tuz quia iuramenta cōspiratoruz[n] cōtra ipsum recipientes depositionib⁹ coram partibus minīe publicatis nec ostensis[o] eisdē ad sententiā procedere presumpserunt: ⁊ infra. ¶ Quia vero de conspirationis articulo nobis non potuit fieri plena fides: mādamus quatenus si vobis constiterit: q; illi conspiratores[p] fuerit quoruz constat a iudicibus iuramenta[q] recepta quod abbas ꝓbare voluit coꝝ eis: ⁊ coꝝ dicta iudices secuti[r] tantūmodo: cū per alios ea probata nō eēnt: snīaz protulerūt: vos irritantes ꝓcessum eoꝝ in negocio

a ¶ Alexandro. qui sup eadē qōne sententiauit, p epo vt bꝫ in pte decisa quaz snīam epus coꝝ iudicibus exhibuit ⁊ coꝝ papa de qua hic fit mētio. Ber.

g ¶ Reprobasse. no. q; instrm of reprobatū: eo ipso q cū iudici ostēdit: ꝓrium iudicat. sic testis reprobat eoipso q iudex ꝓ eū iudicat. ar. s. de or. cog. cū dilectus. in fi. ⁊ ff. de bis q no. infa. luci⁹: sic ex quo q̄stio falsi mouet: ⁊ iudex ꝓriū iudicat: eū Itelligit reprobasse C. si ex fal. instru. l. i. sec⁹ est in ꝓpēsatiōe q; vbi iudex nō admittit ꝓpēsationē p⁹ snīaz potest oppōi: ꝫ si expresse eā reprobat postea opponi nō pōt. ff. ō ꝓpē. q ī diē. §. i. ⁊. ff. de ne. ge. l. sinaūt. §. si quocūq; mō: ita ℔ q; aler. reprobauit priuilegiū inno. si fuit ostēsū ī iudicio. sic s. c. pri. Itē hic ē ar. q ipso facto ⁊ sine verbo pdit priuilegium. s. de offi. delega. gratum. ⁊. j. de his que fi. a mapar. ca. ex ore.

b ¶ Retractari. s. c. pri. ff. de re iudi. impatores. C. ō trāsa. sub ptextu in fi. nisi ī casu: vt ī l. pdcā īpatores. ff. de iureiu. admonēdi. ⁊ sic tollit priuilegium p snīaz sicut p quēdā. j. de deci. ex multiplici ⁊ per arbitriū. s. ti. pri. cū olim. ij.

Quam. i. ⁊ a. Diuiditur principaliter ī duas partes: in prima ponit fcm̄ coram papa narratū appel. remedio in scōa dat iudices appel. qb⁹ diffinitionē cause sub certa forma cōmittit. secūda ibi: q; ꝺo. Et q̄libet ps pōt subdiuidi vt pz in ter. Sz predcā diuisio sufficit ad Itellectū. Ab.

¶ Personaliter. ī h casu nō possent isti ꝓmittere vices suas vt. s. ō offi. dele. qm̄ aplica. §. is añt cui: ⁊ ī casib⁹ alijs q ibi ponūtur: ⁊ ī loco ipso dz fieri ī q̄stio: vbi mouerunt illi de quorū vita q̄rit. rl vij. di. ō petro. ⁊. ij. q. j. deus oīpotēs. xviij. q. i. pudēda. ⁊. xviij. di. illō. ⁊. s. de elec. postq̄.

k ¶ Recipiētes. ꝫ formā quaz bēs. j. de accu. q̄lr ⁊ q̄n. §. formam. ⁊. c. cū dilectus.

l ¶ Dilecta. p hoc pz q; ꝫ iquisitor de quibusdā tulerit snīaz de qbusdam nō: non ideo erpīrat officiū eius qn de alijs possit cognoscere ⁊ pnunciare: ⁊ idem est in ordinario. ff. de dol⁹ except. apud. §. item queritur. ⁊. ff. de neg. gesti naūt. §. pe. als incipit. l. nam ⁊ si seruus: in arbitrio idem est nisi dictū sit vt de oībus simul pnunciet: ⁊ si tunc de quibusdā pnūciauit: nihil egit ⁊ de nouo pōt pnūciare. ff. de arbi. q; tm̄.

m ¶ Lite nō ꝓtestata. ¶Hec exceptio efficax nō ē: q; ī iquisitiōe pōt pcedi lite nō ꝓte. vt. s. vt lit. nō ꝓte. q̄m frequenter. §. sunt ⁊ alij. si cōtumaciter se absentet tm̄ citari dz ⁊ eponēda sūt sibi oīa que cōtra ipsum obijciunt. j. de accu. qualiter ⁊ q̄n. §. debet. ⁊ hoc intelligitur cū aliquis prosequitur inquisitionē sed cuz ex officio tm̄ ingrit ibi ppie cōtestari nō pōt. Ber.

n ¶ Cōspiratox. q nullo mō recipiēdi sūt. j. de simo. per tuas.

o ¶ Nec ostēsis. ⁊ illud ei nō debuit denegari: imo oīa que sibi obijciunt: ⁊ dicta testiū sūt vāda ⁊ idē. j. de accusa. qualr ⁊ q̄n. ij. §. dz. ⁊. c. olim. §. si vo: ⁊ ita tam ex hac cā q̄ ex pcedēti tenuit appellatio: papa tm̄ rettulit se ad illuz articulum de cōspiratores: q; de alijs ei ꝓstitit.

p ¶ Cōspiratores q. n. malo zelo mouēt ad testioniū admitti nō dēt. j. ō accu. cū oporteat. ⁊. j. ō simo. p tuas. i. ⁊. xj. q. j. ꝓspirationū. ⁊. c. cōiurationū ⁊ h.

q ¶ Juramēta. ꝫ nō vī q; sufficiat hoc nisi hoc fuisset obiectū coꝝ iudicib⁹: ⁊ q; ab. ꝓbare voluerit vt dic lra ista. Itē nec sufficit q fuerit obiectū: ⁊ q; obtulit se probaturū: nisi ⁊ mō probent ꝓspiratores: ⁊ ita nō cassat snīa: nisi ꝓbet q; causa exposita fuit ꝺa: sic. s. de testi. ex pte ade. vbi de hoc. Sed cōtra. j. ti. pri. interposita. Sed ill ud soluit i. c. ex parte. Et est ℔ ar. q; exceptio que ꝓponit ꝓ persoñā testis: obijcienda ē: ⁊ ꝓbanda ante snīaz nisi p iudicē steterit vt hic satis innuit sic. s. de excep. veniq; vbi de hoc.

r ¶ Secuti. sic pz: q; sufficit ꝓbare cōiurationē vel cōspirationē vel falsitatem testis vel instrumēti: nisi probetur iudicem secutum fuisse dicta falsoruz seu cōspiratorū testium seu instrumētorū. C. si ex fal. instru. falsaz. ar. s. ō testi. sicut

Saborta. Diuiditur ī tres partes ī prima pmittit casum ⁊ sententiam super possessorio latā: in secunda ibi verum: cōmittit ipsius executionez ⁊ causam sup petitorio. in tertia ibi iudicibus añt: petitionē diffinit diffinitiuū moderat ⁊ quoddā soluit obstaculū. ab. si.

a ¶ Per cōfessionē. no. ꝓfessionē ꝓcuratoris dño ꝓiudicare: de hoc dcm̄ ē. s. vt lit. nō ꝓte. c. i.

b ¶ Possessionē. hoc ō dicit: q; ī corporalia nō possidētur ꝫ q̄si. ar. s. de pscrip. si diligēti. ⁊. s. de cā pos. cū ecclesia: ⁊. ff. de vsuca. segtur. §. si viā. ⁊. ff. de acq. re. do. l. si seruus. §. incorporales.

c ¶ Restituto. no. q; licet cā liberalis sit ꝓiudicialis tm̄ qō possessiōis ei ꝓiudicat vt ℔ pz. ⁊. C. de or. cog. l. vlt. §. fi. agebat eps possessorio de quo cōstitit p ꝓfessionē ꝓis aduerse: vñ papa mādat ipsuz restitui petitorio sed de hoc ꝓbauit eps coꝝ papa: ꝫ ps aduersa p priuilegiū in no. vñ mandat papa ꝓponi silētiū epo nisi ꝓ priuilegiū aliō ꝓbet: ⁊ ita q obtinet in proprietate obtinet fin alr in possessorio: ꝫ aliter probetur de possessione. s. de cā pos. cū dilect⁹: ⁊ hoc cū vtroq; iudicio actū ē. Sed q̄re papa nō tulit sententiam p monasterio cū p priui. inno. ꝓbatū esset q; erat liberū ⁊ exēptū ⁊ er pte epi nihil ostēsuz eēt ꝓ priuilegiū ⁊ actū eēt ab epo petitorio ⁊ possessorio. s. ō cā pos. cū ecclesia. Rñdeo eps coꝝ papa pscut⁹ fuit tm̄ possessoriū petēs iducias ad ꝓbadū ꝓ priuilegiū inno. vel ipse ex officio suo voluit priuidere epo: alś nō recte ꝓcessisset papa: vel si possessorio tm̄ actum fuit: abbas petijt cām cōmitti q̄tū ad petitoriū: cū p priuilegiū intentio eius ꝓbarē quod melius videret.

d ¶ Prosequat. ar. de ꝓtestatione premittenda si. j. de do. iter dilectos in fi. ⁊. ix. q. iij. salua. s. de elec. cum ana. §. i.

e ¶ Nimirū. rñsio tacite qōnis: diceret aliqs: nōne priuilegiū inno. ⁊ buit tueri monasteriū: rñdet papa q; nō. ℞m q; segtur in littera.

a ¶ Constaret. ex hoc pz: q appellatiõe nõ reuocanꝫ: nisi ea q̃ min⁹ legitle fcã sũt. vt. s. de re. spo. audita. ꝛ est mirabile: q̃ sñia tz lata p⁹ appellationẽ legitie lterpositã: ꝛ nisi cã legitia ꝛ pbabilis opposita fuit q̃ ẽ p illud. s. ō offi. deleg. sup qõnũ: ī fi. ſz appellatio ista lz fuisset legitia pma facie: q̃ cã sufficiẽs erat: tñ nõ pbauit: q̃ debuit pbare oẽs testes q̃ p eũ depoſuerũt cõſpiratores fuisse vt hic pz: ꝛ sic nõ appet q̃ appel latio non fuit legitima: vñ nõ reuocat sñia ſz ꝓfirmat. vt. s. de testi. ex parte ade.

b ¶ Potuerũt. h vſ q̃ minus idonei testes admittanꝫ ī cã ī quisitiõis: sicut ī cã cõpurgatiõis. s. ō psump. lſas. ꝛ. j. de pur. ca. cõstitut⁹: ſz hoc iõ ẽ q̃ ō fcõ suo agit q̃ ꝛ fui rñso credit. cũ de fcõ suo interrogatur iiij. q. j. §. itẽ fui rñsio. sed non ne alij de ecclia g forte sũt idonei: pñt illos ꝓpellet cũ sint criminoſi nec debeãt conuinci p crioſos põt dici q̃ sic. ꝛ q̃ hic vſ q̃ tales admitti pñt ītelligo ñ q̃tũ ad plenã fidẽ faciendaz: ſz ad pſumptionẽ: ꝛ q̃ si dcã ipsorũ debilitenꝫ ī aliquo: nõ tñ euacuãt ī toto: ꝛ sic cũ alijs ad miniculis pbauit. j. ō simo. p tuas ī fi. vel põt dici q̃ piudicat alijs q̃ hucusq̃ tolerauerꝫ eos. nec aliq̃ crimẽ obiecerũt eis. j. de accusa. nulli. h tñ verũ ẽ. q̃ p̃ exneũ non possent ĩduci testes ō ecclesia: nisi eẽnt idonei. xiij. q. ij. sup prudẽtiaz. ꝛ. ij. q. j. deus oĩpotens. Jo. p terea eo tpe quo recepti fuerũt nõ cõstabat eos conspiratores fuisse. vt hic ī fi. dicit.

Quam te. Cõiter summatur vt ī rubro ꝛ pcedit h sũmatio fm vnũ ītellectũ quẽ gl. nõ sequit. Sz ſz q̃ō glo. ītel ligit sũmo sic. Dãnato p nulla vel modica iniuria ifamis nõ efficit. q̃ ãt ista ꝛ lec. sit vior j. subjcia cũ glo. ij. Diuidit ī duas ptes ī pma ponit petitio ī scõa ipsi⁹ eraminatio vel rñsio ibi. nos. Ab. si.

c ¶ Jfamia. actio. n. iniuriaꝫ ifamat siue ciuiliter siue criminaliter agatur. ff. ō bis q̃ no. ī fa. athletas. §. vlt. Sigs cõueniat te actiõe famosa si vis vitare ifamiam: nõ cõstitue ꝓcuratorẽ. ff. de bis q̃ no. ifa. l. furti. §. sigs alieno.

d ¶ Minima. q̃ nõ oĩa talia vba sũt p iniuria babẽda vt si ex repẽtino aĩo bvirit. ij. q. iij. sigs iratus de. pe. di. j. §. diuortium: qñ nec lubricũ lingue ad penã facile trabẽdũ ẽ. ff. ad. l. iul. ma. famosi. §. nec lubricũ. ꝛ iconsul⁹ calor calũnie vitio caret. ij. q. iij. §. notãdũ. Itẽ illud requirit: q̃ sit p̃ bonos mores. ff. de iniurijs. itẽ apud. §. j. ꝛ. §. adijcit: ꝛ ita bẽs ar. hic q̃ p modico non datur actõ iniuriaꝫ sicut nec actio ō dolo datur p modico. ff. de dolo si oleum in fi. ꝛ. l. se. ꝛ restitutio p modico nõ datur. ff. ō ī iteg. resti. scio illud. ſz actio furti p modico datur. xiij. q. j. c. vl. ꝛ isti. ō rex diui. §. gallinaꝫ.

e ¶ Volumus. si isti erãt clerici: planũ ẽ: ſz er lſa nõ vſ. bñ potuit papa talẽ ifamiã si qua fuit remouere. ij. q. iij. §. notãdũ ī fi. Sz si erãt laici nõ vſ q̃ papa potuerit ifamiã p ciuilẽ iudicẽ irrogatã remouere: q̃ q̃q̃ aĩas ꝛc. ifamiam tñ abolere nõ possumus. ij. q. iij. §. hic colligitur. Sed dic q̃ subsunt quo ad temporalẽ iurisditionẽ dño pape: ꝛ sic planũ est.

A Dprobandum. Sũmaꝫ vt ī rubro. ꝛ de eodẽ fcõ logtur. c. cũ dilecta de rescriptis. Et pone sic casuz lſalẽ q̃tũ ptinet ad ītellectũ. c. Nacãte quodaz monasterio monialiũ due fuerũt electe ī discordia ī abbatissam eiusdẽ mõasterij. Custos. s. eiusdẽ ecclesie ꝛ q̃dã alia monialis: vtraq̃s pte asserẽte suã electõnẽ ꝓualere: papa cõmisit cãm iudicib⁹ delegatis q̃b⁹ mandauit vt eraminatis vtrisq̃s electiõib⁹ ꝓfirmarẽt illã q̃ ō iure ꝓualeret. cognito ō cã iudices ꝓfirmarũt electionẽ factã ō custode p sñiaz diffinitiuã a q̃ sñia fuit ab altera pte appellatũ vl p viã nullitatis cãz ītroduxerũt ad ro. sedẽ. allegãtes q̃ vn⁹ ex iudicibus q̃ cõfirmat ōis sñiaz tulerũt erat tpe sñie publice excõmunicat⁹. itẽ q̃ non ꝓuauerũt ī pcedẽdo iudiciariũ ordinẽ. Papa ad istãtiã bui⁹ ptis cõmisit cãm alijs iudicib⁹ sub forma ō q̃ ī lſa ꝓtinet ꝛ pſequere vt ī ter. Ab. si.

f ¶ Jnnodat⁹. sic. s. de excep. exceptionẽ ad fi. vbi ō boc: aliud si occulte: q̃ tũc nec ipse nec alij ipm tenebanꝫ vitare: q̃ diuinare nõ poterant. j. vt ec. bñfi. vt uostx. vñ cũ cõi opinione liber ꝛ absolutus bẽatur ꝛ credaꝫ qcqd ītẽriz facit: vt iuxta predictaz formã cõprehensaz ī prioribus litteris procedatis. Si vero eos cõspiratores fuisse nequierit cõprobare. vel licet de boc cõstaret[a]: appareat tñ illos nibil super bis depoſuisse pro quibus idez abbas fuit amotus: vel etiaz si aliqua super bis depoſuerint ea tñ per aliorum dicta fuerant sufficienter oſſa processuz ipsorũ iudicum confirmetis. quia licet aduersus abbatez nõ debuerint cõspiratores admitti iuramenta tamen ipsorũ de veritate dicenda super statu ipsius dom⁹ recipi potuerũt[b]: vt per ipsoruz dcã super alijs fides possit baberi que abbatez minime cõtingebãt: preserim cuz tunc probatuz non esset eos conspiratores fuisse.

I Dm. b. de castro guarti.

¶ Dãnatus pro nulla vel pro modica iniuria infamis non efficitur.

Quam te ab. e. iniuriarũ actionũ ꝙuẽto: eo q̃ diceres equuz tuum non esse minoris precij q̃ capillos ipsius: iudices qui super boc cognoscebãt: te in. x. sol. condẽnassent tu timens ne ipsorum sñia te notaret infamia[c]: beneficiũ ꝛtitutiõis ad famam a se. apostolica implorasti. ¶ Nos aũt considerantes quia nulla fuerit vel minima[d] facta iniuria: volumus[e] ꝛc per predictam sententiam infamia nõ notari.

I Dem.

¶ Reuocata sentẽtia propter defectum iurisditionis vt quia vn⁹ ex iudicibus publice excõicatus erat: vel propter iuris ordinez nõ seruatũ iterum de principali queritur.

AD probandu q̃ procuratore domine: ꝛ infra. Nos aũt interim agnoscatis de confirmationis sententia que lata est a iudicibus de legatis de electione custodis vt eaz sicut de iure fuerit faciendu confirmare vel infirmare curetis: ita ut si p eo q̃ vnus ex delegatis iudicib⁹ qui eandem sententiaz protulerunt excõmunicatiõis viculo esset publice innodatus[f] quando sñia lata fuit: sicut p metropolitani litteras[g] phibetur: aut ex alia iusta[h] cã eãdez sententiaz constiterit infirmandaz: ipsa cassata ō ipsius electione custodis iterum cognoscatis[k].

G Regorius nonus.

¶ Res inter alios iudicata alijs non nocet. fallit in eo qui passus est illum litigaꝛ cui secundo loco competebat actio vel ofensio uel a quo cãm in iure iudicato habuit.

Quãuis regulariter alijs non noceat res inter alios iudicata. ꝛ Ei tamen qui cum sibi primũ de ea re actio vel defensio cõpetebat: sustinuit sequentez agere: Ac illi etiaz qui passus est euz a quo causam babuit experiri: est preiudiciũ generatum. I Dem.

¶ Si duo ordinarij pronunciant contraria tenet sententia pro reo. fallit in quattuor casibus bic cõtentis ꝛ similibus. Si vero delegati discordaũt delegans est adeũdus. Si arbitri: neutra tenet.

. . .

elecꝛa fuisſz: aut q̃ inutil ꝛ ĩsufficiẽs eẽt. j. de ap. cõstitutis. s. de elec. p ingsitiõez. ꝛ. j. q. i. §. ecce cum bonoris. ꝛ. s. de eta. ꝛ q̃. c. vl. ꝛ. s. de offi. custo. c. i. vel q̃ non fuit seruata forma. s. de ele. q̃ ppter. ꝛ. c. cũ post petitã. vſ q̃ si fuisset suaꝛ ordo iuris: q̃ nõ fuisset lis ꝓte. s. vt li. nõ ꝓte. c. ij. q̃ō melius vſ vt p boc non piudicet pncipali negocio: sed tñ pcessus cassetur. s. ō elevdum. ij.

i ¶ Cassata. i. cassa. ꝛ irrita nunciata: ꝛ sic patet q̃ retractet sñia si detegat ipedimentum post sñiam ar. viij. di. vitate: xxix. q. ij. siquis ingenuus. ꝛ ẽ h p̃ illa iura. iij. q̃ō. viij. §. tria. v. vex cũ alijs ꝓcuratoꝛ suis ibi positis. s. in pma notula. ꝛ. i. q. i. sigs a simoniacis. Sz aliud incõueniẽs vſ q̃ retractatur sñia quo ad alios iudices g legitimam pſonam babẽt: sic. s. de offi. dele. cũ sup. Jõ retractaꝫ sententia q̃ ipedimẽtũ erat notoriũ p sñiam publice latã: vñ nulla ī eũ potuit cadere iurisditio ꝛ ita cuz sibi ꝛ alijs cõiter causa cõmissa fuisset duo sñi ipso iurisditionẽ ñ poterãt exercere: vñ pp ꝓneritatem reuocatio fit quo ad oẽs q̃ non potuit tenere sñia quo ad quosdã ꝛ nõ quo ad aliũ: cũ illi p se ñ bũissent iurisditionẽ: si. ff. de ar. pedius ī fi. ar. ꝛ. ff. q̃ cũ falso tu. l. i. §. i. ꝛ. s. de elec. cũ virorũ. item ar. h q̃ vtile p̃ iutile vicíaꝫ. s. ō of. del. cũ sup. ꝛ. c. sr qõnũ. §. si vo. vbi de boc.

k ¶ Jtex cognoscatis. ꝛ sic pz q̃ lz sñia siue pcessus cassef actio tñ salua remanet: vñ itex cognoscef ex itegro ō cã: q̃ p non iudicato bf. si. C. quõ ꝛ qñ iudex: si vt pponis. Hec exceptio excõicatõis ī q̃libet pte litis põt opponi: etiã si fuerit omissa sciẽter. s. ō excep. exceptionẽ. Ber.

Quamuis. Ponit regulã ꝛ duos casus exceptos pmus ibi. ei tñ. secũdus ibi. ac illi: ꝛ põt sic sũmari vt ī rubro. ꝛ h ōcre. ō se bz subtilẽ ꝛ lõgã materiã. l ¶ Res iter alios. h regla res iter alios acta: alijs ñ nocet: bf. C. res iter alios acta. l. i. ꝛ ipa Rica. s. ō si. istr. iter dilectos. ꝛ. s. coꝛ. cũ sup. ꝛ. C. q. res iudi. nõ no. l. j. ꝛ. ij. h regula fallit ī multis casib⁹. s. cũ cause sũt ꝓnere. lxxxj. di. tantis daniel ꝛ. iij. q. vj. boc qppe. ꝛ. j. ō accu. ad petitionẽ. j. ō pur. ca. c. pe. ī bis. n. res inter alios acta alijs nocet. item ī cã libtatis. ff. de sta. bo. ingenuũ. itẽ ī cã filiationis. ff. ō. liber. agnos. l. j. ī fi. ꝛ. l. ij. ꝛ. iii. in pn. itẽ res iter alios acta alijs pdest: vt ī querela inofficiosi testi. ff. de ioffi. tes. papinianus. §. meminisse: h res iter alios acta pdest fisco. itẽ ī re indiuisibili. ff. si ser. ven. loci. §. fundus. Jtem in re cõi cum pupillo. ff. quẽadmo. serui. amit. cõem. ꝛ. ij. q. vj. §. diffinitiua. verquandoq̃ plures: ꝛ. j. de ap. c. pe. ꝛ in bis tribus ꝓcordãtijs res acta inter alios pdest alij. Et vbi res cõis ẽ cũ fisco. C. de cõmu. re. alie. l. ij. itez fallit ī casib⁹ h cõtẽtis vbi piudicaꝫ alij p fcm alteri⁹: puta si actio vel defensio pmo loco ptineat ad aliquẽ ꝛ ipse sciẽter patiaꝫ sequẽtẽ erpiri de illa re ītelligiꝫ iuri suo renũciasse: vbi gſa si creditoꝛ passus est debitoꝛẽ experiri de ꝓprietate pignoris ꝛ succubuit debitori obstabit res iudicata si postea agere velit vel econuerso: si creditoꝛ passus sit debitoꝛẽ: vel si maritus patiatur experiri socerum vel vxoꝛẽ de ꝓprietate rei ī dotẽ accepte vel si emptoꝛ patiatur venditoꝛẽ experiri de ꝓprietate rei vendite a quo cãm bz: vel emphiteota ꝓprietariũ: ꝛ hec pbanꝫ. ff. de re iudi. l. sepe. vſ sumpta ẽ h ōcre. ꝛ ī eadẽ. l. vbi dic si creditoꝛ dz eẽ debitoꝛ: fm lſam pisa nã ponit boc exẽplũ de debitoꝛe ꝛ creditoꝛe: ꝛ fm hoc non ꝓdicunt. l. ille.

ff.de pig.si supat⁹.ꝛ.C.eo.ti.pses.illi legi sepe.ꝫ aliã lr̃am signãt p ꝓrio:ſz leges itelligunt qñ debitor supatus ẽ ignorante creditore. sic ergo ista regula ẽ itelligẽd a res iter alios acta nõ nocet alijs.exẽplũ bẽs qñ nõ nocet.in pn.illi⁹.l.sepe.qñ nocet alijs bẽs i ea.l. vt hic qñ qz ẽt pdest vt pz.s.ſz vbũ istõ expiri quo ad exẽpla ỗ vxore ꝛ socero ꝛ vẽditor ponit iprope ſ.p defendere:sic ponit s.ỗ in.c.i.qz illis nõ data tur rei vẽdi.C.ỗ rei vẽ. doce ancillã. ỗ ꝫz eos q dicũt q vxor constante mr̃imonio non ẽ dña rei dotalis.vñ nec cõpetit ei rei vẽdicatio vt i.l.p dicta doce.q expiri po nat.p ỗfendere põt colligi p legẽ pdictaz sepe. ver.cui ãt. rc̃.sic ꝫ econuerso ỗfendere ponit p agere.C.ỗ testi.l.i.ꝛ.ff. ỗ alie.iudi.mu.cã fcã.l. pe.vel põt poni ꝓprie: qz ꝛ si agere nõ poterãt tñ ꝓiudicat mihi sñia lata ꝫ eos:qz potui ꝓhibere quomin⁹ agãt:ꝛ qz ex volũtate mea iudicatũ videt de iure quod habui ex ꝓsona agentis ſz in ꝓsona debitoris ꝛ creditoris verbuz experiri ponit ꝓprie ꝛ iproprie: cũ vni rei vẽdicatio ꝛ alteri hypothecaria cõpetat.arg.q res iudicata alijs non noceat.habes ſ.de testi. veniens.ij.

Nobus iudi. Tria sũt dicta q̃ p se patent.Ab.ſi.

a ¶ Proferẽtib⁹. hoc intellige cũ oẽs sũt pñtes alis vno absente ali⁹ sententiã ferre nõ posset.imo nulla ẽ si ferat.ſ.de offi.deleg.cãm mr̃imonij.ꝛ.ij.qõ.vj.§.diffinitiua.vỽ. Itẽ si plẽs.ꝛ i dec.pdicta cãm mr̃imonij ponit tota i decreta.pñti.si ꝑ plures sunt iudices siue sint ordinarij siue ỗlegati siue arbitri:ꝛ oẽs pñtes sũt tz sñia maioris ptis lxv.di.c.i.ꝛ.ij.ꝛ.ff.de re iudi.duo ex trib⁹.ꝛ.ff. de arbi.si i tres.ꝛ.l. se.ꝛ.l.diẽ.§.si plẽs.fallit i casu vbi nõ vz sñia maioris ptis.ſ.de resert.pastoralis.i.rũ. Itẽ fallit i cã criminali epi ꝫz quosdã qz nõ vz ibi sñia nisi eos ꝓcordãt.vj.q.iiij.c.i.ꝛ si qs epũs criminal⁹.Cũ vo iudices eq̃li nũero diſcordãt i sñia:puta vn⁹ ex vna pte.ꝛ ali⁹ ex alia:vel duo ex vna ꝛ duo ex alia locũ hz ỗcre.pñs:si ꝑ sint ordinarij ꝛ pdicto mõ diſcordãt tz sñia p reo:vt ỗ dicit:qz pmptiora sũt iura ad absoluẽdũ ꝙ ad ꝙdẽnandũ.ſ.de pba.ex lr̃is.ꝛ.ſ.de fi.istru.iter dilectos.i fi.et ff.de ac.ꝛ ob.arrianus.nisi in q̃tuor casib⁹ ỗ ꝓtẽtis. Prio fauore mr̃imonij.vt.xxxiij.q.i.si qs accepit.ꝛ.j.de desp̃s.ipube. ꝓtinebat. de libertate añt habes in pdicta decre.ex lr̃is.circa fi.ꝛ.ff.de re iud.inter partes.de testõ bẽs.ff.de inoffi.testa.si ps iudicantiũ. Alius casus de dote iducit fauore dotis vt ỗ dicit.qz mulierib⁹ mltũ fauoris debet in dotib⁹ suis.j.de do.post diuor.resti.nup.j.ỗ pigno.ex lr̃is. ꝛ sic isti quattuor casus ꝓpter fauorem excipiuntur.

b ¶ Ex delegata.in delegata iurisditiõe secus q̃ i ordinaria:qz vtraq̃ pẽdet a supiore.vt.ff.de re iudi.duo iudices.i cõpromisso vo neutra vz.vt.ff.ỗ arb.diẽ.§.si plẽs.ſz q̃ ẽrõ diuersitatẽ q̃re sñia ordinarij tenẽat ꝛ nõ ỗlegatoꝝ:ſz pẽdet a supiore ꝛ sñia arbitroꝝ nulla. Dicas q ꝙ i ordinaria iurisditõe nõ ẽ supior ad quẽ recurrat nisi lex mortua ꝛ iõ lex voluit sine alio remedio q talis sñia teneret p reo in fauorez ipsi⁹. In delegatis põt haberi recursus ad delegantẽ vt ipse approbet quã viderit cõprobandã:ꝛ iõ remanet in pendenti.in sñia arbitroꝝ nõ est quis superior nec habet iurisditionẽ a lege ꝛ iõ nulla est.

Rubrica De appellatõib⁹. Qz si a sñia ñ appellat trãsit i rẽ iudicatã ꝛ ỗ ỽ vidim⁹.ſ.ti.pr̃i.appellatio ãt ipedit effectũ rei iudicate iõ ỗ illa videtur ẽ. Vl' ꝓtiua vt clari⁹.ſ.visuz ẽ ỗ sñia ꝛ ei⁹ effectu. Sz qz appellatõ ẽ remediũ ꝙ sñiaz merito sbijcit ỽ rubrica. Et qz ꝫz Jo.an. appellatõ recusatõ ꝛ relatio eq̃ ꝙcũit i iurisditõe iudicis suspẽdẽdã ne actor bẽret mãz mltiplicãdi Rubrica annectit oĩa ista tria sil'. Ab.ſi.

Electi. Cõiter sũmat vt in rubro.ſz vt.j.dicã ỽ sũmatio ẽ nimis generalis:iõ ꝫz q itelligo sũmo sic. Collatio bñficij fcã post appellationẽ expbabili ꝛ vsimili cã iterposita ẽ ipo iure nulla. Diuidit nã p̃mo ponit q̃relã appellantiũ.Scõo dat iudices ibi:sup quibus. Et ꝓpositiõe casus lr̃alis aduerte nã iste por ꝛ clerici de qb⁹ in pn.lr̃e cõquerebant de q̃ttuor grauaminib⁹ eis illatis p istũ archiepũ p⁹ appellatõez ad papã iterpositã quorum tria exp̃mũt i lr̃a.q̃rtũ erat i antiq̃ ꝛ fuit cã brevitatis ỽ ỗ cisuz.ſ.q cõtulerat ecclesias spectãtes ad collatõez ꝑoris ꝛ solũ buic decise rñdet. Ad aliã vo i lr̃a exp̃ssa ñ rñdet ỽ ꝛ iõ dic Jo.an.q fuit ỽ ỗcre. male ỗcisa.filis ocisio bt̃ i.c. veniẽs. ỗ pscriptiõib⁹. ſz dic excusando q̃tũ fieri põt ꝙpilatorẽ q ad alia ỽ exp̃ssa ñ fuit ỽ specifice iserta rñsio qz satis qd iuris erat:bt̃ i suis titulis puta i ti.de sñia ex.c.p tuas ỗ of.ỗle.c.cũ ꝙtigat.cũ si.voluit ãt ỗcidet ista grauamina vt ꝙpẽderem⁹ totũ factũ sic accidit.noluit ãt brevitatẽ cã ỗcidet q̃rtũ grauamẽ qz satz põt ex rñsiõe ꝙpẽdi. nã ex rñsiõe satz ꝙpẽdit iterrogatio vt i.c.iter dilectos. §.cetez.de fide istru.Ab.si.

c ¶ Grauẽ.ppter quã ỗberet deponi archiep̃s q nõ ỗtulit appellatõi.ij.q.vj. decreto.

d ¶ Post appellatõez.q̃ si legitima fuit sñia suspẽsiõis vl̃ iterdicti postea lata nõ tenuit.j.de sen.ex.per tuas.

e ¶ Si eidẽ.i.si canonici appellãt añ cõditionem extantem suspensa erit excõicatio. j.e.c. preterea.ij.

f ¶ Per idoneas.ỽ solũ suffi ceret sine fama loci per duos vl̃ p tres testes.ſ.de testi.lz.

g ¶ Famã.fama p se ñ sufficit iiij.q.iij.§.itez sepe fit.ſz cũ aljs adminiculis puta cũ teste vno aut aljs legitimis.ar.ſ.ỗ pba.cũ cãz.ꝛ.ſ.de p̃sum.illud.ꝛ.c.iij.ꝛ ſ.de testi.preterea. b ¶ Factas.post appellationẽ premissam a pore.

i ¶ Distulerit.vltra sex mẽses.si eis elapsis ꝙcessiões fcẽ fuissent valerẽt. qz ptãs ad archiep̃z ẽ trãslata.j.ỗ ꝙces.pbẽ.ꝛ ec.nõ va.nulla.ꝛ ita p negligẽtiã pdit qs ius suũ sic.j.ỗ iurepa.quoniã.ꝛ.c.cum ꝓpter discordias.et ꝓpter culpã.ſ.de elec.cũ in cunctis.ꝛ.c.cũ vintonien.ꝛ.c.qz propter.

Iter cetera. Tria facit:refert appellationem.appellantẽ redarguit:ꝛ appellationem repellit.Ab.si.

k ¶ Appellationem.Generalis appellatio nõ valet:vt ỽ pz nec ẽt spãlis nisi cã pbabilis sit expositaq̃ nõ admissa tz appellatõ.j.e.vt debit⁹.ar.ꝑ j.e.ꝙsuluit.ij.vbi appellatio,gñalis valz.ſo.ibi.Et ẽ ar.qõ nõ valz i gñe valz in spẽ.ff.de pac.si vn⁹.§.pacta.ꝛ.§.illud.ꝛ ẽ ar.qõ nõ ſz in gñe licz in spẽ.ff.cõia pdio.l.in tradẽdis.ff.si qs cau.ſz ꝛ si qs.§.q̃situ.ar.ỗ.ſ. de of.ordi.si sacerdos.ꝛ.j.de pbẽ.relatũ.itẽ a futuro grauamine nõ ẽ appellandum vt hic patet:nisi a grauamine comminato vel illato.j.eo.c.cum cessante.nisi apparuerint alia indicia:vt.j.eo.consuluit.

Ad nostram. A correctione non appellatur.vel summa sic:inspecta mente vt in rubro. Primo,premittit causam mandati. Secundo mandatum ibi.mandamus.Abbas si.

l ¶ In sua negtia.appellatio.n.nõ ẽ inẽta vt sit inigtatis vinculũ ſz opp̃s soꝝ leuamẽ.j.e.cũ spãli.§.porro.ꝛ.ff.ỗ of.p̃fecti p̃torio.ꝛ sic iuramẽtũ nõ ẽ inigtatis vinculũ.ſ.de iureiur.q̃to.ꝛ.xxij.q.iiij.iter cetera. Itez no.q vtendũ est aliquo ad eũ vsum ad quẽ istud fuit institutũ.xxij.q.ij.is autẽ lxv.di.lz.ij.ꝛ.ſ.de transla.inter corporalia.ꝛ.j.e.suggestum.in fi.

m ¶ Minus.a correctiõe.n.nõ appellat.j.e.reprẽhẽsibilis.ꝛ.c.cũ spãli.in fi.ꝛ.ſ.de of.ord.lz.nisi excedat modũ i corrigẽdo.j.e.de pore.ſ.ỗ of. de lega.sup qõnũ.§.nos ãt.sicut appellat ab executore: cũ modũ excedit.ſ. de re iudi.q ad ꝙsultationez in fi.a quo alias appellari nõ potest.j.c.nouit.ꝛ.ij.q.vj.§.sũt quoꝝ.ver.ab executore.ꝛ ideo nõ admittit appellatõ a correctiõe.qz fit ad penitentiã ꝛ extra formã iudicij.ar.xxvij.q.i.si bõ. xlv.di.cum beatus.nec admittit recusatio.j.eo.cuz speciali.i fi.ꝛ hic lo-

cum habent in oibus regularibus vt in constitu. cum spāli. in fi.

PErsonas. Sūma aliter ꝛ sic. Pōt appellās siue appellatiōi terminū breuiorē termino iuris statuere. eo āt nimis plixū statuēte vl nullū pōt iudex statuere cōpetētē ifra quē si nō satisfacit termino deserta ē appellatio. b. d. cū pn. c. sequntis. Diuidit in duas partes put duo sūt dicta scōa ibi: si autem. Ab. fi.

a ¶ Prefixerit. ꝛ sic appellās pōt sibi statuef terminū ad appellatōez psequēdā iudex eo dē mō. j. e. oblate. ꝛ j. c. pri. ꝛ c. ad boc. ꝛ c. puenit. i.

b ¶ Tu ei die. b statuit dies ad psentādū se iudici. j. c. se. qnqz statuit ad iter arripiendū. j. c. puenit. ij. ꝛ s. c. pri. cuz cā. qnqz statuit termin⁹ a lege ann⁹ vel ex iusta cā bienniū. j. c. pri. Terminū vo statutū a pte vl a iudice neutra ps pōt puenif. j. e. sepe. ꝛ c. oblate. terminuz a lege pōt vtraqz ps puenire: dū tñ appellat⁹ dolose nō pueniat appellantē: vt. j. e. oblate. ꝛ de termio dato a lege pt itelligi j. e. ex isinuatōe: vt dic Joā. qō nō est vez: vt ibi dicitur.

c ¶ Extūc. i. post terminū elapsuz: ꝛ pcedere pōt ac si pēt ptorie vocat⁹ nō vēisset. j. e. sepe. ꝛ j. e. psuluit nos. i fi. b.

QUam sit romana. Diuidit in tres ptes. In prima ponit terminū appellatiōis psequende. In scōa pena nō psequentis ibi: Ifra qō. In tertia psegit an de crimie delat⁹ appellet ibi. Prętera. Abbas siculus.

d ¶ Indulget. ij. q. vj. eiq appellat. ꝛ C. de tē. auc. ei q appellat. ꝛ si iusta cā interuenerit bienniū indulget vt ibi dic. alis si daret. j. e. psitut⁹. imo ꝛ triēniū dat. j. e. ex ratione.

e ¶ Distātiā. oia ista sūt psideranda ad moderādū tps. s. locoꝝ distātia. l. tij. di. cū longe. ꝛ. xxiij. q. ij. vbicūqz ꝛ q̄ litas⁹ psonaꝝ ꝛ negocij. ff. de dā. ifec. q bo. §. vl. ꝛ l. se. ꝛ l. si finita. §. iij. ꝛ. ff. de in. l. nō nunq̄. ꝛ. ff. de re iudi. l. ij.

f ¶ Recisius tps. ar. q iudex pōt abbreuiare iducias datas a. l. fic. ff. de re iu. l. ij. ꝛ j. e. oblate. ꝛ s. e. ti pri. q ad psultatōez. ar. p̄ q si possit. xxviij. di. de bis. ꝛ. ff. de re iu. l. iiij. §. si qs cōdēnat⁹. ꝛ. iij. q. iij. ō iudicijs. imo arbitrio iudicis ista videt pmitti. ar. v. q. iij. si egrotās. iij. q. ij. si eps. ff. ō iu. nōnunq̄. sol. iducie q̄ dāt a lege vl canōe puade sūt nisi iusta cā interuenerit q̄re sint abbreuiāde: tūc pmittit arbitrio iudicis: vt b: ꝛ. ff. ō v. ob. ptinu⁹ §. ij. ꝛ magis b pōt officio iudicis discerni q̄ aliq̄ locutōe ex pmi. ff. de solu. ratū. ꝛ. ff. rē ra. ba. quo. n. §. Julian⁹. ꝛ. j. de dona. apl'ice. ꝛ ita ex cā b faciēdū ē. s. ti. pri. qō ad psultationē. ꝛ. ff. de re iud. l. ij. ꝛ s. de dila. c. i. q̄dā tñ iducie sūt statute in iure q̄ diminui siue mutari nō pōt nec augeri: vt ē tps decē diez datū ad appellādū. Itē etiaz tps. j. qō petiz in itegrū restitutio ꝛ ēt terminari. s. q̄tuoꝝ annoꝝ: vt. ij. q. vij. anterioꝝ ꝛ. C. de tēpo. in integ. resti. l. vl. de hac materia dictum est. s. de dila. pte rea. sz nunqd est illud ita intelligēdū simplr vt iudex possit diminuere de anno appellationis: vt appellās teneat cām appellationis finire ifra minus tps anno vel bienio: Quidā dicūt q bñ pōt iudex iponere bāc necessitatē appellāti. vt ipse debeat finire cām appellatōis q̄tuz ē in se. sz si remaneret p iudicē vl aliā iustā cāz nō ē ei iputādū. j. e. ex isinuatōe. ꝛ. ij. q. vj. añrioꝝ. §. ad b. ꝛ sic intelligūt qō dicit nisi iudex forte recisi⁹ tps fuerit moderat⁹ ifra qō finiat cām suā. Verius dicas q iudex nō pōt istud tēp⁹ abbreuiare q̄tū ad boc vt appellās teneat cām finire ifra tps statutū a iudice. imo annū itegrū bēbit vel bienniū ex iusta cā ad finiēdū cām: quo elapso rata manebit snia: vt b dicit: ꝛ. C. de tē. ap. l. vl. sz p tāto dz iudex posse recisi⁹ tps moderari. qz iudex posset pellere appellātē siue terminū statuere illi vt se repūtet ī termio illo coꝝ sup̄iore ad quē appellauit. vl iter arripiat ad psequndā appellatōez coꝝ illo ad quē appellauit: qō si ñ fecerit si lata ē snia pt illā mādare executiōi: qz stat tz ac si appellatū nō fuisset. sz si appellauerit añ sniam postea tunc pcedat in cā: qz terminus talis tūc obtinet vicē pemptorij. j. e. sepe. ꝛ. s. ti. primo. cum causa. ꝛ quā tū ad boc solū pōt iudex recisi⁹ tps moderari. si vo nullū terminū statuit appellāti. tūc bz annū a lege: ꝛ iudex tūc p totū annū nō pōt pcedere ad exequndā sniam. vel sup principali anno elapso potest: bz qō potest cum terminus statuitur: ꝛ boc satis colligitur. j. eo. repebensibilis. §. i. ꝛ. c. consuluit. i. in fi. ꝛ boc statuit pter maliciā appellantiū qui maliciose appellant cā ipediendi executionez vel processum iudicis. ꝛ per boc ei consulitur contra quem appellatur.

g ¶ Si vo a grauamine. causa grauaminis probabilis allegata: que si probata esset reputaretur legitima: alis nō audit. j. e. vt debitus.

b ¶ Ante litis. b pōt intelligi cum appellat super aliqua exceptiōe dilatoria coꝝ iudice. j. e. ex parte. ꝛ etiam post ifra. e. super eo. ꝛ. ij. q. vj. non ita. secus scōm leges: vt ibi.

i ¶ Passim. i. q̄cunqz etiā grauamine non expresso: ꝛ sūt illi canones ij. q. vj. ad romanam. ꝛ c. sequenti. si quis placuit. ꝛ supra vt lite non cō te. accedēs. pmo. bodie necesse est allegare cām probabilem: que si esset ꝛ. quecunque sit causa ifra eodem vt debitus. ꝛ capitulo cum speciali §. porro.

k ¶ Nec solent. propter sumpto vocabulo: quia appellatio non fit nisi a iudice. supra de of. delega. sup questionum. §. nos autez. vel prout dicitur appellatio ptinet querelam inique sententie. ff. de minori. l. pfec. pretorio. logtur ergo de appellationibus qs alig quādoqz faciūt cū dicunt: ego appello te ad curiaz: vel venias ad iudicez vt faciat mihi iusticiā: sed ille nō tenetur ire: vt sicut denūciatio facta ipsi dño in foro nō tenet. sed in re ipsa debet fieri. ff. de no. opnuncia. l. de pupillo. §. si qs forte. vel dicas q logtur de appellatiōibus q̄ fiunt extra iudiciū aduersario. nec faciat aliqd in p̄iudiciz appellantis sup eo p quo appellat: ꝛ tales appellationes quasi pcurationes sunt ad cām ꝛ talibus appellationibus est deferendum. j. eo. bone ꝛ tales appellationes faciunt clerici frequēter iter se in electionibus ꝛ p alijs negocijs ecclie. s. de elec. considerauimus. ꝛ c. bone. ꝛ c. auditis. ꝛ j. de bis que fi. a maio. pa. ca. c. i.

l ¶ Ante snia. post litis ingressum: vt differat a pcedenti ver.

m ¶ Cogit: sz nō vt q fit pcellēdus. C. de appel. eos ī fi. vbi dz q nemo cōpellitur psequi appellationē. imo pōt penitere. ij. q. vj. Si qs libellos. sed debet cōpelli alternatiue. j. eo. cōsuluit. i. ꝛ. c. sepe.

n ¶ Audiri. j. e. peruenit.

o ¶ Manifestus. i. notorius. j. e. puenit ad nos. in notorijs enim non admittitur appellatio: vt ibi.

p ¶ Irregsitū. ar. q in notorijs nō est aliqs vocādus in ius. ar. ij. q. i. de manifesta. xj. q. i. statuim⁹. ar. p̄. xij. q. ij. idigne. ꝛ nemo ē excōicādus: nisi legitima admonitiōe pmissa. j. de sen. ex. sacro. dic q nō fuit requisitus p edictū pemptoriū ad iudiciuz: admonuit tñ eū ad penitentiā: ꝛ qz crimen notorium erat non vocauit eum: qz nec expediebat ex quo volebat se corrigere. vel irrequisitum illa vice. vl regsiuit eum per apollineum discipulum suum.

q AD boc. suspectū. j. e. pposuit. sed vt q non possit eum vitare tanq̄ suspectū. qz nō pōt boc ptendere q̄si habeat eū offensuz ff. apud eū a quo appel. l. vna. bz leges nō recusant iudices ita distincte. tñ si aliqō crimen enorme interim ꝛ manifeste cōmittat: non po-

PErsonas ecclesiarum: ꝛ infra. Si qs ad nostrā audientiam appellauerit ꝛ appellationi sue, plitum terminū pfixerit[a]: tu ei diez[b] infra qnē ap. se. cōuenienter possit adire: assignes: ad quam si venire cōtēpserit: tu illum extunc[c] iudicio tuo sup his q̄ in questiōe vertunt: sine ꝛtradictiōe aliqua stare cōpellas. ¶ Si āt quisquā ap. sue pfigat terminuz congruentez: nec tamen causam ad diez ap. fuerit, psecutus ipsum nibilominus extunc sententie tue sicut de alio dirimus ap. reparere constringas.

IDem remen. archiepiscopo.

¶ Appellās ad prosequenduz habet annum ꝛ ex causa biennium ni si iudex a quo moderetur. Et si infra id tps non, psequit rata manet snia vel redit ad primum si añ sententiam appellauit boc primo. Et qui de crimine impetit: appellare potest nisi sit notorium. boc scōo.

QUam sit romana: et infra. Sue diximus respondenduz q si ante sniaz vel postea fuerit appellatuz: huiusmodi appellātibus ann⁹ indulget[e]: aut ex necessaria ꝛ euidenti causa biennium: nisi forte iudex a quo appellatuz fuerit secū dū locoꝝ distātiā[c] ꝛ psonaꝝ ꝛ negocij qualitatez recisius[f] tēpus fuerit moderat⁹. ¶ Infra qō si is qui appellauerit: cām ap. nō fuerit, psecutus: tenebit snia: si post sententiam appellauerit: ꝛ a causa sua cecidisse videtur: nec amplius sup eodez negocio audiet appellans. Si vero[g] a grauamine ꝛ ante litis[b] ingressum fuerit appellatuz: huiusmodi audietur appellans: qm̄ sacri canones etiā extra iudiciuz passiz[i] appellare nec permittunt: nec solent[k] huiusmodi dici appellationes sz prouocationes ad cām. Si autez ante sentētiā[l] qs appellauerit: cogitur[m] illius stare iudicio ad quem noscit appellasse. ¶ Preterea si raptor sit vel violētus detentor aliene rei q appellat: hmōi appellatio facta in iudicio apō eccleiasticas personas solet audiri[n]: nisi forte manifestus[o] raptor vel fornicator existat. Sicut ille quē absentē ꝛ irregsitū[p] apostolus excommunicauit.

IDem eidem.

¶ Si coꝝ iudice a quo appellaui in vna causa possum in alia conueniri nisi cum recusez vt suspectuz.

ADhec: si in vna cā qs appellauerit: ꝛ pēdēte appel. aliqō crimē cōmittat: vel pus commisisse dicatur: vel modo etiaz accusēt aut cōueniatur ō alia re super qua non sit appellatū: ꝛ illā pferri contingat ad audientiaz iudicis a quo in alio negocio appellauit: euz potest si voluerit tanquaz suspectuz[q] vitare: alioquin debebit eius stare iudicio: maxime si suus ordinari⁹ iudex existat. IDem.

¶ Si a iudice inferiori vnus appellat ad papaz alius ad inferiorē tenetur appellans ad papam comparere ad citationem iudicis inferioris saltem allegaturus appellationem suam: alias valebit processus a maiori nisi seuerit appellationem interiectam ad papam.

terit ipz vitare. ſ. e. ppoſuit. ꝛ. c. ꝓterea. i. cū ſit eius ordinarius. ſed qd fiet tūc de cauſis illis ſup qb⁹ quenit pendēte appellatōe. eps tūc delegabit cām alijs ſicut fit cū alias tanq ſuſpectus accuſatur. xj. q. i. peruenit. ꝛ. ſ. e. cū ſpāli. ꝛ. ſ. de foro cōpe. ſi qs contra clericū. Ber.

¶ Induobus Superior ad quē tuus aduerſarius appellat ſi ignorat ſe ſup eadem cā ad ſedem apoſtolicā appellaſſe te nolēte cōparere excōmunicaſ poterit. hoc ꝓmo. Ad ciuili iudice q non eſt de iuriſdictione eccleſie nō appellaſ ad papam. hoc ſcdo vſq3 ad fi. Ad ſūma ꝓncipaliſ. ꝛ clarius: vt in rubro. Duo ſūt dicta. ſecū dū ibi: deniq3. Ab. ſi.

a ¶ Ad noſtraz. qō fieri pōt omiſſo quolibz medio. ii. q. vij. metropolitanū. ar. ſecꝰ ꝓm leges. ff. de ap. imperatores.

b ¶ Ad ſui iudicis. ꝟ poteſt itelligi dupliciter: vt litigarēt cora archidiacono ꝛ alter ad ſuū iudicē ſ. eꝓm appellauit alter ad papā. vl cora epiſcopo ꝛ alter appellauerit ad archiepz q ſuꝰ iudex eſt per appellationez ꝛ alter ad papā q omniū ē iudex ordinarius. ſ. ō ſnia ex. per tuas. ꝛ. ſ. ō offi. delega. c. i.

c ¶ Tenebit. ſz videt q nō teneat: quia lata eſt poſt appellatōez vnde nō tenet. ſ. de ſen. excō. ꝓ tuas. ꝛ iā non erat ſuus iudex. vñ non poteſt illum excōmunicare. ix. q. ij. c. i. Itē qr vocabatur ad maius tribunal. ff. ō re iudi. cōtra pupillum. §. i. Sol. hic tenet ſententia ꝓpter ꝓtinaciā vt hic dicit qr debuit ire ꝛ allegare priuilegium ſuū. ſ. eodez. cum parati. ꝛ. ff. ō re iudic. ſi quis ex aliena. ex q̄cunqz eniz cauſa quis vocetur: ire debet ad ꝓtorē. ff. ſi qs in ius voca. non ie. l. ij.

d ¶ Niſi cognouerit. ergo ſi notū illi erat q nō eſſet de ſua iuriſditione non tenet ſententia: ꝛ ille non tenebatur venire ex quo ſciebat iudicem hoc ſcire. arg. ff. ſi quis in ius voca. l. ij. quia qui ſcit certiorari non debuit. ff. de ac. emp. ꝛ vendi. l. i. in fi. et §. de elec. cum inter vniuerſas.

e ¶ Noſtre tempozali. vt. §. de iureiuran. venientes. ꝛ. §. de fi. iſtru. cum Joannes.

f ¶ Credimus. ꝛ ita patet q iuriſditio tēporalis non ꝓtinet ad eccleſiam: nec de ea debet ſe intromittere in ꝓiudiciū iudicis ſecularis. §. de iudi. nouit in ꝑn. ꝛ. ſ. q fi. ſint legi. lator. ꝛ ō ꝓuile. c. ij. niſi cum vacat imperiū. §. de foro cōpe. licet idē. tunc enim ꝓpter defectuz iudicis ſecularis bene appellabit ad papam. ar. xxiij. q. v. adminiſtratores. ꝛ. §. de fo. compe. ex tenore. Ber.

¶ Ex ratione. Etiam poſt biennium auditur appellans qui prius appellationem proſequi non potuit. b. d. Vel ſūma melius ſm vberiorem intellectum: vt in rubro. Ponit primo dictum cuius rationem interſerit. Ab. ſic.

g ¶ Impotentiā. Hec ipotentia pluribꝰ modis pōt itelligi: vt per ꝓpriam ipotentiā. qr fuerūt impediti iuſta de cauſa: vel per iudicē ſtetit: vñ nō iputaſ. ij. q. vij. anteriox. §. ad hoc. ꝛ. §. biduū. ꝛ. §. ſi forte ꝛ. ſ. e. ex iſinuatiōe. idē eēt etiā ſi medio tpe arbitros elegerunt partes. C. de tēp. ap. auc. ſi tñ. ꝛ in his caſib⁹ ſeruaſ appellās illeſus ipo iure nec currit tps nec idiget reſtitutiōe. ſi vō dolo alicuius ꝓuati circūuentꝰ appellat ꝛ appellatōez nō fuit ꝓſecutꝰ: tūc currūt tpa appellatōis. ſz bz recurſuz ꝑ doloſuz ad itereſſe. ff. ō dolo. arbitrio. §. dolo cui⁹. q ſi ſoluēdo ñ fuit: reſtituit appellās ad ꝓſecutōez ſue appellatōis. ff. de eo ꝓ quē fac. erit. l. ex b edicto. ff. ō do. ꝛ elegāter. §. ſi do. Dicunt tñ qdā: q iſti adiuti fueſt bñficio reſtitutōis: qr iſtō biēnio cuilibz currit ēt ipe dito agere: ſi nō poterit bfe copiā iudicis: vl qr noluit ꝓcedere: vl qr potuit facere q ꝓpelleret iudex. C. ō tē. ap. l. vl. §. vl. ſz b ex lra nō colligit vt b ꝛ b nō ſtetit ꝓ negligētiā iudicis: ſz ex ꝓpa ipotētia. vñ nō bz b locū ler illa. C. ō tē. ap. l. vl. ꝛ ita no. b illud gñale q ſi ꝓ me nō ſtat mihi ñ iputaſ ꝛ iſto iure iſti ſeruanſ illeſi.

b ¶ Eminimꝰ. pꝰ citatōez vel ēt poſt ſciam añ citationem. ſ. e. ſuggeſtuz.

i ¶ Añ citatōez. vl añ ſciaz lra rū ipetrata ꝑ eū. ſ. e. ſuggeſtū. ꝛ. c. ad b. ſz bodie iſta nō bñt locuz: qr ñ pdeſt allegare q miſit nūciū añ: ēt ſi dixerit ſe ſup b lras bfe q ñ ſint iudici pñtate. ſ. e. vt debitꝰ. ꝛ. ij. q. vj. §. eiꝰ q. ſz qd ſi nō miſit nūciū: ſz ipa pſona iuit: nūqd ꝓcedeſ ꝑ eū ſi ꝓueniaſ cora ordinario vl delegato ſup eo ꝓ quo iuit. credo q ſi ñ ſit q defendat eū cū ōbuerit dimiſſe. procuratorē: ꝓcedeſ ꝑ eum nō obſtāte q iuerit ꝓp b qr ꝛ ſi iā cū lris reuerſus eēt nō ꝓdeſſet tanq ab aduerſario iā ꝓuentꝰ. ſ. e. cū debitꝰ. ꝛ. §. de fo. ꝓpe. c. pe. ar. ꝑ. ſ. e. dilecti i. ꝛ. c. vt nſz. qr plus ē fcō appellare q̄ vbo. vt ibi. ſed ibi añ iter arreptū litigabāt. vñ iter ibi bēt q̄ſi ꝓ appellatiōe. ſz b iuit ad curiā nulla cā mota vel cōminata ꝓ litteris impetrandis. vnde ſi aduerſarius eū preuenit ſibi iputet: qr ōbuit eē diligēs ꝛ ipz ꝓueniſſe. T. dixit q nō bz ꝓcedi cōtra ipz: niſi fuerit fraude vel dolo: tunc. n. ꝓpter dolū ſuū non expectabitur.

¶ Super eo. Supſedetur ꝓp articulū i quo appellatuz ē ēt ſup ꝓncipali cā ſi ſine illo articulo expediri ñ ꝓt b. d. iberēdo lfe ſz ſra mltū reſtrigeſ. Duo ſūt dcā. ſz ibi ſi āt. ꝓma ps cōiter nō ſūmaſ ꝓp varietatē lec. ſed ſz vioꝛē intellec. poſſumus ſic ſumma re: vt in rubro. Ab. ſi.

k ¶ Appellatiōez fieri. b ꝓt bfe locū tā añ lit. ꝓce. q̄ poſtea vt ſi añ lit. cōte. obiſciaſ aliq exceptio rōnabilis q̄ ſi cēt ꝓbata ōberet legitima reputari ꝛc. ꝛ iudex eā admittere nolit ſi ꝓp boc appellet: iudex vel nō bz ꝓcedere vel remouere grauamē. ſ. e. vt debitus. ꝛ. c. cū ceſſante. alſ reuocabiſ totū q̄ fecerit. de boc habes multa exēpla. ſ. eo. ex parte. ſignificauit. ſignificantibus. infinita exempla iuenies ſuper boc poſt lit. cōte. ꝛ eodē modo pone exemplum. §. de ordi. cogni. c. i.

l ¶ Et ꝓncipalis cā. ꝛ ita nō ꝓcedit ſup ꝓncipali: ꝛ in ꝓiudicialibꝰ exceptiōibus boc habet locū: plura exempla ponuntur. iij. q. xj. §. aliquando.

m ¶ Sine illa. puta de non petendo preſcriptio. ꝛ conſimiles.

n ¶ Terminari. ergo videt q ſi principalis cā poſſit expediri ſine illa q nō obſtāte illa appellatiōe ꝓcedere poſſit in ꝓncipali: ꝛ ita vꝫ q teneoꝛ litigare ſub illo qui etiā me grauauit a quo appellauit iuſta de cā ꝓtra illō ſ. e. ad boc. ꝛ. ſ. ꝓpoſuit. ſatis credere q vacat hic arg. a cōtrario ſenſu: qa cū iam certa ratione me grauauit: quomodo poterit ꝓcedere poſtea me inuito non videtur. iij. q. v. q ſuſpecti.

o ¶ De falſi ſuggeſtiōe. hoc intelligunt qdaz: cum ꝓbare nolebat: ſed allegabat tñ. ꝛ iō nō valet appellatio. Vel dicas q hec exceptio de falſi etiā ſuggeſtiōe non eſt admittēda poſt lit. conte. cum ſit dilatoria. ꝛ ſic erat lis cōteſtata: qr ſola ſnia erat ferēda. vñ nō bz differri ſnia ꝓpter talē appellationē interpoſitā occaſione exceptionis q̄ ab initio fuerat ꝓponēda. §. ō re iudi. inter monaſterium. ꝛ. C. de fal. l. ij. ꝛ. C. de le. ſi in fraudez. vbi nō differtur executio ꝓpter ſuggeſtionem falſi. Ber.

p ¶ De appellatiōib⁹. minimis: minima cā ꝓt dici duoꝝ aureoꝝ: qr ꝓ ea nō dat actio de dolo: vt. ff. ō dolo. ſi oleū. i fi. ꝛ. l. ſe. vl ēt. x. aureoꝝ

Eminimus: ꝛ infra. Eterū cuz aliquā cauſaz cōtingit tibi ap. re. committi: ꝛ aduerſa pars poſt citationē b iter arripuerit ad ſedem ap. veniendi: nō minus poteris i negocio ſecundū iuris formā ꝓcedere: q ſi ante citationem l iter arripuerit: non eſt aliquatenus ꝓcedendum. ¶ Dem.

¶ Non obſtante appellatione ex falſa cauſa interpoſita poteſt iudex ad vlteriora procedere.

Super eo q ſollicitudo tua q̄ſiuit prudentie tue duximus reſpondēdū: q ſi de aliq exceptione q̄ſtio oriaſ: ꝛ exinde appellatione h fieri cōtingat: eidē exceptiōi erit merito ſuperſedendū: ꝛ ſi ꝓncipalis cauſa l ſine illa m terminari n non poterit: ei nihilominus ſupſedeaſ. Si autem aduerſa pars de falſi ſuggeſtione o in ap. ꝓrupit: non eſt ſnia ſup boc differēda. ¶ Dem.

¶ Etiam ꝓ minoribus ſeu leuioribus cauſis appellari poteſt.

De appellationibus ꝓ cauſis minimis p interpoſitis volumus te tenere: qō eis ꝓ quacūqz leui cauſa fiant: nō minus eſt q̄z ſi ꝓ maioribus fierent: defendēdū. ¶ Dem.

¶ Secundū canones appellatur etiā ante ſniam: ſecūdū leges non: niſi in q̄buſdā caſibus. hoc primo Et appellatio ꝛ recuſatio equiparātur in hoc: qr ſicut in appellatione requiritur cauſa ratiōabilis ita ꝛ in recuſatione. hoc ſecūdo. Et tē pus aſſignatū iudici ad cauſaz decidendam incipit currere a tempore preſentationis reſcripti. hoc tertio ſm verum intellectum.

ff.si cui plasch p legē falcidiā.l.iij.§.quis.vel.l.solidoz.C.ō ōfen.ciui.l.i vl'illa of minia q̄ ad sūptꝰ iudiciales ñ sufficit.ij.q.vj.anteriorū.§.illō ēt. ⁊ ita p q̄libz cā appellat: qz ita p̄t qs grauari i paruo sic i magno: quātitas cāe ñ fac q̄re introducta sit appellatō. sz iniquū grauamē. s.e.ad nfaz.⁊.j.e.cū spāli.§.porro. sic ēt i minia re furtū ꝓmittit.xxiij.q.vl.c.vl.qz ñ furtū sz furantis effectus cōsiderat vt ibi dicitur.

Super eo. Sūmat per alia vba qz pp breuitatē p alios ñ solet sūmari ⁊ sic vt in rubro.⁊ tria sūt dicta q̄ patent per.§.Ab.fi.

a Litis ꝓtestatōez.ō appellatiōe q̄ fit añ sniaz itellige ꝑz illā decre.j.eo.vt debit⁹. pꝰ sniaz vo idifferēter appellat nulla cā exp̄ssa sz sufficit dicere ab iniqua snia appello.ij.q.vj.§.forma.ij.

b In casibus.vt.ij.q.vj.§. ante sententiam.

c Sicut appellatiōi. sic appellatio cā p̄babili ñ exp̄ssa ñ admittit.j.e.vt ōbit⁹. sic nec recusatio admittit cā recusatōis p̄babili nō exp̄ssa.j.e.cū spāli.⁊ melius.j.e.nouit.

d Recepisse.die receptōis nō nūerata.ff.si qs cautiōib⁹ l.i.ff.ō regr.re.l.ann⁹.⁊.iiij.q.v.qsqs. sic dies i quo excōicatiōis exceptio ponit.q.j. octo dies p̄bari debet non cō putat i illis octo diebus.s.ō excep.pia ꝓsideratiōe. que ē Inno.iiij.⁊.c.frequēs.ar.cō tra.ff.de ver.obli.continuus actus.⁊.l.i.§.qui p̄sens.

Perenit. Lōis diuisio fcda ibi:fraterni.

e Lōpellas alternatiue. s. vt vl'p̄sequt appellatōez i termino ꝓstituto a iudice vel eo elapso cora eo rñdeat.sic.j.c. pri.⁊.j.e.ad b.ij.⁊ sic itellige.s.e.cū sit rōana. vñ.si vo añ als nēo p̄t cōpelli p̄seq; appellatōez.vt.C.e.ti.eos i fi.

f Notoꝛi⁹.s.e.cū sit rōana ⁊.j.c.pri.⁊ hēs er hac ōc.ar. q̄ excōicat⁹ appellat pōt.iij.q.ix.reuera.⁊.s.ō ex.cū iter

g Donec pa.i b casu cū iniuria ē mānifesta.primo dz satisf facere q̄ absolnat.j.ō v. sig. ex pte.i.⁊.c.cum olim.fi.j.ō sen.exc.parochianos.

Consuluit. Lōis diuisio.fcda ibi:consultatiōi Abbas si.

b Nō ē aliqtenus.sic.s.e.c. pri.⁊.c.cū sit romana.in fi.

i Notoria.notoriū of trib⁹ modis.j.de coba.cle.⁊ mulie.c.vl.vbi de hoc.

k Loge.sub alternatiōe: vt vl'p̄sequat appellatōez i termino statuto vl'eo elapso respōdeat cora eo: vt.s.c.pri. ⁊.c.cum sit romana.⁊.j.eo. sepe.⁊.c.ad hoc.ij.

Suggestum. Lōis diuisio.fcda ibi:tue.Abb.si.

i In vocē appellatōis.ar.ō q̄ aliqs possit appellaf i ab sentia iudicꝭ.ar.s.ō ali.mu. iu.cā.c.i.qz erquo qs scit appellādū ē.ij.q.vj.biduuz.⁊.C.quo ⁊ qñ iu.ab eo.⁊.ff.qñ ap.sit.l.i.§.si aduersus. vñ vl q̄ si eps me⁹ vellz me excōicaf: ⁊ abūs appellē: si ferat sniaz ñ tz.tū i cāu tz: qz ignorabat me appellasse: ⁊ iō si pūit p capla.ij.q.vj.decr.⁊.xxiiij.q.iij.ō illicita.lau.⁊ b ē ar.q̄ talis appellatō vz dūmō ñ fiat malicioſe: sz bodie ñ vz appellatō talis.j.e.vt ōbi t⁹.⁊.c.cū spāli.

m Si qs ōpbēsus.sz qs p̄babit istū malicioſe appellasse: aduersari⁹ q̄ ꝑ obiecit.ff.ō p̄ba.ab ea.⁊.l.i exceptōib⁹.qz q fraudē allegat: eā p̄bz.ff.ō p̄ba.q̄ tiēt.§.q dolo. ipo fcō vi q̄ sit p̄bata malitia.

n Epistolā.s.e.meminimus.⁊.j.e.ad hec sicut asseris.

o Remouēdo.s.c.ad nfaz.⁊.j.e.cū spāli.§.porro.Ō.n.puisuz ē ad ꝓcordiā: ñ dz vgef ad norā.xlv.di.lz.ij.⁊ iuris occasio ad iniquū dispēdiū trahi ñ dz. C. ō vsuca. p emptoꝛ eū q. ⁊.j.de pui.q nōnullis. i fi.ō rescrip.nōnulli.

Ad presentiam. Aliter pōt sūmari ⁊ sic. Si pꝰ appellationez excōicatus celebrat diuina nō incurrit aliq̄ irregularitatē nec ex eo venit puniendus si constat appellationē fuisse legitimā. Et primo ponit dationē auditoꝝ. scdo actū ipoꝛ ibi:q.tertio p̄ncipalē diffinitiōez ibi:ideoqz. Ab.fi.

p Absolui.ad cautelā sic ⁊.s.de testi. veniēs. i fi.⁊ istud sepe fit: lz excōicatio de iure nō tenet.j.ō sen.excō.p tuas ⁊.c. venerabili.⁊.c. solet a nōnullis.⁊.s.ō of. delega.cum contingat. xxiij.q.i.audiuim⁹.fi. ff.de remis.l.vna.C.de ingenuis.l.ij.⁊ in q̄daz decre. Inno.iiij.solet a nonnullis.li.vj.

q Cōtra appellatōez l.legitimā.vñ non tenu it excōicatō: qō ex eo p̄z qz de fcō fuit absolut⁹: vñ cessare a diuinis non debuit.j.de sen.ex.per tuas.⁊.c.solet a nōnullis.lib.vj.

r Eum statuz. sic.j.e. bone.⁊.s.de of.dele.si p q̄nōum.⁊.ij.q.vj. appellatiōe interposita.⁊ ff nihil Inno.ap. pen. l.vna.⁊.s.ō iureiur. veniētes.⁊.s.de elec.cum inter canonicos.

Quam teneamur Sūmat vt i rubro fm cōez itellectū. Lōis diuisio.sda ibi:prudentie.Ab.fic.

s Reformare.p seruū ēt turbata possessio potest recuperari absente domino. C.si p vim vel alio modo.l i.

t Pretermisso.⁊ sic vt q̄ in eo tm̄ articulo sup quo appellat exempt⁹ est a iurisditiōe iudicis sui ordiarij.j.eo.ꝓpositū.⁊.s.e.ad hoc.⁊ ꝓtiuz ex illis decre.colligit.⁊ ad hoc ē ar.ff.apud euz a quo ap.l.vna.vñ pōt possessionē illā reforma re: nec p hoc itelligit renūciaf appellatōi. vt b pz. In delegato secꝰ: qz ex quo appellat ab ipo ex legitima cā nulla remanet ei iurisditio.j.e.vt debit⁹. vñ si rediret ad delegatū. renūciaf itelligit appellatiōi.s.de offi.dele.gratū.s.de testi.cū venissent.

Consulunt. Gñalis appellatō si fiat i oīb⁹ causis ñ vz. si fiat: in vna tm̄ bñ vz.b.d. vl'sūma sic: vt i rubro.fa ps ibi:si vo. Ab.si.

v Generalis. Hic admittit gñalis appellatio.ꝑ.s.e.c.ij. vbi ñ admittit.fz q̄ dic b i vna cā soluit.ꝑ ibi logt de gñali appellatiōe q̄ fit

Super eo: ⁊ infra. Sacri canones ante ⁊ post litis ꝓtestationez[a]: ⁊ in platiōe sentētie ⁊ post: singulis facultatē tribuūt appellādi. leges aūt seculares ap.nisi in casibus[b] ante sententiaz non admittūt.

In causis q̄qz ecclesiasticis vbi ap.remedium tollitur: sicut ap[c]. ita recusatiōi non est aliqtenus deferendū. Si aūt infra certū tēpus lis decidēda cōmittit: ex tūc terminus icipit currere quū iudices cōti gerit lras recepisse[b]. Item.

Cōuentus sup iniuria clerici vl' sup adulterio appellare potest nisi sit notorius.h.d.cū.c.sequenti.

Peruenit ad nos: q̄ cū clerici conquerantur ab aliquib⁹ se vulneratos vl'alias esse lesos qui impetuntur ap.se. appellāt: ⁊ infra.

F.t.mandam⁹ q̄ten⁹ si eoz excessus publicus nō sit ⁊ notorius eos ecclesia.cen.compellas[c] vt infra cō ueniens tps ap.iterpositaz, pseq̄tur. Si vero public⁹ est ⁊ notoꝛ[d]: ap.obtentu nō permittas: gn eos excōmunicatos denūcies: ipsosqz facias sicut excōicatos cautius euitari donec[e] passis iniuriam satisfaciant: ⁊ cum litteris tuis ap.se.conspectui se repzesentent.

Item archiepiscopo tol.

Summatū est supza.c.primo.

Consuluit nos. F.L.⁊ infra.

Lō.t.durim⁹ rñdenduz: q̄ si aliqui quos manifestū sit ⁊ notoriū vzoꝛez alterius detinere aut iecisse manus violentas in clericū appellauerint: eoz appellatiōi nō est aliquatenus[b] deferenduz. Sz cū multa dicantur notoria[i] que nō sūt pzouidere debes ne quod dubium est pro notorio videaris habere. Illos autem qui appellant a pzesentia tua coge[k] infra tempus conueniens ap.interpositā p̄seq: aut iudicio tuo ap.re.parere. Item.

Hoc.c.summatuz est supza eo. c.meminimus.

Suggestuz est auribus nr̄is q̄ cū oppzessi ad p̄sidiuz apo.se. currunt ⁊ appellatiōe facta iter arripiunt: aduersarij eoruz ap.interpositā cognoscentes: nec ad p̄sentiam nostraz accedūt: nec respōsalez transmittūt: cum aūt senserit illos nr̄as lr̄as reportasse: in vocez ap[l]. p̄rūpūt ⁊ iter ad nos arripiunt ve niēdi: vt sic eoruz sollicitudinez a q bus ipetuntur eludant. Tue consul.t.r.vt si quis deprehensus[m] fuerit hoc ex fraude vel malicia facere ap.eius non deferas: neqz ob id cām tibi cōmissam terminare postponas: qz decretalē epl'am[n] q̄ tales muniri vident nō ad deprimendā cuiusqz iusticiā sz ad remouendū[o] grauamen nos feciſſe cognoscas.

Item chorac. archiepiscopo.

Excōicat⁹ pēdēte cognitiōe appellatiōis absolui pōt ad cautelā ⁊ si appet eū legitīe appellasse: ñ punit p eo q̄ iteri celebrauit diuina.

Ad p̄sentiā nostrā. R. p̄sbyteꝛo veniente epo tusculano: ⁊ p.sancte susanne card.tuā ⁊ ipsius cām cōmisimus audiendā. Qui ad obiectionē tuaz lz.r. p̄sbyter nō esset excōicat⁹ de iure: de fcō tñ fecerunt eū absolui[p]. Ideoqz mādamus q̄ten⁹ p̄dictū p̄sbyterū, p eo q̄ post excōicatōez ꝓtra[q] ap.factaz diuina cantauit: nullatenus iquietes sed ad eū statuz[r] reducas omnia in quo erant tempoze appel.emisse.

Item cantuarien.archiepo.

Si appellās turbat i possessione sup qua fuit appellatuz inde a quo pōt illā possessionez sibi reformare appel.i suo statu pmanente.

Quam teneamur: ⁊ infra. Quoniā nos cōsulere voluisti vtz si eoz possessio q̄ ad audientiā. N. appellāt turbata fuerit: tibi eā sibi liceat reformare[r] eo de quo appellatio est interposita pretermisso[t]. Pru.t.respon.q̄ si extinde ad te querela peruenerit: id ordine iudiciario tibi licebit experiri.

Item epo ⁊ archi.de bonon.

Generalis et vaga appellatio respectu cuiusl libet grauaminis ñ valet sed restricta ad certā cām sic.

Consuluit: ⁊ infra Cōsul.v.t. r.q̄ si generaliter ap.gs interpoeret ab oi grauamīe qō sibi posset ꝓtingē: hmōi ap.tenere nō dz.

Si vero ab aliquo iudice sup oi grauamine qō i vna cā sibi possit i ferri: quāqua generalis[u] appellatō sit interposita: appellationi tamen eius est ab eodez iudice deferēduz.

Item zamorien.episcopo.

Appellatio frīmola nō excusat inferiorez quomin⁹ teneaf obedire superiori ⁊ vt de contēpto pniaf.

in qualibet causa. sed nec istud tenet: qz causa pbabilis semper est exponenda: aliter non mittit appellatio siue generalis fit: siue specialis. j. eo. vt debitus. z. c. cum speciali. §. porro.

Quam parati. ℙretextu appellatois ñ dz subdit⁹ ptenere ordinariū. ita cōiter sūmat: sz certe b sūmatio est nimis gnalis z de nibilo fuit p. c. vt debit⁹. j. e. sūma ergo sic vt in rubro. z est casus valde no. i eo qō dixi istuz puniēdū. diuiditur. nā primo pōit qō opponebat cardialis ꝛ epz. scōo excusatōez epi ibi: cunqz. tertio rñsionē ad illā ibi Cardinalis eē. Quarto citationem episcopi ibi nos vero. Ab. si.

a ℙromlgauit. pp cōtumaciaz. vt. xj. qō. iij. certū. z. §. e. si duobus.

b Reges. ar. qꝑ excusaret euz auctoritas regis si in legatiōe regis iuentus fuisset. ar. xix. dis. si epūs. lxiij. di. salōitane. z i auē. qūo opoz. episc. §. illud. colla. i. xxiij. q. vl. si ät vobis. arg. ꝛ qꝑ nō excusat. xxiij. q. vlti. quo ausu. z. c. repbēsibile. xxv. q. i. oē. z. xij. qō. ij. quicūqz militū. sol. si mādatuz regis pueniat mandatū cuiuslibet plati post dñm papam: tūc regi obtēperādū ē: si ab ipso teneat regalia. xxiij. q. vl. §. ecce. quod si papa vocat euz postea exēplo petri relictz oib⁹ regalib⁹ seqt papaz: vñ iste ēt si ibi fuisset ōbuit venire ad cardinalē exēplo petri q vicem pape gerebat. x ciij. dist c. vl. xxiiij. di. c. i.

c Suus nūcius. arg. qꝑ simplici nūcio credēduz ē ēt i alteri⁹ piudiciū. ff. de re. eo. q sub tuto. vel cur. l. magis. §. illō. ar. ꝛtra. ſ. de of. dele. prudētiā. qz dr ibi: p certuz nunciuz litteratorie destinatū: z vni testi i alteri⁹ piudiciuz credi nō dz. ſ. ō test. veniēs. i. z. c. lz. nūcio tñ publico iurato fidē exeq offīm suū bñ credit circa citatōes. aliter non crederet. ar. ſ. de presum. illud. ſ. de prescri. ad audientiam. z ar. ꝓdicte. l.

d Obtentu. appellatōis. z sic duplici defensiōe defendebat iste: auctoritate regis z p appellatiōez qz nemo pbibet plurib⁹ defensiōib⁹ vti. ff. de exce. nemo. z. ſ. de pscri. auditz. ℙreterea si appellatio tenuit z cardialis sciuit illū appellasse: sinia cardialis nō tenuit. ſ. e. si duob⁹. qre ꝑ papa nō admittit talē appellatōz: qz nō ꝓstabat qꝑ appellasz. vl qz iusta fuisz appellatō lz allegaret z poti⁹ debuit credi cardiali z nūcio qꝑ illi q b tm allegabat: z ꝓterea debuit ire z allegar priuilegiū suū. ff. de iu. si qs ex aliēa. z. ſ. e. si duob⁹. marie si in vna legatiōe inueniebat. ff. de iurisd. om. iudi. l. vl. ar. a contrario sensu.

e Ostensurus. sz qre papa mādat qꝑ veniat ad curiā cū cardialis excipiat ꝑ eū: vt vr p id qō dic i pn. qꝑ parat⁹ erat petitiōes illi⁹ admittere. sz p exceptionē repelli tm debuit ñ puniri. ſ. de ord. co. c. ij. cardinalis nō excipiebat ēt simplr. imo ōnūciabat dño pape ꝓtumaciā suā z excōicatōez suā vt ide puniret z repelleret a petitōib⁹ suis tāqꝑ excōicatus: qre papa ipm nō audiuit pp excōicationē z ppter contumaciam z contemptum sedis apostolice vocat ipsum ad apostolicaz sedem. j. de accu. veniens. in fi.

Ad dec. Qui iurauit stare mādato ecclie nō audit appellās ꝑ iuramētuz: si tñ de facto grauat appellare poterit. b. d. cuz se. vr sūma cōpendiosius sic vt in rubro. scōa pars ibi: id tua. Ab. si.

f Et postea appellāt. sz qre nō ꝓpellunt ꝑcise ēt stare iudicio ecclie sm qꝑ iurauerūt. iō nō ꝓpellunt: qz grauabāt. alr nō admittit hodie appellatio. j. e. vt debitus. z ideo non videt deserere iuramentum: cum ex iusta cā dimittat illud. ff. qui fatisda. cog. l. vl.

g Infra. xl. nō artat ad b nisi fz qꝑ visuz fuerit iudici: vt. ſ. e. cū sit rōana.

b Iter arripere. Dic ꝓfigit termin⁹ ad iter arripiēdū. si. ſ. e. personas.

i ℙrosequendā. Contra. j. e. c. proxi. sed soluitur ibi.

Questioni. Cōis diuisio. secunda pars ibi: questioni. Ab. si.

k Deferēdū. ſ. c. pxi. ꝑ ibi iusta ō cā appellauit: b cā subterfugij. vt lra dic z lra soluit ꝑ. vl sic itelligue diuersitatē istaz decr. ibi iurauit stat iudicio eccle: qa pp ꝓtumaciā fuerat excōicat⁹ z lz appellz ex cā ꝓbabili: indicio stat itelligit: qz fac qō ius sibi pmittit. j. e. vt ōbit⁹ ar. ff. iu. sol. cū apud. z. ff. rez ra. ba. l. iij. §. falsus. hic erat excōicatus p aliquo ōlicto in quo iacebat qz forte idē detinebat vroē alteri⁹ z sup b iurauit stat mādatz eccle: sz stati añ mādatū vl mādato fcō qꝑ illā vlteri⁹ dimitteret icōtinēti appellauit. tali appellatiōi ñ ē aliqten⁹ ōferēdū qz ꝑ iudicat iuramto suo: z b satz ꝓt colligier ipa lra vbi dic appellatōi q iuramto ei⁹ ōbeat ōrogar: qz siñ iuramto tali appellatiōi ñ ē ōferēdū: p quā i sua iniquitate remanet. j. c. pxi. z. ſ. e. ꝓsuluit. z. c. cū sit romana in fi.

l Reducēd⁹: sic. j. ō sen. exc. sacro. vsus fi. ſ. ō of. or. ad rēmēdā i fi. sz nunqd itez recipiet iuramtū ab eo stādi mādato eccle. cū iā semel deierauit. Lau. dixit. qꝑ sic. z ē ar. optimū. ſ. ō ma. ꝛob. cū i ecclesijs. ar. ꝑ. xxij. q. v. puuli. z vj. q. i. qcūqz. z. ſ. ō pſū. lras sz ibi ñ admittit ad iuramtū vt possit testificari p aliquo i opprobriū ipsoz q piuri sūt. sic. ſ. ō test. testimoniuz. Itē ar. ꝑ. ij. q. vij. ñ pñt. sz illō in telligit añqꝑ pēiteat. T. dicebat qꝑ aliā cautiōez ōbeat ab isto recipe ꝓter iuramtū. ſ. fideiussoriā cautōez vl pignoraticiā. ff. mā. l. si mādato. §. vl. z. fi. ō fideicō. li. l. iij. §. ad ijci. ar. illi⁹ ōcr. lras. sz illō loqt cū suspectus ē ō bñsi: vñ ecclesia recipit fideiussoriā cautionē ad dānū illi⁹: z ala. b idē sentiebat. ar. ſ. ō pcura. c. i. z ſ. ō pſū. scribā. Dico cū Lau. qꝑ itez isti iurabūt i ꝓfusiōez ipoz: z qꝑ forma ē talis qꝑ cū iuramēto absoluat. j. de sen. exc. ex tenore. z. c. cū desideres. in fi. z. c. sup eo. m Qō p posse. als nō cōpellit. xiij. q. vj. si res. z xxiij. q. viij. pessimā. j. de vsu. cū tu. qz i possibile ꝑceptum non obligat. ff. que sen. sine ap. rescin. paulus. si. ſ. de pac. c. vl. Ber.

Preterea. Sūmatur vt in rubro. sed supple ad ter. idez eē de antea commissis si nūc de illis accusat: vt in. c. ad hec. i. ſ. e. z. c. proposuit. j. eo. Due sunt partes. Secunda ibi: diximus. Ab. si.

n Grauia. marie qñ si sup articulo aliqua appellatio fcā est ad ea q postea emergunt nō extēdit: qz alijs remanet sub iurisditione iudicis sui. j. e. pposuit. z. ſ. eo. cuz teneamur. ergo multo forti⁹ appellatio illos non defendit in enormibus. vt. j. e. proposuit.

o Iniqtate. sic. ſ. e. ad nfaz. z cum sit. i fin. z. c. puenit. z. c. consuluit.

Constitutus. ℙrima pars ōcise narrat fcm. Scōa dat iudices ibi: iōqz. ℙremitte qꝑ vacāte ista ecclia cathedrali ꝓueniētibus oibus ad quos spectabat electio archidiacon⁹ noīauerit quēdā ꝓsociū eligēdū i epz fuit obuiatū z ꝑdcm a religs ne eligeret cuz eēt excōicat⁹ ac fuit iterposita appellatō si sec⁹ fieret. Sz hac appellatōe ñ obstāte archidiacon⁹ cū qbusdā pauc ō capło pcessit ad electōez isti⁹ epi z appellatōez iterposuit ne in piudiciuz isti⁹ electōis attētaret aliqd: hac scōa appellatōe ñ obstāte reliq faciētes maiorē ptēpcesserūt ad electōez z qndā aliuz elegerūt: vtraqz electio deuoluta fuit ad sede ap. z papa mādat vt in lra ꝓtinet. Ab. si.

p Excōicatōis. idē eēt si suspēsus eēt nā suspēsi z excōicati nec eligi nec eligi pñt. ſ. de ꝓsue. cuz dilect⁹. z. ſ. de ele. cuz iter. r. z. ix. q. i. nos i boiez ar. contra. j. de cle. excō. mi. si celebrat. sed ibi soluitur.

q Noiationem. si fuit simplex noiatio nullum ius fuit acquisitum nominato. ſ. de elec. qꝑ sicut. z. ij. q. vj. noiationes. vnde nullū potuit impedi-

mentum prestare sequenti electioni.

a ¶ Maioris.s.de elec.q; pp.t.c.eccleſia veſtra.vbi de hoc.

b ¶ Nō obstāte.appellatōe q; frustra iplorat legis auxiliū q ꝓmittit i legē: j.e.an sit.j.ō vsur.q; frustra.ff.ō mino.auxiliū.i fi.s.de ele.bōe.j.ō imu. eccle.c.vl.t.C.ō re.cre.gñalī.§.i.ar.ꝑ.s.de ele.ꝓsideranim⁹.t.c.auditis.

Dicas q; b ꝑ noiatio siue fuerit electō siue noiatō:nulla fuit trib⁹ de cāis:q; p⁹ appellatōez iterpositā t p⁹ denūciationē excōicatōis.cū ex cōicati electio ipso iure nulla sit t a lōge miori pte:alia vo ꝙsi a tota ecclia.vñ merito p ualuit t appellatōez obijcēs ille nō poterat cū ipse appellatiōi non detulerit.vt.s.de ele.bone.t.j.e.an sit.

PRoposuit. Scōz itel lectū itrisecū sūmat vt i rubro.Et primo pōit ꝙsultatō scōo rūsio. scōa ibi:sup quo.

c ¶ In alijs.t ita pz q; appellatō ñ eximit appellātē a iurisditōe iudicis nisi i eo tm̄ sup quo appellat.s.e.cum teneamur.t.c.ad hoc.t.j.eo. pastoralis.§.verum.

d ¶ Nō oz.b vbū oz necessitate ꝑportat.si.rj.q.iij. debēt. vñ si appellās vlt eū recusat ꝑt q; suspect⁹ ē:vt b dic.t.s. e.ad b.aliogn si nollet eū recusare tenet coꝝ illo rndere. q; su⁹ iudex ē.sz qd si appellauī a delegato:t pdēte appellatōe itez dat iudex ꝑme i alia cā.nūqd potero ipz recusare pp ipaz appellationē dicas q; sic.ar.isti⁹.c.dicas q; b recusatō pdēte pōte appellatōe ē i pdēti. nā si pnūciet appellatō ñ tēuisse appet q; eū grauauit:t sic admittit recusatō i ꝑa cā.ar.j.e. postrēo si āt pnūciat male appellatū appet q; illuz ñ grauauit.vñ remittit ad ipz iudicē.j.e.c. cū i ecclia t.c.vt ōbit⁹.t sic ñ poterit eū recusare i alia cā.

e ¶ Manifesto.bēs b q; i notoꝝis nō ē loc⁹ recusatōi sicut nec appellatiōi.s.e.cū sit.t c.puēit.t.c.ꝙsuluit.ar.ꝑ. iij. q.v.q; suspecti. sed illud de manifestis nō notoꝝis.b vo de mānifesto quod ē notoriū.

QUa fronte. Sūmat vt i rubro ꝑz vnū itellectū quē tñ opz limitare qñ excōicatio nō fuit lata p mānifesta ꝙtumacia q; tūc ñ oz absolui nisi satisfactōe p̄cedēte vt in c.ex pte.el.i.j.de.vb.sig. ꝑz aliū itellectū pōt sic sūmari. Appellās ab excōicatōe ꝑt petet absolutōez ab excōicatoꝝ a quo appellauit ñ obstāte appellatōe sua vl appellatōe iterposita p aduersariū ne absoluat ñ tñ iste tex.itellect⁹ mltū ꝙgruit lre. Diuidit.ꝑma ps repbēdit q; rē tē.ba ibi:sane ipi⁹.duplici cōni rndet.Ab.si.

f ¶ Peruertet.nā iur posset ei dici peccasti:gesce.ar.iij.q.vij.§.tria.t.§.sūt āt.v.idem testatur.

g ¶ Canonicū.q; bmōi spūalia i ecclia:siue capīs ad b deputatis fieri debēt.rxiij.di.in noie.t.ij.q.vij.ꝓceptū.t.rxiij.q.vl.conenioꝝ.t.s.de elec. cū terra.t.c.quod sicut.t.j.de imu.ec.c.i.t.c.cum eccl'ia ar.contra.

h ¶ Debitū iurꝫ.ꝙfirmatio.n.cāe cognitōez desiderat.vt.rxiij.di.illud.rl vij.d.de petro.t iō de plāo expediri ñ ꝑt.iij.q.iij.§.spaciū.t.§.a iudice. t.ij.q.iij.§.notādū.v.itē p tribūali.t ñ de plano.t.ff.de of.pcōsul.nec q; q̄.C.de sen.t iterlo.om.iudi.cū sniaz.ff.de re.iu.oia q̄cunq; .t talia fieri non debēt nisi pmissa diligēti examinatione tā psone q̄ de modo electionis.s.de ele.nihil ē.t fieri non debēt sine consilio capīs sui.vl maioris partis.j.de bis q̄ fi.a prela.sine consensu ca.nouit.t.c.quanto.

i ¶ Qualibet.non manifesta.q; si aliqs est excōicatus p manifesta offensa non absoluitur ante satisfactionē.j.de ver.sig.ex parte.

k ¶ Decedat.q; pp pcm̄ bō citi⁹ ēt mori ꝑsumit.rj.q.iij. epi si sacerdotali. banⁿ cū assensu cleri epāt⁹: vel maioris[a] t sanioris ptis pnoiatū. J.in eꝝ t pastoꝝez elegerit:nō obstāte[b] ap.p̄fati archidi.si ipse ap. prius facte nō detulit:electiōez de prefato. J.factaz auc.ap.confirmetis.

I Dem eboracen.archiepiscopo.

¶ Appellās ab ordinario in vna cā in alijs coꝝ eo respōdere teneāt. pōt tñ eū recusare vt suspectus nisi ꝙueniat de crimīe manifesto: t i q; non cadit excusatio nec suspitio vt q; ipōit pena iuris surgēs ipo fco.

PRoposuit nobis. m.clericus tuus:q; sepe ꝙtigit: vt cū aligs sup aliq; cā appellat i alijs[c] cāis in qb⁹ nō ē appellatus rndere recusetꝰ Sup quo.t.t.Rn.q; lz ꝓ illa appellatiōe nō min⁹ teneāt in alijs sup qb⁹ appellatū nō est rndere:iudex tñ a quo appellat: q; illi oino suspect⁹ ē:eū non debet⁹ ad respondendū sup alijs cōpellere:nisi pro crimīe a deo graui t mānifesto[c] quo ipso actu merito sit damnādus.

I Dem cantuarien.archiepo.

¶ Absoluitur excōicatus cautiōe recepta licet aduersarius vel excōmunicatoꝝ ne absoluat appellet.

QUa fronte nos ꝙsulere uales ñ videm⁹:cū dicaris ordinē iuris puertef.iā.n.nō in ecclesia sicut est canonicū[g] t honestū:nō etiā in palatio:nō i camera tua:sz i camera regis cōtra debitū[h] iuris t pōtificalis officij dignitatē eꝝ electiōes clericis ꝙfirmare: t ifra.

Sane si qs ꝑ ꝙtumacia vel alia q̄libet[i] cā iterdicto vel excōicatione tenet astrict⁹:t offert se ad iusticiaz de bis ꝑ q̄bus sniam ipsaz excepit iudex eū ne i excōicatione decedat[k] absoluere poterit etiaz si ps aduersa ne absoluatur ap.obstaculū iterponat.ab ipso tñ aī absolutionem sufficienti cautiōe[l] recepta: q; vel i p̄sentia ro.pō.ad cuius audientiaz appellat:si maluerit aduersari⁹ vl coraz iudice cui cām deleganerit inder pareat equitati. De bis etiaz q; conquerunt[m] se irrationabiliter ex cōicatōi vel iterdicto suppositos illud[n] idem dicimus:etiam si bi qui huiusmodi protulerunt sniam ad se.ap.duxerint appellandum.

I Dem in concil.latera.

¶ Prelatus subdituz suspendere vel excōicare nō oz nisi monitōe p̄missa:nec subdit⁹ cōtra disciplinaz ecclesiasticā appellare pōt maxime si ē religiosus.hoc primo. Et inder a quo p̄figit terminū appellāti ad appellationē,psequendā infra quē si non,pseq; iudex a quo reassumit iurisditionē hoc ſo.Appellans vero nō,pseqūs appellationē suam condemnat in expensis appellato hoc prosequenti.hoc tertio.

REprehēsibilis:t infra. Presenti decreto statuim⁹ vt nec plati:nisi canonica ꝓmonitiōe[o] premissa:suspensiōis vel excōicatiōis sniam,pferāt[p] in subiectos:nisi forte talis sit culpa q; ipo[q] suo facto suspēsionis vel excōicatiōis penā inducat. Nec subiecti[r] contra disciplinā ecclesiasticā in vocē ap.erumpāt. Si vo quisquā,p sui necessitate crediderit appellādū:cōpetēs[s] ei ad,pseqndā appellationez termin⁹ p̄figat:infra quē si forte,pseq neglexerit tūc eps[t] libere sua auctoritate vtatur. Si aūt in quocunq; negocio aliquis appellauerit:,t eo q; appellatus fuerit veniente: q; appellat venire neglexerit: si quid ,pprius[u] habuerit:competentez illi recompēsationē faciat expensarū: vt hoc saltem timore territus in grauamen,alterius nō facile quis appellet. Precipue vero hoc in religiosis volumus obseruari: ne religiosi cum pro aliquo excessu fuerint corrigendi cōtra regulam fi.t ar.rij.q.i.c.ij.tollit de⁹ malos ō medio:nē pēm eoꝝ a ūgeat.rr iij.q.iiij.ea vidicta.v.magni sci viri.sic tollit bonos ne malicia mutet itellectū eoꝝ.ō pe.d.iiij.si ex bono.t iō pp piculū mortz ñ admittit b appellatō:nec i bis q; dilatiōez ñ capiūt.vt.ff.ō ap.re.vl nō.l. vl.t.ij.q.vij.§.diffinitiua.t.§.sūt quoꝝ.v.si qs ausus.C.ō sep.viola.l.vl.t.ff.de se.l.i.§. ij.t.l.solz. Preterea nihil depit aduersario si absoluat t ei pdest: quo casu si ē ei⁹ malicie indulgēdū.ff.ō rei vē.i fūdo. t.ff.ō aq̄ plu.ar.i sūma §.itē varij.sic pp piculū mortz citius absoluitur j.de senten.excō. sacro. t.c.nuper.

l ¶ Cautiōe.ergo nō iuratoria q; nole cautiōis simplex,pmissio itelligitur.C.de. v.fi. sancim⁹ imo iuratoria cautio p statur in absolutiōe:cuz illa sit forma ecclie gñaliter statuta.j.de sentē. ex.ex tenore.t cū defideres.t.c.sup eo.imo i casu isto cū excōicat qs qa nō paret iuri:ñ oz absolui:nisi pstita cautiōe sufficiēti:q; iuri parebit sic cū restituit possessio.s. de sequestra.c.i.in fi.sz i alijs excōicatōib⁹ sufficit iuratoria als videret fieri iniuria aduersario.

m ¶ Conquerunt.coraz supiore excōicatoꝝ q; simplicez q̄relā de excōicatiōe cognoscere pt.s. de of.oꝝ.ad reprimēdā t.j.de sen.ex.sacro.

n ¶ Illud idez.q; absoluat.s.nō obstāte appellatōe illi⁹ q; ipuz excōicauit.ar.contra.j.e.sollicitudinem.so. ibi.

REprehēsibilis. Quinq; sunt dicta tex.secundū ibi:nec subiecti.tertiū ibi:si vo. q̄r tū ibi:si aūt.quintū ibi. pcipue vo.Ab.si.

o ¶ Cōmonitiōe. terna s.illa eniz dr canonica. xxv.q.vij.oēs decime. t.xxiij.q.iiij.de pryteroꝝ.de canōica admonitione bēs.s.de iudi.nouit.t.ii.q.i.si peccauerit t si qs ea omissa aliquē excōicauerit p vnuz mēsez igressuz ecclie sibi nouerit iterdictuz.j.de sen.ex.sacro.t i odiū p̄latoꝝ q; excōicabāt ñ p̄missa admōitōe ꝓ istud ꝓcil.emanauit illa ꝓst. sacro.t.c.cū medicinal.q; ipōit ipo iure penā illā plat. p

p ¶ Pro ferāt:tz tñ lz ꝓ b faciāt.rj.q.iij.sn̄la pastoꝝ nisi in duob⁹ casib⁹.j. de sē.ex.p tuas.vbi bēs duos casus.tertiū bēs i.c.statuim⁹.t q̄rtuz bēs xxiij.q.i.audiuim⁹.t sic sūt q̄tuor casus i qb⁹ non tz sn̄la pastoris.

q ¶ Ipo suo gñe.i.ipo fco.s.e.ꝓposuit.i fi.t.xxij.q.iiij.si qs suadēte xxj.di.si qs sacerdotū.t.c.si qs amō.i.q.i.repiūt.t.j.de sē.ex.si ꝙcubie.c.nup tūc.n.pūt sine admōitōe t sine pēa illi⁹ ꝓstōis sacro pūtri.

r ¶ Nec subiecti.q; subiecti ꝓstōez illā ñ ꝑuabāt imo i differēter appellabāt ñ expectata aliq; admōitiōe: nulla cā p̄missa.alia ēt ꝓstō edita ē ꝓ ipos q̄ ill' ponit filētiū.j.e.cū spāli.t sic pz q; sbditi ꝓ eccl'iasticā disciplinā non appellāt nisi grauarēt liuste ꝑz tenorē illi⁹ ꝓstōis cū spāli.

s ¶ Cōpetēs.ꝑz tēorē illi⁹ dcr.s.e.cū sit.si exposuit cāz ꝑbabilē sue aplatōis aī sniaz.j.e.vt ōbit⁹.p⁹ sniaz ñ ē necesse allegare aliquā cām.

t ¶ Tūc eps.q; pinde ē ac si nō appellauit.s.e.cū sit.t.j.e.sepe.

v ¶ Propriū.pūt appellās q; ñ,pseq; ap.i expēsis alteri pti ex eo q; ipz ad iudiciū,pseq⁹ ñ vēit:t si,quocat⁹ fuisz p̄curatorē ñ ad tractādā litē: sz ad ipetrādas lras:aduersario legitie,pseqnte ad totā cāz si

militer ꝓdẽnat: qꝛ nõ venit sufficiẽter. ſ. e. nicolao. ſz ſi nõ bẽat ꝓpriã alſ puniet ꝑz arbitriũ iudicis. xxiiij. q. vj. ſi res. ꝛ. ſ. ó do. ꝛ ꝓtu. finẽ. in ſi. ſi. ff. de iudi. eum quẽ temere. ſ. de reſcrip. ceterum. ꝛ. c. vl.

a ¶ Regularem. ſic. ſ. eo. ad noſtram. vbi de boc.

Sbec. Duo ſunt dicta ſm ibi: aut ſi. Ab. ſi.

b ¶ Cõpellere. ſub alternatiõe vt dcm̃ ẽ. ſ. e. cõ ſuluit. ꝛ. c. puenit. ſic alternatiue ꝓpellit qs ad continentiã: vt. xxij. q. ij. multorum.

c ¶ Suſpectũ. ꝛ ita ordinari⁹ põt recuſari ó hac ſuſpitiõe. tene qõ dc. ſ. e. cuz ſpeciali. ꝛ. ſ. ó fo. ꝓpe. ſi quis. Ber.

Peruenit. In prima ponit deciſa cõ ſultatio. i ſcõa rñſio ibi: cũ autẽ. q̃ tria facit. q̃ ꝑ docto. patent. Ab. ſi.

d ¶ Reſidẽtiaz. quã qlibet cleric⁹ de iure cõi facere dz. ij. q. i. ſi qs i clero ꝛ. xcj. di. eleutherius ſ. ó cle. nõ reſi. ex tue. qꝛ nõnulli. niſi iuſta cã excuſãt: puta infirmitate vl̃ ſi abeſt ó licẽtia ꝓlati ſui ſ. ó cle. nõ reſi. relatũ.

e ¶ Fruſtratorie. Et ita admittit̃ ꝫ fruſtratorie appellatõ ꝫ bodie ñ recipit̃: niſi cã ꝓbabilis exponat i appellatõe. ſ. e. vt debitus. ꝛ. c. cũ ſpãli ꝛ. c. interpoſita.

f ¶ Arripiat. Termin⁹ iſte dat ad iter arripiendũ, nõ pñtãdũ ſe iudici. de ꝫ dcm̃ ẽ. ſ. e. ꝓſonas. ad ꝫ tũ ꝑciſe nõ põt cõpelli. C. de ap. eos in ſi. ſz ſub alternatiõe vt ſepius dictum eſt.

g ¶ Aſſignes: ſz exquo appellatõ ei⁹ admittit̃: q̃re dic̃ papa q ꝫ ñficia illi⁹ alij iteri aſſignẽtur cũ appellatõe interpoſita q̃ recipit̃ nihil ĩnouatio dz. ij. q. vj. §. appellatiõe. ꝫ iõ fit qꝛ eccl̃ia interiz nõ dz carere ſuffragio clerici: ꝛ iõ ne ſuitiũ eccl̃ie ꝓ appellationez illi⁹ diminuat: ſubtrabit̃ illi ñficiuz ꝛ aſſignatur alij qui interim officiet eccl̃eſiam vice ſua: quia fruſtratoria videbatur appellatio.

b ¶ Prius. ex boc ꝑz q ꝙ i eccl̃eſia ſua ñ vult facere reſidẽtiã põt a ꝓlato ſuo ea priuari: niſi iuſta cã fuerit ipedit⁹. q̃re reſidet nõ poſſz. ſ. ó cleri. nõ reſi. iter q̃ttuor. ꝛ c. vl. de hac materia dictũ ẽ. ſ. vt li. nõ ꝓteſta. quoniam frequenter.

Conſuluit. Cõis diuiſio. Scda ibi: ñ ꝙuenit. Et itellige hãc litteraz duobus modis Primo q cum epꝰ cõpelleret iudeos: vt dimitterẽt mãcipia xp̃iana i ſua libertate cum nõ ſit licitũ eis ſz iuris diſpoſitõez bñ ſuos xp̃iãos appellabãt ab eo ꝓ regẽ frãcoꝝ q iterponebat appellatõez i fauorẽ iudeoꝝ a qbus forte mꝫta ꝓmoda peipiebat. Scdo mõ ꝑt itelligi q ñ appellabãt ꝫ rex. ſz appellabãt ab eo q tãq̃ miſter eccl̃ie ꝓpellebat iudeos vt dimitterẽt ſuos xp̃iãos: ꝛ vtraq̃z lec. põt adaptari lfe: nec mutat iuris diſpoſitio. nã vtroq̃z caſu appellatõ erat ꝫ diſpoſitionẽ iuris merito nõ erat admittenda. Ab. ſi.

i ¶ Pro hmõi appellatõib⁹. Hmõi appellatõib⁹ nõ ẽ ꝺferẽdũ ꝫ canõicas ſactões. liij. di. mãcipia. ó quo ꝺcreto ſit ꝫ merito. ꝛ. ſ. ó iude. mitꝛ. ꝛ. c. iudei. ij. q. c. cũ ſit nimis. ꝛ ſic ꝑz q appellatõ q̃ ſit ꝫ leges vl̃ canões ñ ẽ aliq̃ten⁹ admittẽda. ſ. ó cle. ñ reſi. c. latũ. b.

Abec. Idez dicit qõ c. meminim⁹. ꝛ. c. Suggeſtũ. ſ. e. vl̃ ſpãli⁹ vt i rubro ſed vtruz bodie miſſio nũcij aliqd opet dicã plene i. c. vt debitus. ſ. e. Ab. ſi.

k ¶ Delegatio. i. cognitio delegationis facte.

l ¶ Ad ſe. ap. ꝺſtinaſſe bodie ñ admittit̃ tal̃ appellatio. qꝛ ſi bñet lfas ſup eodẽ negocio ñ ꝓdeſſz: ñ ñdũ eẽnt iudici pñtate. ſ. e. vt debit⁹. ſi. bẽs. ſ. e. meminimus. vbi de boc.

m Depone. ꝓtempſit: ex ꝫ q ſi ꝓlatus modũ excedat i correctiõe q ꝫ bñ admittit̃ appellatõ a tali correctõe ſ. ó of. oꝛ. ſz a correctiõe ñ appelleꝫ. ſ. e. ad nfaz. ꝛ. c. fr̃bẽ ſibi⁹ vl̃. rñ. ꝛ. ſ. e. cũ ſpãli. i ſi.

n ¶ Exceſſu ꝛ ſic ꝑz q q ñ defert legitie appellationi: dz puniri: vt ſi cleric⁹ fuit ꝺponi dz. ij. qõ. vj. decreto. ſi laic⁹. xxx. pondo auri mulctet. C. de ap. quoniã iudices.

o Alia noſ. ſup. ſtatuim⁹.

p ¶ Infamia. ó q̃ purgare ſe nequeũt. ij. q. v. ꝓbyter. ꝛ. ſ. de ſimo. de boc.

q ¶ Cõuicti de plano ẽt ordie iudiciario ꝓ oia ñ ſuato. ſ. de accu. oli. qꝛ regulares hmõi ó facili pñt a ſuis adminiſtratiõi b⁹ amoueri: ꝛ ex leuib⁹ cãſ. ſ. de accu. q̃liter ꝛ qñ. in ſi. ꝛ. ſ. de ſimo. ꝓ tuas. in ſi.

r ¶ In cõi capl̃o. qõ facer̃ dñt abbates ꝛ ꝓzes de triẽnio in triẽniũ. ſ. de ſtatu re. i ſinglis ꝛ ſi ſpõte cedẽr noluerĩt: tũc ꝓſidẽtes capl̃o denũciẽt epo dioceſano q ipz remoueãt. ſ. de ſtatu re. i ſinglis. ꝛ. c. ſe. §. i. ꝛ i tali caſu nõ bz locũ ꝫ appellatio ꝓ hmõi correctionez marie cũ publice ſint ifamati: vt ꝑ talẽ appellatiõez remãeat ifamia. ſi. ſ. e. ꝓſuluit ſic ꝛ a pena legis appellari. ñ pt. ff. de vbo. ſig. l. antepeñ.

Daures. Aduerte qꝛ iſtud. c. nõ ẽ ex toto ſup fluũ. nã loqt̃ i ꝺlegato ó quo non bẽm⁹ ter. ita aptũ. Ab.

s ¶ Termin⁹. ꝫ iã ſepi⁹ dcm̃ ẽ ſ. e. perſonas. ꝛ. c. ſe. ꝛ. ſ. e. ſepe. ꝛ. c. oblate. qꝛ pinde ẽ ac ſi non eẽt appellatum.

Daudientiaz. Qui ſe ꝛ ſua ꝓtectõi pape ſbmittit: ſz vbũ appello ñ exp̃mat intelligit̃ appellaſſe. b. d. vl̃ ſũma meli⁹ fic vt i rubro Prio, narrat fcm̃. In ſecũdo dat iudicẽ ibi: ſz ãt. Ab. ſi.

t ¶ Eccleſie. q̃ eſt ꝓpria cõ poſtellane eccleſie.

u ¶ Ex ſimplicitate. vñ ei pcẽdũ fuit. lxxv. di. tãta. ꝛ. ff. ó iu. om. iu. ſi qs id. §. doli. ꝛ. ff. ſi qs i ius vo. ñ ie. l. ij. §. i. C. ó teſ. l. vl. ꝛ. ſ. ó ꝓſcri. ſup lfis.

r ¶ Ofe ꝓtectõi. ar. ꝫ. ſ. ó pui. ex pte. vbi ñ exmit̃: ſz aliqs bẽat lfas ꝓtectionis dñi pape a iuriſditõe ſui iudicꝫ. ſol. ibi loqt̃ de gñali ꝓtectiõe. ꝫ ſpãlis

paz appellare poteſt ne delegatus procedat. ſecus ſi poſt.

Abec ſicut aſſeris: et infra. Rñ. q⁹ iudex ſi ei cõſtiterit appellantẽ anteq̃z partes eſſent citate vel ꝺlegatio[h] cauſe pueniſſet ad ipſum qui ap. interponit obſtaculuz nuncium ad ſe. ap. [l]deſtinaſſe: facte debet appella. deferre: ſed ſi poſt citationem fuerit deſtinatus ſatis poteſt exequi quod mandatur.

¶ Dem.

¶ Qui non detulit appellationi interpoſite ad papaz mittit̃ cũ lfis ordinarij ad curiã puniendus.

Oe prione: ꝛ infra. Ceterum ſi prefatus canonicus prionem propter ſuas enormitates manifeſtas que ipſum notabilem reddũt ad ſe. ap. appellauit: ꝛ ipſe tali ap. deferre cõtempſit[m]: eũ cuz litteris tuis veritatez cõtinentibus de tanto exceſſu[n] ſatisfacturuz ad ſe. apo. venire compellas. ¶ Dem.

¶ Contra ꝓſtones regulares appellatio religioſum non defendit.

Quia nos[o]: ꝛ infra. Ut abbates: qui de aliqua publica infamia[p] publice reſperſi ſunt aut cõuicti[q]: deinde in cõmuni capitulo[r] cõmoniti prelationi cedere noluerunt: appellandi non habeant facultatem. ¶ Dem.

¶ Judex a quo põt pfigere terminum appellanti ad proſequendaz appellationem: quo lapſo reaſſumit iudex iuriſditionem.

Adaures noſtras: ꝛ ifra. Appellanti ad proſecutionẽ ap. terminus[t] congruus prefigatur: infra quez ſi appel. nõ fuerit proſecutus: ex tũc compellatur ſtare iudicio delegati.

¶ Dem abuleñ. epiſcopo.

¶ Si precedẽte grauamine quis ſummittit ſe protectiõi ſuperioris habetur pro appellãte dummodo ſeruauerit ea que in appellatione ſunt neceſſaria. ita limita.

Adaudientiã noſtrã noueris peruenisſe: q⁹ cum zamoren. epiſcopus. g. preſbyterum eccleſie[k] ſancti iacobi zamoren. multipliciter moleſtaret: tandem idem preſbyter ſe ꝛ eccleſiaz noſtre protectioni ſubiecit: ꝛ infra. Licet autẽ predictus ꝑſbyter ex ſimplicitate[v] forte verbuz ap. non expreſſit: quia tñ poſtquam ſe ꝛ ſua nr̃e protectioni[x]

ptectio fuit q̄ obtinuit vicē appellatōis. ⁊ ꝓterea ibi ꝓstat illos subesse su is plat̄ḃ sacerdos iste ñ erat ō iurisdictōe zamoren. eṗi: imo dicebat subes se se ecclie sci iacobi ꝓpostel. ⁊ erat i possessiōe libertat̄ ⁊ allegabat sup ḃ priuilegiū ꝓpostellane ecclie: q̄re sñia zamoren. nō tenuit. vñ sine cāe cogni tiōe ius sibi dicerē nō debuit in p̄sbyterꝝ illū. ipo. n. facto appellam⁹ ar. j. e. dilecti. ⁊. c. vt nostrum.

a ¶ Cognitōe. delegata a pa pa: q: ipe nō possz cognoscer̄ de ḃ an iusta cā fuisset hmōi ptectiovl nō: ⁊ bñet iurisditi onē i ipz: q: nemo ius sibi di cere pōt. C. ne qs in sua causa. l. vna. Ber.

b ¶ Tenere. ⁊ sic nulla fuit sñia tā㬠a nō suo iudice lata p hmōi ptectione: ac si vbuz appellatōis exp̄ssisset. sic. j. de sen. ex. per tuas.

Accepta. Diuiditur in duas partes. Scōa ibi: non debet. Ab. si.

c ¶ Ad eos. vt. ij. q. vj. §. vl. ⁊. C. si ep̄s accusat⁹. ⁊. C. ō ap. eos q. ⁊. j. ō sen. ex. p tuas. cō tra. s. de excep. cuz olim. i fi.

d ¶ Partes. i. ps appellās ñ obstāte ꝓdictōe alteri⁹ par tis p̄t appellās redire ad po rē iudicē. j. e. iterposita. §. ij. tñ ꝓdēnabit appellās aduer sario i exp̄ssis alteri pti: si ꝓdi cēte te aduersario reuertitur ad eū iudicē: vt ibi dicitur.

c Postremo. ꝓsanguineus ꝑz vsqz ad quē gradū i telligim⁹ istā ꝓsanguinitatē. vſ q̄ vsqz ad septimū: q: vſ qz ad illū graduz succederet illi alijs deficiētib⁹. xxxv. q. v. ad sedē. i pma col. vñ cū re maneat affectio pōt recusari vsqz ad illū gradū: i quo pos set ei succedeꝛ. ar. ꝑ. q: hodie ꝓsanguinitas vltra q̄rtū gra dū nō extēdit. j. ō ꝓsan. ⁊ af. nō dz. ar. illi⁹ ꝓstōnis nō dz. posse dici q̄ vltra q̄rtū gra dū ñ possz recusari: vt suspe ct⁹: sz certe honesti⁹ reputo: q: i supiozib⁹ adhuc repellat: q: sp affectō ⁊ dilectō p̄ma're māet ⁊ succederet ei: vt dcm̄ ē. modica. n. cā repellit iudi cē puta familiaritas. s. ō of. ōle. insinuāte. ⁊ piculosuz ē sb̄ iudice litigaꝛ suspecto. iiij. q. v. q̄ suspecti. ⁊. C. ō iudi. ap tissimi. Quid si iudex eq̄lr es set ꝓsanguine⁹ vtriusqz: tunc par affectiōis cā suspitionē remouet. ff de ritu nup. nō solū. §. de vno. Itē remouereꝛ iudex si eēt dñs ipetrātis. s. de of. dele. cām q̄. vbi plres casus notant. Itē de ḃ plres casus inuenies. s. vt lit. nō ꝓte. accedēs. Idē si ab ip so appellaꝛ in alia cā. s. e. ad boc. ⁊. c. ꝓposuit. de eo q̄ bic of: ⁊. s. de off. deleg. cām q̄. ⁊ in decre. p̄dicta accedēs. plene inuenies de boc.

f ¶ Aduocati. qui. n. fuit aduocatus in causa postea in ea iudex esse nō dz aut assessoꝛ: ne affectionis sue aduocationis memoꝛ incoꝛrupti iudicis non possit nomen p̄referre. C. de offi. assess. nemo. in fi.

Boec. Cōmunis diuisio. Secunda ibi: noueris. Ab. si.

g ¶ Iterdictū. No. q̄ excōicatō ⁊ iterdictū egparāt i ḃ vt fiāt excōica tio p⁹ appellatōez ñ tz. j. ō sen. ex. p tuas. ita ⁊ iterdcm̄ emissuz p appella tōez sb̄seq̄ntē ñ suspēdit: vt ḃ pz. ⁊ ecōuerso. j. e. pastoraꝛ. nisi sb̄ ꝓditōe po nat iterdcm̄: siue sñia ferat medio tpe p̄t appellari. j. e. ꝓterea. ⁊. j. e. dile ct⁹. §. q: sz. qd si aliq̄ ecclia iterdcā ē ⁊ eps suspēdat ad tps iterdcm̄: vt i ea celebreꝛ si qs tē appellat nūqd vz appellatō. vſ q̄ ñ lz relaxeꝛ iterdcm̄ ad tps vt i ea celebreꝛ iterdcm̄ tñ ē: ⁊ i iterdcā ecclia bñ celebraꝛ. j. ō p. cū ⁊ plā taꝛ. §. q̄ si. ⁊. c. vt p. s. ō of. oꝛ. irrefragabili. ⁊ excōicatz ēt p̄t ꝓdicari. j. de sē. ex. i. rñ. ⁊. c. cū volūtate. i. rñ. ñ. n. ē nouū iterdcm̄: lz ei⁹ executō suspēdaꝛ ar. ff. ō p̄c. sz si manēte. ff. ō pe. peculiū. §. si ere. ⁊ ita appellatō ñ suspēdit i terdcm̄: sic eps p̄t suspēdeꝛ suū iterdcm̄ nec p̄t appellaꝛ medio tpe ⁊ ḃ dñt lau. vi. ⁊. tā. ꝓdic. j. e. dilect⁹. §. q:. ⁊ alij direꝛt sic guil. naso. q̄ eps nū q̄ p̄t suspēdeꝛ suū iterdcm̄ qn tollat illō ex toto: vñ si tē appelleꝛ: ⁊ iusta sit ap pellatō: ōfendeꝛ p appellatōez: ⁊ illō qō iducūt p̄dcī doctoꝛes ad ḃ pbādū subiecerat ñ ōbuit sine cause cogni tione[a] aliqua sñia ꝓdēnari: manda mus quatenus si ita tibi constiterit sñiam quā p̄fatus eps in eundez p̄sbyterū tulit denūcies nō tenere[b]

Idem archi. terracoñ.

¶ Causa nō est ad iudicē a quo re mittenda appellatiōe adhuc nō iu stificata nisi de partium consensu.

Accepta conquestione canoni coꝝ papillon. ⁊ infra. ¶ Nō debet ad eos[c] cā remitti: nisi ptes ꝓsenserint: a qb⁹ noscit appellatū.

Lucius. iij. gualtiro lico. epo.

¶ Delegatus ēt datus cuz clausu la appellatiōe remota recusari pōt si est ꝓsanguine⁹ ipetrātis vel si fu it aduocatus eius in illa causa.

Postremo. f. t. lfis p̄sentib⁹ in timamus: q̄ si cā alicui fuerit delegata: qui ꝓsanguineus[c] sit illi⁹ q lfas ipetrauit: aut in eodē negocio aduocati[f] officio funct⁹: vel ex alia iusta cā suspect⁹: huiusmōi de legatus nō īmerito poterit recusa ri q̄uis ap. re. fuerit ei negociū de legatum.

Idez nouicē. epo.

¶ Sententia iterdicti nō suspendi tur per appellationem sequentez.

Ad hec: quoniā sub interdicto aliqui cōstituti appellāt: ⁊ de ide illud seruare ꝓtēnūt: qd in boc casu seruandū sit cōsulere voluisti. ¶ Noueris igitur: q̄ sicut post ap pel. excōicari non p̄nt: sic iterdictū[g] nequeunt cui ante appel. eos ꝓstat suppositos declinare[h].

Clemens. iij.

¶ Judex appellatiōis remittit ap pellantē ⁊ cām ad priozē iudicē ni si sibi constiterit a grauamine vel i iusta sñia fuisse appellatum.

Cum in ecclesia: ⁊ infra. Acce pim⁹ q̄ quidā clerici de gua. occasione iudicij tui qō velle obser uare[i] se iactant: linconien. eṗi iudi cis ordinarij sine cā rationabili co gnitiōez euitāt. ¶ Unde mādam⁹ quatenus si quando contigerit ali quē de clericis a p̄fato epo ad tuaz audiētiā appellare: nō aī appellationē admittas: q̄z tibi ꝓstiterit eaz vel a grauamine[k] vl iniusta[l] ꝓdēnatiōe porrectā: aliogn[m] ipz ad p̄dicti eṗi audientiā remittas[n] ap. re. eius iudicio[o] pariturū.

Idem.

¶ Si appellans q̄ nō prosequitur redit ad iudicē a quo: ⁊ iterꝝ graua tur non obstante prima desertione potest iterum appellare.

Directe nobis tue lfe demon strarūt: q̄ cū i tua p̄nti a cā cu iusdā mrimōij tractaret in q̄ ps vi ri ꝓsanguinitatis vinculū oppone bat: ⁊ ps ml'ieris ad se. apo. appel lassz nec appellationē suā p̄firo ter mio fuerit, psecuta: postmōz ea re nūciāte[p] ap. quā fecerat: tu in cāe co gnitione, pcedēs de parētela testio nia r̄cepisti: vez q: ml'ieris ps itez appellauit postl'as vtrū ad calculū sentētie procedere valeas edoceri. Rūdem⁹ igit̄ q̄ lz iuxta decretum late. ꝓci. ⁹ post q̄z i termino, pscq̄ē de ap. statuto appellās suā ap. non fuerit, psecutus auctoꝛitate tua libe re possis vti: tñ q: iterū appellauit cū fz iura ea licuit i eadē cā bis ap pellare[r] se a iurisditiōe tua fecit exē ptā: p̄serti cū ad sepationē mrimo nij: qō est res fauoꝛabilis[s]: intentio viri, pcedat.

Celestinus. iij.

¶ Sñia excōicatōis suspēsiōis vl iterdicti lata sub ꝓditōe suspēdit si añ ꝓditiōis enētū fuerit appellatū.

Preterea req̄siti fuim⁹ si qs in deꝛ ita, ptulerit sñiaz nisi sem p̄monio infra. xx. dies. satisfeceris[t] le interdictum potest su spēdi. sed si bō iterdicat tale iterdictū nō pōt su spēdi: qn tollat in totuz q: nō potest esse i eccle sia ⁊ ex eodez tēpore. sz nō credo q̄ epus posset dare alicui priuilegiū ce lebrādi in ecclesia inter dicta: quia illud perti net ad papam.

b ¶ Declinare. j. eo pa storalis.

Cum in ecclesia. Primo narrat fa ctum. Scōo puidet ibi. vnde. Ab. si.

i ¶ Obseruare. qō de in re facef ñ p̄nt nisi p ap pellationē: ⁊ i alijs cer tis casib⁹ q̄ notāt. s. de of. ordi. pastoralis. legt papa Archiepo cātua rien.

k ¶ A grauamine. exp̄sso i appellatōe: i quo ca su tñ tz appellatio añ sñiaz. j. e. vt ōbit⁹. ⁊. c. cū cām. i fi. ⁊. c. dilecto.

l ¶ Iniusta ꝓdēnatōe. in casu isto cuz appellaꝛ a diffinitiua sñia nō ē ne cesse cāz exp̄mere nisi q̄ dicat appello ab iniusta sñia: ⁊ tūc dz supioꝛ co gnoscere: vl alij ꝓmitte re sm arbitrium suum.

m ¶ Aliogn. i. si appel latio nō fit legitima. re mittit ad illū a quo ap pellauit. vt p̄cedat i cā cū appellauit a grauamine vel qō exeq̄t sñiam q̄ ipse superioꝛ ꝓfirma uit. ⁊ sic ē ḃ op. ar. q̄ in deꝛ appel. qui ꝓfirmat sñiaz quā alius tulit nō debeat ipsaz mandare executiōi: sed primus. ō hac materia tractaꝛ. s. de offi. ōle. pastoralis. §. preterea.

n ¶ Remittas. alias cā ad eū a quo appellatū ē fmitti si dz: nisi ō ꝓfessu appellātis. s. e. acce. ⁊. j. e. iterposita. §. ij.

o ¶ Eius iudicio. ita q̄ omne ius saluū sit ei contra quem fuit appel latum. vt si tunc fuit minoꝛ: nunc autem factus maioꝛ: iure minoris vtetur. ff. de mino. l. inter vtile. l. rñ.

Directe. Summatur vt in rubro ⁊ est casus no. Communis di uisio. Scōa ibi respondemus. Ab. si.

p ¶ Renūciāte. s. de offi. dele. gratū. ipso. n. facto renūciauit appel lationi testes pducendo. sic. j. de bis q̄ fi. a ma. p ar. c. ex oꝛe. s. de pri uil. si de terra. ⁊. c. accedentibus.

q ¶ Latera. concilij. s. e. reꝑbensibilis. ⁊. j. e. sepe. sic. C. de temp. apꝛ l. vl. §. vlti. Ber.

r ¶ Appellare. fo sic. ij. q. vj. si qs i q̄cūqz. ⁊. C. ne li. i vna eadēqz. l. vna. ⁊ q̄ dic̄ appellaꝛ fo: itellige a diffinitiua sñia. a quo fo appella re pmissuz ē ⁊ ñ vltra. j. e. sua. ⁊ vt dñt iura p̄dicta. ⁊ ḃ idē locū bz añ sñiaz si grauaꝛet qs pluries sup vno articulo. secūdo posset appella re ēt sup illo. imo añ sñiam si grauaꝛet qs posset appellaꝛ pluries q̄ secūdo vel tertio vel q̄rto: quotiēs sup diuersis articulis grauaretur q: sup vno quoqz articulo licitum est appellare si grauetur.

s ¶ Res. fauoꝛabilis. j. q ma. accu. pos. videtur. Ber.

Preterea. Subtilis decisio ⁊ multū allegabilis ⁊ sūmaꝛ vt i ru bꝛo iberēdo vbis lfe vt sic satisfaciat cuilibz lec. ¶ Dño ponit cō sultatio. fo rñsio ibi: vſ ātē. Ab. si.

t ¶ Satisfeceꝛ. qd sit satisface re. bēs. ff. q satisda. cogā. l. i. ff. de pig. ac. si rem alienam. §. ois. Lau.

a ¶ Impedire. ꝛ ita suspẽdit ſnia q̃ nõdũ tz. nõ. n. tenebit nisi ertãte ꝺditiõe. ſ. de sen. ex. a nobis. i. ex quo aũt teneret nõ suspẽderet ei⁹ effect⁹ p appellationẽ. ſ. e. pasto. in fi. ar. ℨ. q̃ vbicũq; ꝺditio extiterit pinde habet: ac si ab initio pure ℨbat. ff. q̃ po. ĩ pig. ba. l. potior. ꝛ ita ſnia excõicatiõis sub ꝺditiõe põt ferri: ꝛ statĩ currũt tpa vñ statim appellãduz ẽ añ diẽ ꝺditionis vt ħ pz: sic ꝛ alie sentẽtie sĩ ꝺditiõe pñt ferri. sz ibi. ſ. r. dies est appellãdũ post. r. dies nõ audit appellans: sz adhuc ñ extet ꝺditio. ij. q. vi. biduuz ꝛ illõ no. q̃ si pẽdẽte ꝺditiõe efficiat ꝺ alieno foro is ĩ quẽ lata est hmõi ſnia puta quia trãſtulit domiciliuz alio loco nihilomin⁹ legatus erit exigẽte ꝺditiõe: nisi ante conditionez appellauerit. arg. C. de testa. manumiſ. ſtatuliberis. ar. op. ad boc. ℨ. de foro compe. c. pe. lau.

Secundo. Diuidit̃ p̃ncipaliꝫ ĩ duas ptes sicut duo sunt dicã p̃m ibi. Tertio. ab.

b ¶ Intẽtioni. xxij. q. v. humane. ꝛ. ſ. de verbo. ſig. intelligentia.

c ¶ In oĩb⁹. ſ. e. inquiſitiõi ℨ. Solue boc cõtra. qõ dicit ħ locũ hz cũ est vnũ negociuz p̃ncipale: sz pres articulos ꝓtiet pẽdẽtes ex negocio p̃ncipali. exẽplũ pone. ℨ. de reſcrip. cũ dilecta. ꝛ. ℨ. ꝺ of. dele. venerabilis. Illud aũt qõ dꝫ. ſ. e. in de cre. gre. inquiſitioni loq̃tur cuz plura sunt negocia oĩno diuersa in vna cõmiſſione ꝓtẽta. Exemplũ pone ꝺ boc. ij. q. i. ĩ p̃mis tũc hz sit pħibita ĩ vno nõ tñ est pħibita in alio: niſi boc dicat in de cre. gre. ar. ad boc. ff. de mino. etiã. ℨ. i. C. de rep. l. vna. sed hodie ipo iure remota est appellatio. ſ. e. vt debitus.

te excõicatũ vel suspẽsum aut interdictũ esse cognosas: ille in quẽ ferꝫ ſnia medio tpe appellãs ad diẽ statutũ minime satiſfecerit: vtruz ille ſnia tali ligeꝫ: aut interpositiõe aptutus existat. ¶ Videtur aũt nobis q̃ huiuſmodi ſniam ap. obstaculũ debeat impedire[a]. ¶ Dem. ¶ Si p reſcriptũ ꝺmittãtur p̃res articuli cõneri ꝛ in vno remoueat appellatio ĩtelligit remota ẽt ĩ aliis. hoc p̃mo. Et cã suspitiõis ꝓponẽda est coram iudice q̃ recuſat ꝛ pbanda coram arbitris. hoc secundo.

Secundo requiris cum pluribus articulis in vna ꝺmiſſione positis in vno tñ ꝓtingit appellationẽ expreſſe vetari: vtrũ appellatio teneat si sup alijs fuerit appellatũ: in quo. t. r. q̃ cũ secũdũ beatũ gre. verba intẽtiõi[b] ꝺseruiãt: ꝛ hec sit nostra intentio vt de oĩb⁹ articulis qui in cõmiſſione ponũtur iuſticia suũ ꝺsequat effectũ: ĩ oĩbus[c] ap. intelligit interdicta. Nihil. n. interest: vtz ĩhibeat p̃mo an ſcõ: medio an ĩ fine: cũ sicut vtriuſqz[d] iuris argumenta nos docent ea q̃ in p̃ncipio ad mediũ ꝛ ad finẽ: illa vero q̃ in medio ad finẽ atqz p̃ncipiũ sepe referri ꝓtingat. ¶ Tertio postulas edoceri: ꝛ ifra. Eõ. t. t. rñ. q̃ cuz aliqs iudicẽ. ppõit se bñe suspectuz suspitiõis cãm coram eodẽ allegare[e] teneꝫ: sed ptes ut ĩ aliquos[f] nõ valde remotos conueniãt p eundẽ iudicez debẽt[g] cogi: coram qbus si cã suspitionis ifra terminũ[h] cõpetẽtẽ ꝓbata nõ fuerit: tũc demũ auctoritate sua iuder vteꝫ. Quod si coraz ipſis cã suspitiõis ꝓbata fuerit cãe cognitiõi supſedere[i] tenebit recuſatus: ipſa nãq; rõ dictat. suspecti[k] et inimici iudices cẽ ñ debẽt. ¶ Dẽ. ¶ Nõ tenet iuder vel aduersari⁹ deferre ap. cui nõ detulit appellãs.

An sit deferendũ ap. illi⁹ quez aduersarius de expoliatione post ap. legitime interpositã sibi facta paratus ẽ incontinenti[l] cõuincere: nos duxiſti p tuos nuncios ꝓſulendos. ¶ Rñdemus q̃ cuz in eo puniendus sit in quo deliquit: qui ap. deferr̃ neglexerit se bñficio reddit ap. indignum[m].

¶ Uno. iij. illustri regi francoruz. ¶ Merus executor non recuſat nec ab eo appellatur: niſi modũ excedat: maxime si est datus cũ clauſula appellatione remota. b. d.

Nouit ille qui nihil ignorat: ꝛ infra. ℙreterea interdicti ſniam cardi. non edidit[n]: sz potius publicauit[o]: nec fuit dictator ipſi⁹ sed merus executor. An cuz scõm⁹ ius ab executoribus[q] appellari non possit nisi forsan moduz[r] excederet in exequẽdo: nos etiã in lr̃is super boc directis ad ipſum ap. curauimus obstaculũ ĩhibere: appellationi ab eo ĩterpoſite nõ fuerat ꝺferẽdũ. ¶ De suspitiõis aũt obiectu hz cum merito tibi suspectũ nõ fuiſſe credamus: nõ tñ ꝛ si fuiſſet: ꝓpter appellationẽ interpoſitaz ab eo deſistere debuiſſet[s]: ad quod non proprio motu sed noſtro potius precepto proceſſit. ¶ Dem.

k ¶ Suspecti ꝛ inimici. ſic. iij. q. v. q̃ suspecti. ꝛ. C. de iudi. apertiſſimi. Ber.

Adsit. Habet duos intellect⁹ ſm primũ põt ſummari duplr̃ p̃mo sic. Appellationi ſue renũciat q̃ post eam aliqd ĩ ipſius p̃iudiciũ ĩnouauit. uel sic ut ĩ rubro hz aliũ ĩtellectũ. nõ ẽ ꝺferẽdũ appellationi illi⁹ qui appellationi aduersarij nõ detulit. Scda ps ibi: rñdemus. ab. ſi.

l ¶ Incõtinẽti. sz ãliter ĩtelligis illõ incõtinẽti: an vſq; ad triduũ. C. ꝺ erro. aduo. l. vlt. an ſine ĩteruallo. ℨ. de teſtib⁹ cog. p̃terea. ꝛ. ℨ. ꝺ elec. q̃ pp. ꝛ. ℨ. de reſti. ſpo. lras. ℨ. de teſti. veniẽs. ij. an q̃cito põt. ff. de ſta. libe. ſi peculiũ. ℨ. vlti. ꝛ. ff. ad tertu. l. ij. ℨ. cõfeſtiz. ſol. boc põt cõmitti arbitrio iudicis: vt dirit alan⁹. ego dico q̃ ħ ſupplẽdũ est maxie q̃ idẽ eẽt si cõgruo tpe boc pbaret: q̃ frustra auxiliũ legis ĩploꝛat q̃ ꝓmittit in legẽ. ℨ. e. ꝓſtitutis. ꝛ. ℨ. de elec. bone. ꝛ ff. de minoꝛ. auxiliũ. in fi. ꝛ ħ expreſſe dicit niſi ipſe ſe ſpõte obligaret vt boc pbaret in cõtinenti: q̃ posset renũciare iuri ſuo. ſiſe. ℨ. ꝺ reſti. ſpo. c. i.

m ¶ Indignũ. nũqd ille q̃ nõ detulit appellatiõi in vna cã repelli ꝺz in alia a bñficio appellatiõis. ar. q̃ ſic. ℨ. de excep. cũ eccliaſtice. ꝛ. ℨ. ꝺ elec. bone. in fi. ℨ. ſ. de vſu. q̃ frustra. ff. q̃ gſqz iur. l. iij. ℨ. bec pena. Rñ. non ꝺz in alia cã ab illo ul̃ ab alio repelli. ꝛ ſufficit q̃ ſemel punit⁹ est. ar. ℨ. de elec. cũ in cũctis. ℨ. clerici. ꝛ. c. cum vinto. Et hic babes q̃ gs punitur in eo in quo deliqt. ſic. ſ. ꝺ iurepa. paſtoraſ. ꝛ. ℨ. de tempo. oꝛ. litteras.

Nouit ille. Habet duos intellect⁹ ſm primũ boc intẽdit vt in rubro ſm aliũ intellectũ hoc dicit. A iudice suspecto nõ recedit per appellationem niſi modũ excedat. Scda pars ibi: de suspitionis. ℙro intellectu premitte q̃ propter diſcordiã olim vertentẽ inter regem francie ꝛ regẽ anglie papa mandauit cuidã legato qui erat in partib⁹ francie: vt totã terrã regis ſupponeret interdicto: contra interdictum postea promulgatuz rex francie allegabat tria. ℙrimo q̃ ille legatus tempore publicationis erat extra legationẽ ſuã. ad hoc reſpondetur. in. c. nouit. de officio deleg. Secũdo opponebat q̃ is ab ipſo legato appellauerat. Tertio q̃ ipſum habebat ſuspectum. ad iſta duo reſpondetur hic. Ab. ſi.

n ¶ Non edidit. sed dñs papa tulit ſniam illam.

o ¶ ℙublicauit. sic ꝛ achatius nõ fuit dictator noui erroris: sz veteris imitator. xxiiij. q. i. achatius. ꝛ. xij. diſt. preceptis. ꝛ. ſ. de feu. c. ij. ſi. ſ. de puile. q̃ intentionis. qui. n. rẽ perducit in lucem potius rez declarat: q̃ aliqd noui faciat. ff. de acqui. re. do. adeo quidem. ℨ. ſi quis. in fi. ff. de teſta. beredes. ℨ. i. ff. ſi ſeruꝰ. ven. sicuti. ℨ. diſcant. alꝫ sed queritur.

p ¶ Scoz ius. tã canonicũ q̃ ciuile. ℨ. de re iudi. q̃ ad ꝓſultationez. ꝛ. ij. q. vi. ℨ. sunt quoꝝ. v. ab executore. ꝛ. C. quorũ ap. nõ reci. l. ab executore.

q ¶ Ab executorib⁹. Boc itelligendũ est de mero executore: qui nullam habet cognitionem: sed tantũ executionẽ. ℨ. de offi. dele. paſtoralis. ℨ. q̃ vo vbi de boc ꝛ. ℨ. ti. ꝓꝛi. decetero talis fuit iſte.

r ¶ Modum excederent. ſi. ℨ. ti. ꝓꝛi. q̃ ad conſultationem. vbi de boc.

s ¶ Debuiſſet. ex ħ videtur q̃ sicut non posset appellari a mero executore ita non potest recuſari. ℨ. eodem super eo. ꝛ. c. ij. ℨ. iij. sed si non eẽt merus executor: bene posset appellari ab ipſo ꝛ recuſari. Jo. sed vt potius dicere littera iſta: q̃ si quis appellat a ſuſpecto q̃ propterea nõ debz dimittere quin ꝓcedat. q̃ primo recuſatio est proponenda: ꝛ si iuder illã non admittat si sit iuſta: tũc est appellãdũ: q̃ tũc ipm grauat. suſpitio. n. ꝓponẽ-

d ¶ Utriuſqz iuris. canonici ꝛ ciuilis. xxij. q. vij. apoſtol⁹. ff. ꝺ pac. itẽ q̃. ℨ. vlti. ꝛ. ff. de vbo. ob. titia. ℨ. i. C. fami. bercis. quotiẽs. C. ꝺ pac. petens. ff. si cer. pe. lecta est. ff. de le. i. ſi seruus plurium. in fi.

e ¶ Eodẽ allegare. Mo. q̃ ħ decre. loq̃t de iudice delegato. sz. ſ. e. cum ſpãli. loquit in ordinario: vñ no. q̃ q iudicẽ recuſare intẽdit: cãm iuſte recuſatiõis ꝺz allegare coram ipſo vt ħ dicit talẽ videlz. q̃ si eẽt ꝓbata ꝺberet legitia reputari. ſ. e. cũ ſpãli. sicut ĩ appellatiõe. ſ. e. ut debit⁹. ꝛ recuſatio dãda ẽ ĩ ſcriptz. ℨ. ꝺ pba. qñ. ꝛ añ lit. ꝓte. ꝺz ppõi cũ sit dilatoria. iij. q. iij. offerat. ꝛ. ℨ. de re iu. ĩter monaſteriũ. ꝛ. C. ꝺ iudi. aptiſſimi. vl̃ ſaltẽ. ſ. terminũ ſtatutũ a iudice ad dilatorias ꝓponẽdas. ℨ. de excep. paſtoraſ. niſi ex noua cã ſupueniẽte post lit. ꝓte. ꝓponi nõ põt. ℨ. ꝺ of. dele. ĩſinuãte. sz leges ꝑt ꝓpõi vſq; ad. xx. dies. ut ĩ ꝑdcã auc. offerat. ꝛ. C. ꝺ sen. ꝛ ĩter. om. iu. auc. ꝛ q̃ñter. cã vo ſuſpitiõis coram arbitris a ptib⁹ electz ẽ pbãda. ff. de of. dele. ſuſpitiõis. ꝛ. ſ. cũ ſpãli. ꝛ. ℨ. de ſo. cõpe. hz. i. Cã vo recuſatiõis nõ pbata delegat⁹ ĩ cã pcedat ea vo pbata ſupſedere ꝺz iuder: ne ampli⁹ se ĩtromittat: cũ appet ipz nõ bñe iuriſditionẽ post pnũciationẽ arbitroꝝ. ĩ ordinario sec⁹ est q̃ põt committere cãz illã pſone nõ ſuſpecte ut illã cãz remitteret ad ſupioꝛẽ. ſ. ſ. e. cũ ſpãli. ꝛ ibi boc ẽt iuitis ptib⁹: qõ nõ põt delegat⁹. ut ibi notat.

f ¶ In aliquos. i. arbitrũ vel arbitros: an tales veri arbitri dicanꝫ dictum est. ℨ. de offi. dele. ſuſpitionis.

g ¶ Debẽt cogi. ar. ℨ. de iudi. ſi qs ex aliena. sed ibi dubitat an iuder ſit ħ aũt nõ. cũ ꝓstat de iuriſditiõe: sz ꝓtendit recuſatio. lau.

h ¶ Terminũ cõpetentẽ. terminum iſtũ nõ iuder: sed arbitri ſtatuere põt. ℨ. de offi. dele. ſuſpitiõis. Modie vo ꝺz iuder aſſignare terminũ: vt in decre. anno. iiij. in boc. e. ti. c. legitima. li. vi. T.

i ¶ Supſedere. ꝺdicit. l. q̃ hz iuder delegat⁹ recuſet: põt cãm alij delegare. C. de iudi. cũ ſpãli. ibi nõ pbat cã ſuſpitiõis. sed allegata ſuſpi-

da est ꝑm formã illius decre.s.e.ti.scõ regris.r.j.cũ spãli.Ber.

Epe. Diuidit. Prio ponit ꝓstõnis cãz. Scõo statuit ibi. Quia tñ. Jn q̃ ser facit. Prio statuit vt appellatiõe recepta termin⁹ bẽbat vicem emptorij. Scõo ibi: qõ si forsitã. Quid si interposita ꝓuocatio nõ fuerit recepta. Tertia ibi: saluis. Saluat qões disponẽtes sup ỽfertiõe appellationis. Quarto ibi: qcqd õclarat primuz dictum bui⁹ ꝓstõnis. Quinto ibi. Si qs. punit preuenientẽ terminũ bois. Sexto ibi: hoc aũt. cõstitutionem determinat. Ab. si.

a Alteri⁹. s. appellãtis.

b Rũsalis. sic vt q negligẽtia siue dolus ꝓcuratoris noceat dño. de hoc dictũ est. s. vt lit. non conte. c. i.

c Qõ. De ỽ potes bñe plura exẽpla. s. vtrũ laic⁹ vel aliquis in minorib⁹ ordinib⁹ constitus eligi possit ad dignitatem vel minor. xxv. an. vl aliqs possit bñe bñficia de iure cõi. de hoc nulla ꝓbatio apõ papã est necessaria cũ ipe habeat ius i scrinio pectoris sui C. de testa. l. oium.

d Facti qõ. Qõ fci qñqz p̃sentib⁹ ptib⁹ ỽ leui posset probari: puta p ꝓfessionẽ partiũ vel per instrã que haberent: vel per testes presentes.

e Jn laterañ. s. e. reprehensibilis.

f Appellauerit. Jstõ no. q q appellat si appellatio sua recipiat a iudice vl ab aduersario approbet: tenet illã. sic q sufficiẽter q̃tuz ad totũ negociũ als si nũciũ mittat ad ĩ petrãdũ tñ vel nullũ mittat pte altera. psequẽte ꝺdẽnabit in expẽsis alteri pti. j. e. nicolao. r. c. interposita. §. i. als si nõ approbet a ꝓlo a iudice aut ab aduersario sufficiẽ mittere. ꝓcuratorẽ ad ipetrãduz: lz altera ps sit pñs. vt i õcre. interposita. §. i. sec⁹ est de appellato: qr ei nõ ponit psequẽndi necessitas: nisi venire velit vel solus vel cũ aduersario. vt. iij. q. vi. appellatore. r põt negligere cãz si vult. cũ sine ipso possit cã tractari si ꝓtumax fuerit. C. de tẽp. ap. l. vl. §. illud. eo ꝑus citato. j. e. p tuas. r no. q q appellat a grauamẽ: cãm i scriptz assignare tenet. r petat aplos in qb⁹ iudex cãz expmat appellatiõis. r cur appellatio nõ sit admissa. vel si forsitã appellatiõi fit delatũ: postea statuat terminũ appellãti: r si appellat⁹ voluerit: ptes debent p se vel ꝓcuratores, instructos ad cãm ꝛctãdã accedere: q si appellãs nõ fecerit reputabit nõ apellans: r ad primũ iudicẽ remittet: r in expensis parti alteri ꝺdẽnabitur. r si appellãs ỽ ꝓtẽpserit: ipse in expensis ꝺdẽnabit. vt. j. eo. ti. in decre. Jnno. iiij. cozdi nobis est. j. e. ti. li. vi.

g Obtineat. ipa appellatio siue termin⁹ statut⁹ a iudice ad ipaz psequẽndã etit loco pẽptorij. vt eo elapso ꝓcedat iudex ĩ cã: si nõ fuerit appellationez psecutus. b Absentẽ. hoc põt intelligi de appellãte r appellato.

i Ac si pẽptorie. ut si lis nõ ẽ ꝓte. excõicet re⁹ abñs q appellauit vl mittat actor ĩ possessionẽ cã rei iuãde: si lis ẽ ꝓte. põt fieri diffinitiua sñia si liqat ỽ cã vl si ñ liqat ꝓstituat ver⁹ possessor. s. ỽ do. r ꝓtu. put. s. ut lit. ñ ꝓte. qm̃ §. i alijs. si actor ẽ abñs q appellauit: ꝓcedat ꝛ ipz ad testiũ receptiõez. r ad diffinitiuã sñiaz. vt. s. ỽ do. l. cãz q̃. put no. i õcr. put. Jtẽ i alio bz appellatio silitudinẽ cũ citatõe pẽptorie: ut si pẽptorie citat⁹ qñ venit nõ audit appellãs. xxiij. q. iij. ỽ illicita. silr nec appellãs q nõ psequit appellatõez. s. e. plõas. r. c. cũ sit rõana. Jn ỽ tñ differũt: qr pẽptorie citato iudex pt facere gravaz. s. ỽ of. õle. ꝓsuluit. lz si qs ñ psequit appellatiõez: stati tz sñia: vt. s. e. c. cũ sit. nec ãpli⁹ audit appellãs. ut ibi dr. r ỽ v. saluis rc. r ỽ itelligẽ cũ notũ ẽ hoc iudici: q appellãs nõ ẽ psecut⁹ appellatiõez i termio ꝓstituto r ipse nõ cõparet i pñtia iudicis i ipso termio: als nõ põt ꝓcedere ꝛ absentem.

k Saluis ꝓstõnib⁹. ỽ respicit id qõ dic. s. v. ex tũc i abñtẽ ꝓcedat rc. sed ỽ post sñiam stati rata manet sñia: r ꝓcedit iudex ad executiõez tñ. lz tũc añ sñiaz ali⁹ẽ mod⁹ ꝓcedẽdi: vt dictũ ẽ i notula illa: vt si lis nõ ẽ ꝓtestata rc.

l Sñia. sic. s. e. cũ sit rõana. r. ij. q. vi. appellatoꝛ. Qui. n. ñ psequit appellatiõez: fingit ñ appellasse. C. õ tẽp. ap. l. vl. §. vl. vñ ẽt ftro notat ifamis. ff. õ bis q no. ifa. furti. lz nũqd ẽ idẽ i sñia excõicatiõis: vt si aliqs fuerit excõicat⁹ post appellatiõez r eã nõ psequit: an tũc rata mãeat sñia excõicatiõis.

¶ Si appellatio recipitur a iudice vel approbat a pte termin⁹ ad eaz psequẽdã ꝑfectus obtinet vicẽ emptorij vt in abñtez, ꝓcedat ac si per emptorie fuisset citat⁹: nec talis termin⁹ ꝑueniri poterit ab aliq̃ ꝓtiuz.

Epe ꝓtingit: q cũ ad nr̃az audientiã appellat: pp defectuz partis alteri⁹ nequz p se neqz per rñ salez idoneũ ap. interpositã, psequntis: vel forsitã ex malicia subsequẽtis rñsalis⁹ mandatũ, procuratorium occultãtis: lites q̃ de facili poterãt terminari: remaneãt indecise: cum frequẽter iuris q̃stio⁶ moueat cui⁹ apud nos, pbatiões necessarie in ꝯrio nõ existũt: r interduz ẽt facti⁹ q̃stio de leui posset partib⁹ pñtib⁹ cõprobari. Unde licet in laterañ⁶. cõcil. fuerit constitutũ. vt si in q̃cunqz negocio aliqs appellauerit ᶠ: r eo qui appellat⁹ fuerat veniẽte: q appellauit venire neglexerit: cõpetẽtez illi recõpensationẽ faciat expensarũ: vt hoc saltẽ timore deterrit⁹ in grauamẽ alteri⁹ nõ facile qs appellet. r Quia tñ ꝑpter hoc questiones, proganꝫ: ꝑsenti decreto statuimus: vt si hmõi appellatio vel a iudice recepta vel a parte fuerit approbata: post terminũ appellãti prefixũ edicti perẽptorij vires obtineat⁹ ita videlz: ut ex tũc in absentem⁵ pinde, ꝓcedatur: ac si peremptorie ᶦ vocatus ad iudicium extitisset. r Quod si forsitã interposita, prouocatio maliciose recepta vel approbata nõ fuerit: cũ ꝓstiterit legitie, prouocatũ nihilomin⁹ eã vigorẽ volumus obtinẽ. r Saluis ʰ ꝓstõnibus de, puocantib⁹ post sñiaz, promulgatis qbus ap. suas, psequi nõ curantibus post terminuz ap. ꝑsequẽde prefixuz rata maneat sñia ⁱ que fuerat ap. suspẽsa. r Quicqd aut contra, citationẽ emptoriaz posset ab absente ᵐ, pponi: aduersus appel. hmõi valeat allegari. Si qs autez terminũ ap. ꝑueniẽs ⁿ tacita veritate ᵒ litteras impetrauit: r careat ᵖ impetratis: r penã ꝓtumacie ᑫ nõ euadat. r Hoc aũt ĩ litib⁹ siue iudicijs exercẽdis volum⁹ obseruari.

¶ Dem lemoniacẽ. r cantuarie. episcopis.

¶ Appellatiõe deserta p negligẽtiaz appellãtis põt iudex ex officio ꝓcedere in casib⁹ in quib⁹ ei⁹ offm̃ eruberat: r ẽ casus valde notabil⁹.

Onstitutus ʳ in ꝑsentia nr̃a archi. claren. nobis exposuit: q claren. decanatũ vacãte qdã canonici vota sua in epz trãstulerũt ˢ: et eps cũ qbusdã alijs exp̃sse ꝓsentib⁹ ĩ eũdẽ archi. ei ꝓtulit decanatũ. xi. canonicis ꝑus appellantibus ne qs assumeret ꝑter assensuz oium ᵗ in decanũ: cũ electioni eius. xxv. tũ per se tum epo medio cõsentirent. Cunqz sancti marcelli p̃sbyter cardinalis tunc ap. se. le. p partes illas trãsitũ faceret: nõ vt appellationi vltra vnã col. si appellatio nõ tenuit g excõicatio postea facta stati tenuit. r aliud ẽ in sñia excõicationis q̃ in alijs: qr effectus aliarũ sñiarum suspendit si appellet. ff. ad tur. l. i. in fi. sed effectus excõicationis non suspẽdit per appellationem. j. e. pastoralis. Ex hoc sequeretur absurditas si aliquis retro esset excõicatus: sequeret. n. q aliqs canonice electꝰ esset r tñ cassanda esset electio ei⁹ facta medio tpe. Jo. sz pone aliquẽ ep̃m depositũ stati post sñiaz appellat: appellatiõe pẽdente excõicat sbditũ suũ: nũqd talis excõicatio tz. vin. dixit q si eps nõ appellauit vel vel si appellauit r non fuit appellationẽ psecut⁹: excõicatio nõ tenuit. ar. l. p̃di. ff. de bis q no. infa. furti. qr fingit non appellasse. C. de tẽ. ap. l. vlt. §. vlt. si fuerit ꝑsecutus: siue cõfirmet sñia siue non tenuit excõicatio. T. dixit. r melius: q er quo appellauit remansit in officio suo qa q appellat nõ ỽ cõdemnat⁹. ff. de pe. l. ij. §. vl. r integer est stat⁹ ei⁹: vt iteri fungat bonoribus. ff. de ap. interposita et ff. nihil inno. l. vna. §. integer. r iõ siue ꝑsequat siue nõ prosequat appellationẽ excõicatio tenuit r ỽ lz p̃dictã rõnẽ quã io. assignauit. si vo ñ appellauit: acquit sñie. r sic p sñiaz amisit oẽz iurisditionem. vñ si tulit postea sñiaz nulla fuit.

m Absente proponi. Hoc vult dicere lra ista: sicut absens perẽpto rie vocatus qui non potuit venire iusta de cã detent⁹ audit allegãs impedimentum suum: ita q renocatur qõ cõtra eũ factũ est. s. ti. proxi. cum bertoldus. r de iudi. si pretor. r. iiij. q. v. quisquis. sic. appellans si non potuit appellationẽ suam prosequi infra terminũ constitutum auditur volens probare impedimentum. s. e. cuz sit romana, r. c. cum ex ratione. r. C. de tempo. appel. l. vlti. §. illud.

n Preueniẽs. hoc intelligit de termino statuto a iudice vel ab appellãte: secus est, in termino statuto a lege quẽ põt quis preuenire. ij. q. vi. appellatore. dum tamen appellatus nimium non ꝓcuret: vt appellantẽ in cõmissione impetrãda supplantet. j. e. oblate.

o Veritate. qr tacuit impetrãdo q termin⁹ statut⁹ fuisset vl a seipo.

p Careat impetratis. Jste cui prefigitur tps ab hoie: nõ põt añ terminum illũ impetrare. nunqd illud tps currit in anno appellatiõis: non videtur. qr tũc non est in mora: qr si vellet procedere: nõ potest ut hic dicit r ei qui agere non potest non currit tempus. ut dicit. l. C. de anna. excep. l. i. §. vlti.

q Cõtumacie. qr punit in expensis. s. e. reprehensibilis. r iudex cui fit cõmissio illũ condẽnabit ad expensas. j. eo. ut debitus.

Onstitutus. Si appellans in causa electionis infra tps legitimum non ꝓsequitur non per hoc preiudicatur cognitioni facienti de officio iudicis sup̃er impedimẽtis electi. b. d. vel summa generalius r notabilius sic vt in rubro. Diuidit. Primo ponit partis narratio. Secundo ibi intellecto: p ape motiuum r iudicum datio. ab. si.

r Constitut⁹. hec decre. loquit de materia illi⁹. s. de test. veniẽs. ij.

s Trãstulerunt. r quidam alij, retinuerunt penes se potestatem eligendi: ỽ acto in ipsa translatione: q episcopus sine alijs ad electiõez non procederet: ut. j. dicitur.

t Diuz. i. ꝑter assensuz oiuz reqsitũ: qr oẽs sũt vocãdi. s. de elec. q si cut. r. c. qr pp. r. c. bone. ij. si velles itelligere ꝓter assensuz oiuz. l.

babitū in electiõe:nõ valuisset appellatio:qz nõ ẽ necesse q oẽs ꝓsentiant in electiõe:qz sufficit ꝓsensus maioris ptis:z sanioris capli i electionib⁹:ex quo vocati sūt oẽs:vt dié illa ꝓstõ:qz pp.z mlta alia iura eiusdẽ ti.z.j.ō bis q̃ fi.a ma.par.ca.c.i.ꝑuata forma illius.c.qz pp.

a ¶ Derogaret.qz nec possz si vellet:ex quo appellatū ẽ ad supiorẽ ul delegatū .s.de of.le.lz z.s.de postu.bone.

b ¶ Delegauit.lz q̃liter potuit iste legatus delegare cãm alij:cū iaz eẽt ōlata ad papã p appellationẽ ꝛ id.s.de of.le. stuiduisti.z.c.lz.Jo.dixit q spãle est in cã vbi appellat ab electiõe: q alter cognoscere possit. Tã.dixit z meli⁹ q hoc facere nõ põt:nisi de cõsensu partiū quẽ credebat ḃ iterueniſſe ad hoc vt cãz magis instructaz remitteret ad papã per iura p̄dicta.C.de rela.l. i.z.ij.j.e.intimasti.

c ¶ Indulgẽdū.qz indulgeri non dz:nisi ex iusta cã.s.e.cū sit.z.c.ex rõe.

d ¶ Potuissent.sic.s.ō elec.bone.z de do.z cõtu.cum dilecti.

e ¶ Exceptiões.duas videlz q̃s stati sbiũgit q̃s iuder ex officio suo ōcurso tpe appellationis admittit:z de eis mãdat i quiri:ne p surreptionez pmoueat.ar.s.de elec. cuz dilecti.sic.C.de tempo.ap.l.ij.in fi.Jn buiusmodi electionib⁹ pcipue valeat officiuz iudicis.s.de elec.cuz nobis olim.z.c.nihil est.

f ¶ Renũciasse.qō ei licuit.vij.q.i.q̃ piculosuz z.C.de pac.si qs i ꝓscribendo.vñ ampli⁹ nõ est audiendus.ar.j.de isti. cum venissent.

g ¶ Precessisse.excedẽdo fines compromissi:et ita nihil egit.s.de elec. cum dilecti.z.j.de ꝓsr. examinata.z.ff.de arbi. pedius.

h ¶ Pretermissis.p̄dictis.xi.cãonicis z sine q b⁹ pcedẽt nõ dẽant put exp̄ssuz fuit i trãslatiõe volũtatũ:ut dicit ḃ lfa.

i ¶ Factã.ō alio ab illis xi.pẽdẽte electiõe decani:de q̃ z si dubitaret an teneret:non est alia facienda.ar.C.qui da.tu.tuto.vel cura.po.l.i.secus si notoriũ esset.s.e.constitutus.z.j.de iurepa.c.illud.vin.

Q Onstitutis. Appellatio frustratoria possessionẽ ꝓfirmari non impedit ita cõiter sũmat.lz ꝑm hãc sũmationẽ ḃ decre. eẽt in dubio iõ sũmo sic ut in rubro z ꝑm ḃ ẽ casus no.Diuidit. Primo narrat factum.Secũdo diffinit ibi:nos ergo.Tertio ptestat ibi:si qd.ab.si.

h ¶ Meteñ.ex vna parte.

l ¶ Adiurauit.talis adiuratio in locũ iuramenti bf.ij.q.v.si quis pbyter.j.de purga.cano.c.i.

m ¶ Magis vtilẽ.ad hoc qdẽ de iure tenẽt.ille.n.q ẽ doctior z sancti or ẽ eligẽdus.iij.q.i.lz.q cuius cõparatiõe ceteri grex dicant.xxv.di. ℌ.nũc aũt.z.i.q.i.viliſſim⁹.z.lxi.di.in sacerdotib⁹ lz talis sit eligẽd⁹ sufficit si idone⁹:qz cõueniẽs scia tolerat in ꝑlato.de elec.cũ nobis oli. z sufficit q nõ sit malus.xvi.q.vij.monasteriũ.s.de ꝑsum.dudum.

n ¶ Cantor.sancti saluatoris.

o ¶ Maiori.z saniori.q̃si a duabus ptibus electus. vñ merito debuit prevalere:quod semper obtinet in electionibus.contra de elec. qz pter.z in alijs etiã negocijs ecclesie nisi a paucioribus aliquid rationabile ostendatur.j.de his que fiunt a ma.par.ca.c.i.

ad nos interposite derogaret[k]:sed vt instructaz transmitteret ad nos cãm:sancti illudij z sãcti andree abbatibus examinationẽ denegauit[b] ipsius:z mãdauit eisdem ut partẽ contradicentem electioni decani citarent ad ipsum cõtradictionis sue causam in eius presentia ostensuram:z infra. ℣ Intelligo igitur p assertionem cardi.q sub ea forma fuerat appellatum:ne sine assensu oium procederet in electione decani:z q appellantes ap.infra annũ non fuerant prosecuti:nec erat propter qõ eis esset biennium indulgẽdum[c]:cum sicut bis infra tempus legitimum simplicem nunciuz asse.ap.ōstinarant:sic potuissent[o] saltem semel procuratorem idoneuz destinasse: ne tamẽ peremptorias exceptiones[e] ex eoruz parte propositas videamur sub silentio pretermittere:mãdamus quatenus si vobis cõstiterit archidi.facto episcopi ex quo nititur sponte renũciasse[f]: vel predictuz episcopuz processisse[g] ad electionem ipsius pretermissis[h] p̄dictis sine quibus ne procederet in illa translatione voluntatũ ex qua nititur archidiaco.proponitur esse actum:ei super decanatu silentiuz imponatis:alioquin nominationez seu electionem taliter factã[l] de alio z quicquid fuerit secutũ ex ipsa denuncietis irritum z inane.

I Dem cancellario meteñ.

T Contra electuz vel confirmatũ nullum aliud ius spectantez nõ admittit regulariter exceptio uel appellatio maxime frustratoria ad impediendum electionis vel cõfirmationis effectũ:sed possessione habita poterit accusari vel denunciari.

Q Onstitutis in p̄sentia nostra decano sancti saluatoris z cãtore meteñ.z infra.Meteñ.[k] itima uit eps:q sancti saluatoris ꝑpositura vacante die electioni prefixo p patrem z filiũ z.s.s.in virtute obedientie ac sub anime periculo canonicos adiurauit[l] vt secunduz deum z iuxta conscientiam suaz vnũ eligerent de duob⁹ in quos partes videbantur oculos extẽdisse:quez ecclesie magis vtilem[m] z idoneum reputarent.decanus aũt cũ duob⁹ diaconibus z subdiaco.trib⁹ dictũ cantorem in prepositum nominauit.cantor[n] vero ipse qui presbyterali officio fungitur et custos cum scholastico z magistro.b. sacerdotibus leuitis duob⁹ z subdiaco.v. te concorditer elegerant:cuius electionẽ tanquam a maiori[o] et saniori parte capituli factam:cuz de persone tue honestate constare predictus episcopus confirmauit: z cuz tibi vellet domum z inuestituram porrigere: vt moris est:decan⁹ ad sedem apo.apppellauit:cõtra te ipotentiam[p] dũtaxat allegãs:ꝓponendo te in partibus illis quasi penitus impotentez in quibus ꝑpositure possessiones existunt: addens q alia tibi obijceret in presentia nostra:que tũc in presentia iudicis suspecti noluit explicare. ℣ Nos ergo quia constitit euidenter illaz appellationis causam que fuit expressa rationabilem[q] non fuisse: aliam autem tunc non expressit:z si dixerit idez decan⁹ q aliaz[r] vellet obijcere coram nobis:decernimus tue cõfirmatiõis effectũ nõ debere per ea que sũt ꝑposita impediri. ℣ Si quid tamen ꝓtra te non in modũ[s] exceptionis ad impediendum electionis z cõfirmationis effectum: sed in modum denunciationis vel accusationis duxerit ꝓponendum postquaz pacificã ipsius prepositure possessionez fueris assecutus:ꝓponendi licentiam non negamus.

I Dem vigoreñ.episcopo.

p ¶ Impotẽtiã.ipotẽtia pueniẽs ex nimia senectute vel corpis debilitate bñ nos repellit a pmotiõe.lxxv.di.archi.lz ḃ ñ obijciebat talẽ ipotentia ut pz ex lfa.lz nũqd ẽ bñda rõ potẽtie i electiõib⁹ siue diuitiaz siue nobilitatis sicut bf rõ dignitatz.ar.q sic.iiij.q.iij.i testib⁹.xxx.di.hoc scripsimus. xcvij.di.nobiliſſim⁹.xli.di.nõ cogant.xxiiij.q.i.qz ꝑ pacẽ.i auc.de defen. ci.ℌ.i.col.iij.z.j.de ꝑben.de multa.ff.ō custo.z exbi.re.l. i.z.ff.fa.ber.si q̃ sunt.z.ff.de fi.istru.l.vlti.z.C.qui bo.ce. pos.l.vl.lz ꝑ vſ.ut pauptas ꝑferat.xij.q.ij. gloria epi.et c.socrates.xv.q.i.illa i fi.ff.ō va.z exor.cog.l.i.ℌ.ẽ q̃dam res sciſſima.so.si oẽs alie circũstãtie pares eẽnt hincinde: satz ꝑt recurri ad diuitias seu potẽtiã vt p eas subleuet ecclesia p iura p̄dcã.itẽ pz ḃ q nõ recurrit ad dignitatẽ.cum numer⁹ est lõge maior ab alia parte.s.de elec.dudũ.i.

q ¶ Rõnabilẽ nõ.Ex ḃ pz q eps ñ tenebat ōferre appellatiõi p̄dicte:qz lz ali⁹ sit potẽtior nõ fuit iusta cã appellandi dũ tũ alter sit idone⁹:z sic potẽtia hmõi ul nobilitas ñ ꝑfertur:lz iõ ōtulit:qz dicebat se velle aliã ꝓpõere coram papa.

r ¶ Dõ aliã vellet.Ex hac lfa satz coligit:q aliã exceptiõez siue aliã cãz possũ ꝓpõi coram iudice appellatiõis q̃ exp̄sse riz coram illo a quo appellaui. ar.ff.ō ap.scio q̃situ.z noua istfa z allegatiões possũ inducere i cã appellatiõis.C.ō.tẽ. ap p hãc.lz ꝑ.j.eo.dilecto.z c.ut ōbit⁹.qz ñ admittit apnisi sit rõnabil'cã exp̄ssa ut ibi dr.ℌ si illã nõ exp̄ssit postea ñ põt aliã exprimere pp q̃ nõ appellauit.Jn cãu p̃ti dico:q coram iudice appellatiõis ꝓ posz oppõere q̃cũqz cãz rõnabilẽ volo:siue illã exp̄sseriz in appellatiõe siue nõ.ut.s.vt lit.nõ ꝓte.accedẽs.ut.s.ō si. istru.cũ Jo.z de boc.s.de excep.ōniqz.z multo fortⁱ⁹ fi.p testat⁹ suz me velle tũc aliã ꝓponere ut ḃ:z si decan⁹ aliã ꝓposuisset bñ fuisset audit⁹:lz nullã ꝓposuit:qz nõ bẽbat qd obijceret:vl mutauit ꝓsilium suũ z supior tenet illã admittere:qz si nihil oppõeret:ipe ex offõ suo tenet igrere de ipa electiõe z meritis electi.s.de elec.cũ nobis oli.z.c. nihil ẽ: z.c.venerabilẽ.imo si aduersari⁹ negligẽs eẽt:supior dz inqrere ō exceptõib⁹ pẽptorijs. s.e.c.pri.ne p surreptionẽ aliqs adipiscat honores.s.ō elec.cũ dilecti.z i c.cũ nobis oli.qd iuris sit i alijs casib⁹ ab isto dicet.s.e.dilecto.Jn hac sententia q̃tũ ad casuz p̃tẽ erat.t.alij ut.Jo.da.colligebãt ex hac lfa q i cãu isto nõ põt opponi alia exceptio q̃ fuisset exp̄ssa:cũ succubuit i vna:nec lz variare ne ecclesia diu vacet:vel hic nõ fuit admissus:qz cũ succubuit i vna ꝑsumit calũnioſe aliã ꝓponere.iij.q.x.placuit.qō pri⁹ dixi teneas.Ber.

s ¶ Jn modũ exceptiõis.si.j.de ꝓcess.prebẽ.post electionẽ.in fi.sed cuz isti detur actio ad impugnãdam electionẽ multofortⁱ⁹ exceptio dz dari ad impediendũ.s.de iureiu.quẽadmodũ.qz turpi⁹ eijcit rẽ.ut ibi.z cui dam⁹ actionem multofortⁱ⁹ z exceptionẽ.s.de supñ.l.i.ℌ.is aũt.z.ff.de re iu.iuitus. ℌ.cui damus. Preterea q̃liter põt iste electus pẽdente lite recipe dignitatẽ.ꝓtra id.lxxxi.di.tãtis.j.de accu.deus oipotẽs.z.s.de test.c.vlti.z.ff.ō re mili.qui status.Jo.dixit:q ḃ ideo statuit:qz p̄sumit q calũnioſe z differendi cã obijciat.ar.s.de elec.cũ dilecti.z.s.de re resti.spo.lfas.imo videtur q cũ i modũ exceptiõis obijcit crimẽ electo.nisi electus publice sit ifamatus de illo crie q differẽda sit exceptio.j.de ac.accedens.ar.C.de edi. diui.adria.tol.l.ij.z.C.de fal.l.ij.z sic vſ q iste sub cõditione recipiat dignitatem si innocens repertus fuerit.ff.de tu.z cu.da.ei q.Itẽ pz ḃ:q lz aliqs sit exclusus a iure excipiẽdi:nõ tñ a iure denũciandi vel accusandi:sic

ſ.de iureiu.quēadmodū.i fi.ſic.ſ.de ꝓceſ.pbē.poſt electionē.i fi.ſz ḡre iſte ēt poſt ꝓfirmationē nō pt obijcere crimē i modū exceptiōis.ut.ſ.ō accu.ſu p bis.rñ.rōne pſumptiōis onerat ouriozi mō agēdi:qz de facili repellit qs a denūciādo:vt ſi fuerit inimic⁹ vel crioſus q denūciare nō pōt:cū ſe nō coz rexit:vl ſi nō ꝑmonuit.ſiſr eſt ourū agere crialr pp penā talionis:ſz excipe pōt qlibet crioſus ꝛ excōicatus.ſ.de excep.dilecti.in fi. Jo.Alia rō veriozē:qz vlteri us nō poſſe obijcere crimē in modū exceptiōis p ꝓfirmatō nē quā iſte būit ꝛ poſſeſſiōez corpalē quā mādat papa da ri huic ꝓſequt iſte plenū ius a quo repelli nō pōt:niſi p ōnū ciationē vl accuſationē:vñ ex ceptio locū ñ bz qz p exceptō nē repellit qs ab obtinendo. vt dic illa decre.ſup bis.ꝛ lz ibi ſit ꝓfirmat⁹ ꝛ bēat poſſeſ ſionē:nōdū tñ plenū ius bz. vñ adhuc bz ibi locū exceptio lz ō nō eſt ita. Jn decre. acce dēs.erat ille iā inſtitut⁹ p pa pam:ꝛ nō derat ſibi niſi ſola executio quā papa mādat fieri niſi publice ifamat⁹ eēt qa executio ōferri nō dz ꝑtextu exceptionis oppoſite: niſi ex ponerēt de falſo.ſ.ti. prozi. decetero.ꝛ.ſ.ō fal.ſup eo.

Ex parte. Diuidit qz p mo ponit deciſa ꝓſultatio.ſcōo rñſio ibi:ꝑſenti.ab.

a Periculoſuz ē ire.no. q ibi iudex dic ꝑfigēt dz: vbi p tes ſine piculo poſſint accede re ꝛ oēs ſui ſiue teſtes ſiue ad uocati.xxxiij.q.ij.ſiue ō cōiu gij.iij.q.ix.hortamur.ij.q.ij. c.vlti.ꝛ.ff.ō iudi.ſi loc⁹.imo nec altera ps q nō pōt venir honeſte tenēt ire ad locū ibo neſtū.ff.ō arbi.ſi cū dies.§.ſi arbiter.Jtē nō ſolū dr loc⁹ incōmodus pp inimiciti as:ſed ēt ſi excedat duas dietas.vt ſ.ō reſcri.nōnulli.Jtē nec ex puinciarū terminos ē facien da citatio.iij.q.vi.neminez. niſi ex ſpāli iuſſione ꝓncipis. C.de epi.ꝛ cle.auc.ſz bodie. C.de ap.cū poſt.i auc.ut oēs obedi.iudi.§.ij.col.v.ꝛ vbi citat qs ad locū piculoſuz:nō ſufficit ꝑſtare ducatū vt.ſ.ut lit.nō ꝓte.accedens.Jo.

b Niſi iudices.no.ar.iudicē poſſe ſuocat grauamē ut ap pellās cogat ſcedet ab appel latōe legitia.ſ.e.cū ceſſante.

Significauit. Summa tur ut i rubro quo ad titulū. Prima ps ponit ḡrelā appellantis.Scōa dat iudices ibi quo circa.ab.ſi.

c Ad citatiōes. faciēdas.ſ. qñ capl̄z citabat aliquē:figil labat lras illo ſigillo ſz p illō ſigillū ñ dēbāt ꝓſtituet actorē ad cāz.imo cū ſigillo noto et autētico:vl ēt cum citabātur mittebāt nunciū cū ſigillo illo nec tñ ſufficiebat ſigillū ad litē totaz.Ber.

d Conſtituebat actorē.Adhuc poterat obijci huic actori q nō erat ꝓſti tutus ō auctoritate archiepi eboraceñ.qz ſi capitulū ꝙueniat aliquē vl ꝙue niat:auctoritas ꝑlati dz iteruenire.ꝛ ſi plat⁹ ſilr agat vl ꝙueniat:dz bre cō ſenſuz capituli.ſ.ō iudi.cām.ꝛ.ſ.de ꝓcura.c.i.vbi ō hoc.ſz ſi capl̄m agat ꝙ prelatū ſuū vel ꝙueniat ab ipſo:tūc dabit capitulo actor ad litē auctoritate iudicis ad inſtar minoris:q ſi vult litigare ꝙ curatorē ſuū:dabit iudex minori actorē:ut inſti.de auc.tu.§.vlti.ꝛ inſti.de cura.§.vlti.cū enim eccleſia equiparat minori ꝛ capitulū dicat eccleſia.ſ.ō teſta.requiſiſti.ergo ꝛ capitulū equiparat minori.ſed agebat capitulū ꝙ archiepz ꝙ rectorē hoſpitalis,qui per archiepm fuerat inſtitutus q dicebat ordiationez hoſpitalis ad ſe ſpectare.capitulū vo ꝓriuz dicebat.vñ in caſu iſto archiepus non ꝑſtaret auctoritatez capitulo contra ſe:ꝛ ſic iudicis auctoritate pōt cō ſtitui per capitulū iſte actor ſiue procurator vt dictum eſt.

e Prius conuentus.Nec.allegatio ē efficax.ſ.de reſcri.ex tenore. ꝛ.ſ.de ſo.cōpe.c.pe.ꝛ.ſ.e.vt debitus.

Appellari poteſt ſi locus nō tu tus partibus aſſignatur etiaz ſi ſit ſcriptum appellatione remota.

Ex parte tua:ꝛ infra. Preſenti pagina reſpondemus q cū excuſetur honeſte qui ad preſentiā delegatorū iudicum non poteſt ſecure venire citatus:tu vel tui quotiens ad illos iudices vos euocari contigerit ad quorum preſentiam vobis periculoſuz[a] ē ire: libere poteris appellare:etiam ſi in litteris commiſſionis ap.fuerit remediuz intercluſuz:niſi iudices[b] vobis aſſignent locū idoneum ꝛ ſecurum.

Dem epiſcopo d ecano ꝛ precētori berfordeñ.

Licite appellat reus ſi non auditur excipiens procuratorem actoris non habere ſufficiens mādatum vel ſe prius conuentum per alias litteras de quibus nō fit mētio in ſecundis.

Significauit nobis magiſter hoſpitalis eboraceñ.ꝛ infra. Preterea capituluz eboraceñ.auctoritate quarūdā litterarū in qua rum ſigillo continebatur ſigillum capituli ad citationes[c] tantum: cuz aliud ſigillum capitulum illud no ſcatur habere:quendaz ꝓſtituebat actorē[d]:ſed licet idez magiſter alle gauerit q occaſione litterarū illaz actor nō deberet admitti:ꝛ iſuper adiunriſſet q auctoritate litterarū quarūdam a nobis ad alios iudices obtentarū prius[e] conuent⁹ non debuit p litteras poſteriores in qui bus nulla fuerat mentio de prioribus cōueniri:iudices tamen exceptiones huiuſmodi admittere noluerunt:propter quod vocem ad nos ap.emiſit. Quocirca mandamus ḡtenus ſi vobis conſtiterit ob dictas cauſas vel earum aliq̄[f] ad noſtram fuiſſe audientiā appellatum:reuocato ꝙ in irrituz quicqd poſt appellationez huiuſmodi noueritis eſſe factum:partes ꝛc[g].

Dem magiſtro.S.archidiacono.ꝛ.v.normanno canonicis ſueſſioneñ.

Licite appellat reus ſi non auditur petens declarari rez petitam in libello.

Significantibus[b].t.ꝛ.r. fratribus noſtro fuit apoſtolatui ō declaratuz:q cuz inter ipſos ex vna parte.ꝛ.v.ex altera ſuper quadam terra coꝝ iudicibus delegatis que ſtio verteretur:ipſi cuz plures terras haberent: vt terra illa ſup qua queſtio vertebatur oſtenderet eiſdez a iudicibus poſtularunt quod cū ipſi facere denegarēt ad noſtraz audientiā prouocauerūt. Quo circa mandamus quatenꝰ ſi eſt ita: reuocato in ſtatuz debituz qō poſt ap.noueritis attentatum ꝛc.

Dem eboraceñ.epo.ꝛ de luc.ꝛ de monte molli abbatibus.

Judex a quo nō poteſt ſtatuere terminum ad finiendam appellationem.quod ſi fecerit intelligitur ſtatuiſſe ad ſe preſentandum.

Ex inſinuatiōe prioris ꝛ canonicoruz ſancte barbare nobis innotuit:q cum inter ipſos ex vna parte ꝛ.v.camerarium de tangar. ex altera ſuper quodam manerio coraz iudice ordinario queſtio verteretur.ꝛ idem camerarius ad noſtram audientiaz appellauerit:appellationi terminum non prefigēs dictus iudex qui cauſam illius videbatur fouere pro eo q quidam clericus cōmenſalis ſuus dicti camerarij in eadē cauſa fuerat aduocatus[k]: hunc terminum ap.prefixit: vt ad feſtū purificationis vtraq3 pars eſſet ab appel. proſecutiōe reuerſa[l]:licet non potuit[m] nobis legem imponere vt eam teneamur infra dictum terminum expedire: cuz ꝛ ſecundum legitimas ſanctiones lis que in conſiſtorio principis ſperatur inferri:abſq3 dāno more tacta pmaneat:donec ipſaz faciat introduci ꝛ a pceribus dirimi iuxta morez.interim autem nuncius camerarij preueniens nuncium eorundē:nec ipſo vſq3 ad terminum legitimū expectato[n] impetrauit litteras ꝛ receſſit. Quia vero fra⁹ ꝛ dolus alicui patrocinari non debet:mandamus quatenus ſi eſt ita

f Aliquā.argu.q qui plra narrat i libello ſuo quoruz vnuz per ſe ſufficeret ſufficit vnuz pro bare.ſ.de pbē.cum iam duduz.ꝛ.ſ.de accu.accedens.ꝛ.ſ.de reſcrip.inter.ff.de cōdi.ꝛ demon. falſa.§.i.ꝛ.ſ.de puil.ut puilegia.arg.cōtra.ſ.ō reſcrip.ex parte. vbi doc.ff.de excuſ.tu.qui teſtō.ꝛ.ſ.de reſcrip. oli ꝛ.ſ.de pba.licet.ſed ibi ſe obligauit ad pbāduz vtrūqz:ut ibi dictū eſt:ꝛ ſic vtraq3 iſtaz exceptō nuz legitima fuit ad appellandum.

g Et cetera.i.ad nſaz preſentiā cōuocetis ꝛ in cāpcedatis.Jo.

Significatibus. Diuiditur in duas partes.Secūda ibi:quo circa.Ab.ſi.

b Significātibus.hec decreta.ponit.ſ.ō lib. obla.ꝛ ibi exponitur ſz ad aliuz effectum: ergo non obſtat argu.de ſup fluitate.

i Denegarēt.ꝛ ita ꝓnunciandu eſt ſuper in cidēti ſiue emergēti.hec queſtio nō erat incidēs: ſed potius emergēs.de hoc plene dicitur.ſ. de ordi.cog.c.i.

Ex inſinuatiōe. Summat ut in rubro ſm intellectū glo.q cōiter tenet.Al ſumma ſic.Si iudex a quo preſigit terminū ad ꝓſequēdam appellationē ꝛ ad redeūdum a ꝓſecutione nō valet termin⁹ reſpectu redeūdi ſed bñ valz reſpectu ꝓſecutiōis adeo q neutra partiū ꝓueniri pōt. ponit querelā appellātis.Scōo dat iudicem ibi:quia vero abbas ſi.

k Aduocatus.Ex hoc ſumebant quidā arg.q iudex poſſit recuſari: ſi aduocatus alteri⁹ partz eſt commenſalis ipſius: ſz non eſt ſufficiēs cauſa recuſandi.ſ.de of.iudi. c.i.ſed ſi altera ps eſſet cōmenſalis ſiue familiaris iudicis:tūc pōt recuſari.ſ.ō of.ōle.iſinuāte.

l Reuerſa.hoc facere non potuit:qz ſic eſſet imponere legē domino pape ut ō dicit.ꝛ.ij.q.vi.anteriorum.§.ad hoc.

m Potuit.ſi.xxi.di.iferioz.ꝛ.ſ.de elec.inotuit.ff.de mino.mioz. ff.ad treb.ille a quo.§.tempeſtiuum.ꝛ.ſ.de maio.ꝛ obe.cū iferioz.

n Expectato.de termino cōſtituēdo dictū ē.ſ.e.pſonas.qz tripler ē terminus:ut ibi dr.ſed de quo termino intelligitur:quod hic dic.de anno appellatōis nō pt itelligi:qz termin⁹ ille bene pōt ꝓuenire.dummodo nimiuz aduerſarius nō precurrat.ſ.e.oblate.Jo.itelligit terminū iſtuz de termino legali.ſed de illo nō pōt intelligi.qz ſi non ꝓſequit aliquis appellationē vſq3 ad annū:poſtea nō pōt ꝓſequi:qz rata manet ſnia:vl iudex ꝓcedet in principali.ſ.e.cum ſit romana.ꝛ ſic

neceſſe eſt vt intelligatur de termino ſtatuto a iudice: vt intelligam⁹ q̄ vſq; ad feſtū purificationis altera pars expectare debeat: nec ātea deb eat lras impetrare: q̄ cū non fecerit nō valēt littere añ terminū illū impetrate: ut hic dicit. ꝛ. ſ. e. ſepe. ꝛ ſic termin⁹ iſte ſtatut⁹ fuit ad preſentandū ſe iudici: licet alia fuiſſet intentio ſtatuētis terminū ipm ꝛ ſic q̄ non poterat ſtatuere illū terminū valeat q̄ ſtatuere potuit: q̄ ſi nō valet ut ago: valeat vt valeā pōt. C. pl⁹ valere q̄ agi. l. i. p totum: ꝛ q̄ de tali termino intelligatur: patꝫ ex littera vbi dicit. interiꝫ añt ꝛc. quaſi ante terminū ſtatutum ab ipſo indice vñ nō valēt littere.

a ¶ Audiatis cām. vt ſi de his conſtiterit: littere camerarij nonvalebunt vt. ſ. c. ſepe. ꝛ iſte procedet in cauſa p̄ iuris ordinē: alioquin remittē tur ptes ad iudices camerarij ꝛ punirent in expenſis. ſ. de reſcrip. cetera. ꝛ. ſ. de do. ꝛ cōtu. ex litteris. Ber.

Bone. Poteſt intelligi pluribus modis. ut. ī. patebit ſꝫ ibi rēdo verbis lre vt mos geratur cuiq; lec. ſūmatur generalius ſic ut in rubro. Prima pars ponit allegationes appellantis. Scōa appellati. in tertia pnūciat ibi premiſſis. Ab. ſi.

b ¶ Ingreſſus. videtur p̄ male. ī. ō p̄uile. paſtoralis. quod verū eſt niſi ſpāliter hoc eſſet ei p̄ceſſuꝫ. vt in decre. paſtoralis: vel niſi clericus premortuus eoꝝ noīe poſſediſſꝫ. ſ. de reſti. ſpo. cū veniſſent. Ain.

c ¶ De iure cōi. hoc enī videt ſpectare ad ipſuꝫ de iure. lxiij. di. ſi in plebibus. ī. de inſti. cuꝫ veniſſent. imo poti⁹ ad archiepīꝫ vt ibi dicit. quia archidiaconus hoc habebat ex donatione archiepiſcopi.

partib⁹ ꝓuocatis, audiatis⁸ cāꝫ. ꝛc.

I Dem rofen. ꝛ bonden. epīs.

¶ Qui extra iudiciuꝫ appellat ex veriſimilib⁹ ꝛ p̄babilib⁹ cauſis ne i poſſeſſione moleſtet: ſi poſtea ſpoliatur: reſtituitur ante oia in ſtatuꝫ in quo erat tpe appellatōis emiſſe.

Bone memorie. o. de camera p̄ſona eccleſie de fan. viā vniuerſe carnis ingreſſo: abbas ſancti auguſtini cātuarien. eiuſdē eccleſie quā ad ſe aſſerit pertinere primo p quoſdaꝫ monachos: ſecundo per ſeipſum poſſeſſionē ingreſſus[b] ad nos pluries vocem ap. emiſit: ne quis eum ſup poſſeſſione ipſius eccleſie p̄ſumeret moleſtare. cunqꝫ aliquādiu predictam eccleſiam pacifice poſſediſſet: quidā laici ¦ cātuarien. dioceſis ipſum abbatē ꝛ monachos de poſſeſſione ipſius eccleſie per violentiam eiecerunt: et infra. ¶ Procurator vero archidi. propoſuit ex aduerſo quod ¦ defuncta p̄ſona eccleſie archidi. tantū datur eius cuſtodia: imo archidi. qui fuerunt p̄ tēpore: tam de iur̄ cōmun[c] quā de generali conſuetudine: tam in illa eccleſia quā in alijs vniuerſis eiuſdem dioceſis hoc iure ſemper vſi fuerunt. Preterea prefatus. o. nomīe[d] archidi. eccleſiam poſſedit eandem: vtpote qui ei vnam[e] procurationēꝫ: ꝛ. v. ſol. nomine eccleſie annis ſingulis exſoluebat: ꝛ infra. ¶ Premiſſis igit̄ diligenter inſpectis p̄dictos abbatem ꝛ monachos in eū[f] ſtatuꝫ in q̄ tēpore ap. facte ex veriſimilib⁹ [g] et probabilibus cauſis ad nos legitime interpoſite fuiſſe noſcūtur: p̄ prietatis parti vtrilibet ſaluo iure decernimus reducendos. ac fruct⁹ medij tpis pceptos cenſuimus pariter aſſignandos eiſdem.

I Dem. s. aug. ꝛ. s. gre. p̄oribus.

¶ Itineris arreptio habet vīz appellationis ſi ſeruantur ea que ſeruari debent in appellatione.

Dilecti filij. I. ꝛ. h. prioris et monachoꝝ cātuarien. eccl'ie nuncij retulerunt: q̄ cū p̄o cā que inter dictos priorem ꝛ monachos ꝛ cantuarien. archiepiſcopum ſup capella de lamede vertebatur ab ipſis ad ſe. apo. mitterentur: idem archiepiſcopus poſt iter arreptuꝫ in eos excōmunicationis ſententiā promulgauit. ¶ Cum autēꝫ plus ſit ad ſe. apo. facto[b] prouocare quā verbo: ꝛ ipſis p̄opter dictaꝫ cām ad ro. eccleſiam venientibus intelligitur ad ſe. apo. prouocatuꝫ: mā damus quatenus ſi eſt ita: dictos. I. ꝛ. h. denuncietis excommunicationis vinculo non teneri.

I Dem epiſcopo dicen.

¶ Per clauſulam appellatione remota inhibetur oīs appellatio q̄ a iure non indulgetur expreſſe. hoc dicit vſq; ad. §. vtrum.

Paſtoralis officij diligentia: ꝛ infra. Queſiuiſti: vtruꝫ quādo inhibet̄ ap. in reſcripto: fruſtratoria tantum inhibita videatur. Nos igitur attendentes: q̄ per appellationem fruſtratoriam etiam ſi non fuiſſet inhibita: negociuꝫ nō debeat impediri: reſpondemus q̄ quelibet procuratio intelligitur renocari que a iure non indulgetur expreſſe[i]: ſed ſi appellās fuerit grauatus iniuſte: grauamē huiuſmodi per ſuperiorem poterit emēdare. eēt controuerſia ſup capella iſta. ī. de ope. no. nunci. c. ij. p quā controuerſia monachi iſti ibant ad curiā. vñ excōicatio nō tenuit poſt iter arreptū: ꝛ ſic non obſtat q̄ dicitur iter arreptū non ſufficit p̄o appellatione in iudicio: q̄ hic non erat iudex archiep̄s: vt dixi. ꝛ credo idē eſſe ſi capitulum bēat cauſam cum epō: ut ſi capitulū mittat ad archiepīm p̄o cā illa. ꝛ eps excōicat nuncium poſt iter arreptū: q̄ ſnīa non tꝫ cum archiep̄s in hoc caſu ſit iudex epī. vel dic q̄ ſec⁹ eſt in archiepō: vt dictū eſt. Ber.

Paſtoralis. In iſto principio. Primo ponitur conſultatio. Scōo rñ ſio: ibi reſpondemus. Ab. ſi.

i ¶ Exp̄ſſe. ar. q̄ oīa intelliguntꝫ p̄hibita q̄ non inueniuntur in iure cōceſſa. ſ. de trāſla. inter corporalia. vbi de hoc exp̄ſſe indulget appellatio ſi ēt remota ſit appellatio in reſcripto ſi iudex denegaret reſtōnē ſpoliato. ſ. ō reſti. ſpo. ex q̄ōne. Itē ſi nō vult admittere recuſationē ꝓſanguinitatꝫ. ſ. e. poſtremo. Itē ſi non facit exp̄mi res petitas i libello. ſ. e. ſignificātib⁹. Itē ſi citat partes ad locū non tutū. ſ. e. ex parte. ſi cogit partes litigare coraꝫ ſubdelegato ſuſpecto. ſ. de of. dele. ſup q̄nuꝫ. in fi. Multa exēpla poſſes aſſignare i q̄b⁹ recipit̄ appellatio. lꝫ ſit remota i reſcripto. vbicūq; p̄mittit ius appellare ſm antiq̄ iura bñ admittebat̄ appellatio lꝫ cā in iure nō exp̄meret dūmodo nō eēt manifeſte fruſtratoria de q̄ intellige q̄ dicit vſi. nos igit̄ attēdētes. vbi p appellationē fruſtratoriam ēt ſi nō eēt māifeſta. ꝛc. i. manifeſte fruſtratoria als ſi bēat qualēcūq; excuſationem poterat appellare dūmodo nō ꝓſtaret ipſaꝫ fruſtratoriā. ij. q. vi. ad romanā ꝛ pluribus alijs ibidē. ꝛ. ſ. e. p̄ſonas. ꝛ. c. puenit. ꝛ. c. cū ſit romana. bodie vō ſiue ſit remota appellatio ſiue nō in reſcripto nō p̄t appellari niſi p̄babilis cā fuerat allegata talis: q̄ ſi foret ꝛc. Itē ſiue ſit exp̄ſſa in iure ſiue non cauſa

d ¶ Noie archidiaconi. ꝛ ita archidiaconus ītelligebat poſſidere per aliū: q̄ qui per aliū poſſidet: poſſidere ītelligit̄. inſti. de iterdi. §. poſſidere. ꝛ. ſ. de p̄ſcrip. ſi diligēti. ꝛ. ſ. de reſti. ſpo. cum veniſſent.

e ¶ Unam procurationē. h ratio non fuit ſufficiēs: q̄ ſolutio pēſionis nec dominium nec poſſeſſionem probat. nec priuat alium ſua poſſeſſione. ſ. de fide inſtru. inter dilectos. ad fi. ꝛ. ſ. ti. p̄oxi. cuꝫ bertold⁹ ff. de acqui. poſ. q̄uis. §. i. Joā.

f ¶ In eum ſtatum. ſꝫ cū abbas ꝛ monachi ſpoliati fuiſſet p laicos illos ꝛ nō p archidiaconū: q̄o copetit eis interdictū vñ vi ꝫ archidiaconum: nec ēt videt̄ feciſſe ꝫ appellationē monachoꝝ: ꝛ ſic eſt ꝫ. ſ. de reſti. ſpo. cū ad ſedē. in fi. pōt dici q̄ reſtituuntur hic non ex vi interdicti: ſed iudicis officio. ar. ij. q. i. in p̄mis. vbi remouetur tertius q̄ ſucceſſerat iam defuncto: ꝛ forſitā cōſtitit pape q̄ abbas poſſidebat: cuꝫ appellatio fuit ab ipſo interpoſita: vl' forte hec facta fuerant p laicos mādāte archidiacono. vel ratū bñte. vñ tenetur vnde vi. vt. ff. de vi ꝛ vi ar. l. i. §. deieciſſe. ꝛ. §. ſed ꝛ ſi quis. ꝛ. ſ. de reſti. ſpo. cum ad ſedē. lau. vel q̄ ſcienter archidiaconus recepit rē qua monachi fuerunt ſpoliati: ꝛ ita ſucceſſit in vitiū. ſ. de reſti. ſpolia. ſepe. ꝛ. ſ. de iudi. q̄. u. ꝛ hoc verius puto vnde tenet̄ ad ipſam rē reſtituēdam cū fructib⁹ medio tpe pceptis. vt hic dicit: ꝛ non ſolum perceptis: ſed qui p̄cipi potuerūt. ſ. ō reſti. ſpo. grauis. ꝛ q̄ poſt appellationem rē recepit ab illis laicis. vñ oīa reſtituunt in priſtinū ſtatū tpe appellatiōis facte.

g ¶ Ex veriſimilibus. ſufficit ergo. q̄ ſit p̄babilis cā appellatiōis licꝫ non ſit vera vel neceſſaria talis videlicet oꝫ eſſe: que ſi eēt probata legitima eſſet tunc valet appellatio. ī. e. vt debitus.

ppter quã appellatur dūmodo sit pbabilis bene tenet appellatio. j. e. vt debitus. ꝛ ita ꝓstitutio ista addit huic decre. boc. s. q; si cã pbabilis pp quã appellatur non sit exp̄ssa valet appellatio. ꝑm hãc decre. non valebat: qd operetur remotio appellationis bodie: dicẽt. j. e. vt debitus.

a ¶ Emẽdari. nõ. n. debuit appellãti obesse q; nõ fuit sue appellationi de latũ cũ appellatio eius iusta fuerit. ij. q. vi. appellatore. ꝛ s. e. sepe. bodie vo nõ stam⁹ huic sz ei qõ dr. j. e. vt ꝺbit⁹. vt videz appellatio teneat sine grauamẽ i iure sit exp̄ssũ sive nõ. dũ tñ sit pbabile.

¶ Verum. Lz excõicat⁹ ab excõicatiõe appellet nihilomin⁹ denunciari p̄t ac bñficij redditib⁹ spoliari. ꝑmo ꝓsultatio. scõo mñsio: ibi. nos itaq;. ab. si.

b ¶ Ad tp̄s. q enī appellat a iudice ordiario sup aliq̄ cã ad tp̄s tm̃ exẽpt⁹ẽ ab ipo quãtũ ad illũ articulũ: sz in alijs remanet iudex: ꝛ tñ pẽdẽte illa cã p̄t illũ si voluerit i alia cã tã q̄ suspectũ recusar. s. e. ad hoc si i vna. ꝛ. c. ꝓposuit. ꝛ. c. cũ teneamur. ꝛ. j. e. romana. §. cũ vo. li. vi. i ōlegat⁹ sec⁹.

e ¶ Casu. boc dicẽ pp cria notoria i qb⁹ nõ admittitur appellatio. s. e. cũ sit romana. ꝛ c. consuluit.

d ¶ Dormitasse. s. ne vlteri⁹ sit pcedẽdũ: q; appellatiõe interposita extinguit pnuciatũ: vt. ff. ad turpil. l. i. i fi.

e ¶ Executiõez. b rõ nõ ẽ sufficies. q; si appellat a sñia excõicatiõis. nã cũ qs absoluit ab i petitiõe alicui⁹ bmõi sñia secũ trabit executõez ꝛ tñ ab ea appellat. s. ō excep. significauerũt. ab executore appellat si mõz excedat. ij. q. vi. §. ab executore. ꝛ. s. c. pr. qõ ad cõsultatiõez. Jtẽ sñia furti trabit secũ suã infamiã. ff. de fer. nõ pōt. ꝛ. ff. de bis q no. ifa. furti. Que ẽ g cã. ¶ De. q dixit q; de⁹ ligat nõ hõ. xi. q. iij. nemo. vbi ō boc ꝛ a p̄ncipe nõ appellat. Jllavr̃ verioꝛ rõ vt bõ crescat p meritũ parẽdo ẽt iniq̄ sñie. ar. viij. q. i. sciendũ. ꝛ. xi. q. iij. qd g. ꝛ vt magis timeat disciplina ecclesiastica lau. Joã. dixit q; ꝓstõ ecclesie boc facit vt magis timeat. sicut. n. ꝓstõ boiuz facit q; sñia q̄ cito ligat quo ad et⁹ effectũ tardi⁹ liget. ij. q. vi. añrioꝛ. ꝛ. xi. q. iij. cũ apō Jo. sz vr̃ q; nõ sit dria iter sñiam excõicatiõis ꝛ alias sñias imo idẽ. vbi gla: cum dico excõico te statī es excõicat⁹. ita q; nihil aliō est necesse. Jdẽ est cũ dico ꝓdẽno te vt solues illi. x. q; statī es ꝓdẽnat⁹: ꝛ si appellet ab ista sñia ꝓdemnatio nõ remouet⁹ p appellatiõez imo rem anes ꝓdẽnat⁹ q̄tũcunq; appelles: sic ille remãet excõicat⁹ q; post excõicatiõez appellat: qõ pz p sñiaz appellatiõis in q̄ dr: cõfirmo vel casso ꝑmã sñiaz: ꝛ sic sñia semp durat vtroq; cãu. i alijs sñijs appellatio retardat id qõ nõdũ erat. s. solutiõez vel rei de qua ꝓdẽnatio facta ẽ traditionẽ: q; vez ẽ istũ ꝓdẽnatũ sz nõ est vez istũ adhuc soluisse. ꝛ si statī ꝓdẽnat⁹ solueret ꝛ postea appellaret nihil releuat talis appellatio nisi in euẽtu cãe appellatiõis. ff. de ap. cũ ex cã. Jn excõicatione nihil est qõ possit appellatio retardare. ver⁹ effectus sñie ẽ vt ꝓdẽnatus soluat q; ad hoc agit: ꝛ finis excõicatiõis est vt sit excõicatus. ꝛ i ipa platione sñie statī puenit ad istũ finẽ. sed in alijs sñijs ꝓdẽnatiõis nõ statiz per sñiam cõsequitur finẽ. i. iudicatũ. ꝛ appellatio impedit solã executionem q; ad hoc est opus facto sz cõdẽnatio sit facta. sed in sñia excõicatiõis nõ est ita opus facto quo ad suum effectum nisi vt publicetur.

f ¶ Secũ trabat. ex quo pz q; sñia excõicatiõis: vel statī dicat: vel statī nulla est. sz qd si aliqs excõicatur post appellationẽ pbabilẽ: aut iste est excõicatus aut nõ: pbo q; nõ est excõicatus q; excõicatus est post appellatiõem pbabilẽ que legitima est. g non est excõicatus. j. de sen. excõ. p tuas. ꝛ. j. e. dilect⁹. sed ꝯ vr̃ sic q; iudex appellatiõis pnũciat appellatõez nõ tenere g p ꝓñs pnunciat excõicatiõez tenuisse. ¶ Rñdeo qs dubitat an talis excõicatio teneat vel nõ. ex futuro pẽdet an teneat. sicut ex futuro euẽtu pẽdet an teneat mr̃imoniũ vl nõ. j. de frigi. ꝛ malefi. fr̃nitatz. i fi. vñ ꝑ argumẽtatio nõ valz: iste ẽ excõicat⁹ p⁹ appellatiõez pbabilẽ q; si pbata eẽt ꝛc. ergo excõicatio nulla ẽ: imo ẽ inferẽdũ g p excõicato nõ est babẽdus: ꝛ tñ re vera excõicat⁹ est q; statī ligat sñia excõicatiõis vel statim nulla est. tñ si talis medio tpe adept⁹ eẽt ecclesiã non videt q; eẽt ea p̄uãdus q; ipsiz pbabil⁹ error excusat. j. de sen. ex. sacro. cũ interim licite cõicetur ei in oibus sacramẽtis. j. e. dilectis. ꝛ qcqd tũc facit valet. iij. q. vij. §. tua. v. verũ. ꝛ. C. ō tes. l. i. Jtẽ q; medio tempore status eius iteger ẽ. ff. nihil ino. ap. pẽ. l. vna. §. integer. nec dãnatus dr qui appellauit. ff. de pe. l. ij. §. ij.

g ¶ Subtrahunt. q. n. extra ecclesiã est nihil⁹ noie ecclesie pōt possidere. viij. di. quo iure. ꝛ. xxiij. q. vij. c. ij. ꝛ. iij. ꝛ. xxxij. di. eos. ꝛ. c. ꝓter h. si tñ nõ bz aliud vnde viuat: dico ei interim ꝓuidendũ de bonis ecclesie: ꝛ q; deposito ꝓuidet. l. distin. studeat. babẽda est enim rõ ne egeat

ri⁸ ¶ Verum q; multotiẽs quis ad tp̄s⁹ per appel. legitimã a iudicis sui quo ad aliquẽ certuz articulz eximatur potestate: consuluisti nos vtruz si quis excõmunicatiõis sentẽtia innodatus ante denunciationẽ ipsius ab ea tanquã min⁹ rõbiliter ꝓmulgata in eo casu⁶ in q̄ ante sñiam appella. vires obtinuisset: curauerit prouocare: eo q; per apppella. interposi. excommunicãtis videtur iurisditio dormitasse⁶: ipse denunciare possit eundẽ: ꝛ ad tempus ecclesiasticis beneficijs clericuz spoliare. ¶ Nos itaq; respõdemus: quod cum executionẽ⁶ excommunicatio secum⁶ trabat ꝛ excommunicatus per denũciationez amplius non ligetur: ipsum excõmunicatum denunciare potest: ut ab alijs euitetur: ꝛ illi prouẽtus ecclesiastici merito subtrahũtur⁸ cui ecclesie cõmunio denegatur.

I Dem episcopo parisien.

¶ Si appellans ad superiorez cõparet coram iudice inferiori super concernentibus ipsam appellationem: ipsi appellationi renunciare videtur. Sinautẽ protestetur q; ꝓpter hoc nõ intendit renũciare appellationi: tanquaz contraria allegans nõ est audiẽdus nisi notoriũ sit actum illũ eẽ iniustuz sup cuius emendatione adiuit inferiorẽ.

Sollicitudinem pastoralis: et infra. Sane cum sicut receꝑimus duobus coram episcopo litigantibus alter eorum ad sedẽ ap. appellasset episcopus appellantez reputans contumacẽ: ipsum excõmunicationis vinculo innodauit: qui coram metropolitano de epo sibi petijt iusticiam exhiberi: asserens quod post appel. legitime ad nos interpositam ipsum excõmunicauerat: ꝛ petens se ad eum statum in quo fuerat appella. tempore a metropol. reduci: denunciari videz absolutum: adijciens etiaz quod ap. non renunciabat obiecte: sed prosequi volebat eandem ꝛ infra. ¶ Nos igitur inquit. t. r. rñdemus⁶ q; sicut metropolitan⁹ de appel. ad nos interposita cognoscer⁸ oĩno non valet: sic nec de his⁸ que post appellationẽ fuerãt innouata dũmõ de alijs cognosci non possit nisi de appel. pariter cognoscatur: vel de his que appellationis causam contingere dignoscuntur.

ff. de re iudi. inter eos. i fi. ne cogatur in cleri ob ꝓbriũ mẽdicare. xcij. dis. diaconi. lz videat q; male meriti publica egestate debeant laborare. ff. ꝺpos. bona fides. Jtẽ illud pōt ītelligi i eo casu qñ in sñia boc exꝑimitur q; bona ecclie subtrabant ei. cũ enīz excõicatuz cõpem⁹ relegato. ꝛ relegato ad tp̄s nõ sb trabantur bona nisi hoc in sñia exꝑmat. C. ō pe. l. deportatozũ. sic ꝛ i excõicato idẽ vf. nã q̄diu gs alijs rõnibus pōt cõstringi nõ sunt ei subtrs benda stipẽdia. C. ō exe cu. rei iu. stipendia. xvi. q. vi. illud. qui aũt excõmunicat⁹ est in vna ecclesia excõicat⁹ est q̄tuz ad alias. xi. q. iij. c. ij. ꝛ. iij. ꝛ. iiij. q. v. quisqs. s. de offi. ordi. ad reꝑimẽdã sed nunquid est idẽ in suspenso: vt si suspensus ẽ ab vno epo q; suspensus habeat q̄tum ad alios. sic si est suspensus ab officio q; sñia facit ius q̄tuz ad oẽs. xix. q. ij. due sũt ꝛ. vij. q. i. si qs ꝑbyter. ff. de iterdi. ꝛ rele. l. relegatozũ. §. iterdicẽt. ꝛ. §. se. ¶ Dosset forte distingui. vtruz suspensus esset pro crimine quod irrogat infamiã vt tunc vbiq; suspensus sit: si non irrogat infamiã tunc nõ vbiq; est babendus pro suspenso: arg. ff. de postul. ex ea. sed prius dictũ preualet q; suspensus ab officio nihil debet de officio ecclesiastico attractare. alias est deponẽdus. ꝛ in hoc cõparatur excõicato. j. de cle. ex. vel suspen. mi. c. ij. ꝛ. iij. sed si suspensus est a beneficio in vno loco: tunc dico q; in alio loco potest habere beneficium. vt. xvi. distinctione placuit. lviij. distinctione. c. ij. Sz nũquid absolutus potest recipere vel petere fructus medij tpis sibi sublatos: distingue vtrum iuste an iniuste fit excommunicatus. si iniuste potest. ij. questione. v. super' causis. ꝛ. ff. de re mili. l. pe. ꝛ. j. de cõcess. preben. q; diuersitatem. si fuit iuste excommunicatus non potest. C. ō re mili. cum allegatio. libro. xij. ad hanc distinctionem facit op. j. de sen. excõ. sacro. alioquin spe restitutionis facilius delinqueretur. l. di. c. i. q; facilitas venie incentiuum tribuit delinquendi. xxiij. q. iiij. ẽ in iusta. pene. n. non solent repeti. ff. de condi. inde. pene. ff. de procu. q; proprio. §. vt in ceteris Jo. Ego credo quicquid dixit Jo. licet deposito prouideatur ne in cleri obprobriũ mendicare cogatur q; excõmunicato in nullo sit prouidendum qui contẽnit claues ecclesie cui participandum non est nisi forte fame periret tunc debet ei subueniri: quia poterit adhuc ad ecclesiam redire. Ber.

Sollicitudinem. Si excõicat⁹ ab epo post q̄ appellauit ad papã hãc cãm defert simpliciter ad metropolitanũ appellatiõi renunciat ꝛ archiep̄s non cognoscet. qõ si fecerit pōt ep̄s appellare nisi notoriũ sit excõicatiõem nõ tenere. vel summa sic ut i rubro ꝛ est bon⁹ casus. cõis diuisio. Secunda ibi: nos igitur. ab. si.

b ¶ Taliter rũdemus. Responsio prime qõnis: que fuit vtrũ metropolitanus de bmõi qõne valeat cognoscere.

i ¶ Cognoscere. dubitationis cã fuit hec: q; fuit ꝺ noua iniuria. vnde opus erat noua querela. ff. de excep. rei iudi. si mater. §. eãdez. sz sec⁹ est: q; ꝛ si sit noua iniuria tñ pẽdet ex p̄cedenti fcõ nec posset de illa cognosci nisi cognosceret de appellatiõe. si. s. e. cũ teneamur. ꝛ sic pz q; si suspendit iurisditio alicuius in p̄ncipali ꝛ in accessorio. j. c. proxi. §. p̄terea. sicut delegato p̄ncipali delegat accessorium. s. de offi. dele. preterea. ꝛ. c. prudentiã. §. sexta. Jo. ar. p̄. s. c. proxi. §. i.

k ¶ De bis que. sicut nec de priuilegijs dñi pape. s. ō iudi. cũ venisset. nec de cã ad papã delata. s. de offi. dele. licet. nec de causa specialiter alij commissa. s. de offi. dele. studuisti. ꝛ. ff. de iudi. iudiciũ. Vin. ꝛ est argu. q; idem iuris est in accessorio qõ in p̄ncipali: simile. j. eo. c. pri.

a ¶ In quo. hic innuit solutionem certe questiõis que fuit vtrũ si eps appellauerit ab archiepo an teneat appellatio.

b ¶ Eps posset. sed q̃re posset eps appellare cũ ipse dicat appellatio nẽ illius nullã ꝛ excõicauerit post illã appellationẽ: sol. ió appellat qꝛ si appellatio est aliq̃ p supiorẽ ad quẽ ẽ appellatũ dz cognosci ꝛ corrigi q̃ postea min⁹ legitie factum est: ꝛ qꝛ si metropolitanus procederet ꝛ ueniret epm̃ i culpa puniret illũ ꝛ ideo auditur appellãs tãq̃ cuius interest. vin. sed ꝛ. s. eo. q̃ fronte. §. de his. vbi nõ audiẽ eps appellans ne absoluat excõicatus ab ipso. illud itelligit de eo q̃ petebat ab archiepo absolutionez offerendo cautionem: ꝛ ideo nõ tz ibi appellatio epi ꝓpter piculũ ne decederet i excõicatione: ꝛ qꝛ eius non itereſt ne absoluatur. b vero appellat ne cognoscat vtrũ sit iuste excõicatus vl iniuste ꝛ eius interest ne archieps ó hoc cognoscat. sunt. n. oĩno diuersi casus: ꝛ qꝛ iste non vult recedere ab appellatiõe vñ nõ põt se itromittere archieps: sed si vellet recedeꝛ ab appellatiõe bñ põt archieps i terponere ptes suas et cognoscere ó illa excõicatiõe ꝛ illũ absoluet. T. Sz q̃re iudex nõ põt cognoscere de appellatiõe ab ipo facta sicut cognoscit an sua sit iurisditio. ff. ó iudi. si qs ex aliena. ff. si quis in ius voc. non ierit. l. ij. ꝛ. s. e. cum parati. ꝛ ideo nõ potest cognoscere de appellatiõe quia cum ꝓbabilis causa exposita est i appellatione iaz exemptus ẽ a iurisditiõe illius: ꝛ ẽ illi suspectus. vt. s. eo. ad b si. ꝛ. c. ꝓposuit. ꝛ ꝓsumptio ẽ pro ipso q̃ semp vellet iudicare p̃ sua iurisditione. ꝛ eadez est cã q̃re arbitri cognoscũt ó suspitione ꝛ non ipse iudex. sed cũ dubitat de iurisditione secus est qꝛ de boc ipso an sit iudex agitur qꝛ semp ꝓsumitur pro iurisditione quã diu in cõtrariũ non ostendatur ex quo apparet delegatio vel ordinaria iurisditio. ut. s. de rescrip. sup lris. in fi.

In quo[a] casu si metropolit. ad cognoscẽdũ partes suas interponere forte ꝓsumeret: epus posset[b] ad ap. beneficiũ conuolare. nã ad officium eius qui de ap. cogniturus ẽ pertinet prudenter corrigere q̃ cõtra ipaz inuenerit attẽtata. Si vo[c] notorium[o] existeret quod mandatum episcopi indiscretũ fuerat vel iniustum cui nõ tenebatur subdit⁹ obedire: ac per consequentiaz ei liqueat euidenter subditus legitime pronocasse: potest archiepiscopus auctoritate metropol. ỏclarar[c] subditus irrationabiliter extitisse anathematis mucrone ꝓcussum. Euz autez[f] excõmunicatus qui appellauerat iuxta perscriptaz formaz coraz archiepiscopo deponit contra episcopũ questionẽ[g]: metropol. ad recognoscendũ de causa potest interponere ptes suas: cũ ille appellationis ꝓsecutioni renunciasse tacite[h] videatur: sed si verbo vel facto ap. se velle prosequi protestet: non est tanquaz[i] aduersa petẽs ꝛ si bi contrarius audiendus.

Item epo ꝛ cantori trecẽ.

¶ Per appellationẽ legitime interpositã principale cuz accessorijs ad iudicez ap. defertur: ꝛ sñie excõmunicationis ꝛ interdicti post appellationem late non tenent.

Dilectis filijs decano altisiodorẽ. ac magistro. r. altisiodorẽ. episcopi procuratore in nostra presentia constitutis: idez magister proposuit: q̃ cuz dictus episcopus presbyterum domus dei i qua dispensationem plenariaz obtinere dignoscitur detineri faceret[k] vinculis mancipatum p̃ eo quod bona quedam eiusdem domus aũt. ꝛ. iiij. q. ij. q̃ ꝓposterũ. ꝛ. s. ó pñũp. lras. lxxxiiij. di. gesta. C. ó mu. pfi mo. pfes. li. x. ar. ỏ. j. ó regla. fit. ff. ó iof. te. papi. §. sz. nec ipuberis. s. ó p scrip. auditis. ꝛ ẽ b ar. q̃ si aliqs ꝓtestat litẽ lz dicat illa vba. salua li. ꝓte. ni bilomin⁹ fcã est li. ꝓte. ar. s. de ꝓsti. cũ. m. fer. ar. ỏ. ix. q. iij. saluo. ff. q mo. pig. vel hypo. sol. si debitor. §. si in vẽdi. ff. ad filla. beres. ff. de acq. ber. p

que furtiue subtraxerat restituere detractabat: propter quod etiam ab eodem episcopo fuerat excõmunicationis vinculo innodatus: ꝛ supradictus decanus episcopuz monuisset vt ei restitueret vel saltẽ redderet presbyteruz memoratum quem ad iurisditionẽ suaz spectare firmiter asserebat: episcopus metuens ne decanus aliquid in suuz preiudiciuz attentaret: se ac suuz statuz ecclesie ac ciuitatis protectioni: metropol. supponens ad eius audientiaz appellauit. veruz decanus post modicuz tempus interdictũ[l] huiusmodi promulgauit vt episcopo in ciuitate presente a diuinis in altisiodor. ecclesia cessaꝛ tur. Postmodum vero cum die appella. prefixo cõparuissent partes coram officiali curie senonen̄. decanus allegãs quod ap. ab episcopo interposite ideo nõ duxerat deferendũ quoniam presbyter supradictus adhuc in vinculis tenebatur[m] ad nos vocem ap. emisit: officialis autẽ iudicauit irritum[n] interdictum a decano post ap. episcopi promulgatũ: ꝛ infra. Quia vero idem episcopus diuersos[o] modos expressit secũdũ quos decano paratus fuerat super captione p̃sbyteri iusticiã exhibeꝛ ad metropol. sedẽ appellans: decanus nõ potuit post boc ferre sententiam interdicti: ꝛ iõ sententiam ipsaz ab eo post appellationem legitime[p] promulgataz irritam decernimus et inanem: non obstante quod decanus ad excusationez suam quasi variando[q] proposuit q̃ priusquaz episcopus appellasset sñiaz tulerat cui⁹ effectũ ad tps duxerat suspendenduz[r].

dilectis. Prio ponit partis narratio. Secundo diffinitio ibi: qꝛ vo. ab. si.

k ¶ Faceret. i hoc enī nõ incidit i canonẽ late sñie. j. de de po. grauis. j. de sen. ex. vt fame. lz nũqd lz laico talr detinere clericũ bñtẽ administrationẽ ipsi⁹? ar. q̃ sic. j. ne cleri. ul mo. c. ij. lz nõ credo. ꝛ expõe ibi ỏprehẽdant i fraudẽ vbo. s. reddẽdo rõnẽ administrationis. eccl̃ia tñ illis q̃ talr deꝛbendunt i fraudẽ si subuenit qꝛ postꝓbitiõem eccl̃ie hoc fecerũt vt ibi dicit sicut volebãt iudei capere ieſuz i vbo. de pe. di. vij. c. i. v. bi enīz adeo ꝛ. si. ff. de pig. ac. l. vlti.

l ¶ Interdcm̃ hmõi. b facere poterit ỏcan⁹ ex spãli ꝓsuetudine vt i ciuitatẽ vl eccl̃iã maiorẽ suppõeret iterdcõ. nã de iure cõi sec⁹ ẽ. j. de bis q̃ fiũt a ma. par. ca. q̃sinit.

m ¶ Tenebat. qꝛ dñ gs manet in crie sup quo appellat nõ est audiẽdus. s. e. ꝓsuluit. ꝛ. c. cũ sit romana. in fi.

n ¶ Irritũ. qõ faceꝛ nõ ỏbnit pp appellationẽ ỏcani. ut. j. sequit. Et tñ iterdcm̃ nõ tenebat pp appellatiõez epi: qꝛ q facit qõ ad ipsuz nõ pertinet etiaz si bonum sit improbat. xcvi. di. bene quidez. tan.

o ¶ Diuersos modos qui fuerũt illi nõ dicit. b forsitan dixit epus q̃ paratꝰ erat dimittere sacerdotẽ prestita cautiõe de restituẽdis reb⁹ eccl̃ie vl de ꝓseruãdo eccl̃iã idẽnẽ. uel si decan⁹ ostẽderet eccl̃iã illaz ꝛ sacerdotem ad se ptinere: ꝛ ita fuit appellatio iusta vnõ ẽm hos vel ꝓsiles modos volebat ei facere iusticiã ꝛ iõ nõ tenuit interdictuz qꝛ nõ erat notorium captionẽ presbyteri iniuriosam eẽ vnde non obstat. s. e. consuluit.

p ¶ Legitime. no. q̃ vocat appellationem legitimã pp probabiles causas quas expressit appellans. qõ semper facere dz qui appellat. j. e. vt debitus. ꝛ. c. cũ spãli. §. i. ꝛ. s. e. bone. ꝛ. j. e. cordi. li. vi.

q ¶ Variãdo. vñ nõ ỏbuit audiri. c. pr. i fi. iiij. q. iij. §. itẽ i crĩali. v. q falso lxxiiij. di. gesta. xxiij. q. vij. qõ ãt. j. ó pe. sup bis. ꝛ. j. ut ec. bñfi. ut nfm.

r ¶ Suspendendũ. sed nõ videt q̃ sñia interdicti possit suspendi. cũ enim interdictuz ꝛ excõicatio pari passu ambulẽt. s. e. ad bec. quoniã ꝛ excõicatio non possit suspendi. s. e. pastoralis. ergo nec interdictũ. sñia enim statim consequitur suũ effectuz. nam facti quidem questio in arbitrio ꝛ. ij. q. iij. §. notandum. nec iudex potest efficere quin dãnatum de furtõ sequatur infamia ꝛ. ff. de fur. nõ põt. Ad boc dicas q̃ sñia interdicti quã tulit decan⁹ fuit sub cõditione uel in diẽplata: qꝛ suspendit eccl̃iaz q̃cunqz eps esset presens. ſi. ff. de bere. instī. quotiens. §. si quis ita. ꝛ talis sñia bene potest suspendi per appellationẽ. s. eo. ꝓterea. ij. ꝛ ideo cum appellatio interposita fuerit ante diem conditionis: imo cũ appellatio precessit sñiam nõ debuit postea nec potuit ferre nec exequi sñiam interdicti. Põt tñ dici q̃ q̃tũcunqz purũ sit interdictũ põt suspẽdi: ꝛ i boc differt ab excõicatione sicut effectus originalis peccati suspẽdit lz ipm originalẽ maneat de cõse. dist. iiij. c. ij. sicut executio dignitatis alicui⁹ suspẽdit. xv. q. viij. si qs ꝓsbyter. sicut effectus acceptilatiõis suspẽdit lz nõ ipsa acceptilatio. vt. ff. ó do. inter vi. ꝛ vxo. cũ b stat⁹. §. sinaũt. vñ si relaratũ ẽ interdictum ad tps ipsum tñ manet. ff. de preca. sed si manente. nec ẽ opus ut iterũ renouet. xxvi. q. vi. qui recedunt. ꝛ. C. de cura. furio. cũ alijs. ꝛ in casu isto si appellet nõ suspẽ-

aũt. ꝛ. iiij. q. ij. q̃ ꝓposterũ. ꝛ. s. ó pñũp. lras. lxxxiiij. di. gesta. C. ó mu. pfimo. pfes. li. x. ar. ỏ. j. ó regla. fit. ff. ó iof. te. papi. §. sz. nec ipuberis. s. ó p scrip. auditis. ꝛ ẽ b ar. q̃ si aliqs ꝓtestat litẽ lz dicat illa vba. salua li. ꝓte. nibilomin⁹ fcã est li. ꝓte. ar. s. de ꝓsti. cũ. m. fer. ar. ỏ. ix. q. iij. saluo. ff. q mo. pig. vel hypo. sol. si debitor. §. si in vẽdi. ff. ad filla. beres. ff. de acq. ber. p

here de. vij. q. i. põtifices. s. de elec. cumana. vbi de ptestatione tracta tur.

ditur iterdcm̃ vt dictū est.s.e.ad hec qm̃.sz lra sequēs:cū iteri rē,ꝺicit ex
presse.vñ si tpe suspēsiōis appellet nō oz postea exeq iterdcm̃:vt ꝺ dic oū
modo appellatio sit legitia.Cōtrariū tm̃ dixerūt Lau.Ain.r Tā.vt dcm̃
est.s.e.ad hec qm̃.sz ista lra obstat eis.sz qꝺ ꝺ dicit itelligit qm̃ iterdcm̃ po
situ fuit i die vl sub ꝺditiōe. effect⁹ vo excōicatiōis ,suspēdi nō ꝑt qꝺ ꝙcato
qs ē excōicat⁹:ē mēbrū diabo
li.r ē ꝑuat⁹ sacris r cōione fi-
deliū vñ ad hoc ut efficiatur
mēbrū dei necessaria ē absolu
tio.xi.q.iij.excellētissim⁹.pa
pa tm̃ posset ei⁹ effectū suspē-
dere.j.de sen.excō.si vo.qꝛ ꝺ
nulla sīa fac aliq̃.iij.q.vi.ꝺ
qppe.mai⁹.n.ē de nihilo ali
qd facer q̃ ꝺ aliquo aliꝺ ul'ni
hil.de ꝺse.di.ij.re uera.v.fi.
i v.ꝓmo igit xpi.q potuit fa-
cere ex nihilo qꝺ ñ erat rē.io.
a ¶ Exequēdā.qꝛ appellatio
ne interposita nihil est inouā-
dū.ij.q.vi.appellatio.ff.ni-
hil inno.l.vna.Ex hoc ꝓz qꝺ
iuder post appellatiōez diffi
nitiuā sīam nō oz executiōi
mādare aliogn restituat pos
sessio appellāti anteq̃ de ap
pellatiōe cognoscat.s.de iu-
reiu.venientes.r idē dicit hic
inferi⁹:qꝙ appellatiōe interpo
sita nihil oz innouari.
b ¶ Perturbare.q pturbat
diuinū officiū sine pena excōi
catiōis pōt eisci de eccl'ia.j.ꝺ
sen.excō. venies.r.c.cū volū
tate.§.si qs vo.
c ¶ Deferēdū.ꝓmo ñ detulit
sz denūciauit iterdcm̃ nullū:
ut.s.ꝺ.postea ꝺtulit quo ad
pcessū pncipalis cause r apo
stolos ꝺcessit ut ꝺ dicit.Tā.
d ¶ Pncipale.captio pbyteri fuit negociū pncipale:ac
cessoria fuerūt iterdcū r eius
obsuatio.r sic ꝓz qꝙ idē iuris
oz eē i accessorio qꝺ i pncipa-
li.s.ꝺ of.ōle.ꝑterea.r.c.pru
dētiā.ad fi.r.ff.ꝺ inr.om.iu-
di.l.ij.ff.ꝺ reg.iur.cū pncipa
lis.r.s.c.pri.v.nos igit.
e ¶ Post appellatōez.hmōi
appellationē dicit legitimaz
r tm̃ factū decani fuit minus
legitimū.si.j.de cōcess.ꝑben.
ꝙstitutus.q̃tū ad ptē ōcimā:
r sic vī qꝙ appellatio min⁹le
gitima ipedit effectū excōica
tiōis.hoc satis potuit esse'vt
factū decani fuisset min⁹ legi
timū:r tm̃ ōcan⁹ ex alia cā po
stea potuit legitie appellar.
f ¶ Quā denūciatiōi.ꝺ vī qꝙ
i dubio magꝫ stet appellatōi
q̃ ōnūciatiōi excōatiōis r q̃
ipi sīe cū tm̃ poti⁹ ꝓsumēduz
sit ꝙ sīa q̃ ꝓ appellatiōe:
qꝛ appellās tenet ꝓbar sīaz
iniustā.ut.s.e.cū ecclesia.r ē
si.ff.ꝺ mino.mīor.xxv.an.in
fi.Jo.Credo qꝙ cum dubitat
an teneat appellatio potius
vitādus est q̃ in dubio ei cōi
candum.arg.j.de cle.ex.mi.
illud.Ber.

T Nostrum. Hoc.c.le
gitur varijs modis.r ut
cuilibꝫ lecture satisfaciat ita
gñaliter summatur ut in ru-
brō. Primo ponit dictū.Se
cundo rōnem dicti ibi:cum plus.Ab.fi.
g ¶ Ut nostrum.hec decre.est pars illius quam habes.j.,vt ecde. benefi.
vt nostrum.r per illam intellige istam.
b ¶ Reuocam⁹.r ita gcgd postea factū fuit nō tenuit:r ita traditio'sigilli

cuꝫ interim ap.interposita procede-
re non debuerit ad sīam exequen
dam[a]:officialis processuꝫ qui post
ap.huiusmodi sīam interdicti ir-
ritaꝫ r inanē decreuit temerarium
iudicans:cuꝫ ap.ad nos interposi-
ta nil debuit innouari. Preterea
licet excōmunicationis sīa in de-
canū per ep̄m ,pmulgata rite lata
prima facie videret.cum p dictuꝫ
officialē esset,phibitum ne seruare
tur in ecclesia interdictum:r decā-
nus ne celebraretur in ecclesia pro-
hibendo diuinū videretur officiuꝫ
perturbare[b]:quia tm̃ p ap.ad nos i
terposita ex parte decani:cui etiam
officialis durerat deferēdū[c] apostо
los concedendo:nō solum princi-
pale[o] negocium sed accessoria etiā
ad nostrū referebātur examen: eā-
dem sīam post ap. promulgataꝫ
decernimus viriꝺ[9] caruisse .Verū
licet archiep̄s post ap[e]. predictam
de qua sibi per officialis litteras in
notuerat:decanum denunciauerit
euitandū:senonen.tm̃ canonicos q
saniori ducti consilio cōmunicaue
runt eideꝫ vt ap.ad nos interposi-
te magis q̃ꝫ denunciationi[f] ab epi-
scopo facte deferrent: īculpabiles
iudicamus.

I Dem mediolan.archiep̄o.

¶ Postquaꝫ papa aliquā causaꝫ
ad se reuocat non valet processus
postea per minorem iudicem factꝰ
sicut non valet si fuisset ab eo legi-
time appellatum.

O T nostrū[g] prodeat de vultu
dei iudiciuꝫ:r īfra. Judicibꝰ
dedimus in mandatis: vt si post
scōm mandatū per quod totius co
gnitionē negocij ad nostrum iudi-
cium reuocauimus[b]:traditionem
sigilli dicto.W.a te cognoscerēt eē
factam:eam decernerent irritaꝫ r
inanē inhibētes illi ne quom̄libet
eo vti presumeret. ¶ Cuꝫ plus[i] sit
romanuꝫ pon.ad se aliquod reuo
care negocium quam quēquaꝫ ad
eū sup aliquo negocio,puocare.

I Dem abbati sancti felicis. r.g.
canoū.bonoū.

¶ Si terminum ap.prosequende
statutū ab homine altera pars pre
uenit hoc tacito litteras impetran
do littere nō valent:sed terminuꝫ
iuris etiaꝫ appellatus p̄uenire pōt
dūmodo nimiuꝫ non precurrat.et
vbi ex dilatione īminet periculum
etiaꝫ neutra parte prosequēte pōt

iuder ad quez supplere partes cō-
pellendo ad prosecutionem.

O Blate nobis vīe littere cōti
nebāt:qꝙ cum qdaꝫ iudices:
qbus causa q̄ inter sambre.r reno-
cof.plebes vertebaf:fuerat ab ap.
sede cōmissa:pro plebe samberiēsi
sīam ,ptulissent:ac procuratores
plebis de renocore.ad nos fuerit si
ne termino appellatum:nec dela-
tuꝫ appellationi fuisset:nec ad,pse-
cutionem ipsius terminus a iudici
bus partibus assignatus: plebanꝰ
de sambro.sup obseruatione predi
cte sīe sicut ratiōabiliter lata erat
nostras ad vos litteras:et alia ps
alias commissionis litteras a no-
bis super infirmanda eadem post
modum ad alios iudices impetra
uit nulla in posterioribus litteris ꝺ
prioribus habita mentione: vnde
in dubitatione renocato:an poste-
riores iudices vl' vos de illa ōbea
tis cognoscere nos sup hoc ꝓsule-
re voluistis.r infra. ¶ Licet igitur
appellanti legitime a sententia in-
dulgeatur annus a lege:aut ex iu-
sta cā biennū[k] ad appel. interposi.
prosequendam:quia tamen huiusf
modi terminus potest restrīgi nō
solum a prouocante[l] veruꝫ etiaꝫ a
iudice a cuiꝰ sīa ,puocaf: cuꝫ ideo
sit cōstitutū nō vt terminus ipe p̄-
ueniri non possit:sed ne valeat ,pro-
gari[m]:credim⁹ distinguendū in
quo casu littere impetrāt:r qꝺ
quādo certus terminus ab appel-
lante vel a iudice ap.prefigit ,pse-
quēde si eo tacito appellatus[n] litte
ras impetrauerit:hmōi littere tan
quam tacita veritate surrepte ob-
tinere nō debent aliquam firmita-
tem. Si vo non sit aliquis termi-
nus a iudice vel ab appellāte p̄fix⁹
ps[o] appellata īfra terminuꝫ ꝙstitu
tū a lege:dūmō nimiuꝫ non p̄curat[p]
vt appellātē in cōmissione im
petrāda supplātet:ꝓmissiōis lras
poterit ipetrare:quaꝛ auctoritate
i ap.cā legitime procedatur: ita qꝙ
si appellans voluerit in causa ap-
pella.procedere:oportebit eū age
re sub iudice sic obtento : nisi pos-
sit eum legitime recusare.qꝙ si age
re noluerit appellat⁹ potest nihilo
minus prosequi[q] causam ipsam :
maxime si sentiat sibi ex dilatione
imminere grauamē. ¶ Superior
quoqꝫ iuder si viderit ex dilatione
periculum[r] imminere :potest r ꝺz

postea facta non valuit tanq̄ a non suo iudice .si.s.vt lit.pen. eccle-
sia sancte marie.s.de offi dele.lz.r.s.de postul.bone.
i ¶ Cū plus.sic ipso facto negat aliqs clericatū.j.ꝺ sen.ex. ꝓpigit.r.j.
de vi.r bo.cle.c.vl.r plus ē reuocare negociū ad se q̄ fit appellat.sz
post appellatiōez nihil ē inouādū.vt.s.c.pri.r.c.bone.g multo for-
tius posteq̄ superior ad se
negociuꝫ reuocat inferior
nihil facere potest.ij.q̄-
stione.i.nomē.r si iuder
dicat se velle referre ne
gocium superiori statim
tenetur partibus trade
re acta.j.eodem intima
sti.si partes hoc approbauerint.C.de relat.l.
ij.simile supra.eo.dilec
ti.vbi de hoc.Ber.

O Blate. Commu
nis diuisio.secunda
pars ibi.lz igitur.q̄ di-
stinguit r scōm mēbrum
distinctionis ,sequitur
ibi:si vo.in tertia istruit
iudicez ibi:superior. In
quarta ibi:ex his cōclu-
dit ad secundum propo
situm.ab.fi.
k ¶ Biennium.s.eodez
cum sit romana.r.c.con
stitutus.
l ¶ A procurante.s.e.p
sonas.
m ¶ Prorogari.nisi ex
iusta'causa supra eodem
ex ratione.r.c.cuꝫ sit ro
mana.r hic.
n ¶ Appellatus. idē est
de appellante supra eo
dē ex insinuatione. r.s.
eo.sepe.
o ¶ Pars appellata.
pars appellata nō pōt
preuenire terminū lega
lē nisi secūdum qꝺ hic ꝺ
citur.ij. questiōe.vi. ap
pellatore.terminū vero
statutum ab hoie neu-
tra pars potest peruenī
re.j.eodē sepe. pars ap
pellans infra terminuꝫ
legalē quādocūqꝫ pōt:r
si vult potest litteras i-
petrare cuꝫ in eius fauo
rem annus cōcedatur ei
dem.j.de confir. bone.
Item r illud scias quod
infra terminum legaleꝫ
debet causa appellatio
nis eē terminata:nec po
test vltra ptēdi.ij.q.vij.
ei q appellat.r.C.ꝺ tē-
po.appel.l.vlt.§.vlti.
r.l.nemo.nisi ex iusta cā
pro:ogetur supra eodeꝫ
cum sit.r.c.constitutus.
r hic.
p ¶ Precurrat. Et sic
nemo debet p̄uenire di-
ligentiā alterius captio
se.fi.xvi.q.iij.placuit.r
ff.ad tertul.l.fi.§. si ma
ter.ij.
q ¶ Prosequi.etiaꝫ al-
tera parte absente ea tm̄
pus citata vt hic patꝫ.r
ij.q.vi. appellatore.r.
s.de sen.r re iudi.cū ber
toldus.r.C.ꝺ tēpo.ap.
l.vlti.§.illud etiam.r est expressum.j.e.c.priori.
r ¶ Periculum. Ne ecclesia in spiritualibus vel temporalibus ex mo
ra detrimentum incurrat in quo casu posset etiam li.non contesta.pce
di.s.vt li.non contest.qm̃.§.i.ar.s.e.constitutus.

a ¶ Pdecessorib⁹. hoc intellige dum tamen priores littere de alterius partis appellatione fecerint mentionē: alias nō valerēt veritate tacita ipetrate. J. de confir. bone. r. s. de rescrip. ex parte.

b Per tuas. Cōis diuisio. Scōa pars ibi: nos igitur. Ab. si.

¶ Liquebit. no. q̄ si iudici nō liquet de cā tūc dz pstituere pre sentē possessorez: nec audiret aduersarius nisi ō ꝓprietate. vt. C. qūo et quādo iu. pfentaneum. vt si liquet procedat ad diffinitiuam sniam et b ītellige i cāu altero ist⁹ decre. cū fuit appellatū testib⁹ publicatis añ sententiā. vt. s. ō do. r ptu. put. vbi ō hac materia plene dc. Jtez si possessor ē pns r actor absens tunc siue lis sit pntestata siue nō pōt dari diffinitiua snia si cōstet de meritis cause: r sic itelligit s. de do. r ptu. causaz. r sic pōt et itelligi. s. ō resti. spolia. audita. r. C. qūo r qñ iu. auc. qui se mel. sed si nō liquet ei ō cā absoluet reū ab obꝑnatione iudicij r i expē sis cōdēnabit sibi actorē. C. de iudi. pperādū. §. si qdez. nec obstat qō dc actore non probante re⁹ r si nihil pstiterit obtinebit. vj. q. vlt. actor. r. J. vt ecclie. be. vt nfz. r. s. de cā pos. r ppriecum ecclesia. illa regula locū bz cum ambo sunt pntes. sz i alio casu isti⁹ decre. cū appellat a snia dz illā pfirmare vl infirmare. ij. q. vj. i fi. Sz pone q̄ iudices pores q tulerūt sniaz pdēnatōis crediderūt actorē bene pbasse itentōez suā cū i veritate nō pbasset: i causa appellationis altera ps q̄ appellauit ē absens p ptumaciā. vt ibi dicit: r ille p quo lata ē snia ē pns. iudicib⁹ pstat q̄ pns nō pbauit. vñ sniam pfirmare nō pnt. credo q̄ cassanda sit snia: r qr ille reus est ptumax adiudicabunt pnti possessionē reseruata qōne proprietatis absenti sicut facerent ante sententiā. vel dic q̄ sufficit tantum ifirmare sententiam cō dēnando absentem i expensis. ij. q. vj. i. §. appellatore. Ber.

c ¶ Deferat. fi. C. qñ puo. non est necesse. oēm bonorem. r sic est arg. q̄ iudices bonorandi sunt propter suam dignitatem.

d ¶ Corā idoneo. hoc iō dicit qr si conueniat corā nō suo iudice nō obstet ei. qr debet allegare priuilegiū fori nec preiudicat ei qō facit coraz eo. s. de iudi. at si clerici. r. s. de fo. cōpe. si diligenti. r. c. significasti. rē ar. ad qōnē vtrum interruptio fcā sit p lit. ptest. corā nō suo iudice: q̄ non sit interruptio facta pz. C. ne de sta. defun. si pater.

e ¶ Ante sniaz. no. q̄ dicit añ sniaz. ergo de appellatiōe post sniam nihil statuit: qr qō de vno dc de alio negat. xxv. di. q̄lis. r. s. de pscū. nō ne. qō vez credo: r idē dc i decr. noua. e. tit. corā nobis. li. vj. Et ita pz q̄ bodie idē iurz ē i oib⁹ iudicib⁹ delegatz r sbdelegatis r ordinarijs a qb⁹ nō pt appellari nisi cā rōnabili allegata scripta vl nō scripta: qr dic corā idoneo iudice: r sic nō bz locū bodie decre. illa sup qōnez. §. si vo duo. vbi dic q̄ si delegat⁹ alij cōmittat vices suas ab illo poterit appellari lz cā sit appellatōe remota pmissa: sz q̄tū ab alia bñ tz. Cū ergo remota sit appellatio añ sniaz ipso iure vt b pbatur: qd opat remotio appellatōis cū papa scribat appellatōe remota. Joā. dixit q̄ remotio appellatōis hoc bodie opat vt post sniaz appellari nō possit qn iudex possit mādare sniam executōi nō obstāte appellatiōe nisi bēat cāz pbabilē appellādi: sz si nō ē remota appellatio tūc pt appellari p⁹ sniaz bz q̄ appellabat añ pstōnē istā. s. de of. dele. sua p eo. sz b nō ē vez: qr ō appellatōe p⁹ sniaz nihil statuit p istā pstōnē vt dixi. r Jo. et nō pfitit i b: imo dicit q̄ si remota ē appellatō ñ pt appellari nisi i casib⁹ exꝑssis a iure. s. e. pastoral. r si nō ē remota tūc appellat quotiēs bz pbabilē cāz appellādi talē: que si eēt pbata rē. vñ pt dici q̄ illō idē opat bodie remotio appellatōis cū apponit in lris qō oliz opabat qr pōt appellare i causis tūi exꝑssis a iure lz sit remota appellatio: i nō exꝑssis nō poterit appellari. vt. s. e. pastoralis. vbi notat qdā ō illis casib⁹ r ita p remotiōez appellatōis ñ possz bodie appellari i casib⁹ ñ exꝑssis: sz i alijs possz. Ex vi bui⁹ pstōnis pōt appellari vbi cūqz qs grauat lz grauamē ñ sit exꝑssuz i iure: r qr iniquū erat q̄ aliqs euideter grauat⁹ ñ possz appellare q bēbat pbabilē cāz appellādi cū casus ille ñ eēt exꝑssus i iure: emanauit ista pstitutō qua cauet q̄ gcūqz hz pbabilē cām appellādi talē que si eēt pbata rē. licet illud grauamē nō sit expressum i iure possit appellare r ita b pstō ad aliā extē dit q̄ illa ōcre. pastoral. quotiens enim noua lex pstituit ad eas spēs ptinere nō vr q b⁹ spāliter ipa lege pena addita ē. ff. de pe. sanctio legū. r ita pstō ista pmittit appellare vbi remotio appel. pbi bebat. g̃ siue sit remota appellatio i lris siue non: idē iuris est. Si eniz nō ē remota appōt appellare vbicūqz pmittit appellatio p iura spālia. vt. s. eo. postrēo. r. c. ex pte. r. c. significātib⁹. r nō in oib⁹ psimilib⁹ vbi exꝑmit i ōcre. q̄ possit ap. r bñficio isti⁹ cōstitutōis pōt ap. in oib⁹ alijs casib⁹ nō exꝑssis vbi exꝑmit talis cā: q̄ si foret pbata legitima eēt: lz illa nō sit scripta i iur: r ita pz q̄ remotio appellatōis cū papa scribat appellatōe remota. Joā. dixit q̄ remotio appellatōis hoc bodie opat vt post sniaz appellari nō possit qn iudex possit mādare sniam executōi nō obstāte appellatiōe nisi bēat cāz pbabilē appellādi: sz si nō ē remota appellatio tūc pt appellari p⁹ sniaz bz q̄ appellabat añ pstōnē istā. s. de of. dele. sua p eo. sz b nō ē vez: qr ō appellatōe p⁹ sniaz nihil statuit p istā pstōnē vt dixi. r Jo. et nō pfitit i b: imo dicit q̄ si remota ē appellatō ñ pt appellari nisi i casib⁹ exꝑssis a iure. s. e. pastoral. r si nō ē remota tūc appellat quotiēs bz pbabilē cāz appellādi talē: que si eēt pbata rē. vñ pt dici q̄ illō idē opat bodie remotio appellatōis cū apponit in lris qō oliz opabat qr pōt appellare i causis tūi exꝑssis a iure lz sit remota appellatio: i nō exꝑssis nō poterit appellari. vt. s. e. pastoralis. vbi notat qdā ō illis casib⁹ r ita p remotiōez appellatōis ñ possz bodie appellari i casib⁹ ñ exꝑssis: sz i alijs possz. Ex vi bui⁹ pstōnis pōt appellari vbi cūqz qs grauat lz grauamē ñ sit exꝑssuz i iure: r qr iniquū erat q̄ aliqs euideter grauat⁹ ñ possz appellare q bēbat pbabilē cāz appellādi cū casus ille ñ eēt exꝑssus i iure: emanauit ista pstitutō qua cauet q̄ gcūqz hz pbabilē cām appellādi talē que si eēt pbata rē. licet illud grauamē nō sit expressum i iure possit appellare r ita b pstō ad aliā extē dit q̄ illa ōcre. pastoral. quotiens enim noua lex pstituit ad eas spēs ptinere nō vr q b⁹ spāliter ipa lege pena addita ē. ff. de pe. sanctio legū. r ita pstō ista pmittit appellare vbi remotio appel. pbi bebat. g̃ siue sit remota appellatio i lris siue non: idē iuris est. Si eniz nō ē remota appōt appellare vbicūqz pmittit appellatio p iura spālia. vt. s. eo. postrēo. r. c. ex pte. r. c. significātib⁹. r nō in oib⁹ psimilib⁹ vbi exꝑmit i ōcre. q̄ possit ap. r bñficio isti⁹ cōstitutōis pōt ap. in oib⁹ alijs casib⁹ nō exꝑssis vbi exꝑmit talis cā: q̄ si foret pbata legitima eēt: lz illa nō sit scripta i iur: r ita pz q̄ remotio appellatōis cū papa scribat appellatōe remota. Joā. dixit q̄ remotio appellatōis hoc bodie opat vt post sniaz appellari nō possit qn iudex possit mādare sniam executōi nō obstāte appellatiōe nisi bēat cāz pbabilē appellādi: sz si nō ē remota appellatio tūc pt appellari p⁹ sniaz bz q̄ appellabat añ pstōnē istā. s. de of. dele. sua p eo. sz b nō ē vez: qr ō appellatōe p⁹ sniaz nihil statuit p istā pstōnē vt dixi. r Jo. et nō pfitit i b: imo dicit q̄ si remota ē appellatō ñ pt appellari nisi i casib⁹ exꝑssis a iure. s. e. pastoral. r si nō ē remota tūc appellat quotiēs bz pbabilē cāz appellādi talē: que si eēt pbata rē. vñ pt dici q̄ illō idē opat bodie remotio appellatōis cū apponit in lris qō oliz opabat qr pōt appellare i causis tūi exꝑssis a iure lz sit remota appellatio: i nō exꝑssis nō poterit appellari. vt. s. e. pastoralis. vbi notat qdā ō illis casib⁹ r ita p remotiōez appellatōis ñ possz bodie appellari i casib⁹ ñ exꝑssis: sz i alijs possz. Ex vi bui⁹ pstōnis pōt appellari vbi cūqz qs grauat lz grauamē ñ sit exꝑssuz i iure: r qr iniquū erat q̄ aliqs euideter grauat⁹ ñ possz appellare q bēbat pbabilē cāz appellādi cū casus ille ñ eēt exꝑssus i iure: emanauit ista pstitutō qua cauet q̄ gcūqz hz pbabilē cām appellādi talē que si eēt pbata rē. licet illud grauamē nō sit expressum i iure possit appellare r ita b pstō ad aliā extē dit q̄ illa ōcre. pastoral. quotiens enim noua lex pstituit ad eas spēs ptinere nō vr q b⁹ spāliter ipa lege pena addita ē. ff. de pe. sanctio legū. r ita pstō ista pmittit appellare vbi remotio appel. pbi bebat. g̃ siue sit remota appellatio i lris siue non: idē iuris est. Si eniz nō ē remota appōt appellare vbicūqz pmittit appellatio p iura spālia. vt. s. eo. postrēo. r. c. ex pte. r. c. significātib⁹. r nō in oib⁹ psimilib⁹ vbi exꝑmit i ōcre. q̄ possit ap. r bñficio isti⁹ cōstitutōis pōt ap. in oib⁹ alijs casib⁹ nō exꝑssis vbi exꝑmit talis cā: q̄ si foret pbata legitima eēt: lz illa nō sit scripta i iur: r ita pz q̄ remotio ap.

Per tuas litteras reqsisti: vtz si post latam sniam vel saltē post depositiones testium publicatas fuerit ad se. apo. ap. bi qui sup hec delegantur a nobis: si altera pcium eorum se noluerit conspectibus presentare: causaz sibi delegata iudiciali possint calculo termiare. Nos igitur cōsul. r. taliter respōdemus: q̄ cū lis sit super eodē negocio corā primis iudicib⁹ legitime contestata: poterunt iudices delegati eo qui conuenitur se per contumaciam absentante: cum eis de meritis cause liquebit commissuz sibi negocium diffinire.

I Dem in concilio generali.

¶ Appellans ante sniam tenet exprimere causaz rationabilē corā ipo iudice a quo. Nec admittitur exceptio: q̄ prius miserat nunciū ad se. ap. vel q̄ lras impetrauerat q̄ nō dū sunt iudici presentate.

Ut debitus honor deferatur iudicibus: r litigatoribus cōsulatur super laboribus r expēsis: Statuimus vt si quis coraz idoneo iudice conuenerit aduersariū: ille ante sententiam ad superiorez iudicez absq; rationabili causa nō prouocet: sed coram illo suam iusticiā prosequat: non obstante si dicat quod ad superiorem iudicem nunciuz destinauerit: aut litteras

Dem. Altera parte contumaciter absente potest iudex ap. etiam principale negocium diffinire: si post lit. contesta. fuerit appellatum.

mota appellatio: i nō exꝑssis nō poterit appellari. vt. s. e. pastoralis. vbi notat qdā ō illis casib⁹ r ita p remotiōez appellatōis ñ possz bodie appellari i casib⁹ ñ exꝑssis: sz i alijs possz. Ex vi bui⁹ pstōnis pōt appellari vbi cūqz qs grauat lz grauamē ñ sit exꝑssuz i iure: r qr iniquū erat q̄ aliqs euideter grauat⁹ ñ possz appellare q bēbat pbabilē cāz appellādi cū casus ille ñ eēt exꝑssus i iure: emanauit ista pstitutō qua cauet q̄ gcūqz hz pbabilē cām appellādi talē que si eēt pbata rē. licet illud grauamē nō sit expressum i iure possit appellare r ita b pstō ad aliā extē dit q̄ illa ōcre. pastoral. quotiens enim noua lex pstituit ad eas spēs ptinere nō vr q b⁹ spāliter ipa lege pena addita ē. ff. de pe. sanctio legū. r ita pstō ista pmittit appellare vbi remotio appel. pbi bebat. g̃ siue sit remota appellatio i lris siue non: idē iuris est. Si eniz nō ē remota appōt appellare vbicūqz pmittit appellatio p iura spālia. vt. s. eo. postrēo. r. c. ex pte. r. c. significātib⁹. r nō in oib⁹ psimilib⁹ vbi exꝑmit i ōcre. q̄ possit ap. r bñficio isti⁹ cōstitutōis pōt ap. in oib⁹ alijs casib⁹ nō exꝑssis vbi exꝑmit talis cā: q̄ si foret pbata legitima eēt: lz illa nō sit scripta i iur: r ita pz q̄ remotio ap.

f ¶ Si dicat. r si ppea appellauerit eius appellatio nō ē admittēda. ij. q. vj. eius q. ff. ō ap. reci. eius q. r sic correcta sūt iura illa. s. e. meminimus. r. c. ad b. sicut. r. s. de offi. dele. cū cā. qr non pdest nunciū pmisisse ad superiorē nec pdest etiā bēre lras qō plus est q̄ nondū sunt iudici psentate. vt b dicit. Ratio huius pstōnis fuit ne qs fine causa declinet examen ordinarij iudicis vt pprius bonor debitus iudicibus deferat. C. qñ puo. nō ē neoēm bonorē. vñ sicut non pōt ōclinari iudiciū eius p appellationē frustatoriam sic nec p missionē nūcij: qr p missionē nūcij nō intelligit puocasse facto vel verbo cū cā nondum eēt mota nec cōminata nec ad iudicē aliquo mō insinuata. Unde licitū ē aduersario ad iudiciū puocare r ius suuz pseq corā ordinario. r ita puenire aduersarium nec prodest illi lras allegare si nondū sint iudici psentate: r ita quasi preuētus oportet eū coram ordinario respōdere qr iudices illius non prius dicunt iurisditionez recepisse cū effectu nisi cū eis lre psentent. s. e. sup eo. ij. in fi. sic cum quis citatur si postea pendēte citatiōe mutauerit domiciliū quasi puentus oportebit eū rn dere. s. ō fo. cōpe. c. pe. sic r iste qui iam bēbat lras i arcba sua puētus est. Preterea p scōm rescriptū nō tollitur iurisditio delegata nisi de ea fiat mētio: multo fortius vr q̄ nō tollat ordinaria nisi de ipsa fiat mētio. facilius. n. tollit exordinaria q̄ ordinaria. iii. q. ij. §. ei ät. Sup hoc dicas q̄ in risditio ordinariria iā cepta ē per solā citationē ammodo ñ pōt tolli q̄tū ad cām illā p litteras pape nisi de hoc fiat mētio in rescripto sicut r in delegata. Sz si ordinaria iurisditio nō ē cepta p citationē puenit bñ p rescriptū put quotidie fit: nec est necesse fieri mētionē i rescripto de ordinaria. r b iō vt dixit Jo. qr ordinaria iurisditio gñalis est. vñ tollit p spāles quātū ad illā spēm que delegat. s. de rescri. pastoralis. ar. J. e. tit. c. i. r eoipso q̄ papa scienter cōmittit cām eā transfert a ptāte ordinarij. s. de offi. dele. pastoralis. §. pterea. Et tu dicas aliā rōnem meliorē: cū eniz dñs papa sit iudex ordinarius oīum boīum. vt. ir. q. iij. cūcta. pōt qlibet ipsuz audire p simplicē querelā reintegra. ēt ipse pōt cognoscere vel delegare: nec ē necesse q̄ faciat mētionē de iurisditiōe minoris: r p ap. itur ad ipsuz sicut in legato ptingit de quo minus vr. s. de offi. leg. c. i. Jtē r b corrigit istud s. de rescriptis plerūqz. vt statī qs possit aliū puenire bñtez pores lras q̄ nō sunt iudici pntate: de b tū dixi. s. de rescri. c. i. r ita pz q̄ ille q pmo suas lras exhibet iudici siue puenit aliū in citatione facienda per ordinariū vel p delegatū ille obtinebit. ad hoc facit. s. de rescrip. capitulum sancte crucis. r ita nō refert que sint pme vel secūde re integra existente. r sic itelligit pstitutio ista re nō integra existēte locū habent alia iura: in gb⁹ canet q̄ nō valet scōz rescriptum nisi faciat mentionē de primo. b.

a ¶ Delegato fuerit. ⁊ ita vł q̄ si p̄messe delegato sint assignate non p̄t p̄ueniri ab ordinario vł delegato p̄ scōas nisi fiat mētio de p̄mis. Sz qd si nō p̄cedāt p̄mi iudices mungd valebūt secūde vł q̄diu debēt expectare se cūdi si nō p̄at p̄mi p̄cedere ipediti iusta de cā. p̄t dici q̄ i ꝺ casu locuz bēat decre. illa plerūqz. s. ꝺ rescri. vt si nō p̄cedāt p̄mi iusta cā cessante valeant scōe. Sz si nō curant p̄cedere tūc moneant p ordinariuz vł p scōz delegatū vt p̄cedāt infra terminū ꝓpetentē q̄ vn⁹ iuder pp negligētiā amittit iurisditionē: ⁊ alter postea p cedit i cā. s. ꝺ offi. ordi. significauit. ⁊. s. de of. dele. prudētiā. i fi. ⁊. s. de foro ꝓpe. lz. ⁊ c. ex tenore. ne ꝺ dolo ⁊ malicia ps altera cōmodū ꝓsequat q̄ dignū ē vt pp negligentiā siue doluz p̄dant iurisditōez Jsta notula intelligit cū p̄mense sunt iudici p̄sentate nulla citatōe facta p eas: lz nō ē curandū de bis q̄ in illa dicunt q̄ lra iz istam p̄usq̄ ⁊c. ꝺz itelligi put ꝺł i sequēti notula q̄ licipit. lz nungd. ⁊ in. l. fi. illi⁹ notule ⁊ si ppea q̄ nō ꝺł p̄uēta iurisditō per solā p̄tatiōnē: lz lra ista boc innuat.

b ¶ Assignate. lz nungd sola p̄tatio lrārū siue assignatio sufficit vt non possit p̄ueniri ab ordinario siue alio ōlegato: ex hac lra vł q̄ sic. Sed ꝑ poti⁹ vł q̄ sola p̄tatio siue assignatio ñ sufficiat: quoniā video q̄ si duo sint ordinarij possuz aduersariū meū p̄uenire corā altero quē voluero eligere nō obstāte si aduersarius dicat q̄ volebat ⁊ ōlibe rauerat me conuenire corā alio cū quo tractauerat nisi ipsi⁹ citatio p̄ueniss set: ⁊ idē credo i legatz siue ōlegatis siue i ōlegato ⁊ ordiario re integra. Rē Itelligo integrā añ citationē p quā iurisditio ppetuata ē ⁊ nō p p̄tationez s. de of. dele. gratū. vñ qō dicit p̄us ⁊c. supplendū ē marie q̄ idē post p̄ tationē ⁊ añ citationē nisi aliud videre. ⁊ boc ꝺł. in fi. illius no. ⁊ si ppea p solā p̄tationē vel aditionē ordinarij nulla ēt facta citatione nō est p̄uentus aduersari⁹: lz p citationē p̄uentus ē. s. de fo. cōpe. c. vl. ⁊ p solā citationem iurisditio ppetuat ⁊ nō p solā p̄sentationē. Si alibi inueneris vbi dicatur q̄ sola p̄sentatio sufficiat reducas illa ad id qō hic dicit. Ber.

c ¶ Ex rōnabili cā. colligit eui dēter ex hac lra q̄ sp sit cā appellatōis talis q̄ si eēt p̄bata legitima eēt: p̄ponēda ē corā iudice a quo appellat. ⁊. j. cuz cāz. i fi. vbi ꝺł de boc. Sz pōt q̄ri q̄ cā dicat p̄babilis: vtrū illa que vł iudici vel alijs. vł q̄ boc nō sit referendū ad opinionē iudicis. j. de sen. ex. facto. sicut nec ad opinionē iudicis refert qd dicat mānifestū: lz ad ipaz rei veritatez. j. de vbo. si. cū olim. ad id facit. iij. q. vj. iudicet. Sniabit. n. iuder in ꝺ lz q̄ sibi vł: habita tñ collatiōe sapientū si non est cert⁹. arg. ff. de arbi. qualē. ⁊ iuder estimabit ex opinione aī sui ea q̄ ponūtur. ar. iiij. q. iij. ꝯ. item sepe fit. Si vō iuder dubius remanet. q̄ iuder non pōt certificari an sit p̄babilis vel non in tali dubio deferat appellationi. j. de sen. ex. facto. ad fi. quicunqz enim appellat a grauamine siue in iudicio siue ex causam rōnabilē ꝺz allegare in scriptis ꝑm tenorē p̄stitutōis. Jnno. iiij. j. eo. corꝺi. li. vj. alś reputabit non appellans. vt ibi dicitur. Ber.

d ¶ Rationabiliter. q̄ cām quā ꝓposuit in appellādo nō fuit p̄babilis: vt ex euentu cause apparet. Quid aūt debeat p̄bare appellans in cā appellatiōis: ꝺł. j. eo. interposita. vbi de boc. Sed qualiter remittit ad illum a quo appellauit cū bēat eū suspectū. s. e. ad bec. lz ñ pōt ꝺicere illū suspectū cū ex p̄pria culpa processerit illa suspitio: sicut ille q̄ nō p̄sequit appel. s. eo. p̄sonas. ⁊. c. cū sit romana. e ¶ Jn expēsis. boc gñaliter obtinet q̄ q̄ deficit in appellatiōe punit in expensis. s. de testi. significauerunt. de expēsis istis plene ꝺł. s. de ꝺo. ⁊ contu. finem. ⁊. s. de rescrip. c. vl.

f ¶ Aliogn. hic pz q̄ si iuder appellatiōis p̄nūciat appellatōez tenere q̄ p boc nō expirat eius offiū: sed incipiet postea cognoscere ꝺ causa p̄ncipali. C. de re. credi. gñaliter. ꝯ. finaūt. ⁊ in auc. de san. epis. ꝯ. si qs contra aliquē. in p̄ma colū. col. ix. Dicas q̄ boc locū habet quādo appellatur a grauamine añ sniam: q̄ tunc iuder datur quasi sub conditione quo ad p̄ncipalem cām. vnde primo cognoscit de grauamine ⁊ si inueniā legitimā appellationē tunc p̄nunciat legitime appellatuz fuisse ⁊ postea p̄cedit super principali: si male appellauerit p̄nūciabit male appellatū ⁊ remittit partes ad p̄ores iudices in expensis appellantē ꝓdēnādo. vt hic ꝺł: ⁊ sub hac forma sp rescribit quādo appellat a grauamine. Si vō appellatur a sentētia diffinitiua tūc iuder ꝺz cognoscere de meritis cause ⁊ videre an bene impetrauerit ab eodem p̄iusquaz delegato[a] fuerint assignate[b]. Cum aūt ex rationabili[c] causa putauerit appellandū corāz eodem iudice cā probabili appellationis exposita: tali videlicet que si foret probata ꝺberet legitima reputari: supior de appellatiōe cognoscat. Et si min⁹ rationabiliter[d] eum appellasse constiterit: illum ad inferiorem remittat ⁊ i expēsis[e] alteri parti cōdēnet. Aliogn[f] ipse p̄cedes. ¶ Saluis cō stitutiōibus de maioribus causis[g] ad se. apostolicam referendis.

L Dem in eodem.

¶ Si iuder a quo est appellatum a granamine illud reuocat potest i principali causa procedere.

QUam cessante causa cesset effectus: statuimus vt siue iuder ordinarius siue delegatus aliquid comminando[h] vel interloquendo protulerit quo executioni mandato alter litigantium grauaretur: ⁊ sano vsus consilio ab huiusmodi interlocutionis vel comminatiōis effectu destiterit: libere in cause cognitione p̄cedat: non obstante si a tali comminatione vel interlocutione fuerit appellatum: dūmodo nō sit ex alia cā legitīa suspect⁹: ne p̄cessus negocij friuolis occasionibus retardet. L Dez in eodē.

¶ Volens iudicez recusare debet coram eodem suspitionis cāz probabilem proponere: ⁊ eam coram arbitris cōiter eligendis probare: qua nō probata sua iurisditione iuder vtitur in principali: ea vero ꝓbata remittit negociū ad superiorē vł cāz ꝓmittit ꝺ recusatoris p̄sēsu.

QUam speciali sit prohibitione[i] prouisum: ne quis in aliquez excommunicationis sententiaz nisi competenti[k] cōmonitiōe premissa, p̄mulgare p̄sumat: volētes ēt prouideri ne forte ꝓmoni⁹ frustratorie recusationis vel appellatiōis obtentu monentis possit declinare examē. ¶ Statuim⁹ vt si allegauerit se iudicem hēre suspectuz: coraz eodem[l] cām iuste suspitionis[m] assignet: ⁊ ipse cū aduersario: vł si forte aduersariū nō bēat cum iudice[n] g ¶ Causis. ille. n. semp sunt referende ad se. ap po. j. ꝺ baptis. maiorez. Que ꝺicantur maiores cause no. s. ꝺ offi. dele. q̄ translationem.

¶ Az cessante Viditur. nam principiū ⁊ finis ponunt ꝺ plicē ꝓstōnis cām. medium ponit constitutionē ibi: statuimus. ab. si.

b ¶ Comminādo. vł ergo q̄ si iuder cōminatoria verba p̄ferat parti: q̄ ex boc possit appellari nisi de boc satisfaciat iuder: qꝺ tñ nō est verū q̄ ex officio suo cōminatoriꝺz. ff. de iudi. in pentorio. ⁊. s. de resti. in integruz. tum ex litteris. in fi. nec etiaz ꝺebet stare si quis moueri propter asperitatem verboz. s. de rescrip. si quādo. Sz qualiter iuder pōt mutare consiliū suum in alterius iniuriam cōtra regulam istam. ff. de reg. iur. nemo. lz certe eodē modo quo appellās pōt mutare consiliuz. vt. ij. q. vj. si quis libellos. sic ⁊ iuder. ⁊ intellige si appellās adhuc nō fecit sumptus ad p̄sequēdā appellationē. ff. de condi. ob. cau. da. si pecuniā. in p̄n. sed si sumpt⁹ vellet reficere pōt adhuc reuocare grauamen: q̄ tā nō interest illius j. eo. interposita. ꝯ. ij. Sed nungd iuder post decē dies pōt mutare suā interlocutoriā: vł q̄ non: q̄ postea transit in rem iudicataz sicut etiam in diffinitiua. s. de elec. cum dilecti. ⁊. s. de test. significauerūt ad fi. ar. ꝓtra. ff. de re iudi. qꝺ iussit. pōt ꝺici qꝺ lz trāseat in rē iudicatā quo ad boc q̄ post decē dies non possit appellari: nō tñ quo ad iudicē quin possit reuocare suā interlocutoriā: q̄ ⁊ appellās post decē dies ꝑ possit renunciare appellatiōi q̄ ⁊ ipso fcō renunciat qs eo q̄ nō p̄sequit ipsaz. s. eo. p̄sonas. Aduertat tñ qualiter corrigat suā sententiā siue errorē q̄ si ita dicat. Ego reuoco sniam meaz siue corrigo errorē meū: sic fatetur se erraſſe. ⁊ sic ille habuit probabilē causaz appellādi: ⁊ sic vł q̄ iurisditio ab illo trāslata sit ⁊ sic canon non posset reddere sibi iurisditionē cum fateatur causaz a se trāslatā. curialibꝰ ergo ꝺicat nō credo te grauasse: sed si grauat te in aliquo illud reuoco. ar. colligit ex hac decr. q̄ interlocutoria nō transeat in rē iudicatā. Sz verū est q̄ non transit vt dictum est quin iuder bene possit illaz reuocare re integra. Sed quantū ad illum ꝑ quē lata est sniā si nō appellet. j. r. dies bene transit ⁊ sibi imputetur q̄ nō appellauit: quia sniē acquieuisse videtur. arg. s. ti. p̄ri. q̄ ad cōsultationem. Jo. Jtē bic est. ar. q̄ actio semel extincta reuiuiscit. ar. ff. de bo. pos. ꝑm tabulas. l. pe. ꝯ. q testamento. ⁊ est contra illud de conse. ꝺi. iiij. si queris. ⁊. ff. de solu. qui res. ꝯ. aream sed boc est beneficio huius constitutionis. ⁊ quia iudicis est corrigere quod minus legitime fecerit. j. de accu. qualiter ⁊ quando. alia iura plura boc dicunt.

QUam spāt. Prouidet ꝺcilū ꝑ frustratorias ap. ⁊ recusatiōes in vtrisqz tradens formā q̄lr iuste fiant ⁊ qūo in eis p̄cedendum sit. Et est. c. multū allegabile ⁊ quotidianū. Et potest specialius boc p̄in. sic sūmari. vt in rubro. p̄mo recitat antiquā constitutionē. scōo p̄mulgat nouā ibi: statuimus. primo ponit vna constitutio. secundo alia ibi: Porro. tertio protestatur ibi: ceterum. Ab. si.

i ¶ Prohibitione. quā habes. j. de sen. excō. sacro.

k ¶ Competenti. trina. s. vt. xvj. q. vij. oēs decime. xvij. q. iiij. de presbyterorum. ⁊. xxiiij. q. iij. de illicita.

l ¶ Coram eodem. s. e. secundo.

m ¶ Jste suspitionis. Quid si ꝺubitet an sit iusta quia non est in iure expressa ⁊ alias ꝺubitaretur: respondeo arbitri electi de boc cognoscant. primo an sit iusta: q̄ oia que ad hunc articulum pertinent ad arbitros pertinent. s. de offi. dele. c. suspitionis.

n ¶ Cum iudice. boc intellige q̄ iuder ordinarius procedit ex officio

ſuo ꝫ aliquē ad famā vl clamorē.ſ.ō accu.q̄liter ꝛ qñ.ꝛ ſic logt iſta cō ſtitutio i ordinario vt bñ declarāt ſeq̄ntia: alr itelligi nō pōt ꝛ ita tā in ordinario iudicio q̄ extraordinario.ſ.ingrēdo pōt iudex recuſari.

a ¶ Tertiū.ſub hac forma ſi poſſz ꝓmitti i duos.vt ſi diſſentiūt vt tertiū eligāt.ſ.ō arb.inotuit.ꝛ.ff.de arbi.itē ſi vn⁹.§.ſi i duos.ſz ſi i duos ſimplr compro mittat ſi diſſentiūt ꝓtor eos cogere dz vt concor dēt vel tertiū aſſumāt. ff.ō arbi.itē ſi vnus.§. ꝓcipalr.ꝛ.ſ.de of.de leg.ſuſpitōis.§.i.item arg.q̄ arbiter quantuz ad hūc caſuz poſſz egre di fines iniūctos: qō ve rū eſt auctate huius cō ſtitutiōis.alr non pōt. ſ.de arbi.cuz dilectus. ff.de arbi.nō diſtingue mus.§.vl.Ber.

b ¶ Diſtricto precepto. ꝛ ſic vſ q̄ idem faciat p̄ ceptū canonis qō facit p̄ceptum iudicis: vt bñ ficio bui⁹ canonis teneā tur ꝓcordare vl aliū eli gere.ſz qꝛ canon iſte pe nā iſtaz nō iponit iudex recuſat⁹ ꝓpellat illos et penā eis iponat ſi nō cō cordant.ſ.ō of.dele.ſu ſpitionis.i fi.q̄ ſit ptās iſtor arbitror⁹ of.ſ. de of.dele.c.ſuſpitiōis. i fi.

c ¶ Terminū.ab iſpo iu dice p̄figenduz ifra quē arbitri ſuſpitionis nego ciū terminare ꝓcurēt.ſ. eo.ti.legitima i concil. lugd.que corrigit illā ſu ſpitōis i hoc tātū. ꝛ me rito iudex recuſat⁹ arbi tris iterū terminū p̄fige re dz ifra quē cām ſuſpi tionis determinēt ſicut iudex a quo appellatur pōt ꝛ debet p̄figere ter minum appellanti ifra quem cām appellatōis proſequatur alioquin i cauſa procedet.vt i.§. ſe.ꝛ.ſ.eo.ſepe.ꝛ eadez rō eſt i vtroqz caſu.ſ.ne pretextu friuole appel latōis vel recuſatōis ne gociuz prorogetur: ideo decre.illa ſuſpitōis.cor rigitur quantuz ad hūc articulum.b.

d ¶ De recuſatoris.no. ergo q̄ hec cōſtitutio lo q̄tur i ordiario quod ex eo pbat: q̄ iudex recuſatus cōmittit alij negociū illud qō nō pōt face re delegat⁹ inito recuſatore.ſ.eo.ſcō.imo ſtatim ſuſpenſa eſt ptās ipſius.vt ibi dcm̄ eſt: que logtur i delegato tantum.ſic.ſ.de fo.com pe.ſi qs ꝫ clericum.ꝛ.xj.q.i.peruenit.ꝛ.ſ.e.ad hec.ꝛ.j.vbi ordina rius recuſatus cōmittit alij cām probata p̄mo ſuſpitione ꝑm tenorē huius ꝓſtōnis.Sed.ꝫ.ſ.de fo.cōpe.lz.vbi ordinarius recuſatus nō cōmittit negociū.imo ibi recurritur ad alium iudicez: ſed illa logtur ꝑm ꝓſuetudinē loci cum vacat iperiuz nec ꝓtinet ius ꝓmune: ꝛ ſic pz ex hac ꝓſtōne q̄ ordinarius pōt recuſari: ꝛ cā ſuſpitiōis pbāda ē corā arbitris.ꝛ ꝑm determinatōez ipſi⁹ itellige iura p̄dicta q̄ loquunt de recuſatiōe ordinarij. Nota q̄ b clauſula ō recuſatoris aſſenſu ꝫ Jo. ſi determinet totalē diſiunctā cōmittat negociū vel ad ſuperiorē re mittat: i optiōe recuſatoris eſt an velit negociū cōmitti an ad ſupio rē referri. Et dicit Jo.q̄ itellectus iſte pbabilis ē ſi determinat p̄mā partē tm̄ tūc lra vult q̄ ꝑm voluntatē recuſatoris eligenda ſit perſo na cui cōmittat negociuz dū tm̄ non ſit ſuſpecta. itellectus iſte nō vr pbabilis: imo iprobabilis. iniquum.n.eſſet q̄ actor ad voluntatez ipſius rei ipſuz ꝓueniat. nam ꝓ modica cauſa q̄nqz traheret eum ad papā. vt illū fatigaret laborib⁹ ꝛ expēſis.ꝛ ſic poſſet ſepe ꝓtigere qō poti⁹ renūciaret liti q̄ vellet taliter laborare. vl poſſz eligere ta lem: lz illū recuſare non poſſit q̄ cām ſuaz male tractaret. vſi dicas de recu ſatorz aſſenſu ꝛ ēt de aſſenſu actorz: vt de vtriuſqz partz aſſenſu cōmittat negociū recuſat⁹: qō pbat.ſ.de fo.cōpe.ſi qs ꝫ.ꝛ.ſ.e.ad hec.ꝛ.j. vbi dr: te iſiſtente iudicē eligāt ipſe ptes.ptes.n.cōi conſenſu iudices eligere de bēt cum ordiarius recuſatur.xj.q.i.peruenit. ſi partes non concordauerit tūc iudex ꝓmittat alicui pſo ne neutri parti ſuſpecte.ꝛ q̄ dic̄ de recuſatorz aſſenſu pre cipue itellige q̄ regrēd⁹ ē aſ ſenſus recuſatorz ne iteruz re cuſet illū ex quo ꝓſentit i illū ſ.de of.dele. iſinuante.ꝛ.c. ſup qōnū.§.nos.ꝛ.§.vez.ꝛ iij.q.iij.offeratur.ꝛ ſilr ꝓſen ſus actorz regrendus eſt ne ipſum poſtea recuſet qꝛ lz ſit actor poſſet euz recuſare. vt ſ.de fo.competen.ſi qs con tra.nunquā fuit itentio dñi pape q̄ poteſtas committē di reſideret penes recuſato rem ꝛ i poteſtate iudicis ē re mittere negociuz ad ſuperio rem: vel cōmittere de aſſen ſu recuſatorz ꝛ ēt actorz ſicut dictum eſt: ꝛ hec determina tio de aſſenſu recuſatoris de terminat tantum hoc verbū committat.

¶ Porro. Summa vt in p̄n. vel ſic. Jn notorijs nō ad mittit appellatō. i dubijs cā ꝓbabilis corā iudice ē exp̄mē da q̄ debeat legitīa reputari quā ſi n̄ ꝓſequtur iudex a quo i cauſa ꝓcedat. Jtē ſi ꝓſequtur ꝛ nō probat. hec autem cōſti tutō nō extēditur ad regula res. p̄mo dic̄ qd i notorijs. ſe cundo qd i dubijs ibi: exceſ ſu quoq;. tertio proteſtat. in fi. ibi: ceterum. Ab. ſi.

e ¶ Confeſſiōe. Jta pz q̄ nō admittit appellatō ꝫ ꝓfeſſio nē: vel ſi exceſſus ſit manife ſtus euidētia rei vl alio legi timo mō: puta p ſniaz. Jſtis trib⁹ modis factum dr noto riū.ſ.ō coba.de.ꝛ mu.c. vl. Cōfeſſus nō audit appellās. ij.q.vj.q̄unq;.conſueuit tñ dici q̄ ſola ꝓfeſſio nō ipedit i crimiali q̄n poſſit appella ri.ii.q.vj.§.ſunt quor.i ciui li tñ ſi vellet probare errorē auditur.ff.de confeſſis. cū ſi deicōmiſſuz.ſ.de ꝓfeſ.c. vl. ſed b nō admittitur: qꝛ a cor rectōe non appellatur: ꝛ ex tra ordinem agitur hoc.

f ¶ Jnfra terminū.no.q̄ tri plex eſt termin⁹.vt no.ſ.eo. ꝓſonas.ꝛ ibi illud videas.

g ¶ Procedat. ad petitionem aduerſarij. vt differat a ſequenti quando iudex ex officio ſuo procedit.

b ¶ Corā ſuperiore. Sz q̄lr ꝓcedet ſupior qñ eps ꝓcedit ex offō: nūqd vo cabit eps. credo q̄ ſit vocādus: vt defendat ꝓceſſuz ſuū ſi voluerit ſit vo care⁹ aduerſari⁹ i alio caſu cū ē ibi actor ꝛ re⁹: nec tūc neceſſe ē iudicē eē pre ſentē q̄ tulit ſniam: qꝛ ius eius nō ledit. arg.ij.q.vj.hoc etiam.

i ¶ Defecerit. ꝛ ſic vſ q̄ appellās teneat ꝓbare ſe iuſte appellaſſe. qō ē ve rū ſi appellatō recipit. alr nō. ſ.e. iterpoſita. ꝛ ſic p̄ſumit ꝑ ſnia iudicis. ſ. de renū. i p̄ntia. arg. ꝫ.ſ.de proba. qñ ꝫ.ſed dic qō p̄ſumit pro ſnia iudi cis ex quo apparet de actis. ſed pro proceſſu nō p̄ſumit ſi dubitaret ō ipa niſi quatenus conſtiterit. vt i ꝓſtōne illa. qñ contra.

k ¶ Has ꝓſtōnes.ſ.preſentem: ꝛ illam.j.de ſen.excō.c. ſacro.

l ¶ Regulares. ſ.e. reprehenſibilis. ꝛ.ſ.e.c.ij.

Quam cauſam. Jn p̄ma ponitur narratio appellantis. Jn ſecunda iudicum datio. ibi: mandamus. Ab. ſi.

m ¶ Proponendum. quod iudex ex offō ſuo ēt facere debet. ſ.tit. proꝓ. iter monaſterium. ꝛ.ſ.de excep. paſtoralis.

n ¶ Litis ꝓte. qō vez eſt. vt. iij.q.vj.§.exceptō. ꝛ.ſ.ti.pr. iter mōaſteriū ꝛ.C.ō excep. ſi qs aduocat⁹.

o ¶ Judices. delegati.

p ¶ Teſtiū. qb⁹ receptz iudices ōlegati examiatōez quoruūdā teſtiū ꝓmiſe

runt qbusdam q vices suas alijs cōmiserāt ⁊ illi quosdaz testes receperūt
pmi iudices delegati approbarunt receptōez illoruz testiū cum de iure ta
lis receptio nō valeret pp que grauamina extiterit appellatū.

a ¶ Eadē die aduocati. Sz nūqd ē istud necessariū: vt eadē die debeat re
uocari: vl' qñcūqz añ sniaz: vl' qcūqz añ sniam. vt. s. de pfessis. c. vl. ⁊
C. ō iur. ⁊ fcī igno, error fcī. ⁊ j. ō cēsi. olim. vbi ō b vl' saltē
vsqz ad triduū. C. ō erro. ad
uo. l. iij. In casū istovl' q ea-
dē die debeat reuocari vl' sal
tē añq̄ fiat aliqd ī cā p qō vi
deat approbare huiusmodi
pfessionē: puta si pducerētur
testes vl' si aliqd aliō fiat qō
tm̄ post lit. pte. fieri debet.

b ¶ Lis pte. nō fuit. ḡ vl' q si
nō pbauit q pfessio eadē die
fuerit reuocata p pñs lis fuit
ptestata. ⁊ sic p idirectā pfes
sionē aduocati ēt fit litis pt.
li. s. ō do. ⁊ ptu. put ar. ℈. s.
ō elec. dudū. ij. ⁊. s. ō li. pte.
ca. vno. vbi dr q p narratio
nē ⁊ rnsionē fit litis conte.

c ¶ Delegat⁹. a pncipe. C. ō
iudi. a iudice. ⁊. s. ō of. dele.
sup qōnuz. §. si vo. p b pz q
reprobata ē opi. illorū q dñt
q subdelegatus post lit. pt.
pōt aliꝭ vices suas sbdelegaī
ad istar pcuratoriz q post lit.
pt. fcūs ē dñs litis. vñ pt po
stea dare aliū pcuratorē. C. ō
pcu. nulla. ⁊. l. neqz. ⁊ sic vo
lūt itelligere illam decre. s.
ti. pr. cū bertoldus. q̄ exp̄sse
ℨdicit huic. sz illa non ptinet
ius q̄tū ad hoc nec fuit obie
ctū: ⁊ ita p patientiā tolerat
j. de pbē. cū iā dudum. ī fi. q
ius ñ ptineat: pz p b q b dic
nō nisi delegat⁹ a pncipe cāz
pōt aliꝭ delegare nō distingu
endo añ lit. ptest. vel post. et
ita ibi nō potuit ō iure ōlega
ri. Est ḡ tenendū q subdele-
gatus aliꝭ subdelegare nō pt
q̄ sic ⁊ illi possent itez sbde-
legare qō eē nō dz. ⁊ ē simile
in excōicatōe q̄ nō trāsit ī ter
tiā psonā. ⁊ q dr delegatus
ab alio q̄ a pncipe nō pt aliꝭ
cāz delegare: itellige ō eo q ē
delegat⁹ ab alio ad vnā cām
tm̄. nā si eēt ei delegata vni-
uersitas causaz bñ posset vnā cām aliꝭ subdelegare. ff. de iudi. cū ptor. §.
i. alꝭ nō pōt. ff. de offi. pcon. ⁊ leg. legatus. q̄ ℨsi ordinarius vl'.

d ¶ Dūmodo b. Sz nūqd possit ī cā appellatōis pponere aliā cām q̄ ex-
p̄ssit ī appellādo: vl' q sic. s. e. pstitut⁹. Itē ⁊ noua cā pōt opponi ī cā ap
pellatōis ⁊ nona istrumēta ⁊ allegatōes. s. de fi. istru. cū ioā. ff. ō ap. scio.
s. ō testi. fr̄nitatis. ⁊. C. ō tē. ap. p bāc. ⁊. s. vt li. nō pte. accedēs. sz ℨ vl' ex
p̄ssuz. s. e. vt debit⁹. vbi dr q appellat cām appellatōis pp quā appellat
dz allegare coram iudice. ⁊ b exp̄sse idē dic lra ista dūmō hec ī appellatiois
cā exp̄ssa fuerit. ⁊. j. c. pr. Sup b ita distingue: aut appellaī a grauamine
añ sniam diffinitiuā: aut a snia diffinitiua. si a grauamine añ sniaz tūc ne-
cesse ē allegare coram iudice appellatōis cām sui grauaminis talē q̄ si eēt p-
bata eēt legitima: vel q eēt exp̄ssa in iure: ⁊ tūc in cā appellatiōis non pōt
aliaz allegare. vt hic dicit. ⁊. s. e. vt debitus. ⁊ est rō q: non appellaī nisi a
grauamine. Sed pp hanc cām quā de nouo vult pponere coram iudice ap.
non grauabaī: nec pp hoc appellauit: ⁊ iudex appellatiōis cognoscere dz
tm̄ sup eo pro quo appellauit: ⁊ papa semp ita rescribit in appellatiōib⁹
añ sniam si est ita. Si vero aliqs appellat a diffinitiua tunc nō est necesse
aliquā cāz allegare cū appellat: sed sufficit dicere appello ab iniqua snia:
⁊ tūc in cā appellatiōis pōt opponere nouā cāz: ⁊ noua instra: ⁊ sic loqtur
s. de fi. instru. cū Jo. ⁊. l. scio. ⁊ p bāc decre. illa. s. e. pstitutus. spāliter itel
ligit in causa electionis. vt ibi dr. ⁊ decre. illā accedens. itellige vt ibi dr.
itē in alijs appellationibus ex̄ iudiciū faciendis exprimenda est cā pp quā
appellaī. j. de bis q̄ fiunt a maio. par. ca. c. i. ⁊. s. e. bone. ⁊. s. de electi. cū
nobis. ⁊. s. eo. dilectis. ⁊ in scriptis proponenda est alias reputabit nō ap
pellans in decre. Innocē. iiij. cordi nobis est. e. ti. lib. vj. Ber.

D Jlecto. Sūmaī vt ī rubro ⁊ ē casus no. ⁊ quotidian⁹. pma ps ponit
fcm̄ coram auditore narratū. Qo ℨmittit cāz ⁊ pmittit q̄re ibi: qm̄. ab. si.
aduocati⁹ respōsio extiterit reuoca
ta: quia sic per ℨsequens lis ptesta
ta⁹ nō fuit: vl' q ōlegati testes rece-
ptos a subdelegatis subdelegatoz
suoruz approbauerint: cū non nisi
delegatus⁶ a pncipe cāz aliꝭ vale-
at delegare: qcqd ab ipsis post ap.
eoz factum est: dummodo⁶ hec in
appellatione expressa fuerint: nun
cietis irritum ⁊ inane.

I Dem decano ⁊ thesaurario: ⁊
p. petri canonico zamorē.

¶ Non sufficit appellanti q̄ excep-
tionem legitimā ⁊ verā opposu-
it ⁊ appellauit nisi doceat pp. excep-
tionē non admissam appellasse.

O Jlecto filio. B. capellāo no-
stro. d. presbytero. ⁊. J. capl'i
salamantini, pcuratori a nobis au-
ditore cōcesso: procurator capituli
proposuit coraz eo: q̄ cum dictus
presbyter super receptiōe sua in sa-
lamantina eccl'ia executorias a no-
bis ad archidi. ciuitatē. ⁊ collegas
ei⁹ lras impetrasset: coram eis fuit
ex parte capituli allegatuz: q̄ cum
in ipsa sit eccl'ia certus numerus
canonicorū iuramento firmatus ō
quo in lris ad eos directis mentio
non fiebat per eas nō debebāt con
tra ipsos procedere: ⁊ ne aliter face
rent fuit ad nostraz audientiam ap
pellatum: ⁊ infra. ¶ Quoniā igit
⁊ si per confessionem presbyteri fa
ctam coram auditore predicto con
stiterit salamantinā eccl'iam hēre
certum numerum canonicoruz iu
ramento firmatū: ⁊ huiusmodi ex
ceptionē coraz executoribus fuisse
propositaz: ⁊ q̄ appellatū extiterit
ab eisdē: qz tamen nō constitit q̄ p
pter exceptionē huiusmodi nō ad-
missaz aliamue legitimā fuerit ap
pellatuz: mandamus quatenus si
vobis constiterit prefatā exceptio-
nē huiusmodi de certo canonicoz
numero iuramēto firmato: vel ali
as legitimas exceptiōes fuisse pro
positas⁶ coram ipsis executoribus
nec admissas: ac ideo partem capi
tuli appellasse: ipsoruz executo-
rum processum denuncietis irri-
tum ⁊ inanem.

I Dez. s. andree archidi. ⁊ magi-
stro. J. canonico de melteñ.

¶ Appellans qui terminū ap. p̄fi-
git si mittit procuratorez ad ip̄etrā
dū ⁊ cōtradicendū tantū ⁊ appella-
tio fuit recepta a iudice vel approbata a pte aduersario legitime, p̄se
quenti ℨdemnatur in expensis.

N Jcolao militi ac frī. E. mo-
nacho monasterij scē marie
sancti adriani diaco. cardi. concessi
mus auditorem: in cuius presentia
cum dictus monachus non nisi ad
impetrandum: ⁊ contradicendum
procurator fuerit instituī: suppli-
cauit būiliter idē miles vt ℨ ipsos
tanquam contumaces procedere
deberemus: ⁊ infra. ¶ Mandamus quatenus si vobis constiterit
dictos abbatem et conuentum ap-
pellationi⁶ sue terminum prefixis-
se⁶: cum ad prosequendam ean-
dem sufficientem procuratorez nō
miserint: memorato milite ipsam
personaliter prosequente ipsos ad
restituendas expensas a tempore⁸
ap. factas eidem militi condēnetis

c ¶ Propositas. sic pz q̄ cā pp quā appellaī pponēda ē coram iudice
a quo appellaī: ⁊ sic fuit cā ista legitima: qz nō ē visimile q̄ papa ex cer
ta scia mādasset illū recipi ℨ iuramēta canonicoz. imo vl' papa circū-
uēt⁹. s. ō reseri. ℨstitut⁹. ī pte decisa. Idē eēt ēt si statutū canonicoruz
ℨfirmatū fuisset solūmō p sedē apostolicā ⁊ sine iuramēto. s. de ℨsti.
cū accessissent. ⁊ argu. j. de p̄uile. ex parte. ⁊. s. rescrip. cū ordinez. Itē
pz hic q̄ lz exceptio ēt legitima ppositā nō ad
mittaī si nō sit appella
tū pp ipaz: lz appellatū
sit non dz retractari p-
textu illi⁹ exceptionis:
qō scm̄ ē: qz snia ℨ ius li-
tigatoris bene tz a q̄ nō
ē appellatū: lz ñ teneaī
ℨ ius cōstitutionis lata
s. ti. pr. cum iter vos. ⁊
ij. q. vj. §. diffinitiua. vl'
si. itez si snia. C. q̄ñ quo
ca. nō est necesse. l. ij. ⁊. ff.
q̄ sen. sine appel. rescin.
l. i. §. i. Itē ex hoc pz q̄
si qs appellat a grauā-
mine non tamē exp̄mit
causam illam in appel-
tione propter quaz ap
pellauit: sed aliam pro
sequi non potest: qz pro
pter illam non appella
uit. de hoc dictum est su
pra capitulo pror. Itē
videtur q̄ī causa appel
latōis sufficiat probare
causam probabilem fu-
isse propositam coraz iu
dice a quo appellauit: ⁊
nō admissam. sed hoc ī-
telligendum est secun-
dum quod dr infra eodē
interposita.

N Jcolao militi.
Summaī vt ī ru
bro scōm communez ī-
tellectum: lz glo. aliud
senserit. Diuiditur pri-
mo ponit dationē audi
toris ⁊ petitionem ap-
pellantis. secundo dat
iudices ibi: Mādam⁹.
Abbas siculus.

f ¶ Appellatiōi. potest
enī gs appellationi sue
statuere terminū ad ip-
sam psequendam. s. eo. psonas. ⁊. c. oblate. ⁊ si talis appellatio a iu
dice vel ab aduersario fuerit pbata: tūc appellans tenetur pseq cām
p sufficientem pcuratorem ad causam parte altera eā psequente: alꝭ
in expensis appellator ℨdemnabitur. vt hic dicit. ⁊ idez intellige in
diffinitiua: vt cum appellans statuit terminum ad prosequendā ad
pellationē suam: tenetur appellatus mittere sufficienter ad causam
suam defendendam: alias procedetur ad confirmandam: vel ifirmā
dam snia etiam altera parte non psequente. vt. s. de renuncia. ve
niens. Si vero appellans non p̄fixit terminum appellationi sue exp̄sse
quēde: nec a iudice nec ab aduersario appellatō fuit approbata: tūc
sufficit appellanti mittere pcuratorem ad impetrandum ⁊ contradi
cendū altera parte etiam psequente. infra eodem titulo. interposita
§. pmo. ad hoc facit ifra eodē titulo. cordi. lib. vj. vbi dicit si appel-
latus voluerit: qa approbat appellationem: ⁊ sic ideo vterqz tenet
mittere sufficiētē. vt ibi dicit. Sed si appellatus noluerit psequi ap
pellationem: quia eam non approbat: tunc sufficit appellanti mit-
tere simplicem nuncium ad impetrandum ⁊ contradicendum a con-
trario sensu borum verborum: si appellatus voluerit: ⁊ ita hec decre
ta. ⁊ illa interposita. §. pmo. loquuntur in diuerso casu ⁊ non contra-
rio. Et nota hic q̄ terminus statutus ad prosequendam appellatio
nem a iudice: vel ab aduersario vicem obtinet peremptorij. s. eodē
sepe. De hac materia plene nota. supra de renunciatione. c. veniēs.
in glo. que incipit: sed non videtur. Ber.

g ¶ A tempore appellationis factas. quia ex tunc fuit cōtumax: ex
quo non misit sufficientem procuratorem: quia ex tunc videtur cita
tus ad causam. simile supra de dolo. ⁊ contu. cum dilecti. supra eo-
dem. reprehensibilis. ⁊ capi. sepe.

Qua nobis. Diuiditur. primo ponit querelam appellati. secūdo sñiaz auditoris ibi: cunqz tertio inhibitionem factaz iudicib⁹ appellationis ibi: Nos. Ab. si.

a Iterum. hec vox iterum duas res significat. z exponit iterum. i. quotiens opus erit. ff. de eden. veluti.

b Tertio appellare. bñ iterlocut⁹ fuit. vt. ij. q. vj. si qs in q̄cunqz. et C. ne li. i vna eadēqz cā ter. appel. l. vna. Ex b z in p̄dictis iurib⁹ pz q̄ non lz tertio appellare Sz p̄ vf. ij. q. vj. quotiens. vbi dr quotiēs putauerit se grauari: ad romanā sedē appellēt. vt iij. q. vj. pulsatus. fz die quotiēs. i. scđo. z nō vltra i diffinitiua sñia siue sup eodem capitulo. sic s. eo. directe. vbi ỏ hoc z sic illud quotiēs restrigitur: verbum enim generale sepe restrigitur. xviij. di. placuit. lxxvij. di. q̄ die. i fi. z. xij. q. ij. fine exceptiōe. in principio. z. s. ỏ fscrip. sedes. Item arg. p̄. xxxj. q. ij. lotharij⁹. vbi dicit q̄ teberga ter appellauit: fz exponi cōsueuit: ter appellauit. i. ter vocez appellatiōis emisit. dicendo appello ter. s. appello. appello. appello.

Dilecti filii. De subdito vt delegato epi ad archiepm appellare nō lz. h. d. Vel gñalius sic vt in rubro fm cōmunē intellectū. Primo ponit querelā appellantis. Secundo dat iudicem ibi: Quo circa. Ab. si.

c Mōstraueŕt. ex vna pte z quēdā militē clare mōteñ. diocesis ex altera sup quodā nemore.

d Post huiusmōi appellatōez ex b pz q̄ gradati est appellāduz. ar. ij. qō. vij. metropolitanū. z. q. vj. anteriorum. §. illo videlicet. z. s. de of. dele. super q̄stionū. §. porro. z. ff. de appel. iperatores. C. de ap. p̄cipim⁹. ff. qs z a quo ap. l. i. i. rñ. Sed ꝓtra. j. de p̄bē. referēte. ibi appellatū fuit ad archiepz omisso epo. z. ff. qs z a quo ap. l. i. §. i. z. j. de no. ope. nūci. significātibus. vbi omittit medius z medi⁹. dicas q̄ gradatiz ē appellādū de iure fz canones tñ si omittat medi⁹: z nō opponat exceptio corā isto supiore: bñ vz qō per ipm fit: sic itelligunt p̄dicte decr. referēte. z significātib⁹. vel forte illō obtinet ỏ ꝓsuetudie p̄scripta vt ad illos archiepos appellet omissis medijs. Si vo opponat exceptio nō vz q̄ postea fit si pp b appellet si ꝓsuetudo ñ obstat: z ita itellige qō b dr. fz. l. ista. ff. qs z a quo. l. i. §. i. mlt̄ū p̄dicit: qz dr q̄ gñalr dz appellari ad p̄mū delegātē z nō ad illū q ỏlegauit. fz itellige legē illā i subdelegatis vt si appellat ab aliquo subdelegato cui ꝓmissa fuit tota cā a ỏlegato ad vniuersitatē cāy. appellari dz ad p̄mū delegātē: z sic itellige legē illā fz illā decre. sup qōnū. §. porro. Sz si appellet a ỏlegato tm̄ siue sit ỏlegat⁹ ad vniuersitatē cāz siue sit ỏlegat⁹ ad vnā cāz tm̄: sp ỏ iure appellādū ē ad suū ỏlegātē: z sic itellige qō dic̄ b. z. in. l. p̄dicta. ff. qs z a quo ap. l. i. alie vo leges loquūt i ordiarijs. z. c. metropolitanū. illō gñale ē q̄ ad pa pā pt appellari omisso medio pp plēitudinē ptātis. ij. q. vj. quotiēs ad romanā. z i plrib⁹ alijs. c. ibidē. qz p simplicē q̄relā pt adiri cū ipe fit iudex ordiari⁹ singuloz. ix. q. iij. cūcta. z. c. p̄ncipales. z. nisi in casu illi⁹ decr. sup qōnū. §. porro. Et sic oia plana sūt de appellatiōib⁹ interponendis ab officialibus episcopoz vel archidiaconoz vel alioz inferioz. Dicas q̄ cū idē sit auditoriū siue curia epoz z eoz officialiū si appellet ab officialibus epoz: appellādū est ad archiepiscopū ỏ iure nō ad epz. z si appellet ab archidiacono vel ei⁹ officiali appellandū est ad epz z nō ad archiepz: tñ si est ꝓsuetudo q̄ appellet ab archidiacono vl ei⁹ officiali ad archiepz omisso epo vz appellatio: z hoc totū bēs in q̄daz decre. Anno. iiij. eo. ti. q̄ incipit romana. z idē credo q̄ si ꝓsuetudo sit q̄ appellet ab officiali epi ad epz q̄ teneat appellatō: ñ obstāte qō dr i illa ōcr. romana. ne a scipis ad eosdē videat appellatum. xvij. di. mlt̄z. vbi appellat ab aliquo ad scipm cū alijs. i. ab archiepo ad synodū: vbi ipe ē tā q̄ caput: z ē simile. ff. qñ ap. sit l. i. §. solent. vbi appellat ab ordie z p̄side ad ipm p̄sidē. z ōcr. p̄dic. referēte z significātib⁹. loquunt de ꝓsuetudine cuz illa decre. romana. qz ibi admittitur appellatio ab archidiacono ad archiepiscopū omisso epo. z b nō tz. Sz b decre. vf. ẽ. ria predictis tribus decre. vbi tz appellatio omisso epo: z b nō tz: sz tu dicas q̄ debuit b appellari ad epz z nō ad archiepz: qz b nō fuit appellatum ab officiali epi: fz a quodā magro. R. canonico claremōtz cui epūs spāliter cāz cōmiserat q nō erat ỏ curia diocesani epi: z iō ad epz q ꝓmisit cāz gradati fuerat appellādū z b habenti in antiq̄ decre. in pte decisa.

Ex parte. Diuiditur qz in prima parte ponitur appellantis querela. in secūda dat iudices ibi: iōqz mandamus. Ab. si.

e Sub ptāte z tutela. filius ñ dr eē in ptāte mris: fz pris q̄tū ad ius prie ptātz: isti. ỏ pa. po. §. ius āt. qz fili⁹ familiā pris sequit z nō mris. insti. de leg. ag. tute. §. si. z. j. ỏ quer. ini. c. vl. fz p offm tutele bñ recidit fili⁹ i ptāte mris illō tñ regulariter ē vex q̄ femina tutrix eē nō pōt qz viri le offm ē. C. qñ mu. tu. of. fū. po. l. ij. z. ff. ỏ re. iur. l. i. z. s. de arbi. dilecti. nisi a p̄cipe tutelā ipetrauit. vt. ff. ỏ tu. l. vl. tñ si mater maior ē nullus tutor legitim⁹ sit vl dat⁹ nō sit ipuberi i testō. vl si fit excusatus pōt repetere tutelā filij z ipa iurabit q̄ ipa nō transibit ad scōas nuptias z renūciet velleiano sub hypothecha rez suaz. C. qñ mu. tu. of. fun. pōt. l. ij. z. iij. oliz sic obſuabat: hodie tñ p auc. p̄sent mr oib⁹ tutoribꝫ legitimis z datiuis. fz nō testamētarijs renūciando simplici vbo bis nuptijs z nō p iuramētū z velleiano z oi alij auxilio: vt si obligauerit se p pupillo nō iuuet. C. qñ mu. tut. offi. fun. po. auc. mri z auie. z i auc. de bere. ab itesta. veni. §. ex bis. colla. ix. z i auc. vt mres sine p̄bi. tute. gerāt. §. qz vo. col. vij. z. C. qñ mu. tu. offi. auc. sacz. z q̄ cito ad bz mrimoniū ꝓuolauerit soluta ē tutela q̄si mortua eēt. vt. d. §. qz vo. z ita pz q̄ mulier ista bñ excipiebat qz tutrix eē desierat trāsecundo ad scōas nuptias. Item si trāseat ad scōas nuptias nō reddita rōne tutele oia bona sua z mariti scōi tacite sūt filijs obligata. C. i q. cau. taci. pi. j. l. si mr. z i auc. de nup. col. iiij. §. si añ tutelā. Item i p̄ncipio dz facere inuētariū z satisdare rē pupilli saluā fore. vt i auc. vt ma. sine p̄bi. §. vl. Ber.

Ptimatti. Exemplū relatōis dz partib⁹ edi añq̄ fiat relatio. vl sūma clari⁹ sic. vt in rubro. z facit hoc. c. ad scōaz partē rubrice. z p̄itelligtu p̄mitte q̄ lz ex multis causis papa ipugnaret relationē fcāz p iudices inter alias adiecit istam cām de qua in ter. preterea. ab. si.

f De ingsitiōis. h̄ pcessuz fuit sup exceſſib⁹ istoz p̄latoz puniēdis in modū ingsitōis. z iō siue cā sit criminal siue ciuilis p̄t iudex referre cāz supiori Si iudex dubitat q̄lr i cā ỏbeat iudicare tal relatio approbat. Si vo vult euitare onus iudicādi tūc nō dz admitti relatio. i auc. ỏ iudi. §. vl. col. vj. ff. ỏ iudi. eū quē temere. §. i. ỏ iure q̄ri dz z ñ de fcō. vt ibi dicit qz nō crimina: sz vidicta pot⁹ ad nos ỏbuit puenire. C. ỏ of. p̄fe. ori. l. iij. i fi. z. xxvij. q. i. si custos. z. c. si bō. Si vo iudex dubitat ỏ iure z vl refert negociū superiori exēplū ꝓsultatōis illico tenet edē p̄tib⁹ vt si forte min⁹ plene ſferat

vel ꝛnium ꝙ debeat vel in ꝓiudicij alterij ꝓtis: ꝓtes ꝺicere possunt ⁊ appellare. C. de rela. l. i. ⁊. ij. ⁊ b. Si ãt tẽ ñ appellauerit postea cũ ꝓnceps rescripserit ñ poterit appellaſ. ii. q. vj. §. biduũ. i fi. qꝫ approbasse videt appellatõez. vt b. ⁊. ff. qñ ap. sit. l. i. i. rñ. ⁊ qꝫ hospitalarijs ignorãtib⁹ relatõ fcã fuit ñ tenuit relatio qꝫ exẽplũ relatõis oñdi ꝺz litigatorib⁹ oñt leges ꝓdicte. de qb⁹ hic fit mentio.

SIgnificante. Primo ponit appellantis narratio. in secunda cause commissio ibi: Ideoqꝫ. Ab. fi.

a ¶ Post citatõez. certe nec ante citationẽ nec post debuit eps molestari sup possessione carnificij lite pẽdẽte si ipe possidebat cũ capłz sup b cõueniret epz. vñ pz ꝙ erat in possessiõe de q̃ ñ debuit eijci lite pẽdẽte. ſ. vt lit. pẽ. c. i. ⁊ ij. xvj. q. iiij. volum⁹. vñ male petebat capłz vel si capłz possideat agẽs ꝓ epz ne ingeraret adhuc nõ poterat iplorare offiũ iudicis lite nõ ꝓte. vt. j. sequit qõ magis vr̃.

b ¶ Preserti. i. marie: quia nec post litẽ ꝓte. ꝺbuit ei auferri possessio si ipse possidebat: ſz verius vr̃ ꝙ capłz possidebat. vt dixi.

c ¶ Preuenire. qõ facere nõ poterat: qꝫ pendẽte ꝺilatiõe iudicis offiũ ꝓgescit nisi ꝓtes ꝓsentiãt. C. de dila. siue ps. er cã tñ mutaſ dilatio qñqꝫ. ff. de arbi. ꝺiẽ aũt. i fi. ⁊ arg. ff. de re iudi ꝙ iussit. ⁊. ſ. e. cũ cessante. ar. ⁊ est notabile ꝙ iudex data donatõe nihil facere posset ante terminum altera parte inuita.

d ¶ Sup bis. no. ſ. ꝙ iudices lite nõ ꝓte. reducere volebãt capłz i ꝑstinũ statũ: vt carnifices nõ venderẽt carnes alibi q̃ i stallis capłi qõ facere ñ ꝺebeant cũ adhuc possent recusari lite nõ ꝓte. iij. q. iij. offerat. ⁊ ita añ lit. cõte. iudex ꝺelegatus circa ꝑncipale negociũ nihil facere põt. ar. ſ. ꝺ rescrip. sup lr̃is. ⁊ sup eo ꝙ pendẽte ꝺilatiõe ꝓcedere volebãt ꝙ facere nõ poterant. vñ valuit appellatio. arg. ꝯ. ſ. ꝺ of. iudi. c. ij. i fi. ꝑt ꝺici ꝙ illa loqꝫ i ordiario cui⁹ iurisdictio fundata ẽ cui⁹ ẽt offiũ añ lit. ꝓte. ⁊ post iplorari põt tẽ poze ꝓpetẽti ſz nõ ꝺilatione pẽdẽte aduersario ꝺicente. vt ꝺ ꝺicit. ⁊. C. de ꝺilati. siue ꝺ loquit de delegato cui⁹ iurisꝺitio nõ ẽ firma añ lit. ꝓte. q̃re eius offiũ implorare nõ põt añ lit. ꝓte. ⁊ max ie ꝺila. pẽdente. vt hic paret vel veri⁹ ꝺicas ꝙ ibi loqtur de alio offõ iudicis qꝺ petit incidẽter fauore minoris vel alterius q̃ vtitur iure minoris. hic de alio qꝺ q̃ñ respicit ꝑncipale factum qõ immutatũ est ab aduersario ⁊ qõ etiam competeret maiori post lit. cõtest. coꝝ delegato: ſz nõ añ pendẽte ꝺilatione. vt dictum est.

e ¶ De ibibitiõe. ⁊ sic ꝑz ꝙ procurator ñ põt excedẽ fines mãdati alꝫ ñ nocet ꝺño. C. de pcu. si procurator. ⁊. ſ. de of. dele. cũ oliz, Si ꝺo simplr ꝓstitutus fuisset nulla forma data sibi de iudicib⁹ ipetrãdis nõ posset eos recusare quos procurator ipetrasset. ſ. de cã pos. cũ olim. ⁊ ꝺ a cõtrario sensu. vñ ꝺ. ſz vr̃ ꝙ nõ sit ampli⁹ audiẽdus p⁹ annũ ⁊ sibi iputet ꝙ tali cõmisit negocia sua. ff. de mio. cũ mãdato. i fi. agat ergo epс ꝯ procuratorẽ vel ꝯ eũ q̃ circũuenit procuratorẽ ipz. ff. de ꝺo. ⁊ elegãter. §. q ꝺolo. hic procurator circũuentor forte ñ erat soluẽdo: ⁊ ita restituit ꝯ aduersariũ. ff. de eo ꝙ quẽ fcm erit l. vl. i. rñ. vel audit⁹ fuerit epс ex gñali clau. si q̃ iusta cã mihi videbit in integrũ restituã. ff. ex q. cau. ma. l. i. in fi. ar. ſ. de in inte. resti. ex lr̃is. ar. j. ꝺ pig. significãte. q̃tum. n. in ipso fuit: ꝺñ prosecutus fuit appellationez: ⁊ ita audit epс triplici rõne. ꝺ audit post annũ hoc fuit pp fcm procuratoris ꝙ fuit iusta cã q̃re indulget biẽniũ. vt. ſ. e. cũ sit romana. Ex aliis ꝺuab⁹ cãis ꝓmissis tenuit appellatio: aut ex altera earꝫ. Et ẽ ar. ꝙ q̃ñ plura mãdant ꝓiunctim quoꝝ alterꝫ ꝑ se sufficit: alterꝫ sufficit ꝓbare. de hoc ꝺcm fuit. ſ.

processu ad nos relationem transmisisse noscunt: cũ iuxta legitimas sanctiones quotiẽs relaturuz se iudex quilibet pollicetur: illico litigatoribus apud acta cõsultatiõis exemplum edere teneatur.

I Dem archiepiscopo archi. ⁊. g. canonico turoñ.

¶ Si ante litem contestataz circa principale negocium iudex aliqd i nouat vel diẽ assignatã sine cã preuenit licite appellaſ. Et si procurator datus ad impetranduz sup appellatione non seruauit formã mãdati auditur appellans ẽt post annũ.

SIgnificãte aureliaſi. episcopo nos noueritis accepisse: ꝙ cũ decanus ⁊ capitulũ magd. ipsuz super eo ꝙ ꝺicebãt alibi quã i stallis decani ⁊ capituli predictorũ carnifices carnes vendere non ꝺebere coraz iudicibus auc. ap. conueniſſet: petentibus tandem decano ⁊ cap. nominatis iudicum officium implorãdo: vt cũ idẽ epс post citationem[a] carnes in stallis alijs vẽdi fecisset: qꝺ ꝑ eũ super hoc fcm fuerat in statũ pristinũ reuocarent. ꝑ parte ipsius fuit propositũ ꝙ cũ lis ꝑsertim nõ[b] fuisset sup negocio cõtesta. locũ iploratio hmõi nõ hẽbat: adijciens ꝙ cũ de consensu partiuz coꝝ dictis iudicibus ad litigandũ sup ipso negocio certus dies statutus fuisset: ⁊ quantũ ad illaz diẽ solutũ fuisset: iudiciũ eorundẽ: ꝑueni re[c] diẽ ipsuz audire partẽ aduersaz in tali implorãtiõe absqꝫ consensu partiũ nõ ꝺebebãt: ⁊ qꝫ sup bis[b] nõ audiebãt eundẽ: ad nfaz audientiã appellauit. ⁊ lz procuratorẽ suum infra annũ ad huiusmodi appellationem miserit ꝓsequẽdã: qꝫ tamẽ dictus procurator vt creditur circũuentus contra ibibitionẽ ipsius

de rescrip. ex parte. Ber.

I Nterposita. Capitulum famosum: ⁊ multum allegabile. ⁊ b. ꝺ. principium vsqꝫ ad. §. idem. Ab. fi.

f ¶ Probabili. tali que si foret probata reputare tur legitima. ſ. e. vt debitus. ⁊. c. cum speciali. §. i.

episcopi nostras sup hoc ad quosdã iudices certa ratione suspectos lr̃as impetrauit: dictus episcopus vti noluit lr̃is sic obtentis: petẽs ñ obstãte lapsu anni ad ꝓsecutionem appella. admitti. ¶ Ideoqꝫ mãdamus: quatenus si de inhibitiõe[c] huiusmodi ⁊ premissis causis appel. vel earum altera constiterit: reuocato in irritũ ⁊ cetera vsqꝫ attẽtatũ: in tã dicto negocio iuxta ꝓiorꝫ ꝓti nẽtiã litterarũ ⁊c. I Dez.

¶ Ad iustificandaz appellationez ex cã interpositaz probare oportet causę veritatem coram iudice ad quẽ nisi fuerit coram iudice a quo obla ta probatio ⁊ reiecta. hoc. ꝺ. singulariter vsqꝫ ad. §. eidem.

I Nterposita appellatiõe ex cã probabili[f]: non sufficit appellanti probare ꝙ ex causa huiusmodi prouocauit: si eam nõ ꝺoceat eẽ veram[g]: nisi hoc se offerens[b] pbaturũ: non fuisset admissus. ¶ Eidẽ[i] quoqꝫ pmittitur: si non recipiatur appel. ei⁹ a iudice nec ab aduersario approbetur super prosecutione appella. per procuratorẽ ad impetrandũ ⁊ contradicendum constituz litteras ipetrare: licet pars altera per se vel per procuratorez idoneum iudiciuz super hoc apud sedem apostolicam recipere[k] sit parata. ¶ Ille denique qui vocem appella. emisit cuius nondum est alij cognitio delegata: ad petitionem[l] eiusdem ad euz a quo prouocauit: de iure remittitur contradictione[m] partis alterius non obstante: in legitimis expẽsis aduersario quas eum propter hoc fecisse constiterit condemnãdus. ¶ Sane parato aliquo probare grauamen: propter quod duxerat appellãdũ: parte aduersa se ꝓtumaciter absentã-

g ¶ Esse verã. si. ſ. eo. ꝺ testi. ex parte ade. ⁊. ſ. eo. ti. pr. cũ. i. ⁊. a. arg. ꝓtra. ſ. de offi. dele. cuz causa. ⁊. ſ. eo. vt ꝺbit⁹. ⁊. c. dilecto.

b ¶ Nisi hoc se offerẽs. huic vbo signaſ. ꝯ. ſ. de testi. ex parte ade. qꝫ ille adã obtulit se pbaturuz nec fuit admissus ⁊ añ sniaz ⁊ tñ i cã ap. ꝺz pbare cãz appellatiõis verã fuisse. Solue ꝺ fm qõ ibi ꝺixi. Et ꝺ enĩ apparet apertũ grauamẽ ꝙ oppono cãm pbabilẽ ⁊ eã offero me pbaturũ si nõ admittor: ⁊ iõ sufficit hoc pbare i cã appellatiõis: qꝫ hoc pbato satis probatur grauamen ga pinde habeł ac si cã allegata quã volo pbare eẽt vera ⁊ me repelleret: secꝫẽ cum simplr cãz allegat: qꝫ tũc vr̃ id q̃ñ maliciose fecisse. vñ illã causam teneaſ probare veram fuisse. arg. ſ. eo. sup eo. §. si autẽ aduersa. De hac materia plene dictũ ẽ i decre. ex pte ade. ⁊. ſ. de excep. oliz.

¶ Eidez quoqꝫ. Si appellatio nõ fuit recepta a iudice vel approbata a parte sufficit appellanti mittere procuratorẽ ad ipetrãdũ ⁊ ꝯdicẽdũ lz pars appellata sit parata in curia prosequi. b. ꝺ. vsqꝫ ad. §. ille deniqꝫ. Ab. fi.

i ¶ Eidẽ. ſ. appellanti.

k ¶ Recipere iudiciũ sit parata. sibi iputet ꝙ ñ approbauit appellatiõ nẽ ex quo eã apud sedẽ apostolicã prosequi voluit: ⁊ si appellationem approbasset ipse vel iudex tunc. n. tenet sufficienter ꝓseq alꝫ punit i expẽsis. ſ. e. nicolao. Sit ergo cautus qui appellat circa duo. Primo ꝙ cum appellat ex causa pbabili ꝙ offerat eã se pbaturu: qꝫ in appellatione releuabit. qꝫ nõ oportebit eũ pbare cãz esse verã. itẽ in alio: ꝙ cum recipit appellatio a iudice vel ab aduersario suo ꝓsequatur causam suã per sufficientẽ procuratorem ad totam cãm: ne condemnetur alteri parti eam ꝓsequenti in expensis.

¶ Ille deniqꝫ. Ante inchoatam prosecutionem appel. appellãs potest si vult inuito appellato petere vt remittatur ad iudicẽ a quo sed condemnabitur in expensis factis per partem aduersam in illa appellatione. b. ꝺ. vsqꝫ ad. §. Sane. Ab. fi.

l ¶ Ad petitionem eiusdem. fic. ſ. eo. accepta. alias enim non ꝺebet causa remitti ad eum a quo est appellatuz. C. de appel. eos. ⁊. ij. q. vj. §. ab eo. ⁊. j. de sen. excom. c. per tuas.

m ¶ Contradictione ptis alteri⁹. ps appellata ꝯdicere nõ põt: qa nõ ꝺz iudicẽ suspectũ q̃ ꝙ ea tulit sniaz: cũ ipsuz ꝑ hoc approbauerit. vñ ipsum reprobare nõ põt. iiij. q. iij. §. si qs testibus. ⁊ in fauorẽ tñ appellantis statutuz fuit ꝙ ad eum non remittatur a quo appellauit. huic fauori qui pro eo introducitur potest renunciare: cum hoc licitũ sit cuicũqꝫ. C. de pac. si qs in ꝓscribẽdo. j. de regula. ad apostolicam. ꝓdemnatur: tamen alteri parti in expensis tanq̃ contumax: qꝫ maliciose ipsum traxit in appellando ipsum ad papaz: qꝫ pinde est: ac si ipse nõ fuisset prosecutus altero ꝓsequente. ſ. eo. c. reꝑbensibilis.

¶ Sane. Articulus appellatiõis interpoſite a grauamine diſcuti
tur per iudicem ad quem parte abſente per contumaciam etiaꝫ lit.
non conte. in appel. vel principali. b. d. Ab. ſi.

a ¶ Lite nõ ꝓte. ℞ bẽs nouũ caſum in quo põt ꝓcedi lite nõ ꝓte. aliuꝫ
bẽs. ſ. de offi. iudi. c. ij. alij. notanť. ſ. vt lit. nõ ꝓte. qñ frequẽter. rõ
reddiť i lſa: qz agiť ꝺ iniqtate iudicis nõ ꝺ negocio principali vel de fcõ aduerſarij. vñ equꝫ fuit vt de hoc cognoſcať ſi obſtãte abſentia aduerſarij: ꝛ ita colligiť ex hac lſa a ꝓtrario ſenſu ſi eẽt preſens qꝺ ſup exceptione deberet lis conteſtari quod veruꝫ credo. vt no. ſ. de offi. deleg. prudentiam. §. ſexta.

b ¶ Rigor iuris. rigor ẽ vt non ꝓcedať lite non cõte. talis rigor in ℞ caſu non ẽ ſuandus cũ principaliter agať de iniquitate iudicis: ſꝫ i alijs caſus vbi agiť principaliter de iniqtate aduerſarij pp ipi⁹ ꝓtumaciã ꝓnẽdus ẽ actor in poſſeſſiõe cã rei ſuande vel excõicand⁹. hoc nõ ꝺꝫ fieri i hoc caſu: qz de iniqtate iudicis agiť: ſꝫ pp ℞ ps puniri ñ ꝺꝫ. vñ ſi ñ poſſet cognoſci ꝺ ℞ grauamie li. nõ cõte. eẽt ꝗſi queꝺaꝫ perplexitas: qz cũ nõ cõſtet adhuc vtrã appellatio ſit ltia non põt ſe ītromittere ꝺ principali qõne. in quo caſu tñ ꝛ non ante habet iuriſditionem ſp principali ꝯre nõ põt procedere i principali nec penã iponere aduerſario cũ ipſe nõ peccauerit: ꝛ ſi puniret illum faceret ꝯ ſciẽtiam: ſꝫ pp cõtumaciaꝫ vꝫ puniendus. Et ideo vt hec pplexitas euitetur põt iudex cognoſcere de ℞ grauamie lite ñ cõteſta. ſ. de iniqtate iudicis. pbato vero grauamine reuocabiť grauamen ꝛ poſtea iudex citabit abñtem. ꝛ ſi citatus nõ venerit pp ipſius cõtumaciam ꝓcedetur ꝯ ipm. ꝛ ſic nulla pplexitas eſt. Si vꝺ appellatio non valuit remittitur ad illuꝫ a quo appellauit.

te põt ſuper hoc lite nõ ꝓteſtaª. ꝓcedi: lꝫ nõꝺũ litis ꝓteſtatio fcã fuerit in ipſo appella. articulo vel negocio principali: qz cũ in hoc caſu iniquitas principaliter prioris iudicis arguitur: nõ ẽ rigorᵇ iuris: ex quo ſequi poſſet cauſe perplexitas: requirendus. ¶ Item.

¶ Clauſula appellatione remota in medio lſaruꝫ poſita reſpicit premiſſa quibus annectitur nõ ſequentia niſi repetatur in fine litteraruꝫ.

INquiſitioni. T. T. reſpondemus: qꝺ quotiẽs clauſula per quaꝫ tollitur appellatõis remediũ in medio litterarum ponitur: ſi ſũt plura negocia ſe minime contingẽtia: tantuꝫ premiſſaᶜ complecteꝛ: niſi forte in fine litteraruꝫ predicta clauſula iteretur. ¶ Item.

¶ Appellatio vniꝰ ꝓdeſt alteri ſi cõi iure iuuentur ꝛ idẽ ſit negociuꝫ ꝛ eadẽ defenſionis cã ꝛ ſint eadem ſententia condemnati. alias ſecus.

OMa ſniaᵈ pluribus cõdemnatis ſi vnus ſolus ad appella. beneficiũ cõuolauerit: illius victoria iure communi ceteris ſuffragatur. ſi cõmuni iure iuuentur: idẽqꝫ negocium: ꝛ eadeꝫᵉ cauſa defenſionis exiſtat. ¶ Item.

¶ Juſtus metus excuſat adeo qꝺ nõ appellans habetur ꝓ appellãte ſi fuerit ꝓteſtatus ꝛ appellationis cauſas duxerit exprimendas.

SJ iuſtus metus quominꝰ appellaueris te excuſatᶠ: ad appel. reputaris beneficiũ conuolaſſe dũmodo ifra tẽpus quo licite ꝓ

qz idẽ ẽ negociũ cõe ꝛ eadẽ cã defenſiõis. Si aũt vn⁹ ẽt geſſit ꝛ alter nõ: ſi ille q ñ geſſit appellauit iniquũ eẽt vt ei⁹ appellatio ꝓdeſſet ei q geſſit. vt ff. de ap. ſi q. §. pe. ex quo. §. ſumiť verſ. iſte. ꝛ. C. ſi vnus ex plu. ap. l. i. ꝛ ij. q. vij. §. qñqꝫ. ꝛ idẽ eſt ſi habẽt diuerſas adminiſtratiões: tũc nũc ꝓdeſt vnius appellatio alteri. ar. ad hoc. C. de diuer. reſcrip. l. i.

nocatur: coraꝫ ſiudice a quo appellaſſe volueras: vel ſi hẽ ipſius copiam nequiniſti in preſentia bonorum virorum conteſtatione ſuper hoc propoſita: cauſas appella. duxeris exprimendas[b].

Rubrica de clericis peregrinãtib⁹.

QAleſti. iij. abieñ. epo.

¶ Contra peregrinantem ſeu pſiciſcentẽ ad ſedem apoſtolicaꝫ non eſt aliquid innouandum.

DOnquerente. J. pſbytero
c intellexim⁹: ꝛ infra. Licet pſbyter idẽ res ſuas et eccleſie ſue in ꝓtectiõe noſtra nõ poſuerit[c] quãdo ad nos acceſſit: tamẽ cum hi qui accedũt ad[k] pre. n. cum rebus coruꝫ debeant eẽ ſub apoſtolica protectione ſecuri: mãdamus quatenus quicqd eideꝫ pſbytero poſt iter arreptuꝫ ad nos veniendi ſubtractum eſt vel ablatum ſibi reſtitui faciatis[l].

Rubrica de confirmatiõe vtili vel inutili.

H Leran. iij. exoneñ. epo.

¶ De re ſcienter confirmata per papam inferior iudex cognoſcere non poteſt niſi confirmatio non tenuerit vt quia ſurrepticia vel de re litigioſa.

JQuis rei litigioſe[m] confirmationem[n] impetra-
s uit ab apoſtolica ſe. non minus poteſt iudex de cauſa cognoſcere: ꝛ eaꝫ fine debito terminare. ℣ Sed ſi rem tunc pacifice poſſidebat: cum inde confirmationem obtinuerit: non eſt licitum iudici de queſtione

SJ iuſtus. Primo ponitur thema. Secũdo deciſio ibi: ad appellatiõis. Tertio moderatio ibi: dummodo. Abbas ſiculus.

f ¶ Excuſat. ar. qꝺ ea q̃ ꝓ me tũ fiũt ñ obligãt: de ℞ dixi. ſ. qꝺ met⁹ cã. Abbas. Et ita ꝓ appellãte hẽtur: ſꝫ illꝺ ñ ſufficit niſi ꝛ illud ꝓteſtet. C. de his q ꝓ me. iudi. ñ ap. l. ij. ff. ꝺ ap. cũ gdã. de qb⁹ legib⁹ fũpta ẽ ℞ decre. ꝛ ita currit rõs ei q agere nõ põt niſi iſtud ꝓteſtet. ſi. ſ. ꝺ of. ꝺ. paſtoral. l ſi. ꝛ. xvj. q. iij. §. pen. vſi. iſ ãt. ꝛ. ſ. ꝺ ele. c. vl. ſi. C. ꝺ an. exce. vt pfecti⁹. ꝛ. C. de epi. audi. l. vl. ꝛ. ita interrũpitur ꝓſcriptio ꝓ ꝓteſtationem.

g ¶ Coꝛã iudice a quo. no. qꝺ ſi põt hẽre copiã iudicis a quo ꝺꝫ puocaꝛ ñ ꝺꝫ coꝛã alio ꝓteſtari: ſꝫ tũc ꝺmũ ſi iudicẽ illũ hẽre ñ põt. vt ℞ diť. ꝛ ſic ex ordine vboꝝ arguẽ tandũ eſt. ar. xliij. ꝺi. ſit rector. in ſi.

b ¶ Exprimẽdas. ſꝫ ꝯre ꝓpelliť exprimere cãs ap. cũ ſufficiat dicere apello. ij. qõ. vj. §. forma. ℞ itelligo qñ appellatur añ ſniaꝫ ab aliquo grauamine qz tũc cã appellatiõis ꝺꝫ exprimi. ſ. e. vt debitᵉ. ꝛ. c. cũ cãꝫ. vbi ꝺ qñ ſit exprimẽda cã appellatiõis. ꝛ. qñ nõ. vel dic qꝺ idẽ ẽ i diffinitiua. C. de his q ꝓ me. iudi. nõ appel. l. ij. ꝛ ſupplemarie. qz nõ ẽ neceſſe cãs appellatõis exprimere niſi velit. ff. de ap. ſcio q̃ſi tũ. vl qõ diť cãs: itellige i genere: ſic ℞ mõ iniq̃ ſnia lata ẽ ꝯ me: nec audeo appellare: ꝛ ℞ ꝓteſtor coꝛã vobis. B.

Rubrica ꝺ clericis pegrin

Supra viſum eſt de appellationibus: ſed quia peregrinãtes in multis gaudent priuilegio appellantium merito ſubijcitur hec rubrica de clericis peregrinantibus. Abbas ſiculus.

¶ Onquerente. Hoc dicit in ſũma. Peregrinantes ad papã
c maxie clerici cũ oĩb⁹ reb⁹ ſuis debẽt eẽ ſub ꝓtectiõe aplica ſecuri vel ſic ꝛ meli⁹ cõpẽdẽdo vtrũq; intellectũ. vt in rubro. Primo ponitur q̃rela. Secũdo puiſio ibi: lꝫ. Ab. ſi.

i ¶ Nõ poſuerit. expreſſa voce ſed expreſſit ipſo facto quod plus eſt. ſ. ti. pri. dilecti. ꝛ. c. vt noſtrum. ꝛ. c. ad audientiam. ij.

k ¶ Ad pñtiã nraꝫ. cã pegrinatiõis. ſupple vt faciat ad hũc titulũ q iterũ ſub apoſtolica ꝓtectõe ꝓſiſtũt. xxiiij. q. iij. ſi qs romipetas pñaꝫ. illi canones q ad hũc titulũ ptinẽt. C. ſi p vi vl alio mõ abñtis poſſeſſ. turbata ẽ. l. i. ꝛ. C. de emãci. liber. l. iubem⁹. ff. de tuto. ꝛ cura. da. ab his. l. vlti.

l ¶ Faciatis. i ℞ caſu qñ poſſeſſio abñtis taliter turbať ſuus amicꝰ pſim⁹ colon⁹ peteť pñt vt poſſio reſtituať vt i. l. ꝓdcã. C. ſi p vi vl alio mõ. l. i.

Rubrica de confirmatiõe vtili vel iniutili. Supra viſũ ẽ de ſuſpẽſiõe ſnie ſeu iuriſditõe iudicis q̃ fit remedio appel. ſeu pegrinatõis. Sꝫ qz ſnia ſeu pceſſus iudicialis qñqꝫ ꝓfirmať p ſupioꝛẽ ꝛ poſſꝫ dubitari ꝺ validitate vl ſualiditate ꝓfirmatõis merito ſubijciť ℞ Rubrica ꝺ ꝓfirmatõe vtili. ab. ſi.

JQuis. Summatur hoc. c. cum ſequẽti vt in rubro. ſecunda
s pars ibi: ſed ſi. Ab. ſi.

m ¶ Litigioſe. res litigioſa ẽ ꝺ cui⁹ dñio cã mouet iter petitorẽ ꝛ poſſeſſorẽ iudiciaria ꝙẽtõe: vt tradiť. C. ꝺ litig. auc. litigioſa res. ꝛ ſic ꝓtrouerſia ſup poſſeſſiõe orta ñ faĉ rẽ litigioſã: qꝺ vex ẽ. ꝛ ſup res litigioſas nouũ ꝓuilegiũ ipetrari ñ põt. ſ. ꝺ teſti. cãꝫ q̃. ꝛ. ſ. vt li. pẽ. c. i. ꝛ vl. ꝛ. j. e. bone. nec ad aliã põt trãſferri pſonã. xi. q. i. qz res. ꝛ. ſ. vt li. pẽ. eccl̃ia ſcẽ. ꝛ i auc̃. i medio lit. ſacras iuſſio. nõ fieri. §. ſi vꝺ. oĩdẽdum. colla. viij. ꝛ nõ obſtante ꝓuilegio tali ſiue indulgentia iudex ꝓcedere ꝺꝫ.

n ¶ Cõfirmationẽ. no. qꝺ ꝓfirmatio ipetrata ſꝫ forma cõi ſiue ẽt inouatio

nihil noui iuris tribuit: sz solūmō vet⁹ ꝓseruat. xij. d. ꝓcepţ. ar. xxx. q. iij. c. vl. ⁊. j. e. cū dilecta. ⁊. c. seqntib⁹. ⁊. j. ō ꝑuil. qr itērōis. vñ p talē ꝓfirmationē vl inouatiōez ñ ipedit petitio alteri⁹ vl iudicis cognitio. j. ō ꝓcess. p bē. qr diuersitatē. j. e. bone. ar. ix. q. iij. ꝙstus. nūc vo. ⁊. s. de offi. or. lz. et ff. ne qd i lo. pu. l. ij. §. si qs a ꝑncipe. qr ꝺ facit papa sine ꝑiudicio alicui⁹ vt pz p iura ꝺdicta. Quid ꝯ valēt huiusmodi ꝓfirmationes: parum valent nisi qa solet pl⁹ timeri quod spāli ⁊. xxiij. di. quāquam.

a Exorta. qr dicit hoc nō eē licitū iudici cognoscere ō qō ne exorta sine mādato pape Dic vin. q si p⁹ ꝓfirmationē moueat ei qō: an licite obtineat bñficiū an ñ: ñ ē licitū iudici ō ꝺ cognoscer sine mādato pape. sz si ei obijcit crimē nō ipedit pp ꝓfirmationē iudicis cognitio. Sz certe ñ ē verū si ꝓfirmatio sit fcā i forma cōi sine cāe cognitiōe. si āt cū cāe cognitōe ꝓfirmatō sit fcā tūc vex ē qō dic vin. ⁊ idē dic qō tā. ⁊ lau. dic q si moueat qō an talis ꝓfirmatio valeat vl nō de ꝺ nō pōt cognoscere iudex iferior: qō verum est. T. distinxit ⁊ meli⁹ aut. n. cō firmatio fcā fuit sine cause cognitiōe i forma cōi ⁊ tūc nō ipedit petitio alicui⁹ vl cognitio i quo casu loquūt iura superi⁹ assignata. si vo ꝓfirmatio fiat ō bñficio alicui⁹ vel ō aliq̄ sñia cū cāe cognitiōe ⁊ ꝺ cognito papa ex certa scientia ꝓfirmat tibi bñficiū tuuz vel sñiaz latā de qōne illa si postmodū qō suboriat null⁹ poterit iudicar sine spāli mādato pape: ⁊ ꝺ itelligit ex ipsa ꝓfirmatōe qr tūc simplr cō firmat nulla ꝙditiōe apposita. De tali ꝓfirmatiōe bēs. s. ō of. ōle. qm̄ abbas. ⁊. s. ō trāsa. c. i. ⁊. s. ō pac. quotiēs. ⁊. s. ō testi. veniēs. ⁊. s. ō of. dele. coz̄a i fi. ⁊. j. ō testa. ray nuci⁹. ⁊. c. raynald⁹. ⁊. j. de isti. ex frequētib⁹. ⁊. j. e. c. pe. ⁊ i alijs ꝓfirmatōib⁹ cū dr: cō firmam⁹ sic iuste possides. sic exponit. i. si. j. de cōcess. ꝑbē. qr diuersitatē. ⁊ istas duas ō cre. itelligebat tan. ō ꝓfirmatiōe q̄ fit i cause cognitiōe ex certa scia pape: tñ si certū eēt qꝺ p falsi suggestiōez ꝓfirmatio sit obtēta ñ valebit hmōi ꝓfirmatio. j. c. pr. ⁊ sic pñt itelligi iste due decre.

Bone memorie.

Potest legi ⁊ alijs modis q̄ in rubro. vt patet ex infra dicendis: sed non insisto qr non continet vtilitatem magnaz. ⁊ primo ponit consultatio. Scōo responsio bimēbris ibi: Respondemus scōm membrum ibi: verum. Ab. si.

b Mādarūt. qō facer nō debuerūt: qr appellatōe interposita nihil ē inuādū. ij. q. vj. appellatōe. ⁊. ff. nihil ino. ap. pē. l. vna. imo vocari ꝺz exequtio añq̄ ō appellatōe cognoscat. s. ō iureiu. veniēs. ⁊. s. ō ap. dilecti.

c Caute ꝓueniēs. qō facere ꝑmature nō ꝺz vt appellātē i cōmissione ipetrata supplantāt. s. de ap. oblate. sec⁹ si nō ꝓueniat diligentiā appellationis. j. e. c. §. verum. qr nunc valent prime. vt ibi.

d Mētio bēat. ⁊ iō nō valuerūt. s. de rescrip. ex pte. qr tacita vītate. si. s. de ap. sepe i fi. Et ita pz q̄ si qs nō facit mētionē de appellatōe aduerse ptis nō valēt lre qō est notabile. si. s. de rescrip. ex pte. vbi de boc.

e Gñare. in boc. s. q̄ nō obstātib⁹ ꝑmissis lris ꝓfirmatiōis iudices dati ad appellationē cognoscēt de ea. s. eo. c. i. ar. ⁊. j. eo. c. pri. ad fi. ar. si. s. de testi. ex parte ade. ⁊. c. ad cāz q̄. ⁊. j. de priuile. dudum. Ber.

f Si dicat. i ꝺis lris ipetratz ab appellāte: ⁊ qō dic si dicat supplemꝯ

g Illis lris. p bāc gñalitatē nihil fuocat. s. ō do. ⁊ ꝓtu. ex lris. ⁊. ff. ad. l. cor. de fal. di⁹. nec valz legatū vl stipulatio fundi in genere fcā nullo fundo demōstrato. ff. de iure do. cū post diuort iū. §. gener a socero. ff. de iure fis. ita fidei. exp̄ssam enim debent facere mentionem de primis: ad boc vt prime reuocentur. s. de offi. dele. ex litteris.

b Tādiu. ista lra multū vt ꝺicere ꝓsit q̄ dicit q̄ posteriores ꝺbēt ꝑiudicare ꝓrib⁹. ⁊ ꝺ inuit q̄ valēt lre ꝓfirmatiōis ꝑme: ergo non est opus. vt in prioribus si at mētio de appellatione: ⁊ ita nō refert veruz in secūdis fiat mētio de ꝑmis vel nō. vñ ꝺz itelligi. §. iste i eo casu cum ꝑme valēt cū appellat⁹ nō preuenit diligentiaz appellantis: sz expectauit legitio tpe ⁊ sūt lre sine aliquo vicio: ⁊ sic p cedēt ꝑmi iudices ad cō firmādā vel ifirmādam sñiaz. vt. s. de appella. oblate. ad fi. qr p talem gñalitatē nō reuocātur ꝑme legitime ipetrate vt ꝺf in prima notula. In ꝑmo casu nō valent ꝑme qr appellatus ꝓuenit diligētiā appellātis nec fecit mētionē de appellatōe. vt pz ex ipa litera. vel dic q̄ iudices dati sup appellatōe ꝺebēt cognoscere de iniqtate sñie ⁊ lre ꝓfirmatōnis tādiu valebūt quousqz ꝓstet de iniq̄ sñia. ⁊ si sñia ꝓfirmet remānebit ꝓfirmatō i statu suo Si vo cassēt cōfirmatio nō valebit. ar. s. de fide strū. accepim⁹. §. iteri. ⁊ i. c. pri. i fi. ar. ad hūc sensuz lra ista cōpetentius adaptat ⁊ ista fuit simplex ꝓfirmatio sñie quā fecit papa i forma cōi cōmissa ipetrāti: alias q̄re fuiss posita ꝺ decr. i titulo isto. pot⁹ debuisset poni i titulo ō ap. si deberet itelligi ꝑz illā decre. oblate. ⁊ ex littera vtriusqz decre. pz intellect⁹ iste. i illa oblate ꝺf q̄ peban⁹ de sambro sup obseruatōe sñie lras ad iudices ipetrauit cōmissionis sic rōnabilr lata erat. ⁊ ꝺ ꝺf q̄ rescriptū ꝓfirmatiōis fuerat assecut⁹ qr papa eā ꝓfirmauit i forma cōi ⁊ sic ñ itelligit ista ꝑz illā: ⁊ lre ꝓfirmatōis nō mittūt ꝺ iudicibus sed illis q̄ ꝓfirmationē ipetrāt. B.

gardeueñ. sua cuperent priuilegia innouari: propter viaꝝ discrimia q̄ttuor episcopis ⁊ abbatibus totidem: vt ea inspicerent diligenter ⁊ tenorem ipsorum fideliter transcribētes sub sigillis suis nobis remitterent duxerimus iniungēdū: ⁊ infra. Nos autem tam legato qui sub sigillo proprio ea nostro fecit conspectui presentari: quam inquisitoribus ipsis fidem debitam adhibentes: licet nō videremus qua re non deberent eadem priuilegia īnouari: quia tamē capitulo maioris ecclesie: ⁊ infra. Sancte crucis canonici proposuerūt bildesemeñ. ecclesiam in possessione subiectōis ipsius monasterij per centū annos ⁊ amplius extitisse: priuilegia ipsa tunc nō duximus inouāda. Un de iudicibus dedimus in mandatis vt ad locū idoneuz accedentes citatis qui fuerint vocandi: inquirerent super his diligentius veritatem: a quibus pars bildesemeñ. ecclesie ad apostolicam sedem appellauit. Unde nuper autem iterato predicta petijt abbatissa: q̄tenus deberem⁹ priuilegia sue ecclesie renouare. Ex aduerso vero fuit postulatū: vt cām ipsam discretis viris committere dignaremur: qui testes reciperent quos contra priuilegia monasterij ⁊ ad probandū prescriptionem legitimā inducere proponebant. Nos igitur attendētes quod iure sit ciuili⁹ statutū vt quando periculum testiū formidatur: ne veritas occultetur: ⁊ probādi copia fortuitis casib⁹ subtrahat: etiam lite non contestata testes valitudinarij ⁊ alij de quibus ex aliq̄ rōnabili causa timetur ad testimonium admittātur: eiusdem equitatis similitudine prouocati predicta priuilegia quasi iam nimia vetustate ꝓsumpta: cum fuerint non

Bone memorie. Potest legi ⁊ alijs modis q̄ in rubro. vt patet ex infra dicendis: sed non insisto qr non continet vtilitatem magnaz. ⁊ primo ponit consultatio. Scōo responsio bimēbris ibi: Respondemus scōm membrum ibi: verum. Ab. si.

Innouatio priuilegij nouuz ius non tribuit nec antiquuz cōfirmat sed si quod competebat conseruat.

Quam dilecta in christo filia abbatissa et sorores ecclesie de

Quam dilecta. Brenius sic pōt sūmari. Innouatio priuilegij nō inducit ꝓfirmationē iuris in eo cōtenti. Diuidit in septē partes Prio ponit sororꝝ petitio ⁊ pape cōmissio. In secūda ibi: Nos autē. inqsitorꝝ relatio ⁊ canonicorꝝ obiectio. In tertia ibi: vñ. iudicū datio ⁊ ab ipsis appellatio. In q̄rta ibi: vñ nup. sororū iterata petitio ⁊ eorū ꝺictio. In qnta ibi: Nos igr. pape iterlocutio ⁊ priuilegij inouatō. In sexta ibi: qr vo. papa abbatissam ꝓstituit curatricē. In septima ibi: Nolētes. cōmittit principale diffiniēdū. Ab. si.

h Nō viderem⁹. nec poterat videri qō non erat. vt. xxv. q. v. ad sedē. vltra vnā colūnā. v. ꝺ ergo euigilēt ⁊c. ⁊ boc iō non poterāt videre qr inouatio nihil noui iuris tribuit. j. de priu. ex parte. ⁊. c. qr intētionis. ⁊ si originalis cassatur filr ⁊ innouatio siue ꝓfirmatio. vt. s. de fi. instru. inter dilectos. ⁊. s. de re iudi. cum inter vos.

k Jure ciuili. in auc. de testi. §. quoniā multe. ⁊. §. bec vero. collatiōj. ff. ad. l. aql. in. l. aquilia. ff. de testi. i inte. diuus. ⁊. C. de vsur. pupillari. l. vl. ⁊ iure canonico. s. vt lit. non contesta. quoniā. i. respon. ⁊. s. de testi. significauit. ⁊ capi. cum olim.

l Similitudine ꝓuocati. similis. n. eqtatis rō similia iura suadere

vidēt.arg.ꝫ.de cõsti.nam concupiscentiã.ꝛ.C.ad.l.fal.l.vlti.ff.ad.l. aquil.illud.ꝛ.ꝫ.de transla.inter corporalia.ꝛ.C.de cõsti.pecu.l.vlt. item ar.eãdem esse rationem in testibus ꝛ instrumẽtis.C.de fi.istru. in exercendis.ꝛ.ꝫ.de testi.cogen.c.peruenit.

a ¶ Duximus inouãda.ne si vetustate ꝓsumant nulla fides eis adbibeat.ar.ꝫ.ó fi. instru.in ter dilectos.ar.ꝺ̃ q̄ instrumẽtis uetustate ꝓsūptis vl̄ murib⁹ rosis sit adhibenda fides.ff.ó bono. pos.ꝟ tab.l.i.§.si rose. ꝛ.ꝫ.de fi.instru.c.vlti.

b ¶ Jus nouum. simile. xij.di.c.preceptis.

c ¶ Procuratricez.sit ꝑ femia ꝑt eẽ procuratrix sic ꝛ arbiter.ꝫ.ó arbi.di lecti.silr et iudex.xij.q. ij.cũ deuotissimã.nã monachus de mãdato abbatis põt eẽ procurator xvi.q.i.monachi vel dic q̄ rõne admiſtratõis ꝑt esse ꝓcuratrix sicut ꝛ abbas.ꝫ.de transac.cõtingit.ꝛ.ſ.de censi.sopite. vel iõ potuit esse ꝓcuratrix ecclesie sue sicut miles in cã ꝓnumeri sui.ff. de pecu. filiussa.§. veterani.vl̄ dic qõ veri⁹ ẽ q̄ papa ex certa scia cõstituit eã ꝓcuratricem. vñ dc hoc nõ est disputãdũ xvi.q.iiij.§.q ãt.ꝛ.C.ó cri.sacri.l.ij.ff.de re iu. quidã cõsulebãt.ꝛ.ꝫ.de offi.dele. cũ vicesimuz. als femina nõ ꝑt eẽ ꝓcuratrix.iij.q.vi.§.tria.ꝛ C.de pecu.alienã.ff.de regu.iur.l.ij.Sz si papa i sua ꝑsona vellet agere coram quo agere debz ? super hoc arbitros eligeret vel delegaret causaz alij.ar.ff.de iurisdi. om.iudi.ꝓtor.vel possz eẽ iudex in cã ecclie sue. de hoc dcm̃ est.ꝫ.de iu. cũ venissent.

d ¶ Ad interruptionẽ. fic.ꝫ.de rescrip.illõ.ꝛ.c. auditis.vbi de hoc.

e ¶ Legitimã.ſ.centum annoz q̄ sola currit contra romanã ecclesiaz.ꝫ. de prescrip.cũ nobis.

f ¶ Dioces̄.ut.xvi.q.vij.oẽs basilice.et .xviij. q.ij.mõasterijs.ꝛ.ꝭ.ó reli.domi.cõstitutus.

A ¶ Dauctiã. ¶ Cõis diuisio. Secunda pars ibi. Luz igitur.ab.si.

f ¶ Personaliter.ſ.tacita vitate q̄ sit regularz ꝛ si exp̄imeret sunt falsę lr̃e:qr in talibus ꝑsonis admiſtratio nõ ꝓfirmat ꝭ.c.pri.secus eẽt si realiter aliq̄ ꝓcedant seu cõfirmẽt qr tunc valent. fauore.n.religiõis multa eis concedunt.ꝭ.de ꝓuile.ex pte.ꝛ.c.pastoralis.ꝛ.c.dudũ ꝛ summa est rõ que ꝓ religione facit.ff.de reli.ꝛ sump.fu.l.sunt persone.

P ¶ Rrecta nobis. Cõis diuisio.Secũda pars ibi:cũ igit.ab.

g ¶ Impetrasse.tacita veritate:qr tales prioratus non cõfirmãtur.ꝫ.c.proximo.

h ¶ Non credamus.qr oium babere memoriã ꝛ in nullo peccare potiꝰ est diuinitatis.q̄ bũanitatis.C.de vete.iu.enu.l.ij.§.si quid autem.

i ¶ Cõfirmant.lz enī prioratꝰ aliq̄ ꝑpetui sint.ꝭ.ó statu regu.mõachi nec ꝑt remoueri sine ordie iurꝫ:ut ibi:nõ tñ ꝓfirmant.vt ꝛ.ꝫ.c.pr.silr nec ep̄atus ꝓfirmari ꝓsueuerũt lz sint ꝑpetui.Est.n.rõ q̄re ñ ꝓfirmãt qr regulr̃ verũ ẽ q̄ nõ sũt ꝑpetui.ꝭ.de statu regu.cũ ad ad mõasteriũ.§.tales.vñ remouent ꝑ volũtate abbatꝫ:ur ibi dr̃:ꝛ qr ó facili hmõi regl̃ares ẽt si sint ꝑpetui ꝛmouẽt.ꝭ.ó symo.p tuas. i fi.ſz si admiſtratio ex certa scia ꝛ cũ cãe cognitiõe eẽt alicui ꝓfirmata nõ possz ide remoueri siñ mãdato pape.vz ꝫ.e.c.i. ꝛ.ij.xvi.q.i. puenit. Sz si ꝓfirmẽt ꝛ ī lr̃is fiat mẽtio ó ipis ꝓoratibꝰ ñ valẽt lr̃e. imo sũt falsę:vt ḃ dic̃ ꝛ sit puniẽdi tãq̄ falsarij nisi euidenter appeat q̄ ex certa scia domini pape ḃ ꝓcesserit.si vo ñ fiat mẽtio de ꝓoratibꝰ tacita vitate sũt ipetrate ꝛ ita vtroq̄ cãu nõ ꝑsunt:ut hic pz.

k ¶ Falsitatis. q̄liter falsarij puniendi sunt hẽbis.ꝭ.ó falsa.ad falsariorum.

E ¶ Xaminata. ¶ Dño ponit causam decreti secũdo decernit ibi:vnde.ab.

l ¶ Cõpromissi.duplici q̄ rõe nõ valuit arbitriũ ꝑmo qr cõtra ius fuit latũ arbitriũ:forte p sordes ul̄ p gr̃az.ꝛ iõ nullũ.C.ó arbi.l.iij.sic ẽt obtiet l alijs iudicib⁹ si ferãt sniaz ꝫ ius scriptũ ñ'tz.ij.q.vi.§.dissinitiua.ꝺ̃.itẽ si ꝫ ius.ſz ꝫ ius litigatoꝛ lata bñ tz snia a q̄ nõ ẽ appellatũ:ut ibidẽ dr̃.ꝛ ꝫ.ó re iu.cũ iter vos.i fi.ꝛ idẽ ītelligе i arbitro qr ꝫ formã cõpromissi nihil ꝑt facere arbiter.ꝫ.ó arbi.cũ vilect⁹.ff.ó arbi.l.pedi⁹.i fi.ꝛ.l.nõ distinguemus.§.de officio.

m ¶ Cõfirmatiõe.ꝛ ita pz q̄ ꝓfirmatio nihil vl̄ modicum opar̃ q̄ si aliqd iuẽit ꝓfirmat illõ als nihil opar̃.ꝭ.ó ꝓcess.ꝑben.qr diuersitatẽ.ꝛ sic pz q̄ ꝓfirmatio ſb forma cõi nõ impedit petitionẽ alteri⁹ nec cognitionẽ iudicis.ó ḃ dcm̃ est. ꝫ.e.c.i.ar.q̄ si ꝑncipale cassar̃ ꝛ accessoriũ.ꝫ.ó fi.istru.inter.ꝛ.ꝫ.ó re iu.cũ iter vos.

n ¶ Sic̄ puide.ḃ.n.vba sic̄puide i ꝓfirmatiõib⁹ posita cõditionalr̃ itelligũt:ut ḃ pz.ꝛ ꝭ.ó ꝓcess.ꝑbẽ.qr diuersitatẽ. ar.ꝫ.ꝭ.c.pr.sec⁹ si ponũt in ꝓuilegio qr cuz ꝓuilegiũ sit lex ꝑpetua certũ dz ibi põi vt aliqd ꝓcedat ꝓuilegiũ.ꝭ.ó v.si. abbate.als eẽt iutile.ꝭ.ó ꝓuile.i bis ar.ꝫ.de offi.dele.qñ abbas.ꝛ.ꝫ.de statu re.cũ ad monasterium.Jo.

V ¶ Enerabilis. Cõis diuisio.Scõa ibi:mandamus.ab.si.

o ¶ Amicabilis cõpositio bñ dic̃ amicabil̃ ꝓpositio:qr trãsactio sup decis vt aliqd tpale dez̄p decis nõ valz.ꝭ.ó re. ꝑmu.c.vl.nec sup alio spũali ꝫ.ó trãsa.ꝓstitut⁹.ſz ꝓpositõ bñ iteruẽit i ỏcis ꝛ alijs spũalib⁹.ꝫ.ó trãsa.statuim⁹.ꝛ.c.ỏcetero.ꝛ.ꝭ.ó ỏci.ex multiplici. p ¶ Insert⁹. vt p ḃ appeat q̄ ꝓpositio legitia fuerit ꝛ ñ possit ó ea dubitari. ar.ꝫ.e.c. i.ꝛ.ij.vñ possz ali⁹ iudex vlteri⁹ de qõne sborta cognoscere vt ibi dr̃.qr papa ex certa scia cũ eã viderit ꝓfirmauit.imo si ꝓpositio als ñ ualeret ex quo papa eã ex certa scia ꝓfirmat:vz.ꝫ.ó trãsac.c.i.ꝛ.c.veniẽs.Si vo tenoꝛ cõpositiõis nõ eẽt ibi ins̄t⁹ nec ipe vidiſſz cõpositionẽ ꝛ eã ꝓfirmasset sic̄ pu de scã ẽ nihil opareꝫ.vt.ꝫ.c.pr.ꝛ ex dcm̃ ẽ.ꝫ.e.c.i. Sz nũqd necessariũ erit

ligiosis q̄ ꝓoratibus ꝛ alijs admiſtrationibus ꝑsunt:a nobis sup ipsis quoad vixerint possidendis cõfirmationis lr̃as se asserũt ipetrasse[s]:ꝛ infra. ¶ Cum igitur a cãcellaria nr̃a huiusmodi lr̃as emanasse nõ credam⁹[b]:mãdam⁹ quatenꝰ illos qui tales lr̃as exhibuerit in quibus ꝓoratus vel admiſtratiões tãq̄ religiosis ꝓfirmãtur[i]: eosdẽ punias tãq̄ falsitatis[k] actores. Si vo in eis nõ fit mentio religiõis ipsoꝛ illas tãquam tacita veritate surreptas denũcies non valere. I Dẽ nobili viro matheo de riuaria.

¶ Snia seu laudũ cõtra formam iuris vel cõpromissi latuz per arbitros licet per papã in forma cõmuni fuit confirmatum non tenet.

E ¶ Xaminata cã que vertit inter te ꝛ milites cãpanicos super eccl'ia sãcti angeli: perpẽdimus arbitrium qõ vicedominus sabineñ. dicebatur sup eodem negocio promulgasse: ꝫ formã iuris cõpromiss si fuisse dictatũ. ¶ Unde cũ nõ obstante ꝓfirmatiõe[m]. C. pape pr̃e.n. q̄ ꝓfirmauerat illud sicut ꝓuide[n]latũ fuerat:ꝛ ab vtraq̄ pte receptũ: decernimus ipsuz irritũ ꝛ inane.

H ¶ Onorius terti⁹ illustri regi baronibus ꝛ militib⁹ ꝛ alijs hominibus cipri.

¶ In confirmatione ex certa scientia dictio super ponitur causatiue. nec nocet si verbum confirmatõis precedit tenorem confirmati.

V ¶ Enerabilis frater. N. archiepiscopus nichosieñ.ꝛ suffraganei eius trãsmissa nobis petitione monstrarũt: quod inter ipos et vos super quibusdaz decimis mediante albaneñ. episcopo tunc ap. se.legato amicabilis compositio[o] ī teruenit exp̄sse adiecto: quod quãto citius eaz auctoritate aposto.cõfirmari contingeret statim deberet executioni mandari: verum licz sit per nos confirmata ꝛ ad maioꝛez rei euidentiaz litteris confirmationis tenoꝛ compositionis ĩsertus[p]: ipsam tamen renuistis obseruare: occasionem friuolam pretendentes:tum ex eo quod in litteris verbum confirmationis iuxta stillum ecclesie romane precedat:tuz quia clausula consueta scilicet:sicut sine

cetero ondere instr ꝓpositiõis postꝙ ondit ꝓfirmatio pape i q ptinet te nor ꝓpositiõis. ar. q sic. s. ó fi. istru. c. i. C. ó edẽ. auẽ. si qs i aliquo. sz ñ credo q cetero expediat ondere instr cõpositiõis ó necessitate cũ aucte pape trãscriptũ sit ꝛ redactũ i publicã ꝓfirmatiõez. C. ó testa. publi. ꝛ. j. ó pui. cũ olim essem. ar. ꝛ. s. ó fi. istru. c. vlt. de boc no. j. de v. si. abbate.

a ¶ Sic sine prauitate. q ista ẏba q i ꝓfirmatiõib ꝓditiõa liter itelligunt. ut dcm ẽ. s. c. pr. dubitabat an teneret cõpositio qr nõ videbat eã ꝓfir masse simplr. vñ eã suare tenebat: sz errabat: qr illo itelligit cũ papa ꝓfirmat ea q nõ videt. ꝛ iõ dic l ꝓfirmatiõib sic sin prauitate. sz qñ cognoscit de ꝓpositiõe. ꝛ videt ea q ꝓfirmat tũc lz illa ẏba ponat l ꝓfirmatiõe si itelligunt ꝓditionalr sz cãtiue ꝛ sic itelligit sic sine prauitate fcã fuit compositio. i. qr sine prauitate.

b ¶ Si ꝑmissis ẏtas. i. ꝓpositio talr fuit fcã ꝛ ꝓfirmata tenore cõpositiõis iserto: qr per hoc appet q ipsaz approbauit: vñ mãdat eã seruari.

Sua nobis. Cõis diuisio. Secũda pars ibi: cuz igitur. ab.

c ¶ Cõfirmatiões. i forma cõmuni: qr nõ oz ide ꝓcedere in iuriaꝝ occasio vñ iura nascuntur. C. vñ vi. meminerit. j. de accu. q̃lr ꝛ qñ. ꝛ qr si sua iura vnicuiq epo ñ suat qd alio ẽ q̃ vt ordo eccliastic ꝓfundatur. vt. xi. q. i. puenit nec fuit itẽtio dñi pape p ꝓfirmatõez hmõi aliqd. sbtrabet epo dioce. nec ẽt p collatiõez cardinalis. imo remanet ius saluũ dioc̃esano epo. j. ó reli. do. c. ij. ꝛ dic papa. nec bonorẽ meũ reputo i quo ffes meos bonorẽ suũ pdet cognosco. ut. tcix. di. ecce. Et sic pz q p ꝓfirmatiõez hmõi ius alteri ñ tollit sic ẽt lz papa recipiat aliquez sb sua ꝓtectõe: nõ ꝓpea eximitur a iurisditiõe sui epi. j. ó pui. ex pte. sic lz alig assumant l ꝓffnitate bospitalarioꝝ sine tẽplarioꝝ ñ eximũt a iurisditiõe suoꝝ epoꝝ. j. ó puil. cũ ꝛ plãtare. §. pe. ꝛ. c. ex tuaꝝ. ꝛ. c. pe. Ber.

Rubri. de vi. ꝛ bone. cleri.

Quia. s. visuz ẽ de iudicijs ꝛ iudices marie clici non debẽt esse in peccato marie cũ iudicant. iij. q. vij. iudicet. iõ post tractatuz iudiciorũ subijcitur qualiter clerici debeant se bre in vita ꝛ honestate vt sic vitent oẽm maculam peccati. Itẽ põt cõtinuari. vt. s. in ꝓhemio ꝓtinuat.

¶ laici. Laici ꝓpe altare vel i choro dũ officia celebrant stare nõ debẽt. sz cã oradi ire vel accedere põt. b. d. vel sic vt i rubro. Tria sunt dicta scõm ibi: sz pars. tertiũ ibi ad oradũ. ab.

d ¶ Ut laici. supple statuimus.

e ¶ Sec altare. laici. n. ibi stare nõ debẽt. sz tm clici vt liberi ltẽdãt diuinis officijs. ut ó cõ. di. ij. sacerdotũ. ꝓsecrate. n. mlieres icẽsuz circa altare portaf ñ dñt. xxiiij. di. sacrataſ. ꝛ i. c. ñ liceat. ꝛ ó cõ. di. i. i scã. ꝛ. j. ti. pr. c. i. i fi.

f ¶ Sz pars illa. i. chorus i quo morant clerici ad cãtadũ q diuidit ab altari per cãcellos ut pz per exẽplũ in ecclesia bonoñ. ꝛ locus intra cãcellos appellatur sacrariũ. vñ insacrati boies ibi sacrata vasa cõtingere nõ debẽt. ó cõ. di. i. in scã. ꝛ appellat sacrariũ diaconion: eo q diacon ministrat ibi altari. xxiij. di. nõ oportet. dr ẽt ꝓsbyteriũ. de cõse. di. ij. sacerdotũ.

g ¶ Sicut mos est. ꝛ ita est h ar. p cõsuetudine. alr ponit scã. i. maior pars ecclesie sine corpus. b ¶ Sancta sanctorũ. in qua sũmus sacerdos intrabat: sed bodie laici ꝛ femine ad oradũ ꝛ cõicandũ tm põt intrare.

Clerici. ꝓ summario nota q armoꝝ delatio clericis est inbibita in tantum q ꝑfacientes grauiter peccant: boc colligitur ex eo qr tale delictum est excõicatione dignũ ut bic: sed excõicatio non infert nisi ꝑ graui crimine vt in. c. nullus. ꝛ in. c. nemo. xi. q. iij. ab. si.

i ¶ Clici arma. clici arma portare nõ debẽt. xxiij. q. vlti. clerici. ꝛ. c. qcunqz

prauitate puide fcã est: in eisdẽ litteris cõtinetur: ꝛ infra. ꝼ Mandamus quatenus si premissis veritas suffragat: ꝓpositionẽ eãdẽ adiplere curetis. ¶ Dẽ vniersis abbatib ꝛ ꝑlatis ac cõuentibus et clericis in ꝓstantino. dio. ꝓstitutis.

¶ Collatio ecclesie alteri facta p legatum ꝛ per papam confirmata ius diocesani ledit.

Sua nobis patriarcha constãtinopolita. cõquestione monstrauit: q cũ quidaz vestruz sumẽtes occasionez ex eo quod. j. ꝓsbyter cardi. tũc ap. se. legatus quibusdã alijs ecclesijs ꝛ clericis in spũalibus ꝛ tpalibus cõtulit monasteria eorũdẽ: ipsi patriarche obedire recusant ꝛ ei de iurib ꝓriarchalibus rñdere: in sue ꝓsumptionis adiutoriũ inducentes cõfirmatões hmõi collationum a se. ap. impetratas. ꝼ Cum igitur nolumus iura que diocesanis debentur per collatões seu ꝓfirmationes predictas minui seu ledi: mandamus quatenus occasione huiusmodi nõ obstante ipsi patriarche reuerentiam ꝛ obedientiam exhibẽ curetis: eiqz de iustitijs suis integre respondere.

¶ Liber tertius.

¶ Rubrica de vita ꝛ bone. cleri.

Ex concilio maguntino.

¶ Cum celebratur: diuisus eẽ debet clerus a populo.

T laici secus altare quãdo sacra mysteria
u celebrantur stare vel sedẽ iter clericos nõ ꝓsumãt. ꝼ Sz pars illa que cãcellis ab altari diuiditur: tm psallentibus pateat clericis. ꝼ Ad orandũ vero et

cõicandum laycis ꝛ feminis: sicut mos est: pateãt sancta sanctorum.

Ex concilio maticeñ.

¶ Breue ẽ nec põt breui sũmari.

Clerici arma portantes ꝛ vsurarij excõicentur.

Ex concilio pictauien.

¶ Presbyter habens populũ debet habere clericũ qui secuz cantet ꝛ in alijs bic expressis eũ iuuet.

Ut qsqz ꝓsbyter q plebem regit: clericũ bẽat qui secũ cantet: ꝛ epistolã ꝛ lectionez legat: ꝛ q posset tenere scholas ꝛ admonere suos prochianos ut filios suos ad fidẽ discendaz mittant ad ecclesiaz quos ipse cũ oi castitate erudiat.

Gregorius. ix.

¶ Non potest breuius summari.

Si quis ex clericis comam relaxauerit anathema sit.

Ex concilio carthaginensi.

¶ Breue est ꝛ nõ aliter summat.

Clericus neqz comaz nutriat neqz barbam.

Ex concilio triburicensi.

¶ Clericus non in sacris nec pfessus potest vxorem ducere sed ite tondebitur si vult gaudere priuilegio clericali: vel dispensatiue tenere beneficium. b. d.

Cleric si tonsura dimissa vxorem acceperit: qui qdẽ sit sine gradu nec monasterio a parẽtib traditus vxorem permittat bre: et iterum tõdeat nec in vita sua vxorem dimittere audeat.

Lerã. iij. cantuarien. archiepo.

¶ Cleric oz tõsuraz ꝺferre ꝛ si nõ vult põt inuitus a suo ꝓpe tõderi.

Clericis: ꝛ ifra. Clici q comã nutriũt ꝛ barbaz: etiam inuiti a suis archidiaconis tondeantur.

fine iusta cã. Justã cãm itellige si ꝑ loca piculosa trãsitum faciant tunc possunt portare arma ad terroꝛẽ latronum lz percutere non debeãt. ar. xxiij. q. iij. marinianus. aliter portare nõ debent. ꝛ si tertio admoniti nõ destiterint pdunt priuilegiũ illius canonis. xvij. q. iiij. si quis suadente. ꝛ. j. de sen. ex. in audientiã. ꝛ. c. contingit. ij.

k Usurarij. boc intellige ó laicis q sũt excõicãdi nisi restituant vsuras j. ó vsu. ꝓterea. ꝛ clerici ab offo ꝛ bñficio suspẽdi ut ibi dicit ꝛ repellendi sunt etiaz a dignitatibus. j. de excel. pla. inter dilectos. ꝛ ẽt deponi dñt si de boc quicant. xlvi. di qm mlti. ꝛ nibilomin excõicãdi sũt si eas non restituant.

l Ut qsqz. plebẽ. i. populuz quecũqz sit ecclesia siue plebs siue capella. ut. s. de fi. ꝓsby. proposuit.

m ¶ Clericũ bẽat. ar. q ecclia ódicari nõ oz nisi dos ꝑ duob ad minus sufficiat clericis. i. q. ij. placuit. ꝛ de cõ. di. i. nemo.

n ¶ Epistolam. sic acolitus oz legere epiaz. s. xxxiiij. di. si subdiacon. boc intellige in necessitate i ecclesijs illis: vbi nõ sũt subdiaconi. alr intellige sm illud. lxix. di. qm videm. nec diacon ẽt epistolã legere oz qr videre tur ab ordine suo recedere. lxxiiij. di. si qui clerici. ar. ó cõ. di. i. c. i. ꝛ. ij. i fi. ꝛ. xcij. di. i scã. sed pone q ibi nõ sit subdiaconus. sz ꝓsbyter diacon ꝛ acolit qs dicet epiam acolitus. ꝛ diacon dicat euãgeliũ qõ ẽ eius offm: sz si acolit dixit ꝓpbetiaz diacon dicat epiaz. vi.

o ¶ Scholas docẽdo pueros psalteriũ ꝛ cantare.

p ¶ Ad fidẽ. i. symbolũ i. credo i deũ prez. qõ an quitus añ baptismũ didicerant baptizandi: de con. di. iiij. ante viginti ꝛ. x. q. i. placuit.

q Si quis ex clericis. Justud. c. bẽs. xxiij. di. si qs ex litteris.

r ¶ Relaxauerit. habitũ semel susceptũ nõ oz dimittere. xx. q. iij. pcliuis nisi ex iusta cã. j. e. clerici. vñ cũ qdã reprehenderet a papa: respõdit. versus. Tutius vt peterẽ laici sub imagine romã. Fas fuit ut sinerẽ luturiare comam. Ber.

s ¶ Anathema sit. i. fiat. nõ enim est excõicatus. ipso iure. xxx. di. quasi per totum.

t Clericus. nutriat. nisi ex iusta cã. ut dcm ẽ i pri. c. ꝛ. j. e. clici. imo detõso capite ꝛ patẽtib aurib icedere oz. xxiij. di. non liceat.

Clericus. Legitur duob modis. ꝓmo q ꝓncipiũ ꝛ finis ponant vnũ casuz: mediũ vo ponat aliũ: ꝛ sm hũc intellectũ. b. d. Si clericus nõ i sacris ꝓbat mimoniũ vxorẽ ñ dimittit ꝛ si pfessus ꝓbat sepbit ab vxore ꝛ iterũ tondebit. ꝛ legit scõo mõ ꝛ vnũ casuz ponat ꝛ iste modus ẽ magis lre ꝓsentaneus ꝛ. b. d. i sũma ut in rubro. ab. si.

u ¶ Sine gradu sacro. si. xxxij. di. si quis eorum.

x ¶ Traditus. si enim tradit fuisset ita q monachus eẽt nõ posset bre vxorẽ quã postmodũ accepisset alr non prohibetur redire ad seculuz j. de regula. ꝛ transeuntib ad reli. cũ simus. ꝛ. xx. q. i. quam progenitores. ꝛ. xxxij. di. placuit. seriatim. si quis vo.

y ¶ Tõdeat. ar. ẽ h q cleric ꝓiugat oz portare coronaz. ar. ad h. xx. q. iij. eos q. ꝛ. c. pcliuis. sz ar. ꝺ. j. de cle. coniu. Jo. vbi de boc.

z Clericis. caplin istud ponit. xxiij. di. clerici. ꝛ est ps illi. j. ne clerici. vel mo. c. clericus. ꝛ ¶ Inuiti. ar. q aliqs cogẽdus ẽ ad bonũ ꝛ ad id precipue qõ iam susceꝑit. xlv. di. de iudeis. in fi. ꝛ. j. de bap. ꝛ ei effec. maiores vsus finez. alr nemo oz cõpelli ad bonum: vt

ibi dc. ⁊. xxiij. q. v. ad fidē. Itē ar. q̄ beneficia cōferuntur in inuitis. xlv. di. ⁊ qui emendat. ⁊. xxxiij. q. v. non vos circa mediū. ⁊. q. iiij. di. plicet. ⁊. lxxiiij. di. placuit. ⁊. c. consuluit.

a **M**Onasteria. rōabili. xviij. q. ij. pniciosā. ⁊. c. diffinim⁹. ⁊. xci. di. cleric⁹ sol⁹. nec sufficit cā rōnabilis nisi sit manifesta: vt b vf.

b ¶ Frequētare. solā frequētiā reprobare vf. sz frequētia vf ex duabus vicib⁹. xxv. q. ij. ita nos ar. op. xxvi. di. vna tm̄. nec repetita: qz remissio nē venie cria. nisi semel cōmissa non bēt. C. de epi. audi. l. iij. sic ergo vltra vnam vicē sine māifesta ⁊ rōnabili cā null⁹ illuc ire debet qz statim malum p̄sumitur.

c ¶ Non defierit. arg. q̄ admonitio semp p̄cedet dz vindictā: vt se corrigat quis ante q̄ puniat. xij. q. ij. indigne.

QUoniam. Tria sunt dicta. Secūdum ibi: si qui. Tertiuz ibi: idulgemus. Ab. si.

d ¶ Et expēsis. Istō notabile ē q̄ in facultatib⁹ estimandis habenda est rō expensaz. que fiūt in hospitalitate ad quā tenent eccl̄ie. itez i ēpalib⁹ psoluēdis. j. de p̄ben. de monachis. ⁊ recipiet nūcios ⁊ legatos apostolice sedis. j. de cēsi. cū ista. ⁊ arg. ad b. xij. q. ij. nobis. Illi. n. fruct⁹ estimādi sunt q̄ supsunt deductis expensis. C. ō fru. ⁊ li. expē. l. i. ⁊ ita tot st ponēdi in ecclesijs quot ex fructib⁹ illis possint honeste sustentari: vt b euidenter pz. ⁊. j. ō isti. c. i. ⁊. c. auctoritate. ⁊. j. de cōcess. p̄bē. ex pte. i fi. ⁊. ō. de consti. cum. M. ferrari. ⁊. j. de verbo. si. c. vl. ⁊ b exceptio legitima est cū facultates nō sufficiūt: siue sint distincte prebēde in ecclesia siue non.

e ¶ In vna domo. sic. xx xi. di. preter hoc. ⁊ de cō se. di. v. i oīb⁹. ⁊. xij. q. i. c. qz tua. ⁊. xxxi. di. si qui vo. Sol. q̄ dc hic ⁊ in p̄cor. signatis: qz ius cōe est. ⁊ bōestū eēt vt sua ret: sed derogat huic iuri per p̄riam cōsuetudinē quā papa scit ⁊ tolerat. capitula p̄ria loquūtur sm̄ antiq̄ tpa de q̄busdā clericis cōiugatis q̄bus dabant būficia ex cōsortiū alioz poti⁹ de gra q̄ de iure: qz ō nouo cōuersi fuerant: ⁊ loqtur in vtroq̄ capso de epo anglo⁹ sic. xxv. q. iij. quedā lex. ⁊. c. qō scripsi. Si vis itelligere capitulū istud de regularibus planū eēt qz nō dc b de quib⁹ loquat: ⁊ hoc vf ex eo qō dc. j. i dulgem⁹ vt q̄squā eoz q̄ simul nē. qui simul in eodē refectorio comedere ⁊ dormitorio dormire debēt. j. de sta. reg. cum ad monasterium.

f ¶ Qui simul viuūt. ex hoc vf q̄ loquat b capitulū de regularib⁹ qui simul viuunt ⁊ dormiūt q̄bus tm̄ cōcessum est ut a suis p̄latis absolui possint. j. de sen. ex. monachi. ⁊. c. cū illoz. ⁊ hoc idē p̄uilegiū cōcessuz est hospitalarijs hierosolymitanis: vt p̄ suū pōtē q̄ sacerdos est absoluant. j. de sen. ex. canonica. alij vo p̄lati secularū eccl̄iarū hoc p̄uilegium nō bnt qz cū regularib⁹ tm̄ cōcedat: vt pz p iura p̄dicta: alijs denegatur. xxv. di. q̄lis. ⁊ ar. ō. de p̄sum. c. nōne. ⁊. ff. de iudi. cuz p̄tor. non eni q̄ vni p̄sone p̄uilegia sigillati p̄cedit alijs q̄enit denegari. xvi. q. i. hinc ēt i fi. ⁊. vij. q. i. petisti. oīb⁹ enī illō bñficiuz est p̄hibitum nisi spāliter fit cōcessum. ⁊ sic itelligitur hoc. c. tm̄ de regularibus. Ber.

g ¶ Atrocitas. hic semper excipit. j. de sen. ex. cum illorum.

QUamab omni. Primo reprehēdit auariciā iudicū. Scōo ponit reprehēsionis cāz. Tertio ꝯcludit iusticiā: p̄tes patēt. ab. si.

Idem in concilio lateran̄.

¶ Frequētans mōasteria monialiuz ⁊ monit⁹ nō desistens si cleric⁹ est deponitur. Si laycus excōicat.

MOnasteria sanctimonialiuz si quisq̄ clericus sine manifesta ⁊ rōabili[a] cā frequentare[b] p̄sūpserit p̄ episcopū arceatur: ⁊ si nō desierit[c] ab officio eccl̄iastico reddatur immunis. si layci excommunicationi subdantur: ⁊ a ceru fideliuz fiant penitus alieni.

GRegorius. ix.

¶ Ep̄s pōt statuere in ecclesia certū numerū clericoz secūdū ipsius facultates qui viuāt i cōi: ⁊ p̄tradictores ad hoc p̄pellere: ⁊ istos i cōmuni viuentes potest absolu[e] ab excōmunicatione incursa p̄pter iectionem manuum in socium

QUoniā: vt ait scriptura: ⁊ infra. Statuim⁹: vt facultatibus ecclesiaz vestraz p̄uētibus et expēsis[d] diligenter inspectis certuz in eis valeatis pone[r] numerū cleri coz: ⁊ statuere vt bona eorū veniant i cōmune: i vna domo[e] vesc̄ atq̄ sub vno tecto dormiant ⁊ qui escant. ⁊ Si qui vero p̄tradictores extiterint licitū vobis sit per suspēsionem officij ⁊ beneficij aut grauiori etiā pena si opus fuerit: ad hāc obseruantiaz eos appellatiōe compellere nō obstante. ⁊ Indulgem⁹ etiam: vt si quisquam eorum qui simul viuū[t] : p̄ro manus iniectiōe in sociuz a cōione meruerit fieri alienus: reconciliandi ⁊ penitētiā imponēdi ptātē plenariaz bēatis: nisi forte atrocitas[g] fci penaz grauiorē expectet.

¶ Innocentius. iij.

¶ Ecclesiastici iudices ⁊ delegati gratis iudicare debent nec exigere possunt decimaz vel aliam quotā litis ⁊ si hoc habeat consuetudo.

QUam ab oī specie mali p̄cipi at apostolus abstinet[b] : ⁊ ifra. Sane ad audientiam apostolatus nostri peruenit q̄ cum ex delegatō ne nostra cās suscipitis pertractandas more secularium[i] super decima litis vel pte alia p̄ diuersa terrarū p̄suetudine p̄ter expēsas[k] victualiū cū litigantib⁹ receptis pignorib⁹ p̄ salario p̄uenitis. ¶ Nos attendētes q̄ ad hoc vobis ⁊ alijs clericis sint eccl̄iastici reddit⁹ p̄putati: vt ex ipsis honeste viuere debeatis: ⁊ infra. ⁊ Ideoq̄ mādamus quatenus ab huiusmodi exactionib⁹ de cetero abstinentes vigorē iudiciari cum gratis[l] studeatis litigantib⁹ p̄ tiri: nō obstante q̄ in fraudē a quibusdaz p̄ponitur q̄ id exigat[m] noie assessoz: cū nec iustū iudiciuz iudici vendere liceat: ⁊ venales fme ab ipsis ēt secularibus legibus reprobentur[n].

¶ Dē Linonien̄. episcopo ⁊ eis qui cū ipso fratribus sunt.

¶ Ad euitandū scādaluz p̄nt religiosi diuersi habitus missi ad p̄dicādū de nouo p̄uersis se i vnū supioz habitū ⁊ p̄positū cōformare.

DEus qui ecclesiam suā noua semper prole fecūdat: ⁊ ifra. ⁊ Ne igitur: si dispar in vobis obseruantia fuerit ⁊ dissimilis habit⁹ apud eos quibus vnum euangelium p̄dicatis scandaluz suscitet. ⁊ Mādamus quatenus eo nō obstante quod inter vos monachi sūt ⁊ cānonici regulares: vel alij etiam regularem vitam sub alia districtione professi[o] : omnes pariter in vnum regulare p̄positum ⁊ honestum habitum quantum ad hoc spectat officium conformetis.

¶ Dem.

b ¶ Abstinere. nisi vbi q̄s redimit ius suū. ut. i. q. iij. q̄stiū. ar. j. ō symo. di lect⁹ vbi de hoc. semp tñ p̄sumit eē malū. ut. i. q. i. null⁹. el. ij. nisi māifeste p̄bet p̄riū vf. n. cōtūpere iudicē lz sit ar. ō. xiiij. q. v. nō sane. vin.

i ¶ More secularium. mos iste de decia pte litis exigēda p̄ legē ē. ut i auc. de iudi. §. ne ät. col. vi. vbi ōlegat⁹ ēt a p̄ncipe nō bz nisi duos aureos. i p̄rici. litis ⁊ duos. i fi. ⁊ hoc cū cā excedit centū aureos. alis nihil: vt ibi dc. ar. C. de testa. l. cōsulta. ordinari⁹ aūt nō dz bre nisi sportulas. iij. q. iij. offerat. ar. C. de epis. ⁊ cleri. auc. gñaliter. sz ibi decia pars datur aduersario: sz ñ iudici vñ nō ꝯdicit. Aduocatus ēt sup certa pte litis cum clientulo pacisci nō dz. C. de postu. l. si quis aduocatoz.

k ¶ Preter expēsas. ōlegati enī iudices debēt bre expensas q̄ñ p̄ficiscuntur ex domicilio suuz sicut testis. iiij. q. iij. §. vēturis. qz nemo cogit suis sumptib⁹ militare. j. ō symo. cū sit romana ⁊. ō. de p̄scrip. cū ex officij. ⁊. xxviij. q. i. iam nūc. ⁊ de suo nō tenet qs facere bñficiū. ⁊. q. ij. p̄carie. munera enī nō sumpt⁹ p̄hibētur i. q. i. iudices. ⁊ modica xenia recipere p̄nt. ff. de of. p̄si. l. plebiscita. xenia enī nō sūt lucra. ff. de offi. p̄cō. l. solent. §. vlt. ea tamē moderatione ne p̄ducant ad nimiā q̄titatē ut ibi: ⁊ ne litigatorib⁹ enorme dānū infligāt. ar. ⁊. q. iij. illud imo si paupes sūt litigātes debēt ēt a sūptib⁹ abstinere: qz nec tē ordinari⁹ bz sportulas: in auc. de mā. p̄nc. §. si tibi quoq̄. coll. iij. ordinari⁹ aūt nūq̄ dz bre expēsas naz iō stipēdia sūt p̄stituta. xxiij. q. i. militare. imo ⁊ cū ō mandato p̄ncipis ad aliā p̄uinciā pficiscit dz expēdere illa q̄ domi expēderet. i auc. ō mā. p̄nci. §. illō. tñ. col. iij. q̄ñq̄ tñ ordinari⁹ recipit expēsas cū ecclesiā p̄secrat. j. de symo. cuz sit roma. ⁊ cū visitat p̄uinciā suā. j. de cēsi. cū apostolus. et c. sopite. ⁊. c. cū nup. Itē si ordinarius dat delegatū tūc ipse dz ei facere expensas. ō. de offi. ordi. inter cetera. lz q̄dā p̄rium faciant q̄ tamē facere non debent. vñ posset ab eis repeti tanquaz indebitū. ar. j. de magis. p̄bibeas. ⁊. j. de cēsi. p̄curatores. in fi. ⁊. xviij. dis. q̄ñ. ⁊. c. se.

l ¶ Gratis studeatis. gratis q̄ dz iudex iudiciariū ordinē ipartiri nō tñ p̄pterea reprobāt expēse. testis. n. gratz dz ferre testioniū ⁊ tñ recipit expēsas. iiij. q. iij. §. vēturis. Sic ⁊ p̄curatori ñ p̄hibēt sūptus: sz pacisci ō certa pte litis p̄hibet. ff. de pac. l. sumpt⁹. ⁊ fideiussor p̄hibet de certa pte pacisci q̄ fideiusserat iudicatū solui. ff. mā. l. si remunerādi. §. maur⁹ pau. ber.

m ¶ Mole assessoz. assessor. n. bñ p̄t petet mercedē: qz suis sūptib⁹ ad b nō cogit. xx viij. q. i. iā nūc. nemo. n. ō suo bñficiū facere cogit. ⁊. q. ij. p̄carie. et ō. de p̄scri. cū ex officij. ⁊ merces sibi p̄ laboze suo p̄stitui dz. xij. q. ij. charitatē ⁊ iuris cōsult⁹ bñ pōt vēdere rectū cōsiliū. xi. q. iij. nō lz. ⁊. xiiij. q. v. nō sane. ⁊ dicit lex q̄ spe premioz iuitandus est assessor. C. de assess. l. i.

n ¶ Reprobent. ita q̄ nō sit opus appel. ij. q. vi. §. venales. ⁊. C. quando p̄uo. nō est ne. l. venales. Si autem fuerit sīa arbitri tz: sed agens ex ea repellitur doli exceptione. C. de arbi. l. iij.

DEus qui. Primo ponit exordium. Scōo causam mādati ibi: ne igitur. Tertio mandatum ibi: mandamus. ab. si.

o ¶ Professi. ar. q̄ sic in quolibz iuramēto auctoritas pape itelligit excepta. ut. ō. p̄scrip. p̄stitut⁹. a p̄rio sensu. ō. in reiur. venientes: ita i p̄fessione. ar. j. de regu. ⁊ trās. ad reli. qz i isulis. hoc verū itellige q̄tū ad solēnitates: sec⁹ tñ ē in his q̄ sunt de sūba ordinis ut. j. de sta. reg. cū ad mōasteriū. in fi. Cū aūt isti sint diuersarū p̄fessionum simul nō possunt eē in vna eccl̄ia: qz dicit canon: homines diuerse p̄fessionis nō sociabis in vno eodemq̄

officio.xvi.q.vij.i noua.q; qlibet se ꝓformare dz moribꝫ eoꝝ iter quos vi uit vt.xli.di.qsqs.nã ex diuersitate bitꝫ gñaĺ scãdaluz.xxxiij.q.v.qõ deo patri.ꝓfirmabũt ãt isti se i si pozi bitu:ſz iteriꝫ ferãt ueſtes ꝓgruẽtes sue religiõi. Etẽ b ar.p opinione bug.q canonicꝫ regularꝫ possit fieri canonicꝰ i ecclia seculari.ar.lxxiiij.di.quozũdã.t.lviij.di.c.ij.&c mõachꝰ põt eẽ episcopus in ecclesia seculari.xv iij.q.i.c.i.Jo.

Cum decorem. Primo ponit factum repze benſibile. Secundo illud precipit emendari ibi: fraternitati. ab.si.

a Laruarũ. pbibitũ ẽ ẽt cã ludibrij vti bitu monachali vel alio religioso:t grauiter punit q b facit i auc.de sanc. epi.§.vlt.colla.ix.t ar.C.de epi.audi.l. minime.si tñ b.p bibeł repñtare ꝑsepe dñi berodez magos t q̃liter rachel plorauit filios suos ꝛc.q̃ tan gũt festiuitates illas ꝺ gbꝫ b sit mẽtio cũ talia potiꝰ inducãt boies ad compũctiõez q̃ ad lasciuiã vl voluptatẽ.sic i pascha sepulchrũ dñi.t alia repsentanł ad deuotiõez excitãdã. Et q b possit fieri ẽ ar. de cõ.di.ij.semel.t di.iiij.q̃ris. vsus si.t qõlibet festũ ẽ signũ t repsentatio ꝓteritaruz rerũ.lxxv.di.q die dñico.

b Festiuitatibꝰ.s.sci stepbani sci Joãnis. Innocẽtum.

c Potiꝰ corruptelã. turpis ꝓsuetudo potiꝰ dł corruptela q̃ ꝓsuetudo q̃ citiꝰ ẽ extirpanda. viij.di.mala ꝓsuetudo.t §.de cõsue.cũ inter vos.t.c. cũ venerabilis.t.j.de excess. prela.c.iter dilectos.

Ut clericorum. Propter dictorum multitudinem nõ solet sũmari. Sed gñaliter si ꝑt dici vt i rubro. Quecũq; sũt dicta. ꝓmo idicit clericis honestatẽ t castitatez.scõo iponit penaz tertio aggrauat.q̃rto punit ꝑlatos negligẽtes corruptibiles.qnto punit grecos icõtinẽtes:secunda ibi:ne vo.tertia ibi:si qs igitur.quarta ibi:prelati. quinta ibi:qui aũt.Ab.si.

d Ira dei.ut.j.ō excess.prela. clici. t. xxxij.q.vij. flagitia.t i auc.ut ñ lux.j na.col. vi.t tales vltio supplicio puniuntur.C.de adul.cũ vir.

e Facilitas.xxiij.q.iiij.ẽ iiusta. Et si ea que male vsurpanł omittimus:excessus viã aliis apimus.xxxv.q.ix. loci.t.xxiij.di.peruenit.

f Pena. Sic dic lex: quos ad vite ꝺcora dõestice laudis exẽpla nõ reuocãt:correctõis saltẽ medicia cõpellat.C. de emẽ.ppin.l.vna.t.§.ō elec. cũ in cunctis.i fi.t.lxij.di.docẽdus est pplus.t necesse ẽ ut ferro abscidanł vulnera que ꝛc.lxxxiij.di.plurimos.i fi.t ferrũ qppe nfe mẽtis ꝛc.vij.q.i.§.cũ autez.

g Deponatur.ecce quanta pena illius qui celebrat suspẽsus ẽ.j.de cleric̃o.clerici.t.c.latores.

b Regionis.hoc dł ꝓpter orientales qui vtuntur matrimonio iam cõtracto etiã in sacris ordinibus.j.de cleri.coninga.cũ olim.xxxi.di. aliter.

Crapula. Primo pbibet crapulã t ebrietatẽ.Scõo abusum se obligantiũ ad potũ. Tertio penas statuit ibi:si quis.Ab.si.

i A crapula.iiij.di.ōniq;.crapula dł quãtũ ad superfluitatẽ ciboꝝ.t dicit crapula quasi cruda epula. Ebrietas quãtũ ad potũ.t dicitur ebrietas ab .e.quod est sine t bria qō est mẽsura.vũ ebriꝰ est q̃ sine mẽsura bibit. vnde Oratius:secundi calices quem non fecere disertum.

k Vel beneficio.b relinquitur arbitrio superioris vt delinquẽtẽ suspendat ab officio vel beneficio.Quid si dicat iudex: suspendo te ab officio vel beneficio:dic sup hoc vt no.j.de cleri.ex.mi.latores.i glo. vel notula que incipit:t etiam.Ber.

Ludi theatrales ẽt pretertu cõsuetudinis in ecclesijs vel per clericos fieri non debent.

Cum decorẽ domus dei: t infra. Interdũ ludi fiũt in ecclesijs theatrales:t nõ solũ ludibrioruz spectacula introducuntur i eis mõstra laruarum[a]: veruz ẽt in aliquibus festiuitatibus[b] diaconi presbyteri ac subdiaconi isanie sue ludibria exercẽ ꝑsumũt:t ifra. F. v.mãdamus quatenꝰ ne per hmõi turpitudinẽ ecclesie inquinet bone stas:prelibatã ludibrioꝝ ꝓsuetudinez vel potius corruptelã[c] curetis a vestris ecclesijs extirpare.

Idem in concilio generali.

Clerici dñt ꝓtinere t caste viuere. ꝓfacientes punit. t seueriꝰ puniunt illi q pñt legitio mrimõio vti.

Ut clericoꝝ mores t actus in melius reformẽtur: ꝓtinẽter t caste viuere studeãt vniuersi:presertiz in sacris ordinibus constituti ab oi libidinis vitio ꝑcauẽtes maxime illo ꝓpter quod venit ira[d] dei in filios diffidẽtie:quatenus in conspectu oipotẽtis dei puro corde ac mundo corpore valeãt ministrare.

F Ne vo facilitas[e] venie incẽtiuz tribuat delinquẽdi: statuim[f]: vt q cõprehẽsi fuerint icõtinentie vitio laborare:prout magis aut minus peccauerint:puniãtur ꝑm canonicas sanctiões:quas efficatius t districtiꝰ ꝑcipimꝰ obꝺuari:ut q̃s diuinus timoz a malo nõ reuocat tpalis saltez pena[f] cohibeat a peccato.

F Si qs igiť hac de cã suspẽsus ꝑsumpserit celebrare diuina:nõ solũ eccle.bñficijs spolieť: vez ẽt pro duplici culpa ꝓpetuo deponatur[g].

F Prelati vo qui tales ꝑsumpserint i suis iniquitatibꝰ sustinere maxime obtẽtu pecunie vel alteriꝰ cõmodi tpalis:pari subiaceãt vltiõi.

F Qui aũt ſz regionis[b] sue morez non abdicarũt copulã ꝓiugalez:si lapsi fuerint:grauiꝰ puniãtur:cum legitimo mrimonio vti possint.

Idem in eodem.

Clericus crapulosus vel ebrius monitus non desistens ab officio vel beneficio suspenditur.

Crapulaⁱ t ebrietate oẽs clerici diligẽter abstineãt. Ne vinũ sibi tẽperent:t se vino. Nec ad bibendum quispiaz incitetur:cum ebrietas t mentis inducat exilium t libidinis prouocet icẽtiuũ. F Ne illum abusuz penitus decernimus abolendũ quo in quibusdaz ptibus ad potꝰ equales suo modo se obligãt potatores: t ille iudicio taliuz plꝰ laudať qui plures inebriat t calices fecũdiores exhaurit. F Si qs autẽ sup his se culpabilẽ exhibuerit nisi a superiore cõmonitus satisfecerit ab offõ vel bñficio[k] suspẽdať.

Idem in eodem.

A negocijs pfonis ludis vestibus t ornatu minus honesto precipit clericos abstinere t habitu honesto vti cuius vanitatem in pluribus exprimit t detestatur.

Clerici officia vel cõmertia secularia[l] nõ exerceãt[l] marime i honesta. Omnis ioculatoribꝰ t histrionibus non intendant:t tabernas[m] prorsus euitẽt:nisi forte cã necessitatis in itinere cõstituti. Ad ales[n] t taxillos nõ ludant:nec huiusmodi ludis intersint. Coronã t tõsurã habeãt ꝓgruẽtẽ[o]:t se in officiis ecclesiasticis t alijs bõis studijs exerceant diligenter. Clausa deferant desup induměta nimia brevitate vel longitudine nõ notanda[p]. Panis rubeis aut viridibus nec non manicis aut sotularibus cõsuticijs frenis sellis pectoralibꝰ calcaribus deauratis[q] aut aliã superfluitatem gerentibus non vtantur. Capas manicatas ad diuinuz officiuz intra ecclesiã nõ gerant:sed nec alibi q sunt i sacerdotio t psonatibus ꝓstituti:nisi iusta cã timoris exegerit habitũ trãsformari. Fibulas oi no nõ ferãt negz corrigias auri vl argenti ornatũ hñtes:sed nec annulos[s] nisi quibꝰ cõpetat ex officio dignitatis. Pontifices aũt in publico t in ecclesia superindumẽtis lineis oẽs vtantur:nisi monachi[t] fuerint quos oportet ferre habituz monachalẽ. Palijs diffibulatis nõ vtãtur in publico:ſz vel post collũ vel ante pectus bincinde connexas.

Clerici. Aduerte ad vnum verbum Innocẽ. diligẽter: dicit enim q boc.c.loqtur,ō honestate. Ab.si.

l Nõ exerceãt.qō qui fecerit ab officio suo degradenť.xci.di. clericꝰ. immo nunquã de manu sua exeat psalteriuz de cõ. di.v.numq̃.in prin.

m Et tabernas.lxiiij. dist.clerici.

n Ad aleas. boc pbibetur clericis:in tñ q̃ q publice aleator est repellitur a promotione.j.ō excess.pla.iter dilectos. nec debẽt esse ispectores ludi huiusmõi: i auc.de sanc.episco.§.interdicimus.col.ix.t tribꝰ ãnis arceanť a ministerio: vt ibi dicitur. Sed vł q ꝑmo sit admonẽdus ãteq̃ puniať. vt.xxv.dist. c.i.sed boc credo in bñficio obtẽto:secus i obtinẽdo:q: multa ipediũt q̃ non deijciunt.xv.q.i. §.vl.t.§.de iureiuran. quẽadmodũ.t.j.de excess.prela.iter dilectos. sed nũqd põt repeti qō pditur in alea. Dicunt quidaz q non:sed pauperibus ẽ eroganda pecunia illa. ar.xiiij.q.v. nõne.Cũ turpitudo vsatur ex vtraq; pte:melioꝝ ẽ pditio possidẽtiz.ff. de pdi.ob tur.cãm.l. si ob turpez.§.vbi aũt.b fuit opi.pla.alij dicunt q possit ꝓpeti t melius. ff.ō alea.l. vltima. in fi. vbi dicitur q si suus uel filiusťa.amiserit:pťi uel dño dabitur repetitio t ẽt vsq; ad.l.ānos vt dicit greca constitutio:t si quis existens in alea rez suam vendidit nõ tenet de euictione.ff.quarum re.ac.non da.l.ij.§.i. t C.de reli.t sump. fu.in auc. alearuz vsus. seruã dũ est quod ibi dicitur.

o Congruentem.ut videantur differre a monachis.

p Nõ notãda.ar. pro medio spectãda.§.ō ofdele.q̃reti.ff.de acq.redo.l.adeo.§.cũ quis.

q Deauratz. boc sine inla ꝓncipis etiã laicus habere nõ debet.C.de vesti.olo.t aura.l. nemo.li.xi.tñ cõformabũt se in vestibus consuetudini regionis ne videanť hypocrite.ut.xxx.di. si quis virorũ.t.iiij.di.erit aũt.ne vilescat dignitas clericalis.lxxx.di stin.epi.de hac materia dicitur.xxi.q.iiij.in summa.Jo.

r Cã timoris.tũc enim habitus monachalis propter boc susceptus non preiudicat.§.qō me.cã.perlatum.t ita clericus iusta de cã potest postponere habitum clericalem nec censetur apostata.

s Annulos. per annulũ enim ꝑsumiť mrimoniũ.ar.xxx.q.v.femie. t.§.de presump.illud.

t Nisi monachi.ar.q monachus factus epūs nõ penitꝰ absoluiť a regula monachali.de boc no.xvi.q.vij.

in noua.ar.contra.xviij.q.i.statutum.Ber.

Litteris. Iste tex.est multū no.ꝛ quotidie allegatur. primo ponitur querela.scōo.pulsio ibi.Mandamus.Ab.si.

a Se tuenť.cū isti statuta pñie approbēt p se tenent ea recipe ꝫ se. xix.di.si ronamor.ꝛ.iiij.q.iij.si qs testib⁹.ꝛ.iij.q.viij.cuius in agendo.ꝛ si illa reprobāt nō debēt ex eis ꝓmodū hꝫe j.de cēsi.cuz oli.ꝛ.C.de re.cre.gñaliter.i.rñ.i fi. ar.ꝫ.x. dis.c.i.ꝛ.xxxvij. di.si qd veri.ꝛ.ij.q.vij. si hꝫticus.ꝛ ar.s.ó elec. cum venerabilis.

b Tertio.hec est canonica admonitio.xvij.q. iiij.si qs domuz.ꝛ.c. de presbyterorum.ꝛ.xxiiij. q.iij.ó illicita.post quā admonitiones nisi desti terint pdūt ꝓuilegiū illius cānonis.xvij. q.iiij.si qs suadente.ꝛ.j.de sen. ex.i pñtia.ꝛ.c.cōtingit. admonitio .n.semp ꝓcedere dz vindictā .xij.q. ij.c. indigne.xvi.q.vij. oēs decime. ꝛ.j.de sen. ex.sacro approbante cō cil.in ꝓn.verūtamē non loquit hic de illo priuilegio si qs suadēte.

c Negociatiōibus. talia.n.clericis sūt phibita.s.eo.c.clici.ꝛ.xcviij. di. fornicari. ꝛ.xiiij.qō. iiij.clici.ꝛ.j.ne cleri.vel mona.per totum.

d Cū facto.no.q ipo facto amittit qs priuilegiū ſsuz.ut hic ꝓz.ꝛ.j. de sen.ex.ꝓtingit.vnde frustra iplorat eccle auxiliū qui cōmittit in eaz vt in eo.c.ꝓtingit qz frustra iplorat legis auxiliū q cōmittit in legē.j. de vsur.qz frustra.ꝛ seipsos reddūt indignos ꝓuilegio suo.si.j.de imu. ec.c.vlt.ꝛ si.xvij.q.iiij. c.frater ꝛ coeps.sic ipso fcō appellatur.s.de ap pel.dilecti.ꝛ.c.vt nfm. ꝛ facto renūciat quis appellationi.s.de of.ōle. gratū.ꝛ.j.de bis q̄ si.a ma.par.c.ex ore.Sz ipso verbo clericus priuilegio suo renūciare non potest.s.ó foro compe. si diligenti. ꝛ.j. de sen. excō.contingit.

e Suis facultatib⁹.bene dicit suis:qz ꝓpter hoc facultatibus ecclesie nō fit ꝓiudiciū:qz delictū psone ꝛc.xvi.q.vi.si epm.ꝛ no.qō dicit:duz bis se implicant.q. d.si non implicant se bis ꝓuilegio ecclesiastico gaudebūt in rebus suis sicut in rebus ecclesie:quod est bñ notandū:q res clericoꝝ ꝛ ecclesiaꝝ eodē priuilegio gaudent.xlj.q.ij.ecclesiarū seruos.ꝛ.xvi.q.i. similr. Si vo se implicant tūc cessat ꝓuilegiū:ꝛ ita susp̄dit ꝓuilegiū alicui⁹ ad tps pp delictū.xv.q.vi.iuratos.ꝛ.c.nos sanctoꝝ.si.C.de cur.fur. l.cū alijs.ꝛ.j.de sen.ex.sacro.ꝛ.lxxxi.di.si qui sunt.ꝛ.c.se.De eo priuilegio dicit decre.q clericus vxoratus ēt tonsuratus priuilegio clericali gaudere nō pōt.j.de cle.coniu.Jo.

Rubrica de cohabi.cle.ꝛ mu. Quia mulierū cōsortia reddunt vitam clericoꝝ de icōtinentia suspectā.iō subijcitur scda Rubrica.Ab.si.

Prohibendum. Sacerdos mulieres:q̄s ēt antiq cānones ꝓmittunt si suspecte sunt retinere non dz.b.d. Vel clari⁹ sicut in rubro:ꝛ hz q̄ttuor dicta. Prio ponit q null⁹ clericus dz tenere exneā.Scōo q nec cōsanguineā.Tertio q sanguinee indigenti ex hospiciū suū pōt prouidere.Quarto q nulla femina tanq̄ ministra in ecclesijs clericis misceatur.Secūda ibi:sed neq̄.tertia ibi:sed si.quarta ibi:prohibendum.Ab.si.

Honorius.iij.ambian.epo.

Clericꝰ q tertio monitꝰ a negociatiōib⁹ secularib⁹ nō abstinet iteriz pdit quoad bōa ꝓuilegiū clericale.

Ex litteris pōtini comitis intellexim⁹:q quidaz clerici suetē terre potius secularib⁹ negociatiōibus q̄z officijs diuinis intendūt: et gaudere volētes priuilegio clericali nolunt statutis pñie quib⁹ quotiens expedit sicut laici se tuenť in negociationū suaꝝ q̄stibus subiacer: ꝛ infra. Mandamus quatenꝰ si tales tertio[b] a te cōmoniti ab huiusmodi nō resipuerint:sz ꝓtermissis diuinis officijs negociatiōibus[c] insteterint supradictis:cū facto⁹ priuilegiū abijciant clericale:tu quominus dū bis se implicant de suis facultatibus[c] statutis ꝛ ꝓsuetudinib⁹ pñie subiaceāt nō defendas eosdē.

Rubrica de cohabitatione clericorum ꝛ mulierum.

Ex concilio maguntinensi.

Clericꝰ nō dz retinere in domo mulieres suspectā de incōtinētia[d] et si sit mater vel alia consanguinea.

Prohibēdū ē: vt nullꝰ sacerdos feminas de qb⁹ i suspitio pōt eē retineat[e]. Sz neq̄z illas quas canones[g] ꝓcedūt matrem amitā ꝛ sororē:qz instigante diabolo ꝛ i illis[h] scel⁹ ppetratū repit: aut ēt in pediseqs earūdem. Sed si qua de his necessitatem habuerit: presbyteri habeāt i vico aut in villa domuz longe a sua ꝓuersatione ꝛ ibi eis que sūt necessaria subministrent[i]. Prohibenduz quoq̄z est vt nulla femina ad altare[k] p̄sumat accedere:aut p̄sbytero ministrare: aut infra cācellos stare siue sedere.

Ex decreto Eugenij pape.

Excōicatur clericꝰ i sacris qui a suspectarum mulierū colloquio nec earuz ꝓsortio monitus nō desistit.

Si quisquā sacerdotum[l] .i.presbyter diaconus subdiacon⁹ de quacūq̄z femina crimine fornicatiōis suspectus:post p̄mā secūdā ꝛ tertiā admonitiones[m] inueniatur fabulari ꝛ aliquo mō ꝓuersari cuz ea:excōicationi subdat: femina vo canonice[n] iudicetur.

H. Lexan.iij.saleñ.archiepo.

Non dz pter clericū cogere ad ꝓcubinaz abiurandā:sz eā nolētez dimittere potest excōmunicare.

Clericos in sacris ordinib⁹ cōstitutos q publice[o] tenēt cōcubinas ad eas abiurandas[p] nolum⁹ a tua frnitate cōpelli:ne in eandem fornicationē istinctu diabolice fraudis redeuntes[q] piurij reatū incurrāt. Verum ipsos per suspēsionis ꝛ interdicti sniaz debes arctius cogere vt mulieres ipsas a se ita remoueant q̄ de illis sinistra suspitio nō possit haberi. Et si qui eoruz ad ipsas redire vel alias accipere forte p̄sumpserint:in aliquos eoū debes ppetuā[r] excōicationis sniam ꝓferre: vt alij eorum exemplo[s] preriti a similibus arceantur.

Idem cantuarien.archiepiscopo ꝛ eius suffraganeis.

Si clerici moniti ꝓcubinas non dimittūt suspendūtur a beneficijs. Et si nō se corrigūt deponuntur.

Sicut[t] ad extirpanda:ꝛ infra. F.v.mādam⁹ quatenus clericos vestre iurisditionis qui in subdiaconatu ꝛ supra fornicarias habuerit studiose monere curetis: vt a se illas remoueāt eas vlteri⁹ minime admissuri. Si vo acquiescere cōtēpserint:eos ab ecclīasticis beneficijs vsq̄z ad satisfactionem congruam suspendatis[u]. Et si eas suspensi presumpserint detinere: ipsos ab eisdem beneficijs

f Retineat.vt.xxij.di.irerditit.ꝛ.c.null⁹.ꝛ.c.ꝓter b.ꝛ.lxxxi.di.cū oīb⁹.

g Canones.xxxij.di.iterdixit.lxxxi.di.cū oīb⁹. Af q canon iste corrigat oēs illos canones cū illi pmittāt hmōi mulieres cū clicis bitare:matrē sororē ꝛ amitā.ꝛ idē pmittit Inn.j.e.c.a nob.ꝓcordās ꝓuib⁹ canonib⁹. Sic solue hāc ꝓpetatē.qō dr b itellige de suspectis clericis ꝛ iuuenib⁹:ꝛ ó mulierib⁹ suspectz:qz si suspecte sunt nō dūt secū manere.xxxiiij.di.quonūdā.Ista loquunt de illis mulierib⁹ ó quib⁹ nulla ē suspicō mali qz i talib⁹ natural fed⁹ nibil secui cris suspicari pmisit.j.e.a nobis.ꝛ C.de epi.ꝛ cle.eū qui.ꝛ.s.ó ꝓsump.cū in iuuētute.itē i linea trāsuersali vsq̄z ad ꝓz gradū pūt hꝫe clici ꝓsanguineas vt.lxxxi.di.cū oīb⁹. In descēdentibus vl ascēdentibus vt q vsq̄z ad quartuz gradum. ibi amplius pōt extendi per missio q̄ in collaterali.

h In illis.i.occasiōe illarū q̄q̄z alie cōmorātur cū illis vel veniūt ad illas. vñ dicit augu.nō oēs q̄ cū mea sorore sunt sorores mee sunt.lxxxi. di.legit vel itellige ꝓprie vt lra dic:ꝛ hoc vult lra sequēs aut in pediseqs illaz.

i Sbministrēt.ꝛ sic ꝓz q clerici pūt sustētare ꝓsāguineos paupes de qbus capl'm b itel ligit qbus pot⁹ q̄ exneis tenentur.lxxxvi.di.nō satz.al's nō si diuites sūt ul'ut diuites eos faciāt.vt.e.c.ꝛ.xxxij.di. si q.ad idē.xxxi.di.oīno.

k Ad altaꝛ p̄sūat.ut.xxiij. di.sacratas.ꝛ ó cō.di.i.i scā.

l Si gsq̄ sacerdotū. noie sacerdotz itelligunt iferiores.ut ꝓz b:qz iferiora itel ligūt i supioꝛib⁹.ut.xciij.dis. legim⁹.i fi.ꝛ.xiiij.q.i.pēale ꝛ ff.ó re iu.i toto.si.ij.di.c.i.et ecōuerso appellatōe clicoꝝ supiores vl maiores itelligūtur.xi.q.i.de psona.ad fi.

m Admonitiōez.sic i auc. vt li.ma.ꝛ.a.s.p.ꝛ vl.col.v iij.ꝛ.j.ó sen.ex.i audiētia.et c.ꝓtingit.ꝛ.s.ti.pri.c.vlti.

n Cānonice iudicet.i. in monasterio ponat.xxxiiij. dis.c. fīnitatis.Alij exponūt.i. in puitutē redigat.ut.xxxij.dis. eos.imo ꝛ ipa ꝓcubina si boc publicū est dz excōicari.j. de sen.ex.si cōcubine.Ber.

Clericos. Habz tria dicta:secūdum ibi vex.tertium ibi:ꝛ si qui.Ab.si.

o Publice.que sunt excō. municande ex quo pub.est.j.de sen.excō.si concubine.

p Abiurādas.ne ꝓtēpto iuramēto reuertant ad eas pp p̄sumptionē: vt sequit.ar.ꝫ.j.qui cle.vel vo.ex tuaꝝ.ibi:abiurat.sed ibi ꝫterat inimonitū cum ea:lz de facto cū eēt subdiaconus.ꝛ qñq̄z qs ab vxore sepatur. sic dz iurare.xxxv.q.vi.ab isto die:vel itellige de suspectis.ꝛ illud.c.ex tuaꝝ.ó non suspectis de qbus verisimile est q debeāt iuramētū seruare.

q Redeūtes.ar.colligit ex hac lra q nō est iniungendū alicui p iuramtū qō verisimile sit q nō debeat illud obꝛuare.ar.xxij.q.i.ita ꝧ.ꝛ.c.nō est ꝫ. ꝛ.j.de sen.ex.ex tenore.ꝛ.s.de p̄sump.lras.ꝛ.C.de ldi.vidui.l.ij.ꝛ b rō ē ēt quare iuuenibus nō iniungat solēnis pnia.l.di.penitētes.Ber.

r Perpetuā.i.donec resipicāt.sic insti. loca.§.adeo.ꝛ.ff.de pecu.id vestimentum.ꝛ.j.de ma.cō.contra interdic.eccle.de muliere.si.x.q.i. qz sacerdotes.vt ceteri timeant.vt ibi dr.

s Exēplo.pena. eni vni⁹ dz eē met⁹ alteri⁹.ut.ff.ó pe.l.capitaliū.§.famosos.xlv.di.sz illud.ꝛ.ij.q.vij.quapp.ꝛ.j.de excēs.pla.tāta.ꝛ.x.q.i.qz sacerdos.in fi.

t **Sicut ad extirpanda** Habz tria dcā:q̄ patēt i ter.ibi:si vo.ab.si. Sicut.ꝛ.j.alij nihilomin⁹ sunt cōpellēdi:lz nō cū tāto rigore vt vl cōtineant vel beneficia dimittant.j.e.sic aūt.ꝛ.xxxij.di.lectores.

u Suspēdatz.ita isti nō sunt suspēsi ipso iure.vl.ꝫ.xxxij.dis.nullus.ꝛ.c.

ꝓter hec. Sol. qꝫ dꝫ ℞. ꝛ. ſ. e. c. ſi aũt. itelligit de his q adhuc tolerant ab eccleſia qꝛ illi ipſo iure nõ ſunt ſuſpẽſi. qꝫ dꝫ in ℟ijs locũ hz qñ factũ ẽ notorium: vel qñ ſunt cõdẽnati p̃ſñiam alꝫs quãtũcunqz ſit aliqs criminoſus nõ eſt vitandus. ſ. e. noſtra. ꝛ. xxviij. di. conſulendum. ꝛ. ſ. e. c. vlti.

a ¶ Remouere curetꝫ. qꝛ creſcẽte ꝓtumacia creſcet dz ꝛ pena. ſ. vt li. ñ ꝓt. qñ. l ſi. ꝛ. ff. ꝺ pe. l. relegati.

b ¶ Per eo. ſuſpenſuz: ab epo ſuo.

c ¶ Serie. ſ. q̃re fuit excõicat⁹ vel ſuſpẽſus ꝓ focaria vl ſi ex alia cã vt exp̃mat oẽs cãs excõicatiõis ꝛ ſuſpenſionis alꝫs nõ habet ꝓ abſoluto. ſ. ꝺ ſen. ex. cũ ꝓ cã. ꝛ. ſ. ꝺ offi. ordi. ex pte. alꝫs ſic eſſent ipetrate tacita veritate: vſi nõ valerẽt. ſ. de reſcrip. ſuper litteris. et capitulo dilectus.

Saũt. Habet tria dicta que patent. Ab. ſi.

d ¶ In eccleſijs. cum ſint prelati illarum.

e ¶ Portionib⁹. cũ habeãt ꝓ tem in eccleſia ꝓbendata.

f ¶ Spoliaꝛ. q̃ ſpoliatio ppetua intelligit ex quo fine tpis ꝓfinitiõe ℞ dꝫ. C. ꝺ penis ſeruus. Sed ℥ vꝫ. ſ. e. ſicut vbi poſt admonitiõez ſuſpẽdunt añq̃ꝫ priuent eccleſijs. ꝛ ℞ ſtati poſt admonitionẽ ſpoliãt. Sol. hoc ſtellige ꝓm illud ut ꝓmo ſuſpẽdant ꝛ ſi ſe nõ correxerit ſpolient: ſz certe ꝺ iure ſit qꝺ ℞ dꝫ. qꝛ ſi ſe nõ corrigũt pꝰ trinã admonitiõem recte ꝓñt ſpoliari bñficio ꝛ q ibi ſuſpẽdunt itelligo q fiat ex gꝛa vt ſic expectent adhuc. ℞.

Extra durit. Famoſũ eſt tuz ꝓpter materiaz i trinſecã tũ pp materiã extrinſecã. ſ. notorij ꝛ vtraqz ẽ multũ difficilis ꝛ piculoſa. ꝛ inberẽdo vbis lr̃e. b. d. i ſũma ut in rubro. Diuidit. ꝓmo ponitur deciſa ꝙſultatio. Scõo deciſa rñſio. ſcõa ibi alicubi que ſubdiuidit. ℙrimo allegat ꝓ ꝛ ℥: ſcõo diſtiguit tres q̃litates ibi: cetex. Tertio diſtiguit animũ abſtinẽtis ibi: itẽ aliud. quarto ꝛ vltio ex oib⁹ ꝓdictis ſolutionẽ ꝙcludit ibi: ſine dubitatiõe. ab. ſi.

g ¶ Nullus audiat. xxij. diſt. nullus. ꝛ. c. ꝓter hec.

b ¶ Quãtũcunqz. vt. xxv. q. vlti. c. vlti. vſqz ibi: certũ.

i ¶ In fide xp̃i. i. per fidẽ xp̃i bucuſqz ſunt verba capituli qꝺ inducit. T.

k ¶ Ceteruz. hic incipit rñdere diſtinguẽdo inter crimen notorium ꝛ occultum.

l ¶ Notoriuz. ad intelligẽtiã eoꝝ q̃ ℞ dicunt no. q aliꝺ eſt fama aliꝺ manifeſtũ ꝛ aliꝺ notoriũ. Fama ſic ꝙſueuit ꝺſcribi. Fama eſt illeſe dignitatz ſtatus vita ꝛ moꝛib⁹ cõprobat⁹ ꝛ i nullo diminut⁹. vt. ff. ꝺ var. ꝛ exꝺor. cog. l. cognitionẽ. §. eſtiatio. ꝛ q talẽ famã negligit crudeliter. xij. q. i. nolo. Fama vꝺ qñqz ex ſcia. qñqz ex ſuſpitiõe ꝓcedit: qñqz ex certo audito qñqz ex icerto. ꝺ ꝙſe. di. iiij. ſctm̃ ẽ. Manifeſtũ dꝫ q ex ſcia ꝛ certo auctore ꝓcedit ꝛ qꝺ ꝓbari. ff. ꝺ teſt. ꝛ q teſta. fa. poſ. bñdes palã. ꝛ. xij. q. iij. eorũ q accuſant. Idẽ ẽt qñqz dꝫ occultum qꝺ pũt ꝓbari. C. de ap. eos. §. ſi qs aũt. ſz ꝛ mãifeſtũ dꝫ qñqz ꝺ quo ꝙſtat p ꝓfeſſionẽ vel ꝓbationẽ vel p euidẽtiã facti. ℥. de ꝟ. ſi. cũ oliz. ſz tale manifeſtũ poti⁹ dꝫ notoriũ. ℥. e. c. vl. Circa notoriũ diſtigue. aliꝺ ẽ notoriũ facti: aliud iuris: aliꝺ ꝓſumptiõis. Notoriũ facti ẽ qꝺ ita exbibz ſe ꝙſpectui boĩum q nulla pũt tergiuerſatiõe celari. ℥. e. c. pri. ꝛ. c. vlt. ꝛ de tali ℞ itellige i quo null⁹ audit appellãs. ſ. ꝺ appcũ rõana. i ſi. ꝛ. c. puenit. ꝛ i tali notorio credit ſimplici officiali. iiij. q. iiij. §. aliqñ. nec regrit ſcia oiuz: ſz pluriũ: vt qñ oẽs admiſſuz ſcel⁹ pclamãt: vt ij. q. i. c. ſcelus. ꝛ. c. de mãifeſta. Notoriũ iuris ẽ ꝺ quo aliqs ꝙdẽnat: vel eſt perpetuo remouere curetis[a].

I Dem eboracẽſi. archiepo.

¶ Littere a clerico ꝙcubinario ſuſpenſo ſuper abſolutione tacita facti ſerie obtente non valent.

Sup eo vo qꝺ aſſeris. a. ꝓſbyterũ fornicariã detinentẽ ꝓpter hoc ab officio ſuo ſuſpẽſuz[b]: ꝛ infra. Porro ſi litteras a nobis obtinuerit que facti ſeriez[c] non contineãt: nolum⁹ illas ſibi prodeſſe.

I Dem lugdu. epo.

¶ Si clerici moniti nõ dimittunt cõcubinas ſuſpenduntur a beneficiis ꝛ ſi ſe nõ corrigunt deponuntur.

Sj aũt clerici tue iuriſditionis ſiue in ſacris ordinibus ſiue i inferioribus conſtituti fornicarias detinent: niſi eas ad ſecundam vel tertiam commonitionez a ſe dimiſerint eaſdez decetero cõtempturi: liceat tibi eos eccleſijs[d] vel earum portionibus[e] ap. poſtpoſita ſpoliare[f] offõ ipſis nibilomin⁹ interdicto.

L Atius. ii j.

¶ A clerico fornicario quãdiu tolerat nec habet opis euidẽtiã licite audiunt̃ diuina ꝛ ꝓcipiunt̃ eccleſiaſtica ſacra: a notorio vo abſtinẽdũ eſt nõ qꝛ in ſacro ſit ꝺfect⁹ ſed ad ipſorum fornicatoruz emendationẽ.

Extra durit deuotio inquirẽdũ: ꝛ ifra. Alicubi dꝫ nullus audiat[g] miſſam ſacerdotis quẽ ſcit indubitanter cõcubinã habere. alibi vero legitur: nõ poteſt aliqs quãtũcunqz[h] pollutus fuerit: diuina polluere ſacra que purgatoria cunctarum contagionum exiſtunt. Qualiſcũqz. n. ſacerdos ſit: q̃ ſunt ſancta coinquinari nõ poſſunt. Sumite ergo ab omni ſacerdote xp̃i myſteria: qꝛ oia in xp̃i fide[i] purgantur. Ceterũ[k] aliud eſt crimen notoriuz[l]: aliud occultum. Notoriuz diffinitur de quo ꝓſbyter canonice ꝙdemnatur[m]. Occultuz[n] qꝺ ab eccleſia toleratur. Ceterum aliud eſt qñ crimen notoriũ non diffitetur[o] in iure ꝙfeſſus vt ℞. ꝛ. ff. ꝺ ſta. ho. l. vlt. ꝛ. ff. de re iudi. res iudicata. et ℥. e. c. vlt. ꝛ i hoc notorio qñqz regrit ꝓbatio ſi neget. ſ. ꝺ re iudi. ſicut notoriũ ꝓſumptũ ẽ vt pñitas filiatio. ff. ꝺ in ius vo. qꝛ ſemp. ꝛ. ſ. ꝺ ſi. ꝓſby. ꝙquerẽte. ꝛ ꝓſanguinitatis dꝫ notoria ꝓſumpta. ℥. ꝺ diuor. porro. §. i. Qꝺ aliqs ſit filiꝰ alteriꝰ nõ poſſet vere ꝓbari. ff. de condi. ꝛ demon. lutius.

ꝓſbyter: vel de ipſo eſt canonice[p] cõdẽnatus. Aliud eſt pene occultuz[q] quod ab eccleſia toleratꝫ. Itẽ aliud eſt a taliũ[r] officijs abſtinẽ: ut peccandi licentia ceteris auferat. ꝛ huiuſmodi ad penitẽtie fructũ trahãtur: atqz aliud ſi taliũ tanqz i fornicatione iacentiuz talia myſteria reſpuantur. Sine dubitatione itaqz teneatis q ꝓ a clericis ꝛ ꝓſbyteris quãquã fornicarijs: qꝺiu toleranturꝛ nec habent operis euidẽtiaz[s] licite diuina myſteria audiant̃ ꝛ alia recipiantur ſacra eccleſiaſtica.

I Dno. iij. eroſi. epo.

¶ Si fornicatio clerici ẽ ita publica q trãſit in notoriũ nec accuſator nec teſtis neceſſarius ẽ: ſz ſi ẽ publica per ſolã famã nõ ſufficiũt ad cõdemnationez ſola teſtimonia. i. teſtiũ dicta nõ iuratoꝝ: ſed ſi ex hoc oꝛietur ſcandaluz indicit purgatio in qua deficiẽs canonice punitur.

Tua nos duxit fraternitas cõſulẽdos: ſi de clericis publice ꝙcubinas hñtib⁹ q qñ a te conueniunt̃[v] ſe eẽ cõcubinarios diffitentur nec apparet ℥ eos legitimus accuſator: credendũ ſit teſtimonio[x] bonoꝝ virorꝝ iter quos[y] vineꝫ dignoſcit̃. Nos igit̃ cõ. f. t. ℞. q ſi crimẽ eoꝝ ita publicũ ẽ: ut merito debeat appellari notoriũ: i eo cãu nec teſtis nec accuſator[z] eſt neceſſarius: cũ hmõi crimen nulla poſſit tergiuerſatiõe celari[a]. Si vo publicũ eſt nõ ex euidẽtia[b] ſz ex fama: i eo caſu ad ꝙdẽnatiõem eoꝝ ſola teſtionia nõ ſufficiũt: cum non ſit teſtimonijs[c] ſed teſtibus iudicanduz. Sz ſi ꝺ clericis ipis talis hẽat ſuſpicio vt ex ea ſcãdalũ[d] generet̃ i populo: lz ℥ ipſos non apparuerit accuſator eis tũ eſt canonica purgatio indicẽda: quã ſi ꝓſtare noluerint vel defecerint in preſtanda: eos canonica debebis aĩaduerſione punire.

I Dem piſtorienſi epiſcopo.

¶ Breue eſt vnde non ſummat.

m ¶ Cõdemnatur. hoc eſt notorium iuris.

n ¶ Occultũ. qꝺ non hz vindictã qꝛ latẽtia peccata vindictã nõ habẽt xxxij. q. v. ꝓiano. ꝛ tãdiu reputatur occultuz lz plures ſciãt q̃diu ab eccleſia toleratꝫ: vt ℞ dicit. ꝛ. xv. q. vlti.

o ¶ Non diffitetur. Imo ꝙfitetur in iure: ꝛ ſic ẽ notoriũ iuris: ꝛ ſic duobus modis dꝫ notoriuz iuris ꝓ ꝙfeſſionẽ ꝛ ꝓ ſñiam. ℥. eo. c. vl. ut dꝫ in notula ad intelligentiã. ꝛ ℞.

p ¶ Canonice ꝙdẽnat⁹ i quo caſu nullus ꝺz audire officiũ illius: quo etiã caſu loquit̃ ꝓma auctoritas: nullus audiat ꝛc.

q ¶ Occultũ. hic diſtinguit̃ ꝓout ſequitur.

r ¶ Taliũ. ſ. qui pene occulti ſunt ſeu ab eccleſia tolerari ab officijs taliũ abſtiere bono zelo vt ꝓ hoc ad penitentiã reuertãtur: permittitur. ſz ex contemptu abſtinendũ non eſt: quia licet in fornicatione iaceant nõ ſũt contẽnendi vt ſequitur. aliud eſt ſi tanquam iacentium ꝛc. qꝛ illud non licet.

s ¶ Tolerantur. in quo caſu loquit̃ ſcõa auctoritas non pũt aliqs ꝛc.

t ¶ Operis euidentiaz. ℞ explicat notoriũ facti in quo caſu ꝛ duob⁹ premiſſis. ſ. cum ſunt cõdẽnati vel cõfeſſi in iuꝛ officia ipſoruz ſunt reſpuẽda. ℥. e. c. vlt.

Tanos. Cõis diuiſio ſecũda ibi: nos igitur. Ab. ſi.

u ¶ Cõueniuntur. i. iterrogantur.

x ¶ Teſtimonio. ſimpliciter dato ſine iuramento. Ber.

y ¶ Inter quos. ꝛ iõ magis preſumitur q vitaz illorum agnouerũt. xxiij. queſtiõe. i. paratus. ſupra de preſump. quoſdam. ꝛ capitu. quanto. ꝛ. xij. q. ij. qui ꝛ humanis. xvi. di. quod dicitis.

z ¶ Nec accuſator. ij. q. i. de manifeſta. ℥. de accu. euidentia. ꝛ. ſ. de ĩuran. ad noſtram.

a ¶ Celari. quia ſi vellet negatio nulla eſſet. C. de pe. qui ſententiaz. ff. de tribu. illud. §. pe.

b ¶ Non ex euidẽtia. ſi cõſtet aliquẽ habere ſuſpectam mulierẽ ſecũ i domo eoipſo vꝺ probata fornicatio. ſ. e. ſi qſq̃. ꝛ. c. clericos. ꝛ ſi publice eã detineat eoipſo ꝙuict⁹ eſt. vt i. c. clericos. alꝫ enim nõ poſſet eẽ certũ niſi p hmõi ꝓſump. ſ. ꝺ ꝓſump. lr̃is. ꝛ. c. iij. ergo ſi ℞ notoria nõ ſũt: ſed tñ fama ſit: teſtimonia requiruntur vt ſequitur in lr̃a.

c ¶ Teſtimonijs. ff. ꝺ teſti. l. iij. §. itẽ diuus. ꝛ. iiij. q. iij. §. alia ẽ fidef. i auc. de inſtru. cau. §. ſi vo. col. vi. valẽt tñ talia teſtimonia ad ifamiã alicui⁹: ar. ꝺ ꝙſe. di. i. iubem⁹. xxiij. di. c. i. ꝛ. ij. q. vij. cum paſtoris.

d ¶ Scãdalũ. ex ℞ vꝺ q pp ſolã ſuſpitiõez ſiue famã ñ ẽ ꝺicẽda purgatio niſi ſcãdalũ oriat. ar. ij. q. v. ꝓſbyter. ꝛ. iij. q. ij. audiuim⁹. ꝛ. ij. q. i.

a ¶ Nobis. mulierculas. xxxij. di. interdixit. ꝛ. lxxxi. di. cū ois.
b ¶ De illis psonis. ar. ꝯ. s. e. c. i. dic sup hac materia vt ibi notatū ē.
c ¶ Naturale. sic. s. de psump. cū in iuuētute. ꝛ. C. de epis. ꝛ cle. ē qui.
d Q ¶ Uo ad seipm no. q aliqs dr suspēsus quo ad se tm ꝛ nō quo ad alios ut glibet in peccato mortali cōstitutus: ut vi. di. testm. ꝛ. i. q. i. sacerdotes. i fi. s. de tē. or. c. vlt. ꝛ b. ꝛ. s. e. vsq. qsi qz tm ꝑtū ad se ꝛ quātū ad alios. xxxij. di. null⁹. ꝛ. c. ꝑter b. ꝛ. j. de symo. ꝛata. ꝛ b i fi. ꝛ. s. eo. vsq qnqz aliqs dr suspensus quo ad alios ꝛ nō quo ad se vt cū ciuitas vel villa est interdicta per ōlictū ciuiuz vel secularis ptātis: tūc clerici nō sunt suspensi quo ad se: quia in alio possūt celebrare nō interdicto: sic. s. de cle. peregri. tue.
e ¶ Euitari. ꝛ ita lz aliqs sit criminosus nō dz in officijs euitari ꝙdiu ab ecclesia tolleratur. ut s. e. ti. vsq duxit. ꝛ. xv. qō. vlti. c. vlt. nisi in tribus casibus sequētibus cum qs de hoc sit cōdemnatus vel i iure cōfessus vel euidētia rei sit factū notoriū de hoc satis dictum est. s. e. vestra.

Rubri. de cleri. cōiuga.

Uisuz ē. s. ō coha. cleri. ꝛ mulierū illicita: restat videre merito de eoruz cohabitatōe licita. ul' sic qr qnqz clerici habitant cum mulieribus sine figura matrimonij quādo qz vero ꝯcto mrimonio tō cū in ꝓcedēti Rubrica fuerit visuz de ꝓma cohabitatiōe an ꝛ qn̄ sit licita: merito subijcit ō se cūda: maxīe qa poterat dubitari nūquid clerici cōiugati possint tenere bñficia ꝛ gaudere ꝓuilegio clericali. ab. si.

Qui clerici.

Duo sunt dicta. Scōz ibi. Sed fi. ab. si.

f ¶ Relinquēda. ꝛ merito cōpellendi sunt vt ea dimittāt: qr vacare itelligunt ipso iur: vn̄ quo ad fcm̄ soluz sine possessione retorqueret ista cō pulsio: sic. j. de cōcess. ꝓbē. lras. ꝛ. c. cū nr̄is. ꝯrio. n. fcō iuri suo renūcia uerūt. ar. C. de fur. l. i. ar. ff. de tribu. q i beredē. §. eligere. sicut qs ipso facto renūciat ꝓuilegio clericali. s. de vi. ꝛ bo. cle. c. vl. j. de sen. ex. cū nō ab bone. ꝛ. c. cōtingit. ij. ar. ꝯ. xxxij. di. qui vero. ꝛ. xij. q. i. tua. illa ꝯria intelliguntur de misericordia: ꝛ hodie nō tenēt ipso iure. ergo clericus cōiugatus bñficium amittit: vt dictum est nec alicui cōiugato pōt cōferri. ꝛ si cōferatur dz ꝓuari ipso iure. j. c. pr. ꝛ. c. qō a te. ꝛ. c. sane. ꝛ. c. diuersis fallacijs. ꝛ ita ius cōe est qō hic statuitur.
g ¶ Dimittere. qr nō tenuit matrimoniū ꝛ ꝓuandi sunt bñficijs suis: nisi cū eis dispensēt. j. e. sane. ꝛ. xxviij. di. presbyterorum.

Sane. ¶ Dio ponit dictū. Secundo exceptio ibi: nisi. ab. si.

b ¶ Ad sacros. xxviij. di. nullū. xxxi. di. ante trienniū. Ber.
i ¶ Castitatē. seq̄strato mānionis cubiculo. lxxvi. di. eps bñdictiōez et b itelligo cū ābo pcesserint i dies suos: ut fiñ oi suspitiōe possint sepati manēt. als si eēnt iuuenes ñ possent ꝓmoueri nisi piter ad religiōez trāsirēt. j. de ꝙuer. cō. cū sit ꝑdit⁹. ꝛ. c. ad apostolicam. vel dic ꝓut no.

A Nobis tua fraternitas regsi uit: ꝛ infra. Cuz clericis quoqz nō ꝓmittas mulierculas[a] habitare: nisi forte de illis personis[b] existant in quibus naturale[c] fedus nihil permittat seui criminis suspicari. G Regorius. ix.

¶ Clericus cōcubinarius in officijs vitādus nō est nisi sit notorius.

Q Uesitū est de clericis in fornicatione, plapsis: si eorū sit officiū ꝑusquā penituerint audiēduz. Uerū ꝛ si quēlibet ꝓ mortali peccato quo ad seipsuz[d] cōstet eē suspēsum: nō debet tamē in officijs euitari[e]: qr quantuz ad alios ēt in casu ꝓposito suspēsus nō est: nisi peccatum buiusmodi sit notoriū per sententiā seu cōfessionem factā in iure aut per euidentiā rei que tergiuersatione aliqua celari non possit.

Rubrica de clericis coniugatis.

H Lexander. iij.

¶ Mrimoniū ꝯctuz p clericū existentē in sacris non tz sec⁹ in minoribus tz tūc cogit dimittere bñficiū.

Q qui clericorum infra subdiaconatuz acceperit vxores: ipsos ad relinquenda[f] beneficia ecclesiastica ꝛ retinendas vxores di. ec. compellatis. r Sed si i subdiaconatu ꝛ alijs supioribꝰ ordinibꝰ vxores accepisse noscunt: eos vxores dimittere[g] ꝛ penitentiā agere de cōmisso p suspensionis ꝛ excōicationis sniam cōpellere. pcuretis. I Dem ber. for. epō.

¶ Coniugatus ad adminīstratiōnē ꝛ ad ordines ecclesiasticuz vl' beneficium nō ꝓmouetur nisi castitatem ꝓmittat ꝛ nō sit bigamus.

S Ane: ꝛ infra. Prouideas attenti⁹: ne deiceps clericus cōiugatus ad ecclesiastica bñficia vel sacros[h] ordines aut adminīstratiōes ecclīasticas admittat. r Nisi forte castitatez[i] voueret ꝓpetuā ꝛ q vnicam ꝛ virginē[k] habuisset vxorem. I Dem verulañ. epō.

¶ Si clericꝰ in minoribꝰ bñficiatus mrimoniū ꝯbat ꝓuiatur bñficio ꝛ qō dedit ecclesie sibi restituitur.

Q Uod a te: ꝛ infra. Utrū clerici infra subdiaconatus ordinem cōstituti: qui cōtineri carnis ō uicti vicio ñ valētes[l] vxores accipiunt: ecclesiastico beneficio canonice debeant spoliari. r Id volum⁹ te tenere: q cum simul voluptatibꝰ ꝛ carnalibus desiderijs ac diuinis ꝛ ecclesiasticis obsequijs vacar̄ nō valeāt ob imundiciā[m] suā: ecclīasticis sacris indigne tractādis ecclesiasticis procul dubio bñficijs sunt priuandi[n]. r Sane si ecclesijs quibus intitulati fuerāt de possessionibus aut alijs bonis aliqua cōtulisse noscuntur: cum ab earundez ecclesiarum ministerio fuerint ꝛ beneficio sequestrati: ad ipsos recta via debent absque contradictione redire[o].

I Dem.

¶ Peracta penitentia dispensant episcopi cuz sacerdotibus qui matrimoniū de facto contraxerunt.

Q Ane sacerdotes illi qui nuptias contrabunt: que non nuptie: sed contubernia[p] sunt potius nuncupanda: post longam penitētiam ꝛ uitam laudabilem continētes officio[q] suo restitui poterūt: ꝛ ex indulgentia[r] sui episcopi eius execution̄ habere.

I Nocēti⁹ tertius nomiceñ. epiſcopo.

¶ Clerici in minoribus beneficiati qui matrimoniū cōtraxerunt beneficijs spoliantur.

O Uersis fallacijs: ꝛ infra. Accepimus aūt q quidem clerici tue dioce. qui matrimoniū cōtraxerūt ecclesiastica beneficia detinere cōtendūt: in quorum cōuersatione cythara[s] cum psalterio male concordant. r Cum ergo vir cogitet quō placere possit uxori: ꝛ ideo min⁹ q̄ dei sunt valeat cogitare: cū

j. de conuer. coniuga. cōiugatus. in fi. glo. que incipit nunquid.
k ¶ Uirginē. ar. q q corrupit vxorē suā añq̄ eā duceret ꝓmoueri nō ꝑt. xx iiij. di. curādū. ꝛ. c. ꝑcipim⁹. ꝛ ōspōsata dz eē i vginitate. xxx. q. v. q̄lis. ar. ꝯ. xxxiij. di. valētio. ꝛ. s. ō big. ōbitū. Quidā dicūt q iste ñ ꝓꝓmoueri sed vi⁹ē q pōt ꝓmoueri: qr cā i pediměti cessat qr iste ñ diuisit carnē suā i plres vn̄ bñ pōt ꝓmoueri. ar. predicto. c. valētmo. ꝛ debituz.

Q Uod ait. Sūmat vt i rubro ꝛ in hoc vltio ē casus no. ꝛ multū allegabilis. Cōis diuisio. Scōa ibi: id volum⁹. que subdiuidit in duas ptes. scōa ibi: sane. ab. si.

l ¶ Nō valētes. pp ꝙsuetudinē. qr difficile ꝙtinētiā ꝑuat q illicito cōcubitu se maculare ñ ōsinit. xxxiij. di. ꝯ. qō vo.
m ¶ Immūdiciā. que tñ castitas ē cū ꝓpa vxore. xxxi. distinicena: sz ꝺ appellat imūdicia quo ad obsequz eccle. vn̄ illi gb⁹licitū erat bre vxores tpe vicis sue ñ discedebāt de tēplo vt ñ iūgerent vxorib⁹. xxxi. di. tenere. sz bodie sem p est abstinendū vt ea. dis. §. cā. ꝛ. c. se. ꝛ. c. eos.
n ¶ Non priuandi. s. e. c. i. et c. ij. ꝛ. j. eo. diuersis.
o ¶ Redire. si. xvi. q. vi. ō lapsis. cognouim⁹. ꝛ. c. illō. s. ō renū. et trāsimissa. xvij. q. iij. c. vl. ff. ō col. illici. l. i. i fi. ar. ꝯ. q ñ ōbeāt ad eū redire. xij. q. ij. nulli lz. xvij. q. iij. sūt q opes. j. ō ꝙdi. ap. vex i auc. ō mōa. §. si vo reliques. col. iiij. sup ꝺ diuerse solutiōes recitari ꝙsueuerūt. Alliō ē cū qs sua spōte recedit. ꝛ tūc nihil ei restituit i quo cāu loquūt ꝯria. aliō cū iudicis auctē i quo cāu itelligitur ꝺ. c. ꝛ ꝙor. ꝺ signate. sz huic solutōi oppōit iste clpa sua ad būc casū puenit. ḡ dz sibi iputari. s. ō eta. ꝛ q̄. c. i. pp ꝺ dicūt qdā q ois dōatio fcā eccle vl' mōasterio tpe igressus tacitā bz ꝙditōez vt duret eo ibidē pseuerante ad istar dotz. C. ō rei vx. ac. l. vna. §. cū aūt. ꝛ. j. ō do. p⁹ di uor. re. nup. ꝛ sic clico fcēdēte quocūqz mō fstituūt ei sua. ꝛ idē i mōacho ut illa trāsferat ꝺo mōasterio ad qō trāsit: seq̄ē vbi aliqs dōat eccle ad illā ñ trāsiēs qr tūc ñ ꝛuocat donatio: qr pfecta dōatio ā pli⁹ ñ reuocat. xxij. q. ij. ñ. n. C. ō suo. dōa. l. ij. ꝛ. iij. ꝛ. l. gñaliꝛ. ꝛ. C. ō do. q̄ ſ ō mō ul' ꝙdi. pfecta: nisi aliq̄ ꝙditio i dōatiōe exꝑssa fuisz. j. ō ꝙdi. ap. vex vi⁹ vt q istō dcm̄ ō sit bēigita te ꝛ. ꝯria filia ō iur stricto. ul' ꝑt dici q si exꝑsse res donate sūt tpe igressus nūq̄ sūt postea restituēde. ar. C. si pē. ap. mor. iteruēit. l. iij. ꝛ. C. si re⁹ ul' acc. mor. fu. l. vl. nisi gr̄az vellz facē clicis. Si vo tacite tē se quūt pſōaz ꝛ sic ꝑt itelligi qō ꝺ dr: qr bōa st accessoria. ꝛ i ꝑncipale sequūt.
p S Ane ꝙtubernia. ipropie iter ꝓnos ꝑprie dicunt ꝙtuberuia. C. ō iceſ. nup. cū ancillis. de pena filioꝝ taliū bēs. xv. q. vlt. cum multe.
q ¶ Offō. ar. ꝯ. xxviij. di. ꝑsbr. Sol. illud ō rigore ꝛ añ pniaz ꝛ ꝺ ō gr̄a ꝛ p⁹ pniam pactā. r ¶ Ex idulgētia. ꝛ sic eꝑi pñt cū talibus sacerdotib⁹ dispensare q ꝯbūt i sacerdotio. ar. ꝯ. s. de biga. nup. Sz illō itellige ō eo qui ꝓmo in laicali hītu habuerit vxorē ꝛ postea sacerdos ꝯcit: ille tāq̄ bigam⁹ reputat ꝑ itētiōez cum opere subsecuto: vn̄ non pñt ibi eꝑi dispensare: ꝺ vo de his tm̄ qui cōtrahunt post ordinē sacrum ꝛ cum virgine.

D Uersis. Auferēda sūt clico bñficia q̄ bēbat tpe ꝯct⁹ mrimōij: col lata vo postmodū sciēter p eꝝ p cūdē aufer ri nō pñt lz p supiorē. b. d. alr q̄ i rubro. Dimidit nā ꝓmo narrat fcm̄ qō scōo ꝙbat ibi: cū ergo. duas rōnes reddēs ꝛ illud p dioce. corrigi mādat vnū casuz excipiēs ibi. ab. si.
s ¶ Cythara. p cythară itellige vitā actiuā seu laicalē. p psal. itellige vitā

cõtẽplatiuã siue clericalẽ: sed aliqs nõ posset eẽ simul cõtẽplatiu⁹ ⁊ actiu⁹: ⁊ sic cõiugat⁹ eccleſiã bẽ nõ dz: qz nõ bñ cõueniũt. ſ. eo. quod a te.

a ¶ Diuiſis. qz plib⁹ itẽtus miꝰ ẽ ad ſingla ſenſus: ⁊ dũ ad vtrũqz feſtiat neutrũ bñ pficit. xvi. q. i. pſby. C. ó aſſeſ. nẽo depiſ. xxviij. di. ó firacuſane.

b ¶ Nõ p te. ar. qꝰ nẽo ꝑt venir ꝑ fcm ſuũ. ſi. ó ſi. pſby. veniẽs. xij. q. ij. mõe m⁹. ff. ó adop. p⁹ mortẽ. ⁊. ff. ó ſui. ru. ꝓdi. p fũdũ. ar. ꝓ. ſ. de elec. noſti. j. ó pbẽ. cũ non ignores. j. ó re. ec. ñ alie. ſi qs ꝓſby. lvi. di. penitẽtes. ⁊. xxx v. q. ix. qꝰ qs. ⁊. c. qꝰ qs ꝓmiſit. ⁊. C. ó agri. ⁊ cẽſi. quẽad. li. xi. Ad b dic io. qꝰ vbi agit ó reuocatiõe rei male aliẽate idẽ q aliẽauit ꝑt repetef qñ glibz i aliẽatiõe rei eccliaſtice audir volẽs ꝓdicef. xij. q. ij. ſi liceat tm̃ pape: tũ i fauorẽ ec clie. tũ i odiũ illi⁹ q recipit rẽ eccl'ie min⁹ legitie. vbi vo agi tur ó repetitiõe bñficij ſec⁹ ẽ: ⁊ b iõ ne det via male volẽti b⁹ reuocaf libtates ſuaſ ut. xvi. q. ij. niſi. ⁊. C. ó dõa. ſi qs argẽtũ. §. ſi. ⁊ qz b ẽ tm̃ fauoꝛ ⁊ nõ odiũ. lau. dixit qꝰ vbi fa ctũ reprobaꝛ a iur̃ ille idẽ qui fecẽ põt venir ꝑ fcm̃ ſuũ niſi in penã ei iterdicaꝛ vt b i vere cũdiã epi b fit q ſciẽter talib⁹ ꝓtulit bñficia. Ubi ãt fcm̃ nõ tz ex alia cã puta i recõi ibi q ꝓceſſit ꝓ põt venire ꝑ: vt i. l. p fũdũ. qz qõ ſuuz ꝓpriũ erat ꝓceſſit. c. illõ ueniẽs. loquitur diſpẽſatiue: ⁊ illõ ſoluiꝯ ibi. c. monem⁹. itelligiꝯ poſtꝯ iã ó poſit⁹ ẽ alienat⁹ ne ſit ꝑ. c. illõ quod quis cõmiſit.

c ¶ Spoliãdos. ſz qs ꝓferet il la bñficia poſt ſpoliatiõez cre do qꝰ ꝓferri debeãt ꝛz diſt. il li⁹. c. ſ. ó ele. cũ i cũctis. i fi. ⁊ c. nihil ẽ. vt ſi canonici ꝓſenſe rũt epõ p arebiep̃z ꝓferant ſi nõ ꝓſenſerũt p caplm̃ ꝓferãt: ⁊ q in illis bñficijs i gb⁹ cõuo noluitur ptãs capli ad epm̃ ⁊ ecõuerſo in alijs p archiep̃m per quẽ iſti remouentur.

¶ Am olim. Hic eſt caſus no. Cõis diuiſio. ſecunda ibi: nos igiꝯ. ab. ſi.

d ¶ In minoꝛib⁹. vt. xxij. di. ſi quis eorum.

e ¶ Uotũ ꝓtinẽtie. xxxi. di. ni cena. ⁊. c. qm̃. ⁊ alr. Et ſic eſt ar. ex b qꝰ occidẽtales clici vo to ad ꝓtinẽtiã tenenꝯ. qõ gdã negãt dicẽtes qꝰ tm̃ ex ꝓſtõne eccl'ie b fit ar. lxxxix. di. cũ in ꝓterito. vñ dicũt qꝰ papa ꝑt diſpẽſare vt aliqs ꝯberet i ſa cro ordine ẽt ſi concederet qꝰ ꝯ votũ diſpẽſare non poſſet. Ain. dicit qꝰ vbi cleric⁹ in oꝛ dinũ ꝓmotiõe exꝓmit votũ tenef ad id: ⁊ ſi papa diſpẽſaret i b ꝯ votũ di pẽſaret. Si vo nõ exꝓmit ſi ꝓmouẽdus ẽ iuriſpit⁹ eodẽ mõ teneret. Si vo ẽ iuris inſci⁹ nõ nõ tenef ex voto: ſz ex ꝓſtõe. Et ſi papa diſpẽſat cũ tali nõ i telligiꝯ diſpẽſare ꝯ votũ: ſz ꝯ ꝓſtõnẽ eccl'ie. tũ nõ diſpẽſat qꝰ aliqs i ſacro oꝛ dine ꝯbat. illõ vez eſt qꝰ ex ꝓſtõne eccl'ie itroductũ ẽ ut q ad ſacros ordines vult ꝓmoueri ꝓus cõtinẽtiã oz ꝓfiteri exꝑſſe. xxviij. di. c. nullum. aut ẽ taci te: vt ea di. diaconi. ar. eo enĩ ipõ qꝰ qs ꝓmouef ad ſacrũ ordinẽ tacite intel ligiꝯ vouere cõtinentiã. ⁊ ſi nulla fiat mẽtio de voto continentie.

f ¶ Repugnet. ſic gꝯ ꝓſuetudo facit aliquẽ ineligibilẽ q alꝰ eligibil'ẽ: ſic ⁊ q le gitim⁹ ẽ ad mrimoniũ ꝯbẽdũ p ꝓſuetudinẽ fit illegitim⁹. j. de cogna. ſpiri. ſup eo. xxxij. di. placuit. ⁊ ſic ꝓſuetudo artat ⁊ ãpliat iuriſditiõez. ſ. de of. lega. qõ träſlatiõez. ff. qꝰ vi aut clã. l. iij. §. nõ tm̃. Et ſic ꝓſuetudo i electõe ꝑcipue ꝓſiderat. ſ. de cau. poſ. cũ eccl'ia. ⁊. ſ. de ꝓſue. cuz dilect⁹. ⁊. xxxiij. q. i. pudẽda. ar. ff. de decur. nõ tm̃. ar. ſ. de ꝓſue cũ venerabilis.

¶ Dãnes. Dño pomꝯ qõ. Scõo pape diffinitio ibi: qm̃ igiꝯ. ab. ſi.

g ¶ Tõſurat⁹. ꝓulegia. xvij. q. iiij. ſi qs ſuadẽte. C. de epiſ. ⁊ cle. l. ij.

b ¶ Nõ põt. ar. ꝯ qꝰ clic⁹ ẽt nõ tõſurat⁹ gaudet ꝓulegio clicali vſqz ad tri nã admonitionẽ. ſ. de ſen. ex. ſi vo aliqs. ⁊. c. in audiẽtia. ⁊. c. ꝓtingit. Imo nec poſſet renũciare. ut. c. ꝓtingit. ⁊. ſ. de fo. compe. ſi diligẽti. ℊ multoforti⁹ tõſurat⁹ retinet ꝓulegiũ: ⁊ cleric⁹ vxorat⁹ tenef portare co ronã. ſ. de vi. ⁊ ho. cle. cleric⁹. De quo ℊ ꝓulegio itelligiꝯ. Dicas qꝰ ñ logtur ó illo ꝓulegio. xvij. q. iiij. ſi qs ſuadẽte. qz cleric⁹ tonſurat⁹ vo lẽs vti ꝓulegio clericali ẽt vxorat⁹ bñs itẽtionez redeũdi ad clericatũ illi ꝓulegio nõ põt renũcia re ꝑcipue ſi recipiat bñfi ciũ eccl'iaſticũ. ut pz ꝑ iu ra ꝓdcã ⁊ talis tenef por tare tõſurã. ſ. de vita ⁊ ho. cle. cleric⁹. cũ cleric⁹ ẽt depoſit⁹ teneaſ viue re ꝛz regulã eccleſiaſticã lxxxi. di. dcm̃. vbi cleric⁹ ꝯiugat⁹ nullũ ꝑcipit bñ ficiũ eccleſiaſticũ ⁊ q nul lã ſpẽ bz redeũdi ad cl'icatũ nullo ꝓulegio cl'icali gaudere dz: nec ẽ ꝓpel lẽdus aliqd ó clico ꝯde re: ut ille q ꝯbit cum vi dua. lxxxiiij. diſti. gſqs. vñ iſte ñ erat ꝓpellẽdus ad tõſurã cũ nullũ bñfici uz eccl'iaſticũ bũit. j. e. c. vl. qõ ℊ dic ẽt tõſurat⁹ ꝓ uilegio nõ ꝑt cl'icali gau dere itellige ó ꝓulegio qõ cl'ici bñt ne vexentur aligb⁹ exactiõib⁹ i ꝓſona vl'reb⁹ ꝓpꝛijs. vt. C. de epi. ⁊ cle. l. ij. ℏ ꝓulegiũ ꝓdit cleric⁹ p⁹ trinaz ad monitionẽ. ſ. ó vi. ⁊ ho. cle. c. vl. j. e. er pte. ergo multo forti⁹ ꝯiugatus ⁊ tõſurat⁹ q exercet negocia ſeclaria iſto ꝓulegio gaudef nõ ꝑt ſicut iſte ó quo logf ocre. ¶ Priuilegiũ cleri. i mltis ꝓſiſtit ⁊ lz i vno amittat: in alio adhuc retinetur.

i ¶ Am decorem. ad mittatis. ſic. ſ. e. ſane.

k ¶ Dimiſſis. qz ꝯiugati ſimplicia bñficia poſſide re nõ põt: ⁊ iõ eis ſunt ꝓ nãdi. ſ. e. c. i. ⁊. c. diuer ſe. ⁊. c. qꝰ a te. ⁊. c. ſãe. b.

l ¶ Scãdalo. ob b ſoluz qñqz ꝛpellit qs a bñficio j. ó pbẽ. cũ teneamur. qz nihil cũ ſcãdalo faciẽdũ ẽ. ſ. de pſcri. nihil. pdeſt. ſ. de tẽp. oꝛ. ad aures.

¶ Xparte. Cõis diuiſio. Scõa ps ibi: cũ igitur. ab. ſi.

m ¶ Cõſuetz iuſticijs. ꝑ tertu bmõi cl'icatus ócli nãt ſubire iudiciũ regle nec volũt ibi: rñdere ali cui cõquerẽti.

n ¶ Obſeqjs. i. angarijs ⁊ pangarijs a qb⁹ clici dñt eẽ imunes. j. ó imu. ec. nõ min⁹. C. ó epi. ⁊ cle. l. ij. ⁊. xvi. q. i. §. nouarũ.

o ¶ Que ſũt dei do. vba iſta ſũt. xxiij. q. viij. §. ecce. i fi. ⁊. c. ſe. vñ eccl'ia de agris ſuis tributũ ſoluit ipatoꝛi. xi. q. i. ſi tributũ. ⁊. c. magnuz. xxiij. q. vl. tributũ. ⁊. c. ꝓnioꝛ.

p ¶ A talib⁹ iuſticias. ⁊ ſic pz qꝰ clꝯus ꝯiugatus ⁊ tõſurat⁹ nõ gaudet ꝓulegio cleri. vt. ſ. e. Jo. De hac materia dic ut ibi. imo ⁊ clerici nõ cõiugati pdũt boc ꝓulegiũ poſt tri nã admonitionẽ dũ ſe imiſcent negocijs ſecularib⁹. vt. ſ. de vi. ⁊ bo. cle. c. vlti. itẽ ar. ꝯ. j. de ſen. exco. contingit. Solue vt ibi.

q ¶ Conſultationi. cõſtitutus. Ob boc ſubũt qdã. ar. qꝰ pp mino ꝛẽ etatẽ excuſef ne portet coꝛonã. ſed b nõ eſt verũ. vñ dicas maxime. ut. ſ. e. Jo. vbi de boc.

r ¶ Non eſt cogendus. qz licituz eſt ei renunciare buic ꝓuilegio clericali: cum nullum recipiat bene fi cium eccleſiaſticum: vt dicit decre. Jo. an.

Rubrica de clericis nõ reſidẽ. Quia clerici nõ ſolũ inboneſte viuũt ſe ctando mulierum conſortia: ſed etiam in beneficijs eorum non reſidẽ do ⁊ fructꝰ eorum capiendo: merito ſubijcitur hec. Rubrica. Ab. ſi.

moleſtes: dũmõ nulluz ꝑcipiat be neficiũ eccleſiaſticũ cui⁹ rõne teneaf clericalez deferre tõſuraz: qz cũ euz oporteat ſecularib⁹ negocijs immi ſceri: tonſura ipſius ſecularia exer centis videref ꝓfecto in miniſterij nr̃i vituperiũ redũdare. ¶ Dez.

¶ Uxorati non admittũtur ad ec cleſiaſticas dignitates: ⁊ coguntur dimittere quas habent.

QUam decoꝛez: ⁊ infra. Eos q ſunt publice vxorati: non ad mittatis decetero ad eccleſiaſticas dignitates: dimiſſis[f] ab eis ꝓs non pñt ſine prauo exẽplo ⁊ graui ſcan dalo[l] retinere. Ho. iij. Ro. quondam regine anglorum.

¶ Clerici coniugati in rebus ſuis non gaudent priuilegio clericali.

ΘXpte tua fuit ꝓpoſitũ: qꝰ non nulli litterati terre tue habitu ⁊ tõſura clericali relict⁹ publice du cũt vxores: ⁊ infra. At tñ conſuetis iuſticijs[m] ⁊ debitis obſequijs[n] te de fraudẽt tõſuraz reſumũt abiectã: ⁊ infra. Quidaz ẽt accepta prĩa toſu ra ſimiliter cõtrabũt: ⁊ eandez ton ſuraz deferunt vt eodem pretextu excuſari valeãt a predictis: ⁊ infra. ¶ Eum igitur reddenda ſint q̃ ſũt ceſaris ceſari: ⁊ que[o] ſunt dei deo: equanimiter duximus toleranduz vt a talibus[p] iuſticias ꝺbitas velut ab alijs vxoratis exigas ⁊ ſeruitia conſueta. ¶ Dem.

¶ Si cl'ic⁹ i miꝰ militet nõ ẽ co gẽd⁹ ꝺferre tõſurã vl' hꝫ cl'icalez.

OT ꝓſultationi tue breuiter ſa tisfiat: rñdem⁹. R. miles tue dioceſis q olim quũ in minoꝛi eſſet ꝓſtitutus⁹ etate tonſuraz tantũ ⁊ co ronã clericalez aſſumpſit: nõ eſt co gendus[r] deferre habitũ clericalez.

Rubrica de clericis non reſidentibus in eccleſia vel prebenda.

EX concilio ſardicẽſi.

¶ Epiſcopo non lz ſine licẽtia pape trãſire ad aliũ epatũ ipſum acce ptãdo alias ꝓuatur bũo ⁊ ambito

n ¶ On liceat. Hoc itēdit cū glo.i. vt in rubro. primo ponit dcm̄.scō rō:ibi.māifesta.tertio rōis rō:ibi. cū null⁹.ab.si.

a ¶ Trāsire. sine lnia dñi pape.vt.i.q.i.si qs. als perderet babitā vel ambitā.s.de trāsac.inter corporalia. ꝛ.c.q̄to. nec alij iferiores sine lnia sui epi.s.de renū.admonet.

b ¶ Causa.s.ābitio maioris dignitatis.ꝛ ē hic ar. dubia in meliorē partez eē iterptanda.s. de ele. c.ij. Ar.ō.j.de reg. iur. estote. ꝛ.ff.de reb⁹ dub. quotiens.l.ij.

c ¶ Ad minorē. nec tñ illud est faciendū. qz q crescit de minori ad maius crescere dz.xciiij.di.legimus in fi. ꝛ.s.de trāſ.c. i.ꝛ.lxxiij.distin.c.gesta. ar. facilius.n. dispensat vt qs trāseat ad maiorē q̄ ad parez vel ad minorem pp maiorem vtilitatem.s.de transla.lz.

¶ Ex gestis. Ter.iste est multū no.primo narrat depositionem cardinalis.secūdo ei⁹ cām ibi.eo quod. Ab.si.

d ¶ Ab oībus.i.oīb⁹ approbantibus suā depositionē.qm̄ solus papa ipsum deposuit.

e ¶ Depositus.i.a dignitate sua remotus eo primo monito legitime vt rediret. j.eo. inter quat tuor.ꝛ.c.vlt.ꝛ als nō dz prinari quātūcunqz vagabundus discurrat.j.e. ex tue.

¶ Via nonnulli. Tria facit.primo ponit vnū vitiū. scōo adhibet remediū ibi.cum igitur. tertio iponit penaz ibi.qō si.Ab.si.

f ¶ Dignitates. dignitas dr̄ q̄nqz quedaz progatiua in eccliā q̄ alio nomīe psonat⁹ appellat vt bic. ꝛ.s.ō rescrip.ad aures.ꝛ j.de pben. de multa. qñ qz tñ accipiť pro seculari progatiua.xxiij.q.v.ad ministratores. xliij. di. c.i. Interduz pro ptāte accipiť.ff. ō offi. questo. l.vnica.i pn. Interdū p ordie.iiij.di.ōniqz. Qñ qz pro cōditione accipiť vestire.n.debet fructuari⁹ suos p̄m dignitatē eorū.i.cōditionē.ff. ō vsuf. ꝛ quēad.qs vtak.sed ꝛ si quid.§.i. De pena istorum q retinent plures dignitates.habes.j.de pben.de multa.ꝛ.s.de elec.dudū.ij.ꝛ.j.eo.cōquerente. Vin.

g ¶ Instituta. vt.xxi.q.i.p to.ꝛ.x.q.iij.vnio. ꝛ.xvi.q.vlti.p laicos. ꝛ.lxxxix.di.singula.ꝛ.s.de eta.ꝛ q̄li.eam te.et.j.e.cōquerente.

b ¶ Vix.xv.q.i. presbyteros.et.C.de assess.nemo.

i ¶ Per seipsaz. hoc qdē ius cōe ē: vt in ea eccliа in q̄ ititulat⁹ ē debeat deseruire.xx.q.i.c.i.ꝛ.lxx.di.scōz.ꝛ.lxxi.di.clericos.ꝛ.xci.di.eleutherius. qñqz tñ i casu pōt qs seruire p vicariū: vt cū parochialis ecclesia annexa ē dignitati vel pbende.j.de pben.extirpāde.§.q vero. ꝛ.c.ex posuisti. Sūt añt q̄dā q̄ p alios fieri nō pñt de iure ut offiū i ecclesia nisi in casib⁹ vt dixi vt bic pz.ff.de solu.iter artifices.ꝛ.s.ō off. dele. qm̄ apostolica.§.ij.ar.ij.q.iij.§.abolitio. Quedā vero sunt q̄ p alios possunt.C.de cadu.tol.l.vna.§.finautem.

k ¶ Priuetur.j.de pben.de multa.ꝛ.s.de elec. cū in cūctis.ꝛ ibi augetur pena.ꝛ dic priuetur ea vice.

¶ Erlatum. Prio ponit excessus.scōo puisio ibi.cū igit. Ab.si.

l ¶ Concilio.s.c.proxi.

m ¶ Cōtradicit. ipso facto recedēdo scilicet

n ¶ Cū effectu. No.q̄ vba cū effectu sūt accipiēda. de peni.di.i.§. hec aū vba.ꝛ.ff.ne gs eū q̄ i ius voc.vi exi.si p aliū.§.docere.ff.qō gsqz iur.l.i.§. hoc aūt.C.cōia ō le.l.ij.ꝛ.xvij.q.iiij.si qs suadente.ꝛ.xxiij.di.psalmista. xvi.q.i.canonib⁹.ver.custodes chartaꝝ ꝛ.ix.q.ij. istituti. ex quo.n. ititulati sūt debēt ei ppetuo pmanere.lxx.dist.sanctoꝝ.ꝛ.lxxi. di.c.clericos.ꝛ.xx.q.i.c.i.

o ¶ Amoueri.j.de pben.qz i tm̄.ꝛ.c.cū nō ignores. pmissa tñ admonitiōe.j.e.iter.ꝛ.c. vlti.ꝛ.c.ex tue.

p ¶ Prelatoꝝ.cleric⁹.n. sine lnia sui plati abesse non dz ēt ex iusta cā studiorū: vt bic pz sine alijs iustis causis puta cā pegrinationis.de cōse. di.v. nō oportet. vel pro negocijs suis.vij.q.i.presentiuz.ergo multo minus abesse debet ex non iusta causa.

q ¶ Diffugiū.ar.ō.s.ō ap. p uenit.ij.Sol.bic logť de eo q̄ bz curā alaꝝ.ꝛ q̄ exp̄sse pmisit residere ibi de simplici bñficio ꝛ de eo q̄ exp̄sse nō pmiserit residere:ibi tñ pendente appellatōe p aliū deseruit in ecclesia de beneficio illius.

r ¶ Decreti.de hoc no.s.e.c. proxi.Ber.

s ¶ Fraternitati. q̄mēdatijs:lre q̄mēdaticie sue dimissorie dicunť q̄ clericus dimittiť ꝛ absoluitur a ptāte sui epi i q̄bus pbibet testimoniū ō vita ꝛ ordinib⁹ illi⁹. De istis lris bē.lxxi.dist.c.pmaꝰ.ꝛ.c.exneo. ꝛ duob⁹.c.se.ꝛ sine istis lris eps nō dz cliczuz recipe alteri⁹ epi vt ibi dicit. nec ordinare nec retinere: vt lxxij.di.p to.ꝛ cleric⁹ sine lnia sui epi eccliaz suā dimittere ñ dz.s.de renū.admonet. Itē dicunť dimissorie q̄ dank appellātib⁹ q̄ vulgo apostoli dicunť.ff.de v̄.sig.dimissorie.

¶ Inquerente. Primo ponit ipetrātis querela.scōo cōmissionis forma: ibi.fraternitati.Ab.si.

t ¶ Vite. verbo victus vestis etiaz continet.ff. de ver. sig. verbo victus.

v ¶ Necessaria. vñ pot⁹ fuit sibi subueniendū.ar.j.de censi.lz.ꝛ.C.noua.vecti.l.i.ꝛ.x: q.iij.vnio.

x ¶ Percipe. ad bāc non se,refert papa i seq̄ntib⁹. ꝛ hoc iō q: tps collatiōis illō opponi eoꝝ postea.viij.q.ij.dilectissimi. ex quo p̄sentit in euz: lz pauptate laboret nō pōt dissentiri.xci.di.cleri.

y ¶ Sufficiētia. in hac sufficiētia p̄siderank plura: nobilitas: sciētia: q: tales psone maioribus redditib⁹ sūt honorāde.j.ti.pr.de multa.in fi.dignitas p̄sideranda ē ff.de vsuf.sed si qdē.§.i.ita q̄ possit sufficere sibi ꝛ suis ꝛ bospitalitatē seruare ꝛ iura eccliа alia soluere.j.ti.pri.de monachis.

z ¶ Deseruiat. qōcūqz istoꝝ p̄stiterit sufficit ad repulsionē ipi⁹.ar.s.ō rescri.iter cecera.ꝛ sic pz q̄ cleric⁹ residētiā facere dz i eccliа sua. als pōt ea ō iure cōi puari.s.ō ap.puenit.ij.ꝛ.j.e.iter.ꝛ.c.vl.ꝛ p̄cipue cū bz i eccliа alia quā dignitatē.j.e.ex pte.nec i abñtia aliqd p̄cipe dz.j.c.pri.ar. nisi p̄sentudo i p̄riū se bēat.s.de p̄sti.cū oēs.ꝛ.j.e.ad audiētiā. ar.q: ibi ius cōe fuit iuramēto firmatū. Et est arg.q̄ de iure cōi nullus pōt bre plura bñficia quoꝝ alteꝝ sufficiat.j.ti.pri.cū teneamur.ꝛ.s.de rescrip.cū adeo.

¶ Decetero. Ponit dcm̄ a quo excipit ibi.nisi. ꝛ hoc dicit. Qui ē i suitio epi p̄cipit fructⁿ bñficij tāq̄ residēs p̄ter distributōes quotidianas vel sic vt in rubro.Ab.si.

¶ In seruitio. No.q̄ q̄ ē i seruitio epi p̄ pñte reputať quo ad p̄ceptionē bñficij: ꝛ ecclesie seruire ītelligiť. ar.vij. q.i.scire. ꝛ.xvi.q.i.similiter. ꝛ.xij.q.ij.hoc huius placiti. ꝛ.j.eodem ad

¶ On liceat epo de ciuitate sua transire ad aliā. Manifesta est eniz cā p̄ qua facere hoc attētat. Cū nullus sit iuētus epūs qui ad minorez de maiori ciuitate transiret. Leo quartus.

¶ Deponit cardinalis qui in suo titu. non residet.

Ex gestis: ꝛ infra. In synodo anastasius presbyter cardinati. beati marcelli ab oībus canonice est depositus. Eo quod paro chiam suā per annos q̄nqz contra canonū instituta deseruit: ꝛ in alienis vsqz hodie demoratur.

Ex concilio laterañ.

¶ Vni plures dignitates vel ecclesie p̄ferri nō debēt: ꝛ ecclesia est cōferenda illi qui rādere ꝛ regere valeat per seipsum: alias perdit ecclesiā ꝛ donās cōferēdi ptāte priuat.

Quia nōnulli modū auaricie nō postponētes dignitates diuersas ecclesiasticas ꝛ plures ecclesias parochiales cōtra sacroz canonum instituta nituntur accipere: vt cum vnum officium vir implere sufficiāt: stipēdia sibi vendicēt plurimorum: ne id decetero fiat districtius inhibemus. Cum igitur ecclesia vel ecclesiasticuz ministerium committi debuerit: talis ad hoc persona querať: que residere in loco ꝛ curaz eius per seipsam valeat exercere. Quod si aliter actum fuerit: ꝛ qui receperit quod contra sacros canones accepit amittat: ꝛ qui dederit largiēdi potestate priuetur.

Alex.iij.eborac.archiepo.

¶ Presentatus ad ecclesiam nō confirmatus si apparet q̄ nolit residere nō debet institui per superiorem: cōfirmatus autem ꝛ ex nō iusta causa residens priuetur appellatione remota.

Perlatum ē nobis: qō cuz in laterañ.cō. statutuz sit: vt persone tali ecclesia vel beneficiū ecclesiasti cum cōferatur que residere i loco ꝛ curā eius per se valeat exercere: nōnulli ad ecclesias p̄sentati hoc se posse affirmant: sed efficere contradicūt: ꝛ infra. Cū igitur uerba accipiēda sunt cuz effectu: tales si p̄sentati fuerint nō debēt admitti ꝛ admissi poterunt amoueri: ni si forte de licentia suoꝝ prelatoruz vel studio litterarum vel pro alijs bonestis causis cōtigerit eos abesse. nec patrocinari debz eis appellationis diffugium si cōtra hu iusmodi intentionem decreti fuerit interiectum. Idem.

¶ Breue est nec potest breuis sūmari.

Fraternitati.t.ꝛ infra. Preterea clericū alterius diocesis absqz cōmēdaticijs litteris sui epi scopi non debes recipere: nisi pro eo receperis ab apo.sc.mādatum. Idem.

¶ Qui non residet in beneficio ēt modice estimatiōis illo priuatur.

Onquerente nobis. R. p̄sbytero accepimus quod. B. clericus ab eo pro ecclesia sua: ō qua vite necessaria vir potest percipere annuatim.xx.solidos extorquere conatur: asserēs beneficiuz istud in eadem ecclesia sibi fuisse collatum: ꝛ infra. F.T. mandamus quatenus si tibi constiterit quod dictus. B. habeat ecclesiastica beneficia sibi sufficientia: vel quod eidē ecclesie non deseruiat: sibi super p̄scripto beneficio silentium sub lato impedimento appellationis imponas. Idem.

¶ Qui est in seruitio prelati fingitur residere.

Decetero: ꝛ infra. Statuim⁹ ne canonicis donec in seruitio suo fuerint q̄cquā subtrabi debeat vel auferri: quod cōmunitatis sibi bñficio debetur. Nisi for-

¶ Sufficiētia. in hac sufficiētia p̄siderank plura: nobilitas: sciētia: q: tales p̄sone maioribus redditib⁹ sūt honorāde.j.ti.pr.de multa.in fi.dignitas p̄sideranda ē ff.de vsuf.sed si qdē.§.i.ita q̄ possit sufficere sibi ꝛ suis ꝛ bospitalitatē seruare ꝛ iura eccliа alia soluere.j.ti.pri.de monachis.

¶ Deseruiat. qōcūqz istoꝝ p̄stiterit sufficit ad repulsionē ipi⁹.ar.s.ō rescri.iter cecera.ꝛ sic pz q̄ cleric⁹ residētiā facere dz i eccliа sua. als pōt ea ō iure cōi puari.s.ō ap.puenit.ij.ꝛ.j.e.iter.ꝛ.c.vl.ꝛ p̄cipue cū bz i eccliа alia quā dignitatē.j.e.ex pte.nec i abñtia aliqd p̄cipe dz.j.c.pri.ar. nisi p̄sentudo i p̄riū se bēat.s.de p̄sti.cū oēs.ꝛ.j.e.ad audiētiā. ar.q: ibi ius cōe fuit iuramēto firmatū. Et est arg.q̄ de iure cōi nullus pōt bre plura bñficia quoꝝ alteꝝ sufficiat.j.ti.pri.cū teneamur.ꝛ.s.de rescrip.cū adeo.

¶ Decetero. Ponit dcm̄ a quo excipit ibi.nisi. ꝛ hoc dicit. Qui ē i suitio epi p̄cipit fructⁿ bñficij tāq̄ residēs p̄ter distributōes quotidianas vel sic vt in rubro.Ab.si.

¶ In seruitio. No.q̄ q̄ ē i seruitio epi p̄ pñte reputať quo ad p̄ceptionē bñficij: ꝛ ecclesie seruire ītelligiť. ar.vij. q.i.scire. ꝛ.xvi.q.i.similiter. ꝛ.xij.q.ij.hoc huius placiti. ꝛ.j.eodem ad

audiētiã.ar.ff.de excu.tu.iurisperitos.ꝛ.C.de excu.tu.l.vl.ꝛ q est in seruitio pape p pñte habeꝫ.j.e.cũ dilectus. a ¶Victualia.hmõi victualia sine distributõe nõ dant studẽtibus in theologia.j.de preben.licet.

Ex parte. Cõis diuisio.scda pars ibi.qꝫ nolumus.ab.

b ¶Per decẽ annoꝝ.ꝛ ita vt ecclesiã hẽ p derelicto: p minus spaciũ priuari potuit.s. eo.c.ij. ꝛ.vij.q.i.pñtiũ.tñ primo dz moneri vt redeat.j.e.c.pr.ꝛ c.iter.ꝛ.c.vl.alꝫ nõ dz pduari iure suo ñ citatꝰ nõ puictꝰ: vel pfessus: vel p ptumaciã abñs s.de maio.ꝛ obe.c.iter ẽttu oꝝ. imo ꝛ si esset vagabũdus pmo ad ecclesiã suã citari dz. j.e.ex tue.Et sic pz q ẽptocũ qz tpe aliqs fit abñs ab ecclia sua:semp ẽ monẽdus vt redeat.Tñ si alibi se ītitulari permisit: secũdũ bñficiũ recipiendo ipso iure vt vacare pmũ: põt qz pduari ipo iure ẽptũ ad possessionẽ.j. de cõcef.pben. lfas.ꝛ.c.cum nostris.

c ¶Officio.qõ sit offiñ decani ex psuetudine potiꝰ colligit ꝛ sic decanꝰ ad residentiã tenet alꝫ priuat decanatu: vt h pz.

d ¶Ex tunc.i.nisi redierit ad terminũ sibi prefixũ.ex tũc.i. post terminum.

e ¶Concedimꝰ.nisi iustã cãm onderit:ẽre venire nõ possit j.e.c.inter.ꝛ.c.vl.

Qualiter. Cõmunis diuisio.secnnda ibi. discretioni.Abbas siculus.

f ¶Quadriẽnium.imo vltra annũ abesse nõ dz:nisi iussio i pialis eũ detineat. ī auc.qõ oporteat epos ad ordi.§.illõ ẽt diffinimus.col.i.ꝛ in auc.õ san.epis.§.iterdicimꝰ.col.ir. tñ ẽpdiu nõ renũciat clericus semp ẽ.ꝛ lz vaget nõ bz eccle siã p derelicto:nisi ẽbat ẽtiã negociatõez:ut si fiat miles.vel si ẽbat mrimoniũ:ut.s.õ cle. psug.c.i. vel nisi admonitus nõ redierit:vt.j.eo.ti.c.pri. ꝛ.c.vl.ꝛ.vij.q.i.peruenit.

g ¶Redierit. sufficit si reuersus fuerit tpe receptõis lfarũ vel vsqꝫ ad mensez reuertat post exceptionẽ.qõ ẽ notabile vt tps receptiõis psideret. ar.s.de fo.ppe. licet. ꝛ.s.de ap.super eo.ꝛ.j.ti.pri.dilectus.ij. vbi de hoc.s. de rescrip.eã te.ꝛ.j.de vsur.qꝫ frustra. Jn lfis ꝫ vsurarios cõsideratꝫ tps subsequens nõ tps date.ar.ꝫ.s. õ rescrip.eã te. ꝛ.c.constitutus.

b ¶Post mẽsez. adhuc īdulget ei vnum mensem post receptionẽ litterarũ si non sit reuersus.

Inter quattuor. ¶Prio põit dñs.scõ exceptio ibi:dũmõ.ab.si.

i ¶Justa cã.qõ facere nõ dñt.imo si iusta cã subsit:dz petet lniaz ab epõ suo.s.e.c.relatũ.ꝛ de psc.di.v.nõ oz. ꝛ sic ẽ ar. a prio sensu.s.vt iusta cã possint eẽ abñtes sine lnia plati.vñ est ar.q bonũ nõ ẽ faciẽdũ sine lnia plati.s.e.relatũ.ꝛ.xvi.q.i.monachi. Et hoc ideo ẽ ne obediẽtia pdenet: qꝫ ppter obedientiã ẽt bonũ debet intermitti.xi.q.iij.quid ergo.

k ¶Deserũt.hmõi clerici q ita õserũt ecclias suas desertorez appellãt ī canone.xxi.q.ij.placuit.Et capi pñt ab his quoꝝ psortiũ declinare nituntꝫ. ar.xviij.q.ij.abbates. l ¶Tpe.hoc ad arbitriũ epi referꝫ psideratis circũstantijs viaꝝ ꝛ distãtie.s.de ap.cum sit romana.

m ¶Priuari.nisi redierint in termino eis pstituto post admonitionez.j. e.c.vl.ꝛ.s.c.pri.in fi.iusto ipedimẽto cessante:vt dicit lfa sequens.

n ¶Impedimẽto.quo pbato sũt restituẽdi.vij.q.i.pñtiũ. ꝛ.j.e.ti.c.i.b.

Ex tue Sũmaꝫ vt ī rubro vsqꝫ ad v.ꝫ eos.ꝛ iste v.nõ sũmaꝫ pp varietatẽ lec.Et qꝫ pz vnũ itellectũ nõ facit ad rubricã. duo sũt dicta.scõz ibi.ꝫ.ab.si. o ¶Publicari.sic.s.de do.ꝛ ptu.cãz q.ꝛ.c.vl.ff.de dã.in fec.l.iij.§.ptoꝝ.ff.de lib.agno.l.i.j.rñ.nec ob.ff.q sen. sine ap.rescin.l.i. §.item cum ex edicto.qꝫ ibi nõ soleniter positũ est edictum.

p ¶Sex mẽses.ar.ꝫ.s.eo.c.ij.ꝛ qualr.ꝛ in auc.de san.epis.§.iterdicimꝰ.col.ir.ar.ꝫ.Sol.hoc tps statutũ ab hoie ītrpellat ꝛ loco admonitõis hẽtur.j.õ loca.potuit.xvi.q.iij.placuit.vñ i casu isto mora nõ purgaꝫ.ar.xx.q.ij.puella.nisi iustũ ipedimẽtũ oñderit ẽre venire nõ potuit:vt.vij.q.i.pscentiuz.ꝛ.j.e.c.vl.arg.ꝫ q mora purgeꝫ.c. di.qñ.ꝛ ar.lxxxviij. di. perlatũ.

q ¶Spoliari.i. suspẽdi iuxta canonicas sanctiones ab administratione tpaliũ pcedẽdo postea ꝫ eos put sequiꝫ in lfa.

r ¶Ut ipsos.s.vagabũdos plates:qꝫ hic loquiꝫ lfa de platis tñ ex eo q dicit ab administratõe remoueat ꝛ q presunt ecclesijs.Qualr sit pcedẽdus ꝫ istos: ꝛ alios absentes plane dcm ẽ.s. vt lit.nõ ptesta.qñ frequẽter. §. ponro.

s ¶Remoueat. ex isto mãdato spãli si sunt cpi alꝫ nõ posset legatus ex gñali mãdato.s.de offi. le.qõ trãslatõez. quo ad alios platos põt ex generali mãdato ẽt lit. nõ cõ test.priuanꝫ ecclesijs suis.s.vt lit.nõ conte. qñ frequẽter.secus si de crimine ageret: vt no.s.de dõ.ꝛ contu. veritatẽ. in magna glo.B.

t ¶Agi possit.Sed nũquid surrogati remouerent nõ credo.sed dispẽsabit cũ eis si necesse fuerit vt in ordinibꝰ tollerẽtur.Arg.ẽ hic q ille qui õposuit nõ possit restituere.ar.de peni. distĩ.vi. placuit.in fi.ꝛ.ff.de questi.l.i.in fi.ꝛ.ff.de pe.dini fratres. ar.ꝫ.xi.q.iij. eps.xlvi.di.clericus.

De fraternitatis. Primo ponit questio.scõo rñsio ibi.ad quod.ab.si.

v ¶Indultũ.ab epõ suo s.eo.relatũ.vel dic īdultũ a papa. in regijs.n.ci nitatibꝰ ꝛ nõ in puis villis siue castris iura discẽda sũt: ut ī pbemio digestoꝝ.ar.ꝫ.xij.q.ij.gloria epi.ꝛ.ff.de offi.pñi.ꝛz lz.

x ¶Studioꝝ.lz īdeterminate dixerit studiũ õmelioꝛi ītelligẽdũ ẽ.ar.s.de iureiu.ẽpto.ar.ꝫ.s.de elec.cũ nobis olim.j.de cẽsi. ex parte.ff. õ reg. iur.semp ī stipulatõibꝰ. Jtẽ ar.q idẽ ẽ eẽ minꝰ ꝓpetẽs ꝛ esse nullũ. ar. s.de trãsla.ītercorpalia.sic.ff.de auc.tut.l.ij. ꝛ.ff.q satisda. cog.l. quotiẽs.ꝛ.ff.ad vel.l.ẽquis.§.si quenerit.sed sufficit si sit studiũ ꝓueniẽs siue mediocre.ff.de edil.edic.sciẽdũ.§.illõ.ꝛ.l. si qd.§. vẽditor.

y ¶Cõmittunt.ff.de fur.itaqꝫ fullo.§. sed nemo.ꝛ.ff.de arbi.ita demum.s.de rescrip.sedes.

Ex parte. Cõis diuisio.scda ibi.postulationi.ab.si.

z ¶Residẽs.qñqꝫ cẽsẽt residẽs q nõ est vt h. ꝛ.j.c.priori. sic.ff.õ capti.ꝛ postli.re.l.retro dicet.ꝛ qñqꝫ dicit pñs qui in hostis ẽ.ff.de pcu.presens.ꝛ qui est in eadẽ puincia pro pñte reputaꝫ.C. de prescrip. lon.tẽpo.l.vl.sic qñqꝫ fingit monachus q nõ ẽ.ar.j.de regul. vidua. ꝛ.xxvij.dist.qõ interrogasti.

ꝛ ¶Periurium. vide qualiter benigne interpretatur iuramentũ nec de periurio notet.si.s.de testi.cum tu.ita tamẽ q frauduléter se non absentet:qꝫ tunc periuriũ incurreret.s.de sen.excõ.relatũ.ꝛ si esset in seruitio epi piuriũ non incurrit.s.e.decetero.qꝫ pro pñte censetur: qꝫ ecclesie tunc seruire intelligit. vij.q.i.ꝛ idem esset si reuocaret a papa

ecclesijs eoꝝ q se fraudulẽter absẽtãt nec ad ipsos valet citatio puenire trine citationis edictuz facias publicariº : ꝛ si nec sic curauerint obedire ꝛ vltra serꝫ mẽses suas deseruerit ecclias: eis dñt merito spoliariq. Cõtra eos etiã procedaꝫ: vt ipsosr p suspẽsiõis ꝛ excõicationis sñiam ad tuã obedientiã venire cõpellas. Qõ si nec sic eoruz malicia poterit emoliri eos. B. T. sancte susanne pbyter cardi. apo.se.le. a spũaliuz administratõe remoueatr: ꝛ qbꝰ pñt ecclesijs õ psonis idoneis faciat puideri: sed in eos degradationis sñiaz non promulget vt cũ eis misericorditer si expediat facilius agi possit.

Idem altissiodorensi epõ.

Priuilegiatꝰ ut absens ī studio fructus prebẽde recipiat exñs ī villa vr castello vbi nullũ ẽ vel mínꝰ ꝓpetẽs studiũ pñilegio nõ vtitur.

Tue fraternitatis discretio postulauit:ꝛ ifra. Quesiuisti preterea vt cũ ītrdũ canonici qbꝰ studioꝝ gra ẽ īdultuzᵛ: ut ī abñtia sua fructꝰ pcipiãt pbendaꝝ suarũ accepta licẽtia se ad uillas trãsferũt vel castella in qbꝰ nullũ est vel mínꝰ cõpetẽs exercitiũ studioꝝx: vtrũ pbẽdaꝝ suaꝝ fructꝰ sint talibꝰ ꝓferẽdi.

r Ad qõ bre. R. eis q bmõi fraudẽ cõmittũtx: cũ fraꝰ ꝛ dolus nemini debeat pfociniũ ipartiri: pfataz indulgẽtiam cõpetere nõ debere.

Idem no.iij. ppõsito de valerijs.

Qui iurauit in ecclesia residere p fuitijs ecclesie licite se absentat.

Ex pte tua fuit ppositũ q tpe quo recepisti ppositurã õ valerijs prestitisti de faciẽda residẽtia iuramẽtũ: ꝛ infra. r ¶Postulatiõi tue.T.rñdemus: q si te nõ absentando in fraudem prepositure tue iura fidelr pseqris: cũ ex hoc cẽseri debeas residẽs³ piuriũz nõ incurris.

Idem capitulo meten.

q̄ eius auctoritas in iuramēto illo ītelligīt excepta.j.c.pri. ꝛ.s.de iureiurā. venientes.ꝛ.xi.q.iij.p̄ncipalē. Itē bēs hic arg. q̄ iuramentū extēdīt ad ea de qb⁹ dictū nō fuit vel cogitatū. Ar.j.s.de iureiurā.c. pe. Itē q̄ p negocio ppno pōt esse abñs nec īcurrit periuriū.s.de iureiurā.petitio.ꝛ.iij.q.i.probibent. vbi milites pp iuramentū accusare p̄hibentur: tamē non obstante iuramento cāz suam vel suoruz p̄sequi possunt. Jn hoc.n. iuramento exceptū intelligīt ppriū factuz: q̄ in gñali ꝑmone p̄sona loq̄ntis intelligīt excepta.C.ō sol. inq̄sitio.ꝛ.ff.ō ꝺdi.ꝛ demō.q bf̄di.§.plauti⁹.q̄ ordīata charitas a seipo īcipit.xxiij.q.v. si non licet.ꝛ ō pe.di.iij. q vult.

QUam dilectus.

Primo ponitur dictum. Scōo eius rō ibi. cum familiares. Ab. si.

a Constōne. nisi hoc dictū fuisset ī valuisset rescriptū.s.ō fscrip.ꝑstitu⁹.s.ō off.dele.ex pte.ꝛ j. de deci. ex multiplici.

b Fruct⁹. nūgd victualia q̄ tm̄ p̄bitibus ꝑsueuerūt dari debēt bf̄e no.s. eo.decetero.ꝛ.j.c.pri.ñ licet.nā si de illis papa l tellexisset mandasset vt tāq̄ vni ex residētibus p nideret eis.j.ō ver. fig. olim.ar.s.de trāsla.Iter corporalia.j.de deci.ad audientiā.ꝛ.C.de cadu. tol.l.vna.§.si vero. ī fi. argu.C.de rei vxo. ac.l. vna.§.sciendum.

c Cum familiares.naz ꝛ ipsi ps corporis eius eē intelligūtur.v.q.i.§.veruz.ver.ex quibus.ꝛ.C. ad.l.iulia.ma.quisqs.

d Obsegales. ex eo.n. eoꝝ cōditio deterioꝛ esse nō ꝺz: imo tunc gaudent priuilegio q̄ excusantur a tutela.ff.de excu.tu.iu risperitos.C.eo.ti.l.vl. Et sic dicunt p̄ntes qui ī seruitio pape sunt.sic q ēt in seruitio epi sunt.s.e.decetero.

AUdientiam. Due sūt ptes. scōa ibi. decernim⁹. Ab.si.

e Constitutio.isti ꝑstituerūt q̄ ius cōe statuit ꝛ iurauerūt seruare ius cōe. absentes.n. nihil pcipere debēt nisi sit de ꝓsuetudine approbata.s.de consti.cum omnes.

f Jnfirmitas. hoc ipo satis puniunt: q̄ nō ꝺz addi afflictis afflictio. vij.q.i.cū pcussio.ꝛ.j.ō cle.egro.c.i.ꝛ.c.ex pte.nō.n. ꝺz ei pena ī culpā verti. di.v.c.i.ī fi. ꝛ.c.ad ei⁹ vero. imo pot⁹ ē miserādū ꝛ ꝓpatiē dū.iiij.q.ix.indicas.ꝛ.j.de cēsi.lz.nec duplici dāno ꝺz aliqs affici.ff. de iure do.l.iur. succursuz est.ꝛ.ff.de ꝓdi. ob cau.fi pecuniā.§. ſz si accepit. vñ p̄latus īfirm⁹ nō repellīt sed ꝺat ei coadiutoꝛ.vij.q.i. q̄uis. ꝛ famuli egri quos curam⁹ nobis seruire ītelligunt.ff.de sta.li.l.iij.§. ſtichus.ꝛ tpe īfirmitatis pascēdi sunt.ff.cōmo.in rebus.§.possunt.

g Jn apostolice.ꝛ si hoc non fuisset appositū nibilominus intelligeretur: qr p̄esens censetur.s.e.c.pri.ꝛ.s.eo.ex parte. vbi absens p̄ns censetur nec periuriū incurrit: vt.j. vbi dicit cū absentes dici nequeant ꝛ eius auctoritas semp intelligīt excepta.s.de iureiu. venientes.ff. ad munici. iperatoꝛes.ꝛ.s.eo.ex parte.ij.

h Ut duo.p hoc ītellige.s.eo.decetero. vt duo ex canonicis possint eē in seruitio epi: ita q̄ nō p̄uent bñficio suo interiz. si vero plures eēnt priuarent ex eo q̄ ꝓcedit de duob⁹ ītelligīt p̄hibere de pluribus. ar. xxv.di.q̄lis.ꝛ.s.de ꝑsum.nōne.ꝛ credo hoc statutū fuisse ne in fraudē hoc aliq̄ p̄curent ꝛ ecclesie seruitiū diminueret pp illoꝝ abñtiam. ꝛ ex hoc vī q̄ vltra duos nō posset cogere eps vt in seruitio suo essent.

i Jntegre. non tamen percipiūt victualia que tātum p̄ntibus ꝺātur s.eo.decetero. vbi de hoc.ꝛ.j.ti.ꝓxi.lz.

k Cōmorant.ꝛ ita q̄ est in seruitio epi seruire ecclesie intelligīt: vt.s. eo.decetero. vbi de hoc.

QUam ad hoc. Primo narrat factū. scōo ꝓuidet ibi. vñ mānda-

Familiaris pape non obstante constitutione cōtraria prebēde sue fructus percipit in absentia.

QUam dilect⁹ filiꝰ magr̄ otto: ꝛ infra. Mādam⁹ q̄tenus nō obstāte ꝓstōne[a] que ꝺ abñtes canonicos īter vos ꝺr̄ emanasse fruct[b] prebēde sue assignetis eidez in nro ſuitio ꝓmorāti. Cū familiares[c] nostri qui circa nos se obsegales[d] exhibēt vniuersi minoꝛi nō ꝺbeāt prerogatiua gaudere q̄ vestrum singuli quoꝝ negocia per ipsos sepius promouentur.

Idem meldeñ.episcopo.

Duo canonici abñtes cum epo seu in eius seruitio fruct⁹ p̄bēdarū suaꝝ percipiūt in abñtia: ꝓstitutōe ecclesie contraria non obstante.

AUdientiā nraz puenit q̄ eū in meldeñ.ecclesia quedaz sit ꝓstitutio[e] uallata iuramēto ꝛ auctoritate se.ap.cōfirmata: vt canonici qui nō residēt in eadē suaꝝ priuent fructibus p̄bendaꝝ: illis exceptis quos īfirmitas[f] excusaret siue ī apostolice[g] se. ſuitio ꝓtigeret deti neri: ꝛ īfra. Decernim⁹ vt duo[h] ex canonicis eccl'ie memorate ī tno ſuitio exñtes suarū fructus īegre[i] pcipiāt p̄bēdaꝝ: cū abñtes dici nō debeāt: sed p̄ntes q̄ tecum p tuo ꝛ ipsi⁹ ecclesie seruitio ꝓmorantur[k].

Rego.ix.patriarche antiochie ap.se.legato.

Si ecclesia patīt ministroꝝ defectuz p̄uilegiati sup abñtia p subtractionē p̄uentuū redire cogūtur.

QUam ad hoc sint ecclesiastica bñficia deputata: ꝛ infra. Sane nobis innotuit: q̄ ecclesia antiochena multis ex seruitoꝛib⁹ ei⁹ absentibus ē fere destituta[l] ministris. Unde mandam⁹ quatenus non obstantibus[m] apostolicis indulgētijs[n] ꝛ predecessoꝝ tuoꝝ licētia[o] absentes canonicos ꝛ assistos[p] reuoces ad residendum in ecclesia supradicta. ꝛ si nō venerint[q]: tu de ipsoꝝ beneficijs dum absentes fuerint ipsi ecclesie facias congrue deseruire in vtilitatē einsdē quod ex prefatis bñficijs superfuerit cōuertendo.

Idem.

Priuatur bñficio clericus non residens si monitus nō redeat nec iustam excusationem alleget.

QUlericos in ecclesijs tue iurisditionis beneficia que residē tiam exigūt assecutos: si ad alteri⁹ diocesim absq̄ licentia[r] tua morādi causa trāsierint: liceat tibi si moniti non redierint[r] dictis beneficijs nisi excusationem[r] rationabilē ostēderint: spoliare.

Rica de prebendis ꝛ dignitatibus.

CX concilio pictauien̄.

In bonis ecclesie nō succeditur iure consanguinitatis.

Tnull⁹[v] de clero siue populo eccl'iastica bona iure ꝓsanguinitatis[x] sibi regrat hīda.

Jn corpe canonuz.

Non licet episcopo aliquez ordinare sine titulo.

v

---

l Destituta ministris. bec ē iusta cā reuocādi eos: vt.x.q.ij. placuit. ꝛ q̄ in eo manere debēt in quo vocati sunt ea.cā.q.i.c.i.ꝛ.lxx.di.sanctoꝝ.

m Nō obstātibus. nisi hoc ꝺicerē: non posset illos pretextu istaꝝ lr̄aꝝ revocare: cū de īdulgētia ꝓcessa nō faceret mentionē. s. de p̄scrip. veniēs.

n Jndulgētijs. similis reuocatio est. j. de deci. suggestū.

o Licentia. ꝛ si de hoc nō fuisset facta mētio nibilomin⁹ valuissent littere q̄ indulgentia nō extendebāt post mortē illoꝝ. vnde statim expirauit cum in preiudiciū ecclesie nil facere possit. quod si fecerit successoꝛ poterit reuocare. j. de dona.c.i.ꝛ penul.

p Assistos. vocat assistos beneficiatos qui nō sunt canonici qui seruire ꝺebent ecclesie nec vocant ad cōes tractatus cum canonicis. ꝛ ꝺicunt assistj quasi assidui: in multis ecclesijs sunt plures testes q̄ mansionarij ꝺicuntur.

q Uenerint. ar.cōtra. s.e. inter q̄ttuoꝝ.ꝛ.c.ex tue. ꝛ.s. de ap.puenit.iij.ꝛ.vij.q.i.p̄sentium. vbi ex toto priuant si nō redeāt ad terminuz sibi prefixū. Dic papa mitius voluit agere cū eis pp indulgentiā. vñ nō puant statim: sicut illi q̄ nō habent īdulgentiā. j.c.pri.ꝛ satis priuant: q̄ beneficia eis subtrabunt ex toto vt sic ꝺirecte fiāt volētes p amissionē bñficioꝝ. sic.s.ō eta.ꝛ quali.q̄ris. tamē si diu pdurarent in sua contumacia poterit illos ex toto priuare p iura predicta. j.c.pri.

Lericos. Non diuiditur.ꝛ ē casus notabilis. Abbas siculus.

r Licentia tua. sine lnīa epi clericus se absentare non debet. s.eo. īter quattuoꝝ. etiā de iusta causa. s.eo. relatum. ꝛ de con. distin. v. non oportet. ij. Ber.

s Redierint. no. q̄ clericus siue ō licētia sui episcopi siue sine licētia sit absens pri⁹ est monendus vt redeat q̄ priuet beneficio suo vt hic pz.ꝛ.s.eo.inter.ꝛ.c.ex tue. Super hoc tamē distingue: q̄ aut bz ecclesiā pro derelicto aut nō. Si habet eam pro derelicto: puta q̄ ꝓtraxit matrimoniū vel fact⁹ est miles: vel ioculator: cū de hoc constiterit: episcopus statim pōt ecclesiā illius alij conferre. s. de cleri. coniu. c.i.ꝛ.lxxiij. di. si qs. vel si recepit aliā ecclesiā habentem curā animarū cum prius talem haberet. j. ti. proxi. de multa. Si vero nō habet eam pro derelicto monēdus est. si cōparet: tunc fiat put hic ꝺicit si nō ꝓparet: q̄ vagabūdus ꝺiscurrit tunc fiat quod ꝺicit. s. eodez ex tue. De hac materia plenius dictuz est. s. vt lite non cōte. q̄ frequēter. §. penu. ver. si vero.

t Excusationem rationabilē. puta q̄ erat infirmus quare venire nō potuit. vij.q.i. p̄sentiū. vel q̄ bz ibi capitales inimicitias ita q̄ illuc venire nō audet. s.ō elec. bone. ij. vel alia quacūq̄ iusta causa ita q̄ venire nō possit: tūc si procederet cōtra ipm̄ nō ꝺiudicaret ei. arg. s. de testi. in nomine domini. argu. ad hoc semper rationē esse reddēdam de omnibus. sic. s. de rescriptis. c. si quando.

Rubrica de preben. ꝛ dig. Quia clerici nō possunt honeste viuere nisi habeant prebēdas vnde vite necessaria percipiāt: merito post rubricas precedentes subiicitur ista. ab. si.

v Tnullus. supple statuimus.

r Consanguinitatis. hoc ītellige de bonis ecclīasticis: vt ꝺicit littera vel de bis q̄ ituitu ecclesie q̄sita sunt: illa neq̄z ex testamēto nec ab ītestato trāseūt ad ꝓsanguineos siue sint bona mobilia siue nō: sed ecclesie remanēt. Alia vero bona q̄ ituitu persone: vel de hereditate alterius puenerūt ad eos trāseunt ad cōsanguineos ab intestato vel ex testamēto ꝑz ꝺispositionē clericoꝝ. j. de testa. c.i. ꝛ.c.cū in officijs.ꝛ.c.ad hec.ꝛ.c.relatum. iij. Et ita hereditaria successio in ecclesia locum non habet. viij.q.i. apostolica.ꝛ.j. de fil.pres. p̄sentiuz.ꝛ c.conquerēte.ꝛ.c.transmissa.ꝛ.j. de deci. ad hoc.ꝛ.j. de iurepa. cōsuluit.

ti.j.de insti.ad decorem.

a ¶ On liceat.clericos:ī distincte dicit de oībus.ti ō vī q̄ oībus teneant in q̄buscūq; ordinib⁹.ar.s̄.de fil.p̄sby.ppositi.ti.xxviij.di.ō bis. Appellatione.n.clericoꝝ oēs in minorib⁹ ordinib⁹ ti maiorib⁹ ꝓtinent. xi.q.i.c.ō psona.xxi.di.cleros.ti.c.clericos.nisi habeat ō suo vñ viuere possit.j.eo. eps.ti.c.tuis. Ecclia tñ roma na nō ꝓsuenit cogere epos ni si p bis q̄ sunt in sacris ordinibus.j.e.cum ſm apostolum.

b ¶ Viuere.ar.ꝑ.lxx.di.c.i.ti ij.illud corrigit in odiū epoꝝ ñ j.eo.cum ſm apostolum.

c ¶ Ratio applicetur.i.ap propriet.s. vt tanq̄ p prium reputet q̄ ē ecclesie.ti sic non obuiat q̄ hic dicit di uisioni prebēdarū. sic exponi tur.xxv.q.i.que ad ppetuā. xij.q.i.§.si ergo.

¶ Episcopus. Prio ponit dictū.secūdo eius exceptionē:ibi.nisi ti.ab.si.

d ¶ Diaconum.idez ē de subdiacono.j.eo.cū scōm.ti idez videtur de minoribus ordinibus.s̄.c.c.non liceat.

e ¶ Necessaria. cōsideratis facultatib⁹ ecclesie ti dignitate ipsi⁹ clerici.ar.ff.ō'ali.ti ciba.le.cū alimēta.ti.ff.ō iure do.q̄ro.ti.s̄.de vit.ti ho.clerico. q̄m.ti.ff.de vsufru.sed ti si qd ſ.i.ti.j.e.de multa.

f ¶ Subsidiuꝫ. Innuit hic q̄ aligs sine titulo ecclesiastico possit ordiari ex quo hz ō suo vñ viuere possit.ti ē verū.j. eo.tuis.ti facit ad hoc.xij.q. i.illi q.ti.xvi.q.i.c.vl.ti.i.q. ij.clicos.ti.c.se. q̄ itelligit ordiari ad titulū sui pīmonij. talis censet in psona ti rebus gaudere ꝑuilegio clicali. xij. q.ij.ecclesiarū seruos. ti.xvi. q.i.sūt. q̄ de foro ecclesie factus ē hz nō habeat ecclesiaz.

¶ Quia intantum. Primo ponit excessus.'scōo pulsio ibi.p fratres.ab.si.

g ¶ Plures.quid iuris sit de hoc plene dī.s̄.ō elec.dudū. ij.sed qd si aliqs habeat plura beneficia p dispensationē nūqd vocabit ad capl̄z vtriusq; ecclesie p negocijs siue electōib⁹?credo q̄ sic:si est in tali loco vnde ꝓmode vocari possit:nisi ꝓsuetudo ecclie approbata faceret in ꝓiū:q̄ ex quo cum eo dispēsat in ecclesia p ꝓsequēs in oībus accessorijs dispēsat.ti sic seruatur.s̄. de elec.in genesi.ti coraꝫ vno epo conueniet tñ de bis q̄ ad vnam ptinēt ecclesiā sicut ꝓuenit gs rōne possessiōis vbicūq; res sit rei vēdicatione:hz nō habeat domiciliū.C.vbi in rē act.l.vlt.ti.s̄.de fo.ꝓpe.sane.ti.c.fi. Et sic q̄ hz duas ecclesias in diuersis epatibus vtrobiq; ītelligit habere domiciliū.ar.de rescrip.dilectus filius.ij.

b ¶ Nec duabus.s̄.ti.pri.q̄ nōnulli.ti.xvi.q.i.c.presbyteros.

i ¶ Canonib⁹.quos bēs.lxx.di.c.sanctoꝝ.ti.xxi.q.i.c.i.ti p totā q̄nez.

k ¶ Animaꝝ.nisi p dispensationē obtineāt illas.ti.s̄.de elec.dudum.ij.

¶ Quam teneamur. Sūmat vt in rubro.'ti in hoc vl.est iste tex. semp menti tenēdus nō recipit congruā diuisionē.ab.si.

l ¶ Aliud būficiū.ti ita si q̄s bēat aliud būficiū pōt excipi ꝫ eū.s̄.ō rescrip. c.cū adeo.ti.c.si ꝑponēte.vbi de hac materia plene tractat:nisi excipiens similiter bēat plura būficia.s̄.de excep.cū ecclesiastice.

m ¶ Sustētari.ergo vī q̄ si nō pōt ꝓmode sustētari non oportet fieri mentionē q̄ satis vī equū.ſz tutius ē q̄ de ipso faciat mentionē q̄tūcunq; sit modicū:q̄ vī dolose tacuisse vt citius obtineat lras:q̄ simplr; se clericum appellauit. Si vero dixisset se nullū beneficiū assecutū cuꝫ habuerit tenue non valent lre.s̄.de rescrip.si ꝓponēte aliquo.

n ¶ Si ñ pōt.ar.id solū fieri posse q̄ ꝓmode vel iure fit ti sine scādalo.ff.ō ver.sig.l.nepos.ff.de vsu ti ha.l.nō aliter.xxij.q.ij.faciat homo. Et sic ꝓp scandalū q̄q; recedit a iure.ar.s̄.de cleri.ꝓiu.cum olim.

o ¶ Equiniter.arg.q̄ mādatū supioris nō est necesse adīpleri vbi rō nō adīplendi pōt reddi.arg.s̄.de rescrip.si q̄ñ.ar.s̄.ti.pr.c. vl.

¶ Referente. In prima ponit ipetrātis ꝙquestio. in secūda ipsi⁹ absolutio ti causē cognitio:ibi. Nos aūt.ab.si.

p ¶ Assignauit.q̄ hic dicit vī de iure cōi spectare ad epm. xvi. q. vi.c. nullus.ti.s̄.de of. archi. c.cum satis.nisi hoc habeat archidiacon⁹ de cōsuetudine prescripta. argu.j.de excess.prela.c.ij. ti.s̄.de off.archidiaco.c. vlti.de hac materia quere.s̄.de offi. ordi.pastoralis.Ber.

q ¶ Appellauit. Et sic omittit medi⁹.ti sic.j.de no.ope.nunci.significantibus.argu.ꝫ.s̄.de appdilecti filij ꝑor.dic vt ibi Lauren.dixit q̄ ideo q̄ omisit medium non tenuit appellatio vñ postea tenuit sñia excōicatiōis lata ab archidiacono in presbyter. sed hoc non est verū: q̄ appellatio illa finita erat post q̄ fuit restitut⁹ sacerdos in pristinū statuz:ti de ꝙsuetudine appellatur ab archidiacono ad archiepm sed archidiacon⁹ post illā restōnez iter vocauit presbyter ad se:ti q̄ non venit ipsuꝫ excōicauit: ti sic tenuit sñia non obstāte appellatione que diu terminata erat ti finita.

r ¶ Excōicationis.astrinxit. sic pz q̄ archidiacoñ pñt excōicare.j.de eo qui fur.ordi.rece.c.i.

s ¶ Quaꝫ maluerit. iste volebat vtrāq; tenere: sed vī q̄ vtraq; debuit spoliari.vij.q̄ō.i. si quis ep̄s. q̄ cōcedebat Ala. ti dispēsatiue reseruat ei altera. q̄ nō credo:q̄ illud ōcretū spāliter loq̄t in epo. ti licet nō debuerit iste recipere secundā tñ non debebat ꝓpterea pdere vtrāq; ſm illa tē pora sed alterā tñ: vt.j. eo.c.ꝓterea. hodie vero illud vez est q̄ qui recipit scōam bñtem curam alaꝫ cū prius talē bēret

mandatū nostrum ꝑ alicuius prouisione receperis: qui aliud beneficium l habeat de quo valet cōmode sustētari m:nisi forte in litteris ipsis de hoc mentio habeatur:aut si nō potest n ei sine scandalo prouideri:equanimiter o sustinemus:si pro eo mandatuꝫ nostrum non duxeris exequendum.

¶ Dem.

¶ Nūs plures ecclesias alterā eligere ti alterā dimittere compellit.

¶ Referēte.J.presbytero accepimus q̄ cuꝫ duas haberet ecclesias archidiacon⁹ tuus ipsuꝫ altera spoliauit: ti cuidaꝫ presbytero B.nomine assignauit p candeꝫ .predictus aūt.J.sentiens se in hac parte grauari ad metropolitanū vidēlicet remeñ.archiepiscopū appellauit q.Cunq; de mandato eiusdem archiepi in ꝑdicta ecclesia restitut⁹ fuisset:prefatus archidiaconus cū deꝫ.J.pro eo q̄ ad presentiā suaꝫ vocatus venire contēpsit vinculo excōmunicatiōis r astrinxit. ¶ Nos autez ipsum a sentētia qua tenebatur facientes absolui:tibi mandamus: quatenus prescripto. J. de predictis ecclesijs vna quaꝫ maluerit relicta alteram prefato. B.si ecclesiam non habet non differas assignare.Alioquin ipsam alteri persone idonee beneficio ecclesiastico carenti t incunctanter assignes.

¶ Dem in concilio turoñ.

¶ Prebende ti dignitates nō debent diuidi nec etiam permutari.

Maioribus ecclesie beneficijs in sua integritate manentibus indecorum nimis videtur vt minorum clericoruꝫ prebende patiantur sectionem. ¶ Iccirco vt sicut in magnis: ita quoq; in minimis u membris suis firmatam ecclesia habeat vnitatem: diuisionem x prebendaruꝫ aut dignitatuꝫ ipso iure vacat prima.ti si vtrāq; retinere contenderit spolietur vtraq;.j.eo.de multa.als nihil adijceret cōstitutio illa.

t ¶ Carēti.ar.q̄ q̄ habet aliud beneficiū nō pōt obtinere secūduꝫ vel lras ipetrare:nisi de primo faceret mentionē.s̄.c.pri.ti.s̄.de rescrip. cū adeo.ti si proponēte.q̄ habenti dare nihil aliud est q̄ perdere: vt i.q.ij.pastor.nisi per dispensationē.s̄.de elec.dudū.ij. ti qui būficiuꝫ habet non reputatur idoneus ad aliud.j.eo.super.

¶ Maioribus. Prohibet diuisio prebēdarum ti pmutatio dignitatum.vel sic vt in rubro. in prima ponit cā ꝓhibitiōis. in scōa prohibitio:ibi.iccirco.ab.si.

v ¶ In mīmis.ar.q̄ idē iuris ē i p̄nis q̄ō i magnis.xiiij.q.vl.c.vl.s̄.ō ap.c.de appellatōib⁹.ti ita magnū iudicabis vt puñ.s̄.ō iudi.nouit. Itē est ar.q̄ idē est iuris in parte q̄ō in toto. ar.i.q.i.si q̄s epꝰ. Ber.

x ¶ Diuisionem.sine iusta causa.j.eo.cum causam. Ex iusta causa potest vna prebēda diuidi in duas cum vacat si facultates sufficiant.j. eo.vacante.arg.j.e.significatū.ti.j.de eccle.edi.ad audientiam.ti sic erūt duo iura:sed duo ad vnā prebendā eligi nō possunt: vt vn⁹ vnā medietatē bēat ti alter aliā: vel q̄ vnus expectet quousq; alia vaca-

bit:imo talis electio est cassanda.j.eo.tue ffnitatis.t.c.dilecto.B.

a ¶ Permutatōez dignitatū.pmutatio dignitatū aut ēt pbēdaꝝ sine auctoritate supioris fieri nō pōt.qō q fecerit eisdē sūt spoliādi.j.ō re.pmu.cū oliz.nisi dispēsatū fuerit cū illis.j.e.ti.c.cū vniuersoꝝ. superior vero si viderit expedire boc facere pōt:vt.j.e.ti.q̄situ.Ber.

Elatum.

Premittit t summittit cās mandati ipsi⁹ mandatuz interferēdo. Abbas siculus.

b ¶ In pmissis.ar.q̄ ea que pmittunt sūt opere adiplenda.ō.de pac.q̄liter.t.xij.q.v.qz ioānes. t.xxxij.q.vl.c.fi. Sz vt q̄ talis pmissio nō tenet:qz beneficiū nō pōt pmitti vel concedi anteq̄ vacet.j.de ꝯcess.prebē.t ec.nō va.nulla. Sol.dicas q̄ bec pmissio licita fuit: qz bic primo recept⁹ fuit in fratrē t canonicū t eo pure recepto pmisit ei eps cōferre primā pbēdam vacaturā.t boc nō est cōtra ius:imo ad boc tenebat eps ō iure:qz eo ipso q̄ dedit canonicatū p ꝯnūs obligauit se ad pbendā etiā sine pmissione expressa:qz alterū sine altero diu esse nō potest.i.q.iij.si quis obiecerit.ff.de decuri. berennius. vnde iste taliter institutus pōt agere contra epm vt cōferat ei prebēdā in ecclesia illa in qua est recept⁹ vt dicit i fine. Promissio vero siue collatio beneficij nō vacantis nulla est. t sic loquit c.j.de concess. prebē. nulla.t.c.relatuz. t.c.ex tenore. t iste nullam babz petitionē ex tali pmissione seu collatione.

c ¶ Vacauerit. arg. ℨ.j. e.dilect⁹ fili⁹. ibi soluit.

d ¶ Liberaliter. Imo vt q̄ ex necessitate. qz eps nō habet liberalitatē necessarie electionis.ar.ff. de le.ij.vnū ex familia. t in necessitate nō ē liberalitas.ff.de alimē.le.rez legataz.t.ff.de dona.inter vi.t vro.si qs p vxore.qz nec eā pōt sibi remittere.ō.de of.archipr.vt singule.sol.Liberalitas ē vt ei puideat sine coactione.t lz necesse habeat ꝯferre beneficiū:nō tñ bz necesse ꝯferre isti vel illi:t ita si ꝯferat tibi gratiaz facit: cū eā tibi non teneat ꝯferre:t sic liberalitas t necessitas circa diuersa referunt:sed bic necesse habebat ꝯferre cū iam eēt institutus t pmiserit ei conferre primā prebendā que vacaret ibidem.

Aaricie.

Primo ponitur excessus. scō correctio. secūda ibi. ideoqz. Ab.si.

e ¶ Idoloꝝ.xxviij.q.i.idolatria.t.xlvij.di.c.bonoꝝ.t i auc. vt iudi. sine quoquo suf.ℨ.cogitatio. vltra me.col.ij.

f ¶ Portiones.boc pōt itelligi q̄ monachi certā portionē assignant presbyteris.t totū q̄ō supereſt appropriāt vsibus suis.

g ¶ Reddit⁹.boc itellige q̄ monachi certā ptē percipiūt:t totū aliō dimittūt capellanis.t tūc i nullo diminuere debēt q̄ō relinquūt capellanis suis sine ꝯsensu archiepi sui vel epi.t idē eēt si clerici certā partē percipiūt t monachi totū aliō.t ex eo q̄ō dicit sine ꝯsensu archiepi vt q̄ de ꝯsensu ip⁹i⁹ boc facere possint t diminuere t parochias diuidere. q̄ō vez ē iusta ō.cā.j.ō ec.edi.ad audiētiā.t.j.ō excess.pla.sicut vnire. t.xvi.q.i.percipim⁹.ℨ.sicut duo. t ar.j.de bis q̄ fi.a pla.sine ꝯsen.ca. cū apostolica.t.j.ō cēsi.quāto.t sicut pōt diuidere pochiā iusta ō cā: vt pz p iura pdicta.pōt ēt reddit⁹ diminuere puta si ecclie facultates eēnt āpliate:vt sicut de augmēto t monachi sentiāt vtilitatē cū bmōi ecclie subsint eis quo ad tpalia:qz ō bmōi vt loq.c.t.j.e. ō mōachis.

Significatum.

Primo ponit ordinatio tria continēs.scō cōfirmatio cū limitatione:ibi.quam si quidem.ab.si.

permutationez⁸ fieri pbibemus.

Idem cantuari.archiepo.

¶ Receptus in canonicum̄ ex prouisiōe capituli debet q̄n facultas se obtulerit habere prebendam.

Elatuz est:t infra. Quoniā igitur dignuz est: vt postquā magister.J.in ecclesia tua canonicus est istitut⁹:t a te habuit in promissis[b] de ꝯferēda sibi prima prebēda cū in ecclesia ipsa vacaret: vt debeat prebēde integritate gaudere:mādamus quatenus si idez.J. in ecclesia tua est canonice istitutus t in choro t capitulo t alijs quoꝝ vsus est cōmunis potestatez sicut canonicus habet: ei prebendam si qua nunc vacat vel cuz ibi primo vacauerit[c] secunduz promissionez tuā ꝯcedas liberaliter[d] t assignes: quia non est congruum: vt prebenda careat qui in canonicum noscitur esse receptus.

Idem canonicis regularibus t monachis ebore.diocesis.

¶ Religiosi redditus ecclesiaruz suarum diminuere nō possunt respectu portiōis que debetur rectoribus seu vicarijs: nec parochias diuidere.

Aaritie que est idoloꝝ[e] seruitus:t infra. Intellerim⁹ q̄ in ecclesijs vestris de quib⁹ certas pēsiones consueuistis percipere: portiones[f] vel antiquos redditus[g] minoraſtis: quos nōnulli clerici ecclesiarum ipsaꝝ olim habuisse noscūtur: t infra. Ideoqz mandamus quatenus si quas portiōes vel antiquos redditus clericoꝝ sine consensu archiepiscopi vestri minuere vel parrochias diuidere presum psiltis ad integritatem pristinaz reuocetis.

Dez preposito t capitulo insul.

¶ Possunt plures t capitulū prebende vacāti honestū onus imponere ad q̄ō prebēdarius teneatur.

Significatū est nobis q̄ cu idā sacerdoti prebendā vnam in ecclesia vestra cōi voluntate dedistis:ita[b] q̄ missaz de sancta maria nisi corporis infirmitate grauat⁹ debeat quotidie celebrare t ecclesiaz vestrā non nisi cōi taz prepositi q̄z capituli[i] assensu possit dimittere: vel cuiq̄ prebēde illius anniuersarij delegare[k], Quā si quidē institutionē eaten⁹ ꝯfirmamus: vt predictus sacerdos nisi infirmitate corporis fuerit impeditus assidue debeat obsequiū suuz impendere ecclesie memorate: t quāto frequētius potest salua[l] honestate sua t debita deuotiōe missaruz solēnia celebrare: nec sibi liceat hoc illi subtrahere sine causa voluptatis[m] siue se ad aliam ecclesiam transferendo.

Idem vigoren.archiepo.

¶ Ad presentationē religiosoruz in eorum ecclesijs nullus debet institui per epm: nisi prius ei ꝯgrua portio reddituum assignetur.

De monachis q̄ vicarios parrochialiū ecclesiarū grauāt: vt hospitalitatē[n] tenere nō possint eā prouidentiā habes q̄ ad presentationē monachoruz nullum recipias: nisi tñ eis de prouētibus[o] ecclesie coꝝ te fuerit assignatū: vnde iura epalia possint persoluere t congruam sustentationē habere.

b ¶ Ita q̄.ar.ꝯsueuit bic notari q̄ō in spūalib⁹ pōt iteruenire pactio siue ꝯditio.ō.de elec.significasti.ar.ō trāsac.c.ij.ar.ℨ.ō pac.c.vl.t.i.q.ij.q̄pio.Sol.vt nulla sit dubitatio.sic itellige q̄ nulla ꝯditio siue pactio ē apposita fuit cū aliq̄ psona.sz capz vacāte illa pbenda ꝯstituerūt: vt q ad illā pbēdā eligeret on⁹ istud subiret. vt sic res trāsiret cū suo onere.ff.ō pig. ac.si ꝯuenerit.ℨ.ij.t.j.ō pig. et lris.t.ff. ō vsufru.l.vsufr. legato.l.si pēdentes.ℨ.pe. t op.arg.j.vt ec.be.sine di.cō se.vt nostrū ad fi.t bec conditio licita ē t bene pro diuino cultu apposita. Quidā ēt dicūt q̄ simpliciter posset eligi tali cōditione apposita. Sed qd eēt si cōditio esset illicita: vt q̄ ꝯditōe fracta collatio sit ne istitutio teneat. ar.isti.de bere.isti.ℨ.t bfs t pure.t.j. e.dilecto.t turpis ꝯditio pro si adiecta babet.j.ō ꝯdi. ap. c.vl.bec vera eēnt nisi obstaret simonia.vin. Itē ar.q̄ sacerdos pōt recipe pecuniā vt celebret diuina:qz sic opas suas vt pot⁹ locare.ar.t.q.iij. relatuz.t.xij.q.ij.charitatē. t.c.quicūqz.ij.j.de simo.cuz sit.t.i.q.ij.c.vl.qz suis stipēdijs boc facere non cogit.ō. de prescrip.cuz ex officij.arg. ℨ.j. de simo.cū in ecclesie cozpoze. Si nullū bz bñficiū ecclesiasticū rōne cui⁹ ad boc teneat potest locare opas suas ad certū tps t recipe mercedē pro labore suo.nec simoniam cōmittit:alias si bz beneficiū non licet ei boc facere.

i ¶ Capituli.istō pter ius fuit appositū q̄n sufficit ꝯsensus plati.ō.de renū.c.admonet.

k ¶ Delegare.i.nō pōt ꝯmittere alicui offm suū.t dicit anniuersariū.i.officiū.

l ¶ Salua honestate.i. sine peccato.boc ideo dicit:qz nō esset honestum vt bis vel ter missaz in die celebraret.de cō se.di.i.sufficit. t.j.de celeb. mis.te referente.

m ¶ Voluptatis.tū religiōis cā possz ad aliā eccliaz se trāsferre petita lnia q̄uis nō obtēta.j.de reg.lz quibusdam.

De monachis.

Reputat materia hui⁹.c.difficilis pp iura vario mō loquētia. t.b.d.in sūma vt in rubro.t bodie boc.c. extendit ēt ad religiosos exēptos: vt in.c.i.j.co.ti.li.vi.t adde nouā puisionem que circa boc babet.j.de iurepa.t vide de ecclesijs istoꝝ regulariū ter.in cle.qz regulares.de supplen.ne.prela.ab.si.

n ¶ Hospitalitatē. ad quā clerici precipue tenent.lxij.di.ℨ.i.lxxxv. di.florentinū.qz qcquid babent clerici pauperum est.xvi.q.i.c.vl.

o ¶ De pnēbus ecclesie.p boc pz q̄ dixit de ecclesijs q̄ sunt monachoruz quo ad tpalia in qbus pōt monachi sibi oīa appropriare: reseruata honesta sustētatione pbytero vt bic dicit:multo magis vbi bñt ecclias quo ad spūalia t tpalia. Si vō bñt ecclesiā ex ꝯcessiōe laici vel ꝯfirmatōe epi:idē ē qz t tpalia tūc bñt.ar.xv.q.i.c.vl.t.j.de pnil.cū t plātare.ℨ.i ecclijs.si ñ accidit ꝯsensus epi nihil valz ꝯcessio laici.j.ō iurpa.c.qō aūt.i ℨ.t.c.illō. si bñt eccliaz ex ꝯcessione epoꝝ si certa forma fuit apposita illa fuer.ff.de pac.i traditōib⁹.si pleno iure ipaz ꝯtulit pleno iure bñt eā: si simplr cōtulit eccliaz cathedraticū t coertōez ftinet eps.j.ō dona.pastoralis.si vō ex fūdatōe mōachi ecclias obtinēt bñt eas tñ quo ad tpalia.xvi.q.ij.c.i.t.c. penē.t vl.nisi eēnt pulegiati cū oīb⁹ capell' habitis t bñdis.t si ñ bñt pulegiū bēbūt tpalia refutata sufficiēti sustētatōe pbytero.t eps bz ibi instō nē ad pñtatōez monachoꝝ t ei subest pbyter quo ad spūalia. t sic pōt itelligi bec ōcre.t.j.ō pui.cū t plātare.ℨ.i ecclijs. Q̄nqz mōachi bñt iuspatronat⁹ tñ:t tūc nihil bñt nisi solā pñtationē.j.ō iurepa.cū seculū.cū trāseat cū vniuersitate vt ibi. In quo ergo casu locū bz q̄ō dx q̄ cēsu alis pēsio non auget.ō.de pac.cū clerici.t.j.ō censi.phibem⁹.t.ō.e.auaricie. pōt dici q̄ vbi monachi bñt ecclesias ex donatōe epoꝝ quo ad tpalia cēsus prius ipositus nō bz augeri: vel cū ex donatōe laicoꝝ ius tñ recipiūt patronat⁹ census q̄ ab initio fuit ipositus:augeri non bz.j.de censi.scientes.sine iusta cā

ꝛ rōabili:ꝛ de ꝓfensu epi. vt dcm ē. š. e. auaricie. In aliis vo casib⁹ puta cū pleno iure hñt ecclias quo ad tpalia:ꝛ spūalia possidēt eas hñt pleno iur: Quicq tñ mōachi totū applicāt vsib⁹ suis refuata honesta sustētatōe pſbytero vt hic. Quicq certā ptē recipiūt: siue certā dimittūt pſbytero aliō totū sibi retinēt: vt. š. e. auaritie. ꝛ hoc hz ꝓsuetudinē diuersoꝝ locoꝝ. dic ō hoc vt. xvi. q. ij. in sūma. Ber.

Ad hec. Ponit dictū ꝛ eiꝰ rationē subdit ibi. cum singula. ab. si.

a In vna. š. e. ō multa. i fi. idē i diuersis vt ibi. ꝛ. j. c. pro xi. ꝛ. š. e. qꝛ in tantuz. ꝛ. š. de cle. non resi. qꝛ nōnulli.

b Officia. i. dignitates vel psonatꝰ. lxxxix. di. c. singula. ꝛ. xxi. q. ij. sicut. ꝛ. j. eo. cū nō ignores. ꝛ. j. e. ō multa. nisi p dispēsatōez apostolice sedis. vt ibi. ꝛ. š. de elec. dudū. ij.

Preterea. Prio narrat casū quē scdo corrigi mādat ibi. mādamus. ab. si.

c Regulr. arg. q canonicus regularis pōt fieri archidiaconus. arg. ℨ. l viij. dist. c. i. ꝛ lxxiij. di. quorūdā. ꝛ. j. ō sta. regu. q dei timorē. sic nec monachꝰ in diuersis monasteriis eē pōt. nec abbas pfici. j. ō relig. domi. c. vl. Sic nō pōt qs habere plures psonatus i eadē eccliа. aut ēt in diuersis. j. eo. de multa. ꝛ. š. c. prori.

d Maluerit. sic. š. e. c. refertē. ꝛ sic habuit optionē pm ista iura. hodie ñ hz optionē imo recipiēdo scdaz dignitatē ipso iure vacat pma. ꝛ si cō tenderet retinere vtrāqz pua ret vtraqz. j. e. de multa. cuz eiz militie sint distincte: ꝛ pso ne illis ꝺputare debent eē distincte vñ nemo pōt eē i duobꝰ collegijs simul. ff. de coll. illi. l. i. §. vlti. nec duas militias hꝺe. C. q mili. nō pos. l. iiij. ꝛ l. v. §. in postez. li. xij. nec duos bonoꝝ. ff. ad muni. libertus. §. pscriptio. ergo multo fortius hec sunt in spūalibus bonoꝝ obseruanda.

Quam non ignores. Hodie poteris suare b e. in bñficijs residētiā regrentibꝰ ꝛ ēt in curatis si de facto nollet dimittere primā ecclesiam. primo ponit cā mandati. scdo mandatuz ibi. cū igit. tertio soluit obstaculū ibi. qō si. ab. si.

e Una ecclesia. hoc generalr verꝝ est q vnꝰ hz esse sacerdos vniꝰ: vt. š. e. c. pri. ꝛ. j. de multa. de hac materia dꝺ. š. de elec. dudū. ij.

f Contendit. vnde hodie priuari hz vtraqz. j. eo. de multa.

g Contentum. š. eo. e. prori. ꝛ. c. ad hec.

h Cōsenserit. si semel ꝓsenserūt in eū nō pōt amplius dissentire. š. ō ele. cū iter cānonicos. ꝛ. viij. q. ij. dilectissimi. ꝛ. xxxij. q. v. horrēdus. qd ē ergo qō dicit nūc eis dissentiētibꝰ. ꝛ sic ꝺicit b ꝺcre. ꝺictꝫ iuribꝰ. sol. sic intellige qō dꝺ hic: sacerdos iste electꝰ fuit ad curā aiaꝝ. ꝛ simul ad ꝓtinuā residētiā ad quā de iure tenet. š. ō cle. ñ resi. qꝛ nōnulli. sz ipe nolebat retinere ꝓtē ecclesiā cū illa ad quaz electꝰ erat scdo ab archipſbytero ꝛ clericis. vñ cū ipse nollet pmā dimittere: licitū fuit archipſbytero ꝛ clericis ab electiōe ipsius recedere. ꝛ merito: qꝛ vtrāqz de iure hꝺe ñ poterat. si aūt vellet dimittere pmā ꝛ scdaz recipere: tūc nō possent archipſbyter ꝛ clerici ab electōibꝰ discedere. ex quo semel in eū consenserūt. ꝛ sic intelligunt predicta iura.

i Scandalo. ar. q pp scandalū quandoqz recedit a iure. š. e. cum teneamur. ꝛ. š. de tempo. ordi. ad aures.

Quam secundum apostolum. Primo ponit cā ꝓstōnis ꝛ correctōis iuris antiq ꝛ noui ꝓmulgatio. scdo determinatio casus ꝓpositi spāliter. scda ibi. inde est. ab. si.

k De altari. xij. q. i. ex bis.

l Repelli. ad quē spectat onꝰ ꝛ emolumētū. xij. q. ij. charitatē. ꝛ. c. gcū qz. ꝛ. c. ecclīasticis. ꝛ ecōuerso ñ ē ferēdus is q lucrū āplectit onꝰ aūt subire recusat. C. de cadu. tol. l. vna. §. p secūdo.

m Obsego. non tibi: sed dño granis est cui seruit egestas. argu. xciij. di. diaconi. Lau.

n Nominis rō. xxi. di. cleros ꝛ clericos. ꝛ. xvi. q. i. si cupis. ꝛ noīa debent esse ꝓsonantia rebus. institu. de dona. §. est ꝛ aliud.

o Sors. xij. q. i. c. cui portio.

p Assumunt. vt qui ordinant sine beneficio vel assumunt: vt habeāt hereditatem dñi.

ad onus eligit repelli nō dz a mercede: pz a simili: vt clerici viuēt de beāt de pīmonio iesu xpi: cuiꝰ obsequiō deputant vt ipsa noisⁿ rō p suadet. cū. n. a cleros qꝛ ē sorsᵒ vel hꝺitas ck'ici appellēt: qꝛ i sui ordinatione vel assumuntᵖ in hꝺitatē dñi vel assequūtᵠ hereditatē i ipso vt vere possint psallere cū ꝓpheta dicente: dñs pars hereditatis mee dignuzʳ ē vt ecclesie stipēdijs sustē tent i qua ꝛ p quā diuinis obsequijs ascribūt. Licet aūt ꝑdecessoresˢ nri ordinatiōesᵗ eoꝝ q sine certo titulo ꝓmouent in iniuriā ordinātiū irritasᵛ esse voluerint ꝛ inanes: nos tñ benignius agere cupientes tandiu p ordinatoꝝ vel successoresˣ eoꝝ ꝓuideri volumꝰ ordinatis donec p eos ecclesiastica beneficia ꝓsequā tur. Inde est q cuz. ℨ. latoꝝ presentiū a predecessore tuo fuerit ad subdiaconatū nullo pñtante ꝓmotus: mādamꝰ q̄tenꝰ si euz bi qbus examinationē ipsius durimꝰ ꝓmittendā te citato legitīe: vt p te ipsuz vel idoneū rñsalez iterſis ꝛ taz sup idoneitate quam etiam super quā titate ac qualitate bñficij ꝓponere tibi liceatʸ quicqd rōnabiliter duxeris ꝓponēdū: idoneū eē repierint: tādiu ei vite necessaria ꝓgrue subministres: donecᶻ p te in zamorē. ecclesia vel alia fuerit ꝓpetēs beneficiū ecclesiasticū assecutꝰ: sciturus p certo q si p examinationez eorum fuerit reptus idoneus ꝛ tu ei iurta mādatuz nrm neglexeris ꝓuidere cū hoc nobis p lras eoꝝ ínotuerit: ad id exequendū per di. ec. cōpellemus. Dez archiepo senoñ.

Qui hoc ignorāti scīēter ꝓtulit prebēdā quā nō potuit: illa euicta aliam quam potest conferre tenet.

q Assequuntur. s. q̄ ad bñficiuz recipiunt isti in sua ordinatione statiz cō sequunt hereditatē dñi.

r Dignum. xi. q. ij. ecclesiastice.

s Predecessores. lxx. di. neminē. ꝛ. c. sanctoꝝ.

t Ordiatōes. nisi pmo tꝰ sit ad titulū pīmonij sui. j. e. tuis. ꝛ. š. e. eps si.

v Irritas. quo ad executōez: nō quo ad vitatē qꝛ ordinē nō amittunt.

x Successores. sed qua re conuenit hic successor ex delicto defuncti cū regulariter crimina morte extinguātur. xxiij. disti. quorūdam. ꝛ. C. si reus vel accus. mo. fue. l. ij. ꝛ successor nō ꝓuenitur ex delic. defunc. C. ne ex delic. defunc. l. vna. rñdeo ne in cleri opprobriū mē dicare cogātur. xciij. di. diaconi. argu. š. de cleri. coniu. Joannes. in fi. vel dic q non taz successor q̄ ecclesia punitur in hoc casu que non resistit epo in tali pmotione. nā sine ꝛcilio eccliе nō facit ordinationez. xxiij. di. c. pe. vñ punitur si ei delinquenti non resistit. ij. q. vij. c. quapp. ꝛ boc intelligo qñ ipe eps examinauit. si aūt alij examinauerunt ipsi tenebuntur. liiij. dist. si seruus. xxiiij. distin. qñ. ꝛ boc inuit qō dꝺ. j. nullo pñtante. Et i hac ꝓuisione dignitas promoti est attēdenda. ar. xli. di. non cogant. ff. de iudi. l. ſz ꝛ si suscepit. §. ij. ff. de vsufru. sed ꝛ si qd. §. i. ꝛ. j. e. c. ō multa. ꝛ. ff. de dona. l. si filiusfamilias. item considerantur facultates ecclesie. ar. ff. de admi. tu. l. cū plures. §. cuz tutor. ꝛ. ff. de reli. ꝛ sumpti. fu. si qs sepulchrū. §. sumptus. ꝛ hic inferius. ℬ.

y Liceat. si scriberet ipsi ordinatori: ipse nō posset aliqd obijcere: nisi ꝺ in lris ꝓtineret. qꝛ quos idoneos reputauit ad ordines dz reputare idoneos ad bñficiū. š. de eta. ꝛ qua. c. accepimꝰ. sed successor pōt. ꝛ ita semel approbatꝰ item ꝓbat ꝛ reprobat sicut medicus. ff. de mu. ꝛ bo. l. vt gradatiz. §. reprobari. ꝛ virgo semel ꝓbata item ꝓbat. xxvij. q. i. nec aliqua. ꝛ melius. š. de ꝓba. c. pe. ꝛ vl. ꝛ. ij. q. v. hz hoc ꝓprium. ꝛ. c. mēnam. sed hoc totū gra est. qꝛ de facto vniꝰ sepius q̄ri nō dz. ff. naucau. sta. l. lz. in fi. sed nōne psumi dz p ordinato sic. ar. š. de ꝓba. post cessionē. nisi ꝓbet ꝓtiū. itē qualr cognoscit postea de eius idoneitate cū snia epi q̄ pnūciauit ipm idoneū trāsiuit in rem iudicatā. a qua nō fuit appellatū. š. de elec. cū dilecti i fi. rñ. totū fit de gra vel dicas q tñ q̄rit de noua cā postea emergēte. ar. š. de eta. ꝛ qua. or. c. i.

z Donec p te. Quid si eps ordinauit eū ad aliquē titulū. ꝛ ille ē euictꝰ ab eo: nūqd eps tenet de euictōe. ar. q ñ: qꝛ donator ñ tenet ō euictiōe ff. ō edil. edic. l. ad res donatas. ar. ℨ. vij. q. i. pītiū. ꝛ. j. e. iter cetera. dixit Vin. q eps spāliter nō teneret si dedit ei bñficiū sufficiēs ꝛ factū sit insufficiēs ꝛ exinanitū. sufficit. n. minori ab initio adire locupletē hereditatē. ff. de mino. vez. §. locupletē. tenet tñ generali obligatione: qꝛ tenet ꝓuidere ꝛ ordinare ecclesias oēs sui epatus. de cōse. di. i. c. oēs. Tu dicas melius cū. T. si fraudulēter contulit ei beneficium alterius quo alius nō fuit iuste priuatus sine alij debituz: ꝛ ipse cui cōtulit hoc

ignorauit tñc ſpäliter tenet eps ei ꝓuidere in equalenti beneficio. ar. i.q.i. pſitium. t. j.e. inter cetera. t. j. de iurepa. c. paſtoralis.

Inter cetera. Marrat ꝓmo fcñ. ſcõo mãdat decerni t cãm ex-
primi: ibi. ſũpradicto epo. Et ẽ ſingularis diſpoſitio. ab. ſi.

a Inter cetera. caſus. h. t. g. ꝓmutatõez ſuaꝝ pbẽdaꝝ affectãtes eas in manu pape renũciaue rũt: poſtmodũ mãdauit papa decano remeñ. vt de pbẽda. g. inueſtiret. h. ſed eps loci hoc itelligẽs ꝓtulit eã magiſtro. p. vñ orta lite iter magiſtrum p. t. h. dñs papa reuoca uit pfatã renũciationẽ: t vtriq3 reſtituit bñficiuz ſuũ. t ne magiſter. p. re-maneret fruſtratus ſpe ſua: mãdat papa epo vt pbẽdam alicui ꝓferat do nec aſſignauerit magi-ſtro. p. bñficiũ pbẽdale i eadẽ eccliа. t ſi ꝛfecerit il lud caſſat ne fraudulẽter viſus ſit illi cõtuliſſe pre bendam.

b Aſſignari ꝺbebat. ex quo guil. reſignauit tali mõ: t vt daret. h. t nõ fu it ei data: ſz magiſtro. p. nõ videbat ei renũciaſſe nec videbat eã ꝓdidiſſe. ſicut ñ amittit poſſeſſio-nẽ q eã ſub mõ alij tradi dit: niſi mod⁹ exiſtat. vt eniz ſub ꝓditõe eã tradi diſſe. ſ. de reſtitu. ſpol. oliz. t. ff. de acq. poſ. qui abñti. §. ſi qs. t q ſub cõ ditõe tradit poſſ. t rece-dit a poſſeſſiõe non ꝓdit eã. ff. e. ſi cũ me. vñ iſte vi debat amiſiſſe poſſeſſio-nẽ bñficij ſui. ſz certe ve-rũ ẽ q amiſerat p renun ciatõem: ſz papa poſtea ex offõ ſuo vtrũq3 ſtitu it pp diſcordiã ſuſcitatã.

c Irrituz. ſi. C. de legi. nõ dubiũ. t. C. de rebus eccliе nõ alie. l. ſancim⁹. t. r. diſti. c. vides. §. i. ſi boc vbũ non ꝓtineret in lris: t ipſe ꝓferret: vſ q ꝓceſſio teneret: lz ẽt fcã ꝛ mandatũ pape. j. e. dile ct⁹ fili⁹. g. vbi de boc.

Inter cetera[a]: t ifra. Facta re ſignatiõe a gu. quõdã canoni co lauduñ. de prebẽda eiuſdẽ eccle ſie q̃ p cõmutationẽ prebẽdaꝝ. M. tũc ſiclunẽ. cãonico auctoritate ap. aſſignari[b] debebat: magr. p. p lau-duñ. epm de pbẽda fuit inueſtitus eadẽ. Sup quo cũ inter magiſtruz ipz t dictũ. M. ꝓtroverſia ſuborta fuiſſet: p. C. papã p. t. oia retracta ta fuerũt: t ifra. Supradicto epo dedim⁹ i ꝓceptis: vt donec idẽ ma giſter in eccleſia fuerit pbẽdale bñ-ficiũ aſſecut⁹: nulli alij pbendã aſſi gnare ꝓſumat: q ſi forte preſũpſe-rit id irrituz[c] decernimus t inane. decet eniz vt q: prebendã ei quã de iure nõ potuit aſſignauit[d] eaz quaz de iure põt aſſignet: ne prebẽdã ei fraudulẽter viſus ſit aſſignaſſe.

Idem epo t cantori tornacen.

Caſſatur electio illius qui poſſi det plures dignitates atq3 preben-das: t idez ſi detineretur aliquo vi tio hic ſcripto.

Quam iaz dudũ: t infra. Verũ qñ ab. R. ſiclunen. canonico J. de bitumia q̃dam obiecta fuere multitudo[e] videlicet taz dignitatũ q̃ ẽt prebẽdaruz: ambitiõis t ava ricie[f] viciũ cui nõdũ finẽ iponẽs cõ tra diffinitiõis[g] noſtre tenorẽ t lat. cõci. [h] ſtatuta ad obtinẽdaz ꝓpoſitu rã ſiclunen. ſe ingerit t ingeſſit t q die intruſionis ſue ante ꝓfirmatio nẽ[i] preſũpſerit miſtrare ſicut t poſt ꝓfirmationẽ caſſatã. Mãdam⁹ quaten⁹ ſi ueneritis pdictũ J. ha-bere plures alias dignitates atq3 pbẽdas[k]: aut aliqd aliud[l] pmiſſoꝝ qõ ad caſſationẽ eius ſufficiat: iue-petitionẽ illius electi: t iudices illi electionẽ ꝓfirmauerũt: t poſtea alij iu-dices qb⁹ eadẽ cã fuit ꝓmiſſa ꝓfirmationẽ illã caſſauerũt: ſicut h totũ habe tur in ꝓpilatione Inno. ſ. de re iudi. c. i. de qbus fit hic mentio.

k Prebendas. de hoc dictum eſt. ſ. de elec. c. dudum. ij.

l Aliud pmiſſoꝝ. ſ. q añte ꝓfirmationẽ miſtrauit. ſ. de elec. quaſr. vel q miniſtrauit poſt caſſationẽ cõ firmatiõis: q: papa etiã totũ caſſauit qcqd factũ fuit p iu-dices priores t poſteriores.

neritis eſſe verũ: ei ſup iã dicta pre poſitura ſilentiũ iponatis: ab ipe-titiõe ipſi⁹ ſiclun. eccleſiã[m] abſoluẽ tes: cũ multa p patientiã[n] tolerant que ſi deducta fuerit in iudiciũ exi-gente iuſticia non debeãt tolerari.

Dez archiepo. t archi. ſenon.

Recepto in canonicuz quãcito facultas ſe obtulerit debetur pre-benda t interim habebit quotidia nas diſtributiones.

Dilectus filius. T. canonicus ſinconien. ꝓpoſuit q cuz de mãdato. C. pape p. no. linconiẽſis eps quãdã pbẽdã aſſignauit eidez in eccleſia linconien. q: capitulũ ip-ſum ad eandẽ recipere ꝓtenebat: t infra. Ad inſtãtiã remẽ. archiepi tũc epi preneſtin. ap. ſe. le. t auctori tate illius talis inter eũ t epm t ca nonicos linconien. ꝓpoſitio iter ceſ ſit: q ipſo ab eis recepto in canoni cũ t ꝓceſſo ſibi ſtallo i choro t par ticipatõe q̃libet diuinoꝝ idẽ fruct⁹ prebẽde pcipere nõ deberet[o] niſi lo co ,primo vacature: t ifra. Cuz ergo dictũ. T. cãonicũ recipi cano-nicis nõ obuiet iſtitutis t vacatu-raz expectare pbendã lat. ꝓci. nõ ſit dubiũ obuiare: nos facto eiuſdẽ le gati illicito[p] reprobato: qõ ẽ licituz approbãtes[q]: q: vſ indignũ vt re-ceptus in canonicũ pbende benefi-cio defraudet[r]: mandamus quate nus dictos epm t canonicos vt ei pbẽdã cũ ſe facultas[s] obtulerit nõ differãt aſſignare[t] ap. poſtpoſita cõ pellatis. Faciẽtes eidez portiões quotidianas que fiũt i eccleſia me-morata ſine diminutione qualibet aſſignari.

Dez epo brixien.

Dilectus filius. Cõti net quattuor dicta. prio mandatũ aplicũ. ſcõo ibi. ad iſtãtiã. iuſtũ t iniuſtũ pceptũ legati. tertio ibi. cũ ergo. iuſti pceſſus ꝓfirmatõez. t iniuſti reprobatiõez. q̃rto ibi. facien tes papalẽ ſubiũctõez. ab. ſi.

o Percipe nõ deberet. iſtõ fuit ꝛ ꝓciliũ. j. ō ꝓceſ. pbẽ. nul la. ſed ꝛriũ vſ. ſ. eo. relatuz. vbi tenet pmiſſio vacature p bẽde. ſol. hic nihil pcipiebat: ſz ibi ſic vt pz ex illo vbo ite-gritate pbende gauderet: t eo q dicit quoꝝ cõis ẽ uſus: t hic ſolũ addit q pcipiebat ea q de cõi ꝓferunt: t ita nõ ꝛdicit ſed ꝓcordat. t hoc viciũ fuit exꝑſſum. ibi non.

p Illicito. ar. ꝛ. ſ. de ꝓſti. cũ. M. ver. q̃ttuor recepunt ad vacaturas ꝛc. ſol. papa illud reprobauit vñ pcipit q eis ꝓuideat ex ſuperexcreſcẽtib⁹ ꝛc. t ita ꝓcordat cũ iſta. vel ibi recepti fuerũt ſimplr vt ibi no. vel nõ reprobat receptio in ius canonie ſed receptio ad vacaturas.

q Approbãtes. ar. q ſnia ſiue donatio tenet ex pte: t ꝑpte nõ: ſic. ſ. de arb cũ tpe. xij. q. ij. ſi quos. t. xvij. q. iiij. qõ. t. xxij. q. iiij. iter cetera. t. j. ō teſta. rainuti⁹. t. c. rainaldus. Caueas tñ qualr fiat electio ſi dicat eligim⁹ te ad pri. vacaturã nulla ẽ electio. j. ō ꝓceſ. pbẽ. c. nulla. t. c. relatũ. t. c. ex tenore. Si vo dicat eligim⁹ te i frez t ſociũ: t pmittim⁹ tibi ꝓferre bñficiũ. cũ pinũ vacauerit tenet electio talis. ſ. eo. relatũ. t. ſ. de ꝓceſ. pbẽ. cũ ſup. aſſignãdo eidẽ quotidianas diſtributões. alꝫ ꝓpellerẽt ad h vt dr hic i fi. t ille itelligit elect⁹ ad quoddã ius de nouo creatũ. j. eo. dilecto. t illõ ius periſt q̃cito aſſignat bñficiũ vacãs. nõ. n. diu poſſet manere tale ius ſine re corꝑali. i. q. iij. ſi qs obiecerit. t talis canonia auget numeꝝ canonicoꝝ: ſz nõ pbẽdaꝝ. ſz nũqd plures pñt talr eligi: ſi duo pñt eligi eadẽ rõe t plu re. .ſ. tres vel q̃ttuor t quotcũq3. dixit Jo. q ꝑz numeꝝ pbendaꝝ pñt plu res vel pauciores eligi: ſz certe nõ vſ q tot pñt eligi quot ſũt ibi canonici pp t iutinã expectationẽ ſed ſufficit q pauci eligant ſaltẽ duo vel tres vel qnq3. ſ. de ꝓſti. cũ. M. ferra.

r Defraudet. ſic. ſ. e. relatũ.

s L. i ſe facultas. hoc idẽ erat ei pmiſſuz in illa ꝓpoſitione: ſed archiepꝰ auctoritatẽ pſtare non potuit: imo illud ſolũ caſſat q nihil pcipe deberet. lau. Itẽ ex eo q dr hic pz q legat⁹ non põt diſpẽſare ꝛ ꝓciliũ. j. de ꝓceſ. pben. nulla. ſed ſolus papa. Itẽ aliud eſt dicere cuz facultas ſe obtulerit: t aliud cũ bñficiũ vacauerit vt hic pz. t. j. de ꝓceſ. pben. accedens.

t Aſſignare. h idẽ poterat ꝓſeq ex illa ꝓpoſitõe vt vſ. dicit Jo. q nõ: q:

d Aſſignauit. h exꝑſſe hẽs q ſi eps ꝓceſſit mihi bñficiũ qõ cõcedere nõ potuit: tenet mihi ad aliud ꝓſimile. vij. q. i. c. pñtiũ. de boc dr. ſ. c. pri. ſi. ſ. de fil. preſ. veniẽs. arg. ff. de pig. ac. l. elegãter. §. q reprobos. ff. ad vel. q̃uis. §. ſi quenerit. t. ff. q ſatisfda. cog. l. quotiẽs. ff. de leg. i. l. fili⁹. §. ſi qd alicui. t. ff. de leg. ij. l. mortuo. §. labeo. q: adiuua ri bñficijs nos opz nõ decipi. ff. ꝓmodati. l. i ꝓmodato. §. ſicut i fi. t. j. ꝓmo. c. vno. i fi. Et ſic ẽ ꝛ id q dicit lex q donator nõ tenet de euictõe ff. de edil. edi. ad res donatas. ſz h i veritate nõ dr donare: q: neceſſe bz eã donare: t in neceſſitate nemo liberalis exiſtit. ff. de adimen. le. l. rem legatã. in fi. t de boc dcñ ẽ. ſ. eo. c. relatũ. t hoc itellige qñ eps ſciuit q eã donare nõ poterat: t ille q recepit ignorauit: vt diri. ſ. c. pr. ſi. n. recipiẽs hoc ſciebat. nõ credo q bẽat petitionẽ ꝛ eps ad aliã pbendã: inſtar illi⁹ q ſciens emit libez hoiem: emptio nulla fuit: ſecus ſi ignoranter emit. ff. de ꝛben. emp. l. liberi hominis.

Quam iam dudũ. Opponẽti plura ꝛ electũ ſufficit alter ꝓbare qõ ad caſſatõez ei⁹ ſufficiat. h. d. vel ſpäli⁹ ſic vt i rubro. t prio ponit ſex q opponebãt ꝛ electũ. ſcõo diffinitõez qõis ꝓditioälẽ. tertio ñdet tacite qõni vel obiectõi. ſcõa ibi. mãdam⁹. tertia ibi. cũ multa. ab. ſi.

e Multitudo. iſte Jo. bẽbat multitudinẽ pbendaꝝ: vt pz in antiq: q multitudo ẽ canonic⁹ inimica. ſ. eo. q: in tantum.

f Auaritie. q̃ a pmotione repellit. lxxxv. di. florentinũ. quã ẽt dicit lex legitimis ictibus feriendã. C. de inof. te. l. ſi qs ſuo. t ẽ ſeruit⁹ ido lorum. ſ. e. ti. auaricie.

g Diffinitionis noſtre. quã non habes in cõpilatione que oliz erat. de inſti. c. tua nuper.

h Concilij. ſ. eo. q: in tantũ.

i Confirmationẽ. h ita itellige q ſup hac electiõe fuit cã cõmiſſa ad

tpe ꝓpositionis vacabāt bñficia: ⁊ volebāt ipꝫ expectare primā vacaturā. Itē aliud addit ꝓpositioni q ipse bēat quotidianas distributiões siue vi ctualia q̄ de cōi ꝓferunt: que tm̄ pntib⁹ dant. s. de cleri. non resi. decetero. ⁊ j. e. lꝫ. ¶Perceptio. n. taliū pbendaꝝ nō facit canonicum: qz sola salarij pceptio non facit decurionē. ff. de decur. sola. ⁊ j. e. dilecto.

TUe fraternitatis. ¶Primo ponit decisa facti narratio ⁊ consultatio. secundo rñsio: ibi. nos. ab. si.

a ¶Importunitatem. electio fcā ad iportunū clamorē si valet. s. ō elec. oſi⁹. lxi. di. miramur. ⁊ p iportunitatē nō ꝓcedēda sepe ꝓcedim⁹ dic̄ iperator. C. ō peti. bo. sub. l. i. li. r.

b ¶Turoñ. ꝓciliū. s. e. maiorib⁹. ⁊. j. vt ec. bene. vt nfm. ⁊. i. q. iij. c. si qs prebendas.

c ¶Sectionē. lꝫ cū vna parrochia possit diuidi i duas. xvi. q. i. precipimus. ⁊. x. q. iij. c. vnio. de ꝓse. di. i. oēs. j. de ecclē. edi. ad audiētiā. q̄re vna pbēda nō pōt diuidi i duas. Rñ. due prochie licite fiūt ex vna iusta cā iterueniente ⁊ q vtraqz sit prochia p se ⁊ bēat ppriā limitationē: sed q due sint sub vna limitatōe nō pt: xvi. q. i. plures. eodē mō vna pbenda pōt diuidi i duas ita q sint ibi ppetuo duo cāonici dūmō facultates illi⁹ pbēde sufficiāt ꝓpetenter duob⁹. j. e. c. vacāte. sicut vna domus pōt diuidi ⁊ cetero erūt due dom⁹: ⁊ vn⁹ fūdus si diuidat erūt duo fundi. ff. cōia pdioꝝ l. si qs duas. §. i. sed prebēda diuidi nō dꝫ: vt sub noīe vni⁹ pbēde cēseat vterqz q̄si dimidius canonic⁹: qz vnitas non recipit diuisionē. xxiij. q. i. c. loqr. nulla. n. seruit⁹ diuidit lꝫ vsufruct⁹ diuidat. ff. ad. l. fal. l. i. §. si vsufruct⁹. ⁊. ff. de vsu ⁊ hꝫ. vsu pars. lꝫ nōne b mō pōt diuidi pbēda. qō idē ius apō vtrūqz remaneat: qz ⁊ iura icorpalia apud plures pñt ī solidū residere. j. ō iure pa. c. i. ⁊. ff. de sui. l. vie. ⁊. ff. ō bo. lib. l. libert⁹. i fi. Itē pbēda b eē nō pōt: vt dcm̄ ē. j. e. dilecto. lꝫ. n. dicat idē ius esse apō plures. reuera tm̄ qlibet spāle: ⁊ sepatū ius hꝫ. ff. quē ad. ser. amit. l. aquā. ⁊ no. q sicut de vna pbēda pñt due fieri si facultates sufficiāt. sic ex cā necessaria pñt ⁊ debēt minui pbende. j. de v. si. c. vl. ⁊. s. de consti. ex pte. a ꝓrio sensu.

d ¶Concilij. j. de concess. pben. c. nulla.

e ¶De rigore iuris. Inuit q de patiētia possit tolerari ⁊ confirmari q̄si dispensando q satis pōt ꝓcedi: qz talis dispēsatio nō est ppetua, sed ad tps: nec ppie dr facere ꝫ conciliū. Ad qd ergo diceret de rigore iuris. als sim plr rñdisset dicēdo q talis est cassanda. ⁊ multe tales electões tolerant vt ex cā possit iuris rigor relaxari. ar. op. j. e. c. vacante. ⁊. c. cum cām. vbi tenet integrare prebendā tali modo collatā nec mandat cassari.

NIsi essent. ¶Prio scusat suspectā excusatiōez ⁊ ipi⁹ duo mēbra ōclarat. scdo ꝑmissis motiuis sb certa moderatōe illā approbat. scda ibi. qz igit̄ ista ē pulcherrima dispositio ⁊ ī toto corpe iuris nō hꝫ ꝓsilez. ab. si.

f ¶Honesti. ex q̄litate pson̄e p̄sumit licitū qō als eēt illicitū. ar. ix. q. iij. c. lug.

g ¶Ex arbitraria. ⁊ ita aliqs pt simul vti ⁊ arbitraria ⁊ ōlegata ptāte. sic s. ō ps̄ū. c. lfas. lꝫ istō nō vr posse ꝓstare. qz si rōe ōlegate ptātis adiudicauerūt alteri ꝓpatū hꝫ hoc q ꝓstabat eū cāonice electū: q̄r p arbitriū potērūt ipm ꝓdēnare ad soluendū alteri pti idebitū cū alij solui ñ possit. qō est alij debitū. s. ō iureiur. eā te. qz si ꝓpat⁹ fuit isti debit⁹: ꝓstat q solutio pecunie ē idebita: pōt dici q isti nō fuerūt arbitri: sed arbitratores. i. ꝓpositores. quoꝝ arbitriū si iniquū sit auctoritate supiores retractāt. s. ō arbi. ñ sine. vel reducit ad arbitriū bōi viri. ff. p so. si societatē. sed nūqd rōe talis arbitrij possint ipi adiudicāt alteri ꝓpatū. ar. q sic. s. ō trāsac. c. cetero. lꝫ nō ē vez qz talia spūalia possideri nō pñt nisi ex iusta istōne cāonica. ij. q. i. legū. sic ⁊ ī mrimonio non pōt iteruenire arbitriū. s. de transac. c. vl. ⁊. s. de in ite. resti. c. pe. in fi. ⁊ hic ver. hoc ex iurisditiōe delegata. Ber.

TNō tenet electio cū ad vnā prebendā duo simpliciter eliguntur. **T**Ue fraternitatis deuotio: ⁊ ī fra. Cū sepe contingat q ad vnā prebendā duo clerici pp iportunitatez petentiū eligant. ¶Nos attēdentes: q si duo vnā prebēdā tenerēt illō eēt ꝓtra ꝓciliū turoñ. qō prebēdaꝝ pbibet sectionē: ⁊ si vn⁹ illoꝝ ipsaꝝ obtineret prebēdaꝝ sub expectatōe alius: ꝓtra lat. ꝓci. statuta rēaneret. ¶Inq. T. T. R. q talis electio de rigore iuris penitus est cassanda. ¶Item.

¶Si duo electi ad aliqꝫ dignitatez ꝓmittāt in iudicem: poterit iudex alterꝫ ꝓfirmare: ⁊ alteri p bono pacis ō pnētib⁹, puisionē faceꝛ.

PIsi eēnt viri, puidi ⁊ honesti taz q ordinationē fecerūt cꝫ illi circa quos est facta ordinatio ī ecclesia vña sup negocio priorat⁹ ordinationē illā valde suspectā p pter exēpli pniciē hērem⁹. Qō ergo post ꝓcertatōez diutinā ordinatū est circa vnū de duob⁹ electis: ut ipse bēat ꝓpatū: hoc ex iurisditiōe delegata ꝑm iusticiā videt esse statutū. Qō aūt ordinatū ē circa reliquū: vt ipse. xx. libras de redditib⁹ capituli. ⁊. xl. de ꝓuentibus priorat⁹ recipiat ānuatim: hoc ꝑm ꝓuidentiā itelligit̄ esse preceptū ex arbitraria ptāte: cū in delegatos fuerit ꝓmissum: qui auctoritatē sibi retinendo cōmissam se pro bono pacis ⁊ vtilitatis hoc ordinasse fatent. ¶Quia igit̄ ordiatio ab oībus est recepta: pñtqz licite prior ⁊ capl'm de ꝓuētib⁹ suis pp cās pdictas: nō quidē ex pactione partiuz sed ex iussione iudicū prouisionez bmōi exhibere: nos eā hoc adhibito moderamine toleramus: vt ad pstatiōez. xl. li. nō dignitas ꝓpat⁹ sed persona prioris maneat onerata: ne forte circa ꝓuētus aliqua videatur facta sectio priorat⁹: ita q ipo priore defuncto successor ipsi⁹ ad pstationē. xl. li. minime teneat.

¶Item vadanē. epo ⁊ abbati vatien̄.

¶Canonici puilegiati a papa sup certo numero si spōte recepunt alique supra numer̄ ꝫ ipetrātes a papa exceptōe numeri vti nō possūt.

PRo illoꝝ puisione: ⁊ infra. Burdegal. archiepo mādamus: vt magistro. p. ī aliqua ecclesiarum suarū vbi expedire cognosceret ꝓpetens faceret bñficiuz assignari: cōtradictores ec. dis. cōpescens: qui decano ⁊ capitulo sanctonē. au. nostra mādauit: vt ipsū admitterent in canonicū ⁊ in frēz. Cūqz ijdem reluctarent canonici ac indulgentiaz de quadragesimo canonicoꝝ numero ei opponerēt: qz archiepꝫ cognouit illos in elusionem mādati nostri idulgentia ꝓcessa eis irreuerenter abuti predictū magistrū ō prebēda ⁊ canonia sanctoñ. ecclesie inuestiuit ꝫdictores vinculo excōicatiōis astrīgēs: ⁊ infra. ¶Quia vero qō p dcm̄ archiepꝫ ō memorato magr̄o auctoritate nra, puide factū est: firmitatem volum⁹ obtinere: mandam⁹ q̄tenus si vobis ꝓstiterit predictos canonicos indulgentiā quā hñt de certo cāonicoꝝ numero nō ꝟuasse ⁊ aliquē vltra constitutū numerū in canonicū auctoritate ppria recepisse: cum nobis legez imponere

b ¶Ex iussiōe. ex pactōe ptiū nō liceret nec illā tollerassꝫ papa: vt. s. ō pac. cū pdē. lꝫ qz iudicis auctoritate fcm̄ fuit: ⁊ ad tps sustineat. s. de trāsac. c. cetero. sic. n. excusat ab ifamia q iussu iudicis paciscit de furto. ff. ō bis q no. ifa. l. furti. §. q iussu. ⁊ q papa b tolerauit bmōi ꝓpositionez: b fecit pp cās pdictas. s. p bono pacis ⁊ vtilitatis qz placuit oīb⁹. ⁊ si papa ꝓpositionē nō tolleraſſet auctoritas iudicis ñ sufficiebat: qz de iure hoc facere nō poterat. vñ dicit papa: nos eā b adhibito moderamine toleram⁹ ⁊ ad tēpus tm̄ vt sequit: ⁊ occasione huiusmodi cōpromissionis assumūt q̄qz alig cām malefaciendi.

i ¶Priorat⁹. nisi hoc esset appositu: cōfirmatio talis siue tolerantia fuisset realis. argu. s. de transac. veniens. ⁊. j. de insti. cum venissent.

k ¶Prouētus. qm̄ sicut ius diuidi nō pōt: sic nec fruct⁹: vt. i. q. iij. c. vlt. ⁊ j. vt ec. bene. vt nostrū. ⁊ xvi. q. i. si monach⁹ defūcto. vel alias remoto.

PRo illorum. In pma ponit facti narratio. In scda cause ꝓmissio: ibi. qz. ab. si.

l ¶Ecclesiaꝝ suaruz. sub hoc termino ꝓbēdūtur oēs ecclesie ipsius p uincie: ēt epales vt b pz. ⁊. s. ō vsupal. c. i. siue habent ius conferendi siue nō: sed in aliqua prelatura per banc formam prouidere non posset. j. eo. c. vlti. ⁊ hoc in qbus ius hꝫ: secus in alijs: secus si dirisset ī aliqua ecclesiarū tue prouincie: qz tunc non refert vtruz ius ibi bēat. vel nō rōne ordinarie ptātis cum auctoritas talis generalior ē q̄ alia. tamen papa in hoc non reprobat factum archiepi. Et sic large sumitur qō dicit suarum.

m ¶Cōtradictores. hac sñia nō ꝓbēdūnt nisi partes ⁊ alij ēt q de facto ꝫdicūt: ⁊ nō de iure.

n ¶Elusionem. multe. n. vie sunt hoibus ad maliciā. in auc. de nup. §. minores. in fi. col. iiij.

o ¶Inuestiuit. p talem iuestituā non adipiscit qs possessionē: nisi corporalr ī possessionē mittat. j. de dona. p tuas. de tali iuestitura habes s. de re iudi. cū olim. ⁊. j. de bis q̄ fi. a maio. par. ca. ex ore. ⁊ hoc pbat p hoc q papa mādat q solūmō sñia lata in eos obseruet donec dictū magistrū recipiāt in fratrē. Si. n. ī possessionē missus fuisset papa mādasset: vt in possessionē iduct⁹ defenderet. ⁊ sic p hāc decre. non pbat q p hāc formā mandam⁹ vt talē facias recipi in canonicū ⁊ in fratrez talis ecclesie ꝫdictores p censurā ecclesiasticā rē. vel facias ꝓpetēs bñficiū assignari q possit mitti in possessionē ipsi⁹ ecclesie nec iuestiri: cū hoc ei non mandet cuz certa forma ꝑm quā ꝓcedere dz sit pfixa. Qui dā tm̄ dicūt p hanc decre. q p talē formā non pōt mittere in possessionem siue iuestire. qō ego non credo, put no. j. de ꝓcess. pben. cum nris. ar. ꝫ. s. de excep. cū ecclesiastice. non est ꝫ: qz ille iam fuit p papā iuestitus: ⁊ incorporalē possessionē de mādato ipsi⁹ iduct⁹: vt pz in integra. ⁊ qō dirit b iuestiuit. fecit vltra formā sibi datā. qō pz p rñsionem pape q̄ de iuestitura nullā fecit mentionē: sed de excōicatione quā precepit obseruari quousqz ipm receperit. ⁊ ideo dicit prouide.

p ¶Prouide. excusauit eū papa: sed reuera nō bñ pcessit inuestiēdo hꝫ refert vtrū mandet facias ꝓuideri: vel facias beneficiū assignari.

q ¶Recepisse. ⁊ ita q semel facit ꝫ puilegiū suū sibi pindicat ī illo. s. ō rescrip. ꝓstitut⁹. ⁊. s. de consti. cū. ⁊. ⁊. c. cū accessissent. vbi de hoc. arg. j. de puile. accedentib⁹. ⁊. c. si de terra. §. i. ⁊. C. de excu. tu. l. voluntarie. Et hic attende qō dicit auctoritate ppria. qz si b auctoritate

pape fecissent nō intelligerent veniſſe ꝛ̄ ꝓuilegium ſuū ēt ſi eēt iuramō to firmatum: qr auctoritas pape ſemp intelligit excepta. ſ. de iurīu. veniēs. r. ſ. de elec. ſignificasti ſz qd ſi veniſſent ꝛ̄ idulgentiā auctoritate cardīalis legati apoſtolice ſedis: nūqd excuſarētur: nō credo qr ñ poſſet illos cōpellere ad boc: vt ꝛ̄ idulgentiā pape aliquē recipent.

a ¶ In canonicum. r ita excōicati recipiūt aliquē in canonicum: r valet talis receptio: r ea que faciūt excōicati in eoꝛ pre iudiciū bñ valēt. ſ. de excep. cū inter. cum ſuis ſi. ſicut excōicat qs vt in cā ꝓcedat. ſ. de offi. ordi. ſignificauit: r quia iſti nō debēt abſolui niſi ſatisfaciant. vt. ſ. de offi. dele. ex lr̄is. ſz ſatisfacere non poſſunt niſi ipſum recipiāt: nec per talem ꝓticipationez erit excōicat⁹ ſic excōicati ſic admittūt ad iuramentū qñqz antequā abſoluantur. ſ. de ſen. excō. ex tenore. r. ſ. ō reſcrip. c. caplm ſancte crucis. vel expone donec dcm̄ magiſtrum recipiāt .i. donec cautionem preſtent qꝛ iuri parebūt: et boc vbi bñt cām defenſionis: ſed in bac decre. ñ bēbant iuſtam cām ōfenſionis. imo falſam vt lſa dicit. Ber.

b ¶ Ad canonicatū. mandat b papa dari buic illa q̄ pertinēt ad canonicatum r non prebendaz r ſic dabunt ei quotidianas diſtributiones quouſqz vacabit ꝓbēda vel quouſqz fructus fuerint augmentati. Et ſic ꝓz b qꝛ lz canonici aliquē recipiant vltra numeruz ēt ſua auctoritate nō augeant numeruz prebendarum lz augeant numer canonicorum. ſ. de ꝛ̄ſti. cum. W. habuiſti idez ſ. eo. dilectus. r. ſ. eodē ei dilecto.

¶ Tāis qōnibus. Ponit deciſi cuius vnam determinationez ſubiit ibi: dūmō. ab. ſi.

c ¶ De patrimoniali⁹. Habent ergo iſti patrimonium ꝓ titulo. ſic. ſ. eo. c. eps ſi aliquem. nec debent ab epo bñficiuz petere ex quo tali mō intitulati ſunt r iudiciū ſibi māducant r bibūt q de ſuo bñt. r alienū recipiūt. xvi. q. i. qñ qcqd. r. xij. q. ij. c. r ſi illi. r. i. q. ij. clericos. Sed qd ſi patrimonium iſtoꝛ piret caſimate. vel alluuione nunqd tenebitur iſtis ꝓuidere. dñicalis qō ꝛ̄ſueuit eē tñ ſatis vſ qꝛ eps debeat ei ꝓuidere in bñficio eccleſiaſtico: qr cū iſti ad ſeculū redire nō ꝓſt redundaret in obꝓbrium ordinis clericalis. ar. xcij. di. dyaconi. r ar. ſ. ō cle. ꝛ̄iuga. Jo. r. ſ. de renū. ad ſupplicationem.

d ¶ Suſtētari. alſ nō dz ipm ꝓmouere: qꝛ ſi fecerit tenet ei ad ſupplementū. ſ. e. c. ij. r. c. cum ſm apoſtolum. Sed nunqd tenetur ſoluere decimas de tali ꝓſimonio ad quod ē ꝓmotus q̄ſi ad titulū: arg. qꝛ non. xvi. q. i. ſilr. r. ſ. de ōci. nouū genus. ar. ꝛ̄. xvi. q. i. ſi qs layc⁹. Dixit Ain. qꝛ tenet ſoluere ōcimas. ar. illius. c. ſi qs layc⁹. argu. ē ꝛ̄ qꝛ nō debeat ſoluere. vt. ſ. ō ſymo. tua. T dixit qꝛ ſi ab alijs clericis recipit diuinū offm̄: r alia ſacramenta dz eis ſoluere ōcimas alioqn cōtra: qr de bñficio ſuo nō tenetur ſoluere decimas: credo qꝛ ꝓpter clericatū iſtius: lz ſit ordiarius ad ꝓſimoniū ſuū eccleſia q̄ ꝓmū decimas ꝓcipiebat ꝓdiales iure ſuo nō debeat defraudari: qr res ſemp remanet cū ſua cā. r ſine culpa ſua ꝓuari nō dz: nec ē ēt iuſta cā q̄re ꝓuari ō beat. Jtē q̄rit an iſte poſſit trāſire ad aliā eccleſiā ſine lnia epi. Dicas qꝛ nō. lxxi. di. ꝓmatus. Sed nunqd pōt vendere ꝓſimoniuz tale vſ qꝛ nō. qr inde viuere dz. r eccleſiaſticuz onus ſuſtinere: qꝛ ꝛ̄fitetur Ain. Sed tan. dixit qꝛ pōt vendere: qr q precio fruitur rem habere vſ. ff. ō vſu fruc. qr cui precio. r pōt illud donare: qr r bñficio eccleſiaſtico poſſet renūciare quod credo verius.

¶ Accedens. Vel ſic ꝓt ſūmari. Pōt qs ineſtiri ō bñficio ꝓ abñte. ue ꝛ̄iungendo vtrūqz intellectū dic. abñti pōt ꝛ̄ferri bñficiū alio mediante nec refert vtr abñs ineſtiat ꝓ ꝓſonā mediā vel ꝓſona media ineſtiat ꝓ abñte: r ē caſus no. r quotidie ꝓaticat cōis diuiſio. ꝓa ibi: īgſtōi. ab.

e ¶ Vel ali⁹. ſicut vn⁹ noie alterius poſſidet. ff. ō acq. poſ. qcqd vterqz. n. poſſidet. ff. e. t. qō meo. r. ſ. vt lit. ñ ꝛ̄. qm̄. §. i alijs. r. ſ. ō reſt. ſpo. cū veniſſent. r. ſ. ō ꝓſcrip. ſi diligēti. ita r vterqz pōt dici ineſtiri: ſz que fuit dubitatio forte iſte, eps dubitabat an carnale mōnium iter abñtes ꝛ̄bat: r iō dubitauit an r ſpūale. Prima q̄ſtio expedit. xxij. q. ij. bonorū. r. ſ. de conuer. ꝛ̄iug. ex ꝓte. r. ff. ō ritu nup. ōniqz. Scōa dubitatio ō explicat: vtrū cleric⁹ abñs poſſet ineſtiri ꝓ alīū vl dubitatō fuit illa an ineſtiret qs ꝓ abñte r ignorāte: r certe bñ r acq rit poſſeſſionē: r cū iſte ſciuerit bēbit cām vſucapiēdi. C. de acq. poſ. l. i. vin. vel iō dubitauit: qr ſicut bf̄ditas tpal ꝓ ꝓcuratorē acqri nō pōt. ff. de acq. bf̄. ꝓ procuratorem. Jta videbat qꝛ bf̄ditas ſpūalis acqri nō poſſet: ſz non vſ qꝛ dñium fit q̄ſitū ꝓ traditionē abñti. ff. ō acqr. re. do. res ex mādato. itez nec poſſeſſio vſ acqri ꝓ ineſtiturā. ſ. ō bis q̄ ſi. a ma. par. ca. ex ore. r. ſ. ō dōa. ꝓ tuas. Dicas qꝛ ſi vſ dās vel accipiēs intēdit acqrere dñium abñti tūc ē ei q̄ſitū r ſic loqf̄. ff. de acq. re. do. ſi ꝓcurator. ff. ō do. q mihi donatum. Sz ſi neuter hoc intēdit nō ſtatim acqrīt dñium r ſic loquīt. ff. de acqui. re. do. reſ. dñiuz tñ vel poſſeſſio nō acqrītur ꝓ geſtorē negocij. ff. de neg. ge. ſi ego. Jo.

¶ Dilecto. Diuidit in q̄tuor ptes. primo factuz r allegatio ꝓ cellerario. ſecundo allegatio ꝛ̄ ibi: ꝓcurator. tertio diffinitio ibi: vnde q̄rto ꝓteſtatio ibi: ita qꝛ. r ē nota. c. quare tene ſemper mēti r nota ipſum. Ub. ſi.

f ¶ Reſignauit. pure ſine aliqua ꝛ̄ditione r mō alſ ſymoniacus fuiſſet. i. q. ij. q̄pio. r. ſ. de pac. pactiones.

g ¶ Generalis. vnde videbat qꝛ dñs ꝛ̄ factū ꝓcuratoris venire nō debeat. arg. ſ. de of. dele. cū olim. qr factum ꝓcuratoris q generalē bz adminiſtrationē dño preiudicat. ff. de iureiu. iuſiurādum. §. vlt. ff. de pac. nā r nocere. ſed tñ ſecus ē: qr generali mādato nō vſ delegaſſe: niſi id qō legitime fieri pōt. ff. de condi. inde. ſi ꝓcurator. r. ff. de bis q̄ ſi. in frau. cre. ſi pſ. vel qr fraudulenter aliqd faciat. ff. mād. creditor. §. lucius. vnde cū talis iſtitutio contra ius eſſet non tenebatur eps illam ratam habere. ſ. e. ti. tue. r. c. maioribus.

b ¶ Recepiſti. ꝓ boc videbatur conſentire inſtitutioni ipſius. ſimi. lxiij. di. adrian⁹. r. ſ. de bis q̄ ſi. a ma. par. ca. ex ore. r infra de ꝓuile. cū olim. arg. C. ad velleia. auc. ſiue a me. r. ſ. de ſpōſa. ad id quod. Jtē qr in ꝓtia ſua geſſit ſe tanq̄ canonicū. vnde qr ipm nō remouit ſtatim vſ ipz approbaſſe. arg. ſ. de of. delega. cōrā. C. de acq. poſ. l. i. C. de pa. pote. ſi filium. xx. q. i. quem ꝓgenitores. talis patientia non facit canonicum: ſed trſi canonica electio. ff. de decuri. berēnius. r. ſ. de inſti. ex freqntibus. r. C. de libera. ca. non iccirco.

i ¶ Moleſtatione. r ſic agebat interdicto vti poſſidetis.

k ¶ Turoñ. ſ. e. maioribus. Ber.

l ¶ Laterañ. ſ. de conceſ. preben. nulla.

a ¶ Diuidi.q; vitas nō recipit diuisionē.xxiiij.q.i.loqtur de hoc dñs ē.s. e.tue fraternitatis.simi.s.e.inter cetera.

b ¶ Augmentare.s. de consti.cum. M.

c ¶ Clausula.imo ꝛ si clā illa nō eēt adiecta tñ sine eius auctoritate non vī q; possit ꝛuenire ex quo ꝓfirmatio pape accessit.s. de ꝓfir.c.i.ꝛ.ij. nā vbi ꝓceps confirmat idem est ac si ferat sniam.C. de veter. iu. enu.l.i.§.sz neqz. v. oia nra facim⁹ ꝛc. Verius ē quod nō obstat eis talis ꝓfirmatio cū eorum fauore fcā sit qn possint ꝛuenire si volūt.s. de cōsti.cū. M. ꝛ.c. cū accessissent nisi clā huiusmodi sit apposita: decernatis irritum ꝛ inane. Jo.

d ¶ Augmtaf.b fuit sufficiēs rō q; intēdebat idē ius: ꝛ eādem ꝓbendā conferre pluribus q̄re non valuit.s.e.tue. sz si itēdisset vtrūqz eligere i canonicū talis electio nō valuissz.s.e. dilect⁹. ꝛ.c. relatū. q; ad duo iura itelligunt eos elegisse: ita tñ q; facultates sufficerēt duobus.j.c. pri.

e ¶ Obsistat. hāc regulā ꝛ ei⁹ exponēz hēs.s. de re iudi. c. pe.sz vī q; cause istoz ita sūt ꝓiuncte q; snia lata ꝓ vnū obstet alij: sic.iij.q.vi.b qppe. ꝛ.lxxxi. dist. tantis daniel. et j.ō accu. ad petitionez. lviij. dist. ordinatos. sed secus ē ī: q; agendo ꝓ vnum non agit de iure alterius: sed in ꝓmissis casibus agitur de vtroqz sic. j. de adulte. significasti. ff. ō adul. ōnūciasse: sed qd si postea agit ꝓ scōz ꝛ ille scds obtinet nūqd pdest alij. vt p b retractet snia lata. vī q; sic q; snia lata p vno ex socijs pdest alijs. vt. ij. q. vi. §. diffiniti. na. v. qñqz. ꝛ.s. de appella. c. pe. ꝛ. ff. si serui. vēd. loci. §. ij. sed nō est ita. q; illa intelligunt cum snia pcessit ꝓ oēs in cōi cā: lex illa loci. §. ij. loquit de seruitute q̄ cōis est: ꝛ indiuidua ꝛ p parte qs agere nō pōt. ¶ Per decre. istam bñ vī solui ista qō q̄ queritur duo fratres ex eodē pre ꝛ mre eadem ꝓrerunt mrimonium cū duabus sororibus ex eodē patre ꝛ eadem mre: fuit lata snia ꝓ mrimonium inter vnū virum ꝛ eius vxorem ꝓpter ꝓsanguinitatem. Querit vtrū snia ista ꝓiudicet alteri fratri et ei⁹ vxori: q; nō fuerunt in lite. dicas q; nō fit eis preiudicium.

f ¶ Acante. Due sunt ptes. ſa ibi: super quo. ab. ſi.

g ¶ Turoñ. s.e. maioribus.

h ¶ Integrare. sz q̄re tenet integrare cū talis electio nulla fuerit. s.e.c. p ri. rñ. isti duo simplr fuerūt electi i canonicos vñ tenuit electio. s.e. relatū. ꝛ.c. dilect⁹. Jo. dicit: q; lz ñ valuerit talis electio: eps tñ tenet itegrare pbēdā cū ipe ñ possit reuocaf qō fecerit. ar. j. de dona. iter dilectos. ꝛ.j. ō ꝓcess. pbē. cū sup. ꝛ.s. de cler. ꝓiug. diuersis fallacijs: vl alia rō pōt reddi. Isti electi fuerūt ad duo iura ō nouo creata ꝛ ñ ad vnicū: ꝛ nō intēdebat eps facef ꝓ ꝓciliū cū duas ꝓstituit pbēdas ex vna credēs sufficere facultates ad duos vñ si repiat q; nō sufficiat duob⁹: tenet itegrare ō vacātib⁹. j. e. cū cāz. Et sic vī q; eps possit tollerat si aliqñ aliq eligunt ad vnū bñficiū vt dī. s.e. tue. b ¶ Cōstitute. b ergo pz q; de vna pbēda pōt fieri due ꝛ ꝑm hoc erūt duo noua iura sicut una prochia pōt diuidi i duas. xvi. q. i. ꝑcipimus. ꝛ.j. de ec. edi. ad audientiā. i. de hoc dñs ē. s.e. tue.

¶ Dilectus filius. Vel gñali⁹ summa sic. si papa mādat ei ad quē spectat, vt bñficiū ꝓferat vni collatio p eū alteri fcā tz: ipse tñ ex trāsgressiōe pōt ut b dī. ꝛ ꝑma ps q̄relā ōcisaz ꝓtiet. ſa dat iudices ibi: ffnitati. ab. ſi. i ¶ Vacaret. ergo vī a ꝓrio sensu si tūc nulla vacabat nō tenerent rōne illius mādati eū recipere. ꝛ sic vī tñ vnū mādatū: sed vī q; duo q; mādauit eū recipi in fratrem q; vnum mādatum ē: ꝛ prebendam conferri ꝛ vnū ē ꝓsecutiuū alterius unde statim tenebantur illū recipe: ꝛ postea bñficium conferre vel statim uel q̄cito possent.

k ¶ Recepūt. hic ꝓsiderat tps receptōis lrarum: ꝛ non date. sic. s. de foro compe. lz. s. de rescrip. caplm scē crucis. Sic in lris ipetratis ꝓ vsurarios. j. ō vsu. q; frustra. sic qñqz ꝓsiderat tps oblati libelli. lz tūc nō recte agat. si tñ postea icipit ius ꝓpetere pfici pt iudiciū. ff. ō pigno. ac. si ī rē. §. iul. ꝛ. ff. ō rei vē. finaūt. §. i. ar. ꝓ. q; tps date ē ꝓsiderandū. s. de rescrip. eā te. ꝛ.c. ꝓstitutus. Itē ar. ꝓ. ff. ad exhi. l. tigni. §. vlti.

defuncto: in ecclesia tamē que ōterminatum habet numerum ꝑbēdarū vno indiuiduo iure vacāte duo simul eligi nō possunt ad illud: eo q; hmōi spūale ius diuidi[a] seu cōmunicari nequeat īter eos quāquā ītērdum bi ad quos spectat electiō de communi assensu augmētare[b] valeāt numerum prebēdarum: ꝛ quoddam ius spirituale de nouo creādo nisi forte statutum aliquod obuiaret: quod esset iuramēto firmatum: vel cui se. ap. cōfirmatio accessisset hmōi clausula[c] prohibitionis adiecta: vt si quicqz cōtra id fieret nō valeret propter quod īstitutionē prefatam nullam fuisse dicetus asseruit procurator: cuz in trecen. ecclesia cert⁹ sit prebēdarū numerus quē capitulum vel legatus augmentare[b] minime ītēdebat vel ius aliquod de nouo creaf. ¶ Unde dictū cellerarium ad restitutōez eorum que ratione predicte institutionis tenebat sententialiter durimus ꝓdem nādum ei super prebēda ipsa vel ei⁹ parte silentium imponētes. ¶ Ita q; per hoc predicto nullum preiudicium generetur cū res ītēr alios acta regulariter alijs non obsistat[c].

¶ Dem.

¶ De vna prebenda vacāte possunt fieri due si eius suppetant facultates. alias diuidens integrare tenetur.

¶ Acante quadam prebenda in ecclesia tua duas ex ea constituens ad illas de consensu capituli tui duos canonicos assumpsisti: quorum altero viam vniuerse carnis ingresso prebēdā quā ōfunctus habuerat qdam clericus nomine hypolitus fuit aucto. se. apo. assecutus. Uerum cum idem. J. te super integritate prebēde per quasdam nostras litteras ingetet: ꝛ alius idem ius aduersus te se habere proponat: quid facere ōbeas regsisti. ¶ Super quo sic duximus rñdendū: q; cū turonē.[f] statuta ꝓci. sectionem inhibeāt prebēdarum: teneris vtriqz de his q̄ vacare contigerint ītegrare[g] prebēdam nisi rōnabili causa de vacante prebenda supradicta due fuerīt cōstitute[h]: ac tot sint vtriusqz ꝓnētus q; pvtrāqz sit vtriqz prouisum in beneficio competenti.

¶ Dem vercellen. epo.

¶ Si papa mādat capitulo vt aliquē in canonicū recipiāt ꝛ ꝑbēdaz si qua vacat conferāt: si de mādato sciētes alij cōferunt cogūtur primum recipere ꝛ de redditibus ecclesie loco beneficij prouidere donec prebendam habeat.

¶ Dilectus filius. G. clericus nobis exposuit conquerēdo: q; cum pro eo ad nouarien. capitulū mādatum apostolicuz misissem⁹ vt cum in canonicum reciperēt ꝛ i fratrē: ꝛ prebēdam si qua tūc vacabat conferentes eidem: ꝛ infra. ¶ Fraternitati tue mādamus quatenus si tibi constiterit quod in nonarien. ecclesia prebēda vacaret[i] tēpore quo eiusdē ecclesie canonici nostras litteras receperunt[k]: cum eam alij in elusionem mandati nostri durerint conferendam[l]: eundem clericum si non habet sufficarchidiaconus fuit postea electus. ꝛ sic mādatum segtur ibi illū q; potuit ꝓferre ꝛ satis mādabat illi qui mandabat caplo cū ipse tpe date eēt ō caplo. vñ ipse eps si poterat se excusare q; nō recepisset mādatū. Jn illa ꝓstitutus: dicas q; cū aliqs ipetrat lras super bñficio tūc si numerus statutus ē iuramento firmatus in ecclesia ꝓ quam impetrat illud ꝺz tunc dicere alś valerent lre. Sed si tunc nullus eēt statut⁹ numerus de eo quod non ē mentio fieri non pōt. vnde si postea medio tempore statuatur non preiudicat impetranti.

Jtē ar. q; si iudex tpe ipetrati rescripti sit excōicat⁹: ꝛ tpe receptōis absolutus q; valeāt lre. argu. s. ō ap. super eo. ar. s. de rescrip. pastoral⁹ ad fi. ꝛ. ff. de iudi. cum furiosus. ꝛ. s. de eta. ꝛ quali. preterea. ff. de acq. bē. mutuū. Jo. q; non credo imo lre si valēt cū ab initio nulle fuissent. vñ postea per absolutionē conualescere nō pñt. Quare ergo potius ḃ considerat tps receptōis ꝛ in illa eam te. ꝛ.c. ꝓstitutus tps date. ḃ considerat tps receptōis ꝛ non date: q; quācito vacat bñficiū pertinet collatio ad capitulū seu epm cū statiz possunt beneficium conferre quousqz interdicat eis vel mādatum recipiant sup hoc. vnde si vacat tpe quo lre dabāt̄ non preiudicat capitulo quousqz ad ipsos mādatum perueniat: q; nō tenentur diuīare. j. vt ec. ben. vt nrm. vnde collatio medio tpe facta legitima est: sed mandato recepto tunc primo preiudicat eis vnde postea nō debent ꝓriuz facere qō si fecerint pcedit ꝓ eos put dī hic nisi diceret in mādato q; si secus feceritis: illud decernimus irrituz ꝛ inane. s.e. inter cetera ꝛ.c. dilecto. sed in decre. eā te. considerat tps date. q; tpe date. ꝛ tempore receptionis vacauit ꝑbenda ꝛ q; mādatū fuit caplo de conferenda prebenda: ꝛ caplz non poterat cōferre q; non ptinebat ad ipm: sed ad epz ꝛ

l ¶ Conferendam. vī q; talis collatio non teneat. arg. j. de ꝓcess. pbē. ppositū: q; papa ibi ꝓsimilem donationē cassauit. Jtē eoipso q; papa ꝑcepit isti dari ꝓhibuit alij dari. ff. de ꝓdi. ꝛ demon. cū ita. ꝛ. ff. de pcu. pōponius. §. sz ꝛ bis q. item talis electio fcā ē ꝓ legē aiarum que durius agit q̄ inalata. ff. de arbi. celsus. ꝛ. l. ꝑcedenti. in fi. ꝛ ita nulla ē. r. di. vides. itē rōne ꝑcedentis denunciatōis non valet qō fcm ē. C. de rei vendi. si fundum. j. de no. opc. nū. c. ij. ff. ad. l. fal. dolo. ff. ō eden. q̄dam. §. is aūt. sed verū ē q; hec collatio tenuit: lz ꝓ mādatuz pape: vt satis pz b. ꝛ. j. de ꝓcess. preben. ꝓposuit: nec solum mandatum pape sufficit ad hoc ut ius habeat. ff. de pig. ac. nō ē mirū. §. sciēdum. ꝛ. s. de re iudi. cū aliqbus. itē lz canonici obligati videant ipsa tñ ꝑbenda non ē illi obligata. ar. ff. de pollici. l. ij. ff. de ꝓbē. ēp. l. vlt. i fi. Et ita electio talis q̄tū ad canonicos non vī canonica: sed q̄tuz ad electū sic: sicut sacerdos in mortali exūs quo ad se illicite celebrat quo ad alios licite. s. de cob. cle. ꝛ mu. c. fi. sic donatio pōt eē viciosa: ꝛ tñ donū tz ar. j. de iurepa. cura pastoralis. ꝛ. C. de rei vēdi. quotiēs vel lz peccent recedendo a mādato pape nō peccant alīū eligēdo. si. xxvij. q. i. nuptiarum. ꝛ ideo puniuntur: q; compellunt illū recipe ꝑ

quo mãdatum receperunt. ꝛ hoc verum ẽ: ꝛ papa mãdet bñficium vacãs vel cũ primũ vacauerit alicui ꝓcedi. i. valet tñ collatio alij fcã ni ſi cla illa adiecta fuerit: ꝙ ſi ꝓfeceritis id decernimus irritum ꝛ inane. ſ. e. inter cetera. ꝛ. c. dilecto. niſi papa alr ſuã intimauerit voluntatẽ j. de ꝓceſ. prebẽ. qr in cunctis.

a ¶ Sufficiens. ꝛ ita ſi nõ bꝫ ſufficiẽs non nocet ſi de illo non fecit mentionem. ar. ẽ b. ꝛ. ſ. eo. cum teneamur. ꝛ. c. poſtulaſti. de hoc dixi. ſ. de reſcrip. ſi proponente. ꝛ. c. cum adeo.

b ¶ Recipi. ꝛ ſic pꝫ ꝙ prior electus non remouet. vt dictum eſt: licet contra mãdatum ſit receptꝰ ſic. j. de bis que fi. a ma. par. ca. ex ore.

c ¶ Aſſignari prouentus ſic. ſ. e. dilectus. in fine. Iſtud additum fuit qõ nõ erat in antiq̃ compilatione.

De multa. Famoſa ꝛ vtile eſt. Diuidit: qr primo narrat ius antiquum. ſecundo ſubiicit nouum ibi preſenti: vel poteſt dici ī tres partes put videnꝫ tria dcã. ſecũdum ibi. is quoq; ad quem. tertium ibi: circa ſublimes. ab. ſi.

d ¶ Lateranen. cõcilij. ſ. de cleri. non reſi. c. qr nõ nulli.

e ¶ Contẽderit. i. in iure ꝓtentioſe retinere voluerit. Si. n. añ lit. ꝓte. ꝺſti terit non ꝓuabit vtraq; ſicut eſt in aliis ſtatutis ſub pena. ff. rem ratã habe. b amplius. ꝛ. ff. de in ius vocã. l. cũis ſic ponitur. xvi. q. i. ſtatuimus. Et ſic ipſo iure hodie ꝑuatus eſt q recipit ſꝫ beneficium habens curam animarum ſi prius tale obtinebat. Olim habebat optionem vtrum ꝑmum vel ſecũdum vellet retinere. ſ. e. referẽte. et c. preterea.

f ¶ Prioris receptionẽ. fallit in ẽpatu. qr nõ ſtatim vacãt priora beneficia niſi poſt tps conſecrationis. ſ. de elec. cũ in cũctis. nec p ſolã receptionẽ pdit primũ ſed p receptionẽ corpalem. vt h dicit. ꝛ. xxi. q. ij. ſi qs iã trãſlatus. Qui. n. bꝫ plures pſonatus ſine diſpenſatõe apoſtolice ſedis ineligibilis eſt. ſ. de ele. dudũ. vbi de hac materia ſatis dx.

g ¶ Lateranẽſis ꝓcilij. j. de ꝓceſ. ꝑben. nullã.

h ¶ Promouentibꝰ. bñ dicit de ſuis. i. ꝓprijs ſi ꝓpium bꝫ. ſ. de ap. re prebenſibilis. aliqn delictũ pſone ꝛc. ſ. de excep. cum venerabilis. ꝛ xvi. q. vi. §. ſi ẽpm. alr ſi ꝓprium non bꝫ puniat alia pena ad arbitrium iudicis. xvi. q. vi. illud. ꝛ. xiiij. q. vi. ſi res. vel repetat ab eo q recipit illud tanq̃ indebitũ: qr tãq̃ iuaſor poſſidebat cũ vacauerit ipſo iure poſt receptionẽ ſecũdi ꝛ mala fide. vnde fructus oẽs ab eo tpe reſtituere dꝫ. C. de rei vẽ. certum. ſ. e. dilecto.

i ¶ Idẽ ī pſonatibꝰ. qr de ſilibꝰ ſile dꝫ eẽ iudiciũ. ſ. de elec. dudũ q̃ facit mẽtionẽ ꝺ hoc. ꝛ. ſ. de trãſla. iter corpalia. ꝛ ꝺ ꝓfir. cũ dilecta.

k ¶ In eadẽ eccleſia. no. ꝙ nõ facit mẽtionẽ de ꝑmiſſa pena: vñ vt ꝙ ſi qs in eadẽ eccleſia plures recipiat dignitates nõ ideo pdit ꝑorem qr pene potius ſunt artãde q̃ extendende. de pe. di. i. pene. ꝛ. ff. de pe. l. interpretatione. hoc confitebat Jo. Contrariũ credo. qr idem iudiciũ ẽ bñdũ de perſonatibus non bñtibus curã animarum ꝛ bñtibꝰ. ſ. de ele. dudũ. ꝛ pena premiſſa repetita intelligitur. q̃. n. in prefationibus ꝑmittũtur in ſtipulationibꝰ repetita intelligunt. ff. de vbo. ob. tia. §. i. ꝛ. xxxij. q. vij. c. apoſtolus.

l ¶ Litteratas. eſt ergo. arg. ꝙ ꝑm qualitatẽ perſonarũ beneficia ſunt ciens beneficium eccleſiaſticuz ī canonicum recipi facias: ꝛ ſibi ꝺ reddit ibus eccleſie ſingulis annis aſſignari prouentus: donec ei ſit ī beneficio prebẽdali prouiſum.

Item in concilio generali.

¶ Habẽs pſonatum vel beneficium curatuz ſi ſo tale recipit vacat ꝑmũ q̃ ſi retinere ꝓtenderit etiã ſecundo priuabit. hoc primo. Et is ad quẽ ſpectat beneficij curati collatio licite ꝓfert ſtatim cum inſtitutus aliꝺ recipit. ꝛ ſi ifra ſex mẽſes ſi ꝓferat deuoluit ad aliũ collatio. et alr punit. hoc ſecũdo. Cũ ſublimibus vero ꝛ lratis pſonis circa pluralitatẽ bñficioꝝ incõpatibiliuz ſolus papa diſpenſat. hoc tertio.

De multa prouidentia fuit in latera. conci. prohibituz: vt nullus diuerſas dignitates eccleſiaſticas vel plures eccleſias prochiales reciperet contra ſacrorum canonuz inſtituta: alioquin recipiẽs ſic acceptum amitteret: ꝛ largiẽdi poteſtate ꝓferens priuaretur. Qr vero propter preſumptões ꝛ quorundam cupiditates nullus hactenus aut rarus ꝺ pdicto ſtatuto fructus, pneit: nos euidẽti ꝙ ꝛ exꝑſſius occurrere cupientes preſenti ꝺcreto ſtatuimus: vt quicunq; recepit aliquod beneficium curam habẽs animarum annexum: ſi prius tale beneficium habebat: eo fit ipſo iur priuatus: ꝛ ſi forte illud retiere cõtẽderit et alio ſpolieꝫ. ¶ Js quoq; ad quẽ prioris ſpectat donatio illud pꝰ receptionẽ alteriꝰ libere cõferat cui merito viderit ꝓferendũ ꝛ ſi vltra ſex mẽſes ꝓferre diſtulerit: non ſolum ad alios ſecundum lat. conci. ſtatutum eiꝰ collatio deuoluatur: verum etiam tãtum de ſuis cogatur prouentibus in vtilitatem eccleſie cui eſt illud beneficium aſſignare: quãtum a tempore vacationis ipſius ꝓſtiterit eſſe pceptum. Hoc idem etiam in pſonatibus ee decernimus obſeruãduz: addentes vt ī eadẽ eccleſia nullus plures dignitates aut perſonatus habere preſumat: etiam ſi curã nõ habent aiarum. Circa ſublimes tamen ꝛ lratas perſonas q̃ maioribus beneficijs ſunt honorãde cũ rõ poſtulauerit p ſe. apo. poterit diſpenſari.

Item in eodem.

¶ Concilium prouinciale a bñficiorũ collatõe ſuſpẽdit eos q poſt ſecũdam correctionẽ idignis bñficia conferunt: puidet etiam qs interi bñficia conferat: ꝛ illã ſuſpenſionẽ relarat ſolus papa vel ſolus patriarcha.

Graue nimis eſt ꝛ abſurdum q̃ qdam eccleſiarum prelati cũ poſſint viros idoneos ad eccl'ia ſtica beneficia promouere: aſſumere nõ verentur indignos. qbꝰ nec morũ honeſtas nec lrarum ſcia ſuffragat carnalitatis ſeqntes affectũ nõ iudiciũ rõnis: vnde quanta eccleſiis damna prouenium nemo ſane mẽtis ignorat. Volentes igit huic morbo mederi ꝓcipimꝰ ut ꝑmiſſis indignis idoneos aſſumãt: qui deo ꝛ eccleſijs velint ꝛ valeãt gratum ꝓpendere famulatũ: fiatq; de hoc in prouinciali concilio diligens iqſitio annuati: ita vt q poſt ꝑmã ꝛ ſcõaz correctionẽ fuerit repertus culpabilis: a beneficijs conferẽdis per ipſum conci. ſuſpendatur inſtituta in eodem concilio perſonaꝝ

ſtituẽda. ar. xli. di. nõ cogãtur. ꝛ. ff. de vſufr. ſꝫ ꝛ ſi qd. §. i. ꝛ. xij. q. ij. vulterane. ꝛ. c. ſe. ꝛ. lxxiiij. di. ꝓſuluit. ꝛ. i. q. ij. c. vl. ꝛ is gradus ceteros añcellat quẽ ſtipendia lõgioza ꝛ labor plixior fecerit añire. C. de of. ma. offi. l. nemo. ꝛ. ſ. ꝺ maio. ꝛ obe. c. ſtatuim. vbi de hoc. argumentũ ꝺ. xvi. q. vij. c. ꝑmo. ꝺ ꝓſti. cũ oẽs. ꝛ ita ſcia nobilitat bolem q̃ ꝑcio nũmario cõparari nõ põt. ff. de var. ꝛ eꝛor. cog. l. i. §. eſt qdã. Et ſi vis appellari philoſophus non debes eẽ anarus. C. de mu. pri. profeſſio. li. x.

m ¶ Per ſe. apo. ex eo ꝙ dic̃ p ſedem apoſtolicã: pz a ꝺrio ſenſu ꝙ p alios in talib non põt diſpẽſari: qr qꝺ ꝺ vno cõcedit ꝺ alio negatur. ſicut qꝺ ꝺ vno negat de alio concedit xxv. di. q̃lis. ꝛ. ſ. ꝺ ꝑſump. nõne. ar. xcv. di. illud. ꝛ. j. ꝺ bis q̃ fi. a prela. ſine cõſen. c. cum apoſtolica. ff. de ꝓdi. ꝛ ꝺmõ. cũ ita. Et ſic reſtricta ẽ ptãs epoz circa diſpẽſationez buiuſmodi beneficiorum imo ꝑ ter iſtã conſtitutionem videbat ꝙ diſpenſare non pñt: qr eps ꝓuabat ptãte conferẽdi illud beneficium q illud conferebat bñti ꝓſimile. ſ. ꝺ cõ. nõ reſi. qr nõnulli. Unde ſeqtur ꝙ non põt diſpenſare: qr ſi poſſet nõ puniretur. Et ꝙ ſic ẽ: planũ eſt dicere ꝙ ſolus papa põt in talibus diſpẽſare. Et ꝙ ita ſit intelligenda iſta conſtitutio ꝓbatur apte. ſ. de elec. dudũ. ij. vbi de hoc Joã. notauit ꝺ ꝙ epi adhuc poterãt in talibus bñficijs diſpenſare. ꝛ vaga. ꝛ indiſcreta diſpenſatio tñ ꝓhibeꝫ epis p hãc conſtitutionem vt dixit. ꝛ poſuit hic magnã notulã q̃ non multum ẽ hic neceſſaria. Olim enim per antiq̃ iura bene diſpenſabant epi vt aliqs bẽret plura bñficia curã alar bñtia. lxx. di. ſcõz. ſed illꝺ hodie recipit ĩmutationem per hãc conſtitutionez. ꝛ hoc mutatũ fuit pp idiſcretas ꝛ ſtultas diſpenſatões epoz. Itez ꝛ illud notabis. qr hic ꝓhibeꝫ tñ diſpenſare in pſonatibꝰ ꝛ bñficijs curã alarum bñtibꝰ ꝛ circa alia bñficia poſſunt epi diſpenſare ſicut priꝰ. qr vnuz negãdo aliũ concedere videt ſ. ꝺ pſump. nõne. De hoc dixi in decretali predcã duduz.

la. ij. Alij dicunt ꝛ idem in bñficijs intelligendũ. nã canon antiquus ꝓhibet ne diſpenſent epi in prebẽdis. lxx. di. ſcõz. Et niſi exꝑſſe vetus ius corrigat remanet ſimul cũ nouo. C. de ap. ꝑcipimꝰ. in fi. ꝛ quotiẽs noua actio inducit vetus nõ tollit. ff. de ac. ꝛ ob. quotiẽs. ꝛ ar. ſ. e. cũ iã dudũ. vbi dic̃ papa. cũ multa p patientiã toleramus ꝛc. j. de cõceſ. ꝑbẽ. lras q̃ ſatis facit ad hoc: ꝛ ibi de hoc dx.

Grane nimis. Primo narrat delictum. ſecũdo prouidet ibi: volentes. ab. ſi. n ¶ Jnqſitio. cũ per famã ſeu clamorem de hoc ad ſuperiorem puenerit. imo ex officio ſuo põt ingrere ſuperior ſemiplene ingrendo. ut. j. de accu. ſicut olim.

o ¶ Correctionem. cũ ergo in hoc caſu poſſet ſe eps corrigere non vꝺ q eo ipſo q confert beneficiũ indigno pdat ius ꝓferendi. ꝛ ſic ẽ ꝺ. ſ. de elec. nihil ẽ. ꝛ. c. cum in cunctis. Jo. dixit ꝙ illa ꝓſtitutio intelligẽda ẽ cum dicto iſtius. ſed tu ſolue vt dixi in illa ꝓſtitutione. qr legitur de maioribus dignitatibus curam animarum habentibus. hec ꝛ illa in diuerſis caſib loqtur. ꝛ circa maiora maius piculum vtitur. ff. ad carbo. l. i. §. ſi qs vo. xlij. diſt. geſcamus. ꝛ iõ plus ibi puniuntur.

p ¶ Suſpendat. ꝛ ẽt ordinati qui nõ ſunt idonei remouent: vt vꝺ lz ꝺ non dicatur. ſꝫ verius vꝺ ꝙ iſti non remoueant niſi forſitan eẽnt irregulares: alias non haberet locum admonitio.

q ¶ Perſona. ar. ſ. j. de conceſ. prebẽ. nulla. vbi trãſfertur poteſtas ad capitulũ. ſꝫ illud ꝓtingit pp negligẽtiã. qr nõ eligũt infra tempus ſtatutũ iſtud pp culpã plator: qr eligũt indignũ infra temp: ſed ꝑpter culpam

prelati nō trāsfertur ptās ad caplm. vt. j. de ꝓcef. ꝑben. q: diuersitatē: sicut nec vacāte sede. j. ne se. va. c. ij. Itē ar. s. de elec. cū in cunctis. in fi. vl in alio casu logtur ibi q̄ hic: illud in dignitatib⁹ hic in bñficio simplici.

a ¶ Relaxet. ex hoc ꝑz vbi ꝓditor canonis nō reseruauit sibi absolutionez ceteris indulsisse vt. j. de sen. excō. nuper.

¶ Extirpande. Principium istō vsq; ad. §. q vero diuidit ga ꝑmo ponitur excessus. secundo quisto ibi: cuz igitur. ab. fi.

b ¶ Persone. l. epi et alij q habēt ius restituēdi. vt. j. eod.

c ¶ Triturātis. vt. xiij. q. i. §. ij. v. item non alligabis.

d ¶ Sufficiēs. sic. j. e. exposui sti. talis vt sufficiat sibi et suis. vt. l. di. studeāt. et vñ bene ste et sufficiēter se posset ꝓcurare et hospites recipe. s. e. t. ō monachis. tñ hec sufficientia ꝑpendit ex q̄litate psonarū. s. e. ō multa. in fi. q: minꝰ sufficit paupi q̄ diuiti. xli. di sti. nō cogantur.

¶ Qui vero. Privatus ē prochiali ecclesia rector in ea nō residens nisi sit ānexa dignitati vl ꝑbēde quo casu ꝺz ibi bñe ppetuū vicariū. Et in fi. phibet in fraudem rectoribus de ipsi⁹ puentib⁹ pensionem in bñficium dari. h. d. vl sic. Nō residens i ecclesia prochiali vel non ponēs vicariū qñ est ānexa bñficio maiori ꝑ natus ē ea. b. d. ꝑm dcm ibi: illud aūt. ab. fi.

c ¶ In ordie. s. de cle. nō resi. q: nōnulli. et. s. de elec. cuz in cunctis. et. s. de eta. et q̄. c. i. et xxiiij. di. presbyteri.

d ¶ Prebēdā. ex hac lra colligit q̄ si qs bz curā alaz et recipiat talem ꝑbendā q̄ ipso iure si vacat ꝑma. imo licite ꝑt vtrāq; bñe ex dispēsatōe epi vt ꝺ ꝺf. et hoc ꝓcedunt gdaz: q: cessat rō ꝓhibitiōis vt hic gdam dicunt: q: in tali ecclesia annexa ꝑbende nō ꝺp; residef. et sic illa ꝓstitutō ō multa nō bz locum in hoc casu ut dicunt. sed ꝺrium credo.

e ¶ Maiori. Hic mānifeste vl q̄ nō pōt qs simul bñe ꝑbendam et ecclesiā dūmō ecclesia sit sufficiēs ō hoc ꝺf. s. ō elec. dudū. ij.

b ¶ Perpetuū. eo ipso intelligit perpetuꝰ q̄ auctoritate epi ē institutꝰ. s. de of. vica. ad hec. in istis ergo casib⁹ tñ licitum est ꝓstituere vicariuz alias non.

i ¶ Priuatū. ipso iure. si. s. e. ō multa. qō pōt itelligi post admonitionē alis ꝺ. s. ō cleri. non resi. inter. et. c. ex tue cū suis simi. Vel posset referri ad prime dictū de illis q ꝑ vicarios seruire ꝺbēt cū qb⁹ durius est agendū. vel dic et verius aliqn. i. si non resideat ꝑ seipsum in ecclesia que dignitati vel ꝑbēde ē annexa sciat se priuatū illa ipso iure. et sic respicit ꝓncipiū. §. et nō ꝺ. nisi forte ꝛc. et ita sine alia admonitōe priuatus ē et sic videntur correcta illa iura predcā vbi ꝺf q̄ priꝰ monēdus ē qs anteq̄ priuet ecclesia q̄ ē honestius. sed hic rigor qō ꝺ statuit: vt ipso iure sit ꝑuatꝰ. vel qō dicit aliqn pōt respicere vtrūq; casum. s. qñ per se ꝺz seruire. et qñ ꝑ vicariū. sed verꝝ est q̄ tantum ꝑmum casum respicit. et non secundum.

k ¶ Pro bñficio. hoc. n. posset in posterꝝ esse ꝓnicioſum eccl̄ie. si. s. ō arbi. prouida et honesta que suspēsi supleat defectum in beneficijs conferendis: et hoc ipsum circa capitula que in his deliquerint obseruetur. metropolitano vero delictum superioris indicio reliquat ex pte cōcilij nūciandum. Ut autem hec salubris prouisio pleniorez cōsequatur effectum: huiusmodi suspensionis sentētia preter ro. pont. auctoritatē aut ꝓprij patriarche minime relaxetur[a]: in hoc quoq; quattuor patriarchales sedes specialiter honorentur.

¶ Item in eodem.

¶ Rector ecclesie nō obstante consuetudine episcopi vel patroni debet de redditib⁹ ecclesie sufficientez habere portionem. hoc dicit vsq; ad. §. qui vero.

Extirpande ꝓsuetudinis vitiū in q̄busdam partibus inoleuit: q̄ scilicet parrochialium ecclesiarū patroni et alie quedam perso ne[b] prouētus ipsarum sibi penitus vēdicantes presbyteris earū seruitijs deputatis relinquūt adeo exiguam portionem: qō ex ea nequeant ꝓgrue sustētari. nam vt ꝑ certo didicimus in q̄busdam regionibus prochiales presbyteri ꝓ sua sustētatione nō obtinēt nisi quartā quarte. i. sextamdecimam decimarum. Unde fit vt i his regionibus pene nullus ineniat sacerdos parrochialis: q nullam vel modicaz habeat peritiam lrārū. Cum igitur os bouis ligari non debeat triturātis[c]: sed qui altari seruit de altari viuere debeat: statuim⁹ vt consuetudine qualibet epi vel patroni seu cuiuslibet alterius nō obstante portio presbyteris ipsis sufficiens[d] assignet. Qui vero parrochialem habet ecclesiam nō per vicarium sed per seipsum illi deseruiat i ordine[e] quem ipsi⁹ ecclesie cura requirit nisi forte dignitati vel prebēde prochialis ecclesie sit ānexa in quo casu ꝓcedimus: vt q talem bz prebēdā[f] vel dignitatē: cū oporteat eū i maiori[g] ecclesia deseruire: in ipsa ecclesia parrochiali idoneuz et perpetuū[h] habeat vicarium canonice īstitutū: q vt predictū est: ꝓgruētez bēat de ipsi⁹ ecclesie ꝓuentib⁹ portionē: aliqn illa se sciat auctoritate huius ꝺcreti ꝓuatū[i]: libere alij ꝓferēda q velit et possit qō dictum est adimplere. Illud aūt penit⁹ interdicimus: ne qs i fraudem ꝺcꝑ uentib⁹ ecclesie q̄ curā bñe ꝺz ꝓprij sacerdotis pensionē alij quasi pro beneficio[k] ꝓferre presumat.

¶ Item in eodem.

¶ Nō debēt religiosi ecclesias vl decimas a laycis sine ꝺyocesanoꝝ consensu recipere excōicatos vel interdictos ad diuina admittere: i ecclesijs quoq; que ad eos nō pleno iure pertinēt instituere vel destituere sed presentabunt ꝺyocesanis ad eas viros idoneos.

Nal. ꝓci. noscit fuisse ꝓhibitum ne q̄libet regulares ecclesias seu decimas sine epoꝝ ꝓsensu de manu layci[m] ꝑsumant accipere nec excōicatos vel nōiatim interdictos admittāt aliquatenꝰ ad diuina. Nos aūt id fortiꝰ inhibētes trāsgressores digna curauim⁹ aīaduersione punire statuentes nihilominus q̄tenꝰ in ecclesijs q̄ ad ipos pleno iure nō ptinēt iuxta ejusdez ꝓcilij statuta epis īstituendos ꝑbyteros repūtēt: ut illis de plebis cura rīdeāt: ipsi uero ꝑ rebꝰ tēporalibꝰ rōnem exhibeāt cōpetentē: institutos uero remouere nō audeāt episcopis icōsultis. Sane[n] adijcim⁹ vt illos repūtare, pcurēt quos uel ꝓuersatio[o] notos reddit ul cōmendat, ꝑbabile testimoniū ꝑlatorū[p].

No. iij. abbati et priori sancte genouefe.

¶ Absens in theologie studio fructus beneficiorum suorum pcipit i absentia sed quotidianas distributiones non.

Licet uobis differerim⁹ scripta nostra ut magistro. N. ebora cen: archidiacono in sacra pagina cupienti studere, puēt⁹ suos ecclesiasticos faceretis īegre ministrari. Nolum⁹ tamen ut quotidianas distributōes[q] que tantum residentibus in ecclesijs et his qui ītersunt horis canonicis exhibent: ei tribui faciatis.

¶ Item uespr. epo.

¶ Propter pauptatem ꝑbendarū ecclesie cathedralis possunt eis annecti capelle reseruata ipsarum presbyteris congrua portione.

perueniat: q: ecclesia vl quasi cēsualis et portio presbri diminueret qō esse nō debet. s. e. auaricie.

Lateranen. Primo pōit tenorē ꝓcilij lateran. scōo approbat et renouat ibi: nos aūt. tertio addēdo ōclarat ibi: sane. ab. fi.

l ¶ In laterañ. j. de pui. cū et plantare.

m ¶ Layci. xvi. q. i. quoniam. qcqd.

n ¶ Sane. hucusq; sunt vba concilij. et ab hoc loco. j. additur predicto concilio.

o ¶ Cōuersatio. hoc ideo dicit quia promouēdus debet esse bone fame. et opinionis ita q̄ in nullo vacillet ei⁹ opinio. xxxiij. distinctione. layci. ad idem facit. xxiiij. distinctione. quādo.

p ¶ Prelatorum. et etiā ab his q fortis sunt opz ꝑ mouendum bonū habere testimoniuz. viij. q. i. lz ergo. et. lxiij. dist. vota ciuium.

Licet uobis. Sūmatur vt in rubro. vel sic ꝑm alium intellectum. Dispensatus sup habendis fructibus i absentia quotidianas distributiones non percipit. hoc dicit. primo ponit priuilegij tenorez. secundo eius interpretationem ibi: nolumus. Absiculus.

q ¶ Distributōes. si. s. ō cleri. non resi. decetero. vide qualiter ista decretalis interpretatur illam constitutionem super specula. j. de magistris. q: lz dicat integre pcipiāt fructꝰ suaz ꝑbendaz tñ non pcipiunt integre q: ō huiusmodi distributionibꝰ seu denarijs q dantur illis q intersunt horis statutis nō intellexit papa lz de corpore ꝑbēde sue quā alij de iure cōi in absentia sua percipe non debent clerici: argumentum supra de consti. cuz omnes. Et sic intelligit ista indulgentia et ita ꝑ textu huiusmodi indulgentie possunt habere i tegram prebendam ac si eēnt ꝑsentes nisi sint huiusmodi distributiones: in q̄busdam ecclesijs cōsuetudo seruatur vt preter prebendaz qui horis intersunt certum gd percipiant et ita quod hic dicit respicit cōsuetudinez ecclesie. In quibusdam vero est talis cōsuetudo vt qui non intersunt horis non percipiant aliqd de huiusmodi distributionibꝰ lz sint presentes ergo multo fortius in absentia non debent talia percipere. Et sic debet intelligi hec ꝓstitutō: q: ꝓncipis bñficiū potiꝰ ꝺz ampliari q̄ restringi. j. ō ꝺb. fig. oli. ff. de ꝓsti. ꝑn. l. vlti. q: vbi dñis largus ē nō debemus eē tenaces. xxvi. q. vij. alligāt. in fi. Sz qd dices si ꝑbende distincte nō sunt sed ola pcipiunt de cōi nec datur aliqd illis q non intersunt horis tunc credo q̄ integre debeant habere beneficia in theologia studentes habita rōne victus quotidiani. alis paz valeret talis indulgentia q̄tū ad illos

qui non habet beneficia distincta.

EXposuisti. Primo ponitur petitio. secundo prouisio ibi: si euidens. ab. si. a Conci. generalis. s. e. extirpande.

b Vñ fieri. ⁊ itellige q capelle iste nō erāt ānexe pbendis. q nō fuissent puati canonici si ānexe fuissent: sz decetero erunt ānexe: vt dicit lsa i ppetuū ānectēdis. b.

c Necessitas. vel vtilitas. ista duo frequenter dispensationem inducūt vt. i. q. vij. tali. pp necessitatē licitū est alicui hre duas ecclesias. x. q. iij. vnio. ⁊. s. de eta. ⁊ q̄li. eā te. Et ppter banc necessitatem adiunguntur capelle prebendis maioris ecclesie reseruata ꝯgrua portione presbro. Et credo q canonici isti erunt plati illarum capellarū: ⁊ sacerdos erit loco vicarij ppetui. vt. s. eo. extirpāde. §. i. ⁊ ita ex cā capella siue prochial' eccle sia pōt adiūgi pbēde: sic ex eadē cā vna eccl'ia vnitur alteri. x. qō. iij. vnio cū suis ꝯcor. vel dic q si clerici isti certā portionē pcipiunt de capellis: nec exercent ibi iurisditionē aliquā sed sacerdos habet ibi curam spūalium sacerdos erit prelatus: ⁊ hz ibi curā aiar. ⁊ p eōz instituet nescio tñ quod istoꝝ ibi obseruet. Sz verius vt q sacerdos sit loco vicarij. vt in. c. extirpande.

d Discretione. que est mater oīum virtutuz. s. de of. custo. c. i. ⁊ i. q. v. presentium.

e Augmētare. ⁊ ita tenet eps reintegrare prebendā si fuerit diminuta vl diuisa sine iusta cā. s. e. vacāte. ⁊. j. e. cū cām.

f Cōgrua. vñ iura epalia soluet possit ⁊ hospites recipere. s. eo. ō monachis. vbi de boc. b.

Dilectus filius. In prima ponit impetrantis querela. in secunda prouisio ibi: mandamus. ab. si.

g Regis. h rō monit istos ad exceptionez buiusmodi pponēdaz: qr si rex conferret rōne iurispatronatus hmōi prebendas nō posset compelli p papam ad boc ō iure. j. de iurepa. cū dilectus. vñ decan⁹ cū succedit i hoc iure regi nō deberet cōpelli ad hoc. qr q i locū alteri⁹ succedit vtik eodē iure. C. ō tēp. in integ. resti. ea q. ar. sz boc nō est vez in casu isto: qr ex quo collatio istoꝝ hōficiorū icipit ptinere ad ecclesiasticā psonā statim res sortit naturā alioꝝ hōficioꝝ: qr res ecclesiastica nō dz duplici iure cēseri: xij. q. ij. cognouim⁹. in fi. ⁊. j. de deci. cū in tua. ⁊ ita ex boc exceptio ñ valuit. vñ male iterlocuti fuerunt isti iudices.

h Collate. arg. q si papa mādat alicui dari pbendā ⁊ canonici eam alij ꝯferāt tenet collatio: hz sit ꝯ mādatū pape. De boc dcm ē. s. eo. i ter cetera. sic. s. eo. dilectus filius.

i Friolā. ⁊ merito: qr iā incipit pñtare decan⁹ ex donatōe nō tanq̄ layc⁹: sz tāq̄ clericꝰ: ⁊ ita subest dño pape: nec piudicat pcono si qñq̄z ēt p legatū sedis aplice aliqs ēstituat eo incōsulto. s. ō of. leg. dilect⁹.

k Exeq. sz q̄liter exeq̄ntur mādatū istud. nūqd dabūt huic aliquā ō pdcis prebendis q̄ alij sunt collate: nō credo: sed exeq̄ntur mādatum qr faciēt stari illum recipi in fratrem: ⁊ q̄cito facultas se obtulerit facient ei hōficium assignari ꝑm tenorē pōris mandati. tñ iste nō hz aliquā istarū: sed expectabit pmā vacaturā. de boc dixi. s. e. dilectus. ⁊ c. inter cetera. Iz qdam dicant contrarium. Ber.

Super inordinatam Sūmak vt i rubeo inherēdo vbis lse. Et i pma ponit ōcisa ꝯsultatio. in 2a rōnis rō. i tertia rñsio. 2a ibi: cum aūt. tertia ibi: ꝯsultationi. ab. si.

l Pueri. sed quos dicim⁹ pueros: vsqz ad. xiiij. an. dc gs puer. xij. q. v. pueri. ⁊. s. de eta. ⁊ q̄li. indecorū. ⁊. c. ex rōne. sed tales hñ pñt habere hōficia ⁊ ordinari vsqz ad sacros ordines. xx viij. dist. de bis. ⁊. lxxvij. dist. in singulis. ⁊. c. qcunqz. Quid est ergo q dicit pueri non sunt idonei: qr seruire non pñt. Dicas q pueri hic appellantur ꝓtuz ad boc vsqz ad septez annos quia tunc seruire nō possunt qr nec discretionem hēnt vñ non reputant idonei. Post. vij. annos bene reputantur idonei, ad ordies miores: qm̄ sunt doli capaces. j. de ōlict. pue. pueris. ⁊ boc per iura p dicta. c. de bis. c. de singulis. c. qcūqz. vel pōt itelligi ꝓtū ad dignitatem vel curā aiarum ad quā nō reputant idonei. i. q. i. pueri. ⁊. c. estote. ⁊ s. ō eta. ⁊ q̄li. ex rōne. ⁊. c. se. ⁊. s. de elec. cū in cunctis. sed huic standū ē tanq̄ posteriori ⁊ ad receptionē talium nulli iunt cōpellendi cū seruire ñ possint vt hic dicit: qr pp seruitiū datur beneficium.

m Bñficiati. no. q q beneficiū hz sufficiens non reputat idoneus ad aliud bñficiū primo retēto: qr i vtroqz fuire non pōt. qr dū ad vtrūqz ⁊c. xvij. q. i. pbros. Et sic pz q duabus ecclesijs ō iure gs ititulari nō pt. ar. s. eo. extirpā de. §. i. ⁊. lxx. dist. sanctoꝝ. ⁊. s. ō elec. dudū. vbi de boc ⁊ ē hic arg. q q nō facit mentionē de bñficio suo nō valēt lse. s. e. cū teneamur. ⁊. s. de rescrip. si pponēte. Ber.

Nam cām. Cōis diuisio. 2a ps ibi: consultationi. ab. si.

n Intentōis. no. recurrēduz esse ad intentionem mādantis. j. e. c. vlt. s. de pcura. petitio. s. de arbi. exposita. s. de restitu. spo. audita. ⁊. s. de rescri. mandatum.

o Reintegratōe. ⁊ ita pbenda diuidi nō dz: sz itegra conferri. s. e. vacāte. ⁊. i. q. iij. c. vlti. ⁊. j. vt eccl. bñ. vt nfm. si fiat ille q boc fecerit tenet illā reitegrare de vacantib⁹. vt h pz. ⁊. s. e. vacāte. ⁊ ñ aliud bñficiū diuidere. vt h i fi. dicit. ⁊ ē ar. q si sectio aliqua fiat pbendarū q tolerari possit quousqz itegrat. ō boc dixi. s. eo. tue fraternitatis.

Venerabilis. Aliter sic pōt summari. Defect⁹ nobilitatis vel eminētis scie non repellit quē a ꝯsecutione pbende ēt in ecclesia q̄ nobiles dūtaxat ⁊ viros eminētis scie recipe ꝯsueuit. in pma ponitur fci narratio. in secunda exceptōis repulsio: ⁊ cause cōmissio ibi: nos igit. ab. si.

p Cōsuetudinē. hec ꝯsuetudo ꝓtūcūqz sit obtēta: ⁊ ēt antiq̄ non ē obseruāda. qr in talib⁹ nulla distinctio nobilitatis ē ꝯsiderāda: sz vndecūqz nati fuerit legitime dūmodo⁹ honeste vite fuerit admittēdi sunt. lx. di. nos q. ⁊. lvi. di. vñcūqz. ⁊. c. nūq̄. j. de instī. ad decorē. qr non sanguini: sed vite meritis bñficia sūt ꝯferēda. viij. q. i. moyses. vt hic segtur. ō. nos igit.

q Liber. hec fuit bōa exceptio: qa seruū ꝑmoueri nō pñt nisi libertatē p. mo fuerit ꝯsecuti. s. de ꝑ. nō ordi. c. i. ⁊. ij. ⁊. liiij. di. nullus. ⁊ q̄si p totū. sz hic ñ assumit liber eo q ille fuisset seruus: q si fuisset bōa fuisset exceptō.

r Generis. nō nobilitate gñis sz virtutis. vt. xxxij. q. iiij. §. bis ita.

s Nō multos. boc dicit ppter paulū: ⁊ ppter beatū Bartholomeū q nobiles fuerūt. Alij ō apli ignobiles ⁊ paupes fuerūt ⁊ tñ electi fuerūt ad regimē. eccl'e: qr apō deū ñ grad⁹ elegātior: sz vite melioris actio ꝯprobat xxiiij. q. iiij. sic excellētia: nec ꝯsiderādū ē gs maior sit i loco vl ordie: sz qs iustior. xl. di. si loca. ⁊. c. multi. i fi. ar. ꝯ. lx. di. c. vlt. ⁊. s. eo. ō multa. in fi.

a Personaꝝ.s.ō iu.nouit.xxxij.q.iiij.ℌ.ls sta.ꝛ.iij.q.ix.c.vl.ꝛ. iiij. q. iiij.c.ij. b Eminētis.suffic.n.ī plato ꝙ sit sufficiēt scīe lz ñ sit eminētis.s.ō ele.cum nobis.alꝫ pauci ad dignitates ꝓmouerent vt ḃ dic. ꝛ ita multofortius tolleratur mediocris scīa in beneficijs vbi hic dicit. merito ergo hic consuetudo ꝛ exceptio non fuit admittenda.

c Contulit.alias non potuit ei bñficiū non vacans ꝓferre.ī.de ꝓcess.ꝑben.nulla.solꝰ papa hoc posset facere:ꝑt tñ donationi sue reseruare ꝑmā vacaturā.ī.de iurepa.cuz dilectus.

Am olim. Rescriptuz quo mandatur alicui de beneficio ꝓuideri rectoriā vel dignitatem nō includit.b.d. vel sic vt in rubro. Ꝓria ps narrat executoris ꝓcessum.se cūda reuocari mādat dicēs q̄ re:ibi.cū igitur.Ab.si.

d Dyoce.nisi hoc adiūctiſſz si posset ei ꝓuidere nisi in ecclesia aliq̄ ciuitatis.s.de rescri.rodulꝑbus.

e Ꝓnideret.cū mādatur alicui sub hac forma ꝓuideas tali in aliq̄ ecclesiaꝝ ciuitatis vel dyocesis vl ꝓferas tali beneficiū ī aliq̄ eccliaꝝ ꝛc. ꝑtās ꝓuidēdi sibi data ītelligit:et ꝑ ꝓnis papa abstulit ꝑtātē canonicis illis ecclesie ꝓuidēdi. arg.illiꝰ decre.ī.de ꝓcess.ꝑbē. ꝓstitutus. Ꝓōt etiam talis index reseruare sibi ꝑmā vacaturā vel interdicere ne eligāt ꝛ decernere irritum qō ꝫ fieret:sicut video in generali legato q̄ ꝑōt sibi reseruaꝛ donationē ꝑme vacature.ī.ō iure pa.cū dilectꝰ.ꝛ qō dic̄ abstulit prātez ꝓuidēdi: ḃ intelige postq̄ executor insinuauerat illi ad quē ꝑtās ꝑtinet ꝓferendi q̄ velit ꝓferre ꝑbendam illi ꝑ quo mādaꝛ:collationē illiꝰ interdicēdo vel ōcernendo irritū si secꝰ fieret vt hic ꝑbatur.ꝛ.ī.de concess.preben.q̄ ī cūctis.ℌ.ex ꝑte.v. si sic aūt.Sz añq̄ hoc fiat ꝑ executorē bene ꝑōt conferre ꝑ bendā ille ad quē collatio ꝑtinet.non obstante tali mandato:vt dicit ōcre.q̄ ī cūctz. ℌ.ex ꝑte.secus ē si datus eēt executor ad cōpellendū tunc ēt si ꝑōt interdicere nec ꝓferre nec iuestire:sed ꝑ excōicationem cōpellere: ꝛ si canonici aliū eligāt valet electio siue collatio illiꝰ bñficij.s.c. dilectus filius.de hoc no.de rescrip.abbatem.in glo.ꝑ banc.

f Ad talia.ſ.dignitates vel rectoriā.q̄ nec ītentio dñi pape talꝫ fuit:ergo nec ītentio iudicis seu executoris alia dz eē.s.e.cū cām.ꝛ.s.ō arbi.ex posita.Et eadē rō que mouet delegātē moueat ꝺlegatum.s. ō rescrip.super lr̄is.ī fi.ꝛ forma mādati diligēter ꝟuari dz.s.ō rescrip.cū dilecta.ꝛ.s. ō of.ꝺle.cū oli.ꝛ.c.cum venerabilis.ꝛ.C.de ꝓcur.ſi ꝓcuratoꝛ.ergo q̄cquid scīi ē ꝫ formā mandati nō tz.Et ita nec excōicatio nec institutio talꝫ tenuit q̄ vires mādati nō patiebāt̄ur.Et sic ꝑz q̄ cū papa mādat alicui ꝓuideri de simplici bñficio tñ intelligendū ē:nisi in lr̄is hoc ꝓtineatur.s. de rescrip.abbatē.ī fi.q̄ nō ois q̄ censeꝫ dignꝰ ad bñficium dignꝰ est ad dignitatem vel ꝓsonatū vl rectoriā:q̄ pueri simplex bñficiū ꝑōt hꝫe non tñ dignitatē.s.ō eta.ꝛ q̄li. ex rōne.ꝛ.c.indecoꝝ.ꝛ.s.e.sup.vbi de hoc dꝫ.Et ī dignitatibꝰ is gradus ceteros añcellatꝫ quē labor ꝛc.C.ō of.magistri officiorū. nemo.ꝛ.lxi.di.miramur.Hoc qō dꝫ ḃ q̄ pueri ꝑōt hꝫe bñficium ītelige ſm q̄ notaꝫ.s.e.sup.in fi.illius glo.sed quos ꝛc̄.

Rubrica ō clerico egrotāte vl debilitato. Supra visum ē de clericis nō residētibꝰ ꝛ de ꝑbēdis si ꝓferēdis eisdē.Sz q̄ dubitari poterat nūq̄d eis egrotātibus sint ꝓuentꝰ eccle subtrabendi merito subijt Rubricā.ab.

Um percussio Diuiditur q̄ ꝓmo ponit dcm̄ cuius rationē interserit ibi:q̄ si alij.ab.si.

g Impedire sic.vij.q.i.cū ꝓcussio.ꝛ.iij.q.ix.indicas.ꝛ.v.di.ad eꝰ vo. b Militaret.xxiij.q.i.militaſ.ꝛ.v.q.iij.saluatoꝝ.circa medium.C.ō epiſ.ꝛ cleri.auc.ſz bodie.

i Ordinē.ſm ordinem cuiuscūq̄z ꝛ dignitatē ꝓstituenda sunt bñficia xij.q.ij.ꝓcesso.de hoc dixi.s.de ma.ꝛ obe.statuimus.

k Egrotāti.quia famuli egri quos curamus nobis seruire intelliguntur ff.de statulib.l.iiij.ℌ.stichus ꝛ tpe ifirmitaz ꝓscendi sunt.ff.cōmoda.ī rebus cōmodatis.ℌ.posſunt.Sic ꝛ clerici in egritudine stipendijs suis ꝑuari non debent.

Relbyterum. Primo ꝓhibet ꝛ causam reddit.scḋo ꝑmittit ibi:ipm aūt.ab.

l Non ꝑmittimus. arquod ab initio valuit ex postfacto ifirmaꝫ.xxxiij.di.vsq̄z adeo.ꝛ. c.cōiter diffinimus. arg.ꝑ quod enim factuz ē recte ex superuenienti delicto corrūpi nō ꝑōt.ff.de itinere actuq̄z ꝓiua.l.nec enim.

m Scādalo. ꝓpter scādalum.n.multa sunt dimittenda.ī.c.ꝓi.ꝛ.s.ō tēp.oꝛ.ad aures.ꝛ.s.ti. ꝓi.cum teneamur.

n Deformitatem. ex ḃ vbo apparet q̄ deformitas impediat ordinādum cum suspendat ordinatū hoc tñ ꝑōt ipso facto meliꝰ ꝓpēdi q̄ aliquo statuto exprimi.ī.de dōa. apostolice.B.

De rectoribus. Cōmunis diuisio sequēda ps ibi:hoc volumꝰ. ab.si.

o Scandalo.not. nihil cū scandalo esse faciēdū s.c.ꝓi. dummodo sine pcō mortali possit omitti.ī.de no.op.nūci. cum ex iniuncto.

p Coadiutoꝝ.ꝛ itaꝝ q̄ ꝓp lepram nō remoueaꝫ ꝑlatus.sz ꝛ.ī.c.ꝓi. vbi de hoc dꝫ.

q Curā aiaꝝ. ergo ille coadiutor vꝫ esse prelatus ex quo hz curam animarum.ī.e.c.ꝓi.

r Portionē. ꝛ sic ꝓuidebit ei de bōis ecclesie. ī.e.c.ꝓi.sed pone q̄ ecclesia nō possit sufficere vtriq̄z.rīdeo ille q̄ seruit ecclesie hēbit reddit⁹ ꝛ illi ifirmo ꝓuidebit epūs.lxxxij.di.ℌ.i.ꝛ.c.i.ꝛ ex hoc vbo ē.ar.q̄ nō sit ꝑlatus ex eo q̄ dicit:ꝛ gruā recipiat portionem.

Ua nos Cōis diuisio.secunda ibi:dicimus.ab.si.

s Scandalo.s.c.proxi.

t Administrationis.ex hoc vꝫ q̄ ꝓp morbū lepre sit remouēdus ꝑlatus.Sz ꝛ vꝫ.s.e.c.ꝓi.ꝛ ita sine culpa punitur qō eē non dz.lv.di stī.satis puersum.ꝛ.xvi.q.vij.inuentū. Sup hoc ē diuersitas inter doctores.Hu.dixit q̄ nunq̄ substituit aliqs viuo nisi eo renūciante. Et ī hac opi.fuit lau.ꝛ dādus ē ei coadiutoꝛ.ut.s.c.ꝓi.ꝛ.ī.e.c.pe. ꝛ vl.Et qō dicit hic ab admīstratōis offō dz remoueri: dicit lau.ab offō qō ē in actu.sz quo ad ius retinebit offm̄.Ba.distīxit:vtrū morbus sit curabil vel icurabilis.Dicas cū vin.ꝛ tan. q̄ q̄diu aliqs ꝑōt remanere ī collegio suo sine scādalo ꝛ honore nō substituit ei aliquis alꝫ alius erit substituendus:ut hic q̄ erit ꝑlatus in totū:ꝛ ifirmo ꝓuidebitur de bonis ecclesie.s.e.c.ꝓ.ad idē satis ꝓcor.q̄ talis coadiutoꝛ ꝑlatus ē ex toto.Et hoc ꝑz ex eo q̄ dicit q̄ hz curā aiarū.ꝛ ē hoc spāle ī lepra ꝓp abhominationē populi ꝛ scādalū.Sicut ēt iudex mutaꝫ si nō ꝑōt dare operam iudicio.ut.ff.de iudi.si longius.alꝫ aūt obtinet ſm̄ia Hug.ꝛ lau.ꝛ daꝫ tunc coadiutor.ī.c.ꝓ.Et sic ē casus vbi

h Ecclesiam. Ecclesia nō ꝓuidet sibi de rectore nisi ꝓpter vtilitatē ecclesie.ergo ꝓpter vtilitatē ecclesie ꝓuidet ei de coadiutore.ergo ꝓpter vtilitatē ecclesie ꝓuidet ei de bōis ecclesie.ī.e.c.ꝓi.

u Ecclesiam. Ecclesia nō ꝓuidet sibi de rectore nisi ꝓpter vtilitatē ecclesie.ergo ꝓpter vtilitatē ecclesie ꝓuidet ei de coadiutore.ergo ꝓpter vtilitatē ecclesie ꝓuidet ei de bōis ecclesie.ī.e.c.ꝓi.

x Ecclesiam. Ecclesia nō ꝓuidet sibi de rectore nisi ꝓpter vtilitatē ecclesie.ergo ꝓpter vtilitatē ecclesie ꝓuidet ei de coadiutore.ergo ꝓpter vtilitatē ecclesie ꝓuidet ei de bōis ecclesie.ī.e.c.ꝓi.

aligs punit sine culpa: sed non sine cã. ſi. ſ. vt lit. non ꝓtest. qñ freqn ter. Ꝿ. ſi vo aliter. i ſi. In qb⁹ casib⁹ priuat qs sine culpa sed nõ sine cã dr. j. de ꝓuileg. antiqua.

a Ministrent. ſ. c. pri. ex quo eũ infirmitas nõ crimen adducit. vt. vij. q. i. Quis triste. qr nõ est afflictis addenda afflictio. vij. q. i. cũ p-cussio. criminosus. n. dignus est vt egeat. ff. ꝺo fiti bona fides. lau.

Ex parte tua. Sũt due ptes. ꝑa ibi: vero. ab. ſi.

b Ciues. sic. vij. qõ. ij. super.

c Non possis. vij. qõ. i. scripsit quliter. r. c. Quis triste.

d Afflictio. ſi. vij. q. i. cũ percussio. iiij. q. ix. indicas. r. v. distin. ad eo ꝺo. ff. ad. l. rhod. de iac. l. nauis. Ꝿ. cum aũt. In leproso tñ secus ꝓsueuit dici a qbusdam. vt. ſ. c. prori. vbi de hoc. Idez Joan. dicit circa leprosũ qõ hu. r lau.

e Coadiutorem. sic. j. c. pri. Et ita pz q pp infirmitatẽ supuenientẽ ſ puatur ꝓlatus: qr ecclesiastica bñficia non sunt tẽporalia. lv. di. ꝓcepta. r ff. ꝺ adop. ſi tibi. ff. ꝺ bere. instit. hereditas. ff. ꝺ re iudi. act⁹ legitimi. sic. ff. ꝺ manumiſ. test. libertas. ff. ꝺ pecul. peculium Ꝿ. ij. quod verum est. ar. Ꝫ. ff. ꝺ offi. ꝓſ. ſi forte. r. xvij. q. i. pastoral. xij. q. ij. nobis. Sol. verum est q beneficia ecclesiastica perpetua sunt r ideo pp casum supernenientem ſine culpa nõ puatur ꝓlatus: sed datur ei coadiutor: ut ꝫ pz. r. c. seq. In casu tñ alius viuenti substituit ꝑm quosdã. ſ. c. p xi. vbi de hoc. r. vij. q. i. pastoralis. omni tamen casu puidebit infirmo de bonis ecclesie: r coadiutor ille datur ẽt iuito: argu. j. de ec. edi. ad audientiam.

f Consultationibus. officiũ lingue. idez ẽ ſi amisisset offm oculorum. argu. lv. dist. ſi euã gelica. r qr ẽ oculus epi. xciij. distin. ꝺyaconi ecclesie.

tates ecclesie sibi necessaria quãdiu vixerit ministrentur[a].

Anno. iij. relateñ. archiepo.

Episcopo q propter morbũ incurabilẽ pastorale officium exercere nõ potest dãdus est coadiutor.

Expte tua fuit ꝓpositũ: q cuz aurasiensis epus graui morbo r incurabili fere per quadriẽnium laborauit: ita q pastorale officium nõ potest vllatenus exercere. princeps terre illius ac ciues[b] ciuitatis eiusdẽ a te postulãt incessanter: vt ipſis cũ sis metropolitanus eorz studeas prouidere. Verũ cũ epz ad cessionẽ cõpellet ſi possis[c] nec ꝺ beas vllo mõ: nec afflicto afflictõ[d] sit addenda: imo potius ipſius miserie miserãdum: eo q idẽ vir bonus extiterit: r ecclesiam salubriter sibi commissaz gubernauerit: nos volentes tam episcopo quaz ecclesie ꝓuidere: mandamus quatenꝰ illi coadiutorem[e] associes viz ꝓuidũ r honestum p quez tã epo quã populo vtiliter consulatur.

Ono. iij. epo aduersano.

Breue est non summatur.

Onsultatiõibus: r infra. Archidiacono aũt: quem morbo paralytico laborãtẽ officiuz[f] lingue asseris amisisse: coadiutor[g] est merito adhibendus.

Rubrica De institutionibus.

Ex concilio aralatensi.

Numerus clericorum debꝰ institui in ecclesijs collegiatis ꝑm facultatem ipsarum.

On amplius suscipiant i monasterio monachoz aut clericorũ seu ẽt puellarum: qz quot se regere de bonis ecclesie absqz penuria[h] possunt.

Agenius.

Laici i canõicos ñ põt instituí.

Si ecclesia vestra certum numerũ canonicoz: sicut nobis innotuit cõiter ĩstituere curauistis: r infra. Cũ laici[i] nõ debeãt i canonicorum numero cõputari: nec nos debeatis differre[k] quomin⁹ ſta tutũ numerum de alijs clericoz ꝑsonis idoneis[l] suppleatis: tales[m] ad supplendũ numerũ inuenire curetis: p quos deo i diuinis officijs p eccl'iasticos ordies ꝓgrue fuiat.

Alexan. iij. cãt. archiepiscopo et eius suffraganeis.

Institutio beneficiorum spectat ad episcopos vel eorz officiales.

Ex frequentibus ꝗrelis didicimus in partibus vestris consuetudinẽ prauã a multis retro tẽporibus inualuisse: q clerici ecclesiastica bñficia sine ꝓsensu epi diocesi. vel officialiũ[n] suorum q hoc de iure põt recipiũt[o] minus quam deceat: cogitãtes qõ id patrum sanctorum est institutionib⁹ alienuz et ecclesiastice contrarium honestati. Unde cum tu frater archiepiscope er officio[p] tibi cõmisso tã iniquã ꝓsuetudinem de prouincia tua velis sicut ꝺbes radicitus extirpare: tam in illos q ecclesiastica beneficia taliter occupata sciẽter detinẽt[q]: quã in eos qui decetero occupare presumpserint excommunicatõis sententiam protulisti. Nos itaqz eãdem sententiam ratam habentes r eam auc. ap. confirmantes[r] mandamus quatenus clericos ipos q ipsam sententiam incurrerint: nisi congrue satisfecerint: absoluer mi nime presumatis.

Clemens. iij. clerico ꝓstantino.

Ultra facultates non debet qs instituí inuitis clericis ecclesie.

Auctoritate ap. se. r infra. Statuim⁹ isup: vt nullus i ecclesijs vris vltra quã facultates[s] eaz sustineãt: vobis instituat[t] inuitis[v] nisi sit crassa: r supina tales excusat. ſ. de ord. ab epo q renun. epa. c. i. et viij. dist. consuetudo.

Rubrica de institõnibus. Supra visum ẽ de collationibus ꝑbendaz: sz qr parũ ẽ ꝓferre nisi seqtur institõ iõ subijcit hec Rubrica. vl alr. qr dubitari posset ad quẽ ptinet collatio seu institutio ꝑbendaz r bñficiorũ iõ post rubricã de ꝑbẽ. subijcit banc. ab. ſi.

b On amplius. absqz penuria. Semp. n. ꝓsiderãdi sunt redditus ecclesiaz: vt ꝑm eos clerici ĩstituant in eis. ſ. de vi. r bo. cle. qñ vt ait. vbi ꝺ hoc. Ita ẽt q hospitalitatẽ seruar possint r soluere iura epalia. ſ. de ꝑben. de monachis. r. ſ. de sup. neg. ꝓla. sic nobis. r ecõuerso tot sunt ponẽdi quot ex ipſis facultatib⁹ possint cõmode sustẽtari. ſ. de ꝓsti. cũ M. r. j. eo. auctoritate. a ꝗrio sensu. j. ꝺ censi. cũ instãtia. ar. xij. q. i. ꝓcipim⁹. xvi. q. vi. oẽs basilice. tñ ꝓpter minimũ incrementũ non credo recedendũ a numero ꝓsueto. ar. C. de allu. l. penul. r vlt. ergo tñ ꝺz esse augmẽtum de quo alius equale stipendi ũ cũ alijs bẽat vel saltem sufficiẽs: r honestum. ſ. de consti. cum. M.

In ecclesia vestra. Primo decise narrat factum. ſecũdo ꝓuidet ibi cum laici. ab. ſi.

Laici. r merito. qa homines diuerse professionis in eodez offo associari nõ debent. xvi. q. vij. noua actione. r de elec. cum causam.

k Differre. vltra ser mẽses. aliogn transfertur ptãs ad superiorem. j. ti. prori. nulla. Ber.

l Idoneis. q dicunt idonei habes. ſ. de prebẽ. sup inordinata.

m Tales. q sunt idonei morũ honestate r lrarum scia. ſ. de ꝑbendis. grauе. alꝭ puniuntur: vt ibi dicitur. Hec fuit questio vtrum layci ĩtitulati i eccl'ia ista possint computari in numero clericorum. r ꝺ q non. qr non reputant idonei cum sint layci. Et ita ius canonie non cadit nisi i clericũ. Sicut ius eligendi in ecclesia collegiata ñ cadit i laycũ. ſ. de elec. sacro san. r. c. messana. hoc tamen intelligendũ est de laycis p-fessione: r habitu r nõ de cõuersis. ſi. n. ꝙuersus aliqs alicuius ecclesie incedat tonsu-ratus volens esse clericꝰ cum taz destinatione animi sit clericus. vt. xxiij. q. i. paratꝰ. iã ecclesiastica persona censetur vnde tale ius cadit in eum r ius conuersi spũale est vnde qui emit illud simoniam committit. vt. j. q. iiij. saluator. Lau.

Ex frequentibus.

Primo ponitur abusio scõo refrenatio ibi: vñ. tertio pape confirmatio ibi: nos itaqz. Ab. ſi.

n Officialiũ. officiales ꝺñr q b⁹ epi ꝓmittũt vices suas qui possunt instituere vice epoꝝ vt ꝫ dicit.

o Recipiũt. ſi a laycis recipiant suspẽſi ipo iure p canões antiquos vident. xvj. q. vij. ſi qs deinceps. arg. ꝓ. j. de iure pa. cui stamus. sic ergo pz q auctoritas ĩstituẽdi ẽ penes epm lz caplm qñqz eligat. j. ti. pri. nulla. tñ de ꝓsensu capituli epus ĩstituet ꝺz. j. ꝺ bis q. ſi. a ꝓla. nouit. nec obstat. lxx. di. scõz. qr ibi capelle subdite sunt ꝓposito quo ad sustentationẽ ñ quo ad institõnẽ r administrationẽ. lau.

p Ex offõ. legationis quantum ad suffraganeos dio. ſ. de of. leg. c. i.

q Detinent. vnde nullã põt hre executionẽ q̃tocũqz tpe ea tẽuerit. qr diuturnitas rẽporis pcñ non cõminuit: sed auget. j. de symo. nõ satis. et c. cũ in ecclesie corpe. r. xxiiij. q. i. scisma. ſ. de ꝓsue. cũ tãto sec⁹ si ignoranter. qr ignorãtia

r Cõfirmãtes. postq̃ ꝓfirmationẽ archiepus sniam relaxare nõ possit nisi illud qõ seqr fuisset appositũ. arg. ſ. de ꝓfir. c. i. r. ij. r de ꝓse. di. ij. c. vlt. r. ſ. de temp. or. cũ in distribuendo. Ber.

s Auctoritate. facultates: he semp sunt ꝓsideranda. ut. ſ. e. c. i. vbi de hoc. r. ſ. de vi. r bo. cle. qñ. vbi hr filr de hoc.

t Instituat. Instituere ẽ ius canonie in ecclesia vel in ecclesiastico beneficio tribuere. j. de bere. cũ ex iniuncto. Inuestire ẽ qſi possessionẽ illi⁹ iuris ꝓferre idifferenter tñ vnũ accipit pro altero. Alia. vbi gꝛa. Instituere est spũalis bñficij: vel dignitatis possessionẽ corpalem tradere. ſ. de offi. archi. ad hec. c. ad nrm. qõ spectat de iure eõi ad archidiaconũ: vt ibi dr. r sic. j. e. cũ venissent. Inuestire ẽ ius canonie vel dignitatis tribuere. qõ põt fieri p ãnulũ vl libr. sic r itelligit. j. e. cũ venissent. sz p ꝫ ñ adipiscat qs possessionẽ nisi postea corpalr ĩstituat. j. ti. pri. cũ nris. r ꝺ pbẽ. p illorũ.

v Invitis. nullus ep̃s est dandus invitis. lri. di. nullus. dũ tamen iustã cãm ostendat. ergo eis volentibus põt dari lz facultates nõ sufficiãt r ita possunt sibi in hoc preiudicare: r victum postea sibi querant. xci. dist. clericus victum. r. c. sequen.

AD decorem. ¶Primo ponit excessuz pkiarche. scdo illã corrigi mãdat & nõ parẽti cõminat. ꝙa ibi: quocirca. Ab. si.

a ¶Acceptus. xxxij. q. iiij. §. bis ita.

b ¶Dotatio. sic. viij. q. i. apostolica. & sic vt q nõ solũ filij: sz nec collaterales i ecclesiasticis bñficijs nõ succedant. de iurepa. ꝙsuluit. sz tñ pñt. ar. s. ó of. óle. ex pte dũmodo ñ fiat iuꝛ successiõis. vt. s. ó electi. venerabilẽ. v. si. Jo.

b ¶Undecũqz. ar. q nihil refert ó quo loco sit natus clericus vel de qb⁹ parẽtib⁹. arg. xl. dist. nos qui. & c. nõ loca. & lvi. di. vndecũqz. & c. nasci. & c. dñs. ar. ꝙ. de ser. non or. c. i. & s. de fi. psby. c. i. & ij. & p totũ. & xcviij. di. apbꝛos. s. ó clerici. pe. c. fi. vbi dr q plati q dã istituebãt clericos ó aliẽis epatib⁹ ignoꝛãte epo qõ eẽ ñ dz. sz bic oẽs erãt exnei tã veneti q̃ alij. & io vndecũqz essent ó debẽt in ecclesia ꝙstãtinopolitana istitui: & ñ veneti tñ. Dex ẽ q locus nõ obstat dũmõ ꝙstet de bonitate psone. & illud. c. apbꝛos. de icognitis logr. s. de elec. bõe. ad fin. Si ãt ex dãnato coitu natus sit aliqs ñ obstet ei q̃tuz ad vitã eternã: sz obstet ei q̃ tũ ad obtinẽda bñficia eccliastica. ar. s. de elec. inotuit.

c ¶Indignũ. filẽ. j. ó vsur. qa frustra. & ij. q. vi. q scit. & ẽ b ar. culpã culpe cõpensandaz xcv. di. esto. ff. ad. l. agl. item mela. i. rñ. j. de diuoꝛ. significasti. j. de adul. c. pe. & vlti. & j. de pe. ꝙstitutis.

d ¶Cõpellatis. & boc ꝑmo petierat pkiarcha a dño papa.

e ¶Dotestis. i. óbetz. sic. xij. q. ij. faciat bõ.

f ¶Dromisisse. quod eẽt iniquũ qz nullo pacto nulla ꝙditione bñficia ecclesiastica sũt ꝙferenda. i. q. ij. quã pio. s. ó. pac. pactiões. j. vt ecclebñ. vt nfm. vnde symoniacum esset.

QUam uenissent: Institutiones & custodie possunt de iure spãli ad nõ epm ptinere. & pẽdẽte lite cũ dyocesano defendit in possessiõe b. d. vel sic in rubꝛo. Diuidit in tres ptes. in ꝑma põit allegatio p archiepo. in secunda allegatio pro archidiacono ibi: inter alia. i tertia interlocutio. Et sub certa forma diffinitiue cõmisso ibi. nos igit. Ab. si.

g ¶Spectat. s. de offi. oꝛ. cuz vos. & lxx. dist. c. ij. ar. ꝙ. lxiij. distin. si in plebibus.

LAno. iij. sancti marcelli & sãcte susanne car. ap. se. le.

¶Cum in ecclesijs opz extrãeos institui nõ debent institui clerici certe originis tñ sed vndecũqz sint dũ tamẽ sint idonei.

AD decorẽ: & ifra. Sicut nris auribus est suggestum cõstãtinopolitanus patriarcha aliaruz nationum clericos spernẽs venetos tãtum in cõstantinopolitanis ecclesijs satagit collocare: non attendẽs q in omni gẽte qui facit iusticiã acceptus[a] est deo nec sanctuarium dei ꝙuenit iure hereditario[b] ꝓsslideri. ¶Quo circa mãdam⁹ quatenus moneatis eundem vt viros litteratos: & alios idoneos vndecũqz[b] originez duxerint in predictis ecclesijs: & maxime in maiori instituere nõ postponat: aliogn indignum[c] se reddet: vt vos aliaruz clericos nationũ ad ei⁹ obediẽtiam compellatis[d]. Nec dissimulaꝛ potestis[e] qn hoc nostris auribus intimetis: vt ex hoc ipo an verum sit qõ super hoc venetis dr promisisse[f] conijcere valeamus.

¶Dem belieñ. episcopo & archidiacono noꝛuiceñ.

¶Si possidet ius instituẽdi is ad quem de iure cõi nõ spectat pẽdente iudicio proprietatis in possessione defenditur.

QUam vẽissent ad apo. se. archidiaconus richimũdie & ꝓcuratoꝛes eboꝛaceñ. archiepiscopi: ex parte archiepiscopi fuit ꝓpositũ q institutio personaruz & custodia ecclesiarum vacãtium ad eum in dyoc. sua spectat[g] tam de iurisditione communi[h] quaz de consuetudine generali. verum quidam predecessoꝛes ipsius quibusdã archidiac. richimũdie tam institutionez quã custodiã personaliter cõmiserunt: & infra. ¶Inter alia vero archidi. ipse rñdit: q archiep⁹ tam institutiones quã custodias[i] nõ personaliter archidiacono q tunc erat sed ꝓpetuo de cõsensu capituli archidiaconatui reali concessione donauit. Cum autem archidiaconatus ipe in continua possessione tã istarum quam aliarum libertatum multoꝛum archiepiscopoꝛum & archidiaconoꝛum temporibus extitisset: & archiepiscopus sine cõditione qualibet ꝓcessisset ipm[k] eidẽ: post ꝓcessionem asseruit q ipm ꝓcesserat: & institutionibus & custodijs vacãtiuz ecclesiarum exceptis. Ipse[l] vero timens ne si negaret expresse: cuz nõdum eẽt archidiaconatus possessionem adeptus vel impediret penitus factum eius vel diutius differretur: rñdit q nõ soluz de illo: sz de oĩb⁹ redditib⁹ suis faceret qõ sibi placeret: & ifra. ¶Nos igit interlocuti fuim⁹ archidiaconũ eẽ in plena libertatũ eiusdẽ archidiaconatus possessione tuẽdum: donec probatum[m] legitime fuerit ex aduerso libertates ipas archidiacõis ab archiepiscopis personaliter fuisse[n] concessas: cũ in hoc casu tã ante q̃z post & in ipsa etiam concessione archiepiscopus eas retinere potuerit licite tanq̃z suas: vel donec legitime ꝓbatum fuerit easdem libertates archidiaconum abiurasse[o]. Sed in hoc casu si concessio illa fuerit realis: archiepiscopo nihil iuris vel vtilitatis accederet: qz nos vel ad petitionem eboꝛac. ecclesie[p] vel per nosipsos super hoc archidiaconatui consulemus. Si ergo alterutruz ipsoꝛum fuerit legitime ꝓbatum: archidiacono[q] super libertatibus ipsis: si neutrum archiepiscopo silentium imponatur.

¶Dem episcopo treceñ. & archi. pariſienſi.

¶Is ad quem spectat collatio dignitatum scipm instituere nõ põt.

a ¶Dotestis. i. óbetz. sic. xij. q. ij. faciat bõ.

b ¶De iure cõi. i. q. iij. c. iij. & c. res ecclesiastice. & c. quenit. & xvi. q. vij. nullus oĩno. sed ꝓrium ẽ verum. qz de iure cõi institutio psonarum: & custodia vacantiũ ecclesiaꝝ spectat ad archidiaconũ. s. de of. archi. ad hec. & c. vt nfm. & lxiij. di. si l plebib⁹. nisi ꝙsuetudo repugnet: vt hic vr ad fi. capituli. & ex ꝙfessione archidiaconi hoc põt colligi. & hic logr de instõne corporali: qz collatio dignitatũ: & põbendarũ ptinet ad archiepm. j. ti. pri. qz diuersitatẽ. & c. post electionẽ. & hic pz ex cõfessione archidiaconi.

i ¶Custodia. s. vacantiũ ecclesiarum.

k ¶Ipsum. s. archidiaconatum.

l ¶Ipe. s. archidiaconus.

m ¶Probatũ. Sed qre in cũbit onus pbãdi archiepo: cũ de iure cõmuni hec spectẽt ad ipm. vt hic vr. vñ eo ipo vr fundata eius intentio. xvi. q. vij. oẽs basilice. C. de pba. siue. & j. de cẽsi. olim. ¶Ñideri põt hic due fuerũt ꝑsumptões bone p archidiacono ꝫ archiepm. qz archidiacon⁹ & ipsius añcessoꝛes fuerũt i pacifica possessiõe. vñ ꝑsumit ꝙcessionẽ fuisse realẽ: & qz archiep⁹ ꝙ fessus fuit: q añcessoꝛs sui ꝙcesserũt illas dignitates lz ꝑsonaliter archidiacono dicebat ꝙcessionem fuisse realẽ. vñ ꝑsumit ꝫ archiepꝫ. & iõ onus pbãdi incumbit archiepo q concessio fuit personalis. & lz psona inseratur pacto non ideo est personale. sed vt ostendatur cuz q̃ persona sit factum. ff. de pac. iurisgentium. §. pactoꝛum. & l. tale pactum. ¶Plerũqz enim consulimus successoꝛibus nostris sicut & nobis. ff. de probatio. si pactũ. Sed trãsactio potiꝰ presumitur personalis quã realis. nisi fuerit per superiorem confirmata. s. de trãsactio. veniens. et c. decetero. & s. de ꝑben. nisi. hoc tamen adiecto q si episcopus alicui psone det rem ecclesiasticam: potius ꝓsumitur donatio personalis quã realis. x. questio. ij. boc ius. xvi. q. i. possessiões. Sed si donat ecclesie ꝓsumitur realis donatio. & perpetuo donasse. xvi. q. i. c. vltimo. j. de bis q̃ fi. a prela. cum apostolicam. arg. boc ideo ẽ quia ecclesia nõ potest mori. xij. q. ij. liberti. ij. Sed ꝫ ꝓsumitur concessionez fuisse realem: vt dixi. quia archidiaconus ille & anteceſſoꝛes sui fuerunt in qeta possessione. Jo.

n ¶Fuisse. ꝓsumitur ꝫ cõcessionez fuisse realez ex quo est in possessione. et iõ tuendus ẽ in illa quousqz ꝓbetur contra eum concessionem factam fuisse personalem immo si persone facta fuit: presumi debz personalis: si dignitati realis.

o ¶Abiurasse. obiscieba-tur archiacono quod abiurauerat huiusmodi libertates. Unde cõtra iuramentuz non fuerat audiendus. Sed quare nõ auditur archidiaconus: licet abiurauerit huiusmodi libertates: cum iuramentum illud temerarium fuerit: & in preiudicium archidiaconatus: & ideo non seruãdum. supra ó iureiurãdo. c. sicut ij. & c. intellecto. Lau. dicit quatenus iuramentũ tãgit rem familiarez ob seruãduz est. vt nihil vtilitatz: vr honoꝛis ad ipz perueniat rõne illarum dignitatum si eas abiurauit. arg. s. de iureiurã. quẽadmodũ. Uel dic q bene potuit renunciare: & abiurare ius instituendi: vt nũquam vteretur eo. & tamen dignitati ꝓpter hoc nõ preiudicatur: quia ecclesia posset tũc vti iure suo vt hic colligitur. Et sic potest seruari iuramẽtum sine preiudicio ecclesie: & sine interitu salutis eterne. s. de iureiu. si vo. §. i. si. j. de spõ. cõmissuz. abiuratio talis siue renũciatio nõ tenet in dãnum ecclesie. Tria notabilia notantur ꝫ. ¶Primũ q factũ ꝑlati nõ ꝓiudicat ecclesie. Scõm q iuramentum ꝓstitũ a ꝑlato in dãnũ ecclesie seruat ab ipo ꝑlato. quod ẽ ꝫ id. s. de iureiu. sicut. Tertium ẽ q ecclesia bñs ꝑlatum sine i pso agere põt qõ ẽ ꝫ id qõ dici ꝙsueuit. qz nec ꝑlat⁹ sine ꝙsensu capituli nec capl̃m sine cõsensu ꝑlati agere põt. s. de pcu. c. i. & s. de iudi. cãm. i. & s. de rescrip. edoceri. vbi de boc. Et no. q agenti interdicto vti possidetis nõ põt opponi q rẽ illã abiurauerit pro qua agit. sicut nec agẽti interdicto: vñ vi. s. de resti. spol. c. sollicite.

p ¶Ecclesie. Ar. bonum q ecclesia vacante capitulũ fungit vice ꝑlati sed ꝓrium argumentum colligitur.

q ¶Archidiacono, sed non archidiaconatui.

QAm ad nostram. inter. Ab. ſi.

a ¶ Ad ipſum. ſ. abbatem.

b ¶ Accipientē. ſi. xxiij. q. i. decim⁹. ĵ. de iurepa. per nr̄as. ĵ. de baptiſ. debitū. ff. de auc. tu. l. i. ⁊. ff. ō tu. ⁊ cura. da. l. ius vādi. §. prētor als lex ē nemo. n. vicem plurium ꝑſonaruz ſuſtinet. xvi. q. i. preſbyteros: ⁊. c. de aſſe. nemo. lxxxix. diſt. ſingula. ff. de pac. ſi plures ff. de offi. prela. l. vlt. ar. ꝯ. ff. de adop. ſi conſul et ſ. de elec. cum iter canonicos: ſed qd ſi ipſe conferret alij ptātē ꝓferendi illā dignitatē nūqd poſſit ab illo illaz recipe: vt ſic nō videret eaz recipe a ſeipſo. no. ar. ſ. de teſt. lz ⁊ argu. xviij. q. iij. que ſti. ff. de auc. tu. pupillus ff. de re. mil. milites. §. i. ff. de admi. re. ad ci. pti. l. ij. §. i. ſ. de preben. de multa in fi. argu. ꝯ qz multa poſſumus per alios: que nō poſſum⁹ per nos. lxxxviij. diſt. eps. v. q. iij. c. vlti. ff. q̄ res pig. ob. ariſto. in fi.

Rica de cōceſ. ꝑben. Supra viſuz ē de prebendis ⁊ dignitatib⁹ ac eoz iſtitutionib⁹: ſed qz ſepe prebende ⁊ dignitates cōferunt ſeu ꝓmittunt ante quā vacent: ⁊ qñqz ipſe vacantes nō cōferunt ſz remanent diu vacantes merito reſtabat videre ⁊ ꝓuidere tā circa ꝓmiſſiones nō vacantium q̄ circa negligentiaz in cōferendo vacantia. Ab. ſi.

Si in viuorum. Faciens ſe poni in beneficium viuentis ab eccleſiaſtica cōmunioe repellit: vel clarius ſic vt i libro ⁊ non diuidit ꝓpter breuitatem. Ab. ſi.

c ¶ Cōione. i. participatione corporis. ⁊ ſanguinis domini. vij. q. i. euz qui.

d ¶ Pellendi. ⁊ nihilominus deponendi. ij. q. i. in ꝑmis. vij. q. i. non furē. ⁊ capi. eum q: niſi ignorās qs inſtituat aliquo remoto quo caſu excuſat. ff. depoſi. ſi qs inficiat⁹. ⁊ eps tenetur ei i alio beneficio ꝓuidere. vij. q. i. ꝓtiū. ⁊. ſ. de ꝑbē. iter cetera: ſed pone q aliqs ē iniuſte depoſitus. ali⁹ hoc ignorās in locū eius ſubſtituit ⁊ ſtetit ibi p. xl. annos. poſtea ſcit de iure ad aliū ptinere: nunqd dz cedere: ⁊ illi reſtituere? vt q̄ ſic. ſ. de preſcrip. vigilāti: ⁊. c. diligēti. xxiiij. q. ij. ſi virgo. ⁊ de re iudi. ꝯ ſanguinei. ⁊ ca. lator: ar. ꝯ. xvi. q. iij. §. quas actiones: ⁊ ſ. de preſcrip. de q̄rta. ſol. vñt gdā theologi q̄ q̄cūqz ſciuero rem pertinere ad aliū: teneor rē reſtituere. de hoc dcm̄ eſt. ſ. ō preſcrip. vigilāti: ſz hoc ñ credo: q̄ teneat dimittere: qz eoipſo q̄ cōdēnat⁹ nō appellauit: ac qz ſnīe: ⁊ ita tranſiuit in rē iudicatā. ſ. ō ſen. ⁊ re iudi. quod ad cōſultationē: ⁊ ſic alius iuſte fuit inſtitutus.

e ¶ Vinis. niſi iuſta ratiōe depoſit⁹. vij. q. i. eos. l. diſt. poſtquā. B.

Nulla eccleſia. Due ſūt ptes. ſcōa ibi cuz vo. ꝑma ꝓuidet circa bñficia ñ vacātia: diuidit i tres partes. nā primo ponit ꝓhibitionem. ſcōo ei⁹ cāz ibi ne deſiderare. tertio fortificat ibi. cū enī: ſcōa ps principalis ꝓuidet circa bñficia vacātia. ⁊ primo ſtatuit tps ad ꝓferēdū. ſcōo punit negligētiā ñ cōferētiū ibi: ſi aūt. ⁊ quotidie allegat i pratica marime in ſcōa pte ⁊ ideo no. ipſum bene. Ab. ſi.

f ¶ Miniſteria. i. officia ſiue dignitates.

QAm ad noſtram: ⁊ infra. Illud aūt nolumus vos ignorare: q̄ poſtquaz. Ab. fuit abbas effectus: cuſtodiam de iure non potuit obtinere: quia cum rōne abbatie ad ipſum[a] ptineat donatio tam cuſtodie cāz aliarum dignitatuz ac etiam prebendarū in eccleſia patraneñ. cuſtodiam ipſam recipere nō potuit a ſeipſo. ¶ Cuz inter dantē ⁊ accipientem[b] debeat eſſe diſtinctio perſonalis: ſed nec ab alio cum ius cōferendi alius non haberet.

Rubrica De conceſſione ꝑbende ⁊ eccleſie non vacantis.

GElaſius papa ad ro.

¶ Inſtitutus ſciēter in beneficium viuentis deponendus eſt.

Qui in viuorū ſacerdotum loco ponunt: hoc ipſo ſunt ab eccleſiaſtica communioe[c] pellendi[n]: quo ſe paſſi ſunt ſucceſſores viuis[c] ſacerdotibus adiberi.

Ex conci. lateran.

¶ Beneficia non vacantia concedi vel promitti nō debēt. ⁊ cū vacauerit concedi debent infra ſex menſes. qbus elapſis de eō ad capitulum: ⁊ econtra: demum ad primū ſuperiores devoluitur collatio.

Nulla eccleſiaſtica miniſteria[f] ſeu etiam beneficia vel eccleſie tribuant alicui ſeu ꝓmittant ātequam vacent[g]. ¶ Ne ōſiderare qs mortem proximi videat: in cuius locum ⁊ beneficium ſe crediderit ſucceſſurum. ¶ Cum. n. in ipſis ēt legibus gentilium inueniat inhibitum: turpe eſt ⁊ diuini plenum animaduerſione iudicij ſi locum in eccleſia dei future ſucceſſionis expectatio hēat: quam ipſi etiam gentiles ꝯdemnare[h] curarunt. ¶ Cūvero prebēdas eccleſiaſticas ſeu q̄libet officia in aliqua eccleſia vacare cōtigerit: nō diu maneant in ſuſpenſo: ſed infra ſex mēſes[i] pſonis que digne adminiſtrare valeāt cōferantur. ¶ Si aūt eps vbi ad euz ſpectat[k] cōferre diſtulerit: per capitulum ordinet. Quod ſi ad capitulum[l] ptinuerit: ⁊ infra preſcriptum terminum hoc non fecerit: eps ſm deum hoc cum religioſorū[m] virorum cōſilio exequat: vel ſi oēs forte neglexerint: metropolitanus de ipſis ſm deum abſq̄ illoꝝ cōtradictione diſponat.

Lex. tertius eboraceñ. archiepiſcopo.

¶ Beneficia vacantia conferuntur non obſtante appellatione illorum quibus promiſſa fuerunt aſſiquam vacarent.

Relatum eſt aurib⁹ noſtris: ⁊ infra. ¶ Conſul. T. T. R. q̄ cum in laterañ. cōcilio[n] promiſſiones facte de eccleſijs non vacātib⁹ ſint caſſate: preterea ap.[o] eorum dictis q̄ ꝓmiſſionibus initunt omitti non dz: qn eccleſie cum vacauerint de perſonis idoneis ordinent.

Innocē. iij. ꝓpoſito ⁊ capitulo camerac.

¶ Si ſcribitur ei ad quem ſpectat collatio dato executore ad, quidendum: q̄ ꝓbationem lr̄arum collatori fcām afficitur prebenda ita q̄ collatio alteri facta non tenet.

Proposuit nobis. T. preſbyter q̄ cum. C. papa p. noſter p receptione ipſius in fratrem ⁊ aſſignatione[p] prebende ad donationem veſtram ſpectantis in eccleſia veſtra ꝓmo vacature mandatū ap. vobis deſtiaſſet decano remēſi executore[q] conceſſo: decanus ipſe vos cōtumaces inueniens ipm de prebēda primo vacatura in eccleſia veſtra: que ad donationem capituli ptinet: auctoritate ap. inueſtiuit[r]. ⁊ infra. Sed cum prebenda q̄libet ſit ſpecialis: ⁊ ſic ſit ſpecialis ſicut ſi eccleſia ſpecialis eſſet

ad donationem vestram spectabat in ecclesia cameracen. vacasſz: eam alij assignastis[a]: ⁊ infra. Idez autem predecess. noster quod ab eodem decano factum fuerat ratuz[b] volens haberi: collationem factaz prebēde a vobis penitus irritauit[c] ⁊ eum de ipsa per annulum inuestiuit[d]. ℣ Licet autem intentionis nostre non sit inuestituras de vacaturis[e] factas contra canonum instituta[f] ratas habere: qui secundum plenitudinē potestatis de iure possumus supra[g] ius dispensare[h]: attendentes tamen q̄ idem presbyter nō de vacatura sed de vacante per pre. n. fuerit inuestitus[i]: vtpote que post cassationem[k] ꝯcessionis[l] a vobis facte intelligebat vacare[m]: mandamus quatenus amoto ab ea prebēda quolibet detentore eaz ipsi cuz plenitudine honoris canonici assignetis[n].

I Dem. ℣. sancte. M. in via lata diacono card. ap. se. le.

¶ Semestre ad eligendum seu cōferendum a iure prefixum nō currit legitime ipedito nec incipit currere nisi a die noticie vacationis.

Q Uia diuersitatem corpoꝝ[o] diuersitas sepe sequitur animorum ⁊ infra. Conquerebatur inter cetera eboracen. archiepiscopus: quod cum ad eum in ecclesia eboracen. ⁊ alijs[p] suis ecclesijs collatio pertineat prebendarum: tempore suspensionis ipsius: ⁊ post modum etiam quidaz preter eius auctoritatem se intruserunt in ipsas. ⁊ infra. ℣ Mandamus quatenus eos qui prebendas vel dignitates ecclesie eboracen. vel aliaruz ad donationem eius spectantes p̄ter auctoritatem acceperunt ipsius ad eas resignandas mo. pre. per excommunicationis sententiā ⁊ sb tractionem aliorum beneficiorū[q]: nō obstāte confirmatiōe a sed. ap. obtēta sub forma cōmūi[r]: que confirmat beneficia ⁊ prebendas sicut iuste ⁊ pacifice possidentur: ap. re. compellas. ℣ Nisi forte aliq ea vel speciali mandato ap. se. vel auctoritate laterā. ꝯcilij[r] ab eboracē. capitulo sint adepti. ℣ Sic tamen vt tempus suspensionis[s] in ser mensibus nullatenus computetur: cum illa laterā. concilij. constitutō contra negligentes[t] tantum fuerit promulgata: ⁊ tunc si voluerit[x]: non valuit archiepiscopus ipse in conferendis prebendis vti propria potestate. a q̄[t] ⁊ si fuerit sua culpa suspensus[z]: non tamen ad ipsum capitulum ex illa culpa prebendarum erat donatio deuoluta: sed ad illum tempore suspensionis illius prebendarum donatio pertinebat: qui preter[z] eius desidiam ⁊ negligentiam poterat prebendas donare. Tempus etiam quo ad apo. se. accessit[y] ⁊ apud illam permansit vel recessit ab illa: infra ser mensses nullatenus computetur. Semestre autem tempus non a tempore vacationis prebendaruz sed noticie[x] ipsi[y] potius volum[y] cōputari.

Q Uia diuersitatez. Iste é ter. multū allegabilis. ⁊ quotidian[y]: due sūt partes principales. i pma archiepi querela. i secūda cause commissio ibi

a ¶ Assignastis. vnde vī q̄ nihil valuit. s. ō prebē. iter cetera: imo valuit: vt. s. de prebē. dilectus filius: ⁊ hoc probat p b. c. vt. j. patet vbi de hoc.

b ¶ Ratum. cum effectu.

c ¶ Irritauit. i. irritū renūciauit Jo. immo proprie tenet vt sequentia probāt. B.

d ¶ Inuestiuit. p talē iuestituraz contulit ei ius canonie cum nihil prius habuerit per decanum.

e ¶ De vacaturis. Inn. ⁊ cele. videt diuersi. Inno. nō vult habere ratum factuz celestini. celestinus videtur habere ratā iuestituram de prebenda vacatura factaz per decanū: vbi dicit ratum volens factuz decani haberi: cum tamen decanus ñ haberet illud in mandatis. Inno. voluit habere ratā inuestituraz de vacatura. quia celestinus inuestiuerat presbyterū ō vacante post cassationē concessionis: ⁊ sic nō poterat ratā habere institutionez de vacatura cuz iam esset inuestitus de vacāte p celestinuz: nec ēt cele. ratam habuit iuestituram de vacatura: imo inuestiuit illuz ō vacante. ex hac decre. volūt qdaz dicere q̄ si papa mādat aliquē recipi in canonicuz: ⁊ alius recipiat q̄ oz cassari: vt hic fecit celestinus. vñ signatur ℣. s. de preben. dilect⁹. ij. Sz hoc fecit cel. ex plenitudine potestatis: ⁊ iniuriaz fecit illi īstituto quē cassauit: cum ō iure teneret electio: vt h colligitur. B.

f ¶ Instituta. s. e. c. i. ⁊. s. ō p. ben. dilectus.

g ¶ Supra ius. p nihilo dicit hoc: q̄ h nō dispēsat: sz pp hoc dicit: q̄ ōcanus illum iuestiuit ō vacatura: ⁊ poterat illā eādē ꝯfirmare: ⁊ ita dispēsassz. s. ius sz nō hēbat h locuz hic: q̄ celestin⁹ illū postea iuestiuit de vacāte.

h ¶ Dispēsare. nā ℣ apostolum dispēsat. xxiiij. di. lector: ⁊ ℣ canones apostoli. lxij. di. presbyter. itē ℣ vet⁹ testū in decimis nō vādis. j. ō. deci. ex pte: ⁊. c. se. itē i voto. j. de uo. ⁊ vo. redē. c. i. itē i iuramēto. xv. q. vij. c. ij. ⁊. s. ō rescrip. ꝯstitut⁹. a ℣rio sensu: ō his duob⁹ dicit. s. ō iureiur. quāto. tñ ℣ vniuersalē ecclesie statū dispēsare ñ pōt. xxiij. q. i. memor suz: nec pt dispēsare vt mōach⁹ bēat propriū. j. ō sta. mo. cū ad monasteriū i fi. nec ℣ quattuor euangelia. xv. di. sicut nec ℣ preceptū apostoli. xxv. q. i. sūt qdā: qō intelligo in his que spectant ad articulos fidei. itē ꝑz quosdā nō dispēsat i scō gradu ꝯsanguinitatis. s. ō resti. spo. lras quod nō est verū. j. ō diuor. deus q: quod intelligo de collaterali.

i ¶ Inuestitus. p talē iuestituraz contulit ei ius canonie. B.

k ¶ Post cassationē. quo ad fcm̄ referas ꝑm Jo.

l ¶ Cōcessiōis. ar. exp̄ssuz q̄ si papa mādat alicui dari prebēdam: ⁊ detur alij tenet collatio lz ℣ mādatū. de hoc vf. s. ō pben. dilect⁹. ij.

m ¶ Vacare. sic ergo vī q̄ p sniaz stat̄ pdīt vñium: insti. de off. iu. §. ul. ℣. id. ff. de rei uen. i fundo: ⁊. C. ō pac. l. traditiōib⁹: ⁊ īsti. de re. diui. §. p traditiōez sz hoc ideo. q̄ papa cassauit cōcessionē illā a qua sniā nō appellat: vnde statiz dominiū perditur.

n ¶ Assignetis. i. collatam dimittatis: vel itellige assignetis. i. ꝯferatis item ō fcō sic. j. de iurepa. si vero. vel istā assignationez potes referre quo ad possessionē cū de iure eam habuerit p celestinū papā: ⁊ ēt p decanū ō mādato celestini. vnde vf. s. ratū volens hīe quod ab eodem decano fcm̄ fuerat vt dicebat Jo. sed fcm̄ decani nullum fuit. vt dcm̄ est. s.

Q Uia diuersitatez. Iste é ter. multū allegabilis. ⁊ quotidian⁹: due sūt partes principales. i pma archiepi querela. i secūda cause commissio ibi

o ¶ Corpoꝝ. q: quot sūt capita tot sūt sniē de ꝯse. vi. iiij. sicut in sacramentis. ff. de arbi. item si vn⁹. §. pncipalr: ⁊ voluntates horuz sūt varie. ff. ad trebel. q: poterat ⁊ illud. Velle suuz cuiqz ē nec voto vivit vno. ites ouidius. ℣ Pectorib⁹ mores tot sunt quot in orbe figure.

p ¶ Alijs eccl'ijs sic. j. ō erces. pla. ad aures: ⁊. s. vi. q. vij. nullus oīno.

q ¶ Beneficioꝝ. sic. s. ō eta. ⁊ quali. q̄ris. ⁊. iiij. q. i. §. i. circa fi. v. nedum queritis vsurpare quod vestruz nō est ⁊c.

r ¶ Lōi. p cōfirmationez. n. si creat ius nouū. s. ō ꝯfir. vti. vl'iuti. cū dilecta. c. i. ⁊ q̄si p totū: sic ⁊ īnouatio puil. j. ō puil. q: itētiōis: q: q cōfirmat nō donat. s. de fi. instru. iter dilectos: ⁊. ff. ō iurisdom. iu. ⁊ q: verū tñ tria opaī cōfirmatio: p ꝯfirmationē fit maioris auctoritatis res. ri. dist. gs nesciat: ⁊ si fuerit minus valida: fit magz valida p ꝯfirmationē. si ex certa scia hoc fiat. s. ō trāsac. c. i. item q: nullus pter auctoritatē cōfirmantis pōt de illo iudicare. s. de ꝯfirma. vti. c. j. ⁊. ij. q̄liter itelligaī ibi exponit.

s ¶ Laterā. concilij. s. eo. nulla.

t ¶ Suspensionis. ⁊ ita tps i quo qs eligere non pōt ñ currit: sz ℣. s. ō ele. c. vlti. sic ⁊ īpedito agere nō currit tps. C. de āna. excep. l. i. §. vlt. ⁊. C. ō iure do. in reb⁹: sic nec tps deliberatiōis īputaī creditori. C. ō iure deli. sancimus. §. donec in fi. ar. ff. quēad. serui. amit. si qs als. §. vlt. ⁊. l. si locus qñ ñ currat pscriptio: dcm̄ ē ō prescrip. illud: ⁊. c. cū nō liceat: ⁊ hoc dicit lra ista sz si āte suspēsionē vel post absolutionē caplm suppleuit negligētiā archiepi valebit fcm̄ capli: ⁊ hoc q̄ tps istud ñ currit: itellige cum nō ē negligēs in petēda absolutiōe: sicut archieps nō fuit negligens: q: statī post suspēsionē suā fuit ad curiā p absolutiōe. als īputarek ei: arg. di. c. qm̄. ⁊. s. de rescrip. si aūt simile. ff. de re. iu. ⁊. ff. ō. re. mi. nō oēs. §. qui captus. Lau.

u ¶ Negligentes. sicut certe pscriptiones. s. ō prescrip. vigilāti: ⁊. xvi. q. iij. §. pōt.

x ¶ Voluerit. hec tñ bōa rō ē: ⁊ iō nō pīudicatur ei. C. de āna. excep. l. i. §. ul. ⁊. ff. de vsur. cū qdā. §. si pupillo. ar. ℣. ff. ex q. ca. ma. item ei. item signat ℣: q̄ suspēsus eligat. j. de cle. excō. mi. si celebrat: ⁊ ibi soluit.

y ¶ A qua. ex h loco colligit q̄ archieps esset suspēsus ab officio: ⁊ iurisdictiōe: vt dicebāt Lau. ⁊. Jo. s. de cōsue. cū dilect⁹.

z ¶ Suspēsus. sic pz q̄ lz culpa sua īciderit i excōicatōez: vī suspēsionē ñ īputaī ei qō ex illa culpa ꝓcesserit. xv. q. i. si ocupiscētia ⁊. c. iebriauerūt ⁊ ē sile vbi culpa ꝓcedit: ⁊ tñ nō īputanī ea q̄ ex culpa sua ꝓcesserūt. j. ō spō. veniēs ad nos. ff. ō fur. l. vex. ⁊. l. q iniurie. in pn. ff. de pub. ⁊ vec. sz hi. q. §. finaūt. ar. ℣. l. vi. sepe: ⁊. c. studeat. ff. qō. me. ca. l. si mulier io.

z ¶ Preter ei⁹. q: dñs papa pōt ꝓcedere pbendas siue fuerit negligēs siue vigilans: ar. ir. q. iij. per pncipalē. C. de quadri. prescrip. l. bene ꝓ none: ⁊. s. e. ppositi. itē ar. ē hic q̄ bōa clerici dānati deuoluenda sunt i fiscū ecclesie. s. de cle. nō resi. c. pe.

y ¶ Accessit. sic miles ꝓmeaī accepto reipublice. i. stipēdijs qb⁹ ꝓmeare. i. abire oz reipublice cā abeē vī quousqz in domo sua stat: cū est in domo: nec abest cā reipublice: ꝑdiu est in itinere hz priuilegiū. ff. ex q. ca. ma. l. miles: sz si est: ⁊. l. qui mittūt i fi. sic ⁊ totū istō tps quousqz recepat se i domū suā nō currit.

x ¶ Noticie. sic. s. ō sup. neg. pre. lz ō hoc dcm̄ ē. s. eo. c. nulla: nam is

qui nescit ptātem experiendi nō habet.ff.de calū.ann⁹ ī fi.ꝛ.ij.q.vi.bi duum.ꝛ.ff.de edil.edic.cum ser menses.

QAm nostris. Iste ter.ê multū allegabilis:ꝛ hz materiaz cōtinu am.ꝛ.b.d.in summa vt in rubro hz verū ꝛ cōmunem itellectum. diuidit.nā primo ponit gratiā ꝛ executionez thesaurario concessam.se cundo exceptionē p illaz. tertio processum executo rium. quarto ꝓnūciatio nē auditoris. quinto ꝓ nunciationis confirma tionē:scōa ibi veruz.ter tia ibi qō.quarta ibi audi tor.quinta ibi:nos ve ro:ꝛ fuit decisio multuz subtilis. Ab.si.

a ¶ De iure.de facto tñ nō vacabat: vt.j.seqtur

b ¶ Assignarūt.sed nūquid pūt hoc facere exe cutores gbus hoc solum mādatum ê: vt aliquos moneāt recipere aliquez in fratrē:eosdez si nolue rint cōpellendo: videtur ꝙ sic cum oia accessoria intelligank sibi cōmissa. .s.de offi.delega. prete rea:ꝛ.c.prudentiaz in fi. .ff.de ꝓcura.ad rez mobilem: ꝛ.l.ad legatuz.sz nō est ita:qꝛ forma man dati diligēter est ꝑuāda s.de rescrip.cuz dilecta. ꝛ.s.de offi.delega.vene rabil'. ꝛ.xxvij.q.i.si cu stos.sed si mādetur sub hac forma:mādatuz exe qui non tardetis:ꝑm ꝙ mandabat istis executo rib⁹: vt patet in integra tūc possunt facere quod dicit lra ista:ꝑm ꝙ isti fe cerūt:sz factum istorum effectum non habuit: qꝛ nō vacabat ꝓpositura de facto:ꝛ lre non vale bant ipetrate tacita veri tate: vt dicit in fi.si vero simplr mandet sub hac forma:mandamus vt ta les cōpellatis: vt talez re cipiant in canonicum:ꝛ in fratrē:tūc nō possunt illum ponere ī possessio nē siue iuestire:sed sim pliciter cōpellere.hoc vi di de facto.sed si man detur: vt illum mittāt in possessionem ꝓbende. nūquid possunt excōmu nicare contradictores ꝛ impedientes: Jo. dicit ꝙ nō.qꝛ execution tantum ꝛ non coertio eis mādata est. ego credo ꝙ possūt:qꝛ illa execution nulla esset si coertionē aliquā nō haberet.s.ō offi.dele.ex litteris.ꝛ.ff.ō iurisdi.om.iudi.l.iij.

c ¶ Suggestionē.ex hoc videt ꝙ si ꝓmissio per falsi suggestionē sit ipetrata:ꝛ iudex eā secutus tulit sniaz:ꝙ snia nō teneat ipso iure.arg.s.de rescrip.ꝓstitut⁹.ꝛ.s.ō re iudi.cū.i.ꝛ.a.C.si ex falsis istru. falsum:secus videtur si eaz nō segtur: vt in.c.cum.i.ꝛ.a.de hoc dcm est.s.de rescrip. ad audientiam.ij.

d ¶ De fcō.ex hoc videt ꝙ ad hoc vt rescriptū nō sit vitiosum non solū ea q̄ iuris sūt narrāda sūt:sz ét ea q̄ sūt facti:pari rōne vt ꝙ si scōz rescri ptū ñ faciat mētionē ꝑtis rescripti iualidi:ꝙ nō valeat scōz.sz nō ē ita s.de ꝓbr.vti.bone:qꝛ lre priores nō dicunt ꝑtes:sed nulle potius ex ceptiōe apposita. vij.q.i.fact⁹ ē.nec lre q̄ ñ valēt debēt pstare ipedimē tum scōis q̄ valent.j.de iurepa.illud.ff.de leg.i.si seruus legatus.§.si ser[illegible] de ꝟ.ob.si vari stipuler. vbi stipulatio q̄ potest elidi per exceptio nem nō impedit scōam.sic possessio nō dicit vacua quam alter quocūqz modo possidet vel detinet:lz reuera null⁹ possessor sit.ff.ō ac.em.ꝛ vē. .ij.§.vacua. Ber.

e ¶ Possessio.s.que habet ab eo:q hz plures dignitates.

f ¶ Habet.no.ꝙ alicui possessio acgritur qñqz q habet plurimū iuris: ꝛ minimū facti.ꝛ sic acgritur mihi possessio ꝑ seruū: vel per eū quē habeo ī ptāte: vt.ff.ō acqui.pos.possessio quoqz:ꝛ tūc ignoranti acquiritur possessio:ꝛ currit vsucapio.ff.ꝑ soluto.l.ij.ī fi. Ñqz possessio habet multū iuris ꝛ facti:cū acgritur ꝑ ꝓcuratorē:ꝛ ignorāti acgritur:sed vsucapio ñ ꝓcedit ni si scienti.C.de aqui.pos.l.i.ff.ꝑ solu.l.ij.cum.l.sequen.ꝛ.ff.de aquirē.poss. possessio quoqz.§.ij.qñqz possessio habet paruz iuris:ꝛ plurimū facti: vt illa que corpore nostro acgritur.qꝛ ibi animus noster necessari⁹ ê. C.de acquiren.possess.lz:ꝛ tunc vsucapio ñ procedit sine corporali possessione.ff.quib.ex cau. ma.l.deniqz si emptor:cum.l. se.ꝛ talis ê hec possessio:qꝛ habet pl⁹ hic facti q̄ iuris imo ni hil iuris habet hic nisi ostēdat ꝙ post consecrationem ꝓpositura iusta ō causa fuerat ei cōcessa:qꝛ si haberet aligd iuris nō compelleretur ad renunciā dum sine causa.xvi.q.vij.inuentū.ꝛ.l vi.dis. satis peruersum.item in acquirēda possess. plurimū facti consistit:ꝛ parū iuris.quoniā sine corpali actu nō procedit: vt predicta.l.lz ī retinendo plurimū iuris est:qñ solo aio retinet.C.ō acq.poss. nemo ābigit.ꝛ.l.lz:ꝛ solo aio perdit.ff.de acq pos.possideri. .§.in amittenda.

g ¶ Causa. Nota ꝙ ex iusta cā potest qs habere plures dignitates ꝑz ātiqua iura ī consulto dño papa: vt hic colligitur:hodie vero nō lz sine spāli dispē satione dñi pape.s.ō ꝑben.de multa:iusta cā posset esse paupertas epāt⁹.ar.ꝛ.q.iij. vnio. ꝛ.s.ō ꝑben.exposuisti.sed pone ꝙ aliquis hñs beneficiuz cū cura animarū recipit aliud beneficiuz cū cura aiarū ꝛ nihilominus retinet primum qō vacat ipso iure. Alius vicēs beneficiuz vacare ipetrauit lras a dño papa ad ōlegatū: vt illō hñficiū sibi ꝓferat si ē ita:nulla mētiōe habita in lris de tali possessione:nūquid valēt taliter ipetrate:credo ꝙ valeāt:ꝛ sicut ille ad quē pertiet collatō illius beneficij pōt illud conferre possessoꝛ irregsito vt dicit ō cre.illa ō multa.ꝛ.s.ō elec.cū in cūctis:que loquitur ī epo sicut hic:ita delegat⁹ iste pōt cōferre hñficiū illud cū ī hoc eandez hēat ptātem.nō obstāte ꝙ de hoc in lris mētio nō habet sz hic nō valuerūt lre:qꝛ ex nova cā potuit eligi de nouo post suā ꝓsecrationē ad prepositurā eādē vacātē:put papa mandat ingri.secus si nō fuisset postea electus:sz ꝓpositurā retinuisset ex prima ꝓcessiōe:credo ꝙ tenuisset collatio executoꝛ ꝑ ōre.ꝓdictas. vel dicas lras tales nō valere iure novo illi⁹ ōre.ō multa:ꝛ idē credo ī psonatib⁹ ꝛ hñficijs curā aiarum hñtib⁹.secꝰ ī hñficijs simplicib⁹ aut si vnū hñficiū sit cū cura: vel psonatu:ꝛ aliud sine cura vel psonatu:tūc est faciēda mētio de possessione facti als ñ valēt.B.

b ¶ Inducere ꝓcuretis.ꝛ nūqd possūt ad hoc eos cōpellere vt eū recipiāt sz ꝙ possūt epz cōpellere vt renūciet:nō credo ꝙ possint cōpellere eos qꝛ monitores tantum esse videntur.

Post electiones. Sūmak vt ī rubro hz verū ꝛ no.ītellectū:sz clari⁹ posset sic sūmari.ō agēte possessorio adipiscede ñ obstat exceptio rsignatōis ꝛ abiuratiōis:sz iste ītellect⁹ ñ facit ad titulū:ꝛ iō sūmak scōo:ꝙ dignitas nō vacans alteri cōferri nō pōt:ꝛ sūt due partes.ī ꝑma fcī narratio.ī scōa ips⁹ diffinitio.ibi qñ.ꝛ quelibet pars subdiuidit vt patet. Ab.si.

i ¶ Cōfirmationē.supple ꝛ ꝓsecrationē.qꝛ als nō dr vacare plene.s.ō elec.cū ī cūctis:ipe elect⁹ ꝓsēsit: vt archidiacōat⁹ ipsi⁹ darek mgro.b.ꝛ sic ꝟo vacauit

k ¶ Dēdiationē.i.istōez.sz ō.j.e.c.ꝟ.ꝙ si archiepūs ītra terminū laterañ.concī.scōz pscriptam formā pſōe idonee nō ꝓferret.sol.ad caplm ꝛ ōcanū ptinet ī stitutio ī cap'o:ꝛ ī stallo:ad archiepz aūt ptinet istitutio ī pbēda ꝛ dignitate. i.collatio hñficij vel dignitatis: vt.j.ꝟ.pſone idonee.

l ¶ Nullatenus:nec erat necesse facere mentionē ō parte.i.decano cū pars teneat in toto.xciij.dist.legim⁹ in fi.ꝛ.xiij.q.v.pēale de cōse.dist.v.nō medio-

criter.ff.quod me.can.l.i.ff.de regu.iur.ī toto sic etiā epūs ī eccl̄ia. vij.q.i.scire: sic noīe populi cōtiuētur senatores: ist̄i.ō iu.natu.§.plebs. sic ⁊ familie appellatione ipse dn̄s familie cōtinet.ff.de ver.sig.familie.q̄q3 tñ noīe ecclie ñ ꝓhebēditur epūs.l.iij.di.§.ex his:⁊.j.de ver.sig.cū clerici:⁊.l.vi.di.apostolica.⁊.j.de testa.reqsisti.arg.ꝓtra pdicta:q̄ pl⁹ valet spālis noīatio q̄ generalis.xxxij.dist.quāquā cum suis concor.s.de rescrip.sedes apostolica.cum suis concor.⁊.c.eā te.Jo.

a Jnstitutione.i.collatione.

b Reprobata.idest non admissa.

c Resignationem.hoc ꝓponebaī sed nō fuit propositū.s3 si probaretur:q⁹ tamē petebaī ꝓfirmatio ratione prime cōcessionis q̄ ñ tenuit nō prodesset: s3 forte tenuisset ratiōe scōe cōcessiōis ab archiepo ſtē.imo vī q̄ nō.dūmodo locum viuentis sciēter occupauerit.i.q.i.i p̄mis ver.pn.

d Confirmari.ex hac lſa vī q⁹.r.erat in possessione archidiacōat⁹ ⁊ ꝑ petebat ei restitui q⁹ agebat possessorio.ꝓtra.R. vt dicit ī gl.ō bis ꝓtra tñ dicit decre.s.ō testi.constitut⁹. vbi dicit q⁹ ho.ñ spoliauit istū.R. sed littera illa inferior.s.super eo duximus silentiuz iponēdū ⁊c.potius ostendit q⁹ ageret ō ꝓpter hoc quod veri⁹ puto ex eo quod dicit petijt ꝓfirmari si actum fuisset possessorio cōtra R.ñ fuisset ꝓdēnat⁹ super ipo archidiacōatu.s3 sup possessione ipsi⁹ vel quasi.

e Constitit per ꝓfessionē.R. vt patet in antiqua decre.

f Jnstitutione de te facta.

g Reprobata.que primo debuit reprobari ātequā transitus fieret ad secūdā.s.de elec. considerauimus.⁊.c.bone memorie.ij.

h Regulā.s.e.c.i.et.vij.q.i.nō furem.

i Effectū.ga non constitit q⁹ tp̄s ser mensum fuisset elapsuz ex rñsiōe.R. vt patet ī ātiqua

k Renūciatione de his enīz cor̄ papa fuit propositū.s3 nō probatū: vt dixi:s3 Jo. dixit.q⁹ siue hoc probatuz fuisset siue ñ ex quo iudex processit ad sentētiam ampli⁹ audiri ñ debet.s. de re iudi.iter mōasteriū.⁊.c. suborta.⁊ iō nō admisit euz in modū exceptionis.q⁹ calūnioſe hoc obijcer videbatur. vnde l3 nō admittatur ī modū exceptōnis admittit ī modū accusationis sic.s.ō ap.ꝓstitut⁹ ī fi. vbi ō hoc. vel ītendebatur possessorū. vnde nō habet locū hic talis exceptio.s.ō resti.spo.c.ij. ex ātiq̄ bene colligiī: q⁹ possessorium ītendebaī: vel ideo nō fuit audit⁹ iste.R. q⁹ si vellet ꝓbare q⁹ alter renūciasset: vel abiurasset: ꝓpterea nō obtinuisset: ex quo sua electio nō tenebat arg.s.de rescrip.olim:⁊ idem.R. nitebatur ex cōcessione capituli que nō tenebat.arg.s.de rescrip.olim vel illa est potior cā q̄re hec p̄nt postea opponi: ne videlicet per surreptionē bēat dignitatē.q⁹ si renunciauerit: vī abiurauit vel post tēpus elapsum electus fuerit nō potest licite remanere q⁹ nō habet canonicū ingressum.s.de elec.cū dilect⁹.s.de app.constitutus.⁊ sic patet q⁹ talis ſnīa siue cōfirmatio nihil noui tribuit si probabitur aliquid de premissis.⁊ ita quasi sub cōditione sentētiauit papa.item habes hic q⁹ mora nō pōt purgari de hoc dixi.s.e.nulla.

Cām super. Primo ponit rationem diffinitiōis ⁊ allegationē ꝓtra illam ⁊ duas respōsiones ad eā.scōo diffinit ex rōne concludens ibi ſniāliter. Ab.si.

l Laterañ.s.e.c.i.

m Nō extitit ideo tibi ñ nocet.C.de proba.cū precib⁹ s3 nocet ipsis cōfitentib⁹.C.de fi.istru.l.iij. vnde puniri possunt tāquā cōfessi.s.de confes.cum super.

n Posse:q⁹ frustra legis auxiliū īuocat qui cōmittit ī legē.j.ō vsur. q⁹ frustra.⁊ mutua delicta pari ꝓpatiōe tollūtur.j.de adulte.c.pe.⁊.c. vlt.ff.de.do.l.si duo.ff. sol.mat.viro.de exce.cuz ecclesiastice. ar. cōtra.j. de simo. veniēs.⁊.j.eo. ex tenore. vbi de hoc preterea turpitudinē suā allegabant. vñ non ōbuerūt audiri.j.de do.inter dilectos:⁊ sic obstat alicui propriū factū licet sit iniustū sic.s.de cle.cōiuga. diuersis fallacijs.⁊ ō fi.p̄by. vēiēs.xxiij.di. diacō.ff.de adoptio.p⁹ mortē.ff.de sui.ru.p̄di. p fūdū.ar.cōtra.lv.dis. penitentes. xxxv.q.ir. q⁹ quis.s.de preben.cū nō ignores sed nōne in pari cā turpitudis potior ē cōditio excipiētis.ff.ō ꝓdi. ob.tur.cāz.ibi aūt.s.de preben. relatū.⁊.c.dilecti.itē ꝓtra.j.e. ex tenore.so.hic clericus ille iaz erat recept⁹ ī canonicū: ⁊ ideo potior fuit ei⁹ ꝓdi tio secus si promissionez solū habuisset vī recept⁹ fuisset ad proximā vacaturā: que non tenet.j.e. ex tēore.⁊.s.e.c.ij.⁊. iij. ⁊ q⁹ probatuz ñ fuit q⁹ ꝑ cōcilium recept⁹ fuisset ꝑ poti⁹ soluit ꝓmium.

o Prebenda.no.q⁹ q recept⁹ ē ī canonicū: diu pbēda carere ñ dz:sic.s. de pben.⁊ dig.relatuz.⁊ .c.dilect⁹:sed illa dilect⁹ ꝓtradicere videt.ibi enī mādat papa q⁹ distributiones quotidiāe ꝓferantur ⁊ ꝑ expectat quousq3 vacauerit bñficiuz q̄re ñ mandat hic dari distributiones:rñdeo hic fuit recept⁹ simplr ī fratrē ⁊ sociū nulla mentiōe hita ō aliqua vacatura.⁊ sic dz expectare vacaturā vt hic dr.⁊ ī.c.dilectus fuit recept⁹ in fratrē:ita q⁹ nihil pcipet.nisi loco p̄rime vacature:quod nō licuit:⁊ iō fuit illud cassatū vñ papa noluit q⁹ illi darēt eccl̄iasticas distributiones pp vicīū erpressum:quod credo fuisse factuz ex gr̄a.hic voluit facere hāc gratiā antequā iste.T.fuit recept⁹ ī fr̄em vacauit prebēda.⁊ alius eā habuit hic bētur ī itegra.

Litteras. Sūmaī vt ī rubro secūdū verū itellectū.p̄mo ponitur cōsultatio.scōo rñsio ibi cū igiī.p̄ma subdiuidiī:nā p̄mo ponit formā mādati ꝑ actore directi.scōo allegationē actoris ibi ō scō.tertio ōne sionē rei ibi s3 ꝓpositū.quarto elicit dubia ex predictis ibi: vnde. Ab.

p Propositū: ab ipso.d.clerico.

q Elect⁹.nihilomin⁹ retinuit prebēdaz:⁊ canoniam minoris eccl̄ie ꝑ ūt sequitur.

r Ex ꝓsuetudine.hec ꝓsuetudo poti⁹ fuit cēsenda corruptela.s.ō ꝓsue tū.ad nostrā.⁊ duob⁹.c.se.q⁹ quot pbēde. vī psonat⁹ sunt ī eccl̄ia.tot canonici debēt constitui:ar.s.e.nulla:⁊.s.ō īstitu.ī eccl̄ia.⁊.lxxxir.di.singulariter.⁊.s.ō pben.de multa.

s Confirmauit.q̄ facere nō potuit.s.ō elec.dudū.ij.

t Noscaī.per hoc vī q⁹ epūs nō pōt alicui conferre plura beneficia.s.ō

manum debebas in capitulo īnuestiri: eius mandato extitit contradictum ⁊ infra. Jpsius igitur institutione[a] ꝓpter p̄missas rationes a capitulo reꝓbata[b]: ipsi intelligentes archidiaconatus donationem ad eos tam auctoritate lat.cōci.q̄ indulti sibi priuilegij deuolutam. R. de sancto cadmūdo illum vna nimiter cōtulerūt: inuestientes eūdem de ipso:⁊ solēniter istallātes: ꝓcessu vero temporis prefatus archiep̄s post resignationem[c] ⁊ abiurationem a te factam ⁊ receptaz ab ipso eidem. R. archidiaconatum contulit antedictum: qui archidiaconatuz ipsum tam rōe prime q̄ scōe cōcessionis sibi assignatum p se.apo.petijt confirmari[d]: ⁊ infra. Cūm constitit[e] nobis archidiaconatum pdictum tibi p eboracen.archiepm primitus fuisse concessuz: ⁊ q⁹ institutione[f] facta p ipsuz scōm iuris ordinez minime reꝓbata[g] archidiconatus non vacans non potuit nec debuit ī alium rite transferri: memorato. R. q cōtra iusticie regulam[h] in archidiaconatum alterius,puebi se consensit: sup eo durimus silētiū iponendum: ſnialiter decernentes vt institutio facta p archiepm de te sortiatur effectū[i] Exinde si super renūciatione[k] vel abiuratione vel aliquo p̄missoruz aligs qui velit ⁊ valeat aduersus te qcquam duxerit,pponēdum: ordine poterit iudiciario experiri.

Item.c.canonico tridentino.

Recepto in canonicum tenetur capitulum prouidere quancito facultas se obtulerit.

Cām super questiōe trideneñ. prebende.⁊ infra. Cum autē constet te in canonicum trideneñ. ecclesie fuisse receptum: s3 receptionem tuam factam contra lat.[l] cōci. pars aduersa ,pponat: q⁹ tñ probatum nō[m] extitit: nec ipsi canonici vidēbanī tibi hoc opponere posse[n] de iure q⁹ se fatentur te cōtra statuta ꝓfati conci. recepisse. Sn̄aliter decernimus: vt ibi quancito se facultas obtulerit prebendale beneficium in trideñ.ecclesia cōferaī.cuz ex quo receptus es in canonicū nō debeas carere prebenda[o].

Dezepo ⁊ magistro. P.canonico bildesenen̄.

Si habens prebendam in eadem ecclesia recipit dignitatem cū prebenda vel aliam prebēdā: vacat prima ⁊ quāuis a superiore sibi confirmetur: tamen valet impetratio p alium facta de ipsa.etiā tacito de possessione alterius que colorata non est.

Litteras vestras accepimus q⁹ cum pro.d. clerico vobis scripserimus: vt euz de prebenda vacāte sancti vnīscardi bremenē. quam dicebat ad donationem nostram fuisse iuxta late.conci.statuta deuolutam curaretis auc.ap.inuestire:⁊ infra. De facto fuit propositum[p] coram vobis q⁹. N. prepositus quondam simplex canonic⁹ eiusdem ecclesie de ipsa in maiori ecclesia in canonicum est electus[q]: ⁊ postmodum anni spacio euoluto in ipsa ecclesia sācti vnīscardi ī prepositum est assumptus: priorem prebendam nihilominus retinens quam in ipa ecclesia tūc habebat. Sed prepositus allegabat econtra: q⁹ erat ex cōsuetudine[r] generali: q⁹ vnus in eadē ecclesia plures haberet pbendas: ⁊ cum archiep̄s bremē. prepositum ipsuz de p̄positura in plena synodo inuestiret: tā prepositurā illaz q̄ prebendam ei de canonicoruz confirmauit[s] assensu: ⁊ infra. Unde cū vobis dubiū videretur vtrum cuz aliqs de vna prebēda eligitur ad aliam statim prior vacare iciptat: an p ſniam debeat abdicari eidez: an pp confirmationem huiusmodi q̄ superius ē expressa: pbēda illa dici debeat non vacare: nos consulē voluistis. Cum igitur si ita ē prebenda illa: ⁊ si non de facto: de iure tamen vacare noscatur[t]: mādavacauit prebēda.⁊ alius eā habuit hic bētur ī itegra.

Litteras. Sūmaī vt ī rubro secūdū verū itellectū.p̄mo ponitur cōsultatio.scōo rñsio ibi cū igiī.p̄ma subdiuidiī:nā p̄mo ponit formā mādati ꝑ actore directi.scōo allegationē actoris ibi ō scō.tertio ōne sionē rei ibi s3 ꝓpositū.quarto elicit dubia ex predictis ibi: vnde. Ab.

p Propositū: ab ipso.d.clerico.

q Elect⁹.nihilomin⁹ retinuit prebēdaz:⁊ canoniam minoris eccl̄ie ꝑ ūt sequitur.

r Ex ꝓsuetudine.hec ꝓsuetudo poti⁹ fuit cēsenda corruptela.s.ō ꝓsue tū.ad nostrā.⁊ duob⁹.c.se.q⁹ quot pbēde. vī psonat⁹ sunt ī eccl̄ia.tot canonici debēt constitui:ar.s.e.nulla:⁊.s.ō īstitu.ī eccl̄ia.⁊.lxxxir.di.singulariter.⁊.s.ō pben.de multa.

s Confirmauit.q̄ facere nō potuit.s.ō elec.dudū.ij.

t Noscaī.per hoc vī q⁹ epūs nō pōt alicui conferre plura beneficia.s.ō

preben. de multa q̄ nō p̄ōt dispēsare q̄ aliquis bēat plures ecclias vl̄ p̄ bēdas ītitulatas. lxx. di. sanctor. ītē eoipo q̄ trāsiuit ad scōaz ecclīaz va cauit prima. xxi. q. ij. si quis iā trāslatus. ī. ē. de elec. cū in cūctis. ī. ē. de p̄bē. de multa. ī est sim. ff. de re iudi. l. iiij. §. si qs ex cōuentione. ff. de di uor. l. vl. in fi. ī hec que dicta sunt locum habent q̄n recipit secundaz ecclesiam tan q̄ intitulatā cū cura. aiaz: secus si recipiat simpler beneficiuz q̄ per constitutionem illam. ē. de preben. ō multa. nō videt epis adēpta dispensandi facultas circa bñficia simplicia: vel circa beneficiū ī ecclesiam: sed in personatibus ī beneficijs curā alarum habentibus: sed vt in eadez ecclesia bēat qs plura beneficia eps dispēsare nō p̄ōt: vt hic colligit cum dicat: q̄ talis p̄ben da de iure vacet. nō obstāte cōfirmatione archiepi predicti p̄terea simile habes. ē. eo. cum nr̄is. ff. ad municipa. l. municeps. ij. ī. C. de pac. do. si mulier. xxvi. dis. acha tius ī fi. ar. ī. ff. de act. ī ob. quotiens. ī. C. de rei vxo. acti. l. vna. §. sciendum Jo. de hac dispensatione dixi. ē. de p̄ben. de multa: sed melius. ē. ō elect. vndum in glo. vel dic q̄ ideo confirmatio non valuit. q̄ per talem confirmationem non intendebat dispensare cuz illo q̄ semper est necessarium vt dispensatio exp̄mat. ī. de scisma. c. ij. et ita cōfirmatio nō valuit cum iaz vacaret de iure l̄z non de facto: nec archiepus intendebat dispensare cum ipo. ī si cā fuisset poterat dispensare cum ipso: vt. ē. eodem cū nostris. Ber.

mus quatenus dictum p̄positum vt illā sine difficultate resignet ap. re. cogatis: quam quī de facto vacauerit dericō memorato cōferre curetis.

I Dem episcopo ī archipresbytero papien̄.

¶ In ecclesijs nō numeratis vacatio p̄bendarum seu canonicatuū possibilis non est: nec fit ibi devolutio ad superiorem ex negligentia semestri in non p̄uidēdo ecclesie de ministris.

A Parte basten̄. ecclie nostris est aurib⁹ intimatū: q̄ cum q̄dam p̄bende in ipsa per quattuor ī amplius vacauissent basten̄. episcopus quosdam ibidem instituit credens sibi hoc ex lateranensi conci. licere. Instituti autem scientes nō eē firmam institutionem huiusmodi: ad mediolanen̄. archiepiscopum recurrerunt: qui eosdem in canonicos bastē. ecclesie ordinauit ī in corporalem possessionem p̄bendarum idurit capitulo eiusdem ecclesie prebente assensum: tribus tantum exceptis qui se institutioni huiusmodi opponere[a] curauerunt: ī infra. ¶ Tandem vtraq; pars[b] concorditer est confessā q̄ in predicta ecclesia non erant distincte[c] prebende nec canonicorum numerus erat certus. ¶ Nos igitur intellerimus euidenter statutū lat. concilij de beneficijs vltra sex menses vacantibus locum in hoc articulo nullatēus habuisse: ī si forte basten̄. ecclesia canonicorum paterētur defectum. unde institutio per archiepiscopum vel ep̄m facta occasione concilij memorati carere debet robore firmitatis. ¶ Quia vero totum capitulum[d] tribus exceptis predictorum receptionem affectat: nec ab illis tribus aliquid rōnabile cōtra ipsos obiectum ē ī ostensum: mādam⁹ q̄ten⁹ si basten̄. ecclesie suppetant[e] facultates: ꝑz cō suetudinem[f] hactenus obseruataz predictos dericos pro canonicis faciatis haberi.

I Dem episcopo ī capitulo laudonen̄si.

¶ Habēs ptātem cōferendi non potest de iure alteri tradere potestatem conferendi primuz beneficium quod vacabit.

A Onstitutus in presentia nostra. M. ecclesie vestre canōicus humiliter ītimauit: q̄ tu frater ep̄e ptātem ei dedisti sacerdotalez conferendi p̄bendaz. que primo in ecclesia vestra esset vacatura: ī remē. archiepiscopus tūc ap. se. le. vobis filij capituli auctoritate nostra p̄cepit vt quū p̄benda ipa vacaret: personam illā cui vellet eam. M. ꝓferre sine interpositione alterius persone reciperetis ad ipsaz: ī infra. ¶ Quocirca mandam⁹ q̄tenus personam illam cui memoratus. M. sacerdotalem prebendā cum contigerit eam vacare durerit canonice[g] conferendam: sine cō tradictiōe q̄libet admittatis: ī tu interim frater ep̄e p̄bendam huiusmodi cōtra formam concessionis[h] tue conferre alicui non presumas: ī infra. ¶ Quia vero cōcessiones tales: si ad ꝓsequētiam traherentur: fieri possent in fraudem[i] canonice sanctionis: p̄ quam prohibētur ecclesiastica bñficia concedi siue promitti antequam vacēt: volumus q̄ huiusmodi occasione mandati quod gratiam continet personalem fraudez adhibere volentibus lnia concedatur.

I Dem.

a ¶ Opponere. videt ergo q̄ duo vel tres de collegio defendere p̄nt ipz collegiū iuitis alijs sicut ī agere. xij. q. ij. liceat. ff. de lib. ca. l. ij. ī. iiij. sz tñ isti reportauerūt ꝓriaz sn̄iaz: q̄ nihil rōnabile ostenderūt quare possent ceteris obuiare. ī ē ar. q̄ si vnus cānonicus velit agere p̄ ecclia q̄ ñ sit necesse ostēdere l̄as de rato: sz hoc nō est verū. ē. ō iudi. cām. ī. ē. de off. dele. corā. ī est hic notandum q̄ vnus vel duo possunt se opponere p̄ defensione ecclesie si rationabilē cām ostendāt. ī. de bis fi. a ma. par. ca. cum in cunctis ī hic.

b ¶ Pars. no. q̄ dñs papa supplet hic de facto. de hoc dictum est. ē. de elect. cum nobis. ī. ē. de ap. bone.

c ¶ Distincte. ī ita si p̄bē de distincte nō sūt: nec cert⁹ canonicor̄ numer⁹ diffinit⁹: non dicit vacare p̄benda: nec locum hz sua cōstō. ē. eo. nulla: vt h patet. sic etiā dicit ō cōiter viuētib⁹: q̄ ñ debēt facere portiones iter se, ar. xij. q. j. q̄ tua: ibi ergo nō dicit vacare prebenda: sz vbi certū quid datur quotidie cuilibet persone p̄ se viuenti ī vbi ē cert⁹ numer⁹ tñ cō [illegible]utus. Lau.

d ¶ Caplm. ar. q̄ si aliq̄ rō allegat: ī alia rō monet iudicē q̄ ñ allegat: iudex ex officio suo p̄ōt eā supplere: ī p̄m illā p̄cedere. ē. de elec. cū nobis. ff. de pecu. q̄situ. §. pe. ī. ff. ō positi. l. i. §. si apud. ī. ff. ō pe. be. l. vl. sz ar. ē. ē. de iudi. c. examinata.

e ¶ Suppetāt. hoc semper ꝓsiderādū. ē. ē. ō isti. c. i. ī. c. auctoritate. C. ō sac. ec. l. in ecclijs. ī. ē. de vit. ī ho. clerī. c. q̄n vt ait. ī ita obtinet ḃ pars ista nō ex illa cā quam allegauit p se. s. istitutionē epi ī archiepi: sed quia papa ītuenit eos istitutos p ep̄z de ꝓsensu capituli. ī si certus numerus esset cōstitutus: ad hue nō valebat institutio archiepi vel epi. cū potestas conferēdi p̄bēdas illas trāslata fuisset ad papā cū iaz p quattuor annos vacauissent. ē. eo. nullo.

f ¶ Cōsuetudinē. no. q̄ cū dñs papa scribit p aliquo eligendo semp faciēda est iterpretatio ꝑz cōsuetudinez ecclesie illi⁹. ē. de cōsuetudine cū olim. nec enim minuēdi sūt redditus cōsueti. ī. de censi. prohibem⁹. ī quilibet eū gradū ī honorem retineat quem ex cōsuetudīe p̄stine cōditiōis meruit. C. de off. p̄fec. vr. l. vl. ī ita lz nō sit nūerus cōstitut⁹: tñ tot sūt ibi cōstituēdi quot cōsueuerūt ibi eē dū tñ sufficiāt facultates alis si nō sufficerēt: ōberet reduci numerus ille ad eū numeruz q̄ possent cōgrue sustētari ī autē. vt veter. sit nu. de. ī vlti. col. col. ij. §. inuestigantes. Ber.

g ¶ Canonice. hoc. n. ītelligebat ī illa cōcessiōe: vt persone idonee. ī modo canonico illaz cōferret. ē. de elec. cām q̄. ī ar. ī. vt ec. benefi. vt nostruz. ff. de serui. sicut. ff. ō ritu nuptia. q̄ q̄. sed quid si ille cōferat indigno. nūquid iterū posset dare certe nō. ē. ō elec. cū in cūctis. idē credo si electus ille nō vult cōsentire. q̄ ius redit ad pristinuz statuz. ē. de elec. cum vinton. ar. sed nūquid eps: ī capitulū eā dare p̄ōt: ita q̄ dol⁹ p̄curatoris nō obest dño. ff. de dolo. ī elegāter. §. pe. ē. de resti. ī ite. c. ij. ī. ē. vt lit. nō conte. c. i. vbi ō hoc. vin. sed pone q̄ eps ante collationez ipsius. M. conferret eaz: nunquid valet collatio: si clausula illa. si ꝛ fecerit decernim⁹ irritum: ī inane. ꝛc. adiecta fuisset: tunc nō posset cōferre. ē. ō p̄ben. inter cetera alis si eps conferret: credo q̄ collatio teneret. ē. ō preben. dilect⁹ fili⁹. g. h. Ber.

h ¶ Cōcessiōis. sic. ē. ō p̄bē. relatuz ñ. n. reuocat p̄fecta donatio. xij. q. ij. nō eniz. ī. C. de vsucapio. p̄o donato. l. vl. ī. C. de cōdi. ob cāz da. cum ancillaz nisi ob culpam donatarij. xxvi. q. ij. inuentum. l vi. dist. satis puersum. ī. ī. de do. c. vlt. C. de reuo. dona. l. vlti. ī isti. de dona. §. sciendum sed si ante istud mādatū illam cōtulisset eps ī capitulū si qua p̄benda vacasset valeret collatio: q̄ talis donatio vel cōcessio nō tēuit vt hic patet. ī si. ē. relatū. ī. ī. e. c. vlt. itē hic hēs q̄ cōcessio que nulla est efficit valida per cōsuz pape sic. iij. q. vi. hoc qppe: sz nūquid eps p̄ōt istō ius ōlegare alij cū illō sibi cōpetat. ar. q̄ sic. ē. ō elec. suffraganeis. ō ꝓsecra. di. i. missarū. ī. c. nullus. ij. marime cū instituere sit iurisdictiōis nō epalis officij. ē. de elec. nostri. ī. c. transmissam. rñdeo ī genere p̄ōt eps er cā delegare tam institutionē q̄ administrationē rerū suaz. xxvi. q. i. statuimus. ī. ē de isti. er frequentib⁹: sed nō in specie per banc decre. ī. ī. e. c. vl. q̄ illud posset fieri ī fraudē ꝓstōnis. ē. e. nulla. verūtñ ius istituēdi in aliqua ecclesia donare posset. ī. de dona. pastoralis arg. ī. de iurepa. cū dilect⁹: vbi legatus reseruat sibi donationem p̄me vacature. Jo.

i ¶ In fraudē. no. hic ar. q̄ si aliquid p̄hibetur vna via. non concedit alia via: q̄ fraus fit legi. sic. ē. de p̄cura. tue fraternitati: vbi de hoc. ī optime hēs hoc. ff. de tutori. ī curato. si rem. §. i. ī. ff. de cōdi. insti. que sub conditione. §. si quis. ī. ff. de bo. liber. querit. ī. C. si mācipiū ita veniat ne prosti. l. vlti. ff. ad macedo. l. iiij. §. is autē in fi. ī. ff. de spon. l. oratio. ī. de priu. leg. quanto vbi de hoc

DIlectus filius Communis diuisio secūda pars ibi. nos igit. Abbas siculus.

a Ertēdi. hodie vero si cathedralis ecclesia vel regularis p tres mēses vacauerit: eligēdi ptās deuoluit ad p̄orimū superiorem. s. de elec. ne p̄o defectu ꝛ ita hodie valeret talis electio facta post tres mēses. cōstitutio illa. s. e. nulla loquitur de minorib⁹ dignitatibus ꝛ beneficijs. vnde non extēditur ad episcopat⁹ vel archiepat⁹: sed poterat cōferre eos auctoritate illius cāonis. l. distin. postquaz. ꝛ. lriii. di. obeūtibus. vnde nō valuit hic electio facta auctoritate ipsius. illa ne p defectu locū habet tm̄ i epatib⁹ archiepiscopatibus ꝛ abbatijs. Ber.

Electorū. Cōmunis diuisio. secūda pars ibi: nos igit. Ab. si.

b Quandaz. sibi imputet q chartaz buiusmodi cōtra se exhibuit q̄ potuit p̄uidere: an ei p̄desset vel obesset. si. s. ō si. instru. imputari ō p̄scrip. c. pe. ad fi.

c Statuta. s. e. nulla ꝛ. c. flatum hic auditi fuerūt monachi isti turpitudinem suaz allegantes in odium illi⁹ recipientis turpem p̄omissionem. xxviij. distin. diacōi. sic auditur qs vbi vertitur periculum anime. s. de re iudi. lator. ꝛ. c. consanguinei: imo generaliter i exercipiēdo bene potest qs allegare turpitudinē suā. ff. de cōdi. ob tur. cām. per totuz ꝛ etiam in agendo cum eam allegat ꝑ eum q eaz exegit. C. de iureiuran. l. i. ꝛ. ij. argu. ꝑ. s. eo. cum sup qōne: sed ibi soluitur plus fuit ibi p̄cessum q̄ recept⁹ fuit in canonicuz. dic sola p̄omissio ī teruenit: q̄ ibi nō fuit probatum q cōtra p̄cilium ille recept⁹ fuisset aliogn bene fuisset repulsus. Ber.

Accedens. Prima ps factuz narrat. secūda approbat ibi nos. ꝛ hodie ꝓpter abusiones platorum q in fraudem concilij laterañ. p̄omittebant beneficia cuz facultas se obtulerit ē conectum hoc. ca. p. c. ij. ꝛ. eo. ti. lib. vi. nam nullo modo hodie valet p̄omissio si ne fiat ō vacatura siue ī genere cū facultas se obtulerit. Abbas. ñ.

d Casibus. generaliter ē. n. ista cōcessio cum potero: q̄ ista cum vacabit: nec etiam ī ea cōtingit expectare mortem alterius sicut in alia: nam possūt aliqui p̄uari ecclesijs. s. de preben. referente. itez qñqz aliqui renunciant. item q̄ possunt aliqui adiungi alijs tāquaz socij in ecclesia. Item possunt fieri de vna p̄benda due. s. de preben. vacante. itez q̄ possūt augeri facultates ex testamēto alicui⁹ vel donatione: ꝛ sic nō semp timek q aliqs ō̄sideret mortē alterius que fuit causa huius ꝓhibitiōis: vt. s. e. c. ij. sepe enim permittit aliqd in genere qō nō p̄mittit in specie. xiij. q. ij. nō estimem⁹ xiij. q. iij. nō pōt. ff. de questi. l. i. §. questionē. ꝛ. s. de of. o. si sacerdos. eodem mō videtur q buiusmodi p̄omissio valeat: promitto tibi beneficiū ecclesiasticum cū sit generalis.

Postulastis. Iste est ter. multū allegabilis: ꝛ in p̄ma ponit ꝓsultatio ī secūda rñsio ibi ad qō: a quo vnum casum excipit ibi nisi: quē ō̄termiat ibi: ꝛ in hoc. Ab. si.

e Nisi. mutat casuz qñ. s. nō ptinet simul ad epz ꝛ capitulū ius eligēdi. si. s. de of. dele. cōsultationibus.

f Canonic⁹. hic patet q̄ vbi eligendi ius cōiter ptinet ad epz ꝛ capitulū huiusmodi ius eligendi nō deuoluit de vno ad alium: de hoc etiam dictum fuit. s. de off. o. irrefragabili: sed qualiter epus pōt stare in capitulo quasi canonicus q̄ quācito fuit cōsecratus in epm vacant p̄oza bñficia sua. s. de elec. cū in cunctis: ꝛ municeps esse desijt senatoriaz dignitatez adeptus. ff. ad mu. l. municeps: nec pōt dici q̄ eligi possit postea in canonicum: q̄ ꝑmi hoc oporteret ipm confirmare suam ꝓpriam electionem: quod esse non ōbet. s. de instī. cum ad nostram: pōt dici q̄ licet dignitates priores perdat ius tamen canonici retinet non quod p̄i⁹ habebat sed qō eps p̄ius cōsueuit hꝫ p vicariuz: eo ipso quod qs eligitur in epm eligit ad tale ius canonici de cōsuetudine loci ꝛ ex cā itelligo bāc cōsuetudinē introductā fuisse. ar. s. e. cū nostris: sed obijcio fortius si eps eligitur quasi canonicus ō nouo electus: ergo in eligēdo nō hz primā vocez q̄ sic eligeret seipum qō esse nō dz. s. de instī. cuz ad nostram. dicit Jo. q̄ illud ius canonici ad qō electus esset eps est priuilegiatuz ꝛ excedit alia iura ꝛ hoc ideo q̄ illud ius annexum est epali dignitati ꝛ rōne cōuenitatis se pe sortitur aligs priuilegiū: vt. xviij. q. iij. si qs cōtumax. ff. de rei vē. q̄ religiosis ꝛ. s. de iudi. quāto. qō p̄ius dcm̄ est veri⁹ est: q̄ simul eligit ad vtrūqz: eoipso q̄ eligitur in epm eligitur in canonicū. ꝛ de spāli consuetudine hoc obtinet.

g Dolus. si ergo capitulum nō eligat. ī. tēp⁹ statutum p̄curāte epo non deuoluitur pp hoc eligendi ptās ad epm ꝛ dolus eius nō oberit capitulo q̄ illud tēpus restituēdum est capło. ff. ex q. cau. ma. ait p̄etor. §. vlti. ꝛ. l. hꝫ ꝛ si. §. ℞ quoqz. ꝛ. s. de in ite. resti. exhis: secus si dolo alteri⁹ factum esset: q̄ tunc agere ꝑ illum q dolum fecit. ff. de dolo. l. arbitrio. §. pe. si esset soluēdo sed in casu isto dolus non est soluendo. ꝛ ideo restituitur capitulo p̄stinuz ius. ff. de eo p quē factuz erit. l. vlt. ꝛ. ff. de dolo ꝛ eleganter. §. penul. Jo. ⁊trarium credo ꝛ iputēt sibi. q̄ ñ elegerūt ifra tp̄s sic vbi eligere ñ possūt ꝛ tm̄ currit tp̄s. s. ō ele. c. vlt. ꝛ ptās eligendi nō deuoluitur ad epm pp dolum suum. s. ad superiorem: vt in hꝫa. of.

Quam dilecta. Directa vel indirecta p̄uisio facta a patrono ō̄ beneficio vacaturo nō tenet: vel clari⁹ sic vt in rubro. p̄mo narrat cū qō scōo irritat ꝛ fieri ꝓhibet ibi mādamus. Ab. si.

b Promissiones. huiusmodi p̄missiōes irrite sūt. s. e. nulla. ꝛ. e. rem. tum. ꝛ. c. ex tenore. ꝛ. c. constitutus.

i Donationes. talis donatio nō tenuit facta de re nō vacante. vnde ea nō obstante potuit comitissa p̄sentare vacātibus ecclesijs illis. ī. de iurepa. illud ꝛ p̄terea talis dōatio fieret in fraudē cāonice sanctiōis. s.

Laterañ. concilium de beneficijs vltra ser menses vacantibus ad epatus non extendatur.

DIlectus filius magister gu. canonicus vester nobis suggessit: q̄ episcopo vestro viaz vniuerse carnis ingresso archiepiscopus sancte seuerine asserens q̄ p̄opter negligentiam vestram ad ipsum erat eligendi auctoritas deuoluta: in epm vestrum elegit eūdez. Nos igitur attendētes quod ca non laterañ. concilij ab alexandro papa contra negligētes editus ad archiepatum vel epatum nō solet extendi[a]: sed ad personatus alios ꝛ minora ecclesiastica beneficia coartari: electionez huiusmodi iusticia cassanimus exigente.

Idem p̄iori bosten. ꝛ superiori sancti fridi.

Non valet promissio beneficij vacaturi.

EX tenore litterarū vestrarum accepimus q̄ cum causam q̄ inter. J. clericum ex vna parte et abbatem ꝛ conuentum de bello ex altera super p̄uisione verteba-tur ipsius: ꝛ infra. Dictus clericus post litem contestatam chartā quādam[b] monachorum exhibuit continentem: q̄ primam ecclesiam ad donationem suam spectantem assignarent eidē. ꝛ infra. Nos igitur attendentes q̄ promisio predicta non tenet vtpote cōtra statuta[c] lat. conci. attētata: mādamus quatenus memorato clerico super hoc silentium imponētes ab impetitione ipsius dictos abbatem ꝛ monachos absoluatis.

Idem.

Obligatur prelatus qui ꝓmittit prouidere quum poterit.

ACcedens ad apo. se. R. clericus sua nobis insinuatione monstrauit: q̄ cum p̄omiseritis vos p̄ouisuros eidem in ecclesiastico beneficio cum possetis: sicut per lras iudicis delegati inde confectas liquido apparebat: ꝛ infra. Nos autē considerantes q̄ aliud est prelatum promittere beneficij collationem quum poterit. aliō quū vacabit: cum multis casibus[d] se facultas offerre posset. in quib⁹ collatio nō esset in expectatione vacaturi bñficij differēda: mādamus quatenus memorato. R. quuz poteritis ecclesiasticū beneficium assignetis.

Idem.

Si ad capitulum ꝛ prelatuz vt prelatum ptās cōferendi pertinet: de vno ad alteruz lapsu temporis non transit: secus si prelatus interfit vt canonicus: quia tunc de capitulo transit ad prelatum nisi doluz committat.

POstulastis per se. apo. edoceri vt cum ad vos ꝛ archiepiscopum vestrū simul donatio prebendaruz ecclesie vestre pertineat: vtrum prebende vacantis donatio penes archiepiscopum ipsum remaneat: si eam infra semestre tempus neglexeritis ordinare.

Ad qō bre. R. q̄ si vos ꝛ idem archiepiscopus infra tempus p̄scriptum circa hoc negligentes extiteritis: sicut nec ab illo ad vos ita nec a vobis ad illum potestas deuoluitur conferendi: sed secunduz statuta late. conci. ad superiorem transit donatio. Nisi[e] forte archiepiscopus non vt prelatus sed vt canonicus[f] vobiscum ius habeat cōferendi: ꝛ i hoc casu cum dolose impedierit dolus[g] ei suffragari non debet.

Nonius tertius epō ꝛ prepō sito capituli cameracēñ.

Sicut nō potest patronus promittere se p̄sentaturum aliquem ad beneficium vacaturum: ita nec dare potestatem p̄sentandi ante quaz beneficium vacet.

QAm dilecta in christo filia cō mitissa flādreñ. fecerit p̄omissiones[h] de non vacantibus beneficijs ecclesiarum in quibus ius obtinet patronatus: ꝛ donatiōes[i] eorum in manibus posuerit alienis: Mādamus q̄tenus id irritum decernentes inhibeatis eidez ne similia decetero attentare p̄esumat.

eo.constitutus. vnde nō teneret nisi confirmaret a papa vt ibi.sed vī q̄ comitissa nō potuerit hoc allegare:quia turpitudinē suaz in hoc ꝓpone bat.s.eo.cum sup qōne.r.j.de dona.iter dilectos.r.C.ō trāsl.l.transa ctione finita.r.C.de reuo.dona.cū ꝓfitearis.r qr in legem cōmisit fru stra legis iplorat auxilium.j.de vsur.qr frustra.ff.de mioribus.l.auxi lium.sed dicas q̄ in ca su isto bene audiretur co mitissa cum nullum ius adhuc sit acquisitum do natarijs:vt.s.e.ex teno re.de h dcm̄ est.s.e.cum sup qōne.vel forte comi tissa hoc non agebat.sed factum ipsius qō erat ꝫ ius innotuit dño pape: vñ papa illud dcrenit ir ritum r mandat vt dece tero talia non debeat at tētare cum illud sit ꝫriuz iuri.B.

Rubrica ne sede vacāte.

Supra visum ē de istitu tionibus r collationibus beneficioꝝ: sed qr posset dubitari nunqd sede va cāte in ipsorū collatione merito subijcitur hec ru brica generalis ne sede vacante:r pōdera qr ru brica loquī negatiue r ponit rōnem pfectā r ex ea pōt argui q̄ nihil pōt innouari sede vacāte in preiudicium ipsius sedis nisi expresse caueatur. va let.n.arg.ex rubro iurta no.s.in proemio.r.C.si ob ci.pe.sup rubrica r in .l.i.eo.ti.Ab.si.

Quit ille.

n Jn ꝑma ponitur petitio cum facti narratione. in secunda petitiōis repulsio cū qua dam ꝓtestatione.secūda ibi:attendentes.Ab.si.

a ¶ Scrutator.xxij.dist. erubescant.r.xxiiij.q.iij. deus qui.r.ij.q.v. con suluisti.r.xxxij.q.v.chri stiana.

Rubrica ne sede vacante aliquid in nouetur.

J Nocen.iij.priori r conuentui glastoñ.

¶ Vacante sede status eius mutari non debet.

Quit ille qui scruta tor[a] est cordiuz:q̄ lz E.pre.n.ecclesiaz ve straz erexit cathedra lem ipsaz batonien. ecclesie vniendo[b] vt idez eēt ep̄s vtriusqz:qa tamē hec vnio asserebat a vobis in graue p iudicium glastoñ.ecclesie redunda re:cum per ipsaz dissolueretur religio[c] r fraudaret elemosyna r ho spitalitas[d] tolleretur: nos ad ser uandum ecclesie nostre statum cepi mus[e] intendere diligenter:r infra. Vos autem post obitum batoniē. episcopi humiliter postlastis: vt qr tempus aduenerat quo sine scandalo ecclesie vestre ruina poterat releuari:cum r batonien'. ecclesia idipsuz pariter postularet:rex quo qz cum regni magnatibus r qdaz episcopi cum multis abbatibus de poscerent illud idem vt vnione pe nitus dissoluta monasterium ve strum reduceremus in statum an tiquum sub abbatis regimine gu bernandum. ſ Attendentes igi tur q̄ episcopali sede vacāte[g] non debet aliquid inouari cum non sit qui episcopale ius tueatur: maxi me ne plus cauisse persone q̄ ec clesie[h] videremur:si quod eo viuē te concessimus post obitum eius subito mutaremus:petitionem ve straz nequiuimus[i] exaudire: aucto ritate predicta indulgentes[k] vt cuz batonien.ecclesia de presule fuerit ordinata ius vestruz apud se.apo stolicam prosequendi facultatem liberam habeatis.interim autem sub cura prioris idem monasteriū gubernetur.

H Onorius tertius episcopo cal men.r magistris. A.rS. canoñ. suessañ.

¶ Beneficia spectantia ad collationem prelati non possunt conferri per capitulum sede vacante.

Tlla deuotionis sinceritas:r infra. ſ Ecclesiaz sancti Leu cini de qua magistruz. R. donatio nis nostre gratia precedēte preben de nomine de mandato nostro ca puanus archiepiscopus inuestiuit sibi durimus ꝓfirmandaz[l]. ſ Nō obstante concessione per capitu lum facta alij seu confirmatione nostra:si qua in forma[m] communi appareret obtenta: cum nusquam inueniatur[n] cautum in iure q̄ capi tulum vacante sede fungatur vice episcopi in collationibus[o] preben darum.nec in eodem casu potest dici potestas conferendi preben dū de:p mūdū semp eūdo. Sic su prema dies:fit sibi prima ges. item duz describerent debita sua:dixit qdā alius. Dñe me pone creditorē in legione.

g ¶ Sede vacāte. vacante.n. ecclesia clerici nō pñt dispōere aliquid de rebus ecclie.xij.q. .ij.si qua de rebus.vbi ō hoc nec eps bona ecclesie vacantis sibi subiecte alienare pōt.r.q. .ij.si qs eps.r.lxxv.dist.qm̄. Aug.tm̄ dicebat q̄ si sit ma gna necessitas clerici pñt aliq̄ aliēare.r iducebat ad hoc.lxxi. distin.fraternitatē. qō potius ꝺdicit.r.xij.q.ij.precarie.dūta mē adsit auctoritas metropoli tani:sed nō est ille casus i quo metropolitan⁹ debeat se itro mittere de clericis suffraganeo ruz suoꝝ.r est ar.ad hoc q̄ ma der prestat auctoritatez fcō mi noris eo tpe quo nō bz curato rez.C.qui admit.ad bo.pos.l. bonoruz.item in minoribus ec clesijs pōt eps aliqua alienare pp necessitatē mortuo sacerdo te.r.q.iij.si qs eps.itē si cano nici faciūt aliquē ꝓtractū mor tuo epō.dicit Jo.q̄ tenet ꝫct⁹ lz debeat rescindi si lesa ē eccle sia.xij.q.ij.si qua de reb⁹.sicut ē in ꝓtractu minoris qui nō bz curatorē.C.de ī ite.resti.mino rū si curatorē.hoc ego nō cre do:īmo talis ꝓtract⁹ null⁹ ē r sine aliqua restitutione revoca tur:quatenus ō facto proces⁹ it idem esset si haberet prelatum r hoc ēt dico p dcm̄.c.quasi de reb⁹:qr datur optio epō vtruz velit stare ꝓtractui vel nō circa aliquā restōnem.r hoc in fauo rez ecclesie.r sic ītelligit bug. illud.c.si qua de reb⁹.r incipit tūc tenere talis ꝓtract⁹ si eps ratū habeat r q̄ sit vez hoc pz.j.c.vl. vbi attestatiōes recepte vacāte ecclesia nō valēt.j.eo.c. ꝑri.ar.r hic ēt:qr sede vacāte nihil ē inouādū.itē nec valet snia ꝓtra eccl'iam lata sicut nec ꝓtra minorē qui nō habet tutorē vel curatorē.ff.de re iudi.acta. §.vlt.C.qui da.tu.pos.vniuersis.

b ¶ Quā ecclesie.plus.n.vtilitas ecclesie q̄ persone fuit attendēda.ar.xij.q. v.qr Jo.nec aliqs debet īuenire viā ad impugnādum vel reuocandū iudicia sua.ar.ff.de mili.testa.l.iij.

i ¶ Nequiuim⁹.r ideo potiꝰ dānū vestrum q̄ nostram infamiā preelegimus s.de auc.r vsu pal.nisi spālis.

k ¶ Jndulgētes.indulgētia fit ex hoc qr vnio illa facta fuit auctoritate celesti ni r p dñz Jnnocētiū confirmata: vt patet in antiqua compi.r beneficiū prin cipis debet eē perpetuū.xxv.q.ij.c.i.r auc.consti.que de dig.li.a patria po.§. illud.col.vi.

Tlla deuotionis. Caplm sede vacāte nō cōfert prebēdas spectātes ad collationē prelati.b.d. vel latiꝰ r clarius sicut in rubro.ꝑmo decise nar rat actū.scdo diffinit.tertio soluens obstaculū probat deuolutiōi locū non fu isse.scda ibi ecclesiā.tertia ibi:nō obstāte.Ab.si.

l ¶ Cōfirmādā.hic dñs papa ex certa sciētia cōfirmauit huic ecclesiā istā vnde plenū ius cōsecutus fuit:nec erat licitum alicui de ipso iudicare.s.de cōfir.c. i.r.ij.vbi de hoc.

m ¶ Jn forma cōi.sic.s.de ꝓces.ꝑbē.qr diuersitatē.r sic pz q̄ talis ꝓfirmatio modicū operat.de hoc dictū est satis.s.de confir.c.i.

n ¶ Jnueniatur.r ita ītelligit eē prohibitū quod nō inuenit cōcessuz.sic.s.de trāsla.iter corpalta.r.lv.di.si euāgelica.r.x.q.v.ꝓsuluisti.r.xxxi.q.i.q̄ si dor mierit.sed ꝓtra qr qō nō est prohibitū intelligit esse concessum.dic sup hoc vt dictū est.s.de trāsla.inter corporalia.

o ¶ Jn collationibus.de hoc dubitari consueuit:vtrū eps bona vacātis eccle sie sibi subiecte alienare possit:vtrū vacāte sede deuoluitur ad capitulū colla tio prebēdarū quod hic determinatur.argu.j.s.de maio.r obe.bis qui.r.c. cum olim.vbi vacāte sede ius prelati deuoluit ad capitulum:r ibi soluitur hec ꝓietas.itē an potestas absoluēdi deuoluat ad capitulum sede vacante dubi-

Rubrica ne sede vacante.

Supra visum ē de istitu tionibus r collationibus beneficioꝝ: sed qr posset dubitari nunqd sede va cāte in ipsorū collatione merito subijcitur hec ru brica generalis ne sede vacante:r pōdera qr ru brica loquī negatiue r ponit rōnem pfectā r ex ea pōt argui q̄ nihil pōt innouari sede vacāte in preiudicium ipsius sedis nisi expresse caueatur. va let.n.arg.ex rubro iurta no.s.in proemio.r.C.si ob ci.pe.sup rubrica r in .l.i.eo.ti.Ab.si.

Quit ille.

n Jn ꝑma ponitur petitio cum facti narratione. in secunda petitiōis repulsio cū qua dam ꝓtestatione.secūda ibi:attendentes.Ab.si.

a ¶ Scrutator.xxij.dist. erubescant.r.xxiiij.q.iij. deus qui.r.ij.q.v. con suluisti.r.xxxij.q.v.chri stiana.

Rubrica ne sede vacante aliquid in nouetur.

J Nocen.iij.priori r conuentui glastoñ.

¶ Vacante sede status eius mutari non debet.

Quit ille qui scruta tor[a] est cordiuz:q̄ lz E.pre.n.ecclesiaz ve straz erexit cathedra lem ipsaz batonien. ecclesie vniendo[b] vt idez eēt ep̄s vtriusqz:qa tamē hec vnio asserebat a vobis in graue p iudicium glastoñ.ecclesie redunda re:cum per ipsaz dissolueretur religio[c] r fraudaret elemosyna r ho spitalitas[d] tolleretur: nos ad ser uandum ecclesie nostre statum cepi mus[e] intendere diligenter:r infra. Vos autem post obitum batoniē. episcopi humiliter postlastis: vt qr tempus aduenerat quo sine scandalo ecclesie vestre ruina poterat releuari:cum r batonien'. ecclesia idipsuz pariter postularet:rex quo qz cum regni magnatibus r qdaz episcopi cum multis abbatibus de poscerent illud idem vt vnione pe nitus dissoluta monasterium ve strum reduceremus in statum an tiquum sub abbatis regimine gu bernandum. ſ Attendentes igi tur q̄ episcopali sede vacāte[g] non debet aliquid inouari cum non sit

qui episcopale ius tueatur: maxi me ne plus cauisse persone q̄ ec clesie[h] videremur:si quod eo viuē te concessimus post obitum eius subito mutaremus:petitionem ve straz nequiuimus[i] exaudire: aucto ritate predicta indulgentes[k] vt cuz batonien.ecclesia de presule fuerit ordinata ius vestruz apud se.apo stolicam prosequendi facultatem liberam habeatis.interim autem sub cura prioris idem monasteriū gubernetur.

H Onorius tertius episcopo cal men.r magistris. A.rS. canoñ. suessañ.

¶ Beneficia spectantia ad collationem prelati non possunt conferri per capitulum sede vacante.

Tlla deuotionis sinceritas:r infra. ſ Ecclesiaz sancti Leu cini de qua magistruz. R. donatio nis nostre gratia precedēte preben de nomine de mandato nostro ca puanus archiepiscopus inuestiuit sibi durimus ꝓfirmandaz[l]. ſ Nō obstante concessione per capitu lum facta alij seu confirmatione nostra:si qua in forma[m] communi appareret obtenta: cum nusquam inueniatur[n] cautum in iure q̄ capi tulum vacante sede fungatur vice episcopi in collationibus[o] preben darum.nec in eodem casu potest dici potestas conferendi preben-

b ¶ Uniendo.no.q̄ trib⁹ modis fit vnio ecclesiarū.vnomō sic:vt vna subijciatur alteri:r ꝑz hoc erit sedes apud illā cui subijcit.vel sic possūt vniri:vt ex duab⁹ dignitatib⁹ fiat vna:r ꝑm hoc illi q sunt in vna ec clesia canonici sūt in alia:r tam isti q̄ illi intererūt in electiōe plati r in alijs negocijs.sed in hac vnione distinguit:qr aut vna ecclesia vnitur alteri:aut ille due vniunt ĩsimul q̄ duo diuersa sūt:sed vna vnitur alte ri ꝑz hoc illius naturā r ꝓsuetudinē r priuilegia assumit cui vnitur.j. de sta.mo.recolentes.§.vlti.si autem simul vniunt:tunc consuetudi nes r priuilegia que meliora sūt r humaniora in altera earum dicunt vniri vel retineri in vnita.arg.ō pe.di.i.medicamētum.xxxij.q.i. nō ē culpandus.Sicut imperator cū vnit actionem bone fidei r stricti iuris illud vnitum retinet ea que meliora fuerūt ī altera actione:vt.C.de rei vxo.ac.vna in prin.similiter cuz legata r fideicōmissa vniunt id quod humanius erat taz ī vna q̄ in alia retinuit illud vnita.C.cōia ō leg.l. ij.circa fi.tertio modo possūt vniri ita q̄ vtraqz remaneat epalis:r ꝑm hoc sūt duo episcopatus.lz idē sit eps vtriusqz ecclesie:vt.xxi.q.i.r tēporis qualitas.ꝑm hoc si ille ecclesie diuersis suberant metropolitanis p pter illam vnionem neuter metropoli.perdit ius suuz.j.de relig.do.qr monasterium.

c ¶ Religio.qr eps erat abbas:vnde nō posset ꝓuidēter seruari religio. cū essent diuerse ꝓfessiōis:qr nō debēt ꝓmiscuis actib⁹ turbare officia. ar.C.de testa.ꝓsulta diualia.r.lxxix.di.singula.item qr cōia materiaz discordie creare solent.ff.de.le.ii.cū pater.§.vulcissi.r naturale vitiū ē neglizi qō cōiter possideā.C.qñ r qb⁹ quarta pars debeā.l.ij.li.x.ex hu iusmodi causis videbat vnio dānosa.Jo.

d ¶ Hospitalitas.ad quā ꝓcipue clerici r mōachi tenent.s.de prebendis de monachis.xxi.q.i.qm̄ quicqd.eps.n.reddit⁹ illos percipiebat de quibus elemosyna fieri consueuit.

e ¶ Ceplmus.mandauit Jnno.quibusdā vt monasteriū ipm sub ꝓtis regimine facerent gubernari:r eps certis reddit⁹ esset cōtent⁹ vnio ne manēte.r q̄ eps res monasterij nō exp̄deret nec episcop⁹ bōa eccle-

tari consueuit. ar. q nõ q hoc facit successor. xl. q. iij. si eps antẽ. Hugo dicit q sic pp periculũ alie arg. q põt. j. de ber. ad abolendam. i. rñso. qr. c. sede vacante cõdẽnat de bereñ. ꝛ ita si põt condẽnare multo forti⁹ absoluere. xxi. di. i ferior. alienare aũt nõ põt. de hoc dixi. s. e. c. pri. qr.

a ¶ Negligẽtiam. ꝓpter negligentiã solã transfertur ptãs eligẽdi ad superiorem. s. ti. pri. nulla. ꝛ. c. qr vel cum indignum eligant. s. de elec. cum i cunctis. sed vbi nullus est prelatus nõ est negligẽtia vt hic: vel etiam cum eligere nõ põt. s. ti. pri.

Constitutis. Primo narrat factum super quo attestatiões fuerunt recepte. secũdo illas reprobat dicẽs: quare ibi: nos igit. Ab. si.

b ¶ Vacante. hic patet manifeste q ecclesia que caret legitimo defensore cõueniri nõ põt: qr ea vacante nihil est inouãduz qr nõ bz defensorem. s. eo. c. i. nec ẽt alienatio fieri põt: vt dictum est. s. e. c. i. Lau. dixit q vacãte sede economus ecclesie põt iterim agere. ar. s. ó iura. calũ. in pertractandis ſz in fauorez ecclesie expectaꝯ quousqz habeat prelatũ: sed nõ est verũ vt hic patet. ꝛ ita vacãte sede nihil fieri dz vnde possit ei preiudicari. In alijs vero ī gb⁹ si preiudicaꝯ epo põt capꝫm supplere vicem episcopi. s. de maio. ꝛ ob. his que. ꝛ. c. cum olim. vbi de hoc.

Rubrica ó bis que fiunt a pla.

c ¶ Rrita. xlj. q. ij. sine exceptione.

d ¶ Rei magne. paruam. n. rem sine hac solẽnitate alienare põt. xij. q. ij. terrulas. ꝛ. j. de dona. certũ. B.

e ¶ Subscriptione. als non tenet. xij. q. ij. nõ liceat. ꝛ. c. alienationes. ꝛ. c. sine exceptione.

Continebatur. In prima ponit decisa consultatio. i scõa distiguẽs mñio ibi: consultationi. Ab. si.

f ¶ Contradicente. ꝛ ita in vẽditione rerum ecclesiasticaruz taciturnitas ꝓ cõsensu habeꝯ. argu. s. s. c. prori. ꝛ. xij. q. ij. sine exceptione. ꝛ. x. q. ij. hoc ius in fi. sol. hic ad tẽpus facta fuit cõcessio alicui clerico pro beneficio in cõtrarijs in perpetuuz ꝛ ideo necessarius est ibi expressus consensus ꝛ subscriptio per quã apparet de consensu: ꝛ ẽ si mile. liiij. di. si seruus.

g ¶ Contradicente. j. c. prori.

h ¶ Post multum. argu. q si multum tempus elapsuz esset ꝛ conuentus semp tacuisset videreꝯ ꝓsensisse. ar. j. de priuileg. si de terra. qõ non credo: sed soluz factũ hic narrat: q semper possunt ꝫdicere tali ꝫctui: imo non posset prescribere q emit a solo prelato cum sciat epm nõ bre ius distrahẽdi: qr ꝫ leges mercatur. ꝛ iõ nõ prescribit. C. de agri. ꝛ censi. quẽadmoduz. li. xi. xvi. q. iij. si sacerdotes.

i ¶ Preiudicare. sed vr q donatio talis nõ teneat: qr prelatus nõ põt dõare vel vẽdere nisi vt meliora ꝓspiciat. xij. q. ij. sine exceptõe. ar. xvi. q. iij. si sacerdotes. iam solutũ est. hic nõ fuit donatio perpetua sed tpalis.

k **Unimos.** Primo ponit dictũ scõo exceptio. ibi: nisi. Ab. si.

¶ Reclamãte. ꝛ ita patet q in negocijs ecclesie necessarius ẽ ꝓsẽsus vniuersitatis vel maioris partis. s. c. pri. xij. q. ij. sine exceptione ꝛ in ordinatione clericoꝝ. xxiiij. di. eps sine. ꝛ in dignitatib⁹ ꝓferẽdis. j. e. c. prori. ꝛ. xciij. distin. legimus. idem ẽ in causarum ventilatione. xv. q. vij. episcopus nulli⁹ felix. ꝛ. c. si autem.

l ¶ Ratũ. ꝛ ita alienatio que de iure non tenet ratibabitione confirmaꝯ. xvi. q. i. c. vlti. ꝛ. j. de iurepatro. cura. ꝛ. xij. q. ij. si qua de reb⁹. arg. cõtra. insti. de auc. tu. §. tutor. ꝛ. ff. eo. ti. obligari. circa fi. itẽ ar. q ea que ab initio nõ valẽt ex post facto cõualescunt. j. de coniug. ser. ꝓposuit. j. de despõ. impu. ó illis. ij.

das ad capitulum ꝓ superioris negligentiã[a] deuoluta: cum non fuerit sibi supior q eas posset de facto vel de iure conferre.

I Dem episcopo burgineñ.

¶ Sede vacante iudicium babitum contra ecclesiaz non tenet.

Constitutis coram. J. pre. n. procuratore ecclesie sancte Marie de castro fonti ꝛ burginẽsi episcopo predecessore tuo: dictus procurator petebat ab eodem episcopo restitutionez super libertate libere eligẽdi sibi prelatũ. ℣ Nos igitur depositiones testium qui vacante[b] burgineñ. ecclesia ꝛ carẽte legitimo defensore fuerit recepti duximus reprobandas.

Rubrica De bis que fiunt a prelato sine consensu capituli.

Ex concilio apud valen.

¶ Non tenet aliẽatio rei ecclestice absqz probatione capituli.

Rrita[c] erit episcoporum donatio vel venditio vel cõmutatio rei[b] ecclesiastice absqz collaudatiõe ꝛ subscriptione[c] clericorum.

A Lex. iij. norucen. episcopo.

¶ In temporali alienatione quaz facit prelatus taciturnitas capituli habetur pro consensu.

Contiebaꝯ ꝛ ifra. ℣ Lõ. T. T. R. q cõcessio decime ab abbatissa facta prius si ꝙtu scientẽ ꝛ nõ ꝙtradicente[f] facta est robur firmum debet habere. Verum si ignorante conuentu aut contradicente[g] decimam prius predcõ. M. concessit ꝛ non post multum[h] temporis de assensu ꝙuentus eandem decimam dedit eidem: secũda cõcessio debet preiudicare[i] priori.

I Dem vigorien. episcopo.

¶ Aliẽatio temporalis facta sine consensu capituli per ratificationẽ eius roboratur.

Quam nos iaz pridem: ꝛ infra. Certuz est de rigore iuris cõcessionem illam non tenere quã re damante[k] capitulo per prede. tuuz ꝓstat factam fuisse. ℣ Nisi eam ratam[l] postmodum habuisset.

I Dem biero. patriarche.

¶ Prelatus sine consilio capituli instituere vel destituere vel alia negocia ecclesie tractare non debet.

Dnit tue discretionis prudẽtia: qualiter tu ꝛ fratres tui vnuz corpus sitis: ita q tu caput[m] ꝛ illi membra esse probãtur: vnde non decet[n] te omissis mẽbris aliorum cõsilio in ecclesie tue negocijs vti: cum id non sit dubium ꝛ bone state tue ꝛ sanctorum patrum institutionibus cõtraire. ℣ Innotuit si quidẽ aurib⁹ nostris: q tu sine consilio fratrum tuoruz abbates ꝛ abbatissas ꝛ alias ecclesiasticas personas instituis ꝛ destituis: ꝛ infra. ℣ Idcoqz id auctoritate apo. phibemus ꝛ infra. Nos enim tales institutiones ꝛ destitutiones carere[n] decernimus robore firmitatis.

I Dem eidem.

¶ Summatum est supra capitulo proximo.

Quanto: ꝛ infra. ℣. tue mãdamus quatenus in concessionibus ꝛ confirmationibus[p] ꝛ alijs ecclesie tue negocijs fratres tuos requiras: ꝛ cuz eorum consilio vel sanioris partis eadem peragas ꝛ pertractes: ꝛ que statuẽda sunt statuas: ꝛ errata corrigas: ꝛ euellenda dissipes ꝛ euellas. ℣ Absentiũ[q] quoqz fratrũ nomina inscribi non sinas: qr talia munimenta sunt irrita ꝛ falsa: ꝛ tu exinde qõnem falsi poteris merito formidare.

Celestinus. iij.

¶ Si ecclesia collegiata bz presentationem pñtabit prelatus de con-

eis ꝛ. xxi. q. ij. c. i. ꝛ. ij. ff. de ritu. nup. si qs in senatorio. ꝛ. i. q. i. cuz ergo. circa fi. arg. ꝫ. xxiiij. q. i. sciſma. ꝛ. j. de ſtimo. nõ satis. ff. de regu. iur. quod ab initio. xxij. q. vij. flagitia. ꝛ. xvi. q. iij. §. potest ver. quod si ꝓuat⁹. Prima responsio est vera quãdoqz in maleficijs: vt teneatur ex maleficio q ratum habet: sicut ab initio mandauit. s. de resti. spo. cum ad sedez ī fi. .ff. ó vi ꝛ vi armata. l. i. §. quotiens. dumtamen eius noie fuerit factuz. ff. de preca. l. si seruus. in negocijs aut sacramentis ꝛ ceteris cõtractibus que de iure sortiũtur effectum eius ratibabitiõe potest res rata haberi ab eo q talia ab initio mandare potuit si eius nomine factum est. ff. rem. rat. hab. l. iij. §. falsus. ꝛ ix. q. iij. lugdun. ꝛ. ff. de iudi. lz verum ꝛ hic. ꝛ. j. de dona. pasto. in fi. In his autem que per alios explicare nõ possunt sicut est vt quis per alium ferat sentẽtiaz vel testimonium faciat non habet locum ratibabitio. C. de sen. ex periculo recitã. l. i. ꝛ. ij. nisi sit illustris ꝑsona vt ibi: ꝛ in his que contra naturaz sunt vel fiunt ꝛ que sine peccato detineri vel fieri vel possideri non possunt: ꝛ que ipso iure nulla sunt ab initio. ꝛ sic loquũtur cõtraria.

Quit. Summat vt in rubro cum sequenti: ꝛ tres sunt partes. in prima ponit erorem in quo rõ ꝛ victuz in genere. in secunda factum ibi: innotuit. in tertia prohibet ꝛ cassat ibi: ideoqz. Ab. si.

m ¶ Caput. sed nũquid epus auditur sine litteris capitli: de rato volens agere pro ecclesia sua. ó hoc vic vt dictum est. s. de procu. c. i. ꝛ. s. de rescrip. edoceri.

n ¶ Nõ decet. xij. dis. nõ decet. xii. q. ij. alienationes. ꝛ. xxv. q. vij. episcopus. i. ꝛ. s. de prescrip. cũ non liceat. ꝛ arg. lxxxvi. dist si quid de quocũqz. ꝛ. j. e. c. prori. de quibus constitutionibus hic fit mentio.

o ¶ Carere. sed nũquid ipso iure tales cõstõnes irrite sunt: vr q sic ex hac littera qõ satis põt cõcedi: qr facte ꝫ iura. C. ó legibus nõ dubium.

Quanto. Diuiditur. nam ꝑmo prohibet. secũdo precipit ibi: absentium. Ab. si.

p ¶ Confirmationibus. s. c. prori. cũ alijs concor. ibi positis. ꝛ. c. pri. ꝛ ita patet q epus negocia ecclesie sue cum ꝓsilio canonicoꝝ suoꝝ tractare debet. xij. q. ij. sine exceptione. ꝛ. c. alienationes. ꝛ. lxxxvi. di. si quid. xvi. q. i. ecclesia habet.

q ¶ Absentium. no. q de crimine falsi tenet: q noia absentiuz fratruz facit inseri. C. ad. l. cornelią de. fal. q veluti. ꝛ ipsa instrumẽta sunt irrita. C. de testa. l. iubemus. ꝛ in auc. de instru. cau. ꝛ fi. §. ij. col. vi. ñ itẽm oportet testem scire que in charta vel instrumẽto cõtinent cui sigillũ apponit. ff. de pigno. ac. caius. C. de testa. hac cõsultissima. nec in hoc casu fit ei preiudiciũ quin possit postea cõtradicere si sua interfuerit: vt in. l. caius. sed si sciret postea reclamare nõ posset. ff. de pig. ꝛ hypo. fideiussor. §. i. ꝛ. i. q. vij. saluberrimum. ꝛ. s. de trãsac. ex lris. xxvij. q. i. omnes femine. ꝛ. xx. q. i. vidua. sic ꝛ crimen falsi incurrit qui sigillũ surripit fortiue nomie capituli. s. de test. taz litteris. ꝛ q litteras iudicũ aperuit. s.

de offi. deleg. cum olim. ⁊. ℣. de rescrip. olim. vnde tales deponēdi sunt per iura predicta.

¶ A noscitur. ℙrima pars factum narrat. secūda pars respōdet ibi: respondemus. Ab. si.

a ¶ Litteras. pōt ergo qs p lras pñtari. arg. lxiiij. dis. c. ij. ⁊. iij. quid si ꝑdicatur lis stabit eis donec ꝑriū pbet. ℣. de p-bati. post cessionem. vbi de hoc. ⁊ de test. c. cum a nobis.

b ¶ Cōtradicūt. cum ab initio nesciuerunt alias nō vſ q postea ꝑdicere possunt. ℣. e. c. ij.

c ¶ Debz. presumptiue. quia non est verisimiliter q hoc faciant sine cō silio fratrum suoꝝ. ℣. e. c. pri. Hec ꝓsūptio p-bationē recipit in ꝯrarium vt b dſ secus esset si esset presumptio iuris ⁊ de iure. ℸ. de spon. ad id quod. liiij. dist. fraternitatem. ⁊. ℸ. de iudeis. c. vlt.

d ¶ Sanioris. sed nōne eo ipso maior est q est sanior. xxi. distin. nicena. ⁊. ℸ. de his que fi. a ma. par. ca. c. i. ⁊. xl. dis. multi in fi. dic q vbi aliqua pars nō est sana puta q indignum elegit: vel qa in damnum ecclesie aliquid facit ibi dico maiorem partem illaz que sanior est ⁊ preferēda ē. ℣. de postu. prela. gratum alias nisi vtraq pars i electionibus esset sana: non statim dicerem maiorē saniorem imo quandoq minorē eē preferendaz. ℣. b elec. ecclesia vestra. vbi pars maior nō obtinet. ℣. de appel. constitutus. Ber.

e ¶ Euacuari. cum non sint facte ꝑm ius sed conceptis illis qui requiri debent. ℣. de elec. q sicut. ⁊ c. q; ꝓpter. ⁊. ℣. e. nouit ⁊. c. quāto. vbi hoc videtur expressum.

f ¶ Consuetudine. dum modo sit talis que iuri cōi non preiudicet. ſ. ꝓscripta. ℣. de cōsue. cum dilectus. ⁊. c. vlt. q; tunc prescripsit prelatus ius instituendi contra alios fratres. suos.

g ¶ Libertate. puta qa priuilegia hz prelatus q solus sine ꝯsensu fratrū ſstituat. ⁊ ita est b ar. expressum q ius eligendi de iure cōmuni simul p tinet ad episcopū. ⁊ capitulū cū eps sit caput capituli. dicit. ℣. e. nouit. nisi ꝯsuetudo ꝑriū iducat vel priuilegiū: vt b pz. de hoc dicit. ℣. de elec. cū in ecclesia vulterana. Ber.

¶ Am apostolica. Due sunt partes principales. ꝑmo ꝯsultatio. ſcdo rñsio ibi taliter rñdem⁹. ꝑma subdiuidit. nā ꝑmo pōit ptiū cō promissū. ſcdo vni⁹ ptis allegationē. ibi dicti mōachi. tertio allegatōez alteri⁹ ptis ibi eꝑio. quarto ꝯsultationē arbitroꝝ ibi q: ſcda ps ꝑncipalis subdiuidit. nā ꝑmo rñdet ꝯsultatiōi. secūdo soluit ⁊ corroborat ibi auctoritates. tertio rñsionē corroborat ibi: nā. quarto solutōez limitat ibi: hoc añt. Ab. si.

ꝯsti. c. cum oēs.

b ¶ Hieronymi. xij. di. qm̄ gcgd. ⁊. ℣. de

b ¶ Leonis. xvi. q. ij. sine exceptione.

i ¶ Vendere. nisi sit parua ⁊ sterilis possessio. xij. q. ij. terrulas.

k ¶ Totius. vel maioris partis ibi seruientis. ⁊. q. ij. hoc ius.

l ¶ Cleri. i. capli sui. bona. n. aliarū ecclesiaꝝ vendere nō debet. nec vēditioni auctoritatē pstare. xij. q. ij. abbatis. ⁊. xvij. q. iiij. in vendicationibus.

m ¶ Ecclesie. i. epali. n ¶ ℙrofuturū. quantum ad opinionē tñ ipoꝝ. ⁊ sic tenebit aliēatio q̄uis ꝑriū euenat. ff. ō admi. tu. tutoꝝ. g. §. ij. tñ si pbaret lesio restitueret: vt. ℣. de in integ. resti. c. i.

ritate leonis[b] pape dicentis: ne qs eps de rebus ecclesie qcquam donare vel commutare vel vendere[i] audeat nisi forte aliquid horum faciat vel meliora prospiciat cum totius[k] cleri[l] cōsensu atq; tractatu id eligat quod non sit dubium ecclesie[m] profuturum[n]. ¶ Qz vero nos consulere voluistis: vtrum quādo decima tenetur[o] a laico si conferat ecclesie ad conferendam donationez: consensus epi sine cleri consensu sufficiat. ¶ Taliter rñ. q monendus[p] est laicus qui decimam detinet: vt eā restituat ecclesie ad quaz spectat: qui si forte induci nequiuerit: ⁊ eam cum dioc. consensu alteri ecclesie assignauerit presertim[q] religioso cōuentui: constabit ipsa donatio perpetua[r] firmitate subnixa. ¶ Auctoritates enī premisse ꝯ diuerse sint non tamen aduerse: cum aliud sit alienare quod ab ecclesia possidetur: ⁊ aliud quod detinetur a laico ad vsum ecclesiasticum reuocare[s]. In alienatione quoq; iuxta leonis pape decretum cōsensus episcopi sine clericorum consensu non sufficit: in reuocatiōe autē iuxta scripturaz hieronymi sufficit cōsensus episcopi cum per vtrunq; vtilitati ecclesie cōsulatur. ¶ Maz ⁊ in lat. cōc.[t] est inhibitum: ne queli bet religiosa persona ecclesias et decimas de manibus laicorum sine cōsensu episcoporum recipiat: per quod indirecte datur intelligi[v] q̄ sufficit consensus episcopi[x]: vt licitum ecclesie sit decimas de manibus recipere laicorum. ¶ Hoc autem de illis decimis intelligimus que laicis in feudu[y] perpetuo sunt concesse.

I Dem meteñ. archidia.

¶ Non pōt episcopus sine cōsensu capituli cōcedere ecclesias alijs ecclesijs etiam si habeant iuspatronatus in ecclesijs concessis.

¶ Ua nup[z]: ⁊ ifra. Adiecisti etiam vtruz episcopo vel electo cum solo archidi. preter assensum maioris ecclesie: cum ab ipsa eligatur episcopus ⁊ archidiac. assumensu capituli vel maioris ptis nisi de cōsuetudine vel priuilegio cōpetat soli prelato.

¶ A noscitur: ⁊ infra. Cum in prouincia tua sepe contingat q ad ecclesias in quibus collegia ius presentandi habere noscuntur eoruz abbates aut per se aut per litteras[a] personas idōeas episcopis dioce. presentant: ⁊ eis presentatis ⁊ receptis aliquando ante aliquando post mōachi ꝯtradicūt[b]. ¶ Respondemus: q in pñtationibus p latoruz itelligi debet[c] q fiat de collegiorum suorum assensu sine quo nō obtinent firmitatem: vnde si cōstiterit cōuentus vel maioris ⁊ sanioris[d] partis nō affuisse cōsensuz: institutiones huiusmodi conuenit euacuari[e]: nisi ex antiqua ⁊ approbata consuetudine[f] vel concessa libertate[g] aliqui eorum probauerit cōmissi sibi collegij nō debere i ecclesiarum seu beneficiorum collationibus requiri consensum.

I Mno. iij. archiepo ⁊ magisto scholarium bituricen.

¶ Tenet donatio quam de solius dioc̄esani consensu facit laicus ecclesie de ōcimis quas ab alia ecclesia habet in feudū ab antiquo ideſt ante lateran. cōcilium.

¶ Am ap. se. ⁊ infra. Sane sicut accepimus: cum ex vna parte capitulū sancti stephani ⁊ altera parte monachi de platea super decima quadam in vestruz compromisissent arbitrium. ¶ Dicti monachi proponebant donationem ipsius decime sibi a quodam milite factam: bituricen. archiepiscopi dioc. eius accedente cōsensu confirmatam fuisse: seqz auctoritate. Hieronymi[b] munitos existere: qui scribens ad damasum ait: si aliquando fuerint a laicis male detē ta que diuini iuris esse noscuntur: ⁊ in vsum trāsierint monachoruz epō loci prebente ꝯsensum: consta būt eis oia ꝑpetua firmitate subnixa. ¶ Econtrario pars allegabat aduersa ꝯsensum episcopi sine de ri consensu minus sufficere auctoo. ¶ Tenet de fcō. q; verā possessionē hſe non pōt: cum laici decimā ō iure possidere ñ pñt. ℣. de ꝓscrip. cāz que. ⁊. xvi. q. vij. c. i. tñ tollerat eccl'ia q laici decimas quas antiquit⁹ habuerūt in feudū detineāt de q bus logt hec decre. vt i fi. dſ.

p ¶ Monēdus est. ⁊ ēt ꝯpellēdus cū mort̄ peccat. vi. q. i. illi q. xxij. q. i. c. vlt. vel hoc itellige ō eo cui⁹ scādalū timet. xx iij. q. iiij. nō pōt. nā si hoc esset verū posset eps p alios laicos multas ecclesias spoliat ⁊ alis ditare: qō si faceret appellādū esset cū hoc sibi liceat. ℸ. de re. eccle. nō alie. c. i. hoc qō dicit lau. itellige ō ōcimis ñ i feudū ꝯcessis. ſz decre. logt ō ōcimis i feudū ꝯcessis vt dicit in fi. b.

q ¶ ℙresertī. i. marie: q; ad b agit vt ō māu laici ſuocet. b.

r ¶ ℙerpetua. ⁊ ita vſ valet donatio sine cōsensu capituli ſz hoc iō ē q; p hoc vtilitati ecclesie ꝯsulit: ⁊ illi q decimā detinebat: q; hoc solū bñ agit vt vita hominū corrigat. xxiij. q. v. prodest seueritas. alis semp regri debet cōsensus capituli: vt. ℣. e. per totum. Ber.

s ¶ Renocare. iō nō itelligit aliēare: q; trāsfert de laico ad ecclesiā sic nō dſ alienatio qñ transfert de ffe ad sororē. sicut dicit lex si testator ꝓhibuit rez alienare dādo sorori nō videt alienare. C. de fideicō. voluntas. ff. de le. ij. vnuz ex familia. §. ij. ⁊. l. peto. §. ffem. ⁊ q trāsfert columnas de loco vno ad alium locū eiusdē ciuitatis nō vſ fcā trāslatio. C. ō edi. pua. si qs post. ſz reuera talis reuocatio est quedā aliēatio. xij. q. ij. apostolicos. ⁊. ℸ. c. pri. q; si remānisset apud illū laicū decima illa spes esset q posset redire ad priorez ecclesiam ad quā spectat si decederet sine bēde nisi bēdes succedāt in decimis siue sint collaterales siue ōscē dētes. ⁊ ē simile q de⁹ magis voluit sibi hostias īmolari q̄ demonib⁹. xxij. q. i. ꝯsidera.

t ¶ Concilio. ℸ. de priil. cum ⁊ plantare: nec laici i alios laicos decimas possūt transferre. ℸ. de decī. prohibemus.

v ¶ Intelligi. a ℣rio sensu. ⁊ ē fortissimū ar. ff. de offi. ei⁹ cui mā. est iurisd. ⁊. xxv. di. q̄liter. ⁊ xl. v. di. disciplia. ⁊. ōscēde pec

cauit ppls tu⁹. q. d. g nō me⁹ er quo peccauit: q; pp pecatū fcedit a deo. xxij. q. i. cū renūciat. lau.

r ¶ Epi. vide modū argumētādi ex quo dic ō epo g tñ de epo itelligēdū ē. sic. xxv. di. q̄lis. ⁊. xcv. di. illud. ff. ō cō. ⁊ de. ita. ar. ℣ q; aliud ē dicere epm ⁊ aliud solū epz. ℸ. de testa. regsisti. ⁊ ita hic ē vn⁹ casus i quo solus eps pōt alienare. alios bēs. xij. q. iij. terrulas. ⁊ trib⁹. c. se. ⁊. xij. q. ij. bōe

y ¶ In feudū. de alijs ꝺo nō eēt vez q̄ hic dſ q; eccl'ia pōt illas vendicare cū ille nullū ius bēat sed hec ecclesia ad quā spectant nec pōt petere pp ius feudi qñ antigtus ex causa fuit ꝑmissum: q; eps ius vnius ecclesie nō pōt alij dare vt. ℸ. de re. ec. non alie. c. i. Jo.

¶ Ua. Cōis diuisio. secūda pars ibi: alterius. Ab. si.

z ¶ Tua nup. casus. archidiacon⁹ meteñ. q̄siuit a papa vtrū eps siue elect⁹ de

consensu archidiaconi tñ sine ꝓsensu capituli ꝓferre possit vacantē ecclesiam baptismalē alicui monasterio vel alteri ecclesie que habet iuspatronat⁹ ī illa ecclesia vacante. ⁊ rñdetur q̄ nō potest auctoritate leonis pape: q̄ cōcessio vacantiū ecclesiarū pertinet ad alienationem. Ber.

a ¶ Conferre. vt monachi hēant fructus illarū ⁊ retineāt ecclesias ad vsus p̄p̄rios: ⁊ sic lederet ecclesia vñ non valet talis concessio.

b ¶ Alterius. i. isti⁹ p̄ntis q̄nis: sed ideo dicit alteri⁹ quia alia q̄ō ꝓcedit que ponebat ī antiqua cōpillatione in ti. de insti. sed in hac nō ponit.

c ¶ Leonis. xii. q. ij. sine exceptione. ⁊. s. c. p̄ori.

d ¶ Uēdere. nisi forte sit res q̄ seruādo seruari non possit. C. de admi. tu. ler que in fi.

e ¶ Tractatu. sz q̄liter fiet tractatus: q̄uenient oēs: ⁊ quilibz dicat q̄ sibi videt. C. de bo. ciuita. alie. l. vlti. li. xi. ⁊ ti. se. l. vlt. ⁊ hoc de īmobilib⁹: vel de mobilib⁹ preciosis: q̄ si sint p̄ciosa necessaria ē solēnitas. C. de admi. tut. ler que: sec⁹ ī his que seruādo seruari nō possūt vt. l. predicta. ⁊. ff. de pe. here. l. diuus. vin.

f ¶ Dubium. cōi opi. canonicorum vel probabili iudicio: lz forte secus cōtingat. arg. ff. de mino. verū. §. si locupleti. ⁊ intelligē nō sit dubium quantū ad se: q̄ sufficit ab initio bñ gestuz. ff. de neg. ge. sed an vltro. §. i. vel dic dubiuz. s. cōi opinione clericorum.

g ¶ Per hoc. i. per capituluz leonis. xv. q. i. possessionis.

h ¶ Perpetuas. perpetue. n. ī telligunt ex eo ga fiūt ecclesijs ⁊ nō p̄sonis: vt. s. c. pr. ⁊. ff. de annuis lega. ānua. ⁊. xij. q. ij. liberti. q̄ ecclesia nō moritur: vt ibi dī. ⁊. s. de insti. cū venissent si fiunt personis sine tēporis p̄finitione durabūt ī eorum vitā. xv. q. i. possessiones.

Pastoralis. Cōmunis diuisio. secūda ibi ad q̄ō. Ab. si.

i ¶ Dionysij. xiij. q. i. ecclesias ⁊. xc. di. c. i. ⁊. lxxx. di. c. epō.

k ¶ Obuentiones. fructus vel redditus retēta sibi ecclesia cū sustentatione vicarij.

l ¶ Sustētatione. sufficiēti. s. de prebē. de monachis vbi de h. ⁊. s. de sup. ne. prela. sicut.

m ¶ Concilij. ⁊ de censi. ꝓbibemus.

n ¶ Constitutiōe. xii. q. ij. bone rei. ex hac lra videt manifeste q̄ epūs possz dare q̄nquagesimam vel centesimam partē sine consensu capituli vt ī predicto. c. bone rei. non obstante iuramento de nō alienādis rebus ecclesie. j. de ec. edi. tua. ⁊. s. de iureiu. itellectis. nemo enī pōt epm accusare ō eo q̄ templū dei edificat. x. q. ij. aurū. Itē q̄ sufficit semel a iure fuisse cōcessum vñ nō est vlterius necesse adire pretorē. ff. de cōdi. insti. que sub cō ditione. §. vl. ar. ⁊. j. de dona. pasto: alis. ⁊. s. eo. c. p̄ori. xi. q. ij. si epūs. ⁊. s. eo. cū nos. H. ⁊. T. cum eo dicūt q̄ etiā in hoc casu regitur consensus capituli. lz. n. ei p̄mittat a iure alienare cā necessitatis vl utilitatis: regrī tñ ꝺz ꝓsensus capituli. xij. q. ij. sine exceptione. Lra tñ ista ꝓdicit ⁊ Jo. idē dicit sup illo. c. bone rei. illud qdem secūdum est dicere ⁊ exponе hanc lram ꝑm q̄. T. exponit. i. salua ꝓstitutione: q̄ nec derogat p istud rñsum illi canoni bone rei. nec dī ibi q̄ epūs posset illam donationē facere sine cōsensu canonicoꝝ: sed hec lra ꝓriū inuit. ⁊. j. de dona. ad apostolice vbi de hoc.

o ¶ Quinquagesima. imo q̄nqz maiorē portionem si multum abundat de auctoritate tñ superioris: q̄nqz non tantū: q̄nqz nihil si grauatur ecclesia. j. ō do

mater de ipsa: cenobijs vel eccles is conuentualibus ad quas ius pertinet patronatus liceat ꝓferre[a] petuo vacātes ecclesias baptisma les: ⁊ infra. ¶ Alterius[b] ēt q̄nis solutio ex epistola leonis[c] pape colligitur euidēter in qua legit: ne quis epūs de rebus ecclesie quicquam donare vel p̄mutare vel vendere[d] au deat nisi forte aliquid horuz faciat vt meliora p̄spiciat: ⁊ totius cleri tractatu[e] atqz cōsensu id eligat q̄ nō sit dubium[f] ecclesie p̄futuz. Irrita enīz epoꝝ donatio venditio ⁊ cōmutatio rei ecclesiastice erit absqz cōiuentia ⁊ subscriptione clericorum. p hoc[g]. n. noueris solutam scō loco ꝓpositā q̄nem: cum cō cessiones ecclīaz ad ꝑpetuas[h] alienationes non sit dubium pertinēt.

Idem epo belicē.

¶ Ēps parochiales ecclesias vel obuentiones ipsarum de consensu patroni sine ꝓsensu capituli sui monasterio cōferre nō potest.

Pastoralis officij diligentia: ⁊ infra. Preterea q̄siuisti cū auctoritate dionysij[i] fuerit parochie limitate. q̄tenus singulariū pochiarum p̄uentus in vsus ecclesie cederēt necessarios ⁊ stipendia mistrorum: si epo liceat sine auctoritate summi pō. vel saltez sine sui capituli volūtate viris religiosis cōferre obuentiones[k] alicuius parochialis ecclesie sustentatione[l] vicarij reseruata: ⁊ cum lat. cōcilij[m] statuta p̄hibeant ecclesijs nouam imponi vel augeri veterem pensiōem postulas edoceri an ēps valeat religiosis consentiente patrono totaz ecclesiam vel de nouo conferre aliquam portionem. ¶ Ad quod breuiter. R. q̄ salua constitutione[n] canonica de concedenda pijs locis quinquagesima[o] portione: neque primum neqz secundum potuit facere epūs nisi de licentia ro. pō. preter sui capituli voluntatem.

Innocen. iij. archiepo senoñ. ⁊ eius suffraganeis.

¶ Ad concilia prouinciana vocari debent ⁊ admitti capitula cathedralium ecclesiarum.

Et si mēbra corporis: ⁊ infra. Prouicie senoñ. capitula cathedralium ecclesiarū ad nos q̄rimoniā transmiserunt q̄ archiepūs senoñ. ⁊ eius suffraganei ꝓuratores eoruz nuper ad ꝓuinciale[p] cōcilium conuocatos ad tractatū eorū admittere noluerūt: ⁊ infra. ¶ Visum fuit nobis ⁊ fratribus nostris vt capitula ipsa ad huiusmodi cōcilia debeāt inuitari: ⁊ eorū nūcij ad tractatum admitti: maxime super illis que ipsa capitula contingere[q] dignoscuntur.

Rubrica De his que fiunt a maiori parte capituli.

Ex concilio lateranēsi.

¶ Ordinatō maioris partis capituli p̄ traditionē ⁊ appellationē minoris partis nil rōnabile opponentis impediri nō debet.

Cum in cunctis[r] ecclīs q̄ pluribus ⁊ sanioribus fratribus visum fuerit incūctanter ōbeat obseruari: graue nimis ē ⁊ reprehensione dignissimū: q̄ p̄ quasdā ecclīas pauci q̄nqz nō tā de rōne q̄z ō p̄pria voluntate ad ordinatioēz ecclesiasticā ꝓcedere nō p̄mittūt[s]. ¶ Quo circa p̄sti decreto statuimus vt nisi a paucioribus ⁊ iferioribꝰ aliqd rōnabilit[t] obiectū fuerit ⁊ oſtēsuz[v]: ap. re. ꝑualeat sp ⁊ suū cōsequatur effectum. q̄ō a maiori ⁊ saniori ꝑte capituli fuerit cōstitutū[x]. Nec cōstitutioēz nraz impediat si forte aliqs ad cōseruādā ecclesie sue consuetudinem se iuramēto dicat astrictum. Nec enim iuramēta[y] sed potius peria sunt dicenda q̄ ꝓtra vtilitatem ecclesie ⁊ scōrum patrū veniunt instituta. Si qs aūt huiusmodi consuetudines q̄ nō rōne iuuātur: nec sacris cōgruūt institutis iurare presumpserit: donec dignā egerit pēitentiam a perceptiōe sit dominici corporis alienus.

Celestinus. iij. daremē. epō.

¶ Canonicus nō interdicat ecclesiā

na. apostolice. Jo.

Et si membra. Prima pars ponit querelam. scōa prouidet ibi: visum fuit. Ab. si.

p ¶ Prouinciale. de quo habes. xviij. di. p tot. ⁊. j. de accu. sicut olim. de concilio monachoꝝ habet. j. de sta. reg. in singul. ⁊. c. ea que.

q ¶ Contingere. ⁊ merito. q̄ q̄ō oēs tāgit ab oī bꝰ ꝺz ꝓbari. lxiij. di. c. i. ⁊. lxiij. di. c. i. ⁊. viij. q. i. lz ergo. ⁊. s. de tempo. or. si archiepūs. vbi ō hoc. ⁊. ff. de adop. nam ita. ⁊. ff. de mino. in cause. §. cā. ⁊. l. etiā. §. vlti. ⁊ ff. de iure annu. aureo. diu⁹. ⁊. ff. de aq̄. plu. ar. in cōcedendo. ⁊ ī auc. vt spōsa. lar. §. ad ō quoqz. col. viij. laici vero huiusmodi ꝓcilijs itereſſe ñ debent nisi spāliter fuiteritur. lxij. di. adrianus in fi. vel ēt nisi spāliter tractaret cā fidei. xcvi. dist. vernā. vel nisi tractaret de matrimonio: qa cum tales cause eos tangant possunt itereſſe. xxv. q. v. ad sedem.

Rica de his que fi. a maiori parte. Supra visuz est de his que fiūt a plato. ⁊ caplō: sed q̄ quedaz p̄tinēt ad caplm tñ: ī q̄bus peragendis sepe dī scordant ⁊ dubitari pōt quid iuris: merito subiicitur ista rubrica. Ab.

Am. In vniuersitatib⁹ ecclesiasticis pre ualet regulariter q̄ō fit a maiori parte nisi minor pars rōnabiliter ꝺdicat. b. d. ⁊ clari⁹ primo ponit factum reprehensibile. scōo prouidet per statutum ibi quo circa. ab. si.

r ¶ In cūctis. lxv. dist. c. ij. ⁊. iij. ⁊. s. de elec. lz. xx iij. di. in noie dñi. xx. di. de qb⁹. ⁊. ff. ō re iu. duobus ex tribus

s ¶ Permittunt. appellādo ipediendo de facto.

t ¶ Rōnabilit. ar. q̄ nō stat sp maiori parti nec pluralitati: vt hic. xxi. di. nicena. s. de elec. ecclesia vestra. ff. de seruitu. pdi. p fundū. xij. dist. non liceat. ⁊. ff. de pact. maiorē. arg. ꝺ. lxiij. dist. plebs. isti. de satisda. tu. §. sed ⁊ ex testamēto. ſo. illud regulare ē vt semper stet maiori parti: sed maior pars est illa q̄ maiori rōne ⁊ pietate nititur. ix. di. sana q̄ppe. lx. di. multi. in fi. ⁊. xiij. q. iij. §. itē iurisiurādi. presumit p pluralitate. lxi. di. nullus in fi. nisi ꝺriū ꝑbetur vt hic patet. ⁊. xxiij. di. illud. ⁊. s. de elec. dudum.

u ¶ Ostensum. ergo nō sufficit obijcere nisi ꝓbetur ⁊ hoc ꝓbabit coram superiore. s. de elec. venerabilem.

x ¶ Constitutū. ⁊ ita caplm pōt ꝓstōnez facere dumtamē iterſint omnes quos ꝓstō tangit. de hoc no. s. de ꝓsti. cū omnes als p̄ntes in p̄iudiciū absentiū nihil ꝓstituere possunt: vt ibi circa alia negocia adminus due partes debent esse p̄ntes. ff. q̄ō cuiusq̄ vniuersi. l. nulli. ⁊. l. plane. ⁊. ff. de decre. ab or. fac. l. iij.

y ¶ Juramenta. sic. s. de iureiur. sicut nostris. ⁊ ita si iuramēta sint fcā ī genere restringēda sunt circa bonas ⁊ licitas ꝓsuetudines. ar. s. de iure iur. quāto. ⁊. c. ad nram. iij. si spāliter iurant statim sunt periu. B.

a Q Uesiuit. Cõis diuisio. scõa pars ibi: fraternitati. Ab. si. ¶ Ecclesiam tuã. i. tue iurisditioni subiectam. sile. s. de auct. ꝛ vsupal. c. i. ꝛ itelligit hoc vbi canonicus nõ habet ius epale in ipsa eccle sia alias si bñt: ꝛ ei denegaret debita pẽsio: vel aliqua offẽsa digna ex cõicatione cõmitteretur bene supponeret eccleſiã iterdicto non nego tñ bonestiꝰ psonas interdi cere. nõ. n. eccleſie delin quũt sed psone in auc. ô mã. prin. §. oportet. col. iij. ꝛ argu. ſ. de pe. licet xvi. q. vi. illud hoc dixit. Lau. sed ecclesia pp deli ctum alicuiꝰ interdici nõ debet sed ille qui deligt puniat: qꝛ illi q nõ pecca uerunt nõ debẽt puniri nisi ille q deligt sit dñs loci: qꝛ tunc pp delictuz eius terra supponit iter dicto. ſ. de spon. non est vobis. B.

b ¶ Assensu. qꝛ tal sñia nõ tenet cũ lata sit ab eo q non habz iurisditionẽ ij. q. i. in pmis. C. si a ñ cõpe. iudi. l. i. ꝛ §. de cõ sue. ad nostram. R.

c ¶ Deliquerit. xvi. q. vi. cognouimꝰ: ꝛ. c. illõ. qꝛ peccata suos proprios tenere debent auctores: vt hic dicit. C. de pe. san cimꝰ. C. ne vro. pro ma. ob maritoñ. xi. q. iij. il lud. ꝛ. ſ. de sen. ex. roma na. §. fi. sed ꝓtra videtur quia perit iustus p im pio. ô cõ. di. i. in scã. xv. q. vi. cum multe. sol. qõ hic dr locum habet ĩ pe na spũali qõ dr in ꝛijs bz locuz in pena tpali: q qñqz imponit alteri pro peccato alterius: vt. i. q. iij. §. itẽ pro peccato vel hoc regulare ẽ illa cau salia sunt. T.

Q Uesiuit: ꝛ ifra. Sup eo q ec clesiam[a] tuam qdam ex cano nicis etiam in minimis: qꝛ pensio ecclesie debita non redditur vel cle ricus aliqs aut parochianus deli quit sine tuo ꝛ alioꝝ canonicoꝝ assensu[b] iterdicto supponunt: ꝛ in fra. ¶ F. T. T. R. q interdictũ in aliqua ecclesia p aliquẽ vel per ali quos de canonicis tuis sine tuo et alioꝝ fratꝝ assensu positum obser uare non debes: nec ẽt sustinere vt ab alijs obseruet ꝛ infra. Sed siqs in his deliqrit[c] ecclesiastice coertio ni subiaceat: cum peccata suos au ctores tenere debeant: nec pena sit vlterius protrabenda q delictuz fuerit in excedente reptum.

¶ Innocentius. iij. augusteñ. pre posito.

¶ Cõis ordinatio ecclie p contra dictionẽ ꝛ appellationẽ eius cuius non iterest impediri non debet.

Q Uoꝛe sedẽtis: ꝛ ifra. Accedẽ tibus ad pre. n. t. ac. b. augu steñ. canonico p qõe que inter vos sup ppositura augusteñ. eccle vexe bat: ex pte ipsius. B. fuit ppositum q pater eiusdẽ a. C. p. n. deca no ꝛ capitulo augusteñ. lras obti nuit destinari. vt ifra spaciũ mẽsis vnius eundem eligerent ꝛ assume rẽt in ppositum augustẽ. in signum iuestiture annulo[d] aureo destinato ꝛ quibusdam mandati apostolici executoribus cõstitutis. Capituluz memoratuz cum audisset q. e. quõ dam eoꝝ[e] prepositus in epm bri xieñ. electus ꝛ cõfirmatus fuisset: lz dictas lras recepisset in ꝓtẽptũ tñ eaꝝ assignato prius termino in fra quez ipi deberẽt sup mandato apostolico rñdere. D. tunc augustẽ. decanum in prepositum elege rũt: ꝛ infra. ¶ Quia vero legitime cõstitit q predictus. B. de prepo situra nõ fuit aliqtenus iuestitus[g]: ꝛ si mãdatum[h] fuerit vt de ea inue stiret. de qua ẽt si iuestitus fuisset: ĩ uestitura eius p p. n. certa fuit ratio ne[i] cassata: que nec ẽt si cassata fuis set: p hoc q dicto. D. reuerentiaz exhibuit q debeꝫ pposito: iuri suo renũciasse[k] videt: Nos attẽdẽtes sibi de iure non potuisse competeꝫ vt p appellationem ob id interpo sitam cõem ordinationem ecclesie impediret: intelligentes ẽt te a ma iori parte tam dignitate q̃ nume ro eoꝝ quos eligendi ius consta bat habere: electum fuisse canonice in prepositum: electionem tuaz auc. ap. cõfirmamus: prefato. B. super prepositura silentium impo nentes.

¶ Idem.

¶ Prelatus cũ maiori parte capi tuli ꝓtradicẽte minori statuere põt q ad necessariã reparationez fabri ce quilibet canonicus cõferre tene atur.

Q Uẽ parte tua nobis fuit frater archiepe intimatuz: q ad re staurãdã fabricam[m] rotbomageñ. ecclesie tractatuz cõiter habuistis: te postulãte vt qlibet canonicoꝝ tecũ pariter aliquã suoꝝ redditũ portionem opi tãpio ꝛ necessario deputaret ꝛ ifra. ¶ Statuimus vt si q vestruz tuis frater archiepe et maioris ꝛ sanioris partis capituli statutis sup hoc durerit resistendũ obtineat sñia plurimorum[n].

Rubrica Vt ecclesiastica beneficia si ne diminutione conferantur.

¶ Innocen. iij. mediola. archiepi scopo.

¶ Occulta collatio benefici lz sit suspecta benevalet dũ modo alias legitime facta probetur

¶ nostrum[o] ꝓdeat de

aut nõ ꝓsentiat ipso facto tñ ꝓsentir. xxxij. q. ij. honorank. ꝛ. §. de trãsac. ex lris ꝛ. xliij. dis. sit rector. ff. mãda. si procedente. §. lucius. ff. ad munici. l. ij. ꝛ. §. de of. delega. gratum. ꝛ. c. cũ olim in fi. a ꝓrio sensu. ff. de iof. testa. si ꝓponas. §. i. ꝛ. l. nihil. ꝛ. l. vlti. ꝛ. ff. de publi. si ego. §. i. ꝛ. ff. de mio. si filiꝰ. ꝛ. C. õ iure do. impe. l. ij. arg. ꝓ. ff. de decu. berẽnius. §. vlti. ꝛ. §. de pben. dilecto. Jo. ¶ Prete rea licet renũciatio sit tacita: valet etiã citra auctoritatẽ su perioris lz exꝓssa nõ valeat si ne auctoritate superioris. §. ô renũ. admonet sic plus valet tacita prohibitio q̃ exꝓssa cũ. ſ. litem conte. ff. ô sol. si qs sti pulatus. ꝛ. in melle. ff. e. ti. vo ꝓcuratoꝛ. §. vlt. Lau. sed qd si alius ageret ꝓ illuz ꝓpositum: ꝛ cassaret illiꝰ electio nũ quid iste q exhibuit reuerẽtiaz põt agere p ppositura nõ: qa filius exhedatꝰ si approbauit testñ pris: non põt postea im pugnare. C. de inof. te. parẽti bus: ꝛ si aliꝰ ĩpugnaret testñ ipse tñ nõ põt petere vltra q̃ sibi est relictuz. ff. de lega. prę stan. ꝓ. §. bis q vin. item arg. q actio semel extincta nõ reui uiscit. ff. de sol. q res. §. areaz. ꝛ de conse. dist. iiij. queris. itez arg. q lz res deueniat ad euz casum a quo potuit bre prin cipium: non valet.

l ¶ Per appellationez. sic. §. de elec. cũ iter. R. qꝛ eiꝰ nõ in tererat appellare post reuerẽ tiam prestitam. ij. q. vi. non so lent. appellatio enim nõ ĩpedit ne id fiat q perpetuo edcõ de cernitur. ff. de ap. re. vel nõ. l. vlti. Lau.

Q Uẽ parte. Cõmunis di uisio. secũda pas ibi: sta tuimus. Ab. si.

m ¶ Fabricam. lz enim ille so lus teneat ad restõnez fabrice qui partem deputataz fabrice recepit: vt. x. q. iij. vnio. ꝛ. q. i. decernimus: tñ ille conferre te netur. xvi. q. i. monachus ꝛ ô ec. edi. c. i.

n ¶ Plurimoꝝ. hic ergo va let sñia plurimoꝝ qꝛ cuidẽs ẽ illos rõne iuuari. §. eo. c. i. sic lr v. di. c. i. ꝛ. ij. ꝛ. §. de tempo. ex. nec epi. B.

Rubrica vt ecclesiastica bñfi.

Supra visum ẽ de collationi bus beneficioꝝ fiẽdis tã a pla to cum cõsensu capituli q̃ ab ipso capitulo tñ: verũtamen qꝛ beneficia ipsa debẽt cõferri sine diminutione merito subij citur ista rub. Ab. si.

T nostruz. Rubri ca sufficit p sũmario. vel sũma sic fm ab. vt in rubro. ꝛ est casus no. non tñ facit ad titulũ: nec om nes idistincte hoc tenẽt: sed maior pars concludit cũ hoc sũmario: vt. ſ. dicek. diuidit in quattuor partes. primo assignat papa cãm sue mãsionis. scõo ibi: cũ enĩ processus pape ponit executio ꝛ ad obiecta rñsio. tertio archiepi in cõuin cibilis reprehensio ibi: oĩbus: quarto caute ꝛ necessarie ĩstructionis prouisio: ibi credimus. ꝛ pone casum in terminis vt in glo. i. ab. si.

o ¶ Ut nostrũ. vt plene itelligas hãc decre. sic põe casuz aliter nõ bñ itelliges iteilerit dñs papa q cãcellaria mediol. ecclie vacauerit vltra annũ: ꝛ sic ptãs ꝓferẽdi illã deuoluta fuerat ad papã. vñ mãdauit papa mediola. archiepo vt ipaz ꝓferret cuidã. D. subdiacono dñi pape. ꝛ si post receptionẽ lraꝝ aliqd fa ceret in ꝓrium: illud cassauit. archieps receptis lris rñdit q illi cancellariã nõ cõtulerat: qꝛ pp grauamina debitoꝝ retinuerat fructꝰ ipsiꝰ. de q̃ rñsione fcm fuit publicũ istrm: visis lris die sequẽti rñdit ꝓrium q mãdatũ dñi pape adi plere nõ poterat: qꝛ reseruatis sibi, puentibꝰ iã decẽ mẽsibus elapsis ꝓtulerat eã cuidã. D. note: ꝛ de hac rñsione fcm fuit aliud istrm: ista relata fuerũt dño pape ꝛ instrã ostensa. ¶ Papa vo itelligẽs varietatẽ huiꝰ rñsionis. stati mãda uit archiepo vt ad pñtiã suã mitteret ꝓcuratorẽ idoneũ: ꝛ oñderet q ipse eaz cãcellariã ꝓtulisset psone idonee ꝛ mõ canonico: ꝛ tpe cõpetẽti. ꝛ idẽ. D. vni

e ¶ Eoꝝ. ſ. executoꝝ.

f ¶ Augusten. cui. h. di ctus. b. reuerentiã exhi buit tãquam pposito vt sequtur. ſ. tandẽ idẽ. D. mortuus est eo mortuo capitulũ statim elegit istũ in prepositũ vcõ. b. prius appellante q ipsuz non eligerent cum ad ipsum spectaret prepositura. de hac appellatione fit mentio inferius hec oĩa habentur in itegra.

g ¶ Inuestitus. i. missus. in pos.

h ¶ Mandatum. sic patet q pp talem inuestiturã quã fecit cũ annulo: non efficit qs possessoꝛ. ſ. de dona. p tuas. arg. §. õ re iudi. cũ aliqbus: qꝛ in adipiscẽda possessiõe actus corporalis acqritur. ff. de acq. pos. possi deri. §. in admittẽda. argu. ꝓ. §. de ꝓsue. ex lris: ꝛ. xvi. q. vij. ꝓ sanctoꝝ: ꝛ q. i. moderamine. ꝛ. C. de sacrosan. eccle. vt inter diuinũ. ꝛ. ff. de ꝓben. emp. ꝛ vẽdi. clauibꝰ. ꝛ. ff. de bo. auct. iudi. pos. quãuis. ꝛ. §. de vo. ꝛ ꝓtu. cõtingit. ff. de vã. ife. si finita. §. vlti. item hic pz q ꝛ papa mãdat alicui dari prebendam: ꝛ caplm alium eligit tenet electio: de hoc dcñ est. §. õ preben. dilectus filius. Jo.

i ¶ Ratione. quia erat in minoribus ordinibus ꝓstitutus. vt patet in ĩtegra ꝛ quia reuerentiam faciendo illi. b. iuri suo renunciauit: vt hic se quitur.

k ¶ Renũciasse. no. hic arg. de tacito consensu ꝛ lz verbis nõ renunciet

ret si vellet vedẽdere ius suũ: accessit ꝓcurator archiepi: ⁊ ille. ℔. ⁊ ꝓdurerũt duos testes in ꝑntia pape q iurati virerũt: q pax post mortẽ cãcellarij archiepi ꝓtulit cãcellariã deo. ℔. rebuatis sibi ꝓuentib⁹ ⁊ illũ iuestiuit ꝓ libũ: ꝑ cipiẽdo q illud esset secretũ: ⁊ vn⁹ testis adiecit q post mãdatũ dñi pape eo vi dẽte tradidit ei sigillũ: alter virit se hoc audiuisse: ⁊ ꝓcurator hoc idẽ fuit ꝓfes sus: nõ audiẽs papa mãdauit

f ¶ Occulta. no. q ꝓsumit ꝑ occulte dantes vel faciẽtes vel iudicãtes .s. de of. dele. ꝓsuluit. ⁊. ir. di. anastasius: ⁊. ff. ō iure fisci ita fidei in ꝑn. .ff. de admi. tu. nõ estimo: ⁊. xviij. q. ij. pniciosaz: ⁊ tenebre apte sunt ad fabricanduz falsuz. ff. de ven. inspiciẽdo. l. i. §. de ispiciendo: tñ si ille cui datum est occulte sit capax: occulta donatio non viciat donationẽ. C. ō

vila. l. i. li. x. ⁊ electiones clandestine nõ valẽt. s. de elec. q: pp in fi. tan.

g ¶ Laterañ. cõcil. s. de concess. ꝑbende nulla.

b ¶ Diuinare. sic ⁊ paulus lz eẽt spiritu dei plenus nõ tñ potuit secreta diuini consilij agnoscere. xxij. q. ij. beatus. nec tenet qs diuinare. ff. mãdati. si fideiussor. §. si cui debitor. ⁊. ff. ad. l. aquil. si putator.

i ¶ Brauamen. imo de iure fuit. C. ō ꝑba. siue.

k ¶ Sed gra. tñ cũ prime confessioni ipsi⁹ esset stãduz. s. de ꝑba. per tuas. ⁊. s. ō ꝓsup. li⁹ as. nisi ꝑbaret se erraſſe. ī. de cẽ si. oliz. C. de erro. aduo. l. vlt. ⁊. s. de ap. cũ causam: ⁊. s. de cõfes. c. vlt. sed in hoc non vt q posset errare: q: de facto suo cert⁹ esse dz. s. ō rescrip. ab ercõicato. ex varietate ergo rñsi ꝓsumit ꝑ ipsum archiepm. iuj. q. iij §. itẽ q falso vel varie. ī. de pe. sup bis. ff. de qõnibus de minore. §. tormenta in fi. ⁊. l. ex libero in prin. Jo.

l ¶ Quod etiam. hic respõdet scõe obiectioni archiepiscopi.

m ¶ ℙer testes. productos ī presentia pape: vt virit in casu.

n ¶ Et iõ nos. hic respõdet ad id qõ virit q nullus debet sine accusatore vãnari: ofiendo cãm quare commisit inquisitionem.

o ¶ Cõtrarietatem. qñ qui allegat ꝓria non dz audiri. C. de lib. cã cũ precum. ⁊. s. de appel. sollicitudinẽ. ⁊. lxiiij. dist. gesta. xxiij. q. vij. q autem. Lau.

p ¶ Carnalitatem. in hoc casu dicit Lau. epm simoniam cõmittere vbi ꝓpter consanguinitatem cõcedit alicui beneficium als nõ ꝓcessurus qz iniustus cordis amor ⁊c. vel sordidis precibus sacerdotalem dignitatẽ recepit ⁊c. i. q. i. si qs neq; argumẽ. ī. de simo. veniens. ⁊. c. nemo. ⁊. c. tua. nam ex quo fauor tertij nimiũ fauoris inducit: multo magis fauor illius qui ordinatur. i. q. i. sunt nõnulli. Lau. Et sic ꝓsanguinitas induc it suspitionem: q donatio sit vitiosa. x. q. ij. episcopus. lxxvij. distinc. decẽter. nam in clandestinis ⁊ domesticis donationibus facile quid cõfingitur ꝑ negocij qualitate. C. de dona. l. donatio. §. i. Sicut alias cõsanguinitas elidit suspitionem. s. de coba. cleri. ⁊ mu. a nobis: ⁊. c. tua. ⁊ par affectionis causa omnem elidit suspitionem. ff. de ritu. nup. nõ solum. §. denuo. Joannes.

q ¶ Sub modo. no. q sicut conditio inducit simoniã. i. q. ij. quam pio: ⁊. s. de pac. pactiones: ita ⁊ modus qz modus equipollet conditioni. ī. ō cõditio. appo. c. ij. ⁊. iij. xxvij. q. i. si infidelis. C. de his que sub modo le. vel fideicom. relin. l. i. imo magis est obligatus sub modo q̃ sub condi tione: nam cui aliquid relinquitur sub modo etiam statim põt illud pe tere si caueat de eo adimplendo. ff. de fideicõ. liber. cũ in testamẽto. ⁊. ff. de condi. ⁊ demõ. qbus vieb⁹. §. vlt. Si vero sub ꝓditione aliqd relinq tur non potest peti nisi conditione extante. ff. de condi. ⁊ demõ. qui here di. §. vlti. Joannes.

r ¶ ℙartem. ī. de censi. prohibemus.

s ¶ Diminutione. i. q. iij. si quis prebẽdas. s. de preben. maiori. ⁊. c. va cante. c. cum cãm.

t ¶ Consequitur. ex pactione in eo apposita. Lin.

u ¶ Ut ipse. donator vel alius qui percipiebat ante. Lin.

a ¶ Judiciũ. q. n. iudicat egta tem pre oculis semp dz bꝛe. ff. ō eo q certo lo. q si ephesi. §. in sũma. ⁊. iiij. q. iiij. c. i.

b ¶ Sine accusatiõe. hoc ẽ generale: vt. ij. q. i. de manifesta rrij. q. iiij. gsqs ptãtẽ: excipiuntur qdam casus primo si suspecta scriptura in iudicio ꝓferat. C. de ꝑba. iubem⁹ si ꝓcar testis fuerit ⁊ vacillauerit ī iure. C. de testi. nulluz: ⁊. ī. de pe. super bis: si tutor suspectus est. ff. ō susꝑc. tu. l. iij. §. preterea videndũ si maritus accusauerit vxorẽ de adulterio ⁊ ipsa replicat de lenocinio. ff. de adul. l. i. §. si publico: si iudex repiat accusatorem calũniari. ff. ad turpil. l. i. §. i. ⁊. ij. q. iij. §. notãdũ. ⁊. ī. ō calũ. c. i. ⁊. ij. si in modũ ingsitiõis cognouerit de crimine. ī. de accu. qualr ⁊ qñ. ⁊. c. ingsitionis: si infamatus deficit in purgatione. ī. de simo. de hoc cũ suis ꝓcur. si crimen est notorium. ij. q. i. de manifesta. ⁊. ī. de accu. euidentia. si corrũpit testes aduersarij. iij. q. vij. §. tria. ver. si qs aũt. Jo.

c ¶ Cõmisse. quapropter. mandauit fieri ingsitionẽ ꝑ archiepm an tradiderit illi. ℔. sigillum post scõm mandatum vt viri in casu: q ⁊ probaret illa tria que sequuntur.

d ¶ ℙrobãte. si. vi. q. vl. actor. hec regula fallit. nã rõne ꝓsumptiõis aliquã do trãsfert ꝓbatio ad reũ: vt hic. ⁊. s. de ꝓcur. ex iſinuatiõe. ⁊. s. de iureiur. c. vlt. ff. de dona. iter vi. ⁊ vxo. gntus mutius. itẽ fallit cũ actor fũdauit ītẽtionẽ suã iure cõi. c. vi. ꝑ mortẽ. ⁊. xxvi. q. vij. oẽs basilice. ⁊. C. ō ꝑba. siue possidetis. item cũ reus spõte assumit onus ꝓbãdi. ff. de ꝑba. circa. idẽ ī cõibus iudicijs. vtriusq; probatio audiẽ. s. de ꝑba. ex lris. itẽ cũ vterq; dicit se possidere. s. de proba. lz. ⁊. ff. de iudi. in tribus. itẽ in crimine falsi vtriusq; testes audiunt. C. de fal. vbi. Item in crimine lese maiestatis in sacramẽtis desertis in ꝓditiõe patrie ⁊ in crimine peculat⁹ vtriusq; testes audiunt. C. de aboli. fallaciter ī fi. peculat⁹ ℴ furtũ de re publica. xxiij. q. iij. qd ergo. ff. ad. l. pecul. l. i. Jo. itẽ ꝓ uilegiũ actoris trãsfert onus probãdi in reũ: puta si pupillus vel mulier repetat solutũ tãquam indebitum: reus tenet probare debitũ. ff. de proba. cum de idebito. §. sinaũt. itẽ delictũ ipsius rei trãsfert onus probãdi in ipm qz ꝑbata solutione si eã negauit tenebit ꝓbare se debitũ recepisse: vt in. l. ꝓdcã cũ de in debito circa ꝑn. ⁊. ī. de sol. is qui. item negatiua que hz in se affirmatiuã iplicitã probari. dz a reo. s. de renũci. sup hoc. ⁊. ī. de suc. ab inte. c. cum dilectus. ar. ff. de ꝑba. ab ea parte. §. si qs. ⁊. l. si filius. ⁊. iij. q. ix. indicas. tan.

e ¶ ℙorro. hic incipit assignare cãm cõmisse ingsitionis ꝛre sibi fidẽ fieri mandauit sup trib⁹ articulis. ⁊ primo ostẽdit de tertio postea de scõo circa ꝑn. §.

vultu dei iudicium[a] ⁊ ifra. ℙrete rea. ꝓponebas q cum nullus debeat sine accusatione[b] damnari: nec aliqd circa negociũ illud sit actum in forma iudicij: depositiões testium non poterãt tibi ꝓiudiciuz generare. Qz vero hec allegatio personam nr̃am tangere videbat: dignũ duximus cãm commisse[c] ingsitionis ⁊ ordinẽ plenius explicare ne qs quomõlibet suspicet q nos i hoc negocio ꝓperaz ꝓcesserim⁹: ꝑsertim cum rõ assignanda ꝺbeat esse posteris profutura. ¶ Cũ. n. iuris sit explorati qõ actore non ꝓbãte is q cõuenit ẽt si nihil prestiterit dz absolui: videri poterit q nos tibi q cõueniebaris a nobis malicio se vel indiscrete onus ꝓbatiõis super trib⁹ ꝑmissis articulis iposuimus: videlz: vt osideres q ꝓdictã cãcellariam ꝑsone idonee: mõ canonico: ⁊ tpe competẽti donasses. ℙorro[c] cum donatio fuisset occulta[f]: ⁊ ideo suspitione non careat: ⁊ elapso tã anno nullus cancellarius oino appareat non imerito credebamus q ſm late.[g] conci. statuta ad nos esset ipsius cãcellarie donatio deuoluta: ⁊ iõ potuissemus ipsam sine culpa conferre: qñ etsi locũ dei teneamus i terris non tñ de occultis potuim⁹ diuinare[b]. Qz ergo contra illud qõ ꝑma facie iuste ꝑsumebat ꝓ nobis: ꝑsertim cum rñderis prima vice q cancellariaz alicui nõ ꝓtuleras: facultatẽ tibi ꝑ te ꝓbãdi ꝓcessimus: nõ fuit grauame[i] sed gra[k]: nec ex malicia sed ex benignitate processit. qõ ẽt[l] de mõ canonico fidẽ nobis fieri mãdauimus: tu cãm ꝑstitisti mãdato: q sepe nobis ꝓ lras tuas itimasti ⁊ tandẽ ꝓbasti ꝓ testes[m] q retẽtis tibi ꝑ uẽtib⁹ officium concesseras memoratũ. ex quo nõ imerito in talẽ concessionem fuimus suspicati: ⁊ ideo nos[n] q nõ taz ex plenitudine ptãtis ꝙ ex officij debito possumus ⁊ debemus de subditorum excessibus ad correctionẽ ingrere veritatem: te marime cãz ⁊ occasionẽ prestante ingsitionẽ cõmisimus faciẽdaz: ¶ Oibus ergo diligenter auditis te in tribus comperim⁹ fuisse culpabilẽ. circa cõtrarietatẽ[p] rñsi: q: non solũ nobis sz nec cuiquaz ꝺbuisses ex certa scia cõtraria rñdere. circa carnalitatez[p] animi: qz ñ ex affectu carnali: sed discreto iudicio debuisti eccleſiasticũ offiñ ⁊ bñficiũ in ꝑsona magis idonea dispensare. ⁊ circa ihonestatẽ fci q: non licuit ex pactõe vel ꝓuẽtiõe q̃cũqz sub⁹mõ vel tenore ꝑscripto cõcedere nudũ officiũ ⁊ tibi retinere. puẽtus: cũ i lat. ꝓci. ꝓhibitũ sit ne qs cõferendo ecclesiasticũ bñficiũ ptem[r] ꝓuentuuz suis vsib⁹ retinere presumat: ⁊ alibi cautũ reperiatur in canone q eccleſiastica bñficia sine diminutione[s] ꝺbent conferri. Añ credimus distinguẽdũ: vtr̃ q dat spũale bñficium ꝓuentus ipsi⁹ añ donationẽ pcipiat: nã si ꝓuẽt⁹ añ donationem non percipit ipse: sz alius: ⁊ ex donatione cõsegtur[t] vt ipse[u] ꝓuentus percipiat: nõ ẽ dubiũ circa hec itercede-

[a] ¶ Dretera. pponebas. ⁊. ī. de ꝓcur. ex iſinuatiõe. ⁊. s. de iureiur. c. vlt. ff. de dona. iter vi. ⁊ vxo. gntus mutius. itẽ fallit cũ actor fũdauit ītẽtionẽ suã iure cõi. c. vi. ꝑ mortẽ. ⁊. xxvi. q. vij. oẽs basilice. ⁊. C. ō ꝑba. siue possidetis. item cũ reus spõte assumit onus ꝓbãdi. ff. de ꝑba. circa. idẽ ī cõibus iudicijs. vtriusq; probatio audiẽ. s. de ꝑba. ex lris. itẽ cũ vterq; dicit se possidere. s. de proba. lz. ⁊. ff. de iudi. in tribus. itẽ in crimine falsi vtriusq; testes audiunt. C. de fal. vbi. Item in crimine lese maiestatis in sacramẽtis desertis in ꝓditiõe patrie ⁊ in crimine peculat⁹ vtriusq; testes audiunt. C. de aboli. fallaciter ī fi. peculat⁹ ℴ furtũ de re publica. xxiij. q. iij. qd ergo. ff. ad. l. pecul. l. i. Jo. itẽ ꝓ uilegiũ actoris trãsfert onus probãdi in reũ: puta si pupillus vel mulier repetat solutũ tãquam indebitum: reus tenet probare debitũ. ff. de proba. cum de idebito. §. sinaũt. itẽ delictũ ipsius rei trãsfert onus probãdi in ipm qz ꝑbata solutione si eã negauit tenebit ꝓbare se debitũ recepisse: vt in. l. ꝓdcã cũ de in debito circa ꝑn. ⁊. ī. de sol. is qui. item negatiua que hz in se affirmatiuã iplicitã probari. dz a reo. s. de renũci. sup hoc. ⁊. ī. de suc. ab inte. c. cum dilectus. ar. ff. de ꝑba. ab ea parte. §. si qs. ⁊. l. si filius. ⁊. iij. q. ix. indicas. tan.

[b] ¶ Diuinare. sic ⁊ paulus lz eẽt spiritu dei plenus nõ tñ potuit secreta diuini consilij agnoscere. xxij. q. ij. beatus. nec tenet qs diuinare. ff. mãdati. si fideiussor. §. si cui debitor. ⁊. ff. ad. l. aquil. si putator.

[c] ¶ Cõmisse. quapropter. mandauit fieri ingsitionẽ ꝑ archiepm an tradiderit illi. ℔. sigillum post scõm mandatum vt viri in casu: q ⁊ probaret illa tria que sequuntur.

[d] ¶ ℙrobãte. si. vi. q. vl. actor. hec regula fallit. nã rõne ꝓsumptiõis aliquã do trãsfert ꝓbatio ad reũ: vt hic. ⁊. s. de ꝓcur. ex iſinuatiõe. ⁊. s. de iureiur. c. vlt. ff. de dona. iter vi. ⁊ vxo. gntus mutius. itẽ fallit cũ actor fũdauit ītẽtionẽ suã iure cõi. c. vi. ꝑ mortẽ. ⁊. xxvi. q. vij. oẽs basilice. ⁊. C. ō ꝑba. siue possidetis. item cũ reus spõte assumit onus ꝓbãdi. ff. de ꝑba. circa. idẽ ī cõibus iudicijs. vtriusq; probatio audiẽ. s. de ꝑba. ex lris. itẽ cũ vterq; dicit se possidere. s. de proba. lz. ⁊. ff. de iudi. in tribus. itẽ in crimine falsi vtriusq; testes audiunt. C. de fal. vbi. Item in crimine lese maiestatis in sacramẽtis desertis in ꝓditiõe patrie ⁊ in crimine peculat⁹ vtriusq; testes audiunt. C. de aboli. fallaciter ī fi. peculat⁹ ℴ furtũ de re publica. xxiij. q. iij. qd ergo. ff. ad. l. pecul. l. i. Jo. itẽ ꝓ uilegiũ actoris trãsfert onus probãdi in reũ: puta si pupillus vel mulier repetat solutũ tãquam indebitum: reus tenet probare debitũ. ff. de proba. cum de idebito. §. sinaũt. itẽ delictũ ipsius rei trãsfert onus probãdi in ipm qz ꝑbata solutione si eã negauit tenebit ꝓbare se debitũ recepisse: vt in. l. ꝓdcã cũ de in debito circa ꝑn. ⁊. ī. de sol. is qui. item negatiua que hz in se affirmatiuã iplicitã probari. dz a reo. s. de renũci. sup hoc. ⁊. ī. de suc. ab inte. c. cum dilectus. ar. ff. de ꝑba. ab ea parte. §. si qs. ⁊. l. si filius. ⁊. iij. q. ix. indicas. tan.

[e] ¶ ℙorro. hic incipit assignare cãm cõmisse ingsitionis ꝛre sibi fidẽ fieri mandauit sup trib⁹ articulis. ⁊ primo ostẽdit de tertio postea de scõo circa ꝑn. §.

a ¶ Cõstituat. cũ capitulo suo nõ cũ eo qui habiturus est bñficiũ ⁊ hoc publice faciat vt vitet suspitio sicut põt itelligi. s. de pben. significatuz ⁊ sic pz q eps põt ad tps er iusta cã retinere fructꝰ vacantis beneficij si forte grauatur debitis Jo. ar. ī. de vb. si. c. pe.

Rubrica de rebꝰ ecclesie nõ alie. Supra visuz ẽ de collatione pbẽdaꝝ ⁊ bñfi

re simoniacam prauitatem. Si vero ante donationez pcepit ipe prouẽtus. ℣ Credimus distinguẽduz vtrũ añ donationem cõstituatꝰ vt ipsi, puentus retineant ad tps, p cã iusta ⁊ necessaria: aut cõueniat cuz eo q accepit bñficiũ seu cum mediatore quocũqz vt offõ illo concesso retineat ipse sibi, puentꝰ. ¶ Primuz enim mẽbrum credimus esse licitum: scõm aũt dicimus non licere ne viaz aperiamus his qui prauitatẽ suã satagũt palliare.

Rubrica De rebus ecclesie alienandis vel non.

℟ Ex concilio lugdunesi.

¶ Nõ põt plat⁹ res vniꝰ ecclesie alteri dare: nec inuicẽ res illas cõmutare sine ambaꝝ ꝯsensu.

On licet pori vel abbati terrã vniꝰ ecclesie vertere ad aliaz[b] quamuis ambe in eius sint ptãte. tamẽ si cõmutare[c] voluerit terras earuz cũ cõsensu ambaꝝ partium faciat.

℟ Ex eodẽ.

¶ Principes seculares res ecclesie donare nõ possunt. ⁊ qui ab eis recipiunt excõmunicãtur ⁊ perdũt oia q ab ecclesia alias legitime obtinebant.

Qui res ecclesie petunt a regibꝰ ⁊ horrende cupiditatis ipulsu egẽtium[k] substãm rapiũt: irrita[l] habeant q obtinẽt: ⁊ actione ecclesie cui facultatez auferre cupiunt excludant[s].

℟ Ex cõcilio tol.

¶ Rector ecclesie qui dat ecclesie rem duple estimationis seruos ecclesie manumittere põt: ipse tamẽ manumissus ⁊ eius posteri erunt sub patrocinio ecclesie.

Qnsensus totius ꝯcilij diffiniuit vt sacerdotes q aut aliqd eccl'e sue reliquũt: aut nihil habẽtes aliq̃ pdia vel familias ecclesijs suis acgrunt: liceat ill' aliquos de familia[b] eiusdem ecclesie manumittere iurta rei collate modũ[l] quẽ antiqui cãones decreuerũt. ℣ Ita vt cũ peculio ⁊ posteritate[k] sua sub parrocinio ecclesie maneãt vtilitates[l] iniunctas sibi iusta q poterunt prosequẽtes.

℟ Ex eodẽ.

¶ Si prelatus nil de suo dans ecclesie seruum ecclesie manumittit: nõ tenet manumissio.

Pisci[m] qui nihil er ppio ecclesie xpi conferunt[n] liberos ex famulis ecclesie ad cõdemnationem suam facere non presumant. ℣ Impiũ est enim vt q res suas ecclesie nõ attulerit dãnum inferat[o]. ℣ Tales igitur liberos successoꝝ[p] eps absq; aliqua oppositione ad ius ecclesie reuocabit.

℟ Ex concilio apud siluañ.

¶ Res ecclesie alienari nõ debẽt.

Nulli liceat alienare[q] rem ĩmobilem[q] ecclesie siue agrũ: siue rusticum mancipiuz neq; specialis hypotbece[r] titulo obligare. ℣ Alienatiõis[s] aũt verbũ cõtinet ꝯditionẽ dõationẽ vẽditionẽ pmutatiõz ⁊ ẽphiteoticũ ppetuz ꝯctũ. ℣ Añ oẽs sacerdotes ab huiusmodi alienatione abstineant penas timẽtes q̃s Iconina[t] constitutio cõminatur.

S Immachus papa.

¶ Alienatio de rebus ecclesie facta non tenet: ⁊ alienatores nisi rez restituant excõmunicentur: ⁊ quilibet clericus põt cõtradicere ⁊ rem cum fructibus repetere.

Si qs pẽsbyterorũ diaconoruz seu defensoꝝ[v] alienãti pdium ecclesie subscripserit[x] quo iratus[x] ẽus aias pcutit anathemate feriat: nisi forte ⁊ alienator[3] ⁊ q acceperit celeri[z] restõe sibi, pserexerit[2]. ℣ Qõ si minore aie sue cura remedium[ɣ] oblatum neglexerint: pter penã[a] super hoc ascriptaz confectũ ex inde documẽtum viribus: quamuis ab initio nullas[b] bũerit: uacuet: ℣ Sz ẽt licet qbuscũqz ecclesiasticis perso

vel ibi de bene merito hic de male merito.

p ¶ Successoꝝ. ī. de preca. c. ij. rrrv. q. ir. q quis.

Nulli. Primo ponit alienationis pbitio. scõo qd sit alienatio. tertio pene ingsitio. scõa ibi alienationis. tertia ibi: vnde. ab. si.

q ¶ Alienare. nisi p vtilitate ecclesie. rij. q. ij. sine exceptiõe. ⁊ cũ iuris solẽnitate que habet. rij. q. ij. §. hoc ius. hodie nõ seruatur. ī. e. oudum. ala.

q ¶ Immobilez. mobilia vo q seruãdo suam nõ possunt põt plat⁹ alienare ad ĩstar tutoris. C. de admi. tu. ler q̃ in fi. ⁊ C. q̃ decre. opus non est. l. vlti.

r ¶ Hypotbece. hypotheca est obligatio rei ĩmobilis. pign⁹ rei mobilis q̃si a pugno. insti. de ac. §. inter pignus. T.

s ¶ Alienationis. verbũ alienationis ī hoc loco largissime accipit. ⁊ sic. C. de re. alie. non alie. sancim⁹. ⁊ in auten. ō nõ alie. ec. §. nos igitur. colla. ij. alibi strictius accipit p eo ꝓtractu quo trãsfert dñiũ. C. ō fũ. do. l. i. ff. de v. sig. alienatiõis. ff. ō alie. iu. mutã. cã fac. er b. §. ij. C. de iure empbi. l. i. ala. ⁊ ita neq; vẽdere neq; sub ꝯditiõe tradere neq; pmutare vel donare. vt empbiteoticũ ꝯctũ põt facere prelatus.

t ¶ Leonina. C. ō sacrosan. ec. l. iubem⁹. §. economus. ⁊ rij. q. ij. monemus. Lau.

Si quis. Est ter. no. ⁊ quotidie allegat. sunt tres ptes que patet sicut sunt tria dicta. secunda ibi: cp si. tertia ibi sed etiam. Ab. si.

u ¶ Defensoꝝ. i. aduocatoꝝ vel procuratoꝝ. rvi. q. i. de presentium ala.

x ¶ Subscripserit. ar. cp q ō facto alteri⁹ subscribit cõsentire vt. ff. de in rẽ verso. l. pe. ff. cp iussu. l. i. §. sed ⁊ si. rij. q. ij. nõ liceat. ⁊ c. cũ rẽdẽptor. ar. ī. ff. de pig. ac. caius: sz ibi ignorauit qd cõtinebat. sz vez ẽ vbi ad auctoritatẽ ꝯct⁹ subscriptio desiderat q̃ ō itelligas de hac distinctiõe. q: aut subscribit qs noie alieno aut suo. si alieo ñ obligat q subscribit nec itelligit consentire. ff. de isti. l. vlt. ff. ō rescin. vẽ. tici⁹ si noie suo aut sciẽter: aut ignorãter. si sciẽnter tũc obligat ⁊ ꝯsentit vt vt hi pmis ꝓcor. ⁊ ff. ō pi. si fideiussor. §. i. si ignorãter ñ vt cõsentire nec ei nocet. C. plus va. qõ agit. l. vlt. C. ō do. nec ignorãs. ⁊ l. pdcã caius. tan.

ɣ ¶ Irat⁹ humano more loqt qm̃ deus nõ irascit. rij. q. iiij. incõmutabilis.

z ¶ Alienator. q alienat in preiudiciũ eccl'ie ẽt si iurasset nõ repetere revocare dz alienationẽ nõ obstãte iuramẽto cũ sit illicitũ. ī. de iureiur. intellecto. ar. ꝯ de insti. tũ veniss̃et. sed ibi alias poterat ꝯsuli eccl'ie p capitulũ ī decre. intellecto nõ erat alius per quẽ posset ꝯsuli regno. Ber.

a ¶ Celeri. simile. ī. de loca. c. pe. ⁊ vl. vbi dt qualiter intelligat de celeri. celeriter intelligo in hoc casu: antequã ledat eccl'ia er tali alienatione.

2 ¶ Proseperint p receptionẽ. ⁊ ita q male alienauit rẽ eccl'ie põt repetere: vt hic patet. ⁊ rrrv. q. ir. qõ gs. ⁊ ī. de elec. nosti. qõ verũ ẽ: si in administratione tolerat: secus si remotus fuerit. rij. q. ij. monemus. ala.

ɣ ¶ Remediũ. ⁊ ita est ar. cp si dilapidator vult seruare ecclesiaz indẽnem: cp nõ remoueat: de hoc dixi. ī. de elec. cp sicut.

a ¶ Penam. s. depositionis. rij. q. ij. diaconi. ⁊ C. de sacrosan. ec. l. iubem⁹. §. economus. ⁊ si satisfacere nõ posset. excõicabitur quousq; satisfecerit.

b ¶ Nullas. ex hoc manifeste patet cp alienatio q̃ fit ꝯ formã iuris nulla ẽ ipso iure. ī. de resti. in integ. ꝯstitutus. ⁊ ī. de his que fi. a ma. par. ca. c. i. ⁊ rij. q. ij. sine exceptione. ar. ꝓtra. rij. q. ij. si q̃ de rebus hic solut. ī. ne se. va. c. i. Uin.

b On licet. ad aliã passiz ⁊ sine causa: er cã tñ possz ar. rij. q. ij. bone rei. ī. ō ec. edi. ad audientiam. ⁊ rvi. q. i. §. sicut duo. ⁊. ī. de erces. plato. sicut vni re. Quidam tamen hoc concedunt vt ala. dic de b: vt. ī. de reli. do. constitutus.

c ¶ Commutare. r. q. ii. b. ius. §. sed ⁊ pmutare.

Qui res. Summatur vt in rubro sm vnũ intellectũ qui satis placet nec diuidit. ab. si.

d ¶ Regibus. rvi. q. i. i canonibus.

e ¶ Egentium. rvi. q. i. quoniam quicquid.

f ¶ Irrita. rij. q. ij. gcũqz militum. ⁊ c. de rebus. arg. ꝯ. C. de quadri. prescrip. bene a zenone. sol. ler ista nõ obtinet sm canones. Uin.

g ¶ Ercludant. vt sic puniant in quo deliquerũt sic. ī. de tẽp. ordi. ii. as. ⁊ ī. de iurepa. pastoralis. ⁊ rvij. q. iiij. frater. ⁊ c. se. ī. de immu. ec. c. vl.

Qnsensus. Licet cõmuniter sũmetur vt ī rubro. nõ tñ placet id qõ dt ō estimatiõe vt infra dicã cũ glo. pmo ponit dictum. scõo adducit vnã limitationẽ ibi ita. ab. si.

b ¶ De familia. nam benemeritos posset manumittere ex eccl'ie nihil cõtulisset. rij. q. ij. quos de seruis ala. hic de consensu episcopi. rij. questiõe ij. placuit.

i ¶ Modũ. i. quãtitatez vel estimationem in duplũ vt res quã dedit valeat duplũ q̃ mãcipiuz: vt canones dicũt. rij. q. ij. eps q mãcipiuz de q⁹ bus sit hic mentio. tan.

k ¶ Posteritate. cũ parentibus manumissa. q: post manumissionẽ ples a liberto suscepta nullius patrocinio ẽ obnoxia. C. de ope. lib. l. antepe. vel est spãle i prole liberti eccl'ie vt semp sit eccl'ie obnoxia vt hic. ⁊. rij. q. ij. liberti. ⁊. c. longinqtate. idẽ est ī alijs: vt qdã legit⁹ dicũt dũ vivit patron⁹ ⁊ pr̃ liberti ne ꝯditionis. C. de lib. ⁊ eoz li. l. vlt. sed illã legẽ qdã itelligũt ō filijs manumissis cũ patre vnde vt melio⁹ q spãle sit hic in ecclesia.

l ¶ Utilitates. i. operas tempore manumissiõis impositas ipi liberto a domino. ff. de ope. li. l. iij. ⁊. iiij. ⁊. v. que tñ impoñi non dñt venienti ad clericatũ. liij. di. quicunqz.

Pisci. Si prelatus nil de suo dãs eccl'esie manumittit nõ tenet manumissio. h. d. pmo ponit pbitio. scõo rõ. tertio reuocatio secunda ibi impiũ. tertia ibi tales. Ab. si.

m ¶ Episcopi. hoc. c. est pars illius. rij. q. ii. ⁊ si illi.

n ¶ Cõferunt. ergo a ꝓtrario sensu si de suis ꝓferũt: aliquos manumittere possunt. ī. c. pri. rij. q. ij. eps qui. T.

o ¶ Inferat. ar. cõtra. rij. q. ij. si quos. sol. ibi de cõsensu capituli hic nõ

a ¶ Personis.i.clericis omnib⁹ ⁊ cõuersis ⁊ patronis.xvi.q.vij. filijs ac nepotibus ⁊ parochianis:qz eoꝝ interest sed persone alterius ecclesie nõ admittentur cum sit priuatum iudicium.

b ¶ Alienata.de facto quare ipso iure nõ tenet vt dictũ est.⁊ no.q ecclesia hz actionẽ personalem ꝯ alienatorem si est soluẽdo vel hz in rẽ actionez ꝯ possessorem.xij.q.ij.apostolicos.⁊ ẽ expressus.C.si tu. vel cu.l.iij.⁊ vl.sed si obtineret ꝯ vnũ alter liberaret.ff.ỏ eo per quẽ factũ erit.l.i.§.si plures ⁊ si conueniat vnum non fit ei preiudicium quo ad aliũ.sola.n. solutio iponit ei silẽtiũ.ff. ỏposi.l.i.§.si apud.⁊.C.si tu. vel cur.l.vl.sed nũquid ecclesia tenet cedere actiones suas soluẽti ꝯ aliũ nõ.cũ.n.cõueniat er velicto suo vel ex maleficio nõ potest petere cessionẽ actionũ.ff. de admi.tu.si plures tutelã ꝑterea alienator põt repetere vt ỏ.ꝟ.ꝟ ꝯ vꝟ q nõ sit audiẽdꝰ cũ teneat de euictiõe.⁊ dicit regula quẽ ỏ euictõe tenet actio eundẽ agentẽ repellit exceptio.C.de euic.exceptione.⁊.l. ob cãm.rñdeo illud generale ẽ.ꝟ hic si repellat replicabit q rez ecclesie repetat:qz ꝯtractꝰ nullus est:⁊ iõ nõ tenet sicut excipit ꝯ mulierẽ ỏ re vẽdita ⁊ tradita:sed ipa replicat factũ eẽ ꝯ velleianũ.ff.ad vel. si mulier.§.itẽ si mulier:nec mirũ si cõtingit hoc ĩ prelato qz interdũ accidit hoc ĩ ꝑuato.C. de agr.⁊ cẽs.quẽadmodum li.xi.⁊ est spãlis casus ⁊ si nihil hz prelatus non dabit preciũ.C.de rei vendi.si mãcipiũ Vlm.itẽ ex b.c.dicũt qdã q prelatꝰ vel ẽt q libet de eccĺia põt agere pro ecclesia sine lr̃is de rato.de hoc viri.ſ.de ꝑcur.c.i.⁊.ſ.de rescrip.edoceri.ſi.xij.q.ij.nõ liceat ⁊ sunt eusdẽ auctoris.

A Daures. Ponit casũ lr̃alem.Jo.an.in eo qui cõfisus de plato nulla iterueniẽte scriptura recipit siluã ab eccĺia reducendã ad culturã ⁊ q ea reducta cõcederet sibi in emphiteosim:si post modũ ꝑlatꝰ dubitauit er quo res erat culta an possit dari in emphiteosiz ⁊ rñdet:vt in lr̃a. ab.ſi. Diuidit:quia in prima parte decisse ponit factũ.i scõa ponitur prouisio ibi illas. in tertia exceptio:ibi:nisi Jo.imol.

c ¶ Hereditario.i.in emphiteosiz perpetuã.r.q.ij.hoc ius versi.perpetuo quoqz.Tan.

d ¶ Tũc.ſ.tpe ꝯctꝰ.ſi.j.de ẽp.⁊ vẽ.cũ dilecti.⁊.ſ.de elec.dudũ.i.⁊.ff.de euic. ex mille.§.i.⁊ sic spectat initiũ ꝯctꝰ.⁊ si tũc ledit ex eccĺia fstituit.als si postea fieret res melior ꝑ sollicitudinẽ coloni si possessiões istas reddiderũt meliores nõ expellunt er quo in pncipio eccĺia decepta nõ fuit.C.locati.edẽ quã.⁊.C.ỏ rescin.ven.ad rescindẽdã ne negligẽta sua sit eis dãnosa.C.de allui.l. vlti.

¶ Tsuper. Jurans nõ alienare bona eccĺesie nõ põt alienare ea que sũt de mensa vel ea de qbus dubitatur an sint de mensa.b.d. vsqz ad.§.possessiones. vel sicut in rubro. Alb.ſi

e ¶ Possessiones.solent.n.plerũqz reges possessiones ⁊ reddit⁹ certos dare ecclesijs loco decimarꝝ.⁊ hoc satis põt fieri ꝑ decimis subtractis siue retẽtis:sed ꝑ futuris nõ videt admittenda talis cõmutatio.j.de re.pmu.c. vl.ala.

f ¶ Excepit.i.recepit.ſi.ſ. vt lit.nõ ꝓte.qñ ſi.xxiij.q.v.nõ est nostrum.

s ¶ Sacramẽto.nã qlibet epꝰ qui ĩmediate vñio pape subest iurat ei fidelitatẽ q non alienabit bona ecclesie nec infeudabit de nouo ⁊ idez iuramẽtũ pstant alij epi suis metropolitanis.

b ¶ Alienationis.largo sumpto vocabulo siue transferat vñium siue nõ.ſ.e.nulli.⁊.C.de re.eccle.nõ alie.sancimus.

i ¶ Intelligant.ad qõnẽ pmã nõ rñdet forte iõ qz nõ erpssit quãto tpe tenuit ⁊ vrũ an bona fide an mala fi.j.de spõ.de mulere.⁊.C.de trãsac. vt rũsuz.ala.

k ¶ Siue nõ. pſumit tamen esse de mensa archiepi cũ sit in possessione earum.C.de rei ven.l.vlt.Lau.

l ¶ Consultius.i.vtilius:qz certius.j.de spon.iuuenis.Lau.

¶ Possessiones. Possessiones eccĺie minus vtiles pro vtilioribꝰ ꝯ consensu capituli põt epꝰ permutare vel alienare.b.d.Alb.ſi.

m ¶ Assensu.xij.q.ij.terrulas.ꝯ.ſo.b vocat possessiones ⁊ minꝰ vtiles cõparatione magis vtiliũ vbi vo minꝰ vtiles ꝯ simplr ⁊ absolute. vnde b est necessariꝰ cõsensus capli ibi nõ vel ex honestate regritur ĩ his nõ ex necessitate:vt ibi.B.

A D audientiam Cõmunis diuisio in prima narrat factũ:i secũda ꝓuidet ibi:ideoqz.Alb.sic.

n ¶ Incõsultis. vnde ꝯctus nullus.ſ. eodẽ.c.i.⁊.xij.q.ij. sine exceptiõe.c.alienationes.

o ¶ Locatiões.reuocare ỏ facto.qz ipo iure nõ tenuit ꝯctus.ſ.de bis q fiũt a prela.sine cõsensu capituli.⁊ ibi glo.Jo.an.xiiij.q.i.audiuimus:sicut alꝰ expõitur separari.i.nõ fuerũt mixta bona pfna ⁊ mfna.C.de le.heredi.l.ij.

p ¶ Refundẽdã.sed nũqd hñt actionẽ ỏ iure tales cõductores ꝯ locatores ad pecuniã repetẽdã sic si fuerit bõe fidei.xij.q.ij. vulterane in autẽ. de re.ec.nõ alie.§.si go. col.ij.secus si malefidei fuerint non.xvi.q.iij.§. põt.ỷ.si vniuersis.C.ne rei vo. vel tẽp.l. vniuersas.x.q.ij.boc ius in fi.§.qui vo.nisi sibi de eius ctione prosperetur.C. ỏ euic.si fundus.in casu tñ spãli male fidei agit emptor ad pretium.C.communia delega.l. vlt.§. vlti.Lau.

P ¶ Possessiones. Possessiones q̃ sũt de mensa nõ pñt alienari:⁊ eccĺesie cõsuete regi per regulas secularibus clericis cõferri nõ debẽt .b.d. Jo.de imol.⁊ sunt duo dicta.scõm ibi:aut.

q ¶ Alienare.ſ.e.vt super.ar.ꝯ.xij.q.iij.c.vlt. so.b phibet ppetua alienatio possessionũ ibi ꝯcedit spãliter terrarus ad terminũ vl q ibi vꝟ q põt alienare itelligit ỏ ꝓsensu capli ⁊ si cã subest.

r ¶ Monachi.cõuerso bene pñt seculares amoueri ab eccĺia aliqua ⁊ i ea istitui regulares si epi dioce. ꝓsensus accesserit vũ tñ clericis alibi eq puideat.j.de ec.edi.ad audiẽtiã:nõ itelligas illud inuitis clericis faciẽdũ.iuito.n. vsufructuario nõ põt ꝓprietarꝰ deteriorẽ cãm ei⁹ facere ẽt in meliorẽ statũ mutando.ff.de vsu.⁊ habi.l. vlt.Lau.

s ¶ Cõsueuerũt. vt collegiũ.j.de reli.do.inter quattuor.

t ¶ Clericis.qz quãdiu inueniri pñt regulares nũquã ponẽdi sunt seculares.j.de reli.do.inter quattuor.

u ¶ Laicis.hoc iõ dicit:qz postq̃ locus factꝰ ẽ religiosus amplius ad seculares vsus redire nõ dz.sic ⁊ de vestimẽtis altaris ⁊ lignis eccĺiarũ.j.ỏ reli.do.ad hoc.⁊ de cõse.di.i.ligna.⁊.c.altaris.

A D nostram. Legitur duob⁹ mõis ſm lec.breuiorẽ.b.d.in sũma: vt in rubro.ꝑmo ponit petitio.scõo cãe cõmissio ibi:quo circa.

r ¶ Per multos.forte ꝑ duos vel ꝑ tres qz pluralis elocutio duoꝝ numero ꝓtenta ẽ.iiij.q.iij. vbi numerus.hoc iõ dicit:qz post quadriẽnuz nõ subuenit eccĺie p beneficiũ restituriõis.C.de tẽp in iteg.resti.l. vlti.

y ¶ Enorme. hoc ideo dicit:qz p leui dãno nõ dat restõ.ff.de resti.i.ite. scio.⁊.ſ.de iteg.resti.c.i.sed nũquid in hoc casu cuz leditur enormiter

dẽ icõsultis[n] alijs frib⁹ in dãnum eiꝰ in ꝑpetuum locauerũt. ¶ Jõqz mãdamus quatenus si verũ ẽ qõ asserit locatiões[o] illas legitime renocare,ꝑcures:ita q si eadez ꝑdia nõ alr reuocari poterũt eos quos noueris harũ locationũ auctores ad suceptã inde pecuniã cõductoribus refundendã[p] ap.re.ꝓpellas.

I Ano.iij.archiepiscopo mõtis regalis.

¶ Breue est nec põt breuius fumari.

P Ossessiones ad mẽsam tuaz vel capituli ptinẽtes alienare[q] non debes. ꝟ Aut ecclesias in qbꝰ monachi[r] ministrare ꝓsueuerunt[s] clericis[t] vel laicis[u] assignare.

I Dem epo mauriensi ⁊ preposito vlcoſi.

¶ Restituit ecclesia contra alienationem ꝑ quã enormiter fuit lesa.

A D nostrã noueris audientiã pueniſſe:q cuz tusien. monasteriuz depressum eẽt oncre mario debitorꝝ:abbas ⁊ ꝯuentus eiusdez villã quãdã necessitate coacti.B. laico ꝯcesserũt in feudũ tali ꝯditione apposita:q idẽ.lxx. libras persolueret pro qbus eadem extiterat obligata:qõ nõ distulit effectui mãcipare ⁊ ifra. Aũ humiliter supplicarunt:vt feudum predictũ faccremus ad vtilitatẽ monasterij reuocari:ꝑsertim cuz idẽ laicus primo anno de ipsi⁹ ꝓuentib⁹ vltra summã pcepit ꝓtaxatã ⁊ ꝑ mkros[x] post modũ annos sumpserit ei⁹ fructꝰ. ⁊ infra. ꝟ Quocirca mãdamus q̃ tenꝰ si predictum monasterium ꝑ hoc inueneritis enorme[y] dispẽdiũ icurisse: dcñ laicũ vt pecuniã quã ꝑ exoneratione feudi seu ẽt ꝑ vtilitate ipsius monasterij expendisse nosciť ab eisdem abbate ⁊ ꝓuentu recepta: cum sibi fructus percepti

subuenit ei per beneficiū restitutiōis: vel ipso iure tuta ē: dico q̄ ex quo ꝓsensus capituli affuit: ⁊ credebant vtiliter ꝑbere tenuit ꝯctus lz lesa sit ecclia. ī. de ep. ⁊ vē. cū dilecti. ⁊. rij. q. ij. sine: lz pōt restitui si lesa sit enor miter. s. de in ite. resti. c. i. lz si decepta esset vltra dimidiā partē iusti pre cij subuenit ei iure cōi: ⁊ ēt cuilibet. C. de rescin. vē. l. ij. ⁊. ī. ō emp. ⁊ vē. eum dilecti. ⁊. c. cum cāz scōm hoc vsq̄ ad legitimam prescriptionez pōt agere lz gdaz dicāt q̄ in hoc casu agendū sit iudicis offō. Joan.

a Sufficere. sed nō videt q̄ ille debeat lucrari fructus pceptos supra id q̄ ipse dedit ecclie. nā cū aliqs restituit oīa debent restitui in pristinuz statū ⁊ neutra pars sit i damno vel lucro. C. ō repu. l. i. ff. de minor. q̄ si minor. §. restituto. sed hoc est propter laborē suum vt hic dicit: non enī oīno emptor damno affi ciēdus est: ut. l. predicta q̄ si minor. §. restitutio. itez q̄ bona fide percepit. ff. de acqui. re. do. bone fidei. ī. de feudis. c. i. ar. rij. q. ij. vulterane Joānes: ⁊ si vellet petere la boris mercedē necesse ha beret restituere fructꝰ q excederent labores. ff. de re vendi. sumptus lau. ⁊ hic argumen. q̄ nemo co gitur suis stipēdijs mili tare: ⁊ ō labore suo mer cedez quis recipere debz tij. q. ij. charitatem. ⁊. c. eccleſiasticis. ⁊. rij. q. ij. precarie.

Cum laicis.

Alienatiōes ō feudis vel alijs rebus eccliē non tenēt ēt si p pōtifices laicor approbētur. b. d. vl aliter: ⁊ sic vt ī rubro cōis diuisio. scōa ibi volentes. Ab. si.

b Laicis. xcvi. di. bene quidem. ⁊. s. de consti. ecclesia. ⁊. xcvi. q. vlti. laicis. ⁊. c. non placuit.

c Principes. no. arg. laici pncipes pñt dare ecclijs priuilegiū. xvi. q. i. generaliter. ⁊. xvij. di. §. hinc etiā. ī. de imu. ec. nō minus. ar. imo vt vt possunt dare priuilegiū libertatis. lxiij. di. in synodo. ⁊ melioꝛ. c. agarbosa. ar. s. de in inte. resti. auditis. ar. ꝯ. xx. q. i. nouerit. Jo.

d Alienatione. s. de cōsti. que in ecclesiarum.

e Annera. vt iuspatronatus. s. de iudi. quanto.

f Assensu. s. eo. c. i. ⁊. ij. q. ij. sine exceptione.

g Compellendis. imo sunt ipso iure excōicati: vt. ī. de senten. excōmu. nouerit. Ber.

Rubrica de precarijs. Supra visuz ē de ꝯctibꝰ p quos trāsferꝛ dñiuz: restabat videre de ꝯctibꝰ p quos trāsferꝛ vtilitas rei dūtaxat: vel sic q̄ pcarie sunt q̄daz spēs alienationū iō post ti. pcedentē subijcit ō ti. Ab. si.

Precarie. Potest sic summari. precarie ꝯcesse de rebus ecclie debēt fm antiquā ꝯsuetudinē ō gnquēnio ī gnquēniū renouari ⁊ habetur istud. c. ⁊ seq. pro palea. xvi. q. ij. c. precarie. ⁊ seq. fm Jo. an. Imol.

b Precarie. precariū est qō precibus petenti vtendum concedit tādiu quādiu is qui ꝯcessit patitur. ff. de pre. l. i. ī. e. c. fi. precaria dicitur ad pces aliquoum vsq̄ ad quinquēnium ꝯctus initus vt hic. itez dicit precaria ad preces facta donatio vsq̄ ad mortē accipiētis. rij. q. ij. sepe. xvi. q. iij. clerici. itē precariū dꝛ ꝯctus ad preces factus vsq̄ ad mortē accipiētis: cuius ꝯctus natura talis est que habet. xij. q. ij. precarie. ⁊. ī. e. c. vlt. qui cōtractus inominatus est.

i In quinquēniū. quid si elapso gnquennio cū taciturnitate pretereat intelligitur ꝯctus inouari. ff. de precarijs in rebus. §. vlt. C. locati. l. q̄dam. ar. xij. q. ij. longinquitate. B.

De precarijs. Primo premittit factum. secundo prouidet ibi: precipimus. Ab. si.

k De precarijs. precaria hic accipit pro ꝯtractu de quo vel quibus fit mentio in notula predicti. c.

l Pena. pmissa sup ꝯctu irrationabiliter habito: in hoc casu loquit. c. cum enim ꝯtractus non valet nec pena et apposita. C. de legi. non dubiū. s. de solompe. si diligēti. xv. q. vi. c. i. ⁊. ij. C. de cōdi. ob tur. cām da. l. i. sed si ꝯtractus rōnabiliter habitꝰ est: valet pene adiectio. ar. s. de arbi. dilecti. tñ si ecclia nō agnouit ꝯctū solue re nō tenet. ff. de pig. ac. si pignore. §. vlt. ff. ō euic. illud. §. vlt. arg. ꝯ. ff. de iure fisci. si ꝓcuratoꝛ cesaris. ala.

m Ab eo. ⁊ ēt ab eo quo alie nauit si tolerat. s. de re. eccle. nō alie. si quis presbyteroꝝ ita successoꝛ pōt reuocaꝛ quod predecessoꝛ illicite fecit. xxv. q. ix. quod quis.

Precarium. Sunt due partes que patēt. secūda ibi: porro. Ab. sic.

n Precariū est aūt ꝑcariuz vt dicit ē in. c. i. qō. precibꝰ ad vtēdū daꝛ ⁊ tādiu durat quādiu patit q̄ cōcessit ut hic. ⁊. ff. eo. l. i. ⁊ est sile in cōmodato q̄ enī cōmodat rē suā: sic cōmodat vt non faciat eā accipiētis sed vt pmittat ei vti re cōmodata: ⁊ sicut reuocaꝛ ꝑcarium ita ꝯmodatū: ut. ff. e. l. i. sed dicit in hoc q̄ cōmodatū nō reuocaꝛ ītēpestiue. ff. cōmodati ī cōmodato. §. sic nisi post vsuz cōpletū. ī. ri. pri. c. vno. §. i. ꝑcariū vo qñq̄ reuocaꝛ ēt si ad certū tps sit ꝯcessum. ff. e. cum ꝑcaria. Cōsistit aūt ꝑcariū taz in re mobili q̄ īmobili: ⁊ i ſeruitutibꝰ: vt si me rogaueris: vt p fundū meū ire vel agere tibi liceat vel ī tectū meū vel ī aream ediū meaꝝ tignū vel stillicidiū īmissuz hēas. ff. eo. l. ij. §. vl. ⁊. l. iij. ⁊. iiij. in pn. itē in re ꝓpria ñ ꝯsistit ꝑcariū. ff. e. l. iij. §. itē si rē: nisi cum debitoꝛ pignꝰ rogat ꝑcario a creditoꝛe possidere. ff. eo. si debitoꝛ. rōne possessionis ⁊ nō ꝓprietatis. ff. e. certe. §. vl. item si tā ille q̄ cōcedit ꝑcariū q̄ rogat possidet vnꝰ ciuiliꝛ ⁊ alter naturaliꝛ. ff. e. ⁊ hz. §. pe. sed duo solidū precario possidere nō pñt. ff. e. duo. ⁊ restitui dz ꝑcariū in pristinaz cām aḋenabilē in tñi q̄ti interfuit actoris. ff. e. quesitū. §. et hoc ī terdicto ⁊ precarium ꝯstituit inter pñtes ⁊ abñtes ⁊ per epistolā. ff. e. precario. itē si ꝑcario durante ꝓgat in alteriꝰ tps nō mutat cām possessionis. ff. e. sed si manēte. vñ non dꝛ precariū nouū. item qui precario rogat dolum ⁊ culpam dolo ꝓximā prestat. ff. e. quesitum. §. ⁊ illud. B.

o Soluit. obitu eius cui ꝯcedit ꝑcariū finit: ⁊ nō ꝯcedentis imo ad heredem eius q̄ ꝯcessit transit. ff. e. cū precario. §. precarij. ⁊. l. q̄situm. §. qō a ticio. quia ipsi nō heredi recipietis concedit vt ibi dꝛ: ⁊ hic idē dicit. Itē finit si cōcedens precariū rē alienauerit: nisi volūtate noui dñi res eadē pmaneat penes eūdē. ff. e. q̄situz. §. qō a ticio. ⁊. §. illud. Itē soluit ꝑcariuz pignoris debitoꝛe solvēte pecuniā creditoꝛi. ff. e. si debitoꝛ. ar. ꝯ. ff. locati. l. iiij. ibi finit ꝑcariuz morte ꝯcedentis. Sed hoc ideo est q̄ ille qui ꝯcessit precarium hoc voluit: ⁊ expressit volūtatē ꝯcedēdo precariū. ⁊ ideo finitur per mortē ipsiꝰ sed hic. ff. de preca. l. cum precarij. §. i. simpliciter ꝯcessum fuit precariū sine temporis prefinitione: ⁊ ideo non finitur per mortem cōcedentis. B.

p Per quētionē. ⁊ si ad certū tps ꝑcariū ꝯcessuz sit nihilominꝰ añ tps illud poterit reuocare. ff. e. cū ꝑcario. vbi sunt hec verba q̄ nō lz rē alienā rē. ⁊ culpā non prestat sed dolū tñi ⁊ ēt culpā si dolo sit ꝓxi. ff. e. q̄situz. §. ⁊ illud. B.

q Precarie. in alia significatiōe accipit hic hoc nomen ꝑcarie ꝑ ꝯctu. ſ. de possessionibꝰ ecclie ō quo habes. s. e. ti. c. i. ⁊. ij. ⁊. x. q. ij. hoc ius ad fi. ⁊. c. ꝑcarie nec pōt reuocari ante ꝓstitutū tps vt hic nisi irrationabiliter sit factꝰ talis ꝯctus. s. e. c. ij. ⁊ ita aliud precariū est aliud precarie siue precaria. B.

Rubrica de cōmodato. Visuz ē de ꝯctu q̄ fit grā recipietis tñi: merito subijcit rubrica de ꝯctu sibi siti: nā cōiter cōmodatū fit grā recipientis tñi licet q̄ñq̄ fiat

De precarijs.

Rubrica De precarijs.

De commodato.

Concilio apud beluac.

Breue est: nec potest breuius summari.

Precarie de qnquēnio i qnquēnium scōm auctoritatē ⁊ antiquā consuetudinem renouētur.

Concilio carthaginēsi.

Reuocat successor precariaz per ꝑdecessoꝛem irrationabiliter fcāz.

De precarijs irrationabiliter factis a rectoribus ecclesiarū se suosq̄z successores pena graui obligātibus vt facta ipsoruz dissolui nequeant: precipimus vt nemo successor anteceſſoris sui pena sit obligat: sed sue prouidentie sit concessum vt si añcessoꝛ eius res ecclesie irrationabiliter distribuit ab eo ad ius eiusdem ecclesie reuocētur.

Reg. ix.

Cōcessio precarij extinguit voluntate ꝓcedentis aut ei succedētis precarie aūt concessio nō.

Precarium vtēdū cōceditur quādiu patit q̄ cōcessit: soluitur quoq̄z obitu eius cui cōcessum ē nō ēt ꝓcedētis: aut cum ipsuz alienari contingit alicui boc reuocare volēti: quia per cōuentionem huiusmodi nō lz rem alienam inuito dño possideri. Porro ꝑcarie que qñq̄z de ecclesiarum possessionibus fieri solent: non sunt pro volūtate concedētiū reuocāde.

Rubrica De commodato.

Idem gregorius. ix.

Commodatarius gra sui tenet etiā de leuissima culpa non de casu nisi in tribus casibus hic positis.

gratia concedentis vel vtriusqz. Ab. sic.

Am ilgz duo dcã ſm ibi ꝫ: ꝓmũ ſubdiuidit. nã ꝓmo ponit vnuz dcñ. ſo aliꝺ a quo tres caſus excipit ibi: lz. ſcꝺz ſubdiuidit. nã ꝓmo dcñ. ſo põit rõnẽ ibi cũ nõ decipi. ab. ſi. a Cõmodatũ. ẽ ãt ꝓmodatũ alicui⁹ rei ad aliquẽ ſpãlẽ vſuz gratuito fcã ꝓceſſio ⁊ ñ träſlatꝺ. ⁊ nõ dr fcã ꝓceſſio ⁊ nõ träſlatio: qz is q cõmodat dñiũ retinet ⁊ poſſeſſionẽ. ff. e. l. rei ꝓmodate. ⁊ dr ꝓmodatũ ꝙſi vtẽtis cõmõ datũ: ⁊ iõ dr gratuito qz ſi iterueniat merces träſit ī locationẽ vel ī ꝓctũ ſnoiatuz. do vt des facio vt facas. iſti. mãda. §. vl. ad aliquẽ vſuz iõ dirit vt notet dria iter pcariũ ⁊ ꝓmodatũ. pcariũ. n. ꝓcedit ſine pfinitõe certi vſus. vñ qñcũqz pt reuocari pcariũ. ff. de pca. l. cũ pcario. ⁊. ſ. tit. pri. c. vl. ſicut ⁊ depoſitũ. ī. ti. pri. bona fides. ꝓmodatũ aũt ad certũ vſuz ꝓcedit: qz ſtatim ſubijcit vſus ad quẽ res cõmodat: vt ſi cõmodẽ equũ tibi vt ad villam duceres ⁊ tu duriſti ad bellũ teneberis: qz ad alium vſuz direriſti ꝙ diriſti. ff. e. ſi vt certo. §. ſed iterdum: ⁊ ꝓſiſtit cõmodatũ in reb⁹ mobilib⁹ ⁊ ſe mouẽtib⁹ ⁊ īmobilib⁹ ⁊ īcorpalib⁹ puta fuitute bĩtãdi. ff. e. l. i. qz ibi dicit ꝓmodari rẽ mobilẽ ⁊ ẽt ſoli ⁊ adiecit iulian⁹ ẽt bĩtationẽ poſſe ꝓmodari: ⁊ ī biſdẽ reb⁹ ꝓſiſtit pcariũ: vt diri. ſ. ti. pri. c. vlti. ſed qꝺ vſu ꝓſumit: nõ cõmodat: niſi ad põpam: vt ditior appareat. ff. e. l. iij. §. vlti. ⁊. l. ſe. ⁊ q poteſt obligari põt cõmodare: ⁊ ei cõmodari. vñ pupill⁹ nõ ẽ obligat⁹ ſz ali⁹ ei obligat. ff. de ac. ẽp. ⁊ vẽ. l. iulian⁹. §. antepe. b. b De leuiſſia. cũ. n. gra ſui tñ qs ꝓmodatũ accepit tenet ꝺ dolo ⁊ lata culpa leui ⁊ leuiſſima: vt ꝺ dic qz exactã diligẽtiã qualẽ in reb⁹ ſuis adhibere ꝺz. ff. e. in reb⁹. īmo non ſufficit talez adhibere qualẽ in ſuis reb⁹: ⁊ tñ ali⁹ diligẽtior cuſtodire potuit. ff. ꝺ ac. ⁊ ob. l. i. §. is quoqz cui ⁊ dolũ ⁊ culpã. ff. e. ſi vt certo. §. cõmodatũ. ſi ꝺo gra vãtis tñ ꝓmodatũ det tẽ vẽit dol⁹ ⁊ lata culpa. ff. e. ſi vt certũ. §. iterdũ. ⁊ ſi mei cã. ff. ꝺ ac. ⁊ ob. l. i. §. is quoqz apud quẽ. ſi ꝺo gra vtriuſqz: tũc pſtat dolũ ⁊ lata culpã. ff. e. in reb⁹. i. rñ. ad fi. ⁊. l. ſi vt certo. §. nũc videdũ ad fi. caſus ꝺo fortuitu q puideri nõ pñt nõ veniũt. C. e. l. i. §. i. ⁊. ff. e. ī reb⁹. ⁊. ff. de ac. ⁊ ob. l. i. §. is quoqz. cui. ī. de bom. Jo. ⁊. c. vl. niſi iſta tria aliud iducãt culpa pactũ vel mora: vt in pdcõ. §. is quoqz cui ī fi. ⁊. l. in reb⁹ ⁊. ff. de re. iu. ꝯ ⁊ ꝺ. ⁊. ī. ti. pri. c. ij. C. e. l. i. culpa põt iputari ſi rẽ ſibi cõmodatã remiſerit mihi p ñ idoneã pſonã. ff. e. q nõ tã idoneã ſec⁹ ſi p idoneã pſonã: lz ꝯriũ euenerit. ff. e. ar. ⁊. ī. ꝺ pig. c. ſignificãte. itẽ ex pcõ pſtant caſus fortuiti: vt ꝺ dicit. ⁊. C. ꝓmo. l. i. ita q caſus fortuiti ꝓnumerent ſpãlr: vt. ff. ſi qs cau. ſed ⁊ ſi. §. q̃ſitũ ⁊ mora iputat: puta ſi morã fecit ī reſtituẽdo. ī. ti. pri. bona fides: ⁊ ītelligẽdũ eſt ẽt ſi apud cõmodãtẽ res fuiſſet eodẽ mõ pitura. ff. de le. i. l. cũ res. §. vl. ⁊ in auc. ꝺ depoſito ⁊ nũcupatiõib⁹ inglino⁹. i. rñ. ad fi. col. vj. ⁊ cõmodatũ reſtitui ꝺz ad pſtinaz cãm. ff. e. ſed mihi. §. i. als q̃ti intereſt eius condẽnat vt ibi dr. b.

c Poſt vſum. ff. e. ī cõmodato. §. ſicut ſz in pcario ꝯriũ ẽ. ſ. ti. pr. c. vlt. ⁊. ff. de preca. cũ pcario. itẽ q cõmodauit vaſa vitioſa tenet ꝯria actiõe p vino effuſo ignorans tñ excuſat. ff. e. in reb⁹. §. pñt. ⁊. §. qs ſciens. ⁊. l. pe. Ber.

d Decipi. ff. eo. in cõmodato. §. ſicut in fi.

Rubri. de depoſito. Uſuz ẽ de ꝯctu q fit gra recipiẽtis nũc ſubijcit ꝺ ꝯctu q fit gra ꝓcedẽtis: vl ſic. ſ. viſuz ẽ de ꝓmodato merito ſubijcit de depoſito. ab. ſi.

Rauis. Primo ponit decuſa narratio. ſcꝺo eccle abſolutio. tertio deponẽtis iſtructio. q̃rto iudicis ꝓceptũ. qnto ꝺpoſitiõis pſuaſio. Fa ibi: cũ enī. tertia ibi: quocirca. q̃rta ibi: nã ⁊. qnta ibi: ſi aũt. ab. ſi.

e Utilitatẽ. ⁊ ſi ī vtilitatẽ eccle ꝺſa eẽt lz apꝺ eccliaz depoſita ñ fuerit: tenet eccl'ia iquãtũ ī rẽ ei⁹ ꝺſa eſt. ī. de fideiuſſo. q gbuſdã. ar. C. qꝺ cũ eo q ī ali. po. l. ei q. ꝛ. q. ij. boc ius. §. bis creditor. ⁊. ff. depoſi. l. i. §. an ī pupillũ. alanus.

f Perſone. ⁊ ita depoſitũ fcñ pſone nõ obligat eccliaz: qz delictũ pſone ī dãnũ rẽ. ſ. de iſti. cũ veniſſent. ꝛ vi. q. vj. ſi epm. ⁊. c. epo ñ lz. ſ. de excep. cũ venerabil⁹. ſz q̃r dr ꝓmẽdata eẽ eccle. rñdeo eo q deferẽ ī theſaurũ eccle ſicut eoipſo q res miſſe ſunt in nauẽ tenet nauta: ⁊ ꝺz hẽ cuſtodiã oĩuz q̃ ſunt iuecta ⁊ illata. ff. nau. cau. ſta. l. parui refert. §. ſi recipit ⁊ ignorãs teneri vr. C. de his q latro. occu. l. i. ff. ꝺ fur. aduerſus nau. l. vna. qꝺ tñ ñ credo: niſi depoſitio fcã ſit ī pñtia plati ⁊ cap. vt ꝺ. vin. g Actionẽ. i. petitionẽ: vt. ſ. de iudi. dilecti: vbi de boc. b Loculos. ⁊ dñs loculos habuit vt īdigẽtib⁹ ſubueniret. xij. q. i. habeat. i Qõnib⁹. no. q ſuſpecti ſunt torquẽdi ⁊ ī vinculis detinẽdi ⁊ verberib⁹ afficiẽdi vel ſubijciẽdi. xiij. q. vi. ſi res. ⁊. xij. q. ij. fraternitas. ⁊. xxiij. q. v. c. i. ⁊. v. q. v. illi qui. ⁊. ī. de rap. in archiepatu. T.

k Reddere. cum no. infamie. actio. n. depoſiti ifamat. C. depo. l. q depoſitũ

I Bona fides. ſaluis: ex hac preſumptiõe condẽnabit: ſic. C. loca. l. i. ⁊. ff. eo. ti. q nerua qz non minorem diligentiã q̃ in ſuis reb⁹ preſtare debet: vt in. l. q nerua. ſic. ff. ꝓmo. ſi vt certo. §. qꝺ vero ſenectute: ⁊ ita ſi bona fides abeſt dolus adeſſe preſumit: nam ꝯria ſunt. C. de reſcin. vendi. ſi dolo. ⁊ eſt ſi. xxxij. q. i. cũ renunciatur: ⁊ preſumptio ſufficit ad ꝺdẽnationez ī caſu iſto. xxxij. q. i. dixit dominus. ⁊. liiij. diſtin. c. fraternitatẽ. ī. de iudeis. c. vlti. Ber.

Quocirca ſuademus vt i illũ furẽ tuã dirigas actionẽ eo q vt audiuim⁹lo culos b ꝫ ⁊ ea q̃ tibi ſurrepta ſũt aſportauit. Paz ⁊ iudicib⁹ dedim⁹ in mandatis vt illũ inquiz qõibus ad rõnẽ ponant: ẽt ſi oportuerit vinculis alligatũ: vt dicraz pecuniã reddere k ꝓpellat: ⁊ i fra. Si ãt cuz eis amicabl'r poteris ꝺ redditũ pceptiõe paciſci: noueris id nob acceptũ. Reg. ix.

Dicit ad qꝺ tenetur depoſitarius ⁊ qũo repetat depoſitum.

Bona fides abeſſe p̃ſumit ſi reb⁹ tuis ſaluis exiſtẽtibus depoſitas amiſiſti. De culpa quoque teneris: ſi teipſum depoſito obtuliſti vel ſi aliqd p cuſtodia ſcepiſſes. Pacto vero culpam vel moram pcedentibus caſus ẽt fortuitus iputat.

Sane depoſitori licet p voluntate ſua depoſituz reuocare n ⁊ra qꝺ cõpenſationi vel deductioni locus nõ fuit: vt cõtractus q ex bona fide orit ad perfidiã minime referat: lz compenſatio admittatur in idem ſi mercedẽ accipiat pro cuſtodia: vt hic. ⁊. ff. e. l. i. ſi quis ſeruũ. itez ⁊ in tertio caſu ſi cõueniat iter eos. ff. eo. l. i. §. ſi cõueniat. ⁊. ff. commo. ſi vt certo. §. nũc videndum. ſed ſi cõueniat ne dolus preſtetur ꝺ cõuentio non valet quia contra bonos mores eſt. ff. e. ti. l. i. §. ſi cõueniat. ⁊. ff. de pac. ſi vnus. §. illud. itẽ ⁊ in alio ſi cã depoſitarij res penes ipſum depoſita ſit. ff. eo. l. i. §. ſi pecuniã. ⁊. ff. ſi cet. pe. l. ſi qs neqz. ⁊ tũc venit leuiſſima culpa. ⁊ ſi morã facit in reſtituẽdo. ff. eo. ſi in aſia. §. vlti. pſumit aũt lata culpa vel dolus ſi nõ adhibeat diligẽtiã qualẽ ī reb⁹ ſuis. ff. e. nerua. vel qz res ſue ſalue ſũt ⁊ depoſite nõ apparẽt vt ibi dr ⁊ hic erẽpluz pone: res ſuas ponebat ī archa ſecura: ⁊ res depoſitas dimittebat in domo ſup banchas. caſus tñ fortuit⁹ non iputatur ſicut nec ī cõmodato. ſ. ti. pri. c. vno. ⁊. ff. com. in reb⁹ niſi in caſib⁹ hic ꝓtentis: vt ſi pactũ interueniat: vt preſtet. C. e. l. i. ꝯct⁹ enī er ꝙuentione legẽ accipiũt ⁊ ꝺuari debent niſi ꝺprobatũ ſit a iure. ff. e. l. i. §. ſi ꝙueniat. ff. de reg. iur. contract⁹: ita tñ q̃ caſus nolet ī pacto ſicut dicti ī cõmodato. ſic. ſ. c. pri. pp culpã vel dolum caſus iputatur: vt hic dr. ſi enī rẽ depoſitã vendidit ⁊ poſtea eam redimat vt eam hẽat in cã depoſiti ẽt ſi ſine dolo malo illius periit tenet: qz ſufficit ſemel dolũ cõmiſiſſe. ff. e. l. i. §. ſi rem. itẽ pp morã pcedẽtẽ cãus iputat ẽt ſi apꝺ deponẽtẽ periiſſet: ſufficit enī q̃ res potuit non perire. ff. de lc. i. cũ res. §. vl. ff. e. ſi in aſia. §. vlti. ff. de ꝓſti. pec. quẽadmodũ. §. ij. ⁊ er eiſdem caſib⁹ iputat caſus ī ꝓmodatũ. ſ. ti. pr. c. vno itẽ res depoſita nõ deterioꝛata ꝺz reddi. als reddita non vr. ff. eo. l. i. §. ſi res depoſita: ſic in cõmodato. ff. cõmo. ſi mihi. §. i. conſiſtit aũt depoſituz in rebus mobilibus cum ⁊ ſe mouẽtibus tñ niſi forte vbi apud ſequeſtrũ deponit res aliqua inter plures in controuerſiam deducit. ſ. de iudi. eraminata. ⁊ talis depoſitio nõ põt fieri niſi a plurib⁹. ff. e. lz. i. rñ. item ⁊ rei depoſite ſicut ⁊ cõmodate, pprietatez retinem⁹ ⁊ ẽt poſſeſſionẽ. ff. e. lz. §. i. ⁊. ff. cõmo. l. rei cõmodate.

n Reuocare. quandocũqz põt reuocare depoſitũ: vt hic dicit. ⁊. ff. e. l. i. §. eſt autem. ⁊. §. penul. ⁊ ſi nõ reſtituitur condẽnatus ſuo nomie infamis efficitur. C. depoſi. quod depoſitũ. ff. de bis qui no. infa. fur. §. illud ſicut ſi precarium q̃ſcunqz reuocatur. ſ. de preca. c. vl. ſecus in cõmodato qꝺ non reuocat niſi poſt vſum expletum. ſ. de commo. c. vno. ff. eo. i cõmodato. §. ſicut. Ber.

o Contra. Nota q cõtra depoſitũ non admittitur compenſatio. C. e. titũ. ſi quis pecunias: vnde ſumitur. §. iſte. nec etiam depoſituz cum depoſito compenſat: ſed qui primo depoſuit primo recipiat: vt ibi dicitur. ⁊. C. de compenſa. l. vltima. ⁊ qꝺ dicit compenſationẽ in toto ſcilicet deductionẽ ſcilicet pro parte. Et ita nec in toto nec in parte admittitur cõpenſatio contra depoſitum: ⁊ in hoc priuilegiata eſt actio depoſiti: ⁊ qz predoni reſtitui debet depoſitum. ff. eo. l. i. §. ſi predoni. tamẽ ſi dominꝰ cũ fure ſimul petat dño reſtitui debet ꝺ egtate. ff. eo. bona fides. ⁊ ſic nõ erat perfidia cũ ſit contractus bonefidei. quare dicank bonefidei diri. ſ. de excep. cum venerabilis. Ber.

a ¶ In aliſs.ſ.ẽctib⁹.ſiue ī realib⁹ ſiue ī ꝑſonalib⁹ actiõib⁹ ſi cã ſit liqda.C.ỏ ꝓpenſa.l.fi.ī ꝑn.ēt liq̃at icõtinẽti dũ tñ poſſit liq̃re ifra duos mẽſes.ff.ỏ iure fiſci auferẽ.§.q cõpẽſationẽ.Et no.q cõpẽſatio fit ipe cũia ⁊ in põdere ⁊ ī quãtitate.C.de cõpẽ.ſi ꝓſtat.⁊ nõ ī ſpẽb⁹ ad pecu niã.ff.ỏ pig.ac.ſi cõuenerit.ff.de cõdi.inde.ſi nõ ſortem.§.ſi centum. C.de rei ven.ſi ea pecu nia.abſurdũ.n.eſt dimi nutionẽ rerũ fieri ꝑ pe cuniã.ff.de impe.in re. do.fa.q dr̃.ꝑmo rñſo. Contra tñ vr̃.C.de cõ pẽ.l.vl.in ꝑn.vbi dr̃ tã in rẽ quã in ꝑſonã:illud ītelligit ſi agat in rẽ ⁊ re ſtitui non poſſit:põt ad mitti ꝓpẽſatõ cũ eſtima tiõe ī pecũia ⁊ ī delictis ſit ēt cõpẽſatio.xxxij.q. vi.nihil iniquí⁹.⁊.ī.de adul.c.pe.⁊ vlti.⁊.ff.ſo lu.ma.viro atq; vxore: ⁊ in penis ſit ꝓpenſatio l.de pe.ꝓſtitutus.ber.

Rubrica.de emptiõe ⁊ venditiõe. Uiſum ẽ.ſ. de ẽctib⁹ q ſiũt gr̃a dãt̃ vel recipiẽtis r̃ſtabat vi dere ỏ ẽctib⁹ q ſiũt gr̃a vtriuſq; iter quos eſt ẽ ctus ẽptionis ⁊ vẽditio nis q ꝑceteris magꝭ fre quẽtãt facit qõ br̃.ī.l.i. ff.de ẽben emp.ideo ỏ ipa poſt ciuiles precedẽ tes ⁊ aſi ſequẽtes voluit tractare facit.l.ſingula ria.ff.ſi cer.pe.⁊ ꝑ tãto fuit hic poſita iſta rubri ca.Jo.de imol.

Lacuit.

p Nõ põt com mode ſumma ri ꝑm Jo.an. ſ̃ pulchre ſummatur. vt in rubro ꝑ̃ car.⁊ ab. ſi.poteſt diuidi in duas partes nam primo põit modũ venditiõis.ſcõ modum denunciatõis. ſcõa ibi.Alioquin.

b ¶ Hoſpitales pñt.n. ad hoc compelli per ex cõicationem.xlij.diſ.§. hinc ēt alia.

c ¶ Ad preſbyterum.i. ep̃z.xcv.diſ.olim.⁊.c.q forte ꝑ boc.c.g hoc co gnoſcere põt:ſ̃ forte cõ ſuetudo nõ ẽ ī boc.T.

De menſure.

Sunt due partes ſicut duo dicta.ſcõa ibi: Si quis.Jmol.

d ¶ Ut mẽſure. ſupple ſtatuimus.

e ¶ Põdera. xxiiij.q.i. nõ afferamus.⁊.q.iij.ſi qs romipetas.xlv.diſt. omnis q.ff.de penis in dardanarios.⁊.ī.ne cle ri.vel mo.capitulo.multa.

f ¶ Peniteat.⁊ iſup.l.cor.ỏ falſis.pũiri oz.ff.de eſor.cri.ãnonã.ī ſi.

Cum dilecti. Cũ res vẽditur minus dimidia iuſti precij ī arbi trio ẽptoris eſt vtrũ rẽ reſtituat recupato p̃cio vel iuſtũ p̃ciũ ſup pleat.b.d.vel aliter ⁊ ſic vt ī rubro. Primo põit factũ ſcõ diffinit. ſecunda ibi.Quia vero.ab.ſi.

g ¶ Capitulo vnde nõ tenuit vẽditio ipſo iure.ēt vbi deceptio ñ fuiſ ſet in ꝓncipio.xij.q.ij.ſine ⁊.ſ.de bis que fi.a prela.c.i.r.q.ij.boc ius vnde in ſi.reſeruatur capitulo bec exceptio.T.

b ¶ Tũc valẽtẽ.ſ.tpe ẽct⁹.ſ̃ põe q tpe vẽditiõis valeret.r.tpe li.cõ te.valeret.xxx.ſiue ſtudio mõachoꝝ vel alio mõ nũqd mõ reuocabit vẽditio:ñ.q⁹ tp̃s venditiõis ſpectãdũ eſt.ff.de euic.ex mille.§.i.C.de reſcin.vẽ.ſi voluntate.ſ.de elec.dudũ.⁊ ſi deterior fcã cẽt:nõ peterẽt.Et ita cũ petituri nõ eſſent ꝓtrariũ ne melioratiõnẽ petere nõ debẽt.C.de ſol. l.pe.ff.de dã.infec.qui bona.§.ſi quis.vin.

i ¶ In arbitrio ſic.ī.eo.cãm.⁊.C.de reſcin.vendi.l.ij.

k ¶ Reddẽdã:ſ̃ cũ vẽditio nulla fuerit q⁹ fcã fuerit ignorãte capitulo ⁊ vl tra dimidiã decepta ẽ eccl̃ia: nullũ ius acq̃ſitũ fuerit mõa ſterio:q̃re fit r̃ſtitutio mõaſte rio.Rñdeo ſi ad ꝟ actũ fuiſſ̃ nõ fuiſſet reſtitutio facta:ſed q⁹ p iniquã ſententiã ſpoliati fuerũt mõachi reſtituũt.Nec fuit vẽditõ iudicata nulla:q⁹ nec agebat ad ꝟ vñ dr̃ ꝟ q in arbitrio ſit emptoris.⁊ñ fit cõdẽnatio niſi agatur ad hoc ſ.ỏ ordi.cog.cũ dilect⁹.tan.

l ¶ Queſtiõe hoc iõ dicit.q⁹ q rẽ petit ex vna cã exp̃ſſa ⁊ ſuc cũbit eãdẽ rẽ ex alia cã petet nõ ꝓhibet.ff.ỏ excep.rei.iu. ⁊ an eadẽ.ſ.de cã poſ.c.vlti. de hac materia ſatis dicitur ſ.de libel.obla.c.ij.

m ¶ Deceptiõe.cũ dol⁹ dat cã ꝓtractui:puta dolo īduri te ad vẽdẽdã rẽ alias ñ vẽdi tur⁹:ñ tenet ẽct⁹.ff.de dolo ⁊ elegãter.ar.xij.q.ij.q̃ſq; eps ī ſi.⁊.ī.de re.ꝑmu.cũ vniuer ſor.Si vo incidit ī cõtractuz q⁹ vẽditur⁹ eram:ſed p doluz tuũ mi⁹ vẽdidi vel p doluz meũ plus emiſti tenet gdẽ ẽct⁹:ſ̃ agit ad ſupplemẽtũ reſi dui.ff.ỏ ac.ẽp.⁊ vẽ.iulian⁹.§. ſ̃ ſi vẽditor. Si vo dol⁹ ñ dat cãm ꝓtractui:nec icidit ī ꝓtra ctũ:ſ̃ deceptus ſum vltra di midiã iuſti p̃cij ī vẽditiõe:ob tinet qõ ꝟ dr̃.⁊.ī.eo.cũ cã.⁊ C.de reſcin.vẽdi.l.ij.Si aũt ſum decept⁹ mi⁹ dimidia iu ſti p̃cij.nõ poſſuz ageꝛ ad aliq̃d q⁹ licitũ ẽ ẽptib⁹ ſeſe iui cẽ decipe vſq; ad dimidiã iu ſti p̃cij.ff.de mino.ī cãe.§.ī p cio.⁊ hoc bz̃ locũ ī ẽctib⁹ bõe fi dei.Jn ẽctib⁹ ſtricti iuris ẽt ſi dol⁹ dat cãz ꝓtractui tenet cõ tract⁹ ſ̃ agẽs ex eo elidit ope exceptiõis.ff.ỏ v̄.ob.ſi qs cũ aliter.C.de pac.cũ poſtea.⁊ nota q ī ꝓtractib⁹ bõe fidei ſi dol⁹ dat cãz ẽctui ñ ꝑ ẽptẽtes ſ̃ ꝑ ītermediã ꝑſonã te net ꝓtract⁹ ſ̃ dat actio ỏ do lo ẽ medietatẽ.ff.ỏ dolo ⁊ ele gãter.§.i.ī quolibet tñ ẽctu bõa fides exigit.C.ỏ act.⁊ ob lig.bonã.⁊ no.q q̃ſq; nõ te net ꝓtract⁹ ⁊ tñ ex eo agit.ff. de actio.emp.⁊ vendi.iulia nus.§.ſi qs colludente.ber.

Peruenit. Sũmat vt in rubro ſ̃ ītelle.quem ī.tenebo ⁊ ẽ caſus no.limitãs ius ciuile ſ̃ io.an.ſi oz adiꝛ ceſ marie ſ̃ oĩa illa tria neceſ ſario regrũt.cõis diuiſio. ſe cũda ibi:q⁹ igit ab.ſi.

n ¶ Fatigari.vr̃ q dñs papa mi⁹ bñ pnũcia uerit ꝟ q̃ res dõate vxor ꝑ nuptias aliẽari nõ poſſũt ẽt ꝓſentiẽte vxore nec currit ei p̃ſcriptio ī reb⁹ dota.C.de iure do.ī reb⁹ niſi ſoluto mr̃imõio: vt ibi dr̃.⁊.C.ỏ ãna.excep.l.i.§.vlt.⁊.C.ỏ p̃ſcrip.xxx.an.cũ notiſſimi.§.il lud.nec ſufficit q ī cões vſus p̃ciũ vſũ ẽ q⁹ ꝑ pte mariti nõ potuit obligari C.ad vel.auc̃.ſi q̃ mlier.Sol.ſi vis vt oĩs obiectio ꝓqeſcat dicas q mlier il la dõatiõez iſtã ꝑ nuptias lucrari ñ ỏbuit q⁹ ſicut dos ſoluto mr̃imõio oz redire ad vxorẽ vel ei⁹ br̃des:ita dõatio ꝑ nuptias ad maritũ vel ei⁹ br̃ des.C.ỏ pac.ꝙuẽ.ſup do.l.pe.⁊ vlt.⁊ auc̃.eq̃litas.niſi ex pacto ỏ lucrãda dote vl dõatiõe vl ỏ ꝓſuetudie ſec⁹ obtineat.ī.ỏ do.iter vi.⁊ vxo.c.vl.C.ỏ rei vxo.ac.l.i.§.illo ꝓculdubio.ī quo caſu ītelligit illa auc̃.C.ad vel.ſiue a me.ſ.illo cãu quãdo ex pacto vel cõſuetudine oz dõationez lucrari:vñ bñ

rñdet papa q̃ silr debeat lucrari bãc dõationẽ: Itellige decreta. bãc ſz auc. q̃ tñ erat in bõis mariti q̃ potuit sibi cõsulere ⁊ post bieniũ scõo alienatiõi tacite vel exp̃sse p̃sumit cõsẽsisse rõne tãti tpis. ar. j. õ iurepa. cura. C. õ pe. be. si fili⁹. Illa vo rõ ñ ẽ multũ efficax: q̃ i cões vsus p̃ciũ ẽ ꝙuersũ nisi velis dicere q̃ vir ⁊ vxor bẽãt ola dãna ⁊ lucra cõia. ar. õ dõa. Iter vi. ⁊ vxo. c. ij. imo q̃ soluto mrimõio vel cedit i substãtiã viri vl cõib⁹ liberis applicat dõatio pp nuptias: i auc. vt imo. añ nup. dõa. §. ⁊ b dicim⁹. col. v. ⁊ iõ ñ itercrat multeris petek ma trimõio soluto ex quo nõ bẽbat liberos aut ẽt si bket. B.

A D nostrã. Fictus em ptor q̃ ver⁹ est creditor cogit restituer rẽ i vitate pignoratã ſz ficte vẽditã si satiffactũ ẽ sibi õ sorte fructib⁹ ꝙputatꝫ ita cõiter sũmat: ſz b sũmatio ẽ õ i dubio. iõ sũmo iurta lꝛaz notabili⁹ sicut i rubro: ⁊ ẽ cãus singularꝫ. ꝓma ps narrat fcñ. scõa dat iudicẽ ibi: q̃ igitur.

a ¶ Canõez. j. õ vsur. q̃ i oib⁹

b ¶ Emptõis. eptõe pignoris cã fcã ñ qõ scriptũ ſz qõ gestũ ẽ ispicit. C. pl⁹ valere qõ agit l. iij. j. q fi. sint legi. per tuas.

c ¶ Datet. i. p̃sumit. j. õ pig. illo vos. si ãt nõ ageret i frau dẽ sec⁹ eẽt ⁊ bket eptor fruct⁹ ſz vẽditio rescideret ⁊ res eẽt vẽdita iusto ꝓcio. C. õ pac. in ter ep. ⁊ ven. l. ij. Et ita poti⁹ ꝙsiderãdũ ẽ qd agit iter ꝛbẽtes ar. xviij. q. ij. elenteri⁹ ff. de ver. ob. eũ q kalẽdis. j. õ condi. ap. c. verum. Lau.

d ¶ Dimidiã. ⁊ ita q̃titas p̃cij ẽ ar. doli. ff. de trãsac. cũ bi §. mod⁹. sic ar. š. de deposi. bona fides. ⁊ cõcessio simulata p̃sumit pp modicũ p̃ciũ. C. mãda. p diuersas. ar. ꝛ. j. õ si mo. ⁊ si qõnes. C. de rescin. vẽdi. l. dolus. ⁊ ff. de iure doti. si vsufructus. Lau.

e ¶ Cõcilio õ vsur. q̃ i oib⁹ ⁊ maiorẽ ẽt ꝑponere põt. j. õ vsur. cõgst⁹. c. p tuas. ⁊ c. dudũ. s. excõicationẽ. š. de iureiu. ad nostrã. Et iõ i oib⁹ ꝙmissiõib⁹ fit mẽtio õ pẽa illi⁹ ꝙcilij: vt ab ea iudex icipiat si viderit expedir ad alterã postmodũ pcessur⁹: si b meruerit ⁊c. š. vt lit. nõ ꝓte. qm̃ frequẽter. §. vlti.

Q Am ca. Idẽ dicit i sũma qõ. c. cũ dilecti. š. e. vel p̃t sic sũmari scõm hãc. Uẽditor ocept⁹ vltra dimidiã iusti p̃cij agek p̃t vt res sibi rddẽti p̃ciũ acceptũ restituat vl iustũ p̃ciũ suppleat ⁊ i b electõ ẽ eptoris. b. d. i pria fcitat fcñ. i scõa diffinit. Jo. õ imo.

f ¶ Dimidiã. istõ sic ẽ itelligẽdũ ec ce res valet. x. vẽdidisti illã p q̃ttuor p̃z q̃ tu es ocept⁹ i ser. ſz ser sũt plus qua dimidia iusti p̃cij: qõ ẽ qnqz: ⁊ ita es ocept⁹ i dimidia q̃ ẽ qnqz ⁊ pl⁹. l. vno sufficit illud pl⁹ valet vnũ bonon. tm̃. Et hoc itellige i vẽditore q̃ decipit i p̃cio: ⁊ sic ẽt i eptore ocepto. põe q̃ res valeat. x. ⁊ eptor soluit. xvi. põt agere ad p̃ciũ recipiẽdũ qõ plus dedit vel i totũ recedere a ꝛctu: q̃ sic p̃z q̃ ẽ decept⁹ vltra dimidiã iusti p̃cij soluit. n. ser vltra dimidiã iusti p̃cij qõ fuit decẽ. Si. n. deciperet i qnqz tm̃ nõ ageret q̃ qnqz sũt dimidia decẽ ⁊ ita nõ ẽ deceptus eptor i aliquo ultra dimidiã iusti p̃cij: ſz q̃ ser dedit vltra dimidiã decept⁹ est iõ aget. Azo. itelligit i sta vba ita. Alij dicũt q̃ ne cessariũ ẽ ut duplũ iusti p̃cij ⁊ ultra õderit eptor. ut ecce res vz. x. ⁊ ego emi p. xxi. qõ nulla lex dicit ⁊ nihil ẽ q̃ dicũt q̃ b decipit eptor i pl⁹ q̃ sit totũ iustũ p̃ciũ ſz pmũ vi⁹ ẽ. ⁊ dñs iacob dicit eodẽ mõ cũ azone.

g ¶ Restitue rẽt. ita agebat b ad rescissionẽ ꝛct⁹ nisi eptor uellet supplek iustũ p̃ciũ. š. e. cũ dilecti. ⁊ b. C. õ rescī. uẽ. l. ij. sec⁹ ẽ i trãsactõib⁹ sõz quosdã: tz ẽt trãsactõ lz qs ocipiat ultra dimidiã iusti p̃cij ar. j. de reli. do. ꝙstitut⁹. ubi eps ola iura dimisit solũ octo õnarijs p pẽsiõe retẽtis ⁊c. ⁊. ẽ exp̃ssuz q̃ si post trãsacti onẽ iueniunt publica instka p q̃ appareat q̃ decept⁹ si trãsigẽs i q̃druplũ: ñ tñ rescidit trãsactio. ff. ad treb. l. luci⁹. §. ult. Et ẽ rõ i trãsactiõe: q̃ eoipso q̃ a lite recedit magnũ cõmodũ ẽ vñ idebitũ solutũ ob trãsactionẽ ñ repetit. C. õ trãsac. l. ij. ff. de cõdi. ide. in sũma. vin. ⁊ b uer nisi aligs uel t agere iudicis offõ: ut mior uel eccl̃ia q̃ si ledat in trãsactiõe restituit sicut si lesus ẽ i snia uel i aliquo ꝛctu. C. si aduersus trãsac. l. i. ſz si directe uelit agek ꝛ trãsactionẽ sec⁹ eẽt. Jo. Sed quo iure agit b ad rescindẽdũ ꝛctũ dicũt qdaz q̃ iudicis offõ. C. de rescin nẽdi. l. ij. C. de ac. emp. l. iiij. Sed secũdũ b ageret tm̃ ad q̃drienniũ: q̃ vsq ad tps illud ꝙpetit i inte. restõ. C. de temp. i ite. resti. l. ult. Hec fuit opinio plac. Alij dicũt: q̃ cõditiõe ex illa. l. C. de resci. uen. l. ij. ⁊ secũdũ b usq ad. xxx. annos: q̃ oẽs ꝙditiões cũ sint psonales p petue sũt. Credit vin. q̃ agak ꝙditõe ex eo ꝛctu ex uẽdito alternatiue ul ad

A D nostrã noueris audientiã peruenisse q̃ cum. R. laic⁹ lator p̃sentius ab. M. mutuuz recipere voluisset: creditor ne per canonẽ[a] ꝛtra vsurarios edituz posset in posterũ conueniri domos ⁊ oliuas recepit ab eodẽ titulo emptiõis[b]: cũ reuera cõtractus vsurarius ageret qõ p̃z[c] ex eo q̃ creditor debitori pro misit q̃ qñcunq; a septẽnio vsq; ad nouẽniũ daret. xl. vncias tarenoruz que vir dimidiã[d] iusti p̃cij continge bant domos eius restitueret et oliuas. Quia igit fraus ⁊ dolus cuiꝯ patrocinari nõ debet: mãdam⁹ qua ten⁹: si res ita se hz: instrumẽto ven ditionis ꝙfecto in fraudem canonis ꝓmulgati cõtra vsurarios non ob stãte: predictũ. M. ad restituendas domos oliuas ei ad quem debent hereditario iure deuolui: cum debi tor sit viã vniuerse carnis igressus p penã in lat. ꝓci. [e]contra vsurarios promulgatam ap. re. compellas.

I Dem episcopo ⁊ archidiacono vrbetanen.

¶ Summa. ut in capitulo cum di lecti supra eodem.

Q Am causa q̃ inter economũ monasterij sancti. Martini õ mõte ex pte vna ac ciues viterbien ses super casamentis ex altera ver tebat fuisset aliquãdiu vẽtilata: cuz cõstitisset nobis monasteriũ in ven ditiõe vltra dimidiã[f] iusti p̃cij fuisse deceptuz. Sententiando decerni mus: vt p̃fati ciues aut recepto pre cio possessiones restituerẽt[g] memo ratas: aut supplerent quantum con staret legitime venditionis tempo re iusto precio defuisse.

¶ Regorius nonus.

¶ Ponit tres casus in quibus re uicta nõ tenetur venditor emptori de euictione.

S I vẽditori post institutũ[h] con tra se iudiciũ qs ꝓmisit vt rẽ vẽdita sibi defenderet nũciare: vel contumaciter[i] abfuit tempore sniẽ ꝓmulgate: seu p iniurias[k] snia lata fuit: de euictiõe iurta legitimas san ctiones[l] agere nõ valebit.

Rubrica de locato ⁊ conducto.

Q Elestinus. iij.

¶ Excõicati sunt magistri ⁊ scholares bononien. q̃ añ tempus cõductiõis conducunt hospitia aliorum magistrorũ vel scholariũ sine eorũ consensu.

e **E** rescripto litterarũ[m] tu sculan. ep̃i nobis innotuit: q̃ cũ ciuitatẽ bon̄. tpe sue legatiõis itrasset: ⁊ ifra. ¶ Constitutionẽ factã ab ep̃o portuen. ap. se. le. ⁊ a predicto tusculan. ep̃o post modũ ꝙfirmatã: videlicet vt null⁹ supplenduz iustũ p̃ciũ: vel rescindendã vẽditionẽ: nec ẽ mir si p actio nez ex eo ꝛctu agit vt recedat a ꝛctu. ff. de ac. ep̃. l. ex ep̃to. §. si qs vir ginẽ. vin. q̃ in ꝛctib⁹ bone fidei multa veniũt de qb⁹ nec est dcñ nec cogitatũ: vt. ff. de ꝛben. emp. quotiẽs. ⁊. l. se. §. sed ⁊ si qd. C. õ actio. ep̃. l. i. Jo. hec fuit opinio iacobi. b. Sz qd dices si maior iurauerit se ñ venire ꝛ venditionẽ nũ quid audiet q̃ ocept⁹ ẽ vltra dimidiã iusti p̃cij nõ credo q̃ audiat: sec⁹ de miore q̃ per iuramẽ tũ nõ excludit nisi p beneficiuz etatis nõ tñ renunciat iuri cõi ⁊ ita p̃t agere vel ad supplemẽ tũ p̃cij vel ad rescinden dum ꝛctum: sed restõnẽ in integrũ petere nõ p̃t q̃ iuramẽtũ repũtat eũ maiorẽ: nisi iuraret non repetek rẽ ex eo q̃ dece ptus eẽt vltra dimidiã: tunc vtraqz via eẽt ei p̃ clusa p̃ter iuramẽtũ. b.

S I uenditori. Euicta re tenet vẽ ditor de euictiõe nisi in casib⁹ b expssis vel alit er ⁊ sic vt i rubro ab. si.

b ¶ Institutũ. no. ergo ep̃tor ad b. vt venditor teneat ei õ euictiõe ꝺz ei denũciare vt ip̃m defen dat sup re ab ipo sibi vẽ dita õ quo qõ ei mouet aliqn non tenet: vt. C. de euic. ep̃tor fundi. ⁊. l. auctore. nec fideiussores tenent quos p̃ euictõib⁹ recipit: vt ibi dx ⁊ si auc tor sit abñs denũcietur fideiussori: vt ex p̃dcis le gib⁹ bk. Quidam tñ di cũt qõ nõ tenet denũcia re fideiussori: ⁊ hec denũ ciatio põt fieri quolibet tempore dummõ nõ ni mis iurta sentẽtiã. ff. de euic. l. si rẽ. §. quolibet. Et illud scias q̃ si p vẽditorẽ stetit quominus sit ei denũciatũ puta q̃ latitat: vel q̃ ipedit ne possit ad eũ citatio p uenire nihilominus tenet de euictione. ff. de euic. si ideo. §. p̃nti. ⁊. l. si dcñ. §. si p̃nte ⁊ idẽ est si denunciet fideiussori p̃nte vẽditore vt i dcõ §. si p̃nte. ar. š. ut. lit. nõ ꝓte. qm̃. §. porro. Itẽ si emptor cõpromittit in arbitrum ⁊ ꝛriam sniam reportauerit vẽditor nõ tenet. ff. de euic. si dcñ. §. si cõpromisero. itẽ si emptor potuit vsucapere ⁊ nõ vsucepit imputet ei q̃ venditor non tenet ei si res euincatur ab eo: ut. l. si dcñ §. si cum posset. ber.

i ¶ Cõtumaciter. si cõtumax fuerit emptor q̃ citat⁹ nõ venit ad sniaz sibi iputet si lata fuerit ꝛ ipsum: q̃ tũc uẽditor nõ tenet ei de euictõe: q̃ vf poti⁹ ꝙdẽnat⁹ pp suã ꝓtumaciam q̃ pp aliã cãm. ff. de euic. si iõ. i. rñ. C. e. ti. eptor fundi. nec potest allegare tanq̃ ꝓtumax. xxiiij. q. iij. de illicita. ij. q. vi. §. sunt quorum. ber.

k ¶ Iniuriam. C. de euic. emptor fundi. vnde sumpta est hec decre. ⁊ hic ideo q̃ iniuria que fit emptori nõ cõtingit uenditorem. ff. de euic. si per imprudentiã. sic si iudex p iniuriã pronunciat contra beredẽ nõ nocet legatarijs. ff. de lega. i. si seruus plurium. §. i.

l ¶ Sanctiones. de qbus iã premissuz est in. l. emptor fundi ⁊ si p ipru dẽtiã. ⁊ sic in trib⁹ casibus hic contentis nõ tenetur uenditor emptori si nõ denunciauit: si cõtumax fuit si p iniuriam iudicis cõdẽnatur tunc enim iudex facit litem suaz ⁊ ipse tenet. ff. de iudi. filiusfamilias. ⁊. C. de pe. iudi. qui ma. iu. l. ij. ⁊. xij. q. ij. c. i. ⁊. ij. Ber.

Rubrica de locato ⁊ cõducto. Supra. uisuz ẽ õ ep̃. ⁊ uen. ſz q̃ locatio bz magnã silitudinẽ ⁊ vicinitatẽ cũ uẽditiõe adeo q̃ i quibusdã casib⁹ ꝓbabiliter dubitat an sit locatio uel emptio. ut. l. i. ff. eo. merito post cedentem rubricã subijcit ista. Et modũ dat discernendi contractuz locatiõis a venditiõe: uide Bar. in. l. cotez. §. qui maximos. de publi cia. ⁊. in. l. cum plures. ff. loc. Ab. si.

e **E** rescripto. Primo ponit decisa relatio legati. scõo cõ stitutio quã cõfirmat ibi: constitutionẽ. tertio publicari mã dat ibi: statuentes. Ab. si.

m ¶ Litterã. huic dñs papa fidem adhibuit sue assertioni p rato babẽs q̃ portuen. episcop⁹ sic p̃mo statuerat alꝫ p̃mo cõstitutio de qua fit hic mẽtio exhibẽda eẽt. š. de fi. ist. c. i. C. de edẽ. auc. si qs i aliquo. nisi aliter de illa constare possit. š. de cleri. peregri. tue fraternitati

a ¶ Scholariũ. ſoli ergo magiſtri ⁊ ſcholares ꝓhibẽtur ꝓducere hoſpitia alioꝝ ſcholariũ: ſꝫ alij ñ ꝓhibent ꝓducere hoſpicia ſcolariũ ⁊ pp potẽtiores ꝓſtõ iſta eman auit. ⁊ p bãc lr̃aꝫ vr̃ q̃ ſcriptores q̃ ſcholares nõ ſũt: ſꝫ vrorati nõ ligẽtur hac ꝓſtõe ⁊ de illis nõ fit mẽtio. lau. dixit bãc penã extendi ad eos q̃ gaudent priuilegio ſcholaſtico large ſumpto vocabulo ſcholariũ ⁊ gr̃a ſcholariuꝫ ibi ſũt dũmodo nõ ſint meretrices que nõ ſũt digne laqueis legũ. C. õ adul. que adulteriuꝫ. nec obijcias q̃ pena nõ dꝫ extẽdi: q̃ odia ⁊ pene q̃ñq̃ ampliant. ff. de bis qui no. infa. l. ij. §. exercitus ⁊ arg. ad hoc. j. de ver. ſig. cum in partib⁹ lau. ſed non credo q̃ ad ſcriptores vroꝝatos extẽdatur iſta ꝓſtõ lꝫ ſint ibi ꝓpter ſcholares eadẽ rõe extẽdent ad chartarios ⁊ chartaꝝ raſores. b.

b ¶ Sub excõicatiõe. ex hoc verbo colligit q̃ fuerat ꝓſtõ late ſnie ⁊ facit ad hoc. lxiij. di. ſalonitane. j. de eo q̃ fur. or. re. c. i. ita ⁊ obſeruam⁹ ⁊ tenemus q̃ ſit canon late ſnie ⁊ tuſculan⁹ ſub pẽa anathematis hoc obſeruãdũ decreuit vt ſequit i lr̃a. Sed quare nõ ipſe fuit legeꝫ locatoꝝib⁹ rñ. deo qr nõ hẽbat iuriſditionẽ in eis ſed ſcholaribus q̃ clerici ſũt ꝓ maiori pte. ſi. lxxxix. di. iudicatũ. Itẽ qr voluit legẽ drogare. C. loca. ne cui.

c ¶ Audientia. hoc fieri dꝫ pp illos qui ꝓſtõnem ignorãt: ſed quo ad alios non: qr ſufficit q̃liter cũq̃ ſciãt ẽt ſine aliqua ꝓteſtatione. ff. de admitu. quidã. §. ex quo. ⁊ q̃ ſcit certiorari non dꝫ. ff. de ac. emp. ⁊ vendi. l. i. i fi. imo certe videtur q̃ oẽs teneãtur ex quo cõſtitutio fuit ſemel publicata. xv. di. q̃ diciti. ꝫ. vnde potiꝰ ad cautelã ſit huiuſmodi recitatione qs ſaltẽ de facto dicat ſe ignoraſſe ſic. ff. de inſti. ſꝫ ⁊ ſi pupillus. §. i. ⁊. ij. §. de fi. inſtru. paſtoralis.

magiſtrorũ ſeu ſcholariũ[a] ſup conducẽdis aliorũ hoſpitijs in leſionẽ ⁊ preiudiciũ habitantiũ audeat hoſpitem conuenire: niſi prius conſtiterit tp̃s conductiõis elapſum: vel inqlini i hoc ſuũ fauorẽ preſtiterint ⁊ ꝓſenſuꝫ: cũ idẽ portuẽñ. ſub excõmunicatione[b] hoc prohibuit ⁊ alter ſub pena anathematis idem decreuit obſeruandũ: ratũ eſſe decernimus ⁊ auc. ap. confirmamus.

¶ Statuentes vt a te frater ep̃e et tuo quolibet ſucceſſore hoc ſingulis annis in cõi audiẽtia[c] magiſtrorũ atq̃ ſcholariũ reciteť.

I Mno. iij. abbati ⁊ ꝓuẽtui ſancti petri de pratell. ludeñ. dioc.

¶ Perſone eccleſiaſtice locare poſſunt prouẽtus decimarum. bis cum quib⁹ conditio eccleſie ſit melior ſtatuto diocеſani cõtrario non obſtante et eadem ratione de alijs rebus eccleſie.

Veſtra nobis relatio declarauit q̃ cũ ad firmam fruct⁹ veſtraꝫ dare cõſueueritis decimarũ: ⁊ ĩfra. ¶ Dioc. ep̃oꝝ ſtatuto[o] contrario nõ obſtãte veſtraꝫ decimaruꝫ prouent⁹ illis libere locare poteſtis cum quib⁹ eccleſie veſtre conditionẽ poteritis facere meliorem: ita tñ q̃ huiuſmodi locatio ad feudum[e] vel alienationẽ[f] nõ videať extendi. ¶ Rego. nonus.

¶ Propter ſterilitatem grauem conductorũ ſine culpa ſua contingentem remittitur penſio pro rata niſi poſſit cũ vbertate precedentis vel ſequentis temporis compẽſari hoc primo vſq̃ ad §. verum.

Propter ſterilitatem efficientes magno icõmodo[g] conductores vicio[p] rei ſine culpa coloni ſiue caſu fortuito ꝓtingẽte colonis eccleſie tue pro rata penſionis remiſſio eſt facienda: niſi cum vbertate p̃cedẽtis vel ſubſequẽtis anni valeat ſterilitas cõpẽſari. ¶ Nec inuito[i] inquilino domũ ĩhabitare vel reficere poteris ſi neceſſitas q̃ tamen nõ iminebat[k] locationis tẽpore id expoſcat: remiſſa ſibi ꝓ reſiduo tẽporis penſione. qui etiã in de rationabiliter amouetur ſi perſe[l] ibi fuerit conuerſatus: vel cũ canonez[m] per bienniũ non ſoluiſſet ſibi ſatisfactiõe celeri[n] nõ prouidit.

I Dem.

¶ Emphiteota eccleſie meliorationes ſuas vendere nõ poteſt niſi ſeruatis his de quibus hic. ⁊ ſi contrafecerit vel canonez p̃ bieñiũ nõ ſoluerit nec̃ morꝫ poſtea celeriter purgauerit iuſte poteſt expelli.

Potuit ep̃biteota[q] eccleſia primitus requiſita[r] eidẽq̃ renunciato quantuꝫ ſibi ab alijs offertur ſi nolle ſe emere dixerit: vel a dõnũciationis tempore duoꝝ ſpaciuꝫ menſiũ ſit elapſuꝫ: meliorationes ⁊ ius ſibi cõpetẽs alijs vendere[q] q̃ ab emptione huiuſmodi minime prohibent[r]. ¶ Emphiteota quoq̃ ſecus preſumẽdo vel ceſſando in ſolutione canonis per bienniũ[s] niſi celeri[t] ſatisfactione poſtmoduꝫ potuit colon⁹ occurere q̃n ſuf focaret ſemẽ. Sꝫ ꝓtra vr̃. ff. e. ex ꝓducto. §. i. vbi dicit q̃ ſi vitia ex re oriunt dãnũ eſſe colõi vt ſiuinũ coacuerit vl̃ ſi herbis ſegettes corrupte ſũt. Sol. ibi potuit colon⁹ occurrere hic ñ: q̃ pꝫ ex eo q̃ dicit ꝺ ſine culpa coloni. caſus ẽt fortuit⁹ dño nocet non colono vt nõ habeat pẽſionẽ niſi p rata. ⁊ ſi nihil pceperit: nihil ſoluat. ita q̃ remiſſio facienda ẽ in totũ vel i ptem niſi vbertas p̃cedẽtis anni vel ſequẽtis poſſit ꝓpẽſari ſterilitati. C. e. l. lꝫ. ⁊ ꝺ ẽt ſi dñs remiſit pẽſionem pp ſterilitatẽ ſi anno ſequẽti cõtingat vbertas petere põt penſionẽ integrã: vt. ff. e. ſi vno anno. ber.

¶ Verum. ſ Donũtur hic quattuor caſus inquib⁹ inquilinus põt ante tp̃s ꝓductiõis finite licite expelli. ab. fi.

i ¶ Inuito. hoc ſumptum eſt ex illa. l. C. e. edẽ quam.

k ¶ Imminebat. ꝺ potuit eẽ neceſſitas: poſtea ſupuenit ſi dom⁹ corruit vel minať ruinã quã edificare vult vel forſitã vroꝛẽ duxerit ⁊ idiget domo illa: vl̃ ſi qua ꝓſimilis neceſſitas q̃ tũc nõ iminebat. ar. ff. vt in poſ. le. ſi is a quo. §. plane als eſt lex. ⁊. ff. õ iterro. ac. de etate. §. ex cã. ⁊. ſ. de offi. dele. iſinuãte. ⁊ eſt hic ar. pncipiũ cõſiderãdũ. ſ. titu. pri. cum dilecti. ⁊. ſ. de elec. dudum. vbi de hoc. ber.

l ¶ Peruerſe. in iſto caſu dicunt quidã nihil remittendũ eſſe quaſi cõpẽſando: ſed non eſt verũ q̃ põt dñs agere ꝫ i quilinuꝫ pro dãno dato actione legis aquilie ⁊ ex locato.

m ¶ Canonẽ. hoc intellige qñ ad lõgũ tp̃s ꝓduxit puta ad. x. ãnos vel poſt vel min⁹ ẽt. vj. vel. v. ff. e. q̃ro §. iter. ber.

n ¶ Clerici. ſic. ſ. õ re. ec. ali. vel nõ. ſi qs p̃ſbyteroꝝ. ⁊. j. e. c. pri. vbi dť qualr̃ hoc vbũ ſit itelligẽdũ: ⁊ ita i q̃ttuor caſib⁹ expellit iqlin⁹

Potuit. ſ Dño põit regſita vt ius ep̃hiteoticũ poſſit vẽdi. ſcõo ꝓfacientes punit ibi. ep̃biteota. tertio ſoluit obſtaculũ ibi nõ obſtante. ab. ſi.

o ¶ Emphiteota. vr̃ q̃ ep̃biteoſis ſit locatio: ex eo q̃ ponit i titulo õ locato: ſꝫ ñ ẽ vex iſti. loca. §. adeo. locatio eſt ꝓt fieri tã õ reb⁹ mobilib⁹ q̃ ĩmo bilib⁹ ⁊ ſe mouẽtib⁹: ep̃biteoſis vo tm̃ de ĩmobilib⁹. Cõtract⁹ aũt ep̃biteotic⁹ medius eſt iter vẽditionẽ ⁊ locationẽ: in ꝺ aũt accedit ad vẽditionẽ: q̃ ſi talis ꝓct⁹ celebrať aliqd dať ſicut i vẽditiõe dať preciũ: ſꝫ tñ differũt q̃ p vẽditionẽ trãſferť dñium. ſꝫ ꝺ retinet dñs dñiũ. ſꝫ magis vr̃ accedere ad naturã locatiõis: q̃ ſicut locator retinet dñiũ ⁊ ſingulis ãnis aliqd recipit: ita ⁊ hic q̃ ep̃biteota ſingulis ãnis ſoluit canonẽ ꝓſtitutũ: ⁊ iõ poti⁹ ponit ꝺ decre. in iſto ti. q̃ in p̃cedẽti. ber.

p ¶ Requiſita. ꝺ ſumptũ eſt. C. de iure emphi. l. vl. ſ Dño regri dꝫ dñs ab ep̃hithota an mere melioratiões ipſius velit ſm q̃ hic dr̃: alias caderet a iure ſuo vt in. l. predicta. ber.

q ¶ Vendere. ſꝫ nũqd põt donare: vr̃ q̃ non. quod quidã concedũt. alij dicũt q̃ donare põt cẽ ſine conſenſu dñi. C. de fun. patri. l. i. li. xij. ⁊ pignori dare. ff. de pig. l. lex vectigali. ⁊. ff. de pig. ac. tutor. §. vlt. ber.

r ¶ Prohibent. ſꝫ q̃ pſone ꝓhibent ab huiuſmodi emptiõe põt dici q̃ ſerui eccleſie capitanei ⁊ oẽs pſone maiores qui nõ ſunt idonei facilitate cõuenidi vnde poſſet dñs preiudicium pati. ff. qui ſa. co. l. ij.

s ¶ Bienium. vt. x. q. ij. hoc ius. §. qui rem in ꝑuato triẽniũ requirit. C. õ iure emphi. l. ij. Sꝫ ſi pmiſit ſoluere pẽam rato manẽte pacto ſi nõ ſoluat penſionẽ ⁊ petat penã nihilomin⁹ vult eũ expellere: nũqd p̃t. dicas q̃ ſic. arg. ff. de tranſac. qui fidẽ. ⁊. l. pacto. ⁊. C. de pac. cũ pponas. Jn fauorem dñi dictum eſt hoc. ⁊ facit ad hoc. ff. de regu. iur. cum par. ber.

t ¶ Celeri. ⁊ ita pꝫ q̃ emphiteota põt purgare morã offerẽdo canonẽ poſt bieñiũ. ſic. ſ. c. pri. ſicut alienator. §. õ re. eccle. ali. vl̃ nõ. c. ſi qs p̃ſbyteroꝝ.

ꝛ ar.ō elec.q̄ fiĕ i fi.ꝛ.ff.ō.v̄.ob.iterdū.§.vl.ſz quātū tp̄s dabit ad purgā
dū iſtā moꝛā vſ q̄ añ ſniaz:vt.ff.ō ioſ.te.papi.§.memiſſe.ꝛ.C.ō bis qb⁹
vt idig.alia ē.vel ēt vſqz ad litē ꝓte.ff.ré ra.ba.ãpli⁹ h.ꝛ.C.de pl⁹ peti.l.
vna.ꝛ.ſ.e.ti.c.vno. Vel modicū tp̄s dabit foꝛſã.ꝛ.diex.ff.ō ꝓſti.pe.pmiſ
ſoꝛ.§.i.ꝛ.ff.ex q.ca.ma.i ite.fſti.l.ab hoſtib⁹.§.ſz qō ſimplr.ꝛ.ff.ſi qſ cau.
l.ꝛ ſi p⁹ tres.vl q̄cito potuit
ff.ad tertul.l.ij.§.ꝓfeſti.ꝛ.ſ.
ō elec.q: pp vbi plra.ar.ō h
iuēies gdã dicūt q̄vſqz ad li.
cōte p̄t ēphiteota vitaſ penã
hui⁹ ꝓſtōnis offerēdo canonē
p iura p̄dicã. Sz nō credo q̄
vſqz ad lit.ꝓte.poſſit purgaſ
moꝛã q: h poſſet differri vſqz
ad duos ānos vl vnū vl tres
vel plres poſt tp̄s ſtatuti biē
nij ꝛ ita ñ eēt celeriter ꝛ ppte
rea h vſ poti⁹ facer timoꝛ pe
ne q̄ volūtate ꝛ iterpellaſ co
rã iudice ſz tp̄s ſtatutū ipi in
terpellat vt dicē i fi.ꝛ vltro ſe
dz offerꝛ vt.C.ō iure ēphi.l.
ij.dabo ei modicū tp̄s p⁹ biē
niū elapſū taſ.n.celeritas ad
modicū tp̄s referꝛ p⁹ biēniū
reſpectu ipſius biēnij:ſicut h
adiectō pl⁹ ad modicã quāti
taté ffert ffſpū quātitatz noia
te.ff.ō v̄.fi.h adiectō at illud
modicū ꝓſiderabit arbitrio iu
dicis ex quo ñ ē determiatio i
iuſ.ſ.ō of.ōle.ō cāis.ꝛ.ff de
iuſ ōli.l.i.§.ait p̄toꝛ.ꝛ qō ap
pellabit arbitriū bōi viri.ff.ō
v̄.ob.ꝓtinu⁹ actus.§.ij.ber.

a ¶ Expelli.ſz nūqd aũcte ſua
ꝑa p̄t dñs expellere ēphi-
teotā ſi cāonē debito tpe ñ p
ſoluat.vſ q̄ ſic.C.de iuſ em-
phi.l.ij.ſatz p̄t dici q̄ ſic au
ctoꝛitate huius ōcre.ꝛ p̄dicã.
l.ꝛ.q.ij.boc ius porrectū.§.
q rē hmōi.dic̄.n.l.ptimeſcat
crimē cū ſibi arbitriū ſue vlti
onis ſciat conceſſuz.C.de me
tatis denotum.li.xij.ꝛ ar.ff.
de pig.l.lex vectigalis.ꝛ.ar.
C.de ſer.expoꝛ. l.i.ꝛ. ij. ſed
meli⁹ faĉ ſi aũctate iudicis h feciſſz.C.ō pig.l.iij.ꝛ.ſ.de ꝓuiſ.paſtoraſ.ſz ſi
alij tradidit poſſeſſiōez vl ab alio expellaſ ñ ōiecit poſſeſſoꝛē aũcte ſua.ar.
ff.ō vi ꝛ vl ar.l.colon⁹.itē ſi ēphiteota ceſſauit p biēniū ꝛ tm ãpli⁹ q̄ ñ p̄t
purgaſ moꝛã ſi dñs poſtea ꝛcipit pēſionē nūqd dñs poſtea poterit expelle
re ēphiteotā.rñdeo i p̄nato planū ē q: ꝛcipiēdo pēſionē iuri ſuo renūciauit
ff.ō le.cō.l.p⁹ diē ꝛ.l.p̄cedē.§.fi.ipo.n.fcō renūciat iuri ſuo.ſ.ō bis q̄ fi.a
ma.p.ca.ex ore.cū ſuis coꝛ.ſz qd dices ō eccliaꝛrñ.ſi plat⁹ ō ꝓſenſu capituli
recipiat pēſionē expellef ñ poterit poſtea ēphiteotā cū libeꝛ ſit eccliē vel
ēphiteotā expellef vl pēſionē petef.i aũc.ō ñ alie.ꝛ ēphi.ꝛct⁹.§.ſi qs vo lo
catoꝛ.col.ix.ꝛ eligēdo vnū alteri renūciaſſe vſ: vt i p̄dictis legib⁹ p⁹ diē.ꝛ
l.p̄cedē.§.vl. Sz ſi ſol⁹ plat⁹ ſine ꝓſenſu capli ꝛcipit pēſionē ñ credo q̄ ob-
ſit eccliē quomin⁹ poſſit expellef ēphiteotā niſi poſtea capl̄m ꝓſenſiſſz.ar.
ſ.ō his q̄ fi.a p̄la.ſine cō.c.paſtoꝛalis cū ſuis ſimilib⁹.ꝛ ſi vn⁹ ſit ſacerdos ſi
ue rectoꝛ ſol⁹ i eccl̄ia ſiue i capella ꝛ recipiat pēſionē idē credo q̄ ammō nō
poterit ēphiteotā expellere vt dcm̄ ē. Itē qd ſi dicat dñs recipio pēſionē
ſaluo iuſ meo:vt p h ñ fiat mihi p̄iudiciū quomin⁹ poſſiz te expellef credo
q̄ valeat ptestatio nec p h p̄indicaſ ei:qꝛ ꝛ ſi ipz vellet expellef nihilomi-
n⁹ poſſz petef pēſionē.ꝛ.q.ij.h ius porrectū.§.q rē.ꝛ ar.ad h.ff.ſi qs cau.
l.i.ꝛ.rñ.ꝛ.ff.ō eo qō cer.lo.l.iul. Idē ſi fūd⁹ ēphiteotic⁹ clade vel caſinate
pierit vltra medietatē vel pl⁹ vel min⁹ nūqd dz pēſio diminui. Dicūt qdã
q̄ ſi vltra medietatē p̄iſt ñ tenef ēphiteota ſoluef itegrā pēſionē.C.ō iur.
ēphi.l.i.ex eo qō ibi dc̄.ſi vo pticulaſ dānū ꝛē.qꝛ noīe ptis medietas itelli
gif.ff.ō v̄.ſi.nomē filiaꝛ.§.i.ff.ō vſufruc.ēt ptis.alij dicūt ꝛ meli⁹ q̄ totā
pēſionē ſoluef dz:adherētes lr̄e illi⁹ legis vbi dicit ex q̄ ñ ipa re penit⁹ ſba
ledaſ.inſti.loca.§.adeo.i fi.ſz h ſignaſ ꝯ.ō allu.l.ij.ſz illō ſpāle i tributo.
ſz nūqd pp ſterilitatē rei ēphiteoticare dz pēſio diminui:ꝛ certe ñ.lz aliud
fit i locatiōe.ſ.c.pri.itē ſi ſūt plures cohf̄des ꝛ vn⁹ nō ſoluit pēſionē nūqd
pp h fit p̄iudiciū alij nō credo ſi ſoluāt pēſionē totā ꝛ poſtea ꝯ cohf̄dē agāt
iudicio familie berciſcūde.ff.fami.ber.hf̄des.§.ſi vn⁹. Et qō dicūt expelli
reſpicit alterā ptē diſiunctiue.ſ.cū canonē nō ſoluit qm̄ in altero caſu.ſ.qm̄
alienef dño regſito emptoꝛ nō p̄t expelli ſine auctoꝛitate iudicis ſui.ber.

b ¶ Statuta ñ ē ergo regrēd⁹ ēphiteota:qꝛ tp̄s vſuz ipz admōet.C.ō ꝯhē.
ſtipu.l.magnã.ꝛ.C.ō iure ēphi.l.ij.vſi ſumunt iſta v̄ba ſic creditoꝛ ad pe-
titionē vrgeri ñ p̄t.vt.C.de pig.creditoꝛ.ff.de admi.tu.gdã.§.vl.ꝛ.C.ſi
ſibi cōſulere ſtuduiſſet:iuſte potuiſ-
ſet expelli[a]:nō obſtante q̄ ei ut cano
né ſolueret nō extitit nūciatū: cū in
hoc caſu dies ſtatuta[b] ꝓro domino
interpellet.

Rubrica De rerum pmutatione.

¶ Ex ꝯcilio apud ſil.

¶ Princeps poteſt rez eccleſie im
mobilez per premutationem acq-
rere data re meliori vel equali.

Princeps voluerit rez
imobilē ſcis locis p̄ſtare
ꝛ accipere ab eis aliã im
mobilē:eoqz mō de cōi
volūtate[c] permutationē ꝓtrabere:
liceat[d] ei hoc facere ſi cā rōnabilis[e]
id expoſcat.ꝛ res quam p̄eſtiterit
maior fuerit vel equalis:pragma
tica[f] ſanctiōe ſup hoc p̄omulgata.

¶ Ex cōcilio beluac.

¶ Permutatio rerum eccleſiaſti
carum facta in caſu non conceſſo
ſeu non ſeruata ſolēnitate iuris eſt
renocanda per ſucceſſorem.

¶ Cōmutationes[g] rerum ec-
cleſiaſticarū: que ab anteceſſo
re inconſulte[h] facte ſunt:ab eo qui
ſucceſſor eſt emēdentur.

¶ Ex ꝯcilio apud ſiluanum.

¶ Mancipia eccleſie nō debent p
mutari niſi ad libertatem vel niſi
ſint fugitiua.b.d.cuz.c.ſequenti.

Mancipia eccleſiaſtica niſi ad
libertatē nō cōuenit cōmuta-
ri: videlicet ut macipia q̄ p eccleſia
ſtico homine dabunt i eccl̄ie ſeruitute p̄maneāt:ꝛ eccleſiaſtic⁹ homo
qui cōmutaſ fruatur ꝑpetua libertate:qō enim ſemel[k] deo ꝓſecratuz
eſt ad humanos[l] vſus tranſferri nō
decet. ¶ Ex eodem.

¶ Breue eſt ꝛ idez dicit quod ſu-
pra capitulo proximo.

Iuſtū videt ꝛ ipiū vt māci
pia q̄ fideles deo ꝛ ſanctis ei⁹
p remedio aīe ſue ꝓſecrarunt cu-
iuſcunqz muneris mācipio vel cō
mutationis ꝓmertio iterū in ſeruitutem ſeculariuz rediganf: cuz ca-
nonica auctoꝛitas ſeruos tātūmō
p̄mittit diſtrahi fugitiuos[m]. ¶ Et
ideo eccleſiarum rectores ſūmope
re caueāt ne elymoſyna vnius alte
rius peccatū fiat. ¶ Et eſt abſurdū
vt ab eccleſiaſtica dignitate ſeruus
diſcedens humane[n] ſit obnoxi⁹ ſer-
uituti[o] ¶ Rba.iij.

¶ Prebende pacto precedente p
mutari non p̄ſt.eps tñ p̄ōt de loco
ad locum permutare perſonas.

Queſitum eſt ex parte tua: ſi
cōmutationes fieri valeant
prebendarum cū cōmutatio digni
tatum[p] in turoñ.cōcilio fuerit inter
dicta:ꝛ infra. ¶ Generaliter itaqz
teneas q̄ commutationes prebend-
darum de iure fieri[q] non poſſunt
preſertim cuz pactōe premiſſa que
ꝑpter publicas fun.ven.fu.cele.l.vlt.in fi.ber.

Rubrica de rer⁹ pmutatiōe. Uiſuz ē.ſ.de ēptiōe ꝛ vēditiōe.itē ō quo
dā ꝯctu ēptiōi vicino vt de locato:merito ſubiiſcit aliū ꝯctū ēptiōi p̄ri
mū vt ē pmutatio.ꝛ h ē nomē pmutatiōis multū generale.nā ꝓuenit
oīb⁹ reb⁹ q̄ iter boiuz man⁹ verſant.ꝛ pp boc nō bz nomē ſpāle:ſz re-
manſit in ſuo genere qꝛ
plura ſunt negocia ſeu
res q̄ vocabula.l.natu
ra.ff.de p̄ſcrip.v̄.ab.ſi.

¶ Princeps.

s Sūmatur vt in
bro ꝛ in boc q̄
dicit vel equali:ē caſus
notabilis.p̄mo p̄oīt qō.
ſo ſolutio ibi.liceat.ab.

c ¶ Uolūtate. alſ certe
nō poſſet:ſicut cum cōi
conſenſu emptio contra
bitur ꝛ etiaz diſoluitur
C.de act.ꝛ obliga.ſicut
initio.Ber.

d ¶ Liceat ſic.ꝛ.q.ij.h
ius porrectum.§.ſed p
mutare.

e ¶ Rationabilis.puta
q̄ vtilitas eccleſie i hac
pmutatione p̄curaſ alſ
non dz fieri.ſ.c.pri.ſi-
cut nec alienatio fieri dz
niſi ut meliora p̄ſpiciat
xij.q.ij.ſine exceptiōe:
ꝛ.ſ.de his q̄ fi.a p̄la.
cū apoſtolica.Ber.

f ¶ Pragmatica. prag
ma idē ē q̄ cā. vñ pragmatica ſanctio eſt cōſtō
ſup aliq̄ re p̄mulgata h
tñ ponit p confirmatōe
ſiue ſcriptura fcā ab ipe
ratore cuz cāe cognitiōe
ſup tali pmutatōe.alia.

g ¶ Cōmutationes
ſupple ſtatuim⁹.

h ¶ Incōſulte.i.i dānū
eccl̄ie qō eſſe nō dz:imo
rōnabilis cā dz ſubeſſe:
ad boc vt fiat ꝓmutatō
ſ.e.c.pri. vnde ſucceſ-
ſoꝛ reuocabit icōſultā pmutationē.ſi.vt.ſ.de p̄ca.c.ij.imo ꝛ illa q̄ fe
cit ſucceſſoꝛ reuocare p̄ōt:q̄ i dānum eccl̄ie datuz eſt ſiue aliēatio.xx-
xv.q.ix.qō qs cōmiſerit.ſ.de re.eccle.ñ alie.ſi qs p̄ſbyteroꝝ.ꝛ.xij.q.
ij.monemus.dūtamen tolleretur in adminiſtratiōe.Ber.

Mancipia. Breue ē ꝛ tolle pri.c.p ſūmario:qō aūt ſeqf hic ꝛ i
c.ſe.eſt eius expoſitio.ab.ſi i ¶ Cōmutari.ꝛ.q.ij.p̄carie in
fi.ar.ꝯ.ſed hic determinat illud ꝛ fauoꝛe libertatis hoc fit.

k ¶ Semel deo ꝓſecratū.xij.q.ij.eps q.ꝛ.c.nulli lz.xix.q.iij.q̄ ſemel.
ſ.de reli.do.ad h.ar.ꝯ.liiij.di.ex ātiqs.ſol.illō ē p̄ter regulā ſtatutā ꝯ
eos q ordiati ſūt ſine ꝓſenſu dñoꝝ ſuoꝝ cū i h ipo deliquūt ꝛ marie ad
terroꝛē ne alij hac occaſiōe ſubtrabant ſe dñis ſuis.ar.ij.q.vij. q̄ pp ꝛ
ff.ō pe.l.capitaliū.§.famoſos. l ¶ Ad būanos.i.ſeculares ō ꝓſe.
di.i.ligna veſtimēta.ſz ꝯ vſ.xij.q.ij.eccliaſticos.vbi fu⁹ eccl̄ie ſecula
ri p̄ſōe dat:g multo foꝛti⁹ p̄mutare p̄t.dicit ala.q̄ logf boc.c.ꝛ ſeq̄ns
de ſuo eccl̄ie dato ꝛ ꝓuerſo fcō:q̄ fit religioſa p̄ſōa ſeculari p̄ſōe ſuire
nō dz.Lau.dicit q̄ ex cā pbibita fuit qꝛ ad laycoꝝ ſuggeſtionē ſepe i-
utilia mācipa p vtilib⁹ pmutabant:q̄ ne fiat ſtatutū ē: vt ñ niſi ad li
bertatē cōmutent:ſz ceſſante cā ceſſabit ꝓſtō.lxi.di.§.bis oībus.ꝛ.ff.
de pac.qō dcm̄.T.vl ſic.fcm̄ p̄ncipis nō eſt trabēdū in cōſequētiā ip
ſe eiz nō ſubiiſcit legibus ꝛ ſic loquif in ꝯrium in principe.Ber.

Iuſtum. Serui eccl̄ie cū ꝑpbanis pmutari ñ p̄ſt nec aliēari
niſi fugitiui. Et tres dici p̄ſt partes ſicut tria ſūt dicta.ſcōa ibi.
Et ideo.tertia ibi.ꝛ eſt. Jo.de imo. m ¶ Fugitiuos.xij.q.ij.fu-
gitiui.ar.ꝯ.C.ad.l.fa.de plagi.in fuga.ſol.dū eſt in fuga nō dz vē-
di:ſz cū fuerit reuerſus ꝛ patefacto vicio emptoꝛi nec poſtea fiat red-
hibitio.ff.de ꝯben.emp.quod ſepe.§.ſi quis amico.ꝛ.§.vlt.T.

n ¶ Humane.ſi.ſ.c.pri.cū ſuis concoꝛ.ibi poſitis.

o ¶ Seruituti.ē ꝛ alia rō que aſſignatur in ſeruis minoꝝ.C.de admi.
tu.l.lex que tutores.ff.de fideicom.libe.eum qui.§.furioſi Lau.

Queſitum. Primo p̄oīt qō.ſecūdo ſolutio ibi generaliter ꝛ ibi
duo dicta.ſecūdum ibi.ſi aūt.ab.ſi.

p ¶ Dignitatum.ꝛ etiā prebendaꝝ.ſ.de preben.maioꝛibus.qō ē cō-
cilium turoñ.de quo fit hic mentio.ꝛ.xij.q.ij.alienationes.

q ¶ Non p̄ſt.ſ.cū vniuerſoꝝ.ꝛ.c.cum olim.niſi hoc fieret auctoꝛitate

superiorꝭ.s.de ꝑbẽ.iter cetera ⁊ hic put ſequtur.Ber.

a ¶ Simonie.qꝛ ī ſpũalibꝫ: vl ſpũalibꝫ ăneris nulla pactio vl quentio ꝺꝫ iteruenire.i.q.ij.cꝫ pio.⁊.s.ꝺ pac.cũ ꝑdẽ.⁊.c.vlt.in ſpũalibꝫ ăneris vt iuſpatronatus.s.ꝺ iudi.quãto.s.de ꝑbẽ.ſignificaſti.dic vt ibi.

b ¶ Ubi loco.vij.q.i.mutatio.⁊.c.ſcias.⁊.ois q.⁊ valet iterdũ mutatio loci.lxxi.diſ.vꝫ.b.

Ad quæſtiões. Cõmunis diuiſio ſcꝺa ibi.Ñidemꝫ.Ab.

c ¶ Prouẽtuũ.ſ.tpaliũ vnde admittitur cuꝫ tẽ poꝛalibꝫ mutatio qꝺ aliter nõ fieret.ſ.e.c.vlt.⁊ hic pꝛont ſequitur.

d ¶ Per ſe.i.ſeparatiꝫ ſine poſſeſſionibus.

e ¶ Queat ⁊ ita ſpũale cũ ſpũali põt cõmutari:ſicut tpale cuꝫ tpali.De hoc dixi.s.de tranſ.ſuper eo.ar.xvi.q.vlt.nemini ⁊ ꝺ auctoꝛitate ſuperiorꝭ arg.ff.de bis q no.infamia.furti.§.qui iuſſu.⁊ cuꝫ idemptitate vtriuſqꝫ.r. q.ij.ꝺ iusalias ſi liceret.s.ꝺ ꝑbẽ.maioꝛibꝫ.xij.q.ij.diaconi.⁊.c.ſine alias non.ſ.e.c.vl.itẽ no.qꝺ ad ꝺ qꝺ aliquid bẽatur tanꝯ beneficiũ ñ ꝓt ex pmutatõne puenire qꝛ eſſet munus a manu:ſic nec trãſactione.s.ꝺ trãſac.ſup eo.Itẽ lꝫ pmutatõ locũ bẽat in ſpãlibus non tenet emptio vl vẽditio ⁊ eſt rõ qꝛ nulla ẽ ẽptio ſine ꝓcio: vt liſti.ꝺ ẽpt.§: itẽ ꝓciũ qꝺ ī quãtitate ⁊ in numerata pecunia cõſiſtit.C.de ac.ẽp.⁊ ven. ẽpti fides.qꝺ ñ ẽ ī pmutatiõe.ff.ꝺ re.pmu.l.i. ſꝫ vterqꝫ eſt ãſi ẽptoꝛ ⁊ vẽditoꝛ.ff.de edil.edic. ſciendũ.§.ẽptoꝛẽ.Lau.

f ¶ Inbibitũ.vñ vſ cõceſſuꝫ.ar.xxx.q.iiij.qui ſpũalem.⁊.ſ.de ſpõ.cũ apud.ff.de pꝛocu.mutꝰ §.i.de hoc ꝺ.s.de trãſla.inter coꝛpoꝛalia.

g ¶ Contractus duo.n. erunt ꝛctus ñ ſe aliquo mõ tangentes tñ ſi vna villa cõmutaret cũ alia ita qꝫ vtraqꝫ eccl̃ia eẽt acceſſoꝛia ad ꝛvillas bñ mutaret cuꝫ vniuerſita te.argu.ſ.de iurepa.ex lꝭis.c.cuꝫ ꝓꝫ.ad inſtar. ſũdi dotalis.ff.ꝺ fũ.do. l.i.C.e.ti.l.ij.nec aliqd intelligitur eẽ preciũ ec deſie:ſicut nec ꝓciũ peculij ẽ cũ ſeruus vẽditur cuꝫ peculio.ff.de pecu.

circa ſpũalia vel ꝓnera ſpũalibus labẽ ꝓtinet ſemper ſimonie[a] ſi aũt eꝑs cãꝫ iſperit neceſſariã licite poterit de uno loco ad aliũ tranſferr pſonas: vt que uni loco[b] minꝰ ſũt utiles alibi ſe valeant vtilius exercere. Lemens.iij.

¶ Eccleſie iure ꝓprietatis ꝓñt ad inuicẽ pmutari ⁊ poſſeſſiones earuꝫ ẽt permutari poſſunt ⁊ pꝛo minus valentibus pꝛecium ſuppleri.

Ad queſtiones ſoluẽdas:⁊ infra. Intellerimus ex litteris tuis qꝺ due ꝙuentuales eccleſie ſũt ī tua dioc.ꝙſtitute quarum vtraqꝫ pochialem �herit eccleſiã cũ poſſeſſionibus magis alteri cꝫ ſibi vicinaꝫ. Illis ãt deſiderãtibus permutare eas:cũ illarũ altera reſpectu melioruꝫ,puẽtuũ[c] plus abũdet: ⁊ ideo ſibi poſtulet adiici certã ſũmã pecunie numerate vt ſic ad equalitatẽ pmutationes ualeant puenire:utꝛ poſſit id licite fieri extitit dubitatũ: ⁊ infra.[f] Reſpondemꝰ qꝺ cum ꝺi catis parrochialibus eccleſijs perꝺ ſe queat[e] ꝓmutatio celebrari:⁊ in pmutatione poſſeſſionum p ſe nõ ſit ihibitũ[f]:ſi altera rõne poſſeſſionuꝫ alteri pꝛepõderet:pecuniã poſſe refundi:⁊ de ipſaꝛ poſſeſſionibꝰ adinuicẽ,put viſũ fuerit expedire refuſa certe pecunie quantitate poterit cõtractuꝰ pmutationis iniri:ſic tñ qꝺ illi ꝓtractꝰ nequaquaꝫ ſibi inuicẽ miſceantur.

I Nno.iij.ſenoñ.archiepo.

¶ Beneficia ſua perdunt qui ea propria permutant auctoritate.

Quam oliꝫ magiſter .S.et.B. archidiaconatũ ⁊ ꝑpoſituraꝫ adinuicẽ cõmutaſſent:⁊ infra. Licet predictus magiſter ab initio ſpõte fuerit de pmutatõe ꝙfeſſus[b]:idẽ tamẽ.B.eã inficiebat oĩno: ꝓponens qꝺ ipſe pꝛepoſituram ſine cõditione q̃libet reſignauit:⁊ poſt reſignationem predicti magiſtri archidiaconatũ fuerat aſſecutꝰ:⁊ ĩfra. Cũ ergo nobis ꝙſtaret qꝺ ipſe ſuuꝫ ꝑſtitit pmutationi ꝙſenſum[i]:predictus aũt magiſter ſuum publice fa

ci ꝓparanꝫ:ſꝫ eccl̃ia bñ põt poſſideri ab alia eccl̃ia tanꝯ ꝓpetas:vnde pñt bene ad inuicẽ pmutari.s.e.ad qõnes. Itẽ pmutatio vicina eſt ẽptioni.ff. eo.l.vlt.⁊ q̃ſi ſucceſſit pmutatiõi.ff.e.l.i.ſed ſpiritualia emi vel vendi nõ poſſunt.ſ.de ſimo.querelam ⁊.i.q.i.qui ſtudet.Ber.

Quam uniuerſorum. Dicit Jo.an.qꝺ gꝛaꝫ ꝓtinet ⁊ ꝓt ſũmari ꝺꝫ cũ ī ea pte q̃ cõtinet ius hoc modo clerici p ſe ſua bñficia nõ pmutãt vl dic latiꝰ ⁊ ſic vt ī rubro ⁊ ꝺꝫ hoc ꝓtinet ius ī prima pte pape narratio.ī ſcꝺa gratioſa,puiſio ibi:cũ igit.ab.

l ¶ Tractare.qꝺ ñ lꝫ a poſſeſſoꝛe ꝑbẽde vl dignitatis.s.ꝺ ꝑbẽ.maioꝛibꝫ.ſed ſuperioꝛ �herit facere põt.s.eo.q̃ſitũ.Ber.

m ¶ Utriuſqꝫ.qꝛ altera alteri magis vicina erat vel alia ꝙueniens cã ſi.s.e.ad qõnes ⁊.x.q.ij.hoc ius.§.ſed pmutare ⁊.s.e.c.i.T.

n ¶ Reſignare. ⁊ ſic ꝺcipit eũ vñ ei iura ñ ſubueniũt:vt.ſ.de.

o ¶ Deceptis.ſic.s.ꝺ reſcrip. ſup lꝭis.ff.ad velle.l.ij.§.ꝺba.C.e.ſi ſine quo.qꝛ ſtultꝰ ſi ꝙueuit ſuccurri:ſꝫ errãtibꝫ.ff. ꝺ iur.⁊ fac.ig.l.vl.§.ſi qs iu. ⁊.C.ſi mi. ſe ma. dix.ſi is.⁊ ſ.de dona.inter dilectos.

p ¶ Simplicati.cui parcendũ eſt.s.de reſcrip.ſup lꝭis.⁊ in auc.ꝺ iſtru.cau.⁊ ſi.§. ꝺ aũt oĩa.ff.ſi qs in ius vo.nõ ierit l.ij.ff.de edẽ.l.i.§.vlt.⁊.ff.ꝺ iu.om.iu ſi qs id.§.doli.lxx vi.ꝺi.tãta neqtia.⁊.s.ꝺ trãſla.ĩter coꝛpoꝛalia:ſed de iure debẽt vterqꝫ amittere ſuã ꝑbẽdã.s.c.pꝛi.⁊.c.q̃ſituꝫ. ſed ñ ẽ veꝝ qꝺ alter renũciauerit vſ tñ qꝺ iſte.B.ꝺ iure poſſit repetere ſuã ꝑbẽdã tñ qꝛ ꝛctꝰ talis repꝛobatꝰ ẽ.s.ꝺ ꝑben. maioꝛibꝫ ⁊.s.e.q̃ſitũ.q̃ ꝓt venire ꝛ.C.ꝺ agri.⁊ cẽſi.quẽad modũ.li.xi.tũ qꝛ ñ fuit res ſecuta pp quã data ẽ.C.e.ti.reꝰ.lau.ſꝫ.T.dicit qꝺ ñ põt eã ꝑ ſe repetere.ar.s.de renun. qꝺ ī dubijs.⁊ ſic ꝓtinet gꝛaꝫ.

q ¶ Detentoꝛe.ſic.s.de conceſ.pꝛeben.pꝛoposuit.

Exhibita. In ꝑma facti narratio.in ſcꝺa diffinitionis cõmiſſio ibi.Quo circa.Ab.ſi.

r ¶ Compꝛomiſſũ.⁊ ſic ꝑꝫ qꝺ de re ſpaũli põt ī arbitros cõpꝛomitti.ſic.s.de arbi.cũ oli ⁊.c.contingit.⁊.c.pe.

s ¶ Arbitrati.⁊ male pꝛout ſequitur.

t ¶ Tpalia.ergo tẽpoꝛalia cũ ſpũalibꝫ ꝓmutari nõ pñt.s. eo.ad qõnes.qꝛ nec vẽdi nec redimi pñt.ſ.ꝺ ſimo.q̃relã.⁊ ita ñ pmutari.ſꝫ cũ alio ſpũali bñ:vt ī.c.ad qões.⁊.s.ꝺ trãſac.ſtatuimꝰ.ſic ⁊ trãſactio ñ vꝫ dũmꝺ ſpũale deꝯ ꝑ ſpũali ſic ⁊ pmutatio:ſꝫ fructꝰ decimaꝝ bñ pñt vẽdi ⁊ locari.s.ti.pꝛi.c.ij.ſꝫ ipꝫ ius nequaquã.ber.

u ¶ Secutũ.⁊ ſic ꝑꝫ qꝺ arbitriũ nullũ fuit ipꝺo iure qꝛ ꝛ formã iuris platũ fuit ꝺ re ſpũali ad tẽpoꝛa lẽ.ſic.s.ꝺ ꝙfir.vti.vl iutili.examiata.⁊ ſic ſi ꝑncipale ñ tenet:nec acceſſoꝛiũ s.de ele.q̃ſr.s.de fo.cõpe.ſi diligẽti.ẽt ſi iuramẽtũ ĩteruenerit:vt ibi.C.ꝺ legi.nõ dubiũ ⁊.s.ꝺ fi.iſtru.ĩter dilectos.⁊.xvi.q.viij.ꝺ dixim.Sic ꝑꝫ qꝺ tẽpoꝛale ñ põt dari loco decimaꝝ.ar.ꝛ.s.de re.ec.nõ alie.vt ſup.vbi vſ qꝺ tpale poſſit dari ꝑ decimis:ſꝫ ibi ſoluit ex hac ꝺcre.qꝺ q̃ multũ occurrit de facto q̃qꝫ aliq volũt certas poſſeſſiões tradere quo ad ꝓprietatẽ vel vſu fructũ eccl̃ijs qbꝰ tenẽt ſoluere ꝺcimas poſſeſſionũ ſuaꝝ vt ſic alie poſſeſſiones libere remaneãt ab exactiõe decimaꝝ:ꝑꝫ qꝺ �herit fieri nõ põt ⁊ hoc idẽ ba buimꝰ in antiq̃ cõpilatiõe:ꝺ ꝺcima ĩtellerimus que non debuit remoueri.

Rubꝛica.de feudis. Uiſũ ẽ.s.ꝺ qbuſdã ꝛctibꝰ qbꝰ rex dñia trãſferũt.ſꝫ qꝛ

per infeudationē trāsferāt vtile in vasallū directo remanēte apud dñz ⁊ sic ē ipēs cuiusdā alienatiōis iō post Rubricas pcedentes subijcitur ista. Ab.si.

Insinuatione. Sūmatur vt i rubro ḥz cōez itellectū ⁊ ē casus singularis q alibi ñ legit. Prio pōt dcm scōo limitatio ibi ita videlicet. Ab.si. a **Gageria.i.pign⁹** siue feudū ⁊ est vulgare theutonicorum.

b **Immunis** in hoc casu pmittit ecclesie fruct⁹ si ꝓputari in sorte: vt res illa citi⁹ puniat ad eccliaz. si. de vsur. c. i. ⁊. c. cōqst⁹. ⁊ i alio casu ñ computāt fruct⁹ i sorte: vt. j. e. ti. ō vsur. salubriter. ſz qd si vellet seruire eccie ad ḃ vt cōputaret fruct⁹ in sorte dico q in hoc cāu nō est audiend⁹ Jo.

Ex parte. Summat vt i rubro ⁊ ē casus notabilis interpretās iuramētū de ñ alienādo. Cōis diuisio secūda ibi: in primo. ab. si.

c **Feudū. alienari** nō pōt ſz dari pōt in dotem vsqz ad vitā feudatarij. j. de dōa. Iter vi. ⁊ vro. nuper. Jo. an.

d **Alienare.** si vasallus alienat totū feudū vl maiorē ptē pdit feudū ⁊ dñs a quolibet possessore pōt illud reuocare si vo minorē ptē ei⁹ dat i libello vl obligat pignori: dū modo remaneat i pditio dñi pp ḃ ñ pdit feudū: vt i li. feu. q mo. feu. amit. §. ij. ⁊. iij. T.

e **Consortē.** q̄si iure accrescēdi. ff. de vsufruc. accrescēdo p totum ti. ⁊ i li. feu. q mo. feu. amit. §. preterea.

f **Inuestire.** videbāt q ꝑ ñ q̄si delictū alienātis feudū sine licētia dñi respiceret ⁊ hmōdi ꝓsortē vel filiū: vl illud inouebat qnē q̄ videbāt sufficere vt bēret iure successionis nec eēt necesse eū iuestire. Jo. §. ⁊ tā. direrūt q q aliēat feudū dño icōsulto: ius feudi pdit. ⁊ ꝓsāguine⁹ ñ bz ius i illo vt l li. feu. si dilectul⁹: ⁊ in cōstitutiōe Federici iperiale. §. igit habito cōsilio: ⁊ tñ eps qui sacrameto tenet nō aliēare bōa eccleſie ō nouo sine licētia dñi pape dare pōt tali ꝓsorti feudū illud ñ obstāte sacro pstito. q̄ aliud ē aliēare de nouo ⁊ aliud ātiquū ꝓcedere. ar. j. de iudeis. ꝓsuluit. ⁊. ff. ō no. op. nun. l. i. §. opus nouuz. j. de dōa. p tuas. xxiiij. q. i. acatius ⁊. xij. dist. preceptis. T.

g **Filium.** vt q ob delictuz pris nō debeat filius feuduz amittere ar. ff. de i ius vo. adoptiuū i. fi. ff. ō ōcur. l. ij. §. nulli. ⁊. ff. ō bo. dāna. cū rō naturalis. i. rñi. §. si plures ⁊ ar. ff. ō ob. liberto. q̄rit p ⁊ ꝛ. ⁊. C. de qōnib⁹. diuo. ff. ō iurepa. cura. ar. j. ff. e. ti. l. q j legē Jo. de hoc scire debes q si vasall⁹ ītra annuz ⁊ die investituꝛā feudi ad hēdib⁹ dñi nō q̄sierit vel dño petente iuramētū fidelitatis tertio cōmonit⁹ nō pstiterit vel aliquā felloniā ꝛ tenoꝛē iuramenti fidelitatis fecerit pdit feudū ⁊ reuertit ad dñz. Si vo aliqd graue ꝛ dñz ppetrauerit puta ffez ei⁹ vel pfez iterfecerit vel aliud graue si feudū ē pf nū amittit illō ⁊ nō ad dñz ſz ad ꝓfeudatarios suos ptinet: vt in li. feu. q. mo. feu. amit. §. vlt. sed ad filios illius nō pertinet. T.

Rubrica de pignoribus. Visuz ē supra ō qbusdā spēb⁹ alīcatiōis videndū restat de obligatiōib⁹ realib⁹ iō subijcit de pignoꝛib⁹. Ab. si.

Ullus. Vasa eccie ⁊ alia ōputata ad cultū diuinū nisi ex iustissima necessitate pignorari ñ debēt. b. d. vel sic vt i rubro. Ab. si. Et ꝓmo ponit dcm: scōo exceptio: ſm flo.

h **Libꝝ.** nō probibet obligari quasi sacrum q nō benedicuntur libri: sed ideo q ex quo fuerūt in sacro vsu ad manus laycoꝝ venire nō debēt ō con. di. i. ligna. altaris palla vestimenta in sancta vel eodē mō pbibet obligari liber vel calix sicut pbibent alie res ecclesie nisi i casib⁹ necessitatis. ſ. de re. ec. alie. vel nō. nulli. vt hic patet.

i **Necessitate.** q̄ erit illa necessitas puta si parrochiāi illi⁹ ecclie paterentur. xij. q. ij. sicut oio ⁊ p pauperib⁹ alendis ⁊ cōsimilib⁹. xij. q. ij. an rum bz ⁊ cā captiuitatꝭ pignoꝛi dari possūt vt i auē. de nō alie. rebus ecclē. §. bis aūt penis. col. ij. ſz ꝑ vſ. C. q̄ res pig. ob. pos. l. iij. ⁊. ff. e. ti. l. i. §. eā rē. ⁊. ff. de pi. sed ⁊ qō. §. qō emptionez a contrario sensu sed canones preualent. g.

Lator. Liber homo p debito detineri nō oz ēt si non bēat vnde satisfaciat. h. d. vl sic vt in rubro. ab. si.

k **Lex.** C. de act. ⁊ ob. ob es. ⁊. C. q̄ res pi. ob. pos. l. filios. ff. ō le. i. l. senatus. §. vlt. i auē. vt nulli iudi. §. qz vo. col. ir. nisi i casib⁹ vt q ab hostib⁹ detinet. C. ō cap. ⁊ postli. re. l. ab hostib⁹. ⁊ l. vl. pf. n. pōt filiū obligare qñqz: qñ ⁊ vēdere pōt i maxima necessitate. C. ō pfib⁹ q si. distra re. l. ij. Itē ex ꝓsensu libera psona obligari pōt. ſ. i obstagio: vt. C. ō iust iu. ex rescripto als ordinariū ē vt q bōis cedit liber vadat quo vult. C. q bo. ce. pōt. l. i. ⁊. j. de fol. Odoardus. ala.

l **Adijci.** i. adiudicari: qō vez est si bōis cedat als i carcere ōtrudat. C. q bo. ce. pos. l. i. i. rñso.

Ex presentium. Primo narrat factuz secūdo dat iudices ibi: vnde qñ. Ab. si.

m **Necessitate.** si p sua necessitate obligauit nō tēuit obligatio. ar. C. si res alie. pig. da. fue. curatoꝛ. ⁊. C. q̄ res pi. ob. pōt q filios. q̄ si obligāt nisi q̄ gs de reb⁹ suis obnoxia facit. Quare ergo pcipit q bīs luat cū ecclesia libere a creditoꝛe possit repetef. ⁊. q. ij. ḃ ius. §. q vo res. ſ. ō re. ec. alie. vel nō. si gs ꝑ sbyteroꝝ. forte ō fcō q nisi recolligerent: eccīa rehabere nō posset: vel voluit ḃ papa creditoꝛi pspicef: q̄ aliter ab hēdib⁹ alīcatē vl recipiētē ꝓnemri. xij. q. ij. si qua ō reb⁹. §. si gs q̄libet. ala. ⁊. C. si tuto. vl. cura. l. ēt. ⁊. l. vl. ad instar minoris vt ibi dicitur. Ber.

n **Filium** de matrimonio natum ante clericatum.

o **Ex successione.** ex fcō defuncti conueniūtur heredes. C. ō euic. l. si parētes. ⁊. xij. q. ij. episcop⁹ qui filios. ⁊ quia pater ei⁹ tutoꝛ ecclie fuit heres tenetur insolidū. C. de heredi. tu. l. vl.

p **Illos nos.** Cōis diuisio. scōa pars ibi ñdemus Ab. si.

Obligatis. eo ꝓsiderato quod iter ꝛbētes agebat. ff. ō v. ob. eū q. q̄ nō scriptū est: ſz qō gestum est inspicitur. C. plus valere quod agi. q̄ qō simu. conci. l. ij. ⁊. iij. ⁊. j. qui fi. sint legi. p tuas.

q **Heredū.** idest filioꝝ eius q̄ nō dicit hēditas viuentis: sed defuncti ff. de bere. vel ac. ven. l. i.

Anno. iij. marien. epo.

Si dñs a vasallo recipit feudū in pign⁹ abstinēdo ab eius seruitio nō tenet cōputare fruct⁹ in sortem.

Insinuatione pītium declaram⁹ q̄ gageria[a] quā de feudo ecclesie tue ab M. dignosceris recepisse: a te pōt libere detineri fructibus non computatis in sortem. Ita vz vt quādiu fructus illos ceperis in sortem minime computandos: idez. M. a seruitio in quo tibi ⁊ ecclesie tue pro feudo ipso tenetur interim sit immunis[b].

Idem mediolanen. archiepo.

Ponit tres casus in qbus non obstāte iuramēto de nō infeudando pōt eps antiquū feudū ad eccliā reuersū nouo vasallo ꝓcedere.

Ex parte. T. nostro est apostolatui relatū: q̄ sepi⁹ dubitasti vtz cuz contingit vasallum tuū decedere ⁊ ad te feudum[c] ipsi⁹ redire: feuduz eius alij liceat tibi dare: quānis iuramēto tenearis astrictus nō īfeudare de nouo ro. pon. inconsulto. Adhuc si vasallū tuū feudū alienare[d] cōtingit: an ipsi⁹ filiuz vel ꝓsanguineū eiusdē feudi cōsortem[e] de ipso valeas inuestire. Alia quo qz dubitatio cōtinebat vt cū feudū alienatuz repereris qō per te facile recuperare nō potes: vtrū possis alicui laico in feudū illud cōcedere qui ⁊ illud recuperet ⁊ in feudū per ecclesiaz recognoscat: ⁊ infra. Jn pmo ergo casu feudū decedētis libere si videris expedire concedas atqz in scōo filiū[g] vel cōsanguineū alienātis inuestiēs. Jn tertio feuduz alienatū poteris ei licēter cōcedere p quē ipa ecclesia valeat rehabere.

Rubrica de pignoribus ⁊ alijs cautionibus. Ex conci. remen.

Res ecclesie pignorari non debēt nisi ex necessitate ⁊ rōnabili cā.

Ullus psbyter psumat calicē vel patenā uel nestimentum sacerdotale aut librum[h] ecclesiasticū tabernario vel negociatoꝛi aut cuilibet laico vel femie in vadiū dare. Nisi iustissima necessitate[i] urgente. Reg. iij. exon. epo.

Liber hō non pōt pignorari.

Lator pītium: ⁊ infra. Lex[k] hz ut homo liber pro debito nō teneatur: ⁊ si res defuerint que posint pro debito adijci[l].

Alex. iij. episcopo exonien.

Si rector ecclesie pro facto proprio rē ecclesie obligauit cogit eius hēs rē redimere ⁊ ecclesie restituere.

Ex presentium latoris i sinuatione accepimus: q̄ sacerdos ecclesie de offici. calicē argenteuz ⁊ medietatem vni⁹ breuiarij eiusdez ecclesie pro sua necessitate[m] pignoꝛi obligauit: ⁊ ea morte prenētus minime recollegit. Unde quoniam idignum ē vt eidez ecclesie res sue pīsertim q̄ sacris ministerijs deputate sunt taliter debeant deperire: mādam⁹ q̄ten⁹ si verum ē qō asseritur: filius[n] eius qui ex successiōe[o] ipsius patrimonij ius dē obtinere: moneas ⁊ compellas vt ea recolligat ⁊ restituat ecclesie memorate.

Anno. iij. subdiaco. nostro ⁊. p. cano. pisano.

Si vsurarius emit rē eo pacto q̄ post tps restituat eam venditoꝛi recipiendo aliquid vltra sortem fructib⁹ tñ i ea computatis: iudicatur contractus feneraticius.

Illo vos credimus scīētie dono vigere: ⁊ infra. Sane intimastis nobis: q̄ cāz que vertitur inter. h. ⁊. b. filios. g. de cosa. ex vna parte: ⁊. g. filiā. t. ⁊ heredes ipsi⁹ ex altera: sup qbusdam terris pfatis psonis ꝑ. xxiij. libris pignoꝛi obligatis[p] vobis duxim⁹ cōmittendaz: ⁊ infra. Ex pte pdicte. g. ⁊ herdum[q] eius fuit ppositū terras quas idem. h. ⁊. b. repetebāt ab eis non esse pignoꝛi obligatas: sed pure vēditas sicut instrumento confecto exinde continebatur. Prefatus vero. h. pro se ac fratre suo firmiter asserebat terras non esse pure venditas sed pignoꝛi obligatas: cum vendi tioni predicte talis fuerit adiecta de psbyteri suī obitū cōsequi nō potuit: vel ē i optiōe eccīe: vtz velit alienātē vl recipiētē ꝓnemri. xij. q. ij. si qua ō reb⁹. §. si gs q̄libet. ala. ⁊. C. si tuto. vl. cura. l. ēt. ⁊. l. vl. ad instar minoris vt ibi dicitur. Ber.

a ¶ Annos.cū ꝛctus sub hac forma celebrat: vt liceat emptori a ꝛctu discedere si emptio displiceat sibi: tūc vsq; ad .lx. dies pōt ēptor a cōtractu discedere ⁊ nō vltra: nisi hoc dictū sit q; qcūq; velit possit recedere a ꝛctu. ff. de edil. edic. q; si nolit. §. vlti.

b ¶ Displiceret. ff. de restin. ven si cōuenerit.

c ¶ Pura. i. certis verbis. s. vt a verbis nō recedatur. l.

d ¶ Pignus. s. mente ꝛ hentiuz ꝓfiderata. lau.

e ¶ Ex forma. forma tñ inspiciēda nō est ex quo constat de ꝛctu. C. plus valere qđ agi. l. i. ⁊. ij. Si aūt dubium esset stādum est scripture. ff. de exerci. act. l. i. §. si is qui nauem.

f ¶ Per cōditionē. C. de edi. edic. si prediū. ff. de ꝛtrahē. emp. l. iij. ff. de le. cō. l. i. ff. de in diē adiec. l. ij.

g ¶ Percepti. hoc videtur potius facere ꝓ ipo q; ꝛctus vsurarius non fuisset sed hoc fuit ꝛ naturaz pacti: qz si aliquis rem vendit eo pacto: qđ qcunq; preciū restituerit: rem ipsam recipiat: emptor lucratur fructꝰ ꝓceptos quousq; preciū azrecipiat. C. de pac. l. ter ēp. ⁊ ven. si funduz. Et ideo ꝓsumptio erat ꝛ istuz: sed dic q; nō fuit vēditio: sed pignꝰ: qz in pignore ꝓputant fructꝰ sed in vēditione nō ꝓputant: vt. §. de re. eccle. alie. vel nō. ad nostrā. ⁊ in legibꝰ ꝓdictis: qz iste creditor vsurarius erat.

b ¶ Summam. fuit expresse vsurariuz. xiij. q. iij. pleriq; ⁊. c. putant.

i ¶ Presumitur. sed videtur q; hoc nō debeat obstare ēptori q; aliqd vltra fcipiat ex quo fructus ꝓceptos cōputat ī pecuniaz recipiendā: nā pcipiēdo fructꝰ suos facit. ff. ō ī diē. adiec. l. ij. rñ. vex ēt; tñ tenet eos restituere. ff ō ī diē adie. itē qđ dcñ ē. ⁊ b vex est qñ alꝰ ēptor meliorē cōditionem attulerit. Jo.

k ¶ Consueuerit. ita ex qualitate persone ꝓsumitur talis contractus ī fraudem vsurarū factꝰ. Idem potest dici ī ꝓtractu vbi pēa apponitur q; excedit legitimū modum vsurariuz. ff. de ac. emp. iulianus. §. idē. ⁊ C. de vsur. cuz allegas. ⁊ est simile: vbi presumitur contra aliquez ex eo quod facere ꝓsueuit: vt ff. de pig. acti. l. vel vni uersoꝝ. ff. de vsuris q; semisses. §. i. ⁊. ff. ad macedo. Item. §. qđ vt. ⁊ ff. de le. iij. nummis indistincte. Jo.

l ¶ Literis. ¶ Dño pōit ꝓsultatō. scdo rñsio ibi. mādamꝰ ab. si.

¶ Inimicitias. ⁊ est filē qz exactio ⁊ solutio partiū ñ minima ī cōmoda hz: vt. ff. fami. hercis. plane.

m ¶ Viro dedisse. de duobꝰ cōstare dz: quāta. s. fuerit dos: qz alias nō pōt fieri restitutio ipsius: ⁊ q; ille. R. aliqua possideret de bonis marti illius mulieris: vt catenus ꝓdēnetur.

conditio vt a tpe ꝓtractus vsq; ad duos primos ānos [a] ꝑfato .t. emptio displiceret[b]. g. pater. h. abinde vsq; ad ānuz. xxvj. lib. pceptis fructibus ꝓputatis in ipsis dare deberet. Verum quia ambigitis vtruz pura[c] sit ⁊ absoluta vēditio: an prefatus contractus pignus[o] ōbeat iudicari. ¶ Respondem⁹ q; qualiscūq; fuerit intentio cōtrahētiuz: ⁊ ex forma[c] ꝓtractus vēditio nō appareat conditionalis: sed pura: quāuis per ꝓditiones[f] possit resolui: ex duob⁹ tamen q̄ in pacto fuerint expressa: videlicet q; fructꝰ percepti[g] deberent in soluenda pecūia numerari: ⁊ q; vltra sūmā[b] receptam. xl. sol. deberent persolui: contra ipsuz emptorē presumitur[r] vehementer presertim cum vsuras cōsueuerit[k] exercere.

Idem cpo aquinati.

¶ Mulier agit pro dote contra quēlibet detinentem bona mariti.

Hec lris. f. t. accepimus. q; cām que vertitur inter. r. ⁊. a. mulierem tibi durimus cōmittendaz: ⁊ infra. Si quidē probatū est q; profacinore a marito ꝑdicte mulieris commisso eo fugā petente taz frater mariti ꝑfatus videlz. r. q̄z ipsa mulier licet minus iuste a regio iusticiario capti fuerint: ⁊ de ipsi⁹ mādato bonoꝝ omnium delinquētis fcā distractio: ⁊ soluta pecūia mercatori qz a marito mulieris vulneratus fuerat ⁊ rebus propꝛijs spoliatus: sed quedam possessiones illius penes eundez. r. remanserant quas idem de mandato curie retinuit soluta pro his pecūia predicto mercatori: qz emptor alius ꝓpter possessionum inimicitias[l] alias minutias nō erabat: pars vero mulieris estimationem dotis instāti⁹ petebat sibi restitui vel in possessiones que mariti fuerant ex officio ō legationis induci: ⁊ infra. ¶ Mandamus quatenus si tibi constiterit ex his que in presentia tua fuere ꝓposita ⁊ probata: quod mulier dict uiro[m] dedisse in dotē ⁊ predictuz. r. de bonis fratris aliqua possidere: cū mulieribus fauor[n] multus in recuperandis dotibus debeatur: et cautū sit in iure q; propter maleficium[o] viri mulier remanere nō debeat indotata: cum etiaz bona viri mulieri sint pro dote tacite obligata[p] ⁊ cum suo onere[q] transierint ad quēlibet possidentē. r. ꝑdictū eidem mulieri ad restitutionē dotis catenus ꝓdēnes quaten⁹ de bonis fratris sui prefati noscitur possidere.

Idem. R. de monte fortino.

¶ Si creditor vel is qui ab eo cāz habet tot fructꝰ percipit ex pignore q; satisfactū est sorti debet pignꝰ restitui debitori.

Quam contra. g. ciuē anaginen. sup quibusdaz possessionibus quas quondam pater tuus. l. de saul. pro certa quātitate pecunie obligauerat ⁊ ipsi⁹ creditoris heredes predicto. g. pignorauerant: mouisses in nostra presentia questionez: legitime, pbauisti q; ex earū prouētibus tantū fuerat tam ab eodē. g. q̄z ab alijs qui eas tenuerāt tēpore quo fuerant obligate perceptum[r] q; fructꝰ [r] sorti poterant adequari. ¶ Nos igitur attendentes q; in talibus perceptio fructuuz in solutione sortis accedat: cuz secunduz canonicas[t] sanctiones fructus restitui ⁊ in sortem debeant computari[u]: considerantes etiā q; possessiones ipe iam extenuassent[x] penitus totū onus ⁊ debitum ānullassent ipsas tibi restituendas[y] esse decernimus ⁊ te per nuncium nostruz in possessionem induci fecimus corporalez.

Idem.

¶ Si is q; sub pacto legis cōmissorie pignorauit rem suam ⁊ iurauit nō cōtrauenire iuste īpeditus infra diem statutuz nō redimit post diez redimere poterit.

Significāte. r. ciue pisano nobis innotuit: q; cū domū suaz g. pisano cui pro. ccl. libris pignori obligasset: ac pmisisset prestito iuramento q; nisi domuz ipsam statuto termino recolligeret[z] creditorem ulterius super eo minime molestaret: ⁊ ifra statutum tempus p certum fidelem nuncium prout ei videbatur creditori pecuniam numeratam remisit: quam idem nūcius infideliter agens sicut ei iniunctum fuerat non persoluit: et postmoduz idem. r. ab imperatore de-

n ¶ Fauor. qū mulier ꝑfert oīb⁹ creditorib⁹ q; habēt psonales actiōes vel qui hñt tacitas hypothecas quātū ad dotē: sed nō ad donationē ꝓpter nuptias. C. qui po. in pig. ha. assiduis. sed non prefertur creditorib⁹ habētibus exꝑssas hypothecas. nā fiscus simile habet priuilegiū cum muliere C. de puile. fis. quāuis. ⁊ fiscus nō ꝑfertur priozibus creditoribus habentib⁹ exꝑssas hypothecas. ff. q; po. in pigno. ha. si pignꝰ. ergo nec mulier ꝑfertur eis: precipua est enim causa dotis. ff. sol. ma. l. i.

o ¶ Maleficiū. propter maleficium viri mulier puniri ñ debet. C. de do. iter vi. ⁊ vx. res vroris. C. ne vro. pro marito. l. ij. ⁊. C. ad. l. iuli. maiest. quisquis. §. vroris. ⁊. C. ō bo. dā. si quis. ⁊ auē. bona. nec ēt pp delictum patris. C. so. ma. l. ij. nisi in casu. C. g. mo. pi. ta. ꝛ. satis. ℞.

p ¶ Obligata. hoc priuilegiū dotis: q; omnia bona mariti sint obligata vroi vere extē dit ad parafernalia. C. ō pactis conuen. cā sup dote. l. vl. nec ad donationē pp nuptias C. qui po. in pig. ha. l. vlti. in fi. Et sic oīa bona prelati sūt obligata ecclesie si male administrauerit: ⁊ forte ob hoc dicit caplm. ⁊ res ēpi eodē ꝓuilegio gaudent: quo ⁊ res ecclesie. xvi. q. i. silr. sicut ⁊ res tutoris pupillo. C. i q. can. pig. ta. cōtra. si mater. hoc priuilegium nō habent mulieres que catholicam nō percipiūt cōionē. C. de ber. l. i. i auē. ibi signata.

q ¶ Onere. fi. j. de deci. pastoralis. ⁊. cū nō sit lhoie. xvi. q. i. si quis laycus. C. ō distra. pig. si debitor. C. quib⁹ mo. pig. ta. cōtra. l. ij. ⁊. iij. ⁊. ff. ō ꝛben. empti. l. alienatio. ff. ō pac. inter debitorem.

Quam contra. ¶ Dño ponitur factum. Scdo diffinitio ibi: nos. Ab. si.

r ¶ Contra. preceptū: Imo ⁊ quod percipi potuit cōputādū est. C. de partu pig. ⁊ omni causa. l. ij.

s ¶ Fructus. fructus intelligūtur qui supersūt deductis expensis. C. de fructi. ⁊ litis ex pē. l. i.

t ¶ Canonicas. infra de vsu. quoniam. C. de pigno. ac. l. i. ⁊. ij.

u ¶ Computari. nisi in casib⁹ ꝑ. de feu. c. i. ⁊. j. de vsur. capitulo prio. ⁊ capitulo ꝓque stus. ⁊ capitulo salubriter.

x ¶ Extenuassent. nō enim potuit prim⁹ creditor ī pl⁹ obligare pignus secūdo creditori q̄z ei fuerat obligatuz infra ō dona. inter viruz ⁊ vroē nuper. ⁊. ff. de regulis iuris nemo pl⁹. ⁊. ff. de vsufructu. qđ nostrū. ⁊. j. de iurepa. q; aūt. in fi. argu. ꝑ. ff. de acgren. re. do. nō est nouum.

y ¶ Restituēdas. tenet. n. creditor pignoraticia actiōe si pignus deteriorauerit. C. de pig. ac. l. ij. sic ⁊ res cōmodata reddita nō vꝫ si deteriorata reddatur. ff. commo. si mihi. §. i.

Significante. ¶ Primo ponitur querela. Scdo datio iudicum ibi: cū igitur. Et ꝓ intellectu scias q; pactum. l. cōmissorie fuit inuentū ad dissoluendum contractū emptionis ⁊ venditionis. ⁊ pone exemplum ꝑ. ut of in glo. ij. Ab. si.

z ¶ Recolligeret. i. redimeret.

a ¶ Cōmissorie. sic pactū legis cōmissorie fit ꝟ mō. vēdo tibi fundū titianū certo ꝓcio. puta. r. pacto tali adiecto: q si vsq ad mēsez ñ solueris. r. fūd⁹ sit inēpt⁹ q ꝟ pure vēditū ē: pōt sub ꝙditiōe resolui: ⁊ ē in ptāte vēditoris vtz velit vēditiōez resolui: q istō pactū vēditoris cā appōik. ff. ō leg. cō. l. i. ⁊. ij. ar. ℈. q sit ꝙditiōalis talis venditio. ff. de pigno. si fūdus. ⁊. ff. de ℈ bē. emp. l. fi. i. rū. sz ibi poti⁹ ꝙditiōalis venditio ℈bik. Sz pactū istud legis cōmissorie i pignoribꝰ ꝟobat p. l. C. de pac. pig. l. i. ⁊. iij. vt dicit ꝟ.

b ¶ Certū. ergo ñ ꝟputak dño malicia nunciꝰ vel ꝓcurator ℈ si mō credebak idone⁹: vt ꝟvf ⁊. ff. cōmoda. argentū. sic. C. q pe. tu. cū a matrib⁹. ar. ℈. ℈. de of. ōle. cū olim. ⁊. ff. de ꝓscrip. ꝟbis apud. §. vlt. ⁊. iij. q. vij. in grauibus. Jo.

c ¶ Si ē ita. ar. q iuramentū ℈ legē fcm̄ ꝟuādū est: q̄si diceret si nō est ita seruabik iuramētū: ꝟba ista. si ē ita referūt ad id qō dicit p eū. q certuz nūciū ⁊c. arg. ℈. ℈. de fo. cōpe. si diligēti. in fi. vbi de hoc.

d ¶ Juramento. arg. ℈. ℈. de iureiur. cū cōtingat. ibi sol. in fi. magne notule.

¶ Am constet. ꝑtinet ad scōaz ptē rubrice. ⁊ ꝑmo ponik qō. scōo mādatū ibi: mandamus. secūda ps ꝙtinet duo dicta: scōm ibi pecuniam. Ab. si.

e ¶ Successisse. s. ex testō filij. q si ab ītestato ꝺcederet ⁊ filiꝰ ñ būisz ꝺscēdētes: parētes i totū succedūt scōz tenorē illarū auc. C. ad tertul. auc. de fūcto ⁊ auc. i successiōe: ⁊ ēt i auc. ō ber. ab ītesta. vēi. §. cō seqns. ⁊. §. i. ⁊. ij. col. ix. vñ sūpte sūt auc. C. de bis q̄ ab intesta. defe. auc. in successiōe.

f ¶ Jdoneā. noīe cautiōis nuda ꝓmissio ītelligik. C. de v. si sanem⁹. sz cū addik idonea vel sufficiēs pignoratitia: vl si deiussoria ītelligak. ff. man. si mādato titij. §. vl. ⁊. ff. ō fidei cō. li. l. iiij. §. adijci. ⁊ insti. de re. di. §. vēdite. ⁊ sic ī cāu isto pignora: uel fideiussores dank. sic. ℈. de sequest. ad ꝟ. satisdationē desiderat ꝟ cautio ad arbitriū boni viri. C. ō vsu. uel vsufruc. ꝙstituto. Et hec cautō nō pōt a testatore remitti. C. eo. l. i. ⁊. C. ut ī pos. leg. scire. cū fauore bfdis sit ītroducta: sz ipse heres pōt remittere. ff. ad. l. fal. pōt.

g ¶ Utak. vsufruct⁹ est ius vtendi fruēdi reb⁹ alienis salua rer⁹ substantia: ff. de vsufruc. l. i. ⁊ est ius ī corpore quo sublato ipz toli necesse est. ff. e. l. ij. Et ideo dk de reb⁹ alenis: q res sua nemini seruit. ff. de ser. vr. ꝓdio. l. iure cōi. ⁊. ff. si vsufruc. petatur. l. vti frui. in ꝓn.

g ¶ Utak. iō dicik ad differentiā vtilis dñij qō in reb⁹ alijs habek: ut est emphiteota ⁊ feudatarius qui habent utile dominium.

b ¶ Fruak. hoc dk ad dñaz nudi vsus. q min⁹ est ī vsu. q ī usufru. insti. de vsu ⁊ habi. §. min⁹. ⁊ clerici pñt dici usurarij: q nec possūt uēdek nec testari nec donare: sz uictu tm̄ ⁊ vestitu ꝙtenti eē debēt: ut. r. q. ij. eps. habeat. b.

i ¶ Rerū. i. ne in totū pereat substātia. vñ tenek reficere edes qm̄ ad eū oēs fruct⁹ ptinent. ff. de usufruc. l. usufructu legato. ⁊. l. bacten⁹. alias ē. §. illi⁹ ꝓdicte legis. ⁊. C. e. ti. cum ad quē. vnde cautio prestatur.

k ¶ Immobilib⁹. hec aūt cautio ītерponi ꝺz siue res sit mobilis siue ĩmobilis siue soli: ut hic. ⁊. ff. vsufruc. quēad. ca. l. i. ⁊ appellatiōe mobiliū ēt sese mouētia ꝙtinenk. ff. de v. si. mouētiū. ⁊ arbitrio bōi uiri ꝑstare ꝺz: ut hic dicit. ⁊. C. de usufru. l. usufruc. ⁊. ff. e. Jtē si fūdi. ⁊ ꝙtiet cautio ista duas cāsas: vna de utēdo fruendo arbitrio boni uiri: alia de restituēdo finito usuf. ff. usufru. quēad. ca. l. i. i. rū. ⁊. §. ꝟ stipulatio. Q̄ñq tm̄ ſmittik ꝟ cautio: cū certū est ꝓpetatē redire ad usufructuariū. ff. usufruc. quēad. ca. l. si usufru. §. plane. Jtez in fisco vsufructuario. ff. vt leg. seu fideicō. no. caue. l. i. §. si ad fiscuz. Jtē cū usufruct⁹ ptinet ad pfez in reb⁹ filij. C. de bo. q̄ li. l. ult. §. ꝟ pculdubio. ꝙstituik aūt usufruct⁹ ī fūdo rustico. ⁊ in edibus: ⁊ in seruis. ⁊ ceteris rebus. s. gēmis annulis libris. ff. e. ſz ⁊ si qd. §. i. ⁊. ij. ⁊. l. statue. ⁊. l. itē si fundi. in ꝓn. §. i. ⁊. l. iij. §. i. i. responso.

m ¶ Uiri. i. iudicis. ff. de ver. obli. cōtinu⁹. §. cum ita.

n ¶ Decuniā in bis ꝺo q̄ vsu cōsumunt ꝓprie vsufruct⁹ nō pōt cōstitui: q neq; naturali iure: q nō pōt esse falsa rei substātia: neq; ciuili: q dank vsufructuario vt fiāt ei⁹: recipiūt. n. vsufructū: puta vinū oleū frumētū ⁊ ꝙsimilia. Jtē pecunia numerata: q̄ assidua pmutatiōe ⁊ cōmixtione cōstituik. isti. de vsufruc. §. constituik. ⁊. ff. de sol. si nūmi alieni. vtilitatis tū cā ꝙstituik vsufruct⁹ vel q̄si vsufructus: q ille cui dank hmōi res satisfdat ꝺ tāta pecunia restituēda vl estimatione aliaz reruz: vt hic dicit: ⁊ insti de vsufruc. §. cōstituik. ⁊. ff. de vsu. eaz rez q̄ vsu cōsumuntur. l. i. ij. ⁊. iij. ⁊. l. si vini: ⁊ finik morte fructuarij. ⁊ capitis diminutōe vt. l. ꝓdicta si vini. maxima ⁊ media. insti. e. §. finitur.

o ¶ Cōpellatis. sed si nō pōt satisfdare qd erit: dicunt qdā q sufficit si iuret ī auc. vt nulli liceat habere loci cōseruatorē §. si vero crimē. ar. azo. dicit q nō habebit vsu fructum. ff. de vsufru. legā. vxori. Ber.

Rubri. de fideiussorib⁹.

Supra visū ē de reb⁹ q̄ ꝓ debitis pignori obligank. restat videre de fideiussoribus q ꝓ alienis debitis ītercedūt. ab. si.

p ¶ Lericus. inseruiens: ⁊ frequētiā denotat: vl vez est q clericꝰ fideiubere ñ ꝺz. xi. q. i. te quidez. vbi de ꝟ. si tū fideiussit. tenet. ℈. c. pr. ⁊. c. cōstitutus. sic ⁊ regulares fideiubere nō dñt. ℈. e. quod gbusdā.

Pervenit. Si ītelligeret ter. ō reddit⁹ beneficiorū vt est cōis doc. itellec. eēt ꝟ casus notabil⁹ ⁊ valde singularis ꝓbās q ex redditibus beneficioz pōt satisfieri creditorib⁹ clericoz ō quo. ℈. dicā latiꝰ in ꝓma ponik ꝺpetrātis cōquestio. in scōa cauſe cōmissio ibi: ne igitur. ab. si.

q ¶ Nō soluētib⁹. ꝓmo fuit ī optiōe creditoris quē vellet primo ꝙēire ꝓncipalē vel fideiussorē. C. ō fideius. iure nostro. hodie corrigik illō p auc. q: q̄diu ꝓncipalis iuenik: fideiussor ñ molestek. C. e. tit. auc. ꝑtenisi ipse fideiussor renūciauerit buic iuri. C. ō duo. re. stipu. auc. ꝟ ita. ⁊ huic iuri renūciant fideiussores ⁊ ꝙstōni diui adri. q̄ est. C. ō cōsti. pecu. diui adriani. ⁊ huic iuri iste clericus fideiussor renunciauit.

r ¶ Dispēdiū. ar. offīi suū nulli ꝺz esse dānosum. ff. de fur. si seruꝰ cōis. §. qō vo. iiij. q. iij. §. vēturis. ⁊. ff. ad velle. l. ij. §. i. ff. quēad. test. apez ⁊ si qs. ff. q. er. cau. ma. l. vz. ⁊. ij. q. vi. boc ēt placuit. sic. ℈. ō renūci. sane. Silr ecōuerso ñ ꝺz ꝓmū ꝙseq vñ penā merek. r vi. q. i. legi. ff. ō ne. ge. siue hereditaria. ar. ℈. ff. ō bis qb⁹ vt idig. l. auferūt. ⁊. l. i.

s ¶ Sigillo. nota scripturā autenticam que continet sigillum epi. ar. ℈. de fide instru. scripta. ala.

t ¶ Confessiōe. ꝙfessus in iure ꝓ iudicato hētur. C. de ꝙfes. l. vna. ℈. de ꝙfes. cū super. ⁊. c. vlt. ⁊ semp stak ꝙfessioni ℈ se facte. xiiij. q. ij. §. i. ff. ō inter. ac. de etate. §. si qs. ⁊. ℈. de cōfes. c. vlt.

u ¶ Jndēnem. ergo petet vsuras si eas soluit creditoribꝰ: sz oppono tibi vsure ídebite fuerūt. ℈. de iureiu. ōbitores. ḡ si ad eas ēt soluēdas exceptiōe opposita fuit ꝙdēnat⁹ ꝟ ꝓ iniuriā iudicis fcm̄ ē: q̄re ꝓncipal debitor ñ teneꝰ ei ad ꝟ. ff. de fideiussori. exceptiōe. ff. ō euictio. si ꝓ imprudētiā. ⁊. ℈. ō ēp. si vēditori. ⁊. ff. māda. q: ō mutua. §. generaliꝰ. vbi dk exceptio q̄ ꝙpetit reo ⁊ fideiussori. ⁊ si ēt sciēter omittat ei ē ĩputā dū. ff. ō. excep. oēs exceptiōes. itē ōbitor ñ ītelligik mādasse: ut soluat ídebitū. ff. ō ꝺi. ídebi. si ꝓcurator. sz dicerē q si fideiussor iurauerit sol uek sortē ⁊ vsuras: ꝓp iuramētū exceptionē ꝓōere ñ poterit. ℈. ō iure iurā. ōbitores. nisi ꝓmo ipetrassz absolutiōnē iuramēti e. ti. ex administratiōis: vnde satis ꝑt petere vsuras ⁊ expensas q̄s fecit: q totū est ĩteresse suū. ff. māda. si mandato. §. si fideiussor. ff. de admini. re. ad ci. pti. l. ij. §. vlti. ⁊ ꝟ put legk. ⁊. ℈. c. pri. Sed obstat illa ꝺcre. debito-

res.qr ipse dz repetere vsuras.sz si nō iurasset ꝛ potuit opponere exceptionē.ꝛ nō opposuit:nō repeteret vsuras.qr idebitū solvit. hoc dixit ala.vel dic ꝙ idē ē cū iurauit.qr debuit ipetrare absolutionez iuramēti anteꝙ solueret vsuras si potuit.sz si nō potuit: ipsemet repetet ab vsurario. Alij ut tan. ꝺdixerūt.

a ¶ Redditib⁹.no. clericis ob cām iudicati quotidiana stipēdia interdici.ff.de re iudi.cō modis pmiorū.ar.ꝺ. C.q̄ res pigno.obl.posſunt.spe pmiorū.sz lz spāli quētiōe nō possit obligari:ut.l.pr.tī ex cā iudicati a iudice posſunt ꝑ iudicato obligari.ar.C.de execu.rei iudi.stipēdia.C.de ꝑdimino.nō alie.l.i.ff. de reb⁹ eorū q̄ sub tuto.ul cu.magis. Ain.

b ¶ Juramēti.pūiri.nō bēt.qr piuri sūt ꝛ infames ꝯz canones.vi.q.i. qcūqz.xxij.q.v.si qs.ꝛ s.de iureiur. q̄relā.C. de trāsac.si qs maior.ꝛ idē ē venire ꝺ fidez ꝑmissam sicut ꝺ iuramētū:ut ꝫ pz.ꝛ.s.qō mecā ad aures.qr iter simplicē loquelā ꝛ iuramētū ſi fac de⁹ differētiā xxi.q.v.iuramēti. Sed q̄re mādat eos suspendi:cū ad hoc ſi sit actū: pōt dici ꝙ hoc facit ex officio suo.cū p. ōnūciationē ad papā puenerit. qr vñcūqz crimina claruerint:punienda sūt xxiiij.q.iij.ecce.

Quod quibusdam. ¶Primo ponitur dictū.scōo exceptio ibi: nisi.tertio pena ibi:ꝛ qui. Ab.si.

de redditibus[a] eorū prescripta debita faciatis exolui:ꝛ dāna etiaz que propter hoc pertulit resarciri aut ꝑ dictos reddit⁹ sibi assignetis tandiu sine molestia detinēdos donec ipsa damna resarcita fuerint ꝛ debita sine diminutione soluta.prefatos vero clericos si religionem fidei ꝛ iuramenti[b] sui eos violasse ꝓstiterit ab officio ꝛ beneficio suspendatis.

I Dem cantuarien.archiepo.

¶ Per districtionē canonicam cōpellitur debitor a fideiussore absolvere ab intercessiōe fideiussorem q̄ a creditoribus molestatur.

Quod quibusdam: ꝛ infra. Firmiter inhibemus:ne quis presumat ecclesiaz sibi cōmissam pro alienis grauare ōbitis:aut litteras alicui seu sigilla[r] concedē quibus possent ecclesie obligari. ¶ De-

Constitutus i ꝑsentia nostra magister .s. sua nobis assertione mōstrauit ꝙ ꝑ cancellario tuo tempore lat. concilij i quadraz summa pecunie itercessit:quam qr vsqz modo debitor non persoluit se asserit plurimas a creditoribus bon.molestias ptulisse: ꝛ debitum augmentatum. ¶ Ideoqz mandadam⁹ q̄tenus si legitime tibi de huiusmodi assertione constiterit prefatū debitorem vt eum a predicta intercessione sine dilatione ,prsus absoluat[c] eccle.cē.compellas. ¶Presētium quoqz auctoritate iniungim⁹ vt si debitum uel accessiōes[d] ille negauerit:cōsuetudine que est legi[e] contraria non obstante:iuramentū calumnie subire cogatur. ¶Preterea quia difficile foret intercessori[f] suos testes in angliam ducere: iudicib⁹ bononie.satisdatione[g] idonea a cācellario ipso accepta q̄ ad testes audiendos vadat uel mittat infra triennīū cōpetentem litteris tuis significes vt eos vice tua recipiāt et examinent diligenter ꝛ ꝺpositiōes eorū transmittentes[h] iclusas significent quāta fides[i] possit ĩstrumentis vel testibus adhiberi.

I Vno.iij.in cōci.generali.

¶ Si sine licētia prelati ꝛ maioris partis capituli religiosus fideiussit vel mutuū acceperit nō tenet eccl'ia:ꝛ ipe recipiēs punit nisi mutuū sit versuz i vtilitatem ecclesie.

Quod quibusdā religiosis a se. ap.ē ꝓhibitū volum⁹ ꝛ māda m⁹ ad vniuersos extēdi ne qs videlicet religiosus absqz maioris ptis capli ꝛ abbatis sui licentia ꝑ aliq̄ fideiubeat[k]: vel ab aliq̄ pecuniā mutuā accipiat vltra sūmā cōmuni ꝑ uidētia ꝓstitutā:aliogn ñ teneatur ꝓuent⁹ ꝑ bis aliquaten⁹ rspōdere. ¶ Nisi forte i vtilitatē[l] dom⁹ ipsius manifeste ꝓstiterit redūdasse. ¶ Et q̄ ꝺ istō statutū venir ꝑsumpserit: grauiori[m] discipline subdatur.

G Regorius.ix.

¶ Ponit tres casus i qb⁹ fideiussor ꝓtra debitorē agit añqz soluat vt a fideiussione liberetur.

Quod quibusdam. Primo ponitur dictū.scōo exceptio ibi: nisi.tertio pena ibi:ꝛ qui. Ab.si

tur.s.de pba.p⁹ cessionē.r.xi.q.iij.cure.r.s.de fi.instru.c.ij.r.s.ō cleri.pe regri.c.i.r sigillo ecclie crēdit.lxiij.di.i nole pfis.in fi.arg.tñ ꝯ.s. de pba. qm̄ ꝯ.sz ār dicit hic p alienis cū hic creditor itelligat rē.r.q.ij.§. hoc ius v.his creditor.r.s.ti.pri.quod gbusdā.r.s.de deposito grauis. r sic nec nole suo nec nole aliēo tenet eccl̄a. Ad fm̄ referas ꝟ qz sic fatigaret eccl̄a de facto r non de iure. B.

a ¶ Teneri. nisi quatenus vsum in vtilitatem ecclesie. s. titu. pri. qō quibusdam.

b ¶ Suspēsus ipo iure. r insuper eccl̄iā ipaz reddere dz i dēnē. si i aliquo grauata c. s. ō re. ec. alie. si qs pbyteroz. r ē ar. optimū. q si aliqs dilapidauerit eccl̄iaz. q lz velit eā reddere i dēnē nihilomin⁹ remouēd⁹ ē. ō ꝟ dixi. s. de elec. qō sicut i si. r sicut ipo iure su spēsus ē ita ipso iure vt restitut⁹: cū eccl̄iaz reddiderit idē nē. ar. lxxxi. di. si q sūt. xvi. q. vij. si qs deinceps. r. q. vi. nos sanctorū. Sz nō credo q pp hoc sit restitut⁹. qz iam suspect⁹ eēt. r satisdatio ñ imutat⁹ maliuolū animū tutoris. Isti. de suspe. tu. §. nouissime r. ff. e. ti. suspect⁹. r. l. se. imo remouēdus ē ō fcō si administrationē nō dimisit. ff. de suspec. tu. suspect⁹. De hoc dixi. s. ō of. deleg. venerabili.

O Boardus. Debitor q nō ē soluendo si excōicat qz nō soluit absoluit cuz cautiōe de soluēdo cū ad pīguiorē fortunā puenerit. b. d. vel notabili⁹ r sic vt i rubro. r ē casus. sing. iudicio meo cū nullā faciat mētionē iste tex. ō cessiōe bonoz. lz gl. r doc. alr sētiāt. r diuidit i duas ptes. nā

cernētes si secus fuerit attentatum: ad solutionem talium debitorum ecclesias nō teneri[a]. ¶ Si quis autem cōtra premissa decetero venire presumpserit: ab administratione spiritualium r temporaliuz nouerit se suspensum[b].

I Dē decano. r. i. cano. tulleneñ.

¶ Si clericus nō bēat vnde satisfaciat suis creditoribus non debet excōicari: nec aliter molestari: prestabit tamen cautionē saltem iuratoriam de soluēdo quum venerit ad pīguiorem fortunam.

O Boardus clericus ꝓposuit q cū. p. clericus. d. laicus r qdaz alij ipm̄ coram officiali[c] archidiaconi remeñ. sup̄ qbusdā ōbitis conueniss̄ent: idem i euz recognoscentem hmōi debita sed pp rerum inopiam soluere nō ualentē excōicationis sniaz promulgauit: r infra. ¶ Mandam⁹ quatenus si ꝓstiterit q predictus. o. in totū vel pro parte non possit soluere debita supradicta: sniam ipsam sine difficultate qualibet relaxetis: recepta prius ab eo idonea[e] cautione vt si ad pīguiorem[f] fortunam deuenerit debita ꝓdicta psoluat. I Dem. ¶ Conquerēs se indebite soluisse hoc pbare dz nisi i casu hic posito.

I S q conqrit idebitam[b] pecuniā se soluisse pbaz tenet[i] q in debite sit soluta. ¶ Nisi ei⁹ aduersarius solutionem inficiās exinde conuincat[k]: tūc enī diffitēti onus incūbit pbandi[l] q debitū recepisset.

Rubrica De donationibus.

G Reg. a. patricio gallor.

¶ Liberalis in donādo existimat se debere qō donat.

Rudētes: r infra. hāc sibi quodammō nobilitas legē iponit: vt debere[m] se q sponte tribuit existimet. ¶ Et nisi in bñficijs suis creuerit[n] nihil se pstitisse putet.

A Lex. iij. parsiesi. cpo.

¶ Non valet donatio quaz fecit prelatus incōsulto capitulo r in dānum ecclesie.

A Raternitatem tuā credimus nō latere: q⁹ cum eps r quilibet prelatus ecclesiasticarum reruz sit procurator[o] r nō dñs: ꝺditionem ecclesie meliorare pōt: facere vero deteriorem[p] non debet[q]. ¶ Acce-

repetit. qz dōare vſ. ff. de ꝺdi. inde. l. i. r. ff. ō reg. iur. cui⁹ p erroꝛez. aliud vo dſ indebituz per exceptōez sz ōbitū iure naturali siue ciuili siue vtroqz. b exceptō aut est tpalis aut ppetua si ē tēporalis cessat repetitio. ff. ō ꝺdi. ide. qō i diē. r. l. nā r si mariť⁹. r. l. naz si moriar. Si vo exceptō ppetua est: distinguit: aut ē fauorabilis aut odiosa. Si ē fauorabilis p erroꝛ rē solutū repetit. C. ad vel. quāuis. r. ff. de cōdi. ide. q exceptionē si ē odiosa: ut macedoniani q dat i odiū creditoris solutū nō repetit: nisi ignorātia iuris vel facti. ff. ō ꝺdi. ide. q exceptionē. r. l. si is q. aliud ē idebitū ad iuris rigoꝛē seruādū. b sciens si soluit si repetit. ff. de cōdi. ide. iudex. r. l. iulian⁹ qz smia ō iure ciuili ē. iō ea q iuris naturalis sūt tollere ñ pt: q re si soluat ñ repetit: ut l. iulian⁹. si vo icertū sit an exceptio sit tpalis an ppetua: pcedat acsi eēt ppetua. ff. de condi. ide. sufficit. Ciuilis tñ dſ obligatio. qñ spe future numeratōis me p chirographū obligaui. isti. ō lfarū ob. i pn. Naturalis tñ q re ipsa tollit ut puta numeratiōe pecunie r iusto pacto r iuramēto tollit. sicut r numeratiōe pecunie. ff. de sol. stichum. §. naturalis. Ber.

i ¶ Tenet. qz pstmit eū ōbitū soluisse: nisi pbet ꝺtrīū qz nō ē vsimile q⁹ aligs diligēs pecuniā suā iactet. ff. de pba. cū de idebito. i. rñ. r ꝟ itelligo de eo q maioꝛ est. xxv. an. sec⁹ i priuilegiatis psonis puta pupillus siue minoꝛ mulier miles agricultoꝛ r simplicitate gaudēs: ille enī psone nō tenent pbare pecuniā idebitā. sz ille q recipit dz proba re pecuniā debitā fuisse. ff. de pba. cū de indebito. §. sinaūt.

k ¶ Cōuincat. legitis pbatiōib⁹: ut ō pba. cū de ide. §. sinaūt. in pn.

l ¶ Probādi. no. q⁹ onus pbādi reo icūbit pp suū delictū ificatōis: sic ēt actio legis acqlie: pp ificationē crescit i duplū. ff. ad. l. aql. idē nerati⁹. §. hec actio. r alibi punit⁹ inficiatoꝛ. C. de nō. nu. pe. auc. ꝺ q ppriā. et i auc. de tri. r semis. §. illō quoqz. col. iij. itē cū ē psumptio ꝺ reum trāsfertur pbatio in ipsum. C. de pba. siue posidetis. de hac materia dcm̄ est. s. ut eccle. bene. ut nostrum.

Rubrica de donatiōib⁹. Supra visuz ē de ꝺctib⁹ nō gratuitis restabat videre de gratuitz merito ſbiicit ꝟ Rubrica de dōatiōibus. ab.

Rudentes. Pōt itelligi duob⁹ modis. r sm̄ pmū intellec. b. d. ut i rubro. vel sic sz aliū itellec. Promittētes aliqd donare illud tanq̄ ōbitū adimplere tenent. Et duo sūt dicta q patent. scōa ibi: r nisi. Ab. si.

m ¶ Ut debere. vñ dixit dñs: beati⁹ ē dare q̄ accipere. xvi. q. i. pdicator. r. j. de celeb. miss. cū marthe. vñ martialis coc⁹ repbēdebat quēdā q tota die discurrebat p hospicia alioꝛ. Sceuola tu comedis apō oēs nullus apō te. Alteri⁹ siccas pocula nemo tua: aut tu redde vices. aut desine velle vocari. dedec⁹ ē semp sumere nilqz dare. Vin.

n ¶ Creuerit. saltē p bonā volūtatē. qz hilarē datoꝛē diligit de⁹. r q dat pp pñtē pudoꝛē r rē r meritū pdit. xxiij. q. vi. §. ex his oīb⁹. t. vñ vsus Da facie leta: sine leticia faciei. qō ōderis pdis rē meritūqz rei.

F Raternitatem. Tres sunt ptes. i pma pōit exordiū. in scōa narratio ibi: accepim⁹. in tertia conclusio ibi: vñ. Ab. si.

o ¶ Procurator. platus enī ecclesie procurator est nō domin⁹. xij. q. i. c. vlt. r. q. ij. sine exceptione. r. r. q. ij. casellas.

p ¶ Deterioꝛez. sic. s. de in inte. resti. c. i. ff. p emp. q fundū. §. si ta. r. ff. de procura. ignoꝛanter.

q ¶ Nō dz. in faciēdo. sed omittēdo tamē pōt. xv. q. iij. placuit. r. s. de pscrip. c. i. in faciēdo etiā modice. nam modicum donare pōt si est consuetudo. j. c. proxi. r in hoc differt a procuratore quia procura-

nihil dōare ꝑt.ēt generalissimā bñs administrationē.ff.de pcu.pcu
rator totor.ala. a ¶Graues.ḡ a ꝓrio sensu si nō sūt graues nō re-
uocant.qō verū ē.j.c.pri.t.Sz qd si ꝑ minutas uel paruas donatio
nes ecclesiā ledat vl modicū excedat.vt ꝙ totū ōbeat reuocari.ff.ō
iurepa.si libert⁹.§.si qs plures.Imo ꝙ ultra licitū est reuocāt.ar.C.
de dōa.si qs argētum.
§.i seruis āt.xij.q.ij.si
quos ō ꝓuis.imo vt ꝙ
si sit attēdēda coacerua
tio.sz singlaris ꝑtitas
ar.ff.de iur.o.iu.si idē
ar.ꝯ.ff.ō ap.si qs sepa
tim.§.si qs cū vna.ff.
de pac.si plures.Lau.
b ¶Incōsultz.maxime
cū nec eorū cōsilio ꝑt fa
cere donationez dāno
saz ecclesie.x.q.ij. boc
ius.§.qui res.xij.q.ij.
sine exceptione.T.
c ¶Indulgem⁹.i. idul
tū ē oīdim⁹.qz ō iure
cōi hoc facere poterat
ut.xxxv.q.ix.qō qs cō
misit.s.ō re.ec. ñ alie.
si qs ꝓsbyterorꝫ.t.s.de
ꝑcar.c.ij.Similē idul-
gētiā.bēs.s. ō iureiur.
t si rps.i fi.t.s.de vsu
pa.ex tuarū.Ber.

Q Eterum.¶Prelat⁹ modicaz
rē ecclie dōare ꝑt ubi ō
bz ꝓsuetudo.ita cōiter
sūmat.sz ō sūmatio ml'
tū restringit lsaz.vñ l-
berēdo lse ꝑt sic sūma
ri ut i rubro.ab.si. t ꝑt
dici ꝙ ꝑmo ponit scīa
ex quo tacita resultat
qō.in ꝑa ñsio ibi date
rei.imola.
d ¶Cōsuetudo.xi.di.i
bis catholica.s.de bis
q̄ fiūt a ꝑ.si.cō.c.ea no
scit.t.xi.q.iij. ꝙst⁹.q̄
tñ ñ sit canonib⁹ inimi-
ca:ut ō dicit.t.s.de re
iu.cum cā.xij.dist. scit
scā.t.ff.de sepul. vio.
l.iij.§.diuus.
e ¶Ratū.t ita vt ꝙ ab
bas possit facer dōatio
nē.sz ꝯ vt.qz nihil bz ḡ
nihil dare pōt.i.q.vij.
daibertū.iiij.di.abba-
ti.t.xij.q.ij.qsqs.t.j.
ō iurepa.ꝙ āt.i fi.t.j.
de sta.mo.cū ad mona
steriū.i fi.item procura
tor est nō dūs.xij.q.i.
si priuatū.ḡ donare nō
pōt.C.de admi.tu.nō
oium.t.s.ti.pri.dicit
ala.ꝙ istud pōt intelli
gi de pauperū errogā-
tione quā pōt facere q
libet prelatus ecclesie.
ita tñ ꝙ nō prozoget ad nimiā quātitatē ut ō innuit.ar.lxxxv.distī.
nō satis.ff.de of.pcō.sol ēt.§.vl.ꝙsiderata ꝙsuetudie t facultate ec
clesie.j.de cen.cū apostol⁹.i fi.uel ēt pōt itelligi de ꝛa donatiōe quā
pōt facere prelat⁹.si cōsuetudo loci bz boc.nā cōsuetudo loci dat iu
risditionē t liberiorē tribuit administrationē.ff.qō vi aut clā.phibe
re.§.nō tñ.s.de bis que fi.a ꝓla.si ꝙsen.ca.ea noscit.ita tñ ut eccle
sia enormiter nō grauetur.s.e.c.pri.

Q Onsultationibus.¶Pōt dīdi.qz distīguit duo mēbra.se-
cūdū ibi:si religiosus qō determiat i v.ita ꝙ.ul'ꝫ Jo.an.i pria po
nit ꝙsultatio decisa.i scōa distīguēs ñsio ibi:donationes. Imola.
f ¶Aiuētib⁹.s.ō ꝙcess.ꝑbē.c.i.t.ij.t.iij.t.c.vl. g ¶Auctoritate.
alr ñ ualerēt.j.de iurepa.ꝙ āt.i fi.t.c.null⁹ ꝯ.j.de iurepa.illō. qdā
dicūt ꝙ ꝑson⁹ sine ꝙsensu epi iuspsonat⁹ pōt dōare loco religioso et
sic logt ꝓtīū.eccliā vo nō ut i ꝑmis ꝙcor.ut ō de ō dicet i.c.illud.b.
h ¶Spoliari.qz sine culpa sua ñ ē aligs bñficio suo spoliād⁹.s.ō cō-
sti.cognoscentes.t.lvi.di.satis peruersum.t.xvi.q.vlt.inuentū.

P Ertuas.In ꝑma ꝙsultatio.in scōa ñsio ibi:nos igitur.ab.si.
i ¶Cōcessit.sicut papa qñqz ꝙcedit ꝑuilegiū ob gfaz ꝑstiti obsequij.
xv.q.i.c.vlt.circa fi.ber. k ¶Moris.t ēt iuris:ut i ꝙstōne federici ipe
rialē.§.ꝑterea. l ¶De certo.i.de illa mensurata:ut.j.dicit.

ē moris[k] de certo[l] feudo ꝑfatos no-
biles inuestiuit: verum cum ipsi assi
gnatam terrā mēsurari fecissent ñ
nisi duos modios inuenerūt[m] feu-
dum ītegrari cum istantia postulā
tes: sup quo dubitas eo ꝙ nō sunt
i possessione[n] ipsius: ne de[o] nouo te
videaris illō ꝙferre:t ifra. ¶Nos
igitur attēdētes ꝙ ecclesie in actib⁹
suis fraudem[p] non ōbet aliquā ad-
hibere: rñdemus: ꝙ feudum ipsuz
secure poteris integrare[q]: cum ter-
ra illa quattuor modiorum ipsis fu
erit assignata[r]. ¶Dem.
r.de bug.t.g.berbur.abbatibus.

¶In donationib⁹ plenissima sit in
terpretatio t ob boc clausula one-
rosa post multas dōatōes opposi-
ta,primā donationē tantū respicit.

Q Uam dilecti filij abbas t mo-
nachi de melios ꝓposuerint
cora nobis:ꝙ nobilis vir allanus
quasdam terras a patre ipsius eo-
rum ecclesie in elemosynā assigna
tas violenter redigere cupiat in fo
restam[r]:t ifra. Mandamus qua-
tenus ad sniam pro ipso monaste-
rio proferendam ap. post. ꝓcedatis: cum ex tenore instrumēti vebe
mēter apparet:ꝙ hec fuit mens t
intentio[t] donatoris: vt clausula de
foresta que in fine ponitur īstrumē
ti:nō ad superiorez[v] donationem:
que tam libera t pura fuit vt īmu
nis esset ab omni vexatione t con-
suetudine seculari:sed ad inferiorē
cōcessionem que pensionem t ōter
minationem habet insertam iuxta
sanū referri debeat itellectum:qz in
cōtractibus plena[x]: in testamentis.
plenior[y]:i beneficijs[z] quoqz plenis-
sima est interpretatio adhibenda.
¶Dem epo bilensi.

¶Si eps in ecclesia qnaz de cōsen
su capituli pio loco concessit per ci-
piebat certos,puentus illos donas
se videtur: omnes alij prouentus
preter cathedracticum cedunt pio
loco.Et si episcopus concessit de
consensu patroni intelligitur pfo-
nus donasse iuspatronatus.

m ¶Inuenerūt.no.ꝙ ubi qs
ōcipit i quātitate rei agit ad
supplemētū ēt si ōceptio fue
rit circa dimidiā rei.qō vez ē
nisi fuissz termin⁹ appositus ad
mēsurādū rē illā.qz tūc vltra
terminū nō audiret t nisi g rē
accepit renūciauerit de ꝙtita
te.ff.de ꝛbē.emp.q fūdū.se-
eus si decipiat i ꝑcio qz tolle-
rat vsqz ad dimidiā iusti ꝑcij
s.de ep.t ven.cū dilecti.t.c.
cū cā.C.de rescin.ven.l.ij.
n ¶In possessiōe.ḡ ñ adipiscī
tur qs possessiōez ex iuestitu-
ra.s.de bis que fi.a.ma.p.
c.ex ore.
o ¶De nouo.qz forte ꝛauer
rat ñ ifeudare de nouo.sz ō ñ
obstaret.s.de feu.ex pte.t.j.
de cēsi.cū venerabil'.qz nō dī
nouū ꝙ ab alio fuit fcm.itē il
la ratōe.qz licite potuit ꝑfice
re dōatiōnē sz eā ñ potuerit i
cobat.j.de iudeis ꝙsuluit.et
ff.de noui op.nū.l.i.§. opus
nouū.ff.de dōa.iter vi.'t vr.
si dōare.§.si spōsus. nihil.n.
nūc dat.sz datuz declarat ut
ibi dī.ff.de te.bīdes palam
§.i.itē qz multa pmittunt fie
ri ex ꝓris act⁹ ꝙña.C.ad vel.
si mulier.t.ff.de mino.l.iij.
§.scio.quia de mandato pa-
pe ō factum fuit in prin.
p ¶In fraudē.sic.xx.q.iij.cō
stituit.t.s.de bis que vi me-
tusue cau.si.cū dilecti.argu.
nec eccliā dz alicui injscere la
queum.xvij.q.i.de viduis.
q ¶Integrat.si.s.ō sol.c.i.t
s.de ꝑben.uacāte.t.c.cū cāz
qz adiuuare bñficijs nos oz ñ
decipi.s.ō ꝙmo.c. vno.t.ff.
e.in cōmodato.§.sicut i fi.si.
xxv.q.ij.quecunqz.
r ¶Assignata.lz ñ tāta iuēta.

Q Uam dilecti.Sūmat
ut i rubro ꝑm vnum itel
lec.ē casus sin.ꝑm alium sum
mat sic. Clausula onerosa p⁹
duas uel plures dōatōes po
sita primā tm̄ ꝛspicit ñ supio
rē q̄ bz suā clausulā.b.d.t ē ō
lec.ēt no.sz ñ tm̄ sicut prima
nec ē spāle i dōatiōe.sz idē ē t
q̄libz clausula apposita in fi.
cuiuscūqz dispōis:ut.j.dari⁹
videbit.i ꝑma ponit iudicum
decisa ꝙsultatio. i scōa pape
ñsio ibi:mandamus.ab.si.
s ¶Forestā.foresta ē locus in
quo fere includunt.t bz quis
vsuz venādi.vin. t ¶Intētio.t sic sp recurrēdū ē ad itētōez donātz siue
scribēt̄z.s.ō fscri.ad aures.t.s.ō ꝑbē.c.ul.t.c.cū cāz.t.ff.ō v.ob.i quētio-
nibus. v ¶Ad supiorē.sz ꝛre ñ spectat determiatio ad oīa ꝑcedētia t
sequētia.s.ō ap.scōo regris.t.ff.ō le.iij.si qs i ꝑn.ff. de le.i.tal'.§.vlt.t.l.
se.sz ō ibi dicit qz ꝛba dōatiōis largissime iterptāda sunt:ut ō dicit. qz plu
res fuerūt hic dōatiōes vna pure t sine aliq̄ ꝙditiōe ō q̄ ō dicit. t altera sb
ꝙditiōe quā respicit clausula illa de foresta.forsitā cōditio apposita erat i
vltia ꝙditiōe:ut posset ibi bre vsuz venādi.t illā ꝙditionē volebat nobil
iste fferre ad ꝑmā dōationē t sic clausula ō foresta fspiceret oīa ꝑcedētia.s.
ut liceret sibi t hdib⁹ suis possessiōes illas q̄cūqz vellēt fdigere i foresta.
r ¶Plena.C.q̄ res pig.obli.pos.l.vl.ff.si cer.pe.l.iij.verūtñ si vinū qō ē
in dolio vēditū fuerit.boc vt actū:ut i tpe ꝙpetēti expediant dolia ꝑp no
uā videmiā.ff.de peri.t cōmo.rei vē.l.i.i fi.t.l.ij.t.iij.Lau.
t ¶Plenior.ff.de reg.iur.in testamentis.ff.de vi.t trit.le.l.iij.
z ¶Beneficijs.j.de v.fi.oli.xvi.q.ij.visis.t.q.i. frater noster.j.de ōd.ex

parte.ĩ.de priui.qr circa.t.ij.q.iij.§.notãdũ.ĩ fi.ff.de iur. ĩmuni.l.iij.C. de vsufru.antiquitas .ff.de consti.pn̄.l.beneficium.

Pastoralis. In pma ponitur cõsultatio.ĩ scda rñsio ibi:nos aũt.ab.

a Suũ q ergo pcedit eccliã qõ suũ ẽ itelligĩ pcessisse.ĩ.de iurepa.qõ ãt. §.i.ff.de ꝑbẽ.ẽptio.q tabernas.ff.de leg.i.si dom⁹.§.vlt.ff.õ vsu t habi. si ita:ar.ĩ.ff.õ le.ij.l.meui⁹. §.vlt.Sed qd si laicus concedit eccliã de psensu epi:ĩ eo casu nõ vĩ epis aliqd pcessisse.sz donationẽ laici tm̃ ratã habuisse ĩ eo q laicus dõare potuit.ĩ.de iurepa.qõ ãt.io.

b Tpaliter.p hoc reprobat q dici cõsueuit.xvi.q.ij.c.i. s.q idẽ ẽ.si epis pcedat eccliaz cũ oi iure suo vlsimpliciter dicat pcedo vobis eccliaz nã ut hic pz aliud iuris ẽ h in vno t aliõ ĩ alio:sicut aliõ ẽ si qui pcrahũt societatẽ simplr aliud si ꝑhũt societatẽ oium bonorũ.ff.p socio.l.iij.§.i.t l.coiri societatẽ. sicut aliõ est dicere a munef.t aliõ ab omni munef.i.q.i.sicut nõnulli. arg.ĩ.xxxi.q.i.qõ si dormierit.ff.de serui.sicut.ĩ. de iure pa.ex litteris.ff.õ ꝑbẽ.emp. si aque ductus.Jo.

c Cathedraticũ.si ita generaliter dat epis eccliã.tũc etiã dedisse itelligĩ ius ĩstituẽdi. xvi.q.ij.visis. sz quãtũcũq generalr eximat eccliã a se sp itelligĩ sibi correctionẽ retinuisse:ut ĩ.c.visis.pcuratione t visitationẽ.ĩ.õ cẽsi.cũ venerabil'. t cathedraticũ ut h: nec obstat.ĩ.de reli.do. ꝑstitut⁹.ubi vĩ q epis ĩ totũ possit eximere eccliã.q illa dõatio fuit pfirmata ex certa scia p dñz papã:sic vides:q quãtũcũq generalr pfon⁹ remittit iuspatronat⁹ iura q̃dã tm̃ retiet ĩ liberto.C.õ bo.liber. l.vlti.t mirũ vĩ q epis pl⁹ intelligĩt dedisse qm̃ min⁹ hz.sz h iõ ẽ.qr dõationẽ iterptari õ bem⁹ ut poti⁹ valeat q̃ pereat.ĩ.õ pui.ĩ his.t.ĩ. õ v.sig. abbate.t.ff.õ re.du. quotiẽs t.s.õ fi.istr. iter dilectos. io.

d Capituli.aliter ñ valeret supa õ his q̃ fi.a pla.cũ nos t.c.tua.t.c. pastoralis.B.

Iter. Summatur vt ĩ rubro ꝑz itellec. glo. legitur alio mõ itelligẽdo q istõ erat hospitale puatũ de quo pleni⁹.Et q̃ttuor sũt ptes.in pma actor petitio.ĩ scda pcuratoris eor rñsio. ĩ tertia ibi attendentes.cãe diffinitio.in quarta ibi:itaqz.protestatio t ipsius rõ.ab.si.

e Dissimilib⁹.qõ licite fieri pot:ut nũc agat õ adipiscẽda possessiõe quã nũq̃ habuerũt t postea õ recuperãda sic.ff.õ acq.pos.l.naturalr.§.nihil.t eadẽ res ex diuersis causis peti pt.s.õ iudi.examiata.t.s. õ cã.pos.c.vl.t.C.õ peti. bere.bn̄ditas.ff.de excep.rei iudi.cũ q̃rit.t.l.an eadẽ.Jo.

f Ad petitoriũ.s.de cã pos. pastoral.t s.õ testi.significauerũt.sz ibi cõuerso mõ. g Eorũ noie. talia.n. pñt fieri p pcuratorẽ.s.de ꝑbẽ.accedẽs.t.s.de prescrip.si diligenti.Jo.

b Sõnẽ.t ita rẽ religiosaz trãstulerũt ĩ aliũ.vñ nõ valuit trãslatio.C.õ litig.l.ij.t.C.cõi diui.l.i.ĩ fi.t.s.vt lit.pẽ.eccsia.t.xij.q.i.§.res litigiosa. vñ reseruat ius suũ plebano de piscia super hac qõne in fi.

i Turpitudinẽ.ar.q allegãs turpitudinẽ suã ñ ẽ audiẽd⁹.C.õ fuo.pig. da.ma.si creditorib⁹.C.õ reuo.dõa.cum pfitearis.C.õ trãsac. trãsactione finita.ff.de leg.i.si fundus pluriũ.§.i.xvi.q.iij.nemini.t.s. õ pcef.p bẽ.cũ sup qõne.t.s.õ testi.sicut.ar.ĩ.C.õ lib.cau.l.i.t.l. interrogatã.t.xxxv.q.iij.exordiarta.t.s.de re iudi.lator. t.c. consanguinei. Sol.generale ẽ illud q allegãs turpitudinẽ suã ñ audiat.ff.õ ꝑdi. ob tur.cau.l.ij.t.xxxiiij.q.v.sane.ar.nisi vbi vtiq̃ periculũ aĩe:ut ĩ.c.lator.ĩ.c. cõsanguinei.ul' nisi pp fauorẽ eccsie.xxv.q.ix.quod qs cõmisit.ul'fauore libertatis vt in.l.interrogatam.

k Deceptorib⁹.s.de re.pmu.cũ vniuersor. t.C.si mior.se.ma.dixl.ij.ff.ad vell.l.ij.§.i.

l Adiudicare.sz q̃liter poterãt isti se supponere:cũ talia ad epz spectẽt.ĩ.õ excef. pla. sicut vnire.t ar.s.õ cõsue.cũ dilect⁹ nec enim aliqs pt eximere a se iurisditionẽ sui plati.s. de fo.cõpe. si diligẽti. t.c.significasti. Ñ. sz isti nõ potuerĩt se obijcere tm̃ p talẽ subiectionẽ sibi poterat fieri pmdiciũ.sic.s.õ renũ.qõ ĩ dubijs.t.vij.q.i.si qs psbyter.sub ꝑditiõe tm̃ pñt se obijcere: vt.s.õ resti.spo.oliz. itẽ psonas suas pñt obijcere. s.quod me.causa.cum dilectus.Jo.

m Preiudiciũ. t sic ĩ.õ cap.mo.c.ij.t.s. õ re iudi.suborta.

n Inter alios.s.õ fide instru.iter dilectos. t.s.de iudi.c.pe. vbi ponitur h regula t ibi de hoc.

Apostolice. Primo ponit cõsultatio. scõo rñsio ibi inquisitioni.Et ibi primo repetit ius ãtiquũ. secundo illud declarãs soluit propositã qõnez ibi:hoc.ab.

o Ñdem⁹.qõ fuit õ h: q̃libet epi succedentiue locis religiosis õ reddi tib⁹ eccliaz suaz ꝯferunt vltra qnquagesimã portionem: q̃libet vsq ad tertiã ul' q̃rtã partẽ:q̃rebat vtrũ successor possit reuocare: qõ vltra qnquagesimã datũ ẽ.ad hoc respondet papa prout legĩt in canõe.xij.q.ij.hõe rei.

p Ecclesie seculari.iã constitute.

q Elargiri. t hoc potest facer sine ꝑsẽsu capituli.sufficit enĩ a iure semel pcessuz fuisse.ff. õ ꝑdi.isti. q̃ sb cõdi.§. vl.t.s.õ his q̃ fi.a prela.sine ꝑsen. capi. pastoralis.vbi õ hoc q̃ vr determinare hãc dubi

tationẽ.t.ĩ.e.c.vbi dicit per se dz excedere t.ergo per se illaz põt cõcedere.qr qõ de vno negat de alio cõcedit.xxv.di. qualis.t.s. de ꝑsumpti.nõ ne.t.s.de his q̃ fi.a prela.sine cõsen.capi.cũ apostolica.in fi.Et ĩ alienatiõib⁹ sp dr:q cõsensus capituli requirat.s.e.pastoralis.iij.q.ij.sine exceptiõe.t.s de his q̃ fi.a pla.sine ꝑsensu.cacũ nos.Quidã dicũt ut laur.t.t.t Jo.sup illo capitulo bone rei: q hãc donationẽ facere dz de ꝑsensu capi. argumẽtũ illius.c.xij.q.ij. si epz, Hug.dicit q hoc põt fieri de consensu clericorum.t tunc post

mortē ep̄i nō reuocauit: uel sine cōsensu clericorū. ⁊ tūc reuocat p̄ mortē ep̄i per successorem. Et ista quinquagesima uel centesima itelligē da ē quo ad fructꝰ tm̄. ⁊ hoc p̄z ex v̄bo illo quinquagesimam vel cētesimā partē census. ita itelligit Hug. super .c. bone. ⁊ de fructibus formata fuit qō. Sz ꝑdicere vt iferior lra. vbi dicit siue ō possessionibus ⁊c. Jo. intelligit q̄ ēt de possessionibꝰ: ⁊ ppetuo possit donare cētesimā uel q̄nquagesimā. ⁊ hoc satis p̄t cōcedi. Et ē argumētū ubi dicit: nisi legitima p̄scriptiōe ⁊c. ita tamē hoc facere p̄ōt siue de redditibꝰ siue de possessionibus: q̄ ecclesia non ledatur. Ber.

a ¶ Reuocari. ꝺ respōdet qōni: q̄ reuocabit tm̄ vltra. si plures fuerint fcē alienatiōes. ff. de iurepa. si libertꝰ. §. i. si vna tantuz fuit et enormis ō ipsa ōtrahetur quod plus ē. xij. q. ij. si quos de seruis.

b ¶ Prescriptiōe. sed vt q̄ hoc stare nō possit: q⁹ dicit lex. q ꝫ legesmercat: malefidei possessor dr. ⁊ iō nō p̄scribit. C. ō agri. ⁊ cēsi. quē admodū. li. xi. ⁊ nulla tēporis lōgitudo iuuat malefidei possessorē. ꝺ. de p̄scrip. vigilāti. ⁊. c. si diligēti. ⁊. c. q̄si oē ⁊ iuris ignorātia ñ ꝓdest l vsucapiōe. ff. ō iuris ⁊ fac. igno. iuris ignorantiaz. ff. de vsuca. nūq̄. rīdeo ꝺ ē ignorātia facti ⁊ nō iuris. Facti. n. q̄ō ē vtrū ledat ecclesia grauiter ⁊ ideo ecclia q̄ recipit cū hēat tituluz ⁊ bonā fidē p̄scribere p̄t ꝫ q̄ hic dr. ⁊. quia hec dōatio p̄missa est p canonē illū bone rei. sed ī alijs exceptiōibꝰ loquūtur ꝓdicta iura. Ber.

c ¶ Exceptōe. puta rei iudicate. ꝺ. de re iudi. cuz inter vos. ⁊. ff. ō excep. l. ij.

d ¶ Nam etsi. respōsio tacite qōnis.

e ¶ Ex ostēsione. ut si ostēdatur ecclia ere alieno grauata ⁊ graues iminere expensas p̄orimo. vel quia deficit ecclesia in expensis consuetis pp talem donationem: quā si nō fecisset leuiter subiret expensas sine grauamine.

f ¶ Quā exp̄ssione. q̄dā. n. sunt q̄ melius; p̄nt itellectu p̄cipi q̄ elocutiōe exp̄mi. ff. de sol. ratū. ⁊. ff. rē. ra. ba. quo enim tutore. §. iulianꝰ.

g ¶ Debeat. ex eo q̄ dicit per se non debet excedere summā a canone p̄firam. ergo illam per se facere potest: ut. ꝺ. dixi.

b ¶ Canone. predicto bone rei.

Propter. Primo ponit dictū. qō exēplificando specificat ibi: si forte. scōo moderatur ibi: qō tm̄. ab. si.

i ¶ Propter. hec decre. sumpta fuit ex lege. C. de reuo. dōa. l. vl. nota ēt q̄ dōatio semel pfecta ñ reuocat. ēt p̄textu iperial' rescripti. C. de reuoca. dōa. si dōatiōnē. ⁊. xxij. q. ij. nō. n. nec ex sola p̄sūtia reuocat. C. eo. possessionē. nec recipit cōditionē postea pfecta dōatio. C. de dōa. q̄ sub. mo. pfecta ī casibꝰ tm̄ reuocat pp ingratitudinē. Ūñ distigue. aut donat qs liberto: aut extraneo. si liberto reuocat donatio sola ratōe obsequij non p̄stiti: ⁊ ē mirabile. q⁹ reuocat res empta ex pecunia dōata. C. ō reuo. dōa. l. i. ꝫ libertas nō reuocat solo obsequio nō p̄stito. C. de lib. cā solo. ꝫ pp casdē causas qbus donatio reuocat libertꝰ ecclesie ī seruitutē reuocat. xij. q. ij. octaua discussio. ⁊ ī auē. vt liberti decetero aureo ānulo nō egeāt. §. illō. col. vi. reuocat etiā donatio tota pp liberos susceptos a patrono. C. de reuo. dōa.

eps vel alius non solum non debz amplius sed nec tantum nec minꝰ cum graui ecclesie sue detrimento conferre: siue simul et semel id facere velit: siue pluries successiue eisdem vel diuersis ecclesijs conferendo. Unde cum graue detrimētuz siue de possessionibus siue de p uentibus ad episcopalem mensam vel cathedralem ecclesiaz ptinenti bus in quantalibet portione constiterit eē collatuz: poterit legitime reuocari[a]: nisi p̄scriptione[b] uel alia exceptione[c] legitima actio huiusmodi excludatur: nam et si ꝰ p̄ma facie p̄sumatur q̄ collatio quinquagesime uel centesime partis graue non inferat detrimentum: quia tamen nō solum si sepe sed etiam si semel id fiat ex uarijs circūstantijs deprehendi p̄ōt interduz ualde damnosum: quod quidez magis potest ex ostensione[e] facti quam expressione[f] alicuius statuti cognosci: nec quinquagesima nec cētesima semel aut successiue debet cum graui ecclesie damno conferri. Si uero in tantuz abūdet eps ut sine damno ecclesie sue possit amplius etiam q̄z quinq̄ gesimaz uel centesimā partē necessitati alterius ecclesie subuenire: quāuis per se nō debeat[g] sūmaz excedere a canone[h] p̄finitaz: p quaz incaute largiri volentibus ē occurrit: de superioris tamen auctoritate pontificis potest etiam in maiori sūma inopie alterius ꝓuideri.

¶ Regorius nonus.

¶ Donatio p̄ōt p donatorem nō per heredem eius qui tacuit ob ingratitudinem donatarij reuocari in casibus hic expressis.

Propter[i] eius ingratitudinez in quem liberalitas est collata: dōatoris p̄sona de rigore iuris eā potuit reuocare[k]: si forte in ip̄m impias manus iniecerit: vt sibi at troces[l] iniurias seu graue reruz suarum damnum uel vite periculuz inferre p̄sumpserit: q̄ō tñ ad donatoris qui hoc tacuit non extendi tur successores[m].

Rubrica De peculio clericorum. Ex ꝓcilio lateran̄.

¶ Quesitum a rectore ecclesie tēpore promotiōis nihil habente p̄sumitur de bonis ecclesie quesituz.

Questigandū[n] est: si nihil patrimonij habens p̄sbyter quando ꝓmotus est ad ecclesiasticum ordinē postea emerit p̄dia: cuius iuris sint: quoniaz ecclesie ad quā[o] nihil habens promotus est esse debēt[p] iurta canonicam auctoritatez.

Ex eodem.

¶ De emptis per p̄latum ō bonis ecclesie debet instrumentū ꝓfici noie ecclesie alias debz p̄latus ab administratione remoueri.

Presbyter[q] cum diocesim tenet ō eis que superemerit[r] ad ipsius ecclesie nomē scripturaz faciat: aut ab eiꝰ ordinatione discedat.

Ex epistola pij pape.

¶ Questa per epm post cōsecrationē ſmā ecclesie relinquēda sunt.

Ut vnusquisq̄z p̄sbyter[s] res quas post dies ꝓsecrationis acquisierit[t] ꝓprie ecclesie reliquat.

Ex concilio remen̄.

¶ Empta p̄ p̄latum ex emolumētis ecclesie efficiunt ecclesie licz p̄latus emerit nomine alieno.

Inquirenduz[u] est si quis p̄sbyterorum de redditibus ecclesie vel oblationibus uel votis fideliū alieno noie res cōparauit[x] quia si vnq̄. si. xvij. q. vl. c. vl. sz illud iure poli nō iure fori. als aūt totā nō reuocat. C. de inof. dōa. si totas. Si aūt ī extraneū collata sit dōatio reuocat ex ingratitudine cuius quattuor cause hic notant. puta si donatariꝰ ipias manus ī donatorē iniecerit ip̄z vulnerādo uel atrocē iniuriā ei ītulerit: ut ip̄m vulnerādo uel fustibꝰ cedēdo siue graue dānū rerū suarū vl' periculū vite īferre p̄sūpserit. itē acāde qntā q̄ hic nō ponit. si cōditionem appositā ñ adīpleuit. ar. ꝺ. e. cū dilecti. ⁊ ꝺ totū hēs. C. de reuo. do. l. vlt. ⁊. j. ō ꝓdi ap. verū. Si vero mater dōationē filio faciat. ⁊ postea trāsit ad scōas nuptias ex tribꝰ tm̄ causis eaz donationē poterit reuocare. puta si eiꝰ insidiatꝰ est: si atroces manꝰ ītulerit in eā si totiꝰ sbstātie ipsiꝰ molitꝰ est iactarā. C. de reuo. dona. auē. he quoq̄z. ī autē. ō nup. col. iiij. §. mater. aliter ñ fit reuocatio: instī. de dōa. §. alie.

k ¶ Reuocare. reuocatur ergo donatio vtili rei vendicatōe uel ꝓditōe ex lege. C. ō reuo. dōa. bis soluz. ⁊. C. de ꝯben. emp. cū res. ff. de dona. causa mor. l. si mortis causa. Ber.

l ¶ Atroces. q̄ ꝓsiderantur ex tribꝰ causis. ſ. ex facto loco et p̄sona: isti. de iniur. §. atrox. vt si quis vulneratus fuerit vel fustibus cessus.

m ¶ Successores. ꝺ ius reuocādi p̄sonale ē. q⁹ non cōpetit p̄mordiū buiꝰ cā heredibꝰ donatoris uel ꝯ heredes vel successores donatarij q hoc ī vita sua tacuit ut hic dicit. C. ō suo. dōa. l. vl. ad fi. ⁊. l. i. ī fi. q⁹ p taciturnitatē remissū vr. Et sic ē ar. q̄ feudū nō est auferēdū filio pp felloniā p̄fis. si patri questio mota nō fuit. sic. C. de inoffi. testa. omnimodo. ar. ff. ad syl. l. i. §. vl. ber.

Rubrica ō peculio clericorū.

Supra visuz ē de donatiōibꝰ sz q⁹ dubitari poterat nunqd clerici possint donatiōes facere de eorum peculio: merito subijcit hāc rubricam. Ab. si.

n Questigandū a iudicibus qui ō hoc cognoscunt.

o ¶ Ad quā. si. xij. q. ij. placuit. ⁊. q. iiij. q̄cūq̄z. ⁊. q. v. nulli. ⁊. c. sirum.

p ¶ Debēt. q⁹ p̄sumit de bonis eccliē ēp. xij. q. iij. c. i. C. ō dona. iter vi. ⁊ vxo. etiā. ⁊. ff. eo. quintus mutius. Sed ꝓtra hāc p̄sumptionem admittitur probatio. xij. q. i. sint manifeste. ⁊. q. iiij. c. i. ⁊. ij.

q Presbyter. hoc. c. habetur. xij. q. iiij. c. vlt.

r ¶ Emerit de rebus ecclesie q̄ñ si de suis ⁊ eccliē rebꝰ emisset: p rata precij res diuideret iter ecclesiā ⁊ hēdes p̄sbyteri si de hoc cōstaret. xij. q. iiij. c. i. ⁊ ita p ea parte facit instrm̄ p se. q⁹ tutius ē qō faciat instrumētū cōe. sz separatim. aut non datur ei optio. sed comminatio est. Ber.

Unusquisq̄z. Iste ter. pōt itelligi de epo ⁊ tunc verbū cōsecrationis stat ꝓprie. ⁊ vbū p̄sbyter dz exponi. i. eps p ea que dixi in. c. precedenti. Secundo potest intelligi in quolibet rectore ecclesie ⁊ tūc verbū presbyter stat proprie ⁊ verbum consecrationis debet exponi idest ordinationis seu pronunciationis. q⁹ proprie episcopus consecratur ⁊ presbyter ordinatur: ut in. c. i. de sac. vnc. Ab. si.

s ¶ Ut vnusquisq̄z. supple statuimus.

t ¶ Acqsierit. occasione ecclesie. j. c. pri. q⁹ nos. ⁊. c. requisisti. ⁊ ē ar. q̄ teneor tibi restituere quod occasiōe rei tue ad me p uenit. ar. ꝺ. de iureiu. ad nostrā. ⁊. ff. manda. ex mandato. ⁊. l. idēq̄z. §. i. ⁊. ij. ⁊. ff. de procur. q propzio. §. procurator. ver. ut in ceteris.

v Ingrendum est. ſ. a p̄latis ecclesie.

x ¶ Cōparauit. supple. si hoc fecerit puniēdꝰ ē. ⁊ ecclesia poterit cas vēdicare. ꝫ sue nō sint. ⁊ ē speciale in ecclesia: sic ⁊ miles. C. de rei vē. si vt pponis. sic ⁊ pupillus. C. arb. tut. l. iij. ī alijs vero secus ē de iure cōmuni

C.de rei vendicatione si ex ea.C.de dona.inter virū ⁊ vxorē.⁊ si tua.C.cōia vtriusq; iud.si patruus tuus.

a Alieno.si.rlv.di.sicut.non suo.

b Sacrilegiū.large sumpto uocabulo sacrilegij.xij.q.ij. ꝑdia ⁊.c.gloria epi.⁊.s.de foro competēti conquestus.Ber.

c Alsportabat.si.xxiij.q.iij. qd ꝯ.xviij.q.iiij.si forte.b.

Siquis. Summatur ut ī rubro ꝑm unuz intelle.satis no.licz varij intellec.possint colligi.vt.ī.dicā ab.

d In terra.que sterilis erat prius enī equuz est illis reliq quoruz labore ad fertilitatm redacta ē:ut.s.de re.ec.alie. uel nō.ad aures.⁊.C.de allu ui.l.vltia vel loquit̄ de terra prius culta ⁊ clerico ꝓ bñficio assignata.xvi.q.i.possessiões.⁊.q.iij.clerici.Ț.

e Obitus.arg. q beneficiati ab ecclesijs vsufructurarijs ꝓparanť.nā ⁊ morte finit vsufructꝰ:insti.de vsufru.§.finitur.similiter morte clerici ut b.⁊.s.de pig.c.ult.ꝯ si p oia cōparanť clerici vsufructuario qz de terra aratoria ꝑt b facere vineā.quod illi non lz ff.de vsufru.quāuis.⁊.l.vsufructuarius.itē vsufructuariꝰ percipiēdo fructus facit suos ⁊ inde pōt testari:qō non pōt clericꝰ.ī.ti.pri.qz nos.xij.q.v.qz ioānes. nisi cū quodam moderamine qō bt̄.ī.ti.pri. ad hoc.⁊.c.relatū.§.lz. ímo potiꝰ clerici pñt ꝓparari vsuarijs qbꝰ trīi ad vsuz quotidianū uti lz:isti.ō vsu. ⁊ ba.§.i.

f Proberedū.proberes est q putat se beredē esse cuz nō sit.ff.de peti.her.pberede.⁊ isti.de iterdi.§. adipiscende. uel pōt appellari hic ꝑ quolibet descēdēte post ꝓmū beredē siue ꝑ quolibet descēdēte cui relinquitur aliquid.

g Prestatiōe.i.p fuitijs p stitis ecclesie.ī.ti.pri.relatū ij.§.lz.qz forte poterit possessionē illā assignare alicui clerico p beneficio usq; ad tps vite sue.xvi.q.i.possessiões.et q.iij.clerici.Ber.

Rubrica ō testis ⁊ vl. uolūtatib⁹ Supra visū ē ō dispōne ī ter viuos restabat videt ō ultimis uolūtatib⁹.ul' sic.s.visuz ē de peculio clericoꝝ.ſz qa dubitari ꝑt nūqd de oī peculio ualeāt clerici cōdet testarī ta iō ſbijcit hāc rubricā.ab.si.

Uorundam. Primo ponitur factū.scō decisio ibi: hortamur.Ab.si.

b Octo uncijs .i.duab⁹ partibus hr̄ditatis que dr̄ as.⁊ ī.xij.uncias diuidit̄ institu.ō beredi.insti.§.hereditas.

k Hoc.i.testm̄ suum.Ț.

Quia ingredientibus. Primo ponit questionem.secūdo solutionem ibi:hortamur.ideſt precipimus.

l Partiaris.hoc nō hēbit locū in rebus ab ēpo alienatis:si eccl̄ia agnoſcat hereditatē illi⁹:tenet̄ tunc ratuz hr̄e qō fecit ꝑ ea ꝑte pro qua ē hr̄s.xij.q.ij.ēps q filius.ff.de regu.iur.er q̄ pōa. C.de rebus alie.uel nō alie.uēditrici.nisi fecerit ecclesia inētariū tūc.n. nō tenet̄: nisi ī quātū vires hr̄ditatis se extēdunt.C.de in.delibe.l.sancimus. §.sinaūt locis.

m Ante.si.xxviij.di.ō syracusane.xij.q.v.nulli.C.ō epiſ.⁊ cle.anť.lnia.⁊ anť.prohibtū.

n Habuisset.hoc ideo dicit qz renūciauit ꝓprijs:uel qcqd postea habuit totū fuit cōtēplatiōe ecclesie et non ꝑsone acqsitū.ala.

o Acquisiuisset.intuitu ecclesie uel de rebus eius:secus ē de alijs.xij.q.iij.c.ij.⁊.q.v.firum.⁊.ī.eo.qz nos. Ber.

Quia ingredientibus. Primo ponit questionem.secūdo solutionem ibi:hortamur.ideſt precipimus.

p Testamento.testm̄ ē testatio mētis qua disponitur quid de rebus suis aliqs velit fieri post suū ōcessuz.xiij.q.ij.§.ſz aliud.ī.de cele bra.misſ.cum marthe.insti.de testa.ordi.in prin.Ț.

q Legata.legatū ē dōatio q̄dā a testatore relicta:istit.ō lega.§.i.

Quam.

Ds. Propter negligētiā hēr̄dis ēps exeq̄t piā uolūtatē ōfuncti.h.d. ul' sic ut ī rubro. Prio pōit narratio. ī scōa ꝓpositio ibi q̄obrē ubi prio mōeri mandat. scōo suppleri ibi qō si. tertio reddit rōnē ibi:sic enī.ab.si.

r Ex cōsuetudie.ō cōsuetudo ñ ꝓdest. qz nō qd fiat.ſz qd fieri debeat ꝓsiderādū. est.xij.q.ij.glia epi.⁊.s.ō elec. cū cāz.⁊.ff. de of. presi.ſz lz.⁊ fem̄ usurpatū ꝓscriptionē nō inducit xciij.di.illō. xvi. q.iij. lz.⁊ in talib⁹ nullus numerus ōfendit annoꝝ: xxxiij.q.v. quod deos

s Ordinata.i. benedicta uel cōsecrata. qa abbatissa uel mōialis nō recipit ordinem pp utilitatem seruandi.ī. de pe.⁊ re.noua.

t Forte.ñ ē nota dubitatiōis.sed assertōis xiij.q.ult.habēt forsitā illi.⁊ ī euāgelio.Si cognouisſetis me. forsitā ⁊ pfez meū ⁊c.ff.de rei vē. Itē si.§.i.⁊.ff. ō arbi.si duo.⁊.ff.de pcura.si filiusfamilias. de pe. di.i. quāobrē.xxxiij.q.ij.admonere.s.ō procura.tue.vin.

v Preiudiciū.votū n.ꝓscriptōe ñ tollit: ut xxxiij.q.v.q deo pari.

r Cōpetere.ipo.n.ingressu se ⁊ sua ōdicauit ōo.xix.q.ul.qz ingrediēt ibꝰ ⁊ ē ps huiꝰ.c.⁊ autē.ſſ q̄ mlr.⁊.C.ō sacrosā.ec.anť.ingressi.xij.q.i.nolo.⁊.c.nō dicatis.

Ds. Propter negligētiā hēr̄dis ēps exeq̄t piā uolūtatē ōfuncti.h.d. ul' sic ut ī rubro. Prio pōit narratio. ī scōa ꝓpositio ibi q̄obrē ubi prio mōeri mandat. scōo suppleri ibi qō si. tertio reddit rōnē ibi:sic enī.ab.si.

y Eulogio.i.testō.C. de testa.l.inbemus.

z Protrahit.i.differtur.

a Infra annū.īfra annū ōz mādari executōi uolūtas testatoris.C.ō fideicō.anť.āpliꝰ.⁊ b ⁊ ī anť.ō eccle.ti.§. si qs edificatiōe.colla.ir.

c In loco demōstrato. uel ꝓhebēso a defuncto si enīz de loco ī certus nō vī obligatus ad faciēdū sicut in promissore liquidū est.ff.de eo quod cer.lo.l.iii.§.si qs insulam.⁊.ff.de vbo.ob.q insulā.nisi aliud qd dicatur.tū cā religiōis tū extreme volūtatis fauore.ioānes ⁊ Lau.Alij dicūt q si incertꝰ ē locus ubi ōbuit edificari:ad hāc cām relictū fieret caducū.C.de cadu.tol.l.vna.§.si vo.ff.de dōa.l.ij.§.ultio.Et ideo dr̄ hic:in loco quo ꝓstitutū fuerat Ț.dicit:q nō erat caducū.qz testamēta sunt interpretāda largissime s.de dona.cū dilecti.in fi.⁊ res ad pias causas relicte libere sūt a lucratiuoꝝ inscriptionibus.xxxiij.q.viij.§.quāuis.⁊.in.l. sancimus.

x Leges.C.de epi.⁊ cle.nulli.ibi bēs q ēps debet illud facere.

Quia ingredientibus. Primo ponit questionem.secūdo solutionem ibi:hortamur.ideſt precipimus.

Quam.

Ds. Propter negligētiā hēr̄dis ēps exeq̄t piā uolūtatē ōfuncti.h.d. ul' sic ut ī rubro. Prio pōit narratio. ī scōa ꝓpositio ibi q̄obrē ubi prio mōeri mandat. scōo suppleri ibi qō si. tertio reddit rōnē ibi:sic enī.ab.si

suramenti.⁊.C.de suffra.l.una.

a ¶Monasterio. põe ꝙ reliquit mõasterio sancte marie.r. ſz nõ determinauit cũ sint plura monasteria sancte marie:dabit pauperiori l autẽ.de ec.ti.§.si qs ĩ noie.col.ix. Itẽ põe ꝙ plures habeat scutellas.ſz una ẽ melioꝛ altera:cuiꝰ erit optio pt dici ꝙ legatarij.ff. õ le. 1.si domꝰ ⁊ meliꝰ.l.qui duos.sed ꝓtra.ff.eodẽ ti.l. si quis a filio.§.si quis.ſ.ꝙ heredis ẽ electio.⁊.C.de ꝓdi.iſer.si quis seruũ.ff.de leg.i. legato.⁊.ff.de fui.ru. põdi.l.si via quibus statur. Cõtra.loquuntur: quãdo heres in moꝛa ẽ b. Si seruus legatus ẽ in fuga tẽpoꝛe testamẽti queret eũ hẽs sua ĩ pẽsa.ff.de lega.i.seruo legato.§.fina. Sz post testamentũ ⁊ ante moꝛtẽ queret eũ hẽs sumptu legatarij.ff.eo.ti. si seruꝰ legatus. Si pꝰ aditam hereditatẽ: si culpa hẽdis soluat estimationẽz:alias non ca uebit.ff.eo.l. q̃ res.§. itaqz.b. Itez põe ꝙ legauit seruũ l fuga constitutũ:cuius expensis q̃ritur videt ꝙ legatarij:qꝛ ad ipsum spectat emolumentuz. ergo et onus.C.õ cadu.tol.l. .i.§.ꝓ secũdo. ĩ fi.immo heredis.ff.õ leg.i. cum seruus.⁊.l.sequenti.Lau.

Filius noster. Simpliciter hereditto littere.b.d.ut in rubꝛo bz enĩ multos intellectus:ut.ſ. patebit. Primo ponit conquestio. Secundo prouisio ibi:⁊ quidam.

b ¶Filius noster.ſz qd ad eũ cũ res essent aliene forte itererat ipsiꝰ: qꝛ res ipse õposite fuerũt penes patrẽ suũ ul' pignoꝛi obligate. ala.

c ¶Alieni. cũ quis sciẽter legat alienũ tũc heres tenetur res redimere uel legatario ꝓcium dare si sit res talis que uẽdi possit alꝫ nõ:isti. de leg.§.ñ solũ.⁊.§.ꝙ autẽ. Si ignoꝛãter legat reꝛ alienã non ualet legatũ:nisi cuꝛ legatur cõiuncte psone.C. de lega.cum alienam.⁊ legatarius debet probare scientiam: ut i.§. ꝙ aũt.⁊.ff.de proba.verius.Z.

d ¶Aliena.scienter.

e ¶Restituere.de benignitate canonica.sic.xvij.q.iiij.qcũqz.de iure stricto nõ tenebaꝫ reddere iuxta ꝓmissaz distinctionẽ.t.imo reddere denegaꝫ.ſz poterat agere ꝛ heredẽ.si sciẽter res illas legasset.b.

Heredes. Vario mõ põt itelligi:ut.ĩ.patebit. sed heredo lre summaꝫ ut in rubꝛo .ꝓmo ponit excessus.scõo puisio ibi ab epo.tertio rõ ibi:ut vota.ab.si.

f ¶Adimpleuerit.infra annum.C.de fideicõ.auc. amplius hoc.§. e.nos quidem.

g ¶Ab epo.C.de testa.cõsulta diualia ꝛ.sol. publicatio testamenti nõ ptinet ad epm ut ibi dꝫ.ptinet tñ ad eum testamẽti defensio siue executio testamẽti ut nolãtas defuncti seruetur.ff.de peti.ber.l.bereditas.§.defuncto.ar.§.e.nos qdem.⁊.ĩ.e.Jo.⁊ hoc precipue in his que ad pias causas relinquuntur.ĩ.e.tua.

h ¶Interdicaꝫ.secũdum legem antiquã heres qui non adimplebat nolũtatem defuncti pũnabaꝫ omni successione.C. de fideicõmiſ.l. suis dari libertis:⁊ scutellam argẽteam cuidam monasterio[a] reliquisse:in quibus voluntatem eius per omnia volumus adipleri.

¶Dem.t.epo.

¶Non debetur legatum cum testator rem non suam sed ecclesie legauit.

Filius[b] noster.f. conquestus ẽ ꝙ quondaz.p.pater suus aliqua ecclesie vestre sepultuꝛ sue gratia iuris alieni[c] reliquit:⁊ quidez leges seculi hoc habent: vt heres adsoluenduz cogatur si actor eius rẽ legauerit alienam:sed quia lege õi non autem lege huius seculi viuimus: valde mihi videtur iniustuz vt res tibi legate que cuiusdam ecclesie esse prohibentur: a te teneantur qui aliena[b] restituere[c] debuisti.

¶Ex concilio maguntino.

¶Heredi non adimplẽti iussa testatoris ab episcopo iterdicitur a testatore relicta.

Si heredes iussa testatoris nõ adimpleuerint[f]. ¶Ab episcopo[g] loci illius omnis res que eis relicta est canonice interdicatur[b] cum fructib⁹ ⁊ ceteris emoluñtis. ¶Ut vota defuncti adimpleantur.

¶Ex concilio laterañ.

¶De bonis per ecclesiam acquisitis clerici testari non possunt.

Quam in officijs charitatis primo loco illis teneamurꝛ obnoxij a quibus bñficium nos cognoscimur recepisse :econtra quidã clerici cum ab ecclesijs suis multa bñficia perceperint:bona per eos acqsita[k] in alios transferre ꝓsumunt. ¶Hoc igitur qꝛ antiquis canonibusꝛ constat inhibitum:nos indemnitati ecclesiarum prouidere volẽtes:siue itestati ɔcesserint: siue alijs cõferre voluerit: penes ecclesias[m] eadez bõa precipimus remanere.

¶Lex.iij.

¶Moderatam elemosynam de bonis per ecclesiam acquisitis clerici facere possunt etiam in egritudine constituti.

Ad hec presentibus inotescat ꝙ clerici de[n] mobilibus que p ecclesiam sunt adepti:de iure testari nõ possunt[o]. ¶Vinentes tamen ⁊ sui compotes moderate valent aliqua de bonis ipsis non ratione testamenti sed elemosyne intuitu erogare[p] in egritudine cõstituti.

¶Dem vigilensi epo.

¶De bonis proprijs acqsitis intuitu persone clerici testari pñt de acqsitis intuitu ecclesie non.

Quia nos:⁊ infra. ¶Consul. .t.t.r.ꝙ licet clerici de his q̃ paterne successionis vel cognationis intuitu aut de artificio sũt adepti seu dono consangineoꝛum aut amicoꝛ non habito respectu ad ecclesiam peruenerunt ad ipos:libere disponere[q] valeãt:ɔ his tamẽ q̃ consideratione ecclesie perceperũt nullum de iure possunt facere testamentum[r].

¶Dem bostiensi epo.

¶Valet testamentuz quod parrochianus facit coram presbytero parrochiali ⁊ duob⁹ testib⁹.nec valet contraria consuetudo.

Quam esses in nostra presentia constitutus proposuisti talem in tuo episcopatu consuetudinem obtinere:ꝙ testamenta que fiunt in vltima voluntate penitus rescidũtur:nisi cum subscriptione.vij.vel v.testium fiant: secundum quod leges[r] humane decernũt. ¶Quia vero a diuina lege ⁊ sanctoruz patrum institutis ⁊ a generali ecclesie consuetudine id noscitur esse alienum cum scriptuz[r] sit:ꝙ ĩ ore duorum vel trium testium stet omne verbum:prescriptam consuetudinem improbamus[v]. et testamenta ult.⁊.xi.q.i.silueſter. Hodie autẽ tenet hoc in eccleo herede ſz filius istitutus heres non adimplẽs uoluntatẽ defuncti priuat successione:relicta tantum sibi legitima. C. de fideicõ.auc. hoc ãplius.⁊ prevalet lex ĩ ꝟ casu. In hoc tñ vꝫ Inno.ꝓcordare ꝓdicto canoni.silueſter. ⁊ huic decre.ſ.de uoto. licz.ĩ fine. ubi de hoc. Sed illud ideo cõtingit.qꝛ regnũ diuidi nõ pt: sicut nec alie dignitates.§.de preb̃.maioꝛibus ⁊ ĩ ꝓsti. Federici de feudis.§. ꝓterea.b. Et hic nõ dꝫ expsse:ꝙ puenĩ heredes.ſz ĩterdicaꝫ eis quicqd relictuz ẽ:ut sic indirecte cõpellantur adimplere uolũtatem defuncti:uel reducaꝫ ad auc.ut saltẽ reseruetur heredibus legitima:ut ĩ auc.õ bere.⁊ fal.§. primuz.⁊.§.si qs nõ implẽs. colla.i. alia auc. videtur dicer: ꝙ beres q relicta ad pias causas ꝓferre distulerit totum amittere dz:ĩ auc.de ecle.ti.§.si qs autẽ p redẽptione.vñ.si autẽ q.col. ix.⁊ in isto casu potest itelligi hec decre.⁊ hoc intellige ĩ extraneo herede.B.

Quam in officijs. Primo ponitur excessus.secundo prouisio ibi:hoc igitur.Ab.si.

i ¶Teneamur.donatariꝰ.n. donatori naturali ẽ obligatꝰ ad antidora.ff.de peti.be.ſz ⁊ si lege.§. cõsuluit.viij.q.i. illud. Vla.

k ¶Acquisita.quod enĩz acqrit sacerdos uel qlibet aliꝰ clericꝰ intuitu ecclesie ad ecclesiam pertinet.§.eo. quoñdã. ⁊.ĩ.eo. ad hoc.⁊.c. qꝛ nos.ff. de castrẽ.pecul.l. castrense.⁊ xij.q.iij.c.i.⁊.ij.de quibꝰ canonibus hic loquitur.Z.

l ¶Canonibꝰ.xij.q.ij.placuit.⁊.c.qcũqz.⁊.q.v. obitum ⁊ quasi per totum.

m ¶Ecclesijs.sic.ĩ.c. sequẽtibus.de quibus canonibus ꝟ loquitur.

Ad hec. Distinguit ⁊ secundũ membꝛum ibi:viuentes.ab.si.

n ¶De mobilibus.multo fortius nec de immobilibus.

o ¶Nõ possunt.ĩ moꝛte tamẽ possunt largiri tã consangineis ꝙ alijs extraneis intuitu seruitij recepti de mobilibus.ĩ. e.relatũ.§.licet.⁊.xij.q.ij.ecclesiasticis.Z.

p ¶Errogare.ar.ꝙ admittit qs una via:quãuis alia repellaꝫ.i.q.ij.c.i.ff.de iof. testa. papinianus.§.si qs ar. cõtra §.ꝛ pcu.tue.ubi de hoc.⁊.ff. de admi.tu.scire.⁊.ff.de bo.liber.queritur.

Quia nos. In prima ponitur decisa questio. In scda distinguẽs rñsio. ibi:consultationi.ab.

q ¶Dispõere.xij.q.iij.c.i.⁊.ij.⁊.ĩ.e.relatuz.§.ceteꝝ.⁊.c.regsiti.§.illud.

r ¶Testamẽtũ.clerici enim de rebus ecclesie nullũ possunt facere testm̃:cũ eorum ꝓprietas nõ sit sua:cũ solũ usum habeãt.ſz tãtuz victu ⁊ vestitu cõtenti esse debẽt.xij.q.i.clericus q.⁊.c.duo.⁊.x.q.ij.epi.⁊ totũ superfluz errogãdum est pauperibus.xij.q.i.c.ult.moderatã tñ donationẽ cã seruitij recepti facere possunt.ĩ.e.relatuz.§.lz.cum quasi filiofamilias comparetur qui non potest facere testm̃:nisi de castrensi peculio.C.de assef.l.ult. ⁊.C.de aduo.diuer.iu.l.fori.Ber.

Quam esses. Hoc.c.legit uarijs modis.sed inberendo lre.b.d.ut ĩ rubꝛo. Cõis diuisio.scda ibi:qꝛ vo.ab.si.

s ¶Leges.C.de testa.si unus.⁊.l.ult.⁊.l.hac consultissima.

t ¶Scriptũ.i.l.mosayca.⁊ ĩ euãgelio.ij.q.iiij.c.i.⁊.§.ꝟ tes.lz vniuersis.b.

v ¶Improbam⁹.super relictis ecclesie.decre.ista itelligit p sequẽtem qui de eodẽ facto ⁊ eiusdẽ loci loquunt.nã in his que pietatis causa relinquuntur minus solemnis uoluntas sufficit:sicut ⁊ inter liberos.C.de testa.hac.





cõsultissima.§.ex ipfecto.C. fami.hercis.l.vlt.ꝛ.C.de fideicõ.l. ult.in his enī cessat falcidia.C.ad.l.fal.auc.silr.ꝛ ī auc.de ec.ti.§.sinautē.col.ix.ꝛ in his canonica portio nõ deducit.j.eodē ti.c.fraternitatis.Quidã tñ dicũt: ꝙ p hoc.c.quod generalr.loquit:derogat oībus legib⁹ que dicũt min⁹ solē nem volũtatem non valere ꝙ non credo qꝛ non est verisimile:ꝙ dñs papa voluerit vnico verbo legib⁹ derogare.arg.C.de inoffi. testa.si quādo.ꝛ.s.ō elec. ecclesia vestra.nec forte posset tollere leges quātũ ad eos ꝙ nõ sunt ō sua tēporali iurisditione.ar.s.de ap.si duob⁹.ꝛ.s. de iudi.nouit:q̄ leges nequd falsitatis ī testamēto cõmittere:voluerũt ꝙ certus numerus testiũ adhiberetur.C.de fideicõ.l.vlt. Item etiã credo ꝙ istud locuꝫ habeat sup relictis ecclesie siue ad pias causas fauore religionis.j.c. prio:sic nõ derogabit legib⁹: vel dic ꝙ papa statuit hoc tã tũ in his obseruandũ in quibus habet tēporalem iurisditionē.qꝛ quātũ ad illos potuit legib⁹ derogare. Ciuitas ista velleñ. pertiet ad papã quo ad vtrãqꝫ iurisditionē. Sed verius videtur qō prio dixi. Alij volunt dicere.ꝙ si agat in foro seculari seruãda est legalis solēnitas:si ī ecclesiastico stabitur istis decre. sꝫ .prio dictum magis placet.

a ¶ Sub itermiatiõe.ꝛ ita videtur:ꝙ qui contra faciat sit excõmunicatus.s.de locato. c.i.ꝙ decre.tenem⁹ canonē late sñie ꝛ sũt ibi q̄si eadez verba q̄ ī l.c.lxiij.dis.salõitane. ar.j.de iurepa.relatum .in fi.ubi de hoc. Nõ credo:ꝙ sit canon late sñie sed ferēde per c.relatum.Ber.

Relatum. Primo põitur factuꝫ reprehēsibile quod secūdo corrigi mandat ibi:mãdamus.ꝛ mãdatũ tertio probat ibi.Quoniã.Ab. siculus.

b ¶ Relictis ecclesie. ad hũc casum restrige.c.pr.s.eodē. in quo fauore ecclie sufficiunt duo vel tres. Ita ꝙ vnus sit presbyter de p̄dictis.v.

c ¶ Decretoꝝ.q̄ dicũt:ꝙ i ore duorũ vel triũ testium stat oē v̄bum.ij.q.iiij.§.i.ꝛ.c.i.ꝛ.lx viij.di.qñ m'te. Sic no.causas vltime volũtatis defunctorũ ad ecclesiasticum iudicē ptinere:qō verũ ē ī relictis ecclesie ꝛ panperib⁹. xiij.q.ij. clerici.ꝛ.c.q oblationē.C. de epi.ꝛ cle.nulli licere.t.p q̄.c. cõfirmatur:qō dixi.s.in primo.c.qō tñ ō relictis ad pias causas intelligendum ē:qō hic ꝛ ibi dꝛ.Ber.

Relatum est.Quinqꝫ sũt ptes.scōa ibi noīe.tertia ibi lꝫ.q̄rta ibi:ceterũ.gnta ibi:qꝛ vo.ꝛ vēit b.c.ad ōclaratōez.c.cũ ī officijs.s.e.ab.si.

d ¶ Laterañ.s.e.cum in officijs.

e ¶ Bona.ar.indefinite dcñ generalr accipiendum.xix.di. si romanorum j.de priuile.qꝛ circa.j.de v̄bo.sig.cum tibi.ꝛ.c.q̄renti.ꝛ.ff.de p̄ben. emp. l.iij.ꝛ.ff.de ser.vr.prę.si seruitus.

f ¶ Remanere sic.xij.q.ij.per totum.

g ¶ Nõ eps.qui tamen est in ecclesia ꝛ ecclesia in epo. viij.q.ij.scire.

h ¶ Cõgregatio.h bñ dꝛ.xij.q.ij.de laicis.ꝛ.C.de ber.decu.l.i.ꝛ.ij. Lau.

i ¶ An⁹. sꝫ nũqd bõa epi debēt deuolui ad collegiũ maioris ecclie moriēte epo dicas ꝙ nõ.imo reseruãda sũt successori.xij.q.i. h hui⁹ placiti.ꝛ cap.ō laicis.ꝛ.c.illō. Nũqd ē idē ī bõis archidiacōi.dicũt qdã ꝙ ñ.lꝫ collegio ecclesie deuolunt. Alij dicũt ꝛ melꝫ.si bõa archidiaconat⁹ distincta sũt ꝛ diuisa a reb⁹ canonicorũ.tũc successori seruari debēt.ar.s.ō rescrip.edoceri.si vo cōia sũt oīa bõa archidiaconi ꝛ canonicorũ.tũc ad capitulũ deuoluunt.ar. xij.q.ij.qꝛ cognonim⁹.ꝛ.j.de deci.cũ ī tua.ꝛ.viij.di.que cõtra mores.T.

k ¶ Cõferant.sic.s.e.ad h.nõ ita amare istõ phibitũ ē:sic dic ō dõa.ī ter vi.ꝛ vxo.ff.de dõa.iter vir.ꝛ vxo.si id qō.§.si qs ꝙ⁹ opas.Lau.

l ¶ Pro arbitrio.s.e.qꝛ nos. m ¶ Cõgruã.ut ei plus det:a q̄ pl⁹ pcipit:vt tñ attēdēdũ vtrũ vni etiã pl⁹ ꝙuierit q̄ alteri.ar.s.de feu. c.i.ꝛ ar.s.de prebē.cũ ꝙm apostolũ.ubi dicit q altari ꝙuit viuef dꝫ ō altari:ergo si ñ ꝙuiuit. uel si parũ seruiuit pl⁹ ei tenctur restituere.

Quam tibi. Vario mõ legit:sꝫ ꝙz ītel lectũ notabiliorē.b.d. ut ī rubro. prio ponit decisa cõsultatio. scōo rñsio ibi. ī secūda:ꝛ ad uerte ꝙ iste ter.ē multũ allegabilis ꝛ frequẽ tak tã p canōistas q̄ legistas ꝛ ē breuis ōcisio sꝫ aliquātulũ obscura. iō nota bñ ipm ꝛ tenemēti:qꝛ quotidianus. Ab.si.

n ¶ In scōa.p̄mā bēs. j.de v̄bo.sig.cum tibi.

o ¶ Dispositionē. lꝫ ō benignitate canōica videak testm̄ fecisse re vā ñ ē testātis:qꝛ nullũ est testm̄ vbi nomē bñdis nõ exp̄mit.C. ō te.l.iubem⁹.§.qō si nõ fuerit obseruatũ circa fi. ꝛ.ff. de bis q̄ ī testa.delē.p rie.ꝛ istitutio bñdis toti⁹ testi ē fūdamētũ.ut isti.ō le.§. añ bñdis.sꝫ sic nutu pfit aliq̄ relig. C.ō fideicō.l. ī epla.ff. de leg.iij.nutu.ꝛ sic nutu ōp̄bēdit volũtas obmutescētis.xvi.q.vi.q recedũt sic nutu de eqtate canōica fit testm̄ sicut ꝛ suffic ad locutionē alteri⁹ :ꝙ qs ānuat testib⁹ p̄stib⁹. ꝛ dꝫ ōcedere testat⁹: ꝛ tale testm̄ dꝫ nūcupatiuũ.C. q test.fa. p̄nt ꝙsultissima licite ḡpt qs volũtati alteri⁹ ꝙmittet factionē testi sui.i.an qs sit eiberes. Distiguit tñ.qꝛ aut ī volũtatē bñdis cõmitto factōez testi:aut ī volũtatē alteri⁹. si in voluntatē bñdis licite possuꝫ lꝫ exp̄sse ei⁹ volũtati cõmittā.ff.de cõdi.isti.v̄ba b.sꝫ si cõfero l exp̄ssā volũtatē alteri⁹ ñ vꝫ:ut si dicā isti tuo bñdē quē titi⁹ voluerit.ff.de bñ isti. illa istitutio.ꝛ.l.si qs sem-

---

Relictis ecclesie petit episcopus partem suam licet aliquid fuerit sibi a testatore relictum : nisi eo modo ꝛ nõ ī fraudez fuerit relictũ a testatore ꝙ maneret ea parte contentus ꝛ legatũ agnouerit.

Officij:ꝛ infra.Secūdo q̄siuisti:cũ qs ī testō relingt epo ,p-priã portionē et alia multa monasterijs vel ecclesijs:vtꝫ eps ex illis legitimã⁹ possit petere portionem ꝛ infra. Cõsul.t.t.r. ꝙ si portiõem illã cũ ꝙditiõe⁹ legauit epo ut esset illa sola ꝓtẽtus: et eps acceptauit qꝛ p hoc allijs renũciasse ⁿuidet:de ceteris non poterit exigere portionez. Quod si eam ipsi absolute ᵒ reliquit:portionē sibi debitã poterit nihilominus ō ceteris uendicare⁽ᵗ⁾.

Nec credo:ꝙ sit canon late sñie sed ferēde per c.relatum. Ber.

Relatum. Primo põitur factuꝫ reprehēsibile quod secūdo corrigi mandat ibi:mãdamus.ꝛ mãdatũ tertio probat ibi. Quoniã. Absiculus.

Relictis ecclesie. ad hũc casum restrige.c.pr.s.eodē. in quo fauore ecclie sufficiunt duo vel tres. Ita ꝙ vnus sit presbyter de p̄dictis.v.

Decretoꝝ.q̄ dicũt:ꝙ i ore duorũ vel triũ testium stat oē v̄bum.ij.q.iiij.§.i.ꝛ.c.i.ꝛ.lx viij.di.qñ m'te. Sic no.causas vltime volũtatis defunctorũ ad ecclesiasticum iudicē ptinere:qō verũ ē ī relictis ecclesie ꝛ panperib⁹. xiij.q.ij. clerici.ꝛ.c.q oblationē.C. de epi.ꝛ cle.nulli licere.t.p q̄.c. cõfirmatur:qō dixi.s.in primo.c.qō tñ ō relictis ad pias causas intelligendum ē:qō hic ꝛ ibi dꝫ.Ber.

Relatum est.Quinqꝫ sũt ptes.scōa ibi noīe.tertia ibi lꝫ.q̄rta ibi:ceterũ.gnta ibi:qꝛ vo.ꝛ vēit b.c.ad ōclaratōez.c.cũ ī officijs.s.e.ab.si.

Laterañ.s.e.cum in officijs.

Bona.ar.indefinite dcñ generalr accipiendum.xix.di. si romanorum j.de priuile.qꝛ circa.j.de v̄bo.sig.cum tibi.ꝛ.c.q̄renti.ꝛ.ff.de p̄ben. emp. l.iij.ꝛ.ff.de ser.vr.prę.si seruitus.

Remanere sic.xij.q.ij.per totum.

Nõ eps.qui tamen est in ecclesia ꝛ ecclesia in epo. viij.q.ij.scire.

Cõgregatio.h bñ dꝛ.xij.q.ij.de laicis.ꝛ.C.de ber.decu.l.i.ꝛ.ij. Lau.

An⁹. sꝫ nũqd bõa epi debēt deuolui ad collegiũ maioris ecclie moriēte epo dicas ꝙ nõ.imo reseruãda sũt successori.xij.q.i. h hui⁹ placiti.ꝛ cap.ō laicis.ꝛ.c.illō. Nũqd ē idē ī bõis archidiacōi.dicũt qdã ꝙ ñ.lꝫ collegio ecclesie deuolunt. Alij dicũt ꝛ melꝫ.si bõa archidiaconat⁹ distincta sũt ꝛ diuisa a reb⁹ canonicorũ.tũc successori seruari debēt.ar.s.ō rescrip.edoceri.si vo cōia sũt oīa bõa archidiaconi ꝛ canonicorũ.tũc ad capitulũ deuoluunt.ar. xij.q.ij.qꝛ cognonim⁹.ꝛ.j.de deci.cũ ī tua.ꝛ.viij.di.que cõtra mores.T.

---

nicam distributionem ꝛ curaz habere. Vbi autē ī loco defuncti tantũ ē un⁹ ordinãdus:is ea bõa sicut ꝛ alia ipsi⁹ ecclesie in dei timore dispēset. Licet autē mobilia p ecclesiã acqsita de iure in alios,p morietis arbitrio trãsferri nõ possint cõsuetudinis tñ ē nõ iprobãde ut de bis paupib⁹ ꝛ religiosis locis ꝛ illis q viuēti ꝙi erãt siue sint ꝙsãguinei siue alij aliq̄ iuxta ꝙuitij meritũ ꝙferant[k]. Ceterũ q̄ ex hereditate vel artificio aut doctrina proueniunt: distribuētur p arbitrio[l] decedētis. Quia uero nonnulli in diuersis ecclesijs bñficia possident : diuidant que habuerant per estimationē cõgruam[m] inter ipsos.

Anno.tertius.

Tenet testamētũ si qs extremã volũtatē suã alteri⁹ dispositiõi dimittit ꝛ dicit testat⁹ ad pias cãs.

Quam tibi de benignitate :et infra. Jn secūda[n] q̄stione dicimus ꝙ q extremã nolũtatē in alteri⁹ dispositõez[o] committit:non vꝫ decedere intestat⁹. Dez.c.t. sci laurētij ī lucina p̄by.cardi

De relictis ecclesie petit episcopus partem suam licet aliquid fuerit sibi a testatore relictum : nisi eo modo ꝛ nõ ī fraudez fuerit relictũ a testatore ꝙ maneret ea parte contentus ꝛ legatũ agnouerit.

Officij:ꝛ infra.Secūdo q̄siuisti:cũ qs ī testō relingt epo ,p-priã portionē et alia multa monasterijs vel ecclesijs:vtꝫ eps ex illis legitimã⁹ possit petere portionem ꝛ infra. Cõsul.t.t.r. ꝙ si portiõem illã cũ ꝙditiõe⁹ legauit epo ut esset illa sola ꝓtẽtus: et eps acceptauit qꝛ p hoc allijs renũciasse ⁿuidet:de ceteris non poterit exigere portionez. Quod si eam ipsi absolute ᵒ reliquit:portionē sibi debitã poterit nihilominus ō ceteris uendicare⁽ᵗ⁾.

---

altari:ergo si ñ ꝙuiuit. uel si parũ seruiuit pl⁹ ei tenctur restituere.

Quam tibi. Vario mõ legit:sꝫ ꝙz ītel lectũ notabiliorē.b.d. ut ī rubro. prio ponit decisa cõsultatio. scōo rñsio ibi. ī secūda:ꝛ ad uerte ꝙ iste ter.ē multũ allegabilis ꝛ frequẽ tak tã p canōistas q̄ legistas ꝛ ē breuis ōcisio sꝫ aliquātulũ obscura. iō nota bñ ipm ꝛ tenemēti:qꝛ quotidianus. Ab.si.

n ¶ In scōa.p̄mā bēs. j.de v̄bo.sig.cum tibi.

o ¶ Dispositionē. lꝫ ō benignitate canōica videak testm̄ fecisse re vā ñ ē testātis:qꝛ nullũ est testm̄ vbi nomē bñdis nõ exp̄mit.C. ō te.l.iubem⁹.§.qō si nõ fuerit obseruatũ circa fi. ꝛ.ff. de bis q̄ ī testa.delē.p rie.ꝛ istitutio bñdis toti⁹ testi ē fūdamētũ.ut isti.ō le.§. añ bñdis.sꝫ sic nutu pfit aliq̄ relig. C.ō fideicō.l. ī epla.ff. de leg.iij.nutu.ꝛ sic nutu ōp̄bēdit volũtas obmutescētis.xvi.q.vi.q recedũt sic nutu de eqtate canōica fit testm̄ sicut ꝛ suffic ad locutionē alteri⁹ :ꝙ qs ānuat testib⁹ p̄stib⁹. ꝛ dꝫ ōcedere testat⁹: ꝛ tale testm̄ dꝫ nūcupatiuũ.C. q test.fa. p̄nt ꝙsultissima licite ḡpt qs volũtati alteri⁹ ꝙmittet factionē testi sui.i.an qs sit eiberes. Distiguit tñ.qꝛ aut ī volũtatē bñdis cõmitto factōez testi:aut ī volũtatē alteri⁹. si in voluntatē bñdis licite possuꝫ lꝫ exp̄sse ei⁹ volũtati cõmittā.ff.de cõdi.isti.v̄ba b.sꝫ si cõfero l exp̄ssā volũtatē alteri⁹ ñ vꝫ:ut si dicā isti tuo bñdē quē titi⁹ voluerit.ff.de bñ isti. illa istitutio.ꝛ.l.si qs sem-

---

proniũ.ꝛ.l.captatoriaſ.imo captatoria.i.adulatoria appellat talis instō.C.de te.mili.captatoria.sec⁹ si tacite.C.de be.isti.l.ille instō nes ut si dicã:istituo te beredē:si titi⁹ ascēderit capitoliũ:ut.ff. ō be. isti.si qs sēproniũ.ꝛ.ff.de ꝙdi.ꝛ de.nõnũq̄.sꝫ legatũ p̄t ꝙmitti arbitrio alteri⁹ tacite.ff.ō le.ij.l.i.sꝫ alteri⁹ arbitrio exp̄sse ñ p̄t ꝙmitti.ff. ō le.i.l.captatorie.ꝛ.l.p̄dcã.ꝛ icerte p̄sõe bñ p̄nt istitui bñdes:ut isti

O tuo paupes bñdes.C.ō epi.ꝛ cle.si qs ad ōclinãdã.ꝛ.l.nulli.io.

Officii Cõis diuisio .scōa ps ibi:ꝙsultatiõi.ab. p ¶ Legitimã q̄ sꝫ variã locoꝝ ꝙsuetudiē varia ē ꝛ diuersa.j.ō sepul.certificari.vi.

q ¶ Cõditione.ꝙditio qd sit ꝛ modꝰ tractat.s.de ꝙdi.ap.i.c.verus.

r ¶ Renũciasse.ff.de iof.te.si ps.§.vl.ꝛ.l.se.ꝛ.l.vl.ꝛ.C.e.ti.l.parẽtib⁹.b. s ¶ Absolute.cũ.n.absolute reliqt pōt eps vtrãqꝫ conseq.j.c.pr.ꝛ vꝫ b notare.qꝛ si epis dedit simplr aliqō bñficiũ ei qui pus hēbat aliud:nõ vꝫ ei pus ademisse.ff.ad mũici.l. mũiceps.lau.

t ¶ Vēdicare.ar.ꝙ recipiēdo vnũ nõ itelligitur aliud renũciasse nisi b sit dcñ.ff.de ac.ꝛ ob.l.quotiens sic vxor recipiens legatum nõ intelligitur renunciasse doti.C.de rei vr.ac.l.vna.§.sciendũ.ar.C.de pac.cõue.si mulier.ar.j.ff.ō inof.test.l.vl.ꝛ.ff.ad.l.fal.l. si ōbitor.

a Cõstiterit: etiã opponẽdo ꝓditionem aut si ipsam acceptauerit: si postea de fraude ꝓstiterit: qr nõ potuit testator auferre illã partẽ epõ que ei ex ꝓstitutiõe debeb. ff. c. pri.

b Fraudaret: videtur tñ q agere debeat ad supplemẽtũ eps in hoc casu si minus ei reliquit legitima portiõe. C. ỏ inoffi. te. si qñ. §. generaliter: r. l. omnimodo. qr ñ admittit grauamen ista portio: sicut nec q̃rta debita de iure nature: arg. ff. de adop. si arrogator. §. sed an impuberi.

c Canone. loquitur de illis canonibus. r. q. i. de cernimus: r. c. de bis.

d Indulgẽtijs. ff. de sepul. in presentia. r. ff. eo. c. Ber.

Requisisti. Diuidit. nam primo questio. scõo generalis soluto ibi: r quidem. tertio spãlis ibi: sed considerãdũ: r ibi distinguit qu attuor mẽbra que patent in ter.

e Tertiam. r. q. i. decernimus. r. c. de bis. r. ff. ỏ sepul. c. i. Ber.

f Quartã. rij. q. ij. nobis ꝓcesso q̃tuor: r. ff. de sepul. cuz sup. qñqz etiaz medietas appellat. ff. de sepul. c. ij. r. r. q. i. antiquos. Jn his eniz loci cõsuetudo seruãda est. ff. de sepul. certificari. Capitula tamẽ q dicũt res ecclesie diuidendas in q̃tuor partes de matricibus ecclesijs loquunt. vin.

g Ecclesie cõiunctim.

h Illud: separatim.

i Presumit: psumptione iuris non de iure. vñ pbatio in ꝓriuz admittit puta si longa r magna fuit dilectio. rij. q. iiij. c. ij. r econuerso si relinquitur a ꝓpinquo: presumit relictũ intuitu psone. ff. c. c. ỏ. siue ecclesie. r. s. eo. qr nos. rij. q. iij. c. i.

k Ecclesie. Hic explicat ꝑm mẽbrũ distinctiõis

l Episcopi. i. ꝓpriorũ.

m Exprimat. Sed q̃ est rõ diuersitatis: qr qñ relinquit aliqd ecclesie tm̃ q eps hz inde suã partẽ: r si relinquat epo tm̃ ecclesia nihil hz. cũ eps sit in ecclesia: r eccl'ia i epo vij. q. i. scire. Lauren. dicit hoc euenire ꝓpter iuris impossibilitatem qm̃ ius nõ offendit si epo legetur tm̃: sed si tm̃ legaret ecclesie seclusa epo ex hoc offendit ius: ar. ff. de leg. i. nemo põt. vel põt dici q noie ecclesie itelligitur eps tanq̃ caput. s. de bis q̃ fi. a pla. si. consen. ca. nouit. r cũ scribitur capitulo scribit deca no: q ẽ caput capituli. s. de cõcess. pbẽ. post electionẽ. sicut q preest exercitui: de ipo exercitu intelligit. ff. de bis q no. infa. l. ij. ff. qs r a quo ap. l. i. §. preses. r appellatiõe familie ꝓnceps ꝓtinetur ff. ỏ ỏ. si. familie. noie vo epi qñqz nõ itelligit ecclesia: vt in eo q renunciauit epatui. s. de transla. inter corpoialia. r. s. de eo q renun. epi. c. i. Et cũ aliqd dat ecclesie nulle psone ỏterminate itelligit dari: ergo eps

Si vero cõstiterit[a]: q in fraudem modicũ cõstituit mortuariuz: vt in ceteris eps portiõe debita fraudaret[b]: qr fraus r dolus alicui patrocinari nõ dz: eps portionez ex illis poterit exigere a canone[c] cõstitutã: saluis indulgentijs[d] ro. põ. que quibusdã regularib[9] sunt cõcesse.

Idem.

Relictũ epõ ꝓtemplatione persone non diuiditur cum ecclesia cathedrali: secus si cõtemplatione ecclesie siue nihil reliquatur ecclesie: siue aliquid: siue coniunctiz siue separatim. Si aũt soli ecclesie est factũ relictum episcopus habebit portionem canonicam: presumitur autez factum contemplatione ecclesie qñ fit ab extraneo habenti administrationem. secus si fiat administrationem non habenti. cum ecclesijs vero inferioribus episcopus non diuidit sibi relictuz: quia nõ est sibi tãta ꝓmunio cũ ecclesijs inferioribus sicut cũ cathedrali.

Requisisti ỏ bis que testator ꝓ anima sua legat in vltima uoluntate: qualiter sint inter eam r ecclesiam diuidenda. Et quidẽ regulariter verũ est q eps dz de bis ꝑm diuersas ꝓsuetudines tertiam[e] vel quartã[f] portionẽ bre. Sz cõsiderandum est diligenter vtrũ testator leget boc mõ: relinquo istud episcopo: an relinquo istud ecclesie[g]: vel relinquo istud episcopo r ecclie. an relinquo istõ epo: r illõ[h] ecclesie. Jn primo casu distinguendũ est vtrũ relinquat episcopo ab extraneo aut ꝓpinquo. Si ab extraneo generaliter verũ est q ꝑsumitur[i] esse relictũ intuitu ecclesie nõ psone: vnde cathedralis ecclesia ỏ illo põt canonicaz petere portionẽ quẽadmodũ epo ꝓpetit sua portio si aliquid ecclesie[k] reliquatur r hoc verum est nisi testator exprimat q velit illud tm̃ esse epi[l] non ecclesie in quo casu seruanda ẽ dispositio testatoris. secus aũt si exprimat[m] q velit esse illud tãtũ ecclesie non epi. q priuata dispositio testatoris non põt generalẽ ꝓstitutionẽ canonis[n] immutare: nec est[o] ꝓtrariũ qỏ in canone legitur: videlz q põtifices quibus ab extraneis aliqd aut cum ecclesia aut sequestratim dimittitur aut donatur quia hic ille qui donat ꝓ redemptione anime sue nõ pro cõmodo sacerdotis ꝓbatur offerre: nõ quasi suum ꝓpriũ: sed quasi dimissuz ecclesie inter facultates ecclesie cõputabunt: quoniam hoc est veruz quũ testator ista sequestratim legat illud episcopo o q nõ exprimit vtrũ velit ad episcopũ tãtũ nõ ad ecclesiã ꝓtinere. Si vo relinquatur illud epo a propinquo[p] ꝑsumit esse relictũ non intuitu ecclesie sed persone[q]: nisi forte contrariuz probaretur: r de isto nihil potest ecclesia petere i vita ei[9]. Quod[r] si relinquatur episcopo r ecclesie: de illo inter ipsos canonica ẽ diuisio facienda. Si vero[s] istud episcopo r illud ecclesie relinquat: siue equalia siue iequalia sint relicta: reducẽda sunt ad diuisionẽ canonicã iter epm r ecclesiã cathedralẽ: nisi ãbo velint esse testatoris dispositiõe[t] cõtenti[v]: quã ꝓpter vltime volũtatis fauorẽ satis decẽs est obtuare vbi neqz fraus iteruenerit: neqz dolus nec quisquam nimium defraudaretur debita portione. Secus autem est si aliqd legat episcopo r aliqua capellis vel monasterijs aut alijs pijs locis: naz in hoc casu quod legatur epõ eius est precipuũ cum ecclesia cathedrali quemadmoduz si cuilibet alij legaretur: r ỏ illis[3] que alijs legantur portionẽ canonicaz[x] nibilominus obtinebit: quoniam non est[y] tãta cõmunio inter episcopum r inter capellas r monasteria seu alia pia loca: quãta[z] est inter episcopũ r ecclesiam cathedralẽ cui est spirituali ꝓiugio copulatus: vnde que acqrit[a] eps nõ illis sz istis tãtuz acquirit. Illud aũt[b] est generaliter obseruandũ circa euz qui potest ꝓpriuz possidere prelationẽ vel administrationẽ ecclesie nõ habentem[c] q si ei aliqd relinquat specialiter non solum a ꝓpinquo verũ etiã ab extraneo: intelligitur esse relictum non intuitu ecclesie sed persone: nisi probatio in contrariũ appareret: r iccirco de illo nec episcopus nec ecclesia põt in vita ei[9] sibi aliquid vendicare: r boc intelligit esse verum cum fraus minime procurat: que si detecta fuerit patrocinari non debet.

Idem epo tuscano.

In bonis patris matris r auie deinde bre dz partẽ cum sit caput ecclesie sed cũ relinquitur tm̃ epo intuitu tãtum persone ipsius relictũ intelligit: r iõ ecclesia nihil inde habebit: imo eps inde põt facere testm̃. s. e. qr nos.

n Canonis. rij. q. iij. põtifices: r ar. r. q. i. sic qdã: r. xvi. q. i. ad boc. sic nemo facere põt q in testõ suo leges locũ bre nõ possint. ff. de le. i. l. nemo põt. ff. de pac. iter ỏbitorẽ: r. l. ius publicũ. ff. ad. l. fal. qd ỏ bõis. i. rñ. C. ỏ cõdi. inser. l. ij. s. ỏ fo. cõpe. si diligẽti. ff. de sen. excõ. cõtingit: r. ff. e. tua.

o Hec ẽ. h rñdet tacite qõm que posset fieri ꝑ canonẽ illuz rij. q. iiij. põtifices. cuiỏba h ponunt r h distinctio sumit ab illo canone r lz reliquatur episcopo sub ꝓprio noie: ꝑsumit tñ intuitu ecclesie relictũ ee. ff. de annu. le. l. ãnua. qỏ intelligit circa relicta in vltia volũtate ab extraneo: secỏ si aliqd det epo iter viuos: tũc ꝑsumit intuitu amicitie datũ aliqd: puta si lõga dilectio r amicitia fuit iter eos aut ꝓp spẽ alicui[9] remuneratiõis: arg. ff. rij. q. ij. sãcim[9] r. c. ꝓcedẽti. Jtẽ aliỏ est dicẽ: reliquo h ecclie: r aliud relinquo hoc canonicis. Jn ꝓmo casu relingit eccl'ie: i fo nõ ar. ff ỏ re. ou. ciuib[9]. Jo. ff. de ꝓdi. r de. l. municipib[9] hoc verũ ẽ. s. qỏ dr i. c. põtifices. s. q ecclesia bẽat ptẽ suã ỏ bis q legant epo. r illud hoc si referas ad primũ dictũ sz ad superius.

p Appinquo: vsqz ad quartũ gradũ. C. ỏ epi. r cle. auẽ. licẽtiã. r i auc. ỏ ec. ti. §. iterdicimus. col. ix. r. ff. ỏ ꝓsang. r affini. nõ dz. Quidã dicũt usqz ad vij. cũ canõ distiguat h: vt. r. ij. q. iij. c. i. r. ij. r. s. e. qr nos.

q Persone. q̃re nihil debet ecclesie. ar. ff. de peti. ber. Jtez veniũt. §. itẽ non solũ.

r Quod si: tertium membrũ distinctionis. t.

s Si vero. quartũ membrũ diuisionis.

t Dispositiõe: fauore vltime volũtatis. riij. q. ij. c. ult. ff. ꝓ socio. cũ duobus. alỏs icipit: si iter frẽs. §. idẽ rñdeo. Jo.

u Contẽti. s. c. pri.

x Decẽs ẽ. sz ñ necessariũ. ỏ cẽs. n. ẽ vt ꝓ modico ñ cõtẽdat ff. loc. si merces. §. vis maior. r. l. habitatores. r iõ multum opat repetitio vbi boc. s. cũ dr relinquo hoc epo: r relinquo illud ecclesie.

y Legat: qr boc est ius precipuũ r diuidi dz illud cũ ecclia cathedrali. Hin.

z De illis. s. monasterijs vl capellis.

a Canonicaz. s. tertiam vel quartã: vt dr in ꝓn. c. r. s. eo. c. primo.

b Non est. Hec ratio quare secus est.

c Quanta. ar. q nõ dicitur de gremio ecclesie q eligit de minoribus ecclesijs: lz sit eiusdem ciuitatis. ar. ff. de ver. si. cũ clerici.

a Acquirit. ꝓviij. q. i. c. i.

b Illud aũt quod sequitur.

c Habẽte. siue habeat beneficiũ ecclesiasticũ siue nõ. vin.

d In vita ei[9]. post mortẽ bene si intestat[9] decedat. ar. ff. de suc. ab intestato. cũ dilect[9]: ita tm̃ q nõ habeat ꝓpinquos. rij. q. vlt. c. vlt. r in auẽ. de ec. titu. §. siquis aũt. colla. ix. r. rij. q. ij. eps q filios.

Rainucius Primo ponit factū. Scōo auditoris dati p papā ꝓnuncia
tio ibi: cū aūt. Tertio pnūciatiōis p papā ꝯfirmatio ibi nos igitur. Pri
ma ꝛ Scōa pars subdiuidi pñt ꝛ partes patēt in ter. ab. si.

a Adelasiaz: matrē puellaꝝ ō qb⁹ sequit. Hereditas rainucij valuit. liiij.
ꝓputatis dote domo ꝛ horto in quib⁹ alterrocha fuit ĩstituta heres.

b Doté: p hoc itelligit dos
le gata. ff. ō le. iij. l. si sic.

c Relinquēs: si nihil sibi in
testamento reliquisset: non va
luisset testamentum. ff. ō inof
fi. te. omnimodo. ꝛ l. se. ꝛ tam
dotem q̄ legatum⁹ compu-
tabit in legitīa. C. e. titu. qñ: ꝛ
l. si qñ. ꝛ l. generaliꝛ. ꝛ si ñ suf-
ficeret agere posset ad supple-
mētū ut ĩ legib⁹ p̄dictis ꝛ. C. e.
tit. l. qñ nouella. ꝛ. l. si qñ. §.
ij. generaliꝛ. Et q̄ dicit reliquēs
intellige q̄ instituit eam bere
dem sibi in illis rebus alis non
valuisset testm̄ iure nouissimo
in auc. vt cum de app. cog. §.
aliud quoqz. ꝛ. §. hoc aūt col.
viij. ꝛ in auc. ō trié. ꝛ semis. §.
frequēter. col. iij. ꝯcordat p̄dic
tis legib⁹ veterib⁹: sed stāduz
est illi auc. vt cū de ap. cog. tā
q̄ posteriori. C. de inof. te. sūt
ille due aūt. ꝛ tales q̄ ĩ certis re
b⁹ instituunt loco legatarij ha
bent nec tenent creditoribus.
C. de here. insti. quotiens. ꝛ si
ñ sufficeret agere possꝫ ad sup
plementum vt in. ll. predictis.
Ber.

d Si absqz liberis. Et h̄ vi
detur qđ h̄ substitutio fuerit cō
pendiosa. s. qñcunqz decede-
ret sine liberis ei succederet so
roꝛ cuꝫ sobole. Unde no. q̄ est
q̄dā substitutio vulgaris. q̄dā
pupillaris. q̄dā exēplaris. que
dā ꝓpēdiosa: ꝛ tales substituti
ones oñr directe. Item est ꝛ fi
deicōmissaria: ꝛ hec ē idirecta
alia reciꝓca vel breuiloqua
C. de ĩpu. ꝛ alijs sub. l. preci-
bus. Substitutio vulgaris est
q̄ ab oīb⁹ vlgarib⁹ fit: ꝛ fit sub
hac forma. Instituo te heredē
ꝛ si tu ñ eris heres. ille sit hꝰs
insti. de vulga. substi. in p̄n. ꝛ
expirat adita hꝰ ditate. C ō ĩpub. ꝛ alijs sub. l. post aditā. Pupillaris est: q̄ fit
talib⁹ v̄bis. Filj⁹ me⁹ mihi heres est: ꝛ si tu nō eris hꝰs vel si eris hꝰs ꝛ. j. tps
pubertatis decesseris: ille sit hꝰs. insti. de pupil. substi. in p̄n. Hec aūt expirat
aduenīēte pubertate. insti. e. §. masculo. Exēplaris ē: q̄ fit ad exēplū pupillaris
que fit furioso in his verbis. Si filius meus decesserit priusq̄ puenerit ad sa-
nā mentē ille sit heres. C. de ĩpub. ꝛ alijs substi. humanitatis. insti. de pupil.
substi. §. i. hec similiter expirat reo redeunte ad sanaz mentem insti. de pupil.
substi. qua rōne. Cōpendiosa fit talibus verbis. Quandocunqz filius me⁹ de-
cesserit: ille sit heres. C. de ĩpu. ꝛ alijs substi. p̄cibus. Fideicōmissaria dr̄ que
fit sic. Instituo te heredē: ꝛ rogo te: vt hereditatem restituas ticio tali die vel
sub tali ꝯditiōe: si decesseris sine filijs. Et ista substitutio p̄t fieri p volo mādo
vel rogo: ꝛ h̄ substitutio p̄t fieri a quocūqz ꝛ cuicūqz ante pubertatē ꝛ post in-
sti. de pupil. substi. §. vlt. ꝛ. ff. de vul. substi. l. coheredi. §. cuz filie: talis. n. fuit
substitutio ista: ꝛ substitutio vulgaris expirat q̄cito adita est hꝰditas. C. ō ĩm
pub. ꝛ alijs substi. post aditā. Pupillaris statim expirat post tps pubertatis.
insti. de pupil. substi. in p̄n. ꝛ. ff. de vulg. substi. in pupillari. Hec fuit scilicet
in casu huius decre. fideicōmissaria substitutio siue precaria. Jo. Et h̄ icertū
cōditionis potuit soroꝛ remittere sororī: licz sit cōtra volūtatē testatoris. C. de
pac. l. i. ꝛ. l. cū ꝓponas. ꝛ hoc ꝓpter votū captāde mortis. C. de trāsac. de fi-
deicōmisso. nec potest alienare taliter grauatus. C. cōia delega. l. vlti. §. sed
q: nostra. ꝛ. §. sed in omnibus. Et in auc. ibi posita res que. nisi in casibus in
auc. ibi positis. libertatē tamen prestare pōt precio soluto. ff. ad trebel. quidaz
§. vlt. nec diceret mori sine liberis: si monasterio dederit se ꝛ sua. s̄. de ꝓba.
in pñtia. vbi de hoc.

e Filiū ex eo: q decessit ea viua: ꝛ ita pinde est ac si nō fuisset. j. ō v̄b. sig. nā ꝛ
ego. cū mortis tpe liberos nō hꝰet. ff. ad treb. ex facto. §. si qs aūt suscepit. nec
habuit ex illo nepotē supuenientē. q: tūc idē esset ac si bēret filiū. C. ō ꝯdi. ĩser.
l. i. ꝛ. C. ad trebel. iubemus. §. sinaūt. Uin.

f Est defuncta: ꝛ intellige q̄ ipsa instituit maritum ꝛ tunc soroꝛ admittitur
ex causa fideicommissi: vt sequit. j. Si vo instituisset eū tunc peteret soror to-
tā hereditatē ab intestato. C. de fideicom. si in psona. ꝛ maritꝰ nō fuit in
dignus alꝫ nō tenuisset ĩstitutio. C. de inoffi. testa. fratres. Uin.

g Clausit: lite prius ꝯtestata cū alterrocha ꝛ filio eius: vt colligit. j. v.
ibi tpe litis ꝯte. pcepti. a p̄dicto petro ꝛ filio eius.

b Uel substitutiōis. Sed vī q̄ istud petere nō potuerūt: quia substitu-
tio euanuit statiz post tps
pubertatis: q: pupillaris
videretur fuisse substitu
tio: dico q̄ non: q: substi
tutio facta talib⁹ verbis
q̄cūqz iste ōcesserit sine
liberis substituo alterro
chā in hoc casu etiaz post
tps pubertatis tenet sub
stitutio: q: illud v̄bū sub
stituo trahit ad fideicom
missariā substitutionē. ff.
ad trebel. sceuola. si ante
substitutio fuisset facta ta
libus verbis. Si ista nō
sit heres. alterrocha sit
heres. vel sic potest fieri.
Quādocūqz adiecta filia
mea ipubes decesserit et
alterrocha sit heres. tunc
nisi adiecta decederet in
fra pubertatem alterro-
cha non succederet ei ni-
si testatoꝛ fuisset miles. ff.
de vulg. substi. centurio:
ꝛ. l. v̄bis. ꝛ. C. de impub.
ꝛ alijs substi. p̄cibus q: ta
lis substitutio nō p̄t fieri
nisi a milite. vt in. l. cen-
turio. vel dicas vt dictuz
est in notula ex hoc q̄ h̄
fuit fideicōmissaria substi
tutio vt innuit h̄ littera
tanq̄ ex cā fideicōmissa.
vel sub. Jo.

habet quis debitam iure nature in qua grauari nequit: ꝛ filiꝰ rogatus de restituenda hereditate sub cōdi tione detrabit ōbitū iure nature et trebellianicā ĩ qua cōputanť fructꝰ post litis cōtestationē percepti.

Rainucius de dera duas ha-
bens filias alterrocham vi-
delicet ꝛ adiectaz matrem insuper
deram ꝛ vroꝛem noie adelasiam[a]
ĩ extremis positus cōdidit testm̄: al
terrocbe filie puberi vltra dotem[b]
quam ei dederat domum ꝛ quen-
dam hortum in eodem testamen-
to ei reliquēs[c]: adiecte vero impu-
beri reliquit cetera bona sua: adiji-
ciens vt alterrocha ꝛ soboles quaz
gestabat in vtero eidem impuberi
succederent si absqz liberis more-
retur. Mortuo itaqz testatore tu-
tores impuberis eam cum omni-
bus bonis eidez relictis a patre iu-
re lōbardo cuidā. p. nomine tra
diderunt: que filiuz ex eo[c] suscipiēs
tandē sine liberis est defuncta[f] cuiꝰ
bona idez. p. maritus eius supstes
aliquāto tempore possedit in pace
q cū alia muliere matrimoniū con
trahens: ꝛ filios suscipiēs ex eadez
diē clausit[g] extremū. Postmoduz
inter alterrochā ꝛ filiuz eius ex una
parte: ꝛ filios eiusdē. p. ꝛ raineriuz
tutoꝛē eoꝝ ex altera: sup bonis pre
dictis eiusdē adiecte suscitata ma-
teria q̄stionis: ceperūt coꝝ. g. iudi-
ce tusculanū. ad inuicē litigare: coꝝ
quo alterrocha ꝛ filius eius bona
quondā rainucij tanquā ex cā fidei
cōmissi vel substitutionis[b] sibi debi
ta petierunt. tutoꝛe filioꝝ predi-
cti. p. ex aduerso dicente q̄ obsta-
bat illis annalis p̄scriptio[i]: vsuca-
pio[k] pro dote: ac longi[l] temporis si
lentium diuturnum. Insuper alle-
gabat q̄ de bonis illis tam[m] tertia
clere matris testatoris ꝛ tertia ade-
lasie vroris eiusdem quam quarta
per trebellianū nomine ipsius ad-
iecte erant ante omnia deducende
Dictus vo iudex supradictum
rainerium tutorio nomine pupillo
rum in restitutione bonoꝝ raynu
cij cōdemnauit: tertia dere primo
deducta: quaz adiecte ac viro suo
donauerat: de qua in substitutiōe
quam fecit rainucius non videtur
aliquaten⁹ cogitasse. deducta quo-
qz tertia adelasie: quā ipsa. p. vēdi
derat supradicto: precepit etiā idē
iudex de his rebus illas tertias de
ducēdas de quibus ōduci poterāt
fm tusculane consuetudinē[n] ciuita-
tis. Deduci pterea quartā p trebel
lianum idez iudex iniunxit: cū etiā
quilibet extraneus restitutione gra
uatus eam deducere potuisset: sed
vtraqz pars[o] ab illa sentētia, puoca
uit: ꝛ infra. Cum autem coꝝ. g.
diacono card. auditore a nobis cō
cesso fuisset diutius litigatum: ipse
de mādato nostro sñia supradicti
iudicis videlz ĩ eo q̄ dixit tertiam
clere ꝛ tertiaz adelasie integraliter
deducendas[p] pronunciauit iniustā

i Prescriptio. h allegatio bodie cessat. instit. de vsu. §. i. ꝛ. C. de ānā. erce. l. i. in p̄n.

k Usucapio. pro dote: tūc p̄dest vsucapio ꝓ do
te: q̄n res inestimata tra-
ditur pro dote ꝛ segtur ĩ
de matrimoniū de iure ꝛ
ō facto. sed si res estima-
te traduntur tunc est em-
ptio ꝛ venditio: vt. ff. de
iure do. l. plerūqz. §. si aūt: ꝛ. l. quotiēs. ꝛ. C. de iure do. l. quotiens. ꝛ tūc
vsucapit res ꝓemptore. ff. de vsuca. ꝓ dote. l. i. ꝛ. ij. ꝛ. iij. C. eo. ti. l. vna
Jo. Sed quare nō ꝓfuit hec p̄scriptio: Respōdeo actio que cōpetit ex te-
stamēto p̄sonalis est. C. cōia de leg. l. i. ꝛ insti. de leg. in p̄n. ꝛ actio p̄-
sonalis nō tollit nisi spacio. xxx. annoꝝ. C. de cōsti. pe. l. ij. nec currit pre
scriptio cōtra eā: nisi ex quo cepit cōpetere. i. exquo potuit agere ex testō.
C. cōia de leg. l. i. ꝛ insti. de lega. in p̄n. C. de p̄script. xxx. anno. sicut in
rē. ꝛ. C. de iure do. in reb⁹. T.

l Longi temporis. dr̄ spaciū. x. vel. xx. anno. C. de p̄script. lon. tem. su
per longi.

m Tā tertia. Sed qd ad matrē vel vroꝛē de bonis rainucij cū descen
dentes semp excludant matrē in auc. de here. ab intesta. veni. in princi.
col. ix. similiter ꝛ vroꝛ excluditur. C. vñ vir ꝛ vroꝛ. l. vna. Sed dic q̄ istō
erat fm cōsuetudinē ciuitatis: que matri ꝛ vroꝛi defert tertiam in bonis
mariti etiā si filios habeat: qñqz tamen defertur vroꝛi quarta ps ĩ bōis
mariti si ipsa est inops. C. vnde vir ꝛ vroꝛ. auc. preterea. Item cum vir
eam sine causa dimittit. C. de repu. iubemus. §. i. Joan. veriꝰ dicas q̄
iste tertie nō deducuntur fm ius ciuile. sed fm ius lombardum. vt hic di
citur. s̄. in littera vbi dicitur de iure lombardo. nam cautum est in lom
barda: q̄ si maritus moriatur anteq̄ vroꝛ: vroꝛ lucratur tertiā partē bo
noꝝ mariti: vnde tanq̄ vroꝛ deducet illas tertias fm legem lombardaz
ꝛ in ciuitate tuscana seruatur lex illa: ꝛ cōsuetudo ē fm illam. l. vt dici-
tur in p̄n. glo.

n Secundum consuetudinē. forte cōsuetudo erat: q̄ de mobilibus non
deducerentur.

o Utraqz pars ꝓuocauit. sic. j. e. rainaldus. ꝛ. s̄. de ap. si duob⁹. ꝛ. C.
de ap. l. vltima.

p Deducēdas. petierat. n. alterrocha legitimam in bonis mr̄is ꝛ auie
in quibus ipsa legitimā habere debebat insti. de exhere. li. §. mater. in
auc. de here. ꝛ fal. §. primum itaqz: ꝛ. ff. de inoffi. testa. l. i. ꝛ. l. ij. ꝛ. l. si-

lius ñ ipedik. Sed ḡre reuocak donatio dere in pte? die q? fuit inofficiosa .C. de inof. do. l. i. ⁊. ij. ⁊. C. de inof. testa. auc. vñ ⁊ si parẽs. Jdẽ enim cre do q? vẽditio adelasie fcã fuerit in fraudẽ ⁊ simulate. vñ nõ debuit obesse alterroche q̃tũ ad legitimã: vt ꝺ dicit ⁊ dõatio ⁊ uẽditio in morte fuit fcã. uñ alterrocha ꝓuari nõ potuit sua legitima. j. de sepul. de bis: ubi de boc .ff. de con. empti. l. nuda. ⁊ imaginaria.

a Debita. i. tertia iure naturali.

b Trebellianum. No. ergo q? ḡrtarũ alia ẽ debita iure naturali cq̃ dicitur bonorũ subsidiũ: ⁊ ꝺ debeꝯ filijs tñ q sine cã erhꝺ dari nõ pñt. C. ꝺ inoffic. do. si tot?: ⁊. C. de inof. te. parẽtib? ⁊ auxẽ. ut cuz de ap. cog. §. cãs. col. viij. ⁊ huic ḡrte nullũ grauamẽ põt ipõi. C. .e. ti. oĩmõ ⁊ duab? .ll. se. ⁊ ꝺ hodie est aucta ad triẽtẽ ⁊ semissem ꝑm numeruz filioꝝ: ⁊ ut si sint q̃tuor filij ⁊ infra debẽt hꝛe tertiã ptẽ. si sunt qn qz uel ultra ꝺbẽt hꝛe medietatẽ eius qꝺ ei defere bak abintestato. C. e. tit. auc. nouissima. ⁊ i auc. de triẽ. ⁊ semis. §. ꝺ nos col. iij. ⁊ i auc. de resti. ⁊ ea q̃ pa. §. q̃obrem. col. .iii. ⁊ i hac veniũt q̃ oĩa pfecta sũt ab ea cui? fuit hꝛditas ⁊ cõputank i ipsa. C. de inof. te. qñ nouella. ⁊. l. si qñ. §. generalik. ⁊. C. de col. l. pen.

Jtẽ ẽ alia ḡrta trebellianica: ut cũ aliqs ẽ istitut? hꝛes ⁊ rogat? ut alij restituat hꝛditatẽ si moriak sine libis ut ꝺ fuit. Jste talit istitut? pt retinere ḡrtã ptẽ de tota hꝛditate p trebellianũ: ⁊ sic appellata est trebellianica a trebelliano auctore. De hac bẽs isti. de fideicõ. hꝛ. §. sz qz ⁊. C. ad treb. p totũ: ⁊ ꝺ tradik de uniuersitate hꝛditatis: ⁊ i hac iputank legata ⁊ donationes. ff. ad. l. fal. i ḡrta. Jtẽ ẽ ⁊ alia q̃ ḡrta debek iure istitutionis ut cũ aliqs ẽ istitut? hꝛes ⁊ illa hꝛditas ẽ exhausta p legata uel fideicõmissa tũc isti tut? hꝛes põt ꝺtrahek ḡrtã ptẽ ꝺ singulis legatis uel fidei cõmissis C. ad. l. fal. p totũ. j. e. rainald?. ad fi. v. ⁊ saluo. Est ⁊ alia q̃ debek arrogato i bonis arrogatoris. ff. de adop. si arrogator. i ista sola hꝛditaria iputank non dõata ul legata sz fideicõmissa. ff. ad. l. fal. nẽseni? ⁊. l. id qꝺ ãt ⁊. l. i ḡrtã.

c Cõtestate: ex quo a tpe litis ꝓtesta. fuit i mora ꝓputank fruct? in ḡrtã ⁊ qcqd ex his sup ḡrtã restituit. similit ⁊ cũ i moza ñ ẽ sz pcipit fruct? ex uolũtate ꝺfuctꝝ: ut qz post tps rogat? ẽ restituere hꝛditatẽ eos ꝓputat i ḡrtã sz qꝺ supza ḡrtã hz ñ restituit. si aũt hꝛs pcipiat fruct? negligẽtia nõ petẽtis fideicõmissũ tũc nõ ꝓputat i ḡrta nec restituit. ꝺ pbank. ff. ad treb. i fidei cõmissaria: ⁊. l. mulier. §. si hꝛs: ⁊. l. ita tñ. §. hꝛs ex asse. Sz obijcik ẽ decre. istã. Nõne ꝺ filia pimi grad? rogata erat restituek hꝛditatẽ sorori: ⁊ dicit lex q? ubi qs pimi grad? rogat? ẽ restituek hꝛditatẽ filijs suis uel frib? si decesserit sine liberis ꝺz retinek ḡrtã p iputationẽ fructuũ lz hoc testator rogauerit. Sz ꝺ ipsis hꝛditarijs reb? rennebit ḡrtã ⁊ dodrãs restituik ut .C. ad trebel. iubem?. ⁊ ꝺ ꝺ? q? fruct? ꝺbent cõputari i ḡrtã. Dicas q? lex illa iubemus loquitur de fructib? ante litẽ cõtesta. perceptis ⁊ illi non imputantur filijs primi gradus: sz pcepti post litem ꝓtesta. imputantur i ḡrtã. q? post li. ꝓtesta. dicuntur malefidei possessores unde illos tenentur restituere. C. de rei ven. certum est. ⁊ ita non cõtradicit. Jo.

d Ad ꝓdicta. p. per hoc tollik q? cũ ipso. p. litis ꝓte. facta fuit: ut diri. §.

e Dotuit. C. de inoffi. testa. qm̃ in prioribus.

f Legitimã ipsam: retinebunt ergo isti duas falcidias vnã debitã iure nature: ⁊ alterã trebellianicã ḡrtã. s. quã retinet qlibet exneus restitutiõe grauat?. j. e. rainaldus. Et q? ẽt de iure ciuili hoc fieri possit: ꝓbat pluribus argumẽtis. Et ꝑmo pr̃ dũ rogat filiũ de restituẽda hereditate nõ grauat eũ i legitima q? ñ potest vñ fideicõmissum in illa legitima non tenet ipso iure q? in ea nullũ grauamẽ põt iponi filio. C. de inof. te. qm̃ in ꝓuibus ⁊ iõi alio rogat? vr: ⁊ de eo in quo est rogat? ꝺz ḡrtã deducere. i auc. de resti. ⁊ ea que pa. §. q̃obrẽ. col. iiij. i auc. de rest. §. nobis igik. col. viij. Et ẽ arg. ad hoc ex eo q? dicit lex q? si legatum relinqtur alicui ultra id qꝺ capere possit ⁊ lex falcidia locũ bẽat: ꝑmo deducik lex falcidia ac si totuz caperet postea detrabik qꝺ capek p legẽ ñ põt ut illud ꝑter falcidiã bẽat hꝛs ⁊ si id qꝺ remãet nõ excedit sũmã quã capere põt: totũ debek. ff. ad. l. fal. quoties cuiꝺã. ⁊. c. qꝺ ãt dr: ⁊. ff. ad trebel. cũ hꝛs. Jtẽ legitimã iure nature capit ut debitum quoꝺã. i auc. de here. ⁊ fal. §. ꝑmuz utaqz: ⁊. §. si quis aũt ñ. col. i. ⁊ ꝺ. s. ubi dicit iure nature debita alterroche. ⁊. j. eo. rainaldus. uñ de residuo videk q? detrahat quartã. s. falcidiã ut trebel. ar. C. ad. l. fal. l. irritũ. ⁊ est argu. ad hoc. ff. ad rebellia. l. petijt a filia. ⁊ in hac opi. fuit Jnno. ꝺ ⁊ Greg. j. eo. rainaldus. Et ita tenendũ est ꝑm canonicã egtatẽ in qua opinione fuit dñs. m. sz dñs Ja. bel. dicebat q? de iure ciuili filius tñ una falcidia debz eẽ ꝓtent? hac rõne: q? si eligit hꝛe ḡrtam trebellianicã illã ꝺz de bonis patris ut hꝛs ipsam ergo tenek cõputare in legitimã cq̃ iure nature debek. naz in ea cõputat ea que capit ex bonis pfis iure hꝛditario ⁊ etiam alio mõ. C. de inoffi. te. qm̃ no uella. rursus si eligit illã legitimã cq̃ iure nature debek illaz ꝺz cõputare in ḡrtã trebellianicaz. nã si eligit illã hꝛe cq̃ iure nature sibi debek negari ñ pt qn iure institutionis capiat ea q? in ea fuit istitut? sicut i alijs bõis. C. de inof. te. cũ ḡrtẽ: ⁊. l. parẽtib? ⁊. l. ex trib?. Cũ igik ꝓster q? eaz capiat iure istitutionis. ꝓstat per ꝓns q? ea ꝺz i ḡrtã trebellianicã iputare: q? i ea iputank ea cq̃ iure istitutionis capiunk. ff. ad. l. fal. i ḡrtã: ⁊. l. acceptis: ⁊. ff. ad treb. deducta. §. nũmus nec ob stat qꝺ ꝺr q? illã legitimã capit vt debitũ: q? nihilomin? uerũ ẽ q? eã capit vt hꝛs: ⁊ i ea tenet i stitutio ñ ẽ. n. ꝺbitũ a pfe ut per hoc sit aliq̃ actio cq̃ cõpetat filio ꝓtra patrẽ sed ex natura debitũ ꝺr: ita etiã q? pr̃ filiũ nõ defraudet nisi iustã igratitudinis cãm cõmittat filius. vñ istitui põt in ea ⁊ tenet institutio. Cum ergo vna in alia ꝓputetur manifeste apparet q? ambaꝝ deductionibus uti ñ põt. Jtẽ dicit lex q? i testamẽto pris ⁊ filij vna sola ḡrte deductio sufficit. ff. ad. l. fal. in rõne. §. qꝺ vulgo. ⁊. ff. de inof. te. papinian?. §. si ꝓditiõi. ⁊. §. si qs ipubes: ⁊. ff. ad trebel. mulier. §. si hꝛs: ⁊. l. scribit celsus. uñ si eligit trabellianicã nihilomin? ⁊ illã q̃ debek iure nature hꝛe põt. s. q̃ten? pl? ẽ in ea q̃ i trebellianica ⁊ ecõuerso. Hec ẽ cõis opinio doctoꝝ legum: sz magis eq̃ vr opinio canõica put ꝺ dr: ⁊. j. e. rainald?. i q̃ opiniõe fuit dñs. m. ⁊ eius sequaces. Alij voluerũt distinguere: utrũ pure ⁊ simpliciter filius rogek ꝺ restituẽda hereditate: aut sub conditione uel in diem: ut si pure tunc unam falcidiam tantũ habere debet: si in diem uel sub conditione utranq habebit. Ber.

g Cõsuetudinẽ: ut si ꝓsueuit deduci in ipsis rebus hereditarijs ⁊ non fructibus inde deductio fiat. lex tñ vult q? fructus in ea cõputẽk. ff. de inof. testa. contra ueteranum. alias est. §. Et incipit. l. pa. §. si conditioni. ut dictũ est. s. e. c.

b Residui: excipi tñ debuerũt iura sepulchroꝝ ⁊ operaꝝ actiones. ff. ad trebel. q? perĩde. §. restituta: ⁊. l. si patroni. ñ. i. sed ⁊ actiones quas adiecta heres que fuit psonaliter credendo pecumã hereditariam uel pignus accipiendo pro debito non transeunt ex sola restitutione nisi cedantur. j. ad trebel. si heres pecuniaz sed actionem habet ut cedantur ut ibi dicit. l.

Tua nobis. Communis diuisio. Consultatio ⁊ responsio. Secunda pars ibi: cum igitur. Ab. si.

i Dijs volũtatibus. No. q? relicta ad pias cãs p dioceſanuz epm debẽt execution mãdari si illi qb? hoc cõmissuz fuerat nõ adipleuerit. j. e. Jo. ff. de pe. here. hꝛditas. §. i. C. de epis. ⁊ cleri. nulli. ⁊. s. e. si hꝛs. q ad hunc casuz restringitur. i quo etiã casu duo uel tres testes sufficiũt. s. e. ti. cũ esses: ⁊. c. relatũ. ut ibi dicit. ⁊ hoc qꝺ dicit ꝺ ꝑsũptũ fuit ꝺ autẽ. de ec. ti. §. si qs ãt p redẽptiõe. col. ix. ubi dik iperator i oĩb? talib? pijs uolũtatib? defunctoꝝ uolum? scisſimos epos ꝓuidere ut ꝑm uolũtatẽ defuncti oĩa ꝓcedãt sz testator uel donator hoc ꝓhibuerit.

k Uolũtatẽ: q? oĩno fuãda ẽ. viij. q. ij. ultima volũtas: ⁊ ultimũ testm̃ hois immobile pseuerat. j. de cele. miss. cũ marthe. §. Cetez. ⁊ nihil est qꝺ magis ꝺbeak hoib? q̃ ut supme uolũtatis liber sit stil?. C. de sac. san. ec. l. i. ⁊ tanq̃ lex ultima uolũtas ꝺuari ꝺz. i auc. de nup. §. disponat col. iiij. ⁊ hoc intellige cũ uolũtas est rõnabilis. nã si qs vult filiũ suũ exhꝛdare sine cã: talis uolũtas ñ ẽ fuãda i auc. ut cũ de ap. cog. §. aliud quoqz. col. viij. ubi enumerank cãe ex qb? filij? põt exhꝛdari. Jtẽ si qs pciperet ossa sua ꝓici i mari talis uolũtas ñ ẽ fuãda. ff. ꝺ ꝓdi. in sti. qꝺã. Sz uolũtatẽ talẽ moriẽs põt mutare q? ambulatoria est uolũtas defuncti quousqz morte ꝓfirmek. ff. de adi. le. l. iij. ⁊. iiij. ⁊ in ꝓdicta decre. cũ marthe.

l Jnterdici: testatoꝝ. n. nõ põt ꝓhibere q? eps nõ exequak huius uoluntatem: ut i auc. de eccle. ti. §. si qs aũt ꝓ redẽptione. uer. in oĩbus col. ix. ⁊ est rõ q? ꝑuata dispositio testatoris nõ põt generalẽ ꝓstitutionẽ legis uel canõis immutare .s. e. requisisti. ⁊. ff. de le. i. nemo põt. si. r. q. i. sic qꝺam. sic etiam lex falcidia cõtra uolũtatẽ testatoris iducik. C. ad. l. fal. si ut allegas ⁊ arg. ff. ad. l. falc. ticia. et .l. testõ. ⁊. l. quod de bonis. in fi. j. ti. pri. in fi. ubi de boc.

m Admonitione: que semp precedere debet uindictã. viij. q. ij. indigne ⁊ nisi hoc facerent deberent perdere omne lucrum quod inde essent habituri: ⁊ episcopus illud postea exequatur ut in predicta auc. de ec. ti. Ber.

Filius rogatus restituere hr̃di tatem detrahit tertiam iure nature & quartam trebellianicam: in quibus potest legata relinquere. heredes instituere. & penam imponere

RAinaldus peponis filius heres ab ipso istitutus hoc modo[a] vt patruis suis hereditatē restitueret si absq; filijs masculis[b] moreretur: cū eis[c] mortuo pepōe supquibusdaz[o] bonis hereditatis eiusdem in tres arbitros cōpromisit: quorū duo mortuo reliquo prout ex forma cōpromissi poterāt procedentes taliter arbitrati fuerunt: q̄ neutra[f] pars hr̃et licentiaz transferendi quocūq; modo in aliuz res p̄dictas[g]: nisi in eorū filios masculos ex ipsis legitime[h] descendentes & quod cōtra hoc fieret nō valeret Porro dictus. r. plem nō habēs cōdidit testamētū: in quo medietatem[i] partis sue de rebus predictis[k] qbusdaz auunculis suis: aliā vero medietatem & reliq̄ bona paterna vni ex patruis[l] suis et eius filijs legauit[m]: adijciens[n] vt bona i quib⁹ ex testō vel ab intestato dicti heredes. r. possent succedere si venirēt cōtra legatū dictis auunculis suis debituz ad ipsos[o] p̄ determinatis portionibus deuenirēt. Demuz eodē. r. nature debitū psoluente ac vno ex patruis[p] hr̃ditatē adeūte[q] p̄dictā cuz dicti auunculi aduersus eūdē patruū ac filios eius coraz iudice cōmunitatis vrbenetañ. mouerunt[r] qōnem: petēdo[r] pro rata[s] q̄ ipsos contingit legatum p̄dictuz: & restitui eis si cōtra ipsum illi venirent[t] quecunq; [v] occasione testamenti eiusdem. r. ad ipsos peruenerant vel poterant puenisse. Prefat⁹ iudex ab illorū impetitiōe super legato ipsos absoluens ad restitutionem aliorum bonoz[x] sentētialiter

---

a Hoc modo. i. hac cōditiōe si sine liberis masculis moreretur & ita modo pro conditione seruat. C. de his q̄ sub mō relī. l. i. Que sit ofia iter moduz et p̄ditionē dicet. ff. de p̄di. appo. vex. & h verba hoc mō, posuerūt ꝑba illi⁹ q p̄didit ōcretalē.

b Filijs masculis: nec sufficit ipsuz filios masculos habuisse nisi tpe mortis supstites fuerint. s. e. rainuti⁹. sup hoc dic ut. s. de ꝑba. in p̄senta. in glo. que incipit: igressus: & fuit h substitutio fideicōmissaria & de hoc dic ut. s. e. rainutius.

c Cum eis. s. patruis.

d Quibusdam bonis: isti patrui forte aliqua possidebant de bonis peponis ex institutione vel causa legati vel etiam sine aliqua causa: & ideo dicit ita q̄ neutra pars haberet licentiam transferendi in aliam personam: uel forsitan ipse rainaldus omnia possidebat quia forte remanserunt indiuisa inter peponem & fratres vnde dicebant se habere ius in bonis illius.

e Compromisit: q̄ dictum fuit in compromisso ut si omnes interesse non possent duo arbitrarentur alias non possent: sic & cum plures sint iudices. s. de officio. deleg. uno delegatorum ut ibi.

f Neutra pars. In forma huius arbitrij non est vis facienda: q̄ nihilominus transferri possunt bona illa q̄ sententie arbitrij nō paretur nisi metu. C. ō arbi. l. i. & sic non obstante illo arbitrio tenuit legatuz: ut. j. dicitur. Sed illud potest queri an pena sit cōmissa si aliquas de rebus illis legauit auunculis suis: perinde est ac si inter uiuos alienasset. & videt q̄ pena cōpromissi cōmittatur. ff. de v. obliga. si ita quis promiserit. decem tibi dabo. §. ea lege. ar. ff. de lega. ij. peto. §. ulti. Est tamen ꝑ hūm arg. ff. de leg. iij. patet. §. Fundum. vnde dicit Bar. q̄ si obstante arbitrio tenuit legatum: nec alia alienatio ꝓpter arbitrium potuit impediri si pena cōpromissi cōmittatur. ut dictum est. iudex tamen qui primo tulit sententiam hoc non putauit: immo credidit q̄ arbitrium impediret legatuz & heredes: & ideo absoluit vt sequentia docent.

g Res predictas super quibus fuerat compromissum: de alijs vero arbitri nihil dicere potuissent. ff. de arbi. non distinguemus. §. de officio. & s. de arbi. cuz dilectus.

h Legitime: videtur etiā q̄ naturales filij debent intelligi per hoc verbum qa & ipsi excludunt substituturn. ut si quis sit rogatus restituere hereditatem si sine filijs decesserit: sed si habet naturalem euanescit substitutio. ff. ad trebel. ex facto. §. si quis rogatus: & l. heredibus. in fi. C. de instī. & substi. l. generaliter. in fin. ff. de le. ij. cum pater. §. volo si diuisset: si decesserit sine liberis tunc locum habet quod dicitur de naturali: sed ex quo addidit de legitimis: intelligenduz est tātum de natis ex libero matrimonio alias nihil operaretur h adiectio legitimis ꝙz debet operari. arg. ff. de leg. i. si q̄s quis.

i Medietatem. s. tertie & quarte quā poterat legare cuius dominium trāsiuit in legatarios adita hereditate sed si intendisset legare medietatem omniuz reruz sue partis quaz medietas pertinebat ad patruum ex testaméto peponis tunc dominium illaz nō trāsisset in legatarios cum res ille sint patrui: & illud habet locum cum testator rem suam legare intendit sed legatarius potest agere cōtra heredem actione ex testō ad totam rem vel estimationem & non actione in rez: sed q̄tum pertinet ad casum presentem nō est multum circa hoc curandum q̄ raynaldus non legauit auunculis vltra illas ptes quas poterat legare. nam tertiaz & quartam hēbat in bonis patris que faciunt dimidiaz totius hereditatis. nā sua pars erat tertia & quarta ipse legauit auunculis medietatem sue partis. i. tertie & quarte. & sic non possunt agere auunculi contra heredem nisi ad medietatem tertie & quarte: & hoc notare voluit. j. vbi dicit: propter quod in rebus predictis &. vsq; pronunciauit. Ber.

k De rebus p̄dictis: de qbus exitit cōpromissum. & potest intelligi q̄ res ille diuise fuerunt inter. r. & patruos. Ber.

l Cum ex patruis. qui forte solus supererat & alij mortui erant. vnde fideicommissum illi soli qui superstes erat debet qui tpe existentis cōditionis solus inuenit ei debet in totū pstari & filijs p̄mortuoz nihil debet qui sunt mortui ante diē fideicōmissi cedentē. s. anteq̄ ille rainaldus esset mortuus vt. C. de cadu. tol. l. vna. §. si antē aliqd. & ar. C. de fideicō. si in persona: et. ff. de leg. i. cū filiofamilias. in fi. & ff. ad trebel. l. apud. §. vtrū. & accedit ad hoc q̄ totū ei debeat. ff. de ꝑd. & demō. si qs legata. §. i. & cū sic legatur patruo & filijs ei⁹ patruus solus hēbit dimidiā & filij cōit aliā dimidiā. ff. de vsufruc. accre. si quis ticio. & si alij, patrui supererent bene potuit istituer quē voluerit de patruis rōne tertie et q̄rte: sed fidei cōmissuz ō betur omnibus patruis.

m Legauit. Istud v̄bū ponit ꝓprie & impropri. ꝓprie q̄tū ad auunculos q̄bus legauit: improprie q̄tū ad patruum et eius filios q̄bus nō legauit: sed eos instituit heredes. vñ infra vocat eos hr̃des. sic. ff. de offi. p cōsu. & leg. l. ij. vbi dicat manumitti taz liberi q̄ sui. sic. xxviij. di. p̄ hyteruz: & j. e. c. ver. erecutioni mandari & auunculi egerūt ꝯ ipsos tanq̄ ꝓtra hr̃des petētes legata alias non valuisset testamentum q̄ non inueniretur aliquis institutus. insti. de leg. §. ante heredis institutionem. nisi dictum esset si non valet iure testamenti valeat saltem ratione cuiuslibet vltime voluntatis. C. de codicil. l. vlti.

n Adijciens: hoc bene facere potuit testator q̄ potest penam imponere heredibus si nō paruerint voluntati sue. si. insti. de leg. §. pene quoque nomine vlti. §. est. & C. de his que causa pene. l. vna. dum tamen nō sit turpe vel inhonestum quod testator preceperit vt ibi dicit. & ff. de cōdi. insti. quidam. & C. de insti. vel substi. reprehendenda.

o Ad ipsos. s. auunculos.

p Vno ex patruis: illo. s. q̄ fuit institutus. vnde plenius dixisset patruo adeunte hereditatem predicam.

q Adeunte. Et sic locum habet legati petitio. nam si ex testamento nō adeatur hereditas deficit legatum nisi sit ita relictum q̄ venientibus ab intestato prestetur. ff. de testa. tur. si nemo. alias est. §. sub. l. precedenti. et. C. de fideicō. l. eam quam.

r Petendo: legatum enim ab herede petendum est. C. de fideicō. eam quam & si citra voluntatē heredis legatarius occuper legatum tenet ut dicto quorum legatorum ad ipsum restituendū heredi. ff. q̄ noz leg. l. i. i prin. tamen postq̄ est adita hereditas ipso iure dñium rei legate transit ad legatarium recta uia. ff. de fur. ticio. ff. de lega. i. si tibi homo. §. si seruus. vnde re legata nōdum cōprehensa datur legatario rei vēdicatio p̄o ipso legato. C. cōmunia de leg. l. i. ff. de ꝑdi. fur. sed nec legatarius & sic agebatur p̄o legato rei uendicatione.

s Pro rata. i. p̄o dimidia.

t Venirent. Sed nunqd potuit formari libellus de iure peto totalez rē & si cōtradixeris mihi peto penam? & videtur q̄ non quia iudicium nō debet esse in pendenti. ff. de iudi. non quemadmodum dicunt quidem contra & lex illa loquitur in his que pendēt extrinsecus non ex his que in ipo iudicio aguntur: & q̄ possit sic formari libellus est arg. C. locati cōductores. quod satis potest concedi. arg. huius. c. & propter lites dirimendas.

v Quecūq; occasione: ad hoc agebatur actione ex testamento & non rei uendicatione: quia istud erat quasi fideicommissum vniuersitatis: quia qui rogatur restituere quicquid ad eum peruenit de hereditate rogatus videt. ff. ad trebel. l. cogi. & ll. precedentibus vnde non transit dominium i fideicommissarium nisi facta restitutione re & verbo: vel saltem uerbo. ff. e. restituta. & facta restitutione tunc dominium transit in fideicommissarium etiam si nondum sit nactus possessionem. ff. ad trebel. facta. Hec ē differentia inter fideicommissum singulare & vniuersale, quia in singulari sine aliqua restitutione transit dominium in fideicommissarium sicut i legatarium. C. communia de leg. l. i. & ij. secus in fideicommisso uniuersitatis: ubi non transit nisi facta restitutione. vnde ista alia non petebant rei vendicatione. sed actione ex testamento.

x Aliox bonox: oium: & hoc fecit iudex propter verba testatoris qui dixit q̄ & si patruus & filij venirent ꝯ legatum q̄cunq; ad ipsos ex successione istius poterāt puenire: devoluerentur ad auūculos. Sed quare non dixit similiter de rebus legatis sicut de alijs: q̄ deuenirent ad ipsos auuncu

los põt responderi q̃ de rebus legatis nõ dixit: qr non putabat iudex q̃ res deberẽt vel possent transire in aliũ aliquo modo: ꝛ hoc pp preceptũ arbitrox: vel forte ideo nõ dixit de rebus illis qr nõ putauit iudex q̃ testator senserit de rebꝰ illis legatis vũ dixit: q̃ bona in quibꝰ ex testõ vel abintestato dicti heredes possent succedere deuenirent ad auũculos q̃s ist. generalia verba non pertinẽt ad res de q̃bus dixerat specialiter arg. ff. de ver. obli. voli clausula nec visum fuit iudici q̃ easdẽ res voluerit illos auũculos habere cuz alijs rebus arg. ff. de pe. sanctio legux. ꝛ arg. ff. de leg. iij. si bꝰ meus. §. i. Illa etiã videtur esse melior ratio: qr nulla fuisset absolutio de rebus legatis si postea cõdemnatio facta fuisset in eisdem: ꝛ sic delusoria videret: ne alia via fiat: qõ alia via ꝓhibet: verum est q̃ patruus totuz perdere dz: ꝛ satis colligitur per hãc litterã alioꝝ bonoꝝ: ꝛ. j. ver. verũ in portione: qr quicqd patruꝰ potuit capere ex testamẽto rai. debuit ꝓdere nõ obstãte arbitrio vt ibi dꝫ: ꝛ illud totum fuit petitum p auunculos ꝛ ex alia causa absolvit ꝛ ex alia causa condemnauit eosdem.

conděnauit[a] eosdẽ. ¶ A cuius sñia cum ambe partes[b] nostram audiẽtiaz appellassent: petẽte vtraq̃z pte dicti iudicis sñiam infirmari: q̃tenus cõtra se fuerat promulgata: ꝛ q̃tenus pro se faciebat executiõi mãdari. ¶ Dilectus. f. n. o. sancti nicolai in carcere tulliane. diac. cardi. lite coram se legitime ꝓtestata[c]: quoniam idem. r. bẽbat in bonis quondam peponis patris sui tertiã ptez debitã iure nature i qua grauari nequiuit[d]: nec non q̃rtã trebellianicã[e] quaz q̃libet extraneus restitutione grauatus deducere potuisset: propter qõ in rebus p̃dictis auunculis legatis portiones[f] easdez habuit. r. prefatus easq̃z[g] potuit i vltima voluntate legare ac per hoc legatum tenuit vsq̃z ad tertiã ꝛ quartaz prefatas: ꝛ ipsas non expresserit[h] in legãdo: pnunciauit[i] nõ obstãte p̃miſſo arbitrio: q̃ ne legatũ teneret nõ poterat impedire iudicem ipsum[k] in eo q̃ super hoc dictũ patruuz in totũ absoluit: q confessus est se pro medietate possideꝛ predicta perperam iudicasse: cõdẽnauitq̃z ipsum ad restitutionem medietatis tertie ꝛ q̃rte ptis ipsius legati[l] pro rata[m] que dictos auunculos de ipso ꝓtingit: ꝛ in residuo[n] prefati iudicis sententiã cõfirmauit. ¶ Ceterũ i eo: q̃ idez iudex dictũ patruũ ꝛ eiꝰ filios totaliter i alijs q̃ in secũdo articulo petita fuerãt ꝓdẽnarat male ipsum ꝓnũciasseꝰ decreuit: qr filij eius contra voluntatẽ testatoris nõ inueniuntur aliquid cõmisisse: cum nihil[q] de petitis repti fuerint possidere.

¶ Verũ in portiõe quã patruꝰ habebat[r] in bonis[s] illis ratione quarte ꝛ tertie p̃dictoruz quas. r. habuit in bonis[t] eiusdem: In quibus[u] eiꝰ institutio ꝛ legatio ac adiectio pene tenebat pro rata[x] eosdem auunculos legati tertie ꝛ quarte p̃ rata: in hoc infirmauit sñiam poris iudicis. in residuo aũt ꝓfirmauit ꝛ b totũ intellige q̃tũ ad legatũ possessionũ q̃ legate fuerũt de q̃bus cõpromissum fuit. In alia aũt parte sñie statim seqꝛtur qualiter ꝓcessit cardinalis ibi ceterũ ꝛc̃.

n ¶ Residuo: auũculi petebãt iure legati medietatẽ bonoꝝ ꝺ q̃bus fuit cõpromissum. Residuũ istud ꝓfitebat p̃m intẽtionẽ prioris iudicis in illa medietate a q̃ medietate absoluit patruũ ꝛ filios ñ habito respectu ad testm̃ peponis: ꝛ hoc ꝓpter ꝓceptũ arbitroꝝ qõ tñ nõ ipediebat legatũ: ꝛ ꝓfitit in. xvi. scõm cõputationẽ nr̃az ꝛ male ꝓnũciauit in ea q̃ patruuz absoluit i totũ: ſz q̃tũ ad filios bene ꝓnũciauit. ſz postea cardinalis ostẽso testõ peponis conperit ꝙ pte sñiam p̃mi iudicis cõdẽnãs patruũ pro pte sua. s. in q̃tuor. ꝛ in residuo. s. in. viij. q̃tũ ad filios. ꝛ in. iiij. q̃tum ad patruũ ꝓfirmauit: ꝛ tñ i sequẽti articulo pdit patruus illa q̃tuoꝝꝓ penã illo retẽto. p. l. falcidiã: ꝛ sic in veritate in. viij. cõfitebat legatũ rõne tertie ꝛ quarte. alia. viij. pertinebant ad patruum ꝛ filios ex testamento rainaldi: ꝛ hoc secundum computationem predictam. In secundo articulo. duo fuerunt articuli. Primus i quo petebantur res legate. Secundus in quo petebantur omnia que ad patruũ ꝛ filios poterant peruenire ex testamento rainaldi si veniret contra legatum auũculo relictum.

a Condemnauit eosdẽ s. patruũ ꝛ filios: ꝛ in hoc. s. q̃ filios condẽnauit ꝛ in alio etiã ꝓnũciat. i. iudicé male pronunciasse.

b Ambe partes: sic. §. e. rainucius. ꝛ. §. de appel. si duobus.

c Contestata: ꝛ ita vꝫ q̃ litis ꝓtest. facienda sit coram iudice appellationis. Sed contra videtur dicere lex q̃ nõ debeat fieri cõtestatio cum iam sit facta in prima causa. C. de tempo. ap. l. vlti. §. illud. ꝛ. §. de ap. p tuas. Satis potest dici q̃ in causa appellationis fiat cõtestatio de nouo. ij. q. vi. si quis in quacunq̃z. nec tamen dicitur propter hoc fieri sup principali: qr super alio vꝫ fieri contestatio quã in principali. Primo fuit cõtestatio facta directe super re petita. in cã vero appellationis sup ipsa sñia q̃ sit iusta vel iniusta: ꝛ super alijs que addũtur super quibus nulla fuit contestatio in prima causa: tñ altera parte absente posset iudex procedeꝛ sine litis contesta. vt dicit lex predicta. C. de tempo. ap. ꝛ decre. p tuas ó ap. ꝛ. §. de renun. veniens.

d Nequiuit: hoc planũ est qr in legitima que iure naturali dz: nullum grauamẽ: nulla ꝓditio apponi põt: ꝛ p nõ adiecta habetur si apponatur C. de inof. te. quoniã in prioribꝰ. ꝛ in auc. de her. ꝛ fal. §. primuz itaq̃z. ꝛ §. si quis aũt nõ implens. col. i. ꝛ. §. e. rainucius.

e Trebellianicã: ꝛ ita due quarte possunt deduci. de hoc dicitur. §. rainucius. vbi hoc idem dicitur.

f Portiões easdẽ: imo habuit res ipsas in totũ. nã q̃diu viuꝰ fuit habuit dominium omnium rerum: dicitur autem habuisse portiones easdem in rebus predictis. i. facultatem deducendi easdem portiones in singulis rebus: quia de singulis debet fieri deductio tertie ꝛ quarte: licet q dam contrarium dicant: q̃ filius in vna re sola deducere possit tertiã in re nature ꝛ quartam trebellianicam: arg. C. famil. herciscun. filiũ ꝛ. ff. de leg. i. põt. ff. ad. l. fal. si ex pluribus. Sed verũ est q̃ de singulis rebꝰ debet fieri deductio ꝛ illa lex filium: non ob. quia illud fuit ex voluntate patris. ꝛ illa lex potest: non ob. quia ibi loquitur cum legata erat pars hereditatis: vnde vnum legatum censetur: vel illud contingit de voluntate legatarij ꝛ heredis: vel ex officio iudicis. vt ibi dicit. Illa si ex pluribus. potest intelligi quando vni plures legate sunt tunc si soluat aliquas integraliter in alijs plenam falcidiam retinere potest p voli exceptionem.

g Easq̃z. s. partes tertiã ꝛ quartam.

h Licet ipsas non expresserit: ꝛ non legauit tertiam ꝛ quartam expreſſe dicendo de tertia ꝛ quarta: imo dixit de dimidia. vnde si recta fiat cõputatio tantum facit tertia ꝛ quarta quantum dimidia ꝛ econuerso vbigratia heredes diuiditur in. xij. vncias. insti. de here. insti. §. heredi tas. si filius detrahit tertiam iure nature detrahit. iiij. vncias. ꝛ remanẽt. viij. in quibus videtur quam teneat fideicõmissuz ꝛ de illis detrahitur quarta. s. due vncie. ꝛ ita tertia ꝛ quarta faciunt sex. ꝛ sic habebat dimidiam totius hereditatis.

i Pronũciauit. s. cardinalis.

k Ipsum. s. patruũ.

l Legati. iiij. scilicet.

m Pro rata q̃ dictos: que qdẽ rata virilis est: nã si vna res pluribꝰ legat q libet ibi hz virilẽ: nisi alia mens appareat testatoris. ff. de leg. i. si pluribus.

n In residuo prefati iudicis: de quo residuo absoluerat prior iudex patruũ ꝛ filios. nã primũ iudex in totum absoluit patruum in legato ꝛ male sed quo ad filios bene. sed cardinalis cõdemnauit patruum pro parte. s. in dimidia ipsiꝰ

n Residuo: auũculi petebãt iure legati medietatẽ bonoꝝ ꝺ q̃bus fuit cõpromissum. Residuũ istud ꝓfitebat p̃m intẽtionẽ prioris iudicis in illa medietate a q̃ medietate absoluit patruũ ꝛ filios ñ habito respectu ad testm̃ peponis: ꝛ hoc ꝓpter ꝓceptũ arbitroꝝ qõ tñ nõ ipediebat legatũ: ꝛ ꝓfitit in. xvi. scõm cõputationẽ nr̃az ꝛ male ꝓnũciauit in ea q̃ patruuz absoluit i totũ: ſz q̃tũ ad filios bene ꝓnũciauit. ſz postea cardinalis ostẽso testõ peponis conperit ꝙ pte sñiam p̃mi iudicis cõdẽnãs patruũ pro pte sua. s. in q̃tuor. ꝛ in residuo. s. in. viij. q̃tũ ad filios. ꝛ in. iiij. q̃tum ad patruũ ꝓfirmauit: ꝛ tñ i sequẽti articulo pdit patruus illa q̃tuoꝝꝓ penã illo retẽto. p. l. falcidiã: ꝛ sic in veritate in. viij. cõfitebat legatũ rõne tertie ꝛ quarte. alia. viij. pertinebant ad patruum ꝛ filios ex testamento rainaldi: ꝛ hoc secundum computationem predictam. In secundo articulo. duo fuerunt articuli. Primus i quo petebantur res legate. Secundus in quo petebantur omnia que ad patruũ ꝛ filios poterant peruenire ex testamento rainaldi si veniret contra legatum auũculo relictum.

p Male ipsum pronunciasse: quantum ad personas filioꝝ male pronunciauit: quia non venerant contra voluntatem testatoris in aliquo. male etiam ꝓnunciauit contra patruum: qr condemnauit eum de omnibus alijs que pervenerant ad eũ ex testamento peponis: qr in bis que subiacebant restitutiõi ipm non debuit condemnare. sed de bis que tantum contingebant eum ratione tertie ꝛ quarte pro qua parte ꝓfirmatur sentẽtia pro alia que debebat restitui ei infirmatur: vt. j. dꝫ ibi verũ ꝛc̃.

q Cum nihil de petitis: Et ita hec est bona ratio: qr hic agebatur rei vẽdicatione saltem quo ad legatũ: vt. §. dictũ est. vnde cũ illi nihil possideret nõ poterat conuenire rei vendicatione. C. de alie. mu. iudi. causa fac. l. vna. ꝛ. §. de re iudica. examinata. q̃ sic ageretur patet ex eo q̃ dicit q̃ patruus fuit ꝓfessus se possidere: quia in reali actione querendum an possideat quis vel nõ. ff. de rei vendi. qui petitorio. ꝛ. l. officiũ: ꝛ si dixerit se nõ possidere cũ possideat: ꝛ hoc probetur: transfertur possessio in actorem quamuis nõ probet rẽ suam esse. ff. eodem. l. in rem actio. ꝛ quia nondum adiuerant hereditatem non poterant conueniri: ꝛ ante lit. ꝓtesta. hoc debet queri. ne delusorium sit iudiciũ vt hic patet.

r Habebat: ratione illius institutionis quã fecit. r. de ipso.

s Bonis illis. s. in alijs bonis ꝛ rebus exceptis rebus legatis: vel posset intelligi de omnibus.

t In bonis eiusdẽ: in singulis. n. rebꝰ habuit tertiã ꝛ quartã vt dixi.

u In quibus institutio: ergo videtur q̃ in sola tertia ꝛ quarta teneat institutio: quod falsum est imo tenet in omnibus. C. ad. l. fal. irritũ. sed dicitur in eis tenere: qr in eis potest institutus patruus grauari. in eo vero q̃ subiacet restitutioni grauari nõ potest: imo illud deducitur tanquam es alienũ: residuum vero diuiditur inter patruũ ꝛ filios eius. fideicõmissuz. n. hereditatis ex testõ peponis soli patruo debebatur non aũt eius filijs: rainaldus aũt instituit patruũ cui hereditatẽ peponis restituere tenebatur cũ illud quod est patruo restituendum ex testõ peponis illud habet precipuũ: ꝛ illud primo deducitur sicut es alienum: vt in. l. predicta irritum. In quo autem adiectio pene non tenuit illud autem quod rainaldus restituere non tenebatur ꝛ in quo grauari non potuit quod est tertia ꝛ quarta illud diuidit inter patruũ ꝛ filios eiꝰ quos rainaldus instituit sibi heredes: arg. C. ad legẽ fal. quãquã ꝛ in hoc solo scilicet tertia ꝛ quarta tenuit adiectio pene: vt hic dicit.

x Pro rata eosdẽ. q. d. pro qua pte legatũ ꝓtingit quẽlibet de auũculis p ea pte quẽlibet ꝓtingit illud qõ pene cã adimit illi patruo: qr patruꝰ noluit parere testatori dando legatũ auũculis iõ perdere dz illud quod capere poterat ex testõ rainaldi. vel dic pro rata. i. pro medietate tertie vel quarte ptis bonorũ rainaldi in quibꝰ fuit institutus: quam medietatem amittit patruus qr cõtra dixit legato: vt hic dicitur: ꝛ istam medietatem restituit patruus tanq̃ legatũ

a Legato: quod amittit patruus nomine pene. i. vno retento. Item amittit alias. xij. vncias.

b In residuo: illud residuū ꝓt intelligi vupliciter. quo ad bona pepōis ꝯtū ad patruū q: in illis ꝓdēnatio nō tenuit q̄ ꝓtingebāt patruū p restitutionem ex testō pepōis in ḡbus nullā penā potuit ꝙponere rainaldus: ꝛ iō absoluit patruū. Jtē quo ad bona rainaldi ꝯtū ad filios quos rainaldꝰ īstituit: ꝛ q: ñ venerāt ꝙ voluntatē testatoris ꝛ nihil īuenti sunt possidere ō rebꝰ petitis cōdēnari nō debuerūt: vñ absoluti fuerūt p cardinalē.

c Saluo. nihilominus ei: sicut licet patruo.

d Bñficio: legis falcidie. istō est ua intelligendū patruus id qō sibi restituēdū ē: ꝓmo vt eo alienū vt viri deducit de rebꝰ illis de ḡbus ꝓmissum fuit q̄ ꝓtinebunt in ꝓmo articulo de residuo qō est tertia ꝛ quarta tenet ꝓstare legata ꝛ ō illis detrahit q̄rtā trebellianicaz p legē falcidiā. C. ad. l. fal. ꝙponēda: ꝛ. l. irritū: ꝛ. l. ꝯꝑ: ꝛ. ff. ad. l. fal. qō de bonis. §. cuz fidei: ꝛ. C. ō bo. au. iu. pos. l. i. ō ducet aūt falcidiā de rebꝰ legatis. Et forte trellerit cardinalis ꝙ deducet etiā de alijs q̄ causa pene adimūt eidē: q: illa legata sūt illis aūculis. Sz fieret eis ꝙtrouersia de alio relicto: ꝛ iō forte virit. ſ. ō falcidia q̄ iducit ꝙ volūtatē testatoris. Sz hoc nō est verū: q: id quod pene causa accreuit nō incidit in. l. fal. ff. ad. l. fal. cū pater. in fi. ꝛ. l. se. arg. op. ꝛ quod prouisum est ad penam nō debet trahi ad gḡam. ſ. de transla. ſiter corporalia.

e Restitutione. i. prestatiōe.

f Legitimū: qō vꝫ tps āni: hoc tps ꝙputādū est a iussu iudicis. Si aūt infra illud tēpus nō paruerit tūc nō ꝓt vti bñficio falcidie imo perdit oīa excepto illo: qō sibi debeꝫ ex fideicōmisso in auc. de bere. ꝛ fal. §. illud quoqz. col. i.

g Jnuentariū: aliter enim beneficio legis falci. vti nō pōt: vt dicit auc. de bere. ꝛ fal. §. si vero nō fecerit inuentarium.

cōtingente de p̄dicto legato[e] cōfirmauit sniam iudicis supradicti.

Eodē patruo ꝛ eius filijs in residuo[b] absolutis ꝛ saluo[c] nihilominus ei ex iure institutionis bñficio[d] legis falcidie in restitutione[c] p̄fati legati si infra tempus legitimuz[f] voluntati paruerit testatoris. Cunqz inuentarium[g] fecerit ꝛ contra[h] voluntatem testatoris lex falcidia iducatur. Nos itaqz ipsiꝰ cardi. sententiam ratam habentes eam auc. ap. cōfirmamus. Idem.

Executor testamētarius q̄ suscepit illud officiū exeq̄ compellit.

Johannes clericus: ꝛ. p. laicus executores vltime voluntatis. o. clerici sancte crucis: qui venerabilibus ꝛ pijs locis[i] de bonis[h] suis in vltima volūtate legauit: mandans insuper satisfieri creditoribus per eosdem. Post mandatum[l] susceptum per diocesanum[m] cogi debent testatoris explere vltimam voluntatem. Idem.

Ponit quedam legata in quibus nō soluitur canonica portio ni si fiat in fraudem.

De bis que in ornamentis vel pro cereis seu fabrica lumi ribus āniuersario septimo. xx. xxx. siue alijs ad perpetuum cultum diuinum legantur ecclesijs vel reliquis pijs locis canonica[n] portio:

Dūmō in fraudē[o] non fiat vt ea eps seu parochialis ecclesia debeat defraudari: deduci[p] non debet.

Rica De successionibus abintestato.

Ex cōci. apud alteñ. habito,

Clericꝰ bona, ppria dare ꝓt cui vult sz si decedat intestatꝰ ꝛ non hz cōsanguineos succedit ecclesia.

Ed hoc ibidē inuentuz est de epis presbyteris ꝛ clericis si per hereditatē vel alio modo intuitu p sone[q] aliquid acqsierint donare eis liceat cui voluerint dum viuunt.

Si aūt ante obierint: quā hoc fecerit altari cui suiūt oia ppetuo sanctificētur[r]: ꝛ in ius eiꝰ tradantur[s].

Ex concilio tribur.

Si olim seruus p̄sbyter factus i testatus decedat eius bona diuidūtur scōm formam hic contentam.

Sancto ꝙcilio allatum est ꝙ q dam laici improbe agunt contra p̄sbyteros suos: ita vt de morientium[t] presbyterorū substātia partes sibi vendicent sicut de proprijs seruis. Interdicimꝰ itaqz ne hoc vlterius fiat: sz sicuti liberi facti sūt ad susciendum gradum ꝛ agendum officium diuinuz ita nil ab eis preter diuinum[v] officium exigatur. Peculium vero ipsorum diuidatur in quattuor partes: quarum vna episcopo altera ecclesie tertia pauperibus quarta parentibus assignetur. ꝛ si non sint idonei[x] parentes: episcopus eaz recipiat: ꝛ i vsuz ecclesie diligenter distribuat. Et si quis cōtra hoc presumpserit anathematizetur.

Innocentius tertius murnē. episcopo.

Per vnum testem de veritate ꝛ per confessionem etiā incidenter factam p:obatur oblatio etiaz quo ad effectū cōsequēdi bona oblata.

Decreti: hoc dictū est pp reuerētiā diuini cultus: multa enim ꝓpter religionē ꝙmitti solent. nam sūma est ratio que pro religione facit. ff. ō reli. ꝛ sump. fune. sunt psone. in fi. vñ in casu isto minus legitima voluntas sufficit. ſ. e. cū esses: ꝛ. c. relatū. sic ꝛ in bis q̄ ad pias cās relinquūtur cessat falcidia. C. ad. l. fal. auc. si mulier. ꝛ in auc. de eccle. tit. §, finaute3 colla. ix. vnde sumptum est auc. p̄dictū si mulier. ꝛ sic cessat falcidia l testō militis priuilegio militari. C. de testa. mili. in testō. C. ad. l. falc. in testō. Jtez cessat deductio istiꝰ partis in equis ꝛ armis fauore terre sancte. ſ. de sepult. in nostra. Et hoc idem quod ō dicitur habes. ſ. de verbo. signi. ex parte.

Rica De successionibꝰ ab intestato. Supra visum est de successionibus ex testō. verū q: sepe hoīes ō cedūt abintestato ꝛ dubitari potuisset ō successione ideo post Ricam precedentem subijcit ista. Et scias ꝙ intestatus dicit q̄ nullū vel nō iure fecit testamentum. l. fi. C. famil. hercis. Ab. si.

Ed hoc Due sunt ptes. Secūda ibi: si ār. Ab. si.

q Intuitu persone: sic s. ti. pri.

r Sāctificent. i. sancta ab oībus deputentur. ſ. de re. pmu. mācipia. xij. q. ij. de laicis: ꝛ. q. iij. qui cunqz. ala.

s Tradantur: intellige hoc cū non bñt ꝙsanguineos qui eis ab intestato succedant illi enim admitterent ꝛ ñ ecclesia. xij. q. vlt. c. vlti. ꝛ. q. iij. qcūqz ꝛ in auc. de ec. tit. §. si qs eps. col. ix.

Sancto. Si presbyter intestatus decedat de primonio suo fiūt quattuor portiones prout ō habeꝫ. Et nō tenet hoc hodie scōz gl. ꝛ sic vult ꝙ hodie istō. c. correctū sit. sz huic lec. obstat ꝙ habetur. ſ. in proemio resecatis superfluis ideo scōm aliū intellectum singularem summatur aliter ꝛ sic vt in rubro. Primo ponitur excessus relatio. Secūdo eius phibitio ibi: Jnterdicimus. Tertio peculij diuisio ibi: peculiū. Quarto pene inflictio ibi: ꝛ si quis. Ab. si.

t Morientiū: Prelatus de omnibꝰ tā ante, pmotionē quā post acquisitis intuitu persone liberā hz potestatē. ſ. c. pri. ꝛ. ſ. de testa. quia nos: ꝛ. xij. q. iij. qcūqz: ꝛ. q. v. firum. in auc. de eccle. ti. col. ix. §. interdicimus. Si vero decedat intestatus si sunt distincte res eius cōsanguinei succedunt sibi. xij. q. i. sunt manifeste. Si vero res prelati sunt pmicte cū rebꝰ ecclesie tunc distingue: q: aut dubitaꝫ an habuit propriū aut certū est ꝙ habuit. Si dubitetur semp pro ecclesia est presumendū: ꝛ totū vēdicabit ecclesia. ar. xij. q. iij. qcūqz. ff. de re. du. ciuibus sic in vroe. ff. de dona. inter vi. ꝛ vro. quintus mutiꝰ: ꝛ. C. e. ti. etiam. si vero certū est ꝙ aliquid habuit sed nesciꝫ ꝯtū obtinet bui⁹. c. distinctio: nec immerito: q: nullus heres nobis primior est ꝙ qui nos deo sociauit. ſ. de pe. p̄sbyteri: licet ꝙdicere videatur. xij. q. iij. c. i. vbi dꝫ ꝙ si sit dubiū ꝙ equa debeat fieri distributio inter ecclesiam ꝛ heredes sacerdotis: sed dicꝫ in alio casu logtur hoc. c. ꝯ illud. hoc. c. intelligitur de illis p̄sbyteris q ex seruis facti sunt p̄sbyteri qō vꝫ verius. vt dicit Lau. Nō credo ꝙ hodie haberet locū talis diuisio: imo credo ꝙ si aliqd hꝫet intuitu psone ꝙ cōsanguinei ei succedūt abintestato si consanguineos nō hꝫet tūc ecclesia ei succederet xij. q. vlti. c. vlti. ꝛ. ſ. c. prori.

u Preter diuinum: arg. ꝙ patronus potest tenere operas spirituales in liberto quem manumittit ad clericatum: ut. ſ. de ser. nō ordi. nullus. liiij. di. frequens. ala.

x Idonei. puta heretici. xxiij. q. ij. sane ꝓfertur. ſ. de bere. si quis epꝰ.

a Legato: quod amittit patruus nomine pene. i. vno retento. Item amittit alias. xij. vncias.

b In residuo: illud residuū ꝓt intelligi vupliciter. quo ad bona pepōis ꝯtū ad patruū q: in illis ꝓdēnatio nō tenuit q̄ ꝓtingebāt patruū p restitutionem ex testō pepōis in ḡbus nullā penā potuit ꝙponere rainaldus: ꝛ iō absoluit patruū. Jtē quo ad bona rainaldi ꝯtū ad filios quos rainaldꝰ īstituit: ꝛ q: ñ venerāt ꝙ voluntatē testatoris ꝛ nihil īuenti sunt possidere ō rebꝰ petitis cōdēnari nō debuerūt: vñ absoluti fuerūt p cardinalē.

c Saluo. nihilominus ei: sicut licet patruo.

d Bñficio: legis falcidie. istō est ua intelligendū patruus id qō sibi restituēdū ē: ꝓmo vt eo alienū vt viri deducit de rebꝰ illis de ḡbus ꝓmissum fuit q̄ ꝓtinebunt in ꝓmo articulo de residuo qō est tertia ꝛ quarta tenet ꝓstare legata ꝛ ō illis detrahit q̄rtā trebellianicaz p legē falcidiā. C. ad. l. fal. ꝙponēda: ꝛ. l. irritū: ꝛ. l. ꝯꝑ: ꝛ. ff. ad. l. fal. qō de bonis. §. cuz fidei: ꝛ. C. ō bo. au. iu. pos. l. i. ō ducet aūt falcidiā de rebꝰ legatis. Et forte trellerit cardinalis ꝙ deducet etiā de alijs q̄ causa pene adimūt eidē: q: illa legata sūt illis aūculis. Sz fieret eis ꝙtrouersia de alio relicto: ꝛ iō forte virit. ſ. ō falcidia q̄ iducit ꝙ volūtatē testatoris. Sz hoc nō est verū: q: id quod pene causa accreuit nō incidit in. l. fal. ff. ad. l. fal. cū pater. in fi. ꝛ. l. se. arg. op. ꝛ quod prouisum est ad penam nō debet trahi ad gḡam. ſ. de transla. ſiter corporalia.

e Restitutione. i. prestatiōe.

f Legitimū: qō vꝫ tps āni: hoc tps ꝙputādū est a iussu iudicis. Si aūt infra illud tēpus nō paruerit tūc nō ꝓt vti bñficio falcidie imo perdit oīa excepto illo: qō sibi debeꝫ ex fideicōmisso in auc. de bere. ꝛ fal. §. illud quoqz. col. i.

g Jnuentariū: aliter enim beneficio legis falci. vti nō pōt: vt dicit auc. de bere. ꝛ fal. §. si vero nō fecerit inuentarium.

h Cōtra volūtatē testatoris: bociō dicit q: ꝙ volūtatē testatoris vꝫ hic retineri falcidia de rebꝰ ꝑticulariter legatis: q: illas voluit testator oīno prestare illis aūculis ita ꝙ nulla ꝙdictio fieret eis: vñ ꝙ eius volūtatē falcidia retinet ꝛ tñ retinetur nihilominus q: ꝙ volūtatē testatoris inducit falcidia. ff. ad. l. fal. ticia. Sed in alijs rebꝰ q̄ cā pene auferunt si verū est ꝙ quarta retineaꝫ inducitur ꝙ volūtatē testatoris: sed nō videt ꝙ quarta retineaꝫ in bis q̄ cā pene auferunt: vt dicit. ſ. in notula: istud est ꝛt. Nā testator cā pene oīa voluit aūculis ꝑstari. inducit ergo falcidia ꝙ volūtatē defuncti. C. ad. l. fal. si vt allegas: ꝛ. l. pe. ꝛ. ff. eo. ti. quod de bonis. §. vlti. Hodie vō falcidia ñ ꝓt induci ꝙ volūtatē testatoris expressam si testator certus de quātitate patrimonij sui hoc ꝓhibeat in auc. de bere. ꝛ fal. §. si vero expressum. sed ꝙ tacitā bene inducit: vt bene vi cūt leges p̄dicte si vt allegas: ꝛ sequentes. Ber.

Johannes Diuiditur: quia primo ponit qō. Secūdo Solutio ibi: post. Abbas siculus.

i Pijs locis: ī qbꝰ sufficit mīꝰ legitima volūtas. ſ. e. c. cū eēs: ꝛ. c. relatū.

k In suis bonis: ꝓprijs scilicet quia de rebus ecclesie nihil posset legare. ſ. eo. c. quia nos.

l Mandatū. Mandatū susciꝑe nemo cogitur: susceptum vero necesse est adimpleri. ff. cōmo. in cōmodato. §. sicut. ff. man. si quis alicui. §. qui mandatū. C. de ꝓcur. inuitus. ff. de arbi. l. iij. §. i. Ber.

m Per diocesanū: sic intellige. ſ. e. si hꝫs: ꝛ. c. tua nobis. vbi de boc. b.

De bis. Primo ponit dictū in quo interserit exceptionē ibi: Dūmodo. Abbas siculus.

n Canōica porcio: portio ista diuersimode ō ducit scōz varias ꝙsuetudīes locoꝝ. ſ. ō sepul. certificari. ꝛ. ſ. e. reqsisti. qñqz ē tertia ꝛ qñqz media. ſ. ō sepul. c. i. ꝛ. ij. ꝛ. ꝛ. q. i. ō bis: ꝛ. c. ātiquos. ꝛ. c. ōcernim⁹ ꝛ qñqz q̄rta. ſ. ō sepul. cū sup

o In fraudem: tūc nō prodesset. ſ. e. officij.

p Deduci: hoc dictū est pp reuerētiā diuini cultus: multa enim ꝓpter religionē ꝙmitti solent. nam sūma est ratio que pro religione facit. ff. ō reli. ꝛ sump. fune. sunt psone. in fi. vñ in casu isto minus legitima voluntas sufficit. ſ. e. cū esses: ꝛ. c. relatū. sic ꝛ in bis q̄ ad pias cās relinquūtur cessat falcidia. C. ad. l. fal. auc. si mulier. ꝛ in auc. de eccle. tit. §, finaute3 colla. ix. vnde sumptum est auc. p̄dictū si mulier. ꝛ sic cessat falcidia l testō militis priuilegio militari. C. de testa. mili. in testō. C. ad. l. falc. in testō. Jtez cessat deductio istiꝰ partis in equis ꝛ armis fauore terre sancte. ſ. de sepult. in nostra. Et hoc idem quod ō dicitur habes. ſ. de verbo. signi. ex parte.

q Intuitu persone: sic s. ti. pri.

r Sāctificent. i. sancta ab oībus deputentur. ſ. de re. pmu. mācipia. xij. q. ij. de laicis: ꝛ. q. iij. qui cunqz. ala.

s Tradantur: intellige hoc cū non bñt ꝙsanguineos qui eis ab intestato succedant illi enim admitterent ꝛ ñ ecclesia. xij. q. vlt. c. vlti. ꝛ. q. iij. qcūqz ꝛ in auc. de ec. tit. §. si qs eps. col. ix.

t Morientiū: Prelatus de omnibꝰ tā ante, pmotionē quā post acquisitis intuitu persone liberā hz potestatē. ſ. c. pri. ꝛ. ſ. de testa. quia nos: ꝛ. xij. q. iij. qcūqz: ꝛ. q. v. firum. in auc. de eccle. ti. col. ix. §. interdicimus. Si vero decedat intestatus si sunt distincte res eius cōsanguinei succedunt sibi. xij. q. i. sunt manifeste. Si vero res prelati sunt pmicte cū rebꝰ ecclesie tunc distingue: q: aut dubitaꝫ an habuit propriū aut certū est ꝙ habuit. Si dubitetur semp pro ecclesia est presumendū: ꝛ totū vēdicabit ecclesia. ar. xij. q. iij. qcūqz. ff. de re. du. ciuibus sic in vroe. ff. de dona. inter vi. ꝛ vro. quintus mutiꝰ: ꝛ. C. e. ti. etiam. si vero certū est ꝙ aliquid habuit sed nesciꝫ ꝯtū obtinet bui⁹. c. distinctio: nec immerito: q: nullus heres nobis primior est ꝙ qui nos deo sociauit. ſ. de pe. p̄sbyteri: licet ꝙdicere videatur. xij. q. iij. c. i. vbi dꝫ ꝙ si sit dubiū ꝙ equa debeat fieri distributio inter ecclesiam ꝛ heredes sacerdotis: sed dicꝫ in alio casu logtur hoc. c. ꝯ illud. hoc. c. intelligitur de illis p̄sbyteris q ex seruis facti sunt p̄sbyteri qō vꝫ verius. vt dicit Lau. Nō credo ꝙ hodie haberet locū talis diuisio: imo credo ꝙ si aliqd hꝫet intuitu psone ꝙ cōsanguinei ei succedūt abintestato si consanguineos nō hꝫet tūc ecclesia ei succederet xij. q. vlti. c. vlti. ꝛ. ſ. c. prori.

u Preter diuinum: arg. ꝙ patronus potest tenere operas spirituales in liberto quem manumittit ad clericatum: ut. ſ. de ser. nō ordi. nullus. liiij. di. frequens. ala.

x Idonei. puta heretici. xxiij. q. ij. sane ꝓfertur. ſ. de bere. si quis epꝰ.

QAm dilectus Rector ecclie vt intestat⁹ si nullū fecit testm̄ vel fecit sed furiosus ⁊ tali succedat ecclesia si nō bz cōsanguineos. sec⁹ ātē si apparet illū fuisse monachū vel sana mente testatū sic sūmat Joā. an. ⁊ cōiter sequētes: sz b sūmatio ō nibilo ꝓuidet nec ꝓtinet ī se aliquā difficultatē: iō attingēdo duos notabiles ⁊ siu. itellec. bui⁹. c. sūmo ꝑm quēlibet intellectū ⁊ primo sic. Valet testm̄ ad pias cās ꝓdita p v̄ba enunciatiua etiā pp aliud ꝓlata q̄ꝑ successio seu testatio veniat ad exclusionem alterius ecclesie. vel alr ꝑm aliū intellectuz ⁊ sic ut in rubro. Dimidit ī q̄ttuor ptes. Jn ꝑma pomit ferī decisiuz. Jn scōa motiuz pape ad sniaz. Jn tertia allegario epi diffinietis. Jn quarta diffinitiue cō missio. Scōa ibi: sufficiēter. Tertia ibi: Quia uero. Quarta ibi: Nos causam. ab. si.

a ¶ Participationē: pp hoc nō fuit monach⁹ nec etiā stetit in habitu monachali vt appet ex antiqua cū hoc ñ sufficiat ad monachatum.

b ¶ Se ⁊ sua: ⁊ postmodū ī extremis agēs cōfitebat ꝓ publice q̄ ñ poterat facer̄ testm̄: q⁹ se ⁊ sua cōtulerat mōasterio ⁊ hoc vltimū ꝓbauit abbas p testes: ꝑmū articulū ñ ꝓbauit nisi per vnicum testem quod nō sufficit.

c ¶ Vltimā. q.d. si b uerba nō erpsse hoc dicāt tm̄ tacite vim obtinent vltime volūtatis. Ber.

d ¶ Monasterio: p hāc ꝓbationem obtinebit abbas si ep̄s nō probauerit archipresbyterū v̄ba ista alienata mēte dixisse: nec intelligas q̄ ex his v̄bis ꝓbat dictū archipresbyterū fuisse oblatuz dicto monasterio cum suis reb⁹ siue monachuz fuisse sed probuit q̄ voluit sua bona ad monasteriū peruenisse: ⁊ q̄libet verba p q̄ declarat intētio testātis sufficere vident. ff. de fun. in. ⁊ istru. l. cū dela. §. asinā. ad fi. ff. de sup. leg. l. labeo. ad fi. nemo. n. estimandus est dixisse q̄ nō mēte cogitauerit. Ber.

e ¶ Cōtulerat monasterio. vnde ex tūc cessat eius iudiciū. xix. q. vlt. auc. si qua mulier.

f ¶ Testis. vn⁹ testis sol⁹ ñ sufficit ad ꝓbationē. s. ō test. lz vniuersis. iiij. q. iij. §. iurisiurādi. tñ si alie ꝓsūptōes adsint sufficit vt b or: ⁊. s. ō tes. ꝓtea. ⁊. s. ō ꝓsūp. lris. ⁊. c. iij. sz ñ vident sufficer hmōi adminicula ad ꝓbādū intētionē abbatis. s. q̄ dict⁹ archipsbyter mōasterio obtulit se ⁊ sua cū lra dicit nō tāq̄ sufficiēter ꝓbātes sz adminiculātes tc. vñ nō ōbuit admitti eps ad ꝓbādū q̄ archipsbyter fuisset mēte alienat⁹ qō ī extrēis agēs dicebat q̄ ñ ꝑt facer̄ testm̄: vl dic q̄ ista adminicula sufficiūt cū vno teste. ⁊ iō audiri oz eps ad ꝓbādū q̄ iste archipsbyter erat furiosus cuz v̄ba illa erpsserit. quo ꝓbato solus testis remāet: ⁊ sic obtinebit eps als sucūberet: q⁹ si obtulit se ꝓbaturū ꝓdcā mos ei gerēd⁹ fuit. ff. ō ꝓba. circa eū. Ber.

g ¶ Cōfitētē. vl q̄ talis ꝓfessio ōberet sufficer ad hoc vt testat⁹ decessisse dicat̄ lz nullū aliū testm̄ restaret vel apperet. ff. de dōa. ex hac scripeura. vbi oīno stat̄ v̄bis testātis q̄re g̃ regrit b alia ꝓbatio. rnde ri pōt q̄ ler illa logt in eo casu q̄ñ p talia v̄ba aliqs erpsmit vltimā volūtē: als talib⁹ v̄bis ñ ē credēdū nisi b iurasset in testō. C. ō ꝓba. auc. b obtinet: ⁊ tūc bt des necesse bñt stare illi volūtati. C. de fideic. auc. ampli⁹ hoc. Vin. scriptura illi⁹ legis soleniter fcā fuit dū viuebat testator q̄ fecit testm̄: sed ille archipsbyter dū viuebat nullā fecit scripturā de verbis illis: ⁊ iō post mortē illa ꝓfessio oz ꝓbari p testes ꝓout abbas dicebat ī sua petitiōe ad hoc vt sufficeret vnus testis. Ber

h ¶ Probātes. s. q̄ nō obtulit se ⁊ sua.

i ¶ Cōpotē: hoc iō dic q̄ furiosus ñ ꝑt facere testm̄. C. q̄ test. fa. pos. furiosum. ⁊ ita ep̄s ille ꝓbabit istā negatiuā. ⁊ hoc ē q⁹ bz ī se implicitam affirmatiuā. bāc. s. q̄ tūc erat furiosus. sic. s. ō renū. sup hoc. ⁊. C. ō codicil. nec codicillos: ⁊. ff. ō ꝓdi. insti. qdā. ff. ō ꝓba. si filiusfa. ꝑ. iij. q. ir. idicas. sz ubi archiep̄s tenebat ꝓbaf ep̄z illū fuisse sane mētis: q⁹ ꝓstabat illū ꝑus fuisse furiosū. t.

k ¶ Vltimā volūtatē: testm̄. n. bois tm̄ morte ꝓfirmat: ⁊ īmobile ꝑseuerat post mortē. ī. de cele. mis. cū marthe: ⁊. xiij. q. ij. vltima volūtas: ⁊. C. de sacrosan. eccle. l. i. Lauren.

l ¶ Restitutionē bonoz: si itelligas donationē hac facta z de bonis eccl̄iasticis ō gb⁹ intelligēdū ē certe illa donare nō potuit. s. ō testa. cū ī officijs: ⁊. c. q⁹ nos. si de ꝑmonialib⁹: in istis nihil iuris būt eps. dicas q̄ de ꝓprijs siue ꝑmonialib⁹ hoc ē itelligēdū: ⁊ logt ī eo casu cū ñ apperet hers. xij. q. vl. c. vlt. ⁊ in auc. ō eccle. ti. §. si q⁹ eps. colla. ir. ecclesia. n. est primus heres. ī. de pe. presbyteri. si. s. e. c. i. Jo.

m ¶ Impetitiōe: sz nūqd eps dic̄ sibi ins: g̃ debuit cadere a iure suo. Sz hoc ñ oz reddūdaf in dānū ecclie. xvi. q. vi. si eps imo v̄ius dicas q̄ pena illius cōstitutiōis: si qs ī tātā. C. vñ vi ñ bz locū ī bonis iacētis bf ditatis. vñ legatari⁹ q legatū auctoritate sua capit añ aditā bf ditatē ñ punit in alio nisi q⁹ restituit possessiōez. ff. quoz lega. l. i. rñ. i. sec⁹ē si post aditaz bf ditatē. C. de le. nō dubium.

n ¶ Silētiū. si ꝑmo sana mēte sua obtulit deo nomine oz papa tueri suā oblationē iter viuos lz i morte nō fuerit sane mētis cū adhuc in eodē ꝓposito itelligaf durare. ī. ō bap. ⁊ ei⁹ effe. maiores ad fi. ¶ Preterea cū ille q abstestato oz succedē imēsaz donationē ōfūcti reuocat ñ ī totū reuocat sz cōtū ad ūrtaz sufficiat. C. ō inof. do. l. i. s. ti. pri. rainuci⁹. īmo ī vita sua oīa donaf potuit. s. e. c. i. sol. abbas ñ ꝓbauit oblationē fcāz fuisse iter viuos nisi p vnū testē ⁊ alij q ꝓbabāt illā quā erpsit in vltia volūtate dū ageret in extremis nō ꝓbat oblationē iter viuos. Illa aūt obiectio ō inofficiosa donatiōe ñ bz b locū: q⁹ q̄rela de inofficiosa donatiōe nō daf nisi illis quibus aliqd reling necesse est. C. de inof. do. si totas. sed ecclesie sacerdotes nō tenētur aliqd legare de suis ꝓprijs nisi velint. Lau.

Qam dilectus filius abbas de brusia pro cā quaz aduersus ep̄m adueñ. habebat diutius expectasset: abbas ꝓposuit antedictus q⁹ archipresbyter de alerio ad pticipationem[a] orationum monasterio de brusia obtulit se ⁊ sua[b]: ⁊ infra. Sufficienter itellexim⁹ esse probatum q⁹ dictus archipresbyter agēs ī extremis velut vltimaz[c] exprimens voluntatē asseruit se ⁊ sua monasterio[e] cōtuliss̄e. vnde cuz requisitus esset vt conderet testm̄: respōdit se nō posse testari: q⁹ se ⁊ sua contulerat[e] monasterio sepedicto: ⁊ lz vnus testis[f] solus dixerit se vidisse quando se ⁊ sua obtulit monasterio. q⁹ tñ alij testes dixerunt se audisse ipsum in abbatis p̄sentia qō p̄dictū est cōfitentez[g] non tanquā sufficiēter ꝓbantes[h]: sed tanquā vehementer adminiculantes assertionez abbatis plurimuz adiuuabant. Quia vero pars episcopi asserebat se velle ꝓbare: q⁹ dict⁹ archipresbyter in extremis laborās tanquaz freneticus alienatus erat a mēte: vnde nō valuit qō expressit. Nos cām illam tibi sub hac forma duximus committendā: q⁹ nisi p̄fatus ep̄s legitime probauerit sepedictuz archipresbyteruz suem̄entis cōpotem[i] non fuisse: cuz vltimam[k] voluntatez exp̄ssit super impetitione monasterij ꝓpetuū ei silentiū imponatur: ⁊ ꝓpellatur restituere monasterio q̄cunq̄ de bonis ipsius archipresbyteri vel etiā monasterij occupauit. Si vero legitime ꝓbauerit archipresbyteruz

Rubrica de sepulturis.

Leo. ij.

¶ Decedens intestatus sepelit in sepulchro maiorū vel vbi eligitur sepultura: parochialis tñ ecclia habebit canonicā portionē eius quod reliquit ecclesie sepulture.

Os instituta maiorum patrum cōsiderātes statuimus vnumquēq̄z in maioz suoz[o] sepulchris iacere vt patriarchaz[p] exitus docet. Nulli tñ negamus propriam[q] eligere sepulturam et etiam alienam[r]: dominus enim et magist̄er alienam elegit vt ꝓpriā. Sed quia dignus est operarius mercede sua: tertiam[s] partem sui iudicij[t] illi ecclesie dari censem⁹ in qua celesti pabulo[v] refici consuenit vt iuxta apostolum. sint cōsolationum[x] socij: vt fuerunt passionum: ⁊ sic demū vbicunq̄z libituz fuerit: eligat sepulturaz: aliter ne fiat auc. domini nostri qui per ꝓphetam locutus est dicens: ne trāsgrediaris termios antiquos: quos posuerūt patres tui: sub anathematis vinculo detestamur: ⁊ contradicimus que sup vltima volūtate premissa sunt alienata mente dixisse: ad faciē dam ei nomie parochialis ecclesie cuius ipse administrationem gesserat dum vixisset: restitutionem[l] bonorum que ipsius archipresbyteri fuerant monasterium condemnetur: cum idem archipresbyter abintestato decesserit ipsique monasterio super impetitione[m] episcopi silentium[n] imponatur.

Rubrica De sepulturis. Supra visuz ē de successiōib⁹ er testō ⁊ abītestato q̄ capiunt effectū post mortē. vt in. c. cū marthe. de cele. missaz: vñ cū fuerit visuz ō bonis defunctoz merito restabat videre de sepulturis eoz. Ab. si.

Os institutū Sūmaf vt in rubro ꝑm verioē intellectū ⁊ tria sūt dicta scōz ibi. nulli. tertium ibi: sed q⁹. Ab. si.

o ¶ Suoz: ⁊ ita logtur de indigenis. Lau.

p ¶ Patriarchaz. g in sepulturis patruz suoz sunt sepulti. xiij. q. ij. §. ioseph.

q ¶ Propriā eligere. Et sic dī q̄ q̄libet adultus ⁊ discretus possit sibi eligē sepultutā vbi voluerit: arg. ī. e. in nra. hoc verū est: dū tñ eligat locū magis religiosuz. ī. eo. fraternitatē. vbi de hoc. ⁊. ī. e. c. pri. al.

r ¶ Alienā eligit: q⁹ natus in bethleem: nutritus in nazareth: sepultus fuit in bierusalē in sepulchro Joseph. tan.

s ¶ Tertiā partē. in sequēti. c. dī de medietate. ī. e. cū sup. dī ō quarta hec diuersitas siue ꝓprietas ōterminaf fz diuersas ꝓsuetudies locoz. ī. e. certificari.

t ¶ Judicij. s. q̄ religt huic ecclesie in qua elegit sepulturam. ⁊ non de relictis alijs locis: vt. ī. e. in nostra. Ber.

u ¶ Pabulo. pabulū celeste exposuit. Ala. i. doctrinā secretoz fidei: vel solida cibaria. pabulū. n. dicit predicatio verbi dei. s. de of. or. inter cetera.

x ¶ Cōsolationū. adquē spectat onus ⁊ emolumētū. xij. q. ij. ecclesiasticis: ⁊. c. charitatē. xiij. q. i. §. i. ala. ⁊. xvi. q. vi. ō lapsis: ⁊. ff. de reg. iu. fz naturā. circa p̄ncipiū titu.

y ¶ Trāsgrediaris: trāsgredit q⁹ terminos primi sui cū qs parochianū alteri⁹ admittit ad sepulturā: vt b. Itē cū alteri⁹ subditum excōicar vel interdicit. ir. q. ij. c. i. ⁊. ij. Tertio cū euellet terminos possessionū vicini sui. l. xxv. vi. di. tāta negcia. Quarto cū p̄dicat ꝑnū fidei. xxiij. q. iij. trāsferūt itē cū alteri⁹ parochianuz recipit ad pniam. de pe. di. vi. placuit. ī. de peni. ⁊

Remiſ. omnis vtriuſq; Vincen.
Latum. Cōis diuiſio. Scōa pars ibi: mandamus. ab. ſi.
a Monasterū. ar. q̄ gs ꝺz eligere locū religioſum ad ſepulturā.
b In vita. In egritudine tamen de qua decedit alioquīn nil daretur eccleſie parochiali. j. e. de his. Vin.
c Decreuerit: ſupple eccleſijs niſi relinquat in ornamētis eccleſie ⁊ ſine fraude: ⁊ tūc nihil detrahīt. ſ. ō teſt. c. vlt. aut ſi reliquerit pauperib⁹ vł ꝓsanguineis ꝓ remedio anīe ſue nihil ōtrahīt ide: ut dixit ala. vin. Itē de armis ⁊ ēt egs pro ſubſidio terre ſancte relictis nihil detrahīt. j. e. in nſa.
d Medietatē: ſup hoc ſtandum eſt conſuetudini loci. j. e. certificari.
e Eccleſie. ſ. apud quaz fidei ſacꝛa recepit: ſic intelligit gratianus hoc. c. xiij. q. ij. §. ſed et aliud. in fi.
Fraternitatem. Hoc c. hodie recipit ōtermina tionē ſeu correctiōez ꝯz alios ꝓ c. ij. e. ti. li. vi. vbi hꝫ q̄ gs pōt relinquendo ſepulturam ſuaz antiquam eligere ſepulturam in loco min⁹ religioſo. ꝯz ſaluādo iſtū ter. ꝯtū fieri pōt ſūmo ſic: vt i rubro. diuidit i tres ꝑtes. In ꝓma ponit ius. In ſa narrat factū. In tertia concludit. Scōa ibi: vnde. tertia ibi. quo circa. Ab. ſi.
f Ex antiquo. ſ. e. c. i.
g Religioſoꝝ. xiij. q. ij. vbi cunqz. ⁊. c. placuit.
b Frequētius. Hec eſt ratō quare potius ſepeliunt boies in locis religioſis: qꝛ frequēti⁹ ibi diuina officia celebrant. ſed nōne tm̄ valz generalis oratō ꝯtū ſpālis: ita de cōſe. diſt. v. nō mediocriter. illa eſt cā quia ſpiritusſanctus ad menſurā nō datur. de ꝓſe. di. iiij. queris: ꝯz ꝓſumptio eſt q̄ plus ꝓſit ſpecialis oratio q̄ generalis: ⁊ q dem bonoꝛ amplius videt deferri illis pro quibus ſpecialiſ fit oratio.
i Parentum. xiij. q. i. ebꝛō. §. toſepb.
k Ad noua: ⁊ minus religioſa. Et hoc. c. ꝓz q̄ qui vult eligere ſibi ſepulturaz ſua relicta ꝺz eligere magis religioſam. ar. ſ. e. c. pri. In hac opinīe fuit. t. b. ⁊ ala. ⁊ mihi hoc idem videtur: ⁊ facit ad hoc. xiij. queſtione. ij. vbicunqz ⁊ eſt ſimile: qui. n. de vna religione tranſit ad aliam ad ſtrictiozem tranſire debet. j. de regu. ſane: ⁊. c. licet. Alij dicunt vt Lau. ⁊ Vin. ⁊ Jo. q̄ liberū eſt vnicuiq; ſibi eligere ſepulturā etiā ad locū minus religioſum: ar. j. eo. in noſtra. ⁊ ſi qua cōtraria inueniātur: intelliguntur cū illectus fuit vel temeritate vel ex cōtemptu trauſiuit vel cum debitam portionem non relinquit ſue eccleſie: ⁊ ſic intelligunt illud. c. p mam opinionem prefero. ⁊ quod dic. j. e. in nſa. nō ꝺicit: qꝛ illud cōtingit ꝓpter priuilegiū qō habēt illi boſpitalarij ⁊ templarij: vt liberū ſit cuicunqz apud eos eligere ſepulturā. vt ibi patet ſicut ⁊ ꝓdicatores habēt idē priuilegiū: alſ nō poſſent illos recipere ad ſepulturā.
l Prejudicat. qnoniā minus legitima voluntas defuncti defendi nō debet ff. de condi. inſti. filius quidam: ⁊. xij. queſtione. v. c. i. ⁊ ff. de reli. ⁊ ſumpti. fune. l. at ſi quis. §. hec actio. quandoqz tamen minus legitima voluntas quantum ad ſolennitatem teſtium defenditur. puta in relictis pijs locis. ſ. ō teſta. relatū: ⁊. c. precedenti.
m Corpus: ſic. j. eo. cum liberū: ⁊ oblationes quas ipſi⁹ occaſiōe habuerūt j. e. ti. in noſtra. ⁊ in. c. cū liberū. t.
n Debis. Due ſunt partes. Secūda ibi. ſi vero. Ab. ſi.
Decedāt: quia tunc ꝺonatione cauſa mortis confirmatur. ff. ō donatio. cā mor. nō videtur. Et eſt ar. q̄ non licet alicui in morte qō in vita non liceret: argu. ſ. de teſta. ad hoc. nec mirum quia poteſt qui ſanus eſt omnia bona ſua cōſumere: i morte tamē nō poteſt filios vel nepotes ſuos ꝑterire. inſti. de inoꝛ. teſta. ⁊ de exhere. liber. per totū. Tamē ⁊ ſic intelliges. ſ. de teſta. rainucius. de tertia clere ⁊ adelaſie que donata vel uendita fuerūt in morte. vnde nō potuit alterrocha defraudari ſua legitima: alſ in ſanitate poterat defraudari: vt hic dicit in fi. Ber.
o A quibus aſſampti. Ecce iſte audit diuina officia in hac eccleſia: ⁊ i alia habet ſepulturam et ſui maiores ab antiquis tēporibus elegerūt aliaz ſepulturā: ⁊ in tertia eligat ſepulturam que iſtarum eccleſiarum babebit canonicā portionem. Rñ. diuidere debent illam canonicam portionem. arg. ſ. e. c. i. ⁊. ſ. de teſta. relatum. in fine ni ſi ꝯſuetudo repugnet. argu. j. eo. c. certificari. ⁊. c. de vroze. in fine: ⁊. j. ō ō ci. cum ſint homines: et j. tiru. proꝛi. c. vlti. ⁊. T. ⁊. M. dixerunt ⁊ melius q̄ illa eccleſia in qua eſt ſua ſepultura debet habere canonicam portionem: ⁊ nō illa in qua audit diuina: nulla enim iniuria facta eſt ei ratione ſepulture in alia eccleſia quia non dicitur dereliicta nec offenſa: nec ex tali electione ius acquiritur illi. b. Item quid ſi in vna eccleſia percepit ſacramenta ⁊ in alia eſt ſua canonica ſepultura que illarum habet canonicam portionem. Rñ. eodem modo diuidere debent illam canonicaz portionem. arg. ſ. eodez c. i. ⁊. ij. ⁊ argu. ad hoc ſ. de teſta. relatum. in fine. niſi conſuetudo repugnet. argu. j. eo. certificari: ⁊. c. de vroze: ⁊. j. de decī. cum ſint homines. Si tamen ſua eccleſia ſolebat aliquid percipere de iudicio ſui parochiani cum ſepeliebatur in illa eccleſia in qua parentes iſtius qui in alia ſepulturam elegit ꝓ rata eius quod ſolebat accipere accipiet de canonica portione que habitur parochiali eccleſie. hoc notatur per. b. xiij. queſtione. ij. §. ſi aliud in ſūma ipſius. Alij dicūt cōtrarium ſcilicet q̄ eccleſia in qua conſueuit ſepeliri nihil deberet habere ſed parochialis in qua conſueuit audire diuina quod mihi nō videtur. Ber.

Leo papa omnibus fidelib⁹ per dardaniam cōſtitutis.
Qui conuertitur ad monaſterium medietatem bonoꝝ que pro anima ſua diſpoſuit tenetur relinquere eccleſie parochiali.

Relatum eſt auribus noſtris: ⁊ infra. Mādamus: vt q cūqz ammodo in monaſterio[a] conuerti voluerit ſiue in morte ſiue in vita[b] omnium rerum ⁊ poſſeſſionuz: quas ꝓ ſalute anime ſue decreuerit[c] diſponere: medietatez[ꝺ] eccleſie[e] ad quā dignoſcitur pertinere relinquat. Innocenti⁹. iij. Benuen. archiepo.
Qui ſepelit parochianū alienum quem ſepeliri non debent coguntur reſtituere corpus: ⁊ que ratione ipſius obtinuerunt. hoc dicit cum. c. ſequenti.

Abi quis ſepulchro maiorum relicto eligit ſepulchruz in loco minus religioſo dolo inductus ſeu ex contemptu ſeu nō dimiſſa eccleſie ſue canonica portione expreſſe vel tacite non tenet electio.

Fraternitatem tuam non credimus ignorare mortuorum ſepulchra ⁊ cimiteria apud illas eccleſias ⁊ monaſteria ex antiquo[f] eē diſpoſita: in quibus religioſorum[g] fratrum conuentus ſunt cōſtituti: ⁊ orationes atqz miſſarum ſolennia tam ꝓ viuis quaz pro defunctis frequentius[h] celebrentur: vſi ipſorum deuotioni ⁊ extreme voluntati: q apud huiuſmodi eccleſias ſepeliri deſiderant: minime cōtradicendum eſt: qui vero relictis antiquis eccleſijs ⁊ patruz alioꝝqz parentum[i] ſuorum ſepulchris contra conſuetudinem patrum veteris teſtamenti: qui cum patribus ſuis ſepulti eſſe leguntur ad noua[k] ⁊ minus religioſa loca ſe tranſferunt: irrationabiliter ⁊ contra antiquaz iſtitutionē facere videnſ. Unde ſi. p. de caſtello contra antiquam et rationabilem conſuetudinem aliqd de corpore ſuo ſepeliēdo mandauit: hoc non preiudicat[l] rationi ſed viribus debet carere. Quo circa mādamus quaten⁹ corpus[m] ipſius monachi ſancti Stephani reddi facias ⁊ cum ſuis patribus ſepeliri. Lex. iij. epo ſpaleñ.
Si qs in egritudine de qua decedit offert ſe ⁊ ſua monaſterio eccleſia parochialis ꝺz inde canonicā portionē: ſecus ſi in ſanitate.

De his qui i infirmitate vel ſanitate cum bonis ſuis ad religioſa loca ſe tranſferunt: nihil tibi vel eccleſijs a quibus receperunt ſalutis pabula relinquentes: hoc tue volumus pru. innoteſcere: q̄ ſi in egritudine ipſa ad religionem tranſeant: dummodo de egritudine illa decedant[n] de bonis ſuis ipſis eccleſijs a quibus[o] aſſumpti fuerint: canonica debet portio exhiberi. Si vero ad religioſa loca ſe i ſanitate trāſtulerint[p] de his que locis ipſis conferent: cogi nō poſſunt aliquid preſcriptis eccleſijs impartiri: quia liberum eſt eis tunc bona ſua non ſolum religioſis: ſed etiam quibuſlibet priuatis[q] conferre perſonis. Idem.
Qui ſepeliunt parochianū alienum quem ſepeliri non debent coguntur reſtituere corpus: ⁊ que ratione ipſius obtinuerunt. hoc dicit cum. c. ſequenti.

Ex parte canonicoꝝ obrigen. nobis eſt intimatum: q̄ prior de inſula quendam parochianum[r] ſuum poſt[ſ] appellationem ad nos factaz in ſua eccleſia ſepeliuit: ⁊ infra. Mādamus quatenus prefatum priorem ꝯpellas: vt memoratis canonicis predicti

a Monasterū. ar. q̄ gs ꝺz eligere locū religioſum ad ſepulturā.
b In vita. In egritudine tamen de qua decedit alioquīn nil daretur eccleſie parochiali. j. e. de his. Vin.
c Decreuerit: ſupple eccleſijs niſi relinquat in ornamētis eccleſie ⁊ ſine fraude: ⁊ tūc nihil detrahīt. ſ. ō teſt. c. vlt. aut ſi reliquerit pauperib⁹ vł ꝓsanguineis ꝓ remedio anīe ſue nihil ōtrahīt ide: ut dixit ala. vin. Itē de armis ⁊ ēt egs pro ſubſidio terre ſancte relictis nihil detrahīt. j. e. in nſa.
d Medietatē: ſup hoc ſtandum eſt conſuetudini loci. j. e. certificari.
e Eccleſie. ſ. apud quaz fidei ſacꝛa recepit: ſic intelligit gratianus hoc. c. xiij. q. ij. §. ſed et aliud. in fi.
f Ex antiquo. ſ. e. c. i.
g Religioſoꝝ. xiij. q. ij. vbi cunqz. ⁊. c. placuit.
h Frequētius. Hec eſt ratō quare potius ſepeliunt boies in locis religioſis: qꝛ frequēti⁹ ibi diuina officia celebrant. ſed nōne tm̄ valz generalis oratō ꝯtū ſpālis: ita de cōſe. diſt. v. nō mediocriter. illa eſt cā quia ſpiritusſanctus ad menſurā nō datur. de ꝓſe. di. iiij. queris: ꝯz ꝓſumptio eſt q̄ plus ꝓſit ſpecialis oratio q̄ generalis: ⁊ q dem bonoꝛ amplius videt deferri illis pro quibus ſpecialiſ fit oratio.
i Parentum. xiij. q. i. ebꝛō. §. toſepb.
k Ad noua: ⁊ minus religioſa. Et hoc. c. ꝓz q̄ qui vult eligere ſibi ſepulturaz ſua relicta ꝺz eligere magis religioſam. ar. ſ. e. c. pri. In hac opinīe fuit. t. b. ⁊ ala. ⁊ mihi hoc idem videtur: ⁊ facit ad hoc. xiij. queſtione. ij. vbicunqz ⁊ eſt ſimile: qui. n. de vna religione tranſit ad aliam ad ſtrictiozem tranſire debet. j. de regu. ſane: ⁊. c. licet. Alij dicunt vt Lau. ⁊ Vin. ⁊ Jo. q̄ liberū eſt vnicuiq; ſibi eligere ſepulturā etiā ad locū minus religioſum: ar. j. eo. in noſtra. ⁊ ſi qua cōtraria inueniātur: intelliguntur cū illectus fuit vel temeritate vel ex cōtemptu trauſiuit vel cum debitam portionem non relinquit ſue eccleſie: ⁊ ſic intelligunt illud. c. p mam opinionem prefero. ⁊ quod dic. j. e. in nſa. nō ꝺicit: qꝛ illud cōtingit ꝓpter priuilegiū qō habēt illi boſpitalarij ⁊ templarij: vt liberū ſit cuicunqz apud eos eligere ſepulturā. vt ibi patet ſicut ⁊ ꝓdicatores habēt idē priuilegiū: alſ nō poſſent illos recipere ad ſepulturā.
l Prejudicat. qnoniā minus legitima voluntas defuncti defendi nō debet ff. de condi. inſti. filius quidam: ⁊. xij. queſtione. v. c. i. ⁊ ff. de reli. ⁊ ſumpti. fune. l. at ſi quis. §. hec actio. quandoqz tamen minus legitima voluntas quantum ad ſolennitatem teſtium defenditur. puta in relictis pijs locis. ſ. ō teſta. relatū: ⁊. c. precedenti.
m Corpus: ſic. j. eo. cum liberū: ⁊ oblationes quas ipſi⁹ occaſiōe habuerūt j. e. ti. in noſtra. ⁊ in. c. cū liberū. t.
n Debis. Due ſunt partes. Secūda ibi. ſi vero. Ab. ſi.
Decedāt: quia tunc ꝺonatione cauſa mortis confirmatur. ff. ō donatio. cā mor. nō videtur. Et eſt ar. q̄ non licet alicui in morte qō in vita non liceret: argu. ſ. de teſta. ad hoc. nec mirum quia poteſt qui ſanus eſt omnia bona ſua cōſumere: i morte tamē nō poteſt filios vel nepotes ſuos ꝑterire. inſti. de inoꝛ. teſta. ⁊ de exhere. liber. per totū. Tamē ⁊ ſic intelliges. ſ. de teſta. rainucius. de tertia clere ⁊ adelaſie que donata vel uendita fuerūt in morte. vnde nō potuit alterrocha defraudari ſua legitima: alſ in ſanitate poterat defraudari: vt hic dicit in fi. Ber.
o A quibus aſſampti. Ecce iſte audit diuina officia in hac eccleſia: ⁊ i alia habet ſepulturam et ſui maiores ab antiquis tēporibus elegerūt aliaz ſepulturā: ⁊ in tertia eligat ſepulturam que iſtarum eccleſiarum babebit canonicā portionem. Rñ. diuidere debent illam canonicam portionem. arg. ſ. e. c. i. ⁊. ſ. de teſta. relatum. in fine ni ſi ꝯſuetudo repugnet. argu. j. eo. c. certificari. ⁊. c. de vroze. in fine: ⁊. j. ō ō ci. cum ſint homines: et j. tiru. proꝛi. c. vlti. ⁊. T. ⁊. M. dixerunt ⁊ melius q̄ illa eccleſia in qua eſt ſua ſepultura debet habere canonicam portionem: ⁊ nō illa in qua audit diuina: nulla enim iniuria facta eſt ei ratione ſepulture in alia eccleſia quia non dicitur dereliicta nec offenſa: nec ex tali electione ius acquiritur illi. b. Item quid ſi in vna eccleſia percepit ſacramenta ⁊ in alia eſt ſua canonica ſepultura que illarum habet canonicam portionem. Rñ. eodem modo diuidere debent illam canonicaz portionem. arg. ſ. eodez c. i. ⁊. ij. ⁊ argu. ad hoc ſ. de teſta. relatum. in fine. niſi conſuetudo repugnet. argu. j. eo. certificari: ⁊. c. de vroze: ⁊. j. de decī. cum ſint homines. Si tamen ſua eccleſia ſolebat aliquid percipere de iudicio ſui parochiani cum ſepeliebatur in illa eccleſia in qua parentes iſtius qui in alia ſepulturam elegit ꝓ rata eius quod ſolebat accipere accipiet de canonica portione que habitur parochiali eccleſie. hoc notatur per. b. xiij. queſtione. ij. §. ſi aliud in ſūma ipſius. Alij dicūt cōtrarium ſcilicet q̄ eccleſia in qua conſueuit ſepeliri nihil deberet habere ſed parochialis in qua conſueuit audire diuina quod mihi nō videtur. Ber.
p Tranſtulerint ſe ⁊ ſua credendo: quod patet per ꝓncipiū. c. ſi autem corpus ſuum tantū traderet ſepeliendū poſt morte ⁊ relinquat ei aliqd de hoc debet dare legitimā que eſt tertia vel quarta vel medietas ꝯz cōſuetudinem loco. j. eo. c. certificari.
q Priuatis. honeſtis tñ. lxxvi. di. donare ⁊ nō hereticis. C. de apo. l. bi qui. ⁊. j. de here. ſi quis eps: ⁊. c. ſe.
r Parte. In prima parte ponit querela. In ſecūda iudicis datio ibi: mandatū. ab. ſi.
r Parochianū: Iſte parochianus nō elegerat ſepulturā apud eccleſiā dicti prioris vel fuit dolo inductꝰ vel fuit infra legitimos annos: ⁊ iō corpus illius debet reſtitui cū bonis perceptis occaſione illius: alias tantum quartā vel tertiā vel medietatem ſm conſuetudinē loci. j. eo. in noſtra: ⁊. j. eo. certificari. ⁊ quod dicitur de ap. idem eſſet ſine aliqua appella. vnde ſupple maxime. t.
ſ Poſt appellationem. argu. contra. C. de ſepul. vio. l. fina. ⁊ autē. Item qui domum. ⁊ in auten. vt cum de appel. cog. §. pe. colla. viij. ⁊ in auten. vt defuncti ſeu fune. defunc. non iniuri. a credito. cira princi. col. v. Solutio hic fuit appellatum ne prior inuaderet ius canonicorum: in contrarijs autem non recipitur appellatio ne corpora ſepeliantur. ⁊ ita

non contradicunt: q; diuersimode loquuntur. r.
a ¶ Crinde. 1. de ceteris que obuenerunt occasione illius corporis.
b ¶ Conueniat: alias tenetur ea restituere. ſ. c. pri. 7. c. in nostra.

Quam liberum. Diuiditur in duas partes. In prima cõquestio. In secunda parte responsio ibi: mandamus. Ab. si.

c ¶ Disposuit: 7 sic mulier ista elegit sepulturã apud ecclesiã sancti martini que erat magis religiosa q̃ ecclesia sci vincentij: cuius erat mulier ista pochiana: alias non poterat ibi eligere sepultura sua flicta. ſ. e. fraternitatẽ. vel forsitã nõ erat eor̃ pochiana: qõ viis puto ex eo q̃ papa ñ reſuat eis canonicã portiõez
d ¶ Bñficia. i. oblatiões 7 quicquid pp boc pcepe runt: sic. ſ. e. ex parte: et ſ. e. in nſa 7 agũt isti ad repetendũ corpus 7 bñficia ista ꝓditione ex canone isto. 7. ſ. e. fraternitatẽ: 7. c. ex parte. vbi enim iure nouo obligatio idu citur: nec cauetur ibi quo genere actiõis agẽdũ sit agẽdũ ẽ ꝓditiõe ex illo canone vel. l. ff. de cõdi. ex lege. l. vna.
e ¶ Recepisse: vel q̃ de iure pcipe potuerunt sicut contingit de violẽto possessore. ſ. ó restit. spo. grauis: 7. C. vñ vi. si de possessione. ff. de peti. here. l. i. in fi.

De vrore. Sũt duo dcã anno tata in rubro. Secũdum ibi: vtrum. Ab. si.
f ¶ Eqlez. ar. ꝫ. xii. q. ii. quos de⁹ ꝙiurit: 7. c. vna queq;. So. illud intelligitur ꝓm istõ: vel sic istõ locuz bz cum mulier eligit sibi sepulturã si vero nõ eligat locũ bz qõ dicitur ibi arg. C. de digni. li. xii. mlieres. ff. ad municip. filij. i. rñ. 7. l. vl.
g ¶ A lege viri: ut. viti. q. i. sicut: 7. C. ó dona. ante nup. qõ spõse: 7. ff. de dona. iter vi. 7 vro. sicut vrori. ſ. vlt. 7. l. ſe.
b ¶ Diffinitũ: 7 lz nõ sit diffinitũ videt tñ q̃ filio possit eligere sepulturã: q; pt ei facer testm̃. illi. ó pup. substi. ſ. igit. qõ potest ꝓcedi dũmõ 7 ipse sibi eligat sepulturã. tñ cõsuetudini loci relinquendũ est ut hic dr.
i ¶ Cõsuetudini: si cõsuetudo ſ repugnat sepeliũtur in sepulchro maiorũ suor̃: ar. ꝫ. e. i nſa. in fi.

Cum super. Non solet summari: ſz ut afferat aliquid vltra iura cõia summa sic vt in rubro 7 in hoc ẽ casus sing. ab. si.
k ¶ De testõ. i. de bis q̃ testator relinqt p̃ sua aĩa iure legati illi ecclie in qua eligit sepulturã: 7 de oblatiõib⁹ quarta portio relinquat illi ecclesie a qua corpora mortuor̃ assumunt. ꝫ. e. c. pri. 7. c. in nostra.
l ¶ Quarta: vel medietas seu tertia ps ꝺm loci ꝙsuetudinẽ. ꝫ. e. c. pr. ista quarta semper dz deduci nisi in casu. ꝫ. e. in nſa. 7 in casibus. ſ. de test. c. parochiani corpus restituat 7 exin de[a] amicabiliter conueniat[b] cuz eisdem. ¶ Item decano 7 magistro. r. rauennatẽ.

¶ Summatum est. s. c. proximo.

Quam libez sit: 7 infra. Ad audientiã nostrã peruenit ex cõquestione abbatis 7 fratrum sancti martini laudoñ. q̃ cum presbyter quidam corpus cuiusdã mulieris: prout in vltima voluntate disposuit[c] ad eandem ecclesiã sepeliẽduz deferret: monachi sci vincentij laudoñ. corpus ipsius violenter rapere 7 in ecclesia sua sepelire minime dubitarunt: 7 infra. ¶ Mãdam⁹ quatenus si ita esse inueneritis: predictos monachos compellatis: vt ossa prefate mulieris: 7 beneficia[a] q̃ occasiõe sepulture ipsius recepisse[e] noscuntur memoratis fratrib⁹ cuz integritate restituant: 7 de cetero talia nõ presumant. ¶ Lacius. iij.

¶ Mulier nupta libere potest sibi eligere sepulturam hoc primo. Et pater filios impuberes vbi voluerit potest sepeliri facere si hoc habz consuetudo. hoc secundo.

De vrore vero: vtrũ quẽadmodũ vir liberã debeat hre sepulturaz: nobis videtur q̃ nulla super hoc inter vir 7 mulierẽ sit facienda distinctio: sed vtriq; in casu isto equalem[f] esse credimus facultatem cũ electio ista ad eum pot⁹ statuz pertineat i quo mulier soluitur a lege viri[g]. ¶ Utrũ aũt pater quo modo magis voluerit minores filios valeat sepelire: non inuenim⁹ a sanctis patribus diffinitum[h] 7 ꝓpterea terre consuetudini[i] decernimus relinquendum.

¶ Item proposito 7 cap. fauenti

¶ Si parochianus ecclesie cathedralis alibi sepelitur de ipsi⁹ funeribus seu relictis ecclesie sepulture debetur quarta capitulo ecclesie cathedralis

Quam sup quodã capitulo 7 infra. ¶ Presentiũ auc. statuimus vt si aliqué parochianor̃ vestror̃ alibi ꝓtigerit eligere sepulturã: de testamẽto[k] ipsius quarta[l] vobis portio relinquatur.

Clemens tertius.

¶ In quantitate canonice que debetur ecclesie cathedrali statur loci consuetudini.

Certificari voluisti a nob⁹ quõ illa clausula que i priuilegijs solet apponi: salua[m] iusticia illar̃ ecclesiarum a q̃b⁹ mortuor̃ corpa assumuntur: intelligi debeat 7 exponi. ¶ Cũ aũt sup hoc articulo diuersa antecessor̃ nostror̃ manauerit i stituta: leone iustitiam illã q̃q; tertiã[n] partẽ q̃q; mediaz[o] 7 vrbano quartam[p] fore censentibus. nos tale pbemus in hac veritate respõsuz vt sicut beatus hieronymus[q] ingt vnaquecz ꝓuincia i suo sensu abũdet: ſz rõnabilẽ ꝙsuetudinem[r] regionis illa iusticia circa medietatem vel tertiã aut quartã partez pro locorum diuersitatibus attendat.

¶ Innocentius tertius epõ claremontẽ. 7 abbati maurien.

¶ Priuilegiati sup iure funerãdi sepelire pñt eos q̃ apud eos eligũt sepulturã: solutãdo tñ canonicã portionem ecclesie parochiali. si vero alios sepeliunt tenent restituere quod occasione funeris receperint.

Inter pñtia ꝙstitutis priore ecclesie mõtis ferandi: 7 ꝓ curatore hospitalarior̃ claremontẽ. dioc. idẽ por proposuit: q; pdicti hospitalarij quosdam parochianos[s] suos: quor̃ duo erãt infra annos[t] legitimos receperũt ad ecclesiasticã sepulturã. ¶ Ecõtra predictus ꝓpositus ꝓcurator: q; tã ex priuilegio quã ex indulgẽtia spãli licet hospitalarijs oẽs passiz pter excõicatos 7 interdictos ad ecclesiasticã sepulturã recipe: q apud illos elegerint sepeliri: fideicz cõmissa in vltima voluntate relicta pñt licẽter accipere: soluta tñmõ q̃rta parochiali ecclie de cuius parochia[v] mortuorũ corpa assumunt: pterquam de eqs 7 armis[x] q̃ indulta sunt ipsis in subsidiũ terre sancte: de q̃b⁹ q̃rtam deducere nõ tenẽt: 7 infra. ¶ Talez super his duxim⁹ sniaz ꝓferẽdã q; pdicti hospitalarij decetero[y] nõ recipiãt[z] pochianos ecclesie supradicte ad ecclesiasticã sepulturam: nisi apud[r] eos elegerint sepeliri: 7 tũc parochialis ecclesia de oblatiõib⁹ lectis 7 alijs q̃ defũctus ꝓ aĩa sua i vltima dispositiõe reliqt[a]: preterquã de eqs 7 armis recipiat q̃rtaz pt̃ẽ 7 hospitalarij residuũ habeant nisi dolo[x] vel fraude eor̃ defunct⁹ iduct⁹ fuerit ad dispositõez bmõi faciendã: nihilomin⁹ ipsis hospitalarijs iniungẽtes: ut de quarta triũ

n ¶ Tertiam. ſ. e. c. i.
o ¶ Mediam. ſ. e. relatum.
p ¶ Quartã. caplm vrbani ñ hẽmus: ſz lucij tertij. ſ. e. c. pr.
q ¶ Hieronymus. c. hieronymi hẽs. lxxvi. di. vtinã.
r ¶ Cõsuetudinẽ. Quid si ó cõsuetudine dubitet vel uarie sũt ꝙsuetudines i uicinis ecclesijs ó minori sũma erit itelligẽdũ q; i illa oẽs ꝓcordant. ff. de arbi. diẽ pferre. ſ. si plures.

In nostra. Diuiditur i tres ptes ꝑncipales. ¶ Primo actoris petitio. Secũdo ibi eꝫ. eor̃ defensio. Tertia ibi: talem. cause diffinitio. ab. si.
s ¶ Parochianos: nã 7 mõachi habent populum. xvi. q. i. agapitus.
t ¶ Annos legitimos. vnó nõ potuerũt sibi eligeꝛ sepulturã q; nec testm̃ facer potuissent: ut. ſ. de phat. i pñtia. 7. ii. q. vj. ſ. diffinitiua. Sz pr̃ pot eligẽ filio sepulturã: ut dcm̃ ẽ. ſ. e. ó vrof: q; pot ei facer testm̃. isti. de pupil. substi. ſ. igit. qõ vez ẽ si ipse faciat sibi: alias si ñ fecerit sibi nec filio ipuberi facer pot. insti. de pup. substi. ſ. liberis: 7. ff. de inof. test. papinianus. ſ. sed nõ ipuberis. r.
v ¶ Parochia: sic. ſ. c. prori. Bernardus.
x ¶ Et armis: hoc inductũ fuit fauore terre sancte: sic de bis q̃ relinquũt i ornamentis ecclie siue ad cultum diuinum nihil deducitur. ſ. de test. c. vl.
y ¶ Decetero: 7 ita tractat⁹ futuri tpis ꝺ ad iudicẽ spectat si. ſ. e. c. liber. i fi. Et sic ẽ ꝓ illõ. ff. de vsu. l. i. ſ. i. qõ obtinet i bis iurib⁹ 7 fruitutib⁹ 7 i ãnuis ꝓstatiõib⁹ qr i talib⁹ actio pti net ad futur̃. ff. si ſ. vẽ. bar. 7. l. egi. 7. l. labeo. 7. l. illa. ó usuris nõ ꝺdu it qr ibi nõ ꝙstabat adhuc de usuris futuri tpis.
z ¶ Recipiãt. imo debẽt cauere nec p se nec p alios successores eor̃ hoc facturos: 7 ꝺ ẽ executio iudicis quo ad futur̃ tps ar. ff. si ſ. vẽ. barum. 7 a iudice posset iniungi sub pena excõicationis ne hoc facerent.
a ¶ Apud eos: 7 ita vr̃ q; quis possit eligere sepulturam apud locũ min⁹ religiosum: qr hospitalarij minus religiosi sũt q̃ monachi: ar. xii. q. ii. bone. ar. ꝫ. ſ. e. fraternitatẽ. dic ut ibi notatũ ẽ. De hac materia cũ qs vult eligeꝛ sepulturã illũ ordinẽ fuabit q tradit. xiii. q. ii. vbi cũq; qõ. c. qdã itelligũt ó pegrinis q ñ bñt ꝓpaz sepulturã q ꝺbẽt sepeliri apõ eccliaz maiorẽ. Ide. itelligit illõ. c. ó ciuib⁹ q bñt ꝓpriã sepulturã in ecclesia maiori q qñq; morãt eꝛ ciuitatẽ p villas vel castra si ibi decedãt ñ dñt suas sepulturas dimitteꝛ sine iusta cã ut ibi dr: als psumit illesus vel ex ꝓceptu uel ex temeritate trãsire: nt plene viri. ſ. e. fraternitatẽ. ¶ Reliqt: hospitalarijs iure legati.
x ¶ Nil volo. Et ita volus supueniẽs i spiritualibus rescindit ꝓtractũ quod est ꝙ id. ſ. qõ me. causa. cum dilecti filij. vbi de boc. 7 tunc de rebus suis nihil

deberēt habere hospitalariꝫ: ar. xv. q. iij. constituit. ff. si qs cau. si duo. ar. s. de te. r egisti: r. c. officij: r. ff. de arbi. si duo. r sic pp volū cessat priuilegiū.

a ¶ A parochianis: q elegerūt sepulturā apud hospitalarios r ideo quartaz debent restituere parochiali ecclesie.

b ¶ Annos: Isti nō elegerūt sepulturā nec eligere potuerūt: vñ restituere vñt hospitalariꝫ ꝑdicti qcqd ipsorū occasione receperunt. Ber.

Ex parte Communis diuisio. Secunda pars ibi: quo circa. Ab. si.

c ¶ Nō spōte: q si spōte nō eēt sepelīēda i cimiterio ecclie. xxiii. q. v. placuit ꝯ si sic credebat euadere posse nō iputaret ei et si spōte se ꝓcipitasset de pōte: vbi videbat q euadere posset. ar. xiii. di. neruj. cū ꝓ bono aut licito b facer posset: vñ si qs ꝑ riū faciat vel ide ueniat nō iputat. xxiii. q. v. de occidendis.

d ¶ Cōicabat: vl cōicare ōbuit m⁹ qm tūc p⁹ mortē absoluere tur excōicat⁹ r ei postea cōicaret. j. ō sē. er. a nob sile. xviii. q. ii. c. i. r. c. sane. fallit b regla i furib⁹. r latronib⁹. j. ō fur. fures. Itē i bis q moriūt in torneamētis. j. ō tornea. c. i. itē in raptorib⁹. j. de rap. sup eo. itē i bis q seipos iterficiūt vel suis scelerib⁹ interficiunt. xxiii. q. v. placuit. itē i bis q pbyteros ī stituūt i testis tutores filijs suis. lxxviii. di. neqz apud. item in quolibz qđ ꝓstat i mortali pec cato decessisse. xiii. q. i. non estimemus: r. c. p obeūtib⁹. itē in bis q post mortē ꝓuncunt de beresi. xiii. q. ii. sane profert.

Agris. Dividit nā prēmittit ex ordiū ad ꝓbationē dicēdoꝝ. Scdo soluēdo distinguit ibi: vñ. Et scdz mēbꝝ distinctiōis ibi: qđ si. ab. si.

e ¶ Nō cōicem⁹: sic. xxiii. q. i. c. i. r. is. nisi viuentes recōciliationez petierint nec p eos stetisset: q: tūc absoluendi sunt post mortem. j. de sen. ex. a nobis r xxvi. q. vi. qui recedunt. ber.

f ¶ Erbumari: imo forte nec religiosuz locū fac cadauer excōmunicati si p ignorātiaz sacerdotis vl eo iuito iferat. ar. ff. ō reli. r sūp. fu. sūt pone. lau. Et ossa inde ꝓiscienda sunt anteq̄ ꝓsecret. de ꝓse. di. i. ecclesiam.

g ¶ Excōicatoꝝ: ista q rōe dubietatis aliqd admittit qđ alr si admitteret. xi. q. iii. nolite. r. xiii. q. ii. si estimem⁹: r. ff. ō adimē. le. l. ii. §. si vuob⁹. itez ꝓtingit rōne ꝓximitatis. xiiii. q. v. ōniqz: r. lxxi. di. cū oībus: r. ff. de sol. si alieni nūmi: r. ff. de mino. ēt. itē rōne difficilis sepatiōis. ff. de neg. ge. cū eū actū. ff. de admi. tu. l. tutorē q tutelā. ar. ꝑ de pe. di. v. sūt q. r. c. ii. r. ff. ad. l. aql. ita vulnerat⁹. ff. de test. tute. duo sūt ticij. ff. de manu. testa. cū ex plurib⁹. Jo.

b ¶ Speciosa. xi. q. ii. anime defunctoꝝ.

Bolende. Ma. si. ¶ Sepultura: sepultura dr loc⁹ siue terra i q̄ fit sepultura si i tali terra nullus unq̄ fuit sepult⁹ nec alr ē loc⁹ sacer ut cimiteriū licite pōt nēdi r ex ea pciū recipi: q: nemo cōpellēd⁹ ē ō suo bñficiū facer. r. q. ii. ꝑcarie. r qlibet sue rei moderator r arbiter ē. C. mā. i re mādata. r iustū ē vnicuiqz sua ꝓmittet. C. ō iudi. nemo exteri⁹. pōt q̄ talis terra vēdi cū ñ sit religiosa vl sacra ꝙ pur⁹ dr talis loc⁹. ff. de reli. l. ii. §. pur⁹ āt. r. C. e. ti. l. locū. r. xii. q. ii. aux. si. n. i tali terra aliqs sepl̄t⁹ fuerit r ō uolūtate ei⁹ cui⁹ erat loc⁹ āmō sacer fact⁹ ē. C. de reli. l. ii. ff. e. l. ii. §. ꝙ r si ali⁹. q̄re uēdi ñ pōt vl obligari: ut i. l. ꝑdcā. C. de relig. l. ii. r. ff. de re. diui. sacra loca. i fi. r. i. q. i. dcm ē. de tali terra pōt hoc i telligi vl de terra cimiterij q̄ religiosa r sacra dr: ꝙ i ea null⁹ sepult⁹ sit. arg. ff. de rei nē. q̄ religiosis: r. xvi. q. iii. qsqs: r. c. sic ānigt⁹. r talis terra uēdi nō pōt. xiii. q. ii. q̄sta ē. r. c. ꝓcipiēdū. itē dr sepultura offm sepulture qđ ñ vl vēdi ñ pōt si clerici ad b teneāt cū bēant bñficiū ab ipsa eccl'ia: imo simoniā ꝓmittunt

.j. ō simo. si satis: r. c. cū i eccl'ie corpore: r. xiii. q. ii. i eccl'iastico. r. c. ista ē. Si ꝯo nō teneāt ad hoc rōne bñficij pñt ide accipe pciū: q: ō suo hoc facere nō tenent. xii. q. ii. charitatē: r. s. de ꝓscrip. cū ex officij.

h ¶ Exigere: ꝙ clerici exigere ñ possint: laici tñ ꝓpelli pñt pias r laudabiles ꝓsuetudies obsuare si q̄s sup hoc fuerūt. j. ō simo. ad aplicā. multa. n.

clesiastico tumulent: si ab alioꝝ corporib⁹ discerni poterunt: exhumari debent r ꝓcul ab ecclesiastica sepultura iactari. ¶ Nō si decerni ñ poterūt expedire nō credim⁹ vt cū excōicatoꝝ ossib⁹ corpa extumulē tur fideliū: cuz ꝙ non obsit iustis sepultura nulla vel vilis: ipijs tñ celebris vel speciosa non prosit.

I Anno. iij. epō magalen.

¶ Terra cimiteriata pro sepultura vendi non debet.

Abolende ꝓsuetudinis puer sitas apud mōtē pessulan. vt dr inoleuit: vt decedētib⁹ ñ pus permittat effodi sepultura' quā pro terra i q̄ sepeliēdi sunt certū pciū ecclesie ꝓsoluat. r infra. ¶ Mandam⁹ q̄ten⁹ cū loci diocesanus existas. inhibeas clericis ne qcquaz oīno ꝑsumant exigere hac de cā.

G Rego. ix. epō. n.

¶ Excōmunicatus qui per suum presbyterum fuit absolutus in morte in cimiterio sepeliri debet r ad satisfaciendum cogūtur heredes.

Parochiano tuo. qui excōicatus p manifestis excessib⁹ videlicet homicidio: icēdio'. violēta manuū iniectiōe in psonas eccl'iastic as m. eccl'ias violatiōe n vel incestu fuit: dū ageret in extremis p pbyterū suū iuxta o formā ecclesie absolutus: nō debet cimiteriū r alia eccl'ie suffragia denegari p. ¶ Sed ei⁹ heredes q r ꝓpinqui ad quos bona p uenerunt ipsius: vt p eodē satisfaciant: cen. sunt ec. compellendi.

Rica. De parochijs r alienis parochianis.

Ex concilio aprino.

¶ Inter epm substitutū epō befti co r ipsum epz bereticū reuersuz r ex dispēsatiōe receptum diuiditur epatus mō hic expresso.

J episcopus ' ex donati /

.ii. sane. item est b ar. cū unum sacramētū cōcedit vel negatur r alia intelliguntur ꝓcessa uel negata. v. di. ad eius. xcv. di. illud. r. xiii. q. ii. c. vlti. j. j. de torne. cap. i. r. j. de rap. super eo. vbi cōcedit penitentia r eucharistia r tñ denegat ecclesiastica sepultura: sed illud fit ad terrorem aliorum.

q ¶ Sz eius bf des: sicut casuz bēs. j. de rap. i l fis r ita ex hoc. c. r illo pz q bf des ꝓuenium ex malefficio defuncti ꝙ nihil ide ꝓuenerit ad eos q̄ius lis ꝓtestata nō fuerit cū ōfūcto: cū ad eos bona defūcti ꝓuenerit: ut b dicit: r xvi. q. vi. si epz. j. ō vsurtua nos. r intellige bf des

eē bf dis bf dez. ff. de v. si. si bf dis. sic heres bf dis testatoris ē heres. C. ō here. insti. l. vlt. nā sm leges bf s tenet ꝓdictōe furtiua. ff. de ꝓdi. fur. si ꝑ fure. §. si ꝓditio. Jn' casu ēt tenet filiꝰ ꝓprie ꝙ nō sit bf es. C. de ꝑmipillo. cū er sola. li. xii. q̄libet. n. actio ad bf dez r aduersus bf dē trāsmittit. C. ō ꝑbē. r ꝓmit. sti. ueteris: r. l. vl. C. vt actiones ab bf dib⁹ r ꝑ here. ici. l. vna r i delictis ꝙ ad heredē nihil ꝓuenerit. ar. i. q. iiii. §. itē pctō israbelitarū uel ismabelitaꝝ. ō. marime. cū ex eo utilitas deferat ignorāti ñ sm leges nō tenet bf s ex delicto defuncti nisi inq̄tū ad ip̄m ꝓuenerit uel nisi lis ꝓtestata fuerit cū defuncto. C. si ex delic. defun. l. i. ꝙ ex ꝓtractu vel q̄si defuncti bf s indistincte tenet. ff. de ac. r ob. ex depositi. r. ff. de reg. iu. ad ea in fi. §. in ꝓctibus. nisi in duob⁹ casib⁹ vnus est. ff. si mēſ. fal. mo. dix. l. si duobus. §. vlti. alius ē. ff. de tributo. illud. §. vl. Ber.

Rica. De parochijs. Supra vsuz ē de quodā iure parochiali qđ ꝓsistit in funerando. Sed q: poterat dubitari de alijs uiribus parochialib⁹ ideo subijcitur ista rubrica. ab. si.

J episcopus. Habet quinqz dicta ad idem tendētia que patent in ter. ab. si.

r ¶ Si epūs. Casus sic pōt poni. epūs alicui⁹ ciuitatis cum magna pte plebis ꝓcidit in beresiz donatistaꝝ. vñ sunt pciī ab ecclesia. i plebe residua

ꝓsitus⁹ est nouus epʒ ꝓte reuertente ad fidē: tū ꝑ multitudine sequētiū eū: tū ꝑ utilitate dispensat cū eo vt dignitatē recipiat: ſz qr aliʒ canonice ordinatus est nō dz ex toto deponi sed inter se diuidāt oīa vt pz i lra. rñ. hodie ꝙ nō fieret talis dispensatio ⁊ nō ꝓtinet ius. hoc. c.

r ¶ Epʒ. i. epat⁹ ⁊ sic ponit ꝓtentū ꝑ ꝓtinēte ⁊ ecōuerso ꝓtinēs ꝑ ꝓcto ō ꝓse. di. ii. cum omne. r.

a ¶ Donatistis. qō dr i isto ca. dispensatiue dcm̄ ē. xxii. q. iiii. ipsa pietas. Ber.

b ¶ Conuersus: cū alius epʒ in illo epatu iā erat creatus. Lau.

c ¶ Diuidāt. s. villas vl parochias vel plebes.

d ¶ Partes. i. eccles nomine enim partis dimidia intelligit. ff. de v. si. nomē. ff. de vsu. et ptis.

e ¶ Minor: no. melioꝛē conditionem minoris.

f ¶ Elegerit: vt si pares sunt ꝓpetitores mulieris moꝛib⁹ ⁊ genere is potioꝛ estimetur quem sibi consulens mulier approbauit. C. de nup. vidue.

g ¶ Plurimoꝝ. lxv. di. c. i. ii. ⁊. iii. ⁊. s. de bis q̄ fi. a ma. par. ca. c. i. ⁊. s. de elec. licet. in fi.

h ¶ Epis: hoc iō dicit qr ꝑsumit citi⁹ mori. xiii. q. ii. illud. ⁊ ī hoc est melioris conditionis.

i ¶ Deputet: quid si nō cōuenient inter se: alternis annis ꝓcipient reddit⁹. ff. cōi di. l. cōi diui. ¶. cū de vsufru. Lin.

k ¶ Dñicis: si alteri⁹ alienus parochian⁹ dr: ſz ibi cōparauerit domū cā habitādi solā enim habitationem cōparē i aliena ciuitate ñ facit domiciliū. ff. ad municip. libert⁹. ¶. solā. sec⁹ si in vtraq; cā inhabitandi. ff. e. assumptio. Lin.

l ¶ Cōtępto: bñ dixit cōtępto: qr er iusta cā abñs bñ pōt audire diuina i ecclesia ad quam venerit: argu. vii. q. i. epi. vel ꝑsbyteri. xci. di. c. vlt. ⁊ ē simile ō pe. di. v. placuit. lxxi. dist. si ꝓmatus: ⁊. ix. q. ii. ꝑ totū. Ber.

m ¶ Nullus: ꝑsumat ni si eo domicilium trāstulerit. C. de incol. ⁊ vbi quis domi. ba. si ī patria. lib. x. ⁊. j. eo. signi. ficauit.

n ¶ Ordīare: sic. ix. q. ii. ꝑ totū. ar. ꝟ. xxv. di. plectis. vbi dr q archidiacon⁹ pōt iudicare ſz nō ordinare. Illud sic expone sicut epʒ nō pōt alienuʒ parochianū ordinaʒ: sic nec iudicare. sec⁹ ē de iferioꝛib⁹ iudicib⁹ sic sunt archidiaconi ⁊ ceteri ꝓlati q̄ ꝑnt iudicare ſz nō ordinare. Et ita ar. hēs ꝺ q̄ sñia a nō suo iudice lata ñ tz. ¶. de iudi. at si clerici ubi de hoc: ⁊. C. si a ñ ꝓpe. iudi. l. ii. ⁊. ¶. ō cōsue. ad nr̄am: nisi in casib⁹ q notant. ꝟ. de fo. compe. cū sit generale.

o ¶ Super eo. Cōis diuisio. Scōa pars ibi: rñdemus. ab. si.

¶ Coherēt. ꝓncipaliʒ sicut itelligit illō: q̄ religiosis adherent religiosa sūt. vi. ff. de rei vē. q religiosis: ⁊. ff. de ꝟbē. emp. ī modicis. Lin.

p ¶ Per canones: q dicūt q limes ꝓscribi nō pōt ne ꝓuinciaꝝ termini nō ꝓfundāt. xvi. q. iii. qcūq; ⁊. c. ſz i regul. ⁊. c. iter memoratos. qō dicit pochiaꝝ exponūt gdā. i. epatuū nā canon ꝓdictus qcūq; de ꝓuincialib⁹ limitib⁹ tm̄ log vſ: ſz ſm hoc nō tradit aliqd de capellis: ſz vius vſ qōnez tm̄ fuisse ꝓpositā de parochijs: nā canones ꝓdicti loquūt de diocesib⁹. i. epatib⁹ ⁊ qō dic sicut ī ꝓuincialib⁹ pōt erponi. i. epatib⁹. ſz idē itelligo in limitib⁹ epatuuz ⁊ parochiaꝝ: ⁊ ꝓunciaꝝ ex quo ibi distincti sunt fines ꝓscribi ñ ꝑnt ꝑ iura ꝓdicta: cū eadē rō sit ī oīb⁹ ⁊ q idē sit in oībus pz satis ex hac decre.

Rubrica. De decimis primitijs: et oblationibus.

Hieronymus super ezechi.

¶ Exprimit quattuor genera decimaꝝ que ex veteri lege debebāt.

Decimā partem oīum fruguz leuitice tribui ppl's ex lege debebat. Rursus ex ipsis decimis leuite hoc est inferioꝝ ministroruz grad⁹ decimas dabāt sacerdotibus. erāt quoq; ⁊ alie decime q̄s vnusq̄sq; de ppl'o israel i suis borreis sepabat ut comederet eas cuz iret i tēplū i vrbe hierusalē: ⁊ i uestibulo tępli sacerdotes ⁊ leuitas ad ꝓuisiū⁹ iuuaret. Erant āt ⁊ alie q̄s pauperib⁹ recōdebāt. ſ At vo primitie q̄s o frugib⁹ offerebāt ñ erāt spāli noie diffinite⁹ sed offerentiuz arbitrio derelicte. Traditionē quo qz accepimus hebꝛeoꝝ non lege preceptam: sed arbitrio magistroꝝ⁷ inolitam quod qui plurimum. lx. partem dabant sacerdotibus qui minimū. xl. iter. xl. ⁊. lx. licebat⁸ quodcunq; voluissent offerre qnd igitur in pētatheuco⁵ dubiuz derelictum est boc specialiter diffinitur pp sacerdotum auaritiam: ne amplius a populo exigant in primicijs⁷ offerendis.

Pascalis secundus.

Dñicis vel festiuis dieb⁹ ꝑ sbyteri añquā missaz celebrēt plebē iterrogēt: si alterius⁸ pochianus in ecclesia sit: q ꝓprio cōtępto¹ ꝑsbytero ibi velit missaz audir: quē si inuenerit stati ab ecclesia abijciāt.

Adrianus papa.

¶ Epʒ parochianum alterius sine ipsius licentia ordinare non pōt nec eum aliter iudicare.

Nullus epʒ alteri⁹ pochianuz iudicare presumat[m]. ⁊ infra.

¶ Nā q eū ordinare[n] ñ potuit nec iudicare pōt. **¶ Rbanus. ij.**

¶ Fines pochiaꝝ de qb⁹ ꝓstat vl finib⁹ coherētia ꝓscribi nō ꝑnt.

Sup eo vo qō apud vos intellexim⁹ dubitatū: an qō ō fin bus ⁊ bis q̄ finib⁹ coherent[c] nō prescribendis statutum per canones[p] esse dignoscitur: sit in parochiaruz limitib⁹ sicut ī ꝓuincialibus admittendum. ſ Rñdemus q̄ bene videtur in vtroq;[q] seruandū si fines legitima ꝓbatiōe vel alias idubitata fide constitit ecclesiastica ordinatione statutos. **¶ Elestinus. iii.**

¶ Si parochianus seu diocesan⁹ domiciliū trāsfert ꝓmus prelatus i eo iura episcopalia seu diocesana si bi non vendicat decime tm̄ prediales illius parochie sibi debent nisi alteri debeantur ex consuetudine.

Significauit nobis acoñ. epʒ q̄ cū post recupatiōem acoñ. ciuitatis ad habitādū ī ea se quāpluri mi ꝓtulissent: qr añ generalē occupationē terre sancte i alijs ciuitatibus regni hierosolymitāi elegerāt māsionē: ⁊ infra. ſ. F. t. mādam⁹ q̄ tenus ꝓdictoꝝ locoꝝ ꝓlatos vt sibi nullā i ꝓdictos acoñ. habitatoꝛes[r] iurisditionē vsurpēt: nec ab eis tpalia exigant: qbus spūalia non ministrant: districtione qua ꝓuenit ꝓpellatis: ita q̄ si de agris in coꝝ parochia ꝓstitutis fructus ꝓcipiūt: ⁊ in vltramarinis ptib⁹ rōne ꝓdioruz[t] decime psoluunt: deinceps eis ipsas cū integritate psoluāt dicto vo acoñ. tanq̄ diocesano suo cogant de decimis respondere.

Rubrica. De decimis primitijs: et oblationibus.

Hieronymus super ezechi.

¶ Exprimit quattuor genera decimaꝝ que ex veteri lege debebāt.

Decimā partem oīum fruguz leuitice tribui ppl's ex lege debebat. Rursus ex ipsis decimis leuite hoc est inferioꝝ ministroruz grad⁹ decimas dabāt sacerdotibus. erāt quoq; ⁊ alie decime q̄s vnusq̄sq; de ppl'o israel i suis borreis sepabat ut comederet eas cuz iret i tēplū i vrbe hierusalē: ⁊ i uestibulo tępli sacerdotes ⁊ leuitas ad ꝓuisiū⁹ iuuaret. Erant āt ⁊ alie q̄s pauperib⁹ recōdebāt. ſ At vo primitie q̄s o frugib⁹ offerebāt ñ erāt spāli noie diffinite⁹ sed offerentiuz arbitrio derelicte. Traditionē quo qz accepimus hebꝛeoꝝ non lege preceptam: sed arbitrio magistroꝝ⁷ inolitam quod qui plurimum. lx. partem dabant sacerdotibus qui minimū. xl. iter. xl. ⁊. lx. licebat⁸ quodcunq; voluissent offerre qnd igitur in pētatheuco⁵ dubiuz derelictum est boc specialiter diffinitur pp sacerdotum auaritiam: ne amplius a populo exigant in primicijs⁷ offerendis.

Pascalis secundus.

¶ In utroq;: ar. q̄ idez iuris ē in minoꝛib⁹ qō in maioꝛib⁹ ar. ꝟ. ō prebē. maioꝛib⁹: ⁊. ꝟ. ō ap. c. de appellationibus. Jtē ar. q̄ de filib⁹ filē dz eē iudicū. ꝟ. de rescri. iter ceteras: ⁊. ꝟ. ō trāsla. iter corpalia. ff. de le. ñ pñt. Jtē ar. q̄ vbi est eadez rō idē dz eē ius. ꝟ. ō ꝓfir. vti. cum dilecta. ⁊. ꝟ. de ꝓsti. trāslato. et. c. nā ꝓcupiscētiā. ar. ⁊. ff. ad. l. agl. illō. ⁊. C. ad. l. agl. l. fi. b. ꝑ

Significauit. Due sunt partes. Secunda ibi: fraternitati. ab. si.

r ¶ Habitatores: qr translato domicilio subtracti sunt eoꝝ iurisditioni. ꝟ. de fo. ꝓpē. ꝓposuisti. xiii. q. i. q̄ ergo. ⁊ ibi dr q̄ hīe domiciliū ubi habitat. ff. ad municip. municeps. ¶. miles. Sed videtur ꝺicere q̄daz ler. ff. ō sena. senatores. vbi dr q̄ ſz senatores domicilium habeant in vrbe: retinent tm̄ ius in ꝓuincijs vñ sunt oriūdi. Sz illud uex est quo ad honores nō quo ad onera. ff. ad muni. municipales. Lau.

s ¶ Predioꝝ. Not. q̄ decime ꝓdiales regulariter illi ecclie ō bēt dari: in cuius pochia ꝓdia sunt sita: ar. xvj. q. i. si qs laic⁹ ⁊. j. de deci. qm̄. ⁊. c. cū ꝓtigat. sic ⁊ ciuitati tributū soluēdū ē vbi sunt agri. ff. ō cēsi. forma. ¶. si vo. psonales vo decime illi eccleſie debēt dari ī q̄ diuia audiāt officia. xvj. q. i. q̄sti. ⁊ b ī fi. idē dicit. Sz qd de illis q ī habitāt ciuitatē⁊ habēt ꝓdia ⁊ vineas ex q̄ non sunt ī pochia alicuius ſz sita ī termīs ciuitatis. vt eē boc in epi ptāte: ar. j. de dec. qm̄ qr ñ pñt negari qn sint ī parochia eius nō tm̄ a rōne exneū est vt rōne domicilij decime psoluāt si ꝓsuetudo ita se hz; ī talibus. n. ꝓsuetudo ꝓiudicat. j. de decimis. ad apostolice. ⁊. c. aligbus in fi. ber.

Rubrica. De decimis Qr ōcime ⁊ ꝓmicie ⁊ oblationes sunt, de iure parochiali ideo post rubricam precedentem merito subijcitur ista. ab. si.

Decimam Diuidit. qm̄ ꝓmo agit ō quotitate ōcimaꝝ exprimēs q̄ttuor genera ipsaꝝ. Scōo ō quotitate ꝓmiciaꝝ ibi: at vo.

t ¶ Ad communium. xiii. q. i. ¶. is ita. Ber.

v ¶ Diffinite: in qua quantitate dari deberent. Ber.

x ¶ Magistroꝝ: nota ꝺ ar. q̄ opiniones magistroꝝ sūt fore de. vñ Jnno. opinionib⁹ magistroꝝ nō vult derogare. ꝟ. de resti. spol. lras: ⁊. j. de sen. excō. officij. Et dicit ler q̄ ius ꝓstare nō pōt nisi sit aliqs iurisperit⁹ ꝑ quē possit melius ꝓduci. ff. de ori. iu. l. ii. ¶. post originē. Lau.

y ¶ Licebat: nō licentia dispensationis sed iuris cōis.

z ¶ Pētatheuco: liber est sic dictus a penta qō est qnq; ⁊ teca quod est mandatum qr in uno uolumine quinq; libri moysi continentur.

⁊ ¶ Jn ꝓmitijs: ¶ Primitie. n. tanq̄ debite exigunt sicut ⁊ decime. ar. xvi. q. i. reuertimini. xxii. di. ꝓter ꝺ. ⁊. j. e. q̄ sit graue. Sz nū qd ī pecudib⁹ dar ꝓmo genitū. ¶ Aug. dicit de ducentis vnū dādū loco ꝓmiciaꝝ. Sed qd si tot nō habeat capita: tūc soluat estimationē ſm q̄titatē illius numeri duꝝ videret dare

primogenitus si forte non haberet ultra duo capita uel tria alias minimum esset si haberet quadraginta uel quingenta siue mille. Lau.

a ¶ Quum genus. a clericis: ꝟ intellige de dote ecclesie de qua clerici nō debent dare decimas: ut. xvi. q. i. q̄sti. sed ꝟ predijs ꝓprijs siue patrimōijs clerici debent soluere decimas: ut. xvi. q. i. si qs laicꝰ. & hic, siue ꝓdia sint in propria parochia clericoꝝ siue in aliena. Ber.

b ¶ Et leuitis. s. patribus: qñ summis sacerdotibus inferiores decimas soluebant. s. eo. c. priori. vel non accipiebāt leuite a leuitis quibus spiritualia non ministrabant. t.

c ¶ Debent: videt ꝑdicere ꝑncipio sed intellige principiuꝫ. c. ꝟ dote ecclesie: vt dixi. qđ ꝟ dicit intellige de patrimonialibus vel posses intelligere qꝫ ꝟ dicit de clericis conugatis: qui ab alijs clericis spiritualia recipiunt. & hoc innuit littera: & ita planum est. Ber.

Θ Ex multiplici. ¶ Primo ponitur querela. Secundo iudiciū datio ibi: vñ. ab. si.

d ¶ Viueret: ꝟ simplr & pure facta fuit compositio sup decimis ergo de oībus presentibꝰ & futuris intelligendū est: vnde si postea alias possessiones monachi acquisierunt sub eadem cōpositiōe intelliguntur. ſ. de priuile. quia circa.

e ¶ Quietas clamauit: arg. qꝫ rebus nondum habitis possit quis renunciare. ff. de acq. here. is qui ar. contra. ff. de reg. iur. q pōt. Solu. nō pōt qs renunciare iuri anteqꝫ sibi competat: vt ibi dꝰ paciſci tñ pōt: vt. ff. ꝟ pac. & hec. §. filiusfamilias: & C. de pac. l. i. & hoc ſm intentionem. r.

f ¶ Intentionis: no. ſm intentionem domini pape ꝑuilegiū esse intelligendum: sic etiaꝫ rescriptū quo conceditur beneficium. s. de preben. c. ulti. & s. de rescriptis. mandatum. Item ar. qꝫ papa per suum priuilegium siue rescriptum nō vult facere alicui preiudicium. s. ꝟ of. ord. licet. & s. de usupal. ex tuaꝝ: & s. de offi. dele. super eo. & hoc ideo est hic quia priuilegium illud fuit tacita veritate impetratum: vnde non valuit qꝫ si dixisset priuilegium non fuisset concessum. s. de rescript. super litteris.

g ¶ Eādem conuentionez. Et ita patet qꝫ conuentio potest interuenire in spiritualibus saltē iter ecclesiasticas personas. ſ. eo. suggestuz: & c. nuper abbates: & s. de transact. c. ii. sed ad hoc vt compositio sit perpetua debet auctoritas episcopi interuenire. ut. s. ꝟ transac. decet ro: & c. ii. alias erit psonalis: ut. s. de transac. ueniens. & hic fuit compositio psonalis: qꝛ auctoritas superioris nō interuenit. ut pz ex eo qꝺ dicit. s. q̄diu uiueret: & sic in vita sacerdotis tantum durauit compositio.

h ¶ Cōtinetur: nam si de compositione facta fuisset mentio in priuilegijs et ex certa scientia papa derogasset huic compositioni: ar. s. de rescrip. nouulli: et ſ. de capel. mo. ex parte. Ber.

Q Omissum. ¶ Primo ponitur querela. Secundo iudicis datio ibi: ea propter. Abbas siculus.

i ¶ Monachi: nō dicit hic de quibus monachis. unde si intelligis ca. de cisterc. iñ. logttur de possessionibus quas non excoluut suis sumptibus & laboribus de qbus debent soluere decimas. ſ. e. ex parte. uel forte per subtractionē illarū decimaꝝ parochialis ecclesia enormiter ledebatur: quod esse non debet. ſ. de uer. sig. quid per nouale: argu. C. de preci. impera. offe. quotiēs rescripta. Si

¶ Non potest congrue summari pp varietatem lecturarum.

Nouum genus exactionis ē: vt clerici a clericis[a] decimas exigāt: cū nusquā in lege dñi hoc legamus: nō enim leuite a leuitis[b] decimas accepisse leguntur: illi profecto clerici qui a clericis spiritualiuꝫ ministerioꝝ labores accipiunt decimas eis debent[c].

Adrianus vigor. & berfor. epis.

¶ Compositio super decimis nō tollitur per priuilegiū sequens si de illa mentionem non facit.

Θ Ex multiplici conquestione. v. presbyteri accepimus: qꝫ cum inter abbatem de brudeia de cōsensu totius cōuentus & predictum presbyteruꝫ talis intercesserit cōuētio scripto monachoꝝ autētico roborato qꝫ monachi dicto presbytero & ecclesie sue de blado & vniuersis leguminibus quādiu uiueret[d] decimas soluerent: exceptis minutis ꝟ decimis quas idem presbyter getas[e] damauit. idē abbas a nobis priuilegiū obtinuit: vt de laboribus quos ꝓprijs manibus aut sumptibus excolunt nulli decimas soluere tenerentur: & infra. ¶ Añ qꝫ nō fuit nre intentionis[f] qꝫ priuilegiū nostrū conuentioni derogare predicte: mādamus quatenꝰ abbatē & monachos vt eandē conuentionē[g] nō obstāte dicto ꝑuilegio: nisi de ipsa cōtinetur[h] in eo: inuiolabiliter teneāt & obseruent: vel ex inde secum pacifice ꝙueniāt ap. postpo. cōpellatis.

Item thome cantuari. archiepiscopo.

¶ Monachi tenentur soluere ōcimas ꝑdiales de ꝑdijs nouiter cultis de qbꝰ decime ꝑius soluebant.

Q Omissum ēst nobis: & infra ¶ Peruenit ad nos qꝫ monachi[i] de bosse ecclesie sancte marie i cuius parochia commorantur: decimas ex integro non persoluūt. ¶ Ea propter mandamus quatenus eos: vt decimas de terris cultis i qbus oliz domus ꝙstructe fuerant prefate ecclesie cum ea integritate[k] persoluant: qua priusquam i eadem parochia morarētur soluebant: persolui cōpellas. Et sicut ēt de pascuis[l] olim decime persoluebant: ita nunc de eisdem ad fruguz fertilitatem translatis decimas uolumus absqꝫ diminutione psolui.

Alexāder. iii. cantuarien. archiepō & eius suffragañ.

¶ Per excōmunicationē compellitur qs ad soluendas decimas de molendinis & alijs hic contentis et in. c. sequenti. h. d. cum sequenti.

Peruenit ad nos & infra. ¶ Mandamus quatenꝰ parochianos vestros mouere curetis & si opus fuerit sub excommunicationis districtione cōpellere: vt ꝟ prouentibus molendinoꝝ[m] piscariarū feno[n]: & lanaꝝ[o]: decimas ecclesiis quibus debentur cum integritate persoluant.

Idem vintonien. epō.

¶ Sūmatū est cū precedenti & dedarā vt in precedenti dictum est.

Nuncios & infra. ¶ Mandamus quatenus parochianos tuos de apibꝰ[p] & de omni fructu decimas persoluere ec. dis. cōpellas.

Idem eronien. epō.

¶ Decima fructuum statim cum collecti sunt solui debet non deductis expensis.

Quam homines de hortoñ. de frugibus. ir. partibus sibi retētis decimam ecclesie cuius paroch̄iani[q] sunt sine diminutione soluere teneantur et antequam id faciant seruientibus & mercenarijs suis de frugibus non decimatis[r] debita totius anni ꝓ seruitio suo impendant: tunc demum de residuo deciam persoluentes. ¶ Mandamus quatenus eos cogatis vt decimā statiz fructibus collectis[r] persoluant: atqz de subtractis & retentis dignam satisfactionem[r] exhibere procurent.

Item monachis de neuclen.

¶ Priuilegiati super decimis nō soluēdis de bis predijs q̄ ab alijs ꝙducunt decimaz soluere tenētur.

uis intelligere de alijs monachis planuz est qui decimas soluunt nisi de noualibus cultis suis sumptibus & de nutrimentis aīalium. ſ. e. ex pte.

k ¶ Integritate: sic. ſ. e. c. pri. & c. nō est. et. c. cū boies: et. c. tua nobis: et. xvi. q. i. si qs laicus. ff. de pub. et uecti. imperatores. Ber.

l ¶ Pascuis. Que ergo dicuntur noualia a quibꝰ oēs religiosi sunt exempti: dicas qꝫ illa dicūtur noualia quorum non erat memoria qꝫ culta fuissent. ſ. de verborum ſignificatiōe: quid per nouale: & que prius erāt q̄si inutilia: vt mōtana paludes: vnde parochialis ecclesia nihil ante ꝓcipiebat uel ita modicuz qꝫ sine lesione poterat amittere illō. & ita ista pascua non erant prius inutilia uel area siue domus: vnde non deberent dici noualia per ca. quid per nouale.

m ¶ Peruenit. molendinorum: etiaz si sit ad uentum. ſ. e. extrā missa.

n ¶ Feno. de omnibꝰ eni que fidelis homo acgrie debet soluere decimas. ſ. eodem ex trāsmissa: et de venatione & de militia. xvi. questione. i. decimas: & questione. vij. q. cunqz. Ber.

o ¶ Lana: in pecudū fructu lac lanaqz fructus habetur. ff. de vsur. l. i. i pecudum: & insti. de re. dui. §. in pecudum.

p ¶ Uncios: ex apibꝰ & omni fructu licite acquisito. ſ. eodem ex transmissa. siue ꝟ animalibus. s. ca. priori. siue in tuitu predioruꝫ siue intuitu persone. s. ꝟ paroch. c. vltimo & ſ. eodem pastoralis. Ber.

Quam homines. ¶ Primo ponit factū reprehensibile. Secūdo corrigi mandat ibi: mādamus. Ab si.

q ¶ Parochiani: ar. de decimas esse dādas illi ecclesie vbi qs accipit ecclesiastica sacramenta etiaꝫ prediales: tamen contrarium est uer. qꝫ prediales potius dari debēt illi ecclesie in cuius territorio sita sunt predia. s. tit. primo. c. vltimo nisi cōsuetudo in ꝓrium esset. ſ. e. cum sint homines. Ber.

r ¶ Nō decimatis: ꝟ omnibus enim satis & planta tis & de oībus fructibus possessionum & animaliū & omnibus fructibus ratione predioꝝ prouenientibus nullis expēsis deductis decime sunt soluende. ſ. e. non est in ptāte: & c. tua nobis. De alijs vero que proueniunt ex negocio & artificio deducende sunt expense & de residuo persoluenda decima. ſ. eo. pastoralis.

s ¶ Fructibus collectis. i. q̄citius & competentius solui possunt. qꝫ tardius dare peccatū ē. xvi. q. i. decime. & qui nō fecit statim in mora intelligit: vñ periculū decimaꝝ ad ipsum spectat. ff. de leg. i. l. cū res. §. vlti. et. s. de cōmo. c. uno. sed qd si sacerdos tūc recipere noluerit nō est periculū illius. ff. de solu. q decē. si tñ postea sacerdos voluerit recipe rursus incipit esse rusticus in mora. ff. de aq. emp. & ven. si ꝓ emptorē. §. qꝫ si. ff. de no. ope. nū. ꝓtor. §. pe. ff. quoꝝ le. l. ii. §. vl. semp. n. posterior mora nocet ei ꝓ quē fit. ff. de peri. & cōmo. rei ven. illud. ff. de vsur. debitor. ala.

t ¶ Satisfactionē. sic. xvi. q. vii. gcūqz: & c. oēs decime: & q. i. si mōachꝰ.

a ¶ Dilecti. Communis diuisio. Secunda pars ibi: Vnde. Ab. si.

¶ Cõduxistis: si ppria nõ sufficiũt licitũ est clericis ꝓducere aliena ꝑdia: ut h̃ ꝓz in aut̃. de san. epis. aliud col. ix. ⁊ sic nõ obstat q̃ consueuerũt signari pro ꝓrijs. ĩ. de cleri. uel mona. c. i. ij. ⁊. iij. ⁊. lxxxvi. di. puenit. b.

b ¶ Enormiter. In hoc casu ꝑditur ꝓuilegium. ĩ. c. pri. de ver. sig. quid per nouale.

c ¶ Nec fuit intẽtionis. forte hẽbant isti etiã monachi ꝓuilegiũ ut de laborib⁹ suis decimas nõ darẽt ꝙz istud priuilegiũ papa nõ vult extẽdi ad cõductitias possessiones: ⁊ sic dz cõsiderari scribẽtis intẽtio. s̃. de rescrip. mãdatũ. ⁊. c. ad aures: ⁊. s̃. de prebẽ. c. ult. ⁊. c. cum cãm. xxxv. q. iij. qõ scripsi. ⁊. s̃. c. ũj.

d ¶ Cõponatis. Et sic cõpositio bñ põt fieri super decimis. de hoc dixi. s̃. e. ex multiplici.

Suggestum. Cõmunis diuisio. ꝓsultatio ⁊ nõsio. Scõa ps ibi: discretiõi. ab. si.

e ¶ Priuilegia. arg. q ꝑm diuersitatez tẽpoꝝ ⁊ varietatẽ rex priuilegia fuit variãda: ar. lxiij. di. ꝟ. rex: ⁊. ĩ. de ꝙsanguinitate ⁊ affini. nõ dz. xi. q. i. videres. Sed ꝙra q̃ priuilegia ꝑpetua firmitate ꝙstat debẽt. xxv. q. ij. c. i. ⁊. ij. Solu. qõ ibi dr verũ ẽ ⁊ generale q̃ ꝑpetua fuit ⁊ imutabilia: ꝙz q̃ h̃ dr casuale est ⁊ cã noua supueniẽte bene pdit priuilegiũ. puta si quis abutat̃ ꝓuilegijs xi. q. iij. priuilegiũ. ⁊. lxxiij. di. vbi ista didicisti. Itẽ ꝓpter delictuz ciuiũ pdit ꝓuilegiũ. xxv. q. ij. ita nos. Itẽ p negligentiã spacij. x. annoꝝ. ff. ꝺ nũdi. l. i. Itẽ p ꝛriũ fcñ de prebẽ. p illoꝝ. ⁊. s̃. ꝺ ꝙsti. cũ accessissent. ⁊. ĩ. de priuil. si de terra. ĩtez cũ enorme ꝓiudiciũ alij ĩducit: ut h̃: ⁊. ĩ. de uer. signi. quid per nouale. ⁊. s̃. c. proꝛi.

f ¶ Querelã ꝓponunt: vbi enim priuilegiũ ex p⁹ facto recidit ad uniquuz. principis ẽ estimatio. ff. de regu. iu. ĩde neratꝰ. in fi. q. h̃ officia principalia ipsi principes solẽt ĩterpretari. ff. ꝺ vul. sub. ex facto si. l. ij. di. §. uerum.

Ex parte. Cõmunis diuisio. secunda ps ibi. sane. ab. si.

g ¶ Predecessores. s. paschalis. ij. ⁊ gre. xvi. q. i. ꝺcimas. xij. q. i. ga tua.

h ¶ Laboꝝ suoꝝ. hoc ĩtellige de ꝓꝑijs possessionibus ⁊ nõ ꝺ ꝙductis ad firmã. s̃. e. dilecti. q: vo de decimis monachorũ varie loquũt iura: ideo no. q̃ monachi in ꝑmutua ecclesia decimas de ꝓdijs ⁊ laboribus suis tanq̃ laicis de ꝙductis. ar. xvi. q. i. alia cã. ⁊. c. generaliter: ⁊. xij. q. i. duo. in fi. vsq; ad tps pachalis. i. postea vo idez paschalis ⁊ ꝓcilium magũnũ statuerunt q̃ monachi nec religiosi nec alig cõit vi uẽtes decimas de suis laboribꝰ soluerẽt. xvj. q. i. q̃sti. ⁊. c. decimas. Tpe vo ꝓcedẽte badrianus papa solis cistercien. hospitalarijs hierosolymitanis ⁊ tẽplarijs ꝓcessit hoc ꝓuilegiũ ut de laboribꝰ suis quos ꝓprijs manibꝰ excolũt decimas soluere nõ teneãt. Alijs vo monachis ꝓcessit ꝺcimas tm̃ ꝺ nouali bus que colũt suis mãibꝰ ⁊ ꝺ hortis ⁊ nutrimẽtis animaliũ istoꝝ: ut h̃ dicẽ: ⁊ sic modo fuat. Et ita ẽ tenẽdũ q̃ cistercien. tẽplarij ⁊ hospitalarij decimas ꝺ suis possessionibus q̃s de suis laboribꝰ excolũt soluer nõ tenẽt: ut h̃ dr. ⁊ ĩ duob⁹ pr. .c. se. nisi pacto ad hoc teneant̃. s̃. eo. ex multiplici. uel nisi parochialis ecclesia enormiter lederet. s̃. e. dilecti: ⁊. c. suggestũ ⁊. ĩ. ꝺ vb. sig. qd p nouale. uel nisi soluẽdo renũciauerint ꝓuilegio suo. ĩ. de ꝓuile. accedentibus: ⁊. c. si de terra. Et h̃ q̃ dicta sũt vã sũt de monachis qui populũ nõ regũt: ꝙz si monachi habẽt ppm bñ pñt recipe decimas psonales ⁊ prediales. xvi. q. i. moderamine. ¶ Hodie vo abbates cistercien. ⁊ alij qui simul gaudẽt ꝓuilegio de possessionib⁹ q̃s acq̃rũt post ꝛcilũ generale uel ꝺcetero acq̃rũt soluere tenẽt decimas. ĩ. e. nup. ⁊.

i ¶ De noualib⁹. qd sit nouale dicit. ĩ. de ver. sig. qd p nouale ⁊. ĩ. de priuile. c. ult. ubi de hoc

k ¶ Licet ꝓprijs manib⁹. Et sic loquit̃ de cistercien. tẽplarijs ⁊ hospitalarijs qb⁹ hoc priuilegium concessuz est. s̃. e. c. proꝛi. Ber.

l ¶ Traditis. ad hoc enim nõ extẽdit ꝓuilegiũ: nec ad illas q̃s cõducũt ab alijs ad firmã. s̃. e. dilecti. Et sic ꝓuilegiũ ĩtelligitur de ꝓprijs possessionibus quas colunt proprijs sumptibus.

Ad audientiaz. ¶ Prius ponit prauam interpretationem quã sc̃õ reprobat ibi: mãdam⁹ istud. c. emanauit ad declarationez. c. ex pte. s̃. e. ab.

m ¶ Interptatione: ⁊ male q̃ ꝓuilegiũ ꝓncipis largissime interpretãdũ ẽ. ĩ. de vo. sig. olim. s̃. de dona. cũ dilecti: ⁊. C. de bo. que liber. cũ mala. ĩ fi. ff. de consti. ꝓn. l. vl. ⁊. ff. de re iudi. q̃dã ꝙsulebãt. ⁊ ĩfamiã iuris ĩcurrit qui ꝓuilegiũ ꝓncipis stricte ĩterpretat̃. C. de lega. l. ij. ⁊ vba calũniãda nõ sũt. ff. ad exhi. l. pe.

n ¶ Asserunt. ⁊ male: q̃ si vbũ eẽt ambiguũ latissima eẽt interpretatio faciẽda. ff. de ꝙsti. ꝓnc. bñficiũ uel ipse idẽ ꝓceps ꝺberet suũ ꝓuilegiũ ĩterpretari. C. de leg. l. vl. ⁊. ĩ. de sen. ex. inter alia: ⁊. s̃. de iudi. cũ uenissẽt. xi. q. iij. §. ex his. ⁊ priuilegiũ aliquid debet concedere: alꝰ inuti le esset. ĩ. de priuile. in his.

o ¶ Intelligerem⁹. ar. q̃ a forma vboꝝ sine certa scientia nõ ẽ recedẽdũ. xxxi. di. oĩno. ff. de le. .iij. ñ alr. ⁊. xxxi. q. i. §. qũo virginib⁹. C. ꝺ cadu. tol. l. vna. §. si vo. ⁊ de ꝙse. di. iiij. sigs ꝑ by ter: ⁊. s̃. de trãsla. ĩter corpalia: ⁊. C. de pecu. eius q̃ libertatem merut. l. vna. ⁊. xxviij. q. i. sic enim ver. cum vero dicit ego dico non dominus.

Quoniam. ¶ Primo ponit cõsultatio. Scõo rñsio ibi: rñdemus. In quã distinguit ⁊ ꝑm mẽbrum ꝓsequit ibi: alioquin. Ab. si.

p ¶ Parochiã. qd si sint ĩsule: ꝓsiderãdũ est cui ꝓuincie adhereãt: ⁊ de illa pro uincia sunt: ⁊ ibi debent decimas ⁊ ibi iudicent̃. ff. de iudi. ĩsule.

q ¶ Tua pte. Eãdez quã de antiqꝰ pcipis ⁊ nõ maiorẽ: q: ñ debẽt in his duplici iure cẽseri. xij. q. ij. q: cognouim⁹: ⁊. ĩ. e. cuz in tua. ⁊. ĩ. de cẽsi. ecclesijs. h ẽ q̃rta .x. q. iij. vnio. uel intellige ꝑm diuersam ꝙsuetudinem locorũ. s̃. de sepul. certũ carl. argu. cõtra. ĩ. eo. cũ ꝛtingat. ubi dicitur q̃ de iure cõmuni ad parochiales

Decimis nouallium debẽtur ecclesie in cuius parochia surgunt. si vero nõ sunt in certa parochia debẽtur diocesano qui potest sibi retinere uel alteri ecclesie cõcedere.

Quoniam a nobis sollicitudo tua requisiuit: quid de decimis nouallium tue dioce. tibi sit statuendum. ¶ Respondemus: vt si terre que arabiles sunt intra certam alicuius ecclesie parochiam[p] fuerint: decimas earum tua parte[q]

Dilecti filij abbas et frres sancte crucis sua nobis conquestione monstrarunt: q̃ ꝓdia vnde decimas ⁊ in magna parte sustentationẽ cõsueuerunt habere: a plerisq; laicis conduxistis[a] ⁊ recepistis ad firmam. ¶ Vnde q̃m ijdez fratres ex hoc grauãtur enormiter[b]: nec fuit intentionis[c] nr̃e aut antecessorum nostrorum vt de possessionibus quas conduxistis decimas non soluatis. Mandamus quatenus ꝺ ꝓdijs que ꝙduxistis in parochijs suis de quibus consueuerunt decimas percipere plenarie soluatis eisdem: vel cum ipsis amicabiliter componatis[d].

Idem abbati ⁊ fratribus doloñ.

¶ Reuocat̃ priuilegium si ex post facto incipit enormiter nociuuz eẽ.

Suggestum est ex parte vestra q̃ abbas ⁊ fratres monasterij de vrsiñ. decimas a vobis auferre conãtur: ⁊ infra. ¶ Dis. v. mandamus quatenus cum predicto abbate ⁊ fratribus ⁊ super ipsis decimis componatis. nam quando romana ecclesia ordini vestro priuilegia[e] de decimis ꝺderat: ita erant rare abbatie vestri ordinis: q̃ exin de nulli poterat ꝺ iure scandalum suboriri: sed nunc in tantum augmẽtate sunt ac possessionibus ditate q̃ multi viri ecclesiastici ꝺ vobis apud nos q̃relam sepe ꝓponũt[f].

Idem terracoñ. archiepo.

¶ Cisterciẽses templarij ⁊ hospitalarij decimam predioruz suorũ que ꝓprijs manibus aut sumptibus excolunt soluere non tenẽtur: alij vero religiosi non soluũt decimas de hortis ⁊ nutrimentis animalium nec de nouallibus que ꝓprijs manibus aut sũptibꝰ excolũt.

Ex parte tua ad nos noueris peruenisse: q̃ alibi mõachi et nigri ⁊ quidam alij religiosi ecclesias tue iurisditiõis redditibꝰ decimarum occasione priuilegiorum que sibi ro. indulsit ecclesia ꝛspoliare presumũt. ¶ Sane nolumus te latere q̃ predecessores[g] nostri fere omnibus religiosis decimas laborum suorum[h] concesserant: sed pre decessor noster badrianus solis fratribus cisterciensis ordinis et tẽplarijs ⁊ hospitalarijs decimas laboꝝ suorũ quos ꝓprijs manibus vel sumptibus colũt indulsit. ceteris vero: ut de nouallibus[i] suis que ꝓprijs manibus vel sũptibus excolunt: ⁊ de nutrimentis aialium suorum ⁊ de hortis suis decimas non persoluant. quem sumus super his imitati. quare bi quibus indultum est hac occasione decimas de alijs rebus ecclesie sue non possunt subtrahere: vel sibi aliquid vlterius vendicare.

Idem.

¶ Priuilegium sup decimis laborum non extenditur ad terras que alijs traduntur excolende.

Licet[k] de benignitate se. apostolica vobis indultum: ut de laboribus quos ꝓprijs manibus vel sumptibus colitis nemini decimas soluere teneamini: ꝓpter hoc tamen non est licitum vobis decimas ꝺ terris vestris subtrahere quas alijs traditis[l] excolendas.

Idem.

¶ Priuilegiuz super decimis laborũ etiã ea que non sunt nouallia comprehendit.

Ad audientiam nostram. ⁊ infra. Illud priuilegij capituluz praua quidam interpretatione[m] ꝑuertentes: quo cistercien. indulgetur ne de laboribus quos ꝓprijs manibus aut sumptibus excolũt aliquis decimas ab eis exigat: asserunt[n] q̃ pro laboribus nouallia intelligi debent: ⁊ infra. ¶ Mandamus quatenus nõ permittatis hoc fieri. nã si intelligeremus[o] tantummodo de nouallibus: vbi ponim⁹ de laboribus: de nouallibus poneremus.

Idem brixien. epo.

ecclesias perceptio decimarum ⁊ ibi soluetur.

a ¶ Eidem ecclesie: Sed nonne dabuntur vbi coloni recipiunt spiritualia. xvi. q. i. questi. Rñ. nō. quia decime ⁊ tributa dantur ratione prediorum ⁊ non personarum. ff. de publi. ⁊ vec. imperatores. xv. q. i. si quis laicus. ⁊. c. decime. ⁊. j. eo. de terris. ⁊. ff. de censi. forma censualis. §. si uero quis.

b Parochianos. domino: ut. xvi. q. i. reuertimini: ⁊. c. decime sūt: ⁊. q. vij. omnes decime.

c ¶ Quasi debitū. Istud q̄si nō est similitudinariū sz expressiuū vi tatis. sicut illud: q̄si vnigeniti a pfe. ⁊ ex debito regruntur. j. e. tua nos: ⁊. c. graue: ⁊. xvi. q. i. decime: ⁊. c. statuim⁹: ⁊. xiiij. q. ij. qui oblationes.

Abec. ¶ Primo recitat fcm̄: qō Scō reuocari mandat ibi: qm̄. Ab. si.

d ¶ Sanctuarium. viij. q. i. apostolica. ⁊. j. de iurepa. cōsuluit.

e ¶ Resignauerit: ⁊ ita laic⁹ decimas possidet ñ pt. xvi. q. vij. c. i. ⁊. §. de pscrip. cāmq;. ⁊ sic in feudū dari ñ pñt ō nouo. de hoc dicet. j. e. q̄us. ⁊ ideo si ñ restituat dz excommunicari.

f De terris. persoluēdas: is enim ad quem spectat fructuū pceptio fructuū onera subire cōpellit. ff. de usufru. si pēdentes. §. pe. ⁊. l. hactenus: ⁊. ff. de pac. iter debitorē: ⁊. ff. de censi formā. §. si vo gs. ⁊ ita rōe predioꝝ soluere ꝺbēt ꝺcimas: ⁊ nō rōne personaꝝ: qz non sunt de corpore ecclesie. vnde psonales decimas non persoluant.

g ¶ Cōpellas. pur tradit. j. de vsur. post miserabilē: ⁊. c. q̄ro.

Quānis. ¶ Primo ponit t fcm̄ reprehensibile. Scōo penā ibi: statuimus. Ab. si.

h ¶ Disponere: qō oīo ei ñ lz: qz de reb⁹ ecclesiasticis nulla est laicis attributa ptās. xvi. di. bene qdē. xvi. q. vij. laicis. ⁊. s. ō cōsti. ecclesia. ⁊. s. de re. ec. non alie. cū laicis: ⁊. lxxxv. di. qm̄ in quibusdam: ⁊. c. iudicatum ⁊ tales laici excōicādi sūt. xvi. q. vlti nullus laicorum.

i ¶ Cōcesserit: Laici enim decimas sine pcō ñ pñt retinere. i. q. iij. puenit. ⁊. j. e. ꝓhibem⁹. sz nūqd pñt dari laicis in feudum: dicēdū ē qm ñ qz decime sūt cibus ī domo dñi. xvi. q. i. reuertimini: ⁊. q. vij. decimas. debent eis dari a quib⁹ spūalia recipiūtur. xiij. q. i. §. bis ita. ⁊ pterea feudū trāsit ad hēdes sz ꝺcime nō. s. e. ad hoc. ⁊ ita laicis ꝓcedi ñ pñt in feudū qz eas possidere ñ pñt. s. de pscrip. cāmq;. ⁊. xvi. q. vi. c. i. ⁊. i. q. iij. §. pōt. in uer. Itē decime deo mādāte ⁊c. ⁊ hoc ideo: qz dant ī cultu diuini obsequij. xiij. q. i. §. bis ita. ⁊. xvi. q. i. q̄sti. ⁊. s. e. nouū. ⁊. j. eo. tua nos. vñ in laicuz cadere ñ pñt. sicut nec ius eligēdi. s. de elec. sacrosancta. ⁊. c. messana. Fruct⁹ ꝺo decimaꝝ bñ possent ꝓcedi laico ex cā ad tps vite sz nō ī feudū. s. ō loca. c. ij. quia etiā posset vēdi ad tps. j. ne pla. vices suas. c. vl. sz ius pcipiēdi qō ē mere spūale nō pōt eis in feudū dari ut etiā ad tps rōib⁹ pmissis ꝓcedi: ⁊ ē sile cū dicim⁹ vitulū fructū vacce dem̄ostram⁹ nō ius sz corpus. ff. de euic. vacce. ⁊ sic hodie ꝺcime in feudū dari nō pñt sicut nec alia feuda. s. de feu. c. i. ⁊ ea fuit cā q̄re olim ātigs tpib⁹ dabant in feudū laicis alia feuda: ut videlz defēderent ecclesias ab hūticis ⁊ alijs oppressorib⁹. postea ꝺo cū cā cessauit ñ fuerūt ꝓcesse: imo expīsse fuit pibitū: qz sine pcō laici nō possunt eas retinere. s. de his q̄ fi. a prela. sine ꝓsen. ca. cum apostolica. ⁊. j. e. ꝓhibemus. ⁊ decimas ab antiquo ꝓcessas adhuc possident laici ⁊ eorū successores. tñ si aliqua noualia consurgunt in ꝺcimatione nō accrescunt eis. j. eo. tua nobis. propter rationem que ibi redditur in fi.

k ¶ Succidat. i. suspēdat: ut innuit lra sequēs donec ⁊c. uel succidat. i. excōicet ut suspēdat ut deponat ⁊ ꝺ expositio ꝓbat. xxiij. q. iiij. ipsa pietas sz pmū ꝺcius vr.

Cum sint homines. ¶ Primo ponitur consultatio. Secundo responsio ibi: sane. Ab. si.

retēta eidē[a] eccl'ie facias assignari.

¶ Alioquin ipsas secūdū discretionē a deo tibi datā: alij eccl'e ꝺputare vel ad op⁹ tuū poteris retinere.

I. Dem remeñ. archiepo.

¶ Decime possunt exigi.

Parochianos: ⁊ infra. Cum decime non ab homine: sz ab ipo domino[b] sint institute: q̄si debitum[c] exigi pñt.

Idem ambianeñ. epo.

¶ Decima laico iure hereditario concedi non pōt.

Ad hec. donationem decime quā abbas sci. s. de monstrali cuidā laico cōcessit p̄ sucessionē tenēdā. ¶ Quoniā sāctuariū⁹ dei iure hēditario possideri nō ꝺz viri⁹ carere decernas: ⁊ laicum nisi deci mā ipam ipi ecclesie libere resignauerit[e] vinculo excōicatiōis astrigas.

Idem marsilien. epo.

¶ Iudei coguntur pdiales decimas soluere aut pdia dimittere.

De terris q̄s iudei colunt: tue prudētie rñdem⁹: ut eos ad decimas psoluendas[f] vel possessiones penitus renunciandas cum oī districtione cōpellas[g] ne forte occasiōe illa eccl'ie valeāt suo iur' fraudari. Idem.

¶ Decime oblationes vel eccl'ie laicis cōcedi nō possūt: ⁊ prelatus cōtrafaciens est puniendus.

Quānis sit graue nimis ⁊ diuini dignuz animaduersiōe iudicij hēat q⁹ laici q̄daz qō sacerdotum est in eccl'iasticis rebus vsurpant: maiorem tñ incurrunt formidinez q⁹ fomitē sui erroris dicunt in ipso clero aliquotiens inuenire: dū quidā platorū eccl'ie decimas ⁊ eccl'ias disponere[h] eis indulgēt ⁊ eos ī deuia mortis impellūt: qui pdicatione eorū ad uiā vite fuerāt reuocandi ⁊ infra. ¶ Statuim⁹: ut si qs alicui laico in seculo remanenti eccl'iā decimā oblationēq; concesserit[i] a statu suo sicut arbor que inutiliter terrā occupat succidatur[k] ⁊ donec emendet dolore sue iaceat ruine p⁹stratus. Idem.

¶ Stat consuetudini an colonus soluat decimā eccl'ie ī cuius parochia sita sūt pdia an eccl'ie vbi audit diuina ⁊ pcipit eccl'iastica sacra.

Quēz sint homines in parochia unius eccl'ie sicut asseris: qui terras in alia parochia excolunt. t. dis. nos cōsuluit: cui eccl'ie de terris illis decimas soluere debeāt ⁊ ī fra. ¶ Sane non est[l] nobis facile su p hoc certū dare respōsuz: cū auctoritates sanctorū patruz etiā sint diuerse[m]: ⁊ ideo in hmōi dubitatiōe ad cōsuetudinē[n] durimus recurrēdū ⁊ attēdēdū ēt si ille eccl'ie ī vno sint vel in diuersis epatibus ꝺstitute: qz difficile[o] nimis videtur vt vna eccl'ia ī epatu alterius recipiat decimas: cū ex hoc epatuū fines cōfundi non imerito viderentur.

Ex cōcilio laterañ.

¶ Nō pōt laic⁹ trāsferre decimā in aliū laicū etiā si cū titulo illaz possideat. b. d. cum glo.

Prohibem⁹ nec laici ꝺcimas cū animaꝝ suarū piculo[p] detinentes: in alios laicos[q] possint aliquo mō trāsferre. ¶ Si quis vero recepit ⁊ eccl'ie nō reddiderit chr'iana sepultura[r] puetur.

Luci⁹. iij. strigonien. archiepo.

¶ Decima psonalis ꝺbetur eccl'ie vbi quis percipit sacramēta: sz alibi lucrum contigerit: in prediali uero statur cōsuetudini si in aliena parochia colonus prediū coluit.

Ad apostolice sedis regimen ⁊ infra. Intellexim⁹: q⁹ que dā consuetudo in vngaria inoleuit ut multitudo populi plerūq; ꝺ parochia vnius epi in dioces alteri⁹ trāsferatur[s]: ī q̄ bz p multa tpa mo eo. ⁊ sic intellige quod hic dicit. Ber.

Prohibemus. ¶ Primo ponitur prohibitio. Secundo pena ibi: si quis. Ab. si.

l ¶ Non est facile: qz qō a sanctis patribus nō est diffinitum nec nos diffinire debemus. ij. q. v. consuluisti. ⁊ qō apostolus non diffiniuit nec nos diffinire debemus. xxi. q. i. q⁹ si dormierit.

m ¶ Diuerse: ñ tñ aduerse: sic. s. de his q̄ fi. a. prela. sine ꝓsen. ca. cū apostolica. Quidam enī ibi dicūt dādas ee decumas vbi recipiunt ecclesiastica sacramēta. s. e. nouū gen⁹: ⁊. xvi. q. i. questi. Alij dicūt q⁹ ibi debent dari vbi pdia sita sūt. s. eo. qm̄. ⁊. s. de paroc. c. vl. ⁊. vi. q. i. si quis laicus. sz facile ē soluer' hāc diuersitatē: ibi debēt dari psonales decime vbi qs recipit eccl'iastica sacramēta. ⁊ si hz pdia in alia parochia ibi ꝺz dare decimas illorū pdioruz ut. s. tt. pri. c. vl. ⁊. j. e. ad aplīce. Si hz pdia in eadem pochia vbi audit diuina ibi debz dare decimas pdiales ⁊ psonales ⁊ sic diuersitas illa pōt itelligi. Et hoc ē uerū ni si cōsuetudo pscripta sit contraria ut hic dicit.

n ¶ Ad consuetudinem: no. q⁹ ī decimis psoluendis cōsuetudo attēdit sic. j. e. ad aplīce: ⁊. c. ī aliquib⁹ ī fi. Et itelligo q⁹ illa ꝺsuetudo sit prescripta p quā iuri cōi ꝓiudicat ⁊ q̄ ē optima legū interpres als ñ credo locū hr'e ꝺsuetudinem: ut. s. de consue. cum dilectus

o ¶ Difficile: ñ tñ ipossibile: qz qō vir fit tñ fir: si. ff. de iudici. vir certis qz si decime ille sint ītra limites alterius epat⁹ ñ adherētes limiti bñ pñt tūc pscribi dūmō habuerint titulum ex quo cām hēant pscribēdi. j. e. duduz. s. de pscrip. ad aures. q̄ sic ītelligit. si vis ītelligi' difficile. i. ipossibile. q̄si ñ possit pcipere decimas in alieno epatu tūc intellige ꝺ decimis ī limite positis ⁊ limiti adherētib⁹ qz ille pscribi ñ pñt: qz sic p q̄s ⁊ limes pscribi posset qō fieri nō pōt ne fines epatuū ꝓfūdant ut ꝺ dicit: ⁊. xvi. q. iij. q̄uqz. ⁊. c. lz in regulis: ⁊. c. iter memoratos ⁊ idē est in parochijs limitatis. s. de poen. sup

p ¶ Periculo. sic. xvi. q. i. c. vlt. ⁊. s. de his q̄ fi. a. p. si. ꝓsē. ca. cū aplica.

q ¶ Laicos. nec etiā ī clericos sine auctoritate epi. xvi. q. i. c. vlti. ⁊. s. de his q̄ fi. a pla. cū aplica. ⁊. j. de iurepa. null⁹. sz nūqd de consensu epi pñt trāsferri in alios clericos si laici isti hñt decimas in feudū ab ātiquo? satis videt q⁹ illas pñt dare ī alios laicos de cōsensu epi ī feudū sic ipi hñt: nec ꝺ eps tūc illas dare in feudū sic. s. de feu. c. ij. sz si als de facto possident illas nec laico nec clerico pñt trāsferre ēt ꝺ cōsensu epi ut dicit pdicta ꝺcreta. cum aplica. in fi.

r ¶ Sepultura. sic ergō q decimas quas iniuste possidet detinet ⁊ nō restituit eccl'ie ad quā spectāt r⁹piana sepultura p uari debet sicut in vsuris. j. de usuris. quia in oībus.

Ad apostolice. Decime personales debētur eccl'ie parochiali: pdiales pdiali nisi aliud hēat consuetudo. Sic cōit sūmāt doctores. sed hec sūmatio nō congruit ter. In uer. sup qui. ponit casum. c. cū sint homines. s. eo. ⁊ ideo summo ut in rubro. Communis diuisio. Secunda pars ibi: non. Ab. si.

s ¶ Transferatur. xiij. q. i. per totum. ⁊. s. de paroch. c. vltimo.

a ¶ Personales. ḃ ergo ꝓ ꝙ decime ꝑsonales semp vāde sūt vbi gs ꝓcipit eccl̄esiastica sacrāmēta: sic. s. de paroch. c. vl. Et dicunt ꝑsonales decime q̄ potiꝰ ꝓtēplatiōe ꝑsone soluūt vtputa de negociatiōe artificio ⁊ de milit̄ia. xvj. q. i. decime. ⁊. j. e. nō ē: ⁊. c. pastoralis: de ḡbus expense añ solutionē ōcimaꝝ deducēde sūt: vt i. c. pastoralis. sꝫ ōcime aīaliū an inter ꝑsonales an inter prediales sint q̄rit. ⁊ pōt dici ꝙ inter p̄diales: vbi ergo pascunt ꝓtinue ibi decime solui debēt. ar. s. e. cōmissum. ⁊. ff. de fui. rusti. p̄dioꝝ pecoris pascendi. C. de v. sig. l. ij. sꝫ qd si p̄ medietatē anni i territorio vnius eccl̄esie ⁊ p aliam medietatem in territorio alteriꝰ eccl̄esie pascunt equū est vt diuidā tur. ar. s. de tes. relatū in fi. ⁊. i. q. ij. c. vlti. ⁊. xij. q. ij. vulterane: eodē mō si ꝓtinue iaceāt ḃ: ⁊ ꝓtinue pascantur ibi. arg. ff. ad municip. assumptio. idez esset si aliqui facerent in vna parochia ⁊ larē haberent in alia debent diuidere decimas personales ⁊ oblationes.

b ¶ Consuetudo. ius tñ cōe in ꝓmptu ē ꝙ illi eccl̄esie debent dari i cuius territorio sūt p̄dia. ut. s. de paroch. c. vl. ⁊. s. eo. qm̄. tamē stat ꝓsuetudini loci si ē ꝑscripta. vt dicit. s. e. cū sint boues: naꝫ ⁊ mulier ibi subiit munera pr̄imōialia vbi hꝫ p̄rimoniū siue p̄dia. ꝑsonalia ꝯo vbi hꝫ domicilium. C. de mulie. in quo loco mu. seruí ꝓgruentia vel bonores agnoscāt. l. i. li. r. Lau.

Ex parte. ¶ Prima pars ponit querelam. Scōa dat iudicem ibi: mandam⁹. ab.

c ¶ Unit⁹. ⁊ male: qꝛ qua rōne soluūt de vno semine ⁊ de alio soluere tenēt̄ siue eodē tpe siue diuerso eiusdē anni: qꝛvna ⁊ eadē res diuerso iur̄ cēseri nō dꝫ. xij. q. i. quia cognouimus. ⁊. j. eo. cuꝫ in tua. ⁊ de cōse. di. ij. comperimus.

d ¶ De oīb⁹ p̄dioꝝ: ⁊ ēt arboꝝ. s. c. pr. ⁊ de feno ⁊ de lana. s. e. puenit. j. e. c. pri. e ¶ Diminutiōe. i. nullis expēsis deductis. s. e. cū boues ⁊. j. e. c. pri. ⁊. j. e. c. tua nos.

Non est. ¶ Primo ponit exordiū. Scōo narratio ibi: reuera. Tertio conclusio ibi: volumus. Ab. si.

f ¶ De oīb⁹: sic. xvj. q. i. decime. ⁊. q. vij. qcūqꝫ. ⁊. c. oēs decime. b.

g ¶ Percelli. ⁊ pōt ēt eccl̄esiastica sepultura p̄uari q decias ñ restituit. s. e. ꝓhibem⁹. ⁊ q decimā nō soluit ad decimā ptē ut dicit Aug. reuocari mereť. xvj. q. i. decime. ⁊ i fame ⁊ i penuria maledict⁹ erit: ut. e. cā. q. i. reuertimini. h Anteꝙ deducatis expēsas: ḃ vex ē i p̄dialiḃ⁹ decimis. ut. s. c. pri. ⁊. j. e. c. tua nos: secus i ꝑsonaliḃ⁹. j. e. pastoralis.

Ex transmissa. ¶ Primo ponit decisaꝫ q̄relā. Scōo dat iudicē ibi: qꝛ: ubi ꝑm ittit generalē rōnē ex qua īfert ꝯclusionē ibi: mādam⁹: ⁊ potuit eē rō dubitādi i isto ter. qꝛ uēti nō nascunt in loco nec videť mouer̄i ex dei bñficio iō videbať ꝙ decima ex tali molēdino ad uētū nō eēt solueda. Sꝫ ꝛriū decidit: qꝛ ⁊ mare ⁊ uēti obediūt deo. mat. viij. c. itē qꝛ terra i qua ē tale molēdinū subiacet oneri ōcimaꝝ vñ sicut eccl̄ia ex tali terra ꝓcipet fruct⁹ si coleret ita dꝫ ꝓseq de redditiḃ⁹ edificij ibi ꝓstructi ꝑ ḃ. c. cōmissuꝫ. s. Ab. si. i ¶ Licite. ergo vī ꝙ de illicite acqsitis nō teneāt ōcimā soluere. ar. i. q. i. nō ē putāda: vbi ō hoc. ⁊ sic meretrix ō meretricio suo ōcimā soluere ñ dꝫ iurta illō: ñ accipias mercedē ꝓstibuli. et ꝑsa. ñ accipias mercedē meretricis nec ꝓciū sanguis: ⁊ illō: bonoꝝ ab oñz deū tuū ō tuis iustis laboribꝰ: vt i. c. nō ē putāda: ⁊ illicite acqsita ñ sūt i bōis nr̄is. ff. ꝑ so. cū duob⁹. §. vl. ar. ꝯ ꝙ meretrix dꝫ ōcimā soluere: qꝛ ñ turpiter accipit. ff. ō ꝓdi. ob tur. cāz idē ⁊ si. §. quotiēs. ꝓterea ōlicitū nō ꝓstat īmunitatem. ff. ō iterdic. ⁊ rele. relegatoꝝ. §. vl. Criminosū. n. ñ dignitas sꝫ pena dꝫ comitari. C. ō ōcu. ne gs li. r. ⁊ ill⁹ euāgelij. Facite vob amicos ō māmōa iniqtatis: vt. xiiij. q. v. q bēt⁹. ⁊. §. se. Quidā dñt ꝙ ō nullo illicite acqsito pōt fieri elemosina vel ēt ōcia solui. Et sic nec meretrix nec aleator simoniacus nec bistrio pt facere elemosinā vl ōcimā dare de tali lucro ꝑ ꝓta iura. ar. ex hac lra alij dñt ꝙ vī⁹ credo ꝙ ō illicite acqsitis pōt fieri elemosina ⁊ dari decia si de illis nō ꝓpetat repetitio ⁊ dñiuz transferať: ⁊ sic meretrix bistrio simōiac⁹ ⁊ q ō māmōa iniqtatis viuūt. i. p sollicitudinē tpalē aliq̄ acqrūt de cimā dať ⁊ elemosinā facē pñt ⁊ ō eo qō erroꝝqtur rōe officij. xiiij. q. v. ñ sane: qꝛ i bis dñiū trāsferr̄ ⁊ ñ ꝓpetit repetitio sacerdos tñ nō dꝫ recipe ōcimaz a meretrice ne videať ei ipūita tē pstare sic̄ qñqz oblatiōes alicuoꝝ respuūť rōne crīs. xc. di. oblationes. xvij. q. iiij. miror. als si dñiuz non trāsferr̄ aut si trāsferr̄: ⁊ ꝓpetat repetitio ñ pt ide fieri elemosina vel dari decima: cū nō sit illi⁹: qꝛ aliena ñ pōt aligs ꝓcedere ꝑter dñi voluntatē. j. e. tua nos: vt i vsuris. §. simōia. s. ō iureiu. ꝺbitores. j. de simo. de ḃ. ⁊. c. venīēs in furto ⁊ rapina. Decime aūt q̄ dant rōne p̄dioꝝ iuste accipiūtur ab eccl̄ia ⁊ quocūqz ēt iuasore ex quo nō dant rōne ꝑsone eccl̄esia. n. suū recipit.

k ¶ De molēdino. s. e. puenit ⁊. j. e. pastoralis.

Nobis. ¶ Primo ponitur decisuz exordiū. Secūdo rō generalis ibi: cū igit̄. Tertio solutō ibi fraternitati. Quarto exceptio ibi: nisi. ab.

l ¶ Quilibet. laic⁹ indistincte nulla tpis ꝑscriptiōe obstāte. s. de prescrip. cāmqz. clerici vo ḟm qō dī. s. e. nouū.

m ¶ Exēptus. cū. n. ōcime sint tributa egētiū aīaꝝ. ⁊ eas i signū vniuersalis dñij sibi retinuerit. xvj. q. i. decime. ⁊. j. e. tua nobis. ⁊ q debēt diuina cōstitutiōe. j. e. tua: qūo pōt papa ꝓcedeť ꝓuilegiū de ñ dādis ōcimis ꝙ ꝓceptū diuine legis ꝙ quā dispēsare ñ pōt. imo usqz ad aīaz ⁊ sanguinē dꝫ defendeť. xxv. q. i. sunt qdē. ⁊. v. di. i pn. ⁊. viij. di. q̄ ꝙ mores: dic ꝙ nō dat alicui ꝓuilegiū ō nō dādis ōcimis: sꝫ ꝓcedit ei administrationē ōcimaꝝ vt ide suscipiat sustētationē ⁊ ffiduū ꝙertat i usus pauperꝝ ⁊ tali mō ꝓcedit mōachis: sic possꝫ ēt laicis ꝓcedē. vl dic ꝙ ꝙ ius nāle dispēsare pōt remittēdo ōcimas alicui spāliter: ñ tñ ꝓstōez posset facere q̄ oīno tolleret illō ꝓceptū: qꝛ ius naturale īmutabile pmanet. v. di. i pn. vex ē isiť: sꝫ ñ i īdiuiduis. i. nō pt oīo tolli sꝫ pōt i gbusdā remitti: sic̄ illud ius naturale ꝙ oēs boues ab initio sūt liberi. i auc. q. mo. na. effi. le. §. si gs vo. v. postea vo col. vj. īmutatū ē i gbusdā sꝫ ñ i olḃ⁹. ḃ. n. fuit īpossibile ꝙ oēs eēnt sui pp naturā correlatiuoꝝ. n ¶ Recipiētiḃ⁹. sic. j. e. tua nobis.

o ¶ Ostēdať: puta ꝓuilegiū exēptionis a pstatione decimaꝝ uel nisi haberent decimas illas in feudū ab antiquo tunc dñs illas retinet sibi. ⁊ sꝫ hodie nō possint dari in feudum: vt dicit. s. e. q̄uis.

Tua. ¶ Duo sūt dicta ut in rubro. Scōm ibi: nec occasiōe ab. si.

p ¶ De spūaliḃ⁹: nec de tpaliḃ⁹ ēt si ad cōmodū eccl̄iaꝝ respiciat. xvj. di. bñ qdē. ⁊. s. de iudi. ōcernim⁹. In casiḃ⁹ tñ laici ptātē bñt sup clericis ō lnīa eccl̄esie. j. ō fal. ad falsariaꝝ. i clerico ōpositio īcorrigibili. s. de iudi. cū nō ab boīe. Itē vbi scisma faciūt cū nō pñt corrigi ꝑ eccl̄esiā. xvij. di. nec licuit. xxiij. q. v. ō ligurib⁹. ⁊. j. de sen. ex. ut fame. tā. q ¶ Generalr. puta cū dicē ꝓcedim⁹ cū oī onere ⁊ districtu tibi possessiōes tales ⁊ sine aliquo oneꝛ vl grauamīe ꝑ talē ꝓcessionē ñ ꝓcedit ōcimas ⁊ sic spāliter ōcimas ꝓcesserunt: qꝛ ipsas ō im-

nō posset possidere ergo ipsas nō pōt alicui ꝯcedere. ī. e. dudū: q; lex humana non est supra legē dei: sed subtus. r. di. c. imperatorem.

a ¶ Diuina ꝯstōne debet: q̄st de debito. s. e. parochianos. r. ī. c. pri. q; dēbēt eē cibus in domo dñi. xvj. q. i. reuertimini. r. q. iij. §. pōt. v. Item decime deo mandāte. r. vij. primū. r sunt tributa egentiū aīaꝝ: vt ea. cā. q. i. decime.

b ¶ Extēdēda. hoc ī dicit: q; laici sine pctō ōcimas possidēt nō pñt. xvj. q. i. c. vlt. r. s. e. p hibem⁹. r. s. e. q̄uis. Et ī licētia ista nō pt extēdi ad noualia. ar. p̄. ī. e. xpte. vbi soluit si. s. de reseri. nōnulli q; odia sunt restrīgēda. r fauoꝝ ē āpliādus. ff. de li. r postbu. cū gdaz.

Ta nobis. Diuiditur. ¶Primo ponit tres machinatiōes. scō ad eas rñdet ibi vex. tertio ꝯcludit ibi qñ. ab.

c ¶ Tributa. vt. xvj. q. i. decie ſ ipropꝛie dñr tributa: q; ī tributis ñ admittit appellatio: ut ij. q. vi. §. diffinitiua. r. §. quotiens: ſ sup decimis bñ admittit sicut ī alijs cāis vbicūq; aliqa grauat. s. ō ap. vt debit⁹. itē ī tributis ñ currit pscriptio. xvj. q. iij. §. pōt. v. ad ꝟ ecclesia. ſ in decimis bñ currit. s. ō prescri. de quarta. r. c. ad aures ſ q̄ actiōe petūt ōcime: dicit Jo. q; petūt p actionē ꝯfessoriā q; ius pstādi decimas ē q̄daz fuit⁹ uel pōt dici q; petūt rei vēdi. xvj. q. i. moderamine r. c. reuertimini. Ecclesia. n. dicit hr̄e dñiuz ōcimaꝝ: ſ nōdū habuit possessionē vt qdā dñt r satis rōabile ē ſ veri⁹ē q; ī ꝟ pstitit puilegiū ecclesie: ut re nondū tradita ipa fcā sit dña. ar. ō ꝯsuetudīe ex lr̄is. r. C. de sacrosan. ec. vt ītēr duinuz: sic C. arbi. tute. l. iij. C. de rei vē. si vt ꝓponis: vbi ꝟ puilegiuz obtinet ī minore r ī milite nec ob. q̄ dicitur. ff. ō pollicit. l. ii. ī fi. vbi of q; nisi decima sit segregata ab alijs nō desinit eē ī bonis ꝓpris dñi: ſ aliō ē cum ōcia ōbet ex voto vt ibi: r aliō cū debeat ō iure: vt ꝟ. vl̄ petūt ꝯditiōe ex canōe. xvj. q. i. decie r. c. reuertimini. r ar. ff. de cōditione ex lege. l. vna.

d ¶ Deteriozis. imo meliozis q; plus punire r plus benefacere pōt. C. de modo mulc. eos. xj. q. iij. qui resistit.

e ¶ Suas esse. xvj. q. i. reuertimini.

f ¶ Sic r dñs: hoc intellige cū receipit partē suā añ solutionez ōcimaꝝ: sec⁹ si post: q; tūc illa tā ōcimata ē: r ꝟ vex ē cū dñs aliquotā ptē puta tertiam vel quartā vel ēt medietatē pcipit tūc. n. vterq; r colon⁹ r dñs tenet̄ soluere decimā de pte sua: sic. s. e. a nobis Si vo certā partē puta duos corbes nel tres tm̄ colon⁹ reddet dño q̄tūcūq; p cipiat iste colon⁹ tūc dñs de illis tenet̄ soluere decias: q; p illa nō ē deciata neq; diminuta ſ de deciato aceruo descēdat. Sz illud q̄ri pōt cui dāda sit decia ō illis trib⁹ uel duob⁹ corbib⁹: illi ecclesie ī cui⁹ territorio sita ē illa terra: nō q; iā pcipit decimā toti⁹ a colono. r ē ꝑ illā regulā. bona fides nō patit̄ vt bis idē exigat̄. ff. de reg. iur. bona fides. pochiali ecclie nō dz dari: q; nō ē decia psonalis. satis pōt dici q; dz dari rōe pdioꝝ ſ descēderit a decimato aceruo: sicut si aliqs donet alicui būc corbē decimaꝝ ille. n. tenet̄ soluere decimaz: q; ex lucro hz. colon⁹ vō ille q; duos corbes tm̄ ut̄ tres soluit. tāto min⁹ pōt soluere pochiali eccleſie ō toto aceruo: vt vī ar. op. ī. e. cū nō sit. s. de pig. ex lr̄is: nec etiaz pōt cōuenire possessorē siue suo siue alieno noīe: siue sit ī possessione siue ēt sit creditor. xvj. q. i. ſi qs laicus. ff. ō vsufru. hacteuus. decima. n. tanq̄ onus sequitur possessorē q; res trāsit cū onere suo. ī. e. cū nō sit. s. de pig. ex lr̄is: nec etiaz pcſi tuet̄ possessorē. s. de pac. plerīq; ff. de pac. inter debitorem.

g ¶ ¶Detertu vo negtie: b ī ō dicit: q; decime potiꝰ dant ituitu ecclesie q̄ psonis. Scōa de expensis q̄ fiunt ꝓ fructib⁹ habendis. Tertia de bis que fiunt ꝓ re restauranda. Scōa ibi: expensas. Tertia ibi: nec. Ab. si.

n ¶ ¶Pastoralis. Casus. aliqs habens molendinū r piscarias suas: facit ibi expēsas necessarias ad ꝯseruationē ipaꝝ rei. q̄rebat eps bēnēuē. vtrū expēse iste necessarie sint deducēde de fructib⁹ illaꝝ rei anteq̄ decime ꝓ soluant ꝓm q; in negociatione deducunt. Anteq̄ papa huic rñdeat q̄ ī ostendit qd iuris sit de illis expēsis que fiūt circa res emptas de pecunia decimata cā negociationis r dicit q; ille expense q̄ fiunt in rebus illis debent deduci cū res ille uendunt: r de residuo q̄ſi de lucro decima ē ꝓsoluēda. ſ expense q̄ fiunt ꝓ pticipiādis fructibus illaꝝ rei nō sūt deducende: q̄uis facte sint ille expense de pecunia decimata: q; fructus illi sunt illoꝝ q; faciūt ipēsas salua decima r fructus illi nō pñt alienari sine onere decimaꝝ. Deinde rñdet ad q̄nez ꝓpositā dicēs q; expēse q̄ fiūt ꝓ restauratiōe molēdinoꝝ seu piscariaꝝ r aliaꝝ rei nō sunt deducēde de ꝓuētib⁹ decimādis: q; res ille sic restaurate remanent penes dños.

o ¶ De molēdinis: r piscarijs: pmanētib⁹ ñ emptis cā mercimonij. ber.

decimarum eximere: que diuina[a] constitutiōe debentur. ꝟ Nec occasione decimatiōis autique: licet in fundum decime sint concesse: sunt decime nouaiium vsurpande: cuz r in talibus non sit extendenda[b] licentia: sed potius restringenda.

Idem eidem.

¶ Sine deductiōe seminis r sumptuum debent dñs r colonus decimam soluere. r nōn cui voluerit ecclesie uel pauperibus ſz ecclesie cui debetur: nec ab boc excusantur propter maliciam clericorum.

Ta nobis. f. intimauit: q; quidā laici decimas ecclesie a clericis tuis peruersis machinationibus subtrabere moliuntur: quidaz enim ex eis semen r sumptus qui fiunt in agricultura dicunt primitus deducendos r de residuo impēdē dam decimam asseuerant. alij vero de portione fructuuz quam a colonis accipiunt partē decime sepantes: eam capellis suis aut alijs clericis aut ēt pauperibus conferunt: vel in vsus alios pro sua voluntate conuertūt: nōnulli ēt vitaz clericoꝝ tāq̄ abominabilē ōtestantes: decimas eis ob hoc subtrabere non verentur: r infra: ꝟ Nec si ad deum a quo cuncta bona ꝓcedūt: asserto res huiusmodi debitum respectuz haberēt: ius ecclesiasticuz diminuere nō ꝓtenderent: nec decimas que tributa[c] sunt egētiū aiarum presumerent detinere. Cū enim deus cuius ē terra r plenitudo eius or. ter. r vni. q; ba. in ea: deterioris[o] cōditionis esse nō debeat q̄z dñs tpalis: cui⁹ statutū de terris quas exhibet alijs excolendas: nō qdē deductis sumptib⁹ aut semine sepato necessario cū integritate psoluitur: nimis pfecto videtur iniquū si ōcime q̄s deus in signum vniuersalis dñij sibi reddi pcepit: suas esse[e] decimas r pmitias asseuerās: occassiōe premissa vel excogitata magis fraude diminui valeant: cū deo debita sit solutio decimarum in tm̄ ut ad eas clericis exhibēdas quibus eas ipse pro suo cultu cōcessit: laici si moniti reddere noluerit: ecclesiastica sūt districtione cogendi: vt cū de cunctis omnino prouentibus decime sint reddēde: sicut colonus de parte fructuū que sibi remanet ratione culture: sic r dominus[f] de portiōe quam percipit ratione terre decimam reddere sine diminutione tenetur. ꝓtextu[g] vero nequitie clericorum nequeunt eas nisi quibus ex mandato diuino debētur pro suo arbitrio errogare: cum nulli sit licitum aliena[b] cuiquam cōcedere pter domini[i] voluntatem: r infra.

ꝟ Quoniam igitur pati nolumus vt ecclesiaꝝ r clericoꝝ iura psumptione qualibet minuantur: mandamus quatenus oēs qui ratione psonaꝝ aut ēt predioꝝ decimas ecclesijs r clericis tue dioce. exhibere tenentur: ad eas cū integritate reddendas ap. re. compellas[k].

Idē abbati scē colūbane señ.

¶ Priuilegium sup decimis nō soluendis ecclesiastice psone concessum noualia comprehendit.

Ex parte tua: r infra. ꝟ Cuz tibi q̄d maius est sit concessum: vt videlicet decimas de laboribus terre parochiarum tuarum cum integritate percipias: de noualibus eas exigere satis potes. Quia vbi maius cōceditur[l]: minus concessum[m] esse videtur.

Idem beliensi. episcopo.

¶ Negociator de lucro decimaz soluit deductis expensis quas facit de pecunia decimata: expēse vero que fiunt ꝓ habendis fructib⁹ nō deducant̄: sed de fructibus soluit decima etiam non deductis expensis factis pro re restauranda.

Pastoralis[n] officij: r infra. Explicari postulastis vtrum qs possit de molendinis[o] r piscarijs ne. ſz nūqd teneor dare decias psonales ei quē scio eē simoniacū cū ipse sit suspēsus. xxvij. di. §. vex. Decime dant rōne diuini obsequij: vt ꝟ dicit. i. v. q⁹ eas ꝓ suo cultu ꝯcessit. r. s. e. nouū. r. xvj. q. i. q̄sti. Itē q; ordines nō debēt ab eo recipi. ī. de simo. p tuas. dicte ōcie sūt vāde illi. nā r iudeus pstat psonales ōcias q̄sdā q̄nq; ſz nō oēs: ſz nō rōne diuini obsequij r pdiales. ī. ō vsurq̄to. Jo. r. s. e. de terris r p quādā decretalē q̄ est ī antiqua compilatiōe: r. s. e. c. ad audientiam.

b ¶ Aliena eccleſiastica. xvj. q. i. ī canonib⁹. r. q. iij. placuit. r. xij. q. i. expedit. Secularia vero poteſt pnceps ꝯcedere alij. C. de quadri. pscrip. p totū excipe creditoꝝ. ff. de ag. re. do. nō est nouū. r in alio casu. xix. q. iii. si q̄ mulier. Item.

i ¶ Dñi volūtatē: q; nō remittit ꝓpter hoc debitum sed augetur. s. ō iureur. eam te.

k ¶ Cōpellas: excōicari debent q; decimas admoniti nō soluūt. s. e. c. xxij. di. preter hoc. r bānuz dñi pape ꝓponat: xvj. q. i. statuimus.

Ex parte Summatur vt in rubro ſz ītellec. qui mihi placet. ¶Primo ponitur decisa consultatio. Secundo responsio ibi: cū tibi. ab. si.

l ¶ Cōcedit. sic. xij. q. i. p cipim⁹. r. xvj. q. ij. visis. xcv. di. illud. r. ff. de reg. iur. nō dz. ī. de dot. post dinor. resti. p vbas r ecōuerso cui interdicit min⁹ r maius prohibitum esse vt. ī. de senten. excōmu. cū illoꝝ. ar. lxxiij. di. gesta. r. ff. de senato. q indignus. r. ff. de ser. expor. cui pacto. Itē est arg. q; beneficia large sunt ītērpretanda. ī. de ōbo. fig. oliz. s. de do. cū dilecti in fi. ff. de ꝓsti. p̄n. l. vlti. ar. p̄. s. eo. tua. sed ibi donatio decimarum laico fcā odiosa est cū pcō r iō nō est extēdenda licentia: ſz ē restrīgēda: vt ibi of.

m ¶ Cōcessum. ar. ꝓtra. ī. eo. cum contingat. sed soluitur ibi.

Pastoralis officij. Due sunt partes. ¶Primo cōsultatio. scōo rñsio ibi: ad quod. Et hec subdiuidit̄: q; prima tractat de expensis negocia

o ¶ De molēdinis: r piscarijs: pmanētib⁹ ñ emptis cā mercimonij. ber.

a ¶ Necessarias. necessarie dñr ipense sine qbus res sit deterior. ff. de ipen. in re. do. fa. l. ipense. ꝛ. l. qō dr. ꝛ. ff. de verbo. sig. impensis.

b ¶ Concessum. nō iure scripto sed trīmō b inuenit ꝛ nō alīs: sz ꝓsuetudine approbata vel rōne que est optima legum interpres. s. de consuetu. cum dilectus.

c ¶ Acqsitas. vel factas cā mercimonij. B.

d ¶ Deducēdas. hec est rō qua deducūtur expē se de mercimoniis ꝛ nō de fructib⁹ ꝛ redditibus aliaꝝ rerum: qr in negociatione operat manus bois sed in alijs ꝑcipue operat manus dei. arg. lvj. dī. nasci. s. e. non ē. ꝛ. j. eo. cum nō fit. banc rationez assignat Vin. ꝛ tu adde aliam ne bis eadez res decimaretur: quia tunc sunt decime personales.

e ¶ Expensas. factas in eundo ꝛ redeundo ꝛ negociando ꝛ faciēdo meliorem. B.

f ¶ Quasi de lucro. ex h vī ꝙ de oī eo qō puenerit ad aliquez gratuito titulo decima fit soluenda: sic ꝑ heres legatari⁹ donatarius ō hereditate legato ꝛ donato debet sōluere decimas: qr de oī licite acqsito decime sunt soluēde. s. e. ex transmissa. ar. xvi. q. i. decime. ꝛ. q. vij. c. iij. sup h dicas ꝙ suus heres de hereditate decimam soluere nō dz: qr vna ꝑsona reputat cuz patre. C. de impu. ꝛ alijs substitu. si quis duobus. ℌ. vlti. ꝛ insti. ō iuti. stip. ℌ. ei qui. ꝛ. xxxv. q. iij. ℌ. hac auctoritate. ꝛ ga de iure nature sibi debita est. vnde viuente patre dñs est. insti. ō here. ꝛ q̄lita. diffe. ℌ. sui quidē. ꝛ sola administratio deest ei. ff. de lib. ꝛ post hu. in suis. quidam dīt ꝙ extraneus heres donatarius legatarius: qr totum est ei lucrum: decimam dare debet. alij dicunt ꝛ melius ꝙ de īmobilibus non tenet qs soluere decimam: qr res ad quēlibet possessorez transit cū onere suo. vt. j. e. cum non sit. qm̄ cum deus alienaz terram dederit filijs israel tantū de fructibus sibi dari decimas mandauit. ꝛ si de possessionib⁹ decima daret cito possessiones devoluerent ad ecclesias: sed nunquid doctor de collecta ꝛ aduocatus de aduocatione: mercēnarius de mercede tenent soluere decimam. vtiqz. xvi. q. i. decime.

g ¶ Merces. emptas cā mercimonij de pecunia decimata.

h ¶ Deducendas. qr tunc intelliguntur esse prediales decime.

i ¶ Decimate. ēt si possessiōes ille sint empte de pecunia decimata: vel sic ēt si expēse ille sint facte de pecunia decimata: qō melius vī.

k ¶ Quoniam. istud quoniam potius illatiue q̄ causatiue ponit ꝑm Vin. ꝛ proprie. ꝛ melius.

l ¶ Nisi cū onere. no. ꝙ res trāsit cū onere suo. xvj. q. i. si qs laic⁹. ff. ō ꝑben. emp. alienato. j. e. cū non sit. s. de pig. ex lr̄is. circa fi. B.

m ¶ Nec pro restaurando. hic rndet q̄stioni proposite.

n ¶ Credim⁹. deducēdas. hoc spāle ē in decimis ꝙ nō deducunt expē sep fructibus colligēdis: vel ēt p cōseruatione alicuius rei: alias etiaz male fidei possessor deducit sumptus necessarios. ff. de peti. here. si a dño. ℌ. vl. ꝛ. s. de in inte. resti. requisiuit. ff. de solu. fructus.

o ¶ Decimādis. sz si emissez ad hoc vt vēderē ꝛ anteq̄ rem illā vendam fecissem sumptus p illa ꝓseruanda bene deducerē sumptus.

p ¶ Mercis. mercis appellatio ꝑtinet ad res ptinet mobiles. ff. ō vb. signi. mercis. appellatio.

q ¶ Destruatur. si aliquod expenditur necessario ad illius conseruationē illud non deducitur. vt dictum est supra.

Q Am contingat. Diuiditur. qr primo ponit questio. scōo responsio. scōa pars ibi: vñ. Ab. si.

r ¶ Ab antiquo. forte ex ꝓscriptiōe s. de ꝓscrip. ad aures.

s ¶ De iure cōi. pz hic exp̄sse ꝙ decie de iure cōi ptinēt ad prochiales eccliaſ. vt. xvj. q. i. statuim⁹. ꝛ. c. de decimis. ꝛ c. si qs laic⁹. ℊ non spectāt ad ep̄z. vñ i decimis prochialiū ecclesiaꝝ non dz eps aliquā hēre portionē. nam capitula q̄ dant ep̄o partē decimalez loquūt ō decimis ep̄ al' eccle. sed ꝛ. s. e. qm̄. vbi dr ꝙ eps pōt retinere ptē suā de noualibus q̄ surgūt in prochia alicuius eccl'ie. j. e. dudum. vbi eps petit declas i dioceſi sua positas fundata intentiōe sua de iure cōi: ꝛ ita nō ptinet de iure cōi ad prochiales: ecclesias qr ibi obtiet eps: dicas ꝙ de iure cōi tm̄ baptismalib⁹ ecclijs decime dñt dari. xvj. q. i. ō ōcimis. put notat bug. ibi. ꝛ. c. statuim⁹. qd ergo rn̄ debis illi decre. qm̄. dicas ꝙ illa ītelligit ꝑ istā: vl' pot⁹ loqr̄ ꝛ ꝙ ꝛ ꝛ ꝓsuetudinem loci: ꝛ illa dudū. j. eo. pōt ītelligi de ōcimis in parrochia ep̄i positis: qr ille ptinēt ad eūdē iure cōi: ꝛ ō illis dz facere q̄tuor ptes. xij. q. ij. q̄ttuor. ꝛ. c. vulterane. ꝛ. c. nobis ꝓcessio vl' ille ōcime q̄s petebat eps burien. ad nullū ptinebāt qr nō erāt in parrochia alicui⁹ eccl'ie parrochialis. vnde ad ep̄z de iure cōi ptinebāt qr ō cime ī ptāte epi sūt. xvj. q. i. ī sacris. ꝛ. s. eo. qm̄. vl' dic ꝙ illa decre. dudū loquit de cō suetudine. vt ibi notat. ī fi. illius glo. que incipit hic.

t ¶ Noualiū. hic ad aliū ptinēt noualia: ꝛ ad aliū ōcime: vñ signat ꝛ. s. e. ex parte. m. illud intelligit cū aliqs obtinet decimas p priuilegiuz in quo casu dz habere noualia qr ex quo eis ꝓcesse fuerūt ō cime simplr̄: ꝛ noualia q̄ postea ibi surgūt. j. ō puile. qm̄ qr circa. nā vbo gñali simplr̄ posito significabit decimas pñtis tpis ꝛ futuri. ff. de seruit. vr. ꝓdio. si seruit⁹. ꝛ. C. q̄ res pig. obli. pos. l. vlt. ꝛ. xix. di. si romano ꝛ. sz b loqtur cū bz decimas ex ꝓscriptiōe: qr p hoc nō ꝓscribit noualia. ꝛ sic ī telligit. c. sequēs. sz hoc ītellige allegato titulo ꝛ ꝓbato. j. e. dudū. ꝛ ī q̄dā decre. extra. in concilio lug. s. de ꝓscrip. que incipit: venerabilium.

v ¶ Rōnabilis cā. puta ꝓuilegiū alīd nō possent oīdere cū de iure cōi ptineāt ad prochiales eccl'ias. vt. s. eo. ex pte. ꝛ ꝓscriptio allegari nō pōt.

x Q Am in tua. Cōis diuisio. scōa pars ibi: rndemus. Ab. si.

¶ Minutas. minute decime appellāt partus aīaliū ꝛ de pullis. ouis ꝛ hortis. vt. s. eo. ex parte. de qbus ēt loquit. s. eo. ex multiplici.

y ¶ Ab antiquo. qr ꝓscripserūt decimas illas. s. c. priori. B.

z ¶ Censeri. xij. q. ij. cognouimus. ꝛ. j. de priuile. qr circa. ꝛ. s. e. ex parte. ff. de vsucap. eum qui. in fi. arg. ℌ. ff. de pecu. l. hinc queritur. ℌ. i. vbi dicitur ꝙ peculium quādoqz duplici iure censetur. B.

D Adum. Primo ponitur facti ꝛ processus narratio. scōo ibi: nos igitur ipsius diffinitio. prima subdiuidit in tres. primo ponit actoris petitionē ꝛ auditoris dationē. secundo reoꝝ defensionē: iudicis interlocutionem: ꝛ defensionis fornicationem. tertio ipsius defensionis impugnationem. secunda ibi: prior. tertia ibi: ceterum. Abbas siculus.

a ¶ Decimas. sine inquietatione ꝛ libere percipi posset. talis videtur fuisse petitio per sententiam latam. vt dicitur in fi. Ber.

b ¶ De iure cōi. sic. xvj. q. vij. oēs basilice. ꝛ. xviij. q. ij. monasteria. itē vī ꝙ de iure cōi ptineat pceptio decimaꝝ ad ep̄z. sz ꝛ. s. e. c. pr. ꝛ. c. cū con

necessarias[s] expēsas deducere priusquaz soluat decimas ex eisdez sicut est in negociatione concessum[b]

¶ Ad quod rndemus ꝙ licet circa res acqsitas[c] vel factas de pecunia decimata cum ipse vendunt credamus deducendas[b] expensas[e]: ꝛ de residuo quasi[f] de lucro decimas psoluendas: vt si vendatur dom⁹: ager: vinea: cliban⁹: molendinuz: grex: aut quelibet merces[g] expēsas tñ que fiūt pro fructib⁹ ꝑcipiendis ex illis de quib⁹ fructus proueniūt non credimus deducendas[b]: etiaz si fuerint decimate[i]: quoniam[k] salua decima fructus efficiunt eoruz qui faciūt ipsas expensas. Fructus aūt ipsos alienari posse non credimus: nisi cum[l] onere decimarum.

¶ Nec ꝓ restaurādo[m] detrimento quarūlibet rer ex qbus decime psoluunt credim⁹[n] deducēdas expēsas de prouentib⁹ decimādis[o]: qr penes dñm res pmanent restaurate: vt si pars aliqua moriat armenti: deterioretur vinea: portio mercis[p] depeat: vel totus clibanus destruatur[q]. I Dem.

¶ Qui prescribit decimas in alienа parrochia si ibi insurgant noualia ipsoꝝ decimas nō habebit.

Q Um cōtingat interdū in tua dioce. ꝛ infra. Cū in qbusdaz parrochijs ad quasdā ecclesias vl' psonas ecclesiasticas ab antiquo[r] ptineat perceptio decimarum: ꝛ de nouo fiant noualia in eisdē: queris a nobis ad quaz huiusmodi noualiū decima icipiat ptinere. ¶ Añ in qui. t. t. r. ꝙ cum pceptio decimarū ad prochiales ecclesias ō iure[r] cōi ptineat: decime noualiū[t] q̄ fiunt in parrochijs earūdem ad ipsas pro culdubio ptinere nosc̄unt: nisi ab his q̄ alias pcipiunt ōcimas rōnabilis[v] cā ostendat ꝑ quā appeat noualiū ad eos decimas pertinere.

I Dem cp̄o belnacensi.

¶ Decima omniū fructuū prædij debet ei qui decimas ibi prescribit sed ad aliud prediuz prescriptio nō extenditur.

Q Am in tua dioc. q̄daz monasteria ꝛ ꝙuentuales ecclesie in multis prochijs maiores ōcimas pcipiant ꝛ minutas[x]: de quibusdaz fructibus annuatim perceptis non fuerunt decime persolute: ꝛ infra. ¶ Rndemus ꝙ si fructus predicti de illa terra proueniūt de qua monasteria vel ꝙuentuales ecclesie aliquos pcipiebāt rōne decimaꝝ prouent⁹: eis procul dubio decime fructuū debent eoꝝ: cū ipsis terra illa ab ātiquo[r] fuerit decimalis: ꝛ ñ debeat vna eademqz ecclesia diuerso iure cēseri[y]: aliogn prochialib⁹ ecclesijs exoluant: ad quas ō iure cōi spectat perceptio decimarum.

I Dem vespr̄imen. cp̄o.

¶ Laici ecclesias vel decimas donare nō pñt ēt si sunt reges: nec ex eoꝝ titulo prestat cā prescribendi.

Q Adum aduersus frēs hiero solymitanos hospitalis sancti stephani te ꝓponēte ī nr̄a pūtia qōnē: ꝙ ipsi decimas[z] de laborib⁹ rusticoꝝ suoꝝ vesp̄rimen. ecclesie debitas non permitterent tibi solui: ꝛ ifra. Comparentib⁹ igit te ac ipsis statuto termino coram nobis g. p̄sbytero cardi. tibi ꝛ eis concessimus auditorē: coraz quo decimas terraꝝ q̄ p rusticos hospitalis vesp̄rimen. diocesis excoluntur: ꝛ de cyrographa ꝛ de nouacularia ecclesias que p ipsos hospitalarios detinent: intētione tua de iure[a] cōi

tingat: vbi de hoc dictū est. vel pōt dici ꝛ vt verius ꝙ hec allegatio nō ponit ius quātū ad decimas: ꝛ sic nullū ꝓiū ꝛ de ꝓsuetudine loci ptinebāt he decime ad epm ꝛ nō de iure cōi: ſz ꝙtū ad eccl̄as ꝙs petebat eps fundata erat ītentio sua de iure cōi: verius: puta ꝙ decime iste nō erāt intra certā parrochiā alicui[g] prochialis eccl̄ie: ſz dicat ītra ꝙ pertinebāt ad ecclesiaz sancti stephani. vt dixi. ſ. eo. cū contingat in glo. que incipit. patet hic.

a ¶ Probaret. b apte vt ꝙ q allegat pscriptōez tenetur pbare titulū et quo habuit cām prescribendi. ſ. eo. de pba. lz. arg. ꝛ expſſuz vt. ſ. de pscrip. ſi diligenti. nā ſm canones lōga ꝛ longissima prescriptio nō differūt. ſz ī lōga pscriptōe oz pbare titulū. C. ō pscrip. lō. tē. diutina. C. de v su. p herede. l. vl. ꝑ ꝛ ī longissima ſz canones. ar. ꝯ. ſ. ō pscrip. qm̄ oē. ꝛ. c. vigilanti. vbi dr sufficere bona fides et est ꝯ id qō dici ꝓsueuit ꝙ sufficit allegare titulū: ſz ſi oz pbare. Jo. dixit ꝙ isti erāt suspecti: ꝛ iō oportuit eos pbare titulū ꝛ iustū: qz pp suspitionē. qñqz trāsfert pbatio ī aliū q als ñ cogit. ſ. vt eccl̄e. bñ. vt nſz. vbi de b notat: ſz sup hoc dic. vt dixi ī. c. si diligēti. ſ. de pscrip. vbi ſuenies in quo casu pbari debeat titulus. ꝛ in quo non.

b ¶ Cōcessionē. pdictā quā si a papa ex certa scia ꝓfirmatā sent valuiſſz ꝛ ex ea sūpsisset vigoreꝫ: lz ex se nulla fuerit. ar. ſ. ō pac. quotiēs. ſ. ō trāſac. c. i. xcvj. di. bene quidē. et ij. q. i. in primis. B.

c ¶ Laicali. vt. xvj. q. vij. si qs deiceps. vñ titul[9] talī habetur pro non titulo.

d ¶ Nō potuerint aliis. i. q. vij. dalbertū. ꝛ. j. ō dona. inter vi. ꝛ vr. nup. qz ꝙ nō dato bēt qō ab alio donat q nō pōt de iure donare. j. ō iure pa. qō aūt. in fi. argu. ꝯ. ff. de acq. re. do. nō ē nouum. ff. de vsufru. qō nostrum. ff. de cōtraben. emp. rem alienam.

e ¶ Possidere. xvj. q. vij. c. i. ꝛ. ſ. ō pscrip. cāz q. qz spūalia nō cadūt ī laicū. ſ. ō elec. sacrosan. ꝛ. c. messana. xcvj. di. bñ qdez. ver. nunqꝯ licuit laico anathematizare.

f ¶ Nullaten[9] derogēt. nunqꝯ. n. ītelligit derogari iuri alteri[9] nisi b expmat. lxxxv. di. florētinū. ꝛ. xcix. di. ecce. ſ. ō aucto. ꝛ vsupal. ex tuaruz. ꝛ ſ. de offi. dele. super eo.

g ¶ Prohibem[9]. ex hac sñia vt ꝙ actū sit iudicio vti possidetis. ꝛ ex eo qō dr. ſ. ī pn. nō pmitterēt tibi solui: ſz petitiōe epi vt actuz petitorio: sed standuz est sñie: talia. n. sunt subiecta qualia permittunt predicata. B.

I ¶ aliquibus. Prima pars ponit excessum quez sēdo corrigi mādat ibi: volentes. Ab. si.

b ¶ Cōpellant. pactuz. n. nō nocet eccl̄ie qn a quolibz possessore possit petēr ōcimā: qz est onus qō sequit ipsam rē. ſ. eo. pastoralis. ꝛ. c. pr. ſ. de pac. pleriqz. ff. de pac. ītер debitorē. ff. de ītito. si cū villico. ar. ꝯ. ff. ō pac. epistola. §. pa

fundata petisti. ¶ Prior autē hospitalis in pdictis decimis et eccl̄esijs prescriptionem allegans ppossuit se nō teneri tibi sup his respondere: quod cum per auditorem ad nostram audientiā pueniſſet: mandauimus ꝙ idez prior pscriptiōis tituluz quem allegauit probaret[a]: qui. b. regis aut regine vngarie priuilegia exhibuit qui eccl̄esiam sancti stephani ad quam dicte eccl̄esie cum eisdem decimis pertinebāt in perpetuam elemosynaz hospitali donationis titulo concesserūt. confirmationis. ℭ. pape. p. n. scriptuz exhibens p quod probare volebat cōcessionē[b] predictā plenuz habere vigorem: ꝛ infra. ¶ Ceterum ex parte tua fuit propositum: ꝙ in decimis ꝛ eccl̄esijs a rege ꝛ regia donationis prescriptionem non poterat opponere pars aduersa: q̄ nec a donatione ipsorum initium habere poterat: nec a confirmatione prefata tātum effluxit tpis ꝙ posſit prescriptio ꝓfirmari: ꝛ sic donationis regis ac regine allegatus titulus nullus erat: cuz sacrilegij crimen īcurrat qui eccl̄esias vel eccl̄e siasticuz aliquid de manu receperit laicali[c]: ꝛ infra. ¶ Nos igitur cuz donatores predicti cōferre non potuerint[d] alijs que de iure non poterant possidere[e]: ꝛ per confirmationem predicti clementis super eccl̄e sia sancti. s. hospitali cum decimis ꝛ alijs pertinentibus ad se factam etiam ſi autenticum appareret: iuri episcopali nullaten[9] ꝯ rogeſ sententialiter, phibemus[g]: ne ffres hospitalis presumant vlterius impedire quominus decimas percipias memoratas ꝛ pacifice possideas in futurum.

I Dem in conci. generali.

ℭ Dñi prediorum cogi possunt vt predia dent colenda talibus a quibus sine cōtradictione eccl̄esia possit decimas consequi. b. d. vsqz ad §. ille. q nō sūmaſ pp sui breuitatē.

In aliquib[9] regionibus quedam pmixte sunt gentes que ſm suos rit[9] decimas de more nō soluunt quāuis censeātur nomine xp̄iano: his nonnulli dñi predioꝝ ea tribuunt excolenda vt decimis defraudātes eccl̄esias maiores inde redditus assequantur. ¶ Volēs igitur super his eccl̄esiarum indēnitatibus prouidere statuimus: vt ipsi domini talibus ꝑsonis et

talīter sua predia excolēda cōmittāt ꝙ absqz cōtradictiōe eccl̄esijs ō cimas cum integritate persoluant ꝛ ad id si necesse fuerit p cē. ec. com pellātur[b]. ¶ Ille qppe decime necessario soluende sunt que debentur ex lege diuina[i] vel loci consuetudine[k] approbata.

I Dem in eodem.

ℭ Prius soluende sūt decime ꝯ census seu tributa: ꝛ si ꝑus illa soluuntur postea decimari debent.

Quum non sit in hoie qd semē serenti rūdeat: qm̄ iurta verbum apostoli: neqz qui plātat ē aliquid neqz qui rigat: sed qui incrementū dat deus: ipm quidē morti ficato semine plurimū fructum affert: nimis auare quidaz ī decimis defraudare nituntur census ꝛ tributa que interdum indecimata p̄tereunt: de frugib[9] primitus deducentes. ¶ Cum autem in signum vniuersalis dñij q̄si quodā titulo spāli sibi domin[9] decimas reseruauerit: nos ꝛ eccl̄iaz dispēdijs ꝛ aīaz periculis obuiare volētes: statuimus: vt in p̄rogatiuā dñij generalis exactionem tributoꝝ ꝛ censuum precedat[l] solutio decimaꝝ: vel saltem bi ad quos cēsus vel tributa indecimata puenerint. ¶ Qm̄ res cuz[m] onere suo transit: ea per cen. eccl̄e. decimare cogant eccl̄esijs quibus de iure debentur.

I Dem in eodem.

ℭ Cisterciēſ. tēplarij ꝛ hospitalarij de fructibus possessionuz quas acqſierunt post cōcilium generale de quo hic decimas soluere tenentur: ſi de illis possessiōibus prius soluebantur decime.

Nuper abbates cisterciē. ordinis in generali cōcilio cōgregati ad cōmonitionez nr̄am, puide statuerūt: ne ōcetero ffres ipsius ordinis emāt possessiones de quibus decime debeantur eccl̄esijs: nisi forte pro monasterijs nouiter fundādis. ꝛ si tales[n] possessiones eis fuerint pia fideliuz deuotione collate: aut empte, p monasterijs de nouo fundādis: cōmittātur[o] alijs excolēde: a quibus eccl̄esijs ōcime persoluant: ne occasione p̄uilegiorū suorum eccl̄esie vlterius pregrauent. ¶ Nos āt decernimus vt de alienis terris ꝛ ammō acqrendis: ēt si eas proprijs manib[9] aut sumptib[9] excolūt: decimas pſoluāt eccl̄esijs quibus rōne predioꝝ antea solue-

c ¶ Laicali. vt. xvj. q. vij. si qs deiceps. vñ titul[9] talī habetur pro non titulo.

h ¶ Loci ꝓsuetudine. sic ergo attēdit ꝓsuetudo ī decimis. nec mirū: qz ꝛ in baptismo attēdit. de ꝓse. di. iiij. de trina. ꝛ ī matrimonio. j. de cog. spiri. super eo. ꝛ merito suaſ cōsuetudo qz eque punit transgressoꝝ ꝓsuetudinis sicut transgressoꝝ legis. xj. di. ī his rebus. ꝛ b pōt itelligi de ꝓsuetudine ista: ō q̄ habuiſti. ſ. eo. cum sint homines. ꝛ. c. aplice. vbi ō boc. ꝛ dic de consuetudine approbata ꝛ pscripta: als non obesset consuetudo. ſ. de consue. c. vl. si vō ꝓsuetudo est qꝫ dek duodecima pars vt minoꝝ talis ꝓsuetudo ſi sufficit nisi sit approbata a papa: ga nō valet talis ꝓsuetudo q̄ absqz mortali pcō seruari nō valet qꝫtūcunqz longa. ſ. de pscrip. qm̄ oē. ſz b nō pōt hēre bonā fidez: qz de iure diuino debentur: ꝛ ita nō posset pscribere: ergo nec consuetudo ibi locū hāe pōt hoc dico ī laicis: qz clerici vt eccl̄ia ꝯ clericos nō soluz partem prescribere pōt sed ēt totaz decimā. vñ dicit decretum: qui minus dedit decimas modo emendet. xvj. q. vij. quicūqz. Ber.

Quam. Diuidit. primo premissa rōne ponit excessus. secundo alia rō ꝛ excessus phibitio ibi: cū āt. tertio alia rō ibi: qm̄. Ab. si.

l ¶ Precedat solutio. qz vt b dr illas sibi dñs ī signū vniuersalis dñij refuauit. ſ. e. tua nobis. ꝛ iō sine aliq̄ diminutione expēsaꝝ sūt soluēde. vt ibi dr. ꝛ. c. cū boies. ſz nō refert multū: vtrū precedat solutio decimaꝝ eractōez tributoꝝ vl cēsus. qz soluēr dñs ō pte sua ꝛ colonus de sua tenēt. ſ. e. a nobis. ꝛ. c. tua nobis. rñderi pt: lz vterqz ꝓcūiri possit ꝛ melꝰ ꝛ ꝓmodi[9] ē eccl̄ie ꝓuenif vnū ꝙ plres. ff. de exercito. l. i. §. vl. ꝛ. l. sequēti. ꝛ distinguit in casu isto rū: vtrū dñs pcipiat certā pte tertiā vel q̄rtā sue duos corbes vel tres tm̄ recipit. de boc dicit ſ. e. tua nobis.

m ¶ Cū onef. sic. ſ. e. pastoral. ff. ō ꝟbē. ép. alienatō. ꝛ. ſ. ō pig. ex lris.

Nuper. Due sunt partes. primo ponit statutū cisterciēſ. secūdo ꝓfirmatio ꝛ puisio

pape ibi: nos āt. Ab. si.

n ¶ Tales. s. ō qb[9] decime solui ōbeāt.

o ¶ Cōmittant. interim anteqꝫ edificent eccl̄ie. vt illi coloni soluant

decimas de illis terris idẽ esset si ipsi ijdem colerent eas. j. eo. c.

a Cõponẽdũ. ⁊ sic ꝓpositio ĩ õcimis ꝑt fieri p sacerdotẽ. s. e. ex multiplici. q̃ pſonalis vf nisi p supiorẽ fuerit ꝓfirmata. s. ó trãsa. venics. Sz nunqd cisterciẽ. ⁊ alij monachi nõ babẽtes ꝑplz ꝑñt ꝑscribere decimã: nõ vf: qr decimas de iure habere non possunt. vt. xvi. q. i. puenit. ergo eas nõ possũt prescribere. s. ó ꝑscrip. causaz que. sed videtur hic ex quo nomine compositionis eas possunt bfe ꝙ eas possint ꝑscribere: satis posset sustineri ꝙ nõ possunt prescribere decimas. vt in ꝑdicto. c. cãz que. ⁊. s. eo. titu. dudũ. decime. n. intuitu diuini officij tñ ó bite sunt iure diuino. s. eo. tua nobis. sed isti nemini subministrant spiritualia ⁊ õcime istis tãtum p ꝓuilegia concedũtur: qr iure cõi eas bẽre non ꝑñt: alʒ supfluũ eẽt ꝓuilegium: qr que de iure cõi ꝙpetunt supfluuz est precibus ipetraſ. C. ó thesau. l. i. lib. x. ff. ad municip. l. i. vñ cũ isti allegarent prescriptionẽ: necesse habebãt oñdere titulũ: q eis daret cãm ꝑscribendi. s. eo. dudũ. que loquitur de hospitalarijs hierosolymitanis q de iure cõi õcimas possidere nõ possũt: ⁊ ideo in bis q̃ de iure cõi possidere nõ possũt: necessarius ẽ titulus. ⁊ sic potest itelligi supra de prescrip. si diligẽti. vbi de boc.

b Alios. hic bẽs. arg. ꝙ res iter alios acta alijs preiudicat.

c Interdicimus. ad alienas eccl̃ias ptinẽtes. istud põt itelligi ó decimis laicis i feudũ ꝙcessis: vt nulla pſona eccl̃iastica ad quã ptinẽt recipiat illas ĩ pignus: vt si penes laicũ remaneãt citius redeãt ad eccl̃iaz ad quã ptinent saltẽ post mortẽ: cũ ĩ decimis nõ bẽat locuz succesſiõ. s. eo. ad b. lz succedãt beredes in decimis antiqtus ꝙcessis in feudũ. ⁊ hac rõne sufficit si laic⁹ de ꝙsensu epi decimas tales alij eccl̃ie donauerit. s. de bis q̃ fi. a ꝑla. sine ꝙsen. ca. cũ aplica. eccl̃esia vo ad quã pertinent bñ põt eas in pignus recipere: qr per hoc citius rehabebit decimas suas cũ tũc non teneat ꝙputare fructus ĩ sortẽ. j. de vsur. c. i. ⁊. c. cõquestus. ⁊. s. de feu. c. i. idẽ esset ⁊ multo fortius si laicus de facto tñ decimas retineret: ⁊ hec fuit ꝓhibitiõis causa vt per hoc prouideretur eccl̃esijs ad quas iste decime peruenire debent.

Rubrica de regularibus. Supra visum est de clericis secularib⁹ ⁊ de reb⁹ eoꝝ: merito restat videre de regularib⁹ ⁊ reb⁹ eoꝝ. vl̃ sic. Qr viro rũ eccl̃iastcoꝝ duo sũt gña: quoddã clericoꝝ seculariũ. quoddã religioſoꝝ. vñ viso de primo genere merito subijcit de scõo. Ab. si.

d Illus tondeat. s. ad ꝓfitendũ. vt sit monach⁹. xx. q. i. illõ. clericus tñ post. vij. an. põt fieri: qr tũc ẽ doli capax. xxviij. di. de bis. ⁊. lxxvij. di. qcũqz. ⁊. c. in singulis. sz ar. ꝑ. s. de ꝓbẽ. sup. vbi dr ꝙ pueri nõ sunt idonei ad beneficium obtinendũ.

e In legitima. s. xiiij. an.

f Spontanea. qr si coactus non valeret. xx. q. iij. ꝑsens clericus.

Iquis. Communis diuisio. quia duo sũt dicta. vt patet in rubro. secundũ ibi: in. §. si vero. Ab. si.

g Tõsurat⁹. vt fiat mõach⁹ vl̃ regularz canonic⁹. xx. q. ij. si ĩ q̃libz.

b Infra annũ. ⁊ idem. xx. q. ij. puella. ⁊ tutor contradicere potest infra idem tempus. vt ibi dicitur.

i Ad principem. i. ad papam. de conse. di. i. corpora. vel ad principem vel ad prelatum eccl̃ie. B.

k Admissuz. i. vicariũ epi q gerit vices suas. s. ó isti. ex q̃rimõijs.

l Permaneat. quo ad parẽtes: qr post annũ filiũ reuocare nõ possunt. vt bic pz. ⁊. xx. q. ij. puella. ipse vero puer quãdocũqz vsqz ad finẽ. xiiij. an. posset resilire. j. e. significatũ. ⁊. c. cũ simus. postea vero

bantur: nisi cum ipsis eccl̃esijs aliter durerint componẽduz[a]: ⁊ hoc ipum ad alios[b] regulares qui gaudent similibus ꝓuilegijs extendi volumus: ⁊ mandamus vt eccl̃esiarum prelati promptiores ⁊ efficatiores existant ad exhibenduz eis ó suis malefactoribus iusticie complemẽtum eorumqz ꝓuilegia diligentius ⁊ perfectius studeant seruare. G Rego. ix.

Breue est ⁊ ideo non sumatur.

Interdicimus vniuersis pſonis eccl̃iasticis vt decimas detentas a laicis ad alienas eccl̃esias[c] pertinẽtes in pignus recipe ab eisdem laicis nõ presumant.

Rubrica de regularibus ⁊ transeuntibus ad religionem.

C Ex concilio maguntino.

Non põt quis ad religionez admitti nisi volens ⁊ in etate idone⁹.

n Illus tõdeatur[e] nisi in legitima[f] etate ⁊ spõtanea[f] voluntate.

C Ex eodem.

Impubes monasterium ingressus post annuz a parentibus reuocari non potest.

Si quis añ annos legitimos tonsuratus[g] est sine consensu parentum suorum: si parentes ipsius infra annum[b] nõ reclamauerit ad principem[i] aut ꝓprium episcopum: vel ad[k] missuz dominicũ: in clericatu permaneat[l]. C Si vero post legitimos annos per viz[m] clericus[n] fact⁹ est: ⁊ nec ipse nec parentes eius infra annum ad memoratas pſonas reclamauerint: in clericatu permaneat: sicut is de quo superius dictum est.

C Ex concilio toletano.

Clericus secularis vtens habitu ⁊ nomine monachali cogit vt si at monachus vel ab boc desinat.

Si clerici qui se fingunt[o] habitu ⁊ nomie monachos ⁊ nõ sunt: corrigantur vt veri monachi sint vel veri clerici[p].

C Ex concilio arelatẽsi.

Nouitia que sponte se ingerit actibus professarum: per boc censetur professa.

Vidua si sponte[q] veluz cõuersionis quãuis non sacrum: sibi iposuerit[r] ⁊ in eccl̃esia inter velatas oblationem[r] deo obtulerit: velit nolit sanctimonie habitũ vlteri⁹ debet bfe. ꝟ Lz sacramẽto[t] firmare velit eo tenore velamen sibi imposuisse vt deponere posset.

G Rego. ix. anath. subdia.

Monachus temere ad aliud monasterium transire vel peculiũ babere non potest.

Dilectes frater: ⁊ ifra. ꝟ Presenti iussione mandamus: vt neqz monachuz de monasterio in monasterium[u] temere migrare liceat: nec eorum aliquez peculiare[x] quicquã bfe. ꝟ Sed si boc ꝓsumpserit. C Si clerici fingũt. no. ꝙ fictio siue simulatio qñ qz fit ex honesta cã qñqz ex ĩ honesta. Ex honesta cã. xxij. q. ij. vtilẽ. ⁊. xxiij. q. ij. dñs. ⁊ si aliqs simulat religionez ex honesta cã ita ꝙ ꝓtestatio ꝑcedat nõ nocet. s. de bis q̃ vi metusue cã fi. platũ. vbi ó b. simulatio vo ex ĩhoneſta fac monachũ ⁊ cõpellit redir ad monasteriũ pp dolũ suũ. xxvij. dis. qõ interrogasti. ⁊ ita isti clerici fingũt se mõachos ex hõesta cã ab initio ex quo dat eis optio. sic ẽt dico ĩ matrimonio ꝙ si aliqs p doluz ꝙpposito copulet alicui mulieri ꝙ velit stare legitie cum ea. ⁊ ꝑ sit parat⁹ ꝓbare nõ ẽ audiẽdus: qr ĩ sponsalibus sine mfimõijs recurrit ad cõez itelligẽtiã vboꝝ. j. de spõ. ex lris. ar. ẽ hic ad qõnẽ illius q finxit se mulierem ⁊ suscepit habitũ in monasterio monialium. vt posset corrumpere monachum. ⁊ in. c. quod interrogasti. Ber.

p Veri clerici. ⁊ sic dat eis optio: vtrum velint eẽ clerici vel monachi. si. s. de elec. cũ cãm. ⁊ arg. xvj. q. i. nemo põt. arg. s. j. c. pri. ⁊. xxvij. di. qõ interrogasti. vbi compellunt in monasterio remanere: sic põt solui ꝑ cõstabat eos tales esse licet starent in habitu monachali. in contrarijs nõ constabat. imo tanq̃ veri monachi stabãt ⁊ se gerebãt. vnde non audiunt volentes iurare contrarium.

Idua. Primo soluit dubium. secũdo solutionem ampliat ibi: lz. ⁊ est casus multum no. Abbas siculus.

q Spõte. secus si p vim. s. de bis q̃ vi metusue cã fiunt platũ. Tan.

r Imposuerit. ipsamet vidua velũ ꝙnsiõis sibi põt ꝓponere. vt ꝟ pz. ⁊. xxvij. q. i. viduas. põt ẽt illõ recipe a sacerdote. j. q cleri. vl̃ vo. ꝙsuluit. ⁊. xx. q. i. vidua. aut ab epo. s. qõ me. cã. platũ. velũ vo ꝙsecratõis a nullo recipiũt. xx. q. i. õuotz. sole. n. vgies ꝙsecrãt. vt. c. õuotz. ⁊. c. placuit. e. q.

s Oblationẽ deo obtulerit. respicit loci ꝙsuetudinẽ: vbi forte velate offerũt panẽ ad eucharistiã ꝓficiẽdã. si. xxvij. q. i. vidua. ⁊ ita eo ipo ꝙ ficstetit in eccl̃ia cũ alijs monacha iudicat. xxvij. dist. qõ interrogasti. ⁊. xx. q. i. qñ pgenitores. si vo alias habitasset ibi ẽt in lõgo tpe nõ iudicaret monacha. i auc. vt ꝙsti. q̃ interꝓta. consti. circa mediũ col. vj. ⁊ iõ consueuit dici ꝙ habitus sine pfessione non facit monachum. j. eo. porrectum.

t Licet sacramẽto. s. tñ: sz si adiuuet alijs bonis ꝓsumptiõib⁹: tunc forte ad plenã ꝓbationẽ: ⁊ pſona hõesta sit posz sibi deferri sacramẽtũ. C. de rebus credi. in bonefidei. s. de ꝓba. sicut ꝙsuetudo. s. de iureiu. c. vl. ⁊ ẽt sine iuramẽto si bẽret alias ꝓbationes. s. qõ me. cau. platũ. Ain. sz bec vidua non potuit ꝓbare p legitimas ꝓbationes. sed allegabat fictionẽ ex alia cã honesta ⁊ iurare volebat: sz iuramẽtũ suũ nõ sufficit. ⁊ ideo remanet i monasterio: ⁊ ꝑm hoc intelligit illud. c. ⁊ illa palea. xxvij. q. ij. viduas velare. de fictione ex honesta cã. alias si fictio ex ihoneſta cã fuisset nulla ꝓbatio isti⁹ audiret pp dolũ suũ. ⁊ si illud ꝓbaret sic põt itelligi. c. illud. xxvij. dis. qõ iterrogasti. vt dr. s. c. pri. qcũqz ergo ficte monasterium vult itrare ex honesta cã ꝓtestet illud pñtibus testibus: vt fecit illa in. c. platũ. ⁊. c. illud qõ iterrogasti. põt intelligi in eodem casu cum ista decre. vt intelligat de fictione ex honesta causa: sed mulier illa hoc ꝓbare nõ potuit: ⁊ ideo cõpellitur redire ad monasterium ꝓout intellexit. Hug.

Iohannes. Diuidit ꝑmo ponit decisa ꝙsultatio. scõo rñsio ibi: pñt. q̃ duo facit. ꝑmo ꝓbibet. scõo si ꝓhat corrigi precipit ibi: sed si. Ab. si.

v Monasteriũ. hoc. c. logt de bis q cã leuitatis trãseunt. alias licitũ eẽt trãsire ad arctiorez religionẽ petita licẽtia: lz non obtenta. j. e. licet.

x Peculiare. nisi cã administratiõis. j. de sta. mo. monachi. alias nisi in morte resignauerit: cũ ipa pecunia in sterquilinio subterret. j. de sta. mo. ⁊

cano.regu.cum ad monasterium.

a ¶ Reddat.quē tenet abbas recipe ne vagabūdus i aie iurrat ōtrifitus ꝛ ꝓpellit abbas si noluerit.j.e.c.vl.ꝛ.ar.xviij.q.ij.abbates. Jtē signat ꝫ. riū.xxviij.q.i.si q̄ monachꝰ.ꝛ.c.si qs rapuerit.vbi dr ꝙ mōachi delinq̄n tes debēt tradi arctiꝰ monasterio. Sol.illa itelligūt cū pōa monasteria redargūt de solutiōe. Quid hodie debet fieri ō istis fugitiuis:dr.j.e.c.vl.

Quia. Uario modo itelligitur.sed habito respectu ad mentē lre sic pōt summari.vt i rubro.ꝛ est tex. singul.primo ponit rō.scō.ꝙ bitio ibi:pueros. Ab.si.

b ¶ Quia. hoc .c.in quibusdam libris habetur pro palea.xxj.q.i.

c ¶ Xviij.annū. hoc spāle est ꝓp asperitatē locoꝝ: alias regulare ē ꝙ pr̄ tēpus puberta tis tā masculi q̄ femine pñt profiteri.xx.q.i.c.i.ꝛ.q.ij.si in qualibet.ꝛ.c.puella.

Non est. Primo exordium.scō mandatum. tertio aliud mandatū ibi: et si hi qui. Ab.si.

d ¶ Permittatis.ꝛ merito: qꝛ q mutat locū ō minoꝛi ad maiorē mutare dꝫ.xciij.dist. legimꝰ.in fi.c.s̄. ō trāsla. lꝫ. ꝛ.c.i.ꝛ hoc ideo precipit: qa si reperit ordo arctioꝛ.ꝛ ꝓ eo ꝙ dic licentia supple marie: qꝛ nec abbas posset i b dispēsare.vt ad minorē transiret. vel itellige ꝙ de licētia abbatis posset transire ad equalē iusta de causa.

e ¶ Celeriter.pꝰ admonitionē.ꝛ celeritas ista ad arbitriū iudicis referr ex qua non determinat.s̄.de of.dele.ō cauſis.ff.de iure deli.l.i.in fi.de istis vagabundis tene. vt dicitur.j.eo.c. vlti.

Ad nostram. Minoꝛ quattuordeciꝫ annis ꝓ pfessionem religioni nō obligatur.idē in maioꝛe qui sine ꝓbatione suscepit habitū.pfessoꝝ quē dimisit ifra triduum: vel sic.vt in rubro. ꝓma ps narrat fcm̄.scōa dat iudicē ibi: quocirca. Ab.si.

f ¶ Statī penituit.ar. nō dici fcm̄ qō nō durat.i.q.i.constat.ff.qō cū eo q̄ i alie.po.si filiꝰ.ff.de in rem ver.si ꝓ pte §.vsum.ꝛ.xxiij.q.vj.vides. ar.ꝫ.qꝛ ex quo semel placuit amplioꝰ displicer nō pōt.xxxij. q.v.borrēdus. C.ō ꝫbē. ēp. nō iccirco.ꝛ.iiij.di.erit āt.et c.i istis.ꝛ.xiij.q.ij.dilectissīmi. Sol,vbi ꝙstat ō fcō ꝛ eiꝰ q̄litate nō est querendum de eius pseuerātia.nam sufficit ꝙ ab initio ꝙsistit cum vero constet de facto:sed de intentiōe nescitur: recurrimus ad pr̄sumptionem perseuerantie.vt in casu isto ꝛ consi.

g ¶ Aū ꝙsumationē.no.ex hoc vbo ꝙ i casu isto annus icepꝰ ꝓ ꝙpleto nō bētur.xx.q.i.illud.ꝛ.q.ij.si i q̄libet.ꝛ.j.e.significatuꝫ.ꝛ in alio casu.s̄.de elec.cū i cūctis.ar.ꝫ.ff.de mu.ꝛ bo.ad rēpublicā.ꝛ.lxxviij.di.pr̄byter.ꝛ i c.ꝑdicto cū i cūctis.§.iferioꝛa. Sol.i dignitatibꝰ fauoꝛ ꝙsiderat.ꝛ iō annꝰ incepꝰ ꝓ cōpleto habet:sꝫ in eccō ē spāle i regule obseruatiōe grauitas est ꝛ laboꝛ:ꝛ sic odiū.ꝛ iō annus ꝙpletus exigit.arg.s̄.e.qꝛ in insulis.

b ¶ Triduū.ar.ꝫ.xx.q.i.c.firma.ꝛ.xxvij.q.i.ꝓ totū.xx.q.iij.eos q̄ semel sol.Quidā dīnt ꝙ istud dispēsatiue dcm̄ ē.alias regulare ē ꝙ pubes ingrediēs ēt pꝰ momētū exire nō pōt.vt dicūt ꝫnia.Sꝫ hec solutio nō valet:qꝛ ꝫ votū ꝙtinētie nō admittit dispēsatio:qꝛ continētia castitatis ꝛ abdicatio ꝓpr̄etatis ita inherent ossibꝰ monachoꝝ:vt nec sūmꝰ pōtifex valeat dispēsare.j.de sta.mo.cū ad monasteriū.i fi. Dicas ꝫ ꝙ iste sine deliberatiōe ꝛ ex mētis ipetu itrauit ꝛ illectus fuit.ꝛ ita quo ad deū nō fuit obligatꝰ q ꝓsiderat.coꝝ ñ opus.xiiij.q.v.si qd ineniſti.ꝛ.xv.q. vj.c.i.i fi.ꝛ iō nec apud eccl̄iaꝫ cū bēat certa iudicia de tali voto fcō ipetuose ex eo ꝙ sine ꝓbatiōe habituꝫ suscepit ꝛ qꝛ ifra triduū penituit.ꝛ qꝛppe puerilitaꝫ fuit:iure ergo ipsuꝫ absoluere ōbuit.ꝛ ita nō fuit obligatꝰ quātū ad deuꝫ ꝛ eiꝰ eccl̄esiaꝫ.ar.xxij.q. iiij.vnusq̄sqꝫ.ꝛ.xv.q.i. sane.argu.xvij. q.iiij. sunt qui opes.

Super. Lōis diuisio.secūda ibi:respōdemꝰ.q̄ distiguit iter ꝓfessos ꝛ nouitios.ab.si.

i ¶ Suscepерunt.eo aio vt ad seculuꝫ nō rediret nulla fcā ibi: pfessione. j.e.statuimꝰ.ita ꝙ de b ꝙstabat.vt ibi dicit.

k ¶ Me ꝫ votuꝫ.quo renūciauerūt seculo generalr nōduꝫ fcā pfessione alicuiꝰ religiōis.vñ cogēdi sūt remanere vel ibi: vel ad mitioꝛē trāsire si sponte voluerit. vt hic dicit.ꝛ.j.e. consulti.

l ¶ Habitum.de quo ꝓ misit quo renunciauerunt seculo.

m ¶ Redire. moribus emēdatis.j.e.ꝙsulti.

n ¶ In eadē veste.sꝫ in q̄ veste positi in ꝓbatione debēt eē.vr ꝙ i illa i q̄ venerūt.liiij.di.legē. ꝛ.liiij.di.multos. in fi. ar.xxvij.q.ij.si qs incognitus.dic ꝙ monachali habitu.vt b dicit.ꝛ.j. e.statuimꝰ. alioqn non posset ꝓbare austeritatē monachalē que in vestibus ꝓ magna parte cōsistit.ꝛ ꝙ dr hic.in fi. in eadē veste redeant in q̄ venerūt sic itellige:qꝛ finita probatiōe si voluerint ibi:remanere restituent eis vestes cuꝫ qbꝰ venerūt ꝛ cū eis recedēt ꝛ sic seruat ꝓ regula monachoꝝ.ꝛ.c.q̄ dicunt ꝙ ꝓbari debēt i veste laicali nō seruant: sꝫ itelligas ō veste i q̄ venerūt vel dic i veste laicali.i. i veste nouitioꝝ q sūt in ꝓbatione. que differūt ab illis q̄ dantur ꝓfitentibus. j.eo. statuimus.

Sane. Si canonicꝰ. regularis fit monachus aut strictioris religionis.ꝛ manet monachus:aut laxioris ꝛ redire compellitur.vel ad idem sic.vt in rubro:ꝛ est.c.no.Diuiditur.nam primo narrat factum.secundo distinguendo diffinit ibi:id tue.Abbas siculus.

o ¶ Remanere permittas.sed ꝫ vr.xix.q.iij.mādamus. vbi dicitur ꝙ si canonicus regularis ad monasterium transeat ad canonicam reducatur.ꝛ in vituperium memoriale cucullam portet.sed illud itelligе quādo causa leuitatis vel vanitatis non petita licentia transit. hic quādo causa,maioris religionis.ꝛ bono zelo.j.e.licet.

Significatum. Jm ꝓma ponit cōsultatio.in scōa respōsio ibi: mandamus. Ab.si.

p ¶ Parentibus oblatus.si fuisset a parētibꝰ oblatꝰ ante.xiiij.annū exire nō debuit:sed post.xiiij.

Solutum:ꝛ eam quam postquam eriuit iurauit accipere in vxoꝛem libere posse traducere:si alia causa rationabilis non obsistat.

Idem elien.episcopo.

¶ Qui recipit habitum professoꝝ vbi distincti sunt habitus cōpellitur ibi vel alibi esse religiosus sed si recipit habitum nouiciorum potest ad seculum redire.

Super eo quod quesitum fuit de clericis qui religionis habitum susceperūt:ꝛ ante professionem ad priorem statum sunt reuersi. Respondemꝰ ꝙ si austeritatē religionis ad quā migrasse se noscūtur seruare noluerint:ad minorem religionē sunt cogendi transire:nec amplius in ecclesijs secularibꝰ debent assumi ne cōtra votū qō domino fecerūt venire ꝓbent. Uerum si ante susceptuꝫ huiusmodi habitum in probatione positi recedere voluerint:ꝑm regulaꝫ beati benedicti nō vident prohiberi ad priorez statū redire:que videt precipere vt in eadem ueste in qua ueniunt reuertantur.

Idem ambiañ.episcopo.

¶ Canonicus regularis potest efici monachus si religio ad quam transit est strictioꝛ sua:alias secus.

Sane de canonico qui in ecclesia aromateñ.professionez fecerat:ꝛ fugerat ab eadem: in monachū a quodam abbate recepto. Jd.t.f.significamus:ꝙ si locus ubi nunc permanet:maioris religionis q̄ ecclesia aromateñ. existit:ipsum in eodem loco cum pura conscientia remanere ꝑmittas: alioquin enm ad priorem ecclesiaꝫ redire compellas.

Idem belu.episcopo.

¶ Minor.xiiij.annis profitendo non obligatur religioni nisi factus maioꝛ ratum habuerit.

Significatum est nobis: et infra. Mandamꝰ: quatenus si inueneris ꝙ.g.non fuisset a parentibus oblatus:ꝛ infra.xiiij.annum facti uoti penitens a religione recesserit: ab illo voto professionis quod fecit denuncies ab

annum ibi stare non cogitur. ſ. e. cum simus. alias si nõ fuisset traditus a parentibus quandocũqz vellet posset exire. vt hic innuit.

a ¶ Si vero fuerit oblatus. maxime.

b ¶ Intrauit. quia tunc retinet qõ fecit. xx. q. i. illud.

c ¶ Ratam habuerit. qõ itellige si exẽsse ꝓsentiat. imo certe etiaz tacite: si vltra illud tẽpus remaneat. ſ. de õspon. ipu. lras. ⁊. c. accessit. tñ cã maioris certitudinis in ꝓncipio. xv. anni ei⁹ volũtas requẽda est. xx. q. i. c. illud. ⁊ sic seruant plures religiosi ⁊ bene. item est hic. arg. q ea q̃ ab initio ñ valẽt tractu tpis conualescũt. si. ſ. õ despõ. impu. de illis. ij. sed dic valent. vt ex nũc sed non. vt ex tunc. ff. õ offi. ꝓconsu. obserua re. in fi.

d ¶ Ad aliã religionez. hoc non videtur. q⁹ si fecit pfessionez ibi ad aliã postea minorẽ trãsire ñ põt. arg. ã. e. nõ est. sed dic ad aliaz eiusdem religiõis vel maioris supple. hic quesuisti.

Quam. Si ipubes ẽt inuitus a parentibus monasterio tradit⁹ factus maior sponte recipit habitum ꝓfesso rũ ad seculũ amplius redire nõ põt. vl aliter vt in rubro. i ꝓma ponitur cõsultatio. in secũda responsio ibi: ꝓsultationi. tertio soluit ibi: nec obloquitur. Ab. si.

e ¶ Discretiõis annos. .i. infra annos ad votũ vel matrimoniuz ꝓbendum aptos q in puella. xij. i puero. xiiij. vt. xx. q. i. c. i. ⁊. ij. nam ante dicuntur carere iudicio. ff. de iudi. cũ prætor. §. nõ autẽ. ⁊. iij. q. vii. §. tria. in ꝓn. ⁊ dic iudicio. i. discretione. sed quo ad beneficium restitutiõis implorandũ. vsqz ad. xxv. annum dr̃ fragile ⁊ infirmum hmõi etatis consilium. ff. de mino. l. i.

f ¶ Tolletani. xx. q. i. monachum.

g ¶ Deuotio. pfna deuotio qñqz facit monachũ occasionaliter. aliqñ. n. filius obtẽperat volũtati paterne ex debito honestatis nõ necessitatis. xx. q. i. illud. ⁊. c. puelle. sic ⁊ in mrimonio itellige. ſ. de despon. ipu. c. i. alias non cogit filius ad hoc obtemperare patri. vt hic in fi. ⁊ in predicto. c. puelle. ⁊. ſ. e. cum simus. quia res est voti nõ precepti. xxxij. q. i. integritas. ⁊. c. puelle. ⁊ expone aut ꝓ ⁊. quia paterna deuotio facit monachum cum sequitur ratihabitio filij ⁊ eadẽ expositio fit. C. de verbo. sig. l. pe. vbi aut ponitur ꝓ ⁊.

h ¶ Quicqd hoz. Ex hoc vbo vr̃ q⁹ p se sufficiat alterꝫ istoꝝ: ſz nõ est verꝫ. vñ sic itellige pfna deuotio cuz ratihabitiõe filij adulti sufficit. ꝓpria pfessio filij sine pris õuotõe sufficit. ⁊ ita si icipias a ꝓmo vtrũ qz necessariũ est si a scõo sufficit scõm tñ. si. ã. de rescrip. olim.

i ¶ Recipiũt. Sz qd si añ reciperẽt? Rñdeo: nõ obstat exire volẽti. q⁹ nõ tenet pfessio ifra discretiõis annos. xv. q. i. illud. ⁊. c. i. ã. eo. significatũ. ⁊. ſ. e. cũ sim⁹. sicut nec mrimoniũ: nisi malicia suppleret etatẽ. ſ. de despon. ipu. puberes. ⁊. c. a nobis. ⁊. c. vlti.

k ¶ Roborat. ar. q⁹ ea que ab initio nõ tenent tractu tpis ꝓualescũt. sic. ã. e. significatũ. ⁊. ſ. de despon. ipu. de illis. i. q. i. cõstat. Dic q⁹ ex nũc incipit valere: ⁊ nõ ex tunc. vt dixi. ã. e. significasti.

l ¶ Nec obloquit. Dic rñdet tacite qõni q̃ posset fieri p. c. illõ puelle. xx. q. i. a ꝓrio sensu: vbi dr̃ q⁹ puelle q̃ suscipiũt habitũ vginitatis nõ coacte iperio parẽtũ: deserere nõ possũt habitũ susceptũ. ergo si coacte fuissent a ꝓrio sensu bũ possunt deserere: at ista fuit coacta. ergo non dz cõpelli redire ad monasteriũ: nõ obstat illud. c. a ꝓrio sensu iductũ: q⁹ illud intelligit de adultis q non pñt habitũ semel susceptũ relinquere. ⁊ hic loquit de ea q̃ adhuc erat ifra annos discretiõis q̃ facta adulta professionẽ fecit: nec ꝓdicit. Vel si coacta fuit postea ꝓsensit. vñ exire nõ põt. ⁊ ẽ si. C. qõ me. cau. l. ij. ã. de bis q̃ vi metusue cã fi. ad audientiam.

Item.

Valet professio facta sine susceptione habitus religionis.

Porrectuz nobis ex parte tua petitorium continebat: q⁹. I. canonicus acherõtinus infirmitate grauatus votuz vt fieret monachus se asserit emisisse: vnde metuens ne voto decederet nõ completo: iũctis manibus tibi se reddidit in monachum ⁊ in fratrez: ⁊ ifra.

| Inquisi. t. r. q⁹ cum monachuz non faciat habitus[m] sed professio[n] regularis: ex quo a conuertendo votuz emittitur: ⁊ recipitur ab abbate talis vt fiat monachus ⁊ reddat dõo que promisit: erit vtiqz cõpellendus. Eleſtin⁹. iij.

Si pater se cum bonis suis ⁊ filio ipubere obtulit monasterio: filius factus maior exire põt religionẽ ⁊ legitimã a monasterio petere.

Quam simus: ⁊ ifra. Sane nostris auribus est relatum: q⁹ cũ. b. miles se cum suo filio discretionis[o] annos nullatenus attingente ad quoddam monasteriuz cum bonis suis ẽt cõtulisset: dictũ filiuz suum fecit habitum suscipere monachalem: ⁊ ifra. Dis. t. r. q⁹ si dictus puer ad annos[p] discretiõis puenerit: ⁊ habituz retinere noluerit monachalem: si ad hoc induci nequinerit: nõ est vllaten⁹ ꝓpellendus: q⁹ tũc libeꝛ sibi erit eũ dimittere: ⁊ bona paterna[q] que ipi ex successione proueniunt[r] postulare.

Anno. iij. epõ. ⁊ c. argesi.

Furiosus profitendo non obligatur nisi factus sane mentis ratũ habuerit.

Scut[s] tenor litterarum: ⁊ infra. Cõsul. v. t. r. q⁹ licet ista vr̃ ꝺicere huic: vbi dicit talis vt fiat monach⁹ ⁊ reddat dõo q̃ pmisit ⁊c. Sz tu expone fiat monach⁹. i. stet ⁊ viuat vt monach⁹. vel itellige q⁹ votũ fecit solũmodo. vt fiat monach⁹ tradẽdo se in manus abbatis. vt. ſ. de vo. ⁊ vo. redẽ. p tuas. vbi fuit filiꝰ pmissio. ⁊ hoc pbat lra illa ex quo a cõuertẽdo votũ emittit. vt. ſ. fiat monachus. talis ergo q sic pmisit ⁊ vouit q⁹ intrabit religionẽ cõpellendus est. vt fiat monachus ⁊ reddat dõo pmissum ⁊ votũ suũ. ⁊ sic plane sonat lra. ⁊ ita collige ex hoc q⁹ q pmittit se intratuꝝ aliquã religionẽ tenetur ꝓplere pmissum ⁊ põt ⁊ dz compelli. ſ. de vo. ⁊ vo. redẽ. p tuas. qõ prius dixi verius puto: q⁹ reddẽdo se in manib⁹ abbatis in monachum ⁊ fratrẽ statim fuit monachus.

Quam simus. Communis diuisio. scõa ibi: discretioni. Ab. si.

o ¶ Discretionis. dic de boc. vt dictum est. ã. e. cum virum.

p ¶ Ad annos discretiõis. xiiij. ſ. q⁹ tũc libeꝛ est ei stare si voluerit remanere vel recedere si ei nõ placet. xx. q. i. illud. ⁊. q. ij. si in qualibet.

q ¶ Et bona paterna. qbus priuari non potuit legitima iure nature: ⁊ reliqua parte monasterio cõpetente: ipso igressu ꝓpetit. xix. q. iij. si qua mulier. alia que erit tertia illius partis que sibi ab intestato debeꝛ vel medietas scõm numeꝛ filioꝝ. C. de inof. te. in auc. nouissima.

r ¶ Proueniũt. ã. de testa. raynutius. ⁊. c. raynaldus. vbi de hoc.

Scut tenor. Primo ponitur decisa consultatio. secundo respõsio ibi: Si tamen. Abbas siculus.

s ¶ Sicut. casus: Sacerdos iste i ifirmitate grauissima laborabat: ita q⁹ exꝑsepositꝰ desperabat de vita ꝑsenti: ⁊ in tali articulo ꝓstitut⁹ idutus fuit ha

Porrectum. Monachum facit professio nõ habitus tantuz. vel sic. vt in rubro cõmunis diuisio. secũda ibi: inquisitioni. Ab. si.

m ¶ Habitus. hic euidenter appet q⁹ habit⁹ nõ facit monachuz: sed sola pfessio regularis. sic. ſ. q cle. vl̃ vouẽ. cõsuluit ⁊. ſ. eo. ex parte. ⁊. ã. eo. vt cleri. Sed ꝑ vr̃. xxvij. vi. quod interrogasti. ⁊. ã. eo. vidua. ⁊. c. sup eo. Sol. illud verꝫ est q⁹ habit⁹ sine pfessione non facit monachuz. sola enim pfessio vera vel ꝑsumpta monachuz facit ⁊ solẽnizat votũ. Dicas ergo q⁹ quicunqz facit pfessionem in manu abbatis seu etiam alicui⁹ monachi: ⁊ vbicũqz dũmodo recipiatur eius pfessio ab abbate ⁊ fratribus monach⁹ est ⁊ solẽnizatum est votuz illi⁹ ſ. qui cle. vel vo. insinuãte. ⁊ b ⁊ illa. c. q⁹ interrogasti. ⁊. c. vidua. itelliguntur de ꝑsumpta pfessiõe. ex quo eniz morant iter alias moniales ⁊ gerunt se tanq̃ monachas monache sunt censende. xx. q. i. qm̃ pgenitores. ⁊ qz ab initio eo ꝓposito ⁊ eo aio intrauerunt vt monache essent tacite: ex quo nullã ptestationez fecerunt ⁊ multo tpe ibi fuerunt saltẽ p annuz in habitu pfessoꝝ. ſ. eo. ex parte. vnde postea nõ audiunt etiã si velint iurare ꝓriuz. Illud. c. super eo. intelligitur de illis q habitũ recipiẽdo renũciauerũt seculo tacite vl exꝑsse. vt ibi dr̃. ⁊. ſ. eo. ꝓsulti. ⁊. c. statuim⁹. qõ in eodẽ casu loqui vr̃ cum illõ. c. consulti.

n ¶ Professio. q̃ hic itercessit ex eo qõ dicit: iunctis manib⁹ tibi se reddidit i monachũ ⁊ in fratrẽ saltẽ tacite: lz forte nõ exꝑsserit formã professiõis quã habes. xx. q. i. vidua. ⁊ pinde fuit ac si formã illã seruasset. Sz lra sequẽs

bitu monachali ⁊ ad monasteriū deportat⁹ tandē qualuit: ⁊ habitū dimi sit ⁊ de abbatis licētia monasteriū dereliqt. Cōsuluit sacerdos dñz papā: quid esset ei faciendū: ⁊ ipse rñdit ꝑm qō sequit in littera.

a ¶ Repugnantia. vnde non videbatur audiēdus. s. de ap. sollicitudinē. xxiij. q. vij. qō autem. C. de lib. cau. cum precum.

b ¶ Mētem. si aūt itegrū haberet iudiciū: lz grauissimaz paterek infirmitatē bñ obligaret si voueret. ar. insti. q. non ē pmis. fa. tes. § preterea. tenet aūt b̄ ꝑbare. s. se tūc temporis extra mētez fuisse. s. ō succes. ab ire. cū. ar. ꝓtra. iiij. q. ix. indicas. Lau.

c ¶ Habitu. monachali. ita qvotū fecisset: qz solus habitus non facit monachum: lz professio. s. eo. ꝓrectum. ⁊ j. eo. ex parte.

d ¶ Absolutum. ⁊ ita nullus est votum siue obligatio que fit mente alienata. sic. xvij. q. i. gonsaldus.

Ad apostolicam In ꝑma parte ponitur duplex consultatio decisa. in se cūda rñsio ibi: qōnibus. primo rñdet ad primā. secundo ad secundam ibi: prohibendum. ⁊ est casus no. ⁊ quotidie allegatur. Ab. si.

e ¶ Anni. vt. xvij. q. i. gōsaldus. qñqz tñ statuit biennū xix. q. ij. monasteriis quādoqz trienniū. xviij. q. ij. si qs, i cognitus. qz diuersa tempora statuunt: vt eē arbitrariū. quod satis potest ꝓcedi: qz ēt statiz posset recipi ⁊ renūciare bñficio huius ꝓbatiōis. vt j. e. c. dk. ⁊. c. statuimus. dici ꝓsueuit qꝫ clericus ignotus ⁊ laicus notus probantur per biennū. lz clericus not⁹ ꝑ annum: laicus ignotus ꝑ triennū. ⁊ sic intelligi ꝓsueuerūt. c. predicta. Sed nō credo qꝫ hodie seruet illa diuersitas. imo quilibet statim pōt admitti. vt dictum est. Ber.

f ¶ Monasterij. ergo alter alterō inuito huic bñficio renunciare non pōt. qō est verū: qa cōmuniter i fauorez vtriusqz introductuz fuit. ⁊ quod fauore alicuius introductū ē i odiū eius nō debet retorqueri. C. de legi. qō fauore. ⁊ iure cōi potior ē conditio ꝓhibentis: vt argu. C. de serui. ru. p̄d. p fundū. ⁊. ff. cōi diui. sabinus. t. De cōmuni tamen ꝓsensu ꝑt vterqz renūciare iuri suo. vt hic dicit: cū sit personale ⁊ singulare bñficiū. s. de offi. ō lega. gratum. C. de pac. si qs in cōscribendo. ff. de mi. si iudex. ⁊. vij. q. i. quā periculosum. secus si esset commune beneficium: ⁊ fauore omniuz introductum. s. de foro competen. si diligenti. vbi de boc. ⁊. iiij. q. iij. §. item parentes.

g ¶ Obtinēt firmitatem. vt. xvij. q. i. nos nouimus. ⁊. xxvij. distin. si vir. ⁊. ij. q. vj. §. biduum. Ber.

h ¶ Prohibendū. qz graue est inexpertos dei seruitio applicare. xix. q. iij. monasteriis. C. de re mili. ꝯ publicā lib. xij. ⁊. ff. de va. mu. ꝓtor. §. vl. ⁊ teneret qs de mala electiōe. ar. xxiij. di. tales. ff. nau. cāu. sta. l. vl. §. ij. C. de colle. illi. l. vna. lib. xj. tenet quis eoipso qꝫ admisit ignotum.

i ¶ Corrigendi. arbitrio iudicis ex quo pena non adijcitur. s. de offi. dele. de causis. ff. de iu. deli. l. i. in fi.

Sicut nobis. Diuiditur. quia primo ponitur consultatio, secūdo responsio ibi: fraternitati. Abbas siculus.

duo inter se repugnantia[a] videant vt qsqnā. s. sit extra sepositus ⁊ de ꝓsenti vita desperet. Si tamen eo tēpore quo. p. sacerdos latoz p̄sentium positus extra mentem[b] asseritur: indutus fuit habitu monachali[c]: cum alienatus nō sentiat ac per hoc non valeat cōsentire: eum denuncietis ab obseruatione monastici ordinis absolutuz[d]: nisi post quaz mentis sue factus est cōpos: spontanea uoluntate professionez fecerit monachalem.

Item pisano archiepo.

¶ Professio nec fieri nec recipi debet infra tempus probationis: sed facta ⁊ recepta tenet.

Ad apostolicam sedem: ⁊ infra. Cum monachuz fieri ante unius anni[e] ꝓbationem regularis institutio interdicat: ⁊ infra. Questionib⁹. t. t. r. qꝫ lz tēpus ꝓbatiōis a sanctis patribus sit idultum non solum in fauorem cōuersi: sed etiā monasterij[f]: ut ⁊ ille aspitates istius: ⁊ istud mores illius ualeat experiri: quod utrunqz diligenter est obseruandum: presertim cum ab utroqz de reliquo facta certa noticia non habetur: si tamen ante tempus probationis regulariter prefinitum is qui conuerti desiderat habitum recipit: ⁊ professionez emittit: abbate ꝑ se uel per alium ꝓfessionem recipiente monasticam et monachalem habitum concedente: uterqz renunciare uidet ei quod pro se noscit introductuz. Ideoqz obligat per professionem emissaz pariter ⁊ acceptam ad obseruantiā regularem: ⁊ uere monachus est censendus: quia multa fieri prohibent: que si facta fuerint obtinent[g] firmitatez. ¶ Prohibendū[h] est abbatibus: ne passim ante tempus ꝓbationis quoslibet ad professionē recipiant. ⁊ si contra formam ꝓscriptam quoslibet indiscrete recepint: animaduersione sunt debita corrigendi[i]: cum in subsidium fragilitatis humane spaciū probationis sit regulariter institutum.

Item aconen. epo.

¶ Qui professionē fecit lz irr[e]dau

k ¶ De morte. secur⁹ si tñ sane mētis fuit. als non obligaret. s. e. sicut tenor. xvij. q. i. gōsaldus. xxij. q. vij. c. neqz furiosus. ⁊. C. de trāsac. l. sanū mēte. sed querit qualr alias timor mortis ipediat monachari s. quod me. cau. perlatum. ⁊ notatur hic. Rñ. monachatur ibi: vt euadat mortem corporis. hic non monachatur vt euadat mortem corporis: sz potius mortem anime. Joan.

l ¶ Bonis suis. quōdaz si tenuit monachat⁹. sic xxvij. q. i. si quis capuerit. ⁊. j. qui cleri. vel vouen. c. vlti.

m ¶ Et sciētibus. vnde tenebātur euz reuocare j. e. c. vlti. sed ad bona ipsius si mortuus esset ⁊ ipsum non reuocauerūt aspirare nō debērēt: ga quē viuum contempserunt nō possunt mortuum suuz dicere. C. de lati. liber. tol. l. vna. §. sz scim⁹. ⁊. j. de ifan. ⁊ lāg. expo. c. vno. B.

n ¶ Sua professione. alias solus habitus nō facit eum monachum. s. eo. ꝓrectum.

o ¶ Tāto tempore. nullus annoz numer⁹ ipuz excusat. xxxiij. qō. v. qꝫ deo pari. imo tāto grauius delinquit. s. de cōsue. c. vlt. ⁊. j. de symo. non satis. ⁊ ridiculū eēt sicut dicit lex meliorem esse furis conditionem propter continuationē furti. ff. ō fur. inficiādo. §. infans. Jo. Sed huic simile habes. s. de test. qz ingredientibus.

Licet. Hic ē casus no. ⁊ quotidie allegatur: diuiditur principaliter in duas partes. In ꝑma exordiū ex quo secundo factum diffinit ibi: cum ergo prima facit quinqz. naz ꝑmo ponit formaz priuilegij. secūdo ipsi⁹ interpretationem ⁊ interpretationis cām ibi: qz tamē. tertio illam fortificat ibi: cum etiam. quarto illam reassumēdo specificat ibi: quocirca. qnto specificationem determinat ibi: illa. Abbas siculus.

p ¶ Monachis. s. eo. non est.

q ¶ Canōicis. xix. q. iij. statuimus. ⁊. c. mandamus. B.

r ¶ In ea vocatiōe. xxj. q. i. c. i. ⁊. q. ij. placuit. ⁊ vij. q. i. non oportet.

s ¶ Sub lege. xix. q. ij. due sunt. B.

t ¶ Ex temeritate. adnerte qliter interpretat priuilegium istorum. s. qꝫ nullus taliū possit transire ad strictiorem religionem. boc est verum. vt dicit temeritatis causa. sic enim cum prohibetur iuramentum temerarium tantuz intelligitur prohibitum. xxij. q. i. ita ergo. Jo.

v ¶ Licentiā postulauerit. sufficat ergo petere licētiaz lz nō obtineat. sic. s. de arbi. cū oliz. ⁊. s. de loca. ⁊ cōduc. potuit. C. de iure emphit. l. vlti. arg. cōtra. s. de ele. cū in veteri. ⁊ ad idez etiam posset induci circa ꝑn. sz quid si aliqs nō petita licētia recesserit ad strictiorē vitaz nūqd est reuocādus: ꝓsueuit dici qꝫ nō dūmō leuitatis cā nō trāseat. vt b̄ in fi. inuitur: sed obstat. xix. q. ij. mādamus. ⁊ illud pōt intelligi qñ leuitatis cā trāsit: adhuc videtur ꝯ. s. de eta. ⁊ quali. itelleximus

stro nunquā ꝑmanserit sed in seculo ⁊ suis bonis usus fuerit ad obseruantiam regularez compellit.

Sicut nobis fuit propositum quidaz clericus cum egritudine nimia laboraret: quasi de morte[k] securus ⁊ de recuperāda sanitate desperans habituz canonicoruz regulariuz petijt ⁊ accepit: sed nec ad ecclesiaz transijt nec bonis[l] suis uti cessauit uidētibus ⁊ sciētibus[m] epo ⁊ canonicis ecclesie nazareñ. a quibus habitum susceperat regularē: ⁊ infra. ¶ F. t. t. r. qꝫ si regularē habitum se postulāte suscepit ⁊ ad obseruationem religionis canonice sua se ꝓfessione[n] ligauit: ad resumendum habitum eccle. est dist. cogēdus: cū qꝫ tanto[o] tēpore extra canonicā mansit nō excusationē eius sed in maioris transgressiōis augmentū merito ualeat allegari.

Item priori ⁊ conuentui dimolien.

¶ Potest religiosus zelo sanctioris uite ad religiōez trāsire strictiorem petita prius licentia ꝑlati sui: lz nō obtēta etiā si primū monasterium sit priuilegiatuz qꝫ de illo ad aliud ēt arctius trāsire non possit.

Licet quibusdā monachis[p] et canonicis[q] necnon hospitalarijs ⁊ templarijs a se. apo. sit indultum ne postquā aliqs ꝓfessus fuerit apud eos ad alium locuz possit ipsis inuitis arctioris ēt religionis obtentu transire: ut unusqsqz sm apostolum in ea[r] uocatione ꝑmaneat in qua dignoscit eē uocatus. ¶ Qz tamē ubi spūs dei ē: ibi libertas. ⁊ qꝫ dei spiritu agunt: non sunt sub lege[s]: qz lex nō est posita iusto: ea rōne uꝫ hoc illis fuisse cōcessuz ne quis ex temeritate[t] uel leuitate iactarā uel iniurijs sui ordinis sub pretextu maioris religiōis ad aliū ordinem trāsuolaret: sicut frequenter a multis constat esse ꝑsumptū: non quidem ut ei trāseūdi licentia denegef: qui eam cū humilitate ac puritate duxerit postulādā: ut non ficte sed uere ad frugē melioris uite ualeat trāsmigrare. Talis ergo postꝫ a ꝑlato suo trāseūdi lniāz[u]

vbi trãsiuit qdã sine licentia ad aliud monasteriũ nec idẽ punitus vt sed ql̃iter põt qs inuito plato suo personã suã alienare cum rem alienare nõ possit: ⁊ maior sit alienatio psone q̃ rei. xij. q.i. ꝓcipimus. ⁊ xvj. q.i. ⁊.c. iij. cũ forte alicui⁹ teneat iuramẽto obedire. viij. q.i. sciẽdũ. ⁊. s. de maio. ⁊ obe. cũ in eccl̃ijs. nec ẽt põt peregrinare sine licentia sui ep̃i. de ꝑse. di. v. nõ oportet. ⁊ sepe ꝓpter obedientiã bonus ⁊ termittitur. xj. q. iij. qd ergo. cũ obediendus sit vbicũq; nõ est ꝓcepturus dñi: vel dubium sit q; non contra preceptum dñi. xxiij. q.i. qd culpatur. in fi. sed illud auctoritate canonis fit ꝯstinctu spũs scĩ. ⁊ ita fi ꝓstringit per legẽs. xix. q. ij. due. argu. j. de diuor. gaudemus.

a Ex lege ꝓuata. que est amor dei siue charitas. de qua dicit: habe charitatẽs ⁊ fac quicqd vis. de pe. di. ij. radicata. Lau.

b Absolutus. ab hac vniuersitate excipit vxor carnalr cognita impubes ⁊ seruus. j. de quer. coniu. quidam intrauit xxj. q. ij. c. i. ⁊. ij. ⁊. liiij. distin. si seruus. Ite⁊ excipitur episcopus. j. e. c. ver. illa semper regula ⁊ curie astrictus. liij. distin. legem.

c Merek amittere. xj. q. iij. priuilegiũ. lxxiiij. dis. vbi ista. C. de iude. l. iii. ⁊. l. iudeos.

d Ex iusta cã. q̃ sit iusta causa ⁊ que non ostẽditur. s. de renunci. nisi cum pridem.

e Superioris. si. xj. q. i. peruenit. j. ô inrepa. nullus. i auc. de sanctiss. epis. §. si a clero. colla. ix. Ain.

f Ita cõis vtilitas. xxv. q. v. nec mix. ⁊. xxix. q. i. §. i. vtilitas. simile vij. q. i. scias. ⁊ in auc. ô resti. ⁊ ea q̃ pa. §. licet. collatio. v. ⁊. s. de post. prela. c. iij. boc itellige cum p publicã non ipeditur ꝑuata: qr ordinata charitas incipit a se. xxiij. q. v. si non liceat. ⁊ de pe. di. iij. qui vult. xix. q. ij. due. xiiij. dist. quod ait. ff. de iudi. si lõgius. l fi. ff. de prescrip. ver. qui seruandarũ. sic non dꝫ prelatus sua negocia preponere negocijs eccl̃ie. xij. q. iiij. q cũq; ⁊ de boc ẽt dr. s. ô postu. prela. c. iij.

g Sollicitudo cõtemplatiõi. i. vita actiua q̃ in boc casu preponit cõtemplatiue.

b De rachele. rachel significat vitam cõtemplatiuam que est formosa sicut illa fuit. lia significat vitam actiuaz que secunda est in sobole. ⁊ ideo prefertur pulchritudini rachelis. s. de renun. nisi cum pridem. Ber.

postulauerit: ex lege priuata[a] q̃ publice legi preiudicat absolut⁹ [b]libere potest sanctionis vite propositũ adimplere: nõ obstante ꝑterua in discreti contradictiõe prelati: quia priuilegium meretur[c] amittere qui concessa sibi abutitur potestate.

Cũ etiã roman⁹ pon. qui supremã in ecclesia obtinet potestatẽ: archiep̃is ⁊ episcopis cedendi licentiam ex⁹ iusta causa petentibus sine difficultate concedat. Quocirca nouerint vniuersi qbus huiusmodi priuilegium est concessum: se ad cõcedendã licentiam transeundi taliter postulantibus de iure teneri: qr sicut subditus a prelato cum humilitate ⁊ puritate debet transeundi licentiam postulare: ne bonum obedientie contẽnere uideat: sic ꝑfecto prelatus subdito sine difficultate ⁊ prauitate q̃libet dꝫ transeundi licentiã indulgere: ne videatur propositus impedire diuinitus inspiratũ. Si vero ꝑbabiliter dubitetur vtrũ quis velit ad ordinẽ arctiorẽ aut laxiorem ex charitate an ex temeritate trãsire: superioris[e] ẽ iudiciũ requirendũ: ne forte angelus sathane in lucis angelus se trãsformet. Illa semper regula inuiolabiliter obseruata: vt nullus absq; licẽtia ro. pon. presumat occasione quacũq; deserere presulatũ: qm̃ sicut maius bonũ minori bono preponit: ita cõis[f] vtilitas spãli vtilitati preferẽ. ⁊ i hoc casu recte preponit doctrina silẽtio: sollicitudo[g] cõtẽplationi: ⁊ labor qeti. Ad qõ vtiq; designandũ vnigenit⁹ dei filius iesus xp̃s non de rachele[b] ꝑm carnem natus est: ſꝫ de lia: nec legitur eum in domũ suã maria recepisse sed martha. vnde quãdo põt ep̃s ꝑdesse pariter ⁊ preesse: non dꝫ cedendi licentiã postulare aut ẽt obtinere. Cum ergo. r. monach⁹ vester ad fratres cistercien. ordis trãs migrauerit: nõ vt ordini vestro aliquatenus derogaret: sed vt apud eos vitã duceret arctiorem: mandamus quatenus sup eo qõ de cor de puro ⁊ ꝓscia bona ⁊ fide non ficta fecisse dignoscit: euz nullatenꝰ molestetis: qr charitas ẽ fons proprius cui non cõicat[h] alienus.

Dem ꝓposito ⁊ decano ⁊ scholastico demerien. coloñ. dioce.

Coniuges religionem profitendo se adinuicez dimittere possunt. aliter si se abiurant ⁊ nõ continent

i Corde puro. qr presumit prima facie ex ipso fcõ qõ habet spẽm bonit nisi ꝓbetur ꝛium. s. de scru. c. vno. ⁊. s. de ꝓsump. dudum.

k Nõ cõicat alien⁹. s. i charitate. de pe. di. i. §. item vt ꝑps ait. Ber.

Veniens. Prima pars ponit petitionem mulieris. secunda prouidet ⁊ iudicem dat ibi: nos ergo. Abbas siculus.

illicitum est iuramentum.

Veniens ad apo. se. g. mulier supplici nobis insinuatõe mõstrauit: qꝫ cum matrimoniuz cum .c. in facie ecclesie cõtraxisset ⁊ diutius cohabitasset eidem: orta ẽ dissensio inter ipsos in tantũ vt qꝫ de inceps alter non requireret alteruz vterq; corporaliter ꝑstitit iuramẽtum. banc vir ipse diuortij causaz assignans: qꝫ quandaz ipsius mulieris amitam[l] cognouisset anteq̃ eam duceret in vxorem: quod licz assereret quãplurimi: non fuit super boc ecclesie facta fides. Cũ aũt postmodũ ad secunda vota cõuolasset vterq;: secundo viro viam vniuerse carnis ingresso priore sua perstite dicta mulier se fecit i arcto loco ad penitentiam agendam includi: postulans vt ei dignaremur impendere ꝓsiliũ salutare. Nos igitur attendentes: qꝫ illud fuit illicitum iuramentuz[m]: mandamus quatenus prefatum virum mo. ꝓ. compellatis: vt ea quã superduxit exclusa: prefatam[n] mulierem recipiat: auditur⁹ postmodum si quid fuerit questionis. Si vero contra matrimoniuz nihil fuerit ostensuz ⁊ vir seculo derelicto maluerit ad regularem vitam migrare: vos ei super boc licentiam tribuatis: vt ⁊ illa possit in suo[p] proposito ꝑmanere.

Dez abbati de affligen. ⁊ magistro. r. ⁊. g. canonicis traiacten.

Qui ad monasteriuz conuertit sumendo habitũ nouitij põt infra tꝑs ꝓbatõis redir ad seculũ nisi appeat eũ vitã voluisse mutare oĩo.

Consulti sumus frequenter a multis: vtrũ is q monasteriũ ingressus est habitũ sumendo nouitij[q]: si[r] ante professionẽ emissaz infra tꝑs ꝓbatiõis exire voluerit: licite possit absq; apostasie nota vel nota[r] ꝑsertim cum debita morũ correctione ad seculum remeare. Licet aũt super boc senserint diuersi diuersa: nos tñ credimus distinguendũ[s]: vtrũ is qui cõuertit ꝑ posuerit absolute[t] vitã mutare: vt sub habitu regulari oĩpotenti deo decetero famulet: an conditionaliter experiri obseruantiam regularem: vt ita demũ si infra annũ sibi placuerit profiteatur ordinis disciplinam. Aut si forte non placuerit moribus emendatus ad statuz reuertat pristinuz. In primo casu[u]

l Amitam. cognouisse. si b verum fuit nõ fuit matrimoniuz quo ad deum. vnde si ꝑ baret separarent. j. de eo qui cog. cõsang. vxo. sue. sup eo. alias non separarentur. vt eo. titu. de illo.

m Illicituz iuramentuz. ⁊ ideo non seruanduz. sic. s. de iureiu. tua. ij. sed nunqd aliq possunt licite se abiurare ⁊ promittere perpetuam cõtinentiam: videt qꝫ sic: qr talia matrimonia sanctiora sunt alijs. xxxiij. q. v. qõ ôo pari. ad boc dicunt quidam qꝫ tali modo non possunt se abiurare vt remaneant in seculo nisi trãseãt ad religionez. ar. j. ti. ꝑ. ex pte. i. ad fi. Jo. ꝓ. riũ dicit. ⁊ isti non abiurauerant se propter perpetuã cõtinentiã: ſꝫ vt possent adulterari. ⁊ qꝫ neuter illoꝝ alterũ accusaret. talis abiuratio ꝓbibetur bic. ⁊. s. de iureiurã. tua. ij. ĩmo sine aliquo iuramento se posset obligare ad ꝑpetuam cõtinentiam. arg. ꝓdicti. c. qꝫ deo pari. nullum enim iuramentuz obstat: qn alter crimen alterius denunciare ſaltẽ possit. s. de iureiuran. quemadmodum.

n Prefatã recipiat. argu. ꝓ. j. de diuor. significasti. ſꝫ b locum bz. Nihil mihi tu vel ego tibi nil catbilina cetbego. xxxij. q. v. ꝑ totũ. ⁊. s. de iureiurã. tua. ij. ⁊. j. de adul. c. penul. ⁊ vlti. Joã. ⁊. ff. sol. ma. viro atqz vxore. B.

o Audituri postmodum. ⁊ ita qõ restitutionis precedere dꝫ. s. de resti. spo. ex ꝙstione. ⁊. s. de ordi. cogni. super spoliatione.

p Possit in suo ꝓposito. ⁊ ꝙpellẽda ẽt in ꝓposito remanere si marit⁹ vellet ratũ habere vel obseruare ꝓpositum. ar. j. ti. ꝑ. quidã intrauit. ⁊ xxviij. q. v. quod deo. Jo.

Consulti. Cõis diuisio secunda ibi: ſꝫ. in qua di stinguit duo mẽbra. scdz ibi: aut si. Ab. si.

q Nouicij. s. cã probatiõis habitus nouitiorũ debet discerni ab habitu professorũ. j. e. statuimus.

r Vel nota. no. versuz. Noxia delictũ: delinquens noxa vocat. qñqz tamen vnuz ponitur ꝓ alio. vt bic. vnde melius diriſſet noxia. insti. ô noxa. circa princi.

s Distinguẽdo. distinctio ista bodie non vr babere locũ ꝑ decre. j. eo. statuim⁹. ex quo eniz simpliciter assumit habitũ nouitiorum libere ante annum põt redire ad seculum nisi euidenter appareat contrarium. vt ibi. Lau.

t Absolute. ita qꝫ euidenter appareat. j. e. c. proxi.

u In ꝓmo casu. sic itelligit. s. e. sup eo. eo. n. ipso qꝫ absolute religiõez i-

trauit lz non fecerit pfessionē intelligit renūciasse seculo cū nullā pmiserit protestationem. vnde vel ibi remanere debet vel ad laxiorez transire: vt dictum est in.c. super eo. arg. ꝯ. j. e. statuimus. vbi de boc.

a ¶ Seculariter. i. dissolute. ar. lxxj. di. dictum.

b ¶ Remeare. nūqd licebat tali ꝺbere mrimoniū ex quo lz ei redire ad seculū: Ndū qdā q nō cum sit simplr vouēs. vij. q. ij. nos nouimus. si āt ꝺrit tenet. xxvij. di. si vir. xxvij. q. i. nuptiaꝝ. ꝛ. j. q cleri. vel vouē. rursus. qō non est vex: qz nec fuit ex pressum votū itendit nec ꝺtinere nec tenere q tm̄ sub ꝺditiōe vouet. Sicut nec obligatur q sub ꝺditione ꝺbit mrimoniū ꝺditiōe deficiēte. j. de ꝺdi. appo. c. de illis.

c ¶ Protestet. qd si non ptestet: nūqd sumit p religione: vr q sic: qz sūma est rō que p religione facit. ff. de religi. et sum. fu. sūt psone. dixit Jo. q psumi ꝺz q potius voluerit absolute mutare seculū q̄ ꝺditionalr nisi protestatio p cedat. ꝛ sic est h arg. q protestatio necessaria ē. s. de bis q̄ vi metusue cā fi. platū. xxxj. q. ij. lotharius. vij. q. i. pōtifices. ꝛ. s. de ele. cumana. arg. ꝯ. s. de ꝺsti. cū. m. ꝛ. s. de appel. sollicitudinē. vbi nō valet protestatio q ꝯ illam facit: ꝛ ita psumit bic in dubio i seculo riorē partē: qz religio securior ē. j. de regu. iur. estote. ff. eo. ti. semp i obscuris. Sicut cū dubitat an aliqs sit excōicatus psumit ipz excōicatuz. vt absoluat saltē ad cautelā ꝛ tūc postea ꝺz abstinet rōne dubij. j. de cle. excō. mi. illō. ꝛ. j. de. sen. excō. p tuas. sed ꝯ vr ex quo assumit habitum nouitij: nec facit professionē: nec renūciat seculo exp̄sse q nō itendit se obligare simplr j. e. statuimus. vbi de boc dr nisi euidēter appareat q tales ꝛc. quod est verum. ꝛ sic intellige istam decre. sm illam.

P Ostulasti. Cōmunis diuisio. scōa pars ibi: nos. Ab. fi.

d ¶ Minorib⁹. bec qō nō bz dubitationē. qz si erāt ifra. xiiij. annū si tenuit igressus. ꝛ ita pñt libere exire. s. e. ad nraz. significatū. ꝛ. c. simus. ꝛ xx. q. i. illud. tñ vbū istud dubiū ē: qz pōt itelligi q fuerūt ifra. xiiij. annū: ꝛ sic vr qō ꝛ q fuerint minores. xv. ꝛ maiores. xiiij. s. de pba. in pñtia. ꝛ tūc dicas q nō ꝺstabat euidēter q seculū vellēt mutare qñ habitū susceperūt ꝓre pñt redire ad pristinū statū. j. e. statuim⁹. si vis itelligere q eēnt infra. xiiij. annos: h potuit eē dubitatio: qz forte erāt doli capaces. ꝛ sic videbat q̄ malicia suppleret etatē sicut i mrimonio carnali. j. ō despō. ipu. a nobis. ꝛ. c. tue. qz ꝛ poterāt se obligare diabolo sic ꝛ deo. j. de delic. pue. pueris. sz papa rndet q libere pñt mistrare in ecclijs postea receptis: ꝛ sic non obligant añ. xiiij. annū. Hug. vero dicebat q hñ obligat doli capax ꝛ tenebat monachat⁹: qz poterat se obligare diabolo per. c. illud. pueris. et Inno. fuit in eadē opiniōe q in decre. ista rndet q igressus tenuit: si malicia supplebat etatē: vt in antiq̄ decre. pz: sed hodie non pdest.

Ex parte. Cōis diuisio. scōa pars ibi: ideoqz. Ab. fi.

e ¶ Habitus. s. eo. porrectum. vbi de boc. ꝛ. j. qui cleri. vel vouen. consuluit. Ber.

f ¶ Dioc̄sana. i. lege iurisditiōis. nā regulares nō subsunt epo q̄tū ad legē dioc̄sanā. xvj q. i. cū pro vtilitate. sz lege iurisditiōs. q̄ differētia sit inter legē dioc̄sanā ꝛ legem iurisditiōis dr. s. de of. or. dilectus.

g ¶ Duab⁹ vijs. ꝛ male qz i vno eodēqz offō nō ꝺz eē dispar pfessio. vj. q. vij. noua actōe. ꝛ sic. s. ō ele. cū caz. ꝛ ē si. qō dr vsquequo claudicatis i duas ptes. xlix. di. c. vl. ꝛ nemo pōt duob⁹ dñis seruire. vt. xxvij. di. acuti⁹. ꝛ de pe. di. i. §. itē vt ꝯs ait. itē ar. est q allegās ꝯria nō est audiēdus. s. de ap. sollicitudinē. xxij. q. vij. q aūt. ꝛ iō isti non fuerunt auditi.

h ¶ Per annū. boc iō dicit: qz p annū ꝺz qs esse in pbatōe anteq̄ fiat monachus. xvij. q. i. gonsaldus. ꝛ. s. eo. ad apostolicā. nisi renūciet illi beneficio. vt ibi dr. ꝛ. j. c. pr. q ergo post annū remanet in habitu monachali: ꝛ nō reclamat itelligit tūc ipo fcō tacite vouere. vñ postea exire non potest vt h pz. imo ꝺpellit exp̄sse pfiteri nisi protestatio precessisset. s. qō me. cau. perlatū. ꝛ h ē psumptio iuris ꝛ de iure: ita q nō admittit pbatio in ꝯriū.

q ex quo nulla protestatio ꝺcessit. xxvij. di. qō iterrogasti. s. e. vidua. xx. q. i. quē pgenitores. silis psumptio est. j. ō spō. ad id qō. ꝛ. c. is q. ꝛ. j. de iude. c. vlti. ꝛ. liiij. di. fraternitatē. ꝛ q dicit p annū possz supleri. marie si itelligit de habitu monachali q dari pfitentibus consueuit. vt. j. c. pri. alias locum bz quod dr de anno: vbi nō est distinctus habitus nouitiorū ab habitu professorum.

ꝺz vt regulariter uiuat ad laxiorē saltem regulam ptransire. In secū do pōt ad seculuz non tamen ut ui uiuat seculariter[a] remeare[b]. Ut ergo que sit eius itentio pleni⁹ agnoscatur ppositum suum in principio protestetur[c].

Item.

Qui infra annū, pbationis non facta, pfessiōe redit ad seculuz licite pōt ad ordies ꝛ bñficia ꝓmoueri.

P Ostulasti: ꝛ infra. Tertio q̄situisti: vtrum illi q i annis minoribus[b] constituti nouitioruz habitum susceperunt: ꝛ infra annum postmodū non fcā, pfessione ad seculuz sunt reuersi: ꝛ epis suis boc scientibus ad sacros ordines sunt promoti: sustineri debeant in illis ecclesijs ministrare in quibus sunt ab eisdem epis ꝺstituti. ¶ Nos. f. t. t. r. q, ppter boc non sunt ab ecclesijs ipsis amouendi: sed in eis possunt libere ministrare.

Xono. iij. veneteñ. epo.

Qui vltra annū portat habitū monachalē in monasterio ubi nō sunt bitus distincti censet pfessus.

Ex pte tua fuit, ppositū: q non nulli sunt q lz pluribus annis gestauerint habitum monachalez pfessionē tamē monastica nō fecerūt: unde cum sup eo q habēt prius ꝛ alias irregulariter uiuūt a te uel ab alijs arguūtur: non erubescunt dicere se ad carētiam proꝓ ij ꝛ continētiam ac alias regulares obseruātias nō teneri: cū habitus[c] nō faciat monachum: sed professio regularis: ꝛ infra. ¶ Ideoqz F. T. mādamus quatenus quos libet tibi lege dioc̄sana[f] subiectos q predicto modo terrā duabus[g] uijs igredi nō uerentur: ut postquaz p annum[b] gestauerūt bitum monachalem regulam sm formam ordinis profiteantur ꝛ seruēt ec. cen. compellas. Grego. ir.

Infra, pbationis annum libere quis redit ad seculuz: nisi professionez fecerit tacite uel expresse uel appareat eum uitam mutare uoluisse. boc ꝓmo. ꝛ ad boc ut dignoscātur nouitij a, pfessis ꝺz habitus, professorum benedici in locis ubi habitus non est distinctus.

Statuimus nouitios in probatione positos ante susceptum religionis habitum[i] qui dari profitentibus consuenit: uel ante professionem emissam ad priorem statum redire posse libere infra annum. Nisi euidenter appareat[k] q tales absolute noluerint uitam mutare ꝛ in religione perpetuo domino deseruire: cum quilibet renunciare ualeat ei quod prose noscitur introductum. ¶ Nibi lominus statuentes ad omnez ambiguitatem penitus amouenduz: cum in quibusdaz locis religiosis

Statuimus Duo sunt dicta. vt patet in summario. secunduz ibi: nibilominus. scōm subdiuidit. ꝓmo statuit scōo excipit ibi: nisi tertio rñsionem subdit ibi: quod cum. Ab. si.

i ¶ Habitum. no. q est habitus professiōis qui votum habet annexuz ꝛ eo ipo q quis talē habitū recipit monachus efficitur: ꝛ per talē habituz intrādo religionem solēnizat votum. quare postea reclamare nō pt ex quo cepit cū alijs canere: ꝛ de tali habitu loquit h. ꝛ sic pōt intelligi s. eo. vidua. ꝛ. xxvij. di. stin. quod iterrogasti. ꝛ xxvij. q. i. vidua. ꝛ. xx. q. i. quē progenitores. ꝛ talis habitus impedit: ꝛ dirimit matrimoniū. xxvij. q. i. c. i. item ē habitus probationis q differt ab habitu pfessorū. vt bic i fi. dr. ꝛ talis habitus nō obstat quominus possit redire ad seculū infra annuz ante factam professionez. vt h dr. ꝛ. s. eo. consulti. nisi euidēter appeat q voluit seculuz mutare. vt statiz dr: sz pone clericꝰ est in pbatione: nunqd expectabit epꝰ vsqz ad tēpus pbationis. vt conferat beneficiuz cum ecclesia vacare nō debeat ultra sex mēses. s. de ꝺces. prebē. nulla. dicit Jo. q si auctate epi recessit vr ei dedisse licētiā vsqz ad tps pbatōis. si vo sine licētia recesserit: tūc poterit eū legitimo tpe elapso priuare vel dicas q si euidēter appareat q voluit absolute mutare seculuz: statiz pōt bñficiū illi⁹ epꝰ ꝺferre. si vo nō ꝺstet de boc: tūc vr q epꝰ teneat ipsuz expectare vsqz ad tps pbationis cum bēat illud tps a iure ille ꝺuertēdus. s. e. ad apostolicā. ꝛ dicit decretū q licētiā ab apostolo datā nemini auferre possum⁹. xxviij. di. de bis. si iudex min⁹ tps dederit q̄ sit statutū a lege supplereꝰ a iure. ff. ō re iudi. l. iiij. §. si qs. qz vr iusta de cā abesse. vñ non ꝺz priuari. s. de cle. non resi. inter q̄ttuor. ꝛ. c. vl. verius tñ vr q si epꝰ nō vult eum tm̄ expectare et ecclesia pp hmōi absentiā dānū icurrat ꝺz eū citare vt redeat: vel vt pfiteat. ꝛ si ad terminū non redierit pōt ordinare ecclesiaz p iura p. xi. allegata. nec credo illā esse iustā cām expectandi: qz priuata vtilitas nō ꝺz pferri cōi vtilitati. s. e. lz. s. ō postu. pla. c. iij. idē credo seruādū si alter spōsus iret religionē ꝛ ifra certū tps pfiteatur. aliogn ꝺpellit redire ad sponsaz: qz ꝛ ibi piculū iminet fornicatiōis. j. de cōuer. ꝺiuga. ex publico. arg. s. vt lit. non ꝺte. qñ frequēter. §. i. satis posset dici q epꝰ nō possit illū priuare vsqz ad tēpus statutū: ꝛ interim faciat deseruiri in ecclia p aliū cui ꝓuideat de bonis eccle. ar. s. de ap. ꝓuenit. ij. ꝛ. s. de cleri. nō resi. c. pe. secus in muliere cui cōsuli interim nō pōt. h equi⁹ vr fauore religiōis. sūma. n. est rō que p religione facit. ff. de reli. ꝛ sumpti. fune. sunt persone. B.

k ¶ Nisi euidēter appeat. ex h vr q q simplr itrat religionē dūtn̄ nō faciat, pfessionē: vel nō recipiat vestes q̄ pñtētib⁹ ꝺcedunt: lz nullā faciat pteſtationē q̄ sp possit redire ad pristinū statū ifra annū. ꝛ sic psumit q ꝺditionalr voluit expiri obseruātiā regularē: nisi appeat euidēter q seculū mutare voluerit. sz q̄re appet q h voluit: dico q si renūciauerit seculo exp̄sse: vel si aliud dicat vel faciat p qō volūtas eiꝰ appeat. vt si statī recipiat vestes q̄ tm̄ dant pñtētib⁹. sz si nihil dicat vel faciat nō appet euidēter q voluerit mutar. j. q cleri. vl vouētes. ꝺsuluit. optīe facit: ꝛ sic pōt itelligi. s. e. ꝺsulti. ꝛ sic nō psumit p religiōe si voluerit redire ad pristinum statū: qz non est verisīle q sit ime-

mor sue salutis.i.q.vij.sancim⁹:ꝛ ꝙ ei sit credẽdũ. Est arg.de rap.cũ cã.ꝛ ita nõ ꝑsumit ꝓ religiõe vbi simplr itrauit ex quo vult añ annuz exire.imo ꝑsumimus ꝙ ꝙditionaliter habitũ assumpsit sic ergo debz apparere ꝙ voluerit seculũ mutare:quod patet ex eo qõ dicit:cũ qlibet valeat renũciare ei qõ pro' se.ff.ꝛ ex eo quod dicit.s.e.consulti. in fi.propositum suum i principio ꝓtestetur.s.ꝙ vult seculũ mutare boc expresse dicẽdo in ꝓtuz tamen cõsueuit ibi dici ꝓut dixit ibi. Jo.ꝛ sic intelligimus illam secũ dum istam.

a ¶ Habitus discernat. ꝛ sic patet ꝙ alius ẽ habitus professiõis et ali⁹ habitus probationis sine nouitioꝝ ut dr.s.vt ꝓ boc appareat q sint p fessi ꝛ qui non.b.

¶ Ne religiosi Diuiditur.primo ponitur cõstitutionis causa.secõ cõstitutio sũmitur ibi:statuimus.quo duo facit.primo puidet circa eiectos ꝛ fugitiuos.secõ circa inobediẽtes ibi:si vero.ab.

b ¶ Regrat.ꝛ ita ꝑlat⁹ tenet de facto subditi ni si eu⁹ coꝛexerit.s. de of fi.ordi. irrefragabili. et j.de statu regu.cum ad monasterium.ad fi.ꝛ xl iij.di.ephesios.

c ¶ Concilij generalis. qõ babes.j.de sta.mona.in singulis.

d ¶ Qui.s. presidentes vel abbates.

e ¶ Disciplina. boc ẽ dicere ipositа eis peniten tia ꝑm ꝙ regula illi⁹ ordinis regrit ꝛ precipit.

f ¶ Si absq; scãdalo.nihil oino cuz scandalo faciendum est.s. de tẽ.or. ad aures.s. de ꝑscri.nihil ꝓdest.ꝛ ve boi illi ꝙ quẽ scandalũ venit.j.de no.op. nũ.cũ ex iuncto.

g ¶ Vite necessaria ministrent:ꝛ quis ministrabit ei necessaria abbas prioris monasterij: vel scõi:credo ꝙ abbas ꝑoris monasterij:ut si aliqd bẽat de suo prouideat ei de illo.xvi.q.vi.de lapsis.ꝛ ẽt si nõ habuisset aliqd ꝓuidebit mõacho suo tpe penitentie. alias monasterium illõ scõm quare grauaret.

Rubrica de cõuersione coniugatorum.

Supra visuz est de regularibus i genere:sz qꝛ cõiugati qñq; itrãt monasteriũ ꝛ dubitari posset de eoꝝ ingressu:iõ ad clariorẽ doctrinã auctor posuit specialẽ rubricã.de materia habet.xxxiij.q.v.ꝛ.xxvij.q. ij.c.sunt qui.cum.ix.c.se.ꝛ conuenit.j.de rap.c.pe.ab.

p Reterea. Jstud.c.bz varios itellect⁹.sz boc intẽdit iuxta lram vt in rubꝛo.cõis diuisio.scda ps ibi:dicimus.ab.si.

b ¶ Preterea.supple quesiuisti.

b ¶ Reuocari.sic pz ꝙ nõ sufficit vꝛoris lnia vt vir possit itrare mõasteriũ.sic.j.e.ex pte.i.xxxiij.q.v.notificasti.ꝛ.j.e.ꝑiugat⁹.sed ꝑ.xxxiij.q.v.q vꝛorẽ.xxvij.q.ij.agathosa.sol.dicas ꝙ si talis ẽ vꝛor q̃ non possz eẽ i seculo sine suspitione fornicatiõis ñ sufficit sola lnia vꝛoris: nisi ꝛ ipa sit ꝙuertat:quo casu b decre.põt itelligi:ꝛ oia filia.si vo senex ẽ sufficit sola lnia interueniẽte auctoritate epi.ꝛ ipsa voueat ꝛ maneat i seculo.j.e.cũ sis.ꝛ.c.ad apostolcia.ꝛ.c.vꝛorat⁹.ꝛ in casu isto intellige illa iura q̃ vident dicere ꝙ alter cõiugũ põt ad religionẽ trãnouitioꝝ habitus⁸ nõ distinguatur ab habitu professoꝝ: professiõis tpe benedicant vestes que profitentibus concedunt:ut nouitioꝝ habitus a professorũ habitu discernat.

I Dem.

¶ Religiosi fugitiui annuati sunt requirendi ꝛ cogendi vt ad monasterium reuertantur.

Ne religiosi vagandi occasionem habentes salutis proprie detrimẽtum incurrant: ꝛ sanguis eorum de prelatorum manibus requiratur[b]. ℣ Statuimus:ut presidentes capitulis celebrãdis ꝑz statutum cõcilij generalis[c] seu patres abbates seu ꝓres:fugitiuos suos ꝛ eiectos de ordine suo requirant sollicite annuati. Qui[d] si i monasterijs suis recipi possunt ꝑm ordinez regularem abbates seu priores eorum mo.ꝑ.per.cẽ.ec.cõpellãtur ad receptionem ipsorum salua ordinis disciplia[e]. Quod si boc regularis ordo non patitur:auctoritate nostra prouideant: vt apud eadem monasteria in locis competẽtibus:si absq; graui scandalo[f] fieri poterit:alioquin in alijs religiosis domibus eiusdem ordinis ad agẽdam ibi pñiam talibus vite necessaria[g] ministrẽtur. ℣ Si ꝙo huiusmodi fugitiuos vel eiectos inobedientes inuenerint:eos excommunicent ꝛ tãdiu faciant ab ecclesiarũ prelatis excõicatos publice nunciari donec ad mandatum ipsorũ bumiliter reuertantur.

Rubrica de cõuersione ꝙugatoꝝ.

H Lex.iij.vbergen.epo.

¶ Si vir de vꝛoris licentia ꝓfitet ꝛ vꝛor ipsa suspecta nec cõtinentiã vouet nec religionem ingreditur. eps vꝛor virum restituet.

Reterea[p] vtrum laye⁹ vꝛorat⁹:q pñtibus sacerdotib⁹ ꝛ monachis ignoꝛãte epo de lnia et permissiõe vꝛoris in monasterium ingressus ꝓfessionem fecit: vꝛor i seculari habitu remanẽte nec transeunte ad religionez: nec ꝓpetuam cõtinentiaz vouente ab ẽpo suo possit ad thorum reuocari[h] vꝛoris:an illa compellẽda sit continentiam obseruare. ℣ Dicimus ꝙ nisi vꝛor ad religionẽ transierit aut ꝓpetuo castitatem seruare promiserit[k]: vir põt et debet de monasterio reuocari.

I Dem salerni.archiepo.

¶ Ante mrimonium consumatũ põt alter ꝑiugũ ẽt altero inuito religionẽ ingredi:sed remanẽs in seculo põt ad scda vota transire.

Verum post consensum legitimũ de presenti licituz est alteri altero etiã repugnante eligere monasterium[l] sicut sancti gdaz[m] de nuptijs vocati fuerunt: dũmõ carnalis cõmixtio non interuenerit inter eos.ꝛ alteri remanẽti:si cõmonitus ꝓtinentiã seruare noluerit:licitũ est ad scda vota trãsire. ℣ Qꝛ cum nõ fuissent vna caro simul effecti:satis potest vnus ad deuz trãsire ꝛ alter in seculo remanere[n].

I Dem pisano archiepo.

¶ Qui iuuta vꝛore ꝓfessionẽ fecit et postea restitutus non cõpellitur mortua vꝛore ad monasteriũ redire:mrimoniũ tñ cõtrabere nõ ꝺz.

Quidã itrauit monasteriũ inuita vꝛore:q̃ ipm repetente coact⁹ ẽ ad eã redire:ea mortua q̃ris an ipe cogat reuerti ad monasterium:an aliã possit ducere i vxorẽ. ℣ Cõ.tne taliter rñdem⁹ ꝙ votũ nõ tenuit[o]:vñ rõne voti ad monasteriũ nõ tenet[p] redire. vlteri⁹ ꝺo nõ poterit vꝛorẽ accipe:ꝓmisit enĩ se nõ exigere[q] debitũ qõ in ei⁹ ptãte erat:ꝛ iõ quo ad hoc uotũ tenuit:ñ reddere aũt nõ erat in eius sed mulieris ptãte.vñ apostolus.nir non hz ptãtem sui corꝑis:sed mulier.

I Dem exoneñ.epo.

¶ Vꝛorat⁹ religionẽ itrare nõ põt nisi ẽt vꝛor igrediat uel nisi suspecta nõ sit ꝛ continẽtiam promittat.

fecit:vꝛore i seculari habitu remanẽte nec transeunte ad religionez: nec ꝓpetuam cõtinentiaz vouente ab ẽpo suo possit ad thorum reuocari[h] vꝛoris:an illa compellẽda sit continentiam obseruare. ℣ Dicimus ꝙ nisi vꝛor ad religionẽ transierit aut ꝓpetuo castitatem seruare promiserit[k]: vir põt et debet de monasterio reuocari.

I Dem salerni.archiepo.

¶ Ante mrimonium consumatũ põt alter ꝑiugũ ẽt altero inuito religionẽ ingredi:sed remanẽs in seculo põt ad scda vota transire.

Verum post consensum legitimũ de presenti licituz est alteri altero etiã repugnante eligere monasterium[l] sicut sancti gdaz[m] de nuptijs vocati fuerunt: dũmõ carnalis cõmixtio non interuenerit inter eos.ꝛ alteri remanẽti:si cõmonitus ꝓtinentiã seruare noluerit:licitũ est ad scda vota trãsire. ℣ Qꝛ cum nõ fuissent vna caro simul effecti:satis potest vnus ad deuz trãsire ꝛ alter in seculo remanere[n].

I Dem pisano archiepo.

¶ Qui iuuta vꝛore ꝓfessionẽ fecit et postea restitutus non cõpellitur mortua vꝛore ad monasteriũ redire:mrimoniũ tñ cõtrabere nõ ꝺz.

Quidã itrauit monasteriũ inuita vꝛore:q̃ ipm repetente coact⁹ ẽ ad eã redire:ea mortua q̃ris an ipe cogat reuerti ad monasterium:an aliã possit ducere i vxorẽ. ℣ Cõ.tne taliter rñdem⁹ ꝙ votũ nõ tenuit[o]:vñ rõne voti ad monasteriũ nõ tenet[p] redire. vlteri⁹ ꝺo nõ poterit vꝛorẽ accipe:ꝓmisit enĩ se nõ exigere[q] debitũ qõ in ei⁹ ptãte erat:ꝛ iõ quo ad hoc uotũ tenuit:ñ reddere aũt nõ erat in eius sed mulieris ptãte.vñ apostolus.nir non hz ptãtem sui corꝑis:sed mulier.

I Dem exoneñ.epo.

¶ Vꝛorat⁹ religionẽ itrare nõ põt nisi ẽt vꝛor igrediat uel nisi suspecta nõ sit ꝛ continẽtiam promittat.

i ¶ Trãsierit.cũ nõ possit eẽ i seculo sine suspitione turpitudinis.xxvij.q.ij.scripsit.ꝛ.c.sunt q dicunt.

k ¶ Promisit. manẽdo i domo ꝓria si est ſ.ner.j.e.cuz sis.ꝛ.c.ad apostolicam.

Verum. Primo ponit dictuz.scõo ipsius rationem ibi:qꝛ.ab.si.

l ¶ Wõasteriũ.xxvij.q.ij.de spõsatã.j.e.ex publico.ar.ꝑ j.ꝺ spõ.cõmissũ.ibi soluit.b.

m ¶ Quidaz sancti.sicut beatus macharius ꝛ aleptius.xxvij.q.ij.§.ecce.

n ¶ Remanere.ꝛ cũ alia ꝑbere.j.e.ex publico.ꝛ dicũt quidã ꝙ nibilomin⁹ remãet vicu lũ ꝓris mrimonij:sz ꝓrsus i efficax ꝓp ingressuz.ꝛ sic babebit duas vꝛores:sz nõ obtale viculũ.ar.ꝺ cõ.di.iiij.c. ij.sz ꝑ eos facit.xxxi.q.i.qũo ẽginibus.ꝛ.j.de diuoꝛ.gaudemus.vñ ꝑmi mrimonij vi culũ soluit ꝓ ingressuz religionis.in anẽ.de sancti.epi.§.si vo constãte adhuc matrimonio.col.ix.

Quidam. Cõis diuisio. secũda pars ibi:consultationi.ab.si.

o ¶ Intrauit.votũ nõ tenuit plẽ:tenuit tñ quo ad ea que erãt i ei⁹ ptãte.s.ñ exigere debitũ carnis qõ i ipsi⁹ fuit ptãte.sic.j.e.plz.vñ ꝙllit cõtinere sz nõ cõpellit ad mõasteriũ redire ut.j.e.placet.ar.ꝑ j.eo.ex parte.ꝛ.c. consuluit. vbi compellitur ad monasterium redire:sed ibi soluitur.

p ¶ Nõ tenet.i.nõ ꝺz ab ecclesia cõpelli: ipse tñ peccat si ñ perficit quod venit ex qua impedimentum cessauit. ar.ꝛ vij.q.ij.nos nouimus.

q ¶ Nõ exigere.si.j.e.plz. sz hec rõ nõ vr bõa.sic.n. beata Maria ꝑbere nõ ꝺbuit.cũ ꝓposuit se ñ exigeꝛ.xxvij.q.ij. btã Maria.ꝛ tñ legitie ꝑbit vt ibi dr.rñ.imo.bona ẽ hec rõ:qꝛ post tale uotũ ꝑbere nõ debuit ꝓpter ꝓnitatẽ quã hz exigendi debitũ.ꝛ qõ dr de btã maria:ꝺ fecit ex reuelatione diuina.sz pone ꝙ ꝑbat⁹ qd erit Tã.dixit ꝙ tz mrimoniũ:qꝛ votũ nõ fuit solẽne.ar.j.qui cleri.vel vo.rursus.alij dicũt ꝙ nõ tz mrimoniũ:ꝛ ꝺbẽt se parari.j.e.ex pte.ꝛ.c.cõsulu it.ꝛ hoc veri⁹ vr:qꝛ quãtũ ad continẽtiã ꝑuandã satis solẽnizauit ipm votũ ꝓ suã ꝓfessionẽ:vel si vis dicere ꝙ mrimoniũ teneat:ipe tñ debitũ ab vꝛore exigere nõ ꝺz ꝙ ꝙ reddeꝛ ꝺz exact⁹.qꝛ faceret ꝑ ꝙsciaz.ar.s.ꝺ resti.spo.lras.ꝛ.j.de sen.ex.ingsitiõi. itẽ querit vtrũ mulier possit itrare monasteriũ i casu isto inuito viro.ꝺ põt distingui an sit recõciliatus ei ꝛ educt⁹ de mõasterio:ꝛ tũc nõ põt eo inuito ĩtrare.ar.xxxiij.q.v.ꝙ veo pari.si vo ẽ recõciliat⁹ põt trãsire ad religionem eo inuito.xxvij.q.ij.agathosa.ꝛ.xxxiij.q.v.q vꝛorẽ.sz vr ꝙ nõ obstãte eo ꝙ ẽ recõciliat⁹:ꝛ ꝙ ipsa possit itrare religionẽ eo inuito:qꝛ ipe iã nõ põt ab ea exigeꝛ ꝺbitũ.ꝛ sic illa ea inuita renũciauit exactiõi ꝺbiti ꝑiugal. ita ꝛ ipa eo inuito ꝑt renũciaꝛ fuituti quã hz i ipz:boc verũ ẽ quãtũ ad bmõi fuitutẽ:qꝛ ꝛ ipse ꝺz ad monasteriũ redire vbi feꝛ ꝓfessionẽ.j.e.plz.quo ad alia tñ q̃ vir ꝺz vꝛori.ꝛ ecõuerso nõ vr ꝙ viro inuito possit trãsir⁹ postq̃ illa eduxit eum de monasterio.ꝛ ei est reconciliatus:qꝛ non solum tenent cõiugati ad debitũ carnale reddendum:sed ad mutuũ auxilium ꝛ obsequiũ: qꝛ in q busdã matrimoniũ est legis obsequiũ.xxvij.q.i.nuptiarum.B.

Quamfis. Cōis diuisio. scōa pars ibi: idē est: vbi ex genere premisso infert spēm. et est vnum. c. de principalioribus. ti. Ab. si.

a Cōstōni. xxvij. q. ij. sunt q dīt. agathosa. qz agatho. et. c. scripsi nobis in istis ꝓstōnibus dr q cū vir et vxor post copulationē ꝓiugij vna caro effecti sunt nō pōt alter ad religionem transire altero in seculo remanente.

b Sterilis rōne etatis. et nō nature: qm̄ multe sūt steriles et iuuenes q̄ continere nō possunt nec volunt.

c Sine suspitione. sic. j. eo: vxoratus. et. c. ad apostolicā.

d Dissimulare. dissimulatione approbatōis: qz et talis transitus bñ approbat si consentit mulier. j. e. vxoratus. et. c. ad apostolicam.

Quiugatus. Diuiditur qz. ꝑmo ponit dcm̄. scōo exceptio ibi: nisi. ab. si.

e Ad sacros. ex eo q ꝓbibz q ꝓiugat⁹ nō ꝓmoueat ad sacros ordies: dat itelligi q possit ad minores: qz qō de vno negat de alio ꝓs intellectus ꝓz. xxv. di. q̄lis. sz nō ē verū: qz ꝓiugati ꝓmoueri nō ōbēt. ō. de cle. cōiug. diuersis falla cijs imo si clerici sunt i minoribus ordinib⁹ bñficijs debēt ꝓmoueri. eo. ti. c. i

f Cōtinētiā. sed nūqd sufficit hoc: vr q sic. xxxij. dist. seriatiz. et. lxxvij. di. eps bñdictionē que potius ꝺdicit. sed ibi exponitur religionez. i. castitatem: sic. ō. de cleri. cōiug. sane. qō cōcedebat ala. si vir remaneat. i seculo. alij dicūt q ordinari nō dz: nisi ad religionē cōuertat vterq; qō dr hic: intellige in eo casu i quo erat senex et sterilis: ita q nulla est suspitio de vxoris incōtinētia: et sic itelligit illa sane. ō cle. ꝓiuga. nā q ꝓmouet ad sacros ordies eoipo itelligit cōtinētiā ꝓfiteri. et si iuuenis esset vxor ꝑsūptio esset vtrūq; . ar. ō. c. ꝓri. i fi. vñ nō dz ꝓmoueri talis: nisi ābo trāsierint ad religionē: sec⁹ si sit senex et sin suspitione: vel dicas vt dixit ala. q aliud ē in eo q ꝓmouet ad sacros ordines remanēdo in secō qz ibi sufficit q cōi cōsensu ꝓtinētiā ꝓmittat: vt dicūt iura. ꝑmo inducta qz ēt cōi ꝓsensu sine suspitiōe ordinuz pōt ꝓtinētiā ꝓfiteri r manēdo i secō. xxxiij. q. v. qō deo pari. et aliō ē i bis q cōuertūtur qz locū ibi hz qō dicit. ō. c. ꝓri. et. j. eo. ad apostolicam.

Quamfis ꝑdit⁹ scia lr̄az ignorare non debes scōz patrum ꝓstōni[a] esse ꝓiuz vt vir vxore sua aut vxor viro eius nō assumēte religionis habituz debeat ad religionē trāsire: et ifra. ℣ Inde ē q auctoritate ap. ꝓhibem⁹: ne i ep̄atu tuo viz uel vxorē: nisi vterq; ad religionez migrauerit: trāsire ꝓmittas. Uez si ita vxor senex ē et sterilis[b] q sine suspitiōe[c] possit eē i seculo: dissimulare[c] poteris: ut ea i seculo remanēte et castitatē ꝓmittēte ad religionez transeat vir eiusdē. ☩ Dē strigoneñ. et coloneñ. archiep̄is.

¶ Coniugatus nō est ordinādus ad sacros ordines nisi vxor cōtinē tiam promittat.

Quiugat⁹: et ifra. Nullus cōiugatoz ē ad sacros[c] ordines ꝓmouēd⁹. ℣ Nisi ab vxore ꝓtinētiam[f] profitente fuerit absolutus. ☩ Dem eisdem.

¶ Uxorat⁹ in ep̄m ꝓmoueri non pōt nisi vxor religionē ꝓfiteatur.

Sane si ꝓiugati ꝓsenserint ordinari: vxoris voluntas prius requirēda ē: et ifra. ℣ F. u. auctoritate. ap. ꝓhibem⁹ ne vxoratuz[g] presumatis in ep̄m ordinare nisi vxor p̄ us ꝓfessa ꝓtinentiā sacrū sibi velamez[h] ꝓponat: et fligiosaz vestē ul'vitā assumat. ☩ Dē bituricēn. epo.

¶ Sponsa de p̄nti non cognita q̄ dicit se velle religionē ingredi cōpellitur infra certū tempus profiteri: vel adherere marito.

Ex publico instrō nobis innotuit: q cū veroneñ. eps cāz matrimonij. q̄ iter. A. viz et. M. mulierē vertebat suscepisset terminandā: iudiciali sñia mr̄imoniū approbauit et eidem mulieri p̄cepit ut ad virū rediēs exhiberet idē cōiugalē affectū. qō cū renuerit: fuit vicu-

nūqd adhuc pōt intrare religionē. dico q sic semp añ carnalē copulā: iudex tū dz p̄figere terminū pemptoriū infra quē profiteatur. uel conuertat ad virū aliqn illā excōicet: nec dabit ei tps ꝓbationis eps nisi maritus cōsentiat. de hoc dic: ut. ō. ti. ꝓori. statuimus.

m Restituat. qō obtinet vbicūqz mr̄imoniū dissoluit ex iusta cā. j. ō do. post diuoz. resti. c. i. et. j. de ꝓiug. ser. ꝓposuit. C. de spō. l. vlt. C. de epi. et cle. deo nobis.

n Cōsumatū. sed ō vr̄ q mr̄imoniū mandato dei ꝓficit. xxvi. di. inde oppōit. sol. ē ꝓsumatio q̄ fit quo ad mr̄imonij essentiā q̄ fuit fcā i paradiso ab ipo dño p cōiunctionē alterū q̄ designat ꝓformitatez fidei r̄ale ad xp̄m ut ibi: et ē q̄dā cōsumatio quo ad sacr̄m xp̄i ad eccl̄iā p̄ incarnationez vbi dei in vtero vginali qō significat p illud mr̄imoniū qō est carnali copula cōsumatuz: ut ḃ et ō. de big. debitū. xxvij. q. ij. in oī. vel saltez quo ad hoc q ipedire posset ꝓpositū religionis. lau. notauit ḃ ala. q matrimoniū non ꝓsumatum sortitur naturā ex ꝓstōe eccl̄ie: iō circa illud latissime pape ptās. vin. dixit q papa p dispēsatiōnē posset dissoluere tale matrimoniuz. posset ēt statuere q, p scōm mr̄imonium rumperet primū: secus de consumato qō ab ipso dño naturaz suam sortit. et ideo sola interpretatio circa illud p̄ tinet ad papā nō dispēsatio: uel ꝓtraria ꝓstitutio. Jo. cōtra tamē. ar. j. de spon. duorum. c. vlti. Ber.

Uxoratus. Dicitur ꝑncipr̄ i duas ptes. ꝑmo prohibz p hospitalarios sci Joānis vxoratuz recipi sine vxoris licētia. scōo ꝓhibet ipos recipere mulieres. scōa ibi: nullus. ꝑma pars subdiuidit seu distinguit qualitatē vxoris licentiā dātis. ab. si.

o Recipiat. sed pone q de licētia vxoris recipiat et ꝓfessionez faciat

g Uxoratū. si de fraude nō sit suspect⁹: rōne vxoris et filiarū a platea et administratione nō repellit. in quo casu intelligit hoc. xxxi. di. oīno. sec⁹ si suspectus: qz sepe per tales substātia ecclesiastica deperire solet. xxviij. di. de syracusane. et. ō. de cle. ꝓiug. diuersis fallacijs. lxi. di. cathinēsis.

b Sacrū velamen. sed qd si esset vetula nūquid sufficit si cōtinentiā ꝓfiteat. j. e. vxoratus. et. j. e. ad apostolicam. rñ. nō sufficit nisi conuertatur. et est spāle in vxore epi alias cōtradiceret. c. precedenti.

Ex publico. Prima pars narrat factū. scōa ibi: ceterū. mulieri petenti dat iudicē. tertio soluit obstaculum ibi: sane. ab. si.

i Religionē. qd si vellet remanere in domo ꝓpria: et seruare religionē nō est audienda. j. e. ex parte. ij. in fi. qz ad bonū: et ad malum se posset bē. et ideo qō certius est: tenendū est j. de spon. iuuenis. et de pe. di. vij. §. i.

k Sufficienti. noie sufficientis cautionis intelliguntur pignora: vel fideiussores. ff. m an. si mandato. §. vlti. satis putarē. in casu isto dari cautiōez ad arbitrium iudicis. xxiij. di. quāquā.

l Intra duoz. nūqd istō tps ē ordinariū: et regulare ut sp tps idulgeat et ñ min⁹: lz dicat de duob⁹ mēsib⁹. credo q istō cōmitteret arbitrio iudicz vtr plus vel min⁹ tps indulgeat ad ꝓfitēdū dicēti se velle ēt intrare religionez. et currit a tpe illo quo iudex statuit terminū: lz pōe q elapsuz ē tps statutū

lo excōicatiōis astricta. ℣ Cetez qz lz a p̄fato viro desponsata fuit: ad huc tñ sic asserit ab ipo ē icognita. mādam⁹ q̄ten⁹ si ꝑdict⁹ vir ipsam carnal'r ñ cognouerit: et eadē ad religionē[l] trāsire voluerit: recepta ab ea sufficiēti[k] cautione q[l] vel ad religionē trāsire vel ad virū suū redire intra duoz[l] mēsiū spaciuz debeat ipaz a sñia q̄ tenet absoluas: ita q si ad religionē trāsierit vterq; restituat[m] alteri qō ab eo noscit recepisse: et ifra. ℣ Sane qō dñs in euangelio dicit nō licē viro nisi ob cām fornicatiōis vxorē suā dimittē: itelligendū est ꝑm interpretationē sacri eloquij de his quorū mr̄imonium carnali copula est cōsumatū[n]: sine qua confirmari non potest. ☩ Dē ꝑori et fratrib⁹ sci Joānis.

¶ Sūma ut supra. e. c. cum sis.

Uxorat⁹ sine lnia vxoris inter uos nullaten⁹ recipiat[o] q̄ intergre opionis existat: ita q nulla marito suspitio bēat eaz ad scōa vota velle migrare: uel q min⁹[p] cōtinēter debeat viuere: q̄ si talis extiterit marito ei i ꝓsortio vestro recepto ipa publice i ꝓspectu ecclie cōtinentiā ꝓfessa i domo ꝓpria cuz filijs suis et familia[q] poterit permanere. ℣ Si āt tal' fuerit q̄ suspitiōe nō careat: noto cōtinentie celebrato a secularū hoīuz se ꝓuersatiōe remoneat: et i loco religioso ubi deo fuiat ꝑpetuo ꝓmoret. ℣ Nullus vestrū mulierē aliquā tonsorare[r] uel ad hītādū[r] secū ꝑsumat assumere. ☩ Rbanus. iij. ꝓriori scē crucis.

¶ Cōiugat⁹ faciēs ꝓfessiōez vxore ꝓsentiēte lz nūqz intrauit monasteriū si mortua cōiuge cuz alia cōtrahat nō valet mr̄imoniuz et monasteriū intrare compellitur.

Ex pte abbatis sci petri ad au-

cit de restitutiõe: ꝛ iõ aliter summarẽ. ꝛ sic vt in rubro. prima pars ponit querelam. secunda dat iudicem ibi: qz vero. ab. si.

a ¶ Cõsentiente. ſz esto ꝙ sit iuuenis. nũquid vouet dãdo lniam. naz nõ ꝑt i seculo remanere. ſ. e. cũ sis. lau. dixit ꝙ si scit ius vl ei dicaꝯ intelligiꝯ vouere alſ ñ. ꝛ dic ꝓsentiẽte ꝛ pmittẽte itrare religionẽ. xxvij. q. ij. agathosa. ar. vl dic vt in no. se. dſ. ala.

b ¶ De iure ad religionẽ. colligiꝯ b ar. ꝙ voris licẽtia nõ sufficit ad hoc ut ad monasterium possit trãſiꝯ vir ei⁹ ſi. ſ. eo. tit. c. i. ꝛ. xxiij. q. v. notificasti. ſz ꝫ vſ. xxvij. q. ij. agathosa. ꝛ. xxiij. q. v. q vorẽ. qdã dicũt ꝙ licẽtia voris nõ sufficit nisi ꝛ ipsa ꝓuertaꝯ. ꝛ c. q vorẽ. loqtur ō cõcilio. ꝛ. c. agathosa. exponiꝯ ita ꝙ huic dcõ cõcordat. alij dicũt ꝙ sufficit lnia voris. ꝛ dãdo ei licẽtiã itelligiꝯ solẽnizare votũ. ar. xxxij. di. baptizati. xviij. di. diaconi. ꝛ. c. si q vidua. ꝛ. b. c. ꝛ filia loquũt ō lnia extorta. tã. ꝛ qdã alij dicũt ꝙ hoc i telligi oz ꝑm distinctiõez illi⁹. c. ſ. e. cũ sis. ꝛ. j. e. ad apostolicã. ſz hec distinctio nõ vſ hic hẽ locũ: qz si fuit iuuenis nõ sufficiebat dare licentiã nisi ipa ꝓuerteret ut ibi dſ. vñ non tenuit votũ nec oz cõpelli redire ad monasteriũ. ut. ſ. e. quidã. si erat senex. bene potuit trãſire de lnia voris. ut ea. iura dñt. et ꝺ dicit ꝙ de iure trãſire ñ debuit. bu. dicebat ꝙ illa ōcre. qdã itrauit. ñ tenebat: qz bñ dicebat illũ ꝓpelli ad monasteriũ redire: qz votum renuit: ꝛ hoc idẽ põt dici ꝑm eum ō illa. j. e. plz. prope fi. vbi non cogiꝯ redire ad monasteriuz. ꝛ sic stabiꝯ huic. ꝛ. j. e. c. pri. hoc satis vſ. sed dicaꝯ ꝙ ex decre. illa qdã intrauit. tenet: ꝛ ille nõ cõpelliꝯ redire ad monasteriuz: qz votũ ñ fuit solẽne: qz iuita voꝛe hoc fecit: nec fecit ibi professionez. ꝺ vo ꝓsẽtiẽte voꝛe ꝑfessiõez fecit. j. c. pri. ꝛ sic oĩmõ quo potuit votũ solẽnizauit. vñ quãuis non ō buerit vir trãſire voꝛe i seculo remanẽte. tñ tenuit uotũ ꝛ monach⁹ fuit. qz multa fieri non debẽt fcã tñ manẽt. ſ. ti. pri. ad apostolicã. vñ cõpelliꝯ reddire ad monasteriũ uxore mortua: ſz ꝓdicere vſ. ſ. c. i. vbi mulier dedit lniaz viro ꝛ tñ ō mõasterio reuocaꝯ ꝛ restituiꝯ uxori: nisi uxor castitatẽ ꝓmiserit aut ad religionẽ trãſierit. sed nõ vſ ꝙ monachat⁹ non tenuerit. vñ mortua uxore cõpelli ōbuit ad monasteriũ redire ꝛ ita ꝓcordat cũ ista. ꝛ hoc ꝓbaꝯ. ſ. qõ me. cau. c. i. bug. dixit ꝙ decre. illa non tz: qz ꝓsentit marito ꝛ dẽbat cõpelli ad castitatẽ: uel monasteriũ itrare si iuuenis eẽt: ꝛ ꝓterea ñ dſ ibi ꝙ mulier posset reuocare maritũ: sed eꝑs ex offõ suo. tñ ꝓpelliꝯ redire ꝓp ea que dixit illa. j. e. placet. ibi silr ñ fuit solẽne votũ: qz non babuit licẽtiam uiri: unde nec illa compellitur redire ad monasterium.

Q Onsuluit. Legiꝯ ꝓncip alr trib⁹ mõis. ꝛ ſz ꝑmũ itellectũ. b. d. si ꝓiuges ꝑfitent religionẽ altero mortuo alter ad seculũ redire nõ ꝑt. ꝛ iste itellect⁹ elicit ex ter. itelligẽdo ꝙ uxor ẽt itrauit religiõez. legiꝯ ꝛ ꝙ ꝙ soci⁹ marit⁹ itrauit ꝛ. b. d. ¶ Professus fligionẽ ō ꝓsẽtu voꝛ

diẽtiam nr̃am puenit ꝙ cuz. ℞. in infirmitate posit⁹ ꝓsentiente[a] uxore votũ vouẽs castitatis monachalẽ habitũ suscepisset: postmoduz liberatus voꝛẽ retinuit: ꝛ aliaz ea defuncta sibi temeꝛ copulauit. ꝟ Qz vero ſz predictus. ℞. voꝛe sua remanẽte in seculo de iure ad religionez[b] nequerit proficisci: ea tñ subla ta de medio votuz sine salutis sue periculo nõ potuit violare: mãdamus ꝗtenus si nez ẽ qõ asſerit: predictuz. ℞. ꝓ excõicationez ꝓpellas vt muliere dimissa ad suuz monasterium reuertaꝯ sub regulari habitu decetero domino seruiturus.

Q Lemens tertius.

¶ Professus religionem voꝛe sciente ꝛ dissimulãte ea mortua ad seculum redire non potest.

Q Onsuluit nos. ℒ. sacerdos vtrũ vir ad religionẽ trãſiẽs[c] ꝛ in ea ꝑ annũ ꝛ ampli⁹ moraz facies: voꝛe sua postꝫ ad domum transierat regulariẽ[d] ō pñti vita ſ̃ blata: seculariez habitũ resumere valeat: ꝛ aliã ducere in voꝛem: uel si ductã ei liceat retinere. ꝟ Cõsultationi huiusmodi taliter rñdem⁹ ꝙ ꝑdict⁹ vir nec habituz põt abijcere quẽ assumpsit: nec aliquã sibi mrimonio copulare. Qõ si cõtraxerit mrimoniũ ipsuz decernimus dirimẽdum[e].

Q Elestinus. iij.

¶ Coniunx que continentiam vouit tenetur reddere debitum cõiugi licet ad tẽpus voto consenserit.

Q Arissimus: ꝛ infra. ꝟ Fraternitati vestre mandamus: ꝗtenus si inueneritis voꝛez regis sue uie graui infirmitate depssaz continentiaz uouisse: ꝛ uirũ eius ad tps prebuisse ꝓsensuz[f]: maxime[g] si non idez uir cõtinẽtiã uouit perpetuaz: eãdem uiro cohabitare faciatis: et utrũqz inuicem marũtali affectione tractare. ¶ Item.

¶ Si alter coniugũ altero ignorãte religionem profiteꝯ ꝛ pp hoc de mõasterio educiꝯ: illo mortuo ad monasteriũ redire nõ cogiꝯ.

P Lacet nobis: ꝛ infra. Sollicitudo tua nos ꝓsuluit: vtrũ mulier que credens mortuũ maritũ habitũ religionis assumpsit: ꝛ eo reuerso de monasterio educta fuit: post obitũ viri sit ad regulariẽ obseruãtiaz cõpellenda. ꝟ Super quo rñdemus ꝙ licet votũ ei⁹ vsquequaqz nõ tenuerit[b]: eatenus tñ fuit obligatoriũ ꝗten⁹ poterat obligare. ꝑ misit. n. intrando monasteriũ se nõ exactura carnis ōbitũ: qõ erat i potestate ipsius[i]. redire vero ad seculum in eius ptãte[n] nõ erat: sed i ptã te mariti: ꝛ iõ quãtũ ad ipsaz tenuit[i] votũ qõ post viri obitũ tenere nõ desijt: cũ ad euz casum a quo poterat[m] efficax hr̃e principiuz peruenisse noscaꝯ. Cõsulti⁹ itaqz dicimus: ꝛ ei congruenti⁹ ad salutem: vt ad monasteriũ redeat: vbi bõa ducta intentione ꝓfessionẽ fecit: ꝛ habitũ religionis accepit. Si ℞o ad hoc induci non poterit: ipsam inuitaz credimus non cogendam[n].

I Uno. iij. pisano archiepo.

¶ Sũma vt supra co. c. cum sis.

A ℞ apostolicaz sedez: ꝛ infra. Cũ aũt vir ꝛ voꝛ vna caro sint ꝑ copulam coniugalez effecti: nec vna pars ꝓuerti possit ad dñz ꝛ altera in seculo remaneꝛ: ꝓfecto nõ ẽ alter cõiugz recipiendus ad obseruantiã regulariẽ. ꝟ Nisi reliquus ꝑpetuã cõtinentiã: repromittat. sed ꝛ vitaz oz mutare: nisi forte sit ei⁹ etatis vt sine suspitiõe[o] incõtinẽtie valeat i seculo remanere.

L ℞em lugdunẽsi. archiepo.

¶ Per religiõis ꝓfessionez nõ ꝑ ꝓpositũ castitatis fuande in seculo dissoluunt sponsalia de pñti.

Q Xpte tua ẽ itimatũ: ꝙ cũ quedã mulier veluz viduitatis[p] corã duob⁹ abbatibus assumpsiſſz bñdictione solẽni cum celebratiõe misse ac letania sicut debuit accedẽte: qdam nobilis ꝓponebat se pri⁹ mulierem ipsam mediantibus internũcijs[q] ꝑ verba de pñti arra[r] ẽt interposita despõsasse: ꝛ infra. ꝟ At illa se in illũ ꝓsensisse cõfessa: dixit ꝙ audierat eum esse lepꝛa peussuz

d ¶ Trãſierat regulariẽ. ipse marit⁹. ꝛ ita idẽ est i cãonico regulari qõ in monacho cum parua sit dſia iter eos. xx. q. iij. pñs clericus. j. de sta. mo. ꝙ dei timorem.

e ¶ Dirimẽdũ. ℊ votũ ei⁹ fuit solẽne ex quo separat mrimoniũ. j. q cle. vel vo. rursus qõ verũ puto. qz de lnia voris itrauit. ꝛ ita tenuit igressus. alſ eẽt ℞. j. eo. placet. in fi.

Q Aristarchus. Cõmunis diuisio. sc̃da pars ibi fraternitati. ab. si.

f ¶ ℙrebuisse ꝓsensuz. ar. ꝙ suffiꝯ alteri⁹ ꝓsensus ad ꝺ vt alter possit itrare religionẽ. ꝺ hoc dic ut dcm̃ ẽ. ſ. e. c. i. ꝛ ex eo ꝙ dic ad tps vſ si simplr licẽtiã ōdisset ꝙ sufficeret. ꝛ ex eo ꝙ dic maxie: si vir ei⁹ continẽtiã vouisset qõ verũ ẽ: qz vir ꝛ voꝛ cõi ꝓsẽtu pñt ꝓtinẽtiã vouẽſ ꝑpetuo ſmanẽdo i domo sua. xxxij. q. v. ꝙ deo pari. ꝛ ad tẽpus. xxxiij. q. iiij. apostolus.

g ¶ Maxie. i. tñ ſz quosdã.

P Lacet. Cõis diuisio. secũda ps ibi: sup quo. ab.

b ¶ Usqueqqz nõ tẽuerit. qz remãsit obligata viro ad ōbitũ ſ̃ddẽdũ. xxxiij. q. v. si dicat

i ¶ In ptãte ipsi⁹. sic. ſ. eo. q dam intrauit.

k ¶ In ei⁹ ptãte nõ erat. ꝛ sic auctẽ ꝑpria exire nõ poterat: qd si exiuisset de fcõ nũquid eẽt cõpellenda redire: videꝯ ꝙ nõ ꝑ id qõ dſ. in fi.

l ¶ Tẽuit. ar. ꝙ sniaꝑ pte tenet: ꝛ ꝑ pte nõ tz. ff. ō re iudi. ō vnoquoqz. ff. ō mio. ct. §. i. ar. ℞. C. de repu. l. vna. ff. fami. her. l. i hoc iudicio. ō cõ. di. ij. ꝓim⁹. dic ꝙ si sniaꝑ ꝛ tinet plres articulos siue plura capitula. i. diuersa: põt ꝑ pte valeꝯ ꝛ ꝑ pte ñ valere. ꝛ sic põt ꝑ pte ꝓfirmari: ꝛ ꝑ pte ifirmari. exẽpla patẽt. ſ. de te. raynuti⁹. ꝛ. c. raynaldus. ꝛ. l. põdicta. ẽt alias aut tota ꝓfirmaꝯ aut tota cassatur. de cõse. di. ij. comperimus.

m ¶ A quo poterat. sic eꝛ soluit iudiciũ qõ firmũ erat si ad eũ statũ ꝺuenit: a quo icipe ñ potuit. ff. ō iu. ꝛ a me. ꝛ. l. si alter. secũ ẽ imꝑmõio. xxxiij. q. vij. illi. ꝙ sani. ꝛ. c. neqz furiosus. j. de eo ꝙ cog. cõsan. voꝛ.

sue. discretionez. n ¶ Nõ cogẽdã. sed nũqd tz mrimoniũ si mulier ista ℞ beret: dic ut dcm̃ est. ſ. e. qdã intrauit. hic nõ fuit votũ solẽne: qz nec habuit lniam viri vnde nõ cõpelliꝯ redire ad monasteriũ. sic. ſ. eo. quidam.

A ℞ apostolicam. Jstud. c. est pars. c. ad apostolicam. ſ. ti. pri. ꝑmo ponitur dcm̃. sc̃do exceptio ibi: nisi. ab. si.

o Q ¶ At sine suspitione. sic. ſ. e. cum sis. ꝛ. c. voratus.

Q Xparte. Cõis diuisio. sc̃da ibi. nos aũt: ꝙ tria faꝯ. ꝑmo ℞ solutiõez allegat. sc̃do soluit ibi: nos tñ. tertio solutionẽ determiat ibi: porro. ab. si.

p ¶ Uiduitatẽ. i. velũ qõ daꝯ viduis. ar. xxvij. q. i. viduas quoqz. nec dicꝺ ꝙ votũ emiſit vñ postea distinguiꝯ circa. ñ. nec dicꝺ velũ ꝑfessiõis. lz. n. assũat habitũ siue velũ religiõis ꝑsũit tñ ꝙ voueret. ſz ñ ẽ sufficies ꝑsũptio nisi ꝺuoueat se alicui religiõi: ut dſ. i fi. lau. q ¶ Internũcijs. no. ꝙ mrimoniuz ꝑt ℞ ꝺi ꝑ nũcios iter abñtes vt ꝺ vſ. xxij. q. ij. bonoraꝯ. ff. ō spõ. suffiꝯ. et l. vl. ff. de ritu nup. mulierẽ. r ¶ Arra. lz arra possit apponi i ℞ctu ma

trimonij nō tñ pena. C. de spon. l. vlti. ff. de v. ob. titia. j. ō spō. gēma mulier. ꝛ hec arra postq̄ mulier itrauit monasteriū pōt repeti a viro ꝛ exigi. ſ. e. ex publico. C. de epi. ꝛ cle. deo nobis. olim non poterat vt ibi dr.

a ¶ Cōplexus. querebat vtrū veli susceptio ipediret mrimoniū iter eos.

b ¶ Ratū ꝓiugiū. qz ꝓtumelia creatoris nō soluit ius mrimonij iter fideles lz alter labat i hereſiz: qz mrī mōiū ratū ē iter eos. ſz si duorū ꝓiugū ifideliū alter ꝙuertat ad fidē tūc ꝓtumeliā creatoris soluit ius mrimonij ſm qō dr. j. de diuor. quanto.

c ¶ Dēm legem. xix. q. ij. due sunt. ſ. de regu. lz. j. ō diuor. gaudemus.

d ¶ Sanctis. ſ. e. vex. xxvij. q. ij. ecce. ℌ. item beatus.

e ¶ Cā. falsa. n. demonstratio vl cā legatū nō perimit. C. ō fal. cau. adiec. le. l. ij. ff. de cōdi. ꝛ demō. falsa ōmōstratio nec mēdaciū obligātis ipedit obligationē. ar. j. e. veniens. ff. de pig. ac. l. i. ꝛ l. si rē alienā. nec vitiat dispēsationē. j. de ꝓsan. qz circa. ꝛ ita nō ꝓsiderat q̄ fuerit cā ipulsiua. ar. ſ. de iureiu. quēadmodū. ℌ. vl. ar. j. j. ō vo. ꝛ vo. redēpt. magne. in fi. nā i bmōi spūalibus ēt dolus aduersarij nō vitiat ꝓctū. ſ. de bis q̄ vi metusue cau. fi. c. cū dilecti. ꝛ j. eo. dudū. ꝛ c. accedēs. nec ꝓsiderat cā vl itētio ꝓbētis. C. ō cōdi. ob cau. da. si repetendi. ſ. de reg. vidua. xxvij. dis. qō interrogasti. Tan.

f ¶ In velli suscepтōe. sic. j. q cle. vl vouē. ꝓsuluit. xxxij. q. v. q deo pari. tñ solus habitus nō facit mōachū: sz pfessio. ſ. ti. pri. ponectū. nisi ferat p annū. ſ. ō reg. ex parte. vel nisi sit babit⁹ pfessiōis q dat pfitētib⁹. ſ. ti. pri. statui m⁹. ꝛ c. vidua. ꝛ xx. q. i. quē pgenitores. ꝛ est hic. ar. q susceptio veli siue habitus nō facit monachum.

g ¶ Propositū castitatis. bñ dr propositū: qz si vē castitatis votū ꝺuoueret alicui religioni scī augustini vl bñdicti i ꝓpria domo manēdo bñ solēni ꝛaret votū. xxvij. q. i. ō vidu is. ꝛ c. mlieres. xx. q. i. vidua. j. q cle. vl vo. isinuāte. vl dic q talis religio ñ soluit spōsalia de pñti. sicut nec dissolueret si vir fieret cleric⁹. xxvij. q. ij. si vir. ō vita heremitica dñt qdā q soluit spōsalia de pñti. argu. xxvij. q. ij. ℌ. ecce. alij dicūt q nō: vñ si bēmita ꝓberet mrimoniū teneret: qz pōt bē ꝓpriū. xix. q. iij. ℌ. ecōtra. Jo. sed qd si in veritate leprosus fuisset. si sit sponsa de futuro soluunt sponsalia ꝓpter leprā. vnde nō tenent cōtrahere. ſ. de iureiu. quēadmodū. si essent spōsalia de pñti bñ cōpelleretur cō sumare matrimoniū nisi vellet intrare religionem sicut hic innuitur.

b ¶ Nisi voto. i. profession̄e.

i ¶ Constitutus. Prima ps narrat fcm. scōa dat iudicē ibi: iōqz. ab. ¶ Ad gradū sacerdotij. qō bñ fieri potuit. cū illa vxor sua publice fuit adulterata. vñ amisit ius qō bēbat i eū. j. ō diuor. significasti. itē si fuisset vidua vel ab alio cognita ꝓmoueri nō debuit. xxxiiij. di. curādū si cuius.

k ¶ Cogere. sz vr q talis coactio ei obesse nō dz: quomin⁹ repetat virū. qz i facie ecclesie nupsit tolerante ecclesia: q̄diu saltem appareat an fuerit matrimonium iter illos. ar. j. de frigi. ꝛ malefi. fraternitatis. j. de diuor. gaudemus. in fi. rñdeo nō excusatur pp boc. immo magis puniri dz: qz taliter nupsit nulla sñia separationis ꝓmissa. vnde illa dz separari ab eo cui iūcta fuit p adulteriū: qz viuēte viro ꝓt alteri ñ potuit copulari. lz pdiderit ius qō bēbat i illū: qz manēt ꝓiuges ēt sepati pp adulteriū. xxxij. q. vij. c. i. ꝛ ij. ꝛ sic obstat ei exceptio fornicatiōis. j. e. c. pri. ꝛ xxvij. q. ij. agatbosa. ꝛ ob hoc eius fuerit abominata cōplex⁹ᵃ: ꝛ infra. ¶ Nos autē ingsitioni tue taℓr rñdemus: q̄ ꝛ si possit ñ incōsulte videri: q̄ ex quo mrimonium iter legitimas psonas p verba de pñti ꝓtrahat illis viuētibus in nullo casu possit dissolui: vt viuēte reliq̄ alter ad scōa vota transmigret: ēt si vnus fideliū iter quos est ratū coningiuz[b] fieret bꝛticus et vellet pmanere cū altero fine contumelia creatoris: nisi forte sec⁹ fieret ex reuelatōe diuina que superat oēm legē[c]: sicut a qbusdā scīs[b] legitur eē fcm. ¶ Nos tñ nolentes a p decessorū nostrorū vestigijs declinare: q rñdere cōsulti añq̄ mrimonium sit p carnalē copulaz ꝓsumatū licere alteri cōiugū reliquo incōsulto ad religionē transire: ita q̄ reliquus ex tūc legitīe poterit alteri copulari: hoc ipm tibi ꝓsulim⁹ obseruādum i articulo p̄notato: quāuis falsa sit cā[c] p quā ad susceptionem veli p̄dcā mr̄ier ē inducta: cū sine q̄libet tali cā idipz religiōis obtentu facere potuisset. ¶ Porro lz predicta mr̄ier videat i veli susceptione[f] religiōis bituz assūpsisse: si tñ velit i domo, ꝓpa remāere q̄si ꝓpositū[g] castitatis in seculo seruatura: nihilominus cōsumādū est mrimoniū iam ꝓctū: nisi se voto[b] astrinxit ad obseruantiā regularez in quo casu cōpelli potest ut relicto seculo religionis ꝓpositum exequatur.

Item rudineñ. epo.

¶ Maritus factus monach⁹ a cō iuge adulterata reuocari non pōt.

Constitutus in pñtia. N. N. sua nobis cōfessione mōstrauit q̄ in acolitatus ordine cōstitut⁹ quādā puellā. R. noīe in facie ecclesie duxit vxorez: quā cū carnaliter cognouisset orta discordia iter euz ꝛ amicos puelle ipsa fuit cuidā alij. v. noīe copulata: ꝛ tu memoratuz N. vsq̄z ad gradum sacerdotij ordinasti. Cū aūt eū sua ꝓscia remoreret habituz ordinis cisterciēſ. assumpsit: ꝛ infra. ¶ Jōgz mādam⁹ q̄tenus si res ita se hz: pdcāz mulierē vt a dcō. v. recedat cui p adulteriū est ꝓiuncta: nec pdcm̄ mōachuz ingetet quominus regulare votuz valeat adimplere per censuram ecclesiasticam[k] cogere non omittas.

Item pictauiensi epo ꝛ abbati de boribard. pictauiensis diocesis.

¶ Uxor nō pōtest repetere maritū de cuius licentia religionem intrauit si post ingressum non continuit lz ad consentiendum seu ad dandā licentiam dolo fuit inducta.

Uenies ad pñtiam nr̄am. L. nobis intimauit: q̄ cū oli intrādi monasteriū propositū ꝺcepisset pluribus sacerdotibus pñtibus apud vxorē suaz institit vt sup hoc suū ipartiret assensum: ꝛ infra. Ipsa demū tā ipsius q̄z multorū astā ciū precib⁹ fletibusq̄z deuicta caput eius altari supposuit manu sua[l] q̄ ea pñte tōsoratus ibidē mōasterīū adijt: ꝛ finito, pbatiōis tpe, pfessionē fecit[m] soleniter monachalē: illa vero in seculo remanēs ihonestos amatores admisit: ꝛ infra. ¶ Quocirca mandamus: quatenus si ita est predcm̄. L. in monasterio qō intrauit pseuerare libere pmittatis: lz in boc videat nō modicū deliqsse: q̄ captiose[n] asseruit: qa nisi sibi eadē mulier ꝓsentiret tā sibi q̄z toti mūdo se inutilē redderet: ꝛ cū p̄sbyteros exorauit ne p̄dicte mulieri exponerent q̄ eādem relinquere secularē oporteret si forte licentiaz daret viro: ex quo tñ eadē caput viri altari sponte suppositum[o]: ꝛ postmodū nō cōtinuit: sup reuocatiōe ipsius nō ē aliq̄tenus audiēda. cū ipsi⁹ intentio exceptiōe possit commisse fornicationis elidi: maxime cuz añ quā fuerit fornicata ipsum non duxerit repetendum[p]. Item.

¶ Uxor maritum professum repetere potest non obstante licen-

m ¶ Professionem fecit. quod facere non debuit ea i seculo remanēte. ſ. eo. cum sis. ꝛ c. ad apostolicā. ꝛ ſ. e. c. i. cū esset iuuenis. secus si senex: ut ibi dicitur.

n ¶ Quod captiose. bie est ar. q̄ lz dolus iteruenīat in spiritualibus tenet contractus. j. eo. dudum. ꝛ ſ. de bis que vi metusue cā fi. cum dilecti. vbi de boc. aliud si minus inducta fuisz vt daret viro licētiaz: talis licētia nulla ē. xxxiij. q. v. notificasti. ꝛ iō ꝓiudicandum est buic mulieri. qz nō ꝓtinuit. sz in bonestos amatores admisit: ut exp̄sse dr. in fi. alias si continuisset non ꝓiudicasset sibi p boc quod fecit q̄ non pmisit trāsire ad religionez nec ēt continentiā, pmisit cū esset iuuenis. ſ. eo. ad apostolicaz. ꝛ ſ. eo. c. i. Jo.

o ¶ Sponte suppositum. bene dicit spōte: q̄ etiā si vir inuita muliere intrasset religionem lz talis ingressus nullus fuerit. j. eo. c. pri. si tamen postea fornicet non pōt ipz repetere. xxvij. q. ij. agatbosa. j. de diuor. significasti. sz pone q̄ vir nolit excipere: qa nemo cogitur excipe sicut nec compellitur agere. C. vt ne. inui. age. vl accu. coga. l. i. ꝛ quilibz iuri suo potest renunciare. ſ. de regu. ad apostolicam. ꝛ c. statuimus qd erit. Dicas q̄ monasterium eo inuito pōt recipere: et eum defendere ne permittat euz in peiorē statum detrabi. ff. de libe. cau. l. i. ꝛ ij. lz. n. primo non tenuerit votum tamen quātū ad ipsuz vouentem tenuit. ſ. e. quidam intrauit. ꝛ c. plz. ꝛ quācito ipa fuit fornicata statim pdidit ius exigendi. ergo cum sit liberat⁹ a seruitute mulieris statim monasteriū bz plenū ius in eū. ꝛ sic exceptio que competit viro acquisita est monasterio cum res ad eū statum puenit a quo potuit bñ principiū. ſ. e. ti. p ri. placet. sz qd si exiret ꝛ vellet excipe: qz pōt ei remittere. ſ. de iureiurā. quēadmodū. i fi. credo q̄ bñ pōt illā recipere nō obstāte ꝺdictiōe monasterij: qz votū ex toto nō tenuit cū decepta fuerit. nec ipa ēt vouerit. ar. op. ſ. e. c. pri. nisi vir pfessiōez fecisz postq̄ illa fuit fornicata tūc nō posset eps eū de monasterio educere nec cōpellere vt eā recipere ret ꝓpter fornicationē. sed qd si vir fornicet in mōasterio cui mulier dedit licentiā nunqd ipsuz recipere pōt: nō. xxxiij. q. v. q deo pari: qz p didit oē ius qō babuit in viro: qz ꝓpter cōsequens delictū nō renascit seruitus amissa. de cōse. di. iiij. queris. lz secus esset si ambo essent i seculo: ꝛ ꝓpter fornicationē alterius ambo eēnt diuisi. j. de diuor. ex litteris. ꝛ ſ. de iureiurā. tua. ꝛ boc ideo: qz ius quod monasteriū babet in ipso ꝓpter suum delictum perdere nō pōt. Jo.

p ¶ Repetēdū. potuit q̄ pri⁹ eū repetere: ꝛ ita ē ar. q̄ si qs ignorās ius illud. ſ. q̄ si dederit licentiam viro teneat relinquere seculum: iterum

põt eum repetere.ꝛ sic subuenit ignoranti hoc ius naturale.lau.

Accedens. Primo ptis narratio.secundo iudicis datio ibi: quocirca.Ab.si.

a **Notis iuita ꝛ coacta:** vt ꝑz p pmissa ẏba vñ votũ viri nõ tenuit: qꝛ alter iuito altero ꝙuere nõ põt.s.eo.qdã.xxvij.q.ij.agathosa.et xxiij.q.v. notificasti. et c.si dicat. vbi idem casus ponitur.

b **Processu** tẽporis. sed videt ꝙ spacium sequẽtis tpis:ꝛ patiẽtiam ipius mulieris ratificasse igressum viri.arg.j.q cleri. vel vo.insinuãte. cũ vterq; post ingressu tãto tpe tacuerit:ꝛ patientiã adhibuerit.nec videt ꝙ postea audiatur imo vir debet compelli redire ad monasterium argu.j.de spõ.ad id qõ: j.de frigi.ꝛ maleficiat.c.i. ꝛ.i.q.i.cõstat.sz hoc nõ est verũ.imo cum ipsa non mutauerit seculum nec promiserit ꝟtinẽtiã semp adhuc itelligit dissentir:qõ apparet ex eo ꝙ quãcito exiuit eum repetijt.ꝛ sic p primum.ꝛ vltimum colligit ꝙ medio tpe nõ ꝟsenserit. sic xxviij.di.qꝛ sunt culpe. ꝛ precipue cũ presumat ex hoc ꝙ sit inuẽis. siue sit iuuenis siue vetula nũq; dz itrare sine licentia vxoris:sed seruat qõ dx.s. eo.ad apostolicã. sed nunqd iste cum fuerit redditus vxori potest exigere debitũ.Dicas ꝙ nõ poterit exigẽ debitum:qꝛ renunciauit illi iuri quod babebat i vxore intrãdo monasterium qõ fuit in eius potestate:sz exactus redde re debz:ut dicti.s.e. qui dã intrauit.de hac materia consueuit notari. xxvij.q.ij. agathosa.et xxxiij.q.v.qui vxorem.

Significauit. Primo ponit mulieris querelaz.scõo dat iudicem ibi: quocirca.

c **Suspitio.** ꝛ ita videtur ꝙ si mulier iuuenis sit nõ sufficit ꝙ continẽtiam pmittat ad hoc ut maritus possit religionẽ itrare:nisi et ipsa filr mutauerit vitã.s.e.ad apostolicã.ꝛ.c.cũ sis.ex eo.u.ꝙ dicit si suspitio de ea bñ ñ ꝑt nõ dz cõpelli itelligo ꝙ si sit suspecta dz ꝟpelli religiõez itrare ex quo pmisit ꝟtinẽtiã cũ verisile nõ sit ꝙ eã fuet si fmãserit i seculo.ar.s.e.ex pte.in fi.lz nõ itẽderet ab initio religionẽ intrare.ꝛ argu.ad hoc.xxxiij.q.v.q vxorẽ. qꝛ eoipso ꝙ lniam ỏdit viro:ꝛ pmisit ꝟtinẽtiam itelligit tacite pmisisse i trare religionẽ cũ sit iuuenis.ar.bo.s.e.veniẽs. vsus fi.ꝛ q̃ sin ꝟditiõe vonẽt sine ꝟditõe soluãt.xxxij.q.vl.c.vl.ꝛ dñs exigit oblatũ qõ non exegerat offerẽdũ.xxvij.q.i.nuptiarũ.in fi.ꝛ.xlv.dist.de iudeis.ꝛ sic

tia profitendi ab ea metu extorta.

Accedens ad pñtiaz nram.J. mulier ꝓposuit: ꝙ cũ.v.vir eius eaz sibi mrimonio copulasset volẽs tãdez idem vir habitũ assumere monachalez:postulabat humiliter ab eadẽ vt taz pio ꝓposito faueret ipsi? :q̃ pp multa ỏbera et alia grauamina q̃ dictus vir ifere bat eidez scip̃am asserens dimissu rũ:annuit votis[a] eius.Cũqz idem in domo deuendere cistercien.ordinis religiõis habituz assumpsiſſet: mulier i domo monialiũ nullo ibi habitu religionis assũpto vel uoto ꝟuersionis emisso ꝑmansit.ꝓcessiuero tpis[b] cum idẽ vir ad seculum rediẽs religiõis habituz reliqſſet: eadẽ mulier se instanter ab ipso petijt reassumi: ꝛ infra. ℣ Quocirca discrete.v.mandamus q̃tenus si resita se bz: dictũ virũ vt eam recipiat eiqz affectum exhibeat coniugalez appellatiõe remota cogatis.

I Mno.iij.epo ꝛ decano ꝛ thesaurario liconiensi.

Uxor pfessi q̃ dedit viro lniam pfitendi nõ cõpellit igredi religionem si ꝟtinens est ꝛ non suspecta.

Significauit nobis.A.mulier ꝙ cuz ipsa.F.viro suo coraz decano sancti quiriaci vice archiepi senoñ.in hac parte fungente licẽtiaz cõcesserit religionem intrandi:cõtinentie tñ voto eidem iniuncto ꝛ recepta fide ab ipsa ꝙ perpetuo contineret:idẽ decanus post facta profession̄em a viro predicto i monasterio in quo habituz assumpserat monachalẽ: asseruit ipsam ỏbere religionem itrare: quãquaz id primo non expressisset eidem:et hoc exp̄sso illi licentiam non dedisset:ꝛ ifra. ℣ Quocirca mãdam[a]: quatenꝰ si est ita:ꝛ est talis etatis de qua suspitio[c] haberi non possit.ipsam votum continentie obseruantem intrare monasterium compelli non permittatis inuitam.

Gregorius.ir.

Adultera quã marit? recõciliare non vult ad agendum penitentiam.in aliquo claustro collocatur.

Gaudem[a] in domino:ꝛ infra. ℣ Mulieres uero q̃ relicto maritali thoro lapsu carnis cecidere nt[b]:si mariti earum a te diligenter ꝟmoniti eas ad frugẽ melioris vite cõuersas noluerit recipere: ꝓpter deum in claustris[c] cuz religiosis mulieribus studeas collocaꝛ ut perpetuam penitentiam ibi agant.

I Dem.i.monia. monasterij de plauda.

Si cõiuges se adiuicez absolue runt ꝟtinẽtiã,pmittendo: ꝛ vterq; vel alter eorũ religionẽ profitetur alter alterũ repetere non potest.

Oduz a.L.layco mota contra te quã vxorẽ suã dicebat materia questionis.R.sancte.OD. in comesd.diaco.cardi.dedim[a] auditorem. ℣ Coraz quo dictus.L. cõquerendo,ꝓponens ꝙ idebite recusabas eidez cuius vxor eras per cõsensuz de pñti ꝛ carnis copulam subsecutaz matrimonialiter adherẽ:te sibi restituit postulanti. ℣ Ad quod fuit rñsuz:ꝙ ipse pro anime sue remedio pura ꝛ spontanea voluntate pñtibus duobus religiosis sacerdotibus:ꝛ adhibitis.v.testib[a] fide dignis oĩ iuri quod i te habuerat renunciauit[e] omnino[g]:resignãdo illud in manibus alterius ex sacerdotibus supradictis q in personã ecclesie resignationez huiusmodi recipere ꝓcurauit:ꝛ qõ idez.L. se castitatez seruaturũ,pmisit:pauperũqz hospitalis ỏ põte obsequio se deuouit[b]:pmittens voto solẽni oia ꝛ singula supradcã:ꝛ tribuens tibi lniam ad monasteriũ transeundi:te versa vice similiter ꝓmittẽte ac tribuente illi lniam:ꝛ ius quod libet resignãte:sicut hec oĩa dicebãtur ꝑ publicũ instrumentũ esse ꝓbata manu.B.notarij aretiñ. confectũ. ℣ Uerũ prenoiatus.c.ꝓposuit ꝙ casu amisso instrõ pfato illud in prima psona qõ prius erat in tertia insertis plurib[a]in vno aliter q̃z alio fuit ab ipso formatum:ꝛ cum tibi iratus fuisset sicut uerba ꝛ uerbera idicabãt nondũ calore iracundie[i] qescente quidam ip̃m decepto rie allexerunt:ꝓponẽtes eidem ꝙ in hospitali p̃dcõ cibis ad libitum posset vti ac ꝓprium retinere:p̃fato.B.sibi nibilominus,pmittente ꝙ nõ solum ardorem sed ẽt appetitũ libidinis extigueret in eodez:ꝓ quod quicqd in hac parte fecisse dignoscitur:iratus seductus pariter ꝛ illectus: ꝛ sub spe promissionis ac sub ea conditione vel modo si posset continentiam obseruare:asseruit a se factum. ℣ Sed ad ista rñdebatur econtra qõ an tabellio in tertia persona instrumentum cõ

sis mulieribus studeas collocaꝛ ut perpetuam penitentiam ibi agant.

I Dem.i.monia. monasterij de plauda.

Si cõiuges se adiuicez absolue runt ꝟtinẽtiã,pmittendo: ꝛ vterq; vel alter eorũ religionẽ profitetur alter alterũ repetere non potest.

Oduz a.L.layco mota contra te quã vxorẽ suã dicebat materia questionis.R.sancte.OD. in comesd.diaco.cardi.dedim[a] auditorem. ℣ Coraz quo dictus.L. cõquerendo,ꝓponens ꝙ idebite recusabas eidez cuius vxor eras per cõsensuz de pñti ꝛ carnis copulam subsecutaz matrimonialiter adherẽ:te sibi restituit postulanti. ℣ Ad quod fuit rñsuz:ꝙ ipse pro anime sue remedio pura ꝛ spontanea voluntate pñtibus duobus religiosis sacerdotibus:ꝛ adhibitis.v.testib[a] fide dignis oĩ iuri quod i te habuerat renunciauit[e] omnino[g]:resignãdo illud in manibus alterius ex sacerdotibus supradictis q in personã ecclesie resignationez huiusmodi recipere ꝓcurauit:ꝛ qõ idez.L. se castitatez seruaturũ,pmisit:pauperũqz hospitalis ỏ põte obsequio se deuouit[b]:pmittens voto solẽni oia ꝛ singula supradcã:ꝛ tribuens tibi lniam ad monasteriũ transeundi:te versa vice similiter ꝓmittẽte ac tribuente illi lniam:ꝛ ius quod libet resignãte:sicut hec oĩa dicebãtur ꝑ publicũ instrumentũ esse ꝓbata manu.B.notarij aretiñ. confectũ. ℣ Uerũ prenoiatus.c.ꝓposuit ꝙ casu amisso instrõ pfato illud in prima psona qõ prius erat in tertia insertis plurib[a]in vno aliter q̃z alio fuit ab ipso formatum:ꝛ cum tibi iratus fuisset sicut uerba ꝛ uerbera idicabãt nondũ calore iracundie[i] qescente quidam ip̃m deceptorie allexerunt:ꝓponẽtes eidem ꝙ in hospitali p̃dcõ cibis ad libitum posset vti ac ꝓprium retinere:p̃fato.B.sibi nibilominus,pmittente ꝙ nõ solum ardorem sed ẽt appetitũ libidinis extigueret in eodez:ꝓ quod quicqd in hac parte fecisse dignoscitur:iratus seductus pariter ꝛ illectus: ꝛ sub spe promissionis ac sub ea conditione vel modo si posset continentiam obseruare:asseruit a se factum. ℣ Sed ad ista rñdebatur econtra qõ an tabellio in tertia persona instrumentum cõ

vt no.s.eo.vxoratus.

Audemus. Communis diuisio.scõa ps ibi: mulieres.ab.si.

d **Cecidert.** ꝛ sunt ꝟdẽnate ꝑ sniaz vel adulteriũ eorũ publicũ:ꝛ notoriũ ẽ secuta sẽtẽtia vñ viri eas recipe nõ cogunt.j.ỏ diuor.significasti.ẽt si sint emẽdate:ut hic dx.b.

e **In claustris.** ꝛ ita mlier ỏ adulterio ꝟdẽnata:vl̃ publice depbẽsa detrudit in monasterio ad agẽdã ppetuã penitẽtiã si eã emẽdataz v ir recipere noluerit.tñ ifra biẽniuz põt eã recipe si vult.si vo noluerit eã recipe.ul̃ si ꝑius moriatur ꝙ eã recipiat tũc tõdeat ꝛ bitũ mõachalẽ recipiat ibi: ppetuo moratura: ut exp̃sse habet in auc.ut nulli iudi.li. ba.lo.ser.Ḣ.si vo qñ adulterij crimẽ.col.ix.vñ sũpta fuit ỗ ỏcre.ꝛ.C.ỏ adul.auc.sz bodie ꝛ cũ reb[a] suis ne fit onerosa mõasterio:ut ĩ auc.illa sed bodie ꝟtinet.nõ tñ pp ỗ erit monacha:nisi ampli? pcessũ fuerit.ꝛ sic qñqz ꝓpter culpã suã aliqs cõpellit itrare mõasteriũ.l.di.si ille.ꝛ.xvi.q.vi. de lapsis.xxvij.q.i. si qs rapuerit.ꝛ idẽ vt dicere ỏcretũ. xxxij.q.i.de bñdicto.et.ij.q. i.in primis. vsus prin.ꝛ.xxxiiij.di.fraternitatis.in fi.oll vo alia pena puniebãtur ad ultere.qꝛ lapidabant cõuicte de adulterio scõz legẽ mosayca.xxxiij.q.v.ỗ imago. ꝛ.C. de adul.castitati.vbi legitimis penis subijcit: sed ỗ pẽa nõ imponit cũ non agit criminaliter.s.de procu.tue.

Dadum. In ꝑma ponit facti ꝛ ꝓcessus narratio. in scõa diffinitio ibi:nos itaqz.ꝑma subdiuiditur.primo ponit datio auditorũ.secũdo actoris petitio ibi:coraꝫ quo. tertio ibi:ad qõ:rei rñsio.q̃rto ibi:verum.actoris replicatio.quinto ibi:sed ad ista.rei replicatio.Ab.si.

f **Renunciauit** oĩo.qõ ei licuit ẽt si nõ tenuisset votũ ex toto:qꝛ hoc erat i ptate ipsi? s.eo.quidam.ꝛ.c.placet.

g **Dino.** simile oĩo bẽs.s. de rescrip.cũ contingat.ff.de fideiuss.l.grece.§.illõ. vbi dx ꝙ fideiussor in duriorem cãm non obligatur oĩno.

b **Obsequio** se ỗuouit.ꝛ sic solẽnizauit uotũ de nouendo se religiõi illi? bospitalis.vnde cõpelli dz vt relicto seculo suũ exequatur ad propositũ. s.eo.ex parte.in fi.

i **Calore** iracũdie.si hoc eẽt vex ñ teneret votũ:qꝛ icõsult? calor calũnie vitõ caret .ij. q.iij.§.notãdũ.ꝛ.c.si qs iratꝰ.tpe.n.furoris iustũ putat eẽ qõ fac.xi.q.iij.illa ꝓpositur.ꝛ ira sepe i nocẽtes ad crimẽ iducit.ea.cã ꝛ ea.q.ira sepe.ꝛ lubricũ ligue facile ad ꝟña mtrabi ñ dz.ff.ad.l.iul.ma.famosñ.C.si qs ipe.maledi.l.vna.ar.ꝑ.xvij.q.

liſ. ſunt qui opes. ⁊ hoc verū eſt niſi poſt calorem iracundie conſentiat vt in. c. ſi quis iratus. ⁊. ſ. de reg. ſicut. in fi.

a Subſtātia veritatis. hec erat ſatis bōa defenſio: q⁹ nihil refert narrandi diuerſitas vbi eadē oñr. vt. ſ. ō v. ſi. nihil obſtat. ſic quolibz loq̄ndi gñe formata iſtitutio valz ſi mō p eā liq̄bit volūtatz intētio. C. ō teſt. qñ indignū. i pn. ⁊ ē arg. p teſtib⁹ diuerſo mō narrantib⁹. dūtū in ſubſtantia facti nō diſtordēt viij. q. i. in ſcripturis. de con. di. iij. quotidie. B.

b Spes. nō. b ar. īmo q̄ſi expreſſum eſt q⁹ i hmōi ſpūalibus dolus aduerſarij nō vitiat ẓctū. ſic. ſ. de bis q̄ vi metuſue cau. fi. cū dilecti. ſ. eo. ex pte. ⁊. c. veniēs. al's ſi dol⁹ dat cāz ẓctui ñ tenet ẓct⁹. ff. de dolo. ⁊ elegāter. ſz quare i hmōi ſpūalibus: lz dolus alterius iterueniat: ñ vitiat talis ẓct⁹ q⁹ talis dolus bonus dol⁹ eſt ⁊ bonus dol⁹ nō ꝓhibet. ff. de do. l. i. dolus calliditas ad decipiēdū dr. ut i p dcā. l. ſz p talē dolū nō decipitur nec ad malū inducit. īmo ꝓditionem ſuā facit meliorē. ⁊ ideo non vitiat contractū.

c Volūtarie. ⁊ ſic lz ab initio ꝺceptorie ꝺduct⁹ fuiſſet ex quo poſtea ſponte b fec⁹ pria cā turpitudinis ablata cēſſ. ſi. ſ. ō ōſpō. ſpu. ō illis. i fi. et ff. qō me. cā. l. ij. ff. de condi. ob tur. cau. l. ſi ob turpem.

d Suſpitiōe. vnde compelli oz vitā mutare. ſ. e. ſignificauit. maxime cum boc ꝓmiſerit vt patet. ſ.

Mulier. Breue ē ⁊ per alia vba pōt ſūmari ut i rubro ⁊ nō diuidit. Ab. ſi.

e Remāſit. viro tranſeūte ad infideles: puta ſarracenos: vl' iudeos: vel ēt hereticos.

f Judicio eccīie. q̄ a ꝓtio ſēſu vſ q⁹ ſi ñ fuit iudicio eccleſie ſepata q⁹ eo inuito religionez itrare ñ poſſit: ⁊ ita aliō ē qñ iudicio eccīie fuit ſepata ab illo. ⁊ aliō qñ nō fuit ſepata: ſz ab illo ꝓpria auctē fceſſit. ſi. j. ō diuor. de illa. ſed ſi nollet itrare religionē cōpelli oz ad ipſum redire vtroq⁹ caſu. ſiue fuerit iudicio eccīie abſoluta ſiue nō. j. de diuor. ꝯto. i fi. nō obſtāte illa ſpirituali fornicatiōe cū iā ſit emē datus. ⁊ icipit eē qō ñ fuit. l. di. ferrū. ſec⁹ in carnali fornicatiōe ſiue iudicio eccīie ſit ſeparata ſiue publice ſit fornicata nō tenet illa recipe niſi velit q̄uis emēdatā. ſ. e. gaudem⁹. ⁊ b ſepatio fit tm̄ quo ad mutuā ſuitutē: q⁹ viculū mr̄imonij ſi diſſoluit in b cāu. cū alter fideliū trāſit ad infidelitatē. ut. c. ꝓdcō. ꝯto. ſz q̄ eſt rō q̄re in fornicatiōe carnali nō cōpellit marit⁹ recipe vxorē ēt emendatā: ſz in ſpūali cōpellit. hec pōt eē rō ſi maritus cognoſceret vxorē poſt carnalē fornicationē poſtea ꝓnoueri nō pōt ea mortua pp defectū ſacri. ⁊ ſic ꝓiudiciuz ei fieret. xxviij. di. ſi laici. ⁊. c. ſi cui⁹ vxor. ſz hoc nō ꝓtingit i fornicatiōe ſpūali. q⁹ p pniam purgata eſt. itē alia eſt rō. in fornicatione carnali aīa ⁊ corp⁹ polluit: ſed i ſpūali tm̄ aīa ⁊ in carnali fornicatione nō tm̄ fit i aīa qō diſpliceat marito ſz ēt i corpe qō nō fit in ſpūali. ⁊ vir magis ſcādalizat ex eo qō fit in corpore ⁊ magis oñdit q⁹ ex eo qō fit in aīa. ⁊ ita cā maioris ſcādali illati viro fit vt poſt carnalē fornicationē nō cōpellatur. ſed poſt ſpūalē fornitionem compellitur niſi ad religionem tranſire voluerit: ut hic dicitur.

Rubrica de conuerſione infidelium. Supra viſum eſt de cōuer. cōiuga. ad religionem nunc ſubijcit de eorum conuerſione ad fidem: habetur de materia. xxviij. q. i. ⁊ q. ⁊. xxij. q. viij. c. vno. ab. ſi.

Audabile. Generali⁹ pōt ſic ſūmari. ñō pōt qs illā bfe in vxorē cuius maritū occidit machinatiōe ipſius mulieris: ſec⁹ ſi ſine machinatione. ⁊ eſt pulcher ⁊ quotidianus caſus. diuiditur nā due ſunt partes principales. Scōa ibi ad boc. ⁊ q̄libet ſubdiuidit in cōſultationē ⁊ rñſionē: ut pz. in ter. Ab. ſic.

ficiat vel in ꝑma dūmodo nō mutet ſubſtātia veritatis[a] nihil itereſſe videtur. Inſuper quānis aliquando ſpes[b] memorato. C. data fuiſſz per quam ad hoc ſe ꝓpoſuit inductuz: eo tm̄ tpe quo talia fcā fuerunt pure ſimpl'r ac voluntarie[c] p amore dei ⁊ remedio anime ſue ſolum modo ad vorez ⁊ ad alia ſupradicta noſcit ꝓceſſiſſe: pp qō a conſortio ſecularium hoīum debet diſcedere: vitāq⁹ mutare: cū ſe illi⁹ etatis eſſe ꝓponat vt ſine ſuſpitiōe[d] in continentie non valeat in ſeculo remanere. Nos itaq⁹ habito. ℣. N. conſilio te ab ipetitione dcī. C. ſmialiter durimus abſoluendus: p petuum illi ſup boc ſilētiuz iponētes.

I Dem.

Poſt ſententiam diuortij lataz ob fornicationem ſpiritualem mariti poteſt vxor libere religionez intrare.

Mulier q̄ in fide remāſit[e]: pōt nolēte viro q⁹ ab infidelitate reuertitur: ꝓpter quaz ab eo fuerat iudicio eccleſie[f] ſeparata: ad religionem libere conuolare.

Rubrica de queſtione infidelium.

Alexander. iij.

Sarracen⁹ q⁹ machinatiōe xp̄iane mulieris ipſius marituz occidit ſi cū ea mr̄imonium cōtraxit ſeparat lz poſtea ſit reuerſus ad fidem.

Audabile: ⁊ ifra. Interrogaſti ō ſarracēis q⁹ dū

l i captiuitate eēnt q̄rūdā xp̄ianoz viros earū inſidijs ⁊ machinationibus occiderunt: vtruz quia poſtea per ipſas ad fidez xp̄ianaz cōuerſi ſunt eas de iure poſſint accipere in vxores: vel ſi duxerint cōiugium tenea[g]t eorūdē. Dic triburiensis cōcilij regula cōtenti ſumus aſſerentis q⁹ ſi in morte ipſoz malicioſe fuerint machinate lz earū ſtudio ad fidem acceſſerint: nec tm̄ eis adherere debēt: nec ſunt ſi adheſerint etiaz tolerādi: cū tale dānū tali lucro[b] eccleſia ꝓpēſare nō velit. Ad hoc ſarraceni qdā in bello ſunt xp̄ianos interfeciſſe notati: ⁊ xp̄iani ſīr' ſarracenos: poſtea vero ſarraceni ad fidem cōuerſi vxores eorū: quos in belli certamine occiderūt: ſibi matrimonialiter cōpularūt: ⁊ idipſuz xp̄iani de ſarracenis mulieribus conuerſis ad fidez feciſſe noſcunt: que poſtquā de priorū virorum morte cō pererint veritatem: diuortium cōſtāter exposcunt. In bis igit' rñdem⁹: q⁹ cū tales nō ꝓcurauerint[k] virorum iteritū defunctorū: mr̄imoniuz iter huiuſmodi perſonas licite poteſt cōtrahi: ⁊ taliter copulati diuortiuz nequeunt poſtulare.

Grego. ix. argentinenſi epō.

Si alter infidelium cōiuguz reuertitur ad fidem altero remanente in infidelitatis errore: cōmunis proles aſſignatur conuerſo.

Ex litteris tuis accepimus: q⁹ quidā de iudaice cecitatis errore ad xp̄m verū lumē adductus vxore ſua i iudaiſmo relicta: in iudicio poſtulauit iſtāter: ut eorū fili⁹ quadriennis aſſignaret eidē ad fidem catholicam quā ipe ſuſceperat perducēd⁹[l]. Ad qō illa rñdit: q⁹ cuz puer adhuc infans exiſtat: ꝓpter qō magis materno indiget ſolatio q̄z pr̄no: ſibiq⁹ añ ptū oneroſus: doloroſus in partu: poſt partū laborioſus fuiſſe noſcat: ac ex hoc legitia cōiunctio[m] maris ⁊ femine magis mr̄imoniū q̄z patrimoniū nūcupetur: dictus puer apud eā oz conue-

g Triburiēſis ꝓcilij. qō hēs. xxxi. q. i. ſi qs viuēte. q⁹ eas ñ pōt bfe ſi i mortē ipoz aliqd machīate fuerūt vt b dic. idē ē. ſi fidē ōderūt. ut. c. cā. ⁊. q. c. relatū. j. ō eo q⁹ dux. i mr̄i. c. i. vl' ſi ō fcō ẓtit: ut. j. eo. ſup b ⁊ c. cū bfet. ita tm̄ q⁹ p⁹ fidē datā cognouit eādē vxorē vxore ſua viuēte. als ſola fides data nō ipedit mr̄imoniū. j. ō eo q⁹ dux. in matri. quam pol. per adul. c. vlt.

b Tali lucro. ſic. xiiij. diſt. q⁹ ait. xxxiij. q. v. ſi dicat. ſi. i. q. i. ñ ē putanda. j. de vſur. ſup eo vo. xxij. q. ij. ne qs arbitret.

i Et xp̄iani ſīr pugnātes pro patria. ⁊ fide: ob quā p̄iam pr̄ in filiū et filiū in patrem inſurgere oz. ff. de re. ⁊ ſumpt. fu. minime. ⁊ marit⁹ in vxorem. xxviij. q. i. vxor. in fi. xxiij. q. vlti. legi ſi romaſteñ.

k Procurauerint. ex eo qō hic dicit. ⁊. xxxi. q. i. ſi qs viuēte. j. de eo q⁹ dux. i ma. c. vlt. ad boc vt mr̄imonium ipediat duo exigunt. ſ. affectus cū ope ſubſecuto. ⁊ eſt ſi. ff. de ꝓdi. ⁊ de. l. ij. in fi. b. n. tūc puniunt cū concorditer ad boc pcedunt xv. q. vi. c. i. in fin. ⁊. c. ſi qs nō irat⁹. qñq⁹ punit op⁹ ſine affectu quo ad legē ꝑmotionis. xv. q. i. ſi qs ñ irat⁹ qñq⁹ affect⁹ ſine ope: ut. i. q. i. qui ſtudet. ſ. de big. nup ibi tm̄ interuenit opus nō cum effectu: qd ergo ſi ratuz hūēt eos interfectos eē idem videret: q⁹ in maleficijs ratibabitō retrotrabit: ⁊ mandato cōparat. ff. de vi ⁊ vi ar. l. i. §. ſz ⁊ ſi cū qs. ℣. credo. ar. j. de ſpon. cuz apud. cum edictū de mr̄imōio contrabendo ſit ꝓhibitorium. ut ibi.

Ex litteris. Si vxore i iudaiſmo relicta iude⁹ ad fidē conuertit cōis ꝓles aſſignat eidē. b. d. vl' quo ad ſtel lectū maxīe iurta gl. dic vt in rubro ⁊ ē caſus no. primo ponit cōſultatio. fcō rñſio ibi: cum autē. conſultatio vo duo facit primo ponit viri petitō nem. ſecundo defenſionem mulieris ibi: ad quod. reſpōſio vero pape quadruplicem permittit cauſam. Ab. ſi.

l Perducēdus. iuſta fuit cā petitiōis: ⁊ honeſta ⁊ ita ſumit b ar. q⁹ cā petitiōis ſemp iſerēda ē in ipſa petitiōe alias repellit. ſ. ō libel. ob. c. ij. ⁊. iij. vbi de boc. ſz no. q⁹ pr̄ pōt petere filiū i prāte ſua ꝓſtitutuz p iterdictū ō liberis exhibēdis ℣ mr̄ez ⁊ ℣ quēlibet detinētē. mr̄ tm̄ qz bz exceptionē ℣ maritū. puta ſi ē minor triēnio cū apud eā tūc debeat educari. vel ēt ſi iudicatū eēt in ℣rium. ff. de li. exhi. l. i. §. ſi vo. ⁊ in alio caſu bz exceptionē ob negtiā pr̄is ut ſine diminutiōe pr̄ie ptātis apud eā fili⁹ moret. ff. e. deinde. §. ēt ſi maxime. circa boc diſtingue: aut filius a nullo detinet. aut ab aliquo. ſi ab aliquo: ⁊ tūc volēs aut i nitus. pmo caſu petere poſſuz p officiū iudicis. ff. ō li. exhi. l. iij. §. boc añt. ſi ab aliquo volēs detinet pōt peti rei vēdi. adiecta cā ō iure grītū cognitione ptoria. ff. de rei vē. l. i. §. i. qō ius ꝓprie romanoz ē: iſti. ō pa. po. §. i. i tertio caſu bz locū iterdictū. de li. exhi. ut. ff. de li. exhi. l. i. i. rñ. ⁊. ff. de rei vē. l. i. §. i. no. q⁹ filius ꝓditionē pr̄is uel m r̄is conuerſi ad fidē ſeq oz. xxviij. q. i. iudei. ⁊ i boc caſu filius infans nō doli capax ſequitur meliorē ꝓditionē. al's ſi doli capax eēt non deberet baptizari niſi ſpōte. xxiij. q. v. ad fidē. xlv. diſt. de iudeis. qñq⁹ tm̄ ſequit deteriorē conditionē. ſ. matris ſi ſerua ſit. xxxij. q. iiij. c. vlti.

m Legitia cōiunctio. mr̄imoniū oī legitima ꝓiūctio maris. ⁊ femie idiuidua vite ꝓſuetudiue retinēs. xxvij. q. ij. in pn. de pa. po. in prin.

⁊ hec est rō q̄ cōsueuit assignari a doctoribus quare potius dicat matrimonium q̄ patrimonium illa coniunctio.

a ¶ Ptāte.pf.n.dī bfe filiū ī ptāte ⁊ nō mf:insti.ō pa.po.§.vlti.et C.de adop.mulierē.vñ filiꝰ pfis familiā seq̄t ⁊ nō mfis.isti.ō leg.agtu.§.i.vñ ista v̄ba fuerūt sūpta.⁊ expōe familiā.i.agnitionē.lz alīs ō nomen familia multas bēat significatões.ff. de v̄.si.pnūciatio.§.familie.⁊ facit ad boc.insti.ō pa.po.in fi.⁊.C.de v̄b. si.l.vl.nō.n. denolat filius a cognatiōe matris ꝛz pfis.ar.ff.ad mu.l.i.

b ¶ Insidientur .no. q̄ mortuo pfe pupillꝰ educari nō dz apud illas psonas q̄ ipsius pudicitie pñt isidiari.ff.vbi pup. edu.de.ul'mo.l.vlt.pretor.n. discernet dz ut sine vlla suspitiōe alatur partꝰ ēt ꝛ uolūtatē pfis ff.eo.l.i.⁊ extimabit ex affectu singulox qs magis ad successionē: ⁊ spē successionis sit por.C.e. l.ij.vex tñ educatio pu pīli nulli magis ꝓmittē da est q̄ mfi.nisi victri cum ei inducat.C.e.l.i. si v̄o vino pfe qō ē apō quē educet filius fcō diuortio oliz extimabat por qñ apud pfem:⁊ qñ apud mfez alatur.C. ō diuor.l.vna.bodie distinguitur:ut si pf cām diuortij prestitit tūc ali dz apud matrem .si v̄o mf cāz prestitit diuortij tūc ali dz apud pfez.C.eo. aut.si pf.g̃ b ali dz apō pfem.qa mater prestat cām diuortij.ꝛ.ō diuor. gaudemus.⁊.c.quāto q̄ non sequitur maritū cōuersuz ad fidē quē sequi dz.xiij.q.ij.vnaq̄q3. et qz lsidiaret vite ipsi⁹:vt ō dī.⁊ p iura p̄dicta.

e ¶ Post triēnium.filiꝰ minor triēnio apud matrē dz ali.maior triēnio apud patrem.C.de papo.nec filium.ar.C.de infan.expo.l.ij.⁊.ꝛ.e.c.vno.

d ¶ Ad infidelitatis errorē.hac de cā ēt si eēt maior triēnio:vel pf vel let eū pducere ad fidē cū sit in eius ptāte:pfi debuit assignari in fauorem fidei xp̄iane.cū alīs si esset maior:⁊ pclamet se velle fieri xp̄ianuz debeat de manibus illorū eripi.ar.ꝛ.de iude.sicut iudei.

Rubrica de voto. Supra visuz ē de quodā voto ī spē qō.s. emittit p īgressuz religiōis vel p susceptionē fidei:nūc subijcit de voto ī gñe et ipsius voti redēptione de materia habet.xxvij.q.i.p totū.⁊.xxxij.q. i.c.fi.repetitur in.vi.⁊ in cle.de fi.instru.c.quod super.ab.si.

E peregrinationis. Eps ex cā mutare p̄t votū pegrinationis ī aliud qō sit deo magis acceptum. vel sīma gñali⁹ sic vt.ī rubro:⁊ due sunt ptes.sc̄da ibi rñdemus.ab.si.

e ¶ De pegrinatiōis.supple q̄sti arbitrio.ar.ō pene cōmuta.lxxxij.di.p̄sbyter.xxij.q.iiij.inocēs.ō pe.di.i.medicia.xxvi.q. i.de raptorib⁹.xl.di.nō cogant.ꝛ.de maledic.c.ij.xij.q.ij.fīnitas.ar. p̄.xvi.q.i.decime.⁊.c.de decis.xxxij.q.vl.c.vlt.sol.cōmutatio pene adhibenda ē qñq3 hac cōsideratiōe p̄habita:vt illō qō vice commutationis p̄stat in tñ uel amplius sit deo acceptū similiter hic.in fi.⁊.ꝛ.eo. scripture.⁊ est ar.q̄ epi possunt dispensare in voto. Tan.

f ¶ Cām cōmutationis.cā semp cōsiderari dz:q̄re fiat cōmutatio. ar. ꝛ.e.magne.in fi.⁊.c.quod super bis.

g ¶ Recōpēsatio.in oī voto siue ꝓsistat in faciēdo siue sit solēne siue sit simplex p̄t bfe locū cōpēsatio dūmō añ votū fuerit libere volūtatz. b.d.pp articulos fidei quos vnusqsq3 voluit in baptismo:qz illō añ baptismū ē necessitatz.ꝛz ī voto cōtinētie secē cui eque bonū vel magis iueniri nō p̄t.ar.xxxij.q.vl.c.vlti.⁊ castitas sola ē q̄ potēs ē deo alias p̄tare.ī aut.de leno.§.sancim⁹.col.iij.⁊ que suaderi p̄t iperati non p̄t.xxvij.q.i.integritas.ꝛ.de sta.mona.cum ad monasterium.

nienti⁹ remanere:⁊ infra. ¶ Cum aūt filius ī pfis ptāte[a] cōsistat cui⁹ sequit familiā ⁊ non mfis:⁊ in etate tali qs non dz apud eas remanere psonas de qbus possit esse suspitio q̄ saluti vel vite insidient[b] illius:⁊ pueri post triēniuz[c] apud pfez non suspectū ali debeant ⁊ morari: materq3 pueri si eū remanere contigeret apud eā: posset illum adducere ad infidelitatis[d] errorem: in fauorez maxime fidei xp̄iane rñdem⁹ patri eundē puerum assignandum.

Rubrica de voto ⁊ voti redēptōe. H Leran.iij.eroneñ.epō.

¶ Nota possunt elemosynis redimi vl' in aliud cōmutari intercedēte superioris auctoritate ⁊ iusta causa redimendi vel mutandi.

D Pegrinatiōis[e] vot⁹ an elemosynis redimi possent vel ꝓ necessitate in aliud cōmutare? Rñdem⁹: q̄ ab ei⁹ q̄ pñsidet pēdet arbitrio ut ꝓsideret diligēti⁹ q̄litatē psone:⁊ cāz ꝓmutatiōis[f] .s.an ex ifirmitate seu affluētia diuitiarū an alia cā pbabili pegrinatio an re cōpē sato[g] melior fuerit:⁊ ō magz accepta.⁊ ꝑm h̄ dz exīde dispēsare.

I Dem nouiceñ.epō.

¶ Cōmutat papa votū vltramarinum in his maxime qui in pueri li etate vouerint.

T Eniēs ad nos.R.sua narratione accepim⁹: q̄ in puerili[h] etate constitutus hierosolymam dispo-suit[i] pficisci.cuidam quoq3 q̄ sepulchr̄ dominicū ꝓposuerat visitare fidē dedit ⁊ suaz recepit ab eo q̄ sibi iuicē ī via socij fideles[k] existerēt: ⁊ infra. ¶ Nos aūt ip̄z a voto: q̄ ī etate tenera facilitate[l] potius q̄z ex arbitrio discretiōis ꝓmisit absolui mus:ita tñ q̄ idē votum elemosynis redimat:⁊ iuxta ꝓsiliuz nr̄z toto vite sue tēpore vni paupex xp̄i: dūmodo ad hoc sue facultates sufficiant[m]: debeat prouidere.

I Dē magr̄o.a.de mādeforde.

¶ Ex sola conceptione boni explicandi non obligatur quis ad bonū conceptum exequendum.

T Iteraz tuaz:⁊ infra. Cū ex q̄dā minatione nimio fuisses mortis pauore pterritus hec v̄ba p tulisti:nō diu h̄ morabor:ꝑponēs in aīo[n] q̄ religiōis habitū esses aliq̄ susceptur⁹:⁊ infra. ¶ Tibi igit rñdemus:q̄ si plus nō est in voto processuz transgressor indicari nō poteris si non ipleas qō⁹ dixisti.

I Dem.

¶ Omne votuz mutabile est i votum religionis.

S Cripture:⁊ ifra. Reus fracti voti aliquatenus nō habet q̄ tale obsequium d̄i perpetuā noscitur religionis obseruantiam cōmutare.

I Arno.iij.strigon.archiep̄o.

¶ Executio voti vltramarini auctoritate pape p̄t ex cā differri.

N On ē voti dicēd⁹ transgressor:q̄ qō vouit auctoritate[q] se.apo.distulit adimplere[r]. ¶ Sāe significauit nobis rex vngarie qō cū in regni p̄turbatione cōsilium ⁊ auxiliuz tuū sibi senserit hactenus

i ¶ Disposuit.pcedēdo ad actū exteriorē:ut ꝓ ex lr̄a seq̄nti vñ mortaliter peccasset nisi cōpleuisset votū si cōmutatio non fuisset subsecuta.ar. xvij.q.i.qui bona.

k ¶ Socij fideles ꝛz nūqd papa potuit illū absoluer' ab obligatōe q̄ socio tenebat vtiq3 ar.ix.q.iij.p principalem.C. de q̄dri.p̄scrip.bñ a zenone. C.de preci.ī pera.offe.quotiens nec erit dicēd⁹ voti transgressor.ꝛ.e.nō est Ala.

l ¶ Facilitate.ar. q̄ votū ex facilitate emissū obligat.sīle xvij.q.iiij.sūt q̄ opes.arg.ꝓ. s.ō regu.ad nr̄az.xxij.q.iij. vnusqsq3. ⁊.xxvij.q.i. nuptiarū:sed boc ut victū est postea ratū babuit fact⁹ maior.

m ¶ Sufficiāt.nā possibilitas ꝑ sb̄audit.s.ō iureiu.q̄relā. ⁊.c.breui.ar.iiij.dist.erit āt. ⁊.ff.ō sta.libe.l.cū bfdes.§. stich⁹.⁊.xlvij. di.q̄ ad nos. sic ipossibile p̄ceptū non obligat.ff.q̄ se.sin̄ ap.re.l.pau.

L Iteraru. Boc.c.cōtinet notabilē ⁊ sing.decisionē ⁊ p̄t sic sūmari simplr. ¶ Proponēs religionē ingredi lz ñ ingrediat ñ ē re⁹ voti vl' generalius sic ut.in rubro.prīo ponit consultatio.secūdo rñsio.ibi:tibi igitur.Ab.si.

n ¶ Proponēs.i aio.non tñ aio obligādi.nec firmiter b ꝓponēdo seu eligēdo:tūc mortaliter peccasz si nō ipleuisz ꝓpositū.xvij.q.i.q bōa.⁊.§. i.⁊.s.e.c.pri.vbi dic̄ dispo-suit pficisci.⁊ iō dic̄.ꝛ.si pl⁹ nō est ī voto pcessuz:q̄ nō dic̄ h aio obligādi vñ nō fuit mendaciuz.xxij.q.ij.q̄ ait.⁊ nēo se obligat nisi q aiuz bz obligādi.ff.de ac.⁊ ob.l.obligationū.ar.ff.si cer.pe.si ego.

o ¶ Qō dixisti.ar.ꝓ.xxij.q.v.iuramēti.itē arg.q̄ ex nudo pcō ñ orit actio lz sit ar.ꝓ.xij.q.ij.qcūq3 suffragio.⁊.q.v.qz io.⁊.xxvij.q.i.be vo.ī fi. lau.

Scripture. ¶ Per īgressuz religiōis soluit votū religiōi ñ ꝓsonū.b.d. vl' aliter ut.ī rubro:⁊ ē no.decisio itelligēdo q̄ h fiat siue aucte superioris: p̄o declaratiōe ter.pone casum lr̄alē. Quidā vouerat visitare sepulchrū scī:demum intrauit religionem voto nō cōpleto: dubitabat an iste esset reus fracti voti.⁊ rñdet q̄ non.per rationem que habet in lr̄a.ab.si.

p ¶ Tpale obsequiū.nō.n.ē illi necessaria certa ōlicti satisfactio.cui⁹ totū vite tp̄s obediētie ipēdit sui ꝓditoris ō pe.di.i.§.bis auctorib⁹.sic nō frāgit ꝓpositū q illud ī meli⁹ cōmutat.s.de iureiu.puenit.⁊ ita ē ar.q̄ intranti monasteriū nō ē iponēda pnia p pctō añ ꝓmisso.sic.n.remittit astulpho pnia publica si mōasteriū voluerit īgredi.xxxij.q.ij.admonere.⁊ h pp cōtinuationē pnie ⁊ exercitij ī quo sp debēt eē mōachi. ar.xvi.q.i.nos aūt: si v̄o postq̄ mōasteriū īgressi fuerit delinquūt bñ sbijciūt pnie:⁊ disciplie abbatis ꝑm regulā illi⁹ loci.s.de regu.c.vl.⁊.ꝛ.de sen.ex.cū illorum.

N On est. Tria facit.p̄mo p̄mittit exordiū.sc̄o summittit narrationem ibi:sane.tertio cōclusionem ibi:ideoq3.Ab.si.

q ¶ Auctoritate.se.ap.ar.q̄ papa p̄t dispēsare ī voto ⁊ epi ēt.s.e.c.i.ꝛz cū vota ex necessitate sint soluēda.xvij.q.i.c.i.⁊ de iure naturali nō v̄ q̄ ibi bēat locū dispēsatio:qz dictū ē vouete:⁊ reddite dño vota v̄ra.ꝛ.e.magne.⁊.c.pri.vñ in his votis nō dispēsat:sed declarat.cū.n.quis vouet pegrinari.subintelligit si cōmode fieri p̄t:ut.s.de iureiur.quāto.vbi ō boc: ⁊ de voto ⁊ iuramento dic ut ibi:sicut nec frangit votū qui illud in melius commutat.s.c.pri.⁊ de h dictum est.s.e.c.i.

r ¶ Adiplere.si iusta cā sbest.s.e.c.i.alīs ñ ē secur⁹ quo ad deū cū quo papa dispēsat nisi subsit cā dispēsandi.sicut nec dī absolut⁹ q̄ cām excōicatōis suprimit.s.ō of.or.ex pte.⁊.ꝛ.de sen.ex.cū cā.hēbit tñ exceptionē quo ad ecclesiā ille cū quo sine cā dispensatum est.arg.ff.de fur.inter oēs.§.pe.quo

ad deum sibi allegatio nō valebit vbi iudicabitur eo teste quo iudice. ifr. q. iij. aliorum hominum ꝛ. xi. q. iij. audi.

a ¶ Regnū ipm. sic ergo papa pfert vtilitatē primatā cōi vtilitati ꝯ id qō hēs. s. de postu. c. iij. viij. q. i. scias. ꝛ. viij. q. i. ī scripturis. ꝛ. s. ō reg. lz. nō sūt ꝯria qz hic nō pferet: sed differt. ꝛ qō differtur nō auferē. xxxij. q. ij. ancillas. de p e. di. vij. nemo.

LIcet. Primo ponit ordiū. secūdo ibi: accepim⁹. narrat fcm. tertia ibi: mā damus concludit. quarto cōminat ibi: ne si onus. ab. si.

b ¶ Liberū. arbitriū. vñ dicit augustin⁹ q nō cepit ōliberet q agressa ē pseueret. xvij. q. i. nuptiarū. ꝛ ea sūt ī nris officiis gratiora: q cū liceret ea nobis si īpēdere: cā tñ dilatiōis īpēdim⁹. xxxviij. q. i. iā nūc.

c ¶ Resilire. in aliō tñ pōt cō mutari de auctoritate supioris ꝛ iusta de cā. ut. s. e. c. i. ꝛ ij. ꝛ. ī. e. c. magne.

d ¶ Cōmisit fidei tue exequē dū. ar. q aligs pt. ieiunare p alio ꝛ votū alteri⁹ adiplef: qz mortuus soluit votum suū p superstitem. ar. xiij. q. ij. anime defunctorū. ꝛ. xxvi. q. vi. si aliquis fuerit.

e ¶ Occasiōe qualibz. supplemin⁹ idonea: q̄ in gñali vbo subintelligit. ar. s. ō elec. cāz q̄ ꝛ. s. de of. ōle. ex pte. ij. ff. de ri. nup. quāquā. ꝛ de iureiur. veniēs. ꝛ. c. gntauallis.

f ¶ Si dict⁹ rex. ff ipsi⁹ ducis: ꝯ quē dux ipse querterat aciē bellatorū quā ꝯ inimicos crucis dirigere simulauit.

g ¶ Priuādū. dic b inno. q q nō adiplet volūtatē defuncti sit ei auferēda tota beredi tas. ꝛ idē dicit canō. xi. q. i. filiaster. ꝛ boc ꝯcordat legi antiq. C. de fideicō. l. vlti. in fi. auc. tñ illud obseruat ī exneo bfde. sed lz fili⁹ institutus beres nō adipleat volūtatē defuncti nō iō totū pdit: sz restituatur ei legitima. C. ō fideicō. auc. hoc amplius. ꝛ satis pōt dici q lex ī hoc casu piudicet canoni rōne eqtatis: vel b aufert penā legis ob fauorē terrestrē: vel meli⁹ dic q id qō dicit lex de legitima relinquenda nō pt bre locū ī huiusmodi dignitatib⁹ cū diuidi ñ possint qz regnū vnicū dz esse ꝛ si ꝯtingeret q taliter diminueret cito destrueret. sz alie bñditates bñ diuidunt iter bñdes. sz hic vnus tñ debz esse rex. ꝛ iō dicit q totū deuolvetur ad alium fratrem.

MAgne. Diuidit princip⁹ in tres ptes. ꝑmo ponit facti narratio. scōo allegat ꝑ ꝛ ꝯ ibi: ꝛ qdē. tertio diffinitio ibi: cū igit. ab. si.

b ¶ Noluisti. sine ꝯsilio. ꝛ bñ qm̄ nēo iuramētū suū: vl votū dz iterp̄tari. s. de elec. venerabilē. ꝛ ī. e. ex mīca. nisi certus eēt q nō eēt obligat⁹. ar. ī. de sen. excō. ingstitioni. t.

i ¶ Liceat. b tria semp considerāda sunt. ar. xi. q. i. aliō. ꝛ. iiij. di. deniqz. in fi.

k ¶ Sane nō. b icipit oñdere q votum suū pficere teneat.

pfuisse: vtilitati ei⁹ nō modicuz derogaret: si hierosolymam: sicut ex voto teneris: regno pgeres impacato: ꝛ infra. ℣ Jōqz mādam⁹ q̄tenus non prius iter arripias hierosolymam adeundi: q̄z regnum ipsum[a] fuerit tranquilitati pristine restitutum vel sup boc receperis ap. se. mandatum.

I Dem andree duci.

¶ Ecclesia cōpellit bfdez laicum per excōicationem ꝛ bonoꝝ subtractionē ad executionē voti vltramarini ad qō se obligauit p defuncto.

LIcet vniuersis liberū sit arbitriū[b] in vouendo: vsqz adeo tñ solutio necessaria est post votuz vt sine ꝓprie salutis dispendio alicui nō liceat resilire[c]. ℣ Accepim⁹ siqdē q cū rex vngarie pater tuus agēs in extremis votum qō vouerat dño hierosolymitanā ꝓnciā in forti manu humili corde visitaſ sub interminatione maledictionis paterne cōmiserit tue fidei exequendu⁹: ꝛ tu assūpto crucis signaculo te id ipletuꝝ sine dilatione q̄libz ꝓ misisti: ꝛ infra. ℣ Mandam⁹ q̄tenus postp ositis ceteris sollicitudinib⁹ vsqz ad festū exaltatiōis sancte crucis debitum accepte crucis exoluens ꝓpositum iter arripias ꝛ humiliter ꝓseqūris. ℣ Ne si onus tibi a pre iniunctū: ꝛ a te spōte susceptū occasione q̄libet[c] detractaueris pna te reddas successione idignum ꝛ bñditatis emolumento priueris cui⁹ recusaueris onera supportare. scitur⁹ ex nūc anathematis te vinculo subiacere: ꝛ iure qō tibi si dictus rex[f] sine ꝓle decederet in regno vngarie cōpetebat ordine geniture p̄uādum[g]: ꝛ regnū ipsuz ad minorē frem tuū ap. postposita duoluēdū.

I Dem trecensi episcopo.

¶ Cōmutat papa votū vltramarinuz in vigilias oōnes ꝛ ieiunia tūc maxime cū cessat cā q̄ iduxit ad vouēdū ita ēt q̄ expense fiēde in eūdo morando ꝛ redeundo integraliter mittant in terre sce subsidiuz.

MAgne deuotiōis: ꝛ īfra. Cū trecen. ecclesia ꝓtra libertatē eccl'iasticaz grauaret: nec per aliuz q̄z per cāpanie comitē ī vltramarinis partib⁹ ꝓstitutuz eidē eccl'ie crederes posse de facili subueniri: ad ipsuz ꝓposuisti accedere: ac in signuz pegrinatiōis ꝛ deuotiōis terre orientalis crucē dñicam assumpsisti: ꝛ īfra. Quānis autez audita morte ipi⁹ ītrētionē tuam ꝓspiceres iaz frustratā: noluisti[b] tñ sine ꝯsilio ap. se. ad ꝓpria remeare: sz ingressus vrbē intētionis tue ꝓpositū ac statuz treceñ. ecclesie nobis hūiliter exp̄ssisti: ꝛ infra. ℣ Et qdē tria precipue duximus ī hoc negocio attēdēda. qd liceat' ſm equitatez: ꝛ qd deceat scōz honestatē: ꝛ qd expediat scōm vtilitatē. Sāe nō[h] videbaſ contra votū licituz vt venires[l]: cū vox clamat prophetica[m]. vouete ꝛ reddite dño deo vō: ut primum[n] ad ꝯsiliuz scōm[o] ad ip̄eriū referaſ. Sed nec decēs videbaſ[p] cū sit scriptum in euangelio: nemo mittens manuz ad aratrum ꝛ respiciens retro[q] aptus est regno dei: ꝛc. Preterea nō videbaſ expedire: cum ex absolutiōe tua scādalū posset laicoruz mētibus generari dicētiū vbi ē de⁹ clericoꝝ: ꝛ boc exēplo credētiū se ad voti obseruātiam non teneri. Qō. n. agit a ꝓlatis[r] facile trabitur a subditis in exēpluz. iuxta qō dñs ingt ad moysen in leuitico: si sacerdos q est vnctus peccauerit: faciet delinq̄re ppl'm. Aet⁹ etatis[s] vite senescētis defectus atqz canicies que vix labores ꝛ dolores suos tolerare possunt in ꝯsiliuz allegabāt ꝛ ecclesie treceñ. suspiria cui viculo pastoralis sollicitudinis es ligatus: sine cuius assensu votuz pegrinationis emittere forsitā nō debueras[t]: ꝛ īfra. Jp̄z ēt votū qō ex sui forma sanctuz ꝛ honestuz erat ex persona vouētis minus licitū videbaſ. Cū. n. iuxta canonica instituta clericus absqz sui ep̄i lnīa pegrinari[u] nō debeat. ꝛ ep̄s nō minus imo potius se. ap. sit astrictus[x]: videri merito poterat q̄ absqz generali vel spāli lnīa votuz pegrinatiōis q̄ te tādiu abūtares emittere non deberes: et īfra. ℣ Cū igit[y] in lege veteri ī q̄ nō minus preceptuz dñi obligabat q̄z votū hodie obliget in ecclesia: ꝓgenita q̄ dño mādabant offerri q̄dā dño redderent ut primogenita leuitaꝝ: q̄dā redimerentur ut aliaruz tribuuz. quedaz cōmutarent ī aliud sicut primogenituz asini q ꝓ oue cōmutabaſ: ex boc attēdentes q votum cōmutari possit[z] in opus aliud pietatis: nō curātes q os loquētiuz iniq̄ loq̄t. dūtū non recedamus a tramite veritatis: de illi⁹ auctoritate securi q cum audisset a discipulis nōne scis qz pharisei audito boc verbo scandalizati sūt: rñdit sinite illos[a]: ceci sunt ꝛ duces cecoꝝ: tibi ꝓ te ꝛ famulis tuis lnīam cōcedim⁹ votū pegrinatōis taliter ꝯmutare ut expēsas q̄s fueras ī eūdo morādo ꝛ redeūdo factur⁹[b] alicui religioso ꝯmittas ī necessarios

m ¶ Prophetica. s. dauid.

n ¶ Primum. s. vouete.

o ¶ Scōm. s. reddite.

p ¶ Sz nō decēs videbatur: vt venires ꝯ votuz.

q ¶ Retro. apostatādo si. ī. ō aposta. qdā. nam apostata dr retro stans xxvi. q. vlt. nō obseruetis ꝛ. iij. q. iiij. beat⁹. de pcni. di. ij. pēnata.

r ¶ Agit a ꝓlatis. iuxta illō cōponit orbis regis ad exēplum. xi. q. iij. precipue. nam prelati sunt tāquā signū positi añ sagittam: vñ inferiores vitam eoꝝ respiciunt. ī. ō accu. q̄liter ꝛ quando.

s ¶ Verū etatis. bic allegabat q̄ nō teneatur pficere votū.

t ¶ Forsitā non debueras maxime ad loca remota. ar. vij. q. i. pūtium. ꝛ. s. de renū. admonet. sic ꝛ eps sine licētia pape. s. de transla. i ter corporalia.

v ¶ Cum igitur. bic incipit oñdere q votum cōmutari possit.

z ¶ Cōmutari possit. cū igitur mandatum dñi: ꝛ votuz pari passu ambulent ut b dicit. ꝛ mandatum dño pōt adimpleri per aliud equipollēs: vt xx. q. iiij. innocens. ergo ꝛ votum. sic argumentatur bic Jnno. Jo.

ꝛ ¶ Sinite illos. vt. xi. q. iij. inter verba.

ꝯ ¶ Redeūdo facturus. bec tria tpa considerantur cum aliquis cōdemnatur alij in expensis factis in prosequenda appellatione. s. de ap. rep bēsibilis. C. qui accusare nō pos. qui crimen. filia. s. de concess. preben. qs diuersitatem. in fi.

a ¶ Sine diminutione. ꝓter illã diminutionẽ que fiet in pecunia trãsferẽda: qꝛ ille q eã portabat suis expensis nõ militabit. ſ. de ꝓscrip. cũ ex officij. ⁊. xii. q. ij. charitatẽ. vel intellige qꝺ pecunia mitti ꝺz per alium religiosuz qui alias eẽt illuc iturus. Ain.

b ¶ Cessauere cãe. argu. qꝺ cessante cã cessat ꝓuilegiũ. ĵ. de verb. sig. abbate. i fi. ⁊. vi. q. i. generaliter. ⁊. xxv. q. ij. §. vl. ⁊ insti. de auc. tut. ⁊ cur. §. fi. ⁊. C. de testi. §. vl. ⁊ ſ. de deci. suggestũ. Jo. ⁊. ſ. de renun. post trãslationẽ. vbi de hoc. ſ. de iureiur. ⁊ si christus. i fi. Ber.

Quod super. Cõis diuisio. scõa ibi: nos autem. que tria facit. primo ponit generalẽ doctrinã. scõo duplicẽ distinctionẽ. ꝓma ibi: vñ credim⁹. scõa ibi: rursus. tertio soluit consultationẽ indecisaz ibi: de mulieribus. ab. si.

c ¶ Cũ isti. ſ. debiles.

d ¶ Et illi. ſ. inopes.

e ¶ Qui tpalem. eandez distinctionez facit lex in iudice: vt si non põt iter esse ꝓp tpalem impotentiam expectãdus est. ⁊ si bẽat ꝓpetuũ ipedimẽtũ remouẽdus est. ff. de vacamu. l. vlt. ⁊ ff. de iudi. si longius. ar. ad idẽ. ſ. de rescrip. ſuſcitatus. Jo.

f ¶ Dilatio. expectandi eiz sũt quousqz cã impedimẽti cessauerit. simile ĵ. de sen. excõ. decetero. ⁊. c. quãuis. in fi. idez est si ꝓ fortuitos casus ipediret nihilominꝰ cũ põt adiplere teneꝛ. ff. de verbo. ob. iter stipulatẽ. §. sacrã. nisi certa res esset ꝓmissa nõ in genere. C. si cer. pe. incendiũ. J.

g ¶ Recõpensato labore ieiunijs ⁊ orationibꝰ: vt. ſ. c. ꝓri. circa fi. lau. vel vꝛ qꝺ tñ mittere teneanꝛ ꝓo quãto nollent ſustinere laborẽ bũc: sed vix põt estimari. ꝓma exꝓsitio melior est.

h ¶ Circa primos. ſ. qui ꝓo succursu terre sancte votum emiserunt.

i ¶ Circa scõos. ſ. qbus ꝓo satiſfactiõe suorũ criminuz labor peregrinationis est iniunctus.

k ¶ Uouẽtium. ſ. sponte ⁊ nõ ꝓ pniam iniunctaz.

l ¶ Quãuis sit babilis. hic formaꝛ scõa qõ seq. c. §. ij. questuisti.

m ¶ Potens tñ. vñ nõ subest cã cur debeat ĩmutare. als q iniũxit: vel q libet maior eo eã possz ĩmutare. iuꝛ cõi: sz ĩmutatione hmõi pnie vꝛ hic reseruare sibi: ⁊ illis qbꝰ spãliter a sede apostolica iniungit. ⁊ est spãle. ĵ. e. c. ꝓori. Ain.

n ¶ De mlieribꝰ ñ vouẽtibꝰ. ſ.

o ¶ Uiros suos. ⁊ b formauit archiepꝰ tertiam questionez ĵ. c. pri. §. i. qꝺ autẽ.

p ¶ Sequãt. q õ vꝛoꝛ lnia vouerũt. vel ex cã ꝓcedit papa qꝺ viri pñt vouere se ituros ĩ subsidiũ terre sce ĩuitis vꝛoribꝰ. ĵ. c. pri. v. in tãta quoqz.

q ¶ Cetere vero. ſ. vouentes.

Quãuis multa. Quinqz sũt dicta vt ꝓz ĩ sũmario cu iuslibet. scõm ibi. scõo. tertiũ ibi: qõ aũt. quartũ ibi: ĩ tãta. quintũ ibi: de clericis. ab. si.

r ¶ Expressam. ſ. c. ꝓori.

s ¶ Ad q̃les. ſ. viros religiosos de qbus fiebat mẽtio ĩ. c. pri. qꝺ sup. ſz illa clausula remota fuit q̃ posita erat sub illo. ĵ. ante. §. illũ. õ mulieribꝰ.

t ¶ Incũbit. ecce hic vnũ mirabile. ⁊ ẽ ius cõe: vt dispẽset ĩ voto cũ debilibꝰ ⁊ hmõi. ar. ſ. e. c. i. ⁊ tñ eius executio nõ pmittit alicui: nisi cui papa ſpãliter ꝓmittit. qõ tñ restringendũ ẽ circa votum hmõi. ſ. ꝓ succursu terre sce emissum. ergo cũ ꝺ papa sibi dispensatione reſuet ĩ aliis votis eps dispẽsatione idulget. ar. ſ. e. c. i. ĵ. de sen. excõ. nuper.

v ¶ Religiosi. religiosi dicũt nõ solũ monachi ⁊ regulares sed ⁊ clerici: vt. i. q. i. nullus. ⁊ etiã laici dicuntur religiosi. xviii. di. si qua vidua.

v ¶ Religiõe. i. q. i. vilissim⁹. viii. q. i. qualis erit.

x ¶ Ad neutros. ar. generaliꝛ. dcm nulli eẽ dictum. ſ. de of. dele. ex parte. ij. ar. C. de pi. l. ij. Jo.

¶ Secundo. Habiles ad eundum seu inhabiles ad pugnãdũ si sũt strenui ꝓsilio vel milites bellatoꝛes pñt secuz ducere votũ vltramarinũ nõ redimunt. b. scõo. Ab. si.

y ¶ Tñ ꝓsilij. idẽ dixit lex ĩ aduocatis q nõ minus ꝓuident generi humano q̃ si patriaz armis defenderent. C. de adpo. diuer. iu. l. aduocati. ⁊ lex dicit qꝺ oibꝰ eq̃ postliminiũ ẽ nõ solũ bis q pugnare pñt sz oibꝰ q eius nature sũt vt cõsilio vel auxilio vel alijs mõis vsui eẽ possũt: vt. ff. de cap. ⁊ postli. re. l. postliminiũ. §. vl. ⁊ ꝓsilio pollet cui vim natura negauit. ⁊ ẽ si. ff. de vaca. mu l. ij. §. qm̃ ita. ⁊. §. seqn.

¶ Quoq autem. Uxores pñt sequi viros vltra mare si volũt: sz nõ tenenꝛ nisi ⁊ ipse vouerint. b. d. tertio. ab. si.

z ¶ Superi⁹ ponit. ſ. c. pri. i fi. ⁊ hoc statim sequitur.

Ex tanta. Uiri sine ꝓsensu vꝛoꝛ emittere pñt votũ vltramarinũ. b. d. q̃rto. ab. si.

⁊ ¶ Uiri ꝓter vꝛoꝛ. ſpãlissimꝰ casus ẽ iste qꝺ vir põt emittere votuz ꝓter lniam vꝛoris q̃ illa iura. xxxiii. q. v. qꝺ deo. ⁊. xxvii. q. ij. si tu abstines. ⁊

vsus terre illius sine diminutiõe qualibet trãsferẽdas: ⁊ ifra. Laborem etiam laboribus recompẽses solliciti⁹ instãdo vigilijs: deuotius vacãs oratiõibus: ⁊ in ieiunijs fortius te exercens. Ad hãc aũt indulgentiã tibi faciendã ſpecialiter nos induxit: qꝺ cũ ꝓ libertate treceñ. ecclesie per dictum comitez assequẽdã precipue votuz peregrinatiõis emiseris: eo sublato de medio: qꝛ cessauere cause: facili⁹ cessare potuit ⁊ effectus.

Dem cantuarien̄si archiepo.

¶ Impedito ad tẽs exeq votũ vltramarinũ cõcedit dilatio. ꝓpetuo vero ipedito indicit redẽptio in eo qõ magis expediat terre sancte.

Quod sup his: ⁊ infra. Quesiuisti õ bis q ꝓ succursu terre sancte signo crucis assũpto pp infirmitatem vel paupertatẽ vel aliam iustã cãm votũ nõ possunt vtiliter adimplere: cuz fine distinctiõe receperis in mãdatis: vt eos qui signum crucis assumptũ abiecerunt ad resumptionẽ ipsius ⁊ executionem voti cõpellas. ¶ Nos aũt inquisitiõi. T. T. rñ. qꝺ debiles ⁊ inopes magis illuc in defectũ q̃ ad ꝓfectũ accedũt: cũ isti pugnare non possint ⁊ illi medicare coganꝛ: nisi forte sint nobiles ⁊ magnates q suis secũ expẽsis bellatores adducãt vel artifices ⁊ agricole q de laboribus suis sibi possint acgrere necessaria ⁊ terre subsidia ministrare: quãuis ñ multi taliũ pp breuitatez possessionũ ⁊ paucitatẽ inhabitantium ibi sint oportuni. ¶ Unde credimus distinguenduz inter illos q tpalez ⁊ eos q ꝓpetuã impedimenti cãm credunt hre: qꝺ primis ẽ indulgẽda dilatio: scõis aũt est redẽptio inũgẽda: ac rez facultate pẽsata q̃s pñt aut quas facturi essent expẽsas pſonarũ ꝓterea recompẽsato labore in subsidium terre sancte trãsmittãt: exequẽtes per alios qõ ꝓ se nequeunt adiplere. ¶ Rursus iter illos q ꝓ defensiõe terre sancte votum peregrinatiõis emittũt: ⁊ eos qbus ꝓ satiſfactione suorum criminũ iter peregrinationis iniungit: credimus distinguendũ: qꝺ circa ꝓmos ꝓl⁹ terre sancte succursus ⁊ circa scõos plus laboriti neris ꝑm intentionẽ vouentis vel penitentis debet attendi. Unde si qs hoc modo vouẽtiũ ẽ iutilis ad pugnãdũ: q̃uis babilis fit ad eũdum: melius ẽ redimere votũ q̃ expensas cõsumere. quod ⁊ de penitente qui propter debilitatẽ non põt iter iniuncte peregrinatõis implere sane valet intelligi: non autẽ de illo: qui quãuis sit impotẽs ad bellandũ: potens tamẽ est ad eũdum: ⁊ infra. ¶ De mulieribus autez hoc credimus obseruandũ: vt que remanere noluerint viros suos sequãtur: cetere vero: nisi forte sint diuites que secũ ĩ suis expensis possint ducere bellatores: votum redimant quod vouerũt.

Dem eidem.

¶ Uotum vltramarinũ certis casibus redimi ⁊ cõmutari põt nõ tamen per alium q̃ per papam: vel cum ipsius speciali mandato. b. d. vsqz ad. §. secundo quesiuisti.

Quæ multa tue sollicitudinis ꝓuidentia: ⁊ infra. Ex cõsultatione quam ad inquisitionez tuam super negocio crucesignatoꝝ oliz edidim⁹: viaz inueniſti ad alias q̃stiones: ⁊ vtruz quod in ea dicitur ius cõstituat generale: vel passiz p latis qbuslibet illos ꝑm formaz ex ꝓssam absoluere liceat qui eorũ sunt iurisditiõi cõmissi: sollicite requisisti. Ad hoc igit rñdemus qꝺ inconsultatione nostra ius editur: ⁊ iz ad quales: ad quos tamen speciaꝛ spectat ei⁹ executio nullaten⁹ explicatur. illis aũt solũmodo ius hoc exequẽdũ incumbit qui super hoc mandatuz receperint a se. ap. spãle. Sic ergo illi est inquisitõi rñsum: qua ꝓsequenter tua. F. requisiuit de qbus religiosis itelligẽduz hoc esset: vtrũ. ſ. ibi religiosi vocẽtur bi tantũ q religionis habitũ suscepерũt: quoꝝ plures idiote sũt ⁊ iuris ignari: an eꝑi q sicut dignitate precellunt: sic ⁊ religione debẽt alijs preeminere. nã ad neutros il lius executio iuris spectat nisi per aposto. se. eis specialiter ꝺlegetur.

¶ Scõo quesiuisti vtrũ qõ dicit si quis vouẽtiũ est iutilis ad pugnãdum quãuis sit babilis ad eundũ: melius est vt redimat votũ q̃ cõsumat expensas: generaliter accipi debeat vt nobiles ⁊ magnates qui sunt consilio strenui ⁊ multos secuz possunt trabere bellatoꝛes: an minoꝛes tantũmodo verbum buiusmodi cõprehendat. Uerum si ad superioꝛa oculuz tue considerationis extendas: questionẽ istam inuenies in serie consultationis nostre solutã: vbi dicitur qꝺ debiles ⁊ inopes magis in defectũ terre sancte q̃ ad eius ꝓfectum accedunt ⁊c. Quãuis possit aliter rñderi: qꝺ non sunt inutiles ad pugnanduz: q ⁊ si per se pugnare non possunt: maturitate tñ consilij adesse valẽt pugnãtibꝰ: ⁊ pſone defectuz ꝓ alios relenare: ⁊ ifra. ¶ Quod eũt superius ponit mulieres que remanere noluerit ⁊c. de illis itelligendũ esse videt que se ad pegrinationis ꝓposituz nullius voti vinculo astrinxerũt: ⁊ infra. ¶ In tãta quoqz necessitate populi xpiani ne terre sancte ꝛediat subsidiuz viri ꝓter vꝛoruz assensum buiꝰ peregrinationis ꝓpositũ vouere libere valẽt: ⁊ quod vouerint libere adimplere. vt aũt ꝓsentiãt sunt at-

per hoc dr q aliqs votū sit maius voto ꝓtinētie.nā pp ꝓtinētiā ad tps nō liceret ꝫ fieri: vt.xxxiij.q.v.c.i.sed ī voto abstinētie secus vr dūtn̄ per tale votū neutri fiat ꝓiudiciū.xxxiii.q.v.noluit itaqz. Jo.

¶ De clericis. Clerici tanq̄ inhabiles ad pugnādū redimunt votū vl tramarinū nisi in certis casibus.b.quinto.ab.si.

a ¶ Inhabiles ad pugnādū. clerici vo pugnare nō debēt. arma.n.clicoꝝ sūt lachryme. xxiii.q.viii.clerici q ī q̄cūqz. c.qcūqz.ꝛ.c.ꝙuenior. Iz ſi mi nꝰ pugnet q ꝙsilio pugnat: vt dn̄m ē in notula.idē dicit lex.

b ¶ Obsequo ꝓputati.qr ex debito officij eos seq teneret.j. de senten.excō.inter alia.

c ¶ Jn penitētia.est iniunctꝰ: vr ergo q mutatio voti non possit fieri ī his penitētijs ī ponēdis.ar.ꝫ.lxxxiii.di.presbyter.si fornicationem.

Per tuas. Cōiter sūmatur vt ī rubro: pōt ēt aliter intelligi ꝛ sūmari vt infra patebit.cōis diuisio.secunda ibi: Nos igitur.ab.si.

d ¶ Duos. si hoc nō apposuisset nihilominꝰ tenebaꝝ susci pere habitū regularē ꝛ debēt ad ꝫ ꝙpelli.cuz ad hoc voto solēni se astrixerit.s. ꝺ quer. ꝙiug.ex pte.ī si.s. ꝺ reg. porrectū.Iz qd si ꝓlatꝰ ꝛ frēs ꝓdicti loci nollēt ipm̄ postea recipere:tūc n̄ diceret trāsgressor voti si p eū n̄ stetit. j. tps. si. j.ꝺ spō.sicut.Iz ipi pnt ꝙpelli vt eū recipiāt ex quo ꝓmisert illū recipe.qr q̄ rōne ille ꝙpellit ad votū reddēdū p ꝺcre.p dictā ꝓrectū.eadēr̄e.ꝛ illi ex quo votū suū emittit:ꝛ recipiāt ab abbate.ar.s. ꝺ reg.c. vl.nisi aliud rōabile obsistat.

e ¶ Reddas altissimo vota. sic.s.eo.magne. cū hoc sit ꝓceptū vt ibi:qr dn̄s exigit oblatū qꝺ nō exigeret offerēdū. xxvii.q.i.nuptiaꝝ.in si.

f ¶ Eligēdū. ꝛ sic ꝙz q canonicꝰ regularis pōt eligi ad regimē ecclie secularis:qr ꝫ gebeñ.ecclia secularis ē. als q̄re diceret fdde dn̄o vota tua.ꝛ de iure cōi ex quo dicit durerit eligēdū.ꝛ ad idē facit.j.ti. ꝓri.q dei timorē.vbi ꝺ hoc. tñ ibi ꝫ pōt sumi ar. q nō de iure cōi:vbi dicit sicut annuē dū durimꝰ postulatōi ⁊c.sed tñ aliud vr ꝫ:qr ecclia gebeñ. cathedralis ē.ꝛ sūt ibi monachi regulares:ꝛ ꝺ iure cōi pnt eligi ī eꝑos.xviii.q.i.c.i.ꝛ sic nō ꝓbaꝝ p hāc decre.q de iure cōi eligi pnt ad iferiores dignitates curā aiaꝝ habētes. ꝛ iste monachus fieri non poterat existēte eꝑo:nisi resignaret eꝑatui cū ecclesia gebeñ. secularis esset.

Postulastis. Diuidit. primo ponit cōsultatio. secundo rn̄sio ibi:discretiōi.ꝛ ꝓ casu premitte qꝺ habet in glo.i.ab.si.

g ¶ Uigesimā.quā soluere tenebant oēs tā clici seculares q̄ regulares ad subsidiū terre sancte ꝑm q fuerat ꝙstitutū ī ꝙcilio generali ī decre.illa ad liberandā.que nō ē in hac ꝙpilatione:sed q erāt crucesignati: vel q ēt vellēt signari nō tenebant ad hoc:imo sibi poterant retinere vt hic dicit.

h ¶ Enormiter.ꝛ ita nō vult papa ꝓpter succursum terre sancte ecclesias istas enormiter aggrauare in absentia istoꝝ: in quo casu cesset priuilegiū. s.de deci.suggestum.ꝛ.j.de verb.sig. quid per nouale.ꝛ si non pōt alteri subueniri quin alter ledat:cōmodius est neutrū iuuare q̄ alterum ledere. xiii.q.i.deniqz.xij.q.ij.primū.ff.de condi.inde. nā hec natura. itez no. q ꝫ non prefert publica vtilitas priuate.arg.ad hoc.s.e.nō est.ꝛ est ar.ꝫ id.xii.q.i.scias.ꝛ.s.de postu.c.iij.vbi de hoc.

i ¶ Uerbo.s.ꝓdicatiōis:qr Iz pp offm̄ suū inhabiles sint ad pugnāduz pnt tn̄ in alijs se vtiliter habere.s.e.ex multa.

k ¶ Exēplo.bone vite.s.qr verbo ꝛ exēplo dicimur predicare.xliii.di. sit rector.

l ¶ Conscie vre. ecce qꝺ relinqt aliqs ꝓprie ꝙscie sue.sic.s.c.pri.ꝛ.xxxiii. q.iiij.vir cū ꝓpria.s.de renū.nisi cū prudē.ī si.ꝛ xxiii.di.habuisse.ꝛ.iiij. di.deniqz.ꝛ.xv.q.viii. c.i.ꝛ.s.ꝺ iureiur.mlieri. qr de nemine ꝓsumēdū ē q sit īmemor sue salutis i.q.vii.sancimus.

m ¶ Procuratoribus. no.ar.q prelatus qñ se absentat ab eccl̄ia iusta de cā: ꝛ de lnla supioris dimittere ꝺz ꝓcuratoꝛez in loco sui q ꝓcuret vtilitatem ecclesie.

n ¶ Tenemini. Iz quare dicit tenemini cum alter istoꝝ nōdū fecerit votuz sed dicat tn̄ desiderat ī signiri.sed dic q iste licz votū adhuc nō emiserit iā ī aio suo plene ꝺlibera uerauerat ꝛ ꝓpositū suū ī hoc fixerat vñ sine pec cato ꝙuenire ſi poterat. xvii.q.i.q bona.sic.s.e. c.ij. alias nō diceret trāsgressor. s.e.litterarum.

Rub.ꝺ statu mōachoꝝ.

Supra visum ē de quer. ꝙiug. Jtē de voto.sed qr cōuersi ad religionē vel vouētes ıgredi efficiunt vt plurimū mōachi uel canonici regulares.ideo post rubricas precedentes subijcitur ista.ab.si.

Theodosius.

Mōasteria sunt exempta a lege iurisditiōis.sic cōiter sūmat.Iz qꝺ ꝫ vocabla sūt potius magistralia q̄ iuris ut infra dicā. ꝺ spāliꝰ sic sūma vt ī rubro.ꝛ ponit duas ꝓhibitiones:ꝛ tertio rōez sbijcit.ꝑa ibi: aut.tertia ibi:cuz.ab.si.

o ¶ Discipline.hoc ītelligе cū monachi pplm̄ fi bñt: qr tunc solā disciplinā debēt.xvi.q.i.cum ꝓ vtilitate.nisi sit bonestū seruitiū debitū ex ꝙstōe vr ꝙsuetudle.xviii.q.ij. seruitiū.ꝛ.i.q.iij.qsitū. si.n.bſent pplm̄ tūc monasteria subsūt epo rōne pplī quo ad legez diocesanā.ar.xviii.q.ii.eleutheri⁹. de ꝫ dictū est.s. de of.ꝛ.dilectus filius.

p ¶ Inferatis. nisi hoc solū qꝺ canones iubent.xviii.q.ij.ꝫ tn̄.quā sit luminoso.

q ¶ Accesserit.in vita:qm̄ si in morte cā sepulture aliquid relinquet: inde eps ꝺz habere canonicā portionē.s.de sepul.de bis.ꝛ.c.cū sup. ꝛ.s.de testa.registi.nisi cōsuetudo repugnet.

Monachi. Iz plura dicta.ideo cōiter nō sūmatur:sed cōprehēdendo substantiā pōt sic sūmari vt in rubro.ꝛ vt patet in eo.qn qz sunt dicta.scōm ibi:si quis.tertium ibi:qui vero.quartum ibi:prio ratus.quintum ibi:priores.ab.si.

r ¶ Precio.j.de symo.qm̄ symoniaca.

s ¶ Peculiū.nisi ꝓ iniuncta administratione: vt.j. sequitur.

t ¶ Parrochiales.ꝛ sic ꝙz q monachi singuli ī parro-

chialibus eccl̃esijs esse nõ debent. ⁊ istud qdẽ ius cõe ẽ qõ hic dr ex dispẽ
satione. tñ vr q monachus põt p̃fici in parochiali eccl̃ia. xvi. q. i. ĩ paro
chia. cũ pro utilitate doctos. c. si monachus. si qs monachus. Jn colle
giata vo eccl̃esia vr q de iure cõmuni possint eligi. J. e. q dei timorem
⁊ ar. s. ti. priori. per tuas. Tan.

a ¶ Ue soli. vii. q. i. illud
lxxi. di. in oibus.

b ¶ Ad sacros ordines. insup de monasterio ex
pellat fm q tradit. J. de
simo. qm simoniaca: uel
debet sibi pecunia resti
ui ⁊ intret aliud mona
sterũ. eo. ti. ueniens.

c ¶ Administratiõe. per
missum. als p̃rium hr̃e
nõ põt. xii. q. i. non dica
tis. xxvii. q. i. monacho.
xviii. q. i. c. i. ⁊. J. eo. cum
ad monasterium. arg. s̃
xxvii. q. i. de uiduis. illõ
planum est q monach9
proprium hr̃e non põt i
mo ⁊ si sub ea conditione
fieret monachus: ut ha
beat p̃prium cõdito fran
git: ⁊ remanebit mona
chus. argu. J. de p̃di. ap
po. qcũqz. vbi tz matri
moniũ. ⁊ p̃ditio frangit
ar. ad hoc. ff. si vsufruc.
peta. l. i. §. i. ff. de usu. ⁊
habi. sed neqz. ⁊. C. de in
stitu. sub condi. reprehẽ
denda. ar. s̃. manifestuz
. J. de cõdi. appo. c. ulti.
vbi dr q si conditio q̃ fit
s̃ substantiam mr̃imonij
appõat in matrimonio
mr̃imoniũ nulluz est. sed
h̃ p̃ditio h̃ proprio retinẽ
do est s̃ substãtiã mona
chatus vt vr qr dis pa
pa in eo dispẽsare nõ p̃t
sicut nec in continentia.
. J. e. cũ ad monasteriũ in
fi. ⁊ est arg. ad hoc. xxvii.
q. ii. solet. Jn hac opinio
ne fuit Hug. ⁊ idem cre
do q non sit monachus
qr proprietatis abdicatio
⁊ cõtinẽtia castitatis sũt
de substantia monacha
tus sicut in matrimonio
carnali. ar. s̃. s. de p̃uer.
coniug. uidum.

d ¶ Sepulturam. fic. J.
eo. cum ad monasterium
⁊. c. super quoddã. ⁊ hoc
idẽ locum h̃z in quolibet
quem constat decessisse ĩ
mortali pcõ. lxxviii. di
stin. neqz apud. viii. q. ij
pro obeuntibus. ⁊. xxiij.
. q. v. placuit.

e ¶ Nulli tradantur. ut
fiat ibi custos vel procu
rator ibi cõstituat. i. q. i.
si eps. ⁊. q. iii. saluator.

f ¶ Nõ mutent. hoc in
telligit h̃ illis qui istituũ
tur ꝑpetuo per canonicã
electõnem capituli. ⁊ cõ
firmationẽ superioris isti
sine certa causa remoueri nõ debent: qr sine cul
pa nemo priuari h̃z iure
suo. l vi. di. satis puersuz
⁊. xvi. q. vlt. inuentũ. s̃. de iudi. c. i. alij priores qui per electionem cano
nicam non creantur ad uoluntatem abbatum suorum remouent. J. eo.
cũ ad monasterium. §. tales. ⁊ hmõi regularibus non confirmant p̃ora
tus. s̃. de confir. p̃recta. Tan.

ve soli[a]: qr cũ ceciderit nõ est q sub
leuet eũ. ¶ Si qs aũt exactus pro
sua redẽptõne aliquid dederit: ad
sacros ordines[b] nõ ascẽdat. Js ve
ro q euz recipit officij suspensione
mulctet. ¶ Qui vero peculiũ ha
buerit nisi ab abbate fuerit ei pro i
iuncta administratione p̃missum[c]:
a cõione remoueat altaris: ⁊ q i ex
tremis cum peculio inuẽtus fuerit
⁊ digne nõ penituerit: nec oblatio
pro eo fiat nec inter ffes accipiat se
pulturaz[d]: qõ ẽt õ vniuersis religio
sis p̃cipimus obseruari. abbas aũt
q ista diligenter non cauerit officij
sui iacturam se nouerit incursurũ.
¶ Prioratus quoqz seu obedien
tie p̃cij donatione nulli tradãtur[e]:
alioquin dãtes ⁊ accipiẽtes a mini
sterio fiãt eccl̃iastico aliẽ. ¶ Pri
ores aũt cũ in eccl̃esijs conuentuali
bus p electionem capitulor suorũz
canonice fuerint istituti: nisi p ma
nifesta ⁊ rõabili cã non mutẽtur[f]:
videlicet si fuerint dilapidatores[g]:
si incõtinenter uixerint: aut tale ali
quid egerint p quo amouendi me
rito uideantur: aut si ẽt pro necessi
tate maioris officij de consilio fra
trum fuerint transferendi.

A Lex. iij. abbatibus: ⁊ conuenti
bus cisterci. ordinis.

¶ Monet cisterciẽses vt seruent
regulã fm primeuã institutionem
. b. d. primo. ⁊ scõo dicit q domus
religiosa aggregata cisterciẽsi. eor
mores seruare tenetur. b. d.

R Ecolẽtes qualiter hec sãcta
plantatio: ⁊ infra. ꝟ Dolẽtes
dicimus q etsi nõ ab oibus nec
in oibus: a plerisqz tñ ⁊ in plurib9 ab
illa sancta institutione dr declinatũ
ĩ tantuz vt aliqui ex vobis prie isti
tutionis oblit[h] ꝓtra ordinis vestri
regulaz villas eccl̃esias[i] ⁊ altaria[k]
possidẽt: fidelitates ⁊ hominia[l] su
scipiũt: iusticiarias[m] ⁊ tributarias[n]
tenẽt: ⁊ infra. ꝟ Jdeoqz precibus
⁊ monitis exhortamur: q̃ten9 do
mus ille que a prima sui origine in
ipo ordine sunt fundate: cõstitutis
terminis[o] sint contente: ⁊ infra. Si
enim relictis originalibus ordinis
institutis ad cõia uolueritis alioz
monasterioz iura diuertere: opor
tebit vos cõi iure censeri[p]: qr dignũ
est vt qui similẽ cum alijs vitam su
scipiũt: similem sentiant in legibus
disciplinaz. ꝟ Ceteꝝ domus ille q̃
de alijs institutionibus ad vestruz
ordinẽ se trãstulerint vestris oĩno
se satagant vsibus ꝓformare: ⁊ re
lictis possessionibus vel ẽt commu
tatis[q] quas instõ vestra nõ recipit:
sic se in oibus religioni vestre coa
ptent[r]: vt quẽadmodũ gaudẽt se ĩ
societatẽ ordinis ⁊ bitus idẽnitatẽ
assumptas: sic ẽt in pauptate secu
larium rerum se letẽtur vestris in
stõnibus cõformatas.

Q Lemẽs. iij.

¶ Regularis canonicus q nõ resi
gnauit p̃prium in morte non dz in
cimiterio sepeliri: ⁊ si õ facto sepul
tus fuit ide dz exhumari si fine scã
dalo fieri põt.

S Uper quodã canonico regu
lari q ĩ articulo mortis agẽs:
lz a priore suo cõmonitus p̃priuz[f]
qõ cõtra regulam latenter habue
rat noluit resignar: ⁊ sic diẽ clausit
extremum: ⁊ fuit iter alios fratres
traditus sepultur: ⁊ infra. ꝟ Inq.
. T. T. R. q ille canonicus nõ tñ
fuit xp̃iana sepultura[t] priuandus:
verum etiam si sine maximo scan
dalo[v] potuit fieri de ipsa proijci[x] di
gnus est eccl̃esia. ꝟ Hoc autem cũ
forte cõtigerit: in similibus[y] est agẽ
dum.

I Uno. iij. v. plebano sci gauini.

¶ Canonicus regularis põt p̃fici
eccl̃esie parochiali ẽt seculari: sed
debet habere socium secum sui or
dinis si commode fieri potest.

Q Uod dei timoreꝝ pre oculis
habeas ex fructibus tuis col
ligitur euidenter: cũ opera que fa
cis testimonium perhibeant veri
tati. ꝟ Sane quondam desideras
ad frugem melioris vite transire:
officium plebani resignans coram
fratribus sancti victoris[z] bonoñ. p
missionem[3] de tua conuersione feci
sti: neqz profess̃ionem solẽnẽ emit
tens neqz habitum religionis assu
mens. sed parochiani plebis eius
dem attendentes te laudabiliter p̃
fuisse a florentino ep̃o impetraue
runt: vt ministrares[4] ibidẽ. hoc eti
am. P. p̃sbyter cardinalis tũc ap.
se. le. proponitur annuisse. quod iã
dicti parochiani a nobis ratum ha
beri suppliciter postularunt: p̃ser
tim cum de licẽtia p̃rioris sancti vi
ctoris noscaris hactenus id feciss̃e.
Licet autem in laterañ. concili. de
monachis caueatur: ne finguli per
uillas ⁊ oppida p quascunqz paro
chiales ponantur eccl̃esias ⁊c. qr tñ

g ¶ Dilapidatores. pp hoc h̃ remouẽtur. iii. q. ii. qr ea q̃. ⁊. J. de simo. lz he
ly. ⁊. c. p tuas. ⁊. s̃. de of. dele. venerabilis. ⁊ hoc si p̃bek. ⁊ pp incontinentiaz
remouetur abbas. xviij. q. ij. si qs abbas.

R Ecolentes. Diuiditur in q̃tuor partes. p̃mo cisterciẽ. ordo fm anti
qua tpa multipliciter cõmẽdat. scõo modernis tpib9 cõsideratis reph̃ẽdi
tur. tertõ ut cisterciẽ. suis ter
minis sint cõtẽti monet: quar
to q dom9 eis aggregata de
beat se moꝛib9 istis conforma
re instruunt. scõa ibi: dolẽtes
tertia ibi: ideoqz. quarta ibi.
ceterum. ab. sic.

b ¶ Oblíti. q eam sciuerunt.

i ¶ Eccl̃esias. q̃s p̃sit habere
nigri. monachi.

k ¶ Altaria. i. q. iii. q̃stiõ. vbi
eccl̃esie vulgari vocabulo al
ria nuncupant. lz h restringit
ad decimas pp vbũ eccl̃esias.

l ¶ Hominia. vasallis feudũ
ab eisdem tenentibus.

m ¶ Justiciarias. i. officia iudi
cũ secularũ q iusticiarij ĩ ali
qbus locis appellantur.

n ¶ Tributarias. i. officia col
ligentium tributa: q. n. deser
uiũt deo talibus se ĩplicare ñ
debẽt. xxi. q. iii. c. i. ⁊. ii.

o ¶ Cõstitutis terminis. qr qli
bet dz eẽ cõtẽtus terminis suis
xiij. q. i. c. i. ⁊. s̃. de sepul. c. i.

p ¶ Ceseri. qr p hoc priuilegio
suo renũciare videntur ex quo
abutuntur eo. xi. q. iii. priuile
gium si. s̃. de vi. ⁊ ho. cleri. c.
vlt. ⁊. s̃. de cle. cõiug. ex parte
qr duplici iure cẽseri nõ debẽt
. xii. q. ii. cognouimus in fin. ⁊
. s̃. de decl. cum in tua.

q ¶ Uel cõmutatis. datis vil
lis pro agris: qr villas hr̃e nõ
debent: ut. s̃. dr.

r ¶ Coaptẽt. ⁊ ita id qõ ag
gregat alij ipsius natura imi
tari dz. xvi. q. i. ⁊ tpis qualitas
⁊. c. seq. s̃. ne se. ua. c. i. vbi no
tatur de hac vnione.

S Uper. Cõis diuisio. fa
ibi: ingressioni quam pro
rogat ibi: hoc aũt. ab. si.

s ¶ Proprium. qõ s̃. cũ talib9
nõ dignat dñs fieri ps calicis
eor. xii. q. i. clicus. ⁊. c. nolo.

t ¶ Sepultura. p eo q ĩ mor
tali peccato mortuꝰ ẽ. sic. s̃. e.
monachi. §. qui vero. ⁊. J. e. c.
. ii. pro talibus. n. sã nõ orat
eccl̃esia. xiii. q. ii. pro obeũtib9
⁊. xxiij. q. v. placuit. Ber.

v ¶ Maximo scãdalo. p quo
uitãdo multa fiunt ⁊ omittũt
dũmodo sine peccato mortali
possint fieri uel omitti. J. h̃ no.
ope. nun. cũ ex iniuncto.

x ¶ Proijci. si ossa illi9 p̃sit di
scerni ab alijs. s̃. h̃ sepl. sacris

y ¶ In similibus. sic. s̃. de re
scrip. iter ceteras. ⁊ ita de simi
libus ad similia p̃cedendũ est
ff. de legi. nõ p̃sit. Ber.

Q Uod dei. Diuiditur
in tres ptes. p̃mo exordi
um. scõo facti narratio ⁊ sup
plicatio. tertio supplicatõis ad
missio cũ duplici motiuo. scõa
ibi: sane. tertia ibi: lz. Ab. sic.

z ¶ Promissionẽ. ex qua ob
ligat9 fuit ad obseruantiam re
gularẽ fuãdã lz ñ fecerit p̃fessionẽ. vñ possz ꝓpelli ex sua p̃missione si nollet. s̃.
de reg. porrectũ. ⁊. s̃. ti. p tuas. ⁊ ¶ Ministrares ibidẽ. alr nõ poterat ibi
ministrare nisi de lnia epi cũ iã renũciasset offõ plebanie quãtũ ĩ se fuit. s̃. de
renun. q ĩ dubijs. tñ itelligo q renunciatio tenuit. ꝓ ¶ Cõcilio laterañ. s̃.

eo.monachi.

a ¶ Lariori.als eqparant monachi ⁊ canonĩ regulares ĩ multis.xx.q.iii.pñs clericus.⁊.j.ne de.vel mo.sup specula.⁊.s.de postu.er pte.

b ¶ Canones.xvi.q.i.doctos in parochia.⁊.lv.di.prisis.

c ¶ Regimẽ in pb̃yteros.vtrũ monachi de iure cõi vel ex dispensatiõe possint ad regimẽ alaruz assumi dubitari ꝓfuerit. dicũt qdã q hodie pñt de iure cõi: oli tñ ex dispẽsatiõe: ut.lv.dis.prisis. Alij dicũt q nec hodie pñt nisi ex dispẽsatiõe cũ laterañ. cõciliũ hoc ꝓhibeat.s.eo. ca.ii. Satis põt dici q olim monachi nõ poterãt pfici ecclijs nisi ex necessitate: ut.lv. di.prisis hodie pñt ẽt utilitate suadẽte sz regulares vt dicit hic: licite pñt eligi ad regimẽ ecclarum vtilitatis cã ⁊ de iur cõi: ut vsar.j.ti.pr.p tuas. sed in hoc ẽ dfia iter monachos ⁊ canonicos regulares q mõachi rene ret bre socios secũ sui ordinis ẽ.eo.ti.c.ii.⁊.j. de capel.mo. c.pe.⁊ vlti. sed regulares ad hoc nõ tenent nisi ꝓmode possint vt hic dr.sz lra sequẽs .x. rium inuit vbi dicit sic annuẽdum rẽ.⁊ hoc tutius ẽ dicẽdũ. Preterea dr b circa pncipiuz q plebanus iste ꝓmissionẽ fecerat solũmodo ꝺ sua ꝓfessione nec pfessionẽ fecit nec habitũ religiõis assumpsit.⁊ ita si fuerat canonic⁹ regularis nec ampli⁹ in voto fuit processum qõ pz p banc lram .Quare ergo papa nõ mãdat q uotũ suum dño reddat ne dicat voti trãsgressor.pp qõ signat ꝛriũ .s.ti.pri.p tuas vbi dicit papa q resignet regimẽ ecclie gebeñ.⁊ reddat dño vota sua⁊ postea si electus fuerit poterit electõez recipe de se factã. põt respõderi ibi necesse habebat resignare ẽpatum. alꝫ nõ poterat fieri monach⁹ aut regularis canonic⁹ cũ ecclia gebeñ. eẽt secularis ⁊ postmodũ sine aliq̃ dispẽsatõe pt eligi ĩ epm siue cathedralis ecclia sit regularis sine secularis pp excellẽtiã epalis dignitatis sic clic⁹ secularis pt eligi ĩ epm sine ecclesia sit secularis sine regularis. hic ꝺo ẽt si esset iam canonicus regularis nihilominus poterit dispensatiue assumi in plebanũ: ergo multoforti⁹ poterat ibi remanere de lnia epi ⁊ ꝑoris dispẽsatiue: sz ꝑ pmissionẽ nõ poterat dispẽsare cũ renũciatio sua nõ tenuisz simpliciter.⁊ iõ dispẽsat papa cuz ipo pp pmissionẽ ut remaneat in offi. plebani pp mai⁹ bonũ nõ facta aliqua pfessione.⁊ ex hac pmissione ꝺz viuere regulariter tãꝯ pfessus: ut dicit in fi. Quidã tñ dicũt q fecerat pfessionez: sz ex lra hoc ñ colligit. sz in illa decre. p tuas nõ petebat dispẽsarõ: ut ibi remaneret tanꝯ monachus: sz petebat cõsiliũ qd ei faciendũ esset sup voto quod fecerat. ¶ Papa rñdet sibi de iure q reddat dño vota sua: ⁊ sic nõ ꝺicit huic ⁊ si idẽ fuisset petitũ idẽ fuisset rñsum. Ber.

d ¶ Priuilegiatũ. in hoc ẽ ꝓuilegiatũ offiũ ꝓdicãdi: q nẽo ꝺz ꝓdicar nisi ei sit cõmissũ ab epo loci: vel ab apostolica sede. j. de he. excõicam⁹. §. q ꝺo.⁊ illi q p electionẽ ad hoc eligũtur. e ¶ Et regularis. sed nũquid tenetur regulam obseruare pp illã pmissionẽ. ꝺico q sic: vt dixi.s.eo.c.in pn.⁊ ita patet q

ista ꝺ canonicis regularibus spãliter nõ cauet: q etsi a sanctorũ monachorũ ꝓsortio nõ putent seiũcti regule tñ inseruiũt lariori[a]: p antiquos canones[b] ẽt monachi pñt ad ecclesiaz pochialiuz regimẽ in pre sbyteros[c] ordinari: ex quo debẽt p dicatiõis officiũ qꝺ priuilegiatũ[d] ẽ exercere: sic annuẽdũ duximus postulastis vt exercens plebani officiuz si cõmode fieri poterit vnum canonicũ regularẽ tecum hẽas ad cautelam: cuius in bis que dei sunt ⁊ regularis[e] obseruantie tam consortio q̃ solatio perfruaris.

I Dez abbati ⁊ cõuẽtui sublacẽsi.

¶ Primo tractat de vestib⁹ monachorũ Scõo de abdicatione ꝓ pertatis. Tertõ ꝺ filẽtio. Quarto ꝺ cibis. Quinto de officijs in genere ⁊ in specie.

QAm ad monasteriũ sublacẽ. ⁊ infra. Firmiter inhibuim⁹ ne qs decetero monachorũ lineis camisijs vteret.⁊ infra. ¶ Prohibemus quoq̃ districte in virtute obedientie sub obtestatione diuini iudicij: ne qs monachoz ꝓprium[f] aliquo mõ possideat: sed si qs aliqd hẽat ꝓpriꝯ totũ incõtinenti resignet[g]. Si vero post hac ꝓprietatez aliquã fuerit deprehensus brẽ: regulari mo.p̃. de monasterio expellat[h] nec recipiat vlteri⁹ nisi peniteat fm monasticã disciplinã. Qꝺ si ꝓprietas apõ quẽquã iuẽta fuerit in mor te[i]: ipsa cũ eo in signũ pditionis extra monasteriũ ĩ sterglinio[k] subterref: fm q beat⁹ greg. narrat in dialogo se feciſſe. vñ si qcquam alicui fuerit spãliter destinatuz ñ ꝑsumat illud accipe: sed abbati vel ꝑori vel cellerario assignet. ¶ In oratorio vero refectorio ⁊ dormitorio cõtinuũ semp silẽtiũ obseruetur: i claustro quoq̃ certis horis ⁊ locis fm antiquaz ꝓsuetudinem monasterij laudabiliter obseruatam. In refectorio vero nullus oĩno carne vescatur[l]. Nec in qbusdã solennitatibus: sicut aliqñ fieri ꝓsuevit: ꝓuentus exeat cuz abbate paucis ibi relictis: vt extra refectorium edãt carnes: cũ illis diebus precipue regularis disciplina sit studiosius obseruãda. Sed nec extra refectoriuz nisi i infirmatorio esuz carniũ credãt sibi licere: quãquam ex idulgẽtia[m] p solã promissionẽ obligat qs ad obseruãtiã regularem. Ber.

QAm. Nõ põt congrue sũmari pp multitudinẽ dictorum: sed capediuisionẽ ꝓ sũma. diuidit. n. pncipaliꝫ in gnq̃z partes: ut in rubro scõa ibi: ꝓhibem⁹. tertia ibi: in oratorio. q̃rta ibi: in refectorio. quinta ibi tales.⁊ pmo ibi tractat de officijs in genere. scõo de claustrali priori ibi ꝓr. tertio de abbate ibi Abbas.⁊ cõfirmatur b decre. in cle. ne in agro eo. ti. Ab. si.

poſſit abbas iterdũ aliquos frum nũc bos nunc illos ꝓut necessitas postulauerit aduocare: ipsoſq̃z secũ in camera sua melius ⁊ plenius exhibere. Porro debiles ⁊ infirmi qui munitione indigẽt vel aliqua medicina: non seorsũ in cameris sz oẽs in infirmatorio q̃ necessaria fuerint sibi tã in carnib⁹ q̃z in alijs reciꝑiant cõpetẽter. Qꝺ si qs eoruz debilis fuerit aut ẽt delicatus[n] vt non possit cõibus cibis esse ꝓtentus: sic ei ꝓuideat sine scandalo aliorũ: vt si abbas vel prior voluerit i refectorio misericordiã facere spãlem: cibũ aliquẽ cõpetẽtẽ nõ añ illum sed añ se faciat apportari: ꝺ quo ipse illi faciat pitãtiã ꝓ sustẽtatõne nature. ¶ Tales autẽ ad agẽda officia monasterij deputent q fideles fuerint ⁊ discreti. Nec alicui cõmittat aliq̃ obedientia ꝑpetuo[o] possidenda: tãquã in sua sibi vita loceꝫ: sed cũ oportuerit amoueri[p] sine cõtradictiõe qualibet reuocet. ¶ Prior aũt ꝑ ceteris post abbatem potens sit in opere ⁊ sermone vt exemplo vite verboq̃z doctrine ffres suos ⁊ instruere possit i bono: ⁊ a malo etiam reuocare: zelũ religiõis bñs ꝛz cõsciẽtiã: ⁊ delinquentes corripiat ⁊ castiget: obediẽtes foueat ⁊ ꝓfortet. ¶ Abbas vero cui oẽs i oĩb⁹q reuerenter obediãt: quãto frequentius poterit sit cũ fratribus i ꝓuẽtu vigilẽ curã ⁊ diligẽtẽ sollicitudinẽ gerens de oĩbus: vt de officio sibi cõmisso dignã deo possit reddere rõnem. Qꝺ si ꝓuaricator ordinis fuerit aut cõtẽptor seu negligens[r] aut remissus ꝓ certo se nouerit nõ solũ ab officio deponendum: sed ⁊ alio modo fm regulã castigãduz: cũ offensa nõ solũ ꝓpria verum ẽt aliena de suis manibus[r] requirat. Nec extimet abbas q sup hñda ꝑ pẽrate possit cum aliquo monacho dispẽsare: q abdicatio[t] ꝓprietatis sicut ⁊ custodia castitatis adeo est ẽannexa regule monachali vt cõtra eam nec summus pontifex possit licentiam indulgere.

I Dem in ꝓcilio generali.

¶ Primo statuit de cõciliis regularium ꝓuincialiꝫ celebrãdis singulis triẽnijs. Scõo moderat numerũ cuictionũ ⁊ psonaz venientium. Tertio disponit de instructio-

a ¶ Lariori. als eqparant monachi ⁊ canonĩ regulares ĩ multis. xx. q. iii. pñs clericus. ⁊. j. ne de. vel mo. sup specula. ⁊. s. de postu. er pte.

b ¶ Canones. xvi. q. i. doctos in parochia. ⁊. lv. di. prisis.

c ¶ Regimẽ in pb̃yteros. vtrũ monachi de iure cõi vel ex dispensatiõe possint ad regimẽ alaruz assumi dubitari ꝓfuerit. dicũt qdã q hodie pñt de iure cõi: oli tñ ex dispẽsatiõe: ut. lv. dis. prisis. Alij dicũt q nec hodie pñt nisi ex dispẽsatiõe cũ laterañ. cõciliũ hoc ꝓhibeat. s. eo. ca. ii. Satis põt dici q olim monachi nõ poterãt pfici ecclijs nisi ex necessitate: ut. lv. di. prisis hodie pñt ẽt utilitate suadẽte sz regulares vt dicit hic: licite pñt eligi ad regimẽ ecclarum vtilitatis cã ⁊ de iur cõi: ut vsar. j. ti. pr. p tuas. sed in hoc ẽ dfia iter monachos ⁊ canonicos regulares q mõachi rene ret bre socios secũ sui ordinis ẽ. eo. ti. c. ii. ⁊. j. de capel. mo. c. pe. ⁊ vlti. sed regulares ad hoc nõ tenent nisi ꝓmode possint vt hic dr. sz lra sequẽs .x. rium inuit vbi dicit sic annuẽdum rẽ. ⁊ hoc tutius ẽ dicẽdũ. Preterea dr b circa pncipiuz q plebanus iste ꝓmissionẽ fecerat solũmodo ꝺ sua ꝓfessione nec pfessionẽ fecit nec habitũ religiõis assumpsit. ⁊ ita si fuerat canonic⁹ regularis nec ampli⁹ in voto fuit processum qõ pz p banc lram .Quare ergo papa nõ mãdat q uotũ suum dño reddat ne dicat voti trãsgressor. pp qõ signat ꝛriũ .s. ti. pri. p tuas vbi dicit papa q resignet regimẽ ecclie gebeñ. ⁊ reddat dño vota sua ⁊ postea si electus fuerit poterit electõez recipe de se factã. põt respõderi ibi necesse habebat resignare ẽpatum. alꝫ nõ poterat fieri monach⁹ aut regularis canonic⁹ cũ ecclia gebeñ. eẽt secularis ⁊ postmodũ sine aliq̃ dispẽsatõe pt eligi ĩ epm siue cathedralis ecclia sit regularis sine secularis pp excellẽtiã epalis dignitatis sic clic⁹ secularis pt eligi ĩ epm sine ecclesia sit secularis sine regularis. hic ꝺo ẽt si esset iam canonicus regularis nihilominus poterit dispensatiue assumi in plebanũ: ergo multoforti⁹ poterat ibi remanere de lnia epi ⁊ ꝑoris dispẽsatiue: sz ꝑ pmissionẽ nõ poterat dispẽsare cũ renũciatio sua nõ tenuisz simpliciter. ⁊ iõ dispẽsat papa cuz ipo pp pmissionẽ ut remaneat in offi. plebani pp mai⁹ bonũ nõ facta aliqua pfessione. ⁊ ex hac pmissione ꝺz viuere regulariter tãꝯ pfessus: ut dicit in fi. Quidã tñ dicũt q fecerat pfessionez: sz ex lra hoc ñ colligit. sz in illa decre. p tuas nõ petebat dispẽsarõ: ut ibi remaneret tanꝯ monachus: sz petebat cõsiliũ qd ei faciendũ esset sup voto quod fecerat. ¶ Papa rñdet sibi de iure q reddat dño vota sua: ⁊ sic nõ ꝺicit huic ⁊ si idẽ fuisset petitũ idẽ fuisset rñsum. Ber.

d ¶ Priuilegiatũ. in hoc ẽ ꝓuilegiatũ offiũ ꝓdicãdi: q nẽo ꝺz ꝓdicar nisi ei sit cõmissũ ab epo loci: vel ab apostolica sede. j. de he. excõicam⁹. §. q ꝺo. ⁊ illi q p electionẽ ad hoc eligũtur. e ¶ Et regularis. sed nũquid tenetur regulam obseruare pp illã pmissionẽ. ꝺico q sic: vt dixi. s. eo. c. in pn. ⁊ ita patet q

f ¶ Proprium. sic. s. e. c. ii. ⁊. c. super quodam.

g ¶ Resignet. s. eo. monachi.

h ¶ Expellat. vel potest mitti in artius monasterium ne euageꝫ vt sic poniteat ⁊ restituat illõ argu. xvi. q. vi. de lapsis: ⁊. xxvii. q. i. si quis rapuerit.

i ¶ In morte. secus si inuita: q tũc ꝺz cõuerti in vtilitatem ecclesie. s. de of. or. quanto. ⁊. xviii. q. iii. abbates.

k ¶ In sterglinio. sic. s. eo. monachi. ⁊ ca. super quodã: q in mortali peccato decessu: vt ibi dr. argu. j. xiii. q. vlt. quicunq̃ sed illud ltelligit de penitente: sed ad terrorem aliorũ nõ orat pro eo ecclesia: sicut cõtigit ꝺ his qui moriũt in torneamẽtis. j. de tornea. ca. i. ⁊. j. de rap. c. ii.

l ¶ Carne vescat. de cõ. di. v. c. carnem.

m ¶ Indulgentia. sic ergo abbas põt dispẽsare in regula mõachali quã tuz ad esuz carniũ: ut h. ⁊ arg. de cõse. di. v. carnem. item in cella specialiter ꝓstituẽda. xx. q. vlt. monachũ. itẽ dispẽsat in ordine. j. de eo q fur. ordi. recepit cum. b. item dispẽsat cũ eo q ereẽdicatus ordines suscepit. j. de sent. excõ. cũ illoz. Jo.

n ¶ Delicat⁹. arg. ad b ffi. di. nõ cogãt. ff. ad. l. fal. de plagia. l. fi.

o ¶ Perpetuo. hoc verũz ẽ: qñ eligit canonice a capitulo sed abbas committit ei administrationem de b hẽs. s. e. c. ii.

p ¶ Amoueri. isti ẽt regulares cãonici electi ex lenibus cãis remouẽt. j. de sim. per tuas.

q ¶ In oĩbus. quia tota ptãs monasterij ad abbatem ptinet. xvii. qꝺ. ii. nullum. ẽt si duruz esset mãdatũ ei parendum est .xxiii. q. ii. c. qd culpat.

r ¶ Negligens. qñ pro negligẽtia põt remoueri. xviii. q. ii. si qs abbas ⁊. lxxxi. distin. dictum. ⁊ .lxxxvi. di. c. i. ⁊. r. q. iii. placuit. ⁊. c. disti. quoniã ⁊. i. q. i. §. ecce cum bonoris. ⁊. C. de of. prefec. or. si quos. ff. de custo. ⁊ ex bi. re. carceri: ⁊. l. milites. quod verum est si est magna negligentia. ff. ꝺ ver. si. magna. Jo.

s ¶ De suis manib⁹. sic. s. de of. or. irrefragabili. vbi iuenies ꝓcor. ꝺ b.

t ¶ Abdicatio ꝓprietatis. ⁊ ita bẽs hic q papa in multis ꝑter articulos fidei dispensare nõ põt. s. vt monachus ꝓpriũ hẽat ⁊ in voto ꝓtinẽtie

idē in scō gradu cōsanguinitatis. ℣. de resti. spo. lras. Itē nec ꝑ apostolū. xxv. q. i. sūt qdā. itē nec ꝑ ꝙtuor ꝯcilia. xv. di. fiē: qō vsqueqꝙ verum nō est qm̄ papa dispēsat ꝑ multa statuta ꝙtuor cōciliorū ꝙuis ꝯcilia non audeat reprobare: ⁊ tm̄ qō hic dicit verū ē q papa nō pōt in his dispēsare qm̄ abdicatio ꝓprietatis ⁊ custodia castitatis sūt de substātia mōachat⁹. Uinc. ⁊ Joā. direrunt q papa non pōt dispēsare vt monachus habeat ꝓpriū ex fōdo mōach⁹ sed ō monacho potest facere nō monachū. alij dicūt qō pōt dispensare pp plenitudinem ptātis q monachus bēat ꝓpriū qm̄ pōt auferre substām rei arg. .C. de rei vxo. ac. l. i. in pn. ⁊ de nihilo pōt facere. iii. q. vi. hoc quippe. ar. de cōse. di. ii. reuera ⁊ exponūt qō hic dicit ñ pōt lniam ĩdulgere. i. nō congruit ptāti illius. si. xxii. qō. v. si ℙaulus. ℙuto verū ee q papa in his duob⁹ lniam ĩdulgere non pōt vt lra ista dicit. ēt si uellet. nā ꝙ uotum castitatis dispēsat ñ pōt: qr nullū inuenit eq bonū in quo possit ꝯmutatō fieri: qr nihil est melius continētia: qr virginitas replet paradisum xxii. qō. i. nuptie: ⁊ castitas sola est q̄ cum fiducia pōt deo aias pñtare in auc. de leno. §. sancimus colla. iii. ⁊ nullā cōmutatiōez pōt dare bō ꝓ aīa sua cū sit ꝑciosior oībus reb⁹. xxiii. qō. iii. si bēs. ar. xii. q. i. ꝑcipimus. itez no. q monachatio ꝑiudicat oībus uotis voto. s. pegrinationis. ℣. de vo. scriptus. itē preiudicat ēt iuramēto. ℣. de spon. cō missum. itē maior est q̄ pnīe impositio. xxiii. q. .ii. admonere. itē preiudicat matrimonio aī carnalez copulā. ℣. de quer. coniug. ex publico. ⁊ ca. verum. ⁊ c. ex parte. B.

I A singulis.

Diuiditur in duodecī ptes ut in rubro. fa ibi. hoc adhibito: tertia ibi: aduocet. q̄rta ibi huiusmodi. quinta ibi: ⁊ qō serta ibi: prouiso. septia ibi. ⁊ qui. octaua ibi: ordinetur. nona ibi: hoc ipsuz decīa ibi: si vero. vndecima ibi: porro. duodecīa ibi: hoc. Ab. si.

a ¶ Saluo iure. diocesanoꝝ in visitationib⁹ procuratiōibus ⁊ correctionib⁹ ⁊ ē ar. q ꝓcuratō necessaria ē. si. ix. q. iii. saluo. ⁊. vii. q. i. pōtifices.

b ¶ Non cōsueuerunt. p b vt q abbates exempti teneantur venire ad tale capitulum qō verum est. ℣. in. c. pror. §. si vero ⁊. §. q si abbas.

c ¶ Ad h aptum. habita rōne distantie: quo ad oēs. lxiii. di. cum longe.

d ¶ Illis q̄tuor. qd iuris sit qñ plures sūt iudices: ⁊ ĩ pari vel ĩpari numero discordāt. dō. ℣. de re iu. c. vlt. sed isti nō vidēt ōlegati sz potiꝰ ordinarij auctoritate bul⁹ ꝓstōnis a sede apostolica. vñ sm hoc si dissentiūt in numero pari tz sniа eoꝝ q absoluunt. ff. de re iudi. iter pares. ⁊. ℣. ō re iu. c. vl.

e ¶ Et appellatione remotis. ingsitio ista fit cā correctōnis ⁊ reforma tōis: q̄r locū nō hz appellatio. ℣. de ap. reph̄ēsibilis: ⁊. c. cū spāli ĩ fi. ⁊. ℣. de of. or. ii refragabili: nisi forsā modū excederēt: ut ibi ubi ō h. nec ēt recusaf pōt: qr cū eos elegerīt eoꝝ psonas approbauerūt. iii. q. iii. offerat. ⁊. ℣. de cā pos. cū olī. nisi ex noua cā supueniēte. ℣. de of. dele. ĩsinuāte. qr iusta recusatio nulli ē ōneganda. iii. q. v. q suspecti. ⁊ .C. de sen. ⁊ iter. o. iu. l. ul. ar.

f ¶ Proportionaliter. i. pro numero psonaꝝ ⁊ sm facultates cuiuslibet sicut in naui fit collatio sm ꝓportionē ⁊ estimationē rerū. ff. ad. l. rho. de iac. .l. ii. §. cum in eadem.

g ¶ Singulas abbatias. ⁊ sic exemptas. ĩ. c. pri. §. q si abbas. ver. hec eadem.

h ¶ Uice nostra. tanq̄ delegatus auctoritate huius ꝓstōnis sile. ℣. de of. or. irrefragabili: nūqd ꝓ hoc fit ꝑiudiciū epo loci. vī q si ꝑ hoc qō dicit ĩ pnc. saluo iure ⁊ē. vñ satis pōt dici: q isti tūc demū corrigēt cuz eps est negligeus: qr alś nulla visitatio vel correctio necessaria est. ĩmo grauarenť mōasteria ex eoꝝ accessu: ⁊ alioꝝ iurisditōnē vsucaperēt: cū sua iurisditio epo nō fuat. vnde ordo epoꝝ ꝓfundit. xi. q. i. pueit. vī ēt q si eps eēt negligens q ꝓmo debeat admoneri. ar. ℣. de of. or. quāto. ⁊. ix. q. iii. nūc vo sz verius vī q sine aliq̄ admonitōe possint visitare ⁊ qr melius sciūt hoc q̄ epi: nec epo fit ꝑiudiciū: qr si ĩueniāt aliquem amouendū denūciāt epo: ut illum amoueat ⁊ ita saluo iure epi h officiuz exercent tm̄ si eps vellet visitare locū ipi ꝓponerēt epo qr videret q eps h faceret malicīose cā ipediēdi eos monasteria vo exempta sine alia q̄ districtōe visitabāt. ĩ. e. c. ꝓpri. ĩmo nō obstante visitatōne eporū ipi exercēt offm̄ suū: ut dicit inferi⁹. ĩ. e. c. §. porro.

i ¶ Denunciēt ꝓprio. sic. ℣. c. pron. §. si vero.

k ¶ Accesserint visitatores. h pz q visitatores isti pñt uisitare ēt si epi ñ fuerīt negligētes

l ¶ Iniurias sustinere. ne ĩde nascat iniuria vñ iura nascūť. ĩ. ō accusa. qualiter ⁊ qñ. i. C. vñ vi meminerit. B.

Q A que. Facit gnq vt ĩ rubro. scōa ibi si vo. tertia ibi: sequentes. quarta ibi p cipim⁹. gnta ibi: hec ātē. ⁊ hoc sufficit ꝓ summario. ab. si.

m ¶ Loci. correctio mōachi p mo loco spectat ad abbatez. ℣. de of. or. quāto. q si negligēs fuerit deuoluit ptās ad sup̄iorē vt ibi. ⁊ abbas punit de negligentia: vt segtur. ĩ. §. pt.

n ¶ Modū culpe. vt ĩ quo maior fuerit clpa maior exerceat vindicta. l. dis. qr tua. ⁊. xxiii. .q. i. nō auferam⁹ in fi. ⁊ si stultus fuerit in culpa: sapiēs sit ĩ pena. xxiii. dis. qr ea. nec penā amplius extēdatur q̄ delictum fuerit repertum. ℣. de his qui fi. a maio. p. ca. quesuit. ⁊. C. de pen. sancimus.

o ¶ Personaꝝ delectu. si. ℣. de iudi. nouit: ⁊. ℣. de pbē. c. pe. ar. ℣ qr pl⁹ punit

nistratiōe penit⁹ amouēdum denū ciēt epo ꝓpo vt illū amouere procuret. Nō si nō fecerit: visitatores h referāt ad ap. se. examē. ☞ Hoc ipm regulares canōicos sm ordinē suū volumus ⁊ ꝑcipimus obseruare. ☞ Si vero ĩ hac nouitate qc quā difficultatis emerserit: qō p ꝑdictas psonas neq̄at expedire ad ap. se. iudiciū absq̄ scādalo referatur: ceteris irrefragabiliter obseruatis q̄ ꝯcordi fuerit ōliberatiōe ꝓuisa. ☞ Porro diocesani epi mōasteria sibi subiecta ita studeāt reformare: vt quum ad ea predicti visitatores accesserit plus in illis ĩueniāt qō cōmendatione q̄ qō correctione fit dignū: attētissime ꝑcauētes ne p eos dicta monasteria indebitis onerib⁹ aggrauēť: qr sic volum⁹ superiorum iura obseruari: ut inferiorū nolum⁹ iniurias sustinere. ☞ Ad hoc districte ꝑcipim⁹ tā diocesanis epis q̄ psonis q̄ preerunt capitulis celebrādis: vt per cēsurā ecclesiasticā appellatiōe remota cōpescant aduocatos patronos vicedōos rectores ⁊ consules magnates ⁊ milites seu quoslibet alios ne monasteria ꝑsumāt offendere in psonis aut rebus: ⁊ si forsitan offenderint eos ad satisfactionem cōpellere nō omittāt: vt liberius ⁊ quietius deo valeant famulari.

R Ono. iij. abbatib⁹ ⁊ mōachis in lombardia ⁊ marchia teruisina ꝯstitutis.

¶ Prio tractat de correctōe monachorū. Scdo ō correctōne abbatū. Tertio visitatoꝝ. Quarto ō scularib⁹ ĩ mōasterijs beneficiatis. Quito ꝯstōnē extē dit ad mōiales

Q A q̄p religiōis honestate ⁊ ĩfra. Porro quuz visitatores sm statutū generalis ꝯcilij ordinati a gñali abbatū capło ꝓcesserint ad visitatiōis offm̄ exequēdum: ō statu monasteriorū ⁊ obseruantijs regularib⁹ diligēter igrāt: ⁊ tā ĩ spūalibus q̄ tēporalib⁹ corrigant ⁊ reformēt q̄ viderint corrigenda: ita tm̄ q mōachos delinq̄ntes per abbatē loci[m] corrigi faciāt: eisq̄ iniungi pniam salutarē iuxta bti bñdicti regulā ⁊ apostolica instituta: ñ sm normā praue ꝯsuetudis q̄ qñ pro lege ĩ qbusdā ecclesijs ioleuit. Ipi ēt visitatores monachos quos cōtumaces inuenerint ⁊ rebelles iuxta moduz culpe[n] vice nra regulari cēsura ꝓcellāt absq̄ psonaꝝ delectu[o] nm amplius extēdatur q̄ delictum fuerit repertum. ℣. de his qui fi. a maio. p. ca. quesuit. ⁊. C. de pen. sancimus.

qñqz vn⁹ ꝯ alter. xxiiij. q. i. q ꝯ pace. xl. di. bō xpian⁹. xi. q. iii. ꝑcipue. xxv. q. i. nulli: ⁊. C. de mō mul. eos in fi. b ergo nō hz locū distinctio ꝓsonaꝝ cū oēs sunt eēles nec aligs cēset amodo nobilis: uel potēs: qz iā nō hz ꝓpriā volūtā tē. xii. q. i. nō dicatis. xx. q. iii. pñs clericus. ⁊. xxvii. q. ii. scripsit. ⁊ iō sine delectu ꝓsonaꝝ sunt ꝓcellēdi q ibi delinquāt: ar. tñ ꝯ. s. eo. c. cum ad mōasteriuz.

a ¶ Rebellib⁹. qz i cōtumacia pſistētib⁹ nos cōuenit esse seueros. ii. q. v. quāto. s. de postula. c. i. si vero sine scādalo hoc fieri nō posset referat ad apostolice sedis iudiciū. ar. s. e. c. pri. v. si vero i hac nouitate.

b ¶ Quē morbidā. qz resecāde sūt putride carnes. xxiiii. q. iii. resecāde: qz vna ouis morbida totum gregem inficit. xlv. di. sed illud.

c ¶ Seipſis. seu monachis. ꝓmo. n. ꝺbēt seipos corrigere ab bates demuz monachos. xlii. di. §. i. ⁊. xlvii. di. §. necesse. si. ff. de ne. ge. si pupilli. §. vlt. ⁊ ff. ō pac. cū i eo. ff. de fideiuſ. tuto. ⁊ a quo hz suos mōachos ꝓhibere multo fortius ⁊ seipm. ff. si ser. vend. altius. nec pōt alios corrigere cū tacit⁹ rñdeat eadē q̄ corrigit cōmisisse. xxv. di. primū. ⁊. xxvi. di. vna tñi. qz primo hz eiscere trabem de oculo suo q̄ festucham de oculo fratris. iii. q. vii. §. porro in fi. ⁊. i. q. i. multi.

d ¶ Publice i capitulo. qz publice deliquerant: ⁊ qz admoniti fuerant negligētes. arg. ii. q. i. si peccauerit.

e ¶ In exēplū. ut. ii. qō. vii. q. pp. ⁊. C. ad. l. iul. repetū. l. i. ⁊ ff. de pe. l. capitulū. §. famosos. ff. ꝺpo. bōa fiōs. i. rñ. i fi.

f ¶ Et iudicioꝝ strepitu. quia de plano ⁊ sine iudicioꝝ strepitu. ⁊. de act. oli. ⁊ hoc iō qz huiusmōi regulares de facili remouent a suis admīstratiōib⁹. ⁊. de simo. p tuas. non ē ordo iudi. vsqueq̄z suād⁹ in hmōi ingsitionib⁹ regularium. ⁊. de ac. ḡliter ⁊ qñ in fi. ⁊ i cāu isto nō ē ampli⁹ q̄rendū de talib⁹: cū iam cōstet p ingsitionē visitatorum qz de delicto vni⁹ hominis sepi⁹ñ ē q̄rēdū. ff. nauca. sta. l. hz. in fi. Item hēs b q̄ iudex pōt de cā cognoscere nō tñ pōt sñiam ferre: si. i cā epo rū. iii. q. vii. q̄uis dudū: sz hoc ideo fit ne ꝓiudicet epo diocesano ⁊ i hoc casu saluū ē ius eorū. s. e. c. pri. i pn. Idē ē ēt in exēptis: quoruz depositio sedi aplice reseruat. ut. ⁊. of. b.

g ¶ De cōi cōtributōne. si. ff. ad. l. rho. ō iac. l. nauis. i pn. ⁊. §. cū āt iact⁹. ⁊. l. i. ⁊. ii. i pn.

h ¶ Et eoꝝ negligentias. ⁊ sic aligs post depositū offm tenetur reddē rōnē ō his q̄ gessit: vl̄que male administrauit. sic curator tenet ō sua administratione ⁊ cōuenit post deposituz offm. C. de trās. l. iij. ⁊ sic etiaz magſat⁹ reipublice ve lata negligentia tenet. ff. ō admi. re. ad ciui. pti. magſatus.

i ¶ Clericos seculares. quia i vno eodēq̄z offō dispar nō hz eē ꝓfessio: nec est arādum in boue ⁊ asino. vi. q. vii. in nona. ⁊. s. de elec. cū cām. Ber.

Rica de religiosis do. Supra visū ē de statu religioſoꝝ ⁊ qbus subijciant: nūc de ꝯoꝝ domib⁹ ⁊ ecclesijs ⁊ qb⁹ sūt subiecte ē videndū iō ⁊ nō. ō materia bē. xi. q. i. p totū. xvi. q. vii. oēs basilice cū seqnti. xviii. q. ii. quidā cū seqnti. ab. fi.

nō parcēdo rebellib⁹a ob suā ꝓpriacīā vel potētiā amicoꝝ: quin ouez morbidāb eijciāt ab ouili ne inficiat oues sanas. ¶ Si vo abbates i corrigendis iurta visitatoꝝ mādatuz ⁊ regularia instituta seipis[c] seu monachis inuenti fuerint negligētes ꝓclamēt ⁊ corripiātur ⁊ ita puniantur publice[d] i capitulo gñali q⁹ pēa ipsoꝝ sit alijs i exēplum[e]. Ꝺō si abbas non exēptus fuerit a visitatoribus nimis negligens ⁊ remissus inuētus: id loci diocesano denunciēt sine mora. ⁊ p illum dēt ei fidelis ⁊ ꝓuidus coadiutoꝝ vsqz ad capm generale. Si autē dilapidatoꝝ inuētus fuerit: uel alias merito amouēdus: p diocesanū postq̄z hoc sibi a visitatoribus denunciatum fuerit amoueat absqz iudiciorū strepitu[f] a regimine abbatie. ac monasterio ꝓuideat iteriz admīstratoꝝ idoneus: q tpalium curā gerat donec ipi monasterio fuerit de abbate prouisuz. Ꝺō si forsan eps hoc adiplere noluerit vel neglexerit: visitatores vel ꝑsidētes capitulo gñali defectū epi apostolice sedi nō differāt i timar. hec eadē circa exēptos abbates fieri ꝓcipim⁹ p visitatores vel ꝑsidētes capitulo gñali: depositōe ipoꝝ se. ap. reseruata: ita vt abbate q amonēdus videbit interi p visitatores vel i capitulo ꝑsidētes ab admīstratōe suspenso: administratoꝝ idone⁹ monasterio deputet. Il loꝝ aūt excessus ⁊ alia q̄ visa fuerit itimāda capitulo ꝑsidētes nobis ō nūciēt p fideles nuncios ⁊ ꝓuidentes: gb⁹ de cōi ꝓtributiōe[g] abbatuz iurta cuiuslibet facultatē sufficiēter ministrent expense. ¶ Seqntes āt visitatores perquirāt ꝓcū visitatoꝝ vestigia diligēter: ⁊ eoꝝ negligētias[h] ⁊ excessus referant sequenti capitulo gñali: ut iurta culpam publice ōbitā penā portēt. Idem ēt ō abbatib⁹ ꝑsidētib⁹ generali capitulo ꝓcipim⁹ obſuari. ¶ Ꝓcipimus quoq̄z vt in nullo mōasterio ad ꝑbēdas recipiāt decetero abbates ⁊ monachi clericos seculares[i] nec hi q iā recepti sunt locū vel vocē in capitulo dormitorio vel refectorio seu claustro sibi vēdicare cōtēdāt seu mōachoꝝ cetib⁹ ipoꝝ se ꝓsumāt miscere: sed bñficijs sibi cōcessis cōtenti ꝓuersent honeste: opportuna obsequia in monasterijs fideliter ipendēt es nihilq̄z vltra in spūalib⁹ aut tpalib⁹ exigāt in ipsis monasterijs vel vsurpēt. Si q vero taliuz a visitatoribus inuēti fuerint criminosi per dioce. in non exēptis: ⁊ p visitatores vel ꝑsidentes generali capitulo i exēptis bñficijs ꝓcuntur eisdē. ¶ Hec autez oia ēt in mōasterijs q nō bñt abbates ꝓprios: sed ꝓriores: necnō in monasterijs monialiū quo ad articulos abbatissis ⁊ monalibus congruētes ꝓcipimus obseruari.

Rubrica De religiosis domib⁹: ut epō sint subiecte.

¶ R. e. victori archiepiscopo neapolitano.

¶ Si dubitat i cui⁹ diocesi sit basilica cōsecrāda: ille eps cōsecrabit q ꝓpius in illo loco epālia exercebat.

Anc aūt ad basilicā que dedicāda[k] ē: hz disquiri cui⁹ ciuitatis eps añquā fundaret baptizauerit i colas: ⁊ ad cuius consignationē[l] sua annua ꝺuotōe cōcurrerint. ¶ Nō. n. terminis[m] hec aut locis[n] conuenit diffiniri: sed ille ad consecrationem vocetur[o] cui p hūc modum quem scripsimus constat debere permitti.

¶ Dem agapito abbati.

¶ Nihil iuris deperit epo in cui⁹ diocesi sita est ecclesia: quam papa vnit ecclesie alterius dioces. ⁊ ē casus quotidianus.

Quia monasteriū qō in fūdo martiano situ ē hostilitate faciente dr desolatuz: illud tuo mōasterio cū oib⁹ reb⁹ suis vel q̄ ei competunt actionib⁹ ꝑsperimus vnien duz[p]: ⁊ infra. ¶ Ipsum aūt mōasteriū sic tue nos ordinationi commisse cognoscas: vt tñ iurisditionez illic nō episcopus surrētinus i cui⁹ ciuitate monasteriuz tuū ē situz sed nucerinus cuius[q] est diocesis habeat. ¶ Nā sic huius loci ordinationem dispōsuim⁹: vt tamē iura sua singulis epis inuiolata seruemus.

¶ Ex decretis, S. eugenij pape,

¶ Episcopo subsunt oia loca pia ⁊ ad eius sollicitudinē debēt ordiari ad vsum destinatum.

Ex renodochiis[r] ⁊ aliis simi libus locis per sollicitudinez epoꝝ in quorum diocesi[s] existunt ad easdem vtilitates quibus constituta sunt ordinentur.

Ancautem. Continet vnū ꝓstructū in quo approbat vnū modū cognoscendi ad quē epm pertinet consecratio ecclesie ⁊ alium modum improbat ibi. nō enī. Ab. si.

k ¶ Dedicāda. i. cōsecrāda: tūc enī appellat eccla. sic electo in ꝓsecratōe nomē assumit epi. sic mōach⁹ tūc ꝺdicat deo cū fac ꝓfessionē. xx vii. q. i. virginib⁹. ⁊. c. si qs sacro.

l ¶ Ad cuius. consignationem. Ex istis duobus sqz q̄ dicit baptizauerit ad cuius cōsignationem sub ānua deuotōne ꝯuenerint apparebit ad cuius iurisditionez debeat ptinere. xvi. q. iij. lz i regulis: ⁊. q. v. possessio territorij. Et hoc videt habere locum vbi limes certas parochias nō distinguit. Sz si limes distinctus esset non videtur eē dubitatio quis eam consecraret: nisi aliter ꝑscripsisset populum.

m ¶ Terminis. distinctis. iter ciuitates per ciues. x. dist. i. lege ⁊. iii. q. vi. hoc quippe vel terminis nouis. s. qm̄ ātiquis bene diffinit. argu. s. de paroch. Super eo. ⁊. xvi. q. iij. inter memoratos dilectio. Jo.

n ¶ Locis. i. proprietate locoꝝ: q̄ proprietas loci non facit diocesim. xvi. q. iii. lz. ⁊. q. v. possessio ⁊. c. si quis eporū. Eius ergo auctoritate consecrabitur ecclesia qui populo hec duo sacramenta sub annua confignatione ꝓtulit. Ber.

o ¶ Vocet. ⁊ si ei qō moueatur: interim in possessione defenditur. viii. q. iiii. nonne. ⁊. s. ut lite pē dē. a memoria. ⁊. c. se.

Quia. ¶ Primo ponit vnionem ⁊ eius causam. secundo ibi: ip sum autez. vnam determinationē cuius subdit generalē determinationē ibi. nam. ab. si.

p ¶ Uniendum. de hoc vnione dic: vt. s. ne sede va. c. i.

q ¶ Cuius est diocesis. per hanc vnionem non fit preiudicium episcopo in cuius territorio est. Et sic est argu. q̄ papa non intendit iuri alterius derogare p suū ꝓuilegiuz. s. de ꝓsue. cū olim. s. de vsupal. ex tuarū: ⁊. s. de offi. ordi. lz. ⁊. ff. ne quid in loco publico. l. ii. §. si quis a principe: ⁊. §. merito. ⁊. s. de maio. ⁊ obe. cum inferior. qz si vnicuiqz eporum sua iurisditio non seruatur: ecclesiastico ordo cōfunditur. xv. q. i. peruenit. si. s. ō dō. inter dilectos.

r Ex renodochijs. locis supple statuimus.

s ¶ In quorū diocesi. hic manifeste pz q̄ monasteria ⁊ alia loca religiosa ptinent ad epm loci de iure cōi. xvi. q. v. si qs eporum: ⁊. q. vii. omnes basilice. ⁊. xviii. q. ii. monasteria: nisi ostēdāt exemptōnem. xvii. q. ii. abbatibus. s. de prescriptio. cum nō liceat.

a Ad hec. ¶Primo ponit decisa ꝙsultatio. scdo rñsio ibi: ingsitõi. ¶Auctoritate pontificis. hoc ideo dicit qz priuatus locus nõ facit sacrum. ff. de re. di. in tm̃. §. sacre. ff. de sepul. vio. l. iii. §. si qs in sepulchro dolo malo. ꝛ §. si q in sepulchro.

b ¶Mundanis vsibus. Quod. n. semel deo dedicatũ est ad humanos vsus ampliꝰ redire nõ dz rij. qõ. ii. nulli lz: ꝛ. s̃. de re. pmu. mãcipia: ꝛ. c. se. §. de ꝙsecra. di. i. ligna. ꝛ. c. vestimenta. ꝛ. xix. q. iii. que semel. ꝛ. ff. de relig. ꝛ sumpti. fu. si quis sepulchrum. §. i. ar. contra. liiii. di. ex ãtigs: ꝛ. c. frequens. ¶Primo rubrica vera est regulariter. Contraria loquuntur de seruis qz eo ipso ꝙ promoti sunt: vñis eorum ignorantibꝰ peccauerũt ꝛ iõ in eo puniunt: qz reuocant in seruitutẽ excepto sacerdote diacono: ꝛ subdiacono qui redimẽt se. diaconus dabit vicariũ: ut i. c. ex antigs ꝛ subdiaconus eodem priuilegio gaudet cñ diacono. §. de serui. non ordi. miramur secus est in ecclesiasticis possessionibus que spũales non sunt qz ꝛ ille pñt alienari si expedit xii. q. ii. fine exceptione: ꝛ. xx. q. ii. c. hoc ius.

Inter quattuor. ¶Distinguit duo membra. scdm prosequitur ibi: sed si. Ab. si.

c ¶Per regulares. i. ecclesia regulari nõ potest epꝰ ponere canonicos seculares vt ꝺ pz: ꝛ. xix. q. iii. que semel ꝛ. xviij. q. ii. puenit: ꝛ. s̃. de re. eccle. alie. possessiones. §. de statu mona. ea que. sz homies districtoris vite sunt ibi ponẽdi: vel alterius religionis. ī. ne cleri. vel mona. relatuz dũtñ bñ possint alias ponere seculares: ut hic vñ qz necessitas legẽ nõ bz. §. de ꝙsue. quãto. ꝛ. ī. de regu. iur. qõ nõ est. ꝛ de conse. di. i. discipulos sicut ꝛ de seculari ecclesia põt fieri monasteriũ. ī. de ec. edi. ad audictiã. b.

Constitutus. ¶Prio facti seu cãe narratio. scdo ipsius diffinitio ibi: cũ aũt. prima subdiuiditur in tres partes in prima actoris petitio. scda reoꝝ defensio ibi: verum. tertia actorũ replicatio ibi. ceterum. Ab. si.

d ¶Recognoscebat. i. ꝙfessus fuerat iuspatronatus ad vram eccliã ptiẽ.

e ¶Jus epale. qd sit ius epale: ꝛ in qbꝰ cõsistat. hẽs. s̃. de of. or. conquerente. ꝛ. c. dilectus.

f ¶De iure cõi. xvi. q. vii. oẽs basilice: ꝛ. xviii. q. ii. monasteria: ꝛ. s̃. eo de xenodochijs.

g ¶Albañ. forte diuersis tpibus vel vno tpe potuit hẽre p dispẽsationẽ dñi pape. xxi. q. i. relatio.

h ¶Pertinẽres. sz nõ pleno iure. tũc verbum ptinẽs latissimã bz significatõez. ff. de v̄. si. verbũ ptinere.

i ¶Pensiõe. i. censu.

k ¶Aquocũqz. hic videt qꝺ epꝰ possit aliquam ecclesiã erimere in totuz a iure epali. ī. de censi. cum venerabilis. arg. qꝺ nõ est veruz ut ibi no. ꝛ ar. ad boc. s̃. de dona. pastoralis: tñ epi possunt cõferr̃ priuilegia. s̃. ꝺ bis que fi. a prelato si. conse. ca. quanto: ꝛ. s̃. de re iudica. cum inter: sed in

Urbanis. iij. arimínẽsi epo.

¶Locus auctoritate epi ad vsuz hospitalitatis deputatus ẽ religiosus ꝛ ad mundanos vsus redire ñ potest.

Ad hec: ꝛ infra. ¶Jngsitioni tue taliter respondemus: qꝺ si locus ad hospitalitatis vsum ꝛ pauperuz prouisionẽ fuerit sicut moris est auc. pon[a]. destinatus: cũ sit religiosus: nõ dz mundanis vsibus[b] deputari: sicut de vestibus ꝛ ligneis vasis ꝛ alijs vtensilibus ad cultum religionis per põtificem ꝺ putatis antiqua consuetudo indubitanter obseruat: ꝛ venerabiliuz patrum edocent sanctiões.

¶Uno. iij. ꝙstãtinopo. pñarche.

¶Locus religiosus dz reformari de religiosis dũtaxat non secularibus: nisi in defectum religiosoruz.

Inter quattuor: ꝛ infra. Quãdiu monasteria p regulares[c] remanere poterint ordinata: non sunt ad seculares clericos transferẽda. sed si regulares defuerint: ꝓpter eoꝝ defectum in eis seculares clerici poterunt ordinari.

¶Dem abbati: ꝛ fratribus cripte ferrate.

¶Ecclesia sita in dioceſi epiſcopali teneꝛur ſibi in epalibus reſpõdere: niſi appareat remiſſa legitie: ꝛ põt eps remittendo epiſcopalia cenſum ſibi retinere.

Qonstituꝰ in ꝓsentia nostra episcopus albañ. i ecclesia castri qõ pauli dicit: in qua iuspatronatus mõasterio vestro recognoscebatᵉ: a vobis ius epale[e] petebat qm̃ scita erat in dioce. albañ. ꝛ ideo de iure cõi[f] ei tenebatur i epalibus rñdere: ꝛ infra. ¶Verũ economꝰ vester proposuit ex aduerso qꝺ etsi ecclesia sita esset in dioceſi albañ[g]. ei tamẽ nõ tenebaꝫ in aliquo respõdere: cum dominicꝰ lauitanus eps q fuerat eps albañ. uniuersas ecclesias ad vestrũ monasteriũ pertinẽtes[h] i dioc. eiꝰ sitas: ꝛ qcqd iuris tã i monasterio vestro cꝫ in eis habebat: in emphyteosiz sub annua octo denũ. vsualium pensione[i] monasterio vestro concessit: ita videlicet vt liceret abbati: ꝛ fratribus a quocunqz[k] vellent episcopo taz ordinationem clericorum cꝫ consecratõnem altarium in monasterio ipso ꝛ predictis ecclesijs obtinere i quibus etiam vobis tertiam[l] mortuariorum indulsit: ꝛ. C. papa pre. .N. quod ab eo factum fuerat confirmauit[m]. verum ꝛ si ecclesia ipsa fuisset aliquando ecclesie albañ. subiecta monasterium vestrum nihil ominus legitima se poterat ꝓscriptione tueri: cum per. xl. ann. ipsaz pacifice possedisset. ¶Cterũ economus[n] epi ꝓcessionẽ epi tauitani non tenere dicebat vtpote ꝓtinẽtẽ symoniacam prauitatem: cum. n. tertiã mortuarioꝝ monasterio concessisset: ꝛ tam in ordinatiõibus clericorum cꝫ altarium ꝓsecratiõibꝰ indulsisset ei plenariã libertatẽ: nõ est dubiuz quin cum spũalia hec existant eo ipso qꝺ super his recõpẽsationẽ[o] certe pẽsionis accepit: cõmisit vitium symonie. vnde cõtractus huiusmodi nullam obtinet firmitatem. confirmatio autem apose. fuerat per surreptionem obtenta cuz in eadẽ de pẽsione nulla mẽtio habeaꝫ: ꝛ infra. ¶Cuz aũt nec ꝛ soluũ sit nec nouũ vt cuz epi ecclesias ꝓcesserint pijs locis aliqꝺ[p] sibi reseruent in eis nomie pensionis[q]: nos quoqz cũ libertatis priuilegium vel ꝓtectionis pñidium aliqbus ecclesijs idulgemus: gratis accipiamus censum gratis oblatum: ꝛ in litteris nostris ad successoꝝ nostrorum memoriam census exprimamus ẽt quãtitatem: auditis ꝓpositis economum monasterij vestri economo[r] eiusdem episcopi ecclesie noie in solutionẽ pẽsiõis[s] pdicte iuxta ratam[t] que contingit ecclesiam predictã: ꝛ restitutionem subtracte. a. xl. an. fm ratam eãdẽ per diffinitiuam sniam ꝓdẽnamus: et eundem economũ vestrum ab impreiudicium aliorum priuilegiorum cõferre nõ põt: vt videt qz solꝰ princeps pt auferre vni: ꝛ dare alteri. ix. q. ii. nũc vero: ꝛ. c. ꝓ principalem: ꝛ. C. de quadr. prescrip. bene a zenone: nam eps rem vnius ecclesie alteri ecclie dare non pt. §. de re. ec. nõ alie. c. i. ꝛ eps in preiudicium archidiaconi aliquẽ priuilegiaꝝ ñ põt. ī. de excel. prela. ad hec. ar. ad hoc. s̃. de his que fi. a prela. si. con. ca. cum a postolica. Jo. dicit qꝺ eps bñ põt dare priuilegiũ vni ecclie i preiudicium alterius: ꝛ inducebat. xvi. q. i. statuimus. vbi dꝫ qꝺ nullus preter cõscientiaz epi debet dare decimas extra baptismalem ecclesiã. idem argumentatur a cõtrario sensu: qꝺ de cõsensu epi põt: ꝛ gratianus sic argumentatur in se. § Aug. tñ dicit ꝺ qꝺ hoc nõ potest episcopus. ꝛ itelligit. c. statuimus de decimis ad epm̃ pertinẽtib⁹. Verius credo qõ dicit bug. qꝺ eps nõ possit dare res vnius ecclesie clericis iuitis alteri ecclesie p iura pmissa nisi certa ꝛ rõabili cã ostẽderet qz lz pnceps hoc possit epi tñ hoc nõ pñt.

l ¶Vobis tertiam. fm consuetudinem illius loci. s̃. de test. requisisti.

m ¶Confirmauit. ex certa sciẽtia supple.

n ¶Economus. i pn. fuit episcopus albañ. in cã vt dicitur in prin. postea creauit economũ vt hic innuitur.

o ¶Recompensationem. videt qꝺ simoniacus fuerit talis ꝓctus: ꝛ pcipue si pactũ interuenit: qz tpale ꝓ spũali dari ñ põt. s̃. de re. pmu. ad qõnes ꝛ. c. vl. sed sine pacto est arg. qꝺ possit. s̃. vt ec. benefi. c. vno. Quare ergo i dubio potius interpretatur cõtractuz esse non simoniacum: nisi qz i dubio accipiẽdum est id qõ vitio caret. ff. de le. l. ãbigua. Dico qꝺ ñ committit hic aut in consimilibus exceptionibus simoniã qz plus pcipiebat eps tpalis cõmodi ab illa ecclesia qꝫ erant isti denarij: ꝛ ita potuit remittere totum retinens sibi octo denarios ꝛ istud nõ vꝫ percipe pp aliqmã recõpensatiõem sed potius in signum subiectõnis. ī. de cẽsi. c. ii.

p ¶Aliquid. qõ põt qz etiam patronus hoc facere pt. ī. ō in repa. preterea. ꝛ. ī. de censi. cũ venerabilis: ꝛ. xvi. q. ii. visis: ꝛ. s̃. de dona. pastoralis.

q ¶Pẽsionis. i. census.

r ¶Economo. ꝛ ita formatur hec sñia in psonam economi epi ꝛ monasterij ꝛ in pncipio fuit eps in cã ut patet in principio. c. ꝛ sic ẽ cõtra sentẽtiam. ff. de hac materia dic: ut di. xi. s̃. ō elec. ꝙrelã sñia tñ mãdabit execution in psonã dñi. ff. de re iu. l. iiii. §. i.

s ¶Pensionis. i. census.

t ¶Jurta ratam. hoc iõ dicit: qz pensio ista ꝓ pluribus ecclesijs soluebaꝫ. itez est hic ar. qꝺ si qs steterit vltra biẽnium: qꝺ nõ soluerit canonẽ nõ cadit a iure suo qz isti cõdẽnãt ad restõnẽ pẽsiõis subtracte. a. xl. annis citra: hoc ideo ꝓtingit: qz nõ fuit actum illo iure. i. ad reuocationẽ rei emphyteoticarie. imo satis vꝫ actum ad hoc petẽdo iura epalia que eps concesserat monasterio sed nõ expresse: quod patet ex petitione epi: vel dic qꝺ vere priuari debuit monasteriuz iure qꝺ hẽbat in pdcã concessione. si vere ꝓctus ille fuisset emphyteoticus ex eo qꝺ nõ soluerit pẽsionem debito tpe. s̃. de loca. ꝛ cõduc. potuit. ꝛ si actũ fuisz ad hoc: qz fm modũ agẽdi ī. de accu. qliter ꝛ qñ. ii. ꝛ. ī. de simo. lz bely. v̄. fi. sz reuera ꝺ nõ fuit ꝓctus emphyteoticus: in quo ꝓctu nõ trãsfertur dñium directum in emphyteotam: sed vtile: sed fuit censualis ꝓtractus in quo directũ ꝛ vtile dñium trãsiuit in monasteriũ: ꝛ boc appet ex illa lra. vbi dicit: ꝛ qcqd

iuris tam in monasterio q̄ in ecclesijs in dioce. eius fitis ꝛc. vñ quātumcūq; tpe steterit q̄ cēsum nō soluerit ñ pdit pp hoc res donatas: sed cēsum toti⁹ tē. poris tenet restituere: ꝛ bñ fuit cēsus petit⁹ petēdo ius epale. vt p3 in p̄nci. ꝛ iō cōdēnatū fuit monasteriū ad itegrā pēsionē. i. cēsum totus tpis. ſ. rl. an. subtractum nam sub hac petitōne pdo ius epale: nō solū cōprebēdit ius epale qō tpso iure cōi debetur sed ꝛ qō cōstitutū est pacto: uel consuetudine. ſ. de prescrip. auditis ar. ꝛ vbicūq; iueneris in hac decre. pensionē expone. i. censum ꝛ hec expositio p̄batur p illud qō papa dicit gratis censum accipimus: ꝛ vbi dicit cēsus exprimimus quātitatem, ꝛ ita plana est decre. Ber.

a ¶ Alijs reddim⁹. epalibus .ſ. ꝛ ita pensio ista cōprebēdebak in petitione epi. b.

Quam venerabilis. Sunt due partes prime factuz narrat. scā diffinit ibi: qꝛ igitur ꝛ vtraq; subdiuidit: p se patet. Ab. sic.

b ¶ Ecclesiā sancti. b videt q̄ si vna ecclesia agat ō subiectō ne alterius q̄ nō sit agendum p̄ ipsam ecclesiam: sed potius p̄ ipsam ecclesiam q̄ est in possessione illius. ſ. de ele. querelam ꝛ. xvi. q. iii. iter memoratos. ꝛ. ſ. de p̄scrip. auditis. ubi de hoc. ff. de li. erbi. l. vl. ff. de serui. l. vl. ii. rñ. ꝛ. ff. ſi ser. vē. is cui⁹ familia. arg. p̄. ſ. de appel. ad audiētiā. ꝛ. ſ. ut lit. nō cōte. qñ frequēter. §. q̄ ſi. xii. q. ii. gēq; militū: ꝛ. ſ. de elegrelā: ſz ibi cōuenit subdit⁹ suo noie: ꝛ nō noie ecclesie.

c ¶ Pertinentijs. petitio ista nimis larga vī sic. ſ. ō restit. spo. cū ad sedē qꝛ v̄bum ptinere late p3. ff. de v̄b. ſi. verbum ptinere qd iuris sit de hoc dictū ē. ſ. de lib. obla. c. ii. ꝛ. ſ. de dona. inter dilectos.

d ¶ Locauisse. ſz b non sufficit .ſ. de fi. instru. inter dilectos: ꝛ. C. loca. ad probationē.

e ¶ Annotatio. i. in ānis vñi idem eēt in inditione in q̄ citi⁹ cōprebēdit falsitas. ſ. de fi. instru. inter dilectos. Jo.

f ¶ In dioc. sabiñ. vñ iure cōi ad eū spectabat. ſ. e. de xeno. dochijs: ꝛ. xviij. q. ii. monasteria: ꝛ. xvi. q. vii. oēs basilice. .c. di. p̄ morem. b.

g ¶ Epale ius. hoc in multis cōsistit. ſ. de of. or. cōquerēte.

b ¶ Propter p̄dcā. ſ. pp rasurā in loco suspecto: ꝛ iterlineare scripturā. sic. ſ. de fi. instru. inter dilectos; ad hoc. n. ut credat istō oportet q̄ sit sine oī suspitione. ar. ſ. de rescrip. cuz adeo. ꝛ. c. ad audiētiā: ꝛ. C. de edic. di. adri. tol. l. vlti. sed qd si rasura reposita fuerit de eadem manu nō v̄ q̄ obest. ar. j. de priuile. cum olim. C. de fi. instru. cōparatiōes. si cōstet q̄ de eadē manu: ꝛ in loco nō suspecto nō obest. item qd si rasura sit in vno loco. ꝛ tñ p alia q̄ posita sunt in īstrumento p̄bet bñ positū: v̄ q̄ sufficit ad p̄bādū. ar. bonū. ſ. de re iudi. cum. i. ꝛ. a. ꝛ. C. si ex fal. instru. l. iii. ꝛ hoc satis pōt p̄cedi: qꝛ nō est presumptio q̄ in fraudem fcm̄ fit: qꝛ ꝛ sine illa rasura cōstabat. item hoc ipsum q̄ īstr̄m falsatū fuit sufficiebat ad iponēdū ei silētium. ſ. de rescrip. cum olim.

Quam dilectus. ¶ Primo instruitur delegatus qualiter super sñijs pronunciet. in scā ꝛ tertia qualiter sup subiectione p̄nunciare debeat. Ita ibi: qō si. tertia ibi: similiter.

i ¶ Ratibabitione. notare vult ofiaz iter lras p̄curatoris ꝛ lras de rato: nā vbi qs simplr p̄stituit p̄curator: lz generalr p̄stituat tñ trāsigere sine cōpositōe ñ p̄t. ut. ſ. ō arb. p tuas: ꝛ. C. ō trāsac. l. trāsactōis. ꝛ sic itelligit. ff. de p̄c. mādato. Scd si adiciat cla illa ꝛ qcqd aliud ēt sup hoc fecerit ratum habebit

petitione economi eiusdē episcopi sup alijs reddimus[a] absolutum p̄petuū illi silētiū imponētes.

Item abbati ꝛ cōuētui farbeñ.

Eps petens ecclesiam quo ad temporalia ꝛ spiritualia: obtinet i spiritualibus eoipso q̄ probat esse in sua dioce. si non apparet erēpta. sed in temporalibus succumbit nisi aliter doceat de iure suo. Et i hoc vltimo est casus not.

Quam venerabilis. F. N. J. sabin. episcopus ecclesiam sancti[b] angeli de cauceia cum suis pertinentijs ꝛ possessionibus petijsset asserens eam ad se tam in spiritualibus q̄z in temporalibus pertinere allegauit ante omnia ius commune qꝛ cum constituta sit in dioce. sabineñ. sub ipsius debebat consistere potestate. In temporalibus quoq; ad se dictam ecclesiam pertinere nitebatur ostendere per publicum instrumentum: in quo p̄tinebatur expresse. J. sabiñ. epūm. M. farbeñ. abbati: ꝛ duabus p̄sonis post ipm dcām ecclesiam cum suis p̄tinētijs[c] locauisse[c] p̄ annua quattuor solidoz̄ papien. pensione. Sed pars vestra p̄posuit istrumēto predicto nullam fidem penitus adhibēdaz ꝓpter suplinearem scripturam et rasuram loco suspecto fcāz: vbi videlicet annotatio[c] temporis recensetur: ꝛ ifra. ¶ Quia igitur nobis cōstitit ecclesiam supradcām cōstitutā in dioce. sabin. epale[g] ius in oībus spūalibus eidem epō adiudicauimus in eadem: illis tātuz exceptis q̄ p auctētica scripta ei dignoscunt esse subtracta: ꝛ infra. Quia vero istrumentum predictuz p qō eps ecclesiā intēdebat quo ad temporalia vēdicare: ad faciēdam sup boc fidem inualidum esse cognouimus vtpote pp p̄dicta[b] de iure suspectuz: vos ab impetitione ipius quo ad temporalia eiusdem ecclesie duximus absoluēdos.

Item.

Monasterium subiectuz ē epō in cuius dioceſi situm est nisi probetur exemptum. b. d. quo ad titulū.

Quam dilectus filius: ꝛ infra. Quia cā nō poterat i nostra presentia terminari cum nuncius monasterij sup p̄curatione vel ratibabitione[i] lras non bret: eam vestro duximus examini cōmittēdā: mādātes quatenus si cōstiterit abbatem ad se. aposto. antequā eps i eum suspensiōis vel excōicationis ꝛ in monasteriū interdicti snias tulerit legitime appellasse vel monasteriū a iurisditione epi eiusdē erēptum: eo non obstāte q̄ abbas ab eo circūuentus p̄ter fratrum suoz̄ assensum ei obedientiam repromisit[h] cum fraus ꝛ dolus ei p̄ocinari nō debeāt: iudicetis illas snias nō tenere. ¶ Qō si abbas in erēptōis p̄batione defecerit nec legitima se poterit p̄scriptione[l] tueri: lz probet se ante predictas snias appellasse: nihilominus tñ monasteriū iudicetis aurieñ. ecclesie subiacere in cui⁹ est dioceſi fundatum. ¶ Silr eo in probatione appellationis deficiente: si vobis constiterit de exemptione vel legitima prescriptione: taz abbatem q̄z monasterium ab impetitione episcopi absoluatis.

Item in concilio generali.

Nouam religionē nō lz constituere sine auctoritate romani pontificis nec in diuersis mōasterijs p̄t quis esse abbas vel monachus.

Nimia religionis diuersitas grauē in ecclesia dei confusionem inducat: firmiter p̄hibemus: ne quis decetero nouaz religionem[m] inueniat: sed quicunq; ad religionem conuerti voluerit unam de approbatis[n] assumat. Similiter qui voluerit religiosam domum de nouo fundare regulam ꝛ institutionem accipiat de approbatis. ¶ Illud etiaz p̄hibemus ne quis in diuersis monasterijs locuz monachi bēre p̄sumat. nec vn⁹ abbas pluribus monasterijs[o] presidere.

ferūt ista duo. ar. ff. iud. sol. l. iii. §. p̄curatorē: sile bēs. ſ. de of. dele. cō rā vel die q̄ nō ē ofia iter mādatū p̄curatoriū ꝛ lras de rato. mādatuz p̄curatoriū appellat b lras de rato. ꝛ sic itellige. ſ. de of. delega. coram. ſ. de transac. cōtingit ꝛ ideo dicuntur lre de rato: qꝛ in mādato p̄curatorio cōstituens sp adijc̄ in fi. q̄ ratum bēbit quicqd p̄curator fecerit sup cā illa ad quaz datus est. ff. de procur. l. fi. p̄curatorē. ꝛ cautio rati danda est qñ de mandato dubitat. C. de procu. l. i. b.

k ¶ Repromisit. non. n. potuit pp hoc renunciare p̄uilegio suo. ſ. de arbi. cū tpe ꝛ qꝛ nō babuit assensum fratrū suoz̄ ñ obfuit: qꝛ delictū p̄sone ꝛc. xvi. q. vi. si epm: ꝛ. ſ. de excep. cum venerabilis.

l ¶ Prescriptione tueri. b de vna defensione siue exceptione trāsit ad p̄riam. sic. ſ. de p̄script. auditis. ff. de excepti. nemo. silr de vna actione transit ad p̄riam. argu. .ſ. de iudi. examiata. C. de inoffici. testa. contra maiores. ar. p̄. ſ. de ap. sollicitudinem. ff. de tribu. qō in heredem. §. eligef. C. b nō nu. pe. auc. qui contra p̄priam. Sed quid si debuit proponer omnes exceptiones ifra certum terminum: nō videf q̄ postea sit audiendus. ſ. de excep. pastoralis. Et qui in vna excusatione succūbit volens aliam statim proponer nō audit. nisi b faciat infra terminū p̄fixū. insti. de excu. tutu. §. qui aūt. Dicas q̄ si alicui competūt plures exceptiones q̄ nō sunt p̄rie in eo casu si nō pponit oēs. ſ. ifra terminum postea nō audit. ꝛ sic intelligitur lsti. de excu. §. qui aūt. nisi p̄m tenorem illius decre. pastoralis. si aūt sunt contrarie: puta qꝛ primo dixit se eremptū ꝛ succūbit postea pōt aliā pponere puta p̄scriptionem ut b: ꝛ. c. auditus: ꝛ. l. predcā p̄ maiores. p̄rium tñ est i actōnibus qꝛ tunc ab initio debet eligere. alr postea non auditur volens aliam itentare p̄riā: vt i .l. predicta. q̄ in beredez .§. eligere.

Nimia. ¶ Dz plura dicta sed p̄cipalr pōt sic sūmari vt in rubro. Diuiditur primo nouam religionem p̄bet in p̄sonis ꝛ locis. scō pluralitatem locoz̄ monachis ꝛ abbatibus ibi: illud. Ab. si.

m ¶ Nouā religionē. nā nouū collegiū nō p̄t ꝛstitui icōsulto p̄ncipe. ff. ō colle. illi. l. iii. sic nec noua dignitas sine auctoritate pape. ſ. de cōsue. cū olī ꝛ. xii. di. c. i.

n ¶ De approbatis. sic q̄ nouā dignitatē īstituit in ecclesia cōstituet eaz ſm p̄suetudinē aliarū dignitatū. ſ. de cōsue. cū olī. silr noua ecclesia dz regi ſm cōsuetudinē aliaz̄. j. de censi. sup eo.

o ¶ Pluribus monasterijs. sic p3 q̄ null⁹ pōt eē monach⁹ vel abbas in plurib⁹ monasterijs. sic ēt de iure null⁹ pōt p̄fici i diuersis ecclesijs secularib⁹. ſ. ō p̄bē. de multa: nec simul p̄bēdā ꝛ dignitatē bēre. ſ. de p̄cef. p̄bē. cū nr̄is: ꝛ ca. lras. nec abbas cū fratribus posset dispensare: ut monachus bēre locū in diuersis monasterijs. ar. ſ. de elec. constitutus.

Rica de capel. monachor. Supra visum est de religiosis. itē de domib⁹ religiosoꝝ in genere nūc aūt subijcit in specie de domibus religiosis seu capellis monachoꝝ. Ab. si.

i ¶ Ecclesijs. Nō pōit dom̄. scdo ampliat ibi: ita ut. ab. si.

a ¶ Monachoꝝ. hoc ius cōe videt ut. s. ō sta. mo. mōachi vbi prohibentur poni p parochias: signantur ꝛria. xvi. q. i. doctos. nos aūt in parochia. Solu. q̄ b dr̄ intellige de monacho claustrali: q nō est a populo electus nec ab epo institutus monachi debent hr̄e capellanū q̄ ministret pplo sacramenta ab epo īstitutū de ꝛcilio monachoꝝ: ut b dicit q̄ cirtūeat parochiā cū necesse fuerit: q̄ monachi facere nō debēt. Ibi de illis q̄ pficiunt parochialibus ecclesijs p epm. ō nō ꝛ hoc. c. loquit vbi ē congregatio monachoꝝ.

b ¶ Ex solius epi. hoc iō dicit quia monachi non pñt remouere eos: sed si delinqueret per epm dz remoueri ordine iudiciario: ꝛ ita excludunt monachi q̄tum ad hoc sz si debent deponi tūc necessarij sunt alij epi. xvi. q. vii. felix. si qs tumidus.

¶ Electus. Sumatur vt in rubro ꝑm cōem ꝛ uerum intellec. ꝛ tria facit. ꝑmo ponit petitionem actoris. secundo defensionez rei. tertio pape diffinitionē. secunda ibi: ad hoc. tertia ibi. nos. Ab. si.

c ¶ In scrutinijs. sic. s. ō ma. ꝛ obe. bis que scrutinium. hic ꝛ ibi appellāt catheciśmi siue exorcismi qui sunt baptizandi per .xx. dies ante baptismum de qb⁹ legitur de consec. dis. iiii. añ baptismum. ꝛ .c. añ viginti. ꝛ. q. i. q. i. p uenit. ꝛ ē vulgare romanoꝝ. aliter accipit scrutiniū. s. de scru. c. vno. et aliter accipitur in concilug. s. de elec. in electionibus: ꝛ. c. q̄ propter.

d ¶ Capitulis. i. synodo siue conuentu. vbi uicia corriguntur.

e ¶ Et petitorium. ꝛ sic due actiones simul in eo dē libello pñt proponi sicut ꝛ de possessione soli īterdicto unde vi possum experiri. ꝛ de rebus vi ablatis ad exhibendū uel vi bo. rapto. ff. de ui ꝛ ui arma. l. i. §. si fundus. de quo ꝛ pro eadē re pñt isti duo simul intentari ꝛ ab eadem parte vt hic. s. ō cā pos. c. ii. iii. ꝛ. iiii. ꝛ. c. cum dilectus. ubi materia ista expeditur ꝛ. c. pastoralis. Item ꝛ unū iudicium sufficit ad plures societates. ff. pro so. cum duobus. §. si plures. alias incipit lex illa sub qua est iste. §. si inter fratres: ar. ff. fami. ber. heredes. §. si de pluribus: ꝛ. §. seqn. ꝛ hoc fit cā diuidendaꝝ litium. ar. ff. de ac. emp. nō est nouum: ꝛ. s. de cā pos. ad vltimum.

f ¶ De iure cōi. s. ti. priori. constitutus.

g ¶ Prescriptionem. imo ꝛ si allegasset eam nō iuuaretur nisi allegaret eam ex alterius persona. s. de rescrip. cum ex officij.

h ¶ Verteret. super diuersis articulis. s. petitorio quātum ad scrutiniū ꝛ baptisma. ꝛ possessorio quo ad caplm ut pz ex ipsa lra: sed mō corā innocentio agebat possessorio ꝛ petitorio: ꝛ qr nō fuit modo pbatū de pprietate quo ad caplm. absoluit ecclesia sancti laurētij: quo ad caplm ut ī fi. dr̄ cū ecclesia romana habuit ibi instōnem ꝛ destitutionē. ꝛ ecclesia sante cecilie illa solūmodo habebit postea q̄ presbyter cōfessus fuit q̄tū ad pprietatem coram celestino papa. cum in omnibus alijs ecclesia sancti laurentij pertineat ad ecclesiam romanam: ut in fi. patet.

i ¶ Vocatū. p hoc igit̄ pbat possessio obedictie: q̄ aliqs uocat ad synoduz. uenit. ar. s. de bis q̄ fi. a ma. par. ca. ex ore. arg. ꝯ. s. de resti. spo. c. olim.

k ¶ Cōfessus. ꝛ sic ꝛfessio ꝓcuratoris iudicat dño. Iste pbyter ꝓcurator erat ecclesie sancti laurentij. ō hoc no. s. vt lit. nō ꝛte. c. i. ꝛ sponte dicit: qr secus si coactus. ꝯ. ō accu. si constiterit: ꝛ confessio ī vno iudicio facta coram celestino: valet ḃ in alio coram innocentio ut patet. ber.

l ¶ Curauit. eodez iure ōbuit pronunciare diffinitiue sup p̄dictis duobus articulis sed noluit. Ber.

m ¶ Scrutiniū ꝛ baptisma. in his duobus obtinuit. in oībus alijs succubuit ut. ꝯ. sequitur.

n ¶ Titulo. idest plebi seculari. xviii. q. vi. puenit ꝛ. c. dudū Sed nōne suijcit epo q̄ ē secularis sed illud ē ut dixit vin. pter excellētiā dignitatis īmo verius vr̄ ut. t. dixit: q̄ de iur cōi monachi possunt subesse titulo. i. plebi seculari. xvi. q. i. alia ꝛ. c. ecclesia habet. ꝛ. c. legi. ar. xciii. di. a subdiacono.

o ¶ Economū. sancti laurētij hic formatur sniа in psona ꝓcuratoris siue economi. nō tñ ipse conuenet uel cōuenietur actione iudicati nisi esset defensor tñ uel datus in rem suam. ff. de procura. plautius. argu. contra q̄ in personam dñi. s. de proba. licet de hoc traditur. s. de elec. querelam.

p ¶ Generet. ꝛ ita papa iudicat q̄ ei nō obsit exceptio rei iudicate. si. s. de re iu. c. subortа vñ bene prescribit ꝯ monasterium erēpium spacio legitimo rl. an. lz non contra papā. xvi. q. iiii. nolumus.

q ¶ In instōne. hic pz q̄ in quibusdā iuribus epalibus potest prescribi. ita q̄ nō ꝓpter hoc ī alijs: ꝛ ita fallit regula illa q̄ p partem tota seruitus retinet ut. ff. de serui. ru. predi. vna est via de hoc dr̄. s. de pscri. auditis: ꝛ hoc ō est qr ius episcopale est genus multas habēs species sub se quarum multe enumerantur. s. de of. or. conquerente. ꝛ. c. dilectus.

¶ Ex parte. Diuidit: ꝑmo ponitur consultatio secundo rñsio ibi: cum aūt. Ab. si.

r ¶ Earum. Ire iste tales fuerunt. ipetrauerūt monachi isti litteras ad quosdaz iudices ne eps diocesanus cōpelleret eos plures monachos instituere in quibusdam prioratibus suis vbi singuli monachi esse consueuerunt. cum pluribus non sufficerent facultates eorūdem inquisita prius veritate de facultatibus prioratuum. occasione talium litterarum dicebant ꝑm q̄ inferius continetur.

s ¶ Asserunt. ꝛ male qr lz in ecclesijs illis non possent esse plures monachi: nō tñ papa ꝛcederet q̄ soli monachi in singulis prioratibus singulariter ponerentur qr illud esset ꝯ concilium lateran. s. de sta. mo. c. ii. ꝛ est expressum. ꝯ. c. priori. vnde littere iste de conscientia pape non emanauerunt. Ber.

t ¶ De quo nulla mentio: ꝛ sic patet q̄ si quis litteras impetrat contra aliqō ins siue concilium: non valent nisi fiat mentio de illo iure. s. de rescrip. nonnulli. ꝛ. s. de eta. ꝛ quali. eam te.

v ¶ Occupationem. sic. ꝯ. de sen. excom. si aliquando. C. de lib. cau. iubemus. idem esset si per importunitatez petentis. C. de pe. bo. sublatis. l. i. li. x. arg. s. de rescrip. si quando.

x ¶ Nolumus. tñ si vellet bene posset dispensare ꝯ concilium: qr auctor isti⁹ cōcilii in parem non habuit potestatem. s. de elec. innotuit. ꝛ papa maior est q̄ concilium. s. de elec. significasti.

Rubrica de capellis monachoruz ꝛ aliorum religiosorum.

¶ Rbanus tertius.

¶ Ad cura monasterio subiectam non monachi sed seculares clerici preficiuntur ꝛ episcopis subsunt.

In ecclesijs vbi monachi habitant: populus p monachuz nō regat: sed capellanus q̄ populū regat ab epo per ꝯsilium monachoruz[a] instituat. ¶ Ita vt ex solius[b] epi arbitrio tā ordinatio ei⁹ q̄z depositio ꝛ totius vite pendeat conuersatio.

¶ Innocen. iii. archipresbytero et clericis sancte cecilie.

¶ Si ecclia nō cathedralis vendicat sibi ius in alia ecclesia obtinebit solū quo ad ea q̄ ꝓbabit sibi ōberi prescriptiōe vel alio legitimo mō.

Dilect⁹ fili⁹. M. sindic⁹ ecclesie vestre ab economo sancti laurētij de piscinia in scrutinijs[c] baptismate ꝛ captis[o] ꝛ filijs subiectionē postulās possessoriū ꝛ petitoriumᵏ itētabat. Cū. n. ecclesia sancti laurētij sit in parochia vestra sita dz de iure cōi[l] ecclesie uestre in p̄dictis oīb⁹ subiacere: qr nec priuilegiū erēptiōis hz: nec pscriptionez[g] ꝓ se poterat allegar: cū illa ecclesia scē cecilie pscripsisset sicut p testes dicebat legitime cōprobatū. Preterea cū corā. E. papa. p. n. sup predictis iter vestrā ꝛ p̄dictā ecclesiaz qō verteret[h]. M. pbyter eiusdez ecclesie fuit sponte ꝯfessus q̄ ecclesie scē cecilie scrutiniuz ꝛ baptisma debebat. Cūq; pars vestra testes q̄ se illū diuersis tpib⁹ ad capituluz vocasse ipmq; uenisse asserebāt: in medium produxisset: eis iurare paratis predictus pbyter se vocatū[i] iuisse ad capitulū ē ꝯfessus[k]: unde p̄dict⁹ pre. n. ecclesiam uestram capitulo quo se ꝯquesta fuerat spoliata tam saluo iure ꝓprietatis ecclesie sancti laurentij reuestire curauit[l]: sicut in ei⁹ litteris cōtinet. per hoc ergo ꝓprietatem quo ad scrutiniuz[m] ꝛ baptisma. ꝛ possessionez quo ad capl̄m vestrum voluit sindicus cō probare. ¶ Ad hoc sancti laurentij econom⁹ ex aduerso rñdit q̄ ecclesia illa nullo medio ad romanā ecclesiā pertinebat. Cū. n. monasteriū monialiuz fuerit: ꝛ generaliter seruetur in vrbe vt nullū monasteriū titulo[n] sit subiectum: incōgruū videbatur ut regulares secularib⁹ supponātur: preterea vsq; hodie nos in ea instōnem ꝛ destitutionez liberā exercemus: ꝛ infra. ¶ Nos igitur auditis ꝓpositis economū[o] sancti laurentij sindico vestro ī baptismo ꝛ scrutinio cōdemnamus. ita ut per hoc ecclesie romane nullum preiudicium generetur[p] si quā do forte ius suū duxerit ꝓsequendū. In instōne[q] aūt destitutiōe ꝛ capitulo economiū ipsum ab impetitione sindici vestri prorsus absolui mus: sindico uestro super hoc ppetuum silentium imponentes.

H. Ono. iii. epo venetensi.

¶ In prioratibus monachorum non possunt singuli monachi comorari ēt si super hoc bēant rescriptū apostolicum nisi in illo fiat mētio de lateranen. concilio.

Ex parte tua fuit ꝓpositū: ꝛ infra. Abbas ꝛ ꝯuēt⁹ riuen. veneten. dioce. occasiōe litterarum[r] ap. se. asserūt[r] sibi ē ꝯcessum: vt ī singulis ipoꝝ poratib⁹ singuli monachi comorent si plurib⁹ facultates nō suppetunt corūdem. ¶ Cū aūt id obtinet latera. conci. de quo nulla mentio[t] ē in litteris añdictis. F. T. B. rñdemus q̄ hmōi litteras ab ap. se. non credimus emanasse: q̄ si per occupationē[v] forsitan emanauerint nolumus[x] per hoc derogari concilio supradicto.

I Dem burdegalen. archiepo.

¶ Ordinarius cōpellit abbatē vt monachos a prioratib⁹ reuocet ad claustruz: vel eis socios adiungat.

Earum. Ire iste tales fuerunt. ipetrauerūt monachi isti litteras ad quosdaz iudices ne eps diocesanus cōpelleret eos plures monachos instituere in quibusdam prioratibus suis vbi singuli monachi esse consueuerunt. cum pluribus non sufficerent facultates eorūdem inquisita prius veritate de facultatibus prioratuum. occasione talium litterarum dicebant ꝑm q̄ inferius continetur.

¶ Asserunt. ꝛ male qr lz in ecclesijs illis non possent esse plures monachi: nō tñ papa ꝯcederet q̄ soli monachi in singulis prioratibus singulariter ponerentur qr illud esset ꝯ concilium lateran. s. de sta. mo. c. ii. ꝛ est expressum. ꝯ. c. priori. vnde littere iste de conscientia pape non emanauerunt. Ber.

¶ De quo nulla mentio: ꝛ sic patet q̄ si quis litteras impetrat contra aliqō ins siue concilium: non valent nisi fiat mentio de illo iure. s. de rescrip. nonnulli. ꝛ. s. de eta. ꝛ quali. eam te.

¶ Occupationem. sic. ꝯ. de sen. excom. si aliquando. C. de lib. cau. iubemus. idem esset si per importunitatez petentis. C. de pe. bo. sublatis. l. i. li. x. arg. s. de rescrip. si quando.

¶ Nolumus. tñ si vellet bene posset dispensare ꝯ concilium: qr auctor isti⁹ cōcilii in parem non habuit potestatem. s. de elec. innotuit. ꝛ papa maior est q̄ concilium. s. de elec. significasti.

A Daudientiam. Primo ponit transgressionem concilij quaz secũ dõ mandat corrigi ibi: ideoqz.ab.si.

a Diocesana.i.iurisditionis.de hac lege no.ꝫ.de of.or.dilectus.

b Generalis.hic uocat papa laterañ.ꝯciliũ generale: qõ dẽs.ꝫ.de sta.mo. .c.ii.sed ꝯcilium Inno.semp sic appellat. c Eisdẽ associẽt.ꝛ ita epi compellẽ debent abbates ne monachos per villas solos dimittant: secus in canonicis regularibus.si eligerentur ad regimen aliarum.nam illi nõ cõpellunt alios secũ habere: nisi id cõmode facere possint.ꝫ.de sta.mona.q dei timorẽ.sed ibi est collegium vnde idem videtur de regularibus.ſ.q nõ deberent esse soli in capellis.

Rica de iurepa. Supra visum est de p̃bẽ.ꝛ dig.itez de relig. do.item dẽ capel.mo.sed quia ad istas fit institutio nõnũq̃ p p̃ntationem patroni.ꝛ sic posset dubitari de iurepatro.ꝛ de mõ p̃ntandi merito ꝛc.ab.si.

Erlatum. Duo facit concilium.primo ꝓhibet ecclesiaz iter pfonos diuidi.ſcõo ponit qd facere debeat epus cum patroni non ordinant ecclesiam.secunda ibi: ꝛ si. Ab.si.

d Diuidi non debeat: q ad mutabilitatem mundanaz necessitatũ ecclesia turbari nõ dz .x.di.lege.ꝛ.iii.q.vi.hoc qpe:ꝛ.c.di.c.i.ĵ.e.q̃rimoniã.ꝛ no.q iuspatronatus apõ unũ quẽqz heredũ est insolidũ quo ad oẽm eius effectum.ff.ỏ bo. lib.si liber.in fi.ꝓter sacerdotis p̃ntationez q̃ est apud oẽs ita q apud nullũ ut ỏ pz:ꝛ.ĵ. .c.pri.sicut electio:q res simplex est ꝛ indiuisibilis.ꝛ sic ad quẽlibz heredẽ insolidũ trãsit ẽt si ex diuersis ꝛ inequalibꝫ partibus sint hẽdes.ar.ff. de ser. uie.C.de relig.si sepulchrũ:ꝛ .ff.e.l.q sicut:ꝛ.l.usufructus: ꝛ.ff.ad.l.fal.l.i.ſ.si usufructꝰ ꝛ.ff.de usu ꝛ ha.usus q̃ icorporalia diuidi nõ possunt.ar. .vii.q.i.nihil. Quid si nõ conueniant possent ne pacisci ad ĩuicẽ ut alternis uicibꝫ p̃starẽt ar.q sic.ff.de usufru.quotiẽs. ff.de fui.uia.in fi.ff.cõi diui. .l.cõi diui.ſ.si de usufru.

e Simultates.i.latẽtia odia siue discordie.

f Celebrẽt.sic.xvi.q.vii.cõsiderandũ:ꝛ.c.si plures:sed hodie seruari nõ dz si aliquo modo sine scãdalo possit ecclesia ordinari.ĵ.eo.q̃ñ.Ber.

g Quecũqz.reliqas. qdam dicũt sicut melendus q hoc.c.nõ tenet ꝛ illa.c. similiter nõ tenẽt.xsti.q.vii. considerandũ:ꝛ.c.si plures.p.c.seq̃n. q̃ñ ꝛ.c.eã te. nisi forsitã ex fcõ epi magnũ scandalũ oriretur tũc posset ꝓuari hoc qõ hic dr ad tps: q satis vf. Jo.fa. dicebat tollat reliqas.i.ñ ponat. Alaitelligit de reliqjs:q̃ sũt ĩ capsis ex altare: qõ ẽ uex: q de illis q̃ sũt ĩ altari nõ intelligitur.

b Quoniam. Primo ponit abusum pfonoz.scõo ꝯstitutionẽ ibi: p̃nti.ab.si.

Fundatores.no.q ex fundatiõe ecclie acqrit iuspfonatꝰ: ut hic: et .xvi.q.vii.filijs:ꝛ.ĵ.eo.uobis.sed ex refectione uel reparatiõe nõ acqrit ut dicebat lau.ar.ff.ne qd in lo.pu.l.ꝓtor.ſ.vicinales.ea videlicet rõne q qõ humani iuris esse desijt seruitutẽ nõ recipit.ff.cõi.p̃di.tã ur.q̃ ru.l.caueri:qõ intelligo cũ oĩno nõ ẽ destructũ monasteriũ uel ecclesia:sed si fundit⁹ destructũ sit ꝛ ỏ ꝯsensu epi aliqs uellet reedificare ecclesiã credo qõ acqrat iuspfonatus q̃ perinde est ac si ab initio ecclesiam construxisset.ĵ.de iudi. consuluit argu.

Item qd si reedificata ẽ ecclia de eadẽ materia: nũqd pot pfonus remanet pfonus: dr q sic: q eadẽ ecclia intelligit.ff.de iudi.ꝓbeat.ꝛ. vii. .q.i.veniqz:ꝛ ar.ff.de usufru.si ĩ area:ꝛ.ff.de ser. vr.predi.seruitutes.ſ. si sublatũ.ꝛ hec ecclesia loco pons succedit. vñ cã intelligit ar.ff. si quis cau.si cum.ſ.qui iniuriarum:ꝛ.ff.si q̃ nora.cau.l.ii.in fi.ff.de usufruc. dominus in ꝓinci.ff. de serui.ru.predi.attilicin⁹. arg.ĵ q desinit eẽ patronus ꝛ obligatio semel extincta nõ.ff.de solut. quires.ſ.aream:ꝛ de cõse. distin.iiii. queris. quod uerius uidetur.

i Abutunt.ꝛ ita pdere debent priuilegiuz.xi.q. iii.priuilegiuz:ꝛ.lxxiiii. di ubi ista didicisti.

k Qui maioribus:si. lxiii.di.si forte. Sed nũquid requiritur q maioris sit meriti ꝛ q plures eũ presentent hoc vf uelle hec lra:sed vf. suffice re si sit idoneus. dũtamẽ habeat maiorẽ partem: lz alius sit melior.de hac materia dicitur.ſ.ỏ ele. ecclesia nestra:ꝛ.ſ.de of. custo.c.ii.

l Sine scãdalo. argu. q ꝓpter scandalum recedit a iure.ſ.de pbẽ. cum teneamur:ꝛ.ĵ. de no.ope.nunci.cum ex iuncto.ꝛ.ſ. de temp.or. ad aures ubi de hoc.

m Ordinet. ponendo ibi rectorem: ita q ipsuz postea representet si uoluerit.ar.ĵ.eo.si vero.

n Quattuor.ĵ. eo. cuz propter ĵ.ĵ.e.eaz te. ibi soluitur.

P Reterea. Duo sunt dicta. secundum ibi: clericus. abbas siculus.

o Jnstituãt.xvi.q.vii. laici:ꝛ.c.per laicos.

p Ecclesiastica.xvi.q. vii.decimas.

q Per laicos.ĵ. de pus̃e.cum ꝛ plantare.

r Priuet.ꝛ ita nõ est ipso iure suspensus q recipit ecclesiam a laico: et p hoc ĩtellige illos canones.xv.q.vii.si quis deinceps cum alijs.c.se. q̃ hoc dicere uidenẽ. Jtem alia pena ẽt imponit ei q p abusum laicoꝝ consentit sui electioni q fit ineligibilis.ſ.de elec.q̃sq̃. ar.ĵ.ĵ.c.cura.q.ſ. ecclesia possit bri per laicum ibi soluitur.

Quod autem. Duo sunt dicta. secundum ibi: decetero. abbas sicu.

s Possidẽtis.sic.ĵ.e. pastoralis.hoc ĩtellige cũ laicus pñtat: secus si ecclesiastica pson cui taliter variare nõ lz.ĵ.eo.cũ aũt: sed eps punit: vt in.c.pastoralis:ꝛ ẽ sine qõ dr.C.de rei ven.quotiẽs.sine.ſ.de rescrip.ad aures.ꝛ ita ille potior est in iure qui prior possessionem fuerit adeptus.

t De cõcessionibus.ecclesiaz.sic.ĵ.c.illud.

v Si ꝯsensus.ꝛ ita si ꝯsensus epi accesserit: valet talis donatio vel cõcessio.ĵ.c.illud.ꝛ.c.nullus. Sed qd intelligit dare: pfonus ecclesiã dare nõ pot: q ad eũ nõ ptinet ĩmo ad epm. lau. dixit q iuspatronat⁹ soluũ modo ĩtelligit donare qõ suũ ẽ de ꝯsensu tñ epi.ſ.de donatio. pastoralis. ne delusoria ĩtelligatur donatio: vt res potius valeat quam pereat

A D audientiã nr̃am puenit q nõnulli mõachi lege tibi diocesana[a] subiecti: in quibusdã prioratibus habitãt sollitarij ꝛtra statutũ generalis[b] concilij. Jdeoqz mãdam⁹ ãten⁹ ipsoz abbates seu pores: vt vel ipsos ad claustrũ reuocẽt: faciẽtes ĩ ipsis ecclesijs deseruire p clericos seculares: vel alios monachos eisdẽ associẽt[c] cum quibus uitam possint ducere regularẽ monitione premissa per censurã ecclesiastiã compellas.

R ubrica de iurepatronatus.

A Concilio mediomadricis.

Si ꝓpter discordiã pfonoꝝ ecclesia caret administratore: cessatur in ecclesia a diuinis: tollunt reliquie ꝛ hostia daudunt si aliter sine scandalo ecclesie prouideri nõ põt hoc dicit cum.c.sequenti.

Erlatum est: ꝛ infra. Nobis visum est q ecclesia inter heredes patroni diuidi nõ debeat[o]. Et si simultates[e] inter eos surrexerint, ꝓpter q̃s sacerdos suo ibi offo canonice fungi non possit: si aliter ꝓuideri nõ poterit: ꝓcipiat ab epo vt nullo mõ ibi missaruz solẽnia celebrent[f] donec ad ꝯcordiã redeant ꝛ ecclia sacerdotẽ canonice bẽat q libere suũ misteriũ valeat exercere.

A Concilio triburien̄.

Summatum est in.c.primo.

Quecũqz ecclesia: ꝛ infra. Si cõtingat ꝓ ecclesia dissidere pfonos vt eã nolint sub uno pbytero ꝓcurari: eps si aliter nõ poterit ipsi ꝯsulere tollat inde reliqas[g] atqz eiusdẽ ecclie claudat hostia: ut sacrũ mysteriũ nullus in ea celebret anteq̃z vnũ eligãt pbyterꝫ q sacrosancta sit idoneus ꝓcurare.

A Concilio laterañ.

Si pfoni ĩ pñtãdo discordãt p ferẽt psentatus a maiori parte si est idoneus: ꝛ si hoc sine scãdalo fieri nõ põt uel patroni infra tps debitũ nõ psentãt eps ordinabit ecclesiã.

Quoniã in qbusdam locis fundatores[h] ecclesiaz aut heredes eorum potestate in qua eos ecclesia hucusqz substinuit abutũtur[i] ꝛ cuz vna ecclesia vnius debeat eẽ rectoris, p sua dissensiõe plurimos repsitat. Pñti decreto statuim⁹ vt si forte in plures ptes fundatoꝝ se vota diuiserit ille pficiat ecclesie q maioribus[k] iuuat meritis ꝛ pluri moꝝ eligit ꝛ approbat assensu. Si aũt hoc sine scandalo[l] eẽ nequerit: ordinet[m] ãtistes ecclesiã sicut meli⁹ eã fz deũ viderit ordinãdam. ꝛ id ipz ẽt faciat si de iure pfonatus qõ emerserit iter aliquos ꝛ cui ꝓpetat infra.iiij.[n] meses nõ fuerit diffinitũ.

A Eodem.

Excõicant pfoni laici qui clericos istituunt ꝛ destituunt i ecclesijs ẽt patronatis vel bona ipsaruz aliter admistrãt. ꝛ derici q istitutionẽ laicoꝝ recipiũt cõione priuẽtur.

Preterea qa in tñ quorũdaz laicoꝝ, pcessit audacia: vt epoꝝ auctoritate neglecta clericos instituãt ꝓ ecclesijs: ꝛ remoueãt cũ voluerint: possessionẽ quoqz atqz alia ecclesiastica[p] bona, p sua voluntate plerũqz distribuant: ipsos anathemate decernimus feriendos.

Clericus ãt q ecclesiã p laicos[q] sine, pprij epi auctoritate receperit cõiõe priuet[r]: ꝛ si psisterit: a misterio ecclesiastico ꝛ ordie ỏponatur.

A Lex.iij.eboracen̄.archiepo.

Si pfonus laicus successiue presentat duos ꝛ scos instituit ab epo valet istitutio.b.d.ꝓmo.pfon⁹ nõ põt clerico vel alteri ecclesie ꝓferre ecclesiã pfonatã vel alteri donare.

Quod aũt cõsulis: si clericus idoneus ad vacãtẽ ecclesiaz pñtatus non fuerit ab epo diocesano admissus: ꝛ postmodum alius idone⁹ pñtatus ꝛ institutus ab epo possessionẽ tenuerit coꝛpalẽ: an primo clerico ecclesiã petente debeat posterioꝛ remoueri vel posterior priori pferri. dubiũ nõ est qn in casu isto melioꝛ sit ꝓditio possidẽtis[s] q̃ñ anteq̃z psentatio p diocesanuz epm approbet: ratum non est qõ a patrono fuerit incobatum. De cetero tue pru. R. q si laici clericis vel collegijs de cõcessionibus[t] vel donationibus instra confecerint in hec verba vel similia ꝓcessi vel dedi ecclesiã ꝛ pñti charta firmaui: si cõsensus[v] epi non accesserit: nihil

pastoralis.boc ĩtellige cũ laicus pñtat: secus si ecclesiastica pson cui taliter variare nõ lz.ĵ.eo.cũ aũt: sed eps punit: vt in.c.pastoralis:ꝛ ẽ sine qõ dr.C.de rei ven.quotiẽs.sine.ſ.de rescrip.ad aures.ꝛ ita ille potior est in iure qui prior possessionem fuerit adeptus.

ꝛ argu. ff. de lega. i. si domus. §. vlti. ꝛ hoc probatur ex eo quod dicit pro non dato habetur ꝛc.

a ¶ ꝑro non dato. sic ergo ꝙ nō dato habeꝯ qō ab illo daꝯ q de iure dare nō pōt. ff. de acqr. re. do. traditio. ꝛ. C. de pe. l. ii. ff. e. l. ii. §. vl. ꝛ. ī. de do. post di. resti. nupꝑ. ꝛ iudices tñ dare pñt: ꝛ. C. qui ꝙ sua iur. l. una. ꝛ. i. q. vii. dalbertum. ar. cō tra. ī. eo. cura. ꝛ melio⁹. c. ꝯsultationibus. supple ꝫ nec est in possessione vel quasi. als si esset in quasi possessione nō vi nō clam nō ꝓcario nulla qōne sibi mota: qꝛ tunc ius acquritur pñtato ꝛ obstet. ī. eo. ex lris. c. cōsultationibus. sed isti laici erant in possessione saltem de facto. ꝛ nisi consensus epi accesserit non valet dōatio ꝛ ita concordat cum illa. ī. eo. cura.

Q Uia clerici. Qui emit ius pfonatus ut possit pñtare filium vel nepotē seu quez vult: eo priuari debz. h. d. aliter quam in rubro ꝛ vtraqz lec. potest sustentari. primo ponitur excessus. secundo pena ibi eosdem. Ab. si.

b ¶ Aduocatias .i. ius pfonat⁹ quod qñqz dicit aduocatio ut ꝫ: qñqz vicedominat⁹ vel custodia siue guardia: ut. ī. e. preterea. itē oꝯ ius frequentationis uel processionis. xxv. q. vii. pie mentis fri gētius: qūqz gꝛa. xv. q. v. si quis epm. ī.

c ¶ Comparant ꝙ se tñi. qō esse non pōt cū sit spirituali annexū. ī. e. de iure: sed cum vniuersitate pōt obligari. ī. eo. c. ꝓposti. ꝛ uendi. ī. e. c. cum seculū ad instar fundi dotalis. ff. de func. do. l. i. ff. de acq. re. do. l. quidaz.

d ¶ Filij. lz aligs sit patronus: se pñtare nō potest. ī. e. ꝙ nꝛas. filios autem satis credo ꝙ possit pñtare. ff. quod cuiusqz uni. l. illud. ar. ꝯ. ī. e. cōsulnit. vbi de hoc.

e ¶ Spoliādo. sed cui applicabiꝯ pōt dici ꝙ eccle cui ꝙ hmōi emptione facta ē simoniaca iniuria. ar. ī. de simo. de hoc: ꝛ. xvii. q. iiii. si qs ī atrio ꝛ sic ecclesia erit pfona sui ipsius. Sz qd si ipsa eadē ecclesia emisset ius patronatus a suo pfono: nūqd amittit pfonus iuspatronat⁹ vt sic remaneat apud ipsaz ecclesiā: ar. ꝙ nō. ī. eo. illud. qꝛ nēditio nō tenuit qꝛ spūale vel spūali annexū vēdi nō pōt. ī. de simo. ḡrelam: ꝛ. ī. e. de iur. ꝛ sic remanebit penes pfonum restituta pecunia ar. ꝯ posset ꝫ colligi: qꝛ oꝯ: ꝙ emptor spolieꝯ ꝛ nō vēditor vnde eoipso ꝙ ponitur pena emptori ꝛ nō vēditori: oꝯ remanere penes ipsum patronū iuspatronatus: qꝛ si voluiꝯ set priuari hoc diuisset sicut de alio. uel dic ꝙ prius diui. B.

Θ Xt litteris. Hic ē no. casus ꝛ quottidie allegaꝯ: diuidit in duas ptes: primo ponit querela. scdo dantur sibi iudices ꝛ instruūtur quō debeant diffinire ibi: mandamus. Ab. si.

f ¶ Ad firmā. dicunt qdam ꝙ talē ꝯctum celebrauerunt inter se ꝙ utile dñium tranſiz in ꝓductorem. ꝛ sic in ipsum transiuit iuspatronat⁹. secꝰ in creditore. ī. de re. iudi. cum bertoldus. B.

g ¶ Presentauit. supple. ꝛ epūs ipsum recepit.

h ¶ Apud cantuariēsem. q fecit primū remoueri ꝛ instituí presentatum ꝙ abbatissam. vnde orta fuit contentio inter eos.

i ¶ Excepto. ar. ꝓcessum videri qō nō ē notatim exceptum. ī. de spō. cuz apud. Itē ar. ꝙ idē iuris est ī toto ꝛ in parte. ar. ff. de of. pre. ar. l. i. §. iii. ꝛ. xii. q. ii. cognouim⁹. de hoc tractaꝯ. ī. de transla. inter corporalia.

k ¶ Vel añ ꝙ. ar. est hic a ꝫrio sensu: ꝙ res litigiosa nō dz trāsferri ī aliaz pfonā lite pē. xi. q. i. qꝛ res: ꝛ. xvi. q. iiii. volum⁹: ꝛ. ī. ut li. pen. a memoria. ꝛ quasi ꝙ totū. ꝛ ita vꝯ ꝙ si moueaꝯ alicui qō ō iurepfonatus: ꝛ iterī agi videꝯ: qꝛ ꝓ nō dato⁹ bꝯ qō ab illo daꝯ qui nō pōt de iure donare.

militis institutus fuisset: ei dūmodo alias sit idoneus adiudicetis ecclesiam: ita ꝙ si abbatissa obtineat aduersus militē illi de temporalibus debeat respondere.

I Dem vintoñ. epo.

¶ Si laicus clerico vel religioso loco concedit ecclesiam sine consensu episcopi non obstante tali cōcessione que non valet ad ipsam ecclesiam cum vacauerit poterit presentare ꝛ eam alteri ecclesie de consensu episcopi poterit concedere. hoc dicit cum. c. suggestum: ꝛ. c. cuz laici infra eo.

I Llud pretereūdum non ducimus ꝙ si laicus episcopo incōsulto ecclesiam[l] non vacantē cōcedit religiose domui: ꝛ postea cuz uacauerit ad pñtationem eiusdem laici clericus ibi fuerat ꝙ dio. episcopum institutus: prior concessio secundam instōnem quo minus habeatur rata ꝛ firma non pōt aliqua tenus impedire[m]: cum illa concessio de iure nullius pōt esse momēti tum qꝛ de re[n] nō vacante facta est: tuz qꝛ laicus sine auctoritate epi nemi⁹ potest ecclesias dare. ¶ Licet religioso⁹ loco iuspatronat⁹ cō ferendi liberam habeat facultatez. Si vero iuspatronatus vacante ecclesia religioso loco contulerit[q]: et aliquis sine presentatione fratrum eiusdem loci fuerit in ipsa ecclesia ī stitutus eius secundum rigorem iuris est institutio irritanda.

I Dem eidem.

¶ Instituit in ecclesijs patronatis per nouos patronos mutari non possunt nec vicissitudines ecclesiarum per eos fieri.

postꝯ ei mouek qō sup ꝓprietate vel si dicaꝯ ꝙ possit pñtare lite mota tñ pñtat⁹ nō dz istituí pēdēte ꝓtroversia ex qua pēdet. ī. de in inte. resti. c. ii. ꝛ est argu. op. ī. de electi. cum ana. vbi clerici ꝛ capellani erant in q̄si possessione eligēdi. ꝛ meta fuit eis qō sup iure eligēdi vacāte ecclesia: ꝛ qꝛ nō ꝓbauerūt de iure suo nō valuit eoꝝ vox: nec obstāt ꝫria q̄ dicunt ꝙ lite pēdēte nō ē ꝙandus possessor sua possessiōe: qꝛ alia ibi rō ē. Ibi. n. oia restituunk ꝛ fruct⁹ post lit. ꝓtestatā: sed hic nō dñt restitui fruct⁹ pñtatiōis: qꝛ canonice īstitutus nō remouetur sine culpa: ꝛ hoc neri⁹ credo. ꝫ tñ notauit Jo. ſ. ꝙ pōt licite eligere q est in qeta possessione lz moueaꝯ ei qō. ī. de in integ. resti. cū uenissent: ꝛ ita si fuit iste pñtatus ante qōnem motā obtinebit: qꝛ ille credebaꝯ patronus cū eēt in possessione totius ville ꝛ ita credebat se eē pfonuz ꝛ bona fide. sic. ī. e. consultatōnibus ꝛ si postea obtineat abbatissa ī iurepatronatus: qꝛ ꝓ babit ꝙ ercepit iuspatronatus rñdebit illi de tpalibus. r vi. q. .ii. sane: ꝛ. ī. de puil. cū ꝛ plantare. §. in ecclijs. ꝛ. b. d. hic ī fi. Cōtra hoc tñ. ī. de re iudi. cuz bertoldus: ꝛ. ī. e. cōsultationibus: ubi dicit si tpe pñtationis sue iuspatronat⁹ ecclesie possidebat: ſz hic nō erat ī possessiōe iurispfonat⁹ lz possideret illā: qꝛ hoc nō itelligiꝯ ꝓprie ſz itellige ꝙ erat ī possessiōe iurispatronat⁹. ꝛ sic cessant contraria: ꝛ satis bene colligiꝯ ꝙ miles erat ī poſ. iurispat. ex eo qō dicit in fi. ita ꝙ si abbatissa obtineat aduersus militē: illi de tpalibus debeat rñdere. ex ꝫ apparet ꝙ miles reus erat et abbatissa ꝓra militē agebat: ꝛ sic relingtur ꝙ miles credebaꝯ patronus: ꝛ sic agebat ut patronus. vnde tenuit pñtatio ꝛ instō eo tpe facta quo quiete iuspatronat⁹ ecclesie possidebat. ī. eo. cōsultationibus: ꝛ. ī. de clec. querelā. ꝛ ita lite mota nō dz pñtare: vel si pñtat suspendit instō in euentum sñie: vt dictū est.

I Llud. Diuidit qꝛ ponit duo dicta. scōm ibi: lz. Ab. si.

l ¶ Ecclesiā. qdā intelligunt ꝙ ꝓ hanc ꝓfessionē laicus iste intēdebat dare ecclesiam quo ad ꝓprietatem vel ecclesiam in vsus ꝓprios: quod facere nō poterat. ī. de dona. pastoralis. r. q. i. nouerint: ꝛ. c. sic qdem. cum alius eā possideret: secus si dedisset iuspatronatus ēt sine consensu episcopi: vt dicunt: vt no. ī. e. c. no. hic littera innuit ꝛc.

m ¶ Impedire. ar. ꝙ nō pstat impedimentū quod de iure non sortitur effectū argu. ī. eo. ꝙ autē. ī. de elec. bone. argu. contra. ī. de elec. considerauimus: ꝛ. c. auditis: ꝛ. ī. de spon. ad audientiam.

n ¶ De re nō vacāte. ꝛ ita pz ꝙ ecclesia nō vacans cōferri nō potest ꝓuate ꝑsone ut. ī. de dona. ꝓsultationibus: sed loco religioso de auctoritate episcopi ecclesia non vacans pōt concedi ut in decre. consultationibus.

o ¶ Nemini. i. nulli priuate persone lz.

p ¶ Religioso. hec lra inuit: ꝙ laicus possit dare iuspatronatus loco religioso sine auctoritate epi: ſz ecclesiā nō. ar. xvi. q. vl. nemini regū: ſz nō credo. vñ supple ꝫ de ꝓsensu epi qꝛ siue ꝓcedat ecclesiā siue iuspatronat⁹: necessaria ē auctoritas epi. ī. eo. ꝙ aūt: ꝛ. ī. de dona. ꝓsultationibus. ꝛ. ī. eo. nullus.

q ¶ Cōtulerit de auctoritate epi. ut dixi: sed nunquid laico pōt dari iuspfonatus. vin. dixit ꝙ sic. ar. ī. eo. ex insinuatione. sed ibi non fuit donatio: ſz frater cessit fratri ius suū seu renunciauit ei ꝙtum ad se ius pñtandi: ꝛ ita nō fuit donatio cū ipse insolidum esset patronus vt ibi oꝯ: sed cū vniuersitate bñ potest donari uel uendi ꝛ obligari. ī. eo. ex litteris: ꝛ. ī. eo. cum seculum.

Q Uerimoniam. ¶Habet duo dicta. ꝑm ibi: ⁊ vicissitudines. ab. si.
a ¶ Mutationes. ly ꝓfoni mutent successione vel alio modo eccle statꝰ propter hoc mutari nō dz cuz in ipsoꝝ dispōne ecclesia non sit: sed potius epo cū. nec pfit illā exbere de sua ptāte. ⁊. q. i. sic qdem: ⁊. c. nouerit. argu. ꝯ. xvi. q. vlti. decernimus. ⁊. c. filijs. ly ꝺ hñt tm̄ ptātem defendendi ecclesiam ⁊ denunciare sacerdotis excessus epo ly super rebus nullam habēt potestatem. s. eo. preterea.
b ¶ Mutēt. si. x. di. lege: ⁊. c. puenit: ⁊. iiii. q. vi. ꝺ quippe.

Q Am laici. Summatuz est. s. e. c. illud. vel summa sic ut ī rubro. ꝑmo ponitur dictū. scꝺo rō ibi: nō. n. ab. si.
c ¶ Penitētia ducti. ⁊ ita licitū est penitere ⁊ ꝯ factum sunz venire: ut. s. de ele. nosti. ⁊. ii. q. vij. §. si qs libellos. xij. q. i. certe. ff. de mino. si minor. C. q bo. ce. pos. l. ii. ff. de mu. ⁊ bo. vt gradatim. §. sed reprobari. ff. depositi. l. i. §. si uero deposuero: ⁊. s. de depo. bona fides. ⁊ .ff. de ac. emp. ⁊ uen. si sterilis. §. vl. ar. contra. s. de si. pbyt. ueniens. s. de cle. cōiug. diuersis fallacijs. ⁊. xvii. q. iiii. sunt q opes. ī. de despon. ipu. de illis. ⁊. iii. q. iii. offeratur. Sol. nō est locus pñte nisi in casib⁹ puta si iusta cā subest. xii. q. i. certe. l. xiii. di. §. verū. vel si ali qd inopinatū emergat. xii. q. i. ne quis arbitretur. ⁊ in oīb⁹ delictis ⁊ maleficiis. arg. l. dis. ponderet. ⁊. s. de re. ecclē. alie. uel nō. si qs pbyterox: uel in his que fauore sui tm̄ sunt ītroducta: qbus renunciare potest. vi. q. i. quam periculosuz. ⁊ in bis q recepta nō sunt plene. ff. de iurisdi. om. iu. si cōuenerit. vin. ⁊ ī casu isto vt hic pz. ⁊. ī. eo. cum autē. ⁊. c. pastoralis.
d ¶ Que nulla est. sic. s. eo. illud. ⁊ ita prima electio que nulla est nō ipēdit scꝺaz. s. de elec. bone: ⁊. c. congregato: ⁊. s. de ap. cōstitutis. ar. ꝯ. s. de elect. auditis. vbi colligit ꝙ electio q nulla est impediat scꝺam sed illud contra ibi soluitur.
e ¶ Laicis. nec ēt clericis pfonis ly ecclesiam ordinare vnō habes similē cām de clericis ei qō vt de laicis. ī. e. c. vl. ala.

Q Ura. Tria facit. primo pōit dictuz. scꝺo exceptionem ibi: nisi: tertio rōnez illi⁹ ibi: cum enim. Ab. si.
f ¶ Laicoꝝ. laici. n. ecclias cōferre non possunt. xvi. q. vl. si qs deinceps: ⁊. c. si qs epōs. si qs clericꝰ p laicos. ⁊. ī. de priuile. cū ⁊ plātare: nec debēt itereſſe electiōib⁹ vt ibi habeant uocem in ecclesia collegiata. s. de elec. massana. ⁊. c. sacrosancta.
g ¶ Legitima. i. quadragenaria que sola currit ꝯ ecclesiā. ut. xvi. q. iii. §. pt v. quas actiōes: ly obijcit ꝯ hoc. isti monachi uel clerici q pscripserūt has ecclias aut habuerunt bonā fidem aut malā. Si dices bonam: hoc non potuit eē nisi ignorabāt ius sed ignorātia iuris nō ꝓdest ad usucapiendū. ff. de usuca. nūq ⁊ q ꝯ legū ītērdicta mercat nō pscribit. C. de agri. ⁊ cēſt. quēadmodum. li. xi. ⁊ isti ꝯ interdicta canonū receperūt ecclesias. xvi. q. viii. si qs deīceps. si qs epōs si qs clericus p laicos. s. e. pterea: ⁊. c. qō aūt. ⁊. c. illō: ⁊ ita pscribere nō pñt. si malā fidē habuerūt nulla pscriptiōe iuuant. s. de pscrip. uigilāti: ⁊. c. qm̄ oē ⁊. xxiii. q. ii. si uirgo. pōt dici ꝙ hic tollat hmōi pscriptio pp scandalū: quia ecclesie non poterāt renocari sine scandalo. Quidā dicunt ꝙ eoipso ꝙ epo sciente ⁊ nō ꝯdicente possederunt ītelligitur epōs ꝯsentire. ⁊ ꝙ segt: aut dio. habuit postea ꝯsensum supplent expressum: ⁊ tunc nō est necessaria prescriptio cū hñt ꝯsensum epi: uel pōt dici ꝙ illi q ecclesias receperūt de manu laicoꝝ non possent pscribere q ꝯ iura recipiūt ly eoꝝ successores pscribere pñt q ꝺ ignorant ⁊ bonā fidē hñt. ex quo inueniūt ecclesiā in possessione: q. q in locuz alterius succedit iustam habet ignorantie causam. ff. de reg. iur. qui in alterius.
h ¶ Consensum. ar. ꝙ ratihabitio retrotrahitur. xi. q. i. c. vl. ar. contra. ff. de regulis iuris. l. penultima.

Q Uerimoniā: ⁊ infra. Absurdum videt oīno vt ad singulas patronoꝝ ꝑm humanā ꝯditionā mutatiōes ecclieꝝ ordinatiōes mutēt. ¶ Et vicissitudies ecclieꝝ ab aduocatis uel alijs ꝓsumantur.
I Dem eboracen. archiepo.
¶ Pfon⁹ ecclesiaz clerico ꝓferre nō pōt ⁊ si ꝓtulerit pt hoc nō ꝓbstā te ad ecclesiam presentare rectorē.

Q Am laici epis nesciētib⁹ aut nō ꝯsentiētib⁹ ecclian clericis ꝯcedūt ī qbus hñt iuspatronat⁹ et postea pnia ducti alios ad easdem epis repētāt: ⁊ illi ad eoꝝ pētatiōnē in eisdē ecclesijs ab epis instituūtur: eoꝝ dz istō stare q auctoritate sunt epi instituti: ꝯcessione pōi q⁹ nulla ē oīno euacuata. ¶ Nō. n. ly laicis dericos in ecclesijs presumptione propria ordinare.
I Dem abbatibus priorib⁹ ⁊ clericis per archiepiscopatum eboracen. constitutis.
¶ Religiosi vendicare uel retinere non possunt ecclesias sibi cōcessas a laicis sine diocesani consensu nisi legitime prescripserint uel postea diocesanus consenserit.

Q Ura pastoralis: ⁊ infra. Dām damus quatenus ex donatione laicoruz nisi auctoritas dio. epi ⁊ consensus adsit: nullus uestrum aliquas sibi ecclesias uendicare presumat vel retinere taliter acqsitas nisi legitima⁸ fuerit pscriptōe munit⁹ aut diocesani epi habuerit postea consensum⁹: ¶ Cū. n. laici nō possint in alios: nisi ius⁴ qō habent transferre: huiusmodi cōcessiones irritas penitus esse censemus.
I Dem lingon. epo.
¶ Si patroni ecclie uacantis in fra ꝯps a iure cōcessum non presentant epōs ordinabit ecclesias.

S I vero ordinatio alicuius ecclesie que ad tuā instōnez spectat ⁊ ꝑ controuersia laicoꝝ de iuspatronat⁹ inter se disceptantiū ꝓgatur⁸. ¶ Fas tibi sit ap. remota i candē pſonaz idoneam instituere. ¶ Ita qꝺ representetur⁴ ab eo q ius euicerit patronatus.
I Dem hospitalarijs.
¶ Si ius patronatus ecclesie deuenit ad exemptos per hoc in nullo debet ledi ius episcopale.

Q Am seculum reliqueritis: et infra. ¶ Prohibemus ne cū rōne feudoꝝ emptoꝝ[m] aliterue acqsitoꝝ vel ēt alio mō iuspatronatus in ecclesijs parochialibus acquisieritis: epo ius parochiale minuere[n] presumatis. I Dez.
¶ Sine consensu patroni non potest quis ecclesiam occupare.

Ex insinuatiōe. Q. clerici accepimus: qꝺ cum ei frater ei⁹ iuspatronatus quod in quibusdam ecclesijs habebat liberaliter ꝓtulissz eas quidam sine ipsius assensu occuparunt ⁊ detinēt occupatas: ⁊ infra. ¶ Mandamus quatenus si ē ita eaz detentores ut easdez predicto clerico restituant[p] per eum libere ordinādas mo. pre. compellas.
I Dem adon. episcopo.
¶ Non potest patronus ecclesiaz sibi retinere uel etiam alteri concedere propria auctoritate.

Q Onsuluit nos: ⁊ infra. Cum sanctuariū dei iure hereditario⁹ teneri non possit. ¶ Nō decet aliquatenus sustineri: vt clerici ecclesias a parentibus suis fundatas ꝓpria auctoritate[r] detineant aut laici filijs vel aliquibus laicis concedant[r] easdem. I Dem.
¶ Jus patronatus per se vendi non potest.

I ¶ Nisi ius qō. nemo enī pōt plus iuris in aliū trāsferre ꝙ ipse habeat. ff. de re. iu. nemo. ī. ō do. post. di. re. nup. ff. de acq. re. do. traditio. s. e. qō aūt ī fi. liiii. di. abbati. ar. ꝯ. ff. de acq. re. do. nō ē nouū. isti. q. alie. nō ly. §. eꝯ. C. de distrac. pig. ꝙdiu. ⁊. l. si cessante. ff. de usufru. quod nostrū. ff. de acquir. pos. interdum. Sol. primum uerum est: ⁊ ita ꝯria specialia sunt. nec etiam istud ius quod habent. s. iuspfonatus pōt conferre sine auctoritate epi ut dixi. s. e. illud: ⁊. ī. e. nullus.

S I uero. ¶ Dño ponitur qō. scꝺo solutō ibi: fas. tertio limitatio ibi: ita. Ab. si.
k ¶ Prorogatur. vltra quattuor menses. s. eo. qm̄. ⁊. ī. eo. cum pp.
l ¶ Representet: sed qd valet hec representatio: cū iā sit institutus ⁊ ius habeat: p hanc pētationē nullū ius acgrit huic. ly presentatur ut patronus p hoc fit in quasi possessione sui iuris nec postea uereturfacto. ī. eo. c. consultationibus.

Q Am seculum. ¶ Primo exordiuz ꝺ cisum. secundo prohibitio ibi: prohibemus. Ab bas siculus.
m ¶ Emptoꝝ. sic ergo iuspatronatus transfertur venditione cum vniuersitate ⁊ hoc ueruz est: nisi spāliter sit exceptum. s. eo. ex lris et uenditio feudi facta intelligitur ꝺ uoluntate vñi aliter non ualeret in consti. fede. de feudis. transfertur etiaz in successione. s. e. qm̄ in quibusdam: ⁊. c. i. ⁊. ii. et .xvi. q. vii. filius: ⁊ permutatione. xvi. q. vlti. nemini regum. ⁊ alienatione vniuersitatis ut ꝺ ⁊ donatione cum consensu episcopi facta. s. e. q aūt. ⁊. c. illud: ⁊. ī. c. nullus. unde uersus. Jure patronatus transire facit nouus heres. Res pmutata donatio uenditioqz.
n ¶ Minuere. ⁊ ita nihil plus iuris debent isti religiosi habere: quam illi a quibus ius habuerunt. ⁊ sic eps ius suum integrum habebit quia per mutationem talem ecclesie ordinatio mutari non debet. s. eo. querimoniam. s. eo. cura. si. s. de dona. iter dilectos. s. de re. do. quia monastrium.

Ex insinuatione. ¶ Primo narrat factum. secundo dat iudices ibi mandemus. Ab. si.
o ¶ Cōsuluisset. sic ergo vī q laicus iuspatronat⁹ possit donare priuato ēt sine ꝯsensu epi. sed supple qō ꝯsensu epi hoc fecit uerius vī. hec non erat vera donatio: qz vterqz istoꝝ fratrū erat verus pfonus isolidū. s. eo. c. i. ⁊. ff. de ope. lib. si libertus in fi. qz res ē idiuisibilis. ar. ff. si ser. uē. loci corpus. §. si fundus. ⁊ iō nihil dedit in ueritate: sed ꝯcessit fratri tm̄ liberā ordinationē ecclesiaz ut ipse solus posset presentare: ⁊ ē si. ff. de serui. seruitutes. §. seruitus. p ¶ Restituant. qz nō habuerūt canonicuz ingressum. unde debent expelli. sic. xvi. q. ulti. decernimus.

Q Onsuluit. ¶ Primo ponit rō. scꝺo dispositio ibi: nō decet. a. si.
q ¶ Hereditario. successio hereditaria in ecclesia eē nō dz. viii. q. i. apostolica. s. de fi. presby. ex trasmissa: ⁊. c. ad extirpandas.
t ¶ Auctoritate. secus si ad presentationē parentū: qz ipe se representare nō posset. ī. e. p tuas. vñ cū nō uidetur hic prohiberi presentatio filij permitti intelligitur. arg. ī. de spon. cum apud.
s ¶ Cōcedant. autoritate ꝓpria idem intellige de clericis. ī. eo. ti. c. vl. ly epo presentare pōt patronus filium: vt dictum est. s. qz suffragium pfis

valet filio.ff.qō cuiuslꝫ vniuer.illud notādū:sed si plures sūt patroni: tuncqd pñt vnū p se pñtare.credo q sic.ar.ē.de elec.cum in iure.

a ¶ Ne iure.vendi.p se tātuz:sed cū vniuersitate bene pōt vendi.ē.e. cum seculum:ꝛ etiā obligari.ē.e.ex litteris.

b ¶ Annexum.ē.de iudi.quanto.

c ¶ Irrituz.ipso iure: qz spūale uel spūali annexū uendi non potest:nec ēt redimi.ī.de simo.quere li.ff.de ꝓbēn.empt. bāc legē:qz res sacra nō recipit estimationem.ff.ō re. di.sacra loca in fi.si tamē res sacra ab ignorante ematur ad interesse agitur ex ꝓtractu.ff.de ꝓbē. emp.l.viii.ꝛ isti.eo. ti.§. vlt.sed quis habebit ius illud:nunquid ille q uendidit pdet illud hoc ipso q vendidit:de hoc viri. ē.eo.quia clerici.

Nullus. ¶ Habet duo dicta:secundū ibi.ꝛ si quis.Ab.fi.

d ¶ Decumas.ē.de bis que fi.a pla.sine consen. capi.cum apostolica.

e ¶ Ecclesiā.ē.e.q autē in fi.ꝛ expone ecclesiaz.i. iuspatronatus:qz donādo ecclesiā quod suuz est donare videt de cōsensu epi.ī.iuspatronatus.ē.ō dona.pastoralis.

f ¶ Ecclesiastici.iuris .ī. spūalis:qz si esset tēporale ius ibi nullius auctoritas requirit.i. cūtamen res sit donantis. dicunt tñ qdā sicut vincē. q ius patronatus potest laic⁹ donare loco religioso.ꝛ sine auctoritate episcopi .ē.eo.illud:sed contra viri.ibi.

g ¶ Cōferat.si tñ contulerit ꝛ subsequat postea consensus epi bene valet talis donatio.xi.q.i.c.vlti.ꝛ.ī.e.suggestum.ē.e. cura pastoralis:ꝛ.ē.eo. q aūt.in fi.

b ¶ Offeratur.nisi iusta cā subsit.quare eps hoc deneganit:qz tunc papa nō ꝓcederet:nec epm cō pelleret ad vandā lniaz ar.lxiii.d.lxas.ꝛ.lxxv. dist.archidiaconū. in fi.

Significasti. Summat ut in rubro:sed ꝑm aliam lectu.non refert an sit patron⁹ ī alia vel in propria dioce. tertio potest ꝑm aliaz lectu. intelligi q non patronatus sed mera presentatio fuit concessa epo.Ab.si.

i ¶ Pñtauerit.epis uel alijs inferioribus prelatis ī quoz parochijs ecclie site sunt.ꝛ clericū cuiuscūqz dioceſis pñt pñtare: vt.x vi.q.i.si quis epoz.ꝛ sic itelligit hug.illud.c.ꝛ est priuilegiū epi ut dicit:sed lra illud nō dicit erpresse:sed dicit ordinet quos desiderat clericos ibi ponere. ꝛ sic est ꝓ illud.lxvi.di.hortamur:ꝛ.c.clericos.ꝛ.ē.de cleri.peregri.c.vlr.

h Consultationibus. ¶ Due sunt ptes:scda ibi:si vo.Ab.fi. ¶ Credebat:ꝛ erat in quasi possessione iurisp patronatus:qz tūc tenet pñtatio ēt si in ueritate nō sit patronus.ē.de elec.querelā .ꝛ.ē.de cā pos.ꝛ ppria.cū olim.ꝛ b. Item est b ar.qō plus valet quod ē in opinione q q ē in veritate.i.q.i.si qs a simoniacis.iii.q.vii.§.tria:ꝛ .§. veruz.ī. q.fi.sint le.cum inter:ꝛ.c.p tuas.ꝛ.ē.de biga.nup in fi.ar.ꝓ.xxix.q.ii. si quis.ꝛ.viii.dis.ueritate.ꝛ ita sola possessione acquirit titulus.lz ille dñs non sit qui presentat:sed hoc facit bonafides.

l ¶ Remoueri.qz qō legitie fcm ē nō dz irritari.lz ad eū casuz deueniat a quo icipere nō potuit.lv.di.ꝑcepta.ff.de iti.actuqz priua.l.ij.ꝛ.ff.ō postu.l. .i.§.casum.xxxij.q.vij.neqz furiosus:ꝛ qō rite ꝛ ꝛ leges factū est er alio euentu resuscitari non dz.C.de admi.tu.sancimus.ꝛ quod legitime factū est penaz non meretur.C.de adulterijs.l.grachus.

m ¶ Possidebat.bonafide vt viri:ꝛ nō vi.ar.C.de ꝑscrip.xxx.vel.xl.an.si qs emptionis.§.sed hoc.ꝛ.xvi.q. .iij.lz in regulis.sed nunqd ille q est in qsi possessiōe pñtandi.si ei moueat qō ꝓprietatis poterit iterim pñtare añ sniaz dic ō hoc vt viri.ē.eo.ex lris: pp hoc tñ nullum fit preiudicium vero pfonoī posterum: vt hic dicit.Ber.

n ¶ Remoueri.qz nō pñtatus a pfono:xvi.q.vij.ōcernim⁹. ꝛ sic credulitas sine possessiōe ꝛ nō valet vel nō prodest.

Suggestum. Summatū est.ē.in.c.illud:vel aliter ꝛ sicut ī rubro. cōis diuisio.secunda ibi: vnde lz.Ab.si.

o ¶ Prius factam.similez casum habes.ē.de bis que fi.a pla.c.continebatur.

p ¶ Auctoritas epalis.ē. eod. q aūt.ꝛ.c.illud.ꝛ.c.nullus: et .ē.de dona. consultationib⁹ ꝛ .c.cura.ꝛ hic.ꝛ.c.preterea:ꝛ.c. significantibis.

q ¶ Subsecutus.ar.qō ab int tio erat invalididuz p subsequtē ꝓsensum ꝓfirmat ꝛ fit validū.ē.e.cura.ꝛ.xvi.q.i.c.vl. similе.ē.ō bis q fi.a pla.si.cō. ca.cum nos.ꝛ.ē.de dona.pastoralis.ꝛ.ē.eo.cura.

r ¶ Posterius.argu.q lre q possent elidi per exceptionē nō prestāt impedimentum scōis: quāuis de primis non faciant mentionē.ē.de cōfir.bone.

s ¶ Fulcit.arg.q vbi plura sacium ꝑ aliquo quā ꝓ obtinere dz:arg.xxii.di.duo mala: ꝛ.c. nerui.C.de iur.ꝛ fac.igno.l. .i.ꝛ.ē.de re iudi.causāqz.vbi sunt arg.de boc.argu. contra xxii.q.i.mouet te.

Electum. Sunt due ptes.ꝑa ibi ad hoc.ab.si.

t ¶ Recognitionis .i. cōcessionis in iure facte donatiōis vel ꝓcessionis prius facte de re q cūqz quod melius ē:ꝛ est vulgare anglicorum.ala.

u ¶ Vendicare.i.retinere.

x ¶ Per hostium. vii.q.i. nō furem:ꝛ.xxiii.q.iiii.tres personas.ꝛ.i.q.i.ordinationes.

y ¶ Indigni.in tñ q deponi dñt ꝛ excōicationi subijciendi sunt.xvi.q.vii.si qs deinceps si qs epūs.si quis clericus. hodie tñ imponit pena predictorum canonuz :sed statur ei qō hic dicitur.et si quis cōsentiat electioni de se facte per abusum laicorum ineligibilis fit:nec potest promoueri sine dispensatione.ē.de elec.quisquis.

z ¶ Seculari.ꝑm illā regulā:actor foz rei sequat.ē.de fo.cōpe.cuz sit generale.xi.q.i.experictie:lz nonne cōmittūt isti sacrilegiū q taliter spoliāt ecclias:q sunt p ecclam iudicādi: vt ꝓbat.ē.ō fo.ꝓpe.ꝓquestus.ꝛ arg.xij.q.ij.nulli. lz pdia.ꝛ homicide dicunt.xij.q.ij.q abstulerit.est ergo vez q isti malefactores sub ecclīastico iudice sūt ꝓueniēdi.ꝛ fauore ecclie ē hoc ītroductū.ē.ō fo.cōpe. cū sit generale.ꝛ ꝑm illā regulā nō ꝓsequeret itentionē suā:sed pone q ecclia agat ꝓ eos corā iudice seculari.ꝛ ipsi laici volūt recōuenire ecclīaz:qz forte hec erat intētio ipsoz:nūqd sunt audiēdi:dicas q nō.ff.ō iudi.l.ij.§.sed si agant ꝛ alia etiā rōne qz qō spoliationis priuilegiata est vt eaz itentiās recōueniri nō possit nisi ō alia spoliatiōe.ē.ō or.cog.sup spoliatōe.ꝛ.ē.ō iu. significauerūt

t ¶ Subdatis. ¶ Dic patet q si qs prohibeat sub pena anathematis: siue excōmunicatiōis:lz qs ꝓfaciat nō est excōicatus:sed debet excōicari.secus videt si dicatur sub ītermiatiōe anathematis.ī.ō eo qui fur.or.rece.c.i. vel si dicat

obstante priori facta p pfonū solū.

Suggestū est:q cuz ecclesie q dā de assensu dñi feudi auctoritate eboracē.archiepi ecclesie beati petri eborā. concesse ꝛ assignate sint in prebendā:canonici de nouo burgo ꝓcessionem illam irritare nituntꝫ occōne donationis quā sibi asserunt prius factā. ¶ Añ lz in donationibus ecclesiaꝝ regrēdus sit ꝛ expectādus pfonoꝝ ꝓsensus: qz tñ ecclesie nisi auctoritas interuenerit pōtificalis canonice ꝓcedi nō pñt:significamus q prior cōcessio si cum assensu pfoni ꝛ auctoritate dio.epi facta est aut eius assensus fuerit postea subsecutus: posteriori cōcessioni pferr:aliogn illa debz preferri quāuis posterius facta que ꝓsensu dñi fundi ꝛ episcopi auctoritate fulcitur.

I Dem archiepis ꝛ episcopis per angliam constitutis.

Ab officio ꝛ beneficio remouetur qui monitus non dimittit ecclesiam sine cosensu epi sibi cōcessam hoc dicit primo.laici spoliantes ecclesiam excōjcantur.hoc secundo.

Relatū est q nonnulli occasione laice recognitionis nō requisita epi audiētia bñficia ecclīastica sibi presumūt in pochijs vris vēdicare. Cūm igit hmōi psone nō intrant per hostiū sed aliunde conscendūt:ac p hoc indigni sūt pastoris noie vel prerogatiua gaudere mādamus ātenus eos si ꝓmoniti pdicta minie resignauerit: nisi epali ꝓcessione fuerint muniti ab officio reddatis ꝛ bñficio alienos:ꝛ in fra. ¶ Ad hoc qñ qdam laici ecclesias possessionibus spoliant:ut sic viros ecclīasticos faciāt corā secularī iudice litigare: vobis iniūgimus: vt id publice sub ītermiatione curetis anathematis prohibere. Si quis autem prohibitionis vestre contemptor extiterit eum excō municationi subdatis.

I Dem.

sub excōicationis interpositione q̄ q̄ facit excōicatus est. Ixiiii. di. Salonitan. ⁊ .s. de loca. ⁊ conduc. c. i. q̄ per illa uerba innuitur: q̄ excōicationis sñia lata sit. dic de hoc ut dicitur. j. de simo. sicut el. ij.

Cum te decet. Summatur ut in rubro. sed intellige de patronis ecclesiasticis. sm uerum intellectum. nam in laicis sufficiunt quattuor mēses: ut infra dicam. Ab. si.

a Sex menses cōtra .s. eo. quoniam. ⁊ j. capitu. cum pp̄ter. ubi dantur tantum quattuor menses. xv. q. vii. si plures p̄sideranduz: ⁊ .s. eo. quecunq̄. Solu. cuz est contentio de electione inter patronos: tunc obtinet quod dicitur. s. e. quoniam. i. responso. si autem ecclesia ordinari non possit sine nimio scādalo patroni tūc satis posset dici q̄ episcop⁹ tollat reliquias ⁊ claudat hostia. ⁊ sic possumus tenere decreta predicta si plures. ⁊ cosiderandum quia propter magnum scandalum ea que sine peccato mortali possunt omitti quādoq̄ omittimus. j. de no. op. nuncia. cum ex iniuncto. alias propter modicum scandalum non dimittat episcopus ecclesiam ordinare ut dicitur in. c. quoniam. tamen consueuit dici q̄ non statur bodie illis decreta. sed illi decreta. quoniaz ubi dicitur de sex mensibus. si uero est contētio inter aliquos de iurepatronatus: tunc episcopus expecter usq̄ ad sex menses: ⁊ tunc auctoritate sua ordinet ecclesiam. si infra sex mēses postquam uacauerit illa q̄stio diffinita non fuerit ut hic dicit: saluo iure illius qui postea euicerit iuspatronatus in posterum. supra eodem si uero. ⁊ c. consultationibus. ⁊ j. eo. cum propter. sed si nō vult tantum expectare. ⁊ post quattuor menses ordinet ecclesiaz. .s. eo. quoniam. ⁊ j. eo. cum pp̄ter. quibus standum est: ut dicit lau. quia licet illa decreta. quoniam precessit istam inno. concor. cum illa decreta. qm̄. q̄ est latraneñ. concilij. Quidaz tamen ita dicebant quod hic computantur sex menses a tēpore vacationis: ⁊ ita concor. concil. lateraneñ. .s. de concess. preben. nulla: ⁊ illa qm̄. ⁊ capi. cum propter. intelliguntur a tempore mote litis: q̄ satis pōt concedi. ⁊ hoc satis īmunit p lr̄az illarum decreta. in quibus dicitur. si questio emerserit. ⁊ hic dicitur: postquaz uacauerit: tamen episcopus potest facere quod istoz magis placet: si vero contentio sit inter episcopum ⁊ patronum. puta episcopus dicit presentatum indignum: patronus idoneum: tunc episcopus ponat economū ibi pro fructib⁹ cōseruandis quousq̄ fuerit expeditum. .s. de of. ordi. cum nos. Credo potius stādum ei quod dicit Lau. si episcopus uoluerit. quod dicitur a tempore mote litis nō habet rationez: q̄ sic posset uacare ecclesia quasi per octo menses. ⁊ decreta. illa precessit tempore illam. quoniam. .s. eo. lz hec sit posterior in titulo. quia ambe sunt eiusdem auctoris. B.

Si questio iurispronatus infra sex menses non terminatur a tempore vacationis: libere potest episcopus sine presentatione ibidem instituere rectorem.

Cum te decet: ⁊ infra. Illas autem ecclesias de quarum patronatu controuersia fuerit: si infra sex menses[a] postquam vacauerint nō fuerit controuersia terminata: licituz tibi sit de persona idonea ordinare.

L Actus. iij.

Patronus ius patronatus p̄pria auctoritate alienare nō potest nec ab ecclesia aliquid temporale exigere: nisi tempore fundatōnis a diocesano illud fuerit sibi reseruatum.

Preterea quoniaz aduocati[b] ecclesiarum ius aduocationis[c] donationis vel emptionis[d] titulo alijsq̄ pro sua voluntate contractibus in alios transferre presumunt: fodrum[e] albergarias: regium[f]: ⁊ similia tanquam a propriis rusticis ab ecclesijs extorquentes. **Presenti decreto statuim⁹** eos siue aduocati siue patroni vel vicedomini siue custodias vel guardias habentes seu quocunq̄ alio nomine censeantur: a grauaminibus ecclesiarum cessare nihilq̄ in ipsis preter antiquos et moderatos redditus a locorum episcopis institutos[g] exigere: aut si aliud exegerint excommunicationi subdantur. **Contract⁹** quoq̄ huiusmodi[h] quos fecerint vel facient in futurum: vim aliquam decernimus non habere.

I Dem norwicēñ. episcopo.

In pluribus successiue presentatis a patrono laico episcopo datur gratificatio: sed in presentatis a persona ecclesiastica potior est primo presentatus.

Cum autem aduocatus clericum idoneū episcopo presentauerit: ⁊ postulauerit postmoduz eo non refutato alium[i] eque idoneum in eadem ecclesia admitti: quis eorum alteri preferatur iudicio[k] episcopi credimus relinquendum si laicus fuerit cui ius competit presentandi. **Uerum** si collegiuz uel ecclesiastica persona[l] presentationē haberet: qui prior est tempore[m]: in re potior esse videtur.

Clemens. iij.

Ex constructione ecclesie facta de cōsensu episcopi acquiritur ius patronatus. hoc primo. Patronus non eligit prelatum in conuentuali ecclesia sed in capella sic. hoc secundo. Patrono debetur processionis honor ⁊ alimentatur ab ecclesia si vergat ad inopiam. hoc tertio.

Nobis fuit: ⁊ infra. Inquisitioni. T. tale damus responsum: q̄ si quis ecclesiam cuz assensu dioces̄ani[n] construxerit[o] ex eo ius patronatus acquirit. **Ceterum** in conuentuali[p] ecclesia non electioni prelati faciende sz tam facte honestius[q] patroni postulatur assensus: nisi aliter de sua[r] iurisditione obtineat vt partes suas interponere debeat electioni tractande.

b Huiusmodi. de quibus premissum est scilicet donationis venditionis ⁊ alijs: ⁊ sic patet q̄ iuspatronatus uendi nō potest. .s. eo. quia clerici. ⁊ ca. de iure. vel donari sine consensu episcopi. .s. eo. nullus: argu. contra supra eodez illud. ibi solu itur.

Cum autem. Laicus patronus vno presentato potest alium presentare: secus i patrono clerico. vl speciali us ut in rubro. ⁊ secunda pars ibi: verum. et ē de principalioribus. c. tituli. Ab. si.

i Alium. dando secūdum uidetur recedere a priori sicut ille qui plures constituit procuratores diuersis temporib⁹. ff. de procurato. si quis p curatorio. §. ulti. ⁊ .s. de procurato. non iniuste.

k Judicio episcopi. et sic locus est gratificationi. ff. loca. in naue. in fi. .s. de offi. delega. de causis: argu. xvi. q. vii. tempora. ff. de relig. l. ulti. ff. qui satisda. cogun. de die. Sed contra est. j. eo. c. in fin. ⁊ C. de veli. quoniam plerunque. ff. de fideicom. libe. generaliter. §. quid ergo. solut. cum dubitatur quis potior sit in iure. locus est gratificationi: vel cum aliquis non potest subuenire utriq̄. ff. ad fille. .l. si quis in graui. §. si cum omnes.

l Persona: quia clerici patroni pinguiores habent q̄ laici. argum̄. .xvi. q. v. si quis episcoporum: uel quia clerici uariare non debēt in pena eorum hoc statutuz est. Alla.

m Tempore. sic. j. eo. pastoralis. ⁊ ita habes hic q̄ qui prior est tēpore potior est iure. .s. de maio. ⁊ obe. c. i. vbi de hoc.

Nobis fuit. Ut patet ex summario, tria sunt dicta. scōm ibi ceteruz tertium ibi: pro fundatione. ⁊ iste ter. est de p̄ncipalioribus. Ab. si.

n Diocesani. als non potest. de conse. distin. i. nemo. j. in autē. ō mona. §. illud colla. i.

o Construxerit. ⁊ ita ex cōstructione aquitur iuspatronat⁹. xvi. q. vii. frigentius: ⁊ c. pie mentis. ⁊ c. filijs.

p In conuentuali. conuentualis dicitur ex quo duo uel tres in collegio sunt. .s. de elec. c. i. sed uidetur q̄ tres ad minus debeant esse. ff. de uerb. signi. ueratius. tamē in uno retinetur ius collegij. ff. q̄ cuiusq̄ uniuersitat. §. vltimo.

q Honestius. imo necesse est q̄ requiratur vt uidetur. .s. de elect. cum terra. ⁊ melius eo. ti. sacrosancta q̄ posset excipere ō ipsum si nō esset idoneus. ēt post confirmationem si male uersatur tenetur denunciare episcopo. xvi. q. vii. filijs. ⁊ arg. op. xviii. q. ii. abbatem.

r De sua iurisditione. nō uidetur q̄ istud stare possit quia si itelligas hoc generaliter de quocūq̄ patrono. obstat manifestum contrarium. .s. de elec. sacrosancta. ⁊ capitulo messana. vbi habes q̄ ius eligendi nō cadit in laicuz in collegiata ecclesia: nec ualet aliqua cōsuetudo ut laicus interfit cum clericis in electione prelati. ⁊ hic uidetur permitti. qualiter ergo respondemus contrarijs potest dici secundum quod notauit hic tan. q̄ hoc intelligi debet cum ecclesiastica persona ius obtinet patronat⁹ puta abbas uel alia ecclesiastica persona: quia huiusmodi persone bñ possunt interesse electioni faciēde cum clericis: ex quo consueuerunt ibi iter

esse electioni faciende: vel qz in fundatõe reseruauerunt sibi istud ius de ꝓsensu epi.ꝛ sic de iurisditõe sua itereſſe pñt.arg.xviij.q.ij.eluthe rius.ꝛ sic nõ cõtradicit.vt no.in.c.sacrosancta.vel potes hoc intelli gere generaliter ẽt de layco.vel expone de iurisditõe sic spãliter con cessa in ipsa fundatione quam conceſſionem ostendere debet.ar.c.di sti.contra morem.et ab eo qui hoc concedere po tuit.scilz domino papa: quia episcopus non pos set hoc ꝓcedere.sicut cre do.arg.predicte decret. eleutherius.ꝛ hoc bene probatur.xvi.qõ.i.binc etiam.vbi datuz fuit ta le priuilegium qꝫ rex si mul cum monachis eli gat abbatem.aliter ve ro patronus in electione esse non debet:ꝛ sic vtro qz modo cessant predcã ꝓria.cõsuetudo cniz hic nõ prodest.

a ¶ In capella.sed nun qd inuito patrono possz fieri hec capella collegia ta ecclesia cũ sic amitte ret presentationem: nõ videtur.arg.ad hoc. ff. si serui.vendi.is cui⁹ fa milia.in fi.ꝛ.ff. de vsu ꝛ habi.l.vlti.ꝛ.x.q.i. c.i. arg.contra.x.q.i. c.de cretũ. vbi ordinatio ec clesie pertinet ad episco pum.ꝛ.c.nouerit.ꝛ.ff.ꝺ vsur.ꝛ habi.l.vlti.in fi. satis posset concedi :qꝺ posset in fauorem eccle sie ꝛ sic punietur patro nus sine culpa sed non si ne causa.s.vt lit.non cõ test.quoniaz .¶.si vero. in fine.ꝛ.xxij.distinc.re nouantes.i alijs omni bus remanet patronus preterquam in electione prelati.in ipsa enim fun datione hoc euenire pos se patronus ꝓspicere de buit ꝛ sibi cauere per su periorem.ff.loca.si quis domum.¶.i.ꝛ.xxiij. di stin.in nomine domini. ꝛ.s.de elec.licet.sed bis nõ obstantibus videt qꝫ inuito patrono capella in preiudicium patroni non possit fieri collegia ta ecclesia. vt videt be ne probari.xvi.questio ne.vij.monasterium .et c. sequen.vbi dicitur ex presse qꝫ eps nõ potest auferre ecclesiam a dispositione patroni:ꝛ ita eo inuito collegiata fieri nõ potest sicut eo iuito non potest ei auferi directe ius presentandi.xvi.qõne. vij.decernim⁹.ꝛ.j.e.ti.cum di lectus.vbi de hoc.ergo nec indirecte.ꝛ vbi aliqd vna via ꝓhibet alia via nõ conceditur.supra de procura.c.tue.cum suis ꝓcur.ibi positis. Item ꝛ alia ratione non debet fieri collegiata inuito patrono.Cum enim ecclesia teneatur prouidere patrono si ad inopiã vergat si hoc fieret non posset sibi postea prouidere sicut prius poterat ergo sua i tereſt ne fiat collegiata.quod probatur.xvi.questione.vij.qcũqz. di recte ergo nõ potest ꝑuari iure presentandi.vt dictũ est.ergo nec idi recte faciendo ecclesiam collegiatam.hoc credo verum ꝛ equuz ꝛ bo nestum.vt per hoc layci inuitentur ad cõstructionem ecclesiarũ.sicut per cõtrarium a prouisione ecclesiarum reuocarentur.ꝛ ita patrono i uito capella non potest fieri collegiata.sed domin⁹ rei non põt vsum rei immutare:etiam in melius inuito vsufructuario.vt dicit.l.predi cta.ff.de vsu ꝛ habi.l.vlti.in fi.Sed dato secundum dictum alteri⁹ qꝫ capella possit fieri collegiata ecclesia iuito patrono nõ ꝓdit ꝓpter ea ius ꝓsentandi rectorem.Si vero cõsentiat vt possit fieri collegia ta fine ꝓtestatione iuris sui:in eo casu dicerem electionem rectoris ad collegiũ tñ ꝓtinere.ꝛ hoc etiam tempore fundatõis fieri potuit. ar. s.eo.preterea.ij.ꝛ.xviij.q.ij.eleutherius.vtroqz tamẽ casu remanet pa tronus ꝙtum ad alia.ꝛ hoc.c.ad alia iura que dicunt qꝫ in ecclesia collegiata ꝓnus in electõe esse nõ debz:itelligitur de illis ecclesijs q̃ ab initio de volũtate patroni facte sunt collegiate.Ber.

b ¶ Modeste.habito respectu ad facultates ecclesie ꝛ q̃litatẽ ꝓsone.iij.q. iij.c.vl.ꝛ.ff.de vsufr. sed ꝛ si qd.¶.i.vñ vsus. Patrono ꝺ betur honor:on⁹ :vtilitasqz. Presenti ꝑsit:defendat: ala tur egenus.

c ¶ Canonib⁹.xvi.q.vij.qui cunqz.

Per nostras. Consultatio ponitur ꝛ respõsio.se cunda pars ibi:cum igit. Ab bas si.

d ¶ Ingredere.hoc ipso tã qꝫ ambitiosus ꝺz repelli. viij. q.i.i scripturis.ꝛ.i.qõ.vi.siẽ bis q.si.C. de epis.ꝛ cle.si qꝫ. ꝛ.ff.de pcur.que omnia. qz non ambitione.sed labore vnũquẽqz ad honorem cõue nit peruenire.C.de re mili.l. contra publicã.lib.xij.ꝛ .lxi. distin.miramur. ad fin.arg. contra.supra de elect.cum in iure.

e ¶ Presentare. qz differen tia debet esse inter ꝑsentatũ ꝛ presentantem:dantẽ ꝛ reci pientem.s.de testi.cũ ad no straz.ꝛ iter baptizatuz ꝛ ba ptizantem.j.de bap.ꝛ ei⁹ ef fe.debitum.ꝛ.ff.de tuto.ꝛ cu ra.da.ab.bis ꝓtor.ꝛ.ff. ꝺ of. ꝓto.l.vlti.ꝛ hec est rõ quare persona electa non videt cõ putãda inter eligentes vt au geat numer eligentium qz a seipso oriri nõ ꝺz. xxiij.q.i. didicim⁹ꝛ intus ortus occidit .i.q.i.gbusdam.

Quam propter. Diuidi tur qz primo dcñ. secun do protestationez subdit ibi: itaqz. Ab.si.

f ¶ Quattuor.s.eo.qñ.arg. ꝛ.s.eo.eã te.ibi soluit.qꝺ ꝺ hic intellige per id quod dici tur.s.eodem.quoniam. ꝛ.c. eam te.

Quam dilectus. Iste ter. quo ad itellec. ha bet duo dcã diuersa licz quo ad lram ambo cõmisceãtur. diuidit.nã ꝓmo põit petitio. ꝺo diffinitio ibi:nos igit. ab.

g ¶ Presentauit.epo dyoce cesano.sed nõ fuit admissus. vt.j.segtur.

b ¶ Ecclesiã. de berouilla. s. ℳ.in qua legat⁹ instituerat ꝑdcñ gu.sed dyo.eps fecit ibi quãdam com mutationem de consensu ptium.ꝓbenda illa que vacabat in ecclesia san cti martini carnoten.debebat assignari.ℳ.clerico.vnde gu.renũciauit il li ecclesie de berouilla quã habuit a legato:ꝛ eps ei cõtulit ꝓbendam in ecclesia sci martini quã debuit habere.ℳ. ꝛ illaz ecclesiã de berouilla sic vacãtem ad ꝓsentationem ꝑdicti archidiaconi ꝙtulit.ℳ.clerico. vnde or ta fuit ꝙtentio iter istum.ℳ.ꝛ ꝑdictum gu.quem ꝓmo presentauit archi diacono ꝙtra mandatum legati.

i ¶ Laycus.rõne patrimonij.ꝛ papa argumentat duob⁹ modis. ꝛ vtroqz mõ ducit ille ad incõueniens. Primo sic:si pñtat eũ tanꝙ laye⁹ melior ẽ ꝙditio possidẽtis. s. eo.qꝫ autẽ.i.rñso.si tanꝙ cleric⁹.ergo ꝓsentatio nõ tenuit.qz erat iter dicta ꝑ legatum:ꝛ ita ꝑ nõ dato babetur.s.eo. qꝫ aũt. in fi.ꝓmi responsi.

k ¶ Statutũ alexandri.s.eo.qꝫ aũt.ꝓmo responso.

l ¶ Reseruãdam.sed qd si exiret ꝓuinciã ꝛ vacaret:credo qꝫ archi.tunc il lam posset ꝙferre.qz egrediendo ꝓuinciã finitur legatio.s.de of.leg. no uit.c.vlti.sed si reseruasset donationi pape tũc nõ credo qꝫ posset illam conferre.secus in negocijs iam ceptis antequã egrediatur prouinciaz.s. de offi.lega.c.vlti.

m ¶ Clericus.sec⁹ si tanꝙ laye⁹.qz tũc posset nõ obstãte reseruatõe legati

a ¶ Presentare. ⁊ ita ꝑz hic ꝙ legat⁹ ꝑõt refuare sue donatõi ꝑmã vacaturã. ⁊ si ꝓfiat non valet. Sz vt ꝙ talis ꝓbatio nõ valeat. ar. s. de ꝓbẽ. dilectus. qr ꝓceptio de ꝑma vacatura fcã a legato nõ tenuit ibi. Sed non ẽ ꝛ. qr hoc non dedit sed reseruauit sue donatõi. sz ibi dedit. ¶ Preterea istõ vt fieri ī fraudẽ canonis. vnde non deberet valere. s. de ꝓcef. preben. ¶sti tutus. aliud est de epõ. qr nõ bz tãtã ptãtem sicut legat⁹. vnde epꝰ nõ posset sibi reseruare ꝑmã vacaturã cum talẽ ptãtem non bẽat. ĩmo si vacaret cũ ad eum non pertiet conferre non posset. Itez vt ꝙ liberã electionem possz legatus auferre caplo. qr qua rõne põt reseruare sibi ꝑmaz vacaturã ⁊ secundã ⁊ tertiã. ⁊ sic non eligerent. dicas ꝙ liberã electionẽ non põt auferre qr sic esset ꝑuare eos in totum quod nõ possz lz tpe sue legatõis posset interdicere: ⁊ reseruare sibi electões: sz nũqd legatus posset dare ecclesiaz inuito patrono layco: qõ vt qr plus iuris bz ī ꝓcessiõe prelatus q̃ in presentatione patronus. s. de offi. lega. dilectus. qr qlibet patron⁹ vndecũqz bẽat pfonatum sbest legato q̃tum ad iuspatronatus. i. quantum ad cognitionem iurispatronatus. ar. s. õ iudi. quãto. sed hoc vt spãle legato dñi pape qr episcopus inuito patrono non possz ecclesiã dare. xv. q. vij. decernimus. sed certe quãuis pfonus subsit legato quãtum ad iuspatronatus. i. quãtum ad cognitionẽ iurispatronatus. non tñ vt ꝙ ei possit auferre presentationem pronientẽ rõne pfimonij sicut posset ꝓnientem rõne ecclesie. ⁊ boc innitur hic. ⁊ ex hac distictione. alꝰ quare distigueret presentatũ a layco vel clerico. Licet. n. papa ꝓcederet ꝙ legatus concederet ecclesias iuꝛ. tis patronis: non tamẽ sequitur ꝙ ꝓcesserit inuitis pfonis habentibus iuspatronat⁹ rõne pfimonij. ar. ff. ne qd in lo. pub. l. i. §. si qs a ꝑncipe. Quidam ꝓferunt ꝑmum dcm. sed istud maiori nititur egtate vt patron⁹ rõne patrimonij q dotauit ecclesiã non ꝓuetur iure suo nec fiat ei hec iniuria. ⁊ ꝓpter hoc subtraberentur ⁊ ipse ⁊ alij a fundatõe ecclesiarum. ⁊ boc verum est.

non potuit quẽpiam ꝓsentare[a]: ꝓsentationem ipsius minus canonice factam decernimus irritam: ⁊ ea nõ obstante concessionẽ eiusdez ecclesie factã prenoiato. ℳ. pronũciamus canonicã extitisse: adiudicantes eidem prefatam ecclesiã cũ fructib⁹ medio tempore ꝓceptis[b] ex ea plene ac pacifice possidendã: predicto. ℬ. super hoc perpetuuz silentium imponendo.

Idem elien. episcopo.

¶ Si laicus patron⁹ duos succes sue ꝓtet valet institutio de secundo nõ obstãte appellatione pri⁹ facta p patronum: epꝰ tñ q maliciose primum repulit eidem in cõpetenti beneficio prouidere cõpellit ⁊ in hoc vltimo est casus singu.

Pastoralis officij: ⁊ infra. ¶ Postulasti edoceri: an clericꝰ ad aliquam ecclesiam a patrono layco presentat⁹ si dyocesan⁹ episcop⁹ ipsum non duxerit admittendum ex huiusmodi presentatõe aliquid iuris assequat in illa: ⁊ si forte idez ad sedem apo. appellauerit[c] ⁊ post appellationez ab ipso interpositã idẽ patronus aliuz curauerit ꝓtare: ac secunduz instituit episcop⁹ presentatum idem ab ipsa ecclesia de beat amoueri. ¶ Nos igitur alex. pape vestigijs inherẽtes: qui inter presentatos a clerico ⁊ layco pfonis distiguens[d]: inter presentatos a layco conditionẽ possidentis ccn

suit[e] meliorẽ: dicimus ꝙ institutio presentati scõo loco a layco pfono robur[f] obtinet firmitatis. Verum tñ constituimus: vt epꝰ qui presentatum idoneum maliciose[g] recusauit admittere ad prouidendũ eidẽ in competẽti bñficio compellatur quatenus puniatur in eo ī quo [b]ip suz non est dubium deliquisse.

Idem aurien. epõ.

¶ Si ad ꝑtationẽ rectoris ad titulũ ecclesie aliqs fuerit ordinatus patronus q non consensit ad ipaz quũ vacabit poterit presentare.

Postulasti per se. apo. edoceri vt cum rectores prochialiuz ecclesiarum quosdam ꝑsentent ad suaz ecclesiaz titulos ordinandos vtrum electio talium ad ipsos rectores pertineat vel etiã ad patronos: ⁊ si in his patronorum nõ est requirendus assensus: vtrũ ius illis saluuz maneat eligẽdi: vt quũ ipsas ecclesias vacare contigerit: ī titulati hmõi non sint alijs preferẽdi. ¶ Ad hoc breuiter rñ. ꝙ per intitulationem huiusmodi nullũ patronis preiudicium generatur qn possint alios ad illas ecclesias quũ vacauerint ꝑsentare: nisi de patronorum processissent assensu.

Regorius. ix. archiepiscopo coboracen.

¶ Patronus etiam clericꝰ ecclesiaz vacantẽ ꝓferre nõ põt: ⁊ si ꝓtulit põt nibilomin⁹ ad illã ꝑtare.

potius ꝓtrarium est verum. qr q malicĩã obijcit eã probare dz. ff. õ ꝓba. quotiens. §. q dolo. ⁊. vi. q. ij. placuit. c. si tñ. Dicendum est ꝙ eps debet ostendere ꝙ ille non sit idoneus qr qlibet presumitur bonus nisi probetur malus. s. de scru. in or. fa. c. vno. ⁊ s. de presumptum. alꝰ presumitur malicia episcopi. argu. ff. de rei ven. is q dolo. ⁊ fuit hoc nouum ius ⁊ exqsituz vt episcopus ꝓpter dolum suum teneatur ei prouidere. ar. predicte. l. is qui dolo. ⁊ in hoc ꝑiudicat successori sicut si ordinaret illuz sine titulo. s. de preben. cum ꝑm apostolum. ⁊ ẽ simile. qui enim recusat idoneum fideiussoꝛez tenetur actione iniuriarũ. ff. qui satisda. cogan. si vero. in fi. ⁊ eo ipso ꝓbat malicia: ꝙ cum repellit nulla examinatione fcã de ipso.

b ¶ In quo. sic ergo punitur aliqs in eo in quo deliqt. s. de transla. quanto. ⁊. c. inter corporalia. ⁊. j. de ĩmu. eccle. c. vlti. ⁊. xvij. q. iiij. frater ⁊ coepiscopus.

Postulasti. Aliter etiam potest sũmari. Nulluz preiudiciũ generat patrono q non cõsensit ꝑtãti facte p rectorẽ de ordinãdo ad titulũ ecclesie sue. primo cõsultatio. secũdo rñsio ibi: ad quod breuiter. Ab. si.

i ¶ Utrum electio. due proponũtur ꝛ qões. Una ẽ si sacerdos parrochialis possit aliquez ordinandum ꝑtare ad titulum ecclesie sue irreqsito patrono. Scda si vacante ecclesia ille sic intitulatus sit alijs ꝓferendus quẽ patron⁹ presentauerit. Ad ꝑmam questionem non videtur respondere. Ad secundaz respondet: ꝙ non sit preiudicium patrono qn possit presentare quez velit. ¶ Per hoc põt dici ꝙ vtriqz qõni responsum est. vt sic illi intitulati maneant in ecclesia: patron⁹ tamen põt presentare quem velit q erit prelatus ecclesie. ⁊ isti intitulati ius non habent in ecclesia qr nec sunt ibi vt collegium sed simplicẽ sustentationẽ habẽt. nec eoꝝ ꝓsensus acqritur in electione sacerdotis. sed solus patronus eliget. ⁊ ita nõ fit preiudicium patrono per talem intitulationem quantum ad presentationem cũ eo inuito possint intitulari. sed si consentiret intitulationi: tunc fit ei preiudicium. qr postea tenetur illum ꝑsentare. vt dicit. in fi. Et quod hoc fieri possit inuito patrono ẽ. argu. s. de fi. ꝑsbyt. ꝓposuit. ⁊. vij. q. i. illud. aliud vt in patrono episcopo. xvi. q. v. si qs episcoporum. Sed qd si presente ⁊ non contradicente patrono intitulatur. videtur consentire. ex quo non ꝓtestatur ius suum. argu. liiij. distin. si seruus. ij. ff. de exerci. l. i. §. magistrum. ff. ad munici. l. ij. sed boc nõ est verum. qr nõ nocet ei taciturnitas. si ei inuito possunt fieri talia: vel posset intelligi aliter quod dicit inferius: vt nullum patronis ꝑiudicium generetur. dicit Joã. non ꝑiudicatur qn possit remoueri ab ipsis pfonis post mortem sacerdotis. sed contra videt ꝙ successor tenetur nibilomin⁹ illis prouidere. s. de preben. cũ secũdum apostolum. ⁊ Hu. dicit. qr ad patronum videtur spectare non tantũ presentatio sacerdotis sed aliorum clericorum. lxiij. di. ꝑncipali. ⁊. xviij. q. ij. eleutherius. ⁊. xvi. q. v. si qs episcoporum. in auẽ. de san. episco. §. si qs oratorij domum. col. ix. dũtamen adsit consensus prelati. argu. s. de fi. presby. ꝓposuit. nam patroni iudicium multum est sequẽdum q ita dilexit ecclesiam. vt ei sua conferret. argumẽ. ff. de confirmato. si patronus. Contrarium tamen notauit Joã. an. in ca plo ꝑncipali. ꝙ electio clerici non pertineat ad patronum. sed ad prelatum. credo potius standum vt hic notatur vbi sunt tñ duo in ecclesia. s. rector ⁊ clericus: ꝙ patron⁹ presentet vtrũqz cum ecclesia non dicatur collegiata. vt nota. s. de electio. capitulo. i. sed in collegiata ecclesia nullum potest presentare.

c ¶ Appellauerit. similis appellatio ẽ. j. e. c. vl. sed nunqd tali appellationi erit deferendum. videtur ꝙ sic. qr ex sola ꝑtatione fcã a vo patrono acqritur ius ꝑtato. ita ꝙ si alium non presentauerit obtinere dz aduersus alium institutum. s. de re iudica. cũ bertoldus. ⁊. xv. q. vij. decernimus. ⁊ ita tenet appellatio cũ nullus alius sit ad hoc ꝑsentat⁹. ¶ Põt dici ꝙ appellatio ab initio tenet. sed si patron⁹ postea alium ꝑsentauerit. ⁊ epꝰ instituerit ipm iam non obstat appellatio cũ sit ei ꝓmissum a iure variare. s. eo. ꝙ aũt. ⁊ capitulo cum aũt. Episcopus vero punitur: q illum ꝑmum presentatum non admisit. ut hic dr. sed non ex vi appellationis: sed qr maliciose ipsum repulit.

d ¶ Distinguens. s. eo. cum autem.

e ¶ Censuit. s. e. ꝙ autem.

f ¶ Robur. ecce vnam differentiã inter ꝑtatos a layco ⁊ inter ꝑsentatos a clerico: qr laycus variare põt clericus non. s. eodem. cum autẽ. vnde videtur ꝙ si laycus ꝑtet indignũ non pdit ius eligendi. ar. s. de offi. ordi. cum nos. vbi de boc.

g ¶ Maliciose. sed qs ꝓbabit ꝙ maliciose nõ admiserit: eps non. quia ꝓ ipsius facto ꝓsumitur. s. de elec. bone. i. ⁊. s. de ꝓba. post cessionẽ. Itẽ nullo aliqd obijciente ipse põt eum repellere. s. de elec. venerabilem. et c. cum nobis olim. argu. xxviij. dist. priusquam. ⁊. xxix. distin. petrus. sed

a ¶ Transmisse. Cõis diuisio. Scõa pars tbi. Cõsultatõi. Ab. si. ¶ Post appellationẽ. q̃ appellatio nõ tenuit cũ nullũ ius habere ret cũ ad ipz nõ ptineat cõcessio: sz pñtatio: vt. j. sequit q; p nõ dato habeł rč. s. e. q autẽ. in fi. ꝛ ita nõ intererat eius appellare: q; non solent audiri: rč. ij. q. vij. nõ solent. s. de elec. cũ inter. R. ꝛ. s. de his que fi. a ma. p. ca. ex ore.

b ¶ Ex vi. No. ergo vi ꝛ ptãtẽ quã bz pfon⁹ ga patronus in eo q; patronus ecclesiaz donare nõ põt. s. e. q aũt: ꝛ. c. illud sz solã pñtationez. vt hic pz vñ nil aliud sibi vendicare dz. s. eo. cũ seculũ ꝛ ita ꝯcessio ista nulla fuit. vnde nõ pstitit impedimentum secũde pñtatiõi. quaz idez capitulum postea fecit: sic. s. eo. illõ ꝛ. c. cum laici: ꝛẽ argu. b q; nõ pstat impedimentum qõ de iure nõ sortiť effectum. Sz videť q; capitulũ eboracen. faciẽdo q; nõ lz cõcedẽdo ecclesiam puari õbuit ptãte saltez ea vice pñtãdi: q; dixit sibi ius vt puniat i eo i quo deliquit. s. e. pastoralis. s. de trãsla. q̃to ꝛ ar. xvi. q. vi. placuit. propter hoc ñ puniunt q; ꝛ ipsi ijdem correxerũt factũ suũ pñtãdo prout debãt nec est iste casus i quo puetur qs ptãte eligẽdi: quia cum sit illud pena nõ dz imponi nisi exprimat q; sit imponenda. ¶ Preterea nõ peccauerunt eligendo: q; non elegerunt ergo puniri ñ debẽt in eo quo nõ peccauerũt.

c ¶ Potiorẽ. ꝛ vere potior est: qa nullũ ius habuit alter vt dictum est.

Rubrica De censibus. Visum est. s. de vno onere ecclesiaz: vt est ius patronat⁹ restabat merito videre de alijs oneribus iõ subijcitur hec Rubrica De materia hẽtur. r. q. ij. ꝛ. iij. p totum.

Ancitũ est. Vario mõ intelligitur iõ vario mõ sũmari põt. Sed inherendo lře cõiter põt sũmari vt in rubro. Et tria sũt victa. Secũdũ ibi ꝛ pbyteri. Tertiũ ibi: ꝛ si. Ab. si.

d ¶ Sancitũ. istud. c. hẽs. xviij. q. vlti. sancitum.

e ¶ Mãsus. mãsus dicit i vulgare italicorũ quãtitas terre que sufficit duobus bobus in ãno ad laborandũ.

f ¶ Ullo fuitio. Sed qd dices si mãsus ille pmo fuit tributari⁹ alterius ecclesie: q; ecclia alia pochialis õcimas ide pcipiebat. Ala. dixit q; mãsus iste i fauorẽ ecclie a tributo liberať. sicut fu⁹ fact⁹ pbyter a fuitute liberať. ad hoc iducit. xviij. q. vlti. fm canonicã. alia aũt predia collata ecclesie a tributo nõ liberanť: vt h i fi. q; res transit cũ onere suo. s. õ pigno. ex litteris: ꝛ õ deci. cũ nõ sit: ꝛ. C. sine cen. vel reli. l. i. ij. ꝛ. iij. ff. õ pigno. ac. sane. ꝛ. l. se. §. si fund⁹: ꝛ. xviij. q. vlti. tributũ: ꝛ. xi. q. i. si tributũ: ꝛ. C. de epis. ꝛ cle. l. iij. in fi. nisi forsitan qd spãle dicatur i dote ecclesie. ar. s. de deci. nouũ gen⁹. Sz veri⁹ credo q; mãsus ille qui dať ecclesie etiã i ipsa fundatiõe: si pmo erat tributarius vel soluebãtur õcime õ ipso ecclesie parochiali: nõ dz ecclia pp hoc iure suo puari. xvi. q. i. ecclesie ãtiqtus. xviij. q. viij. tributũ: nisi fortassis modicũ lederet. quod de facili pati posset: sed si ex hoc lederet nõ dz iure suo puari: q; tunc etiaz pri uilegiũ perdiť propter enorme detrimentũ. ¶. de. v. sig. quid per noua le: ꝛ hoc bene licitũ est q; tale seruitium tributum ecclesiasticum appellari potest ad qõ tenetur ecclesia: vt. j. sequitur.

g ¶ Ecclesiasticũ. ecce q; ecclesia potest soluere tributũ ecclesiasticũ. ar. xvij. q. ij. seruitiũ: ꝛ. xij. q. ij. ecclesiarum: ꝛ. xi. q. i. si tributum: ꝛ. xxiij. q. vlti. tributũ: vt dictũ est.

h ¶ Seniorubus. i. dominis: ꝛ est ar. q; res transit cuz onere suo. xvi. q. i. si quis laicus: ꝛ. c. di. c. rationis. Ber.

i ¶ Seruitium. i. censum.

k ¶ Omnis anima. vos subditi. Hoc dictũ fuit laicis sicut illud. xi. q. i. magnũ: ꝛ. s. de maio. ꝛ obe. solite ꝛ potest ertẽdi ad clericos circa exteriora. xviij. q. vlti. tributũ: vel q; obedire debent platis suis. xcij. di. quãquaz. s. de elec. significasti. vin.

Transmisse ad nos tue littere ꝯtinebãt q; cũ capitulũ eboracen. ecclesiam de gamefordе vacãtẽ i qua ius obtinẽt patrõatus. R. clerico ꝯcessissent: ipi postmodũ. l. clericũ tibi ad eandẽ ecclesiã presentarunt post appellationẽ[a] ab eodẽ. R. ad se. ap. interiectam: ꝛ infra.

Consultationi tue rñ. q; cum ex vi[b] iuris patronat⁹ nõ ꝯcessio sz pñsentatio ptineat ad pfonũ: pñtatuz si ei aliqd nõ obsistat canonicuz istituere i ipsa ecclesia poteris vtpote potiorem[c].

Rubrica De censib⁹ ꝛ exactionibus ꝛ procurationibus.

H. X cõcilio apud guarmaciã

¶ Ecclesie fundãte dz. p dote tribui mansus liber a quolibet fuitio tpali: ad ecclĩasticũ tñ tenet: sz si aliqd ꝯferť ecclie vltra mãsũ tenet ecclesia ex eo soluere onera cõsueta.

Ancituz[d] est vt vnicuiq; ecclesie vnus mansus[e] iteger absq; vllo[f] seruitio tribuatur. Et pbyteri i eis cõstituti non de decimis neq; de oblationibus fidelium non: de domibus neque de areis vel de hortis iuxta ecclesiam positis: neq; de predicto manso aliquod seruitium faciãt preter ecclesiasticuz[g]. Si aliquid amplius habuerint inde senioribus[h] debitũ seruitiuz[i] pendãt.

H Agu. sup epistο. ad romanos.

¶ Solutõ tributi arguit Nicolaõez

Omnis aia sublimioribꝰ ptãtibus subdita sit: ꝛ infra. Et vos subditi[k] eẽ debetis. Jõ eniz tributa pstatis: q; hec est ꝓbatio subiectiõis. G Reg. stephano cãtori.

¶ Non potest episcopus nouum censuz iponere monasterio.

Scientes: ꝛ ifra. Asseruit pdictus abbas pbyterum[m] masse nouas mõasterio cõsuetudines velle iponere: ꝛ ifra. Mandamus quatenꝰ si ab[n] initio hoc non fuerit et labentibꝰ tẽporibꝰ aliqd noniter non permittas imponi.

I Dem cõstantinopolitano epõ.

¶ Ecc⁹ ꝛ pauper ad collectas nõ tenentur.

Licet multuz[o]: ꝛ infra. Dixit quoq; pdicꝰ cec⁹: q; ad collectas inter alios piter cõpellať. qõ fieri nõ pmittas[p]: q; eũ quẽ cecitas sua grauat: ibumanũ ẽ nimis i collectiõe affligeť: cui debuerat ex collectis si esset necessitas misereri[q].

P Ascalis. ij. comitisse matbilde.

¶ Petens censuz debet rationez exprimere.

Peruenit[r] ad nos: ꝛ infra. Inquisitiõi. t. t. r. q; census ignorantie[s] nec diuinis[t] nec humanis legibus[u] debitũ seruitiuz[i] pendãt.

H Agu. sup epistο. ad romanos.

¶ Solutõ tributi arguit Nicolaõez

Omnis aia sublimioribꝰ ptãtibus subdita sit: ꝛ infra. Et vos subditi[k] eẽ debetis. Jõ eniz tributa pstatis: q; hec est ꝓbatio subiectiõis. G Reg. stephano cãtori.

¶ Non potest episcopus nouum censuz iponere monasterio.

Scientes: ꝛ ifra. Asseruit pdictus abbas pbyterum[m] masse nouas mõasterio cõsuetudines velle iponere: ꝛ ifra. Mandamus quatenꝰ si ab[n] initio hoc non fuerit et labentibꝰ tẽporibꝰ aliqd noniter non permittas imponi.

I Dem cõstantinopolitano epõ.

¶ Ecc⁹ ꝛ pauper ad collectas nõ tenentur.

Licet multuz[o]: ꝛ infra. Dixit quoq; pdicꝰ cec⁹: q; ad collectas inter alios piter cõpellať. qõ fieri nõ pmittas[p]: q; eũ quẽ cecitas sua grauat: ibumanũ ẽ nimis i collectiõe affligeť: cui debuerat ex collectis si esset necessitas misereri[q].

P Ascalis. ij. comitisse matbilde.

¶ Petens censuz debet rationez exprimere.

Peruenit[r] ad nos: ꝛ infra. Inquisitiõi. t. t. r. q; census ignorantie[s] nec diuinis[t] nec humanis legibus[u] debitũ seruitiuz[i] pendãt.

l ¶ Probatio. r. q. iij. C. de epis. ꝛ cleri. nulli.

m Scientes. pbyterũ. s. epm. xciij. dis. legimus. ꝛ. xcv. dist. ecce. ꝛ. xviij. q. ij. hoc tantum.

n ¶ Abinitio. sic ergo ab initio põt iponi census ab ipo patrono de consensu epi. s. titulo. pri. pterea. ij. ꝛ. xviij. q. ij. eleutherius. j. eo. quãte postea vo imponi nõ põt: nec imposit⁹ augeri. j. eo. phibemus: ꝛ ita est hic arg. initiũ esse spectãdũ. C. de bo. que lib. cũ oportet. in fi. ff. de pe. si quis. §. qui abortionis. i. q. i. quibusdam. C. communia de vsucap. l. i. ꝛ. vlt. de ꝯse. di. i. placuit. ꝛ. ff. cõmo. l. i. in fi. ꝛ. vi. di. testamentũ. ꝛ. s. õ loca. ꝛ ꝯduc. propter sterilitatem. §. i. ꝛ. ff. õ neg. gest. sz an vltro. § i. in fi. ff. de vb. ob. cõtinuus. §. cũ quis. ff. de cõtra. ꝛ vti. ac. qd ergo. §. sufficiẽ. ar. ꝛ. s. finẽ esse spectãdũ. j. q fi. sint legi. tãta. in auẽ. õ nup. §. quia vero. col. iiij. xxij. q. ij. q; ait. ff. qui satisda. cog. si ãteꝫ de pe. di. iij. §. i. in fi. vij. q. i. suggestuz: ꝛ. s. de renũ. c. i. arg. ꝛ. s. mediũ esse spectãduz. vñ illud. Cum media semper gaudebat ludere forma. Maior. n. medtis gra reb⁹ inest. s. de testi. cũ tu. ꝛ. xl v. di. disciplina. ꝛ. c. sũt nãq; ꝛ. s. de offi. dele. querenti: ꝛ. xxij. q. iiij. quidã cũ bonorum. in fi. ff. de pe. re. spiciendũ. C. õ custo. ꝛ erbi. re. si qs. ar. ꝯtra. q; mediuz nõ sit inspiciẽdum. C. de here. isti. sed ꝛ si. §. solemus. Solu. mediũ spectãdum est in dissensione opinionuz: ꝛ opinio media magis est amplectenda. s. de offi. dele. ꝛ renti. q; dr initiuz esse spectandum ꝛ finẽ esse spectandũ solui tur. s. de elec. dudũ. vbi de hoc inuenies alias ꝯcordãtias.

o Licet multũ. hec est ps illius. s. õ resti. spol. lz.

p ¶ Non permittas. Quid ad papã de isto ceco. cum non videať esse de sua iurisdictione: sed potiꝰ ad seculare. imo cum sit miserabilis persona eius correctio pertinet ad ecclesiã. lxxx. vij. di. c. i. ꝛ. ij. ꝛ ratione peccati saltez pertinet ad ecclesiã. s. de iudi. nouit: ꝛ arg. xi. q. i. relatum. vin.

q ¶ Misereri. potius est miserẽdũ talibꝰ quam auferẽdum. C. ne no. vec. l. i. qui. n. morbo coꝛporali laborant a personalibꝰ muneribus excusãtur. C. qui mor. excu. l. i. ꝛ. ij. lib. x. sed priuilegiũ illud nõ extenditur ad filios. C. e. l. vlt. ꝛ satis iste affligitur nec debet amplius affligi. s. de cle. egro. c. i. ꝛ. vij. q. i. cum percussio: ꝛ. iij. q. ir. iudicas.

P Eruenit. Iste est bonus tex. ꝛ bz subtilem materiã. Et h̃ intendit: nõ debetur cẽsus cuius cã ignoratur. vel ad idem sic vt in rubro. Ab. si.

r ¶ Peruenit. Abbas. frarinoren. depredatꝰ fuit ecclĩaz carpen. occasiõe cuiusdã cẽsus. quẽ abbas petebat ab ecclia carpen. dicebat archipbyter carpen. q; nesciebat cãm quare soluere deberet illũ cẽsuz: quesiuit a papa qd iuris eẽt ꝛ ipe respondet. put sequit in littera. Iste due ecclie sunt in dio. mutuñ. ꝛ comitissa matbilda fuit dña ꝛ pꝛona in vtraq; ecclesia.

s ¶ Ignorãtie. i. cuius cã ignoratur. ff. de fideiuss. si quis postꝫ: ꝛ. l. si qs proeo. ff. quãdo dies le. ce. huiusmodi legatũ. sed nũquid talis cẽsus siue ꝯsimile seruitiũ potest acquiri tempore? vr q; nõ. q; sicut tps non tollit obligationem. ff. de ac. ꝛ obli. obligationũ. §. placet: ita nec iducit. C. de pac. si certis annis. i. q. i. nullus episcopꝰ ad fi. qõnis: vbi de hoc. r. q. iij. q; cognouimus. C. ne vr. pro ma. l. vlt. ar. ꝛ. xviij. q. ij. fuitiũ. i. q. iij. quesitũ. in fi. ff. de vsur. cũ de in rẽ vso. ff. õ aqua plu. arcẽ. l. vl. ff. si ser. vẽ. si quis diuturno lz ius nõ pbet vt ibi dr. So. lz ex tpe nõ acquiratur obligatio tamẽ hmõi seruitia siue fuitutes bene acquirũtur etiã si nõ habeãt ptinuã cãm. C. de fui. ꝛ aqua. l. i. ꝛ. ij. ꝛ. ff. de aqua plu. ar. l. vlt. ꝛ de fuitijs tpe acquirendis loq vr. C. de agri. ꝛ cen. si. litib⁹. li. xi. ar. xviij. q. ij. fuitiũ: ꝛ ideo hmõi fuitia acquiri possunt spacio. xl. ãnoz: ꝛ hoc intellige de his que ius cõe possideri nõ vetat. alia vero q; possideri nõ possunt nõ prescribunť sine titulo: vt dixi. s. de pscrip. si diligenti. q; nec possessor i talibus õfenderet. Et si quis aliquid petat tale sibi õberi sufficit allegare cãm in libello quãuis illã nõ pbet. dumtamen pbet temp⁹: arg. ff. si ser. vẽ. l. si qs diuturno vt dixi. s. de cõsue. c. vlt. Alij dicunt q; non ẽ necesse aliquã cãz exprimere: sz hec littera in fi. ꝯtradicit ibi aliqd solui õbeat presciatur. sed priori dicto concordat. xij. q. v. q; suspecti.

t ¶ Diuinis. i. canonicis. iij. q. v. q; suspecti.

a ¶ Inuēit. ſupple qđ ſolui đbeat ſine cā: ꝛ iđ q petit cāz alleget: vt dixit. B.

Cam apoſtolus. Diuiſio patz ex ſūmario. Et p̄ma ps ſubdiuidi p̄t in duas vt pz in tex. Secūda: ibi quocirca. Ab. ſi.

b ¶ Exhibendos. i. p̄curādos. xxviij. q. i. iam nunc in fi. xxi. q. i. c. i.

c ¶ Graues. i. oneroſi: quod facere ñ debēt: īmo ſi grauāt̄ eccleſia ſuis expēſis dz viſitare. x. q. iij. cauendum: ꝛ. i. q. iij. placuit.

d ¶ Cōſumat. vſq; ad exinanitionem extreme vtilis. x. q. iij. iij. inter cetera. x. q. i. cauenduz i. q. ij. placuit.

e ¶ Archiepiſcopi. ar. q archiepūs dz viſitare p̄uinciā ꝛ p̄curatiões a ſubditis ſuffragāeorū ſuorū exigere. J. eo. ſopite.

f ¶ Epi. x. q. iij. inter cetera: cōtra vbi vicit. q. l. ſed illud corrigitur per iſtud.

g ¶ Decani. i. archipr̄esbyteri rurales.

h ¶ Exiſtāt. Quid ergo ſi plures ducant nūquid poterunt ſ ſuꝑfluo p̄hiberi: vt q̄ ſic. ff. de aq̄ quoti. ꝛ eſti. l. i. §. trebatius: ꝛ. x. q. iij. q̄ cognouimus lxiij. di. q̄ per ambitiones. J. ō exceſ. pla. cum ad quorūdam. pōt dici q̄ p̄t venegari in ſuꝑfluis ſed ſi p̄opterea ſubditi excōicētur tenet forte ſnīa q̄ ſententia paſtoris ſiue ſit iuſta ſiue iniuſta tuēda eſt. xi. q. iij. c. i. ꝛ. ij. ꝛ illa decre. cum ad quorūdā. p̄tinet ſpālem indulgentiā vt quidam dicunt. tan.

i ¶ Lanib⁹. J. de cleri. vena. c. i. ꝛ. ij. xxxiiij. di. quorūdam: et lxxvij. di. eſau. ꝛ. c. āputatis.

k ¶ Que ſua. lxiij. diſ. noſce: ꝛ viij. q. i. ſūt i eccleſia. lxv. di. lz

l ¶ Sūptuoſos. xxxv. di. eccleſie p̄ncipes. iiij. di. ōniq; ſz epi ſ ꝓuū faciunt. nam vſ caterua diuerſoꝝ equoꝝ eos pōt ſatiare. vñ dicit. i. q̄ ex nimia īgurgitatiõe olet os. ff. de edil. edi. qui clauuz. §. is cui. habeat ergo pauperē cibū. xlij. di. c. vlt. xxxv. di. eccleſie p̄ncipes. xij. q. ij. gloria epiſcopi. Lau.

m ¶ Ratiõabis. ſi de hoc dubitetur ſupioris arbitrio determinetur arg. x. q. iij. q̄ cognouimus. xi. q. i. ſi clericus.

n ¶ Filijs. xv. q. i. p̄dicatoꝝ: ordine eni nature filij ſuccedit patri ꝛ nō ecōuerſo. ff. vnde li. ſcripto. §. nō ſic parentib⁹. iſte tamen ordo plerūq; turbat. ff. de inoffi. teſt. nā ꝛ ſi: vnde dixit dñs bulgarus. cū ſuus vnicus filius deceſſit. Ordine turbato ſuccedis bulgare nato.

o ¶ Exactiones. ad opus ſuuz ſine mādato epi: vel ſupple niſi i caſu premiſſo: nā que p̄mittuntur i p̄factionib⁹ i ſubditis repetita intelligunt. ff. de ver. ob. titia. §. i. ꝛ. xxij. q. vij. apoſtolus. ꝛ de appella. ſecundo requiris.

¶ Sane. Jn effectu dicitur. q̄ numerus equorū ſtatutus in p̄in. c. nō debz trahi ad augendū numerū alias ſolitum. Ab. ſi.

p ¶ Ptātem. q̄ q̄ puiſum eſt ad leuamē: extēdi nō dz ad grauamen. xl v. di. lz. §. de ap. cū ſpāli: ꝛ. c. ſuggeſtū: ꝛ. J. de pe. in qbuſdam. Lau.

Prohibemus. Primo ponit duplicē p̄hibitionem quam iuſtificat. Secūdo ponit decretū ibi: ſi quis vero. Et aduerte q̄ iſte tex. eſt de p̄ncipalioribus huius ti. Ab. ſi.

q ¶ Noui. i. de nouo. cū ab initio impoſiti nō fuerit. ſ. e. ſcientes: ꝛ qui ab aliis eccleſijs nō ſoluūtur. J. eo. c. eccleſijs

r ¶ Cenſus. q̄ ponit in ipa fūdatiõe puta vt i ſingulis ānis ſoluat vnuz cereum ſiue libram cere vel piperis. ſiue etiā certā quātitatē pecūie puta. x. ſolidos vel min⁹ vel ēt plus q̄ teſtat i ſignū ſubiectiõis. ſ. e. c. ij. ꝛ. iij. ꝛ. ſ. ō cauſa poſ. c. vlt. Nō credo q̄ poſſit augeri ab epo vel abbate. lz augeantur poſſeſſiones: ſecus in p̄curatione. J. e. q̄to: q̄ p̄curatio non dicit ꝓpie cenſus: ſed penſio vñ q̄ poſſit imponi ſiue augeri auctoritate epi. J. c. p ri. hoc intellige ſi iuſta cā ſubeſt alias nō.

s ¶ Veteres. No. ergo. cenſus nō eē augendos ſiue īponendos ō nouo ſumāt. ¶ Sane qđ de p̄dicto nūero euectionis ſecūdū tolerantiam victū ē illis locis poterit obſeruari: i quib⁹ ampliores ſūt reddit⁹ et eccleſiaſtice facultates. Jn paupioribꝰ aūt locis tāaz volum⁹ tenere menſurā vt ex acceſſu maiorū miores merito non doleāt ſe grauari. Nec ſub tali idulgentia illi q̄ pauciorib⁹ eqs vti ſolebant hactenus pluriū ſibi credāt p̄tātē indultam.

Ex eodem.

¶ Nouus cēſus eccleſijs iponi nō poteſt nec augeri.

Prohibem⁹ inſuper ne ab abbatib⁹ epis vel alijs p̄latis noui cēſus iponant ecclijs nec veteres augeant: nec ptē reddituum ſuis vſibus appropriare p̄ſumāt ſz libertatē quā ſibi maiores cōſeruare deſiderāt: mioribus ſuis bona volūtate ꝓſeruēt. ¶ Si quis vero aliter fecerit: irritū q̄ egerit beaē. Ex. iij. vigorē. epo.

¶ Prelatus ſeu rector eccleſie nō pōt p̄ſertim poſt mortē eccleſiaz ſuam propria auctoritate cōſtituere cenſualem.

Preterea illi qui epo ignorāte auctoritate ſua penſionem annuaz de eccleſijs quadā illuſiõe ſoluerit ſiue receperint: eis defunctis in receptione penſionis non ſunt aliquatenus audiēdi: ſi pontificis aut alterius qui ō iure id facere potuerit auctoritatē ꝛ aſſenſuz ſuper hoc nō iterueniſſe cōſtiterit. ¶ Non eniz ſimplices ſacerdotes vel clerici poſſunt eccleſias quibus preſunt auctoritate ſua p̄ſertim poſt deceſſuz ſuū efficere cēſuales.

Idem carnoteñ. epo.

¶ Eps eccleſie ō mānu laici per ſe crepte nō pōt ob hoc cēſuz iponē.

Eccleſijs quas ō nouo epi de manibus laicorum erripiunt p̄ter cathedraticū ꝛ iura omnia q̄ alijs eccleſijs imponunt exactionem p̄hibemus imponi.

Idem.

¶ Nona pēdagia ſine ꝓſenſu p̄ncipis iponēs cōione p̄iuatur.

t ¶ Preſumant. vbi tātū ſēſuz hꝭ dñt: ꝛ ē arg. q̄ eps fructus parochia liuz eccliaꝝ ſiue ēt prebēdarū ſibi retinere non dz vltra modum ſibi p̄miſſum. x. q. iij. q̄ cognouimus. §. vt. ecc. benefi. c. vno. arg. ad ħ. §. de deci. qñ ala.

u ¶ Minorib⁹. xcv. diſt. eſto: ꝛ. xxij. q. v. de forma ꝛ ſi iura vnicunq; eccleſie non ſeruent: eccleſiaſticus ordo ꝓfūdit. xi. q. i. peruenit. ꝛ. ij. q. vi. q̄ ſe ſcit.

x ¶ Irritū. ēt ſi iurauerit. ħ. J. eo. grauis. ꝛ. c. ſignificauit.

Preterea. Ponit caſum generalem: rōnem ſubdēs ibi: nō enim. Ab. ſi.

y ¶ Ignoraāte. ſec⁹ ſi ſcīte ꝛ iuſta cā ſubeſſet pone exēplū. q̄ſ volunt iſti ſacerdotes ꝓſtituere cenſū: vt eoꝝ ꝓſāguinei ſuccedant poſt mortem illorum. J. eo. cum clerici.

z ¶ Soluerit. ſupple ſūt puniendi. J. e. cuz clerici

ꝛ ¶ Siue. pro ꝛ. ꝓ ¶ Et eis ōfunctis. q̄ penſio illa nō ligabat ſuccēſſorem eius qui eccleſiā nō potuit ꝓſtituere cenſualē: vt dicit ħ i fi. ꝛ. §. de trāſac. decetero. vñ ſi petāt mōachi pēſionē a ſucceſſore nō dz ſoluere

x ¶ Potuerit. Hic eſt ar. bonū q̄ cēſus de auctoritate epi poſſit impōi de nouo ſiue etiā augeri: dic vt no. §. e. c. pti. Ber.

Eccleſijs. Breue eſt vel palia ꝛba ſūma ſic vt i rubro. vt itelligas rō dubitādi fuit q̄ ſicut tpe fundatiõis vel p̄cepte libertatis p̄t eps ſibi certū cēſuz ꝓſtituere vt i. c. ꝓſtitut⁹. §. ō relig. do. ꝛ i. c. p̄terea el ij. de iurepa. ita videbat q̄ ſi capiebat eccleſiā de manib⁹ laici cū q̄ſi ō nouo adduceret ad libertatē q̄ i recōpēſatiõe bñficij pōt īpōere nouū cēſuz. ſed ꝓuū decidit q̄ eps ad hoc tenebat ex offō ſuo ꝛ i neceſſitatib⁹ nemo liberalis exiſtit vt in. l. rē legatā. ff. ad adim̄. leg. Ab. ſi.

a ¶ Alijs eccleſijs. vt. x. q. iij. illud. b ¶ Prohibemus. per decre.

laterañ.concilij.s.e.prohibemus.r.xviij.q.ij.hoc tantū.ar.est ergo h q̄ cōsuetudo aliarū ecclesiarū seruari debet.j.eo.super eo.argu.s.de consue.cum olim.

Innouamus. Primo ponitur ꝓhibitio. Secundo pena ibi: si quis. Ab.si.

a ¶ Innouamus.qō iaz statutuz erat.xviij.q.iij. paternarum.

b ¶ Regum.reges enim r ꝓncipes tñ ptātez bñt noua pedagia ꝓstituendi.ff.ō publi.r.vec.l.ve tigalia.r.C. ne no.ve. .l.i.ij.r. iij. alia omnia pedagia interdicta itelligunt nisi ex ꝓsuetudine: cuius nō extat memoria erigant.j.de ẏbo.sig.super quibusdam.§.i.

c ¶ Careat. Hec est pena canōica ꝑm leges eri lio perpetuo puniri debet.C.ne no.vec.l.vlti.

Quam clerici. Primo ponit excessus. Scō pena ibi: ꝓcipimus. Ab.si.

d ¶ Collusione. collusio est inter reum r actores occulta r illicita pactio: p quā alter i iudicio se superari permittit. si.s.e. preterea.

e ¶ Episcopi maxime: q̄ collusio mala nō excusaret auctoritate epi: ga nec ipse nouū cēsum siue pēsiones pōt ꝓponere.s. eo.ꝓhibemus. vbi de h als iusta r honesta causa interueniēte videt q̄ possit. vt ibi dicit

f ¶ Nepotes. Hec est cā quare ista ꝓstituebant r mala: r iō eius causatuz est malū: cui⁹ enī causatuz est maluz ipm quoqz malū est vnde puniunt vt hic dicitur. B.

Quam. Primo ponit excessus. Secundo pena ibi: quod si. Ab.si.

g ¶ Collectā. ꝑstatio q̄dā est quā anglici soluūt romane ecclesie r oz esse moderata vt certū r determinatuz qd dec.ff.de dā.infec.ex dāno.ar.C. de iude.iudeos.ala.

b ¶ Brauetis.s.quoniā sub spē tributoꝝ nō dñt illicite exactiones fieri: vt h patet: r.ff. de offi.ꝑsi. illicitas.§.illicita.

i ¶ Auferet.ne ouz queritis vsurpare qō vestrū non est.perdatis qō vobis competere videbat. xiij.q.i.§.ij.circa fi.quēstiōis.r.xx v.q.ij.sic decet: q̄ priuilegium meretur amittere.xl.q.iij.priuilegiū.

Innouamus[a]: r ifra. Nec q̄ quam alicui nouas pedagiorū exactiones sine auctoritate r consensu regū[b] r principū statuere aliquo mō presumat. ℣ Si quis autē cōtra hoc fecerit r cōmonitus non destiterit: donec satisfaciat cōione careat[c] xpiana. **I**Dem cātuari. archiepo r eius suffraganeis.

¶ Qui per collusionē istituit eccle siam censuales illa priuabitur.

Quam clerici: r infra. Ad hoc q̄ clerici quidā cuz religiosis collusiōe[d] facta citra auc. dioc. epi[e] ecclesias quas tenēt eis constituunt cēsuales: vt post decessuz eoꝝ eedē eccīe p repsentationē eorundē religiosoꝝ ad filios vel nepotes[f] cleri coꝝ ipoꝝ possint trāsferri. Precipimus: vt si qui iuēti fuerint facere talia: eos a prescriptis ecclesijs ñ differatis ap.postpo. remouere.

IDem.

¶ Si collectores grauāt ecclesias priuari debent officio.

Que ō auaritie: r infra. Cū aūt propter beati petri visitationē denariorꝝ collectam[g] p archidiaconatus vestros feceritis: ecclesias vel parochias non grauetis[h]. ℣ Quod si secus presūpseritis: id quod videmini habere auferetur[i] a vobis. **L**ucius tertius.

¶ Qui recipit iuramentuz de nouo cēsu imposito ecclesie psoluendo compellatur iurātez absoluere.

Significauit nobis. T, rector ecclesie de fulcig. q̄ cuz a monachis de castig. ad regimē ipsius ecclesie fuisset electꝰ de soluēdo eis ānuo cēsu triū marcharuz quas p̄ decessor eiꝰ soluerat prestitit sacramentuz: postmodum epūs dioce. ne ipsum censum monachis solueret nisi prius constaret q̄ episcopali[k] auctoritate fuisset impositus in piculum ordinis sui interdixit[l]: r ifra. ℣ Quocirca mādam⁹ q̄tenus si p̄fatum censum auctoritate presulis r nō de nouo[m] imposituz fuisse constiterit episcopo p̄cipias vt prohibitionem sine dilatione relaxet. ℣ Si vero cēsus sit de nouo impositus: siue auctoritate[n] episcopi hoc factum fuerit siue non: eosdez monachos vt clericū a iuramēto absoluant ap.re.compellas.

IDem raueñ. archiepo.

¶ Archiepiscopꝰ visitans ꝓuidā etiaz a monasterijs ꝓcurari debet.

SOpite: r infra. Sane cū iter te r monasteria bononie sup ꝓcurationibus quas ab eis exegeras cōtrouersia verteret: r ifra. Abbas sci ꝓculi oium alioꝝ ꝓcuratoꝝ[o]: sicut ex lris quas portauit appuit: sup hoc diuti⁹ litigauit: r ifra. Sz tu ꝓcurationes ipsas i alijs[p] monasterijs tue ꝓuincie asserēs tibi sine cōtradictiōe ꝑstari eas: ꝑdecessoribus tuis in monasterijs bonoñ. exhibitas p teste s idoneos ꝓbauisti. Inde vtiqz vidim⁹ intētionē tuā iure[q] cōi r ꝑdecessoꝝ tuoꝝ ꝓsuetudie[r] adiuuari. ℣ Ea ꝓpter monasteria supradicta condēnauimus ad ꝓcurationem ꝑm facultates[s] eoꝝ tibi tuisqz successoribus exhibendam. **C**lemens.iij.

¶ Ꝓponi ēt clerici nouū cēsuz ecclesie ꝓponere no ꝑñt: nec veterem augere. r si sup h iuramēta vel cautiones exegerūt cogunt absoluere.

GRavis admodū r ifra. ecclia stice psone cū ecclesias vacare ꝓtingit. nō aliter quēquā ad ipsoꝝ regimē volūt vocare: nisi aut nouū cēsuz ecclijs suis ponant aut veterē ꝓtra ꝓstōnē cōcilij[t] laterañ. augmētēt: ad ipsi⁹ solutionē instituendā presbyterū iuratoria[u] vel fideiussoria[x] cautiōe cogētes: r ifra. ℣ Dil. vestre: mādam⁹ quatenus quecūqz ꝓstiterit ꝓtra ꝓstōnē ꝑdictā sup ecclesijs vel eaꝝ cēsu a tempore ꝓstōis[y] huius attētata in irritū reuocātes ꝑsbyteros quos sup bis iuramēta illicita ꝑstitisse noueritis ꝓgrua satisfactione ꝓposita faciatis absolui[z]: eos q̄ decetero contra formā canonuz sup bis venire ꝑsumpserint canonice punientes.

INno.iij.ab.r ꝗētui belluille.

¶ Qui tenetur ꝓcurare fratres alicuius domus obligatur ad procuranduz oēs. licet illoꝝ numerus

mēto hec.s.nisi rōnabile aliquod ipediat: r q̄ ꝑsumptio ē ꝓtra eos er eo q̄ ipz iurare fecerūt ad qō nō fuerat cōpellendus ēt si de iure solui debeat.

m ¶ De nouo. r ita ab initio pōt ponī. s.e. sciētes. s. de iurepa. preterea. r. ar. .s. vt ec. bene. c. vno. sed ex post facto nō pōt ipōi cēsus. nec ē p cōpositionē. s. de trāsac. ōcetero. Sed quē dicis cēsum nouū. pōt dici nou⁹ q̄ nō ē ꝓposit⁹ i fū datōe ipsi⁹ ecclesie. xviij. q. ij. eleutheri⁹. r. s. de iurepa. ptērea: vel q̄ nō ē ꝑstit⁹ tāto tempore q̄ ad legitimā ꝑscriptiōez puent: ꝫ multū ī fert vtrū qs allegat ꝑscriptiōez q̄ ea ꝓbata obtinet: lz ī vītate fuerit nou⁹ an vo cēsuz ab ūtio ꝓstitutuz: q̄ tūc nō iuuatur tempore nisi ꝓstet q̄ legitime fuerit constitutus vel pōt appellari nou⁹ qui ꝓpositus fuerit post laterañ. concilīū. s.e. ꝓhibemus r. j.e. grauis. Lau.

n ¶ Auctoritate epi. h euidēter appet: q̄ epi nouū cēsuz nō ꝑñt ꝓponere: r tu supple vez est sine ratiōabili r iusta cā: vt no. s.e. ꝓhibemus. dic vt ibi.

SOpite. Primo narrat factū. Scō diffinit ibi: Ea propter. Ab.si.

o ¶ Procurator. r tñ ꝓstitut⁹ erat ab vniuersitatib⁹ plurib⁹ ꝫ ꝓcurator ꝓpe vr q̄ mādato vñt res ipsi⁹ tractat. ff. de ꝓcu. .l.i. nō est dōia in nōinib⁹ ꝑm canōes: dū tñ ꝓstet q̄ ei detur ptās agēdi. s. de ꝓcur. petitio. vbi ō h. r ī auc. ō san. epis. §. aliū aūt. r. §. si vo epi. col. ij. r .i. q. iij. saluator.

p ¶ In alijs. q̄ r ī monasterijs bonoñ. q: idē ius oz hre ī his r ī alijs. s.e. ecclijs. j.e. sup eo. q̄ vna r eadē res diuerso iure cēseri nō oz. xij. q. ij. cognouim⁹. r. s. ō deci. cū ī tua r ita ē h arg. ex eo. qō alij faciūt q̄ cē senī eodē iure r sub eodē dōio r tu facere debes: nisi ostēdas ꝓuū. c. vi. ꝑ morem.

q ¶ Jure cōi. qō solū suffīt: r h ius ē. r. q. i. decernim⁹ epz. r. c. placuit nec obstat quod dicit xviij. q. ij. luminoso: q̄ illud ī telligitur de exempto.

r ¶ Cōsuetudie.: sic duplici iure censet: vñ forti⁹ ōbuit ꝓ ipo iudicari: cū vtrūqz p se suffice ret. C. ō edic. diui. adr. tol. l. fi.

s ¶ Facultates. qō qdē sp cōsiderādū ē. s.e. cū apls. r. q. iij. canēdū iter cetera: r. j. c. vl. j. .e. q̄to: r. c. cū nup. r h itellige q̄ñ cā correctōis r visitatōis accidit. j.e. cū nup. Sz si ex alia cā puta p negocijs ꝑpis: tūc ñ bēbit ꝓcurationē: ar. r. q. iij. relatū. r. j.e. ti. ꝓcuratiōes. B.

GRavis admodum. Prima pars narrat factum. Secūda ꝓuidet ibi: discretioni. Ab.si.

t ¶ Cōcilij laterañ. s. eo. ꝓhibemus. r. c. ꝓterea.

u ¶ Juratoria. qō potiꝰ ꝓpriū q̄ iuramētū pōt dici. s. de iureiur. sicut nfis.

x ¶ Fideiussoria. hec fideiussio nō tz cū sit accessoria ei qō ñ tz. sic. C. ō le. ñ dubiū. s. ō fo. cōpe. si diligēti. r. s. ō re. pmu. c. vl. s. ō fi. istru. inter dilectos. C. ō sa. san. ec. sancim⁹ nemini. ff. ō ꝓdi. si. cā auūculo. j. ō do. post diuo. re. r si necesse. fallit h. s. ō iureiu. ōbitores. r. c. cū ꝓtingat. C. si aduer. vē. l. i. ff. quimo. vsufruc. amit. qd tñ. i. rñ.

y ¶ Cōstōnis. ar. ꝓstōnes ad futura tñ extēdi. s. de ꝓsti. cognoscētes nisi dicat ī eis: q̄ ꝓterita respiciāt. s. ō ꝓsti. c. vl. vbi de h. r de h bēs. lxxij. di. c. ij. r. iij. in fi. r. xxxij. q. iiij. dixit sarra.

z ¶ Absolui. ar. j. s. ō iureiu. tua nos. h vo vnū tñ fuit iuramētū r temerariū: ibi vo duo ita q̄ ꝑiuriū vitari nō poterat: r ideo ibi ab eccīa remouent. r dic absolui. i. absolutos nūciari. r ¶ Punientes. pena vo. illorum qui

ptra canones veniũt multiplex est ꝓut no.s.de elec.nihil est:t.s.de offi.or. ad reprimẽdã:sed qualiter puniunt in isto casu.pot dici q ecclesia priuabit ex eo q scienter post prohibitionẽ contrariũ facit.Ber.

Quanto creatori. Sũmatur vt i rubro fz magis cõez lec.Diuiditur: primo recitat fcm.Scõo idulget.t idulgẽtiã moderat ibi:idulgem⁹.Ab.

a Quanto. sic ergo pz q ab initio de voluntate fundatoris pot ponи census.s.de iurepa. terea.xviij.q.ij.eleutheri⁹:t ar.xvi.q.vlt.filijs decernim⁹.

b Teneatis.t ita sine cã ꝓsti tuta videt.vñ nõ videt q teneat.s.e.puenit:sed bene seruãda est hmõi liberalitas.ar. .s.de dona.p tuas.C.de dona.si quis argentũ.§.finaũt.

c Indulgem⁹.In hoc fuit i dulgentia:q ꝓstituta fuit sim pliciter nulla certa quãtitate ta xata p illa ꝓcuratiõe.vñ sim pliciter tenebãtur ꝓcurare ffres illos quotcũq; eẽnt.vt.j.ỏ p. uile.q circa:t.ff.de serui.vr ba.prædi.si fuitus.vbi ỏbum simpliciter positũ generaliter ītelligendũ est.vt ibi:t.xix.di. si romanor:sed ex eo q nõ de terminatur.debebat cõuenies siue mediocris.ff.ỏ au.t arg. le.qui.lancẽ.ff.ỏ edil.edi.sciẽ dum.§.illud.ff.ỏ le.iij.nimis .C.cõia de le.duobus.§.fz t si quis.Sol.q grauabat eccl'ia dabitur tm ad primã mẽsuraz e tot frẽs ꝓcurabunt mõ quot ab initio ꝓsueuerũt.si ỏo quã tas constituta fuisset p illa p curatione.illa non augeret ẽt auctis facultatib⁹.ar.x.q.iij. relata.ludibrium enī cẽt si qỏ statutũ fuit ab initio momen to quolibet mutaret.arg.C.ỏ bo.q̃ li.l.vlti.§.vbi autẽ puel. nõ enī quod rite t fm leges ab initio actũ est:ex alio euẽtu su scitare ỏbet.C.de admi.tuto. sancimus.

d Excreuerint. quocũq; mõ .s.de ꝓsti.cũ.Ab.si vero pax excrescerent.nõ augeretur ꝓ curatio nec modicũ lucrũ au fertur conductori q t modicuz vãuz sustinet.ff.locati.si mer ces.§.vis maior.Est ergo eui dẽs ar.q si crescãt res ỏz pro curatio crescere sicut ecõuerso diminuit ꝓpter sterilitatẽ.ff. loca.si vno:t.s.e.ti.pp sterili tatem.Rnon enīz eadẽ est disci plina.ff.de ỏb.ob.inter stipu lantẽ.§.sacrã rẽ.ar.idẽ melius insti.de his qui sũt sui vl alie. iu.in ꝑn.ar.p̃.C.de allu.l.vl. .C.de fun. rei priui.l.ij.li.ri.

nunc creuerit:fz si ex hoc grauaret nimiũ p iudicis officiuz,puidebit.

Quanto[e] creatori:t infra.Ac cepimus q ab ipso domus vr̃e ꝑmordio de fundatoris volũ tate,pcessit vt fratribus sci irenei,p curatiõez vnã ãnis singulis libera liter exhiberet:cũ nihil teneatis[b] ab eis ꝓp quod huiusmodi ꝓcuratio ipsis debeat exhiberi:vez tunc pp fratrũ t fuientiũ paucitatẽ talis ꝓ curatio nõ grauabat:sed nũc in tm excreuit numerus eorundẽ q ad ꝓ curationẽ vix ãttuo:marche suffi cerent:que p vna fieri ꝓsueuit:t i fra. Indulgemus[c] igit ne vltra primã mensurã in ꝓcuratione ipa sitis vlterius pdictis fratribus obli gati:sed expensis que cõsueuerunt sufficere sint cõenti:nisi facultates ecclesie in tm excreuerit[d] q sine gra namine ampliato fratrũ numero ad soluẽdũ debitũ procurationis ex tendi possit quantitas expensaruz.

I Dẽ ꝑmicerio t dero mediola.

Cẽs ecclesie nisi q̃ ab hoc p pui legiũ aplicũ sint exẽpte,pcurare te nẽtur legatos sedis apostolice seu ẽt ei⁹ nũcios.nec in hoc prescriptõe iuuant.h.d. vsq; ad.§. Sane.

Quam instantia vr̃a quotidia na[e] t infra. Postulatiõi.v.t. .r.q cuz oẽs ecclesie legatis t nũci is se.ap. ꝓcurationes ipendere te neãtur:ab eaz prestatiõe nullã br̃e volumus excusatã:nisi forte p[f] spe ciale priuilegiũ se.ap. qỏ non credim⁹ sit exẽpta:etiaz si longissimo tẽpore,pcuratiõis obsequiũ nõ im pederint:cum in talibus ꝑscriptio sibi locũ nequeat vẽdicare: q nos a,puisiõe pastoralis sollicitudinis circa oẽs ecclesias nũquã omnino cessamus. Sane i bis exigẽdis eum modũ t ordinẽ volumus ob seruari: vt nulla ecclesia vel ꝑlatus se idebite pregrauari[g] rõnabiliter

g Pregrauari.illud semp est obseruãdũ: vt fm facultates ecclĩarum ꝓcuratio exhibeat.r.q.iij.inter cetera:t.c. vlt.s.eo.cũ apostolus.j.eo. cũ nup.t.c.pri.si enī tenuis ẽ patria ex ordinario auxilio iuuanda est. C.ne.no.vec.l.i.imo a paupere nõ oz exigere.i.q.iij.placuit:q nec iu dex exigit sportulas a pauperib⁹.in auẽ.de mã.ꝑn.§.si tibi quoq;.col. .iij.nec etiaz tenuis vite hoẽs sub aduẽtu officia liũ iniurijs affici debent .ff.ỏ offi.ꝑsi.illicitas.§. .ij.s. eo. ea. dabitur. n. legatis lac ad bibendum vt dicit.Jo.ne rubẽtib⁹ buccis ꝑdicent ieiunioz doctrinaz.xxv.dis.c.vi die t.c.eccl'ie. nec ha bẽt vltra tertiã vicẽ.xli. iij.dis.in illa palea.quã do comedẽt lardum vel carnes cum aceto.C.de eroga. mi. an.l.i.li.rij. arg.s.xli.dis.nõ cogãt. cui statur:t in hoc casu esset eis ỏnegandũ si vl tra vires peterẽt.j.ỏ ex ces.pla.cũ ad quorundã .ff.de aq̃ quoti.t.esti.l. .i.§.trebatius t.r.q.iij. cognouimus.t.s.ỏ offi. ordi. conquerente.

conqueratur.Si vero de cõi colle cta legatoz t nuncioz nostrorũ ex pensas duxeritis faciẽdas: qỏ vo bis nõ durim⁹ inhibendum: ex hoc nobis t nostris nullum preiudiciuz volum⁹ generari:quominus pos sint a quocunq; maluerint ꝓcura tiones[h] sibi debitas postulare: ita q si exactus vltra suã fuerit grava tus facultatez sibi ab alijs[i] restaure tur. Nũcijs tamẽ i nostris necessa rijs exhibẽdis pareat quicũq; fue rit regsitus[k]: ita q in fraudem ni hil penit⁹ attentet:nec p cõmunes ministros ꝓcurationis obsequiuz si noluerint recipere compellãtur[l] Qui vero ꝓtumaciter eis durerit resistendũ.dis.sunt ec.compellẽdi.

I Dem zamorẽñ.t salamantino episcopis.

Si ad vnicam mensuram solu ui solet qỏ debetur ex voto:ad illã in posterum solui debebit.si vero ad diuersas liberabitur solues etiã ad minorem.

Ex parte compostellani archi episcopi fuit propositum: qỏ cum hi qui vota[m] beati iacobi cõti nue persoluerẽt ad cõmunez terre sue mensuram: cum qua videlicet emunt t vendunt ipsa psoluerint hactenus t persoluãt:quidaz quia lõgis tẽporibus ab eorum solutio ne cessarũt nũc quãdam mensuraz exhibẽt paruissimaz[n] t ignotam:t infra. Cum ergo non cõstet ad quam mensuram antecessores eo rum predicta vota psoluerint: cre dim⁹ distinguẽdum:vtrum habi tatores regiõis ipsius q ea cõtinue persoluerũt:ad vnaz t eadem mẽ suram huiusmodi vota persolue rit an ad varias t diuersas. In primo[o] enim casu ad eandem t illi soluere sũt cogẽdi[p]. In secundo volẽtes soluere ad minorẽ nõ sũt cogendi vt ad maiorẽ persoluant

h Procurationes.j. eo. ꝓcurationes.

i Ab alijs.cessis actio nib⁹ sibi a legato.ar.ff. de censi. cum possessor. vel ꝓditione ex hoc cano ne:ar.ff.de cõdi.ex lege. .l. vna.dabit enīz legat⁹ lras suas illi qui eũ pro curauit:vt ab alijs reci piat: qỏ vltra ptẽ suã ex pendit.sic obseruat de fa cto.ar.l.predicte cuz pos sessor.

k Regsitus. etiã i p uincia i qua nõ est legatus in eũdo t redeundo. .s.ỏ iureiur.ego.ff.

l Cõpellãtur.qñ pti cularis exactio t solutio nõ modica habet incom moda.ff.fa.here.l.plane.argu.j.ff.ad.l.fal.li neaz:t.l.plauti⁹:t.ff. de pac.l. epistola.§. vlti.t C.de pac.debitori.

Ex parte Ut intel ligas ꝑcipias sic ca sum lr̃alem.quidam vo uerunt dare ecclesijs cer tos sertarios frumenti: in illo loco reperiuntur plures sertarij minores t maiores:dubitatur an fm minorem vel maio rẽ vota essent exsoluenda t respondetur vtin lr̃a.Ab.si.

m Vota.ab his panis tempore cladis premissa.Lau.

n Paruissimã.qỏ facere ỏbẽt.qñ oẽs ad cõmunem mensuraz terre soluere debent.ff.de ꝓben.emp.imperatores.

o Primo casu.s.cũ oẽs ad eandem mensuram soluũt:t ita q maior pars facit illi seruare tenẽt.c.dis.cõtra morẽ.s.de capel.mo.dilectus:t ar.s.eo.sopite.Itẽ ar.est.q i dubijs seruanda ẽ ꝓsuetudo vicinoz.ar. .s.de cõsue.cũ oliz.t.j.e.sup eo.t.s.eo.ecclesijs.ff.ỏ.le.i.si seru⁹ pluriũ .§.vlt.itẽ in dubijs nõ sequimur qỏ maximũ est.fz qỏ minimũ.ff.de le. .iij.minumis.ff.de reg.iu.semp i stipulatiõib⁹:ar.tm ẽ ỏ q mediocritas est sequenda.de hoc notãtur ar.plura.s.eo.quanto in notula i hoc.

p Cogẽdi supple si soluentes plures sint nõ soluentibus.s.de his que fi.a ma.par.ca.c.vlti.t.s.de elec.vudũ.i.t.xix.dist.in canonicis.ff.de pac.t suum heredẽ in fi.vel etiã pares dignitate precellentes.s.de.te sti.in nostra:t.ff.de pac.maiorẽ.verius videtur q siue sint plures siue pauciores:ex quo non apparet de mensura antecessorum.sequi debent mensurã soluentium.illã enim presumi fuisse institutã:t ad eos a suis maioribus peruenisse.Lin.

Sane. Tractat de mõ ꝓcurationis ipsoz legatoz t nunciox.Ab.si.

a Quanto. sic ergo pz q ab initio de voluntate fundatoris pot ponи census.s.de iurepa. terea.xviij.q.ij.eleutheri⁹:t ar.xvi.q.vlt.filijs decernim⁹.

b Teneatis.t ita sine cã ꝓsti tuta videt.vñ nõ videt q teneat.s.e.puenit:sed bene seruãda est hmõi liberalitas.ar. .s.de dona.p tuas.C.de dona.si quis argentũ.§.finaũt.

c Indulgem⁹.In hoc fuit i dulgentia:q ꝓstituta fuit sim pliciter nulla certa quãtitate ta xata p illa ꝓcuratiõe.vñ sim pliciter tenebãtur ꝓcurare ffres illos quotcũq; eẽnt.vt.j.ỏ p. uile.q circa:t.ff.de serui.vr ba.prædi.si fuitus.vbi ỏbum simpliciter positũ generaliter ītelligendũ est.vt ibi:t.xix.di. si romanor:sed ex eo q nõ de terminatur.debebat cõuenies siue mediocris.ff.ỏ au.t arg. le.qui.lancẽ.ff.ỏ edil.edi.sciẽ dum.§.illud.ff.ỏ le.iij.nimis .C.cõia de le.duobus.§.fz t si quis.Sol.q grauabat eccl'ia dabitur tm ad primã mẽsuraz e tot frẽs ꝓcurabunt mõ quot ab initio ꝓsueuerũt.si ỏo quã tas constituta fuisset p illa p curatione.illa non augeret ẽt auctis facultatib⁹.ar.x.q.iij. relata.ludibrium enī cẽt si qỏ statutũ fuit ab initio momen to quolibet mutaret.arg.C.ỏ bo.q̃ li.l.vlti.§.vbi autẽ puel. nõ enī quod rite t fm leges ab initio actũ est:ex alio euẽtu su scitare ỏbet.C.de admi.tuto. sancimus.

d Excreuerint. quocũq; mõ .s.de ꝓsti.cũ.Ab.si vero pax excrescerent.nõ augeretur ꝓ curatio nec modicũ lucrũ au fertur conductori q t modicuz vãuz sustinet.ff.locati.si mer ces.§.vis maior.Est ergo eui dẽs ar.q si crescãt res ỏz pro curatio crescere sicut ecõuerso diminuit ꝓpter sterilitatẽ.ff. loca.si vno:t.s.e.ti.pp sterili tatem.Rnon enīz eadẽ est disci plina.ff.de ỏb.ob.inter stipu lantẽ.§.sacrã rẽ.ar.idẽ melius insti.de his qui sũt sui vl alie. iu.in ꝑn.ar.p̃.C.de allu.l.vl. .C.de fun. rei priui.l.ij.li.ri.

e Quotidiana.q ꝓ re publica noctes ducit insomnes.in auten. vt iudi.sine quoquo suf.i ꝑn.col.ij.t volũtarios labores appetimus dicit impator:vt ge tem alijs ꝓparemus.in auẽ. vt diuine iussi.col. viij.in ꝑn.

f Nõ credim⁹.quia romana eccl'ia nõ solet aliquem priuilegiare contra se. ar.C.de sa.san.ec.iubem⁹ nullã.ar.s.de prescrip.cum ex officij.t ibi ẽt dicitur q in ꝓcuratione nõ currit prescriptio.Ber.

Sane. Tractat de mõ ꝓcurationis ipsoz legatoz t nunciox.Ab.si.

a ¶ Ab initio. ſi. ſ. de vo. ⁊ vo. re. lꝫ ī ꝓn. iō ꝓ eis bona ſit interpretatione ipoꝝ munificētia erga eccleſias retardaret ar. C. ō bo. que li. l. ij. alſ dona pleniꝰ ſūt iterptāda. ſ. ō dona. cū dilectꝰ. ī. ſi. ne excogitata fraude aliquis poſſit obuiare ſue donatiōi. ꝛvi. q. ij. viſis. ꝛvij. q. ij. ſūt que opes. C. de dona. ſi quis argentū. §. vlti. Ber.

Q Um olim.

Summatur. vt in rubro quo ad titulum. Diuidit. primo diffinit ſecūdo ſoluit vnū obſtaculū ibi: lz: tertio aliō ibi abſonum: ⁊ qꝛ ter. eſt ali quantulū intricatus pp nimiā diſcutionem facti ſic pono caſum. Epiſcopus auguſtanen. ipetebat quēdam abbatē rōne duaꝝ eccleſiarū poſſeſſaꝝ ab eodem abbate petendo illaꝝ vigore ꝓcurationē ⁊ alia iura epiſcopalia. Abbas vero ⁊ conuentus opponebāt illas eccleſias nō eē ī dioce. illius epiſcopi. itē producebat quoddā inſtrumentū in quo continebatur qꝛ epiſcopus illas eccliās vel forte aliq̄ iura in eis cōceſſerat abbati ⁊ ꝓtra quedā inſtra cōpoſitionum producta p eꝝ obijciebat ille abbas qꝛ per metum regium ille compoſitiōes emanauerant vel forte dicebat inſtrumenta eſſe falſa papa vero diffiniuit vt habetur in lra ⁊ eſt. c. ſatis difficile. Ab. ſi.

b ¶ Per alia. forte per teſtes.

c ¶ Inſtrumētis. ex quo cōtinet ī aliqua ſcriptura publica ō finibus alicuius epatus ei ſtanduꝫ eſt donec ꝓbetur contrarium lz illa ſcriptura pncipaliter facta ſit ob aliō ſic. C. ō ꝗben. ⁊ ꝓmittē. ſtipu. optimā. C. de iure delib. cū aliquis: ⁊. ſ. de ꝓſump. illud. ⁊ per libros antiquos probantur ꝓfines epatus. ſ. de proba. cū cām. vbi de hoc ⁊ ar. ſ. de parochijs. ſup eo. in fi.

d ¶ Omniuꝫ. hoc ius diuerſum eſt. qñꝫ. n. dicit medietas. ꝛ. q. i. ātiquos qñꝫ tertia: vt ea. ca. q. i. de his. quandoqꝫ q̄rta. ꝛvi. q. i. conſtitutū. ſ. de preſcrip. de quarta ⁊ hic qñꝫ dr: qꝛ nil dꝫ hꝫe. ꝛ. q. iij. c. i. lau. dixit qꝛ. c. illa loquūtur ſecūdū diuerſa tpa. Eps dꝫ habere medietatē olim reddituū epalis eccleſie. ō parochialibus eccleſijs tertiā poſtea iſta tertia mutata ē in quartā. ꝛij. q. ij. quattuoꝝ. ꝓceſſio ō redditibꝰ. demum ſtatutū fuit qꝛ nihil perciperent niſi velint ſubire onꝰ fabrice. ꝛ. q. iij. c. i. ⁊. c. vnio. hodie potiꝰ locū hꝫ conſuetudo ſicut dr de quarta vel tertia vl medietate teſtiū: qꝛ ibi ſeruatur cōſuetudo loci. ſ. de ſepul. certificari. Quid iuris ſit ō decimis: dr ſ. de deci. cū cōtingit. cum in tua: ⁊. c. dudū.

e ¶ Deductiōibꝰ. hoc ꝓtingit culpa abbatis q reprobauit quātuꝫ in eo fuit inſtrm quo ꝓtinebatur qꝛ deductiones fieri poterāt: vt. j. ſequitur.

f ¶ Licet reſponſio tacite queſtionis.

g ¶ Cōſequi. no. qꝛ aliquis fructū ex eo cōſequi nō dꝫ: quod nititr reprobare arg. xiij. q. ij. quā ꝓpoſterū. ſ. de teſti. preſentium quod verū eſt ſi vſqꝫ ad ſniaꝫ pſeuerauerit. ff. de inoffi. teſta. papinianus. §. meminiſſe. C. de his qui. vt indig. alia ē. Itē hēs hic qꝛ inſtrumentū quod qs approbat pro ſe tenet recipe ꝓtra ſe. iiij. q. iij. §. ſi quis teſtibꝰ. xix. diſ. ſi romanoꝝ. C. de re. cre. l. generaliter. ar. cōtra. xxxviij. diſ. ſi quid veri. ij. q. vij. ſi. hereticus.

h ¶ Tacite. C. de re. cre. l. ſi quis iuſiurādū. C. ad. l. cor. de fal. qui falſas. ſ. ō bis que ſi. a ma. par. ca. queſiuit: ⁊. c. ex ore: vbi de hoc.

i ¶ Oſtendebat. erat enim abbas ipſe cōtrarius ſibi ⁊ iō nō erat audiēdꝰ ſaltem in eadē inſtātia iudicij: ar. ſ. de appel. ſollicitudinē in fi. ⁊ in inſtrumentis iſtis ꝓtinebatur: qꝛ eps eccliaꝫ iſtā conceſſerat monaſterio vl aliquid iuris cōceſſerat ī eccleſia. vnde per hoc apparebat qꝛ eſſet in eius dioceſi.

k ¶ Petebas. alias petebat ⁊ melius.

O Lim cām. Iſte ē caſus not. ⁊ multū allegabilis ¶ Primo narrat factū. Secūdo decidit exprimēdo motiua ibi: cum igitur. Ab. ſi.

l ¶ Proteſtatus. hic ergo colligitur qꝛ non ꝓdeſt ꝓteſtatio cum aliquis in contrariū facit per id qō dr in fi. qꝛ ſi ꝓſcriptō cōpleta fuiſſet clerici obtinuiſſent non obſtante tali proteſtatione: ſimile. ſ. de conſti. cum Ab. ⁊. ſ. de appell. ſollicitudinem ad fi.

m ¶ Reuocata. ⁊ ſic pꝫ qꝛ cōfeſſio aduocati ſicut ēt propria cōfeſſio preiudicat niſi fuerit reuocata: vt hic pꝫ: ⁊. ſ. ō appel. cuꝫ cām: quedam tñ confeſſio reuocari poteſt quādocūqꝫ añ ſniaꝫ. C. ō iur. ⁊ fac. ignō. l. error facti: ⁊. ſ. ō confeſ. c. vlti. ⁊ hoc intellige ſi probat quis ſe erraſſe. ff. ad. l. aqui. inde neratius. §. vl. ff. de cōfeſ. non fatetur qui erat. Sed ſi ꝓfeſſio aduocati fuerit incōtinēti reuocata ſiue eadem die: quia tūc nō videor eaꝫ ratā habere: ex quo eadē die eā fuoco. ſufficit reuocatio ſimpler. ar. decre. predicte cuꝫ cāmꝫ. alia ratio ē ibi. Sed videt qꝛ ante lit. cōteſta. poſſit idiſtincte error reuocari. ff. de nora. ac. l. electio. §. pe. ⁊ etiā poſt ſi nulla captio eſt ad uerſarij. ff. de interroga. ac. de etate. §. vltimo. quādoqꝫ etiaꝫ poſt ſentētiā reuocatur error probabilis. ff. quādo ac. de pe. eſt an. l. ij. alias. ē. §. vlti. in. l. i. Nec obſtat quod dicitur ō triduo. C. ō erro. aduo. l. iij. quia ſic ibi contingit de facto ⁊ non ponit ius. Jo.

n ¶ Trigita ſer. ex hoc colligit qꝛ ſi lucenſes recepti fuiſſet pro papienſ. xl. annis. qꝛ preſcriptum eſſet in ſolutione papien. ⁊ ſic protestatio nō valuiſſet. vt dixi. ſ. in prima notula nam ſi quis vtitur alia aqua quam inter partes cōuenerit preſcriptū eſt ī illa. ff. quēadmoduꝫ ſer. amit. ſi quis alia: ⁊. l. ſi cōmunem. §. i. ⁊. ſi quis pauciorib⁹ iuribus vtitur pro pluribus pſcriptū eſt pro pluribus. ff. de ſer. vrb. predi. vna eſt via. Cōtra de preſcrip. auditis. Sed contra videtur qꝛ nō eſſet preſcriptū in papien. qꝛ qui aliquid recipit loco alteriꝰ illud recipere videtur. xxi. di. in nouo. ⁊. xciij. diſt. c. i. ⁊. ſ. de preſcrip. auditis. ff. de admit. tu. ita tamē. §. geſſiſſe. Itē qui precio fruitur ⁊ refrui videtur. ff. ō vſufr. quia qui precio: ⁊ penes eum eſt peculiū penes quem eſt precium. ff. de pecul. ſed ſi quis ſeruū. Sed contrariū eſt verū vt pꝫ per primas concor.

o ¶ Vel eſtimationē. arg. ad queſtionem dominicalem: qꝛ ad antiquaꝫ monetam ⁊ menſurā antiquā facienda eſt ſolutio licet noua ſit melior. ſ. de iure iur an. quanto: ⁊ eſt expreſſum. j. e. cum canonici. ar. ff. ſi cer. pe. l. iij. arg. cōtra. xxxij. q. iiij. quis ignoret: ⁊. ar. ff. de cōtraben. emp. imperatores idem eſſet ſi moneta minor ſit modo in vſu: quia ſoluere debet eſtimationē antique vt hic patet.

Q Um uenerabilis. ¶ Prima pars deciſe narrat factū. Secunda pars allegationē. Tertia diffinitionis motiuū. Quarta diffinit: ſecunda ibi: cognouimus. tertia ibi: quia. quarta ibi: decernim⁹. Ab. ſi.

quoniaꝫ cum huiuſmodi vota gratuita fuerint ab initio[a]: benigniꝰ ſūt a viris eccleſiaſticis exhibenda: ne tāquā exactores videant lucris tēporalibus inhiare.

I Dem ceſari. auguſtan. epō.

Eccle tenent epō in cuiꝰ dioceſi ſūt rndere de ꝓcurationibus q̄rtarum decimarum ⁊ alijs epalibus.

O Um olim: ⁊ infra. Quia nobis fides facta fuit: qꝛ eccleſie de luna ⁊ de beſ. in tua ſunt dioc. cōſtitute: non ſolū per alia[b] verū etiā per hoc ipm qꝛ in inſtrumentis[c] cōpoſitionū cōtinetur expreſſe vt abbas ſcī ioānis prilateñ. tam de q̄rta decimaꝝ q̄ de ceteris epalibus tibi debeat rndere: abbatē ipz ad ite graz ſolutionem quarte omniumᵐ decimaruꝫ nullis factis deductionibus[e] ⁊ ad preſtationem procurationum ⁊ alioꝝ epiſcopaliū iurium in predictis eccleſijs condemnamus ¶ Licet[f] enim ex forma ſecūde cōpoſitionis deductiones eſſent alique faciēde: qꝛ tamen compoſitionem idez abbas nullatenus approbauit: ſz ſtuduit multipliciter impugnare: ex ea non debuit beneficiuꝫ cōſequi[g] cui renūciaſſe tacite[h] videbatur. ¶ Abſolutū erat pterea: vt negaret illā eccleſiam in tua dioce. cōſtitutā ſuper qua iſtrumēta pdeceſſoris tui oſtendebat[i]. in iure monaſterio fuiſſe ꝓceſſa p que epiſcopale ius petebat[k] exprieſſe.

I Dem ſpoletano epō.

Soluendi ſunt cēſus ad ātiquā monetā in q̄ inſtituti fuerit niſi ſit ī alterius monete ſolutiōe pſcriptum.

O Lim cām quaꝫ aduerſus dericos plebis rupie ſup ſynodatico proponebas: tuderti epiſcopo ⁊ collegis ſuis commiſimus terminādā coraꝫ quibus ex parte tua fuit propoſitū: qꝛ cū ijdē clerici predeceſſoribus tuis tres in feſto natiuitatis ⁊ tres in feſto reſurrectiōis dominice pro ſynodatico ſoluerit deñ. papieñ. nunc tantum tres lucēſes pro ſingulis ōnarijs papiēſibꝰ perſoluebāt: cum tamē vnus denarius papieñ. valet ſex luceñ. vnde petebas eos ad papieñ. ſolutionez compelli: cuꝫ ⁊ ſi tu luceñ. primo anno receperis ſemper tamē ius tuuꝫ poſtmodum fueris proteſtatus[l] ⁊ infra. ¶ Cum igitur ꝓſtet qꝛ papieñ. olim pro ſynodatico ſoluebantur: quod ex eo etiaꝫ ſequitur qꝛ luceñ. ſoluti ſūt poſtmodum pro eiſdē cū ex dictis teſtium ⁊ ꝓfeſſione aduocati alterius partis non reuocata[m] poſtmodum appareat euidēter: qꝛ tempore predeceſſoris. l. pro ſynodatico papieñ. fuit moneta ſoluta: ⁊ a tempore dicti. l. non niſi trigitaſer[n]an. ac plus tempus effluxerit ⁊ ſit legitime comprobatuꝫ qꝛ tres luceñ. q pro vno papiē. poſt mortē ipſius. l. ſoluebātur. v. vel. vi. valebāt ex illis qui bodie ſūt in vſu: itel ligētes ex hoc qꝛ p mōete declinationem acciderit vt vſqꝫ ad temp⁹ tunc lucen. dati fuerit pro ſynodatico: ſicut erāt in vſu: procuratoreꝫ aduerſe partis nomine clericorum plebis predicte tibi ad ſolutionem denar. papiē. vel eſtimationez[o] eoruꝫ pro ſynodatico per diffinitiuaꝫ ſententiā condemnamus.

I Dem priori ſancti ſtephani.

Eps remittēs eccleſie ſeruitia q̄ ſibi debebat ⁊ ſtatuēs qꝛ aliud ſeruitium nō imponeretur: ꝓcurationem nō intelligitur remiſiſſe.

Q Um venerabilis. f. n. fauen. epiſcopus: ⁊ infra. ¶ Cognouimus qꝛ pfatus epiſcopꝰ ſpallas: q̄s ab eadē eccleſia tā ipe q̄ pdeceſſores ſui recipe cōſueuerāt eccleſie pfate remiſit: ⁊ ſtatuit qꝛ aliō ei ſeruitium non imponeret: ſibi ⁊ eccleſie ſue annuatim ,trium librarum

a ¶Procuratio.contra quã nõ currit prescriptio.ſ.eo.cum instantia:ꝛ.ſ.de prescrip.cum ex officij.

b ¶Correctiõis.ꝟ ps q̃ quibuscũq; generalib⁹ v̈bis epūs estimat aliquã eccliaz tñ semp retinet cathedraticũ ꝛ ꝓcurationẽ ꝛ visitationẽ.alʒ eniz esset ꝓtrariũ qõ.cẽs.xvi.q.vj. vitis in fi.ſ.õ dõa.pastoralis.nec ob.ſ.õ reli.do.ꝓstitutus. v̈bi vſ q̃ generaliter possit eri mere:q; illud fuit ꝓfirmatũ auctoritate pape.ſicut.n. ſubdit⁹ nõ põt a ſe eijcere ſiue extinct iurisdictionẽ epalẽ.ſ.õ fo.ꝓp. ſi diligenti.ſ.de renũ.admonet.ſic nec plat⁹ ſuã iurisditionẽ.ita nec patron⁹ quantũcũq; v̈bis generalib⁹ vtatur aliqua iura tamẽ retinet i liberto.C.de bo.li.l.iij.Jo.

c ¶De cõi.ergo õ cõi iure ꝓcuratio peti põt.ſ.eo.ſopite:ꝛ ita nõ fuit remiſſa ꝓcuratio p v̈ba illa aliud ſeruitiũ nõ poneret.Et ita no.argu.q̃ in generali remiſſione non veniũt ea que i ſpeciali nõ remittunt ſicut in obligatõe generali.C. que res pig.obli.poſ.l.i.ff.de pig.obligatione.

d ¶Moderatã.ſ.e.cũ apoſtolus:ꝛ.c.cũ iſtantia.Ber.

e ¶Bis in ãno.ꝟ nouuz videtur:q; ſemel i ãno ſufficit viſitare.ſ.õ of.archi.mãdam⁹:ꝛ hoc ſiue liqueat eẽ neceſſe ſiue nõ:vt vſ.x.q.i.decernim⁹ epz placuit.vin.Sz vere credo q; ſi cert⁹ ẽ q̃ eccleſia nõ idigeat viſitatiõe nõ debet eã viſitare q; cã correctiõis viſitare ꝺz vt hic dicit.ergo ceſſante eã ceſſabit effect⁹.ergo q̃ dicit ꝟ bis i anno intelligo ſi totiens opus fuerit.xviij.q.iij.viſitãdi nõ ſemel:ꝛ.x.q.i.regẽda.ſolẽnis ꝓcuratio ſemel tñ i ãno dari õ bet videlicet cũ eps ſolito ordie ãteceſſoꝝ ſuoꝝ viſitat.ff.õ of. ꝓcõſul.obſeruare.alie dabunt nõ cuz tãta ſolẽnitate:q; ẽt dãtur hoſpitibus ar.ſ.õ pben.õ monachis:vel forſitan ꝓpoſita fuit hec fuit⁹ ab ipſa fundatione.arg.ex lſa illa nec itelligit ꝓponi quaſi nouũ quod ab ipſa fundatiõe de cõi iure fuit impoſitũ.ꝛ cũ eaz non viſitauerit:nil recipiat.j.eo.procurationes.x.q.i.relata.Ber.

Super eo. ¶Primo ponit ꝓſultatio.ſecũdo rñſio ipſi⁹.ſecũda ibi:tibi.Ab.ſi.

f ¶In vicinis.No.q̃ i ꝓcurationib⁹ faciẽdis ꝛ aliis fuitijs ſi certuz q̃d ſtatutũ non ſit cõſuetudo vicinaꝝ eccleſiaꝝ eſt attẽdenda.ſ.e.eccleſijs:ꝛ.ſ.e. ſopite:ꝛ.ſ.õ capel.mo.c.ij.ſ. de ꝓſue.cũ oli:ꝛ.ſ.de elec.cuz eccleſia vulterana.j.õ cogna. ſpiri.ſup eo.ar.j.xij.di.illa:ꝛ .c.illud.lxxvi.di.vtinã de cõ. di.ij.quotidie. ¶Prima ps vera eſt.Cõtraria vo ſignata ñ ꝺicunt:q; ibi vnuſquiſq; loc⁹ ſuã bz ꝓſuetudinẽ:ſz ꝟ nõ erat certuz:q̃d ſtatutũ eẽt:vl õ ꝓſuetudine obtẽtũ.ꝛ ita nõ obſtãt.

Procurationes. ¶Primo prohibet.Secundo vocet ibi porro.Tertio punit ibi:qui autem.Ab.ſi.

g ¶Viſitatiõis.hoc iõ forte dicit q; triplex ẽ ꝓcuratio.Una q̃ rõe viſitatiõis õbeꝫ:vt ꝟ:ꝛ.ſ.e.cũ venerabilis.ꝛ.j.e.cũ nup.alia rõe ꝓſuetudis.xviij.q.ij. ſeruitiũ.Tertia rõne pacti quod appoſitũ fuit in ipſa fundatione.ſ.ti.proꝛi. preterea.ij.ꝛ.c.qñ:ꝛ.xviij.q.ij.eleutherius.ꝛ.ſ.eo.quanto.

b ¶Debenꝫ epis.hoc iõ dicit ad vſiã ꝓcurationũ que ꝺantur rõe cenſus:vt cereo penſionis nomie reſeruato.

¶Quia ergo viſitationi annexa ẽ ꝓcuratio[a]:ꝛ epiſcop⁹ rõne epiſcopalis iuriſditionis quã habet in ea teneatur cã correctiõis[b] eccleſiam viſitare prefatam:nec intelligatur quaſi nouũ ꝓponi quod ab ipſa fundatione de cõmun[c] fuerat iure impoſitũ. ¶Decernimus q̃ idez epiſcopus quũ ad ipſaz eccleſiam cauſa correctionis acceſſerit:moderatam[o] ab ea ꝓcurationẽ accipiat bis in anno[e].ſed nihil aliud ꝑter pẽſionẽ ꝛ procurationes preſcriptas ab eadẽ eccleſia exigere vel extorquere preſumat.

Item cõpoſtellano archiepo.

¶Eccleſie de nouo ꝙerſe in ꝓcurationibus ꝛ alijs ſeruabũt conſuetudinem vicinarum.

Super eo quod.f.T. nos conſulere voluit:vt q̃ fere tota ꝓuincia compoſtel.de nouo eſt ad iuriſditionem eccleſie tue conuerſa: qualiter ibi prouinciam vel partez prouincie viſitanti obſequi debeat ꝛ ſeruire nec non in procuratiõib⁹ prouideꝫ. ¶Tibi duximus reſpõdendum:q̃ illud obſeruare teneꝫ: quod in vicinis[f] prouincijs obſeruatur.

Item in concilio generali.

¶Prelati tũc ſũt ꝓcurandi quuz perſonaliter viſitãt:ꝛ debẽt tũc ſeruare conciliũ lateran̄.ꝛ predicatiõi correctioni ꝛ reformationi vacare. legati ꝛ nũcij apoſtolici ꝓ hiis diebus tãtum ꝓ quibus moram trahunt procurari debent ꝛ cõtra hãc conſtitutionem exactum reſtituitur duplicatum:

Procuratiões que ratione viſitationis[g] debẽtur[b] epis vel archidiaconis vel quibuslibet alijs etiam apoſtolice ſe.legatis aut nuncijs:abſqz mãifeſta ꝛ neceſſaria cã nullatenus exigantur:niſi quando ꝑſonaliter[l] officiũ viſitatiõis ipendũt ꝛ tũc euectionũ ꝛ ꝑſonaruz mediocritatez obſeruẽt in lateranen. concilio[k] diffinitam. hoc adhibito moderamine circa legatos ꝛ nuncios apoſtolice ſe. vt quũ oportuerit eos apud aliquez locũ moraz facere neceſſariam: ne locus ille ꝓpter illos nimiũ aggraueꝫ: procurationes recipiant moderatas ab albergarie:vt.ſ.ti.ꝓri.ꝓterea.Ber.

i ¶Perſonaliter. vel ẽt p aliũ cũ ipe itereſſe ñ poſſit ꝓp latã ꝛ diffuſaz diocesim.ſ.de offi.oꝛ.inter cetera.ꝛ ꝓcuratio exigi nõ ꝺz:niſi cum viſitat.ſ.e.cũ venerabilis.

k ¶Concilio.ſ.e.cũ apls.

l ¶Nõ q̃ ſua ſũt.lxiij.diſ.noſce.ꝛ.viij.q.i.ſũt eniz in eccleſia:ꝛ.ꝛ.q.iij. q̃ cognouim⁹:ꝛ.c.cauẽ dũ:ꝛ.ſ.de renũ.quidaz.

m ¶Impendat.ſic ergo qui grauat eccleſiã i ꝓcuratiõe punit in dupluz ꝛ qui grauat eaz in exõnijs punit in quadruplum .xviij.di.q̃m.ꝑ.j.de immu. eccle.q̃ pleriq;. ibi ſoluitur.

Venerabili. ¶Primo ponit q̃relaz epi. Secundo iudicũ inſtructionez.ſecunda ibi. Diſcretiõi. Ab.ſi.

n ¶Illa.hec allegatio erat potius cõtra monachos q̃ ꝓ eis:q̃ ſi monaſterium ſitũ erat i dioce.cenomañ.ſiue in ciuitate cenomañ.ergo iure cõi ſuberat epo. xvi. .q.vlti.omnes baſilice: ꝛ.xviij.q.ij. monaſteria ꝛ.ſ.de reli.do.de xenodochijs.

o ¶Nõ ſoluerũt.hec excuſatio vel allegatio nõ valebat q̃ in ꝓcuratiõe q̃ rõne viſitatiõis debeꝫ nõ currit ꝓſcriptio.ſ.de preſcrip.cum ex offici.ſ. eo.cũ inſtantia:ſicut nec cõtra ipſam viſitationẽ. alius tamen prelat⁹ poſſet preſcribere vtrũqz cõtra epm:vt ibi dicit:ſic ꝛ contra procurationem q̃ debeꝫ legatis vñi pape nõ ꝓſcribit.ſ.e.cum inſtantia. Et ideo dici rõe viſitatiõis:q̃ i ꝓcuratiõe q̃ ꝓpetit rõne inſtitutiõis ſiue ꝓſuetudinis bñ currit ꝓſcriptio. ar.xviij.q. .ij.eleutherij⁹.ꝛ.c.fuitiũ

p ¶Rõabile.puta puile giũ.ſ.e.cũ iſtantia vel ſi allegarẽt ꝓſcriptionẽ nomie alteri⁹ ꝛ ꝓbarẽt.ſ. de ꝓſcri.cũ ex officij.alʒ ſe tueri ñ põt. vel niſi allegarent tãtã pauptatez q̃ ipz ꝓcurare nõ poſſẽt tũc.n.ſuis ſũptib⁹ ꝺz viſitare.ar.x.q.iij.cauẽdũ ꝛ.xviij.q.i.iã nũc.de ꝺ ꝺſ.ſ.eo.cum inſtantia.

Cum nuper. ¶Diuiditur. primo po.q̃relã ꝺcluſã.ſcõo mãdatũ ibi:mãdam⁹.tertio ꝓminaꝫ ibi:aliogn.Ab.

q ¶Auctoritate. ꝓpria qõ ei ꝓpetit õ iure cõi.ſ. .e.ſopite ꝛ ꝟ itellige cuz epūs ẽ negligẽs.alʒ ſe intromittere nõ debet.ar. .ir.q.iij.cuz ſimus ꝛ ca. conqueſtus. Jn quibus caſib⁹ archiepūs poſſit ſe intromittere auctoritate metropolitana õ ſubditis ſuoꝝ ſuffraganeoꝝ.no.ſ.õ offi.ordi.paſtoralis.

r ¶Noſtra.in quo caſu põt ſe intromittere quandocũqz auctoritate priuilegij.ꝛ tunc poteſt adiri tam per appellationẽ q̃ ꝑ ſimplicem querelam:qõ nõ põt in alio caſu.ſic.ſ.de offi.lega.cũ nõ ignoretis.

s ¶Viſitationis.alias nõ teneꝫ.ſ.eo.procurationes.

t ¶Facultates.que ſemp in his cõſiderande ſunt.ſ.e.ſopite vbi õ hoc.

QAm canonicis. ¶Primo recitat factum. Secundo prouidet ibi: Tibi damus. Ab.si.

C Annis videt q duo sufficiāt qr pluralis elocutio duorum numero ꝓtenta ē.iiij.q.iij.§.vbi numer⁹:ꝛ de cō.d.i.b quoqz.ꝛ si post ānos liber esse iussus ē post biēniū liber erit.ff.de māumiss.testa.libertas.§.vl. ꝛ si data fuerit ꝺditio in dieb⁹ si nihil adiiciat bi duo ꝺditiōez ipleri oportet.ff.de vb.sig.iter illaz in fi.īmo exigit q legitimo tpe pstita sit:ad hoc ut ī futuꝝ teneant nisi cā esset iu euidēti.ō hoc dr .ſ.eo.peruenit.

b C ¶Pecunie.q ab initio fuit ꝓstituta.ꝛ nō ad nouā q maior ē. Si eniz moneta diminuta fuisset illā recipe nolēt.ſ.e.cuz oliz. Cū ergo minorē recipere nollent:maiorem exigere nō debent.ff.de dā. infec. qui bona. §.si qs ꝯ.ꝛ C.de solu.l.pe.

c C Jn vsu.tunc estimationē illi⁹ antiq soluant. vt.ſ.e.oliz ī fi.sed nūqd posset solui pma si inueniret:si non minus vz si ꝺo minus vz.ꝛ non ē in vsu nō pōt solui quia reprobata moneta nō liberat soluētez.ff.ō pig.ac. eleganter.§.q reprobos. fi.ff.ad vell. q̄nis.§.si conuenerit.ff. qui satis. cog.quotiēs. Ber.

d AUctoritate.visitatiōis talis ꝓcuratio non prestatur:nisi quādo personaliter visitant locū cā correctionis .ſ.eo procurationes:sed in grāgijs istis nulla fit visitatio lz ibi qñqz monachi celebrent:lz ad ea put accedit plat⁹ cā visitationis:ꝛ ibi nō ꝓsueuerunt morari monachi lz quersi cā colendi agros suos:ꝛ ita cuz nulla fiat visitatio: nulla pp hoc q ibi aliquādo celebrāt dz prestari ꝓcuratio.

Rubrica De cōsecratiōe ecclie. Supra visuz ē de censibus.sed qr in consecratione ecclesie solēt dari immunitates.ꝛ census imponi iō rē. Ab.si.

ꝺ hec. ¶Habet duo dicta. Secundum ibi propter hoc. Abbas siculus.

QAm canonicis maioris ecclesie quādam summaz pecunie pro pensione ecclesie tue debitā alicui quot ānis[a] persolueris: ꝛ ijdē summam illā ex itegro ō meliori mone ta exigant sibi solui. ℣ Tibi dam⁹ nr̄is lr̄is ī mandatis: ut canonicos illos solutione prioris pecunie[b] uel si nō sit ī usu[c] estimatione pēsionis antique facias manere contentos.

I Dem.

C ¶Propter ꝑuatū oratoriū ꝓcuratio rōe visitationis nō debet.

AUctoritate presentiuz ībibemus ne quis ꝓ eo q ꝑ in oratorijs que ī grāgijs uestris babetis ī terdū aliqui uestrū celebrant procurationes que rōne uisitationis[o] debent a uobis exigere vel extorq re ꝑsumat.

Rubrica De ꝯsecratōe ecclie vl altaris.

A Lexander tertius.

C Amoto altari vel lapide cōtinēte figilluz recōsecrabitur altare nō autem ecclesia.

ꝺ hec si altare[c] motuz fuerit: aut lapis ille solumnō suppositꝰ q sigillū[f] cōtiet ꝓfract⁹ aut ēt diminutus[g] dz denuo consecrari[b]. ℣ Propter hoc ꝺo neq̄quā reiterare suā cōsecratōez ecclesia ꝓsueuit:lz id q dā canones[i] innuere videant.

I Jno.iij.tornac.epō.

C Dieb⁹ etiā nō festis possunt ecclesie cōsecrari.

TUa.ſ.ꝛ ifra.Jnquisitiōi.t.t. .r.q ī dio.tua lz tibi ecclesijs dedicationez ipendere taz diebus dominicis q̄z priuatis[k].

I Dem idrosien.episcopo.

C Habet duo dicta:ꝛ primo idez dicit quod.c.i.supra eo.ſcōm dictū dicit q oleū nō cōsecratū potest cōmisceri oleo cōsecrato: ꝛ totum fit consecratum.

QUod in dubijs:ꝛ ifra. Alta revero ī quo tabula cui cōsecratōis bñdictio pōtificali misterio adhibet si mota[l] uel enormiter fracta fuerit: dz nō imerito ꝓsecrari[m].

C Nec negamus quin oleuz non consecratū:consecrato[n] posit oleo cōmisceri.

I Dem cōpostella.archiepo.

C Recōciliat ecclesia que pp homicidia ꝛ vulnera hominuz ibidez perpetrata polluta est.

PRoposuisti q venientib⁹ ad ecclesiaz sci iacobi ex diuersis regiōib⁹ pegrinis:ꝛ volētib⁹ alijs ab alijs ꝑ ꝓtētiones ꝛ rixas altaris ō nocte custodiā nēdicaf:homicidia cōtigūt fieri iterdū ꝛ aliqñ uulnera iferunt:ꝛ ifra. ℣ .F.t.b.r. q manēte ecclesia ꝛ altari ipa reconciliari[o] potēit ꝑ aquā cū uio ꝛ cier bñdictā

I Dem.

C ¶Plura altaria simul in eadē ecclesia cōsecrari possunt ꝛ idē in plurib⁹ episcopis.

QAm sis:ꝛ ifra. Noueris igit q plura ī ecclia una altaria[p] ꝛ plres epos sil poteris cōsecrare.

I Dem.

C Corruēte tecto parietibus illesis ꝛ mēsa altaris nō enormiter fracta:nec altare nec ecclesia cōsecrat.

LJgneis edificijs ecclesie vestre casu consumptis parietibus[q] tñ illesis ac mensa principalis altaris ī sua extremitate modicaz passa fractura:ꝛ ifra. ℣ Jnqui.t.t. dux.rñ.cū parietes in sua integritate permanserint.ꝛ tabula altaris mota uel enormiter lesa nō fuerit ob cām ꝑdictā nec ecclesia nec altare debet denuo consecrari.

I Dem senoñ episcopo.

C ¶Polluitur ecclesia uel cimiterium si excōicatus ī ea sepelitur.

QOnsuluisti: ꝛ infra. Cimiteria[r] in quibus excōicatoꝝ cor-

k TUa.quā ꝑuatis.quolibet ergo die dñt fieri ꝓsecratiōes ecclīaꝝ vl altariū: virgines ēt pp necessitatē dieb⁹ priuatis velū sacrū accipe pñt.xx. .q.i.ꝺuotis:qr necessitas legē ñ hz ō cō.di.i.sicut:ꝛ.ſ.de ꝓsue.q̄to:ꝛ sic magna necessitas ꝺ iducit vt ibi dr:ꝛ.j.ō re.iur.qō nō ē.ordines ꝺo sacri ñ ꝓferunt:nisi certis dieb⁹.ſ.ō tē.or.c.i.ꝛ.ij.lxx v.di.c.vlt.ꝛ crisma certo tpe ꝓficitur.ō cō.di.iiij.omni tpe.qō ī supficie potus ꝯdicit.sed exponitur oī tpe.i.oī ano añ pasca certo die:ꝛ qr ista certis tpib⁹ conferunt:ꝺubitatur an idem esset de con.ecclesiarū.

l QUō ꝺubijs.si mota ō ꝓ. di.i.si motū ꝛ.ſ.e.c.i.

m C Consecrari.de hac consecratione dic:vt.ſ.e.c.i.per qō intellige quod hic dr.

n C Consecrato.ꝛ ita sacrū tāquā dignius trahit ad se nō sacrū.xiij.q.ij.ñ.estimem⁹:ꝛ.ff. ō rei vē.q religiosis simile.ff. ō solu.si alieni.ff. ō vsuca.eū q edes:sec⁹ si vinū appōat sāguini.j.ti.pri.cū marthe.§.q siuisti.ꝺ pterea.ar.ꝯ.q⁹ min⁹ dignuz trahit ad se magis dignū arg.ſ.de iurepa.ex lr̄is:ꝛ c.cū scōm:ꝛ.ar.ſ.de offi.dele. sup quōnū.§.si ꝺo duo sūt. Jtē ar.q in reficiendis sacris vestibus filū nō sacrū siue pannus non sacer pōt apponi nec ē op⁹ noua ꝓsecratione. Jo.

PRoposuisti. ¶Primo pōitur cōsultatio. Scōdo rñsio ibi fraternitati. Ab.si.

o C Reconciliari.no.qñ ecclīa dz ꝓsecrari vel recōciliari.primo si ꝺubitat an sit ꝓsecrata. Jdē ꝺ altari qō pp ꝺubiū dz ꝓsecrari de cō.di.i.ecclīje.vl altaria. qr nō dr iteratū qō nescit eē factū.de cō.di.i.solēnitates.i.sic ē de baptismo.j.de baptis.c.ij. ꝛ simi.lr viij.dis.¶byter quos ꝛ.§.ſe. Jtē si ecclīa ē eruſta tota vl maior ps dz iterꝝ ꝓsecrari:de cō.di.i.ecclīje semel.ar. ff.ō ꝑbē.emp.domū.si ꝺo tectuz corruerit:ꝛ pietes illesi remaneāt:vl ēt modicū de ipsis parietib⁹ destructū fuerit ñ dz pp ꝺ ꝓsecrari.j.e.ligneis. Et si tota ecclīa sit ꝺstructa fuerit vl maior ps dz iterꝝ ꝓsecrari si successiue sufficit aspio aq bñdcē. de cō.di.i.de fabrica. ¶Pro re motōe altaris vl fractura enormi nō recōsecret ecclīa. vt.ſ.c. i.p sāguinis effusione ꝛ p ad ulterio dz tm reconciliari. vt ꝺ pz:ꝛ.j.ō adu.significasti.ꝛ ar. .j.e.c.vl.ar.ꝯ.de cō.di.i.eccle sijs semel:lz illō ītelligit sm ꝺ q sanguis effusione vel semis pollutiōe nō ꝓsecrat.p quē dz fieri hec recōciliatio.dr infra eodē aqua.

QAm sis. ¶Rō ꝺubitādi in isto ter.fuit:nā vni psone nō pñt plures ordines sacri eadē die ꝓferri vt ī.c.lras ō tpe ordi. Jtē vnica missa ī die p epz dici pōt vt ī.c.ꝓsuluisti.j.ti.pri.ꝛ iste ꝓsecratiōes nō fiūt sine missa ō qua tm dic vt ē gl.no.ī.c.qō fit ō elec.vbi disputat an celebratio misse sit ō substātia ꝓsecratōis: vñ videbat q plura altaria ī eadē ecclīa sil ꝓsecrari ñ possent ꝛ idē ē ī epis lz ꝛriū hic decidit:nā nihil obstat quominus in eadē missa ꝛ in eodez loco possint plures epi cōsecrari vel plura altaria. Ab.si.

p C ¶Plura altaria.arg.ꝯ bazianū.q dixit q ꝓsecrato maiori altari oīa alia altaria eēnt ꝓsecrata:si ꝺigito ōmōstrēt.ar.ff.ō acq.pos.qō meo.§.si p vēdito rē.C.ō natura.liber.si qs babēs:sic plres clerici pñt ordīari.ſ.ō tēp.or.ō eo ꝛ.lxx v.di.q a plib⁹:ꝛ plres epos pt ꝓsecrat.modica fuit ꝺ ꝺubitatio:lz ñ credebat:q lz plres clericos possz ordīat q possz plura altaria vl epos ꝓsecrare. B.

q LJgneis. Due sūt ptes ꝓsultatio ꝛ rñsio. Scōa ibi:ingsitiōi. Ab.si.

C ¶Parietib⁹.quādiu parietes itegri sūt nō ē ecclesia recōsecrāda qr ī pietib⁹ ꝓsecrat ecclīa ꝛ ñ ī tecto:aut si successiue repati ēent.ō cō.di.i.ō fabrica. ō ꝺ dcm ē.ſ.e.pposuisti ꝛ ō tabul.ſ.e.c.i.ꝛ q dcā sūt ꝺ posset dici.

r QOnsuluisti.cimiteria.sicut ergo ecclesia recōciliatur ita ꝛ cimiteriū:cū

sit ꝓsecratū vt b pz:ꝛ illa corpa si discerni poterūt sunt exhumāda:ꝛ extra cimiteriū eiciēda.ſ. de sepultu.sacris:ꝛ eadē gaudet īmunitate eccl̄ia ꝛ cimiteriū.xvij.q.iij.si quis ꝓtumar.ꝛ.c.se.ꝛ ita idem iuris est in accessorio qō ī pncipali.ſ. de offi.dele.prudentiā.§. vlt.cū suis ꝓcordantijs.

a ¶ Sicut ī dedicationib⁹.ſ.e.ꝓposuisti.de conse.dis.i.si motum:ꝛ.c.se.B.

¶ Tam sicut. Tene mēti hunc casum.in prima facti narratio.in secūda exhortatio ibi:cum non sit.Ab.si.

b ¶ Consecrāda.nec ēt fundāda:nisi pri⁹ ꝓpetēs dos fuerit ei assignata de cō.dist.i.nemo in auc̄.vt nullus fa.or.domuz §.i.col.v.ꝛ.in auc̄.vt ōter.sit nume cleri.§.i.col.i. vel si hoc omissū sit ī fundatiōe sicut b:ñ oz ꝓsecrari ecclesia:nisi dos ei pri⁹ fuerit assignata:vt.xvi.q.vlt.pie mētis.i.q.ij.placuit:ꝛ hic:cū ad hoc er debito teneat fūdator:vt dicit ī fi.sz q̄ erit cō petens dos.rñ.si sit mōasteriū:tūc dos oz eē tāta:q̄ pby teri diaconi ꝛ subdiaconi cātoꝛs ꝛ lectores possint ibi eē.put tradit ī auc̄.vt ōter.sit nume. cle.§.i.si vo alia eccl̄ia collegiata dos ad minus oz esse ꝓ duobus.ar.ſ. de fi.pby.proposuisti.vij.q.i.illō aūt trib⁹.ó cō. di.i.ħ quoqz:ꝛ q̄ possit recipe hospites ꝛ episcopalia iura ꝓsolvere.ſ.ó pbē.ó monachis ſ. de sup.neg.pla.c.ij.sed qd si eps ꝓsecrat vel fundat eccl̄iā nō assignata dote.dicit bazi.ꝛ bene:q̄ eps tenet dotare eccl̄e siā.sicut tenet ꝓuidere illi quē ordinat sine ti.ſ.ó pbē.c.ij.c. eps:ꝛ.c.cum ꝑm apostolum:ꝛ hoc credo verū dummō sine lesione eccl̄ie sue hoc facere possit alias nō nisi bēret propriuz qz delictū psone ꝛc̄.vt.xvi.q.vi.si epz.ſ. de excep.cuz venerabili:ꝛ tūc fundator dotabit eam ꝛ posset ad hoc ꝓpelli:ar. xvi.q.vlt.pie mētis.ar.ad hoc .ff.ó ritu nup.q liberos:ꝛ hꝫ fundatoris ad hoc teneꝫ ī auc̄. de ec.ti.§.si autē.ꝛ.§.si qs edificationem.col.ir.

¶ Aqua. Tria facit.primo ponit dictū:dānat ꝓsuetudinē:cām reddēs.ꝛ subdit ꝓteriti tolerātiā.scōa ibi:nō obstāte.tertia ibi:qō aūt. Ab.si.

c ¶ Consuetudine. No.ergo q̄ consuetudo que est cōtra iuris naturā nō ꝓdest:ꝛ cōtra illud ius nō pōt prescribi.ſ. de cōsue.cū ꝑ vos:ꝛ.c.cum venerabilis.ꝛ.c.quattuor.ꝛ.c.vlti.vbi de hoc.

d ¶ Jurisdictiōis.puta iudicare cognoscere de causis īstituere bñficia ꝓferre:ꝛ oīa alia q̄ assecut⁹ est eps ī cōfirmatiōe.ar.ſ. de elec.trāsmissaz.ħ oīa cōmittere pōt ꝛ delegare vnicuiqz maiori vel minori. Sz ea q̄ sūt epalis ordinis demādare nō pōt īferioꝛib⁹.puta clericos ordīare ỽgines ꝓsecrare chrisma ꝓficere ꝛ ꝓsimilia:q̄ ministeriū ꝓsecratiōis desiderāt. Sz q̄ est rō q̄re illa q̄ sunt iurisdictionis possēt cōmittere clericis īferioris grad⁹:ꝛ nō illa q̄ sūt ordinis ó mandare:hec pōt esse rō.iurisditio sola volūtate ꝛ ỽbo cōmittit siue delegat⁹ fuerit siue ordinari⁹ ꝛ revocaꝫ.ſ. de offi.dele.sup qōnuz.§.intētiōis:ꝛ.§.porro.ff.de iudi.iudiciū:sed collatio sacroꝝ nō ꝓferꝫ sola volūtate vel ỽbo:imo fcō est opus q̄ necessaria ē visibilis vnctio ꝛ exterior:q̄ est signū īterioris vnctiōis in corde.ſ. de sac.vn.c.vno.q̄ ꝑpetua ē ꝛ amitti nō pōt:lz executio q̄ñ qz suspendaꝫ.i.q.i.q̄ qdē ver.si forte militie ꝛc̄.ꝛ ita pz q̄ nō pñt talr demādari sicut iurisdictio vl reuocari ꝛ talia ꝓferri ñ pñt nisi ab eis q bñt ea ꝑ collationē.lr viij.di.pbyteri quos:ꝛ sic fcōciliatō talis nulla ē:cū sacerdotes illi ñ habuerūt ptātē illā ꝑ talē demādationē.que est ordinis epalis sicut consecratio.sed vn⁹ eps alij epo pōt demādare:ꝛ ꝑ hmōi demādationē nihil ei committit cū ipe eps bēat ea q̄ ministeriū ꝓsecrationis desiderant:ꝛ ei deest tñ auctoritas:qz in alienā messem falcem mittere nō oz nisi de voluntate ꝛ mādato illius cuius est diocesis.vi.q.iij.scriptū est.

e ¶ Tolleram⁹.sz vl q̄ illa sola tollerātia ñ sufficiat sibi:nisi itez reconciliet ꝑ epz qz nulla fuit reconciliatio.ergo itez oz fcōciliari:sicut si aliqs ordīaꝫ ab eo q ordinādi ptātē nō bēbat itez oz ordīari.lr viij.dis.pbyteri:ꝛ.ſ. de pby.nō bap.c.i.ꝛ.iij.sz dic q̄ ꝑ talē tolerātiā ratā hz talē fcōciliatōez ꝛ icipit valeꝫ ex nūc cū ꝑma nulla fuisset:ꝛ ita de nihilo facit aliqd:sic.iij.q.v.hoc ꝙppe ꝛ de cō.di.ij.reuera q̄ ꝑt ꝑceps mutaꝫ naturā rei.C.ó rei vt.ac.l.vna circa ꝑn.

¶ Si ecclesia habet duo dicta:q̄ patēt ī tex. Scōz ibi.ē tñ. Ab.si.

f ¶ Nō ꝓsecrata.no.q̄ dic ñ ꝓsecrata:ergo mlto forti⁹ ꝓsecrata.ſ. eo.ꝙposuisti:sic ꝛ cimiteriū si talr polluat reconciliari oz:vt.ſ. eo ꝓsulti.ar.q̄ si aliqs excōicat⁹ vel pagan⁹ ibi sepelīt sūt inde eisciendi:nec ī ea oz celebrari āte electionē ꝛ aspsionē aque bñdicte:lz ꝓsecrata pri⁹ nō fuerit:ꝛ parietes sunt radendi de cō.dist.i.eccl̄ia.ꝛ.c.vbi:ꝛ.c.se.ꝛ ita eccl̄esia non ꝓsecrata gaudet eodē ꝑuilegio quo ꝛ cōsecrata:vt ibi pz:ꝛ hoc ē expssū.ſ. ó immu.ec.c.pe.ꝛ ita si aliqs illuc cōfugerit oz ab eccl̄ia ōfendi.ꝛ hoc iō.q:locus ille auctoritate epi dedicat⁹ est diuino cultui:ꝛ qō semel deo dedicatū ē ad pphanos vsus redire nō oz.xij.q.ij.nulli liceat:ꝛ ſ. de.re. pmu. mācipia:ꝛ tñ grauius peccat q hic deliqt q̄ in non consecrā tā:sicut magis peccat et grauius punit q in maiorē psonam q̄ qui ī minorē:nā ex psona considerat iniuria ꝛ crimē insti.de iniur.§.atror.ſ. ó sen.ex.cū illoruz ꝛ crimē auget dignitate ꝓpositi. ff.de re milit.omne delictum.§.i. Sed nūqd ꝛ isti violatores sunt dicendi sacrilegi:non vt.xvij.q.iiij.sacrilegiū:sed credo q̄ trāq̄ sacrilegi iudicādi sunt:lz loc⁹ ad hoc ꝓsecrat⁹ non sit.ar.ſ. de so.cōpe. cōquestus:ꝛ qr eodem ꝑuilegio gaudet ac si esset consecrata .ſ. de immu. ecclesie.c. penul.

g ¶ Lauetur.sed q̄ quez debet lauari:q̄ per epz tñ.ſ.c.pri. Jn hoc casu satis credo q̄ per simplicē sacerdotē possit lauari:qr si intellexisset papa q̄ per epz deberet lauari illud dixisset sicut dixit ī pri.c.precedenti cū papa ī vtroqz.c.scribat eidem:ꝛ qr dixit eor cizata lauetur q̄ fit per simplicem sacerdotem ꝛ non cum aqua benedicta cū vino ꝛ cinere:cum aqua reconciliatur ecclesia consecrata.ſ. eo.ꝑ posuisti.ꝛ ar.adhoc.ſ. de tempo.oz.cū in distribuendis:ꝛ.ar.de conse. di.iij.c.fi.ar.tñ cōtra.ſ. de immu.eccle.c.pe.Ber.

Rica De celebratione missaꝝ. Actum est de ꝓsecratione ecclesie vl altaris:sed qr ī ecclesia consecrata misse celebrant ꝛ alia diuina officia dicunt ideo subiungitur hec rubrica.Ab.si.

¶ Si ecclesia non consecrata cuiuscūqz fuerit semine aut sanguinis effusione polluta:aqua protinus exorcizata lauetur:ne diuine laudis organa suspēdātur. ¶ Est tñ q̄ citi⁹ fieri poterit ꝓsecrāda.

Rica De celebratiōe missaꝝ ꝛ sacramēto eucharistie ꝛ diuinis officijs.

¶ Ex concilio agathen̄si.

¶ Presbyter tenetur horis debitis dicere horas canōicas: permittitur tamen sibi ex causa dicere eas vsqz ad vesperas indusiue.

¶ Presbyter mane matutinali officio expleto pensū seruitutis sue vz primā tertiā sextā nonā vesperāqz psolvat⁹: ita tñ vt horis cōpetentibus iuxta possibilitatem aut a se aut a scholaribus publice ꝓpleant. ¶ De inde pactis horis ꝛ infirmis visitatis si voluerit exeat ad opus rurale iciunus iterū necessitatibus peregrinoꝝ ꝛ hospitū siue diuersoꝝ ꝓmeātiū infirmoꝝ atqz defūctoꝝ succurrere possit vsqz ad statutaz horaz ꝑ tpis qualitate: ꝓpheta dicēte.septies ī die laudē dixi tibi.qui septēnarius numerus a nobis īpletur:si matutini ꝑme tertie sexte none vespe cōpletorij tēpore nostre seruitutis officia persoluamus:nā de nocturnis vigilijs idez ipse propheta ait:media nocte surgebā ꝛc̄.

¶ Ergo his tpib⁹ laudes creatori nr̄o sup iudicia suc iusticie referam⁹

¶ Ex concilio triburiensi.

h ¶ Persoluat.consiliuz est vt simul dicat omnes horas:ne superuenientibus occupationib⁹ aliquā horā dimittat.ꝛ itelligitur hoc ó clericis pauperibus:quos ad op⁹ rurale opz exire:vt ī littera pz al's suo loco ꝛ tempore dicende sunt singule hore.

i ¶ Competentib⁹.signis.ſ. cāpanis vel alio signo.ſ. de elec.in causis ꝛ.ſ. de offi.custo.c.i.ꝛ.i.di.ius militare.

k ¶ A scholaribus.hoc exaudio:cum aliqua supueniēte necessitate ipse officiū suum perficere non potest.vij.q.i.illud.ꝛ facit ad hoc.ſ. de vi.ꝛ hone.cle.vt quisqz.

l ¶ Rurale. Clericus enī cui eccl̄ia nō sufficit:ex artificio suo victū ꝛ vestitū grat.xci.di.clericus victū absqz officij sui detrimento:ꝛ.xxi.q.i.c.i.

m ¶ Jeiunus.de cō.di.iij.liquido.ꝛ de cō.di.i.sacramēta:ꝛ dis.v.ieiunij.c.vt epi.ꝛ.vij.q.i.nihil.Ber.

n ¶ Succurrere.missam celebrādo vsqz ad statutam horā h dicit.i.nonam de con.di.i.solent: vel vsqz ad tertiam qñqz.xliij.di.nō liceat hoc in diebus communibus.

o ¶ Septēnari⁹.sūt septez hore sicut sūt septē dona spūs sci.xxx.q.i.per-

uenit septē dies seculi: ꝛ septē etates qbus cōpletis finiet mūdus septē petitiões in oīone dñica: septem psalmi penitētiales: itē septē diaconi: sicut septē cādelabra. xciij. di. diaconi q. Et itē septē sūt hore ad qs tenē tur sacerdotes: de alijs nihil dicit: vñ vt q nō teneant: sz certe tenent: ar. s. de preben. cum sm apostolum. xci. di. c. i. ꝛ. ij. ꝛ. xcij. di. c. vlti.

Quidam. ¶Primo ponit excessus. Secundo prouisio ibi: Et ideo. Ab. si.

a ¶Particulares. idest spāles. ō cō. d. i. ꝛ hoc attendendum est. Ala.

b ¶Non fiat. nō q malum sit audire tales missas: sed maluz ē pp talez dimittere canonice statutas missas ō die vt dicitur i fi. xxi. dis. deniqz: vbi phibetur minori benedicere pñte maiore et dare elemosynā non est pcīm: sed dare ad iactantiā malū est. i. q. i. nō est putāda: ꝛ. c. vide quātū ꝛ ita est arg. q aligd phibet nō pp hoc q maluz sit: sed propter id qō ex eo seq pōt. s. de iureiurā. ꝛ si rps. ꝛ. xxij. q. i. in nouo: ꝛ. xi. q. iij. nolite. lxiij. di. §. verum.

c ¶Nō p alia deuotiōe. qñ melius sit missas istas audire: q̄ alias canonicas de die.

d **Q**uisluisti. natiuitatis: die enī natiuitatis dñi plures misse celebrant de cō. dist. i. nocte sca: ꝛ celebrantur tres etiā misse pp mysteriū: ꝛ qñ p illas tres missas ꝛpresentatur triplex statꝰ. s. statꝰ añ legē sub lege ꝛ status gre. Illa q̄ cātat in nocte repsentat statū illū q fuit añ legez qñ oēs erāt in tenebris. vñ dr in missa illa prophetia. ¶Populus gentiū q ambulabat i tenebris. Scōa q̄ dr i aurora: representat tpus sub lege i quo iā incipiebāt ex pte scire xp̄z: sz nō plene pp dicta legis ꝛ prophetaꝝ: ꝛ iō cantat iter diez ꝛ noctem: ꝛ dr offīm lux fulgebit hodie. Tertia dr in die p quā designatur tps gre. s. psens. vñ dr offīm. ¶Puer natus est nr̄. qō potes itelligere bis vsibus. Tres in natali debent misse celebrari. Quaꝝ pma sacram xp̄i signat geniturā. Altera vēturi designat gaudia xp̄i. Tertia tam factū qō lex fore sacra designat.

¶Propter missam specialē missa de feria dimittenda non est.

Quidā laicoꝝ habent in consuetudine vt per singulos dies audiant euāgeliū i pncipio erat verbum: ꝛ missas pticulares[a] hoc est de sancta trinitate: ꝛ ō sācto michaele. r ¶Jō sancitū ē in eodē concilio. vt vlteri⁹ hoc nō fiat[b] nisi suo tēpore: ꝛ nisi aliquis velit pp reuerentiā scē trinitatis nō p alia deuotione[c] audire. Sed si voluerint vt si bi missa cātetur: de eadem die misas audiant pro salute viuorum ꝛ etiam defunctorum.

I ¶Nno. iij. deuigorien. epō.

¶Sufficit sacerdoti semel in die celebrare: ꝛ excipit duos casus: scilicet necessitatē: ꝛ festuz natiuitatis

Quisluisti: ꝛ infra. Rñdem⁹ q excepto die natiuitatis[o] dominice: nisi cā necessitatis[e] suadeat sufficit sacerdoti semel i die vnam missaz solūmodo celebrare.

I ¶Dem archiepō bracharen.

¶In missa cōmemoratiōis ꝝ dicatur propria prefatio non tamen dicitur hymnus ag̃elicus nec symbolum.

Quisiliuz nostrū: ꝛ infra. Requisisti vtrū in diebus profestis[f] in quib⁹ ad honorē scī Spiritus beate virginis ꝛ sancte crucis missam celebrare cōtingit hymn⁹ angelicus[g] symbolum[h] ac prefatio[i] propria debeat decantari: ꝛ infra. r ¶Inqsitiōi. T. T. R. q apō nos in diebus profestis cū missarū solēnia i honorē beate virgis celebrātur neqz hymn⁹ angelic⁹ neqz symbolū decātatur: sz in missa ꝓpria p̄fatio decātetur: ut inter commemorationez ꝛ solēnitatem differentia ostendatur. vnde te deū laudam⁹ regularius[k] dimittitur cū dicatur i laudibus matutinis.

I ¶Dē clericis scī. ¶P. magalen.

¶Breue est.

Ex parte vestra: ꝛ infra. ¶Postul. v. T. R. q semper sacerdos vino[l] pfūdere[m] debet postquā totū[n] accepit eucharistie sacramentuz: nisi quū eodē die aliam missaz debuerit celebrare ne si forte[o] vinū perfusionis acciperet celebrationē aliam impediret.

I ¶Dē. J. quōdā archiepō lugd.

¶Si qua verba sūt i canone misse q̄ ab euāgelistis dicta nō fuerūt: credere debem⁹ q̄ a xp̄o apostoli: ꝛ ab aplis eoꝝ successores acceperunt: ꝛ. b. d. vsqz ad. §. quesiuisti.

QAm marthe: ꝛ infra. Quesiuisti q̄ sint forme verboꝝ quas ipse christus expressit quuz in corpus ꝛ sanguinem suum panem trāsubstantiauit ꝛ vinū: illud in canone misse quo ecclesia vtit generalis adiecerit: quod nullus euangelistarum legitur expressisse. Cuz enim in euangelio sic legatur. Accipiens calicem gratias agens benedixit ꝛ dedit discipulis suis dicēs: Bibite ex hoc omnes: hic est enim sanguis meus noui testamenti qui pro vobis: ꝛ pro multis effūdetur in remissionem peccatoꝝ in canone misse sermo iste videlicet mysterium[p] fidei verbis ipsis interpositus inuenitur: vnde cuz nō euangelista christum hoc dixisse[q] testetur: miraris q aliquis asseuerare tentauerit eum aliquid plus dixisse quam aliquis euangelistarum asseueret. Verum si formam ipsius canonis inspicias diligēter preter hoc de quo tua fraternitas requisiuit alia duo[r] videlicet: eleuatis oculis in celum ꝛ eterni testamēti: poteris in ipso canone reperire que in textu euangelico non leguntur. Sane multa[s] tam de verbis quam de factis dominicis inuenimus ab euangelistis omissa que apostoli vel suppleuisse verbo vel facto expressisse leguntur. ¶Paulus enim in actibus apostoloꝝ sic ait: meminisse nos oportet vbi domini iesu: qui dixit Beatius[t] est dare quam accipere. ¶Hec nullus quattuoꝝ euangelistaruz descripsit. nullus etiam horuz expressit quod pau. de christo ad corinthi. scribens ait: visus est plus q̄ quingentis fratribus simul: vnde visus ē Jaco. nouissime aūt tanq̄ i. Prefatio. prefatio beate virginis habet. lxx. di. sanctoꝝ reliquas habes de cō. di. i. iuenimus.

k ¶Regularius. i. regulare ē vt dimittat nō vt dicatur simile. vij. q. i. §. cuz autē: ibi enī cōparatiuū ponit electiue ꝛ pōit negatiue sic minus. i. nō. ff. de tributo. illud.

Ex parte. Breue ē. ꝛ sm ¶Post. determiant q̄ttuoꝝ questiones. nā pmo querebat an sacerdos post sacramēta sūpta pfundere debeat man⁹. secundo cum quo liquore. tertio vtrū illā pfusionē debeat sacerdos sumere. q̄rto an post illā sūptā debeat seu possit iterū celebrare: ꝛ in effectu rñdet ꝛ papa ad oēs qōnes. ¶Nam oz manus pmo pfundere cū vino ꝛ vinū perfusionis sumere nisi sit celebratur⁹ aliā missaz: ꝛ post pfusionē sumptā nō pōt aliā celebrare ꝛ itellige vt dixi in. c. ¶siluisti. s. eo. nā hoc pcedit tā i festo natiuitatis dñi q̄ alia necessitate: ꝛ ex hoc declarat iste ter. Ab. sic.

l ¶Vino. querebatur quo perfūdere oz sacerdos man⁹ suas rñdit q vino.

m ¶Perfūdere. man⁹. s. post pceptionez corporis ꝛ sanguinis domini.

n ¶Totum. bñ dicit q vel totum recipiat vel nihil. de cō. dis. ij. comperimus.

o ¶Ne si forte. q̄ sacramēta a ieiunijs sunt pcipenda. vij. q. i. nihil. de cō. di. v. vt ieiunij. lxv. di. quod a pribus: ꝛ. s. de tēpo. or. lras. Jdeo dicit forte: q̄ quorūdā ē opinio q quicqd admisceat sanguini: sanguis efficitur. ar. s. ti. pri. qō in dubiis: ꝛ sm illos: q pfusionē acceperit ieiunus erit: sed potiꝰ videtur dubitatiuū illud forte ꝛ illa opi. ꝛ euacuat: sed magis affirmatiue vt poni qō ¶suetudo iterpretat: q̄ sic obseruatur: q̄ est optima legū iterpres. s. de ¶sue. cū dilect⁹. sic ponitur. xxiij. q. ij. admonere: ꝛ. s. de pcu. tue: ꝛ sic ē arg. q nō ē ieiunus qs post q̄ bibit: sz post medicinā sumptā vt q nihilominus possit celebrare q̄ medicina nō cōputat iter alimenta. ff. de pe. l. non oē qō bibet. Sed nō est verū q̄ si nō debet post pfusionē multomin⁹ post medicinā: q̄ i honore tanti sacramēti pri⁹ summi oz corpus ꝛ sanguis dñi: de cō. di. ij. liqdo: ꝛ. vij. q. i. nihil: ꝛ anteq̄ cibus gestus sit corpus xp̄i sumi non debet de con. dis. ij. trib⁹ qō si ¶ficeret sacerdos post alt quē cibū vel potū sumptū male faceret tamē conficit. de ¶se. di. ij. liquido. ¶Aug. dixit ꝛ super decre. illo. lxv. di. quod a patribus.

QAm marthe. Tria sunt dicta. que patent p. §. secundū ibi: quesiuisti. tertium ibi: tertio loco. Ab. si.

p ¶Mysteriū. illud ē vbuz de quo qsiuit. s. quis adiecit illud in canone misse.

q ¶Dixisse. ar. ij. q. v. ¶siluisti. s. de trāsla. iter corporalia: sed ꝛ cū ratiōe est additum. xxiij. q. ij. quos deus: ꝛ. ī. e. §. et eodem. in fi.

r ¶Alia duo. s. eleuatis oculis in celū: ꝛ eterni testamēti prout sequitur.

s ¶Multa. inulta enī fuat ecclesia que ab apostolis non sunt tradita que tñ cum sint longa consuetudine approbata nō sunt minoris auctoritatis: vt. xi. distin. ecclesiasticarum. xij. di. illa.

t ¶Beati⁹ ē dare. xvi. q. i. ꝓdicator: q̄ dādo placet bō: accipiēdo displicet: vñ

e ¶Necessitatis. Sed quā dicit necessitatē? Rñdeo si celebrauit de die ꝛ postea etiā moriat aliqs vel etiā cā honestatis vel vtilitatis: vt si dicta missa de die supueniat aliqua magna pson̄a q̄ velit missam audire. ar. s. e. c. i. ꝛ. ij. alias ergo sufficit q vnā missam celebret qs in die: de cō. di. i. sufficit. ꝛ. ī. e. te referēte: nec expresse prohibetur qn plures possint celebrari: ex eo q dicit sufficit: vnde pōt vnā celebrare ō die ꝛ alias pro defunctis ꝛ quotiens celebrat totiēs sumat corpus xp̄i ꝛ sanguinem: de con. di. ij. comperimus. ꝛ. c. tribus.

QOnsiliuꝫ. Cōis diuisio. secūda pars ibi: inquisitioni. Et in hoc errāt multi sacerdotes qui cōiter in missa cōmemoratiōis maxime beate Marie virginis dicunt gloria. Ab. si.

ꝯsus. Tpib⁹ nr̄is qcūqz placere laborat. Bet capiat ḡrat pluria pauca nihil.

a ¶ Abortiuo. ¶Paulus appellat seipsum abortiuū: qz sicut fetus abortu⁹ cū labore ⁊ angustia ⁊ attractione ad lucē attrahit ita ¶Paulus cū attractiōe venit ad fidem. xxiij. q. iiij. dīsplicet. ⁊. c. qz nos.

b ¶ Sunt omissa. nam qō legib⁹ omissuz ē supplenduz ē a iudice. ff. de testi. q̄situ. ⁊. s̄. de elec. cū nobis ⁊ domin⁹ qñqz diminute dixit. xvi. q. vij. ⁊ b dirim⁹ ⁊ ipsi⁹ facta supplem⁹: ⁊ p̄ria suis fcis facimus ⁊ iuste p vsuz ecclesie diu factum ad hoc vt iustū p̄sumi debeat. ō cō. di. ij. ligdo ⁊ sufficit q liquido sit diu seruatum ad hoc vt p̄sumi debeat vel apostolū vel aliū iustū auctorem habuisse. xi. di. ecclesiasticarum. xij. di. illa.

c ¶ Probabilius. ¶Ho. arg. q ex quo qñqz leuauit q postea leuauerit. i. q. i. iudices. in fi. ⁊ arg. ex eo q quis facere cōsueuit. xxviij. di. que sūt culpe. j. de pig. illo vos. ff. de vsu. q semisses. i. rū. ff. de vi. tri. ⁊ ole. leg. ex vsu. ff. de pecu. leg. vbis sticho. §. testō. ff. de fun. īstru. delanionis. ff. asinam. ⁊. ff. de leg. i. si seru⁹ populū. §. si numerus numeroz. ⁊. ff. ad mace. inter. §. q⁹ of. Jo.

d ¶ Et eterni. ostēdit ḡre adfectum fuit ⁊ eterni. Ber.

e ¶ Immobile perseuerat. C. de sa. san. ec. l. i. C. de test. qñ indignū. xiij. q. ij. c. vlti.

f ¶ Nō valet. ambulatoria enī est voluntas defuncti vsqz ad supremū vite exitū. ff. de adimē. le. l. iiij. ff. ō dona. iter vi. ⁊ vro. cū h stat⁹. §. pñtiā. ⁊. C. de codi. l. iiij. C. qui test. face. pos. si quis. vñ pōt mutari testamētū etiā si pactū īteruenit ne possit mutari. C. de pac. pactū qō dotali ēt si fuerit p p̄cipē confirmatū. arg. C. de testa. oīum: qz nemo hāc legē sibi dicere pōt: vt a p̄iori testamēto sibi recedere nō liceat. ff. ō le. iij. si quis in prin. i. rñ.

g ¶ Dicentes. de cōse. dis. ij. ego berengarius.

h ¶ Sanguinis vītatē. de corpore xpi tres sūt opi. vna dicit q illa substātia q̄ prius fuit panis ⁊ vinū postea fit corpus ⁊ sanguis xpi. ō cō. di. ij. panis in altari. ⁊. c. qz corpus: secūda tenet q substātia panis ⁊ vini desinit ee: ⁊ tñ accidētia ipsorū remanēt. s. sapor color ⁊ pōdus ⁊ sub illis accidētib⁹ ē corpus xpi: ⁊ h approbatur. s̄. de sū. tri. ⁊ fi. catho. c. i. tertia dicit q remanet substātia panis ⁊ vini ⁊ ī eodē loco ⁊ sub eadē specie est corpus xpi. Jo.

i ¶ Exemplū. de con. di. ij. nō oportz nos enī ⁊. c. forte dicas ⁊. c. ī qb⁹. ⁊. c. semel mortu⁹ ē.

k ¶ Sacramentū. i. q. i. multi secularīū: ō cō. di. ij. sacrificiū

l ¶ Veritas. sicut ipsi heretici dicunt.

m ¶ Mysteriū fidei. de cō. di. ij. forte dicas: ⁊. c. in quib⁹. ⁊. c. semel. mortuus: ⁊ h ostēdit ḡre dicatur mysterium.

n ¶ Sacramentū. i. sacre rei signū: de cō. di. ij. sacrificium.

abortiuo[a] visus est ⁊ mihi. Jpi etiā euangeliste mutuo inter se suppleuisse legūtur que ab eorum aliquo vel aliqbus sūt omissa[b]. vñ cū tres euāgeliste posuerūt: hoc est corpus meū: solus Lucas adiecit qō p vobis tradet. ⁊ cū Matthe⁹ ⁊ Marchus dicant p multis: Lucas dic̄ p vobis. Matthe⁹ aūt i remissiōz peccatoz adiunxit. Ceterū ea q̄ ad dūtur i canone misse possūt ex aliis locis euāgelij cōprobari. Joannes enī suscitationem lazari describēs: iesuz sursuz oculos leuasse asserit ⁊ dixisse. ¶Pater gratias ago tibi quoniā audisti me: ⁊ infra. Si tūc igit in celum oculos leuauit ad patrem quū ad corpus exaie aiam lazari reuocauit: ¶phabilius[c] ē videt q tūc oculos eleuauerit ad patrē in celū quū panē ⁊ vinū i corp⁹ ⁊ sanguinē p̄priū ꝓmutauit. Ceterū sicut superi⁹ ē exp̄ssuz cum in textu euangelico noui testamenti ponatur: hic iterpōit ⁊ eterni⁹. nā vetus testamētū quod hyrcorum ⁊ vitulorz fuit sanguine dedicatū: tēporalia p̄mittebat. nouuz autem qō est xpi sanguine ꝓsecratuz: promittit eterna: ⁊ ideo testamentū illud fuit vetus transitorium: hoc autem nouum est ⁊ eternum. vel vt vtamur alia ratione: vnde nouum. i. vltimuz esse describitur: inde eternum. i. perpetuū comprobatur. nouissimum etcni hominis testamentum morte īmobile[e] p̄seuerat: qz testatoris obitu confirmat. iuxta qō apostolus: testamentū in morte asserit confirmatum alioquin nō valet[f] dum vixerit qui testat. ¶Preterea nō solū scriptura: sed etiā promissio dicit testamētū. iuxta quod apostolus ipe scribit: iō noui testamēti mediator est vt repromissionem accipiant qui vocati sunt hereditatis eterne. Sic ergo itelligi debet quod in ipso canone reperitur hic est enī sanguis me⁹ noui ⁊ eterni testamenti. i. noue ac eterne promissionis. s. confirmatur sicut dominus repromittit: qui manducat i quiens carnem meaz ⁊ sanguinem meum bibit: habet vitam eternaz. Ex eo autez verbo de quo mouit .F.T. questionem videlicet mysterium fidei: munimentuz erroris q daz trahere putauerunt dicentes[g] in sacramēto altaris non ē corporis xpi ⁊ sanguinis veritatem[h] sed imaginez tantū ⁊ spēm ⁊ figuram p eo q scriptura interdum cōmorat id quod in altari suscipitur esse sacramentū ⁊ mysteriū ⁊ exemplu[i]. sed tales ex eo laqueuz erro-

o ¶ Secundum est sacramentum. de conse. distin. ij. boc est qō dicimus ⁊. c. dupliciter.

p ¶ Sed primuz. s. forma panis ⁊ vini est sacramentū gemine rei. i. corporis xpi: ⁊ vnitatis ⁊ ita est figurans tantum.

q ¶ Secundum. i. corpus xpi est sacramentū. s. vnitatis: ⁊ est sacramenti. s. specierum panis et vini: ⁊ ita est. signans ⁊ signatum.

r ¶ Tertiū ꝯo. s. vnitas est res siue signatū gemini sacrī. i. duoz sacramentorū: precedentiū. i. corporis xpi quod est sacramentum vnitatis et specieruz panis ⁊ vini q̄ sunt sacramentuz corporis xpi: ⁊ ita istud tertiuz est tñ signatum per illa duo sacra spēs panis ⁊ vini ⁊ corporis xpi. p̄mū vero est tñ sacramentū signans. scōz est signās ⁊ signatum. tertium est signatum tñ.

s ¶ Credimus. cōcludit ex p̄missis solutionē p̄ncipalis qōis ⁊ de hac habes. xi. di. ecclesiasticuz. ¶ Quesiuisti. In sacramento altaris aq̄ cū vino transubstantiatur ī sanguinē. h. d. vsqz ad .§. tertio loco. ¶Ab. si.

t ¶ Illa duo. s. sacra que fluxerūt de latere xpi. s. aquā ⁊ sanguinez. j. co. in quadam.

v ¶ Veritas. idest caro ⁊ sanguis.

x ¶ Et figura. i. species panis ⁊ vini.

y ¶ Trāsubstantiantur. i ta qō desinit ibi esse aq̄ ⁊ vinum.

z ¶ Physici. qui dicunt q aqua ⁊ vinū nō commiscetur p minima. i. ñ ita q̄ inseparabilia sint ꝛ talis sepatio impossibilis vel difficilis videtur postq̄ bene admixta sūt argu. ff. de acqui. re. do. adeo. §. cum quis. ⁊ de con. di. ij. cū omne versus finem.

ꝛ ¶ Potest dici. hec est tertia opinio.

ꝯ ¶ Transit. cōtra istos est quia si quis sumpserit hanc aquam cū sanguine iam non erit ieiunus: ⁊ ita illa die nō poterit cōficere. s̄. e. ex parte: sed contra de consec. dist. ij. relatum. ⁊. s̄. eo. titu. consuluisti. ⁊ ca. ex parte.

ris ícurrūt q nec auctoritates scripture ꝯueniēter intelligunt: nec sacramenta dei suscipiūt reuerēter. si enī q figura ē sacramētū[k] altaris veritas[l] esse negat: ergo nec mors nec resurrectio xpi cū figura sit veritas est credēda. siquidē mortem ⁊ resurrectionē xpi similitudinem ⁊ imaginem cē apostolus manifestat: xp̄s inquiens mortuus ē p̄ delictis nostris: ⁊ resurrexit p̄pter iustificationem nostram. Apostolorum etiaz princeps ¶Petrus sic in epistola sua scribit: Christus passus ē p̄o nobis relinquens vobis exēplum vt sequamini vestigia ei⁹ sic ergo taz mors xpi q̄z eius resurrectio est exemplū vt ⁊ nos peccato mortui iusticie iam viuamus. Quare si nō fuit veritas quia fuit exēplū: ergo nec vere mortu⁹ fuit xp̄s nec vere a mortuis resurrexit sed absit a fidelīū cordib⁹ error iste cū p̄pheta de ipso testet q⁹ vere lāguores nostros ipe tulit ⁊ dolores nostros ipse portauit. Dicit tamē mysteriū[m] fidei quoniā aliō ibi creditur q̄z cernatur: ⁊ aliud cernitur q̄z credatur. cernitur species panis ⁊ vini: ⁊ creditur veritas carnis ⁊ sanguis xpi ac virt⁹ vnitatis ⁊ charitatis. ¶Primū ē sacramētuz[n] ⁊ nō res. scōz[o] est sacramentū ⁊ res. tertiū ē res ⁊ nō sacramentū. Sed p̄mū[p] ē sacr̄m gemine rei. secūdum[q] ē sacramētuz vnius ⁊ alterius res exīstit. tertiū[r] ē res gemini sacrī. Credimus[s] igit q⁹ formaz verboz sicut in canone repitur ⁊ a xp̄o apostoli: ⁊ ab ipsis eoruz acceperit successores. ¶ Quesiuisti ēt vtrū aqua cū vino in sanguinē cōuertat. sup hoc aūt opiniones apō scholastico variātur. Aligb⁹ enim videt q⁹ cū de latere xpi duo p̄cipua fluxerit sacramēta redemptionis in sanguine ac regeneratiōis ī aqua: in illa duo[t] vinum ⁊ aqua q̄ cōmiscētur in calice diuina virtute mutantur: vt i hoc sacramēto plene sit veritas[v] ⁊ figura[x]. Alij vero tenent q⁹ aqua cum vino trāsubstātiant[y] in sanguinez: cum in vinum transeat mixta vino: ꝛ physici[z] cōtrarium assenerent: qui aquam a vino p artificium posse asserunt seperari. ¶Preterea p̄t[ꝛ] dici q⁹ aqua non transit[ꝯ] in sanguinez: sꝛ remanet p̄rioris vini accidētibus circū-

a ¶ Priorís. licet logici dicãt q accidẽtia nõ possunt pmutare subiectũ qđ verũ est ſm naturã: ſz hic natura cedit miraculo: vt lra dicit.

b ¶ Et infra: sub h. j. ponitur alia opinio que ponit in antiqua cõpilatione que est. j. e. ti. in quadam.

c ¶ Probabilior. nunqd h diffiniuit vt papa nobis ꝓhibens alias opiniones an vt doctor vt nõ ponat nobis necessitatem eius: ergo opinio est amplectenda: vt. s. ó fer. capellanus: ꝛ tamẽ non videtur aliquaz reprobare. s. de resti. spol. litteras.

d ¶ Cum vino. i. vinuz aquaticum: nõ eniz trãseunt duo in sanguinẽ: ſz vinũ quod aquaz sibi incorporabit: ꝛ ita expone aquam cũ vino ideſt cõpactum vel composituz ex eis: hec expositio ẽ ſm illam opinionẽ que asserit: q aqua cũ vino trã ſubſtantiaſ in ſanguinẽ ꝛ illa probabilior est: vt dicitur h.

e ¶ Eluceat: alias eluceſcat.

f ¶ Populi. Multi de ꝛe. di. ij. cũ omne: ꝛ distinctione. iiij. proprie.

g ¶ Suscepit ipſe: de cõſe. di. ij. in rpo patri.

¶ Tertio loco.

Oratio que dicitur in secreto i festo sancti Leonis imutata ẽ. quia vbi dicebatur: annue nobis domine vt anime famuli tui leonis hec ꝓſit oblatio: hodie dicit vt iter cessiõe beati Leonis hec nobis prosit oblatio: Et hec mutatio ꝓtingit: ga sancti nostris orationib⁹ nõ indiget: ſed nos ſuis hoc dicit vſqz ad finem. Abbas siculus.

b ¶ Idem est. ratiõe. ar. vbi est eadem ratio debz esse idem ius. ff. ad. l. aq. illud: equitatis enĩ ratio similia iura ſuadere videt. C. ad. l. fal. l. vl. ꝛ. s. de confir. vti. cũ dilecta. vbi de hoc.

i ¶ Inuestiget. ſed quaſ papa ponit hunc caſuz i banc dubitationẽ vtruz beat locũ hic illa distinctio vel non cũ augu. dicat q nõ ꝓ valde malis ꝓpitiatões ſũt. xiij. q. ij. tẽpus forte. ideo qr dubium ẽ q mediocriter mali appellanꝫ: ſi enim illi tantum appellanꝫ mediocriter mali q nõ decesserunt i aliquo mortali peccato: ſed tantũ i venialibus peccatis: ſz hoc idem est q mediocriter boni: ſi autem appellat illos mediocriter malos q decesserunt in aliqbus mortalibus peccatis nõ tamẽ valde magnis obſtat. xiij. questione. ij. ꝓ obeuntibus: vbi dicitur q ꝓ nullo ẽ orãdum q decesserit i mortali peccato. Item ſi preces valent pro illis qui decesserũt i mortali peccato pone q aliqualiter elemoſyne ꝛ orationes valeant ad tollendã partem illius pene: ſm hoc possunt tot orationes ꝛ elemoſyne fieri q pena tollaꝫ

fusa ita q vini saporez assumit. qđ inde cõuincitur qr ſi poſt calicis cõſecrationez aliud vinum mittatur in calicem: illud quidem non trãsit in ſanguinem nec ſanguini ꝓmiſcetur: ſed accidentibus prioris[a] vini cõmixtum corpori quod ſub eis latet vndiqz circunfunditur: non madidãs circunfuſum: ipſa tamen accidentia vinum appositum videntur afficere: quia ſi aqua fuerit apposita: vini saporem assumit. Cõtingit igitur accidentia mutare ſubiectum: ſicut ꝛ ſubiectuz cõtingit accidentia permutare: cedit qppe natura miraculo ꝛ virtus ſupra ꝓſuetudinem operatur. Sed nec incõueniens creditur aut absurdum ſi aqua in corpore christi esse credaꝫ cum legatur de ipſius corpore processiſſe: ꝛ infra[b]. Verum inter opiniones predictas illa probabilior iudicatur que asserit aquam cum vino[c] in ſanguinem tranſmutari: vt expreſſius eluceat[c] ꝓprietas ſacramenti. Nam cum aque multe ſunt populi[d] multi: iuxta quod alibi legitur: Beati qui seminãt ſuper aqs Ideo vino aqua vnitur vt christo populus adunetur. per hoc enĩ qđ ſuscepit[g] ipſe de noſtro ꝛ accepim⁹ ipſi de ſuo tam inſolubili nexu coniungimur vt qui est vnum cum patre per ineffabilem vnitatẽ fiaꝫ vnũ nobiſcum per admirabilem vnionem: ac per hoc ipſo communiter mediante cum patre vnum efficimur. Pater iquit ſancte ſerua eos quos dediſti mihi vt ſint vnum ſicut ꝛ nos: non pro his rogo tantũ ſed pro eis qui crediturí ſunt ꝓ verbum eorum in me: vt ꝛ ipſi in nobis vnuz ſint ꝛ mũdus credat qr tu me miſiſti. ¶ Tertio loco. f. T. requiſiuit quare fuerit mutatũ quod in ſecreta beati leonis ſecunduz antiquiores codices continetur ſic videliczt: Annue nobis domie vt anime famuli tui leonis hec ꝓſit oblatio cum in modernis ſacramentarijs habeatur. Annue nobis que ſumus domine vt interceſſiõe beati leonis hec nobis prosit oblatio. Super quo reſpondemus q cum ſacre ſcripture dicat auctoritas q iniuriam facit martyri qui orat ꝓ martyre: idem[h] est ratione cõſimili de ſanctis alijs ſentiendum: quia orationibus noſtris non indigent pro eo q cuz ſint perfecte beati omnia eis ad vota ſuccedunt: ſed nos potius orationibus eorum indigemus quos cuz miſeri ſumus vndiqz mala noſtra perturbant: vnde quod in pleriſqz orationibus continetur: Proſit vel proficiat huic ſãcto vel illi talis oblatio ad gloriam ꝛ honorem ita debz intelligi vt ad hoc ꝓſit q magis ac magis a fidelib⁹ glorificeꝫ in terris: liczt pleri qz reputent nõ idignuz ſãctoꝝ gloram vſqz ad iudicium augmentari: ꝛ ideo eccleſiam interi ſane poſſe augmẽtũ glorificatiõis coꝝ optare. Vez vtz i hoc articulo locuz hẽat illa diſtictio q docet qđ defunctoꝝ alij ſt valõ mali: alij valõ bõi alij ſt mediocrit bõi alij mediocrit mal.: vnde ſuffragia q̃ fiunt a fidelibus in eccl'ia pro valde bonis actiones ſunt gr̃arum: pro valde malis conſolatões viuoꝝ: expiatiões vo ꝓ mediocriter bõis: ꝛ ꝓpitiatões ꝓ mediocriter malis tua diſcretio inueſtiget[i].

I Dẽ rectorib⁹ romãe frater.

¶ Grauiꝫ peccat q ſimulat ꝓficere ꝛ ñ cõficit q̃z ille q ꝓficit in mortali.

Oẽ homine: ꝛ infra. Queſiui ſti quid de incauto p̃sbytero videaꝫ qui cũ ſe ſciat i mortali crimine ꝓſtituꝫ miſſarũ ſolẽnia q̃ nõ põt pp neceſſitatẽ[k] quãlibz[l] itermittere pp ſui facinoris ꝓſciẽtiam dubitat celebraꝫ: pactiſqz ceteris circũſtãtijs miſſaz celebraꝫ ſe fingit: ꝛ ſuppreſſis[m] verbis quib⁹ conficitur corpus christi panez ꝛ vinũ tm̃mõ pure ſumit ita credens ꝓ id qđ põtẽ dit[n] populo ſatisfacẽ vt ꝓ hoc quod intendit deũ non debeat ꝓuocare ¶ Cũ ergo falſa[o] sint abijciẽda remedia que veris[p] ſũt periculis graiora: liczt[q] is qui ꝓ ſui crimis cõſciẽtia reputat ſe indignum peccet graviter[r] ſi ſe ingerat irreuerenter ad illud: grauius tamẽ videtur offendere q ſic fraudulenter illud p̃ſumpſerit ſimulaꝫ: cuz ille in ſolius miſericordie dei manũ incidat: iſte vero non ſolum deo cui non reueretur illudere: ſed populo quem ó cipit ſe aſtringat.

I Dem ferarieñ. epo.

¶ Hic improbat opinionem que habet q in ſacramento altaris aq̃ cõuertatur i phlegma: ꝛ ꝓbat xp̃z fuiſſe verum deum ꝛ veruz hominez ꝛ q de ipſius latere exiuit vera aqua.

a ¶ Priorís. licet logici dicãt q accidẽtia nõ possunt pmutare subiectũ qđ verũ est ſm naturã: ſz hic natura cedit miraculo: vt lra dicit.

b ¶ Et infra: sub h. j. ponitur alia opinio que ponit in antiqua cõpilatione que est. j. e. ti. in quadam.

c ¶ Probabilior. nunqd h diffiniuit vt papa nobis ꝓhibens alias opiniones an vt doctor vt nõ ponat nobis necessitatem eius: ergo opinio est amplectenda: vt. s. ó fer. capellanus: ꝛ tamẽ non videtur aliquaz reprobare. s. de resti. spol. litteras.

d ¶ Cum vino. i. vinuz aquaticum: nõ eniz trãseunt duo in sanguinẽ: ſz vinũ quod aquaz sibi incorporabit: ꝛ ita expone aquam cũ vino ideſt cõpactum vel composituz ex eis: hec expositio ẽ ſm illam opinionẽ que asserit: q aqua cũ vino trã ſubſtantiaſ in ſanguinẽ ꝛ illa probabilior est: vt dicitur h.

e ¶ Eluceat: alias eluceſcat.

f ¶ Populi. Multi de ꝛe. di. ij. cũ omne: ꝛ distinctione. iiij. proprie.

g ¶ Suscepit ipſe: de cõſe. di. ij. in rpo patri.

¶ Tertio loco.

Oratio que dicitur in secreto i festo sancti Leonis imutata ẽ. quia vbi dicebatur: annue nobis domine vt anime famuli tui leonis hec ꝓſit oblatio: hodie dicit vt iter cessiõe beati Leonis hec nobis prosit oblatio: Et hec mutatio ꝓtingit: ga sancti nostris orationib⁹ nõ indiget: ſed nos ſuis hoc dicit vſqz ad finem. Abbas siculus.

b ¶ Idem est. ratiõe. ar. vbi est eadem ratio debz esse idem ius. ff. ad. l. aq. illud: equitatis enĩ ratio similia iura ſuadere videt. C. ad. l. fal. l. vl. ꝛ. s. de confir. vti. cũ dilecta. vbi de hoc.

i ¶ Inuestiget. ſed quaſ papa ponit hunc caſuz i banc dubitationẽ vtruz beat locũ hic illa distinctio vel non cũ augu. dicat q nõ ꝓ valde malis ꝓpitiatões ſũt. xiij. q. ij. tẽpus forte. ideo qr dubium ẽ q mediocriter mali appellanꝫ: ſi enim illi tantum appellanꝫ mediocriter mali q nõ decesserunt i aliquo mortali peccato: ſed tantũ i venialibus peccatis: ſz hoc idem est q mediocriter boni: ſi autem appellat illos mediocriter malos q decesserunt in aliqbus mortalibus peccatis nõ tamẽ valde magnis obſtat. xiij. questione. ij. ꝓ obeuntibus: vbi dicitur q ꝓ nullo ẽ orãdum q decesserit i mortali peccato. Item ſi preces valent pro illis qui decesserũt i mortali peccato pone q aliqualiter elemoſyne ꝛ orationes valeant ad tollendã partem illius pene: ſm hoc possunt tot orationes ꝛ elemoſyne fieri q pena tollaꝫ

tota: ꝛ ita vãnatus ſaluabit: ad h posset dici. q mediocriter mali dicunt q habent multa venialia. mediocriter boni q pauca. vl melius dicas: q mediocriter mali dicunt qui mortalia cõmiſerũt peccata ſz leuia ꝛ in qbus non est neceſſaria inſcriptio. ff. de accu. leuia: ꝛ in qbus procurator conſtitui potest. ff. an per aliũ cauſe ap. expoſ. l. i. ꝛ ſm h dicas: q ſi vnus denarius aliquãtam partem pene tollat ſiue quartã ſi ue tertiam: ſecũdus tollat tantum: tantũ dico in proportione: ſed non in quãtitate. ſm h etiaz ſi totus mundus effunderetur ſemper aliqd remaneret idẽ potest dici de indulgentijs que fiunt in dedicationib⁹ eccleſiarum. B.

Oẽ homine. Primo ponitur queſtio. Secũdo ſolutio ibi: cũ ergo. Alb. ſi.

k ¶ Neceſſitatẽ. quia forte dieſ feſtus imminet vel funus alicuius.

l ¶ Quãlibet. i. aliquã quecũ qz illa ſit. xvi. q. i. mulier. ꝛ. i. q. vij. ſi quis omnem.

m ¶ Suppreſſis. i. tacitis qr ſi dicit illa verba quib⁹ cõficitur corpus xpi.

n ¶ Pretendit. i. fingit ſe celebrare.

o ¶ Falſa. qr populus vana ſimulatione nõ est fallendus. xx vij. diſ. q iterrogaſti: ꝛ. C. de la. li. tol. l. i. §. ſed ꝛ qui.

p ¶ Que veris ſũt piculis graviora. Jo. ſic exponit. i. manifeſtis periculis.

q ¶ Grauiora. q̃ſi diceret graui⁹ est peccare occulte q̃ manifeſte. xxj. q. ij. certe. xi. q. iij. ꝑcipue cõtra. in hoc enim periculoſius est qr occulte peccãs nõ habet qui eũ corrigat. alio autez reſpectu magis peccat qui publice peccat q̃ q occulte: ga preſtat aliis exẽpluz delinquẽdi: vt in. d. c. precipue: qr peccatum ſuum tuetur rationib⁹ ꝛ ſic intelligiť illud. xxxij. q. iiij. nemo. ꝛ. xiiij. q. v. penale. tan. intelligit vt iacet lra qm̃ graui⁹ peccat ſacerdos crmioſus q ſimulat celebrare ꝛ nõ celebrat q̃ ſi crioſus celebraret: qr in primo caſu in plurib⁹ delinquit: deum eniz offendit ꝛ primum decipit: i ſecũdo caſu ſolum deum offendit ꝛ iſte ẽ bonus itellectus: qr talia remedia nullus debet inuenire: ga falſa ſunt ex eo q nõ cõficit cũ videatur conficere: ꝛ ideo graviora ſũt q̃ vera pericula peccatoris q conficit: ꝛ hoc innuit bene lra ſequens.

r ¶ Grauiter. ſic patet q quicũqz est in mortali peccato celebrare nõ debet. vi. di. teſtamentũ: ꝛ de conſecra. diſtĩ. ij. quotidie. ꝛ. i. q. i. ſacerdotes ſacroſancta: ꝛ ois talis ſuſpensus ẽ quo ad ſe. s. ó coha. cle. ꝛ muli. c. vlt. ſz nõ quo ad alios vt ibi niſi ſit ſimoniac⁹ vel notorius fornicator quoniam illi ſuſpẽſi ſũt quo ad ſe ꝛ quo ad alios: vt. xxxij. diſtin. §. veruz nullus. ꝛ. c. preter hoc: ꝛ. j. de ſimo. tanta. Sed nunqd talis ſacerdos potest celebrare ſi habeat contritionẽ cordis qr forſitan dum inſtat neceſſitas celebrandi non poteſt habere cui confiteatur: ſatis põt dici quod ſic dũ tamẽ habeat ꝓpoſitũ ſatisfaciendi: ꝛ illud poſtea q̃cito põt cõfiteatur: vt. j. de sentẽ. excõ. decetero. ꝛ ca. a nobis. ij. ꝛ. ca. quãuis. ꝛ. xxvj. q. vi. q recedũt de cõſe. diſtinctione. ij. quotidie.

IN quadam. Primo ponit questio. Secundo solutio ibi: Nos igitur. Et ibi primo refert duos errores. Secundo illos improbat ibi: sed aduersus. Tertio ibi: per hoc respondet principali questioni probans. q̄ ō latere xp̄i exiuit vera aqua. Quarto ibi: cū autem. dicit quare de latere xp̄i exiuit sanguis ⁊ aqua. Abbas siculus.

a ¶ Nostra. s. e. cum marthe. sed illa opinio remota est modo inde.

b ¶ Respondemus. ad questionem magistri Aug. epi ferrarien. qui opi. predictā secut⁹ fuit. dicebat. n. Aug. si illa fuit vera aqua q̄ de latere xp̄i exiuit non intelligebat qualiter p illā probat q̄ xp̄s sit verus homo nec intelligebat p̄m hoc auctoritatem illā Joan. apostoli nec glosam ibi positaz tres sūt qui testimoniū dat i terra spiritus aqua ⁊ sāguis: ⁊ hi tres vnū sunt: ⁊ glo. sup illo loco. sic se habz spiritus. i. humana aīa quā emisit i passiōe aqua ⁊ sanguis que efflurerunt ō latere xp̄i: sed dato q̄ illa aqua nō fuisset aqua: sed aquaticus humor humani corporis tā auctoritas apostoli q̄ glosa intelligibilia sibi videbant. vñ q̄si uit a dño papa vt exponeret sibi p̄dictas auctoritates ⁊ gl. ⁊ ipse respondet.

c ¶ Arriani ⁊ bonosiani. xxiij. q. iij. quidā. ver. bonosiani. sz arriani sūt illi q̄ dixerūt filiuz non coeternū. pfi. xxiij. q. iij. qdā v̄. arriani. de secta manicheor nō habetur. xxiij. q. iiij. quidam: sed forte alibi.

d ¶ Verbum. pater dedit testimoniū deitatis q̄n dixit: hic ē filiꝰ meus dilectus i quo mihi bene complacui: filiꝰ dedit testimoniū deitatis q̄n i monte trās figurat⁹ potentiā deitatis ⁊ spēz eterne beatitudinis ostēdit: spiritꝰ etiā sanctꝰ dedit testimoniū deitatis q̄n sup baptizatuz i specie colūbe requieuit vel quando ad iuocationē nominis xp̄i corda credentiuz adimpleuit.

e ¶ Principaliter. ⁊ ita xp̄s ē duo neutri generis. q. ⁊ ē deꝰ ⁊ homo. ī. ō here. cū xp̄s. lau.

f ¶ Coniunctione. i. ex qbꝰ coniūctis inuisibiliter.

g ¶ Vitalez. p̄m q̄ pbificī diuidunt spiritum vitalem. s. animam. Lau.

h ¶ Humanū cum non possit habere in sicco. arg. xxxij. q. ij. moyses: nec corpꝰ humanū vegetari potest nisi per aīaz. naz si aliquando spiritꝰ malignus corpus mortui hominis subintret: vt. xxvi. q. v. nec mirū: nō tñ illud viuificat nec vnū cū illo efficitur: sz illud mouet ad instar ventiq̄ laruam subintrat: ⁊ mouet ipsam.

i ¶ Dixisset. sic. s. de trāsla. iter corpalia. ⁊. s. de vect. ad audientiā: ⁊ est ar. non esse recedendū de facili a forma verboꝝ. j. de spō. ex lris. ⁊. C. de libe. pte. l. iij. ff. de iure do. pmittēdo. Et ō si iuri cōsonat. alias ad iuris periti interpretationē recurrendus est. ff. de vsuf. leg. si alij. ar. s. de p̄sue. ex lris. j. ō v̄. sig. p̄terea ⁊ ff. de le. iij. nō aliter.

k ¶ Moyses. sic. s. ō cō. di. ij. reuera. hic ꝯ erigitur exp̄ssa similitudo inter ea q̄ sūt i nouo testō: ⁊ ea q̄ sunt i veteri: alibi ñ erigit diuersitas ne videamur iudeizare. ar. s. ō sa. vnc. c. vno. v̄. verū tamē vnctiones ꝛc. lau.

l ¶ Illis. s. i frigiditate ⁊ caliditate siccitate ⁊ humiditate quā cōueniētia phisicorum propriuz est assignare.

Obstantes. Duo facit: p̄mo ponit clericoꝝ duplices excessum. Secūdo p̄hibet ibi: hec igit. p̄ma subdiuidit in duas: put duo sunt excessus. Secunda ibi: sunt ⁊ alij. Ab. si.

m ¶ Sincopa. de p̄se. di. iij. retulerūt. vñ v̄sus. Sincopa de medio tollit q̄ epēthesis auget. ō istis figuris dr. ī. de verbo. signi. forus.

n ¶ Sub pena. ⁊ ita nō est canon late sntie. sz potius ferēde. s. de iurepa. relatū. vbi de hoc.

o ¶ Diuinum officiū ad qd̄ etiaz sine isto p̄cepto tenet. s. c. p̄sbyter ⁊ ita q̄ ꝯ b̄ p̄cepti faciūt iobedientiā incurrūt: vñ videt q̄ sint suis bñficijs p̄uandi pp̄ inobediētiā. ar. s. de ma. ⁊ obe. illud q̄ peccatū paganitatis incurrit q̄squis sedi apo. obedire p̄tēnit. lxx. di. si qui sunt p̄sbyteri: ⁊ infidelis esse p̄uincit: etiā si fidelis eē videat. xiij. q. i. sciēdū: sed b̄ eēt verū: imo q̄ ē multi punirent de inobediētia q̄ est grauissimū peccatū vt p̄z p iura p̄dicta: sed dicas q̄ q canonis inobedientiā incurrit cū eo miti⁹ agit q̄ cū eo qui iudicis iobedientiā incurrit. ar. ī. de cle. excōmu. mini. si cle bnat. ⁊ ff. de arbi. cel. bernardus.

IN quadam nostra[a] decretali epistola asseris te legisse illud fuisse nefariū opinari quod quidā dicere p̄sūpserunt: in sacramēto videlicet eucharistie aquam in flegma conuerti: nam ⁊ ō latere christi non aquam sed humorez aquaticum mentiuntur exisse: ⁊ infra.

Nos igitur ad tue supplicatiōis instantiā respondemus[b] q̄ quidaz dixerūt: sed errauerunt: xp̄m non fuisse verū deum: sed adoptiuū: vt miseri arriani[c]: alij xp̄m non fuisse verū hominem: sed fantasticū: vt impij manichei. Sed aduersus huiusmodi hereses. Joannes apostolus in epistola sua loquit dicens Tres sunt qui testimoniuz dant in celo pater verbum[d] ⁊ spūs sanct⁹: ⁊ hi tres vnū sūt: per hoc intēdens ostendere q̄ xp̄s sit verus deus ⁊ tres sunt qui testimonium dant in terra: spiritus aqua ⁊ sanguis: per hoc intendens ostendere q̄ xp̄s sit verus homo. naz ad esse hominis duo principaliter[e] exiguntur: videlicet corpus ⁊ aīa: ex quorum coniunctione[f] ver⁹ homo subsistit: per hoc autē q̄ in articulo mortis xp̄s inclinato capite tradidit spiritum: ō quo voce magna clamauerat: pater in manus tuas commendo spiritum meum: manifeste, pbatur: q̄ ipse spiritum bēbat non solum flatum vitalem[g] sed aīam rationalē: de qua p̄dixerat: tristis est aīa mea vsq̄ ad mortez: ⁊ ptātē habeo ponendi aīam meam ⁊ iterum sumē diam. Per hoc autem q̄ vn⁹ militum lancea latus eius aperuit ⁊ cōtinuo sanguis exiuit ⁊ aqua: pbatur apte q̄ xp̄s verū corpus habebat. Nam de fantastico corpore nec sanguis nec aqua potuisset exire: vnde ille qui vidit testimoniuz pbibuit ⁊ testimonium eius est verum: q̄ tres sunt qui testimonium dāt in terra spiritꝰ aqua ⁊ sanguis. Quod videlicet xp̄s sit verus homo ex anima rationali ⁊ humana carne subsistens p̄batur ex eo q̄ spirituz vitalez emisit: ⁊ vero corpore, pbatur quoniā ex eo sanguis exiuit ⁊ aqua: ratiōalis quippe aīa non posset viuificar[h] nisi corpus humanum[h] ex quibus verus homo cōsistit. Ceterum sicut fuit ver⁹ spiritus ⁊ verus sanguis ita, pculdubio vera aqua: cū xp̄s sit veritas ⁊ a veritate ois fallatia sit penit⁹ aliena: nam si non fuisset aqua sed flegma q̄ de latere saluatoris exiuit: ille qui vidit ⁊ testimonium veritati perbibuit, pfecto non aquam sed flegma dixisset[i]. nec in boc verū regenerationis sacramentum fuisset ostensuz: cuz per sacramentum baptismi nō regeneremur in flegmate sed i aqua. Neq̄ per hoc posset vō argumēto ,pbari q̄ i sacramēto eucharistie admiscēda sit aqua vino si de latere christi nō aq̄: sed flegma cum sanguine p̄roflurisset. sz nec vā fuisset figura que sup bacre p̄cessit in veteri testamento q̄n moyses[k] virga p̄cussit silicē ⁊ ex ea nō flegma sz aqua emanauit. Restat igitur vt qualiscūq̄z fuit illa aq̄ siue naturalis: siue miraculosa: siue de nouo diuina virtute creata: siue de cōponentibus ex pte aliq̄ resoluta: ,pculdubio vera fuit: cuz naturaliter possit ⁊ ꝯpositum in componentia ⁊ elemētatum in elemēta resolui: quēadmodū verus extitit sudor ipsius sicut gutte sanguinis decurrētis in terra. Cū autē ad compositionem humani corporis quattuor elementa cōcurrāt videlicet: terra aqua aer ignis: ⁊ ad vegetationē eiusdez corporis: quattuor humores cōsimiles illis[l] conueniāt videlicz sanguis cholera flegma ⁊ melācolia vt veritatē humani corporis exp̄ssius demonstraret vnuz ex illis ⁊ vnuz ex istis. Joan. exp̄ressit: illa que pot⁹ ex illis: ⁊ ex istis que magis mysterio congruebant: ex elementis aquam ⁊ ex humoribus sanguinem in quib⁹ duobus duo maxime sacramēta redēptionis videlicet ⁊ regeneratiōis elucent.

IDem in cōcilio generali.

¶ Precipit prelatis ⁊ clericis in virtute obedientie: vt nocturnū officiū ⁊ diurnum studiose celebrent ⁊ deuote.

Obstantes referimus: q̄ non solum quidam minores clerici verum etiam aliqui ecclesiarū prelati circa commessationes sup fluas ⁊ fabulationes illicitas: vt de alijs taceamus: fere medietatē noctis expendūt ⁊ somno residuum relinquētes vix ad diurnū concentuz auiū excitant[m] trāscurrēdo vndiq̄z continua sincopa[m] matutinum. Sūt ⁊ alij qui missarum solēnia vix celebrāt quater i āno: ⁊ q̄ deterius ē itereſſe p̄tēnūt. ⁊ si q̄n dū bec celebrant[k] iterſint: chori silentiuz fugiētes intēdūt exterius collocutionibus laicoꝝ: dunq̄z auditū ad indebitos sermones effundunt aures intentas nō porrigūt ad diuina. Hec igitur ⁊ similia sub pēa[n] suspensionis penitus inhibemus: districte precipientes in virtute obedientie vt diuinum[o] officiū noctur

Sane Quattuor sunt dicta vt patet in sūmario. Scōm ibi: sacerdos. Tertium ibi: quam. Quartum ibi: prelati. Ab. si.

a ¶ Conseruetur. sub fidelibus clauibus ne sinistra manus ad ea possit extendi. ĵ. de custo. eucha. c. i.

b ¶ Inclinet. fleris genib⁹ ꝛ potest dicere ista verba. Salue lux mundi verbū patris: hostia vera. viua caro: deitas ite gra: ver⁹ homo: vel ista trāsubstātient res iste in corpus ꝛ sanguinez tuū domine ad honorem et laudem nominis tui ad confessionem peccatorum ꝛ ad salutem animarum nostrarū: vel orationem dominicam: verba ista trāsubstantient res iste ꝛc. debēt dici anteq̄ hostia eleuetur añ illa verba: hic est sanguis me⁹. ꝛc. postea nō debent dici cuz iam sint transubstantiate in corp⁹ ꝛ sanguinem.

c ¶ Punire. ad arbitrium iudicis punient qui hoc non seruauerunt cū pena certa hic nō statuatur. s. ō offi. dele. de causis: ꝛ. ff. de iure deli. l. i. in fi. vbicunq; enī pena nō statuitur ad arbitriū iudicis iponitur.

Quam creatura. ¶ Primo ponit mādatum. Secundo premittit casum generalez ibi: Mandamus. Abbas siculus.

d ¶ Pro āniuersarijs. āniuersariū dr̄ q̄ p defuncto fit anno reuoluto a die mortis sue: sz dr̄ ō anniuersarium officiuz scilicet quod fit quotidie pro defunctis quod facere debent sacerdotes: qz aie defunctorum soluūtur aut orationibus ꝛ sacrificijs sacerdotum aut precibus sanctorum aut ieiunijs ꝛ elemosynis cognatorum. xiij. q. ij. anime defunctorum: ꝛ quia nescimus qbus prosunt pro omnibus ō sunt facienda. ea. causa ꝛ ea. q. non estimemus nisi pro illis quos ꝓstat in mortali peccato decessisse. xx iij. q. v. placuit. Isti enī negligentes erant in officijs mortuorum. vnde mandat papa vt torporem negligētie abijciāt ꝛ missarum solennia celebrent pro anniuersarijs defunctorum conuētualiter: ꝛ pro festo cum aduenerit ꝛ missaz de ferijs celebrēt quādo nō est factū ita q̄ nō dimittat officium mortuorū ꝛ in conuentu non singulariter cum paucis forsitan nolebant plures missas dicere.

num pariter ꝛ diurnum quantum eis dederit deus studiose celebrent pariter ꝛ deuote. Ono. iij.

¶ Eucharistia debet mūde seruari: ꝛ in eius eleuatione ꝛ delatione populus debet se inclinare. ꝛ quuz defert ad infirmū dz ferri in decenti habitu: ꝛ cū lumine: transgressores vero grauiter sunt puniendi.

Sane cum olim: ꝛ infra. Ne propter incuriam sacerdotū diuina indignatio grauius exardescat: districte precipiendo mandamus: quatenus a sacerdotibus eucharistia in loco singulari mundo ꝛ signato semper honorifice collata deuote ac fideliter conseruetur[a].

Sacerdos vero frequenter doceat plebem suam: vt quuz in celebratione missaruz: eleuatur hostia salutaris: se reuerenter inclinet[b]: idem faciens quū eam defert presbyter ad infirmum. Quam in decenti habitu superposito mūdo velamine ferat ꝛ referat manifeste ac honorifice ante pectus cum omni reuerentia ꝛ timore semper lumine p̄cedente: cū sit candor lucis eterne: vt ex hoc apud omnes fides ꝛ deuotio augeatur. Prelati autē huiusmodi mandati punire[c] non differant transgressores si ꝛ ipsi diuinam ꝛ nostram volunt effugere vltionem.

Dez vniuersis ecclesiaꝝ platis.

¶ In ecclesijs collegiatis debēt celebrari due misse collegialiter vna pro defunctis alia secunduz erigētiam diei vt pro festo si festū occurrit: vel pro feria si feria.

Quam creatura nō habeat qd pro meritis respondeat creatori: ꝛ infra. Mandamus quatenus nullum in vos torporem negligētie obrepē permittatis: quominus ꝛ pro anniuersarijs[d] defunctorum ꝛ pro festo vel feria temporum congruentia missarū solēnia ꝓuētualiter celebretis. Dez.

¶ In die cene domini episcopus tantum in sua ecclesia debz missaz celebrare: ꝛ crisma conficere.

Te referente. Ponit mandatum cui⁹ premittit causam generalez ibi: fraternitati ꝛ pone casum vt in glo. fi. Ab. si.

e ¶ Sufficiat. de cō. di. i. sufficit: ꝛ. s. e. cōsuluisti. nisi in natiuitate domini: vt ibi dicitur.

f ¶ Digne vnā. ꝛ melius est celebrare illā de die q̄ aliā. s. eo. gdam.

g ¶ Sipontina. archiepiscopus sipōtinus ī die cene dñi de antiqua cō suetudine cōficere tenet crisma in ecclesia sipōtina: sed idem archipiscopus eodē die mane de ꝓsuetudine accedit ad garganicam ecclesiā: vt recipiat ibi pegrinos ipsi⁹ loci ꝛ ibi a clerico ꝛ populo ipsius loci celebrare cōpellit: vnde sup ō ꝓlorauit cōsilium pape ꝛ papa respōdit q̄ tantum in ecclesia sipōtina in qua tenet crisma ꝓficere debeat celebrare: ꝛ sic est ar. q̄ missa sit de substātia ꝓfectionis crismatis sicut dici ꝓsuevit q̄ sit de substantia collationis ordinum. ar. s. ō transla. inter corporalia. Ber.

Pernitiosus. Primo ponit abusum quē secūdo reprobat. tertio fieri prohibet. secunda ibi: cum. Tertia ibi: ideoq;. Ab. si.

Te referente: ꝛ infra. Cuz cuilibet sacerdoti quacunque dignitate prefulgeat: vnam in die celebrare missam sufficiat[e]. nam et valde est felix qui celebrat digne[f] vnam. F. tue mandamus quatenus die cene domini in ecclesia sipontina[g] duntaxat qua teneris crisma conficere: missarum studeas solēnia celebrare.

Idem archiepō ablaten.

¶ In sacrificio altaris plus de vino q̄z de aqua ponēdū est.

Pernitiosus in tuis partibus inolenit abusus videlicet q̄ in maiori quantitate de aqua ponitur in sacrificio q̄z de vino. Cuz ſm rationabilem consuetudinem[h] ecclesie generalis plus in ipo sit de vino q̄z de aqua ponendū. ¶ Jō q̄z fraternitati tue mādamus quatenus id non facias nec in tua prouincia fieri patiaris.

Idem epō brixien.

¶ Ab officio ꝛ beneficio deponitur presbyter qui sine aqua ꝛ igne vel in pane fermētato vel vase ligneo sacrificat.

Litteras tuas recepimus ꝓtinētes: q⁹ cuz super excessibus p̄sbyteri ecclesie sancte brigide brixien. inquireres: confessus[i] est q⁹ cū quadam die hostiam ꝛ calicez non haberet in pane fermentato[k] ꝛ cypho ligneo[l] missarum solēnia celebrare p̄sumpsit: ꝛ infra. Intelecto iteruz q⁹ predicta ecclesia per malitiam dicti presbyteri multipliciter ledebatur: inquisitionis officiuz iterans[m] ex eius confessionibus inuenisti: q⁹ idem sine igne[n] sacrificabat ꝛ aqua. Cuz igitur vel ex aperta malitia vel nimia desipientia[o] peccasse probetur: mandam⁹ quatenus officio ꝛ beneficio perpetuo ipsum priues.

Rubrica De baptismo ꝛ ei⁹ effectu.

Alexander tertius.

¶ Licet puer sit ter mersus in aq̄ in nomine patris ꝛ filij ꝛ spirit⁹ sancti: si non sit dictum ego te baptizo in noie patris: ꝛc. nō ē baptizatus.

b ¶ Consuetudinē. no. q⁹ consuetudo attēditur in sacramēto altaris: sic ēt ꝓsuetudo attēditur in baptismo: de cōse. di. .iiij. de trina. ꝛ in ipa missa cō suetudo metropolitāe ecclesie ꝛ ī alijs diuinis officijs ab alijs ecclesijs sue ꝓuincie dz obseruari. de cō. di. ij. institutio. ꝛ .xij. disti. c. vlti. sic ꝛ in matrimonio quādo attenditur. ĵ. de cog. spi. sup eo. ꝛ in ieiunio. ĵ. de obser. ieiu. c. ij. §. i. ꝛ sic patet generalē ecclesie ꝓsuetudinem ab omnibus esse obseruādam. c. di. contra morem. ꝛ sic saltez credamus q⁹ hec consuetudo a sanctis ecclesie patribs fuit instituta: quasdā enī consuetudīes solus vsus approbauit. ri. di. ecclesiasticarū. ꝛ ita solo vsu antiquoꝝ patrum ponitur plus de vino quā de aq̄ ꝛ alia rō posset assignari vinū delectabilius est ad bibēdū q̄ aq̄: ꝛ iō ponit plus de vino q̄ de aqua. nā si plus poneret de aqua nō trāsiret ita suauiter ꝛ ne horrorē generaret. vñ posset periculuz imminere: qz aqua malum stomachū facit. quare aqua misceatur cuz vino dicitur. s. eo. cum marthe. §. quesiuisti ad fi. sicut dicitur de sanguine xpi quia sub alia similitudine sanguinem xpi bibis ne aligs horror sit. de cō se. di. ij. panis.

Litteras. Primo ponit duos excessus p̄sbyteri. Secūdo alios duos ibi: itel lecto. Tertio pūiri mādat ibi: Cum igitur. Ab. si.

i ¶ Confessus. ergo q⁹ cōuicto haberi debet. s. de ꝓfes. cū sup ꝛ. C. eo. ti. l. vna.

k ¶ Fermētato. quod qdez nō lz: qz scriptū est. nō in fermēto veteri: sz in azimis sinceritatis ꝛc. vnde dicit Ilde. q⁹ si qs cōficeret ō fermētato pane in ecclesia occidētali nihil fieret de cō. di. ij. in sacro.

l ¶ Ligneo. qō nō lz de cō. di. .ij. vasa. pp hoc tū nō min⁹ ꝓficeret qz olī ī vasis ligneis ꝓficiebāt sacerdotes: sz pp decus ecclesie siluester papa. viij. īstituit vt vasa argētea eēnt ī ecclesia: vt ō cō. di. i. vasa ō ere aut auricalco nō fiat calix qz ob vini vtutē eruginē pit ꝛ vomitū ꝓuocat: nec hodie ō ligno vl vitro fieri dz. ō cō. di. i. calix

m ¶ Iterans. nō sup his criminib⁹ sup qb⁹ inquisitio facta fuit: sz sup alijs. ĵ. ō accu. de his. ĵ. ō collu. c. vl. qz cria semel dimissa utez ī vltionē venire nō patimur. xxiij. q. iiij. si illic. ꝛ ō dicto vni⁹ bois ñ ē sepe q̄rēdū. ff. na. ca. sta. lz. §. vl.

n ¶ Sine igne. qō fieri nō dz qz legit: ignis in altari meo semp ardebit. ꝛ ille ignis lurit sub aqua. lxx. annis. q extinct⁹ fuit anthioco vēdēte sacerdotiū iasoni. i. q. i. sicut eunuchus. Itē nec sine aq̄ sacrificare potuit: sed vtrūq; in calice mixtū esse debuit: qz vtrūq; de latere saluatoris exiuit. s. eo. in quadā. ꝛ ō cō. di. ij. c. i. ꝛ. ij. alios errores. de isto sacramēto hēs de cō. di. ij. cū oē crimē.

o ¶ Nimia desipiētia. vñ ei parcēduz nō fuit. qz ab alijs q̄rere poterat. xxx vij. di. §. iij. ꝛ vlti. ꝛ. xliij. di. qui ea ꝛ de cō. di. ij. c. iij. Ber.

Rica De baptismo. Also de sacramēto eucharistie quo nihil ī sacrificijs maius esse pōt. de cō. di. ij. nihil. merito subijcitur de baptismo quod est sacramentū valde necessarium sine quo nemo pōt saluari. ĵ. e. maiores. de cō. di. iiij. c. fir-

missime tractatur etiam de eius effectu producit enī tres effectus: nam remittitur culpa. Item vitaī vānationis periculū ⁊ aperiī regnum celeste. ℣. eo. c. maiores. vide glo. de con. dis. iiij. c. ij. Ab. si.

a ℣ quis. immerserit idest imergēdo dixerit in nomīe. p. ⁊. f. rē. Ego baptizo. ſſunqd pronomem ego est ō substantia huiusmodi nō: qz plenū generat sensuz hec vox baptizo sine ꝫ pronoīe ego. ar. de con. dist. iiij. retulerūt. vbi dicitur si qs ita dicit baptizo te ī noīe .p. ⁊ fi. rē. baptizatus est: qz ex quo baptizare intendit: pronomen ibi non ponitur.

b ¶ In nomine patris. de cō. di. iiij. ī synodo mīti. ar. ℣. di. .e. a quodā. so. illa littera ī nomine trinitatis itelligiī explicite: ⁊ quod sequitur in nomīe xpi tantum dispositum fuit illud ab apostolis ex cā: vi ī p̄n. baptizant in nomīe xpi: ī quo verbo intelligitur vnctº inunges. ⁊ per quē vngiī. i. pater filius ⁊ spiritus sanctº: sed hodie nō seruaī forma illa: tamē si aliquis sic hodie baptizareī sub his verbis baptizatus eēt lz fieri non debeat vt dicit Jo. in illo. c. a quodam. hec forma baptismi que hic traditī est illa quam seruat ecclesia: seruāda est ⁊ qui omittit hāc formā nihil agit. ℣. ti. pri. veniēs: saluo eo quod dicitur in nomine xpi: qz illud itelligitur implicite: quod est in ista explicite. Et hoc dicunt quidā dictū fuisse ex causa ī p̄mitiua ecclesia. vt ampliaretur nomē xpi in illo tempore quod nomē homines abhorebāt tūc: ⁊ quod tūc implicite dicebatur in nomīe xpi modo explicite debz dici nominibº trinz psonaz expressis vt dicit ī hac decre. alias Nicolaus decepisset illos quibº rñdit illos eē baptizatos qui baptizati erant in noīe trinitatis vel in noīe xpi tm̄ ī primitiua ecclesia: vt in actibº apostolox legitur: vt dicīt in. c. predicto a quodā: vbi Hugo manifeste cōprobat formā que hic traditur ostendendo causaz q̄re ī primitiua ecclesia tēpore apostolox baptizabant in hac forma in nomine trinitatis siue ī nomine xpi tantū ⁊ Nicholaus in sua responsione quā fecit in. c. a quodaz rettulit se ad tempº primitiue ecclesie. dixit Hugo q̄ de hac forma que ꝫ traditur nihil est mutādū vel diminuendū ꝫm q̄ notant ō con. di. v. multi. b.

c ¶ Baptizatus. ar. q̄ vbi aliquid deest de substātia eius q̄ erigiī ad esse rei nihil actū est. arg. i. q. vij. dalbertū. arg. ꝯtra. ℣. de sacra. nō ite. c. i. ⁊. c. vlt. vbi supplentur que emissa erant: sed illa vnctio nō est de substantia sacramenti.

d ¶ E quibus dubiū. sic de con. di. iiij. si nulla: ⁊ di. i. solēnitates. ⁊. c. ecclesie vel altaria. idē ⁊ in ordine. lxviij. di. presbyteri quos: ⁊. ℣. sequēti.

e ¶ Rebaptizo. dicūt gdam q̄ si prius fuit baptizatº. eundē caracterē iterare non est icōueniens vt reitereī. arg. illiº. c. lxviij. di. presbyteri. quod nihil facit ⁊ dicūt simile qz eadē possessio ex pluribus causis acquiritur. ff. de acquir. pos. possideri. ℣. si ex pluribº: sed hoc nō est verū qz si p̄mo baptizatus fuit nihil secundo additur: sed ad vocē refertur talis reiteratio ⁊ est signū solūmodo qō sit baptizatus. ar. ad hoc. lxviij. di. ℣. qz vero. verbi gīa hoc dicit. arg. C. de iudi. l. ij. vbi dicīt scōam manumissionē nihil habere vel diminuere. ala.

Maiores: Diuidit decre. hec tota in duas ptes. ℣ primo ponit exordiū probans magnas questiones marime fidē tangentes referēdas eē ad papam. Secūda ibi: ⁊ in quibusdam ponit epistolā que quattuor bz partes sicut quattuor sunt questiones. Secūda ibi: verū. Tertia ibi: Adhoc. Quarta ibi. Item querit. prima subdiuiditur. primo ponitur hereticorum obiectio duabº auctoritatibus munita. secūda ibi: ad id: ipsius solutionē. Tertia ibi: ceterū. auctoritatibº respondet. Ab. si.

f ¶ Causas. xvij. di. huic sedi. ⁊. xxiij. q. i. quoriens.

J quis puerum ter in aqua immerserit[a] ī noīe patris ⁊ filij ⁊ spiritus sancti amen: ⁊ nō dixerit: ego baptizo te in noīe[b] patris ⁊ filij ⁊ spiritus sancti: non est puer baptizatus[c].

I Dem.

¶ Si probabiliter dubitatur an quis fuerit baptizatus potest baptizari forma hic expressa.

O E quibus dubium[d] est an baptizati fuerint baptizanī bis verbis premissis: si baptizatus es nō te rebaptizo[e]: sed si nondum baptizatus es ego te baptizo rē.

I Vno. iij. arelatēn. archiepo.

¶ Sacramentuz baptismi confertur paruulis licet non credant nec intelligāt, ⁊ remittitur eis peccatū originale. h. d. vsqz ad. ℣. verum.

M Aiores ecclesie causas[f] pretertim articulos fidei contingentes ad petri sedem referendas intelligit qui eum[g] querenti domino quem discipuli dicerent ipsum esse respondisse notabis: tu es christus filius dei viui: ⁊ pro eo dominum exorasse ne deficiat[h] fides eiº.

Q uibusdam igitur questionibus: quas contra catholicos heretici mouerant: nos postulas respōdere. Asserūt enim paruulis inutiliter baptisma conferri. quod nitūtur probaī illud primo ⁊ precipue inducentes: q̄ cum ꝫm verbum iacobi apostoli dicētis in epistola sua charitas[i] operit multitudinem peccatorum: ⁊ iurta illud testimoniuz veritatis in euangelio de peccatrice que ipius pedes lauerat ꝓbibentis: dimissa sunt ei peccata multa quoniam multum dilexit: non nisi per charitatem ⁊ in charitate crimina dimittātur: paruulis qui nec sentiunt nec consentiunt nec charitatem habent que sentientibus ⁊ consentientibus tantum infunditur peccatum non dimittitur in baptismo: ⁊ infra. Ad id autem. ℣. R. q̄ cuz baptisma succesſerit circuncisioni[k]: absit enim vt in illā dā nataz beresim incidamus que peraz affirmabat legem cuz euāgelio ⁊ circūcisionez cū baptismo ſuā dam: quoniam ꝫm apostolum ad galathas: si circūcidimini[l] christus nihil vobis prodest. Cum ego circuncisio tam adultis q̄ paruulis ex precepto[m] domini conferetur: ne baptismus qui succesſit loco ipius: ⁊ generalior tamen existit: cū tam viri q̄ femine[n] baptizantur: minoris videatur effectus: tā adultis q̄ paruulis est conferendus. sicut enim sine distinctione qualibet mosayca lex clamabat. Anima cuius p̄pucij caro circuncisa nō fuerit pibit[o] de populo suo: ita nūc īdistincte vox intōat euangelica. Nisi qs renatus fuerit ex aq̄ ⁊ spū sco nō ītrabit[p] in regnū dei: ab hac generalitate nec sexū nec etatez excludēs[q]. Caute tamē notādū ē quātū plus baptismus hodie cōferat xpianis q̄ quondam iudeis circūcisio cōtulisset dictū est in fine p̄dcē auctoritatis īducte ō veteri lege pibit de populo suo in euāgelica vero veritate subiūctū ē: nō ītrabit in regnū dei: qm̄ si originalis culpa[r] remittebatur p circūcisionis mynisteriū ⁊ dā natiōis piculū vitabaī. nō tm̄ pueni ebaī ad regnū celorum qō vsqz ad mortē xpi fuit oīb9 obseruatū. sed p sacr̄m baptismi xpi sanguine rubricati culpa remittiī: uitaī piculū: ⁊ ad regnū celox ētˢ puenīt[t]: cuiº ianuā xpi sanguis fidelibº suis misericonditer reseruauit[u]. Absit enim vt vniuersi puuli pereāt quox quotidie tāta multitudo moriī: qm̄ ⁊ ipsis misericors deus q̄ neminē vult pire aliqō remediū ꝓcurauerit ad salutē. ceterox ex vi lr̄e satis pz p̄dcās auctoritates[v] itelligēdas eē tm̄mō ō adultis q̄ bñt multitudinē pcōx: cū ō puuli nō possint itelligi q̄ pcō tm̄ origiali tenenī. Silr ⁊ illa auctoritas ē soluēda: qui crediderit ⁊ baptizatº fuerit rē. cū ñ possint credeī puuli: sz adlti. ⁊ ob ꝫ tota aucitas[x] cludit quoniam sub nomine masculino dum dicit nisi qs renatus fuerit rē. femina comprehenditur. ff. de ver. sig. l. i. ⁊ de penī. distinctione .i. si quis cum telo.

g ¶ Eum. i. petrum.

h ¶ Ne deficiat. ex hoc patet q̄ ecclesia non potest esse nulla. xxiij. q. i. pudenda. in fi. vbi aug. hoc probat ad idem. xxi. di. ℣. i. ad fi. in ver. ego pro te rogaui rē.

i ¶ Charitas operit. hec est p̄ma obiectio hereticorū. q̄ si nō habuerimus charitatē: etiā si sanguinez nostruz effuderimus ⁊ nostraz substātiam totam dederimus paupertibus: magis tormenta sunt q̄ corona victorie. i. q. i. vide quantum boni. vnde dicīt Charitas est recta volūtas bonis terrenis ac presentibus semp aduersa. de pe. di. ij. charitas.

k ¶ Circūcisioni. q̄ supplebat vicē baptismi in paruulis qui erāt de stirpe abrahe: in aliis autē supplebat fides parentū de conse. dist. iiij. quod apud. ⁊. c. ex quo.

l ¶ Circūcidimini. xxviij. q. i. sic. n. circa fi. per vnā colūnam. ver. ecce ego paulus rē.

m ¶ Ex precepto in veteri testamento.

n ¶ Femine. sed circuncisio ad femīnas non p tinebat: ſz offerebantur .xviij. dist. in templum. ⁊ ibi nomen imponebatur. vnde baptismus generalior est.

o ¶ Peribit. de populo. hic colligitur q̄ p circuncisionem saluabantur in veteri testamento sic de cō. di. iiij. q̄ apud ⁊. c. ex quo. Sed contra de pe. di. i. ℣. itez vt xps ait in fi. vbi dī q̄ circuncisio data est abrahe in signū iusticie nō in causa iustificationis: ſz illō intelligitur quo ad ipsū abrahām qui iaz iustificatus erat: ⁊ nō quo ad alios vel exponitur illa littera ⁊ suppletur ibi solum vel tantum. b.

p ¶ Nō intrabit. de cō. di. iiij. firmissime.

q ¶ Excludens. imo includit quoniam sub nomine masculino dum dicit nisi qs renatus fuerit rē. femina comprehenditur. ff. de ver. sig. l. i. ⁊ de penī. distinctione .i. si quis cum telo.

r ¶ Culpa remittitur. idest originale peccatum nō tamen penit9 adhuc est sublatum: sed manet in homine: nō tm̄ obstat de cō. di. iiij. c. ij.

s ¶ Peruenitur. de conse. di. iiij. per aquam.

t ¶ Reseruauit. de conse. i. iiij. propte.

u ¶ Auctoritates. scilicet iacobi. scilicet charitas operit multitudinē rē ⁊ illam in euangelio de peccatrice: dimissa sunt ei rē.

x ¶ Saluus erit. Qui autem non crediderit nec baptizatus fuerit condemnabitur.

y ¶ Tota auctoritas. vniformis enim debet esse cuiuslibet auctoritatis itellectus. argumē. xxvi. q. vij. ⁊ hoc dicimus. argumen. cōtra. iij. questione. iiij. hi qui.

a Ad aptitudinem. Sicut ꝛ iſtud participiū retinēs: qō ponit in deſcriptione matrimonij ad aptitudinē non ad actū refertur que habetur xxij.q.ij.§.i. matrimonium eſt coniunctio maris ꝛ femine individuam vite conſuetudinem retinens: itellige quamuis non retineatur quo ad actū tamen quo ad aptitudinē retinetur. ſicut conſueuit dici de iuſticia .ff. de iuſti.ꝛ iur.l. iuſticia ꝑm qō iuſticia eſt in creatura.

b Abſolute.i. indifferenter.

Verum. Originale peccatum quod ſine conſenſu contrabitur remittitur in baptiſmo etiam non conſentienti: vt paruulis. ſecus ō actuali: quia ſicut non cōmittitur ſine cōſenſu ita nō relaxat. h.d. vſq; ad.§. ſed adhuc. Ab.ſi.

c Ex hac ſolutione. etiā oriꝝ q̄ſtio ex ſolutiōe. ſic.§. de vo. ex multa.

d In ꝙſimilibus. arg. q̄ de ſimilib⁹ ſimile iudiciū debet eſſe. §. de reſcript. inter ceteras: ꝛ §. de tranſla. inter corporalis. ꝛ §. de re iu. in cauſis. ꝛ ff. de legi. nō pſit. ꝛ C. de leg. l. vlt. ꝛ §. de ꝓfir. vti. cū dilecta: quia vbi eadem ratio ꝛ idem ius: vt ibi. ꝛ §. ti. priori. cum marthe. §. fi.

e Dupler. de con. di. iiij. non ex quo.

f Sine conſenſu partiū. j. de re. iur. omnis. res. ſi. de con. diſ. iiij. filius dei.

Sed adhuc. Licet in baptiſmo dimittatur originale peccatum paruulis qui conſentire non poſſunt: in adultis tamē amētibus vel dormiētibus qui nō cōſentiunt baptiſmo nō dimittitur actuale ꝛ idē etiā nec originale. h.d. Secunda pars ibi. Ad hoc. Ab.ſi.

g Imperfectiōis. duplicitatis enim deus aſpernator eſt. xxij.q.v. q periurare paratus ē. §. ex his oībus v. ſed ſicut.

h Ex pte. de conſe. di. iiij. regenerāte. ꝛ de pe. di. iiij. ſunt plures: ꝛ eſt arg. q̄ ſi aliquis excommunicatus eſt pluribus excommunicationibus: ſi abſoluatur omnino ē abſolutus: ſed eſt ar. cōtra. j. de ſen. excō. cū pro cauſa. ij.q.iij.§. preuaricator. verſi. ſi crīmina plūra. Item arg. q̄ nihil reputatur actū dum aliqd ſupereſt ad agendum. vij.q.i. nihil. xxxviij. di. que ipſis. C. ad ſille. l. vlt. ꝛ ar. quod ſententia nō dz ꝑ parte valere: ꝛ ꝑ parte nō valere. ff. famil. herciſ. in hoc iudicio. Item nō valet pro parte aliqd fieri niſi id totum fiat. ff. de procura. in cauſe. ff. pro derelicto. l. iij. ff. de tranſac. cum hi. ſic nec liberat pignus licet de parte debiti ſit ſatisfactū. C. de diſtra. pig. q̄ diu: ꝛ q aliquid debet facere faciēdo ꝑ parte nō liberat. ff. de verb. obli. in executionibus. §. penul. ꝛ impietas eſt ab eo qui iuſtus ē dimidiā ſperare veniam: ut in prealle. §. ſunt plures.

i Carentia viſionis. paruuli enim qui ſine baptiſmo decedunt. in tenebris manēt: de cō. di. iiij. nulla preter: ꝛ pena illa mitiſſima ē oīum: ō cō. di. iiij. regenerāte. ꝛ tamē ſempiterno igne puniūtur di. ea. firmiſſime. Sed initis dicit pena illa carentia viſionis reſpectu alia⁹ ſz mors perpetua dicitur. xxx.q.i. ad limina

k Propter originale. Sed nōne propter actuale debet carentia viſionis dei adulto. Quid ergo expedit hic originale dimitti cum ꝛ ſi dimittat tamē debetur carentia viſionis dei: ad aliud ſcilicet actuale: nam ꝛ vbi aliqd debetur ex pluribus cauſis: vna remiſſio alia petitio reſtat: vñ qui repudiauit ſucceſſionem per vnde liberi: admittitur ad ſucceſſionē per vnde cognati. ff. de ſuc. edi. l. i. §. ſed ꝛ videdum. ꝛ arg. ff. de ſer. vrba. prę. ſi domin⁹. arg. pro ꝛ cōtra. §. de cauſa poſ. paſtoralis ꝛ §. de iudi. examinata. Sed poteſt dici q̄ hec ratio ſuperficialis eſt. ꝛ prima verior eſt: q̄ deus opus imperfectionis nō nouit: q̄ i baptiſmo omnia crīmina dimittuntur: de con. di. iiij. regenerante vel diuerſifica. ꝑ actuali reuera debeꝝ nō ſolum carentia viſionis dei: ſz ꝛ maior pena ꝛ ita nō directe: ſed pro originali debeꝝ tantū carētia viſionis dei directe: ꝛ ſic nō prodeſt dimiſſio originalis peccati cum poſtea actuale ſupuenit tāq̄ maius de quo ſ penituit: q̄ q peccat i vno factus eſt omniuz reus. j. de re. iur. defleat. Si paruuli nullū peccatū habēt actuale: ꝛ ideo non eſt ſimile ō amentibus ꝛ dormientibus qui originali ꝛ actuali grauant: ꝛ iō etiā originale nō tollitur: q̄ nō prodeſſet nec debet probari quo ꝑ bato nō ꝑdeſt. C. de proba. ad probationem: ꝛ §. de offi. del. cum ꝙtingat in illa glo. que i cipit nota q̄ non debet ꝛc.

l Incompaſſibilia. ar. q̄ eadem res non operatur contrarios effectus. l vij. diſt. ſi qs in egritudine: preſumit enim ibi q̄ peccata nō ſint dimiſſa ei q timore egritudinis baptizat: que preſumptio non tollitur ꝑ baptiſmum cum baptiſm⁹ ipſam inducat: vnde nō operat bos ꝙtrarios effectus ſic eadē res non parit obligationē ꝛ liberationem. ff. de ſolu. qui hominem. §. vltimo

Item. Hoc dicit vſq; ad finem. Amentes vel dormientes baptizati ſi ante dementiā vel dormitionē baptizari volebant caracterem ſuſcipiunt. Primo ponit queſtio. In ſecunda ibi. ſunt autem: quorūdam opiniones. In tertia ibi: ſed opponit: illi queſtioni opponit. In quarta ibi: propter quod opinionis veritatem exprimit. In quinta ibi dormiētibus: principaliter queſtionē ſoluit. Ab.ſi.

m Per ſe ſortiunt. i. abſq; conſenſu accipientis lau.

n Ad rem. i. quantum ad ſolutionem peccatorum.

o Sz ficti. vt. i. q. i. ſicut ficti ꝛ de conſe. di. iiij. ſolet queri.

p Contrarium. arg. q̄ ad fidē nullus debet compelli inuitus: ſed ſicut libera voluntate periit ita libero arbitrio cōuertat. xl v. di. de iudeis: ꝛ c. qui ſyncera. ꝛ xxiij. q. v. ad fidem ar. ꝙtra. xxiij. q. vi. c. i. vbi dicitur q̄ paulus coactꝰ venit ad fidē: ſed illud diuino iudicio fuit factum cuius facta ad conſequētiaz trahi nō debent. ſpāle in ipſo fuit vel ita. Paulus perſequebat fideles ꝛ iter ipſa flagella mutatꝰ fuit: ꝛ factꝰ volens. xxiij. q. iiij. di. ſplicet. v. q̄liter pau. ꝛc.

q Cōditionaliter volens. Et ſic coacta volūtas: volūtas eſt. xv. q. i. merito quare. Et ita coactio conditionalis non impedit ſacramentū baptiſmi: vt hic patet. ſicut non impedit ſacramentū ordinis. lxxiij. di. vbi iſta. xl v. di. de iudeis neq; ſacramentū matrimonij. xxij. q. iiij. inter cetera. ꝛ j. de ſpon. veniens: talia enī iuramēta ſine īteritu ſalutis eterne pñt ſuari. §. de iureiu. ſi vo ꝛ c. cum cōtingat: impedit tamen matrimonium ſpirituale. §. quod me. cauplatū: ſed ibi fuit iuſtus metus mortis. ſ. qui cadit in conſtantē virum: in predictis vero concor. non fuit metus qui caderet in cōſtantem virū: ſed coactio quedam conditionalis que non impedit matrimoniū ſpirituale ſiue carnale:

quia idem esset in vtroq3. Sed nunq̄d ille qui ꝯditionali coactione recipit ordinem tenet ꝯtinere: bene vr̄ q̄ sic: q3 coacta volūtas volūtas est. xv. q. i. merito maxime si dicatur q̄ votum est annexū ordini. xxviij. dist. diaconi: ⁊. lxxx iiij. dist. cū in petitorio. Satis videtur q̄ cōtinere compellatur: quia licet quo dāmodo inuitus ordinem susceperit volens: tamen fuit vnde ratione illius i directe voluntatis cogitur cō tinere. Jo. dixit q̄ non cogit: quia integritas corporis res ē voti ⁊ nō precepti. xxxij. q. i. integritas. ⁊. s. qō me. cau. perlatum: nam ꝯtinentia non est nisi voluntaria. xxxi. dist. ante triennium: ⁊ arg. xx. q. iij. presens cleric⁹: ⁊ sic ordinari⁹ nō habet priuilegiū clerici: si tamen vult vti eo potest: sec⁹ dicit in baptismo: q3 illud est sacramentum necessitatis similiter non valet testamentū ei⁹ qui iuitus testatus est vel si testes teneant inuiti. ff. de testa. qui testamento. §. vltio.

a Toletani. xlv. dist. de iudeis cuius hec verba sunt.

b Plus est. sic. j. de simo. sicut. ⁊. j. ō homi. petrus. ⁊. i. q. iiij. quia presulatus. arg. ⁊. ff. de arbi. non cogendum in fi. ⁊ C. de fi. fa. l. i. li. r. simile est in personis cōiunctis que agere possunt sine mandato. s. de rescrip. nōnulli: ⁊. c. ex parte. ff. de procura. pomponius ad fi. Sed contra mandatū nō possunt. ff. eo. sed ⁊ be persone.

c Perdurare. si. j. de sen. ex. a nobis. nam semp durare p̄sumit voluntas nisi probetur mutata. s. ō his que vi metusue causa fi. perlatum. ff. de proba. euz qui. ⁊. ff. de le. ij. l. lucio in fi. sed quid si quis ab infantia fuit amens: nunquid pdest ei si baptizetur. arg. q̄ sic. ff. ō leg. ij. cū pater. §. surdo. quia perinde habetur ac si nūc sit ī fans q3 nullo peccato grauatur nisi originali. iij. q. ix. indicas. Sed quare amēs vel dormiens non recipit sacramētuz baptismi: ⁊ ille q coactione absoluta cogitur cū in baptismo nō requiritur intēto baptizati: sed baptizantis. i. q. i. sicut ficti. ⁊ de cō. vi. iiij. solet. Hec questio quā mouet hic Joan. soluitur per litteram: q3 amēs ⁊ dormiēs qui āte cathecumini fuerūt recipiunt bene sacramentum qui vero semper iuiti fuerunt ⁊ ꝯtradixerunt non recipiūt: vnde adhuc p̄sumuntur inuiti ⁊ nemo iuitus ad fidē compellitur vt dicitur in. c. sicut ficti. ⁊. c. solet. nō contradicunt quia illi ore exprimūt. licet corde dissentiāt ⁊ ideo sacramentum recipiunt quia ecclesia dare intēdit: sed tale sacramentum non prodest ad remissionem peccatorum nisi cū fictio illa recesserit: de cō. dist. iiij. tunc valere.

d Non suscipiunt. sed quid si excitati somno ratū habeāt: non prodest quia nihil recipit: ⁊ ideo non est quod ratum habeat. sed iterum baptizetur.

e Tales. s. cathecuminos.

f Obsistentem. si de con. di. iiij. queris a me. ff. ad se. cō. ma. si filiꝰ. ⁊. ff. de acqui. hr̄di. l. ij. §. si bis.

Obitum. Cōmunis diuisio. Secūda ibi. Rīdemus. Ab. si.

toletani[a] vbi dicitur q̄ qui iampridem ad christianitatem coacti sunt sicut factum est temporibus religiosissimi principis sisibuti quia iam constat eos sacramentis diuinis associatos: ⁊ baptismi gratiam suscepisse. ⁊ crismate vnctos esse: ⁊ corporis domini extitisse participes: oportet etiam vt fidem quam necessitate susceperunt tenere cogantur ne nomen domini blaspheme tur: ⁊ fides quam susceperūt vilis ac cōtemptibilis habeatur. Ille vero qui nunquam consentit sed penitus contradicit: nec rez nec caracterem suscipit sacramenti: quia plus est[b] expresse contradicere quam minime consentire: sicut nec ille notā alicuius reatus incurrit qui contradicens penitus ⁊ reclamans thuri ficare idolis cogitur violenter.

Dormientes autem ⁊ amentes si prius quam amentiam incurrerent aut dormirent in contradictione persisterent: quia in eis intelligit contradictionis propositu3 perdurare[c]: si sic fuerint immersi caracterem non suscipiunt[d] sacramenti: secus aūt si prius cathecumini extitissent ⁊ habuissent propositum baptizandi, vnde tales[e] in necessitatis articulo consuenit ecclesia baptizare. Tunc ergo caracterem sacramentalis imprimit operatio: cuz obicē voluntatis contrarie non inuenit obsistentem[f].

Idem meten. epo.

Nemo pōt seipsuz baptizare ēt instante necessitatis articulo.

Debitum: ⁊ infra. Sane intimasti: q⁹ quidam iudeus in mortis articulo constitutus cum inter iudeos tantuz existeret in aqua se immersit dicēdo: ego me baptizo in nomie patris ⁊ filij ⁊ spiritus sancti amen: ⁊ infra. Respōdemus quod inter baptizantem ⁊ baptizatum debet esse discretio[g] sicut ex verbis domini colligitur dicentis apostolis: baptizate omnes gētes in nomine patris ⁊ filij: ⁊ spiritus sancti: memoratus iudeus est denuo ab alio baptizādus. vt ostēdatur quod alius ē qui baptizatur: ⁊ alius qui baptizat. Ad quod etiā designanduz ipse christus non a seipso sed a ioanne[h] voluit baptizari quāuis si talis[i] continuo decessisset ad patriā protinus euolasset, ꝑpter sacramenti fidem ⁊ non propter fidei sacramētuz i baptismo quippe illa spiritualis generatio celebrat ō qua veritas[k] ait: oportet vos nasci denuo: quia nisi quis renatus fuerit ex aqua ⁊ spiritu sancto non intrabit in regnum celorum. Sicut ergo in carnali[m] generatiōe qua proles ex viro ⁊ femina nascitur: alius est qui carnaliter gignit. ⁊ alius qui carnaliter gignitur: sic in sacramē tali generatione qua soboles ex aq̄ ⁊ spiritusancto renascitur: alius debet esse qui spiritualiter generet. ⁊ alius qui spiritualiter generetur. Sane cuz corpus exterius siue cuz cor interius baptizatur oportet vt vtrobiq3 paternitas ⁊ filiatio valeat inueniri quibus baptizās ⁊ baptizatus ad inuicem referantur[n].

Idem morisien. episcopo.

Vbi deest verbum vel elementū aque nō ē baptismi sacramētuz.

Non vt apponeres: ⁊ infra. Postulasti vtrum paruuli sint pro christianis habēdi quos in articulo mortis cōstitutos propter aque penuriam ⁊ absentiam sacerdotis aliquorum simplicitas in caput ac pectus ac inter scapulas pro baptismo saliue conspersione liniuit. Respondemus quod cum in baptismo duo semper videlicet verbum[o] ⁊ elementum[p] necessario requirantur. iuxta quod de verbo veritas[q] ait. Euntes in mūdū vniuersum predicate euangelium omni creature ⁊ baptizate omnes gentes in nomine patris ⁊ filij ⁊ spiritus sancti. Eademque dicat de elemento[r]: nisi quis renatus fuerit ex aqua ⁊ spiritu sancto non intrabit in regnum celorum: dubitare non debes illos verum non habere baptismū in quibus non solū vtrūq3 predictorum sed eoruz alterum est omissum.

In concilio generali.

Baptizatos a latinis greci rebaptizare non debent.

Licet grecos diebus nostris ad obedientiaz sedis apostolice reuertentes[s] fouere ac honorare velimus: mores ac ritus eorum in quantum cum domino possumus sustinendo: in his tamen illis deferre non volumus nec debemus que periculum generant animarū ⁊ ecclesiastice derogant hōestati. Postquam enim grecorū ecclesia cuz quibusdam cōplicibus ⁊

g Discretio. Sicut inter presentatuz ⁊ presentantē. s. de iurepatro. p tuas ⁊ inter dātem ⁊ recipientem. ⁊. s. de institu. c. vlt. q3 nemo oriri debet a seipso. xliij. q. i. didicimus: pōt tamen apud semetipsum emancipari. ff. de adop. si consul.

b Joanne. de conse. dist. iiij. per aquam. ⁊. c. cathecuminum.

i Talis. s. iudeus ille.

k Euolasset. de pe. di. viij. c. vlti. versi. si nullus expectet quando peccare non poterit.

l Veritas ait. i. q. i. firmissime.

m In carnali. sic alia est similitudo iter carnalem ⁊ spūalem generationem vt sicut vir non potest sibi filium legitimum carnalem quere re. cuius vroz mater nō sit ita nec spirituālē qui vroz eiusdem commater sit parentibus illius. xxx. q. iiij. si qs vnus. et j. de cogna. spi. martinus bertam. Lau.

n Referantur. natura enim correlatiuorum est q̄ simul non patiuntur se in eodem subiecto arg. xxxv. q. i. c. i. Lau.

Non ut apponeres. Communis diuisio. Secunda pars ibi: respondemus. Absiculus.

o Verbum. i. q. i. de trahe: vbi de hoc. Ista duo necessaria sunt ī baptismo aque: secus ī baptismo sanguinis vr̄ flaminis: de cōse. dist. iiij. baptismi vicez. quod dicit verbum: sic intellige si quis baptizat ⁊ non dicit in nomine patris ⁊ filij ⁊ spiritus sancti: non est baptizatus: quia nec elementum nec verbum tantum sufficiūt vel verbū idest filius quasi diceret. si quis baptizat ⁊ nō addit in nomine filij non est baptizatus: ō cō secra. distin. iiij. in synodo. vel verbum idest forma quasi diceret. si non seruetur forma que traditur. s. eo. c. i. ⁊ hic nō est baptismus.

p Elementum. idest aqua: ⁊ sic nō est baptismus sine aqua.

q Veritas ait. de con. dist. iiij. proprie.

r De elemento. de cō. distī. iiij. capi. i. ⁊. i. q. i. firmissime. Hoc enim exprimitur forma baptismi que si obseruata non fuerit non est baptismꝰ de hoc dictum est supra eodem capi. c. i.

s Vtrūq3. s. aq̄ ⁊ vbū.

Licet grecos. Premittit exordiū ⁊ duplicem narrat grecorum excessum. Secundo id fieri prohibet. Tertio penam imponit secunda ibi: volētes. ter tia ibi: quis. Ab. si.

t Reuertentes. de iure enim ecclesia grecorum subiecta est romane ecclesie. xxiij. q. i. rogamus.

Rubrica de presbytero non baptizato. Also de baptismo: q̄ alig sepe promouentur nō baptizati ad ordines de quibus dubitari poterat vt̄ eēnt vere ordinati: vel an deberēt baptizari: merito post p̄cedentem subiscit ista. ab.

Inquis. Breue est: vel per alia verba summa sic vt in rubro. ꝛ hoc summat. c. fi. j. eo. Ab. si.

a ¶ Ordinatus de facto: q̄ q̄ de iure ordinatus nō est presbyter non ē cēsend⁹. vt. i. q. i. si qs confugerit. ꝛ. ca. si quis p ignorantiam.

b ¶ Ordinet. Ex hoc patet q̄ nullū ordinē fecepit j. e. veniēs: quia baptismus ē ianua oīum sacramentoꝝ. xxxij. di. §. vex ꝛ. j. e. veniēs. si ergo primo ordinē suscepisset iterum nō esset ordinādus. i. q. i. qō quidaz. Ber.

Apostolicam ¶Primo ponit de cisa ꝓsultatio. scōo rñsio ibi: ingsitioni. Ab. si.

¶ Ab originali. ꝛ etiā ab actuali petō: de cōse. di. iij. catbecuminum: sz cōtra ō ꝓse. di. iiij. firmissime. ꝛ. xv. q. i. firmissime. in qb⁹ dr q̄ sine baptismo null⁹ saluat: qō vex ē de eo q̄ pōt baptizari ꝛ nō baptizat. iste vo credebat se baptizatu: ꝛ in fide illa saluat. ꝛ iste cōtempsit. Et est triplex baptismus. s. flumis flāminis ꝛ sanguis ō autē baptismo flāmis iuisibilis baptizat⁹ fuit p fidem quā habuit ō baptismo fi. §. ti. pri. debitum.

d ¶ Augustini. put babes de cō. di. iiij. baptismi vicē. ꝛ. c. catbecuminū. ꝛ. c. nō dubito: alias non dubium.

e ¶ Ambrosij. legit beatum ambrosiuz dixisse ō valentiano q̄ dū ꝓparet ad baptismū i itinere ōcessit: vērē meū doleo: qa quē regeneratu⁹ erā perdidi. ille tñ gr̄az quā poposcerat non amisit. lau. Sic ergo pz q̄ iste p solam fidē quā bēbat de baptismo saluus ē. Iste credebat se sacerdotē fuisse. sz ñ erat i vitate. §. e. c. pr. j. e. c. pr. nūqd cōficiebat: nō in vitate sed quo ad se bñ conficiebat: ꝛ quo ad alios q̄ ō credebāt ꝛ tāq̄ vex sacrm cōficeret sibi ꝛ recipientib⁹ ab ipso credo q̄ proficiebat. De hac materia dr §. de elec. dudum. ij.

Veniens ¶Pro summa accipe. c. i. §. e. vel ad idē sic vt in rubro. ¶Primo ponit de baptismo tradito ei qui non fuerat rite baptizatus. scōo ibi: cunqz circa ordines allegat. tertio ibi. Quia vero differt. Ab. sicu.

f ¶ Euāgelij. Ite p mūdum vniuersum baptizate oēs gētes in nōe pris ꝛ filij ꝛ spūssancti. quaz babes. §. ti. pro. non vt apponeres. ꝛ. c. debitum. de con. di. iiij. proprie.

fautoribꝰ suis ab obedientia sedis apostolice se cōtraxerūt: in tñ greci ceperūt abominari latinos q̄ inter alia q̄ derogatōem eoruz ipie cōmittebant si q̄ sacerdotes latini sup eorum celebrassent altaria non prius ipsi sacrificabant in ipsis q̄z ea tāq̄z per boc inquinata fuissent baptizatos etiam a latinis ipsi greci rebaptizaꝛ ausu temerario presumebāt: ꝛ adhuc sicut accepimus q̄dam boc agere non verentur.

f Volentes igitur tantum scandalum ab ecclesia dei amouere: sacro suadente concilio districte p̄cipim⁹ vt talia decetero non presumāt: cō formantes se tāquā filij obedientie sacrosancte romane ecclesie matri sue: vt fit vnū ouile ꝛ vnus pastor

f Si qs aūt tale qd presūpserit: excōicationis mucrone percussus ab omni officio ꝛ beneficio ecclesiastico deponatur.

Rubrica De presbō nō baptizato.

Ex cōcilio apud cōpeñ.

¶ Si nō baptizatus ordinatur ordinis characterē nō recipit.

Qs presbyter ordiat⁹ a deprehendit se non eē baptizatum: baptizetur ꝛ iterū ordinetur b.

Vno. iij. epo cremoneñ.

¶ Obmussio baptismi non nocet credēti ꝓbabiliter se eē barizatū.

Apostolicā sedē ꝓsulek ōcreuisti ꝛ infra. f Inquisi. T. T. R. presbyterum quē sine vnda baptismatis extremū diem clausisse significasti: quia in sancte matris ecclesie fide ꝛ xpi nominis cōfessione pseuerauerit ab origiali c peccato solutū ꝛ celestis patrie gaudiū eē adeptum asserim⁹ incūctāter. Lege super. viij. librum Augu⁰. de ciuitate dei: vbi inter cetera legit: baptism⁹ inuisibiliter ministratur quem non cōtemptus religionis sed terminus necessitatis excludit. Librum etiam beati ambrosij c de obitu valētiniani idē asserētis reuolue. Sopitis igitur qōnib⁹ doctoꝝ patrū sniam teneas ꝛ in ecclesia tua iuges preces hostiasq̄z deo offerri iubeas, p presbytero memorato.

Vno. iij. ferrarieñ. epo.

¶ Non baptizatus ordinari non pōt: ꝛ si de facto ordinetur nō recipit ordinis characterē: ly crederet baptizatus.

Veniens ad apost. se. J. lator pre. nobis exposuit q̄ cum ad gradum sacerdotij ascendisset conperit tandem q̄ non fuerit secūdū formam euangelij f baptizatus: unde nos eum rite fecimus baptizari. f Cumq̄z super ordinibus fuisset diutius disputatum: quidam in eam declinauerunt sententiam ut cum baptismus sit fundamentum omnium sacramentoꝝ m ante susceptionem baptismi non suscipiatur aliud sacramentum: quoniam vbi fundamentum nō est superedificari k non potest. Pozzo econtra videri posset. Nam cum quis non solum per l sacramentum fidei sed per fidem k etiam sacramenti efficiatur proculdubio membrum christi: et qui christum babet per fidem etiam si baptismuz non babeat bz vtiq̄z fundamentum preter quod aliud poni non potest quod ē christus iesus: superedificare posse videtur sicut salutifere opera sic ꝛ q̄libet ecclesiastica sacramenta: cum illud non sit generaliter verum ne q̄z de nouis n necq̄z de veteribus m sacramentis: q̄ baptismus sit fūdamentuz illoꝝ: quoniaz et sacramentum coniugij m ꝛ eucharistie a non o baptizatis recipi potest. Pre terea sacramentum ordinis nō solum pontificalis sed sacerdotalis etiam ꝛ leuitici ex institutione sua p cessit baptismum: per quod fortitan videtur p q̄ ante baptismuz buiusmodi ordines possent rite conferri maxime bis qui baptizati creduntur. f Quia vero in concilio q apud compendium legitur constitutū: q̄ si quis in presbyterum ordinatus deprehenderit se non esse baptizatum: baptizetur ꝛ iterum ordinet: nos circa latorem presentium i boc dubitabili casu quod tutius est sequentes mandamus: quatenus ipsum per singulos ordines vsq̄z r ad sacerdotium promouere procures: et permittas eum in sacerdotio ministrare s: quia non intelligitur k iteratum quod ambigitur esse factuz. nec male v de sacrām to sentitur cuz illud non religionis cōtēpus sed articulus necessitatis x excludit. ꝛ certe de illo qui natus de christianis parētibus iter xpiānos ē fideliter cōuersat⁹ tā violenter p̄sumit q̄ fuerit baptizat⁹ ut bec presūtio p certitudine sit babenda dōec euidētissimis fortitā arguūntis contrariū y probaret.

Rubrica De custodia eucharistie chrismatis ꝛ alioꝝ sacramentoꝝ.

Vno. iij. in cōcilio generali.

g ¶ Omnium sacramentoꝝ. xxxij. di. §. verum.

b ¶ Superedificari. i. q. i. cum paulus.

i ¶ Per sacrm fidei. in cui⁹ p̄ceptiōe gr̄a ꝓfert: sec⁹ i sco mrimonij qō est etiam apō ifideles. j. ō diuoꝝ. gaudem⁹. ꝛ. xxxj. di. deide opponit. ꝛ. §. ō trāsac. c. q̄to.

k ¶ Sed p fidē. quā qs bz de ipso sacrāmēto: licet ipsum sacramentū non bēat: sed credat se habere. §. e. c. pri. ꝛ. §. ti. pro. i. debitum. ꝛ ita talis baptismus dicitur baptism⁹ flamminis. idem est in baptismo sanguinis: per quem saluati sunt innocentes.

l ¶ De nouis. i. de sacrāmētis noui testamenti.

m ¶ De veteribus. idest de sacramentis veteris testamenti.

n ¶ Cōiugij. j. ō diuoꝝ. gaudem⁹. ꝛ. c. q̄to. ꝛ. xxxj. di. deide.

o ¶ A non baptizatis. s. baptismo fluminis: sed baptismo flāminis baptizatis cuz illi quo ad gratiam baptizari intelligantur ꝛ accipere possunt sacrāmētum eucharistie.

p ¶ Videtur. scilicet non verum q̄ ꝓferatur: vt. j. patet. sed allegando dicit hoc.

q ¶ In concilio. apud compendium. §. e. c. i. ꝛ hic ponit q̄stionis solutionē per concilū apud compendiū celebratum.

r ¶ Usqz. inclusiue per boc qō sequitur.

s ¶ Ministrare. sed obijcitur ille credebat se baptizatuz: ꝛ sic habebat sacramentū fidei: ergo fuit ordinatus. argumen. §. e. c. pro. i. ꝛ. §. eodē. c. quare ergo ordinatur cum per boc fiat iniuria sacr̄o. i. q. i. q̄ quidam. bec obiectio nō valet: quia licet qs habeat sacramentum per fidez q̄cito incipit scire se non habere sacramentū baptismi ꝛ cōtēnit illud recipere statim amittit sacramentum fidei. vnde iterū ordinatur: quia certus est q̄ nō receperat ordinem ante baptismū. Sed que forma seruabitur contra istum si omnino certuz esset q̄ non fuit baptizatus: tūc cōis forma seruabit quā habes. §. ti. pro. i. non vt apponeres: sed si illud dubium: haberetur forma illa. §. ti. pro. i. c. i.

t ¶ Intelligitur iteratum. sic ō con. di. i. solēnitates.

u ¶ Male. tacita rñsio videt q. d. ly dicam⁹ istū baptizandū non iō male sentimus de sacro baptismi q̄ si aliquis in articulo mortis velit baptizari: nec est qui velit eū baptizare. propter boc nō minus erit saluus. §. ti. pro. i. debitū de conse. di. iiij. catbecuminū. cum illud non religionis contemptus: sed necessitatis articulus impeduit.

x ¶ Necessitatis. vel ignorātie facti que excusat. §. c. pro. i.

y ¶ Contrariū probaretur. no. violētā presumptionez admittere ꝓbationē in ꝓtiū. xxxv. q. vj. extraordinaria: ꝛ. xxxvij. q. i. nec aliqua. §. de probā. proposuisti ꝛ. c. causam matrimonij.

Rubrica de custodia eucharistie.

In precedentibus ti. visum est q̄lit eucharistia ꝓsecrat iō merito subijcit de ipsius custodia. Et quia in baptismate vtimur chrismate: vt in. c. i. de sacra vnctiōe. ꝛ. §. vsum est de baptismo iō additur ō de custodia chrismatis: ꝛ generaliter de custodia omniū alioꝝ sacrorum. ab. si.

Tatuimus primo statuit. Scõo rõnẽ sũmittit. Tertio addit penaz. secunda ibi: ne possit. tertia ibi. Si vo. Ab. si.

a ¶ Fideli custodia. si le. §. ó celebratiõe miss. sane. ꝛ p laicos ad infirmos nõ dz deferri eucharistie sacrm: sed pb ꝑter hoc facere debet de cõ. dis. ij. puenit vel per diaconũ si necesse ẽ. xxij. di. psentẽ. ꝛ. c. diacon⁹. Fm formã que traditur. §. de celeb. missa. sane §. sacerdos vero.

b ¶ Grauiori. ar. q pp culpaz tenet qs ad oia illa q̃ sequũtur er illa culpa. xxxj. q. ij. de neptz ꝛ. i. q. i. placuit. ar. contra. xv. q. i. inebriauerũt loth. ff. ó fur. verum. Item ar. q qui occasionem dãni dat dãnuz dedisse videtur. l. dis. sepe. ff. ad. l. acqui. qui occidit. §. in hac. Vt hic pena erit ad arbitrium iudicis ex quo non determinatur. §. ó offi. dele. de causis.

Relinqui. Recitat duos excessus ꝫ quos scõo p uidet. scõa ibi qz vo. Ab. si.

c ¶ Ecclesias. i ecclesijs tñ pt ꝛ debz iudiciũ ecclasticũ exerceri. ij. q. ij. ꝓceptũ: sed nõ secularia. j. de imu. eccle. c. i.

d ¶ Vestimẽta. vestimẽta eccle sie honesta ꝛ mũda dñt esse de conse. di. i. vestimenta.

e ¶ In ꝓphanis. i. priuatorum vestib⁹. Et ita ẽ argu. q clerici debẽt incedere ornati vestibus: dũ tñ non ad iactantiã. xxj. q. iiij. ois iactãtia. quia dissolutos ꝛ fractos vestib⁹ nõ recipimus pli. di. p simoniã. ꝛ icompositio corporis q̃litatẽ indicat mẽtis: vt dicit ea. di. §. vlt. in fi. nec tñ prohibitas portare debẽt. §. de vi. ꝛ bone. clerici.

Rica ó reliqs ꝛ vener. scõz.

Vlso ó cust. euc. ꝛ chris. ꝛ veneratiõe sacroz sacramentoz merito subiicitur Rica de reliqs ꝛ vene. sanctoz. ab. si.

Adiuimus.

a ¶ Primo narrat factũ quod audiuit. secũdo illud improbat ibi: cum vir. tertio illud prohibet ibi: cum ergo Ab. sicu.

f ¶ Cũ vir. q. d. nõ l oĩ casu qr tũc nõ orat eccl̃ia p eo. cũ ebrietas fuerit mortale peccatuz: vt puta assidua de ꝫse. di. v. null⁹ ꝛ. xxv. di. §. alias ea demum: ꝛ xxxv. di. eps. secus cuz ebrietas fuerit veniale peccatũ. xxv. dis. §. alias. ver. quoniens.

g ¶ In ebrietatib⁹. in ebrietate enĩ ñ potuit demereri. xv. q. ij. sane. ꝛ. c. si concupiscentia. ita nec meritum augeri. arg. bic. ꝛ xxij. q. iiij. vnusquisqz.

b ¶ Miracula. qñ miracula fiunt qñqz per malos. i. q. i. teneamus. iõ non dz venerari p scõs quisqs miracula facit. nisi ab ecclesia romana prius fuerit p testes legitimos approbat⁹: vt ꝫ dicit: ꝛ. j. c. pr. ꝛ. §. de testi. venerabili. vbi testes super vita ꝛ miraculis recipiunt: qa quẽ ipa reprobat reprobãd⁹ ẽ. ꝛ quem approbat approbãdus ẽ. xxiij. q. i. hec est fides. ꝛ. c. qñ vet⁹. ꝛ q. ij. sane proferur.

Quamcr co Dõit duplicem excessum quem ꝓbi bet distinguẽdo iter veteres ꝛ nouas religas ibi pñt. tertio fraudes p prelatos ꝓhiberi ꝑcipit ibi plati. ab. si.

l ¶ Venales. qõ eẽ nõ dz: qr relige scõz martyrũ vel ipi martyres vẽdi ñ pñt. C. de sacrosan. eccle. nemo: qr res sacra nõ recipit estimationẽ. ff. de re. diui. sacra loca. §. vl. ꝛ iõ nõ põt vẽdi: qr vẽditio sine ꝑcio nõ consistit. insti. de emp. ꝛ ven. §. preciũ. ꝛ. ff. e. l. ij. §. sine precio: ꝛ spiritualia vendi nõ pñt. nec spũalib⁹ annexa. j. de simo. q̃relam. §. de iurepa. de iure. imo qui spiritualia vendit capitale crimen cum simonia committit. i. q. i. qui studet.

¶ Eucharistia ꝛ chrisma debent fideliter sub clauibus custodiri ꝛ contrafacientes sunt puniendi.

Tatuimus vt i cũctis ecclesijs chrisma ꝛ eucharistia sub fideli custodia⁹ clauib⁹ adhibitis ꝫseruẽtur. Ne possit ad illa temeraria manus extendi ad aliqua horribilia vt nefaria exercenda. Si vero is ad quem spectat custodia ea incaute reliquerit: tribus mẽsibus ab officio suspẽdat: ꝛ si per ei⁹ in curiam aliquid nefandũ ide cõtigerit grauori⁹ subiacent vltioni.

Idem in eodem.

¶ Suppellectilia in ecclesijs põi fi debẽt nisi necessitas vrgeat. b. d. p mo. Ecclesie ꝏbẽt sua vasa ꝛ vestimenta munda tenere. hoc secundo

Reling nolumus incorrectum q qdaz clerici ecclesias⁵ sic exponunt suppellectilib⁹ pprijs ꝛ etiã alienis vt potius dom⁹ laice q̃ dei basilice videant: nõ cõsiderãtes q dominus non sinebat vt vas transferret p tẽplũ. Sunt alij q ñ solũ ecclesias dimittũt icultas verum etiã vasa ministerij ꝛ vestimenta⁶ ministrorũ ac pallas altaris necnon ipa corporalia tã imũda relinquunt q interdum aliquibus sunt horrori.

Quia vero zelus nos cõ. dom⁹ dei firmiter prohibemus ne huiusmodi suppellectilia in ecclesijs admittantur: nisi pp hostiles incursus aut icẽdia repẽtina seu alias necessitates vrgentes ad eas oporteat bẽ ri refugiũ: sic tñ vt necessitate cessante res i loca ãstia reportent. Precipimus quoq vt oratoria vasa corporalia ꝛ vestimẽta ꝓdicta mũda ꝛ nitida conseruẽtur. Nimis. n. vr absurdũ i sacris sordes negligẽ q dedeceret etiam i prophanis⁵.

Rubrica De reliquiis ꝛ veneratiõe sanctorum.

Alex. iij.

¶ Sine pape licentia non licet aliquem venerari pro sancto.

Adiuimus q quidam inter vos diabolica fraude decepti hominem quemdam in potatõe ꝛ ebrieta occisum quasi sanctum more infideliũ uenerantur. Cuz[f] vir ꝓ talib⁹ i ebrietatib⁹⁵ ꝑeptis eccl̃ia permittat orare. dicit. n. apostolus: Ebrioſi regnum dei non possidebũt. Illũ ergo non presumatis decetero colere: cũ etiã si per eum miracula[h] fierent non liceret vobis ipsuz pro sancto absqz au. romãe ecclesie venerari.

Ino. iij. i cõcilio generali.

¶ Scõrũ reliquie vẽdi nõ possunt vel passim ostendi nõ debẽt ne circa illas populus decipi possit.

Quam ex eo q quidã sanctoruz religas exponunt venales[i] et eas passim ostendunt christiane religioni detractũ fit sepi⁹: ne in posterum detrahat: Presenti ꝺcreto statuimus vt antique reliquie ãmõ extra capsam nullaten⁹ ostendãtur nec exponãtur venales. iuẽtas aũt de nouo nemo publice venerari p sumat nisi ꝑ⁹ auctoritate[k] ro. pontificis fuerint approbate. Prelati nõ pmittãt eos q ad eorum ecclesias cã veneratiõis accedũt: variis figmẽtis aut falsis documentis ꝺcipi: sicut i plerisq locis occasiõe ḡstus fieri consueuit.

Rubrica De obseruatiõe ieiuniorũ.

Inoc. iij. clericis sancti Petri magol.

¶ Vigilia occurrens in dominica ieiunari debet in sabbato: ꝛ ieunãda est vigilia matthie.

A parte vestra ḡstituz fuit vtrũ si natiuitatẽ dñi vel assumptionem btẽ Maria vel festiuitatẽ alicuius apostoloz in secũda feria contigerit euenire: die sabbati p̃cedẽtis vigilia debeat ieiunari: ꝛ vtrũ in vigilia beati matthie apostoli sit ieiuniuz iniũgenduz. Ad quod bre. respon. q die sabbati festiuitates p̃libatas scõe ferie p̃cedentis: ꝛ beati matthie ap'li dz vigilia ieiunari.

Idem brachar. epo.

¶ Non capit cõgruaz sũmationẽ ꝛ textus in se satis clarus est: ꝛ multa sũt dicta que patent per §.

Onsilium nostz ꝛ infra. Cõtue. T. respõ. q omniuz apostolorum[m] vigilie sunt i obseruatione ieiunij celebrande. Preter vigilias apostolorũ Philippi ꝛ Jacobi et beati Joannis euangeliste qñ eorũ solẽnitas ifra solennitatem paschalẽ[n]: isti⁹ aũt ifra natalẽ dñi celebratur. Ieiuniuz etiam apud nos in aduentu dñi agitur. Sanctorum quoq vigilie quorum festiuitates oportet secũda feria celebrari in p̃cedẽti[o] sunt sabbato ieiunande. De festiuitate vero beati Bartholomei apostoli de cuius celebratione dubietas orit apud quosdam respondemus q in hoc consuetudinem[p] tue regiõis obseruesgni. quesiuit.

p ¶ Consuetudinem. ar. consuetudinem cuiuscunqz regionis seruãdã. xij. di. Sacrosancta. ar. ꝛ. c. ij. de consue. Ita ꝛ. c. ij. de consue. ar. ꝛ. c. ij. de consue. ar. ꝛ. c. ij. de consue. ar.

diſtin.illa.ſ.de ſepul.certificari.lxxvi.di.vtinam.ĩ.e.ca.ꝯ.item.

a ¶ Puniendos.ꝛ ſic neceſſitas excuſat que legẽ non habet. de con.di. .i.ſicut.ꝛ.ĩ.e.c.vltimo.

b ¶ Bonaꝝ.v.di.ad eius in fi.tñ pp ambiguũ duplicitatis põt talib⁹ pnĩa ĩponi.xxiij.q.v.excõicatoꝝ.xxiiij.q.ij.in lectum.

c ¶ In ſabbato.que ĩ ſabbato comedi nõ debent de con.di.iiij.ſabbato. ꝛ ar.xij.di.de illa.

d ¶ Conſuetudines.a q̃ recedi nõ dz ſine magna cã cum ex hoc ſcandaluz generet: ĩmo tãq̃ contẽptores legum puniendi ſunt qui ꝛfaciunt.xi.di. in his.ſi tñ periculũ conſurgerit non eſt ſeruanda vt hic dicitur ĩferius: qr vtilius ẽt ſcandalum naſci pmittitur q̃ veritas relinquat.ĩ.de re.iu.q ſcandalizauerit.

e ¶ Indulgeri. nõ ex debito ſed ex humanitate.

f ¶ Neceſſitas.de cõ.di. .i.ſicut.ꝛ.ĩ.õ re.iur.qõ non eſt.

g ¶ Ut maius periculuz .ſ.mortis.ſicut olim permittebat dare libellũ repudij: vt maius piculuz vitaret: ut.xxiij.q.j. ſi quod verius.

Θ Xplicari. Cõis diuiſio.ſcõa pars ibi: tñ demus.Ab.ſi.

b ¶ Nec voto.ergo ſi voto tenẽt non debẽt comedere carnes. qr que ſine conditione vouẽtur ſine ꝛditiõe ſoluant.xxij.q. vlt.c.vlt.qr ex quo ĩ voto emiſſo nihil exceperũt generaliter tenent.ar.ĩ.õ pui.qr circa.ꝛ.ff.de ſer. vr.prę.ſi ſeruitus.

i ¶ Cõſuetudinẽ.q̃ p lege ſuari dz.xi.di. in his reb⁹.ꝛ.xij.di. diuturni. ꝛ ſic conſuetudo eccleſie gñalis ſuãda ẽ tãq̃ lex ſ.de cele.mi.pniciosus.

k ¶ Voluerint.ĩmo magis laudãdi ſũt: qr ea ſũt in nr̃is officijs gratioza q̃ cũ lz nobis non ĩpendere: gr̃a tñ dilectiõis impendim⁹.xx viij.q.i.iam nũc.qr maioris gr̃e ẽ offerre qõ nõ debes q̃ reddere qõ teneris.xxiij.q. v.q ſitit. alias ẽ ſub illo .c.cuz ſalu abiit.qr nemo ĩ neceſſitatib⁹ libalis exiſtit.ff.õ adimẽ.le.l. rem legatã.ꝛ.ff.de dona. inter vi.ꝛ vx.ſi qs p vroze

Rica de purificatiõe poſt partũ Supra viſũ ẽ de ieiunijs ĩditis ob obſeruantiã ſcõꝝ:ſeqr merito videre de purificatione poſt partũ que fuit indicta ob reuerentiaz eccleſiarum.Ab.ſi.

ꝛ infra. ¶ Cũ aũt q̃ſieris q̃ ſit illis penitẽtia iniũgẽda q dieb⁹ quadrageſimalibus tempore quo tante famis inedia ĩgruebat q magna ps populi p:opter inopiã ãnone periret carnes comedere ſũt coacti: rñdem⁹ q ĩ tali articulo illos nõ credimus puniendos[a]: preces tñ dño p illis ꝛ cuz illis effundas ne ipſis aliquatenus ĩputetur: qr bonaruz⁹ mẽtium eſt ibi timere culpã ubi culpa minime reperit. ¶ Itẽ de illis q̃ propter debilitatez in ſabbato[c] carnes ſumũt: quod i partibus tuis nullatenus fieri cõſueuit: cũ hoc ab alijs moleſte feratur: ꝛ oriatur ide illis occaſio detrahẽdi. Reſpõdemus q ſuper hoc cõſuetudinẽ⁹ tue regiõis facias obſeruari: ſic tñ q debilib⁹ ꝛ ifirmis ſup hoc piculuz nõ emergat. ¶ Preterea de illis q ĩ quadrageſima vel alijs ieiunijs ſolẽnib⁹ ifirmantur ꝛ petũt ſibi eſum carniũ indulgeri[e]: reſpondem⁹ q cũ nõ ſubiaceat legi neceſſitas[f]: deſideriũ ifirmoꝝ cũ vrgẽs neceſſitas exigit ſupportare potes ꝛ õbes: ut mai⁹ piculũ[g] i eis euiteꝛ.

Honorius.iij.prageñ.epõ.

¶ Si feſtũ natiuitatis occurrit ſexta feria licitũ ẽ carnes comedere exceptis pfeſſis ꝛ vouentibus.

Θ Xplicari per ſedẽ apoſtolicaz poſtulaſti: ꝛ infra. ¶ Reſpondemus q illi qui nec voto[b] nec regulari obſeruãtia ſũt aſtricti: in ſexta feria: ſi feſtum natiuitatis dominice die ipſo venire contigerit: carnib⁹ ꝯ p feſti excellẽtiã veſci pñt ex ꝛſuetudinẽ[i] eccleſie generalis. Nec tñ hi reprehẽdendi ſunt q ob deuotionem voluerint[k] abſtinere.

Rubrica De purificatõe poſt ptuz.

Vno.iij.armacaneñ.epõ.

¶ Mulier poſt partũ ſtatiz põt ingredi eccleſiã nec tenetur abſtinere p aliquos dies fm legẽ moſaycaz.

Eniens:ꝛ infra. ¶ Licet

v fm legẽ moſaycã certi[l] dies determiati fuiſſent qb⁹ mulieres poſt ptuz a templi ceſſarẽt ingreſſu. ¶ Quia tñ lex p moyſen data ẽ: gratia ꝛ veritas p ieſum chriſtũ fcã eſt. ¶ Inq. T.T.R.q poſtquã vmbra legis euanuit: ꝛ illuxit veritas euangelij ſi mulieres poſt prolẽ emiſſaz actu

re gr̃as eccleſiam ĩtrare voluerit[m] nulla ꝓinde peccati mole grauantur: nec eccleſiaꝝ eſt eis adit⁹ denegãdus: ne pena illis cõuerti videatur in culpã. ¶ Si tñ ex veneratione[n] voluerint aliquãdiu abſtinere: deuotionem earum non credim⁹ improbandam.

Rubrica De eccleſijs edificandis: vel reparãdis.

Θ Xconcilio magũtino.

¶ Mõtes bñficiũ i eccleſia tenẽtur contribuere ad ipſi⁹ reparationez.

Vicunq̃ eccleſiaſticum beneficium habent: omnino adiuuent ad tecta[o] eccleſie reſtauranda vel ipſas eccleſias emendãdas.

Θ Xconcilio lateran̄.

¶ Leproſi pmitti debẽt ſine preiudicio antiquaꝝ parochiaruz habere eccleſiã propriã ꝛ preſbyterum: nec tenent ſoluere decimas de hortis vel nutrimentis animaliũ.

QUam dicat a poſtolus: ꝛ ifra. Conſtituimus: vt vbicunq̃ tot[p] ſimul leproſi ſub cõi vita fuerint cõgregati: q eccleſiam cũ cimiterio ſibi cõſtituere ꝛ proprio gaudere valeant preſbytero: ſine ꝓtradictione aliqua permittãtur habere. ¶ Caueant tñ vt iniurioſi veteribus[q] eccleſijs de iure parochiali

re. nequaquaz exiſtãt.qõ.n.eis pietate conceditur: ad alioꝝ iniuriã[r] nolumus redũdare. ¶ Statuim⁹ etiã vt de hortis ꝛ nutrimẽtis[s] aialium ſuoꝝ decimas tribuere nõ coganꝫ.

Alex.iij.eboraceñ.archiepõ.

¶ Propter nimiam diſtantiam eccleſie poteſt noua eccleſia in ipſi⁹ parochia edificari ꝛ certa portio õ antiqua ſibi deputari.

AD audientiam noſtram noueris peruenisſe: q villa que dicitur.b.tantum perhibetur ab eccleſia parochiali diſtare: vt tẽpore hyemali quum pluuie inũdant nõ poſſint pochiani ſine magna difficultate ipſaz adire: vñ nõ valẽt cõgruo tpe eccliaſticis officijs itereẽ. ¶ Quia igiꝫ dicta eccleſia ita dicit redditib⁹ abũdare q ꝓter illi⁹ ville ꝓuent⁹ miniſter illi⁹ cõueniẽter valeat ſuſtentationẽ hẽre: mãdam⁹ q̃tenus ſi res ita ſe hz: eccleſiam ibi edifices: ꝛ ĩ ea ſacerdotem ſublato

o Vicunq̃ ad tecta. nã ubi eſt emolumentũ

p ibi dz eſſe onus: qr ñ ẽ fer ẽdus is q lucruz amplectit onus ãt ſubire recuſat.C. de cadu. tol.l.vna.ꝯ.p ſcõo ĩ fi.ꝛ.ꝯ.ne aũt. ver. ſi nec talis. ſicut ad quẽ ſpectat on⁹ ꝛ emolumentũ. C. de fur. manifeſtiſſimi.ꝯ.pe.in fi.ſic.ſ.de bis q̃ fi.a ma. par.ca.c.ulti. ꝛ .ĩ.e.de bis. Nã ꝛ ipſe fructuarius teneꝫ ad ſartatecta. C. de uſu fruc.euz ad quem.ꝛ.ff.e.l. uſufructu legato.j.rñſo in fi.ꝛ ꝯ.hactenus.alias ẽ lex ꝛ hoc intelligo cum quarta ad hoc deputata non ſufficit de qua hẽs .x.q.iij.vnio.alias ſi ſufficeret non teneretur.

Am dicat. Due ſunt ptes.ſcõa ibi:ſtatuimus. prima ſubdiuidit.ſecunda ibi: caueant. Ab.ſi.

p ¶ Tot.ſed quot ſufficiũt forte.ꝛ.ut.ꝛ.q.iij.vnio.uel etiam pauciores dũmõ velint eccliaz dotare.ar.de con.di.i.nemo.

q ¶ Ueterib⁹. veteres.n.eccleſie pp nouas ledi ñ debẽt.xvi. q.i.quicũq̃.eccleſie tñ de decimis modicũ dãnum pñt ſuſtinere.ĩ.c.proximo.

r ¶ Alioꝝ iniuriã. ar.nullius inopia releuari cuz alterius iactura.xxij.q.ij. primũ.ꝛ.ff.de con.inde. nam hoc.ar.xiiij.q. v.deniq̃. ar.C. de emẽ.li.nec auus.qr ꝛ ſi princeps concedit alicui edificari in loco publico hoc intelligitur facere ſine dãno alterius.ff.ne qd in lo.publi.l.ij.ꝯ.ſi qs a principe.ꝛ.ff. ad treb.ſed cũ ab herede.ff.de admi.tu.ipuberi.ꝛ.ĩ.e.ad audientiam. Sic.n. ĩterpretãda ſunt beneficia ꝓncipis: ut non ſcipiãt eſſe iniqua.ff.de vul. ꝛ pup.ſub. ex ſcõ.ff.de ꝓto. ſtip. l.paulus.ff.er qui. cau. ma.l. ſciendum.ſ.de uſu pal.er tuarum.ꝛ.ſ.de offi.ordi.licet.

s ¶ Nutrimẽtis. de omnibus autez alijs ſoluent decimas ex quo de iſtis tãtum prohibent: qr quod de vno ꝓhibetur: de alio cõceſſum itelligitur. xxv. di.qualis.niſi religionem aliquorum aſſumerẽt: tunc gauderent eorum priuilegio.ſ.de ſta.mo.recolentes in fi.ꝛ arg. ſ.de deci.ex parte.Jo.

AD audientiam. Primo ponit facti narrationẽ. ſcõo pronisionem ibi: qr igitur.que primo puidet qñ rector conſentit. ſecundo quando diſſentit ibi: Si vero.Ab.ſi.

Eniens. Primo ponit deciſa ꝓſultatio. ſcõo dubij fortificatio ibi:lz.tertio ſolutio ibi:qr.q̃rto pmiſſio ibi:qr tñ.Ab.

l v Certi dies.ſ.p maſculo.lx.dies ꝓfemina.lxx.di. v.ꝯ.i.ꝛ iõ ad lx̃am h̃ fiebat: qr reputabant̃ imunde vſq ad tps illud.

m ¶ Intrare voluerit. ꝓhiberi nõ debẽt ne pena eis vertat in culpaz. v.di.ſi mulier.ꝛ.c.ad eius vero.ꝛ.vij.q.i.cum percuſſio.

n ¶ Ex veneratione.de con.di.iij.quotidie.ꝛ qr bonarum mentium eſt

t ¶ Magna difficultate.h ẽ iuſta cã ꝓſtituẽdi eccliaz ĩ alteri⁹ parochia:ꝛ ĩ ei⁹ ꝓiudiciũ:ꝛ ita difficultas aliqd pmittit q̃ alias ꝓhibeꝫ. ſile.lxiij.di.cũ lõge.ꝛ xciij.di.c.iſta.ꝛ.ff.õ iudi.ſi cũ loc⁹.ff.õ arbi.ſi cũ dies.ꝯ.ſi arbiter.ꝛ.C.ĩ qui. cau.bñti tu.da.tu.l.pp late.ꝛ.l.cũ ob augmẽtũ.ſile.ſ.de reſcri.nõnulli.ſ.õ elec.nihil ẽ.ꝯ.vlt.ꝛ.vij.q.i.ut tpis q̃litas.ꝯ.i.

v ¶ Cõueniẽter. alias nõ pmitteret.xvi.q.i.quicunq̃ eccleſie de decimis.ſ.c.pr.xij.q.ij.bone rei.

a ¶ Rectoris. rectoris pñtatio est necessaria: qz ille ẽ ei subiect⁹. ar. xxiij. di. qñ .l. di. i capite. ⁊ qó ipz tãgit approbare dz. de tẽp. or. ⁊ archieps. C. ó au. pstã. .l. vl. ⁊. xvi. q. i. statuim⁹. ⁊. s̃. de of. archi. qz in fi. Sz q̃re pñtatio non spectat pncipalr ad patronũ: vt. s̃. de iurepa. p totũ. põt dici q ió spectat ad maiorẽ eccl'iaz. qz ĩ ei⁹ piudiciũ fundat alia ĩ ipsi⁹ pocbia: vñ q̃si q̃dã ꝓpetatiõe pñtat cũ assensu patroni. ⁊ b ꝓuidit papa forte de cõsensu patroni. vel potest dici q patronus tñ eliget ⁊ pñtabit electuz rectori maioris ecclesie q illuz postea epo pñtabit. ar. xxiij. d. qñ. sed pmũ veri⁹ vf. sed qd si patronus nõ ꝓcordat cum illo rectore: nisi iusta cãm ꝓdictõis ostẽdat nõ nocet. vel dic q ambo sunt patroni ⁊ ambo debẽt similiter eligẽ: qz de bonis vtriusq3 dotatur ecclesia ⁊ pbyteꝛ pñtabunt archiepo. B.

b ¶ Obuẽtiones. ⁊ ita vf q debeat hfe decimas illius ville. Sed ꝛ. xvi. q. i. gcunq3. ⁊. c. ecclesie non sunt ꝛria. sed papa hoc fecit ex plenitudine ptãtis ⁊ hoc iõ qz ꝓter puentus illius ville rector maioris ecclesie poterat ꝓpetenter sustẽtari: ut. s̃. vf. ſz eps hoc facere non posset nisi ó ꝓsensu rectoris maioris ecclesie: qz non põt iura illi⁹ ecclesie dare alteri. s̃. ó re. ec. nõ ali. c. i. ⁊ ar. xvi. q. vl. ꝓstitutũ. ⁊. §. sicut duo. Gratian⁹ tñ ꝛdicere vf vt colligit ex illo. §. sicut duo. a ꝛrio sensu precedẽtium capitulorum: lz posset dici q papa nõ intellexit de decimis predialibus: sed de obuẽtionibus alijs. s. oblationib⁹ ⁊ de psonalib⁹ decimis q dãtur diebus q̃bus accedũt ad ecclesiã ⁊ ex mortuarijs ⁊ pstibus: qz de iure cõi pceptio decimaꝛ pertinet ad parochialem ecclesiã. s̃. de decim. cũ ĩ tua. ⁊ si papa de illis intellexisset bñ exꝑssisset. ar. s̃. ó decim. ad audientiã. sicut exꝑssit de obuẽtionib⁹: exꝑssisset ó decimis. ar. ꝓtra. j. de ver. si. cum inter vos.

c ¶ Honor. s. vt aliqd ãnuatiz in signũ subiectõis pstet. arg. s̃. de cens. i. oĩs anima.

d ¶ Acras. mẽsura terre ẽ ⁊ est vulgare anglorum.

e ¶ Distulerit. ⁊ pson⁹ cũ eo.

f ¶ Deduci. ad arbitrium episcopi.

g ¶ Obis. cogi óbẽt. si ptẽ fabrice recipiãt. ar. x. q. j. decernim⁹. ⁊. q. iij. vnio. imo certe ⁊ sine illa si pñt: vt colligit. s̃. ó bis q̃ fi. a ma. par. ca. c. vlt. ⁊ ar. xij. q. ij. põtifices. ⁊. s̃. de test. cũ ĩ officijs. ⁊. s̃. e. c. i. vbi de hoc.

h ¶ Exẽplo. q aliũ ĩuitat ad aliqd faciẽdũ in se dz hfe qó ꝑdicat xxvi. di. vna tñ. ⁊. xxv. di. pmũ. ⁊. ff. de neg. ge. si pupilli. §. vl. ⁊. ff. de fideiuss. tutor. ff. si fui. vẽ. alti⁹. ⁊. lxi. di. miramur. lxij. di. §. i. ⁊. xl viij. di. §. necesse.

i ¶ Indulgem⁹. Sed qd valet ista ĩdulgentia cũ hoc nõ possit fine licẽtia diocesani: qz ⁊ hoc idẽ poterat si tñ licentiã epi hũisset: q̃tũ ad hoc paꝛ valet nisi qz eps citius mouebit ad ꝓsentiẽdũ. ⁊ si nõ ꝓsentiret: facili⁹ ꝓpelleret. ar. s̃. de iurepa. nullus. ſz ĩ hoc ꝑdest: qz h facere poterit clericis ĩuitis dũmõeque ibi vel alibi ꝓuideat eis alias eis ĩuitis hoc facere nõ posset. similis ĩdulgentia est. s̃. de vsu pal. ex tuaꝛ. ⁊ est op. ar. q papa nõ ĩtẽdit alicui facere piudicium per suum ꝓulegiũ. de hoc no. plura ar. s̃. e. cum dicat.

k ¶ Ibi. sed hoc vf ꝛ ius: qz hoĩes diuerse pfessiõis in eodẽ officio non debent associari. xvi. q. vlt. ĩ noua. ⁊. s̃. de elec. cũ cãm. ar. s̃. de postu. c. j. ĩ fi. Jn potestate istius epi erit an velit eis ꝓuidere ibi vel alibi: sed honestius est ut eis alibi ꝓuideat. ar. est h q aliqs punitur sine culpa. qó esse non dz. lvi. di. satis peruersum. ⁊. xv. q. vlt. inuentum. Et h qdem regulare est. sed hoc facit papa ex spãli ĩdulgentia: ut remoueãtur fauore religionis. ⁊ est sũma rõ que pro religione facit. ff. de relig. ⁊ sump. fu. sunt psone. ꝓpter quã multa sunt que alias non fierent. j. de aposta. c. ij. ⁊. s̃. de fi. pres. c. j.

l ¶ Non possumus. sic ergo patet q rei que non est non datur ꝓulegiũ: non ap. ob. ad ꝓsentationẽ rectoris[a] ecclesie maioris cũ cãonico fundatoris assensu ĩstituas: ⁊ ad sustẽtationẽ suã eiusdẽ ville obuẽtiões[b] ecclesiasticas ꝓceptuz: ꝓuidẽs tñ vt cõpetẽs ĩ ea bonor[c] pro facultate loci ecclesie matrici seruet: qó qdẽ fieri posse videt cũ eiusdẽ ville dñs. xx. acras[d] terre frugifere velit ad usus sacerdotis cõferre. ℣ Si vero pso na matricis ecclesie virũ idoneũ p̃sentare distulerit[e] vel op⁹ illõ voluerit ĩpedire: tu nihilomin⁹ facias idẽ op⁹ ad pfectõez deduci[f] ⁊ viz bonũ ap. ces. dif. ĩstituẽ ñ omittas.

Idem Ieronicñ. episcopo.

¶ Rectores ecclesiaruz pñt cõpelli vt de redditib⁹ qui supersunt teneantur conferre ad constructionẽ seu reparationem ecclesie.

Oẽ his qui parochiales ecclesias habent duximus rñdendum q ad reparationẽ ⁊ ĩstitutionem ecclesiaz cogi debẽt[g] cũ opus fuerit de bonis que sunt ipsi⁹ ecclesie si eis supersint conferre: vt coꝛ exemplo[h] ceteri inuitentur.

Ranus tertius.

¶ Secularis ecclesia sine preiudicio clericoz ad statũ regulareꝫ põt reparari: ⁊ collegio rei que nondũ est: priuilegium non confertur.

Ad audiẽtiã nr̃az puenit q tu i ecclesia de qua ĩ epz vocat⁹ fuisti regulares canonicos desideras ordinare. inde siqdẽ est q hoc deuotioni tue auctoritate apostolica idulgem⁹[i] si tibi eps diocesanus ꝓsenserit i hac pte. Uez si clerici seculares ĩ ea adhuc supesse noscunt volum⁹ eis dũ vixerit ibi[k] vel alibi necessaria ꝓuideri. ℣ Lz ãt nobis istanti⁹ supplicaris ut ecclesie pdcẽ ꝓfirmatiõis priuilegiũ faceremus tibi nõ possum⁹[l] de iure deferre: cũ nulli canonici adhuc ibidẽ existant quibus priuilegiũ concedatur.

Celestinus tertius.

¶ Nõ obstãte iuramẽto ó reb⁹ ecclesie nõ alienandis põt epus ꝓpter indigentiã nouã ecclesiã edificare.

Ua nos duxit: ⁊ ifra. Ꝓretrea qz occasione iuramẽti qó ó reb⁹ ecclesie nõ alienãdis[m] te asseris pstitisse i locis tui epat⁹ i qbus populi habitantes oratorijs egere videntur: ne pretextu nouaꝛ ecclesiarum commissa tibi ecclesia destitui videret[n] ecclesias formidas erigere. ℣ F. T. mandam⁹ quatenꝰ illius iuramẽti[o] occasione nullatenus permittas quin populo idigẽti[p] super basilicaꝛ institutione studeas salubriter ꝓuidere.

Rubrica De immunitate ecclesiaꝛ cimiterij ⁊ rerum ad eas ptinentiuz.

Ex synodo ioannis pape.

¶ In domib⁹ ecclesiaꝛ ñ dz iudex laicus iudicare nec hospitiũ q̃rere.

Ti domib⁹[q] ecclesiaꝛ neq3 missus[r] neq3 comes vel iudex public⁹ vel minister quasi pro ꝓsuetudine placiti[s] vel hospitium[t] vẽdicẽt: ſz i publicis locis domos ꝓstituant in quibus placitum teneant: ⁊ etiam hospitẽtur.

Reg. angnello terracoñ. epo.

¶ Tempore magne necessitatis non debet aliquis excusari a muroꝝ seu ciuitatis custodia.

Perucnit: ⁊ ifra. Fraternitas tua nullum[v] per nostre uel ecclesie sue nomen aut alio modo[x] excusari a murorum vigilijs patiat. ſz oẽs[y] ad hoc generaliter ꝓpellãt. ℣ Quaten⁹ cũctis uigilãtib⁹[z] melius valeat ciuitatis custodia ꝑcurari.

enim ante ratio queręda est q̃ persona. ff. de iure codi. quidaz referunt ⁊. ff. cõmunia predi. l. j. ⁊ infra de despon. impu. ad dissoluendũ. sic rescriptũ non datur ad lites que nõdum sunt. s̃. de rescrip. c. vlti. vbi plures concor. sunt ad hoc. ar. contra. ff. de ser. vr. predi. si seruitus. §. futuro. Solue istud contrariũ cum suis concor. ⁊ dic q futuro edificio non põt seruitus cõstitui: vt statim sit seruitus: quia nõ est cui seruiat: sed ali quis potest obligari ad eam constituendaz cum fuerit edificium. ar. ff. famil. herciscun. heredes. §. an ea stipulatio.

Ua nos. Prima pars ponit dubium episcopi. Quod secundo tollit ibi: fraternitati. Ab. si.

m ¶ Non alienãdis. si. xxviij. dist. de syracusane. x. q. vlti. capitulo vltimo. ⁊. s̃. de re. eccl. nõ alie. ut super. sic ⁊ rex in sua coronatione iurat regni sui iura illibata conseruare. s̃. de iureiu. intellecto.

n ¶ Destitui videretur. trepidauit vbi nõ fuit timor in hoc facto videbatur preiudicium fieri ecclesie sue: parochiani illi reniebãt forte ad ecclesiam suam.

o ¶ Juramẽti. iuramentum. n. non extẽdebatur ad hunc casum: licet illi essent parochiani sui: ex quo populus indigebat argu. s̃. de consti. cum .Ab. ⁊. s̃. e. ad audientiam. ꝓmo nec poterat illud seruari iuramentũ sine periculo animaruz propter carentiam sacerdotum. vnde si propter epi negligentiam aliqui perirent imputaretur ipsi. xxvi. q. vi. si presbyter. ⁊ capitulo sequenti.

p ¶ Indigenti. ecce causa quare noua potest cõstitui ecclesia in preiudicium etiam alterius. sic .s̃. eodem capitulo. iij. .xvi. q. i. precipimus. ⁊ q. vij. ecclesias.

Rica de ĩmunitate ecclesiarum. Continuat hec rubrica ad precedentia hoc ordine ꝑm Bof. ⁊ Jo. an. viso de ecclesijs edificatis ⁊ reparatis: quia ipsa cum suo ambitu ⁊ cimiterio ⁊ suis reb⁹ grauari non debet oneribus quibus res laicoꝝ premuntur: ideo recte post precedencem rubricam subijcitur ista vbi de istorum ĩmunitate tractatur.

q ¶ In domibus. statuimus supple.

r ¶ Missus. idest executor vel officialis. vulgare est italie.

s ¶ Placitũ. ⁊ ita placita secularia non sunt in ecclesia tractanda: sed ecclesiastica. sic. ij. q. vlt. c. ultimo.

t ¶ Hospitium. C. de episco. ⁊ cleri. l. i. in fine. qó quasi debitum non debent habere: sed charitatiuũ hospitium petere possunt a clericis. ad qó tenentur. xlij. distin. §. i. ⁊ supra de sup. neg. prela. sicut. ⁊. s̃. de preben. de monachis.

Perucnit. Hoc. c. multos bz intellec. ideo per multos non sũmatur. sed ꝑm q intelligo. b. d. vt in rubro. Primo ponit dictũ. secõ rationem ipsius ibi: Quatenus. Ab. si.

v ¶ Nullum. de hominibus ecclesie.

x ¶ Mõ. i. sub hoc pretextu excusari: q sit hõ ecclesie nostre uel sue.

y ¶ Oẽs. nisi sint senes. vt eo ptextu excusentur. C. de decu. l. ult. lib. xij. ⁊. xij. q. ij. ecclesiaꝛ. sed nos contra: sed hoc est speciale.

z ¶ Uigilãtib⁹. vicissim ⁊ successiue: vel ẽt si piculũ iminet: qz expedit rei pu. plures hfe defensores. ff. de no. op. nũ. nam reipublice. Lin.

Tdicatum. Hoc.c.cōiter non summatur:sed generaliter po
test sic sūmari vt in rubro.ꝛ non diuiditur. Ab.si.
a ¶ Rustici.de illis itellige q glebe sūt astricti:vt recedere nō possint
C.de agri.ꝛ cē.cū satis oīno.li.xi.de qbus bēs.j.de iude.multoꝝ.§.j.
Non minus. Prima pars narrat ꝛ aggrauat homidā oppres-
sionem ecclesie quā faciebāt potestates secu
lares. Secunda ibi:quo circa. puidet. Et b tria facit. primo penā cōminatur. secundo ponit ca
suz pmissuz. tertio penā cōminatam iponit. ab.
b ¶ Non bēbat.ꝛ iō minus peccauit:vñ apostolus:miserico:diā merui:
qꝛ ignoās feci. viij. di. ꝙsuetudo. sz isti excusatiōez banc bre nō pūt.
c ¶ Subactis.i.dactis.
d ¶ Angariis. angarie dicunt psonalia obseqa
propriis sumptibus prestita:perāgarie ubi per
sona fuit sumptibꝰ alienis sub tributo. ar.q sacerdotes ꝛ clerici debēt
ee īmunes ab omni exactōe seculari. xxiij. q.ul.
conueniot.ꝛ.§. quāuis.
ꝛ.C.ō sacrosan.ec.l. ad
instructiones.ꝛ.l. placz
ꝛ.xi.q.i.si tributum. ꝛ
xvi.q.i.§. nouaꝝ.ꝛ. xi.
q.i.sacerdotes. argu.§.
xxiij.q.viij. tributuz.ꝛ
xi.q.i.magnū.s. de cē.
e.i.in fi.C.de epis.ꝛ cle.
ō bis.ff.ō publi.ꝛ. vec.
īperatoꝛes. fol.q vsibus
ecclesiasticis deputātur
quo ad fundatōez eccle
siarū ꝛ cimiterium ꝛ do
mos ꝛ hortos iux posi-
tos immunia debent ee
ab omni exactione. cete
ra aūt transeunt cū suo
onere ad ecclesiā. ar.s.
de censi.c.i. vbi de boc.
e ¶ Tantā necessitatē.
ꝛ ita ex arbitrio epi ōpē
det ispicer bāc necessita
tē:tū aliqd ꝙferre nō oz
nisi sup hoc prius roma
nus pōtifex ꝙsulat.j. e.
aduersus.i.rūso.i fi.
f ¶ Releuādas. cōferre
enim debent sicut ꝛ alij
possessoꝛes ad iter faciē
dum vl pontem edificā
dum vel pontem faciē-
dum vel reficiēdum. in
auc. de eccl.ti.§. ad h.
col.ix.C.ō sacrosan. ec.
ad instructiones.
g ¶ Cōmoniti. admonitio enim semper pcede-
re debet vidictam. xii.
q.ij. idigne.ꝛ nisi se cor
rexerint pꝰ admonitōez
sunt ipo iure excōmuni-
cati vt bic dicit:ꝛ fauto
res ipsoꝝ ꝛ successoꝛes ipsoꝝ:si non satisfecerint ifra mēsem. j. eo.
aduersus. §. vlt. Ber.

Quam ecclesia. Diuidit. nā in pn.ꝛ in fine ponit duplex ꝙstitu-
tionis cā. in medio ponit ꝙstitutio. scda ibi:seculares. Ab. si.
b ¶ Cum ecclesia. hic ergo pp reuerētiā loci nō tractātur cause secularium i ecclesia. s. e. c. i. sic ꝛ alibi expellunt de ecclesia. ij. q. vij. accusatio
alibi bēs de reuerētia dei vl dei:quo cause ēt ex ꝙsensu partiū tracta
ri nō possunt. xv. q. iiij. c. i. C. de fe. oēs. ꝛ melius. s. ō fer. c. vl.
i ¶ Effusione. maxime qꝛ nec alie ciuiles cause. s. eo. c. j. secus de eccle
siasticis. ij. q. ij. preceptū. ꝛ ar. s. ō ap. qua fronte. Quid ergo si alteri
parti vel vtriqz esset interdictus igressus ecclesie. Rūdeo nihilominus pūt
intrare:qꝛ interdictū non extēdit ad hūc casum. ar. q etiaz post votū vel in
ramentum de carne non comedenda comedere debet:ut se purget si eēt su
spectus. xxx. di. c. vl. argu. s. de consti. cum. M. s. ti. pr. c. vlti. vel tūc cau
se tractantur extra ecclesiam:ut illic seruēt interdictum: quia nihilominus
valet iudiciū: nec ē preceptū
ita q ñ possit alibi tractari ēp
i ecclesia:sz de hōestate dcm
est vt propter loci reuerentiā
forte magis caueāt a periurijs
ꝛ mendacijs.
k ¶ Cimiterijs. que eodē pri-
uilegio gaudent cum ecclesijs
xvi. q. iiij. quisquis. ꝛ. c. id cō
stituimus. ꝛ. s. de ꝙse. ec. vel
alta. consuluisti.
l ¶ Anathematis. non credo
q ipso iure sint excōicati: sed
post admonitionem sunt ex-
cōmunicandi. Ber.
m ¶ Tutela. sic cōfugiēs ad
ecclesiā tutus dz ee: qꝛ ē tute
la refugij vt bic dicit. ꝛ. j. c. p
ri. ꝛ. xvij. q. iiij. diffiniuit. b.
Inter alia. Communi
ter sūmatur ut in rubro.
Ego vero latius ꝛ no. sūmo
sic. Reus criminis ad ecclesiā
fugiens nō est violēter ab ea
extrabēdus. nec debet ampli
us pretextu criminis cōmissi
dānari ad mortem vel ad ali
am penam corporalez. est ta
mē aliter legitie puniendus.
fallit in duob⁹ casibus hic ex
pressis. b. d. primo. Seruꝰ fu
giēs ad ecclesiam timore dñi
sui est domino de eius īpuni
tate iurāti restituēdus. b. d.
secūdo. Duo sunt dicta. secū
dum ibi:si uero. ab. si.
n ¶ Canonum. xvij. q. iiij. dif
finiuit. constituit reū ad eccle
siam. ꝛ. c. metuētes.
o ¶ Legum. C. de bis q ad ec
clesias confu. l. presenti.
p ¶ Extrabēdus. etiā iudex
dūmodo absit simulatio. C.
de bis qui ad eccle. cōfu. l. i.
q ¶ Ad penā. ab omni genes
penaꝝ iterī sunt securi. xvij.
q. iiij. id cōstituimus.
r ¶ Puniēdus. pecuniariter
dūtaxat uel alia satisfactōe ꝙ
ter penā corpalē. xvij. q. iiij.
rcum. ꝛ. c. id cōstituimus.
s ¶ Latro. vt. xvij. q. iiij. si ē
antiqꝰ. lex tamē plures per
sonas excipit:in auc. de mā.
pn. §. q si delinquentes. col.
iij. v. neqz. ubi bōicide adul-
teri ꝛ raptoꝛes vginuz extra
hūtur ab ecclesia. sm q isti ō
quibꝰ bic dicitur: sed ēcreta.
tantū duas personas extra-
bit vt bic. ꝛ canon exp̄sse pre
stat immunitatem raptoribꝰ
vginum. xxxvj. q. j. de rapto
ribꝰ. ꝛ sic in casu isto derogā-
tur illi auc. per ista iura omni
bꝰ aliis īmunitatem prestat:
nisi i casu. j. e. c. ult. publicos
enim latrōes cuilibet impune occidere licet:ꝛ sine peccato. xxiij. q. v. cū hō.
ꝛ. C. qñ li. vnicuiqz si. iudi. se vindi. l. i. ꝛ tales famosi latrones capti i fur
to in furca suspenduntur. ff. de pe. capitalium. §. famosos. sed si famosus
non est tunc iubetur castigari:sed nec vitam nec membruz perdit. C. ō ser.
fu. auc. sed nouo. Ain.
t ¶ Depopulatoꝛ. de istis duobus habes. C. quando li. vnicuiqz. l. i. cuꝰ
verba bec sunt. ꝛ. l. ij.
u ¶ Canonicas. signatas in princi. decre.
r ¶ Compellitur. xvij. q. iiij. metuentes. ꝛ. c. id constituimus. ꝛ. C. de bis
qui ad eccle. cōfu. si seruus.

Idem vitali defensori sardi.

¶ Rusticus astrictus ad culturaz agroꝝ ecclesie nō pōt illā deserere

Tdicatū est:ꝛ infra. Dictum est nobis qꝛ rustici[a] ecclesie ru-
ra eiꝰ deserētes in priuatoꝝ possessionibus culturam exhibeāt: qō ex
periētia tua fieri non pmittat.

Ex cōcilio laterañ.

¶ Laici collectas īponentes clericis vel ecclesijs seu iurisditionē eorum vsurpantes si moniti nō desistūt sūt excōicati cum suis fautoribus: potest tamen eps cū clero eis in necessitate prebere subsidia.

Non minꝰ:ꝛ infra. In diuersis mūdi partibus cōsules ciuitatis ꝛ rectoꝛes: necnō et alij qui potestatem habere videnť tot onera frequēter imponunt ecclesijs: ut deterioris cōditionis factū sub eis sacerdotium videať cꝫ pharaone fuerit qui legis diuine noticiam nō habebat[b]. Ille quidem omnibus alijs fuituti subactis: [c] sacerdotibꝰ possessiones eoruz in pristina liber
tate dimisit ꝛ eis alimoniaz de publico administrauit. isti vero one-
ra sua fere vniuersa īponunt eccle
sijs:ꝛ tot angarijs [d] eas affligunt:
vt eis qō bieremias deplorat com
petere videať. Princeps prouinciaruz facta est sub tributo: siue qui
dem fossata siue expeditiones seu
alia quelibet sibi arbitrenť agenda
de bonis ecclesiaruz et clericoruz ꝛ
pauperꝝ xp̄i vsibus deputatis vo-
lunt fere cūcta compleri: iurisditio
nem etiā ꝛ auctoritatem prelatoꝝ ita euacuāt: vt nihil potestatis eis
in suis videať hominibꝰ remansisse. Quocirca sub anathematis
districtione fieri decetero talia pro
hibem⁹: nisi eps ꝛ clericus tantam
necessitatem[e] vel vtilitatem aspexe
rint: vt absqz vlla coactione ad re-
leuādas[f] cōes utilitates vel necessi
tates vbi laicorum nō suppetūt fa
cultates subsidia per ecclesias estimēt cōferēda. Si aūt consules aut
alij decetero ista cōmiserint ꝛ com
moniti[g] desistere noluerint: taz ipsi
cꝫ fautores eorum excommunica
tioni se nouerint subiacere: nec cō-

munioni reddantur donec satisfa-
ctionem fecerint cōpetentem.

Lucius tertius.

¶ Cause sanguinis in ecclesia vel cimiterijs agitari nō debent.

Cum ecclesia [h] dei fm euange
licam ueritatē domus oratio
nis esse debeat non spelunca latro-
num aut sanguinis forum. Se-
culares iudices causas vbi de san-
guinis effusione[i] ꝛ corporali pena
agitur i ecclesijs uel cimiterijs[k] agi
tare sub ītermination anathema-
tis[l] prohibemus. absurdum enī est
ꝛ crudele ibi iudiciū sanguinis exer
ceri: vbi ē tutela[m] refugij cōstituta.

Inno. iij. illustri. regi scotie.

¶ Malefactor fugiens ad ecclesiā immunitate gaudet nisi i duobus casibus. seruus vero restituitur domino ō ipsius impunitate iuranti.

Inter alia:ꝛ infra. Tuis qōni
bus. R. iuxta sacrorum statuta canonum[n] ꝛ traditiones leguz[o]
ciuilū ita duximus distinguendū:
qꝛ fugiens ad ecclesiam: aut liber:
aut seruus existit. Si liber quātum
cūqz grauia maleficia perpetrauerit non est violenter ab ecclesia ex-
trabendus[p]: nec inde dānari debz
ad mortem vel ad penam[q]. sed re-
ctoꝛes ecclesiarum sibi obtinere de
bent membrum et vitam. Super
hoc tamen quod inique fecit est ali
as legitime puniēdus[r]. ꝛ hoc verū
est nisi publicus latro[s] fuerit uel no
ctur⁹ depopulator[t] agroꝝ qui
dum itinera frequentat vel publi-
cas strataꝝ obsidet aggressiōis in-
sidijs ab ecclesia extrabi potest im-
punitate nō prestita fm cānonicas[u]
sanctiones. Si vero seruus fue
rit qui cōfugerit ad ecclesiam: post
quā de impunitate sua dñs ciꝰ cle-
ricis iuramentuz prestitit: ad serui
tiū dñi sui redire compellitur[x] etiā ī
uit⁹ aliogn a dño poterit occupari.

Idem in ꝙcilio generali.

¶ Ciuitatibus presidentes ꝛ eccle sias collectātes preter formā concilij generalis sūt excōicādi nisi satisfecerit ifra mēsē. ꝛ fnie ab eis late sūt nulle: q̄ pene trāseūt ad successoꝛes ꝛ eos sequūť offō ōposito. b. d.

Auersus. Jo.an.specifice si sūmat.sz p sūmario dicit sic generale ꝯciliū repetit laterañ.ś.e.si mīs addēs q̄ndā ꝓuisionē i ver.pp.ꝛ penā i ver.qꝛ vo.sz.d. An.sūmat sic vt i rubro.sz certe hoc sūmariū no cuacuat radicit⁹ itellec.c.vñ ego dico q̄ istō.c.bz p̄ncipalr tria dicta. ista prio repetit ꝯciliū laterañ.ś.e.nō mīn⁹.ꝛ quādā determinationē annectit.secūda ibi:qꝛ vero.penā illi⁹ cōcilij auget tertia ibi:ceterū.penam illius ꝯcilij determiat ꝛ extēdit ad successores.ꝛ b diuisio sufficit p sūmario. Et ad maiorē ōclaratōez p nouicijs sūmo sic. Clerici non debent necessitatib⁹ seu vtilitatib⁹ ciuitatū seu alioꝝ locoꝝ ēt vbi laicoꝝ ñ suppetūt facultates subuenire nisi pri⁹ romanus pōtifex ꝯsulat hoc ꝑmo. Sentētie ꝛ ꝯstitutiōes edite a laycis collectantib⁹ sunt ipo iure irrite nec vllo tempore ualescūt. hoc secūdo. Rectores ecclīcati ob grauamina p̄missa remanēt excōicati ēt p⁹ depositū officiū nihilomin⁹ excōicati sūt successores nisi satisfecerit. j. mēsez. hoc tertio. ab.

a Laterañ.concilīū.ś.e.nō mīn⁹. cuius verba hic iferius ponuntur.

b Excōicatiōi. s. post admonitionem.ś.e.non minus.

c Propter imprudētiā. ab hoc loco vsq; ad finem addit predicto conci. laterañ.

d Mandato. sic.ś.de ꝑcu. consuluit.

e Tēpore valituro. sic ergo pz q̄ sñia tpe excōicatiōis lata nulla ē. j.ō ber. excōicam⁹. §. credētes. nec ēt ualescere pōt vt hic pz imo ꝛ si ōtegat p⁹ sñiaz. qꝛ aliqs fuerit publice excōicat⁹ ftractat sñia.ś.ō re indi. ad pbandū. qꝛ b exceptio i q̄libz parte lit. pōt opponi.ś.ō excep. exceptionē. imo nec ꝓuilegium ipsorū valet. iij. q. iiij. nullus.

f Infra tps.ꝛ ita ē b ar. q̄ iudex p⁹ offm̄ ōpositū ꝓcēiri pōt.ꝛ hoc iō qꝛ ꝓuenit ō maleficio qō ꝓmisit in ipo officio secus si ꝓueniret ex ꝛctu. nam administratores ciuitatū ꝛ tutores ꝛ curatores nō ꝓueniūt p⁹ depositū offm̄ ex ꝛctu quē fecerūt noīe ciuitatz vl pupilli. ff.ō admi.re.ad ci.pti.curatores. §. i eū. ꝛ C. de admi. tu. cū q̄dā. ff.ō euic. illud. §. i. sed ex maleficio ꝓuenit ōpositō offō. i. q. i. iubem⁹. ꝛ. ll. sequentib⁹ ad fi. qōis. ꝛ ē illa lex. C. ad. l. iul. repe. iubem⁹. tm̄ ꝑcuratoꝛ negocioꝝ añ ꝓuenit ōpositō offō. ff.ō ꝑcuratorib⁹ ꝑcuratoꝛ. q p euictione.

g Successorē. ꝛ ita ōlictū p̄decessoris p̄iudicat successori. sz b ñ ē vex. imo ē ppriū ōlictū ex quo ipz ñ purgat. qꝛ ꝓsentit. ꝛ sic icipit eē ppriū ōlictū vñ punit eadē pēa cū p̄decessoꝛ. si. ś. ut li. ñ ꝓte. c. i. i fi. Preterea cū generalis successoꝛ hētur. vñ si succedit i vitiū eadē sñia ligat. ff.ō diuer. ꝛ tēp. ꝑscrip. cū bfs ꝛ vitia a maioꝛib⁹ ꝛcta ꝑdurāt. C.ō acq. pos. vitia. ff.ō acq. pos. pōni⁹. §. i. ꝛ fcō actoris successio dānat bfdis. i. q. i. cito turpē. tm̄ iste successoꝛ ꝑus cōicauit ei i crīe statz fuit excōicat⁹ post admonitionē. j.ō sen. ex. nup. ꝛ. c. si ꝓubine. sz cū ille iudex nō excōicat exꝑsso noīe q̄re statz nō trāsit ad successorē. ś.ō offi. dele. qm̄ abbas. ꝛ. ś.ō offi. oꝛ. pastoralis. Rñ. hoc ꝓuenit ex ōlicto. vñ nō descēdit statim ad alios. xxiiij. q. iij. si bfs. sz dat tps ifra qō purget illō vitiū. quo elapso nisi b fecerit p̄sumit ꝓsentire. i. q. i. cōstat. qꝛ ex quo succedit in honore oz succedere in onere vt dicit in fine.

Qua plerīq;. Primo ꝓhibet. scō penā iponit p̄facīēti ibi. Qō si. tertio supioꝛ negligēti penā cōminatur ibi: supioꝛ añt. Ab. si.

b Pauperib⁹. Supra de cēsi. ꝑcuratiōes. ꝛ in fi. vbi dī q illō dari oz ecclesie a q̄ illud accepit. ꝛ b dat paupib⁹. Sol. hic ignorat q̄tū glibet cōtulisset. ꝛ iō inbet dari paupib⁹ vt dixit Jo. Sz hec solutio nō ē va. qꝛ sicut restituit sic extorta vltra q̄ ōbuit ita p̄ eisdē a gb⁹ recepit tm̄dē dare. ꝛ ita ñ est vex. qꝛ dicit Jo. q ignorat q̄tū glibz ꝓsoluisset. qꝛ ide pōt fieri scriptura. ꝛ glibz scit q̄tū dedit. vñ dicas q illō. c. ꝑcuratiōes logt i alio casu. s. cū ꝑlat⁹ visitat ecclīaz sibi subiectā. si tūc exigit plres ꝑcurationes q̄ sint dies ꝛ qb⁹ ibi morat graui⁹ excedit q̄ i pūti cāu. ꝛ pl⁹ grauat ecclīaz ꝛ dī tūc ꝓmittet crimē ꝓcussiōis vñ possz pūiri i q̄druplū. xviij. di. qm̄ qō. i fi. ꝛ. i. q. vij. sancimus. ꝛ. xviij. q. i. militat. qō optīe dicit b. qꝛ tā q̄ calūniatoꝛ ꝛ ꝓcussoꝛ tales puniri ō bēt. sz i b. c. ꝑcuratiōes. punit illos pena duplī i casu isto si ita excedit crimen ꝓcussionis. quia a nullo exigit vltra q̄ soluat. sz facta coaceruatō ne plus recipit. Sufficit ergo istis vt recipiāt qō vltra dederūt ꝛ illā i penam sui tantūdē soluat pauperib⁹. si. j. de iude is ad deliberandum.

Ecclesie. Prio ponitur dictuz. secūdo rō dicit ibi qꝛ. ab.

c Celebrant. ex hoc vī q si adhuc ibi nō sūt diuina officia celebrata. nōdū gaudeat ꝓuilegio illaꝝ in quib⁹ celebrant diuina. qꝛ nondū plene dedicata videt diuinis obsequijs vñ sacrilegiū ibi si diceret ꝓmitti. nec oz aspgi pp b qꝛ nullus diuinū offm̄ fuit ibi celebratuz aspgi tm̄ oz si aliqd turpe ibi fcm̄ est āteqū ibi celebraretur.

k Adimit. sic ergo pz q ecclesia nō cōsecrata eodē gaudet ꝓuilegio quo ꝛ consecrata rōe diuini officij quo ad priuilegiū ĩmunitatis. vñ si cuiuscūqz semīe vel sanguine fuerit pollura oz aq̄ exorcizata lauari āteqū celebret i ea. ś.de cō. ec. vel al. c. vl. ꝛ ō cō. di. i. ecclīa ꝛ cōfugiētes ad ipsaz ꝓuilegiū ĩmunitatis ac si cōsecrata ēt bēbunt. ś. e. iter alia. cū suis concor.

l Obsequis diuinis. qd. n. dño cōsecrat. fcm̄ scōruz erit dño. xij. q. ij. nulli lz. vñ ad vsus pprios pbanos ꝛ ad būanos redire nō oz. ś.de rē. per mu. mancipia. ꝛ. ś. de re. do. c. ad hoc.

Ecclesia ñ ꝓsecrata i q diuina officia celebrāt gaudet immunitate.

Ecclesie in qua diuina mysteria celebrant': lz ad huc nō extiterit cōsecrata: nullo iure priuilegiꝝ ĩmunitatis adimit[k]. Quia obsequijs[l] diuinis dedicata nulli⁹ est temerarijs ausib⁹ ꝓphananda.

Idem tolleta. ꝛ cōpostellano archiepiscopis.

Qui sub spe immunitatis in ecclesijs vel cimiterijs ōtinquūt immunitate non gaudent.

Immunitatem ecclesiasticā: ꝛ ifra. Nōnulli ĩpunitatez suo rū excessuū p ōtensionē ecclesie obtinere sperātes [m]homicidia ꝛ mutilationes mēbroꝝ in ipsis ecclesijs vel eaꝝ cimiterijs ꝓmittere nō verent: q̄ nisi per ecclesiā ad quā fugerint crederent se defendi nullaten⁹ fuerāt ꝓmissuri: ꝛ infra. Cū i eo i quo delingt[n] puniri qs debeat: et frustra[o] legis auxiliū ĩuocat qui cōmittit in legez: mādam⁹ quatenus publice nuncietis tales non debere gaudere ĩmunitatis ꝓuilegio quo⁹ faciunt se indignos.

Immunitatem. Diuidit. qꝛ ꝓmo ponit dcm̄. scō rō dicti ibi: Cū i eo. Ab. si.

m Spantes. nemo. n. sub spe venie peccare oz j. ō cle. ex. mi. illō. ꝛ ō cō. di. iiij. q̄m qs. qꝛ facilitas venie icentiuū tribuit delinqnēdi. xxiij. q. iiij. ē iniusta. ꝛ. ś. de vi. ꝛ bo. cle. vt clericoꝝ.

n Delingt. sic. ś. ō tē. oꝛ. lras. ꝛ. ś. ō iurepa. pastoralis. cū suis ꝓcoꝛ.

o Frustra legis. j. de vsuris. qꝛ frustra. j. de sen. ex. in audientia. ff.ō minoꝛ. auxilium. in fine.

p Quo faciūt se idignos ꝛ merito qꝛ ñ iuꝝ ad supplicādū oz admitti vbi ꝓmittet sacrilegiū nō expauit. xvij. q. iiij. ff ꝛ coeps. ꝛ. c. se. vñ b sūptū fuit. idē dicit lex quō illis q i ecclīa scel⁹ studerūt ꝑpetrare ꝓmittim⁹ aliqō auxiliū ex terminis ecclīasticis iuenire: i aud. vt li. ma. ꝛ auie. §. qꝛ vo. col. viij. ꝛ ē b ꝛ. H. q dixit sup illo. c. frater ꝛ coeps. q̄ ꝛ isti dñt bfe ĩmunitatz ꝓuilegiū si ꝓfugerit ad ecclīā. ꝛ nisi satisfecerit ñ admittūt postea ad supplicādū b ē ēt oꝛādū i ecclīa. ꝛ p eo ē. ś. e. iter alia. vbi tm̄ due ꝑsone excipiūt. xvij. q. iiij. sicut ātiqtus. vbi canō tm̄ publicū latronē excipit. ꝛ ita b ꝛdicit ꝑdictis iurib⁹ primis. ꝛ H. dicit q nō ꝛdicūt. qꝛ illa decre. inter. ꝛ oīa illa iura q̄ illud dicunt intelligūt. qñ cōfugientes ad ecclesiā nō deliquerūt in ecclesia vel cimiterijs sed alibi. vnde ecclesia p̄stat tūc eis ĩmunitatem. Et H. male

dixit q̄ isti hēbant īmunitatē ab eccl̄ia: q̄ reddiderunt se indignos eo p̄sidio: ⁊ si fuerīt stulti i culpa sint sapiētes i pena. xxviij. di. c. ea. Sz q̄re publicus latro ⁊ depopulator potius exībunt ab eccl̄esia q̄ ꝑ alīq̄ malefactor q̄ forte deterior: q̄ plurimū interest illos puniri q̄ ꝑ alios male factores cū plurib⁹ exitia cogitent q̄ ꝑ alij. xxiij. q. iiij. est iusta.

Rica ne cleri vel mona.

S. visū ē de his q̄ clericis ꝓpetūt. nūc ād ꝓhibitis ē vidēdū ꝯz doc. vl' ꝯtinuāt ad ti. pri. p̄cedē. sic: q̄. S. tractatū ē de īmunitate ec. ⁊ cleri cor ne forte ob hāc īmunitatē clerici ⁊ mōachi supbirēt ⁊ arbitrarētur sibi oīa licere merito subijcit h rub. p quā oñdit q̄ nō debēt se īmiscere seclarib⁹ negocijs. Ab. si.

a Alta: pauca: vt eor exēplo oīa silia caueātur ⁊ exēpli cā pauca sūt exp̄menda. xxv. d. §. crimis appellatio. xxiij. q. v. de liguribus. ⁊. ff. ad. l. aql. ita vulnerat⁹. §. vl. sic q̄d vni de oībus itel ligit esse dcm̄. lx. di. miramur. ⁊ ō pe. di. i. nūc autem.

b Appetit. xxxij. q. i. ij. origo.

c Mūera. xiiij. q. iiij. clerici. ⁊. c. q̄dq̄z. xi. q. iij. nō licet. ⁊. xviij. di. quoniā quidem.

d Dare. xiij. q. v. nō sane.

e Conducere ad pec cādū q̄ ñ lz. xij. q. iiij. si ad peccādū vl' ꝑ secularī q̄stu, ꝓhibito clericis: q̄ nec ꝑ se nec ꝑ aliū lz lxxviij. di. negociatorē. ⁊. c. fornicari.

f Lites. xj. q. i. te q̄dē ⁊ q̄ criminib⁹ materiā creare noscunt. C. de iudi. pperanduz in prin.

g Rixas. lxj. di. §. i. ⁊ in alijs per totū.

h Secularibus. S. de postu. clerici.

i Orphānor. lxxviij. di. i. c. i. ⁊ ī alijs plib⁹. c.

k Cōductores. si tñ cōductori succedūt bñ pūt ī ꝯductōe remanere. ff. de ꝓcur. l. decurio. ar.

l Procuratores ī negocijs seclarib⁹: sz ꝑ ecclesiasticis pñt ī auc. de san. epi. §. aliū. col. ix. ⁊ xxi. q. iii. credo. ⁊. c. cyp anus. ⁊ j. c. proti.

m Joculatorez. lxvi. di. clericū scurrilem.

n Aleas. xxxv. di. c. i. ⁊ vl. ⁊ ī auc. ō san. epi. §. interdicimus. col. ix. ⁊. S. de vi. ⁊ bone. cleri. clerici.

o Ornamētū icōueniēs. xxi. q. iiij. c. i. ⁊. ii. ⁊. S. de vi. ⁊ ho. cle. clerici.

p In deliciis. xxv. di. eccl̄esie pnceps.

q Pōdera. S. de emp. ⁊ ven. vt mensure.

r Apostolos. paulū. s. xxi. q. i. c. i. in fi.

s Canes. j. ō cleri. ve. c. i. ⁊. ii. ⁊. lxxxvi. di. q venatorib⁹. ⁊. c. esau. ⁊ c. an putatis.

t Nemo militans. xxi. q. iii. c. i. ii. ⁊. iii. ⁊. c. sz nec.

Sacerdotibus. Si clerici mīstri vel ꝓcuratores laicor dēphēdunt in fraudē ñ dz eis ab eccl̄ia subueniri. h. d. vl' sūma sic vt ī rubro. p̄ō ponit ꝓhibitionē. sc̄ō penā trāsgredientiū ibi. Q̄d si. ab. si.

u Procuratores. sic. S. c. pri. sacris. n. dei sacerdotes vacare opz assidue. xxj. di. sacerdotibus. ⁊. ff. de ar. nō distinguemus. §. iij.

Rubrica Ne clerici vel mōachi se cularibus negocijs se immiscēant.

Ex concilio magūtino.

Enumerat concilīū multa secularia negocia a quibus iubet clericos ⁊ monachos abstinere.

m Alta sunt negocia secularia de quibus pauca⁹ ꝑ stringam⁹ ad q̄ pertinet oīs carnalis cōcupiscentia: q̄cq̄d plus iusto appetit⁹ hō turpe lucrū ē mūera⁶ iniusta accipe vel ēt dare⁶. ꝑ aliquo secularī q̄stu p̄cio aliquē cōducere⁶. ꝓtentiōes vel lites⁶ vel rixas⁸ amare. ī placitis secularibus⁹ disputare excepta defensione orphanor⁷ aut viduarū. conductores⁸ secularium rerū aut procuratores⁷ eē. turpis verbi vel facti esse ioculatorez⁽ᵐ⁾: vel iocū secularē diligere. aleas⁽ⁿ⁾ amare. ornamētū⁽ᵒ⁾ incōueniēs ꝓposito suo q̄rere. ī delitijs⁹ viuere velle: gulam ⁊ ebrietatem seq. ponderа⁹ iniusta vel mensuras habere. negociuz iniustū exercere. nec tñ iustum negociuz est contradicendū ꝓp necessitates diuersas. quia legimus sc̄os apostolos⁷ negociatos fuisse: ⁊ in regula beati benedicti p̄cipitur prouideri per quorū manus negocia monasterij procurent. Canes⁽ˢ⁾ ⁊ aues sequi ad uenandū: ⁊ omnibus quibuslibet causis superfluis interesse. Ecce ⁊ alia ⁊ bis similia ministris altaris dñi necnō ⁊ monachis oīno contradicimus: de quib⁹ ait apostolus nemo⁽ᵗ⁾ militans deo implicet se negocijs secularibus.

Agenius papa luce. ep̄o.

Clerici non debent esse ministri vel ꝓcuratores laicorum. q̄ si contrafecerint ⁊ deprehendātur ī fraude non subuenitur eis ab ecclesia.

Sacerdotib⁹ ⁊ clericis tuis denūcies publice ne ministri laicor fiant nec in rebus eor procuratores⁹ existāt. Quod si postmodū facere p̄sumpserint: ⁊ occasione ipsius administratiōis ꝓ pecuniariā causam deprehendantur in fraude: indignuz est eis ab ecclesia⁷ subueniri per quos constat in ecclesia scandalum generari.

p Ab ecclesia⁷ subueniri. q̄ se fecerūt īdignos veniēdo ꝯ ipsi⁹ ꝓhibitionē ad mīstrationē secularē recipiēdo. ⁊ frustra legis ꝓlorat auxiliū q̄ ꝓmittit ī legē. si. S. ti. ꝓ. c. vl. ⁊ ex hac lr̄a sumūt qdā ar. q̄ laicus auctoritate hui⁹ canonis possit clericū occasiōe administratiōis cape cessante ꝓuilegio clericali. q̄d ē falsū q̄ ꝓhibiti sūt laici clericos auocare a diuis officijs. xxi. q. iij. cyprian⁹: ⁊ lxxviij. di. c. vl. vñ si ꝑfecerīt ñ ō bēt ex ōlicto ꝓpoꝓmodū repor taſ. ar. xvi. q. i. legi. ⁊. ff. ō do. iter vi. ⁊ vx. l. iij. §. i. ⁊. ff. ō re. iu. ñ fraudāt. §. nēo. ff. de fur. itaq̄z fullo. §. sz nemo. ⁊ vñ sūt puniēdi: ꝓuilegiū hr̄e nō dñt xiiij. q. i. didicim⁹: intelligo q̄ ꝓ tali clerico ñ subuenīt ab ecclesia postq̄ legitīe admōit⁹ ē vt h dicit ī ꝑn. cū ꝓ h delicto ꝯmōit⁹ tertio ab eccl̄ia sit alienus si ñ desistat. ar. j. de sen. ex. ī audiētia vl' veri⁹ ñ dz ei ecclesia ībuenire ī fraude ꝯmissa ī admīstratōe: nec pecunia: nec alio auxilio cū als eccl̄ia teneat clericos defendere ab oppressionib⁹ laicor.

Non magno. Diuidit in tres ptes. ī ꝑma pōit fcm̄ re prehēsibile. sc̄ō id fieri ꝓhibz ibi īde. in tertia q̄bruplicē penā ꝓponit ibi: si vo. Ab. si.

y Obtētu. ar. q̄ ptextu siue ꝓfessiōe bōi malū nō ē faciē dū. i. q. i. si ē putāda. xix. q. v. forte. xxvij. q. ij. si tu absties. ⁊ j. ō vsu. sup eo. xxij. q. iiij. sic scūs. xxij. q. ij. ꝑmū ne gs arbitret: ⁊ ar. ꝯ. xi. q. iij. q̄ ꝑdecessor. xxxiij. q. v. tē saluabit. S. ō tureiu. pūcit. so. mltiplex ē recōpēsatio. q̄q̄z enīz recōpēsat min⁹ malū vt mai⁹ euitet: ⁊ h ꝓfessio pēit⁹ ibibet. xiiij. di. q̄ ait. ⁊ nisi forte ī vna ⁊ eadē psona. xiij. di. c. i. ⁊. ij. ⁊. xxxiij q. ij. si q̄s vi⁹. q̄q̄z malū ꝓpē sat pp seq̄lā alicui⁹ bōi: vt cū gs ꝓmittit furtū vl' rapinā vt pascat paupes. vl' sbtrahit ōbi tū vxori cā ꝓtinēte vl' fac ꝯvotū vl' ꝯmōniū vt aliq̄ efficiat xp̄iana oīs tal' ꝓfessio ī hibet: vt ī ꝑmis ꝓcor. ⁊. xxx. q. i. nosce. xxxiij. q. v. si dicat. xxxij. q. iij. sic ñ sit. q̄q̄z ꝓfessat dānū corpale pp bonū spūale ⁊ h ꝓfessatō ꝓhibet. lv. di. si euāgelica. q̄q̄z ꝓfessat dānū corpale pp bonū corpale: vt cū femina amittit florē v̄ginitatis: vt ei recōpēsēt ī fructu soboł. h ñ reprobat sz laudat. vt. xxxiij. q. v. tē saluabit. q̄q̄z ſlaratio iuris eccl̄iastici recōpēsat p acqsitiōez aliquor. ⁊ h filī admitti tur. xxxij. q. iiij. ipa pietas v. itē īgūt dōatiste. q̄q̄z illicita cōio alicui⁹ rei ꝓfessat p acqsitiōez pr̄iū. ij. q. i. mlti. xj. q. iij. añcessor vl' qō ꝑdecessor. vl' pt di ci q̄ ꝑmū vex ē: sz sic exponit sb ꝓfessatōe bōi malū ñ ē faciē dū. i. illō qō ē ō gñe mali qō alias esset malū nisi canonis auctoritate excusaret: vt pz p ꝓria signata.

z Infra duor. vba ista habebis. j. e. c. vlti. vbi de hoc.

τ Misericordia. no. q̄ abbates vel epi cū talib⁹ dispēsare nō pñt. ar. ꝯ. j. de sen. ex. cum illor ī fi. sed hoc ad terrorē alior: ⁊ cautelā statutum fuit: vel quo ad dignitates hoc intelligit. B. Jo.

Sed nec. Cōiter sūmat vt ī rubro: sz ego ītelligo ter. in pena excōicationis ⁊ nō depositiōis: vt. j. dicā. Diuidit. nā ꝑmo ponit ꝓhibitionē. sc̄ō penā trāsgrediētiū ibi. si qs aūt. Ab. si.

Nullar. xvj. q. i. ō pñtiū xxj. q. iij. c. i. ij. ⁊. iij. ⁊. S. e. c. i. ij. ⁊. iij. cū cordantijs ibi' positis.

x Nemo. S. e. c. i. ⁊. xxi. q. iii. c. i. ii. ⁊. iii.

x Districti⁹. ar. q̄ dignitas psone aggrauat pctū. xxx. q. v. qui viderit. S.

de iureiu.cũ quidã vbi de hoc:ꝛ.xj.di.hõ ꝓpianus.ꝛ.xxv.q.i.nulli sane.

a **Clericis.** Sunt duo dicta vt in rubro.scõz ibi iubem⁹.ab.si.
¶ Toletão.xxiij.q.vl.bis a qb⁹.j.e.sniaz.j.ō rap. ī archiepatu.ꝛ.xxiij.q.iij.illud facit. b ¶ Judicẽt:p se qdẽ iudicare nõ ꝺz plat⁹ aut clericus quicũqz hz iurisditionẽ vel ipsemet iferre: vel ꝓsiliũ dare aut sniam dictare: nec ẽt itereẽ.j.e.sniaz:qꝛ efficereẽ irregularis ꝛ ꝺponereẽ j.ō excess.pl ī.ex lris.ꝛ h.ꝺz g̃ plat⁹ hñs iurisditõez tpalez cõmittere gñalr alicui laico: vt facit de oĩb⁹ malefactoꝛib⁹ vi dictã.iuꝛ illõ hõicidas ꝛ maleficos ñ patiaris viuer.xxiij.q.v.rex ꝺz si homicidiũ q malos hõicidas:qm̃ mla licẽt ī gñe q̃ nõ licẽt ī spẽ.s.ō of.oꝛ. si sacerdos.viij.q.i.qd aũt de cõ.di.ij.ñ ꝓhibeat.si ex mãdato gñali aliquos iterficiat ñ ĩputareẽ ei.xxiij.q.v.ō occidẽdis ar.ij.q.viij. hortatu oĩ tpe: sz qd si ad eũ appellareẽ q delegauit itez ꝺlegeꝛ alij: qꝛ p se h̄ facer ñ ꝺñt: vt h̄ dic̃.ꝛ.xxiij.q.vl.bis a qb⁹.j.e.sniam.

c ¶ Deposĩti seclaris.s.e.c. pr.ꝛ.s.ō vi.ꝛ ho.cleri.clerici

d ¶ Excõicatõi.ꝛ sic vſ q̃ sit ca nõ late sñe.s.t.pr.nõ min⁹.

Secundum. Tria sunt dicta ꝛ ptes patẽt.ab.si.

e ¶ Cã lucri. sed cã necessitatis pñt.s.e.c.i.ad finẽ.

f ¶ Firmas.qꝛ suspectõez hz cupiditatz ꝛ q̃si negociatio ẽ.ar.s.e.c.i.h̄ itellige suo noie vt h̄ dicit:sz noie mõasterij cã neceſſitatz licitũ ẽ.s.e.c.i.ī fi.

g ¶ Neqz laici.nullã dispõnẽ ꝺ reb⁹ eccliasticz laici hr̃e ꝺñt .s.ō et a.ꝛ q̃li.ex rõne qb⁹ obſeqndi mãet necitas ñ auctoritas ĩperãdi.xxj.q.vij. nõ placuit:ꝛ.c.se.ꝛ.s.ō ꝓst.ec. vbi ō h̄:ꝛ.s.ō re.ec.nõ alie.c.fi.

Relatum. ¶ Prio ponit excess⁹.scõo corrigi mãdat ibi:ideoqz.ab.si.

b ¶ Remota.marie:qꝛ ídez ẽt si nõ apponaſ:qꝛ ī hmõi correctiõib⁹ nõ admittiſ appellatio s.ō ap.reph̄ensibil:ꝛ.c.cũ spãli ī fi.ꝛ.c.ad nostram.

i ¶ Eis eiectz.ī penã illoꝛ epis.n.illõ auctoritate sua facere posset.arg.xxj.q.vj. ō lapsis xviij.q.ij.abbates: sz si nõ delinquũt eos expellere nõ põt. xxj.q.vl.ĩuentũ.lvj.di. satis puersũ:nec ẽt artioꝛẽ regulã pt eis ĩpõere.ar.xxxij.q.i.ĩtegritas.s.ō ec.edi.ad audiẽtiã ij.itẽ vſ h̄ q vniuersitas delĩquere pt.ar.xxv.q.ij.ita nos: ꝛ.vij.q.i.sic̃ vir.ꝛ.ff. qō me.cã.metũ.§. aĩaduertẽdũ.

k ¶ Inducas:sz q̃lr ibi erunt refert q̃lr itroducãtur:ꝛ q̃lr illi expulsi sint:an ĩpetuũ an ad tps:vẽec illi corrigãt ꝛ reuertanť.ar.j.ō diuoꝛ. gaudemus.C.ō pe.l.fu⁹ ꝛ.lxxxj.di. dicunt:ꝛ hic ī fine dicitur.

l ¶ Impioꝛ.xxiij.q.vij.qcunqz.ꝛ.c.sequen.

m **Sicut.** clericis in sacris. sz q̃re isti ꝓhibẽt exercẽ offm̃ tabelliõat⁹ ꝺũñ abstineãt a seuis scripturz siue sniis. dicas:qꝛ isti passiz vtebãt offõ illo ī oĩb⁹ cãis ī quocũqz foro: vt hr̃ ī integra vſ ꝺioꝛ ẽ illa rõ:offm̃ illõ exneũ ẽ ab offõ clericoꝛ saltẽ ī ordie sacro.xx.q.iij.eos qꝛ gen⁹ negociatõis ẽ ẽt abstinẽdo a crialib⁹ marie si ꝓpetẽtia bñficia bñt.ar.

¶ Clericꝰ iudiciũ sanguinis exercẽs ab officio ꝛ bñficio ꝺponit. hoc ꝑmo.excõicat⁹ ẽ bñs officiũ ꝓpositi secularis si monitus non desistat

Clericis ī sacris ordinib⁹ cõstitutis ex cõcilio toletano[a] iudiciũ sanguinis agitare nõ lz. Añ ꝓhibem⁹ ne aut p se trũcatiões membroꝝ faciãt aut iudicẽt[b] inferẽdas. q̃ si qs tale quid fecerit honore priuetur ꝛ loco. ¶ Jubem⁹ ẽt sub ĩterminatiõe anathematis:ne quis sacerdos officiũ habeat vicecomitis aut ꝓpositi[c] secularis. Si qs aũt cõtra hoc venire ꝓsũpserit ꝛ commonitus emendare noluerit excõmunicationi[d] subiaceat.

¶ Dem londoñ. epo.

¶ Nõ lz clericis vel monachis lucri cã negociari. hoc ꝑmo.mõachi neq̃unt noie ꝓpio cõductas possessiões hr̃e. hoc scõo. laicis ñ ꝺz ecclesia titlo ꝺductõis ꝓcedi. hoc tertio.

Secunduz istituta predecessorũ nr̃oꝝ sub ĩterminatiõe anathematis ꝓhibem⁹ ne mõachi vel clerici cã[e] lucri negocient. ¶ Et ne mõachi a clericis vel laicis suo nomine firmas[f] hẽant. ¶ Neqz laici[g] ecclesias ad firmam teneant.

¶ Dem eidem.

¶ Monachi incorrigibiles de monasterio expellant: ꝛ reformabitur monasteriũ de fratrib⁹ alterius ordinis si de mõachis eiusdem ordinis reformari non potest.

Relatũ ẽ q̃ monachi de.b.seculariter viuunt ꝛ alios exẽplo suo corrũpunt. ¶ Jõqz mãdamus quatenus eos ad obseruantiã regule ap.re.[h] cõpellas. vl si tibi resisterint ausu temerario cis[i] eiectis fratres alteri⁹ ordinis si non potest ꝑscriptuz monasteriũ in suo ordine reformari ī illud inducas[k]: vt labores impioꝝ[l] iusti edant: ꝛ illi tandem rubore pfusi ad sui ordinis obseruantiam reuertantur.

¶ Ano.iij.eſtul.epo.

¶ Clerici in sacris cõpellẽdi sunt p beneficioꝝ subtractionẽ vt desistant a tabellionatus exercitio.

Sicut te accepimus referente ꝛ infra. ℣. ℟. mãdam⁹ q̃tenus clericis[m] in sacris ordinibus constitutis tabellionatus officium p beneficioꝝ subtractionem ap.postpo. iuterdicas.

¶ Dem in concilio generali.

¶ Clericꝰ nec dictare nec ꝓferre sniaz sanguinis ꝺz: nec q̃quã aliõ exercere p qõ ad vindictaz sanguinis tendatur: vel purgationi vulgari opem prestare non debet.

Sententiaz sanguinis[n] nullus clericus dictet: aut ꝓferat: sed nec sanguinis vidictã exerceat aut vbi exerceaſ iterfit. Si qs autẽ huiusmodi occasione statuti ecclesijs vel ecclesiasticis psonis aliqꝺ ꝑsum pserit iferre dispẽdiũ: p cẽsuraz eccõpescaſ. ¶ Nec qsquã clericꝰ lras dictet aut scribat ꝓ vindicta sãguinis destinãdas. vñ in curijs principũ[o] hec sollicitudo non clericis sed laicis cõmittaſ. ¶ Null⁹ quoqz clericus ruptariis vel balistariis aut huiusmodi viris sanguinũ prepõatur. nec vllã chirugie artez subdiacon⁹ diacon⁹ vel sacerdos exerceat q̃ adustionẽ[p] vel incisionẽ iducit. ¶ Nec qsquã purgatiõi aq̃ feruentis vel frigide seu ferri candentis ritũ cuiuslibet bñdictionis aut ꝓsecratõis ipẽdat: saluis nihilomin⁹ prohibitiõibus de monachis siue duellis ante promulgatis.

Nono.tertius.

¶ Constitutio turonen. cõcilii puniẽs religiosos audiẽtes leges vel phisicã eſt canon late sñic: ꝛ incidẽtes i illã debẽt p ordiarios puniri. hoc primo.secundo extendit dictaz cõstitutionẽ ad habendas dignitates ꝛ personatus ꝛ ad presbyteros.

Super specula: ꝛ infra. ¶ Contra religiosas psonas de claustris exeũtes ad audiẽdũ leges vel phisicã[q]. A. ꝑdecessor noster olim statuit ī cõci. turon. vt nisi infra duorũ mẽsiuz[r] spaciũ ad claustrũ redierint sicut excõicati ab oĩb⁹ euitẽtur: ꝛ in nulla cã si patrocinium prestare voluerint audiant[s]: reuersi autẽ in choro mẽsa capitulo ꝛ ceteris vltimi fratrũ existãt: ꝛ nisi forte ex misericordia se.ap.totius spẽ promotionis amittãt[t]. ¶ Ueruz qꝛ nonnulli ex talibus pp quoꝝdã opiniones diuersas excusatiõis aliqd assumebãt. ¶ Nos uolentes vt decetero ipso fcõ[v] sniaz excõicatõis icurrant: districte ꝓcipim⁹ ꝛ mãdam⁹: quatenꝰ tã a diocesanis ꝛ capitulis ipsoruz: q̃z a ceteris epis in quoꝝz diocesibus huiusmodi studentꝫ tales excõicati ꝛ ꝓdictis[x] penis obnoxij publice nũciẽtur. ¶ Qꝛ vero theologie studium cupimus ampliari: vt dilatato sui tentorij loco funiculos suos faciat longioꝛes: vt fit fides catholica circũcincta muro ier

a ¶ Toletão.xxiij.q.vl.bis a qb⁹.j.e.sniaz.j.ō rap. ī archiepatu.ꝛ.xxiij.q.iij.illud facit.

b ¶ Judicẽt:p se qdẽ iudicare nõ ꝺz plat⁹ aut clericus quicũqz hz iurisditionẽ vel ipsemet iferre: vel ꝓsiliũ dare aut sniam dictare:

c ¶ Deposĩti seclaris.s.e.c. pr.ꝛ.s.ō vi.ꝛ ho.cleri.clerici

d ¶ Excõicatõi.ꝛ sic vſ q̃ sit ca nõ late sñe.s.t.pr.nõ min⁹.

e ¶ Cã lucri. sed cã neceſſitatis pñt.s.e.c.i.ad finẽ.

f ¶ Firmas.qꝛ suspectõez hz cupiditatz ꝛ q̃si negociatio ẽ.ar.s.e.c.i.h̄ itellige suo noie vt h̄ dicit:sz noie mõasterij cã neceſſitatz licitũ ẽ.s.e.c.i.ī fi.

g ¶ Neqz laici.nullã dispõnẽ ꝺ reb⁹ eccliasticz laici hr̃e ꝺñt .s.ō et a.ꝛ q̃li.ex rõne qb⁹ obſeqndi mãet necitas ñ auctoritas ĩperãdi.xxj.q.vij. nõ placuit:ꝛ.c.se.ꝛ.s.ō ꝓst.ec. vbi ō h̄:ꝛ.s.ō re.ec.nõ alie.c.fi.

h ¶ Eis eiectz.ī penã illoꝝ epis.n.illõ auctoritate sua facere posset.arg.xxj.q.vj. ō lapsis xviij.q.ij.abbates: sz si nõ delinquũt eos expellere nõ põt. xxj.q.vl.ĩuentũ.lvj.di. satis puersũ:nec ẽt artioꝛẽ regulã pt eis ĩpõere.ar.xxxij.q.i.ĩtegritas.s.ō ec.edi.ad audiẽtiã ij.itẽ vſ h̄ q vniuersitas delĩquere pt.ar.xxv.q.ij.ita nos: ꝛ.vij.q.i.sic̃ vir.ꝛ.ff. qō me.cã.metũ.§. aĩaduertẽdũ.

i ¶ Inducas:sz q̃lr ibi erunt refert q̃lr itroducãtur:ꝛ q̃lr illi expulsi sint:an ĩpetuũ an ad tps:vẽec illi corrigãt ꝛ reuertanť.ar.j.ō diuoꝛ. gaudemus.C.ō pe.l.fu⁹ ꝛ.lxxxj.di. dicunt:ꝛ hic ī fine dicitur.

k ¶ Impioꝝ.xxiij.q.vij.qcunqz.ꝛ.c.sequen.

l **Sicut.** clericis in sacris. sz q̃re isti ꝓhibẽt exercẽ offm̃ tabelliõat⁹ ꝺũñ abstineãt a seuis scripturz siue sniis. dicas:qꝛ isti passiz vtebãt offõ illo ī oĩb⁹ cãis ī quocũqz foro: vt hr̃ ī integra vſ ꝺioꝛ ẽ illa rõ:offm̃ illõ exneũ ẽ ab offõ clericoꝝ saltẽ ī ordie sacro.xx.q.iij.eos qꝛ gen⁹ negociatõis ẽ ẽt abstinẽdo a crialib⁹ marie si ꝓpetẽtia bñficia bñt.ar.

m ¶ Remota.marie:qꝛ ídez ẽt si nõ apponaſ:qꝛ ī hmõi correctiõib⁹ nõ admittiſ appellatio s.ō ap.reph̄ensibil:ꝛ.c.cũ spãli ī fi.ꝛ.c.ad nostram.

n ¶ Sã.epi ñ pñt sniascãgui.ferr.j.ō exce.pla.ex lris.ꝛ.s.e.clericis vbi ō h̄:nec dare ꝓsiliũ nec itereẽ: nec dictare: nec scribere sniaz: vt h̄ dic̃:ꝛ.xxiij.q.iiij.illõ:sz aliis ꝺñt vices suas cõmittere vt dcm̃ ẽ.s.e.clericis.ꝛ ar.pdi.de.c.illõ ꝛ.ij.q.viij.sic̃.lz sz legeſ ñ possz ꝺlegaſ nisi cũ iudex neciã hẽat cãz pficiscẽdi.ff.ō of.ei⁹ cui mã. ẽ iurisd.l.i.sz si interest tm̃ nũqd pp h̄ efficiť ir regularz: vt pp h̄ ꝺpõatur ñ vſ q̃ ꝺeat ꝺpõi.sz alꝰ ꝺz pũiri: qꝛ iterfuit ꝺ ꝓceptũ hui⁹ canõis.

o ¶ Principiũ.s.c.clericis.ꝛ.c. sed nec.

p ¶ Adustiõez. ex h̄ vſ q̃ eccl̃ia penã adustiõis ifligeſ ñ ꝺz.ꝛ sic ẽ ꝺ illõ j.ō fal. ad audiẽtiã vbi vſ q̃ nota cũ ferro cãdẽti ipõiť ī frõte:sz illõ itelligiť ita q̃ ad effusionẽ sãguis nõ ꝓcedat.

Super. ¶ Pars huius.j.ō magr̃is super specla. diuidiť ī qꝛ ptes.ꝑmo põiť ꝺcisiũ exordiũ. Eo ibi:ꝺ:flatio turonẽ. ꝓcilij.tertia ibi vex opiones varias circa illõ.q̃rta ibi:nos ꝺclmiatio.qnta ibi qꝛto cõstitutionẽ exẽdit.ab.si.

q ¶ Physicã. C.ō epi.ꝛ cleri.repetita:ꝛ.l.parabolã.

r ¶ Mensiũ.a tpe scie hmõi ꝓstõnis siue publicatõis ꝓnũerandũ.ꝛ nisi desisterit ipso iure sniaz excõicatiõis icurrũt: vt.j.seqt. vba ista q̃ hic ponũť vsqz ibi vex qꝛ sũt turon. ꝓcilij.s.eodem non magno.

s ¶ Audiãt.tã q̃ ipo iure excõicati alꝰ ẽt mõachi ꝛ canõici regulares ab aduocatõe repellũt s.ō postula.c.ij.ꝛ.xxj.q.i.alia.c.placuit mõachi ꝛ.c.pñtiũ:ꝛ.xv.q.ij c.i.in fi.nisi p vtilitate eccl̃ie sue abbate nihilominus ĩperãte: vt ī ꝓdicto.c.monachi.

t ¶ Amittãt. dic vt.s.e.c.non magno.

u ¶ Facto.sic ipso facto negam⁹ deũ.xxij.q.v.c.cauete.ꝛ ipso fcõ amittit ꝓuilegiũ suũ.sic.s.de vi.ꝛ ho.cleri.c.vl.vbi plures ꝓcor.de hoc.

r ¶ Predictis penis.s.q̃ ꝓmoueri nõ pñt sine dispẽsatione apostolice

sedis: ⁊ alijs superi⁹ positis.

a ¶ Bellatoꝝ. i. ꝑdicatoꝝ q ꝑnt hereticis resistere auctoritate diuine scripture: q ꝫ nos surgũt ⁊ ex aduerso ipugnãt nos quos ꝓlati eccliaꝝ ꝺ sua dioceſi expellere tenenk ĩ tm̃ q ſi negligẽtes extiterit ab admĩstratiõe remoueãt. ſ. ꝺ ber. excõicam⁹ ĩ fi.

b ¶ Presbyteros. ad oẽs ꝑdcãs ꝑsonas pẽa ista ext ẽdit ẽt ſi hmõi ꝑsonatus curã aiaꝝ nõ habeat: q⁹ idẽ iudiciũ ẽ ꝺ ꝑsonatib⁹ curã aiaꝝ non hñtib⁹ ſicuti ꝺ hñficijs curã aiaꝝ hñtib⁹ anne xã. ꝫ. ꝺ elec. ꝺudum. et q habẽtes curã aiaꝝ tenenk pꝫ q⁹ q ad curã aiarũ eligik ꝺz prio ꝓmoueri ad ordiné ſacerdotij al⁹ ſit ipo iurk ꝓuat⁹ ꝫ. ꝺ pbẽ. extirpãde. §. q ꝺo. ⁊ ĩ ꝓpria ꝑsona ꝺſuire. niſi ĩ ꝺuob⁹ caſib⁹ ut ibi ꝺk. ⁊ idẽ iudiciuz ꝺ ꝑsonatib⁹ ⁊ ꝺ habẽtibus curã aiaꝝ ẽ habẽdũ vt in ꝑdcã decre. ꝺudũ. ⁊. ꝫ. ꝺ ꝑben. de multa. maior. n. rõ ẽ ꝺ hñtibus curã aiaꝝ q⁹ de ꝑsonatibus nõ habẽtib⁹ curam aiaꝝ. Credo q null⁹ archidiacon⁹ ꝺcan⁹ plebanꝰ ꝓpoſit⁹ cãtor: ⁊ nulli q hñt ꝑſõat⁹ ⁊ q hñt curã aiaꝝ possint audik legesk phyſicã ꝓter penã iſti⁹ ꝫſtõis nulla fcã diſtinctõe ex quo tales sũt niſi aliã ĩterꝑtatiõez super ꝫ viderem: q⁹ papa nullã adhibuit ĩterꝑtationẽ: q nec nos adhibere ꝺbem⁹. ij. q. v. cõ fulmiſti. ⁊. ꝫ. ꝺ trãſla. inter corpalia. ſuffic. n. q ista ſcriptũ ẽ. ut. vi. q. iij ſcriptũ ẽ ĩ lege. ⁊. ff. q ⁊ a g. ma. li. l. ꝑſperit.

c ¶ Ab bis. ſ. legibus uel phyſica. de qbus ꝓmiſſum eſt. ꝫ.

d ¶ Spaciuz ꝑſcriptum duoꝝ mẽſiuz ꝓnumerã doꝝ a tpe publicatiõis hui⁹ ꝫſtõ nis: q⁹ ãte publicationẽ nemo tenek. ꝫ. ꝺ ꝫſti. c. ij. ex quo. n. ꝫſtitutio publite ꝓmulgata ẽ ⁊ publicata qlibz tenek ad ei⁹ obſuãtiã p⁹ duos mẽſes ĩ auc. vt fac. no. ꝫſti. circa ꝑn. col. v. ⁊ vi. ꝺi. qꝺ dicis. ꝫ. ꝺ poſt. c. i. ſz añ nõ. ar. ⁊⁊ ⁊⁊ij. q. iiij. ꝺixit ſarra. lxxij. ꝺi. ꝓpoſuiſti: ſz cũ iſta ꝫſtõ ſit iã ꝺiu publicata null⁹ ꝺz excuſationẽ. Sz nunqd epi poſſũt tales abſoluere. credo q ſic. q⁹ ꝺctor hui⁹ ꝫſtõnis nõ retinuit ſibi abſolutionẽ. ⁊ iõ alijs relicta vk. ꝫ. ꝺ ſen. ex. nup. ꝫ. de fal. ꝺura. ⁊. ꝫ. ꝺ pbẽ. de multa in fi.

e ¶ Extẽdi. ſ. ꝑmiſſas penas ꝺ qb⁹ ſupi⁹ ſtã ẽ mẽtio. ſ. q⁹ ſint excõicati. ⁊ ĩ nulla cã pfociniũ ꝑſtãtes audiank. ⁊ ita vk q⁹ iſti ſpẽ ꝓmotiõis amittũt n iſi cũ eis ꝑ ſedẽ apoſtolicã fuerit diſpẽſatũ: ſic ꝺk ꝺ mõachis: q⁹ ꝫ ꝓnomẽ ꝫ oñdit oẽs penas ſuptadcãs: ſz hoc nõ credo q⁹ iſti pp ꝫ ſine diſpẽſatiõe ꝺñi pape ꝓmoueri nõ poſſint. ⁊ q⁹ dik ꝫ extẽdi ⁊c. reſpicit tm̃ qꝺ ꝺixit. ꝫ. excõicati: ⁊ q⁹ ĩ nulla cã eoꝝ pfociniũ admittak: q⁹ ſi ꝫ volniſſet ꝫ ꝺixiſſet ꝺ iſtis qꝺ ꝺixit ꝺ illis. ar. ꝫ. ꝺ trãſla. iter corpalia. ꝫ. de ꝺeci. ad audiẽtiã: ⁊ pene nõ ſũt ampliãde ſiue odia: ſz poti⁹ reſtrigẽde ꝺ pe. ꝺi. i. pene. ff. ꝺ li. ⁊ poſth. cũ gdã. ff. ꝺ bk. iſti. l. j. §. vl. ⁊ illa clauſula: niſi forte ex miſericoꝛdia ⁊c. reſpicit tm̃ pcedẽtia: ⁊ nõ ſubſequẽtia. ar. ꝫ. ꝺ ap. ĩgſitiõi. tuti⁹ ẽ dicek q⁹ ĩcurrat oẽs penas ꝑdictas cũ lk⁹a ꝫ ex ꝑſſe ꝺicat ꝺũ dik ꝫ extẽdi ⁊c. ⁊. ꝫ. ꝺũ vicit ꝑdictis penis obnoxij. B.

Rub. de ſpõſalibus. ꝫ. ꝑcedẽti libro viſuz ẽ ꝺ actib⁹ ⁊ geſtib⁹ ſpectãtib⁹ ad clericos merito nũc reſtat videk ꝺ ſpectãtib⁹ ad laicos. ⁊ ꝫ rubr. bz duas ptes. ĩ ꝓma dik ꝺ ſpõſalib⁹. in ſcda ꝺ mk̃imonijs. Ab. ſi.

Francia Diuidik. ꝓmo ponit caſuz. ſcꝺo diffinit: ibi: dik finiuit. Ab. ſi.

f ¶ Lege. i. conſuetudine.

g ¶ Legibus. i. conſuetudinibus.

h ¶ Frãcoꝝ. q⁹ putabat eẽ ꝺ ſubſtãtia mk̃imonij. ar. ⁊⁊⁊. q. v. aliter. vbi vk q⁹ mk̃imoniũ omiſſis ſolẽnitatib⁹ nõ ualeat: ſz nõ ẽ verũ q illa q ꝺicũt ĩ. c. alk. poti⁹ ad ſolẽnitates referũt q tm̃ ꝓbãde ſũt: ſz q⁹ nõ ꝓbẽt ꝫ mk̃imoniũ: q⁹ ſol⁹ ſenſus fak mk̃imoniũ. ⁊⁊ vij. q. ij. ſufficiat

i ¶ Dimiſſaqz. qꝺ k. ex ñ ꝺbuit auctoritate ſua: vt. ⁊⁊⁊iij. q. ij. ſecularibus. ⁊⁊⁊v. q. vj. multoꝝ. ẽt ſi ipedimẽtũ manifeſtũ ſubeſſet. ĩ. de ꝺiuoꝛ. ꝓpoſitiõe fidei ꝫtrabũt ⁊ poſtea eã ꝺẽ ſibi remittũt hoc poſſit in patiẽtia tolerari⁹.

k ¶ Euãgelice legis. q⁹ ꝺk nullus ꝺmittat vꝛoꝛẽ ſuã excepta cã fornicatiõis ⁊⁊⁊ij. q. i. ꝺixit ꝺñs. ĩ. e. ex ꝑte.

P Reterea. ¶ Prio iubet. ſcꝺo diffinit ibi: ſi aũt. ab. ſi.

l ¶ Sine ꝺditiõe. p ꝺ vk q ſolui nõ poſſit: q⁹ q⁹ ſine ꝺditiõe ꝓmittũk ſine ꝺditione ſoluunk. ⁊⁊⁊ij. q. vl. c. ulti. ⁊. ⁊⁊ij. q. iiij. iter cetera.

m ¶ Inducẽdi. ⁊ ẽt ꝓpellẽdi ſi iuraſſet. ĩ. e. ex lk̃is. ꝑ ꝓpiculũ iuramẽti. ar. ꝫ. ĩ. e. regſiuit. ſz illꝺ ſoluik ibi: ſz ꝫ vk. ĩ. e. c. ul.

n ¶ Noluerint. i. abſolute reſtiterint.

o ¶ Deteri⁹. ſ. adulteriũ cũ ſa uel q eã forte ĩterficeret.

p ¶ Ddio. q⁹ q gs nõ ꝺiligit facile ꝫtẽnit. ⁊⁊⁊. q. ij. pñs clericus. ⁊. ⁊⁊⁊i. q. ij. §. i. Ber.

q ¶ Societatẽ. ff. p ſo. l. verũ. §. vl. ⁊. l. actiõe. §. ꝺixim⁹.

r ¶ Interpoſitõe fiꝺi. ſiue p uramẽtũ ẽt q⁹ eqpollẽt. ꝫ. ꝺ fide inſ. puẽit. ⁊. ⁊⁊ij. q. v. iuramẽti.

s ¶ Tollerari. ꝫ iꝺ vicit: qa ex quo nõ ẽ ꝓceſſũ ad mk̃imoniũ ꝛia volũtate accedẽte pñt ſe ĩuicẽ abſoluek vt vk: q⁹ oĩs reſ p q̃ſcũq; cãs naſcik ⁊c. ĩ. ꝺ re. iu. oĩs res. ⁊. ff. ꝺ re. iu. nihil tã naturale: q⁹ ĩ tali caſu fiꝺ ꝑ ſtita ſiue iuramẽto ſubĩtelligẽda ẽ ꝺditio. ſ. ſi in eadẽ volũtate pmãſerint. ar. ꝫ. de iureiu. quẽadmodũ. ⁊. ⁊⁊i. q. ij. ne gs arbitrek: hec fuit opi. T. ꝺcentis q ꝫ ꝺcre. ꝓtinebat ius cõe ¶ug. ꝺicebat ⁊ hñ q⁹ logk de cõparatiua pmiſſiõe: ut. ĩ. qui cle. vk vo. c. veniẽs. q⁹ ⁊ mihi vk ⁊ logk diſpẽſatie: ⁊ ꝫ apte indicãt iſta ꝛba ꝫ poſſit ĩ patiẽtia tolerari ne ꝺteri⁹ ĩde ꝓtigat nã multa ꝑ patiẽtiã tollerem⁹. ⁊c. ꝫ. ꝺ pbẽ. cũ iã ꝺudũ al⁹ ꝺ iuſ mero ꝺñt ꝓpelli: vt fidẽ ſiue iuramẽtũ ſuarẽt ꝺ ꝫ ꝺk. ĩ. e. ex lk̃is. ij. Ber.

I Nuenis Si maior ſeptẽnio cũ ꝓpria ſeptẽnio ĩ q malicia ſupplet etatẽ ſpõſalia ꝓtrahit: ex his ouk iuſticia publice honeſtatis marie ſi cõ miſceri tẽtauerit: ita cõiter ſũmak. ſz ĩ vitate ſũmariũ nõ colligik ex lk̃a vt patebit clari⁹ ex. ĩ. ꝺicẽdis: ſz ꝫ liberẽdo. lk̃e põt ſic ſũmari vt ĩ rubro. Diuidik. ꝓmo narrat fcm̃ ⁊ caſuz ꝺubiũ. ſcꝺo duplici rõne diffinit ibi: q⁹ igik. ab. ſi.

t ¶ Dubia. ſic ergo ꝑz q⁹ ĩ ꝺubijs ſp certi⁹ ẽ tenẽdũ ꝺ pe. ꝺi. vij. c. ij. §. item ſi vbi ꝺk tene certũ ⁊ ꝺimitte ĩcertũ. ⁊. ĩ. ꝺ homi. ad audiẽtiã. ⁊. xiiij. ꝺi. ſic ĩ re ꝺubia certa ñ ꝓt ferri ſnia. xi. q. iij. graue. ⁊. ⁊⁊iij. ꝺi. hũiſſe. ⁊. ⁊⁊⁊ij. q. vl. §. vl ti. ⁊ iſti. ꝺ re. ꝺi. §. ill⁹ q̃ſitũ: iſti. ꝺ ac. §. curare. qñqz tñ cũ obſcura ſũt iura ꝑti um certa ferk ſnia. ꝫ. ꝺe fi. iſtr. iter ꝺilectos ĩ fi. ꝫ ñ ꝺk ꝺubia res ibi: q⁹ actor nõ ꝓbauit clare ⁊ ita ꝑ poſſeſſore iudicari ꝺz q̃re ꝺik ĩ his q̃ ꝺubia ſũt: q⁹ ſi ex toto añ ſeptẽniũ ducta fuit. ⁊ poſt. vij. ãnos nõ ꝫſenſit: ul añ receſſit res non ẽ ꝺubia: ꝫ certa: q⁹ ñ ipedit mk̃imoniũ cũ ꝫſanguinea ẽt cũ mk̃e. ĩ. ti. ꝓri. lk̃as acceſſit: ſi p⁹ ſeptimũ annũ ꝫſenſit ſpõſalia tenuerũt. ⁊ ita nõ ẽ res ꝺubia. ĩ. e. ſpõſuz. ⁊. ĩ. ti. ꝓri. ꝓtinebat. §. ſi ꝺo. So. ſic ĩtellige puella iſta ꝑ⁹. vij. annos nõ ꝫſenſit vk nõ cõſtabat ꝺ ꝫſenſu: q⁹ ſtatĩ receſſit ab eo: uel mortua ẽ: ueruntm̃ q⁹ tẽtauit forſitã qꝺ ꝫplere nõ potuit ꝑſumik q⁹ erat doli capax. ſiue q⁹ malicia ſupplebat etatẽ quo ad ſpõſalia: ſicut ſupplet malicia quo ad mk̃imoniũ. ĩ. ti. ꝓri. ꝺ illis. ⁊. c. vlt. vnꝺ pp hoc ꝺubiũ: q⁹ ꝫ plene nõ ꝫſtabat: tũ ẽt pp bone ſtatẽ eccl̃ie nõ ꝓt hk̃e ꝫſobrinã illi⁹. ĩ. c. ꝓ. ar. al⁹ nõ vk q⁹ poſſet ſtare illa lk̃a ſi ꝺicerem⁹ q⁹ poſt. vij. annos ꝫſenſit: ut ꝺixit. T. q⁹ ſic nõ eẽt res ꝺubia.

u ¶ Coniunx. i. ſponſa.

x ¶ Diuidas. ar. ꝫ. ⁊⁊⁊v. q. iij. ex ordinaria. ſo. ibi ex naturalia eã polluit ⁊ nõ maritali affectu. ꝫ ꝺo tẽtauit in naturalib⁹: ⁊ maritali affectu.

Audientiam. ¶ Prio narrat fcm̃. ſcꝺo ꝺcidit ibi: ſz q̃m. ab. ſic.

y A ¶ Qꝺ ſi ille: ꝫ ꝺditio nulla fuit: q⁹ ex quo deſpõſak vni fratꝝ ali⁹ eam hk̃e ñ ꝓt. ⁊⁊vij. q. ij. ſi gs vꝛoꝛẽ. ⁊. c. ſe. niſi forte añ ſeptẽniũ ꝓcta eẽnt ſpõſalia ĩ. ti. ꝓ. lk̃as. ⁊. c. acceſſit. ⁊. c. duo pueri. ceſſãte eo qꝺ ꝺk. ꝫ. c. ꝓ. ⁊⁊vij. q. ij. ſi gs ꝺſpõſauerit.

z ¶ Spõſaz kk̃is. ⁊⁊vi. ꝺi. §. Joãnes. ⁊⁊vij. q. ij. ſi gs de ſpõſauerit. ar. ꝫ. viij. q. i. olim. ⁊. ĩ. de ꝺiuoꝛ. c. vl. So. illud myſticũ fuit ⁊ obtinuit in fratre ſine ſobole defuncto. hodie ſecus.

⁊ ¶ Hk̃e nõ põt. ſed vk q⁹ hec rõ nulla fuerit quia ĩter eos nullũ obligatoriũ

viculū ō iure fuit ꝑctū ꝓsanguinitate ipediēte: qr ipossibiliū nulla ē obligatio ifti. ō inuti. stip. §. ipossibilis. ī. ff. q̄ sen. sine appel. resci. paul⁹. Sz ipossibile ē id qō ꝫ bonos mores ē. ff. ō ꝺdi. ifti. filiusfami. ī. xxij. q. ij. faciat hō. ī ei⁹ qō eē ñ ꝓt nulla ē ꝓmissio. ifti. ō iuti. sti. §. i. ī ar. opti. ī decre. grego. s. ō pac. c. vlt. q̄ ꝫ nulla sponsalia fuerūt que sūt ꝓmissio futuraꝝ nuptiaꝝ. xxx. q. v. nr̄a tes. ff. de spōsa. l. i. ergo nulla fuerūt ꝑdicta spōsalia. ergo ñ ꝓstāt ipedimētū quomin⁹ illa possit ꝫbere cū alio ffe. ꝺ. ti. ꝓ ri. lras. ī. c. accessit. Sz ꝫ mr̄i moniū plerūq; attēdit ꝙsiderato fcō ñ iure. s. ō biga. nup ī. C. ō adul. eum q. plus. n. in talib⁹ ꝙsideraī q̄q; opinio q̄ ꝝitas. ꝺ. q fi. sint legi. cū inter Jo. Quid ergo rñdes. ꝓt dici q̄ publice hōestatis iusticia ꝛpedit: vt. s. c. ꝓri. ī. xxvij. q. ij. si qs ꝺesponsauerit.

a ¶ Propositum. qō illicitū fuit ī ideo non seruandū. xxij. q. iiij. iū malis.

b ¶ Compellas. ar. q̄ qs ꝙpelli ꝓt ad satisfaciēdū de quolibet crīe. xxiij. q. ij. itaq;. ī. vi. q. i. illi q. ī. xxij. q. i. ꝑdicāduz ī ad eccl̄iā ꝓtinet decernere de quolibet peccato ī corripere quēlibet christianū. s. ō iudi. nouit. Ber.

O Ē illis. Cōmunis diui sio. fa ps ibi: b tibi. Alb.

c ¶ Trāsferētes. vñ ñ tenēt se q ipz vagabūdū. ff. ō ope. lib. qō nisi fiat. §. ex puīcia. ī sic ō spōsa itelligūt qdā illud. c. xxiij. q. ij. si qs. Sz nō ē vex. īmo ō vroze iā cognita.

d ¶ Liberū erit. p⁹ tres ānos ꝫz leges. C. ō repu. l. ij. ī b intellige ō spōsa ō futuro ō q̄ b logī sec⁹ī spōsa ō ꝓnti. ꝺ. e. in ꝓntia. ī. ꝺ. ō secū. nup. dñs nr̄

e ¶ Si ꝑ eas stetit. vñ ī culpa fuerūt q̄re ꝓponīt eis pnīa: ꝫz si ꝑ eas stetit q̄re vat eccl̄ia licētiā ꝫbēdi. rñ. ne ōteri⁹ inde ꝓtigat. s. piculū fornicatiōis. ſi. ꝺ. q de. ul' vo. veniēs. ꝫz si ꝑ eas nō steterit quomin⁹ mr̄imoniū ꝙpleniss̄et ſi ꝓputaret eis puriū. ꝺ. e. sicut. si hoc certū eēt. si vo dubiū eēt pp tale dubiū ꝓpōīt eis pnīa saltē ad cautelā. Nēs q̄ vnū casuz in quo spōsalia ō futuro soluūt. aliū hēs. s. de iureiurā. quēadmodū. Jtē si ꝫbit cū aliq̄ ꝑ vba ō pnti. ꝺ. e. si iter virū. ī ꝺ. de spō. duo. c. i. ber.

O Ē nuliere. Cōiter nō sūmat quo ad titulū. ꝫz quo ad lfaz. b. d. vt ī rubro. Alb. si.

f ¶ Inter vim ī vim. hoc iō dicit q̄ dupler ē vis siue metus q̄ cadit ī ꝙstātē virū: ī ille met⁹ excusat nisi postea ꝙsentiret. ꝺ. ti. pri. de illis. ij. ī ali⁹ metus vanus siue vis ī illa vis nō excusat. ꝺ. e. veniēs. ī. c. cōsultatiōi. ī. s. ō his que vi metusue cā fi. cum dilecti. ī. ff. de re iudi. si quis ab alio. ī. ff. qō metus causa. l. itelligi. ij.

g ¶ Certū. q̄ nesciunt q̄ violētia fuit illata: vñ certū nō potuit vaee rñsuz. ꝛ. q. iij. graue. ī. xxx. q. vl. §. vl. ī. s. e. inuenis: vñ dic lex: ut ꝙgruū possis hr̄e spōsū isere pacti exēplū. C. ō trāsac. vt rñsuz. poterat tñ si uoluisset rñdere di stīguēdo iter vim ī vun. ut. ꝺ. c. veniēs. ī. c. ꝙsultatōi. ī ō eo q renūci. epi. c. i.

Q Ē litteris. Alb. si. Diuidit q̄ ꝓmo ponit ꝙsultatio. scōo rñsio ibi rñdemus.

h ¶ Scīa. i. discretiōe. Nā furiosus ꝓtrahere nō pōt: q̄ nō hz ꝙsensū. xxxij. q. vij. neq; furiosus. ī. ꝺ. e. dilect⁹: nisi ꝑ iterualla dilucida laboret. vij. q. i. q̄uis triste. iij. q. ix. indicas.

i ¶ Etate. xij. annoz ī muliere: ī. xiiij. an. in viro. ꝺ. ti. pri. attestatiōes. ī. c. ꝓtinebat: vel cū malicia supplet etatē. ꝺ. ti. pri. ō illis. ij. ī. c. vl.

k ¶ Intellererit. i. si dicat se ñ itelleriss̄e siue ꝑ se siue ꝑ iterꝓtētē. ff. ō vb. ob. l. i. ī fi. cū tñ ꝺriū ꝓsumat cū sint eiusdē vulgaris.

¶ Proposuit. Nota ꝫz canones si actor tm̄ volū adhibet itelligēda sūt verba: ut re⁹ itelligit qui nō adhibet volū. xxij. q. v. §. item obijcitur. ī. ca. quacunq;. Si vero reus tantum tunc scōm qō actor intellerit. xxij. q. v. §. ex bis. ī. c. gcūq;. ī. q. ij. ne gs. si ergo vterq; volum adhibet locū hz qō ꝺ dr̄ vt ver

ba ꝓlata ī suo ꝓprio sensu itelligant. Et sic ē ar. q̄ nō ē recedēdū a signi ficatiōe vboꝝ nisi cū ꝙstet testatorē aliud voluisse. ff. de leg. iij. nō aliter ī. ꝺ. de ver. si. itelligētia. ar. ō ꝙsecra. di. iiij. retulerunt. ī. ff. qui ī a q. ma. l. ꝓsperit. q̄ nō ex opinionib⁹ singulorū: ꝫ cōi vsu noīa sūt itelligenda. ff. de suppel. leg. l. labeo. ī. s. de ꝺeci. ad audientiam. argu. contra. C. de verb. sig. cum quidam. ī de conse. dis. .iij. in calice.

tur vterq; verba ꝓlata in eo sensu retinere quez solent recte intelligentibus generare.

¶ Dez vigilieñ. epo.

¶ Inter spōsaz ī consanguineos sponsi oriī ipedimētū publice hōestatis impediens ī dirimens matrimonium inter eos ꝓtrahendum.

G Ponsaz alterius marie si est nubili⁹ etati ꝓma: nullus cō sanguineoruz aliquo modo sibi potest matrimonio copulare.

¶ Dez abbatibus. s. cadmundi et ꝺemer.

¶ Si vir ī mulier inuicem ꝓmittunt q̄ ab eo tempore se pro coniugibus habebunt contractum ē mr̄imoniū de presenti.

Q Ē pte. c. mulieris nobis ītimatum est: q̄ andreas iuramentuz pstitit: q̄ eā ab eo tpe ꝓ cōiuge⁹ teneret: ī ei sicut vroꝝ sue fidē seruaret. Ipsa quoq; eidem ādree iurauit se illū ꝓ marito habituraz: ī fidem ei tāquā viro proprio seruaturā: quo facto ꝓnoiat⁹. a. relīqt eā ꝺez⁹.

¶ Quia ligī nemini licet vxorez suaz sine mājfesta⁹ causa fornicationis ꝺimittere: ī tunc eaz sibi reconciliare ꝺz: aut ipsa viuente cōtinere⁶: Mandamus quatenus eundem vt supiducta ꝺimissa ad vxorez suaz radeat: ī eam maritali affectione ꝓtractet: monitione ꝓmissa p ecclesiasticaz censuraz cogatis⁸.

¶ Dē pictauieñ. epo.

¶ Qui iurauit cū aliqua ꝓtrabē si non subest ipedimētū p censurā ecclesiasticam cōtrabere cōpellitur.

Q Ē lr̄is siluani epi accepim⁹ q̄ cū duo nobiles viri sui epat⁹ gu. s. ō mōstra. ī. b. filios ī filias impubescētes bī̄ent: inter se ꝙuenerūt q̄ eos ad inuicē mr̄monijs copula

m ¶ Intelligētiā. huius modi ambiguitas vborum qñq; icidit ī iudicijs: qñq; ī ꝺctib⁹. In iudicium circa litis exordium plus credīt actori ꝙ reo. ff. de ver. ob. iter stipulantē. §. i. postea ī cōfessionibus vrgeri debet confitens vt certum cōfiteat aliogn id accipi et q̄ magis expedit ad uersario suo. ff. de ꝙfes. certū. ff. de iterro. ac. ō etate. §. nihil. ī cōtractibus ī pactis distīguit: aut certū ē q̄ ꝓfeserūt ī tē vz qō agīt aut q̄ nō ꝙsenserunt ī tē ñ vz qō agīt. ff. ō ꝫbē. ēp. ī nē. in vēditiōibus. ī. xxx. q. ij. vbi. aut dubitat qd senserint ī tūc subdistīgue: qr aut valet itellect⁹ ꝫz vnā partē aut ꝑm vtrāq;: si ꝑm vnā ptez ꝙmodi⁹ē id accipī ut ref de q̄ agit magis valeat ꝙ pereat. ff. de re iudic. quotiēs idē ꝑmo. ī. ff. ō v. ob. eū q calēdis ī q̄ qñq; cōsuenit accidere. xxvij. vi. de syracusa ne: uel ꝫ eū fit iterpretatio q pactuz apposuit q ō buit legere. i. pcñi aptius apponeī. ff. ō pac. veterib⁹. placz. ī ꝫz promissoꝝē fit iterptatio: qr libez fuit stipulatori v ba late ꝙcipere. ff. de v. ob. gcgd. Ber.

n ¶ Ponsaz: nubili illud marie ponit ꝓprie cōparatiue: qr ex quo hz. vij. ānos tenēt sponsalia ī ita null⁹ cō

sanguineoꝝ pōt eam bēre. ꝺ. ti. pri. litteras accessit: ergo multo fortius impedit cum est ꝓma nubili etati. Idem vr̄ si est ꝓma septēnio ī dolī capax. s. e. iuuenis.

Q Ē parte. Primo ponit casuz narratū. scōo diffiniendū ꝙmittit ibi: qr igīt. ī ē casus no. ut. ꝺ. patebit. Alb. si.

o ¶ Primo ꝙiunge teneret. ī sic ꝓctum fuit mr̄imoniū iter eos. Sz nūqd p ista vba tm̄ ꝫbitur mr̄imoniū. Juro q̄ decetero hēbo te ꝑ legitia cōiuge ī ecōuerso ī. nō videt qr ista vba tm̄ futurū tps respicere vident Hec questio ponit. xxx. q. v. §. si qs diuinis. Et dicit Jo. q̄ ē mr̄imoniū ꝑm q̄ ex illa nouella satis patet. ī hic videt. Aug. aliter itelligere illa vba. s. post matrimoniū cōtractū de pnti accedant vba ut notauit ibi. ar. cōtra. s. e. de illis.

p ¶ Eandem supple ī cum alia cōtraxit.

q ¶ Manifesta. pbata. s. ī sn̄ia subiecta: qr als nō ꝫz ꝺimittere. xxxiij. q. ij. seculares. §. in hoc. ī. xxxv. q. vj. multorū. ī. ꝺ. de diuoz. ponto.

r ¶ Continere. qr non pōt cum alia ꝫbere. xxij. q. i. dixit. ī si cum alia postea fornicaret. compelleret redire ad ipsam non obstante sententia. ꝺ. de diuoz. ex litteris.

s ¶ Cogatis. ī supiductā si nollet ab ea recedere vel si impedimētū ꝑ stare posset excōicari. ꝺ. e. veniēs. in fi.

Q Ē litteris. Primo ponit casum narratū. scōo cōmittit ipius diffinitionem ibi: qr igīt. Alb. si.

a Tā pñes.ſi.xxxi.q.iij.ſi qs parētes. Sz vt q̄ iſtud iuramētū nō valeat ⁊ ſic anceps piurū cū ſit de facto alteri⁹.ff.re.amo.marcell⁹. §.i.⁊.ff.de i li.iurā.videam⁹.⁊ arg.ad b.ff.de vbo. obli. ſtipulatio iſta.q̄ ut ibi dicit q alienū factū pmittit nō obligat.tñ b fem ſuū poti⁹ pmiſerūt ut procurarēt bōa fide q̄ filij p̄berēt:ut.e.l.⁊ in.l.in illa ſtipulatione.

b Sub iuramēto. iſti erāt ipuberes.vñ ñ tenuit iuramētū.xxij.q.v.puuli.⁊.c.pueri.⁊.iij.q.iij.c.i.ſz illa ītelligunt cū ad teſtimoniū phibēdū iducūt. ſz alīs ſi ſint doli capaces bñ ſz iuramētū.j.ō delic. pue.pueris. b poſuit. Lau.talē q̄nē. Aliqs iurauit accipe ſ uxorē vnā de filiab⁹ titij.⁊ p⁹ modū dormiuit cū una illar.q̄rit an p̄ciſe dēat ꝓpelli eā ducē cū aliā ducere nō poſſet.ar.q̄ ſic.ff.de p̄bēda.ēp.ſi in emptōe.§.ſi emptio.⁊ ff.de ſol.ſtichū aut pā phylū:⁊ ipe ſe ad b artauit.ff.ſi qs cau.l.iij. §.ul.xv.q.i.ſi qs iſanies.imo vt q̄ ſtatī ſit mſimōiuz.j.de condi. appo.ō illis.⁊.j.e.is q ar.p̄.ff.de ritu nup.generali.⁊.ff.ſi qs cau. ſz ⁊ ſi.§.q̄ſitū.⁊.ff.de vſu fru.quotiēs.Quidā dixerunt eū nō ꝓpellēdū q̄ iuite nuptie ñ.xxxi.q.ij.§.i.⁊.c.i.⁊.ſ.eo.p̄terea.ſz p̄iuz ē vex q̄ debeat cōpelli.ſz vt q̄ nō ſit cōpellēd⁹ eā recipere.q̄ in ueritate nec ſpōſalia p̄ceſſerūt: nec mſimonium. q̄ cū dixit nolo accipere unā ō filiab⁹ titij nulla cū alia qua illar ſpōſalia p̄cta ſunt.q̄ ī pſonā certam ꝓſentire debuit ⁊ ī certa ſpōſalia nō ſunt ſpōſalia.ar.xxx.q.v. nfates.ar.ff.ō teſta. tute. l.duo ſūt titij.⁊ ſi dico erbſdo vnū ō filijs meis cū plures habeā null⁹ ē erbſdat⁹.ff.de lib.⁊ poſtbu.noiati.⁊ cert⁹ dz eē hſs alīs nō ualet teſtm.ff.ō here.iſti.ī tps.§.quotiēs.⁊.ff.de manu.teſta.cū ex plurib⁹.Dicit q ñ ꝓpellit ex vi ſpōſalioꝝ.ſz pp iuramētū forte dz cōpelli.lz ad illā ſcipiēdā ñ ſe obligauit directe.niſi ōteri⁹ ide ꝓtigeret:ut.no.ō.e.p̄terea.⁊.j.i gl.q̄ incipit.ar.p̄riū. Ber.

c Eum moneas.⁊ ſic nō acqeuerit.ar.q̄ admonitio ſp dz precedere vindictam.xij.q.iij.indigne.⁊.j.de ſen.ex.ſacro.

d Cōpellas.ar.ō.j.e.reqſiuit.hoc cōſuenit ītelligi ex plurib⁹ mōis qō dſ.de rigoſ ītelligit ibi de miſericordia ne ōteri⁹ ide cōtigat. arg. ō.e.p̄terea.ul cōditiōaliter ſunt cogēdi:ut de nolētib⁹ fiāt uolētes.ſz ſi finaliter.xxiij.q.vi.vides.ſz neutra ſolutio vī ſufficere.q̄ iſte mortaliter peccat ueniēdo ꝓ iuramētū.q̄ p̄t ꝓpelli finaliter.xxiiij.q.iij.tā ſacerdotes.⁊.c.ecce cria.Sz qūo p̄t iſte excōicari.q̄ nōdū vēit ꝓ iuramentum:p̄t dici q ille q iurauit de iure cōi cōpelli dz:ut iuramētū ſuet. lz nōduz ſit trāſgreſſus.q̄ p⁹ trāſgreſſionē p̄bēdo cum alia p vbā de p̄ſenti nō poſſet ulteri⁹ cōpelli cū iā forti⁹ vinculū ſupuenerit.⁊ eccleſia nō ſolum peccata cōmiſſa punire dz ut dicūt iura p̄dicta.ſz ēt cōmittēda phibere:ut ſi videat aliquē vicinū p̄cipitio ul paratum ad peccādū.xciij.di.diacōi.xxiiij.q.iiij.ipa pietas.⁊.xxij.q.v.b vī.aliogn cōſtare vī.lxxxiij.di.q̄ſi p totum.⁊ ſic dz eccl̄ia excōicare ⁊ facē q̄ p̄t.q̄ excōicatio ē medicinalis.ij.q.i.multi.⁊.xxiij.q.iij.corripiant.⁊.c.notādū.⁊ b ſolā bñ agit:ut vita boīuz corrigat.xxiij.q.v.p̄dest. b q̄dē ius cōe ē:caſus tñ p̄t eē ubi ñ cōpellit finaliter ex cā:ut ī.c.reqſiuit j.e.⁊ cā reddit ī lra ipſi⁹.c.reqſiuit.⁊.ō.e.p̄terea.ex cā quādoq̄z detrahit ſeueritati:ut.l.di.ut cōſtitueret.uel p̄t exponi lra ipſi⁹.c.requiſiuit.poti⁹ monēda ꝙ cogēda.i.prius monēda ⁊ poſtea cogenda niſi acqeſcat.⁊ ita nō contradicit iſto modo.imo concordat cum iſta rent:⁊ hoc tam patres ᵃ q̄ filij ſub iuramento ᵇ ſe promiſere facturos inter quos ſiquidez.G. filiaz alteri us conſentiente patre ſe iurauit ducere in vxorez.quo volente ad alia vota migrare:euz epiſcopus compellere voluit:vt quod iurauerat adimpleret:⁊ infra. Quia igitur predicto.G.periculoſuz eſt contra ſuuz iuramentum venire: mandamus quatenus ſi hoc tibi conſtiterit euz moneas ᶜ:⁊ ſi non aquieuerit monitis ec.cen.compellas ᵈ: vt ipſā niſi rationabilis ᵉ cauſa obſtiterit:ī uxorez recipiat:⁊ maritali affectione pertractet.

De ſponſalibus ⁊ matrimonijs

Per cenſuram eccleſiaſticā pater compellitur reſtituere filio eius vxorem quam iniuſte detinuit vel detinet.

Non eſt nobis ſic arbitramur incognitū:qualiter rex anglorum per diſcordiaz que inter ipſum ⁊ filios ſuos eſt ſuborta: vxores eorum ōtineat:⁊ ifra. Nos itaq̄z attēdētes iuſtū ⁊ bōeſtū eē vt uiri ſuas petāt vxores:mādamus q̄tenꝰ cūdez regez ad eas reſtituendas ſolliciteʳ moneatis:⁊ ſi iuxta cōmonitionez veſtraz filijs ſuis vxores ᶠ ſuas ifra certū terminuz non reſtituerit: ex tunc ī quacunq̄z proninciarū ᵍ veſtrarū detinentur vel tranſferunt donec ʰ ibi fuerit nulla diuia officia preter baptiſmuz ⁱ parulorum ⁊ penitentias morientium ᴿ celebretis: nec pmittatis aliquatenꝰ celebrari.

Item cōpo ſancte agathe.

Dictuz vnius aſſerentis ipedimentuz ipedit matrimonium contrahendum non iuratum.

Preterea de muliere que a viro impetitur:cuius cōſanguineus cū ea ſe deliquiſſe,pponit:ſed hoc publice ʲ confiteri recuſat,ppter metuz ⁊ potentiaz mulieris. Taliter reſpondemus:vt matrimonium ipſuz fieri:niſi iuramentuz ᵐ interueniſſet:diſtricte prohibeas: ne deteriꝰ inde contingat.

Item pcuratori ⁊ canon.ſorañ.

Si mulier iuita cū aliquo cōtrahat nec ī euz poſtea conſentit: tenet matrimoniū ſi alteri poſtea nubat.

Oniens ad apoſt.ſe. mariota ſupplici inſinuatione monſtrauit:q̄ quendā adoleſcētez adamauit ī tantuz:q̄ vterq̄z de matrimonio contrahendo ſub trium perſonarū teſtimonio preſtiterit iuramētuz .quod parentes mulieris ipſi⁹ ignorantes eam iuitā ⁊ reclamātē ⁿ ī vxorem alij tradiderunt:quez ita exhorruit q̄ ſe ab eo nullo mō cognoſci ᵒ permiſit.Cunq̄z publice fateretur q̄ a priori viro cognita eēt atq̄z iurata:epiſcop⁹ ſorañ. cognito q̄ propria iter ᵖ eos eſſet linea conſanguinitatis ipos ab iuicē ſeparauit ᵠ.Ceterū cum cā ipſa tractaret ʳ et viro cui tradita fuerat a parentibus conſentire nolente:⁊ ipſe aliā ī vxorē traduxit ⁊ illa cuidā.t.nomine publice ī ſpectu eccl̄ie nupſit ˢ. Tandem cuz de illo filium genuiſſet pater ipſi⁹ .t.ei opoſuit q̄ filiū tamē ſi ꝓbat cū alia tenet ꝓctus ⁊ abſolueē nec cōpellitur finaliter.

e Rationabilis cauſa.puta cōſanguinitas uel affinitas uel aliquod aliud perpetuum impedimentum.

Non eſt nobis.

Prio narrat fem̄.ſcōo puidet ibi:nos itaq̄z.Ab.ſi.

f Uxores.p̄t.n.filij regis petere vxores ſuas p interdictū ō lib.erbi.imo de uxor exhibēda.ff.de libe. erbi.imo.⁊.C.eo.ti.ad iſtar. ⁊.C.de nup.ſi iuita. Et b bz locū cū iuita detinet uxor ſit hic. Si vo nolēs detinet tūc p officiuz iudicis uel epi loci cū.n.uolēs detinet filiꝰ ñ dat interdictum de lib.erbi. niſi ſ ter duos q dicūt ſe eē patres uel dominos ⁊ controuerſia eſſet.ff.de lib.erbi.l.ul.

g Pronunciarū.ſic ergo pro debito vni⁹ tota puicia interdicit:ut.ō.de offi. dele.ſane.

h Donec ibi fuerit.ergo videt q̄ poſtq̄ ide fceſſerit poſſint celebrāſ.ar.ff. ō poſtbu. ſpatoꝝ.C.er q.cau. iſa. urro. ſi ſeueriꝰ.ar.p̄.C.e. ti. ad tē pus.dico q̄ b ē ſuſpēſio iuris ⁊ cū tpis diffinitione ⁊ iō tpe elapſo ñ idiget abſolutiōe. ⁊ ita illis fcedētib⁹ celebrabūt. ſi.lxxxi.di.ſi q ſunt p̄ſbyteri. vi.ſed nunqd.tunc poſſūt celebrare ſubmiſſa uoce ⁊ ianuis clauſis.nō:niſi eſſent primi legiati:infra de puile.qd qui buſdā:uel niſi eſſet epiſcop⁹ j.de puile.q̄ nōnullis.⁊ ſingulariter in cōuentu alib⁹ eccleſijs bini ⁊ bini poſſunt dicere horas ſuas:ut legere videātur potius q̄ cantare.j. de pe.⁊ re.quod in te.

i Baptiſmū paruulorum. iſta duo ſacrāmēta ſemper ex cipiunt de quolibet interdicto.q̄ ſunt ſacrāmēta neceſſitatis.i.q.i.§.ſed notādum eſt.⁊.§.ecce ſi cleric⁹.⁊ meli⁹ xxxij.di.§.verum.vnde etiā ī neceſſitate poſſūt recipi ab heretico.xxiiij.q.i. ſi quē forte.ſec⁹ de alijs.xxiiij.queſtione.i.cepit.

k Moriētium.⁊ preter cōmunioneꝝ que viaticum appellāt.j.de pe.⁊ remiſ.qō in te.⁊ etiā ſuſcipiētibus ſignū crucis ⁊ peregrinis pnia conceditur:ut in capitulo qō in te.Ber.

l Preterea. Publice cōfiteri.Quid ſi publice cōfitetur:duplici ratione nō dz ei credi. Primo q̄ vnius confeſſio in alieno facto nulla ē.iiij.q.iij.§. itez in criminali.verſi. Itē unius teſtimonium.⁊.ō.de teſti. ueniens. Secundo q̄ turpitudinem ſuam confitetur.ō. de dona.inter dilectos.xiiij.q.v.non ſane.⁊ infra de eo qui dur.in matri.c.i.ſed cōſanguineo reuelare tenetur. xxxv.q.iij.ſi autem homo.

m Niſi iuramētū.⁊ ita ſi iuramētū iteruenit nō debet mſimonium phiberi propter confeſſionē illius ſecretam:niſi aliter pbaretur.nā ſi legitima affinitas probaret impediretur matrimonium nō obſtāte iuramēto illo qō habuit cōditionē annexā.ſcilicet niſi iuſta cauſa phibeat.ō.de iureiu.quēadmodum.immo iā cōtractum ſeparatur infra de eo qui cogno.ꝓſā.vxo. ſue.de illo.Si uero iuramētum nō iteruenisſet ad teſtimoniū uni⁹ ſiue ad famā ipediret matrimonium cōtrahēdum.ō.de teſti. ſuper eo.§.i.⁊.j.de cōſanguinitate ⁊ affinitate.ſuper eo.⁊ hic.

Oniens. Summat cōmuniter ut in rubro. Et ſm būc ītellectum eēt b caſus apert⁹ q̄ matrimonium metu ꝓctum eēt ipſo iure nullu. b tā clare nō colligitur ex lra:ut.j.patebit.primo narrat fem̄.ſcōo diffinitionez committit ibi:mandamus.Ab.ū.

n Reclamātē.ergo nō fuit matrimonium.xxxi.q.ij.c.i.⁊.ij.⁊.j.e.c.pr.

o Cognoſci pmiſit.q̄ ſi feciſſet ampli⁹ reclamare nō poſſet.j.de eo qui dur.in ma.quā pol.per adul.c.ij.⁊.j.q ma.accu.poſ.inſuper.

p Inter eos.ſ.ipſam mulierem ⁊ primum virum.

q Separauit.xxxv.q.iij.nullam progenīem contradicimus.

r Tractaretur.cum ſecundo.uel potius cum primo.Ber.

s Nupſit.qō fieri ſi debuit lite pēdēte:ut.ar.j.de ſpō.duoꝝ.tua ffinitas.

a ¶ Decessit. maxime q; idem esset si viueret q; si inuita tradita ei fuit nullum fuit matrimonium. ĵ. c. proximo.

b ¶ Recipiat. ergo pp solũ scãdalũ nõ separatur mr̃imoniũ. q; iudiciũ ecclesie nõ expectauit. ĵ. e. cũ i apostolica. ⁊. ĵ. de matri. cõtrac. ꝯ interdic. eccle. c. i. ⁊. ij. ⁊ ẽ b argumẽtũ q; nõ prestat impedimẽtũ. qõ de iure nõ sortitur effectũ. s. de iurepatro. illud cum suis concordantijs.

c ¶ Restiterit. oẽs ipedientes iurisditionẽ indicis pñt excõicari. s. de offi. dele. c. i. ⁊. s. ò testi. tam litteris. Ber.

Quam locum. ℙrio ponit regulã scõo infert genus. tertio spẽz ibi: mr̃imõiũ ⁊ ibi. Quo circa. ⁊ ẽ tex. multum allegabilis. Alb. si.

d ¶ Metus. q possit cadere i cõstãtẽ virũ. ĵ. c. pr. ⁊. c. ꝙsultatiõi. i fi. ⁊. ff. qõ me. cã. metũ: mior tñ metus magis excusat feminã ꝙ virũ. ar. xxxij. q. vi. idignant. ⁊. ar. ĵ. ò bomi. sicut dignum. i. rõso.

e ¶ Solo ꝙsensu. xxvij. q. ij. sufficiat. ⁊ ita oĩa q̃ dicũt. xxx. q. v. aliter. ⁊. c. nostrates. ffe runtur tñ ad solẽnitatem.

f ¶ De ipso. s. consensu.

g ¶ ℙlena dz ille: ul̃ illa q i aliũ uel aliã cõsentire debet.

h ¶ Indagandus. i. inquirẽdus ad consentiẽdum.

i ¶ ℙrouenire. q; qõ qs ñ diligit facile ꝙtẽnit. xx. q. iij. ꝑsens. ⁊. s. e. ꝑterea. i. ⁊. ĵ. eo. requisiuit. ⁊. xxxi. q. ij. §. i.

k ¶ Nihil timere. ẽ ergo b ar. q; ad officiũ iudicis ptiet locũ securũ assignar ptib⁹. ⁊ honestuz. iij. q. ix. hortamur. ⁊. xxviij. q. ij. siue. ⁊. ff. de arbi. si cũ duob. §. arbiter. aliogn ꝑt appellari si regsit⁹ iudex hoc nõ fecerit. s. ut lit. nõ ꝓt. accedẽs. ij. ⁊. s. ò appel. ex pte. i.

l ¶ Donec. i. quousq; ꝙstet ò matrimonio isti⁹ puelle itereos q illã petũt ⁊ cui ipa ꝙsenserit sic stabit q̃si i seq̃stro i loco tuto. ista puella timebat si bi iferri violẽtiã a qbusdã nobilib⁹ ciuilib⁹ papien. ⁊ iõ ne rapereret ab illis ponit in loco securo postq̃ cõstituerit cui ꝙsenserit tradetur ei: ut in fi.

Veniens. ℙrimo põit casuz. scõo diffiniẽdo cõmittit ibi: iõq;. ab. si.

m ¶ Receperit. ut cõcubinã.

n ¶ ℙrestitit. post plẽ susceptã. ⁊ sic spõsalia ò futuro cõtracta fuerũt. vñ si postea añ ꝯ cõtraberet cum alia ullam cognouit inductum fuit mr̃imoniuz presumptum contra quã p̃sumptionem probatio in cõtrarium non admittitur ĵ. e. si is qui. ⁊. ĵ. de conditio. appo. de illis. Ber.

o ¶ ℙernoctauerit. pnoctare totã noctem significat. ff. de ỹbo. sig. vrbana. §. pernoctare. ⁊ sic. ĵ. de accu. si constiterit.

p ¶ Cognouerit. qõ si ita ẽ. mr̃imoniũ ẽ iter eos. ut dixi: q̃uis ñ credebat tali tacito cõsensu ꝫbere veluti si qs se filiũfamilias existimauerit cũ sit pr̃familias poterit acgrere br̃ditatẽ. ff. de condi. ⁊ demõ. multum interest.

q ¶ In virum constantẽ. q; tũc nullũ fuit matrimoniũ. ĵ. e. ꝙsultatiõi. q; libertatẽ dz habere q consensit. s. c. pri. Quis metus excuset ⁊ qs nõ: docñ ẽ s. de bis que vi metusue cã fiunt: cuz dilectus. ⁊. c. abbas.

r ¶ Ut uxori. q; forti⁹ vinculũ superueniẽs preiudicat ꝑmo. ĵ. de spõ. duo. c. i. sicut matrimoniũ adoptioni. ff. de ritu nup. nõ solũ. §. ij. ⁊ est hic arg. q; licet culpa mea incideri in metũ nibilomin⁹ excusor pp metũ. arg. ff. qõ me. cã. nec timorẽ. cũ. l. se. ar. contra. ff. eo. si mulier. Ber.

s Q ¶ Omissum. Cõis diuisio. scõa pars ibi: fraternitati. ab. si. ¶ Lege. xix. q. ij. due sunt. ⁊. s. de regula. licet. s. de renunci. nisi cum pridem. §. sed dices.

t ¶ Tuti⁹. Sz ꝯ vr̃ q; dr̃ q se dat nuptui bñ fac: q se ñ dat nuptui melio⁹ facit: ut. xxviij. q. i. nuptiarũ. ⁊ vtrũq; expedit. sz vnũ pl⁹: alterũ min⁹. xxviij. q. i. sic. neq;. ver. iõ ⁊ sic tuti⁹ eẽt ñ ꝫbere saltẽ pp pnitatẽ exigẽdi postea ò bitũ nõ ꝓtradicit. q; b faciẽdo põt vtrũq; seruare ⁊ iuramẽtũ ⁊ ppositũ suũ. ⁊ iõ dicit tuti⁹ uel dic tuti⁹ saltez quo ad opinionẽ: ne de facto dicat iste vẽire ꝓtra iuramẽtũ. preterea nõ vr̃ ifringere iuramẽtuz q illud i melius cõmutat. s. ò iureiur. puẽit. s. ò vo. ⁊ vo. redẽ. scripture. ⁊ ficille trando religionem fuat iuramentũ ⁊ ita tuti⁹ est nõ ꝫbere. ⁊ q bonũ agunt faciũt ceciderũt i ꝙspectu dei. xvii. q. i. q bõa ⁊ si ꝫbat vr̃ facere ꝯ cõscictiã ⁊ sic peccat. ergo ñ ẽ tuti⁹. xxviij. q. i. §. ex his. sz dicas: iste nullã potũ emisit. sz ad votum suspirat. vnde nõ dz dici voti trãsgressor etiã si nõ intret religionem si amplius non processit. s. de vo. ⁊ vo. redẽ. litteraruz. ⁊ nõ facit ꝓtra proposituz suũ q; z gerat i corde virginitatẽ ꝙsentire põt i mr̃imonio. xxvij. q. ij. beata Maria. ℙõt ꝫ seruare vtrũq; ut dixi si vult tñ sine peccato põt itrare religionẽ ⁊ nõ contrabere. Ber.

Requisiuit. Summat ut in libro inberendo littere sed itellige ut. ĵ. dicã. due sunt partes cõsultatio ⁊ rñsio. scõa ibi: ad q. ab. si.

v ¶ Cũ libera. ff. eo. cũ locũ. ⁊ ar. s. de pcu. accedẽs. ⁊. s. eo. ꝑterea. i. ⁊. xxxi. q. ij. §. i. ⁊. c. i. ⁊ ij. xx. q. iij. ꝑsens. Sz nunqd erit mr̃ libera si ꝙpellat ex postfcõ: ad qõ iureiurãdo se astrinxerit. Videt q; nõ quia nec inuitus crescere ad ordies dicitur q ꝓpter iã susceptũ bñficiuz ad ordies vrget. lx. di. inoua⁹. ⁊. s. ò eta. ⁊ quali. c. i. ⁊. c. q̃ris. cũ sponte susceperit bñficiũ: ñ dr̃ luit⁹ q pp volũtariã ꝓmissionẽ vrget ad ꝓmissi solutionẽ. xij. q. ij. qcũq;. ij. itẽ pp ỏlictũ ꝑcedẽs q̃libet qs cõpellit ad matrimoniũ. ĵ. de eo q durit i matri. quã pol. p adulte. c. i. ⁊ ita vr̃ q; ista cõpellẽda fit: silẽ. s. eo. ex lr̃is. ar. xxij. q. iiij. iter cetera. Sed littera ista ꝫdicit potius monẽda q̃ cogẽda. sz poti⁹ expone monẽda. i. prius monẽda. ⁊ postea cogenda pp iuramẽtũ suũ: filiis expositio. xxij. q. iiij. non iuenitur. in fi. Dic super ỏ ut dixi. s. e. ex litteris. Ber.

Quam in apostolica. ℙrimo cõsultatio. scõo rñsio ibi: ꝙsultationi. ab. x ¶ Suggesta. nunqd debuit ei credi: nõ: absq; litteris iudicis. xviij. q. v. c. vl. simile. viij. q. iiij. nonne. C. ò mãda. princi. l. vna. Quare ergo excusatur mulier: cum lite pendente nibil

rit⁹: ei⁹ filia nocte illa secũ ꝯcubuit: q̃s pater puelle simul in vno lecto iueniẽs ipsuz eam per uerba de presenti desponsare coegit. ¶ Ideo qz mãdam⁹ quaten⁹ si iueneris q; ꝑmã post fidem prestitam cognouerit⁹: ipsum cũ ea facias r̃manere alioqn secũde nisi metu coactus q posset i viruz⁹ ꝙstantem cadere eã deponsauerit adherere facias vt vxori⁹.

Idem eroñ. cpo.

¶ Qui iurauit cũ aliqua cõtrahet vt iuramẽtũ seruetur dz ꝓtrahere ⁊ postea si uoluerit ãte copulã monasterium igredi poterit.

Omissuz: ⁊ infra. Significauit nobis fra. tua q; quidaz cuidaz mulieri de cõtrahẽdo matrimonio fidem dedit ⁊ se cũ ea infra biẽnium per verba de presenti cõtracturũ p̃stito iuramẽto firmauit: nũc aũt puata lege⁶ ducẽ⁹ ad frugẽ melioris vite suspirauit: ⁊ ifra. ¶ Fra. t. r. q; tuti⁹ ẽ religiõe iuramẽti puata pus ꝫbere: ⁊ postea si elegerit ad religionẽ migrare: si tñ p⁹ despõsationẽ copula nõ dignoscit iterueniss̃e carnalis.

Lucius. iij. rapulen. cpo.

¶ Qui iurauit cum aliq̃ ꝓtrahere moneri poti⁹ debet q̃z compelli vt cõtrahat.

Rgsiuit a nobis tua fraternitas: q̃ cẽsura mulier compelli debeat q̃ iurisiurandi religiõe neglecta nubere renuit cui se nupturã iterposito iuramẽto firmauit: ⁊ infra. ¶ Ad qõ. b. r. q; cũ libera[v] debeant eẽ mr̃imonia: monenda ẽ potius q̃z cogẽda: cũ coactiones difficiles soleãt exit⁹ frequẽter habere.

Orbanus. tertius.

¶ Litis pendẽtia super matrimonio non impedit matrimoniũ contrahi si primum erat nullum.

Quam in apostolica: ⁊ ifra. Intellexim⁹ q; cũ iter villicũ ò .n. et vroẽ ei⁹ matrimonij questio tractaret: ante publicationẽ testiuz villic⁹ reuersus ẽ ad ꝓpria publice iter se ⁊ vroẽ suã ꝓposuit sentẽtiã diuortij iudicio eccl̃ie ꝓmulgatam et sic falsitate suggesta[x] quãdã aliaz

debeat inouari: ut .ſ. ut li. pen. c. i. Ideo excuſatur: q̄ omnes ita credebant ⁊ uerius. q̄ nullum erat matrimonium cum prima.

a ¶ Neſciam. ⁊ ideo videtur q̄ marito p̄uari non debuit mortua p̄ria ēt ſi fuiſſet matrimonium cū prima. ℑ. de eo qui dux. in matri. quā pol. per adulte. c. i. ⁊. xvij. q. ij. nos nouimus in fi.

b ¶ Impoſita viro penitentia: ſz quaꝫ iponitur viro p̄nia cum nullum fuerit matrimoniuꝫ primuꝫ: iō q̄ lite pendente ꝓrit cum ſecunda in contemptum eccleſie. ℑ. de matri. cōtrac. contra interdi. ec. c. i. ij. ⁊. iij.

c ¶ Cōmertio. Iterim: ſz quare punit̄ b mulier i debito ſuo: p̄t dici q̄ ipſa ex poſtfacto conſenſit ut p̄ſumit̄: q̄ poſtea cū tractata fuit uel p̄uit̄ vir in exigendo: ſz nō i reddēdo ſi exigat debitū ab uxore: ſi. ℑ. de ſen. excō: inguſtioni: ⁊. ℑ. ō ſecun. nup. dñs. Si uero illa ſciuiſſet puniret: ut dixi. ℑ. ō matri. cōtrac. ꝓtra iterdic. eccle. c. ij. ⁊. iij.

d ¶ Remāere. ſic patet q̄ ſi aliquis bñs uxorez ꝫz ea viuēte ⁊ ēt pēdente ꝫbat cū alia: ſoluto primo matrimonio tz ſecūdam: ſed hoc locū bz cū p̄mū mr̄imōiū fuit nullū: ut b. ⁊. ſ. eo. veniēs ⁊ ēt ſciente ſcōa uxore. et q̄ dicit. ſ. facti neſciam dicas marie: q̄ nō p̄ſtat ſpedimētū q̄ō de iure ſi ſortit̄ effectū: ut hic. ⁊. ſ. de iurepa. illud: ⁊. c. cuz laici: cū ſuis ꝓcu. ⁊. ℑ. ō ōſpo. ipu. lſas. ⁊. c. acceſſit. ⁊ tunc p̄mo apparet p̄ſumam q̄ nullū fuit p̄mū mr̄imoniū. ſic. ℑ. de frigi. ⁊ male. fraternitatis in fi. ar. ℑ. ſ. e. ad audiētiā: ⁊. ſ. de biga. nup. ſi vo ꝫbat cū ſecunda ignorante p̄ma uxor cū qua ō iure tenuit matrimoniū tunc nullū ē matrimoniū cū ſcōa: ſz mortua prima p̄t remanere cū ſcōa ſi ipſa voluerit: ⁊ vir cōpellitur eam recipe pp dolum ſuum ℑ. de eo qui dux. in mr̄i. quā pol. per adult. c. i. ⁊ ſi poſt mortē p̄oris ſcien ter cōſentiat i illū tūc primo īducit̄ matrimoniū. ℑ. de eo q dux. i ma. veniens. ⁊. c. ſignificauit. ℑ. de cōiug. ſer. ppoſuit. ſi vo ſciēter ꝫrit cū illo tūc nullū eſt mr̄imoniuꝫ nec eē p̄t ēt poſt mortē prioris. ℑ. de eo q dux. in ma. quā pol. per adul. ex tuarū. ⁊. c. cum haberet.

e ¶ Quātocūqz. ar. ff. de diuor. uxores. ubi vꝭ q̄ p quinquēniuꝫ oz expectari: lex illa ⁊ cōſimilis nō tenēt p auc. C. ō repu. l. bodie.

f ¶ Viris ubi tamē ueriſilr p̄ſumit̄ ō morte ſi mulier nubat excuſatur ⁊ viro reuerſo: niſi ſponte redeat ad virū ſtatim pena merito ſunt notāde. xxxiij. q. ij. cū per bellicā: ſi vo matrimonio ꝫcto dubitāt de morte nō exigant debitū ſed reddant: ⁊ ſi poſtea certificate fuerint de vita ſtatī recedant. ℑ. ō ſecun. nup. dominus.

g ¶ Donec certum nunciū. ſic. ℑ. de ſecū. nup. dūs: ⁊. C. de repu. auc. bodie. ⁊ īauc. ut liceat mr̄i ⁊ auie. §. q̄ aūt. col. viij. Sz pone q̄ fuit aliqs i exercitu ſarracenox: uel ēt in alijs nec ē reuerſus: nec p̄t certificari mulier de morte p magiſtrū militū uel p aliū: tūc mittat ad locū ſi p̄t: ut ad vicina loca ut ſgrat ſi p̄t. alias expectet q̄diu certificata fuerit ō morte: ut patet hic ⁊ per iura predicta.

h ¶ Pter opera Licitum ⁊ pium op⁹ eſt cum meretrice contrahere .d. b. uel ſic ut in rubro. Duo facit primo ponit caſum ſtatuti. Scōo ſta tutū ibi: ſtatuimus. Alb. ſi.

b ¶ Reuocare. hoc eſt vnū genꝰ elemoſynarū xl v. di. tria ſunt genera: ⁊ hoc quātū i tē. xliij. di. epheſios: ⁊ p̄mo a te alꝫ ſor dinata eēt talis elemoſyna: vñ dic̄ Aug. q̄ vult vaſ elemoſynā a ſe oz incipe: vñ ſcriptū ē: miſerē aīe tue placēs deo. ō pe. di. iij. §. ſz ſi vba i. c. qui vult. ſine hac elemoſyna nulla ualet ad vitā. Ad hoc. n. p̄cipue tenentur prelati. xxiij. q. iij. ita plane. b tamē crimen meretricij ſub diſſimulatiōe p transit eccleſia.

i ¶ Publicas. nulla neceſſitas eas excuſat. ff. de ritu nup. palā. §. nō ē. xxxj. q. v. ita ne. ar. ℑ. ō pe. ⁊ remiſ. cū ſirmitas in fi. q̄s ēt utilitas vite indignas facit legum obſeruatione. C. ō adul. l. q̄ adulteriū. in fi. Et vi citur meretrix q̄ multorū libidini pz. xxxiij. di. vidua. uel q̄rū publice uenalis eſt turpitudo. xxxij. q. iiij. meretrices.

k ¶ In uxores. xxxj. q. i. nō eſt culpādus. ar. ℑ. ea. cauſa. q. i. .c. i. So. contrarium loquitur de illa que meretricari nō deſinit: ⁊ illa nō eſt retinēda ne patronus turpitudinis videatur hic de ea que continere libēter uellet ſi inueniret qui eam ducere uellet in uxorem. Ber.

Hoc quod. Quotidie allegatur iſte ter. in prima parte ponitur pars facti: in ſecūda reſpōſio ibi: taliter. tertio decidit ipſum factū ill. i. mādamus. Alb. ſi.

l ¶ Undecim annos: ⁊ ſic īfra duodecī ānos p̄t eē uxor: ⁊ hoc ſi malitia ſupplet etatē. ℑ. ti. p xi. de illis. ij. ⁊. c. ulti. Ber.

m ¶ Dimidiū. ⁊ ita p patientiā ſequētis tpis ꝓprima cā ſublata eſt p ꝓſenſuꝫ ſequētē: ſicut ℑ. t. p̄i. de illis. ij. Et. ℑ. de eo q dux. in ma. quā pol. p adult. ſignificauit. c. ℑ. q ma. ac. poſ. inſup. ⁊ eoipſo q̄ in domū viri traducta patienter p̄ſeuit et etatē ⁊ amplius p̄ſumit̄ ꝓſenſiſſe. ff. ō ritu nup. miorē. ℑ quā p̄ſumptionē ꝓbatio i ℑriū nō admittit. ℑ. e. is q. ⁊. ℑ. de cōdi. appo. de illis. ⁊ p̄cipue: q̄ b non poſſet ꝓbare ſe vginez ſi vir dicat q̄ eā cognouit p aſpectū corporis cū iā ſit corrupta: ut dicit in fi. Itē ē b ar. ad multa ō tacito ꝓſenſu. i. q. i. ꝓſtat. l. di. p̄ſbyteros. Et. ff. de libe. exhi. l. ulti. Unde uerſus. Effuge cū poteris ne ꝓſenſiſſe puteris.

n ¶ Trāſiuit. vnde neuter p̄t obiſcere alteri adulteriū: q̄ paria delicta mutua cōpenſatiōe tollunt. ℑ. de adul. c. pe. ⁊ ulti. ff. ſo. ma. viro atqz uxore. ⁊. xxxii. q. vi. nihil.

Sicut. Cōis diuiſio. ſcōa ibi poſtulatiōi tue rñdem⁹. Et ꝓtinet tria dicta. Scōm ibi. Quod ſi forte. tertiū ibi. Quod ſi de his. Alb. ſi.

o ¶ Jurātis. hic vꝭ p̄mitti factū alteri⁹ ⁊ q̄ alteri poſſit ſtipulatio fieri. Sed ō iſti. ō inuti. ſtip. §. alteri. ⁊. ff. ō vbo. obli. l. ſtipulatio iſta. §. alteri: ⁊. l. ſtipulatiōe ⁊ ſi puella nollet ibi nubere nō vꝭ pater p̄iurus dūmodo p pfez nō ſtet: q̄ hoc ſolū ītelligit iurare ſe facturū ⁊ curaturū: ut illa ꝫbat cū illo ſi poterit alꝫ eſſet periurus: de hoc dicitur. ſ. eo. ex litteris. i.

p ¶ Per mulierē. vñ nō fuit ei īputandum ſi hoc ueruꝫ fuit. ar. ſ. de of. q. paſtoralis. ⁊. xl vii. di. quid ad nos: ⁊. ſ. eo. de illis: īmo. p̄o cōpleta habenda ē cōditio. ff. de condi. ⁊ demon. iure ciuili.

q ¶ Annis nō tenebatur ſponſus tādiu expectare niſi uellet. C. de ſpō. l. ij. niſi cauſa ſubeſſet. ff. eo. l. pe. ſed hoc uerū eſt ſi terminus fuiſſet appoſit⁹: ut. ℑ. ſequitur ubi iuramentum interuenit.

r ¶ Ad ſtatutum. Sed videtur q̄ etiam nihilominus poſt trienniū teneatur argu. ſ. de do. ⁊ contu cum dilecti. ff. de arbi. l. celſus. §. i. Sed aliud ē in matrimonio. quia res ipſa non capit tantam dilationem propter periculū fornicatiōis. ſ. ut lit. nō conteſta. quoniam. §. i. ⁊ ubi terminus apponit ultra terminum non teneretur ad cōtrahendū. alias nihil operatur appoſitio termini ubi termin⁹ nō appenitur: ei nocet qui ultimo eſt i mora. ff. ō peri. ⁊ ꝓmo.

facti neſciam[a] ſibi copulare p̄eſumpſit. Poſtmodū uero ſuper p̄oris matrimonij q̄ſtione litteris ipetratis delegati iudices ſententiam diuortij p̄tulerunt. Verū q̄ villicum ⁊ mulierē quā ſuperiduxit pēdēte lite p̄oris uxoris inuicē aſſeris conſenſiſſe. ℣ Conſul. t. t. rñ. q̄ impoſita[b] viro p̄nia competēti ⁊ īfra penitentie tēpus carnali commertio[c] interdicto poſtmodum i maritali copula poterunt remanere[b].

H Lex. iij. ceſar auguſtēſi ep̄o.

¶ Uxor ñ certificata de morte viri ꝓtrahere nō poteſt quāuis ignoret quid ſit de marito qui lōgo tempore abfuit.

In p̄eſentia noſtra queſtuiſti: q̄d agēdū ſit de mulieribus q̄ viros ſuos cā captiuitatis vel peregriatōis abſentes vltra ſeptēniū p̄eſtolate fuerit: nec certificari poſſunt de vita uel morte ipſoruꝫ licet ſup hoc ſolicitudinē adhibuerit diligentiaꝫ: ⁊ p iuuenili etate ſeu fragilitate carnis nequeunt continere petentes alijs matrimonio copulari. ℣ Conſul. ergo tue. t. r. q̄ quāto cūqz[e] ānorū numero ita remaneāt: viuentibus viris[f] ſuis non p̄ſt ad aliorū cōſortiū canonice conuolare: nec auctoritate eccleſie permittas ꝫbere: donec[g] certū nūciū recipiant de morte virorum. I Dez.

¶ Contractus matrimonij cū peccatrice uolente ſe corrigere proficit ad remiſſionem peccatorum.

Inter opa charitatis non minimū ē errantē ab erroris ſui ſemita reuocare[h]: ⁊ īfra. Statuimus ut oibus q̄ publicas mulieres de lupanari extraxerit ⁊ duxerit in uxores[k] q̄ō agūt i remiſſionem, p̄ficiat peccatorū. I Dem.

¶ Matrimoniū p vim cotractuꝫ cohabitatione ſpōtanea cōualeſcit

Ad id q̄ō per tuas lr̄as īterrogaſti de q̄dam parochiana tua quā ſuus vitricus cuidaꝫ theutonico matrimonialiter copulauit.

℣ T. r. q̄ quāuis vndecim[l] annos habens ab ītio īuita fuiſſet ei tradita ⁊ renitēs: tū ga poſtmodum per annū ⁊ dimidiū[m] ſibi cohabitās cōſenſiſſe vr̄: ad ipſum eſt cogēda redire: nec deceteto recipiendi ſūt teſtes: ſi quos memorata mulier ad probādū q̄ non cōſenſerit i eūdē noiauerit, p̄ducendos. cū mora tāti tēporis huiuſmodi p̄obationeꝫ exclusit. ℣ Dādam⁹ igitur ut, p̄pter hoc non omittas quominus vtrūqz ꝓpellas ad alterū maritali affectione tractādum: niſi forte uelent ad religionē pariter conuolaſſe pēitentia eis iniuncta p̄o eo q̄ ad alienos ⁊ illicitos concubitus vterqz tranſiuit.

I Uno. iij. fernatin. ep̄o.

¶ Sponſalia de futuro ēt iurata ſoluūtur per ſecūda ſpōſalia ō p̄ſti non autem per ſecunda de futuro.

Sicut ex litteris tue fra. accepimus: cū lau. parochian⁹ tuus .p. mulierē ſe ducturū i cōiugem in man⁹ p̄ris eiuſdē. p. iurātis[o] q̄ eaꝫ ſibi traderet i uxorē: p̄oprio firmauit iuramēto: nec p virū ſteterit ſed per[p] mulierē poti⁹ quomin⁹ iter eos matrimonialis ſolēnitas ſit ſecuta: q̄ttuor poſtmodū ul̄ qnqz ānis⁹ elapſis idē. l. e. mulierē p uerba de preſenti ut ei⁹ cōſanguinei aſſerunt de ſpōſauit: et īfra. ℣ Poſtula. t. t. r. q̄ ſi tibi conſtiterit q̄ idē. l. p. p uerba de futuro. e. vero deſpōſauerit per uerba de p̄ſti: impoſita ei penitētia cōpetenti: ga primam fidem irritā fecit: niſi forſan i iuramento ſuo certū terminū īfra quem dictā p. duceret i uxorez p̄efixit: nec per cū ſtetit quin ad ſtatutū[r] terminum tollunt. ℑ. de adul. c. pe. ⁊ ulti. ff. ſo. ma. viro atqz uxore. ⁊. xxxii. q. vi. nihil.

Sicut. Cōis diuiſio. ſcōa ibi poſtulatiōi tue rñdem⁹. Et ꝓtinet tria dicta. Scōm ibi. Quod ſi forte. tertiū ibi. Quod ſi de his. Alb. ſi.

rei.ven.illud sciendum: ꝛ quia nulla est contracta obligatio de p̄senti. sed ī cōtrarijs obligatio est pura ꝛ de presenti: quare obligatio nō tollitur propter la ps̄uz terminū: sed solutione eius quod debetur. ar. ff. de actio. ꝛ obli. l. obligationum. ij. §. placet: ꝛ ita ista sunt dissimilia.

a ¶ Seruandū compellas. s̄. eo. ex litteris. ij. arg. contra. s̄. eo. requisiuit. dic vt viri. s̄. e. ti. ex litteris. ij.

b ¶ Tādiu sit. sic. s̄. de proba. causam matrimonij: ꝛ. j. ō cōsan. ꝛ affini. ex litteris: ꝛ. xxx. q. v. idicāt. Et ita est hic argu. q̄ in cā matrimoniali: secundo inducant testes super eodez articulo post publicationez: vt in predictis capitulis.

Cam apud. ¶ Prio ponit decisum exordiū: secundo cōsultationem ibi sane. tertio responsio. ibi. Ad qō. quetria facit: primo ponit duas rōnes. secundo respondet ibi videtur. tertio soluit obstaculum ibi: cum quod. Ab. si.

c ¶ Surdus. q̄ ꝑius non audit: qz de alio nō est dubiuz q̄n pōt postulare. ff. de postu. l. i. §. ꝓpter casum: sic ergo surdus ꝛ mutus possunt ꝓtrabere matrimoniū. ff. ō iure do. mutus ꝛ. j. e. tue. Que fuit ergo dubitatio hmōi questionis: illa potuit esse dubitatio: qz certa forma est expressa ad cōtrahendū. j. e. si inter: ꝛ. j. de spon. duo. licet. Et qz isti non pñt seruare illam dubitaꝫ qd iuris: ꝛ quātum ad ecclesiaz verba sunt necessaria. j. e. ti. tue. vnde altero subtracto nō videbaꝫ mr̄imonium. arg. i. q. i. detrahe. ſz nō est ita: qz solus ꝓsensus sufficit ut ꝫ dicit: ꝛ. xxxv. q. ij. sufficiat Unde si non potest exprimi per verba: exprimatur per nutum vel signuz: ut hic patet in fine. ꝛ. j. eo. tue.

d ¶ ¶ Prohibitorium. qz certe psone phibenꝫ: ut hic p̄z. ꝛ. xxx. q. iiij. qui spiritualem: vñ omnes admittuntur qui nō exp̄sse phibenꝫ. ff. de ꝑcur. mutus si. ff. ō testi. l. i. aliter accipitur prohibitoriū. ff. de no. op. nū. prętor. §. hoc. n. interdictum.

e ¶ ¶ Prohibetur. ar. id qō nō phibeꝫ ꝓcessum vt. ar. ꝛ. ff. de col. illi. l. iij. ꝛ. ij. q. v. ꝓsuluisti de hoc traditur. s̄. de transla. inter corporalia.

Dilectus. ¶ Primo decisse narrat factū. scdo cās inserendo rñdet ibi: cum antē. Abbas siculus. ¶ Copulauit. ignorans q̄ ille esse furiosus.

g ¶ Furoze. si tpe ꝛcti mr̄imonij taliter laborabat nō fuit mr̄imoniū. xxxij. q. vij. neqz furioso. ſi. s̄. ō regula. sicut: si tū tpe sane mētis ꝛrit: durat ut ī. c. neqz: qz etiā retinet dignitatē. ff. de sta. bo. qui furere. ꝛ. ff. de sponsa. q furē. ꝛ retinet filios in ptāte. ff. de bis q̄ sui vel alie. iur. sūt. l. pe furioso. Sz qūo potuit hoc esse: qz si qñ mulier ista ꝛrit laborabat illo furoze stulta fuit: sed hoc nō ēve risimile q̄ aliqua cū tali ꝛberet: sed si tunc non laborabat furoze tenuit matrimoniū. vnde aduenient furoze nō dissoluitur: ergo nō vñt isti separari: quia initium considerandū est: ut. xxxij. q. vij. hic qui. ꝛ. c. neqz. ¶ Pōt dici q̄ ille tpe ꝛctus erat furiosus: ꝛ pater iste ꝛ filia ignorabant illum furiosuz. Sepe enī furiosi sunt constituti in ꝓspectu vinbrate quietis. ff. de ācgrēda pos. qō in eo. §. si furioso: nec tamē sunt mentis sane licet videātur ꝛ si tūc mulier ista cū eo cōtraxit nō tenuit matrimoniū: ꝛ si hoc ꝓbauerit separabuntur. Et q̄ tali furioso tradit possessionē nō transfert eā in ipsuz: nec adipiscit possessionē: ſz tradēs eā pdit: sufficit. n. si existimat se trāsferre. ff. ō acq. pos. qō ī eo. §. si furioso. Qñ qz tamē furiosus p dilucida ītervalla redit ad sanā mentē: ꝛ tunc si ꝛbat tenet arg. vij. q. i. quāuis. ꝛ. iij. q. ix. indicas: ꝛ. ff. de offi. ꝓsid. diu⁹: ꝛ. C. de curat. l. pe. Sed pone q̄ mulier ꝛbat cū furioso si consentiat in euz postꝙ reuersus est ad sanā mentē: nunquid est matrimoniū: videtur q̄ sic. j. de eo qui dur. ſuma. quā pol. per adul. c. i. ꝛ. c. veniens: ꝛ de coniu. ser. proposuit. Joan. dixit q̄ nō est matrimoniū: qz ibi non fuit consensus. xxx. q. ij. versic. nō est. ff. de uerbo. obli. l. i. veruz est qō dixit. Jo. si referas te ad primum consenſuz. Tan. dixit q̄ est matrimonium: qō intellige non ex tunc ut referas te ad primum: ſz vt ex nunc ex nouo consensu.

Ue fraternitati. ¶ Per legitimū consensum cōtrahitur matrimonium inter eos tñ q loqui pñt vz ꝓsensus exprimi. h. d. uel alr̄ ꝑm intelle. qué. j. tenebo ut in rubro. ¶ Primo ponit questionem. secundo eius solutionē quam probat exemplis. secunda ibi: Nos igitur. Abbas. sic.

b ¶ Consensum. xxxij. qōne. ij. sufficiat. s̄. e. cū ad locum.

i ¶ Verba. lz. n. solo consensu cōtrahatur matrimonium sine ꝛbis: ut i mutis. s̄. eo. cū apud. tñ in bis qui loqui possunt non cōtrahitur sine verbis per que exprimatur cōsensus que ad hoc inuenta sunt. xxij. qō. ij. is qui: vel per aliqō aliud puta ipō facto per quod intelliguntur consentire contraberet mr̄imonium: sicut dixit ler de fideicō. q̄ nutu relīq̄ possit oumtñ possit loqui. C. de fideicom. in epistola. ff. de le. iij. nutu. ¶ Si tñ parētes ꝛbāt ꝑ filijs ꝓsentibus ꝛ scientibus sufficit nutu eorum tacturnitas. xxxij. q. ij. bo. norantur. ff. de spon. ſz que patris. Et idez credo si per alios cōtrahaꝫ subsequente annuli subarratiōe. ut. no. j. ti. ꝑri. c. vlt. ī prima notula Et in mutis solus consensus non sufficit: imo signa necessaria sūt cōsensuz exprimentia. Et ita hoc idem faciunt signa in mutis qō uerba in loquentibus. s̄. eo. cū apud. Et hoc intelligo cum matrimonium contrahitur solis verbis exprimentibus consensuz mutuum de presenti: et hoc expresse apparet ex forma cōsultationis dū dic vtrum ex solis verbis: ꝛ ad hoc respondet sec⁹ in matrimonio ꝓsumpto: vbi de ipso fit ꝓsumptiue contrahitur matrimonium. j. e. is qui. ꝛ ſm q̄ no. j. tit. ꝓxi. c. ultimo: ꝛ. s̄. de re iudi. tenor.

Dilectus filius. r. proposuit q̄ filiam suam cuidam matrimonialiter copulauit: et infra.

Cuz autem eadem mulier cum ipso viro qui continuo furoze laborat morari non possit: ꝛ propter alienationem furoris legitim nō potuerit interuenire cōsensus: mādamus quatenus si rez noueris ita esse: prefatas personas cures abinuicem separare.

Idem brieñ. ep̄o.

Solo consensu legitimo cōtrahitur matrimonium. sed uerba requirūtur quo ad probationez: ꝛ intellige uel alia signa equipollentia.

Ue frater. et infra. ¶ Postulasti vtrum ex solis verbis ꝛ ex quibus matrimonium contrahaꝫ.

Nos igitur iquisi. t. t. r. q̄ matrimoniuꝫ in veritate ꝓtrabitur per legitimum viri ꝛ mulieris consensum: sed necessaria sunt quantum ad ecclesiam verba consensum ex primentia de present. Nam surdi ꝛ muti possunt contrabere matrimoniū per consensuz mutuū sine verbis. et pueri ante annos legitimos per verba sola nō cōtrahūt cuz intelligantur minime ꝓsentire.

Idem.

Si alter contrahentium utitur verbis dubijs animo decipiendi mulierem: et eam postmodum cognoscit carnaliter iudicaꝫ pro matrimonio in foro iudiciali: secus in penitentiali.

Ua nos duxit. f. consulendos et infra. Consequenter quesiuisti: cū quādaz mulierē quidaz aliter inducere nequiuisset ut sibi commisceret carnaliter nisi desponsasset eādē: nulla solēnitate adhibita vel alicuius ꝓsentia dixit illi: te ioannes desponsat: cuz ipse ioannes nō vocaret: sed finxit se vocari ioānez: nō credens esse coniugiuz eo q̄ ipse non uocaretur hoc nomine nec haberet propositū contrabēdi

k ¶ Nam. ꝛ istud nam respicit qō dixit. s̄. per legitimum viri ꝛ mulieris consensum: qz mutus cōtrahit per consensum.

l ¶ Sine verbis. sed non signis uel nutibus. s̄. eo. cum apud.

m ¶ Verba. ergo ꝑz q̄ duo sunt necessaria ad istud sacramentum. s. verba ꝛ signa uel consensus. altero subtracto non est matrumoniū: sicut dicitur de baptismo. i. q. i. detrahe.

n ¶ Non contrabunt. quia non possunt reddere ōbituz. j. de frigi. ꝛ malefi. qō sedem. ꝛ consensuz non habent: ut hic dicit: qz etas illa ignorat quid videat. C. de fal. mo. l. i.

Ua nos. Generaliter summari sic potest. Non est matrimoniuz vbi alter contrahentium non consentit. h. d. Sed hoc summarium nullam dubitationem hz: ideo specialius sūmo sic: ut in rubro ſm verū ꝛ cōmunem intellectum. primo ponitur consultatio. secūdo responsio ibi super quo. secunda ꝛo est dupler. prima quo ad forum iudicialem. secunda quo ad penitentialem ibi: nos autem. Ab. si.

o ¶ Mulierem. Si iste desponsauit istam quibuscunqz verbis vsus fuerit potius considerandum est quid fuerit factum q̄ quid dictum. argu. s̄. de appel. ad audientiam: ꝛ. j. ō verbo. significa. in bis. C. plus va. quod agi. si quis. Item simulatio siue dolus non impedit matrimonium spirituale. xxxv. distin. qō iterrogasti. ergo nec carnale. Sz hec non procedunt: qz simulate nuptie nō sunt nuptie. ff. ō ritu nuptia. simulate: ꝛ propter rationem que inferius redditur. Sed pone q̄ aliqs protestetur coram pluribus q̄ omnia que dicit uel faciet non faciet animo contrahendi matrimonium: et postea publice dicat consentio in te;

nunquid est hic matrimōium vel nō. In casu isto dico q ecclesia iudicare debet pro matrimonio: qa recurendum est ad communem verborum intelligentiam. s. e. ex litteris. i. talia enim verba non possunt seruire sue intentioni. preterea si probet q illa uerba protestatus fuit primo: potuit post ea recedere ab illa uoluntate ⁊ consentire in illam: ⁊ hoc videtur per illud quod postea publice facit: et si dicat quod adhuc tempore contractus erat in eadem voluntate: non creditur ei: qa cōtra eum debet fieri interpretatio qui dolum adhibet ut dictum est. s. e. ex litteris. i.

a ¶ Copulā. subsecutā. per hoc videtur consensisse. ſ. e. is qui. ⁊ ſ. de cōdi. appo. de illis. ⁊ c. per tuas.

b ¶ Forte. qbusdā non recte intelligētibus ē dubiu. sed recte intelligentibus non est dubium.

c ¶ Qualiter ꝓstiterit. imo bñ potuit ꝓstare: qa vir ille hoc ei confitebat: qa hoc dicimur scire qō ab alijs audiuim⁹. xxij. q. v. hoc vſ: uel q ille hoc ei cōfessus fuit in penitentiali iudicio in quo cuilibet est credēdum. ut. ſ. de homi. significasti: quia soli sibi fit preiudicium. vñ non est verisimile q sit immemor sue salutis. i. q. vij. sancim⁹ sed in iudicio pro tribūali non crederetur ei i preiudicium alterius.

d ¶ Nec forma. nota q ad esse matrimonij duo sunt necessaria. s. substantia ⁊ forma: sicut ad esse hominis pro substantia est ibi consensus ⁊ p forma uerba ad exprimendum consensum deputata: quam formam habes. ſ. e. si inter. ſ. de spon. du. licet preter: ⁊ quia ꝫ defuit substantia et forma nullum fuit matrimonium. Idē eēt ⁊ si alterū deesset. s. e. cū apō. c. tue. ⁊. ſ. de fri. ⁊ male. qō sedem. ⁊ matrimonium q̄uis duo exigat res tñ simplex est ⁊ individua. xxvij. q. ij. §. i. et i mſimonio ꝑcepto ipm factū hr̄ p substantia per qō ꝑsumit sufficiēs ꝓsensus. ſ. e. is qui.

e ¶ Sine quo. s. e. cum locum. ⁊. xxvij. q. ij. sufficiat.

Quia in tua.

Cōmunis diuisio. secūda ps ibi: ad qō. Ab. si.

f ¶ Bānis. i. denunciatiōb⁹: ⁊ hodie ꝓsuetudo ista reducta est ad ius cōe. ſ. de clādesti. dsp̄ō. cum inhibitio.

g ¶ Licet ꝑuatū ⁊ sic est fama aliqd quod dr occultū sive ꝑuatū. s. de coha. cle. ⁊ muli. tua. ⁊ iō dr fama ꝑuatū ipedimētū: qr p famā solā ñ ꝓstat de ipedimēto. nisi alia ꝓbatio adsit ut in. c. tua. ſz si fama ꝫ erat ō ꝓsanguinitate q̄re non interdicit mſimoniū: vt. ſ. de cōsan. ⁊ affi. sup eo. qō signa p̄rio. ſz non ē p̄riuz: qa hic non ꝓstabat ō fama: ut. ſ. dr ſz denūciatur fama vel ꝑuatū ipedimētū ōferebat vñ p̄mo dz lgri de fama.

h ¶ Persona grauis. immo ⁊ turpis persona vr admitti ad impediēduz. s. e. preterea. sed illud obtinet cum impedimentum oritur a persona denūciāte consanguinitatem tenetur releuare impedimentuz consanguineo sed copulaz⁹ tantuz exequendi carnalez: vtruz inter predictos sit matrimonium celebratum: cum mulier consenserit in eundem: ⁊ ille dissenserit ⁊ dissentiat: nec aliō aliqd egerit q̄z superius est expressuz: nisi q cognouerit eandem. Super quo. r. q cum prefatus vir predictam desponsauerit mulierez in p̄pria persona ⁊ sub nomine alieno quo vocari tūc se finxit: ⁊ inter eos sit carnalis copula subsecuta: videretur forte[b] pro coniugio p̄sumendum: nisi tu nobis expresse scripsisses q ille non proposuit nec cōsensit illam ducere in vxorem: quod q̄ liter[c] tibi cōstiterit nō videmus:

Nos autem quid iuris sit rescribētes: dicim⁹: q si res ita se habuerit videlicet q ille eam non proposuit ducere in vxorem: nec vnquaz consensit in predictam personam: non debet ex illo facto coniugium iudicari: cum in eo nec substātia cōiugalis cōtractus: nec forma[d] contrahendi cōiugium valeat inueniri quoniaz ex altera parte dolus solū modo affuit: et defuit omnino consensus sine quo[e] cetera nequeunt fedus perficere coniugale.

Idem episcopo. beluacen.

¶ Ad denunciationem vnius boni viri qui defert consanguinitatez ⁊ de fama vel scādalo docet impeditur mſimoniuz cōtrahenduz.

Quam in tua dioceſi ⁊ infra. Sane quia contingit interduz q aliquibus volentibus matrimonium contrahere: bānis[f]: vt tuis verbis vtamur: in ecclesiis editis: ac nullo cōtradictore publice comparente: licet[g] fama p̄uatum impedimentum deferat parentele: cum ex parte contrahentium iuramēta maiorum de sua p̄opinquitate vt suspitionis tollatur materia offerunt qd tibi sit faciēdum in casibus huius modi quesiuisti. Ad quod taliter respō. q si pers̄a[h] grauis cui fides sit adhibēda tibi denūciet q̄ hi qui sunt matrimonio copulandi se p̄opinquitate contingant: ⁊ de fama[i] vel scandalo[k] doceat aut etiam per teipsuum possis certificari ō plano[l] nō solum debes iuramenta parentum sponte oblata nō recipere: verū etiam eos qui sic contrahere nitūtur si moniti iduci nequiuerint: cōpellere vt a tali contractu desistant vel contra famaz[m] huiusmodi secūduz tue discretionis arbitrium iuramenta exhibeant p̄opinquorum. alioquin si persona denunciās nō extiterit talis vt dixim⁹: ⁊ de fama vel de scandalo non poterit edocere: ad desistendum mōere poteris non cōpellere contrahentes.

Item. xo. tertius epō bergueñ.

¶ Mulieri q̄ negat se in matrimonio consensisse non creditur: marito probante cōtrarium. secus si ꝑbat consensisse per metum qui pōt cadere in constantem virum.

Consultationi tue. b. Respondemus: q mulieres que veniunt ad valuas ecclesie benedicēde cum sponsis: ⁊ ibi reclamātes affirmant se nunquā in eoruz matrimonium consensisse audiri spōsis legitime probātibus cōtrariuz nō oportet: cum legitimis ⁊ idoneis testib⁹ ñ debeat illarum simplex assertio[n] prevalere. Sane illis que benedictōe accepta mox a spōsis aufugiūt ante carnis copulam[o] subsecutam: asserētes se nunquam i illos veraciter cōsensisse: sed metu illato compulsa verba p̄otulisse consensus licet animo dissentirent: nō statim ē audiētia denegāda: ſz de illato metu est cum[p] diligētia iquirendum. et si talis metus iueniatur illatus q potuit cadere i constātē[q] virū erūt nō i merito audiēde.

Vale. xo. Rego. ix.

¶ In matrimonijs ⁊ spōsalib⁹ debet cē libertas vñ in eis p̄omissio pene nō obligat.

Gemma mulier nobis exposuit q cuz. r. filia eius cū. c. contraxit matrimonium. b. de alferio ea occasione q inter. p. filium suuz ⁊ predictam puellam infra septennium[r] constitutos sponsalia cōtracta fuerunt: penam soluendam a parte que contraueniret in stipulatione appositam ab ipsa nititur extorquere. Cum itaq̄ libera[s] ma

i ¶ De fama. ergo fama ꝓbari pōt. s. de testi. tā litteris. ⁊. c. cuz cām. i. ar. ſ. de accusa. inqſitiōis. in fi. Item sola denunciatio non ipedit mſimoniū nisi adsit fama: ⁊ ita sola fama impedit mſimoniuz. ſ. de consan. et affi. sup eo. ⁊ vnus testis. s. de testi. super eo. ij. sed iste denuncians non testificabatur.

k ¶ Scandalo. No. q propter scandalum ipeditur matrimoniū: vt hic patet: sic. ſ. de cog. spi. super eo in fin. ⁊ ita hēs q scandalum sive cōsuetudo reddit aliquos inhabiles ad contrahendum sm q not. i illa ōcre. super eo.

l ¶ De plano. sūmaria cognitio sufficit hic. sic. ſ. ō accusa. sicut olim. ⁊. c. olim. sic eodē modo videtur q iudex possit inquirere de fama alicui⁹ de plano ⁊ sine iudiciorum strepitu. multiplex enim clamor famaz inducit: ita ut prelatum moueat ad inquirendum. ſ. de accu. qualiter ⁊ quando. ij.

m ¶ Famaz. not. hic q si probes famam contra aliquem q potest probari contrarium ad tollendam famam. ⁊ ita si probasti aliquez esse male fame ip se potest probare se esse bone fame. ij. q. v. ꝑbyter. ⁊. c. si mala. ſ. de accusa. inquisitionis in fine.

Consultationi.

Duos casus determinati scōa ibi sane. Ab. si.

n ¶ Assertio. assertioni illaruz non est credendum: sed potius testibus: qui iurati ꝓbauerunt contrarium: ergo si uellent probare contrarium videtur q sint audiēde. sed non videtur q possent hoc probare cū sit negatiua. s. q nunq̄ cōsenserunt. s. ō elec. bone memorie. imo posset probando metū ut dicit in fi.

o ¶ Ante carnalem copulam. secus si post: quia tunc cōsensisse videntur. ita q postea in contrarium reclamantes nō audiantur. s. e. ad id qō. Et. ſ. qui ma. accu. pos. insuper.

p ¶ Cum diligentia. No. q dicit cuz diligentia: quia vbi maius periculum vertitur cautius ⁊ diligentius agēdū est. vij. q. ij. c. vlt. ⁊ circa maiora maius periculum vertitur. xlij. di quiescam⁹. ff. ad carbo. l. i. §. si qs. §. iij. ⁊ ar. lri. di. miramur: uñ cause mſimoniales nō sunt cō mittende nisi iurisꝑitis. ⁊ qui potestatem hēant iudicādi. ſ. ō ꝓsan. ⁊ affi. er litteris in fi.

q ¶ In constantem. sic. s. e. uensens. ij. ⁊ talis metus cōtinet mortis periculum aut corporis cruciatum. C. de transac. inter positas. s. de his que vi. metusue cā fi. cum dilecti. ⁊. c. planum. xxi. q. ij. lotharius. ⁊ ea. cā. q. ij. si verum alias vanus timor non excusat. ff. qō me. cā. metum aūt. ij. ff. de re iudi. si quis ab alio.

Genma. Duo facit. in primo ponit mulieris querelam. in scōo dat iudicem ibi: Cuz itaq̄. ab. si.

r ¶ Infra septēniū. vñ ñ tenuerūt spōsalia. ſ. ti. pr. lras accessit. ⁊. s. ō rest. spo. er pte: ergo nec pena si licita fuisset alias non tenuit. qr si p̄ncipale ñ tenuit nec accessoriū. s. de re iudi. cū iter. C. ō legi. ñ dubiū. cū suis concor. ſz si post. vij. an. forte consenserunt ⁊ tenuerūt spōsalia: pena tñ non tenuit.

s ¶ Libera. debeāt. ab oī coactione. s. e. cū locū. ⁊. c. regsiuit. ⁊ ēt a pena pecunie

ria: vt ꝫ patet. a ¶ Stipulatio. stipulatio pene in sponsalibꝫ apposita non tenet pp rationem que redditur in lra. sed arras datas pro sponsalibus pficiendis amittit q resilit sine iusta causa. C. de spon. l. vlti. ⁊ ff. de verbo. obligaticia. vnde hec decr. supra fuit. C. de inuti. stip. l. ij. ⁊ hic. Sed videtur qꝫ idem sit in arra quod dicitur de pena: quia eadem est ratio vtrobiqꝫ: ergo eadem debꝫ esse prohibitio ⁊ idem ius. ſ. ꝺ confir. cum dilecta: cum aliis cō cor. ibi positis. ⁊. ſ. de trāsla. i ter corporalia: sed secus est ꝼm leges ut dicit. l. predicta. ꝺ spō. in. C.

I S qui fidem ¶ Primo ponit thema ex quo tacite elicit questio. Secūdo illaꝫ soluit ⁊ rationes summittit ibi: ad pmam. ab. ſi.

b ¶ Tenetur. sic. ſ. eo. veniens ⁊. j. de cōdi. appo. de illis. ⁊. c. per tuas.

c ¶ Cōtra pſumptionē. no. circa huiusmodi pſumptiōes. pre ſūptio alia ē iuris ⁊ canonis siue legis alia boꝫ alia nature: alia facti. ¶ Preſūptio iuris ⁊ canonis siue legis siue iuris siue de iure qꝺ idē ē: nō recipit pbationē in contrariū: ut ler presumit mulierem dotē stipulatā sibi reddi. que nō est stipulata. et si qs vellet pbare contrariū nō audiet. C. de rei vxo. acti. l. i. ſ. i. Idē est in arrogato q sp intelligit stipulatꝰ quartam partē ꝺ bonis arrogatoris si emancipetur. ff. de adop. si arrogator: et de tali loquitur hic. Et ita preſūptū oſ istō mſimoniū: similis pſumptio est. xi. q. i. si q clerico. ⁊. j. q ma. acc. non poſſ. Isup. ⁊. ſ. e. ad id qꝺ. ⁊. liiij. di sti. fraternitatem. ⁊. j. de iudeca. vl. qꝺ logt in eodē casu cuꝫ .c. fraternitatem. pſūptio boꝫ ē cū presumit contra aliquē bominem pp malā famam: cōtra hanc presumptionem bene admittitur pbatio in contrarium .ſ. eo. cum in tua. ⁊. ij. q. v. pre ſbyter. ⁊. c. si mala fama. j. de purgat. cano. cuꝫ. p. ⁊. ff. quod me. can. non est verisimile. ¶ Preſumptio nature est: ut cū erberedo filium meum: pſumit cōtra me qꝫ iniuste erberedauerim eū ⁊ hoc ꝓpter naturam ⁊ ideo beredes mei probare tenētur qꝫ iuste erberedauerim euꝫ .C. de inoffi. test. autē. non licet parenti. ¶ Preſumptio facti alia precedentis circa futura ut si semel calūniatus es contra me: ⁊ iterum velis me accusare presumitur modo te velle iterū calūniari. ff. de accusa. si cui. §. bisdē. iij. q. r. plaeuit. ⁊. c. si accusator. ⁊. ſ. de presump. mandat a. ⁊. c. scribā eis. ¶ Preſumptio facti subsequētis circa preterita est ut si aliq fuerint accusati de crimīe adulterij qꝺ depellebant pretextu proximitatis: si postea i matrimonium se contulerint manifeste presumitur facinus in quo accusati fuerūt. C. de adul. si q adulterium. ff. ad macedo. Item si filius: alias ĩcipit: sed iulianus. §. interdum circa fi. ⁊ ī autē. vt nulli iudi. §. si qs vero col. ix. Est ⁊ alia presumptio iuris tm̄ vt si vir diu cobabitauit vxori presumitur ab eo cognita. xxxij. di. dixit dñs. ⁊. xxvij. q. i. nec aliqua. ⁊ ꝺ hāc pſumptionē pbatio admittit. ſ. de pba. ꝓpositi. ⁊. ff. de ꝓbat. si ci rographū. sꝫ ꝺ nō fuit substātia ⁊ forma ꝓsingalis cōtractus: de qua oſ. ſ. e. tua. vñ non ē matrimōiū. Satis oſ ꝺ fuisse substātia ⁊ forma: qꝫ ꝓsensus ⁊ forma fuit hec: sꝫ p ꝟba ꝺ futuro q̄ p carnalē copulā subsequētē fiunt ꝺ ꝓsenti pſumptiue sed p carnalē copulā subsequētē pſumit consensus p ꝟba ꝓcedentia designat forma. sꝫ illa ab initio fuerunt de futuro.

G ¶ inter uirum Duo sunt dicta. scōm ibi uerū. Ab. ſi.

d ¶ Dicente. ergo altero loquēte tm̄ ñ ē matrimonium. qꝫ non loquens suū consensum non exprimit. ar: xxx. q. ij. c. i. Item ar. qꝫ qui tacet nō consentit: qꝫ verba sunt necessaria consensum exprimentia. ſ. e. tue. si. ff. de ꝓcu. filiusfa. §. inuituꝫ ⁊ si consensum exprimat alter aliquo signo vel nutu: sꝫ nihil exprimat ore satis vt idem. Ar. contra qꝫ nō sit mſimoniū: qa stipulatio non contrabitur nisi vtroqꝫ loquēte ēt si annuat sine verbis. ff. de ꝟb. ob. l. i. ī pn. ⁊. §. sequē. si qs ita. ergo idē in mſimonio. ar. istius littere vtroqꝫ dicente: muti tm̄ sine ista forma contrahere pñt dum tm̄ consensum exprimāt signis. ſ. e. cum apud. ⁊ ff. de iur. do. mutus. ar. ff. de tute. mu. ⁊ illa signa equipollent huic forme ⁊ ita non refert dummō cōsensus exprimatur etiam in loquēte subsecuta subarratione per immissionem annuli. nā multe ꝓpter verecūdiam annuunt pot⁹ qꝫ loquātur marte pñtib⁹ patrētibus .xxij. q. ij. honorantur.

e ¶ Alia ꝟba. ſ. e. ex pte ⁊. xxx. q. v. ſ. si qs diuis

f ¶ Juramētū. ⁊ ita iuramentum est de substantia matrimonij.

g ¶ Ad alia vota. ad religionē tm̄ bñ posset ante carnalem copulā transire. ſ. de ꝓuersi. coniuga. ex publico.

b ¶ Separi. qꝫ forti⁹ viculum supponit. ⁊ sic solui posset sponsalia nō obstante iuramēto. ⁊ sic votum simpler soluitur supueniente mſimonio. xxij. di. si vir. ⁊. xxvi. q. i. nuptiarū. ⁊ min⁹ punit pp bonū mſimonij subsequētis: ut. c. si vir.

A ¶ Dolescens. ¶ Ponit dom̄ cāmlserens ibi. cū qua. ab.

i ¶ De pñti ꝓsit: ⁊ sic soluta fuerūt priora sponsalia. ſ. c. pri. ⁊. j. de spō. duo. duob⁹: ⁊ sic remāebit cū scōa ⁊ aget penitētiā de fide mētita: vt dicit. c. duobus.

k ¶ Nec pſumptū. verū nō fuit: qꝫ ibi ñ fuit ꝓsensus de pñti: pſūptū ñ fuit: qꝫ nō fuit carnalis copula subsecuta. De pſūpto mſimonio hēs. ſ. e. is q. ſ. de re iudi. tenor: vbi de hoc. ⁊. xxvij. q. ij. si qs vxorem.

l ¶ Cōat⁹. no. qꝫ conat⁹ siue volūtas sine effectu ñ nocet: ut ꝺ ꝓ ⁊ de pe. di. i. §. hec aūt ꝟba. ⁊. §. cogitatiōis pena. ⁊. ff. q. mo. pi. vl hypo. so. sicut §. si volūtate. ⁊. xvij. q. iiij. si qs suadente. ⁊. ff. qꝺ qsqꝫ iu. l. i. ī fi. ⁊ eum ꝓdēnatū accipe vbem⁹ tm̄ q iure cōdēnat⁹ ē ita vt snīa teneat. Et si nulla ē snīa ñ oſ ꝓdēnat⁹. ff. ꝺ re iudi. si se. §. ꝓdēnatū. itē ar. qꝫ ꝟba cū effectu sūt accipiēda. ſ. de cle. non resi. relatū. ⁊. ff. ne qs eū q ī ius vo. vt ext. l. pe. §. docere. ar. ꝺ qꝫ volūtas siue conat⁹ delinquētis puniri debeat q̄uis sīn effectu. ſ. de biga. nup. ⁊. c. vl. ⁊. l. di. si qs post acceptū. ⁊ de pe. di. i. si qs non dicā: si qs cum telo: ⁊ q̄ttuor. §. se. ⁊. ff. de extraor. cri. l. i. ⁊. C. si quacū qs predi. po. l. i. in pn. ſ. e. inuenis.

Rubrica de dispon. impuber. ſ. visuꝫ est ꝺ sponsalib⁹ ī genere: nūc ꝺ eis sūmittit ī spē. s. ꝺ illꝫ q̄ ꝺbunt p impuberes. ut alr. ⁊ sic qꝫ ad sponsalia ꝺbēda certa etas determinata ē a iure: iō subijcit ista rub. ī q̄ tractat ꝺ etate habili ad sponsalia iō tē. ꝺ materia vide. xxx. q. ij. ⁊ facit. xx. q. i. c. i. ⁊ repetit. in. vi. ab. ſi.

Q a fraternitas ¶ Habet tria dcā. scōꝫ ibi: pt. tertiū ibi: ⁊ postq̄ ab. ſi. m ¶ Cōsensit. si coactiōe pēna ductꝰ ꝓsentiret in aliq̄ quā alias ñ eēt ductur⁹: eā voluisse vt ⁊ ē mſimoniū. ff. de rit. nup. si pēe. cogi tm̄ non ꝺ. ff. e. non cogitur. ⁊. C. de nup. nec filiuꝫ. nec potest eū cōpellere inuitum. ff. de spō. filiofamilias: qꝫ inuite nuptie: difficiles exitus consueuerunt bēre. ſ. ti. pri. regſuit. ⁊. xxi. q. ij. §. i. secus vt de filia ꝼm leges nam illa ꝺdicere nō pōt nisi pt dederit ei turpem uel moribus suis ꝺdignum. ff. de spon. sꝫ q̄ patris: secus tm̄ ꝼm canones. ſ. ti. prop. cū locum. ⁊ xxvij. q. ij. suffictat.

n ¶ Debet. debito honestatis. ſ. de testi. c. i.

Bi non est. Primo ponit dictū. Scō excipit ibi.nisi. Tertio exemplificat ibi. vtpote. Ab. si.

a Consensus. verus vel presumptus.

b Canonib⁹. Etas ad mrimoniū ꝫbēdū tā ſm leges q̄ ſz canones ē xij.an.in femina.ff.de ritu nup.minorē.ꝛ.j.e.ꝓtinebaſ. in viro.xiiij. an.j.e.attestationes. q̄ tū ad ſpōſalia etas.vij. annoꝝ.ff.de spon.ꝛ in ſponſalibus.j. eo. lſas. accessit.ꝛ.c.duo.

c Coniunganſ. matrimoniaſr: qz ꝓsentire non possunt.j.de frigi.ꝛ ma.qō sedē.vel itellige q̄ tū ad ſpōſalia.ꝛ ideo p̄ hibentur: qz ſepe mutāt postea volūtatē vñ p̄terea oriſ discordia iter ip̄os ꝛ diuertentes cōſanguineis copulanſ. vt.s. ti.pri.iuuenis.qō eē nō p̄ōt.s.ti.pri. sponſam.

d Pacis. Ho.pro bono pacis admittēdū qō alias prohibeſ.iij.q.vi. b qppe. vñ vſus. Par vt ſeruetur moderamen iuris habetur.

Puberes. Primo narrat dictū. Secundo refert vnā opinionez ibi. quidam. Tertio aliud dictuz ibi. certū. Quarto aliud ibi. ꝛ puerpere. Ab.si.

e Puberes. xiiij. an. xx.q.i.illud. ꝛ.s.de regula.ad nostram.

f Tardissime. quid si iſte q iam cōpleuit.xiiij. annos talis appareat q̄ nullo mō possit generare ꝛ ꝑbat nunquid tenet mrimoniū? Dicūt qdaz q̄ tenet mrimoniū.contrariū credo: qz nec ē pubes: vt.j.de: nec in eo reperiunt tria bona matrimonij q̄ sūt fides ples ꝛ sacramentū. xxvij. q.ij. omne. itaqz iſte nō est talis q possit hſe ꝓlez. qō etiā satis patet p litterā ſequentem. ar. contra. j. eo. de illis.

g Ostēdit. ꝛ generare: ergo pubertas ex vigore naturali nō ex ānoꝝ numero cōprobaſ. qō verū est quo ad mrimoniū ꝫbēdū vt dixi. ꝛ.j.ō illis ij. ꝛ. c. vlti. vbi malitia ſupplet etatē. ex quibus etiā ꝑbaſ q̄ mrimoniuz ꝓsideratur ex pubertate tm̄ ꝛ nō ex annoꝝ numero quo ad tutelā vl̄ curā etas annoꝝ tm̄ ꝓsideratur. C. qñ tu. vel cur. eē de. indecoꝝ. insti. qui. mo. finiſ tu. in prin. sed quo ad matrimoniū bene īspicit mulier ꝛ etiā vir an sint apti ad matrimoniū. xxvij.q.i. nec aliqua. ꝛ.s.de proba. ꝓposuisti. ꝛ.c.causam matrimonij.

Ceterum. Qui desponsauit minorē septēnio cū eius matre ꝓtra bere pōt. secus si tpe ſpōſalioꝝ erat maioꝝ. vel si tunc fuit minoꝝ eadē volūtate p̄manēte facta sit maioꝝ. qz si cū matre ꝫbit ꝛ eā cognoscit nec matrē habebit nec filiā. h. d. Vel generalius sic vt ī rubro. Cōmunis diuisio. Secūda ibi. cōsultationi. Ab. si.

b Dissoluas. ar. q̄ ſpōſalia ꝫcta de facto nō iducūt publice honestatis iusticiam. ar. ꝫ. s. ti. pri. ad audientiā. vbi de hoc. ꝛ.c. iuuenis.

i Ex tunc. ſ. post. vij. annos. xxx. q.ij.c. vlti.

k Placere ꝓsueuerit. ꝛ si placuerit sola ratibabitiōe ꝓfirmanſ: lz ab initio nulla fuissent ꝛ itelligūſ ratū hſe: nisi exp̄sse ꝫdixerit etate legitima aduenīēte vt b colligiſ: sed itelligo q̄ ſpōſalia debeāt placere cū simul cohabitāt: qz tūc itelligunſ ꝓsentire ex quo ñ ꝫdicūt. ff. de ritu nup. mioꝝ. secꝰ credo si seorsū bītāt: qz tūc ñ itelligūſ ꝓsentire: nisi vel vbo vel ipso cō puta qz vadit ad domū ſuā vel dat aliq̄ munuſcula ꝛ ꝓsilia q̄ ſpōſi facere ꝓsueuerūt. ar. ad b. j. c. pr. i p̄n. vbi dicit ꝛ postea ī eū ñ ꝓsenserit. Itē ar.

Bi nō est ꝓsensus[a]: ꝛ infra. Districtius ībibemus. ne ali qui quoruz vterq̄z vel alter ad etatem legibus vel canonibus[b] determinatam non peruenerit: coniungantur[c]. Nisi forte aliqua vrgētissima necessitate interueniente. Utpote ꝓ bono pacis[d] talis ꝓiūctio toleretur. Isidorus.

Puberes sunt quo ad matrimoniū qui ex habitu corporis ꝓcipere ꝛ generare possunt.

Puberes a pube sūt vocati. i. a prudentia corporis nuncupati: quia hec loca primo lanuginem ducunt. Quidā tamen ex annis pubertatez existimant: idest eum esse puberez qui. xiiij. annos[e] impleuerit: quāuis tardissime[f] pubescat. Certum aūt est eum puberem esse qui ex habitu corporis pubertatē ostendit[g] ꝛ generare iaz potest. Et puerpere sunt que in annis puerilibus pariunt.

Lex. iij. berfordeñ. episcopo.

Ex sponsalibus cōtractis cum minore septēnio non oritur impedimentum publice honestatis: secus si cum maiore vel minore consentiente post septennium. ꝛ affinitas sequens dissoluit sponsalia precedentia de futuro.

Litteras tue fraternitatis accepimus: ex quarum tenore perpendimus: q̄ cum quidaz esset perfecte etatis quādaz puellam in cunabulis desponsauit: procedente vero tempore matrez puelle cognouit: ꝛ eam in vroꝛem accepit: ꝛ infra. Consul. t. t. r. q̄ si prefatus vir matrem puelle antequaz septimum annum cōplesset in vroꝛem accepit. matrimonium non dissolnas[h] cū desponsationes huiusmodi nulle sūt: que in cunabulis fiūt. Uerum si postquā puella septimū annū cōpleuit: p̄dictus vir matrē eius accepit vroꝛē: cum sponsalia ex tunc[i] placere[k] consueuerint inter eos ſniam diuoꝛtij nō differas ꝓmulgare: nec ipsaz filiam[l] seu matrem habere permittas.

Idem eboraceñ. episcopo.

Sponsalia nulla ex defectu cōsensus non creant publice honestatis iusticiā: spōſalia vero aliqua sic lz legitio modo fuerint dissoluta.

Accessit ad p̄sentiā nostraz: ꝛ infra. F. t. mandamus quatenus si tibi ꝓstiterit q̄ puella nō eēt septēnis quādo ab gu. desponsata fuit: ꝛ postea in eū nō cōsenserit[m]: ꝛ q̄ idez gu. ab huiusmodi despōsatiōe per te fuerit absolutus[n]: matrimoniū inter eūdem gu. ꝛ matrē puelle celebratū precipias iuiolabiliter obseruari: ꝛ eoꝝ prolem[o] denuncies esse legitimā: qz desponsationes ꝛ mrimonia ante septē annos fieri nō possunt si ꝓsensus postea nō accedit[p]. Sane si prefata puella ante desponsationez[q] septimum annum cōpleuerat: lz predictus vir a despōsatiōe ipsius puelle ipso iure[r] fuerit absolutus cū ea in eum cōsentire noluerit: inhonestum[s] tamen videt vt matrē habeat cuius filia fuit sibi desponsata.

Idem norwicen. episcopo.

Si impubes desponsata ꝛ traducta petit licentiam pubes facta alteri nubendi non auditur. si vir iurat se eam cognouisse nec audit si nōdū pubes sed ꝓma puberta ti ꝓbet cognita. h p̄mo. Ex spōſalibus ꝓtractis cum impubere maioꝛe septēnio oriſ publica hōestas.

Contingebatur in litteris tuis q̄ cum quedam puella infra nubiles annos cuidam in vroꝛez tradita fuerit ꝛ ab ipso traducta: hec ad nubiles annos peruenies: alij nubendi licentiam postulauit: asserens se in eundem nullatenus consensisse: ꝛ infra. Consul. tue. t. r. q̄ cum in decretis[t] habeaſ expressum: q̄ si vir[u] dixerit q̄ vroꝛem suam cognouerit: et mulier negauerit: viri standuz est[v] veritati. prefato viro qui dicit se mulierem ipsam cognouisse. fides est adhibenda: si id firmauerit iuramē-

to. Ex tunc. ſ. post. vij. annos. xxx. q.ij. c. vlti.

l Placere ꝓsueuerit. ꝛ si placuerit sola ratibabitiōe ꝓfirmanſ: lz ab initio nulla fuissent ꝛ itelligūſ ratū hſe: nisi exp̄sse ꝫdixerit etate legitima aduenīēte vt b colligiſ: sed itelligo q̄ ſpōſalia debeāt placere cū simul cohabitāt: qz tūc itelligunſ ꝓsentire ex quo ñ ꝫdicūt. ff. de ritu nup. mioꝝ. secꝰ credo si seorsū bītāt: qz tūc ñ itelligūſ ꝓsentire: nisi vel vbo vel ipso cō puta qz vadit ad domū ſuā vel dat aliq̄ munuſcula ꝛ ꝓsilia q̄ ſpōſi facere ꝓsueuerūt. ar. ad b. j. c. pr. i p̄n. vbi dicit ꝛ postea ī eū ñ ꝓsenserit. Itē ar. ad ea q̄ freq̄ntiꝰ accidūt iura adaptari debēt. xxvij. di. ō ſi racusane. ꝛ. s. ō de. ꝓiu. diuersis fallacijs. C. de la. li. tol. l. vnica. §. sed ꝛ si qs. ꝛ. xiiij. q. v. deniq̄z. ꝛ ſti. de re. di. §. illud. ꝛ. xix. q. ij. due sūt. ꝛ. ff. ō serui. ru. prę. cū eēnt. §. p pluriū. ff. ō vſuca. l. iusto. i. rñ. in fi. ff. ō legi. nā ad ea. ꝛ. iij. q. v. accusatores. imo q̄ñq̄z ad ea q̄ nunq̄ vel raro accidūt. ff. si ps bef. pe. l. ātiq. xix. di. ī canonicis. ī fi. ff. ō re. iur. ea q̄ raro. ō ꝓse. di. iiij. ſcñ ē baptiſma. ī fi. C. de legi. here. si mator. ꝛ. lj. di. q ī aliquo. v. quo cūq̄z. ff. de ſta. bo. nō sūt. ꝛ. l. se. sol. regulr obtinet. i. rubrica ꝓria casualia sunt que negocijs nō coherent. ff. de reg. iur. ea que raro.

l Filiā. quaz bſe nō p̄ōt pp affinitatē supueniētez. xxxv. q. iij. nec eā quā. nec matrez: pp publice hōestatis iusticiā: vt. j. c. pr. ꝛ. s. ti. pr. ad audientiā. ꝛ. j. e. ꝓtinebaſ. §. vlti.

Accessit. Sūmatū ē. s: c. pr. vel p alia vba sūma vt ī rubro. Distiguit duo membra. scōm ibi. sane. Ab.

m Consenserit. dic sup hoc: vt. s. c. proxi.

n Absolutꝰ. maxime: ꝫ absolutio fcñ tm̄ respicit cū nulla fuissent sponsalia. s. c. pr.

o Prolē. qz vbi mrimoniū legitimū ē ꝛ filij legitimi erūt xxxiiij. di. si qs viduā. ꝛ. xxxij. q. iiij. dicat aliqs. ꝛ si mrimoniū reputaſ legitimū lz ñ sit: filij tñ erūt legitimi. j. qui si. sint le. cū iter. hodie idē obtinet denūciatiōe p̄missa. j. de clādesti. despō. cū inhibitio.

p Accedit. tacite vel exp̄sse vt dictū est. s. c. proxi.

q Ante desponsationē. ipsius puelle.

r Ipso iure. hoc iō dic: qz cū maioꝛ ꝫbit spōſalia cū mioꝛe aduenīēte etate si minoꝛ noluerit ꝓsentire ī mrimoniū ab eccīa oz absolui: ꝛ qz illa noluit ꝓsentire fuit absolutꝰ ab ep̄o. nec itelligas ipso iure. i. spōſalia nulla fuerūt ipo iure vt qdā dixerūt: qz ipa ñ ꝓsentit ī spōſalibꝰ. sz hoc stare nō p̄t: qz si hoc fuisset nō separet mrimoniū ꝫctū cū mſe cū nulla fuissent spōſalia: vt pz per princi. c. vbi nō separanſ.

s Inhonestū. qz nullā de ꝓsanguinitate illius puelle poterit recipere in vroꝛē: ergo multo minus matrē. s. ti. pri. ad audientiā. ꝛ. c. sponsam. ꝛ. c. iuuenis. cū illa puella fuerit sponsa illius: vt. j. in. c. proxi. in fi.

Ontinebatur. Primo ponitur consultatio. Secundo responsio ibi. Cōsultationi. Abbas siculus.

t Cōtinebaſ. ī decretis. xxxiiij. q. i. si qs ī vroꝛē accepit. §. i.

v Uiri stādū. ar. ꝫ. xxvij. q. ij. qō iterrogasti. ꝛ. xxxiij. q. i. fq̄sisti. sol. vbi vir se dic cognouisse vroꝛē: ꝛ ista negat staſ vbo viri vt b. ꝛ. xxxiij. q. i. si qs vroꝛē recepit. sz. c. reqsisti itelligiſ qñ vterq̄z ꝓfiteſ q̄ carnaliꝰ iūgi pp frigiditatē ñ p̄ñt: ꝛ vterq̄z septia manu ppīquoꝝ oz iurare q̄ ñ p̄ñt carnaliꝰ ꝓmisceri. c. qō iterrogasti. itelligiſ qñ marit⁹ ñ dic q̄ vroꝛē cognouerit vñ audiſ mlier. ꝓterea qō dic b fides ē adhibēda viro si iurauerit: hoc itellige qñ mlier ñ ꝑbat se vginē p aspectū corpis: qz tūc bñ audiſ. s. ō ꝑba. ꝓposuisti. ꝛ. c. cāz.

C

a ¶ Juramẽto. ſz ẽre ꝓpellit iſte iurare cũ ſit reus. vi. q. v. actor. Jõ ꝓpellit iurare ne ꝫ diceret i fraudẽ ꝛ i ꝓiudicũ mulieris. nec credeꝭ tenet ei mulier ſine iuramẽto ꝓcipue i cã mꝝimonij pp ꝑiculũ aie. Lau. dixit q̃ hoc iõ: q̃ fũdata videbat itẽtio mlieris: q̃ traducta mlier fuerat mior. vñ ad tollẽdã ꝑſũptõez illã dz iurare. ſecꝰ eẽt: ſi mlier oĩo nihil ꝓbaſſet: vt. ſ. ò iure. iu. c. vl. vbi de hoc. fi. j. e. atteſtatões. Et ſic ẽ ar. q̃ i cauſis mꝝimonialibꝰ nõ dz omitti iuramẽtũ ne in fraudẽ aliq̃d tenet. ſ. de reſti. tuis q̃nibus.

b ¶ Proxima. ſz q̃ dꝫ etati ꝓxima: ꝑt dici q̃ cũ diſtat a pubertate ꝑ ſex mẽſes vel minꝰ j. e. atteſtatões. ꝛ. ff. de excu. tu. nõ tñ. ꝛ ſic primus pubertati furti obligat. iſti. de obque ex delic. naſ. §. i ſũma. ꝛ ſtelige nihilominꝰ q̃ malitia ſupplebat etatẽ. alias nõ eẽt matrimoniuz ẽt poſt. xij. annum vt dixi. ſ. e. puberes.

c ¶ Preſertiz. i. marie. ꝛ q̃ parẽtes confitebãtur illã legitime etatis: multuz facit pro viro ꝛ contra puellam.

d ¶ Alicui ò cõſanguitate. ſic ſ. e. acceſſit i fi. ſ. ti. pr. ad audiẽtiã. ꝛ. c. iuuẽis. ꝛ. c. ſpõſã.

De illis. Tria ſũt ocã: vt ꝓ z i rubro. Scõz ibi. ſi vero. Tertiũ ibi. mulier.

e ¶ Annos. tres articuli ꝓtinent i hac decre. Prim⁹ ẽ de illis vſq; ſi vero. Scõs ẽ ibi. ſi vero alter iſtoruz. Tertius ibi. mulier autem. Ber.

f ¶ Allaten⁹ audiẽdi. pp fragilitatẽ etatis. ꝛ eſt ar. q̃ ipubes ò eo q̃ fac añ pubertatẽ reclamare ñ valet. ar. xxviij. di. ò bis. ꝛ. xx. q. i. illõ. ꝛ. ff. ò neg. ge. põponi⁹. ꝛ ar. ad hoc ff. de mino. deniq;. §. i. Ber.

g ¶ Cũ ſpõſalia ꝫbunt. i. altero exĩte ifra ãos pubertatẽ ſicut eriſtebat q̃ ſpõſalia ꝫbebãt ſi alter pueniat ad etatẽ nõ ẽ audiẽdus: ſi petat ſeparari: ſed expectabit quouſq; alter ad etatẽ puenerit. q̃ dã dicebant q̃ alter eoꝝ erat maior ꝛ alter minor q̃ ſpõſalia ꝫbebant: ſm hoc nõ differret a ſequenti verſu. Alla.

h ¶ Minoris etatis. vſ q̃ in optõe illiꝰ q̃ vltio ad etatẽ puenit ſit reclamaſ: ꝛ tu dic q̃ ideẽ iuris ẽ de alio q̃ ꝑt reclamare ẽt ſi mior vellet ꝓſtire: alr nõ differret a ſeq̃nti vſu.

i ¶ Judicio eccleſie. ſic. j. c. pxi. ꝛ ita pz q̃ ſpõſalia diſſolui debẽt iudicio eccleſie tm̃ niſi fortius vinculũ ſupueniat puta mꝝimoniũ cum alio vel votũ ſolẽne: tunc ipſo iure ſoluta ſunt. ar. ſ. ti. pxi. ſi iter. ꝛ. j. de ſpon. duo. c. i. ar. ꝫ. j. eo. ex lr̃is. vbi ſoluũt ſponſalia anteq̃ alter pueniat ad etatẽ. ſz nõ ẽ ꝫ: q̃ ibi nõ tenuerũt ſpõſalia vt pz ex fine: h vo tenuerũt. Itẽ ſi. ſ. ti. pr. ꝑterea. ꝛ. c. reqſiuit. ibi ſiꝫ ſoluunt ſpõſalia ne deteriꝰ inde ꝓtigat: ꝛ ita ſpõſalia ꝫbens ſi nolũt vterq; vel alter pficere mꝝimoniũ ñ ſũt ꝓpellẽdi vt colligit ꝑ hec iura. ſz ꝫ ẽ ex ꝑſſuz q̃ oĩno ſũt ꝓpellẽdi ꝑ eccleſiaſticã cẽſurã. ſ. ti. pxi. ex lr̃is. ij. ꝛ. c. ſic. Quid ergo rñdebis? dicas q̃ illa decr. ex lr̃is. ij. ꝛ. c. ſicut. loquunt q̃ iuramẽtũ iteruenit: ſz illi ẽt eẽnt ipuberes ſz erãt doli capaces ita q̃ tenuit iuramẽtũ. vñ pp ꝑiculũ iuramẽti ꝓpelli debẽt ad ꝫbẽdũ. ꝛ illa decr. reqſiuit. reducit ad illã ex lr̃is. vt ibi plene dcm̃ ẽ. ꝛ q̃ dicit illa decr. ꝑterea poti⁹ ẽ diſpẽſatio vt ibi dcm̃ ẽ. ꝛ q̃ vterq; diſſentiebat iõ facili⁹ tolleraret. h ergo loq̃t de ſpõſalib⁹ minor. Si ergo iuramẽtũ iteruenit ꝓpellẽdi ſũt pficere mꝝimoniũ: ſiue ſint maiores ſiue mĩores dũtã fuerit doli capaces. q̃ etas illa plena ẽ ꝑiurijs. j. ò delic. pue. pueris. Si vo iuramẽtũ ñ iteruenit i ſpõſalib⁹ nõ ſunt iuiti ꝓpellendi: q̃ iuite nuptie difficiles exitus ꝓſueuerunt hẽre. Et ita planũ ẽ: ex cã tm̃ ꝓpellit: vt dcm̃ eſt. ſ. de ſpon. ex lr̃is. ij.

k ¶ Nupſit. i. ſpõſalia ꝫrit: q̃ matrimoniũ ꝫbere nõ poterat. ſic. j. c. pxi.

l ¶ Semel ꝓſenſerit. ar. q̃ ſemel ꝓbatũ ãpli⁹ non poſſuz reprobare. iij. q. iiij. offerat. ꝛ. viij. q. ij. dilectiſſimi. ꝛ. xx. q. iij. eos q. xxxij. q. v. bonẽdus. ꝛ. liij. di. i iſtis. ꝛ. ſ. de cã poſ. cũ oliz. ꝛ. ff. de neg. ge. põponi⁹. j. ꝛ. ff. ò adul. ſi vxor. i fi. ar. ꝫ. ff. ò mu. ꝛ bo. vt gradatiz. §. reprobari. Itẽ ar. q̃ ꝫct⁹ claudicat. ar. ſ. ò elec. noſti. ꝛ. xxxij. q. v. ꝓpoſito. ꝛ. q. ij. aliq̃. ꝛ. xxxiij. q. v. manifeſtũ. xij. q. ij. ſi q̃ de reb⁹. ꝛ iſti. de auc. tu. §. i. ꝛ. C. de ꝑcu. nõ eo minꝰ. ar. ꝫ. ff. ò arbi. ſi cũ dies. §. ſz ꝛ ſi. ꝛ. l. ſz ſi iterpellat. §. vlti. xxi. q. v. ſi quis cuiuſlibet. ꝛ. iiij. q. v. qs. ſol. verũ eſt q̃ multi ꝫctus claudicãt: ꝛ ex vna ꝑte pñt teneꝭ ꝛ ex altera nõ. vt ſi pupilli⁹ ꝫbat cũ minore ſine tutoris auctoritate. iſti. de auc. tu. §. i. ꝛ. l. ꝑdicta. nõ eo minus. ꝛ. c. ſi q̃ de reb⁹. ſecus in matrimonio: q̃ illud vinculũ ñ ꝑt ꝫſtare niſi ex duob⁹ ꝫſenſib⁹. ſ. ti. pxi. tua. ꝛ q̃ dicit h nõ obſtat: q̃ ille tenet expectare nõ rõne mꝝimonij: ſed rõne ſue ꝓmiſſionis. vñ ſi ꝫberet cũ alia teneret etiã ſi iuramẽtuz iter ueniſſet. ſ. ti. pr. ſi iter.

Nobis. In effectu idẽ dicẽ iſte tex. q̃ ꝓcedẽs niſi q̃ addit ò copula ꝛ conſenſu tacito poſt aduentum puberta tis. Primo ponitur q̃. Scõo ſolutio ibi. talis.

m ¶ Mꝝimonij. noie. f. futuri: q̃ loqtur de ſponſalibus. ſ. c. pxi.

n ¶ Cõſenſuz. ñ bñt quouſq; pueniant ad etatez legitimaz: ſic etiam ꝛ in voto. xx. q. i. firma. j. de fri. ꝛ maleñ. q̃ ſedẽ. ſed pone q̃ dicãt accipio te in meũ ꝛ ego te in meã: itẽdẽtes ẽt ꝫbere matrimoniũ. rñ. matrimoniuz non ꝫbũt etate phibẽte ſpõſalia nõ ꝫbunt: q̃ nõ lũt. ff. de ſpon. q̃ſitũ. ar. ſ. de of. dele. cum ſup. ꝛ C. ſi quis alteri vel ſibi. multũ itereſt ſi i eadẽ volũtate pſiſtãt vſq; ad legitimã etatẽ: mꝝimoniũ prius iutile ratihabitõe tacita vel exꝑſſa ꝓfirmatur. arg. j. c. pxi. ꝛ. ff. de ſpon. q̃ſitũ. de ritu nup. minorẽ. Poſſet tñ ꝓbabiliter dici q̃ ſpõſalia ꝫbunt iuris ptãte: ſz ea ꝫbere ñ itẽdãt. j. e. atteſtatiões. ar. ꝛ. c. duo. Alla.

A Nobis tua diſcretio requiſiuit vtrũ bis q̃ ifra annos nubiles matrimonij[m] noĩe ꝓiungunt vel eorũ alteri: antequã ad annos aptos mꝝimonio pueniãt: liceat a mꝝimonio tali diſcedere. Ad q̃ rõ respondem⁹ q̃ ꝑ eo q̃ añ nubiles annos ꝓiugalẽ ꝓſenſum[m] non habent: vſq; ad legitimã etatẽ expectare tenẽtur[o]: ꝛ tũc aut ꝓfirmetur mꝝimoniũ: aut ſi ſimul eſſe noluerint ſeparenꝭ: niſi carnis cõmixtio añ iteruenerit: cũ interdũ illa tempus anticipare[p] ſoleat pubertatis.

Item genuen. archiepo.

¶ Minores apti ad mꝝimoniuz ex contractu matrimonij obligantur niſi violentia intercedat.

De illis q̃ in minori etate deſpõſanꝭ⁹: ꝛ ifra. ¶ Rñdem⁹ q̃ ſi ita fuerit etati ,primi ut potuerit copula[r] carnali ꝓiũgi: minoris etatis ĩuitu ſeparari ſi debẽt ſi vnꝰ i aliũ viſus fuerit ꝓſenſiſſe[t]: cũ i eis etatẽ ſuppleuiſſe malitia[t] videꝭ: ſz cuiuſcũq; ſint etatis ſe pñt ꝑ illataz violentiã excuſare[v] niſi poſt violẽtiam conſenſus[x] accedat.

Urbanus. iij. cenomoñ. epo.

¶ Cõtractus ante pubertatẽ etiaz cum niſu carnalis copule nõ facit matrimonium.

Atteſtationes ſup cã mꝝimonij: q̃ inter. h. inuenẽ ꝛ. g. mulierẽ vertit accepim⁹ ꝛ ipſis inſpectis nobis innotuit: q̃ ꝑdictꝰ iuuenis nõdũ duodecimũ annũ attigerat: cũ ꝑfatã. g. accepit vxorez: ꝛ ſz niſus fuiſſet[x]: ſicut vterq; cõfeſſus eſt ipſam corrũpere: mulier tñ credit ſe virginẽ euaſiſſe[z] vez ipſe añquã ad annũ. xiiij. pueniſſz a mẽorata muliere receſſit: q̃ cũ. xvij. annos hẽat: eũdẽ ꝑ viro ſibi vẽdicare ꝓtẽdit: ꝛ ifra. ¶ Conſul. t. t. r. q̃

o ¶ Tenent. ſ. c. pxi. ꝛ. xx. q. i. illud. xxviij. di. de his.

p ¶ Anticipare. j. e. c. primo. ꝛ. c. vltimo. ꝛ. ſ. eo. puberes.

q **De illis.** ¶ Deſponſanꝭ⁹. ꝛ traducunt in domuz: poſtea allegant minorem etatem vel violentiam.

r ¶ Copula carnali cõiungi. Hoc ſolum conſiderat vt poſſint ꝓiugali vinculo ſociari ꝛ non numerus annoꝝ. ſ. eo. puberes.

s ¶ Conſenſiſſe. q̃ facere potuerunt ſz nondum puenerint ad etatez cum pubertas ꝓueniſſet etatem.

t ¶ Malitia. alibi appellat ꝓudẽtia. j. e. c. vl. ſi. C. ſi mior ſe ma. di. l. iij. v ¶ Excuſare. ſic. ſ. e. ti. pr. veniẽs. ij. ꝛ. c. conſultatiõi.

x ¶ Conſenſus. exꝑſſus vel ꝓſũptus: vt ſi patienter cohabitet illi talis violentia tranſit in conſenſum. ſ. ti. pxi. ad id quod. ꝛ. j. q̃ cle. vel vouẽ. inſinuãte. C. q̃. me. cauſa. l. ij. vel ſi carnalis copula ſubſequatur. j. de eo qui dux. in ma. quaz pol. ꝑ adul. ſignificauit. ꝛ. j. qui maccu. poſ. inſuper. Ber.

Atteſtationes Cõis diuiſio. Scõa ps ibi: ꝓſultatiõi. Ab.

y ¶ Miſus fuiſſet. ꝛ ita conat⁹ nõ preindicat cũ non habuit effectum. ſ. ti. pxi. c. vlt. vbi de hoc. Ber.

z ¶ Euaſiſſe. cui credit i h q̃ ꝓtra ſe ꝓfitebat. xiiij. q. ij. §. i. ꝛ. ff. ò iter. ac. de etate. §. i. alias ſtaret vbo viri: vt. ſ. eo. ꝓfitebat. ꝑut ibi dicit.

a ¶ Per testes. qō facere non poterit nō obstante publicatiōe aliorū testiū cum iste sit alius articulus. de testi. fraternitatis. ī. c. causam. ij. ī. c. ex tenore. ī. c. series.

b ¶ Circa finē. forte p sex mēses. ff. de excu. tu. nō tū. ij. ff. de mu. ī bo. ad rez publicā. ī. s. e. ꝓtinebat. ar. ꝓtra. xx. q. i. illud. hoc itellige si inuenis iste tunc esset viri potēs. qz malitia preuenit etatē qñqz. s. e. c. p. xi. alś non tenet mſimoniuz etiam si cōpleuisset xiiij. an. vt. s. eo. puberes. dictum est.

c ¶ Ab ipso iuramento. sed quare exigitur iuramentū cum ipse sit reus. vi. q. vl. actor. Ideo deferf ei iuramentū: qz presumptio erat p muliere: qz constabat q cum ipsa ꝓtraxerat: ī quia aspirauerat ad carnalem copulam. vnde ex hoc erat p̄ sumptio ꝯ illum. sic. s. e. cōtinebat. dic vt ibi. qñ debeat iuramētū deferri reo vel actori: ḡre illō s. de iureiurā. c. vlti. Et ideo iurat q poterat eē q post. xiiij. annos ꝓsensisset in illaz ī timore iuramēti confitebatur veritatem. Ber.

Ex litteris.

¶ Cōis diuisio. Secūda ibi. cū aūt. ab. si.

d ¶ Desponsata. ea non consentiente.

e ¶ Poti⁹. electiue ī nō comparatiue.

f ¶ Per annū. si hoc fecisset spōte sic tenuissent spōsalia ex patiētia cōsequētis tpis. s. ti. pri. ad id qō. ī sic nō fuisset ista mulier audita quousqz alter pueniſſet ad etatē s. eo. de illis. i.

g ¶ Carnalr. qō si fecisset statim ꝑsumeret consensisse. ī. de eo q dur. in matri. quā pol. p adult. significauit.

h ¶ Tribuas. argu. ꝯ. s. e. de illis. i. ī. c. a nobis. Sol. illud vez ē qñ certū est q spōsalia tenuerūt: hic non tenuerūt: ī ideo datur ei licentia cū alio contrahendi.

Duo pueri.

¶ Primo narrat factū. Secundo rñdet ibi. qz igitur. Ab. si.

i ¶ Matrimonialr. i. vt matrimonialr iungerent etate adueniēte: sed spōsalia contrahendo.

k ¶ Per tres annos. ī ita tenuerūt spōsalia ratibabitione sequenti. s. e. ex lfis. ī q patri in spōsalibus non contradicit consentire videtur. ff. de spon. sed que patris.

l ¶ In vxorem. quaz habere non potuit. s. titu. prori. sponsam.

m ¶ Rediret. redit ille pater ad id qō dānauerat. xxvi. q. v. nec mix.

n ¶ Matrimoniū. sed spōsalia fuerūt tunc iuris ptāte: qz si non valet vt ago: valeat vt valere pōt. Intēdebāt. n. obligari adinuicē. ī iō interꝑtatio fieri dz. vt res potius valeat q̄ pereat. s. de fide. ĩstru. iter dilectos. §. cetez. vt dictum est. s. eo. a vobis. ī boc patet per sequētia. arg. ꝓtra. ff. de actio. ī obli. obligationū. §. verborum obligatio. si mulier per idoneos testes[a] ꝓbare nequiuerit: q̄ post. xiij. annum etatis sue vel circa[b] finem. xiiij. anni predictus iuuenis cōsensisset in eam: ab ipso iuramēto[c] recepto q̄ postq̄ ad legitimaz etatem peruenit ipsaz habere non ꝓsensit vxorē ab ipetitione mulieris eum potes ī debes absoluere: ī ad alia vota vtriqz dare licētiaz trāseundi.

Idem pisano archiepiscopo.

Si maior inuitus ꝓtraxit sponsalia cū minore nō tenet ipaz expectare donec vēiat ad etatē adultā.

Ex litteris. ī. fra. accepim⁹: q puella quedā āno. xij. iurata fuit ī desponsata[d] cuidā puero. ir. vel. x. annoruz: ī tēpore procedēte de voluntate parentuz potius[e] q̄ ꝯ ō sua sicut asserit ad domū patris pueri adducta: vbi nolēs ī inuita minis parentuz impulsa moraz fecit per ānuz[f] ī amplius: ī tādez in de recedēs ad domum propriā est regressa: ī infra. ¶ Cū autē dictus puer nōdū ad. xiiij. annū peruenerit: nec ad eādē carnaliter[g] accessuz habuit: dis. ī. ī. r. q̄ si puella ꝓmonita vt donec cōpleat idez puer annuz. xiiij. expectet: nō duxerit expectādū: ei ſm ea que proposita sunt accipiendi aliuz virum liberaz tribuas[h] facultatem.

Alexander. iij.

Spōsalia cōtracta cuz minore septēnio per cohabitationē mutuam post septēniū ꝓualescūt ī inducūt publice bōestatis iusticiā: solnūtur tū per mſimoniuz de presenti.

Duo pueri gulielm⁹ ī guliel ma matrimonialiter[i] sunt cōiuncti: puero. vi. puella vero. vij. annū agente: qui simul per tres annos[k] manserunt: tunc pater puelle subtrahens eaz sponso ipsam alteri. m. nomie copulauit cū quo per vij. annos quiete remansit. ipse vero tūc reliquit eādē: quia credebat eaz alium virū habere guliel. s. cui prius fuerat despōsata. prior autē sponsus ad annos discretiōis peruenies a prede. tuo contrahēdi cuz alia licentiaz impetranit: qui quādā nomine. s. ꝓsobrinaz prioris in vxorē[l] accepit: ī cū ea per aliquod tēpus existēs eā vt ipse fatetur carnaliter nō cognouit: licet illa se ab eo cognitaz asseueret: cuz autē pater memorate gu. eaz vidisset a secundo viro relictaz prenominatū gu. cui prius eaz desponsauerat cō pulit: vt. s. neptem suā oīno dimitteret: ī ad gu. suam desponsatā redire[m]: qui postmodū per biēniuz cohabitauit eidez. ¶ Quia igit qd tibi faciēdū sit postulas edoceri. b. r. q̄ ipediente puerili etate matrimoniū[n]. inter gu. ī gu. nō fuit: ī lz idez postquā illa nupsit alij. potuerit aliaz ducere in vxorem: tū qz dictam. s. duxit consobrinā mulieris eiusdē: siue eā cognouerit siue nō: nō dz tamē cū eadē. s. propter publice honestatis[o] iusticiaz remanere: nec ad primā habere regressuz: qz alteri fuit legitime[p] copulata: ī infra. Cū vero vir caput[q] sit mulieris ī gu. dicat[r] se nō cognouisse prius. s. supradictā aliam si voluerit poterit ducere in vxorem ī. s. viro legitimo copulari. post separationem vero pro vitando populi scandalo: vtriqz ad tempus est penitentia iniungenda. Si vero legitime constaret ipsam. s. ab eo siue post siue antea[s] cognitam extitisse: neutri vinēti altero dabitur[t] licentia contrahendi. Remanebit ergo gulielma cum[v]. m. ipposita ipsi. m. ad tempus penitentia competenti: qui pro sua opinione solam gulielmam iudicio ecclesie non requisito[x] dimisit.

Innocentius. iij. c. ī. p. quondaz filijs malabrance.

Accusari non potest matrimoniuz quod nō est: vt si cum minori septennio sit contractum. denūciari tamen potest impedimentuz ne contrahatur in posterum.

Ad dissoluendū quod factuz fuerat inter. J. ī. s. ī infra. Accusatione[y] pro puella super cōsanguinitate ꝓposita: ꝑfatus. J. multas exceptiōes ꝓposuit: per quas nitebatur vos ab accusatione multipliciter remouere: ī infra. ¶ Interloquendo pronunciamus inter iuuenem ī puellam nec matrimoniuz[z] nec sponsalia fuisse cōtracta: cum constet puellam nondum ad septennium peruenisse. Quo circa nec accusatio locum habebat: cuz nō eēt qō possz legitime accusari[a].

o ¶ Honestatis iusticiā. q̄ ipedit ēt matrimoniū ꝯbendū ī dirimit iam cōtractū: q̄re ille gulielm⁹ nō pōt bñe aliquā ō ꝓsanguinitate gulielme. s. ti. pri. ad audientiā. iuuenis sponsam. ī. s. e. accessit. in fi. ī c. litteras. Jn q busdā tū sublata ē publice honestatis iusticia: vt ī sobole suscepta ex scōis nuptijs: ī in scōo ī tertio genere affinitatis. j. de ꝓsan. ī affi. non dz.

p ¶ Legitime. i. p mſimoniū qō tanq̄ fortiꝰ vinculū soluit spōsalia. s. ti. pri. si iter. ī. j. de spō. duo. c. i. alś nō ꝯpit legitime. qz nō debuit frangere fidē de qua debet agere penitentiā: vt. c. si inter.

q ¶ Caput. sic. xxxiij. q. v. cū caput. vñ sibi, potiꝰ credit q̄ vxori. s. e. ꝓtinebat. ī. xxxiij. q. i. si quis acceperit.

r ¶ Dicat. satis fuit de facili credendū: qz nihil iuris acqrēbat alteruter: qz siue cognouerit siue nō eā habere nō pōt: vt. s. e. pz. secꝰ si coitus faceret ad ꝓbationē obligatiōis: vt. s. de ꝓba. proposuisti. ī j. de frig. ī male. c. i.

s ¶ Siue antea. hoc ē postq̄ fuerit ꝓpulsus redire ad gulielmā siue ante ꝓpulsionē siue post cognouit stephanā.

t ¶ Dabit. sed quare hoc cū inter gulielmū ī gulielmā nō fuit mſimoniuz: pōt dici q pp scandalū vt inuit lfa p̄cedēs: vel potiꝰ pp delictū vtriusqz p̄ spōsalia q̄ p̄cesserāt inter eos: ī sic orta erat publice honestatis iusticia: vñ non poterat gu. ī stephana vlteriꝰ carnalr ꝓiūgi. ī iō ꝓhibent: qz ex certa scia ꝯrerūt ī carnalr cōiuncti fuerūt: tū si ꝯbunt matrimonium tenebit. j. de matrimoniū ꝓtrac. ꝯ iterdic. eccle. c. i.

v ¶ Cū. m. nisi voluerit eū repellere pretextu adulterij.

x ¶ Requisito. no. q̄ sine iudicio ecclie nullus dz dimittere vxorē suā cū b sit pena q̄ nulli ē inferēda nisi per iudicem. xxxiij. q. ij. c. seculares. ī. s. i boc. c. ī. xxxv. q. v. multoruū. q̄tūcunqz ēt ipedimentū sit manifestū. j. de diuor. ponto. tunc circa coituz distingue. j. de sen. ex. ingsitioni.

Ad dissoluendum.

Tria facit. Primo factū narrat. Scōo interloquit ibi. Interloquēdo. Tertio ꝓbibet ī ōcernit ibi. ne vo. ab. si.

y ¶ Accusatiōe. hoc intellige ita. qdā Jo. noie ꝯpit cū qdā puella ifra septēniū ꝓstituta: tādē ex pte puelle accusabat mſimoniū pp ꝓsanguinitatē. ī dū vellēt ꝓducer testes ad p bandā ꝓsanguinitatē ꝯ illos accusatores exceptōes ꝓposite fuerūt ex pte viri ut ab accusatōe expellerēt: sup b pnūciauit papa ſm q̄ in lfa segt. Ber.

z ¶ Mſimoniū. si. s. de resti. spo. ex pte. nec cōsensit post vij. an. qz si pꝰ ꝓsensisset tenuisset spōsalia nisi ꝓsanguinitas ipediret. s. e. lfas accessit. si. s. de iudi. examiata. sic isti ieptā ꝓposuerūt accusatōez māifeste. ī iō statiz dicunt repelli vt ibi dr. vñ adhuc pñt ꝓponere aptam. s. denūciare.

a ¶ Accusari. bñ dicit: qz ꝑmo dz existere ī rez natura id ō quo agit. nec an iuris rō quā ꝑsona q̄rēda ē. ff. ō iur codicil. qdā referūt. §. i. sic ī collegio qō nōdū ē ñ dat ꝑuilegiū. s. ō ec. edi. ad audiētiā. ij. nec rescriptū dat ad lites futuras. s. ō rescrip. c. vl. nec pōt dici vez qō nūq̄ fuit. de pe. di. ij. l ſi. nec dr mortuū qō nōdū vixit. xxx. q. ij. qō nō. vbi de boc. ī. j. ō homi. sicut ex

tu.ap.ꝛ teſtñ qõ nõdũ ẽ rũpi ñ ꝑt.ff.õ inin.rup.teſt.nã ꝛ ſub ꝙditiõe.ar.ff. õ edil.edic.bouẽ.§.vl.ſic aũ q̃ nõdũ appet ñ põt ꝙſtitui aũ duct⁹.ff. ſi ſer. vẽ.l.vl.ꝛ ci qõ nõdũ natũ ẽ ñ ꝓſcribit.C.õ an. excep.l.i.§.nemo. ꝛ.ff.quẽ ad.ſer.amit.ſi qs alia.vbi dꝫ q̃ q̃diu pies ñ ẽ ꝑuit⁹ ñ acgrit: alꝫ admittit. ar.ꝯ:qꝛ edificio qõ nõdũ ẽ ꝓſcribit.ff.õ ſer.vr.ꝑdi.ſi ꝑuit⁹.§.futuro.ꝛ.ff.de ſer.ru. ꝑdi.labeo.ꝛ vſuris fu turis ꝓſcribit.C.õ vſur.eos.ꝛ ar.ſ.õ ꝙſue.cũ olíz.ſo.verũ ẽ q̃ rei q̃ nõdũ ẽ ñ ꝑt ꝑuit⁹ ꝙſti tui:vt dicũt ꝑme ꝙcor.põt tñ obligatio acgri de ipa ꝙſtituẽ da cũ res fuerit i rep natura: ꝛ ſic intelligunt contraria.

a ¶ Denũciari.ꝛ ita õnũciari ꝑt crimẽ nõdũ ꝙmiſſuz.xciij. di.diaconi.ff.de dã.ſec.l.ij. Imo vn⁹ ſolus ꝑt ipedire mſi moniũ.ſ.ti.pri.ꝑterea.ij.ꝛ vz õnũciatio i ꝑn.nã ſtatiz di cũt malefidei poſſeſſores.ar. C.õ rei vẽ.ſi fundũ.ꝛ i matri monio ꝯbẽdo id qõ certi⁹ ẽ te nẽdũ ẽ.ff.õ ri.nup.adoptiu⁹. §.i.i fi.ꝛ.ſ.ti.pr.inuenis.ad bãc denũciatiõe ñ admittit niſi ſit grauis ꝛ bõeſta ꝑſona ſ.ti.pr.cũ i tua.ꝛ glibz tenet ad bãc denũciatõez.ĩ.õ cog. ſpiri.tua nos.ꝛ ẽt admittunt q denũciãt famã.ſ.ti.pri.cũ i tua.ꝛ de auditu.xxij.q.v.b vſ fine aliq̃ admonitõe ꝑmiſ ſa qõ ñ ſit i aliꝭ õnũciatõib⁹ ij.q.i.ſi peccauerit.ꝛ.ſ.de iu di.nouit.ꝛ ẽ ius cõe q̃ qlibet tenet ꝛ põt denũciare.ĩ.õ dã de.deſpõ.cum inhibitio.

b ¶ Salutis exceptõib⁹.ſic pz q̃ cũ variat mod⁹ agendi põt opponi exceptiões omiſſe in ꝓio iudicio.ſic.ſ.de teſti.ve niẽs.ij.vñ ñ ob.ſ.õ excep.pa ſtoralis.Jo.ſz q̃ fuerũt hmõi exceptiões;põt eẽ q̃ excipie bat vir q̃ accuſatores erãt cri minoſi vel male fame:vel fo rſan dicebat q̃ admõitio nõ ꝑ ceſſerat:ſz i iſto cãu ñ ẽ neceſſe admonitõez ꝑcedere. vel fo rte dicebat ñ ſũt admittẽdi ad accuſandu⁹ tanq̃ ſuſpecti:qꝛ tpe ꝯctus nihil dixerũt ꝛ erãt ꝑñtes qñ denunciatũ fuerat mſimoniũ ꝯbenduz.ĩ.q ma. accu.poſ.cum in tua.

c ¶ Interdicim⁹.ita q̃ ſi ꝑ extoꝛſionẽ vel violentiã quicq̃ fieret in ꝓeiudi cium puelle ſiue in iudicio ſiue extra non ꝓeiudicaret ei.

d ¶ Irritũ.quo ad iudiciũ qõ mouet i ꝓiudiciũ ipſi⁹.ſi.ſ.de ꝑbẽ.cũ iter ce tera.ſec⁹ eẽt ſi clauſula illa ñ apponat lz mãdat papa aliqd fieri.ſ.õ ꝑbẽ. dilect⁹.i.ꝛ.c.dilect⁹.ij.ſz qd ſi ꝯberẽt mſimoniũ ꝑ iterdictũ pape nũqd ir ritabit mſimoniũ:Dico q̃ nõ ſed ſepabunt ad tps.ſ.de ſpõ.cũ in apoſto lica.quouſq̃ cognoſcat de ipedimẽto.ĩ.de ma.contrac.ꝯ interdic.eccl.ex Iſris de muliere.nã fortius eſt matrimoniũ q̃ interdictũ pape.

T Ue nobis. Primo qõ.Scõo diſtinguẽs rñſio ibi.qꝛ vero.Ab.ſi.

e ¶ Subarrauit.ſic.xxvij.q.ij.ſi qs vxorẽ.ꝛ.c.ſe.Et b ſubarratio fit qñcũ q̃ ꝑ imiſſionẽ ãnuli.iuꝫ illõ.ãnulo ſuo ſbarrauit me.qñq̃z ꝑ oatõez aliaꝫ rep vl alioꝫ ſignifi.ꝛ qñq̃z fit talis ſbarratio ĩterueniẽte ꝙſenſu exꝓſſo vt b.qñq̃z ẽt ñ ĩterueniẽte:ſz ſiue ĩterueniat ſiue ñ dũmõ ꝙſtet õ ſubarratiõe ꝓſumit mſimoniũ donec ꝓbet ꝯtrariũ.ar.xxx.q.v.nſates.ꝛ.c.femie.ꝛ.xxvij. di.q̃ iterrogaſti.ꝛ.ſ.õ ſpõ.is q.qꝛ nihil itereſt an fcõ an vbo qs declarat volũtatẽ ſuã.xliij.di.c.i.ibi paſtorẽ.fcte log timuiſſe qd aliõ ẽ dicẽ q̃ ter ga tacẽdo ꝓbuiſſe vel ibi veſtimita ſacerdotis qd aliõ q̃ recta opa ꝛc̃.vbi õ b.ff.õ le.de qb⁹.ꝛ.ſ.õ reg.c.pe.ar.op.ꝛ ſi fiat a pfe ꝓſumunt ſpõſalia:vt c.nſatos.ſz iter ſpõſos ꝓſumit mſimoniũ vt b i fi.niſi ꝙſuetudo l ꝯtriũ eẽt. ar.ſ.õ ꝑſup.illõ. f ¶ Circiter.fic.ſ.e.ꝙtinebat.ꝛ.c.atteſtatiões. Ad modicã q̃titatẽ refert hec dictio:circiter ꝛ ꝙſiles.ff.de v.ſig.hec adiectio.

g ¶ Nubilis.no.nubilis etas in viro ẽ.xiiij.an. in femina.xij. vt dixi.ſ.e. vbi.ꝛ ita ſi nõ fuit talis non fuit matrimoniũ iter eos ſed ſponſalia tãtuz niſi malitia ſuppleret etatem:vt.ĩ.ſequtur.

h ¶ Prudẽtia.i.carnalis ꝯcupiſcẽtia.ar.xxxij.q.ij. niſi.n.alibi appellat malitia.ſ.e.de illis.ij.ſic ẽt in delictis doli capacitas ſupplet etatẽ.ĩ. de delic.pu.pueris.ꝛ iſti.de oblig.q̃ ex õlic.naſ.§.in ſũma.circa fi.ꝛ.ff.ad.l. aquil.ſed ꝛ ſi quecũq̃z.§.i.C.ſi mi.ſe.ma.dixe.l.iij.ſi.lxxvij.di.mo nachus nouitius.ꝛ.C.de bis qui ve.eta.impe.l.ij.

i ¶ Subarrata.ꝛ ita collige q̃ ꝑ ſubarratiõez ꝯbit mſimoniũ verũ vel ꝓſumptũ:vt dixi i ꝑn.niſi etas repugnet vt b pz.ꝛ ẽ b ar. mãifeſtũ q̃ ſi minoꝛ in ꝯbẽdo vtat verbis ptinẽtibus ad mſimoniũ ꝙtrabenduz. contrabit ſponſalia.

Rubrica De clã.deſpõ.

Quia mſimonia ꝛ ſpon ſalia qñq̃z cõtrabunt pa lã qñq̃z clãdeſtine:iõ p⁹ gñales rubricas ꝓceden tes ſubijcit iſtã rubricaz ſpãlẽ de clã.deſ. iſtã qñ q̃z puella ſubducit ad cõ trabẽdũ clã parentib⁹.ꝛ qꝛ õ tali mſimonio poſſz dubitari.iõ ꝛc̃.De mate ria vide.xxx.q.v.ꝛ.iij. q.iiij.c.ꝙſanguineozuz. non reperit alibi. ab. ſi.

J quis.

Hoc dicit ꝑm cõ munẽ intelle.Si q̃ aſſerit mſimoniũ incũ bit ꝓbatio. vel ſicut i ru bro. Primo thema. ſe cũdo determinatio ibi. viro. Ab.ſi.

k ¶ Viro icũbit ꝓbatio. qꝛ caput ẽ mulieris.xxx. ij.q.vi.nõ mechaberis. xxxiij.q.v.cuz caput.ꝛ q.i.ſi qs vxorez.b.d.r. Ex hac lſa innuit q̃ ſiue vir neget deſpõſatõez ſi ue mulier ſemp viro in cũbit ꝓbatio.Sz hoc nõ vſ qꝛ negãtis fcñ nulla ẽ ꝓbatio.vi.q.v. actor. §.v ꝛ.ſ.õ lec. bone.i. ꝛ ei q̃ dicit nõ q̃ negat in cũbit ꝓbatio.ff.de ꝓba. ei q̃ dixit ala.q̃ viro icũ bit ꝓbatio vbi ipe negat clãdestine ductã eſſe vxo rẽ: qꝛ potiꝰ negat ius q̃ fcñ.ꝛ q ius negat ꝓba re dz.ff.de ꝓba.ab ea pte.ſz ille ĩtellect⁹ ñ pla cet:qꝛ ex quo publice cõ fitet fcñ coꝛã ecclesia ap ꝓbat mſimoniuz.ĩ.c. pri. Dixit.t. q̃ legit ꝑz q̃ dicit Gratian⁹.xxxij. q.vij.§.ſed illõ ãbroſij.

non ꝓeſumitur:ſed illud allegãti incumbit onus ꝓbãdi.

s J qs clã deſpõſauerit ali quã ꝛ mulier vel vir ne gat hmõi deſpõſationẽ: viro incũbit ꝓbatio[k].

A Lex.iij.beluaceñ.epõ.

¶ Qui matrimoniuz clandeſtine ꝙtraxerũt altero negante vel vtro qz nõ apparẽte legitima ex inde ꝑ batione ſimul cohabitare ab eccle ſia nõ cõpellũtur.ꝛ ſi illud publica uerint tãquaz in conſpectu eccleſie factuz cõꝓbabitur niſi rationabi lis cauſa ſubſit que impediat.

Quod nobis:ꝛ infra. Si ma trimonia ita occulte ꝙtrahũ tur q̃ exinde legitima ꝓbatio nõ appareat:hi q ea ꝙtrahũt ab eccle ſia nõ ſũt aliq̃ten⁹ ꝙpellẽdi[l]. Ve rũ ſi ꝓſone ꝙtrahẽtiũ hoc voluerit publicare:niſi rõnabilis cã[m] ꝓpe diat:ab eccleſia recipiẽda ſunt ꝛ cõ ꝓbãda tãquã a pricipio[n] in eccle ſie conſpectu contracta.

J Vno.iij.in concilio generali.

¶ Cũ matrimonia ſũt ꝙtrahẽda dñs ꝑ ꝑſbyteros i eccleſia edicta ꝑ poni.aſſignato termino infra quez qui voluerit ĩpedire ĩpedimentuz opponat:ꝛ ſi ꝓbabilis ꝯiectura fu erit de impedimẽto interdicat ma trimoniũ donec de hoc cognoſca tur.hoc primo vſq̃z ad.§.ſi quis.

Quam inhibitio copule cõiu galis ſit in vltimis tribus gradi bus reuocata[o]:eã in alijs volum⁹ diſtricte ſuari. Vñ ꝑdeceſſoꝛũ[p] no ſtroꝛ veſtigijs inherẽdo clandeſti na[q] ꝯiugia penitus ĩhibem⁹:ꝓbi-

Ad modum ſ.ſ.ſ.

cū nō habeāt testes. s. c. pri. Scō cū nō fit cū solēnitate. xxx. q. v. aliter. Tertio dr clādestinū qō fit ꝫ tenorē huius constōnis videlicet nō p̄missa denūciatione tenet tū quo ad eccl̄iā: sed filij nati inde detecto ip̄edimento illegitimi erunt: vt. j. segtur.

a Locor. j. q ma. accusa. pos. cū in tua. t. s. de sponsa. cuz in tua.

b Voluerit. ās publi cū crimē vr: qr glibet admittit: imo glibet tenet ſaltē ōnūciare. j. de cog. spi. tua. t. s. de spō. cū i tua. vbi ēt de b. consanguinei tū poti⁹ admittū tur ꝙ eẽnei. xxv. q. vi. c. i. sed pone mr̄imoniū ꝫctū nulla p̄missa tali denūciatiōe aliqb⁹ p̄tib⁹ qñ ꝫbit t scientib⁹ ip̄edimētū t nihil obijciētib⁹ nunqd isti dñt admitti postea ad accusandū vel ad testificādū ꝫ illō mr̄imoniū i vita vel ēt post mortē: vr ꝙ ū: qr q sciuit certior̄i non debuit. ff. de ac. ēp. t vē. l. i. i fi. qr denūciatio nō fit nisi pp ignor̄ates. itē lz ꝫbentes ū fuerit i culpa tū sciētes ip̄edimētū fuerūt i dolo t dol⁹ p̄pōderat culpe. ff. ad. l. aq. itez mella. in p̄n. t ex quo fcm̄ ē publice non admittit ꝫdictor. viij. q. i. lz. q̄re isti qb⁹ vidētib⁹ t sciētib⁹ ip̄edimē tū mr̄imoniū ꝫctū ē ū debēt āpli⁹ admitti: qr nō videt carere suspitiōe. q ergo ōbeāt admitti post denūciatōez dr. j. q ma. accu. pos. vel ñ. cū i tua. post mortez ēt admittit accusatio pp bona. j. qui fi. sint le. cāz. C. ne ō sta. defun. quāuis.

c Probabilis cōiectura. no. ꝙ pbabilis cā impedit mr̄imoniū ꝫbēdū s. de spō. ꝓterea. t. c. cuz in tua. t. j. de consan. t affi. super eo.

Si quis. Si in gradu p̄hibito mr̄imoniuz clādestine vel ꝫ interdictū de quo. s. ꝫctuz fuerit ēt per ignorantes de impedimento nati ex illo matrimonio sūt illegitimi. idē est si ambo parentes sciunt ip̄edimentuz matrimonij: lz i ꝙspectu ecclesie contrabāt. b. d. vsqz ad. §. sane. ab. si.

bētes etiā ne qs sacerdos talib⁹ interesse p̄sumat. Quare spālez quo rūdam locor̄ ꝙsuetudinē: ad alia generaliter ꝓgāda statuim⁹: vt cū mr̄imonia fuerint ꝫbenda in eccl̄ijs p p̄sbyteros publice, pponant: ꝙpetēti termino p̄finito: vt ifra illū q voluerit⁵ t valuerit legitimū ip̄edimētū opponat: t ip̄i p̄sbyteri nihilomin⁹ inestigēt vtrum aliqd ip̄edimētū obsistat. Cū aūt appuerit ꝓbabilis⁶ ꝙiectura ꝓtra copulā ꝫbendā: ꝫctus interdicat exp̄sse donec qd fieri debeat sup eo manifestis cōstiterit documētis. Si qs vero bmōi clādestina⁹ interdicta⁶ ꝙiugia inire p̄sumpserit in gradu ꝓhibito etiā ignor̄ater soboles de tali⁶ ꝙiunctiōe suscepta ꝓtius illegitima cēseat: de parentū ignorantia nullū habitura subsidiū: cuz illi tal̄r ꝫbēdo nō expertes sciētie vel ſaltē affectatores ignor̄ātie videātur. Pari modo ꝓles illegitima censeat: si ambo⁸ parētes ip̄edimē tū sciētes legitimū ꝑter omne interdictū ēt in ꝙspectu ecclesie ꝓtrahere p̄sūpserunt. Sane si prochialis sacerdos tales⁵ ꝙiunctiōes ꝓhibere ꝓtēpserit: aut glibet ēt regularis q eis p̄sūpserit itere: p triennium ab officio grauius puniēdus suspendat: si culpe qualitas postulauerit. Sz bis q taliter p̄sumpserint ēt i gradu ꝓcesso populari: cōdigna penitētia⁷ iniūgat. Si qs aūt ad impediendā legitimā copulā malicioſe⁸ impedimentū obiecerit: canonicam non effugiet vltionem.

Rubrica De sponsa duorum.

Augustinus de fide pactionis t consensus.

Contrabēs successiue p verba de p̄senti cū duab⁹ tenet adherere p̄me. Si aūt primo contraxit per verba de futuro. scdo per verba de p̄senti adherebit secunde.

d Clandestina. s. non p̄missa denūciatione vt dictum est. s.

e Interdicta. post cām ꝓbabilem allegatā nec finitam.

f De tali. s. clandestina vel interdicta.

g Si ābo parētes. t iō si pdest opiō eccl̄ie si ābo parētes sciāt ip̄edimentū qn sint filij illegitimi. sz qd si vn⁹ scit t alter nescit. dixit. B. t lau. ꝙ ꝙtū ad sciētē sūt illegitimi: ꝙtū ad ignor̄ātē legitimi. ar. C. de lce. nup. q. ꝫ. qō ñ credo. imo legitimi sūt. j. q fi. sint le. ex tenore. monstrū. n. eēt si aliqs eēt ptiz legitim⁹ t ptiz illegitimus sicut ꝙ aliqs eēt ptiz ꝟu⁹ t ptiz liber. ff. ō sta. li. si duob⁹. t b inuit cū dicit ābo pentes.

Sane. Sacerdos q ꝓtēpserit ꝓhibere mr̄imonia interdicta t qlibz cleric⁹ ēt regularis q interfuit p trienniū a bñficio suspendit. t si culpa exegerit ēt graui⁹ puniunt. ipsi ēt ꝫbentes ꝫ b. c. ēt alias licite puniendi sunt: t idē in calūnioſe denunciantibus. b. d. vsqz ad fi. Ab. si.

b Tales. s. post allegatū ip̄edimentum.

i Penitentia. no. ꝙ puniunt ꝓtrahentes: t tū nullum subest ip̄edimentū: sz illud iō fit: qr ꝫbunt ꝓtra interdictū ecclesie: vñ non puniunt pp ip̄edimentū: sed qr mādatū eccl̄ie ꝓtēnunt. j. de ma. ꝫc. ꝫ interdi. ec. c. i. mādatum. n. iudicis ꝓtēni nō dz vt ibi. t. ff. ne qd in lo. pub. l. vl. t ita est ar. ꝙ iudex p̄t punire illum q venire ad eius citationem

ꝓtēnit. ff. si qs in ius vo. non ierit. l. ij. etiam si ius non habeat actor.

k Malicioſe. qui. n. calūnioſe denūciat punit vt hic dicit. t hec pena arbitrio iudicis ꝫmittit. s. de offi. dele. de causis. tū clericus q calūnioſe denunciat ab officio t bñficio suspenditur. j. de calū. c. ij.

Rub. de sponsa duor. Supra visū ē de duob⁹ spēb⁹ spōsalior̄. s. mānifestis t clādestinis. sz qr qñqz qs ꝫbit succeſſiue bina spōsalia cū diuersis mulierib⁹: vel eꝫ mulier cū diuersis viris t posset dubitari q ꝓualeāt. iō post p̄cedentes subijcit istā. ab. si.

Duobus. Habetur hoc. c. p palea. xxvij. q. ij. c. duobus. t ꝑm hosti. t bñ istud. c. idē dicit in effectu cū. c. pe. t. c. sicut. s. ō sponsa. Due sūt p̄tes. Secū da ibi. ē aūt. t scda subdiuidi tur. Scda ibi. fides. ab. si.

l Pactionis. t cōsensus. b est dicere: vna est fides despōsatiōis de futuro. t altera cōsensus de p̄senti.

m Nō dz. tū si durerit tenz t agat pnīaz ō fide mētita vt b dr. t. s. de spon. si inter. in fi. forsitan triū annor̄. xxvij. di. si vir.

n Sackm. de isto sacko hēs s. de biga. debitū. q dissolui non dz p sponsalia q̄ sunt minus vinculum. arg. ff. de fide ius. si debitori.

o Priori vxori. non obstāte aliqua cōsuetudine in contrarium. j. e. c. vl.

p Est autem. exponit qō dixerat in p̄n.

q Si pmiserit. si de fornicario coitu ītelligas ꝙditio tur pis ē: t iō p ñ adiecta dz bēri. j. ti. pr. t. c. vl. vñ si postea rēsecū būerit statī ē mr̄imoniū. j. ti. pr. de illis. t. c. p tuas. si ō legitio ītelligas: multo forti⁹ tz mr̄imoniū si coit⁹ subsequat. poti⁹. n. vr hortatio. i. q pmittat ei rē secū hr̄e. si. ff. ō tutel. muto. ala. T. dixit q istō si ñ teneāt ꝙditōali⁹ lz causatiue: qr i oī mr̄imōio b cā. s. carnal⁹ copula dz ītercedere sal tē quo ad ꝓpositū. xxvij. q. ij. §. cuz ergo. v. beata maria. t expone si pmiserit. i. qr pmiserit. sile. s. ō ele. significasti. in vbo si diligis me. lau. dixit q p b q dicit si pmiserit ꝛc. no. ꝙditōalē fidē pactōis: p b qō segt vel ēt p ꝙsensu notat simpliciter t absolutā fidē pactōis: vel p vtrūqz notat ꝙditio. vr pōt dici q p b notat q fides

pactiōis. i. spōsalia sō ꝙditōe ꝫcta duob⁹ mōis trāsit i fidē ꝙsensus. i. i mr̄imoniū ō pūti. s. p carnalē copulā vel p ꝙsensuz ō pūti: vt. j. ti. pr. ō illis. t c. p tuas.

r Strigit forte. p ānuli imissionē. xxx. q. v. femie. Cū. n. strigit manū signū dilectōis ē: vel forte alludit ꝙsuetudini alicui⁹ loci. B.

Decepisti. Alter despōsatā ducēs in vxorē t cognoscēs nūq̄ i vxorē eā bre pōt. b. d. ꝑm vnū itelle. sed clari⁹ boc vr in. c. fi. de eo q duxit i mr̄imoniū. Vel iuxta lr̄am sūma sic vt in rubro. ab. si.

s Desponsatā. per verba de p̄senti: vt. s. c. proxi.

t Nunq̄ tibi pōt. ar. ꝙ ab initio non vz tractu tpis non cōualescit. sic. s. de elec. auditis. t. c. dudū. t ar. xvi. q. iij. §. pōt. ver. ꝙ si p̄natus. t. ff. de reg. iur. l. pe. ar. ꝫ. s. ti. pri. c. ij. t. s. de elec. ꝙ sicut.

v Carinam. vulgare est italicor̄. t dr carina a carentia boium: vel ēt cibarior̄. nā in illis. xl. diebus ĩcludunt in aliquo loco secreto iuxta ecclesiaz vbi non habent consortium hominum.

Licet. Sūmat vt i rubro. sz clari⁹ boc habeāt in. c. fi. t pe. s. de spon. ꝓmo ponit decisa ꝙsultatio. scdo rñio ibi. ꝙsultatōi. tertio alteri⁹ dubij solutio ibi. Et si nupserit. quarto obstaculi remotio ibi. q̄uis. Ab. si.

x Preter. qō dr hic habuisti. s. de spon. si inter.

y Judicatū. ꝙsuetudo fuit olim i mutiñ. ciuitate: sz illa cōuecta est. j. e. c. vl. B.

Tua. Diuidit̃ p̃mo thema. Scõo p̃cipit fieri ĩterdictũ ibi. ℔ arbitramur. Tertio dicit qd iuris videt̃ ibi. ꝛ si contra. Ab. si.

a ¶ Ante decisionẽ. appellatiõe. n. pẽdente nihil ĩnouari dz. ij. q. vi. §. appellatione. ꝛ. ff. nihil inno. appel. pen. l. i.

b ¶ Poteris irritare. si. s. ó dsp̃ó. ipu. ad dissoluẽdũ. i fi. Ex qb⁹ colligit̃ q mr̃imoniũ ꝑ ĩterdictũ ecclie ꝑctũ sit olo dirimẽdũ. ꝛ. xxxv. q. iij. ꝓdicim⁹. ꝛ. xxxiij. q. iiij. si dz. ij. ꝛ. x. di. vides. ꝛ. C. de legi. si dubiũ. ꝛ. xxv. q. ij. ĩperiali. ꝛ. C. q̃ sua iurisl. l. vna. ar. ꝑ. j. ó ma. ꝓc. ꝑ ĩter. ec. c. iij. ꝛ. iij. sol. cũ mr̃imoniũ ĩterdict̃ ab ecclia: aut cã ꝓbatõis ẽ ꝑpetua aut tpalis. si ẽ ꝑpetua sepant̃, a cohabitatõe quo usq3 cognoscat̃ de ĩpedimẽto quo ꝓbato sepant̃ ex toto lata sua diuortij ĩter eos. j. de ma. ꝓc. ꝑ ĩterdi. ec. ó muliere. ꝛ fic ĩtelligit̃. c. ꝓdicim⁹. c. vides. ꝛ. l. si dubiũ. ꝛ sic ĩtellige qõ dicit ℔. ꝛ. c. ad dissoluẽdũ. quo si ꝓbato remanebũt sit. si vo cã ꝓbibitõis fuerit tpalis puta tps ĩ quo mr̃imoniũ ꝓbibet ꝑbi pp reuerẽtiã diex vel ꝓsensus de futuro cũ alio tũc nõ deberẽt separi: sz pnia eis dz ĩponi: q; ꝑ ĩterdictũ ecclesie ℔ fecerũt. j. de ma. ꝓc. ꝑ ĩter. ec. c. iij. tñ ne mãdatũ iudicꝫ ꝓtẽptibile videat̃ si vult ꝓt eos ad tps separe. ꝛ sic ĩtelligit̃. c. si dz. ꝛ. j. ó ma. ꝓc. ꝑ ĩter. ec. c. i. ĩterdcñ. n. ecclie si est tãte efficacie vt sepet mr̃imoniũ ꝑ illõ ꝓctum nisi subsit cã ꝑpetua. tñ pnia dz sp ĩponi siue cã sit ꝑpetua siue ñ pp ꝓtẽptũ ecclie vt pz ꝑ iura ꝑdicta. j. ó ma. cõtrac. ꝓtra ĩter. ec. per totũ. ꝛ. s. ti. pri. c. iij.

Duas. Diuidit̃ in duas ptes. ĩ ꝑma ꝓsultatio. ĩ scõa rõsio ibi. ne vero. ab. si.

c ¶ Cognouisset. videbat̃ q scõs iõ eẽt potior: q; illi tradita eẽt possessio si ẽ ĩ vẽditiõe ꝛ dõatõe. C. ó rei vẽ. quotiẽs: ꝛ ĩ mr̃imonio spũali. s. ó iure pa. q; aũt. ꝛ. c. pastoral. ꝛ ĩ obligatione pignoris. ff. q po. ĩ pig. ba. potior. sz ñ ẽ ita: imo q ꝑ ẽ tpe: potior ẽ ĩ iuf. s. ó ma. ꝛ ob. c. i. q; iã ꝛct⁹ pfect⁹ ẽ p solũ ꝓsensũ: lz cũ scõo processus sit ad carnalẽ copulã q̃ mr̃imoniũ nõ facit sine cõsensu: vt. j. de. si. s. de iurepa. cũ autem. ꝛ. ff. loca. in opis. lz ℔ circa mr̃imoniũ nõ stet ꝓsuetudini. alias tñ seruat̃ ꝓsuetudo: vt q legitim⁹ est ad mr̃imoniũ ꝓsuetudo facit illegitimũ. j. de cog. spiri. sup. eo.

d ¶ Turpis. sic. viij. di. q contra mores. ꝛ. xi. dist. nolite. ꝛ xij. di. c. i. s. de ꝑscrip. cũ nõ liceat.

Dem genuen̄. archiepiscopo.

¶ Si qui appellat in causa matrimoniali interdici dz ne aliud matrimonium contrahat lite pẽdẽte: ꝛ si contraxerit dz separari.

Tua fraternitas nos ꝓsuluit: ꝛ ĩfra. De his vero q̃ cor̃ã te sup̃ desponsatione facta p ꝓsensuz mutuũ de presenti ꝓtrouersiã mouent: ꝛ appellatiõe pẽdẽte quaz añ sniam vel cognitionẽ cause ad se. ap. interponũt: accipiũt alias vrores. ℣ Hoc arbitramur agẽdũ: vt si ãmodo in tali casu duxerint appellãdũ: eis in ecclesia publice interdicas ne añ decisionẽ⁸ cause aliõ cõtrahãt matrimoniũ. ℣ Et si ꝓtra ĩterdictũ ecclesie publice fcm̃ venire ꝑsumpserint: mr̃imoniũ tã ꝑsumptuose cõtractuz poteris⁹ irritare.

Luno. mutiñ. episcopo.

¶ Qui duas per verba de ꝑsenti despõsat ꝑmã despõsatã hz ĩ vrorẽ etiaz si prius scõaz cognouerit: nec valet ꝓtraria ꝓsuetudo. ꝛ hoc ultimũ addit̃ ad. c. licz. supra eodẽ.

Duas dudũ: ꝛ ĩfra. De cõsuetudine q̃ diu ĩ mutineñ. obtinuit ciuitate: vtrũ si qs iuraret aliquã ductuz: ꝛ citra carnis copulã desponsasset: si ꝓsequenter desponsasset aliam ꝛ etiam cognouisset[c]. prio cognita adiudicaret̃ viro: nõ que prius extitit desponsata: ꝛ infra. ℣ Nevero turpis⁹ sit pars que suo nõ cõgruit vniuerso: ꝛ ecclesia mutineñ. tenere debeat humit̃r ꝛ seruare qõ beati[e] petri sedẽ ꝛ suã metropolim ꝓsequi viderit ꝛ docere. ĩ matrimonijs cẽtero ꝓhẽdis illud te volum⁹ obseruare: vt postquã inter legitimas psonas ꝓsensus legitimus ĩteruenerit de ꝑsenti q sufficit in talib⁹ iuxta canonicas sanctiões: ꝛ si solus[f] defuerit cetera etiã cũ ipso coitu celebrata frustrant̃: si psone iũcte legitime cũ alijs postea de facto contrahant qõ prius de iure factũ fuerit non poterit irritari.

Rubrica De ꝓditiõib⁹ appositis ĩ despõsatione: vel in alijs ꝓctibus.

Ex concilio aphricano.

¶ Defectus turpis cõditionis in cõtractũ matrimonij appositе nõ vitiat matrimoniũ sed vitiatur.

q Quicũq; sub conditionis noĩe aliquã desponsauerit: ꝛ eaz relinquere voluerit. Dicimus q̃ frangatur⁸ conditio: ꝛ desponsatio irrefragabiliter teneatur.

Reg. epo spoletano.

¶ Seruus manumissus ea condi tione vt fiat monachus ꝛ monasterio fuiat: alias ĩ seruitutẽ redeat: si hoc acceptato mõach⁹ fact⁹ sit: manumittẽtis volũtatẽ cogit̃ obs̃uar

Quam sit ꝓpriũ: ꝛ ĩfra. ℣. presbyter ꝓquestus est diaconez quẽdã manumisisse duo mãcipia sub hac cõditiõe[b]: vt monachi fierẽt ꝛ ĩ eo monasterio vbi ipse fuerat[i] pmanerẽt: adijciẽs: vt si qs ꝑ faceret: seruituti[k] itez subderet̃: atqz vnũ ex his hac ꝓditõe despecta monasteriũ ọ̃seruisse ꝛ se ĩter cleri cos sociasse. ℣ Tu ergo si ita eẽ ꝛpe rieris: sic te exhibe: vt nec illi monasteriũ ọ̃serẽdi sit facꝫtas ꝛ manumittẽtis volũtas ñ valeat ꝓteriri.

Lex. iij. panormitão archiepo.

¶ Qui iurauit aliquã in vrorẽ accipere si centũ sibi donauerit: recipere nõ tenet̃ nisi postea pure consenserit vel eaz cognouerit.

De illis: ꝛ infra. Si vero aliqs sub huiusmõi verbis[l] iuramentũ alicui mulieri ꝑstitit: ego te in vrorẽ accipiã si tñ[m] mihi donaueris. ℣ Reus periurij nõ habebitur: si eam nolentem sibi soluere qõ sibi dari petijt: non acceperit in vrorem: nisi cõsuetudo[n] de presenti aut carnalis[o] sit inter eos cõmixtio subsecuta.

Dem.

¶ Res donata ecclesie sub modo statiz est ecclesie: nec reuocatur modo[p] non seruato: nisi hoc in contractu sit expressum.

Verum cuz alicui ecclesie possessio q̃libet[p] ĩterposita conditiõe[q] donat̃: a donatore donuz po-

De illis. Prio ponit̃ thema. Secundo determinatio ibi. reus. ab. si.

l ¶ Hmõi verbis. statim ꝓditiõe adiecta. alias ex ĩteruallo admitti nõ dz. C. de dona. que sub mõ fiunt. l. perfecta.

m ¶ Si tñ. talis conditio licita est in spõsalib⁹ vt hic pz. ꝛ hoc si patri meo placuerit. j. e. c. sup eo. ꝛ. c. p tuas. si tñ in modũ pene adijciat̃: vt si tecũ nõ ꝓtrabã dabo centũ. nõ valet. s. de spon. gẽma. ꝛ. C. de spõ. l. vl. ꝛ. ff. de verb. ob. titia. ꝛ. C. de inuti. stipu. l. ij.

n ¶ Cõsensus. de ꝑnti. tũc. n. recedit a ꝓditione apposita. ꝛ simpliciter ĩtelligit̃ cõsentire. si. s. de despon. ĩpu. de illis. in fi.

o ¶ Carnalis. ꝛ p hoc recessisse vr̃ a ꝓditione. j. e. p tuas. ꝛ sic ẽ matrimoniũ ꝑsumptũ cõtra qõ non admittit̃ ꝓbatio. s. de spon. is qui. ꝛ sic duobus modis recedit a conditione. j. e. c. super eo.

Verum. Est tex. multũ no. ꝛ multũ allegat̃: ꝛ ꝓz intellectũ verio rem. b. d. vt in rubro. ℣ Primo ponit̃ dictum. Secundo exceptio ibi. nisi. Ab. si. culus.

p ¶ Quelibet. i. aliqua de quibuslibet. ꝛ sic. xv. q. i. mulier. ꝛ. i. q. vij. si quis omnem.

q ¶ Conditiõe donat̃. si aliqs donet aliqõ ꝑdiũ ecclesie sub aliq̃ cõdi-

ar. s. de ser. nõ oz. nullus. vel dic q̃ nõ cõtradicũt: q; monachat⁹ ℔ nõ dat̃ sub ꝓditiõe ꝛz libertas dat̃ si voluerint monachari. alꝫ nõ erũt illi liberi nec possent ad ℔ ꝓpelli. xxxij. q. i. integritas.

i ¶ Ubi ipse fuerat. põt itelligi q̃ ipse fuerit clericus vel ꝑfonus. xx. q. iij. ꝑs. ꝛ ñ monach⁹: qm̃ monach⁹ libtatẽ dõare nõ põt cũ nihil hẽat. liij. di. abbati. nec suũ ꝓ prio põt hẽre. xij. q. i. nõ dicatis. nisi hoc fecisset ĩ ipso ingressu: vel q̃ dicit vbi ipe fuerat. s. ipse ꝓpe sbyter. ꝛ sic planũ est.

k ¶ Seruituti itez. sic ergo vr̃ q̃ ĩ suã pristinã rediget̃ pristinã si ide exierit ex quo hac ꝓditione liberi facti sunt. ar. s. de ser. non oz. de famulis. ꝛ. c. nullus. C. de epi. ꝛ cle. auc̃. si fer nus. qõ qdam ꝓcedunt. Lau. ꝛ Tã. dixerũt q̃ ℔ vba non fuerũt efficacia ad reuocandã libertatẽ ꝛ sic remanebit liber. ꝛ iudicis officio cõpelli dz iussa testatoris adiplere ff. de ma. testa. meuia. ꝛ l. imperatores. ꝛ lra. c. coadiuuat ad hoc. s. vt nec illi deserendi cẽ. alia rõ vr̃ fuisse quare iste nõ reuocat̃ in seruitutez: q; iste q̃cito acceptauit cõditiõez fuit liber ꝛ mõachus. ꝛ sic monachatum vltero deserere non potuit ẽt si vellet fdire ĩ seruitutẽ: imo papa cũ ipso dispẽsare ñ posset vt monach⁹ non eẽt. s. de stamo. cum ad monasteriũ. in fi. vñ dr̃. j. sic te exhibe: vt nec illi deserendi monasteriũ sit facultas. ex quo. n. semel fuit monachus semp erit monach⁹. Et iõ ꝓditio apposita nec põt reuocare illuz in seruitutẽ: sz ꝓpelli dz vt in monasterio pseueret. secus circa alios contractus q reuocari pñt si pcñ siue mod⁹ appositꝰ nõ fuer̃. j. c. pr. ꝛ secus ĩ bis q̃ pmouentur ad clericatum. s. de ser. nõ oz. de famulis. ꝛ. c. nullus.

c ¶ Beati petri sedẽ. ꝛ suã metropolim. Hec vba sũt. xi. di. nolite. ꝛ. xij. di. c. vl. ꝛ. s. de postu. pla. c. i.

f ¶ Et si sol⁹. sol⁹ ꝑ se ꝑclus fac̃ mr̃imoniũ. s. ó spõ. p totũ. ꝛ. xxvij. q. ij. sufficiat.

Rub. de cõdi. appositis. Quia q̃q; spõsalia ꝓbunt̃ pure de qbus visum est. s. q̃q; sub cõditione merito de his sũmittit. ab. si.

Vicunq;. Primo ponit̃ thema ex quo resultat tacita questio. Secũdo rõsio ibi. dicimus. ab. si.

g ¶ Frãgat. ĩtellige ℔. c. ó ꝓditiõe turpi q̃ tñ ñ sit ꝑ naturã mr̃imonij: vt. j. e. c. vl. p qõ ĩtellige ℔. c. vt puta si furtũ fecerit: si hoiez ĩterfecerit: talis cõditio ñ ꝛpedit mr̃imoniũ: imo p ñ adiecta dz hẽri: vt. j. e. c. vl. vbi de ℔.

Quam sit. Pertinet ad scõam partẽ rubrice. Diuidit̃. Primo ponit̃ thema. Scõo rẽsponsio ibi. tu ergo. ab. si.

b ¶ Hac ꝓditiõe. ar. ꝑ. i. q. ij. q̃ pio. ꝛ. s. de pac. pactiões. Dixerũt quidã q̃ libertas est res spũalis. ꝛ iõ põt venire in ꝓmutationẽ cum alio spũali.

tione: puta vt illud restituat titio si ꝑsul factꝰ fuerit: vel ꝑsimili statiz tenet donatio vel ꝙ restituat eidē ꝙ donauit vel hꝛdibꝰ suis donū revocari nō pōt nisi ꝑditōe aduenīēte. sic. r. q. iij. pōtifices. ī fi. qlibz. n. i traditōe siue rei pōt apponere pactū legibꝰ ñ iprobatū. ff. de pac. ī traditōibꝰ. ⁊. C. de ꝟbē. ēp. l. iij. ī fi. ⁊ sic donatio statiz tenet: lz possit ꝙ ꝑditionez resolui sicut venditio. s. de pig. illo vos. ⁊. ff. de ī diē adie. l. ij. sz huic itellectui ꝛdicit vbū qō ē i fi. c. ea cessante: vñ expone iterposita cōditione. i. mō vel pacto. Añ no. dꝛiam inter donationē sub conditione: ⁊ donationem sub mō. donatio. n. sub cōditione fcā non tz nisi aduenīēte ꝑditione siue ea ipleta. ff. de ꝑdi. ⁊ ōmō. q hꝛdi. §. vlti. ⁊. l. q sub ꝑditione sic ⁊ vēditio. ff. ō ꝟben. emp. ħ vēditio. ff. de leg. iij. si tibi legatū. ff. loca. insulam. §. vlti. ar. j. e. sup eo. ⁊. c. per tuas. ⁊ de tali non itelligit ħ ōcre. Donatio sub modo statim tenet ⁊ nō revocaꝯ q̄diu modus seruaꝯ mō illo non extante pōt revocari put dictuz est ab initio si hoc dictuz sit vt revocet si modꝰ nō seruet: vt dicit ī fi. ⁊ C. ō dona. q̄ sub mo. l. i. ⁊. iij. ⁊ de tali donatione loqꝯ decre. ista. Et huic donationi ꝑcor. qō dicit ea cessante ōbeat revocari. sic ergo expone ꝑditione. i. mō vel pacto. ħ expositio pbaꝯ. ff. de manu. testa. l. meuia. ⁊ fit sic: dono tibi hoc vt singulis annis hoc facias vel consimile aliqd: siue vt alimenta mihi ꝓstes aliqn revocet donatio. donatio sub conditiont fit sic: dono tibi vel lego si hoc feceris. vñ vsus. Scito ꝙ vt modus est. non conditio: qz causa.

a ¶ Debeat revocari. sic ergo pz ꝙ lex in donatiōe dicta ſuari dz. als revocaꝯ. C. ō ꝑdi. ob cau. da. dictā legē. ⁊. l. si vt. ⁊. C. ō reno. do. l. i. ⁊ C. de do. q̄ sub mo. l. i. ⁊. iij. ar. ꝛ. C. de rescin. vē. ea ꝑditōe. sed ibi non fuit dctm ꝙ vēditio nō valeret si nō satisfecerit reipublice. vñ ibi agit tm̄ ad itereſſe vt fiat qō cōuenerit: vt. ff. de manu. testa. l. meuia. ⁊ ex hoc vꝟ ꝙ res tali mō donata. ſ. vt non alienet alienari nō possit. qō si fiat: revocabit. sed pone cām necessitatis alienādi iminere: puta debitū vel redēptionē captiuoꝝ nunqd poterit res ista alienari vel alia q̄ sic tradita ē ne alienet alias revocet? vꝟ ꝙ sic: qz talis ꝑditio ne liceat alienare rem meā. reꝓbaꝯ a iure. ff. de pac. l. pe. ⁊ casus isti excipiūt a iure. x. q. iij. §. hoc ius. ar. ꝛ exꝑssum est ꝙ alienari nō pōt ex quo phibet a donatore. ī auc. de alie. ⁊ ēphi. ꝛ. §. sanctissimas. col. ix. C. ō re. alie. nō alie. l. vl. C. de pac. iter emp. ⁊ ven. l. vl. T. ⁊ alij qdā dicunt ꝙ in tali casu res tali mō sine ꝑditione donata eccīe ne alienent bene pōt alienari dūmodo alias possessiōes non hēat eccīa. qm̄ si als hēret non posset alienari pp ihibitionē testatoris siue donatoris: in quo casu dicūt itelligendū. d. auc. §. sanctissimas. col. ix. qz vt dicit canon p captiuoꝝ redēptiōe res eccīe alienaꝯ. xij. q. ij. auꝝ. Alij dicūt ꝙ verius vꝟ ꝙ res tali modo donata ne alienet alienari non pōt ēt p redēptione captiuoꝝ ut dicit. d. auc. §. sanctissimas. qz non iuenit exꝑssuz ꝟrium in eo casu: ergo illi stabim⁹. ⁊. c. auꝝ. non loquit de talib⁹ reb⁹: sed de vasis tantum loqui videtur. Ber.

Saper eo. Qui p verba de p̄nti cū muliere ꝟbit sub ꝑditiōe si pr ꝑsentiret: si pater ꝑsentiat ad mr̄imoniū nō est cogēdus. h. d. vel generali⁹ sic ut in rubro. Cōis diuisio. Scōa ibi. rñdem⁹. Et ibi. ¶Primo soluit. Secundo remouet obstaculū ibi. nā licet. Ab. si.

b ¶ Si pater. sic. j. e. c. pri. sic ergo mr̄imoniū contrabit sub conditione: sicut ⁊ emptio vel alij contractus. ff. de contraben. emptio. ħ venditio. nec ob. ff. de regu. iur. actus legitimi. actus. n. illi non sunt contractus sed quasi contractus.

c ¶ Alieno arbitrio. vbi substātia ꝟctus ꝑfert in arbitrio exꝑsse psone nō valet ꝟctus nisi ille arbitret. C. de ꝟben. emp. sup reb⁹. sed testm̄ alteri⁹ volūtate exꝑsse ꝓmissuz non valet: vt si ita dicā: istituo te beredem si titi⁹ voluerit. ff. de bere. ist. si qs sem ꝛoniū. ⁊. ff. de condi. ⁊ demō. nōnunq̄. sic nec legatū exꝑsse ꝓmissuz in alteri⁹ volūtate vt ipse det: sed vt arbitret bene. ff. de le. ij. l. i. §z ponit iste significauit ħ patri absenti. sed anteq̄ pr̄ ꝑsentiat mutat volūtatē: ⁊ dicit ꝙ nullo mō vult illaz ea sciente ēt si pr̄ ꝑsentiret: pr̄ hoc ignoraꝯ ꝑsentit nunqd est mr̄imoniū inter eos: videt ꝙ sic. ff. man. si mādasset. ⁊. §. de rescrip. ex pte. ⁊. §. de pcu. mādato. dico ꝙ ex quo pr̄ cō sensit ꝑpelli dz: vt illā recipiat. ar. §. de despon. ipu. de illis. ī fi. nō est tm̄ mr̄imoniū inter illos. vñ si ꝟbat cū alia tenebit: qz nō dꝛ ꝑsensus nisi fit tpe quo pr̄ cōsensit: qz nec dꝛ hꝛe talē ptātem nisi cui concessa durat. ar. ff. qō cuiusqz vniuer. itē eoꝝ. §. ꝙ si actor. qz vbi deest legitimus consensus non est mr̄imoniū. Ber.

d ¶ Nō iprobēt. ar. §. §. e. c. i. ibi loqꝯ de ꝑditione honesta q̄ tm̄ non est ꝟ substātiā mr̄imonij. j. e. c. vlti. Ber.

e ¶ Alexander. §. e. de illis.

f ¶ Consensus. de p̄nti. fic. §. e. de illis. ⁊. j. c. pꝛoxi.

g ¶ Nequaq̄. sic ħ facit conditio apposita q̄ suspēdit ꝟctū vsqz ad tps ꝑditōis extantis vt dictum est. §. e. verum.

Per tuas. Cōis diuisio. Secunda pars ibi. consultationi. Ab. si.

b ¶ Non negaret. sz ꝓfitebaꝯ se illaz pluries diuersis tpib⁹ cognouisse p⁹ sponsalia ꝟcta. ex tali confessione ꝓcedit ꝟ ipsum: qz non ꝓbauit ꝟdictionē ante carnalem copulam.

i ¶ Subsecuta pluries. ⁊ diuersis tpibus alis nō videret bñ sententiatū cū ꝓbatuz fuerit p testes viri ꝙ p⁹ ꝟdictionem pr̄is eā cognouit. si. §. ō si. istru. cū Jo. ad si. ⁊. §. de p ba. ī presentia. ⁊ ita dubia p batio non sufficit.

a question of conditions appended.

Per tuas lras itimasti ꝙ cū q̄ dā mulier. p. noīe. n. postularet in viruz asserens iter se mutuū de p̄senti ꝑsensuz iterueniſſe ⁊ carnalem copulam accessisse: vir ipse quānis cōtracta spōsalia ⁊ carnis copulā nō negaret[b]: asserebat tm̄ se illā in vxorem ducere nō teneri: qz spōsalia iter ipsos sub hac fuerunt conditione ꝟcta: si pater eius ⁊ patruus spōsalib⁹ cōsentirēt: sed ipsi quācito nouerunt: ⁊ spōso cōtradixerunt ⁊ sponse. Verum mulier replicabat: ꝙ lz fides p̄stita fuerit ab vtroqz sub cōditione p̄scripta: nō tm̄ sibi fuerat a pr̄e viri vel patruo aliqm̄ ꝑtradictū: ⁊ ante tps cōtradictionis exꝑssum a testibus ⁊ post dicebat iter se carnalē copulam accessisse: ⁊ ifra. ¶ Cōsul. t. r. ꝙ cuz liquido ꝓstet ꝙ post ꝓtracta spōsalia carnalis ē inter eos copula subsecuta[i]: ꝑ mr̄imonio ē ꝑsumēdū[k]: qz videt a cōditiōe apposita recessisse. Nā ⁊ si ꝓbatū sit ꝙ postquaz pr̄ ⁊ patru⁹ viri contradixerunt sponsalib⁹[l]: idē vir mulierē illā carnali cōiūctione cognouerit: nō ē tm̄ aliquo mō ꝓbatū[m] ꝙ antecꝺ ipse cognouisset eādē pater eius ⁊ patru⁹ contradicere curauissent.

a ¶ Debeat revocari. sic ergo pz ꝙ lex in donatiōe dicta ſuari dz. als revocaꝯ. C. ō ꝑdi. ob cau. da. dictā legē. ⁊. l. si vt. ⁊. C. ō reno. do. l. i. ⁊ C. de do. q̄ sub mo. l. i. ⁊. iij. ar. ꝛ. C. de rescin. vē. ea ꝑditōe. sed ibi non fuit dctm ꝙ vēditio nō valeret si nō satisfecerit reipublice. vñ ibi agit tm̄ ad itereſſe vt fiat qō cōuenerit: vt. ff. de manu. testa. l. meuia. ⁊ ex hoc vꝟ ꝙ res tali mō donata. ſ. vt non alienet alienari nō possit. qō si fiat: revocabit. sed pone cām necessitatis alienādi iminere: puta debitū vel redēptionē captiuoꝝ nunqd poterit res ista alienari vel alia q̄ sic tradita ē ne alienet alias revocet? vꝟ ꝙ sic: qz talis ꝑditio ne liceat alienare rem meā. reꝓbaꝯ a iure. ff. de pac. l. pe. ⁊ casus isti excipiūt a iure. x. q. iij. §. hoc ius. ar. ꝛ exꝑssum est ꝙ alienari nō pōt ex quo phibet a donatore. ī auc. de alie. ⁊ ēphi. ꝛ. §. sanctissimas. col. ix. C. ō re. alie. nō alie. l. vl. C. de pac. iter emp. ⁊ ven. l. vl. T. ⁊ alij qdā dicunt ꝙ in tali casu res tali mō sine ꝑditione donata ecclie ne alienent bene pōt alienari dūmodo alias possessiōes non hēat ecclia. qm̄ si als hēret non posset alienari pp ihibitionē testatoris siue donatoris: in quo casu dicūt itelligendū. d. auc. §. sanctissimas. col. ix. qz vt dicit canon p captiuoꝝ redēptiōe res ecclie alienaꝯ. xij. q. ij. auꝝ. Alij dicūt ꝙ verius vꝟ ꝙ res tali modo donata ne alienet alienari non pōt ēt p redēptione captiuoꝝ ut dicit. d. auc. §. sanctissimas. qz non iuenit exꝑssuz ꝟrium in eo casu: ergo illi stabim⁹. ⁊. c. auꝝ. non loquit de talib⁹ reb⁹: sed de vasis tantum loqui videtur. Ber.

Saper eo. Qui p verba de p̄nti cū muliere ꝟbit sub ꝑditiōe si pr ꝑsentiret: si pater ꝑsentiat ad mr̄imoniū nō est cogēdus. h. d. vel generali⁹ sic ut in rubro. Cōis diuisio. Scōa ibi. rñdem⁹. Et ibi. ¶Primo soluit. Secundo remouet obstaculū ibi. nā licet. Ab. si.

b ¶ Si pater. sic. j. e. c. pri. sic ergo mr̄imoniū contrabit sub conditione: sicut ⁊ emptio vel alij contractus. ff. de contraben. emptio. ħ venditio. nec ob. ff. de regu. iur. actus legitimi. actus. n. illi non sunt contractus sed quasi contractus.

c ¶ Alieno arbitrio. vbi substātia ꝟctus ꝑfert in arbitrio exꝑsse psone nō valet ꝟctus nisi ille arbitret. C. de ꝟben. emp. sup reb⁹. sed testm̄ alteri⁹ volūtate exꝑsse ꝓmissuz non valet: vt si ita dicā: istituo te beredem si titi⁹ voluerit. ff. de bere. ist. si qs sem ꝛoniū. ⁊. ff. de condi.

a conditione recedit.

Per tuas lras itimasti ꝙ cū q̄ dā mulier. p. noīe. n. postularet in viruz asserens iter se mutuū de p̄senti ꝑsensuz iterueniſſe ⁊ carnalem copulam accessisse: vir ipse quānis cōtracta spōsalia ⁊ carnis copulā nō negaret[b]: asserebat tm̄ se illā in vxorem ducere nō teneri: qz spōsalia iter ipsos sub hac fuerunt conditione ꝟcta: si pater eius ⁊ patruus spōsalib⁹ cōsentirēt: sed ipsi quācito nouerunt: ⁊ spōso cōtradixerunt ⁊ sponse. Verum mulier replicabat: ꝙ lz fides p̄stita fuerit ab vtroqz sub cōditione p̄scripta: nō tm̄ sibi fuerat a pr̄e viri vel patruo aliqm̄ ꝑtradictū: ⁊ ante tps cōtradictionis exꝑssum a testibus ⁊ post dicebat iter se carnalē copulam accessisse: ⁊ ifra. ¶ Cōsul. t. r. ꝙ cuz liquido ꝓstet ꝙ post ꝓtracta spōsalia carnalis ē inter eos copula subsecuta[i]: ꝑ mr̄imonio ē ꝑsumēdū[k]: qz videt a cōditiōe apposita recessisse. Nā ⁊ si ꝓbatū sit ꝙ postquaz pr̄ ⁊ patru⁹ viri contradixerunt sponsalib⁹[l]: idē vir mulierē illā carnali cōiūctione cognouerit: nō ē tm̄ aliquo mō ꝓbatū[m] ꝙ antecꝺ ipse cognouisset eādē pater eius ⁊ patru⁹ contradicere curauissent.

k ¶ Presumendū. sed ārē ꝑsumit istū recessisse a ꝑditione. qz nō est ꝑsumē dū aliquē recedere a iure suo. §. de renū. sup hoc. cū ꝓcedens ꝓsensus oura re itelligaꝯ. ar. §. de bap. maiores. ī fi. ⁊ ex eo ꝙ ꝓmo ⁊ vltio ꝟdicit ꝑsumit ꝙ medio tpe ꝓsensit. xxviij. di. qz sunt culpe. ⁊. §. de cele. mis. cū martbe. v. si tunc igit ī celū. ⁊. i. q. i. iudices. ī fi. ⁊ ꝓcedens volūtas ꝓbaꝯ p seqntē. xxxiiij. q. i. cum p bellicā. ¶ Preterea si pēdente ꝑditōe res tradaꝯ ⁊ postea non existat ꝑditio res tradita repetit. ff. de condi. ide. sub conditōe. ff. de peri. ⁊ ꝓmo. rei ven. qō si. ¶ Preterea cōditionalis ꝓsensus nullus est añ cō ditionē exātem. ff. de verb. sig. cedere diem. si ergo nullus ꝓcessit ꝓsensus solus coitus mr̄imoniū non facit. §. ti. pri. c. vlt. Dicas ergo ꝙ consensus ꝓcessit de futuro vt pz ī fi. quānis p verba ō p̄nti exꝑssit. §. c. pri. ⁊ ita carnalis copula subsecuta iducit mr̄imoniū ꝑsumptū. §. de spon. is q. ⁊. §. e. de illis. ⁊. c. pri. ⁊ fauore mr̄imonij iducta est ħ ꝑsumptio: qz p carnalē copulā ipso facto vꝟ consensuz exprimere de p̄nti ⁊ a conditiōe recedere. sic per ptrā conditionē recedit a conditionali. ff. de ꝟben. emp. sed celsus. §. vlti. sed qd si ante coitū ꝓtestet se nolle ꝓpter hoc recedere a conditione. nec illud ꝓdest. §. de consti. cū. m. ⁊. §. de appel. sollicitudinez. Item qd si dicam contrabo tecū si te virginem iuenero? vꝟ ꝙ sit mr̄imoniū. §. e. c. i. ⁊ j. c. pr. ⁊. xxxij. q. ij. solet. qz nec talis error dirimit mr̄imoniū. xxviij. q. ij. §. i. sed nec dirimit emptionez. ff. de ꝟben. emp. aliqn. §. i. Dico ꝙ talis conditio non ipedit mr̄imoniū. Item qd si ꝟbo cum aliq̄ sub conditione: deinde cuz alia pure tenet mr̄imoniū. Sed pone ꝙ postea existat ꝑditio? videt ꝙ teneat ꝓmū: qz pinde videt ac si a ꝓncipio pure contraxisset. ff. q po. in pig. ba. potior. ar. j. de fri. fraternitatis. in fi. §z sec⁹ est ī mr̄imonio: qz non trabit retro vbi ab initio non fuit. q̄tū tm̄ ad filios legitimādos retro trabi videt. j. q fi. sint le. tanta. Item qd si ꝟbū mr̄imoniū sub conditione que oīno extitura est. videt idē ac si pure ꝟrisset. ff. ō condi. inde. ꝙ si. ⁊ ꝓm hoc est mr̄imoniū anteq̄ existat conditio. sed ꝙ non est ibi mr̄imoniū sed expectat euent⁹ ꝑditionis ⁊ tūc ꝓmo erit. ⁊ si medio tpe ꝟberet cū alia teneret mr̄imoniū lz videat ꝙ ex futuro cuētu pendeat an sit mr̄imoniuz: vt dicit Jo. per decre. j. de frigi. fraternitatis.

l ¶ Sponsalib⁹. ergo si ꝟrisset ante carnalē copulā coitus nihil postea operaret: qz nihil est ibi puꝝ vel ꝑditionale qō ꝑfirmet vel ducat ad esse talis coitus. §. ti. pri. c. viti. in fi. arg. §. de confir. examinata. Ber.

m ¶ Probatū. no. ꝙ cōtra eū fit iterp̄tatio q testes ꝓdurit cū exꝑsse nō p bāt id ad qō iducunt lz obscure. sic. §. de pba. ī p̄ntia. ⁊ qz p cōfessionē vtri usqz cōstabat pluries ꝙ post spōsalia ꝟcta carnalis copula fuit subsecuta.

ꝛ lō: qꝛ non exꝑsse ꝓstat ꝑ testes q ꝺictio pkis pceſſit copulā ſit iterꝑta tio ꝑ mkimonio ꝓſumpto cū iam eſſet fundata ītentio mulieris.

S Ꝺ conditiões Notabile.c.ꝛ multū allegabile. Diuidit qꝛ ſunt due ꝑtes. in ꝓma tractat de ꝺitione turpi q̄ eſt ꝓtra ſubſtātiā mkimonij. In ſecunda de turpi vel ipoſſibili: ibi. licet. Ab. ſi.

a Cōtra ſubſtātiaꝫ coningij qō ꝺf ꝺ ſumptū fuit ꝺ illo canone. xxxij. q. ij. ſolet. ꝛ. c. alia q̄ñ. no. ergo qō quedā conditiones apponi ꝓt in mkimonio licite q̄ a iure admittunt: puta ſi centū mihi dederis ſi ꝑkī meo placuerit: vt. ſ. e. de illis. ſup eo. ꝑ tuas. bmōi eiꝫ conditiões boneſte ſūt nec ſūt ꝫ ſubſtātiā mkimonij: qꝛ pōt eſſe cū illis ꝛ ſine illis. vñ non ꝓbat ꝺ eē qō ab hoc cōtingit abeſſe. ſ. de trāſla. iter corpalia. ē ꝛ alia ꝺitio honeſta q̄ ē de ſba mkimonij vt cū xp̄iānus dicat iudee vel hęretice cōtrabo tecū ſi vis fieri xp̄iana ſine iſta ñ teneret mkimoniū xxviij. q. i. ñ oꝫ. Sūt ꝛ alie cōditiões iboneſte ꝛ turpes ꝺ q ꝺ ꝺ fit mētio. ꝛ illaꝫ q̄dā ſūt ꝫ ſubſtātiā mkimonij ita vt illis appoſitꝭ nō tꝫ mkimoniū ꝺ qꝺ ꝺ ꝺ bēs ī ꝓn. ꝛ. c. ꝓdictis. ſolet aliq̄ñ. Sūt ꝛ alie iboneſte turpes aut ipoſſibiles: vt ſi dicat: ꝺbo tecū ſi furtū feceris ſi homicidium feceris. iſte eiꝫ ſūt turpes. Ꝺdē ē ſi ſit impoſſibilis: vt ſi dico ꝺbo tecū ſi ꝺederis mihi imperiū ſi digito celuꝫ tetigeris. ff. de iniu. ru. teſta. l. cū i ſcḋo. bmōi ꝺditiões ñ ſūt ꝫ ſbam mkimonij: ꝛ de talib⁹ ītelligit qō ꝺf ī ſi. ſi turpes aut ipoſſibiles. ꝛ iō ſi apponant ꝑ nō adiectis haberi ꝺbēt vt dicit ī ſi. ꝛ. ſ. e. c. i. qō de bmōi cōditiōib⁹ ītelligit ꝛ mkimoniū tꝫ. ꝛ ſic vꝺ q ois cōditio q̄ ē ꝫ naturā cōtractus ipꝫ ipediat ſi apponat. Et ꝺ ē rō cū tria debeāt eē bona mkimonij ſaltē quo ad ꝓpoſitū. ſ. fides: ples: ꝛ ſacrm. xxvij. q. ij. oē. itaqꝫ per illas tres ꝺditiones extinguñt illa tria bona q̄ ī quolibꝫ mkimonio neceſſario reqꝛunt: alr nō erit mkimoniū: vt ꝺ pꝫ. ſed ꝫ vꝺ. ꝛ. q. i. c. ij. vbi tenet ꝫctus nō obſtāte conditiõe ꝫ naturā ꝫctus. Et ar. ꝫ. xxviij. ꝺi. diaconi. vbi tꝫ ordinatio lꝫ dicat ſe velle bñe vxoꝛē. qō eſt contra ordinis ſubſtātiā. Ītē qd ſi dicat: ꝑfiteoꝛ talē religionē ita q̄ poſſet ꝓpriū bñe ꝛ vti mkimonio vꝺ q̄ tꝫ monachaꝫ. ī. ti. pr. iſinuãte. nō credo q̄ teneat monachaꝫ ſub hac ꝺditiõe: qꝛ illa eſt ꝫ ſubſtātiā monachat⁹. ſ. de ſta. mo. cū ad monaſteriū. in ſi. ꝛ ar. de cōuer. coniug. ꝺudū. hec fuit opio ꝓpu. quā ineniēs. xix. q. vl. nūc autē. alij contradicūt.

b Impoſſibiles. ſi. ſ. ꝺ pac. c. vl. ſic ꝛ ī teſtō turpis ꝺditio ꝓ non adiecta habeꝫ. C. ꝺ iſti. ꝛ ſubſti. reꝑbēdēda. ꝛ. ff. ꝺ ꝺi. iſti. qdā. ꝛ. C. ꝺ bis q̄ pe. no. reli. l. vna. ī ſi. ꝛ. ff. ꝺ le. i. turpia. ff. de vſu ꝛ ba. ſꝫ neqꝫ. ſic turpis ſiue ipoſſibilis ſtipulatio ēt in alijs ꝫctibus nō obligat. ff. ꝺ vb. ob. generaliꝛ. ꝛ. l. ſe. ꝛ. ff. de aꝛ. ꝛ ob. nō ſolū. inſti. de inuti. ſtip. ℌ. ipoſſibilis.

c Propter eius fauoꝛē. ſic ergo mkimoniū res fauoꝛabilis ē. vñ ꝓp ipſi⁹ fauoꝛē pater ꝛ mater in ipſi⁹ ꝓrogatiua ad teſtimoniū admittunt q̄ ī alijs contractibus repellunt. ī. qui ma. accu. poſ. vꝺ. in ſi. ꝛ plura alia ſpālia ibi obſeruant: vt no. ſ. vt lī. non cōteſta. c. i.

Rub. Qui de. vel vouen Supra viſuꝫ ē de vno ipedimēto cōtra ſubſtātiā mkimonij: nūc reſtat videre de alijs ipedimētis: ergo ꝛc. Ab. ſi.

Ediacono Habet duo dicta. Scōm ibi. ſubdiaconum. ab. ſi.

Cxoꝛem accepit. de facto: qꝛ nō potuit de iure. xxxij. diſtin. erubeſcant. placuit.

d Cōtrito ꝛ humiliato. alꝫ nō ꝛecipiēdus: qꝛ venia nō ꝺaꝫ niſi conꝛectis. xxiij. q. ij. legaꝫ. nec pōt gaudere ſe conꝛectū niſi ꝓius doleat ſe fuiſſe perſuꝫ. xxiij. q. vij. quēadmodū. Et dixit lex: delicti. n. veniā penitētib⁹ ī dulgem⁹. C. ꝺ bere. manicheos. ꝛ. C. de ſūma trini. ꝛ fide catho. l. vlt. ꝛ de pe. di. i. neminē. ꝛ de cōſe. diſt. iiij. omnis qui. ꝛ dixit ſalomon: q abſcōdit peccata ſua non videbit lumen in eternum.

f Absolutiõe obtēta. nō dicit a quo. vñ vꝺ q̄ a papa tñi. xvij. q. iiij. ſi qs ſuadēte. ꝛ ꝑcipue pp atrocitatē facti. vñ ēt ſi eēt mōachus abbas ipm absoluere nō poſſet. ī. de ſen. ex. cū illoꝛ. vel forte ex iſta indulgētia ſpāli ipm potuit absoluere. qō eſt verum vt patet in antiqua.

g Diſpenſatiue. ꝛ ita epi ꝓt etiaꝫ diſpenſare cū clericis ꝓſtitutis in ſacris ordinib⁹ ſi ꝫbant de feō. fic. ſ. de cler. coniug. ſane. ij. ar. ꝫ. ſ. de biga. nu per. ſed illud ītelligit de illo qui ī ſeculari habitu vnā habuit ꝺ iure vxoꝛē ꝛ ī ſacro ꝫrit cū illo tanq̄ cū bigamo non poteſt diſpenſari. ar. ꝫ. ī. c. proxi. ſol. vt ibi. Ber.

b Interfecerit. putabat. n. forte iſte archiepiſcopus ꝓp homicidiū q̄ degradari debebat ꝛ q̄ amiſiſſet ordinē. qō nō ē vex: qꝛ caracter ī aīa impreſſus nō tollit: vt. i. q. i. q̄ qdā. vñ nō ꝓt ꝫberer ꝓp delictū ſi ē alicui ſubueniēdū. ff. q. ex cau. ma. ſed ꝛ ſi ꝑ ꝓtoꝛē. ℌ. actio. nec ſtulti melioris conditiõis ꝺñt eē q̄ ꝑiti. ff. q̄ vi aut claꝫ buꝫ. nemo. n. delinquendo fit melioꝛ. ff. ad. l. fal. ꝑcia. ꝛ. xvi. qō. i. legi. ſic malefidei poſſeſſoꝛ non ꝺz eſſe melioris ꝺitionis q̄ bone fidei. ff. de peti. bere. ſi a patre. ℌ. ſi predo.

i Canonū. xxxij. diſt. ſi qs eoꝛ. ꝛ. c. de illo. ꝛ. c. i. ꝛ. lxxxiiij. ꝺi. cum in prętorio. Ber.

Ex litterarum. Cōis diuiſio. Conſultatio ꝛ reſpōſio. Secūda ibi. ſuper quo. Abbas ſic.

k Abiurare. ar. ꝫ. ſ. de cbo. cle. ꝛ mu. clericos. illud ītelligēdū eſt vbi ſuſpitio habeꝫ ꝺ piurio vt ſepe faciūt īter ſe ꝛcubinarij: tūc nō exigit iuramētū vt ibi ſatis colligitur. vel illō circa ꝛtuberniū: ꝺ in diuoꝛtio cuiuſcūq̄ mkimonij. xxxv. q. vi. ab iſto die.

l In ſubdiaconatu miniſtrare. ar. ꝫ. ſ. c. proxi. vbi diſpenſaꝫ cī eo q̄ in pluribus deliquerat q̄ iſte. Que fuit ergo rō. placuit hoc dño pape vt maioꝛē gratiā faceret illi q̄ iſti. Ille potuit eē rō: qꝛ nō videbaꝫ vere penitens ꝛ ꝑſūptio erat cōtra ipm de ſua incōtinentia ꝛ cū talibus nō eſt diſpenſandū dū ꝑ reuerſiõe ſpe praue actionis deſideria ꝛcipe nō formidāt. l. ꝺi. c. i. ꝛ. c. vt conſtitueꝛet. ꝛ iō papa phibet ne cū ipſo diſpēſet cū alias ſuo iure diſpenſare poſſet: vt. ſ. c. pr. ꝫ ſi ītrare voluerit religionē tūc fauoꝛe religionis poterit circa ordinez diſpenſare. ſic. ī. de apoſta. c. ij. vel de conſilio loquiſticū de iure ſuo eꝑs poſſet diſpenſare cū ipſo: vt. ſ. c. pri. ꝛ. ſ. de cleri. coniug. ſane. Ber.

m In minoꝛib⁹. ſi. l. vi. placuit. ꝛ. xv. q. viij. ſi quis preſbyter. Ber.

Meminimus. In prima ꝑte ponit deciſa. conſultatio. In ſcḋa diſtinguēs rñſio. Scōm mēbruꝫ ibi. verum. Ab. ſi.

n Meminimus. caſus. Aliqs ꝓmiſit tranſire ad religionē ꝛ habitū religionis ſuſcepit: poſtea contraxit matrimoniū: querit quid iuris: ꝛ rñdetur ꝓout ſequit in littera.

o Profeſſionē. que ēt ſola facit monachū. ſ. de regula. ponectū. vñ in ſeculo remanere nō debuit nec cōtrahere matrimoniū: imo cōpelli ꝺz redire ad monaſteriū. ſ. de regu. ſicut. vt hic dicit, ar. xxvij. ꝺi. qō interrogaſti. ꝛ. xxvij. q. i. quaſi per totum.

p Nec habitū. maxime: qꝛ ſolus habit⁹ nō facit monachū: ſed pfeſſio regularis. ſ. de regula. ponectū. niſi geſtaret habitū monachalem cū alijs per annū: tunc ꝑſumit pfeſſionē feciſſe vt poſtea ei exire nō liceat. ſ. de regula. ex parte. ꝛ. c. vidua.

q Trāſitux ꝓmiſit. Et ita votū fuit ſimplex tñi qō ꝓ forti⁹ vinculū

tollit.j.e.rursus.xxvij.di.si vir.xxvij.q.ij.Nos nouim⁹. eqlr tñ cum solẽni obligat apud deũ vt dicit illa decre.rursus vbi de hoc dicet.

Onsuluit Susceptio habit⁹ sine pfessiõe ñ dirimit mrimoniũ ẜctũ:sz ẜbẽdũ ipedit.b.d.sz ḃ sũmatio ẽ nimis gñalis: vñ ẜm ītellec.quẽ teneo sũmo sic ut ī rubro. Primo ponit ꝙsultatio. Scõo rñsio ibi:ꝙsultatõi. ab.

a Habitum. nulla fcã professionẽ seu voto:vn de non ipeditur mrimonũ.xvij.q.ij. gõsaldus. ⁊.s.e.c.proxi.

b Velamẽ.s.probatio nis q distictus esse dz ab bita,professor.s. de regu.c.pe.q ñ dirimit mrimoniũ iã contractũ.s.c. proxi.⁊.j.e.rursus.

c Nõ renũciauit.per ḃ q ḃ enumerantur pz q nõ assumpsit religionez nec habuit propositum mutãdi seculũ:vñ libere exire potuit infra ãnũ ⁊ ẽt ãno cõpleto.s.de reg. c.pe. vbi dr q euidẽter dz appere si seculũ mutare voluerit ⁊ ita signa mutatõis euidenter debẽt appere ad hoc vt ali qs censeat mõachus als exire poterit ifra ãnũ et ãno finito.xx.q.i. illud.

d Sup altare. vide qliter qs pt pfiteri in manu epi.xxvij. q. i. viduitatis.in manu ẽt mõachi. j.e.insinuante. ⁊ coram sacerdote p ipsius bñdictionẽ.xxvij.q.i.sciẽdũ. ⁊.xx.q.i.vidua. ⁊ sup altare ut hic dicit.

e Non dirimit.xxvij. di.§.hinc distinguẽduz. ⁊.c.si vir.⁊.j.e. rursus. ⁊.s.de regu.ponectũ.

f Susceptus. sed vr q colpso q suscepit hitũ ⁊ velamẽ uotũ iuũ solẽnizauerit itavt ad mõastriũ redire cogat:ar.s. de regu.uidua.xxvij.di.quod iterrogasti.lra istius.c.satis soluit ẜria il la ḃ ꝙstabat q absolute habitũ nõ mutauit.ibi vo eo aio ⁊ propositõ habitũ ⁊ velamen suscepẽrũt ut monache eẽnt.vñ postea nõ audiuntur etiã si cõtrariũ velint iurare.Ber.

Veniens Sũmat ut in rubro inherẽdo lre. Primo narrat casũ ꝓmissa cã. Secũdo ponit mãdatũ ibi nos itaqz.ab.si.

g Absenti.ar.q mrimoniũ iter absentes ẜbi põt.xxx.q.ij.bonorã tur:⁊.xxx.q.v.nec illud.⁊.s.de cõuer.ꝙiug.ex pte.ij.⁊ eodẽ mõ spõsalia ut hic:⁊.ff.de spon.l.iiij.⁊.v.Ber.

b Promisit.per interpositã personã q mandatum habebat ad ḃ alias nihil est.

i De seueritate.timor iste uan⁹ erat:vñ nõ excusat quominus õbeat cõpelli ad mrimoniũ ẜbẽdũ pp fidẽ datã si ille cũ alia ñ ẜrisset nõ obstãte uoto simplici.ar.s.de spõ.ex lris.ij.ꝑma.n.fides seruari dz.s. de spõ.sicut.nisi fortius inculũ superueniat.vt.s.de spõ.si inter.

k Cõtinẽtie.uotũ.mulier ista uouit ꝓtinentiã.nec mutauit locũ nec uestẽ:nec ẽt fecit professionẽ.⁊ tñ post uotũ ꝓtinẽtie de pñti ẜbere pt. ⁊ ita ẽar.op.q uotũ ñ solẽnizat p uotũ ꝓtinẽtie tũ.õ ḃ dr.j.c.proxi.

l Fornicatõis.ar.min⁹ malũ tollerãdũ ut maius euitet.xxxiij.q.ij. si qõ vius.xxvi.q.ij.bi q.xxij.q.i.cõsidera.⁊.iiij.di.deniqz.

m Voto uiolato.i.uiolãdo.si.ff.de iureiu.admonẽdi.in vbo assolutus.i.absoluẽdus.uel dic uiolato animi destiatõe:q petebat sibi dari lnia ẜbendi.nec ītelligo q imponat pnia nisi sub ea ꝓditõe si ẜxerit.uel ponet postq̃ cõtraxerit.uel ẽt de uoluntate mutata agit penitentia.ar.xvij.q.iiij.sunt q opes.

n Nõ postponas.sz qlr dat huic lnia ẜbendi ẜ uotum ꝓtinẽtie lz sit simplex cũ apud deũ eqlr obliget cũ solẽni.j.c.proxi.ergo debuit cõpelli ut seruet uotũ sicut fit de spõsalibus.s.de spon.ex lris.ij.dicas q ñ dat ḃ ecclesia lniaz ẜbendi directe.sz ẽ ḃ qdã cõparatiua pmissione deterius ide ꝓtingat ut ex lra pz.⁊ qz in pturbatõe animi uotum emisit:ar.xvij.q.ij.gõsaldus.vñ dat ei lnia ẜbendi als nõ daret. naz uotũ ꝓtinẽtie seruãdũ est ẽt a coniugatis.xxxiij.q.v.quod deo pari.

Rursus Uotum solẽne dirimit mrimoniũ ẜctũ.s.sequens.sec⁹ in voto nõ solẽni. Primo ponit qstio. Scõo distinguẽs sol.ibi: vnde.⁊ ẜm membrum ibi:quod si.ab.si.

o Castitatis.simpliciter.s.e.c.proxi.

p Apud deũ.g vr eqlr obseruandũ solẽne qõ falsum ẽ:q solẽne suaz post ẜctũ mrimoniũ.j.c.pr.istõ vo ñ.xxvij.di.si vir.⁊ hoc dicas q ab initio sũt eqlr obseruãda ⁊ vtrũqz ī tñ obligat q q ẜuenit peccat mortaliʳ. Et dic ñ min⁹.i.ñ minori tpe:q vtrũqz ī ꝑpetuũ obligat:⁊ vtriusqz fractio est mortale pem:lz vn⁹ min⁹ peccet alio qõ pz ex minori pnia.xxvij.dist.si uir ⁊.xxvij.q.i.virginib⁹.⁊.c.de uotã. Vel hoc ꝓtigit pp adiũctũ. s. pp bonũ mrimonij. ar.xxvij.q.i.nuptiaz.⁊ ẽ sile qõ dr:iter simplicẽ loqlã ⁊ iuramtũ ñ facit de⁹ dr iaz. xxij. q.v.iuramtuz.⁊ collige ex ḃ qõ ḃ dr votũ ex sui natura sũ dirimet mrimoniuz sz ꝓstõ fcã sup voto. Qr sit ḃ mẽtio õvoto simplici ⁊ solẽni vid qõ sit vtrũqz uotũ:solẽne ẽ qõ fit ī terucẽte aliq̃ istaz solẽnitatũ.vz.p susceptionẽ sacri ordis.xxvij.di.dyacõi.⁊.lxxxiiij.di.cũ ī pterito. Itẽ p susceptõez sacre vestiz q̃ tm̃ pstẽtib⁹ dari dz.s. ó fgʳa statui m⁹ ⁊ marie si cuz aliis ẜcipiat cãtaʳ ⁊ oblatõez facet ī ecclia xxvij.q.i.uidua.⁊.s.ó reg.uidua.⁊.xxvij.di.qõ iterrogasti. Tertio mõ cũ p pfessionẽ õnouet se alicui religiõi ī manu,abbatiz vl abbatisse vl ẽt ī mãu mõachi.s.ó reg.statuim⁹.⁊.s.e.ꝙsuluit.⁊.j.c.proxi. pñtib⁹ testib⁹ p quos possit pbari pfessio si ille negaret et ne ḃ negari possit fiat ide publica scriptura.xxvij.q.i.oẽs femie.i q̃ scriptura,pfiteat se velle religiose viuer. xx.q.i. uidua.⁊ tale uotũ ipedit mrimoniũ ẜbẽdũ ⁊ dirimit iã ẜctũ xxvij.q.i.c.i.⁊ p totũ vsqz ad.c.nuptiaz. als ãt uotũ ꝓtinentie fcm̃ q̃uis corã multis dr simplex q̃si ñ uestitũ siue ĩstitutũ aliq̃ solẽnitate.⁊ tale uotũ ipedit mrimoniũ ẜbẽdũ sz ñ dirimit iã ẜctũ.q.d.ñ dz ẜbeʳ p⁹ tale uotũ: tñ si ẜbat tz.s.e.ꝙsulnit.⁊.c.ueniẽs.⁊.xxvij.q.i.nuptiaz.cũ se. c.⁊ p⁹ ḃ uotũ ꝓtinẽtie cũ qs dic:noueo ꝓtinẽtiã dat eccl'a lniaz ẜbẽdi.s.e.c.pr. ḃ opi. bodie q̃si cõis ẽ ⁊ ī hac opi. fuit Gratian⁹.xxviij.di.§.ul.⁊.c.ul. Vo dixit q uotũ ꝓtinẽtie ꝑpetue ĩter oĩa uota ipedit ⁊ dirimit mrimoniũ iã ẜctũ:⁊ ī nullo casu ẽ mrimoniũ p⁹ uotũ ꝑpetue ꝓtinẽtie quo ad deuz:⁊ si postea ẜbat ó solo fcõ ẜbit ⁊ mortaliʳ peccat:⁊ ḃ dic eẽ uer si uotũ ꝓtinentie ꝑpe teneat.⁊ ꝑpe dr uotũ ꝓtinẽtie cũ dico noueo ꝑpetuã ꝓtinẽtiã. Imprope cũ dr noueo siue pmitto q p⁹ ãnũ siue p⁹ mortẽ uroz̃ mee nouebo ꝑpetuã ꝓtinẽtiã qõ ẽ dicer uotũ ó pñti ⁊ ó futuro. Et dic.ḃ.q solẽnitates ꝓmisse ñ sunt ó suba uoti sz signa ⁊ pbatiões uoti si uotũ reuocet ī dubiũ. Jo. dixit q si aliqs corã tota ecclia dicat noueo ꝑpetuã ꝓtinẽtiã ñ solẽnizat uotũ nisi aliqd ó pmissis ĩtervẽiat.vñ si postea ẜbat tz mrimoniũ. Vo ẜ ut pz. Sz certe qõ dic. Ho.magz vr tuũ lz.n.aliqs ñ efficiat mõachũ bñ pt se obligare ad ꝓtinẽtiã ꝑpetuã p uotũ. sic pt se obligat ad alia uota q uotũ ꝓtinẽtie excedit oĩa alia uota vñ ñ posset cõmutari ī maiʳ bonuz: ar.xxxvii.q.i.nuptie.vñ ⁊ si ꝙiugati ꝓtinẽtiã ꝓmittãt eã ꝑpetuare tenẽt.xxx iii.q.v.qõ ẜo pari. Ho.ẜdic.aler.c.pr.cui potiʳ stãdũ ẽ. q Obseruare. q si ꝑpus iurasset ⁊ postea uotũ simplex emisisset tene q dr.s.ó spõ.commissum. r Videtur.qa remanebit cũ illa.s.e.cõsuluit.

Veniente. Primo ponit factum.Secũdo diffiniendum cõmittit ibi:nos igitur.Ab.si.

s Supplicatũ.ẜ illa iura.nã a pncipe nõ est petenda uxor.xxxvi. q.ij. nullus ⁊ penã deportatõis meret.C.si nup.ex rescrip.pn.pe.l.i.ʳ qa debent eẽ libera mrimonia.s.de spon.gemma.

t Oõ ī manibus.⁊ ita solẽnizauit uotũ cõtinẽtie tradendo se ordini sci augustini ī manibus illiʳ mõachi:ut.j.pz.⁊ habitũ professor suscipiẽdo.

u At domo ꝑpa.g̃ ñ erat mõacha ex quo ꝑt ꝑpuz retinere.ar.s.ó sta.mo. cũ ad mõasteriũ.ī fi.cũ talʳ ꝓditõ sit ẜsubaz mõachatus.s.ó ꝓdi.appo.c. fi.⁊.xxxii.q.ij.solet.⁊ ar.ff.ó ac.⁊ ob.fi solũ.ar.ẜ.x.q.i.sic qdã.⁊.s.ó ꝓd.

ctionẽ ĩdicas:⁊ ei cui vult nubẽdi ī dño lniaz tribuere nõ postpõasⁿ.

Celestinus.iij.

Votũ simpler ipedit sponsalia de futuro non aũt dirimit mrimoniũ seq̃ns.secus in voto solẽni.

Rursus qdã votuz castitatis° remittens iurauit se q̃dam duciz postea in vxorem. Unde.a.f. tua regsiti arbitramur:q cuz simpler uotũ apõ deũ[p] non min⁹ obliget q̃z solẽne:pro eo q iurauit temere pniam agat.Et votũ qõ ꝺo fecit studeat obseruare[q]. Oõ si postquã hmõi prestiterit iuramentum ad nuptias prope motu ꝓuo lasset:cum votum simplex matrimoniũ ipediat ẜbendũ:nõ tñ dirimat iã contractũ:nihil ambiguitatis questio tua continere videtur[r].

Hano.iij.liboñ.⁊ lubicen.epis.

Votum solenne impedit ⁊ dirimit mrimoniũ post contractum.

Hasinuante.J.nobili muliere nro ẽ apostolatui reseratũ: q a qbusdã curialibus fuit regi ligioneñ.p ipsi⁹ copula supplicatũ[t]: qõ cũ ad cõsanguineorum ei⁹ noticiaz pueniſſet:ut maritũ accipet: ci sub obtestatõe regia suggesserũt: ipsa vero q tũc nollet nubeʳ protestãs ꝓsiliũ accepit ab eis q votũ emitteret castitatis:qõ[t] in manib⁹ cuiusdã de fratribus sancti augustini fecit adiecto tenore:ut in domo[u] ꝑpria

appo.c.i.tal.n.ꝙditio est ꝫ subaz monachatus: vñ ea retenta ipedit mõa chatũ. Quidã tñ dicũt ꝙ ea adiecta tz monachatus ꝛ ꝓ ñ adiecta bñ dz: ar.buiꝰlfe.de b diri.s.de ꝙdi.appo.c.vl. ẽba ista in domo ꝓpa cum oi ẽt sua suba: sic expõe.i.cũ vsufructu siue subẽ olim añ monachatũ: vt de vsu fructu illaꝫ rex victũ ꝛ uestitũ bfet i vita sua. qcqd.n.supest dz eẽ ꝛ ẽ mõa sterij: ꝛ si qd ẽst ei suppleꝫ a monasterio. silis.n. expõ bf. xxvij.q.i.si qs rapuerit. ꝛ sic ista erit monacha ꝛ ꝓt remanere in domo quondã sua cũ vsu rex ꝗs ꝙtulit mõasterio. sic. xxvij.q.i. de viduis.

a Metu regio. ar. ꝙ impiũ regiũ ñ sufficit ad istũ metũ. ar. C. qõ me. cã. ad iudiã. ar. ꝫ. C. e. l. pe. ꝛ. xxij. q. ir. ꝙ cõ uenior. silr impiũ parentum ñ sufficit. ff. de ri. nup. si pfe. xxxij. q. vij. oẽs causationes.

b Vel modica coactõ. no. ꝙ leuis metꝰ ñ excusat in voto: vt b. ꝛ. s. qõ me. cã cũ dilecti. ſz i electõe leuis metꝰ suffit. i. q. vi. si qs ãt. silr in mrimõio utvf: qr plẽa dz securitate gaudeꝫ: vt. s. de spõ. cũ locũ. ff. õ ri. nup. si pfe. tñ taldz eẽ q possit cadeꝫ i ꝓstãtẽ viꝝ. s. de spõ. veniẽs. ij. ꝛ. c. ꝓsulratõi.

c Patiẽtia. no. ꝙ rõne tpis euanescit exceptio: qr ꝑsumit ꝓsentire. i. q. i. ꝓstat. s. õ spõ. ad id qõ. j. de fri. c. i. C. quod me. cã. l. ij. ff. õ ꝙd. ob tur. ca. si ob turpẽ. ff. õ ri. nup. si pf.

Rubrica De eo q dur. i mat.

Supra visũ ẽ õ qbusdã ipedimẽtz mrimonij. s. ordis ꝛ voti nũc subijcẽ de alio ipediẽto qõ. s. cãtur ex adulterio vl ma chinatõe i morte ꝙugis. ab.

Roposítum. Cõis diuisio. Secunda ibi. licet aũt. Ab. si.

d Inſciam. b excusauit mulierẽ ab adulterio: qr ignorãs ñ ꝙmittit adulteriuz. xxxiiij. q. ij. i lectũ. ꝛ. ff. õ adul. l. vl. aliqn si fuissz ꝙscia nõ possz postea cũ eo remaneꝫ. j. e. cũ bfet: imo plus ꝓdest: qr filij õ tali mrimonio legitimi sũt cẽ sendi ꝓp bonã fidẽ vxoris. j. q fi. sint le. ex tenor. ꝛ. c. cũ iter ꝛ tñ ñ fuit mrimoniũ iter eos ẽt pꝰ mortẽ ꝑme vxoris. lz. n. ista crederet eũ libez ligatus tñ erat ꝛ i ꝑmo ꝙsensu q nullꝰ fuit itelligiꝫ ꝓdurare. sit nec mrimoniũ ꝫbit cũ ꝑuo lz credaꝫ liber alꝫ ñ ꝫctura ẽt si postea mãumitteret eo ignorante. qr pꝰ manumissionẽ factã manẽdo cũ eo approbare semp itelligiꝫ ꝑmũ ꝙsensum q erroneꝰ fuit ꝛ non aliũ vñ mrimoniũ nõ ꝓcedit. ar. ꝫ. ff. de of. ꝓcon. obseruare. §. vl. ĩmo vf exꝑssum. ff. de iure do. ꝓculus. prꝰ dcñ vez est: tñ si mulier vult cõpelliꝫ ipm ducere propter dolum ꝛ fraudẽ illius: ut in fi. dicit.

e In canonibus. xxxi. q. i. c. i. ꝛ. j. e. ex tuaꝫ. cũ bfet. ꝛ. c. vlt. in fi.

f Fidẽ dederat. vel si de fcõ eã duxit. j. e. cũ bfet. ꝛ supple ꝛ eã cognouit viuentem sua vxore alꝫ non ipediret ꝫbere cum ea. j. e. c. vl.

g Machinata. xxxi. q. i. si quis viuente. ꝛ. j. e. super hoc.

h De suo dolo. s. de rescrip. sedes apostolica. ꝛ. xxx. q. i. dictum.

i Nisi mulier. ꝛ ita cõpelliꝫ vir remãere cũ ea si voluit ꝓp culpã ꝛ doluz ipsiꝰ viri sed ñ ecõuerso. si. j. de adul. c. ij. ꝛ ita ẽ b ar. ꝙ ꝫct ꝓ pte tz ꝛ ꝓ pte ñ. s. de õspõ. ipu. de ill. ff. mã. ꝑt. C. de resci. vẽ. l. ij. ꝛ ilti. õ auc. tu. circa ꝑn. ff. locati. si emptio. §. iterdũ. ꝛ. ff. de ac. ẽp. ꝛ vẽ. iul. §. si qs a pupillo. xxix. q. ij. si qs igẽu. xxxij. q. v. ꝓposito. ꝛ. xxxij. q. ij. aliqñ. ꝛ. xxvij. q. ij. §. i. ꝛ. xxxi. q. ij. c. i. ꝛ. ij. si tñ ꝫberz cũ alia teneꝫ mrimoniũ. j. e. veniẽs.

Ignificauit. In ꝑma pte decisa ꝙsultatio. In ba ibi: mãdamꝰ distiguens cõmissio ꝛ ꝑm mẽbz ibi aliqn. ab. s.

k Significauit. iste. o. coactꝰ fuit ꝙ dã despõsare i vxorẽ ꝑstito iuramẽto. postea vo ꝫrit cũ alia spõtãea volũtate ꝙscia bꝰ fci. pria petit illũ i viz co rã eboracẽsi. archiepo. q eũ cõpulit fcedeꝫ a ba ꝑstito iuramẽto dõec lis esset iudicio ecclesie terminata inter ipm ꝛ ꝑmã. lite pẽdente mortua est ꝑma. dubitat iste. o. an deberet redire ad sc̃am quã sponte duxerat in vxorem. rñdet papa prout seqtur.

l Tãta vis. q̃ posset cadere i ꝓstãtẽ viꝝ. s. õ spõ. veniẽs. ij. ꝛ. c. ꝙsultatõi si. s. qõ me. cã. platum. ꝛ. c. cũ dilecti. ar. ꝫ. xv. q. i. merito q̃ritur. et ꝫ. de iureiu. si vo. iuram tum istud poterat ꝑuari sine interitu alẽ. q̃ debuit ꝑuari vt ibi dꝫ. ꝛ b nõ bñt b locũ: qr mrimonia libera dñt esse ꝛ non coacta. s. de spon. cum locum. ꝛ. c. ꝓterea. regisuit. gemma.

Si viuente prima vxore ꝛ non cognita qs ꝫrit cum sc̃a sciẽter ut eã cognosceret: etiam mortua prima secũdam bfe non põt. secus si prima erat non legitima vxor.

Significauitm nobis. o. andegauensis: ꝛ infra. Mãdamꝰ quatenus si ꝙstiterit: ꝙ eidẽ. o. tanta visl illata fuerit ꝙ non sponte i primã consenserit: nec post ꝑstituz iuramentũ ipaz carnaliter cognouerit: ꝓpter hoc nõ dimittas gn ad aliam quã postea in vxorẽ accepit: reuertendi liberã tribuas facultatẽ. Aliogn sibi ne ad sc̃am reuertaꝫo sub interminatione anathematis inhibens des ei licentiaz ducendi aliam in uxorem.

m Dem baraneñ. episcopo.

Non potest qs cum illa contrahere quã uxore viuente cognouit si machinata fuit in mortẽ vxoris:

Super hoc qõ quesuisti an liceat alicui cũ ea cõtrahere matrimoniũ quã uxore sua uiuẽte sibi de facto mrimonio copulauitp.

n T. r. ꝙ si adultera est in mortem uxoris aligd machinataq siue fidẽr dedit siue non ꝙ ea defuncta hanc eẽt ductur: ꝫm canones ab eiꝰ consortio ꝓhibetur. ꝛ hec prohibitio perpetuo est seruanda.

o Lemens. iij.

Qui uiuẽte vxore ẽt ab eo sepata quo ad thoꝝ sc̃am consciã ducit uxorẽ: prima mortua sepabitur a sc̃a: ſz cũ alia ꝓtrahere poterit.

Ex lraꝫ tuaꝫ insinuatõe accepimꝰ ꝙ. r. uxorẽ suã i adulterio deꝑhẽsaz ꝺ tui añcessoris assensu abiecit q̃ postmodũ accepit hitũ monachalẽ. ſz dictus. r. antequã illa decederet aliãr superindurit: et plures suscepit filios ex eadẽ: ꝛ infra. F. r. igiſ. r. ꝙ illos õbes abiuicẽ separes. Jdẽ uero uir idicta ei ꝺ adulterio penitentia aliamx ducere

Reuertaſ. ar. est b ꝙ ab initio ñ vz tractu tẽporis ñ ꝙalescit. lz puenit ad eũ casuz a quo potuit bfe initiũ: inst. ꝺ le. §. an ſuo. ij. q. i. i ꝑmis. circa ꝑn. inst. q testa. fapos. §. vlt. xxxvi. q. ij. c. vl. ar. ꝫ. xxx. q. i. ad limina. ff. de seruit. vt pomã xxxiij. q. ij. c. in lectuz. Prima rubrica locũ bz qñ perpetuũ subest ipedimentũ. ꝫria adaptant ad hanc regulã multa ipediunt faciendũ q̃ iam fcm̃ nõ dirimũt: qr qõ ab initio legitime fcm̃ est ex superuenienti delicto ñ mutaſ. ff. de iti. actuqz ꝑ. nec. n. nisi lege vel canone illud exꝑmatur. ut pz ꝑ ꝫria quod ꝑpetuo ꝓhibetur fieri: quolibet casu superueniente ꝓhibitio durat: ut in primis concor. ꝛ. j. c. proxi.

Super boc. Premittit qõnem cui respondet ibi: taliter.

p Copulauit. ꝛ eam viuente sua vxore cognouit alꝫ non ꝓhibere tur. j. e. c. vl. ꝛ ea sciẽte ꝙ bẽret vxorem. secus si ignoraret. s. e. c. i. ex ij. ꝛ. j. eo. ti. ex tuaꝫ. ꝛ. c. cum haberet.

q Machinata. xxxi. q. i. si qs viuente. ꝛ. s. e. c. i. ꝛ intellige cũ effectu vt dicit. c. si qs viuente. qõ dicit machinata: qr ẽba cũ effectu sunt accipiẽda. s. de cle. nõ resi. relatũ. s. de spon. c. vl. de pe. di. i. §. b ãt verba. ꝛ. ff. qõ qsqz iuris. l. i. §. hoc aũt. ꝛ ar. j. c. vl. Quidã dicunt ꝙ sufficit cõatã sine effectu ꝛ sufficit ꝙ ita scriptũ ẽ. ff. q ꝛ a qbus. ꝑsperit. ꝛ xvi. q. iij. scriptũ ẽ. qõ nõ ẽ vez. j. e. c. vl. Quid si aligs interfecit aliquẽ i bello nõ eo proposito ꝙ velit vxorẽ eiꝰ sumere. nũqd põt illam ducere in vxorẽ. Dicas ꝙ sic. s. de ꝓuer. inſi. laudabilem.

r Fidẽ dedit. xxx. q. i. relatum. ꝛ. j. e. significasti. Ber.

s Litterarum. Cõmunis diuisio. Secunda ibi: super quo. ab. Depre bensam. i. conuictã. sola. n. deꝑhensio nõ sufficeret ad boc vt separetur. ij. q. i. c. ij. ꝛ. iij. lz sufficiat ad ifamiã. ff. õ ritu nup. palam. §. vl.

t Aliam superindurit. in vxorẽ. q̃ fuit ꝙscia ꝙ aliã habebat vxoreꝫ alꝫ non noceret. s. e. c. i. ꝛ. j. e. veniens.

v Separe. j. e. c. significasti. xxxi. q. i. relatũ.

x Aliã poterit

ecta penitentia.ar.ſ.de ſpō.cū in apoſtolica.vel etiā parte pnie ſi timetur de incōtinentia.xxxiij.q.ij.in adoleſcentia.Ber.

Quam haberet. Primo ponitur conſultatio. Secundo reſpondet ibi:tale.Ab.ſi.

a Perpetua ꝯtinentia.hoc fit ꝓpter cās q̄ b ponunt:qr ambo preceſſerat in dies ſuos tñ ſi timeretur de continētia ipſoꝝ.puta ſi eēnt iuuenes dareť eis lnia ꝫbendi.xxxiij.q.ij. in adoleſcētia.r.c.vl. Sz ꝫ videtur.ſ.c.pri.ubi dať lnia ꝫtrabēdi ī filī caſu.ſz rō reddiť in lťa q̄ iſti plus peccauerunt q̄ alij. vnde plus puniūtur: r qa ſenes uidebantur.

b Leo papa.xxxi. q.i. c.primo.

e Et q̄ b plus.ſic.ꝯ.e. c.vl. Sz dť q̄ caſus iſte nō ſit alius ab alijs duobus ō gb⁹bēs.ꝯ.e. ſuper hoc.qr ſi ducit illā fidez dat illi. r ita idē eſt ducere eā ſic de fcō qō fidē dare.ſatis poteſt dici q̄ iſte caſus ſi eſt diuerſus ab illis.r b non dť q̄ ſit alius oīno.ſz q̄ plus ē b q̄ ſi fides tñ deť:qr b p.mo interuenit fides ī deſpōſatōe tali de fcō r poſtea eā ducit:ſed vius ē q̄ eſt tertius.r bñ differt ab alijs:qr b eſt fides de de pñti ꝫbendo cū ea q̄ tenus pōt. Sz ī alio caſu ē tñ fides de futuro.r ē ſiſis dťia: ſicut iter ſpōſalia r mrimoniū. ar.ꝯ. c.vl.r plus eſt b q̄ fidez dare vt bic dicit r plus peccat.

d Cū eadem.ſ. vxore.

e Juramti.iuramentū iſtud qō fecit iſte vt ei vlterius nō adhereret: nō ſufficit q̄ eā bťe nō poſſit qr idē eēt ſi eam abinraſſet cū aliud ſubſit impediťtū:ut pz p bāc litteram vñ ſupplemarie:

f Tam greg. q̄ tribuenſ.xxxi.q.i.relatum.r c.ſequen.

g Multiplicitas.qñqz tñ fauor filioꝝ diſpenſationez inducit.xxxv.q.viij.de gradibus.r. ff.ō ritu nup.q in puīcia.alſ incipit diuus.

b Non minuat.ꝯ. de ſpō.non ſatis.r.c.ſeq.r ff.de conſul.l.ult.

i Intererit.apō quem debeant morari filij fcō diuortio babes.C.de diuor.fac.l.vna.r apō talem cōmorari debent q eorū uite uel ſanguini ñ inſidieť.ſ.de ꝙerſi.ſi. c.vlt.ubi de boc.

k Scōz facultates.b ē regulať q̄ ꝫz facultates alimenta miſtrent.ff.de lib.agno.ſi quis a liberis.i.rū.r.§.ſi qs ex bis. r. C.de alē.lib.ſi cōpetēti.r.l.ult.ſic r procuratio exbiberi dz ꝫm facultates eccīe.ſ.ō cēſi.ſopite.r.c.cū nup.Et no.q̄ filiꝰ mior triēnio ali dz apud mťem:maior triēnio:apud pťem.C.de pa.po.nec filiū.r ſ.de ꝙer.inſi. c.ul.r ar.ff.de libe.agno.ſi qs a liberis.§.non tantū.

poterit in vxorem. I Dem.

Qui uiuente vxore legitima cū ſecunda contrahit,adultera:etiam prima mortua ſeparabitur a ſecūda etiam ſi longo tempore cobabitauit r filios ex ea ſuſcepit.

Quam haberet uxorem legitimam.a.nomine.J.latoꝝ preſentium:cum.m.adulterium perpetrauit. Cunqz ſuper boc fuiſſet in ius vocatus:abiurauit adulteram r poſtmodum iuramento cō tempto viuente legitima cū ea matrimonium cōtrabere r ipſi diu cohabitare preſumpſit. demum predicta.a.ō p̄ſenti luce ſubtracta memoratus.J.cū adultera per decennium eſt ip̄oratus:de qua decez filios,pcreauit. Tale ergo damus conſul.t.reſponſum: vt ſeparent omnino: r eis iniuncta penitentia perpetua[a] continentia indicať:p̄ſertim cum in dies ſuos ambo,pceſſerint r tādiu publice in adulterio r periurio ex certa ſcia permanētes eccleſiaz in graui ſcandalo perturbauerint. Noſti.n.q̄ leo papa[b] ſtatuit vt nullus ducat in mrimoniū quam adulterio polluit. r qō bic plus[c] proceſſum fuit q̄z ſi fides prestita dumtaxat fuiſſet adultere vt ō functa legitima eam duceret ī vxorem:cum eadem[o] etiam viuente quaſi matrimōialiter mecche mechus adherere preſumpſit:r ſacramentum ſuum temere violare.qō vtiqz connubium vbi etiam nulla interceſſit religio iuramenti[e] tā grego.[f] papa q̄z triburieñ.ſynodus deteſtatur: r vtrunqz boc modo coniunctum precipit publice penitētie ſubijci:ac perpetuo ſine vlla ſpe cōingij permanere. Nec aliquod eiſdem.J.r.M.adminiculum afferunt vt ſimul maneant q̄ decēnio cohabitauerint adinuicem : ac decem filios ſuſceperint:cum multiplicitas[g] prolis ita ſuſcepte magis eorum crimen exaggeret:r diuturnitas temporis peccatum non minuat[h] ſed augmentet. Sollicitudinis tū tue intererit[i]:ut vterqz liberis ſuis ſm[k] q̄ eis ſuppetunt facultates neceſſaria ſubminiſtrent.

L Ano.iij.epo ſpoletano.

Si qs mortua vxore contrahit cum ea,quam viuente vxore ſine fidei datione cognouerat tenet mrimonium dūmodo in mortem defuncte,neuter fuerit machinatus.

Significaſti nobis qō .p. ciuis ſpoletanus dū q̄dam mulierē duriſſz legitime in vxorem ea relicta cuidaz meretrici adbeſit:[l] r infra.Uerum cum uxor ipſius eſſet viaz vniuerſe carnis ingreſſa:meretricem cui adbeſerat deſpōſauit. Nos igitur inqui.t.t.r.q̄ niſi alter in mortem uxoris defuncte fuerit machinatus[m]: uel ea uiuente ſibi fidem[n] dederit de matrimonio contrabendo : legitimum iudices matrimonium ſupradictum:excō municato munus abſolutionis ſi petierit[o] iuxta formam eccleſie impenſurus.

I Dem meſſañ.capitulo.

Si qs viuente prima ſecundaz huius rei inſciam duxerit uxorem mortua prima licite remanet cum ſecūda nouo ꝙſenſu intercueniēte.

Veniens ad preſentiā noſtraz g.laycus humili inſinuatione mōſtrauit:q̄ cum in ciuitate lemoniaceñ.quādam ſibi matrimonialiter copulaſſet:ab ea recedens meſſanam aduenit: vbi.m. mulierem inſciam[p] q̄ aliam bēret uxorem ſibi ſoleniter copulauit verū cum eidez penitentia fuiſſz iniūcta ut ad legitimā rediret uxorē: r ip̄e ꝓpter boc in ſuā patriam rediiſſet vxorem ſuā inueniēs carnis debita perſoluiſſe:ad meſſanam rediit ciuitatem:r ſupradicte.M. tanc̄z legitime cobabitauit uxori: r ifra. Licz autem uiuente uxore legitima predictam.m.ſibi copulare nequiuerit in uxorem:qr tamen uxore defuncta utpote a lege ipſius ſolutus in eādem.m.de nouo[q] potuit mrimonialiter conſentire: dum modo non preſtiterit fidē adultere[r]:nel machinatus fuerit ī mortē uxoris:mādamus quatenus ſi eſt ita:eidez. B.ut ſupradicte.m.affectu adbereat coniugali licentiā cōcedatis. Rego.ix.fratri.r.

Contrabens cū ſcōa uiuēte prima quam tñ non cognouit nec, añ contractū nec poſt:mortua prima poteſt contrabere cū ſecunda.

Si qs uxore uiuente fide[s] data ꝓmiſit aliā ſe ducturū:nel cū ipſa de facto ꝓtraxit:ſi nec ante nec poſt legitima eius ſupſtite cognouit[t] eādez:q̄z uis utriqz ipſoꝝ,peo q̄ in boc grauiter deliquerit ſit penitentia iniungenda:non eſt tñ mrimonium quod cuz ea ꝓtraxit

Illud ſcias q̄ ſicut parētes alere ōbent filios.i.di.ius naturale. ſic r filij parētes ſi egeāt:vt i.l.p̄dcā ſi qs a liberz.ī pn.r.§.ſi ipubes.r.C.ō alē.li. l.i.r.ij.r.xxx.di.c.i.r.xxij.q.iiij.iter cetera.tñ recuſaſ p̄t pť alere filiū iuſta ō cā ſi forte eū accuſauit ut i.l.p̄dcā ſi qs a libis.§.ſi qs ex bis ī fi.ubi ät pť r filiꝰ egēt:mť ꝓpellit eos aleť:vt.e.l.§.vtz.r.l.pe.r.C.de alē.li.auc. quēadmōz.r ī auc.ut li.ma. r auie.§.illō. ſi ät mť alit filiū dū pť abūdat p̄t petet ex pēſas ſi b fuerit pteſtata.ff.ō neg.ge.nēſenni⁹.p⁹ triēniuz tñ.ſz b q̄ dcā ſūt ſbintelligūt de legitimis:vnde ſignantur p̄ria.ī auc.q mo.na.ef. le. §. vl.r.C.ō iceſ.nup.auc.ex cō pleru.r.C.ō na.li.auc.lz pſi r.ī.q fi.ſint le. p venerabilē. ſz illa p̄ria itelligunt ō rigore iurz ciuil:qō vť iductū ī dete ſtationē crimīs.boc itelligit de benignitate canonica q̄ ui gorē ſumit a iuť naturali .nā educatio filioꝝ ō iure natura li ē.i.di.ius naturale.r ex inſtictu nāli ꝓcedit.vñ ius iſtō p̄ferť ciuili.tñ filij ñ ſuccedēt ī bōis pſis r illegitimi ſūt.ſ.ō dāde.ō ſpō.cū inhibitio.§.i.

Significaſti Cōis diuſio. Scōa ps ibi nos igitur.ab.ſi.

l Adbeſit.r qr eā nō dimittebat fuit excōicatus: r iō dicit ī fi.ſi petierit abſolutōez ipſum abſoluas.

m Machinatus.xxxi.q.i.ſi qs viuēte.r.ſ.e.ſuper boc.

n Fidē dederit.xxxi.q.i.relatū.r ij.e.c.vl. Jdē ē ſi ō fcō eā ī vxorē ducat.ſ.c.pri.r b vez ē cū mulier iſta ſcit illum aliā bťe.alſ nō noceret quomin⁹ p⁹ mortē vxoris poſſz ſe cū remāere.ſ.e.c.i.r.ij.c.pr.

o Si petierit.imo vť q̄ cōpelli dz.ar.xxij.q.i.p̄indicādū.r.xxiij.di.dy acōi ſz q̄lr p̄t cōpelli cū iā ſit excōicat⁹ boc mō vt alij ꝓpellant ne ei cōiceť.ij.ō vſur.poſt impabilez. Alij dicūt q̄ nō ē abſoluēdus niſi petat vt iſta lťa ſatis inuit qr ipenitēti ñ dať remiſſio. xxiiij.q.ij.legatur.r.xxiij.q.vij.quēadmodū.ſz b nō eſt ꝫrietas:qr vtrūqz fieri p̄t vt il le idirecte compellať:r ſic petet abſolui r ſatiſſaciet.

Veniens. Ponit caſuz quē decidendū cōmittit ibi:lz añt.ab.ſi.

p Jnſciā.ſi boc fuit legitime poterit remanere cū illo. ſi.ſ.e.c.i.

q De nouo.vt ſi tz mrimoniū ut ex nūc ſi illa uoluerit ī eū ꝓſentire: alſ ñ cōpelleret ſz uir.ſ.e.c.i.ſic r tranſactio dolo alteri⁹ inita ab eo reuocari ñ p̄t.C.ō trāſac.trāſactōne.ſi.ff.ō of.pcō. obſeruare. §.ul.ſic.ff.ō leg.ij.l.i.§.i.

r Fidē adultere.boc iō dicit qr r ſi illa boc ſciuiſſet r q̄ haberet aliā vxorē adultera diceret:vñ ñ poſſz eē cū illo pp fidē datā:r qr ēt plus fuit b: qr in uxorē eā duxit.ſ. e.cuz baberet. ſed qr fuit ignoraſ adulterium non commiſit.xxxiiij.q.ij.in lectum.ff.de adul.l.pe.

Si quis. Ponit duo mēbra.Scōm ibi:ceterum.ab.ſi. s Cognouit eandē. ſic pz q̄ ſola fides data ul tñ ō fcō ꝫbeť ipedit mrim oniuz uxore defuncta niſi ad carnalē copulā ſit pceſſuz.r ſic intellige omnia illa

ſura: q̃ dñt q nullus ducat in mſimoniũ cui dedit fidẽ de ea ducenda poſt mortẽ vxoꝛ. vl cũ q̃ ꝓxit de fcõ: ꝛ ita ẽ ar. q volũtas ſiue fcm̃ niſi fuerit ſ̃ ſecutus effect⁹ñ nocet: qꝛ ñ fuit conat⁹ vbi iniuria ñ bũit effectũ. ſ̃. ó ſpõ. c. vl. vbi de ẽ. ꝛ ar. xxxv. q. iij. eꝓordiaria. ꝛ. ff. qõ qſq; iuꝛ. l. i. in fi. ar. ꝯ. xxxij. q. v. q viderit. ꝛ. ſ̃. ó biga. nup. ꝛ. c. vl. ꝛ. l. di. ſi qs acceptũ. ꝛ ó pe. di ſti. i. ſi qs cũ telo. ſ̃. de ſpõ. iuenis. ꝛ idẽ intellige de eo vl ea q̃ machinata eſt i mortẽ alteri⁹. ſ. cũ effectu. vt. xxxi. q. i. ſi qs viuẽte. alꝫ ſolus conatus ñ impediret. ar. iſtius. c. qꝛ eadem rõ vꝫ vtrobiqꝫ.

Rubꝛica de diuꝯcio leꝓroſoꝝ.

Aliſo ó qbuſdã ĩped iñtꝫ mſi mõij: qꝛ morbus lepꝛe diſſoluit ſpõſalia de futuro ꝛ põt dubitari nũqd ĩpediat ꝯben dũ vl dirimat ꝯctuꝫ iõ ꝛc. ab.

Eꝛuenit. ℙꝛimo narrat caſuꝫ. Scõo diffiniendũ ꝓmittit ibi: qm̃. Ab. ſi.

a ¶ De ꝓſuetudine q̃ eſt iure canõico approbata. ſ̃. de ec. edi. cum dicat. qꝛ vt ibi pꝫ cũ alijs bĩtare ñ debẽt ꝛ ẽt ó iure veteris teſtĩ. xxxiij. q. ij. ẽ ipm. ſꝫ in hoc q viri ſani ñ ſequunt vxoꝛes vel econuerſo mala erat ꝓſuetudo. vt. j. ſequitur. ꝛ. j. c. ꝓxi.

b ¶ Una caro. hoc expoſitum eſt. ſ̃. de biga. debitum.

c ¶ Sine alto. xxxiij. q. ij. ſi qs necĩtate. ꝛ. xxxij. q. v. ſi vxoꝛẽ

d ¶ Diuti⁹. ẽ ñ determinat q̃ tuꝫ extẽdat iſtud diutiuſ. ꝛ iõ i arbitrio bõi viri ꝓſiſtit. ſ̃. de of. dele. de cauſis. ꝛ. ff. de iuſ deli. ait ꝓtoꝛ. pmittũt tñ mariti qñqꝫ ab vxoꝛib⁹ recedere ꝛ abeẽ p mlta tpa i fauoꝛẽ tñ terre ſcẽ. ſ̃. ó voto ex mlta. ad fi. Diutius qñqꝫ extẽdit vſqꝫ ab biẽniũ. ff. loca. cũ dñi boꝛreoꝝ. qñqꝫ vſqꝫ ad qnãnniũ ff. de ſepara. l. i. §. quod of.

e ¶ Seq̃nt. no. q vir teneꝫ ſeq vxoꝛem ſic ecõuerſo cum ñ ad ſparia iudicenꝫ. xxxi. i. q. i. ſi qs vxoꝛẽ. in fi. ꝛ ẽ cuꝫ ex iuſta cã recedit vxoꝛ. alꝫ retineat eã maritali ptãte. xxxiij. q. v. cũ caput. ꝛ. c. mãifeſtuꝫ. ꝛ. c. noluit. ꝛ mlier ſp teneꝫ ſeq viruꝫ ex q̃cũqꝫ cã. xiij. q. ij. vna q̃qꝫ: niſi ipam bꝛe vellet ad ĩ fidelitatez. j. de diuoꝛ. q̃ſiuit. vel niſi efficiatur vagabũdus xxxiiij. q. ij. ſi qs ineuitabili neceſſitate. ar. ff. de op. liber. quod niſi. in fi.

post vxoꝛis obitum dirimendum.

¶ Ceterũ tolerari non ꝺz ſi prius vel poſtea dũ vixerit vxoꝛ ipſius: illam adulterio polluiſſet.

Rica de coniugio leꝓroſoꝝ.

A Lexã. iij. cantuarieñ. archiepiſcopo.

¶ Lepꝛa ſupueniens nõ diſſoluit mſimoniuꝫ nec mſimonij effectũ: iõ adiuuicẽ maritali affectõe ꝓiuncti ſe tractare debẽt aut ad ꝓpetuã continentiã vouendam induci.

Eꝛuenit ad nos: q̃ cũ bi q lepꝛe morbum incurrunt de cõſuetudie[n] generali a cõione hominũ ſepenꝫ: nec vxoꝛes viros nec viri vxoꝛes taliter egrotãtes ſequunꝫ. ¶ Qñ igiꝫ cũ vir ꝛ vxoꝛ vna caro[b] ſint nõ debet alter ſine altero[c] eſſe diutius[d]: mãdamus quatenus vt uxoꝛes viros ꝛ viri vxoꝛes q lepꝛe morbum incurrunt ſequantur[e]: ꝛ eis coniugali affectõe miniſtrent[f] ſollicitis exhortationibus inducere non poſtponas. Si vero ad hoc induci nõ poterunt eis artꝫ iniungas vt uter qꝫ altero viuente continentiaꝫ ſeruet. Quod ſi mãdatum tuum ſeruare cõtemꝓſerint: vinculo excõicationis aſtringas.

I Dem baroñ.

¶ Coniuges ꝓpter lepꝛam ſeparandi nõ ſunt a cõiugio: ꝛ contrabere poſſunt matrimonium: ꝛ ſui cem ſibi reddere debitum tenẽtur.

Q Uoniam nemini licet excepta cauſa fornicationis[g] uxorem dimittere: ꝓſtat q̃ ſiue mulier lepꝛa[h] percuſſa fuerit ſeu alia graui[i] infirmitate detenta: nõ eſt a viro ꝓpterea ſeparanda vel etiam dimittenda. ¶ Leꝓroſi autem ſi continere nolunt: ꝛ aliquam que ſibi nubere velit iuenerint: liberuꝫ[k] eſt eis ad matrimoniuꝫ cõuolare.

¶ Quod ſi virum ſiue vxoꝛez leꝓroſum fieri contigerit: ꝛ ĩfirm⁹ a ſano carnale debituꝫ exigat: generali[l] ꝓcepto apoſtoli qõ exigitur eſt ſoluendum. cui ꝓcepto nulla in hoc caſu exceptio[m] inuenitur.

V Rbanus. iij. eꝓo. florentino.

¶ Sponſalia de futuro ꝓciſe non cõpellunt ad contrahendum matrimonium cuꝫ leꝓroſo lepꝛa poſt ſponſalia ſuperueniente.

L Itteras: ꝛ infra. Quia poſtulaſti vtrum ſi poſt ſponſalia de futuro inter legitimas ꝓſonas ꝯcta: antequã a uiro mulier traducatur alter eoꝝ lepꝛe morbum incurrat: alius ad cõſumandũ copulam maritalem compelli debeat.

¶ Reſpondemus q ad eam accipiendam cogi nõ debet: [n] cum nondum inter eos matrimonium fuerit conſumatum.

Rica de coniugio ſeruoꝝ.

H Adrianus papa ſancte burgẽſi archiepiſcopo.

¶ Seruus ꝓdicente dño mſimonium contrabere põt: ſꝫ ꝓpter hoc nõ liberaꝫ a ſeruitijs dño debitis.

Ignum ẽ: ꝛ infra. Sane iuxta verbũ apoſtoli ſicut ĩ xꝓo ieſu[o] neqꝫ liber neqꝫ ſeru⁹ eſt a ſacrãtis[p] eccleſie remouendus[q]: ita nec inter ſeruos[r] mſimonia debent vllatenus ꝓhiberi: ꝛ ſi contradicentib⁹ dñis ꝛ inuitis ꝯcta fuerint nulla rõne ſunt ꝓpter hoc diſſoluẽda[s]. ¶ Debita tñ ꝛ cõſueta ſeruitia[t] nõ debent minus ꝓ prijs dominis exhiberi.

A Lexander tertius ꝓpoſito ꝛ ꝓrori mortarienſi.

¶ Separaꝫ mſimonium qñ liber ignoranter cũ ancilla contraxit niſi poſtea hoc ſciens illam cognouit.

ĩmo ẽt indefinita gñaliꝫ intelligiꝫ. xix. di. ſi romanoꝝ. ꝛ. xxiij. q. v. ſi ñ lꝫ. ꝛ. j. de ꝓui. qꝛ circa. ff. de ſui. vꝛ. ꝓdio. ſi fuit⁹. ꝛ. ff. de acceptila. plꝫ bus. ar. ꝯ q indefinita non eq̃pollet vlꝫ. ſ̃. de deci. ad audientiaꝫ. ff. de leg. iij. ñ alꝫ. de ꝓſe. di. ij. liq̃do. Item ꝯ q gñale vbum reſtringiꝫ. ij. q. ij. oẽs leges. ꝛ di. i. oẽs leges. ꝛ. j. de ſen. ex. ſi vo. §. ſi vo. ꝛ. ff. ad l. aq. ſciam. §. q. ff. de pign. ac. obligati. ſol. vbũ gñale intelligendum eſt gñaliꝫ put ẽ of ꝛ in ꝓmiſſ ꝓcoꝝ. niſi ꝓſtet ꝯbentem vel teſtatoꝛem alꝫ intelleꝛiſſe de q̃buſdaꝫ. C. de tranſact. age cum geminiano. vel niſi ſenſus nõ patiaꝫ: vt in vlt. ꝓcoꝝ. et quod of indefinita equipollet vlꝫ illud regulariter obtinet in iure ſi lege vel canone non determinatur. xxxi. q. i. q̃ ſi dormierit. Ber.

m ¶ Exceptio. ꝛ iõ nos exꝓſenſu nꝛo recipe ñ debemus. ij. q. v. ꝓſuluiſti. ꝛ. lv. di. ſi euangelica. ꝛ. lxi. di. miramur. vij. q. i. ſcripſit. ꝛ. xxxi. q. i. q̃ ſi dormierit. ꝛ. ſ̃. de trãſla: inter corꝓoralia. ar. ꝯ de conſe. di. ij. liq̃do.

L Itteras. Cõis diuiſio. ꝑa pars ibi: reſpondemus.

n ¶ Cogi ñ ꝺz. ſic ꝑ ꝓz q̃ lepꝛa ſuperueniẽs ſoluit ſponſalia de futuro. ꝛ eadem rõe q̃libet alia enormis deformitas: vt. ſ̃. ó iureiu. quemadmodũ ſecus in mſimonio de pñtivt pꝫ exꝓtimis. c. ſ̃. e. ꝛ. c. quemadmodũ. Itẽ ar. q ea q̃ de nouo emergunt auxilio indigẽt. ff. de inter. ac. de etate. §. ex cã. ꝛ. ſ̃. de of. dele. inſinuante. ꝛ. ff. ad velle. ſi mulier in iure.

Rubꝛica de ꝓiugio ſer.

Aliſum eſt. ſ̃. de impedimento lepꝛe an ꝛ qñ ipediat vl dirimat mſimoniũ ſegꝫ nunc videre deꝫ pediñto ꝓditõis ſullis.

Ignum eſt. ℙꝛimo ponit dcñi ꝛ el⁹ rõnẽ. ſo ꝺdã dubitationem ſo[l]. ibi debita.

o ¶ In xꝓo ieſu. i. in fide chriſti ſuſcipienda.

p ¶ A ſacꝛis. q̃ ſuſcipientis cã ꝓferunt. vt baptiſmus. confirmatio. ſacꝛm euchariſtie viaticum pnia: ab iſtis ſacꝛis nullus fidelis ꝺz excludi: imo teneꝫ ea recipe. j. de pe. ꝛ re. oĩs vtriuſq;. ſic a mſimonio nullus ꝺz excludi: qꝛ edcñi ó mſimonio ꝓhibitoꝝ eſt. ſ̃. de ſpon. cum apud. ſecus de alijs ſacꝛis vt ordo: q rõne alioꝝ daꝫ: q̃ñ nullus ſeruus debet ordinari ꝓter dñi voluntatem. ſ̃. de ſer. nõ or. ꝓſuluit. ꝛ per totum ti. nullus legitime natus. ſ̃. de ſi. ꝓſbr. c. i. ꝛ per totũ: vt hoc ꝓbatur. i. q. i. §. ſi ergo ſacramenta. ꝛ. §. ecce ſi clericus.

q ¶ Remouendus. in auc. de monachis. §. hic nobis autẽ. col. i.

r ¶ Inter ſeruos. nec etiam inter liberꝫ ꝛ ancillam ſi ꝛbere voluerit ſcienter. xxix. q. ij. ſi qs ingenuus. ꝛ. j. c. ꝓxi.

s ¶ Diſſoluenda. ꝓiunct. n. a coniuge ſeparari non debet. C. cõia vtriuſq; iudi. poſſeſſionum: partus tñ penes dñm ancille remanet. ff. de ſtatu bo. l. ꝛ ſeruoꝝ.

t ¶ Seruitia. ergo ſi dñs ſeruitium exegit ꝛ vxor debitum a viro petit eodem tpe dño eſt potius obediendum. Dicunt gdã q potius eſt obediendum dño: niſi piculum fornicationis timeat. vel magnum ꝓiudicium fiat vxoꝛi. ſed potius vꝫ q vxoꝛi ipſius reddat debitũ cũ ꝓ ħ nullũ ꝓiudicium vl ſaltẽ modicũ fiat dño pp moꝛã modici tꝑis: niſi forte dñs in auxiliũ ꝓſone peteret ſuũ ſuũ. Quid ſi dñs vellet vẽdere ſuum ſuum alicui q vellet eũ ducere ad eſ

neas ptes forte ī greciā: dirit ala. q̄ ꝑt. ⁊ vxor tenet eum ſeq̄ vi⁹ vſ vt alij dñt q̄ tal' vēditō, phibēda ē. ar. C. cōia vtri. iu. poſſeſſionū. ar. liiij. di. fr'nitatē. ⁊ ar. j. ō inde. c. vlti. ītereſt. n. reipu. ne quis re ſua male vtat. iſti. de bis q ſui vel alie. iur. ſunt. §. pe. ⁊ ff. e. ti. ſed dñs.

Roꝓſuit. ꝓio ponit fcm̄. Scō diffinitōis cōmiſſio ibi: mādamus. ⁊ ibi diſtinguit ⁊ dat mēbꝝ ibi: ſi vero.

a Liberā eē credebat. et ſic nullū fuit mſimoniuz ſi erat ancilla quā credebat liberā. xxix. q. ij. per totū. error. n. ꝯditōis impedit mſimoniuz. xxix. q. ij. §. bis ita.

b Audiuit. ſupple ⁊ credidit non. n. cuilibꝫ referenti credere tenet. arg. xxiij. q. iiij. c̄ magnum. ⁊ ff. qō cū fal. tu. l. ij. titubās. n. ꝓ ignoāte bñ dus ē. C. de ꝯdi. īde. l. ulti. ff. ō lib. bo. exhi. l. iij. §. is q. ar. j. de ſecun. nu. dñs. ⁊ xxiiij. q. ij. cum ꝓ bellicā. ar. ꝯ. xxij. q. iiij. innocens. ⁊ ff. ō pe. be. itē veniūt. §. eum añ c̄ par tes. dic q̄ ſi iſte bꝫ ꝓſciētiā ſeruitutis ex pbabili cā ⁊ diſcreta tūc preiudicat ſibi ſi carnal'r cognoſcat. ſi er leui ⁊ temeraria cui credi ſi oz ſi vſ q̄ ei iudicet. ar. j. de ſen. excō. ingſitōis. ⁊ j. e. c. ulti. ſꝫ pone q̄ iſte mouet ei litē ꝯditiōis ipa petit q̄ lite pendē. reddat ei debitū. cū lite pendente ſure ſuo priuari ñ debeat. ſ. vt lit. pen. c. i. ⁊ ij. ⁊ xxvi. q. iiij. volumus. ⁊ viij. q. iiij. nō ne. nūqd ecclēſia oz ei ꝑcipere vt ō bitū reddat: qō vſ ꝓ iura ꝓdcā. Dicūt qdam q̄ bñ tenet reddere debitū ad mandatuz eccleſie ſꝫ ipe nō oz exigere nec ſibi fit ꝓiudiciū. t. dixit q̄ nō oz exigere nec exigenti reddere: q̄ ei fieret preiudiciū qō vſ ꝓ iſtam lr̄az innuere. ⁊ ſi cōpellatur nō reddat: q̄ ſi eā cognoſcit vxoris affectu ſit ei preiudiciū ſi hēat ꝓſciam ex cā ꝓbabili ⁊ diſcreta. ⁊ ſic ſtatī eēt mſimoniū. ſi fornicario affectu peccaret mortal'r. qō facere ñ oz: imo poti⁹ pati oz excōicationē. ſ. de re. ſpo. lr̄as. ⁊ ō dixit ar. illi⁹ ōcre. ingſitōis. ſꝫ ſatis vſ q̄ poſſit reddere ad mādatū eccl'ie vt ex primo ꝓſenſu ei ꝓiungat q̄diu ꝓſtet ꝓ ſniam de ipedimēto ꝯditōis ⁊ ō vbi nō eſt certus. lz aliqs ide hēat ꝓſumptōes: ſec⁹ ſi ſciret ꝓ certo. Et qō dicit lr̄a iſta poſtq̄ audiuit iſtā ancillā cognouit eandē. itellige añ litē motā ⁊ ſine mādato eccl'ie. tunc. n. intelligit ꝓſentire non obſtāte illo ipedimento. ⁊ ita ſecus vſ ſi ad mandatum eccl'ie eā cognoſcat.

c ꝓio dote. i. vice dotis. non. n. fuit dos ſi fuit ācilla. ff. de iuſ do. l. ſi mulier. §. vlti. alſ. l. proculus.

Licet: ꝓimo ponit fcm̄. Scō determinationē ibi: vſ. Ab. ſi.

d Scōm legē puīcie. Inuit alr̄ eē de iuſ cōi: qō, eſt vex. C. de rei vend. ptuz. ff. de ſta. bo. l. ⁊ huoꝝ. ⁊. ſ. de ſ. nō ordi. c. vl. vbi de hoc.

e Decēnio. ſufficit tñ qnquennium. C. ne de ſta. defunc. ſi pſ. ⁊. l. i. ſꝫ ō ita contingit de facto.

f Fauore libertatis. fauore. n. libertatis multa ꝯ rigorē iuris ſtatuta ſunt. ff. ō fideicō. lib. gñalr̄. §. ſi qs huo. C. cōia de manumiſ. l. i. ſ. de pba. ex lr̄is. ⁊. ſ. de re iudi. c. vlt. xij. q. ij. cū redemptor.

Ad nottam. Sunt due ptes. Scōa ibi: ideo. ab. ſi.

g Conditōis ſepauit: qō bñ potuit. ſ. e. ꝓpoſuit. ⁊. xxix. q. ij. ſi qs ingenuus. q̄ errantis nullus ꝓſenſus ē. e. cā. q. i. §. is ita. ⁊. ff. ō iu riſd. om. iu. ſi per errorem. ⁊. C. de iur. ⁊ fac. igno. non iccirco.

h Nec fcō. puta carnal'r cognoſcēdo eā p⁹ cq̄ itellexit illā eē ācillā. ſ. e. ꝓpoſuit. xxix. q. ij. ſi qs ingenu⁹. ſ. de ꝯdi. ap. de illis. ⁊. ſ. de ſpō. is q. ⁊ ita ipo fcō mſimoniū ꝯbit fier ⁊ vbo. xxx. q. ij. bonorāt. ⁊. ff. ō ſpon. ſꝫ q̄. Itē pz b: q̄ mſimoniū qō nullū ē tractu tpis ꝓ firmat: ſic. ſ. ō ō ſpon. ipu. lr̄as. acceſſit. ⁊. ſ. e. ꝓpoſuit. ff. ō ri. nup. ſi qs. ſꝫ ꝓ vſ q̄ vba nēcia ſint. ſ. ō ſpō. tue. ⁊. c. ſi iter. ⁊ ō ꝓ. di. iiij. cū ꝓ puul. Jn bis q loq ꝑt nēcia ſūt vba. ff. ō le. iij. nutu. fit i ſoluēdo mſimonio regrit exꝑſſus ꝓſēſus. ff. ō ri. nup. i eo. ꝓterea pot ꝓſenſus ñ fac mſimoniū. q̄ nullus fuit: ſed nouus regrit. ſ. ō eo q dux. i ma. quā. pol. veniēs. ⁊. c. i. et ita vſ ātiqu⁹ ꝑdurare niſi nouus exꝑmat. ſi. ſ. ō bap. maiores. i ſi. ff. ō ꝑca. ſꝫ ſi manēte. ff. ō arbi. ſi cū dies. i ꝑn. ⁊ l. labeo. §. pe. ⁊. ff. ō v. ob. l. i. §. adijcit. Dicas q̄ ō fcō tē ꝯbit mſimoniū qñ aliq̄ vba ꝑcesſerūt ad ſpōſalia vl' mſimoniū: lz tūc ñ bſent effectū. poſtea vo ipo fcō ꝯbit mſimonium ſiue ſpōſalia. ff. ō ōſpon. i pu. lr̄as. acceſſit. ⁊. ff. de ſpō. ſꝫ q̄ pſis. ⁊ tale mſimoniū ꝓſumptū appellat. ſ. ō ſpō. is q ſꝫ pōe q̄ aliqs ꝯrit cū ācilla igr̄āter ⁊ dñs poſtea illā ēt māumittit viro ignoāte nunqd ē mſimoniū: Dico q̄ ñ: q̄ adhuc ꝯmiſcet ei ex ꝓni ꝓſenſu q null⁹ fuit. ar. C. ad vel. cō. uis. ⁊. l. ſi mulier. ij. ff. ō mi. l. iij. §. ſcio. Itē ſi dñs ācille tā q̄ libā eā alicui tradat i vxorē q lib ē eoipo itelligit ei dediſſe libtatē. i auc. ō nup. §. ſi vo ab initio. col. iiij. Sꝫ pōe liba ꝯrit cū eo quē ck̄debat liber poſtea ſciuit illū eē ſuuz nihilomin⁹ vult eē cū eo ſꝫ ille ñ vult remānere. Dixit Jo. q̄ ñ ē mſimoniū. tū illa oz cōpelli ex quo vult cū eo eē. ſi. ſ. ō eo q dux. i ma. quā pol. p adul. c. i. Jo. qō vex credo.

Rubꝛica De natꝫ ex libo vē. Qr error ꝯditōis ſuiſſe dicit. mſimoniū ⁊ ex ꝫ ſepe dubitari ꝓtigit vtꝝ nat⁹ ex libo ventre ſit iudicād⁹ ſu⁹ vl' lib ō ⁊c.

Adecens. ꝓio ponit gñale dcm̄ ex quo caſum diffiniri mādat ibi. ꝓterea.

i Libta fallit tñ i caſib⁹. xv. q. vi. cū multe. Itē in alio. ſ. de iude. ita quorundam.

k Hmōi documētis. q̄ dicebat mulier iſta ſe bſe de mānumiſſione mſis ſue ſiue de ſua q̄dā inſtſa q̄ forte oñdit pape. gbus. inſtſis ſtabit niſi ex pte eccl'ie ꝓria inſtſa oñdant. ⁊ ſic eſt ar. q̄ inſtſm ꝑ aliud inſtſm pōt reꝓbari. ⁊ ꝑ alias ēt ꝓbationes poterit eccleſia reꝓbare hmōi documenta.

l Ab eccleſia. lxxxvij. di. libertos.

m Al q̄ tueri. ar. q̄ ñ debeo id facere a quo teneor aliū ꝓhibere ⁊ q me defendē tenet me ñ oz ꝓpugnare. ff. ſi ꝑ. vē. l. alti⁹. ff. de ꝯdi. īde. ff a ffe. et xxvi. di. vna tñ. ⁊. xxv. di. c. vl. ⁊. xi. q. i. ſilueſter. ff. ō fideiuſ. tutor. ⁊. lxxij. di. §. i. ff. de admi. tu. quotiēs. §. ij. ff. de neg. ge. ſi pupilli. §. videam⁹. ſecus ī marito q alios ab vxore ꝓhibere oz. ⁊ ar. iij. q. vi. q̄uis. ſol. i. p̄miſſo gñali ſupplet niſi ſit tale fcm̄ qō ſibi ſoli ex officio cōpetebat.

Rubꝛica De cognatōe ſpūali. Alſo de plurib⁹ impedimentis mſimonij ſūmittit de ipediméto cognatōis tā ſpūalis q̄ legalis ⁊ carnal': ⁊ q̄ ſpūalis cognatio ītꝛ alia eſt dignior iō premittit de ea. ab. ſi.

Cum autem. ꝓimo dubitatio. Scō duoꝝ canonū ꝓriox inductio ibi: ⁊ lz. Tertio poſterioris approbatio ibi: vñ. Quarto exceptio ibi. niſi. ab. ſi.

n Filij. ſ. duorum compatrum.

o Poſteri⁹. ꝓmus canon ē. xxx. q. iij. poſt ſuſceptū. ⁊ oz eſſe paſcalis primi lz ī qbuſdā libris dicat paſcal' ſcōi. canon poſterius editus ē. e. cā. ⁊. q. e. ſup qbus. q corrigit ꝓmū vt ō dicit. ſꝫ ille ita pōt legi q̄ teneat put ibi exponit. ſed alex. aliter illā intellerit vt ō patet.

p Niſi ꝓſuetudo. q̄ ſcādalū. M. dic q̄ alex. male dix̄ ō: q̄ ſnuit ō q̄ ītime ꝯiūcti ōbēat ſepari qō eē ñ oz pp aliquā ꝓſuetudinē vel ſcādalū: q̄ oō ſūt ꝯiūcti ⁊ quoſ de⁹ ꝯiūxit bō ñ ſcꝫ. xxxiij. q. ij. quoſ de⁹ ⁊c. ar. ꝑ eo. ſ. ō ſpō.

dñ.c.vlti.vbi ñ stat ꝙsuetudini ſz potiꝰ iuri.ar.ℨ q ꝙsuetudo psonas legitimas ad ℨbēdū reddit illegitimas.j.e.sup eo.t.s.ó cle.ꝓiu.cū olī.t ar.xxx iij.dist.placuit.sol.ꝑt dici q ꝺ locū bz ī mꝛimoniū ℨbēdo vt pp scādalū ipediat mꝛimoniū qđ alꝫ legitimū ē.ſz ñ dirimit iā ℨctū pp scādal ū.t ꝺ satis pz ex ꝙsultatōe:t ñ dic ꝺ alex.q ꝓiūcti sepēt ſz rñdet q ꝓiūgi ñ dūt si scādalū ē.nā mꝛta fieri phibēt facta tñ manēt.s.ó iureiu.quē admodū.t.s.ó reg.ad aplicā t.xxx.q.v.ſz obijcit.t.xv.q. i.§.vl.vl dic q pp scādalū ó rogat iurī:t pp scādalū sepēt. ſz ó inf ñ ōberēt separi.ut.j. e.sup eo.ſz pꝰ vi⁹ vſ:q pp scādalū mꝛimōiū q ꝺo auctoꝛ ī padiſo ſtitutū fuit: p eccliaz diſſolui ñ dz.xxvi.di.deiñ opponit.t ita fmāet.ℨria illa ó tre.ſr eo.ſz itelle ꝺ put ibi dc

Jnnr Cōis diuiſio. Secūda ibi:ꝙsultatiōi.t ibi ꝑmo recitat canonū antiquorū ℨrietatē.scōo alterā ptē approbat t rōez addit ibi:ióq.

a Jnſtitutū.xxx.q.i.c.i.t.iij.

b Statuerunt.xxx.q.i.dcñ de eo ad limina.

c Debitū ſbtrabef.ſz nūqd ꝑt erigef.ꝑt dici q ille q ꝺ fecit ignoꝛāter ꝑt reddef t exigef:q ñ peccauit:q ꝺo sciēter ſatz videret q ñ deberet exigeꝛ ſz reddef tenet tñ: ñ inēi mꝰ phibitū ī ꝺ casu q ñ exigat ergo nec nos phibeam⁹.

d Jgnoꝛātia pbabili alꝫ nō excuſaret a pctō.s.ó eo q renū.epi.c.i.ī fi.t.j. de cle.exmi.aplice.t ē ar.ꝺ ignoꝛātia excuſat vt ibidē.t.i.q.iiij.§. vlt.t.viij.di.ꝙsuetudo.

e Dfocinari.s.ó eo q dux. ī ma.c.i.t.j.ó collu. audiuimus.xxx.q.i.dcñ.t.s. de rescrip.ſedes apoſtolica.

Super eo Sūmatū ē.s. t.i.ſed ſpālius attingendo mentē.c.ꝺ.itendit vt ī rubꝛo ſm itellec.magis cōem. Dꝛio ponit qđ.Scōa ibi:rñdem⁹ diſtinguens rñſio.t ſm mēbꝛ ibi:ceteꝛ.ab.ſi.

f Alteꝛ.vel vtrūq.s.e.c. i.t.xxx.q.iij.ſuper qbus.

g Separe.q ℨ cañones ꝓiuncti ſunt vñ sepādi sūt.x.di.uides.t.C.de le.t ſe.cō.ñ dubium.t.xxx.q.iij.ℨdicimus.

b Metropolitāe.ſic.xij.di. ó his.Sed ℨ q ꝙsuetudo romāe eccl'e potiꝰ ſit seq̄nda.ó ꝙse.di.iij.ó tria.xi.di. qs nesciat.ī fi.ℨria itellige ó forma ſacꝛoꝝ ꝺuāda quā qlibz tenet ꝺuare t credeꝛ put tz romana eccl'ia.j.ó be. ad abolēdā.i.rñſo.Jtē ē ar.q priꝰ recurrēdū ē ad ꝙsuetudinē metropolitane eccl'ie ℭ aliaꝝ ad quaꝝ ꝙsuetudinē recurrendū ē.s.ó cenſi.ſup eo de mū ad romanā.ar.ff.ó le.ó qbus.vel potius ad ius ſcriptum ꝑmo.

i Cōſuetudo.t itellige ó tali ꝙsuetudīe q̄ scādalū gn̄aret niſi fuerit obꝺuata.s.e.c.i.ī fi.t ſurgit ꝙsuetudo ex q̄dā affinitate ℨcta ex cōpaternitate vniꝰ filioꝝ:vt ēt alij ꝓiungi ñ possint put olī obꝺuabat ꝺz ītellectū alex. vt.s.e.c.i.t.xxx. q.iij.post ſuſceptū.lz illō imutatū fuerit vt oēs possint ꝓiūgi ꝑter illas psonas qbꝰ mediātibꝰ cōpñitas ℨcta fuerit.xxx.q.iij.ſup qbꝰ.t.s.e.c.i.t sic ſi scādalū magnū ſit ī aliquo loco q tales ꝓiūgāt vl're maneāt ꝓiūcti adhuc pp scādalū ꝺuabit ibi illō ius ñ obſtāte ꝙstōe q̄ emanauit postea ī ℨriū.vñ forte ſilī mō ꝑt dici ſi ī aliquo loco eēt magnū scādalū t bonoꝛ q aliq ℨberēt ī gnto gradu illō ñ tolleret ñ obſtāte ꝙstōe illa.ſ. ó ꝙsan.t affi.ñ dz.qz pp scādalū mꝛta ēt ℨ ius omittūt. g mꝛto fortius vbi alia rō ſbeē vſ t ita ꝺ.t.s.e.c.i.ī fi.Scādalū ipedit mꝛimōiū t dirimit:t ē file:qz ꝙsuetudo faē aliquē illegitimū ad eligēdū. s.ó cle.ꝓiu.cū olī.Jn p bibitōe talꝫ mꝛimōij.nullū ē pcñ.g ſi scādalū ē q ꝓiūgāt pp scādalū phibē dī sūt.ar.j.ó no.op.nū.ex iniūcto.ſz ſi nll'a phibitō vnq̄ fuiſſz īter tales psonas ℨctū mꝛimōiū ñ dēret diſſolui pp scādalū.qz tal' diſſolo ſiñ pcō moꝛ tali fieri ñ posſz.ar.ꝑdcē ōcf.cū ex iūcto.qđ tñ volūt itelligeꝛ ó ſi,iſtū ita ſi eiuſdē eccl'ie:rc.de ꝑmis psonis de qbꝰ ꝑmisit.ī ꝑn.c.qꝛ iter eas de qbus.ſo of licitū,ē mꝛimoniū.vt.s.e.c.i.nec ó tali mꝛimōio dic alex. q sit diſſimuladū:ne in exēplū trabat.cam eccl'ia talia mꝛimonia approbet.ſz veriꝰ credo ꝑmū dcñ:verūtñ si ꝙsuetudo bz vt postq̄ ℨcta sunt tollerent poterit iſte diſſimulare ita q nec ꝙsentiat nec ℨdicef videatur: ꝑpter rationem que infra ſequitur.

tudine bēatur vt talia ꝓiugia permittant:hec ī eccleſia tua diſſimulare[h] poteris:ita q nec ꝓtradicere[l] nec tuū videaris pstare assensū: qꝛ sicut graue est antiq̄ ꝙsuetudinez circūadiacētiū[m] eccleſiaꝝ sup his ꝓtēnere:sic quoq graui⁹ videt si ꝑpter eas hmōi ꝓiugijs tuū īdulges assensum:cū posset sic in exemplum assumi[n]. Q Lemēs.iij.

k Dſſimulare. tal' diſſimulatio loco approbationis tacite habeē meritocum nullum ſubſit impedimentum.

l Nec ℨdicere.no. q tacet neq̄ ꝙsentit neq̄ negat.ff.de re.iu.q tacet. Qñq̄ tamē taciturnitas hꝰ p consensu.liij.dist. ſeruus.s.de ꝑsump. nōne.t aliqñ ꝑ ℨdictiōe de cō.di.iiij.cū p paruulis. ff.de pcu.filiuſſa.§.innui tū.lxv.di.ſi forte.

m Circūadiacētiū.t ita vicinoꝝ locoꝝ ñ ē ꝙtēnēda ꝙsuetudo. Jmo ſeruā da:ne si ℨriū fieret ſume ret inde exēplū. qꝛ cū illa ꝙsuetudo satis ſit honeſta ñ dz iſte videri auctoꝛ vt alij recedāt ab illa ꝙsuetudie t ita taceat si ſine scādalo id ſustineant.

n Assumi.ab alijs q talia connubia non contrahunt de consuetudine.

Marcinus. Duo facit ꝑmo pōit qōnē. Scōo eiꝰ ſolutionem ibi.Nos aūt.Ab.ſi.

o Per ꝓnubiuz .i.per carnalē copulā. xxvi.q. ij.agatoſa.

p Eius.ſ.lotharij.

q Cum quo.ſ.lotharīo no. q post mꝛimonium carnali copula consuma tū ī quo ītellige qđ dc ꝺ si alter ꝓiugū ſuſcipit filiū alteriꝰ ó ſacro fonte ābo ꝓiuges cōpfes efficiunt parētibꝰ ifantiz:t ita vir ſuſcipiēdo filiū alteri⁹ ó ſacro fōte vꝛoꝛ medіāte viro cōmf efficitur parētibꝰ ifantis t mf ſpiritual' efficit illiꝰ t ecōuerſo.xxx.q.iiij.ſcisciтаſ.et c.ſi qs vnꝰ . ſi vo cōpfmitas mꝛimoniū pcessit ſitue carnalē copulā: puta ſuſcepiſti filiū ꝺte t martini ó ſacro fonte t postea ℨristi cuz tebga:t eā cognouiſti: vel lz ℨristi nōduz tñ carnal' illā coguiſti:q̄uis illā postea cognoſcas vꝛoꝛ tua ñ efficit cōmf parentibꝰ illiꝰ ifantis:qꝛ nōduz eras effectꝰ vna caro cuz ea:qꝛ p vnionē carnis ſeq̄ntē cō pfmitatē ñ trāſit ad vnionē ſpūs ꝑcedentē mꝛimoniuz.vñ te mortuo t mortua vꝛoꝛe martini quoꝝ filiuz añq̄ bfes tebgā ó fonte leuaueras.martinꝰ poterit bfe tebgā ī vꝛoꝛē xxx.q.iiij.q ſpūalē.t.c.pꝰ obituz t sic tebga ꝑt bfe duos cōpfes vnuz post aliuz.vñ no.vſus. Que mihi vl' cuiꝰ mea natū fōte leuauit. Hec mea cōmf fieri mea ñ vz uxoꝛ. Si q̄ mee natuz ñ ex me fōte leuauit. Hāc pꝰ fcā mee ñ ide vetaboꝛ bfe.sic q̄ñq̄z fcō ſuo alter ꝓiugū ſoleñizat votuz alteriꝰ.puta uir q volēte uxoꝛe oꝛdinē ſuſcepit.xxx viij.di ſti.qꝛ sint. r Una caro.xxx.q.iiij.ſcisciтаſ.t.c.ſi qs vnus.

Contracto. Duo facit. Dꝛio pōit casum. ſo ibi:vez. diffiniē duz t ī cōmiſſiōe ꝑma exꝑmit diffinitōis cāz vſq̄ ibi.ióq̄z. Ab.

s Sacrati ſalis.de conſe.di.iiij.ſal celeſtis.

t Cōcubine. qđ dicunt q ille filius tñ erat filius concubine ipſius p.de alio viro dicentes q cōpaternitas ℨbitur per illud ſacm sacrati ſalis.ſed ſm hoc nulla fuiſſet queſtio.

v Vir ℨbendo.ex hoc vſ q p illa q̄ precedunt baptiſma non ℨbat compaternitas.arg.xxxij.diſtin.§.vez.in fi. vbi dc q baptiſmus eſt

ianua oium sacramentoꝝ. Item ꝓpter catheciſmū non ſit aliqs aptꝰ ꝫbere mꝫimoniū. xxviij. q. i. caue. itē ſi ꝺcederet ſine baptiſmo nō pro deſſet ei catheciſmus qn ꝓpetuo dānaret. de ꝫſe. di. iiij. firmiſſime. ⁊ c. nulla. ⁊ ſic ē adhuc mēbꝝ ꝺyaboli. ergo nō ꝑt eſſe ſpūalis filius. ar. ꝫ qō ꝫbaſ cōpꝫnitas per catheciſmū. xxx. q. i. c. i. vbi ꝺc q a ꝓmo pabulo ſacrati ſalis vſq; ad ꝫfirmationē cōtrabitur compaternitas. e. cauſa q. iiij. ſi qs vnus. de cō. di. iiij. in catheciſmo. nā ⁊ chriſtiana ꝺicitur poſt quā eſt catheꝫizata. xxx. viij. q. i. caue. Hu. ꝺixit ſup illo. 6. peruenit. xxx. q. i. quod ſicut ſeptē ſūt ꝺona ſpūſſancti. ⁊ ita ſeptem ꝺona baptiſmi. et ꝑ quodlibet illoꝝ cōtrabitur compaternitas ita quod impedit ⁊ ꝺirimit matrimonium. primum eſt collatio ſacrati ſalis. de conſe. diſ. iiij. ex hinc. Secundum auriuꝫ ⁊ narium linitio cū ſpto. di. e. poſtea tangunt. Tertiuꝫ in fronte ⁊ i pectore crucis ſignatio. diſtin. e. poſtea ſignatur. Quartuꝫ olei ſacri punctio. di. e. deinde. Quintuꝫ ablutio baptiſmi diſtin. e. uenit. Sextum in vtice criſmatis perūctio a ſacerdote. diſti. e. poſt quam aſcendit. Septimuꝫ confirmatio criſmatis in fronte per epz. di. e. preſbri. Et illi qui ſequuntur Hug. ꝺicūt qō ille filius non fuit filius petri ſed tantum concubine. ⁊ ꝺicunt hanc ꝺecre. non tenere ꝺato qō fuerit filiꝰ petri. Alij ꝺicunt q ꝑ tria ſacramēta tantum contrahīt cō paternitas. ſ. per catheciſmū baptiſmum ⁊ confirmationem. de con. di. iiij. i catheciſmo. xxx. q. iiij. ſi qs vnus. ⁊ hec mulier non tenuit illum filium ad totū catheciſmū ſed tm̄ ad imiſſionem ſalis quod ſatis apparet per hanc lr̄am. Alij ꝺicunt q lꝫ compaternitas ꝫbaſ per catheciſmū: per illā non tm̄ ꝺirimitur matrimonium cō tractum ꝓut innuitur per hāc lr̄am tali rōne: qꝛ baptiſmus eſt ianua oium ſacramentoꝝ: vt ꝺcm̄ eſt i. §. vez. xxxij. ꝺi. ⁊. §. de ꝑſby. ñ bap. c. i. ⁊. iij. ergo ſi ianua non ē apta nullum ſacm̄ recipīt. Item alia rō ne: qꝛ añ baptiſmū nō ē filius eccleſie: qꝛ ſine eo nullus ſaluatur ut ꝺictum eſt. ergo ſi nō eſt filius eccleſie nō eſt filius ſpūalis: ⁊ ſi non ē filiꝰ ſpūalis nulla ꝑ eum eſt cognatio ꝫcta. ergo ꝓpter hoc ñ ꝺꝫ mꝫimonium ſeparī. ſꝫ certe ꝫ iſtos q ꝺicunt q ēt ꝑ catheciſmū non ꝺirimat mꝫimoniū manifeſte faciunt illa duo. ſi qs unus. ⁊. c. i catheciſmo. qꝛ ibi eqparātur iſta tria. catheciſmus baptiſmus ⁊ confirmatio. vñ credo q ſi qs teneat aliquem i toto catheciſmo in quo vnus patrinꝰ ꝺꝫ eſſe q ille ſit cōpater effectus parentibus ifantis: ſed ꝫ mulier non tenuit illū filium lr̄fantem niſi in ꝓmo pabulo ſacrati ſalis. nec expꝛeſſe ꝺicit lr̄a q fuerit filius. p. ⁊ iō ꝺico q catheciſmus impedit ⁊ ꝺirimit mꝫimonium. ſ. iā ꝫctum vt ꝺicunt qdā. T. ꝺixit q cōpaternitas per catheciſmū contracta īualida ē ad matrimonium ꝺirimendum q ſatis poſſet tolerari rōne predicta. vt ꝺixit. t.

a Q Eniens de ſacro fonte. idē ſi tenuiſſet eum in catheciſmo vel in ꝫfirmatōe. ut. §. c. ꝓpoꝛi. ꝺcm̄ eſt.

b Anteq̄. bñ ꝺicit anteq̄: qꝛ ſi poſt contractum mꝫimonium hoc feciſſet non ſeparetur matrimoniū contractuꝫ. §. e. ſi vir. ⁊. xxx. q. i. ad limina ꝺictum de eo.

Tua nos. Sunt due ptes. In ꝓma trimēbris ꝫſultatio. In ſecunda cuiqꝫ rñſio ibi: ſuper quo. Ab. ſi.

c Filiam. ſpūalem per quā compaternitas eſt contracta. §. eo. c. i. ⁊ c. ſuper eo. in ꝓn.

d Poſſunt. i. ꝺebent de iure. §. e. c. i. ⁊. c. ſuper eo. in ꝓn.

e Nunciare. No. ar. q denūciatio criminū ad oēs ſpectat ⁊ non tm̄ ad ꝑlatos. Item perſone ille que ſciuerunt ꝫbi mꝫimonium nō admittunt ad accuſationē mꝫimonij. aut ēt ad teſtificationē. ſ. q ma. accuſa. poſ. cum in tua ñ tm̄ repellunt a denūciatione vt hic ꝓꝫ. ⁊ tm̄ hic cōſeqtur idē ꝑ denunciationem i hoc caſu qō ꝑ accuſationeꝫ. nō. n. ꝑt penitere ille cui denūciet tale crimē niſi remota uxoꝛe. xiiij. q. vi. ſi res. ar. Item alia via excludit ⁊ alia admittit. ſic. §. de iure iur. quēadmodū. §. de ōſpō. Ipube. ad diſſoluendū. ar. ꝫ. §. de pcu. tue. vbi de hoc.

boc fecerit cauſa matrimonij ſeparandi: penitentiam pro preſumptione accipiat matrimonio in ſua firmitate durante.

I Nocentius. iij. epiſcopo ⁊ archidiacono linconien̄.

T Inter patrem baptizati ⁊ leuātem ſeu tenentem baptizatum contrahitur cognatio ſpiritualis valida ad impediendum ⁊ dirimendum matrimonium poſt contractum.

Q Eniens ad apoſtolicam ſedē. c. anglicus: ⁊ infra. / Mandam⁹ quatenus ſi ꝫſtiterit. b. mulierem prediicti viri filiuꝫ de ſacro fonte[a] leuaſſe antequā[b] eam deſpō ſaſſet vxoꝛē: vos inter eos ꝺiuoꝛtium ap. poſt. celebꝛetis.

I Deꝫ magiſtro. s. canonico berfodēn̄.

T Si filij duoꝝ compatrum ꝑ quoꝝ alterum deuentum ē ad compaternitatem matrimonium contrahant ſepantur ⁊ tpe contractus ſcientes impedimentum illō denunciare tenentur.

T Ua nos ꝺurit diſcretio conſulendos: an natꝰ ante compaternitatem filiam[c] cōpatris ſui vel cōmatris ſibi poſſit matrimoniali ter copulare: ⁊ ſi contraxit: an debeant ſeparari: ⁊ an ꝫſcij talis matrimonij teneantur illud in publico accuſare. / Super quo reſpōdemus: q huiuſmodi pſone nō poſſunt matrimonium contrahere et ſi ꝓtraxerint poſſunt[d] abinuicem ſeparari ⁊ qui contractum ſciuerint ꝺebent eccleſie illud nunciare[e].

G Regoꝛius nonus.

T Inter baptizatum ⁊ filium baptizantis oꝛitur cognatio ſpiritualis impediens ⁊ dirimens mꝫimonium inter eos contrahendum. b. ꝺicit.

Æ Litteꝛis veſtris accepimus q cum martha mulier coꝛaꝫ officiali cantuar. alanum peteret i virum: ⁊ ſe affidatam ab eo ac carnaliter cognitam per teſtes idoneos probauiſſet: dictoꝝ tandem teſtium depoſitionibus publicatis idem. A. excipiendo propoſuit: q eam habere non poterat in vxoꝛē pro eo qō ipſum pr̄ mulieris eiuſdem qui ſacerdos extitit baptizauit.[f] Sed cum idem officialis exceptione huiuſmodi nō admiſſa diffinitiuam tulerit ſententiaꝫ contra ipſum ⁊ idem ad ſe. apo. appellauit. / Mandamus quatenus ſi ē ita: eundem. a. ſuper hoc ab impetitiōe mulieris abſoluatis ipſius: eidem mulieri perpetuum ſilentium ꝺimponentes.

Rubꝛica De cognatione legali.

N Icolaus ad ꝫſulta bulgaroꝝ

T Inter adoptatum ⁊ filium adoptantis non poteſt ꝺurante adoptione conſiſtere matrimonium.

I qua per adoptioneꝫ. mihi ſoꝛoꝛ eē cepit: qꝺiu[g] ꝺurat adoptio inter me ⁊ ipſam nuptie ꝫſiſtere non poſſunt.

Æ Litteꝛis. Diuidit in duas ꝑtes. In ꝓma iudicū ꝫſultatio. In ſcōa mandatū ibi: mandamus. ab. ſi.

f Baptizauit. ⁊ ita fuit filius ſpūalis ipſius ſacerdotis. xxx. q. i. oēs quos. vbi ō hoc. ⁊. c. nō ꝺꝫ. ⁊. q. iiij. ſi qs vnꝰ. ar. ergo ⁊ filia illius effecta ē ſoꝛoꝛ ſpūalis viri ac ſi ipſum ſacerdos de ſacro fonte leuaſſet: qꝛ tūc illā br̄e i vxoꝛē non poſſꝫ. qꝛ ea mediāte cōpꝫnitas eēt ꝫcta. §. e. c. i. ⁊. c. ſup eo. ⁊. xxx. q. iij. ſup qbꝰ. ergo multo fortius cū ſit pr̄ ſpūal illius. ſꝫ qd mouit iſtū officiale ad ſniandū ꝑ mꝫimonio. hec potuit eſſe cā. qꝛ edictuꝫ de mꝫimonio ꝓhibitoꝝ ē. §. de ſpō. cū apud ſed hoc nō leueniebat ꝓhibitū exp̄ſſis verbis de bis q baptizant q filij eoꝝ cū talibꝰ ñ poſſent ꝫbere ſꝫ lꝫ exp̄ſſe ñ eēt ꝓhibitū ſatꝫ videbatur eē ꝓhibitū ex quo pr̄ eſt ipſius ſpūalis. qꝛ in eo qō minus eſt ꝓhibitio inueniꝫ. ſ. i filio illius q aliā de ſacro fonte leuauit. ſile ē qō ꝺicit vrbanus. nulla rōne ꝓhibitū iuenit q vir ⁊ vxoꝛ ſimul ñ poſſint filiū alterius de ſacro fōte ſuſcipe. xxx. q. iiij. qō ät ꝺ eſt vez vōbis exp̄ſſis. ſꝫ i gñe ꝓhibitū eſt ꝺū ꝓhibeā q plures ſimul ñ ſuſcipiāt puerū de ſacro fonte. ō cō. di. iiij. ñ plures. ⁊ qꝛ ꝓhibeā ꝫmiſceri filie ſpūali. ut. c. ñ ꝺꝫ. Sed nūqꝺ filiꝰ ſacerdotis ꝑt ꝫbere cū filia illius quā recipit ad pniam vl̄ q non: qꝛ i illa filia ſpūal eſt. ſicut illa quā baptizat. xxx. q. i. oēs quos. ſꝫ non ē ita. qꝛ non ꝫbiꝫ tāta affinitas in pnia ſicut i baptiſmo: qꝛ per pniam nō efficiunt filij ſacerdotis affines filijs eoꝝ qbus pniam iniungunt. nec vſquequaqꝫ iuenit ꝓhibitū directe vel ꝺirecte ergo intelligitur eſſe conceſſum. §. de ſpon. cum apud.

Rubꝛica De cognatione legali. Aliſo de cognatōe ſpūali merito ſubijcit ō legali. Et vide ad materiā ter. cū gl. xxx. q. iij. c. i. ⁊ i. c. ꝑ adoptōeꝫ. Et ꝺic q adoptio legal⁹ ē q ꝺā ꝑpiqtas ꝑ q̄ efficit qs filiꝰ vl̄ nepos vl̄ ꝺinceps ſeu ff vl̄ affinis q ñ ē natūrā imitās. l. adoptōes. ff. ō adoptōibus. ab. ſi.

g J q̄. q̄ ꝺiu. xxx. q. iij. ita ꝺiligere. ergo ea finita cū ea poſſum ꝫbere. iſti. de nup. §. ſi q̄. Item arg. hic q cā ceſſante ceſſat effectus. §. de renun. poſt trāſlatōem. §. de iureiu. ⁊ ſi xp̄s. ad fi. ⁊ lxi. di. §. bis oībus. ff. de ritu nup. p adoptionē. No. ad ītelligentiā huius decre. q cognatio q ꝺā eſt ſpūal⁹ de q̄ ꝺc. §. ti. p. ri. Quedā ēt legalis de q̄ ꝺ ꝺc. Legal⁹ cognatio fit duobus modis vel per adoptionē vel ꝑ arrogationē. Dicimur ät arrogare illū q ſui iuris ē. ⁊ p arrogationem trāſit in nr̄am ptātē. ⁊ fit arrogatio p̄incipis auctoꝛitate. Adoptio ät p quēlibet magiſtratū. iſti. de adop. §. ij. ⁊. iij. nec trāſit i ptātē adoptātis. C. de adop. l. vl. ⁊ iſti. e. ti. ſꝫ bodie remāet i ptāte ſui pr̄is. Et tā arrogati q̄ adoptati ꝺicunt filij adoptiui ſiue fr̄es ⁊ iter fr̄es adoptiuos ſiue naturales ⁊ legitimos ꝓpediꝫ mꝫimonium quādiu ꝺurat adoptio: ut ꝺ. ⁊. ff. de ritu nup. p adoptionē. ⁊. xxx. q. iij. ita ꝺiligere. Sed inter aſcēdentes ⁊ ꝺeſcēdētes. i. iter adoptātē ⁊ adoptatū ſp ꝓpediꝫ mꝫimoniū. ff. ō ritu nu. adoptiu⁹ lꝫ ſoluaꝫ adoptio. ff. e. ti. gn ēt. Item poſſet ꝺici q filiꝰ adoptatꝰ poſſit copulari filie adoptātꝫ cuꝫ adoptatus ſi trāſeat i ptātē adoptātis iſti. de adop. §. ij. ſic etiā ꝑt ꝺici q filius illegitimus ꝑt copulari filie adoptiue: qꝛ illegitimus nō eſt in ptāte pr̄is iſti. de nup. §.

vlti. Illegitimus nō pōt copulari filie ſpūali. Alij dicunt q̄ adoptat⁹ nō pōt copulari filie adoptātis: q̄ lz adoptatus nō trāſeat in ptātē adoptā tis acq̄runt tñ ei quedā iura p adoptionē q̄ diſſoluunt p emācipationem. C. ō adop. l. pe. §. finaūt. ⁊ ō idē vī p decre. iſtā. q̄ idiſtincte logt ō adopti one nō diſtigūdo iter arrogatū ⁊ adoptatū. ⁊ hoc ipedimentū deſinit p emācipationē alterutr⁹. ff. ō adop. l oi. ff. ō ritu nu. p ado ptionē. Sz nunqd filij ado- ptiui pñt ꝓbere iter ſe. Dici pōt q̄ ſic: q̄ nō inuenitur pbi bitum. Itē qd ſi adoptiu⁹ du rāte adoptione cōtrabat cuz legitima. Dicūt qdam q̄ nō diſſoluit mſimoniuz cū illud ipedimentū ſit tpale. Vn. di cit q̄ non eſt mſimoniuz. nec obſtat q̄ tpale ſit ipedimtuz ⁊ iducit ſimile. bodie nō poſ- ſum ꝓbere cū illa q̄ hz viruz tñ cras potero mortuo viro ſuo ⁊ hec decre. facit p. b.

Rubrica De eo qui cognouit ꝓsanguineā vxoris. Alſo de cog. ſpi. ⁊ leg. ō carnali vidē- dum reſtat. Sz q̄ ex copula habita cū ꝓsanguinea vxoris orit affinitatis cognatio de q̄ poterat dubitari vt̄ dirime ret vel impediret mſimoniū ō ſubijcit hec rubrica ⁊ virt⁹ toti⁹ tituli ꝓſiſtit i hoc q̄ affi nitas ꝓcta ex copula cum con ſanguinea vxoris nō dirimit mſimoniuz prius contractū ſed ſoluit ſponſalia de futu- ro. Itē priuat facultate ꝓbē di mſimonium ⁊ exactione ō bita in actione habita vt pa tebit in pſecutione ti. Ab. ſi.

a Iſquis. Primo ponitur thema ex quo tripler elicit q̄ō. Scōo ſoluit ibi nec filiā. Ab. ſi.

a ¶ Filiaſtra. xxxij. q. vij. que dam qui dormierit. ⁊ c. ſi qs viduam.

b ¶ Sciēter. ſecus ſi ignoran- ter. xxxiiij. q. ſi. in lectum.

c ¶ Petere. exactus tñ redde re tenet. j. eo. ti. trāſmiſſe nō obſtāte affinitate iniq̄ ex poſt facto ꝓcta. ⁊ ſine culpa priua ri iure ſuo nemo dz. j. eo. diſ- cretionem. ⁊ c. vlti. ⁊ c. tue.

d ¶ Nec ille. poſt mortem vxo ris.

e ¶ Copulare ppter inceſtum xxxij. q. vij. q dormierit. ⁊ j. e. ex lſis. tñ ſi contraherēt te net mſimoniuz. ⁊ etiā ſi eēnt iuuenes diſpenſaretur cū eis xxxiij. q. ij. in adoleſcentia.

Rubrica De eo q cognouit ꝓsanguineā vxoris ſue vel ſponſe.

Ex concilio apud metiam.

¶ Affinitas ſupueniens poſt ma- trimoniū cōtractum nō ſoluit ma trimonium ſed exactionem debiti impedit: crimen inceſtus inhabili- tat quo ad matrimonium contra- hendum.

Iqs cuz filiaſtra[a] ſua ſciēter[b] fornicatus fue rit: nec a mſe debituz petet[c]. ¶ Nec filiā vn quā hēre pōt vxorez: nec filiaſtra nec ille[d] ul lo vnquā tempore alij ſe poterunt mſimonio copulare[e].

Alex. iij. pictauien. epo.

¶ Affinitas ſupueniēs etiā p illici tum coitum diſſoluit ſpōſalia de futuro ſed nō mſimonium: ⁊ ince ſtuoſus ꝓtrahere nō poteſt.

Veniens ad nos preſentium lator: ⁊ infra. ¶ Inqui. t. t. r. q̄ ſi matrez[f] ſpōſe ſue cognouit: ſi ſpōſe nūquaz carnaliter adheſit[g]: imponēda eſt ei penitentia paulo[h] maior quam pro adulterio qua p- acta vel parte[i] ipſius poteris ex diſ penſatiōe[k] cum alia matrimoniuz cōtrahere. ¶ Ceterum ſi ſpōſam cognouit[l] antequam matrem vel poſt nūquam eam[m] vel aliam[n] po teſt accipere in vxorem.

Idem.

¶ Nō ſepatur matrimonium ad dictum vnius aſſerentis affinitatē iter cōiuges precēſſiſſe.

De illo qui vxorem fratris ſui quam ei matrimonio iunge retur: ſe propoſuit cognouiſſe. ¶ Reſpōdemus: q̄ niſi hoc publi cum ⁊ notorium fuerit aut idone- is teſtibus comprobatum: predi- ctum matrimonium occaſione[o] il la ipſum impetere nō permittas.

Q Eleſtinus tertius.

¶ Inceſtuoſus matrimonium cō trahere nō debet: ſed ſi cōtrahit te- net. ⁊ tūc tenetur reddere: ſed non poteſt debitum exigere ⁊ nō min⁹ tenet vxor neceſſaria adminiſtrare.

Tranſmiſſe nobis tue littere de mōſtrarūt: q̄. c. vxore ſua de- functa filiam eius priuignam vide licet propriam copula carnali co- gnouit. poſtmodum aliam accipi- ens in vxorē: cum priuigna publi- ce tāquaz canis ad vomitū rediēs illicitam[p] rem cōmittere nō expa- uit. ¶ Quia vero ſuper his conſi lium requiſiſti: preſenti pagina re- ſpōdemus: q̄ legitime vxori coha bitans ⁊ neceſſaria ſubminiſtrans nō cognoſcat eam q̄ndiu uixerit: niſi ab ea fuerit[q] requiſitus: ⁊ tunc ad ipſam nō ſine graui cordis do- lore accedat: qui etiam pro ieſtu ⁊ adulterio donec cum ea permāſe- rit: iuxta moderamē tui arbitrij pe nitētiam agens poſtmodum ſi ſu- peruixerit ei: perpetuo ſine ſpe con iugij[r] permanebit. Idem.

¶ Nō ſeparatur matrimonium ad cōfeſſionem ꝓiugum qui dicūt affinitatem preceſſiſſe etiam ſi ru- mor vicinie conſentiat: ⁊ eſt caſus multum allegabilis ⁊ notabilis.

Super eo q̄ poſtulas: vtrum coniugatus qui ante contra- ctum matrimonium vxoris ſue cō ſanguineā carnali cōmixtione co- gnouit cum id fateat vterq̄z ⁊ ali- qua pars vicinie h̄ acclamare dica tur: ſit ab vxore ſua iudicio eccle- ſie ſeparādus. ¶ T. fra. Reſpōde- mus: q̄ propter eorum confeſſio- nem[s] tantum vel rumorem vici- nie ſepari non debent: cum ⁊ q̄ſq̄z nōnulli iter ſe ꝓtra matrimoniuz velint colludere: ⁊ ad ꝓfeſſionez i- ceſtus facile, pſilirent ſi ſuo iudicio

m ¶ Eam. ſ. mſem vt dictum eſt. Vel die eā. i. ſpōſam ſuā. ⁊ ſm hoc non tenet. j. e. diſcretionem. ⁊ c. vlti.

n ¶ Aliam. poſt mortem iſtius: quia ex quo eam cognouit antequam ma trem nō diſſoluit matri monium. licet poſtea co gnouerit matrem. j. eo. diſcretionem. ⁊ c. pe. ⁊ vlti. ſed ea mortua cum alia propter inceſtū con trahere non debet. j. eo. tranſmiſſe. in fi.

Ocillo. Prio po- nitur cōſultatio. Se cundo reſpōſio ibi: reſpō demus. Ab.

o ¶ Occaſione. q̄ cōfeſ- ſio illa ſola non preiudi- cat. etiam ſi rumor vici- nie ꝓſentiret. j. eo. ſuper eo. ſecus eēt in mſimo- nio ꝓbendo. ō. de ſpon. preterea. ij. ⁊. j. tl. prer. c. ij. Ber.

Tranſmiſſe. Pri- mo conſultatio. Se- cundo reſpōſio ibi: q̄ ve ro. Ab. ſi.

p ¶ Illicitam rem. inceſ- tui adulterium adiūgē- do legitime. ⁊ ſic patet q̄ inceſtus non impedit quominus matrimoni- um ſit legitimum. lz con trahere non ōbeat: ſicut votuz ſimplex. ō. qui de ri. vel vouen. rurſus. ta lia enim crimina impe- diunt matrimoniū con- trabendum. ſed non di- rimunt iam contractum niſi in tribus caſibus. ſi machinat⁹ fuerit i mor- tem alterius. ſi dedit fi- dez adultere. ſi duxit eā de facto. ō. de eo q duxi ma. cum haberet. ⁊ c. ſu per hoc.

q ¶ Fuerit requiſitus. ⁊ ſic intellige. ō. e. c. i.

r ¶ Cōiungij. xxxij. qōne vij. ſi qs viduā. ⁊. xxxv. queſtione. iij. de ſceſtis. ſupra. e. veniens. ⁊. ō. de pe. ⁊ re. c. ſecūdo. vbi de hoc.

Super eo. Primo ponit queſtionem. Secundo ſolutionem ibi: tue. ⁊ eſt caſus multum allegabilis ⁊ nota- bilis. Ab. ſi.

s ¶ Confeſſionem. ſed videtur q̄ confeſſioni ſtādum ſit: q̄ confeſſus i iure pro iudicato habetur. C. de ꝓfe. l. vna. ⁊. ff. eodem ti. l. i. ⁊. l. cer tum. ⁊. ō. de cenſi. olim cām. Dicas q̄ in caſu iſto non ſtatur confeſſio ni contra mſimonium propter rōnem que hic in lfa redditur. Et eſt rō. q̄ contra ſe quiſq̄z teſtificari poteſt. pro ſe vero minime. xiiij. q. ij. §. i. ⁊. ff. de inter. ac. de etate. §. i. preterea iſte non confitetur cōtra ſe immo pro ſe. vnde de iure cōmuni non prodeſt ei talis confeſſio. naz iſte petit ſepari ab vxore: quia dicit ſe cognouiſſe eius conſanguineā. ſi ꝓiteretur aliqd contra hoc ppter quod ei preiudicaretur tunc vide tur ſtādum ſue confeſſioni. ſed vt dixi ſpeciale eſt in mſimonio vbi fi creditur viro vel vxori in preiudicium coniugis. ſed fi confiteat q̄ ma trimonio ꝓbendo bñ ſtat ꝓfeſſioni. puta ſi petā aliquā in vxorē. lz ſi ipſa ꝓfitet mſimoniū ꝓiudicat ei lz ipſa nollet. me bñe: q̄ modo dire cte ꝓfitetur ꝓ ſe ſecus in ꝓfeſſione que fit q̄tum ad thoz ſepationem: ppter adulterium ibi ſtat ꝓfeſſiōi. j. de diuor. ex lfis. arg. ꝓtra. xxxv. q. vi. ſi duo. ſol. ibi ꝓfitentur ꝓſanguinitatem eē inter eos ⁊ fama pu blica confeſſioni coniugum ꝓſentit: ⁊ tūc ſtatur fame ⁊ cōfeſſioni. ſed hic tñ eſt rumor ⁊ aliud eſt fama ⁊ aliud rumor: vt hic videtur.

a Cõcurrendum. qõ faciendum nõ est pp rõnez hic expressaz. immo ex colludio puniri debent. ii. q. iii. si quẽquã: r. j. de collu. c. i. ii. r. iii.

b Rumor. arg. ff. s. de psum. illud. r. c. iii. vt dixi. aliud est rumor q̃ fama. r illa ẽcre. tertio loquitur de mrimonio ꝑbendo qõ ad solã famã impeditur. j. ti. prori. super eo.

Discretionem. Cois diuisio. secda ibi super quo. r in prima dicit mulierem ad contiñtiã inducẽdã. secunda ibi: qõ si. dicit qd iuris si ad hoc nõ potest induci. tertio soluit tria obstacula. ab. si.

c Tradidit. r ideo non põt illi opponere adulterium. arg. xxii. q. v. §. i. r. c. i. r. iiii. nec adulteriuz of b cõmisisse: vt ibi of: qr nõ consensit: r hoc patet er eo q quãcito potuit aufugit: vt sequitur. arg. i. q. i. constat. secus esset si occasionem adulterãdi ei dedisset: qr nihilomin9 iputaretur ei. ar. xxvii. q. ii. agatho sa: r. c. si tu abstines. j. õdinor. significasti. ff. solu. ma. cum mulier. ff. õ adul. l. ii. §. i. sed ꝓtra videf p. c. pdictũ si tu abstines. r argu. xxiii. q. iiii. nabuchodonosor. r i autẽ. vt li. matri r auie. §. qr vero plurimos. in fi. col. viii. vir. n. debet eẽ mulieri auctor colẽdi bonos mores. ff. de adult. si vxor. §. si iudex. r. xxxij. q. xi. indignatur. alioquin esset detrabenda a viri potestate. C. de epi. audi. si lenones.

d Publicam9 honestatem. i. affinitatez que sic inique contrabitur.

e Reatũ adulterij. qa pinus est maritus illius r ñ scõus. Et est hoc notabile q̃ adulterium cõmittit cũ sponsa nõdum cognita a viro. vñ si als commisisset adulterium posset accusari a sponso. ff. õ adul. miles. §. que rebat. s. de iureiur. quẽadmodum. qr iniuria facta est ei. ff. de iniur. itẽ apud. §. sponsum.

f Psertim. i. tm̃: qr in talib9 que sine peccato mortali committi nõ possunt mandatum non obligat. xxxii. q. v. ita ne r. s. quod metus causa. sacris.

g Et si. rñsio videtur tacite questionis.

h Fornicationis. xxxii. q. vij. oĉs accusatiões.

i Exceptione. puta q̃ ipe tradidit eam inuitã. vel qr idem similiter fornicatus est. j. de adul. c. pe. r vlti. r. xxxii. q. vi. nihil.

k Nec affinitas. hic reprobat illoz opinio q dicebãt q̃ p fornicarium coitũ non ꝛbitur affinitas. r. j. e. c. pe. r vlt. ar. xxv. q. iii. nec eã. ar. ꝛ. ff. de gradi. non facile. §. sciẽdum: r. §. affines. sed illa non obstant.

l Officere. ar. qõ legitime scitã nõ est irritat. lz deueniat ad eũ casum a quo nõ potuit hre pncipium. ff. de iti. actuq̃ pri. nõ. n. ff. õ postulan. l. i. §. casum: r. xxx. q. i. ad limina. ar. ꝛ. ff. de iudi. si a me.

m Sine culpa. hoc gñale est. si. j. e. c. vl. si qua ꝛria sunt casualia sũt credereñt p iudicium ecclesie ꝓcurrẽdũ. a. rumor b aũt vicinie nõ adeo est iudicandus validus: q̃ nisi rõnabiles r fidedigne ꝓbationes accedant: possit bñ cõtractum matrimoniũ irritari.

I Anno. iij. prepposito magdeburgen.

Affinitas superueniens nõ dissoluit sponsalia de presenti.

Discretionẽ tuam: r infra: Sane ex parte tua fuit ꝓpositum q̃ quidam cum muliere quadã legitima p verba de pñti cõtraxit: quã postmodũ a se icognitã cuidã consanguineo suo tradidit c inquantuz potuit renitẽtẽ. Ille vero cũ ipa lz iuita mrmonij solẽnia celebrauit. sed mulier quãcito fuit reddita libertati aufugit ab eo r se ꝓri viro restitui postulauit. Nos igitur i quisi. t. r. q̃ r viro p:o tã turpi facinore grauis ẽ pnia iniungẽda: r mulier pp publicam d honestatẽ est monẽda sollicite: vt nec pmũ repetat cuius cõsanguine9 lz eã iuitã cognouit: nec redeat ad secũdũ cui ñ põt pp reatuz e adulterij cõmisceri. sed in continentia maneat: donec ꝓr fuerit viaz vniuerse carnis ingressus. Qõ si forsitã ad id inducinequierit: vt prior cogat redire ad ipsam: r maritali eaz affectiõe tractare: cũ adulteriũ ei non possit obijcer q eã adulterãdam tradidit psertim f iuitã. Nã r si g pm euãgelicã veritatẽ nũquaz nisi pp fornicationis h cãm aut vir vxorẽ aut vxor possit dimittere viz: nõ tñ sp pp cãm eãdez vl vxor viz vel vir dimittere põt vxorez: cuz possit exceptione i vel replicatione legitima ipediri. Sed nec affinitas k q̃ post ꝓtractũ legitime mrmoniũ iter virũ r vxorẽ iniq̃ ꝓtrahit: ei dz officere l q̃ huiusmodi inigtatis particeps nõ existit: cũ suo iure nõ debeat sine sua culpa m puari. quãquaz a quodaz pdecessore n nro dicit in silli casu fuisse distinctũ: vtz icest9 vel adulterium manifestum fuerit an occultum: alijs asserentibus inter gradum prorimum r remotũ esse potius distinguendum.

I Dem bisuntineñ. archie.

Copla carnalis bita cuz puella vij. annoz dirimit mrimoniuz postea contractũ cum consanguinea.

Fraternitati tue: r infra. Diuortij sniam approbamus: quã in eũ canonice ꝓmulgasti: q illam sibi postea copulare ꝓsumpsit cui9 antea sororez adhuc septẽnez ꝓtractis sponsalibus o extraordinaria p libidine nosc itur polluisse.

I Dem epo gerundineñ.

Affinitas causata ex copula illicita rũpit spõsalia pcedentia r priuat facultate ꝓtrahẽdi mrimoniũ.

Ex lris. f. t. accepimus: q̃. g. lator earz mrez puelle quã infra nubiles annos dispõsauerat i vxorez q carnali r sepe cognouit: r post carnali r cõmixtiõe puellã tractauit adultã: r infra. Nos ãt eidẽ viro pniam r iniũgi facim9. p pctõ: ꝓsul. t. rñdẽtes: qõ eis ab inuicẽ sepatis s mr alteri viro nõ nubat: si postꝫ nouit viri r mris delictũ ei nõ erubuit cõmisceri. vir ẽt r mr mrieris nũquã debẽt v ad alias nuptias conuolare: sed sp ꝓtinẽtiam suare tenent: r enorme deflere delictuz qõ ꝓ nefanda libidine ꝓtraxerũt: presertim si circa personas huiusmodi õ lapsu t carnis minime timeat.

I Dem archiepo. madeburgeñ.

Idem quo ad titulum dicit qõ decre. supra prori.

Deniẽs ad ap. sedẽ. e. layc9 nobis ꝓposuit q̃ cũ tpe ifãtie u sue q̃ndã puellam se ductuz iurauerit in vxorẽ quãcito ad legitimã pueniss et etatẽ: pr puelle ꝓfederatiõe huiusmõi fideiussoz obligatione hic ide firmata w eũ in ꝓpa domo recepit r nutriuit isimul cuz puella: de ide er ꝓuersatione diuturna sororibus puelle carnali r se coniũxit: tandem amicoz suoz denicti9 iſtãtia quam iurauerat i vxorẽ accepit: r nuptiis celebratis qñ se illi opportũitas ingerebat: cognoscebat vtranqz x. Ex lz in pñtia tua sup hoc fuerat accusat9: ꝓuici tñ nõ potuit: nec suum voluit cõfiteri a õlictũ. nũc ãt reuersus ad coz penitẽs de cõmissis: salutis sue consiliuz regrit ipendi. Cuz igit ñ tñ a malo b sed ab oi spẽ mali precipiat apostolus abstinere: mãdam9 q̃tenus pdcõ. e. pro huiusmodi enormitatis excessu iniũcta penitẽtia cõpetenti: consulas c ei

n Al pdecessore. s. alerãdro: sz illa veere. remota est de hac ꝓpilatione.

Fraternitati. Legitur duob9 modis r ꝑm vnum itellectũ. b. d. Et spõsalibus ꝛctis cũ puella q̃ nõdũ ꝓpleuit septẽniũ iterueniẽte copule attẽptatu oritur publica honestas ipediens mrimoniũ ꝛbendũ cũ consanguinea. b. d. ꝑm vero alium intellec. b. intendit vt i rubro. cõis diuisio. secũda ibi: diuortij. ab. si.

o Cõtractis spõsalibps. r sic maritali affectu cũ esset spõsa ipsius eã polluit: sic. s. de spõ. iuuenis: r ita nõ ẽ ꝓmũ. xxx v. q. iii. extraordinaria.

p Extraordinaria. i. eẽ naturalia cum nõduz esset idonea.

Ex litteris Cõis diuisio secũda pars ibi: nos ãt. Ab. si.

q In vxorem. futuram.

r Carnali cõmixtione. post ꝛctam affinitatem. vñ illam in vxorem hre non poterat.

s Penitẽtiaz. p incestu: sz maior debet ipoñi q̃ pro adulterio: qr incestus vincit adulterium. xxxii. q. vii. adulterij. r. s. e. c. ii.

t Separatis. si ita esse ꝓstiterit alias fiat quod of. j. c. pr. Et no. q̃ affinitas supueniẽs spõsalib9 de futuro rumpit ea. s. e. c. ii. r. j. ti. prr. c. i. r. ii. secus in matrimonio. s. eo. diſcretionem: r. j. eo. c. pe. r vlt. xxxiiij. q. ii. in lectum.

v Nunquã debent. incestuo si ꝛbere nõ debent ꝓpter enormitatem delicti: vt dictum est. s. e. c. ii.

w De lapsu carnis. si timeretur de hoc dispensaretur cũ eis. s. eo. c. i. r. xxxiii. q. ii. in adolescentia.

Veniens. Prima pars narrat factuz: scda rñdet ibi: cum igitur. ab. si.

y Infantie. infantia of ante septẽnium. C. de iur. delib. si ifanti. sed tales iurare non debent: nec tenet iuramentuz eorũ cũ ipi nõ intelligãt. xxii. q. v. paruuli. nã r furtuz non cadit in ifantem. ff. õ fur. ipubrem. secus post infãtiam si sit doli capax: vt ibi: r. j. de õlic. pue. pueris. sz hic potius videt sumi pro etate pueri post septimum annum.

z Firmata. obligatio que iterueniit in mrimonio nõ recipit pene adiectionẽ. s. de spõ. gẽma: r. C. e. ti. l. vlti. r. C. de inuti. stipul. libera. r. ff. de v̄bo. obli. ticia: r licet alienuz factum in matrimonio ꝓmittat tñ ꝓmittẽs nõ tenet ad aliud nisi vt det operam quã potest. ff. õ verbo. oblig. sti. ista: r. l. ticia. in prin.

a Carnaliter. r ideo affinitate iterueniẽte illã quã õspõsauerat hre nõ potuit de iure nec illam eãdem quã cognouit. s. e. fraternitati: r. s. de spon. sponsam.

b In vxorem. de facto: quia de iure non potuit eo sibi via precludente.

c Utrãq. addens iniquitatem iniquitati. si. s. e. trãsmisse.

a Confiteri tamen talis cõfessio nõ ꝓfuisset: vt matrimonium separaret in facie ecclesie ꝛctum nisi aliter ꝓbaretur. s. e. super eo.

b Al malo. s. de vi. r bone. cler. cum ab omni.

c Cõsulas. Hoc intellige eẽ dcm̃ i iudicio alie: vt ad neutram accedat. r si ꝓpterea excõicetur sustineat poti9 excõicationẽ q̃ veniat ꝛ ꝓscian. j. de sentẽ. excom. ingsitioni. r. s. de resti. spo. lras. sed i iudicio ecclesie ꝓcipiet vt ei debi

tum reddat.ꝛ ita aliud est iudiciū ecclie:ꝛ aliud iudiciū aīe.ſ.ō of.or.ſi ſacerdos.ſed ꝓriū videt.ſ.c.pri.non est ꝓrium:qꝛ q̄rit qd de iure ſit ibi faciendū. Et rñdetur:q̄ ſi ita ē ſeparent.hic vero ꝓſulit in iudicio aīe qd ſit faciēdū:cuꝫ factum eſſet occultuꝫ:ꝛ ſic nō ꝓdicit.ꝛ illa clauſula ſi res ita ſe bꝫ debet ibi ſupleri:ſicut erat in antiqua compilatione.

Tue. Cōmunis diuiſio ſecunda pars ibi:nos igitur.ab.ſi.

a ¶ Honestatē.i.affinitatem .ſ.e.diſcretionē.ſi.ī.c.pꝛori.

b ¶ Soluere.ſꝫ nō exigere.ī..e.pri.ꝛ.ſ.eo.e.i.ſi.ī.de ſen. excom.inquiſitioni.

c ¶ Affinitas.ſ.e.diſcretionē et.ī.e.pꝛori.

Ordane. Diuidit.in ī prima parte ponit mulieris petitio.in ſcōa cauſe cōmiſſio ibi:ea pp.ab.ſi.

d ¶ Carnalr cognita.ꝛ ſic ſtatiꝫ fuit mr̄imoniū malicia ſupplente etatem.ſ.de deſpō.impub.a nobis:ꝛ.c.vlti.

e ¶ Sine ꝓpria culpa.nullus ſine culpa ſua iure ſuo dꝫ ꝑuari.ſi.ſ.e.diſcretiōez.l vi.di.ſatis puerſum.ꝛ vi.q.vlt.iuēt ū ar.ī.ſ.vt lit.non conteſt.qm̄ frequēter.§.ſi vero.i fi.ꝛ.ī.ō priuil.antiqua.contra.trii.di ſtinctio.renouātes.ſed ibi cauſa ſubeſt:quare puniuntur ſine culpa.

f ¶ Pena.ꝛ maior debet ſponi q̄ pro adulterio.ſ.e.c.ii.qꝛ inceſtus vincit adulteriū.xxx ii.q.vii.adulterij.

g ¶ Exactus.ſed exigere ipe nō debet.ſimile.ſ. e.c.i.ꝛ.c. trāſmiſſe:ꝛ poſt mortē vꝝis iſte ꝓbere non debet.ſ.eodez c.ii.ꝛ.c.ex litteris.

Rubꝛica de conſangui.ꝛ affi. Diſſo de cognatiōe ſpūali ꝛ legali ꝛ de ꝓximitate quadā q̄ ꝓbitur ex copula cum ꝓſanguinea vꝝis.merito reſtat videre de cognatione carnali q̄ cōſiſtit ī cōſanguinitate ꝛ affinitate.ideo poſt rubꝛicas ꝓcedētes ſubiſcitur iſta.ab.ſi.

Ex litteris. Sūt tres partes.in ꝑma caſus narratio.ī ſcōa reſpōſio ibi:quo circa.ī tertia iudicum inſtructio ibi:ceteruꝫ.abbas ſiculus.

b ¶ Subarraſſet.ſi.ſ.de deſpon.impu.c.vlt.vbi de hoc.

i ¶ Quarto gradu conſanguinitatis : vnde mulier illū bñ nō poterat cum eſſet ei affinis ī ꝑmo geneꝛ affinitatis ꝛ ī q̄rto gradu.xxx v.q.v.porro.

k ¶ Juramēto.ꝛ ſic mr̄imoniū ꝓrērūt publice ꝛ in facie eccīe

l ¶ Corā archipr̄ſbytero.forte ad hoc delegato vel de loci cōſuetudine q̄ tribuit iuriſditionem.ſ.ō off.archi.c.vl.ꝛ.C. de eman.lib.l.i.ꝛ vlti.

m ¶ Quinto conſanguinitatis gradu.ꝑmi dixerūt de quarto nō nocet:qꝛ aliud iudiciū fuit illud:nec fuit aliquid ꝓbatum.

n ¶ Coram te iurare.ſed quare poſt publicationē iterū inducūt teſtes ꝓ illud ī auc.de teſti.§.illud.col.vl.ꝛ.ſ.de teſti.fraternitatis.dicunt quidā q̄ hoc eſt ſpeciale in matrimonio.Vel dicas q̄ nō iurant ite ꝛ:qꝛ iſti erāt accuſatores. vnde neceſſe habebant teſtes ꝓducere.ꝛ nulli teſtes īducti fuerūt ī cā iſta.ꝛ b no.ar.q̄ in cā matrimoniali iterum recipiunt teſtes poſt publicationē.ar.ad hoc.ſ.de ſpon.ſicut in fi.ꝛ.ſ.de ꝓiug.ſer.c.vl.ꝛ.ſ.de proba.cām mr̄imonij ſed hoc non bene colligitur hic.

o ¶ Maiores.illi dicunt oī exceptione maiores qui repelli nō poſſunt aliqua exceptione.

p ¶ Quarto gradu.ſed quare dicit papa q̄ ſeparent ſi ſunt in ꝗrto gradu vir iſte ꝛ maritus ꝑmortuus:nōne idē ēt ſi ēt in ꝗnto vel vlteriori ſm illa tpa. Dic q̄ diſpēſatiue tolerabat ī ꝗnto vl vlteriori ſi ignoꝛāter ꝓcerunt.xxx v.q.viii.de gradibus:ꝛ ideo dicit q̄ ſeparent ī quarto ꝛ nō in ꝗnto vel vlteriori.

q ¶ Ut canones.xxx v.q.iii.§.equaliter nullū de propinquis in fi.

r ¶ Ꝯ cōſanguineis vꝝis. Iſtō dicit ſi ꝓtriſti ī ſpōſalia ſiue mr̄imoniū cum aliqua:mortua illa nullaz poteris poſtea ducere in vxorem de cōſanguinitate illius:ꝛ econuerſo illa ſpōſa uel vxor tua te mortuo nulluz poterit habere de conſanguinitate tua.de ſponſalibus.ſic ergo mulier iſta nō poterat illū habere q̄ fuerat ꝓiori viro ſuo in quarto gradu ſiue in quinto ꝛ vlteriorib⁹ coniunctus ſm antiqua iura.bodie vltra quartū non impeditur.ī.e.non debet.

s ¶ Ꝑtāez.no.q̄ duo exigunt ad cognoſcēdū ꝛ iudicandum de cā matrimoniali.ſ.ſcientia canonum ꝛ q̄ habeat iuriſditionē ordinariam vel delegatam:arg.xxi.di..§.i.ꝛ arg.q̄ cā nō eſt de legāda niſi perito ꝛ exercitato : argu .ii.q.ii.ca. vlt.de pe.diſt.vi.c.i.in prin.ꝛ C.de iudi.certi. item habes hic ar.q̄ de cā matrimoniali nō poteſt in arbitrum compꝛomitti:ꝛ expreſſum eſt de tranſac.c.vlt.ꝛ.ſ.de reſtitu.in integ.c.pe.in fi.ꝛ ar.ff.de arbi.non diſtinguemus. §.iulianus ꝛ.§.ſequen.ꝛ poteſt eſſe rō:arbitrium enim non conſtringit niſi metu pene.C.ō ar.l.i.ꝛ pena nō debet apponi in matrimonio.ſ.ō ſpon.gēma. cum libera debeāt eſſe: ꝛ nevna via fiat q̄ alia via ꝓhibetur.ſ. ō ꝓcutue.cum ſuis concor.uel quia matrimonium deo auctore fuit conſtitutum .ī.ti.pꝛori.c.vl.ꝛ ita nō poteſt diſſolui quo ad eccleſiam niſi per illum q̄ habet auctoꝛitatem cum iuriſditione quā non habet arbiter.

Super eo. Cōis diuiſio ſecunda ibi:inquiſitioni. Abbas ſic.

t ¶ Nōdum nubilem.le gitimatū fuit ad ſponſalia.

v ¶ Fide.i.iuramento ex quo mulier fortius ius q̄ſiuit petendi illum.ar.ſ.de ſpon.preterea.

r ¶ Mānifeſtū.ita q̄ notoriū.ii.q.i.de mānifeſta.

y ¶ Cognouiſſe. ſi cognouit ꝓpinquā illi⁹ ſoluta fuerāt ſpōſalia.ſ.ti.pꝛ.c.ii.ꝛ.c.ex lr̄is.

z ¶ Fama.no.q̄ fama ipedit mr̄imonium ꝓbendum.ſ.de ſpon.cum intua.ꝛ plus facit fama b q̄ dictū vnius vbi iuramentum interuenit.ſ.ō ſpon.preterea.alias dictuz vnius ſicut ꝛ fama impedit matrimoniū cōtrahendum.ſ.de teſti.ſuper eo.§.i.

Quod. Primo ponit caſum.ſcōo allegat pro ꝛ cōtra ibi quod vt. tertio reſpondet ibi:nos itaq̄z.Ab.ſi.

monēs illum ſalubꝛiter ꝛ induc̄s vt decetero abſtineat ab vtraq̄z.

Item Dem arebiepo ſtrigonieñ.

Affinitas ſuperueniens nō diſſoluit matrimonium.

Tue frater nitatis deuotio poſtulauit: vtrum is qui cū ſoꝛore legitime cōiugis fornicatur: cū vxoꝛe poſſit poſtmodum cōmoꝛari ꝛ exigere debitum ac ſoluere reqſitus. ¶ Nos igitur rñdemus qō vxoꝛ vt a cōmixtione viri abſtineat ꝓpter publicam honeſtatem[a]:ꝛ in cōtinētia maneat donec vir viā uniuerſe carnis ingreſſus fuerit : diligētius eſt monēda. Quod ſi forte cōmonitioni recuſans talis fuerit vt de lapſu timeatur ipſius: vir eius poterit ꝛ debebit cuꝫ dei timoꝛe debituꝫ ei ſoluere[b] conugale: cū affinitas[c] poſt matrimonium iniꝓtracta illi nocere non debeat q̄ inigratis particeps non exiſtat: Gregoꝛ.nonus epō pictauieñ.

Sūmatuꝫ eſt ſup̄.c.pꝛorimo.

Ordane mulieris petitio cōtinebat:qō.J.laicus cum ipa que nōdum decimum etatis ſue annum cōpleuerat:p verba ō futuro ꝓtraxit:ꝛ ea ifra eiuſdē anni ſpaciū carnalr cognita[d] mr̄em ipſius ſibi mr̄imonialiter copulare ꝛ ad dānate ꝓmixtiōis amplexus ꝓcedere non expauit:ꝛ infra. Quare ꝑfata.i.ſupplicauit: vt cum carnis ſtimulis reſiſtere neq̄at: ſibi ne iure ſuo ſine ſua ꝓpria[e] culpa fraudet̄ pꝛouidere ſalubꝛiter dignaremur ¶ Lapp.mandamus quatenus:ſi res ita ſe habet: vtrunq̄z ipſoꝝ ad nouēdam ꝑpetuam continentiā attente moneas ꝛ iducas.ꝛ ſi ad eaz īduci nequerit memoꝛatum.i. iniūcta ei pꝛimitus pꝛo cōmiſſo inceſtu pnia[f] cōpetenti: vt eidez cohabitet ꝛ cōiugale debitū reddat exactus[g] eccleſiaſtica cen.cōpellas.

Rubꝛica de ꝙq̄ꝫguitate ꝛ affinitate

Lex.iij.caſſieñ.abbati.

Separat matrimonium cōtracum inter affines pꝛimi generis ꝛ quarti gradus.

Ex lr̄is tuis accepimus qō cū qdam ſecreto quandaz viduaz ſubarraſſet[h] ꝛ carnaliter cognouiſſet:ꝛ infra. Tādē cum vir paratus eſſet eam in conſpectu eccleſie ſubarrare:ſurrexerunt duo ꝓponentes q̄ iſte q eam ſubarrare volebat ꝑō viruꝫ q̄rto gradu[i] cōſanguinitatis attingit. vnus autē ita ſe audiuiſſe iurauit: alius noluit id iuramēto[k] firmare ꝛ infra. Nunc qō pꝛima reuixit: ꝛ iurauerunt duo coram[l] archipꝛeſbytero plūbarole q̄ p̄m⁹ vir fuit ſuperſtiti ꝗnto conſanguinitatis[m] gradu ꝓiunct⁹. ¶ Quocirca mandamus quaten⁹ vtranq̄z partē ante tuam preſentiā conuoces : ꝛ faciaſ teſtes coꝝ[n]te iurare:ꝛ ifra. Inquiſita vero diligentius veritate ſi per teſtes circūſpectos omni exceptiōe maioꝛes[o] iueneris qō p̄mus vir ſupſtitē quarto gradu[p] conſanguinitatis attingit:nō differas diuoꝛtij ſniam pꝛomulgare.eque .n. vt canones[q] dicunt abſtinendū eſt a cōſanguneis[r] vxoris vt ꝓpꝛijs. ¶ Ceterum tuam prudentiam volumus non latere:qō nō ſunt cauſe matrimonij tractande per quoſlibet : ſed per iudices diſcretos qui ptātem[s] habeant iudicandi ꝛ ſtatuta canonum non ignorent.

Item Rbanus tertius burdegalenſi archiepo.

Affinitas ſuperueniens de qua ſaltem cōſtat per famaz ſoluit ſpōſalia de futuro.

Super eo quod iuuenem aſſeris puellam nōdum[t] nubilem fide[v] interpoſita deſponſaſſe:q̄ iā facta nubilis eū repetit:ꝛ ille excepit dicēs ſe non debere eā ducere ꝓ eo qō poſtquam puellam affidauit eā dē:carnaliter ꝓpinquaz ipſius cognouit. ¶ Jnqui.ꝛ.ꝛ.r.qō ſi manifeſtū[x] ē iuuenē cognouiſſe[y] ꝓpinquaz ꝑdcē puelle: vel ſi nō ē manifeſtuz fama[z] tñ loci hoc bꝫ: cū eſſet ſponſa tñmodo de futuro:idem ab ei⁹ impetitione debet abſolui.

Item Celeſtinus.iij.

Si diſpenſat cuꝫ aliquo vt poſſit contrahere in certo gradu alias ꝓhibito:reqrit vt vterq̄z ꝓtrahētiū toto gradu diſtet a ſtipite.

Quod dilecto:ꝛ infra. Que ſuiſti:vtrum is qui a ſtipi-

a ¶ Stipite. stipes appellatur cōis parens a quo plures descenderūt: sicut ysaac fuit stipes esau & iacob. & stipes nō facit gradum. de hoc stipite habes. ī. e. c. vlti.

b ¶ Descendentem. hic ergo bēs duas lineas descendentes. sic. ī. eo. c. vlti. & iste due linee descendentes vnam faciunt transuersalez.

c ¶ Indulgentiā. que ō auctoritate spāli vñi pape facta fuit alias nō tenuisset: q̄ solus papa in tali fcō dispēsat. ī. eo. q̄ circa: & s. de transla. c. vltimo.

d ¶ Quolibz. bāc regulam bēs. ī. e. c. vlt. & intellige vsqz ad lineā eq̄litatis: q̄ in sequentib⁹ gradus adiscitur.

e ¶ Proximiorem. i. ppeum qui est in gradu p̄rimiori a stipite.

f ¶ Uterqz cōiungēdor. ar. p̄. ff. de cōsti. pnci. l. vlt. & s. de dona. c. cum dilectus in fi. & ī. ō verbo. sig. olim: & ī. c. vlt. sol. beneficiū p̄incipis latissime īterp̄etādū ē ab alijs: sed ab eo a quo indultū est uel cui⁹ auctoritate pōt īterp̄etari: put ei placet. ff. de leg. l. & ideo. argu. ī. de sen. ex cō. inter alia. & rō lre interp̄etat indulgētiā: qa sic obseruabat de consuetudine: vt vterqz esset in sexto gradu a stipite. alias scādalum erat: vt. ī. eo. c. vlt. & loqtur de ure cōi: sed hodie nō habz locum talis indulgentia. ī. e. non debet.

g ¶ Non debēt: q̄ quanto remotiores sūt a stipite tāto minor memoria ꝓsanguinitatis habetur qō hic cōsiderabat. xxxv. q. iii. de ꝓsanguinitate: & c. in copulatione.

b ¶ Obseruate consuetudini. no. q̄ antiq̄ consuetudo: que tñ nō sit a iure reprobata seruāda est. & p̄cipue pp scādaluz. ix. q. iii. conquestus. & mos fidelissime vetustatis seruādus est. C. de testa. testamenta: & ff. de pub. & vec. licitatio. §. ea x: & s. de consue. cum dilectus. & in matrimonio seruat cōsuetudo. s. de cog. spi. c. i. in fi. & c. sup eo. itez ar. p scandalo vitādo. s. de regu. c. vl. & ī. de no. ope. nun. cum ex iniuncto.

i ¶ Nouitate. no. nouitates vitādas. s. de consue. consuetudinis. & xi. di. quis nesciat.

k ¶ Conuersis supple. quesiuistis.

l ¶ A canone. xxxv. q. ii. c. i. & ii. & c. Ꝺicimus. & in alijs ibidem: & q. v. ad sedem.

l ¶ Dñs requisitus. xxvi. di. deinde opponitur.

m ¶ Esse mr̄imoniū iter eos. si mr̄imoniū ē iter iudeos ibi est idiuidua ꝓiunctio. xxvii. q. ii. §. i. sed ipsi sepant dato libello repudij. xxxiiii. q. ii. si satis. ergo nō est mr̄imoniū iter eos: sed hoc nō fit sine pcō. ī. ō diuor. gaudem⁹. itez alter infideliū si ꝓuertat ad religionē reliquo nolēte ibi cohabitare sine cōtumelia creatoris soluit mr̄imoniū. ī. de diuor. gaudemus i fi. & c. q̄to. ergo nō ē iter eos idiuidua ꝓiunctio. & sic ī ē mr̄imonium. sed pōt exponi idiuidua. i. apta nō diuidi. vel itellige illā ōscriptione de mr̄imonio rato & ꝓsūmato: qō est tm̄ iter fideles. itē alia rōne non

te p descēdētem lineā sexto vel septimo gradu distat: possit ei q̄ ex altera parte p lineā descendentez ab eodē stipite scō vel tertio gradu distat mr̄imonialiter copulari pp idulgentiaz apostolice sedis legati: qua p̄missum ē hoibus terre illius in sexto gradu ꝓiūgi. ¶ Nō videt posse fieri ꝑm regulam: qua dī: quoto gradu qs distat a stipite & a quolibet per aliam lineam descendentium ab eodem: cum tñ de cōsuetudine terre si qñ talis casus emerserit icole pp̄ primiorez gradum coniunctos separent: & impediant copulari volentes. ¶ Nos ita q̄z rñdemus qō idulgētia illa sic ē intelligēda: q̄ vterqz cōiungēdo rū distat a stipite sexto gradu. Si vero alter sexto vel septimo gradu distat a stipite alter aūt scō vel tertio: cōiūgi nō debēt. vñ in hac pte cōsultius durim⁹ multitudini & obſuate ꝓsuetudini deferendū q̄z aliud in dissentionem & scādalū ppli statuēdū q̄daz adhibita nouitate.

I Ano. iij. archiepiscopo & capitulo tirceneñ.

¶ Infideles cōiuncti i gradu ꝓhibito post baptismum non sep̄atur.

Q Ueſidelib⁹ ad fidem cōuersis vtrum si ante conuersionē suam ꝑm legis veteris instituta circa gradus ꝓsanguinitatis a canone dinotatos cōiuncti fuerint: separari debeant post baptismum. ¶ Cōsul. t. durimus rñdenduz: q̄ mr̄imoniuz sic ꝓtractū nō ē post baptismi lauacrū sepanduz. cū a iudeis dñs req̄situs si liceret vxorez ex quacūq̄z cā dimittere: ipsis rñdit: quos deus cōiunxit homo non separet. p hoc inuēs esse mr̄imonium inter eos.

I Dem rossaneñ. archiepo.

¶ Cōsanguinei mariti cuz consanguineis vxoris licite ꝓtrabūt: hoc p̄io. In gradibus ꝓhibitis nulli p̄mt matrimonia cōtrabere etiaz si hoc habeat consuetudo. hoc scō.

Q Uod sup bis: & ifra. Super igit q̄ p̄ & filius cū mre & filia: & duo cognati cum duabus cognatis: auūculus & nepos cū duabus sororib⁹ cōtrabūt mr̄imonia: taliter tibi duximus rñdēdum: qō ꝙz oēs ꝓsanguinei viri sint affines vxoris: & oēs cōsanguinei vxoris sint viri affines: inter cōsanguineos tñ vxoris & viri ex eorūdē. s. viri & vxoris cōiugio nulla p̄sus affinitas est ꝓtracta pp quā inter eos matrimonium debeat impediri.

¶ Ne aūt ifra gradus ꝓhibitos matrimonium contrahat: debes publice ibibere: & p̄esumptores ecclesiastica districtione punire: nō obstāte cōsuetudine que dicēda est potius corruptela.

I Dem.

¶ Nō valet dispēsatio obtenta a papa sup mr̄imonio iter ꝓsanguineos contracto: si sibi cā falsa sit exp̄essa: nisi postea eam papa cōfirmaret.

Q Uia circa: & infra. Ꝑomo ō nobili viro. N. p cui⁹ dispēsatiōe idulgētia. s. remanendi cum ea q̄ ipsuz gnto c onsanguinitatis gradu cōtingit: q̄ se. ap. obtinenda falsa nobis cā fuerat allegata: ꝓles videlz. ¶ Cū tñ ante dispensationez obtētaz vnica filia quā habebat uiā fuerit vniuerse carnis īgressa: put tua cōsultatio continebat: dissimulare poteris vt remaneāt in copula sic cōtracta: cū ex separatione: sicut asseris: graue videas scandalum imminere.

I Dem.

¶ Testes qui de consanguinitate deponunt cōputationem debent a stipite vel germine incipere.

Q Uia nos duxit. f. cōsulendos vtrum illorum sufficiat testimonium ad matrimonium dirimendum qui ꝓsanguinitatis gradus ab auunculo & nepote videlz fratris filio vel sororis inceperint cōputare. ¶ Nos igit ing. t. t. r. qō cum coniugium multum fauoris obtineat: testes q̄ ad diuortium celebrādum ꝓducti cōsanguinitatis grad⁹ cōputāt: a stipite debēt icipe. i. a parentib⁹ vel germānis. & sic ꝑ

lia: & duo cognati cum duabus cognatis: auūculus & nepos cū duabus sororib⁹ cōtrabūt mr̄imonia: taliter tibi duximus rñdēdum: qō ꝙz oēs ꝓsanguinei viri sint affines vxoris: & oēs cōsanguinei vxoris sint viri affines: inter cōsanguineos tñ vxoris & viri ex eorūdē. s. viri & vxoris cōiugio nulla p̄sus affinitas est ꝓtracta pp quā inter eos matrimonium debeat impediri.

¶ Ne aūt ifra gradus ꝓhibitos matrimonium contrahat: debes publice ibibere: & p̄esumptores ecclesiastica districtione punire: nō obstāte cōsuetudine que dicēda est potius corruptela.

I Dem.

¶ Nō valet dispēsatio obtenta a papa sup mr̄imonio iter ꝓsanguineos contracto: si sibi cā falsa sit exp̄essa: nisi postea eam papa cōfirmaret.

Q Uia circa: & infra. Ꝑomo ō nobili viro. N. p cui⁹ dispēsatiōe idulgētia. s. remanendi cum ea q̄ ipsuz gnto c onsanguinitatis gradu cōtingit: q̄ se. ap. obtinenda falsa nobis cā fuerat allegata: ꝓles videlz. ¶ Cū tñ ante dispensationez obtētaz vnica filia quā habebat uiā fuerit vniuerse carnis īgressa: put tua cōsultatio continebat: dissimulare poteris vt remaneāt in copula sic cōtracta: cū ex separatione: sicut asseris: graue videas scandalum imminere.

I Dem.

¶ Testes qui de consanguinitate deponunt cōputationem debent a stipite vel germine incipere.

Q Uia nos duxit. f. cōsulendos vtrum illorum sufficiat testimonium ad matrimonium dirimendum qui ꝓsanguinitatis gradus ab auunculo & nepote videlz fratris filio vel sororis inceperint cōputare. ¶ Nos igit ing. t. t. r. qō cum coniugium multum fauoris obtineat: testes q̄ ad diuortium celebrādum ꝓducti cōsanguinitatis grad⁹ cōputāt: a stipite debēt icipe. i. a parentib⁹ vel germānis. & sic ꝑ

Q Uod. Sūt duo dicta. scōm ibi: ne āt. ab. si.

n ¶ Impediri. affinitas. n. cō tracta inter consangineos viri & vxorem ipsius non trāsit ad consanguineos vxoris: nec econuerso. vnde possunt legitime copulari.

o ¶ Non obstāte ꝓsuetudine. ergo ꝓsuetudo si excusat ī matrimonio. s. de spon. du. c. vl. ar. p̄. s. de cog. spi. c. i. & c. super eo. xxxij. q. iiii. obijciūtur. sed ꝓsuetudo q̄ñq̄z pp scādalū legitimas psonas ad cōtrabendū facit illegitimas: & sic loquūt ille decre. s. de co. spi. & c. obijciunt non cōdicit: q̄ si mos ille erat: crimē nō erat cōtrahere cū illis psonis: sed modo est. ſz cō suetudo quātūlibet longa nō pōt psonas illegitimas ad cōtrabenduz facere legitimas p ut hic itelligit nulla ꝓsuetudo posset facere matrimonia iter cōsanguineos licita: imo quāto pl⁹ simul essent tāto grauius peccant. ī. e. non debet. sed ecōuerso bene: ut in. c. sup eo. vbicūq̄z ꝓsuetudo rōnabilis ē & pōt seruari sine mortali peccato & sine scandalo iuri preiudicat. exēplum bēs. s. e. qō dicit lectio. & s. ō co. spir. super eo.

Q Uia circa. Secundum verum & cōez intellec. sūmatur vt in rubro. primo recitat dispēsationez & eā vānat. scōa ibi: cum tñ. rolerat dispēsationem ex causa. ab. si.

p ¶ In gnto. hodie nō ē necesse in isto gradu aliqua īdulgētia. ī. e. nō debet.

q ¶ Apostolica. not. q̄ solus papa pōt dispēsare circa gradus consanguinitatis & nō legatus. s. de trāsac. c. vl. & xxxv. q. iij. quedā ler. & c. scripsit. & arg. contra. s. eo. quod dilectio. ibi soluitur.

r ¶ Falsa cā. no. q̄ falsa cā allegata nō viciat dispēsationē sic & falsa cā nō īpedit religionez. s. de cōuer. cōiug. ex parte. ii. & falsa ōmōstratio ñ perimit legatū. C. ō fal. cau. ad iec. lega. l. ii. & ff. de cōdi. & demon. l. falsa demōstratio: & l. cum tale. §. falsuz. insti. de le. §. hinc ꝓrima: & §. longe. & ff. ō leg. i. si sic. §. i. item cā si ue probata siue vera siue falsa ꝓcessum ex illa cā nō reuocat. īsti. q̄ & ex qb⁹ cau. manumit.

nō possunt. §. femel. sed ꝑ videt q̄ isti ex tali dispēsatione nō sunt securi: q̄ tacita veritate & falso suggesto: dispēsatio est obtēta. vnde nō debet valere. s. ō rescrip. sup lris. & exp̄essum videt. ī. de sen. excō. cū ꝓ cā: vbi ō hoc. sic & in voto: & s. de fi. instru. quod sup: & ii. q. ii. §. notādū. ar. est in hoc quod dicit dissimulare q̄ falsa cā nō viciat dispensationē. item habes hic q̄ ꝓles ē causa dispensandi in gradu ꝓhibito: sic. xxxv. q. viij. c. i. & ff. de ri. nup. q̄ in p̄uicia. nō credo q̄ valuisset ista dispēsatio sic obtenta: nisi hec decre. postea emanasset. & ita est ex ista dissimulatiōe ex causa que hic subijcitur licite poterāt simul esse. alias non essent tuti.

T Ua nos. Cōis diuisio. scōa ibi: nos igitur. ab. si.

s ¶ Multū fauoris. s. de ꝓdi. ap. c. vlt. ī. q̄ ma. accu. pos. videtur.

t ¶ Vel germanis. & ita nō est necesse icipere a stipite: sed sufficit a fratrib⁹. s. de testi. series: & c. ſz in p̄in. & xxxv. q. v. c. i. & ī. de diuor. porro. ad fi. sic ergo

patet q̄ oēs grad⁹ ꝛ ꝑsone fūt designāde.xxxv.q.vi.de parētela.s.de te.licet
a ¶ Egpollētibus.nō refert an ꝑpuo noīe vel p circūlocutionē exꝑssaꝛ aliqd exprimatur qō egpolleat ꝑpuo noī.s.de testi.licet.ꝛ.ff.si cer.pe.certum.
Non debet. Allegaꝫ quottidie iste ter.q ē singularis ī materia sua.di
uiditur.nā ꝑmo excusat correctionē iuris antiq.scōo ibi cum ergo.excu
sationem declarās in duobus illud tollit.tertio restringit re
strictionis cām reddēs.ibi.ꝑhi
bitio.quarto prohibitionez re
strictam fortificat cōstitutiōes
ꝓrias tollit ꝛ cās reddit ibi.cū
ergo.ab.si.
b ¶ Tēporum.xxii.di.sciendū
.iii.di.erit aūt.xxxii.q.iiii.qs
ignoret:ꝛ.c.obiciunt:ꝛ.xxiii.
q.viii.occidit:ꝛ.s.de transac.
.c.vlt.ꝛ.j.ō sen.ercō.sup eo.
c ¶ Mutauit.de pe.di.i.no
uit de⁹.xxii.q.iiii.incōmuta
bilis.
d ¶ In scōo ꝛ tertio.vt meli⁹
ītell igas hāc lām videas qd
sit ꝑmū genus affinitatis qd
scōm ꝛ tertium genus.primū
ꝛ scōm ꝛ tertiū iuenire debes
p hāc regulam. ¶Persona ad
dita persone p carnis copulaz
mutat genus ꝛ nō gradū:ge
n⁹ dico attinētie vōi gra.ego
ꝛ frater meus sumus ꝓsangui
nei in ꝑmo gradu ꝓsanguini
tatis frater meus ducit vxorē
illa ē persona addita persone
per carnis copulā:illa mutat
genus attinētie.i.alio genere
attinētie attinet mihi quā fra
ter meus:qz ille ē mihi cōsan
guineus ꝛ illa ē affinis:ꝫ nō
mutat gradū:qz sicut frater ē
mihi cōsanguineus in primo
gradu:sic ꝛ illa mediante ffe
meo ē mihi affinis ī ꝑmo gra
du ꝑme affinitatis:ergo si vis
bre primū genus affinitatis:
adde per carnis copulā alicui
de tua cōsanguinitate aliquā
personā ꝛ illa ꝑsona ē affinis
oībus cōsanguineis viri sui I
ꝑmo genere affinitatis ꝛ hoc
genus tm̄ hodie prohibitionē
hz:vñ mortuo viro illi⁹mulie
ris puta fratre tuo:illa nō pōt bre aliquē ō ꝓsanguinitate viri sui.ergo pz q̄
oēs ꝓsanguinei ꝛ ꝓsanguinee vxoris mee sūt mihi affines ī ꝑmo gñe affinita
tis.si vis bre scōz genus affinitatis:adde ꝑsonam p carnis copulā ꝑmo gene
ri hoc mō: vxor fratris mei ē mihi ī ꝑmo gñe affinitatis:mortuo ffe meo ad
de illi aliū viz:ꝛ ille erit mihi affinis ī scōo genere affinitatis:ꝛ ille sm anti
qua iura mortua illa poterat accipere aliquā de ꝓsanguinitate prioris mariti
vsqz ad quartū gradū.ꝛ de isto scōo genere hēs.xxxv.q.iii.de ꝓpinquis:sed
hodie nō ꝓhibet.ut ibi dr̄.si vis bre tertiū genus:adde ꝑsone p carnis copu
lam scōo generi.ꝛ sic hēs tertiū genus.vbi gra. Seius fuit marit⁹relicte fra
tris tui mortua illa relicta marit⁹eius q est tibi ī scōa genere accipit aliā illa
est tibi in tertio gñe:ꝛ illa olim mortuo viro suo nō poterat copulari alicui ō
ꝓsanguinitate tua cum illa esset tibi ꝛ consanguineis ꝛratris tui ī tertio gñe
vsqz ad scōm gradū.de hoc genere hēs.xxxv.q.iii.porro:ꝛ ꝑmū genus con
trahitur tm̄ ex vna parte.scōz ꝛ tertiū genus qñqz ex vna ꝑte.ꝛ in ꝑdictis exē
plis qñqz ex vtraqz parte.vt in vxoribus duoꝝ fratrū que sunt iter se in secū
do genere ex vtraqz parte appositū altero fratre mortuo:si illa copulatur alte
ri:ille erit in tertio genere vxoꝛ alterius fratris. ¶Primū genus dr̄ : qz ꝑmo
emanat de ꝓsanguinitate:uel qz vna ꝑsona medtante ꝓbitur.scōz dicitur:qz
scōo loco emanat post ꝑmum:vel qz duabus ꝑsonis mediātibus ꝓbitur. Ter
tiū:qz in tertio loco uel qz tribus ꝑsonis mediātibus emanāt.sic intellige qō
hic dr̄. Sz nunqd publica honestas est sublata.videtur q̄ nō:qz ō ea nihil di
xit.sed ꝓ videt per.c.xxxv.q.iii.porro.vbi prohibetur secūdū genus.ꝛ preter
istud impedimētū est ibi publica honestas:ut in vxoribus duorum fratrum si
ue consobrinorum:sed scōz genus remotū est:ergo illa publica honestas.pōt
dici q̄ vbi publica honestas simul incidit in eūdē casum cū scōo uel tertio ge
nere:vt in vxoribus duoꝝ fratrū siue consobrinorum:vno sublato tollit ꝛ ali
ud per hāc ꝓstōnem.quotiēs.n.vitium ex vna ēt radice nascit:cōsequēs est vt
vna lege tollat.C.de nup.l.vlt.ī fi.ꝛ.ff.de iureiur.duob⁹.§.colon⁹:ꝛ.ff.ar.
fur.ce.l.si colonus:ar.ꝛ alia publica honestas:ut soboles suscepta ex scōis nu
ptiis nō copulāda cognationi viri prioris sublata ē:ut statim dicit sequēs lra.
als vero publica honestas adhuc est.s.de ōspon.ꝑpube.duo pueri.

ordinez distinguere gradus:nomi
nib⁹ ꝓprijs vel egpollētib⁹ª indi
cijs designando personas preser
tim cuz sepius testimoniuz perbibe
ant de auditu.quod qz min⁹ ē va
lidū:ꝛ nō est in articulo huiusmo
di nimiū laranda facultas:cū qua
rōe cōputatiōes iciperēt a secundo
eadem ab vlterioribus icohārent.
Idem in cōci.generali.
¶ In scōo ꝛ tertio affinitatis ge
nere tollit ꝓhibitio que olim erat
in matrimonio ꝓtrahendo simili
ter tollitur ꝓhibitio de sobole su
scepta ex scōis nuptijs que olim non
poterat ꝓtrahere cum cognatione
prioris viri:ꝛ ꝓhibitio coniugij
vltra quartum consanguinitatis ꝛ
affinitatis gradum nō extenditur.
Non debet reprehēsibile iudi
cari:si ꝑm varietatē tēporū[b]
statuta qñqz uariant humana. pre
sertiz cuz vrgens necessitas vel evi
dens vtilitas id exposcit.qm̄ ipse
deus ex bis q̄ in veteri testamento
statuerat nonnulla mutauit[c] in no
uo. ¶ Cum ergo ꝓhibitiōes ō cō
iugio ī scōo[b] ꝛ tertio affinitatis ge
nere miaime ꝓtrahēdo:ꝛ de sobo
le suscepta ex scōis nuptijs[c] cogna
tioni viri non copulanda ꝑoris:ꝛ
difficultatē frequēcer iducāt:ꝛ ali
qñ periculuz pariant aiaꝝ:cum ces
sante prohibitiōe cesset effect⁹: con
stitutiones sup hoc editas sacri ap
probatiōe cōcilij reuocantes ꝑ ꝓñti
e ¶ Scōis nuptijs.hoc ita ītellige frater meus hz vxorē eo mortuo reli
cta eius ꝓhebat cum scōo.soboles nata de illis scōis nuptijs non pote
rat olim copulari alicui de consanguinitate ꝑoris mariti.ꝛ hoc ꝑ publi
ce honestatis iusticiā : que hodie sublata est in hoc casu.in alio casu ad
huc durat: vt diri in sponsa de futuro:qz in mr̄imonijs nō qd liceat:sed
qd honestū est cōsiderat
.ff.ō ri.nupt.semp:ꝛ iō
frater impeditur sumere
spōsam fratris pp publi
cam honestatem:qa scri
ptum est spōsam fratris
frater hre non pōt.s.de
spon. ad audientiam.ꝛ
arg.ad h.ff.de adop.q
in adoptione.Jo.dic̄ q̄
publica honestas ī oīb⁹
est sublata:nisi in spōsa
de futuro.ego intelligo
esse tm̄ sublatam in casi
bus oībus qui hic ponū
tur ꝛ nō in alijs.
f ¶ Reuocantes: greg.
tī dicit:qui dissoluit hec
genera affinitatis ne
gat vbū dei ī eteruū ma
nere.xxxv.q.v.fraterni
tatis vltra mediuni ver
sus fi.q̄liter ergo innocen
tius dissoluit hoc intelli
ge sine cā ꝛ ab alio quā
a successore gre.
g ¶ Decetero libere.sic
ergo videt q̄ mr̄imoni
um illoꝝ q ante ꝓstitutō
nem istam ꝓcrāt in gra
to uel in certo gradu nō
ꝓfirmetur hic:q̄ ꝓstitu
tiones mr̄imonii nō tra
hunt ad preterita matri
monia.xxxv.q.iii.de in
cestis:ꝛ.xxxi.di.ante tri
enniū.ꝛ generaliter ꝓsti
tutiōes non trahunt ad
preterita.nisi hoc ibi di
catur.s.de cōdi.c. vl.sz
pone q̄ post istam consti
tutionem publicatam fi
mul steterūt scienter.di
co q̄ hoc ipso intelligun
tur ratum hre matrimo
niū.arg.s.de ꝓmg.ser.
ꝓposuit.ꝛ.s.de despō.ipu.lras accessit.ꝛ.ff.de ri.nup.si quis in senato
rio:qz ꝛ si ꝑmus ꝓsensus null⁹ fuit:postea pōt ꝓfirmari.in auc.de nup.
.§.si vero ab initio.col.iiii.sz vdet q̄ verba necessaria sint.s.de spon.
me:ꝛ.xxix.q.ij.si qs ingenu⁹.ꝛ nouus ꝓsensus regitur.s.de eo q dur.in
ma.c.veniens:nisi exꝑsse ꝓsentiat antiquus ꝓsensus vt ꝑdurare q nul
lus fuit.ff.de ꝑca.sed si manēte.ff.de arbi.si cū dies in ꝑn.ꝛ.l.labeo.§.
pe.ff.de verbo.obli.l.i.§.cum adiicit.Jo.dicit q̄ ꝓ mr̄imonio stāduz
est ex quo ex certa scia post publicatā ꝓstōnem simul steterunt.ipso.n.fa
cto mr̄imonium innuitur saltem presumptum.b.
h ¶ Humores.de qbus habes.s.de cele.mis.in quadā in fi.
i ¶ Nulla longinquitate.ꝛ ita nulla prescriptio currit ꝯ mr̄imoniū sicut
olim carrebat.sic ꝛ ꝯ vota nulla currit ꝑscriptio.xxxiii.q.v.q̄ deo pari:
ꝛ.s.de regu.sicut nobis.in fi.
k ¶ Infelicē.sic.s.de ꝓsue.c.vl.ꝛ.c.quāto.ꝛ.j.de simo.nō satis.ꝛ.c.se.
l ¶ Jr qui.quarto.idem esset si tertio vel scōo sm regulā sequentem
qz nil attinet ei qui est ex alia linea in quīto.lz magis appropin
quet cōi parenti.
m ¶ Approbatā.no.q̄ regula a magistris tradita approbat hic a iure
ꝛ sic ꝑ iure seruabimus regulam istam.ar.s.e.q̄ dilectio.
n ¶ Remotior.si vis scire ī quo gradu alique due ꝑsone diuersaꝝ linea
rū sibi attineāt:recurre ad cōez stipitē siue parentē a quo descenderunt
ꝛ descēde equalr̄.cōputando p ambas lineas quousqz alter illarū primo
occurrat.ꝛ si ambo simul occurrāt:erūt in eodem gradu primo secundo
tertio uel quarto.ꝛ iste ꝑsone q̄ equaliter descēdit nō dicunt distare gra
du.sed potius sunt in gradu eqli descendenti a cōi stipite equaliter.ꝛ si
sunt infra quartuz gradū nō pñt matrimoni aliter ꝯiugi. Sed si vna ꝑ
mo occurrit q̄ altera:descende pet lineā al terius vsqz ad illam ꝛ semp
post illū gradum in quo occurrit prima ꝑsona:additur gradus ꝓ nu
mero personarū:ꝛ sic hēbis quoto gradu vna distat ab altera.ꝛ iste per
sone nō dicūtur esse in gradu.sed distāt gradu:sicut iste ꝑsone de qb⁹
hic dr̄:cū vna distet quarto gradu : ꝛ alia qnto a cōe parēte qō plenum

eſt videri. ⁊ quoto gradu remotior perſona diſtat a cõi parẽte toto diſtat quolibet alio deſcendẽte p aliam lineã. verbi gr̃a. Cõis parẽs iſtorum fuit patruus: eius filij fuerũt martinus ⁊ berta qui ſunt in p̃mo gradu. de martino deſcẽdit Jo. de berta ex alia parte natus fuit robertus qui Joã. ⁊ robertus ſunt in ſcõo gradu equaliter deſcẽdẽtes a petro. de ioã ne natus ẽ ſtephanus: ẽ roberto eſt albertus natus. q ſunt in tertio gradu ⁊ equaliꝫ deſcendunt a petro tertio gradu. ſ. ẽ ſtephano natus eſt vir iſte. de quo hic queriꝫ. ẽ alberto natus eſt ticius q eſt in quarto gradu cũ viro iſto equaliꝫ diſtãtes a petro. ¶ Primo loco occurrit tibi vir iſte q quarto gradu diſtat a petro. ⁊ ſic eſt vltima p̃ſona in conſanguinitate petri ex vna linea ⁊ ticius ex alia linea. de ticio nata ẽ hec mulier de qua hic queritur. ⁊ diſtat quito gradu a petro: ⁊ ſic exiuit iã conſanguinitatem petri. ergo eodez gradu diſtat a quolibet alio deſcendẽti per aliaz lineam. ⁊ ſic diſtat quto gradu a martino ioanne ſtephano ⁊ ab iſto viro videlicet filio ſtephani ideoq; recte põt illũ hr̃e ĩ vir ⁊ quẽlibet deſcendentem a petro p aliam lineã poſſet accipere cuz oẽs ille perſone huic ſint in quinto gradu: doc̃ arbore melius videtur.

Rub. ẽ frig. ⁊ maleſ.

Diſo de pluribus ipedimentis matrimonij: qa frigiditas eſt maleficiuz ⁊ generaliter impotẽtia coeũdi ſunt ipedimenta mr̃imonij iõ r̃t. Ab. ſi.

Cepiſti. Diuidit quia bz tria dicta ꝫ ibi: illa autem tertiuz ibi: ſi añt. Ab. ſi.

a Judicium. ſ. q̃ vterq; iuret ſeptima manu propinquorum. xxiij. q. i. c. ij.

b Dijudiceris: no. ꝫ riſ operis euidentia mẽdacium cõuinci. ſ. ẽ preſumptio. lr̃as: ar. ſ. de ma. ⁊ ob. legebaꝫ ⁊. xxii. q. v. cauete.

lineã deſcẽdentium ex eodem licite poſſunt mr̃imoniaꝫ copulare.

Rubrica ẽ frigidis ⁊ maleficiatis ⁊ impotentia coeundi.

Ex Hebrocardo lib. xij.

Cõiter non ſummatur propter varietatem intellectuuz ⁊ eſt difficilis decre. intellectu.

Cepiſti mulierez: ⁊ per aliquod tp̃ſ habuiſti: per mẽſem aut per tres: aut p annum: ⁊ nunc primũ diriſti te eẽ frigide nature: ita vt non potuiſſes coire cum illa nec cuz alia qua alia: ſi illa que vxor tua eſſe debuit eadem affirmat que tu dicis ⁊ probari põt p vez iudicium [a] ita eẽ vt dicitis: ſepari poteſtis: ea tñ ratione. vt ſi tu poſt aliam acceperis reus piurij diiudiceris [b] ⁊ iterũ poſt pactam pniam p̃ora cõnubia reparare [c] debebis. Illa autẽ ſi prior poſt annum aut dimidiuz ad eẽm aut eius miſſum [d] proclamauerit dicẽs: q̃ non cognouiſſes eam. tu autem ꝓtrarium affirmas [e] tibi credẽdũ eſt eo q̃ caput [f] es mulieris. q; ſi proclamaꝫ voluit cur tãdiu tacuit [g] cito. n. ⁊ in paruo tpe ſcire potuit ſi ſecum coire potuiſſes. Si autẽ ſtatim in ipſa nouitate poſt mẽſem aut dnos ad eẽm aut eius miſſum prodamauerit dicens volo eẽ mater: volo filios procreare: ⁊ iõ maritum accepi: ſed vir quem accepi frigide nature eſt: nõ põt illa facere pp̃ que illũ accepi. ſi probari [h] poteſt p rectum iudicium ſeparari poteſtis ⁊ illa ſi vult nubat in dño.

Ex Lex. iij. ambianẽſi. epõ.

Impotens ad copulã ẽ ipotẽs ad ꝓtrahendũ matrimonium. ſiue ſit ipedimentum etatis ſiue nature

Quod ſedẽ: ⁊ infra. Sicut puer q̃ nõ põt reddere debituz nõ eſt aptus [i] ꝓiugio: ſic q̃ ipotẽtes [k] ſunt: minime apti ad ꝓhẽda matrimonia reputantur. Idem.

Naturale ipedimẽtum ad coitum iſeparabile arte medicorũ matrimonium impedit.

Ex lr̃is tuis accepimus: q̃ quidam ſexdecim annoꝝ quãdã annorũ tredeciz duxit vxorẽ: q̃ cũ debitũ reddere nõ poſſet: mr̃er taz grauem ifirmitatẽ ꝓtraxit [l]: vt oio viro fit facta iutilis ⁊ inſtrumẽtum eius impeditũ: ita q̃ vir ei ꝓmiſceri non põt. Rñdemus igit̃: q̃ ſi vicium illud mulier a natura [m] contraxit nec ope medicorum [n] poterit adiuuari: viro aliam accipiendi liberam tribuas facultatem.

Lucius tertius.

Cõtrahens ſcienter cum impotẽti ad copulaz ab ea non ſeparat.

Conſultationi tue qua nos cõſuluiſti: vtrũ femine dauſe impotentes cõmiſceri maribus matrimonium p̃ſit cõtrahere: ⁊ ſi contrarint an debeat reſcindi. Tr̃i. rñdemus: q̃ ls incredibile [o] videaꝫ q̃ aligs cum talibus cõtrahat matrimonium: ro. tñ eccl. cõſueuit in conſimilibus iudicare [p] vt quas tanquã vxores habere non poſſunt habeant vt ſorores.

Celeſtinus tertius.

Si de ipotentia matrimonij cõſtat ſtatim matrimoniũ ſeparatur: alias cohabitabunt cõiuges p triẽnium. ⁊ ſi cum ſeptima manu propinquorũ iurãt q̃ dederunt operã carnali copule ⁊ nõ potuerũt cõiũgi ſtatim ſeparantur.

Laudabilem. ⁊ infra. Requiſti quantũ tp̃s indulgendũ ſit naturaliter frigidis ad experiẽtiaz copule nuptiaꝝ. ⁊ infra. Tr̃ Nos vero in p̃ti ꝓſultatione ſentimus: vt a tẽpore celebrati [q] cõiugij ſi frigiditas [r] p̃ius [s] ꝓbari non poſſet cohabitẽt ſimul p triẽniũ. ſ. e. c. proxi. ſi vero manifeſte nõ ꝓſtet tunc cohabitẽt ſimul p triẽniũ

c Reparare: no. q̃ ſnĩa ꝫ mr̃imonium lata nõ trãſit in rẽ iudicatam cũ appareat ex poſtfacto eccl̃iam fuiſſe deceptã. ſic. ſ. de re iud. lator conſanguinei: ⁊. ſ. e. fraternitatis: quare p̃ora ẽt mr̃imonia reſtaurant etiã muliere ꝫdicente ſi fraudis fuerit cõſcia. ff. de adul. ſi vxor. §. iuder: ⁊. §. vlt. vbi dixit ala. Si vero cõſcia fraudis nõ fuerit poterit repellere eũ ſi voluerit pretextu adulterij: ar. xxii. q. i. de benedicto: ⁊. q. vi. mbil. ſz nõ credo q̃ hoc obſtet quin matrimonia p̃ora debeãt reſtaurari. ſ. eo. laudabilẽ: ⁊. c. fraternitatis. item ar. contra. xxiii. q. i. ſi per ſortiarias. ſed ibi ſeparantur propter maleficium non propter frigiditatem.

d Miſſum: ſi. ſ. de regu. c. ij. ⁊ expone miſſuz. i. vicariũ qui fungitur vice epiſcopi. ſ. de inſti. c. iij.

e Affirmas: q̃ eam cognouiſti.

f Caput. ſ. de deſpõ. ipu. continebaꝫ. xxiii. q. i. ſiquis acceperit. ⁊ hoc ĩtellige niſi ipſa velit ſe probare uirginem per aſpectum corporis. ſ. de proba. propoſuiſti: ⁊. c. cãm matrimonij.

g Tacuit: ergo videꝫ q̃ poſt annũ ⁊ dimidium reclamare non poterit ſed ꝫuidetur. C. de repu. in cauſis. vbi dr̃ q̃ vſq; ad duos annos poterit reclamare. ĩmo vſq; ad triẽnium. in auẽ. de nup. §. per occaſionez. coll. iiij. ⁊. ſ. eo. laudabilẽ. quod dr̃ in iſtis duab9 vlti. cõcor. tenendum eſt ⁊ nõ tenet quod hic dr̃ de anno ⁊ dimidio. ⁊ eſt arg. ad preſcriptionem. ſi quis taceat vſq; ad cõpletã preſcriptionez: q̃ geſta taciturnitate firmauit. C. de his q̃ a nõ do. ma. l. vlti.

h Probari: hoc ideo dicit q̃ nõ ſtãdum eoꝝ confeſſioni ꝫ matrimoniũ ⁊ ſi vterq; cõfiteaꝫ nõ vr̃ credendũ ne in fraudẽ hoc dicereꝫ. ſ. de eo q̃ cogno. conſan. uxo. ſue. ſup eo. niſi qõ aſſerũt ꝓbauerint ſeptima mãu ꝓpinquoꝝ. xxiij. q. i. c. ij. ſed pro mr̃imonio bene credit eis. ſ. de dã. deſpon. c. ij. ⁊ quod dr̃ nõ credit eis ꝫ mr̃imoniũ. verum eſt quantũ ad hoc vt ꝫbendi facultatẽ ac grant. ſed ſi vellent in continẽtia manere credit eis. xxiii. q. v. q̃ deo pari.

i Quod ſedẽ: aptus. ſ. de deſpon. ĩpub. a nobis: ar. eo. ti. puberes: vbi de hoc.

k Impotẽtes: hac rõe videt q̃ ſenes q̃ naturali calore õfecerãt ꝫbere nõ poſſunt: ſz ꝫriñ ẽ verum. C. ẽ nup. ſancimus. xxvij. q. i. nuptiaꝝ: q; in ſenibus dr̃ eẽ legibus obſequm ⁊ humanitatis ſolatiuz vt ibi ⁊ xxi. q. i. aperiant. quod ſi dormierit: ſed hic nõ logtur ẽ tali ĩpotẽtia. ſz de eo q̃ ſenex ẽ ⁊ q̃ ppetuo ĩpotens eſt: ſz ſenes aliquãdo aliquo beneficio mouentur.

Ex litteris. Cõis diuiſio cõſultatio: ⁊ reſpõſio. ſcõa ibi: rñdemus Ab. ſi.

l Cõtrarit. i. ꝫriſſe apparuit vel in veritate ꝫrit ex eo q̃ cõtra naturam vim ei forſan intulit: q; arta fuit. vñ nullo modo ſibi potuit ꝓmiſceri vñ magis ĩhabilis reddita fuit. ⁊ ſic non fuit mr̃imonium. ſ. e. fraternitatis. ſi. n. non loq̃reꝫ de ipedimẽto precedẽte mr̃imonium ſtare nõ poſſet. qõ dr̃ in ſi. xxiij. q. i. dixit; ⁊. q. v. ſi vxorẽ ⁊. ſ. de cõiug. lepro. c. i. ⁊. ij.

m Al natura: q; erat arta vt dixi.

n Medicoꝝ. ſ. e. fraternitatis. ⁊ ita non fuit mr̃imoniuz ⁊ ĩtellige quod dicit ſi poterit adiuuari ope medicoꝝ ſine periculo corporali alſ nõ ẽt ſeparari: ĩmo modicã violẽtiã debet ſuſtinere: vt ar. ſ. eo. fraternitatis. ⁊ ſi talis nõ fuit nõ habuit ꝓpoſitũ reddẽdi mr̃imonij debitum exacta vel exigendi. ⁊ ſic nullum matrimonium. xxiii. q. ii. ſolet: ⁊. c. aliqñ: ⁊. ſ. ẽ condi. ap. c. vl. ⁊ ſz leges eẽt ĩ cã redhibitiõis. ff. de edi. edic. querit̃. §. mulierẽ ar. ꝫ. ſ. c. proxi.

Conſultationi. Diuiditur primo ponitur conſultatio. ſcõo rñſio ibi: taliter. ab. ſi.

o Incredibile: q; cõditionem corporis ſui ſciens nõ ꝫberet de leui. ala.

p Judicare: ergo ⁊ nos ſic iudicare debemus. ſ. de re iu. in cauſis. C. ẽ le. ⁊ ꝓſti. prin. l. ul. quod verum eſt vbi ipſa ſic precepit iudicandũ: ar. xi. q. iii. nolite. alſ bene permittitur aliter fieri. xi. diſtin. quis neſciat. ſed hic non precepit eius cõſuetudinẽ eſſe ſeruandã ſed potius conſilium eſt: tñ intellige quod hic dicit ſm illam decre. ſ. e. fraternitatis: vt dixi. ſ. c. proxi.

Laudabilem. Cõiter ſummaꝫ vt in rubro. ſed ego aliter ĩtelligo vt dicam infra diuidit in duas partes. prima logtur q̃ñ vn9 cõiugũ dicit matrimonium cõſumatum ⁊ alter diffitetur. ſcõa ibi: ſi aũt. q̃ñ vterq; fateꝫ mr̃imonium nõ eſſe cõſummatũ. ⁊ prima pars ſubdiuiditur. nam ꝑma logitur q̃ñ ſimul eſſe nõ cõſentiunt. ſcõa q̃ñ cõſentiunt ibi: q̃ ſi. ab. ſi.

q Celebrati: ⁊ a tpe cohabitatiõis. nec ſufficit cohabitare niſi dent operam carnali operi. xxiii. q. i. requiſiſti.

r Frigiditas: quod hic dr̃ de frigido: idem ĩtelligo de maleficiato vt vſq; ad triẽnium expectet marime q; magis ſperãdũ eſt q̃ ipedimentũ moueri poſſit: qõ non ꝑceſſit a naturalibus. lau.

s Prius probari. ar. q̃ ſi prius ꝓbari poſſit ipedimentũ: nõ expectabunt p triẽniũ. ſ. e. c. proxi. ſi vero manifeſte nõ ꝓſtet tunc cohabitẽt ſimul p triẽniũ

continuum in quo debēt dare operā carnali operi: vt hic ⁊ ar. ĵ. eo. c. vlti. in aud. ō nup. §. per occasionem col. iiij.

a Brego. xxiii. q. i. q' autem.

b Justum iudicium. i. per testes vel aspectum corporis: arg. s. de proba. pro posuisti: ⁊. ĵ. e. c. vltimo.

c Separent: pp naturalē frigiditatem. secus si pp maleficiuz. xxiii. q. i. si p sortiarias.

d Quod si ambo: vel solū modo mulier. ille. n. g scienter ꝓrit nō videt q' possit ꝺdicere ar. s. de eo qui du. i ma. c. i. ff. de le. con. l. ij. vl' dicas ⁊ verū q' necesse est vt ambo ꝓsentiāt sufficit q' ita scriptuz est: ⁊ si p quāduruz est. ff. qui. ⁊ a qbus manu. li. l. pserit ⁊. vi. q. iii. scriptum est: q' cum nulluz sit matrimoniū nō tenetur alter alteri.

e Septima manu si. ĵ. eo. c. vl. ⁊. xxiii. q. i. requisisti.

f Uterqz iureiurādo: vterqz vir ⁊ mulier iurare debent q' fide bona dederūt operā copule carnali p triēnium nec vna caro effici potuerūt. ꝓpterea iurabunt q' credunt eos verum iurasse: ar. ĵ. de pur. ca. quotiens.

g Hi qui. s. vir ⁊ vxor ⁊ nō alij ꝓpurgatores. si bona fide iurauerunt.

h Redire: cum propter frigiditatem separant. secus si propter maleficium. xxiii. q. i. si p sortiarias. vbi de hoc.

Fraternitatis. Ponit qō. secundo distinguens solutio ibi: quāuis. tertio infert ad alias duas qōnes ibi: pro hoc. Ab. si.

i Matronas: talibus credē duz est si honeste sint ⁊ perite l arte illa. ff. de ven. inspi. l. i. in pī. ⁊. s. ō pba. ꝓposuisti. ⁊ c. cām: ⁊. ĵ. c. pri. oculus enīz obstetricum in talibus sepe fallitur. xxvii. q. i. nec aliqua. ⁊ ī hoc casu nō requīt iuramentū ꝓpinquoꝝ sicut in frigiditate vt. s. c. proxi.

k Districte: p iuramentum hoc non est remittēduz iuramētuz istis testibꝫ ne aliqd ī fraudem matrimonij vicerēt. s. ō eo qui cog. cō. vxo. su. sup eo. ⁊. ĵ. c. proxi.

l Poterat esse: ꝫ qualr hoc potuit ꝓbari cuz sit negatiua sic potuit ꝓbari. dicēdo q' hec mlr caret membro apto ad copulam carnalem qualiter negatiua probatur. s. de elec. bone dictum est.

m Decerat: no. q' nō dr esse quod iutile ē. s. de transla. iter copalia: ⁊. ff. qō cuiusqz vniuer. l. i. §. ⁊ qdem. nec dr habere actionem q' habet iutilez. ff. de dolo nam his: ⁊. s. de resti. spolia. olim nobis: ar. s. de sol. c. penul.

n Inuenit: non dicit q' p medicum vel alium.

o Diuinum miraculum: ar. q' nullum maleficium est ꝑpetuum. cū possit remoueri preter diuinum miraculū saltem p illum q' ipsum iduxit: q' qcqd ligatur dissolubile est in auc. de nup. §. nuptias coll. iiii. ⁊ ꝫ hoc nō tenet illud. c. si p sortiarias. xxiii. q. i. vt qdam dicunt. Pōt dici q' aliud est cū allegatur ipotentia ex parte mulieris vt hic: aliud vbi ex parte viri allegatur maleficiū vt in. c. si per sortiarias: ⁊. ĵ. e. c. primo: ⁊ hic allegata fuit falsa cā vt postea apparuit. vnde postea debet restitui viro: ar. s. de re iudi. lator: ⁊. c. cosanguinei. ad hāc cām referē hec rō attendētes q' impedimentū ꝛc. vl' pōt dici q' maleficium ē ꝑpetuum ex quo. n. mulier cohabitauit viro per triēnū ⁊ dederūt operam copule carnali. nec potuerūt cōmiscere presumitur ꝑpetuum ꝺpedimētum ⁊ possunt separari ⁊ alteri nubeꝛ: vt in. c. per sortiarias: q' pōt aligs maleficiatus esse cum vna ⁊ nō cū alia. ⁊ hoc itelligo de maleficio qō ꝓcessit matrimonium. nam post matrimonium ꝛctum si supueniat ipedimentū non debent separari. xxii. q. vii. bi qui sani: ⁊. q. v. si vxoꝛez. si vero post separationē naturale decerat[m] instrumentū. vñ inter ipsam ⁊ virū diuortium celebrasti: mulieres inducens: vt ad religionem aliquam se transferret ꝑpetuam continentiam seruaturaz ⁊ viro licentiam tribuisti vt vxorē duceret: quia pater fieri cupiebat. Contingit autez postea: qō mulier inuenit[n] quī seras huiusmodi reserauit: ⁊ abijciens cōtinentiam quā ꝓmisit: gu. latori pñtium supnupsit.

Quāuis igit semiplene nobis expresseris quomodo dicta mulier se ꝓmiserit cōtinentiam seruaturam vtruz videlz simplici verbo an uoto solēni: vtrūue ad religionē trāsierit vt promisit: an cōtra promissionē suā in domo remāserit: ⁊ qualiter seras illas fecerit reserari: utz videlicet artificio medici an concubitu viri seu alio quolibet modo. Nos tamē pspicaciter attēdentes: qō impedimentuz illud non erat ꝑpetuū qō ꝓter diuinū miraculū[o] per opus humanū absqz corporali[p] periculo potuit remoueri: sentētiam diuortij p errorē[q] lz probabilem nouimus esse ꝓplatā. cuz pateat ex postfacto q' ipa cognoscibilis erat[r] illi: cui[s] simuli[t] ꝓmiscetur: ⁊ ideo iter ipaz ⁊ primū virū dicim[u] matrimoniū extitisse. quare iter eā ⁊ ꝓfatū gu. matrimoniū nō esse censemus: eosqz precipimus ab inuicē separari. ⁊ si predicta mulier ad religionē transiuit sicut asserit, ꝓmisit se: primus vir q' non cognouit eandē: cū ea remaneat[t] cū qua postmodū ecclesie auctoritate cōtraxit alio quin[v] ea dimissa oz ad illaz redire: cum qua primo contraxit nisi se voto[x] illa mulier cōstrinxerit ad continentiā obseruandā: vt itelligatur p hoc cū prefato gu. fornicata fuisse vel nisi se fornicario[y] modo alij viro miscuerit: ut primus vir pretextu fornicationis eius velit con-

p Corporali periculo: vbi vero graue periculum timeret non est matrimonium: sed vbi leui periculo pōt remoueri oz illud pati. ĵ. e. c. §. per hoc a cōtrario sensu.

q Per errorem: propter quem excusat iudex. ĵ. de sen. excōmu. sacro ⁊ itellige q' error iste interuenit in aspectu corporis ī quo matrone decepte fuerunt q' manus ⁊ oculus obstreticum sepe fallitur. s. de proba. cām mlimonij: ⁊. xxvii. q. i. nec aliqua. ⁊ sic pater q' sītia per errorez lata a qua non est appellatum reuocat si error probabilis postea ꝺtegatur. ĵ. de pur. vul. significantibus: ⁊. ff. de cōdi. si ne cā. l. ij. item habes ꝺ q' sentētia p errorem lata contra mlimoniū nō transit in rem iudicataz quominus possit reuocari quandocūqz apparuerit ecclām deceptā fuisse vt hit patet: ⁊. s. de re iudi. lator: ⁊. c. consanguinei: ⁊. ĵ. eo. c. proxi. ⁊. s. e. c. i. ⁊. c. proxi.

r Erat illi: scilicet primo viro: a quo fuerat separata.

s Simili: sic. xxiij. q. i. requisisti. ⁊ ſuenit hoc er eo quod in fine huius. c. dr: q' si prior vir non possit eam cognoscere sine graui periculo q' nō sit reddenda primo viro. lz ex postfacto per cōsuetudinem secundi viri reddita sit apta priori quod bene potest concedi: quia non fuit mlimoniū iter eos: vt dixerunt vin. Jo. ⁊. T.

t Remaneat: q' si ingressa fuit ⁊ professa statim solutum fuit matrimonium si quod fuit inter eos. s. de conuer. coniuga. ex publico secus si ingressa fuit cā probationis: qa si ista tunc ad seculum rediret compellitur redire ad virum priorem.

u Aliogn. i. si nō transiuit cum effectu.

x Se uoto solēni. s. ⁊ tunc debet compelli uotum seruare. ⁊ p hoc itelligitur fornicata cū scō. cum ipsa ꝫbere nō potuit post votum solēne.

y Fornicario: q' si legitime ꝫtisset cum altero illud ei obijci nō posset nec pretertu talis fornicationis posset repelli a viro. arg. ĵ. ō diuor. gaudemus: īmo videtur q' nullam fornicationē ei obijcere posset. nullā. n. iniuriam fecit nec itendebat facere viro. q' fornicata fuit tanquam soluta. xv. q. i. illud. ff. locati. si ignorās quis. nā adulterium non cōmittitur sine volo. xxiii. q. ii. in lectum. ff. de adul. l. pe. item si aliqui sint separati per sītiam ecclesie: ⁊ post alter eorum fornicet minorem iniuriam cō mittit ⁊ minus peccatum. xxii. q. vii. quēadmodum. Preterea per primam fornicationem nō fuit apta viro suo. sed forte nec per multas alias: ergo illam solā pōt ei opponere cum reddita fuerit apta primo viro que postea secuta est: quia tunc primum leditur ius matrimoni: arg. s. ō dona. apostolice. Pōt dici q' sicut ex futuro euētu apparet retro fuisse matrimonium vt dr in fine. sic ex futuro euentu apparet retro fuisse factam iniuriā priori viro. ff. de cap. ⁊ postli. re. in bello.. §. i. ⁊. ff. ad macedo. l. i. §. i. Sed qd si post primū coitum cum scō prior petit eam Dico q' est ei reddenda. ⁊ si nō ſuenerit eam aptam est restituenda scō ⁊ sic ēt post scōm vel tertium coitum scōi. ⁊ sic in infinitū vt dixit Jo. tā.

dixit ꝙ vsqz ad tertiã vicẽ tm̃ ⁊ nõ vltra debet restitui primo. imo remanere ꝺz cũ scõdo. qm̃ due tm̃ sñe post primã sunt ferẽde: qz tertio appellare nõ lz. ii. q. vi. si qs in quacũqz: ⁊. s̃. de appella. sua nobis.

a ¶ Presumi. si. xxx. q. ii. per bellicam. ⁊. j. de diuor. gaudemus.

b ¶ Ammodo. s. veritate reuelata ꝙ fuerat vxor primi.

c ¶ Solutam. ar. a ꝟrio sensu sumpto ex illo verbo. s̃. e. c. i. ibi absqz corporali periculo rẽ. ⁊ ẽ argu. validuz a ꝟrio sensu. s̃. de his que fi. a prela. cũ apostolica. in fi. ⁊. s̃. de reg. cum virum.

d ¶ Idonea ꝓhiberi. ⁊ certe non.

e ¶ Similr resume. per hoc noueris qõnem illã esse solutaz qua queritꝫ. vtz illa que viro cui rẽ.

f ¶ Debeat. q. d. non ꝺz hoc itellige tamẽ ꝑm distinctionem premissam. an sit graue periculuz si reddat apta vel non. vi.

g ¶ De talibus. simile. s̃. de in inte. resti. cũ venissent.

b ¶ Non est facile. qz nescitur an sit apta viro ꝑ mo. ⁊ hoc aliquo iure ꝑpendi nõ põt: sed potius ꝑ experientiã facti. s̃. de dona. apostolice. eũ suis concordantijs.

i ¶ Ex futuro. sic. ff. de re. du. q̃dam. ⁊. ff. si cer. pe. proinde. ⁊. ff. qui po. in pig. ba. ⁊. ff. ad mace. l. i. ¶. i. nec intellige ꝙ matrimonium retrotrahatur. sz ꝺ ideo dicit: qa in dubio est an sit matrimoniũ cũ primo. nec intelligas ꝙ tũc primo ꝛciat esse apta sibi: sz tũc ꝓmo declarat fuisse matrimoniuz. file. ff. si serven. sicuti. ¶. sed si queritur. ⁊. ff. de acq. re. do. adeo. ¶. cũ qs in fi. ⁊. xxiii. q. i. requisisti. ff. qui testa. fac. pos. l. beredes palam. ¶. i. Berr.

I Ittere. Legit tribus modis. primo qõ loquat in maleficiato ⁊ ꝑm hunc intellectuz sũmo sic. si vir maleficiatus nunqz potuit cognoscere vxorem: cui ꝑ triẽnium cohabitauit ipsis cũ septima ꝓpinquoruz manu hoc iurantib⁹ matrimoniuz separatur. b. d. scõo modo legitur sic ꝙ non loquat in maleficiato: sed in frigido vt tenuit inno. cuius lec. cõiter nõ recipit: sed tñ i se vera ẽ ⁊ dicẽdum vt baduisti in. c. laudabilẽ. s̃. e. terio mõ legitur inbe rẽdo vbis lr̃e generaliter cũ vxor dicit virũ nõ habere potẽtiã secũ coeũdi nec exprimit ex qua cã ⁊ sic facit ad terciã partẽ rubrice. ⁊. b. d. vt i rubro. primo cõsultatio. scõo rñsio ibi: quocirca. Ab. si.

h ¶ Adhuc itegra. ⁊ intellige ꝙ viripotẽs erat bec q̃ virũ pati poterat: licet esset virgo ꝺf viripotẽs. ff. de vb. sig. mulieris in ꝑn.

l ¶ Cognoscẽdi. alias: ⁊ ita allegabat iste maleficiũ ꝙtum ad istã ⁊ non ꝙtum ad alias: ⁊ non frigiditatẽ: qz si qs est frigidus quo ad vnam quo ad oẽs est frigidus cũ impedimentuz a natura ꝓcedat. argu. s̃. e. ex lr̃is secus in maleficiato: vt dictũ est. s̃. c. pri. vnde postꝙ ꝓstiterit ꝺ maleficiato post triẽnium debẽt separari ⁊ ad alia vota trãsire. xxxiii. q. i. si per sortiarias: secus in frigido: vt. s̃. e. c. i. ⁊. c. laudabilem: ⁊. xxxiii. q. i. requisisti.

m ¶ Jn fraudẽ. cõfessioni cõiugũ ꝰ matrimoniũ nõ est credẽdũ ꝓpter collusionem quã multi facerẽt. s̃. de eo qui cog. ꝓsan. vxo. sue sup eo.

n ¶ Fidedignis. s̃. e. c. priori. vbi de hoc.

o ¶ De cõmissis. qz ifirmitas corpalis frequẽter ꝓuenit ex pctõ. ⁊ sic cã cessante forte cessabit effect⁹. j. ꝺ pe. ⁊ re. cum infirmitas.

p ¶ Jnstitutor. si. xxxii. dis. de inde opponit. ⁊ ar. s̃. ti. pri. ꝺ ifidelib⁹. ⁊. xxii. q. ii. ¶. bis ita ⁊ qdam dicũt ꝙ bis vbis fuit ĩsũtũ mr̃imoniũ: hoc nũc os ex ossib⁹ meis rẽ. sz illa verba plata sunt ab adã: vt. s̃. ꝺ biga. ꝺbitũ: vñ videt verius ꝙ ꝑ illa verba crescite ⁊ multiplicamini ab ipso dño plata.

q ¶ Continuũ triẽniũ. q. n. separãt ꝓp frigiditatẽ naturalẽ ꝑ triẽniũ ꝛtinuũ debẽt cohabitare simul ⁊ dare operã carnali opi. s̃. eo. laudabilẽ. ⁊ in autẽ. de nup. ¶. ꝑ occasionẽ: col. iiii. idẽ tps dico dãdũ maleficiato ⁊ multofortius cũ sit accidẽtale illud ipedimentum.

r ¶ Septima manu. sz q̃re regrunt inramẽta ꝓpinquoꝝ cuz sufficere ꝺbeat iuramẽtũ viri ⁊ mulieris cũ iuramẽto illaꝝ q̃ illã vginẽ asseuerãt vt. s̃. de pba. ꝓposuisti. ⁊. c. cãm mr̃imonii: vel ẽt iuramẽta ꝓpinquoꝝ sufficiũt: cũ vterqz id cõfitef. xxxiii. q. i. fqsisti. sz ꝺ vterqz ꝛfitebat sz hoc iõ: qz sepe fallit ⁊ manus ⁊ oculus obstetrix cũ. xxvii. q. i. nec aliq̃. iõ iuramẽta ꝓpinquoꝝ regrunt. ois enĩ cautela q̃ adhiberi põt l talib⁹ adhibẽda ꝓp periculum ale. ⁊ iõ circa maiora cauti⁹ ẽ agẽdũ. ar. vii. q. ii. c. vl. ⁊. xlii. di. gescamus. ⁊. ff. ad carb. l. i. ¶. ii. ⁊. lxi. dist. miramur. tñ si alterũ omitteret nihilomin⁹ valeret sñia: vt. c. regsisti. ⁊. c. ꝓposuisti. ⁊. c. cãz mr̃imonii.

Rub. de ma. ꝛcto ꝛ lterdi. ecc̃l.

Quia lterdictũ ecclie sup mr̃imonio ꝛbendo qñqz ꝛpedit. iõ post multa ꝛpedimẽta. s̃. ꝛcta auctor subiscit hanc rubricã. ⁊ vide ad materiã hui⁹ rubrice quod no. glo. s̃. ꝺ spon. duoruũ in. c. tua. Ab. si.

Ittere. Sunt due partes. i ꝑma facti narratio. in secũda rñsio ibi: mãdam⁹. Ab. si.

s ¶ Maturũ. in vxorem futuram. s. cum sponsalia tãtum contraberentur.

t ¶ Presente ⁊ cõsentiente ex ꝑsse. ⁊ hoc agebat ꝙ mediãte fratre tanq̃ ꝑ ꝓcuratorẽ spõsalia ꝛherent qõ fieri põt. ff. ꝺ spõ. l. vl. alias si ꝓ fr̃em tantũ ꝛtraherent ñ valeret. nisi ipa postea ꝛsentiret: sed frater tñ ad ꝺ obligatur vt sororem inducat vt cuz illo matrimoniũ cõtrahat. ff. de vbo. obli. in illa stipulatione. l. quotiens. qs alum.

u ¶ Dona ⁊ munera. ꝺria est iter donũ ⁊ munus. ff. de ver. sig. iter donũ.

x ¶ Tanq̃ virũ. spe futuri matrimonij non rei presentis. ⁊ ita nõ est matrimonium. ⁊ hoc patet per fi. ⁊ hoc ipso etiã si ea absente cõtracta fuissent spõsalia consentire videtur ipso facto.

y ¶ Viri. i. sponsi. sic. xxvii. q. ii. genuit.

z ¶ Permisit. ⁊ male quod facere non debuit. s̃. de spon. ad audiẽtiam. ⁊. c. sponsam.

⁊ ¶ Probibuisses. ⁊ bene. s̃. de spon. du. tua. ⁊. c. sequen.

ꝯ ¶ Alij. scilicet tertio.

Rubrica de mr̃imonio cõtracto cõtra interdictum ecclesie.

Alex. iii. paduañ. epo.

¶ Mr̃imoniũ cõtra interdictũ ecclesie vel iudicis contractũ ꝓp hoc soluz nõ dirimitur: ꝺponit tñ ꝑnia contrabentibus: ⁊ separantur donec cognoscat de cã interdicti. hoc dicit in effectu totus iste titulus.

Ittere quas nobis tua fraternitas õstinauit: expresse declarant: ꝙ cuz quidã sororem suam iam nubilem cuidam daturum[t] in vxorem ea presente ⁊ consentiente[t] prestito iuramento firmasset: ⁊ illa nõ post multos dies dona[v] ⁊ munera viri ꝑm morem terre sponte suscipiens ipsum tanquaz ꝓprium virum[x] sepe amplexata fuisset: tandẽ mortuo fratre a ꝓprio viri[x] fratre se desponsari pmisit[y] ⁊ quod ab illo cognita fuisset: mẽdaciter asseuerat. Cunqz ei ꝓhibuisses[z] publice ne cui illorum vel alicui se copularet ipsa spretis monitis tuis alij[ꝯ] nubere nõ expauit: demum cum mulieri precepisses vt ad domum matris rediret: ipsa nostram audiẽtiã vir existit feciftis inquiri vtruz ipse aliquã cognouisset: nec ꝑ ingsitionẽ ipsam nobis constare potuit aliquã eẽ carnaliter cognitam ab eodez. Mouliere aũt requirẽte diuortium: ⁊ dicẽte qõ mater eẽ volebat ⁊ filios procreare: ꝓponente vero viro ꝙ paratus erat stare ꝛsilio ecclesie: iniunxistis eisdem: ut agerẽt pniaz de cõmissis[o] ⁊ sic forte placeret deo q̃ matrimõij fuit institutor[p] ⁊ auctor vt opus mr̃imonij consumarent. qui post plures termtnos ad vestrã reuersi presentiam conso na voce dixerũt qõ nõ poterãt carnaliter cõmisceri. Quocirca mandamus: quatenus si ita est: ⁊ constiterit vobis prefatum virum ⁊ mulierem infra predictos octo annos per cõtinuũ terminum[q] insimul habitasse: ipsis cum septima[r] propinquorum manu firmãtibus iuramẽto se cõmisceri carnaliter nequiuisse: proferatis diuortij sententiam inter eos.

Rubrica de mr̃imonio cõtracto cõtra interdictum ecclesie.

Alex. iii. paduañ. epo.

¶ Mr̃imoniũ cõtra interdictũ ecclesie vel iudicis contractũ ꝓp hoc soluz nõ dirimitur: ꝺponit tñ ꝑnia contrabentibus: ⁊ separantur donec cognoscat de cã interdicti. hoc dicit in effectu totus iste titulus.

Ittere quas nobis tua fraternitas õstinauit: expresse declarant: ꝙ cuz quidã sororem suam iam nubilem cuidam daturum[t] in vxorem ea presente ⁊ consentiente[t] prestito iuramento firmasset: ⁊ illa nõ post multos dies dona[v] ⁊ munera viri ꝑm morem terre sponte suscipiens ipsum tanquaz ꝓprium virum[x] sepe amplexata fuisset: tandẽ mortuo fratre a ꝓprio viri[x] fratre se desponsari pmisit[y] ⁊ quod ab illo cognita fuisset: mẽdaciter asseuerat. Cunqz ei ꝓhibuisses[z] publice ne cui illorum vel alicui se copularet ipsa spretis monitis tuis alij[ꝯ] nubere nõ expauit: demum cum mulieri precepisses vt ad domum matris rediret: ipsa nostram audiẽtiã

De matrimonio cõtracto cõtra interdictum ecclesie.

Alex. iii. paduañ. epo.

¶ Mr̃imoniũ cõtra interdictũ ecclesie vel iudicis contractũ ꝓp hoc soluz nõ dirimitur: ꝺponit tñ ꝑnia contrabentibus: ⁊ separantur donec cognoscat de cã interdicti. hoc dicit in effectu totus iste titulus.

Ittere quas nobis tua fraternitas õstinauit: expresse declarant: ꝙ cuz quidã sororem suam iam nubilem cuidam daturum[t] in vxorem ea presente ⁊ consentiente[t] prestito iuramento firmasset: ⁊ illa nõ post multos dies dona[v] ⁊ munera viri ꝑm morem terre sponte suscipiens ipsum tanquaz ꝓprium virum[x] sepe amplexata fuisset: tandẽ mortuo fratre a ꝓprio viri[x] fratre se desponsari pmisit[y] ⁊ quod ab illo cognita fuisset: mẽdaciter asseuerat. Cunqz ei ꝓhibuisses[z] publice ne cui illorum vel alicui se copularet ipsa spretis monitis tuis alij[ꝯ] nubere nõ expauit: demum cum mulieri precepisses vt ad domum matris rediret: ipsa nostram audiẽtiã

a ¶ Mãdatum no. q remittit cã ad eum a quo appellatũ est: vel q nõ tenuit appellatio; vel q ipsa nõ fuit ꝓsecuta suam appellationez ⁊ eps factũ signifi cauit pape: vnde mãdat ei vt si est ita ipam cõpellat redire ad domũ mris: q ipsa ꝓtẽpsit mãdatũ ecclesie. a tertio viro ꝓpterea nõ separabit ⁊ ẽ b ar. q mãdatũ iudicis non est ꝓtẽneudum. xxiiii. distin. c. i. ar. ⁊. viii. q. i. sciendũ. xi. q. iii. si autẽ nobis. ⁊. c. quando ergo. ⁊. ff. ne qd i lo. pub. l. vlti. ⁊ punire cõtemptus: vt b patet. ⁊. j. c. pri. ⁊. l. predicta. ⁊ ar. ff. si qs iusdi. ñ ob. l. vna alias veluſorum videret edictum iudicis. ff. de re iudi. l. cõtumacia. §. contumar.

b ¶ Excessu. s. de fide violata prioris sponsi. ⁊ q desponsari se permisit a fratre sponsi ⁊ q mãdatum ecclesie cõtempsit. ⁊ sic patet q iudex põt punire cõtumaciam vt dictum est.

¶ Exlitteris. Sũmatum est. j. c. pri. vel alias sic vt in rubro. in ꝑma narrat factum. in scõa illud diffiniẽdũ cõmittit ibi: madamus. Abbas siculus.

c ¶ Absentem. que postea consensit: alias nõ tenuissent spõsalia: ⁊ ita inter absentes ꝫbũ tur sponsalia ⁊ matrimonium. ff. de spon. l. vlt. ⁊. xxxii. q. ii. honorantur.

d ¶ Interminatione. cõminatio tãtum fuit nõ sententia. ar. cõtra. j. de eo qui fur. ordi. re. c. i. ⁊. j. de loca. c. i.

e ¶ Prohibuit. qõ facere debuit. j. c. pri. ⁊. j. c. pri.

f ¶ Districtus iterdixerit. no. q lz iudex deferat appellationi. nihilominus nihil potest interdicere ne faciaz id pp quod appellauit: vel qõ ex eo sequit. nec mirũ cũ sit ordinari⁹ põt ẽt statuere terminũ appellãti. j. de appel. sepe cõtingit. de cã tñ fuito appellãte postꝙ detulit appellationi cognoscere nõ posset: quia iam remisit eã ad superiorem. ii. q. i. nomẽ. ⁊. j. de offi. leg. lz.

g ¶ Hõec cã ipsa. hic ferk sententia ipa sub ꝺditõe. lxiii. di. salonitane. v. q. i. qdam. xvii. q. iiii. si qs suadẽte. ⁊. j. ó ap. preterea. arg. ctra. ii. q. vi. biduum. sñia excõicatiõis bñ potest ferri sub cõditione: vt i. c. preterea: alie vo sñie nõ õbẽt ferri sub ꝺditõe: late tñ tenẽt vt in. l. predicta. biduũ.

h ¶ Ob id. sic pz q interdictũ ecclesie nõ dissoluit matrimoniũ: vi. j. c. pri. q nõ est ppetuũ impedimẽtum: vt dixi. j. de spõ. duab: sz pnia dz ei ipponi: q mãdatum ecclesie contẽpsit. j. c. pri.

i ¶ Exmuliere. ꝫ iterdictuz quod facere nõ debuit: vt. j. c. pueri. ⁊ de spon. duab: vbi ó hoc. xxiii. q. iiii. non oportet.

k ¶ Donec sepenk. hec sñia ẽ ad tps. vñ ex pte tollit sine oi aliqua absolutiõe: vt h vf. ar. j. de spõ. nõ est nobis. ⁊. lxxi. di. si q sũt: sed tuti⁹ est q ẽt post separationẽ absoluãtur saltẽ ad cautelã: lz videank excõicati tñ dũ simul maneant

l ¶ Quousqz. ar. j. de spõ. duab. in fi. sed ibi soluit qualr illud ⁊ ea q in h titulo dicunt intelligunt circa hniusmodi separationem.

Rubri. qui. ff. sint legi. Supra visum ẽ de multis ipedimẽtis mrimonij sz ga sepe filij nascunt ex mrimonio ꝺcto ꝫ ipedimenta ecclie ⁊ dubitari põt an ⁊ qñ filij sint legitimi iõ ⁊c. ó materia. xxvi. di. deide. xxxiii. di. viduã. xv. q. vi. nõ nup. xxxii. q. iii. dicat. xxv. q. vii. c. fi. Ab. ſi.

Onquestus. ¶ Primo ponitur ipetrantis querela. scõo causse commissio ibi: ideoqz. Ab. si.

m ¶ Acceperit. in vxorem. ⁊ sic legitimata fuit per subsequẽs matrimoniũ. j. appellauit: ⁊ infra. ℣ Mandamus quatenus si est ita: prefatam mulierem: ne mãdatum[a] tuuz cõtẽptibile videat ad domũ matris redire compellas: ⁊ imposita sibi de tãto excessu[b] pnia condigna: postquam in domo materna ꝑ mensem steterit: ad tertium reuerti permittas.

Item vigorien. ⁊ baroñ. epis.

¶ Sponsalia de futuro cum vna ẽt ꝫ interdictum ecclesie contracta nõ habent dirimere matrimoniuz postea contractum cum alia.

Exlris cantuariensis archiepi ad nos puenit: q cũ. g. de sancto leodegario. m. filiam suam absentem[c] cuidam. r. noie desponsasset: ⁊ infra. Postea orta suspitiõe q prefatus. r. ad alia desideraret vota transire: ad examen fuit dicti archiepi causa perlata q sub anathematis interminatione[d] ꝓhibuit[e] ne antequam de prescripto negocio plene ꝓstaret: vir ad scõa vota trãsiret: sed ipse prescripta ꝓhibitione cõtẽpta filiã gu. in facie ecclesie sibi soleniter copulauit vxorẽ: ⁊ infra. Cum archiepus vellet ó matrimonio primo cognoscere dicta. m. appellationis vocem emisit. cui appellationi archiepus deferens eidẽ sub excõicationis interminatione districtius[f] iterdixit: ne cui nuberet donec[g] cã ipsa finem debitum sortiretur: ipsa tñ de remedio appellationis ꝓfisa cuidaz alij gu. noie nupsit: ⁊ infra. ℣ Mandamus: quatenus si nihil constiterit qõ impediat ꝑter consensuz de futuro: qui inter prefatos. r. ⁊. m. asserit precessisse: scõa matrimonia inuioiabiliter obseruanda sublato ap. obstaculo iudicetis: lz. n. cõtra iterdictum ecclesie ad scõa vota trãsire non debuerint: nõ ẽ tñ cõueniẽs vt ob[h] id solũ sacramentũ cõiugij dissoluat: alia tñ pnia eis debebit ipponi: q cõtra ꝓhibitionẽ ecclesie hoc fecerũt.

Item paduano epo.

¶ Si bi qui dicebant cõsanguinei cõtraxerũt ꝓceptũ iudicis: debẽt separi donec de cã cognoscat.

Exmuliere ⁊ infra. Illos aũt qui ꝑ cõsanguinitate ꝓhibẽtur cõiungi: ⁊ post ꝫ interdictuz ecclesie se receperint: excõicationi debes subiscere: donec[k] tandiu separẽtur quousqz[l] legitime cognoscatur vtrum eorum matrimoniuz possit ⁊ debeat iure stare.

Rubrica Qui filij sint legitimi.

Alex. iij.

¶ Naturalis ex soluto genit⁹ ⁊ soluta legitimat ꝑ subsequens parentum cõiugiũ ẽt quo ad hereditatẽ.

Onquestus ẽ nobis. h. q cum quãdam mulierem in vxorem acceperit. r. patru⁹ mulieris ipsaz exheredare conatur eo q ante desposationẽ matris suenata fuerit: lz postea pater mulieris prefate matrem ipsius acceperit[m] in vxorem. ℣ Ideoqz mandamus: quatenus si est ita: eam legitimam[n] iudicetis predicto. r. inhibentes: ne dicte mulieri hac occasiõe[o] super hereditate paterna molestiã inferat vel grauamen. Si autez cõtra hoc venire presumpserit: cõtra eum seueritate ecclesiastica procedatis.

Item.

¶ Separato matrimonio in facie ecclesie cõtracto: filij geniti vel cõcepti ante sniam sunt legitimi.

Quam inter. i. virum ⁊. t. mulierem diuortij snia canonice sit prolata: filij eorum non debent exinde sustinere iacturam: cum parẽtes eorũ publice[p] sine[q] ꝫdictione ecclesie inter se contraxisse noscantur. ℣ Ideoqz sancimus: vt filij eoruz quos ante diuortium habuerunt: ⁊ qui concepti[r] fuerãt añ latã sniaz[s]: non minus habeank legitimi: ⁊ q i bona paterna hereditario iure succedant ⁊ de parentum facultatibus nutriantur[t].

Item rotbomagẽ. archiepo.

¶ Statur verbo viri ⁊ mulieris q negãt aliquem filium: nisi indicijs ⁊ testibus probetur contrarium.

n ¶ Legitimam. iſti. de nup. §. vlt. in auk. q. mo. na. effi. le. ⁊ sui. §. sancitum. col. vi. ⁊. j. e. tanta. ⁊. xxx. q. v. nullum.

o ¶ Hac occasione: q ex quo ꝓnũciata fuerit legitima cessabit occasio ista. vñ si ꝑpter hoc vellet eã molestare põt ⁊ debet ab ecclesia excõicari cũ cã infimonij ad ecclesiam spectet. ⁊ per consequẽs legitimatio que est accessoria. ar. cõtra. j. e. cãz q nõ ẽ ꝫ ibi ꝓncipaliter cõmittit cã sup qõne spoliatõis q ad papã nõ ptinet iter eos q nõ sunt sue iurisditiõis. sz ad iudicẽ seculare vt ibi pz. ⁊ viii. di. quo iure. hic vo ꝓncipaliter ꝓmittebat cã filiationis q ad ecclesiaz pertinet: ⁊ ea ꝺtermina ta ꝺterminatur per consequens cã inquietationis que fiebat huic mulieri eo q illegitima dicebatur. ⁊ ita cessãte illa causa patet q iniusta eẽt vlterius ingetatio ex illa cã. vnde papa rõne saltẽ pcẽ põt se ītromittere. ſ. de iudi. nouit. ⁊ ar. ii. q. i. si peccauerit vl papa bẽbat hic vtrãqz iurisditionẽ. ar. ſ. ó ap. si duobus. ⁊ ita nulla est oppositio.

Cum inter.

Primo ponit cãz diffinitionis. scõo diffinit ibi: ideoqz. Ab. si.

p ¶ Publice. s. denunciatione ꝓmissa in eccl̃ia publice. alias hodie dicitur clãdestinũ. ſ. de clã. despon. cũ inhibitio.

q ¶ Sine ꝫdictiõe. si qs ꝫbat nõ ꝓmissa denũciatione vel ea premissa cõtingat matrimonium ex iusta causa iterdici. ⁊ nõ obstãte cõtradictiõe contrabat. si postea impedimẽtum ꝓbet filij medio tpe nati illegitimi erũt. ⁊ iõ publice dicit ẽ ⁊ sine ꝫdictiõe: vt hoc totũ habes in illa cõstitutiõe cũ inhibitio.

r ¶ Cõcepti fuerant. s. ergo tempus conceptionis spectandum est cum de commodo alicui⁹ tractatur. ff. de sta. ho. paulus. ⁊ quotiens de commodo alicuius tractatur pro iam nato habeb. ff. eo. qui in vtero est. ff. de senato. emãcipatũ. versi quis conceptus sit ⁊c. ⁊ instit. de ingenu. §. ex contrario. argu. contra. xv. q. viii. cum multe. ⁊ de cons. diſt. iiii. firmissime. argu. contra. ff. de decu. l. ii. §. in filijs. ⁊. §. se. pro ꝑma parte facit xxvi. q. iiii. igitur in fi. Solu. qõ primo dicitur verus est propter favorẽ filiorũ ⁊ libertatis. quãdoqz tamẽ consideratur odium paternum: vt in. c. cum multe. contrarium illud igitur locum habet: vt varietas fatoꝝ adaptetur diuersitati horarum.

s ¶ Snia. p iam nato habetur cum ante sniam sit cõceptus: vt dictum est. argu. contra. C. de li. cau. l. vlt. sed illi qui nascuntur post lit. cõtest. conditione matris vtuntur.

t ¶ Nutriank. xxx. di. si qs reliquerit. i. di. ius naturale. j. ó ifan. expo. vno qualr filij alẽdi sũt. of. ſ. ó quer. infi. c. vl. ⁊. ſ. ó eo q dux. i ma. cum bẽt: sz qd si moueat qõ alicui puero vel infanti q nõ sit fili⁹ illius cui⁹ of: iudex sũmatim cognoscere dz ⁊ alatur rebus interduz forsitã alienis. C. de car. edic. l. vlt. ⁊. ff. de carb. l. iii. §. cause cognitio. lau.

TRansmisse. Primo ponitur consultatio, secundo responsio ibi: consulentioni. Ab. si.

a Et vicinia. multū valet in talibus fama vicinie. ff. de psump. illud: ff. de pba. p tuas. iiii. q. iii. §. itē sepe. xxxv. q. vi. si duo.

b Spurius. i. nō legitim⁹ vel naturalis: qz forte susceperat eū de alia muliere vel antē matrimoniū vel durāte matrimonio: et ita spurius.

c Negabāt. tal negatio psumptionē inducit ꝛ illū sed preiudicium non generabat. qz lz aliquis negetur filius nihilominus de inofficioso testamento agere potest. ff. ō inoffici. testa. si instituta §. i. sicut ecōverso. licet appellet filius nō tñ succedit cum alijs si probatur qz nō sit filius. C. de testa. neqz pfessio: et. C. ō be. insti. si pater: et. C. de pba. non nudis.

d Nota. lz qs provocauit ꝺ ad iudicium planū est. quia filij legitimi p curauerunt. patet per literam. ff. vbi dicit quib⁹ paternam hereditatem petentib⁹: et ex eo q dicit noluit stare iuri fuit excōmunicatus. ipse. n. hereditatem possidebat vel p rem vnde isti petebāt illā dicentes ipm non fuisse legitimū: sed qūo isti poterāt agere cū parētes istoꝝ viuerent vt videt ex eo q dicit standuz est verbo viri et mulieris: qz ō hereditate viuēti agi vt paciſci nō pōt. C. de pac. l. vlti. nec ꝺ hereditas nisi mortuo eo cuius fuit. ff. de here. vel ac. vē. l. i. dicunt quidam q illi erant facti monachi. vel forsitan pater concesserat eis hereditatem totaz retentis aliquibus fructibus p victu suo et vroris vel pōt dici q isti iā mortui erāt et q ꝺ stādū ē verbo viri et mulieris scilz quo dicebant illuz publice filiū suū nō esse dū viuebāt: ar. ff. de pba. p tuas: et merito stat verbo illorū qz non est verisile q pfna pietas ꝛ illuz mota fuisset si filius fuisset de psump. afferte. C. de adop. l. pe. §. vero: et. C. de inoffi. test. si mater. xxxiiii. q. iii. ea vindicta. circa prin. et nullus effectus vincit pfnū. C. de cura. fu. l. vl. §. i. et affectio cāz suspitionis removet. ff. de ri. nup. nō solū. §. de vno. et iō ei⁹ ēt credit: qz iste nunquam fuit in possessione filiationis: qz vicinie fama hoc bēbat: qz in talibus credit cū verbo viri et mulieris: arg. ff. de presump. illud: et. xxv. q. vi. si duo.

e Indicijs. p inditia fit enim probatio. C. de rei vē. idicia: et. l. cuz sup et. C. de fi. instru. l. i. ff. de proba. p tuas: et. C. famil. hercis. l. in tpius. et. C. de pac. pactum quod ex quo negat filius: cū non sit in possessione filiationis: eum oz probare. ff. de pba. l. i. et. ii. et. vl. et viderent sufficere hmōi indicia si pbet q illi tenebāt eum pro filio et ille eos p parentib⁹: et maxime si fama vicinie cōsentiret: vt dicit decre. p tuas: et qz natus est ō illorum mrimonio qz is filius est quē nuptie demonstrāt. ff. de in ius vo. qz mater: et dicit lex q debet pbare se filium. si negat filius a patre. vt. ff. ō liber. et posthu. l. si posthumus. §. vlt. et. ff. de his q sui vel alie. iur. sūt ne potes. §. filium: ar. alias est ler.

f Et testibus. qbus probant idicia. qz res ista vere probari nō pōt nisi per idicia exteriora vt dictū ē. et hic est arg. q statur presumptioni. dicto patris matris donec pbetur ꝛrium. i. q. i. si qs a simoniacis: et q psumptio ꝛriā admittat pbationē. ff. de presump. qz verisimile nō est: et. ff. de renun. sup hoc. et. ff. q me. cā nō est. ar. ꝛ. l. quia presumptio presumptione rescindit. ix. q. iii. absit. et. xxxiii. dis. quorūdā. et ff de presump. cum in iunēture. et. C. de epi. et cle. eū q. ff. de in inte. resti. diuus: fortiori psumptioni stat sp. de hac materia ꝺ ff. de spon. is. qui.

Ausam que. Pone casum prout ponit glo. in. c. cām. que. ꝛ. eo.

TRansmisse nobis tue lre continebāt: q cum. n. vsqz ad iuuentutē quēdam puerū nutriuisset: vroze sua. m. tunc non despōsata sibi cohabitāte: postmodū ipsam legitime desponsauit: et filios sustulit ex eadē: qbus paternā hereditatē petentibus pdictus iuuenis contradicit gerens se filiuz et heredē: quāuis a vicinia[a] q ipsum filiū eoꝝ esse credebat spurius[b] diceret: pdicti vero. n. et vroz eius pfatū iuuenē spuriū suuz aut legitimū filiū eē negabāt[c] sed dicebant q eum pietatis ituitu nutriuissent. Cum aūt qō coram te mota[d] esset: et predictus iuuenis p eo q iuri stare nolebat vinculo sit excōicationis astrictus. ℣ Consul. et. respondemus: q in tali casu standum est verbo viri et mulieris: nisi certis indicijs[e] et testibus[f] tibi constiterit esse filium iuuenem memoratum.

I Dem exonien. viconien. epis et abbati berfordeñ.

C Illegitimus ples est quam viro viuente vroz ex adulterio concepit siue cum adultero siue cū viro moretur.

QAusam q: et infra. Si pstiterit: q agatha de anelina mulie-re[g] tpe alani[h] viri sui ipsa cū eo tanquam cuz viro suo morante: vel. r. pfe dicte agathe ipsaz. a. adhuc babēte virū publice tenente[i] nata fuit eam non fuisse legittimaz eiusdē. r. filiā iudicetis: qz nō potuit eē vroz que viri sui[k] thorꝝ maculans alij[l] dum ille viueret copulari psumit.

I Dem exoneñ. episcopo et abbati berford.

C Nō natiuitatis opposita peten ti hereditatem coꝝ iudice seculari: est ad ecclesiasticum iudicē trāsmittenda.

TAtor pñtium. r. et infra. Cum aūt idem. r. h. coram seculari iudice super hereditate aui eiusdez. r. pñs dcī. h. traxisset in cām: ille sibi presumpsit obijcere: q pater ei⁹ non fuit de legitimo matrimonio natus: et ideo de hereditate aui sui nihil possit iure[m] successorio vendicare: tandem cum super qōne natiuitatis[n] coram nouiceñ. episcopo tractatum fuisset: ad nostram extitit audientiam appellatuz[o]: et infra. ℣ Ideoqz mandamus: quatenus causam super questione natiuitatis patris eiusdē. r. infra duos[p] mēses subla. appellationis obstaculo terminetis. Si vero infra duos mēses prefatus. h. non poterit probare legitime[q] quod obiecit: ex tunc secularī dño sub cuius iudicio de hereditate causa vertitur intimetis vt p questiōe natiuitatis non[r] dimittat quin causam sup hereditate audiat et decidat.

I Dem exoñ. epo.

C Naturales legitimātur p subsequens parentum coniugium: spurij vero non.

TAnta est vis matrimonij: vt qui antea sunt geniti post contractum matrimonium legitimi[r] habeantur. ℣ Si autem vir viuente vroze sua aliam[r] cognouerit: de do. contu. causam que. et. ff. de offi. deleg. causam que: loquuntur de eodem facto: et oli hec et ille vue. s. erāt vna ōcre. in hoc ti.

b Tpe alani. vnde post mortem alani si. r. ꝛrisset cuz aneli na legitimari nō posset p subsequens mrimoniū. ꝛ. e. tāta.

i Tenēte. tanquā vroꝛem.

k Viri sui. s. alani.

l Alij. s. r. patri agathe sciēti q illa bēbat aliū virum suū. s. alanum: vnde non posset ēe vroz illius ēt post mortē alani viri: qz plus ē eā ducere de fcō q̄ fidē dare. ff. de eo q dux. in ma. cū bēret. secus si ignorasset illam bē alīuz virum ex quo bona fide et publice ꝛrisset cum illa: filii sic suscepti iudicarent legitimi. ꝛ. eo. ex tenore. et cum ea post mortez mariti remanere posset. ff. de eo q dux. in matri. c. i. et. c. veniens.

LAtor. Iste est ter. multum no. et allegabilis. sūt due partes. in prima appellantis qō. in secunda cause cōmissio ibi. ideoqz. Ab. si.

m Jure successorio. qō verū est si eēt naturalis ex quo alias ples ei legitima superat. aliaſ enim filius naturalis succedit patri ab intestato in duab⁹ vncijs. C. ō na. lib. auc. liceat pri et in auc. g. mo. na. effi. leg. §. si qs aūt coll. vii. de quo loquitur. C. e. ti. l. nec igit. alias illegitimi in nihilum succedūt.

n Natiuitatis. q ad iudiciuz ecclesie tñ ptinet. ꝛ. e. cāz que et. ff. e. c. i. et tāquā ꝓiudicialis primo debet terminari añq̄ intentetur qō hereditatis. ff. ō ordi. cogni. tuā. b.

o Appellatum ex parte ipsi os. i. prosequentis appellationem altera parte eam non prosequente. b.

p Infra duos. nota q termiuus certus statui pōt a supiore volēte agere: post quem non auditur iusta cā cessante. ff. de clan. desp̄. cū inhibitio. et. ꝛ. q ma. accu. pos. cum in tua: et. C. ō inge. ma. l. diffamari. nec istud tps prorogari pt preter consensum partiū. ff. de offi. dele. de causis.

q Legime probare. Sed videtur q iste potius debeat probare patrem suuz legitimum. qz presumitur adulterium nisi probetur matrimoniū. vt. xxx. q. v. alr. sed ibi agitur ꝛ clam cōiunctos: vnde presumit potius adulteriū. hic pater ipsius. r. erat in possessione filiatiōis: qz habetur pro filio et possidebat bona pna et natus fuerat de ea que credebatur vroz eo mortuo. ℣. iste cepit totaz hereditatem possidere.

r Non dimittat. sed vt q iudex secularis posset cognoscere de qōne natiuitatis. C. de iudi. quotiēs. et. C. de or. iudi. l. adite. quare ergo nō pceſſit iudex iste Dic q cum cā ista sit mere spiritalis principaliter spectat ad ecclesiā. ff. de or. cog. tuā: vñ secularis iudex nō incidenter: nec alio mō pōt de ea cognoscere. ꝛ. eo. cām. nec de annexo spirituali. ff. de iudi. quanto.

TAnta est vis. Famosū est et quottidie allegat in vtroqz foro et inherēdo verbis lre. h. d. in summa vt in rubro. sunt due partes. secūda ibi. si aūt. Abbas siculus.

s Legitimi. ecce quāta ē vis mrimonii vt illegitimos faciat legitimos. insti. de nup. §. vl. in auc. qūo natu. effi. sui. §. si qs igit dotalia. col. vi. et. C. de nat. li. cū qs. insti. de here. que abinest. defe. §. necnō. et. ff. eo. c. i. sed nunquid dices tales legitimos quo ad ordines et honores? videt q non. qz nō sunt nati de legitimo matrimonio. ff. de elec. cum in cunctis: et arg. xxx. q. v. qualster. qz credo q legitimi sunt quo ad oīa: qz mrimoniū oīa pcedentia purgat, et sic proxima siue cā precedens turpitudinis sublata est. si. C. quod me. cau. l. ii. ff. ō cō di. ob tur. cau. si ob turpem.

t Aliā. cōsciā adulterii. ff. e. cām que. secus si ignorāter: ar. ff. eo. cum inter.

ar.ſ.e.ex tenore.ſ.de eo q dur.in mſi.c.i.ſrium videt.ſ.q talis non ſit legitimus: q ꝫ nō diſtinguitur,ſed primū verius eſt.b.

a ¶ Licet poſt mortem.ar.q licet res deueniat ad eum caſum a quo incipere potuit non tamē ꝫ ar.ꝫ.ſ.de ꝙuer.ꝙinq.placet: vbi de hoc.item ar.q ab initio nō tenuit tractu tpis nō valere.xxvi.q.iii.§.pōt.vſi.quod ſi ꝑuatus: arg.ꝫ.hic in prin.

b ¶ Repellēdus.no.q quidaꝫ filij legitimi dr̄ tantū: vt ad optnui ſiue arrogati:de q̄bus habes.ſ.ō cog.le.c. vno.alii dr̄ legitimi ⁊ naturales: vt nati ex legitimo mſimonio vero vel putatiuo ſiue ab initio vel poſtfacto iſti ſuccedūt parē tib⁹ ſuis.ſ.eo. cum inter.⁊.ſ. eo.ex tenore:⁊.ſ.e.c.i.C.ō le. bered.p totum.alij dicunt naturales ⁊ non legitimi:ut nati ex cōcubinis in domo.iſti ſuccedunt in duabus vncijs ab inteſtato.C.de nat.li.auc.lz pſi. alij dr̄ ſpurij.vt nati ex adulterio vel q vulgo ꝙcepti.ff.de ſta.ho.vulgo.⁊ iſti i nullo nec inſtitui poſſunt a patre:ut in p̄dicta auc.lz pſi:⁊.xxxii.q.iiii. dicat aliquis.nec ali debēt de bonis patris.C.de Iceſt. nup. auc.ex compleru. arg.ꝫ.ſ.de eo qui dur.in matri.cum haberet.ibi ſoluitur.

Q Auſam. Primo ponitur commiſſio.ſecūdo eiꝰ forma ⁊ liminatio ibi: verus. Ab.ſi.

c ¶ Caſum.no.ordinem huius facti. Rodulphus de quo habes.ſ.e.cāq que.⁊.ſ.iſte ō quo habes hic fuerūt frēs.r.iſte ſuſcepit agathā de anelina muliere vxore alani. agatha iſta de legitimo mſimonio ſuſcepit iſtū.r.ō quo bēſ hic ⁊ ſic.r. fuit annus iſtiꝰ.r. rodulphꝰ iſte .ſ.auꝰiuit vltra mare ⁊ dimiſit iſtum.r.⁊ agathā matrem ipſius rodulphi ī poſſeſſiōe oīum bonorū ipſius. audito q rodulphus mortuus eēt vltra mare.iſte.ſ.ſtatiꝫ ſpoliauit ipſum.r.poſſeſſione oīuꝫ bonoꝝ rodulphi aui ſui in quorū poſſeſſione remanſit qñ iuit vltra mare:qr dicebat agathā ne ptez ſuam matrez ipſius.r. nō fuiſſe natā de legitimo matrimonio.ut.ſ.e.cām ⁊ ſic nec ipſa nec.r.eius filiꝰ debebat ſuccedere.r.fratri eiuſdē.ſ.ſed ipſe.ſ. vnde iſte.r.ſic ſpoliatus a.ſ.auunculo ſuo ī petrauit lras ſup reſtitutiōe ſua iſtis epis lōdoñ.⁊ vigorien.⁊ eroneñ. ſub hac forma: vt ante ingreſſum p̄ncipalis cauſe deberent cognoſcere ſup eo q mater ipſius.r.dicebat de nō legitimo mſimonio nata: ita tñ vt añ p̄ncipalis cauſe ingreſſum deberent reſtituere hꝛeditatē aui ſui:ſed qr rex turbatꝰ ⁊ motus fuit q papa iudiciū poſſeſſoriū cōmiſerat illis:reuocauit iudiciū iſtud de reſtitutione qō ptinet ad regē:⁊ mādat vt ꝓcedant ſup qōe natiuitatis ipſius agathe prout pz in in lra.poſtea vero qr iſti epi fortitā nō procedebāt iſte ꝑetrauit eādē cām ꝓmitti epis exonieñ. vigorieñ.⁊ eidē lōdoneñ.⁊ qr.ſ.habebat ip̄m londoneñ.ſuſpectū fecit illū remoueri ⁊ loco illius ſubſtitui abbatem berfordieñ.vt.ſ.de offi.deleg.cāq que:⁊.ſ.eo.cām.⁊ ſic bēs hic totā cōtinētiam iſtaꝝ decre.⁊ hec decre.bēret ꝓcedere in ti.iſto aliā.

d ¶ Ad regē.⁊ ſic pz q̄ iuriſditio ſpūalis ⁊ tēporalis diſtincta ē ⁊ diuiſa de conſe.diſt.iii.celebritatē.in fi.⁊ in auc.de inſtru.cau.circa prin.p vnā colūnā.⁊ ſic papa non habet vtranqz iuriſditionem.argu.ſ.e.lator:⁊.xxiii.q.v. regum:⁊ viii.di.quo iur:⁊.xxiii.q.ii.inter hec.in fi.xxiii.q.iiii.queſitum:arg.q papa intromittit ſe de hereditate:ar.ꝫ.ſ.eo.c.i.⁊.xx.q.iii.preſens.in fi.xv.q.vi.alius:⁊.xxiii.q.i.loquit. Hugo dixit q imperator a ſolo deo habet poteſtatem tm temporalibus:papa vero in ſpiritualibus,⁊ ſic diuiſa eſt iuriſditio. prius enim fuit imperator quam coronam reciperet a papa ⁊ gladiū ab altari.xciii. diſ.legimus:qr ante fuit ip̄erium q̄ apoſtolatus.Sed ala.⁊ tan. dixerunt q ip̄erator:lz ip̄eriū a ſolo deo dicat proceſſiſſe.executionem gladii tpalis recepit ab eccl̄ia.Eccleſia enim eſt vnū corpus:ergo vnum ſolum caput dz habere. Idem deus vtroqz gladio vſus eſt: vt not.de iudic.nouit:hic adde q̄ ibi vſ.itē moyſes vtrūqz gladium habuit cuius ſucceſſor eſt papa. preterea papa ipſum cōfirmat ⁊ conſecrat ⁊ coronat ⁊ eum deponit.ſ. de elec. venerabilem:⁊.xv.q.vi.alius:hoc vltimum verius credo.

e ¶ Mater.ſ.agatha.

f ¶ Incongruum.qr crimina morte extinguunt.C. ſi reus vel ac. mor. fue.l.i.ii.⁊.iii.xxiii.diſt. quorundam: ⁊.xxxiii.q.ii. admonere. Et ideo poſt mortem nullus accuſari poteſt niſi in tribꝰ caſibus: vt de hereſi,rirqō.i.ſane ꝓfertur.⁊ forte in crimine leſe maie. ſtatis propter bona ⁊ filios:argu.vi.q.i.§. verum:⁊.c.ſi quis cum milibus:⁊ hac ratione bonorum queritur de delictis aliquorum poſt mortem ſcilicet vtrū agatha fuit nata ō legitimo matrimonio dicebatur enīz nata de anelina ⁊ rodulpho.⁊ mō querit vtrum iter eos fuerit legitimus matrimonium ſic.ſ.eo. lator:⁊ de ſtatu alicuius quandoqz queritur propter bona.C. de libe.ca. principaliter:⁊.C.de ſta. defunc.l.quanis.

g ¶ Genitricis.ideſt matrimonium de quo nata eſt agatha genitrix p̄fati.r.ut dixit ⁊ non de matrimonio de quo natus fuit.r.quia non agitur de illo.

Q Erlatum eſt. Sunt due partes in prima facti narratiotu ſecunda cōmiſſio ī bi: ideoqz.Ab.ſi.

b ¶ Parētibus.⁊ amicis ſimiliter mittere debuit.ff.ex qui.cau. ma.ſ integ.reſtitu.l.ergo ⁊ edictum publice proponi debet. ſ. de dolo ⁊ contuma. cauſaꝫ que.⁊ ca. vlti.ſed in hoc caſu non eſt taliter procedendum niſi ſe per cotumaciam abſentaſſet.ſ. vt lit.non conte.quoniam.§.porro ⁊.§.ſequen.

i ¶ Promulgauit.probato impedimento ppetuo.ſed nunqd epiſcopus iſte legitime ꝓceſſit lite nō cōteſtata:arg.q ſic .ſ.ti.pri.c.i.⁊ illud factū videt ex neceſſitate ne ius mulieris periret. Sꝫ cōtra.ſ. vt lit.non cōteſtu.qñ.§.porro.⁊.§.ſequen.cui hodie ſtanduꝫ videtur. Sed vtrum epiſcopus bene vel male proceſſerit nō querebat: ſed tantū vtrum filii nati de alio viro cum quo auctoritate epi contrarit legitimi eſſent:⁊ rñdetur q ſic ⁊ non aliud:argu.ff.ſi quid in frau.pa.l.i. .§.ſi quid in fraudem:⁊ qr de illo queſitum non fuit reſponſum non erit.ſic.ſ.de elec.innotuit:ad fi.⁊ ideo filii iſti legitimi erūt.qr auctoritate eccleſie ⁊ publice ꝓfit.ſ.eo.c.ii.

Q Uod nobis. Summatur vt in rubro inherendo littere:ſed infra clarius patebit verus intellectus.Ab.ſi.

k ¶ De clādeſtino.quot modis mſimoniū dicatur clādeſtinuꝫ dr̄.ſ.de clan.deſpon.cum inhibitio.

l ¶ Fuerit.poſt approbatū matrimoniuꝫ ab eccleſia ſeruata ſolennitate que traditur.ſ.de clan.deſpon.cum inhibitio:quia legitimi erūt etiā ſi poſtea matrimonium ſepararet iuſta de cā.ſecus ſi ante approbationem generati fuerūt de clandeſtino matrimonio ab eccleſia non approbato: vel non ſeruata forma predicta contraxerunt:quia filii non excuſantur ſi contra matrimonium aliquid poſtea probetur. vt in predicta conſtitutione cum inhibitio.tales ergo filii.ſ.de clandeſtino matrimonio ante probationem eccleſie nati poſt approbationem legitimi erūt.xxxii.q.iiii. dicat aliquis:⁊.ſ.eo.tanta:arg.ſi poſtea contra matrimonium aliqd nō probetur de quibus hoc intelligit.ſ.de clan. deſponſa.c.i. cuius pars hec eſt.⁊.ſ.e.tanta.

trabit cuꝫ ſecundo: legitima erit ꝓles quam ex illo ſuſcepit.

Perlatum ē ad audientiaꝫ noſtram q cum.b.ad partes cōſtantinopo. tranſiſſet: ibi moram p decēnium ⁊ amplius faciens:ad .i. vxorem ſuam non rediens:ipſa apud bon.me. vicentinuꝫ epm̄ adnersus eum q̄relam depoſuit:⁊ q eum non poſſet diutius expectare nihilominꝰ allegauit: eps vero ſicut vir prouidus ⁊ diſcretus parentibusꝰ viri mādauit: vt pro eo mitterent:⁊ ipſum ad propria reuocarent.cunqz elapſo longi temporis ſpacio vir non remearet ad propria:epiſcopus in conſpetu eccleſie auditis rationibus mulieris inter eos ſniam diuortij promulgauit[i]: ⁊ mulieri vt alium duceret facultatem indulſit. Ideoqz mādamꝰ quatenus ſi conſtiterit q epiſcopꝰ inter eos ſniam diuortij tulerit: filios quos ſuſtulit de alio ad cuius copulam auctoritate predicti epi migrauit legitimos iudicetis: eos hac occaſione ab hereditate non patientes excludi.

I Dem beluacen.epo.

¶ Filij nati ex matrimonio dandeſtino per eccleſiam approbato ſunt legitimi.

Quod nobis:⁊ infra. Si q autez de dandeſtino[k] matrimonio poſtmodum ab eccleſia comprobato generati fuerint: eos legitimos iudices filios ⁊ heredes.

Celeſtinus tertius eboracen. archiepiſcopo.

¶ Si ſcientes iter ſe impedimentuꝫ mſimonium cōtrabāt: illegitima ē ꝓles eoꝝ.⁊ tenet menti hunc caſum

I Dem epiſcopo ⁊ archi. vicentino.

¶ Si mulier per iudiciuꝫ eccleſie ſeparata a primo uiuente illo con

Referente. Sūmat in rubro. vel speciali⁹ sic. nati ex matrimonio ꝯcto ꝓ publice honestatis iusticiam illegitimi sunt ꝛ ab hereditate parentū excludendi: ꝛ tene menti hūc casum: qr sepe p ignorantiā accidit. pmo ponit consultatio. scdo responsio ibi. fraternitati. Ab. si.

a Referente: casum pone p illā. s. de despon.. impub. c. duo pueri. sic qdam contraxit spōsalia de futuro cum quadam tandem illa mutata voluntate contraxit per verba de presenti cum alio. ꝛ sic soluta fuerunt sponsalia prioꝛa. ille vero qui sponsalia cum ea contraxerat matrimonium cuꝫ qdam cōsanguinea illi⁹ ex certa scientia vtriusqz contraxit: de tali matrimonio nati sunt filij: querebat an essent legitimi. ꝛ respondet q nō. qr publice honestatis iusticia impediēte nō potuit eē matrimonium iter eos: nec ignorātia excuset eos: qr parētes sciēter ꝓtraxerūt nec dispēsatio ecclesie fuit secuta.

b Separari. sic patet q impedimentum istud perpetuū est ex quo impedit ꝛ dirimit matrimoniuꝫ iam contractum. sic. s. ō spon. ad audientiam. ꝛ c iuuenis.

c Permissionem. i. ecclesia non approbāte tale matrimoniū vel permissionem. i. dispensationes: quia postea ecclesia cum eis non dispensauit per dispensationem ecclesie approbatur matrimoniū causa filiorum. s. de consan. ꝛ affi. qr circa. j. eo. per venerabilem. et. xxv. q. viii. c. i.

d Ignorantiam. paterna enim ignorantia vtriusqz vel alterius tñ excusat filios siue legitimat eos. j. eodē ex tenore. ꝛ. s. eo. c. ii. item subsequēs matrimoniuꝫ. s. eo. tanta. ꝛ. c. i. item legitimatio principis. j. eo. per venerabilē. bodie nero paterna ignorantia non excusat filios omissa illa solennitate. s. de dan. desponsa. cum inbi bitio.

Peruenit. Primo ponit mulieris querela super qua datur iudex. secundo instruitur super modo decidendi. Ab. si.

e Si ē ita. arg. ꝯ. s. e. cām que: ibi mandatur inquiri de matrimonio post mortem coniugum. hic autez videt venegari. Alia dicit q b lapsū erat quinquenniū a morte coniugum. ibi non. ar. ff. de sta. defunc. l. i. ꝛ. ii. ꝛ. C. eo. ti. si is q ꝛ per totum: uel hic mater dicebatur nata de non legitimo matrimonio ꝑediente statu: vnde post mortem queri nō debet sed hoc ē diuinare. vnde dicimus ex quo constat matrimoniū in facie ecclesie ꝛctum ꝛ bona fide filij legitimi sunt vt hic. ꝛ ideo dicit: si est ita q legitime ꝛctum sit: ꝛ hec mulier probare vz. ꝛ sic itelligit qđ vꝫ iz ibi nō cōstabat de matrimonio: qr dicebat q agatha nata fuit eo tpe: quo anelina mater eius bēbat alium virum: ꝛ hoc aduersarius ꝓbare debebat. vt. s. eo. cām que. ꝛ hic nō negat quin alia pars possit probare ꝛrium si voluerit: vnde si nihil ꝓbat eoipso q parētes istius in facie ecclie ꝛcerūt: ꝛ approbāte ecclesia simul fuerunt vsqz ad mortē presumit legitimū matrimonium iter eos: quare filij legitimi sunt habendi quousqz ꝛriū ostendatur. aliud ꝛrium fortius signat. s. eo. latoꝛ. ꝛ. s. de or. cogn. tuam. ibi ille q opponit aduersus legitime natuz: vz hoc ꝓbare. hic ꝯ: quod videt qr sepe per ignorantiam accidit.

Referēte nobis: ꝛ infra. C. f. t. t. r. q publice honestatis iusticia prohibente: matrimoniū inter eos cōtrahi nō potuit: ꝛ contractum debuit separari[b] ac p hoc cuꝫ filij nec p ecclesie permissionez[c] nec per paternam ignorantiam[d] excusentur: ad successionē bonorum paternorū non videntur aliquatenus admittendi. Dem.

Ad docendum prolem illegitimaz nō sufficit probare impedimentum matrimonij: si fuit in facie ecclesie contractum.

Peruenit sane ad nos ex insinuatione. l. vidue: q cuꝫ iter. g. patrem suum ꝛ. a. matrez illius matrimonium fuisset legitime celebratum ꝛ quādiu vixerunt quiete pmānserunt: post illoꝝ decessuꝫ quidam asserentes eam de non legitimo matrimonio fuisse susceptaz a paterna hereditate tanquam illegitimaz amouere conantur. Mādamus itaqz quatenus si est ita[e]: dictam viduam legitimā nuncietis. Ano. tertius.

Statur dicto testium q probāt aliquez legitimuz: lz fama vicinie ꝛ tractatus parentum bēat ꝛriuz.

Per tuas lras intimasti: qđ. r. ex muliere quam fm opinionem maioris partis vicinie in concubinaz habebat: ple susceptā quādam post ꝛ aliam ea defuncta duxit in vxorem: ꝛ ea de qua prolem susceperat: virum sibi alium copulauit. processu vero temporis idez. r. in presentia multorum firmauit proprio iuramento: q eam quam habere visus fuerat concubinam: prius affidauerat[f] in vxorem quaz ex ea[g] filium[h] genuisset ꝛ postea cū ageret in extremis: eum quem ex ea susceperat: in testamento heredem instituens legitimum filium appellauit: cum autem tue inquisitiōi fuisset commissum[i]: an filius sic susceptus legitimus esset heres ipsius. r. ꝛ ad eius pmonium admittēdus. tu pter id quod ex[k] quadam decretali bone memo. alexā. pape predecessō. no. standum esse super boc verbo viri ꝛ mulieris credebas: receptis testibus a filio eiusdem. r. productis quibus legitime comprobauit[l] predictum. r. mrem suā in capella sancti ꝑgrij affidasse[m]: eum ipsius. r. heredez esse legitimum iudicasti. Nos autē attendētes qđ plus ē quod in veritate agit[n] quaz quod simulate concipitur: lz dictus. r. cuꝫ ea dimissa: quaz vt ꝓcubinā habuerat: ad alia vota transiuerit: videat ipso fcō[o] mrimonium qđ inter eos celebratum fuerat denegasse: qr tñ despōsatio p testes legitimos comprobata eos mrimonialiter fuisse coniunctos ostendit: siue desponsatio ipa fuerit de presenti: vt consensum legitimum per verba de presenti expressum copula matrimonij inter eos fuerit celebrata: siue per verba de futuro carnali copula subsecuta non taz decretali dicti ꝑdecessoꝝ. nost. que in casu[p] dissimili loquitur quam inductis probationibus intentes: te processisse legitime rnde mus sniam tuam auctoritate apostolica confirmantes.

Dem nobili viro gu. mōtis pessulani.

In terris ecclesie papa potest libere illegitimos legitimare. in terris vero alienis non: nisi ex causis multuz arduis: uel nisi in spūalib⁹ tunc tñ indirecte per quādam consequentiam intelligitur legitimare etiam quo ad temporalia. hoc tamē vltimum non est sine scrupulo.

Per venerabilem. f. n. archiepiscopuz[q] tua nob bumilitas supplicauit: vt filios tuos legitimatiōis dignaremur titu

Per tuas. Abbas si.

f Affidauerat. i. fidem dederat q eā duceret in vxorez.

g Ex ea: quam affidauerat.

h Filium appellauit. eoipso q gs filiū naturalem in extrema volūtate noīat filiuz ꝛ heredem instituit itelligit eū legitimasse. C. de natu. lib. autētica utez si gs. Et boc itellige si alios legitimos non hz. auc. quimo. na. effi. legi. §. si vero nō habes col. ir. item si pr offerat filium naturalē ꝑatori. ꝛ fiat curialis legitim⁹ erit in autē. q. mo. na. effi. sui. §. si quis igit col. vii. itē si nullo alio filio existēte ipe filius naturalis pre defuncto offerat seipm curie legitim⁹ efficit. i auc. eo. ti. §. i. ꝛ. §. si gs igr. itē si pater filium naturalē in publico ītrumento vel cū subscriptiōe testiuz eū noīauit filiū nec adiecit naturalē legitimus ē ī auc. vt li. ma. ꝛ auie. §. ad b coll. viii. Itē ē b ar. q sola notatōe alig acgrit ius. xxxij. q. iiii. dicat aligs ꝛ ar. s. ō ꝓsūp. illō. ꝛ. s. de pba. per tuas. isti. ō adopt. §. vlt. ꝛ. ff. de pba. l. vlt. arg. ꝯ. ii. q. i. multi l fi. xxvii. q. ii. iuenta. xxxiii. q. iiii. forte. C. de pba. neqz. ꝛ. l. nō epistol. ꝛ. C. de lib. cau. l. inbem⁹ de boc dictū fuit. s. e. trāsmisse.

i Cōmissum. i. a iudice secularī cā filiatiōis fuit buic remissa. ar. s. e. latoꝛ. vel forte a papa fuit ei cā cōmissa.

k Ex quadam decret. s. eo. transmisse.

l Cōprobauit. sic vꝫ q aligs possit ꝓbare se filiuz alicuius. s. de fi. ꝓs by. michael. de boc dicit. s. e. transmisse.

m Affidasse. supple añ quaz ipsum suscepisset ex ea. vñ postea per carnalē copulā subsequēte fuit matrimoniū ꝓsūptum inductum: ꝯ quā ꝓsumptionez non admittit probatio in cōtrariū. s. de sponsali. is q alias si simplr probassz q eaz affidasset nō determinando tē pus insufficiens fuisset talis probatio. s. de proba. i presentia. s. de condi. ap. p tuas.

n Agit. C. plus va. qđ agit p totū in rubro ꝛ in nigro.

o Ipso fcō. sicut ipso facto negat mrimoniū. sic ꝛ ipso facto renunciat matrimonio spirituali: siue ꝓuilegio clericali. s. de vi. ꝛ bone. de. c. vl. sic ope contrario vel facto negamus xpm. xxii. q. vl. caueté. ꝛ. xi. q. iii. existimant. ꝛ sic ꝓsumit: q a ꝑmo odio recessit. xxviii. q. i. registi. ꝛ. q. ii. c. i.

p In casu dissimili: nā ibi parētes testificabāt ꝯ illū q dicebat se eoꝝ filiū: hic vero pro ipso filio. ꝛ ita multum prodest filio dcm parētū. ff. de pba. ēt. ꝛ. ff. de libe. agno. l. i. §. iulianus. ꝛ. s. de presumpt. afferte. ꝛ. C. de rei vxo. ac. l. vna. §. si liceat. ꝛ. ff. de pba. l. vlti. ff. ad carbo. l. i. §. si qs. ꝛ. l. qđ labeo. Jo.

Per. Difficile ꝛ multū famosū. c. ꝛ post ab. Jo. an. sūmat sic. Papa ñ legitimat in tpalib⁹ aliene iurisditiōi subiectos. b. d. ego vero latius sic sūmo fm intellec. q mihi plus placet vt in rubro. diuidit principlr in duas ptes in ꝑma petitio. in scda respōsio ibi: qđāt. scda subdiuidit in quattuor. in ꝑma probat quinqz rōnibus. q dispensationem petitā facere pōt. in scda ibi videbat ponit similitudinem quā inducebat petitor quā quinqz rōnib⁹ ꝓbat. in tertia probat auctoritate veteris testamēti ꝛ noui q vbiqz terraꝝ certis ex causis inter xpianos pōt se ō tpalib⁹ intromittere. i quarta ibi licet: petitionē eam dare noluit q oīs ler contradicebat. Ab. si.

q Archiepm nunc: olim fuit sedes epalis: vt. viii. q. iii. artaldus. ꝛ fuit sul-

fraganeus narbone ñ.ut ibi.

a ¶ Habeat potestatẽ.ex eo.n.q̃ legitimat aliquem in spũalibus p cõsequentiã ⁊ in tpalibus:put ipse papa argumẽtat hic pp hoc tñ q̃ legitimat aliquez in spũalibus nõ probat q̃ habeat iurisditionẽ in temporalibus:legitimare.n. pertinet ad voluntariã iurisditionẽ.ff.de offi.proconsul.l.ii.itẽ quia ad papã nihil spectat de temporalibus .s.e.causam que.⁊.c.lator. et .s.ō iudi.nouit.nisi in casib⁹ .s.de foro cõpe.licet.⁊.c.ex tenore: vt ibi dr.⁊ sicvt q̃ papa quo ad temporalia ligitimare nõ possit: vbi nõ hz tẽporalez iurisditionẽ. Ad hoc dixit Jo. q̃ dñs papa nõ habet potestatẽ legitimãdi in tẽporali⁹: sed eoipso q̃ legitimat aliquẽ quo ad spũalia. ⁊ p cõsequẽs legitimat eũ quo ad temporalia q̃ sunt minus digna.⁊ sic legitimat p cõsequentiã:sed non directe.sepe.n. pmittit aliqd indirecte qõ nõ pmittit directe arg.iiii.q.iii.§. serui.i. rñso.⁊ ff.de aut.tu.l.i. Jo.adhesit allegationi quam ponit hic prīmo dñs papa. Sed ꝟrium credo.s.q̃ dñs papa nõ possit legitimare aliquem quantũ ad hoc vt succedat i hereditate tã quam legitimus heres q̃ non fit.dico de sua iurisditione tẽporali.sic.n.esset mittere falcẽ i messez alienã ⁊ vsurpare alienam iurisdionẽ quod esse non debet.s.de iudi.nouit.⁊.vi.q .iii.scriptum ẽ.⁊ ꝑuare aliquẽ iure succedendi: vnde credo q̃ non possit legitimare nisi quo ad actus spũales:tamẽ gdã legitimationẽ extendunt ad bonores seculares:ut per hoc itelligat esse legitimatus: vt possit esse iudex ⁊ hꝫ huiusmodi bonores tpales quos alꝫ hꝫ nõ posset.⁊ in hac sñia fuerũt lau. vin.⁊ tan.

b ¶ Non naturalibus:naturales large omnes appellant p̃ter adoptiuos ⁊ spũales.xxx.q .iii.§.i.plerũq;.n.illi tantũ q̃ ex liberis concubinis nascunt vt hic.⁊.xxxii.q.iiii.liberi.

c ¶ Adulterinis.vtputa filijs presbyterox qui cum fornicãtur adulterant cum sint quasi mariti ecclesiarum.vt.l vi.distin. cenomanensem.

d ¶ Presertim.idest maxime ꝟm Joan.ꝟm alios presertim idest tantum.

e ¶ Superiorem: papa.n. super cẽs est.xcvi.dis. duo sunt ⁊.ix.q.iii.cuncta.⁊.s.de ma. ⁊ obe.solite.

f ¶ Requiratur:supple quantum ad temporalia.

g ¶ In minori.xcv.distin.illud.xvi.q.ii.c.i.⁊.s.de deci.ex parte.⁊ econtrario cui interdicitur minus ⁊ maius interdictum esse videtur.j.de senten. excommu.cũ illorum.⁊.lxxiiii.distin.gesta.⁊.ff.de ser.expor.error.§.cui.⁊.ff.de iter. ⁊ re.l.relegatorum.§.solet.

h ¶ A patria potestate.liiii.distin.si seruus.⁊ in auten.const.que de dig.li.a pa.po.§.palam collatio.vi.

i ¶ Ordinaret.liiii.dist.si seruus absente.⁊.c.ex antiquis.

k ¶ Beati petri.dicebat Jo.maxime:sed tu dic tantum vt dixi.s.q̃ quo ad forum seculare non potest legitimare nisi princeps ei pmitteret.in seruo sciente ordinat secus est:sed ipse tenetur dño satisfacere: vt hic dicitur.

l ¶ Per sententiam:cui standum erat donec in contrarium probaretur.s.de re iudi.sicut ⁊.s.de renun.in presentia.lz iniqua.ff.de iusti.⁊ iur.l.penulti.§. .i.⁊.ff.de reg.iur.res iudicata.lau.

m ¶ Separasti:quod facere non debuit.etiam si causa esset manifesta.j.de dinor.porro cum talis sepatio sit pena que non debet inferri.nisi per iudicem .xxiii.q.ii.§.in b.

n ¶ Nõ seruatũ:iudiciarium: vt.ii.q.vi.§.affinitiua.⁊ ar.s.de prova.quoniam.⁊.s.de elec.dudum.⁊.s.vt lit.non cõtesta.accedens.argumẽ.cõtra.s.vt lo decorare:quatenus eis quominus tibi succederẽt:naturalium obiectio non noceret. ¶ Quod aũt sup hoc apostolica sedes plenam habeat[a] ptãtem ex illo videt qõ diuersis causis inspectis cũ qbusdam minus legitime genitis non naturalibus[b] tm̃ sed adulterinis[c] ẽt dispensauit:sic ad actus spũales illos legitimãs:ut possẽt in epõ promoueri ex quo verisimilius credit ⁊ probabilius reputat vt eos ad act⁹ legitimare valeat seculares presertiz[d] si preter romanos pontifices inter hoies superiorem[e] aliuz nõ cognoscant qui legitimãdi habeat ptãtẽ: quia cum maior in spũalibus taz p uidentia quam auctoritas ⁊ idoneitas requiratur[f] quod in maiori conceditur:licitũ esse videt:⁊ in minori[g].per simile quoqz id videt posse probari cuz eoipso qõ aliquis ad apicem epalis dignitatis attollit eximitur a patria potestate[h]. Pterea etiam si simplex epus sciẽter seruum alterius in presbyterum ordinaret[i] lz ordinator satisfacere domino teneretur: ordinatus tamen iugum euaderet seruitutis. uidetur siquidem monstruosum vt qui legitim⁹ ad spũales fieret actiões circa seculares actus illegitim⁹ remaneret. vnde cuz in spiritualib⁹ dispensetur cõsequenter intelligitur in temporalibus dispensatuz. Jd autem in patrimonio beati[k] petri libere põt aposto .se.efficere:in quo ⁊ summi pontificis auctoritatem exercet:⁊ summi principis exequitur potestatem. ¶ Videbatur aũt ex eo trahere maiorem audatiam postulãdi:q̃ cum rex francorum reginam dimiserit:⁊ ex alia postmodum superducta pueruz suscepit ⁊ puellam:⁊ tu similiter exclusa legitima superduxeris aliam ex qua filios suscepisti:sicut cum filiis regis eiusdem sic cum tuis credebas ō benignitate ap.se. dispensandum. Verũ si veritas diligenter inspicit:nõ res similis:sed valde dissimilis inuenit.nã rex ipe a regina p remeñ.archiepm apostolice sedis legatuz fuit p sniam[l] separatus. tu vero vxorem tuã a te temeritate p pria separasti[m]. Ipse quoqz pñsctz ad eũ prohibitio de nõ cõtrahẽdo cum altera peruenisset aliam superduxit:ex qua,plem geminaz noscit suscepisse:sz tu i cõtemptũ ecclesie aliam superducere attẽtasti. Pterea rex ipse ꝓtra mrimoniuz ipedimẽtũ affinitatis obiecit:⁊ coram prefato archiepo testes idurit: cuius sñia q̃ cassata fuit solũmodo pp iudiciariuz ordinem non seruatum[n]:nos post restitutionem regine alios cognitores duximus deputandos.tu uero vxori tue nihil qõ diuortium induceret obiecisti cum ⁊ si fides thori sit unum de tribus[o] bonis coniugij non tñ ipsius violatio coniugale uinculum violasset[p] De filijs ergo eiusdem regis vtr legitimi vel illegitimi fuerint quã diu pendet qõ affinitatis obiecte põt non immerito dubitari[q]. Naz si affinitas fuerit cõprobata[r] predictam reginam non esse regis coniugem apparebit.⁊ per consequens alia videbitur sibi legitime copulata ⁊ filios ei legitimos peperisse. Insuper cum rex superiorem in tẽporalibus minime recognoscat[s] sine iuris alterius lesione in eo se iurisditioni nr̃e subijcere potuit[t]: in quo videret aliquibus:q̃ p seipsũ nõ tãquã pater cũ filijs sed tãquã[v] ẽpnceps cũ subditis potuit dispensare.tu aũt nosceris alijs subiacere:⁊ infra. ¶ Rõnibus igit̃ his inducti regi[x] gr̃az fecimus reqsiti:cãm taz

o ¶ De tribus bõis. Nota q̃ tria sunt bona matrimonij:ut hic dicit scilicet fides proles ⁊ sacramentum.xxvii. questiõe .ii.omne itaqz.xxxii.qõ. .i.non enim in sola .fides quia nullum adulteriũ dicitur fides thori cõiugalis:vt.c. non enim Proles.idest ipse deus Sacramentuz quia nullum debet esse diuortium:vt ca.omne vbi alterum istorum nõ seruatur:frãgitur lex matrimonii. Iste non seruauit ista tria.s.fidem:quia cũ alia adulterium commisit:sed rex francie non fecit hoc ꝓpter sententiaz ⁊ quanuis fides non seruet matrimonium tamẽ durat vt hic dicitur.

p ¶ Violasset.idest dissoluisset:quia in nullo casu soluitur matrimoniuz fidelium post carnalem copulam nisi in casibus infra de diuorti.gaudemus.

q ¶ Dubitari:⁊ sic ex futuro euentu pendet an sint iudicadi legitimi.argu.s.de frig.⁊ malefi.c. fraternitatis in fin. Sed certe contrariuz videtur si ꝟm matrimonium contractum fuit auctoritate ecclesie ex vi sententie late ⁊ tolleratum fuit. lite pendente super primo.ñ liij legitimi erunt.s.eo. perlatum.⁊.c.cum inter ⁊.c.referente.argu.⁊ ita sine aliqua dispensatione legitimi erunt.

r ¶ Comprobata:maxime:qr ⁊ si non fuerit cõprobata ⁊ restituat viro nihilominus proles legitima erit nata ex secunda vxore: quã auctoritate ecclesie recipit post sniam latam: vt dixi in prori.notula:sed non ẽ verum qa sñia non tenuit ꝓpter ordinem non seruatum.⁊ ideo necessaria esset dispensatio.si non probaret affinitas.

s ¶ Recognoscat:de facto de iure tamen subest romano ꝫperio. vii.q.i. in apibus.de hoc dr.s.de elec.p venerabilem.

t ¶ Potuit.ff.de iurisdom.iudi.est receptum.

u ¶ Tanquam princeps.no.q̃ facit aliquid non tanquam rex:vt.s.de ele.q̃ sicut.§.pe.⁊.c.cum inter canonicos.⁊.xxiii.q.iiii.si ecclesia in fi.⁊ .ff.pe adop.si cõsul.§.i.⁊.ff.quod cuiusqz vniuersi.item eorum.§.i.⁊ ita rex erit h̃ actor.⁊ nõ dr ꝓprii facti.⁊ lz forte rex hoc facere possit melius tamen facit si abstinet a talibus.ff.de offi.procon.ne qcquã.ne videatur prestare auctoritatem suo proprio facto: vt.s.de instit.c.vl.⁊.s.de iure patro.per tuas.

x ¶ Regi gratiam:qr nõ potuit rex legitimare filium suũ licet posset alienuz: vel qr lz eum posset legitimare vt subditũ.s. vt succederet alij nõ tamen ut succederet sibi.ar. viii.q.i.in scripturis.⁊.xxiii.q.i.didicimus ĩmo videtur q̃ ipso iure legitimi erãt cum nati fuissent de matrimonio auctoritate ecclesie cõtracto.sed nõ ẽ ita:ut.s.dicũ ẽ in notula.maxime

a ¶ Patrimonio. illas tantum de patrimonio suo legitimare potest vt dictum est. s.

b ¶ Certis causis. s. cum requirimur. ⁊ hoc probatur auctoritate deutro. s. cum variatum est inter iudices siue ambiguus: tunc reuertitur ad iudiciū ecclesie: vt .j. sequitur. ⁊ licet ex certis causis non ideo est ordinari

tus quo ad temporalia .s. de offi. ordi. pastoralis. i. responso. sed casualiter vt dicit littera. s. de ho. competen. lz. ⁊. c. ex tenore. ⁊. c. ex parte. ⁊ ita est hic argu. ō iurisditione distincta. s. e. causamque. vbi de hoc. ⁊. s. ō iudi. nouit. ⁊. s. de appel. si duobus.

c ¶ Inter sanguinem. hec verba exponūtur in ferius.

d ¶ Videris variari. inter iudices siue sapientes.

e ¶ Veniens ad sacerdotes. argu. q ex defectu iudicis secularis recurritur ad ecclesiasticum. s. de foro compe. lz. ⁊ xiii. .q. v. administratores.

f ¶ Sane. ℔ incipit papa exponere auctoritatem deutro.

g ¶ Ex vi vocabuli. interpretatur enim noua lex antiquam.

h ¶ Reuersus. Ipse petrus ⁊ ibi postmodū martyrium sustinuit. ii. questione. vii. beatus petrus ⁊ paulus.

i ¶ Et sanguinem. hec ē expositio eius: quod premisit in auctoritate deutronomij.

k ¶ Ciuile. hoc est seculare iudicium.

l ¶ Criminale. ecclesiasticum ꝑm canones.

m ¶ Precipitur. xii. q. .iii. absit.

n ¶ Mortuis. xi. qō. ii. nihil. ⁊. c. sic dz. ⁊. xxiii. .q. iii. corripiantur.

o ¶ Canonica. lvi. distī. .c. i. ⁊. s. de fil. presby. c. .i. ⁊. xv. qō. viii. cum multe.

p ¶ Detestatur. nisi cuz eis fuerit dispensatum. lvi. distinctio. cenomanēsem.

q ¶ Manzeres. de his dictum est. s. ō renun. nisi cum pridem. §. psone.

r ¶ Canone. s. de elec. cū in cunctis.

s ¶ Etiam alimenta. C. de natu. lib. auē. licet patri. ⁊. C. de incest. nup. auten. ex compleru. arg. cōtra. s. de eo qui dux. i matrimo. cū bēret. sol. ibi.

ex veteri ꝯ ex nouo testamēto trahentes q̄ non solum in ecclesie patrimonio[a] super quo plenā in temporalibus gerimus potestatez: verum etiam in alijs regionibus certis[b] causis inspectis temporalem iurisditionem casualiter exercem[9] non q̄ alieno iuri preiudicari velimus: sed quia sicut i deutrono. continetur: si difficile ⁊ ambiguū apud te iudicium esse prosperis: inter sanguinem[c] ⁊ sanguinem: causam ⁊ causam: lepram ⁊ lepram: ⁊ iudicium inter portas videris variari[d] venies ad[e] sacerdotes leuitici generis: ⁊ ad iudicem qui fuerit illo tempore: qui iudicabunt tibi iudicij veritatem: ⁊ facies quecunq̄z dixerint qui presunt loco quez elegerit dominus: sequerisq̄z eorum sententiam. qui autem superbierit nolens obedire sacerdotis imperio qui eo tempore ministrat domino deo tuo: decreto iudicis morietur. Sane[f] cum deutronomiz lex secunda interpretetur: ex vi vocabuli[g] comprobatur vt quod ibi decernitur in nouo testamento debet obseruari. locus enim quez elegit dominus apost. sed. esse cognoscitur. cum enim petrus vrbem fugiens exiuisset: volens eum dominus ad locum quem elegerat reuocare: interrogatus ab eo: domine quo vadis: respondit venio Romam iterum crucifigi. quod intelligens p̄ se dictum ad locum ipz protinus est reuersus[h]. Sunt autē sacerdotes leuitici generis fratres nostri qui nobis iure leuitico in executione sacerdotalis officij coadiutores existunt. Is vero super eos sacerdos siue iudex extitit cui dominus inquit in petro: quodcunq̄z ligaueris super terram erit ligatuz ⁊ in celis. Eius vicarius qui est sacerdos in eternum secundum ordinem melchi. cōstitutus a deo iudex viuorum ⁊ mortuorum: tria quippe distinguit iudicia. Primum inter sanguinem ⁊ sanguinem[i]: per quod criminale intelligitur ⁊ ciuile[k]. Ultimuz inter lepram ⁊ leprā per quod ecclesiasticum ⁊ crimina le[l] notatur. Medium inter causaz ⁊ causam quod ad vtrunq̄z refertur: tam ecclesiasticum quam ciuile. In quibus cuz aliquid fuerit difficile vel ambiguū ad iudicium ē sedis apostō. recurrendum. cuius sententiam qui superbiens contempserit obseruare: mori precipit[m]. i.

per excommunicationis sententiā velut mortuus[n] a cōmunione fidelium separari. Paulus etiam vt plenitudinem potestatis exponerz ad corinthios scribens ait: Nescitis quoniam angelos iudicabitis quanto magis secularia. ℣ Licet igitur cum filijs sepedicti regis de quibus an fuerint legitimi ab initō dubitatur durerimus dispēsandū quia tamen tam ter mosayca ꝯ canonica[o] sobolem susceptam ex adulterio detestatur[p] testāte domino q̄ manzeres[q] ⁊ spurij vsq̄z in decimā generationem in ecclesiam nō intrabunt. canone[r] vero vetāte tales ad sacros ordines promoueri: secularibus quoq̄z legibus non solū repellentibus eos a successione paterna: sed negantibus ipsis etiā alimenta[s]: petitioni tue non duximus annuendū.

I Dem. D. ⁊. R. canonicis beneuentanis.

¶ Si coniugatus viuente prima in facie ecclesie contrahit cum secūda hoc ignorante legitima erit eorum proles.

EX tenore litterarum vestrarum nobis innotuit: q̄ cum .G. vidua hereditatem quondaz .r. mariti sui sibi ⁊ pupillo filio suo restitui[t] postularet: ps aduersa petitionem eius nitebatur excludere. p eo q̄. r. maritum ipsius vidue de adulterio genitum asserebat: ⁊ infra. ℣ Intelligentes q̄ pater predicti. r. matrem ipsius in faciem ecclesie ignaram[u] q̄ ipse aliā sibi matrimonialiter copulasset: duxerit i vxorem: ⁊ dum ipsa coniunx ipsi[v] legitima putaretur dictum. r. suscepit ex eadez: in fauorem prolis potius declinamus: memoratuz. R. legitimum[x] reputantes.

I Dem episcopo tib.

¶ Proles infidelium qui postea conuertuntur legitima est etiam si parentes sunt in gradu prohibito lege canonica.

GAudemus[y]: ⁊ infra. Ceterū prolem de infidelium coniūctionibus natam: qui secundo tertio vel vltiore gradu secundum opinionem[z] illorum matrimonia li contraxerunt affectu post fidem receptam vtilitate publica suadente legitimam volumus reputari.

Rubrica Qui matrimonium accusare possūt vel vtra illud testificari.

ALexander tertius parisien. episcopo.

Extenore. Sunt due partes in prima iudicium consultatio. i secū da responsio ⁊ eius ratio ibi intelligentes. Ab. s.

c ¶ Restitui postularet. tā ꝑ tutrix. C. q̄ mu. tu. of. fun. li. i. ij. ⁊ auē. matri. oliz si mater curam vel tutelaz filioꝝ subire volebat oportebat eaz iurare q̄ ñ trā firet ad secundas nuptias. hodie vero remittitur illud iuramen tū. q̄ veniebāt ꝑ: sed renunciant beneficio vel leiani in auē. vt sine phi. ma. tu. ge. §. q̄ mulierē. coll. vij. ⁊ predicta auē. matri. ⁊ si ꝑrerit statim expellitur a tutela. C. e. ti. auē. sacramentū. ⁊. s. de appel. ex parte. vbi de hoc.

v ¶ Ignaram. ergo ignorantia facit: q̄ filij sūt legitimi cē sendi alias nō essent legitimi. ⁊. s. eo. referente: vbi de hoc.

x ¶ Legitimum. ex hoc patet q̄ sufficit bona fides alteri⁹ parentis vt filij dicant legitimi. ⁊ si uascant lite mota legitimi sunt: lz postea separētur vel si ante sniaz sit cōceptus. s. e. cū ster circa huiusmodi sciaz vel ignorantiam tenendum ē vt dicitur. s. de clādesti. despon. cum inhibitio. sed nunqd idez esset si aliquis crederetur liber cum esset seruus: vt filius eius propter opiniōes ecclesie iudicetur liber ⁊ legitim⁹ quo ad ordinem non: vt. C. solu. ma. .l. iij. argu. cōtra. ff. solu. ma. .l. si cum votem. §. vlti.

y ¶ Gaudemus coniunctionibus. s. paganorum si ue iudeorum ad fidē postea conuersoꝝ: vt. s. de consang. ⁊ affi. de infidelibus. ⁊. j. de diuor. gaudemus: cuius pars hec ē.

¶ Opinionem. talis opinio non legitimat: sed prestat occasionem legitimandi. ar. s. eo. .c. pri. ⁊. c. per venerabilem ⁊ .ff. de ritu nup. qui in prouincia. sed nunquid est matrimoniuz inter tales. videtur q̄ sic xxvi. destin. deinde. ⁊. s. de cō sang. ⁊ affini. ⁊ de infidelib⁹. solutionez collige. j. de diuor. gaudemus cui⁹ hec ē pars ⁊ ō cisa videtur ante illū. §. q aūt tē. vt precedat sermo de coniūctis de sc̄is post diuortium factum adhuc viuentibus repudiatis i quibus non est matrimonium ut ibi dī filij tñ eoruz reputāt ab eccl̄ia legitimi vtilitate publica suadēte: vt alij facili⁹ cōuertant: sz si itelligat ō filijs eoꝝ de qb⁹ dī in pn. illius. c. gaudemus. tūc plannz ē q̄ iter illos ē matrimoniuz vt ibi patet. ⁊ sic decidit añ. §. q̄ vero. qō potius credo. ⁊ filii talium legitimi sunt.

Rica qui matri. accusa Visō ō mr̄imonijs ⁊ de ipedimentis eoꝝ merito seqtur videre ō separationibus ⁊ diuortijs: sz q̄ ad diuortia pueniē accusatiōnius ⁊ testimōijs precedētibus ideo tractaturus auctor de diuortijs premisit istam rubricā q̄ matrimonium accusa. pñt: ⁊ ꝑ ipsum testificari. Alb. s.

Erlatum Communis diuisio.secūda pars ibi:Ceterum.Abbas siculus.

a ¶ Aliquot annos.sed de quot annis intelligis?potest dici q̄ de duobus quia pluralis locutio duorū numero contenta est.iiii.q.iii.ver.vbi numerus.ff.de verbo.sig.inter illam in fi.ꝛ.ff.de manu.test.libertas.§.vlt.ꝛ.ff.ō testi.vbi numerus.

b ¶ Eriuit.nōne illa eum seq tenebatur:qō videtur.xiii.q..ii.vnaqueqz.ꝛ.xxiii.q.ii.si quis ineuitabili.Et potest dici q̄ tenebatur quia ibi remanere nō poterat iusta de causa nisi forte vagabūdus discurreret q̄ tunc non posset ipsum sequi.argu.ff.de ope.liber.qō nisi.§.ex prouincia.

c ¶ Manifestum.ita q̄ notorium.alias non bene sequeretur aut legtiimi ꝛc. q̄ qō manifestum est probatur.xi.qōe..iii.eorum qui in fi.

d ¶ Legitimi.ſm q̄ traditur .j.eo.c.cum in tua.

e ¶ Testes.ergo altera parte absente:ꝛ nō per contumaciā testes recipiuntur:lit.non contest.ꝛ sententia ferē: vt dicit.nā ordo iuris in casu isto non est vsquequaqz seruādus.s.vt lit.non contesta.c.i.Sed ꝓtra.s.vt lit.nō contest.quoniam.§..ii.cum iste non sit absens per cōtumaciam vt ibi.posset dici:q̄ cum iste propter culpam suam absens fuerit nec posset inueniri:illa culpa loco contumacie habetur:vt contra eum procedatur:nec debeat mulieri obesse:que in culpa nō fuit. iniquum est enim alium alterius odio pgrauari.C.de ioffi.testa.si quis in suo ad fi.nec propter hoc ius mulieris debet perire.maxime cum habeat legitimos testes ꝛ accusatores.ꝛ tanto tempore fuerit expectatus:ꝛ cum diligentia requisitus:vnde procedi potuit contra illum.ꝛ illa decre. quoniam:non contradicit si tu bene videas illam:quia ibi dicitur cum sine culpa sit absens ꝛ non malicioſa voluntate. hic ergo culpa ꝛ malicia facientibus est absens:sed presumptio in hoc videtur contra mulierē q̄ eo presente tāto tempore tacuit.sed presumptio rollitur: si testes ꝛ accusatores legitimi sunt:prout dicitur.j.eo.cum tua.Quidam dicūt q̄ corrigitur per illam decre.quoniam.ꝛ ei standum est.item sic contra videt .s.titu.proxi.perlatum.sed ibi non agitur an sententia tenuerit vel non: sed an filij legitimi essent.

¶ Cum agitur de federe matrimonij reo absente contumaciter: possunt super impedimento matrimonij recipi testes: dummodo sint legitimi:ꝛ ad dicta eorum fertur sententia.

Erlatum est: q̄ cuz pater cuiusdam puelle eam cuidam ciui parisiensi nuptui tradidisset:maritus post aliquot[a] annos quibus cum vxore permansit:propter homicidium quod commisit a ciuitate timor mortis exiuit[b]:nūc autem dicitur posse probari:qō pater puelle eum de sacro fonte leuauit:sed litteris tuis quesitus nondum potuit inueniri:licet quinquēnium sit trāsactum:ꝛ infra. ℣ Ceterum consul.t.t.r.q̄ si manifestū[c] est quod asseritur:aut legitimi[b] accusatores ꝛ testes[c] apparent: post quam iuuenis fuerit cum omni diligentia requisitus etiam si nequierit inueniri:testes recipere poteris:ꝛ fine canonico iudicium terminare.

¶ Lemens tertius.

¶ Accusatio ꝛ testimonium i causa matrimoniali psonaliter ꝛ non per litteras fieri debent.

Nobis est quesitum: vtrum aliqui super accusatione[d] matrimonij nihil voce propria deponentes debeant per solam chartule prescriptionem admitti. ℣ Ad hoc respondemus q̄ in talibus nisi quantum ad presumptionem[g] nullius momēti est cōscriptio quo ad sententiam proferendam: nisi alia legitima adminicula suffragentur.

¶ Lemens papa florentino episcopo.

¶ In causa matrimoniali super consanguinitate:ꝛ contractu testificari possunt consanguinei:ꝛ parentes.

Videtur nobis: ꝛ infra.Nō parentes fratres:ꝛ cognati viri vtriusqz sexus in testificatiōe suorū ad matrimonium coniungendum vel dirimendum admittantur: tā antiqua consuetudine[b] q̄z legibus[i] approbatur. ℣ Ideo.n. maxime parentes:ꝛ si defuerint parentes proximiores admittuntur: quoniam vnusquisque suam genealogiam[k] cum testibus ꝛ chartis: tuz etiam ex recitatione maiorum scire laborat.qui enim melius recipi debent: q̄z illi qui melius sciunt:[l] ꝛ quorum est interesse ita vt si non interfuerint ꝛ consensum non adhibuerint secundum leges nullum[m] fiat matrimonium ℣ Quod vero legitur pater non recipiatur [n]in causa filij nec filius i causa patris: in criminalibus causis ꝛ contractibus verum est.In matrimonio vero coniungendo[o] ꝛ disiungendo ex ipsius coniugij prerogatiua ꝛ q̄ fauorabilis[p] res ē:congrue admittuntur.

Idem.

¶ Innita desponsata postea spō te cognita contra matrimonium non auditur.

Insuper adiecisti: q̄ aliquis cum quadam innubili puel-

Nobis. In prima parte ponitur questio.In secunda respōsio ibi: ad hoc.Abbas siculus.

f ¶ Accusatione.licet littera ista videatur intelligenda de accusatore tamē de teste potius intelligitur:de vtroqz tamen est verum:de accusatoꝛ habem⁹.ii..q.vlti.prescripta.quod'est de teste vex similiter.testibus enim ꝛ nō testimoniis est credendū.iii.q.ix.testes.ꝛ.s.de cohabi.cleri.ꝛ mulie.tua nos.ꝛ q̄ debeat intelligi de teste colligitur ex illa littera nisi quantū ad presumptionē ꝛc. quia sententia ad dicta testium profertur non ad dicta accusatoris.

g ¶ Ad presumptionem. Nota q̄ presumptio non ꝓbat:nisi sit violēta.xxii..q.i.dixit.ꝛ.ii.q.i.primo.ꝛ hoc est regulare.ff.de testibus.l.iii.§.idem diu⁹.ꝛ .iii.q.ix.testes.ꝛ.s.de cohabi.cleri.ꝛ mu.tua.tamen presumptio coadiuuat si adsint alia suffragia.s.de suc.ab intesta.cum dilectus.ꝛ.s.de testi.preterea.ꝛ .s.de presump.illud.ꝛ.c.iii.ꝛ propter presumptionem defertur iuramentum quandoqz actori quandoqz reo: vt.s.de iureiuran.c.vlti.hic vero contra matrimonium non defertur iuramentum.s.de eo qui cogno. consanguine. vxoris sue.super eo.

Videtur nobis. Tria facit.prima ponit dictum.secunda ibi.ideo ipsius rationes.tertia ibi:quod vero soluit cōtrarium quoddam. Et incipit ponere casum.Ticius petebat quandam in vxorem ꝛ ad probandum contractum inducebat parentes suos.Ipsa vero mulier cōuenta excipiebat de consanguinitate ad quam probandam inducebat suos consanguineos:querebatur an isti essent admittendi.ꝛ respondetur vt in littera.Abbas siculus.

b ¶ Antiqua consuetudine.Nō.q̄ antiqua consuetudo ꝓ lege seruanda est.xi.distinc.in his.ꝛ .xii.distī.diuturni.ꝛ ir..q.iii..conquestꝰ.ꝛ mos fidelissime vetustatis seruandus est.C.de testa.testamenta.ꝛ hec consuetudo seruatur quo ad parentes.tamen in matrimonio coniungēdo fallit:cum alter ē superior nobilitate potentia vel diuitijs:parentes inferiores non admittuntur pro matrimonio coniungendo.s.de testibus.super eo ꝛ quia suspectum est tunc testimonium illorum: sed hec decretalis non videtur loqui in eo casu: vt dicitur infra.

i ¶ Legibus.idest canonibus.sic.xxi.distinc.nicena.et loquitur de illis canonibus.xxv.qōe..vi.c.i.ꝛ.ii.ꝛ sic tam de consuetudine approbata q̄ secundum canones admittuntur.Si vis intelligere de legibus ciuilibus: dicas q̄ ad probandum q̄ matrimonium contrabi possit non obstante consanguinitate. vel ad dirimendum matrimoniuz propter cōsanguinitatem est argumentandum: q̄ parentes et consanguinei sint admittēdi:quia melius sciunt suam proximitatem quam extranei .C.de in inte.testi.mi.ō tutela.ꝛ.C. de libera. causa: si filium.ꝛ.ff. de proba. etiam.ꝛ q̄ aliis preferantur est argumētum.ff.de adulte.si maritus.

k ¶ Genealogiaz.Nec est ratio quare huiusmodi persone admittantur ꝛ aliis preferantur.xxv..q.vi.c.i.ꝛ.ij.

l ¶ Sciunt consanguinitatem scilicet:ꝛ per hoc videtur q̄ nō loquitur ō testimonio ferendo ꝓ ipso cōsensu:quia si extraneus interesset eque bene sciret sicut pater ꝛ mater an consensissent tunc ad inuicem.sed littera sequens bene innuit de ipso consensu.

m ¶ Nullum.xxx.q.v.aliter.ꝛ.ff.de ritu nup.l.ii.

n ¶ Non recipiatur.iiii.q.iii.§.item testis idoneus.ꝛ.ff.de testi.l.testis idoneus.

o ¶ Coniungendo.ex hoc videtur q̄ ad probandum matrimonium esse contractum admittantur parentes:ꝛ inducitur ad hoc a pluribus.si.s.ō testi.super eo:sed non loquitur in eo casu:sed q̄ dicit in coniungēdo:intellige si diceretur q̄ essent consanguinei qui cōtrahere volūt: vel fama esset de hoc:pater ꝛ mater ꝛ consanguinei admittuntur ad probandum consanguinitatem.s.de spon.cū in tua.intellige loqui hanc decre.quādo propter consanguitatem tantum dicitur q̄ non possunt coniungi.et quando propter consanguitatem debent separari:ꝛ hoc etiam satis colligitur ex rubri.consueuit tamen induci:q̄ pater ꝛ mater admittūtur ad probandum ad ipsum contractum matrimonii:quod verum est ſm distinctionem illius decre.super eo.

p ¶ Fauorabilis.s.de con.ap.c.vlti.vbi de hoc.ꝛ ar.ff.de reg.iu.I ambiguis ꝛ.s.de appel.dilecte.in fi.

Insuper. In prima parte ponitur consultatio.in secunda responsio ibi:in hoc.Ab.si.

a ¶ Probat.i.probare intendit iuxta illud.est mihi pro facto sepe quod esse potest.

b ¶ Fama.tales enim debent testes esse sine omni suspicione infamie.ii.q.vi.testes.

c ¶ Cum potuit.si enim semper inuita detenta fuisset:ꝛ verbo ꝛ facto cõtradixisset:audiret quandocunq; postea.argum.xvi.qõe.ii.prima.sed ex tempore presumitur cõtra istam.sic.s.de spon.ad id quod.ꝛ arg.i.q.i.constat.

d ¶ Anno.xii.in muliere.ff.de ritu nup.minorem.ꝛ.xiiii.in viro.s.de despon.impu. attestationes.

e ¶ Carnali copule. ex quo enim carnali copule consensit: omnis violentia sublata intelligit ꝛ matrimoniu; tenet.s.de despon.impub.de illis.s.de eo q dux. in matrimoniũ. quam pol.ca.ii.ꝛ.s.de sponsa. veniens.ꝛ ita ratihabitio cõfirmat siue validum facit quod ab initio nõ valebat.s. de regula.cum virum.

Significante.

In prima parte ponitur facti narratio.i secunda cause commissio ibi:cum. Hb.si.

f ¶ Malicijs.ff. de rei vendi.in fundo. ꝛ.ff.de arbit.ita demum.ꝛ.s.ó reserip.sedes apostolica. quandoq; tamen auditur qui non facit:nisi vt noceat.vt dixit.l. arguinducit.C.de natu. lib. auẽ. licet.sicut ꝛ prior penitentia ficta non prodest.ꝛ tamẽ aufert vsum sequentis.de pe.dis.iii. in salicibus.

g ¶ Repellentes. Nota q repellit accusator propter turpem questum.si.ii.questio.i. prohibentur.item repellitur si.j. tempus statutum non accusauerit.j.eo.ca.proximo nisi iusta de causa vt ibi:ꝛ est argu. q simonia cõmitti possit in matrimonio cum sit spirituale.Sed contradici cõsuevit:q ibi gratia confertur.

Significante. Primo ponitur questio.Secundo distinguens solutio ibi super quo.Et scõm membrũ ibi.alioquin.Tertio excipit ibi:nisi. Hb.si.

b ¶ Consuetudinem. Hec consuetudo consona fuit iuri. vnde hodie p iure communi statuitur. qua omissa si postea impedimentum apparet si lij non erunt legitimi.s.de clandesti.despon.cum in tua. que est pars istius ꝛ ei continuatur integra.

i ¶ Nõ potuit:q; erat in remotis ptib9:simile.xvij.q.ii.si qs icognit9.

k ¶ Feruore.xv.questione.i.illa.ꝛ.xvii.q.i. gonsaldus.ꝛ.s.de regula. sicut tenor.

l ¶ In annis.Sed quomodo potest hoc esse:q iste in talibus annis denunciationẽ factam non comprehendat:ꝛ ad impedimentum cõtrahendũ habilis videatur:quia videtur q impedimentum debeat scire tempore contracti matrimonij.sed potest esse q tunc nesciebat. nec sufficiebat etas ad hoc:sicut nec ad comprehensionem denunciationis:ꝛ tñ postea potuit scire impedimentum: vt.j.sequitur:tamen tempore denunciationis eius etas sufficere non valebat:quia etas illa nescit quid videat.C.de fal.mo.l.i.ꝛ.ar.s.de sponsa.tue fraternitatis.

la contraxit:que tandem etatis metas attingẽs:ab illo pluries cognita contra matrimonium proclamauit:asserens se semper ab initio dissensisse:quod per testes probat[a] fama[b] ꝛ conuersatione preclaros. ¶ In hoc itaq; casu sentim9 q ad uersus matrimonium audiri non debet:que ante cognitionem sui legitimum annum attingens quum potuit[c] minime reclamauit. sicut enim ante legitimum consensu; q in duodecimo anno9 spectatur:potuit dissentire:sic postquam legitimo tempore accedẽte semel etiam copule carnali[c] consensit:ex ratihabitione sibi super hoc silentium nõ ambigitur indixisse.

¶ Innocentius tertius archiepiscopo proposito ꝛ priori sancte marie de albaneñ.genueñ.

¶ Repellitur accusans mrimonium p:opter questum.

Significante.Mo.ó canula nostro est apostolatui declaratũ qõ cuz.N.duxisset legitime in vxorem.s.mater ipsius nisa est matrimonium accusare vt ab eo pecuniam extorqueret: ꝛ licet intellectui suo prava non possint opera respõdere nihilominus vult habere pecuniam vt ab accusatione desistat. ¶ Cum igitur non sit malitijs[f] hominum indulgendum: mandamus quatenus si est ita: ipsam ab accusatione matrimonij repellentes[g] eidem super hoc silentium imponatis.

¶ Item.

¶ Repellitur ab accusatione matrimonij qui denunciationis tempore tacuit:nisi denunciationem p babiliter ignorauit: vel iuret ó nouo didicisse:ꝛ qõ non obijcit illam malitiose.

Quam in tua dioceſi:ꝛ infra. Si vero post contractum matrimoni

m ¶ Publice.ꝛ ideo nullus potest ignorare.xv.di.quod dicitis.ꝛ.xij.q.ii. q ꝛ humanis.ꝛ.s.de postu.c.i.arg.lxxxij.di.proposuisti.

n ¶ Repellendus.ꝛ ita qui infra tempus constitutum non proponit ius suum postea repellitur ꝛ ab accusatione ꝛ a testimonio.arg.s.de clan.despõ.cũ ibi bitio a contrario.ꝛ.C.de ingenu.diffamari.ꝛ.s.de proba.licet.Sed nũquid admittunt ad denunciandu;: videtur q sic.cum ꝛ iuramentum ei non obstaret.s.de iure iuran.quemadmodũ.ꝛ argumen.s.de cog.spi.tua. dicas q non est admittendus.cuz sit suspect9 vt hic dicit.ꝛ suspecte persone remoueantur a denũtiaciõe sicut ab accusatione.j. de ac.dilectus filius.ꝛ.s.de simo.cuz in tua.nã cui vna via aliquid pbibetur:alia via ad idem non debet admitti.s.de procura.tue.cũ suis cõcordan. ibi positis.ꝛ ita taciturnitas nocet accusare volenti.nisi forte tacuit q non habuit tunc probationem.ii.q.ii.plerq;.ꝛ iõ dixi forte:q licet tunc non haberet testes:ipsemet potuit impedire matrimonium contrahendum:vnde non prodest q propter hoc tacuit.s.de spon. preterea.ꝛ.s.ó testi.super eo.ꝛ sola fama impedit matrimonium.s.de consangui.ꝛ affinita.c.ii.taciturnitas ẽo ipso rum contrahentium non piudicat eis.argumen.s.de testi. spo.ex cõquestione.ꝛ.s.de clã desti.despon.cum inhibitio.ꝛ.j. de senten.excommuni.inquisitioni.

o ¶ Juramento.sic.s.ó testi. presentium.ꝛ.s.de except.pastoralis.item no.ó q plus valet iuramentum vnius quam presumptio iuris:quia p istud iuramentum eliditur iuris p̃sumptio.xxxv.q.iii.extraordinaria.

p ¶ Excluderet. hic habes q aliquis admittitur ad accusandu; cuius auctor repellitur. se cus est in testib9.s. de testi.lz.ꝛ.j.ó bereti. fraternitatis.ar. Sed que est ratio diuersitatis dic q aliud est in accusatore ꝛ aliud in teste.modicum preiudicium fit si accusator admittitur cuius auctor repellitur pp culpam propriam.ꝛ iste culpabilis non existit ꝛ ad dictu; accusatoris nulla fit condẽnatio nisi adsint legitimi testes:lz ad dictum testis q condẽnat.ꝛ ideo debẽt esse tales auctores vt ipsoꝝ dicã sufficerẽt ad hoc vt illi admittãt q cãm habuerũt ab eis.ar.C.ó acq.pos.vicia. sed

Rubrica De diuortijs.

Ex concilio apud vurmaciã.

¶ Homicidium necessarium non priuat spe coniugij sed machinatõ in mortem coniugis sic.

Jqua mulier in mortem mariti sui cum alijs consiliata est: ꝛ ipse aliquem illorum se defendendo occiderit : põt ipse post mortẽ vxoris si voluerit[q] aliã nunqd statim elapso termino obstabit talis taciturnitas: videtur q incõtinẽti nisi.j.terminum accuset.xxii.q.ij.mulier.ar.s.de offi.delega.cum olim.ff.ó leg.ij.cum quidã.in fi.ꝛ.ff.ad mace.si fili9.arg.j.xx.q.ij.puella.vbi vsq; ad annum ꝛ diem tutores ꝛ parẽtes puelle que sacrum velamen assumpsit ꝺdicere possunt vltra nõ.vt ibi saltem vsq; ad.x.dies.ff.de consti.pecu. promissor. ꝛ.C.qũo ꝛ qũ iu.ab eo.Joan.dixit q taciturnitas ista cũ quodaz tẽperamẽto intelligere debet.ar.ff.de sol.quod dicim9.ꝛ.ff.ex qui.cau.ma.ab hostib9.§. vlti.ꝛ bene facit ad hoc.s.de loca.c.pe.ꝛ.vl.ego credo q quãdiu res ẽ integra q põt admitti.ꝺcto vero matrimonio de presenti nõ videtur audiendus tãq; suspectus si potuit infra tempus procedere ꝛ denunciare impedimentum.

Rubrica de diuortijs. Cõtinua vt in pcedenti ti. vel põt sic cõtinuari.s. visum est qualiter matrimonia coniungant ꝛ qualr accusent:merito restat videre qualr diuidant.ꝛ scias q diuortium fit dupliciter.primo quo ad substãtiã vinculi matrimonialis vt qñ separatur matrimoniũ pp impedimẽtũ perpetuũ.qñq; fit quo ad thoꝝ ꝛ mutuã seruitutẽ vt ppter adulterium cõiugũ.ab.si.

q Jqua.voluerit:q; quantũ ad hoc:quominus ꝺbere possit post mortem vxoris cum tale homicidium directe non fuerit voluntarium non impe-

dit: ⁊ homicidiū non impedit matrimonium ꝫhendum nisi in casibus. xxxiii. q. ii. interfectores. ⁊. c. admonere. ⁊. ℑ. de pe. ⁊ re. c. ii. nisi sint iuuenes: vt. c. interfectores. ⁊. e. cā in adolescentia. ⁊ tunc dispensatiue.

a ¶ Insidiatrix. lz mulier ista nō fuit cōsecuta effectuz nihilominus punit quo ad legē ꝓpugij. ⁊ est ar. q conat⁹ sine effectu punit. si. li. vi. si qs post. ⁊ de pe. vi. i. si qs cum telo. ⁊. s̄. de biga. nuper. ⁊. c. vlti. ⁊ arg. ℑ. s̄. de spon. c. vlti. cuz suis cōcor. ibi positis vbi de hoc. m̄ si cōtraberet teneret.

Q Uesiuit. Sunt tria dicta. scōm ibi: verū. tertiū ibi: in viris. Ab. si.

b ¶ Vel alio crimine. ꝑ nullo crimine pōt vir dimittere vxo rē vel vxor virū: vel ꝑ aliquo quod ei cōtingat. xxxii. q. i. i cōiugio. ⁊. q. v. si qs vxorē. precepit. ꝓceptū. ⁊. q. vii. oēs causationes. nisi ꝑ crimine fornicationis. vt in. c. ꝓdictis. vel pro spūali fornicatione. xxviii. q. i. idolatria. ⁊ hoc ēt si viro suo mortez machinet. s̄. c. pri. ⁊ si talis turpis cōditio in mrimonio apponat si furtū feceris ꝑ non adiecta habetur. s̄. de cōdi. ap. c. vlti.

c ¶ Nō licebit. cum matrimonium eoz sit ratum ⁊ cōsūmatum: secus est de matrimonio infidelium. ℑ. e. quanto. ⁊. ca. gaudemus.

d ¶ Cōiuges erūt. quod vīculum cōiugii semel habitū nūquam amittit viuētib⁹ coniugib⁹ ēt separatis. xxvii. q. vii. c. ii. ⁊. iii. sicut nec baptisma. vel ordo. i. q. i. ꝙ quidam. v. cum videamus.

e ¶ In viris. qz vir ⁊ vxor non ad ꝑia iudicāt. xxxii. q. i. si quis vxorē. ⁊. q. v. precepit. et. q. vii. apostolus. lau.

P Otro. Sūt duo dicta. secundum ibi: preterea. Ab bas siculus.

f ¶ Notoria. ar. ꝙ in notoriis seruādus est ordo iuris. ar. ri. q. iii. eoz. ⁊. xxiiii. q. i. pudenda. in fi. ⁊. iii. q. v. ꝙ suspecti. ar. ℑ. ii. q. i. de manifesta. ⁊. ℑ. de accu. euidentia. ⁊. s̄. de iure iur. ad nostrā. ⁊. ff. ad. l. agl. pinde. in fi. so. quo ad sniam semper seruādus ē ordo iuris quantum ad alia non.

g ¶ Separi. xxxiii. q. ii. seculares. xxxv. q. vi. multoz. ⁊ ē rō quare qz snia diuortij pena est ⁊ pena non est inferenda nisi ꝑ iudicē. xxxiii. q. ii. ℌ. in boc. ⁊. C. vt nemo ius sibi dī. ꝑ totū ⁊. C. de iude. nullus.

b ¶ ℘Petit restōem. restitutionem faciēdā est. s̄. de of. dele. causam matrimonii. ⁊. s̄. de resti. spo. et conquestiōe. ⁊. s̄. vt li. nō cōte. accedēs. ii. in fi. ar. ℑ. s̄. de resti. spo. litteras: vbi dicit ꝙ si probationes in continenti sunt parate non est facienda restitutio. ergo multo minus est facienda vbi notorium est impedimentum vt h. vic ꝙ facienda ē ꝓterquā ad carnalē copulā vt intelligas istā decre. fin illā.

i ¶ Superinductā. sic. s̄. de spō. veniens.

k ¶ Seu publica. ⁊ si manifesta non esset vel publica: dummodo fama esset ꝙ cōsanguinei in gradu ꝓhibito ex officio suo posset eps inquirere ⁊ compellere vt quantuz veritatem sciret phibeat testimonium. xxxv. q. vi. episcopus in syno do. ⁊. s̄. de testi. cog. preterea. ⁊. s̄. de offi. ordi. c. i. ⁊. ii. q. i. deus omnipotens imo qlibet tenetur denunciare ecclesie. s̄. de cog. spi. tua.

l ¶ Vel scōo. ⁊ ita videt ꝙ cōsanguinitas vltra secundum gradum nō posset ēe notoria: sed fama esse publica potest. xxxv. q. vi. si duo.

m ¶ Interest. i. ad ecclesiam pertinet.

n S Ignificasti. Cōis duisio. scōa pars ibi: consultationi. Ab. si.

¶ Materiā. qō videt: qz ipse dedit ei materiā adulterādi quare sibi imputet vir. arg. xxvii. q. ii. si tu abstines. ⁊. ff. de mino. cū mādato. ff. sol. ma. si

ducere: ipsa autem insidiatrix[a] penitentie absqz spe coniugij stet subiecta. A Leran. iij.

¶ Coniuges ꝓpter alterius crimen non separantur nisi spiritualiter fornicentur: ⁊ tunc durat coniugiuz eis etiā separatis.

Q Uesiuit a nobis ⁊ infra. Nos itaqz. t. respōdemus: ꝙ mulier ꝓ furto vel alio[b] crimine viri sui nisi fidei sue religionem corrumpere velit ab eo separari non debet. ℣ Verum si coniugem suā ad infidelitatis maleficiuz contrarexerit a viro poterit separari: ita ꝙ ei nubere alij non licebit[c]: quia licet separentur semp tamen coniuges[d] erūt. ℣ In viris[e] quoqz ꝓsentis sententie forma seruetur.

I Dem ambieñ. epō.

¶ Vir non potest dimittere vxorem sine iudicio ecclesie etiam ꝓpter impedimentum parentele notorium. hoc dicit primo. Si fama refert impedimentum coniugij etiam nemine opponente: episcopus ex officio suo potest de eo inquirere. Si vero impedimentum est notorium: pōt eps ex officio suo matrimoniuz separare. hoc secundo.

P Ro de comite pontini qui. b. vxorem suam absqz iudicio ecclesie dimisit: qz eam cognatam fuisse vxoris defuncte proponit: prudentia tua cognoscat: qō si etiam parentela esset publica ⁊ notoria[f] absqz iudicio ecclesie ab ea separari[g] non potuit: quare ipsuz ad eam recipiendam que petit restitutionem[h] ipsius districte cōpellas: quam si recipere noluerit eum ⁊ suꝑinductaz[i] vinculo excommunicationis astringas. ¶ ℘Preterea de. h. qui cognatam suaz duxit vxorez respondemus: quod non apparentibus accusatoribus ⁊ parentela manifesta seu publica[k] existente: quod credibile non est: nisi essent

in primo gradu vel secundo[l]: tui officij interest[m] matrimonia illa ad hibita grauitate dissoluere q̄ illicite contracta noscuntur.

I Dem.

¶ Repellitur vxor petens restitutionem mariti: si notorie fornicata est ⁊ maritus continuit.

S Ignificasti ꝙ quidam vxore sua sine iudicio ecclesie dimissa: ꝓ eo ꝙ suggestum sibi fuerat ipsam incestum cum quodam consanguineo suo commisisse: vinculo fuit ꝓpter hoc excommunicationis astrictus. verum mulier nō continuit: sed sobolez de alio viro suscepit: nec minus postulat viro restitui asserēs se ab ipso iniuste dimissam: ⁊ eundem sibi materiam[n] adulterandi dedisse. ℣ Consul. t. ⁊. r. ꝙ si notoriuz[o] est mulierē ipaz adulterium comisisse: ad eam recipiendam prefatus vir cogi non debet: nisi constaret[p] ipsum cum alia adulterium commisisse.

I Dem.

¶ Matrimonium separatur ꝓp adulteriuz mulieris: ⁊ si vir postea fornicetur reintegratur. Et est bonus casus multum allegabilis.

Q Xlis tuis accepimus qō. v. quādam duxit vxorē: q paucis tēporibus fuere cōcordes. ꝓponebat. n. idem. v. ꝙ illā ꝑ violētiaz sibi illatā metu ēt mediante duxisset: ⁊ infra. Tandē vir vxorē suam sup crimine fornicatiōis in iure cōuenit: q̄ nescit quo ducta spiritu: cepit publice confiteri ꝙ cum vir negaret ei in necessarijs ꝓpudere crimē cōpulsa[q] ē incurrere memoratuz cūqz diligentius a te fuisset admonita[r]: ne ad suggestionem alicuius illud taz turpe cōtra se ꝓponeret: ipsa id mānifestius asserebat. Sane tu cōuocato capīo tuo cuz ex eorū dē cōsilio vtriqz ꝑuatim cōtinētiaz iniunxeris obseruandaz ita ꝙ caste

.ff. de ritu nup. palam. .ℌ. nō ē. nec obstat si replicaret ēt illa. ff. de adul. l. i. ℌ. si publico. nisi eā iuitā tradidisset adulterandā tunc nō posz ei obiicere adulteriū: vt in decre. discretionē. sed pone ꝙ mler recessit a viro auctoritate ꝓpria: ⁊ nihilomin⁹ petit restitui: vī ꝙ nō sit audienda: qz ipsa nō fuit eiecta: sed ipsa se eiecit. dicas ꝙ est audienda quia eoipso ꝙ rediens non admittit ꝓspoliata ītelligit. ff. de acqr. pos. clā possidere. ℌ. vlti. ⁊. l. si id qō. ℌ. vlti. ⁊. ff. ō vi ⁊ vi ar. l. i. ℌ. siue aūt. sed nunquid potest petere a viro expensas quas fecit postquam ipsa recessit ab ipso? nō credo cum maritus ipsam non exꝑpulerit. sed si eam reuertentem non admittat postea tenetur.

o ¶ Si notorium. quid si occultum ⁊ in modum exceptionis obiiciat si illud adulterium petenti restitutionez. dico ꝙ nō auditur quousqz fuerit restitutura. s̄. de restitu. spo. item cum quis. ⁊. c. ii. et. iii. ⁊. c. in litteris. secus ī petitorio. xxii. q. ii. agathosa.

p ¶ Nisi constaret. ita ꝙ esset notorium adulterium viri alias ipsaz oporteret ꝓius probare adulterium viri. ⁊ sic crimina mutua pari compensatione tolluntur. xxii. q. vi. nihil. ⁊. ℑ. de adulte. c. penult. ⁊ vlti. ff. solu. matri. viro. xxv. distin. primum ⁊ xxvi. distinc. vna tantum. ⁊. vi. q. i. qui crimen. ff. de eo per quem fac. erit. l. vlti. ℌ. sed ⁊ si. ⁊. ff. de adulte. si vxor. ℌ. iuder. argu. contra. ff. de dol. exceptio. apud Celsum. ℌ. marcellus. hoc contrariuz soluitur. s̄. de excepti. doli.

Ex litteris. Hic est bonus casus ⁊ multum allegabilis: ⁊ due sūt partes. secunda ibi: vnde. Ab. si.

q ¶ Compulsa. non ideo tamen excusanda est: qz non est ignoscendum ei qui pretertu paupertatis turpiter degit. ff. de ritu nup. palam. ℌ. non est ⁊ potius debuit omnia mala pati q̄ malo consentire. xxii. q. v. ita ne. argu. contra. C. de pat. qui fi. di. l. vlti. ⁊. C. de inoffi. testa. aūc. sed si post. ⁊ xxvij. q. ii. si tu abstines.

r ¶ Admonita. Sed nunquid debuit iudex hoc fecisse: cum hoc ipsuz factum respicere videatur. sed pone de hoc ꝙ de concilio alicuius hoc visset nunquid poterit reuocare huiusmodi confessionem cum in tali facto non posset dici ignorans: potest dici ꝙ sic: cum hec causa quasi criminalis sit vel mixta. s̄. de procura. tue. confessio enim in crimine non preiudicat nisi perseueret. ff. de questio. l. i. ℌ. diuus. ⁊. ℌ. si quis vltro. sed illa lex loquitur de confessione que extorquetur per tormentum. Laurentius dicit ꝙ potest reuocari: sed si fiat ex deliberatione: ⁊ non ex calore iracundie: non videtur ꝙ reuocari possit: quia non posset probare errorem.

a ¶ Inuicē segregati. ex hoc vł q̄ sñia diuortij lata fuit cū de consilio capłi hoc videat fecisse. q̄ sine ꝯsilio capłi fieri nō dz. xv. q. vij. eps nul li⁹ ꝛ. lxxxvi. di. si qd vo. Et ē notādū q̄ delictū supueniēs rei iudicate ꝑiudicat ei p quo lata est sñia. qđ verū est ꝛ si iurassent se. vlterius nō repetituros. arg. s. de iureiur. tua nos.

b ¶ Redire cōpellas. qz nō continuit ꝑm q̄ ei fu it iniunctū. ꝛ ideo eā re cipere cōpellit. s. c. pri. ꝛ. xxxij. q. vi. nihil. sed sñia lata fuit b. vt vide tur pp adulteriū. Nūqd poterit vir eā sibi recon ciliare inuitā. ꝛ vł qđ sic ar. C. de le. qđ fauore. in nocēs enī nō ꝑuał serui tute quā bz i eo q̄ pecca uit. C. d. adul. auc. fz bo die. vñ vir pōt ēt illā ad ulterā sibi recōciliare si vult. s. de ꝙuer. cōiug. gaudem⁹. ꝛ argu. de ex cep. rei iudi. euidenter. pēa. n. ñ pstat imunita tē. ff. de iterdic. ꝛ releg. l. relegatū. §. vl. ꝓterea vir solūmō fuit absolu t⁹ a fuitute quā ipe pri⁹ bēbat in ipsuz. ꝛ nō eco uerso. vñ adhuc remānsit salua viro fuit⁹ quā ha buit in muliere. cum trñ ipa fuerit cōdēnata. ar. s. d ꝙuer. ꝙiug. quidam intrauit. ꝛ. xxvij. q. ij. q dormierit. Itē si b verū ēēt q̄ nō possz. sic daret mulieribus occasio de linquendi. vt a viris se parētur. sic. s. d ꝙsue. ex pte. vñ reprobata fuit il la ꝙsuetudo. j. e. quāto. i fi. ꝛ. ff. d re. iur. nō fraudatur. ꝛ ar. xxxiij. q. v. hec imago. ar. ꝺ q̄ non possit. qz sentētia statiz ē p muliere. argu. vi. q. iiij. qđ semel. sepe. n. cō dēnatus ex sententia cō moduz sentit. ut in duo bus rei debēdi ꝙdēna tis. ff. de re iudi. paul⁹. Dicas q̄ vir bñ pōt il lā sibi recōciliare inuitā vt Lau. dixit. Hug. di xit q̄ si vxor publice sit fornicata añ iudiciuz ec clesie. pōt illā sibi recōci liare ēt inuitam. nec pos set intrare religionē eo ſuito. ſz postq̄ sentētia diuortij auctoritate ec clesie lata est neuter te netur alteri. ꝛ vterq̄z al tero inuito monasteriū intrare pōt. qz vterq̄z i ſeparatiōe cessit iuri suo ar. vij. q. i. q̄ pictosum est. nec vir poterit vxo rē inuitaz recōciliare. ſz bec decre. videtur ꝺ sñiaz Hug. vnde standū ē put dicit Lau. vñ no. b q̄ delictū superueniens rei iudicate ꝑiudicat sñie. ut sñia nō obstante reuertał in idē. j. de adul. c. vlt. ubi de boc. ar. ꝺ. qz ea q̄ legitime fa cta sunt ex superuenienti delicto nō retractātur. ff. de iti. actuqz pri uata. nec enim.

viuerēt adiuicē[a] segregati: memo ratus. v. furti cum alia sponsalia ꝛ nuptias temere celebrauit: ꝺuz cū fem̄ iquirere laborares: supradict⁹ v. seriē rei explicans ꝛ expōens ad audiētiā nr̄az dñ appellasse. ¶ Añ ℱ. T. mādamus q̄tenus si res ita ꝓcessit: ꝓtaxatū viz ad legitimam vxorē redire[b] cōpellas.

¶ Rbanus. iij. florētino epō.

¶ Si vxor a viro lapso i heresim ꝓpria auctoritate diuertit ad eum reuersum redire cōpellitur. secꝰ si ꝑ iudiciū eccłie ab eo fuisset sepata.

De illa que viro suo labente i heresim ipsius ꝙsortium sine iudicio ecclesie declinauit: videtur nobis q̄ mulier maxime si ea itentiōe discessit vt lapsus i heresim te dio pariter ꝛ ꝙfusione[c] affectus se ab errore suo cōuerteret: ei cum re uersus fuerit ē reddenda[d]: que ēt si reuerti noluerit cōpellatur. ¶ Si ꝺo iudicio ecclesie ab eo recessit: ad recipiēdū eū nullaten⁹ dicimus cō pellendam[e].

I Nno. iij. ferriarien. epō.

¶ Vinculū cōiugale non dissoluit altero cōiugū fideliz in hēsim la pso. Sed si vnus infideliū coniugū conuertał ad fidē: ꝛ alter nolit sibi cohabitaſ vel nō sine blaſphemia vel sine pctō mortali soluitur coniugū ꝛ cōuersus ꝓtrahere poterit.

Quanto te nouimus in canonico iuſ peritum. Sane tua ℱ. intimauit q̄ altero cōiugum ad hēsim transeunte: qui relinquitur ad scōa vota ꝺsiderat cōuolaſ. qđ vtrum possit fieri per tuas nos du xisti litteras consulendos. ¶ Nos igitur cōsul. T. rñdentes distinguimus[f]: licz quidam predeceſſor[g] no ster sensisse aliter videał: an ex duo bus infidelibus alter ad fidē catho licam conuertatur vel ex duob⁹ fi delibus alter labatur in hēsim vel ꝺcidat in gentilitatis errorem. Si enim alter infidelium coniugū ad fidē catholicā conuertał: altero vł nullo mō vel nō sine blaſphemia diuini nominis vel vt euz ꝓtrabat ad mortale peccatum ei cohabitaſ uolēte: qui relinquitur ad secunda si voluerit vota trāsibit. in hoc ca su itelligimus qđ ait apostolus[h]: si infidelis discedit discedat. frater. n. vel soror nō est seruituti subiectus in huiusmōi: ꝛ canonē[i] etiā in quo dicitur cōtumelia[k] creatoris soluit ius matrimonij circa eum qui[l] flin quitur. ¶ Si vero alter fideliuz cōiuguz vel labatur in hēsim vel trā seat ad gētilitatis errorē: nō credi mus q̄ i hoc casu is qui reliquitur viuēte altero possit ad secūdas nu ptias ꝙolaſ. licz i hoc cāu maior[m] appeat ꝙtumelia creatoris. nā ꝛ si mrimoniū veruz inter ifideles exi stat: nō tñ ē ratum[n]: iter fideles aūt verum ꝛ ratum existit: qz sacrm fi dei qđ semel ē admissum: nūquaz amittitur[o]: sed ratum efficit ꝙiugij sacrm: vt ipm in ꝙiugibus illo du rāte ꝑduret. ¶ Nec obstat qđ a qui busdā forsan obijcitur q̄ fidelis re lictus non debeat iure suo sine cul pa[p] ꝑuari: cum in multis casibus[q] hoc ꝙtingat vt si alter cōiugū inci datur[r]: p hāc rñsionē quorūdā ma licie obuiaſ qui i odiū coniugū vel qñ iuicē displicerēt: si eas posſēt in tali cāu dimittē: simularēt[s] hēsiz ut ab ipa nubentib⁹ ꝙiugib⁹ resilirēt. ¶ Per hāc ipaz rñsiōem illa solui tur qđ: qua q̄rit vtz ad eū q̄ ab hē si vel ifidelitate reuertit is q̄ pmā sit in fide redire[t] cogatur.

I Dem tiberiadeñ. epō.

¶ Pagani iuncti in gradu. phibi to lege canonica tñ ꝙuersi ad fidē nō sepanſ. hoc ꝑmo. Si paganus prius plures vxores bēbat: post fi dē suceptā adherebit ꝑme. hoc se cūdo. ꝛ repudiata vxore cū secūda ꝙtraxerit etiā post baptismū dimit tet secundam: adherebit prime re pudiate: etiā si ꝛpudiata cū alio cō traxisset. secus si fornicata fuisset.

Gaudem⁹ in domino: ꝛ ifra. Utrum pagani vxores accipientes i scōo[v] vel tertio vel vlteri ore gradu sibi cōiunctas sic cōiun cti debeāt post ꝙuersionem suaz in

c ¶ Cōfessiōe. affectus ad similitudinē ꝙtumacis. q̄ possessiōe ꝑuał: ut tedio affectus veniat rñsurus. s. ut. lit. ñ ꝙte. qm̄. §. in alijs. C. de pre scrip. xxx. vel. xl. anno. si qs emptionis. §. si qs nō p. Vin.

d ¶ Reddēda. ꝛ merito qz p pniaz ē sanat⁹. xxxij. q. i. qđ aūt registi. ꝛ ēt est cōpellenda.

e ¶ Cōpellēdā. in alio casu compellit. ꝛ sic est aliud ante iudicium ec clesie ꝛ aliud post eandē diuersitatē dixit Aug. in carnali fornicatiōe vt ꝺ s. c. pri. sed ꝺ. j. c. pri. in fi. vbi de boc. ꝛ pōt dici q̄ ei stādū est: vt in vtro q̄z casu ꝙpellał redire ad viz. nisi cū iudicio ecclie sepata voluerit religio nem intrare. §. de ꝙuer. ꝙiuga. c. vlti. Ber.

Quanto re. Cōis diuisio. scōa ibi: nos igit. q̄ distinguit ꝛ scōz mēbruz ꝓsequtur ibi: si vo. rōnē diuer sitatis ponēs ibi: Nec obstat. ꝛ solues ibi: nec sūmittēs du plicē solutiōis effectū ibi: per banc. Ab. si.

f ¶ Distinguim⁹. banc distinctionē ponit gł anus. xxviij. q. ij. §. hinc distinguendum.

g ¶ Predecessor. s. celestinus dcm̄ cuius hūisti oli in decre. s. de ꝙuer. infide. laudabilē. ꝛ male dicit celestinus.

h ¶ Dlit apostolus. xxviij. q. i. si infideles.

i ¶ Canonem. xxviij. q. ij. si i fideles.

k ¶ Contumelia. iurta illud. Desere spernētē vel blaſphe marevolētē. vel te credētē sce lus ad mortale trabētē. Naz sunt absqz mora sic vicula ru pta ꝓiora. Vin.

l ¶ Qui relinquit. s. q ꝙuertit circa eū q̄ relinquit. qz nō pōt claudicare matrimoniuz. sed potius dixit de eo q̄ relinqt qz ille sol⁹ pōt ꝙbere sine pec cato. ille q̄ relinquit trāseūtē ad fidē peccat ꝛ sola cōtume lia creatoris soluit ꝛ ñ p eccle siā ꝛ stati soluit quācito ñ vł cohabitare ꝺz modū q̄ tradit ℱ. c. pri. ad fi. ꝛ puenit ad no ticiā alteri⁹. tñ ꝺz adhibeſ te stes q̄ illa nō vult cohabitaſ ne ipediat postea ꝙbēs. si aūt āteq̄ ꝙbat cū alia ꝙuertał ad fidē vir ipsaz recipē tenet. c. pri. §. pe. ꝛ vł nouuz matri monium: vt ibi dicetur.

m ¶ Casu maior. magis. n. de linquunt fideles apostatādo q̄ infideles i ifidelitate rema nēdo. xxxiij. q. iiij. in eo forni catoz. ꝛ nemo respiciēs retro aptus est regno dei. s. ꝺ vot. magne. si. de pe. di. iiij. si re fugiētes. sic magis delingt q̄ interruptaz itez litē deserit. quā q̄ semel acceptā deliquit l aud. ꝺ litigio. § . edicta in fi. col. viij. C. quō ꝛ qñ inder. au tē. qui semel.

n ¶ Ratuz qz pōt dissolui vt hic. ꝛ xxviij. q. ij. item illud.

o ¶ Nūquā admittit. xxij. q. vij. c. i. i. q. i. qđ quidam.

p ¶ Sine culpa. nemo sine cul pa iuſ suo ꝑuari ꝺz. xvi. q. vl ti. luētū. lvi. di. satis puersuz ꝛ. s. ꝺ eo q̄ cog. ꝙsan. vx. sue. discretionē. ꝛ. c. vlt. ꝛ. s. ꝺ cōſti. c. ij. ſz si cā subest ꝑuał qs qñqz iure suo. s. vt lit. ñ ꝙte. qm̄. §. ij. ꝛ. j. ꝺ ꝑul. antiqua. ꝛ. xxij. di. renouantes. hic subest cā que subijcit inferius.

q ¶ Multis casib⁹. in quib⁹ qs ꝑuał iure suo. xiiij. q. vi. ꝙperim⁹ ꝛ. liij. di. frequēs. xxxiij. di. si cuius. xvi. q. vij. decernim⁹. lxx. di. neminē. xviij. q. ij. diffinim⁹. s. de cle. egro. tua.

r ¶ Incidatur. xxxij. q. vij. illi.

s ¶ Simularēt bſſiz ꝺ ē cā q̄re ꝑuał qs iuſ suo ſiñ cłpa. si. xxxij. q. i. dixit dñs.

t ¶ Redire cogał. ꝛ reuera cogi ꝺz nisi velit religionē ītrare. cū i iudicio ec clesie separati fuerint. s. ꝺ ꝙuer. ꝙiug. c. vlt. Lau. dixit eā cogēdā redire ad eum cū di. illius decre. s. e. de illa. sed verius ē q̄ in distinete ꝺz cōpelli nisi cū vult ītrare religionē ꝑm illā decre. s. de ꝙuer. ꝙiug. c. vlt.

Audemus. Hoc. c. ꝑncipaliter bz tria dicta. ꝛ scōz dictū ibi: qz ve ro. tertium ibi: qui aūt. Ab. si.

u ¶ In scōo. nō phibito. qz scōs grad⁹ erat phibit⁹. ſz si ois. iste elz erant

pſone pbibite in lege mater nouerca ſoror neptis amita matertera vxor patrui ⁊ vxor fratris filia ⁊ priuigna. de b̄ d. s̄. de reſti. ſpo. l. fas.

a Exiſtat. xxvi. di. deinde. ⁊. s̄. de ꝓſan. ⁊ affi. de infidelibus.

b Cōſtitutiōib⁹. q̄ ſi artāt niſi illos q ſubſūt eccl̄ie directe bñ ꝓpellunt. ſ. de vſur. poſt miſerabilē. ⁊. c. quāto. ⁊. ſ. de iude. ⁊ ſi iudeos.

c Quid enim. ij. q. i. multi. Interpoſitio eſt.

d Remanere cōiuncti. s̄. de ꝓſang. de infidelibus.

e Dimittāt. xxvi. di. deide.

f Uel quā. ad iſtā qōnē ñ rñ det directe. ſed idirecte. ſatis rñdet q ꝑma ſit vxor ex eo q dic̄ pluralitatē i vtroq; ſexu reprobandā in fi. iſtius. §.

g Abſonū. hic oñdit q vnū tm̄ debeat hꝫe.

b Una. s̄. de biga. debitū.

i Duo. b pluralis numer⁹ ponit ad cōcluſionē maioris pluralis. arg. ꝯ. xxxi. q. i. q ſi dormierit. qñq; pōit ad excluſionē minoris numeri: vt cuꝫ dꝫ vnus nō ſtet ꝯ aliuꝫ. ſꝫ in ore duor ſtet oē verbū: vt. s̄. de teſti. l. ſꝫ. in fi.

k Uxoris. vñ ēt lex plura cōiugia pbibet iudeis. C. de iudeis nemo iudeor in fi. ⁊. C. de inceſt. nup. l. ij. C. de dōa. añ nup. ea que.

l Diuina. nō ergo ſūt ſufficiētes excuſatōes q̄s bēs. xxxij. qōe. iiij. dixit ſarra. ⁊. c. obijciuntur. ſed illud fuit añ legē ⁊ talis mos fuit diuinitus inſpiratus.

m Mendacio. xxij. q. ij. itē ponitur.

n Furto. xiiij. q. v. dixit dñs

o Homicidio. xxiij. q. v. ſi ñ ly. circa fi. ⁊. q. viij. occidit.

p Pluralitē. b innit ſolutionē cōis quaſi diceret ꝑma tm̄ eſt vxor vt dixit. s̄.

q Nō ad imparia. i. quo ad mutuā ſeruitutē ⁊ debitū carnis ⁊ fidē ꝑuandā. xxxij. q. i. ſi qs vxorem. ⁊. q. v. ꝓcepit. alꝫ pene famula vxor eſt. xxxiij. q. v. hec imago.

r In euāgelio. dicēdo excepta cā fornicatiōis vxorē ñ eē dimittēdā. xxxij. q. dixit dñs i euāgelio. ⁊. q. vij. apoſtol⁹. ⁊. c. oēs cauſatiōes. ⁊. xxviij. q. ij. ſi infideles.

s Abſq; ꝓtumelia. s̄. c. pr.

t In quo caſu. in quolibet .n. caſu p̄miſſor⁹ trium.

u Negaret. b hēs caſuꝫ i quo denegaf reſtō q̄uis conſtet ō iniuſta ſpoliatōe. aliū. bēs. s̄. e. ſignificaſti. Itē vbi excipitur ō alia ſpoliatiōe. s̄. de or di. co. ſup ſpoliatiōe. Itē vbi timet ō ſeuitia viri. xxxiij. q. ij. ſiue ō cōiugij. ⁊. s̄. de reſti. ſpo. ex trāſmiſſa. ⁊. c. lfas. vbi de b. ⁊. xxxii. q. i. de bñficio.

r Apoſtolum. xxviii. q. i. ſi infideles.

y Cōpellet. ex hoc vꝫ q ꝓtumelia creatoris ñ ſoluit ius mꝫmōij ipo iure alꝫ ſi ſolutū fuiſſꝫ ius mꝫmōij nō cōpelleret eā recipe. Jo. dixit q ipo iure ſolutū ē mꝫmōiuꝫ cōtumelia creatoris ea nolēte viro cohabitaf: vt. s̄. e. c. ꝓri. lꝫ matrimōiū fit ſolutū. tm̄ reſtituit q̄ſi iure poſtliminij. ar. xxxiii. q. ii. cū p bellicā. ſicut hꝫtico reuerſo reſtituunt alia bona. C. de ber. auc. ō neſtorianis. ⁊ lꝫ nō fit mꝫmoniū ĩter bos. tm̄ ea recipere cōpellit ex ꝓfitia ꝑtis mꝫmonij i fauorē fidei. Alij dicūt q mꝫmoniū ipſo iure nō ſoluitur. ſed ius mꝫmōij ſoluit. i. ius petēdi debitū. ⁊ hoc ſatis vꝫ dicere lfa. s̄. eo. ꝓri. ibi ꝓtumelia creatoris ſoluit ius mꝫmōnij. ⁊ tūc ꝑmo vere ſoluit matrimoniū q̄ ꝯbit cū ſcōa ⁊ nō añ. q: ſi eſſet ex toto ſolutū. nō cōpelleret eā recipere. Et eſt. ar. ad hoc q̄ dicit in fi. q ꝑt ei obijcere fornicationē. q: ſi ex toto ⁊ oio ſolutū eēt mꝫmoniū nō poſſet ei obijcere fornicationē ꝑcedentē. s̄. de iureiur. quēadmodū. Sz nūqd ēt poſſet intrare religionē ea inuita añq̄ ꝯbat cū alia. dico q ſic. cū iudicio eccl̄ie fuit a viro ſeparata. arg. s̄. de ꝙuer. ꝓiug. c. vlt. in fi.

z Poterit obijcere. q: itelligit legitime ꝯriſſe. q̄ auctoritate legis ꝯ

ſimul remanere vel ab inuicem ſe pari: edoceri p ſcriptuꝫ apoſtolicū poſtulaſti. Super quo taliter rñdem⁹ q cū ſacr̄m ꝓiugij apud fideles ⁊ infideles exiſtat[a] quēadmodū oñdit apoſtol⁹ dicēs: ſi qs frater infidelem bz vxorē: ⁊ hec cōſentit habitare cuꝫ eo: nō illam dimittat: ⁊ in p̄miſſis gradibus a paganis quo ad eos mr̄imonium licite ſit ꝓtractuꝫ q ꝓſtōibus[b] canōicis nō artant. qd enim[c] ad nos ſm apoſtoluꝫ eundē de his qui foris ſūt iudicaf in fauorem preſertim chriſtiāe religionis ⁊ fidei cuius perceptione p vxores ſe deſeri timentes viri p̄ñt facile reuocari: fideles huiuſmodi matrimonialiter copulati libere p̄ñt ⁊ licite remanere[o] ꝓiuncti: cū p ſacram̄ tū baptiſmi non ſoluātur ꝓiugia ſꝫ crimia dimittant[c]. Quia vero pagani circa plures ſimul femias affectū diuidūt ꝓiugalē: vtrū poſt cōuerſionē oēs vel quā[f] ex oib⁹ retinef valeāt non imerito dubitaf: ⁊ ifra. Ueruꝫ abſonū[g] hoc videtur ⁊ inimicū fidei chriſtiane: cū ab initio vna[h] conſtat in vnaꝫ feminaꝫ ſit cōuerſa: ⁊ ſcriptura diuina teſtetur q pp hoc reliquet homo patrez et matrē ⁊ adherebit vxori ſue ⁊ erūt duo[i] in carne vna: nō dixit tres vt plures: ſꝫ duo: nec dixit adherebit vxoribus ſed vxori: ⁊ ifra. Nec vlli vnq̄ꝫ licuit ſimul pl'res vxores[k] habere niſi cui fuit diuīa[l] reuelatione conceſſum. qui mos quandoq; interdum etiam fas cenſef: p quaꝫ ſicut iacob a mendacio[m]: iſraelite a furto[n]: ⁊ ſanſon ab homicidio[o]: ſic ⁊ patriarche ⁊ alij viri iuſti q plures legūtur ſimul habuiſſe vxores ab adulterio excuſant. Sane veridica hec ſententia, pbaf etiā ō teſtimonio veritatis teſtātis ī euāgelio qcūq; dimiſerit vxorē ſuaꝫ ob fornicationē ⁊ aliā duxerit mechatur. Si ergo vxore dimiſſa duci alia ō iure nō pōt: fort⁹ ⁊ ipſa retēta. per qō euidēter apparet pluralitatem[p] in vtroq; ſexu cum non ad ꝑparia[q] iudicētur circa matrimoniū reprobandam. Qui aūt ſm ritum ſu

num legitimā repudiauit vxorē: cū tale repudiuꝫ veritas in euāgelio[r] reprobauerit: nunquam ea viuēte licite poterit aliaꝫ ēt ad fidē chriſti cōuerſus habere: niſi poſt ꝙuerſionē ipſius illa renuat cohabitare cū ipo. aut ēt ſi conueniat: non tamen abſq; ꝓtumelia[r] creatoris uel ut eū ꝓtrahat ad mortale peccatuꝫ ī quo caſu[r] reſtitutionē petenti quāuis de iniuſta ſpoliatione cōſtaret reſtitutio negaret[v]: q: ſm apoſtolum[x] frater aut ſoror non eſt in huiuſmodi ſubiect⁹ ſeruituti. Quia ſi ꝙuerſum ad fidem ⁊ illa ꝙuerſa ſequatur añ q̄ꝫ ꝓpter cauſas p̄dictas legitimaꝫ ille ducat vxorē: eaꝫ recipere ꝓpellet[y] quāuis quoq; ſecundū euangelicam veritatem qui duxerit dimiſſam mechaf: non tm̄ dimiſſor poterit[z] obijcere fornicationez dimiſſe, p eo q nupſit alij poſt repudium niſi alias fuerit fornicata.

Idem liuonien. epo ⁊ eis q̄ cum ipſo ſunt fratribus.

Non licet relictam ffris ī vxorē accipe ⁊ de facto ducta ſepanda eſt niſi aliter eccleſia diſpenſet.

Deus qui eccleſiā ſuā: ⁊ infra. Quia diſpar eſt ritus in liuonien. eccleſia ō nouo ad fidē catholicā cōuerſor⁹ a noſtro: pp infirmitatem gentis eiuſdem concedim⁹[a] vt matrimonijs contractis cū relictis fratrum vtanf: ſi tamen fratribus decedentib⁹ ſine ꝑle vt ſemē[?] defuncti iuxta legem moſayca; ſuſcitarent cum talibus contraxerūt ne tales ſibi decetero poſtꝯ ad fidem venerint copulent, pbibentes.

Rubrica De donationibus iter virum ⁊ vxorem: et de dote poſt diuortium reſtituenda.

Ex ꝓci. habito ap. vrmaciā.

Separato licite matrimonio dos reſtituenda eſt.

Mulieres cū p̄o aliqua licita[x] eā a proprijs viris fuerint ſeparate tota[x] dotez precipimus ſibi reddi.

Rbanus. iij. decano cātori ⁊ capitulo leon.

rit. xiiii. q. iiii. q peccat ⁊ ar. s̄. ō frigi. fraternitatis. circa fi. ⁊. ff. de ac qui. poſ. iuſte poſſidet. Sed illud queritur qualiter poſſ ei obijcef fornicationē. añ baptiſmū cōmiſſam cū oē peccatū ⁊ ſequella peccati in baptiſmo deleaf. xxvi. di. ōnde. xxxii. q. i. qō añt. cum dona baptiſmi ſint ſine omni luctu. de ꝓſe. di. iiii. c. ii. ⁊. c. ſine penitentia. dicas q omne crimē tollit ī baptiſmo quo ad deū ⁊ quodcūq; ꝓrit ātē vel adulterādo ſeu fornicando. ſed quaten⁹ illa fornicatō reſpiciebat viꝝ nō tollit ī baptiſmo q: illud crimē nō tā viꝝ q̄ vxorem cōmaculat. xxxii. q. i. in coniugio. ⁊ ſic ius qō cōpetebat viro ex ſola fornicatiōe remanet ei ſaluū. ⁊ ſic pōt excipere ꝯ illā. ſic etiam p penitentiaꝫ tollit crimen qō mulier ꝯrit fornicando quo ad deuꝫ. ⁊ tñ p⁹ quātācūq; pniaꝫ pōt marit⁹ illaꝫ accuſare. xxxiiii. q. i. admōere nec eam ēt recipere compellitur poſt pniaꝫ. s̄. ō cōuer. cōiu. gaudemus. iniquū. n. eſſet q baptiſmus tolleret bñficiū alicui cōpetēs ſicut l' libertate. delictū. n. qō commiſit qs ī ſe per libertatem tollit. ſed delictum qō cōmiſit in alio ñ tollitur. ff. de his qui no. infa. l. pe. ⁊. l. athletas. §. pomponius. vel expōe qō dꝫ. niſi alꝫ fuerit fornicata. ſ. alꝫ. i. in alio tē pore poſt baptiſmū. ſed potius verius eſt. Joā.

Deus qui. Pōit diſpēſationē eccl̄ie cū nonter ꝙuerſis ad fidē. vtutāt mꝫmonio cū relicta fratr ꝯcto ſm legē moſaycā. vl' ſūma alr ſic vt in rubro. Ab. ſi.

Cōcedim⁹. pp nouitatē fidei diſpenſat circa gradus pbibitos. ſic. xx xv. q. iii. quedā. ⁊. c. qō ſcripſi. s̄. ō ꝓſang. ⁊ affi. de infidelib⁹. ſi. s̄. q fi. ſūt legi. c. vlt. ſed poſt fidē receptā ꝯbere nō debent: vt dicit in fi.

Ut ſemē defuncti. hac de cā tm̄ oli cōceſſuꝫ fuit. vt frater vxorem ffris ſumeret in vxoreꝫ. viii. q. i. olim alias nō.

Rub. de dona. inter vi. ⁊ vxo. Qr diuortio fcō dos repeti ſolet ⁊ ꝓtē dic̄ plerūq; ō dote fcā ꝓſtāte mꝫmonio. iō ſubijcit iſta Rub. in q̄ tractat tā ō dōatiōe fcā ĩter vi. ⁊ vxo. q̄ ō dote p⁹ diuortiū ſtituēda. ab.

Mulieres. licita: puta cōſanguinitatis vel alia legitīa ⁊ ignoꝝ ráter ꝯrerint. tūc reſtitui dz qcqd alter ab altero būt. s̄. ō cōiug. ſer. ꝓpoſuit. q: nullū fuit mꝫmōiū alꝫ ſi ſciēter ꝯriſſent pdef dēnt qcqd alter alteri ōderit ⁊ fiſco applicat. niſi erroꝛe aut mlori etate excuſent. C. de inceſt. nup. q ꝯ. ar. ꝯ. ſ. e. ⁊ ſi neceſſe. vbi ō hoc.

Tota. ſi totā reddere pōt alꝫ iquātū facere pōt. C. de rei vxo. ac.

l.vna.§.cū aūt.ꝛ.ff.de re iudi.nō tm̄.nisi dolo diminuerit suā substāz vt in eo.§.cū aūt.ꝛ si puenit ad pinguiorem fortunā totum restituet vt ibidē.ꝛ.de sol.odoardus.ꝛ marit⁹ pasciscat vt totū restituat.tale pactū ñ valet cū sit ꝫ bonos mores.ff.sol.ma.alia cā.§.i.si tū soluerit repetere nō pōt.ff.de cōdi.ide.nā ꝛ si marit⁹. Sed nūqd fruct⁹ restituī debent.qō vſ.ff.de reg.iur.in cōdēnatione. sed nō restituunt nisi illi q ante mſimoniuz ob uenerūt.qz illi ipso iure augēt dotē.ſz post mſimoniū obuenientes nō auxerūt dotē ꝛ non restituunt sed fiūt mariti pp onera matrimonij supportanda.ff.de iure dotis fruct⁹.ꝛ.j.ō vsur. salubriter.ꝛ expēse necessarie minuūt dotē ipso iure.vtiles vero nō:sed petunt actione mādati vel ne.ge.volūtarie expense pmittunt abradi fine lesione ꝓris stat⁹: C.de rei vro.act.l.vna §.fileat.ꝛ.ff.de impen. ſre.dota.fac.l.i.ꝛ.l.qō ſ.ſ leat.ꝛ.ff.de impen. ſre.dota.fac.l.i.ꝛ.l.qō ſ.ſ vſ.ſ vſ.ſ v

de vb.ob.si stipulatio.ꝛ.C.ō inuti.stip.libera.ꝛ.ℨ.de spō.gēmā.vbi de b ꝛ istud pcm̄ pinde haberi dz.ac si nō fuisset appositū.C.ō ꝓdi.ob cau.da. l.i.pactum.n.ꝫ bonos mores nō valet.ff.sol.ma.alia.§.i.ꝛ.C.de pac.pa- cta que ꝛ.viij.di.que ꝓtra morem.

a ℂ Ob nullā.ff.de cōdi.si cau.auunculo.ꝛ.C.de condi.ob cau.da.l.i.

b ℂ In penā.si.xvi.q.i.legi. ꝛ.ff.de ne.ge.siue.ꝛ ex iprobitate nemo consequit actio nem.ff.de fur.itaqꝫ fullo.

c ℂ Restitui.ex hoc videt q si ꝫ canōes vl ꝫ pcepta legū vel ꝓstōes pncipū ꝫbat mſimo- niū.sol.ma.licite repetit qcqd dotꝫ noie vl dōatōis datū ē vt.ff.de ꝓdi.sine cā auūculo.ꝛ.ff.ō ritu nup.si pfectus ꝛ C.de cōdi.ob cau.da.l.i.Sz ꝫ vf.qui.n.sciēter ꝫ precepta legū vel constitutiōes pncipū nuptias ꝫbūt qcqd alteri da tū ē dz ei auferri.ꝛ fisco apli- cat.C.de iceſt.nup.q ꝫ.ff.de dona.iter vi.ꝛ vro.cū b ſtat ℣ §.vl.ꝛ insti.ō nup.§.si aduer sus.Quidā dicūt q si ignora bāt se eē ꝓsanguineos tūc re- petit qō datū ē.alꝫ nō.C.sol. mat.si qs ignorās.ꝛ.l.pdicta C.de iceſt.nup.q ꝫ.Istud sa tis vf.sz obstat hoc exēpluz qꝛ isti bene scribūt se esse ꝓsan guineos.nec hoc ignorare po terant q i tali gradu erāt ar. C.de li.cā.si filium.ꝛ.C.de i lteg.resti.mi.de tutela.dixit Jo.q si aliq sciūt se eē cōsan- guineos.sz credūt q liceat si bi luicē ꝫbere mſimōiū.tūc cō petit repetitio.ff.de adul.si adulteriū.§.stuprū.ꝛ.§.ff.es. ꝛ.§.iceſtū.ꝛ i eo casu pōt itel ligi qō b dꝫ.si autē sciebāt se nō posse ꝫbere.tūc ñ repetūt qō dederūt sed fisco applicat C.de incest. nup. auē.iceſt.ꝛ l.q ꝫ.tā.dixit q hec nō est ex cusatio qꝛ isti sciebāt se eē ta- les q ñ poterāt ꝫberevt dcm̄ ē vſi ōbebāt pdēꝫ qcqd hinc- de datū est.Et pndit b dns papa pp bonuz pacis qꝛ nisi castra restituerēt.nō poterat pax inter eos reformari.Et alia rō é b ñ poterat ꝟuari pe na statuta.qꝛ ñ erat cui appli carēt bōa illa.cū nullū bēant illi regē supiorē seu fiscuz.vſi merito ꝛ iuſ restitui ōbuerūt illa castra ꝛ alia que data sūt ne alter i lucro remaneat vnō pori⁹ pūiri ōbuit si superiorē būisset.ꝛ b satꝫ colligit p lfaz ne ad cōmodū cedat ꝛē.ꝛ sic cessāt ꝫria.tā.ꝛ qꝛ rex alr ab illa ꝓuctōe ñ fcedebat: vt dicit lfa illa nec ad cōmodū cadat ꝛē.

Nupera nobis. Diuidit ꝑmo ponit duplex qō.scōo vtriusqꝫ solu- tio ibi:nos.tertio q̄dā istructio ibi:illud.ꝑma ꝛ scōa ps subdiuidit in duas.qꝛ q̄libet ponit gōnem ꝛ solutionē vt patet in lfa.ab.si.

d ℂ Uxerit.silc.ꝛ.q.ij.b ius ponectū.§.si econom⁹.C.de vsu.ꝛ ba.si pri.

e ℂ Tertia.idem esset si totam.

f ℂ In dotem.idest donationem.

g ℂ Uidnar.tanq̄ miserabiliū personarū.lxxxvij.di.§.i.ꝛ.c.i.de b dꝫ de foro compe.ex tenore.

h ℂ Nulus plus iuris:vt.i.q.vij.daibertū.ff.de re.iur.nemo pl⁹.ff.ō acq. re.do.traditio.ꝛ.ℨ.de iurepa.qō aūt i fi.ꝛ.c.cura.ar.ꝫ.ff.de vſufru.qō no strum nō est.ff.de acq.re.do.nō est nouū.ꝫria casualia sūt.

i ℂ Quoad vixerit.ꝛ sic habes q feudū pōt alienari ad tempus alias non pōt alienari.ℨ.de feu.c.ij.vbi de hoc.

k ℂ Consentire.ex quo aliēationi cōsentit rē postea reuocare nō pōt.ar.ff.q mo.pig.vel hypo.sol.sicut re corporali.§.si volūtate.ꝛ.§.sz si permiserit. ꝛ.l.si debitor.§.si in venditione.

l ℂ Fauorabilē.lxxxvij.di.cp̄i.C.qñ imperat.inter pu.ꝛ.vi.l.vna.ꝛ.ℨ.de fo.cōpe.ex tenore.vbi de hoc.

m ℂ Sāctiō⁹.C.ō dona.āte nup.l.i.ꝛ vl.§.sancim⁹.ꝛ dos ad vrorē ꝛ do

natio ad virū.so.ma.reuertit.nisi pacto lucret.j.co.c.vlt.

Per uestras Marito vgente ad iopiā p dote satisfactio ꝑt peti ta sūmat abb.ꝛ ꝟz hūc itellectū eēt b casus singularis q ñ é alibi sed in berēdo vbis lre pōt sic sūmari vt i rubro ꝟm itellectū quez te neo.ꝛ ē casus notabilis ꝛ quotidianus.diuidit.nā in ꝑma consultatio in scōa rñsio cū mando- to ibi cū ergo.ꝑia pars ponit cāe delegationez actoris petitōez rei exce ptionē ꝛ iudicis iterlo- cutionē.scōa pōit duas causas mandati alterna tiui qō inter illas inter- cesserit.Ab.si.

n ℂ Cōuenire.i.ad iudi ciuz euocare ad petitio nem.Ib.

o ℂ Repulerat.ꝛ iō au- diri nō debuit nisi ꝑmo ipz restitueret.ℨ.de re- sti.spo.ex cōquestione. ꝛ.ℨ.de or.cog.sup spoli atione.ꝛ.c.cū dilectus.

p ℂ Tacita veritate.ō pcessu.negocij vt sequit sic.ℨ.de re iudica.inter monasterium.

q ℂ Ad inopiā.ꝛ bōa vi debatur illa ꝓnūciatio: qꝛ ex quo marit⁹ icipie- bat labi facultatib⁹ ꝛ re sua male vti.cogendus erat eā restituer.C.ō iu re do.vbi ꝛ i aut.ō eq̄li- tate do.§.vl.col.vij.im mo ēt sequestrāda ē cū p sumitur vir eam dissipa turus. ff.sol.ma.si cum dotem.§.si vero dotez. si ergo tenet eā reddet ergo nō pōt eā repetere ℨ.de iureiur.quēadmo- dū.qꝛ turpius ejicit ꝛē.ꝛ dolo petit q restituet sta tim dz.C.ō re indi.i cō dēnatiōe.i fi.Sz b non bāt locū in casu isto vt b dicitur.Cum.n.corp⁹ suū vxor ei commiserit multo fortius ꝛ dotez si bi committet dz sub ea quam pōt cautione psta re.ut sequit.C.ō pac.cō nē.bac.l.ꝛ est simile.xij. q.i.pcipim⁹.imo vxor tenet alere uirū suū egē tē ō dote.ff.de iure do. mutus.§.manentē. Et p̄missa locū bāt cū ma- rit⁹ suspectus est ō dila pidatione qꝛ male vsat in re sua.ꝛ nō cū paupertate laboret.ut hic faciebat.ꝛ ita restituetur huic dos ꝓut dicitur in fi.Lau.

r ℂ Misi cautionē.lex eniz ꝓhibet fideiussorē dari p dote.C.ne fideiuss. do.den.l.i.ꝛ.ij.sed in alio casu illud intelligitur.

s ℂ Et infra.sed cū ipsa cautionē prestare nō posset ad instantiā ipsi⁹ dño pape hec rescribere curauerunt.

t ℂ Quā pōt.iuratoriā.ſ.in auē.ut nulli liceat hſe loci ꝓserua.§.si ue ro crimē.col.ix.vbi dꝫ q si mulier accusat ō crimīe p quo debeat custo diri ōbet dare fideiussorē.si fideiussorē dare pōt iuratoriā cautionem prestet ꝛ sufficit.C.de epiſ.ꝛ cle.auē.generaliter.ꝛ in auē.de litig.§. ad excludēdas.vnde sumpta est hec auē.generaliter col.viij.

u ℂ Honesti lucri.ñ.n.tenet fenerari dotē.ꝛ ō usuris alere uxorē.arg. C.ō admi.tu.auē.nouissime.sed ꝓuertat eam in societatez honestam vel aliqō ꝓmertiū.ꝛ ex lucro honesto eā alat.ar.i auē.ut bi q obliga- tas hſe ꝓhibent res minoris.§.qñ aūt uidem⁹.col.vi.ibi tñ dꝫ q si minor nō bz vñ uiuat.sz tñ pecuniā tūc curator cogit fenerare.Lau.

r ℂ Onera.ff.ō iur.do.si is q stichū.§.ibi dos.ꝛ.j.ō usur.salubriter.ꝛ.

Donatio. Prima ps demōstrat qñ ꝛ qualiter donatio facta i ter ꝓinges ualeāt uel reuocāda itelligit.in scōa docet an reddē- da sit dos ꝛ donatio pp nuptias soluto mſimōio.scōa ibi:sane.Et b diuisio sufficit p sūmario.Ab.si.

v ℂ Cōstāte.no.q donatio iter

ignorare:q vxor dat dē viro dotē vir āt vxori donatōez facet pp nu ptias ꝟm legitimas sanctōes[m].

Dez archiepo.ꝛ archidi.genu.

Uir agens,p dote nō oīno exclu ditur ex eo q vergat ad iopiaz nec ꝑcise cogit satisfdare vltra facultatē,ppriā: sed dos sibi assignat sub cautiōe quā ꝑstare pōt.Et si p illaz cautionē nō eēt sufficienter ,puisuz ꝓsūptiōi dotis:depōetur dos apō mercatorē vt de honesto lucro vir sustineat onera matrimonij.

Per vestras lras itimastis:q cū mgr̄m.R.sup quadā sum ma pecunie,p.M. paupe auctorita te nr̄a curaueritis ꝓuēire[n] quā idez M.p dote vxoris sue requirebat ab eo:dictus.R.exceptionē oppo- suit ꝓtra ipz q vxorē suā a se repu lerat[o] ꝛ tacita[p] veritate sup hoc lit- teras impetrauerat:qꝛ cum sup ea dē dote alia vice corā vestre ciuita tis ꝓsulibus q̄stio mota eēt: ipsi ꝑ nunciauerunt: vt quoniam idē.b. ad iopiā[q] vergere videbatur: dos illa si assignaret eidē nisi cautōem[r] idoneā ō ipsa nō peritura ꝑstaret: vñ vos ei ut ō saluāda dote caue- ret ꝛ vxorē suā reciperet ꝑcepistis: ꝛ ifra[s].Cū ergo satis posset ei mo- dicū credi dotis cui credituz est cor pus vxoris: mādamus quatenus dotem assignari faciatis eidem sub ea quā pot[t] cautōe prestare.vel saltem alicui mercatori ꝓmitti: vt de parte honesti[u] lucri dictus uir onera[x] possit matrimōij sustētaſ: ne oc casiōe dotis detēte uxor a viro di- missa seu vir q dimisit vxorē adul terij reatuz incurrat.

Rego.ix.

Hec decre.satis scipam sūmat.

Donatio q̄ ꝓstante[y] matrimo- nio iter cōiuges dꝫ eē fcā: ex

vir̃ ⁊ vxorẽ morib⁹ ꝓhibita est ne mutuo amore inuicẽ spolient nõ ob tẽperando donatiõib⁹. sꝫ ꝓfusa erga se facilitate vtẽtes. Maiores. n. nostri ꝟ ꝓhibuerũt amorẽ honestũ solis animis estimãtes. ⁊ ne alter in pauptatẽ icideret. ⁊ alter ditior fieret nec eẽt illis studiũ filios educãdi. ff. ꝟ dona. iter vi. ⁊ vxo. l. i. ij. ⁊. iij. ⁊ i auc. qui. mo. na. effi. legi. ⁊ sui. §. illõ quoqꝫ. ad fi. col. vi. ⁊ nulla est donatio vbi mr̃imonium tenet. Si vero matrimonium nõ tenet donatio de iuris rigore valet. sꝫ fas nõ est tales donationes esse ratas. ne melioris conditionis videant delinquentes q̃ qui nõ deliquerũt ꝯtrabẽdo. ff. eo. l. iij. §. i. ⁊. C. eo. si ex voluntate. sed iter spõsum ⁊ sponsam tenet donatio. ff. e. inter eos ⁊. l. cum ꝟ stat⁹. §. si qs spõsam. tñ si donator in eã dẽvolũtate vsqꝫ ad supmum vite exitũ pdurauerit valet donatio. C. eo. l. i. ⁊. iij. ⁊ ꝟ vbi dicit nisi donatoris obitu cõfirmet. Et si donatio legitimuꝫ modũ excedat ⁊ nõ fuit insinuata vsqꝫ ad legitimũ modum valebit si pmansit in ea voluntate vsqꝫ ad mortẽ C. eo. l. donationes.

a ¶ Locupletior. donatio ex q̃ hoc cõtigit nulla ẽ. ff. eo. l. iij. i. rñ. ⁊ ex eo qõ dic̃ q̃ ex qua alter locupletior ⁊ alter pauperior a ꝓrio sensu dak̃ intelligi q̃ donatio teneat bis celsantibus quod vex est. Si ergo maritus nõ fit pauperior tenet donatio. vt si maritus fit institut⁹ heres ⁊ repudiet hereditatẽ donatõis cã. vt õferak̃ vxori sibi substitute. vl̃ si repudiet legatũ vt remaneat penes vxorem onerata ꝑ legato prestãdo vel si rogat⁹ eẽt restituere hr̃ditatẽ vxori nec detrabat quartã cã donatiõis. tũc tenet donatio. ff. eo. si spõsus. §. si maritus. ⁊. §. si qs. vel si donauerit vxori rem alienam. ff. e. sꝫ ⁊ si ꝓstãte. Itẽ sꝫ pauperior fiat dõator ⁊ accipiẽs ñ fiat locupletior. tenet donatio. vt si emerit ide vnguẽta. ff. e. q̃ aũt. §. i. Itẽ ualet qñqꝫ dõatio sꝫ donator fiat pauperior ⁊ accipiẽs locupletior si i tps finiti mr̃imõij sit collata. sꝫ ante tps illõ nõ efficit res donata donatarij. sed differt i tps quo mulier a lege viri soluta ẽ. ff. e. si cũ vxori. §. ul. ⁊. l. q. ⁊. l. si interim. Itẽ i alio casu vꝫ donatio. lꝫ alter fiat pauperior ⁊ alter ditior ff. eo. q̃ si uir. fit ãt donatiõis reuocatio q̃tenus donator pauperior ⁊ accipiens locupletior factus est. ff. eo. si sponsus. §. ult.

b ¶ Tacite vl̃ exp̃sse. tacite aũt fit reuocatio p diuortiũ nisi in diuortio voluerit dõationẽ ualere. ff. eo. sed iterim. §. si marit⁹. ⁊. l. cũ ꝟ status. §. si diuortiũ. ⁊. C. e. l. a marito. Itẽ tacite fit reuocatio si pri⁹ q libertatẽ accepit decesserit q̃ is q cõtulit. ut in. l. p̃dicta a marito. si vꝟ pus decedat is q donauit nec reuocauit donationẽ. ꝓfirmak̃ morte p silentiũ. C. e. dõatiões. ⁊. l. i. ⁊. iij. si aũt simul morianꝫ puta naufragio vel ruina. ualet donatio. ff. eo. cũ hic stat⁹. §. si ãbo. Expresse reuocak̃ dõatio cũ dõator cã reuocat. C. eo. a marito. nisi peniteat eũ reuocasse donationẽ ut supremũ iudiciũ eius siue uolũtatẽ spectemus. ff. eo. cum hic status. §. pnia. Itẽ exp̃sse fit reuocatio si marit⁹ ea que donauit postea pignori dedit uel alij dõauit uel alio mõ alienauit. C. e. si marit⁹ tu⁹. si. s. de ꝑcura. nõ iniuste. Et hec que dicta sũt de dõa. inter ui. ⁊ vxo. iter parẽtes ⁊ liberos pene itelligi debẽt iter quos ꝓhibita est donatio cũ vna ꝑsona intelligantur. C. de impub. ⁊ alijs substi. l. vlt. ⁊. xxxv. q. iij. §. hac auctoritate. nisi in casibus.

c ¶ Qui dõatũ ut. C. e. a marito. ⁊. ff. e. cũ ꝟ stat⁹. §. si ãbo. ⁊ ista vba tacite uel exp̃sse uel q datũ accipit nõ. sũpta sũt ex istis duab⁹ legib⁹.

d ¶ Sicut dos. dos. n. dak̃ uiro a mliere ⁊ dõatio dak̃ vxori a uiro. s. e. nup. i fi. C. ꝟ dõa. ãte nup. l. i. ⁊. vl. ⁊ iõ redire debẽt ad eos ut ꝟ dk̃. ⁊ dos ⁊ donatio ꝑ nuptias debent esse equales bincinde. C. de pac. cõuen. auc. eq̃litas. ⁊ i auc. de eq̃litate do. §. hec igit. ⁊. §. decetero. col. viij. ⁊ vex ẽ q̃ ista debent redire ad mulierẽ ⁊ vir̃. nisi cõsuetudo sit in ꝓtiũ vt dk̃ ꝟ vel nisi pactũ ꝟ dote vel donatiõe lucrãda vel parte sit factũ iter eos vt hic dicit. ⁊. C. de pac. cõuen. ex morte. auc. eq̃litas. ⁊ in auc. ꝟ equa. do. §. hoc igit. C. de rei vx. act. l. vna. §. illo ꝓculdubio. ⁊ istud pactũ dꝫ esse eq̃le hincinde ⁊ si ñ sit eq̃le maior pars lucri ad minorẽ dꝫ reduci: vt. ll. predictis ex morte. ⁊ auc. eq̃litas. ⁊. l. lege ledis. C. de pac. conuen.

Rubri. de secundis nuptijs.

Qr diuortio fcõ solent hoies trãsire ad scõas nuptias ideo viso ꝟ diuortijs merito subijr̃ de secũ. nup. Et scias q̃ nõ solũ qs bigam⁹ ⁊ trigam⁹. sꝫ ẽt octogam⁹ effici ꝑt vt dic̃ tex. l. c. aperiãt. xxvi. q. i. Ab. fi.

e ¶ Apellanum. cũ scõa: scõe nuptie bñdicẽde nõ sunt. ꝯ. e. vir aũt. ⁊ scõaꝫ accipere ꝰꝫ veritatis rõnẽꝫ vere fornicatio ẽ. xxvi. q. i. hac rõne. sꝫ illud itelligitur ꝑma viuente. ⁊ nõ debẽt bñdici scõe nuptie ad exhortatõez ꝓtinẽtie. sic ⁊ sacerdos itereſſe nõ dꝫ nuptijs clãdestine ꝓctis. s. ꝟ clãdesti. mri. cũ ibibitio. §. sane. multominus dꝫ illas bñdicer̃. ⁊ alia rõ ẽ. q: sacꝫ iterari nõ dꝫ. ꝯ. eo. vir aũt. vbi hec rõ notatur.

Dominus. Tria sunt dicta. scõm ibi: si vero. tertiũ ibi: qõ si. Ab. fi.

f ¶ Ei cõstet. s. ꝟ spõ. i ꝑsentia vbi notatur qd iuris sit ꝟ hac materia. C. de repu. auc. bodie. ⁊ in auc. vt lic. ma. ⁊ auie. §. qõ aũt. col. viij.

g ¶ Illõ deneget. ⁊ ita pp dubium ꝑsumit̃ ꝑ mr̃imonio qõ fieri dꝫ. s. de spon. iuuenis. ⁊ ar. s. ꝟ ma. ꝯct. ꝯ iter. ee. c. i. ⁊. ff. de reg. iur. in ambiguis. ⁊. ff. de iure do. in ambiguis. nisi q̃ dubitak̃ an ꝓctum sit ꝯ matrimoniũ q: clandestinũ ẽ quo casu potiꝰ ꝑsumitur adulterium q̃ matrimoniuꝫ. xxx. q. v. aliter. ⁊ arg. s. de clandesti. despon. c. ij.

seruauit ⁊ de morte prioris ꝯiugis adhuc sibi existimat dubitandũ: ei que sibi nupsit debitũ nõ deneget[s] postulãti. qõ a se tamẽ nouerit nullatenus[b] exigendum. ¶ Qõ si post hoc de ꝑoris cõiugis vita ꝯstiterit relictis adulterinis [i]cõpleribus ad priorem coniugem reuertatur.

Rbanus. iij. vig. epiſcopo.

¶ Si vn⁹ ex ꝯiugib⁹ fuit als bñdict⁹ ñ dñt cõiuges de nouo bñdici.

Vir ãt ⁊ mulier ad bigamiam transiẽs ñ dꝫ a presbytero bñdici[k]: qa cũ alia vice bñdicti sint eorum benedictio iterari[l] non dꝫ.

Idem eron. episcopo.

¶ Mulier nubẽs infra ãnũ lugubrem infamiam nõ incurrit.

Super illa questiõe qua questum est: an mulier possit sine infamia nubere infra tempus luctus secundum leges diffinitum: rñdemus quod cũ apostolus dicat mulier viro suo mortuo soluta est a lege viri sui i dño nubat[m] cui voluerit: p licentiã[n] ⁊ auctoritatẽ apostoli eius ifamia[o] aboletur.

Ano. iij. p. nobili mulieri.

¶ Summatur vt precedens.

Qm secundũ apostolum mulier mortuo viro suo ab eius sit lege soluta ⁊ nubẽdi cui vult[p] tãtum in domino liberam habeat facultatẽ: nõ debet legalis infamie[q] sustinere iacturam. que licet post uiri obituꝫ infra tempus luctus scilꝫ

b ¶ Nullatenus exigendũ. boc est ꝓpter ꝓscientiã dubiaꝫ ex ꝓbabili cã. ꝯ. de sen. exco. inquisitioni. in fi.

i ¶ Adulterinis. ꝟ itellige. si postꝙ itellexerit ꝑ certo ꝟ vita ꝑoris mariti cũ scõo remãeat q: statiꝫ ẽ adulteriũ ⁊ ñ ãte. xxxiij. q. ij. cum p bellicã. ⁊ est arg. q̃ mr̃imoniũ qõ ab initio valuit tractu tps ifirmak̃. ff. de iudi. si alter ⁊. l. si a me. sed nõ fuit mr̃imoniũ ab initio in veritate sed nunc primo ꝟ declaratur mr̃imoniũ nõ fuisse sicut ecõuerso ⁊ ex futuro euẽtu apparet mr̃imonium ab initio fuisse. s. de fri. ⁊ male. fraternitatis. in fi.

k ¶ Jr. benedici: s. e. c. i. vbi de boc.

l ¶ Iterari. sacꝛa. n. iterari nõ debent. i. q. i. hac regulã. ⁊. c. bi q. ne fiat eis iniuria. i. q. i. qõ qdam. ⁊ de cõse. di. iiij. oñditur. xxiiij. q. vij. quẽadmodũ ⁊. C. ne san. bap. ite. l. i. ⁊. ij. videk̃. n. q̃ sacꝛm bmõi nõ fuisset collatũ. vel q̃ iefficax fuisset oino. ⁊ sic fieret iniuria ei. i. q. i. sacꝛa tñ pñtia bñ iterak̃. ꝟ pe. dist. iij. adhuc instant. fallit ẽt ꝰꝫ quosdã in extrema vnctiõe. Quid. n. ꝑediret hanc iterari. cũ nõ sit sacꝛm. sꝫ oratio sup hoiem. i. q. i. man⁹. ⁊ solẽnis pnia nõ iterak̃. l. di. quãuis. ⁊. c. i capite. Bra. tñ dicit q̃ iterak̃ ꝑm cõ suetudinẽ quorũdam de pe. di. iij. §. ex ꝑsona. ⁊ bñdictio ista cũ aliquis secundã duxit virginem iteratur ꝰꝫ cõsuetudinẽ quorũdam locoꝝ ⁊ hoc si papa sciat talem consuetudinem. alias nõ lꝫ.

Super illa. Ponit qõnem cui rñdet ibi: rñdemus. Ab. fi.

m ¶ Nubat in dño. ꝯ. c. pri. ergo cũ apostolus nullum tps adijciat. nec nos adijcere debemus. xxvi. q. i. qõ si dormierit. ⁊. ij. q. v. cõsuluisti. s. de transla. iter corꝓoralia. soli ergo honestati sue cõsulat mulier q: statim licet: ex quo tps nõ adijcitur. insti. de ver. obli. §. pure.

n ¶ Per licentiam. que itelligit interuenire eoipso qõ nõ ꝓhibet: vt. xvi. q. i. sunt nonnulli.

o ¶ Jnfamia. ꝯ. c. pri.

Qm secundũ. Premissa rõe põit dcñ. Et soluit obstaculũ. ab. fi:

p ¶ Cui vult. sic. vij. q. i. sicut alterius. ⁊. s. c. pri.

q ¶ Legalis ifamie. quã iſligit lex ei que nubit infra ãnuꝫ ne turbaret san-

guis.ꝛ ō ple dubitarek.C.ō repu.ꝓcessu.§.fi vo.ff.ō bis q no.ifa.l.liberto rū.§.i.ꝛ no.ꝙ canones isti non solū talē mulierē liberāt ab infamia sed oi pena quā exprimit lex.C.de se.nup.l.i.ꝛ i auc.bisdē penis ꝛ i auc.ō resti. ꝛ ea q̄ pa.§.vlt.col.iiij.nec dz dici infamis in foro ciuili.ex quo per ecclesiā lnia apostolis remissa est ar.s.q fi.sūt le.ꝑ venerabilē.ꝛ.ij.q.iij.§.hinc col ligit.Quidā tñ dicunt ꝙ pro p terea nō euadit penā illā:q̄ ꝓuat añ nuptiali dōatōe auc. ꝑdicte ō resti.ꝛ ea q̄ pa.§.vl. col.iiij.q̄ vix suū itavelociter ꝺhōestauit.vt appareat ēt eo viuēte eam nō caste vixisse vt ibi dr.ꝛ iō ꝑdere dz qcqd ex liberalitate viri ad eā potuit puenire.nec eccl'ia in hoc potuit penā illaz tollere.qꝛ quā dā ingratitudinē vr mulier cōmisisse argu.s.de dona.pp eius.nec est hoc ꝯ apostolum s.de diuor.gaudemus.

a ¶ Ab aplō.quā alicui auferre nō possumus.xxviij.di.de bis.bñficiū.n.iuris nemini est auferendū.v.di.ad eiꝰ vo.ff. de re iudi.l.iiij.§.si qs cōdemnatus.ꝛ beneficiuz ꝓncipis latissime iterꝑtandū est.ff.ō cōsti.ꝓn.bñficiū.ꝛ sic ad oēs mulieres hoc beneficiū extendit.

b ¶ Cum bis.l.matrimonijs ꝑbendis in qbꝰ sacre leges sacros canones imitant.in auc. quō oportet epi.§.vl.col.i.ꝛ i auc.vt cle.apō ꝓprios epis. §.vl.col.vi.ꝛ.s.de iudi.at ¶ si clerici.ꝛ in auc.de elec.ti.circa prin.col.ix.

Rub.de accusationibꝰ. Duobus modis pōt cōtinuari.primo ad precedētia.scō ad sequentia.Ab.si.

¶ Legitimus. Aliter fit pōt summari.ad petitionez illegitimi accusatoris reus nō est ad iudiciū trahendus.b.d.ꝛ nō diuiditur. Ab.siculus.

c ¶ Legitimꝰ.ideo dicit.qꝛ si sit criminosus nō pōt aliū accusare.iij.q.vij.q fine.ꝛ.c.postulatꝰ.ꝛ q trabē gestat in oculo.festucam de oculo ffris nō pōt eruere.ea.cā ꝛ.q.ea.§.tria v.porro i fi.ꝛ.i.q.i.multi ꝛ vi.q.i.q crimē.Qui.n.aliū accusat dz eē bone fame nō suspectꝰ ꝑ iura ꝑdcā.si.n.ad denūciādū viles ꝑsone nō admittūt vt.s.ō spon.cū i tua.multoforti nec ad accusandū. Itē nec debēt eē inimici.j.eo.cū oporteat.ꝛ.c.cum.p.manconella.ꝛ.c.meminimꝰ.dz.n.esse sine crimine nō inimicus bone fame ꝛ opinionis q aliū accusat.alꝫ nō est legitimus accusator.criminosus.n.criminosuz accusare nō pōt aut ēt denūciare.

d ¶ Fatigēt.sz repellat accusator.ꝛ absoluat reꝰ ab obseruatiōe iudicij.vi. q.vl.c.vlt.§.actor.nisi fuerit infamatꝰ tūc dz indici ei purgatio.ij.q.v.ꝓsbyter.ij.ꝛ.j.de pur.cano.c.cū.p.ꝛ hec decre.ptinet ad primā ptē rubrice.

e ¶ Jqs episcopus.accusatoribus.i.denunciatoribus:

f ¶ Accusatus.i.denunciatus.

g ¶ Charitatiue.ar.ꝙ admonitio sp est ꝑmittēda āte accusationē ꝛ añ vindictā.xlj.q.ij.idigne.ꝛ.xvi.q.i.qdā mōachi.ꝛ.q.vij.oēs decime.ꝛ.xxiiij. q.iij.de illicita.ꝛ.j.de sen.ex.sacro.cū agit in modū denūciatiōis ad penitentiā.tūc necessaria est admonitio ꝑz euangelicā veritatē.s.ō iudi.nouit. ꝛ.ij.q.i.si peccauerit.ꝛ.j.de symo.lz bely.ꝛ.j.e.cū dilectꝰ.ij.i quo casu loquit hoc.c.ꝛ ita ptinet ad vltimā partē rubrice.ꝛ vbi dicit accusatoribꝰ exponе.i.denunciatoribus.Accusatus.i.denunciatus vt dictum est.

h ¶ Conuentus.i.monitus vt sequens lra indicat.

i ¶ Nō olim.i.nō ante admonitionē admittat ad denunciandū.

k ¶ Nūc.i.post admonitionē debet admitti vt dictum est.

Jlla prepositorum. Illi debēt accusaꝛ quoꝝ itereſt als accusatō ē nlla.b.d.vl sic vt i rubro.Et prio pōit ōcisū fcm.fo dispositō ibi:si vo

l ¶ De mōasterio.no.ꝙ ñ debēt admitti ad ōnūciādū.nisi illi quoꝝ itereſt vt mōachi vt h aut ēt pfoni.xvi.q.vl.filijs.aut ēt parrochiāi.lxiij.di.vota cinium.ꝛ.vij.q.i.factꝰ est.

m ¶ Dicere.i.accusare.j.e.ex pte.ꝛ i.q.iij.eleutheri.sed potiꝰ loquit in modū ingsitiōis siue denunciatiōis i quo casu tenent ad denūciādū:vt.ij.q.vij.q̄ pp.ꝛ ar.s.ō cog.spi.tua.ad b .n.glibet tenet ēt si iurasset nō denūciare.s.de iureiurā.quemadmodum.

n ¶ Quoꝝ interest.s.fratrum suoꝝ.lxxxvi.dist.si quid.

o ¶ Cōdēnet.hoc sp dz ꝓtinere diffinitiua sntia ꝓdēnationē vel absolutiōez vnius anni spaciū nubat:ꝛ cōcessa sibi tñ ab apostoloᵃ vtr ptāte: cuzᵇ in his presertiz seculares leges nō ꝺdignentur sacros canōes imitari.

¶ Liber quintus.

Rubrica De accusationibus iquisitionibus ꝛ denunciationibus.

Felix papa

¶ Ad petitiōez illegitimi accusatoris reus nō ē ad iudiciū trahēdus.

Jlegitimusᶜ nō fuerit accusator: nō fatigēt accusatus.

Item epis per galliam constitutis.

¶ A denunciatione repellitur is q non premonuit.

Si quis episcopus ab illis accusatoribusᵉ q recipiendi sunt accusatusᶠ fuerit:postquam ab eis charitatiueᵍ ꝓuentusʰ fuerit vt causam emendet ꝛ eam corrigere noluerit:nō olimⁱ sed nūcᵏ ad ꝑmates cause eius canonice deferantur.

Reg.duci campanie.

¶ Criminatio ꝑlati dz tractari coram illis quorum interest.

Illa prepositorum:ꝛ infra. Si vero aliquis est de monasterioˡ predicti abbatis qui possit dicereᵐ quod ad culpam reatum qz eiꝰ pertineat:nos cū eis quorūⁿ interest cām districte volumꝰ ꝑscrutari.vt vel cōdemnetᵒ vel absoluatur.

Item constantie aug.

¶ Qui ō aliquo crimīe accusatur vel denunciatur iterim ꝓmoueri non potest.

Omnipotens deꝰ:ꝛ infra. Aal de graue est vt vir de quo tāta ꝛ talia nūciāturᵖ cuz ante regri ꝛ discuti debeant:honoretur𝑞.

Ualis papa.

¶ Eps p exceptionē criminis illū ab accusatione sua repellere nō potest quez añ a sua familiaritate neglexerit separare.

Nulli epoz ab accusatiōe sua repellereʳ liceat quos añz se ab eis ipetendū cognoscēt a sua cōi familiaritateˢ neglexerit separe.

Ex cilio maguntino.

¶ Absolutꝰ de certo crimiē de eodem iterum accusari non potest.

De his criminibus:de quibus absolutus est accusatus : non potest accusatio replicariᵗ.

Stephanus papa.

¶ Cohabitantes inimicis accusati ab accusatione repelluntur.

Repellantur ab accusatiōe cohabitantesᵘ inimicis:quia infestationes blasphemie affectio solet amicitieˣ vel inimicitie incitare.

Ex brocardo lib.xliiij.

¶ Ponit penutentaz accusatoris calūnioſi cuz sequit unde mors vel membri debilitatio.

Accusasti aliquez:ꝛ per tuamʸ accusationem occisus est: nisi qui ō aliquo crimīe accusatur vel denunciatur iterim ꝓmoueri non potest.

Omnipotens deꝰ:ꝛ infra. Aal de graue est vt vir de quo tāta ꝛ talia nūciāturᵖ cuz ante regri ꝛ discuti debeant:honoretur𝑞.

Ualis papa.

¶ Eps p exceptionē criminis illū ab accusatione sua repellere nō potest quez añ a sua familiaritate neglexerit separare.

Nulli epoz ab accusatiōe sua repellereʳ liceat quos añz se ab eis ipetendū cognoscēt a sua cōi familiaritateˢ neglexerit separe.

Ex cilio maguntino.

¶ Absolutꝰ de certo crimiē de eodem iterum accusari non potest.

De his criminibus:de quibus absolutus est accusatus : non potest accusatio replicariᵗ.

Stephanus papa.

¶ Cohabitantes inimicis accusati ab accusatione repelluntur.

Repellantur ab accusatiōe cohabitantesᵘ inimicis:quia infestationes blasphemie affectio solet amicitieˣ vel inimicitie incitare.

Ex brocardo lib.xliiij.

¶ Ponit penutentaz accusatoris calūnioſi cuz sequit unde mors vel membri debilitatio.

Accusasti aliquez:ꝛ per tuamʸ accusationem occisus est: nisi qui ō aliquo crimīe accusatur vel denunciatur iterim ꝓmoueri non potest.

Omnipotens deꝰ:ꝛ infra. Aal de graue est vt vir de quo tāta ꝛ talia nūciāturᵖ cuz ante regri ꝛ discuti debeant:honoretur𝑞.

Ualis papa.

¶ Eps p exceptionē criminis illū ab accusatione sua repellere nō potest quez añ a sua familiaritate neglexerit separare.

Nulli epoz ab accusatiōe sua repellereʳ liceat quos añz se ab eis ipetendū cognoscēt a sua cōi familiaritateˢ neglexerit separe.

Ex cilio maguntino.

¶ Absolutꝰ de certo crimiē de eodem iterum accusari non potest.

De his criminibus:de quibus absolutus est accusatus : non potest accusatio replicariᵗ.

Stephanus papa.

¶ Cohabitantes inimicis accusati ab accusatione repelluntur.

Repellantur ab accusatiōe cohabitantesᵘ inimicis:quia infestationes blasphemie affectio solet amicitieˣ vel inimicitie incitare.

Ex brocardo lib.xliiij.

¶ Ponit penutentaz accusatoris calūnioſi cuz sequit unde mors vel membri debilitatio.

Accusasti aliquez:ꝛ per tuamʸ accusationem occisus est: nisi

alias ñ tenet.ij.q.vij.§.diffinitiua.ꝛ.xxiij.q.iiij.illud ēt vel eg pollēs j.de ver.si.i his.ꝛ.ff.de arbi.qd tñ.§.si arbiter.sic ꝛ sntia que sine certa quātitate ꝑferꝛ nulla est nec i aliqua parte actoꝝ hoc reperiꝛ.C.ō

p Osenten.que sine cer.quā.ꝓfer.l.pe.ꝛ.vl.tan.

Omnipotēs,nunciantꝛ:ꝛ sic ad vltimā partē tituli ptinet cuz ēt aliqs accusaꝛ aut denunciaꝛ vel ēt ingriꝛ grauata est statiz eius opi.vt interiz nō debeat ꝓmoueri.lxxxi.di.tantis da niel.ꝛ.s.de testi.c.vlt. C.de ꝓcur.reum.ꝛ.ff.ō mu.ꝛ bon.l.reus.i.rñ. nisi post annum:ut.ea. l.reus.§.eum.

q ¶ Honoretur.i.ad honorē ꝓmoueatur.

r Nulli epoz.repel lere.Judex tamē ex offō suo pōt repellere accusatorez si nō fuerit idoneus.argu.ij.q.vii. alieni.ꝛ.c.qui si sunt.ꝛ c.querendum.ff.de postulā.quos ꝓhibet.ꝛ.s. de excep.exceptionē.in fi.ꝛ.ff.de pe.ber.l.vlt.

s ¶ Familiaritate. non enim mō pōt reprobare ēt mores quos prius ꝑbauit.ff.de adul.si uxor in fi.ꝛ.xxxij.q.v.borrēdus.ꝛ.s.de fi. presbyveniens.ff.de neg.gest. pōponius.Sed ꝯ.ij.q. vij.alieni.ꝛ.iij.qō.ult. §.si quis ex familiaribus.ꝛ.C.qui accuſ.non posſ.iniquuz.imo videt ꝙ criminosus criminosū accusaꝛ possit.ij.q.vij. §.i boc ꝛ.C.de ber.quoniam ꝛ.C.de iof.testa. in arenam.ar.ꝙ nullus crimīosus reputatur legitima persona ad accusandum.uel ad denunciandum.ut dixi.s.c.i. argu.C.de adulter.qñ xxxij.q.vi.nihil iniqus.ꝛ.C.de lib.cā.si filiū.uel fortitan iste ep̄s accusabaꝛ de crimīe excepto.qꝛ ꝛ erat male fame.ij.q.i.i ꝓmis.vñ admittebant uiles ꝑsone ꝯ eū.Sed dic ꝙ spāle est i epis ꝛ in odium ipsoruz statutū.qꝛ debēt secū habere honestas ꝑsonas.que ꝓhibeant testimoniū de uita eoꝝ.ij.q.vij.cū pastoris.Et ideo si prauos ꝛ uiles habent secū sibi imputent.alꝫ uilis ꝑsona non est audienda:ut dixi.s.co.c.i. vel forte superior ex offō suo posſet tales repellere.ut dr i ꝓn.c.ꝛ i ꝑcedenti notula.

t De his ꝑplicari.qꝛ si ꝓbato crimīe iudex cū illo dispēsauit,si fuit tale crimē qō potuit dispēsaꝛ.crimīa semel dimissa itez i vltionē diuina clemētia vēire nō patiꝛ.de pe.di.iiij.diuina clemētia.a d fi. di.ꝛ.xxiij.q.iiij.si illic.vbi de hoc.ꝛ.ij.q.iij.§.notandū.Si vo absolutus est qꝛ accusator nō ꝓbauit tutꝰ est qꝛ de delicto vnius boīs sepiꝰ q̄ri nō dz.ff.nau.cau.lz.§.vlt.ꝛ.xxxv.q.ix.ueniā.ꝛ hoc uez est nisi in duobꝰ casibꝰ puta si scōs accusator primū doceat ꝑuaricatū fuisse.ff. de ꝑuari.l.iij.C.de accu.si qs homicidij.ꝛ de collu.c.i. Itez si suū dolorem ꝓsequat ignorans accusationē ab alio institutā.ff.ō accuſ.si cui. §.hisdem.Et hoc intellige cū actū est in forma iudicij.Si aūt ꝑiam egisset occulte quo ad deum absolutꝰ est.ſz accusatio i iudicio faciēda nō cessat ꝓp hoc.xxxiij.q.ij.admonere.Uin.

u Repellantur. ¶ Primo pōit statutū.scō rōnem ibi qꝛ.ab.si. ¶ Cohabitantes.nō solū inimici.ſz eis cohabitātes repelluntur qꝛ ex hoc inimici ꝑsumūt.iiij.q.iij.§.itē testes.ꝛ.j.e.cū oporteat. C.de iof.teſ.liberi.xciij.di.si inimicꝰ.ar.ꝯ.ff.pro socio.nā socꝰ.Nam socius socij mei nō est socꝰ meꝰ.ꝛ.lxxxi.di.legitur.ꝛ est ar.ex cohabitatiōe ꝑsumēdū ꝑ aliquo vel ꝯ aliquem.xviij.q.ij.diffinimꝰ.ꝛ.s.co. nulli.ꝛ.s.de offi.deleg.insinuante.iij.q.v.accusatores.

x ¶ Amicitie.iij.q.v.accusatores.ꝓp amicitiam vel odiū humanum iudiciū sepe peruertitur.xi.q.iij.quattuor.

y Accusasti.ꝑ tuā tñ accusationē calūnioſam ꝛ non culpa sua.nā si qs iuste accuſet criminosuz.ꝛ crimīe ꝓbato iterficiaꝛ reꝰ.inmunis ē accusatoꝛ.xxxiij.q.iiij.illud.ꝛ iudex ꝛ minister.xxiij.q.v.bonus q malos.ꝛ.c.iudex.ꝛ.c.homicidas.ꝛ.c.miles.in fi.

a ¶ Nisi p pace. nō tenet ꝓprie. illud nisi. qr si ꝓprie sequeret qꝫ p pace posset qs accusare aliū iniuste. qō nō ē verꝫ. qñ sile habes. ij. q. i. notū sz p pace seruāda licitū est accusare. vt boni quiete viuant. xxiij. q. v. nō frustra. alias accusare mortale peccatū est. s. calūnioſe.

b ¶ Carina vulgare ē lōbardoꝝ. & dr a carentia boiuz qr tales recludūtur solitarij p. xl. dies ad agendum pniam de qua pnia habes. l. di stin. in capite.

c ¶ Debilitat⁹. idest mutilatus in membris.

d ¶ Uidētia sceleris. .i. scel⁹ qō notorium est p operis euidē tiam. & est vnus modus notorij. quez. & alios habes. s. ō coba. cle. & mulie. c. vlti.

e ¶ Clamore i. nō indiget aliquo ꝓponēte accusationē. qr fcīi se ostēdit ar. ff. de ī inte. resti. l. i. in cōfessum. n. nulle sūt partes iudicis. ff. ad l. aquil. pinde. nisi quo ad sniaz trīi. & que in iudicio publicant nō requnt accusationē aut ēt ꝓbationē. ff. de adul. l. .i. §. si publico. & C. de testi. nullum. sic in quocūqz notorio tantū snia semper est necessaria.

¶ Am. p. Facit tria. primo repellit vnū accusatorem quia laycus. scō repellit alium qr inimic⁹. tertio repugnationem iducit. scōa ibi: cūqz. tertia ibi: sed vtriqz. ab. si.

f ¶ Layc⁹. no. qꝫ layci in accusationē vel testimonium clericoruz non sūt admittendi. & boc regulare est. nisi suoꝝ vel suam iniuriā ꝓsequantur iiij. q. vi. oīb⁹ nec tūc ad testimoniū qr in facto suo nemo testis idone⁹ est. s. de testi. decetero. & ij. q. i. ꝓhibent. & iiij. q. iij. §. itē oīb⁹. & ō verū est nisi in crimīb⁹ exceptis vt est crimē symonie hrēsis & lese maiestatis. ī. de symo. tāta. & ij. q. vij. sacerdotes. & c. oues. xv. q. iij. sane. C. ō epi. & cle. si quēcūꝫ. & ī bis casib⁹ & consilib⁹ admittunt. si bono zelo & si ex odio ꝓcedāt. & qr tūc nec ad accusandū nec ad testificādū admittūtur. ī. de symo. lz bely. & c. p tuas. & ī. e. meminim⁹. & c cū oporteat. Inimici i nullo cāu admittūt. layci. n. bone fame admittūt i hmōi exceptz crimīb⁹. sz si layci sint male fame & viles ꝓsone. tūc distinguit. Si cleric⁹ sup illo crimine sit īfamat⁹ & male opiniōis admittunt layci & viles ꝓsone. si vō sit bōe fame & opiniōis nō admittunt. vt boc bñ colligit. i. q. ij. ī pmis. ad fi. & ī. de symo. tāta. & c. p tuas. & ō exceptis ꝛspiratorib⁹ & inimicis: vt dixi. & excipit ꝓticeps criminis. s. de testi. veniens. & testib⁹ vilib⁹ sine corporali tormēto credi nō dz: vt. ij. q. i. i pmis. ad fi. sz accusator ñ torquet. iiij. q. iij. §. si aūt ea rei. & sic Jo. iste qr layc⁹ erat nō admittit ꝫ clericū. Sz ārē repellit cū accusaret illuz ō symonia que est crimen exceptū. & qr ēt erat īfamat⁹ vt patet ex eo qꝫ indicitur purgatio illi: ¶ Rñ. qr erant inimici. qō bene colligit ꝓp mutuas accusationes & officia permixta. vt patet ex ipsa littera.

g ¶ Illi⁹ cause. s. Joānis fratris layci. b. iste. n. Jo. prius accusauerat forte ipsuz. p. corā epō. & b. fratrē suū iduxit in testē. vt bic vſ. & iō ipe repellit tanqꝫ inimicus. ī. eo meminimus.

b ¶ ¶Purgationē. qr vterqz fuerat īfamatus. ī. de symo. de ō. & c. in īnuatum. alias nō esset indicenda purgatio. xv. q. v. de crimine.

i ¶ Cū trib⁹. arbitrarius. n. est numer⁹ purgatoꝝ ꝫz arbitriū ꝓsidentis & qlitatē īfamationis. ar. ij. q. v. oīb⁹. ꝓsbyter. si. ī. de purga. ca. inter sollicitudies. ¶Unqd epi⁹ pōt diminuere de ō numero ex quo ꝓfigit a papa ex quo ē arbitrari⁹. dicas qꝫ nō postqꝫ papa statuit. ar. s. ō of. ō le. de causis. §. vl. Quid si nō pt bñe cōpurgatores distingue si boc cōtingat ex eo qꝫ ē taliter īfamat⁹ tūc puniri dz tanqꝫ convictus. ī. ō symo. īnuatū. & ī. ō purg. ca. cū. p. q̄ est pars bui⁹. si vō nō pōt habere qr est aduēa. pōt credi suo iuramēto cessante ꝓbatiōe. ar. s. de iureiur. & vlt. & ff. de bis q no. infa. furti accipe. §. q iussu. ver. sz & si iure. ī auc. vt nulli liceat bñe loci ꝓseruatorē. §. sivero crimē. colla. ix. C. de custo. & erbi. rē. auc. nouo iure. Quid si ibz bonos laycos, admittūtur. arg. ij. q. i. in primis. Ain.

¶ Ex parte. Tres sūt partes. scōa ibi: lz. tertia. ibi: quibus. Ab. si.

k ¶ Alia rōnabilis. puta qꝫ eēnt excōicati. s. ō excep. exceptionē vel si eēnt inimici vel cōspiratores. ī. e. meminim⁹. & ī. ō symo. p tuas. & ī. e. cū oporteat. & ī casu. ī. eo. veniēs vt dixi. s. eo. c. i. sed p eo qꝫ obediētiā ꝓmisit nō repellit ab accusatiōe. in boc enim qꝫ malus est nō tenetur obedire ei. imo potiꝰ tenet illuz denūciare siue accusare cū eoꝝ iterfit. s. e. illa & xi. q. iij. nō semp. & c. iulianus, ar. s. ō maio. & ob. dilecti. ī fi. & ij. q. vij. q̄ pp. r. q. ij. episcop⁹. xvij. q. iiij. q̄sti. & qr vtilitatē ecclie ꝓcurant debent eis expēse ab ecclesia ministrari. vt bic dicit. & ī. e. olim & ipse abbas debet bñe expēsas vt se ō fendat vsqz ad fi. cause. ff. ō ī of. te. si instituta. ar.

l ¶ Licet alios. alios vero accusare nō pñt. nisi iterfit monasterij. de licentia tñ abbatz xvi. q. i. monachi cuz mortui sint mūdo. e. cā. q. i. placuit. nō tm̄ humanis vocib⁹ sed diuinis mortui sunt. ij. q. vij. funesta ē eoꝝ vox vt ibi dr. i. sp flere debēt & tristes eē. xvi. q. i. placuit. denunciare autem pñt ad pnīaz quēlibz xp̄ianū qr cuilibz dictū vſ. si peccauerit ī te &c. nulla scā exceptione maxime si dr eē preceptū ar. s. ō iureiur. quēadmodū. Sed ꝫ vſ dicere ꝓdictū. c. placuit. vbi dr qꝫ mōasteriū exire nō debet monachus sz tāquā mortuus ibi esse. Sz pone monachus est ī scholis de lnīa abbatis. nūqd pōt accusare vel aliter agere. ¶Responderi pōt si ei⁹ itereſt. qr eoipso qꝫ monach⁹ de lnīa abbatis est ī scholis per ꝓfis ola ei cōcessa itelligunt. sine qb⁹ ibi cōmode nō possit viuere. ar. s. de of. dele. ꝓterea. c. prudētiaz. §. vi. & c. suspitionis tñ p alienis debitis itercedere nō posset vt p ō mōasteriū obligaret. cū boc nō itellerit abbas. ar. s. de fideiuſ. qō quibusdā. & s. de sol. quozūdā. nisi quantū ptinet ad qꝫ priam necessitatem. & ō si abbas ei concedat.

m ¶ Expense necessarie. ar. aduersariū aduersario cōpellendū in expensis prouidere ꝫ se. arg. ff. de iof. test. si instituta. §. iij. C. de carb. edi. l. vlt. C. ō or. cog. l. vlt. §. i. v. nā si tales. & iste expense necessarie tm̄ erūt sine qb⁹ cā explicari nō pōt de expensis satis habes. s. de do. & con. c. finem.

¶ Si constiterit. ¶Pōt multiplr intelligi & vt conueniat oībus lr̄is sic sūmari pōt vt in rubro. Diuidit. nā pmo instruit iudicem qñ ꝫ actorez pnūciandum sit. secundo qñ ꝫ reum ibi: ceteruz. Ab. si.

n ¶ Si cōstiterit. casus. sacerdos iste petebat eccl̄iaz sibi restitui. qr dicebat se iniuste spoliatū fuisse. Dicebat in ꝫriū qꝫ nō erat audiēd⁹. qr fuerat spoliat⁹ cū ñ ītitulatā sz cōmēdatā bēbat tm̄ eccl̄iā. Itē qꝫ q̄si ebri⁹ in taberna pnoctauerat. nulla dormitōe fcā illa nocte. in sequenti die mane missam celebrauit ipse. & iō iuste pūat⁹ fuit p iudicē suū. corā quo super bis fuerat accusatus. & ipse bec oia negabat dicens qꝫ canonice in ea fuerat īstitutus & iniuste spoliatus & post appellationē mādat papa pmo inquiri de pmissis q̄ si vā sūt iponāt ei silentiū sup ipsa ecclesia. Si vō ipsam babuerit cānice & ñ fuerit ꝓuict⁹ ō crīe vl p⁹ appellatiōez fuerit spoliat⁹ restituat ei eccl̄ia.

o ¶ Cōmēdata. sic. s. de elec. dudū. & xxi. q. i. q plures. cōmendare. n. ē idē qō deponere. ff. depositi. lutius sempronio. & s. de depos. c. i. Qui. n. ō ponit rē penes alium. possessionē intelligit retinere. ff. de depo. lz. & qñcunqz vult pōt depositum siue rē cōmendatā revocare. s. de depo. bonafides. §. i. vbi de boc & ff. depos. l. i. §. pe. & ita licite huic ꝓsbytero potuit auferri ecclesia cū ipse nō possideret. & sic nō fuit spoliatus.

p ¶ In taberna. lxiiij. di. nō oportet.

q ¶ ¶Pernoctauerit. pnoctare noctē totā significat. ff. de ver. si. vrbana. §. pernoctare. & s. de spon. veniens. ij.

r ¶ Dormitiōe. vñ nō vſ ieiunus pp indigestionē sed prāsus celebrare. qō fieri nō dz: de conse. di. i. sacra. & de conse. di. ij. liquido.

s ¶ Ante epz. s. ō ꝛfes. cū sup. & pñte aduersario. ff. de cōfe. certū. §. ij. ergo si corā alio nō suo iudice nō noceret talis cōfessio. s. de iudi. at si clerici.

t ¶ Sine coactiōe. talis cōfessio sic p coactionē extorta nō ꝓiudicat. xxxi. q. ij. lotharius. xv. q. vi. c. i. C. quoꝝ appel. nō re. l. ij. & ij. q. vi. §. sunt quo-

rum.ver.nullus homicidarum.

a ¶ Convict⁹.vnde priuari nō debuit sine culpa.lvi.dist.satis peruersuꝫ. ⁊.xvi.q.vij.inuentum.

b ¶ Post appellationē.qō.n.post appellationē legitime interpositaꝫ fit. oꝫ in irritū reuocari.ℨ.de of.dele.super qōnam.in fi.⁊.ℨ.de appel.bone.

c ¶ Restitui.cū fructib⁹ pceptis.ℨ.de resti.spoli.grauis. vbi de hoc.

Meminimus. Primo ponit mandatum non exequutum ⁊ eis cāꝫ.secūdo cāꝫ probat ⁊ illud exequi mādat ibi:q; vero.Ab.fi.

d ¶ Pro altera parte.i.pro se ipso et aduerso.

e ¶ Accusaret.sed nō vt q lo cū haberet adhuc accusatio. cū nōdū habuisset plenū ius. ſꝫ poti⁹ ꝺbuisset excipeſ ꝫ eā q posset cōcedi.ſꝫ qꝛ repellit ab obtēto.pōt admitti accusatio.de hoc of.j.e.sup his.

f ¶ Inimicus.ergo si nō fuisset manifest⁹ inimicus ꝺferēdum fuit appellatiōi. qꝛ tūc cū crimē symonie exceptū sit eā poterit accusare. vt plene dictum est de hoc.ℨ.eo.cū.p.

g ¶ Tulerit testimoniū.⁊ forsan sup eadē cā vl alia cōsimili alio ipsaꝫ accusante.⁊ obtꝫ solū pſumeret inimic⁹. ſi. ℨ. eo.cū.p.⁊.ſi.iiij.q.iij.ℌ.itē i criminali.in prin.vbi ꝺ hoc.

Licet. Ante inscriptionē pt accusare: sine pēa desistet ⁊ si ad terminū nō venerit ei silētiū iponit.b.d.vl aliter ⁊ sic vt in rubro.Et sm hoc sūmariū iste text.ē no.Diuidit.nā pmo narrat factū.secūdo ibi:nos igit.duo diffinit ⁊ tertiū ꝓmittit.scōm ibi:qꝛ ꝺo.tertiuꝫ ibi:ne aūt.Ab.fi.

b ¶ Quesiuimus.Sed quare papa q̄siuit ab istis vtrū vellēt aliqd ppōere ꝓ ipꝫ.si enim accusator nō ꝓpareret i termino prefixo.amplius nō audiit nisi pbet iustā abūtiā.iiij.q. v.gsqs.⁊.C.q accuſ.non poſ. si eas.⁊.ℨ.ꝺ.fi.istrū. accepim⁹.rñ.nō statim ꝺz iudex absoluere pītez.lꝫ accusator sit absens qꝛ pōt esse q bēbat iustā cāꝫ abūtie: vt.ℨ.vt lit.nō ꝓt.qm̄. iudex bſe ꝺz rōnēvia rū ⁊ tpis ⁊ alteri⁹ ēt ipedimēti.ff.de va.mune.tps.ff.q.ex ca.ma.si cui.ℌ.i.ff.ꝺ dā.ifec. si finita.ℌ.si forte.ff.ꝺ iudi.si pīor i fi.⁊.ℨ.ꝺ re iudi.cū bertold⁹.Et ideo papa istos requisiuit.quia forte nō credebat q iusta cā ipediti tacerēt ar.ij.q.vij.plerūqꝫ.Et no.q lꝫ abūti fstituat accusatō sua ff.q.ex cau.ma.si cui.ℌ.i.tñ minor nō restituitur ad accusandū.ff.ꝺ mino.auxiliū.vel iō nō iponitur silētiuꝫ accusatori.qꝛ accusator pri⁹ monendus ē.vt pcedat.C.qui accu. nō poſ.q crimē ⁊ iō isti reqsiti fuerūt si vellēt aliqd pponeꝛ qꝛ si reqsit⁹ accusator ñ pcedat ammō nō audiit vt ꝺ pꝫ.⁊ per iura p̄dicta.ſꝫ vꝭ q isti debuerūt puniri i expēſis.qꝛ fecerūt illū citari ad curiā malicioſe.ar.p̄dicte.l.q crimē.⁊.ff.ꝺ iudi.eū quē temeꝛ.ſꝫ excusant pp nūciū q formā mādati exceſſit vñ nō tenebat.idē videbat ꝺicēdū vbi ēt de crimīe agit ciuiliꝛ.ff.de iure fiſ.l.ij.ℌ.fenat⁹.ſꝫ in negocijs ciuilib⁹ aliter pcedit ꝓ abūtem auctoꝛez.C. ipm ab ipetitione.b. desistere compellētes. ¶ Ceterū si eidē fuit ecclesia canonice cōcessa ⁊ tradita: ⁊ postea de crimine aliquo nō fuit cōuictus[a] ꝓpter qō de iure debuit spoliari vel post appellationem[b]: sicut aliquādo alleganit: ecclesia illa fuerit spoliatus: ipāz ei facias restitui[c] ⁊ in pace dimitti. ¶ Dem.

¶ Inimicus etiā a voluntaria exceptione repellitur.

Meminim⁹ tibi mādasse vt.c. abbatisse: cui⁹ electionē ꝓfirmanim⁹ mun⁹ bñdictiōis ipendeꝛ ꝓcurares.Sꝫ qꝛ.b.ꝓ altera⁹ parte a te ad nrāz audiētiā appellauit: ꝓponēs q⁹ de symonia accusaret[e] eādē mādatū nostrū distulisti effectui mācipare. ¶ Quia vero te nō decet in hac pte ap.eiusdē.h.deferre cuz idē illi⁹ manifest⁹ fuerit inimic⁹[f]: ⁊ ꝓtra eā testimoniū tulerit[g]: mādam⁹ q̄tenꝰ cū inde fueris regsitus.ꝓfate abbatisse mun⁹ bñdictionis nō differas impartiri.

¶ Mno.iij.archiep̄o bisuntino.

¶ Dicens se aliquez accusatuz coram iudice ante inscriptionē pōt sine pena desistere: ⁊ nō accusare: sꝫ ei desistenti silētiū iponit ꝑpetuuz.

¶ Licet i beato petro: ⁊ infra. Sane cū ex litteris.b.decani sancti stephani.⁊.t.i.⁊.m.canonicoꝝ ecclesie bisuntine ad ap.se. audientiā puenisset te varia crimia cōmisisse: ac ab eis fuisses per easdē litteras sup piurio crimine symonie ⁊ incestus ōlat⁹: clemēs papa ꝓdecessor noster seruata iudiciaria grauitate tibi certum terminuz assignauit q̄ rūsurus obiectis ap.re. conspectui pſentares. Cū aūt iuxta tenorem citationis ad se ap.accessisses: nec vllus appareret qui te ita ipeteret de p̄dictis: ne aliquid de cōtingētib⁹ omittere videremur: ab.i.⁊.o.archid.i nra pītia cōstitutis q̄siuim⁹ diligēter si qd sup premissis aduersus te ꝓ se vel alijs proponere vellēt: ⁊ q⁹ scripserāt legitime demonstrarēt: ipſi aūt q⁹ nō ꝓposito accusandi hec scripserāt rūderunt. Sed quia sup qbusdā iconigibilis videbaris: quedā ꝺ te ap.se durerāt in timāda: sed nuncius q.ꝓ lr̄is accesserat ipetrādis mādati formaz exceſſit[i]. ¶ Nos igit dictis canonicis sup p̄dictis silētiū ꝺurimus iponēdū: ne te ꝺcetero[k] eis super his accusare liceat vel ēt infamare. ¶ Qꝛ vero p̄dicti canonici citra vniculū inscriptionis[l] desisteꝛ voluerūt: eis de iuris pmissione id nō ꝺurimus iputādum. ¶ Ne autē i absolutiōe tua minus canonice ꝓcedeꝛ videamur quāuis potius in odore bone opinionis coep̄oꝝ nr̄oꝝ q̄z eoruz ifamia ꝺlectemur[m] cabilonē.ep̄o ⁊ abbati de firmitate inquisitionē fame tue ꝺurimus cōmittendam.

¶ Dem sancte burgē.archiep̄o.

¶ Ad ꝓsequendaz accusationem criminalē nō admittitur ꝓcurator licet possit allegare causas absentie seu alias exceptiones non tangentes crimen propositum: ⁊ qui iurauit stare mandato alicuius non admittitur ad accusandum illū si vir tute iuramenti sibi fuit iniunctuz ut non accusaret.

Veniens ad se.ap.a.prageñ.canonicus cōtra prageñ. episcopum iter alia ꝓposuit coraz nobis q⁹ cum esset filius sacerdotis in ecclesiā fuerat prageñ.intrusus: ⁊ cōtra einsdē eccl'ie ꝓuilegiū homagiuz ꝺuci boemie p̄stitisset: sic subijciens prageñ.ecclesiaz seruituti: ⁊ infra. Unde p̄dictū episcopū ad festū resurrectionis dominice pemptorie nos meminimus citauisse. Idē ꝺo ad suā excusationē viaz discrimina cōsecrationē chrismatis iniuncte ⁊ q⁹ filius boemie ꝓncipis eēt p ipm baptizandus tunc temporis p nūcios: ⁊ lr̄as allegauit. Licet autē excusatiōes huiusmodi sicut erāt friuolas estimātes ipꝫ reputauim⁹ contumacez: nec procuratores ei⁹ in causa possemus recipere criminali[n]: eis tamē cōcessim⁹ audito res vt si possent illū aliquatēus excusarent. Cūq; predict⁹ a.coram eis repetisset obiecta: fuit ex aduerso respōsū: q⁹ cū oliz sup hoc ad magdegeñ.archiep̄z littere fuerant impetrate: idē.a.i obiectoꝝ se videns ꝓbatione deficere ad pedes eius se humiliter prosternens veniam postulauit: ⁊ q⁹ aduersus euz calūnioſe ꝓcesserat est cōfessus. Ceterū cuz sup hoc mādato stare eiusdem archiep̄i iurauisset: ipe ꝓcepit eidem sub debito prestiti iuramenti: vt cōtra eundē ipꝫ ꝺcetero proponere talia non auderet. ¶ Cū igit nobis ex ipsi⁹ a. cōfessione cōstaret ipsuz iuramentuz huiusmodi prestitisse

de iudi.properandū. Jo.de hoc dictū est.ℨ.ꝺ dolo.qui.

i ¶ Excessit.⁊ ideo nō valuit.nec piudicat eis ex quo nō habēt ratiñ.ℨ. de of.dele.cū olim.ℨ.de prescrip.cū dilecta.

k ¶ Decetero.ℨ.e.de bis.ij.iiij.q.v.c.i.⁊.v.q.v.illi q.C.q accu.non poſ.si ea.ff.ad turpil.q ōstitit.nisi iterato crimē cōmitteret.ar.vi.q. .i.mutare.nā exceptio rei iudi.nō obstat: nisi ꝺ pteritis cōmissis.ff.ꝺ exceptio rei iudi.si rē meā. ⁊ l.se.⁊.C.ad exhi. neqz. l.non ignorabit.⁊.ℨ.de excep.c.pe.

l ¶ Inscriptiōis.⁊ quia ante iscriptionē desistere rūt eis nō iputat.qꝛ nemo ꝓpellit accusare. ij. q.iij. si quem ⁊.c. si qs irat⁹ post libelli oblationez sine pena desistere lꝫ.ff.ad turpil.quesitū. ff.de in ius vo. libertus tñ ille q ifamauit tenet iniuriarū.ff. ꝺ iniur. itē apud.ℌ.si q libello.i ciuilibus tamen actionibus bñ cōpellitur agere post libellū oblatū reo i stāte.C.quō ⁊ qñ iu.autē.qui semel.Jo.

m ¶ Delectemur. arg. q⁹ pstātius est priuilegium bone fame q̄ male opionis.ar.j.ꝺ pur.cano.cum in iuuentute.

Veniens. Qui iurat aliquez non accusare repellit ab ei⁹ accusatōe.b.d.sed quia ꝺ c.ad aliud solet allegari ⁊ i hoc est valde vulgatū.iō alr̄ summo ⁊ sic ut i rubro diuidit nā pri ma ps narrat fcm̄ scōa pnūciationē citationez ⁊ purgationē. secunda ibi:cum igitur.Ab.fi.

n ¶ Criminali.hēs ergo ꝺ exp̄sse.q i casu criminali nō iteruenit procurator nec ad agēdū nec ad defendēdum.v.q.iij.in criminalib⁹.⁊.iij.q.ix. abñs.ff.ꝺ publi.iudi.l. penul.ℌ.i.⁊ hoc ē generale. Fallit tamē in casibus i crimīe iniuriarum vt.iij.q.ix.ℌ.nisi.⁊.C.ꝺ iniur.l.vl.sed ad excusā dū vel excipiēdū admittitur procurator ut ꝺ et xxiij. q.v. reos.⁊.ℨ. de do.cū dilecti. Item cū agitur ꝺ crimine nō criminaliter iteruenit procurator.ℨ. de procura. tue.⁊.j.c.prori.i fi. itē in leuibus criminib⁹.ff. de accu.leuia.ar. Item si crimen nō excedit penā relegationis.ff. an p aliuz cā appel.expoſ.l. i.Itē in crimine suspecti tuto.ff.de procur.nō solum.ℌ.vl.itē cū qs accusat aliū de igratitudine.ff.de procura.sed pſone.ℌ.i.item in actōe populari iteruenit procurator ad agēdū p puato dāno.ff.ꝺ pcu.l.i popularib⁹.sed p publico nō iteruenit procurator ad agēdū sed ad defendēdū.ff. ꝺ popul.ac. q populari.itē dñs defendit seruū in crimine.ff.de accu. si cui.ℌ.pe. Melēdus dixit q ex pte rei post lit.cōte.semp pōt procurator iteruc-

nire.v.q.iij.reos.sed illud loqtur i pcuratore ad allegãdas cãs absẽtie qr reipublice vtile ẽ abũtes a qbuscũqz defendi. ꝛ quẽlibet p eo ꝟba faciẽtẽ audiri.ff.de pcur.seruũ quoqz.§.publice.ꝛ hic isti admittuntur ad excusandum.ꝛ sic intelligitur.xxiij.q.v.reos.

a ¶ Tale mandatum.quod de iure potuit.s.c.proxi.

b ¶ Silentiuz.nota ꝙ q iuranit se ñ accusaturũ aliquẽ amplius non audiẽ ꝫ illuz.s.de iure iur.quẽadmodũ.ꝛ maxime ubi ꝑmo calũniose accusauerit ut hic.qr ꝑsumit postea ꝙ malo animo moueat. vñ ñ ẽ vlteri⁹ audiẽdus.ar.iij.q.x.placuit. ul'ẽt si simpliciter remisit accusationẽ.xxiij.q.iiij.si illic ꝛ ô pe.di.iiij.diuina.ꝛ eoipso ꝙ qs dixit se nolle accusare illũ:amplius nõ audiẽ.ff.ô adulte.si marit⁹.ij.§.si negauerit. Sz nũqd talis põt ipsuz denũciare nõ obstãte iuramento qõ vf p ẽre. ꝑdictã quemadmodũ:qõ nõ ẽ verũ cuz ꝑmo calũniat⁹ fuerit. qr calũniose denũcians nõ audit imo punit de calũnia.j.ti.pr.c.ij.fz nũqd alius põt illum accusaf ô crimie ô quo absolut⁹ ẽ:ô hoc dic vt s.e.de his.ꝛ qꝙ nõ bẽs ij.q.i.ꝓhibetur. Jo.

c ¶ Propter cõtumaciã.sic pz ꝙ semp oz qs venire ad iudicẽ siue iuste siue iniuste vocet als punitur ut ꝛtumax vt ff pz.ꝛ.ff.ne qs eũ q in ius vo.vi.extrmat.l.añ pe.§.itẽ si qs.ff. iudi. sol. si reus.qõ verũ est cũ dubitaf an citatio teneat.s.ô ap. si duob⁹. ꝛ.c.cuz parati.ꝛ.ff. de iudi.si qs ex aliena.Sz si euidẽs ẽ ꝙ citatio nõ tenet: ñ tenef venire citat⁹ puta si citet aligs tpe feriato. ar.v.q.ij. c.fi.ꝛ ẽ expssuz.s.ô fer. c.vlti.ff.de fer.l.i. nisi eẽt iusta cã ut ibidẽ dc. puta res pitura vel rõ ne criminis uel nisi pietas vel necessitas ꝑ suadeat.qñqz nõ vz rõne psone vocate:ut.iij.q.iiij.§.liberti.qñqz rõne loci ihõesti.ff.ô arbi. si cũ dies.§.si arbiter:uel eẽt nimis remot⁹ forte ire nõ tenef si cõstaret ꝙ i lfis nõ cõtineret illa clausula:nõ obstãte ꝓstõne ô duab⁹ dietis.s.de rescrip.nõnulli.si euidẽs sit ipsuz nõ eẽ iudicẽ.q citat.s.de of.dele.ex lfis.uel si ordinari⁹ citat illuz q nõ est de sua iurisditione: nec rõne criminis seu ꝛctus.s.de fo.cõpe.c.vlti.vbicũqz dubitabat de iurisditione debet qs ire ꝛ allegare priuilegium suũ. als tãquam contumax põt puniri:ut hic patet. Jo.

Super pis. Diuiditur in duas partes principales.scõa ibi:lz. ꝛ prima subdiuidiꝫ.qr primo ponit modos tres opponendi crimen.scõo illos psequitur ibi:qñ.Ab.si.

d ¶ Trib⁹ modis.quartũ modũ habes.s.p ingsitionez.j.e.ingsitionis.ꝛ.c.qualr ꝛ qñ.ꝛ.j.de symo. lz.exceptis notoriis.ut.in.c.lz. Et lex ẽt dicit ꝙ quattuor sunt genera cognitionũ.qr aut agiꝫ de capitali crimine:aut de fama:aut de pecuniaria re:aut ô honoribus vl' muneribus agendis.ff.de var.ꝛ extraor.cog.l.pe.

e ¶ Oportet iscribi.sic.j.de symo.lz bely.nisi i casib⁹ ꝓmo i crimine abigeat⁹.C.de abige.l.vna.itẽ i leuibus ꝛ paruis criminibus.ar.ff. de accusa.leuia.Jtẽ i his q̃ apparitores referũt.C.ô accusa. ea qdẽ. Jtẽ in crimine apostasie.C.de aposta.apostatarũ. Jtẽ cũ accusatur christianus q ꝛxit cũ iudea vel ecõuerso.C.ô iude.ne qs. Jnscribere est obligare se ad eandẽ penam si nõ probauerit quã reus debuit pati si pbasset ipse accusator:ut.ij.q.viij.quisquis.ꝛ.c.qui crimen. ac tale recepisse mãdatũ[a] super ipetitione dicti epi silẽtiũ [b]ei duximus iponẽdũ:pp[c] cõtumaciã tamẽ eidẽ epo citationẽ ꝛ purgationẽ ꝓpter infamiã indicentes.

¶ Dẽ pori sancti fridiani ꝛ magistro.b.canonico pisano.

¶ Denuciator crimmis non se inscribit quia ad correctionẽ tẽdit: accusator vero iscribit: quia tẽdit ad penã: excipiẽs ꝟo iscribit: ad penã extraordinariã si p exceptionẽ deijcif ab obtẽto.als sec⁹. hoc prio .fo of qꝙ dũ discutif ô crimie p mõz exceptionis põt iteruenire ꝓcurator.

Sup bis de qbus nos ꝛsulere voluistis. Jnq.v.breuiter rñdem⁹:qꝙ trib⁹ modis[b] valet crimẽ opponi:denũciãdo:excipiẽdo:ꝛ accusãdo. ¶ Quãdo crimẽ imodũ ô nũciatiõis opponif nõ ẽ inscriptio necessaria:fz cũ in modũ accusationis:oportet[k] iscribi:qñ ad ôpositionẽ istituif accusatio fz de correctiõe ẽ denũciatio[l] faciẽda.Cũ aũt excipiendo fuerit crimẽ obiectũ:distinguenduz est q̃re opponat ꝛ qñ. Si.n. objcif vt ab accusatiõe[s] ꝛ testificatione[b] aliquis repellatur nõ est inscribi necesse.sed cuz opponitur vt qs a ꝓmotione officij vel bñficij excludaf:si ante cõfirmatiõem objcitur non cogif quisquã inscribere qa crimẽ hoc modo ꝓbatuz impedit[l] ꝓmouendũ sed nõ deijcit[k] iam ꝓmotũ. ¶ Post cõfirmationẽ[l] vero cũ.s.ordinãd⁹ fuerit aligs aut etiaz consecrãdus:qa etiã ab obtiẽdo repellit ꝛ deijcit ab obtento:ad extraordinariam penaz fm arbitrium[m] iudicis discreti circa vinculuz iscriptionis ẽ excipiens astringendus[n]: si defecerit i probando ꝓ eo qꝙ crimine sic probato perdit qõ per electionẽ ꝛ cõfirmationẽ ei fuerat acqsitũ:sed ob hoc pr⁹ habita nõ amittit. ¶ Licet enim agatur de crimie nõ est tamẽ huiusmodi questio criminalis[o]. Unde per procuratorẽ[p] potest rite tractari.

¶ Dez vercel.episcopo. ꝛ abbati de tilecto.

¶ Generales ingsitores si nõ fuauerũt debitũ ingsitiõis ordinẽ prudẽter ꝛ caute corrigere debẽt hoc ꝑmo .fo ponit formã iuramẽti quã ꝛquisitores exigũt ab inquisitis.

Qualiter ꝛ qñ: ꝛ infra. Si circa nouarieñ.epm debitum i quisitionis ordinẽ obseruastis: di. vestrã in domio cõmẽdamus. Si vero qlibz occasiõe ptermisistis eũ dẽ adhuc ipsuz tpe oportuno volumus obseruari[q] ne ide nascãtur [r] in iurie vnde iura nascuntur. Jdeoqz mãdam⁹ qten⁹ ad cõscientie vestre iudiciũ recurrẽtes si cõtra pscriptũ ordinẽ tãqz boies excessistis:ñ pudeat vos erroré vrz corrigere[r] qui positi estis vt alioz corrigatis errores: qñ apõ iudicẽ districtũ i q̃ mẽsura mẽsi fueritis remetiet vobis. ita videlicet inẽiatis occasionẽ aliquã cõgruentẽ p quã ne vestra uilescat auctoritas.cõsto cautius et prudẽtius poteritis supsedeatis ad psens:qniã ex his q̃ iordinate sũt acta nõ põt ordinabiliter[s] agi. Si vero prescriptuz ordinẽ custoditis oĩ gfa ꝛ timore postpositis deuz solũ habentes preoculis via[v] regia incedentes sine psonaruz[x] acceptõe i negocio procedatis. ¶ Formam vero iuramenti:quã a clericis nouaminori in modũ exceptionis. qr criminosus criminosuz accusare nõ ôbet:ut dixi.s.eo. c.i.ꝛ.c.nulli.ꝛ.ij.q.vij.si qs. ꝛ.c.querẽdũ.sed ab excipiendo nõ repellif qs pp crimen: seu pp excõicationez.s.de excep.cum iter.ꝛ.c.dilecti filii. quia cuilibet seruatur legitima defensio ut ibi dicitur.

f ¶ Impedit promouendũ.ꝛ obstat ẽt in dignitatib⁹ post moduz acqrendis.s.de elec. super eo.ꝛ argu.ij.q.i.probibentur. ꝛ.s.eo. omnipotẽs.

k ¶ Nõ deijcit.i.pp hoc non puaf alijs dignitatib⁹ seu bñficijs.qr nõ agebaf ad hoc.s. de or.cog.cũ dilect⁹.ff.de li. agno.l.i. in fi. Sed si ex tali probatiõe grauata sit ei⁹ opinio nõ ꝓmouebif.s.de testi. testimonium.ꝛ.lxxxi.di. tãtis daniel.ꝛ.s.e. omnipotẽs nisi se purgaret.

l ¶ Post cõfirmationẽ.tũc.n. spũale vinculuz est cõtum.s. de transla.inter corporalia.

m ¶ Arbitriũ. hoc generale est ꝙ ubi certa pẽa expssa nõ ẽ i iure:arbitrio iudicis relinquif.s.de of.dele. decausis. ff.de iure ôli.l.i.in fi.ꝛ a tali pẽa iposita põt appellari.secus a pena expssa i iure.ff.de vb.sig.l.aũpe. Sic ꝛ vbi ius expressuz non est fm equitatem est procedẽdũ.s.de trãsla.c.vlti.

n ¶ Astringẽdus.lz.n. nõ inscribat obligabit se ad extraordinariã penã ad arbitriuz iudicis:ut ff pz. ꝛ arbitriũ iudicis equũ eẽ oz.vñ si excederet reducẽda eẽt illa pena ad arbitriũ bõi viri.s. ô iureiurãdo tantaullis.ꝛ.c.veniẽs.ad fi.

o ¶ Criminalis.ꝛ tñ regrif in tali cã pñtia pluriũ eporũ ac si eẽt crialis.xxiij.di.illud.et iij.q.vi.ff quippe.ꝛ i hac cã testes cõpellẽdos credo de ff dixi.s.ô test.cog.c.pe.i fi.gl.

p ¶ Per pcuratorem.sic.s.de procura.tue. sed vbi de crimine agitur criminaliter non interuenit procurator.s.eo.c.proxi.vbi de hoc.

Qualiter. Diuiditur ut patet in rubro.scõa ibi formã vero ꝑma subdiuiditur.nã in pn.ꝛ i fi.cõmẽdat ꝛ cõfirmat ingsitores si bene pcesserunt.in medio vero.s.in ver.si vero instruit si male processerunt. Ab.si.

q ¶ Obseruari.ar.ꝙ iudex q male iudicauit:nõ df⁹ functus officio suo.fz itez oz pcedere ꝛ bñ iudicare.arg.ff.de arbi.dicere antẽ.§.sed si de pluribus. arg.cõ qr siue bene siue male sniam dixit vlterius se itromittere nõ põt.ff. de arbi.qr arbiter.ff.de re iudi.iudex.ꝛ.s.de offi.dele.ut lfis. secus i casu isto.qr isti erant generales legati ad inquirendum. vnde poterant mutare si errassent.ꝛ nondum tulerant etiam sniam sed errauerant in processu.

r ¶ Nascuntur.iniurie.C.vnde vi.meminerint.ꝛ.xi.q.i.peruenit.ꝛ.s.ô rescri.nonnulli.

s ¶ Corrigere.no.ꝙ iudex põt corrigere errorẽ suũ si male iterlocut⁹ fit ut ff pz.ꝛ.s.de ap.cũ cessante.ꝛ.j.de sen.ercõ.sacro.ff.de re iudica.qõ iussit. ꝛ ecclesia cũ errat mutat sniam.s.de frigi.ꝛ male.fraternitatis.ꝛ.xxxv.q. ix.§.is ita.ꝛ.c.sniaz.ꝛ.c.graue.ꝛ.xxij.q.iiij.magne.ꝛ testis põt corrigef suũ errorẽ.s.de testi.cog.ꝓterea.si.s.de vsupal.nisi. Et dicit iperator nõ eniz erubescim⁹ si qd melius horũ que pri⁹ ipsi dixim⁹ adinueniam⁹ cõpetentẽ prioribus imponere correctionem:ne ab alijs corrigi expectemus. in auẽ. de nup.circa prin.per vnam colũnam.col.iiij.

t ¶ Ordinabiliter.xiij.q.v.neqz si magis.ꝛ.c.ferte.ꝛ.i.q.i. nõ ẽ putãda.

v ¶ Via regia.hoc est a iusticia non declinantes.

x ¶ Personarum acceptiõe.sic.s.de iudi.nouit.ꝛ.s.de sta. regu.ea que.

a In similibus:ut.s.de trãsla.inter corporalia.t.s.de re iudi. in causis. t.ff.de legi.l.non possunt.

b Exceptis occultis.qr sup bis iqsitio fieri nõ dz.sz sup illis tm̃ de qb⁹ in famia pcessit.j.eo.ingsitiõis.§.i.t.c.qualr.t si testes de occultis dicãt non puniuntur:ut.c.inquisitionis.quia super bis non iurauerunt.

c Plenã.cũ iurãt ꝑm banc formã.secus si iurant rñdere ad iterrogata tm̃.j.c.proxi.

Cam dilecti. Primo ponitur legatorũ inquisitio.i scõa ibi:qr.eor dubiũ pp qõ fuit fcã ꝓmissio.tertia ibi:mãdamus cõmissiõis forma bimembris.Ab.fi.

d Cũ dilecti.casus.Abbas cistercien.t.p.t.r.legati erãt ap.se.cũ audiuissẽt p frequẽtez clamorem multa sinistra de epo agathen. volẽtes igre re vitatẽ accesserũt ad ecclĩa agathen. receperũt iuramenta epi t canonicor. t i illa iqsitiõe ꝓfessus fuit eps qd ꝓmiserat symoniã dilapidationẽ t qd habuerat res naufragij. eps timẽs illas ꝓfessiões voluit se excusare postea ꝫ illas dicẽs qd iurauerãt rñdef tãtũ ad iterrogata:legati dicebãt qd ꝑ alia forma iurauit.s. qd plenã t merã diceret vitatẽ. qr tẽ se ñ excusauit:postea nõ debebat audiri. vñ negociũ illud delatũ ẽ ad papã. t qd iurauit rñdef tm̃ ad iterrogata apõ se.ap.quosdã testes pduxit pape.sz qr ñ ꝓstitit pape ꝑ q forma iurauit:cũ dꝫ positiões ille ñ fuerit publicate: nec ipe renũciauerat testib⁹ pducẽdis.mãdat papa ꝑ b ingri ab illis iqsitorib⁹ sub qua forma iurauit.t si ꝑz illor inqsitor rñsionẽ ꝓstiterit qd iurauit sub secũda forma: aut si eps ille boc ꝓbauit p depositiões testiũ quos produxit aut ẽt aliox.qr ꝑz illã formaz si tenebat rñdere nisi ad iterrogata admittãt excusatões epi sup cõfessiõib⁹ suis. quia excusatiões ille exponẽt illas cõfessiones quas si ꝓbauerit absoluat illũ.si vero excusatiões nõ ꝓbauerit:vl si iurauerit plenã t merã veritatez dicere remoueãt illuz ab ecclesia agathen. nõ obstãtib⁹ illis excusationibus.

e Clamorẽ.ij.q.i.de⁹ oꝛpotẽs.t.j.e. qualiter t quãdo. t.lxxxvi.di.si quid.

f Plenã.s.qd nullũ verus tacef dz.iij.q.ix. hortamur.

g Merã.s. a falsitate.ij.q.iiij.nulluz.t.iij.q.ix.pura.t boc idez debẽt facere testes. ut no.s.ꝺ testi. fraternitatis t.c.lz.t.s.c.proxi.in fi.

h Rñsionẽ eor.si.s.ꝺ ele. cũ dilect⁹. credit ergo istis si ꝓsiteant qd iurauit:ut ad iqsita rñderet.sz si ꝑriũ.dixerit.poterit ꝓbare ꝫ dcm illor:ut ꝺ pz.t.s.ꝺ testi. cũ a nobis.qr ñ credit iudici i ꝓiudiciũ alteri⁹ nisi q̃ten⁹ ꝓstat p legitia documẽta.s.ꝺ pba.qm̃.sed ꝫ.s.de elec.cũ dilecti.sz ibi ꝺ necessitate stat dcõ illorũ.qr illa iqsitio p alios ꝓbari nõ poterat qr soli iterrogati fuerũt.pout ꝺ iferi⁹ dicit. i Valeãt retorqueri. vñ i humaniorẽ ptẽ sũt itelligẽde siue iterpretãde.j. de reg.iur.estote.t de trãsac.c.vlt.j.de reg.iur. da est ex q̃ cã aliqd sit factũ.t ẽt tps.s.de trãsa.c.vlt.t.vi.q.v. nõ oẽs.et j.de vb.sig.itelligẽtia.t.xxiij.q.viij.occidit.t.ff.de fur.verum.b.

l Dilapidatiõe.eps iste pp formã iuramẽti tria ꝓfessus ẽ ꝫ se.symoniã.di-

lapidationẽ.t qõ habuerat res naufragij.t ꝫ ista admittunt ei⁹ excusatiões:potuit se excusare ꝺ dilapidatione. iterrogat⁹ vtr aliẽasset bõa eccl̃ie:vtrũ obligassz eccl̃iã.rñdit qd sic pp formã iuramẽti.ꝫ istaz ꝓfessionẽ bñ poterat se excusar.s.qd ꝺbitũ ĩminebat:nec aliũde solue re poterat.t.q.ij.b iust.t ita si pp hãc cãz aliẽauit:ul obligauit eccl̃iã nõ peccauit.t sic iudicari dz ꝓfessio sua ex cã q̃ bõa t licita fuit.t ad malũ t ad bonũ poterat se bene ul aliter ẽt si alienauit ẽt ꝫ vtilitatẽ ecclesie t ipe postea redidit eccl̃iã indẽnẽ sufficere videbat.s. ꝺ elec. qd sic:ubi ꝺ b. sz illõ nõ sufficit ut ibi no. vñ ꝓma excusatio verior ẽ. Interrogat⁹ fuit an habuerit res naufragij.rñdit qd sic.vñ videbat ꝓpterea excõicatus.j. ꝺ rap.excõicatõi.t nihilomin⁹ furtũ ꝓmittit.ff. de acq.re.do. q̃ ratiõe §.ult.in fi.pp boc erat puniẽdus.hec cõfessio poterat se bene ad bonũ ut.s.fcolligeret res naufragij: ut saluas faceret t restitueret illis q̃ passi fuerãt naufragiũ t b ꝓbare volebat cũ i tẽtio sua fuissz bõesta. qr ad alios pueniss̃et.q ñ restituiss̃et illas. sz si illas habuisset. ut sibi retineret b malũ erat.i terrogat⁹ẽt fuerat.vtr ordiassz aliquẽ p symoniã rñdit qd sic:ꝫ b se excusaf volebat.quia aliquos ordiauit p symoniã eo ignorãte sz ex p⁹ facto b sciuit:puta pfitator recepat pecũiaz. ut aliquẽ faceret ordiari.j.ꝺ symo.ex tue. i b ñ peccauit vl potes ponef exẽplũ.j.de symo. sicut.B.

m Pria forma.q̃ fuit.qd merã t plenã diceret veritatẽ. t nũc ñ ꝓsunt ille excusatiões. qr tũc se debuit excusare ꝓout sequitur.

n Posset.t si verus fuissz.qd illos exposuisset cora illis ñ dz:cũ eaf ꝓbaf ñ possz:ꝺficit ergo sibi non ius. sz probatio iuris.xxxij.q.v. xpiana.t.ff.ꝺ te.tute. duo sũt titij.t.ff.ꝺ redu.si fuerit legatũ.ff. ꝺ adi.le.l.iij.§.si duob⁹.t.ff.ꝺ bf.ĩsti. i tempo.§.i.t ẽ sise.s.ꝺ ele. bõe.i.t ẽ ar.qd testz q ẽ singularis i dcõ suo ñ ꝓbat:ut dicit ꝺcre.bone i.t.s.de proba.liceat.

Cam oporteat. In ꝓma pte põit ꝺnũciatio epi. t iqsitor datio.i scõa ibi vex.ꝓpitio t allegatio epi ꝫ ꝺnũciãtes t testes i tertia ibi:discretiõi.iqsitor triplex istructio.ba ibi: qd si. tertia ibi:t si nihil. o Postib⁹ ꝓuersenk.vñ sũt repellẽdi.qr cõuersant cũ inimicis t sunt ipsi inimici.de b dt.s.e.c.i.ar.ad b.C.de inof. test.liberi.t.s.e.repellant.t. ar.ff.de of.pfec.vrb.l.i.§.cũ pronus.t.iij. q.v.c.iij.t de le.iiij.§.i.ar.ꝫ.ff.p so.nã soci⁹.t.lxxxv.di.legit.t.iij. q.v.c.iij.t est arg.boc ꝫ aliquẽ ex inboneſta conuersatione.

p Cõsãguineos.i cã criali ñ admittunt ut ꝓsuevit notari.iij.q.v.c.i.

q Ad denũciãdũ.sz nũqd crimiosi t infames repellunt a denũcian-

do nō vī q; qlibet tenet ad hoc.ij.q.vij.quapp.ꝛ.s.ō cog.spi. tua. Itē hereticus admittit.xxiij.q.i.gsqs.ꝛ viles psone admittunt.s. ō spō.pterea.ꝛ qlecūqz testimoniū vī sufficet.xxij.q.v.b vī. sz ꝑ vī q; tm̄ hōeste psone admittunt.xxv.q.vi.eps i synodo.ꝛ.s. de testi. cog.pterea.ꝛ.s.ō spō.cū i tua.ꝛ ad populares actiōes ñ admittunt psone nō itegri status ff.de popu.ac.l.popularis. Credo q; hōeste psone tm̄ ōbeāt admitti ad denūciādū put b j.de.Jo. dixit q; infamis psōa admittit dūtm̄ ñ sit criosa ꝛ irregularis.sed hoc ñ credo ō i fami.ō b nota.ij.q.i.si peccauerit.ꝛ.s.ō spon. cum i tua.ꝛ.j.c.pri.et iij.q.v.c.ij.Ber.

a ¶ Ipsi⁹. hoc iō dicit q; nō est ꝓcedēdum ad ingsitionez ꝑ aliquem nisi ꝑ ifamatum.j.eo. ingsitionis.ꝛ.c. qualr. vbi ō hac materia aptius explicatur.

b ¶ Inimicos. pz b qō inimici nec ad ꝓsequēdā igsitionem vel testimoniū admittūtur:uel ad denūciandū siue accusandum:ut.s.e.c.i.ꝛ j.c.pri.sed non determiat qles inimicitie repellāt b ab igsitiōe vel testimonio ꝛ vī q; capitales ꝛ ꝓspiratiōes tm̄ j.de symo. p tuas.i.ꝛ j.c.pri.isti.de excusatu.§.itē si inimicitias. ꝛ.ff.ō arbi.l.iz.q; nō q libet inimicus repellit sz ille tm̄ q nimia familiaritate ꝓiunct⁹ est.ff. de ver.sig.late.§. amicos.itē pp leues inimicitias nō extīguit legatū.ff.de adi.le.l.iij. in fi.sed ꝑ vī q; pp leues ēt repellāt. q; pp ciuilē cōtrouersiā repellit qs ab accusatione.s.ō resti.spo.item cum quis. Ille dicunt graues inimicitie q̄ sūt ō statu hominis: vel de bōis eius iij.q.vl.ꝛ ar. opti.s. ō dona.pp ei⁹ ingratitudinē.ꝛ.C.ō reuoca.dona.l.vlt.ꝛ.ff.de excu.tu.pp litē.Sol.arbitrio iudicis relingt. q̄ inimicitie repellāt i talib⁹.ar.i auc.de testi.§. si vero dicat.col.vij.et s.e.sup his.ꝛ.s.ō of.ōlega. ō causis.Et dicit lex q; nō semp repelli tur testis pp inimicitias.sed iudex estimabit an sit credendum ul'nō ff.de qōni.l.i.§.preterea inimicorum.ꝛ.§.qōnem.Jo.

c ¶ Per viuos idoneos.ex b vī q; si ille q ipetrauit igsitionē remotus sit pp aliquā cāz.q; alter ꝑt ꝓseq eādē igsitionē.ar.ff.de inof.te. posthum⁹.§.i.nō.n.refert:p quē ꝑces sint oblate.C.ō ꝑci.ſpe. offe. l.i.ꝛ.l.vniuersis.nec refert.vñcūqz crimīa clarueīt.xxiij.q.iij.ecce. itē q; iudex b er offō suo ꝓcedit p ihabilitatē agētis non ipedit eius offm̄ qō posset ꝓcedi forte ubi er offō ꝓcedit.sed aliter nō audiret.sz ver⁹ vī ut dicit Jo.q; nō possit.q; papa lras nō ōdisset ad petitionē illi⁹ si talē se dediſſet.ꝛ eadē rō ēt ōlegatū mouere oz.s.ō rescrip. sup lris.i fi. Tan.dixit:q; bñ poterat iudex ꝓcedere. Jo.melius dicit:ut mihi vī q; b ꝓcedere pōt:nō ex vi primarū lrarū sed secūdaruz.

d ¶ Indicatis.ꝛ ita leuia potest leuiter indulgere.s.c.proxi.ꝛ.ff.de pe.l.respiciendum.in prin.

Quam dilectus. ¶ Prio istruit iudicē sup declinatorijs ꝛ eis ōficietib⁹ sup ꝓncipali.scdo ibibitionē fieri mādat ibi:eidē. ab.si.

e ¶ Cōcubinarios.sz isti ꝓsequebant suā iniuriā uel suoz̄. q̄re ñ admittunt ad ōnūciādū cū admitterent ad accusādū quātūcūqz crimi⁹ si sint.iij.q.vi.oīb⁹. Rñ.ñ ꝓsequebant iniuriā ꝓpriā. vñ cū eēnt publici ꝓcubinarij ñ erāt admittēdi ad aliozū peccata ōnūciāda:cū supēi ēt sint.xxxij.q.vi.§.verū.sz viles psōe ñ admittunt ad ōnūciādum ut sepius dcm̄ est sic.s.e.c.i.ꝛ.s.de spon.cum in tua.

f ¶ Premonitū.q.n.nō admonuit repellit a denunciatione.s.eo.c.ij.ꝛ.j. eo.qualiter.§.ad corrigendos.ꝛ.j.de symo.lz.

g ¶ Cōspirasse.isti nullaten⁹ sunt admittēdi.j.de symo.p tuas.ꝛ.x.de re iudi.cum.i.ꝛ.a. b ¶ Supradicta.q; tūc ꝓsumit q; ex odio ꝓcedit merito posset eū recusare tāquā suspectū.ar.s.de ap.pposuit.ꝛ.c.ad hoc.ꝛ.c. sicut.ber.

Inquisitiōis negociū quā de episcopo ꝛ cānonicis valētinē. vobis cōmisimus terminādā:ꝛ infra.Scdo q̄sitis:qd vobis sit statuendū:si ꝑ quēpiā p ingsitionē.pbatū fuerit tale crimē qō ōponeret accusatū crimialiter ꝛ ꝓuictū. In q̄ qdē duxim⁹ distinguēdū: vt; sit tale crimē q; ordis executiōem suscepti aut ꝛtētionē bñficij ēt post pactā pniaz ipediret:puta si homicidiuz ꝓmisisset vl'adept⁹ eēt ordinē aut bñficiū vicio symōie:quo casu erit sicut i accusatiōis iudicio,pcedēdū aliogn'ſm psone merita ꝛ q̄litatez excessus penā poterit iudicātis discretio moderari. ¶ Tertie dubitatiōis articul⁹ ꝓtinebat vt; cū duo vel plures iurati affirmāt aliquez crimē aliqō eisdē videtib⁹ ꝓmisisse de q̄ aliq̄ ifamia nō laborat:aliquā illi penā infligere debeatis: ꝛ vtrū ad petitionē quoꝝdā quasdā cedulas vobis occulte tradētū infamationē episcopi cōtinētes sit ad ingsitionē eoꝝ:que i ipsis cōtinent cedulis,pcedēdū.ꝛ an fides eoruz dictis ōbeat adhiberi:q; post iuramētū interrogati secreto[m] vtrū sint eorū ō qbus iquirit inimici: rñdēt q; nō diligunt illos vel directe inimicos se asserūt eoꝝdē:aut etiā aī iuramētū id publice ꝓfitēt: nullas tamen inimicitiaꝝ causas ꝓbabiles oñdentes. Ad hec rñdemus nullum esse,p crimine sup quo aliqua nō laborat ifamia seu clamosa insinuatio nō,pcesserit pp dicta huiusmodi puniēdū. Quinimo sup hoc ōpositiones contra eum recipi nō debere.cū inquisitio fieri ōbeat solūmodo[n] super illis de qb⁹ clamoverū esse quātū ad b ut ꝓuent offō ꝛ bñficio.nō tñ quātū ad depositionē q; depositio nō ē effect⁹ ingsitiōis sed ꝓuatio administrationis vel beneficij.j. eo.q̄liter.j.de symo.p tuas.i.vñ illō nō notat oīmodā silitudinē. q; nulli⁹ oz puniri certa pena nisi ad hoc actū sit.s.de or.cog.cū dilect⁹.ꝛ ſm formā iudicij formare oz sniaz.j.ō symo.lz.ꝛ b itellige qō b of de secularib⁹ ꝓria loquūtur ō regularib⁹ circa quos fuit qō hic of.j.de symo.qm̄ symoniaca. vel posset dici q; ēt ꝑ iquisitionē deponunt seculares pp enormitatē criminis:ut hec lra velle vī.s.de do.ꝛ ꝓtu. veritatis.ubi ōpōit eps i modū igsitionis cui ꝓbatū fuit homicidiū i modū denunciationis. de regularib⁹ fiat prout of in illa cōstōne vbi dicetur de hoc.Ber.

l ¶ Aliogn.i.si aliō crimē ab istis duob⁹ sit ꝓbatū i modū ingsitiōis qō nō ipediat ordinis executionē.ēt post peractā pniam:tūc ꝓcedat iudex ſm q; sibi videbit.sed nō i offō uel bñficio cū i aliis duob⁹ casib⁹ nō puniant i pl⁹ ut dixit Jo.i pri.notula regulares tñ plati bene remouerent. qui pro modicis causis remouent ab administratione.j.de symo.per tuas.Ber.

Tertie. Cōtra infamatū super veritate criminū ingri nō debet.ēt si libellus famosus ꝑ eū oblatus fuerit i secreto nec sup ꝓncipali credit testi q; iurat⁹ dicit se illi⁹ ꝑ quē ingritur inimicū.idē si hoc dixit ante iuramentū. nisi ꝓsumat dixisse in fraudem.b.d.vsqz ad.§.quesiuisti. ¶ Primo ponit tres qōnes.Scdo soluit ibi:ad hec.Et potest subdiuidi prima ps:sili⁹ scda. ſm tres qōnes ꝛ totidem rōnes ad easdem.Ab.si.

m ¶ Secreto.exēplo danielis.ar.ad b.C.de testi.nullū ꝛ.s.de elec.q; pp. Et exꝑssum: q; sigillati sunt testes examinādi.s.de testi.venerabilē.B.

n ¶ Solūmō.sup illis:ex b habes q; de occultis nō est ingrendū nec super

nisi super ꝓdictis famā ipsius[a] lesam eē noueritis: vos ad iquisitionem illorum non subito procedatis. Qō si ad ingsitionē fuerit procedendū: ꝓdictos vl'alios quos ipsius eē ꝛstiterit inimicos[b] nec ad ꝓsequēdā ingsitionē nec phibendum testimoniū ꝑ ipsuz episcopuz admittatis:sz per viros idoneos[c] super his que gesta sunt inquiratis diligēti⁹ veritatē. Et si nihil grave,pbatū fuerit ꝑ ipz: vos purgationē canōicā idicatis[b] eidē. Dē. ¶ A denunciatione repellitur publicus concubinarius excōicatus ꝛ cōspirator ꝛ is qui nō premonuit.

Am dilectus filius:ꝛ infra.Si vobis cōstiterit ꝓdictos quorum noīe sunt excessus hmōi ō episcopo nūciati publice ꝓcubiarios[e] tūc fuisse pp qō i eos fuit excōicatio nis sntia ꝓmulgata: vel ꝓfatū episcopū ō iā dictis excessib⁹ ñ fuisse ꝓmonitū[f] ab eisdem uel ipsos cōspirasse[g] in eum:a denūciatiōe repellatis eosdē. Alioquin audiatis q̄ fuerunt hincinde ꝓposita. Eidem ep̄o auctoritate nr̄a nihilomin⁹ ꝓhibentes:ne super his sup qbus ad audientiā nr̄am fuerit legitime appellatum.ꝓfatos clericos indebite grauare ꝓsumat donec cā supra dicta[b] iuxta formaz mandati nostri fuerit terminata.

Dem ep̄o gebenen̄.

¶ Crimē,pbatū p modū inquisitionis regulariter pena ordinaria nō pūitur.sed si ipedit ordinis executionē sit ōpositio sicut i accusatione ꝛ si ipedit tātū bñficij retētionez sit priuatio a bñficio nec poterit iudex hāc penam moderare.b.d.

Inquisitiōis. Si crimē in modū inquisitiōis ipedit ēt p⁹peractā pniaz ordinis executionē vl' bñficij retētionē punit qs sicut in accusatiōis iudicio:als pena erit arbitraria.b.d.ſm cōez ſummationē vsqz ad.§.tertia.sz ꝓhebēdēdo mētē lr̄e.ꝛ verā lec.sic ſummo ut i rubro vsqz ad.§.tertie.ꝛ iste ē ver⁹ itellect⁹ hui⁹.c.nō bene declaratus p scribētes:dinidit qa in ꝑma,cōsultatio.in scda respōsio ibi:in quo.ab.si.

i ¶ Homicidiū.hic confirmat qō dici ꝓsueuit.q; in nullo occulto crimīe ipedit executio post pactam pniam ꝑterq; i homicidio.ꝛ hoc idem ꝓbatur de tempo. ordi. quesitū. ꝛ in symonia.ō hoc notari cō ſueuit.l.di.de bis.Ber.

k ¶ In accusatiōis.videt q; i casib⁹ istis denūciās ōbeat se obligare apō penā taliōis cū eq̄ pūiant.ac si accusarent.s. e.sup his.ar.sed ñ credo q;se debeat obligare ad penā taliōis sed ad extraordiariā penā sicut excipiēs.s.e.ti.super bis. itez nec vī b hr̄e locū admonitio.q; nō pōt se corrigere retēto bñficio si qs vellet ō nūciare in his casibus.ꝑ.j. ō symo.lz bely.ubi admonitio ꝓbata fuit.itē idē ē si qs p symoniā adeptus est bñficiū sicut ꝛ ordinē ut b dicit signāter.ꝑ.j.ō symo.dilect⁹.ij.ubi of q; si i modū accusatiōis cōuincit qs de symonia.deponitur.Si i modū ingsitiōis cōuincit remouet ab illis ecclesijs.ꝛ in arctiozib⁹ ponit ad pagēdā pniam.j. de symo. de regularibus. b puniuntur sicut si directe accusarent. Qō dicit ita ꝓcedenduz esse sicut accusationis iudicio pōt dici

illis iurat.s.eo.qualiter. vnde si dicant testes sup bis nō valēt talia dicta utpote nō iurati:ut.s.de testi.c.de testib⁹.qz ad hoc nō inducunt.si.ff. ō iureiuran.si duo.§.item iulianus.fama ergo alicuius prius lesa debet cē.s. e.cum oportet.r.j.e.qualiter.Ber.

a ¶ Jn occulto.imo tales sunt puniēdi.v.q.i.quidā.r deteriores sūt tales q̄ illi qui substātias r predia alioz diripiūt.vi.q.i.ōterio res.r.c.ex merito.r illō ōtra bentē secreto primo suo. hūc psequebat.xxiij.q.iiij.nimiū sunt.r.c.qui peccat. Ber.

b ¶ Asserunt.iudex eniz dz i terrogare testez.an sit inimi cus alteri parti:ut. iiij.q.iij. §.in criminali.ver.itē testiū. qz inimici testes cē nō debēt s.e.cū oporteat. ubi de hoc. Sz nūquid dz ingri: an alias sit criminosus.de hoc no. s.de testi.cum causaz. Ber.

c ¶ Presumant.qz forte nol lent ferre testimoniū r ideo añ iuramētū dicūt se esse inimicos illoz. Quid si post iuramētū dicat se eē criminosū vel alias inimicuz:credet ei: certe nō:immo remouebitur ficat ordinādus q cōfitet crimen in scrutinio.s.de etate. r quali.queri.Ber.

¶ Quesiuisti. Nō punitur qs de crimine de quo nō constat nisi per famaz r testium credulitatem r p dcā paucorū nō dz qs apud iudicez ifamat⁹ reputari.b.d. vsqz ad finez:diuidit.nam primo format duas questiones. scōo soluit ibi:ad quod.ab.si.

d ¶ Depositiōis.i. remotionis ab officio r beneficio.

e ¶ Dicta paucoz.no. q dicta paucorū nō ifamāt siue ñ lducūt famā.vnde prelatus pp hoc nō mouebit ad ingrēdum.fama.n.dz esse p villā siue parrochiā:ad ꝺ vt fiat inquisitio.j.eo.q̄liter.r.ij.q.i. deus oipotēs.Sed quot appellabis paucos. ut nō dicat ifamatus:¶ Pauci dicunt.xl. j.de cleri.ex.mini.latores. r xxiij.milia dicūt pauci.xlv. di.disciplina. credo q maior pars vicinie requiratur qz fama loci requirit nō fama aliquoz.s.de presump.illō.et s.de consang.c.ij. ut ex ꝺ scādalum generet.r hoc inuitur bene.j.e.qualiter.Jo.

A Ꝺ petitionez. Si q̄ inquisitio per papā spāliter delegetur legatus etiaz de latere de ea se ītromittere nō pōt.ita cōiter sūmat. Sz lz sūmatio ista sit vera generaliter ītellecta:non tñ videt ꝓgruere buic lre ut infra dicā ideo sūmo sic ut in rubro r est casus valde no. p̄m hūc intellectum.r in dubio pcedit ītelligendo q nō ponitur hic aliqua spālitas in papa. Diuiditur in duas partes.in prima facti narratio. I secūda diffinitio ibi:cum igitur.Ab.si.

f ¶ Nec reclamante. ¶ Per ꝺ videbat recessisse a bñficio lfarū ꝓsētiēdo ingsitiōi legati tacite renūciādo.s.de offi.dele.gratū.r.s.ó ap.sollicitudinē. ff.de arbi.sz si l seruū. in fi.cum.l.seq.r.l.si quis rez.C.cōia vtriusqz iudi. l.ij.r.C.de bis q a nō dño ma.l.vlt.in fi.Sed ꝫ vr q nō ꝓsensit in iudicez q petit īducias:nel cām abñtie allegat corā ipso.s.ut lit. nō conte.c.i.r.c. accedens.ij.uel qui postulāt sibi edi genus actionis.ff.de iudi.non vr. Et pterea legat⁹ generalis nō pōt se ītromittere generalr de cā spāliter alteri cōmissa.s.de of.deleg.studuisti.vnde nō valuit quod fecit iste legat⁹ q̄re cassat electus auctoritate ipsius.r est hic arg.q qui tacet nō ꝓsentit.ff. de ser.vrb.predi.inuitū.r.ff.de pcura.filiusfamilias.§.inuituz.ar.ꝫ.liiij. di.si seruus.r.xxvij.di.diaconus.r.xxviij.di.diaconi.Jo.

g ¶ Facta fides.no.q pbatiōes facte corā eo q nō est iudex:faciunt fidē ī alio iudicio:ut hic pz.ij.q.i.ī pmis.r.iij.q.vi.hoc qppe.r.s.de testi.c.psentata.ꝫ.illō.s.de iudi.at si clerici. Jtē habes ꝺ q sententia que nulla est ipso iure rata pōt haberi a pncipe ut hic patet.r in c.pdictis.sz hoc pp plenitudinē ptātis.qz ipse mutat substātiā rei. C.de rei vxo.ac.l. vna in pn.als talis sententia nulla erat Joan.ut dic q nō pp acta q̄ habita sunt coraz legato voluit papa ipsuz manere priuatuz qz nulla erāt.sz pape fuit facta fides de talibus ꝓpter que sniaz legati voluit ratam habere:ut ꝺ littera innuit.Ber.

b ¶ Et si restituendus. Dic.n.ó iure fuerat restituendus pp iudiciariū ordinez nō seruatū sz papa de ossō sue ptātis voluit euz manere priuatuz r forte ꝓpter scādalū restitutio qñqz differt ut dici cōsueuit iij.q.vi.ꝺ quippe.r ut factū legati palliaret: ꝫrium tū signat.s.eo. q̄liter dicit papa q ordo iuris.qui seruat⁹ nō fuit corrigatur.Jo.

i ¶ Nō seruatuz.no. q in iquisitiōibus seruāndus ē ordo iuris.j.eo. q̄liter.§.debet.sicut in alijs iudicijs ordiarijs sed hoc ē vez circa seculares secus in regularibus:ubi ñ vsquequaqz seruat.j.eo. qualiter.I fi.qz de plāo r sine strepitu iudicioz debet cū eis pcedi.j.eo.c. pensed hic peccatuz fuit i alio ordine.s.i iudice q cognoscere. nō debuit. s.de offi.deleg. studuisti.Bernar.

k ¶ Prouidimus. de plenitudine ptātis. sz non de iure.Ber.

l ¶ Inordinate .i.p eū ad quez non spectabat cuz dictus.G. nō consenserit in legatum.

m ¶ Per ꝓsequētiaz. sic g snia lata ꝫ vnū piudicat alij cōsocio propter cōueritatez negociozz. si.lxxxi. distinctantis.r.iij.q. vi. hoc quippe.r si.lxi.di. ordiatos.r.vij.q.i. psentiuz.argumē.s.de appel.vna.si.s.ó proba. per tuas.ubi p primuz

presumitur consequens.arg.ꝫ.s.de preben.dilecto.

n ¶ Amouimus.quasi quadam breui manu.si.s.de cā.pos.cum ecclesia.r.ff.de iure do.lz.§.quotiens.eo prius citato.alias non procederetur contra absentem.Ber.

A Ecedens. Exceptio criminum possessionez plati nō retardat nisi fuerit de bis publice diffamat⁹ sic cōiter sūmat.sz ꝺ ego sūmo sic ut ī rubro.Et sunt due ptes in prima narrat factuz. scōa sub certa forma diffiniendum committit ibi:mandamus.ab.si.

o ¶ Publice.hic vr q si aliqua exceptio obijciat electo. q differenda sit donec elect⁹ admissus fuerit:nisi ipse sit ó ea publice ifamat⁹. arg.s.ó ap.ꝓstitut⁹. in fi.C.de fal.l.ij.r.C.de edic. diui adri.tol.l. ij.ar.ꝫ.s.eo.oipotēs.lxxxi.di.tātis.r.C.de excu.reū.sol.sz in electo si obijciatur exceptio.statim est audiēda anteq̄ cōfirmet. sed ꝺ alia rō ē.qz iam fuerat īstitut⁹ p dñm papā nec deerat sibi nisi sola possessio.vnde mitti dz ī possessionez.nisi esset publice ifamat⁹: ꝓpte.

eius adiens allegauit q in monasterij correctione procedere nō valebat:que predictis iudicibus pri⁹ fuerat auctoritate nostra cōmissa: r cardinalem ipsuz ex iustis causis se asserens habere suspectum:uocē ad nos appellationis emisit: quez cardi.inspectis que probata fuerāt contra euz:amonit a regimine abbatie dando fratribus eiusdem loci liberam facultatem alium eligēdi qui priorem de argētolio elegerunt concorditer in abbatez:r infra.

f ¶ Cum igitur nobis ó talibus fuerit facta⁹ fides propter que prefat⁹ .G.erat merito amouēdus r si restituendus⁹ foret propter iudiciarium ordinem nō seruatum¹:ipsum prouidimus^h manere priuatum regimine abbatie:supradictum priorem pro eo q prefato .G. propter iuris ordinem non seruatum iordinate^l remoto intellerimus ob eandem causam per cōsequētiā^m min⁹ legitime substitutū:per sniaz amouentes:quem quia non propter p sone vitium vel scientie defectum: sed pp iuris solemnitatem pretermissaz amouimus^n ipsum postmodum restituimus in abbatem.

I Dem.

¶ Agenti possessorio adipiscende in beneficialibus non obstat exceptio criminis nisi de eo sit infamatus:r infamato accusatore nō probante vel non apparente indicitur purgatio in qua si defecerit pūtur. vt conuictus.

A Ecedens ad pfitiam nostraz .G.nepos quōdam.M. subdia.nostri sua nobis conquestione mōstrauit: q cū idē.M. apud sed. ap.viaz vniuerse carnis ingressus fuisset:prebēdā quā decedens habuerat in ecclesia cremonē.ei duximus cōferendam:r infra.f Mandamus quatenus nisi prefatus.G. super obiectis eidem in modū exceptionis criminibus videlz piurio r homicidio publice° fuerit ifama-

quod differt. ꝛ qꝛ ẽt si iam esset in possessione propter tantã infamiã ꝛ scandalum deberet suspendi vsq3 ad purgationem. ij. q. v. presbyter. ꝛ. c. si mala fama. sed ubi nõ est infamatus. nõ debet deferri executio. secus in his qui adhuc non habent plenum ius.

a Indicatis. ut infamis purgetur.

b In expensis. q. n. exceptionẽ opponit fũdata intentione actoris ꝛ eã nõ probat. punitur in expensis ut b. ꝛ. s. de do. ꝛ contu. finem. vbi de hoc. ꝛ. s. ó ma. ꝛ obe. c. vlt. qꝛ malitiose eam videtur opponere. B.

Qualiter.

Quattuoꝛ ꝺ3 partes. in prima dicit qñ ẽ fiẽda ingsitio. i scõa dicit qualiter. i tertia cõtra quem. scõa ibi: debet. tertia ibi: ad corrigẽdos. quarta ibi: bũc tñ. ꝛ per se pz quid intendat. ꝛ quãquam in hac fũmatione modica videat agi dꝛia iter ꝓlatos ꝛ sꝺitos ꝺ quos ingritur i veritate tñ fienda ẽ ut patet i lꝛa ꝛ lꝛa subijciam. ab. si.

c Ad inquirendum. videamus qualr ꝛ quãdo ꝓlatus ꝓcedere debeat ad ingsitiones faciendã. ꝛ quali pena sit puniẽdus qui cõuincitur i modũ inquisitiõis. tũc autem ꝏbet ꝓlatus procedere ad ingrẽduꝫ cũ famã ꝛ frequẽtẽ clamorẽ itelligit de excessibus alicuius seu etiaꝫ aliquoꝝ prout pz ex tenore istius constitutionis. ꝛ ꝙ sit infamatus non a maliuolis. ꝛ inimicis. sed a bonis: ꝛ discretis: ut hic dicit. ꝛ. ſ. de pur. ca. cũ in iuuẽtute. ꝛ. xi. q. iij. in cũctis. ꝛ tũc distingue. qꝛ aut procedit ex offõ suo aut aliquo postulãte inquisitionẽ. si ex offõ suo: tũc prelatꝰ cũ aliqbꝰ de canonicis suis ꝺ3 descẽdere ad locũ. ij. q. i. deus oĩpotens. ꝛ. lxxxvi. di. si qd. qꝛ ibi põt meliꝰ inquiri. xxiiij. q. i. pudẽda. xxiij. di. illõ. ꝛ. s. de elec. postquã. ꝛ. xxxiiij. q. i. paratꝰ. ver. cũ ꝑculdubio. g cuꝫ eodẽ populo erat rẽ. ꝛ recipere iuramẽta ꝓlati ꝛ clericoꝝ super statu ecclesie. cũ ecclesia est infamata vel ẽt cũ prelatus: ut supra eodẽ cũ dilecti. secũdũ illã formaꝫ supra eodem qualiter. §. formam. ꝛ sic recipiat dicta illorũ. ꝛ ille contra quem fit inquisitio debet esse presens. ꝛ oẽs contra quos proceditur nisi per contumaciã se absentent. ꝛ ea q̃ obijciuntur ꝛ nomina testiũ sunt illi exponẽda: ut. ſ. eo. c. §. debet. ꝛ v. q. ij. si primates. Itẽ si ille contra quez fit ingsitio. habet iudicez suspectũ. potest illũ recusare: ut. s. de appel. cũ speciali. ꝛ. ſ. eodẽ. c. ver. non ex odij fomite: vel ꝙ iudex sit criminosus. ar. iij. q. vij. iudicẽ. ꝛ. xxv. dist. c. vl. ꝛ. xxxvi. distinctione vna tantuꝫ. ꝛ contra testes recipere põt: ut i. §. debet. ꝛ oĩa dicta ꝛ depositiones testiũ sunt publicanda: ut ille possit se defendere. ſ. eodem oliꝫ. ꝛ. ſ. eodẽ. c. §. ꝺ3. ꝛ si testes dicant super his quibus infamia non precessit: non valẽt. s. eo. ingsitionis. §. i. Crimine vero sic probato si prelatꝰ est: debet remoueri ab administratione. secũdũ quod villicus a villicatione remouẽt: ut. ſ. dicitur. Alij vero puniuntur secundum arbitriũ iudicis secũdũ persone meritũ ꝛ qualitatẽ excessus: nisi tale crimẽ ꝓbatũ fuerit ꝙ post penitẽtiã peractã ipediat ordinis executionẽ: ut homicidiũ: ꝛ symonia tũc ꝓcedendũ est ac si in modũ accusatiõis directe ꝓbatũ fuisset crimẽ: ut. s. eodẽ ingsitiõis. i. rñ. ꝛ ibi dicit q̃liter puniuntur: de homicidio: habes. s. de tẽpo. ordi. c. vlt. de pena regulariuꝫ ꝓpter symoniã ꝓmissaꝫ ab his. dic: ut. ſ. de symo. dilectꝰ. ij. ꝛ. c. quoniã symoniaca. ubi dicit q̃liter contra procedat. Si vero probatum non fuerit: ꝛ mala fama perdurat purgationẽ indicat iudex ifamato scõm q̃litatẽ psone. ꝛ quãtitatẽ ifamie. i q̃ si defecerit puniat. ſ. ó symo. de b. ꝛ. c. iſinuatũ. ꝛ. ſ. de pur. ca. cũ. p. si vo ifamatꝰ cõtumax fuerit ꝛ nõ cõparet iudex nihilominꝰ ꝺ eũ testes recipiat lit. nõ ꝓte. ꝛ eũ puniat: ut. s. ut lit. nõ ꝓte. qñ. §. ꝛ sunt alij. ꝛ. ſ. e. c. ꝏbet. Quales testes recipi debeãt: dictũ est. s. e. cum oporteat. Quales debeãt esse q recipiuntur in symonia contra regulares: dicitur. ſ. de symo. p tuas. si vero procedat iudex ad petitionem alicuius procurãtis inquisitionem siue sit ordinarius siue delegatus. ad locum accedat si ꝓtest: ꝛ vocet illum contra quem procedere debet. ꝛ tunc recipiat testes quos ille producet. qui impetrauit inquisitionem. tamen si ille negaret infamiam precessisse: cognoscet ꝛ primo iudex vtruꝫ sit infamatus ꝛ postea procedet super his que denunciata sunt. alis non procedat nisi primo constet ꝙ ifamatus sit. supra eodem cuꝫ oporteat. ꝛ capitu. qualiter. ꝛ si actor probet illã esse infamatum. reus potest probare ꝙ sit bone fame. argumentum. ſ. de pur. ca. capitulo cũ in iuuentute. cũ potius sit priuilegium bone fame ꝙ infamie. argumentum s. eodem licet. in fi. si vero crimen probetur. puniatur vt supra dictum est. si autez nõ probauit: puniri debet qui impetrauit inquisitionem: ut infra titulo proximo. c. ij. ꝛ ita idem est quantum ad penã. quando proceditur ad petitionem alicuius prosequentis ingsitionez. sicut quando proceditur per officiũ iudicis ad famam. vel clamorem. ꝛ cum proceditur ad denũciationẽ alicuius prosequẽtis inquisitionez nõ credo necessariã admonitionem. quia non agitur ad penitẽtiam. in quo casu necessaria est admonitio secunduꝫ formam euangelij sed in predictis duobus casibus agitur ad penaꝫ: ut predictum est. ꝛ aliter formatur petitio denũciationis. cũ agitur ad penaꝫ. ꝛ aliter cum denũciatur ad penitentiã. quia tũc agitur ad penitẽtiã: pagẽdã. nõ ad penam iponendaꝫ officij vel beneficij ꝛ sic itelligitur finis illi⁹ glo. lꝛa. q̃ scipit sic. ſ. de simo. lꝫ bely. de hoc no. i glo. ꝑdi. Itẽ nũqd reus possit petere a iudice vt requiret ꝺ illũ qui ꝓpetrauit inquisitionẽ sicut cõtingit in alijs iudicijs. ubi admittit recõuentio. s. de mutuo pet. ꝓ totũ: dicas quod nõ. qꝛ ingsitio iudicis officio expedit nõ iure actionis: sic nec redenũciatio aut recusatio. qꝛ tũc presumit ꝙ ex odio hoc fiat: ut. s. eodẽ. cũ. p. ꝛ. iij. q. v. c. ij. ꝛ non relatione criminis sed innocentia reus purgatur. ff. de pu. iu. is qui. Item testes compelli possunt ad probandũ inquisitionem: supra de testi. cog. super his. licet in iudicijs ordinarijs cõpelli non debeant in criminibus. si qua principaliter vel incidẽter obijcian tur ut eodem titulo delictoruꝫ: vbi de hoc. dic ut ibi no. in fine notule. Itẽ ꝛ illud potest facere prelatus: cum infamia contra aliquem ad ipsum peruenit: ut prefigat terminũ volentibus accusare: ut si aliquis apparuerit accusator audiat illum. ꝛ procedat legitime in accusatiõe. supra capitulo pr. ꝛ. xv. q. v. c. i. ſ. de purga. ca. capitulo. ex tuarũ. si autem non apparuerit: tunc potest procedere ad inquirendum: ut supra ꝺ3: vel indicere purgationem. in qua si defecerit: puniatur: ut. s. c. pri. sed melius est ꝙ inquirat. qꝛ periculosum est accusare. qꝛ de facili nullus accusaret. Quid si aliquis alterius diocesis: vel de alia parrochia hoc tacito impetret inquisitionem vel denũciet: nunquid debet audiri. cum ipsius non interfit: presumitur ꝙ nõ charitatiue denunciet: vel impetret inquisitionem. vnde credo illum repellendum. argumẽtum supra de testi. ex parte. A. in verbo illo tacito. ꝙ miles fuerit ꝛc. Bernar.

Qui prelatis ad unguem seruandus nõ est hic ordo.

Qualiter ꝛ quãdo debeat prelatus ꝓcedere ad iquirẽduꝫ d ꝛ puniendum subditorũ excessus ex auctoritatibus veteris ꝛ noui testamenti colligitur euidenter: ex q̃ bus postea processerunt canonice sanctiones sicut olim aperte distinximus e ꝛ nunc sacri approbatione concilij cõfirmamus. Legitur enim in euangelio ꝙ villicus ille qui difamatus erat apud dominum suum quasi dissipasset bona ipsius: audiuit ab illo: quid hoc audio de te: redde f rationem villicatiõis tue iam enim non poteris amplius villicare. Et in genesi dominus ait: descendam ꝛ videbo utruꝫ clamorem qui venit ad me opere cõpleuerint. Ex quibus auctoritatibꝰ manifeste ꝓbatur quod non solum cum subditus verum etiam cum prelatus excedit si per clamorem et famam g ad aures superioris peruenerit: non quidem a maliuolis h ꝛ maledicis: sed a prouidis ꝛ honestis: non semel tantum

Superior contra subditum maxime prelatum de his tantum iquiret super quibus precessit infamia: Et tunc vocabit eum ꝛ tradet sibi capitula ꝛ nomina: ꝛ testium dicta publicabit ꝛ ipsius legitimas exceptiones admittet: ꝛ probato grani crimine euꝫ ab administratione remouebit. In regularibus vero ꝓ-

d Distinximus. in parte decisa ab illa decre. s. e. qualiter cuiꝰ verba hic ponuntur: vsq3 ad. §. debet. Ber.

e Redde rõnem. sed qualiter ꝺ3 rõnem reddere prelatus administrationis sue. prelatus enim ꝺ3 reddere rõnem sue administrationis tãquam tutor. C. de iudi. l. ij. qꝛ cõparatur tutori. ꝛ procurator est non dñs. s. de dõa. c. ij. ꝛ. xij. q. i. c. ij. potest dici ꝙ staretur suo iuramento. si alter non potest reddere rationem. argumen. C. de dona. l. pe. ꝛ. C. vnde vi. si quando. ij. q. i. in primis. ver. glorioſus vero. ꝛ. s. de his que vi metusue causa fiũt. c. vltimo. Bernar.

f Et famam. argumentũ famã nihil per se probare. xxxvi. q. vi. si duo. supra de eo qui cog. consang. vro. sue. super eo. argumentum contra supra de presump. illud. ꝛ supra de consang. ꝛ affinita. capitulo. ij. ꝛ. iiij. q. iij. §. item sepe.

g A maliuolis. xi. q. iij. in cunctis. si boc constaret. ꝙ a talibus esset orta alias difficile est probare famam ortam esse a talibus: cuꝫ fama ab ini-

to auctore procedat. de ꝓfecta. distin. iiij. sanctum est. vnde satis potest dici. q̄ indicenda est purgatio vndecūq; procedat infamia. saltem propter scandalum. ar. ff. de pur. ca. accedens. Ber.

a ¶ Concussis colūnis. xij. q. ij. gloria epi. ⁊. ij. q. vij. accusatio.

b ¶ Precedat inscriptio. sic. s. eo. super bis. ⁊. ff. de symo. lz. bely.

c ¶ Cōtra quē. ex hoc. §. col. ligitur manifeste q̄ ordo iuris seruandus est in inquisitione facienda. s. eo. ad petitionem. sed ꝫ verum est circa seculares: circa regulares nō est vsquequaq; seruandus ut dicit in fi.

d ¶ Forma. sic. ff. de simo. licet. forma ista triplex est. cuz proceditur accusando denunciando ⁊ inquirēdo: ut si agatur in modum accusationis. ⁊ probetur crimen: deponatur reus. quia hic est effectus accusationis: ut supra dicit i verbo: ut criminalis accusatio: que ad diminutionem capitis idest degradationem intenditur cum agitur per inquisitionem alia pena unponitur: ut dictum est in illa notula magna ibi: crimine vero p bato. vnde videtur. f. p hāc litteram q̄ si per inquisitionem probetur symonia uel homicidium quod non deponatur. quia ad hoc non ē actum s. de ordi. cog. cum dilectus. arg: contra. s. eo. inquisitionis. i. responso. vbi de hoc. ⁊ s. de dolo ⁊ contu. veritatis. dic ut ibi cum vero procedit per denunciationem nisi in predictis duobus casibus ad penitentiam agitur peragendā tunc in predictis duobus casibus etiam punitur sicut cum agitur per accusationem: uel inquisitionem vt dicto. c. veritatis. sed cum agit per denunciationem tunc in predictis casibus non est necessaria admonitio. s. eo. cuz dilecti. ij. In alijs vero casibus cum agitur per inquisitionem: vel accusationez: punitur ad arbitrium iudicis. arg. s. eo. inquisitionis. i. respon. in fi. ⁊. ff. e. c. vlt. ⁊ arg. ff. titu. prori. c. vlt. Denūciatio vero regulariter fit ad penitentiam peragendam ⁊ ei⁹ effectus siue finis est penitentie impositio. ⁊ tunc necessaria ē charitatiua admonitio ut hic dicit. ⁊. s. eodem cū dilectus. ⁊. c. ij. alias repellitur denunciator: ut ibi dicitur.

sed sepe quod clamor inuit: ⁊ diffamatio manifestat: debet corā ecclesie senioribus veritatem diligentius pscrutari: vt si rei poposcerit q̄litas cānonica districtio culpā feriat delinquētis: nō tāquā idē sit auctor ⁊ idē iudex: sed q̄si denunciante fama vel deferēte clamore officij sui debitum exequatur: licet autez hoc sit obseruanduz in subditis: diligētius est obseruanduz in p̄latis: qui quasi signum sunt positi ad sagittam. Et quia non possunt omnib⁹ complacere: cum ex officio suo teneantur non solum arguere sed etiam increpare: quinetiam interduz suspendere: nonnunquam vero ligare: frequenter odium multoruz incurrunt ⁊ insidias patiuntur. Et ideo sancti patres prouide statuerunt vt accusatio prelatorum non facile admittatur: ne ꝓcussis[a] colūnis corruat edificium: nisi diligens adhibeatur cautela: per quam non solum falsē sed etiam maligne criminationi ianua precludatur. Verum ita voluerunt prouidere prelatis ne criminarentur ininste vt tamen cauerent ne delinquerēt insolēter: cōtra morbum vtrunq; inuenientes medicinam congruaz: videlicet vt criminalis accusatio que ad diminutōnē capitis idest degradationē intenditur: nisi legitima precedat[b] inscriptio: nullaten⁹ admittatur. Sed cum super excessib⁹ suis quisquam fuerit infamat⁹: vt iā clamor descendat qui diutius sine scandalo dissimulari nō possit vel sine periculo tolerari: absq; dubitatōnis scrupulo ad inquirendum ⁊ puniendum eius excessus non ex odij fomite sed charitatis pceda-tur affectu: quaten⁹ si fuerit grauis excessus ⁊ si non degradetur ab ordine ab administratione amoueat omnino: quod est secundum sentē tiam euangelicam a villicatiōe villicum amoueri: qui non potest villicationis sue dignam reddere rōnem. ¶ Debet igitur eē p̄sens is contra quem facienda est inquisitō nisi se p cōtumaciā absētauerit. ⁊ exponēda sunt ei illa capitula de quibus fuerit inquirendū: vt facultatē habeat defendendi seipsuz: ⁊ nō solum dicta: sed etiaz nomina ipsa testū sunt ei vt quid ⁊ a quo sit dictū

e ¶ Facilius. infra de symo. per tuas. circa finez. notare potes hic argumentum q̄ dignior est cetus clericoruz cū cetus monachoruz. ut xvi. q. i. legi. Ber.

Sicut olim. Diuiditur in tres ptes. in prima prouidet de prouinciali cōcilio ⁊ de agendis in illo. i secūda de testibus synodalibus ⁊ eoruz officijs i tertia de pena hoc nō seruantium ⁊ tacite inserit de episcopalibus synodis. scōa ibi: ne autem. tertia ibi. quisqs. Alb. si.

appareat publicanda: necnon exceptiōes ⁊ replicationes legitime admittende: ne per suppressionez nominum infamādi: per exceptionuz vero exclusionem deponēdi falsuz audacia prebeatur. ¶ Ad corrigē dos itaq; subditoruz excessus tanto diligentius debet prelatus assurgere quāto damnabilius eoz offēsas dissereret incorrectas. Cōtra[c] q̄s vt de notorijs excessib⁹ teneātur ⁊ si trib⁹ modis possit procedi per accusationē videlicet denūciationez ⁊ inquisitionem ipsoruz: tamen ut diligēs adhibeatur oīb⁹ cautela ne forte per leue cōpēdiū ad graue dispendium veniatur: sic accusationem legitima debet precedere iscriptio: sic ⁊ denūciatiōez charitatiua monitio: ⁊ inquisitionē clamosa insinuatio p̄uenit: si illo semp adhibito moderamīe: vt iuxta formaz iudicij sētētie quoq; forma⁹ dictet. ¶ Hunc tamē ordinē cōtra regulares personas nō credimus vsq; quaq; seruāduz: que cum causa requirit facilius[e] ⁊ liberius a suis possunt administrationibus amoueri.

I Dem in eodem.

¶ Metropolitani ad correctionem excessuuz: ⁊ reformationem morum singulis annis facere debent prouinciale concilium: in quo statuere debent personas idoneas per singulas dioce. que sollicite inuestigent ⁊ sequenti concilio referant corrigenda: ⁊ episcopi debent facere synodos episcopales singulis annis: ⁊ publicare agitata i prouinciali concilio. ⁊ hec negligentes ab executione officij suspendūtur. hoc dicit.

Sicut olim a sanctis patribus noscitur institutum[f]: metropolitani singulis annis cuz suis suffraganeis prouincialia non omittāt concilia celebrare[g]: in quib⁹ de corrigendis excessibus ⁊ moribus reformandis p̄sertim i clero diligē tē habeāt cum dei timoꝛ tractatuz: canonicas regulas maxime q̄ statute sunt in hoc generali concilio relegētes vt eas faciāt obseruari: debitā penā trāsgressoribus infligēdo. ¶ Ut autem id valeat efficatius adimpleri: per singulas dioc. statuant[h] personas idoneas: prouidas videlicet: ⁊ honestas: que per

libus ⁊ eoruz officijs i tertia de pena hoc nō seruantium ⁊ tacite inserit de episcopalibus synodis. scōa ibi: ne autem. tertia ibi. quisqs. Alb. si.

f ¶ Institutum. xviij. di. quoniam quidem.

g ¶ Celebrare. sic abbates: ⁊ priores non habē tes abbates de triēnio in triennium celebrant capitula sua. s. de statu re. in singulis.

h ¶ Statuant. isti erūt quasi testes synodales: sic. s. de test. cog. p̄tea. fi. xxxv. q. vi. episcopus in synodo. ⁊ debent esse de eodem episcopatu bōesti ⁊ discreti. quia tales melio⁹ possunt inuestigare veritatem q̄ extranei. arg. s. de testi. veniens. in fi. ⁊. xxxv. q. vi. c. i. ⁊. ij. supra qui ma. accusa. pos. videtur. ⁊ isti appellantur visitatores qui debent circuire totam parrochiaz de villa in villaz. ut. lxxx. di. non debere. vnde hoc sumptuz videtur ⁊ illi procurabūtur per parrochias ad quas accedunt quia suis stipendijs hoc facere non debent. s. de rescrip. cum ex officijs. ⁊. xxviij. q. i. iam nunc. in fi. ⁊. xij. q. ij. charitatem ⁊ officium suum non debet eis esse dānosum. arg. iij. qōne. iij. §. ventu-

ris.arg.contra q̄ episcopus debeat eos procurare:habes.s.de offi. ordi.inter cetera.t.xxiij.q.i.militare. ¶Prioribus cōcordantijs credo standum moderatos tamen sumptus petent.

a ¶ Ulla iurisditione.si isti non habent iurisditionem ergo non possunt aliquos cogere vel citare:ut veniāt vel respōdeant.immo possunt eis dicere ingressus es ut aduena. nunqd ut iudices nos.iij. questione. vi. leges. Item videtur qō debeāt esse iurati.xxxv. questione. vi. episcopus in synodo.sed sufficit qō vel honeste psone.quibus merito sit credendum super bis que referunt in concilio prouinciali. Item quare primo denuncia tur hoc metropolitano quam episcopo.cū primo deberet denunciari episcopo quaz archidiacono.xxv.distinctione perlectis.demū si episcopus esset negligens archiepiscopo. ix.questione.iij.cum simus. t capitulo conquestus.t per hoc ecclesiasticus ordo confūditur si sua iurisditio episcopo nō seruatur. xi.questione.i. peruenit. i fine.Dicas quod isti inquisitores solam formam referunt metropolitano.secunduz quod intelligunt t inquirunt sine aliqua iurisditione ut per alios ad denunciationem ipsorum possit visitare prouinciam quia ex hoc apparet episcopus negligens. tamen si episcopus vellet corrigere illos excessus non deberet suam iurisditionē. nisi tunc demum cum negligens apparet.xi. questiōe.iij.cū simus. §.vltio.t eoipso quod hec referūtur metropolitano apparet qō multa sunt apō eos episcopos que egēt correctione.xviij.distinctiōe prouenit.vnde videtur eē diminuta iurisditio metropolitanorum in hoc q̄ olim poterant descendere.t inquirere an episcopi essent negligentes:non ut statim inquirerent de criminib⁹ nisi postquam constaret de negligentia.sic potest intelligi supra de censibus sopite.t capitulo romana.t supra de rescrip.cum ex officij. hodie vero non possunt:nisi primo eis per alios referatur. secundū quod hic inuik.alās superflua t onerosa fuisset ista ꝓstitutio.t istis inquisitoribus minus creditur quam alijs officialibus.quia alijs creditur quādiu contrarium probetur.iiij.q.iiij.§.aliquando.ff.de offi.presec.vr.l.i.§.quies.supra de appel.cum parati.argumentum.ff. de re.eorum qui sub tuto.vel cura.l.magis.§.illud.ff. de custo.t exhibiti.re.l.diuus.hoc ideo.quia isti famaz solum referunt nec sunt iurati.sed illi iurati sunt.t famam non referunt.sed ipsum factum.et isti inquisitores non debent omittere officium suum.quamuis prelati inquirant:t corrigant:t reforment ut referant metropolitano. an oporteat ipsum supplere negligentiam episcoporum. alias nesciret.t ita non impediretur eorum inquisitio propter factum episcoporum.

O Lim. ¶Partes patent.secunda ibi:si vero.tertia ibi:predictis. Abbas siculus.

b ¶ Relaxatis.ut si oportuerit possunt ferre testimonium in negocio inquisitionis.cum per eos melius quam per alios possit inquiri ventas.supra de testi.veniēs.dūtamen ex alia causa repelli nō pos-

totum annum simpliciter t de plano absq; vlla iurisditione[a] sollicite inuestigent:que correctione vel reformatione sunt digna:t ea fideliter perferant ad metropolitanum t suffraganeos t alios in concilio subsequenti: vt super bis t alijs ꝓ ut vtilitati t honestati ꝓgruerit ꝓ uida deliberatione procedant: t q̄ statuerint faciant obseruari:publicaturi ea in episcopalibus synodis ānuatim per singulas dioceses celebrandas. ¶ Quisqs autem hoc salutare statutum neglexerit adimplere a sui executione officij suspendatur.

¶ Reg.ir.archiepō t pori sancte marie rotbomeñ.

¶ Sententie excommunicationuz suspensionum vel interdicti late post denunciationem per abbatem denunciatum vel alium pro ipso in monachos renunciantes vel adherentes eisdem relaxantur : spoliati restituuntur :et iuramenta detacenda veritate relaxantur : dicta testium denūciato traduntur: t expense de bonis monasterij monachis denunciantibus ministrātur: propter hoc tamen ab obedientia abbatis non eximuntur sine tamē litis preiudicio.

O Lim.¶.A.t. ¶.ordinis cisterciēn.t infra. ¶ Ne igitur reformatio monasterij valeat retardari : mandamus quatenus relaxatis [b] excōmunicationum seu suspensionum sententijs si quas idē abbas protulerit vel per quoscūqz iudices promulgari fecit post inceptum[c] negocium in eo t adherentes[b] eisdē:ac eis restitutis quos idem abbas negocio pendente contra iusticiaz spoliauit in negocio ō plano:t absq; iudiciorum[c] strepitu procedentes:cum talibus mari me in hoc casu non deceat dei seruos inuolui : inquiratis que circa personas t obseruantias regulares videritis inquirenda: corrigentes et reformantes tam in capite quam in membris que correctionis t reformationis officio noueritis indigere. Juramentis si qua detacenda veritate[f] abbas extorserit relaxatis:prouiso vt negocio ipō pendente prefati monachi eidem abbati obediant t intendant: ita tamen quod per hoc prosecutio negocij non valeat impediri. ⌜ Si vero testes contra eundem abbatem producti fuerint dictorum iporum ei copiam[g] dari faciatis.

⌜ ¶Predictis autem monachis expēsas factas propter hoc t tribus vel q̄ttuor iftis uel alijs quos idoneos ad dictum negocium prosequendum duxeritis assumēdos faciatis de bonis eiusdez monasterij faciendas expensas ad prosecutionem ipsius negocij necessarias cōputatis si qua propter hoc receperunt:de bonis[b] monasterij cum p prium non habeant ministrari: cō tradictores.t̄c.

I Dem episcopo cister.de alde.t de saleñ.abbatibus.

¶ Contra prelatum denunciatuz de dilapidatione fit commissio super veritate inquirenda t pendente negocio debet sibi interdici potestas alienandi.

P Relatorum excessus: t infra Sane dilecti filij.E.et quat-

c ¶ ¶Post inceptum negocium.no.quod lite pendente non est aliquid innouandum supra vt lit.pen.a memoria.t per totū.t super de iurepatrona. ex litteris.argumentum.xvi.q.iij.volumus. Item est argumentum quod causa cepta inter prelatum t subditum suspensa est iurisditio prelati:ac si esset appellatuz ab eo.supra eodem cum dilecti.ij. t totū iudicium suum ad maiorem delatuz est iudicē.vnde facit iniuriam iudici sub quo eorū commune negocium pēdet. argumentum.ij.q.i. votuz. t iudex totum debet renocare.si quid faciat in eisi ut hic videtur cum ex odio videat procedere negocio cepto.argumentum contra.viij.questione.iiij.nonne.vbi dicit q̄ vsqz ad finem cause non possunt recedere a sua iurisditione vt ibi dicit. argumentuz. xv.questiōe vltima capitulo vltimo.i fi.t obedientiā exhibere:ut dicitur. t si nō faciāt per iudicem compellātur: ut infra dicitur. ver. puiso t̄c. Ipse antē compellere eos nō debet.si tamē iudices in hoc essent negligētes ipsemet prelatus potest excōmunicare si nō obedirēt vel alias excederent.argumentuz.s.de offi. ordi.significauit.t.s.de offi. delega.prudētiā.§.ferta. in fi.alias solueretur obediētia quod eē nō debet ex eo quod dicit.j.cōtra iusticiaz spoliauit.videtur a ꝓrario q̄ si iusta causa subsit q̄ eos punire possit qō credo. ¶Honestū tamē esset si per iudices hoc fieret.t quod dicit relaxatis et cetera premisit causam ne reformatio monasterij retardetur ut possint ferre testimonium.s.de testi.veniens.

d ¶ Adherentes. argumētū q̄ idē iuris est i accessorio qō in p̄cipali:ut.s.ō of.deleg. c.prudentiam.ver.si. ubi de boc.t sublato p̄cipali t accessoriuz.t que adherent religiosis religiosa sunt.ff.de rei vendi.que religiosis.

e ¶ Judiciorum.sic.s. de statu monac.c.ea que. t ita ordo iudiciarius non vt vsque quaqz seruādus circa regulares vt supra eodē q̄liter.ij.in fi.qz de facili remouentur ab administrationib⁹ ut ibi:t infra de symo.per tuas.i.quasi summaria cognitio videtur sufficere ex eo quod dicit de plano.Sed in alijs non de plano. Sed magis iudice sedente pro tribunali.ij.q.iij.§.preuaricator.versi.abolitio.t.iij.q.iii.§.spacium.ver.a iudice.t manifestius.v.q.vi.epiphanium.C.de proba.l.vlti.

f ¶ De tacenda veritate.Hoc ipso suspectus erat abbas. t talia iuramenta non tenent supra de testibus. constitutis.i.t merito talia iuramenta relaxanda sunt vt veritas reueletur.si.supra de testibus cogen. capitulo vltimo.t sine peccato seruari non possunt.quia celare veritatez mortale est peccatum.xi.q.iij.quisquis.t.j.de cri.fal.c.i.expedit enim peccata nocētium nota esse.ff.de iureiuran.cum qui.§.i.

g ¶ Copiam faciatis.s.eo.qualiter.§.debet. Et est hoc notabile contra quosdam qui non faciunt copiam dictorum t supprimunt testium nomina a quibus iuste posset appellari.licet dicatur q̄ non vsquequaqz seruari debet ordo iuris tamen in hoc bene seruari debet.

b ¶ De bonis.s.eo.ex parte.vbi de boc.

P Relatorum excessus. Cōtra prelatum ifamatū de dilapidatiōe inquiritur de veritate.t interiz iterdicit sibi omne genus alienandi.boc dicit.potest etiā aliter iuxta litteram summari.t sic vt i rubro. Diuidit. Mā in prima ponit episcopi denunciatio.in secunda ipsius cōmissio ibi:discretioni.que duo facit. ¶Prio mādat inquisitionē fieri t remitti.Secundo inquisitionis terminū assignari t alienationē iterdici ibi:potestate.ab.

a Adhibeat remediū. ſi. q; niſi iuſticia conatus cupiditatis reprimeret ins litigatorum extingueretur. ſ. in prin. in conſtitutione. Gregorij.
b Prodigus. ſi. in predicta conſtitutione.
c Perſonaliter. in caſu iſto inquiſitores nō poſſent alijs committere vices ſuas de hoc habes. ſ. de of. delega. capitulo vlti. §. ij.
d Pro meritis receptur⁹. vt pēa docēte agnoſcat qualiter ipſe exceſſerat ī pmiſſis ii. xxvij. q. i. ſi homo eſſes. et c. cuſtos. ⁊ ſupra ō offi. leg. niſi ſpecialis. ut ſapiēs ſit ī pena qui ſtult⁹ fuit ī culpa. xxxviij. diſtictio. q ea. Et quos dei timor a malo nō reuocat ⁊c. ſ. de elec. cum in cūctis. et ſupra de vita ⁊ hōeſta. deri. ut clericorū mores. ⁊ neceſſe ē ut ferro abſcindatur ⁊c. lxxij. diſtinctione plurimos. Bernar.
e Vēdendi. No. quod licet aliquis denūcietur ſiue accuſetur ut ſuſpect⁹ de dilapidatione nō debet ſtatim remoueri. ſ. de ſimo. lz. ſz iterdici debet eidē omne genus alienādi: ut hic patet. ⁊. ſ. de of. deleg. venerabilis. ubi ō hoc limo ei dabitur iteriz coadiutor: ſine cuius ꝓſilio nihil faciet ſi ſuſpectus eſt: ut ibi dicitur. Bernar.

Rubrica de calūniatoribus.

Supra viſum ē de accuſatoribus ⁊ delatoribus criminū. Verumtamen quia iſti quandoq; calūniātur ideo de his ſubdit. Ab. ſi.

Am fortius.

c Duo facit. ꝓmo ponit ⁊ aggrauat culpā iudicis. ſecundo ponit calumniatoris penaz ibi: quia. Ab. ſi.
f Inſontibus. xxiij. queſtione. v. ſi nō licet. ⁊. xvij. qōne iiij. ſicut qui.
g Et maxime ſacratis. ar. q; ex perſona aggrauatur iniuria iſti. ō iniurijs. §. atrox. ff. de iniurijs. l. pretor. ⁊ ifra de ſenten. excommu. cum illorum. Et qui p̄poſito ſuo manus itulerit: capite punit. et augetur crimē dignitate preposit. ff. de re mili. omne ōlictū. §. i. ⁊ ius publicū offenditur. i. diſtin. ius publicū. Unde qui ledūt ſacerdotes. tāquam pro publico crimine puniūtur. ij. queſtione ꝓma ī primis. circa finem.
b Culpabiles. Ergo iudex q nō punit deficiētez in accuſatione peccat. ⁊ culpaz ꝓtrahit: cū puniri ōbeat pena talionis. ij. queſtiōe. iij. capitulo. i. ⁊. ij. ⁊. iij. hec decre. competentius poneretur in precedenti titulo. ſicut erat in antiqua compilatione.
i Reſediſtis. ut iudices.
k Priuari. ſed videtur hoc ꝓtra ius factū eſſe: ex quo enim ſtatī nō fuit de calūnia ꝓdēnatus. nō debet poſtea ꝓdēnari: niſi ꝑ eū interim inſcribat. C. de calū. l. i. Poteſt dici q; ſpeciale eſt. ⁊ factū principis ad conſequētiā trahi nō debet. inſtitu. de iure natu. §. plane. uel forte iudices cōdēnarūt. ſed penam non impoſuerunt. Uel verius vt q; cauſa exempli hoc factum ſit. ne alij inde ſumāt exēplum: ⁊ preterea negligentia iudicū nō debet ei prodeſſe: ut remaneat calūnia impunita.
l Uerberibus. in ſupplementum pene. v. q. vi. quia iuxta.
m In exilium. quam penam eccleſia imponit. l. diſt. accedens. ar. lxxiij. di. in ſynodo. ⁊. xvij. q. iiij. attendendum. Ber.

Cam dilectus. In ꝓma denūciatio ⁊ cauſe cōmiſſio. ſ. ſecūda proceſſus examinatio. ⁊ abſolutio ōnūciati. in tertia pena calumnioſe nunciantis. ſcōa ibi: cum aſſt. tertia ibi: vobis. Ab. ſi.
n Nunciaſſet. cū ad denunciationē alicuius papa cōmittit inquiſitionem: non procedit iudex niſi denuncians non probet legitimā admonitionem preceſſiſſe. infra ti. proxi. lz hely.
o Calūniandi. Sic patet q; ſi denuncians non probat qđ itendit: calūniari preſumitur ſicut ī accuſatore. ij. queſtiōe. iij. qui nō probauerit. C. ō aduo. diuer. iudi. l. i. Sz qualiter pbabitur q; non calumnioſe denūciauit videtur q; per iuramentuz ſuuz probari poſſet: ut hic colligitur argumentum. ſ. de teſti. preſentium. ⁊. ſ. de exceptio. paſtoralis. Et ꝓprie hic dicitur calūnia. qa calumniator punit ſimilitudie ſupplicij. ij. queſtiōe. viij. quiſquis ⁊. c. q crimē. ⁊. ſ. titulo primo ſuper bis. ⁊ capitulo q̄luter. ij. Dena ergo illi⁹ qui denūciat ſi non probat: erit ſuſpēſio officij: ⁊ beneficij: ut ō patet. donec ſe purgauerit ⁊ buiuſmodi purgatio preſtabit ad arbitrium iudicis. ex quo hic non ōtermi natur. ſ. de offi. delega. de cauſis. ⁊ ꝑterea cuz purgatiōes bodie arbitrarie ſunt. ſ. ti. pri. in quiſitionis. in fi.
p Simili pēa. hec ēt eſt cā quare puniūtur ut alij non ſumāt indeexēplū infamādi prelatoſ ſuos. ⁊ ita pēa vni⁹ eſt met⁹ alterius. ij. q. vij. q̄pp. ff. ō pe. l. capitaliū. §. famoſi. ſ. ō of. or. irrefragabili.

Rubrica de ſymonia.

Supra viſuz ē de accuſatoribus ⁊ calūniatoribus. nūc reſtat videſ ō criminib⁹ ex qbus poſſunt accuſari. ſz q; iter cetera ſymonia obtinet primuz locum. q; cetera reſpectu bui⁹ ꝓ nihilo reputant. i. q. vlt. c. ſi. ō tractatur⁹ auctor ō criminib⁹ puniſit ō ſymonia. de materia habet. i. q. i. ī ſumma. ab.

Pordinando. Duo ſunt dicta. ſcōz ibi: pro ordinatione. ab. ſi.
q Imponit. hoc ſumptū fuit ex illo canone. i. q. ij. ſicut ep̄m.
r Miniſter. i. archidiaconus qui examinat promouendo. ſ. de of. archidiaco. ad hoc circa ſi.
s Uendere. verbū vēdere nō cōtinet gratuitū ꝓctum. q; venditio nō ꝓcedit ſine ꝑcio. ff. de ꝓbē. emp. l. ij. §. ſine precio. ⁊. C. eo. ti. ēp. fides. iſti. eo. ti. §. preciū. ſed quare notarius non pōt vendere operas ſuas vel chartā: cū de ſuo nemo beneficiū facere cōpellatur. ⁊. q. ij. precarie. Dicūt quidā q; hoc obtinet vbi notarius ꝓcipit ſalariū de publico. lau. dicit q; etiaz ſi nihil percipiat de publico nihil pōt recipere ꝑ taliſcriptura: q; ſymoniā cōmitteret: ⁊ eſt ſpāle ī odiū ſymonie. ne fraus poſſet procurari. ex pacto. n. nihil accipere dz. ſz ſi gratis ⁊ ſponte aliqd offeratur. ⁊ iā ſine omni itentiōe ab initio ad boc acceſſit non credo q; peccaret notarius laicus. ar. ī. eo. cū ſit romana. ⁊ eſt expreſſum. i. q. ij. ſicut epiſcopum.
t Paſtellis. i. q. iij. ſi qs obiecerit. ne in fraudē aliquid fiat nō obſtāte aliqua cōſuetudine. i. q. i. emendari. ⁊. ī. eo. Jacobus Alin.

Denunciator in probatione criminum deficiens ab officio ⁊ beneficio ſuſpenditur donec innocētiaz ſuam purget.

Quam dilectus filius magiſter ſcholariū paleſtinus ad ſedez apoſtolicam acceſſiſſet ⁊ de ſuo epiſcopo exceſſus varios nunciaſſet[n] examinationē cōmiſim⁹ exceſſuz obiectorum: ⁊ infra. Cum autez proceſſum negocij examinauerimus diligenter: nec intelligere potuerimus probatum eſſe ſufficienter aliquod de predictis: eundem epiſcopum abſoluendum decernimus ab obiectis. Uobis mandantes quatenus memoratuz magiſtrum ſcholarium donec purgauerit canonice ſuam innocentiam ſcilicet q; non calumniandi[o] animo ad huiuſmodi crimina proponenda proceſſit: ab officio ⁊ beneficio ſuſpendatis: vt ceteri ſimili[p] pena perterriti: ad infamiam ſuorum facile non proſiliant prelatorum.

Rubrica De ſymōia: ⁊ ne aliquid pro ſpiritualibus exigatur vel promittatur.

Gregorius generali ſynodo p̄ſidens.

Ep̄s ꝓ ordine ab eo cōferendo vel miniſtri vel notarij nihil tēporale exigere debent.

Pordinando: ⁊ infra. Sicut nō debet epiſcopus manum quam imponit[q]: ita nec miniſter[r] vel notarius in ordinatiōe eius vocem vl̄ calamum vēdere[s]. Pro ordinatione igit vel vſu palij ſeu chartis aut qz paſtellis[t] euz qui ordinatur omnino aliquid dare prohibemus.

Ex concilio magutiñ.

Deponēdus eſt qui per pecuniam aliquem eiecit de eccleſia ſua ſe poſtea intrudendo.

a QVi aliū expulerit. dupliciter. n. peccat l vādo pecuniā: ꝛ qꝫ locū vi uētis occupat. ar. ſ. c. nemo. ꝛ. vij. q. i. eū. ꝛ. ſ. ō ꝓcef. pbē. c. i. b.

SIdo inuus. Due ſūt partes. ſcōa ibi: ſgik. ab. ſi.

b ¶ Vni. ſ. iudeo. ſceleratiſſimo: cū dixit ſi. n. male locut⁹ ſū. ꝛc. ij. q. vij. §. ecce. c ¶ Nō igik. ar. b a minori. q̄ſi diceret ſi iudeus qui malus eſt admittitur ad teſtimo niū contra dñm: multo fortius catholicus admit titur vt veritatem aſſe- rat ℨ ſimoniacā prauita tē. ſi. ar. ſ. de elec. cū in cū ctis. in princi. Ber.

d ¶ Catholic⁹. arg. q̄ q- libet catholicus admitt ad teſtimoniū ℨ ſimonia cū nulla diſtinctione fcā. ar. ſ. e. tāta. ꝛ dic vt. ſ. de accuſa. cū. p. ergo a con trario ſenſu hereticꝰ vel paganus non admittit: qđ verum eſt.

e ¶ Erbortādus. ſi. ſcrit. diſtin. ſi qs papa ex eo q̄ dicit erbortandus eſt. ar. q̄ teſtes in criminalibus nō cōpellunt. ſ. de teſti. eogen. dilectoruꝫ. vbi de boc.

f ACuſatuꝫ ſolēnia. Capitulū boc ꝛ ſe quēs intellige de eo qui erat publice infamat⁹ alias nō deberet ſuſpēdi. ij. q. v. pſbyter. ꝛ. c. ſi mala. ſed nonne erant iſti ſuſpē ſi ipſo iure: quare ſuſpē- dunt. ſ. eo. tanta. ꝛ. xxij. di. §. verū. ꝛ. i. q. i. qbuſ- dam. ꝛ. c. repiunt. rñdet de facto ſuſpendunt: cuꝫ ipo iure ſint ſuſpēſi: ſymo niac⁹. n. in ordine q̄tūcū qꝫ ſit occult⁹ eſt ipſo iure ſuſpenſus: nec pōt miſſaꝫ cātare. ſ. e. tāta. qñ ipm characterē hꝫ vitioſuꝫ: in quo caſu loquunt ꝫ duo capitula: vñ cū eſſent iſti ſup boc infamati: merito ipſo facto debuerūt ſuſpē di: ſi vero occultum eēt li cet ſit ſuſpenſus coram ſe ſicut quilibet in peccato mortali conſtitutus. ſ. de coba. cle. ꝛ mulie. c. vlti. i. q. i. ſacerdotes. non tñ quo ad alios eſt ſuſpēſus ar. ſ. eo. matheus. ꝛ. c. et tue. Ber.

g QVotiēs. puenit p famā. ſ. ꝛ iō ō boc voluit inquirere: qꝫ pre- latorum eſt inquirere de exceſſib⁹ ſubditorū. ſ. de offi. o³. c. i. ꝛ. ſ. de colluſi. crimina. xj. q. iij. ꝓcipue alioquin eis imputat. xliij. di. epheſis. Berñ.

b SIcut. vincit. qꝫ reſpectu ei⁹ cetera crimina ꝓ nihilo reputant. i. qđ. vl. c. vl. ꝛ ar. ſ. c. pri. ar. ℨ. xxxij. q. vij. gd i oīb⁹. ſꝫ ibi ſoluit qđ dic ſbi graui⁹. i. cōins. ꝛ. ſ. de accu. ingſtitiōis vbi egparant bomicidiū ꝛ ſi monia quo ad penā. horribili⁹ eſt tamē bomicidiū: cū quo nunquam di ſpenſat. l. di. miror.

i ¶ Sine dilatiōe. i. q. i. gſgs. ꝛ. c. reperiunt. xxiij. q. iij. ſi ea. xxxv. q. ir. loci

k ¶ Per aliquā perſonā. que de iure admitti debeat: vt. ſ. dixi de accu. c. i. ꝛ. c. cū. p. ꝛ. c. cū oporteat.

l ¶ Claruerint. xxiiij. q. iij. c. ecce.

TAnta eſt. Duas hꝫ partes ſicut due as reddit rōnes. Scōa ibi Jtez omnis. ab. ſi.

m ¶ Accuſationē. ſi accuſatus fuerit infamatus: de boc dictum eſt. ſ. de accu. cum. p. ꝛ. c. i.

n ¶ Oīs peccator. nō ꝑciſus ab eccl̄ia p ſnīaꝫ canōis: vel iudicis tolerat⁹ ꝛ penitēs: ꝛ ſic ñ ē obiectio ō excōicatis ꝛ ſuſpēſis vt notoꝝ fornicarij. xx. iij. di. nullus. nec de ſuſpēſis quo ad ſe. Mā glibz cōſtitut⁹ i mortali pecca- to ſuſpēſus ē quo ad ſe. ff. de coba. cle. ꝛ muli. c. vl. ꝛ. i. q. i. ſacerdotes. ſa- croſan. ꝛ ſic oēs alij ꝑnt cātare miſſaꝫ ꝓter ſimoniac⁹: vel qđ dicit oīs peccato: pōt cātare miſſaꝫ pōt referri ad facilitatē ēt diſpēſandi q̄ſi diceret: facili⁹ diſpē ſatur cū omnib⁹ aliis criminoſis ꝓter homicidiū: q̄ cuꝫ ſymoniaco: vel boc dictum eſt in deteſtationem criminis: vel ſic: dato q̄ omnis peccato: poſſit ce- lebrare ſymoniacus tñ non poteſt conſiderato initio: qꝫ ſymoniacus in ipſo ſui initio ꝓmiſſionis ſuſpenſus eſt vt. i. q. i. reperiunt. ꝛ intus or- tus occidit: ꝛ i ipa ſui radice vi ciatus. i. q. i. qbuſdaꝫ: ſic ex eo tpe quo ſimonie crimen ꝓmit- tit dānat⁹ ē: vñ poſtea celebra re, nō pōt ēt poſt pactā peniten tiā: niſi diſpēſet cū eo qđ nō cō tingit in aliis criminib⁹: ꝛ ita plena eſt lra iſta ꝓſiderato ini- tio cuiuſcūqꝫ peccato⁹. ſic. C. ad. l. iul. maieſta. quiſqs ver. donationes. ꝛ q̄rūlibet poſtre mo alienatiōes ex oī tēpore ꝛc. ꝛ ita ſimoniacus celebrare nō pōt niſi cū eo diſpenſet. Quis poſſit diſpēſare dictū eſt. ſ. de renū. c. poſt trāſlationē. nec pt agere pnſam niſi renūciet be- neficio ꝛ executiōi. ſ. de accu. i quiſitionis. ¶ Poſtq̄ vero re. nūciauerit: ꝛ pnſam egerit: po terit cū eo diſpenſari ſi placue rit ſuperiori: ꝛ ſic licite poterit poſtea exercere officiū. ar. ff. de ꝓca. certe. §. iul. qꝫ ita poſſidet ex noua ꝓceſſione. ar. ſ. e. ex in ſinuatione. et. ff. de euic. ſi ſer uus. §. i. in fi.

o ¶ Etiam meretrix. que alias nō eſt admittenda ad accuſati onem: vel ad teſtimoniū ꝓpter vilitatē eius. C. de adult. que adulteriū. ꝛ. ff. de teſt. l. iij. §. l. iul. Eadem rōne nec ad aliud legitimum actum.

NOn ſatis. Diuiditur. nā primo ponit cōcilium tripler ꝓhibitū diuiſiz trāgreſ- ſores bui⁹ ꝛ ꝓſensores dic̄ ſimo niacos. Scōo ꝓnctiz ponit ali am triplicem ꝓhibitionē dam- nans ꝓriam conſuetudinem: ꝛ cām reddit. ſecūda ibi: pro ſe- pultura. Ab. ſi.

p ¶ Requiratur. aliquo pacto ſ. e. veniēs. ꝛ. c. tua nos. tamē ſi ſponte ſine aliqua ꝓditione: ꝛ pura intētione aliqd dare vo luerit non ꝓhibetur. c. tua nos ſed ſi monaſterū eēt ita tenue q̄ nō poſſet ſufficere. arg. eſt q̄ tūc poſſz exigere boc modo. fra ter ſcias q̄ nos nō poſſumus ti bi ꝓuidere: ſi vis intrare por ta tecū vnde viuere poſſis: vt i. q. ij. ſi quis propter boc. Ju ſimonia. n. ꝛ vſura amor lucri

SEcundo. Ponit factū horribile ꝛ excuſationē cō ſuetudinis ꝛ ſi qs obiecerit. ſ. de ꝓſue. c. vl. ꝛ. ſ. de tēpo. ordi. c. ij. Ber.

QVam in eccleſie. Diuidit. primo

requirebat et cõsuetudine: qõ est penitus reprobatũ. ℑ. e. iac. Ber.

a ¶ Infelicem. s. de ℘sue. c. vl. vbi de hoc: ⁊ male adinuẽte ℘suetudines nullo tp̃e ℘firmant: vt in auc. vt nulli iudi. §. i. col. ir.

b ¶ Giezi. q primo in veteri testamẽto simoniã inuenit: vñ fuit lepra percussus. i. q. i. g studet. ⁊. c. cito turpẽ. simoniaci dicuntur a simone mago.

c Cum sit. pcuratione. hãc pcurationẽ recipit epus sed nõ p aliquo sacramẽto: qa hoc esset simoniacũ: vt. i. qõ. i. statuimus, sed potius pro labore: imo nec p labore: sed ista p curatio permissa est a iure: sicut ⁊ alie pcuratiões que fiunt ratione visitationis: vnde nullam simoniaz committit. qui a qui peccat: legis auctoritate ñ peccat. xxiij. q. iiij. qui peccat. ⁊ ista pcuratio prestari debet secundum facultates ecclesie: sic ⁊ alie. s. de cen. sopite. ⁊. c. cum nuper. Immo si ecclesia procurare non posset epm: ipse suis sumptibus consecrabit ecclesiã. x. q. iij. cauendum. ⁊. i. q. ij. placuit. ar. in auc. de man. prin. §. sit tibi. Ber.

De hoc autem. Due sunt partes. scõa ibi: regẽ autem. ab. si.

d ¶ Manifestũ. i. notoriũ. als secus. xi. q. iij. eorum qui accusant. ⁊. iij. q. v. ℘ suspecti.

e ¶ Recepisse. maxime. arg. s. de ℘fes. c. ij. ⁊. ℑ. e. nobis.

f ¶ In iure. alias ℘fessio extra iudiciũ nõ iudicat: ô hoc no. s. ô ℘fes. c. vl. item argu. hic q nõ mitius agitur cum confesso q̃ cũ convicto. ij. qõ. i. nos. s. de ℘fes. cum sup. ⁊. ff. de confes. l. i. ar. contra. l. vi. presbyteruz. xij. q. i. nõ dicatis. ⁊ arg. l. vi. si quis prepostera. ti. q. i. in primis. in pn. solu. cum sponte cõfesso mitiꝰ agitur: sz nõ paritur sponte ℘fesso in iure timore pbationũ. non enim est beneficiũ qõ fit ex necessitate. ff. ô ritu nup. l. prime. sed ea sunt in nostris officijs gratiosa: q̃ cum ipendere non teneamur cã tñ liberalitatis impẽdimꝰ. xxviij. q. i. iam nũc. ergo qui inuitus confitet: non remunerat.

attendentes q tãto grauiora sũt crimina: quanto diutius infelicẽ aiam tenuerũt alligatã. Ne igitur hec decetero fiant uel pro personis ecclesiasticis deducendis in sedẽ ul sacerdotibus instituendis: aut sepeliendis mortuis: seu benedicẽdis nubẽtibus: seu alijs sacramẽtis cõferendis: seu collatis aliquid exigatur: districtius prohibemus. Si quis autẽ ℘tra hoc venire ℘sumpserit: portionẽ cũ giezi[b] se nouerit habituruz.

℘ Dẽ vigilien. episcopo.

¶ Breue est.

Quz sit romana: ⁊ infra. Cõsul. T. T. R. q nihil p ecclesiaz cõsecratiõe potes vel debes preter procurationẽ[c] exigere.

℘ Dez tolletano archiepo.

¶ Convictus de simonia deponẽdus est: idez in infamato qui se purgare non potest.

De hoc aũt q epus eromen. archidia. beneficium ⁊ cuidam clerico ante electionẽ suam priorat̃ dicitur ꝓmisisse: vt uterq; consentiret eidẽ: tne prudẽtie rñdem q si manifestuz est eundẽ archidiat̃ clericũ ob cãz illaz ꝓmissa recepisse[e]: aut exinde confessi fuerunt in iure[f] vel legitime conuicti: ab altaris ministerio sũt ꝑpetuo deponendi[g]. Si vero id manifestũ[h] ẽ nec tamen inde conuicti vel confessi fuerint: sz tantum publica laborant infamia. eis canonica purgatio[i] debet indici in qua si defecerit: tanquã auctores tanti sint sceleris puniendi. Reges aũt ⁊ principes[k] eius debes inducere: vt si qua receperint a ꝑfato epo ut eius electioni prestarẽt assensum ecclesie eromen. sine diminutione restituant[l] quum ea sine graui sue salutis periculo retinere non possint.

℘ Dez eboracen. archiepiscopo.

¶ Simoniacũ e ꝑ tẽporali obsequio beneficiũ ecclesiasticũ ꝓmittere.

Quz essent in nostra pñtia constituti. R. clericꝰ et nobilis vir. v. quia idem. v. morã diutius facere non poterat pro se in cã illa sufficientez cõstituit respõsalẽ[m]. Cũq; ab ore prefati. R. intellexerimꝰ: q memoratus miles promiserat[m] ei dare ecclesiaz si quoddaz negociuz eiusdẽ in nostra posset presentia ꝓmouer: ac per hoc ꝓmissionẽ ipsaz continere simonicã prauitatem. R. super eadẽ ecclesia silentium[n] duximus iponendũ.

℘ Dez cistercien. epo

¶ Notorius simoniacus in beneficio ab illo deponitur: idẽ in infamato q se purgar nõ potest.

Insinuatũ est q in ecclesijs tui episcopatus plurimi clerici p simoniã habere dicuntur ingressũ[o] ⁊ infamia inde respõsi. Unde mãdamꝰ quatenus si qui fuerint quos in predictis ecclesijs publicum ⁊ notoriũ[p] est simoniace intrasse: eos amoneas ab ecclesijs taliter acquisitis. Illis aũt quorum crimen nõ est publicuz ⁊ notoriũ: si publica laborant infamia cũ. v. vel. vi. manu[q] sui ordinis purgationẽ indicas: in qua si defecerint: beneficijs huiusmodi ecclesiarum perpetuo priues[r] eosdez.

℘ Dem.

nit. ij. ⁊. xxxv. q. ir. loci. in fi. ⁊ tale lucrũ ecclesia nõ dz hbe: nec possent clerici vel monachi penitere: nisi restituerẽt quod simoniace receperunt. vel posset dici q si clerici seculares sic cõiter delinquũt ecclesie dz applicari. ⁊ clerici sunt oẽs ab ecclesia remouendi. cum vero pecunia dat alicui: puta plato soli. vel alij cuicunq; ita q ecclesia nõ sit in culpa tũc locũ hz qõ prius dr q ille qui pecuniaz receperit dz illaz restituere ecclie in cuius ignominiam data fuit: nec dz ei restitui: q dedit: ⁊ pcipue si sit secularis in quo casu intelligunt autẽtice predicte. de regulari possz dici q tunc non dz ei restitui simpliciter: sed assignanda est secũdo monasterio ad qõ transit: vt eo viuẽte hẽat vsũ illiꝰ arg. pdicto⁊ capitulo⁊ de lapsis si gs rapuerit. ⁊ hoc cum ecclesia fuit in culpa. B.

¶ Amensem.

Primo ponit deci. se controuersiam ⁊ procuratoris dationem. secũdo diffinitionem ⁊ eiꝰ cãz ibi. cunq;. Abb. sic.

m ¶ Promiserat. h promissio siue pactio illicita fuerat. ⁊ simoniaca. s. de pac. c. vl. ⁊. ℑ. eo. tua. ⁊. i. q. ij. ℘ pio. vnde miles p talem ꝓmissionem non obligatur. ℘re ipi. R. imponit silentium. si vo sine aliq̃ pactione ꝓmouisset negociũ illiꝰ: vel alsset eidẽ: bene poterat eũ remunerare: siue presentando ipsiz ad aliquod beneficium siue ẽt alio modo. arg. lxi. dist. quid proderit. immo etiã naturaliter erat ei obligatꝰ. ff. de pe. bere. sed ⁊ ñ lege. §. ꝓsuluit. ⁊ ar. xij. q. ij. hec huius placiti. potest ergo licite quilibz seruire epo. vel alij spe future remunerationis: nec simonia committitur in tali spe. cum sine omni pactione. vel conditione seruiat. dummodo pncipaliter hac intentione non seruiat. nec eps directe p hoc seruitio ei puidere in beneficio intẽdat q: sic esset imunis ab officio: ⁊ obsequio. i. q. i. ordinationes: ⁊. c. sunt nonnulli alias nisi spectaret inde remunerationẽ: quare seruiret ei cum ex debito ei non teneatur. imo q dignus est põt sperare episcopatũ. ⁊ alios honores lx. di. si officia. ⁊. lxviij. di. ꝓsuluit.

n ¶ Silentiũ. ⁊ bñ. q; si ecclesiã tali modo adeptus fuisset: eam renũciare teneret. vt. j. q. j. si qs neqz. ⁊ ĩ aspera pena vel pnã semp esse vt ibi. quã ẽt agere non posset ea retẽta. s. de accu. ingsitõis.

¶ Insinuatum. Primo ponit papa narrationẽ sibi factã ℘tra quã

secũdo prouideri mandat ibi: vnde. Ab. si.

o ¶ Ingressuz. vnde fures sũt ⁊ latrões. q; nõ intrãt p hostiũ. s. de iurepatiarũ. ⁊. xxiij. q. iiij. tres psonas. ⁊. j. q. j. ordiatões. vij. q. j. nõ furẽ.

p ¶ Notoriũ. ex triꝰ modis notoriũ. s. de coha. cle. ⁊ mu. c. vl. ⁊ iõ nulla pbatio est necessaria. s. de accu. euidentia. ⁊. ij. q. j. de manifesta.

q ¶ Serta manu. ar. ℑ. ij. q. v. ꝓsbyter si. ⁊. c. si mala. ⁊. c. oibus. sol. regulare est: q ipe eps dz purgare se cuz. xij. ꝓsbyteris. presbyter cuz q̃q; diaconus cũ tribus. vnde versus. Pontificẽ parum manus expurgat duodena. Quinta sacerdotem: leuitam tertia pena. Maior maiori: minor ẽ adhibenda minori. Quandoq; tamen sunt pauciores. vt. s. de accu. cuz pe. ij. q. v. oibus. Quandoq; plures. ℑ. de purga. ca. iter sollicitudines. hodie vero numerus compurgatorum arbitrarius est ſm arbitriũ iudicis. s. ti. pri. ingsitõis. i fine.

r ¶ Priues. no. q deficiens in purgatõe punitur. vt hic patet. ⁊. s. e. de h. ⁊. ℑ. de pur. ca. cum. p. sed purgatio idicitur ꝑpter pbabilem ꝓsumptionem ortam ex fama. ergo videtur q ex pbabili presumptione possit diffinitiua sñia ferri. qõ nõ est verũ. Sed ista pbabilis ꝓsumptio trãsit ad violentam, ex eo q nõ habet testes sue honestatis. Ber.

a NEmo. Sūt due ptes pncipales. scđa ibi: nec quēq;. Ab. si.
¶ Quodlibet. i. aliqđ de qbuslibet simile. xv. q. i. mulier. ꝛ. ē. de ođi. appo. vez. ꝛ. i. q. vij. si qs omnē in pmo ver.

b ¶ Celet. no. q; simoniā cōmittit: q.p aliquo tpali celat peccatū alicuius qđ corrigere vel denūciar e tnet ep̄o sicut simoniacbū est aliqđ recipe vt q ordinad? nō ordinet: vel vt electiōi qs nō ?sentiat. i. q. i. §. q aūt. ꝛ. c. se. ad fi. qōnis. Et est hic argu. q; celare est aliqđ facere. si. xxxvj. d. si qs vult ar. ē. ff. de pscript. versi. solent. ꝛ. ff. de condi. obtur. cāz. i. i. §. vl. so. illa nō tāgunt istā materiam. ꝟ loquitur de iudicio qđ fit ad purē capiendū: vel suum fugitiuū. p quo pōt recipi merces laboris. Ber.

c ¶ Cōsanguinitatis. ergo vī q; ?sanguinitas simoniā inducat: quia non refert an iniustus cordis amor an sordide ꝓces interueniāt. i. qđ. i. si qs neqz.

d ¶ Cōieans. lxxviij. di. qđ est. lxxvj. di. c. iij.

e ¶ Recōciliatōis. ꝓ reconciliatione vel absolutione ꝑcium exigi nō dz. j. e. ad aures.

f ¶ Utrūqz. s. digne penitētē: vel minꝰ digne gr̄a vel fauore adducere ad reconciliationē. aliud est digne penitētē mouere a recōciliatione aliquo ?fauore: vtrūqz. n. istorū simoniacū ē: ꝛ ita respicit istos duos modos tm̄. et qđ primo dixit simoniacū est sēr vt dī ibi: vel pt respicere oīa ꝑcedētia: vt ista duo vlt̄a q̄si p vno reputenť: ꝛ qđ primo dixit celet ꝛ innotescere detractet q̄si idē sūt ꝛ sic illud vtrūqz pōt respicere illa sic ?iuncta. Ber.

¶ Simoniacū ē precio vel fauor celare peccatorem: vel reconciliare ante sententiaz: vel digne penitētē a recōciliatione mouere.

NEmo presbteroruz exēniuz vel emolumētuz quodlibet[a] tēporale: imo spirituale detrimētuz a quocūqz publice peccante acipiat vt episcopo vel ministris eius peccatuz illi⁹ celet[b]. nec p respectu cuiusqz persone cōsanguinitatis[c] aut familiaritatis alienis cōmunicās[b] peccatis: boc episcopo inotescere detractet. ☞ Nec quēquā non penitētez vel minꝰ digne pnitentē gratia vel fauore ad recōciliationē adducat: ꝛ testimoniū recōciliatiōis[c] ferat eidē vel quocūqz linore digne penitētē a recōciliatione remoueat: q; simoniacū ē vtruncq[f].

I Dez vigorē. episcopo et priori de acra.

¶ Ecclesia emi vel redimi non pōt. b. d. quo ad litteraz.

QUerelaz monachorū de acra recepim⁹: q; cuz ipsi quoddā maneriū cū pertinētijs suis: ꝛ ecclesiā de geneſ. a mōachis de cardomo sub annuo censu. xv. librarū fuissent adepti: ꝛ inde chartaz ab ipsis monachis habuissent. ꝓ coruz capitulo inconsulto[g] prescriptū maneriū ꝛ chartam monachis de cardomo accepta pecunia resignauit. Unde quia prefati monachi de acra se conquerūtur iniuste grauatos: mādam⁹ quaten⁹ partibus conuocatis prescriptā causam concordia[b] vel iudicio termictis: sciturí q; sicut emi non potuit[i]: ita nec redimi ecclesia memorata. Si vero monachi de cardomo legitime citati ad vestraz presentiam accedere ꝛ iudicio vestro stare contempserit: vos ipsos monachos de acra in possessionez[k] eorum de quibus controuersia vertitur inducatis: nec permittatis eos exinde absque ordie iudiciario molestari.

I Dem.

¶ Pro chrismate ab ecclesijs pecunia exigi non debet etiā si hoc habeat consuetudo.

QUa que de auaritia: et infra. Audiuimus q; nūmos pro chrismate[l] ab ecclesijs extorquetis: quos nunc cathedratici cuz aliqñ paschalem pstatiōez: iterdū epalē consuetudinē appellatis[m]. ☞ Quia vo hoc simoniacū esse cognoscitur: mādamus quatenus pretextu alicuius consuetudinis [n]vel prelationis prescriptos denarios nullatenus exigatis. ☞ Pro certo sciturí q; si hoc p sumpseritis: periculuz ordinis [o] et dignitatis poteritis non immerito formidare. I Dem.

¶ Pro habendis spūalib⁹ homagium facere simoniacum est.

QUē diligēti tua relatione innotuit q; h. cātu. archidia. te induxit vt ei homagiū faceres ꝛ fidelitatē prestares ita q; ipse tibi beneficiū ecclesiasticū annis singulis exhibere. ret. Unde qm̄ huiusmodi obligatio[p] illicite contra tue salutis[q] nec non ꝛ sue ꝓfectum existit: absolui a nobis instantius postulasti: adijciēs q; ab eo ōinceps nihil oino[r] de beneficio acciperes constituto. ☞ Quo circa nos tuam petitionez honestā ꝛ fauorabilē attendētes te a prefati archidi. homagio ꝛ fidelitate ꝓsertiz hec taliter prestita diuinis[r] ꝛ humanis[r] legibus contrarie noscantur absoluimus[s]: ita q; ab episcopo vī sacerdote discreto[t] pniaz inde condignam recipias. Ueruz ne aliqua ꝓpter boc nota uel infamia[v] possis rspergi: absolutiōis nr̄e litteras tibi duximus indulgendas: qbus contra latrantiū morsus tut⁹ ꝛ premunitus existas: ꝛ quas in testimoniū indulgentie nostre valeas demonstrare[z].

I Dez strigoneñ. archiepo.

¶ Ordinatio vel consecratio non censetur simoniaca: licet ordinator aliquid donatum fuerit non ex pacto.

AQue. ¶Primo factum reprehensibile narrat. Qđ secundo fieri prohibet ibi: quia vero. tertio penam comminat ibi ꝓ certo. Ab. si.

l ¶ Crismate. nummos accipe nō ?cedit: imo simoniacuz est: vt. i. q. iij. c. vl. ꝛ. j. eo. in tm̄. ꝛ ē. eo. nō satis. ꝛ. c. cū in ecclesie ꝛ. j. e. ad nostraz.

m ¶ Appellatus. similis variatio nois. br̄. j. e. i tm̄. Sed bona denoiatio nō excusat malū qr qđcūqz nomē ponas simonia est. sicut in vsura. xiiij. q. iij. pleriqz. ꝛ. c. esca. Ber.

n ¶ Cōsuetudinis. consuetudo ista q̄tūcūqz lōga non excusat malū imo magis accusat. ē. e. satis. ꝛ. c. cū eccle. ꝛ. ē. de ?sue. c. vl. cū sit ꝺ ea q̄ in veteri testamēto ꝓhibita sunt: ꝛ in sui natura mala: vt vēdere sacramēta. i. q. i. qui studet. ꝛ. c. sicut. eu nuchus. sec⁹ de illa ?suetudine que inducta est ?tra ius positiuum. ē. de consuetu. c. vlt. vbi de boc.

o ¶ Ordinis. scilicet depositionem. qr pena simoniacoꝝ est depositio: vt. ē. e. de boc. ꝛ. c. in sinuatuz. ꝛ. ē. de accu. ingsitionis. i. rñ. Berñ.

Et diligenti. ¶In pma parte ponit supplicantis narratio petitio ꝛ obligatio. i scđa petitionis exaudītio cum determinatione ꝛ litterarum datio ibi: quo circa. Ab. si.

p ¶ Obligatio. obligatio ista turpis fuit: ꝛ illicita. ꝛ iō neqz de iure neqz de facto ligat. ē. ō pac. c. vl. ꝛ est illud munus ab obsego indebitē impenso. vn de simoniam inducit. i. q. i. sūt nōnulli ꝓ spiritualibus homagiū exigi nō debet. j. de re. iur. c. vl.

q ¶ Salutis iuramentū. istud ꝟgit in dispendiuz salutis eterne: qr pstitū est pro re spirituali ꝓ ecclesiastico būficio scilicet vnde non potest seruari. ē. de cō. c. fin. ꝛ. ē. de iureiuran. si vero. ꝛ. ē. qđ me. cā. cum dilecti. ꝛ. xxij. q. iiij. si aligd. ala.

r ¶ Nihil omnino. alias certe pniam agere non posset. ē. de accu. iquisitionis. quia venia nō dat nisi correcto. xxiij. q. ij. legatur. xxiij. q. vij. quēadmodū: sed penitere non pōt nisi renūciet illud beneficiū: vt dixi in predicta decre. inquisitionis.

s ¶ Diuls. i. canōicis. sic exponit. iij. q. v. q; suspecti. ꝛ. i. q. ij. q̄ pio. ꝛ. q. iij. si qs obiecreit. ꝛ. c. saluator. vī ꝓprie. qr h ē ꝺ vet⁹ ꝛ nouū testm̄. i. q. i. q studet.

t ¶ Humanis. C. de epi. ꝛ cle. si quē q̄. ꝛ in auc. ō san. epi. circa pn. §. fz neqz. col. i. no. ergo q; crimē simōie grauissimū reputat. erquo diuinis ꝛ canōicis ꝛ būanis legib⁹ ?dēnat. ar. i. q. vl. c. vl. Ber.

u ¶ Abs. luim⁹. ipo iure tm̄ absolut⁹ erat. vñ exp̄e absoluim⁹. i. absolutū oñdim⁹ ꝛ poti⁹ fcm̄ respicit talis absolutio. T.

r ¶ Discreto. no. vbū istō q; discret⁹ penitētiari⁹ ē q̄rē dus q sciat soluere ac ligare. de pe. di. vj. q vult. petita ꝛ obtēta lnia pri⁹ ꝓprij sacerdotis. als nō dz fieri. j. de pe. ꝛ re. oīs. §. i. b.

v ¶ Infamia. simoniaci. n. īfames sūt. i. q. iij. c. vl. Et h ē talis ifamia: q; nisi cū eo dispēsēt p ꝓncipē ad aliquod ecclesiasticū beneficiū admitti nō dz. quo ad deū acta penitētia tollit. ar. ij. q. iij. §. hinc colligit.

z ¶ Demōstrare. als nō crederet secū fuisse dispensatū: nisi oñderet indulgentiam. j. de scisma. c. ij. Ber.

a ¶ Si qõnes.religiõe.l lege vt q̃ gdã sub tali fuerẽtia retẽti: vt nec vex iuramẽtũ ꝓstare velit.C.de fi.instru.l.vl.ad fi.qñqz vt verecũdia vel timiditas.ff.de ꝓdi.isti.q̃ sub ꝓditõe. b ¶ Necessaria.hr̃tici ẽt vitatẽ nolũt iurare.vñ eoipo tã q̃ hr̃tici ꝑputant.ī.de bere.excõicam⁹.§. si q vo.

c ¶ Desitat.si.xxiij.q.j.sane.q sup in pn.ꝛ.s.de rescrip.cũ contingat.

d ¶ Munerib⁹.aliõ ẽ mun⁹.ꝛ aliõ ẽ donũ.ff.de v.si.iter dorũ ꝛ mũerib⁹ vandis attẽdas q̃ttuor ista.Quis dãs gsue petẽs:q̃ res:q̃ cã petẽdi.lau.ꝓsiderari oz qd offerat.xj.dist.fm q̃le.xlix.di.c.pe.ꝛ vl.a quo ẽt.ar.iij.q.vij.ī grauib⁹.ꝛ p quo j.q.j.dcm̃ ẽ.ij.itẽ ad qõ offeratur.ꝺ ꝓse.di.ij.ꝛ dixit q̃ intẽde viij.q.i.ī stripturis.q̃tũ.xvij.q.j.ananias.ꝛ ꝺ ꝓsiderat q̃titas ꝛ ꝗlitas ꝑsõa dãtis ꝛ ꝗcipiẽtis: vñ Seneca.Quidã cinicus petijt a rege antigono talentum.rñdit rex q̃ plus q̃ cinic⁹ petere debeat;ꝛ sic fuit repulsus: petiit denarium cinic⁹.rñdit rex: q̃ min⁹ q̃ deceret regẽ dare:ꝛ ita turpissimã cauillationez inuenit:q̃ neutrũ daret: cũ possz dare talẽtũ tanq̃ rex ꝛ denariũ tanq̃ cinico.

e ¶ Equũ.qñqz tñ.vj.solidi simoniã inducunt.ī.e.ex tue.

f ¶ Nõ petẽti.ꝛ iõ grati⁹ ;vñ seneca.nõ gratis accipit mun⁹ qõ petẽti donat: vñ illud apli. beati⁹ ẽ dare q̃ accipe.xvj.q.i. ꝓdicator.g.n.donat: aliũ sibi naturaliꝛ obligat.ff. de pe.bere.sed ꝛ si.§. cõsuluit.ꝛ ille cui donat exhibere reuerẽtiã ꝺãtori ꝓpellit ꝛ obedire.viij.q.ij. illõ gdã.vñ vsus.Grati⁹ ẽ donũ qõ venit añ ꝑces.Hin.

g ¶ Donaret.qõ de iure fieri nõ oz:q: qõ iaculatorib⁹ ꝺõat: arti nequissime donat.lxxxvj. di.donare.

b ¶ Intẽtiõe.ꝺ iterpẽtat papa ittionẽ alteri⁹ ptis p exteriora aliꝛ nõ posset diuinare ꝺ intẽtione alieni cordis:q: nec ẽt paulus lz spũ dei plen⁹ fuerit potuit diuiare.xij.q.ij.btũs.ꝛ.s.vt ec.bñ.vt nr̃m.ꝛ.ff. ad.l.agl.si putator in fi.ꝛ qõ dicit hic.

i ¶ Fcm̃ fuisse.i.ꝑsumit.ꝛ ẽ ar. q̃ p exteriora ꝑsumit ꝺ interioribus.s.ꝺ ꝑsũ.c.ij.ꝛ.iij.ꝛ ita vꝝ p lr̃am istã a ꝓrio:q̃ si aliã intẽtiõe equũ cardinali dedisset: alꝛ nõ datur⁹;nisi vt posset facili⁹ expediri negociũ ffis:lz eo ignorãte ꝓiudicaszz ei.i.q.v.ꝑsentiũ.nisi in odiũ ei⁹ ꝺ fecisset ī.eo.nobis.vel nisi eo phibẽte ꝺ fecisset.ī.eo.sicut.ꝛ recurrendũ ẽ in talib⁹ ad intẽtionẽ ꝛ ex intẽtiõe ista ꝓsiderãt ꝛ incertis locus ẽ ꝓiecturis:ꝛ nõ ī bis q̃ certa sũt.ff.de v. ob.ꝓtinuus.§. cũ ita.ī fi.cũ.n.res certa est secus fit.ff.loca.sed addes.§.i.ꝺ.

k ¶ Qui exutit.i.q.i.sũt non nulli.

l ¶ Precij.q̃ videlz ad magnã q̃titatẽ ñ ꝓducãt.ff.de of.pcõ.solz.ī fi.ꝛ. ff.de of.pñ.plebiscito.ī bis.n.iterpẽtat eccl'ia simoniã ñ ꝓmitti : q: nõ ẽ vsimile:q pp hmõi modica aliqs moueret ad aliqꝺ iniquũ faciendum. Ber.

m ¶ Quiens. Pria ps põit q̃relã pr̃byteri.ꝺa dat iudicẽ cui tria mãdat ibi: Mñ.ab.si. ¶ De ꝓsuetudie.in hoc nõ valz ꝓsuetudo.ī.e.iacob⁹.ꝛ.i. q.iij.c.vl.ꝛ talis ꝓsuetudo dicẽda ẽ poti⁹ corruptela.ī.e.sicut p certo.

n ¶ Restituẽda.ar.ꝺ.s.e.de ꝺ.vbi bẽs qd iuris sit sup tali restõne facienda.

o ¶ Indigne.simoniace.si.ī.e.tua.ꝛ.s.de pac.c vl.

p ¶ Maiores.quoꝝ ꝓsilio abbas regit.ar.ꝛ.q.ij.eps bẽat: vñ graui⁹ puniuntur:q: fuerũt actores facti qui debebãt hoc phibere.argu.ī.de cleri.ex.mi.la-

tores.xxiij.q.iiij.g aliorum.si.ī.e.dilectus. vbi de hoc.

q ¶ Suspendens.de pena istorũ regulariuz:q p simoniã recipiuntur ꝛ q recipiunt habes.ī.e.qñ.Ber.

r ¶ Precipias.ex eo q̃ dicit ꝑcipias:appet q̃ monach⁹ fuit:alꝛ nõ ꝑcipe-ret:sed videtur q̃ nõ deberet eẽ monach⁹ qz istõ eẽt ꝓsubstãtiã mõachar⁹ ar.s.ꝺ cõ.ap.c.vl.in ter.ꝛ in glo.q̃ incipit q̃ dicit ad fi.Ber.

Ætue. ¶ Primo potur ꝓsultatio.secundo rñsio ibi:vñ.ab.

s ¶ Ser sol.no.q̃ q̃titas nũeris diuersitatẽ iuris nõ inducit.xiiij.q.vl.c.vl. ꝛ.j.q.j.iudices.ꝛ.c.placuit.ꝛ.i.q.iij. si qs prebẽdas.sicut ī vsura.qcquid sorti accedit vsur.ẽ.xxiij. q.iij.pleriqz.ꝛ.c.esca.alꝛs ẽ sub.c.pleriqz.ī.de vsu. consuluit.ar.cõtra.s.e. ꝛ si qõnes.sol.intẽtio considerãda est.furtum enis sine effectu furandi non cõmittit.xiiij.q.vl.c.vlt. fic ẽt ẽ ī simonia.vt dictũ est.s.eo.ꝛ si questiones. Ber.

t ¶ Secreto.ij.q.i.si peccauerit.ꝛ.vj.q.ij.si tñ.ꝛ s.de temp.oꝛ.ex tuarũ.ꝛ c. vlti.ꝛ.ī.eo.matheus. alꝛs phiberi nõ põt: vt dicũt iura ꝑdicta.ꝛ hic.sed contra.argu.q̃ coherceri possit.s.de tẽpo.ordi.ad aures.vbi dicitur q̃ contra volũtatem prelatorũ suorum subditi ꝓmoueri nõ dñt.ergo eadem ratione debẽt abstinere. Illõ loquit ꝺ regularib⁹:q cõtra obedictiã sui plati ꝓmoueri nõ dñt:nec hñt titulũ rõne cui⁹ ꝓmouere debeãt ꝺ loquit de executione ordinis iã suscepti: a qua sine manifesta cã aliquis remoueri non debet.

u ¶ Cohercere.arg.q̃ si moniacus non ẽ ipo iure suspensus.ar.cõtra.s.e. tanta.ꝛ.i.q.i. reperiuntur.de hoc dictum est.s. eo.accusatum.

x ¶ Penitentiam.ar.ꝺ xxiiij.qõ.ij.legak.ꝛ.xxiij. q.vij.quemadmodum.ꝛ arg.s.de accusationib⁹ inquisitionis.ꝛ.ī.eo.matheus.in fi.Sol.penitentia q̃tum ad vitam eternam dari nõ potest nisi recedat a peccato. vt dicunt iura predicta.ꝛ de pe.di.iij.penitẽtes.ꝛ vi. v.falsas.tamen danda ẽ ei:ne indurescat in peccato suo.ī.de pe.ꝛ re.q̃ quidam.ꝛ.rc. dist.ī.si qs ꝓtristatus.arg. q: forsitan ti-

tores.xxiij.q.iiij.g aliorum.si.ī.e.dilectus. vbi de hoc.

q ¶ Suspendens.de pena istorũ regulariuz:q p simoniã recipiuntur ꝛ q recipiunt habes.ī.e.qñ.Ber.

r ¶ Precipias.ex eo q̃ dicit ꝑcipias:appet q̃ monach⁹ fuit:alꝛ nõ ꝑcipe-ret:sed videtur q̃ nõ deberet eẽ monach⁹ qz istõ eẽt ꝓsubstãtiã mõachar⁹ ar.s.ꝺ cõ.ap.c.vl.in ter.ꝛ in glo.q̃ incipit q̃ dicit ad fi.Ber.

Ætue. ¶ Primo potur ꝓsultatio.secundo rñsio ibi:vñ.ab.

s ¶ Ser sol.no.q̃ q̃titas nũeris diuersitatẽ iuris nõ inducit.xiiij.q.vl.c.vl. ꝛ.j.q.j.iudices.ꝛ.c.placuit.ꝛ.i.q.iij. si qs prebẽdas.sicut ī vsura.qcquid sorti accedit vsur.ẽ.xxiij. q.iij.pleriqz.ꝛ.c.esca.alꝛs ẽ sub.c.pleriqz.ī.de vsu. consuluit.ar.cõtra.s.e. ꝛ si qõnes.sol.intẽtio considerãda est.furtum enis sine effectu furandi non cõmittit.xiiij.q.vl.c.vlt. fic ẽt ẽ ī simonia.vt dictũ est.s.eo.ꝛ si questiones. Ber.

t ¶ Secreto.ij.q.i.si peccauerit.ꝛ.vj.q.ij.si tñ.ꝛ s.de temp.oꝛ.ex tuarũ.ꝛ c. vlti.ꝛ.ī.eo.matheus. alꝛs phiberi nõ põt: vt dicũt iura ꝑdicta.ꝛ hic.sed contra.argu.q̃ coherceri possit.s.de tẽpo.ordi.ad aures.vbi dicitur q̃ contra volũtatem prelatorũ suorum subditi ꝓmoueri nõ dñt.ergo eadem ratione debẽt abstinere. Illõ loquit ꝺ regularib⁹:q cõtra obedictiã sui plati ꝓmoueri nõ dñt:nec hñt titulũ rõne cui⁹ ꝓmouere debeãt ꝺ loquit de executione ordinis iã suscepti: a qua sine manifesta cã aliquis remoueri non debet.

u ¶ Cohercere.arg.q̃ si moniacus non ẽ ipo iure suspensus.ar.cõtra.s.e. tanta.ꝛ.i.q.i. reperiuntur.de hoc dictum est.s. eo.accusatum.

x ¶ Penitentiam.ar.ꝺ xxiiij.qõ.ij.legak.ꝛ.xxiij. q.vij.quemadmodum.ꝛ arg.s.de accusationib⁹ inquisitionis.ꝛ.ī.eo.matheus.in fi.Sol.penitentia q̃tum ad vitam eternam dari nõ potest nisi recedat a peccato. vt dicunt iura predicta.ꝛ de pe.di.iij.penitẽtes.ꝛ vi. v.falsas.tamen danda ẽ ei:ne indurescat in peccato suo.ī.de pe.ꝛ re.q̃ quidam.ꝛ.rc. dist.ī.si qs ꝓtristatus.arg. q: forsitan ti-

uenerit:ꝓnẽtioe aũt fcã: sequẽti die eũ mõasticũ hitũ induerũt: ꝛ ijdem monachi.xxx.solidos: abbas vero .x.ꝛ familia.xij. pro pastu asserẽtes hoc ẽt de ꝓsuetudine[m] mõasterij postularũt. Q̃m ergo fcm̃ huiusmodi pnitiosũ vꝝ:mandam⁹ q̃tenes si ita eẽ inueneris:abbatẽ ꝛ mõachos ad restituẽdã[n] pecuniã ꝑfato.ꝟ.tã indigne[o] acceptã cõpellas:ꝛ abbatẽ ꝛ miores[p] ꝑsonas monasterij pro tã te prauitatis excessu ab officij executiõe suspendẽs [q] ꝑcipias [r] dicto.ꝟ. ut in alio monasterio in hitu monastico dño studeat deseruir. ¶ Dẽ.

¶ Si ordinãdus ꝑsitatori suo aliqd dedit ex pacto simoniacũ est nõ tamen deponit si est occultũ.

Ætue fraternitatis lr̃is:ꝛ ex cõfessione sacerdotis pñtium latoris accepimus: q̃ cũ ad sacerdotij ordinẽ nõ aliter uoluisſz eũ ei⁹ archi.pñtare nisi ser sol[r].soluit eidẽ sic ordinẽ ipm̃ p eũ pñtatus accepit Q̃ tibi sic durim⁹ rñdẽdũ . vt si hoc nõ ẽ publicũ:ſz secretũ: eũdẽ sacerdotẽ secreto[t] cõuenias : monens sine vlla coactiõe ꝓpẽsius ꝛ iducẽs vt ordinẽ alicui[o] religiõis assumat: ꝛ ꝓpetuo ab offõ abstineat qõ illicite acgsuit:aliogn ñ erit tutũ : cũ sit secret⁹ excessus:ipm̃ iuitũ ab eodẽ officio cohercere[v]:cui tñ secretã penitẽtiã[x] ſm̃ q̃ tibi visuz fuerit : iniũgere nõ postponas. ¶ Dez.

¶ Breue est nec ꝑt breui⁹ sũmari.

Adnr̃am:ꝛ infra.Dis.v.mandam⁹ q̃te⁹ ꝓ misterio ecclesiastico[y] exercendo siue ꝓ vicarijs assignandis:seu ꝓ chr̃ismate nullaten⁹ pecuniã exigatis. ¶ Acius.iij.

¶ Cum simoniace ordinato qui simoniacus non est dispẽsari potest.

Oe simoniace ordinatis certũ tibi nõ possumus dare rñsum nisi plenius cognoscam⁹ q̃liter fuerit ordinati:cũ qdaz lz ꝑz q̃ndã spẽz simonie vtpote ipis ignorantibus simõiace ordiant:pñt q: simoniaci ñ sũt in suis ordib⁹ ꝛ manet[z]. ¶ Dẽ

¶ Si contradicens electo pro pecunia de voluntate electi tradita a cõtradictione cessat: electus postea confirmatus est simoniacus: et beneficio renunciare tenetur.

more pnie citi⁹ renũciabit ad qõ tenek.i.q.i.si qs neqz.ꝺ.

y Adnr̃am.ecclĩastico.s.e.nõ satis.cũ ī eccl'ie.ea q̃.ꝛ.ī.e.in tñ in q bus habes plene de bis que hic ꝓhibent.

z Oe simoniace.remanere.dispẽsatiue:q: de iure renunciare tenent postq̃ hoc sciuerint. vt.i.q.v.pñtium.ꝛ.ī.de regularib⁹.ꝛ.c.ex insinuatione.ꝛ.c.vobis.ꝛ.s.de elec.c.pe. Et ẽt post liberam resignationez potest episcopus cũ talibus dispensare: vt in eisdem ecclesijs recipiantur vt dicit.c.pñtium.ꝛ.ī.e.ex insinuatione. Cum illis vero q simoniã commiserunt: vel eis scientibus est cõmissa:epi dispensare nõ pñt sed solus papa.ī.e.nobis in fi.ꝛ.c.pe.de hoc plene no.s.de renũ.post trãslationẽ.ꝺ.

a Athens. ¶ Dis diuisio. scda pars ibi: qr igit. Ab. fi.
¶ Maioris. vñ valere debeat electio sua nõ obstãte alior ꝺdictione: nisi aliqꝺ rõnabileo ꝓponeret. s. de bis q̃ fi. a ma. pte ca. cũ in cũctis. de boc no. s. de elec. ecclesia vestra. ij.
b ¶ Paucis. lz pauci eẽnt: poterãt tñ se opponere: qr fort ꝓempti. s. de electio. qꝺ sicut. r. c. venerabilẽ. vel aliaz exceptõez poterãt opponere electo forte qꝺ erat maritus corrupte: r ita ius bẽbant ꝺdicẽdi: vñ nihil eis dare debuit: r qr eo sciente r si ꝺdicẽte pecũia data est simoniace nõ obstãte voluntate turbata siue coacta: qr voluntas turbata siue coacta volũtas ẽ. s. de elec. cũ inter. R. nisi ex toto eẽt mẽte alienat. xvj. q. i. merito. r ei ẽ imputandũ. xiiij. di. qꝺ ait. qr maloꝝ mores infirmitas aĩ nõ excusat. C. si aduersus ölic. l. i. si vo ꝓbibuisset: ꝓcito b intellexerit b si ĩputaret ei. ſ. e. sicut. r ẽ ar. qꝺ turbata volũtas: volũtas ẽ sic coacta. s. de elec. cũ iter. R.
c ¶ Cõsul. b iõ ꝺicit qr etiã pcm occultuz erat: vñ illũ expresse ñ poterat ꝓhibere nisi ꝓsuetudo. s. ꝺ tẽp. ordi. ex tuarũ. r. c. vlt. r s. eo. ex tue. vbi ꝺe b. r lz ꝺicat ꝓsul necessitatẽ tñ ĩ portat si vult saluari qr nisi renũciet saluari ñ pt vt ꝺicit. s. e. ex tue. in fi. et b idẽ ꝺicit fra ĩ fi. r illꝺ ẽ falubre seu salutaf ꝓsiliuz.
d ¶ Celeriter. i. icõtinẽti qr ꝗto rẽ ãpli⁹ ꝛctat tãto grauius peccat. s. e. cũ in ecclie. sic fur. q sp est ĩ mora. ff. de ꝺi. fur. in re furtiua. §. i. r. l. vlt. Berñ.
e ¶ Sponte. i. q. i. si quis neqz.

Audres. ¶ Prio ponitur querela. secundo iudicis datio ibi: qñ. Abbas si.
f ¶ Absolutiõis. bficium absolutõis cũ sit ecclesiasticũ misteriũ r spũale nihil est exigendũ ꝓpter ꝓstando. s. e. ad nraz. r. c. nemo. r. c. cũ i ecclie. r iõ q pcium ꝓpter ipso recipit simoniacus est. i. q. iij. nõ solũ. r. c. q̃situ. lz illud pt dubitari vtrũ si dedisset aliqꝺ ꝓ absolutõe simoniam cõmittat r pt ꝺici qꝺ ñ: qr iniuste absolutõ ẽ negat sibi erquo satisfec cũ vexationem suã redimat ſ. e. dilect⁹ vbi ꝺe b nõ posset ab eo legitie appel. cũ graue ĩmineat aĩe pculũ. ar. s. ꝺ ap. vt ꝺebit⁹. Nihil ergo directe iudici ꝓ absolutõe ꝺari ꝺz. sec⁹ si aduersari⁹ pp illi⁹ ꝛtumaciã fecit sũpt⁹: qr illos soluere ꝺz añq̃ absoluat. s. vt lit. nõ cõte. qñ. §. in alijs. r ideꝝ credo si pp b iudex fecisset sũpt⁹ pp ꝛtumaciã excõicati illos refũdere ꝺz añq̃ absoluat: qr nõ ꝺant ĩtuitu absolutõis. ar. ſ. ꝺe sen. ex. sacro. vtputa cũ iudex pcedit ex offõ suo. s. de ap. cũ spãli. sed si iniuste illuz excõicasset sine omni difficultate absolui ꝺz absqz grauamine. ſ. de sen. ex. sacro.

Excommunicati. ¶ Primo ponit ꝓsultatio. secõ rñsio ibi. vñ Ab. si.
g ¶ Auctoritates. i. q. i. si gs neqz. r. c. q studet. r in mltis. c. eiusdẽ qõis. r p totã illã cãz.
b ¶ Taliter. s. simoniace.
i ¶ Dimittãt. nũqꝺ lz simoniaco dimittere ecclesiã sine lnia supioris. ar. qꝺ nõ. s. de renũ. nisi cũ pdẽ. §. i. r. c. post trãslatõez. §. rursus. sed illa loquunt tñ ĩ epo. circa regulares tene qõ ꝺr. ſ. e. qñ. de alijs. ¶ Do ꝺicit qꝺ epi nõ pñt ꝛnũciaꝛ ĩ mãib⁹ plator sine lnia ꝺñi pape: ĩferiores renũciãt ĩ mãib⁹ plator suor. ar. s. ꝺ fnũ. admõet. q si nollẽt recipe resignatõez nihilomin⁹ cedãt: qñ ꝺmittit pctm nisi fstituat ablatũ. xiiij. q. vj. si res. qr furtiuũ ẽ bñficiũ. i. q. i. ordlatões. r sp ẽ ĩ mora sic fur. ff. ꝺ cõ. fur. ĩ re. §. i. r. l. vl. k
¶ Ignorãtib⁹. isti nõ sũt simoniaci lz simoniace ꝓmoti: vt. s. e. ꝺ simõiace. r iõ pñt ĩ suis ordinib⁹ fmanere: r p renũciationem seu resignationẽ ad bñficia restitui dispensatiue vt ibi ꝺicit. r b idem ꝺicit. T.
l ¶ Ad renũciãdũ. qr alr agere priam nõ pt. ꝺ pe. ꝺi. v. falsas ar. s. ꝺe renũ. nisi cũ pdez. §. i.
m ¶ Jn idipm. ſ. e. qm̃. Ber.
¶ Et insinua. Aliter r sic pt sũmari. fnficiãs bñficio simplici ad qꝺ p simoniam eo ignorãte fuerat assũpt⁹ pt ex dispẽsatiõe in ea vacatiõe ꝺnuo ad illꝺ assumi. nihil tñ ex prima receptõe sibi vẽdicabit. cõis diuisio. scda ibi: rñdem⁹. ab. sic.
n ¶ Interueniẽte pecũia. ex pacto. s. e. ꝺ b qꝺ eẽ ñ ꝺz. ſ. e. tua i. q. ij. ꝗpio. r. s. de pac. c. vlti.
o ¶ Tibi ignoranti. alr capl'm vel eps cũ eo dispẽsare nõ potuisset. ſ. c. pri. in fi.
p ¶ Resignasti. postq̃ itellexit simoniã fuisse cõmissaz. qr ad b tenebaꝛ. s. pri. r sic fcm alteri⁹ ei ꝓiudicat. sic punit sine culpa qꝺ est ꝺ illud generale: rẽ q̃ cũ pa caret r c. s. de ꝛsti. c. ij. lz b ẽ spãle in casu in odiũ simoniacoꝝ: qr si nõ punirent: nimis frequẽtaret illud crimen.
q ¶ Elegerũt. dispẽsatiue. r ita bẽs b ar. qꝺ capl'm dispẽsat cũ simoniaco: lz põt ꝺici qꝺ capl'z nõ dispẽsat lz ipz eligit ꝓ dispẽsatiõez epi. nã eps de ꝛsilio capl'i cũ talib⁹ dispẽsat. i. q. v. pñtiũ. r. s. de elec. c. pe. obꝓuata disti ctiõe ibi circa platões. ar. ſ. c. pr. ISi. r. s. ꝺ iudi. at si clerici. r i. q. vl. c. vl. r. i. q. i. erga simoniacos. ꝺria ĩtelligunt qñ ipimet simõiaz ꝓmittũt vl ꝓsentiunt: lz iste simõiac⁹ ñ fuit. s. e. ꝺ simõiace. r iõ nõ fuit ĩdign⁹ misericordia qr aliẽo vicio laborauit. C. ꝺ nat. li. legẽ. r iõ ꝓp vicia alienũ dispẽsaꝛ cum eo.
r ¶ Indulgẽtia. Ex b no. qꝺ capitulũ dispẽsant cũ isto: lz pt ĩtelligi vt ꝺcm ẽ ĩ pr. no. r expone indulgẽtia. i. gra. qr nõ tenebant cũ eligere nisi vellent r ita gram fecerunt ei.
s ¶ Prie. si. ff. de pac. ꝺo. iter socerũ ĩ fi. ꝺ sta. bo. l. liber bẽ. C. de re. pig. l. vl. i fi. r. s. de renũ. cũ iter. p. r ita bẽs b qꝺ actio semel exticta amplius ñ reuiuiscit. de ꝛse. di. iiij. qris. ff. de sol. q res. §. areã. r. C. de remi. pig. cũ ex cã. ar. ſ. s. de ap. cuz

Necessante. Ber.
Nobis. ¶ Due sũt partes ꝓncipales. scda ibi: ad vltiuz ab.
t ¶ Tñ ignorãte. nec ratũ postmodũ bñficte qr tẽ ei noceret. ſ. e. sic. v
¶ Interueniẽte. inuit ex hac lra qꝺ lz pecũia ꝓmissa vl data iteruciat: si pp b ad eũ eligẽdũ ñ fuerit moti quẽ alr electuri erãt ñ pp b ẽ electõ vitiosa. ar. C. si ex fal. istr. l. iij. r. s. ꝺ re iu. cũ. i. r. a. i. q. vj. §. vl. lz vl⁹ ẽ qꝺ simõia ꝓmissa ẽ. qr ꝛstat ꝓmissionẽ iteruciss añ electõez q̃licũq; fuerit ĩtẽtio eligẽtiũ. nulla ꝓmissio vl pactio debuit tũc iteruenif. ar. c. di. nouit. qꝺ bf ibi ꝓ palea. r. i. q. i. placuit. T.
r ¶ Fecisse. no. qꝺ malicijs hoiuz ñ ẽ idulgẽdũ sic. ſ. e. sicut. r. s. q ma. accu. pos. significãte. r. s. ꝺ rescrip. sup lris. r. c. sedes aplica. r. ff. de rei vẽ. i fũdo. r alteri⁹ odio ali⁹ ꝓ grauari ñ ꝺz. C. ꝺ iof. te. si qs ĩ suo. y
¶ Reprobãda. r ita alienũ fcm alij obest: sic alienũ fcm impedit vsucapionẽ bone fidei possessoris. C. de vsuc. ꝓ emp. l. i. lz. n. iste nõ peccauerit electõ tñ viciosa est pp eligentes: idẽ est cũ peccãt electores in forma: lz elect⁹ nõ sit ĩ culpa. s. ꝺ elec. cumana. r. c. ecclia vra. r cꝺ ignorauerit iste de illa simõia eps hac vice cũ illo nõ põt dispẽsare: sec⁹ ĩ simplici bñficio p liberã fsignatõez

s. de elec. c. pe. a ¶ Cuiuslibet. i. alicuius. si. s. e. ti. nemo. in pn:
b ¶ Dispẽsatõez. pt b itelligi qñ electꝰ simoniã ꝓmsit vl aliꝰ eo sciẽte ⁊ ratũ hñ te: vñ epꝰ cũ tali dispẽsare ñ pt qz erga tales nlla mifficordia ẽ adbibẽda. i. q. i. ergaſi mõiacos. ⁊. s. ō iudi. at si ecclesi. vt sic differat cãus iste a pcedẽti: cũ eo q simõiaz ꝓmittit solꝰ papa dispẽsaſ pt: cũ ignorãtibꝰ dispẽsãt epi: vt ol. s. e. ō simõiace. ⁊ pleniꝰ. s. de renun. pꝰ trãslationẽ. vl itellige. §. istũ i eodẽ cãu cũ pn. ⁊ prima qō fuit qd iuris eẽt sup electiõe talis scã vt põit i pn. vltio adiecit si talẽ electõez ꝓsigeret reprobari vtrũ epꝰ posset cũ eo dispẽsare ut itez eligeret ⁊ ad eãdẽ plati onẽ: ⁊ rñdet qꝫ ñ. ⁊ itelligẽ qꝫ ñ pt illa vice: qz b q̃rebaſ vt dixi s. i pn. i. rñ. i fi. ⁊ b vl velle illa lra vt dcm̃ est p pranitatẽ simoniacã ꝛc. ⁊ sic refert se ad pmũ casũ. s. qñ eo ignorante simonia ꝓmissa fuit. Ber.

DIlectus: In berẽdo lre sũmaſ vt in rubro ꝛz vnũ stellectũ: vel generaliꝰ ꝓm aliũ stellectũ: dãs pecũiã alicui ne i iure suo ō kõ molestek pt illã repetere. b. d. diuidik. in prima q̃rela. in scõa dat iudicem ibi: ideoqz. Ab. si.

c ¶ Accepit. cũ idebite ⁊ iniuste recepit. i. q. i. nullꝰ epꝰ no. ex eo qꝫ pcipit ei restituek qō accepit ei q ōdit: inuik ñ eẽ turpitudiez ex pte dãtis ius suũ redieſ volẽtis. ſ. ō magi. pbibeas. ⁊ ar. i. q. iij. q̃stũ. ⁊. ſ. de vsu. c. i. ⁊ s. de feudis iſinuatõe. Dicas qꝫ ius suũ nulli redimere lz i respũali: vbi ille q petit iusꝫ i re illa qz simõiã ꝓmitteret: vt. s. e. matbeꝰ. ſz ageſ ꝛz p supiorẽ vt. s. e. ad aures. ſz cũ illeg. ve rat nullũ ius hz: niſi qz illũ verat de fcõ maliciose ⁊ iniuste: dicũt qdã qꝫ nullo mõ põt redíere. sed vi ⁊ eqꝰ vl qꝫ cũ iniuste verak qꝫ possit redíere suã veratiõez sine pctõ: iuꝫ illõ apli: redimẽtes tps qñ dies mali sũt ⁊ b ẽ ar. ꝛriũ: tñ ar. ẽ. xvj. q. vij. decias. vbi ol qꝫ epi decias fdimeſ ñ oñt a pplõ. ⁊ tñ ppls nõ hz ius ktinẽdi. so. pbibeẽ ibi qꝫ epi decias nõ redimãt a rusticis: ne alij ide sumãt exẽplũ: ⁊ ne ꝓpterea credãt se bñe ius i decis: vñ ꝓpellãt rusticos. ⁊ ita itelligik. c. ōcias. ſz ñ ꝓmitteret epꝰ simõiã si qñqz redieret decias. idẽ dicẽdũ ẽ ō bñficio vl offõ iniuste iterdcõ: et excõicatõe iniusta. ſ. qꝫ nõ ꝓmittit simõiã q dat p sua restõe officij vl bñficij vl absolutõe excõicatõis vl iterdcõ: ſz ille q ſcipit simõiã ꝓmittit: q dat nullũ ius acgrit: ſz dat vt ius acgsitũ retineat vl redíat: qõ licitũ ẽ. ar. i. q. iij. q̃stũ ẽ. ⁊. ſ. de vsu. c. i. si vo iuste sit susp̃ẽsus vl excõicatꝰ: si pciũ dat vt restituak vel absolnak: simõia ex vtraqz pte ꝓmittik. s. e. nemo. i. q. i. nullꝰ epꝰ. ⁊. §. pcedẽti. ⁊. s. e. ad aures. ⁊. i. q. iij. nõ solũ. d ¶ Promissiõe. q̃ vl qꝫ si ꝛpmissionẽ nõ ueniſſet qꝫ nõ ꝓpelleret restituek qõ talꝛ recepit. qꝫ nõ ẽ vez. vñ supple marie: qz si ꝓstiterit qꝫ iniuste accepit: ꝓpelleret ad restituẽdũ: ⁊ crie ꝓcussiõis pũiret. C. ō ꝓdi. ob tur. cãz. qõ euitãdi. crimẽ vo ꝓcussiõis ẽ: cũ qs miak alicui niſi ita vl ita faciat: vt. xviij. q. i. militaſ. ff. ō ꝓcuſ. l. i. ⁊. ij. ptera nõ dimittik pcm̃ niſi restituak ablatũ. xiij. q. vj. si res. ⁊ ō pe. di. v. salsaſ. ⁊ qõ possit repetere ẽ ar. xiiij. q. v. nõ sane. itẽ ar. ex bac lra qꝫ non seruanti fidẽ: fides nõ est ſuãda. sic. s. de iureiur. puenit. ar. cõtra. xxiij. q. v. qõ deo pari. Ber.

SIam. ¶ Dicio ponik q̃rela. scõo iudicis datio. scõa ibi: discretõi. ab. sicu.
e ¶ Dro exegis. ſz nũqd licitũ ẽ sacerdoti ſcipe p exegis: dico qꝫ sic: si ei sũpt ō sũt. i. q. i. iudices. ⁊ tñ gratis ol celebraſ: sic testis q recipit sũpt. iiij. q. iij. venditurus ⁊ epꝰ ſcipit ꝓcuratõez p ꝓsecratõe eccle. s. e. cũ sit rõna. ⁊ iuder gratis iudicat: ⁊ tñ recipit sũpt. ff. ō of. pſi. plebiscita. ⁊. s. ō vi. ⁊ bo. de. cũ ab oĩ. nec ẽ icõueniẽs qꝫ cleric locet opas suas cũ nõ hẽat vñ viuat. crj. di. c. i. ⁊. iij. ſz sacerdos ex offõ suo ad b tenek: ⁊ q hz victũ suũ suis sũptib tenek spũalia mistrare ō cõ. d. i. sufficiat. si tñ ꝓsuetudo ẽ qꝫ aliqd dek i obseqis mortuoz ⁊ ꝓsũptib: lz sacerdoti ñ dek actio ad b petẽdũ. tñ põt cogi ppls ad obꝑuãdã hõestatẽ ⁊ ꝓsuetudiez. ſ. e. aplicã. ꝓsuetudo. n. attẽdik i recipiẽdis mũerib circa spũalia. ar. i. q. iij. q̃stũ. ⁊. lxiij. di. agathosa. ix. q. iii. q̃st, ⁊ i auc. ō san. epi. §. p ꝓsuetudinib. col. ir. io. f ¶ Mubẽtiũ. q̃ sacka sũt. vñ ñ reiterãk. s. de secũ. nu. c. i. ⁊. iij. sic. s. e. cũ i eccle. vbi de b. g ¶ Cõpetẽter. fstituẽdo ablata. xiiij. q. vj. si res ⁊ ita si satisfaceſ vl ⁊ se emẽdak nõ punik: vñ ñ vl simõiã ꝓmisiſſe directe, qõ si cuiuslibet platũ electꝰ: ⁊ vt dcm̃ ẽ p prauitatẽ simoniacã ꝛprobatꝰ: ab epo suo dispẽsatiõez aliquã obtinere de iure nõ põt. ¶ De liuoni cñ. epo: ⁊ pozi de põte fracto.

¶ Qui dat plato pecuniã ne ipz i iuſ suo de fcõ molestet: illã repetit si prelatꝰ pmissa nõ seruat.

DIlectus filiꝰ. R. ꝓpositus nobis exposuit qꝫ cuz eboracen. archi. eũ multis grauamibꝰ afficere ñ cessaret: pmisit ei certã quãtitatẽ pecunie se datuz vt ab ipsiꝰ desisterz lesione verũ dictus archi. post receptionẽ pecunie super dignitatibꝰ ⁊ bñficijs suis ab eiꝰ molestia nõ quieuit. ¶ Jõcz di. v. mãdamꝰ q̃tenꝰ si res ita se hz: archi. restituek qõ accepit si eũ ō ꝓmissionẽ suã veniſſe cõstiterit ꝓpellatis. ¶ Uno. iij. abbati de iugo dei: ⁊ priori de fil.

¶ Pro bñdictiõibꝰ nubẽtiũ ⁊ exeqs mortuoꝝ nihil exigi debet

SAz nobis pochiani de villa frãca q̃rimoniã destinarũt qꝫ capellanꝰ eoz p exegis mortuoꝝ ⁊ bñdictõibꝰ nubẽtiuz minus licite pecuniã ab eis exigit ⁊ extorquet: ⁊ ifra. ¶ Di. v. mãdamꝰ q̃tenꝰ dcm̃ capellanũ: vt a tãta ꝓsũptiõe desistat ⁊ ẽt ꝓ excessu satisfaciat: ꝓpetẽter moneatis: sibi si obedire noluerit penã canonicã infligentes.

¶ Dez cantuq. archiepo.

¶ Si p accusationẽ ꝓstat mõachũ simõiace fuiſſe receptũ: receptus ⁊ recipiẽs deponẽk. Si vo p ingsitionẽ: receptꝰ i artꝰ mõasteriũ detrudik: recipiẽti vero ⁊ maioribꝰ pena ꝓdigna iponik: ⁊ iteriz ab executõe ordinũ sacroꝝ suspendũtur.

OJlectꝰ filiꝰ. a. nũciꝰ tuꝰ pro pte tua ꝓposuit: qꝫ cũ cãt. diocesiz visitãſ in monasterijs ⁊ religiosis locis pululaſſe repereris simoniacã prauitatẽ: ita qꝫ in eis multi pcio sũt recepti: q potiꝰ gratis recipi ꝺbuiſſent imo ẽt ad religiõis obseruãtiã inuitari. Dubitãs igf an qz mltitudo repik in cã: seueritati sit aliqd detrabendũ. Nos igsitiõi. T. T. R ñ demus: qꝫ si aduersus eos q labe fuerit huiusmodi maculati accusatio coraz te fuerit canonice istituta: postqz crimẽ ordine fuerit iudiciario patefactũ: tã in dantes qz in fcipiẽtes canõice seuerit atis exerceas vltionẽ. Qõ si de boc tibi p solã ingsitionẽ ꝓstiterit: eos q p simoniachã prauitatẽ in locis talibꝰ sũt recepti: ab illis amotos ad agẽdã pniam ad monasteria dirigas artiora. abbatibꝰ aut abbatiſſis poribus platis qbuslibz ⁊ officialibꝰ coũndẽ iniũgas pniaz ꝓpetẽtẽ: ⁊ donec illã peregerint eos a sacrorũ ordinũ executiõe suspẽdas. ¶ Jniũgẽs epis tuis: vt banc formã p suas dioc. studeãt obseruare. ¶ Illõ tñ gratuiter recipi poterit: qõ fuerit sine taxatione gratis oblatũ. ¶ De pori sci victoris magistris. J. bonoñ. et L. modicen. canonicis.

¶ Abbas cõtra testes q deposuerũt ꝓtra eũ de simonia in iudicio inqsitionis exãpe põt qꝫ sũt inimici ⁊

DIrit: quasi cum eo dispensando.

Jlectus fil. Diuidik. nã in pma ponik ꝓsultatio. in scõa distinguẽs rñsio ibi: nos. in tertia mãdat ibi: inſtrgẽs. i qrta istruit ibi: illõ tñ. Ab. si

b ¶ Jnuitari. ex b vl qꝫ i talibꝰ nõ põt interuenire pecunia. vbi qs ẽ inuitãdꝰ s. de pac. c. vl. ⁊. j. e. tua. ⁊. i. q. ij. ꝙpio. ad b. n. ut ad fidẽ alĩqs ꝓuertak benẽ põt dari pecũia. xxiij. q. iij. c. pe. ⁊. q. vij. qꝫ aũt lxv. di. qui sincera ⁊ sub tali ꝺctiõe possumꝰ aliq ducere in vxoꝛẽ. xxviij. q. i. caue. ⁊ duriori pẽsione possum aliquez onerare vt ꝙuertak ad fidem. xxij. q. vj. iã vo. Talis eniz conditio bona est.

i ¶ Multitudo. pp multitudinẽ detrabẽdũ est seueritati. l. di. vt cõstituerek. ⁊. lxiij. di. ꝓmeſſationes. ⁊. xxiij. q. iij. ñ põt. ⁊ s. ō tẽp. or. c. ij. vbi de b.

k ¶ Dãtes. ar. qꝫ rõe cõnerũtatis ſnia lata ꝛ danti ẽ ꝓiudicat recipiẽti. arg. lxxj. di. tãtis daniel. iij. q. vj. boc qppe. lix. di. ordiatos. ⁊. s. de ac. ad petitionẽ. ar. ꝛ. j. de adult. ſignificasti. ⁊. ij. q. v. iterrogatũ. Dixit Jo. qꝫ tũc preiudicat qñ sunt ꝓsentes ⁊ sciũt cãm agi alr nõ ff. de re iudi. sepe. s. de re in. c. pe. dic vt dixit Gin. ⁊. T. qꝫ ꝓiudicat qñ tam accipiẽtes qꝫ dantes de b accusank ⁊ ꝙincunk: alꝰ nõ. ff. de adul. denũciaſſe. §. qñ. ik. nisi quo ad ꝓsumptionez: vt si ob b ẽet orta ſfamia: idiceret purgatio. ar. illius decre. ſignificasti. Ber.

l ¶ Seueritatis. ſ. depositionis. s. eo. de boc insinuatum. ⁊. c. ingsitionis.

m ¶ Amotos. bic ꝛz qꝫ ꝙuictꝰ de crie simõie in modũ ingsitionis non deponitur: sed tm̃ remouek ab administratiõe siue beneficio sicut in alijs crimiñb fit: vt. s. de ac. qualiter. ⁊. c. cũ dilecti. ⁊. s. e. de regularibus. ꝛriũ tñ babes. s. de accu. inquisitionis. vbi de boc. bodie vl standum illi constitutioni. j. e. qñ circa regulares simoniacos.

n ¶ Officialibꝰ. sic. s. e. veniens. sed q̃re tm̃ plati ⁊ officiales puniunk ⁊ nõ totum capitulũ cum oẽs in boc deliquerint: ⁊ oẽs de capitulo intelligũtur scire que sciunt eoꝝ maiores vel administratores: vt. ff. ad municipa. l. municeps. põt dici qꝫ ideo prelati ⁊ officiales puniunk: qz eorũ ꝙsilio et auctoritate oĩa fiũt. r. q. ij. epꝰ. C. de ap. iudices. ⁊. l. qñ. vbi officiales puniuntur: qz nõ restiterũt iudicibꝰ ꝓperã ꝓcedẽtibꝰ. ⁊ ar. ij. qõ. vij. quapropter. Sed nũquid collegiũ ipm poterit accusari aut iquiri de crimine ipsius: vl qꝫ sic. xij. q. ij. qui manumittik. ⁊. s. e. veniens. nam vniuersitas ꝙuenik rõne metus. ff. qõ me. cã. l. metũ. §. iij. ecclesia. n. delinquere non põt. vij. q. i. sic. Sz ꝛriũ vl qꝫ vniuersitas nõ põt excõicari: vt ar. xxiij. q. iij. si babes. j. de sen. ex. romana. ⁊. c. vlt. nec dolũ ꝓmittere põt. ff. de dolo si ex dolo. §. sed an. nec vniuersitas dicitur aliquid possidere. ff. de acq rẽ. pos. l. i. §. pe. Jtẽ vniuersitas p actorẽ vel procuratorem sindicum dz se defendere: sed in crimie nõ interuenit procurator. v. q. iiij. in crimialibꝰ ⁊. s. de ac. veniens. Jo. dixit qꝫ vniuersitas nõ põt accusari vel puniri: ſz maiores de vniuersitate vt b dicit. ⁊. s. e. veniens. T. dixit ⁊ bene qꝫ licz vniuersitas siue collegiũ nõ possit accusari. põt tñ inquisitio fieri de excessibus collegij: ⁊ canonice puniri pñt: sed illi plus quo magis delicti cã eẽ ꝓstiterit. j. de cle. ex. mi. latores. ⁊ b. ⁊. s. e. veniẽs. ⁊. xliij. dist. ꝓmeſſationes. ⁊. xxv. q. ij. ita nos. ⁊. ff. de cõdi. ⁊ demõ. municipibus.

o ¶ Suspẽdas. sed nõne pñt ipo iure suspẽdi: sic de boc dcm̃ est. s. eo. accusatũ. acta vero pnia restituunk executioni auctoritate pape. B.

p ¶ Taratione. boc ideo dicit: qz taratio est quedã vẽditio. ff. de iure do. plerũqz. §. sin aũt. ⁊ quasi qdam pactio videtur.

q ¶ Gratis. j. eo. tua. si. xxij. di. de eulogijs.

Licet. Diuidit in tres partes. in pma ponit exordiū. in scda narratiōez tertia ibi: ne vo. et declarat b. c. p. c. sequens. qō vēit ad ōclaratiōez huius. Alb. ſi. a Excepit. i. recepit. ſic. xxiij. q. v. nō ē nſm. ſ. vt lite ñ pte. qñ. §. pe. b Filijs. ſ. offni. et finees. c In bello. quod habuerūt filij iſrael cū pbilisteis. T.

d Expirauit. xxxviij. di ſtincti. legant.

e Dānabili⁹. lxxj. di. dcm eſt. et. ſ. de offi. ordi. irrefragabili.

f Notoriis. in notoriis nō ē necari⁹ accuſator vel teſtis vel īgſitio vl denūciatio. ſ. de ac. euidētia. ij. q. i. ō mālfeſta. et. c. ſcelus. ſic. ſ. ō ac. q̄lr. ij. nec eſt purgatio indicēda. j. de pur. ca. cū dilectis. T.

g Inſcriptio. er ō pz q vbi agit in modū accuſatiōis ñ oz pcedere admonitio. ad qd. n. fieret admonitio: cū ēt poſt pnīaz poſſet accuſari et depōi ſi eēt quiet⁹ ar. xxiij. qō. ij. admonere. et. xxv. di. primū. Sz vbi de crīe ciuilr agit ad pnīaz pceder oz admonitio. et ſic logr illa decre. ij. q. vij. accuſatio et. c. ſeq. et. ſ. de accu. c. ij. itē vbi agit ad penā ercōicatiōis pcedere debet admōitio. xvj. q. vij. oēs de crīme. xvij. q. iij. ō pſbyteroz. xij. qō. ij. indigne. et j. de ſen. er. ſacro. ſz i pecuniarijs cāis nō ē neceſſaria admōitio: ſz ſit ar. j. C. ō pig. debitoris. ſz illud itelligit er bōeſtate: et ſic poſſēt itelligi pdicta capitula. ij. q. vij. accuſatio. et. c. ſeq. ſed cū agit in modū īgſitiōis nō ē neceſſaria admōitio: ſed ſufficit ſola fama vel clamor vt hic patet. Joā.

h Deſcendam. ij. qō. i. deus omnipotēs.

i Sanctōes. lxxxvj. di. ſi quid vero.

k Juder. nō. n. pt qs eē accuſator et iudex ſimul: vel accuſator et teſtis. ij. q. i. in pmis. et. c. multi. et iiij. q. iiij. c. i. et. ij. niſi in cā denūciatiōis. xj. q. iij. pcipue. et. ſ. de teſti. in oī negocio. et idē vt in cauſa matrimōij. xxv. q. vj. eps in ſynodo. ſed ille talis accuſator ſiue teſtis non ſufficit: niſi teſtes inducantur. Jo.

l Formam. ſic. ſ. de accu. q̄liter. vſus fi. et ibi expoſitū eſt. et ita iudex ſemper ſz finē ad quē qs agit formabit ſnīaz h ē depoſitōis ī accuſatōe remotōis ab adminiſtratiōe i īgſitōe pnīe pagēde i denūciōe. ſ. de ordi. cog. cū dilectus. et. ſ. de exce. c. i. et ſ. ō ac. ſup his. et. ff. ō ne. ge. pōponi⁹. §. i negocijs. in fi. ff. ꝓmu. di. vt fūdus. ar. j. ſ. de pceſ. pbē. er pte. vbi iudex alr ſnīat q̄ allegaret. ſ. ō ac. i q̄ſitōis. i. rñ. ibi ſoluit. itē j. ff. ō edi. edic. bouē. §. aliq̄ñ. ibi oz q lz ſit actū q̄to minoris: iudex tñ pōt ꝓdēnare ac ſi eēt actū redbibitoria.

m Detulerūt. i. denūciauerūt: vt ſequētia pbāt ibi.

n Euāgelicā. ſ. de iudi. nouit. et. ij. q. i. ſi peccauerit.

o Er officio nro. platus oz purgar puriciā. ſ. ō of. or. c. i. et. ſ. ō ac. q̄lr. ij. et. xxv. q. vj. eps i ſynodo. et. ſ. ō ac. ſicut olim. ff. de offi. pſi. l. iij. ff. de ſuſpec. tuto. l. iij. §. pterea. et nota q dicit q illi qui venerant ad denuncian dū ingſitionē teſtes admiſſi ſūt. ſic. ſ. de elec. in cāis. et. ſ. de renū. poſt trāſlationē. ar. j. ſ. de accu. cū. p. et. ſ. de elec. inotuit. ad fi. ſz h nō nocz: qr in illa cū p. repellūt pp inimicitias et mutuas accuſatōes. h ſecr qr h nō erāt inimici ōnū ciatores. alſ ñ admitteret: vñ pōt phibere teſtimoniū i īgſitōe: qr exquo admittunt ad vnū et ad aliud. Alm.

Spiratores: alias vero exceptiōes criminum opponere nō poteſt.

Licet beli ſūm⁹ ſacerdos in ſe bonus exiſteret: quia tñ filioz exceſſus efficaciter non corripuit: et i ſe piter et i ipſis aīadeuerſionis diuine vīdictā excepit[a] dū filijs[b] ei⁹ i bello[c] peremptis ipſe de ſella corruens fractis ceruicib⁹ expirauit[d]. Ad corrigēdos igit ſubditorū exceſſus tanto diligētius oz plat⁹ aſſurgere q̄to dānabilius[e] eoz offenſas deferret icorrectas. cōtra quos vt de notoriis[f] exceſſibus taceat: et ſi tribus modis pcedi poſſit p accuſationez vz denūciationē et īgſitionē ipſorū vt tñ in oīb⁹ diligēs adhibeat cautela: ſicut accuſationez legitimaz pcedere oz inſcriptio[g]: ſic et ōnūciatōez charitatiua correctio: et īgſitiōem clamoſa oz inſinuato preuenire. De ſcendā[h] ingt dñs et videbo vtrū clamorez qui venit ad me ope cōpleuerint. tūc. n. clamor puenit ad platuz cū p publicā famā aut inſinuatiōem frequentez ſubditoruz ſibi referūtur exceſſus: et tūc oz deſcēdere et videre. i. mittere: et īquirere: vtrū clamorē qui venit veritas comitet. nā iurta canōicas ſanctiones[i] ſi quid de quocūq clerico ad aures prelati puenerit qō eū iuſte poſſit offendere: nō facile credere nec ad vindictā eū res accēdere oz in cognita: ſz coraz eccleſie ſenioꝛib⁹ diligēter ē veritas preſcrutanda: ut ſi rei popſcerit q̄litas: canonica diſtrictio culpā feriat ōliquētis: nō tāq̄ ſit idē accuſator et iudex[k]: ſed q̄ſi fama deferēte vel denūciāte clamore ſui officij debitū exequat. eo ſp adhibito modo ramine vt iurta iudicij formaz[l] ſnie quoq forma dictet. Cū igit de abbate pōpoſiano ea nobis frequēter inſinuata fuiſſent q̄ ab honeſtate regulari nimiuz diſſonabāt: monachis ad pītiā nr̄am accedentib⁹ quidam ex ipſis nobis ipz de ſimonia piurio dilapidatiōe ac inſufficiētia ō tulerunt[m]. Contra quos cuz idē abbas excipet q denūciationē huiuſmodi fraterna correctio ſm regulam euangelicā[n] nō pceſſerat: et ij dē ꝓſtanter aſſereret q correctionē huiuſmōi pmiſiſſent: lz ad pbandū h duoz mōachoz iuramēta fuiſſent exhibita: qr tñ ſup hoc ipſi nonduz pcēdere deſiſtebāt: nos vt pdixim⁹ frequētib⁹ clamoꝛib⁹ excitati ex officio[o] nro voluim⁹ ingrere de pmiſſis: oēs mōachos q vel cuz ipō vel contra ipm acceſſerāt iuramēti vinculo aſtrigētes: ut de ꝓpoſitis[p] plenā quaz ſcirent exponerēt veritatē quoz depoſitiones cum in ſcriptis recte publicate fuiſſent: ſuper illis ceperūt multipliciter diſputare. Qr vero tū ex aſſertione monachoruz tū ex ipſius abbatis confeſſiōe cognouimus: q idem non modicā ſūmā pecunie relictaz a predeceſſore ſuo expenderat: et in alia ſūma maiori mōaſteriū obligarat: nos eum q̄ſi de dilapidatiōe[q] ſuſpectū ab adminiſtratiōe abbatie duxim⁹ ſuſpēdendum: et qr ſimonia multis modis ꝓtra ipz abbatē videbatur eſſe, pbata: ipſe ō teſtes mīltas exceptiōes p poſuit: ſup q̄bus fuit mutipliciter diſputatū: alijs aſſerentib⁹ in crīe ſimonie ſicut ī crimīe leſe maieſtatis oēs indifferenter[r] tā infames q̄z criminoſos nō ſolū ad accuſāduz ſz ēt ad teſtificādū admittēdos: cū iſtar publici crimis et leſe maieſtatis procedat accuſatio ſimonie. alijs econtrario rñdentibus q lz hec duo crimia quātū ad accuſatiōez q̄ſi paria iudicētur differūt tñ in multis: cum alia pena[s] p vno et ala pro altero inferat: et inter perſonas accuſatoꝛū et teſtiū ſit vtiq diſtinguēdū[t]: cū nō p accuſatores ſz p teſtes crīa ꝓbēt[u]. Ne vero vel innocētie puritas cōfuſe ſuccūberet vel ſimonie prauitas effugeret impunita: nos eqta te penſata illas dūtax at exceptiōes oppoſitas probandas[v] admiſim⁹ que probate[w] nō de zelo iuſticie ſed de malignitatis fomite procedere viderentur[x]. T Dem.

C Hoc. c. eſt glo. pcedentis. c. naz tēdit ad declaratiōem illius an et quando teſtes criminoſi admittantur in crīe ſimōie: et i effectu idē dicit quod precedens.

Per tuas[y] lras nobis intimaſti te dubtare ſuper quadaz epka

Padultertū ꝛc. vt in. c. ſequēnb⁹. Ber.

Per tuas. Diuidit in tuas ptes pncipale. s. in pmā ꝓſultatio. ī ſcdā rñſio ibi: noueris. et h ſcda ps ſubdiuidit ī q̄ttuor. nā pmo diſtinguit circa gnqz. ſcdo coaptat illa gnqz ppoſita repetēs ſcm et ōclarās īterlocutoriā pcedētis decretalis. tertio trāſeūdo ꝓcludit. q̄rto ſcitat ceſſiōez. ſcda ibi h oīa. tertia ibi: tales. q̄rta ibi: vñ. ab. ſi. z C Per tuas. cāus. i pcedēti decre. oſ q abbas pō poſian⁹ plures exceptōes oppoſuit ꝓ teſtes īductos ꝓ ipm ſup crimine ſimonie: et papa quaſdā admiſit q̄ſdā vo non. vñ videbatur q teſtes criminoſi admitterent in crimine ſimonie. Queſitū fuit a papa q̄liter decre. illa eēt itelligēda. Rñdet papa dicēs q illā decre. lz beli. edidit: ad cuius⁹ intelligētiaz ſic diſtinguit. Prio circa modū agēdi: vtrū agat de crīe ſimonie crīaliter aut ciuiliter

ꝛ ſi ciuiliter agaꝯ: vtrū de rigore aut egrate. Scōo diſtinguit circa pſonaz cō
tra quā proceditur vtrū ſit regularis an ſecularis. ꝛ ſi ſit regularis: vtrū ſit in
feriozis gradus aut excellentiozis dignitatis: ꝛ an ille idem ſit bone opinioꝛis
vel male fame: ꝛ vtrū ēt poſſit puniri de facili: an ſine ſcādalo non poſſit con
dēnari. Tertio diſtinguit circa pſonas teſtiū. Utruz ſint boneſti vel crīoſi vel
emendati de crīe: an adhuc pſe
uerent ī ipo: ꝛ an ipi teſtificent
ex charitate vel odio. Quarto
q̄ crīa obijciaꝯ teſtibꝫ vtrū ea-
dem vel minora an paria: vel
maiora. Quito an adſint alia
adminicula q̄ adiuuent teſtes.
¶Recollige illos quinqz modoſ
q̄tū ad alteraz partē. Si ergo
agaꝯ ciuiliꝛ de crīe ſimonie: ſm
egratē ꝛ pſonā ꝺ quaz agaꝯ ſit
regularis ꝛ inferioꝛis gradꝫ: ꝛ
male fame ꝛ de facili poſſit pu
niri: ꝛ adſint alia adminicula:
vt contingit in abbate pōpoſia
no. qui eſt perſona regularis ꝛ
grauiter infamatus: ꝛ qui ꝺ fa
cili potuit remoueri ꝺ talē per
ſonā ſz lau. teſtes qui emēdati
ſunt de crīe: vel ſm alios q̄ ad
huc in crīe pſeuerāt cū aljs ad
miniculis: vtputa furti adulte
rij q̄ ſūt minoza crīa: ꝛ q̄ ex cha
ritate deponūt ꝛ bñt alia admi
nicula. admittunt in crīe ſimo
nie pp criminis enormitatē: ꝛ
teſtes tales admiſſi fuerūt ꝓtra
illū abbatem pōpoſi anuz non
obſtantibus exceptionibus fur
ti ꝛ adulterij. alſ vo exceptio
nes. i. conſpirationeſ ꝛ inimici
tias capitales papa probādas
admiſit: q̄ eiſ probatis pz q̄ ex
odio teſtificant: ꝛ ſic oz intelli
gi decre. ꝓmiſſa lz beli. quātuz
ad teſtiuz receptionem contra
ſimoniacam prauitatē: q̄ ille
abbas grauiter infamatus de
nuncia batur ſimpliciter ſecun
dum equitatem: vt remouereꝯ
ſolūmodo ab abbatis admini
ſtratōe: ꝛ ꝺ facili poterat ſmoueri: vñ ipe ñ expectata ſnīa ceſſit. g̃ ītellige a ꝓrio
ſi pſōa ꝓ quā talſ agiꝯ ꝺ ſimōia: nō ſit talis. tales teſtes nſio mō admittuntur.

a ¶Ad abolendā. quā hēbas olim eodem ti. in ſcōa compillatione.

b ¶Prauitate. preterea idez vſ de alio crimīe excepto: vt hic diſtinguiꝯ circa
modum agendi. Ber.

c ¶Simpliciter. i. in modū denūciationis ꝛ ingſitionis. Ber.

d ¶Excellētiozis. puta epſ regularis: cū quo nō eſt taliter ꝓcedēdū ꝓpter ma-
ius ſcandalū. Sed quare hoc dicit. cū in iudicijs non debeat attēdi dignitas
alterius. iij. q. ir. c. vl. ꝛ equalitas ſeruāda eſt ī iudicijs. C. de pr. ſacro. ſcri. in
ſacris. li. rij. ¶Rñ. hoc ideo dicit ꝓpter maius ſcādalū ꝛ reuerttiā ordis excellen
tiozis: ꝛ abſurdū videreꝯ ſi taliter remouereꝯ epſ ſicut abbas: ꝛ nō ita de facili
ꝓcedit ꝺ maiorē ſicut cōtra minorē. ar. ſ. de accu. qualiter ꝛ q̄ñ. ij. ꝛ vbi maiꝫ
ſcandalū ſeu piculū ⁊tit̄ur cautius eſt agendum. rlij. di. quieſcam. vij. q. vij.
c. vlti. ꝛ. ff. ad carb. l. i. §. ij. ꝛ aliter puniunt maiozes: aliter minores. rriiij. q.
i. qui contra pacem. ꝛ. rlv. di. cum beatus. Jo.

e ¶Infamatus. ſi. ij. q. i. in primis.

f ¶Sine ſcandalo. vt ex hoc facilꝫ admittant vel repellant. ar. rriij. q. iiij. ñ p̄t

g ¶Vel minora. hoc ſō dicit: q̄ ſi ſint eadē crīa. vtputa ſimonia eadē de q̃ agi
tur nō admittit. q̄ ſoci nō admittit. ſ. de teſti. veniēs.

h ¶An paria. hoc ſō forte dicit: q̄ lz repelli oīno nō poſſint: cū ſint emendati:
q̄to maiora crīa eis obijciunt: tāto minor fides eis adhibeꝯ.

i ¶Fomite. hoc dicit ꝓpter inimicos capitales ꝛ ꝯſpiratoꝛes: q̄ nō debent ad-
mitti. vt. j. dicitur.

k ¶Adminicula. q̄ ſine aljs adminiculis ꝛ p̄ſumptiōibꝫ viles teſtes ī crīe ſimo
nie nō ſūt audiēdi: q̄ vilibus ſine tormentis credi nō debet. iiij. q. iij. vſi. ſi ea
rei. ꝛ. ij. q. i. ī ꝓmiſ. ꝛ q̄ a tormētis non eſt īcipiendum. ff. de queſti. l. i. ꝛ. j. de
reg. iur. cū in conſtemplatione. Tan.

l ¶Diſtinguenda. hec eſt intentio ꝓcedētiū diſtictionū. aut. n. agiꝯ crīaliter:
aut ciuiliter. Si criminaliter. tūc teſtes crīoſi ēt in exceptis crīb cōtra neminē
audiūtur: ſiue accuſatus ſit bone fame ſiue male. ſi vo agiꝯ ciuiliter: tūc con-
tra ſecularē platū nō ſūt audiendi vel admittēdi crīoſi teſtes niſi ſint emēdati
de crīe ꝛ tūc admittunt de equitate nō de rigore: nec ēt tūc audiūtur. niſi ad-
ſint alia adminicula: ſed cōtra regulares prelatos infamatos inferioris gra-
dus admittuntur crīoſi. ſi ciuiliter agiꝯ de egrate ſed nō de rigore. ꝛ cum aljs
adminiculis: ꝛ hoc intellige in teſtibꝫ. ad accuſandū vo bene admittunt infa-
mes contra illum q̄ eſt male fame: vt. ſ. e. tanta. Jo.

decretali quaz nos aſſeris edidiſſe de teſtibꝫ admittēdis contra ſimo
niacā prauitatez. ¶Noueris igiꝯ q̄ nos illā epl̄az q̄ ſic incipit quāuis
ad abolēdā[a]: neq̄quaz edidimus ſed aliaz que ſic incipit: licet beli:
nos edidiſſe fatemur: ad cuiꝫ intel
ligentiaz credimus diſtinguendū
vtrū is ꝺ tra quē agitur de ſimoni
aca prauitate[b] denuncietur ſimpli-
ter[c] an crimialiter accuſeꝯ: et utrū
agaꝯ ſecūdū iuris rigorē an ſm tē-
perantiā equitatis. Jtē vtruz ipſe
ſit regularis qui iaz renunciaue rit
mundo: an ſecularis qui adhuc in
mundo exiſtit: ꝛ an inferioris gra
dus an excellētioꝛis[d] ſit dignitatis
Ad hec vtrū ante fuiſſet clare opi
nionis ꝛ bone fame: an grauiter
infamat[e] ꝛ valde ſuſpect[f]: ꝛ vtrū
de facili poſſit puniri: an ſine ſcan-
dalo[f] nequeat condēnari. ¶Prete
rea vtrū teſtes ſint boneſti an cri-
minoſi: ꝛ an ſint emendati de crīe
an adhuc in crimine perſeuerent.
Rurſus ſi crīa ſint eadez vel mi-
nora[g]: an paria[h] uel maiora: vtrū
ue teſtes ex zelo iuſticie: an ex mali
gnitatis fomite[i] depoſuiſſe credā-
tur. ¶Denicꝫ vtruz ad prauitatē ſi
moniacā detegendā ſola dicta te-
ſtiū inducāt an alia etiā adminicu
la[k] ſuffragētur. ¶Hec oīa ſunt ad
ītelligentiā illius epl̄e diſtiguēda
Ille quidē pōpoſianus abbas qui
iā pridē renunciauit mundo: erat
de ſimonia periurio vilapidatiōe
ac inſufficientia[m] grauiter infama
tus. Cūcꝫ p monachos qui iura-
uerant perbibere teſtimoniuz ue-
ritati: ſimonia multis modis vi-
dereꝯ eſſe ꝓbata: ipſe cōtra teſtes
multas exceptiones oppoſuit: cō
ſpiratiōes[n] videliz: inimicitias ca
pitales: furtuz ꝛ adulteriū: ut eos
a teſtimonio ſmoueret. Nos vo
ne inocētie prauitas ꝓfuſa ſuccum
beret: vel ſimonie prauitas effuge
ret ipunita: illas dūtaxat exceptio
nes p̄obandas admiſim[o] quib
forte ꝓbatis teſtes nō zelo iuſticie
ſz malignitatis fomite ꝓceſſiſſe cō
ſtaret: ut ꝯſpiratiōes ꝛ inimicitias
capitales[o]. ceteras autē exceptio-
nes ut furti adulterij[p] ꝓpter imani
tatez hereſis ſimoniace: ad cuius
cōparationē cetera crimina quaſi
p̄o nihilo[q] reputātur: dum im? re-
pellēdas. q̃ñ ꝛ ſi ꝓbate fidē teſtiū
debilitaret[r] in aliquo: ſi tamē eua
cuarent ex[s] toto aljs adminiculis
ſuffragantibus: p̄eſertim[t] cum te-
ſtes de crimine fuerint emendati[v]
¶Tale s igitur ꝓtra talez[x] taliter[x]

m ¶Inſufficientia. pp inſufficientiā remouet prelatus ab admiſtratiōe
ſ. de eta. ꝛ quali. c. vl. ꝛ. rviij. q. ij. ſi quis abbas.

n ¶Cōſpiratiōes. ꝯſpiratio. n. grauiſſimū crimen eſt: ita q̄ meretur de-
poni. rj. q. i. ꝯiurationū. ꝛ. c. ꝯſpirationū. ꝛ ibi in ſubuerſionē ſtat alteri ꝯ
ſpirāt. vñ tanq̄ inimici repellēdi ſūt ꝛ eis ꝯſentiētes: vt capitulis prędi
ctis. ꝛ. ſ. de re iudica. cuz
i. ꝛ a.

o ¶Capitales. ꝓpter alias vero non remoue tur qs a teſtimonio. iiij. q. iiij. §. item in crīali. ibi tū nō determinat ō qua inimicitia. ꝛ. ff. de arbi. lz inſti. de excu. turo. §. ini micitie. ꝛ leuis offēſa nō adimit legatum. ff. de adimen. lega. l. iij. in fi. ſed minoꝛ fides eis adhi betur. in auc. de teſtibus §. ſi vero quis dicat. col. vij. C. de teſti. auc. ſi di catur. Tamē ſi inimici ꝛ cōſpiratoꝛes redeāt ī ami citiā poſt reconciliationē vſ q̄ poſſint admitti: ga ꝛ legatum per capit ales inimicitias: vel alſ gra uiſſimas interuenientes adimitur. ſed ſi redeāt in amicitiā reintegrat lega tū. ff. de adi. le. l. iij. in fi. ꝛ. l. ſe. ita tamen q̄ non ī eo negocio: vel cā ꝓ q̃ ꝯſpirauerunt: ꝛ reconſili atio non ſit recens. ar-
gumentuz. iij. q. v. accu ſatores.

p ¶Adulterij. ꝛ ſic oppo nebantur minoꝛa crīmia Sed nunquid piurus ad mitteret: dicendū ē q̄ ñ: q̄tuncūq̄z ſit emēdatus q̄ q̄ ſemel eſt piurꝫ ad iu ramentum amplius non auditur. rrij. qōe. v. par uulis. ꝛ. ſ. de preſum. lit teras. ij. q. vij. nō poteſt.
q: p̄ſumit q̄ ītez deieraret. ar. ff. de ac. ſi cui. §. biſdem. ꝛ. vj. q. i. quinq̄z. ꝛ eſt expreſſum. ſ. de teſti. teſtimonium. Ber.

q ¶Pro nihilo. vt. i. q. vl. c. vl. ꝛ. ſ. e. tanta. Ber.

r ¶Debilitaret. ꝛ ita teſtis q fuerit crimioſus: lz ſit emēdatꝫ non facit ple
nā p̄bationē. niſi adſint alia adminicula. crīoſus. n. ſemper habet caput
vulneratum. i. q. i. ventum. q: ꝛ ſi peniteat: quedam tamē irregularitas
manet que non aboletur p pniam. l. diſt. illud. i. q. vij. ſi quis omnem. ꝛ
ij. q. iij. §. hinc colligit. Lau. debilitarent dcā taliū teſtiū ſi hec ꝓbarent
ſed hec nō probantur: q: alia adminicula aderant. alſ ſi nulla fuiſſent ad
minicula: nō ſufficereꝯ dicta eoꝝ. ꝛ eſt ar. q̄ nō debet qs admitti ad pro-
bandū. quo probato non prodeſt. C. de proba. ad probationem. ſi. ſ. de of
fi. dele. cum contingat.

s ¶Ex toto. cum iam eſſent emēdati de crimine. ꝛ dic preſertim. i. tantū
non enim crederem teſtem infamē eſſe admittendū contra infamatuz: niſi
alia indicia precederent: cum a tormentis non ſit incipiendum. ꝺ. de re.
iur. cum in cōtemplatione: nec tales admittunt ſine queſtione. ij. q. i. in p̄
miſ ad fi. ꝛ. v. q. v. illi qui. Lau.

t ¶Preſertim. i. tantū. ſm alios tenet proprie.

v ¶Emendati. ſi. n. teſtis emendatus eſt de crīe admitti debz ſi ciuiliter
agitur vt hic patet. ꝛ argu. l. diſtinctio. quia tua. ꝛ. c. domino ſancto. ꝛ
verum intellige ſi eum ex illo crimine non comitetur infamia. ꝛ niſi ī cri
mine periurij: qui etiam ſi ſit emendatus non admittitur. ſupra de teſti.
teſtimoniū. ſed ſi criminaliter agiꝯ: non admittitur etiam ſi ſit emenda-
tus. vt in decre. teſtimoniū. ꝛ. vj. q. i. qui crimen. Jtem et hoc videtur q̄
ſi teſtis cui obijcitur crimen vt repellatur: ſi vult probare ſe emendatum
q̄ debeat audiri: cū iam non ſit criminoſus. ſ. de excep. deniqz vbi de b. ꝛ
ar. iij. q. vij. qui ſine.

x ¶Talē. ſ. regularē iferioris gradus ꝛ male opiniōis: qui de facili poteſt
puniri: qualis fuit abbas iſte: ꝛ reſpicit ſecundam diſtinctionē. ſ. v. Jtem
vtrū ipſe regularis ꝛc. pro altera parte tantum.

y ¶Taliter. ſcilicet ciuiliter: cuz agitur in modū inquiſitionis ſm tempe
rantiam equitatis: prout ſequitur in littera. ꝛ reſpicit primā diſtinctionē
ſupra circa prin. verſi. vtrū is ꝛ cetera. Et ita tales teſtes contra talem p̄
latum admittuntur: cum ciuiliter agitur ſecudum equitatem: ergo a con
trario ſenſu colligitur q̄ ſi agatur criminaliter aut etiam ciuiliter ꝛ ri
gorem cōtra regularem ꝛ infamatum vt dictū eſt: nō admittuntur tales

testes qui non sunt emendati etiam cum aliis adminiculis i crimine excepto: ⁊ multomin⁹ si agitur contra secularem etiam ciuiliter: ⁊ secūduz equitatem: qz tunc tales testes non admittuntur: ⁊ sic maius est priuilegium clericorum q̄ monachorum: quia in eodem modo agēdi alij testes admittuntur contra clericos: ⁊ alij contra monachos: argu. vj. q. j. lege. ⁊. c. alia est causa. Et. xc iij. distin. a subdiacono. Sed arg. contra. ij. q. j. in primis. vbi indistincte dicit non distinguendo inter regularem ⁊ secularem: sed illud loquitur in accusatione: ⁊ sic patet q̄ si agatur criminaliter contra secularem aut etiam regularez infamatuz de crimine simonie: siue de crimine excepto: tantū bonesti testes admittunt ⁊ sufficit si sint emendati ⁊ hoc de egtate. videtur tamen per decr. grego. q̄ de iure: ⁊ non de egtate admittendi sunt testes emendati ēt sine aliis adminiculis. cum agit̄ ciuiliter de crimine sine aliqua distinctione. ſ. de testi. testimonium. ergo in simonia multo fortius cū sit crimē excepti. qñ in aliis sunt admittendi testes emēdati: nisi in periurio. vt nisi eos ifamia comitetur: vt ibi dicitur nisi tu velles eaz reducere ad equitatē ꝑm istam. Sed contra potius videtur: vt. ſ. ipsa reducatur ad illam tanq̄ ad posteriorem. de lega. non est nouum: ⁊ sic non habēt locū premisse distinctiones. Ultima pars prime distinctionis tollitur scilicet vtrum agatur ꝓ iuris rigorem ꝛc̄. ⁊ sic remanet vtrum agatur criminaliter an ciuiliter: vt similiter admittātur testes emēdati ꝑm tenorem illius decre. predicte. Secūda distinctio tollitur ex toto scilicet vtrū ipse sit regularis ꝛc̄. ⁊ illa distinctio que fit circa psonas testium remanet. Ergo hoc remanet iquirendū: vtr̄ agatur criminaliter: vel ciuiliter de crimine. Et vtr̄ testes sint honesti q̄bus crimina obijci non possunt: vt illi tantum admittantur. similiter agit̄ aut fuerint crimino si: ⁊ emendati: vt si agitur de crimine ciuiliter: ibi bene admitti possunt ꝑm decre. predictam. ⁊ sic difficultas huius decre. parū valet. vel dic q̄ illa decre. testimonium itelligitur cū agitur ciuiliter: ⁊ ō crimine non excepto: ⁊ tunc de iure cōmuni tantum testes emendati de crimine reperiuntur. hoc intelligitur cum agitur de crimine excepto simonie. ſ. ciuiliter. ⁊ tunc recipiuntur testes viles ⁊ infames cōtra ifamatos de equitate: ⁊ nō de rigore. qualis fuit abbas cōtra quem tales testes recepti fuerūt de equitate tantum cū aliis adminiculis: vt hic patet. argu. opt. ſ. de testi. c. vl. Et hoc dixit tan. ⁊ Joā. lau. cōtra. ut supra in notu. cum iam esset ꝛc̄. ⁊ istud presertim ꝓz Jo. ⁊ tan. ponitur. cōparatiue. lau. exponit presertim. i. tantum. ⁊ sic vtraq̄ decre. remanet i suo loco: ⁊ hoc innuunt ista verba. tales contra talem taliter durimus: ꝛc̄. ⁊ dic tales. ſ. viles ⁊ criminosos contra talem infamatum ⁊ irregularem. taliter. ſ. ciuiliter: ⁊ de equitate non de rigore.

a ¶ Admittēdos. verba ista sic expone ꝓz lau. tales. ſ. testes emendatos ō crimīe furti adulterij ⁊ consimiliuz criminū. qui ex charitate testificantur sine aliis adminiculis ꝑm lau. vel si non sunt emendati admittuntur cū aliis adminiculis: vt dicitur in fine glo. ꝑm alios. ⁊ respicit distinctionē ſ. ⁊. ꝑterea. ⁊ ⁊. vtr̄ ne testes ꝑ altera pte. ⁊ seqnētē. ⁊. veniq̄.

b ¶ Ciuiliter. quo casu admittuntur mulieres. ſ. de testi. quoniam. ⁊. c. tam litteris.

c ¶ Amoueretur. ꝑm euāgelicam veritatē. ſ. de accu. qualiter.

d ¶ Leuioribus. sic. ſ. de accusa. qualiter i fi. qz nō ita pingue ius habēt regulares sicut seculares. argu. ſ. de statu mona. cuz ad monasterium. argumen. eo. ti. c. ii. in fi. vel potius. quia non est tantum scandalum ꝑ remotione regularis; sicut secularis. ⁊ hoc est de consuetudine approbata vt dicit. l. in fi. c.

e ¶ Amoueri. vbi gs remouetur propter fraudem ifamis est. secus si propter simplicitatem. ff. de suspec. tuto. l. iij. §. q ob segnitiem. ⁊. C. e. ti. l. vltima. nisi sit patronus. in

durimus admittēdos[a] non secundum rigorem iuris sed secundum temperantiam equitatis: cum ageretur non criminaliter vt deponeretur ab ordie: sed ciuiliter[b] vt ab administratione amoueretur[c] tanquaz immeritus ⁊ dannosus. Et vtiq̄ tales prelati ex leuioribus[d] causis possunt ab administrationibus amoueri[e]: sicut quoruūdaz religiosorum approbata consuetudo deposcit. ¶ Unde predictus abbas non expectata sententia quasi male conscius sibi cessit[f].

Dez abbati iemblacen̄.

¶ Non iputatur electo cōfirmato si eo prohibente pro ipsius confirmatione pecunia data fuit.

Sicut tuis litteris itimasti: cū in iemblacen̄. ecclesia fueris monachus: fuisti tandē promot⁹ ad regimen ecclesie floren̄. Uenerabile abbate iemblacen̄. post sublato de medio: ipsa que prius te filiū habuerat in patrez per electionem canonicam[g] te vocauit: ⁊ quia pastore carebat leodien̄. ecclesia cathedralis ad colonien[h]. ecclesiaz que tua est metropolis proficiscens: ipsius auctoritate in iemblacen̄. ecclesia interim ministrasti. Ceterum postquam in leodien̄. ecclesia fuit episcopus institutus: is a te requisitus electionem de te factaz noluit confirmare. Ueruz cuz hec fieri pro extorquenda pecunia comperisses: sub interminatione anathematis[i] vetuisti ne pro facto huiusmodi aliqua pecunia offerretur sed quidam de fratribus te inconsulto ⁊ ignorante contra excommunicationis a te facte sententiaz venientes promiserunt pecuniaz et etiā exoluerunt[k]: et sic ab episcopo inuitatus institutionez ab eo accepisti libere quemadmodū postulabas: ⁊ infra. ¶ Quamuis aūt secunduz sacrorum canonum[l] instituta etiam paruuli qui cupidita te parentuz ecclesias per pecuniā sunt adepti: eas dimittere teneantur: quia tamen longe diuersū est non prebere[m] consensum: ⁊ expressim aliquid prohibere: taliter durimus respondendum: quoniā[n] ex eo q̄ contra prohibitionē ⁊ voluntatē tuā: a qua postmoduz minime recessisti: aliquis te penitus ignorante promisit pecuniā ⁊ exoluit presertim cum is nulla sit tibi consanguinitate[o] coniunctus: nichil debet tibi ad penam vel culpā sicut credimus imputari[p] nisi postea consenseris[q] pecuniam soluendo promissā: aut reddendo solutā. alioquin cōtingeret qō alicui[r] tol. l. post finitam: quia nec dolum facit qui rem ōserit vt litem effugiat. ff. ō alie. mu. iu. causa fac. l. item si res. §. j. ⁊ q diffidit de iure suo licite cedit liti supra de postu. prela. bone ⁊ iam finem inquisitionis cōsecuti sunt iquisitores. quare non debent amplius producere inqsitores: nisi vt habeant ratam cessionem. sic supra de elec. dudum. in fi.

¶ Sicut tuis. In prima ponitur consultatio. in secūda respōsio ibi q̄uis in tertia parte ponit̄ quedam determitio ibi illos. Ab. fi.

g ¶ Canonicā. Dic babes ex presse q̄ electio pōt fieri ō alēia ecclesia. de boc no. ſ. ō elec. cū inter canonicos.

b ¶ Ad colonien̄sem. Sz q̄re boc. nōne capitulum ecclesie cathedralis potuit eius electionem confirmare. ⁊ ei dare licentiam ministrandi. argu. q̄ non. lxj. di. fraternitatem. xxiij. di. presbyteri. sed verum ē qō vacante ecclesia capitulum potest huiusmodi electiōez confirmare. ſ. de maio. ⁊ obe. cum olim vbi de boc. sed boc pōt eē de consuetudine metropolis ecclesie quod ad meropolitanum accedant.

i ¶ Anathematis. Ar. q̄ abbas confirmatus possit excommunicare quod verum est. ⁊ p̄ {or etiam. ſ. de maio. ⁊ obe. cū {in ecclesijs. ⁊ hec fuit sententia {ercommunicationis: ⁊ non cōminatio. : vt sequētia ꝓbāt ⁊ sic est ar. q̄ talia verba prohibeo sub interminatione anathematis sub ercōmunicatione feratur sententia. ar. ad boc. ſ. de locato. c. i. ⁊. j. de eo qui fur. ordi. rece. c. j. Sed dicas q̄ excommunicatio non fuit facta sub bac forma verboru sed expresse excommunicauit: qui cōtra facerent sub bac forma qcunq̄ soluerit aliquid illum excommunico. ⁊ ita sub interminatiōe excōmunicationis facte sub conditione lata fuit bec sententia: ⁊ sententia excōmunicationis sub conditione pōt ferri. ⁊ qui contrafacit est excōmunicatus. j. de senten. excō. a nobis. ⁊. ſ. de appel. preterea. ⁊ papa refert bic factum p istā formā. vnde si dicatur sub interminatione. vel sub pena excōmunicationis precipio: nō est excōmunicatus q̄ contra facit ⁊ sic est comminatio tm̄. ⁊ boc ꝓbat. ſ. de iurepa. relatum. §. j. ⁊. ſ. ne cle. vel mona. clericis. ⁊ sic intellige ota illa iura. lxiij. di. salonitane. ⁊ predictas decre. ſ. de loca. c. i. ⁊. j. de eo q̄ fur. ordi. rece. c. j. ⁊ alia cōsimilia. de boc etiā dr̄. j. de sagit. c. vno. Ber.

k ¶ Exoluerūt. forte bono zelo: ꝓz nō ꝑm sciētiā: ⁊ ita errauerūt. g.

l ¶ Canonū. j. q. v. presentiū. ſ. e. de regularib⁹. ⁊. c. ex īsinuatiōe.

m ¶ Debere. q̄ sepe qui tacet cōsensentire videtur. liiij. di. si seruus sciēte. C de nupti. si vt proponis: sic iste abbas cōsensisse presumeretur si postq̄ intellexerit non contradixisset: sicut econuerso: videtur contradicere qui expresse non consentiat. de cōse. di. iiij. cum pro paruulis. ff. de procura. filius familias. §. iuuenis. ff. de seruī. vrba. predi. inuitum. supra de bap. maiores. ⁊. fi. arg. ff. de reg. iur. q̄ tacet. Uin.

n ¶ Quoniā ꝑ qō. sic ecōuerso: q̄ ponit̄ ꝑ q̄. iij. q. v. qō suspecti.

o ¶ Cōsanguinitate. ſ. de eta. ⁊ q̄li. tuam.

p ¶ Imputari. dixit vin. q̄ boc itelligit̄ cū iam aliquis est electus: ⁊ eo ignorāte: ⁊ reclamāte dat̄ pecunia cōfirmatori. Si aūt nōdū esset electus: ꝛz eo reclamāte daret pecunia electoribus: obesset electo: q̄ per pecuniā eligit̄: nisi dātes boc facerent i odiū ei⁹. vt hic. ⁊. ſ. e. nobis.

q ¶ Consenseris. nā si ꝓsensisset: simoniā cōmisisz: q̄ ꝓsentire est q̄cūq̄ ꝓsentire ⁊ añ ⁊ post. j. q. j. eos. i fi. ⁊. q. iij. sigs ꝑbēdas. ⁊. c. sigs obiecerit: q̄ i maleficijs ratiabitio retrotrabit̄: ⁊ mādato cōparat̄. ff. de vi ⁊ vi ar. l. j. §. quoties. ⁊ ſ. de restī. spo. cū ad sedē. i fi. ⁊. ij. q. j. notū: ⁊ ita ꝑm canones possuz bfe ratū. qō nō meo nōie gestū c. ir. q. ij. lugdunē. ⁊ ꝑm leges. ff. ō neg. gest. si pupilli. §. item q̄rit. Quidā dicūt vt tā. q̄ aliqs pōt bfe ratū sed simoniā nō cōmittit q̄uis graviter peccet. ar. j. c. pri. ⁊ i b q̄ dicit pecuniā solucdo pōt eē ar. q̄ nō sit simoniacus p solā ratibabitionem.

a ¶ Parantis.sic.ff.siquis cau.l.ij.§.vlt.
b ¶ Dānosum.qō esset iniqūm.cum peccata tñi tenere suos auctores debeant C.de penis sancimus:ꝛ.s̄.de his que fi.a ma.par.ca.quesiuit.ꝛ nō debuit alius alteius odio pgrauari.ff.de inoffi.testa.siquis suo.
c ¶ Reportaret.qō eē nō dz.imo quādoqz punit ī eo in quo deligt .s̄. de iure pa.pastoralis.ꝛ.s̄. de immu. ec.c.vlt.Ber
d ¶ De occultis.xxxij.di.erubescāt.vj.q.j.si oīa.ꝛ .xxxi.q.v.xpiana.ꝛ.j.c.pri.Ber.

Tanos. Sunt due partes.in prima consultatio ī secunda responsio:ibi deuotō ni tue:que distinguendo prosegtur duo mēbra.scōm ibi si vero.cuius determinationez summittit ibi.lz.Ab.si.

e ¶ Pacto.i.q.ij.quāpio.ꝛ.s̄ de pac.c.vlt.
f ¶ Conuentio.ꝛ modus ēt.s̄. vt ec.bene.c.vno.ber.
g ¶ Rogans.not.qꝫ aligs pt rogare:vt ī canonicū admittat.de hmōi precibꝰ no.s̄. de eta.ꝛ quali.tuam.
h ¶ Consetiant.idest sine aliqua pactione vl mala intētione. Dic enim patet qꝫ eo tempore quo quis rcipit potest aliquid offerre cessante omni cōditione ꝛ pacto.sed cōtra videtur:qꝫ nō liceat tempore receptionis.argu.j.q.j. emendari.ne quod gratis fieri debz ꝓ pcio fieri videatur:ꝛ sic videatur habere speciez mali a q̄ ēt abstinendum est.j.eodem audiuimus.s̄.de vita ꝛ honesta. clerico.cum ab omni:ꝛ ē arg. ad hoc.j.q.ij.quampio. in fi. vbi dicitur:ac postmodū . rē. Sed verum est vt hic dicitur: qꝫ tempore īgressus potest dari aliquid:ꝛ licitum est.dum tamen cessat pactio:ꝛ conditō vt hic dicitur.ꝛ.s̄.ō probato. .c. ī presentia.ꝛ.s̄.de succes.ab intesta.cum dilectus:ꝛ supra eo.dilectus.ij.in fine.nec ideo minus donatio gratuita dicit argu.ff.manda.si remunerādi.ar.j.q.j.iudices.xviij.dist. de eulogijs.ꝛ argn.ff.de offi. procon.solent.§.vlt.ꝛ.s̄.e.dilectus.ij.in fine.alias dare si ue ante siue post simonia ē.j. q.j.eos.ī fine. Sed caueat ille qui recipit:ꝛ q dat:ne sub specie talium muneruz fraus cōmittatur.j.q.j.siquisꝰ neqz.ꝛ. j.segtur.Jo.

i ¶ De manifestis.s̄.c.prorio in fine.

k ¶ Culpabiles.nō dicit simoniaci:ad parem tamen penaz tenentur propter intentionez cum opere subsecuto supra de biga.nuper. vnde isti simōiaci non dicuntur quātū ad ecclesiam:nisi velis dicere qꝫ sola ītentio facit hominem simoniacū.argu.j.q.j.qui studet.ꝛ.c.reperiuntur.j.q.iij.non solum:sicut sola spes lucri facit hominem vsurariuz.xiiij.q.iij.capō.j.ar.j.de vsuris. cōsuluit.Tan.dicit qꝫ sola pactio facit aliquem simoniacum.arg.huius ōcre. ꝛ.s̄.vt ec.bene.vt nostrum.Jo.

l **Per tuas.** ¶ Quorūdam.qbus credere non debuit.xxxiiij.di.habuisset.ar.lxxxvj.di.si qd vero.ar.cōtra qꝫ illud dicimur scire qō ab alijs audiuimus.xxij.q.v.hoc videtur.Ber.

m ¶ Ministret.cum non constet ei illum simoniacum esse alꝫ si sciret illū simoniacum stultus esset:quia simoniacus non habet executionē:vt supra eodem tanta:vnde eam dare non potest. ¶ Preterea dicit Joan.qꝫ licet quis cōmittat simoniam:nō perdit eo ipso executionem:nisi sit simoniacus in ordie. Alij dicunt cōtrarium:qꝫ omnis simoniacus ipso iure suspensus ē.vt.j.que-

factum insidias inimico parantisᵃ ei damnosumᵇ existeret cui penitus displiceret:ꝛ sic aliquis de fraude sua commodum reportaretᶜ. ¶ Illos autez qui dederunt pecuniā vel etiam receperunt: in tantum constat esse culpabiles: quod si excessus eoruz esset ecclesie manifestus que si iudicat ō occultisᵈ: pena essent canonica feriendi.

Idem decano beluacen̄.

¶ Si clericus cum pacto confert ecclesie bona sua: vt in ipsa recipiat in canōicum:ꝛ illa sibi retineat pro prebenda:simonia committitur secus si hoc fiat sine pacto.

Tanos duxit discretio consulendos:ꝛ infra. ¶ Deuotiōi .T.T.R.quod si clericus cum conditione vel pactoᵉ largiatur aut offerat bona sua: vt illa postmodum pro prebenda retineat ꝛ in canonicum admittatur: huiusmodi oblatio vel receptio fieri nō poterit sine vitio simonie:cum in talibus omnis pactio aut conuentioᶠ cessare debeat iurta canōicas sāctōes. ¶ Si vero pure ac sine pacto ex conditione qualibz offerat rogansᵍ humiliter vt in canonicum admittatur ꝛ bona sua retinere sibi liceat ꝓ prebenda: et clerici eiusdem ecclesie pure consentiantʰ: huiusmodi perceptio fieri potuit absqz scrupulo simoniace prauitatis. ¶ Licet autem taliter duximus respondendum:quia nobis datum est de manifestisⁱ tantummodo iudicare. si tamen is qui talem donationez facit ea intentione ducatur vt per tēporalia bona que offert spiritalia valeat adipisci: ꝛ clerici qui eū ī fratrem admittunt non essent cuz nisi commoda temporalia perciperent admissuri:sine dubio taz ille q̄z isti apud districtuz iudicē qui scrutator est cordium ꝛ cognitor secretorum culpabilesᵏ iudicātur.

Idem priori cātuarien̄.

¶ Non debet quis ordinem recipere ab eo quem credit simoniacum:Sed ministrare potest in illis quos prius ab isto recepit.

Per tuas litteras intimasti:qꝫ cum .B. in quadam domo cartusien̄.ordinis suscepisset habitum monachalem:a dioc.episcopo fuit in subdiaco.ordinatus:sed postmodum didicit ex relatiōe quorundamˡ:qꝫ episcopus multotiens commiserat vitium simonie:propter quod idem monachus in susceptο formidat ordine ministrare nolens ab eodez episcopo ad superiores ordines promoueri:ꝛ infra. ¶ Nos igitur respondemꝰ vt idē in ordine sic suscepto secure ministretᵐ: sed contra conscientiam ad superiores ordines non ascendat: ne forte edificet ad gehēnam:licet ex eo quod conscientiam nimis habuerit scrupulosam:in difficultatez huiusmodi sit collapsus: quam vtique non euadet nisi deponat errorem.

Idem cantuarien̄.archiepo.

¶ Pro crismate:vel inuestitura ecclesiarum nil exigi dz nec exercitat cōsuetudo vel nois variatio.

Tm tantum peccatis exigentibus corda quorundam simoniaca prauitas deprauauit:ꝛ infra ¶ Sane peruenit ad audientiam nostram:quod cum olim quidam suffraganei tui pro crismateⁿ certaz consueuerant accipere pecunie quātitatem.non metuentes penam canonicam:ꝛ correctionem tuaz eludere cupientes:tempus faciende solutionis anticipantᵒ:recipientes in media quadragesima quod recipere consueuere post pasca:ꝛ vt causam recipiendi dissimulent nomen denariorum variantᵖ:denarios quos prius crismales:secundo paschales dicebant:consuetudinez medie.xl.nuncupantes:et infra. ¶ Cum vero expressius exprimat venditionis speciem qui prius q recipit precium quam rem conferat precios̄am:ꝛ gratisʳ sit gratia conferēda:mandamus quatenus tali

ftione.i.reperiuntur:ꝛ.capitulo quibusdam. Illud videtur verū:qꝫ siue ordinem siue beneficium adeptus est per simoniam:impedit ordinis executionem etiam post peractam penitentiam supra de accusatio.iquisitionis.ij. Respō.o. ¶ Preterea si iste nescit pro vero illum esse simoniacuz quare papa non dicit ei expresse qꝫ recipiat homines ab eodē vt auferat ab eo errrorem suum.videtur qꝫ ei laqueum inijcit:qō esse non debet.xxvij.questione.j.c.vltimo Sol.papa non debet ei dicere.qꝫ rciperet ordies ab ipso si habz super hoc conscientiam lesam: nec papa eius conscientiam posset mutare nisi ipsemet eam mutaret:quia vis animo fieri non pōt xxxij.questiōe. v.§.j.ꝛ.c. i.ꝛ.ij.vnde dicit papa cōsulendo potiusqꝫ precipiendo vt contra conscientiam non promoueatur ab illo episcopo nisi primo illam deponat:quia qui facit contra conscientiam edificat ad gehennam.xxvij.questione pma.§.er bis. Et supra ō restitu.spol.litteras:ꝛ supra de rescriptis. quoniam omne. Sed nūquid potest aliquis recipere ordines ab eo:quem scit simoniacum in ordine.vico qꝫ non:et recipiendo ordines ab eo non recipit executionem cum ordinator non habeat executionem supra eodem tanta. ꝛ.j.questione.j.reperiuntur.ꝛ potius debet pati excommunicationem q̄ recipere ordines ab ipso infra de sententi.excominquisitioni.argumen. Si vero aliquis ignorāter etiam recipiat ordines a tali simoniaco in ordine non recipit executionē nisi cum eo dispensetur i.questione.j.siquis a simoniacis:ꝛ supra de ordi.ab eo qui renunci. episcopa.capitulo.j.ꝛ.ij.qꝫ si eam non habent: alijs eam dare non possunt.j. qō.j.c.j.ꝛ.c.qui perfectionem.ꝛ.q.vij. vaiber tum.Ber.

Tm tantum. Prouidet circa duo. secunda ibi prauam.Et secunda subdiuiditur. naz pma narrat fem̄. secūda corrigit mandat ꝛ puniri ibi cū vero.ab.si.

n ¶ Crismate.sic.s̄. eodē aque. Ubi habes simile narrationem nominis. Pro crismate vero vel oleo nihil est accipiēdum supra eodem non satis.ꝛ qui contrafecerit pena canonica punitur: vt hic dicit:que est pena depositiōis cū nota in famie.i. questione.iij.c. vltimo.Ber.

o ¶ Anticipiāt.excogitata fraude de tēpore ad tempus.

p ¶ Variāt.talis variatio nominis non prodest:quia quodcūqz nomen imponant:simoniam committunt sicut in vsura.xiiij.questione.iij.plerigz:sic enim faciunt vsurarij:nunc appellant lucrum:nunc emolumentum quandoqz penam in fraudem.ar.ff.si cer.pe.lecta est.sic.C.de libe. causa iubemus.Ber.

q ¶ Qui prius.ēptor.n.ꝓs tenet offerre ꝓciū q̄ vendito:ei rē tradat.ff. ō act.ēp.ꝛ vēdi.iulianꝰ.§.offerri.Sz si neuter bz fidē alteri:ꝓciū ꝛ res ō ponat apud sequestrū.ff.de solu.si soluturꝰ.Jo.

r ¶ Gratis sit gratia.i.q.j.ca.j.

a ¶ Culpa.ar.q̄ delictū subditorū imputat prelato:sic.s.ō offi.ordi.ir refragabili.vbi de hoc.Ber.

b ¶ Consuetudinē.i talibus.n.nō excusat ꝙsuetudo.Sed potiꝰ accusat. s.e.non satis.ꝛ.c.cum in ecclesie:q̄ male ꝙsuetudines tpe nō ꝙfirmant ī auc̄.vt nulli iudi.§.j.col.ir.Ber.

c ¶ Jnuestitura.pro qua nihil est dandum: supra eodem cuz in ecclesie:nec pro aliquo sacramento spirituali:vt ibi dicit nec pastum nec pastellum qs dare dz.i.q.iij.siquis p̄bendas.Ber.

PEr tuas. Due sunt partes cōsultatio ꝛ responsio.scōa ibi nos.Ab.si.

d ¶ Jtellexerit.propter ꝫ non excusatur vt bene sequentia notāt:qa potuit cōsulere pitiores.xxxvij. di.§.vl.ff.ō iuris ꝛ facti igno.l.regula.§.sed iuris Ber.

e ¶ Dispensatum.sic.j. eodem.c.penul.vbi etiaz imponitur pena ordinatori presentatori:ꝛ p̄sentato.ꝛ ita dispensari pōt cum simoniaco in ordine arg.contra.j.q.j.erga simoniacos.ꝛ.c.si quis neqz:sed illa capitula loquuntur in dignitate.ꝛ non negatur quin possit cum talibus dispensari. sed nulla misericordia est adhibenda in dignitate seruanda quīn oporteat eos renunciare:quia penitentiam ordine vel beneficio retento agere nō possunt.j.questione.vij. requiritis.ꝛ supra de accusa.inquisitionis.j.responso.Quis possit cum talibꝰ dispensare dictuz ē supra eodem de simonia ce:ꝛ melius supra de renunciati.post translationem de pena istorum dicitur.j.eodem ca.penul. ꝛ quis cum talibus possit dispensare.

f ¶ Ministrare.triplici ō causa.tum quia fuit hoc munus a lingua.j.questione.j.sunt nonnulli.tū q̄ nulla condītio debet ī teruenire:vt supra eodē tua.ꝛ supra de pactis.c. vltimo.ꝛ.j.questione.ij. quampio.tum quia per surreptionem voluit ordinem adipisci.arg.xxiiij di.quādo.ꝛ.§.de elec.cū dilecti.Jo.

QOnsulere. Non eget sūmario quia breuis sed p alia v̄ba pōt sūmari vt ī rubro nec diuidit.ab.si.

g ¶ Administrationē.qō hic dicitur intellige per id quod habes.j.q.iij. saluator circa medium capituli.vbi habes q̄ nulla administratio ecclīa stica potest vendi vel emi prepositura economi officium vicedominatus aduocatia siue castaldiōatus:ꝛ iudicatura:aut quelibet alia administratio:ꝛ.c.siqs episcopus in p̄n.cause.

h ¶ Voluerunt.ar.q̄ sola voluntas facit hominem simoniacum.i.q̄stio. i.qui studet.Sed hoc non credo:q̄ sola voluntas facit bominē simoniacum dūmodo contenta sit suis terminis:infra eodem ca.vltimo.licz alꝰ peccet:vt ibi.Sed hic non fuit contenta suis finibus:īmo processuz fuit ad actum:ꝛ hoc notatur per hoc q̄ dicit tam ementes q̄ vendentes: vel ter excessus corrigas supradictos suffraganeos tuos et officiales eorū a tā illicita exactione cōpescens: q̄ aliorū culpa[a] tibi ob tuā negligētiā nō iputetur ad penā. ¶ Prauā illā cōsuetudinē[b] de tua ꝓuincia studeas abolere:p quā pro ecclīarū investitura[c] archidiaconi marchā argēti:minores vero decani vaccaz albā sibi dari postulāt: vel certā solui pecunie quātitatē. I Dez. ¶ Ordinatus in subdiaconuz qui prius presentatori suo promisit q̄ nil ab eo peteret: in suscepto ministrare vel ad superiores ordines ascēdere sine dispēsatiōe nō potest etiam si peccare nō crediderit.

PEr tuas nobis litteras ītimasti:q̄ cuz.D.lator presentiuz vellet in subdiaconū ordiari:ꝛ certum titulum nō haberet:quendā p̄ sbyterum exorauit vt ipsum ad ecclesie seu titulū presentaret:quod cū ille facere recusaret:ipse illi firmiter repromisit q̄ nunquaz si presentaret eundem in ecclesia sua aliquam peteret portionē:ꝛ sic ad presentationem eius extitit ordinatus: nec se in hoc egisse aliquod illicituz intellexerit[d]:ꝛ infra. ¶ Nos inquī.T.T. R.q̄ nisi cū eo fuerit misericorditer dispēsatum[e] nec ad superiores ascendere nec in suscepto debet ordine ministrare[f]. I Dē. ¶ Simonia est dare pecuniā pro vicariatu: vel pro alia administratione rex spiritualiū seu ecclesiasticarū habēda:ꝛ dantes ꝛ recipientes ab illa ecclesia sūt eijciendi.

QOnsulere:ꝛ infra. Quicūq̄ vicedominatum vel aliam ecclesiasticarum rerum administrationē[g] p pecuniā obtinere voluerit tā ementes q̄z vendētes cū simone percellūtur:ꝛ ab illa ecclesia in cuiꝰ cōtumeliā dare pecuniā ꝛ accipere voluerūt[h] iuste excluduntur.

I Dez in concilo generali. ¶ Simoniacū ē aliqd exigere pro consecratione epōrum:ꝛ bñdictionibus abbatū:ꝛ ordinationibꝰ clericorū:nec excusat cōsuetudo.

SJcut pro certo didicimus: in plerisq̄ locis a plerisq̄ personis quasi columbas in templo vendentibus fiunt exactiones ꝛ extorsiones turpes ꝛ praue pro consecrationibus episcoporū:benedictiōibꝰ abbatum et ordinibus clericorum estq̄ taratum quantum sit isti vel illi quantumue alteri vel alij persoluendum:ꝛ ad cumuluz dānationis maioris quidam cupiditatum prauitatem huiusmodi nituntur defendere per consuetudinem[i] longo tempore obseruatam.

V Tantum igitur abolere volētes abusuz:consuetudinez huiusmodi: que magis dicenda est corruptela penitus reprobamus:firmiter statuentes: vt pro his siue conferendis siue collatis nemo aliquid quocūq̄ pretextu exigeꝛ aut extorquere p̄sumat.alioquin ꝛ qui receperit ꝛ q̄ dederit huiusmodi p̄ciuz:omio dānatum cum giezi[k] et simone condemnetur.

I Dem in eodem. ¶ Religiosi precio recepti vna cū recipientibus de monasterio expelluntur:ꝛ in artioribus monasterijs ad agendaz penitētiā detruduntur Sed recepti ante istud concilium ponebantur sicut recepti in alijs locis eiusdez ordinis: nisi multitudo sit in causa: ita tamen quod renunciant prime receptioni: et de nouo recipiuntur.

QOniaz simonie labes adeo pleraſq̄z moniales infecit: vt vir aliquas sine precio recipiant in sorores: paupertatis[l] pretextu volentes huiusmodi vitium palliare: ne id decetero fiat penitus prohibemus:statuentes: vt quicunque decetero talem commiserint prauitatem:tam recipientes quaz recepta siue sit subdita siue prelata sine spe restitutionis de suo monasterio expellatur[m]: in locum artioris regule ad agendam perpetuum[n] penitentiaz retrudenda. ¶ De' bis aūt que ante hoc synodale statutum taliter sunt recepte: ita duximus prouidendum: vt remote de monasterijs que perperaz sunt ingresse: in alijs locis eiusdem ordinis collocentur.quod si forte ꝓpter nimiaz

a Culpa, ar. q̄ delictū subditorū imputat prelato: sic. s. ō offi. ordi. ir refragabili. vbi de hoc. Ber.

b Consuetudinē. i talibus. n. nō excusat ꝙsuetudo. Sed potiꝰ accusat. s. e. non satis. ꝛ. c. cum in ecclesie: q̄ male ꝙsuetudines tpe nō ꝙfirmant ī auc̄. vt nulli iudi. §. j. col. ir. Ber.

c Jnuestitura. pro qua nihil est dandum: supra eodem cuz in ecclesie: nec pro aliquo sacramento spirituali: vt ibi dicit nec pastum nec pastellum qs dare dz. i. q. iij. siquis p̄bendas. Ber.

PEr tuas. Due sunt partes cōsultatio ꝛ responsio. scōa ibi nos. Ab. si.

d Jtellexerit. propter ꝫ non excusatur vt bene sequentia notāt: qa potuit cōsulere pitiores. xxxvij. di. §. vl. ff. ō iuris ꝛ facti igno. l. regula. §. sed iuris Ber.

e Dispensatum. sic. j. eodem. c. penul. vbi etiaz imponitur pena ordinatori presentatori: ꝛ p̄sentato. ꝛ ita dispensari pōt cum simoniaco in ordine arg. contra. j. q. j. erga simoniacos. ꝛ. c. si quis neqz: sed illa capitula loquuntur in dignitate. ꝛ non negatur quin possit cum talibus dispensari. sed nulla misericordia est adhibenda in dignitate seruanda quīn oporteat eos renunciare: quia penitentiam ordine vel beneficio retento agere nō possunt. j. questione. vij. requiritis. ꝛ supra de accusa. inquisitionis. j. responso. Quis possit cum talibꝰ dispensare dictuz ē supra eodem de simonia ce: ꝛ melius supra de renunciati. post translationem de pena istorum dicitur. j. eodem ca. penul. ꝛ quis cum talibus possit dispensare.

f Ministrare. triplici ō causa. tum quia fuit hoc munus a lingua. j. questione. j. sunt nonnulli. tū q̄ nulla condītio debet ī teruenire: vt supra eodē tua. ꝛ supra de pactis. c. vltimo. ꝛ. j. questione. ij. quampio. tum quia per surreptionem voluit ordinem adipisci. arg. xxiiij di. quādo. ꝛ. §. de elec. cū dilecti. Jo.

QOnsulere. Non eget sūmario quia breuis sed p alia v̄ba pōt sūmari vt ī rubro nec diuidit. ab. si.

g Administrationē. qō hic dicitur intellige per id quod habes. j. q. iij. saluator circa medium capituli. vbi habes q̄ nulla administratio ecclīastica potest vendi vel emi prepositura economi officium vicedominatus aduocatia siue castaldiōatus: ꝛ iudicatura: aut quelibet alia administratio: ꝛ. c. siqs episcopus in p̄n. cause.

h Voluerunt. ar. q̄ sola voluntas facit hominem simoniacum. i. q̄stio. i. qui studet. Sed hoc non credo: q̄ sola voluntas facit bominē simoniacum dūmodo contenta sit suis terminis: infra eodem ca. vltimo. licz alꝰ peccet: vt ibi. Sed hic non fuit contenta suis finibus: īmo processuz fuit ad actum: ꝛ hoc notatur per hoc q̄ dicit tam ementes q̄ vendentes: vel

d Jdcirco. Primo narrat excessuz ꝛ ipsiꝰ excusationē scōo ipsiꝰ accusatiōem reprobat ꝛ excessuz, p̄hibz. Et penā adiicit ibi. tantū. Ab.

i Per cōsuetudinē. fingunt. n. tales q̄ in consecratione aliquid licite petit non pro consecratione: sed pro ꝙsuetudine. ar. l. xiij. di. qa sancta. ꝛ. c. agathosa. ꝛ. j. q. iij. q̄situz. ꝛ in auc̄. de san. epi. §. p consuetudinibus col. ir. ꝫ hoc non est verū: nec excusat consuetudo ī huiusmodi spiritualibus vendendis. īmo magis accusat. s. e. non satis. ꝛ. c. cuz in ecclesia. vbi talia reprobantur. Joan.

k Giezi. ꝛ simone. Giezite dicuntur a giezi seruo Elisei: q̄ p̄mo ī veteri testamento vēdidit gratiā sanitatis naamā p̄ncipi assyriorū: vnde vendītores spiritualiū proprie dicūtur giezite. Simoniaci dicuntur a simone mago q̄ postea ī nouo testamento voluit emere gratiaz spiritussancti. i. q. i. qui studet. ꝛ. c. ciro turpem.

QUoniam. Sunt quatuor partes. Primo p̄uidet circa futura. scōo circa p̄terita ibi. ō bis. tertio, progat ibi. ō ēt. q̄rto publicationem fieri mādat ibi. verū. ab.

l Paupertatis. ptextu enī paupertatis nō dz qs operari peccatū mortale: sed potiꝰ quelibet mala pati. xxxij. questiōe v. ita ne. ꝛ. §. ō bis que vi metusue causa fi. sacris: nec eo p̄ textu ignoscendū est illis. ff. ō ritu nuptia palam. §. non est. Posset dici q̄ si ita pauperes sunt: q̄ non possunt ibi alias aliquo modo aliquem recipere. quia nō haberent ibi victū sub hac forma possent recipi: ñ habemus quid demus tibi p victu nisi tu portes tecum vt de viuas. dum tamen hoc nō dicatur in fraudem. ꝛ sine aliquo pacto: argu. i. q. ij. siquis propter hoc. Joān. sed tutius est: vt nullo casu taliter aligs: vel aliqua recipiantur.

m Expellatur. videtur ītelligendum cum distinctione illius decreta. supra eodem dilectus: vt si directe actum sit cōtra tales in modum accusationis q̄ deponatur. Si in modū inquisitionis: fiat q̄ hic dicit: sic distinguit illa ōcre. dilectꝰ Jtem argumē. ō. s. de accu. ī quisitionis: vbi deponit simoniacus in modum inquisitōis Credo q̄ hodie standuz sit huic cōstitutiōi circa regulares simoniacos vt pena ista solum mō ponat q̄litercūq̄z ꝓstet de crimine: vt in artiori mōasterio ad agendam perpetuā penitentiaz ōtrudatur sine ordinis sui executiōe cum alꝰ p̄niam agere non possunt. j. q. vij. regritis. argu. s. de accusa. inquisitiōis: ꝛ satis intelliguntur depositi: nam extra claustrū morari non debent: ne damnabiliter euagentur. vt. j. dicitur. ꝛ ar. s. de regulari. ꝛ trāseum. c. vlt. sed nunqd restituitur ei pecunia. pōt dici q̄ sic. s. e. veniēs de hoc dictū ē. s. e. de hoc. Quid si nō inuenīunt artiora monasteria: nihilominus mutabūt ea. ar. lxxj. di. valet. vel si visū fuerit renūciabūt locis suis: ꝛ de nouo restituent in illis dispensatiue: put segtur infra de alijs q̄ ante statutum sūt recepti: vt ꝑpetuā p̄niam ibi agant.

n Perpetuā. sic. j. questione. j. recipiuntur. ꝛ. c. siquis neqz: sic heretici cum redierint ad agendam penitentiam in perpetuum carcerē detruduntur. j. de

hereti.c.pe.qr ꝛ simonia dr heresis.vj.q.j.fz lz.Ber.

a ¶ Multitudinē.vt pp hoc detrabat seu eritati:sic.j.de cleri.exco.mi.lato jes.ꝛ.s.de temp.ordi.c.ij.Ber.

¶ Per ignorātiā.sic.s.de loca.c.j.lxxrij.di.proposuisti.

A Diuimus. Sunt tres partes pncipales.in pma narrat factuz;in secunda inhibitionem facit ibi:cū igitur.in tertia puniri mādat ibi.Qō sigs.ab.si.

e ¶ Persoluat.nūqd talis dr simoniacus qui sic soluit pecuniā:vr qp nō qr redimit ius suum.vt.s.e.dilectꝰ. vbi plene de hoc sicut licitū ē alicui corrūpere accusatorē suū;vt.ij.q.iij.§.notādū.Jo.

d ¶ Spē.ar.j.q.i.emēdari.ꝛ s.de vi,ꝛ bo.cle.cū ab omni.

e ¶ Duplicata.sic.s.de cēsi.pcuratiōes in fi.ꝛ.s.de imu.ec.qr pleriqz.ꝛ l aut.de sanct.epis.i secūda columna.§.si vo laicus.col.ir.Ber.

A Dapostolicam. Primo ponit clericorū ꝛ laicorū excessum.secūdo contra vtrūqz,pudet ibi.qua pter.Ab.si.

¶ Pietatis. ptertu pietatis nō ē ipietas cōmittēda.j.q.j. nō ē putāda.ꝛ.xiiij.q.v. neqz enī si agris.ꝛ.xxx.q.j.nosce.

g ¶ Cōferant.sacramēta enīz ecclīastica gratis sine aliqua exactione sūt ꝓferenda.s.e.cū in ecclesia.ꝛ.c.ea que.

h ¶ Laudabilē.ergo laudabilis ꝓsuetudo puāda ē.cui⁹ trās gressor:vt iuris punit.xj.di.i his:ꝛ vr ex hac littera qd clerici lz nil petere possint ꝑ talib⁹ sacramēts si ꝓsuetudo laudabilis sup bis fuari cōsueuit:qp supiorē cogi pōt officio iudicis ipplorato ad illā seruādaz q̄ ex pietate introducta est vel pōt itelligi qō b dr.vt Joā. dirit qd laici abutunt ꝓsuetudinib⁹ q̄ illis pietatis cā permisse sūt vt cū pmittit eis psentare clericū ipsi volūt eū instituere:vr cū ipsi requirūtur:vt cōsentiant ipsi volūt eligere. ō qb⁹ bēs.s.de iure patro.c.ꝑterea ꝛ in plurib⁹ alijs qō nō credo; sz vt pus dcm est.B.

N Ede deu e sūt ptes.fa ibi adijcim⁹.Ab.si.

i ¶ Ne dei, casus Abbates cisterci.ordinis cōsueuerāt dare archi.palafrenū in sua istallatione.vr aliqō egpollēs qō b phibuit bonoꝝ abbatib⁹ cisterciēn.ne decetero talr istallent:sz obediētiam faciāt suis epis:put dr in lra.

k ¶ Solēnitates.installare abbates ꝛ abbatissas i sede ponere ptiet ad offm archi.s.ō dr. archi.c.vt nr'm.ꝛ talis istallatiōis solēnitas nō regrit in abbatib⁹ ordis cisterciēn.vt b pz

l ¶ Professiōis q̄ pfitent se p̄ staturos suis epis subiectionē ꝛ.q̄ sequūt;sic ꝛ archiepi dēt ee ꝓfessiōis a canonib⁹ cōstituta.s.ō ma.ꝛ obe. dilecti:qua ꝛ papa contentus est vt ibi dr.

multitudinē[a] alibi nequiuerint cō mode collocari:ne damnabiliter in seculo euagentur recipiantur in eis dez monasterijs dispēsatiue de nouo mutatis prioribus locis:ꝛ inferioribus assignatis. Hoc etiā circa monachos:vel alios regulares decernimus obseruandum. Ne ne per simplicitatē vel ignorantiā[b] se valeant excusare precipimus: vt dioc.episcopi singulis annis hoc faciant per suas dioc.publicari.

I Dez in eodez.

¶ Episcopi nil exigere debent: vt permittāt in ecclesijs sibi subiectis clericos institui monachos profiteri vel mortuos sepeliri: alioquin exacta restituentur duplicata.

A Diuimus de quibusdaz epi scopis:qp decedentibus ecclesiaruz rectoribus ipsas interdicto subijciunt:nec patiuntur alios in eis dē institui donec ipsis certa summa pecunie persoluatur[c]. Preterea cū miles aut clericus domuz religiōis ingreditur: vel apud religiosos eligit sepulturaz etiaz si nihil loco religioso reliquerit:difficultates ingerunt:ꝛ malicias donec aliquid muneris manus cōtingat eoruz. Cū igitur non soluz a malo:sed ab omni specie[d] mali sit secundum apostolum abstinendum:exactiones huius modi penitus ibibemus. Nō si quis transgressor extiterit:exacta duplicata[e] restituat in vtilitatez locoruz:in quoruz fuerunt soluta dispendiuz:fideliter conuertenda.

I Dez in eodem.

¶ Sacramenta sūt libere conferēda:cogit tamē ordinari⁹ laicos obseruare laudabiles ꝓsuetudines.

A D apostolicaz audientiaz frequenti relatione peruenit: qp quidā clerici ꝑ exequijs mortuoꝝ ꝛ benedictionibus nubentium:ꝛ similibus pecuniam exigunt ꝛ extorquent:ꝛ si forte eoꝝ cupiditati non fuerit satisfactuz: ipedimēta ficticia fraudulenter opponunt:econtra uero quidā laici laudabilez consuetudinez erga sanctam ecclesiaz pia deuotione fideliuz introductaz ex fermento heretice prauitatis nituntur infringer sub ptertu canonice pietatis[f]. Quapropter super bis praua exactiones fieri prohibemus: ꝛ pias consuetudines pcipimus obseruari:statuentes:vt libere conferantur[g] ecclesiastica sacramēta:sed

per episcopum loci veritate cognita cōpescantur q malitiose nitūtur laudabilē[h] consuetudinē imutare.

H Dno.iij. vniuersis abbatibus ꝛ fratribus cister.ordi.

¶ Prohibet abbates cisterciensium solenniter installari: ꝛ ponit formam obedientie quam prestant suis episcopis.

D Ē dei ecclesiam: ꝛ infra.In stallationis solennitates[k] in electis abbatibus ordinis vestri fieri ꝓhibentes. Adijcimus:vt archiepiscopi ꝛ episcopi ea sint forma professionis cōtenti que ab origine vestri ordinis noscitur istituta: que talis est. Ego frater abbas cister.ordinis subiectionez:ꝛ reuerentiā ꝛ obedientiam a sanctis patrib⁹ cōstitutaz secundum regulam sancti benedicti tibi dñe ep̄e tuisq̄z successoribus[m] canonice[n] substituēdis:ꝛ sancte se.ap. saluo ordine[o] meo perpetuo me exbibiturū promitto.

S Reg.ix.pozi scē.T.esculano.

¶ Recepto in canonicū debetur p̄benda:ꝛ redditus: consuetudine non obstante q nō seruauerint prauaz consuetudinem de aliquo tempozali dando ipsis canonicis.

I Acobus canonicus esculanus exposuit:qp cuz ipse in ecclesia abruptiñ.sit receptus in canonicū ꝛ in fratrez:canonici eiusdem ecclesie ptem ꝓuentuum ac p̄bendaz sibi assignare recusant:quādā ꝓsuetudinē ꝑtendentes qp prādiuz bñe ōbeant a canōico recepto ō nouo. Quocirca mandamus quatenꝰ si est ita: dictos canonicos. vt tali cōsuetudine[p] non obstante sibi sicut vni ex alijs in ꝓuentibus:p̄bendā ꝓuideant ap.re.cōpellas. I Dez.

¶ Qui ordinauit aliquē sub.pmissione de non petendo ab ipso ꝓuisionem p triennīū a collatione p̄sentator vero ab executiōe ordinū ēt per triēniū suspēsi sūt. ordinatus vero ab ordine perpetuo sit suspensus:ꝛ solū per sedez apostolicaz;cuz eis dispensatur.

S Jquis ordinauerit seu ad ordinem pfitauerit aliquem pro missionem vel iuramentuz[q] ab illo ꝛcipiēs:qp sup.puisione sua nō ingetet eundē: ordinator a collatione presentator vo ab executione ordinū per triennium[r]:ꝛ ordinatus ab ordine sic suscepto; donec dispēsationē[f] sup.hoc p sedez[t] ap.obtinere

per ordinatōe vr̄ presentatiōe:qr simonia est studiosa voluntas emēdi vel vendēdi spūalia.ar. j.q.i. q studet:sz emptio vel vēditio sine precio si ꝓsistit.isti.ō emp.ꝛ ven. §.pciū aūt.ꝛ.ff.eo.l.ij.§. sine.sed b nullum preciū datum est.sed ꝑ iste remittit ius quod sibi competeret ex tali pētatione ꝑ p̄sentatorem: vel ordīatorem q tenebatur sibi ad puisionē.s.de prebē.cuz fm apostolū.sed idē ē remittere qō dare.s.de testib⁹ veniēs.i.ꝛ.ff.de calū.qn ēt:ꝛ ita debent deponi: hic nihil remittit: qr nihil adhuc debet:sed renūciat iuri qō in futurum posset acqri si pētet debito mō:sz in ꝓcessu remittit qō in pēti debet:sz si b fieret talis remissio deponeret tā dās qp recipiēs si quiceret.s.e.de b ꝛ.c.insinuatū.ꝛ iō minor pena imponit ꝓpter affectū cū ope subsecuto.s.ō bigamis. nup.ꝛ.c. vlti.

r ¶ Per triēnium.ꝛ ita simōiaci iudicant:nec tñ deponunt.nisi qr ad tēpus suspendunt:sz b forte iō ē:qr nihil dat vel recipit ꝓ ordinatōe vr̄ p̄sentatiōe:qr simonia est studiosa voluntas emēdi vel vendēdi spūalia.ar. j.q.i. q studet:sz emptio vel vēditio sine precio si ꝓsistit.isti.ō emp.ꝛ vendatum est.sed ꝑ iste remittit ius quod sibi competeret ex tali pētatione ꝑ p̄sentatorem: vel ordīatorem q tenebatur sibi ad puisionē.s.de prebē.cuz fm apostolū.sed idē ē remittere qō dare.s.de testib⁹ veniēs.i.ꝛ.ff.de calū.qn ēt:ꝛ ita debent deponi: hic nihil remittit: qr nihil adhuc debet:sed renūciat iuri qō in futurum posset acqri si pētet debito mō:sz in ꝓcessu remittit qō in pēti debet:sz si b fieret talis remissio deponeret tā dās qp recipiēs si quiceret.s.e.de b ꝛ.c.insinuatū.ꝛ iō minor pena imponit ꝓpter affectū cū ope subsecuto.s.ō bigamis. nup.ꝛ.c. vlti.

m ¶ Successoriboꝝ:ꝛ ita postqz fecit obediētiā ꝓdecessoriboꝝ;ap̄li⁹ eā facere successoriboꝝ cōpelli nō dz.vt.s.de iureiur.vitatis.ꝛ idē i vasallo:vt ibi dr.

n ¶ Canonice.als nō teneret:puta si eēt intrusus sine ꝓsensu clericoꝝ.xij.q.ij. alienationes.Ber.

o ¶ Ordine.nā contra regulaz obedire nō tenent;vt hoc itellige si crimē sit occultū:si vo eēt mānifestū:sp eēnt suspēsi.ꝛ si accusarent:ꝛ quiscerent:deponerent ex tali pmissiōe vel iuramēto.Ber.

p ¶ Tali consuetudine: que non excusat: sic.s.e. veniēs.imo potius simoniā inducit:qr ꝓ pastu: vel pastello exigi aliquid nō dz ꝓ bmōi spiritualibus.s.e.c.j.ꝛ.i.q.iij. si quis p̄bendas non obstante aliqua consuetudine:vt ibi.ꝛ.s.e.in pluribus capitulis.Ber.

S Jquis.iuramentum.pactum tale sine iuramentum turpe est.ꝛ ideo nullam obligationez inducit.s. de pac. c.vlti.ꝛ.ff. de ꝟbo. obli. generaliter:ꝛ qr ppetuaz dz cām ꝓbitiōis nulla est obligatio.ff.eo. si stipuler.vt id.ꝛ ita babes qp si principale non tenet nec iuramentū super boc factū fimi.s.de fo.cōpe. si diligenti in fi.C.de le. non dubium. Argu.s. de iureiur.debitores.ꝛ lz talis obligatio nō tenuerit:punit ordinatoꝛ a cola.ordīnū.vt i eo puniatur in quo peccauit.s.de iurepa.pastoralis.cū suis similibus.

q ¶ Per triēnium.ꝛ ita simōiaci iudicant:nec tñ deponunt.nisi qr ad tēpus suspendunt:sz b forte iō ē:qr nihil dat vel recipit ꝓ ordinatōe vr̄ p̄sentatiōe:qr simonia est studiosa voluntas emēdi vel vendēdi spūalia.ar. j.q.i. q studet:sz emptio vel vēditio sine precio si ꝓsistit.isti.ō emp.ꝛ vendatum est.sed ꝑ iste remittit ius quod sibi competeret ex tali pētatione ꝑ p̄sentatorem: vel ordīatorem q tenebatur sibi ad puisionē.s.de prebē.cuz fm apostolū.sed idē ē remittere qō dare.s.de testib⁹ veniēs.i.ꝛ.ff.de calū.qn ēt:ꝛ ita debent deponi: hic nihil remittit: qr nihil adhuc debet:sed renūciat iuri qō in futurum posset acqri si pētet debito mō:sz in ꝓcessu remittit qō in pēti debet:sz si b fieret talis remissio deponeret tā dās qp recipiēs si quiceret.s.e.de b ꝛ.c.insinuatū.ꝛ iō minor pena imponit ꝓpter affectū cū ope subsecuto.s.ō bigamis. nup.ꝛ.c. vlti.

s ¶ Dispēsationē.sic.s.e.p tuas nobis.

t ¶ Per sedē apostolicā. hic pz qp cū sic simoniaco sciēter i ordie solus papa dispēsat.idē itelligo in vr

gnitate ⁊ bñficio. vt dñi. ſ. e. ſimõiace. ⁊. ſ. ō renũ. poſt trãſmiſſionẽ.

a Q ¶ Suſpẽſos. ipſo iure.

b Andato. ꝯcilij. ſ. e. qñ.

c ¶ Abbates. mãdatũ fuit alicui: vt viſpẽſaret cũ monachis: q ꝑ ſimoniã monaſterium ſunt ingreſſi nulla mẽtione habita de abbatibus: ⁊ tamen hoc extenditur ad abbates. ⁊ ita habes hic argu. q bñficium ꝓncipis largiſſime interꝑtandũ ẽ. ſ. ō vbo. ſig. olim. ⁊. ff. de cõſti. ꝓn. bñficiuz. ⁊. ſ. ō do na. cũ dilectus. in fi. arg. q ī bñficijs vt ibi dicitur plena ẽ interꝑtatio facienda. Itẽ ar. cui conceditur min⁹ ⁊ maiꝰ ꝯceſſum vſ: vt. xvj. q. ij. viſis: ſz potiꝰ ꝓriũ dici ꝓſueuit. ſ. ō dci. ex pte. ſic q ō de mõachis of. ad regulares extẽdit. ſupra ō poſtula. ex parte Bernardus.

d ¶ Animi. ergo ſola voluntas ſiue affectꝰ animi non facit aliquẽ ſimoniacum. lz aliter peccet: vt dñi. ſ. e. conſulere: ⁊ eſt ſimile ſupra eodem tua. ad fi. ⁊ ſile. ī. de vſuris in ciuitate: ſz ſecꝰ vſ ī vſura vbi ſola ſpes vſurarij vſuram inducere vſ. vt. xliij. q. iij. c. j. ⁊. ī. de vſuris. cõſuluit. Itẽ habes ꝺ q affectus ſiue voluntas punitur ⁊ merito: q non ambitione ſz labore ad honorẽ cõuenit puenire. C. de re mili. contra publicam li. xij. ⁊. lxj. diſtin. miramur in fi. ⁊ talibꝰ honor eſt auferendus. vij. q. j. ī ſcripturis. ⁊. j. q. vj. ſicut hi: ⁊ hic. ⁊ hec ambitio ſola penitentia purgatur ſiue renunciatione: ⁊ buiuſmodi leuis ſimõia poteſt leuiter idulgeri. ſic. lxviij. diſtinc. ſicut. ⁊. ſ. ō accu. cum dilectus. ⁊ ita collige: q aliquis promouetur cum mortali: nec ō ponitur nec dicit propꝛie ſimonia talis affectꝰ animi. Ber.

Rica ne plati vices ſuas. ſ. de ſimonia ī gñe viſus eſt: nunc de quadã ipius ſpẽ ſcilz ne pla. vices ſuas Ab. ſi.

Reterea.

Primo ponit exceſſum quẽ ſcõo punit ibi: preſenti. ab. ſi.

e ¶ Decani. i. archipreſbyteri rurales q ſpãlem habẽt iuriſditionẽ. l. di. i capite: ſic appellant. ſ. de cenſi. cuz apoſtolus ⁊. ſ. de offi. archid. ad hoc. §. vlt. Ber.

f ¶ Quãtitate. data ep̃o ꝑ ſua iuriſditõe quã emũt iſti decani q ō nõ lz: vt pz: ſz ecõuerſo ep̃s ſi cõmittat vices ſuas alicui põt ⁊ dz ei cõſtituere ſalarium de camera ſua cũ ille ad hoc nõ teneat. ar. xij. q. ij. charitatem. ⁊. c. qcunqz. ij. Itẽ ẽ ꝺ ar. q plebani ſiue archipreſbyteri nõ bñt iuriſditionẽ. ⁊ ꝺ ſatis vſ: niſi hẽant ex ꝓſuetudie. ī. de excel. pla. ad hoc. ar. contra. ſ. ō of. ordi. cum ab eccleſia⁊ vbi de hoc: ⁊ hec decre. ⁊ ſequens pertinet ad p mã partẽ tituli. ⁊ exꝑone vices. i. iuriſditiones: vnde cõſueuit dici cõmitto tibi vices meas. i. iuriſditionem meam.

g ¶ Conferendi. vt i eo puniat ī quo peccauit. ſic. ſ. titu. pri. c. pe. ⁊. ſ. de elec. cuz ī cunctis: ⁊. c. nihil ẽ. j. q. j. ſi q epiſcopi. ⁊. ſ. de tempo. or. lras ⁊ l pluribus aliis capitulis ibi: ⁊ q recipit officio ſuo ꝓuabitur: ſic ergo patet q iuriſditio vendi nõ põt. ī. c. pr. ⁊. xxj. q. ij. precipimus. ar. ꝑ. ī. e. ca. vlt. nõ eſt ꝓtra: q ibi non logitur de iuriſditione ſz de fructibꝰ q concedũtur ad firmam. Ber.

Q Uoniam. Diuiditur. q primo ponit exceſſum quẽ exꝑſſa cã finaliꝛ phibet. ſecũdo penam addit ibi. qõ ſigs. ab. ſi.

b ¶ Precio. qõ nõ lz. ſ. c. pr. imo ſimõiacũ ẽ: ⁊ ne ſubditi hac occaſſione vltra ꝺbitũ aggrauent. ar. xxiij. q. j. militare: ⁊ vbicunqz epi aliqd gratis facere dz rõne officij: ſi aliqd exigat ſimoniã cõmittere vſ: maxie cũ iuriſditio ſit ſpãlis. vt. j. q. iij. ex multis. ⁊. c. vẽdẽtes. ⁊. c. nõ ſolum. ī.

i ¶ Statuunt. nũqd epi põt dare ordinarium iudicẽ: non ſz tm̃ ꝓnceps vel lex arg. ij. q. vj. §. qõ de arbitris. ff. de iuriſ. om. iud. ⁊ qꝛ. ſz ab vniuerſitate eligẽdus ẽ: ⁊ tũc lex dat ei iuriſdiõem ordiariã ar. lxiij. di. ſi ī plebibus ī auc. ō defen. ciui. §. nos igitur. Si tamen conſuetudo eſt: q epus det ordinariã admittenda eſt. ita tamen vt perpetuo inſtituat ⁊ nõ ſub cenſu certo. ar. C. de emãci. l. j. Lau.

k ¶ Dercellat: vt dcm̃ ẽ. ſ. e. c. pri. qñq tm̃ ꝺponitur. lxxj. di. dcm̃ qñq vero ad tempus ſuſpendit. j. q. i. gcgd. ⁊. xxj. q. iiij. precipimus epiſcopi ꝓhyteri. argu.

Q Uoniam. ¶ Primo narrat ꝓſuetudinẽ quã fco ꝓhibet ibi ne bis. tertio cauſã reddit ibi: qꝛ. ab. ſi.

l ¶ Statuunt. tanꝯ prelati. q ſimoniacuz ẽ ſi ꝑ ꝓcio ecclesiarum regimẽ cõmittat. j. q. iij. ſaluator. ſed ſi iuſta cauſa abſens eſſet vel alꝰ intẽdere epiſcopꝰ nõ poſſz ꝓſtituere põt ſibi vicariũ cui ō ſuo prouideat vt dñi. ſ. e. c. j. ⁊ talis vicariꝰ habebit curã animarũ ōlegatam. ſ. de offi. vica. c. vltimo. Lan.

m ¶ Prohibemꝰ. xxj. q. ij. ꝓcipimꝰ. ⁊. j. q. iij. ſigs dator.

n ¶ Sacerdotiũ. i. platura ⁊ ptinet ad ſcdam ꝓ tituli. vel eccleſias. i. platiões que ꝓcio dari nõ debẽt nec eẽ debẽt cẽſuales ſed eccleſia bñ poſſet cõſtitui ab initio cẽſualis. ſ. ō cẽ ſi. ſciẽtes. ⁊. c. ꝓhibemus.

Q Uerelam. ¶ Primo ponit cõductoris q̃relaz. ꝺ dat ei iudicẽ ibi: iõqz. ab. ſi.

o ¶ Preſtita. ſi enĩ ꝺ fidẽ vl'i ramẽtũ nulla veniſſet neceſſitate cõpulſus. priuari poterat eccleſia. ſ. de iureiur. q̃relã. ⁊. ſ. de fideiuſ. puenit.

p ¶ Terminũ. ſz pone q iteriz moriat. B. pſona eccleſie q̃ locauit nũqd ſucceſſor teneꝫ ſtare ꝛctui: põt dici ſi noie eccle ꝑ vtilitate eccle ꝓfeſſet: ⁊ pecunia ide recepta ī vtilitatẽ eccleſie ꝙuerſa fuiſſet teneꝫ ſucceſſor ſtare ꝛctui. ſ. de ſo. c. j. xij. q. iij. c. ꝺ huius placiti. ⁊. c. qui cũqz ſuffragio. ⁊. r. q. iij. hoc ius. §. is creditor: ⁊. ſ. de depo. c. j. xxxv. di. eccleſie ꝓnceps ī fi. ſi vo nõ ꝑ vtilitate eccleſie: ſz vt ipe tãꝯ plat⁹ ꝓcipet reddit⁹ ad firmã iõ ſucceſſor ſtare ñ teneꝫ. ſ. ō ꝓca. c. ij. q: vltra tps ſuũ eccliã locaſ ñ potuit ſi ſoluit aliqd vltra ſibi iputet: qꝛ ꝺ ꝓuidere ꝺbuit. ff. locati. ſigs domũ. §. j.

q ¶ Eccleſiã. ꝺ ōcre. vſ ꝓria rubrice. ⁊. ſ. c. pr. vbi eccleſia ſub annuo cenſu cõcedi phibeꝫ: ꝺ pmittit: vñ nõ facit ad titulu iſtũ: ſolue p hãc diſtinctiõem. Eccleſia multis mõis dr: q: dr eccliã malignantiũ: vñ pſalmiſta. In eccliã malignãtiũ nõ itroibo: ⁊ dr eccliã collectio fideliũ. ō cõ. di. j. eccliã. ⁊ dr eccliã murox ãbitꝰ. ō ꝙſe. di. j. ō fabrica. ⁊ dr eccliã coꝛpꝰ xpi. j. q. j. ī eccliã. ⁊. xvj. q. ij. ſz illud. ⁊ dr ẽt eccliã platura ipſi⁹ eccliẽ. vt. ſ. c. pr. itẽ dr eccliã ipe obuẽtiões eccleſtice puenientes occaſiõe eccliẽ vt ꝺ. ⁊ ī hac ſignificatõe eccleſia ꝓcedit ad firmã ſub annuo cẽſu reddẽdo q̃ lz: q: nullũ ſpũale locaſ. ⁊ ita ñ ꝺdicit. c. primo nec Rice. Sz q̃re põit ī titulo iſto meli⁹ poneret. ſ. ō iureiur. vbi ſimilis ōcre. ponit q̃relã. Sz iõ ponit ne videret ꝓhibita talis locutio eo q ſimplr vſ ꝓhiberi q eccliã ſ ãnuo cẽſu ñ ꝓcedaꝫ ī titulo iſto. Sz q̃re potius ꝓhibeꝫ iuriſditio ſub ãnuo cẽſu ꝓcedi. rñ. q illi q iudicãt nihil ſñt accipe ī auc. vt iudi. ſiñ quo. ſuffra. coll. ij. cũ ex offõ ſuo ad ꝺ teneant: ⁊ ex adminiſtratõe cum epat⁹ ad ꝺ eis ſint ꝺputati: ſz ꝺ locant ipſi fruct⁹ q ẽt alꝰ pñt vẽdi ⁊ diſtrahi.

Rica De magiſtris. ſ. viſũ eſt q̃lr ſpũalia ꝓcio concedi non debent: nunc ſum

mittit de quibusdam habentibus instar spiritualiū: vt de magistris ⁊ licentia docēdi vt in nigro. Ab. si.

Uoniam. Diuidit in tres partes. ī ꝑma puideri mādat de magistro. ī scōa ſcīa rēpbensibile ībibet. ī tertia penā īponit reddēs cām. Fa ibi ꝑ licētia. tertia ibi: qui aūt. Ab. si.

a ¶ Unāquāq; .vt. xxvij. di. ō gbusdā. ⁊. j. e. q.

b ¶ Magistro. nomē hoc dr a monēdo siue a monstrādo. ff. de ūb. sig. quibus.

c ¶ Beneficiū. sic. s. e. q. dz ergo doctor bre bñficiū sui laboris sic ⁊ tutor dat alimenta ꝓceptoribus pupilli: qñ non tm̄ preest rebus sed moribus. ff. ō admi. tu. cum plures. §. cuz tutor: ⁊ beneficium ei constitui ō bet ſm̄ dignitatem ⁊ scientiam suam sicut aduocatis. ff. ō var. ⁊ extraor. cog. l. j. §. i bonorariis. ar. s. de ꝓbē. de multa. Uin.

d ¶ Exigat. qō si actū fuerit restituak. j. c. pri. q. gratis ē vāda docēdi licentia cū donū dei sit. j. c. proxi.

e ¶ Consuetudinis. q̄si simoniacū reputak hoc: q. consuetudo hec nō hz locū sicut nec ī sacramētis ecclesiasticis. s. de simo. cum ī eccle. ⁊ in pluribus aliis ca. Ber.

f ¶ Idoneus. no. q ei qui idoneus est nō ē deneganda lnīa docēdi: q. per ꝑsequens denegat doctrinā ignorātibus vt dr̄ in fi. quam dispensare aliis tenek. arg. xvj. q. j. reuertimini: ergo si ñ ē idoneus pōt iuste denegari: q. malox doctorum doctrina mala ē. j. q. vij. conuenientibus. ⁊ imperitus matheseos risui patebit. xxxvij. distī. g de mensa: qui alios docet ab aliis tunc edoceri nō debet in auc. de sanct. epis. §. uamus. col. ix. pena vo huius ē ꝑuatio ecclesiastici beneficij vt hic dicit. Ber.

g ¶ Sui laboris. furorē ⁊ pietatē er eodem facto vindicare nō lz: vt h: ⁊. xxvij. q. iiij. miror ⁊. c. frater ⁊ coepiscopus. ⁊. ff. de mino. auxilium.

Prohibeas. Sūt duo dcā scōz ibi: sane. Ab.

b ¶ Promittak. ex hoc videk q turpitudo ex vtraq; pte vsatur tāquā ī spūalib⁹: vt. j. q. j. quos cōstiterit. Quid est ergo quod dicit solutum restitui cū in pari causa turpitudinis potior sit conditio possidentis. ff. de condi. ob tur. cau. l. iij. ⁊. l. si ob turpez cāz. Dicit Uincē: q subuenit huic ñ ī fauorē sui sz ī odiū exigentis. sīle. s. de simonia. veniēs: sz q̄liter illud ītelligat dcm̄ fuit. e. ti. de h. vl pōt dici q qui soluit: lz nihil dare debuerit: q. tm̄ quasi coact⁹ redimit ius suū nō tm̄ deliquit. vnde si sibi potius restitui debet q̄ remanere penes illū qui plus peccauit: vt. j. q. iij. sigs dator.

i ¶ Remitti. hoc bene notabile est q auctoritate huius canonis nō solū hz quis exceptionē: sz ēt liberatiōis cōditionē simile. ff. de neg. gest. sigs mādato. ff. de ꝓbē. ēp. pactū. ff. de libe. leg. ei cui fundū. ⁊. ff. de cōdi. cā da. cā nō secuta. q se. ff. de ꝓdi. sine cā. ff. qō me. cā. metū. §. sed qō ptor. ⁊. s. de iureiu. er admīstrationis. j. de vsur. tua. vel qō dicit remitti ītellige ō facto qm̄ turpes ꝓmissiones nulle sūt. s. de pac. c. vlt. ff. de vbo. obli. generaliter.

k ¶ Accepistis. j. q. iij. sigs eps. ⁊. c. res ecclesie.

l ¶ Liceat. negligētiā subditox eps supplere dz. ix. q. iij. cū sim⁹. ⁊. s. ō ꝓces. ꝓben, nulla. s. ō supplē. negli. pla. sicut nobis. ⁊. c. dilecto. Ala.

Quanto. Prio pōit scm̄ dānabile. scōo penā apponit ibi. si q vo. Ab. si.

Uoniam ecclesia dei sicut pia mater prouidere tenetur ne paupib⁹ qui parentū opibus iuuari nō possunt legendi ⁊ ꝓficiendi opportunitas subtrahatur: p vnaz quāq; [a] cathedralem ecclesiā magistro [b] qui clericos eiusdē ⁊ scholares papures gratis doceat competens aliquod beneficium [c] ꝓbeat: ⁊ infra.

¶ Pro licentia vero docēdi null⁹ preciū exigat [d]: vel sub obtētu alicuius ꝙsuetudinis [e] ab eis quos docet aliquid querat: nec docere quēquaz q sit idone⁹ [f] petita licētia interdicat.

¶ Qui autē cōtra hoc venire ꝓsūꝑserit ab ecclesiastico fiat beneficio alienus. dignū quippe videtur ut in ecclesia fructus sui laboris [g] nō bēat qui cupiditate animi dum vendit docendi licētiam ecclesiasticū ꝓfectum nititur impedire.

Alex. iij. vinconeñ. epo.

¶ Pro licentia docendi nihil exigi dz vel ꝓmitti: ⁊ exactū restitui ⁊ ꝓmissum remitti dz: ⁊ negligēte inferiore prelato ad magistrū ꝙstituē dū supplebit hoc superior.

Prohibeas ne ī parochia tua pro licentia docendi exigatur aliquid aut etiā ꝓmittak [h]. Si quid vero postea solutū fuerit vel ꝓmissuz: remitti ꝓmissum facias ⁊ restitui ap. cel. solutū: sciēs q. scriptū est gratis accepistis [k] gratis date.

¶ Sane si qs distulerit magistros in locis congruis instituer tibi liceat [l] ap. pos. ibi aliorum instructioni preficere viros prouidos honestos ⁊ discretos. I Dem.

¶ Pro licentia docendi pecunia exigi nō dz ēt si hoc bēat ꝙsuetudo.

Quāto gallicana ecclesia: ⁊ infra. Dignos esse aiaduersione censemus qui nomen magistri scholarium ⁊ dignitatem assumūt ⁊ sine certo ꝓcio ecclesiasticis viris docendi alios licentiam non impēdūt. Cū aūt hec prana consuetudo a cupiditatis [m] radice processerit: ⁊ decorem admodū ecclesiastice honestatis ꝙfundat: mandam⁹ quatenus consuetudine ipsa de vestris ecclesijs extirpata sub anathematis ī terminatione hoc inhibere curetis: districte ꝓcipiētes vt quicunq; viri idonei [n] ⁊ litterati volerint regere studia litterarū: sine molestia ⁊ exactione qualibet scholas regere permittant [o].

¶ Si qui vero huiusmodi prohibitionis vel precepti extiterint transgressores: eos officijs [p] ⁊ dignitatibus spolietis.

I Uno. iij. in concilio generali.

¶ In qualibet cathedrali ecclesia vel alia in facultatibus sufficienti dz a prelato vel capitulo vnus magister eligi: cui redditus vnius ꝓbende debēt assignari: in metropolitana vero ecclesia etiaz eligi dz theolog⁹: ⁊ si ad grāmaticum ⁊ theologū non sufficit: ꝓuideat ipsi theologo ex redditib⁹ sue ecclesie: ⁊ grammatico faciat ꝓuideri in aliqua ecclesiaz sue ciuitatis vel diocesis.

Quia nonnullis propter inopiam ⁊ legendi studiū ⁊ opportunitas ꝓficiēdi subtrahitur: in laterañ⁹. conci. pia fuit cōstitutione prouisum: vt ꝑ vnāquāq; cathedralē ecclesiam magistro qui eiusdem ecclie clericos alioscz scholares pauperes [q] gratis instrueret aliqō cōpetens beneficium preberetur: quo ⁊ docentis releuaretur necessitas: ⁊ via pateret discētibus ad doctrinā.

¶ Uerum quoniaz in multis ecclesijs id minime obseruatur [r]: nos ꝑ dictum roborantes statutum adijcimus vt nō solum in qualibet cathedrali ecclesia: sed ēt in alijs quarum sufficer poterunt facultates: constituak magister idoneus a prelato cū capitulo seu maiori et saniori parte capituli eligendus: qui clericos ecclesiarum ipsarum gratis in grāmatica facultate ac alios instruat iuxta posse. Sāe metropolis ecclia theologum nihilominus habeat qui sacerdotes ⁊ alios in sacra pagia doceat: ⁊ in his presertim informet q̄ ad curaz animarum spectare noscū tur. Assignetur aūt cuilibet magistroruz a capitulo vnius prebende [s] cum ab omni. licite ergo potest petere collectam cui beneficium constitutum non est. Jo.

Quia nonnullis.

¶ Primo ponit anti quū consiliū quod secundo innouat ⁊ supplet ibi verum. ab. si.

q ¶ In laterañ. s. e. c. i.

r ¶ Pauperes. sed nunquid a diuitib⁹ pōt peter collectā: vt ꝙ nō: quia si vult dici philosohpus pij ciat pecuniam exemplo socratis. xij. q. ij. socrates alias ē sub illo ca. gloria episcopi. ītē scīa donum dei est ergo vendi nō pōt ꝑ. q. iij. non solū. Jtē ꝓfessores iuris licite recipiūt pecuniam: sed non licite petūt. ff. ō var. ⁊ extraor. cog. l. j. §. est quidem. potest dici q̄ iste cui competens beneficium constituz est a diuitibus potest petere collectam: ⁊ hoc si prohibetur ex ista littera sed a clericis eiusdem ecclesie ⁊ pauperibus nihil exigere debet sed gratis docere: qa propter illos statuitur bñficium ⁊ non propter diuites. sed si ex honestate gratis omnib⁹ seruiret honeste faceret ⁊ laudandus eēt. als diuitibus gratis laborē suuz ꝑpendere non tenek. si vo bñficiū nullū super h constitutum est sicut bonos. doctorib⁹ licite exigunt collectaz: q. suis sumptibus hoc facere nō cogun tur. s. de ꝓscripti. cum ex officij. xij. q. ij. charitatē. ⁊. c. quicūq;. ⁊. c. ecclesiasticis. ⁊. xxviij. q. i. iaz nūc in fi. sicut iurisperitus cō silium vendere pōt. xiij. q. v. non sane: nec obstat si dicas q̄ gratis debz docere: q. nihilominus pōt petere laboris sui mercedem sicut testis q gratis restificatur licite petit sūptus. iiij. q. iij. §. venturis. ⁊. s. de simo. cum sit rōana: ⁊ iuder petit sumptus q gratis dz iudicak s. de vit. ⁊ honesta. cleri.

s ¶ Obseruak. vñ istaurādū ē: ⁊ ꝓcurādū vt fiat: vt. viij. di. q̄ ꝑ.

t ¶ Prebēde. quid si non vacat aliqua ꝓbenda: expectek quousq; vacet. nunquid canonici tenenk alium eligere: vt numerus sit plenus: cum ille magister non sit canonicus: videk q̄ sic supra de instī. cū in ecclesia. ff. ō decu. l. generalr. §. pe. ⁊ si canonici ad tps iusta de cā retineāt fructus pbēde: nihilominus eligere debēt alias curreret tps supra vt ec. benefi. vt nostrum. maxime si numerus certus ē iuratus. sz hoc nō vr: q. iste electo⁹ nihil perciperet: sed spūalia sine tpalibus diu eē nō possunt: sicut nec aia sine corpe. j. q. iij. sigs obiecerit. ⁊ dic q̄ canonici eligere nō debēt aliū auctoritate bui⁹ ꝓcilij: nec dicturk facere ꝑ numerū vel iuramētum nec curit eis tēpus ad eligenduz beneficio huius constitutionis q̄diu fuit ibi

magister qui doceat ⁊ percipiat illud beneficiū qz nec dicitur beneficium illud vacare nisi ab eo tempore quo magister ibi nō fuerit. secus dico cuz er causa retineretur prouentus ad tempus: quia tūc currit tps: vt i pdicta decre. vt nostrum: quia tunc electus modicum tempus potest expectare. Item nunquid aliquis magister posset eligi in canonicum sub illa cōditione: vt doceret non credo: quia cessare debet omnis conditio: sed si vacāte aliqua prebenda statueret ꝙ illud onus esset annexū illi prebende non credo ꝙ tunc esset simonia. argu. ē. de preben. significatum. immo satis licitum. ber.

a ¶ Prouentus. non tamen percipient quotidianas distributiones que tantum residentib⁹ dari consueuerunt. ē. de pbē. licet. ber.

Saper. ¶ Primo ponit statutuz antiquū qō secundo addendo corroborat ibi statuētes. ab. siculus.

b ¶ In concilio generali ē. c. pri. Ber.

c ¶ Obseruet. nec tñ seruatur. ⁊ ita nullus est fructꝰ illi⁹ statuti. ⁊ aliorū.

d ¶ Propter raritatem. qui non habent a quo discant bene habent excusationem. als non. xxxvij. dis. §. vlti. ⁊. ff. de iuris ⁊ fac. igno. l. regulariter. § i. ⁊. ff. de bo. pos. l. in bonorum: ⁊ ꝙ quidam expē sas non habent vnde statuitur ꝙ beneficia habeant ꝑ put sequtur.

e ¶ Docibiles. i. habiles ad docendum: ⁊ isti a capitulis possunt eligi: vt mittant: vt postmodum doceant: ⁊ si ꝑpria beneficia illis non sufficiant ō bonis capituli suppleantur prout sequitur sed vt quid etiam membranas occupant. xix. distinctiōe si romanorum. cum istiꝰ constitutiōis quo ad hūc articulum nullus sit effectus: sicut nec precedētis leges enim iste ipositē sūt verbis: ⁊ non rebus cum potius contrarium sit verū. C. cōia ō. leg. l. ij. i fi. sed nunquid q̄ docibiles sunt possūt petere vt supleat qō eis desit. ar. ꝙ sic ex hac cōstitutiōe. Ber.

f ¶ Predicti. s. plati ⁊ capituli. ex hac ē ar. ꝙ pñt ad hoc cōpelli.

g ¶ Integre. nō tñ pcipiēt quotidianas distributiōes q̄ tm̄ residētib⁹ dari ꝙsueuerūt. ē. de pbē. licet vbi de hoc.

h ¶ Annos. nunqd terminatio ista determinat oīa pcedētia nō vī ꝙ primis aliqō tps adiciat: sed docētibus ⁊ alijs q̄ a capitulis non eligent: ⁊ qz illi maius tps regrūt ad hoc vt doceāt ꝙ satis vī ex hac. §. qz hic non fit mentio de illis. Sed cōtra. ē. de ap. ingsi. arg. in fi. qz hec determinatio in fi. ponit: vt ibi dī.

i ¶ De licētia. s. generali ꝙcessa auctoritate huius ꝙstitutiōis. vñ non est necesse aliā indulgētiā impetrare sic. lxxx. di. nō debere. ⁊. xvj. q. i. cūctis ⁊ ea. di. qm̄. ⁊. ē. de trāsla. inter corporalia. ⁊. ff. de ꝙdi. isti. que sub ꝙditione. §. vl. sed executio sola interpretari dz si capitulo hec nō sufficiant: qa pax valeret esse iura in ciuitate nisi esset qui ea exequat. ff. de ori. iur. l. ij. §. post originē. Ber.

k ¶ Denario. s. primo. imo q̄ venit extremꝰ dispēsatore vocāte: tātūdem recipit q̄tū q̄ venerat añ. ar. ē. de cōsti. cū oēs. Joā.

Rica de iudeis. Supra visū ē de his qui spiritūsanctū per simoniam vēdnedo blasfemāti. ꝙsequenter summittit de his q̄ deum debonorant male colendo: vt sunt iudei ⁊ saraceni: ⁊ de his auctor tractatur⁹ sūmittit ēt de eorū seruis. Et aduerte qz sui dicunt stricto mō carētes libertate: sz largo mō ēt seruientes ꝑ mercede vt famuli dicunt ēt serui a seruiēdo ⁊ ō vtrisq̄ tractat in hoc ti. Ab. si.

Resenti. ¶ Primo ponit constitutionē de baptizato: vel baptizari volēte. scō eius cām ibi: q̄. ab. si.

prouētus[a]: ⁊ pro theologo a metropolitano tantumdē: non quod propter hoc efficiatur canonicus. sed tā diu redditus ipos percipiat quandiu perstiterit in docendo. Quod si forte de duobus magistris ecclesia metropolis grauetur: theologo iurta modū predictum ipsa prouideat: grāmatico vero in alia ecclesia sue ciuitatis siue diocesis que sufficere valeat faciat prouideri.

Honorius tertius.

¶ Prelati et capitula ad studia theologie scholares dociles transmittere tenentur: qui in absentia reddituz prebendaruz suarum ⁊ beneficiorum per quinquēnium integraliter percipiēt. ⁊ si proprij redditus ad sustētationem studij eis non sufficiunt dz prelatus cuz capitulo eis prouidef: magistri vero donec docuerint integre pcipiunt fructus bñficiorum suorum.

Saper specula: ⁊ infra. Volumus ⁊ mandamus: vt statutum in concilio[b] generali de magistris theologis per singulas metropoles statuendis inuiolabiliter obseruetur[c]. Statuentes ut quia super hoc ꝑpter raritatē[d] magistrorum se possent forsitan aliq excusare ab ecclesiaz prelatis ⁊ capitulis ad theologie ꝓfessionis studiuz aliqui docibiles[e] destinentur: qui cū docti fuerint in dei ecclesia uelut splendor fulgeāt firmamēti: ex quib⁹ postmodū copia possit haberi doctoruz: q̄ velut stelle in perpetuas eternitates mansuri ad iusticiaz ualeāt plurios erudire: quibus si ꝑpij ꝓuentus ecclesiastici nō sufficiunt: predicti[f] necessaria subministrēt. docentes vero in theologica facultate dū i scholis docuerint: studentes in ipsa integre[g] per annos[h] quinq̄ percipiant de lnia[i] se. ap. ꝓuentus ꝑbendaz. ⁊ beneficiorū suoruz non obstante aliqua ꝓtraria ꝓsuetudine vel statuto: cuz denario fraudari non debeant i vinea dñi cooperātes

Rica de iudeis ⁊ saracēis: ⁊ coz fuis

Ex cōcilio mat.

¶ Si puus a iudeo emptus cā mercimonij factus est uel fieri desiderat christianus. p. xij. solidis redimit.

Resenti concilio sancimus vt nullū xpianuz mācipiū iudeo seruiat sz datis[m]. xij. sol. pro q̄libet bono mancipio ipsum quicunq̄ xpianorum seu ad ingenuitatem seu ad seruitium[n] lniam hēat redimendi: ⁊ si xpianus fieri desiderat: ⁊ nō ꝑmittitur: idē fiat[o]. qa nefas est quē xps redemit blaspbemū[p] christi in seruitutis vinculis detinere.

Rego. episcopo. luceñ.

¶ Judeus xpanuz seruū habere ñ pōt: in ascripticiū vero pōt.

Multorū ad nos: ⁊ infra. Nulli iudeo liceat christianuz mācipium in suo dominio retinere: sed si qui apud eos inueniuntur libertas[q] eis seruetur. ¶ Hi vero qui in possessionibus eorum sunt licet legum districtione fint liberi[r]: tamen quia colendis terris eorum diutius adheserunt[s]: vtpote conditione loci debentes[t] ad colenda rura remaneant consuetas pēsiones predictis viris prebentes. Cuncta etiā que ō colonis vel originarijs iura precipiunt peragant ⁊ nihil eis extra hoc oneris indicatur. Quod si quisquā iudeorum aliquem[u] de[v] his vel ad alium transferre locum vel ad aliō obsequium retinere[w] voluerit: ipse sibi imputet[x] qui ius colonarium ⁊ ius dominij [5] sibi iuris seueritate[y] damnauit[z].

Dez geñ. episcopo.

¶ Judei antiquas synagogas re-

l ¶ Seruiat. nec cū iudeis xpiani morent. xxviij. q. i. iudei. c. sepe. ⁊. ca. nullus: sz in agro vbi cū iudeo nō morat: bñ pt seruire. ī. c. pri.

m ¶ Datis. sic. ī. c. pri. vbi ō hoc ⁊ itellige hoc. c. sz illud ō mācipio ēpto cā matrimonij. alias nullo precio dato eripi[a] in libertatem: vel si venalis[b] infra tres mēses nō fuerit expositus vt ibi. b.

n ¶ Seruitiū. nō tñ erit suus illi⁹: sed restituet ei pciū. ⁊ erit oīo liberaꝰ. ar. isti. de nor. ac. §. dñs: vī si nō pōt bñ statī p̄ciū suū ei tñ ꝙ suū ꝓfertur cū pcio. ⁊ postea eat liber quo vult. C. ō cap. ⁊ postli. retuer. l. vl. xxxvi. q. i. ō raptoribus. Qui si plures ēptores sīt ꝙcurrāt locꝰ erit gratificatiōi. ē. ō iurepa. cū añ. ff. ad sille. si gs i graui. §. sz cuz oēs. quid si nullus emptor appet nihilominus erit liber ⁊ bostiatiz q̄rat pciū. ff. de manumi. l. iiij. §. suis añ. aut ꝑ pecunia operas pstet vt dicitur in. l. predicta. C. de cap. l. vlti. ī. v. ann. vt ibi dicitur.

o ¶ Fiat. put dz eē. ⁊. ī. e. c. vl.

p ¶ Blaspbemū. i. iudeū blaspbemātē xpm. ar. ī. e. cū sit.

Multorum. Diuiditur qz duo sunt dicta: scōm ibi: bi vero. ab. si.

q ¶ Libtas. liiij. dis. mācipia.

r ¶ Sint liberi. no. origiarios siue ascriptitios libos eē. C. ō agri. ⁊ cēsi. i. l. diffinim⁹. li. xj. ergo nō repellunt a legitimis actib⁹. ar. ff. ō te. l. j. C. ō post. l. vl. qō vex ē tñ ad ordies nō admittūt nisi de licētia dñoꝝ. liiij. di. siqs obligat⁹. ⁊. c. admittūt. ar. ī. di. e. si fu⁹. sz ibi nihilōin⁹ tenet fuit dño. ala.

s ¶ Adheserūt. ar. ꝙ ex tpe p̄scꝛ⁹ acqrit ⁊ suitia ꝓsueta prestari ōbēt. xviij. q. ij. suitiū. ff. ō aq̄ plu. arcē. l. j. §. sicut. ff. si fui vē. siqs diuturno. C. ō f. l. i. ⁊. ij. ar. ī. j. q. i. nullus eps de b dcm̄ est. ē. ō ꝓsue. c. vl. ē. de cēsi. puenit. Et ita habes ꝙ ex tpe aligs efficit originarius. s. xxx. annoꝝ. C. ō agri. ⁊ cēsi. litib⁹ cuz satis. li. xi. ar. ī. C. ō pscrip. q̄ ꝑ libertate: ⁊ nō ꝓ libertatē opponit. l. vlt.

t ¶ Debētes. i. obligati ⁊ astricti ad colleda rura. Ber.

u ¶ De his. s. originarijs: vel colonis.

v ¶ Retinere forte ī domo ad seruiēdū sibi: qō eē nō dz: vt dicit ī pn. c. ⁊. ē. c. i. ī. e. iudei siue.

w ¶ Imputet. s. iude⁹ q̄ trāstulit colonū ad aliū locum vl ad aliud suitiū iputet sibi: qz hoc ipso amisit ius colonariū qō bēbat in colono ⁊ colonꝰ liber erit ab illo iure sic ⁊ ī colono liberi boīs: vt si dñs velit vēdere sū dū ⁊ trāsferre colonū ad alū locū nō pōt eo iuito. C. de agri. ⁊ cēsi. siqs pdiū. li. xj. vel si velit diuidere alicꝰ agnationē colonoꝝ: vel affinitatē trāsferendo eos ad aliā colonariā reintegrādi sūt. C. cōia vtriusq̄ iu. possessionū. ⁊. C. de agri. ⁊ cēsi. diffinimus. li. xj. ⁊ sic iudeus sibi imputet.

x ¶ Dominij. s. ꝙ habuit ī gleba quo ad ea recedere nō poterat. dñs. n. persone nō fuit: qz liber homo est. vt. ē. e. c.

y ¶ Seueritate. ar. ꝙ iuris seueritas siue rigor seruādus ē: sed hoc est i odium illorum iudeorum.

z ¶ Qui dānauit. i. abstulit sibi ius colonarium ipso facto vel expone dānauit. i. fecit id pp qō dānat ⁊ auferē ei ius colonariū vel ipse colonus sibi īputet q̄ nō vult agere ꝓ iudeum q̄ trāstulit ipm. sz ꝑmū veri⁹ q̄tū ad alterā ptē disiū cte. vt si velit retinere xpianū colonū secū ī domo illud nō ē pmittēdū: imo excōicādi s t ī. e. iudei. i. rūso. ⁊. c. ad hoc vbi reddit cā q̄re. Ber.

a ¶ Vdei.legalis.C.de iude.l.vl.Ber.

b ¶ Permittit.ꝛ si corruerit de nouo possunt illos reedificare in pristinū statum nō tñ vt ampliores faciant.j. eo.cōsuluit.ar.ff.de no. ope. nun.l.j.§. opus nouū.ꝛ.§.sigs edificium.

Quia super. ¶ Parasceue est dies veneris: quia iudei i die veneris solēt parare escas ꝑ die sabbati ab apparatu ciborum dicta vel escaruꝫ.ab.si.

c ¶ Non habeant.ꝓ siue uerunt enim tunc deridere christianos in contumeliam creatoris.j. e.in nōnullis.cum enim fidez nostram contemnāt nec ritus suos eis permittimus.C.ō iu de.iudeos.vnde in publicum exire non debent.j.eo.in non nullis.Ber.

Iudei. Duo sunt dicta: scōm ibi: si qui.ab.si.

d ¶ Siue saraceni.ꝛ ita cuꝫ saraceno morari nō lz: sicut nec cuꝫ iudeo nisi aliquis spiritualis vellet ire: vt eis predicaret qō lz vt.j.e.q̄ sit: ꝛ sic ītellige xj.q.iij.ad mensaꝫ.

e ¶ Seruitio.supra eodem capitulo.j.ꝛ.ij.

f ¶ Permittantur. Sed quid ad nos de his qui forte sūt. vt ij.questione.j.multi.ꝛ.xlv.di stinctiōe q sincera.Sol.ō bis q fortis sūt non iudicat ecclesia vt penam spiritualē infligat in casibus tamē iudicat ō eis qꝛ repellit iudeos a commūione christianoruꝫ.xxviij.q.j.sepe.ne ab alijs corrumpātur: vt ibi.ꝛ.j.e.ad hoc ꝛ ō repelli enī eos a legitimis actibus .ij.q.vij.aliēi.ꝛ ab officijs publicis.liij.dist.nulla officia.ꝛ j.e.cum sit.ꝛ.c.pe.ne possint emere christiana mancipia.j. e.c.vl.ꝛ.liiij.di.fraternitatez. Item nō permittit eos facere nouas synagogas.j.e.consuluit. Item q in dieb⁹ lamētationum non exeant in publicū s.e.c.pri.ꝛ.j.eo.in nonnullis. Item q soluāt decimas ō terris: quas colunt.s.ō ōci. ō terris ꝛ ne christiana mācipia circūcidāt.liiij.dist. nulla ne ex testamento christiani aliqd capiāt.ꝛ ille christianus est excōicandus etam post mortem xxiij.q.ij.sane profertur: ꝛ excedentes verberib⁹ subijciunt j.de rapto.i archiepiscopatu hic ergo ecclesia excōicat tm illos christianos qui cuꝫ eis habitare presumunt quādoq; tñ idirecte excommūicat eos: qꝛ excōicat xpianos ne cū eis alqd ꝓmerciū hēant.j.de vsu.post mkabilē.ꝛ.j.e.ꝛ si i si.ꝛ.c.postulasti.R.

g ¶ A possessionib⁹. nisi fuerint cōparate de vsuris quas tenent vēdere: ꝛ pecuniā restituere infra de vsur.cum tu.

h ¶ Excōicatiōis.ar.q iudex secularis cōpelli pōt ad iusticiā fuādā.xxiij.q.v. admīstratores.ꝛ hoc vꝫ facere rōne fidei q intromittit se de hereditate alīs nō dz.s.q si.sint legi.cām: lz illud intelligе in quocunq; casu: vbi iudex secularis negligēs ē facere iusticiā q ecclesia se ītromittere dz ꝛ cōpellere ipm.xxiij.q.v. admīstratores.ꝛ.q.ij.dns.ꝛ.j.de maledi.c.ij.

i ¶ Et ītegro.preter seruos qui eos ꝓuenerint in fide.C.de epi.ꝛ cle.deo nobis.§.is ita.Ala.

Ita quorundā. ¶ Primo ponit duplicē christianoruꝫ excessum. secūdo tripliciter punit ibi: alīs.Ab.

k ¶ Qui gloriantur. si.xviij.q.ij.pernicios am.ꝛ lxxvj.di.tanta.

l ¶ Ferrū. vt.j.e.ad liberādā vbi hoc totū hēs qđ hic dꝫ de qb⁹ h hūr ad hostes trāsferri nō debēt.C.que res expor.non debent.l.ij.ꝛ illi sunt decapitādi vt ibi.ꝛ.C.de cōmer. mercatores.ff.de pub.ꝛ vecti.cotē ferro: si enī non hūt ferrū nec arma. Nā causatum ꝓmit cā pempta suū.ꝛ appellatiōe armoꝝ ītelligunt fustes ꝛ lapides.ff.de v.sig.armoꝝ appellatio.Lau.

m ¶ Subministrāt.ar.clericū ꝓ homicida bri q pugnātib⁹ arma ministrat dūmō ibi fiāt homicidia.ar.l.di. sigs viduā.xxiij.q.vl.c.vlt.j. de homi.sicut dignū.§.illi ēt.ꝛ.§.hi quoq;

n ¶ Subiectos.ꝛ sic ipso iure sunt excōicati.j.eo.q olim.

o ¶ Priuatione.ḃ potuit papa facere ꝛ laicos rōe crīs ꝓmissi.Ber.

p ¶ Seruos.no.fuitutez de iure naturali inductā xxv.di.sexto die. Item de iure gentium.dist.j.ius gentium. Item de iure canonico.xv.qō. vlti. cum multe.ꝛ hic.ꝛ.j.eo.ad liberandā.Vin.

q ¶ Excommunicatio.ꝛ tamen isti ipso iure sunt excommunicati.ꝛ sic excommunicatus potest iterum excommunicari.iij. qōne.iij.engeltrudam:ꝛ arg.xj.q.iij.excellentissimꝰ.xij.q.ij.de viro.ꝛ.lxxxvj.di.eos q.ꝛ q in sordibus est adhuc sordescat xlvij.distin. quantūlibet in fi.ar.ꝛ.ij.qō.j. multiga de his que foris sunt nihil ad nos. xxiiij.qō.j. c.j.ij.iij.ꝛ.iiij.ꝛ.s. de iudi.cum non ab homine. Item qui est extra ecclesiam non potest esse magis extra ecclesiam.xj.q. iij. omnis christianus. Item ar.contra.ff.de v. obli. qui bis idem.M. dixit q excommunicatus amplius excommunicari non potest sed denunciari potest excommunicatus: ꝛ sic intelligit oīa iura: vbi sepius videtur aliquis excommunicari: ꝛ sic intelligit hic. sed tu dicas quod excommūicatus potest iterum excommunicari. Et sunt duo effectus excommunicationis vt dicunt quidam: ꝑmus effectus est eijciendi extra ecclesiam secundus est de tinendi extra sicut qui est ligatus vno vinculo potest iterum ligari.non est dubium qn excommunicatus possit adhuc excommunicari sicut qui est in vno peccato potest aliud committere:ꝛ sic plus punitur: ꝛ sic potest pluries excommūnicari: ꝛ magis ex ḃ punietur:ꝛ secunda excō municatio tunc primo incipit habere suū effectum cū absoluit a ꝑma:ꝛ tñ prima absolutio nō habuit suū effectū pp secūdaꝫ excōicationē:ꝛ ita finaliter non ꝑdest prima absolutio nisi cum absolut⁹ fuerit a secunda.de hoc dixi supra de offi.ordi.ex parte.ꝛ.j. de sen. excō. cum pro cā.Ber.

Consuluit. Due sūt ptes.scōa ibi verū.Ab.si.

r ¶ Antique. Cōstātinus impator cōtulit libertatē ecclesijs ꝛ iudeos fuituti subiecit: postea vero iulianus impator apostata dedit licentiā iudeis nouas ꝓstruere synagogas: vt legit in cronicis.

s ¶ Reedificēt.sic.s.e.iudei.C.de iude.l.vlt.qꝛ aliud ē tueri q posituꝫ ē ꝛ aliud nouū facere.ff.de vsufruc.vsufructuarius nouū.

t ¶ Exaltēt.nō.n.licet cuilibet possessori trāsformare possessionē puta vsufructuario.ff.de vsufruc.egregiū.§.sz ꝛ colores.Ber.

Adhec. ¶ Primo ꝓhibet. Secūdo prohibitionis cām reddit ibi. Quoniam.Ab.si.

u ¶ Assidue.sic.s.e.c.i.ꝛ.ij.ꝛ.c.iudei.ij.ꝛ est ar.ex eo q dicit assidue q ī terpolatim possunt seruire.qō ītellige ꝑm tenorē illius.c.s.e.multoꝝ.§. j.sz ī domib⁹ nullo mō put.j.segtur.ꝛ ī predi.concor.xxviij.q.j.iudeorū sepe.ꝛ.j.e.ꝛ si iudeos.

Ita quorundam animos occupauit seu a cupiditas: vt q gloriantur[k] nomine christiano saracenis arma ferruꝫ[l] et lignamina deferant galearuꝫ: ꝛ pares aut etiam superiores in malicia fiunt illis duꝫ ad impugnandos christianos arma eis ꝛ necessaria subministrant[m]. Sunt etiaꝫ qui ꝓ cupiditate sua in galeis et piraticis saracenoꝝ naubus regimen et curaꝫ gubernationis exerceant. Tales igitur ab ecclesiastica cōione precisos ꝛ excōmunicationi subiectos[n] reruꝫ suarū per principes catholicos et cōsules ciuitatum priuatione[o] mulctari: et capitentium fieri seruos[p] censemus ¶ Precipimus etiam vt per ecclesias maritimaruꝫ vrbiuꝫ crebra et solēnis in eos excommunicatio[q] proferatur.

Item Dez.

Iudei veteres synagogas in pores statuꝫ reformare possunt de nouo erigere non possunt.

Consuluit: ꝛ infra[r]. Iudeos de nouo constituere synagogas vbi non habuerunt pati non ō bes.[r] Ueruꝫ si antique corruerūt: vel ruinā minantur: vt eas reedificeni[r] potest equanimiter tolerari: non autez vt eas exaltent[t]: aut ampliores aut precioſiores faciāt quā antea fuisse noscuntur: qui vtique hoc pro magno debent habere q in ueteribus synagogis et suis obseruantijs tolerantur.

Item Dem.

In familiari seruitio iudeorum christiani esse non debent.

Adhec omnibus christianis qui sunt in iurisditione nostra penit⁹ interdicatis: ꝛ si necesse fuerit districtione ecclesiastica cōpellatis eosdē ne iudeoruꝫ fuitio seassidue[v] pro aliqua mercede exponāt qō ēt obstetricib⁹ ꝛ nutricib⁹ eorum pro bibere curetis: ne infantes iudeorū

a ¶ In domibus. ⁊ ita videtur q̄ extra domum iudeorum possint: eadē prohibitio est. ī. e. ⁊ si.

b ¶ Concordant. xxiij. q. viij. dispar. ⁊ in habitu etiam differre debēt a xp̄ianis vt possint melius euitari. ī. eo. in nonnullis.

c ¶ Simplicium. q̄ innocens credit omni verbo. xxij. q. iiij. innocens. si. xxviij. q. i. c. sepe.

Sicut iudei. Diuiditur: q̄ continet multa dicta que patent. Ab. si.

d ¶ Inuitos. hoc ideo dicit q̄ nullus ad fidē cogendus ē. xxiij. q. v. ad fidē. ⁊. xlv. dist. de iudeis. q̄ si simplr ⁊ absolute compellātur non recipiēt caracterē. sed si ꝯditionaliter ꝯpellant bñ recipiūt ⁊ ꝯpellendi sunt: vt fidē sic susceptaz obseruēt: ut .ff. de bap. maiores. §. itē queritur. xlvi. di. de iudeis. ⁊. ff. de ritu nup. si pr̄. ⁊. C. e. ti. nullus. B.

e ¶ Habere. ꝓbatio ei⁹ q̄ nullus ꝯpelli dz ad fidem q̄ fides ex necessitate esse non dz. xlv. di. qd aūt. §. qui sincera. ⁊. xxiij. q. v. ad fidem.

f ¶ Potestatis. nulli eīz ꝑmissum est occidere uel penā infringere nisi cui ex officio permittit. xxiij. q. v. qui malos miles. cū minister ⁊ pena nō est inferenda nisi per iudicem. xxiij. q. ij. §. item b q. Ber.

g ¶ Bonas. secus si malas ne deludant xp̄ianis prētēdentibus signa lamentatiōis ⁊ non prorūpāt in contumeliā creatoris. ī. e. in nōnullis. ⁊ ne annuatim simulataz spem crucis eurant. C. e. iudeos. sed suas festiuitates more solito celebrent. xxvi. di. qui sincera. vt hic dicit. C. eo. ti. nemo. Ber.

b ¶ Cimiterium. arg. ꝯ .ff. de sepul. vio. sepulchra. so. sepulchra bostium religiosa nō sunt ut ibi dicitur: nec illud non infringens incidit in edictū: iudei vero nō reputant hostes. xxiij. q. viij. dispar. licet sint hostes fidei nr̄e. ī. e. ⁊ si iudeos.

i ¶ Pecunie. q̄ in sepulchris ponēda nō est. ar. .ff. de reli. ⁊ sump. fu. si qs impediat. §. funeris cā. ⁊. xiij. q. ij. nō estimem⁹ circa medium. Tan.

k ¶ Effodere. qō qui fecerit sepulchri violati tenetur. ff. de sepul. vio. l. iij. §. si quis. ⁊ ꝑm quosdam hec actio infamat. ff. de sepul. vio. l. j. Alij dicūt q̄ non infamat cū sit actio in factum: ⁊ in illa ipropie ponitur actio. Ala.

l ¶ Excōicationis. ⁊ ita videt in optione iudicis qō istoz p pena ponat si nō satisfecerit. ⁊ si iste vult satisfacere nō punitur. si. xxxvi. di. eps aut presbyter. ⁊. xlviij. di. c. i. ⁊. xiij. di. c. ult. ita est ar. q̄ p quolibet peccato non debet eps in aliquem fulminare uel excōicare uel deponere.

m **Quam sit.** Duo sunt dicta. Secūda pars ibi: īsuper. Ab. si.

¶ Vt liceat. aliter. n. nō possent illos lucrari: ⁊ sic lz eis log ⁊ comedere cum eis exēplo dñi. xxij. q. iiij. īfideles. ⁊. xi. q. iij. ad mēsam. dū modo ⁊ alijs nō coinquinent. ar. contra. xxviij. q. i. nullus. ⁊. c. oēs. so. in eorūdem domibus nutrire ꝑsumāt. ¶ Quoniam iudeoz mores ⁊ nr̄i i nullo ꝯcordant: ⁊ ipsi de facili ob ꝯtinuam ꝯuersationē ⁊ assi duā familiaritatē ad suā superstitionē xp̄idiaz simpliciuz animos idinarent. **Clemens. iij.** ¶ Judei inuiti nō sunt baptizādi nec ad hoc cogēdi: nec sine iudicio puniēdi: aut rebꝰ suis spoliādi: vel in suis festiuitatibꝰ molestandi: nec ipsorum cimiteria violāda aut eorum corpora exhumanda.

Sicut iudei: ⁊ infra. Statuimꝰ vt nullus inuitos vel nolentes iudeos ad baptismū venire cōpellat. ¶ Si quis autē ad xp̄ianos cā fidei confugerit: postquā voluntas eius fuerit patefacta: xp̄ianus absq̄ calūnia efficiat: quippe xp̄i fidem habere nō credit qui ad xp̄ianoz baptismū nō spontaneus sed inuitꝰ cogitur peruenire. ¶ Nullus etiam xp̄ianus eoruz quēlibet sine iudicio terrene potestatis vel occidere: vel vulnerare: vel suas pecunias auferre ꝑsumat: aut bonas quas bactenꝰ habuerint consuetudines imutare. p̄sertim in festiuitatuz suaz celebratione quisquam fustibus vel lapidibꝰ eos nullatenꝰ pturbet: neq̄ aliquis ab eis coacta seruitia exigat: nisi que ipsi tempore p̄terito facere ꝯsueuerūt. ¶ Ad hoc malorum hominum prauitati auaritie obuiātes decernimus: vt nemo cimiterium iudeoz mutilare aut inuadere audeat siue obtentu pecunie corpora humata effodere. ¶ Si quis autem huiusmodi decreti tenore cognito quod absit cōtraire ꝑsumpserit: honoris ⁊ officij sui periculum patiatur: aut excōicationis sententia plectatur nisi p̄sumptionem suam digna satisfactione correxerit. **Item.** ¶ Ponit duas indulgentias illorum qui paganis predicāt.

Quam sit laudabile: ⁊ infra. Tuis frater episcope petitionibus annuentes tibi tuisq̄ socijs cū apud p̄dicandaz xp̄i fidē paganis exhibitis: ap. auctoritate concedimus: vt vobis bis cibis cuz modestia ⁊ gratiaruz actione seruata temporū qualitate iuxta cānonicas sanctiones vti liceat qui vobis ab ipsis infidelibꝰ apponūtur. ¶ In super indulgemus vt quicūq̄ religiosi seu clerici idonei ad annūciādū gentibus euāgelicam veritatez requisita ⁊ habita p̄latorum suorum licētia tibi voluerint adherere: id absq̄ cōtradictione qualibet liberam exequendi habeāt auctoritatez. **Item.** ¶ Pro redimēdis captiuis lz ire alexandriā iurātibus q̄ nihil deferent auxilij seu subsidij extra redēptionis articulum: portās vel mittens etiam post treugas merces p̄hibitas excōmunicatus ē: ⁊ pacis appellatione non veniunt treuge.

Significauit nobis. T. ff. quō aliqui ciuium tuoruz in alexādriā valeant p̄ficisci pro recuperandis ꝯciuibus suis qui illic in captiuitate tenētur: hoc arbitramur licite posse fieri dummodo nihil in mercibus suis vel alio modo secū illuc deferant vnde posset sarracenis excepto redemptiōis articulo aliquod cōmodum aut subsidiuz prouenire: quod etiā cora te prius iuramento firmabunt. ¶ Illi quoq̄ qui post treugam in transmarinis partibꝰ factam cū ꝯmertio alexandriam adiuerint: si detulerint merces p̄hibitas cā lucrandi: excōmunicationis vinculum nō euadūt: sicut nec illi qui ī personis pro p̄pijs nō eunt merces eis per nūcios destinarunt. ¶ Ad vltimuz illos qui iurauerūt se amplius in terram sarracenorum cum mercibus non ituros nisi pax esset inter xp̄ianos ⁊ ipsos: ⁊ post treugam factā venerunt illuc: cōditio illa de pace aut treuga habenda ab excōicationis vinculo nō absoluit. **Item.** ¶ Dez. ¶ Excōmunicati sunt qui cū sarracenis tēpore guerre aliquod bñt ꝯmertiū: vel eis p̄stant subsidiuz.

Quod olim p̄ceptum fuit: ⁊ infra. Sane licet hoc fuerit i ꝯcilio lateran. districte inhibituz: nos tamē omnes illos excōicationi supponimus qui iā amplius cū contraria intelligūtur de iudeis qui discernūt cibos b. ⁊. c. ad mensaz. ⁊. c. Isti deles de paganis itelligitur. Sed quare potius vitamus cōuiuium iudeorū q̄ paganoz. ratio illa est: q̄ illi. s. iudei discernūt cibos nostros: vnde nō debem⁹ cibis eoz vti ne videamur īferiores illis: vt dicit p̄e. c. oēs. pagani vero nō discernūt cibos. sed bodie ⁊ isti ⁊ illi discernūt: vñ nō debem⁹ comedere apud eos nec ipsi apud nos: lz b nō ꝓtineat ī verbis edicti vt pz b ad mēsam: sed quantū ad fiam eos vitare debem⁹. ar. ff. de pe. be. itē veniūt. §. ait senatus. sed q̄re potius vitam⁹ conuiuiū q̄ colloquiū. iō logmur eis ut eos possum⁹ lucrari: quod alias facere non possemus: ut in. c. infideles.

n ¶ Qualitate. vt abstineant bis die⁹ ⁊ in tp̄ibus gb⁹a carne est abstinendū ꝑm canones iiij. di. deniq̄. ⁊ de cō. di. iij. ō esu carniū. ⁊. c. sabbato. de q̄bus canonibus hic fit mentio.

o ¶ Apponunt. q̄cunq̄ ergo apponunt vt possūt nisi dcm fuerit q̄ sit idolis īmolatū: vt .i. q. iiij. §. vl. ⁊. xxvi. q. ij. si de area. tunc. n. sanctius ē mori fame q̄ idolatricis vesci. xxij q. iiij. sicut sanctius. Ber.

p ¶ Habita. q̄ nullus pōt p̄dicare nisi ex officio sibi ꝯmisso vel nisi habeat auctoritatē a suo p̄lato. ī. de bere. cū ex ī iuncto. ⁊. c. excōicam⁹. §. q̄ vero. nec sufficit petere lnīaz nisi sit obtēta ut hic dicit. Sed qd si nō pñt redimere captiuos. nisi portēt eis arma vel ferr: nunqd hoc facere possūt sine penā excōicationis. arg. q̄ sic ex eo qō dicit excepto redēptōis articulo. sed non credo nisi primo requirat auctoritas pape ne aliqd fraudis fiat. Ber.

r ¶ Juramēto. lz nonne sufficit pena excōicationis pōt dici q̄ hoc exigit a suspecto. ar. xxviij. dist. de syracusane. ⁊. x. q. vlti. c. vlt. quoniam eoz ruine debēt occurrere p̄lati. xciij. dis. diaconi. ⁊. xxij. q. v. hoc videt. ⁊ ad maiorē cautelā exigit iuramētum etiā a quocūq̄. lau.

s ¶ Excōicationis. de qua hēs s. c. ita quorūdā. ⁊ ideo quia lz treuga sit facta non tñ pax perpetua: vt. ī. §. pr. vñ p̄hibitio non itelligitur ꝓpterea relata de mercib⁹ p̄hibitis.

t ¶ Per nūcios. sic. ī. c. pri. q per alium facit per se facere videtur vt hic. ⁊. ī. de sen. excō. mulieres. xlvi. di. sicut non suo. ff. de admi. tuto. ita tamen. §. gessisse.

v ¶ Post treugā. treuga ē securitas p̄sonis ⁊ reb⁹ ad tps ꝯcessa. s. de treu. c. .i. ⁊ q facit treugā nō facit pacē nec desistit a guerra nisi ad tēpus: q̄ q distulit non in totū desitit. ij. q. iij. §. notandū. ⁊. ff. de in. desitisse.

x ¶ Non absoluit. nec ēt a piurio: q̄ lz treuga sit facta nō tñ pax: ⁊ ita ñ existit conditio vñ incidit in sniam excōicationis ⁊ in piuriū: ⁊ sic treuga nō est pax.

Quod olim. Primo excōicat. Scōo hortat illos q̄bus scribit ibi: Vestre igitur. Ab. si.

y ¶ In lateraneñ. s. e. ita quorūdā. Ber.

z ¶ Supponim⁹. ⁊ iā suppositi erāt per Alex. in concilio lateraneñ. ita quoz

dam ⁊ sic est canon late sñie: vt pz in fi.⁊ ita vſ q̄ qui contrafaciunt vuplici ex cōicatione sunt ligati. Sed quis absoluet tales pōt dici q̄ epi ipsoz: q̄ ex quo papa sibi hoc nō retinuit alijs idulsisse vr. j. de sen. ex. nup. q̄ sibi reseruasset si hoc non itendebat. s̄. de preben. graue in fi. ⁊. j. de cri. fal. dura. in fi. Ber.

a ¶ Subsidia. s̄. e. ita. ⁊. j. e. ad liberādā. ⁊. C. q̄ res expoz. nō pos. p totū. ⁊. C. que res ven. non pos. p totum.

b ¶ Jraz dei. ratū hñtis q̄ ab ecclesia iuste factum est. xxiij. q. i. quodcūq;.

¶ Si. ¶ Primo ponit eroz dium. secūdo facit narrationē. tertio prohibet. q̄rto penā ipōni mādat. Secūda ibi: accepimus. tertia ibi: prohibemus. q̄rta ibi: si vo. Ab. si.

c ¶ Jngrati. si. enim iudei isti ingrati sunt pñt priuari gra sibi concessa. s̄. de do. c. vl. ⁊. xij. q. ij. octaua discussio. ⁊. C. de reuo. do. l. ult. B.

d ¶ Pro gra. s̄. de fideiu. peruenit. ⁊. s̄. de renū. sane.

e ¶ De familiaritate. nimia familiaritas parit ꝓtēptuz. ⁊. ff. de offi. pcon. ne quicquam. §. cura. lxxxvi. di. quādo. ⁊. ff. de offi. pre. obseruanduz.

f ¶ Mus in pera. vt. xiij. q. i. §. ij. versus fi.

g ¶ Nutrices. q̄ esse non dz. s̄. eo. iudei. ⁊. c. ad hoc.

b ¶ Effundere. credebāt forsan corpus xpi descēdere in stomachum: ⁊ incorpari q̄ ē falsum de con. di. ij. tribus gradibus non est iste panis. cibus enim aīe est di. ea credere. Lau.

i ¶ Patiuntur. ar. q̄ q potest phibere ⁊ non phibet sibi iputatur. lxxxvi. di. c. iij. j. de reg. iur. c. pe. ⁊. j. ti. pr. c. ij. ⁊. xxiij. q. viij. preterea. arg. ⁊. j. ō sen ten. ex. quante presumptionis.

k ¶ Libere. i. ecclesie. non enīz erit heres filius ancille cū filio libef. xxij. q. iiij. dicat aligs. b.

l ¶ Ancille. i. agar. que significat synagogaz. Libera. i. sara q̄ significat ecclesiam. de agar ancilla sare descenderunt isti q debent esse serui illoz: q descēderunt a sara: in quibus ecclesia fundata est. Ber.

m ¶ Sub excōicationis pena. imo excōicari pñt si cōicent eis postea. j. de vsur. post miserabilem. ⁊. j. c. pri. ⁊ sic idirecte iudicat eccl'ia de iudeis. ⁊ de b dixi. s̄. e. ita. ⁊. c. iudei. Ber.

¶ Postulasti. Communis diuisio. secūda ibi: ad qō Ab. siculus.

n ¶ Pena pecuniaria. ad arbitrium iudicis. s̄. de of. lega. de causis. q̄ spūali pena ipm punire non potest cuz sit extra ecclesiā: q̄ nihil ad nos de his qui foris sunt. ij. q. i. multi. qñ ecclesia possit punire iudeos. dictum est. s̄. e. ita. ⁊. c. iudei.

sarracenis mercimonium habuerunt: vel per se vel p alios nauib⁹ seu quocūq; alio ingenio eis aliqua rerum subsidia[a] seu cōcilia quādiu inter nos ⁊ illos guerra durauerit durerit ipendenda. ¶ Ad. igitur discretioni mādamus quatenus nec per vos nec per nestras naues nec alio quocūq; modo aut ingenio eis mercimonia cōcilia vel alia subsidia trāsmittatis: ne si aliqui in sua malitia idurati secus agere presūpserit: non solū ipso iure incidant in excōicationem illam: verumetiaz iram[b] dei viuentis incurrant.

¶ Anno. iij. archiepiscopo senoñ. ⁊ episcopo parisien.

¶ Judei nutrices vel seruientes xpianos habere nō dñt: ꝓtrafacientibus interdicit xpianoz cōmerciū.

¶ Et si iudeos quos ꝓpria culpa submisit perpetue seruituti: pietas xpiana receptet ⁊ sustineat cohabitationem illorum: ingrati tamē vobis eē nō debēt: vt reddant xpianis p gratia⁹ cōtumeliā ⁊ de familiaritate[c] ꝓtēptum: qui tā quam misericorditer i nostrā familiaritatem admissi: nobis illam retributionem ipendunt: quaz iuxta vulgare ꝓuerbiū: mus[d] i pera: serpens in gremio: ⁊ ignis in sinu: suis consueuerūt hospitib⁹ exhibere.

¶ Accepimus autē q̄ iudei faciūt xpianas filioz suoruz nutrices[e]: ⁊ quod non tantū dicere sed etiā nefandū est cogitare: cū i die resurrectionis dominice illas recipere corpus ⁊ sanguinē iesu xpi contigit: p triduum antequā eos lactēt lac effundere[f] faciunt i latrinā. Alia isuper contra fidem catholicam dete stabilia ⁊ iaudita cōmittūt pp que fidelib⁹ est verendum ne diuinam idignationē incurrant: cum eos perpetrare patiūtur[g] indigne que fidei nostre cōfusionez iducunt: ⁊ infra.

¶ Inhibem⁹ ergo districte: ne decetero nutrices vel seruiētes habeant xpianos: ne filij libere[h] filijs famulentur ancille[i]: sed tanquā serui a dño reprobati i cuius mortez ne quiter ꝓiurarūt: saltem p effectum operis recognoscant seruos illoruz quos xpi moꝛs liberos ⁊ alias seruos effecit: ⁊ infra. ¶ Si vero nutrices ⁊ seruientes non dimiserint xpianos: sub excōicatiōis[m] pena inhibeatis districte oībus xpianis ne cum eis cōmerciuz aliquod audeant exercere. ¶ Item.

¶ Judeus q̄ peusserit dericū tpaliter punit. ⁊ si ō facto puniri nō pōt interdicit sibi xpianorū cōmercium donec satisfecerit iniuriam passo.

o ¶ Leso satisfactionē. hoc regulare est vt semp ante absolutionē satisfaciat leso. ⁊. j. de sen. ex. porro. parochianos conquesti: ⁊ i plurib⁹ alijs. c. ⁊ ecclesie satisfacere dz cui fuit facta iniuria in personā eius ministri: vt iij. q. i. nulli in fi. ⁊. ij. q. vij. accusatio. Ber.

p ¶ Christianis. ⁊ ita idirecte excōicātur iudei. de hoc dic ut dictū est. s̄. eo. ita quorundam.

¶ Postulasti qualiter ꝓtra iudeum ꝓcedere debeas qui manus iniecit i quēdam clericuz violētas. ¶ Ad qō breuiter rñdemus q̄ si dictus iudeus tue iurisditōis exti stit: ipsuz pena pecuniaria[n] punias vel alia ſm q̄ cōuenit tpali: faciēs leso satisfactionem[o] cōgruam exhiberi: alioquin eius dñm moneas: ⁊ inducas: vt passo iniuriam ⁊ ecclesie ab eo satisfieri faciat cōpetenter: q̄ si dñs eius neglexerit adimplere: vt xpianis[p] oib⁹ p cēsu. ec. interdicas ne cū ipso iudeo aliquā satisfaciat psumāt ꝓmercia exercere.

¶ Item in concilio generali.

¶ Judei ⁊ sarraceni dñt in terris xpianoz vti habitu p quem a xpianis discernant: ⁊ i die passiōis dñi non debēt i publicū ꝓgredi: nec in contumeliam creatoris prosilire.

¶ In nōnullis prouincijs a christianis iudeos seu sarracenos habitus distinguit[q] diuersitas: sed in quibusdam sic quedam inoleuit cōfusio: vt nulla differentia discernātur. Unde contingit interdū q̄ p errorem[r] xpiani iudeoz seu sarracenorum: ⁊ iudei seu sarraceni xpianorum mulieribus cōmiscentur. Ne igit tā dānate cōmixtionis[s] excessus p velamē huiusmodi vtriozis excusatōis possint hꝰe diffugium: statuimus vt tales vtriusq; sexus in oi xpianoz prouincia ⁊ oi tpe qualitate habit⁹ publice ab aliis populis distinguantur. ¶ In diebus autē lamētationis dñice passionis in publicum mīme prodeant[t] eo q̄ nonnulli ex ipsis talibus diebus sicut accepimus ⁊ ornati⁹ non erubescunt icedere: ac xpianis qui sacratissime passionis memoriam exhibentes lamētationis signa pretendūt illudere[v] nō formidāt. ¶ Illud autem districtissime ibibemus ne in cōtumeliam creatoris ꝓsilire presumant. Et quoniam illius dissimulare nō debem⁹ opprobriū q̄ ꝓbra nostra delcuit: precipimus ꝓsūptores huiusmodi per principes seculares condigne animaduersionis[x] adiectione compesci: ne crucifixū pro nobis aliquate⁹ blasphemare[x] psumāt. ¶ Item eodē.

¶ Preponēs iudeū vel paganū publicis officijs p ꝓciliū prouiciale corripit: ⁊ preposito denegat xpianoz cōmerciuz donec deposuerit offm: ⁊ in vsus xpianoz pauperuz restituet ide q̄sita ſm epi ꝓuidētiā.

Quam sit nimis absurdum vt blasphemus[y] xpi in christianos vim ptātis exerceat: quod super hoc toletanū[z] conciliū prouide

¶ Nonnullis. Tria sunt dicta. secundum ibi: in diebus. tertium ibi: illud autem Ab. siculus.

q ¶ Distinguit. sic p habitum debent distingui nouitij a professis. ⁊. s̄. de sta. regula. c. penul. ⁊ meretrix a matrona. j. de sen. excō. in audientia. ⁊. ff. de iniur. itē apō. §. si qs virgines. ⁊ masculi a feminis p crines ⁊ vestes. xxx. di. si qua femina. sic ⁊ liber distinguitur a seruo per pilleum. C. de lati. lib. tol. l. i. §. ⁊ qui pilleati. Joan.

r ¶ Errorē. ergo si ignoranter cōmisceatur xpiana nus iudee dūmodo non sit crassa siue affectata ignorantia excusatur in eo q̄ iudea. ar. xxxiij. q. ij. in lectum. ⁊. j. de cle. ex. apostolice.

s ¶ Cōmixtionis. quia nec matrimoniuz inter indeū ⁊ christianā eē potest. xviij. q. i. caue. ber.

t ¶ Prodeant. s̄. eo. q̄.

v ¶ Illudere. sic reddūt nobis p gratia cōtumeliam ⁊ contemptū. ⁊. s̄. eo. ⁊ si iudeos.

x ¶ Aliaduersionis. scilz pecuniaria pena uł alia temporalia prout visuz fuerit iudici. s̄. c. pr. B.

y ¶ Blasphemare. s̄. e. c. i. j. c. pr. Ber.

¶ Quam sit. ¶ Prima pars ponit questionem innouans olim inhibitā prohibet eas: causas reddit. Secundo punit preponentem. Tertio propositum. Quarto prorogat. secūda ibi: si quis. tertia ibi: officiali. quarta ibi: hoc idem. Ab. si.

z ¶ Blasphemus christi. idest iudeꝰ blasphemans christum. s̄. eo. c. i.

z ¶ Toletanuz. liiij. di. nulla. ⁊. j. eo. ex spāli.

a ¶ Prouinciale cõcilium.s.de accusa.sicut olim.
b ¶ Pauperũ.sic ergo pauperib⁹ restituit qõ iniuste extorsũ ẽ:vt.s. de imu.eccle.q.ſi vo officiũ licitũ est tũc si vellet posset dare paupib⁹ qõ iniuste extorsũ ẽ.xiiij.q.v.nõ sane.Sz cõtra vt q restituenduz sit illis a qb⁹ est extorsũ.z nõ paupib⁹.j.de homi.sicut dignum.§.eos.z j.de vsu.cuz tu.z.s.de iureiu.eã te.z.s.de deci.tua.ij.xviij.dist.qſti. hoc ideo fit in hoc casu: qz nescit a qbus extorsũ sit maior pena ponitur in se.c.illis q merces pbibitas portant ad sarracenos.Jo.

Ad liberandã. Due sũt ptes secũda ibi:z talib⁹.ab.ſi.

c ¶ Excõicam⁹.anathematizamus:sicut.s.eo. ita.z.c.qõ olim.
d ¶ Priuatione.hoc totum.bẽs.s.e.ita.
e ¶ Cõmertio.totuz ergo lucrũ qõ ad eos pue nit ex hoc cõmercio debent dare i subsidiũ terre sancte i cui⁹ detrimẽtũ hoc fecerũt.z ẽ simile crimini vsurarũ in quo quicqd sorti accedit vsura est.vñ totũ debet restitui.j.de vsur.psuluit z.xiiij.q.iij. putãt.z.c. se.Imo videtur q mai⁹ qz isti videtur fidẽ xpianam ipugnare vñ plus puniunt.qz tãtũdem pena dare cogũtur i subsidiũ terre sancte.z nẽo dubitat grauiꝰ eẽ commissuz qõ est grauiꝰ vindicatũ.xxiiij.q.i.nõ afferam⁹.z in auc.ut fra. ſi.col.ix.in ſi.vbi dicit i delicto eiz equali primas eis iminere penas iustum putamus.

f ¶ Deliquerint.ſic.s.ô imu.eccle.c.vlt.z de iurepa.pastoralis.z.s.de tẽp.or.litteras.z.s.de so.cõpe. nullus. simile xij.q.vij.ô uiro.z.xvij. q.iiij.frater z coeps.

g ¶ Sic alias.quia poterunt subiici verberib⁹ loco pene.xiiij.q.vi.ſi res.z.xij.q.ij. fraternitas.z. v.q.vi.qz iusta.

h ¶ Interdicatur.ſic ergo pena vnius est met⁹ alteri⁹:ut.ij.q.vij.qua propter.z.s.de offi.or. irrefragabili.z.s.ô trãſla.c.i.in ſi.z.s. de sta. regul.ea que.s. de calun.c.ij.ff.de pe.l.capitaliuz.§.famosos.ff.de posi.bõa fides.i.respõ. in fine.

i ¶ Concilio.s.eo.cũ fit.z.liiij.dist.nulla.

k ¶ Nõ suspectũ.q fideliter z sine fraude officiũ suũ exequat ne p hoc fraus fiat xpianis clericis.aut ecclesijs qualis fuit iosepb.de quo bẽs xxij.q.ij.qõ ait.qui fuit dispẽsator pharaonis.b.

l Nulli.seruitio.s.e.c.i.z.c.iudei.ij.imo ꝯcito uoluntas ipsi⁹ fuerit patefacta q uelit fieri xpianus in libertatem modis oĩb⁹ vẽdicetur.liiij.di.fraternitatẽ.nisi emptus sit causa mercimonij.vt ibi dicitur.z hic inferius.Ber.

m ¶ Mercimonij.i quo casu nõ fraudabitur ex toto iudeus siue paga n⁹ dũmõ ifra tres mẽses illũ uenalẽ exponat:ut.c.fraternitatẽ.Ber.

n ¶ Solidis sz de qua moneta dabũtur ꝛidetur de illa que ẽ i vsu in loco il lo.ar.ff.de le.iij.nũmis.ff.de le.i.si seru⁹ pluriũ.§.si numer⁹.quid si non sit qui soluat illos.xij.solidos.de hoc dictũ est.s.e.c.i.

o ¶ Tres menses.eoipso q nõ exposuit ipsũ ifra tres mẽses venalẽ presumit q nõ causa mercimonij emerit.sed ad seruiẽdũ sibi vñ nullo ꝓcio dato perducet ad ꝓmium libertatz:nec admitteretur ꝓbatõ in ꝓriũ cũ hic sit ꝓsumptio iuris ex qua ius statuit:vt.liiij. di.fraternitatẽ.qõ.c. itellige p illud.z istud ẽ qsi glosa z expositio illi⁹.ſi ꝓsũptio ẽ.s.de spon.is.q.vbi bẽs presũptioneni iuris z si ali⁹ eã cõparet talis emptio nvaleret nibilominꝰ erit liber nullo ꝓcio dato si sciẽter emit illũ.si ignorãter agat ad precũ siue ad interesse ꝓtra iudeũ q ipsuz decepit.ff.de ꝓben.emp. liberi hominis.arg.z not.q fauor fidei priuat aliquẽ suo suo vt hic pz.Itẽ priuat aliquẽ filio suo.s.de cõuer.ifi.c.vl.Itez puat aliquẽ vxore sua.s.ô diuor.gaudem⁹.z.xxviij.q.i.ſi infidelis.

Rubri.de hereticis. Visum est de bis q nõ baptizati deũ blasphemãt male colẽdo.merito videdũ ẽ ô illis q iaz baptizati icidũt i hereſiz.ab.ſi.

p Babius.de fide eiz null⁹ debz dubitare.sz firmiter credeꝛ articulos fidei s.de sũma tri.c.i.i pn.aliter salu⁹ eẽ nõ poterit.vt i psal. quicũqz vult z.c.xxiiij.di.quãdo eps.z.xxiiij.q.i.apte.nullus enim titubare debz in fide:ut ibi dicitur.

q ¶ In fide.Etiã i tenui articulo.C.ô hereti.l.ij.i ſi.sic ex leui offensa reuocatur libert⁹ in seruitutẽ.C.de liber.z eoz libe.ſi mãumissus.z ꝺ quo ad articulos fidei.qui ꝓtinẽtur i symbolo Credo i deũ.quib⁹ ꝑ fidẽ sola adhibẽda ẽ credulitas:qz fides ẽ de re nõ visa. ô pe.di.iiij.in domo.C.ô sũ. tri.l.vl.nõ per signa:sed p fidem ueritas est colẽda.ô cõ. dist.iiij.venit sacerdos.Lau.

r ¶ Credendũ est.ergo dubi⁹ in fide testis eẽ nõ põt.xxiij. q.iiij.ipsa pietas.

s Q Ui alios.ſi reuocat:cũ põt.ff.ad.l.aqui.scientiã.lxxxiij.dist.error.z ar.s. ti.pri.z ſi indeos.z.ij.q.vij. negligere.sz nunqd istud pertinet ad oẽs.rñ.de crimine iã cõmisso soli plati tenẽtur corripere.xxiij.q.iiij.duo ista.z c.ita plane.a peccato autẽ cõmittendo quilibet tenẽt alium corripere occulte.j.e.cuz ex iniuncto.vbi de boc.z ar. xxiij.q.iiij.ipsa pietas.xxij.q.vi.boc uidetur.z.xciij.distinctiõe diaconi.z s.de cogna.spi.tua.z.ij.q.vij.qua ꝓpter.sed iste due ultime ꝓcordantie i telliguntur in denunciatione.

t **Firmissime.** Due sũt partes.Scõa ibi:omni homini.Ab.ſi.

¶ Hereticũ.hereticꝰ multis modis dicitur.Ille dicitur hereticꝰ q pernertit sacra ecclesie ut simoniacus.i.q.i.eos q p pecuniã.ut.vi.q.i.§. sed licet.Itẽ ille qui scindit se ab vnitate ecclesie.vij.q.i.deniqz.Itez oĩs excõmunicatus.iiij.q.i.q autẽ bi.Itẽ qui errat in expositiõe sacre scripture.xxiiij.q.iij.beresis.Itẽ qui cõfingit nouã sectam uel cõfictaz sequit.xxiiij.q.iij.hereticꝰ.Itẽ qui aliter sentit de articulis fidei quã romana ecclesia.xxiiij.q.i.hec est fides.z.c.quoniã.uel qui male sentiunt ô sacramẽtis ecclesie.j.e.ad abolendam.in pn.Tan.

Ex speciali. Jn prima pte ponit culpa regis z excusatio.Jn secũda ꝓtra vtrũqz puidet ibi:mandam⁹.Ab.ſi.

a ¶ Mois. vnde apostolus. Et si tradidero corp⁹ meū vt ardeam: charitatem aūt nō habeā: nihil mihi ꝓdest. de pe. di. iij. circa fi. c. si quis. ⁊ de cō. dist. iiij. solet. ⁊. i. q. i. vide quantum bonum.

b ¶ Ad salutē eternam. s. valēt tñ ad bona tpalia ꝓmereāda. ar. xxij. q. ij. si quilibet i fi. ⁊ ad miti⁹ suppliciū subeūdū. ó pe. di. iiij. ad fi. §. post ēt. ber.

FRaternitatis. Commūis diuisio. Scōa ibi: Cum celestinus. Ab. fi.

c ¶ Pelagi⁹. Isti duo dānati erant i synodo epbesino ó beresi dubitabat pkiarcba antiochen⁹ an scripta ipor eēnt recipiēda. ⁊ dicitur ꝙ non: qr ex quo ꝙdēnatus est auctor ⁊ scripta illi⁹ admitti nō debēt vt. iij. q. iiij. c. null⁹. xvi. dist. cāones. quāuis aliq̄ vtilia sint ibi. ar. §. ó testi. lz. ar. tñ ꝙ ratiōe ēt bone fnie recipi possent. i. q. i. dñs declarauit. xxvij. di. si quid veri. sicut ⁊ noticia legis abrogato necessaria est. di. vij. moyses. ⁊ papa ēt argumento. ex. l. theodosiana abrogata. §. de iud. nouit. sz verū est ꝙ scripta istoꝝ nō valent ēt si alias bona sint nec fūt recipiēda. ꝛ. e. excōicamus. §. credentes. ar. ad hoc xcvi. di bene quidē. tñ ratione bone fnie scripta Origēis approbata fuerūt. xvi. q. vij. ⁊ hoc dixim⁹ q dānat⁹ ē post mortē. xxiiij. q. ii. sane pfert. ⁊ si approbarent valerēt alias nō: arg. §. de sum. tri. c. ii. i fi. Itē ar. ꝙ destructo ꝑncipali destruit accessorium. sicut i. c. predicto. ⁊ hoc diximus. ber.

SIquis. Legitur duob⁹ modis secūdū cōem ⁊ verior̄em itellectum. h. d. vt in rubro. ⁊ vt faciat ad titulū. potest itelligi ꝙ ex hoc presumatur hereticus. Ab. fi.

d ¶ Si qs epūs. sic ordina istā lām. si qs episcopus istituerit hereticos hūdes extraneos a cōsāguinitate sua vl ēt i stituerit ꝙsāguineos hūticos beredes aut paganos ptulerit saltē p⁹ mortē ꝛc. Et sic repete illā dictionē hūticos. ⁊ ita nullus debet istituere hūticū fiue sit cōsanguineus siue nō: vt b ꝑz. ⁊. §. pr. episcop⁹ ergo istituat ecclesiaz ex quo nō habet ꝙsanguineos catholicos. xii. q. ii. episcopus q filios. ⁊. C. eo. cognouimus. ⁊ in auc. vt cū de appel. cog. §. dicimus. ⁊. §. si qs. colla. viii. qr isti heretici iā nō dicūt filij vl consanguinei. vnde dicit i lege si frater tuus ⁊ amic⁹ tuus ⁊ vxor tua ōprauare voluerit veritatē sit manus tua sup illos. xxiii. q. viii. legi. ⁊ vxorē expellēda. xxviii. q. i. vxor. in fi. b itellige. nisi penituerint isti ꝙsāguinei. ōlicti eiz venia penitentibus nō negamus. C. e manicheos. Ber.

e ¶ Paganos. ⁊ ita idem iuris est i paganis. qō de hereticis. Et idez ē de omnibus qui catholici nō sunt. ꝛ. c. ꝑri.

f ¶ Post mortez. sic. xxiiij. q. ij. sane ꝑfertur. ⁊ ar. C. e. l. manicheos. ar. cōtra: qr crimina morte extinguūtur. xxij. di. quorūdā. xxiiij. q. ij. c. i. ⁊ crimē cū pena sit extinctum. C. si reus vel accu. mor. fue. l. ij. hoc tñ spāle est in crimīe beresis i criminis detestatiōe: vt post mortē possit accusari ⁊ excōmunicari: ⁊ ne ecclesia oret ꝓ eo. qr nō fuit accusatus in vita. Ber.

g ¶ A eos. etiā si consanguinei. dic vt. §. c. ꝑri.

h ¶ Nihil cōferant: nō distinguit in morte vel i vita. ergo nec nos distinguim⁹. qr nihil capere possūt ex testamēto. ꝛ. e. excōicam⁹. §. credētes.

lis eius eterni ignis incendio ꝑticipandū nisi ante finem vite catholice fuerit incorporat⁹ ⁊ reintegrat⁹ ecclesie: ⁊ post pauca. ¶ Omni homini qui ecclesie catholice nō tenet vnitatem neqz baptismus neqz elemosyna quantumlibet copiosa: neqz mors ª pro nomine xp̄i susceptа proficere poterit ad salutem ᵇ.

G Rego. ix. anastasio antiochē.

¶ Dānato auctore dānantur eius scripture: ⁊ libri ⁊ opera.

FRaternitatis tue: ⁊ infra. Cū celestin⁹ atqz pelagi⁹ ᶜ i epbesina synodo sint dānati: quomodo poterunt illa capitula recipi: quorū dānantur auctores.

C Ex cōcilio apbricano.

¶ Epūs instituēs hereticuz consanguineū: vel extraneū uel paganuz ēt post mortē excōicat⁹ nunciatur.

SI quis epūs⁹ beredes instituerit extraneos a cōsanguinitate sua vl hereticos ēt ꝙsanguineos aut paganos ᵉ pertulerit saltez post mortez ei anathema dicatur: atqz eius nomē inter dei sacerdotes nullo mō recitet. C Ex eodem.

¶ Loqr de eadē materia cū ꝓcedēti: ⁊ extendit qō ibi dcm fuit de epīs ad ꝑbyteros: ⁊ alios clericos.

INeos qui catholici non sunt etiam si consanguinei⁵ fuerint episcopi vel presbyteri nihil conferāt. ᵇ deniqz boc quod ó episcopis ⁊ presbyteris dictum est debet ó religs ⁱ clericis extendiri.

H Lex. iij. remen. archiepo.

¶ Christus fuit verus deus ⁊ verus homo: sentiens oppositum hereticus est: ⁊ excommunicatus.

QAm xp̄s perfectus deus: ⁊ p fectus sit homo: mādam⁹ q̄tenus sub anathemate ʰ interdicas ne qs decetero audeat dicere christum nō esse aliquid ꝑm q ho: qr sicut xp̄s ver⁹ est de⁹: ita ver⁹ est hō er aia rationali ⁊ humana carne subsistēs. C Ex ꝙci. lateran.

¶ Heretici ⁊ receptores ⁊ fautores eoz excōicati sūt: ⁊ decedentes in hoc pecato in cimiterio ecclesie sepeliri nō debēt: nec pro eis orari.

SIcut ait beat⁹ Leo ⁱ: ⁊ infra. Quia in partibus tolosanis hereticoruz quos alij gazaros alij patarenos ⁊ alij alijs nominib⁹ nocant inualuit dānāda peruersitas: eos ⁊ defensores ᵐ ⁊ receptores eorum anathemati decernimus sub iacere: ⁊ sub anathemate prohibemus ne quis eos in domo vel i terra sua tenere vel fouere aut negociationem cum eis exercere presumat. Si autez in boc peccato decesserit: neqz sub priuilegiorū nostrorum quibuscunqz idultorum obtētu ⁿ neqz sub alia quacunqz occasione oblatio⁹ ꝑ eo fiat: aut inter cbristianos accipiat sepulturam.

L Utius tertius.

¶ Hereticus male sentiēs: vl ma le docēs de sacramētis eccl'ie excōicatus ē: ⁊ cōuict⁹: nisi se correxerit: ⁊ errorē abiurauerit. si cleric⁹ est de gradē: ⁊ curie seculari tradāt: ꝑ quā ēt puniet. eadē ēt pena suspecti de beresi: si se nō correxerint: ⁊ relapsis oīo audientia denegāt. seculares ꝑncipes qui iurare nolūt de ecclesia cōtra hūticos defendenda et cōicant: ⁊ terre eoz supponūt interdicto. ciuitates vero ipsorū resistentes aliaruz commertio ⁊ episcopali dignitate priuantur: exempti vero subsunt ordiarijs super bis que contra hereticos instituuntur.

AD abolendā: ⁊ infra. Uniuersos q de sacro corporis ⁊ sanguinis dñi nr̄i iesu xp̄i uel de baptismate: se de pcōz cōfessiōe mr̄imonio vel reliquis ecclesiasticis sacramētis aliter sentire aut docere non metuunt: q̄ sacrosca .ro. ec. predicat ⁊ obseruat ᵖ: ⁊ generaliter quoscunqz eadē ro. ec. vel singuli epi p dioc. suas cū cōsilio clericoz vl clerici ipi sede uacāte ᵍ cū ꝙsilio si oporterit vicinoz epoz hūticos iudicauerint vinculo ꝑpetui anathematis inodam⁹: ⁊ infra. Presenti nihilomin⁹ ordinatōe sancimus vt qcūqz manifeste fuerint in beresi ó ꝑbēsi ʳ si cleric⁹ ē vl cuiuslibz religionis obūbratione fuscatus: totius ecclesiastici ordinis prerogatiua ˢ nu-

k ¶ Az xp̄s. sub anathemate. quicunqz ergo contrarium dixit est excōmunicat⁹: qr ꝙ dicere hereticuz est. ⁊ beretici omnes sūt excōmunicati. ꝛ. eo. ad abolendam. ⁊. c. excōmunicamus. ⁊ ꝙ xp̄s ver⁹ sit homo ex humana carne subsistens. habes. §. de sum. tri. c. i. ⁊ est articulus fidei nostre: de quo habetur i dicta constitutione. ⁊ de aliis quos scire debet quilibz xp̄ianus tenet per fidē. arg. ad hoc. de cō. dist. iiij. ante. xx. q. i. baptizatos. ⁊ cē. ꝑma. ad illos articulos de qbus tractatur i illa ꝙstitutione firmiter credimus. oēs indistincte tenent tam clerici q̄ layci: sed clerici magis q legez pscrutabiliter scire tenent. xxxviij. dist. oēs psallētes. xxiiij. dist. qñ eps. Quilibz ꝫ tenet credere ꝫz ꝙ catholica tenet ecclia. ⁊ hoc sufficit i talibus articulis dūmō nihil in ꝓriuz sentiat. ꝛ. e. ad abolendā. b.

l ¶ Sicut leo. xxiij. q. v. res omnes.

m ¶ Defensores. ꝛ. e. excōicamus. §. credentes. ⁊. lxxix. dist. si quis papa. argu.

n ¶ Obtētu. sic ergo rō ne delicti pdit ꝑuilegiū ꝛ. c. ꝑri. in fi. qr priuilegiū nō extendit ad illicitū casū: nec tuet aliquez in malo. ꝛ. ó sen. ex. nulli. ⁊ oī ꝑuilegio cessante mali puniēdi sūt. C. vbi de cri. agi. opor. auc. q̄ i ꝑuincia.

o ¶ Oblatio. qr constat eum decessisse in mortali peccato. xxiii. q. v. placuit. ⁊ ē simile. ꝛ. ó usur. quia in omnibus.

p AD abolendam. obseruat. si. xxiii. q. iii. beresis. b ergo quod romana eccl'ia seruat ⁊ mādat ab alijs ob seruari generaliter ē ob seruāduz. xi. di. quis ne sciat. quicunqz ꝫ male sentit de sacramētis ecclesie hereticus ē habē-

dus: vt bic patet.

q ¶ Sede vacāte. hēs b ar. ꝙ vacāte ecclesia iurisditio remāet penes capitulum. ar. lxv. di. c. vlt. xxiij. di. in noīe dñi. vij. q. i. pōtifices. De bac materia plene dictū est. §. de ma. ⁊ ob. c. bis q̄. ⁊. c. cum olim.

r ¶ Deprebensi. facti euidentia: puta qr publice predicant beresim. ar. ff. de ritu nup. palam. §. vlt. vel legitima ꝓbatione puta ꝑ testes vel ex sua confessione.

s ¶ Prerogatiua. ar. ꝙ clericus depositus nō bz priuilegiū clericale ⁊ hoc ꝙcedit ala. ar. liiij. di. ex antigs in fi. qō nō est verum: qr tenetur viuere clericaliter quāuis sit depositꝰ. vnde si b faciat adhuc gaudet ꝑuilegio clericali. lxxxi. dist. dictū. Et b dixit bu. Si vero corrigibilis

fame. lxxxvi. dis. pasce. fame qr adhuc possunt cōuerti ad fidē: qr de nemine desperādū est. de pe. dist. vij. nemo. ⁊. xxxij. q. ij. ancilla. ⁊ ar. ēt ad hoc. xlij. dis. quiescamus. ⁊. xi. q. iij. quoniam multos.

i ¶ De reliquis. i hoc oēs pares sunt. ar. xxvi. q. i. predicator. in ꝑn. xxiiij. q. ij. sane profertur.

esset tunc nō solū pderet priuilegiū clericale: verūetiā seculari curie traderet. ſ. de iudi. cū nō ab hoīe. sed in casu isto perdit omne priuilegiū nisi reuertatur: vt sequitur.

a Relinquatur. tribus. n. casib⁹ relingtur aligs curie seculari statim post depositionē i crimīe heresis vt hic. ꝛ. j. e. excōicamus. Jtē in crimine falsi. j. de cri. fal. ad falsariox ꝛ in alio cū propter calūniā vel cōtumeliā quā contulit epo suo aligs depositꝰ est. xi. q. i. si quis sacerdotum. alias aūt lz clericꝰ sit depositus nō traditur statim curie seculari: immo ad huc tenet viuere clericaliter: ꝛ ecclesia eū suebitur ꝛ gaudet priuilegio clericali vt dictū est i pria notula. Si vero sit incorrigibilis postea tradit ſm q dicit. ſ. de iudi. cuz non ab homine. Qualiter debeat tradi dicit. j. de verb. ſi. noui mo. Qualiter puniri debeant heretici dicit. j. e. excōicamus.

b Recurrere. Sed vt q ēt ꝓpelli debeat seruare fidem. xlv. disti. de iudeis. postq̄ est condēnatus hereticus non cōpellitur: sed si vult spōte redire debet recipi abiurato erroze. xxiij. q. iij. dicit apostolus. ꝛ i ppetuū carcerem ad agendā penitentiam intrudi. j. e. c. penul. Ber.

c Arbitriū epi. arg. j. i. q. vij. si qs episcopus. illud oliz obtinuit vt in ꝓcilio tm̄ reciperet: ſz hodie sufficit q̄d hic dicit. ꝛ.

d Laicus. laici eiz per ecclesiā ꝓdēnandi sūt de heresi: sed iudex secularis illos punire debet nec tradit laicus curie seculari: sed clericus solūmodo. j. de verbo. signi. nouimus. q ꝛ laicus semper ē de foro seculari: ſz i casu isto snīa debet ferri p ecclesiaz executio fit solū modo per iudicē secularez. Qualiter tales puniri debeāt dicitur. j. e. excōicamus.

e Audiētia. si. xxiij. distin. in nomīe dñi. sed si volūt redire nōne debēt audiri ꝛ recipi: q ecclia non claudit gremiū volentib⁹ redire ad ipsam. C. de sū. trī. inter claras circa fi. ꝛ dlicti veniā petentibus non negam⁹ dicit imperator. C. e. tit. manicheos. ꝛ de pe. di. iij. adhuc istant. videtur q debeant recipi: q dominus nō vult mortē peccatoris ꝛc. xxvi. q. vi. cognouimus. ꝛ in perpetuum: sed vt cōuertat ꝛ in carcerē detrudat. j. e. c. pe. sed audiētia denegat quo ad bona ēt si alias vellet se defendere: tm̄ lra ista cōtradicit tā. Hodie seruādū est prout tradit. j. eo. c. pe. ſ. si qui. Ber.

f Juramēto. hoc idē dī. j. e. excōicamus. ſ. moneātur. Ber.

g Honoze. q hoc ipso ꝓtra ecclesiā eē videtur: vnde dignitate debēt priuari. xxiij. q. i. qui contra pacem. ꝛ si. xxij. q. v. preceptum.

h Ligandis. si. j. eo. excōicamus. ſ. moneantur.

i Episcopali. propter delictū suum. si. xxv. q. ij. ita nos.

k Delegatis. auctoritate generali huiꝰ ōcre. si. ſ. de of. oz. irrefragabili. ſ. ceterum. ꝛ sic rōne delicti pdunt priuilegiū: q priuilegium nō dat cām delinquēdi. C. de priuile. scbo. l. ij. li. xij. nec pmittas nocētes aligbus priuilegijs vti: ut in auc. de man. pn. q si delinquētes. ꝛ. ſ. c. pri. sic ꝛ remissio ꝓpeccatoꝝ nō dat licētiā delinquēdi. i. q. vij. exigāt. ꝙsuevit hic allegari q ratiōe delicti perdit priuilegiū. qō non est vez: q si aliqui erepti sunt ꝛ deliquāt nō perdūt priuilegiū propter hoc sed puniri debēt. Hec dicūtur proprie recidere i iurisditionez epoꝝ q non cognoscūt episcopi iure ordinario: sed auctoritate sibi ōlegata ut hic pz. ꝛ. ſ. de of. oz. irrefragabili. ꝛ pinde ē ac si ipse papa cognosceret vel specialiter alijs delegaret. p abusuz eiz uel p negligētiā pdit priuilegiū. j. de priui. accedētibus. ꝛ. c. si. de terra. ꝛ xi. q. iij. priuilegiū. de hoc dicitur. j. de priui. ex tuarū. Ber.

ticos instituta episcoporum subeant iudiciuz: ꝛ eis in hac parte tanquam a se. ap. delegatis[h] nō obstātibus libertatis sue ꝓuilegijs obsequantur. I Nnocentius. iij. **C Bona hēticoꝝ ꝙfiscant: ꝛ i terris eccle applicāt fisco eccle: i terris iperij iudicis secularis fisco: et procedit ēt si catholicos hāt filios.**

O Ergentis i senium seculi corruptelā: ꝛ infra. r Jn terris vero tpali nostre iurisditioni subiectis: bona hereticoꝝ statuimus publicari: ꝛ i alijs idē precipim⁹[l] fieri p ptātes ꝛ principes seculares: qō ad id exequēdū si forte negligētes extiterint. p cen. ec. ap. re. ꝓpelli volumus ꝛ mādamus: vt nec ad eos bona eoꝝ vlterius reuertant nisi eis ad cor reuertētib⁹ ꝛ abneganti bus hēticoꝝ ꝙsortiū misereri[m] aligs voluerit: vt tpalis saltem pena corripiat: quē spūalis non corrigit disciplina[n]. Cū eīm ſm legitimas sanctiōes reis lese maiestatis puniendis capite bona ꝙfiscent[o] eoꝝ: filijs suis vita solūmō ex misericordia ꝙseruata: quāto magis q aberrantes i fide dñi dei filiū iesū offendūt a capite nr̄o qō ē xp̄s: ecclesiastica debent districtiōe ꝑcidi: ꝛ bonis tēporalibus spoliari: cū lōge sit grauius[p] eternaz q̄ tpalē ledere maiestatē. r Nec huiusmōi severitatis cēsurā ortbodoroꝝ exheredatio[q] filioꝝ q̄si cuiusdā miseratōis ꝑtextu[r] oz nullatenus impedire cū in multis casib⁹ ēt ſm diuinū iudiciū: filij p pr̄ibus tpaliter puniant: ꝛ iuxta canonicas[s] sanctiōes q̄ñq̄z feratur vltio: nō solū i actores scelerū: sed ēt i pgenie dānatoꝝ. I Dem. **C Aduocati: vel notarij hēticas vel coꝝ defensoribus fauētes: aut sub eis litigātibus patrocinātes et pro eis instrumēta scribentes: infames sunt: ꝛ ab illo officio suspensi.**

S J aduersus nos terra cōfugeret: ꝛ infra. r Quia plus timeri solet q spāliter[t] iniungitur quaz q generaliter iperat: vobis aduocatis ꝛ scriniarijs[t] firmiter inhibemus ne hereticis credentibus fautoribus vel defensoribus eorūdez priuari. xxiij. q. i. qui contra pacem. ꝛ si. xxij. q. v. preceptum.

h Ligandis. si. j. eo. excōicamus. ſ. moneantur.

i Episcopali. propter delictū suum. si. xxv. q. ij. ita nos.

k Delegatis. auctoritate generali huiꝰ ōcre. si. ſ. de of. oz. irrefragabili. ſ. ceterum. ꝛ sic rōne delicti pdunt priuilegiū: q priuilegium nō dat cām delinquēdi. C. de priuile. scbo. l. ij. li. xij. nec pmittas nocētes aligbus priuilegijs vti: ut in auc. de man. pn. q si delinquētes. ꝛ. ſ. c. pri. sic ꝛ remissio ꝓpeccatoꝝ nō dat licētiā delinquēdi. i. q. vij. exigāt. ꝙsuevit hic allegari q ratiōe delicti perdit priuilegiū. qō non est vez: q si aliqui erepti sunt ꝛ deliquāt nō perdūt priuilegiū propter hoc sed puniri debēt. Hec dicūtur proprie recidere i iurisditionez epoꝝ q non cognoscūt episcopi iure ordinario: sed auctoritate sibi ōlegata ut hic pz. ꝛ. ſ. de of. oz. irrefragabili. ꝛ pinde ē ac si ipse papa cognosceret vel specialiter alijs delegaret. p abusuz eiz uel p negligētiā pdit priuilegiū. j. de priui. accedētibus. ꝛ. c. si. de terra. ꝛ xi. q. iij. priuilegiū. de hoc dicitur. j. de priui. ex tuarū. Ber.

O Ergentis Diuiditur. nā primo dimittit decisuz exordiū. Secūdo ponit statutū de publicatōe qō ꝓbat per argumentū a maiori. Tertio soluit obstaculū. Scōa ibi: in terris. Tertia ibi: nec. Ab. si.

l Precipim⁹. qō facere pōt papa rōe peccati. ſ. ō iudi. nouit. ꝛ pōt eos dignitate ꝑuare ut. ſ. pri. ſ. statuim⁹. ꝛ pp als inigrates pōt ēt papa remouē eos a dignitate. xv. q. vi. ali⁹. ꝛ iperiū ipse trāstulit ō loco ad locū ꝓpterea q nō ōfendebāt ecclesiā. ſ. de elec. venerabilez. ut ibi notatur. ꝛ inder seclaris pōt excōicari si negligat facere iusticiā. xxiij. q. v. administratores. ꝛ b erpsse dī. ꝛ. ſ. c. pri. ſ. pe. ꝛ. j. de maledi. c. ij.

m Misereri. ō sola ḡ misericordia restituūt bōa ut b dī. ꝛ ēt epatus: ut. xxiij. q. iiij. ipa pietas. x. itē si ingūt i fi. ꝛ. q. vij. q aūt. ꝛ. i. q. vij. ꝙuenientib⁹.

n Disciplina. ſ. de elec. cū i cūctis. lxxxij. di. plurimos i fi. ꝛ C. de emē. ꝓpin. l. vna. ꝛ arg. l. di. vt constitueret.

o Cōfitēbitur. qō dicit b bēs. vi. q. i. ſ. vez. x. si qs cū militib⁹. ꝛ. C. ad. l. iul. ma. qsquis.

p Grauiꝰ. xvii. q. iiij. sicut q ecclias. ꝛ. xxiii. q. v. si apud. ꝛ q in religionē diuinā cōmittit in oīum ferē iniuriā ꝛ publicū crimē ꝓmittit. C. e. ti. manicheos vnde grauis est.

q Exheredatio. b erpsse bēs q bona hereticoꝝ ꝙfiscāt siue bēant filios siue nō: nec catholicis filiis hereticoꝝ aligd relinquēdū ē ut b dicit: ſz j dicit. l. C. e. ti. manicheos. ꝛ. l. cognouim⁹. ꝛ auc. ō nestorianis. ubi dī q filii catholici pp b bēdita te pr̄na ñ ꝑuant. stat. n. bodie buic ōcre. i odiū crimis sicut i crīe lese maiestatis ubi filii puniunt quo ad bōa ut b dicit. ꝛ vi. q. i. ſ. vez. x. si qs cū militib⁹. multofortiꝰ i isto crīe ut b dī. ꝛ b ē erpssuz i ꝙstōe Federici hac edictali. q̄ oliz erat i qnta ꝓpilatōe. e. ti. ꝛ i alio casu ēt filii p delicto parentū puniunt tpaliter vsq̄z i quartā generationez ſm q bēs. j. de pe. i qbusdā. ꝛ i hac opione fuerunt Jo. ꝛ Lau.

r Canonicas. xv. q. viij. cū multe. ꝛ. i. q. iii. ſ. itē peccato israelitarū. ꝛ. ſ. de si. presbyterorum per totum.

S J aduersus Primo ponit decisuz exordiuz. Scōo ꝓhibitionē. Tertio penam. Scōa ibi: Qz. Tertia ibi: Quod si. Ab. si.

s Spāliter b sūptū ē ex illo cāone. xxiii. di. q̄q̄. ea. n. q notabiliter fiunt nisi spāliter notent videt neglecta. ff. ō iniur. itē apō labeonē. ſ. ait ptor. ar. ſ. de ꝙfir. vti. bone. ꝛ. ſ. de do. c. ii.

t Scriniarijs. i. tabellioīb⁹. sic. xxv. q. ii. vniuersa

a ¶ Auriliū. cū sint excōicati. j. e. excōicamus. j. §. credētes. r. s. e. sicut. Sed vidē saltē si ꝙueniatur ꝙ non sit auriliū denegāduz aut etiā iusta sīa. s. de excep. cū iter. r in pluribꝰ ca. ibidē hoc pōt habere locū infra annum postquā vero ꝙstiterit eos esse tales anno elapso iter hereticos ꝙputant: nisi īfra annū se correxerint. j. e. excōicamꝰ. j. §. credentes. r sic hereticī puniunt. j. e. c. pe. vñ admittuntur ad aliquaz defensionem: cum ipsoruz bona debeant confiscari sicut aliorū hereticoꝝ: imo licite eis auferūt sua: vt. viij. di. quo iure. xxiiij. q. v. non vos. r. q. viij. c. i. ij. r iij. sz melioꝰ est auctoritate iudicis ḃ fiat. xxiij. q. iij. sz sūt. r. C. de pigno. l. iij.

b ¶ Jufamie. r ita papa pōt infamiā irrogare quo ad foruz ciuilē: qz r tollere eaz pōt. ar. s. qui fi. sint legi. per venerabilē ar. contra. ij. q. iiij. §. hinc colligitur. sol. ḃ vex de īfamia facti non iuris. Ber.

Q Amer. Primo ponit triplicem reprehensionē laicoꝝ quā secundo ꝓsequitur primo primā ibi: Deus. secundo secūda ibi: sicut enim. Tertio tertiā ibi: licet. Ab. si.

c ¶ Cōuēticula. sicut conspiratores. xi. q. i. ꝙspirationū. lxxx. di. si quis papa. Jsti. n. conspirant contra deū: vnde fortius sunt puniēdi ꝙ si ꝙspirent contra hominem. s. e. vergentis. ad fi.

d ¶ Simplicitatē. r male. xxviij. di. sedulo.

e ¶ Deus enim. hic incipit īprobare factum istorum.

f ¶ In lucē. hec ē īprobatio cōtra occulta cōuenticula.

g ¶ Sicut eniz. hic īprobat ꝙ assumebāt officiū predicandi.

h ¶ Nō oēs. imo singula officia singulis debent esse cōmissa. lxxxix. dist. singula.

i ¶ Alios. sic. j. c. prori. sicut. r xvi. q. i. adijcimꝰ. qz nullꝰ audet predicare nisi sacerdos vt ibi dicitur. r. j. e. excōicamꝰ. §. qz vero. vel nisi esset missus vt ibi. xxiij. q. iiij. diſplicet. ar. ibi missus est: ut qualia rc.

k ¶ Precipuus. r priuile. s. de sta. reg. ꝙ dei timorem.

l ¶ Rogate. xxi. di. in nouo. ergō: qz isti nō erant missi nec sacerdotes predicare nō debebāt

m ¶ Forte. hic opponit: qz possit ei opponi ab alio: r ita statim respondet.

n ¶ Nō sufficit. bene dicit: quia si martyres ēt aliqua mādant fieri statiz non sunt faciēda: sed ante est ut sciamꝰ illos īpetrare a ꝺo ꝙ postulāt. l. di. si qs ꝓpostera. r. xlij. di. gesciamꝰ. ar. b.

o ¶ Miraculi. nec istud statiz credēdū ē: qz qñqz miracula fiunt p malos. i. q. i. teneamus.

p ¶ Virgā. de con. di. ij. reue.

q ¶ Jz aūt. ḃ īprobat ꝙ deludebāt simplicitatez sacerdotū. b.

r ¶ Labia sacerdotis. xliij. di. sit rector. r. xi. q. i. sacerdotibꝰ.

s ¶ Custodiūt. i. custodiſ dñt.

t ¶ Exquirūt subditi. s. a scholasticis. xxxviij. di. sedulo. ber.

v ¶ Lege mosayca. nec quisquam respondet ad obiectionem quam possent facere isti heretici.

x ¶ Asina. vt. ii. q. vij. secuti sunt. r. §. item cū balaam.

y ¶ Tenetur. ad correctionē glibet tenet sicut hic dicit. r hoc itellige de occulta correctōe siue reprehensione. ar. xxiij. q. v. nō putes. ut hic dicit: sz mānifeste corripere ptinet ad platos vel ad illos q habent aliquā ptātem in aliquos xxiij. q. iiij. duo ista. r. c. forte. pf. n. filiū pōt corripe r platus subditus r occulte r manifeste. vnde apls: argue: obsecra: icrepa. ut. rl v. dist. c. i. r viij. q. i. ꝙ aūt. sed filiꝰ non pōt publice reprehēdere siue corripe patrem nec subditus prelatū: vt hic segtur in littera. r. xxi. dist. nolite. erubescit enim lex filios castigaturos parētes. in auten. ō nup. §. sed ꝙ sanctū est. col. iiij. versus fi. ꝙ vnaz col. hec ē canonica correctio ſm euāgelicam veritatē: vt occulta adomnes: manifesta ad prelatos vel alios aliquaz potestatem habentes perti neāt vt hic distinguit: r sic pōt intelligi. ij. q. i. si peccauerit. r est ad hoc xxij. q. v. hoc videtur. ad denūciationē vero euāgelicā ꝙ exigit admonitionē r ꝓbatōez. ut. rl v. di. sed illud. ver. neqz illud. r. s. ō test. i oī negocio. r. ij. q. i. si peccauerit. ꝙ fit ad pnlaz vt ꝙ ꝙ libet teneat. ar. ij. q. vij. quapp. s. de cogna. spi. tua. dūmodo pſona sit honesta r bone fame: qz vlles pſone nō admittūtur ad denūciationē. s. de sponsa. cū in tua. vbi de boc.

3 ¶ Fatue. lv. di. si euāgelica.

r ¶ Supponit. vt. ij. q. vij. nos si incompetenter.

? ¶ Premissum verbū. scilicz qs ex vobis me arguet de peccato.

x ¶ Jnutilis. si eniz prelatus inutilis aut negligens fuerit remouēdus est. s. de of. custo. c. i. lxx. di. dictū. r. j. c. pr. in fi. r. xviij. q. ij. si quis abbas. r. C. de offi. prefec. oꝝ. si quos.

a ¶ Ordinate. denūciando uel accusando secūdū quod tradit. s. de accusa. qualiter. s. de simo. lz. r est ar. iuris ordinem esse seruandum.

b ¶ Tā institutio. ad quē ptinet institutio r destitutio. s. de capel. mo. c. i. r. c. ij. r. j. de pnil. cū r plātare. §. in ecclesijs. r examinatio ptinet ad eū ad quez manus īpositio spectat. s. de elec. venerabilē. r. c. nihil. r cū nobis olim. institutio. n. ad episcopuz pertinet. r vi. q. vij. nullus. ber.

Q Excōicamus. Habet multa dicā r potest sūmari ſm varietatem victorū p partes: que patēt per. §. absiculus.

c ¶ Superiꝰ. s. de sum. trī. c. i. r. ij.

¶ Damnati uero. Damnati. de hereti per seculares iudicem puniūtur. Et bona laicoruz hereticoꝝ confiscātur: r clericorum bona applicātur ecclesijs: vbi beneficiati erant. hoc dicit vsqz ad. §. q autē. Ab. si.

d ¶ Potestatibus. sic. j. de verb. sig. nouimus. tamē si voluerit redire i perpetuū carcerem teneantur. j. e. excōicamus.

in aliquo prestetis auriliū a ꝓsilium uel fauoreꝫ nec eis i cāis uel i factis vel aliqbus litigātibꝰ sub eoꝝ examine vestrū pſocinū pbeatis: r p ipsis publica istrumēta vel scripta facere nullatenꝰ attētetis. ¶ Nō si ꝓtra pſūpseritis: ab officio vestro suspensos perpetue vos decernimus infamieᵇ subiacere. I Dem vniuersis xpi fidelibus tā in vrbe meteñ. q̄ in eius dioc. constitutis.

¶ Laici non predicēt: nec occulta cōuenticula faciāt: nec sacerdotes reprehendant.

Q Am ex iniūcto: r ifra. Jz aūt desideriuz itelligēdi diuinas scripturas: r ꝑm eas studiū adhortādi reprēdendū nō sit: sz potiꝰ cōmendādū: in eo tñ appent qdā laici merito arguēdi: ꝙ occulta ꝓuenticulaᶜ celebrāt offiñ pdicatiōis xpi sibi vsurpāt: sacerdotū simplicitatēᵒ eludunt r eoꝝ ꝓsortiū aspnātur q talibus nō iberēt. ¶ Deus enizᶜ lux vera q̄ oēm hominē venientē i hūc mūdū illuminat i tñ odit opa tenebraz: vt apłos suos i mundū vniuersuz pdicaturos euāgeliū oi creature missurus eis pceperit aperte dicēs. Nō dico vobis i tenebris dicite i lucēᶠ: r qō i aure auditis sup tecta predicate: r infra. ¶ Sicutˢ enim multa sūt mēbra corpis: oia vero nō eūdē actū habēt: ita multi sūt ordines i ecclesia: sed non oēsᵇ idē bñt offiñ: qz ꝑz apostolū alios¹ dñs ꝺdit apostolos: alios prophetas: alios aūt doctoꝝ rc. Cū igit doctoꝝ ordo sit q̄si pcipuᵒʰ i ecclesia nō debet sibi qsquis indifferenter pdicatiōis offiñ vsurpare. Nā ꝑz apostolū: qūo pdicabūt nisi mittant. Et veritas ipa pcepit apostolis. Rogateⁱ dñm messis ut mittat operarios i messez suā. Nō si forteᵐ qs argute rñdeat: qz tales inuisibiliter mittunt a deo. r si non inuisibiliter mittāt ab hoie cū inuisibilis missio multo sit dignioꝝ q̄ visibilis: r diuina longe sit melioꝝ q̄ humana: pōt rōnabiliter rñderi: qō cum interioꝝ illa missio sit occulta: non sufficitⁿ cuiquā vnde tñ asserere ꝙ ipse sit missus a deo hoc qlibet hereticus asseueret: sed oportet astruat illam inuisibilē missionē p operationem miraculiᵒ vel scripture testimoniū spāle. Ande cuz dñs vellet mittere moysen i egyptū ad filios israel: vt crederēt ei ꝙ mitteretur ab ipso dedit ei signū vt ꝙuerteret virgāᵖ in colubrē r virgā iterū reformaret. Joan. quoq Baptista spāle sue missionis testimoniū protulit de scriptura dicens: Ego vox clamātis in deserto: dirigite viam dñi. sicut ait Esaias ꝓpheta: r infra. ¶ Jz aūtᵍ scia sit valde necessaria sacerdotibus ad doctrinam: qz iuxta verbū ꝓpheticū: labiaʳ sacerdotis custodiuntˢ sciam r legem exquntᵏ: ex ore eius nō ē tñ simplicibꝰ sacerdotibꝰ ēt scholasticis detrahendū cum in eis sacerdotale offiñ ꝺbeat honorari: ꝓpter qō dñs i lege[v] pcepit: dijs nō detrahes: sacerdotes itelligēs: q pp excellentiā oris ꝺdinis r officij dignitatē deoruz nomine nūcupantᵏ: r ifra: nec qsquaz sue pſumptōis audaciā illo defendat exēplo: ꝙ asinaˣ legit reprehēdisse prophetaz: vel quod dñs ait. Quis ex vobis arguet me de peccato: cū aliud sit fratrē i se peccantē occulte corripe. qō qsqz tenetʸ effice re ꝑm regulaz euāgelicā i quo casu sane pōt itelligi ꝙ balaā fuit correptꝰ ab asina. r aliud ē frēm suū delinquētē reprēdere manifeste: qō vti qz nulli licet ꝑz euāgelicā veritatē. nā q ēt dicit ffi fatueᶻ reꝰ erit gehēne ignis. Rursus aliud est ꝙ plat ꝰ spōte de sua ꝓfisus inocētia subditoꝝ se accusationi supponitᶻ i quo casu ꝓmissū dñi verbū ꝺz intelligi r aliud ē ꝙ subditꝰ non tā aīo reprēhēndi q̄ ꝺtrahendi exurgit temerarius i plātū: cū ei potius incūbat necessitas obsequēdi. Nō si forte necessitas postularet: vt sacerdos tanquā inutilisᶻ r indignus a cura gregis debeat remoueri: agēdū est ordinateᵃ apud epz ad cuius offiñ tam istitutioᵇ q̄ destitutio sacerdotum noscitur ptinere.

I Dē i ꝓc. generali. ¶ Excōicati sūt oēs heretici qbuscūqz noibus nominentᵏ. h. d. vsqz ad. §. dānati.

Q Excōicamꝰ itaqz r anathematizamꝰ oēz hᵏsim extollētez se aduersus hāc scām orthodoxaz r catholicā fidē quā supiusᵏ exposuimus: ꝺdēnātes hᵏticos uniuersos qbuscūqz noibꝰ censeantᵏ. facies q dē diuersas hñtes: sed caudas ad inuicem colligaras: qz de vnitate ꝓueniūt i id ipm. ¶ Dānati vero pñtibus secularibus ptātibusᵒ aut

Damnati. de hereti per seculares iudicem puniūtur. Et bona laicoruz hereticoꝝ confiscātur: r clericorum bona applicātur ecclesijs: vbi beneficiati erant. hoc dicit vsqz ad. §. q autē. Ab. si.

d ¶ Potestatibus. sic. j. de verb. sig. nouimus. tamē si voluerit redire i perpetuū carcerem teneantur. j. e. excōicamus.

a ¶ Relinquantur. ꝗliter hoc intelligat vf. ſ. eo. ad abolendam. ber.
b ¶ Degradatis. j. c. pri. ⁊ c. pc.
c ¶ Confiſcentur. de hoc dictū eſt. ſ. e. vergentis.
d ¶ Stipēdia. ſi plura ſtipendia habuerint iter eccłias diuidant̄ ꝓ rata. ſ. de teſta. relatum.

¶ Qui autem. Suſpect⁹ de hereſi ſe ſi purgans ad arbitriū ſuperioris excommunicat⁹ ⁊ exiſtens per annū i excōicatione: vt hereticus dānetur. b. d. vſq; ad §. moneātur. Ab. ſi.

e ¶ Suſpitione. i. ꝓſumptōe. Et nota q; ſola ſuſpitio ſiue ꝓſūptio purgationē inducit qō ſi nō fiat punit̄: vt hic patet. ar. ſ. de coba. cle. ⁊ mu. tua nos. ⁊ itellige q; ſit ꝓbabilis ꝓſumptio ſiue ſuſpitio alias nō. indicetur purgatio: ⁊ ſic nō obſtat. ij. q. i. ꝑmo ⁊ ita b reſpicitur infamia.

f ¶ Suſpitōis. b ſemper eſt attēdēdū: vt ꝫ ꝗlitatem infamie ⁊ ꝓſone idicat purgatō. ij. q. v. omnibus. ⁊ infra de pur. cano. inter.

g ¶ Condemnent. vf b q; aliquis ſit cōdemnandus ō hereſi. lz ſi videatur violenta ꝓſumptio cōtra ipſum. ar. contra. ſ. de ꝓſum. lras. ibi dicit q; lz ſit vehemēs preſumptio nō vult papa illum cōdēnare de tā graui crie hic violētiſſima ē ꝓſumptio cum primo ꝓbabilis fuerit ꝓpter ſfamiā. ⁊ qz noluit ſe purgare fuit excōicat⁹. ⁊ qz p annū ſtetit i excōicatōne ꝓ ꝓuicto habetur. xi. q. iij. rurſus. ⁊ c. quicūqz. ſec⁹ i aliis criminib⁹ quia ſi bona alicuius cō tumacis pp crimen ānotata ſūt. ſi. j. ānū ſi vēit bona deuoluūtur ad fiſcum. ſz quo ad crimen nō obeſt qn poſt ānum pōt ꝓbare innocentiam ſuā. ff. de req. reis. l. annus. Sed qd ē qō dic q; ſtatim eſt cōdemnand⁹ cū ſepius eſt admonēd⁹ vt redeat. i. q. vij. cōuenientib⁹. rñ. ꝓtradicit: qz lz ſit cōdēnād⁹ monēdus eſt vt redeat. vt. xxiij. q. i. que domus i fi. vbi df q; poſt eſt vitād⁹ boc eſt verum i b q; nō ſūt ei ſecreta noſtre fidei exponenda. xliij. di. i mādatis. vt ipugnet nos vt ibi: nec itelligas q; ſi p alio crie ſeu ꝓtumacia ſteterit p annū i excōicatiōe q; habend⁹ ſit hereticus. ſed tm̄ excōicatur per ſuſpitionē hereſis.

¶ Moneantur. Poteſtates ſeculares ppetuī vel tpales iurare tenent vniuerſos hereticos ab eccłia dānatos ꝑ virib⁹ exterminare: ⁊ tē poralis dñs nō purgās terrā ſuā hereticis excōicat. ⁊ ſi pſtiterit in excōmunicatiōe p annū nunciant̄ pape. q fideles eius ab excōicatiōe abſoluet. ⁊ eius terrā fidelib⁹ exponet ſaluo iure ꝓncipalis dñij: niſi ⁊ ipſe ſit in culpa. b. d. vſq; ad §. Catholici. ab. ſi.

b ¶ Firmare. ſic. ſ. e. ad abolēdā. §. ſtatuim⁹. ⁊ nō ſolū boc iurare tenetur. ſed iurare dz q; ipſe idē catholicus ſit: in auc. de iureiur. quod ꝑ ſta. ab bis qui admi. ſuſ. cira ꝓn. col. ij.

i ¶ Neglexerit. iudex q; negligit facere iuſticiā excōicat. xxiij. q. v. adminiſtratores. ⁊ facit litē ſuā ea. cā. ⁊. q. ij. dominus. ⁊ iij. q. vij. qui ſine. ar. in auc. vt diffc. iu. §. pe. ⁊ vl. col. ir. ⁊ ij. q. vi. ſicut.

k ¶ Abſolutos. j. e. c. vlti. ⁊ ita papa pōt ꝓpter hereſim deponere oēs tā laicos quā clericos a dignitatib⁹ ſuis: vt. ſ. e. ad abolēdā. §. ſtatuim⁹. ⁊. ſ. e. vergētis vbi de boc.

l ¶ Dominij. ar. q; ꝓpter delictū vni⁹ ali⁹ puniri ñ debet quoniā pena dz tenere ſuos auctores. ſ. ō bis que ſi. a ma. par. c. ꝗſinit. C. de pe. ſancim⁹. iniquū eſt aliquē alterius odio pregrauari C. de inoffi. teſta. ſi qs in ſuo. ar. j. ſ. e. vergentis.

¶ Catholici. Crucefignati ad exterminationē hereticoꝝ gaudent ꝓuilegio ꝓceſſo crucefignatis i ſuſidiuz terre ſancte. b. d. vſq; ad §. credētes. Ab. ſi.

m ¶ Accinxerint. ar. q; aūcte eccłeſie belluz fieri pōt. xxiij. q. viij. igit̄ hortatu. xv. q. vi. auctoritatē. lxiij. di. adrian⁹. quod verum ē ꝓtra inimicos fidei ⁊ ꝓtra illos qui eccłeſiā impugnant.

¶ Credentes. Donit̄ pena credentiū receptatoꝝ ⁊ defendentiū hereticos. Primo laycoꝝ. Secundo clericoꝝ vſq; ad §. qz. ab. ſi.

n ¶ Receptatores. ⁊ ōfenſores ſine gb⁹ hereticī manere diu ñ pñt. ar. ff. ō of. p̄ſi. congruit. ff. ō recep. l. i. vnde merito iſti ſūt puniendi. ĩmo grauiꝰ deliquūt q; alioꝝ errores defendūt ⁊ acrius puniri dēt xxiij. q. iij. q; alioꝝ. ⁊ iō ſimili pena cū hereticis puniuntur xi. q. iij. qui cōſentit. ⁊ j. e. c. pe. in fi. ⁊ C. ō bis q; latro. occul. l. i. ēt ſi eſſent ꝓſanguinei ar. xxvij. q. i. de filia. ⁊. ſ. e. ſi qs eps vbi de boc.

o ¶ Sit etiā ineſtimabilis. iſti eſz vt b pz a quolibz actu legitimo repellunt̄: nec donare: nec vendere: nec ꝓbere poſſunt. put hec oia traduntur C. e. manicheos.

p ¶ Dānent̄. ſic. ſ. e fraternitatē. vbi de b. ſi. ſ. ō teſti. lz. ſic etiā ſcriptura vel ſnia publice excōicati ñ valet. ſ. ō re iudi. ad ꝓbandū. ⁊. ſ. de excep. exceptionē. nec reſcriptū ſ. de reſcrip. dilect⁹. i. ⁊ b eſt qō ſequit. idē in ſimilibus ꝓcipimus obſeruari. tamē ō reſcripto ipetrato ab excōicato ſec⁹ ē qz reſcriptū ū ſumit auctoritatem ab impetrante: ſz a ꝓcedente. de quo dic: vt. ſ. ō excep. pia i notula: ſz mirū. lib. vi.

q ¶ Exerceat: vt. l. diſt. qz tua bic habes. ar. q; qui in maiori dignitate ē plus punitur. ⁊ ita circūſtātie agrauāt vindictā. ar. xxxij. q. v. q; viderit. ⁊. xxv. q. i. nulli fas. ⁊. lx. di. bō xp̄ian⁹. Crimē. n. auget per dignitatē. ff. de re mili. oē delictū. §. i. xix. di. nulli. ⁊ q; magn⁹ ſine cōparatiōe creatus fuit ſine venia dānatus eſt. de pe. di. ij. §. ꝓncipiū. n. ⁊. ſ. de iureiur. cū qdā. ibi boc ſoluitur. ber.

r ¶ Mercellank. qz q; participat excōicato ſciēter ⁊ ñ ſe cozigit excōicād⁹ ē j. de ſen. excō. q; in dubijs. xi. q. iij. qui cōicat.

s ¶ Ap. ſpeciali. bic reſeruat ſibi papa abſolutionē ſiue reſtitutionē taliū. ergo p boc alijs ꝓbibuiſſe vf. ſi. ſ. de ꝓbē. de multa. i fi. ⁊. c. graue. i fi. ⁊ ſic ecōuerſo ex quo ſibi nō reſeruat alijs idulgere vf. j. de ſen. excō. nuper. ⁊ ad boc ar. q; epi diſpenſare pñt vbi papa nō reſeruat ſibi diſpenſationez. Quare ergo papa ſibi ſpecialiter reſeruauit talē reſtitutionē niſi vt alijs ꝓbiberet. ⁊ lz ipm reſtituere ad officiū ſuū nō poſſit: tm̄ reconciliare pōt ipm eccłeſie. ſ. e. ad abolendam. §. i. vbi de boc.

t ¶ Priuilegia. ꝓtextu ꝓuilegioꝝ ꝓticipare excōicatis nō poſſūt. j. de ſen.

excõi.nulli.ꝛ i hoc casu pñt ab eꝑo loci tanqꝫ a delegato a papa puniri.s. eo.ad abolendam.in fi.vbi de hoc.

¶ Alias uero. Nullus dꝫ sibi officiũ ꝑdicãdi assumere:nisi sibi a iure vel a sede apostolica vel a diocesano eꝑo licẽtia ꝓcedat: alias excõicat ꝛ nisi resipuerit alia pena iponitur.h.d.vsqꝫ ad.§.adijcimus.Ab.si.

a ¶ Nisi mitant.s. eo.c. pri. vbi de hoc.ala.

b ¶ Alia cõpetẽti.put visum fuerit superiori.s.ó of.dele. de causis.

¶ Adijcimus. Archiepiscopi ꝛ epi iferiorũ suorũ puincias ꝛ dioceses suspectas habẽtes ó hr̃si saltẽ semel i ãno ꝑ se vel ꝑ alios idoneos visitẽt q ẽt debẽt.si ꝫ expedierit exigere iuramẽtum ab illis ó vicinia ad reuelandos bereticos ꝛ occulta ꝓuẽticula celebrãtes.quos reuelatos relapsos cãonice puniet.ꝛ fnitẽtes iurare:vt beretici ꝓdẽnẽt.h. d.vsqꝫ ad.§.volum⁹.Ab.si.

c ¶ Totã viciniã.ar.q vniuersitas põt pstare iuramẽtũ calũnie.si.xxxv.q.vi.eps i sy nodo.sic.s.de accu.sic olim.

d ¶ Mozib⁹.ꝫ oia suspitõez iducũt.xli.dist. qsqs.lxxxvi. dist.iferiorẽ.xxiij.q.viij.ꝑterea.ff.ad.l.acq.scia.ff.de bis q no.infa.quid ergo.§.i.

e ¶ Jndicaf.ij.q.vij.quapp. ꝛ ar.xxij.q.i.si qs ꝑ capillũ.

f ¶ Purgauerint. Nota defi ciẽtẽ i purgatiõe puniẽdũ.s. de simo.ó ꝫ.ꝛ.c.insinuatũ.

g ¶ Relapsi.isti magis puniendi sũt.deterior nãqꝫ dolus eius cognoscit qui interruptã ĩterꝫ litẽ deseruit q̃ꝫ q semel cepta relict:in auc.de litigi.§. edita.in fi.col.viij.

b ¶ Jurare.ꝑ iuramẽtũ dꝫ qs purgare ꝓsciaꝫ suã de hr̃si.de cõ.di.ij.ergo berengari⁹.ꝛ.i. q.vij.quotiẽs.vñ si iurare nõ vult ꝑ ꝓdẽnato dꝫ bẽri sicut q de calũnia iurare nõ vult. actor cadit a cã.ꝛ re⁹ ꝑ ꝓdẽnato bẽtur.s.ó iura.calũ.c. vlt.ꝛ.C.e.ti.cũ iudices.§.q si actor.Et ẽ similis illi q neqꝫ ófendit neqꝫ exhibꝫ ꝛ ꝓdẽnatur vt ꝓtumax.ff.ó nora. quotiẽs.§.i ptãte.Tenui.n. religiõe iuramẽta ẽt necessaria ꝓtẽnũt.s.de simo.ꝛ si qõnes.ꝛ.C.de fi.instru.l.vlt.b.

¶ Volumus. Episcopus negligẽs i bereſi pſequẽda a dignitate eꝑali ẽ remouẽd⁹. ꝛ ali⁹ idoneus est surrogand⁹ h.d.vsqꝫ ad fi.ab.si.

i ¶ Jndicijs.no.q ꝑ ldicia ꝑ bat crimẽ.s.eo.c.pri.ibi q si qs rẽ.ꝛ.ii.q.viij.sciant.ꝛ.xxxij.q.i.dixit dñs.ꝛ.j.de ꝓbil. cũ oliz.i.ꝛ.C.ó rei ven.indicia.Jtẽ bẽs hic q ꝓp negligẽtiã remouet ꝑlat⁹.ar.s.c.pri. in fi.ꝛ.i.q.i.§.hec.cũ.b.

k Jcut.sub specie virtutũ.s.e.c.pr.§.qꝛ vo.xli.di.sepe vicia.qꝛ ꝑter tu pietatꝫ ñ ẽ ĩpietas ꝓmittẽda.xxx.q.i.nosce.ꝛ ita null⁹ꝑt ꝑdicaf ni si mittat.vnó dñs ait discipulis suis.Eũtes ꝑdicate euãgeliũ oi creature:ꝛ iubẽte dño i toto orbe dispsi sũt.xxi.di.in nouo.vñ isaias.Ecce ego mitto me.viij.q.i.in scripturis.ꝛ.xvi.q.i.§.h idẽ.ar.ff.de ru.ꝛ cu.vbi.ꝛ.l.ꝑtor.

l ¶ Apostolos.sic.s.e.cũ ex iniũcto.Nec vniuersitas alia poterat rõne subsistere nisi hmõi magn⁹ eam differẽtie ordo seruaret.lxxxix.di.ad h.Layci ergo cuiuscũqꝫ ordinis sint vel meriti ꝑdicandi offiũ nõ debent assumere.

Excoicamus Hoc.c.vsqꝫ ad.§.Si qui autẽ habet in.c.excõicam⁹. eo.ti.in ꝑn.vnde sũma ꝛ declara put ibi fuit dictum.Et habet totuꝫ c.quattuor dicta.Secũdum ibi:damnati.Tertiuꝫ ibi:si qui.Quartũ ibi credentes.Ab.si.

m ¶ Cõuemũt.s.e.excõicam⁹:qꝛ ad eũdẽ finẽ tendunt.s.occeptrõis.

n ¶ Puniẽdi.ꝛ hoc totũ hẽs.s.e.excõicamus.sꝫ qualiter isti heretici puniri debent fm leges postꝫ ꝑ eccliaꝫ sũt condẽnati:vt ꝫ dicit vltio subintrent.nos attendentes q doctorum ordo ẽ in ecclesia dei quasi precipuꝰ:mandam⁹quatenus cuꝫ alios dñs apostolos[l]dederit:alios ꝓphetas : alios vero doctores:interdicas laicis vniuersis cuiuscunqꝫ ordinis cẽseantur,usurpare officium ꝑdicandi. ¶ Item.

¶ Si in bereſi deꝓhẽſi nolunt redire ad fidẽ detrudendi sunt in perpetuo carcere ad pñiam pagendã: ꝛ credẽtes errorib⁹ hereticorũ heretici sunt.h.d.in.§.si qui autem.

Excõicamus ꝛ anathematizamus vniuersos hereticos: catharos:patharenos pauperes de lugduno:passaginos :ioseppitos: arnaldistas:speronistas: ꝛ alios q buscũqꝫ nominib⁹ censeant : facies quidẽ habentes diuersas: sed caudas adinuicez colligatas:qꝛ de vanitate ꝓueniunt[m] in idipsuꝫ. ¶ Dãnati vero ꝑ ecclesiam seculari iudicio relinquãtur aiaduersiõe debita puniendi[n] clericis prius a suis ordinib⁹ degradatis. ¶ Si [o]qui autem de predictis postꝫ fuerint deprehensi[p] redire noluerint:ad agendã condignam penitentiam in perpetuo carcere detrudantur. ¶ Credẽtes aũt eorũ erroribus hereticos si militer iudicamus. ¶ Item.

¶ Liberãt ab omni obligatione q hereticis tenebant astricti.

Absolutos[q] se nouerint a debito fidelitatis dominij ꝛ totius obsequij qcunqꝫ lapsis mãifeste in heresim aliquo pacto[r] quacunqꝫ firmitate vallato tenebãt astricti.

Rubrica de scismaticis.

Ex cõcilio laterani.

¶ Jrrite sunt ordinationes beneficior collationes:ꝛ ecclesiasticarũ rerum alienatiões per scismaticos facte ꝛ a dignitate ꝛ ordine suspenduntur qui scisma tenere iurant.

Quod a ꝑdecessore nostro: ꝛ infra. ¶ Ordinationes ab octauiano[r]:ꝛ guidone heresiarchis factas : ꝛ ab ordinatis ab eis irritas[t] esse censemus : adijcientes vt qui dignitates ecclesiasticas seu beneficia ꝑ dictos scismaticos acceperint : careant im-

¶ Si qui autẽ.ab hoc loco vsqꝫ ad fi.additus ẽ aliud totum hẽs.s.e. excõicamus.ꝛ.c.ab abolendam.§.i.ꝛ.ij.

p ¶ Deprehẽſi.publice ita q notoriũ vel etiam cõdemnati.Si vero postea redire voluerint recipiẽdi sunt:qꝛ ecclesia nõ claudit gremiũ redeuntib⁹ ad ipsam.C.de sum.tri.inter claras.circa fi.ꝛ delicti veniã penitentib⁹ dam⁹.C.e.ti. manicheos.ita tamẽ vt in ꝑpetuũ carcerez permaneãt: vt hic ꝓz.Sic ꝛ simõiaci i monasterio sub perbẽni pena detrudantur.i.q.i. reperiunt ꝛ.s.de simo.qm̃.quia ꝛ ipi heretici censent.i.q. i.eos qui.ꝛ.vi.q.i.§.sꝫ licet.

q Absolutos ipo ire ex quo manifeste lapsi sũt.si.xv.q.vi. iuratos nos sanctorũ.ꝛ ẽ ar.q papa potest absoluere laycũ a iuramẽto fidelitatis.ar.ꝑdictorum.c.qꝛ ad ipsum spectat iterpretatio iuramenti.s.de elec.venerabilem.

r ¶ Pacto.Ergo si sub pẽa aliquis tenetur eis aliquid soluef certa die lꝫ nõ soluat nõ incidit i penã:ꝛ eodem modo si ꝑ iuramentum qõ ẽ veꝝ quia in illa obligatiõe ꝛ iuramẽto tacite subintelligat si talis permanserit cui cõicare liceat xxij.q.ij.ne quis arbitret.ff.de sol.cũ quis.i. rñ.s.ó iureiur.quemadmodum.ꝛ.s.eo.excõicamus.§.credẽtes.b.

Rubrica De scismaticis. Quia scismatici icidũt i heresim diuidendo se ab vnitate ecclesie ꝛ cõstituendo sibi sacerdotes ꝛ reliquos clericos xxiiij.q.i.loquitur.iõ subijcitur ista rubrica.Ab.si.

Quod a predecessore. Ponit qttuor dicta q̃ patent per

q §.Ab.si.

s ¶ Octauiano.ꝫ Octauian⁹ fili⁹ ioãis maledicti vocat⁹ fuit victor.ꝛ vixit ãnis.ix.ꝛ mẽsib⁹.vij.eo mortuo successit ei Guido iste q vocat⁹ ẽ Paschalis.isti duo scismatici fuerũt quoꝝ fcã ꝫ dãnãt.ber.

t ¶ Jrritas.vt.ix.q.i.ordinatiões.ꝛ hoc stellige qõ dicit irritas q̃tũ

ad executionē nisi cū eis fuerit dispēsatū. ſ. c. pri. uel nisi ordinat⁹ p baret se nescisse illū fuisse scismaticū q ordiauit ut. ix. q. i. ordiatio nes sic. i. q. i. si qs a simoniacis. qr tūc dispēsat cū eis. qr ꝓferūt sacra dūmodo in forma ecclesie. ſz nō executionē qr non eaz habent.

a ¶ Alienationes. sic. xij. q. ij. alienationes.

b ¶ Firmitate. qr dū ec clesia hz pastorē hereti cū vl scismaticū vacat itelligitur. ſ. de ꝓscrip. c. i. vñ nō valēt q̄ a tali ꝓlato fiūt l ꝓiudiciū ec clesie. xij. q. ij. si q̄ de re bus. ſz pone q talis ꝓ latus acqsiuit aliqua ec clesie vt similiter q nō teneat. ꝓmodū eniz cū icommodo cōpēsari de bet. ff. ō neg. gest. si ne gocio. credo tamē q illud i fauorē ecclesie introductū ē qō si aquirit teneat: nec cassabit qa qō fauore alicuius itro ductū est nō conuenit i eius lesionem retorque ri. C. de leg. qō fauore. ⁊. ff. de mino. si iudex. Vin.

Fraternitati. In prima ponitur decisa consultatio. In secunda rñsio ibi: priorem. ab. ſ.

c ¶ Dispēsatum. Nota q nō sufficit ad pbādū dispēsationē cū aliquo factam q a tali ordinatus ē qui sciebat eū idignum ⁊ qui cum eo poterat dispēsare. ſ. ō cleri. ꝓiug. diuersis fallacijs. ⁊ li. di. q i aliquo. in fi. lxxxi. di. qcūqz. in fi. ubi deponit ꝓcubinari⁹ ordiat⁹ ab eo. q secū poterat dispēsar. Exigit ergo ut itēdat dispēsare quod expressa cā ꝓsumit. l. dis. clerico iacēte. xvi. q. i. cū p vtilitate. xlv. di. ꝓscis. poterit āt pbari dispēsatio p testes. uel si occultuz ē peccatū ꝓfiteat epo i secreto. ⁊ petat dispēsationez ⁊ obtineat lras super boc. Si vo publicū fuerit crimē ⁊ publice dispēsatū ē postea accusari nō poterit. ſ. de fi. ꝓsby. ex tua. ⁊. ſ. de accusa. de bis. Si vero dispēsetur i occulto adhuc pōt accusari. qr ēt post pnām pōt qs accusari. xxxiij. q. ij. admonere. vin.

d ¶ Potestatē. alꝫ nisi bēret ptātē nil eēt actū. ſ. ō ꝓsue. ad nostrā. ⁊. C. si a nō ꝓpe. iudi. l. vl. ⁊ b forte iō dicit. qr ipse qdē scismatic⁹ cōuersus ad vnitatē ecclesie ⁊ recept⁹ i ordie suo cū ordinato a se dispēsare nō posset: sicut nec eps simoniac⁹ cū ordiato a se dispēsare ñ pōt. i. q. v. ꝓsentiū. ibi nō epo. q. d. si pecunia eēt data epo ipe nō posset dispēsare cū eo q ōdit. ⁊ qr b papa nō retiet sibi dispēsationē alijs p mittere vt. si eni ipse tm̄ dispēsare posset sibi b reseruasset: ut. ſ. ti. pri. excōicam⁹. §. sane. ſz potiꝰ credo q solus papa possit dispēsare cū eo q sciēter ordinē a scismatico recipit. ar. ꝯ. ſ. de ele. qr diligētia. sicut papa sol⁹ dispēsat cū eo q i apostasia ordinē recepit. ī. ti. pri. c. ul. ⁊ b satis inuitur ex eo qō dicit ea persona que ptātē ⁊c. Jo. tamē dicit q epꝰ dispensat cum scismatico. ar. l. di. vt constitueretur.

Rubrica de apostatis ⁊ reiterātib⁹ baptisma. Quia hꝰtici ⁊ scismatici icidūt i apostasiā iō ꝓgruo ordie subijcit ista rubrica. Et qm̄ reiterātes baptismū videtur apostatare dū recedūt a priori baptismate. iō subdit. De reiterātib⁹ baptismū. Et aduerte qr secūda decretalis facit tm̄ ad ſam ptē rubrice. alie vo faciūt ad pmam partem. Ab. ſi.

Reterea. nō sūmat⁹ p Jo. an. ⁊ forte pp breuitatē ⁊ varie

p tatē lec. Sz. d. an. sic sūmat. Cleric⁹ sine habitu ⁊ tōsura deꝓbēsus i crimine nō gaudet ꝑuilegio clericali. ſz certe b summatio ē nimis generalis ⁊ ꝓtra multos canones ⁊ ꝓtra. c. si iudex laicus. de sen. ex. li. vi. ⁊ ꝯ. c. ꝓtigit. ⁊. c. i audiētia. ſ. de sen. ex. vñ aliter petratis. ¶ Alienationes[a] quoqz que per eosdez scismaticos: seu per laicos facte sunt de reb⁹ ecclesiasticis: oī careāt firmitate[b] ⁊ ad ecclesias sine oī onere reuertāt. ¶ Si qs autē contraire presumpserit excōmunicationi se nouerit subiacere. ¶ Illos vero qui sponte iuramētum ō tenēdo scismate prestiterunt a sacris ordinib⁹ ⁊ dignitatib⁹ decernim⁹ manere suspensos.

I Vno. iij. bisuntiñ. archiepo.

¶ Grauata scismatico ad officio ē repellēdus: nisi probet secū dispensatū p babētē potestatem.

Fraternitati tue: ⁊ infra.

¶ Priorem quem a scismatico asseris ordinatū: ab officio poteris repellere incuntanter nisi legitime probauerit secum fuisse misericorditer dispensatum[c]: ⁊ ab ea psona que super boc potestatem[d] habuerit dispensandi.

Rubrica De apostatis ⁊ reiteratibus baptismia.

Lex. iij.

¶ Clericꝰ q dimisso habitu ⁊ tonsura īmiscet se enormitatib⁹ perdit priuilegiū canonis: si quis suadente. vnde eū deprebēdētes non inducunt in canonē. i. excōicationē.

Reterea clerici qui relicto ordine clericali ⁊ habitu suo in apostasia[e] tā quam laici conuersant: si in criminibus comprehensi teneantur: p censuraz ecclesiasticam nō precipimus liberari[f].

I Dem abbati sancte genouefe.

¶ Si crimen accolitꝰ qui rebaptizāti prebuit ministerium: est occultum promoueri pōt. si publicum non: nisi cum eo religionez intranti dispensetur.

Ex litterarum tuarum tenore perpendimus: q̄ quidaz egritudine longa confectus īsano[g] fortilegarum mulierum credentes cōsilio vt sanaretur: per iterationem fecit iniuriam[h] baptismatis sacramento: ⁊ infra. ¶ Quia ergo tua nos durimus prudentia consulendos qualiter puniri debeat accolitus[i] quē minor[k]etas ⁊ itentio[l] ffne salutis excusare videt. Di. T. presentibus litteris. R. q. ad superiores ordines promoueri si publicuz est quod proponitur: non[m] valebit: nisi ad religionem transire voluerit: vt fauore religionis[n] ipsi⁹ circa eum valeat dispensari. Si vero occultum est promoueri poterit et excessum suum dignis penitentie fructibus expiare.

I Vno. iij.

¶ Infamatus de apostasia cōpellitur se purgare.

Te fraternitati: ⁊ infra.

¶ Super secundo articulo in qui. T. durim⁹ respondendum q clerici qui sunt de apostasie crimine īfamati: q videlicet abiecerūt habituz clericalē[o]: nō sunt īsecularī habitu tolerandi[p]: sed p districtionez ecclesiasticaz cohercendi donec deficiente probatione ad infamiaz abolendam purgationem canonicaz curauerint exhibere.

I Dem in concilio generali.

¶ Baptizati alterius secte vel fi-

sūmo ⁊ ꝑmo ꝯz vnū itel. sic. ¶ Per cēsurā ecclesiasticā ñ liberant clerici a manib⁹ laicoꝝ si sine hītu ⁊ tōsura sūt deꝓbēsi si ꝑus se bēbāt p oīa ut laici. b. d. vl sic hz aliū itellectū: ut i rubro. ⁊ nō recipit ꝯgruā diuisionē. Ab. ſi.

e ¶ Apostasia. ē āt triplex apostasia. ſ. pfidie. qñ qs recedit a fide. ij: q. vij. nō pt. Inobedictie qñ qs trāsgredit ꝑceptū. ſ. ō ma. ⁊ obe. si quis venerit ⁊. c. illō. Irregularitatis cum qs recedit ab ordine suo siue sūpte religiōis: ut h. ⁊. l. di. c. vlti. ⁊ dicit apostata. i. retro stās. xxvi. q. ul. c. ul. ⁊. c. ñ obseruetis. ⁊ apostata testis esse vl aliū accusare nō pōt. iij. q. iiij. si qs a suo. ⁊. c. btūs. vin.

f ¶ Liberari. ar. ſ. ſ. de sen. ex cō. si vo aliquis. illud itelligit qñ clericꝰ ꝯz tōsurā nō portat alias clericaliter se hz. isti vero tāq̄ laici p oīa se bēbāt. vl sic nō denegatur hoc qui capiētes tales sint excōicati. ſz ecclesia nō ꝑcipit illos liberari sic. ſ. ne cleri. vel mo. c. ij. Si vo tertio eēnt admōiti et se nō correxerit nullo priuilegio postea gauderēt. ſ. ō sen. excō. i audiētia. ⁊. c. cōtigit. ⁊ si de talibus vis itelligere qō hic dicit planum est.

Ex litterarum. Cōis diuisio. Secunda ꝑs ibi: Quia ergo. ab. ſi.

g ¶ Insano. ⁊ vere insano. de cō. di. iiij. qui bis. l. disti. q in aliquo. xxiiij. q. j. §. bis auctoritatibus.

b ¶ Iniuriā. qō fieri nō debet i. q. i. q̄ qdā. de ꝓse. dist. iiij. ostēdit. ⁊. xxiij. q. i. §. bis auctoritatib⁹. ſz qd ē facere iniuriā sacro. dixit. vi. aīe ifligit q̄dā imago siue pictura vl character. vñ si alia imago superponeret illa ꝑma pictura obfuscaret. ⁊ ita videtur obfuscari primum sacramētum.

i ¶ Acolitꝰ. supple q ministeriū suū ꝑstitit rei nefande.

k ¶ Minor etas. ar. q etati minori nō subuenit. de con. dist. iiij. eos. ⁊. c. q bis. ⁊ . xv. q. i. §. ut itaq̄z. i fi. ⁊. ff. ō mio auriliū. §. i delictis. ibi nisi q̄tenus miseratio ⁊c. ar. ff. e. si excā. §. nūc vidēdū. ſz illō verū ē q minor etas ñ excusat i totū. ſz miseratiōe etatis m iti⁹ punit. ff. ē. auriliū. §. i delictis. ⁊. ī. de delic. pue. pueris. ubi de hoc.

l ¶ Intentio. vnde facile abstergit hec culpa propter fraternam pietatez. xxxij. q. ij. si quilibet.

m ¶ Nō valebit. nā delicti manifestatio dispēsationē pbibz pp scādalū qō nō ē i occulto. imo p⁹actā pnām ⁊ i susceptis remanere. ⁊ ad alios pmoueri pōt preter reos homicidij. ſ. de tempo. or. c. ult.

n ¶ Religiōis. ex hoc vꝫ q̄ ingressus religiōis nō tollit irregularitatē ex quo sine dispēsatiōe pmoueri nō pōt. ar. ꝯ. ſ. de fi. ꝓsby. c. i. ⁊. l vi. di. c. i. ⁊ i auc. de mo. in pn. col. i. ubi dꝫ. q̄ ingressus religiōis oēm tollit irregularitatem: tollit ēt ingratitudinē. xix. q. ul. ñ liceat. Sol. irregularitas illa q̄ ꝓsurgit ex ꝑprio delicto si tollit p ingressum religionis. ſz fauore religiōis cū eo dispēsatur ut hic. ⁊. ī. de eo q fur. or. re. c. i. cū vo surgit ex delicto ꝑprio: ut. ī. de pur. ca. accedēs. tūc p ingressum religiōis tollit illa irregularitas ita q̄ sine dispēsatione pōt ad ordies pmoueri ut i ꝑijs. ſz ñ ad dignitatē sine dispēsatōe. ī. de pe. i gbusdā. ſ. de fi. ꝓsby. c. i. quidā dicunt q̄ i neutro casu tollitur. sed refertur tm̄ ad facilitatem dispensandi. Ber.

Tue. Prio ponit decisa cōsultatio. Scdo rñsio ibi: sup scdo. Ab. ſi.

o ¶ Habitū clericalem: qui habitum clericalem abijcit nisi trina monitione premissa etiam si ipsum resumat perdit priuilegiū clericale. ī. de sen. ex. i audientia. ⁊. c. contingit. ij.

p ¶ Tollerādi. Sed ꝯre nō sunt tollerādi i habitu seculari cū liceat illis q sunt i miꝰibus ordinib⁹ vrorem recipere ⁊ cū ea morari. ſ. ō cleri. cōiu. c. i. xxxij. di. si q vero. c. electores. ⁊. c. seriatim. apostata enim excommunicatus nō ē. Ut cessēt oīs obiectio itellige quod hic dꝫ ō eo q ifamat⁹ ē i ordine sacro uel i aliq̄ professione cui nō ꝯz ultra ad seculū redire vñ tollerandi nō sunt i habitu seculari. sed p censurā ecclesiasticā cōpellendi nisi se pur-

gauerint accusatore deficiente redire ad ordinem uel religionē. ar. ℨ. ō reg. c. pe. ⁊. xx. q. iij. eos q semel. immo incarcerari pñt. j. e. c. pe. ne dānabiliter euagentur. de alijs ī inferiorib⁹ ordinibus constitutis intelligi nō posset qz possunt renunciare in totū ordini clericali. ℨ. de vi. ⁊ bo. cle. c. vlti. ⁊. ℨ. de cle. coniug. Joānes. ⁊. c. penul. ⁊ vlti.

Quidam. Primo pōit iudeox baptizatox pces suz: ꝫ quē. Scōo puidet ibi: statuimus. Ab. si.

a ¶ Ut nouo. istud non tenet cōsecutiue. ſz ironice hic dicit qz nō induūt nouū hoiem ex quo religas porꝫ bois ſtinēt.

b ¶ Duabus vijs. niſi qñqz ratiōe officij. iij. q. vij. ℌ. tria. in fi. ⁊. ℨ. ō pſūp. lſas. ⁊. ff. ō rei vē. Iter offīi. ſz illō ignorauit qp pōstaret pfociniū in re ſua.

c ¶ Lana. xvi. q. vij. ī noua. ⁊ ℨ. de elec. cū cām. ⁊ nemo debet claudicare ī duas ptes. xl ix. di. c. ul. ⁊ nemo pōt duob⁹ dñis fuire. xxvi. di. acuti⁹. et ℨ. de cleri. cōing. diuersis fallacijs. nemo aūt filius dei et diaboli simul eē pōt. de pe. di. i. ℌ. itē ut xps ait. nec duobus dñis seruire: ut ibi.

d ¶ Volūtatis. sicut. n. libero arbitrio hō obediēs serpenti pīst sic se gīa dei vocāte propzie mētis cōuersiōe saluet. ſz tñ si ꝓditionali ꝓditōe coacti fidē suſpiciūt eā seruare cogū xlv. dist. de iudeis. ⁊. c. i. ⁊. ij. ⁊. xxiij. q. v. ad fidem. ⁊ hic.

e ¶ Retroire. qz qui posuerit manū ad aratrū ⁊ respexerit retro nō est aptus regno dei. ℨ. ō voto. magne. sic. xij. q. i. scimus. ī fi. de pe. di. iiij. si refugientes. ver. fi. di.

Nobis. Cōmunis diuisio. Secūda ibi: ad qō Ab. si.

f ¶ Minis cōmīnādo diuinū iudiciū. ij. q. i. si peccauerit. x iiij. q. vlti. si res. xxvij. q. i. c. vl. ⁊. ℨ. de tempo. ordi. c. vl.

g ¶ Blādicijs. blādicijs eniz ⁊ nō asperitatibus ad fidē est aligs iuitādus. xlv. di. q syncera. imo ⁊ pmijs qñqz. xxiij. q. iiij. dz bō. tamen si isti apostate p huiusmodi nō pficiūt fiat qō h of. qō itelligo ō his q sunt ī sacris ordinib⁹ aut in aliqua pfessiōe: ut. ℨ. e. tue.

h ¶ Reseruet. sicut reseruatur vita ō misericordia filijs eox qui crīmē lese maiestatis committūt. vi. q. i. ℌ. verū. ver. si quis cū militib⁹. ut vitā sibi penā existimēt. lxxiij. di. quo rūdā. sic cleric⁹ pōt vxorē suā ligare. xxxiij. q. ij. placuit ut sic pēa docēte humiliter ōbeat obedire. ℨ. de elec. cū ī cunctis. ⁊. xxvij. q. i. si homo eēs.

i ¶ Resipiscāt. tūc cum venia poterit recipi qz ecclia fi claudit gremiū redeuntib⁹. C. de sum. tri. inter claras in fi. ⁊ est ar. i. q. vij. si quis omnem.

k Onsultatiōi. dispēsatione ro. ponti. hic ergo papa reseruat sibi dispēsationē. si. ℨ. de bereti. excōicam⁹. ℌ. sane. sic. ℨ. de si. pſby. c. pe. ⁊ vlt. Itē si iterata vnctione fuerit macasatus. i. q. vlt. c. saluberrimū. ī fi. Item qui rebaptizati sunt: de con. di. iij. qui bis. ⁊. c. eos quos. Itē ⁊ q in subuersione fidei ordinationē recipiūt ab hereticis. i. q. vij. cōueniētib⁹. in fi. ī qb⁹ casib⁹ solus papa pōt dispensare tñ si ad aliā religionē trāsisset ⁊ ordinem ibi suscepisset sine dispensatione posset in suscepto ordine ministrare. ℨ. de tempo. or. ex pte. qz ordinem non suscepisset in apostasia.

Rubrica De bis q filios occiderūt. In q̄tuor primis titulis visuz ē ō his q peccāt p̄cipaliter ī deū. cōsequēter restat videre de his q peccāt ī hominē ⁊ ī deū ēt ut ō ꝓmittētib⁹ homicidiū. ſz qz iter hōicidioz genera hōicidiū filiorū ē graui⁹ iō p̄mo de his p̄mittit. ab. si.

v **Eniens.** Logt ista ōcre. ī foro aie. ⁊ due sūt ptes ꝓsultatio ⁊ rñsio ibi: mādam⁹. ab. si. l ¶ Iracūdie calore. xi. q. iij. ira sepe. ⁊. c. cū apud. ber.

dei ritus dimittere compelluntur.

Quidaz sicut ac cepim⁹ qui ad sacri vndaz baptismatis volūtarie accesserūt: veterem hoiem oīno nō exuūt: vt nouo⁹ pfectius ī duant: cū prioris rit⁹ religas ſtinētes xp̄iane religionis decorem tali cōmixtione cōfundant. Cum autez maledict⁹ sit hō qui terram duab⁹ vijs ingredīt ⁊ indui veste nō dēat lino lanaqz c cōtexta. ℣ Statuim⁹ vt per prelatos ecclesiarum talis obseruātia: veteris rit⁹ oīmode cō pescatur vt quos xp̄iane religioni libere volūtatis arbitrium obtulit salutifere coactionis necessitas in ei⁹ obseruatione cōsernet: cum min⁹ maluz existat viā dñi non agnoscere: q̄ꝫ post agnitā retroire c.

H. O. iij. archiep̄o turonen̄.

¶ Apostate carcerari ⁊ affligi possunt vt habitū reassumāt.

Nobis petijt tua. ℱ. edoceri quid de apostatis sit agenduz cum in custodia detinetur qui minis d: vel blanditijs e nullaten⁹ possunt induci vt abiectuz habitū reassumāt. ℣ Ad hoc tibi breuiter. R. q tales si volueris poteris sub grauī custodia carcerare: ita q solum modo uita sibi misera reseruetur f: dōec a sue presumptōis nequitia resipiscant g.

I Dem archiep̄o. lugdun̄.

¶ Monachus in apostasia ordinat⁹: nō pōt sine dispensatione pape in suscepto ordine ministrare.

Onsultationi. T. B. R. q monach⁹ aliquē sacrū ordinē in apostasia recipiēs quantūlibet suo fuerit recōciliatus abbati et receperit pniam: absqz dispensatiōe h ro. pōti. mīstrare nō poterit in ordine sic suscepto.

Rubrica de bis q filios occiderūt. Lex. iij. tornacen̄. ep̄o.

¶ Mulier occidēs ſpōte filiuz dz ppetuo ī monasterio penitere: si tñ timet de icōtinētia datur vel saltez nō denegat sibi licentia nubendi.

Eniens ad nos. M. mulier lachrymabili nobis cōfessiōe mōstrauit: q cū de quodam filiuz genuisset: ⁊ ille sibi turgido vultu ipropasset q filius eius nō esset: ipsa iracundie i calore ducta eundē filium interfecit m: ⁊ infra. ℣ Mandam⁹ quatenꝰ eam labores inducere vt ad aliquod monasteriū trāseat in quo peccata sua ppetua pnīa deploret. Si aūt repugnāte carnis fragilitate ad hoc induci noluerit: ei lniam in dño nubē di tribuas: qz tutius nobis videtur vt in dño nubat vni soli q̄ꝫ inbone ste multos n admittat.

L Acius. iij. parisien̄. ep̄o.

¶ Mulier occidēs filium propter hoc a viro separari non debet: sed alia pnīa sibi imponitur.

Intellexim⁹ q. M. mulier filiam paruā furore accēsa diabolico ingulauit. propter quod dominus terre maritū eius ipsam cōpullit abiurare o. Quia vero illam alios habere filios intimasti: mandam⁹ quatenꝰ ita super hoc prouideas: qp sui sceleris penā luat: ⁊ saluti eius ac filiorū p tuam puidentiam consulatur: ⁊ non obstante iuramēto p qō a viro dictus dñs ꝓponitur extorsisse eā sicut expedire videris eidem viro restituas: ita q̄ si lios suos libere possit ⁊ pacifice gubernare.

I Dem.

¶ Se sūmat ponē s pnīaz parētuz circa quos pueri reperiūtur oppssi.

De infantib⁹ autē q mortui reperiunt cuz pfe ⁊ mfe: ⁊ nō appet vtr a pfe vel a mfe oppressus sit ipe vel suffocat⁹ vel ꝓpria morte defūct⁹: nō debent inde securi eē parētes nec ēt sine pena q: ſz tñ cōsideratio dz eē pietatis: vbi ñ volūtas ſz euēt⁹ r mortis cā fuerit. si aūt eos nō latet ipos iterfectores eē scire dñt se grauiter deliqsse. Quidaz āt pnīam triū ānorū indicāt esse debere: quox vnū pagāt ī pane ⁊ aq̄.

Rubrica de īfantib⁹: ⁊ languidis expositis. G Regori⁹. ix.

¶ Infās expositꝰ a pfe vel alio eo cōsentiēte vel ratū habēte hoc ipo a pria potestate liberat. idez in seruo ⁊ libero qui ob predictā cām liberātur a dñica potestate: ⁊ idez in risē ī p̄dictis languidis cuiuscunqz etatis sic expositis vl si eis aliměta denegant: bi tñ q p̄dcis alimēta p̄stiterint nullum ius in eis acquirunt.

Eniens. Logt ista ōcre. ī foro aie. ⁊ due sūt ptes ꝓsultatio ⁊ rñsio ibi: mādam⁹. ab. si. l ¶ Iracūdie calore. xi. q. iij. ira sepe. ⁊. c. cū apud. ber.

m ¶ Interfecit. sic. j. c. pri. de pēa istius hēs. C. e. ti. l. vna. ſz canones nō ita puniunt. qz de⁹ nō vult mortē peccatoris. ſz ut cōuertat. ⁊ c. xxvi. q. ij. cognouim⁹. ⁊. xxiij. q. vlti. bis a quib⁹. de hac pēa ſm canones dſ. j. e. c. vl.

n ¶ Multos. simile. xxxi. q. i. qūo vginib⁹. et simile. ℨ. g cleri. vl vonen. veniēs. si aūt non eēt pſūptio ō ipsi⁹ icōtinētia si daret sibi lniam ꝓ hēdi pp crīmē suū. xxxiij. q. ij. ī adolescentia.

Intellexim⁹. Non summatur. ⁊ logtur ī foro aie ut dixi ī pcedenti. c. Ab. si.

o ¶ Abiurare. ⁊ male qz quos de⁹ cōiūxit homo ñ sepet. xxxiij. q. ij. c. ij. ⁊ ob hāc cām eam maritus dimittere nō possz. xxxij. q. ij. qcqd. ⁊. q. vij. oēs causatōes.

p ¶ Juramēto. tale iuramētū illicitū fuit. ℨ. ō iureiu. tua nos. tñ ī h nō multū peccauit. qa cōpulsus h fecit. ſz poti⁹ ō buit q̄libz mala pati q̄ malo ꝓsētir. xxxij. q. v. ita ne. vñ iurat ñ ō buit. qz sine piculo salutis eterne suar ñ potuit iuramētū: miti⁹ tñ agek cū ea ppter filios quos debet nutrire.

q De īfantib⁹. pēa: ſz si nō ꝓstat eos interfectos a pfe vl mfe ſz euēt⁹ fuit cā mortis nō dz eis pnīa īpōi qa nō peccauerūt ls h nō cōstet tñ ad cautelā tuti⁹ē q ide pnīaz agant qz forsitā mīorē diligētiā illi⁹ adhibuerūt ar. xxiiij. q. v. ercōicatox. ⁊. xxxiiij. q. ij. ī lectum mariti. qz bonarū mentiū ē ibi: culpā timere ubi culpa ñ ē. ℨ. ō obs. ieiu. cōsiliuz. ℌ. ij. ⁊. v. di. ad ei⁹ vo. ⁊. j. ō pe. ⁊ re. q̄sitū. ⁊ arg. ℨ. de spō. iuuenis. ⁊ h ꝑz discretionē pietatꝫ: ut h dic ad arbitriū īponētꝫ ut l. c. q̄sitū. Si vo spōte h fecerūt tē grauissima pnīa dz eis īpōi aliquātulū maior q̄ꝫ p alio hōicidio qz magis peccare vident ppriū filiū occidēdo. ar. j. de homi. cū iuramēto. ⁊ de pe. di. i. ℌ. aut fcā. ⁊ ꝑz leges fortiori pēa puniunt. C. e. ti. l. vna. ⁊. ff. ad. l. pōpo. de picidijs l. i. si nō casu. ſz culpa grauī ꝑcedēte tūc pnīa. vij. vl. v. annorū ē eis īponēda. ar. l. di. si q̄ femīa. si qs spōte. ⁊. j. de pe. ⁊ re. q̄sitū. si vo leuis culpa p̄cessit possz īpōi pnīa triū ānorū ut h dicit. Si āt. nulla p̄cessit culpa vl negligētia de iure ī nullo sūt puniēdi. ar. j. de hōic. ex lfis. i. ſz ad cautelā ut dcm ē dz īpōi pp ambiguū duplicitatꝫ ꝓfideratis oib⁹ circūstātijs. de pe. di. v. cōsideret. ⁊. j. ō pe. ⁊ re. is qui. T.

r ¶ Euēt⁹. l. di. studeat.

Rubrica de infantib⁹ ⁊ lāguidis expositis.

qꝫ exponentes infantez ꝛ languidos eos quasi occidunt: ideo post rubricam ideo ꝛc. Ab. si.

a ¶ Ja patre. sciente. ipso si. liiij. di. si suus sciente. ꝛ. s. de bis q fi. a pla. si. ꝓsen. ca. c. ij. ꝛ ita est hic ar. cp q tacet consentire vr. ut. lxv. di. si forte: ꝛ. xxvij. di. diaconus: ubi de hoc.

b ¶ Ratū habente: rati eni habitō in maleficijs retrotrabitur ꝛ mādato ꝓparat. ff. de vi ꝛ vi ar. .l. i. §. sed cū qs. ꝛ. s. de rest. spo. cū ad sedē. i fi. ꝛ generaliter dic lex cp oīs ratihabitio retrotrahitur. C. ad mace. l. si filiussa. Ber.

c ¶ Pietatis officio: et re uera relegato quia ō buerūt viscera ei⁹ ꝓmoueri sup filio suo. s. ō p̄sump. afferte ꝛ pfn⁹ affectus oēm vicit affectū. C. de cura. fu. l. ult.

d ¶ Liberatus ō istis expositis bēs. lxxvij. dist. .c. ult. ꝛ intelligas illud sin istud. No. ergo sup b aut exponit infans sciente pfe vl domino seu pfono: aut ignorante si sciente ꝛ nō cōtradicente vl ratū habēte expositō sit: filij sic expositi sui iuris existant liberti in ingenuitatē. sui i libertatē eripiāt ꝛ mltomagis si ipsemet ipsū exposuit: qꝫ nec dicere suū postea poterit qui pereūtē ꝓtē psit. C. e. ti. l. ij. ꝛ. iij. tenor quaꝫ hic ꝓhibēdit si enī ipsuz alere nō poterat eū i xenonez mittere ōbuit: uel aliter quo poterat adiuuare. C. de lati. li. tol. l. vna. §. ꝫ scimus. ꝛ videt cp tāqꝫ homicide dānent. ut. lxxvij. di. c. vl. ꝛ. ff. de lib. agno. necat. vñ expositi sanguinolenti dicunt .C. e. in rubrica. si uero ignorante uel iuitō. ñ p iudicat ei quin possit illum repetere: sed restituet expēsas nisi a fure vendicet. p. e. l. ꝛ hoc in p̄n. ubi dicit scīēte eo: aut ratū habente ergo ignorante uel contradicente nō nocet pri uel dño. c. illud si expositō intelligit. ¶ Aug. quādo infans expositus est ab alio cp a pfe uel dño ut tunc possit repeti post contestationem publice factam. ī. x. dies. ut ibi dicitur. ꝛ hoc .c. non contradicit. ber.

e ¶ Languidis. idem iuris est circa p̄dictas personas cuiuscunqꝫ etatis sint si languide fuerunt siue alimenta eis impie negentur ut tā filii sui iuris efficiantur cp̄ sui ꝛ liberti i libertatē ꝛ i ingenuitatem eripiātur q habēt bos ꝑ derelictis. ff. p dereli. l. ulti. ꝛ. C. de lati. li. tol. l. una. §. sed scim⁹ nec ad eorū bona ulteri⁹ aspirabūt. ut. §. sed scimus sic ꝛ abbas dz recolligere monachum suū ne dānabiliter euagēt ne peat. s. ō regu. ꝛ trās. ad reli. c. vlt. cp si nō fecerit: ꝛ ille in seculo remanens aliq̄ acgrat ꝛ sic moriatur: monasterium qō neglexerit illū ab ipsius bōis maneat se gregatū ar. predicti. §. ꝛ ē hic ar. ad hoc cp credere si monasterium ipm expulit. uel etiā si redire voluit salua ordinis disciplina ꝛ nō fuit admissus: qꝫ sic impie alimenta negauit.

f ¶ Vendicare. immo liberi erunt ꝛ sibi acquirūt: ut. C. e. ti. l. vlt. §. scimus circa medium.

Rubrica De homicidio voluntario. Diso de homicidio i specie. merito subiicit rubricā generalē de homicidio: ꝛ qꝫ homicidiū quoddā ē necessariū quoddā volūtariū. ut. ī. e. sicut dignū. iō subiicit de vtroq;. Ab. si.

Jquis. ¶ Non potest cogrue sūmari ꝓp brevitatē ꝛ lec. varietatē ꝫ ꝑm intellect. glo. h. d. homicida ex ꝓposito nō gaudet īmunitatibus ecclesiasticis. h. d. sed iste intellec. non procedit ō iuꝫ ut in. c. fi. de īmu. ec. ut. ī. dicā īmo potius debebat in illo ti. collocari: iō ad alium intellectum. sic sūmari pōt. ¶ Homicida ex proposito debet deponi ab altaris ministerio ul sic ut in rubro: posset ꝛ aliter summari: ut .ī. patebit. Ab. si.

g ¶ Industriam. secꝰ si casu. ar. xv. q. i. si qs nō iratꝰ: ꝛ. ī. in pluribꝰ. c.

b ¶ Per insidias. si. xxiiij. di. §. de bis. iste qui p aggressiōis insidias occidit ab ecclesia īmunitatē ñ hz: de tali loqr hic ne publicꝰ latro. s. de īmu. ec. īter alia ꝛ. C. qñ li. vni. sine iudi. se vi. l. i. ꝛ. ij. ꝛ. xvij. q. iiij. sicut ātiquit⁹. Jtē q ea spe i ecclesia vel cimiterijs deliquūt ut ibi liberent nō defendūtur ibidē. s. de īmu. ec. c. ult. ꝛ ita iste euellet ab altari si cōfugerit illuc.

lis cum mediocri ceruisia⁽ᵖ⁾ vtere temperate⁽ᵠ⁾. ℣ Si autem sine odij meditatione te tuaqꝫ liberando huiusmodi diaboli membra interfecisti. secūduz idulgentiam dico propter imaginem dei: si aliquid ieiunare volueris bonum⁽ʳ⁾ est tibi ꝛ elemosynam fac largiter. Si presbyter eadem fecerit non deponatur⁽ˢ⁾: tamen quādiu vivit penitentiam agat.

Augu. super exodo.

¶ Non occiditur fur diurnus sine culpa: sed nocturnus sic.

Si pfodiens⁽ᵗ⁾ inuēt⁹ fuerit fur ꝛ pcussus mortuus fuerit non est illi homicidiuz iputandū. ℣ Si aūt oriat sol sup eū: reus erit. ℣ Intelligitur⁽ᵛ⁾ ergo nō ptinet ad cū homicidiū: si fur nocturnus occidat si aūt diurnus ad homicidiū ptinere. Hoc est enī qō ait si orietur sup euz sol ꝛc. qꝫ poterat discernere cp ad furandū nō occidendum venisset ꝛ iō non debet occidi. Hoc ēt in antiqꝫ legib⁹ secularib⁹ᶻ qb⁹ ista est antiquior⁽ʸ⁾: iuenit ipūe. s. occidi nocturnū furē quoquo mō diurnum si se telo⁽ᶻ⁾ defenderit: iā enī plus est⁽ᵃ⁾ aūt quam fur. Jero.

¶ Sub generali pollicitatiōe seu pmissiōe ēt iurata ñ uenit illicitū.

Quam turamento pollicit⁹ ē berodes saltatrici dare quodcūqꝫ postulasset ab eo. Si ob⁽ᵇ⁾ iusiurandum fecisse⁽ᶜ⁾ se dicat: si patris mīsiue iteritus postulasset factur⁹⁽ᵈ⁾ cipit. no. in fi. qñ non potuit euitare.

Interfecisti. Due sunt partes. Secunda ibi: Si autem. Ab. si.

i ¶ Latronem: non intelligas ō publico nocturno ō populatore agrorū: qꝫ licitū est occidere illuz. C. quādo. li. vni. sine iu. .l. i. ꝛ. ij. sed non clericis. ber.

k ¶ Ad imaginem. xxiij. q. v. hec imago. vnde facies bōis q̄ facta ē ad imaginē celestis pulchritudinis minime maculet C. de pe. si quis in metallum.

l ¶ Lanea veste. i. cilicio. l. vi. in capite.

m ¶ Ab escis. iiij. dist. ōniqz.

n ¶ A thoro quātū i ipso ē ut si exigat: sed reddat eract⁹. xxiij. .q. iiij. c. ulti. ꝛ. q. v. si dicat sic .j. de sen. ex. iquisitioni.

o ¶ Gladio. h phibet oī penitenti. xxiij. q. i. admonere: ꝛ ō pe. di. v. falsis: ꝛ. c. dolendum ibi vt cp ab oībus illicitis ē abstinendum. non cp militare sit malū. xxij. q. i. militare: sed pp pnitatem peccandi prohibent penitentes.

p ¶ Ceruisia. de āglia fuit ubi fuit ceruisia.

q ¶ Tēpate. i. nō vltra tertiaz vicē: ut in illa palea. xliij. dis. quando presbyteri.

r ¶ Bonum saltem ad cautelā qꝫ bonarum mentiū. ꝛc. s. ō ob ser. ieiu. cōsilium. §. ij. ꝛ. v. di. ad eius.

s ¶ Nō deponatur: qꝫ non dicitur directe homicidiū fecisse tam irregularis ut credo factꝰ est qꝫ potiꝰ ōbuit dimittere sua cp ipsum īterficere. ī. e. suscepimus: sed dispēsatur cū eo ut beneficiū habeat ex misericordia sine ordinis executiōe. arg. xxviij. di. pbyterū: uel itellige vt dicitur. ī. e. sicut in glo. que in

t ¶ Si perfodiens. de nocte. s. per id quod sequitur.

v ¶ Intelligitur. bucusqz sunt verba exodi. postea sunt verba augustini exponentis predictam auctoritatem.

x ¶ Secularibus. ff. ad. l. aq. itaqz. §. lex. ꝛ. ff. ad. l. cor. de sicca. furem: sed pone cp vult me īterficere nūquid possū eū preuenire: dicūt quidā cp sic. ar. C. ad. l. cor. de sicca. l. ij. ꝛ. iij. ꝛ. iiij. ff. de iusti. ꝛ iur. vt vim. ꝛ. l. predicta itaqz ī pn. Sz pone cp pcussit me ꝛ recessit nūquid possum euz insequi ut pcutiā. ¶ Aug. dixit qꝫ non: qꝫ sic iniuriā vellet vlcisci. ꝛ nō repellere eā. quod nō lz. xxvi. di. seditionarios. qꝫ illud incontinenti ꝛ sine intervallo lz viz vi repellere. ī. de sen. ex. si vero. ꝛ. ꝛ. ī. e. significasti. ñ. ubi. de boc.

y ¶ Antiquior. quoniam a lege diuina omnis scia sūpsit exordium. xxxvii. di. .§. hinc etiam ꝛ ita primo fuit lex diuina cp secularis.

z ¶ Telo. armorū noīe fustes ꝛ lapides intelliguntur. ff. de fur. si pignore. §. furem ꝛ ferrum ꝛ omne quod arcu. ꝛ manu mittit. institu. de publi. iudi. §. item lex cornelia.

a ¶ Plus est: ꝛ ita vt cp liceat se vendicare. C. quando lz vnicui. se vi. l. i. ꝛ. i. di. ius naturale. ber.

Quam. Juramentum generale non extenditur ut quis teneatur ad homicidiuz. h. d. uel sic ut in rubro. Ab. si.

? ¶ Si ob iuꝫ. ꝛba sunt bier. exponentis predicta ꝛba.

x ¶ Feciſſe homicidium. s.

y ¶ Facturus. eēt: certe non debuit facere qꝫ in generali ꝫmone siue ꝓmissiōe multa excipiuntur. ff. de serui. si cui qꝫ oīa illicita ītelliguntur excepta de h bēs plura ar. s. ō iureiur. quēadmodum ꝛ ea ēt nō veniunt qꝫ spāliter nō dedisset .ff. de pig. l. obligatione. vñ herodes nō fuit obligatus suo iuramento ut daret caput Joānis mulieri saltāti p illa ꝛba generalia quodcūqz postulasꝫ ꝛc. qꝫ si spāliter petūsset nō dedisset: ꝛ iō tale iuramentum ipsum excusauit.

a ¶ An non.q.d.non imo ⁊ si feciſſet in ſuis nō ıō debuiſſet facere i alijs:naz i ꝓpꝛijs ſeuitia culpanda in alienis coercēda eſt.ff.ſolu.ma.ſi ꝓſtāte.§. ſi maritus nō eni ad minorē diligētiā tenetur in rebus alienis ꝙ ī ſuis.C. man.in re mādā.iſti.q.mo.re.con.ob.§.at is q.ff.cōmo.ſi ut certo ⁊ bona fides abeſſe ꝓſumīt ſi reb⁹ tuis erūtib⁹ ſaluis res depoſitas amiſiſti.ſ.ō depoſi.bōa fides

b ¶ Debuit.i.di.humanū genus.l.di.ponderet.ij.q.i. primo ſemper.ber.

c ¶ Si aliqs:ut bōicida quātum ad penā legales.ff.ō pe.ſi aliqd.§.qui abortiōis.⁊ .ff.ad.l.cor.de ſic.ſi mulierem ⁊ quātuz ad penā ſpūalē:ſed ſi ē irregularis ac ſi boiem īterfeciſſet.Illa.n.irregularitas nō ꝓtrahīt niſi actu bō interficiat iā animat⁹.ſ.eo.ſiē.⁊.xxxij.q.ij.qō vo.qꝛ nō videt bōicidiū feciſſe ut ibi.of.⁊.§.ſe. vnde ſi quis ꝓcuſſerit mulierē ⁊ abortū fecerit.ſi informatuz ꝓceptū punitur pecunia:ut ea.cā.⁊.q. moyſes.vnde talis of bōicida occaſionaliter als ꝓditionalr .lxxxvi.di.paſce fame.⁊. lxxxv ij.di.ſi expoſit⁹.⁊.C. de iſā.ex po.l.vl.⁊.ff.ō libe.agno.neca re.l v.di.ſi qs abſciderit.b.

Sanct. ¶ Remitte pro ītellectu buiꝰ ca.q papa mādauit epo renōieñ.quatenꝰ absolueret oēs occiſores beati thome ⁊ alios qui fuerāt eius mortis culpabiles. Eps vero commiſſarius ꝓperit uarios uariſs ecclīs aſtrictos vnde dubitauit de penitentia iniūgēda tpe absolutōis ⁊ ob boc ꝓſuluit papā qui ſibi reſpondit ut habet ī litera ⁊ aliter ñ ſummat Jo.an. pp plitatē lſe:ſed pōt ſūmari ſic de.§.in.§. ut in rubꝛo:⁊ ī ſuo loco videbis.Ab.ſi.

d ¶ Noſti.ſi.xi.di.c.ulti.

e ¶ Quantitas: an ſit enorme uel mediocre adulterium uel ī ceſtus.

f ¶ Qualitas. an ſit occultum an manifeſtum.

g ¶ Etas.xv.q.i.illud peꝯ.b.

h ¶ Scientia.an ſit diſcret⁹ uel ñ uſſane mētis.iij.q. ix. īdicas uel minus diſcretus.

i ¶ Ser⁹.xxxij.q.vi.indignat.

k ¶ Cōditio.xxij.q.v.qui ꝓpulſus:⁊ de pe.di.i.§. aut facta bꝰ bic tangūtur ⁊ alia exꝑſſe habētur ō pe.di.vi.ꝓſideret.⁊.ſ. de pe.⁊ re.is qui.

esſet an non[a]:qō ergo in ſuis repudiaturus fuit ꝓtēnere debuit[b] in ꝓpheta. ¶ Æ cōcilio guarmacieñ.

¶ Homicida eſt qui facit vel dat sortilegia.uel venena sterilitatis.

S Ji aliquis[c] cauſa explende libidinis vel odij meditatione homini aut mulieri aliquid fecerit vel ad potādū dederit ut non poſſit generaꝛ aut concipere:uel naſci ſoboles ut homicida tenetur.

A Lex.iij.epiſcopo exonieñ.

¶ In pnia iponēda iudex oz attēdere circūſtātias ex qb⁹ auget vel minuit ōlictū.b.d.vſqz ad.§.illi āt

S Jcut dignuz:⁊ infra ſane cuz vir diſcretus exiſtas plenius noſti⁹ q⁹ in exceſſibus ſingulorum non ſolum quantitas[e] et qualitas[f] delicti ſz etas[g] ſcia[h] ſexus[i] atqz conditio[k] delinquentis ſūt attendēda ⁊ non ſolum ſm ꝓdicta ſed ſm locū ⁊ tēpus quo delictuz cōmittitur vnicuiqz pnia oz indici cuz ideꝫ exceſſus magis ſit in vno ꝙꝫ in alio puniendus[l]. ¶ Illi autē qui aīo occidendi[m] feriendi aut capiendi illū ſcūm ⁊ reuerendum virū quōdaz cantuarieñ.archiepz citra manuū iniectionem ſe fatentur veniſſe[n]. ſi de illa captione mozs[o] eius ſecuta fuiſſet pari pnia vel ferre pari. exiſterent puniēdi. ¶ Illi etiaz qui nō vt ferirent:ſed vt ꝓcuſſoꝛib⁹ opez ferrent ſi forte per aliorum violentiam impedirentur paulo minori debent pena mulctari: quia cum ſcriptum ſit:qui potuit[p] hominem liberare a morte:et non liberauit. ꝯeum occidit:conſtat ab homicidij ꝯreatu immunes nō eſſe qui occiſoribus opem[q] contra alios preſtare venerunt:nec caret ſcrupulo[r] ſocietatis occulte[ſ] qui manifeſto faci nori non deſinit obuiare. ¶ Qui vero ſe aſſerunt aīum regis inflā-
ꝯmaſſe[t] ad odium: vnde bōicidium fuit ſecutum:dure ⁊ aſpe. ſed non ita ſeuere ſunt puniendi: niſi forte regem ipſum ad illud homicidiuz ſuis ſuggeſtionibus prouocaſſet[v].

¶ Hi quoqz non ſunt a culpa liberi nec a pena debent eſſe immunes qui ſz fuerint illius machinationis ignari:tamen eis quos ſiccarios[x] eſſe ſciebāt in ſarcinis cuſtodiēdis miniſteriū[y] prebuerūt. ¶ Eos in ſup qui dicuntur illius ſcī viri ⁊ ſuorum poſt mortē eius ſpolia occupaſſe:ſi nihil aliud in tāto facinore ꝓmiſerūt a pena mortis eius arbitramur eē imunes[z]. Sz q occuparāt eis quorū fuerūt tenent ī ītegꝝ reſtituere[a] ſi hēnt[b] ī facultatibus vñ poſſint ea reddere: ⁊ ipſis ex hoc moderata eſt pnia iniūgēda:qa ſz quedā ex bis q occupauerunt: fateant ſe paupib⁹ erogaſſe:nō tamē aliena[c] cuz ipſa potuiſſent eis quorū fuerint reſtituere vel debuerunt paupib⁹ erogare. ¶ Illis ꝓterea q ſola excōicatoruz ꝓticipatione ſe reos eē cognoſcunt ꝓſiderata tpis mora[d] quo ī eadez negtia perdurārūt ⁊ iquiſito ſi eis timore[e] vel affectiōe[f] cōicaucrit ſciēter uel ignorāter[g] eſt eis pnia idicēda. ¶ Clericos aūt quos ꝓſtat armatos interfuiſſe tāto facinori ⁊ illos q ꝓſiliū[h] dederūt vt ſanct⁹ vir caperet ꝓpe tuo non ſolū ab altaris miniſterio deponēdos eē cēſemus: ſed ēt qō ī eccleſijs nullo vnquā tpe lectiōes legāt uel rñſoria i choro ſepatiz cātēt:ſed i pſalmis apud deuz de cōmiſſo ſatagāt veniaz ipetrare iſup

y ¶ Miniſterium. vnde quodāmodo ꝓſentire videbantur.

¶ Eos. Occupās:bōa occiſi nō p hoc tenet ō homicidio: ⁊ nō ſufficit occupāti q erroget illa paupib⁹ cū potuerit reſtituere eis quoꝛ.ꝓſtat fuiſſe.b.d.vſqz ad.§.illis preterea.Ab.ſi.

z ¶ Immunes:qꝛ pena ſuos tñ debet tenet auctoꝛes.C.de pe.ſancim⁹ ⁊.ſ. de his que ſi.a ma. par.ca.queſiuit.

a ¶ Reſtituere:qꝛ nō dimittit peccatū niſi reſtituatur ablatū ſi reſtituī pōt.ut bic dicit: ⁊.xiiij. q.vi.ſi res.xij.q.ij.in legib⁹:de pe.di.v.falſas

b ¶ Si hēnt: als inanis ē actio.ff.de do. nazis:⁊.ſ.ō re.ſpo.oli nob .ij.ſic.ſ. de vſur. cū tu. ⁊.ſ.ō fur.itaqz fullo:argu.ſ.xij.q.ij. fraternitaſ.ff.g bo.ce.po.p totū ⁊.C.e.ti.l.i. Solu.b regulare eſt q ſi non hīt nō tenet poſtea:tñ actio nō tollitur cū effectu: īmo ſi pueniant ad pinguiorē fortunā reddere tenētur.ſ.ō ſol.Odoardus.ff.de ceſſi.bo.bis q bonis:ar .xxvi.q. vi.is qui:⁊.ſ. de ſen.ex.ꝙuis in fi.⁊.ca. cetero in fi. niſi pro eo iā ſuſtinuiſſz penas coꝛporales.ut.xxiiij.q.vj.ſi res ar.xij.q.ij.fraternitas ñ .n.ꝓſurget triplex tribulatio.xxiij.q.v.gd ergo.ff. ō in ius no.l.vl.⁊.ſ. de iudi.at ſi clerici in fi.

c ¶ Nō tñ aliena:qꝛ nō remittit debitū: ſed auget ſi alij ſoluat qō alij ex debito ē ſoluēdū.ſ.ō iurein.ea.te.⁊.ſ.ō ele. tua.ij.⁊.i.q.i.nō ē putā da.xc.di oblatōes.xiij. q.v.c.i.ij.⁊.iij.⁊.c. elemoſyna:⁊ ca.neqz:⁊.C. de ſo.inuito ⁊ b intelligē ſi illos quorum fuerāt poterāt iuenire als ſufficit īmo tenet pauperib⁹ erogare ⁊ nihilominꝰ ē talib⁹ pēa ꝓponēda ut b dicit pp peccatū qō ipi ꝓrerūt ꝓtādo res alienas īuitis dominis.

¶ Illis. Participantes interfectoꝛibus in excōicatiōe diuerſimode puniūtur iuxta modū pticipatiōis.b.d. vſqz ad .§.clericos.Ab.ſi.

a ¶ Mora.qꝛ ī boc magis grauātur:qꝛ lōgo tēpore talib⁹ pticipauerūt.ſ.de ſimo.nō ſatis.⁊ ī.c.cum ī eccleſie.

b ¶ Timore:boc ō dicit:qꝛ ſi tiore pticipauerunt minus puniētur:ſz in totū ñ abſoluāt.qꝛ poti⁹ debēbāt oīa mala pati ꝙꝫ malo ꝓfētire.xxi.q.v. ita ne.ſz ſi eēnt violēter abſtracti abſolute ñ pūirent:ut b pz:⁊.ſ.qō metus cā.ſacris. c ¶ Affectiōe.ex b magis puniūt q̄dā ſūt tñ pſone q̄ ſine pēa pñt excōicatis pticipare.xi.q.iij.qm̄ mltos.⁊.ſ.ō ſc. ex. iter alia

d ¶ Ignoꝛāter. ī boc caſu nō tenent ſi ignoꝛabāt illos talia ꝓpetraſſe:qꝛ ſi ignoꝛas illū excōicatū eē ñ peccas illi pticipando:niſi illa ignorantia craſſa fuerit ⁊ ſupla.ſ.ō eo q renū.epi.c.i.⁊.ſ.ō cleri.excōi.mini.c.pe.

¶ Clericos. In iſto.§.uſqz ad.ſi.ponit pnia clericoꝝ preſtantiuz ꝓdicte morti auxiliū ꝓſiliū uel fauorē.b.d.Ab.ſi.

c ¶ Conſiliū.not.q bōicidiū ꝓmittit facto:ꝓſilio:ꝓcepto:⁊ ōfenſione.l. di.ſi qs viduā:⁊.viij.q.vl.c.ulti.⁊.ſ.de cleri.pug.ī duello.c.ij.⁊.ſ.eo. ſignificaſti.ij.⁊ ſic diſtīgue circa bāc materiā aut ꝓmittit bomicidiū voluntate:aut caſu:aut neceſſitate:ſi volūtate qō fit tribꝰ modis: facto ꝓcepto ⁊ ꝓſilio ut.c.ꝓdic.ſi qs viduā ⁊ līgua ſine adbortatione.ſ.eo.§. q vero:⁊.ſ.de pe.qō ī dubijs:⁊ ō pe.di.i.piculoſe.ī quocūqz iſtorū caſuū quis ꝓmittit bomicidiū ſi ſolū nō oz ꝓmoueri:ſz ī ꝓpetuū debet depōi ut bic dic:⁊.c.ſi qs vidnā:⁊ ēt ſi paganū īterficiat irregularis efficitur ſiue ſarracenū.l.diſt.clericū:⁊ ea.di.bis clericis:⁊.ſ.e.c.pen.⁊ cum tali nunqꝫ diſpenſatur.l.di.minor:⁊ ſi ēt ſit occultū miſtrare ī ſuo ordie nō

f ¶ Puniendus.xxxij.q.v.qui viderit.ſ.de bere.excōicam⁹.§.credentes. ī fi. ⁊.ſ.de iureiuran.cum quidam.ubi de boc.

¶ Illi autem Sociās bomicidā aīo occidēdi ſz nō apponat manū: ſi tñ ex ſua cā mors ſecuta ē tenet fere pi pena cū bōicida.b.d.vſqz ad.§.q vo ab.ſi.

m ¶ Occidēdi: ex corde enī ꝓcedūt bōicidia ⁊ adulteria.xxiij.q.viij.occidit.xv. q.vi.c.i.ad fi. n ¶ Veniſſe.l.di.ſtudeat.

o ¶ Mors.no.q uoluntas punitur ſz nō ꝓceſſerit ad effectū ⁊ ita pp ꝓpoſitū puniūt:ꝓſeſerūt enī ꝓparēdo.xvij.q.iiij.oēs.iōqz pūiendi ſūt ea pēa.ut ibi of

p ¶ Potuit. vnde tenet ſi nō ꝓbibuit.lxxxij.di.§.i.⁊.c.error.⁊.ſ. ō bf.c.ij. alias culpa caret.ſi ꝓbibere non potuit.ff.de re.iu.culpa caret.

q ¶ Opē.xxiij.q.vl.ſi q̄ttuor. r ¶ Scrupulo.ſ.de teſti.c. conſtitutus.i.

s ¶ Occulte.lxxxvi.di.facientis.

¶ Qui uero. Jncitans aliū ad bomicidiū miti⁹ punit q̄ bomicida: ſec⁹ āt ſi incitauit ad certum bomicidiū.nā eo ſecuto tenet ut bomicida.b.d.vſqz ad .§.bi quoqz. t ¶ Jnflāmaſſe de pſuaſu tenet quis.ff.ad.l.aquil.itē ſi obſtetrix.§.i.lxxxvi.diſ.tanta.ff.de ſer.cor.l.i.§.ul.

v ¶ Prouocaſſet forte alias nō facturū. vnde eque tenent qꝛ dolo ad boc īduxerūt regem qui alias forte ñ feciſſet:ut.ff.de dolo.⁊ eleganter.

¶ Hi quoqz. Cuſtodientes ſarcinas occidētiū ſciētes eos eē ſiccarios ñ ſūt immunes a pena bomicidij.b.d.vſqz ad.§.eos iſuper.Ab.ſi.

x ¶ Siccarios.ſiccarij dicūtur a ſicca qō ſignificat ferrū ſiue cultrū.iſti.ō pu. ūdi.§.ſiccarij:⁊ ſiccarij ēt poſſūt dici q armis vite alicuiꝰ inſidiāntur:de pe. di. i.§.ſiqs cuz telo.vnde tenet.l.cornelia.ō ſiccarijs.C.ad.l.cor.ō ſicca.l.ij.B.

pōt cū oēs alij possint. s. de tēpo. or. c. ul. iuxta illō nō edificabis mihi tēplū q vir sanguinū es. i. q. vij. si qs oēm. si vo casu cōmittit bomicidiū aut dabat opam rei licite aut ñ. si dabat opaz rei licite ⁊ adhibuit diligētiā quā potuit ⁊ ōbuit i nullo iputaf sibi. ac si ñ fecisset j. e. ex lfis. ij. ⁊. c. significasti. i. ⁊. c. dilect⁹. l. di. si duo ffes. ⁊. c. bi g. i pn. ⁊. c. sepe ad fi. ⁊. j. e. c. ul. nisi scādalū grāue eēt uel tāta laboraret ifamia q purgatio eēt idicēda. j. e. ex lfis. i. si vero nec habuit diligētiā quā debuit iputatur ei pp negligētiā q culpe annumerari vf i hoc ita q nec pmouetur ad ordies supiores nec vtit ordine iā suscepto. j. e. c. pri. ⁊. c. ad audiētiā. nisi cū eo per dñz papā fuerit dispēsatū. l. di. clerico iacēte ⁊. j. e. tua nos. si vo dabat operā illicite rei sine adhibuit dilgētiā si ne ñ semp iputaf. l. di. clerico. ⁊ si qs volūtate. ⁊. j. e. ꝓtinebaf. ⁊. c. dilect⁹ i fi. ⁊ ar. xv. q. i. §. ut itaqz. ff. ō re. iur. culpa ē. si uero necessitate sub quo cōtinetur qō primo dixi de ōfensione: aut necessitas illa fuit euitabilis: aut i euitabilis. si euitabilis imputatur ita q ad superiores ordines ñ potest promoueri. sed in susceptis de misericordia tolerat. l. di. ō bis clericis. si fuerit ineuitabilis sine oi dispēsatōe pōt in ordine susceptо ministrare. l. di. qte. q intelligitur de ineuitabili necessitate: ut puta clericus habebat gladiū in manu sua ad defensionem paganorum. paganus irruit i eum ita q clericus nullo modo potuit euitare. ⁊ iste paganus mortuus ē cū gladio quem clericus tenebat ꝓter ꝓpositū ipsi⁹ clerici. ar. j. e. lator. i quo pōt itelligi. s. c. ij: sz ad supiores nō ascendet sine dispensatōe: ut dixit Jo. sed Hug. dixit ꝑ. ar. j. e. lator. sed Jo. intelligit illaz latoꝛ. de dispēsatione.

in districto claustro monachorum vel canonicorum regulariū si fieri pōt sūt recludēdi: ita q vsqz ad se ptēniū vel quinquēniū[a] debeāt ab ecclesiarū ītroitu coherceri. I Dez.

Homicidiū casuale iputaf ei q dabat operam rei licite si non adhibuit diligentiam quam debuit.

Presbyterū qui quēdam puerum ituitu disciplinel percussit i capite: cū post paucos dies expiraſ set[b] tam ab oi altaris ministerio debes[c] perpetuo remouere: cz ab officio sacerdotali deponere: si ex ipsa percussione iterijt vel aliā ifirmitatē[d] incurrerit de q̄ noscit expirasse.

I Dem.

Homicidiuz casuale iputaf ei q dabat operā rei illicite: vel etiaz lite ſin alium intellectum: ⁊ non adhibuit oēm diligentiā quā debuit.

Qontinebaf in litteris tuis: q cum diaconus pītium lator ⁊ quidaz alij clerici a vineis ecclesie opere consumato redirent leuandi laboris gfa quēdā ludum[e] imitati viatoꝛuz baculos suos studebāt iacere indirectū et alter alterius fustem ferire: cuius ludi solet esse conditio: vt qui alterius baculum peruteret quasi victoꝛ ꝓ equo alio vtere tur: sed ꝑfati clerici equitandi lnia nō vtētes: sola erant iactione contenti. Quidam autē laicus cum baculum eiusdem[f] diaconi percussisset incautus in euz equitaturus insiliit: ⁊ sic a falce illi⁹ diaconi q̄ erat accinct⁹ mortale vulnus accepit de quo post dies. viij. expiranit. Jō qz mandamus quatenus eundem diaconum sine lnia ro. ponti.[g] ad superiorem gradum non ascendere vel diaconatus officio nullo vnquā tēpore ministrare permittas: sed eum dispensatiue ministrare in subdiaconatus officio patiaris.

I Dem exoñ. epo.

Homicidium casuale non imputatur ei qui non fuit in culpa.

Quinquēniū. b ē amplectēda tāq̄ benignioꝛ in quam oēs ꝓuenerint. ff. de arbi. diē ferre. §. si plures.

Presbyterū. Al sacerdotio depōit peritiē cā discipline si modū excedat ⁊ moꝛs ide seq̄t. b. d. vl generali⁹ sic ut i rubꝛo. Ab. si.

b Expiraſſz. ⁊ ita excessit fines disciplie. vñ i cl'pa fuit. ff. ad. l. agl. ꝓceptoꝛis. leuis. n castigatio magistris pmissa ē. ff. e. sz ⁊ si. §. ul. ⁊. l. fe. ⁊. xxiij. q. v. c. i. circa fi. ⁊. j. ō sē. ex. cū volūtate. ⁊. c. i. ar. ꝑ. xv. q. i. si qs ñ irat⁹. sz ibi dic q̄tū ad gfaz inocēs ē. sz ñ q̄tū ad. l. pmotōis ⁊ ita ñ ꝺicit qz iste q̄tū ad gfaz inocēs erit q̄ volūtatē regrit nō opus ut sbi. c Debes. ff. ad. l. coꝛ. de sic. l. iiij. Ber.

d Aliā ifirmitatē. vñ mortu⁹ fuerit. l. di. studeat. qz occasionē ōdit j. e. ōcetero. ⁊ ē ar. q ita pūit q cāz cāe pstat. siē ⁊ q primā cāz pstat. j. e. ōcetero. ar. ꝑ. ff. si q̄dru. pau. fe. di. l. vl. sz illō locū bz cū als ꝑ naturā mouet. sz nūqd si postq̄ ꝓualit scidiuauit tenet magister: ita nā sp eā sufficit. ō pe. di. ij. si qs scl. ⁊. j. e. ad audiētiā saltē pp dubium.

Qontinebatur. Cōis diuisio. Scōa pars ibi: ideoqz. Ab. si.

e Ludū. iste ludus clericis non cōgruebat. ⁊ ideo si ludendo fecit fuit in aliquātula culpa. ff. ad. l. aquil. nam ludus.

f Eiusdē diacōi. i b similiter fuit clericꝰ in culpa q ludū miscuit cū laico. ar. ij. q. vij. laicos. xxiij. di. bis igit. i ꝓn. cū lud⁹ pniciosus nō debeat eē ipunit⁹. ff. de fur. in furti actiōe. §. cum. eo.

g Dōtifices. j. c. pr. ꝑ ibi libeſ ꝓmouet ad ordies supiores. b ñ sine lnia pape. ⁊ idē casus vf. Quid q̄ fines fecit eē diuersos. sol. b dabat operā illicite rei ludēdo cū laico qō nō lz: ul si eēt licitū fuisz nō adhibuit diligētiā quā debuit. qz cū sciret ludi ꝓsuetudinē ñ remouit falcē a se. vñ fuit i culpa q̄re ꝓmoueri ad supiores ordines nō ꝺz sine lnia pape ut b dicit. ⁊ i. c. se. ludebat cū clerico ⁊ licito ludo. ⁊ de illo cultello nō sperabaf aliquod mortale ⁊ ille potius gessit se ꝓiciēdo aliū ad terrā ⁊ sic nō fuit i culpa. sic. xij. q. iiij. Iter cetera. i fi. sz ille q i ipz ꝓiecit fuit i culpa. ar. ff. si q̄dru. pau. fe. di. l. i. §. cuz arietes. Jo. vo itelligit sequēs. c. similiter ō dispēsatiōe ⁊ cū eo di spensauit. sz b reseruauit sibi dispēsationē. ⁊ ñ negaf qn cū eo dispēsef. sz ex lfa hoc ñ colligit: vel posset dici q q̄dā in euitabili ēt necessitate b contingit qō nō ipedit ꝓmouendū ut dcm̄ ē. s. eo. sic dignū i penul. notu. sed idez vf in. c. pri. sz ibi ludebat cū laico: ut dictum est qō nō licet clericis in. c. se. cum clerico. Ber.

I Dato: pītiū. p. clericus nobis ꝓposuit: q cū q̄dam die casu cū quodā clerico luderet[b]: cōtingit q ille piecit istū ad terrā[i] cuius cultellus quē ad lat⁹ suū bēbat in altez icidit: ⁊ fortuito casu occubuit vulnerat⁹[k]. Jōqz mandam⁹ quatenꝰ si ita res se habuit: ⁊ alia iusta cā nō ipedit: p̄dictū. p. libere[l] ꝓmittas ad sacros ordines ꝓmoueri.

I Dez abbati scā bñdicti ō vebia.

Ex cuius opa illicita sequitur bomicidium: irregularis efficitur.

Qascepim⁹ lfas tuas: ꝑ quas cognouimus: q cū lator presentium in custodia cuiusdam dom⁹ cuz altero fratre maneret: igredientes de nocte quidam latrones ad eos: turpiter ipsos i psonis affligere ⁊ denudare vestimentis ꝓpꝛijs ꝑsumpserūt: i quos isti resūptis viribꝰ surgētes: ligauerūt[l] illos: detinere[m] vsqz ad noticiam capituli voluerunt. Cuz aūt iste rem ad tuā audientiaz platur⁹: ligatos eos i fratris sui custodia dimisisset ⁊ fures se soluere niterent frater illos ne ipse ab eis ītermeret[n]: occidit. Verum quoniam expediebat post tunicam relinquere pallium ⁊ rerum sustinere iacturam [o] quaz ꝓ conseruandis vilib⁹ reb⁹ ⁊ transitoꝛijs tā acriter in alios exardescere: abstineat iste bmiliter ab altaris ministerio: et vterqz peccatum suū ad arbitrium[p] tuum studeat expiare: constat enim eos ꝓtra mansuetudinē ecclīasticā ex vtriusqz⁹ ope i teremptos. I Dez lucesi. epo.

Dans causam bomicidio irregularis est.

Qetero noueris q diacon⁹ qui bomicidio causam dediſ se[r] videt: non videtur ad sacerdotium ꝓmouendus.

Qlemens tertius.

Homicidium casuale imputatur ei qui dedit operā rei illicite: si nō adhibuit diligētiaz quā debuit.

Qetero. ōdisse. forte ꝓfilio ꝓcepto ul ope. l. di. si qs viduā. ⁊. s. e. §. ij. ⁊. §. vl. ul' sugestōe: ut. c. siē. §. q vo. ⁊. s. e. c. pr. i fi. ⁊ ē ar. q q̄ cāz dāni dat dānū dedisse vf. l. diſt. studeat. ⁊. ff. ad. l. agl. q occidit. §. pe nul. ⁊

ff.ad.l.cor.ō ficca.nihil.ꝛ.j.ō inſu.c.ul.marie cū ꝓpiquā cāz ōdit.ſcē vt i fmota.ar.ff.loca.q domū hēbat.i fi.ꝛ.j.e.t.exhibita.idē vt i fmota ſi aio nocēdi ḃ facēt miozi diligētia.ſ.e.ꝓſbyter i fi.C.ad.l.coz.ō fi.ſi qſ necādi.

Ad audientiam. Cōis diuiſio. Scōa ps ibi.qz vero. Ab.ſi.

a ¶ De familia.qō bñ lz leuit ēt ſi ſit clic⁹.j.ō ſe.ex.cū volūtate.qz i⁹ emēdatōis ꝓceſſe nēo trāſgredi oz.C.ō emē.ppi.l.vna.in fi.ſz iſte idiſcrete cozrexit.ar.ẓ.ſ.e.latoz.iſte nō adhibuit diligētiā remouēdo cultelluz ille ñ tenebat ad ḃ qz nec p ſe aligd fecit.ſed ibi factū fuit.

b ¶ In dubijs.ſic.ſ.ō ſpō.in uēis.ꝛ.j.e.ſignificaſti.ij.ꝛ.c.pe.j.ō cle.excō.miſtrā.illō.ḡ tene certū ꝛ dimitte icertū ō pe.di.vij.ſi qs poſit⁹ i fi.ff.de re.iur.l ābignis. ꝛ i re dubia certa ñ ꝓt ferri ſnia.xi.q.iij. graue.ꝛ.xxx.q.ult.§.ul.i co. n.ſcō qō finitū ē nō ē loc⁹ ꝓiecturis.ff. de v.ob. ꝓtinu⁹.§. cū ita. in fi.vñ qñqz pp ambiguū duplicitatis imponitur pnia.ſ.de bis q fi.oc.c.vlt.

c ¶ In minoꝛib⁹. diſpēſatiue tamen.ſ.eo. continebatur.

Dilectus. Cōis diuiſio. Scōa pars ibi:iōqz.

d ¶ Freno.qō de leui frāgi ſi credebat als i culpa eēt ar.j. e.ſignificaſti.i.ꝛ.ff.ad.l. aql. idē iuris.§.i.ul' ſi pp iperitiā ſuā equ⁹ taliter laſciuiſſet.in ſti.ad.l.aql.§.ſpetu quoqz.

e ¶ Volūtate.ꝛ iō ſi ꝑputatur qñ nolūtās ꝛ ꝓpoſitū diſtinguūt maleficiū.ff.de furtis q iniurie.ꝛ.j.de ſen.ex.cū volūtate.ad coꝛ enī reſpicit deus: ut.xxiij.q.v. ſi qō inueniſti. ꝛ.xv.q.vi.c.i.ad fi.tan.

f ¶ Nec actu.q tñ ſol⁹ñ ſufficit ut reddat boiez irregularē ni ſi adſit volūtas vl'cſpa.l.di. bi q.ꝛ.j.e.c.pr.niſi ſcādaluz aliud īduceret ut ibi:i ꝓmouēdo tñ ſec⁹ē.qz ſolo actu reddi tur irregularis.xv.q.i.c.vlt. ō hac tñ materia dc.ſ.e.ſiē.

g ¶ Illicite rei.qō ſi eēt ꝑputarēt: ut plene dcm ē i .c.ſiē.

Ex litteris. Prio pōit ꝓſulta.ij.pape īdagatio ibi:nos.iij.deciſio ibi: ād te.

b ¶ Circūſperiſſz.ꝛ ſic diligētiā adhibuit dādo opā licite rei vnde non imputatur:vt l.di.ſi duo.b.

i ¶ Scādalū.no. ergo qꝛ ſolū ſcādalū reddit boiez irregulaꝛē ſiue punit innocens ꝓpter ſcādalū.ſ.ō cleri.egro.tua.ꝛ ſ.de ꝓeben.cum teneatur.

k ¶ Vel tāta.ꝛ ita aliō ē infamia qꝛ ſcādalū pl⁹ importat graue ſcādalū quā ifamia. qꝛ ifamia tollit ꝓ purgationē:ut ḃ.ſz ubi ḡue ſcādalū ē ñ idicit purgatio:ut ḃ pz.ar.ꝑ.de coba.de.ꝛ muli.tua ubi ꝓp ſcādalū idicit purgatio. ſi ē ꝑ qꝛ purgatio ad vtrūqz ffert.b.

Ex litteris. Diuide:ut .ſ.eo.c.dilectus. Ab.ſi.

l ¶ Si mōach⁹.ſi.i.qꝛ:nā rē ne ceſſariam agebat ꝛ utilē.j.e. c.vltimo.

m ¶ Trāſire ñ crederet.ul' ſi credebat aliquē trāſiſſ ul'ibi a liquē cē.ꝛ añ caſū clamauit cā ue cauc.j.e.c.ul.ꝛ.l.di.ſi duo ꝛ.ff.ad.l.aql.ſi putatoꝛ.ꝛ in ſti.eo.§.ſi putator.ubi pōit tenoꝛ vboꝝ q ḃ ſūt.als ꝑputaret.l.vl.ſe pe.i pn.qꝛ nō adhibuit diligētiā quā debuit.ſ.eo.ad audiētiam.

n ¶ Preſerti.i.marie.qñ alibi poſſet ſine diſpēſatione.qꝛ ſibi ꝑputari ñ oz qꝛ fortuitos caſus q ꝓuideri ñ pōt nō ꝓuidit.j.e.c.vlt.

Significaſti. Cōis diuiſio. Scōa ibi:ideoqz. Ab.ſi.

o ¶ Improuiſo. ꝛ ſic ñ affuit occidendi voluntas.

p ¶ Sciuiſſz.qꝛ ſi ſciret ſi fuiſſet abſqz cſpa cuz ſciret ſe nō ſufficere ad eius retētionē.ff.ad.l. aql.idē iurz.§.i.cū affectare qſqz nō debeat i in quo itelligit vl'itelligere oz ifirmitatē ſuā alijs piculoſaz futurā: ut ibi oſ iſti.e.§.i ꝑn. quoqz.v. ſed ꝛ ſi.ꝛ.ſ.e.dilect⁹.ar.ḃ.n.leuiſſima culpa feē hominē irregularē.ſ.eo.continebatur.

q ¶ Si ē ita. ſz qlr ꝓſtabit de ḃ qꝛ foꝛſitā ſol⁹ erat. Ob defectū ꝓbatiōis p iuramētū ꝓpriū faciet fidē. qꝛ ſolū deū bz vltoꝛē.C.ō reb.credi.l.ij.ꝛ ꝑcipue cū cōſcia alicui⁹ q̄rit. ſtatur iuramēto ipſi⁹.j.ō ſen. ex.ſi vo.ij.ꝛ.ſ.ō teſti. ꝓſentiū.ꝛ.ſ. de excep. paſtoral.ꝛ.ſ. q mſi.ac cu.pōt cū i tua.ꝛ.xxxi. q.ij.ſi verū ē.ꝛ ꝑcipue ſi ē bōe fame:ut.ff.ō re mili.nō oēs.§.a barbaris. Et ſup ḃ poteris adiūgeſ ꝓpurgatores pp excellētiā oꝛdis.j.ō purga.cano. ex tuarū. Qꝛ circa maioꝛa cauti⁹ ē agēdū. vij.q.vl.c.ul. ꝛ.ff.ō carb. edic.l.i.§. ij.ꝛ.rl.di.quieſcamus.

r ¶ Ad cautelā.j.e. ſignificaſti pp ambiguū duplicitatz.xxiij.q. v. excōicatoꝛ. Sic ad cautelā qñqz aligs abſoluitur.j.de ſen.excō. venerabili.ꝛ.ſ.de app.ad pēntiam.ꝛ.ſ.ō teſti.veniens.ij.in fi.

s ¶ Cē petētē.arbitrio ſuperioris. Et leuis oz eē cū in culpa ñ ſfuerit.

Petrus. Primo facti narratio. Secundo ꝓciſio. ſecunda ibi:quocirca.ab.ſi.

t ¶ Moueris veritate.ꝛ āliter poterit ei ō boc ꝓſtaꝛ. dic ut dixi ſupra eo.c.proximo. ꝛ ſi ifamat⁹ eēt ſe expurget.j. de purga.cano.ex tua. niſi graue ſcādalū eēt ſ.e.ex lr̄ſ.ꝛ.j.c.pr.ac.

v ¶ Preſerti.i.tñ. qꝛ ſi eſſet ifamat⁹ oz ſe ex purgare:ut dixi.

x ¶ Cōtra ꝓhibitionē. ſic ꝛ.ſ.ō ſimo. ſicut.ij. imo ēt ſi ñ ꝓhibuiſſet. dūmodo tñ ñ dediſſet cōſilium nō teneꝛ.i.q. iiij.qꝛ ꝓſulatus.ubi ē ſi milis caſus. Nec de voluntate oz aliqs ſe purgare.ar.ꝑ. i ꝓcedēti.c.

Audientiā apoſt olat⁹ nr̄i p uenit:qꝛ cū qdā ꝓſbyter volēs corrigere quēdaz d⁹familia ſua cingulo quo cingi ſolebat ipz verbera re tēptaſſet:ꝛigit qꝛ cultell⁹ de vagina q̄ cingulo adherebat elapſus cū i dorſo alicꝫtulū vulnerauit:p⁹ modū vo cū ille vulnerat⁹ aliquādiu vixiſſet:ꝛ ꝗualuiſſet a vulnere alia grauioꝛi vt oī ifirmitate pcuſſus viā ē vniuerſe carnis igreſſus. Qꝛ vero vtrū occaſiōe vulneris deceſſiſſet:dubiū bī. tue diſ. duximus rñdēdū:qꝛ cū in dubijs⁵ ſemitā debeam⁹ eligere tutioꝛē .cōueīt i iungere ꝓſbytero memoꝛato:vt in ſacris oꝛdinib⁹ nō miſtret:iiūcta tñ pnīa ꝗgruenti ſibi poteris ꝓcedere vt i miozib⁹ oꝛdinib⁹ ſit ꝓtent⁹. Si vero ille ex alia infirmitate obierit poterit ſiē erat ſolit⁹ diuina officia miſtraꝛ. Ano.iij.epō lugdoñ.

¶ Hōicidiū caſuale nō ꝑputaꝛ ei:q dedit operā rei licite:nec fuit i cſpa.

Dilectus fil.a capellanus ꝓpoſuit qꝛ cū quadā corpis moleſtia grauaret:vt comedēdi appetitū aliquātulū excitaret:equū quem nutriebat:aſcēdit:q cū bñ nō pareret bēnis:ſz ꝓter ſeſſoꝛis arbitriuz ſaltibus laſciuiret:ipſe vt ei⁹ refrenaret īpetū freno⁹ viz intulit: equū qz calcarib⁹ ſtimulauit.cūqz fracto freno equus ꝓpꝛio arbitrio relict⁹ curreret feſtināter:quedā mlier veniēs ex obliquo:īfantulū baiulans obuiauit:i quā equus irruens,paul abiecto ſeſſore puer ꝓdictuz oppſſit, Jōqz mādam⁹ q̄tenus ſi eſt ite:cū idē capellanus nec volūtate nec actu hōicidiū ꝓpetrauit:nec dedit operā illicite rei:non impedias quomin⁹ diuina poſſit officia celebrare.

Dez meteñ.epo.

¶ Sūmatur vt ſupra.c. proximo

Ex lr̄is t.f. accepim⁹ qꝛ cuz.b. ꝓſbyter fenū vellet de curru ō ponere:ptīcā ſupius alligataz,piecit i terrā:cum feno inſiſteret deponēdo:puerū quēdā iuxta curruz repit ſemiuiuū in quo ꝓter modicuz liuoris:in frōte nihil inueniri potuit leſiōis. Nos aūt ab eodē q̄ſiuimus ſacerdote:ſi p̄iuſquā iaceret ptīcā circūſperiſſet⁵ ſollicite: an aliqd eēt circa curruz. q qꝛ diligenter circūſperit aſſeruit' ſz qꝛ vidiſſet aliquē denegauit. Ad te igitur remittētes eūdez:mādam⁹ q̄tenus ſi res ita ſe hz:niſi circa eūdem graue ſcādaluz ſ fit exoꝛtū vl'tāta laboꝛet infamia:qꝛ deficiente accuſatore oporteat eidē canonicaz purgatiōez indici:ipz libere ꝓmittas exeq offiñ ſti.eo.§.ſi putator.ubi pōit tenoꝛ vboꝝ q ḃ ſūt.als ꝑputaret.l.vl.ſe pe.i pn.qꝛ nō adhibuit diligētiā quā debuit.ſ.eo.ad audiētiam.

n ¶ Preſerti.i.marie.qñ alibi poſſet ſine diſpēſatione.qꝛ ſibi ꝑputari ñ oz qꝛ fortuitos caſus q ꝓuideri ñ pōt nō ꝓuidit.j.e.c.vlt.

Significaſti. Cōis diuiſio. Scōa ibi:ideoqz. Ab.ſi.

o ¶ Improuiſo. ꝛ ſic ñ affuit occidendi voluntas.

p ¶ Sciuiſſz.qꝛ ſi ſciret ſi fuiſſet abſqz cſpa cuz ſciret ſe nō ſufficere ad eius retētionē.ff.ad.l. aql.idē iurz.§.i.cū affectare qſqz nō debeat i in quo itelligit vl'itelligere oz ifirmitatē ſuā alijs piculoſaz futurā: ut ibi oſ iſti.e.§.i ꝑn. quoqz.v. ſed ꝛ ſi.ꝛ.ſ.e.dilect⁹.ar.ḃ.n.leuiſſima culpa feē hominē irregularē.ſ.eo.continebatur.

q ¶ Si ē ita. ſz qlr ꝓſtabit de ḃ qꝛ foꝛſitā ſol⁹ erat. Ob defectū ꝓbatiōis p iuramētū ꝓpriū faciet fidē. qꝛ ſolū deū bz vltoꝛē.C.ō reb.credi.l.ij.ꝛ ꝑcipue cū cōſcia alicui⁹ q̄rit. ſtatur iuramēto ipſi⁹.j.ō ſen. ex.ſi vo.ij.ꝛ.ſ.ō teſti. ꝓſentiū.ꝛ.ſ. de excep. paſtoral.ꝛ.ſ. q mſi.ac cu.pōt cū i tua.ꝛ.xxxi. q.ij.ſi verū ē.ꝛ ꝑcipue ſi ē bōe fame:ut.ff.ō re mili.nō oēs.§.a barbaris. Et ſup ḃ poteris adiūgeſ ꝓpurgatores pp excellētiā oꝛdis.j.ō purga.cano. ex tuarū. Qꝛ circa maioꝛa cauti⁹ ē agēdū. vij.q.vl.c.ul. ꝛ.ff.ō carb. edic.l.i.§. ij.ꝛ.rl.di.quieſcamus.

r ¶ Ad cautelā.j.e. ſignificaſti pp ambiguū duplicitatz.xxiij.q. v. excōicatoꝛ. Sic ad cautelā qñqz aligs abſoluitur.j.de ſen.excō. venerabili.ꝛ.ſ.de app.ad pēntiam.ꝛ.ſ.ō teſti.veniens.ij.in fi.

s ¶ Cē petētē.arbitrio ſuperioris. Et leuis oz eē cū in culpa ñ ſfuerit.

Petrus. Primo facti narratio. Secundo ꝓciſio. ſecunda ibi:quocirca.ab.ſi.

t ¶ Moueris veritate.ꝛ āliter poterit ei ō boc ꝓſtaꝛ. dic ut dixi ſupra eo.c.proximo. ꝛ ſi ifamat⁹ eēt ſe expurget.j. de purga.cano.ex tua. niſi graue ſcādalū eēt ſ.e.ex lr̄ſ.ꝛ.j.c.pr.ac.

v ¶ Preſerti.i.tñ. qꝛ ſi eſſet ifamat⁹ oz ſe ex purgare:ut dixi.

x ¶ Cōtra ꝓhibitionē. ſic ꝛ.ſ.ō ſimo. ſicut.ij. imo ēt ſi ñ ꝓhibuiſſet. dūmodo tñ ñ dediſſet cōſilium nō teneꝛ.i.q. iiij.qꝛ ꝓſulatus.ubi ē ſi milis caſus. Nec de voluntate oz aliqs ſe purgare.ar.ꝑ. i ꝓcedēti.c.

qꝫ p̄sulatus ibi: qꝫ absq; sua volūtate: ⁊. j. c. pri. C. de fi. instrū. l. vl. C. d̄ his q ad eccle. ꝯsu. p̄senti. circa. p̄n. qđ videt potiꝰ ꝯsentire: qꝫ si eo audiēte ⁊ nō ꝯdicēte ⁊ tacēte talia dicebāt ꝯsētire p̄sumit vñ iputaret ei vī.

a ¶ Occasionē. nō itelligas ita istud large ne sit ꝯ. xxiij. q. i. cū hō: ⁊. c. ō occidēdis. Sed de cā uel occasione ꝓpinq̄ ar. s. e. ad audiētiā: ⁊. c. decero: qꝫ i veritate ꝓpter eum fuit occisus.

¶ Significasti. Diuidit. in prima ponit ꝯsultatio. in scōa rñsio distiguēs ibi: nos primuꝫ mēbrū p̄sequit ibi: ⁊ quidē. ꝟ ibi. Qđ si. Ab. si.

b ¶ Studio. i. suggestō ne uel adhortatione. s. eo. sicut. §. qui vō ea. j. de excel. pla. et lris. B.

c ¶ Habuerit. ar. qꝫ uoluntas iputat in homicidio. licz ex suo vulnere mortuus nō fuerit ar. i. q. iiij. quia p̄sulatus

d ¶ Mādato. de hoc dictum est. s. e. sicut.

e ¶ Credendū sit ar. qꝫ in iudicio aīe cuilibet est credēdū: qꝫ nō ē verisīle qꝫ sit īmemor sue salutis i. q. vij. sancimus.

f ¶ Qđ si discerni. eādē disti. ponit lex. ff. ad le. aql. itē mela. §. ſ ſi plures. vñ hoc sūptū fuit. ſ in hoc ē diuersitas: qꝫ si vnꝰ p̄mo p̄cussit ⁊ alt postea occiderit. ¶ Primꝰ nō tenet de vulnerato. secūdus tenet tāq̄ de occiso. ff. e. huic scripture. §. i. ⁊. l. itē mela. §. celſ⁹ secus ſm canones: ut d ⁊ . xxiij. q. ult. c. ul.

g ¶ Dubio. ī dubio. n. uiā debem⁹ eligere magis tutiorē: ut hic dicit ⁊. j. de reg. iuris. ca. ij. ⁊. j. e. c. pe. ⁊. s. e. ad audientiā. ubi ō hoc.

h ¶ Repellere. j. ō sen. ex. si vō. i. di. ius naturale. ff. de vi ⁊ vi. ar. l. i. §. vi vi. ff. ad le. aquil. sciam. §. qui cuꝫ aliter.

i ¶ Tutele. C. vñ. vi. l. i. ⁊. j. ō sc. er. ut fame. §. vlt. tñ si defendens ex p̄posito non excedat modū nō renet. xxiij. q. iij. si īferēda. ⁊. ff. ad legem aql. si ex plagijs. §. tabnarius: nec dicit excōicatus qui excedēdo modū non ex ꝓposito repcutit clericū. ar. s. de restitu. spo. olim. i. in fi. ⁊. j. de sen. ex. ꝓpendimus: ar. ꝯtra qꝫ non liceat vī vi repellere. xlvi. di. seditionarios. xxiij. q. i. §. i. ⁊. c. i. ⁊. q. iij. §. i. Et. s. eo. ca. ſuſcepimus. ⁊. xxiij. q. iij. inter querelas. ⁊ C. de epiſ. ⁊ cle. ſi qs in hoc genus. Ad hoc dicas qꝫ vī vi repellere ſz: vt hic dicit ⁊ in ꝓcor. p̄mis. tamē q̄dā ꝯsiderāda sunt ī repulsiōe tali ut incōtinenti fiat ⁊ non ex interuallo. ff. de vi ⁊ vi ar. idē est. §. cū igitur eo cām uel occasionē non dāte ausu sacrilego fuit ab ipsius ꝯsanguineis attentatum. ¶ Dem abbati sancte trinitatis de meldemberg. ¶ Irregularis censet q aliū letaliter p̄cussit: ſz ab alijs fuerit extinctus. idē si non appet an letaliter ſi ēt p̄cussus ab alijs obiit ⁊ non appet ex cuiꝰ vlnere ōcesserit. idē si p̄cusserit ſi letaliter si aliuꝫ occidēdi būit ⁊ ex aliox vulnerib⁹ p̄cussus expirauit.

Significasti nobis: qꝫ cū qdaꝫ maleficus ingressus ecclesiaꝫ eucharistiā cū altariū ornamentis ⁊ libris ecclesiasticis extra ecclesiaꝫ asportasset. l. p̄sbyter ecclesie canonicus regularis p̄fatuꝫ iniqtatis filiū fossorio arepto p̄cussit: sed si ad mortem fuit ictus huiusmodi tu ⁊ ipse penitus ignoratis: quem pochiani ecclesie videntes ornamēta ecclesie asportantem arreptis gladijs ⁊ fustibus i eodem loco ꝓtinꝰ occiderūt ⁊ ifra. ¶ Nos i p̄missō casu credimus distinguendum: vtꝫ ꝯstare possit qꝫ p̄fatus sacerdos non iflixit p̄cussionem letaleꝫ: de q̄ si aliox non fuissent vulnera subsecuta p̄cussus minime iterijſſz ⁊ si percussor voluntatem non habuerit occidēdi: neqꝫ ipsiꝰ studio ꝯsilio uel mandato ꝓcesserint alij ꝯtra illū. ¶ Et qdem si hoc ita hz: qđ forsan ex eo posset ostēdi si certa appuisset p̄cussio ab eodem iflicta: tā modica ⁊ taꝫ leuis i ea parte corpis i qua qs de leui p̄cuti non solet ad mortē: ut peritorum iudicio medicoꝝ talis p̄cussio assereretur non fuisse letalis: cū de ceteris credendum sit ipsi qui non accusatur uel denūciatur ab aliquo sed per se ipsuꝫ ꝯsiliuꝫ appetit salutare: post pniam ad cautelam iniunctam i sacerdotali poterit officio ministrare. marie religionis accedēte fauore. cū sit canonicus regularis: et sine oi scandalo possit sacerdotale offiū celebrare. ¶ Quod si discerni nō possit ex cuiꝰ ictu percussus i terijt: i hoc dubio tāquaꝫ homicidaꝫ hēri sacerdos: ⁊ si forte homicida non sit: a sacerdotali officio abstinere debz: cū i hoc casu cessare sit tutius q̄z temere celebrare: pro eo qꝫ i altero nullum i reliquo vero magnū periculū timeatur: et ifra. Si vero quēadmodum perhibetur sacerdos iste prius ab illo p̄cussus sacrilego mox eū cuꝫ ligone i capite repercussit: quāuis vim vi repellere omnes leges ⁊ oia iura p̄mittāt: qꝫ tñ id dz fieri cuꝫ moderamine iculpate tutele: non ad ſummendā vidictā sed ad iniuriaꝫ ꝓpulsandaꝫ: non vī idē sacerdos a pena hōicidij penit⁹ excusari: tū rōne istri cum quo ipse p̄cussit: qđ cuꝫ graue sit nō solet leuē plagam i ferre: tū ratione ptis i qua fuit ille p cussus: i qua de modico ictu qs letaliter solet ledi. ¶ Dem. ¶ Religiosus cirurgiā exercēs si ex ea mors segꝫ irregularis est: ēt si sit peritus: ⁊ diligens: ⁊ boc fecerit cā pietatis: sed cum eo post satisfactionem misericorditer dispensari pōt. boc. d. vsq; ad. §. ad vltimuꝫ.

¶ Ma nos duxit fraternitas cō sulēdos: ⁊ ifra. Quesiuisti qđ sit de quodam monacho sentiēdū qui credens se quādam mulierem a gutturis tumore curaſſ: ut chirurgicus cum ferro tumorem illū aperuit: ⁊ cuꝫ tumor aliquātulum recedisset: ipse mulieri precepit: ne se uēto exponeret vllo modo: ne forte ventus subitrās gutturis aptionē sibi cām mortis inferret: ſz mulier eius mādato ꝓcēpto dum messes colligeret uēto se exposuit icaute: ⁊ sic per aptionem gutturis sanguis multꝰ effluxit et mulier diem vltimū sic finiuit: vtrū videlz cū p̄dictus monachus sit sacerdos licet ei sacerdotale officium exercere ¶ Nos igit. f. t. re. qꝫ ſz ipse monachus multum deliquerit offiū alienū vsurpādo quod sibi minie congruebat: si tamen cā pietatis ⁊ nō cupiditatis id egerit: ⁊ peritus erat i exercitō chirurgie: oēmqꝫ studuit quā debuit diligentiā adhibere et nō ex eo qꝫ per culpā mulieris contra consiliuꝫ eius accidit: adeo ē reprobādus qꝫ nō post satisfactionē cōdignā cuꝫ eo misericorditer agi possit ut diuina valeat celebrare: alioquin iterdicenda est ei sacerdotalis ordinis executio de rigore.

¶ Ad vltimū fuit ex pte tua propositum qꝫ qdam scholaris metuens ut latrones i hospitio suo essēt de strato consurgens repperit ibi furē q nō soiū ipsuꝫ scholarem prostrauit ad terram sed pene ad mortem vulnerauit eūdē: ⁊ ifra. Mane itaqꝫ scholares latronem quesierūt eūdē: quē vulneratū iuentuꝫ potestati vincentie tradiderunt: coraꝫ quo cōstāter negauit qꝫ p̄missa minime ꝓpetrauit: vñ p̄fatus potestas ad eundē scholareꝫ nuncios destinauit ut exponeret si qua sciret ō fur predicto uel traderet itersigna q cultruꝫ quem ipsi latroni abstulerat ⁊ sotulares ab eodem i ipsiꝰ domo dimissos quos abstraxerat nec pedū strepitꝰ audiret. nuncijs tradidit memoratis: sup eodē facto qui. ⁊. j. de sen. er. si vero. Itē cā defensionis ⁊ nō vlciscende. ut. ff. ad. l. aquil. sciam. §. ulti. ⁊. xxij. q. i. quid culpat: ⁊ cū moderamine iculpate tutele. tamē si quis modū excedat ⁊ nō ex ꝓposito nō tenet ut victū ē ī predictis ꝓcor. Alla. ⁊ io. distinguūt an fiat vis psone an rebus. Si persone tūc anteq̄ sit vis illata repellēda ē. ⁊ si aliqs vī factā repellat potiꝰ p̄sumi ō beat qꝫ defendendi ſ vlciscendi cā hoc fiat. dūmodo ī ipso negocio fiat. ff. ad. l. aql. si ex plagijs. §. tabnarius. ⁊ hoc si primꝰ p̄cussor denuo uolebat p̄cutere aliqn ſi nolebat ipz repcutere ⁊ aliter p̄cussit potius dī ēē vindicta q̄ repulsio iniurie ⁊ hoc equū vī. Fuak. n. moderamē si illud tñ fiat quo omisso violēcia repelli nō posset. Si ergo violētuꝫ interficis sic qꝫ piculuꝫ mortis ab eo vitare nō poteris eū sine pena interficis. ff. ad. l. aquil. l. iiij. C. ad. l. cor. ō sic. l. ij. ⁊. iij. ar. s. eo. c. ij. Si autez vis aufertur rebus licitum est repellere illatā vim incontinenti ⁊ inferendā vel q̄citꝰ scuerit ⁊ poterit collectis amicis. ff. de acqui. poſ. qꝫ meo. §. ulti. ⁊. l. clā. possidere. §. qui ad nundinas. ⁊. s. de resti. spo. olim. iniuriā vō iam illatam p̄sone ex interuallo repellere nō ſz quia sic ēēt vindicta. ⁊ ita intelliguntur contraria b signata. Ber.

¶ Ma nos. Diuidit quia duo sunt q̄sita. Secundū ibi: ad ultimū. Et q̄libet pars pōt subdiuidi in ꝯsultationē ⁊ rñsionē q̄ patēt in lra. Ab. si.

k ¶ Cōgruebat. s. ne clerici. ut mo. c. iij. ⁊. c. sniam sanguinis vnde ī culpa fuit alienū effectū vsurpādo. ff. ō re. iur. culpa ē.

l ¶ Diligētiā: qꝫ si p̄ iperitiaꝫ accidisset ei imputaret. instit. ad le. aql. §. imperitiā quoqꝫ: sed euentus mortalitatis non iputatur medico. ff. ō offi. p̄ſi. illicitas. §. sicut. ꝓtertu enī humane fragilitatis delictū deci pientis ī periculo hoīs innoriū esse non dz: ut ibi dicit. ſi. s. de eta. ⁊ quali. ad aures. vñ versus. Non est in medico semper releuetur ut eger.

m ¶ Post satisfactionem. Ex hoc pz qꝫ fuit ī culpa ⁊ ex eo qđ sequit misericorditer alienū officiū vsurpando: ⁊ sic q̄qz iputat alicui aliqđ delictum. ea tñ que sequūtur ex eo nō iputant Rv. q. i. Ieb: nauerūt loth. Culpa enī mulieris huic imputari nō dz q̄ contingit ꝯtra cōsiliuꝫ ipsius. simile. l. di. sepe.

n ¶ Alioquin. i. si nō erat peritus ⁊ si non adhibuisset diligentiā quā debuit aut ex cupiditate fecit ber.

¶ Ad ultimum. Qui iudici seculari dedit intersignia furis a quo fuit vulneratꝰ irregularis nō est ſz ille postmodū occidatur. b. d. ab. si.

o ¶ Tradidit. ſz vī qꝫ ille scholaris potiꝰ facere ō buisset. xxij. q. ij. ne qs itē nōne victū eiꝰ ē occasio mortis illiꝰ. xxij. q. v. vnū solū. in fi. ⁊. j. ō excel. platoꝝ ex lris. Item p̄monendus abstinere debet ab oī eo per qđ possit ad effusionē sanguis peruenire. l. di. clericū q. Itez iste quasi testis inductus fuit quod

non lz clerico in cā sanguinis.xi.q.i.testimoniū:⁊.s.ne cleri.uel mona. sniaz Ad hoc dico q nō fuit inducⁿ tāq testis:q nec ad pñtiā indicis accessit quod sit in criminalibus.in auc.de testi.§.qsi in fi.colla.viij. Cū ergo iste nec facto nec p̄cepto nec ꝓsilio nec defensione nec lingua nec adhortatione homicidiū fecerit nō oz ab ordinibus impediri.qbz modis homicidiū ꝓmittit ⁊ iputat: ut victū ē.s.eo.sicut dignuz ⁊ p̄terea iste seipsum occidit.

a ¶ Puniēdū:tñ p istud ñ fuit ꝙuictz ō furto.nō eniz eoipso ē fur.q aīo furādi domū intrauit .ff.de fur.vulgaris.§.q furtū.

Sicut. Comunis diuisio consultatio ⁊ rñsio. Scōa ibi:nos uero.ab.si.

b ¶ Viuificatus. sic. xxiii.q.ii. qō vo.⁊.c.moyses.qō p utraq pte pōt induci.ar.ꝯ.ii.q.v. cōsuluisti:⁊.s.e.si aliquis.c.illud ꝙsuluisti. intelligit qñ puerperiū iā erat aīatū.⁊.c.moyses.⁊.c.illud.s.e, si quis ibi exponit istud ⁊.c.qō intelligitur qñ nōduz hz aīam. Similit dist̄guit lex.ff.de penis. si aliqd §.qui abortionis. tamē lz non teneat.l.canonica:ut hic patz nec lege mosayca. tñ tenet.l. corne.de sic.ff.ad.l.cor. de sic. si mulierē.⁊ēt.l. aql.ut.ff. ad .l.aq. si puus.§.si mulier ō eo qui ꝓcurat venena sterilitatis dictū ē.s.e.si qs:ubi ēt de hoc.

Postulasti. Consultatio ⁊ rñsio.Secunda ibi: ad quod.ab. si.

c ¶ Bonoꝝ laudem.s.de mā. ⁊ obedi.solite.

d ¶ Imputandū. no. q clericⁿ pōt agere ciuiliter ꝯ laicū corā suo iudice de crimīe ad hoc ut sit in ppetuū carcerē uel ut puniat pecuniariter.xxiii.q.v. si nos ad fi.⁊ arg.s. de iude. ita quoīdā.⁊ si iudex secularis p talē querelā durⁱ punitat:q ille nō vult aliter obedire iudici ut hic dicit nō iputat clerico.⁊ xxii.q.iiii.maximianⁿ.⁊.q. v. nō nos.ad fi.⁊.c.relegātes ad fi.ff.ō bo.lib.qui cuz maior.§. .i.ver.si tamē.⁊ ar.ff. de euic. si p ignorantiā.⁊ ar.s.e.c. tua nos.⁊ absit ut ea q pp bonum facimⁿ nob iputent si p̄ter voluntatē nr̄az cuiꝯ malū ꝓtigat .xxii.q.v.de occidēdis aliogn paulus in effusione sanguinis suū crimē agnosceret ut ibi dr qō nephas eēt dicer ut ibi.ar. ꝯ.xxiii.q.v.c.ii.⁊.c.unū soluz in fi.de pe.di.i.piculose.⁊.j.ō exces.pla.ex lris.bodie dicēdū ut habet in.c.ii.eo.ti.li.vi.ut premittat ꝓtestatio.ab.si.

Exhibita. In prima parte ponit petitio. In scōa exauditio ibi: quocirca.ab.si.

e ¶ In puerili. vñ bñficio talis etatis excusatⁿ vr:ō cō.di.iiii. eos.⁊.j.ō sē.ex.c.i.q illa etas ignorat qd videt.C.ō sal.mo. l.i.i fi.ff.q ⁊ a qui. pupillus.

f ¶ Ludēs.qō ei licebat qa lusit ⁊ Isaac ut dictū ē.s.e.latoꝝ ⁊ pueris pmissū ē ludeⁿ.i.q.i. .§.ecce qñ. erat tñ doli capax: qō pz ex eo qō dr nō aīo ledēdi als nihil eēt:q talis furioso cō parat.xvi.q.i.illud ⁊.ff. de ac qui.po.l.i.§.i.doli capax dr q est proximus pubertati: ut.ff. de reg.iur.pupillum.

se nihil amplius intromittens. Postestas igitur acceptis talibus interfignis latronem ipsum apparitoribus suis tradidit puniendum^a.q sibi amputauerunt virilia et oculos eruerunt.latro vero ira ⁊ dolore cōmotus nec potum sumpsit nec cibum ⁊ sic de medio est sublatus. vnde per nostrum oraculum postulas edoceri vtrum prefatus scholaris ad sacros valeat ordines promoueri. ℣ Nos igitur in qui.t.t.r.q si prefatus scholaris dignis meritis adiuuatur: propter prescriptum cuentum a susceptione sacrorum ordinum nullatenus est arcendus.

Idem pori ⁊ fribus cartusie.

¶ Qui dat causaz abortioni homicida est si cōceptū erat viuificatum aial rationabile.alias secus.

Sicut ex litterarum vestr aruz tenore accepimus: cuz qdam presbyter vestri ordinis: qui prius fuerat niger monachus: quandaz mulierem pregnantem cum qua contraxerat consuetudinem inhonestam et que asserebat se cōcepisse ex eo: per zonam arripuerit quasi ludens: ipsa per hoc sic se asseruit esse lesam q occasione huiusmodi abortiuit: propter quod idem p̄ sbyter proborum virorum vsus consilio seipsuz durit ab altaris ministerio sequestrandum: et infra.

℣ Nos vero deuotioni vestre insinuatione presentium.r.q si nondum erat viuificatus^b conceptⁿ ministrare poterit.alioquin debet ab altaris officio abstinere.

Idem.s.episcopo.

¶ Nō imputatur clerico ciuiliter iusticiam petēti de laico si iudex in laicum exercet vindictaz sanguis.

Postulasti: ⁊ infra. Quesiuisti preterea vtruz cōtra quosdam contempta excommunicationis sententia debitas ecclesijs decimas subtrahentes tibi regiam implorare liceat potestatem: cum ad solutionem ipsarum vix absque sāguinis effusione valeant coartari.

℣ Ad quod.r.q si te de huiusmodi querimoniam simpliciter deponente rex: cui ad bonorum laudē^c vindictam vero malorum gladiⁿ est commissus: in eosdem rebelles traditam sibi exercuerit potestatez eorum erit duritie aut malitie imputandum^o.

Hono.iij.episcopo eboracen̄.

¶ Homicidiū casuale ñ iputatur ei q nō occidit nec fuit in culpa etiā si ad cautelaz veniam postulauerit

g ¶ Nō aīo.ex hoc ꝓbat q erat doli capax: nec tñ culpa pp hoc esse vr: q nec voluntate nec actu homicidiuz ꝓpetrauit.s.e. dilectⁿ ⁊.c.significasti.i.q voluntas ī maleficijs spectatur nō exitⁿ.ff.ad.l.cor. de sicca. diuus.⁊.C.e.ti.l.i.⁊.j.de sen.ex.cuz uolūtate secundū talē legē ꝓmotōis videtur q opus potius spectetur non exitus.⁊ xvi.q.i.si quis nō iratus.

Exhibita nobis.i. clerici confessio patefecit q cum in puerili^f esset constitutus etate: cum quibusdam coetaneis suis ludēs^f ⁊ insequens vnum ex illis lapidez post eum non animo^g ledendi sed timorem incutiendi proiecit^h.qui licet eo proiecto lapide percussus non fuerit nec tactus: ad alium tamen lapidem corruēs^f ⁊ caput offendēs tum propter imperitiam medicantis: tum propter patris incuriam qui laboribus et sudoribus ipsum exposuit expirauit. Quia vero dictus clericus vt mitigaretur dolor patris defuncti veniam super hoc postulauit ab ipso: tu cum a sacrorum ordinum susceptione repellis: quāquam idem defuncti pater in extremis laborans tibi ⁊ presbytero cui suam aperuit conscientiam confessus fuerit ⁊ prestito firmauerit iuramento nihil ipsum in morte filij sui prout sibi constiterat commisisse. Quare idem clericus postulauit^k a nobis: vt cum de illius obitu lesam non habeat conscientiam: dignaremur agere misericorditer^l cum eodem. ℣ Quocirca mandamus: quatenus si constiterit ita esse: ipsum propter hoc a receptione sacrorum ordinum nō repellas.

Idem epō ⁊ capitulo veneten̄.

¶ Homicidium casuale non imputatur ei qui dedit operam rei licite nec fuit ī culpa.

Ioānes sacerdos humili nobis insinuatione monstrauit q cum pulsaret campanas: vt signo^m dato conueniret populos fidelium ad diuina: cadens tintinabulum percussit quēdam puerum coram eo qui cū vulnus esset mortale decessit. Nos igitur attēdētes q dicto sacerdoti qui dabat operam rei licite^n nihil potuit imputari: si casus omnes fortuitos^o nō preuidit.dis.u.mandamus: quatenus si constiterit ita esse dictum sacerdotem sacerdotale officium exequi permittatis^p.

Idem.p.presbytero.

¶ Clericus pugnando etiam cōtra inimicos fidei catholice: si quē quā percussit:⁊ de interfectione ipsum remordet conscientia: a ministerio altaris abstinere debet.

Petitio tua nobis exhibita cōtinebat q cum inimici dñice crucis ac blaspbemi nominis xpiani castrū quoddam in quo morabaris grauiter inuasissent: excūtibus inde habitatoribus tā clericis

b ¶ Proiecit.in hoc vr culpa nō lud^q nori^r cul pa ē.ff.ad.l.acgl. nā lud^q.⁊ ar.s.de psum.c.i.

i ¶ Corrues. ipe puer q fugiebat pp timorē illi^q vñ culpā ꝓmisisse vr ex eo q dedit occasionē q re dānū ōdisse vr:ut.ff. ad le. aquil. qui occidit .§.pe.s.e.decetero.⁊.c. pbyterū:sed excusat p pter iperitiā medicātis ⁊ propter incurā patris ar.s.eo.tua.⁊ pp etatē q cā multū fuit remota

k ¶ Postulauit: p hoc videbat culpabilis: sed nō ē nec:q hoc fecit ex bēignitate ⁊ humilitate vnde eps non debuit ip suz propter hoc repellere.marie cū pr defuncti hoc iurasset:⁊ q ea sunt ī nostris officijs gratiora q cuz liceret nobis ñ ipendere:cā tñ dilectionis ipendimus.xxviij. q.i.iam nunc.

l ¶ Misericorditer.ar. q hec decre.ꝓtineat dispēsationē:sed nō credo. nuz qcquid facit ecclesia totuz est misericordia:et ueritas:qa ubi iusticia obseruat misericordia adhibet.xlv.di.discipli na:qō pz ex respōsio.b.

Ioannes.

Prima pars narrat factū. Secunda diffinit ibi:nos igit.ab.si.

m ¶ Signo.pla.distinius militare.s.de offic. custo.c.i.⁊.ij.

n ¶ Licite rei.s.e.ex litteris:⁊.j.e.c.vlt. ber.

o ¶ Fortuitos.j.eo.ca. vlt.ubi de hoc.

p ¶ Permittatis.de iure cōi. Absit enī q ea q pp bonū facimⁿ nobis ī putent.si p̄ter uolūtatez nostrā alicui quicꝯ mali contingat.xxij.q.v. de occidendis.

Petitio. Ebis divisio. Secūda ibi: mādamus. Alb.si.

q ¶ Remordet: sz q ali quē iterfeceris:lz.n.clerici alios possint bortari ad pugnā ī iusto bello contra hostes quale fuit istud:ut.xxij.q.vl. igitur bortatu omni tēpore ut pridem.⁊.q.ij. dominus:⁊.lxiij.dist.adrianus.in propria persona pugnare non possunt.ut.xxiii.q.ult.qui cūqz.⁊.c.clerici.⁊.l. diclericum qui ⁊.c.de his clericis:q eorū officiuz reddit eos inhabiles ad pugnāduz:ut.s.de vo. ex multa ad fi.

a ¶ Dubio.sic.ſ.e.ſignificaſti.r.c.ad audiētiā.vbi de b.ſi.j.de cle.ex. illud. Et ſancti⁹ eſt in hac vita dño ſub iferiori hītu famulari: ꝙ alta īde bite appetēdo dānabilr mīſtraſ.l.di.de bis in fi.r.ſ.de tē.or.ad aures.

b Q Uidam licite rei.ſic.ſ.e.c.ex litteris.vbi ſimilis caſus ponitur.r .ſ.e.Jo.

c ¶ Premonitis. dicendo caue: caue.l. diſtin. ſi duo. vñ ſi incuria illius mortuus eſt huic q ipſuz monuit non iputatur.l. di.ſepe ad fi.

d ¶ Pñt.fortuitos eniz caſus nullū boīum conſiliū ꝓuidere pōt.ff.de admi.re.ad ci.pti.l.ii.ſ. ſi eo tpe.quare nemini ſūt iputandi.ff.q r a q. mali.nō ſi.inlian⁹.cāus.n. fortuiti ñ iputaſ: niſi culpa qs ſcidat in caſuz uel pcō vel mora ꝓcedētib⁹ caſuz.ſ.de cōmo.c. vno r.ſ.de depo.bonafides. vbi de b: qr nemo tenet diuinare.ſ.ut ecclē. bñ. vt noſtruz.ff.ad.l.aq.ſi putato⁹.r.ff.man.ſi fide iuſſor.ſ.ſi cum debitor. r paulus ſpiritu dei plen⁹ diuinare nō potuit.rr ii.q.ii.beatus.Ber.

Rica De torneamentis. Uiſo de homicidio in genere r in ſpecie videndum reſtat de gbuſdā actib⁹ p quos qñqz ꝺeuenitur ad homicidiū: ideo ſubijcit hanc rubricā r duas ſequentes. Ab.ſi.

Elicis. Primo prohibet. ſecūdo penam imponit.ſcēa ibi: qō ſi. Ab.

e ¶ Oſtentationē. ſm leges tñ lz aliqd facere ad oſtētatōnem viriū: ut.ff. ō alea.ſolēt. alſ nō lz: ut .l.ſe.nec hmōi tenentur .l.agl.ff.ad.l.agl.q actō ne.ſ. ſi quis.

f ¶ Tenere.r ideo talis ludus tanꝙ noxius prohibet hic.r.ff.ad.l.agli. nam ludus.

g ¶ Proueniunt.ar.aliqd ꝓhiberi pp cōſequēs rrii.q.i.in nouo.r. ſ. de iureiu.r ſi chriſtus.r de cō.di.iii.peruenit.

h ¶ Nō neget.nec etiam viaticuz.rr vi.q. vi.ſigs de corpe.l.di.penitētes. qr r p pñam viaticum intelligit qō decedētib⁹ penitentib⁹ nō negaſ.j. de pe.r remiſ.quod in te.

i ¶ Sepultura. ſi. j. de rap.c.ii.r ſic cōcedit qō ē maius r qō min⁹ē ꝓhibet.ar.lrrr viij.di.epūs. gubernatōnez.ff.de ritu nup.ofone.r. i.q.i.ſi q epi.r.rrriij.q.ii.latronē .C.qñ ipe.iter pu.r vi. .l.vna.r.lrrr.di. epi nō in caſtello.ar.ꝫ.rliiii.di. nulli liceat.rrii.q. vlti.c. vlt.r.ff.de ſena.g indign⁹.ff.de ſer. expor. cui cō.rrrii.qō. vii. apoſtolus in fi.r.rriiii.q.i. mi- ramur.r.ſ.de deci.ex pte.ſo.generale ē ꝙ cui lz maius r mín⁹: niſi ab illor more ꝓhibeat ex cā ne vilipēdat honor pſone: ut pz p pmas ꝓcordātias.b vo alia rō ē ut poti⁹ ꝓſulat viuis ꝙ defunctis: vt alij terreant.r abſtineāt a talib⁹ cū viderit illos ſepeliri in cāpis: qr vilis ſepultura illis defunctis nō nocet .ſ. de ſepul.ſacris.rriii.q.ii.aīe defunctorū.ſic intelligitur.j. de rap.c.ii.

k ¶ Ad audiētiā.faciēdi: ergo ad aīuz recurrendū ē. qr iſte mortu⁹ fuerat ad locū torneamēti ōnegabat ei ſepultura: r male qr ñ ludebat i torneamēto ſz cāu ſub equo mortuus ē nec ex ea cā acceſſerat: ſz alia vt dicit lra. volūtas.n. r ꝓpoſitū diſtīguūt maleficiū vt.ff.ō fur.q iniurie.r.j.ō ſē. er.cū volūtate.r ad animū recurrendū eſt.rxii.q.ii.is aūt.r .c.boīes in fi.r iō nō dz ei denegari ſepultura: vt dicit i fi.

l ¶ Caſu.qñ ꝓuidere ñ potuit .ſ.ti.pri.Joannes. r.c. vlti. vñ ſibi non dz obeſſe.rriiii.q. .v.v.occidendis.

m ¶ Diſpēſatiōe.nō itelligas q diſpēſet cū iſto vt ſepeliat i cimiterio eccīe.ſz er diſpēſatō ne fm quam eccleſia diſpoſuit vbi corpa xp̄ianoꝝ ſepeliant i cimiteriis: qñ olī in cāpis ſepeliebantur.ff.de ſepu.vio .l. .iii.ſ.diuus.

n ¶ Maxime.qr ideꝛ ē ēt ſi b duo ſacramēta nō recepiſſz dū mō pnām receperit: r iſte illa tria ꝓcepit vt pz in integra. b.

Rubrica de clericis pugnantibus in duello. Uiſuz ē.ſ.ō torneamētis vbi plures pugnāt nūc ſubijcit de duello vbi dūtaxat duo pugnant. Ab.ſic.

Orro Diuidit: qr i pma ponit exceſſus punitō. In ſcēa diſpēſatō ibi: ſz ꝙ tūcūqz. ab. ſic.

o ¶ Oblatū.ſuſcepit nec offerre: nec oblatū ſuſcipe ꝺbuit aliquo mō: qr b ꝓhibitū ē.ii. q. v.monomachiam. r.j.ō pur. vul.p to.ſz poti⁹ dz oīa mala pati: ꝙ huic malo vl alij ꝓſentire.rrrii.q.v.ita ne.qr facere debemus qō fieri dz de iure. rrii.q.ii.faciat homo.

p ¶ Deponēd⁹.qr hmōi pugiles homicide exiſtūt.j.c. pri. vñ cū ad b acceſſerit nō pōt qs ꝓmoueri.lj.di.ſi qs poſt. nec diſpēſaſ cū tali ſi mors vel mē broꝝ mutilatio fuerit ſubſecuta.j.c.pr.alias pōt cū tali epſ diſpēſare: ut.j.ſequiſ.B.

Henricus. Prima ps narrat factū. Scēa ꝓuidet ibi: qr igiiur. Ab.ſi.

q ¶ Prauā.r reꝓbatā.j.ō pur.vul.p totū.r.ii.q.v.monomachiā.qr deū tētaſ vidēt.

r ¶ Homicide. ve ꝙtū ad ꝓpoſitū vel occaſiōaliꝛ uel ve qñz vt hic pz r ſnīa lata p talē probationē nō trāſit in rē iudicatā.j. de pur.vul.c.iii.Ber.

s ¶ Facto.iſtis ꝙttuor modis ſiue ligua ſiue adhortatōie cōmittiſ directū homicidiuz. de hoc dr.ſ. de homi.ſicut.

t ¶ Bñficiū.l.di.ſtudeat.rrv. iii.di.ꝓſbyteꝝ.ſ.ne cogat i cli opꝛobriū mēdicaſ.rriiii.di. diacōi.ibi mīdicat ifelic clic⁹ r

a ¶ Dubio.ſic.ſ.e.ſignificaſti.r.c.ad audiētiā.vbi de b.ſi.j.de cle.ex. illud. Et ſancti⁹ eſt in hac vita dño ſub iferiori hītu famulari: ꝙ alta īde bite appetēdo dānabilr mīſtraſ.l.di.de bis in fi.r.ſ.de tē.or.ad aures.

b Q Uidam licite rei.ſic.ſ.e.c.ex litteris.vbi ſimilis caſus ponitur.r .ſ.e.Jo.

c ¶ Premonitis. dicendo caue: caue.l. diſtin. ſi duo. vñ ſi incuria illius mortuus eſt huic q ipſuz monuit non iputatur.l. di.ſepe ad fi.

d ¶ Pñt.fortuitos eniz caſus nullū boīum conſiliū ꝓuidere pōt.ff.de admi.re.ad ci.pti.l.ii.ſ. ſi eo tpe.quare nemini ſūt iputandi.ff.q r a q. mali.nō ſi.inlian⁹.cāus.n. fortuiti ñ iputaſ: niſi culpa qs ſcidat in caſuz uel pcō vel mora ꝓcedētib⁹ caſuz.ſ.de cōmo.c. vno r.ſ.de depo.bonafides. vbi de b: qr nemo tenet diuinare.ſ.ut eccle. bñ. vt noſtruz.ff.ad.l.aq.ſi putator.r.ff.man.ſi fide iuſſor.ſ.ſi cum debitor. r paulus ſpiritu dei plen⁹ diuinare nō potuit.rr ii.q.ii.beatus.Ber.

Rica De torneamentis. Uiſo de homicidio in genere r in ſpecie videndum reſtat de gbuſdā actib⁹ p quos qñqz ꝺeuenitur ad homicidiū: ideo ſubijcit hanc rubricā r duas ſequentes. Ab.ſi.

Elicis. Primo prohibet. ſecūdo penam imponit.ſcēa ibi: qō ſi. Ab.

e ¶ Oſtentationē. ſm leges tñ lz aliqd facere ad oſtētatōnem viriū: ut.ff. ō alea.ſolēt. alſ nō lz: ut .l.ſe.nec hmōi tenentur .l.agl.ff.ad.l.agl.q actō ne.ſ. ſi quis.

f ¶ Tenere.r ideo talis ludus tanꝙ noxius prohibet hic.r.ff.ad.l.agli. nam ludus.

g ¶ Proueniunt.ar.aliqd ꝓhiberi pp cōſequēs rrii.q.i.in nouo.r. ſ. de iureiu.r ſi chriſtus.r de cō.di.iii.peruenit.

h ¶ Nō neget.nec etiam viaticuz.rr vi.q. vi.ſigs de corpe.l.di.penitētes. qr r p pñam viaticum intelligit qō decedētib⁹ penitentib⁹ nō negaſ.j. de pe.r remiſ.quod in te.

i ¶ Sepultura. ſi. j. de rap.c.ii.r ſic cōcedit qō ē maius r qō min⁹ē ꝓhibet.ar.lrrr viij.di.epūs. gubernatōnez.ff.de ritu nup.ofone.r. i.q.i.ſi q epi.r.rrriij.q.ii.latronē .C.qñ ipe.iter pu.r vi. .l.vna.r.lrrr.di. epi nō in caſtello.ar.ꝫ.rliiii.di. nulli liceat.rrii.q. vlti.c. vlt.r.ff.de ſena.g indign⁹.ff.de ſer. expor. cui cō.rrrii.qō. vii. apoſtolus in fi.r.rriiii.q.i. mi-

Ꝙ laicis cōtra eos adinuicem confligentibus bincinde occiſi quāplurimi extiterūt: vnde cuz pro eo qō aliquos ꝓuſſiſti irregularitatē meruas icurriſſe. ℣ Mādam⁹ quatenus ſi interfectione cuiuſquam in illo conflictu tua cōſcientia te remordet a miſterio altaris abſtineas reuerenter: cum ſit cōſultius in huiuſmodi dubio⁹ abſtinere ꝙz temeꝛ celebrare.

G Regorius nonus.

¶ Idem dicit quod.c. Joānes ſupra eodem. r tamen ponit diuerſitatem in facto.

Q Uidam vt aſſeris ad edificationem eccleſie in adiutoꝛium a preſbytero euocatus: ruens cum laqueari quod idem preſbyter ſoluere nitebatur hac occaſione rebus eſt humanis exemptus: r infra. Attendens igitur q ſacerdos ipſe dabat operam licite rei b ſtuduit etiam quam ꝺebuit diligentiam ꝺhibere circunſtantibus quib⁹ periculum imminebat ita tempeſtiue r alta voce premonitis c q r intelligere r fugere potuerunt: inqui.t.r. q ob hanc cauſaz vel quia omnes caſus fortuitos qui ꝓuideri nō poſſunt d forſitan non preuidit non debet quo ad officium vel beneficiuz impediri.

Rubrica De torneamentis.

G Ex concilio lateraneñ.

¶ Torneamenta fieri non debent r vulnerato in eis conceditur penitentia: ſed ſi moꝛitur denegatur ei ſepultura eccleſiaſtica ſi acceſſit animo pugnandi: ſecus ſi acceſſit alia cauſa vtputa vt debita ſibi exigerz hoc dicit cū.c.ſequenti.

Elicis memoꝛie innocentij r eugenij predeceſſoꝝ noſtrorum veſtigijs inherētes detestabiles illas nundinas vel ferias qs vulgo torneaměta vocant in quibus milites ex conducto conuenire ſolent r ad oſtentationem e viriuz ſuarum: r audacie temere f congredi: vnde moꝛtes hominum r animarum pericula ſepe prouenīunt g: fieri prohibemus. ℣ Quod ſi qs eo rū ibi moꝛtuus fuerit: quāuis ei poſcenti penitentia non negetur h eccleſiaſtica tñ careat ſepultura i.

H Enricus preſbyter nobis bumiliter intimauit: q cum laicum quendam ſuper furto in ſeculari placito conueniſſet: quia teſtes ſui defecerunt: pugilem ſecundum prauam k terre conſuetudinem introduxit: qui reum vſqz adeo ictibus vulnerauit q coactus eſt expiraſ. ℣ Quia igitur ſuper hoc nos conſulere voluiſti: ambiguitatem tuam reſponſione huiuſmodi remouem⁹: q tales pugiles homicide l veri exiſtunt. Nec predictus ſacerdos: licet non ipſe ſed alius pro eo in duello pugnauit: ꝺebet in ſacris ordinibus miniſtrare: ſicut tradunt ſacrorum canonum inſtituta. Homicidium autem tam facto m ꝙz precepto ſiue n conſilio aut defenſione non eſt dubium perpetrari: poterit tamen cuz eo circa bandum beneficiuz o miſericoꝛditer diſpenſari.

Ꝙ his tantum eccleſiaſtica ſepultura ꝺebeat interdici qui ad torneamenta animo id faciēdi p tantum accedentes decedunt ibidem.f.t.mādamus quatenus ſi tibi conſtiterit q ad predictum torneamentū nō animo ludendi ſed percipiendi credita peruenīſſet: licet ibi fortuito caſu q obierit: corpus eius diſpenſatione r eccleſiaſtice tradi facias ſepulture: maxime s ſi dominicū corpus ſuſceperit: r ſacri olei fuerit vnctione peruncti.

Rubrica De clericis pugnantibus in duello.

H Lex.iij.

¶ Clericus iniens duellum ſiue obtulerit ſiue ſuſceperit deponendus eſt: poterit tamē epiſcopus cuz eo diſpenſare ſi mors vel mutilatio membri non ſit inde ſecuta.

Duo ſi clericus alicui ſponte duellum obtulerit vel t oblatum u ſuſceperit ſiue victor ſiue victus fuerit de rigore iuris eſt merito deponēdus x.

℣ Sed quantumcūꝙz eius in hoc grauis ſit r enoꝛmis exceſſus: euadere poteſt depoſitionis ſniam: ſi cuz ipſo ſuus epiſcopus duxerit miſericoꝛditer diſpenſandum: dūmodo ex ipſo duello homicidium vel membroꝝ diminutio non fuerit ſubſecuta.

Q Eleſtinus tertius.

¶ Irregularis eſt clericus non ſoluꝫ ſi ipſe interficit per ſe: ſed etiā ſi pugil ab eo datus aduerſarium occidat: nec excuſat cōſuetudo. poterit tamen cum eo circa beneficiuz habendum diſpenſari.

H Enricus preſbyter nobis bumiliter intimauit: q cum laicum quendam ſuper furto in ſeculari placito conueniſſet: quia teſtes ſui defecerunt: pugilem ſecundum prauam k terre conſuetudinem introduxit: qui reum vſqz adeo ictibus vulnerauit q coactus eſt expiraſ. ℣ Quia igitur ſuper hoc nos conſulere voluiſti: ambiguitatem tuam reſponſione huiuſmodi remouem⁹: q tales pugiles homicide l veri exiſtunt. Nec predictus ſacerdos: licet non ipſe ſed alius pro eo in duello pugnauit: ꝺebet in ſacris ordinibus miniſtrare: ſicut tradunt ſacrorum canonum inſtituta. Homicidium autem tam facto m ꝙz precepto ſiue n conſilio aut defenſione non eſt dubium perpetrari: poterit tamen cuz eo circa bandum beneficiuz o miſericoꝛditer diſpenſari.

Hieron. Clar. Brixiensis (pag. 2646) Lib. V. Tit. XII. De hon.
Cap. 24: Petitio tua ...

Rubrica De sagittariis. Continuata est. ℟. de tornearmentis. Ab. si.

a ℟tē. christianos. secus de saracenis a ꝺrio sensu. ⁊ intellige de bello iniusto. ar. ℟. de iureiu. sicut si cōstiterit: qm̄ si iustum esset licitus esset pugnare. xxiij. q. ij. dns. ⁊. q. vl. vt pidem.

b ¶ Sub anathemate. vl ꝙ sit canō late ſnīe. ar. lxiij. di. salonitāe ⁊. j. de eo g fur. ord. rece. c. i. ſz secus est. Mā multū itereſt an a lege aligd ꝓhibeat sub anathemate. xxx. di. p totū. an ab hoīe: ⁊ tūc vl ꝙ sit excōicatus vt ī. c. salonitane. ar. ad h. ff. ō arbi. celsus. ⁊. l. si cū ꝺies. ℨ vl. ff. ō ꝓhē. ep. l. si gs sciēs. ut sic mitiꝰ agat cū lege ꝙ cū ministro legis. Dicas ꝙ si iudex ꝺicat ꝑcipio sub pena excōicatiōis: siue ꝑcipio sub ītermīatōe excōicatōis siue anathematis: siue sub excōicatōe hoc facias: nō est excōicatꝰ ꝺriū faciens ſz excōicādus. Et. c. illō salonitane. ⁊. ℟. de loca. c. i. ⁊. j. ō eo g fur. ordi. rece. c. i. ⁊ oīa ꝯcilia itelligūt cū sub ꝯditōne excōicatō lata fuit. sic. excōico qcūqꝫ furtiue ad ordies accesserit: ⁊ tūc ꝺriū faciens est excōicatus. de hoc ꝺici. ℟. de simo. sicut. ij.

Rica De adulte. ⁊ stupro. Supra visum ē de homicidio ⁊ ō ghusdā artibꝰ ex qbꝰ ꝓuēit homicidiū: ſz qr qñqꝫ ꝑz ordines ō calogi. i. legis antiq̄ ꝓtinētis ōcē ꝑcepta pꝰ homicidiū segt adulteriū seu mechia vt ꝑz ibi: nō occides: nō mechaberis. ió pꝰ homicidiū summittit hic de adlterio. ſz qr nole mechie oīs illicitꝰ coitꝰ ꝓtiet: ió subiicit de stupro. xxxii. q. iiij. meretrices.

I sederit. Hoc. c. ⁊ segt. ponunt penā stuprantis ỽginez. ió vtrūqꝫ sūmat ut in rubro. Ab.

c ¶ Dotabit eaz. i. donatiōez pp nuptias assignabit ei vel ꝑ pe ponimꝰ: qr ꝺabit pecuniam mulieri quā retīebit sibi ꝓ dote qō fieri pōt. ff. de dona. iter vi. ⁊ vro. si qs vroꝛi. C. de dote cauta ñ nu. l. ii. ⁊. si cū ea ēt nō ꝓbat nihilomiꝰ hēbit illā pecuniā ut segt in lra. si ꝺo añ mīmōiū ꝺonet ei tenebit ꝺonatō. ff. ō publi. cū ſpōſus. si ī tps mīmōij ꝓrogat ꝺōatō: ñ tz. C. ō ꝺōa. iter vi. ⁊ vro. q ſpōſe. ℟. e. c. vl. vbi de hoc.

d ¶ Vroꝛē. si pf eā ꝺaf sibi voluerit: ⁊ ipsa in eū cōsentit ⁊ ēt si ipse eaz accipe noluerit: alꝰ punietur. j. c. proꝛi.

e ¶ Iuxta moduz. q estimabit iurta facultates illiꝰ: ⁊ dignitatē puelle. C. de epi. aud. l. p. C. de rei vro. ac. auc. sed q̄uis. ⁊. ff. de iure ꝺo. siue generalis. xxx. q. v. nullū hic olim fuit pena in exodo. hodie alia ſm leges: ut no. j. c. proꝛi.

f Peruenit. plectēdꝰ. ſ. ut relegek. uel si vilis ꝑsona fuerit ỽberek. ītit. de publi. iudi. §. ii. si aūt ꝙ vim hoc fecerit capite plectek. insti. eo. finaūt.

g ¶ Stupꝛauit. Stupꝛū ꝓprie cōmittit in virginē. xxxvi. q. j. §. j.

h ¶ Vroꝛē hēat. si ipsa ⁊ pater voluerit. ℟. c. pri. Ber.

i ¶ Castigatus. ſm ꝙ visum fuerit iudici. aliter ſm leges: ut ꝺcm̄ est.

k ¶ Excōicat⁹. quo ad cōionē sacramētoꝝ quousqꝫ visum fuerit superiori sina liter tñ nō ꝓpellet eam recipere. sed qr illam decepit ad tps puniet.

l ℨ uir. Distinguitur. Scōm mēbrū ibi: qō si. ab. si.

¶ Deliquisse. adulterando cū alio.

m ¶ Reus erit. xxxii. q. i. si quis vroꝛem. qr patronus est turpitudinis qui crmen celat vroꝛis. xxxii. q. i. c. i. ⁊. ℟. de iureiur. quēadmodū. ⁊. C. de adult. l. ii uel crimen lenocinij cōmittit. ⁊ nisi denunciet eā ad pnīam mortaliter peccat. ii. q. i. si peccauerit. ⁊. ℟. de iureiu. quēadmodū.

n ¶ Debet. debito honestatis ⁊ nō necessitatis: qr etiam post pnīaz posset eam accusare de adulterio. xxxiij. q. ii. admonere.

o ¶ Sed nō sepe. imo vl ꝙ nō solū semel ſz septuagesies septies. de pe. di. iii. ad hoc ista. ℟. de iureiur. quēadmodū ad fi. Quare ergo ꝺicit: sed nō sepe: ꝺico ꝙ si mulier ꝺelinquat sepiꝰ: maritus semp potest ei parcere si ꝺuit ⁊ eam post penitētiā recipe ſm euāgelicaz ꝺoctrinā. ſz ecclesia nō intercedit ꝓ ea: ex quo aliquotiēs ei pepercit. ⁊ ió ꝺicit ℟ nō sepe: ne ecclesia videat ei ꝺare lnīam peccādi: ⁊ ad terroꝛez ꝺcm̄ et hoc. Item arg. ꝺelicta sepiꝰ cōmissa grauiꝰ puniri. C. de epi. audien. l. iii. ⁊. ff. de re mili. l. iii. §. si tyronibus. ⁊. ff. de peni. l. iii. xxv. qō. ii. ita nos. ⁊ argu. xxv. qō. iii. extraoꝛdinaria.

Rubrica De sagittarijs.

IInocentius. iij.

¶ Excōicandus est sagittarius ⁊ baliſtarius cōtra christianos. b. d.

Item illam mortiferā ⁊ odibilē baliſtariorū ⁊ sagittarioꝝ aduersus christianos[a] ⁊ catholicos exerceri ꝺ cetero sub anathemate[b] ꝓhibem⁹

Rubrica De adulterijs ⁊ stupro.

INexodo.

¶ Stuprans virginē tenet eā ꝺotare ⁊ ducere ī vroꝛē: ⁊ si non vult cū ea contrahere vltra ꝺotē corporaliter castigabit. b. d. cū. c. sequē.

I sederit qs virginez nōdū ꝺesponsatam: dormieritq̄z cū ea: ꝺotabit[c] eā ⁊ habebit vroꝛē[o]. Si vero pater virginis ꝺare noluerit reddet pecuniā iuxta[c] modū ꝺotis quā virgines accipere cōsueuerūt.

¶ Reg. sipon. epō.

¶ Sūmatum est supra. c. proꝛi.

PEruenit ad nos ꝙ felix quādam virginem stupro decepit: quod si verum est: quānis essz de lege pena plectendus[f]: nos aliquatenus legis ꝺuritiem molientes hoc modo ꝺisponimus: vt aut quā stupꝛauit[g] vroꝛez[h] habeat: aut si renuēdū putauerit: corporaliter castigatus[i] excōicatusq̄z[k] in monasterio in quo agat pnīam retrudat de quo nulla fit egrediendi sine precepto licentia.

EX concilio arelatēſ.

¶ Marit⁹ retinēs adulteraz coniugez nō pacta penitētia particeps ē delicti: secus si egit pnīam: nō tamen debet eam sepe recipere.

SI vir sciens vroꝛem suaz ꝺeliquisse[l] que non egerit penitētiaz sed permanet in fornicatiōe: ⁊ vixerit cū illa: reus[m] erit: ⁊ eiꝰ peccati particeps. ℨ Quod si mulier ꝺimissa egerit penitentiam: ⁊ voluerit ad virū suum reuerti debet[n] sed non sepe[o] recipere peccatricez.

EX concilio parisien.

¶ Maritus ꝓpter suspitionem potest accusare vroꝛem de adulterio ⁊ in accusando preferꝛ ceteris.

MAritis etiam ex suspitione[p] vroꝛes accusare permissum est: ⁊ ipi plus ceteris[q] ꝺe adulterio ⁊ accusare pūt ⁊ ꝺefendere.

ALex. iij.

¶ Ad solā mulieris assertionem asserētis se cōmisisse adulteriū cuz sacerdote non ꝺz sacerdos puniri sed sibi infamato pōt indici purgatio: quā si prestiterit absoluit: deficiens vero suspenditur ab officio.

SIgnificasti nobis quendam presbyterū cū alterius cōiuge in ecclesiā ꝺormiuisse: que se ⁊ illuz cuidam sacerdoti huiusmodi ꝺelictum confessos fuisse publice tibi ꝺixit: ⁊ hoc ipsum idem sacerdos nomē adulteri celās[r] in ꝑsentia tua ꝺixit. Super quo quid fieri ꝺebeat cum negante adultero mulier ī cōfessione persistat: consilium requisisti. ℨ Ideoq̄z mādamus quatenꝰ condignam penitentiam prefate ī ponēs[s] adultere ecclesiaz per aspersionem aque benedicte reconciliare[t] pcures. ℨ Predicto autem sacerdoti: ne contra apostolum infirmorum corda mala fama ipsius pcutiant: ⁊ ne vituperetur[v] ministerium nostrū: neq̄z seculiores presbyteri existentes in peccatū licētius ꝓ labant: cum vicinis. v. presbyteris quos se nolle peierare cognoueris iuxta arbitriū[x] tuū purgationē indicas: quē si purgare se poterit: in officio suo ministrāe permittas: alio quin[x] ab officio suo ipsum suspēdere non postponas.

INno. iii. turoñ. archiepo.

¶ Coniunx coniugē de adulterio impetere non potest si ⁊ ipse adulterium commisisse conuincatur.

INtellexim⁹ ꝙ cuz. s. laicus. ꝺ. vroꝛē suā a marītali consortio ꝺepulisset: ꝺiocesanus eoꝝ audiens eā ꝺem cū quodam adul-

p ¶ Maritis. ex suspitiōe violenta. si. xxxii. q. i. virit ꝺominus ex temeraria. n. non licz de qua intelligitur. ij. q. i. primo semper.

q ¶ Ceteris. xxxii. q. i. publico. vel intellige quod ꝺicit plus ceteris: qr maritus. j. lx. ꝺies pōt accusare vroꝛē iure mariti sine metu calūnie. postea ỽo non nisi mf extranei. C. de adul. iure mariti. sed hoc hodie nō vl bē locū. ℟. de procu. tue.

SIgnificasti. Sacerdoti ꝺe adulterio infamato ꝺicitur purgatio quā si prestiterit in officio ꝺimittit alꝰ ab ipso suspēdit sic cōiter sūmat. Sz ista sūmatio nō ꝓtinet in se ꝺubitationez: vñ summo sic in rubro. Scōa ps ibi: ideoq̄z. Ab. si.

r ¶ Celās. ⁊ bñ. ℟. de of. si. oꝛ. si sacerdos. ⁊. ff. de questi. l. i. §. qui questionem.

s ¶ Imponens. arg. ꝙ ſz aliq̄ ꝺuo sint connexa q̄ uis ꝓstet ō vno nō tñ de alijs. ii. q. v. interrogatū. ff. ad. l. iul. ꝺe adult. denunciasse. §. q̄rit. ⁊. ff. de lib. cau. ꝺuob⁹. ⁊. l. liberis. §. si ꝺuo. arg. ℨ. ℟. de offi. ꝺeleg. preterea. ⁊. c. prudentiam. ad fi. B.

t ¶ Reconciliare. quis ꝺebeat reconciliare ecclesiam ⁊ qualiter ꝺicit. ℟. de conse. ecclē. vel alta. aqua.

v ¶ Nō vituperet. sic. ii. q. v. si mala fama.

x ¶ Arbitrium. ⁊ sic huiusmodi cōpurgatiōes arbitrarie sunt. ii. qō. v. oībus vobis. ⁊. j. de pur. ca. ex tuax. Sed q̄re cōpellit iste ad pugnatōez pp confessionē mulieris contra illud. C. de adul. ⁊ si de crimine cum nō infametur apud bonos. nam leues sūt q mala crediūt que ꝓbari nō possunt. ri. q. iij. in cūctis. Dicas ꝙ iste īfamatus erat ꝺe muliere illa: alꝰ fi indicerek illi purgatio pp ꝺcm̄ illius: qr etiam ꝺicta paucoꝝ nō infamant. ℟. de accu. inquisitiones ad fi. Lau.

y ¶ Alioquin. No. ꝺeficiētē in probatione puniri. ℟. de simo. de boc. ⁊. c. insinuatum. ⁊. j. de pur. ca. cū. p.

INtellexim⁹. Mulier petens restitutionem mariti repellitur per exceptionem adulterij manifesti: nisi ⁊ ipse vir adulteratus fuerit ⁊ probetur. boc ꝺicit. Vel summa sic: ⁊ generalius vt in rubro. ℨiuiꝺitur. ℨ Primo facti narratio. Secundo iudicis ꝺatio ibi. Quo circa. ab bas siculus.

a ¶ Spontanea. licet mulier de domo viri sui spōte recedat. si tñ volēs redire nō fuerit admissa itelligit spoliata. ff. de acqr. pos. clā possidet. §. q ad nūdinas. insti. de iterdic. §. qn ēt. ꝛ tō audiēda ē.

b ¶ Fornicatus. ꝛ ad hoc testes induxit ad quos reprobandos maritus alios induxit. ut. j. legtur.

c ¶ Euidentiaz. puta qꝛ publice fuit fornicata: uꝫ filium inde haberet testē xxviii. dist. priusquam. ꝛ .s. de diuoꝛ. significasti. ꝛ. s. de accusa. euidentia. ꝛ. s. de coha. de. ꝛ mulier. c. vl. ꝛ. j. c. proxi.

d ¶ Confessionem. factā de iure. ꝛ. s. ō coha. de. ꝛ mu. c. vlt.

e ¶ Sponte. quia si compulsa non obesset. xxxi. q. ii. lotharius. ꝛ sic confessio sola sufficit ad thori separationem ut hic. ꝛ. s. de diuorti. ex litteris.

f ¶ Cessante. eo enim ꝓ bato dolus dolo compēsabitur ut hꝫ segtur. ꝛ. j. c. proxi. ꝛ. s. de diuoꝛ. significasti.

g ¶ Compensatione. sic. ff. solut. matrimo. viro atqꝫ vxore. ff. de compēsa. si ambo. ff. de dol. si dolo malo. ꝛ. s. de exce. cum ecclesiastice. ꝛ. xxxii. questio. vi. nihil. argu. contra. ff. de doli except. apud celsum. §. marcellus. qualiter contrariuz illud sit intelligendum: dicitur. s. de except. dile cti. vir enim vxoꝛi obijcere adulterium non potest: si ipse est in simili delicto: vt hic patet. Item si eam tradidit adulterā dā. s. de eo qui cog. consan. vxo. sue discretionē. Item si violenter fuerit oppressa. ff. ad. l. iuli. de adulte. vim passa. Item si ignoranter cognita fuisset ab alio quem crederet virū suū fraudulenter. ar. xxiiii. questione. ii. in lectum. Item si credens virum absentem mortuuz esse alij nupserit. xxxiiii. questione. ii. cū per bellicā. Item si post adulterium reconciliauerit eam sibi. s. de iure. iur. quemadmodum. ꝛ. xxxiii. q. iiii. sic illuc.

b ¶ Alioquin. i. si cōstiterit de adulterio mulieris ꝛ non viri.

Tua fraternitas. Adulteria cōiugū mutua compensatione tolluntur. hoc dicit. Uel sic. non potest maritus cōsortium vel cohabitationē vxoris declinare pp adulterium: si ꝛ ipse fuit adulteratus. vel tertio sic ut in rubro. Scōa pars ibi: super quo. Alb. si.

i ¶ Fornicationis. In hoc fuit dubitatio an delictuz superueniēs rei iudicate de iure vel de facto afferat preiudiciū. ꝛ videtur qꝫ sic: ut hic pꝫ. Et ex hac decre. videt qꝫ eoipso qꝫ alter coniugum fornicatur reliquus possit ei debitum denegare. quod verum est si publice fornicetur. ꝛ si. pꝰ modum alter publice fornicetur alter recuperet seruitutem amissaz ex ō licto alterius ut hic patet. ꝛ. s. de diuoꝛ. ex litteris. ꝛ sic parta delicta mutua compensatōe tollun tur: ut. s. c. proxi. ꝛ ita solo facto: licet nō sit lata sententia de adulterio adulterium priuat iure petendi debituz. nec alter tenetur reddere debitum: quia vbi nulla petitio nulla mora. ff. de verbo. obliga. si pupillus. ꝛ si tunc reddit debitum sibi preiudicat: ut eā postea accusare nō possit. xxiii. questione. i. c. i. ii. iii. ꝛ. iiii. ff. de adulte. si vxor. §. vlt. sed si ad mandatum ecclesie reddat debitum: tunc non videtur obstare quin possit postea eam accusare de adulterio. argu. s. de resti. spolia. litteras. §. pe. ꝛ licet vxoꝛi adultere vir debitum reddere ñ teneatur: expellere eam de sua domo auctoritate propria nō debet etiā si sit notorium crimen eius. s. de diuoꝛ. porro. ar. Sed contrarium puto qꝫ possit eam repelle a se ex quo notorium est crimen suum priuata ē iure quod habebat in viro. s. de diuoꝛ. significasti. ꝛ votem suam amisit. s. de dona. inter vi. ꝛ vxo. plerunqz. Hu. dicit qꝫ nunquam adulterium priuat aliquem iure petendi debitum: sed tantum sententia ecclesie vnde pendente lite tenetur debitum reddere alter alteri. arg. s. ut li. pē. tero fornicari: eam ꝛ illum vinculo excommunicationis astrinxit[k]: que tandem adulterum abiurans absolutione recepta coram episcopo memorato predictum virum sibi restitui postulauit. at ille objiciens ei adulterium: ꝛ qꝫ ab ipso nō expulsa sed spontanea[a] recessisset: restitutionem sui proposuit minime faciendam: quod mulier inficians replicauit in ipsum qꝫ fuerat fornicatus[b]: ꝛ infra. ⌜ Quo circa mandamus quatenus nisi tibi constiterit vel per euidentiam[c] rei vel per confessionem[d] legitimam mulieris qꝫ adulterata sponte[e] fuisset: adulterij etiaz qō vir dicit cōmisis se reprobatione cessante[f]: ipsum recipere compellas eandem. quod si predicto modo de mulieris fornicatione constiterit: nisi testes per quos viri adulterium est probatū fuerint reprobati: cuz matrimonij ius in vtroque lesum consistat: ꝛ paria delicta mutua compensatione[g] tollantur: nihilominus eum cogas vt eaz recipiat ꝛ maritali affectōe pertractet: aliogn[h] mulieri silentiuz ponere nō postponas.

De epo ābianen.

¶ Non debet separari matrimonium quo ad thoruz propter adulteriuz quando ābo cōiuges fuerūt adulterati.

Tua fraternitas requisuit vtrū aliquo denegante vxori sue i adulterio deprehense debituz conlaudabilem. ꝛ viii. questione. iiii. nonne. xv. questione vltima. c. vltimo. xxxiij. questione. ii. seculares. quia pena non est inferenda: nisi per iudicez. xxxiii. q. ii. §. in hoc. sed hoc intelligo quando crimen non est notorium. quod patet per concoꝛ. Item ut dixi ex hac decre. habetur qꝫ propter superueniens delictum renascatur seruitus amissa. etiam si sententia lata sit propter adulteriū. ff. de adul. l. adulterium. s. ō iureiurā. tua. ii. ꝛ. s. de diuoꝛ. ex litteris. nam iniuria remissa nascitur ex delicto. xv. qō. vii. c. i. de pe. di. iii. §. ex persona. In quibusdam libris ē vbum illud in sequēti. §. hac auctoritate. ꝛ sniа a qua nō ē appellatum reuocatur. s. de frigi. ꝛ malefi. fraternitatis. j. ō pur. vul. c. ii. Joā. dixit qꝫ sententia nō retractat ꝓpter delictum superueniēs. arg. ff. de itine. actuqꝫ priua. nec. n. ga actio semel extincta amplius non renascitur. de consen. dist. i. ctione. iiii. queris. ff. de solu. q res. §. aream. nec pretextu noui auxilij retractatur sentēcia. s. de re iud. inter monasteriū. vñ cum seruitus sit sublata: nō fit iniuria alteri per fornicationem alterius. xxxii. questione. vii. quemadmodum. sz si sententia nō sit lata: tūc renascitur. Et iura predicta intelligenda sunt qꝫ iudex ex officio suo eos ad inuicē restituat. quod prius dictum est allegādo: verius credo. s. qꝫ illa possit petere virum non obstante sniа: qꝛ vir illi snie rēnūciauit adulterando post sententiaz. De hoc dictum est in. c. ex litteris. s. de diuoꝛ.

[k] Excommunicentur. qua ratione delicti facti sunt de foro illius: ꝛ ibi pñt conueniri. iii. questione. vi. c. i. ꝛ. vi. questione. iii. placuit. ꝛ. s. de foro cōpet. postulasti. ꝛ. c. vltimo. ubi de hoc. ꝛ. C. vbi de cri. agi. opoꝛ. autenti. qua in ꝓ uincia. Dicebant quidam qꝫ ubi quis crimen committit ibi debet cōueniri. sz causa terminabitur per suum iudicem. argu. ff. de custo. ꝛ exhi. re. de militib? sz hoc nō est verū: immo iudex illius loci ubi deliquit potest clericum condemnare. sententia tamen executioni mandabitur per episcopum propriū. s. ō foro compe. postulasti. nisi velit iudici illius deferre ut ipsum remittat ad illuz cōdemnandum sicut dꝫ de metropolitano qꝫ potest absoluere excommunicatum a suo episcopo nisi uelit ei deferre. j. de senten. excōmunicatio. per tuas. Nec dicitur ferre sententiam in alienum subditum: sed in suum retione criminis: ut dicūt prime concordantie. ꝛ hec sententia bene probat per hāc decre. qꝛ etiam debēt redire illuc vbi deliquunt. ꝛ est arg. ad hoc in auc. ut nulli iudi. §. si qs vero. colla. ix. qui de hoc optime dicit ꝛ concordat cum hac decre. tñ si crimē facile fuerit potest de illo cognoscere suus iudex. Si vero graue fuerit crimen remittit vbi deliquit. ff. de re mili. desertoꝛ in principio. ab hac tñ generalitate excipitur quilibet superioꝛ: qui vbicunqz crimen cōmittit nō pōt iudicari nisi a papa si agatur ad depositionem. Quid si crimen tale est quod non inducat depositionem? Dicit Hu. qꝫ potest iudicari a suo maioꝛi ꝛ nō ab inferioꝛi si crimen committat in sua parochia. Sed si archiepiscopus cōmittat tale crimē in pochia alteriꝰ archiepiscopi vꝫ epi suffraganei alterius archiepiscopi dicit Hug. qꝫ possit tunc iudicari ab illo archiepiscopo vel episcopo arg. ad hoc. rc vi. distinctione duo. vbi Ambrosius ratione criminis cōmissi in sua parochia excōicauit iperatoꝛē: quod alias nō auderet.

De raptoribus icēdiarijs ꝛ violatoribus ecclesiaruz.

Ex concilio meldensi.

¶ Raptor ab illo epo punitur in cuius dioceſi rapinam cōmisit ꝛ iudex domicilii suffragatur.

Illis autem qui de loco ad locuz iter faciunt ꝛ ibi rapinas ꝛ depredatiōes peragūt: Placuit vt ab illius loci prelato excōicētur[h]: nec ante ex parochia illa exeant qs digne qꝫ ppetrarūt emēdēt: quoꝛ excōicatio proprio episcopo significanda est: ne eos recipiat antequā illuc redeant vbi rapinā fecerit: ꝛ oia plene emendent.

Agenius tertius.

¶ Manifestus raptor vel ecclesie violator: si restituit vel de restituēdo cauet in vita ꝛ in morte ad penitentiam ꝛ ad sepulturaz admittit. si ergo noluit cauere cum posset ꝛ in morte nō pōt: clerici eius sepulture interesse nō debent: ꝛ clerici interessentes vel iniungentes penitētiam contra hanc dispositionez de ponuntur ab officio ꝛ beneficio.

Illis. Summatur vt in rubro. Uel sic plenius. Ratione rapine sortitur quis forum non sui iudicis: ꝛ ab eo poterit puniri proprio iudice suffragante. Primo ponitur excessus. Secundo pena ibi: placuit. Abbas. siculus.

De raptoribꝰ. Quia inter cetera pcepta decalogi scribitur: nō occides: non mechaberis: ñ furtum facies. sic post mechiam sequitur prohibitio furti merito subdit ō furto. Sed qa rapina partiz se hz ad mechiam cum scilicet rapitur mulier: partim se habz ad furtum cuz cōmittitur in alijs rebus merito interserit hāc rubricā de raptoribus: ꝛ qꝛ frequenter cōmittuntur in hoc delicto incendia ꝛ violatiōes ecclesiarū: iō ō bis subijcit in eadem rubrica. Alb. si.

SUper eo. Quattuor sunt partes. scōa ibi: si vero. Tertia ibi. qui autē. Quarta ibi: qō si. Prima tractat de satisfactione in vita uel in morte. Scōa de satisfactiōe in morte. Tertia de volente satisfacere in morte. sed nō valente. Quarta de pena iponēda transgressoribꝰ. ab. si.

a Poterit. bene dixit si poterit: qr inanis est actio ꝛc. ff. de dolo. nā is. ꝛ. ꝫ. resti. spoli. olim. ii. ꝛ. ꝫ. de sol. odoardus. ꝫ. de homi. sicut dignum. ꝛ. j. de vsur. cum tu. ꝛ xiij. q. vi. si res. ꝛ ipossibiliuꝫ nulla est obligatio. ff. de reg. iur. impossibiliū. ꝛ. xxiij. q. iiij nabuchodonosor.

b Denegetur. arg. contra. qr si aliquis penitentiaꝫ petat de aliquibus criminibus ꝛ nō de quibusdam. penitētia tamē nō est ei deneganda. j. de peni. ꝛ remiss. quod qdaꝫ. ꝛ. xxvi. q. vi. cognouimus. ꝛ de pen. di. iij. ꝫ. vlt. arg. contra. xxij. q. ii. legatur. ꝛ de pen. di. iij. sunt plures. Quidā dicunt qꝫ hoc statutum fuit ad terrorem ut denegetur penitētia de oībus nisi de illo satisfaciat: qa talis penitentia nō est fructuosa. Alii dicūt qꝫ melius videtur qꝫ super illo crīe tantū denegabitur penitentia. sed sup alijs imponetur. ꝛ licet nō sit fructuosa quo ad vitā eteruaꝫ valebit ad minus supplicium subeundū. de pe. di. iij. ꝫ. vlti. ꝫ. ultimo.

c Emendationē. xiiii. q. vi. si res. xvii. q. iiii. si gs clericꝰ. ꝫ. xxiii. q. vi. si quis membrorum. ꝛ. c. pessimam. ꝛ de pen. di. v. falsas.

d Prodesse. hoc quantū ad penam tpalē que pro peccato debetur. duplex enim pena pro quolibet peccato debetur eterna ꝛ tēporalis: ꝛ hec eterna sola cordis cōtritōne remittitur. de pe. di. i. in pn. ꝛ. xxvi. q. vi. cognouimus. ꝛ temporalis qꝫ exteriori satisfactiōe remittitur: qꝫ satisfactio si in hac vita nō fuerit cōpleta i purgatorio completur. ar. xxiii. q. v. quid ergo. ꝛ ita solēnitas penitētie parū pdest quo ad penā purgatorij: valebit tamē quo ad vitam eternam: si de peccato contritus fuerit.

e Viaticū. qō oībus penitentibus est dandum. j. de peni. ꝛ remiss. qō i te. ꝛ. xxvi. q. vi. si qs de corpore. l. di. penitētes.

f Dare. hoc referas ad primā ptē. c. ō illis qꝫ nec in vita nec i morte satisfacere volūt ꝛ pñt istis denegāda ē pnia i fi. ꝛ alia ecclesiastica sacramenta cum in mortali decedant. eo salno qō dixi primo cuꝫ petūt in uita pniam de alijs cribus. ꝛ oblatōes taliū nō sūt accipiēde. j. de vsu. qr i oībus. ꝛ. xvij. q. iiii. miror. ꝛc. di. c. ii. ꝛ. xxiij. q. ij. latorem. Ber.

g Sepulture. hoc referas ad ultimā ptē. c. de illis. qi morte penitēt: sed satisfacere nō pñt. istis ergo denegatur sepultura. i. clerici nō dñt itereſſe. sed cimiteriū eis nō denegat ad terrorē potiꝰ alioꝛ ut alij cū possint satisfaciāt tioꝛe hmōi pene. sed eis nō nocet. sic. ꝫ. de tornea. c. i. ubi de hoc. Et ar. qꝫ cui ꝓcedi tur qō ē maius nō ꝓcedit qō est minus ut ibi dcm est. Ber.

Excommunicationi. Due sunt partes ꝓut duo sunt dicta. Scōa ibi: illi. etiam. ab. si.

h Honestis. ut. xxiij. q. iij. si qs romipetas. ꝫ. de treu. ꝛ pace. c. ij. Ber.

i Regulam fidei. illam. s. diliges ꝓmū tuū sicut teipsum. de peni. dis. ij. charitas. ꝛ. i. di. humanum genus. ꝛ. l. di. ponderet.

k Subiacere. ꝛ sic qꝫ ꝫ hoc faciūt sūt ipo iure excōicati ꝛ tenent ifra ānū i qꝫ druplū. C. de fur. i eū. ff. de icen. rui. nau. l. i. ꝛ furtū isti ꝓmittūt. ff. de acq. re. po. qua rōne. ꝫ. ult. Nec fiscus ēt sibi aligd vendicet i calamitate alterius. C. ō naufra. l. i. li. vi. cōiter tñ vānū nauis resartiet. ff. de icē. ru. nau. l. ratis

l Subiacere. post admonitionē: vel postqꝫ fuerit in mora cum possūt restituere ꝛ nō restituunt.

In archiepiscopatu. Cōmunis diuisio. Scōa ibi: cōsultationi que distinguit: ꝛ scōm mēbrum prosequit ibi: Si vō ab. si.

m Abuti. ꝓpter illud vitium ira dei venit i filios diffidentie. j. de excessi. plat. clerici. sic. l. vi. di. si gens anglorꝫ: qa nō sic boies fecit deus: vt sic illo vterentur mō. xxiij. q. vii. flagitia.

n Cōmiserit puniendos: delegare pōt princeps prelatis ecclesiaruꝫ cās criminales vbi cā sanguinis nō sequit vt hic. xxiij. q. viij. sepe. Judices vero in causis ubi ēt pena sanguinis infertur clerici cōstitui nō debēt. ꝫ. ne cleri. vel mona. sed nec. ꝛ. c. clericis. ꝛ. c. sententiam.

o Poteris. cōmutando penaꝫ statutā que est pena capitis. ff. ad. l. cor. de sicca. l. iii. ꝫ. pe. ꝛ. C. de adult. cum vir. C. de rap. virgi. l. i. ꝛ in autē. vt non lux. ꝓtra na. col. vi. Quod iudex vnā penam in aliā mutare posit. est ad hoc argu. ff. de bis qui no. infa. quid ergo. ꝫ. pena. ꝛ. C. eo. tit. ꝛ si seuerior.

d Flagellis. xiiij. qō. vi. c. i. xii. q. ii. fraternitas. ꝛ. v. q. v. ille q. ita qꝫ flagella ad sanguinem nō ꝓcedant. xiij. q. vlti. bis a qbus. ꝛ. c. seq.

q Reseruet. cū sis delegatus. Si vero habes iurisditionē tpalez demā des eaz alicui cui hoc cō petat qō lz ꝑm canones xxii. q. iiij. illud. sed non ꝑm leges nisi qñ ꝓficisci tur. ff. de of. ꝓcō. solent. ꝛ. ff. de offi. eius cui mā. est iurisdi. l. i. oīa vō bo die ꝓmitti pñt ꝓter vltimū supplicium aut mēbri absciſionem. i auē. ō col. ꝫ. ad hoc adhibemus. col. viii. Lau.

In litteris. Cōmunis diuisio. Scōa pars ibi: quapropter. ab. si.

r Diabolo instigāte. xvii. q. iiij. si qs suadēte.

s Anathematis. quod bene potuit in extrema necessitate. xvij. q. iiij. si qs suadēte. ꝛ. xxvi. q. vi. ꝓsbyter. inconsulto. de conse. di. iiij. sanctum est. alias absolui non potuiſſz nisi a solo papa. Incendiarij enim postqꝫ sunt ab ecclesia publicati ab alio absolui non possunt. j. de sen. excom. tua nos. Incendiarij ꝛ effractores ecclesiaruꝫ sunt ipso iure excōicati ut hic colligit: ut. j. de sen. excō. cōquesti. prout ibi notari consueuit. ber.

t Sepeliri. ar. j. e. sup eo. sed ibi denegat sepultura ad terrorem aliorū nec poterat satisfacere. hic poterat satisfacere.

u Heredes. hic habes qꝫ heredes tenentur pro delicto defuncti. Sup hoc dicas: ut dixi. ꝫ. de sepult. c. ultimo. qꝫ ponit similem casum. ꝛ idem quasi dicitur in vtraqꝫ.

r Facultates. defuncti. s. vltra vires hꝫditatis nō tenent si fecerint inuentarium. C. de iur. delib. scimus. ꝫ. sinautem. ꝛ. ꝫ. seq.

y Liberari. ar. contra. xxv. di. qualis. So. a uenialibus ꝛ a tpali satisfactione liberatur quis in alio seculo: sed a pena eterna nūquaꝫ ut ibi.

SUper eo vo: ꝛ infra. Statuimus: vt quicunqꝫ ex bis q violenter surrexerint in rapinam siue ecclesiarum violationes manifeste fuerit deprehensus: nisi priꝰ ablata restituat si poterit[a]: uel emē dandi firmam ꝛ plenam securitatem fecerit penitentie beneficium ei penitus denegetur[b]. Si vero vsqꝫ ad obitum in contumacia sua duraverit: ꝛ in extremis positꝰ remediuꝫ penitentie humiliter postulauerit: si emendationem[c] vel emendandi securitatem prestiterit ei penitentia ꝛ sepultura ecclesiastica concedantur. Qui autem in sanitate obstinata mente non penituerit vel emendauerit: ꝛ in morte securitatem prestare nequiuerit solennitas penitentie parum prodesse[d] videtur sicut credimus: sed de peccato contrito corde viaticū[e] non negek: ita tamen vt nullus clericorum sepulture illius iterfit: nec eius elemosynaꝫ presumat accipere. Quod si qui presbyterorum vel clericorum contra hoc in vita vel morte penitentias dare[f] aut sepulture[g] interesse vel eoruꝫ elemosynas accipere attentauerit: seu huiusmodi rapine participes inuenti fuerint: ordinis sui dānum irrecuperabiliter patiantur ꝛ ecclesiastico beneficio careant.

Ex concilio lateran.

Excōmunicari debent qui capiunt vel spoliāt fideles ex iusta causa nauigantes. hoc dicit primo. excōmunicati sunt spoliantes naufragium patientes nisi ablata restituant. hoc secundo.

Excōmunicationi subdantur qui romanos aut alios christianos pro negociatione vel alijs bōestis[h] causis nauigio vectos aut capere aut rebus suis spoliare presumunt. Illi etiam qui christianos naufragium patientes: quibꝰ ꝑm regulam fidei[i] auxilio esse tenētur: damnata cupiditate spoliāt rebus suis: nisi ablata reddiderint ex cōmunicationi se nouerint subiacere[k].

Lex. iij. panormitan. archiepo.

Ex principis delegatione pñt prelati ō raptu ꝛ alijs criminibus iudicare: penam tamen sanguinis infligere non possunt.

In archiepiscopatu tuo quā doqꝫ saraceni mulieres chr̄istianos ꝛ pueros rapiūt. ꝛ eis abuti[m] presumunt: ꝛ quosdam etiaꝫ interdum occidere non verentur. cū autē excessus huiusmodi rex sicilie tibi ꝛ alijs epīs cōmiserit[n] punien dos. Consul. t. t. r. qꝫ tales in iurisditōne tua existentes pecuniaria poteris[o] pena mulctare: ꝛ etiaꝫ flagellis[p] afficere: ea moderatōne ad hibita qꝫ flagella in vindictam sanguinis tranſire minime videant. Si vero ita fuerit grauis excessus qꝫ mortem vel detrūcationem membroꝝ debeant sustinere: vindictā reserues[q] regie ptāti.

Idem daremē. epo.

Incendiarius ecclesie in morte penitens ꝛ absolutus in cimiterio sepelitur ꝛ heredes compelluntur ad satisfaciendum iuxta facultates defuncti. b. d.

In litteris tuis continebatur qꝫ cuꝫ. b. multis fuisset crimi nibꝰ irretitus: qui ecclesiarum icendiū diabolo[r] instigante cōmiserat: tandem in egritudine constitutꝰ ac cepta penitētia de cōmissis per manū capellani sui fuit a sententia anathematis[s] absolutus: sed moriens ecclesiasticaꝫ sepulturā habere nequiuit. Quapropter: si ita res se habet: mandam[t] vt corpꝰ einsdē apcel. facias i cimiterio sepeliri[t]. ꝛ heredes[u] eius moneas ꝛ ꝓpellas: vt bis quibus ille per incēdiū vel alio modo damna contra iusticiam irrogauerat: iuxta facultates[x] suas cō digne satisfaciant: vt sic a peccato valeat liberari[y].

Lacius. iij. burgien. epo.

QUam causa. Diuiditur. nã in prima pte ponit decisa consultatio Scõo rñsio ibi: rñdemus: que rñsio tria facit. nam primo rñdet de rapto cũ redditione cause. Scõa ibi: preterea de ingressu. ꝛ cãm reddit. Tertia de vtroq; ꝛcludit ibi: nõ ergo. ab. si.

a Cũ cã. casus. Quidã volebat ꝛbere cũ quadã: parentes eã sibi dare nolebãt: tãdem de cõsensu puelle eã rapuit ꝛ cuz ea ꝛcubuit ꝛ carnaliter eam cognouit: demum illa monasteriũ intrauit. vñ miles illam tangẽs vrorem petebat: qz sine licentia sua monasteriũ post carnalẽ copulã intrare non potuit: dicebat mulier qꝺ nõ tenebat ei tangẽ uiro adherere: qz eaz rapuit: ꝛ raptor cũ rapta nõ põt ꝛbere. Ad hoc respondet papa qꝺ non fuit raptus cũ ipsa cõsenserit ꝛ post matrimoniũ consumatum religionem itrare nõ potuit viro inuito licet rapta fuerit. quare si hoc cõstiterit oz ei restitui.

b Admitti. ꝑm leges ẽt in sponsa ꝓpria raptꝰ cõmittit. C. de rapt. virgi. l. vna ad mediuz. sed canon preiudicat vt h. ꝛ xxvii. q. ii. §. i. ꝛ. c. lex illa qualitercunqz aliqua sit rapta bene potest ꝛbere cum raptore. si prior dissensio transeat postmodũ in cõsensuz. ꝛ. c. propri. ꝛ. xxxvi. q. ii. tria. sed raptus nõ ẽ vbi puella consentit ut hic patet.

c Reclamarent. talis reclamatio non impedit matrimonium: quia solo cõsensu ꝛbitur. xxvii. q. ii. sufficiat.

d Sed maritus. §. de conuer. coniug. quidam intrauit. t.

e Cõfessione. ergo creditur mulieris ꝛfessioni in ꝓiudiciũ matrimonij spũalis qꝺ non fit in carnali. §. de eo q cog. consang. vro. sue sup eo. sed aliud est in matrimonio carnali ꝛ aliud in spũali. In matrimonio carnali nõ stat ꝛfessiõi viri ꝛ vroris si ꝛ mrimoniuz ꝛficeant: qz sepe ad inuicem colluderent ꝛ separarent: ut dicit ꝑdicta decre. sup eo. Sz in spũali mrimonio si aliqua de qua ꝛstat qꝺ fuerit ꝑmo vror ante ingressum monasterij postea cõfiteat in iudicio qꝺ ante ingressum cognita fuerit a viro oz sibi restitui: qz eo iuuito monasteriũ itrare nõ potuit vt h dicit: imo si aliter ꝛficeret saluari ñ posset: nisi ad virũ rediret. Nõ est. n. credẽdũ qꝺ illa sit ĩmemor sue salutis. i. q. vij. sancimus. arg. ad hoc. §. de homi. significasti. ij. vnde reddenda est viro suo vbicũqz ꝛficet vir ꝛ vror. Ad dissolutionẽ mrimonij carnalis nõ credit illis nisi saltez adsit fama publica. xxxv. q. vi. si duo. sed vbi ꝛficent ad dissolutionẽ mutue seruitutis ꝓp adulteriũ bene credit eis. §. ti. pri. c. pe. ꝛ. §. de diuor. ex litteris. Vincen.

f Assensisse. ar. qꝺ solus ꝛsensus sufficit ad h ut alter ꝛiugũ possit monasteriũ ĩgredi. xxvii. q. ii. agathosa. vbi de hoc. ꝛ. c. si qs. ꝛ. xxxiij. q. v. q vroꝛ. De hoc dcm ẽ satis. §. de ꝙuer. ꝙiu. ĩ. c. vroratus. ꝛ. c. seq.

g Accedens. cũ raptore. ꝑm antiquos canones ꝛ ꝑm leges: non poterat raptor ꝛbere cũ rapta. xxvi. q. ii. de puellis. ꝛ. c. si aũt. ꝛ. c. placuit. ꝛ. C. de rapto. virgi. l. vna. §. sinautem. bodie secus vt h. ꝛ. xxvi. q. ii. veniqz. ꝛ. c. tria. Ber.

h Consensum. §. de spon. ad id qꝺ. ꝛ. §. de despõ. ĩpu. de illis. arg. C. qꝺ me. cã. l. ii. ff. de ꝛdi. ob tur. cau. si ob turpẽ.

Rubrica De furtis. Continuata est ista rubrica. §. in ꝓ. ti. dic ut ibi. ab. si.

i Ui furatur boiem. s. libeꝛ: qz si furat seruũ hac pena nõ tenet. ff. ad. l. fal. de plag. l. vlt. sed ꝑm canones hec pena nõ ponit. §. ti. ꝓ. in archiepatu. xxxiii. q. ii. inter hec. Tan.

k Ares. nõ ẽ orandũ. qz ĩ mortali eos decessisse ꝛstat. xxiii. q. v. placuit.

l Diacono. in necessitate ẽt laico. de cõse. di. iiii. sanctũ ẽ de pe. di. i. quẽ penitet. versus fi. ꝛ dis. vi. c. i. circa ꝑn.

Rubrica De furtis.

I Herodo.

Breue est ꝛ nõ summatur.

Ui furatur boiez[i] ꝛ vẽdiderit: cõuictus morte moriat.

EX cõcilio triburien̄.

Furibus ꝛ latronibus in peccato obeuntibus sacramẽta ecclesiastica denegãda sunt: secus si i morte eos penituit.

Fures ꝛ latronẽs si i furãdo ꝛ depredãdo occiduntur: visum est ꝓ eis non esse orandum[k]. Sed si comprehensi aut vulnerati presbytero vel diacono[l] confessi fuerint: cõmunionẽ[m] eis nõ negam[9]

EX ꝑniali theodori.

Cõmittens furtum ex necessitate non multum vrgente peccat sed non grauiter: vnde ꝛponenda est leuis ꝑnia.

SIqs ꝓpter necessitatẽ famis aut nuditatis furat[9] fuerit necessaria vestem vel pecus: peniteat[n] hebdomadas tres. ꝛ si reddiderit non cogatur ieiunare.

Hieronymus super parab.

Non indicas furẽ ꝓp lucruz qꝺ ab eo consequitur reus peccati est.

QUi cum fure partit[o]: occidit animã suã. nõ[p] fur solum sed ille reus tenet qui furti cõscius q̃rẽte possessore[q] non indicat[r].

AEx. iij. cremonensi epõ.

Fur occultus potest post restitutionem ꝛ penitentiã ad sacros ordines promoueri.

EX litteris tuis innotuit. qꝺ. b. calicem quẽdaz in ecclesia minus caute dimissum rapiens lõgo tẽpore detinere presumpsit: ꝛ ĩfra.

Mãdam[9] quatenus si ꝑsonte[s] confessus fuerit: ꝛ exinde ecclesie cuius calix fuerat satisfecerit[t]: nec ẽ super hoc nota vel infamia[u] manifesta respersus: post pactam[x] penitentiam aut congruam partem penitentie[y] dummodo alias idoneum ipsum esse cognoscas: ad sacros ordines non dubites promouere[z].

m Cõtionẽ. i. eucharistiã. si. l. di. penitẽtes. ꝛ sepulturã ẽt er quo ꝛfessi sũt. xiij. q. ul. c. vl.

Si quis. Breue ẽ nec recipit ꝙgruã sũmatõez maxime ꝓp varietatẽ ĩtellectuũ. sũmari tñ põt sic ꝑm cõem intellectũ ut in rubro. ab.

n Deniteat. Ex eo. n. qꝺ penitentia imponit: colligit qꝺ modica fuerit necessitas. Si enim magna fuisset nõ ꝙponeret pnã: ar. §. de ꝙse. di. v. discipulos. qz in necessitate omnia sunt cõia. arg. xlii. di. c. i. ꝛ. xij. q. i. ꝛ. ii. xviii. q. vii. qꝺ autez. ꝛ. xl vii. di. sicut hi. debuit enim credere dñm permissurum. in sti. de obli. que ex delic. nascũtur. §. placuit. modica penitentia imponitur: qz modicũ peccatũ. Sed quare nõ excusatur mulier a fornicatione ꝓpter necessitatẽ famis. ff. ỏ ritu nupalam. §. non est sicut a furto: Rñ. ꝓpter necessitatẽ res facta est cõmunis qꝺ furor. sed in fornicatione nõ est ita: immo potius debet quelibz mala pati qꝺ malo ꝙsentire: ut. xxxii. q. v. ita ne. Item quare excusor ab homicidio si ex necessitate me defendendo aliquẽ occido ꝛ nõ a fornicatione: Rñdeo ñ interficio: imo potius se ipse interficit q̃ me aggredit. ar. ff. si quadru. pauper. fe. dica. l. i. §. cum arietes. ꝛ ar. §. de homi. c. lator.

Qui cum fure. Breue ẽ ꝛ vario modo ĩtelligitur ꝛ potest summari ꝑm vnũ intellectuz ut in rubro. ꝛ pot alr summari: vt. ĩ. patebit ex varietate ĩtellectuũ. Ab. si.

o Partit. per consensuz etiam accipiẽdo vel occultando. tales. n. tenentur de furto. in sti. de obliga. que ex delict. nasc. §. si vero ope.

p Nõ fur. hec sunt ỽba Hieronymi exponentis ꝓcedentia verba salomonis.

q Possessore. i. dño uel quocũqz cui[9] ĩterẽ. ff. ỏ ỽ. si. ĩterdũ

r Indicat. ꝛ ita hẽs hic qꝺ quis tenetur indicare furem. ff. de recepta. l. i. ꝛ. ij. C. de fur. si ciuile. est ar. ff. de iure fisci. ex qbusdã. §. diuus. C. ad. l. coz. de fal. maiorẽ. C. de his q ad eccle. cõfu. pñti. ꝛ. §. qꝺ si in fundo. ar. ff. de prescript. ỽ. nõ licet. ff. de cõdi. ob tur. cau. l. iiij. §. vlt. vbi nõ peccat qui aliqd accipit ut ĩdicet. secus vero ꝑm canones vt hic patet: qz cõsentire videtur. vnde dicit qꝺ vterqz reus est.

EX litteris. Cõmunis diuisio. Secunda ibi: mandam[9]. Ab. si.

s Spõte. ar. qꝺ mitius agitur cum spõte confesso qꝺ cum ꝙuicto. l. di. presbyterũ. xii. q. i. non dicatis.

t Satisfecerit. aliter penitere nõ põt: dũmõ possit satisfacere. xiii. q. vi. c. i. ꝛ. §. de homi. sicut. §. eos. ꝛ. ĩ. ti. pri. cum tu.

u Infamia. facti q̃ grauat opinionẽ. ff. de obse. a libe. ꝓstãdis. l. ii. ꝛ a ꝓmotiõe repellit. lxxxi. di. tantis daniel. ꝛ. xxxii. di. laici. ꝛ. §. de accu. oiꝓtẽs.

x Post peractam. quia iam incipit esse quod non fuit. l. dis. ferrum. ꝛ. c. cũ exaudiero.

y Penitẽtie. §. de tẽpo. ordi. ex l'arum.

z Promouere. etiam de iure cõmuni: cum peccatum sit occultum. §. de tẽpo. ordi. c. ulti. ꝛ precipue ꝑm illos qui dicũt qꝺ peccatum occultum non reddit hominem irregularem. ꝑm alios qui dicunt contrarium: loquitur capitulum istud de dispensatione.

Rubrica. De vsuris. Quia vsurā exercēs rapinā quodāmō ꝓmittit ⁊ furtum. xiiij.q.iiij.si qs vsurā ⁊ subiacet restōni sicut furtū ꝓmittēs seu rapinā: vt i.c. cū tu. j.e.iō ꝓpetenti ordine sūmittit de usuris.ab.si.

Lures. Si creditor pcipit sortē ex fructibus pignoris deductis expēsis tenet pignus restituere debitori ⁊ vnū casuz excipit.b. d. Vel summa aliter ⁊ sic vt in rubro. Diuidit tres ptes: nā pmo ꝓhibet clicis usurā generalr ⁊ nō notati certaz spēm. Scōa ibi: q si. penā addit. In tertia a pdcā spē vnuz casum excipit ibi: nisi.

a Concilij.s.turoñ. cuius ē hoc capitulū.

b Clero. maxime: qz idem ē de laicis.

c Aliud genus. multa enim sunt genera vsurax. ar. xiiij. q.iij.c.i.ii.⁊.iij.

d Expēsis. ōducēde sūt expē se. ⁊ qō supest ē fructꝰ. ff. solu. ma. fructꝰ. ff. de peti. here. si a dño i fi. ⁊ xij.q.ij.nobis. ⁊. C. ō fruc. ⁊ lit. expē. l.i. ⁊ ipo iure p fructꝰ pceptos liberat pignꝰ. C. ō distra. pig. l.i. ⁊. ij. C. de pig. ac. l. iij. fructꝰ. n. semp cō putant i sortē. j.c. pr. ⁊. c. conquestꝰ. ⁊ b expēse iste ñ dñt eē supflue. ar. ff. ō rei uē. i fundo. ⁊ ille tm̄ sūt ōducēde q i ipaz rē necessarie fcē sunt: ⁊ pfructibꝰ colligēdis. C. de pig. in sūma. Dōt ergo rez retinere donec deducat expēsas. sed qd si restituit rē nōdū ōductis expēsis: petat p ꝓditōez idebiti. ff. de ipē. i re. do. fa. l. qō dt. §. si dot vel p ꝓriā actōez pignoratitiam. ff. ō pig. ac. si necessarias.

e Post bmōi. marīe qm̄ idē erat āte. xiiij.q.iiij.si quis obtulerit. ⁊. j.e. cum tu.

f Bñficiū. boc ita ꝓt itelligi puta laicꝰ aligs iniuste detinz possessionē aliquā q̄ fuerat clerico i bñficiū assignata: licitū ē clerico ō manu laici talr eā redimere ut eccl'ia uel ipe clicus fructꝰ talr pceptos retineat: nec ē usura cū tm̄ suū recipiat: qa sic forte possessio ad eccl'iā reuerteret hoc mō: qz forte alr ñ poterat recuparī. ⁊ idē ē si eēt feudū eccl'ie: qz fructꝰ eccl'ie nō ꝓputabit i sortē. j.e. ꝓ q̄stꝰ. ſz eccl'ia iterī fruitia a vasallo recipe nō dz. ſ. de feudis. c.i. idē intelligo de laico q hoc mō sibi lz redimere possessionē ō māu iniusti detētoris. alienā tm̄ possessionē talr retinet ñ possz. qz fructꝰ illi ñ sūt sui. vñ si illos retineret usura eēt. Idē eēt ō clico si possessionē eccl'ie q̄ nō fuit sibi pro bñficio assignata taliter in pignꝰ reciperet: nisi ō lnia eccl'ie hoc faceret. quasi pcipiēdo eos noīe eccl'ie.

g Uoniā. arboribꝰ. sic. ſ. c. pr. ⁊. j.e. ꝓ q̄stꝰ. ⁊. ſ. ō ēp. ⁊ uē. ad nfaz. ⁊. ſ. ō pi. cū ꝓ. C. ō pi. ac. l.i. ⁊. ij. C. ō pac. pi. l.i. ⁊ vl. ⁊. ff. ō pi. ac. l. si quenēit

Qia in omnibus. Iste tex. est multū allegabilis ⁊ multa iura faciunt mētionē de isto ꝓcilio laterañ. Et tria facit. Primo ponit fem̄ dānabile p ꝓstōnis cām. Scōo tripliciter punit usurarios manifestos. Tertio punit dupliciter clericos trūsgressores. Scōa ibi: Jō. Tertia ibi: qui aūt. ab.

b Multi. ꝓpterea qz multi sūt nō excusanī. ij.q.i. multi i fi. ⁊ ēt si oēs boiēs ecnt usurarij. si. xxxij.q.vij. flagitia. cū i veteri testō ⁊ nouo ꝓhibite sūt usure. j.c. pr. imo ēt iure ciuili usure ꝓhibite sūt. vñ nullo iure peti pñt i anē. de ec cle. ti. i pn. col. ir. lz nō obſuet: qz ibi dicit iustinianꝰ se q̄ttuor synodos gñales obſuaī. ſz nicena synodꝰ ē vna ō q̄ttuor pncipalibꝰ q̄ ita obſuari dñt sic q̄ttuor euāgelia. xv. di. sicut ⁊ i nicena synodo ꝓhibent usure. xlvij. di. qm̄ multi.

f Accipiāt sepulturā. idē ē de quolibet quē ꝓstat ōcessisse i mortali. xiij. q.iij ꝓ obeūtibꝰ. xxiij.q.v. placuit. xxi.q.iij. cypanꝰ. ⁊. ſ. ō sta. re. mōachi cūsilibꝰ.

k Oblatōnes. sic. xc. di. oblatōes. ⁊. xvij.q.iiij. mtroz. ſ. de rap. super eo ad fi. nihilominꝰ excōicādi sunt si nō satisfaciant. j.e. preterea. ⁊. ſ. de iureiur. debitores. ⁊. c. seq.

l Reddet. sed cui dz restitui? dāti nō vt. xvii.q.iiij. sūt. q.xij.q.ij. nulli liceat. Ala. dixit q ep̄o loci. ſz potius credo q illi q dedit ⁊ ille postea restituat ei a quo recepit ar. j.e. cū tu. ⁊. ſ. de homi. sicut dignum. §. eos.

Rubrica De vsuris.

Lex. liij. in concilio turo.

Usura ē lucrifacere fructus rei pignorate. fallit i casu hic excepto.

Lures clericorū: ⁊ infra.

Generalis cōcilij[a] decrenit auctoritas: vt nullus cōstitutꝰ in clero[b] vel boc vel aliud genus[c] vsure exercere ꝓsumat. Et siqs alicuiꝰ possessiones data pecunia sub hac specie vel cōditione i pignꝰ accepit: si sortē suaz deductis expēsis[d] de fructibꝰ iā percepit absolute possessionem restituat debitori. Si autem aliqd minus hz: eo recepto possessio libere ad dñm reuertat. Qō si post huius modi[e] cōstitutū i clero qsquā extiterit: q detestādis usuraz lucris insistat: ecclesiasticis officij periculū patiatur. Nisi forte ecclesie bñficiū[f] fuerit quod redimēdū ei boc modo ō manu laici videat.

Dē cantuarien̄. archiepo ⁊ ei⁹ suffraga.

Idē i effectu dicit cū ꝓcedēti. c. ſz addit tacite idē eē i laicis. nā i ꝓcedēti. c. tm̄ fuit fcā mētio ō clericis

Quoniā nō solū viris ecclesiasticis sed etiā qbuslibet alijs periculosuz ē usuraz lucris itēdere: auctoritate ꝓsentiū duximꝰ iniūgēdū: vt eos q de possessiōibꝰ vel aliis[g] qs tenere in pignore nouerint sortem deductis expensis receperunt: ad eadem pignora restituēda sine usuraz exactōe ecclesiastica districtione cōpellas.

Dem in cōcilio laterañ.

Manifesti usurarij ad cōiones altaris ⁊ ecclesiasticā sepulturam ⁊ oblationez offerendā admitti non possunt: ⁊ derici contra hoc facientes puniuntur vt hic dī.

Quia i oibus fere locis ita crimen usurarū ualuit: ut multi[h] alijs negocijs ꝓtermissis quasi licite usuras exerceāt: ⁊ q̄liter vtri uscz testi pagina ꝺdēnet: neq̄quā attēdāt. Ideocz cōstituimus q usurarij manifesti nec ad cōionem admittant altaris: nec christianam si in hoc peccato ōcesserit accipiāt sepulturā: ſz nec oblatōes[k] eoz qsquā accipiat. Qui aūt accepit: uel christiane tradiderit sepulture: ⁊ q̄ accepit reddet[l] ꝓpellat: ⁊ dōec ad arbitriū epi sui satisfaciat ab officij sui maneat executōe suspēsus.

Dem panormitano archiepo.

Non lz inducere quem ad exercendū usuras etiā p̄o pio opere.

Sup eo vo: ⁊ infra. Rñdem⁹ q cū usuraz crimē vtriusq; t. pagina detestet: sup hoc dispēsatōez[m] aliquā posse fieri nō videm⁹. qz cuz scriptura sacra ꝓhibeat p alteriꝰ uita mētiri[n]: multomagis ꝓhibēd⁹ ē qs ne ēt p redimēda vita captiui usuraz crie inoluat.

Dē salernitano archiepo.

Usurarij q sūt soluendo cogun tur per penas laterañ. concilij usuras restituere: etiam quas ante cōcilium receperunt ⁊ facultatibus ñ extantibus debent possessiones empte ex pecunia feneri vendi ⁊ debētibus recipere satisfieri.

Quam tu mānifestos usurarios iuxta decretuz nr̄m: qō nup i ꝓcilio ꝓmulgatuz ē cōione altaris ⁊ ecclesiastica ꝓcepis sepultura priuādos[p] donec[q] reddāt qō tā prave recepant: qdā eoz ad excusandas[r] excusatiōes i peccatis ipudēter affirmāt illas dūtaxat usuras restituēdas q̄ sūt post iterdcm̄ nr̄z recepte ⁊ infra. Sup his. f. t. r. q̄ sive añ sive post iterdictuz nr̄m usuras extorserit: cogēdi sūt p penā[t] quā statuim⁹ i cōcilio eas bis a qb⁹ extorserūt vel eoz hēdib⁹ restituere: vel bis nō supstitib⁹[v] paupib⁹ erogare dūmō in facultatib⁹ habeant vñ ipsis possint eas restituere: cū iuxta verbū beati augustini: non remittit peccatum nisi restituat[x] ablatū. Illi aūt q nō bñt in facultatib⁹[y] vñ usuras valeāt restituere: nō debēt vlla pena mulctari: cum eos nota fit mētio i oib⁹ ꝓmissiōib⁹ de pena illius canonis qz ⁊ nō ō excōicatiōe. Rñdeo qz ab illa semp icipiēdū ē tanq̄ a minori: ⁊ postea ifligēda ē maior si boc meruit ꝓteritas ꝓtumacis. ſ. ut lit. nō ꝓte. c. qm̄ in fi.

Per eo. Potest itelligi dupliciter. Primo in mutuāte. scōo i recipiēte usuras. ⁊ fm pmū itellectuz b. d. ēt ꝓ ope pio non lz usuras recipe qñ p receptionē dat cā usure committende. b. d. Vel sic: ⁊ clarius ut in rubro. ⁊ ista lec. colligitur ex ōcisa. di uidit. nā pmo ponit ōcisa consultatio. scōo rñsio ibi: rñdem⁹: ⁊ rñsionem ꝓbat per argumentuz a maiori. Ab. si.

m Dispensationē. ar. q̄ ꝓtextu boni malū fieri nō dz. i. q. i. nō ē putanda. xxiij. qō. v. si dicat. ⁊ xiij. q. v. c. i. ij. ⁊. iij. ⁊. c. neq;. ar. ꝺ. xxviij. q. i. nō oz. dic ut plene dictū est. ſ. ne cle. vel mo. nō magno in magna notula.

n Mētiri. xxij. q. ij. ne gs arbitret. ibi de boc.

Quam tu. Diuiditur. nā i ꝑma ponit cōsultatio tres articulos ꝓtinēs: quoz duo sūt decisi. ſo ordinate ad illos rñdet ibi: sup his. ab.

o Decretū. ſ. eo. q̄ in omnibus.

p Priuādos. ⁊ ita canon ille: qz in oibꝰ nō est late sñie ſz ferēde. Ber.

q Donec. ergo q̄cito restituūt sunt ipo iur restituti cōioni. arg. lxxxvi. si q sunt. tm̄ post satisfactionē relaxandum est interdictum.

r Ad excusandas. hec verba sūt austustini que bēs. xvi. q. i. predicatores.

s Sive post. ar. q̄ constitutio retrotrahit. ⁊ b ideo dicit: qz crimē istud añ illā ꝓstōnē ꝓhibitum erat vtroqz testō. ſ. c. ꝓ. i. b enī diuinū fuit ꝓceptū. xiij. q. iiij. qm̄ multi. qñ ꝓstō retrotrahat dictū fuit. ſ. de ꝓsti. c. ulti.

t Per penam statutā. ſ. e. qz. ⁊ ēt p excōicationem. j.e. ꝓterea. sed q̄re

u Nō supstitib⁹. ſz pōe q ille cui dz restitui usura lōge sit abñs: nūqd tenet usurariꝰ mittere ad eū usuras: tenet qdē. ſz supstib⁹ illiꝰ abñtis. ar. ff. de ope. lib. ope. n. Si aūt supstib⁹ itineris rei sūmā excedat vel paupib⁹ ar. buiꝰ. c. ⁊. ij. q. vi. añrioz. Et hoc itellige si usurariꝰ nouit vbi bitet qz si ignoret nō tenet ingrēdo uagari. ar. ff. de opo. lib. q nisi i fin. ⁊ quousqz pōt fieri restitutio illi q soluit nūq̄ illa pecunia dz dari paupib⁹. ſ. ō homi. sicut dignū. §. eos. ⁊. ſ. de iureiu. eam te.

x Restituatur. xiij. q. vi. c. i.

y In facultatib⁹. ⁊ lz amiserit usuras nihilominꝰ tñ tenet pp moraz q̄ illis nocere dz. vñ oīa refūdet ōbēt si alr facet pñt. ar. ff. de vi ⁊ vi ar. l. i. §. rectissime. ⁊. ff. de le. i. cū res legata. sed si nihil bñt liberant ex toto vt b. Si tm̄ ad pinguiorē fortunā puenerit tenet ut prius. ſ. de so. odo-

ardus.ꝛ.ff.de cõcef.bo.ſi debitoris.ar.xxvi.q.vi.ſi qs ō corpe.ꝛ.c.ō bis vero.ꝛ inſolidū.nec habeꝫ rō ne egeat:lz alias dicat lex q̄ q bōis cedit non conuenit poſtea.niſi inquātū facere pōt.ff.de ceſ.bo.is q Ala.

a ¶ Euidēter.ſi.n.credat hſe ꝺberib⁹ veritas eruat.v.q.v.ille q.xiiij.q.vi.c.i.uel iuret ſe nō hſe vñ reddat qō poti⁹ vſ:qz ñ ꝺz vlla pena puniri ut hic dicit:qz inaniſ eſt actio ꝛc.ff.de dolo nā is.ꝛ.ſ.de reſti.ſpoli.oli.

pauptatis euidēter[a] excuſet. Poſſeſſiones vero q̄ de vſuris comparate ſunt: debēt vēdi[b] ꝛ ipſaꝝ p̄cia bis a qbus vſure ſunt extorte reſtitui: vt ſic non ſolum a pena ſed etiam a peccato poſſint qō p vſurarū extorſionem incurrerāt liberari.

I Dem genuenſi.archiepo.

¶ Vendens rez plus q̄ꝫ valeat qz ſolutionē differt peccat:niſi dubiū ſit an tempore ſolutiōis erit valor rei variatus ꝛ venditor nō erat vē ditурus tempore quo vendidit.

In ciuitate tua dicis ſepe contingere:q̄ cū qdaz piper ſeu cinamomū ſeu alias merces cōparāt[c]:q̄ tūc vltra qnq̄ libras nō valent[d]:ꝛ ꝓmittūt ſe illis a qbus illaſ merces accipiunt ſex libras ſtatuto termino ſoluturos. Licet aūt cō tractus hmōi ex tali forma[e] nō poſſit cēſeri noīe vſuraꝝ[f]:nihilomin⁹ tñ vēditores[g] peccatū incurrūt: niſi dubium[h] ſit merces illas plus minuſue ſolutiōis tpe valituras.ꝛ iō ciues tui ſaluti ſue bene cōſulerent ſi a tali ꝓtractu ceſſarēt:cuz cogitationes hoium oīpotēti deo neque unt occultari[i]. I Dem

¶ Vſurarius monit⁹ nō deſiſtēs: ſi clericus eſt ab officio ꝛ bñficio ſuſpēditur ſi laicus excōicat.

Preterea pochianis tuis vſuras recipere interdicas[k]:qui ſi parere contēpſerit: ſi clerici ſint eoſ ab officio bñficioq̄ ſuſpēdas[l]. Si laici vſq̄ ad dignam ſatiſfactionem ipſos vinculo excommunicationis[m] aſtringas. I Dez. abbati ꝛ fratribus ſancti laurcn.

¶ Fructus rei pignorate ꝓputari debēt i ſortē ꝛ excipit vnum caſum.

Quonqueſtus eſt nobis.c. clericus:ꝛ ifra. Di.v.mandamus q̄tenus ſi terrā ipſaꝝ titulo pignoris detinetis:ꝛ de fructib⁹ eius ſortē recepiſtis[n] predictā terrā clerico memorato reddatis. Niſi terra ipſa de feudo[o] ſit monaſterij vſri

I Dem epō placentino.

¶ Heres vſurarij filius vel extraneus vſuras extortas per defunctū reſtituere compellitur.

Tua nos duxit.f. conſulēdos qd ſit de vſurariox filijs obſeruādum q eis in crimine vſuraꝝ defunctis ſuccedūt:aut de extraneis ad quos bona vſurariozuz aſſeris deuoluta. Tue igit queſtiōi iſis pūctibus rūdemus q⁹ filij ad reſtituēdas vſuras ea ſunt diſtrictione cogēdi[p] q̄ parētes ſui ſi viuerēt cogerentur.idipſum etiam contra hēdes extrāeos credim⁹ exercēdū

Rbanus.iij.

¶ Dutuās ea mente vt vltra ſortez aliqd recipiat:tenet in foro aie ad illud reſtituēdū.ſi ex hoc aliqd conſecut⁹ eſt:idē in non,dāte parabolam iuramenti:niſi aliqd ide recipiat:ꝛ idez in vendente rem pl⁹ quā valeat:qz differt ſolutionem.

Onſuluit nos tua deuotio: an ille in iudicio animaꝝ q̄ſi vſurarius debeat iudicari:qui non alias mutuo traditurus:eo propoſito mutuā pecuniā credit:vt lz oī ꝓuentiōe ceſſante plus tñ ſorte recipiat.ꝛ vtrū eodē reatu criminis inuoluat:qui vt vulgo dr:non aliter

Onqueſti Primo ponit deciſam q̄ſtionem Scōo puiſionē ibi:diſcretōi. tertio exceptionez ibi:niſi. ab.

n ¶ Recepiſtis.deductis etiaz expenſis.ꝛ ut.ſ.e.c.i.ꝛ.ij.vbi de hoc.

o ¶ De feudo.In iſto cāu fructus ꝓputanꝫ in ſortem.interī tñ nō debent ſeruitium recipe a vaſallo:nec ē vſura.ſic.ſ.de feudis.c.i.in quo caſu pōt itelligi.ſ.e.c.i.ſed ibi illud expōitur:dic ut ibi. Dēs ergo ynū caſum in quo nō ꝓmittit vſura ultra ſortē recipiēdo: ut.ſ. .c.i.ꝛ b fauore eccleſie. Itē ꝛ i alio.j.e.ſalubriter.alias etiā poſſz attētari q̄ vſure poſſunt peti ēt ſm canones:ut cū uendo tibi prediū ꝛ trado:ꝛ p̄cipis fructus:nec ſoluis mihi p̄ciuz ad terminū.ar,C.de vſu.l.ij. ga hmōi vſure:nō q̄ſi vſure; ſed q̄ſi itereſſe petūtur.ar.xiiij .q.iiij.qm̄ multi.ibi ad q̄ſtū .ꝛ .c.ſi qs oblit⁹ibi aliq̄ incremēta.ꝛ.ff.p ſocio ſocium q.dāna vero ꝛ itereſſe ſm canones peti pñt.xij.q.ij.ſi qs clericus. ꝛ .ſ.de fo.cōpe.dilecti.ꝛ.ſ.de fideiuſ.puenit.ꝛ.c.conſtitutis.ꝛ ar.ff.de eo qō cert.loc.l.ij.ſ. vl.ꝛ marie in ꝓtib⁹bone fidei ubi vſure ueniūt ex mora.ff.ꝓ vſu.mora.ſ.in bōe.ꝛ.ff.de pi. ꝛ ꝓmo.rei vē.l.ul.ꝛ. C. de ac. ēp.ꝛ uē.fruct⁹.qz nec dr vſura ſz potius itereſſe:qa nō dr reci pere ultra ſortē.ꝛ qō dicit qd ſorti accedit vſura eſt:illud pōt itelligi i mutuo uel ubi ali qd excogitat i fraudē vſuraꝝ. Illud no.q̄ duo ſunt ꝓct⁹q de ſui natura uolūt eē gratuiti: ut mutuū ꝛ ꝓmodatū.mutuū .n.niſi ſit gratuitū ſtatī vſura ē vñ illud mutuū dātes nihil inde ſpectātes.j.e. conſuluit. Itē cōmodatū ſi nō ſit gratuitū ꝛ ꝓmodatū ꝛ i locationē trāſire vſ nō tñ ē vſura. Itē ſi vēdo tibi fūdū iuſto p̄cio ea lege ut q̄ncūq̄ tibi ſoluero p̄ciū qō mihi das fundus ad me reuertat.C.de pac.inter ēp.ꝛ uēdi.l.ij. i caſu iſto lucrat fruct⁹.alias ſi modicū eēt p̄ciū p̄ſumit ꝓtus in fraudē uſurarum.ſ.de emp.ꝛ uen.ad nſam.ꝛ p̄cipue ſi emptor cōſueuit exercere uſuras.ſ. de pig.illo uos. Itē ubi pecunia datur ad pōpam poſſum inde recipe mercedē:qa nō ē mutuū ſed poti⁹ ꝓmodatū ſiue locatio.ff.ꝓmo.ſi mihi.ſ.non pt.ꝛ .l.ſeq. Item ubi aliqd apponit noīe pene:dūtñ nō in fraudē uſurarū.xij.q.ij fraternitas.tamen in omnibus predictis cauſis non dicuntur uſure:ſed poti⁹ intereſſe videntur.Lau.

p Tua nos.Communis diuiſio.Secunda pars ibi:tue igitur.ab.ſi. ¶ Logendi.tenentur filij pro parentibus pro hereditaria portione:ꝛ illi ad quos bona vſurariozum pueniunt ut hic dr.ꝛ.ff.de regulis iuris.ex q̄ perſona.Sed pone q̄ alter heredum efficiatur non ſoluendo ante reſtōnem vſurarum:nunquid alter conuenitur inſolidum:non videtur.ff.de fideiuſſo. inter eos.ſ.cū inter.ar.contra.ff.commodati.ſi nihil.ſ.heres.ꝛ.ff.de fideiuſſo.inter fideiuſſores.ff.de fideiu.tu.l.ſi fideiuſſorez.Satis pōt dici q̄ inſolidū conueniri poſſunt:quia omnia bona defuncti erant illi obligata.ar.ſ.eo.cuz tu.ꝛ precipue cum ſuccedit in crimen.heredis.n.ſuccedentis in vitium par fortuna habēda ē.C.de fruc.ꝛ li.exp̄.l.ij.ꝛ etiam heredis ignorātia defuncti uitium non excludit.ff.de diuer.ꝛ temp.preſcrip.cum bſs.Si ergo heres ſuccedit in bonis defuncti ſiue heres idem crimen committat ſiue non:ſemper tenetur reſtituere vſuras quas defunctus extorſit inquantum ſe extendit illius bſditas ut hic patet:ꝛ econuerſo heres poteſt repetere uſuras extortas a patre.j.e.Michael.Lin.

Quonſuluit. In prima ponitur conſultatio tria continens.In ſecunda ſimul ad oīa rñdet ibi:Verum.Ab.ſi.

arduus.ꝛ.ff.de cõcef.bo.ſi debitoris.ar.xxvi.q.vi.ſi qs ō corpe.ꝛ.c.ō bis vero.ꝛ inſolidū.nec habeꝫ rō ne egeat:lz alias dicat lex q̄ q bōis cedit non conuenit poſtea.niſi inquātū facere pōt.ff.de ceſ.bo.is q Ala.

b ¶ Vendi.Ex hoc vſ q̄ ad quēcūq̄ pueniat res empta de pecunia vſuraria tenet illaz reſtituere. lz.n.res empte ex tali pecunia peruenerant ad filios uel ꝓſanguineos vſurariox ꝛ nihilomin⁹ nēduntur ut ō dicit: qz res illa ſuccedit loco alterius pecunie.ff.de le.ii. imperator in fi. ꝛ. ff. de lega. .iij.fideicommiſſaria. ſ. ſi rem ſuam.ꝛ. ſ. ut lit. pen.eccleſia.vbi de hoc quod uerum eſt ubi ex cā lucratiua res puenit ad ipſuz.Si uero ex alia cā puta quia emit ignoranter ſecus eſſet forte:ꝛ ſpeciale eſt hoc in re empta ex pecunia fenebri :alias regulare q̄ in re empta ex pecunia tua non nomine tuo nihil iuris habes.C.de rei vē.ſi ea pecunia.ꝛ.C.de proba .ad ꝓbationē.ꝛ.ff.de furt. q vas in fi.alium caſuz habes.C.de rei ven.ſi ut ꝓponis.tertium. C. arbitrate.l. iij.ꝛ. ſ. de pecul. cle.ingrendū.Ala.

In ciuitate. Scōm cōem intellectum ſūmat ut in rubro.Cōis diuiſio.Secūda pars ibi:lz.ab.

c ¶ Cōparāt.nō decepti in iuſto precio.ſed ſciēter plus emerūt pp dilationē ſolutionis.ſi.n.decepti eſſent:quia parent ultra p̄ciū iuſtum nō bēret ſpeciē vſure:qz lz ꝓbentibus ſeſe adinuicē decipe .ff. de mino.in cauſe. ſ.i precio.uſq̄ ad dimidiam iuſti preciſ.ſ.de emp.ꝛ uen.c.cum dilecti.ꝛ.c. pe.C.de reſcin.uen.l.ij.Ala.

d ¶ Nō ualēt.imo vſ q̄ tñ ualeat.res.n.tm̄ ualet q̄tum uēdi pōt.ff.ad treb.l.i.ſ.ſi bſs.ꝛ.ff.ad.l.fal.q̄rebat.ꝛ.ff.ō fur.ſi qs uxori.ſ.ul.ꝛ. ff.ō dona.cā mor.l.mortis cā.ſ.ult.ꝛ.ff.ad.l.rhodi.de iac.l.ij.ſ.portio.precia.n.rex nō ex affectu ſingulox:ſz cōiter eſtimant.ff.ad.l.fal. p̄cia. ar. ꝓ.ff.mā.cū ſuus.ſz b nō fuit ēptio ſcā eſtimatōe cōi. Ber.

e ¶ Ex forma.ſi.ſ.ō pigno.illo uos.ꝛ ita forma ꝓctus inſpici ꝺz ad boc ut uſurarius cenſeatur:qa oē eſſe ē ex forma ſed non eſt ſemper uerum i caſu iſto:ut.j.dicitur.Ber.

f ¶ Vſurarum.ar.ꝓ.j.e.cōſuluit.ibi ſoluitur.Ber.

g ¶ Vēditores.iſti uēditores pp dubiū excuſant a peccato,als nō uēdituri.j.e.c.ul.in fi.vñ pp dubiū excuſant a peccato uſuraꝝ:ꝛ expone p̄cñ. .ſ.uſuraꝝ.j.e.c.ul.ꝛ ſm illā itellige iſtā.lz.n.ex forma nō ſit ꝓctus uſurarius.pōt tñ fieri in fraudē uſuraꝝ vñ eq̄ tz.ar.ſ.de pignor.illo uos.ꝛ quodcunq̄ nomē ꝓponas uſura eſt.xiiij.q.iiij.c.i.ꝛ.ij.

b ¶ Niſi dubiū.j.e.c.vl.ubi de boc.in tali dubio potius eēt abſtinēduz: qz qñq̄ dicunt aliq ſe dubitare ubi nō eſt dubitādū ꝛ econuerſo.ꝛ tutior via eſt eligenda.j.de cleri.ex.mi.illud.vnde dicit ſaluti ſue bñ conſulerent.ꝛc.qz periculum eſt in vis.Ber.

i ¶ Occultati.qz ſecretox deus cognitor eſt.xxxij.di.erubeſcant.ꝛ.ij.q. .v.conſuluiſti.quem non latet peccati qualitas neq̄ peccantis effectus. xxxiij.q.iij.deus qui.Tan.

Preterea. Due ſunt partes.Secunda ibi:ſi laici.Ab.ſi.

k ¶ Interdicas.xiiij.q.iij.ꝛ.q.iiij.per totū.ꝛ.xlvij.di.qm̄ multi.

l ¶ Suſpēdas.Talis.n.repellit ab obtēto ut ō dicit.ꝛ.xiiij. q.iiij.ſi qs. oblitus.ꝛ.c.qm̄ multi.ꝛ repellit ab obtinēdo multo fortius.j.de excel.

a ¶ Concedit.ff.qō me.cā.l.vl.§.si fenerator.
b ¶ Sperantes.supple cā mutui in spe lucri p̄cipaliꝝ posita.secūdario tñ aliquid sperare nō puto malū: vt ꝛ ipe seruiat illi.ar.lxi.vi.qd proderit.ꝛ.lix.di stin.si officia.nec etiam recipere ex tali spe.ar.i.q.ij.q̄pio.imo naturaliter ō bitor ē illi obligar⁹ ad antidota.ff.de pe.here.sed si lege.§.cosuluit.ꝛ.ꝫ.de testa.cū in officijs.Ala.
c ¶ In lege.xiij.qō.iij.c.ij.ꝛ .iij.Ber.
d ¶ Male agere.ar.ꝫ.ꝫ.e.in ciuitate illō itelligit q̄tum ad iudiciū eccle: ꝛ pōt excusari illud pp dubiū istud de iudicio aīe vt ꝫ p̄z.ꝛ ita nō est ꝓra ibi quo ad formaz ꝯctus vsurarij nō dicuntur.sed isti pp intentōnē quā būerunt iudicādi sūt i iudicio aīe male agere ꝛ iudicendi sūt:sed si cōpellēdi: vt sic recepta restituāt nec tāq̄ vsurarij puniēdi sūt ꝫ reuera quo ad deū vsurarij vident:qz restituere tenent sic accepta. Et sic bēs māifeste q̄ intentio facit hoīem vsurarium.itellige cū effectu:sic ꝛ expectatio.xiiij.q.iij.c.i.ꝛ.q.iiij.si qs clicus.

Quam. Cōis diuisio. se cūda ibi:mādam⁹. Ab.
e ¶ Se tueri.idē est ꝫ quolibet crie manifesto.ꝫ.de app.cū sit romana.alꝫ si iniuste grauaret nō est appellatio ōnegāda sic multotiēs cōtēnaret iniuste q̄ foret absoluēd⁹.ꝫ.ō exce. cū inter.ꝛ ita intellige de his q̄ appellāt ex̄ndo in crimine.ꝛ hoc ꝓstat:qz non exp̄mit iustā cām appellādi.alꝫ nō audiret ante sniam appellās.ꝫ.ō ap. vt debitus honor.

Post. Ponit duplicem p̄uisionē ꝯ iudeos vsurarios. Scōa ibi: donec. Ab.si.
f ¶ Principes.quorū legib⁹ in tplib⁹ subijciunt iudei. viij. di.quo iure.ꝛ.C.de iu. iudei. qz si ad nos veniūt p̄tegūt.ꝫ.ō iude.sicut.ꝛ.C.ō iude.nllus pari rōne alios ꝯ eos p̄tegamus.ar.ꝫ.de mutu.peti .p totum.marie i his q̄bus legem suā oīdūt.ꝫ.e.ꝓsuluit.ꝛ.xiij. .q.iiij.qñ.ꝛ.c.vlt.Alin.
g ¶ Cōionem.sic.ꝯ.e.q̄to.
b ¶ Denegari. Nō est dubiū qn pena corporali puniant iudei p̄ ecclesiā ꝛ etiā pecuniaria xxviij.q.i.sepe in fi.xvii.q.iiij ꝓstituit.ita tñ q̄ vsq; ad vīdictam sanguis nō p̄cedāt.ꝫ.e. de rap.in archiepatu.sed ꝯ qz nihil ad nos de his q̄ foris sūt .ij.q.i.multi.ꝛ.ꝫ.de diuor.gaudemus.sed qō ds ibi nihil ad nos ꝛc.illud itelligit inquātū deū offendūt:sed inquātū boiem offendūt secus ē:uel pōt itelligi illud de directa cobertiōe quā in eos non exercemus: secus de indirecta ut ꝫ ꝛ.ꝫ.de veci.c.de terris.cū ēt pp delictū efficiuntur de foro nostro.ꝫ. de iudi. nouit.ꝛ.ꝫ.de fo.ꝓpe.cū sit generale.ꝛ.vi.q.iij.placuit.ꝛ.ꝫ.ō rap.c.i.ꝛ ō hoc dictum est.ꝫ.de iudi.ita quoruūdā. Ber.

Quas. Vsurari⁹ q̄ fecit debitorē iurare de soluēdis vel de nō repetendis vsuris ecclesiastica censura cōpellitur ab exactōe desistere.b.d. Uel aliter sic vt in rubro. Cōis diuisio. Scōa ibi:nos. Ab.si.
i ¶ Desistere.relato prius sacramēto.ꝫ.de iureiu.ex admīstratōis.ꝛ hanc relationē pōt petere q̄ iurauit:cum huic petitioni nō renunciauerit:ut.ꝫ.ō renun.cū inter.p.ꝛ.ꝫ.qō me.cā.ad audiēdā.imo ꝛ si iurauit nō petere absolutionem pōt illud denunciare.ꝫ.de iureiu.quemadmodū. Et licet ob p̄uatū
c cōmodum denūciet:nō tamē repellitur ab ea:qz ꝓderit vsurario cuz penituerit.ar.viij.q.i.sunt in ecclesia.
k ¶ Uel restituere.sic.ꝫ.de iureiur.debitores.ꝛ.ꝫ.de ēp.ꝛ vē.ad nfam.

Quia. Ponit statutū cui⁹cām p̄mittit ibi:statuim⁹. Ab.si.
l ¶ In legē eādē.ſ.ff.qō me.cā.isti qdē.ꝛ.ꝫ.de ap.an sit.ꝛ.c. ꝓstitutis. ꝛ.C.ō iur.ōlib.scim⁹.§.si vo postq̄ ar.ꝫ.ꝫ.de ap.dilectis filijs.vbi decan⁹ q̄ nō detulit appellationi auditur appellans in eodem negocio.ꝛ idem videt si in aliā delinquat.ff.de ritu nup.filio patroni.§.i.vbi patronus q̄ cōtra vnā legē venit bñficiū alteri⁹ amisit.ff.de mino.l.auriliū in fi.vbi mior delinquens bñficiū restōnis amittit.Alin.ꝛ Jo.reliquerūt hoc disputatōi vtrū delinquēs ꝯ legez vnam alia; p̄dat bñficiū. Ego nō credo q̄ p ptera perdat beneficiuz alterius:qz sic puniret in eo in quo non deligit sufficit ergo q̄ amittit legis bñficiuz quā ꝓtēpsit vt dñt p̄me cōcor.ꝛ illa ler auriliuz logē in crie: vbi nō restituitur minor nec illa filio patroni obstare videt.
m ¶ Restituerit.nunqd sufficit cautio de restituē do:Rñdeo q̄ non.ar.ꝫ. de re iudi.cū aligb⁹.ff.ō pig.ac.qō si non soluerit.nisi forte magna causa interuenerit.ar. ff. de re iudic.l.iiij.§.ait p̄tor. puta si non sit soluendo tūc sufficit p̄stare cautionez q̄ ipse restituet ꝛ audiri ꝺz vt postea alij restituat.argu.ꝫ. de resti. spol.olim.ij.ꝛ.ꝫ.de sol. odoard⁹.ꝛ.ff.de ces. bo. .l.si debitores. vel si ille cui debetur cōsentiat: qz satisfactuz itelligit.ff. de pig.act.si rez.§.ois.ar. .ꝫ.de re iudi.qō ad consultatiōez. Jtez qd si nullus agit ꝯ istuz ꝙ vsuris Dixit Jo.ꝛ Tan. q̄ fcā denūciatione in publico si nullus apparet qui petit:ꝺz iste audiri ꝙ lr̄as: sicut facit qui rem iuenit alienā ad euadēdum penaz furti denūciat publice vt cuius est res veniat .ff.de fur.falsus.§.q alienuz.boc nō credo sufficere.non.n.excusat vsurarius si nullus reperat ab eo uel si ōnūciet.imo etiam tenet vsuraz restituere saltez paupib⁹ si null⁹ apparet cui restituat: aliter ñ liberatur a peccato vt.ꝫ.e.cū tu. vñ cum nō sit adhuc emendatus si i crimine perseueret retinendo alienuz:nō est audiendus.ꝛ boc ꝓz per litteraz istā:qz nisi restituerit vel adhuc restituat cū effectu:ergo bñficium legis habere non ꝺz cū ad huc ꝓtra illam in crmle pseueret.vñ pōt ei dici: eisce primo trabē de oculo tuo q̄ festucā de oculo fratris tui.i.q.i. mlti. ꝛ.iii.q.vij.§.porro in fi.ꝛ ita iudex nō p̄cedat per litteras tales:nisi p⁹ q̄ ꝓstiterit q̄ plene purgatus fuerit.ꝛ boc itellige cum est manifest⁹ usurari⁹.alꝫ iudex nō denegaret ei audientiam.ꝛ sic iudex ex officio suo potest eum repellere exēplo domini.iij.q.vij.qui sine.c.postulatus.ꝛ.ꝫ.ō excep.exceptionem.si.ꝛ.ꝫ.c.,pri.ꝛ.ꝫ.e.q̄ pernicioſum.argu.idem erat si nō sit manifest⁹ vsurarius.ꝛ reus excipiat qō nō ꝺz audiri:cum eodez reatu crimis iuoluatur ꝓbatione recepta nō audiat nisi restituat vt dixi. Jtē qd si aliqs ꝓtendat in iure cum ipo ipetrante ꝛ appellet ante cāz. nūqd expediet ante cām appellatiōis:ar.est ꝫ q̄ sic:ex eo q̄ dicit nisi p⁹ restituerit ꝛc.si usurarius ipetrator appellet non audirem illum iterim p lr̄as illas. Jtē bēs ꝫ q̄ lr̄e q̄ ab initio nō valent postea cōualescūt. .ꝫ.de fo.cōpe.licet verum.ꝛ ex tenore.ꝛ boc verum est quando ab initō nō sunt nulle ipo iure. Ber.

Quamuis. Manifesti vsurarij ēt nullo accusante possunt cōpelli p penam lateran.cōcilij.b.d. Uel aliter:ꝛ sic ut in rubro. no. fm verum itellectum.c.nam p̄mū summarium Jo.an.parum ꝺz dubiuz. Secunda pars ibi:fraternitati. Ab.si.
n ¶ Potentū. vñ excōicari possent si prestēt impedimētū volētib⁹ agere ꝯ illos.ꝫ.de offi.deleg.c.i.ꝛ.xi.q.iij.iniustū.

parabolā iuramenti concedit[a] donec quamuis sine exactione emolumentuz aliquod inde p̄cipiat.ꝛ an negociator pena consimili debeat condemnari: qui merces suas longe maiori p̄cio distrahit si ad solutionem faciendam prolixioris temporis dilatio prorogetur ꝯ si incōtinenti p̄cium persoluatur. Uerū qz quid in his casibus tenenduz sit ex euangelio luce manifeste cognoscitur: in quo dicitur: date mutuuz nihil inde sperātes[b]: huiusmodi homines p̄o intentione lucri quā habent: cū omnis vsura ꝛ superabundantia p̄hibeatur in lege[c]: iudicādi sunt male agere[d]: ꝛ ad ea que taliter sunt accepta restituēda in aiarum iudicio efficaciter inducendi.

¶ Nocētius.iij.prelatis i regno francie constitutis.

¶ Manifestus vsurarius appellans ad subterfugiendum restitutionem audiendus nō est.

Quam pernicioſum: ꝛ infra. Mandamus quatenus manifestos vsurarios: maxime quos vsuris publice renunciasse constiterit: cum aliquis eos cōuenerit de vsuris nullius permittatis appellationis subterfugio se tueri[e].

¶ Dem narboñ.archiepō.

¶ Per subtractionem cōmunionis christianorum per p̄ncipes seculares cogendi sunt iudei ad vsuras restituendas.

Post miserabilem: ꝛ infra. Judeos ad remittēdas christianis vsuras per p̄ncipes[f] ꝛ potestates compelli precipimus seculares. Et donec eis remiserint: ab vniuersis christi fidelibus tam in mercimonijs ꝯ in alijs per excommunicationis sententiam eis iubem⁹ communionem[g] omnimodam denegari[h].

¶ Dem mutinensi epō.

¶ Non obstāte iuramēto de non repetendis vsuris p debitorez p̄sito p̄t iudex ex officio suo vsurariū ad restituendas vsuras cōpellere.

Quas dudum recepimus questiones q̄ qdā vsurarij eos q̄ b⁹dant pecuniā ad vsurā p̄stare faciunt iuramentum q̄ vsuras nō repetēt: ꝛ super his quas soluerint nullā moueant questionē. Nos igitur respondemus vt vsurarios ipsos mo.p̄e.per cen.ec.ap. re.cōpellas ante vsurarum solutionem ab earum exactione desistere[i]: vel restituere[k] ipsas postq̄ fuerint psolute: ne de dolo ꝛ fraude cōtingat eos cōmodū reportare.

¶ Dē non auditur vsurari⁹ repetēs vsuras nisi p̄⁹ restituat extortas.

Quia frustra legis auriliuz inuocat: qui ꝓmittit in legez[l].

Statuimus vt si quis vsurari⁹ a nobis litteras ipetrauerit sup restituendis vsuris vel fructib⁹ computandis in sortem: nisi prius ipse restituerit[m] vsuras q̄s ab alijs nouit recepisse auctoritate litterarū ipsarū nullaten⁹ audiat.

¶ Dem altisiodorensi epō.

¶ Convictus de vsuraria pranitate per famam ꝛ alia argumenta potest manifestari vsurarius: ꝛ tā quam manifestus vsurarius compesca secundum dispositionem lateranen.concilij.

Quam in dioces tua sint quamplurimi vsurarij de quibus minime dubitatur quin sint vsurarij manifesti: contra quos propter timorem potentum[n] qui tuent eosdez nullus accusator apparet: nec iidem sūt p̄ sniam condēnati.f. t. t. .r.q̄ licz contra eos non appareat accusator: si tamen alijs argumentis illos constiterit esse vsurarios sufficit eis iniungere vt de cetero usuras non exigant: et si quas exegerint eas restituant: alioquin si in premissis negligentes fuerint: tu eos per censuram ecclesiasticam appellatione postposita compescas. Quocirca fraternitati tue per apostolica scripta mandamus quatenus si qui in predicta ciuitate vel diocesi tua usuras exigere vel extorquere publice vel occulte presumpserint: postquam ipsos publice usurarios esse constiterit: eos per censuram ecclesiasticam appellatione postposita compescere non postponas. Datum Laterani. iij. kl. Maij. Pontificatus nostri anno quinto.

¶ Dem ad hoc epō.

¶ Usurarij manifesti ad restituendum usuras per censuram ecclesiasticam appellatione postposita compellendi sunt.

Quia quidam usurarij manifesti: qui ad restituendum usuras per censuram ecclesiasticam appellatione postposita compellendi sunt: ut ad hoc ualeant: quod ad tempus ab usuris exigendis desistunt: ne ad restitutionem compellantur: ipsi vel alij pro eis: quod ipsi ab usuris exigendis desistunt: iurare non formidant: fraternitati tue per apostolica scripta mandamus quatenus si qui in predicta ciuitate vel diocesi tua usuras exigere vel extorquere publice vel occulte presumpserint: postquam ipsos publice usurarios esse constiterit: eos per censuram ecclesiasticam appellatione postposita compescere non postponas. Datum Laterani. iij. kl. Maij. Pontificatus nostri anno quinto.

¶ Dem ad hoc epō.

¶ Usurarij manifesti ad restituendum usuras per censuram ecclesiasticam appellatione postposita compellendi sunt.

Quia quidam usurarij manifesti: qui ad restituendum usuras per censuram ecclesiasticam appellatione postposita compellendi sunt: ut ad hoc ualeant: quod ad tempus ab usuris exigendis desistunt: ne ad restitutionem compellantur: ipsi vel alij pro eis: quod ipsi ab usuris exigendis desistunt: iurare non formidant: fraternitati tue per apostolica scripta mandamus quatenus si qui in predicta ciuitate vel diocesi tua usuras exigere vel extorquere publice vel occulte presumpserint: postquam ipsos publice usurarios esse constiterit: eos per censuram ecclesiasticam appellatione postposita compescere non postponas. Datum Laterani. iij. kl. Maij. Pontificatus nostri anno quinto.

a ¶ Manifestos. si intelligas manifestos. i. notorios: nō est opus alijs argumētis. s. de accusa. euidēti. s. de iureiur. ad nſaz. t. ij. q. i. de manifesta. Si aūt loquitur de manifestis nō notorijs ſm hoc euidēs ꝓbatio requirit ſm iuris ordinem. xi. q. iij. eoꝝ in fi. Ad hoc posset dici q illud notoriū nō bz facti pseuerantiā. unde aliqua requirunt argumenta: uel dic q solēnis fama docet ipſos esse usurarios: t ideo p famā t alia argumēta puniuntur: quia sola fama non sufficit ad cōdēnationem. argu. xxv. q. vj. si duo: t. iij. q. iij. §. Item sepe fit: t. s. de iureur. ex litteris.

b ¶ Poteris. ex officio tuo: vt dixi. s. eo. c. proximo licet nullus appareat accusator.

Salubriter.

¶ Maritus fructꝰ rei dotalis uel obligate pro dote nō tenetur in sortez ꝓputare. b. d. Uel aliter t melius ut i rubro. Et ē casus singularis t alibi non probat. Primo ponit dictum. Secūdo eiꝰ causam assignat ibi: cuz frequentibus. Ab. si.

c ¶ In sortem. b ē casus i quo fructus nō computantur in sortez alios bēnotatos. s. e. ꝙquestus.

d ¶ Onera. hoc ideo dicit qz fructus dotis cedūt lucro marito ꝓpter onera matrimōij. C. de iure do. ꝓneribus. ad b autem ut maritus lucretur fructus rei dotalis: regritur ut sustineat onera matrimonij. ff. de do. excep. l. pater in prin. Itē ozꝝ q possessio rei dotalis tradita sit. ff. so. ma. de diuisione. fructus ꝺo ꝓcepti ante matrimonium restituunt mulieri: nec cedunt lucro marito. ff. de usuris videamus. §. antepe. similiter fructus et fetus pecudū dotaliū lucrat maritꝰ. ff. de do. plerūqz. §. si fui. Idē ē i fundo cretifodino uel argentifodino. ff. so. ma. diuortio. §. si vir in fundo. secus ibi est in fetu ancillarū dotaliū qui nō cedit lucro ipsi marito. ff. de iure do. l. plerūqz. §. si serui. Itē secus est in lapidifodinis ubi lapis non renascitur: t in arboribus nō cedēdis. ff. so. ma. diuortio. §. fundum. t duobus. §. seq. Item fallit b illa regula. cuiꝰ est emolumentum. eius dz esse periculum. Iz enim ad illos spectet emolumentū rei dotalis nō tñ rei piculū uel euictionis uel deteriorationis. ff. de iure do. plerūqz in pn. §. i. t. C. e. ti. l. i. tñ cū distinctione: an res date in dotez sint estimate uel nō vt ibi distinguitur: sed hoc est verum nisi res dotalis consistat in numero pondere vel mensura. nam periculum talium spectat ad uirum. ff. de iure do. res in dotem. Jo.

Maniſestos[a]: in eos penam in lateranensi concilio contra vsurarios editam libere poteris[b] exercere.

I Dem.

¶ Maritus recipiens pignus pro dote promissa non tenetur fructus in sortem computare.

Salubriter: t infra. Sane genez ad fructus possessionum que sibi a socero sunt pro numerata dote pignori obligate computādos in sortem[c] nō credimus compellendum. ¶ Cū frequenter dotis fructus non sufficiāt ad onera[d] matrimonij supportanda.

I Dem epō bononiensi.

¶ Repetens vsuras non auditur nisi restituat extortas per se vel per alium a quocūqz cām habeat.

Michael laicus suam nobis q̄rimoniam destinauit: q. m. t quidam alij bononienſi. ciues multa extorserūt ab eo t a patre suo cuius heres extitit[e] nomine vsurarū. t infra. ¶ Attētius prouisurus: ne auctoritate nostra in negocio procedas eodem nisi dictus cōquerēs restituerit vel adhuc[f] restituat si q̄s aliquando ipse vel pater[g] eius extorsit vsuras.

I Dem in concilio generali.

¶ Etiam iudei compellendi sunt ad restituendas vsuras extortas a christianis t ad soluēdas decimas vel oblationes de eorum possessionibus.

Quanto amplius christiana religio ab exactione compescitur vsurarum: tanto grauius super bis iudeorū perfidia insolescit ita q. breui tpe christianorū exhaurient facultates. ¶ Volentes igitur in hac parte prospicere christianis ne a iudeis immaniter aggrauentur: synodali decreto statuimus vt si decetero quocūqz pretextu iudei a christiānis graues immoderatasue[h] vsuras extorserint: christiano rum eis participium subtrahatur donec de immoderato grauamine satisfecerint competenter: vnde christiani si opus fuerit: per cen. ec. ap. pos. compellantur ab eorum cōmerciis[i] abstinere. ¶ Principib⁹ autem iniungimus: vt propter hec non sint christianis infesti: sed potius a tāto grauamine studeant cohibere iudeos. ¶ Hac eadem pena iudeos decernimus compellēdos ad satisfaciendum ecclesijs pro decimis t oblationibus debitis quas a christianis de dom ibus t possessionibus alijs percipere consueuerant antequaz ad iudeos quocūqz titulo deuenissent[k]: vt sic ecclesie cō seruentur indemnes.

Rego. ix. fratri. r.

¶ Usurarius est q a debitore recipit aliquid vltra sortē: etiaz si suscipiat in se piculū. b. d. ꝓmo. Non est vsurarius emptor rei minus iusto precio si tunc verisimiliter dubitetur an tpe solutionis plus vel minus fit res valitura. b. secundo. ꝓpter dubium excusatur is qui ex eo q. differt solutionem precij vendit rem plus q̄z valeat si non erat eaz alias venditurus. b. tertio.

Nauiganti vel eunti ad nundinas certam mutuans pecunie quantitatem eo q. suscepit in se periculum[l] recepturus aliquid, vltra sortem: usurarius est cēsendus. ¶ Ille quoqz qui dat. x. solidos: vt alio tempore totidem sibi grani vini vel olei mensure reddātur que licet tunc plus valeant vtrum plus vel minus solutionis tempore fuerint valiture verisimiliter dubitatur[m]: non debet ex hoc vsurarius reputari. ¶ Ratione huius dubij etiam excusatur qui pannos granum vinum oleum vel alias merces uendit: ut amplius q̄z tunc valeant in certo termino recipiat ꝓ eisdē: nisi tamē ea tempora ꝓtra piatur ꝝ ipsum q. pater vel auus receperunt usuras. vſ q. sic: qz usure repetātur ab hꝛde t a quocūqz ēt exheo. s. e. tua imo hꝛs tenet ex delicto defuncti: t si nihil puenerit ad ipz ſm canonē. s. de rap. in lſis. t. s. de sepul. c. vl. ubi de b t. xvj. q. vj. si epz. i fi. xij. q. ij. eps q filios. ergo si agi pōt multo forti⁹ excipi. t hoc ꝓcedit Jo. qz hꝛes nō ꝓuenit b ex maleficio: Iz potius ex quasi ꝛctu rōne i debiti soluit. ſti. de obl. q̄ ex q̄si ꝛctu. §. is cui quis ꝓ errorem. t q. possit sic exigi de facto pſis eo agēte: satis ꝓbatur p hanc lſaz Iz si nō fecisset iste mētiōez i lſis de patre nūqd eo agente ex facto suo pōt excipi ꝛ ipm q. pſ fuerit vsuari⁹: nec restituerit usuras vſ q. nō: qz p tales lſas nō pōt agere de facto patris: ergo nec excipi pōt ꝛ ipz alīs iniquū vſ: ar. ꝛ. s. e. tua. Iz illa loquitur i ordinario: imo alia rōne vſ q. possit excipi: qz i vitiū succedit pſi: ut. s. e. tua: t sic culpā alienā facit suā retinēdo sciēter alienū: ergo añq̄ aliū impetat dz ēe illo crimīe purgat⁹: ut dictū ē. s. e. qz frustra. satis vſ q. nō possit excipi ar. huiꝰ. c. ex q̄rimonia t commissiōe. nūq̄ clausula illa ponit in lſis nisi q̄ de patre fit mētio in lſis sicut b fcm fuit. Iz ita vſ q. possit excipi. tenet. n. restituere usuras q̄s pſ extorsit cū ei succedat i bonis q̄ potiꝰ credo. Iz nunqd repelli pōt ab agendo qui nolē alieno recipit usuras: vſ q. sic. ar. xlvij. dis. sicut non suo. sed hoc nō vſ: qz nihil in suā utilitatē versum ē: nec ꝛ istum ageret ad usuras repetendas. immo ꝛ illū q. habuit illam utilitatem.

Quanto. Judei qui extorquent graues usuras a christianis uel ꝺ possessiōibꝰ ꝺcimas uel oblationes solitas ꝓcipi p ecclias eis nō soluūt: ꝓuātur xpiano. cōione. b. d. vſ sic ut in rubro. Duo sunt dicta Scōm ibi: hac eadē. Primuz dictū facit tria. Primo ponit cām statuti. Scōo statutū ibi: volētes. Tertio ꝓuidet ꝛ grauamē suspicatū ibi: principalib⁹

b ¶ Immoderatas: ergo moderatas vſ pmittere a ꝓrio sensu. xxv. di. qualis. ff. de iudi. cū pretor. qꝺ nō est ver. s. e. post mirabilē. t ita cessat b argu. a ꝛrio sensu. s. de epi. t cle. cōuēticula. t graues usure dicuntur que excedunt legitimū moduz. l. statutum. C. de usu. eos.

i ¶ Cōmerciis. sic. s. e. post mirabilem.

k ¶ Deuenissent: t ita res trāsit cum suo onere. s. de dec. cū non sit. s. de pigno. ex litteris: t. xvj. q. i. si quis laicus. ff. de pigno. act. si conuenerit. §. si fundus. Ber.

Nauiganti. Tria dicta esse patent. Secundum ibi: ille quoqz. Tertium ibi: ratione huius dubij. Ab. si.

l ¶ Periculū: qz iste recipiebat in se periculū videbat q̄si quadā ꝓpēsatiōe licite aliqd vltra sortē recipe posse: qz piculū pecunie mutuate ptinebat ad debitoꝛ: ē cū sua facta fuisset. Iz nihilomin⁹ ē usurari⁹: cū excedat naturā mutui vt dictū est. s. e. conq̄stus: qz si nullum piculū secutū fuit: t aliqd vltra sortē recepit illud fuit vsura: qz cum sit bicīde mutuū nihil ide speraꝛ dz. iuxta illud. da te mutuū nihil ide sperātes. s. e. ꝙsuluit. t. xiiij. q. ij. p totū. t nulla ꝓpēsatio siue diſpēsatio admitti dz: ut vsura erigat. s. e. super eo. ergo siue recipiat i se piculū siue nō nihil vltra sortē recipere debet.

m ¶ Dubitat. ğ si certū eēt q tpe solutōis pl⁹ valerēt vsurari⁹ ē cēsend⁹. s. e. i ciuitate. ar. j. c. pri. t ita pp dubiū excusat: qz tā ēptor q̄ uēditor eq̄lr ꝓmodū t icōmodū ex dilatiōe expectat t ē si. C. ō sol. l. pe. Itē ar. ē b q. dubia i meliorē ptē interptari ꝺbēt. j. ō re. iur. c. ii. qz ꝓmptiones ꝺbem⁹ eē ad absoluēdū q̄ ad cōdēnandū. s. de ꝓba. ex lſis. ff. de ac. t obli. l. arian⁹. sed ꝛ videtur q. po-

tius in tali dubio abstinendum esset a talibus ꝛctibus pp periculū. ar. ſ. de clerici er. mi. illō. Qñqz. n. alīq̄ fingunt se dubitare vbi dubitatio nō ē. tñ relinquēdi sunt ī talibus ꝛsciētie sue. Itē ar. q̄ rōne dubij aliqd pmittīt: qō alias non ſz .xiij. q. ij. nō estimemus. ff. de vē. inspi. l. i. §. i. ff. de iudi. si quis ex aliena. C. de vsur. si ea lege. ꝛ rōne huius dubij excusatur: ut in. §. sequenti.

a ¶ Nō fuerat. alſ nō excusat q̄ si tunc fuerat vēditur⁹ p minori: ꝛ ex certa scia plus recipiat alio termino usura est: ꝛ sic intellige. s. eodem in ciuitate: vt ibi etiam viri.

Rica De crimine falſi. Quia ī ter cetera precepta legis diuine ꝓtinet: nō furtū facies: nō falsum testimoniū dices: ꝛ. s. visum ē de furto ꝛ usura q̄ ē spēs furti: ió annectit de crimie falsi. de materia habet ī decretis in. c. ī memoria. xix. vi. ꝛ. xi. q. iij. qſqs. iiij. q. iij. q falso. Ab.

Alſidicus.

Due sunt ptes. Secunda ibi: vterqz.

b ¶ Obnoxius. i. obligatus.

c ¶ Judici. q eū ex̄ordinarie punire pōt cā durante. C. de testi. nullū ſz cā finita pōt accusari. l. cor. de fal. ff. ad. l. cornel. de fal. l. i. ꝛ ēt. l. cor. de sicca. ff. ad. l. cor. de sicca. l. i. i. rūſo. ꝛ. §. i. ¶ Punitur. n. falsus testis ꝛ si conatus nō habuit effectū. snīa tñ p falsū testimoniū dicta vl̄ instr̄a facta retractari vōñ falsitate repta vsqz ad. xx. annos. s. ō excep. cū venerabilis: nec ē mādāda executiōi si hoc obijciat. ſ. c. pri. vbi de hoc: ꝛ nulla ē pm quosdā: q̄ ex ea nō datur exceptio. ff. de excep. q agnitis. dñs azo dicebat q̄ ē aliq̄: ſz nō dat ex ea exceptio cū effectu. ff. de re iudi. diuus. quousqz enim ꝓstet de falsitate habetur interim p snīa. s. de fide instru. accepimus vbi de hoc.

d ¶ Ledit. q ī tribus offendit tripler pena ei debet. ¶ Prio q deū offendit septēnis pnīa sibi iniungit p piurio. vj. q. i. quicūqz q iudicē delusit infamabitur. xxij. q. v. qſqs quietꝰ: ꝛ verberibus castigabit. v. q. v. illi q. vl ex̄ordinarie puniet: vt dictū ē ī prima notula: ꝛ q primū ledit iuxta modū lesionis puniet. ar. iij. q. ix. nihilomin⁹ ſz ibi non loquat de tali pena.

e ¶ Reus de hoc habes. ix. q. iij. quisquis.

Super. ¶ Primo commendat eū cui scribit de preterito. Scōo instruit eū de futuro ibi: mandantes. Ab. si.

f ¶ Falsax. hoc dicebat Laur. q̄ sine tpis pfinitione semp retractanda est snīa de falso: q̄ ipso iure nulla est q̄ defectus est in iurisditione: q̄ falsē lr̄e nullam attribuunt iurisditionem: sed ubi alias ageretur de falso: retractatur usqz ad. xx. an. ut dixi. s. c. prori.

g ¶ Executioni. ꝛ ita pz q̄ executo: subsistere vz uel sustinere: si obijciat q̄ sententia lata sit p falsas lr̄as: sic. ff. de iudi. si ꝓtor. ar. ꝯ de offi. dele. pastoralis: et ibi soluitur hoc: ubi plene habes quando fieri debeat executio uel quando nō ꝛ. s. de re iudi. decetero.

h ¶ Nō obseruet: ꝛ si per errorem per talem snīam solutum est potest reuocari. C. si ex fal. instru. l. i. ꝛ. ij. ꝛ. ff. de excep. l. qui agnitas.

i ¶ Ad audientiam. Lōis diuisio. Scōa ibi: fraternitati. Ab. si.

¶ Mortis. Hanc penā ecclesia nō imponit. xxij. q. vlt. bis a quibus ꝛ. c. sepe. ꝛ. s. ne cle. uel mo. snīam sanguinis.

k ¶ Degradatis. sic. s. de iudi. cū nō ab hoē. Sed contra uidetur. ſ. e. falsario: ubi traditur seculari potestati puniendus. sed illō spāle est in falsarijs litterarum dñi pape ubi statim traduntur seculari potestati.

ctus non fuerat⁸ venditurus.

Rubrica De crimine falſi.

Augustinus.

¶ Testis falsidicus tres ledit: deū iudicem ꝛ partem. ꝛ falsus est non solum qui mendacium dicit sed ēt qui veritatem occultat.

Alſidicus testis tribus personis ē obnoxius⁹: primū deo cuius presentiam contēnit: inde iudici¹ quē mentiendo fallit. postremo inocēti quē falso testimonio ledit⁹: ꝙ Uterqz reus⁸ est: ꝛ q ueritatem occultat ꝛ qui mendaciū dicit: q̄ ꝛ ille prodesse non vult: et iste nocere desiderat.

Lucius. iij. vigorien. epo.

¶ Sententia lata p falsas litteras non debet executioni mandari.

Super eo q̄ snīam auctoritate litterarum falsaꝝ[t] lataz noluisti executioni[s] mandare. ꝛ. p. cōmēdamus. ꝙ Mandantes ut quotiens aliqua scripta sub noīe nostro destinata redarguenda videris falsitatis: nullam eis adhibeas fidez: ꝛ qō per ipsas mandatuz fuerit nō obseruet⁹: sed eum qui presentauerit retineri facias diligenter.

Rbanus tertius.

¶ Clericus falsans sigillum principis deponitur. Item ei caracter imprimitur ꝛ in exilium mittitur.

Ad audientiaz nr̄am te significāte peruenit: q̄ cuz quosdā clericos qui falsauerunt sigilluz regis francoꝝ: carcerali custodie mācipaueris: ꝛ infra: ꝙ .F. t. t. r. ut eis nec membrum auferri: nec penam infligi facias corporalem: per quā periculum mortis[i] possint incurrere: sed a suis ordinib⁹ degradatis[k] in signū maleficij caracterē[l] aliquē imprimi facias: quo inter alios cognoscantur ꝛ prouinciaz ipaz cogas abiurare cōpellens abire pmittas.

Innocentius tertius.

¶ Existens in curia litteras apostolicas non recipiat nisi de manibus pape vel officialiuz ab ipso deputatorum: persone tñ solēnes per nuncios recipere poterunt de manibus tamen predictorum. contra faciens si laicus est excommunicatiōi subiacet. Si clericus ab officio ꝛ beneficio deponitur. b. d. vsqz ad. §. adijcientes.

Ora sepe mandata: ꝛ infra. ꝙ Statuimus ꝛ sub excōicationis pena ꝛ suspensionis ordinis ꝛ beneficij districtius inhibem⁹: ne quis apud se. ap. litteras nr̄as nisi a nobis uel de manibus illoꝝ recipiat qui de mandato nr̄o ad illud sunt officiū deputati. Si vero pſona tāte auctoritatis extiterit ut ipaz deceat per[m] nuncium litteras nr̄as recipere: nuncium ad cancellariaz nr̄ā uel ad nos ipsos mittat ido neum[n]: per quem litteras apo. iuxta formā prescriptā recipiat. Si quis aūt in hac parte mādati nr̄i trāsgressoꝝ extiterit: si laicus fuerit excommunicatiōi subiaceat[o]. si clericus: ꝛ officij ꝛ beneficij suspensione dānetur: ꝛ infra. ¶ Adijcientes statuimus: vt generalem excōmunicationis sententiam promulgetis quam per singulas parochias faciatis frequentius innouari[p]: q̄ si qs falsas litteras se habere cognoscit infra. xx. dies[q] litteras illas aut destruat[r] aut resignet[s]: si penaz excōicatiōis uoluerit euadere[t]: quā nisi forsan in mortis articulo[u] sine speciali mandato nr̄o a quoquā nolumus relaxari[x]: nec etiam si pre sumpta fuerit contra hoc absolutō quicquā habeat firmitatis.

Idem archiepiscopo ꝛ canonicis mediolanen̄.

¶ Ponit nouem modos falsandi litteras papales.

Licet ad regimen: ꝛ infra. Ut aūt varietates falsitatis[y] circa nr̄as lr̄as deprehendere valeatis eas vobis presentibus litteris duximus exp̄mēdas. ¶ Prima spēcies falsitatis hec est: ut falsa bulla quidam: ꝛ. l. si quis famosum.

da. ꝛ hmōi adustio clericis est phibita. s. ne cle. uel mo. snīam.

Ora. Prima ps punit nō recipiētes lr̄as de manib⁹ pape vel officialium. Secūda punit non destruentes litteras falsas ibi: adijcientes. Ab. ficulus.

m ¶ Per nunciū. specialiter cum mandato ad b destinatum. s. de rescri. nonnulli. Jo.

n ¶ Idoneū. arg. q̄ non valent lr̄e per excōicatū impetrate. alſ. n. p ꝯcū qz psonaz: ēt si per ꝟuum ipetrentur ualēt. C. de p ci. impe. offe. vniuersis. qō forte posset intelligi cū princeps ex certa scientia ei cōcessit lr̄as. arg. ff. de bo. pos. ꝟu⁹. instr̄m. n. suspectuz ē ex psona: arg. s. de rescrip. ad audientiā. ꝛ. ff. de edē. si qs. similiter non ualet rescriptū ab heretico ipetratū. C. de sum. tri. l. ij. Jo.

o ¶ Subiaceat. ex hoc vl̄ q̄ q ꝯ facit sit ipso iure excōicatus sed non credo q̄ sit excōicatus ipo iure: q̄ nec seruatur hoc. imo indifferenter videmus q̄ q libet p nunciū litteras impetret et b papa scit ꝛ tolerat: nec aliquē repellit nisi eēt excōicatus: sed b intelligit cum lr̄e de manibus dñi pape uel bullatoris tm̄ sunt recipiende q̄ alias falle sunt. ſ. c. p ri. ꝛ ille q lr̄as recipit est excōicatus vt hic dicit.

¶ Adijcientes. Per excōmunicationis penā. puidet ꝯ ñ resignātes nec destruentes lr̄as falsas. ſ. xx. dies ꝛ absolutio pape reseruat et ꝯ fcm̄ nō tz. b. d. ab. si.

p ¶ Innouari: ut. s. ō in deis. ita quorūdā in fine ubi de hoc.

q ¶ Dies. in qb⁹ deliberet sup lr̄is: sic. iii. q. iii. offerat. ſ. de cle. ex. mi. illud. ꝛ. ff. ex qb⁹ cāis ma. l. ex hostibus. §. ult.

r ¶ Destruat. si. v. q. i.

s ¶ Resignet. tali q possit pdesse ꝛ nō obesse. ar. xxij. q. v. hoc vl̄.

t ¶ Euadere. si sup hoc lata ē p diocesanū: ut b pcipit. tñ aliā snīam dñi pape siue canonis iccurrit. ſ. e. ad falsariox. Quid si aliqs simpler vtit lr̄is talibus ignoranter. nō excusat: q̄ p alios ꝛ hoc ingrere. ar. xxxvij. di. §. vl. Quid si falsitas fuit ita latens q̄ nō potuit videri ēt a pito. rñ. q̄ si fecerit diligētiā quā potuit p se ꝛ p alios nō credo ipsum teneri aliqn̄ excusat. ar. s. ō b mi. c. io. ꝛ. c. vl. ꝛ ī alijs plrib⁹. c. ꝛ. l. di. si duo. b.

u ¶ Articulo mortis. Casus iste sp excipit. xvij. q. iiij. si qs suadente. ſ. ō senten. ex. a nobis: ꝛ. s. de offi. ordi. pastoralis.

x ¶ Relaxari. ar. ex quo papa sibi aliqd spāliter reseruat: alijs denegat facultatem disponendi aliquid sup illo: sed vbi absolutionē nō reseruat alijs intelligit esse concessum. ſ. de sen. excō. nup.

y Licet. falsitatis. circa hmōi vitiū falsitatis no. q̄ pter hos modos q hic exp̄munt sunt alij casus falsitatis. Ex dicto enīz uel tacito dī

cunt lre false.s.de rescrip.sup lris.r in tali falso distinguit put ibi dr et p tali falso nō punit.nisi q: nō hz cōmodū lras. Et ē ar.ad idē.ff. ō fal. si qs obrepserit. Itē charta dr falsa scripto.ut cū scriptū ē in ea oēs canonicos fuisse pntes q nō fuerūt oēs pntes:r talis ut falsari⁹ punit:ut.s. ō bis q fiūt a pla.sine ꝑsen.ca.fto r ab officio r bnficio talis su spēdit.s.ō testi.tā lris. Itē dr charta falsa si appareat rasa vel mutata ī loco suspecto.j.de pnil.cū olim.r.s. de fi.istru.inter dilectos: r.s.de religio. do. cum uenerabilis. imo r q litteras iudicuz tali mō falsat puniri debet ī bnficio suo.s.de rescrip.olim de hac rasura dr.j.e.§.quinta. Itē psumit falsum rescriptū:lz forsitan nō sit ita q p ipm nō pcedat si hz in se uitiuz latinitatis .s.de rescri.ad audiētiā. Itē si istūm suspectū inducit r ei nō iponit fides dr falsum.C.de proba.iubemus. Itē dicunt lre false si eius appellat filius. Vel si papa uni loqtur in plurali.j.e.c.pri. Itē rescriptū dr falsum si ē ipetratū sine mandato.s.ō rescrip.nonnulli.itē alios nouem modos falsitatis hēs ḃ exprssos.r qcūqz tali modo uel alio quocūqz lras dñi pape falsauerit vel usus fuerit illis sciēter excōicat⁹ ē vt.j.e. ad falsarios.r dz tradi curie seculari ꝙuict⁹ r ō gradat⁹ ut ibi dr.ī alijs aū falsitatib⁹ pdictis lz puniri debeāt nō sunt ipso iure excōicati. nec curie seculari tradendi:nisi forte si episcop⁹ dioceſis generalē tulerit excōicatōez sicut Honori⁹ fecit q excōicauit oēs illos q falsū istrz fecerūt vel fieri fecerūt. vel q testimoniū falsuz tulerit vel procurauerit fieri vl q ignē apposuerit

a Apponatur. Apponens pm leges aqua et igne interdicit.ff. ad.l. cor.de fal.l.ulti.

b Tenuez. Quicunqz radit vl immutat rescriptū dñi pape sibi assignatuz excōicat⁹ ē:r falsari⁹: vt dixi ī prima notula.r in hoc nullā distinctionem adhibeo.lz sit ar.ꝯ.s. de fi.istru.ex lris:qr itelligo illā rasurā factam p illū q lras ipsas scripsit:r nō p illū q vtebatur illis. si vō lre clause essent: non nocet rasura in quocūqz loco fuerit:qr nō ē psumptio ꝯ ipetrantē.in aliis autē lris vel istris pōt distinguī:utrū sint rasure in loco suspecto ut tūc obsit.s.de relig.do.cū venerabis.uel nō suspecto ubi nulla vis ē.r tūc nō obst.ar.illi⁹ decre.s.de fi.instru.ex lris:r.c.cū uenerabilis.r hoc intelligitur:qñ rasura est in loco suspecto:r sic nō ꝺdicit.j.e.c.ult.que intelligit qñ rasura nō est ī loco ēt suspecto:r modica est rasura.s.paucarum litterarum.

c Scripture:qr p ꝓparationē litteraꝝ ꝑbat falsitas.C.de fide instru.l. comparationes.r stillo dictandi fit comparatio.ut hic dicit.ī aliis ām lris attenditur talis comparatio.

d Charte. Et in hoc ē alia cōparatio notanda.s.q rasura charte:q̄tūcūqz sit subtiliter rasa siue icisa.si aliter discerni nō possit:eleuari dz ad falsis lris apponat[a]. Scōa vt si luz de vera bulla extrahat ex toto r post aliud filū imissum falsis lris iferat. Tertia vt filū ab ea pte ī qua charta plicat icisum cū va bulla falsis lris imutat sub eadē plicatura cū filo similis canapis restaurata. Quarta cū a supiori pte bulle altera ps fili sub plūbo rescindit r p idē filuz lris falsis inserta reducit ifra plūbū. Quinta cum lris bullatis r redditis ī eis aliqd p rasurā tenuē[b] imutat. Sexta cum scriptura lras qb⁹ fuerat apposita va bulla:cuz aqua vel vino vniuersaliter abolita seu deleta eadē charta cum calce r alijs iuxta consuetuz artificiū dealbata ō nouo rescribit.

Septime cuz charte cui fuerat apposita vera bulla totaliter aboli te vel abrase alia subtilissima charta eiusdē quantitatis scripta cum tenacissimo glutino ꝓiūgit. Eos ēt a crie falsitatis nō reputam⁹ imunes:q cōtra ꝓstōnem nram sciēter lras nō de nostra vel bullatoris nostri manu recipiunt. Illos quoq̄ q accedētes ad bullā falsas lras caute ꝓsciunt: vt de va bulla cum alijs sigillent. Sed he due spēs falsitatis ñ pnt facile ꝓrebēdi:nisi vl ī mō dictaminis vel in forma scripture[c] vel q̄litate charte[d] falsitas cognoscat. In ceteris aūt diligēs indagator falsitatē poterit intuerī: uel ī adiūctiōe filoꝝ vel ī collatiōe bulle uel motiōe vel obtusiōe: pcertiz si bulla nō sit eq̄lis:sz alicubi magis tumida r alibi magis depssa.

Idem attinacen.episcopo.

False sunt lre papales in qbus eps vocat filius vel inferior frater vel vbi scribitur in plurali.

Quam graui pene subiaceat: r ꝯ infra. Nos vero lras q̄ tibi sub nro nōie psentate fuerūt diligētius ituētes i eis tā i ꝓtinētia q̄z in dictamine[e] depbēdimus falsitatē:ac in hoc fuimus admirati:qr tu tales lras a nobis crediderās emanasse. Cū scire debeas apo.se.cōsuetudinē i suis lris hāc tenere vt patriarchas archiepos epos ffes: ceteros autē reges pncipes uel alios cuiuscunqz ordinis filios in nris lris appellemus:r cū vni tm̄ persone nostre littere dirigunt nūq̄z ei logmur i plurali[f] vt vos siue vester r his similia ī ipsis lris apponamus. In falsis aūt litteris tibi pntatis in salutatione dilecto in xpo filio vocabaris cū lris q̄s aliq̄n tibi trās misimus te videt poteris a nobis fratrē venerabilē appellatū. Propter qō sic lras ap.studeas intueri: tā i bulla[g] filo r charta q̄z in stilo q̄ veras p falsis uel falsas pro veris lris mō aliquo nō admittas.

Idem.

Qui p se vel p alios lras pape falsant excōicati sunt cū suis fautoribus:r clerici officijs r bnficijs puati sunt r degradādi r tradēdi curie seculari p quā laic⁹ legitime punit. Qui vero falsis lris vtitur si clericus ē officio r bnficio priuat:si laicus excōmunicatus est.h.d.

Ad falsarioꝝ ꝓfundēdā malitiā:r ifra. De cōi fratrum nostroꝝ ꝓsilio duxim⁹ statuēdū: vt q litteris nris vti voluerit:eas pmo diligenter examinent[h]: qm̄ si falsis lris se vsos dixerit ignoranter: eoꝝ sera penitētia euitare negbit penas inferi⁹ annotatas. Nos.n.oēs falsarios[k] litteraꝝ nraꝝ q ipse vel alios vitiū falsitatis exercēt:cum fautoribus r defensoribus suis anathematis vinculo decernim⁹ inodatos statuētes vt clerici q falsarij fuerint depbēsi[l] oibus officijs r bnficijs ecclesiasticis ppetuo sint puati: ita q̄ q p se falsitatis vitium exercuerint postquam per ecclesiasticum iudicē fuerit degradati:seculari potestati tradant[m] ꝙz ꝓstōnes legitimas[n] puniendi:per quā r laici qui fuerint ō falsitate convicti legitime puniant. Qui vero sub nomine nostro[o] litteris falsis vtūtur:si clerici fuerint: officijs r beneficijs ecclesiasticis spolientur:si laici tandiu maneāt excōmunicationi subiecti donec satisfaciant cōpetenter:ita tamē ut ī istis[p] r in illis[q] malitia grauius q̄z negligentia[r] puniatur:qō r de bis q falsas litteras impetrant statuim⁹ obseruandum. Idem.

a Apponatur. Apponens pm leges aqua et igne interdicit .ff. ad.l. cor.de fal.l.ulti.

b Examinēt.q si nō fecerint in dolo eē uident sine dolo.n. falsum nō ꝓmittit.C.ad.l.cor. de fal.nec exēpluz r affectores ignorātie dici pnt.s. de clāde. despo.cum inhibitio.vñ talis ignorātia crassa r supina pt dici.j.de cleri.ex.mi.apostolice.

c Direxerint.pōt suppleri q si pbauerit.qr q ignorātiā allegat eā pbare teneat.s.de elec. inotuit:maxime cū hoc in gret teneant auctoritate bui⁹ ꝓstōnis als si pbaret se diligētiaz quā potuit r debuit adhibuisse nō eēt ei iputādū ut dixi.s. eo. dura.qr iusta ignorantia excusat cū:qr ñ vr teneri:nisi postq̄ scit ḃ.s.e.dura.r.j.e.c. p. Et quo.n.īgsuit a pitionib⁹ si ē ei iputādū.xxvij.di.§.ulti.ff. ō iu.r fac.igno.l. regula.§.i.l fi.fecit.n.qō potuit.xlviij. dis. qd ad nos.r.xliij. di.epbesis. r diuinare nō renebat:sic.j. ō excēs.prela.inter dilectos: ubi excusat ignorātia.

d Falsarios de qb⁹ bnisti.s. in.c.pri.ut ibi dixi oēs.n.tam pncipales q̄ fautores sunt ipso iure excōicati ut ḃ patet.

e Depbēsi.r criminaliter cōuicti.ibi.n. vt dicit lex īdagatio fiat acerrima vbi pena ē grauissima.C.ad.l.cor.ō fal.l. maiorē.r ubi ciuliter agit mitius ē agendum.C.e.l.pe.

f Tradant.q̄liter tradi debeāt hēs.j. de v.si.nouim⁹.in tribus.n.casibus tradit aliqs post degradationē curie seculari.ut hic.r est unus:ut dixi.s. de bereti.ad abolēdā.ri. q.i.si quis sacerdotum.

g Legitimas.pena.n.falsi ī libero boie ē oꝛtatio et oīuz bonoꝝ publicatio in fuo vltimū supplicīū. sic distinguit lex .ff.ad.l.cor.de fal.l.i.§. vlti.r .C.e.ti.ubi falsi.r ibi vltio supplicio punit crimē falsi. Et ḃ ē nec ō bis q falsāt rescriptū pncipis de qb⁹ ḃ itelligit.q vo falsant lras alioꝝ aliter puniunt: sz leui⁹.s.e.ad audiētiā.r ḃ pena ipouit illis q p se uel p alios vicū falsitatis exercēt.ut pz p istā lraz ubi loqt de bis q lris falsis ab alijs ipetratis utunt.

h Ro.i.q lris falsis utūt p alios ipetratis sub nōie nro.r isti mīn⁹ puniūt q̄ illi q p se ḃ faciūt.uel p alios ut pz p hāc lram r supiorē.C.ad.l.cor.de fal. maiorē.

i In istis de qb⁹ nō dr q utunt lris p alios ipetratis.

k In illis.s.q p se ḃ procurāt ō qb⁹ pmisit.ul dic ī istis.i.laicis.ī illis.i. clicis.

l Negligentia.hec tamen quandoq̄z dolo comparatur cum.s.dissoluta ē crassa r supina.ff.mā.si fideiussor.

Accedens. Primo ponit necessam conquestionem. Secundo prouisionem ibi: frat ernitati. ab. si.

a Nō debeat. No. q nō psumunt lre falsę q sunt de simplici iusticia ꝛ q ō facili pnt bēri. sicut nō psumit q ī re modica dolose agat. ff. de dol. si oleū. §. vl. cū. l. se. vñ si qs suggessit falsū i lris q sunt de simplici iusticia nō statiz psumē de sunt falsę nisi pbet q ex certa scientia falsum suggessit: qz q dicit q falsum ex certa sciētia suggessit dolū allegat: ſz dol⁹ ex pspicuis indicijs probari dz. C. ō dol. dolū. si tñ alter vult pbare ignorantiā audit. Sed qualr eā pbabit? dico q p iuramētū. ī. de sen. excō. si vo. ii. et. xxiiii. q. ii. ī lectū. ſz põe q falsus affirmet circa rē ppriā cui⁹ noticiā habuit: psumit primo ꝫ ipsum: qz nō psumit qs ignorare factū pprie rei. C. ō resci. vē. qsqs. qō ē vex. ſz illā psumptionē elidit ō psumptio qz nō psumit dolū ꝫmisisse circa lras q de facili bñtur ut hic dr: ꝛ sic vna psumptio elidit aliā circa idē ſtm. ff. de in inte. resti. diu⁹ ꝛ. s. de presump. lras. ar. ꝫ. s. de elec. cum inter. R.

b Usus ē. si. ī. de exces. pla. iter. ar. ꝫ. s. c. pri. vbi nō excusat q usus ē falsis lris ignoranter. Sz illud itelligēdū ē ō bis q nō sūt ō simplici iusticia q ñ pnt bēri de facili vñ illa psumptio eos ꝫdēnat. Ō excusat a ꝫria psumptiōe: qz in lris de simplici iusticia non ē psumptio ꝫ impetrātez. vñ p ignorantiam excusatur si statim desistat quā do scit eas falsas. Jo.

Ex conscientia. Primo diffinit obiectum dubiuz. Secdo objcientem puniri mādat ibi: uerum. Ab. si.

c Rasuras. nō ī narratiōe facti: qz ex hoc nulla suspitio eēt. s. ō si. istru. ex lris. nec p talez rasurā facta fuit ambiguitas ī noīe. s. ō si. istru. iter dilectos ꝫ bēs q rasura iduxit suspitionem. s. de relig. do. cum venerabilis: ꝛ. ī. ō pul. cū oli. ij. ꝛ. s. e. lz. §. qnta vbi ō hac materia

d Sapientis. modica suspitio non dz sapientis aūm imutare. s. de simo. ꝛ si qōnes: ꝛ. i. q. i. iudices. Jo.

e Cause: qō fieri potest. s. de elec. cū dilecti. ubi de hoc ī fi. ꝛ sub pena ordinis ꝛ bñficij pt se aliquis obligare. i. q. vii. quotiens: ꝛ de cōse. di. ij. ego berengarius. Ber.

f Renunciandū. s. de regula. ad apostolicā: ꝛ. s. de fo. cōpe. dilecti: ꝛ. c. si diligēti: ꝛ. C. de pac. si qs in ꝫscribendo. ꝛ de epis. ꝛ cle. si qs in conscribendo.

g Imponatis: sed nunqd ꝓpterea est ecclesia illa aduersario assignanda: respondeo non: nisi probet primo se habere ius in illa. s. de rescript. olim. in fi. Rica De sortilegijs. Quia sortilegia ꝓtinent in se falsitatem: merito de his subijcitur: de materia ista glo. est optima. xxvj. q. ij. in summa. ab. si.

Nō presumitur quis falsare litteras de iusticia nec punit si hoc cō perto destiterit illis vti.

Accedens: ꝛ infra. ff. c. mandamus: quatenus si lre ap. in quibus falsitas fuerit deprehensa de simplici iusticia formam habēt: cū presumi non debeat[a] q pro talibus litteris que possunt facile obtineri fraudē qs cōmiserit falsitatis: nec litteris vsus[b] est postꝫ eas falsas esse cognouit: tu ei officiū bñficiūqz restituēs: ipm super hoc vltrius non molestes. I Item.

Propter paucarum litterarum rasuram in loco nō suspecto rescriptum non probatur falsum.

Ex ꝫscientia: ꝛ infra. Ueruz litteras ipsas: q redargute fuerant falsitatis: diligentius intuētes nullum in eis falsitatis signum vel suspitiōis inuenimus: nisi paucarū lraz rasuras[c] q nequaquaz sapientis[d] animū in dubitationez vertere debuerunt. vñ si vobis cōstiterit p dictū. r. obligasse se sub pena cause[e]: q lras illas falsas eē probaret: cū qlibet ad renūciandū[f] iuri suo libera hēat facultatez: ipsi. r. super dicta ecclesia silentium imponatis.[g]

Rubrica De sortilegijs.

Ex penitentiali theodori.

Sortilegia pro furtis inueniendis vel diuinationib⁹ faciēdis, phibent ꝛ ōfacientib⁹ pena ponitur.

Ne tabulis vel codicibus aut alijs sorte[h] furta non sunt requirenda: nec diuinationes aliquas in aliqbus rebus quis obseruare psumat. Qui autem contrafecerit: quadraginta dies[i] peniteat.

A Lexā. iij. grandeñ. patriarche.

Presbyter q per inspectionem astrolabij furta requirit ad temp⁹ suspenditur ab altaris ministerio.

Ex tuaz tenore litteraruz accepimus q. u. pbyter cum quodam infami ad puatū locū accessit: nō ea intentione vt vocaret demoniū ſz vt inspectione astrolabij furtum cuiusdā ecclesie posset recuperari. V Uez licet hoc ex bono zelo ꝛ simplicitate[k] se fecisse ꝓponat: id tñ grauissimum fuit ꝛ non modicā inde maculam peccati contraxit: ꝛ infra. mādamus quatenus talē ei p expiatione illius delicti penitentiā imponas: q p annum ꝛ amplius si tibi visum[l] fuerit eum ab altaris ministerio precipias abstinere: ꝛ ex tunc liberum[m] sit ei exercere officiū sacerdotis.

Ex Dno. iij. capitulo lucen.

Nō solū electio p sortē fieri nō dz sed etiaz electiones, cōpromissariaz per sortes assumi non debēt.

Ecclesia vestra episcopo destituta vos ꝫueniētes, i vnū vt ō futuri tractaretis electione pontificis: vnuz elegistis ex vobis p sortē qui tres auctoritate vestra elegit: p quos vice oīum lucañ. prouideret ecclesie ō pastore: quoz duo tertiū magistrum. r. s. elegerunt: qō exp̄ſse licebat eisdē ſm traditam a vobis oibus ptātem[n]. C Procuratoribus igit vris snp bis ī nra psentia ꝫstitutis: nos tali examinato[o] processu: ſz nota nō careat: q animo multa reprehensione sit dignuz q sors in talibus interuenit: ꝛ infra. V Electionem celebrataz de ipso ad gratiam[p] cōfirmationis admittimus: sortis vsum in electionibus[q] perpetua prohibitione damnantes.

cēndum est. s. de re. permu. c. cum vniuersoz. vbi de hoc. Ber.

l Uisum. ꝛ ita tēpus penitentie arbitrariū ē. xxvi. q. vii. tpa penitudis. sed minorem penitētiam anno nō posset imponere ex quo papa sibi annum prefixit. sed supra est ad arbitrium epi.

m Libez. hoc intellige dictū ex dispensatione. nā de iure cōi debuit; remanere puat⁹. ꝛ eps de iure ꝫ illū pcessit. xxvi. q. v. nō oz. ꝛ. c. si qs eps: ꝛ. c. aliquāti: ſz qz bono zelo p simplicitatē deligt papa mādat ipm restitui: ꝛ epus auctoritate sua cū isto potuit si voluisset dispensare. cū in casu isto ei hoc nō sit phibitum: ꝛ dispenset etiā in maioribus. l. di. presbyteros: et. s. ō iudi. at si clerici. vbi de hoc. Ber.

Ecclesia. In prima ponitur electio. In cunda electionis pscutio examinatio ꝛ repben sio. In tertia gratiosa cō firmatio: ꝛ sortis prohibitio. Secunda ibi: procuratoribus. Tertia ibi: electionem. ab.

n Ptātez: si. bēs. s. de elec. cū in iure. Dicūt tñ gdā q idem eēt si aliqua forma nō fuisset expressa q posset unū de se eligere. ut dr ī. c. cū ī iure. qō nō credo: qz vbi simplr dat ptās eligendi tribus nulla forma adiecta: ita bñt ptātē eligendi oēs q vnus uel duo sine tertio eligere nō pñt. vñ si duo eligant tertiū non vz qō faciunt qz hāc ptātem nō habēt. si ille eligat se cuz alijs ñ vz: qz nemo seipz eligere pōt. s. de isti. cuz ad nram: qz ali⁹ dz eē electus ꝛ alij eligētes ut ibi dr. sicut ē iter baptizārez ꝛ baptizatū. s. de baptis. debitū. ꝛ. s. de iurepa. p vras. xxiij. q. i. didicim⁹ ꝛ. ff. de tu. ꝛ cu. da. ab bis l. pretor: ꝛ. ff. de testa. ruex snīa. ff. ad trebel. ille a quo. §. tempestiuum: qz duplici officio fungi non potest ut ibidem dicitur. sicut si tres iudices uel arbitri sint dati simpliciter sine illa clausula q si non oēs ꝛc. duo sine tertio ꝓcedere nō pñt: qz potestas iudicādi ita data ē oīb⁹ q duo sine tertio nr alter sine altero ꝓcedere nō pōt. s. de offi. deleg. c. uno delegatoz. c. cām mimonij. de bēt diri. i. c. cū in iure. sed cū datur aligbus ptās eligendi ō se uel alijs: si uolūt aliquē eligere de se tūc ptās eligēdi remanet penes illos tm ꝛ eis solis data intelligit: sicut qñ cōmittit cā cū illa clausula. q si ñ oēs ꝛc. ſz si simpliciter dat aligbus ptās eligēdi tūc nō pñt aliquē eligere de se sicut ē in iudicibus ut dictū ē. ꝛ psona electa nullo mō dz eōputari iter eligētes ut ꝓbat. s. de elec. cumana. ꝛ iō dicit ḃ q eis licebat ꝛ traditā ꝛc. ꝛ hoc arg. nō valet. Capitulū pōt aliquē eligere, unū de se, ſz isti qb⁹ data ē simpliciter eligēdi ptās funguntur vice capituli. ergo pñt eligere vnū de se. Capitulū. n. eligit iure cōi siue ordinario. sed isti non eligunt iure cōi. ſz potestate sibi concessa per capitulum. Ber.

o Examinato. ꝛ merito: ad quem enim ptinet ꝫfirmatio ꝛ examinatō processus ꝛ psone. s. de elec. nibil est: ꝛ. c. cum nobis: ꝛ. c. venerabilem: ꝛ. s. de transla. c. vlt. s. de bere. cum ex iniuncto. in fi.

p Ad gratiam. Hoc ideo dicit: qz de iure debuit cassari: sed ipsuz de gratia confirmauit.

q In electionibus. p hoc q dicit ī electionib⁹. vr q in alijs electiōibus sortis nō reprobet: ar. xxv. di. q̄lis: ꝛ. ff. de iudi. cū ptor. ff. de testi. ex eo: ꝛ. xv. q. iij. de crimine. ꝓterea ī multis casib⁹ usuz sortis admittimus. ff. de iudi. sed cum ambo. ff. famil. hercis. si q sunt. C. cōia dele. si duobus circa pn. sed q̄re ꝓhibetur usus talis in electionib⁹: nōne matbias sorte ele

Ex penitentiali theodori.

Sortilegia pro furtis inueniendis vel diuinationib⁹ faciēdis, phibent ꝛ ōfacientib⁹ pena ponitur.

Ne tabulis vel codicibus aut alijs sorte[h] furta non sunt requirenda: nec diuinationes aliquas in aliqbus rebus quis obseruare psumat. Qui autem contrafecerit: quadraginta dies[i] peniteat.

A Lexā. iij. grandeñ. patriarche.

Ex tuarum. Cōiter summat ut in rubro ꝛ in ueritate hec summatio nō est ānditincte vera qz acrius potest puniri. Primo ponitur consultatio. Secundo responsio ibi: uerum. ab. si.

k Simplicitate. qz bono zelo hoc fecit: aliq̄tulū excusat. ar. s. ō apostā. c. ij. ꝛ qz per simplicitatez hoc fecit dignus fuit misericordia. nam simplicitati par

cus fuit .xxi. di. cleros in prin. ⁊ sors nō ē aliquid mali. xxvi. q. ii. sors. dicas q̄ lz mathias. ⁊ ionas sorte electi fuissent nō tñ eoꝝ exēplo eligēd⁹ est aligs p sorte: vt. xxv. q. ii. non statim. ⁊. c. nō exēplo: qz illud factū fuit diuina ispiratiōe sic. xxiii. q. v. dixit. Quod aūt dr sors nō est aligd mali: vex est ꝓsiderata in se. sed ex cā ꝓhibet: vt dixi. s. e. c. i. ⁊ pterea ꝺ nō fuit seruata forma cōcilij .s. de elec. q̄ pp. vt videtur pp dissensiones ꝺo ⁊ lites dirimendas sors admittit circa iudicia: ut dicūt predicte leges i quo casu pōt intelligi. c. illud sors: sed in electiōibus lz ibi sit discordia non licet per iura predicta. a.

Rubrica De collusione.

Quia in collusione inest falsitas. ideo subijcit ꝺ rubrica de collusione. ō materia rubrice respectu quo colludens ꝑuaricat habet. ii. q. iii. §. fi. facit ter. in. c. ii. in fi. de ꝑcu. li. vi. ⁊ in cle. ꝓstōnez. §. sane de elec. Et collusio ē inter actorē ⁊ reum latens ⁊ fraudulēta q̄stio vt uoluit glo. in. c. iii. j. .e. in uer. collusione ⁊ vide glo. ii. q. iii. §. notandū. Et dr colludēs falsuz cōmittere: q̄ aliud agit ⁊ aliud simulat.

Cripta.

Si accusator ab accusatione desistat ꝺz iudex ingrere an ꝑ collusionē hoc fecit. ita summat cōiter: sed ego sic sūmarē ꝺz ut in rubro Primo ponit factum. Scōo decidit qōem circa factū ibi: qz. ab. si.

a ¶ Nō bi. ar. q̄ plēs accusatores pñt admitti cōtra vnum sup eodē crimine. s. de accu. lz. ⁊. ii. q. i. in primis. ⁊ plures ꝓcuratores admittuntur. s. de testi. insuper. ꝺ. n. admissi fuerunt plures accusatores: ⁊ in. c. in primis qō fieri non deberet immo iudex debet eligere magis idoneum. ff. de accusa. si plures.

b ¶ Qualitas. de amicitia letat: ⁊ nō de modo illo quo in amicitiaz ꝙuenerunt: ⁊ ideo ꝓcepit inquiri de collusione. vñ dixit Joānes qdā sapiēs fantasma. Deus nō est remunerator noīum sed aduerbiorum. hoc ē dicere nō remunerat deus bonū qō fit: sed qō bene fit: vñ nō remūerat iudeos q crucifixerunt xpm. lz mors xpi bona fuerit: qz pp hoc de penis inferni nos redemit: ⁊ ideo nō remunerauit eos: qz non bñ fecerunt: deus enim cor interrogat ⁊ nō manū. xiiii. q. v. siquidem inueniſti nec considerat q̄ fiunt sed quo animo fiunt. xxv. q. vi. c. i. in fi.

c ¶ Dissimulare. j. c. pri. ⁊. c. pe. ⁊ ul. per hoc. n. ꝙsentire videt: ar. xliii. di. ephesius. in fi. ⁊. lxxviii. di. error: ⁊. s. de bere. c. ij.

d ¶ Gratiā. ar. q̄ nō liceat recedere a lite. vñ no. q̄ tria sūt genera cārū .s. ciuilis crīalis spūalis. Dupliciter. n. pōt qs a lite recedere p gr̄am et p trāsactionē. Jn cā ciuili q̄cūqz pōt qs a lite recedere p gr̄am ⁊ p trāsactionē sine aliq̄ pena uel nota nisi in actiōe famosa in qua nō lz trāsigere sine iudicis auctoritate alias notat infamia. ff. de bis q no. infa. furti. §. pactus. Jn cā ꝺo crīali añ icobatā litē licitū ē desistere p gr̄az. ff. ad turpil. l. mulier: ⁊. l. q̄situ post icobatā litē nō lz sine iudicis auctoritate: ⁊ sine ꝓsensu rei si fuit suppositꝰ torm̄eto. C. de abo. l. iii. uel si ex hoc remaneret infamatꝰ. ut ar. v. q. i. qdā: ⁊ si destiterit incidit in turpillianū si publicum crimē intendit. C. ad turpil. l. i. ⁊ fideiussor punit in q̄titate ꝓmissa. ⁊ accusator notat infamia ⁊ extraordinarie p motu iudicis punit. ff. e. l. ti. ff. de custo. ⁊ exhi. re. l. iiii. ⁊. ff. de ꝑua. l. iii. in fi. ⁊. l. si is. si uero ꝑuatū extraordinarie punit. ff. ad turpil. si qs repetere. i fi. Pro motu iudicis ꝑm canones omne crimen q̄si publicū cēsēt. vñ per transactionem seu gratiā a lite recedere nō lz: ar. ꝺ: ⁊. j. c. pri. ⁊. c. vlti. Quod si fecerint inter se gratiā uel aliquā collusionē itez inquirēt ō crimine ut ꝺ pz. ⁊. j. .c. pri. ⁊ vl. iudex tñ si in crimine illo posset dispēsare ꝑstare pōt auctoritatē si uoluerint inter se gr̄am facere. ar. v. q. ii. si ꝓmates: ⁊. xc. di. c. i. ⁊. c. studēduz. Jn cā spūali bñ lz a cā recedere p gr̄az p trāsactionē ꝺo nō ut ꝓprie intelligas trāsactionē. s. de re. pmu. c. vl. s. de trāsac. sup eo. Jn cā ꝺo crīali vel mr̄imoniali neqz p trasactionē neqz p gr̄am seu ꝓpositionem licet discedere. s. ō trāsact. c. vl. Ergo si aliqui gr̄atiā faciāt inter se indebito mō iudicis est ingrere: vt hic pz p totū. C. de generali abo. idulgentia: ⁊. l. ii. vbi autē ex iusta causa vult discedere iudex debet indulgere absolutionez. ii. q. iii. si quē penituerit. §. preuaricator. C. de aboli. l. i. ⁊. ii. Jn causa mixta: puta cuz agitur ad thori separationē potest quando vult discedere: arg. s. de diuor. ex lr̄is. q̄ non solum septies. sed etiaz septuagesies. ⁊c. s. de iureiuran. quemadmodum. Ala.

e ¶ Charitate. si enim ex charitate ꝺ facerent accusatores posset tolerari: sed ex premio nō ut hic dicit. j. c. proi. Ber.

f ¶ Crimina. gre. gregorius iste secundus fuit uel tertius forte: ⁊ loquitur de ꝓmo.

g ¶ Preteribat: q̄ vñq̄z crimina claruerint puniēda sunt .xxiii. q. iii. ecce. ⁊. s. c. proi. et .lxxvi. di. si quid: ⁊. ii. q. iii. §. notandum.

Neficijs illis super quibus est collusio facta ius sibi valeant vendicare. Unde tibi mandamus quatenus si quos clericos tue iurisditionis per collusionem huiusmodi fraudem legitime tibi constiterit commisisse eos beneficijs super quibus collusum fuerit non differas perpetuo spoliare[k]: quia satis esset indignuz: si fraus ⁊ dolus que in preiudiciuz tui iuris ⁊ aliorum nituntur committere: in eoꝝ non redundarent icommodum ⁊ iacturam.

Gre. ix. bareñ. archiepiscopo ⁊ fratri ioseph monacho flore.

¶ Absolutio de criminib⁹ illatis per collusionez factam nō impedit facultatem iterum accusandi ⁊ ingrendi de illis criminibus.

Tantum clamor qui ascendit cōtra archerōtinum archi episcopum inualescit q̄ dissimulare[l] ipsuz vlterius sine scandalo[m] nō valemus nec sine ꝑiculo[n] tolerare ⁊ infra. Licet aūt se. apo. frequentibus clamoribus excitata inquisitionem in quorundam excessuū suoꝝ durerit cōmittendā: propter tergiuersationes[o] tñ ipsius vt dicitur eodem cuz inquisitoribus ⁊ examinatoribus colludente[p]: necnon corruptis testibus ⁊ ingsitoribus ac examinatoribus supradictis: non solū predicti excessus remanserūt hactenus incorrecti: veruz etiam peiora prioribus cōmittere non erpauit: ⁊ infra. Dis. v. mandamus quatenus si de huiusmodi collusione ac corruptione ꝓstiterit: ex integro sup premissis ⁊ alijs: aliogn super no-

h ¶ Preteribat: q̄ vñcūq̄z crimina claruerint puniēda sunt .xxiii. q. iii. ecce. ⁊. s. c. proi. et .lxxvi. di. si quid: ⁊. ii. q. iii. §. notandum.

i ¶ Petionē. hec pētio ꝓstitui nō pōt sine auctoritate epi. vñ vitā ei⁹ q̄ soluit nō exceḋat. Et si per collusionē facta nō fuerit. s. de trāsac. decetero. ⁊ ē simile. s. de pac. cū clerici. ber.

k ¶ Spoliare. p talē collusiōez ꝑiudiciū fit huic epo: qz sic precludit via sup ordinatione ecclesie sue: ut ꝺ dr. vñ nō tenet eo absente facta etiā si sentētia lata fuisset. ff. de re iudi. de vno quoq̄z: ⁊. ff. de collu. cū nō iusto. ⁊. l. vl. vñ merito spoliandi sunt illis ecclesijs pp dolū ⁊ fraudē taliter ꝑpetratā. dolus tñ taliter impunitus remanere nō ꝺz ne malitia sit illis lucrosa. ff. de dol. l. i. ī ꝑn. ⁊. l. ne ex dolo. nec ē equū quēq̄ suū dolum releuare. ff. p socio. uex. §. tēpus: ⁊. ff. de reg. iur. nō fraudant in fi. xvi. q. i. legi. ⁊ ex eo q̄ deliquerūt nō debent esse melioris cōditionis. ff. de dona. inter vi. ⁊ vro. l. iii. §. ii. ⁊. ff. de fur. itaq̄z fullo. §. sed nemo. ff. quod vi aut clam. l. seruus.

l ¶ Tantum. Jtez ꝑ illum inquirit de crimine qui per collusionē fuit absolutus. ꝺ. d. Uel sic ut in rubro. Dimdit nā prio ponit cōmissam īgsitionem relatam collusionē ⁊ ipsius exitum. Secundo ponit bimembrē cōmissionem. Secunda ibi: discretioni. Ab. si.

m ¶ Dissimulare. sic. s. e. c. i.

n ¶ Scandalo. tunc uere ꝺz peelatus ingrere de excessib⁹ subdito⁹ cū p famā q̄ scandalū generat ad ipm peruenerit. s. de accu. q̄liter: ⁊. lxxx vi. dist. si quid.

o ¶ Periculo. ꝗtum ad exemplum: qz quod agit a prelatis facile trahitur a subditis in exemplum. s. de uoto. magne. ⁊. xi. q. iii. precipue: uel quo ad dilapidationem si in hoc laborat. Ber.

p ¶ Tergiuersationes. Tergiuersari est in uniuersum ab accusatione desistere. ut. ii. q. iii. §. notandum. unde potest exponi tergiuersatiōes. i. uersutias siue calliditates. de quibus induxit inquisitores: ut desisterent ab inquisitione.

p ¶ Colludente. De colludio puniri ꝺz pena legibus cōstituta. ii. q. iii. si quē penituerit: ⁊ nihilominus ingrek itez de criminib⁹ illis: ut hic dicit: ⁊. s. e. c. i. Omnes. n. calūniosi pro qualitate cōmissi criminis ex ordinez puniuntur. ff. ad turpil. l. ⁊ in priuatis ut si ꝑuatū sit crimē offō iudicis culpa ei⁹ coberceat. ff. .e. si qs. §. vl. ff. de ꝑuari. l. ii. Si ꝺo publicū īfamis efficit. ff. e. si is q. §. vl. ff. de ꝑuari. l. ii. Ad similitudiē istoꝝ videtur q̄ iste esset puntēdus: lz nō dicatur ꝑuaricator seu calūniator ꝓprie: qz nō lz taliter corrumpere iudicē aut ēt testes

.s.e.c.proxi. Si de hoc cõstiterit: tam illi q̃ examinatores siue inquisitores et testes puniri possunt officio iudicis extraordinaria pena. tñ nõ dicit q̃ puniat: sed iterũ inquiratur de his ꝛ alijs ut in fine puniatur. Ber.

a ¶ Monis. Bene dicit sup nouis: q̃ de delicto vnius hominis sepi⁹ queri nõ dz. ff. nau. cau. sta. lz in fi. ꝛ. s. de accusa. de bis. ꝛ. c. lz: quia crimina semel dimissa iterũ in vltionẽ venire nõ patimur. xiij. q. iiij. sic illic: ꝛ ꝺ pe. di. iiij. diuina clemencia. et .iij. q. i. §. probibetur: ꝛ §. ab alio delatum.

Rubrica De delictis puerorum.

Supra visum est de quibusdã delictis: veruꝫ q̃ dubitabatur an talibus puerilis etas implicetur: merito annectit hec rubrica. de materia habeb. xv. q. i. per totum. ꝛ. iiij. q. iij. ca. i. ꝛ xxij. q. vi. c. paruuli cũ duob⁹ sequentibus. ab. si.

¶ Ueris. ¶ Ponit dictum: quod secundo reprobat ibi. ¶ Dõ merito. ab. si.

b ¶ Brandiusculis. i. dõli capacibus. videlicet. vij. anno. tales enim ꝛ mentiri ꝛ verum dicere ꝛ confiteri ꝛ negare possunt ut dicit Augustinus i epistola ad renatum episcopuꝫ vt habetur in glo. aug. super. c. de consecra. distinctio. iiij. paruuli.

c ¶ Pubescere. ante enim pubertatem que in anno. xiiij. solet euenire nõ presumit ꝺ quoquam: nisi etiam malicia suppleat etatem. s. de despon. impu. de illis. ꝛ. c. vlt.

d ¶ Peccata nõ esse. quasi diceret nullus. cum iuramentum pupilli valeat. ff. de li. cau. l. ul. ergo potest deierare. Item põt cõmittere furtum: cum est doli capax. ff. de fur. impuberẽ ar. contra. ff. de iureiur. qui iurasse. Sed ibi non fuit doli capax. Tenẽtur ergo tales pueri ex delictis. C. si aduer. ꝺli. l. .i. ꝛ. C. de pe. ipunitas argu. ꝺ de ꝓse. di. iiij. eos. ꝛ. C. de fal. mo. l. i. ꝛ. ff. de edil. edic. cũ autem. §. excipitur. Sed hoc itellige: cum nõ sint doli capaces uel quo ad minorem penã.

e ¶ Non ita. Sic ergo ratiõe etatis mitius agitur. ff. de minori. auxilũ. §. etiam. ꝛ. l. si ex causa iudicati. Itẽ nota q̃ omne delictuꝫ cadit in puerũ post q̃ est doli capax preter delictum carnis. ff. ad sil. l. i. §. impuberes. ꝛ. l. excipiũt ar. contra. ff. c. proxi. sed ibi soluitur.

Rubrica De clerico venatore.

¶ Regorius nouus.

¶ Impuberes preter vitium carnis delinquere possunt: puniuntur tamen mitius q̃ adulti.

Ueris grandiusculis[b] peccatum nolũt attribuere quidam nisi ab annis. xiiij. cum pubescere[c] cepit. ꝟ Quod merito crederemus si nulla essent peccata[ꝺ] nisi que membris genitalibus admittuntur. Quis vero audeat affirmare furta: mendacia et periuria non esse peccata. At bis plena est puerilis etas: quanuis in eis non ita[c] vt in maioribus puniẽda videãtur.

A Lex. iij. enormeñ. episcopo.

¶ Puer non debet ita seuere puniri sicut maior nec pater ex delicto filij impuberis tenetur.

Referente nobis. b. intelleximus q̃ cuꝫ. n. filius eius decẽnis cum alijs pueris sagittaret quidam nepos eiusdem. b. sagitta percussus interijt: quod idem filius eius cum inter alios luderet fortuito casu dicitur peregisse: propter quod abbas sancti remigij a prefato. b. ꝑm consuetudinem illius terre. c. solidos instantius requirebat[f] ꝛ infra. ꝟ Unde quoniam in pueris reliqui solet inultum[g] quod in alijs prouectioris etatis humane leges dicunt seuerius corrigendũ: mandamus: quatenus si constiterit filium predicti. b. intra. xiiij.[h] etatis sue annum eundem excessum commisisse: memoratum abbatem moneas ꝛ compellas ut ab eodem. b. predictos. c. solidos propter illam consuetudinem non exigat nec ab ipso pro temporali pena requirat.

Rubrica De clerico venatore.

¶ Ex concilio aurelianensi.

¶ Clerico prohibetur venatio. ꝛ cõtrafacienti pena imponitur. hoc dicit cum se.

¶ Piscopum presbyterũ aut diaconuꝫ canes aut accipitres aut huiusmodi ad venandum habere non licet[i].

ꝟ Quod si quis talium personarum in hac voluptate[k] septus detẽtus fuerit: si episcopus ẽ tribus mẽsibus a communione: si presbyter duobus: si diaconus ab omni officio[l] suspendatur.

¶ Ex eodem.

¶ Sũmatum est supra. c. primo.

¶ Omnib⁹ seruis[m] dei venationes ꝛ siluaticas fatigationes cum canibus ꝛ accipitres aut falcones habere interdicimus.

Rubrica De clerico percussore.

¶ Ex concilio agateñ.

¶ Clericus sepe aliũm percutiẽs ꝛ monitus non desistens: deponẽdus est.

¶ Si quis in aliquo gradu sacro percussor extiterit[n] corripiat̃ a crimine: ꝛ si non emẽdauerit[o] deponatur.

¶ Rego. carentineñ. episcopo.

¶ Duobus mensibus a missaruꝫ administratione suspenditur eps qui crudeliter aliquẽ fustigari facit

ibi etiam soluitur.

Rubrica De clerico venatore

Supra visum est de quibusdam delictis tam clericoꝝ q̃ laicoꝝ: nunc submittit de quibusdã ꝺlicijs clericoꝝ tm. s. ꝺ clerico venatore. De materia habet. lxxxvi. di. in .c. qui venatoribus cum .v. c. se. ꝛ. xxxiij. dist. c. i. in pin. Abb. si.

¶ Piscopum. In prima ponit prohibitio. In secunda pena ibi: q̃ si gs. Abbas siculus.

i ¶ Non licet. s. ne cle. vl mo. ca. i. xxxiiii. dist. quorũdã. lxxxvi. di. an putatis. ꝛ. s. de cẽsi. cũ apostolus. ꝛ. ſ. c. proxi.

k ¶ Uoluptate: ergo videt q̃ cã necessitatis vel recreatiõis licitum sit q̃ posset ꝓcedi alijs clericis excepto epo cui oĩno non licet. xxxiii. di. c. i. dummodo clamorosam venationez euitent. lxxxvj. di stin. an putatis: ꝛ nõ sepius: vt ḃ dicit. ne in cõsuetudinẽ pducat. Quedã. n. venatio ꝺ oppressiua boluꝫ. ꝛ hec oĩno illicita ẽ. vi. di. §. is ita. et est adulatoria q̃ fit p verba: ꝛ hec est illicita. lxxxvi. di. venatoribus. ꝛ. xl. vi. distin. sunt nõnulli. ꝛ .vi. q. i. sunt plurimi. et est arenaria q̃ fit in arena et mala. iii. q. vii. §. tria. Saltuosa et clamorosa licita ẽ laicis de qua ꝺ in. c. an putatis: ſ clericis oĩno non licet talis venatio sed quieta: ut dictum ẽ cã necessitatis vel recreatõis. epo pſbytero diacono uel subdiacono qui cum diacono eodem gaudet priuilegio: ut supra de ser. non ordi. miramur: ex toto probibetur: q̃ de illis fit hic tm̃ prohibitio.

l ¶ Officio plus punitur ḃ minor q̃ maior. qõ est ꝓtra illud. xl. di. homo xpianus. ꝛ. xix. di. nulli. so. plus punit hic eps ꝛ presbyter: q̃ diacon⁹. maior. n. reputatur in epo ista pena vel presbytero q̃ suspensio ab omni officio in diacono propter maius scandalũ. ꝛ maius imputatur illa pena epo vel presbytero q̃ suspensio a beneficio in diacono uel subdiacono. ex persona enim consideratur iniuria. insti. de iniurijs. §. atror. sic ꝛ pena ex persona iudicatur parua uel magna. Ber.

m ¶ Omnibus seruis. i. clericis qui spãliter dicuntur serui dei qui in sorte dñi ad eius obsequiũ spãliter sunt assumpti. s. de prebẽ. cuꝫ ꝑm apostolum. ꝛ. xxi. di. cleros ꝛ clericos.

Rubrica. De clerico percussore. Continuata est in precedẽti titulo. De materia habetur. xlv. di. ꝛ. i. q. vij. c. si quis oẽm. ꝛ. lxxxvi. di. in. §. similiter. ꝛ. c. se. ꝛ. §. pe. ꝛ. c. ne liceat. Ab. si.

n ¶ Si quis. extiterit: tales enim percussores eẽ nõ debẽt. xlv. di. c. i. ꝛ. c. epm. ubi isti in sacro ordine cõstituti percussores eẽ ꝓhibent: ꝛ quasi p totũ. ꝛ. lxxxvi. di. non licet. ꝛ in autẽ. de san. epis. §. sed neq̃. col. ix. quã habes. C. de epis. ꝛ de. auc. sed neq̃.

o ¶ Emẽdauerit: ergo si se emendauerit: non deponit: sic. xxxv. di. c. i. ꝛ ẽ ar. q̃ nõ quodlibet mortale semel cõmissuꝫ sufficit ad vãnationẽ. ar. e. di. c. i. ꝛ. vlt. ꝛ intellige de eo q̃ in vsu bũit pcutere i ludo nocio qui nõ caret culpa. ff. ad. l. aquil. nã ludus. aliogn crimẽ pcussionis semel cõmissum nõ sufficit ad depositionẽ: ut hic ꝑz. ita tm̃ q̃ ex tali pcussiõe nõ ꝓcedat ad

enormẽ lesionẽ: q; sic deponeret. lv. di. si euangelica: ⁊. j. c. pri.

Preterea. Sũmaꝫ ut ī rubro: vel sic. nõ põt eps grauẽ ꝟbey penã iponere. Et ꝑmo ponit epi sniam. Scõo ibi: quã lz. excusat illum a morte. Tertio illum punit ibi: tñ q;. Ab. si.

a Crudeliter. qõ facere nõ ꝺbuit ſz moderate: ar. s. de rapto. i archiepa tu: ⁊. xlv. di. cũ beatus: et .ff. ad. l. aql. preceptoris ⁊. j. de sen. ex. cum uolũtate: ⁊. xxiii. q. v. c. i. uersus fi. Ber.

b Post octo. ex temporis prolixitate. presumit q; nõ ex illa pcussione defuncta sit ⁊ econuerso. ex tpis breuitate ꝛrium ꝑsumit. l. di. si qua femina si .n. occasionẽ mortis dedisset ī ppetuũ ꝺberet abstinere. j. de homi. decetero: ⁊. l. di. studeat. Et ꝺ ẽ cõtra bar. q virit ī. c. studeat. illũ presbyterũ si teneri de occiſo: ſz de vulnerato si de casu iterijt. ⁊ casus ex percussione ꝑ cessit. ff. ad. l. aql. q occidit. §. vltimo. Ber.

c Duobus. s. ti. prori. .c. i. fi. n. pcuteret ut ꝑ ꝺ timeri uellet ab offõ suo debet repelli. xlv. distin. epm. Ber.

Presentium. Potest sũmari vt ī rubro. Primo narrat factũ. Secunda ibi: quez nos tpaliter pũit. Tertõ post tps admittit ibi: mãdamus. Ab. si.

d Repellebant: ideo rei licite operã ꝺdisse vt q; licitũ ẽ se defendek. j. de sen. excom. ex tenore. ⁊ violẽtiã repellek. xxiii. q. iii. fortitudo: ⁊. c. si gs lkerẽda ſz vlcisci non licz .xl vi. dist. seditionarios. de hoc dixi. s. de homi. si gnificasti.

e Proiecit. vñ dubiũ videri poterat an fuisset ī culpa uel nõ. ꝛ: arg. xxiii. q. vl. c. vl. l. dis. si gs viduã: ⁊. s. de cle. pug. ī duel. c. ulti. sed iste aliquẽ nõ pcussit: ut. s. dicit ⁊ ꝺ constabat. Intellige alias si dubiũ esset repelleret: ut dñt ꝛria ꝓdicta. ar. ad hoc. ff. de testa. tu. duo sunt: ⁊. ff. de mã. te. cuz ex pluribus. xxiii. dis. qnãdo: ⁊ ca. nullus: ⁊. ii. q. v. omnibus. Ber.

Preterea qñ mulierez ꝓpter delictum suũ ꝛra ordinem sacerdotij cedi crudeliter[a] fustibus ꝺputasti. Quã licz exinde: cũ post octo[b] mẽses decesserit: minime arbitramur fuisse defunctaz: tñ q; ad ordinẽ tuuz noluisti bñe respectum duobus[c] te mẽsibus ab administratione missaꝛ statuimus abstinere.

Alex. iij. luceñ. epiſcopo.

Non punit clericus vt homicida si fuit ipse in conflictu pro parte violentiam repellentiuz vbi aliqui mortui sunt: ⁊ lapides proiecit: ex quo nullum ipse percussit.

Presentium latoꝛ in quodam cõflictu asserit se fuisse: ꝑ pte tñ illoꝛ qiu violẽtiã repellebãt[o]: in quo lapides ipe ꝓiecit[e]: sed aliquez non percussit. Quem nos: quia per alios illic aliqui dicuntur occisi a celebratione missarũ per biẽniuz precipim⁹ abstinere[f]. Mandamus itaq; vt si alia nõ ipedierint: decurso hmõi temporis spacio ad suam officij executõez eũ admittas

Celestinus tertius.

Clericus q fuit ī ꝟflictu vbi aliqui fuerũt occisi sine ei⁹ facto vel cõsilio de iure cõi promoueri põt.

Quontinentia litteraruz: ⁊ ifra cum. p. acolitus cũ quibusdaz ad resistendum[g] predonib⁹ arma sumpsisset: cum in cõflictu illo tres fuerũt ab alijs vulnerati ad mortẽ ita tamen q; illa homicidia neq; facto[h] ei⁹ neq; cõsilio perpetrata fuerunt: ⁊ ifra. Cõsul. t. t. r. q; cũ predictũ acolitum ad frugez melioris vite transiuisse dicaꝫ: poterat ipse ad subdiaconat⁹[i] ordinẽ promouere: ⁊ altaris ministeriũ exercere.

Rubrica De maledicis.

Clemens tertius.

Maledicens pape puniendus est vt alij deinceps deterreantur: ⁊ ipse arceatur.

Vnotuit nobis: ⁊ infra. Quia nobis per litteras retulisti: q; cum. i. clericus multis coram astantibus verba quedam in depressionez[k] officij ⁊ beneficij nostri protulit. Ipsum a temeritate[l] sua compescas. Ut pena illi⁹ alijs terroꝛẽ[m] incutiat ne decetero contra ro. ec. in talia verba prorumpant.

Gregorius nonus.

Hic ponitur pena blasfemãtis deũ vel aliquem sanctum: ⁊ maxime virginem gloriosissimaz.

Statuimus: vt si quis contra deum vel aliquem sanctoruz suoꝛum ⁊ maxime beatam virginẽ linguam in blasfemiaz[n] publice relaxare presumpserit: per episcopũ suũ pene subdatur inferius annotate: videlz q; ī septem dieb⁹ dominicis preforibus ecclesie ī manifesto dũ agunt missarũ solẽnia blasphemus existens: vltimo illoꝛ die dominico palliũ ⁊ calciamẽta non habeat ligatus corrigia circa collum: septẽq; ꝓcedẽtibus. vij. ferijs i pane ⁊ aqua ieiunet: ecclesiã nullatenus ingressurus[o]. Quolibet quoq; predictoꝛum dierum tres si poterit alioquin duos reficiat pauperes siue vnũ. Et si nec ad hoc eius suppetant facultates[p] id in penam aliã cõmutetur[q]: cui etiam si rẽnuerit recipere ac peragere penitentiam supradictã ecclesie interdicat ingressus: ⁊ in obitu ecclesiastica careat sepultura. Ꝑter temporalez preterea potestatẽ[r]: coactione si necesse fuerit epi dioce. adhibita contra[s] eum: blasphemus si diues fuerit: quadraginta solidoꝛũ: alioquin triginta siue viginti: ⁊ si ad id nõ sufficiat: q; ſz solidoꝛ vsualis monete[t] pena mulcteꝫ: nullã in hoc misericordiã habiturus: quod etiã iter alia cõmunitatuz statuta ponatur.

l Temeritate. i. pertinacia .xl. q. iii. si quis sacerdotuz: ar. ꝺ qõ. n. ex temeritate siue calore iracundie fit veniam mereꝫ .ii. q. iii. §. notandũ: ⁊. §. si qs iratus. C. de iureiu. l. ii. Et dicit imperator. si quis putauerit nostra nomina lacescẽda si ꝺ ex leuitate ꝓtẽnẽdum est. si ab i sania miseratione dignũ. si ab iniuria remittendum. C. si qs impera. maledi. l. una: ⁊. xxiii. q. iiii. iter querelas. ⁊. C. ꝺ epiſco. ⁊ de. si quis in hoc. Quare ergo mandat papa: q; cõpescat ꝺ iura ꝓdicta: sed papa nõ mandat hic puniri ꝓpriã iniuriam rõne persone. sed quatenus ꝛtingit romanã ecclesiaz: qua ẽt iniuriã remittere ñ posset. xxiii. di. salonitane. ī quo casu loquit. xxiii. q. iii. guilisari⁹ ⁊ ca. si is qui. Vel põt dici: q; aliquis bene põt punire iniuriam sibi factã a subdito suo. maxime cũ nullũ bẽat supioꝛez ut hic: ⁊ ar. xlv. di. ⁊ qui emendat ⁊ predicta iura loquũtur ꝺ benignitate seu de mansuetudine: q; nullus tenetur remittek iniuriã sine satisfactiõe nisi velit: sed rancoꝛẽ sic de pe. di. v. .c. vl. ⁊. xxiii. q. iii. si illic. rc. di stin. si quis contristatus.

m Terroꝛem. sic enim pena vnius debet esse metus alteri⁹ .ii. q. vii. qua propter: ⁊. s. ꝺ inde. ad liberandam. ubi ꝺ hoc: ⁊. s. de calum. c. ii.

Statuimus. Primo ponit penam ecclesiastici iudicis. Secundo secularis ibi: ꝑ temporalem. Ab. si.

n Blasphemiã. Qui blasphemiam dicit in deuz siue in spiritũsanctuz neq; in hoc seculo neq; in futuro remittiꝫ ei. xxv. di. qualis. supple nisi penituerit: ⁊ longe grauiꝰ est eternaz quã temporalẽ ledere maiestatem. s. de bereti. ꝟgentis. Sz qui contra temporalez maiestatem delinquit punitur. s. eo. c. pri. ⁊. vi. q. i. §. veruz. C. ad. l. iul. ma. l. si quis cum militib⁹ ergo multo fortius isti puniẽdi sunt ⁊ grauius: q; maiora ꝺ licta maioꝛibus penis sunt punienda. ⁊ in delicto equali decet ꝓprias esse penas. in autẽ. ut fra. fil. col. ix. uersus fi. ⁊ q; hic est grauius quam in. c. prori. punitur grauius: q; grauius cõmissum intelligitur. xxiii. q. i. nõ afferamus. in fine ſm leges ultimo supplicio punitur. in auc. ut nõ lux con. na. colla. vi. §. i. sed ſm canones olim laicus excõicabatur. clericus deponebatur. xxii. q. ii. si quis per capilluz.

o Ingressurus: q; q peccat in deũ peccat in eius ecclesiam ⁊ econuerso. unde priuatur eius ingressu: si. xii. q. ii. de viro: ⁊. xvii. q. iiii. frater. nec debet eis pena remitti q; in deum peccant. lxiii. di. salonitane. ⁊. xxiii. q. iiii. si is qui.

p Facultates: sic. s. de voto. c. ii.

q Cõmutek. ar. de cõmutatione pene. lxxxii. di. presbyter: ⁊. xxii. q. iiii. innocens de hoc dixi. s. de uoto. c. i. Ber.

r Potestatem. ar. q; una iurisditio ꝑ aliũ iuuak. x. di. qm̃ idẽ: ⁊. xcvi. di. cuz ad uerum: ⁊. xvii. di. nec licuit. s. de offi. ordi. qm̃ in plerisq; in fine.

s Cõtra eũ. i. ptãtem: ⁊ ita bẽs ꝺ q; si iudex secularis negligit facere iusticiã põt cõpelli ꝑ ecclesiã. xxiii. q. v. administratores. ⁊. xcvi. di. cũ ad uex.

t Monete. Idẽ esset si hoc non fuisset adiectũ ut de moneta q̃ in usu habek soluatur ſm consuetudinẽ loci. ff. de lega. i. si seruus. §. si minus. ⁊. ff. de leg. .iii. l. nũmis ⁊. ff. de fun. instru. cũ delanionis. §. asinam. Ber.

a Crudeliter. qõ facere nõ ꝺbuit ſz moderate: ar. s. de rapto. i archiepa tu: ⁊. xlv. di. cũ beatus: et .ff. ad. l. aql. preceptoris ⁊. j. de sen. ex. cum uolũtate: ⁊. xxiii. q. v. c. i. uersus fi. Ber.

b Post octo. ex temporis prolixitate. presumit q; nõ ex illa pcussione defuncta sit ⁊ econuerso. ex tpis breuitate ꝛrium ꝑsumit. l. di. si qua femina si .n. occasionẽ mortis dedisset ī ppetuũ ꝺberet abstinere. j. de homi. decetero: ⁊. l. di. studeat. Et ꝺ ẽ cõtra bar. q virit ī. c. studeat. illũ presbyterũ si teneri de occiſo: ſz de vulnerato si de casu iterijt. ⁊ casus ex percussione ꝑ cessit. ff. ad. l. aql. q occidit. §. vltimo. Ber.

c Duobus. s. ti. prori. .c. i. fi. n. pcuteret ut ꝑ ꝺ timeri uellet ab offõ suo debet repelli. xlv. distin. epm. Ber.

d Repellebant: ideo rei licite operã ꝺdisse vt q; licitũ ẽ se defendek. j. de sen. excom. ex tenore. ⁊ violẽtiã repellek. xxiii. q. iii. fortitudo: ⁊. c. si gs lkerẽda ſz vlcisci non licz .xl vi. dist. seditionarios. de hoc dixi. s. de homi. si gnificasti.

e Proiecit. vñ dubiũ videri poterat an fuisset ī culpa uel nõ. ꝛ: arg. xxiii. q. vl. c. vl. l. dis. si gs viduã: ⁊. s. de cle. pug. ī duel. c. ulti. sed iste aliquẽ nõ pcussit: ut. s. dicit ⁊ ꝺ constabat. Intellige alias si dubiũ esset repelleret: ut dñt ꝛria ꝓdicta. ar. ad hoc. ff. de testa. tu. duo sunt: ⁊. ff. de mã. te. cuz ex pluribus. xxiii. dis. qnãdo: ⁊ ca. nullus: ⁊. ii. q. v. omnibus. Ber.

f Abstinere. ad cautelam saltem ut ⁊ clerici tales ꝟflictus euitent: ⁊ est ar. q; aliquis punitur ex alterius facto vel culpa.

Quontinentia. Hoc. c. legiꝫ duobus modis sicut. c. precedens vno mõ q; dispensatiue iste possit ꝓmoueri. Alio mõ q; de iure cõi ⁊ ſm hunc intellectũ q; mihi plus placet. b. d. ut ī rubro. Cõis diuiſio. Secunda ibi: consultationi. Ab. si.

g Ad resistendũ. qõ lz. s. e. c. pri. ubi de hoc cum suis concordantijs.

h Neq; facto. sic. l. di. si gs viduã: ⁊. s. de cleri. pug. in duel. c. vl.

i Ad subdiaconatus. ⁊ nõ vltra. lz ergo dispensek cũ isto in subdiaconatu nõ tñ poterit ꝓmoueri ad superiores ordines. Iste. n. fuit ī culpa assumẽdo arma qõ ei nõ licuit. xxi. q. iii. porro: ⁊. xxiii. q. vl. c. gcũq;. naz lachryme ⁊ ꝺlones sunt arma clericoꝛ. xxiii. q. viii. ꝙnior ẽt cõtra hostes. s. de voto. ex multa. vñ punitur: q; sine dispensatione nõ ꝓmouek ẽt fauore religionis cũ eo facilius dispensak. s. de aposta. c. ii.

Rica De maledicis. Quia alia percussio fit puta manu alia lingua cum maledici ⁊ detractores quodãmõ pcutiunt: ⁊ supra usuz est de pcutiẽtib⁹ manu: merito subdit de pcutiẽtib⁹ lingua. ab.

Vnotuit. Primo ponit culpam. Secundo illam puniri

k In depressionem: ⁊ male: q; principi nemo maledicere ꝺz. xxiii. q. i. parat⁹ ⁊ nõ solũ ꝓncipi detrahi nõ ꝺz: imo nec fratrib⁹. vj. q. i. summa. ⁊ detrahentẽ secreto proximo suo hũc psequebar. xiii. q. iiii. minimuz: ⁊. c. q; peccat: ⁊ de pe. di. i. homicidioꝛ: ar. j. de excel. prela. ꝙ sit graue.

Rica de clerico excõmunicato. Supra visum est de varijs delictis ꝓpter q̃ interdũ clerici suspendũtur ⁊ interdum deponuntur ⁊ interdum excommunicãtur: sed quia quandoq; clerici depositi excommunicati vel suspensi celebrant ⁊ ingerunt se diuinis sicut prius ⁊ posset dubitari de pena eis inferenda ex ꝺ nouo delicto. iõ ⁊c. De materia habetur. xi. q. iii. c. placuit ⁊ in. c. penul. l. di. accedens. Ab. si.

a J quis. diaconus: idem de omnibus alijs. J. ca. pri. et .xi. q. iii. epõs.

b Juste. idem esset si iniuste: nisi prius restitut⁹ fuisset. xi. q. iii. episcopus dummodo sententia non sit lata contra ordinem iuris: q; tunc nulla est sententia. ij. questione. vij. §. diffinitiua. s. ut lite non contestata accedens. i.

c Ab ecclesia. argumentum contra. ii. questione. v. qua de causa: sed ibi dispensatũ fuit. lxvi. di. salonitatne.

J quis. In prima ponit penaz. In secunda aggrauat ibi: quod si. Ab. si.

d Degradatus. a suo episcopo: adiunctis sibi alijs episcopis in degradatione presbyteri. xv. questione. vii. felix: et ca. si aũt. Sed pone degradatũ celebrare nunquid ꝓficit: vt deĉ q; sic: quia ordines nõ amittit. xx. questione. iii. eos qui. i. questione. i. q; quidam. ⁊ de cõsecratione distinctiõe. iiii. ostẽditur. xii. questione. vii. licite: argumentum contra. l. distinctione accedẽs. xi. q. iii. episcopus. lxxi. distinctione dictum. xviii. questione vltima clerici. liiii. distinctione. ca. ii. R. dixit q; talis nõ cõficit. potuit. n. ecclesia ei auferre illam potestatem quã contulit. Quis non posset caracter auferri: sic nec insignia militi. Lau. ala. ⁊. t. dicunt ⁊ melius q; bene conficit depositꝰ sicut hereticus: argumẽtũ. i. questione. i. neq; ⁊ .c. q; quidam. nec papa potuit auferre illam virtutem ⁊ hoc verum credo. vnde talis excõmunicatur: ut. J. dicitur: quia facit rem sibi prohibitam.

Rubrica De clerico excõicato depo sito vel interdicto ministrante.

X concilio apostolorum.

Clericus ꝺpositus celebrãs excommunicatur.

J quis episcopus presbyter vel diaconꝰ ꝺpositus iuste[b] ꝓ certis criminibꝰ ausus fuerit attractare ministerium sibi dudum cõmissum: hic ab ecclesia[c] abscindatur.

X concilio antiocen.

Degradatus vel suspensus celebrans: ⁊ monitus non desistens: excõicaf: ⁊ si nec sic desistat: per secularem ptãtem ad requisitionez ecclesie exilio damnatur.

S J quis presbyter aut alius clericus fuerit degradatus[d]: aut ab officio pro certis criminibus suspensus: ⁊ ipse per contemptum ⁊ superbiam aliquid de ministerio sibi interdicto agere presumpserit[e]: et postea ab episcopo suo correptus in incepta presumptione perdurauerit modis omnibus excommunicetur: ⁊ quicunq; cum eo cõmunicauerit similiter se sciat esse excõmunicatum[f]. Similiter de clericis laicis vel feminis excõmunicatis obseruandum[g] est. ℙ **Quod si aliquis ista omnia contempserit ⁊ episcopus minime emẽdare potuerit regis iudicio[h] ad requisitionem ecclesie exilio damnetur.**

A Lex. tertius londoñ. epo.

Interdict⁹ ⁊ excommunicatus celebrans monitus non desistẽs ponitur.

C Lerici autem si qui a suis aut etiam de mãdato romani põtificis ab alienis episcopis interdicti vel excõicati ante absolutionez diuina officia celebrauerit nisi moniti[i] sine dilatione redierint perpetue depositionis sniam pro ausu tãte temeritatis incurrant.

I Dem tolet. archiepo.

Excõmunicati vel interdicti celebrantes depoñ debẽt: nisi ꝓpter multitudinem mitigetur pena.

L Atores presentium nobis intimarunt: q; tam ipsi q̃ multi alij postquam interdicti vel excõmunicati fuerint: diuina pesumpserint officia celebrare: ⁊ infra. ℙ. J. T. mandamus quatenus si .xl. solummodo vel pauciores in his deliquisse constiterit: omnes in perpetuum ab officio sacerdotali deponas[k]. ℙ Si vero multitudinem[l] magnam in hoc peccasse cognoueris eos quos magis[m] causaz delicti esse constiterit perpetua depositione condemnes: ⁊ alios qui non tantum deliquerit ab officio[n] ad tempus suspendas: ⁊ omnibus penitentiã ſm⁹ discretionem tibi a deo datam iniungas.

I Nno centius tertius hiperboleñ. capitulo.

Si habens noticiaz ꝺ excommunicationis per solam famam celebrat: debet de rigore deponi: lz cũ eo possit misericorditer dispẽsari.

L Atores. In ꝑma narratio ⁊ ẽcisa supplicatio. In secunda ibi fraternitati tue commissio distinguens. Secundum membrum ibi: Si vero. Ab. si.

k Deponas: ecce pena illorum qui excommunicati suspensi uel interdicti diuina officia celebrãt vt dictũ est. s. ca. pri.

l Multitudinem. hic ergo non parcitur multitudini: argumentuz cõtra. l. distinctiõe ut cõstitueretur. ⁊. xliii. distinctiõe cõmessationes. ix. q̃stione. iii. ordinationes. ⁊. s. de tpibus ordinã. c. .ij. vbi de hoc: ⁊. xviii. q̃stione. iiii. non potest: ⁊ ca. ipsa pietas. i. questione. vii. quotiens. Sz ista contraria locum habent vbi scandalum timetur: ⁊ multorum strages iacet si seruet rigor: alias non contemnatur disciplina ecclesie in populis: sed vt patienter sustineant: tunc ferienda est multitudo. xxiii. questione quarta non potest in fine ⁊ de pe. distinctione sexta capitulo primo in fine. Item habes hic q; ultra. xl. dicuntur multi. sic. s. de testibus cum causam. Et secundum has decreta. interpretamur illam supra de rescriptis sedes: ⁊. ff. de testibus. l. prima in fine aliquando etiam duo dicuntur multi. iusti. de iudi. persona. in fine. argumentum. Aliquando etiam. xviii. milia pauci dicuntur. xlv. distinctione disciplina. xxiii. questione. iiii. q; autẽ. Multa igitur ⁊ pauca respectu dicuntur.

m Magis. hi enim magis peccãt. ⁊ ideo magis puniendi sunt. lxxi. distinctione capitulo primo ⁊ eadem distinctione tantis. ⁊. xviii. questione quarta qui aliorum. ⁊ in quo maior est culpa maior debet exerceri vt dicta. s. de hereti. excommunicamus. §. credentes vbi de hoc plures inuenies concordantias.

n Ab officio. ⁊ etiam a beneficio: quia vbi unum propter alterũ utro biq; tantum. lxxi. distinctione eos. Quid si episcopus dicat. suspendo te a beneficio nunquid potest celebrare: ita quidem si suspendit ipsum tantum a beneficio. Item poterit ne beneficium acquirere: ita: quia non intelligitur illum beneficio suspendisse nisi quo ad se. nisi specialiter feratur sententia: vt remoueatur ab officio. tunc enim beneficium sequela ẽ. ⁊ ideo remouetur ab illo. ut supra de appellationibus pastoralis: argumentum predicti capituli eos. ⁊ capituli precedentis. nisi specialiter ei cõseruaretur. xxviii. distinctione presbyterum: ⁊. l. distinctione. c. studeat: ⁊ ca. accedens. Quid si episcopus ita dicat. suspendo te officio uel beneficio: nunquid debeo abstinere ab utroq;: ita credo saltem propter dubiuz: argumentum infra eodem capitulo proximo. C. de uerborum significatione cum quidam ⁊ de consecratione distinctione. ii. in calice: argumentum. ff. de re. dub. si is qui ducenta. §. cum ita: argumentuz q; neutro suspensus est propter dubium. ff. de testa. tu. duo sunt: ⁊. ff. de manumiss. testa. cum ex pluribus.

o Secundum discretionem: ⁊ ita penitentia arbitraria est. xxvi. q. vij. tempora penitudinis. ⁊ fit hec dispensatio auctoritate dñi pape: quia ꝑ se non posset: ut dictum est in proximo capitulo.

e Presumpserit. quasi in in officio suo ut prius: qõ nõ lz. xi. q. iii. si quis episcopus in cõcilio: ⁊. xxviii. di. presbyterum. In modũ. n. ꝓuati suffragij põt dicere horas suas: qõ ẽt potest latcus. ar. bo. J. de pe. ⁊ re. q; in te.

f Excõicatum. ipso iure. xi. q. iii. cũ excõicato ⁊ intellige de minori.

g Obseruandũ ẽ. ut talibus nullus cõicet. alias similiter sunt excõicati mino ri excõicatione. xi. q. iii. excõicatos: ⁊ nisi destiterint sunt excõicandi. J. de sen. excõ. q; in dubijs. §. ii. ⁊. J. e. si celebrat in si.

h In iudicio. nbi. n. ecclesia per se ꝓcere nõ ꝺz inuocanduz ẽ auxiliũ seculare: ut ꝺ dicit. ⁊. s. de of. ordi. c. i. ⁊. c. qm̃ in plerisq;. in fi. ⁊. xvii. di. nec licuit. xi. q. i. petimus: ⁊ ta utraq; potestas per alteram iuuari ꝺz. s. ti. proxi. c. ii. vbi de hoc. ⁊ põt per ecclesiam compelli ut ibi dr.

C Lerici. moniti. ergo videtur q; si emendare se volunt non deponentur: sed hoc intellige dictũ dispẽsatiue: ⁊ ita nõ contradicit. J. c. pri. ⁊ alia. ca. sequentia. Et sic pz q; quicunq; celebrat excõicatus uel ab officio suspensus ꝓuari debet de iure officio ⁊ beneficio ⁊ deponi etiam. Sed nunquid episcopus potest cum talibus dispensare. siue legatus de latere domini pape missus arg. q; legatus possit. quia vicem gerit delegantis. ⁊ absoluit excõmunicatos: quorum absolutio sedi apo. reseruat. s. de offi. le. q; translationem: ⁊. J. de sen. excõ. q̃uis: ⁊. c. ad eminentiam. dicas ergo q; nec episcopus nec etiam synodus in hoc dispensare potest. xi. q. iii. si quis episcopus damnatur: ⁊. c. se. argu. J. ꝺ eo qui fur. ord. re. c. i. ⁊. ii. q. v. qua de causa. nec etiam legatus. lz posset absolnere excõmunicatos: ⁊ sic solus papa hic dispensat. ⁊ hoc hodie expressum est i duabus decre. innocen. quarti. s. de sen. ⁊ re iudi. cum eterni: ⁊. J. ꝺ sen. excõ. cum medicinalis. libro. vi. Sed potest queri utrum idem sit in deposito ut solus papa ipsum restituat. Aug. dicit q; solus papa hoc potest: ⁊ probatur. vii. q. i. si quis presbyter: tamen cum distinctione si episcopus ipsum deposuit tantum ⁊ cum alijs episcopis a sacerdotio potest eum recipere in inferioribꝰ ordinibꝰ sic de alijs ordinibus: argumẽtũ. xv. questione. viii. q; amiserit: ⁊. c. si qs presbyter. Si uero depositus est ab omnibus ordinibus. solus papa ipz restituit. Sed contra argumen. habes. xi. questione. iii. episcopus. ibi dicitur. q; si in secundo synodo innocens inueniatur: non põt esse quod fuerat: nisi gradus premissos recipiat de manu episcopi: sed illud intelligitur cum iniuste depositus fuit: puta per falsos testes vel falsa instrumẽta. vnde dicitur ibi: si innocens inueniatur: sed vbi iuste pro crimine depositus est solus papa tales restituit.

TLlud. Excõicatus celebrãs deponẽdus ẽ:nisi cũ eo misericordi-ter dispensek.b.d.fin hoc nihil affert istud.c.ó nouo:nõ summo aliter vt aliqd afferat.ꝛ sic vt in rubro.ꝛ est casus no.diuidit. nã in ꝓma ponit bildesemeneñ.epi trãsitũ.in scõa ibi:vnde ponit mãdatuz delegato fcm ꝛ eiꝰ executionẽ.i tertia ibi:ipse cõparitionem epi: ꝛ recognitionez ꝛ excusationem.in quarta ibi:lz excusatõ impugnat. in qnta ibi:cũ eo pene remissionem. Ab.fi.

a ¶ Illud.ꝛ.f.ó isto epiſcopo bẽs.ſ.de transla. quanto. ꝛ.c. licet. ꝛ.ſ. de ma.ꝛ obe.illud.

b ¶ Notoriũ.ꝛ hoc erat tale factũ:quod exhibebat se oculis omniũ vnde non poterat non eẽ notorium si trãsiuit ad ecclesiam illaz:sed vtrũ licite poterat vel illicite hoc nõ erat notoriuz saltem quo ad alios:qa potuit esse ꝙ habuit licentiã transeundi a dño papa per litteras suas ar.lxxvj. di. dilectiõis. vnde in meliorez partẽ debemus hoc interpretari.ſ.de reg.iur.c.ij.qr papa potuit de hoc obliuisci:quia ipsum qñqz fallit oblinio.xxiii.dist. preterea.ꝛ omnium habere memoriaz potius est diuinitatis ꝙ humanitatis.C.de vete. iur. enucle.l.ij.§.si quid.cõtrarium est veruz: quia ex quo papa hoc diffitetur:ei incumbit probatio:ꝙ de ipsius licentia transisset.c.distin. ꝓtra morẽ.xciij.di.illud.

c ¶ Viginti dies.sic.ſ.ó falsis.dura.

d ¶ Misericordiam.sic. ſ.de transla.iter corporalia.ver.fi.

e ¶ Officia.in hoc deliquit:quia nec excõmunicatus nec suspẽsus publice vl̃ puatiz celebrare dz:nec sacramenta alia dare.xxviij.distin.ꝑbyterum.sed alia officia p̃ter missam occulte dicere non officiando sed q̃si priuata persona.ſ.de peniten.ꝛ remiſ.ꝙ i te. ꝛ.xj.q.ij. si quis episcopus dãnat.ꝛ.c.zelo.

f ¶ In boc.ſ.quia nõ cõstabat ei nisi per famaz de illa excõicatione:sed fama per se nõ probat. iiij.q.iij.§.item i crimiali.versicu. Itez sepe. argu.cõtra.ſ.de cõsan. ꝛ affi.sup eo.vbi ad solam famaz matrimonium contrabendum impedit.ergo iste propter famaz debuit abstinere ſ.de sentẽ.excommuni. cũ desideres.§.i. ſz nõ i tantum culpabilis fuit quantũ si hoc pro certo sciuisset.ꝛ ideo dicit:licz in hoc nõ videatur omnino culpabil̃ extitisse: ſz dicta paucoꝝ ad ꝺ nõ sufficerẽt:qr nõ faciũt famã.ſ.de accu.inquisitiõis. nec tenebaꝝ credere:lz diceret ei ab aliqbus.xj.q.iij.nõ solũ.ꝛ.c.in cunctis ꝛ.xxiij.q.iiij.ꝙ magnũ.ꝛ.ff.qõ cũ fal.tuto.l.ij.ꝛ.iij.nisi fama sup hoc ꝓuenisset ad eum put sequit.ar.ℨ.ff.de admini.tu.quidam decedens.§.ex quo.ꝛ.C.de rei vendi.si fundum.ꝛ.ſ.de rescrip. cum contingat.

TLlud[k] dñs in beato petro:ꝛ infra. Venerabilis.f.M.quondam bildesemeñ.epus licẽtia nõ solũ nõ obtenta:sed nec etiã postulata ecclesia bildesemẽ.relicta herbipoleñ.ecclesiam occupauit:ꝛ infra. Unde magdeburgen. episcopo dedimus in mandatis vt cũ factũ ipsuz non posset in partib⁹ illis nõ esse notoriuz[b]:nisi dictus epus infra xx.dies[c] ab herbipoleñ.ecclesie administratione cessaret:eum excommunicatuz publice nũciaret: quod idem magdeburgen.studuit adimplere:ꝛ infra. Ipse vero episcopus in nostra postmodum presentia constitutus:ꝛ si suum recognosceret ꝛ cõfiteretur excessum et non iudiciũ sed misericordiaz[d] postularet:hoc tamen inter alia in sua excusatione proposuit:ꝙ cuz dictus magdeburgeñ.non esset ordinarius iudex eius nõ crediderat ꝙ monitione nõ premissa auctoritate delegata posset procedere contra ipz aut sententiã in euz aliquã promulgare. Unde cum nec ante factum monitorias nec post litteras ab eo aliquas accepisset:peccare non credidit si diuina officia[e] quantũcũqz solemniter celebrauit:presertiz cũ ei non nisi per famam de sententia contra eum prolata constaret:ꝛ infra. Licet autem in hoc[f] non videatur omnino culpabilis extitisse quia tamẽ in dubijs[g] via est eligenda tutior:ꝛ si delata in eũ sententia dubitaret:debuerat tamen potius abstinere cz̃ sacramenta ecclesiastica pertractare. Illõ aũt ꝙ sub spe venie[h] diuina sibi fecit:postquaz se a nobis excõmunicatũ nouerat: celebrari:ꝛ ꝓmuniõi fideliũ ingessit se:potius contra eũ facer̃ credim⁹ cz̃ pro eo:cũ sub fiducia penitentie non debuerat deliquisse:ꝛ excommunicato nõ vitare multo magis cz̃ non vitari[i] periculosum existat: non vitare siquidẽ cum in eo sit excõicatus sine delicto non potest: ſz cuz ex alijs pẽdeat sine suo delicto poterit non vitari:ꝛ infra. Cum eo misericordiam facientes penaz quam canon[k] bis qui post excõicationẽ diuina presumpserint officia celebrare vel se celebrationi ingesserunt diuinorum:ei nõ duximus inflingendam.

IDem bisuntinẽ.archie.

¶ Excõmunicatus celebrãs a bñficio deponitur.

FRaternitati tue:ꝛ infra. Presbyteros autẽ ꝛ alios clericos qui pro suis excessib⁹ a tenentibus anathematis canõice inodati presũpserũt vel presumũt officia celebrar̃ diuina: rõnabiliter poteris omnibus beneficijs ecclesiasticis spoliare[l].

IDem decano ꝛ ꝓpi colon̄.

¶ Collatio beneficij excõicato facta nõ tenet:ꝛ scienter talibus conferens a beneficiorũ collatione suspenditur. Celebrans in loco interdicto si est clericus secularis beneficijs priuatur:si monachus i artius monasterium detruditur.

POstulastis p̃ se.apo.edoceri: ꝛ infra. Con.v.r.ꝙ cum[l] excõicatis communicari nõ debeat[m] ꝛ clericis excõmunicatiõis vinculo inodatis ecclesiastica beneficia conferri nõ possunt nec illi valẽt ea retinere licite[n] nisi forsitan cũ eis fuerit misericorditer dispẽsatũ[o]: cum ea non fuerint canonice[p] consecuti. Illi vero ꝙ scienter illa beneficia talibus contulerũt:tãdiu debent a bñficiorũ collatione[q] suspendi do nec super hoc veniaz cõseq mereãtur[r] vt puniant̃ in hoc in quo delinquere ꝓsumpserũt. ¶ Quesiuistis preterea qualiter puniri debeant clerici:mõachi:uel moniales ecclesiarum conuentualiũ:qui post latã interdicti sententiaz i locis,suppositis interdicto presũpserunt hactenꝰ ꝛ adhuc etiã non verentur diuina officia celebrare[s]: quãuis propter hoc sint excommunicationis vinculo innodati. Ad hoc breuiter rñdemus ꝙ clerici qui talia presũpserũt sunt ecclesiasticis beneficijs spoliandi[t]. monachi vero vel moniales in[u] artioribus monasterijs ad peragendam penitentiam detrudendi.

IDem decano ꝛ subdiacono picauien.ꝛ magistro.p.cano. petragorien.

¶ Valet collatio beneficij ei facta qui prius fuit excõicatus:sed absolutus tempore collationis.

PRoposuit coram nobis magister.p.clericꝰ epi tusculanẽ. ꝙ.g.sancte marie in porticu diac. cardi.in partibꝰ illis aposto. sedis legationis fungente officio:qdam de lemonice ei humiliter supplicarunt:vt eorum ecclesiã que debito fraudabatur clericoruz seruitio ordinaret:ꝓ se ac magistro eodem preces spãliter porrigentes. Ipse vero lemonicen.ciuitatem ingressus canonicos monuit vt illos reciperẽt in socios:ꝛ in fratres: maxime cum prebende quiqz vel.iiij. ab vltia ipsius ecclesie ordinatio-

g ¶ In dubijs.sic.ſ.de spon. iuuenis.ꝛ de homi.significasti.ij.ꝛ.c.pe.ꝛ.c.ad audientiam.vbi de boc.ꝛ ar.xxiij. q.i.qd culpatur.in fi.

b ¶ Uenie.sub spe venie nullus debet peccare.de consec.di.iiij. quando quis. ar.ℨ.j. de sen.excõ.si vere.

i ¶ Uitari.in hoc q̃si patitur in alio.ſ.i nõ vitare agit: qõ est in eiꝰ ptãte:ꝛ iõ i vno peccat in altero nõ peccat: qñqz tñ nõ multũ differũt agere ꝛ pati posse.xv.q.i.si cupis.

k ¶ Canon.xj.q.iij.si qs epus dãnati.ꝛ.c.ſe.ꝛ.c.pr.ſ.e.latores.hãc misericordiã solus papa põt facere.ſ.e.clerici.

FRaternitati. Prio decisa consultatio.secũdo respõsio ibi.presbyteros. Abbas si.

l ¶ Spoliare.imo possz eos ꝑpetuo ꝺponer̃.ſ.e.latores. dispẽsare tñ cũ eis nõ põt:vt dcm̃ est.ſ.eo.clerici. Ber.

PStulastis. Prio decisa ꝙsultatio.secũdo responsio ibi:consultatiõi.que subdiuiditur:vt patet i tex. ꝛ per.§.abbas.

m ¶ Non debeat.xj.q.iiij.cũ excõmunicato.

n ¶ Retinere.immo si prius alia beneficia habeãt:eis sũt priuãdi.ſ.de eta.ꝛ qualꝛ.oz. cum bone.

o ¶ Dispensatum. non dicit a quo.ergo vt̃ flicta ptãs dispensandi epis.ar.ℨ.de sen. excõ.nup.vt.ſ.e.clerici.

p ¶ Canonice. sed si nõ sunt illa canonice ꝙsecuti:ꝑdere ó bet illa:sic.ſ.de eta.ꝛ qualꝛ. cum bone.cuz essent excõicati indigni erant: ꝛ inhabiles ad aliqua beneficia ꝓcipienda:qr tales nec eligẽr nec eligi põt.ſ.ó ele.cũ iter.r.ſ.de ꝙsue.cũ dilectꝰ. nec ipetrare lr̃as.ſ.de rescrip.dilectus.i.

q ¶ A collatiõe.vt puniatur in quo deliquit.ſ.de tẽpori. ordi.ex lr̃is.imo ꝛ a ꝓceptõe ꝑpij beneficij suspendat:qa sciẽter idigno beneficiũ cõtulit.ſ.de elec.nihil est.b.

r ¶ Mereãtur.per suum superiorem.

s ¶ Celebrare.pp qs suspẽsi sunt ꝛ irregulares:vt no.ℨ.ó excel.prela.c.vl.vñ posset ó poni.ſ.eo.latores.

t ¶ Spoliãdi.nec audit si dicat ꝙ sit iniuste excõicat⁹.argu.ſ.e.illõ.sicut ẽt nõ audit cui opus nouuz nunciat: nec obtempat.ff.de no.ope.nũ. l.i.§.in operis.

v ¶ Artioriꝫ.ſ.ó simo.ó regulariꝫ.ꝛ.c.qñ simõiaca.

PRoposuit. Prio narrat rẽ ꝛ collatiões vtriusqz partis.secũdo diffinit ibi quia. Abbas si.

a ¶ Tẽpore. tps g̃ iueſtiture ꝓſiderarſ oꝫ vtrũ tũc fuerit excõicatꝰ: vel nõ. ſ. e. c. pri. ꝛ. ſ. de eta. ꝛ q̃li. cũ bone. ſicut i ipetratõe reſcripti tps date cõ ſiderãdũ ẽ: an tũc fuerit excõicatꝰ. ſ. de reſcrip. dilectꝰ. i. qꝛ ſi poſtea excõi cet nõ ꝓdit reſcriptũ: ſz ſuſpendit q̃diu abſoluat: ſic intelligit. ſ. de offi. de le. prudẽtiã. §. ſexta. ſic ꝛ tps electõis ꝓſiderat: an tũc ſit idoneꝰ. ſ. de elec. duũ. i. vbi hẽs ſimilr q̃ initium ſpectandum eſt.

b ¶ De abſolutõe. ꝛ ſic pbauit ille penitẽtiariꝰ: q̃ magiſter. p. fuit excõicatꝰ ꝛ ipe. p. pbauit poſtea q̃ fuit abſolutꝰ añ ſuã iſtitutõez: ꝛ ita colligit hic q̃ ſi fuit excõicatꝰ: ꝓſumit q̃ adhuc ſit excõicatꝰ niſi pbauerit ſe abſolutũ: put ipſe. p. fec̃: ꝛ ita qcũq; abſoluit ſaltẽ ad cautelaz ſp obtineat lras abſolutiõis: ꝛ ita cũ aliqꝫ dicit aliquẽ excõicatũ: ꝛ ille dicit ſe nõ eſſe excõicatuz. vtriuſq; teſtes ſunt admittẽdi in tali dubio. arg. ſ. de ſenten. excõ. per tuas. ꝛ. ſ. de teſti. cum tu. ꝛ. ſ. de offi. dele. cũ cõtingat. ſic. ſ. de reſcrip. illud. ꝛ. c. auditis.

c ¶ Cõione. b non fuit ſufficiens rõ' ad' pbãdũ abſolutõez ſ. de ſen. excõ. cũ deſidereſ. ſz eſt preſumptio quedã. xj. q. iij. quibus epiſcopi. xciij. di. ſi inimicus. ar. ꝓtra. ſ. ỏ ſen. excõ. in pſentia. ꝛ. ſ. de priui legi. cum olim.

A Poſtolice. Qui pbabilr ignorat ſe ſuſpẽſum ꝛ celebrat nõ efficit irregularis ſecus ſi nõ probabilr b. d. vel ſic vt i rubro. ſecunda pars ibi: ceterum. Ab. ſi.

d ¶ Apoſtolice. hec decret. eſt pars illiꝰ. ſ. ỏ excep. apoſtolice.

e ¶ Probabilis. ſic ergo probabil ignorãtia tm̃ excuſat: ꝛ nõ craſſa ꝛ ſupina: vt b pz: ſic. ſ. de cog. ſpi. ſi vir. vñ dixit apls: miſericordiã merui: qꝛ ignorãs feci. viij. di. ꝓſuetudo. ꝛ ꝺducit diſpenſatiõem. ſ. de or. ab epiſ. q renũ. c. i. ꝛ. ij. vbi de hoc. ꝛ. i. q. i. ſi q a ſimoniacis. ſz hic non eſt aliq̃ diſpẽſatio neceſſaria: qꝛ neſciebãt ſe ſuſpẽſos: vñ nõ peccauerunt: itẽ hẽs hic q̃ abſens ꝛ ignorãs ñ põt excõicari: ꝛ ſuſpẽdi: vt. ij. q. i. de manifeſta. ꝛ. ſ. ỏ appel. cũ ſit romana. i fi. ꝛ q̃diu ignorat ſe excõicatũ nõ peccat celebrãdo: vt b pz. idẽ ergo erit ſi lras obtinuerit p bñficio vel alio negocio: poſſet ẽt interim eligi ab ipſis q̃ b ignorãt: ꝛ ſic i iſto caſu ſuſpẽditur effectus excõicatiõis: vt q̃uis ſit excõicatus: nõ tñ obeſt. ar. opti. ỏ ꝓſe. di. iiij. c. ij. ꝛ iſti. de excep. §. ꝓterea. ꝛ ar. ſ. de ap. dilectꝫ filijs. vbi ſuſpẽditur interdictũ: ſic ꝛ ſnia abſolutiõis ſuſpendit. ij. q. v. quãte. ar. ꝑ. ſ. ỏ appel. paſtoralis. vbi excõicatio ſtatiz trahit ſecũ executionẽ. ꝛ. ff. ſi cer. pe. eiꝰ q. vbi dicit: ſtatꝰ ſui ignarꝰ: credo q̃ qcqd facit añq̃ ſciat ſe excõicatũ non imputetur ei: tñ poſtq̃ nouerit ſe excõicatuz debet abſtinere: alias nõ audiet̃ur per tales lras niſi poſt abſolutionẽ. nõ credo. q̃ electio de ipo facta teneat lz ignoret ſe excõicatũ vel ſuſpenſum. item qd ſi talis moriatur añq̃ ſciat: liber erit quo ad deũ: excõicator tñ oꝫ eum abſoluere poſt mortẽ. itẽ nunqd ille q̃ ſciens illũ excõicatũ ſi participat illi excõicatus erit: credo q̃ ſic. itẽ qd ſi abſens excõicatur per epiſtolã: qñ dicemus illum excõicatum: vtrũ qñ ſcribitur vel qñ recipit epiſtolã põt hic diſtingui: vt ſi excõicator voluit q̃ ſtatĩ eẽt excõicatus: tũc ſtatim erit excõicatus: ſed nõ obeſt ei donec ſciat vt dcm̃ eſt. ar. iiij. q. v. c. i. vbi dicit ex quo lras accepiſſe ꝓſtiterit ꝛ. ff. mãdati. ſi mãdaſſez. alꝫ tũc demũ erit excõicatus: cũ recipit lras. Sic diſtinguit lex in ſeruo manumiſſo p lras. ff. de acqren. poſ. q abſenti. ꝛ. l. ſi qs. vj. §. i. ꝛ iõ non imputat ſnia ignoranti: qꝛ nulla ſnia ligat: niſi efficaciter poſtq̃ ſcitur. ij. q. vj. §. bi duũ. nec aliqua conſtitutio. lxxxj. di. ꝓpoſuiſti. ꝛ. ff. de decre. ab ordi. fa. l. vl. Et ſic excõicatio nõ ſemp trahit ſecũ ſuã executionẽ ꝛ ſi proferat ſub ꝺdition̄e. ſ. de ap. preterea. ij. ꝛ hec vera ſunt cum pbabilis eſt ignorãtia. ſecus ſi craſſa ꝛ ſupina. ar. ſ. e. illud. ibi. n. craſſa videbatur ignorantia: cũ per famã ſciret ſe excõicatum.

f ¶ Indulgemus. in quo caſu nullus alius poteſt indulgere: vt dixi. ſ. eodem clerici.

S I celebrat. Hec decre. quo ad materiã ſuã ẽ celebrior ꝛ famoſior q̃libet alia: nã infinita iura ſunt loquentia de excõicatione maiori q̃ infertur ab hoie. vt i. c. ſi quẽ. de ſen. excõ. ſz de minori q̃ inferꝛ a iure: vt i. c. nup. de ſnia ex. ſũt iura pauciſſima ꝛ apte nõ puidẽtia ſicut hoc. c. põt ſic diuidi. primo tractat ỏ validitate geſtoꝝ circa ſpũalia p excõicatũ excõicatiõe minori. ſecõ ibi ſi tñ. tractat de bis q̃ gerunt ad cõmodũ eiꝰ paſſiue. tertio tractat de geſtis ab eo actiue i aliũ ſacramẽtando ibi: peccat añt. vltimo q̃dam limitationẽ ſũmittit ibi: dũmõ. Ab. ſi.

g ¶ Peccet. de b ãt puniet ad arbitriũ ſui prelati: cum certa pena b nõ ſtatuatur. ar. ſ. de offi. dele. de cauſis. ꝛ. xxvj. q. ij. tempora.

b ¶ Irregularitatis. qs ꝓpterea nõ ipediret ab aliqua promotione eo abſoluto. ſecꝰ ſi maiori ſentẽtia ſit ligatus: tũc oꝫ deponi niſi cũ eo fuerit diſpenſatũ. ſ. e. latores poſtulaſtis. ꝛ quaſi p totum. hic ergo determinatur qꝺ oliz dubitabatur ſ. vtrum talis irregularitatem contraheret.

i ¶ Nec eligere. ſz ỏ. ſ. ỏ elec. cũ inter. r. ꝛ. ſ. ỏ cõſue. cuz dilectus. vbi dicitur q̃ ſuſpẽſus nec eligere nec eligi põt. ſ. de ꝓceſ. pbẽ. qꝛ diuerſitatẽ hic vero dicit q̃ talis ſuſpẽſus eligere põt: lz ñ eligi: ſz illa ꝛ oĩa ſimilia: vt. ſ. e. c. ij. intelligũtur de ſuſpẽſis ab hoie illi enim eligere nõ poſſunt: ꝛ irregularitatẽ incurrunt diuina officia ꝓſumẽdo. ſ. eo. latores. ſ. de eta. ꝛ q̃li. cũ bone. hic vero loquit de excõmunicatis ſiue ſuſpẽſis a canone pp ſolaz ptici pationez: quia ſm canones. q participat cuz excõicatis excõicatus ẽ: ſiue ſuſpenſus a ſacramẽtis eccl̃ie: que ſuſpẽſio ſiue excõicatio appellat maior excõmunicatio vt iij. q. iiij. engeltrudaz. ſed eadem pena eſt i ſuſpẽſo ab hoie ꝛ a cãnõe: alꝫ q̃ p participationẽ: qꝛ vtroq; caſu priuatus ẽ cõione ſacramẽtoꝝ ꝛ diuinis officijs. ſ. de iudi. cũ eterni. ꝛ. ſ. de ſen. ex. cũ medicinalis. ꝛ q ſuſpẽſus celebrat eſt irregularis: vt ibi dicit. Que eſt ergo rõ q̃ in vno eligere poſſunt in altero nõ. ¶ Poteſt dici q̃, iõ: qꝛ plus ꝓtemptſit qui fecit ꝓtra legez aĩatam q̃ qui fecit ꝑ legẽ mortuã. qꝛ ꝓtemnendo iudicis preceptum: quod eſt factum legis auctoritate: ꝛ ipſaz legẽ offendit: ꝛ iõ plus punitur. ꝛ ideo oꝫ q̃ militꝰ agit cũ lege q̃ cũ miniſtro legis. ar. ff. ỏ arbi. l. celſus. ꝛ vox viua magis timenda ẽ q̃ vox mortua ꝛ ei potius credi oꝫ: i auc̃. de iſtru. caut. ꝛ fi. §. ſi vo aliquid. col. vj. ꝛ ita in caſu huiuſmodi capli non eſt irregularis qui celebrat. ſuſpenſus autẽ ab hoie ꝛ a canone ſi celebrat eſt irregularis i ꝓſti. Inno. iiij. ſ. ỏ ſen. ꝛ re iudi. cũ eterni. ꝛ. ſ. ỏ ſen. ex. cũ medicinalis. li. vj. Sed que eſt ratio q̃ ſuſpenſi per participationem excõicatoꝝ poſſunt eligere. alij ſuſpenſi non poſſunt. ¶ Rõ eſt qa ſuſpenſi p participationẽ non ſunt ſuſpenſi vel iterdicti a diuinis officijs: ſz ꝓuati ſunt cõione ſacramentoꝝ per canones: ꝛ ẽt pp peccatũ ſicut ꝛ alij in mortali ꝓſtituti non ſunt excluſi ab electõe. ſ. de electi. illa. ꝛ iõ poſſunt eligere. Nec ſunt irregulares ſi celebrant. vt hic oꝫ. Et eadẽ rõne debent poſſe eligi cũ non ſint ſuſpenſi a diuinis. ratio reddit in lra vbi oꝫ eius electio eſt irritãda p eo q̃ eligit ad ſuſceptionẽ coꝝ. i. ſacramentoꝝ a qbus eſt ꝓuatus a ſanctis pribꝰ. qcunq; ſ. eligitur ea ſuſcipere teneꝫ ꝛ qlibet fidelis. ſ. de pe. ꝛ remi. ois vtriuſq; ꝛ qꝛ illis ꝓuatus eſt nõ põt eligi ad ea ẽt ſi penitentiaz egiſſet de pcõ: niſi prius abſoluat ab illa ſuſpenſiõe que inflicta eſt p canones. xj. q. iij. excõmunicatos. ꝛ. c. cum excõicato. qꝺ non eſt de alijs crimi noſis q̃ per pniam reſtituti ſunt ad perceptionẽ ſacramentoꝝ a quo rũ perceptione priuati erant ꝓpter peccatum. Ber.

k ¶ Juriſditiõis. minoꝝ ergo excõicatio non repellit a iudicio: nec ab agendo ſz ab illis tm̃ q̃bibꝫ q̃ ptinẽt ad offm̃. idẽ dico in ſuſpenſo ab hoie: niſi ſit ſuſpẽſus tã ab offõ q̃ a iuriſditiõe. tũc ꝓuatus eſt ſpũali ꝛ tẽporali iuriſditiõe. ſi. ſ. de elec. trãſmiſſam. vbi electus ꝛ ꝓfirmatus põt facere ea que ſunt iuriſditionis ꝛ nõ ordinis. Ber.

l ¶ Scienter. ſz qd ſi electores eligãt aliquẽ excõicatum minori excõicatione quẽ ipſi ignorãt excõicatuz nunqd valet electio. ar. ẽ q̃ ſic ex eo q̃ dicit ſciẽter ſz nõ credo qꝛ ignorãtia eoꝝ nõ facit eũ habilẽ. ſ. ỏ elec. innotuit. ꝛ cã pbitiõis hic ſignata nihilominus remanet. vñ ſupple maxie vel potius qꝺ dicit ſciẽter referas ad ipm excõicatum

minori excōmunicatione: puta: qr scienter participauit excōmunicatis. sed nunqd priuati sunt iure eligendi qui talem scienter eligunt. ar. qp sic. s. de elec. cum in cunctis. r. c. scriptum. in fi.

a ¶ Patribus. xj. q. iij. excōmunicatos. r. c. cū excōmunicato. iij. q. iiij. engeltrudam.

b ¶ Priuat⁹. hec ē cā p hibitionis: qr cū sit pua tus sacramētis ad ea eli gi non pōt r ē simile illi qui non est capax nō po test ex testamēto aliqd percipere. arg. ff. de p ba. que testm. r. ff. ō iu re fisci. nō intelligit. §. si qs palam. r. l. ita fidei. hoc. n. esset circūuenire legez. vt ibi dicit. Et sic est ar. qp si aliqs phibet vna via nō est admittē dus ad id alia via. s. de procur. tue. cum suis cō cordan.

c ¶ Nō caret. bñ dicit qr sacramenta a quocūqz lz a crimīoso recipiēda sunt r valent. xvj. q. vl. c. vlt. dum tñ toleretur xxviij. dist. cōsulenduz. r. s. de coba. cler. r mu lie. c. vfa. qr lz sit suspē sus a perceptiōe sacra mentoz non tñ quo ad collationē. vt b dicit: qr lz sit suspensus quo ad se. ñ tñ quo ad alios. ar. s. ō coba. cleri. r muli. c. fi. qr excōicati etiā cōferunt ordines. s. de or. ab epo. q renun. epis. c. ij. lz nō cōferant execu tionē: sed isti participātes ꝓferunt executionē r iō dicit vtutis non ca ret effectu: qcunqz. n. b sit executionē: eā ꝓferre pōt: r sic. est ar. qp excōi catio nō trāsit in tertiā psonam. Ber.

d ¶ Dūmodo. hec ōter minatio dūmodo respi cit qō dicit non vt amo tus a collatiōe r̄c. quasi diceret: si ex contēptu r ꝓhibitionem superio ris igerit se cōioni excōi catoz: hoc ipso intelligi tur remot⁹ a collatōe sa cramētoz pp suā ptinaciā r ꝓtēptū. ar. s. e. c. ij. r ita ex ꝓpa culpa īci pit eē suspēsus: sicut q nō ē excōicat⁹ ex ꝓtēptu ē excōicat⁹. xj. q. iij. §. cū ḡ. i fi. r. xxiiij. q. iij. notandū i fi. r. j. de sen. ex. p tuas. r ē. arg. bo. ad b. j. de excess. pla. c. vl. ō illo excōicato q violauit iterdictū b ipo su spēsus fuit. r iō alios excōicare vl suspēdere nō potuit: vt ibi dr. vñ tanꝫ suspēsus ꝓferēdo eccliastica bñficia nō ꝓfert effectū vtutz sacra mētoz. s. executōez ordinis q ē effect⁹ ordinis: lz ꝓferat caracterē si in forma ecclie ꝓficit ad salutē quo ad oēz suū effectū. s. de sum. tri. c. i. ad fi. qr il lud ē sacz necessitatis: qō nō ꝓtingit alijs sacris. s. ō ꝓsue. cpto. r ita pp ꝓtēptū supioris dz excōicari: vt b dr. Quidā b itelligūt cū supior in pcepto fcō participātib⁹ excōicato b iterdicit suspēdēdo eos si ꝓfe cerint. lz de b nemo dubitat. vl posz dici qp tūc pmo remot⁹ est a col latiōe cū fuerit excōicatus pp ꝓtēptuz r sic planum est.

e ¶ Pertinaciter. quasi ꝓtēptu r studiose participat: vnde pp hoc ē anathemate puniendus: sic. j. de sen. excō. qō in dubijs.

Rubrica de cle. nō ordi. ministr. Supra de ordiatz celebrātib⁹ post of ficiū iterdictū: nūc merito ō ñ ordiatz ministrātib⁹ ordie ñ collato. ab.

f ¶ Qs baptizauerit. ītellige ac si eēt ordiat⁹: r ei liceret ex of ficio: tē punit put b dr. sec⁹ si i necessitate: qr tūc licitū ē cuili bet. xxx. q. i. ad limīa. r. xciij. di. diacōes. ēt ab hrtico pt re cipi baptism⁹ tpe necessitatis. de ꝓse. di. iiij. a quodā. dūmō i forma ecclie. xxiiij. q. i. fi quē forte. r. s. de sum. tri. c. i. §. sacrm.

¶ Ex litteris. Cōis diuisio. scda pars ibi ꝓsultationi. Ab. fi.

g ¶ Manum. de q̄ habes. s. de sacra. non iteran. c. presbyter. vbi de b. r. xxiij. di. pr̄ byter cū q̄ si omissa fuerit nō ē ordo reiterandus: lz statuto tpe ēt supplēdū: vt dr i decre. pdicta pr̄ byter. lz hic nec ordinē nec manus ipositionē recipit: prout sequit: vbi dicit ad sacerdotis offiū r̄c.

b ¶ Presūpsit. bñ dic̄ vsurpare. qr nō ꝓfecit cū vtutē illā ñ hret: qr sol⁹ il le ꝓficit q rite fuerit ordiat⁹. s. ō sū. tri. c. i. §. vna. ar. ad b. lxviij. di. pr̄ by teri. r. i. q. vij. dalbertū. r. s. de iurepa. q ām. i fi. r de ꝓse. di. i. c. i. i fi. sec⁹ i deposito vt s. i. c. pxi. r. c. si qs dcm̄ ē.

i ¶ Promoueri. sine disp̄satiōe. r sic punit in eo i quo de ligt. vt. s. de imu. ec. c. vlti. cū suis ꝓcordā. r. ff. de fur. l. q vas. §. qui furem. Ber.

k ¶ De bñficio. fic. l. di. stude at. xxviij. di. pref byterum.

l ¶ Negocia. qr b redūdaret i opprobriū clericoz. cū ipe cle ricalr viuere teneat. sicut de posit⁹. lxxxj. d. dcm̄. r. ar. xc. iij. di. diaconi. ibi mēdicat i felix r̄c. r ne cogat in cleri op probriū mēdicare. s. ō renū. ad supplicationem r̄c.

m ¶ Misicordiā. vt ipe pos sit ad diaconatū redir p⁹ tps statutū: r ad bñficiuz si digne penituerit: lz nunqd eps pos set dispēsar cū eo vt saltē ad sacerdotiū pmoueret p⁹ peni tētiā. ñ credo qr papa b ei p hibere vt b. lz dic qp pōt qa papa b erpsso non phibet.

n ¶ Salubrius. vt. s. ō simo. matheus. in fi.

Rubrica ō de. p saltū pmoto Qr iterdū nō ordiati mistrāt interdū p̄ postere r p saltū p mouēt merito ō bis sbdit. de mā plene bēt. lij. di. c. sollici tudo. r ibi optima glo. abb.

Ac. Cōmunis di uisio. secūda pars ibi: mādam⁹. ab.

o ¶ Nescire. Et sic crassa fuit ignorātia. r iō ipz nō excusat s. de or. ab epo qui renū. c. i. s. de cleri. excō. mi. c. pe.

p ¶ Discretiōis. j. annos di scretiōis bñ recipit qs sacros ordines lz ꝓferre nō ōbeat. r q ordinauerit puniri dz. r or dinato iterdicēda ē executio vsqz ad etatē legitimā. s. de tē. or. vl nō ē cōpos mētis. lz sec⁹ sit i mrimōio carnali. nisi malicia suppleat etatē. s. de ōspō. ipu. de illis. r. c. vl. r sic ñ ē sp silitudo iter carnale mrimoniū r spūa le: lz nunqd isti talr ordiati tenēt ꝓtinere cū venerit ad legitimā etatē. ar. qp nō: qr ꝓtinētia res ē voti r nō pcepti. xxxij. q. i. integritas. ñ credo qp pos sit ꝓbere. maxie si dicat qp ordo bēat votū ꝓtinētie annexū. sic ergo cōpel lit ꝓtinere: r ita facit ordo qō votū facere nō posset: qr in tali etate non tz votū. s. de reg. ad nfaz. r. c. significatū. cū suis filib⁹: lz equi⁹ vr qp ꝓbere posset si ꝓdicat añ. xiiij. lz qō prius dixi vez est: qr statiz añꝫ ordinaretur debuit ꝓdicere: r nullo mō ꝓsentire: r sic simplr coactus ordinatus fuisset: nō recepisset caracterem. s. de bap. maiores. §. vl. versus fi.

q ¶ Iteratū. de cō. di. i. ecclesie. r. c. solēnitates. r de cō. di. iiij. placuit.

r ¶ Ministrare. i casu isto eps suo iure dispēsare pt: vt satis colligit ex hac lra sic. lij. di. sollicitudo. r. s. de sacra. nō iterā. pastoral. lz qd si nullū mi norē ordinē habuit r pmoueat ad sacerdotiū vl ad aliū ordinē sacrū: nūqd recipit ordinē. Lan. dixit qp nō: qr si laic⁹ ordinet in sacrū ordinē nihil reci pit. ar. xl. di. sicut. vbi dr sicut viri r mulieris ꝓiunctio vnū facit corp⁹: ita clericat⁹ r sacerdotiū vnū faciunt ordinē: lz si aliquē de minori. bēat reci pit sacrū. vin. dicit ꝺ. qp bñ recipit qs sacruz ordinē: etiā si nullū habeat ō minoribus preter episcopalē: que nemo recipere pōt: nisi sit saltem sacer dos. ar. j. de excess. prela. ibi cum igitur pontificale officiuz siue altaris r̄c. r istud verius videtur: sed qd si ordinatur in epm premisso diaconatu vel subdiaconatu: eps est: dūtamen fuerit sacerdos. sed illum ordinem quē nō habuit alijs conferre non potuit. ar. i. q. i. gratia. r. c. ventuz. r. q. vij. dalbertum. de conse. di. iiij. quomodo.

Rubrica de eo q fur. ordi. fusce. Interdū ēt reperiūt alīq nō solū q p saltū vt. s. q furtiue ordines recipiunt. i. q sine ordine r licētia superioris r sine

examinatione: quia ingerunt se cum multitudine ordinandorum ignoran
te ordinatore merito ō his subdit. ad materiā faciunt. c. salomitane. lxiij.
di. ⁊. xj. q. ij. lugduneñ. Ab. si.

v **Entens.** ¶Prima pars narrat factū. Scōa ibi: vnde. ponit rñ
sio distinguens. ⁊ scōa subdividit. tertia ibi: si vō. Ab. si.

a ¶ Furtiue. furtiue ꝓmouet q citra ꝓsciaz sui epi ⁊ sine ex
aminatiōe ꝓmouet. lxiij. di. eſ ꝓsciam. ⁊. xxiiij. di. qñ.

b ¶ Archidiaconoꝝ. ar. q ar
chidiacon⁹ ꝑt excōicare: ⁊ q
bz iurisditionē. s. de electi.
dudū. ij. ⁊. s. de offi. or. cū ab
ecclesiarum. vbi de hoc.

c ¶ Dispēses. hic ē op. ar. q
epi nō ꝑnt dispēsare cū illis
q excōicati diuinū offiū exer
cere ꝓsumūt: ⁊. j. e. c. vlt. vbi
dr idē: q eoipō q dic tu ipe
ꝑ tuo arbitrio dispēses. si ex
cōicatō lata ñ fuerit: itelligit
ꝓhibere cū lata fuerit: qz sic
excōicat⁹ recipit ordinē. arg.
xxv. di. qlis. qō est vex sic. j.
de sen. excō. cū illoꝝ. de hoc
dcñ ē. s. de cle. ex. mi. clerici.
¶Papa innocen. quartus ta
men dicit q iste non erat ex
excōicatus. ⁊ tamen ꝓpter
interminationē excōicatiōis
solus papa hic dispensat.

d ¶ Si vō interminatio. ar.
q si iudex dicat precipio sub
interminatiōe anathematis
q ꝑfaciēs sit excōicat⁹. si. s.
ō loca. c. i. qō si ē vex. Expo
ne ergo vba illa ⁊ itellige vt
dixi. s. ō simo. sicut tuis. ⁊ i
trāsitiue itellige ista vba in
terminatio anathematis. i.
itermiatio q̄ fuit anathema
sub ꝑditiōe facta vt exponit
in decr. sicut. ⁊ ita nulla ꝓie
tas vel dubitatio est.

e ¶ Mifice ordiner. nō tuo iu
re: sz de auctate pape: vt seq
tur. aliogn nulla rōne cōcedi
mus. ⁊. j. eo. c. vl. itē est hic.
ar. q igressus religiōis ñ tol
lit irregularitatē. j. e. c. vlt. ō
hoc dixi. s. de aposta. c. ij.

Cam. b. lator. ¶Pria narrat factuz cui secūdo respondendo distinguit ibi: qz vero. Abbas sic.

f ¶ Minores. Hic ergo bēs
exp̄ssum q oēs minores ordi
nes vna die cōferri possunt.
ar. ad h. s. de tēp. or. c. i. vbi
indefinite loquit de hoc.

g ¶ Permittas. hāc pmissio
nē intellige ꝑm tenorē. s. eo.
c. pri. ⁊. j. c. pri. si excōicatio
lata fuit vel nō fuit: qz tūc ñ
pōt. als suo iure poterit.

h ¶ Si voluerit. j. de sen. ex.
cū illoꝝ. tñ si excōicatus ex
certa scīa ordinez recepisset:
nō posset. vt ibi dicitur.

susceptō ministrare vl' ad superio
rez ascendere non potest. sz si excō
municatio lata non erat eps ⁊ ab
bas poterunt dispensare. h. d. cum
duobus sequentibus.

Enies ad nos. p. nobis ex
posuit se furtiue[a] ordinem
v diaco. suscepisse. ¶ Unde
f. t. r. q si non fuit a te vel
ab aliquo archidiaconoꝝ[b] vel p̄
latorum tuoꝝ sub anathematis
interminatione prohibitus: tu ipse i
promotione ipsius ad sacerdotale
officium cōdigna satisfactione ipo
sita: nisi alia ipediāt ꝓ arbitrio tuo
dispēses[c] ¶. Si vero[d] subintermi
natio anathematis super hoc facta
ē moneas eaz vt i aliquo monaste
rio seu canonica habitum suscipiat
regularem: cui ex quo in habitu il
lo aliquāto tpe fuerit laudabiliter
ꝙuersatus: poteris miserioꝛditer[e]
ꝙuidere: alioquin nulla ratione cō
cedimus eum ad sacerdotalem or
dinem promoueri.

Q Elestinus. iij.

¶ Summatū est supra. c. primo.

Quaz. h. latoꝛ pītiū: sicut nobis
sua q̄stione monstrauit: ad
tuā ordinationis cā pītiaz accessis
set: iuxta consuetudinē p̄rie sibi q̄tu
oꝛ minores[f] ordines contulisti: q
bus non cōtentus subdiaconatū te
merario ausu recepit. ¶ Quia vō
idem clericus in hoc facto multuz
excessit. ¶Mādamus quatenus eaz
i minoribus dumtaxat ordinibus
celebrare pmittas[g]. Si vō domuz
religionis intrauerit: ⁊ vita ⁊ mo
res ei⁹ exegerit: abbas si voluerit[h]
in alijs poterit ordīb⁹ dispēsare.

I Dem.

¶ Summatum supra. c. primo.

Innotuit nobis q. g. clericus
⁊ alij duo ō dioceſi tua ad. g.
quondam segunt. ep̄z: vt ordines[i]
reciperent ab eo: accesserūt. Cunqz
ab eodem ep̄o sub excōmunicatio
nis sententia fuisz ibibitū ne quis
se ad duos ordies suscipiēdos ige
reret: ꝓdicti clerici nihilomin⁹ subdiaconatus ⁊ diaconatus ordinez

clandestine susceperunt: ⁊ infra.
¶ Consul. t. t. r. q ordinati in susce
ptis ordinib⁹ de iuris rigore mini
strare nō debēt[k]. Uerūtamen si ad
religionez aliquā voluerint se trās
ferre: ⁊ peracta penitentia pro arbi
trio tuo eis iniuncta ibidē laudabi
liter fuerīt ꝙuersati processu tēpo
ris cū eis poteris de nra lnia[l] dispē
sare: vt postmodū susceptoꝝ ordi
num executione letentur.

Rubrica De excessibus prelatorū
⁊ subditorum.

H Lexander. iij.

¶ Monet ꝓlatos abstinere a gra
uaminibus subditorum: ⁊ aliqua
enumerat: ⁊ geminatam penam
imponit contrafacientibus.

Eruenit ad audientiam
p nostram: ⁊ infra ¶ Cuz
autez presbyteros qua
si filios ⁊ ffres bēigne ac
fraterna debeatis charitate[m] fouere. ¶ Mādamus q̄tenus in eos ta
lias ⁊ exactiōes[n] indebitas exercere
nullatenus presumatis °nec decete
ro irrōnabiliter grauetis vl' ihone
ste tractetis cosdez: aut sine iudi
cio capituli[p] suspendere vel eorum
ecclesias interdicto subijcere atten
tetis: neqz duas ecclesias[q] quarum
vnaz sufficere videbitis pmittatis
illos tenere: nec aliquez excōmuni
care sine ordine iudiciario[r] ꝓsumatis. ¶ Sciturі pro certo q si hmōi
rumoꝛes de vobis iterum ad au
res nostras peruenerint: pro tātis
excessibus vos taliter puniemus[s]
q timoꝛe pene vestre ceteri[t] a simi
libus abstinebunt.

I Dem cant. archiepiscopo.

¶ Non potest episcopus sine cau
sa ecclesiam alteri subiectam ab il
lius subiectiōe ⁊ obsequio liberare.

Adhec: quoniā eps plures ec
clesias a cōsuetudie ⁊ obsequio
archidiaconoꝝ liberas cōstituit
⁊ immunes: per quod redditus di
minuit[u] eoꝝdem. ¶ Mandamus
quatenus factū epi super hoc corri
gas ⁊ emēdes: ⁊ ita, puideas q ꝓ
fatis archidiaconis cōsuetudines[x]

m ¶ Charitate. xvj. q. i. predicatoꝝ. s. de censi. cum apostolus. xviij. q. ij. hoc tantum. xciiij. di. dictum.

n ¶ Exactiōes. sic. s. de
imu. eccle. aduersus.

o ¶ Presumatis. debēt
n. seruare manus suas i
norias deo ⁊ legi ⁊ pnci
pi nullāqz pringere lu
crū. i auc. de māda. pn.
§. i. col. iij. ⁊. C. ō supin
dicto. l. vna. li. x. ff. de
dā. ifec. ex dāni. i. rñ. et
i auc. ō col. §. ⁊ hoc quo
qz col. ix. nisi ex magna
⁊ graui causa. xvj. q. i.
§. nouellarū. ⁊. s. de cen
si. cum apostolus.

p ¶ Capli. sic. s. ō his q
si. a maio. par. c. q̄siuit.
⁊ ita eps sniam excōica
tiōis siue suspensiōis si
ne capli ꝓsensu ferre nō
bz. arg. xvj. q. vij. epus
nullius. cū hec pena ma
ior sit in ecclia. xxiiij. q.
iij. corripiant. iō merito
regrit consensuz capli.

q ¶ Neqz duas eccl̄as.
q̄rū vna nō dependeat
ex altera. s. ō eta. ⁊ q̄li.
eā te. vl' nisi sint ita pau
pes q ppriū nequeat su
stētare rectorē: vt ibidē
⁊. r. q. iij. vnio. vl' vnaz
bēat titulatā. aliā ꝓmē
datā. xxj. q. i. q plures.

r ¶ Judiciario. ⁊ ita bēs
b q ordo iudiciari⁹ bua
ri bz in snia excōicatio
nis siue suspensionis vt
ij. q. i. nemo. ar. ij. q. i. ō
us oīpotēs. ⁊. s. ō ap. re
prehēsibilis. ⁊ seruat et
attēdit ordo iste si legiti
ma admonitio fiat vl' si
non fiat per vnum mē
sem ingressuz ecclesie si
bi nouerit interdictū. j. ō
sen. ex. sacro. ⁊. c. cū me
dicinalis. lata tñ tenet.
xj. q. iij si eps forte.

s ¶ Puniemus. epōrdi
narie. i auc. de san. epi.
§. oībus autē. col. ix.

t ¶ Ceteri. a filib⁹. sic. s.
ō māle. c. i. ⁊. s. ō inde.
ad liberādā. ⁊. s. de of.
ordi. irrefragabili. ⁊. ij.
q. vij. quapropter.

Adhec. Epi ec
clesias archidiaco
nis subiectas ab eis li
berare nō possunt. hoc
. d. vel generali⁹ sic vt i
rubro. scōa pars ibi mā
damus. Ab. si.

v ¶ Dimiuit. ⁊ male: qz si debēt epi ius suū alicui dimiuere citra ei⁹
ꝓsensuz. C. ō iur. reipu. l. i. li. xj. ⁊. C. ō emā. l. nec auus. ⁊. s. ō ec. edi.
ad audictiā. ij. ⁊. C. ō oi agro deserto. qcūqz. i fi. li. xj. ⁊ ē. ar. q epūs i
alteri⁹ piudiciū ñ ꝑt daſ ꝓilegiū. ar. ix. q. iij. ꝙstus. ⁊. c. p pncipalē.
nūc vō. lau. sz qd si mortuus sit archidiacon⁹ nūqd epūs cū capło pōt
piudicare futuro archidiacono in aliqbus obsequijs liberando cleri
cos vel subtrabēdo iuri archidiaconatus. vin. dixit q sic. ar. ad hoc
xij. q. iij. c. vl. qō paz facit. xvj. q. i. §. sicut duo. ⁊. c. statuimus. ⁊ de
cōse. di. i. oēs. ⁊. j. e. sicut. ⁊. ar. s. de consti. cū accessissent. vbi ex toto
suppressa fuit dignitas. ar. ꝑ. s. ne se. va. p totū. ⁊. s. de consti. c. pe.
⁊. c. cū accessissent. vbi de hoc quod verius videtur.

x ¶ Cōsuetudies. ar. q iurisditio archidiaconi poti⁹ ex consuetudine
q̄ ex iure inuak. s. de ele. dudū. ij. §. tā dē. ar. s. de of. archidia. c. vl.

ar.j.e.cum satis.vbi de b.itē ar.q̄ seruitiū ex ꝓsuetudine prestitū peti potest.xj.di.catholica.ꝛ.xviij.q.ij.seruitium.ꝛ de hoc plene dicitur.s.de ꝓsue.c.vl.ꝛ.s.de cen.peruenit.ꝛ intellige quod hic dicit de ꝓsuetudine prescripta.

Audaces. Archidiaconi ecclias sibi subiectas ad suuꝫ vsuꝫ retinere nō pñt.h.d. vel gñalius ꝛ sic: vt i rubro pma pars narrat factū scōa prouidet ibi:mandamus.Ab.si.

a ¶ Intrudef. vt ad opꝰ suum illas retineant.qō facere nō pñt:ſz si cā custodie hoc facerent hoc liceret.lxiij.di.si in plebibus.ꝛ.s.de appel.bone.ꝛ si ēt ad eos ptineat institutio:nō sibi debēt illas retinere.ſz alios instituere: vt iterdantez ꝛ recipientē sit differentia.s.de instī.c.vlt.nec credat q̄ ipse possit oibus sufficere.s.de offi. archipresbyteri.c.vlti.

b ¶ Ordinans. ad eorū pñtationē:nisi aliter se habeat ꝓsuetudo.

c ¶ Punire. aliqua extraordinaria pena.

Clerici. Diuidit. quia duo sunt dcā. scōm ibi:si laici.ab.

d ¶ Naturam. xxxij.q.vij.flagitia.ꝛ.C.ō adulte.cum vir.

e ¶ Diffidētie.i.de quorum salute diffidenduꝫ est.ala.

f ¶ Quinqꝫ.s.sodomaz ꝛ gomorā seboim segor ꝛ oleale q̄rū due pierūt ex vicinitate:tres ex ꝓpo delicto.ō pe.di.i.ſz ꝛ ꝓtinuo.ꝫ logt ō ciuitatibꝰ hic enumeratis.

g ¶ Subdant.et capite puniri debēt ꝑm leges i auc.vt nō luxu.ꝑ natu. circa fi.colla.vj.

Sane. Si a priuilegiatis aliqd petit ꝑ tenorē ꝑuilegij licite denegatur.h.d.vel sic: vt in rubro.Ab.si.

h ¶ Obedientiā.ꝛ sic nō loquitur caplm illud ō exēptis.Dis.n.iurisditio tam in monasterijs q̄ in alijs ptinet ad episcopū:nisi exempti sint ix.q.iij.c.ij.ꝛ.xciij.dist. nulla.ꝛ i epoꝝ ptāte abbates esse debēt.xviij. q.ij.abbates.logt ergo ꝫ nō de libertate exemptiōis plene:sed ō alia libertate ꝓcessa isti ordini:q̄ nihil ab eis exigat ꝑter ōbitā obediētiā ꝛ itel ligo i istadebita obediētia:q̄ eps possit illos visitare ꝛ corrigere corrigēda:ꝛ ꝓfirmationē abbatis bēre:sed nullū tpale ꝺz percipere:vt ꝫ vſ:ſz nō plene ꝓstet de libertate ꝓcessa.sed obseruabitur.put ꝓtinebitur in libertatis priuilegio istis ꝓcesso.

i ¶ Denegare.auctoritate hui⁹ canonis.ar.x.q.iij.q̄ cognouim⁹. sic j.c.ij.excōicatio ꝑ ꝫ lata nō tenet:vt ibi dx.ꝛ.j.e.ad quorundā.

Quod. Ponit penā vicarioꝝ qui ad vindicandas prelaturas se erigunt ꝑ prelatos.h.d.vel aliter:ꝛ sic.vt in rubro.Ab.si.

k ¶ Falso.ꝛ ita ēt q̄si falsarij ꝛ periuri puniri pñt:q̄ ꝑ iuramētū veniunt.vñ tanq̄ indigni priuādi sūt.s.de inreiu.querelā.ꝛ psonis vilibus ꝛ indignis bñficia sunt deneganda ꝛ subtrabēda.j.e.inter.

l ¶ Conuicti.alias puniri nō debēt.iij.q.i.nos i quenq̄.ꝛ.c. iudex.j. de maio.ꝛ obe.inter quatuor.ꝛ.s.de ꝓsti. ecclesia.

m ¶ Eodem episcopatu.sic.j.de priuil.tuarum.

quas presbyteri i ecclesijs suoꝝ archidiaconatuuꝫ debēt:plenarie cōseruentur:ꝛ illis debitam reuerentiam exhibeant ꝛ honorem.

¶ Item exoniēn.episcopo.

¶ Habens subiectionem vel collationē beneficij illud ꝓ suo vsu retinere non pōt:seu sibi conferre.

Audaces nostras peruenit:q̄ quidam archidiaconi tui se in ecclesias que in suis archidiaconatib⁹ vacant auctoritate ꝓpria intrudere[d] nō verentur:ꝛ ifra. ℣ Mandam⁹ quatenꝰ eos qui tali mō ecclesias occupāt vel occupatas detinēt ad easdē dimittēdas censura ecclesiastica compellas ꝛ easdem ecclesias de personis idoneis ordinās[b] p̄fatos archidiaconos ꝓ tanta p̄sumptione debita cures animadsione punire[c].

¶ Item in concilio lateranen.

¶ Cōtra naturā icōtinētes si sunt clerici deponunt vel i monasterio detrudūtur:si laici excōicantur.

Clerici: ꝛ ifra. ℣ Quicūq̄ illa incontinentia que cōtra naturam[d] est ꝓpter quaz ira dei venit in filios diffidētie[e]:ꝛ quinqꝫ[f] ciuitates igne cōsumpsit:deprehensi fuerint laborare:si clerici fuerīt deijciantur a clero:vel ad agendam penitentiam in monasterijs detrudātur. ℣ Si laici excommunicationi subdāt[g]ur ꝛ a cetu fideliuꝫ fiant penit⁹ alieni. ¶ Item.

¶ Subdit⁹ non tenetur parere superiori aliquid exigenti vel petenti contra tenorem sui priuilegij.

Sane si episcopi aliquid ab abbatib⁹ ꝓter debitam obedientiam[h] contra libertatem ordinis a pre.nostris ꝛ a nobis idultam exigunt:liber ꝫ sit abbatib⁹ auctoritate apo.quod petitur denegare[i].

¶ Item norwicen. episcopo.

¶ Vicari⁹ ecclesie vsurpās sibiipsius ecclesie personatus contra ꝓstitum iuramentum: ad officij sui

q̄ Cum aq. Snia excōicatiōis lata ꝑ sbsidiū denegātem pcurationem exactā vltra numerꝫ cōcilij lateran. nō tenet.h.d. vel gñali⁹ sic: vt in rubro.scōa ps ibi:iōqꝫ.Ab.si.

n ¶ Cōcilio.s.de cēsi.cū aplus.

o ¶ Auctate ap.spāli:idē tñ posset iure cōi: vt vſ sic signa reb⁹ i eis ipressa ꝓpria auctoritate deponā.C.vt nemo pri.ti.re.su.ipo.l.i.ꝛ.ij.ꝛ meli⁹.ff. ff.ō aq̄ quoti.ꝛ esti.l.i.§. trebati⁹.ꝛ.§.itē q̄rit.ꝛ.x.q.iij. q̄ cognouim⁹.ꝛ.s.e.sane.et q̄ eps iniuste abstulit i q̄dru plū restituat.xviij.di. q̄m in fi.ar.C.ad.l.iul.repetū.l.i. ꝛ l auc.vt litigā.in ero. lit. in.§.ꝛ hoc quoqꝫ.col.ix.

p ¶ Nō tenere.ar.ꝑ.xj.q.iij. c.i.ꝛ.ij.ꝛ.ff.de no.ope.nūci. l.i.i pn.fol.q̄ ꝫ dx vex ē qa snia talis nō tz auctoritate ꝓ uilegij istis ꝓcessi sup hoc. ꝛ i ꝫ exēpti sūt a iurisditiōe epoꝝ.vñ snia lata ꝑ priuilegiuꝫ pape nulla ē: tanq̄ a nō suo iudice lata.ꝛ temerariū est ꝛ idignū sua auctoritate presumere q̄ alicui spāliter ē ꝓcessum.j.de pui.sane.ꝛ ita inq̄tuꝫ isti exēpti sūt:ꝓuāda sunt sua priuilegia.j.ti.ij.cū capella ꝛ sic itellige.s.e.sane. als vō si priuilegiū tale ñ hēret: et eps ꝓdcm numerꝫ excederet: vl als vltra tenorē ꝓcilij eos grauaret:licite pñt ōnegare ō iure.x.q.iij.q̄ cognouim⁹ ꝛ auctate ꝓcilij laterañ. cum apls tñ si excōicaret eosdez: tūc teneret excōicatio:ſz ipse male faceret: ꝛ ipsi possent agef ꝑ eꝑz ad itereſſe: q̄ iniuste illos excōicauit.j.ō sen. ex.sacro.alij dicūt q̄ ꝫ ē ius cōmune.sed ꝫ non credo.

Sicut. Abbas subiectus epo monasterium suū alteri subijcere vel vnire nō pt sine ꝓsensu diocesani etiaz cū cōsensu metropolitani.h.d. vel generalius sic vt i rubro: ꝛ ē casus allegabilis.diuidit. nam primo ponit quandam ꝓsuetudinē.scōo narrat fcm̄ q̄s infirmari mandat ibi:cuiq̄z.tertio soluit obstaculum ibi:nō obstante.ab.si.

q ¶ Pertinere.no.q̄ q̄dam sibi intātū sedes apo.refuauit que ab alijs impune p̄sumi nō pñt.xvij.di.huic.sol⁹ papa fstituit ōpositos eꝑos.ij. q.vj.iō.ꝛ deponit eosdē.iij. q.vj.accusat⁹ q̄uis duduz.ꝛ s.de trāsla.iter corporalia. diuidit epatuz in duos.xvj. q.i. p̄cipimus.§.sicut. vnit duos in vnū:vt hic.ꝛ.xvj.q. i.tpis qualitas.eximit eꝑos ꝛ abbates.xvj.q.i.frater noster.probat scripta aliorum: ꝛ ꝓcilia.s.de sum.trī.c.ij.i fi.ꝛ.xvj.di.sancta romana.ꝛ.xvij.di. regula. ꝛ.ij.q.vij.iō articulos fidei soluit.xxiiij.q.i.quotiēs.q̄m vetus:ꝛ cū dubitatur de aliquo articulo.s.de bereti.cū xp̄s.synodū facit gñalez.vt.xvij. di.c.i.ii.ꝛ.iij.transfert sedem epalem de loco ad locū.vij.q.i.ꝛ tpis qualitas.mutat eꝑos.vij.q.i.mutationes.ꝛ.s.de transla.p totum.appellat nullus ab ipso.ix.q.iij.cuncta.vnde versus.Restituit papa solus deponit ꝛ ipse.Diuidit ac vnit:eximit atqꝫ ꝓbat.Articulos soluit: synodūq̄z facit generalem.Transfert ꝛ mutat:appellat nullus ab ipso.

r ¶ In tua dioce.vñ ipo iure ad curā ipsi⁹ ptinet:ꝛ ptātē.s.ō pscri.cū ñ liceat.ꝛ.xviij.q.ij.abbates.ꝛ.c.se.ꝛ.c.i.ꝛ.s.ō reli.do.de renodochijs.nisi sint exēpta.xvj.q.ij.c.i.vbi puilegiū exēptiōis oñdat.c.di.ꝑ morem.

s ¶ Requisito.quod fieri non debet in alienationibus.xvij.q.iiij.in venditionibus.xij.q.ij.abbatibus.Ber.

t ¶ Auctoritate nra.nā auctate sua facere nō posset: vt vſ:marle si aliud monasteriū sit sbiectū alij:q̄ ñ possz eē iudex in cā sua.C.ne gs in cau.sua

ius ſi.di.l.vna.ſi ãt vtrũqz eẽt ō ſua iuriſditõe:ſatis credo q ſua auctate ꝺ facere poſſet.ar.hui⁹.c.qz vt ꝺ dicit ſine ſuo ꝓſenſu fieri nō debuit.

a ¶ Attẽtare.ar.ex ꝺ q archiepꝰ nō eſt iudex ordinari⁹ toti⁹ puicie archiepꝰ.n.oĩuz epoz ſiue dioceſis ẽ ordinari⁹.ſz nō ſubditoz ſuoz epoz.ſ.de of.oꝛ.paſtoralis:niſi i caſib⁹ ibi notatis.alꝫ.n.niſi i caſib⁹ illis nihil põt diſponere i dioceſi ſuffraganei vt dicũt ꝓſtõnes:de qb⁹ ꝺ fit mentio.ix.q.iij.c.i.ꝛ.ij.ꝛ.c. archiepꝰ.ꝛ duobus.c.ſequẽ. ꝛ.ſ.de of.oꝛ.romana.B.

Quam ſit. Cleric⁹ q de crimine publice gloriat pp qõ ſcãdalũ ſecutũ ẽ ab officio ꝛ bñficio ſuſpendit.b.d. ꝛ p hoc cõmune ſũmariuz nimis reſtrigit ſenſus lre qꝛ vt expoſcere ſcãdalum qõ vt ꝺ pn.c.ꝛ iõ ſimpliciter põt ſic ſummari.vt in rubro.ſecũda pars ibi:ideoqz.ab.ſi.

b ¶ Publice ꝓfiteri.ar.q cõfeſſio eſt ius facta preiudicat qꝛ nõ refert vñcũqz crimina clarueriꝫ vt puniant.xxiiij. q.iij.ecce crimia.ſi.ff.de admini.tu.pf.§.vl.alꝫ ẽ.§.ſõ illa qdẽ decedẽs.§.vl.q̃lrcũqz innotuerit tutoꝛi q ſit tutoꝛ ſtati periculũ ad ipz ptinet.vt ibi dicit:ſi.xxij.q.v.ꝺ vt.ſz ꝺ.ſ.ō iudi.at ſi clerici. ꝛ nemo ſine accuſatoꝛ dãnari ꝺz.xxiij.q.iij.ſi qs ptãtẽ. ꝛ.ff.ō mu.ꝛ bono.reſcripto. §.ſi qs.qõ vez ẽ:vñ iſte ñ deponit:ſz ſuſpẽdit:ꝛ ex illa cõfeſſiõe nõ punit:niſi occaſionaliter:ſz pp ſcãdaluz ꝛ infamiã ortã iter mulierẽ ꝛ vir q pp ꝺ eã erpulit ſuſpẽdit: alꝫ ñ fuiſſet ſuſpẽſus pp talẽ cõfeſſionẽ.qñ qs punire poſſit ſine accuſatoꝛ.notat.ſ.vt ecclẽ.bñfi.ſine diminu.ꝓfe.vt nfz.ꝛ de ꝓfeſſiõib⁹:ꝛ in aliis caſib⁹ nota.ſ.de ꝓfe.c.vlti.

c ¶ Officium.i.debitum carnale ꝛ alia conſueta.

Ex litteris. Eps cui⁹ auctoꝛitate homicidiuz ꝓmiſſuz ẽ a miniſterio altariſ ꝛ offõ põtificali ꝛ epatus ad miniſtratione deponit.b.d. vel ſic.eps preſtans cãz dire cte vel idirecte homicidio cõmittẽdo eo ꝓmiſſo ꝑuari ꝺz officio põtificali ꝛ ſacerdotali.ꝛ ab adminiſtratiõe epat⁹ remoueri.vel tertio ꝛ breuius:vt i rubro.ꝑma pars narrat fcm̃ ſcõa diffiniendo committit ibi nos aũt.ab.ſi.

d ¶ Cãdentis.hec purgatio ꝓhibita ẽ.ſ.ne cleri.vel mona.ſniam.ꝛ.ſ.de pur.vulg. per totum.vñ hoc ſolo q i ꝺ cõſenſit:fuit puniendus.

e ¶ Cõſuluit.nõ ꝓhibeꝫ ꝺ qn epi poſſint dare ꝓfilium ꝑncipib⁹ i criminib⁹.xxiij.q. vlt. peſſimã.i fi.nã clericꝰ ꝑt dare ꝓfiliũ ita ꝓfiliũ i gñe dicẽdo fures talr puniẽdi ſũt.ar.v. q.vj.ōlatoꝛi.dũtñ poti⁹ opa ꝓſulentis q̃ ſuggerentis funga ſ.ꝛ.ff.de qõ.l.i.§.q rõnẽ.itẽ licite põt clerici q̃relã iudicib⁹ deferre de furibus ciuiliter.ar.xxiij.q.v.nõ vos.ꝛ.ſ.ō bomi.poſtulaſti.ꝛ ſz aliqs reſpondeat de facto furis extra iudiciuz ſz ille fur puniaꝫ non ĩputaꝫ illi.ſ.de bomi.tua.bic.n.expreſſit fines cõſilij dicẽdo: malum eſt ſi fur ſic euadat ꝛ preſens fuit in ſuſpendio.

f ¶ Talibus verbis.que ſequuntur auditis ꝛc.

g ¶ A nr̃a diſceſſit.vñ pinde eſt ac ſi nõ veniſſet.ſ.de iudi.c.i.ꝛ.xj.q.iij. certũ ẽ.aut ẽt ſi latitaret poſt colũnas.ff.ex q cau.in poſ.eaꝫ fulcinius.§.illud ſciendum.vt.ſ.vt lit.non conte.qñ.§.i.

b ¶ Ipergit⁹.no.q ſufficit abſtẽ regri:ſz pemptoriũ ad ei⁹ noticiaz nõ puenerit.ſ.de do.ꝛ ꝓtu.cãz q̃.c.vl.ꝛ.ſ.de cle.nõ reſi.ex tue.C.ō iudi.pperandũ.§.ꝛ ſi qdẽ.ff.de euic.ſi vo.ꝛ.l.ſi dcm̃.§.ſi pũte.ꝛ.ff. locati.itẽ q̃rit.§.exercitu.ar.p̃.ſ.vt lit.nõ ꝓte.qñ.§.ij.ꝛ.ff.q̃ ſen.ſine ap.reſcin.l.i.§.cũ ex eo.non enim ſtatim contumax videtur qui vocem preconis non exaudit.ff.ō in inte.reſtitu. minoꝛ.l.pe.que incipit diuus.ꝛ.C.qũo.ꝛ quando iudex.ea q̃.ꝛ.iij.q. ir.caueãt.ſz certe ibi ñ tenuit ſnia:qꝛ ibi reꝰ nõ fuit citatus Joã.bic.n. citat⁹ venit ad ꝑceptuz ingſitoꝛũ:ꝛ contumaciter receſſit:ꝛ adhuc papa mãdat vt moneat.

l ¶ Noſcit deliqſſe.rel. tiõe iudicũ qbus creditur.xviij.di.de cõciliꝭ. donec ꝓbeꝫ ꝓtium.ſ.de teſti.cum a nobis.b.

k ¶ Corporalẽ. vnde incidit in illaz conſtitutionem.ſ.ne cleri.vel mona.ſniam.ꝛ auctoritatẽ ꝑſtando ꝛ penitẽtiã: vnde merito deponi debuit:qꝛ fuit homicida.ſ.ō bomi.ſignificaſti.ij.et ſ.de cle.pug.in duello. c.ij.l.di.ſi quis viduaz. quia nõ refert an facto vel conſilio ſeu auctoritate fiat homicidium. vt ibi dicitur.

l ¶ Miniſterio.argu.q non põt qs eſſe eps niſi ꝓmo fuerit ſacerdos.de hoc dixi.ſ.de cler. p ſal tum ꝓmot.c.vno.

m ¶ Cedat.cũ pp culpã ſuaz factus ſit irregularis:alias enim ſi eſſet impotens daretur ei coadiutoꝛ. vij.q.i.quamuis triſte.vin.

Inter. Ab obtinẽda dignitate repellitur vſurari⁹ ꝛ public⁹ aleatoꝛ.b.d. vel ſic vt i rubro.diuiditur.nam ꝑmo narrat deciſe factuz ſecundo diffinit ibi:nos igitur . que ſubdiuidit nam prima diffinit de p.ſecũda de.b.tertia ō cantoꝛe.ſecũda ibi.preterea. tertia ibi.qa veroꝛ.Abbas ſiculus.

n ¶ Aleatoꝛem.qõ hodie ꝓhibeꝫ.ſ.ō vi.ꝛ bonеſta.cleri.clerici. tñ videꝫ q pp ꝺ nõ ꝺz ꝑuari iure ſuo ſi vellet ſe coꝛrigere.xxxv.di.c.i. idem vt ō vſura.lxij.di.c.i.ſz aliud ẽ in obtẽto aliud in obtinendo. pp vſurã idiſtincte repellit ab obtinendo.lxvij.di.de petro ꝛ ꝺ:ſed in obtẽto bñficio põt eps facere gr̃az:ſi ſe libẽter coꝛrigat de iure tñ põt deponi.xiiij.q.iiij.ſi quis oblitus.ꝛ.c.qñ multi.ꝺ.

o ¶ xij.pro.xij.hec vſura centeſſimam excedit.qñ illa in anno ſorti adequatur.C.de vſuris eos.ff.de condi.inde.ſi non ſoꝛtem.hic vſura vna die poſſet excedere ſoꝛtem.

p ¶ Voluptuoſos.quinij tñ cã ludere lz.ff.de aleato.qõ ſi quinio.

q ¶ Deuenitur.eſt ergo ludus noxius cum affectu in culpa.ff.ad.l. aqui.nam ludus.

aſſenſu nõ debeat aliqd cõtra cõſtitutiones canonicas attẽtare[a]: nos quoqz id decernim⁹ irritandum.

Innocenti⁹ tertius archipreſby e ſe.apo.deſtinaſtis:ſed idẽ nihil ſuper his propoſuit coꝛaz nobis nec lr̃as veſtras vidim⁹:ſz idem ſe nobis illas aſſerat p̃taſſe: qnimmo cũ dilectus archiepꝰ ad ſe apo.acceſſit:q nobis huiuſmodi rei ſeriez plenarie indicauit:idem eps a noſtra diſceſſit[s] p̃ſtia ꝛ pergr̃itus[b] nõ potuit inueniri. Nos aũt qꝛ idẽ eps nõ ſolũ in iudiciũ candẽtis ferri verumetiam in furis ſuſpendio grauiter noſcitur deliqſſe[l]: cum is nõ tñ auctoritatem p̃ſtiterit: verũetiam p̃ſtiam exhibuerit coꝛporaleꝫ[k]:ip̃m idignũ altaris miniſterio reputamus. Cuz igitur pontificale officiũ ſine altaris miſterio[l] nõ valeat adimpleri:mandamus quatenus vt epiſcopatui cedat[m] moneatis cundẽ:aliogn ipſum ab albiganẽ.eccleſia amouẽtes faciatis eidẽ per electionem canonicam de pſona idonea prouideri.

Dem archiepo ꝛ maioꝛis monaſterij ꝛ ſci iuli.abbatibus turoñ.

¶ Collatio beneficij facta idigno occulta caſſari debet ꝛ conferẽs ſecundo ante caſſationem prime collationis priuari debet ea vice potestate conferendi.

Inter dilectos filios.b.ꝛ.p.canonicos pictauien.ſuper ſuccentoꝛio pictauien.eccleſie queſtiõe ſuboꝛta vtroqz aſſerẽte ſuccẽtoriã ipſaz ſe p pictauien.cantoꝛẽ ad quẽ eius donatio ptinebat canõice aſſe cutuz:ꝛ ifra. Nos igitur atteſtatiõibus vtriuſqz partis iſpectis,iuenimus eſſe,pbatum eundem.p.publicum aleatoꝛem[n] eſſe acvſurariũ manifeſtũ vtpote q vndecim denarios,p°.xij.mutauerat in ludo. vñ lz ad palliandũ tante preſumptionis exceſſum,pposuerit q hoc fecerit iuxta ꝓſuetudinem gallicoꝛum clericoꝛ q̃ fere vniuerſi clerici mutãt ſic frequenter ꝛ ludunt.nos tñ q ex officij noſtri debito peſtes buiuſmodi extirpare,pponim⁹: atqz ludos voluptuoſos[p] occaſiõe quoꝝ ſub quadã curialitatis imagine ad diſſolutionis materiã deuenitur[q]:penitus ip̃probamus:excuſationẽ predictaz q̃ p prauã cõſuetudinẽ q̃ corruptela dicẽda ẽ palliaꝫ friuolã reputãtes:cũ i illis magis

a ¶ Excusandas. ℔ verba posita sūt. xvj. q. i. predicator. & ℔. de ꝓsue tudi. quanto. b ¶ Auctoritas vsurpat. qui peccatum suū defen dit auctoritate: seu ꝓsuetudie: magis peccat: & ideo magis puniri dz xxxiij. q. iiij. nemo. & hic. & de pe. di. vj. c. i. in fi.

c ¶ Dignitatis. arg. q̄ succentoria est dignitas.

d ¶ Sanctiones. C. de di. neq; famosis. li. xij. C. de infam. l. vna. li. x. fi. ℔. de iureiu. querelā.

e ¶ Depositionibus. vt ℔. ō ele. cū dilect⁹. no. ꝯ q̄ iudex ō eo qō fit corā eo pōt in testē duci. b.

f ¶ Vel procurauerit. si ℔. de resti. spo. cū ad sedē in fi. lz. n. iste obtinue rit lras & vsus fuerit eis nō tñ ꝑsumit q̄ eas fal sauerit: sicut nec ibi ꝑsumitur vi deiecisse: lz ipe possideret & aduersarij ꝓbassent se expulsos. dol⁹. n. nō ex ꝑsumptio nibus: sed ex ꝑspicuis in dicijs ꝓbari dz. C. ō do. dolum. vñ q dolus alle gat dolū probare tenet ff. de pba. quotiens. §. q dolo. sed ℔. ar. bēs. ℔. ō cri. fal. ad falsariorz. vbi dr q̄ posit̄ litteris falsis vsus fuerit: nō po terit ꝑtēdere excusationez. & hic vsus est falsis lris: nec tñ ex ꝺ punit. sol. illud spāle est in lit teris dñi pape q̄ ꝑus di ligēter examinande sūt nec pena ad lras aliorū ꝓlatorū extendit: immo & aliō spāle est i illis qō nō in alijs: q; ibi tradit curie seculari statiz: sed alij non traduntur.

g ¶ Postmodum. vnde nō valuit ꝓma nō cassa ta: sic. ℔. ō ꝓcessi. ꝑben. ad electionē. i fi. sed qd si ꝓma nulla fuisset ipso iure: puta q; ꝑsona fuit indigna & sciēter electa nunqd valuisset secūda videt q̄ sic. ℔. de ele. bo ne. i. & ℔. de ap. cōstitu. tis. & ℔. de iurepa. illud c. cū laici. sed ℟. est vez: q̄ nō valet scōa q; ipso iure ꝑuatus fuit eli gēdi ptāte illa vice vñ scōa nō valet. ℔. ō elec. cū in cunctis. & c. cū vin tonen. & c. scriptū. i fi. ℔. ō supplē. neg. plato. lz. & c. vl. sed. c. illa illō. & c. cū laici. ꝺicer videt ur: q; ibi ab eadē perso na fcā fuit ꝓma ꝓcessio: & scōa: & tñ tenuit scōa. Sz ibi illa ꝓcessio ꝓma facta fuit de re nō vacante. quare nulla. pre terea laicis variare lz: sz nō clericis: sz ꝺ non fuit ꝑuatus ipso iure: q; nō fuit notorium ꝓmā nō tenuisse. & iō ꝑuat̄ per sñiaz: q; forte ignorauit ipsuz talem fuisse: non licuit ei variare. Ber.

h ¶ Irrita. ergo fuit hec scōa electio irrita ipso iure: vt vz ꝑ hāc lraz qō est verū: q; ꝓma nō cassata: scōa non potuit nec debuit attētari: ēt si ꝓma ipso iure nulla fuisset: vt dcm̄ est in pri. no. q; functus erat offō suo eligēdo illuz. p. & sic succētoria nō vacabat: vñ iste. b. electus fuit ad dignitatē non vacantē: quare nulla fuit electō. ar. ℟. ff. de. v. obli. si dari stipuler. vbi pēdente ꝓma stipulatiōe que elidi poterat: lz scōa stipulatio: sz valde sunt ista dissimilia. itez signat ℟ium huic ꝺbo irritā. ℔. de elec. ꝓsideramus. & c. auditis. & ibi vtraq; cassat. hic ꝺ diuersus est casus: ibi facte fuerunt electiōes a diuersis partibus hic ab vna & eadē persona que variare non potuit. vt dcm̄ est.

i ¶ In quo. sic. ℔. de tēp. or. lras. & ℔. de iurepa. pastoralis. & ℔. ō cle. exco. mini. postulastis. k ¶ Hac vice tñi. ℔. de ele. cū in cūctis. & c. cū vi tonien. vñ si istoz electō qb⁹ scribit nō hēt effectū: statī possz iste eligef. b.

Accedentibus. Abbates ō mīmōijs cognoscef & publicas pnias inūgere: & lras idulgētiaz ꝓcedef ñ pñt: nisi eis ꝓpetat ō iure spāli. b. d. vel sic & gñalius vt in rubro. primo ponit episcopoz querelā cui scōo prouidet ibi volentes. Ab. si.

gētias ꝓcedere spectat ad dignitatem epalez. Unde iferior prelat⁹ ō his se itromittere non debet nisi ei competat de iure spāli.

Accedentib⁹ ad nos de diuersis mundi partib⁹ episcoporum querelis itellerimus graues & grandes quorundam abbatū excessus q; suis finib⁹ non cōtenti[l] manus ad ea que sunt epalis dignitatis[m] extendūt: de causis matrimonialib⁹ cognoscēdo iniungēdo publicas pnias[n] concedendo ēt idulgentiarum lras & silia presumendo: vnde contingit iterdum q̄ vilescit epalis auctoritas apud multos. ℟ Volētes igitur i his & eporum dignitati & abbatum prouidere saluti: ꝑsenti decreto firmiter ꝓhibem⁹: ne qs abbatuz ad talia se presumat extendere si propūm voluerit periculuz euitare: nisi forsan qsquā eorū spāli concessiōe vl alia legitia[o] causa hmōi valeat se tueri.

Nono[p]. iij. p. ti. sancte pruden tiane presbytero cardi.

¶ Ad reuelandum peccatorem si ue peccatum i pnia confessuz sacerdos compelli non potest.

Olect⁹ fili⁹ ioannes presbyter exposuit conquerendo: q; rectores fraternitatis vrbis ipsum ad reuelandum fures & quod sup quodam furto sibi tanqnam sacerdoti fuerat reuelatum vel ad satisfaciendum exīde damnuz passo arctare nitentes i eū: nisi alteruz ꝓmissoruz efficeret: tulerunt sñiam iterdicti. ℟ Quia igitur pnitiosum eēt predictum presbyterum sibi taliter credita reuelare[p] ac cogi ad id qō non rapuit[q] exsoluenduz: dis. t. mā damus quaten⁹ prefatos rectores corā te ꝓueniens iniungas eisdem vt a memorati ꝑsbyteri grauamine penitus conqescant.

I Dez prepositor. & i. archadia. suessen.

¶ Priuati homies regulariter ne queunt cōstituere collegiuz & hōe signa collegij: nisi eis aliter cōcedat.

l ¶ Nō ꝓtēti. cū qlibet suis finibus ꝓtentus eē debeat: nec terminos patrū trāsgredi de beat. ℔. ō sepul. c. i. & ix. q. iij. c. i. & c. se. ad idem eque posſunt induci. xxiij. q. i. c. i. & ℔. de sta. mona. recolentes.

m ¶ Dignitatis. q̄ enumerā tur. lxviij. di. q̄uis cor epis. & c. corepi. & sic vz per hāc cō stitutionē q̄ cognitio causaz mīmonialiuz ad epm̄ de iure cōi spectat. arg. xxv. q. vj. multoz. ar. ℟. ℔. ō ꝓsan. & af. ex lris. dicas q̄ alij prelati q cognoscūt de causis mīmonialib⁹ siue sint abbates siue alij faciunt ex ꝓsuetudine ꝑscripta siue spāli ꝓcessiōe. lz q̄ ꝺ i fi. dicit. ar. ℔. ō rescrip. auditis. alias de iure cōi ad solū episcopum hoc spectat: vt ꝺ patet. & l. dist. i capite. & ℔. de offi. or. c. i. Ber.

n ¶ Publicas pnias. ℔ ad solū epz ptinet. l. di. in capite.

o ¶ Legitima. puta cōsuetudo ꝑscripta q̄ dat iurisditionē. ℔. de of. archidi. c. vlti. et ℔. de ꝑscrip. auditis. ℔. de fo. competē. cum ꝓtingat. ℔. de of. ordi. irrefragabili.

Olectus. Primo ponitur querela presbyteri cui scōo prouidet exꝑssa cā ibi: q; igitur. Ab. si.

p ¶ Reuelare. ad ꝺ cogi non poterat: q; lz leges nemo ꝓt ꝓpelli ad furē indicanduz. ff. de prescrip. ver. solēt. & ff. ō ꝓdi. ob tur. cau. idē. §. si tibi arg. ℔. de furtis q cū fure. sed ibi soluit: sed alia rōne nō de buit ꝓpelli: q; ꝑ peccatorem in pnia ꝓfessuz publicat: per mūduz ꝓpellit pegrinari: vt dic̄ decre. de pe. di. vj. sacerdos. bodie vō deponi dz & i monasteriū ōtrudi. j. de pe. & remissio. ois. sz nūqd ille sacerdos fuit suspēsus: q; ñ faciebat qō alter ꝑcipiebat: vz q̄ sic. xi. q. iij. sñia. sz non vz duplici de cā: q; ipe ñ sciebat furtū illō: vt ꝺ: & ō tali pōt intelligi ℟ium signatū. ℔. de furtis. q cū fure. sed vt de⁹. ℔. de offi. or. si sacerdos. in ꝺ maior erat ipsis rectoribus. arg. xciij. di. c. vl. & xciiij. di. c. i. q; dei legatiōe fungit. ergo ipz interdicere vel excōicare nō poterant. ℔. de maio. & ob e. cū iferior. & xxj. di. iferior. itē q; ista sñia ꝓtinebat ītolerabilē errorem: vñ nō tenuit. j. ō sen. ex. ꝑ tuas. vñ papa nō dicit q̄ absoluat: sz q̄ illi desistant a grauamine qō de fcō inferebant: & q; iniquū erat: vt teneat reddere quod non rapuit: & ita q̄tuz ad vtrāq; partē diſiuncte non valuit interdictū: vel q; sub ꝓditione tulerunt nō tenuit iterdictū & ipse sacerdos pendēte ꝓditione cōquestus fuit pape pinde fuit ac si appellasset: vñ suspensum fuit interdictū. ℔. de ap. dilectis. ij. & papa mādat ipsuz vlterius nō molestari. sic excōicatio sub cō ditiōe suspendit per appellationē. ℔. de appel. preterea. ij. b.

q ¶ Quod nō rapuit. nisi illud a raptore scienter suscepisset: tūc non cōpelleret: q; tenet illud restituere cū succedit in vitium. ℔. de resti. spol. sepe. & ℔. de iudi. q; v. & ff. de iureiu. si duo. §. idem Julianus. & ff. dē condi. fur. l. ij. & l. ex furtiua. & C. de fur. l. ij. & l. ciuile est. B.

Dilecta. Non possunt subditi singulares in preiudicium prelati erigere signa collegij.b.d. vel sic vt in rubro.prima pars ponit querelā secunda dat iudicem ibi:discretionem.Ab.si.

a Corpus.no.q̄ q nō sunt de vno collegio vl̄ēt de vna societate nō dr̄ vnū corpus:vt b̄ p̄z:q̄ clerici isti erāt clerici iotrensis ecclesie deseruiētes ibidē:q non dr̄ facere collegiū sz sūt ibi bñficiati: lz oēs ꝺbessent abbatisse. vñ nō sūt vnū collegiuz siue vnum corpus:nec pñt ꝓstituere vnū p curatorē siue ctorē p aliqua cā.ff.qō cuiu. ꝛz vniuersi.l.i. §.i.illi ꝯsoli faciūt vnuz corpus q sūt in vno collegio vel societate.vt.l.p̄dicta. vnde no.q̄ corp⁹ miltis modis dr̄. oēs.n.fideles possunt appellari vnū corp⁹ siue vna eccl̄ia p fidē ⁊ charitatē sine pfectō nē gfe.s.de sum.tri.c.ij.cuius caput ē xp̄s.iij.q.iiij.engeltrudā:ita q̄ alter alterius onera portet.l.dis.pōderet. itē collegiuz siue vniuersitas dr̄ vnū corp⁹.cui⁹ plat⁹ dr̄ caput.s.de bis q̄ fi.a pla.sine cōsen.capi.nouit.⁊ tale corpus pōt bre sigilluz.s.ō ap. significauit.⁊.lxxiij.d.i noie fi.⁊ actorē ⁊ archā cōem.vt ff.qō cuiusq̄z vniuer.l.i. sed cū isti clerici talr non fuerint vnū corp⁹ sigillū cōe bēre nō debebāt:vt hic patet.Item vnuz dr̄ corpus qō vno clau dik spū:vt bō signuz animal aliō dr̄ corpus qō bz partes integrales seu coherentes: vt dom⁹.aliō qō bz ptes distā tes:vt grex ppl̄s collegiū.ff. ō vsuca.l.rex mixtura. si.n. petisti i iudicio corpus qō bz partes integrales:vt domū ⁊ succubuisti: si postea petas aliq̄d de domo:puta cemēta vl̄ lignū puta cū fuerit dissolutū a domo:nō obstat exceptio rei iudicate.ff.ō excep. rei iudi.si.qs cū totū. Item si qs fundū. Si vero petas totū corpus qō bz partes distā tes:puta gregē:⁊ succubuisti si postea petas aliq̄ō caput ō grege qō fuit ibi: obstat exceptio si vo nō erat ibi:nō obstat.ff.ō excep. rei iudicate. si cū argentū.§.i.itē ep̄us cū capło facit vnuz corpus:cui⁹ ipse est caput:lz cum clero ciuitatis vel diocesis non dicit facere vnum corpus.s.de testa.regīsti.§.sec⁹:⁊.j.ō ver. signi.cum cleri. sic abbatissa ista cū clericis ecclesie iotrēn. licet ipsa sit caput non facit vnum corpus.

b Inbibeatz.lz q̄rephibeā istis bre sigillum cū glibz possit bre sigillū:rō q̄re iā reddita est superi⁹:q⁹ cum isti nō essent vnum corpus:volebāt facere sigillū cōmune tanq̄ eēnt vnū corpus siue collegiuz.⁊ p hoc videbāt fieri preiudiciū abbatisse:cui suberant q̄si q̄ p se forte expediret negocia:q̄ sub ipsa vl̄ auctoritate ipsius tractari debebāt q⁹ ⁊ hoc p̄misso aliud attentarēt in p̄iudicium monasterij:sed si qlibet rector p se vl̄ cū collegio suo vellet habere sigillum:non prohibetur.

Quem. Primo decise narrat factum : qō sub triplici disiunctiua puniri mandat ibi.discretioni.ab.si.

c Archidiaconum. ambianeñ.s.

d Homagij.homagiū ꝺ appellat fidelitatē ⁊ obedientiam:quā rōne archidiaconatus p̄stitit ep̄o:qō lz.xxiij.di.q̄q̄.s.de iureiu.nullus.alias nō lz exigere homagium.j.de reg.iur.indignum.⁊.s.de simonia.ex diligēti ⁊ sic iste archidiaconus fidelitatem ⁊ debitam reuerentiam violauit multipl̄r prout sequitur:merito ergo punitus fuit.

Dilecta in christo filia abbatissa iotron̄. nobis ꝯsinuare curauit:q̄ cū p̄sbyteri ⁊ clerici iotren̄. ecclesie meldeñ.dioce.non consueuerint proprium habere sigillum nec sint vnum corpus[a] ita q̄ capitulum appellaretur:nihilominus contra voluntatem ipsi⁹ que ipsorum caput est ⁊ patrona sigillū habere contendunt:⁊ infra. Di.v. mandam⁹ quaten⁹ si vobis constiterit ita esse:dictis presbyteris ⁊ clericis auctoritate nostra inhibeatis[b] expresse:ne presumāt vel de nouo fabricare sigillum vel vti eo si forte nouiter fuerit fabricatum.

Item scī auberti archi.abbati ō annona ⁊ prepositō cameracen̄.

Qui contra iuramentuz negat prelatum dominum suum: vel coram iudice seculari de ipso conqueritur vel ip̄z inuadit: deponi debet.

Graues ⁊ dolore non vacuā: ⁊ infra. Di.v.mandamus quatenus si vobis constiterit archidia. semel ⁊ secundo contra fidem homagij⁹ prestiti ac debitā reuerētiā ep̄m suū esse dominum negasse[c]: vel i foro seculari ꝺposuisse[d] cōtra euz sup reb⁹ spūalib⁹ questionē aut tam inuasorib⁹ episcopi ⁊ sociorum ei⁹ q̄z fratri ei⁹ vel complicib⁹ suis causam vel consilium[e] prebuisse:ipsum tanq̄z membrum putridum[b] ab ambianen̄.ecclesia perpetuo abscindatis[i]: beneficia sua facientes personis idoneis per illos ad quos donatio pertinet assignari.

Gregor⁹.ix. vniuersis ecclesiarum prelatis.

Ponit.xv.grauamia illata religiosis a quibus precipit prelatos abstinere.

Dimis iniqua[k]: ⁊ infra. Cū religiosi viri abnegantes salubriter semetipsos elegerit in paupertate christo pauperi ad placituz famulari tanquam nihil habentes ⁊ omnia possidentes : non desunt pleriq̄z tam ecclesiarum prelati q̄z alij qui ceca cupiditate seducti pro

e Negasse.ipso fc̄o veniēdo ꝯ fidelitatē ⁊ debitā obedientiā ꝺando ꝓsiliū inuasori ep̄i ⁊ fratri eiusdē archidiacon̄ ꝯ ip̄m ep̄m q̄ tractit ip̄z ad iudicē secularē.⁊ ibi forte publice ipsum dn̄m suū esse negauit. et ita semel ⁊ secūdo venit ꝯ fidem. vnde puniri debuit.

f Deposuisse.ar.ē b manifestū q̄ sola q̄stio sufficiat ad boc vt cadat a iure suo: lz nō fuerit lit̄ ꝓtestat⁹:de b dictū ē.s.de fo.cōpe.si diligēti.lz forte b ē q⁹ deligēti ꝯ dn̄z suū: vñ fortius puniri ꝺz.argu.ff.de reg.i.oē delictum.i.rñso. §.i.q⁹ ois ꝓtumacia adhuersus presidem capite puniēda est vt ibi dicitur. vnde iste omni offō ⁊ beneficio priuatur.

g Cōsiliū. si dedit consiliū ꝯ dn̄m suū: cui fidelitatem suaz ꝺz seruare venit ꝯ fidem p̄missaz ⁊ iuramētū fidelitatis.s. de iureiur. ego.ff. ⁊.c. q̄relā. vñ i dign⁹ est bñficio qō bz ab eo.xxj.qō. vlt.de forma.⁊ iō p̄uari ꝺz bñficio.ar.xcvj.di.si ꝑator.⁊.s.de postulādo.c.vl.fic.n. iste ingratus fuit ꝯ ep̄z suuz a quo beneficiū habuit q̄re ipo priuari debuit.s. de dona.propter eius i ingratitudinem.C.de reuoc.dona.l.vl. B.

b Putridū. ꝑ abijciē dū est ab ouili.ne ificiat sanas oues.s.ō sta.monacho.ea q̄.i.rū.in fi.et xlv.di.sz illud.⁊.xxiij. q.iii.resecāde. Ex trib⁹ causis archidiacon⁹ iste reddidit se indignum. Primo q⁹ negauit ep̄z suum dominū suū esse. Scōo q⁹ traxit illuz ad iudiciū seculaꝝ. Tertio q⁹ dedit cām siue ꝓsiliū ꝓtra dn̄m suum.⁊ sic venit cōtra fidelitatem.

i Abscindatis.⁊ ita p sniaz perdit beneficia in ipo iure ꝺ q trahit aliū in vetituz examen perdit cāz per sniaz nō ipo iure.prout.no.s.de fo. compe.si diligēti.i glo. sed nunquid.b.

Nimis. Due sunt partes prima narrat grauamina . secūda ibi:quo circa.mādat abstinere.Ab.siculus.

k Nimis iniqua. in.c. isto reprehenditur auaritia siue prelatorū auiditas quam exercent cōtra viros religiosos q omnia renunciauerunt propter deum in pluribus.vt i lra patet.

l Donatur.boc nullo modo debent prelati ecclesiarū sibi vsurpare qō pia deuotione fideliū confertur religiosis i vita.s.de sepul.de bis.⁊.s.de sta.monacho.c.i.⁊ boc solum debent ibi babere qō canones pmittunt.xviij.q.ij.boc tm̄ quā sit luminoso.

m In ornamētis.de bis.n.relictis ⁊ aliis que ad diuinū cultū pertinent:nihil pcipere debent.q̄uis de alijs rebus relictis i testamēto possunt pcipere suā partē.s.de testa.c.vl.⁊ ideo ab bis pcipue ⁊ ab alijs grauaminibus debēt humiliter abstinere:cuz oīa dimiserint pp deū ⁊ elegerint i paupertate dn̄o deseruire.j.c.pri.in prin.

Nimis. Due sunt partes vt in precedenti.secunda ibi:quo circa.Abbas siculus.

n Ad synodos.oēs.n.religiosi q populum nō habent ad synoduz ire non tenent.argu.j.de priuileg.ex ore.in fi.⁊.xviij.qō.ij.§. vlti.⁊

xvij.dist.in illa palea eps que est concilij turonen.de hoc dictū est.s. de offi.ordi.c.dilectus.

a ¶ Juramēto.ab alijs.n.ministris siue rectorib⁹ eccliarū:qbus aiarū cura cōmissa est:hoc requirit.xxiij.di.quāquā.r.s.de iureiur. null⁹ ab hmōi fratres p̄dicatores r minores sunt exēpti .Et illud videtur intelligi de perpetuis rectoribus:sed isti non sunt perpetui. immo quasi annuatim mutantur.

b ¶ Fructibus.ō his.n. nullas religiosi ōcimas soluere tenent.s.ō decimis.ex parte . r leprosi etiaz licet non sint professi de hortis decimas nō soluūt.s.de ec.edifi. cuz dicat apostolus. de hortis ergo r de domibus decias nulli religio si soluere debent.

c ¶ Domib⁹. Judei.n.ō domib⁹ r alijs possessionibus si q̄s colant decimas soluant.s. de deci.de terris.r.s. de vsuris.quanto.

d ¶ A prenotatis. i omnibus.n. supradictis p̄dicatores r minores fratres exēpti sunt: nec possunt compelli ad aliqua supradicta facienda.

Tanta est. Violās interdictum iurisdictione r clauium potestate se p̄uat.hoc dicit. vel aliter r sic vt in rubro.p̄ma ponit r aggranat culpas epi. scōa ibi: licet autez.recitat cessionē ipsius r culpas alioz fautorumz r irritos decernit act⁹ post interdicti sententiaz violataz. tertia ibi:quia vero punit fautores qui beneficia receperunt r qui interdictū violarūt:r qui illud seruantes oppresserunt.et eos citari mandat ad curiam.ab.si.

e ¶ Romanā.vñ magis puniēdus fuit q̄ deliqt in principem r sine restitutione damnādus.xxi. di.in tñ.imo culpam r offensam:quā in deuz r romanam ecclesiam cōmisit:remittere nō posset.xxiij.q.iij.si is q r.lxiij.dist.salonitane.

f ¶ Petri claues.ō quibus babes.xxi.di.in nouo.vnde habet ptātem ligandi r soluēdi.xxiiij. q.i.q̄cunq;. Jste enim p̄cepit petri claues violando sniaz interdicti tā p se q̄p p alios quos ad hoc cōpulit.r tunc suspensus fuit violando interdictū: vt dx.j. Ber.

g ¶ Non seruare.pp hoc non excusantur cum pro nulla pena temporali debuerant interdicti sniam violare.xij.q.v.ita ne.lz culpam eorum attenuet.s.quod me.can.sacris.arg.

h ¶ In exemplum.vt per hoc ēt fiat ceteris interdictio delinquēdi.ij. q.vij.quapropter.s.eo.c.i.r.s.de iudeis.ad liberandū.in fi.q̄ facilitas venie lcentinum tribuit delinquendi.xxiij.q.iiij.est iniusta.B.

i ¶ Inanes.no.q̄ q nō seruat sniaz interdicti bñficia vl dignitates cōferre non p̄t tanquā suspensus.s.de cōcess.prebē.q̄ diuersitatē.r hic patet manifeste. Itē nec talis p̄t aliquē excōicare.cum quantū ad sacramēta ecclesie excōicatus reputet:q̄ ex eo q̄ dicit irritas:pz q̄ istitutionis r excōicationis snie nulle fuerūt.xxiij.q.i.audiuimus. tamē Jo.dicit ibi:q̄ suspēsus tñ ab officio p̄t excōicare:sed hoc non videt

synodos suas cogunt accedere ac suis cōstitutionibus subiacere: nec his contenti capitula r scrutinia in locis fratrum pro bis corrigendis facturos se cōminantur : fidelitatē iuramēto[a] firmatam ab eorum ministris r custodibus exigentes: eis quoq; ut taz extra ciuitates q̄z itra cum eis processionaliter veniāt exleui causa mandantes excōicationis sniam fulminant in bñfactores ipsorum r idipsuz fratribus cōminantes eos de locis in quibus dño famulantur satagunt amouere:nisi eis obediāt in omnibus supradictis.Ad hoc ne fratres ad honorabiliores ciuitates r villas : vbi religiose ac honeste valeant commorari:a populis deuote vocati accedere audeāt:inhibētes tā in accedētes fratres q̄z in receptatores eorū p̄sumunt excōicatiōis sniaz ꝓmulgare.ab eis ēt de hortorum fructibus[b] decimas necnon de habitaculis fratrum sicut de iudeorum domibus[c] cōtendunt redditus extoq̄ re.asserendo q̄ nisi fratres morarentur ibidem:ab alijs habitatoribus prouētus aliq̄ soluerent: r ut ipsos siue subdant totaliter ditioni eisdez ministros r custodes volūt preficere pro sue arbitrio voluntatis. ¶ Quocirca mandam⁹ q̄ten⁹ vniuersi r singuli a p̄notatis⁹ grauaminibus desistatis:subditos vestros ab huiusmodi arcti⁹ compescendo.

Idem arebiepo bracharen.

Non seruans interdictū suspensus est ab officio r beneficio.b.d. r ēm vnum intellectum.

Tanta est clauis petri: r infra. Ad confusionē. Jp̄d.epi quōdam colubrien.non p̄t in memoriam non venire quantū in nos et ecclesiaz romanam[e] deliquerit: despexeritq̄z petri claues[f] r eccl'iasticā leserit potestatem :cum non soluz iterdicti sniaz quā seruauerat ab initio temere violauit: verūetiaz idurit alios imo ꝓpulit non seruare[g]: r quos inducere monitis r flectere minis ac terroribus ad violādā interdicti sniam nulla potuit rōne: post atroces iniurias amissionem bonoz spoliationē parētū dignitatibus p̄bēdis r bñficijs spoliās coegit miserabiliter erulare:ea suis ī hac pte fautoribus nō absq̄ p̄sumptiōe temeraria cōferēdo: que oia idē eps in nostra r fratrū nostrorū p̄sentia publice recognouit. ¶ Licet autē memoratus eps in manibus nostris spōtanea cesserit uolūtate: volētes tñ ut hi q̄ huiusmōi sniaz interdicti non sunt veriti temeritate ꝓpria violare:ac recipe dignitates prebēdas ac beneficia alioz̄ q absq̄z culpa r sine cā rōnabili eis fuerant spoliati: seueritatē nō effugiāt canonice vltionis.ne facti peruersitas trāseat p̄sumptorib⁹ ī exēpluz[h] auctoritate dei oipotētis oēm institutionem destitutionem collatiōez prebendarum beneficiorū ac dignitatuz p̄sumptas per eundē epm r excōicationis seu interdicti sniās in quocūq̄z hac occasione prolatas ab eo post interdicti violationem einsdem decernimus irritas[i] r inanes[i]. Quia vero vbi magis excedit ibi est seuerius vindicandum[k]. Mandamus quaten⁹ oibus quos predictus eps in supradicta beneficia prebendas r dignitates intruserit nō solū a beneficijs ipsis prebendis r dignitatibus verumetiaz ab alijs beneficijs si qua obtinent: r ecclesijs ꝓsus amotis tā p̄sumptores eosdem q̄z oēs alios qui prefatum interdictum dānabiliter violarūt:suspendas auctoritate ap.ab officio r bñficio[l]:illos quoq; quos in personas r res predictorum canonicorum prelatorum r clericoz manus temerarias constiterit extē disse:ad nostram venire cōpellas p̄sentiā pro meritis recepturos: inuocato ad hoc si opus fuerit auxilio brachij secularis[m].

Rubrica. De noui opis nūciatiōe.

Latius.iij.paduano epo.

Etiam ecclesia edificata post nūciationem noui operis destruen-

qr cum ipse sit officio priuatus aliū priuare non p̄t: vt hic videt:q̄ si snia talis tenuisset:illos absoluisset:ut in snijs excōicationis fieri ꝓsueuit:sed ħ snias illas decernit irritas r inanes.ar.p̄.s.de cle.ex.mi.si celebrat:sz hic longe magis excessit q̄ ibi:r est diuersus casus:ibi logtur de suspēsione canonicis p participatōez.ħ.ō suspēsiōe hoīs.itē collatio p̄dictoz nulla fuit: qr illi qb⁹ collatio fcā fuit nō fuauerūt iterdcm:nec excōicatiōes cōferri p̄t multofortius.s.de cle.excō.mi. postulastis.§.ij.r.s. de eta.r q̄li. cū bone. Quidam dicūt q̄ ħ plus fuit ꝓcessuz.s.q̄ executores:q̄ posuerūt iterdcm ex cōicauerūt violatores iterdicti.r sic recte dic irritas r inanes.sz ex lra hui⁹ ōcre.nō colligit hoc si ēt excōicati fuerūt violatores iterdicti.s.de cle. er.mi.postulastis.§.ij. de cō stitutiōib⁹ r destitutiōib⁹ nulla dubitatio est:q̄ sine culpa r absq̄ ordine iuris fuerunt destituti r ita si nulla fuit destitutio nulla fuit institutio. iij.q.vi.ħ qppe.r.s.ō accu. ad petitiōez.r.j.ō pur.ca.c. pe.r ita dubitatio tātum remanet circa snias excōicationis r iterdcī r de illis idē credo vt dcm est:ex eo.n.q̄ tm̄ excessit:ut pz ī pn.ōcr. suspēsus fuit a iurisditiōe. ꝓtēnendo.n.claues eccie amisit ptā tez clauiū:sicut q nō est ligatus:ex ꝓcēptu ligat.xi.q.iij. §.cū g.r.xxij.q.iij. notādū.ī fi.loc⁹.n.interdicit pp hoīes r ita hoīes sunt iterdicti r suspensi r nō loc⁹:q̄ cum loc⁹ sit res inanata nec suspēdi nec interdici p̄t r ita dx interdico locū talē:hoc est dicere:interdico hoīes illi⁹ loci r celebrātes ibidē.r ita celebrātes in loco interdicto.iterdicti sunt r suspēsi r irregulares. r ita nec eligere nec eligi nec ēt postulari p̄t.s.de postu.c.i.r.s. de elec.cū iter.r.r.s.de consue.cū dilectus.s.de cleri.ex. mi.aplice.r sic est eps q violauit iterdcm q̄ ab initio ceperat obseruare suspēsus fuit r irregularis.vñ postea ī alios snias excōicatiōis seu interdicti:aut suspēsionis ferre nō potuit.r solus papa cū talibus dispēsare p̄t.s.de re iudi.cū eterni.r.j.de sen.excō. cū medicinalis. li.vi. ar.p̄.s. q̄ nō sit irregularis vel suspēsus.s.de cleri.ex.mi.postulastis.§.vlti.r ħ vbi dicit suspēdas omnes.rē.sz istud ad factum refertur cum etiam iaz essent suspensi violando interdictum:sed qui communicat aut etiam celebrat excommunicatis non est suspensus ꝓprie nisi a perceptione sacramentorum aut irregularis:licet alias sit puniēd⁹: dummodo non in contemptu r contra probationes superioris.s.de cleri. ex.mi.si celebrat.cum ħ in iure non inueniatur statutum:r ideo non debet extendi hec pena.Ber.

k ¶ Vindicandum.q̄ vbi maior est culpa:maior r arceri debz vindicta.s. de.bere.excōmunicamus.§.credentes. vbi inuenies cōcordantias plures de ħ.si.s.de eta.r quali.cum bone.

l ¶ Beneficio.hec est pena illorum qui non seruant interdictum.s.de cle. excō.mi.postulastis.§.quesiuistis.

m ¶ Secularis.ut.s.de offi.ordi.c.i.r.c.qm̄ in plerisq;.in fi.r.s.de iudi. cū nō ab homine.vbi enim ecclesia amplius facere non potest ipiorare debet auxilium seculare r cōpellere.r ecōuerso.s.de maledi.c.ij.

Rubrica de noui opis. Supra visuz est de excessib⁹ platorū in genere:nunc

restat videre in specie de excessu qui sit in edificando. ab. si.

i **Retellerimus.** Edificium post denunciationez noui operis demoliri debet expensis cõstruẽtis. b. d. vel aliter ⁊ sic vt in rubro. in prima consultatio. in scõa rñ. ibi: qr. ab. si.

a ¶ Non dedignant. i auc. vt cle. apud ꝓprios ep̃os ad fi. col. vi. ⁊ in auc. ō ec. ti. in pr̃i. col. ix. ⁊. ij. q. iij. §. hinc colligitur.

b ¶ Adiuuãtur. ⁊ ita in cã ec clesiastica leges possum⁹ alle gare ut ẽt si canones deficiãt possit iudicari ꝑm leges. x. di stin. lege. ⁊. c. si i adiutoriuz. xxxiij. q. ij. historia. liiij. dist. ex antiqs ar. ꝑ. xxxij. q. ij. in ter b. xxxij. q. iiij. nemo. Dicas ꝙ legib⁹ vtẽdũ est i eccliasticis cãis nisi cãonib⁹ ꝺdicãt: qr. tũc non. x. di. c. i. ⁊ hic i fi. dict. ⁊ facit ad hoc. C. ō no. co. cõpo. hec q̃ ibi: preterq̃ si iurisditione aliqua adiuuet. §. de male. c. ij. vbi de hoc.

c ¶ Iniuria hoc sũptũ ẽ. ff. de no. ope. nũ. l. pretor. §. ait ꝓtor. ⁊. l. ij. ⁊ est simile in excõicatiõe que tenet semp siue iusta siue iniusta. ix. q. iij. c. i. tãta est. n. vis denũciatiõis ut si aliquid fiat post denũciatõnem ante remissionẽ ul' satisdationẽ de opere demoliendo: ẽt si ius bẽat edificãdi in totũ dz demoliri. l. ꝑdi. ꝓtor. §. i. ⁊ hic ⁊. j. c. pri. ⁊ ꝺ denũciatio faciẽda ẽ in re pñti ⁊ in ipso ope ⁊ nõ tm̃ dño: ꝛ illis q ibi sunt. ff. e. de pupillo. §. nũciare. ⁊ de ꝺ dr. j. c. pri. et hoc iõ qr nũciatio ista in rẽ est ⁊ non in psonã. ff. eo. de ope. no. nũ. vnde cuicunq; fiat: tz ff. eo. cuilibet. alibi facta quã in re nõ tenet. ff. e. de pupillo. §. si qs forte. qõ põt itelligi ꝙ nõ tenebit quo ad ꝺ: vt nõ teneat demoliri op⁹ factũ cũ ius habeat edificãdi quod fieret si eẽt facta i re: vt ꝺ dicit. ⁊ no. ꝙ tot debẽt esse denũciationes ⁊ tot remissiões. quot sunt loca in quib⁹ edificatur. ff. eo. ti. de pupillo. §. si in pluribus. Lau.

d ¶ In preiudiciũ. hec ẽ alia cã demoliẽdi edificiuz. in preiudiciũ. n. eccl'ie procbial' alia fieri non debet. xvi. q. i. eccle sie ⁊. c. gcũq; ⁊. §. de ec. edi. ad audientiaz. i. nisi iusta cã subsit vt ibi dicitur. ⁊ tunc id fieri debet de auctoritate ep̃i.

Amen. ¶ Primo mandat opus demoliri ⁊ irritat quicquid ex illo secutum fuit. scõo reprehendit archiep̃m qui non curauit scandalũ sub ditorum ibi: super eo. tertio orat eum ut parcat ibi: filius. ab. si.

e ¶ Expensis. sed q̃re suis expẽsis dz destruere cũ nõ fuit ei ꝺnũciatũ nouũ op⁹. qr absens fuit vt hic sequit in lr̃a: imo sufficit ꝙ pstet patiẽtiã: ut monachi destruãt. ar. ff. de alie. iu. mu. cau. fac. l. iij. §. itẽ si. ⁊ bꝭ in penã non succedit: vñ sufficit patiẽtiã pstare. ff. e. l. pe. sed dic ꝙ denũciatio fuit fcã predecessori: vñ tenet iste sic ille: cũ ei successerit i vitiũ. §. ō iudi. qr. v. ⁊. §. de resti. spo. sepe. ⁊ ꝺ edcñ ꝺat heredi in bꝭdẽ cũ in vitiũ succedit: ⁊ ẽt post ãnũ. ff. e. l. ꝓtor. i fi. si. §. de testi. significauerũt. ⁊ sic suis expẽsis dz ꝺmoliri. §. c. pr. ⁊. C. e. l. vna. si vo edificatũ sit dño iuito. tũc suffic pstaꝛ paciẽtiã vl' si fu⁹ sine iussu dñi ꝺ fecit. ff. qõ vi aut clã si ali⁹. i. rñ. ⁊. l. ꝺniqz. §. vlti.

f ¶ Cautum sit. ff. e. l. i. §. in operis. denegatur buic actio: qr fecit cõtra denunciationem ante remissionem.

g ¶ Nunciatũ. denunciatio noui operis ad ea tm̃ ptinet: que solo ꝓiuncto sunt vel i solo fiũt nõ ad alia. ff. e. l. i. §. hoc aũt edcm̃. op⁹ aũt nouũ facit qui edificãdo vel detrabẽdo pstinã opis faciẽ imutat. ff. e. l. i. §. opus nouũ. nõ aũt si qs reficiat antiquũ. ff. e. l. i. §. si qs edificiũ. ⁊. §. de iudeis. cõsuluit. illud ꝓterea scias ꝙ q denũciat nouũ opus primo iurare debet: ꝙ nõ calumnie cã denũciat. ff. e. de pupillo. §. q opus. ⁊ hoc iuramentũ auctore pretore exigit añq̃ iuret: vt ibi dr. ⁊ q simplici vbo nunciat: hoc ipso ꝓstituit ipsũ qui edificat possessoꝛ: secus si per iactum lapilli. ff. e. l. i. §. in operis. ⁊ l. de pupillo. §. meminisse. Et cõ melius est hoc facere per lapillũ: ⁊ ꝺ denunciatio locum habet: siue fiat ipsi dño siue procuratoꝛi seruo vel puero vel ipsi fabro qui edificat. ff. eo. de pupillo. §. nũciare. dũtamẽ in pñti re: vt ibi dicitur: vt dixi. §. c. pri. Competit autẽ denũciatio non tantũ domino: sed etiam emphiteote ⁊ creditoꝛi. ff. eodem in puinciali. §. vltio. ⁊. §. si ego. ⁊ l. creditoꝛi. ⁊ si edificetur in publico. qlibꝫ ciuis admittitur ad denunciãdũ: vt. l. ꝓdicta. in prouinciali. §. vltio. Item competit vsufructuario: sed non ꝓtra dominum ita tamẽ ꝙ vsufructus non sit deterioꝛ. ff. de remis. l. i. §. ij. Itẽ seruus nunciare non potest: sed ei potest denunciari. ff. eo. de pupillo. §. i. nisi nomine alteri⁹ nunciet. ff. quod vi aut clam. l. iij. Item si ante quam edificatum esset aliquis ageret cum vicino ne alti⁹ tolleret edes: nec res defendatur boc facere debet pretoꝛ ut ille prestet cautionem nõ prius edificare q̃ vltro agat ius sibi esse. ff. e. si prius.

b ¶ Remissionem. remissio quandoq; fit expresse. ff. eo. non solũ. §. sciendum: ⁊ tacite: scilicz morte: vt ea. l. §. morte. Si autem qui denũciauit nõ vult remittere denunciationem cautione etiam sibi oblata: debet peragere causam si potest vsq; ad tres mẽses ⁊ alter tenetur expectare: non obstante cautione oblata. si non cõpleuerit causaz vsq; ad tres menses iusta causa impediente: caueat postea de opere demoliendo ⁊ edificet. C. eo. l. de operis quidam non habent ibi hanc rubricam sed est in ti. de edi. pri. ⁊ sic intellige. j. eo. c. vlt. ⁊. c. ꝓtor. i. qui enim statim vult docere de iure suo non tenetur recipere cautionem vt ibi: nisi post tres menses: ut ibi dictum est.

da est expensis construentis. boc dicit. cum sequenti.

Retellerim⁹ ex lr̃is tuis ꝙ cum causa que vertit

i iter ꝓiorẽ sancti cypriani ⁊ clericos de rodigio sup capella q̃ in ꝓiudicium baptismalis eccl'ie de costa abeisdẽ clericis est ꝓstructa. f. t. delegata fuisset: ⁊ infra. ¶ Quia vo sic leges nõ dedignant sacros canones imitari: ita ⁊ sacroꝛ statuta cãonũ principũ ꝓstitutionib⁹ adiuuãtur. f. t. mãdamus quatenus diligẽter considerans ꝙ post denunciationẽ noui opis siue iure siue iniuria aliquid cõstruatur legalibus debz cõstitutionib⁹ demoliri: ⁊ qr nulla ecclesia in preiudicium est cõstruẽda negocium ipsum ꝑm legũ ⁊ canonum statuta nõ differas terminare.

¶ Vno. iij. cant. archiep̃o.

¶ Sũmat vt supra. c. prorimo.

Quam ex iniuncto: ⁊ infra. ¶. mandamus quatenꝰ qcquid edificatuz est in ecclesia de lemech post nouꝫ operis nũciationez expẽsis tuis facias penitꝰ demoliri: eo nõ obstante si etiam absens extiteris cũ cautũ sit legitima sanctione: vt si is cui opus nouũ fuerat nũciatum ante remissionem edificauerit deinde agere ceperit ius sibi esse ita edificatum habere: sibi debeat actio denegari: reducens prorsus in irritum quicquid de instituẽdis ibi canonicis ⁊ alijs ad ipsaz ecclesiam pertinẽtibus a te ul' predecessore tuo cognoscit ordinatuz: eorum redditibus ad statum pristinum renocatis quos ab obligatione ꝓstiti iuramenti pro eo ꝙ ibidem instituti fuerunt: auctoritate nostra per te denũciari precipimus absolutos. cuz. n. ammodo non teneat principale qcqd ex eo vel ob id secutuz ẽ sub premissa districtiõe decernim⁹ irritandũ: ⁊ infra. ¶ Super eo q̃qz non sufficimus admirari ꝙ cuz viri religiosi monachi cantuarien. qui oia dimiserunt pro xp̃o tot laboꝛib⁹ ⁊ periculis personas ⁊ res nõ dubitauerit frequẽter exponer: qõ nõ fecissent nisi cognoscerẽt ꝑmissa respicere i graue cãtuarien. ecclesie detrimentum: tu saltem ꝓ vitã do tã graui scãdalo ꝓꝛioꝛ: ab huiusmodi ẽt tibi ꝓhibitis nõ cessasti: cum sacre scripture testimonio debueras didicisse: ꝙ lz opa illa q̃ sine mortali peccato omitti nõ pñt: nõ sunt ꝓ vitãdo scãdalo dimittẽda: nec ea debeant ꝓ scãdalo vitãdo cõmitti q̃ sine mortali peccato cõmitti nõ possunt: ab his tamẽ q̃ sine mortali peccato ꝓmitti pñt pariter ⁊ dimitti sit ꝓ scãdalo tollẽdo cessandũ ⁊ eis ẽt ꝓ vitãdo scandalo insistenduz. Unde apostolus si scandalizatur frater non comedaz carnes in eternum. Et dñs in euãgelio cõtra eos q scandali prestant materiam. ve ingt homini illi per quẽ scãdalum venit ⁊c. Et lz maioꝛũ scãdalũ sit vitãdũ: vitãduz est etiã scandalũ pusillorũ inxta testimoniuz veritatis. qui scãdalizauerit ꝛquit vnum de pusillis istis qui in me credũt ⁊c. ¶ Finis ergo bis taliter a te imponatur ꝙ preterite cõtradictionis rebellio per virtutem sequẽtis obediẽtie valeat expiari.

¶ Onorius. iij.

¶ In optione est nunciantis nouum opus an infra tres mẽses de preiudicio suo debeat ostendere: et

i ¶ Principale. destructa enim re destruuntur priuilegia. argumẽ. j. de verbo. significa. abbate. in fi. ⁊. xvi. q. vij. ⁊ de boc dixim⁹. ⁊. §. ō fi. instru. inter dilectos. §. cum igitur. C. de legi. non dubiuz. ff. de colle. illicitis. l. iij. ⁊. xviij. q. ij. in nullo. ff. de re. iur. nihil dolo. in fi. ff. de fideiusso. fideiussoꝛ obligari.

k. ¶ Non fecissent. no. ar. pro monachis: ꝙ semper presumuntur iustã litem mouere: cum ipsi sua dimiserint propter deum. §. titu. ꝓpoꝛi. nimis iniqua in prin. vnde non est presumendum ꝙ appetant aliena: arg. xij. q. i. expedit. in fi. ⁊ est simile. ix. q. iij. lugduñ.

l ¶ Dimittẽda. no. ꝙ pro aliquo scãdalo vitando non debet qs mortale peccatum committere: qr vtilius scandaluz nasci permittitur q̃ veritas relinquatur. j. de reg. iur. qui scãdalizauerit. ⁊ illud finite illos: quia ceci sunt. xi. q. iij. inter verba. §. de his que vi me. cau. c. sacris. ⁊. xxxij. q. v. ita ne. ⁊. i. q. vij. ⁊ si illa. als si aliqua possint fieri vel omitti sine mortali: detrabendum est iuri: vt hic dicit ⁊ sic possunt intelligi illa iura. l. di. vt ꝓstitueret. ⁊ oia cõsimilia: put ꝺ seqtur i lr̃a.

m ¶ Pro scandalo tollendo. propter quod detrabendũ est quandoq; seueritati. l. di. vt constitueretur. ⁊ ius relaxatur propter scandalũ siue multitudinem. §. de tempo. oꝛ. c. ij. vbi de boc. ⁊ propter scandalum etiam matrimonium impeditur. §. de spon. cum in tua. ⁊. §. ō cõgna. spiri. super eo. §. de cle. cõ. cum olim.

n ¶ Licet maiorum. i. diuitum ⁊ potentum qui sociã habẽt multitu-

cinem.xxiij.q.iiij.non potest.Ber.

SIgnificantibus. In prima narrat factum appellatiõis remedio relatum.in scõa dat iudicem ibi:iõqz.ab.si.

a ¶ Incõtinẽti.maxime qz idẽ eẽt si vsqz ad tres mẽses.j.c.pr.⁊.C.e.l.vna.vt plene dcm ẽ in.c.pri.sz multoforti⁹ si ꝺ incõtinẽti ꝓbare volebant:qz restitutio etiã differt si icontinẽti offerant ꝓbationes.s. de restitu.spo.lxas.⁊.ff.vt i pos.leg.si is a quo.i pn.⁊.ff.ad exhi.l.iij.§.ibidem.si.s.de or.cog.cuz dilectus.

b ¶ Decreuit.⁊ bene qa nõ obstãte cautione illa oblata tenebat expectare vsqz ad tres menses aduersarios volentes ꝓbare ꝺ iure suo.j.c.pri.⁊.C.e.l.vna. put dictũ est in.c.proxi.que determinatur per hãc decre. sequentem.

c ¶ Prouocauit.ꝺ omisso ep̃o appellatuz est ad metropolitanuz.⁊ ideo ꝑ.s.de ap.dilecti.ij.vbi hec materia plene expeditur.

d **S**I cui op⁹. non obstante:sed ꝑ videt qz si ille cui nouuz opus denũciatur:satisfecerit de opere demoliendo:si apparuerit eum iniuste edificasse:vel per eũ nõ steterit:quominus satisfecerit:licite põt edificare.ff.eo.nõ solum.§.si cuz possem.⁊.§.sciendũ ⁊.l.ꝓtor.§.i.⁊.§.hoc interdictum.⁊.§.deide.⁊ l.stipulatio.alias icipit de noui operis.§.i. sed hec intelligẽda sunt ꝺm hec q̃ hic ⁊ in.c.prox.dicunt.⁊.C.de edifi. ꝓua. l.vlti.⁊ si statim vult ꝓbare preiudium suũ vel vsqz ad tres menses auditur non obstãte cautõne que sibi offert:vt ꝺ dicitur:als recepta cautione edificat vel statim vl̃ post tres menses.⁊ sic intelliguntur ꝓria.⁊ ita ẽ in optione denũciantis an velit statiz docere de iure suo:vl̃ vsqz ad tres mẽses:an statim recipere cautiõez de opere demoliendo:⁊ postea pcedatur in opere.Alij dicũt qꝺ est in ptãte illius qui edificat dare statim cautionem vel expectare vt incontinenti vel vsqz ad tres menses probet. sed contrariuz verum est.ut hic patet.

e ¶ Triũ mensium.ꝺ sumptum est de illa.l.C.de edi.ꝓua.l.vlti.ꝺ.

Rubrica de priuilegijs. Supra de excessibus prelatorum:sz qñqz delinquunt subditi excedendo terminos priuilegiorũ suorũ:⁊ dubitari posset de intellectu priuilegiorũ iõ de priuilegijs ⁊ excessibus eorũ posuit.de materia tractatur.xv.q.ij.per totuz.facit quod habetur.iij.di.priuilegia.ix.q.iij.§.sola vsqz ad fi.xi.q.iij.c.priuilegiũ.xij.q.ij. c.qui ex humanis.⁊ reperitur.in.vi.⁊ cle.ab.si.

e **P**iscopalia. Maiores ciuitates ꝺuntaxat priuilegio ep̃atus sunt honorãde.ꝺ.ꝺ.vel alr ⁊ sicut i rubro.ab.si.

f ¶ Maioribus.lxxx.di.epi.vbi idẽ dr.arg.ꝑ.xciij.di.legimus.ibi si auctoritas querit post medium.c.in auc.de referẽdarijs.§. i.⁊.ij.sed ꝺ intellige quãtũ ad vulgi opinionem:qz vbicunqz est nomen epi ꝺz:vt in.c.legitimus.⁊ sic referas ad factum qõ ꝺ dicit.

g ¶ Si lesear.sic est qꝺ spõsa nõ est statim tradenda:ne sponsus bẽat interim cessetur ab opere:an uero recepta cautione de opere demoliendo statim edificari permittat.ꝺ. dicit.cum sequenti.

SIgnificantibus canonicis scẽ opportune innotuit nobis:qꝺ cum super eo qꝺ .N. ciuis parisien. in quadam platea ecclesie sue eis ꝓhibentibus in suũ edificabat preiudicium ⁊ grauamen deposuerunt coram officiali parisien.archidi.qõnem eis offerentibus incontinenti ꝓbare preiudicium ⁊ plateam ad suam ecclesiã pertinere:ac petentibus vt non obstante qꝺ dictus .N. cautionẽ de demoliendo opere offerebat:edificium ꝓhiberet. Et qa idem officialis interloquẽdo decreuit⁹ ꝓbationes eorũ admittendas esse:ac ab opere interiz quiescẽdũ: idẽ .N. ad senonen. ecclesiam ꝓuocauit¹. Sed cuz senon. officialis eadem interlocutoria reuocata decreuerit ad opus sub cautõe de demoliendo ipso non admissis eorum ꝓbationibus procedenduz : predicti canonici nostram audientiã appellarunt:⁊ infra. ¶ Ideoqz mandamus quatenus si est ita:reuocato i irritum quicquid post appellationem hmõi ꝛ̃ueneritis attentatũ ⁊c.

G Rego.ix.

¶ Sumatuz est supra.c.proximo.

SI cui op⁹ nouũ te⁹nũciasse ꝓponis:nõ obstãte⁹ cautione q̃ offertur ab ipso de ope destruẽdo si nõ iur̃ edificatũ exist̃at:tenetur te ꝓ triũ¹ mẽsiũ spaciũ expectare iuris tui preiudiciũ ꝓbare volentem.

Rubrica de priuilegijs ⁊ excessib⁹ priuilegiatorum.

L Eo papa.

¶ Ep̃alis dignitas non debet tribui nisi locis ĩsignibus ⁊ ꝑpl'osis.

Piscopalia gubernacula nõ nisi maioribus⁸ populis ⁊ frequentioribus ciuitatibus ꝓsidere opz. ne honor cui ꝺbent excellentioza ꝓmitti:sui numerositate vilescat⁸.

eam minus charam.xxvij.q.ij.institutum.ꝺ.

b **S**Icut priudicantibus.i. priudiciũ facere volẽtb⁹ ecclesie:qz ẽt si peteretur auxiliũ eoz nõ ꝓ ꝺ preiudicaret eccle.s.de of.or.c.i.Et sic ẽ argu.qꝺ eccla nõ vult ius alterius sibi arrogare:qz iurisditio indistincta esse ꝺz.sic.s.de iudi.nouit.vbi ꝺ ꝺ.⁊.s.qui fi.sunt legi.cãm que.ij.vbi ꝺ ꝺ.

G Rego.ix.p.subdiacono.

¶ Non obstãte priuilegio fori poteſt laic⁹ ecclesie malefactor per ecclesiam puniri.

SIcut in iudicijs laicoruz priuilegia turbare nolumus:ita eis preiudicantibus⁵ nobis moderata volumus auctoritate resistere. Violẽtos itaqz laicos cohercere¹ non contra legem est agere:sed legi facere subsidium.

H. Leran.iij.in cõcilio laterañ.

¶ Religiosi etiaz exempti ecclesias ⁊ decimas nõ debẽt a laicis recipere sine consensu diocesanorũ.ꝺ. dicit.vsqz ad.§.excommunicatos.

QUam ⁊ plantare sacrã religionem ⁊ plantatam fouere modis omnibus debeamus:nusquaz hoc melius exequimur q̃z si nutrire ea que recta sunt ⁊ corrigere que profectum virtutis impediunt cõmissa nobis auctoritate curemus. Fratrum autẽ ⁊ coepiscoporũ nostrorum conquestione cõperimus qꝺ fratres templi ⁊ hospitalis ⁊ alij religiosi indulta sibi ab apo.se.priuilegia excedentes⁵ cõtra episcopalem auctoritatez multa presumũt que ⁊ scandalũ faciũt ⁊ graue pariunt periculũ aiarũ:⁊ infra . Ecclesias igitur ⁊ decimas⁵ ꝺ manu laicorum sine consensu ep̃orũ tam illos q̃z etiam quoscunqz alios religiosos recipẽ ꝓhibemus:dimissis q̃scunqz cõtra tenorẽ istum aliquo tẽpore¹¹ receperunt. ¶ Excõicatos¹⁰ quoqz ⁊ noiatim⁹ interdictos taz ab illis q̃z ab alijs oĩbus iuxta episcoporũ sniam statuimus euitandos.

¶ In ecclesijs vero suis q̃ ad eos pleno iure⁵ nõ ptinent instituẽdos presbyteros episcopis repñtent:vt eis de plebis cura rñdeant. Ipsis ẽo ꝓ rebus tpalib⁹ rõnẽ exhibeãt cõpetẽtẽ. Institutos ẽt inconsultis ep̃is nõ audeãt remouere. ¶ Qꝺ si templarij hospitalarij ad ecclesiam venerint interdictam non nisi semel in anno ⁹ ad ecclesiasticum

i ¶ Cohercere.si aliqd ꝺ iure ecclesie sibi vsurpare ꝓsumpserint.s.ꝺ imu.ec.nõ minus.⁊ c.aduersus.s.de fo. cõpe.cũ sit gñale.⁊ q malos cohercet minister dñi ẽ.xxiij.q.v. qui malos.⁊ ministeriũ ꝓbz legi: vt ea.cã.⁊.q.ea.hõicidas.⁊ hic.ad hoc.n.fcã sunt iura ut mali puniant: vt.iiij.dist.facte sunt:ꝓ leges.n. nemo bñ facere cogit sed male agere ꝓhibetur.xxiij.q.v.ad fi.

QUam. Jo.an.diuidit totaz decretalez in tres ptes.nã in pma ponit exordiũ ⁊ querelã ep̃oz decisam.scõo ꝓnidet.tertio progat ⁊ penã ꝑponit scõa ibi ecclesias.tertia ibi:qõ autẽ.⁊ scõa ꝓncipalis subdiuidit in quiqz q̃ oia patẽt ex sũmario ⁊ itellectu. ista diuisio est bona.ab.

k ¶ Excedentes.vñ illa ꝓdest debent.xi.q.iij.priuilegium lxxiiij.di.vbi.

l ¶ Decimas.sic.xvi.q.vij.ꝺcimas.iiij.⁊.s. de iurepa.qꝺ aũt.ꝺ ꝑsensu ep̃oz põt ecclesias recipere.s.ꝺ iurepa.cura.decimas quas bñt laici in feudũ ⁊ nõ als põt recipe de ꝑsensu ep̃oz.s.de bis q̃ fi.a pla.cũ applica.in fi.ꝺcimas tamen de laboribus suis nõ soluunt.s.de deci.ex parte.

m ¶ Tpe.nisi pscriptiõe muniti fuerit uel postea ꝑsensuz epi bũerit.s.de iur pa.cura.

¶ Excommunicatos. Excõicati ⁊ interdicti oĩo nõ debent admitti ad diuia ẽt per religiosos exemptos.ꝺ.ꝺ.vsqz ad.§.in ecclesijs.Ab.si.

n ¶ Excõicatos. quos vitare tenent.nõ obstãte aliquo priuilegio.j.de sen.ex.nulli.⁊ ꝺ iure cõi qlibz tenet.xij.q.iij.excõicatos.qõ ius priuilegiũ non tollit:ut ibi decretali pdcã nl'li.

o ¶ Noiatim. noiatiz dr interdictus siue excõicatus: qñ ꝓprio noie expresso aliqs interdicit vl' alijs circũstãtijs. isti. de heredi.libe.§.noiatim.

¶ In ecclesijs. Religiosi ẽt exẽpti i ecclesijs ptinẽtib⁹ ad eos pleno iur̃ nõ instituũt nec destituũt icõsultis ep̃s:sz rõnez exigunt de tpalib⁹ ab i stitutis.ꝺ.ꝺ.vsqz ad.§.qõ si.

p ¶ Pleno iure.i. vtroqz iure quo ad spũalia ⁊ tpalia.j.e.qm̃.sz a ꝑio vl' qꝺ si vtroqz iure ptineat ad illos:qꝺ ep̃s nihil possit attẽdere i illos.qõ verũ est:⁊ ita istitutio ⁊ destitutio quo ad tpalia ⁊ spũalia ad ipsos ptinet.⁊.vi.q.ij.c.i.⁊.j.e.qm̃.⁊ sic ecclie iste eodẽ gaudẽt priuilegio quo ⁊ isti priuilegiati als ꝺo si pleno iure ad eos nõ ptineãt fuabik qõ ꝺ dic̃.sz cũ pleno iur̃ iste ecclesie ptineant ad istos religiosos ex priuilegio pape:qs deponet ꝑsbyteros. Dõt dici qꝺ illi ꝓmo vocabũt ep̃z dioce.vt p eũ adiũctis sibi alijs ep̃is depositio fiat:sicut faciunt in alijs sacris.⁊ ꝺ collige ꝺm tenorez priuilegiorum vt si ꝓmo ꝺbent recipere sacramenta ab ep̃o.dioce.ꝑz qꝺ in ꝓnilegio ponitur vel etiã a quocũqz:⁊ ꝺm ꝺ vocabunt isti priuilegiati quos cũqz ep̃os voluerint.als põt priuari offõ ⁊ beneficio per abbates iusta causa interueniente:sz deponere nõ põt:cũ ad officiũ abbatũ ꝺ nõ ptineat.

¶ Quod si templarii. Hospitalarij ⁊ templarij semel i anno celebrãt in ecclesia posita in loco interdicto ibi tamen non sepeliũtur corpora mortuorum.ꝺ.ꝺ.vsqz ad.§.de tribus.ab.si.

q ¶ Semel i anno.de hoc bẽs.j.eo.priuilegia.§.illud hodie.an ⁊ qñ possit

celebrari in eccl̃ia in loco interdicto. vide bo. ter. in. c. fi. de ſen. excom. in vi. in fi. ⁊ quod ibi no. ab. ſi.

¶ De confratribus. Cõfres exẽptoꝝ ſeu ipſoꝝ oblati: q in totũ nõ ſe tranſtulerunt iudicari pñt ab ordinarijs locoꝝ. b. d. vſq; ad fi. ab. ſi.

a ¶ Nullaten⁹ exigãt. ſic. j. e. tuaꝝ. ⁊. c. pe. ⁊ b iõ q; p ꝓfrnitatẽ talẽ nõ ſunt ꝙuerſi illoꝝ: nec oblati ſz aliquã remiſſionẽ ꝙſequũt. j. e. vt ꝓuilegia. vñ dixit oſo non reddiderit ⁊ ita remanet de iuriſditiõe eꝑoꝝ: alſ p tribus vel q̃ttuor denarijs poſſz qs eximi a iuriſditiõe ſui eꝑi: qõ eſſet iniquũ. j. eo. vt ꝓuilegia. §. b autem.

b ¶ Ꝓuilegioꝝ. ſic. j. e. porro i fi. ⁊ iõ nõ debent bñe fructũ illoꝝ ex quo ea nõ ſeruãt j. e. tuaꝝ. ⁊. c. petiſtis. ⁊. c. vt ꝓuilegia. xi. q. iij. ꝓuilegiũ. et ita p abuſuꝫ ſiue per delictũ perdit ꝓuilegiũ: ãre ſubiacebunt pp b interdicto eꝑorum: ut in fi. ſequit ſi. ſ. de re. ad abolẽdã. in fi. vbi ō b.

Dilecti. In pria ponit querelam. in ſcõa ibi p certo. ꝓuidet. ab. ſi.

c ¶ Nõ vtilis. vñ pñt ꝙueniri q̃ iuſticiã facer nolũt. xxiij. q. ij. dñs. ⁊ i aut. ut di. iu. §. pe. ⁊ vl. col. ir. ⁊. xxiij. q. v. adm̃ ſtratores. ⁊ ſic iudex faꝫ litez ſuã pp dolũ ſuũ ⁊ ẽt pp alioſ: vt. ff. de iudi. filiuſſamilias.

d ¶ Cõtẽnẽtes. arg. ꝫ iudices q; pbationes diligenter nõ attẽdũt arg. xxx. q. v. iudicãtẽ.

e ¶ Decurtabim⁹. nõ ſũt. n. ſua iura ſuãda: q ius alienuꝫ violare ñ metuit. lxxxiiij. di. vbi. ⁊. xxv. q. ij. ōcet. ⁊ ō mupe. c. i. ⁊. ij. ⁊ ar. xcv. diſ. eſto ſbiect⁹. ⁊ qō q; ſq; iuris i alterũ ſtatuit: vti oꝝ eodẽ. ſ. ō cõſti. cũ oẽs. ⁊ eccl̃aſtic⁹ ordo cõfundit: ſi cuilibꝫ ius ſuũ ñ ſeruaꝫ. xi. q. i. puenit. iſpiciant q; ꝓuilegia iſtoꝝ: ⁊ ꝫ qō ibi cõtinet: ita obſeruet. j. e. porro. ⁊ ita tã q̃ cõtẽptores ⁊ negligẽtes punientur. Ber.

Ad hec. Etiã ꝓuilegiati q ſepeliũt mortuoſ excõicatos eos extumulaꝫ tenẽtur. b. d. uſ ſic ut i rubro. ab.

f ¶ Sepelierit. ita cõicãdo eiſ i morte icidet i excõicatiõez q; cui ñ cõicauim⁹ vino ñ cõicem⁹ ⁊ mortuo. xxiij. q. ij. c. i. ij. ⁊. iij. ⁊. ſ. ō ſepul. ſacris.

g ¶ Eijciãt. ſi potuerit diſcerni oſſa eoꝝ ab oſſib⁹ fideliũ aliꝝ nõ. ſ. ō ſepulturis ſacris. ⁊ ni ſi forte tales fuerit q; petierit abſolui: ⁊ p eoſ ñ ſteterit quomin⁹ fuerit abſoluti ⁊ q; poſt morẽ ſt abſoluẽdi. j. ō ſẽ. ex. a. nob. ij. ⁊ fcm̃ ſuũ iſti emẽdare tenẽt. ſi. lv. penitẽtes. aliogn archiep⁹ b faciet i eoꝝ oppꝛobriũ. ala.

b Sz ō terra. ãnos. ar. ꝫ. ſ. ō ꝑſcri. ō q̃rta. xvi. q. iij. §. q̃s actiões. ⁊ ẽ exꝑſſuꝫ. j. e. accedẽtib⁹. vbi tm̃. xl. ãnoꝝ ſpacio pdit ꝓuilegiũ. vbi de b.

i ¶ Tpe. ſic pz q; ꝓuilegiũ pdit: niſi qs vtaꝫ ipo. j. e. accedẽtib⁹. ſic ẽt leges p diſſuetudinẽ abrogant. ff. de legib⁹. ō q̃bus. multo fortiꝫ ꝓuilegiũ: q; res de facili ad ſuã naturã reuertit. ff. de pac. ſi vnus. §. q; ſi nõ totum. ſz pp b quantũ ad alios nõ pditur.

k ¶ Renũciare. ſic. j. e. accedentibus. ⁊. ſ. de reg. ad apoſtolicam. ⁊. c. ſtatuimus. ⁊. vij. q. i. q; periculoſum. ⁊ remittentibus actiones ſuas nõ eſt vlterius ingreſſus ad eas. ff. de edil. edic. l. q̃ rit. §. ſi vẽditor. ar. ꝫ. ſ. de fo. cõpe. ſi diligẽti. vbi plene de b tractat.

Porro. Ꝓuilegioꝝ tenor iſpiciendus eſt ⁊ ꝙuandus. b. d. vel alr: ⁊ ſic ut in rubro. ⁊ põt exẽplari tex. per. c. nup. ſ. de decimis. ab. ſi.

l ¶ Quãuis. i. q; i antiq̃ erat qſtiõ ⁊ meli⁹. ſile quãuis. ſ. de iureiur. quemadmodum ibi: quãuis iterdũ ⁊ c. uel quãuis. i. cũ. ſed ꝓprie non vr poſſe ſtare.

m ¶ Libertatẽ. ſupple quã in alijs: imo habent eandẽ in his quam in alijs poſſeſſionibus: b tñ deprehendit ex eoꝝ priuilegio: vt. j. dicit. et ita res ad eos deuoluta cenſet eodẽ priuilegio cũ alijs. ff. de vſu. cum quidam. §. ſi debitores. ⁊. ff. de iure fiſ. fiſcus.

n ¶ Ex iſpectiõe. ⁊ ita iſpiciẽda ſũt ꝓuilegia: ad b vt ſciaꝫ qd ꝓtineaꝫ in eis. j. e. recepim⁹. ⁊. ſ. ō fi. iſte. accepim⁹. ⁊ i aut. de mãda. pri. §. ſi quis aut. ⁊ eſt ar. q; iuder oꝫ facere copiam reſcripti partib⁹ ad inſpiciendũ: nec ſufficit ſola recitatio reſcripti: q; falſitas poſſet ibi eẽ q; ex ſola lectione deprehẽdi nõ poſſz: ⁊ ex eo qõ dic̃ ita obſerues: no. nõ eſſe recedendũ a forma vboꝝ. ſ. de decimis ad audientiaꝫ. ⁊. ſ. de trãſla. iter corporalia. ⁊. ff. de leg. iij. non alr. itez ar. fines mãdati diligẽter ſeruãdos. ſ. de reſcrip. cũ dilecta itẽ ar. nullũ eſſe credẽdum qui dicit ſe bñe ꝓuilegiũ: niſi illud oſtendat. ſ. de offi. dele. cum in iure. ⁊ arg. ad b. xlij. di. quieſcam⁹. ⁊. c. di. ꝑ morẽ. ⁊. j. e. cuꝫ capella. Ber.

o ¶ Tenorẽ. ſic. ſ. eo. cũ ⁊ plãtare. i fi. ⁊. j. e. petiſtis. ⁊ ita ꝓuilegiuꝫ in ſua forma tm̃ ſuari oꝫ ⁊ nõ vltra extẽdi: alias ꝓuilegium non defendet in alijs. B.

Recepimus. Solutio cẽſus nõ probat quẽ exẽptum niſi ex alio deprehendit vt q; ſoluit ad iudiciũ pcepte libertatis. b. d. vel alr ⁊ ſic vt in rubro. prio ponit conſultatio. ſcõo reſpõſio ibi: ceterũ. ab. ſi.

p ¶ Dẽs. ſic templarij: ⁊ hoſpitalarij ⁊ ciſtercien. q cẽſum nõ ſoluũt: rõne eccleſie ſicut credo.

q ¶ Inſpicienda. de hoc dm̃ eſt. ſ. c. proxi.

r ¶ Libertatis. vbicũq; ĩueneris hec vba in priuilegijs: ſtatiz itelligas illos ẽ in toto exẽptos a iuriſditione eꝑoꝝ ut b patet.

s ¶ Protectiõis. ſz papa recipiat aliquos ſub ſua ꝓtectiõe: nõ ſunt ꝓpterea ſubtracti a iuriſditõe eꝑoꝝ. j. e. ex pte. ij. ⁊ ſic p cõfirmationem in forma cõi nõ ꝓiudicaꝫ eꝑo loci. ſ. de cõfir. vti. c. vl. ⁊ quaſi p totuꝫ arg. ſ. de maio. ⁊ obe. per tuas arg. ꝫ. ſ. de cle. peregri. c. vno. Quid ergo valet talis protectio: certe parũ: ſicut parum valet confirmatio in forma cõi: tñ aliqua reuerentia plus debetur illis q; alijs. argu. de creta. pdi. per tuas. ⁊ forte citius papa mouetur pro eis cum iniuſte grauentur ad lras concedendas.

Sane. Ꝓuilegium non extenditur ad ꝑſonas i eo non exꝑſſas. b. d. vel aliter ⁊ ſic ut in rubro. ⁊ ſolet quotidie allegari. ab. ſi.

t ¶ Temerariũ. b iõ dicit: q; que p ꝓuilegiũ ꝙcedunt: nõ ꝺbẽt trahi ab alijs auctoritate ꝓpria i exẽplũ ut hic. xvi. q. i. hic ẽt: q; ꝓuilegia cõez legẽ nõ faciũt. xvi. q. ij. nõ exẽplo. ſ. de cõceſ. ꝑbẽ. ꝙſtituꝫ. i fi. ⁊. ff. de ꝙſti. prin. l. i. C. de legi. leges. i fi. ⁊. vij. q. i. petiſti. ⁊ arg. c. di. ꝫ morẽ. arg. ꝫ: q; q̃ vni ꝑſone concedit ceteris denegari non oꝫ. v. di. ad eius vo. ⁊. iiij. di. deniq; nõ ſunt. ꝫ q; loquunt ō cõi iure: q̃. n. ō iur cõi vni cõcedit: oĩbus conceſſum intelligitur: ſecus de iure ſpeciali in quo ca-

su loquuntur prime concordantie.

a ¶ Certa ratione. no. priuilegium non est dandum nisi certa ratione inspecta. vt. ij. q. i. petisti. ⁊ non subito: sed cum magna deliberatione. xxiij. di. communis filius. ⁊. xvi. q. i. in parrochia.

b ¶ Singularib⁹ bñficijs. i. priuilegijs q̄ singularia sunt ⁊ p̄uata a lege cōi. iij. di. priuilegia.

Prætibus. Due sunt partes consultatio ⁊ rñ. secunda ibi respondemus. ⁊ tene mēti istū tex. q̄ quotidie alleg̃at ⁊ est in vsu. ab.

c ¶ Non lz. nec ēt missas ibi celebrare. de cōse. di. i. vnicuiq3. ⁊. c. clericos. ⁊. c. si quis.

d ¶ Notius p te. argu. q̄ exēpti si excedāt metas priuilegioꝝ siue publice deliquerit: q̄ possint ab ep̄is coberceri. argu. j. c. priori. vbi ō hoc. arg. opti. s̄. de sta. regula. c. recolentes.

e ¶ Nō impediāt. argu. q̄ papa sic idulget priuilegium. vt non ledat siue impediat iusticiā aliorum ff. ne qd i loco publi. l. ij. §. si quis a principe. ⁊. s̄. de vsupal. ex tuarū. xi. q. iij. si qs non obediat. ⁊. xxiij. q. ij. primū. ⁊. ff. de condi. inde. naz bis. ⁊. s̄. de consue. cum olī. ⁊. s̄. de eccle. edi. ad audientiam. ij.

Tarum nos. In prima ponitur querela ⁊ cōsultatio. in scōa rñsio ibi: veruz. ⁊ in prima ponunt q̄tuor excessus istoruz bospitalariorum. ab. fi.

f ¶ Lallata. nō pleno iure. vt. j. patet.

g ¶ Ad recōciliationez. per aquaz benedictā cū vino ⁊ cinere ⁊ p ep̄m tātum ⁊ non p simplicem sacerdotē. s̄. de p̄se. ecclesie vel alta. proposuisti. ⁊ capitulo aqua. sz nōne ex priuilegio saltem semel in anno possent ibi celebrare ante reconciliationem. vt. s̄. e. cum ⁊ plantare. §. quod sic. ⁊ j. eo. vt priuilegia. dicas q̄ priuilegium non extenditur ad hūc casuz q̄diu fuerit sic execrata. vt. j. eo. c. ibi donec recōciliata fuerit ⁊c. ⁊ q̄ b est interdictum iuris ⁊ non hominis qui celebrat in tali ecclesia non est suspensus nec irregularis. hic tamen ecclesia fuit interdicta a iure ⁊ ab homine ⁊ sic diuersa est hec pena. arg. s̄. de cleri. excō. mini. si celebrat. ⁊. c. postulastis. §. quesiuisti. Ber.

h ¶ Emancipare. i. liberare de potestate episcoporum.

i ¶ Amittere. xi. q. iij. priuilegium.

k ¶ Signatos. per hoc patet q̄ lz portet aliquis habitum regularem non obligatur. dummodo constet q̄ non animo obligandi hoc faciat: vt isti faciebant: q̄ in tali casu habitus non facit monachum. s̄. de regula. porrectum. arg. contra. s̄. eo. ti. statuimus. sed illud verū est: cuz constat animo vouendi habitum recepit professorum. nec obstat. xxvij. di. q̄ interogasti. ⁊. s̄. de regula. vidua. xx. q. i. quem progenitores. quia illa intelligebantur olim: quando ab initio factū erat ambiguū. ⁊ per hoc videtur solui questio de eo qui simulando se monachum corrupit monialē. q̄ non est compellendus ad monachatū: alias tamen puniendus est exilio: etiam si iocose seemate monachi vsus est. i auc. de sanctis. epis. §. vlti. col. ix.

l ¶ Exhortationis. i. predicationis.

m ¶ Beneficio. puniantur enī isti tanq̄ falsarij. s̄. de cri. fal. c. ij. laici enim exiōicantur. eo. ti. ad falsariorum.

n ¶ Priuilegij. bñficio. sic ergo vī q̄ ordinari⁹ possit punire exēptos cū publice delinquunt: q̄ hic priuant officio ⁊ bñficio nuncij istorum ⁊ episcopis interdicitur officiū exhortatiōis ab ordinario ⁊ supra de bereti. ad abolendaz. in fine. sed ibi dicitur tanq̄ a se. aposto. delegatus vsi nō videtur q̄ iure suo ⁊ rōne delicti sortitur qs foruz. vi. q. iij. placuit. ⁊ s̄. de fo. cōpe. c. vlt. ⁊. iij. q. vij. ibi cā agat. ⁊. s̄. eo. cum in ptāte. in fi. ⁊. s̄. c. priori. ⁊ rōne delicti perditur priuilegiū. vt hic dicitur. ⁊. xi. q. iij. priuilegium. Itē reatus omnē honorem excludit. C. vbi sena. vl'clarissi. l. i. ⁊ qua in puincia quis deliquerit huic iuri subiaceat omni priuilegio cessante. C. vbi de crimi. agi oportz auc. qua in prouincia. nec enī pretextu priuilegij flagitioruz crescit auctoritas. C. de priuile. scho. l. ij. libro. xij. ⁊ remissio peccatorum non dat licētiaz delinquendi. i. q. vij. exigūt de peni. dist. iij. sane. ⁊ dicit Imperator. non permittas delinquentes aliquibus priuilegijs vti. i auc. de mānda. prin. §. q̄ si delinquētes col. iij. Sed contra videt q̄ non possunt illos punir. xvi. q. i. frater noster. ⁊. s̄. de supplē. negli. pla. sicut nobis. ⁊. j. e. cuz capella. si enīz tales possent puniri vt alij: inutile esset eoruz priuilegiū. Itez pro cōsul nō pōt se intromittere de causis fiscalibus q̄ est maior omnib⁹ post principē. ff. ō offi. pcon. si in aliquem. §. ij. alias est lex ⁊ icipit nequaq̄. Vin. dixit q̄ ordinari⁹ nō potest interdicere eoruz ecclesias quādo totam terraz subijcit generali interdicto. Sed ptra hoc est. s̄. de consue. cum inter vos. ⁊. j. de verbo. signi. cum in partibus. Sz verius dicas: q̄ licz nō posset interdicere illoruz ecclesias ipsi tamen de iure communi tenent seruare interdictum generale: ut dicūt iura duo proxima alias possz illos punire. s̄. c. pri. cuz publice delinquunt. Itē pro leuib⁹ ⁊ minimis causis nō possunt episcopi se intromittere: nec excōmunicare eos: vel si aliquis illoruz esset infamatus: nō potest cōpelli ut se purget. Naz papa nihil aliud eis cōcessit: nisi q̄ eos filios suos fecit: sz i alijs cū publice delinquūt non abstulit eis iurisditionem: alias nihil aliō eēt nisi dare materiam delinquēdi. ⁊ q̄ possint puniri quādo publice delinquūt: hic patet. ⁊. s̄. c. pri. ⁊ hoc idē dixit Tā. Alij dicunt: q̄ nullo mō potest eos punire: ⁊ papa sibi hoc seruauit. ⁊ hoc volūt sic, pbare. Papa bene scit q̄ tēplarij ⁊ bospitalarij ⁊ alij exēpti semper sunt in aliena prochia: ⁊ sic q̄ delinquūt: ⁊ dicit q̄ nō puniant: vt p iura patet in contrariū allegata. ⁊ q̄ si aliqui dicuntur curiales puniunt vbi inueniuntur: nisi sint in armata militia: tunc conueniūtur sub magistro militum nisi habeāt priuilegiū iperiale. C. vbi qs de curiali vel coartali alia ue cōdi. puni. l. ij. ⁊ illustres nō puniunt nisi sub iudicibus a principe specialiter ōputatis. C. vbi sena. vel clarissi. l. iij. circa medium. Jo. distirit ita. si priuilegiat⁹ delinquit circa rem nō exemptā: vt in cōtractu vel maleficio occidēdo boiem vel adulterando. tale delictū potest punire episcop⁹ loci: q̄ ⁊ si psona sit exēpta res tamen in quā deliquit nō est exēpta: ⁊ ita q̄si rōne rei in quā deliquit sortit qs foruz. xi. s̄. de fo. compe. c. vlt. si vō deliqt circa rem exemptā puta male gerēdo se in officio suo: vel alienando res ecclesie: tunc a solo papa punit: q̄ in bis exemptus est: vbi enim factum eoruz preiudicium affert non exemptis: ibi bene punit episcop⁹ eos: secus si non tangit. ⁊ hoc probatur satis. j. eo. cum capella. si vō aliud specialius i priuilegijs suis inuenitur illud seruetur. s̄. e. porro. Inno. papa statuit: q̄ exempti subsint ordinarijs rōne delicti siue contractus aut ratiōe rei de qua contra ipsos questio mouetur ⁊ coram eis possunt conueniri: sed si delictū commissum sit in loco exempto siue contractus initus: aut res litigiosa sit in loco exempto tunc non possunt conueniri coram ordinarijs: vt dicitur i quadam constitutione Innocentij quarti eodem titulo volentes.

o ¶ Pena suspensionis. s. officij ⁊ beneficij: ⁊ potest hoc referri ad factum cum de iure sint suspensi violando temere interdictum. prout notatur. s̄. de excessibus prelatorum. c. vlti. in magno no. sed si scienter celebrēt post interdictum iuris debent suspendi. ⁊ tunc proprie dicit suspendi. B.

carium sacerdotem ipsam ecclesiā sanguinis effusione fedasset: vsq3 ad reconciliationē[g] diuina ibidem interdixisti officia celebrari: sed nihilominus ipsi in ea diuina officia celebrarunt. Alios vero presbyteros ab officio suspēsos per episcopos suos ijdem cū sint laici ad diuina officia restituunt exequenda. Quosdam preterea qui cum vroribus suis in domib⁹ ppijs commorantur: eo q̄ eis de suis aliqd conferunt annuatiz: ita emancipare[h] contendunt vt aliquibus secunduz legem terre de sibi obiectis respondere minime teneātur. ¶ Veruz quia priuilegium meret amittere[i] qui p̄missa sibi abutitur potestate: mandamus quatenꝰ si quos clericos aut laicos a dictis fratrib⁹ pro colligendis elemosynis cruce falso signatos[k] inueneris: bis a quibus ipsos missos esse constiterit p totam prouinciam suam exhortationis[l] officium interdicas. Dissos si laici fuerint excommunicatōnis mucrone percellas: si clerici ab officio beneficioq3[m] suspendas nullo priuilegij[n] prorsus beneficio vel appellationis remedio prenalēte. Eos vero quos in predicta ecclesia lege tibi diocesana subiecta post interdictum tuum diuina celebrasse cognoueris: eadem pena suspensionis[o] innoluens in ea donec reconciliata fuerit officia non permittas celebrari diuina. ¶ Presbyteros etiam suspensos ab episcopis suis et predictos fratres ad

Tarū nos tenor docuit litterarum: q̄ fratres bospitalis scī ioannis laicos ⁊ illiteratos mittunt pro elemosynis colligendis: ⁊ infra. Cum in quadā ecclesia baptismali eis a predecessore tuo collata quidam eorum percutiens vi

a ¶ Reducas.i. ostendas illos ab eis nō fuisse absolutos. hoc est sicut ō facto fuerunt absoluti ita de facto reducas illos in eandem sniam.

b ¶ Nolumus excusari. sic.s.e.cum ꝛ plantare.ℌ.pe.ꝛ.j.e.c.pe.

Quam olim. ¶Priuilegium deperditum docto de pditiōe ꝛ eiꝰ tenore per testes innouat. h.d. vel aliter ꝛ sic. ¶Priuilegiū pditū de cuiꝰ vita te ꝛ tenore ꝛ perditione constat per testes pōt innouari. h.d. ꝛ ē casus no. in pma parte ponitur pcessus narratio. in scōa diffinitio ibi: nos vo. pōt etiam tertio sūmari: ꝛ sic vt in rubro ꝛ non est alibi casus ita clarus. Ab. si.

c ¶ Lutij. qō postea fuit amissum. vt. j. sequitur.

d ¶ Onus. ideo. n. isti apō se dez apo. testes suos pducere debēt: qꝛ pars altera suos ēt vbi produxit: vt sic bincinde seruetur equalitas.

e ¶ Fratrū. istis non creditur tanq̄ testibus: cum iurati nō fuerūt. qꝛ inducti nō fuerint testes: sed qꝛ ipsi viderāt pui legiuz credit eis papa tanq̄ fratribus suis ꝛ bonestis virꝫ sed non probationez: sed pre sumptionē inducūt ꝛ coadiuuant testes inductos.

f ¶ Diocesani. ꝛ ideo nullum ius reseruauit sibi epō in monasterio illo ex quo vba plene exceptionis cōtinebant in pnilegio illo. vt. s. patet. ꝛ argu. s.e. recepimus.

g ¶ Ligatum. cum non esset iudex suus. s. de cōsue. ad nostram. ꝛ. ij. q. i. in primis. ꝛ sic ipso facto denūciauit ipm nō ligatuz. ꝛ sic sententia a non suo iudice lata seruari nō debet. s. de iudi. at si clerici. arcōtra. j. de sen. excom. cuz de sideres. ℌ. i. ꝛ. c. vlt. ꝛ. c. si ali quando. vbi de hoc.

b ¶ Sine reprebēsione. hoc ē no. dignum: qꝛ si aliqs vult pbare amissionez instrumenti opꝫ qꝛ plura pbet: videlꝫ tenorem instrumēti ꝛ preterea qꝛ sit sūn aliquo vitio quo posset argui falsitatis: vt bꝫ et ar. C. de fi. istru. l. vlt. sꝫ nunquid legatꝰ pōt probare pari ratione amissionem instrumēti sue legatōis. dico qꝛ nō. s. de of. de leg. cū iure. argu. C. de man. prī. l. vna. qꝛ non est aliquis ibi supior cora quo fieret probatio: alias tū si bonestus ꝛ notus eēt potest ꝛ debet ei credi. arg. xcvi. dist. nobilissimus. Itē quādoqꝫ sufficit pbare tantuz amissionez instrumenti: lꝫ alia non pbētur. C. de pba. si de possessione. sed boc est in odiū illius q fuit instrumentum furatꝰ: alias non sufficit probare solam amissionem ut hic patet. C. de testi. testium in fi. item si instrumētū fuit exhibituz in iudicium: ꝛ ei fides ē imposita si postea perdatur adhuc potest aduersarius instrumentum reprobare: prestito iuramēto tū qꝛ maliciose boc non opponat. C. de fide instru. l. vl. si queras qualr. pbat pditio instri: dic qꝛ iuramētū illius q pdidit: ar. pdi. l. pri. sic ꝛ amissio aliaꝝ rerꝫ pbatur p sacramētū. C. vnde vi. si qñ. ꝛ. s. qꝛ me. cau. c. vlt. ꝛ. i. q. ij. in primis. hac eadē ratione videt: qꝛ si impetrasti litteras ad delegatos ꝛ eas amisseris: si pbas amissionem ꝛ tenorem litterarum qꝛ fuerint sine aliqua falsitate ꝛ sine vitio suspitiōis p legitimos testes q discreti eēnt cognoscēt litteras de vitio falsitatis possz dici qꝛ postea possunt p cedere. argu. huius dicre. Ber.

¶ Innocatio priuilegiorū ius nō tribuit: sed antiquū conseruat. hoc dicit. quo ad titulum.

Ex parte abbatisse ac sororum iotreñ. ecclesie extitit intimatuz qꝛ meldeñ. epꝰ cōmissiōis occasione cuiusdaz per litteras ad iudices delegatos obtēte: in qua nulla mētio babebatur de ipsaꝝ priuilegijs que illas ꝛ earū ecclesias clerum ꝛ ppl'm iotreñ. ad apo. se. nullo mediante spectare declarant: quorum ipse non erat ignarus[k] eas incepit graniter molestare obedientiaz ab ipsis ac clero ꝛ populo iotreñ. subiectionem omnimodā requirē do· ꝛ infra. Uerū cum iudices ipas valde grauarent ad ap. beneficiuz conuolarunt: ꝛ infra. Sed iudices ap. nō deferētes nec fragilitati sexꝰ compatientes earuz in abbatissam excōmunicationis ꝛ i clerū ꝛ in populum iotreñ. interdicti sniās protulerunt. Sane cum iaz nūcij iotreñ. ecclesie pdicta ꝛ alia i nostra pscntia retulissent: priuilegium nobis apostolicuz ostenderunt per quod ecclesiam iotreñ. cōstabat ad ro. ecclesiam spāliter[l] pertinere. ¶ Nos autem eosdem nuncios ,ppter appel. predictam diutius detinētes: qꝛ tandem nullus apparuit idoneus responsalis qui partez defensaret aduersaz: priuilegium aposto. se. ecclesie iotreñ. ꝛcessiuz duximus innouandū[m]: ita tamen vt per nouationem ipsius eidem ecclesie nō plus iuris accrescat q̄z per priuilegia predecessorum nostrorum obtinuit: cum per boc non nouum ei concedere sed antiquum[n] ius conseruare velimus.

I Dem columbrien. episcopo.

¶ Ecclesia vtēs duplici pnilegio exēptionis lꝫ succūbat ex vno: pōt nibilominus ex alio se iuuare ꝛ obtinere: nec tenetur exēptus ,pmittere obedientiam diocesano. vigore tamen exemptionis nō potest sine licentia diocesani ecclesiam constituere in loco non exēpto: ꝛ si exemptus de facto in loco non exempto construit ecclesiam cedit iuri epi.

Quam olim ,ppter questiones aduersus priorem ꝛ canonicos monasterij sancte crucis habebas: pro quibus ad audientiaz nostram fuerat appellatum[o] moram feceris longiorem: quia pro parte altera nullus comparuit responsalis: eisdem certum terminum duximus prefigēdum[p] in quo venirēt vel mitterēt super priuilegijs omnibus ꝛ libertatib⁹ que a ro. ponti. officia sua temere restitutos in eandez sentētiā suspēsionis reducas[a]. Illos vero quos ad rñdēdū alijs secundū legē terre ,p pmissa cā asserunt nō teneri: nolumus excusari[b] quin eos ad respondendū sub apostolo. impedimento cōpellas.

I Dem abbati ꝛ cōuentui sancti petri engub.

¶ Contenta in instrō pdito ,pbari pñt p testes q illud plegerūt: si ōponunt de tenore ꝛ qꝛ erat sine vitio.

Quam olim essemus apud perusiū cōstituti: ꝛ tu fili abbas pnilegiuz lutij[c] pape nobis pñtans postulaueris innouari: pp cōtradictionē eugubini epi asserētis boc i suuz preiudicium redundare: non fuit effectui mācipatum: ꝛ ifra. Te igitur ꝛ pfati epi procuratoribus i nostra pñtia ꝓstitutis. b. basilice. xij. apostolorū presbytero cardi. dedimus in mādatis vt sup amissione ac tenore priuilegiorū testes recipe ret quos duceres ,pducendos. q fideliter redegit in scriptis depositiones. x. testiū iuratorū: quoꝝ depositionib⁹ publicatis dicti ,procuratores ad ,pducēdos testes p qs inductos a parte aduersa repellerent induci as postularunt: quas sub eo tenoꝰ illis duximus cōcedēdas: ut apud se. apo. ,pbarēt q̄ vellēt: vbi onus[q] ,pbationis pars altera subijsset: et ifra. ¶ Nos vero taz p depositiones testiū q̄z assertiones quorundā fratrum[e] nostrorum liquido cognoscentes talem dicti priuilegij fuisse tenorē: qꝛ videlicet cenobiū vestrū nullo mediāte ad ro. eccle. pertineret: ꝛ qꝛ nō liceret alicui epō eidem monasterio ꝛ eius ecclesijs excommunicationem idicere: vt fratres illic dño seruiētes ab oi ptāte liberi ro. ec. libertatis gratia potirent: et qꝛ nulla in eis mētio dioce.[f] epi habebatur. Illud ēt attendētes: qꝛ cū tu fili abbas tpe celestini pdecessoris nri ad ipsius pñtiaz accessisses: ipe inspectis ecclesie tue priuilegijs lꝫ excōicatus ab eugubi. episcopo dicereris: tamq̄z non ligatū[g] admisit ad osculum: quod presumit nō fecisse nisi monasterium vestruz cognouisset ad ro. eccle. spāliter pertinere: decernimus priuilegiuz illud lutij pape: quod sine reprehensione[h] bulle charte vel lre apparebat quā do fuit nobis ostensum: illius fuisse tenoris cuius per depositiōes testium ꝛ assertiones fratruz nostrorum noscitur extitisse.

I Dem catbalenen. electo ꝛ abbati trium fontium.

i ¶ Nulla mētio. vñ videtur qꝛ lre nō valebāt. s. de reseri. cū ordinem.

k ¶ Non erat ignarꝰ. vñ videbant valere lre cuz ex certa scia veritas sit suppressa ꝛ talis q̄ expssa lras non babuisset. s. de reseri. sup lris. vin.

l ¶ Specialiter pertinere. ꝛ ita sniē nō tenuerit tuz qꝛ post appellatōez tum ga specialiter sedi apo. subiecte sūt. sic. s. c. pri. sic. s. de religio. do. cū dilectus. vnde papa omittit alās sniās tāquā nullas. vt. s. c. pri.

m ¶ Innouandū. si pdictū fuisz tali innouatione papa non statim innouasset. s. c. ptori.

n ¶ Sed antiquuz ius no. ergo. qꝛ p innouati. nē nbil iuris acqrit sed antiquū reseruat. argu. xij. di. preceptis. ꝛ. s. ℌ cōfir. vti. vel inuti. dilecta. ꝛ. j. e. qꝛ intentiōis.

Quam olim. ¶Habz multa dicta sꝫ quo ad titulum. b. d. vt i rubro. prima pars narrat factū. scōa ponit diffinitionez ibi iudices. tertia petitionē monasterij cōtra sententiā ibi: tandē. quarta ponit sniam pape: ꝛ primo interlocutoriam. scōo diffinitiuam ibi: distinguētes. ab. si.

o ¶ Appellatuz. ex parte canonicorum.

p ¶ Prefigendū. ad instantiam episcopi.

a Diffinitiuam. hoc ideo dicit: quia iam processum fuerat in causa ad plenum per iudices a quibus fuit appellatum: alias hec non haberent locum.

b Et monacho. nota q causa delegatur monacho. ſ. de fo. compe. cōquestus. quod est verū expresso nomine monachat⁹: quo tacito non valeret: q⁹ p surreptionem essent obtente: quoniaz monachi a strepitu causarum remoti eē debent. ſ. de findi. c. vno. vnde oportet q in litteris fiat mentio ō monachatu. ſ. de prescrip. cū ordinem. ⁊. ſ. de confir. ma. vti. porrecta. similiter nec procurator esse potest: etiam pro vtilitate monasterij sine licentia abbatis. xvi. questione. i. monachi. ⁊. c. presentium. abbas tamen potest eē procurator. ſ. de censibus. sopite. ⁊ supra de trāsac. contingit. hodie nō committitur causa a papa vl ab eius legatis: nisi personis in dignitate cōstitutis vel canonicis i cathedralibus ecclesijs vel alijs collegijs venerabilibus vt i decreta. Innocentij. iiij. in concil. lugdunensi presenti decreto. de prescri. nec debēt committi nisi in ciuitatibus vel alibi vbi possit haberi copia peritorum: vt ibi dr.

c Quibus. Sz cum appellatū fuerit ab istis iudicibus quomō debēt se amplius intromittere: Dic q hoc fuit de voluntate partiuz: alias non compellerentur. et poterunt cāonici appellationi renūciare sic supra de exceptioni. significauerunt. ⁊ q⁹ papa hoc mādat. ⁊ quia non fuerunt prosecuti appellationez perinde est ac si non appellassent.

d Ac probandum. et hoc additum erat in litteris: vt si de partiuz p cederent voluntate diffinitiuam sententiam p mulgarent: vt probant sequentia.

e In expēsis. q⁹ pars monasterij non fuit p secuta appellationē vn de debuit condemnari i expensis. supra ō appellatio. sepe. ⁊. capitu. re prehensibilis. ō hac materia dicitur supra ō dolo. finem. certa quantitate expressa. ⁊ taxatione premissa.

f Juraueras. pbatio ista expensarum per iuramentum solum fit vt hic patet. ⁊. C. de iudi. sancimus. taxatione premissa. vt eadem. l. ⁊. iij. q. iij. offeratur. et ſ. de procur. constitutus. ⁊. ſ. quod me. cau. c. vlti.

g Extorto. consensus seu confessio per metum extorta non valet. x. v. q. vi. c. i. ⁊. ij. ⁊. C. de his que vi metusue cā fiunt. l. iij. ⁊. ſ. e. ti. per latum. ⁊. xxxi. q. ij. lotharius. Ber.

h Restitutionem. q⁹ quicquid post suam consecrationem acquisiuit episcopatui acquisiuit: quare donare illa non potuit: q⁹ qui nihil habet: nihil donare potest. xviij. q. i. statutum. liiij. distin. abbati. ⁊. ſ. de iurepatro. q autem. in fi.

i Reuocari. no. q ecclesia sine auctoritate episcopi ēdificari nō debet etiam si sit aliquis exemptus. de conse. di. i. nemo. ⁊. i. questione. ij. placuit. ⁊ in auē. de eccle. ti. §. si quis autez. col. ix. qō si fecerit episcopus ecclesiaz ad suum dominiuz reuocabit vt hic patet: nisi abbas illā prescripsisset: vt ſ. dicit. ⁊. xij. q. ij. apostolus.

k Non tenere. forte dicebat sniam latam contra absentē nō contumacem: vnde nulla erat. iij. q. ix. omnia. ⁊. ff. ō re iudi. contra pupillum. sz hoc non erat verū: vt hic patet p finem: vbi confirmātur sentē tia pro parte.

l In dānum ecclesie. xvi. q. vi. si epz. ⁊. ff. qñ ex fac. tuto. l. ob dolum vel culpam.

m De gratia duximus. Et sic bñficio restitutiōis admissum fuit monasteriū ad exhibenda priuilegia que omiserat ſ. de in integ. resti. auditis. ⁊ alijs pluribus capitulis: sz iure communi non admitteret pretextu illorum instrumentorum. ⁊ sibi imputet q omisit illa. ſ. de re iudi. inter monasterium. ⁊. c. suborta. tamē in causa appellationis bñ audiret de iure cōmuni ad exhibitionem priuilegiorū: q⁹ tūc possunt iduci noua instrumēta: ⁊ noua exceptio opponi. ſ. de fide instru. cū Joā. ⁊. C. senten. rescin. non posse. l. ij. ⁊. C. de tempo. appella. per bāc. ⁊ hic non fuit appellatū a sententia. q⁹ si appellatuz fuisset: non fuisset admissum monasterium hac via. quandiu eniz competit ordinarij auxilium nō datur extraordinarium. ff. de mino. in causse. ij. in prin.

n Rasuras. i loco suspecto alis non obesset. ſ. de fide instru. ex litteris. ſ. ō relig. do. cum venerabilis.

o Subscriptiōes. ex hoc nō deberet eē suspectuz: q⁹ quot sunt subscriptiones subscribēti um tot diuersitates scripturarū debent esse: ⁊ dissimilitudo debet eē. vt patet ipso facto p subscriptiōes. vix enim possent eē similes. Quod singuli subscribere debeāt: probatur. C. q testa. fac. po. bac cōsultissima. sed reprobatuz fuit hoc instrumentū ex eo q⁹ habebat rasuras i loco suspecto: ⁊ q⁹ falsuz videbatur: qa scriptum aliud fuit exhibitū quod fuit eadez manu confectum ⁊ conscriptum. ⁊ iō non fuit illi instrumēto habita fides. sic. ſ. de excep. cuz venerabilis.

p Irritam. ⁊ inanē. ex hoc patz: q⁹ lz snia per falsa istrumenta lata nulla est. interim tamen quandiu non ꝓstet de hoc bī aliqua. ſ. de fi. instru.

vel ab. m. quondam columbrien. episcopo se habere dicebant: ⁊ super alijs questionib⁹ aduersus eos a columbrien. ecclesia itentatis diffinitiuam[a] sententiam recepturi: et infra. Interim autem vtriq; parti liceret coram dilectis filijs tuis de alcobacia ⁊ de serra abbatibus ⁊. f. monacho[b] alcobacie quibus[c] causa prius fuerat delegata proponere ac probare si quid aliud proponendum duceret ac probandum[o]: ⁊ infra. Judices autem sufficienter actum esse de cā credentes monasteriuz sancte crucis in expensis[e] quas per quadrienniuz occasione huiusmōi negocij iuraueras[f] te fecisse damnarunt: infirmantes sua sententia libertatem quam dictus. M. columbrien. episcopus contulerat monasterio sancte crucis canonicorum assensu per portarium regis exorto[g]. Preterea q⁹ idez M. predecessor tuus fuerat canonicus regularis: ⁊ duo milia marabanitorum que acquisierat i episcopum iam promotus monasterio dederat memorato: ipsum ad restitutionem[h] eorum iudices condemnarunt. Insuper ecclesias omnes quas monasterium preter episcopi columbrien. assensum pro propria auctoritate fundarat: quia pars sancte crucis nec prescriptiōe nec defensione alia nec probationi bus contra se factis obstiterat: iudicarunt in ius columbrien. ecclesie cum fructibus medij temporis reuocari[i]: ⁊ infra. Tandem procurator monasterij proposuit sententiam non valere nec tenere[k]: Quod si alias etiam sententia memorata teneret: quia tamen monasterium fuit indefensum: nec exhibita fuerant coram eis priuilegia libertatis: ne delictum persone in damnum[l] ecclesie redundaret: debebat ad exhibitionem priuilegiorum suorum admitti: quod sibi cō cedi de solita benignitate sed. apostoli. postulauit. Nos igitur attendentes q⁹ eadem priuilegia nō solummodo pro libertate monasterij faciebant: sed etiam exprimebant ius nostrum: ⁊ eccle. roma. iusticiam tuebantur: ne in nos monasterij lesio redundaret: ad priuilegia exhibenda partem eius de gratia[m] duximus admittendam: ⁊ infra. Distinguentes itaq; inter libertatem per predictum episcopū ecclesie ipsi concessam: ⁊ libertatez quam ei longe ante tempus ipsius episcopi apostō. sed. indulsit: quia nobis constitit extortum fuisse in episcopi concessione canonicorum assensum: ⁊ concessionis paginam in aliquot lineis habuisse rasuras[n] ⁊ subscriptiōes[o] singulas fuisse singulis subscribentium manibus adnotatas: scriptum autem quod nobis exhibitum fuerat nec rasuram pretendere nec esse varijs subscriptionum manibus variatum: sed a primo ad vltimum eadez manu conscriptum: libertatez ab ipo episcopo concessam per extorsionem irritam[p] decernimus ⁊ inanem: super hoc sententiam delegatorum iudicum confirmantes. Quia vero euidenter agnouimus ex priuilegijs antedictos predecessores nostros ecclesie sancte crucis libertatis priuilegium indulsisse et q⁹ ea in possessione tandiu fuerat libertatis: q⁹ alijs etiam cessantib⁹ prescripsisset[q] libertatem ei a predecessoribus nostris indultam auctoritate apostoli. confirmamus tibi super hoc silentium imponētes. Super hoc autem in nullo sententie delegatorum iudicum derogamus cuz[r] ipsi de hac nō cognouerint libertate: ⁊ infra. Cūq; libertatem a predecessoribus nostris indultam monasterio cōfirmamus ad ius professionis[s] quod est cōtrarum libertati: monasterium decernim⁹ non teneri: nō derogātes iudicibus delegatis quibus libertatis priuilegia non fuerant presentata. in ceteris[t] autem latam a predictis iudicibus sentētiam pro columbrien. ecclesia confirmamus.

I Dem episcopo ⁊ magistro. g. lemoniceñ.

Contra priuilegia ecclesie minori spacio. xl. annoruz nō prescri-

accepimus. vbi de hoc.

q Prescripsisset. si allegasset prescriptionem nomine romane ecclesie. ſ. de prescrip. cum ex officij.

r Cum ipsi. de hac. sed tantum de libertate ab episcopo concessa que nō valuit ⁊ ita patet q. lz snia iudicis retractetur: non est presumenduz propterea contra ipsum: quod aliquid fecerit fraudulenter nisi in contrarium probaretur. ij. q. vi. hoc etiam placuit.

s Ad ius professionis. i. ad ius obedientie: vel fidelitatis quod est cōtrarium libertati. ſ. de simo. ne dei.

t In ceteris. ſ. quo ad expēsas: ⁊ in restōne marabanitorum: ⁊ in restitu-

tione ecclesiarum. ⁊ sic sententia pro parte tenet ⁊ pro parte reuocatur. ff. ꝯ. de testi. raynutius. ⁊. c. raynaldus.

Precedentibus. Primo ponitur partium cõparatio ⁊ actoris narratio. secũdo iudicũ datio seu causę cõmissio ibi: discretioni. ab. si.

a ¶ Per. xl. an. ⁊ sic ꝑz ꝙ cõtra ꝓuilegiũ ꝓscribit. arg. ꝯ. xxv. q. ij. c. i. ⁊. ij. vbi dr ꝙ ꝓuilegia ecclesiarum ⁊ monasteriorum cũctis tpib⁹ inuiolata pmaneãt: sed illo loquit de alio ꝓuilegio. qđ potius ptinet ad libertatez ⁊ ĩmunitatẽ ecclesiarũ de generalibus statutis: qb⁹ ecclia regitur: ⁊ illa intemerata semp erũt. itẽ vt ꝙ vno actu pdat priuilegium. C. de pac. inter emp. ⁊ vẽ. l. cõmissorie. ⁊. C. de iure do. ipe. l. ij. de ꝺ. plene dcñ est. ꝯ. de cõsti. cum accessissent. Preterea ad ꝺ vt pdatur priuilegiũ: sufficit: ꝙ p. xxx. ann. nõ fit vsus ꝓuilegio. ꝯ. e. si de terra. ⁊ ꝺ dr de quadragita. ad hoc dixerunt qdaz ꝙ ẽt vnico actu perdit hoc priuilegiuz: sed rñdet de quadragita ⁊ ibi de triginta qr sic ꝺ facto accidit. si. ff. ꝺ peti. bere. Itẽ veniũt. §. aptanda. ⁊ hoc ꝑbare voluerũt: vñ audiẽdi erãt. ꝯ. de resti. spol. c. i. ⁊. ff. de probationib⁹. circa eũ. ⁊ sic vnico actu perdit priuilegiũ: ⁊ redit res ad ius cõe: si. ff. de pac. si vn⁹. §. ꝙ si nõ totum. ff. de adimẽ. leg. l. iiij. que continuat ꝓcedenti. ⁊. xxxv. dist. ab exordio. Ad hãc solutionẽ cõsueuit distingui ꝓuilegiũ: aut dat ad agendũ aut excipiendũ ⁊ ꝛ hãc distinctionẽ de ꝙstõ. cũ accessissent: sed hoc nõ credo ꝙ ꝺ priuilegiũ vnico actu tollat. ar. ad hoc. C. de excus. tuto. volũtarie. ⁊. C. de epis. ⁊ cle. aud. presbyteros. ⁊ credo stãdum huic decretali: ⁊ valebit priuilegiũ istõ: nisi ꝑbet ꝙ q̃draginta annis nõ sunt vsi ꝓuilegio soluẽdo decimas gete. ar. opti. ꝯ. de prescrip. cũ nobis. ⁊ ita ꝓdit priuilegium eodẽ tẽpore quo ⁊ prescribit ꝯ ius cõe vñ cõtinue debent isti ꝑbare perceptionẽ decimarũ quolibz ãno: vt dr lra vñ isti si vellẽt ꝑbare interruptionẽ: ⁊ possent: admitterent vr ꝑ retẽtionẽ decimarũ: vr ẽt ꝓ lit. cõte. fcãm. ⁊ ꝺ indicãt verba ille ꝙtinue ꝓceperit sine lite. ⁊ ita qõ dr. ꝯ. e. si de terra de. xxx. an. nõ tz: ut. ꝯ. de prescrip. ad audientiã. ⁊. c. illõ.

b ¶ Renũciasse. tacite. ꝯ. e. si de terra. vbi õ hoc. ꝯ. de his q̃ fi. a ma. par. ca. ex ore. ꝯ. õ of. dele. gratũ. sz nũqd talis renunciatio possz ei obiici ab aliis qb⁹ decimas nõ soluunt ar. ꝙ sic. ꝯ. de cõsti. cũ accessissent. ꝯ. de preben. ꝓ illorum sed hoc non credo ꝙ propter hoc perdant priuilegium qno ad alios: sed de priuilegio tantũ detrahitur. ꝯ. eo. si de terra.

Quam. Rõne vnius beneficij dr ille subiectus qui rõne alterius ẽ exẽptus. b. d. vel aliter ⁊ melius at in rubro. ⁊ est rex. no. ⁊ multum allegabilis. in ꝓma parte ponit querela. in secũda ꝓuisio ibi: quocirca. ab. si.

c ¶ Inquãtũ exẽpti. qõ colligit ex forma ipsius ꝓuilegij. ꝯ. e. porro. ⁊. c. recepimus. ex hac decre. soluit qõ de abbate q̃ acqsiuit priuilegiũ: qõ monasterium suũ eẽt exẽptũ cuz oĩbus capellis: tpe succedẽte acqsiuit capellas q̃s cõtendit eodẽ ꝓuilegio retinere epõ loci ꝺicẽte. Et est distinguẽdũ ꝑ banc decre. vtrũ acqrat nouas capellas ꝓprib⁹ accessoriis: an q̃ bẽant se principaliter ab illis oĩno segregare. in ꝓmo casu participãt eodẽ ꝓuilegio. in scõo casu no. ar. ff. de li. le. l. vlt. §. cayo. ff. de le. iij. vxori. i. rñ. ⁊. l. cũ qs. in fi. ar. ꝯ. ff. de ꝟ. ob. cũ stipulamur. huic decr. ꝯ vr. xvi. q. i. frater noster. ⁊. xij. q. ij. cognouimus. qr vna ⁊ eadẽ res nõ dz duplici iure censeri. ⁊. ꝯ. de deci. cũ in tua. sic enĩ vr ꝙ isti sint partim liberi partim serui: quod est contra illud. ff. de sta. lib. si duobus. sed non obstat quia quãtuz ad capellã istam sunt liberi ab epõ ⁊ in bis q̃ spectãt ad ipsaz: in bis ĩ quibus subsunt epõ non sunt exempti: ⁊ diuerso iure cẽsent quo ad diuersa non ad idẽ sicut põt habere qs plura domicilia. ꝯ. ꝺ fo. compe. ex pte. ⁊ quo ad vnum forum põt censeri vno iur: ⁊ quo ad aliud alio. ⁊ sic tenet vtriq: ⁊ ẽ si. ꝯ. de maiori. ⁊ obedientia. ꝓ tuas. ⁊. ꝯ. c. pro ri. in fi. ⁊ sic exẽptus seu priuilegiatus potest iudicari ab epõ loci: sz nõ in bis in quibus exemptus vel priuilegiatus est nisi prout dicitur. ꝯ. eo. tuarum. in fi.

Exore. Abbas monasterij exẽpti pro mẽbris nõ exemptis ad synoduz episcopalez accedere: ⁊ epõ parere tenetur. hoc dicit. vel aliter ⁊ melius ut ĩ rubro. primo premittit exordium. secundo narrat factum ⁊ partium allegationes ibi: cũ igitur. tertio diffinit ibi: nos. Abbas si.

d ¶ Rectissime. cuz ius faciat quo ad omẽs qui similiter iudicare tenentur. ꝯ. de re iudi. in causis. ⁊ ideo cuz multa ꝓuidentia ⁊ deliberatione est promulgãda. xxxv. q. ix. apostolice. ⁊. c. sententiam. in fi.

e ¶ Nulli parcat. vbi scãdalum non timetur alis detrahere debet seueritati. l. di. vt constituere tur ⁊. xliiij. di. cõmensationes. ⁊. xxiij. q. iiij. nõ põt. ⁊. ꝯ. de no. ope. nũ. cum ex iniuncto.

f ¶ Quod suũ est. sic. ꝯ. in ꝙstitu. gregorij. in ꝓn ci. libri huius. ⁊ insti. de iusticia ⁊ iure. ĩ ꝓncipio ⁊ summum bonum ẽ rebus iusticiaz colere. xij. questione. ij. cum deuotissimam.

g ¶ Ad synodũ. epalem cum iusta causa extiterit. xviij. di. epõs. ij.

b ¶ Recipere. ac seruare. Jn priuilegio ꝛo alexandri pape quoddaz aliud cõtinet per quod dioces anus epõs in eodez cenobio iurisditionẽ suã ⁊ si nõ in oĩbus in quibusdã tamẽ retinuisse vr cum in illo dicatur: ꝙ vigorien. epi ab eiusdẽ loci frib⁹ aliqd iniuste nõ exigãt: sed his tantuz cõtenti permaneãt que predecessores eoꝝ antecessoribus suis cõstat rõnabiliter ipendisse. vñ constat ꝙ abbates epis aliq̃d de suis exhibere tenerẽtur. ¶ Nos igit bis et alijs diligẽter auditis cuz a neutra parte sit probata ꝓscriptio[k]: sentẽtialiter diffinimus ꝙ enasen. cenobiũ liberũ est in capite tanꝯ ab episcopali iurisditione prorsus exemptuz: ⁊ soli ro. ecclę subiectuz: tutela tamẽ ipsius cãtuarien. archiepiscopo

Exemptus rõne certe rei vl̃ certi loci non censetur exemptus respectu alterius loci seu rei.

Quam capella ducis burgũdie gaudere dicat huiusmõi priuilegio: ꝙ nullus archiepiscop⁹ vl̃ epõs in psonas canonicorũ eiusdez capelle suspẽsionis vel excõmunicationis aut ĩterdicti sñias audeat ꝑmulgare: qdam capelle supradicte canonici qui parrochiales eccle sias a te tenẽt: occasione priuilegij prelibati in bis etiã quaruz iurisditio ad te pertinet: ita se dicũt exemptos: ut quatũcunq; grauiter ĩterdum excedãt: tue correctioni recusant ⁊ sñie subiacere. ¶ Quocirca mandamus quatenus inquantuz exempti[c] sunt eiusdẽ ratione capelle apostolicis ꝓuilegijs deferas reuerenter: sed inquantũ ratione parrochialium ecclesiarum vel alias in iurisditionem tuam respicere dignoscũtur: officij tui debitũ in eosdem libere prosequaris.

Dez abbati ⁊ fratribus enasiñ. cenobij.

Per exemptionem concessam monasterio: capelle sibi subiecte nõ censentur exempte.

Exore sedentis in throno ꝓcedit gladius bis acut⁹: quoniã ex ore ro. põ. rectissima[d] debet exire sñia que ꝓtra iustitiã nulli parcat[e]: sed reddat vnicuiq; quod suuz ẽ[f]. ¶ Cũ igitur inter vos ⁊ vigorien. epz sup mõasterij vestri subiectione ac libertate cõtrouersia verteretur: mõasterij vestri ꝓposuit ꝓcurator: ꝙ idẽ mõasteriũ ab ipsa sui fundatiõe liberuz extitit ⁊ exẽptuz ⁊ ad hoc probanduz ꝓuilegia predecessorũ nostrorum inducens: vnuz constantini: ⁊ alterũ alexandri: nec nõ indulgentias cle. ⁊ cel. quorum vsuz cõtinuũ a longis retro tẽporibus per dispositiones testium ostẽdere nitebantur: ⁊ infra. Porro in ꝓuilegio ꝙstã. quoddã contineri ꝓspicitur: per quod idem cenobium videt ad iurisditionẽ episcopi pertinere: videlicet ꝙ abbas eiusdem primũ locũ post vigorien. presulez semper obtineat: vnde cuz locum ipsum obtinere non possit in generali. cõci. neq; in prouiciali: quoniaz absonuz esset vt abbas primus post illũ super illos epõs ꝛsideret: relinquitur ergo ꝙ locũ illũ in episcopali synodo intelligatur habẽt: quare tenetur ad synodũ[g] epalem accedere ac per hoc ipsi⁹ statuta recipe[h] ac seruare. Jn priuilegio ꝛo alexandri pape quoddaz aliud cõtinet per quod dioces anus epõs in eodez cenobio iurisditionẽ suã ⁊ si nõ in oĩbus in quibusdã tamẽ retinuisse vr cum in illo dicatur: ꝙ vigorien. epi ab eiusdẽ loci frib⁹ aliqd iniuste nõ exigãt: sed his tantuz cõtenti permaneãt que predecessores eoꝝ antecessoribus suis cõstat rõnabiliter ipendisse. vñ constat ꝙ abbates epis aliq̃d de suis exhibere tenerẽtur. ¶ Nos igit bis et alijs diligẽter auditis cuz a neutra parte sit probata ꝓscriptio[k]: sentẽtialiter diffinimus ꝙ enasen. cenobiũ liberũ est in capite tanꝯ ab episcopali iurisditione prorsus exemptuz: ⁊ soli ro. ecclę subiectuz: tutela tamẽ ipsius cãtuarien. archiepiscopo

h ¶ Recipere. ac seruare. xviij. di. decernimus.

i ¶ Aliqua de suis. ar. ꝙ q̃ hec dictio qr: nel ꝺ dictio sicut: ponitur in priuilegio ꝙ per hoc ponitur aliqd: als nihil eẽt. ar. ꝯ. de ver. sig. c. abbate ⁊. ꝯ. e. in bis. ⁊. ff. de condi. ⁊ demon. qbus diebus. §. domin⁹. ff. de leg. i. ſ seruus. §. si seruus. ⁊. §. qui quiq;. ⁊. l. si fit. §. i. ⁊. C. de fal. cau. adiecta. l. ij. ar. contra ꝙ potius intelligitur conditionaliter. ff. õ contraben. emp. si quis fundum. ⁊. l. si debitori. in fi. Jo.

k ¶ Prescriptio. in bis. ſ. que ꝓ priuilegiũ non erant exempta in qbus obtinet epõs. ⁊. ꝯ. sequitur. ⁊ sic est ar. ꝙ abbas põt prescribere ius cõe in capellis ꝯ epm in bis que põt possidere. ꝯ. de prescrip. auditis.

a ¶ Que non pbant. ergo lꝫ qs pbet exemptionē capitis non iō pbauit exemptionē mēbroꝝ. ar. s̄. c. pri. arg. contra: qꝛ totum ꝛ pars debent eodē iure censeri. xij. di. c. i. ꝛ. ij. ꝛ. xij. q. ij. cognouimus. ꝛ. ij. q. vij. si quis episcopus. ꝛ. ff. pro derelicto. an pars.

b ¶ Tenet. Et sic ē ar. qꝫ aliqs pōt esse vasallus multoꝝ. sicut iste abbas subest pape: ꝛ epō p capellis. vt. s̄. c. pri. ff. ō ope. lib. l. duorum.

c ¶ Ex parte. declarantur. sic. s̄. eo. recepimus. ꝛ. s̄. de maio. et obe. per tuas.

d ¶ Subtrahunt. sic ergo talis ꝓtectio inutilis est sicut ꝓfirmatio ī forma cōi de qua dicit. s̄. ō cōcef. ꝓeben. qꝛ diuersitatē. Ad qd ergo impetrantur? qꝛ solet plus timeri qō spāliter pollicetur q̄ quod generaliter impetrat. s̄. ō here. si aduersus. ꝛ. xxiij. di. c. quanquā.

e ¶ Pastoralis. ꝓtinetur expressuꝫ. ar. qꝫ priuilegiū semp ītelligitur cōcessum sine lesione alterius. s̄. ō offi. ordi. lꝫ. ꝛ. s̄. de vsupal. ex tuarū. s̄. ō eccle. edi. cum dicat apostolus. et c. ad audientiā. ij. ꝛ. C. de iof. te. si qñ. ar. s̄. eo. parentibus.

f ¶ Inconsulto. sic licet lex concedat libertatez seruo vendicandi necez dñi a iudice tī danda ē C. p qui. ca. ser. accipi. premi. liber. l. i.

g ¶ In possessionē. quā nunquā habuerūt. et ō ideo: qꝛ nemo sua auctoritate rem suā accipere debet. C. vnde vi. si qs ī tantā. ꝛ. xxj. q. vj. placuit. ꝛ. C. de acqui. pos. ímproba. ff. de acquirē. pos. si ex stipulatiōe. secus si possessionem habuisset. s̄. de resti. spo. cum venissent.

b ¶ Indulgentiam. Si ō duabus seruitutibus altera remittat alia remanet in suo statu. ff. ō ser. vrba. prę. si domus tua. ꝛ. s̄. de vsupal. ex tuarum. ita ō. nec huius modi generali ꝓcessiōe ꝓceditur qō spāliter nō fuisset concessurus. ff. ō pecul. qui peculij. ff. de pig. deniqꝫ. ꝛ. l. obligatione. ꝛ. s̄ de elec. ecclesia vestra. ibi neqꝫ eniꝫ ꝛ. C. de inoffi. testa. si quando. Ber.

Penis. Quandiu templarij vel hospitalarij non seruāt interdictum pro eis in loco prolatum alij seruare nō tenent. h. d. vel sic ꝛ pinguius vt in rubro. Et secūda pars ibi ad quod. Ab. si.

i ¶ Ridere. si. j. de sen. excō. si vere. sic dic ipērator Judices iubemus esse sollicitos ne turpi-

colludio querat ex miseris precium gaudioꝝ. C. eo. lib. xij. in fi. li.

k ¶ Quādiu. sic. vj. q. ij. si tantum. ꝛ. c. placuit.

l ¶ Celebretis. Non. n. debēt alijs legē īponere quā ipsi negligūt obseruare. s̄. de pbē. p illoꝝ. nec tenet aliꝰ suare priuilegiū qō ille nō seruat cui ꝓcessum ē. j. de sen. ex. in audiētia. ꝛ q priuilegiū alteriꝰ nō seruat eius priuilegiuꝫ non est seruandum. s̄. de ap. an fit deferendum. s̄. de ele. bone. ꝛ qō ab alijs exigef debet: multo fortiꝰ a seipso. ff. de neg. ge. si pupilli. §. vl. et ff. de admi. tu. quotiens. §. si tempozali. ꝛ. ff. si ser. vendi. l. altius. ꝛ. s̄. de na. ex li. vē. c. vno.

reseruata: in membris autem q̄ nō probātur[a] exempta dio. epō. ipsuꝫ subiacere ōcernim⁹. propter quod abbas ad synodum eiꝰ debet accedere: primumqꝫ locum post vigorien. episcopum obtinere. pro ipsis quoqꝫ membris non exēptis idem abbas tenet[b] vigorien. episcopo exhibere reuerentiam obsequium et honoreꝫ. quibꝰ vigorien. episcopꝰ sibi cōpetenter exhibitis debet manere contentꝰ.

¶ Dem ausonen. epō.

¶ Receptꝰ sub protectione pape p hoc non censetur exemptꝰ.

Ex parte tua fuit quesitū: vtrū clerici ꝛ laici qui litteras protectionis ostendunt: in qbꝰ persone[c] sue nomine cum omnibus rebꝰ suis sub apostolica protectione cōsistere declarantur[c]: a iurisditione epi diocesani sint exempti. ℣ Nos autem. T. R. qꝫ per litteras huius modi ab episcoporum suoruꝫ potestate minime subtrahuntur[b].

¶ Dem elidē. epō.

¶ Religiosi qbꝰ a papa concessuꝫ est vt ecclesias eis subiectas possint ī propos vsus conuertere: non auctoritate propa sed a diocesano loci possessionem illarum ecclesiarū recipere debent nisi in priuilegio aliud exprimatur.

Pastoralis officij: ꝛ ifra. Interrogasti vtruꝫ viri religiosi qbꝰ a se. apo. est idultum: vt ecclesias suas in proprios vsus possint conuertere: decedentibꝰ personis earū liceat auctoritate ppa possessionē earūdem itrare: vel p dioce. epm in ipa sint potius inducendi. ℣ Ad qō. R. nisi forte ī idulgentia sūmi pontificis id contineat[c] exp̄ssum: suo epo inconsulto[f] in possessionem[g] ipsaruꝫ eis non est licitum itroire: quia per indulgentiam[b] huiusmodi episcopali iuri non credimus derogari.

¶ Dem epo ꝛ capitulo tripol.

¶ Si is propter cuiꝰ delictum positum est iterdictum illud non seruat alij nihilominꝰ seruare tenentur. secꝰ si ille non seruat in cuiꝰ fauorem latum fuit.

Petistis p se. ap. edoceri: vtrū cuꝫ propter hospitalarios vl templarios ciuitas vestra generali supponitur iterdicto: eisdez non seruantibus vos illud teneamini obseruare. ℣ Ad quod duximus respondendum. qꝫ illoꝝ excessus vobis non prebet licentiam excedendi. Sed si prefati hospitalarij vel templarij priuilegioruꝫ suorum fines excesserint violando temere iterdictum quod pro eis fuerat promulgatum: ne videantur de aliorum fletu ridere[e]: vos ī penaꝫ presumptionis eorum quādiu[h] ipi violauerit iterdictum de nostra licentia celebretis[l].

¶ Dem.

¶ Priuilegium concessum monasterio vt eiꝰ monachi excōmunicari nō possint: itelligit monachis existentibꝰ ī monasterio vel ī ecclesijs sibi subiectis vtroqꝫ iure. b. d. ꝛ est casus quotidianꝰ.

Quoniam per confessionem constat partis aduerse: qꝫ ne phesinꝰ episcopus ius episcopale percipit ī ecclesia sancti basilij deflage. credimus qꝫ non obstante illo capitulo priuilegij quod mōasterio est idultum vt nullus episcopꝰ ecclesiaſ vtroqꝫ iure[m] illi subiectas iterdicto supponere vel monachū seu clericum eiusdez monasterij synodare[n] vel excōicare p̄sumat: prefatus episcopus possit iterdicere dcām ecclesiam ꝛ excōicare monachum seu clericū vestrū ad eius regimen deputatū: cū alterutrū ō iure fuerit faciendum: qm̄ illud capituluꝫ esse itelligendum vī de monachis aut clericis ī ipso monasterio pmanētibus[o] vl ad ecclesias destinatas vtroqꝫ[p] iur̄ sibi subiectas.

¶ Dem londonen. archiepiscopo ap. se. legato.

¶ Eps remittens alicui ecclesie ō cimas epales indefinite: remisisse videtur non solum preteritas sed ꝛ futuras. ꝛ est casus not.

Quia cir[illegible]: ꝛ ifra. Quesiuisti vtrū mōachi oium sanctoꝝ priuilegium predecessoris tui super epalibus[q] decimis retinendis idultuꝫ extēdere valeāt ad possessiones acqsitas ꝛ postmoduꝫ acqrendas. ℣ Sup quo tale damꝰ rūsum: qꝫ si decimaꝝ illaꝝ remissio facta extitit sm canonicas[r] sanctiones: predecessor tuus idefinite[s] decimas epales mōasterio remittendo cū nihil excepit[t] ꝛ potuerit excepisse: ac ī bn̄ficijs[v] plenissima sit iterpretatio adhibenda: nec dēat vna eadēqꝫ substātia diuerso iure cēseri: itellexisse vī non solum de decimis possessionū illius tpis sed futuri[x].

¶ Dem in concilio gen̄.

¶ Ponit concilium ordinem q̄tuoꝝ patriarchalium sedium vsqꝫ ibi seruata. vbi ponit tria priuilegia ipsarum: p̄mum qꝛ dant pallium scōm qꝫ ante se crucem deferri faciunt preterq̄ ī casibus hic exceptis: tertium quia ad ipsos appellatur ꝛ in hoc protestatur.

m ¶ Uoniā p ꝓfessionez. vtroqꝫ iur. s̄. ī spūali bꝰ ꝛ tpalibꝰ. s̄. e. cū ꝛ plātare §. ī ecclijs. ꝛ. xvj. q. ij. c. i. Illud intelligit cū tradit eccl̄ia pleno iure. vide q̄liter iterp̄tat ō verbū vtroqꝫ iure cum tñ vtroqꝫ iur̄ possꝫ eccl̄ia aliqua monasterio esse subiecta qꝫ epꝰ aliq̄ tpalia ibi recipiet. s̄. ō cēsi. cū venerabilis.

n ¶ Synodare. i. ad synoduꝫ vocare.

o ¶ Permanētibus. similis iterpretatio ē. xvj. q. i. generalr. ꝛ. fi. j. de ver. sig. abbate. ī fi. ꝛ ita licꝫ ꝓsona sit exēpta tñ rōne rei quā possidet nō exēpte est subiecta. s̄. eo. cū capella. ꝛ. c. ex ore. ī fi. et s̄. de ma. ꝛ obe. per tuas.

p ¶ Utroqꝫ iure. i. in spūalibus ꝛ tpalibꝰ. vt. s̄. pꝫ. B.

Quia. Cōis diuisio scōa pars ibi: super quo.

q ¶ Epalibꝰ de qbus loquuntur canones. xij. q. ij. nobis. ꝛ. c. concesso.

r ¶ Canonicas sanctiones. puta ō ꝓsensu ca. xij. q. ij. nobis sine exceptiōe. ꝛ. s̄. de bis q̄ fi. a pla. si. cō. ca. cuꝫ nos. nec ī enorme detrimētū fcā fuerit: qꝛ p hoc posset reuocari. s̄. de dona. apostolice.

s ¶ Indefinite. arg. qꝫ indefinita equipollet vniuersali. xix. di. si romanorum.

t ¶ Nihil exceperit. sic. s̄. de iur ep a. ex litteris.

v ¶ Beneficijs. sic. s̄. de dona. pastoralis. cū dilectus. in fi. ꝛ. j. de ꝛbo. si. oliꝫ. ff. de cōstitu. prin. l. vlti.

x ¶ Sꝫ futuri. ar. qꝫ in priuilegijs verbū generale ꝛ idefinite platum ad futurū extendit. xij. q. ij. cognouimꝰ. ꝛ. s̄. de deci. ex parte. ꝛ. C. q̄ res pig. ob. pos. l. vl. ff. ō ser. vr. p. si fuitꝰ. ar. s̄. ō cē. q̄to. ꝛ s̄. ō deci. cū ī tua. ꝛ. s̄. e. cū capella. ff. ō ꝯbē. emp. l. i lege ꝛ. l. rutilia polla. ff. de dā. in fec. dāni. §. si is q. Sꝫ hic iō ꝯdantē fit interp̄tatio ne ex cogitata fraude sue obuiet libertati. xvj. q. ij. c. i. C. ō dona. si qs argentū. §. vl. secus vbi certa verba ponuntur in eo casu nō extendit ad alia. sed ita seruandum est priuilegium: quatenus tenor priuilegij se extēdit. s̄. eo. porro. ꝛ c. recepimus. sed vbi verbū generale ponit ad oia appellatiua extēdit. sic. s̄. de deci. ex mltiplici. Si āt eque pōt

retoꝛq̄ri ad ius cōe ſic̄ ad ꝓuilegiū poti⁹ vt̄ iterꝓtatio faciēda ꝑm ius q̄ ꝑm ꝓuilegiū. ſ.ō ꝓſue. cū dilect⁹. ꝛ vt nemini ſit onerosa. ar. ſ.ō teſti. cū tu. ꝛ vt ñ ſit captiosa. ff. de reg. iu. quotiēs ꝛ ꝝ illuꝫ potius iterꝓtatio dꝫ fieri q̄ potuit legē aptius dicere. ff. de pac. veterib⁹. ꝛ. ff. de ꝟbē. emp. labeo ꝛ vt fiat ꝑꝫ cōez modū loquēdi. ſ. de ſpō. ex lr̄is. nā ꝓſuetudo interꝓretat vocē ſ. de ver. ſig. abbate. ꝛ ſemp in tutiozē ptē ſit iterꝓretatō ſ. de ſpō. inuenis. ſ. de regu. iu. c. ij. ſi eniꝫ neutra eſſet tutioꝛ in benignoꝛem. ir. dif. c. vlti. ff. de re. dub. cum in teſtameuto. Joan.

ANtiqua. Diuiditur vt in rubꝛo. ſcōa ibi: dñi ce. tertia ibi: i oībus. quarta ibi: ſaluis. Ab. ſi.

a ¶ Renouātes. xij. di. renouantes.

b ¶ Alexādrina. ſcōz. ſ. ꝓſtātinopolitanā. ꝛ ꝓſtātinopolitana ꝑmuꝫ poſt romanā: olī vo alexandrina fuit ꝑma p⁹ romanaꝫ. vt. xij. di. renouātes. ꝛ ſic ꝑuata fuit iure ſuo ſine culpa: qō eē nō dꝫ regulariter. ſ.ō ꝓſt. cognoſcētes. ꝛ. ſ. de eo q̄ cog. cōſang. vr. ſue diſcretōez. ꝛ. c. vl. ꝛ. xvj. q. vl. iuētū. ꝛ. lvj. di. ſatis p⁹uerſum. ſꝫ b̄ tñ nō ſit ſine cā. ſ. vt lit. nō cōte. qm̄. §. ij. qō ſit plurib⁹ modis. vñ verſus. ¶Dauptas odiū vitiū fauoꝛ ſcel⁹ ꝛ ordo. ¶Perſonas ſpoliāt ꝛ loca iure ſuo. vnde pp pauptatez vniunt due eccl̄ie vt vn⁹ ſit ſacerdos vtriuſq;. x. q. iij. vnio. cū vtraq; ꝓſue nit ſuū bēre ꝓpriū. pp odiuꝫ vt. lxx. di. neminez. xxvj. q. vij. decernimus. pp vitiū vt ſ. de cleri. egro. tua. pp fauoꝛē vt b. ꝛ. xxij. di. ſnouātes. ꝛ pp viꝫ ſeu fauoꝛē ꝓſecratiōnis. xiij. q. vj. ꝓperimus. qñq; ēt fauoꝛe religionis. ſ. de ec. edi. ad audiētiā. pp ſceluſ ēt puniunt illi q̄ nō peccauerūt. xxv. q. ij. ita nos. pp oꝛdinez ꝑuat dñs ꝑuo ſuo. liiij. di. ex antiqs. ꝛ. c. freq̄ns. qñ q̄ꝫ pp defectum ſacri. xxxiij. di. ſi cuius. ꝛ. c. lector.

c ¶ Obediētie. Sic ergo p̄ archē: ꝛ illi q̄ nullo medio ſ̄b ſūt dño pape: iurāt ei fidelitatē ꝛ obediētiā. vt hic. vſ. ꝛ ſ. de iureiu. ego. N. ſic ꝛ ſuffraganei ſuo metropolitano obediētiā ꝛ reuerētiaꝫ p̄ſtare debēt ꝑm q̄ iſti p̄eſtant pape. ſ. de ma. ꝛ obe. c. dilecti.

d ¶ Profeſſionē. i. obediētiā ꝛ reuerētiā. ſ.ō ſimo. ne dei eccl̄ia. ad quā nō tenenť exēpti eꝑo dio. cū illud ſit cōtrarium libertati. ſ. eo. cū oliꝫ. ij. in fi. Bernar.

e ¶ Niſi i vrbe. arg. q̄ minoꝛ non pōt exercere iuriſditōez ꝑſente maioꝛ. xxj. di. dēiq;. xcv. di. ꝑſbyter. ff. de offi. p. con. l. vl. ꝛ. ſ. de offi. leg. volētes. ar. ꝟ. xcv. di. ecce. ꝛ. xj. q. i. puenit. C. de dona. i bac ſacratiſſima.

f ¶ Ab oībus. Hoc eſt ꝓuilegiū aplice ſedis: vt omiſſis oībus poſſit appellari ad ipſaꝫ: vt b̄ inuiť. ꝛ. ij. q. vj. ad romanaꝫ. Sic etiā intelligiť qō dicit imperatoꝛ habet ſimilia ꝓriuilegia cuꝫ romana eccleſia: in auten. de eccleſi. in principio col. ix. ꝛ. lxv. di. mos antiquus.

PRiuilegia. Diuiditur vt in rubꝛo. ſcōa pars ibi: illud. ab. ſi.

g ¶ Intellecta. qui malicioſe ꝓriuilegium principis iterꝓretatur: infamis eſſ icitur. C. de leg. ꝛ conſti. l. ij.

h ¶ Nō negeť. ex b̄ loco pꝫ. q̄ tpe iterdicti denegať eccl̄iaſtica ſepultura. Suos quoqꝫ cōfratres quos eccl̄e ſiarū prelati apud eccl̄ias ſuas nolī ꝑmiſerit ſepeliri: niſi excōicati vel interdicī fuerit noīatiꝫ: ipſi ad eccl̄ias ſuas deferāt tumulādos. Hoc aūt ō illis ꝓfratrib⁹ intelligim⁹ vť q̄ ad huc manētes in ſeculo eoꝝ oꝛdini ſūt oblati mutato habitu ſeculari: vť eis q̄ bona ſua dederāt inter vivos retēto ſibi q̄ꝫdiu in boc ſeculo virerint vſufructu: q̄ tñ ſepeliāt apō ipſoꝝ regulariū vť aliozꝝ interdcās eccl̄ias in q̄b⁹ elegerint ſepulturā ne ſi ō q̄buſlibet ipſoꝝ fraternitatē aſſumētib⁹ fuerit intellectuꝫ ꝑ duob⁹ aut trib⁹ denarijs annuatim ſibi collatis diſſoluať pariter ꝛ vileſcat eccleſiaſtica diſciplina: certā tñ ꝛ ipſi remiſſionez obtineāt ab apo. ſibi ſede cōceſſam. ¶ Illud ēt qō hmōi regularib⁹ ē indultū: vt ſi q̄ fratrū ſuoꝝ q̄ ab eis miſſi fuerint ad recipiēdas fraternitates ſiue collectas in q̄ꝫlibet ciuitatē caſtellū vť vicū aduenerint ſi forte locus ille a diuinis officijs ſit interdict⁹: in corū iocūdo aduentu ſemel in anno apiaňt eccleſie: vt excluſis excōicatis diuina ibidē officia celebrēť: ſic intelligi volum⁹ q̄ in eadē ciuitate aut caſtro aut villa vna tñ eccleſia eiuſdē ordinis fratrib⁹ ſemel vt dictū ē aperiať in āno: qz ſꝫ pluraliť dcāñ ſit q̄ in eoꝝ iocundo aduentu eccleſie aperiaňt: nō tñ ad eccleſias eiuſdē loci diuiſiz ſꝫ ꝓdictoꝝ locoꝝ ꝓiunctiz ſano referēdū ē intellectu: ne ſi hoc mō ſingulas eiuſdez loci viſitarēt eccleſias nimiuz vilipēdi ꝓtingeret ſnīaz interdicti. Qui ꝛo ꝓ ꝺclaratiōes ꝓdcās q̄cq̄ꝫ ſibi vſurpare ꝓſumpſerint graui ſubiaceāt vltioni. ¶ Item in eodē.

¶ Tpe gñalis interdicti ēpi nō ꝓbibiti q̄ nō fuerūt culpabiles interdicti clam celebrare poſſunt: ꝛ bodie iſtud nō ē ꝓriuilegiū ēpoꝝ ſed ius cōe vt in. c. fi. de ſnīa excō. i. vj. ꝛ ibi plene habeť an ꝛ qñ ꝛ q̄liť poſſit celebrari tempore interdicti.

QUod nōnullis ē religioſis indultū in fauoꝛem pōtificalis officij ad eꝑos extēdētes ꝓcedim⁹ vt cum cōe terre interdictū fuerit: excōicatis ꝛ interdictis excluſis poſſint q̄ſq;⁹ ianuis clauſis ſuppreſſa ex quo ꝑ ꝓriuilegiū iſtis ꝓceditur. ſ. eo cum ꝛ plantare. §. q̄d ſi liber.

i ¶ Mutato hitu ſeculari. ita q̄ hitus illos diſtiguat ab hitu ſeculari: ſꝫ ex toto nō habeant hitū monachalē. ar. xxxiij. q. i. qō ꝺo pari. ꝛ taliſ largo mō eccl̄iaſtica ꝑſona cēſeť. xxvij. q. ij. vt lex. ꝛ. xij. q. i. duo.

k ¶ Pro duob⁹. q̄d ſi medietatē bonoꝝ daret nūq̄d dicēdi ſūt ffes: non. niſi maioꝛē partē. ar. ff. de ꝟbē. emp. i modis. q̄ non credo ꝛ ſi daret totuꝫ dū tñ non ſe reddāt: q̄ res nō ꝑſona ſunt acceſſorie.

l ¶ In anno. Sic pꝫ q̄ i eccl̄ia interdicta celebrať ꝛ canonice. q̄ tūc ō ſpāli ꝓuilegio relaxatuꝫ eſt interdictuꝫ ꝛ non ſublatum. vnde idem interdictum manet non nouuꝫ creatur. ar. ff. de p̄cario. ſed ſi manente. ꝛ. xxiiij. q. i. achatius. ꝛ. xij. dif. preceptis. Sꝫ videť potius vt dicit vin. q̄ interdictū nō relaxeť. ſꝫ in eccleſia interdicta celebrať ō licētia pape. ſ. eo. petiſtis. i fi. nec tunc ꝓmittitur cōtra interdictuꝫ. Sic aliqs pōt predicare ꝛ loqui excōmunicatis de bis q̄ ꝑtinent ad coꝛrectionē eoꝝ nec ĩcidit i excōicatōez. ꝟ. ō ſen. exr̄ſo. ꝛ. c. cū voluntate. in ꝑn. ꝛ ſemel tñ i anno boc eis licet ꝛ non pluries. vt bic pꝫ. Sed ſi p̄ centuꝫ annos ſtetiſſent q̄ nō veniſſent ad eccleſiā iſtā q̄ ſepe fuit interdicta. nūq̄d ꝑſcribiť ꝓ illos vť q̄ ſic. ſ. e. accedētib⁹. vbi iſti tēplarij p̄dunt iſtud ꝓriuilegiuꝫ: q̄ nō ſūt vſi iſto ſpacio. xl. an. arg. ff. de nū di. l. i. Sꝫ ꝑ. credo i caſu iſto q̄ nō nocet eis. Sꝫ nunq̄d de auctate eꝑi poſſꝫ aliq̄d celebrare in eccl̄ia interdicta ab epiſcopo. videtur q̄ ſic eadem ratione de boc dixi. ſ. de ap. ad bec.

m ¶ Pluraliter. No. q̄ pluralis locutio non ſp infert ſuos ſingulares. ſic. i. di. oēs leges. ſic. ſ. de ap. ſignificauit. ſ. de preben. cū iamdudū ſic ij. q. i. in primis ibi: alij accuſatores. ff. ō condi. ꝛ de mō. falſa. §. ſi quis legauerit. ꝛ. ff. de ſtat. bo. ſumma. ar. ꝓtra. ſ. de reſcrip. olim de boc plura. arg. inuenies. ſ. de reſcrip. c. ij.

QUod. Diuidiť q̄ ꝑmo ponit ꝓriuilegium. Scōo ponit exceptionē ibi: niſi. tertio ō nunciationē ibi: vex.

n ¶ Cōe terre. iterꝓtatōez bui⁹ vbi bēs. ſ. de vbo. ſig. cū i ꝑtibus.

o ¶ Qñq;. ꝑ b̄ vť q̄ ſepi⁹ poſſint q̄ſ ſemel in anno. vt ſit ꝓuilegiū eꝑorū maius q̄ꝫ ꝓuilegiū p̄cedentis. c. ſed diuerſa ſunt ꝓriuilegia eꝑoꝝ ꝛ illoꝝ. bic. n. intelligiť de eccleſijs ſibi ſubiectis. ſꝫ p̄cedentes in eccl̄ia vna tñ ſemel in anno celebrare poſſunt. ꝛ expone qñq;. i. qñcūq; vť dic. q̄ cū illud ꝓuilegiū gñale ſit i parrochia alterius ēpi poterit eꝑs celebrare ſicut in ſua ſi alius eꝑs boc ꝑmiſerit. Sed nunq̄d canonici p̄ñt intereſſe cū eꝑo: nō. ita q̄ celebrēť p̄cipaliter cū ipo moꝛe ſolito ſꝫ interſint vt audiāt ſicut alij extranei q̄ nō ſūt interdicti cū ipſi canoni

ci nō bñt ꝓuilegiū: ne ꝑ hoc vilescat rigor. ſ. c. pri. vel pōt exponi qñ qz. i. nō ſemp: qz ſi ex tali celebratiōe oriret ſcādalū: nō deberēt ſp celebrare: ſed aliquādo ita ꝙ non eſſet ſcandalum.

a ¶ Cauſaz. Dic dicūt qdaz ꝙ illi nō deliquerūt: nec aliquā cāz dederūt. vt poneret interdictū: licet forte i loco interdicto intereſſe nō ōbeāt diuinis cū illis q priuilegiuz bñt: tñ extra terrā illam bñ pñt audire diuina ꝛ pcipe ſacramēta Credo ꝙ nō debeāt admitti ad aliā officia: vel facta: vt ipſi ꝑ hoc citiꝰ iducant ad ſatiſfaciēdū ꝛ vt ſnīa magis timeat: qz q ſuſpēſus vel interdictus eſt in vna eccl'ia: in oibus eſt interdictꝰ vl' ſuſpēſus. hoc exꝑſſe dr in ter. ꝛ i glo. iiij. q. v. qſqs. ꝛ ar. bo. ad hoc. j. de pe. ꝛ remi. qō i te. vbi ō hoc no. in fi. Ber.

b ¶ Iniquum. Mo. occaſione iuris ad iniquum diſpendiuz trahi nō debere. C. de vſuca. ꝑ empt. eū qui. ſic. ſ. de trāſla. inter corporalia. a ꝑ rio ſenſu. ꝛ. xlv. di. lz.

Quanto. Priuilegiati qui excōicari non poſſunt ab ordinarijs non debent excōicari ét indirecte. b. d. vel gñalius: ꝛ ſic vt i rubro. in ꝓma qō in ſcōa puiſio ibi: volentes.

c ¶ Sola verba. ꝛ male certe: qz cōſideranda eſt mēs potiuſqꝫ ẏba. nam verba deſeruiūt itētiōi ꝛ nō ecōuerſo. j. de verbo. ſig. itelligentia. ꝛ. i. q. i. marchiō. ꝛ. ff. de legi. ꝛ ſe. ꝓſul. ſcire leges. ꝛ potior ē mēs q̄ verbū docētis. ff. ō ſuppel. le. l. labeo. in fi. ꝛ arg. ff. de fun. inſtru. l. cū delanionis. ſ. aſinam. in fi. ꝛ in teſtamentis conſideratꝫ mēs teſtāz potiuſqꝫ ẏba. ff. de leg. i. l. pe. ꝛ in ẓctibus potius ſuſcipiť voluntas q̄ verba. C. q̄ res pig. obli. non poſ. l. pe. ꝛ. vl. ꝛ nō tm̄ verba edicti ſeruāda ſūt: imo ſnīa potius. ff. de legi. ꝛ ſe. cō. ẓ legem. b non ſer

voce ꝛ non pulſatis cāpanis diuina celebrare officia. ¶ Niſi ꝛ hoc ipſis eis expreſſe fuerit interdictuz. ¶ Verum hoc illis concedimꝰ q cauſaz aliquam non preſtiterīt interdicto: nec qcquaz doli vel fraudis igeſſerit tale compendium ad iniquuz diſpendium pertrahentes.

N Onoi. tertius archiepiſcopis ꝛ epiſcopis i quoruz dioce. monaſteria ꝛ ꝓoratus cluniaceñ. monaſterio ſubiecta conſiſtunt.

¶ Priuilegia nō ſunt violanda etiam indirecte.

Quanto amplius: ꝛ ifra. Sane dilecti filij abbas ꝛ conuētus cluniaceñ. grauez nobis querimoniam obtulerunt: q̄ qdam veſtrum ꝛ veſtroruz officiales cum in eos ꝛ ſui ordis monachos non poſſunt excommunicatōis ꝛ interdicti proferre ſententias: eo q̄ ſup hoc apoſtolice ſedis ꝓuilegijs ſūt muniti: i eos q molunt in molendinis vel coquunt i furnis eorum: qcquid vendendo ſeu emendo aut alias eis communicant: ſententias ꝓferunt memoratas: et ſic apoſtolicoruz ꝓuilegioruz non vim ꝛ poteſtatem ſed ſola verba ſeruā tes dcī ordis monachos quodam modo ꝺ excommunicāt duz eis alios cōicare nō ſinūt: ex quo illud ét euenit iconueniens: vt ipſi monachi quantum ad hoc iudicent iudicio iudeoruz ᵉ: ꝛ q eis cōicant in p dictis maiorem excōicationem ᶠ incurrant q̄ꝫ etiam excōicatis cōicando fuerint incurſuri. ¶ Nolentes igiť hec crebris ad nos clamoribꝰ iā prolata vltius ſub diſſimulatione tranſire: vobis vniuerſis et ſingulis mandamꝰ quatenꝰ hmōi ſententias in fraudem ᵍ priuilegiorum noſtroꝝ decetero non feratis qz ſi ſup hoc ad nos denuo clamor aſcenderit: non poterimꝰ conniuētibꝰ oculis pertranſire: qn promulgatores talium ſnīarum ſeueritate debita caſtigemꝰ.

I Dem. E. quondam angeloruz regine illuſtri.

¶ Qui in bīu ꝛ tonſura ꝛ ceteris vt laici cōuerſanť: deprehēſi in maleficijs ſe pro clericis nō defendūt.

Ex parte tua fuit, ꝓpoſitum q nōnulli lſati quos nec habitꝰ nec tonſura clericos ꝓfitētur in terra tue iuriſditōi ſubiecta degentes cum deprehendūtur in aliqbus forriffactisᵇ: vt iuriſditionē tuam eludant ꝛ debitam pro delictis vltionē euadāt: aſſumūt ſeu ēt reſumūt tōſurā abiectā ſeu habitū clericalē lz ante ꝑ laicis ab oibus habereñ. ¶ Ne igitur tōſura vel habitu ſic reſumpto malitia foueatur: ſi tuā iuriſditionem exerceas i huiuſmodi deliquentes q ſine tonſura ꝛ habitu i delictoᶜ fuerīt deprehenſi. eōnimiter durimꝰ tolerandum cum malicijsᵏ boīum idulgeri non debeat: ſed potiꝰ obuiari.

I Dem.

¶ Pariſiꝰ ꝛ i locis vicinis ius ciuile legi non debet.

Super ſpecula: ꝛ ifra. ¶ Sane lz ſancta eccleſia leguz ſecularium non reſpuat famulatuz: q̄ equitatis ꝛ iuſticie veſtigia imitantur: qā tamen in francia ꝛ nonnullis prouincijs laici romanoruz imperatorum legibus non vtuntur ˡ ꝛ occurrunt raro eccleſiaſtice cauſe tales que non poſſunt ſtatutis canonicis expediri: vt plenius ſacre pagine inſiſtatur: ꝛ infra. ¶ Firmiter interdicimus: et diſtrictius ſ. de pcu. tue. Sic ē iſti in fraudē ꝓuilegioꝝ nō ſūt excōicādi: ſicut nec i fraudē canonis aliqd faciēdū ē. ſ. de ꝓceſ. ꝑbē. ꝓſtitutus. nec in fraudē legis. ff. ad mace. l. iiij. §. is āt. ad fi. Ad no. q ꝗttuor modis fit fraus legi ſine canoni. Prio de pſona ad pſonā. vt ſi vxor velit donare viro: vel ecōuerſo: cū nō poſſit. ſ. ō dona. iter vir ꝛ vxo. c. vl. ſupponit aliā pſonā cui donat ñ valet donatio. ff. de dona. iter vi. ꝛ vxo. hac rōne. §. nō tm̄. xlv. di. ſicut non ſuo. Dere ad rēphibitū eſt: ne filiofamilias pecunia mutuet. ſi tñ aliqd i fraudē fcm̄ fuerit puta ōdiſti frumētū: vel aliō cō ſilē qō vēderet: vt pecūiam bēret fraꝰ fit legi. ff. ad ſe. cō. mac. ſz iulianꝰ. §. mutui. alſ icipit. itē ſi filiꝰ. ꝛ. l. iij. §. i. ꝛ i vſura. xliij. q. iij. pleriqz. ꝛ i. q. i. ſūt ñnulli. De ẓctu ad ẓctū. vtputa vxor ñ ꝑt donare viro: vt dcm̄ ē vult ei vēdere: vt ſic ꝺ mō poſſit donar ñ valet. ff. ō dōa. iter vi. ꝛ. vt. ſi ſponſus. §. circa. ſic. xxj. q. iij. ſi ſacerdos. Itē ō ẓctu ad ẓctū alio tñ mō q̄. ſ. vt cum mulier ꝑ alio fideiubere non poſſit: ꝓncipalē ſe fac̄ ōbitricē: ꝺ nō valet: qz fac̄ i fraudē legis. ff. ad ſenatuſcon. velli. q̄uis. §. ſi cū eēz. Et ſic ꝑz q q fac̄ i fraudē legis ẓ ipaz legē vl' facere. ff. de legi. ẓ legē ꝛ. l. ſe. vñ tales ſnīe i veritate nō tenebāt. ꝛ ꝺ ꝑz: qz papa nō mādauit eos abſolui.

Ex parte. Cōiter ſūmať vt in rubro: ſz qz bz varioſ itellectꝰ ꝑt ét aliſs modiſ ſūmari: ꝛ ſic ſola aſſūptō: vl' reaſſūptio tōſure pōlictū cōmiſſuz nō facit delinq̄ntez bēri ꝑ clerico. vl' tertio: ꝛ ſic. Si poſt clericatū aſſūptū immiſcuit ſe clericꝰ enormitatibꝰ: ꝛ diu i illis ꝑſeuerauit dimiſſis habitu ꝛ tōſura: ꝛ i delicto depbēdiť ñ poterit ſe ō fendere ꝑ clerico quominꝰ puniat ꝑ ſecularē iudicē. Et iſte itellectꝰ ē aliquātulū piculoſus: ſz ꝑt ꝓcedere ꝑz vnā opinionē de q̄ in. c. ꝓpendimus ō ſnīa excōica. ꝛ ibi plene dicā an ſit vere attigēdo opi. ꝛ materiā. diuidit. i ꝓma enim ꝑte ponit q̄rela i ſcōa ꝓuiſio ſcōa ibi: ne igiť. Ab. ſi.

a Cauſaz. Dic dicūt qdaz ꝙ illi nō deliquerūt: nec aliquā cāz dederūt. vt poneret interdictū: licet forte i loco interdicto intereſſe nō ōbeāt diuinis cū illis q priuilegiuz bñt: tñ extra terrā illam bñ pñt audire diuina ꝛ pcipe ſacramēta Credo ꝙ nō debeāt admitti ad aliā officia: vel facta: vt ipſi ꝑ hoc citiꝰ iducant ad ſatiſfaciēdū ꝛ vt ſnīa magis timeat: qz q ſuſpēſus vel interdictus eſt in vna eccl'ia: in oibus eſt interdictꝰ vl' ſuſpēſus. hoc exꝑſſe dr in ter. ꝛ i glo. iiij. q. v. qſqs. ꝛ ar. bo. ad hoc. j. de pe. ꝛ remi. qō i te. vbi ō hoc no. in fi. Ber.

b Iniquum. Mo. occaſione iuris ad iniquum diſpendiuz trahi nō debere. C. de vſuca. ꝑ empt. eū qui. ſic. ſ. de trāſla. inter corporalia. a ꝑ rio ſenſu. ꝛ. xlv. di. lz.

c Sola verba. ꝛ male certe: qz cōſideranda eſt mēs potiuſqꝫ ẏba. nam verba deſeruiūt itētiōi ꝛ nō ecōuerſo. j. de verbo. ſig. itelligentia. ꝛ. i. q. i. marchiō. ꝛ. ff. de legi. ꝛ ſe. ꝓſul. ſcire leges. ꝛ potior ē mēs q̄ verbū docētis. ff. ō ſuppel. le. l. labeo. in fi. ꝛ arg. ff. de fun. inſtru. l. cū delanionis. ſ. aſinam. in fi. ꝛ in teſtamentis conſideratꝫ mēs teſtāz potiuſqꝫ ẏba. ff. de leg. i. l. pe. ꝛ in ẓctibus potius ſuſcipiť voluntas q̄ verba. C. q̄ res pig. obli. non poſ. l. pe. ꝛ. vl. ꝛ nō tm̄ verba edicti ſeruāda ſūt: imo ſnīa potius. ff. de legi. ꝛ ſe. cō. ẓ legem. b non ſer

d Quodāmō. q̄ſi diceret nō vere excōicabāt illos: ſz ſubtrahebant alios ab eoꝝ cōione. ꝛ iō excōicati videbāt: qz excōicatō ē a fr̄na ſocietate ſepatō. iij. q. iiij. engeltrudā. ꝛ ſic quodāmō excōicabāt eos. B.

e Judeoꝝ. i ꝺ videnť iudicari iudeoꝝ iudicio: qz cū eccl'a excōicare iudeos nō poſſit: qz nihil ad nos de bis q foris ſūt. ij. q. i. multi q̄ꝫ excōicank xp̄iani cōicantes eis. vt. ſ. dcm̄ ē: ita iſti cū nō poſſent iſtos excōicare pp ꝓuilegiū excōicabant cōmunicantes eis.

f Maiorē excōicatōez. Qui. n. ꝑticipat excōicatis excōicatꝰ ē miori excōicatiōe. xj. q. iij. cū excōicato. ꝛ. ſ. de excep. a nobis. ſz iſti q ꝑticipabāt iſtis monachis i ꝑdictis: erāt excōicati excōicatione maiori. ꝛ ita maiorē excōicationē incurrebant q̄ alias participādo excōicatis.

g In fraudē. ꝛ ſic ꝑz q ſi nō pñt illos excōicare nihil facere debēt ꝑ qō ad idē redeāt. qz ſi denegat eis vna via denegata intelligiť ꝛ alia

ſ. de pcu. tue. Sic ē iſti in fraudē ꝓuilegioꝝ nō ſūt excōicādi: ſicut nec i fraudē canonis aliqd faciēdū ē. ſ. de ꝓceſ. ꝑbē. ꝓſtitutus. nec in fraudē legis. ff. ad mace. l. iiij. §. is āt. ad fi. Ad no. q ꝗttuor modis fit fraus legi ſine canoni. Prio de pſona ad pſonā. vt ſi vxor velit donare viro: vel ecōuerſo: cū nō poſſit. ſ. ō dona. iter vir ꝛ vxo. c. vl. ſupponit aliā pſonā cui donat ñ valet donatio. ff. de dona. iter vi. ꝛ vxo. hac rōne. §. nō tm̄. xlv. di. ſicut non ſuo. Dere ad rēphibitū eſt: ne filiofamilias pecunia mutuet. ſi tñ aliqd i fraudē fcm̄ fuerit puta ōdiſti frumētū: vel aliō cō ſilē qō vēderet: vt pecūiam bēret fraꝰ fit legi. ff. ad ſe. cō. mac. ſz iulianꝰ. §. mutui. alſ icipit. itē ſi filiꝰ. ꝛ. l. iij. §. i. ꝛ i vſura. xliij. q. iij. pleriqz. ꝛ i. q. i. ſūt ñnulli. De ẓctu ad ẓctū. vtputa vxor ñ ꝑt donare viro: vt dcm̄ ē vult ei vēdere: vt ſic ꝺ mō poſſit donar ñ valet. ff. ō dōa. iter vi. ꝛ. vt. ſi ſponſus. §. circa. ſic. xxj. q. iij. ſi ſacerdos. Itē ō ẓctu ad ẓctū alio tñ mō q̄. ſ. vt cum mulier ꝑ alio fideiubere non poſſit: ꝓncipalē ſe fac̄ ōbitricē: ꝺ nō valet: qz fac̄ i fraudē legis. ff. ad ſenatuſcon. velli. q̄uis. §. ſi cū eēz. Et ſic ꝑz q q fac̄ i fraudē legis ẓ ipaz legē vl' facere. ff. de legi. ẓ legē ꝛ. l. ſe. vñ tales ſnīe i veritate nō tenebāt. ꝛ ꝺ ꝑz: qz papa nō mādauit eos abſolui.

Ex parte. Cōiter ſūmať vt in rubro: ſz qz bz varioſ itellectꝰ ꝑt ét aliſs modiſ ſūmari: ꝛ ſic ſola aſſūptō: vl' reaſſūptio tōſure pōlictū cōmiſſuz nō facit delinq̄ntez bēri ꝑ clerico. vl' tertio: ꝛ ſic. Si poſt clericatū aſſūptū immiſcuit ſe clericꝰ enormitatibꝰ: ꝛ diu i illis ꝑſeuerauit dimiſſis habitu ꝛ tōſura: ꝛ i delicto depbēdiť ñ poterit ſe ō fendere ꝑ clerico quominꝰ puniat ꝑ ſecularē iudicē. Et iſte itellectꝰ ē aliquātulū piculoſus: ſz ꝑt ꝓcedere ꝑz vnā opinionē de q̄ in. c. ꝓpendimus ō ſnīa excōica. ꝛ ibi plene dicā an ſit vere attigēdo opi. ꝛ materiā. diuidit. i ꝓma enim ꝑte ponit q̄rela i ſcōa ꝓuiſio ſcōa ibi: ne igiť. Ab. ſi.

b Foriſfactis. i. maleficijs. ſile verbū habes. ſ. de ꝑſcriptio. ad audientiam.

i In delicto fuerit depbēſi. Sz vt ẓ q lz clerici i delictis fuerit depbēſi: nō tm̄ capi vl' ōtineri pñt ſine lnīa platoꝝ ſuoꝝ: nec puniri pp penā excōicatiōis. j. ō ſen. ex. vt fame. Itē ẓ vr̄. j. ō ſen. ex. ſi vo. ꝛ. c. i audiētia. vbi clericꝰ bz ꝓuilegiuz. ꝛ ſi ſeculariter viuat. ſ. ō vi. ꝛ bone. cleri. c. vlt. Dicas q nō ẓdicūt illa: qz loquūť i eo caſu cū certū erat illos eſſe clericos vñ ſp retinent ꝓuilegiū: niſi pꝰ trinā admonitōez fuerīt icorrigibiles: vt dicit illa de creta. i audiētia. ꝺ āt logť ō bis q p oia tāq̄ laici i oibꝰ ꝛ ab oibꝰ bēbantur vt ꝺ dr ꝛ malicioſe aſſumebāt tōſurā vel ſi aliqñ fuerāt clerici nō ꝓſtabat ꝛ ſic ipſo fcō ꝓuilegio renūciauerūt clericali. ſic. ſ. de cleri. ꝓiug. c. pe. vñ ꝺ nulla poterat fieri admonitio: iōq̄z de fraude vel de malicia ſua ꝓmoduz reportare nō debēt: nec ſcurrūt excōicationē q tales puniunt; vt ꝺ ꝑz: qz i delictis depbendebank: vñ ꝺ ipſo amittebāt ꝓuilegiū. j. de ſen. ex. cum nō ab boie. ꝛ. c. ꝓpendimus. Contraria intelligunť quādo contempto habitu nō incedunt vt laici: nec deprehenditur in delictis.

k Malicijs. ſi. ff. de rei ven. in fundo. ſ. de reſcrip. plerunq̄z. ꝛ. c. ſedes. ꝛ. ſ. qui matri. accu. poſ. ſignificante. Ber.

Super. Primo ponit ꝓhibitiōis rōnem. ſcōo ꝓhibitionē. tertio penam ẓfacientibus. ſcōa ibi. firmiter. tertia ibi: ꝛ qui. Ab. ſi.

l Nō reſpuat famulatū. ſ. ō no. op. nū. c. i. ꝛ. x. di. lege. ꝛ. c. ſi i adiutoriū.

m Nō vtūť. cū tñ ab oibꝰ ōbeāt obſuari. C. ō legi. leges. ꝛ. l. leges ſacratiſſime. ꝛ lz ab oibꝰ ō fcō nō ſeruēť. qz nō ſubſūt ip̄eratori: ō iure debēt ſub eſſe: ꝛ precipue iſti qbꝰ ꝓhibenť. xi. q. i. nolumus ꝛ dominus totius mundi

eſt.ff.ad.l.rhod. deprecatio. ꝛ.vij.q.i.in apibus.

a ¶ Locis vicinis.ꝛ ita rõne vicinitatꝫ ſentit qs ꝓmodũ vt icõmodũ:ó pe. di.i.ſꝫ ꝓtinno.ꝛ.xliiij. di.§.i.ꝛ.ff.ó ꝑbẽ.emp.q ſepe.§.vl.ꝛ.xvij.q.iiij.ſi qs ꝓtumax.ar.ꝑ.q; lupanaria ñ ifamãt caſtitatẽ.xxxij.q.v.tolerabilius.

b Quia itẽtiõis.nouũ:ſic pꝫ q ĩnouatõ ꝑuilegij nibil noui cõfert.ſi.ſ. ó ꝓfir.vti.vl iuti.cũ di lecta.ꝛ.ſ.e.ex pte abbatiſſe. xij.diſ.ꝑceptis.ſi. xxiiij.q.i. achati⁹.ſic q; ꝑcuratõez nõ di minuit ius epi.ſ. e.ex parte tua.ſic ꝛ ꝓfirmatio in forma cõi obtẽta.ſ.ó ꝓce.ꝑbẽ.q; di nerſitatẽ. Qñqz tñ p ꝓfirma tionẽ aliqd iurꝫ accreſcit. qa trãſactõ q̃ erat pſonal; p cõfir matõez fit real:ꝛ ꝑpetua. vt ſ.ó trãſac.veniens. ꝛ.c.i.

I Hbis. Primo ponit exordiũ ꝛ cĩ narratõez. ſcõ pudet. Et rationez red dit.ibi:cum aũt. ab.ſi.

c ¶ Ad cultũ diuinũ. ó bis q̃ ad cultũ diuinũ reliquũt i te ſtamẽto ipſi⁹ fauore nõ õtra bit quarta.ſ.de teſta.c.vl.

d ¶ Sine ꝓiudicio.ꝛ ita l ꝓiudiciũ alteri⁹ nõ dat ꝑuilegiũ graue.ſic.ſ.ó vſupal.ex tua rũ.ſ.ó eccle.edi.ad audiẽtiã ff.ne qd in loco pub.l.iij.§.ſi qs a ꝓncipe.ꝛ.ff.ó admi.tu. q ĩpuberi.ꝛ.C. ó emãci.nec anus.ꝛ.C.ó ꝑci.imper. offe. quotiens.ꝛ.J.c.pri.

e ¶ Nimis ſtricte. qõ eẽ ñ dz: q; ꝓncipis ꝑuilegiũ latiſſime iterꝑtãdũ ẽ.J.de vb.ſi. oli.ꝛ ff.ó ꝓſt.ꝑn.l.vl.ꝛ.ij.q.iij. §. notãdũ.i fi. nec nimis large iterꝑtari dz.ſ.e.vt ꝑuilegia ibi ꝓpiant eccle.ꝛ illõ vbũ ñ ita large accipiẽ. vt ibi dc.

f ¶ Publicaſ. vt nullus poſ ſit ſe p ignorãtiã excuſaſ.ſ.ó poſtu.c.i.ꝛ.xvj.di.qõ dicitꝫ ꝛ.xij.q.iij.q ꝛ humanis.ff.ó inſti.ſed ſi preſcribere.

g ¶ Ex idulgẽtia. Idulgen tia.n.ſp dz aliqd cõferre: vt ó pz.ꝛ.C.de theſau.l.i.lib. xj.ꝛ.ff.ad munici.l.i.ꝛ.ff.de leg.ꝛ.ſi qñ.ꝛ.ff.ó vſu ꝛ habi. diu⁹.ꝛ poti⁹ laborãdũ eſt vt res valeat q̃ vt pereat.ſ.de fide inſtru.iter dilectos.ꝛ.J.ó ver.ſi.abbatez.ff.de re.du. quotiẽs.ff.ó actio.ꝛ ob. quo tiens.ff.de reg.iu.in ꝑbẽda. alias deluſoria eẽt indulgen tia principis. Ber.

D Uduz. In ꝓma ponit facti narratio.i ſcõa de ciſio ibi:de ꝓfilio.ab.ſi.

b ¶ Tẽpore illo. Si poſſide bãt decimas illas iure ſuo tã q̃ ſibi debitas: ꝑuilegiũ ſup bis obtẽtũ ſiue idulgẽtia nõ valet:q̃ abſorbet ius alteri⁹ C.ó ꝑci.ipe.of.quotiẽs. q; ꝓ ius ẽ.C.e.ti.reſcripta.xxv.q.ij.reſcripta.ac ſi lite pẽdẽte fuiſſet ĩpetrata q̃re ſi valẽt.ſic.ſ.ó te.cãz q̃.i anẽ.i me.li.ñ fieri ſa.iuſſi.§.ſi vo.col.ix.ꝛ.ſ. vt lit.pẽdẽte.c.vl.ſic ꝑuilegiũ obtẽtũ tacita ꝓpoſitõe ñ valet.ſ.ó deci.ex mſtiplici.ſꝫ ſup bis de qb⁹ nõdũ fuerãt i poſſeſſiõe valebunt a ꝓrio ſenſu: vt ſic aliquẽ fructũ bẽat ex talib⁹ idulgẽtijs alꝫ inutiles eẽnt.vt.ſ.c. pri.

i ¶ Nõ faciẽtes. vñ p ſurreptõez obtẽte fuerũt:ꝛ talẽ videlicet q̃ ſi exꝑſſa fuiſſꝫ.eas ñ bũiſſent.ꝛ maxie ſi lederet ꝓx ꝛ quẽt⁹.ſ.ó reſcrip.ſup lꝛis.J. de.v.ſi.ſi qd p nouale.ꝛ ita idulgẽtia nõ valet tacita vitate ſiẽ nec reſcri tũ. vt i.c.ſup lꝛis.ſic ꝛ ꝑuilegiũ nõ valet:niſi faciat mẽtionẽ alteri⁹ ꝑuile gij.ſ.de ꝑſcri.veniẽs. Et ſic pz q papa ꝓcedẽdo idulgẽtiã ſeu ꝑuilegium nõ itendit aliũ ledere.vt.ſ.c.pri.vbi de hoc inuenies concordãtias.

k Quidã. Cõis diuiſio.ſcõa pars ibi verum.ab.ſi.

k ¶ Morã.ꝛ ita ñ ſufficit ſola receptõ:niſi ſeq̃t trãſlatõ plẽa.ſic xxj. q.ij.ſi qs iã trãſlat⁹. Sicut nõ dr qs eẽ de numero militũ ꝑuſq; ſit in ter eos numerat⁹.ff.de mili.teſta.ex eo tpe. Et ſola rõ poſſeſſiõis nõ ẽ idonea ad munera iniungẽda.ff.ad munici.libert⁹.§.ſola.ſic ꝛ mi les ꝓmeatu accepto ſi remaneat i domo ſua nõ bz ꝑuilegiũ.ff.ex qb⁹ cauſis maio.l.miles.ar.ꝑ.ó bo.poſ.ex teſta.mili.l.vna.i fi. vbi dicit q; ꝑuilegiũ militꝫ bz q nõdũ pũcit ad milites.

l ¶ Perſolucda. ſic.ſ. eo.cũ ꝛ plantare.§. pe. ſic.ſ.e.ex parte.ꝛ.ſ.de maio.ꝛ obe.tuas.

Onſultationi.

Q Primo ponit dictum.ſcõ rationẽ.ſcõa ibi:cum alꝫ. Ab.ſi.

m ¶ Non extat memoria.J.de verb. ſigni. qd per nouale.

n ¶ Perpetuo dz. Sic ergo patz. q; ex quo fuit ſemel nouale ſp erit nouale. q̃tũ ad ĥ q; de cime nõ ſoluãt ó tali ter ra. Hec videbatur for te dubitatio:ſi p⁹longa tpa q̃ ſufficerẽt ad ꝑſcri ptionẽ canonicaz dz ta lis terra dici nouale: vt poſtea cẽſeret iur cõi cũ alijs:vt decime poſtea ſoluerent qõ ĥ determi nat. Et ẽ ar.q; ꝓncipiuz ꝓſiderãdũ ẽ.ſ.de cenſi. ſcientes.ꝛ.ſ.de elec.du dũ.in qb⁹ de boc. Item ar.q; ex quo res ẽ ſemel ꝑuilegiata.ꝑuilegia.n. perpetua ſũt.xxv.q.ij. c.i.ꝛ.ij.niſi pdant:quia illi qb⁹ ꝓceſſa ſũt: eis nõ vtunt.ſ.e.accedẽtibus. ꝛ.c.ſi de terra.

o ¶ Indulgẽtiã. iſti enĩ hẽbãt ꝑuilegiũ ó nõ dã dis decimis noualiũ vñ dubitabant: vtrũ lapſu tpiſ redirẽt illa noualia ad ius cõe cũ alijs terris qõ ſi eẽt ꝓtingere poſſꝫ: q; plus diſpẽdij ꝓferrẽ tur ex illo nouali q̃ vti litatis:puta p magnas expẽſas q̃s facerẽt in re ducẽdo terrã illã inuti lem ad culturam.

Rubrica ó purga.cano.

Supra viſuz eſt de va rijs ỏlictis tã ꝓlatoꝝ q̃ ſubditoꝝ. vez q; ifama ti ex delictꝫ q; quinci nõ pñt ỏbent cõpelli ad ſe purgandũ ideo ſubijcit iſta rubrica. Ab.ſi.

Obilis. Due ſunt partes. ſe cunda ibi: ſi ãt.

p ¶ Ingenu⁹. Ingenu⁹ eſt q; ſtati vt naſcit liber eſt: inſti.de inge.in ꝓn. ꝛ dr ĥ igenu⁹ q; alꝫ nõ ẽ nobilis. vt differat ſic ab eo qõ dicit nobilis.

q ¶ Fidelẽ.i.fide dignum qui de facili non deieraret.

r ¶ Sciuerit.ipſa ſynodus:vel alias extra ſynodum iuder.

s ¶ Duodecl.ĥ itellige ſi viſuz fuerit iudici q; tot bẽat:q; numerus ꝓpurgandoꝝ arbitrarius eſt.ar.J.e.ex tuaꝝ.ꝛ.ij.q.v.oibus.

t ¶ Expurget.intellige de eo qui eſt infamatus.

v ¶ In furto. Qui.n ꝓdẽnatus ẽ vel pact⁹ de furto:ifamis eſt.ff.de bis q; no.ifa.furti.§.pact⁹.ꝛ.l.i.q̃re vlteri⁹ ad iuramẽtũ ñ admittit.

x ¶ Periurio. Periur⁹ nõ admittit ampli⁹ ad iurãdũ.vt.vj.q.i.qui cũqz.xxij.q.v.puuli.q; pſumit ꝑ ipz ex añcedẽti vita.ar.ij.q.i.in pri mis.ad fi.ff.ó ac.ſi cui.ꝛ.ff.ó re mi.ñ oẽſ.§.a barbarꝫ. Idẽ ẽ ó eo q; fal ſum fac teſtimoniũ q; piur⁹ẽ:ꝛ in tribus peccat.ſ.de cri.fal.c.i.

y ¶ Ingenu⁹.ar.q; pp crimẽ pdit nomẽ dignitatis: ſiẽ p monachatũ

amittit qs nobilitatē. xxvij. q. ij. scripsit. vnde ꝓuilegio ingenui gaudere non debet: qui ingenui mores abijcit. j. de sen. excō. in audiētia ꝛ. s̄. de vi. ꝛ bone. cleri. c. vlti. ꝛ. s̄. de cleri. coniu. c. pen. ꝛ. s̄. de apostata. c. i. ꝛ. s̄. ne cleri. vel mo. c. ij. expurgauit ergo se quasi seruus siue libertinus ad arbitrium iudicis. ꝛ aliter q̄ ingenuus.

¶ Infamat⁹ tertio monitus se nō corrigens vsq; ad purgationē ab officio suspenditur.

SIquis. Suspect⁹ qui tertio monitus se non corrigit cum possit ab officio suspenditur. b. d. vel sic vt in rubro. Abbas si.

a ¶ Negligēs. qui negligit famam crudelis est. xij. q. i. nolo. ꝛ. xj. q. iij. non sunt.

b ¶ Juramento. xxv. q. vj. eps in synodo. ꝛ. s̄. ō testi. co. preterea.

c ¶ Christiānitatis. idest sub pena fidei siue.

d ¶ Admoneat. ij. q. i. si peccauerit.

e ¶ Emēdauerit. negligentiā. s. reddēs se operibus bonorum actuum vt sic suspitionem prauam depellat.

f ¶ Suspendat. Hic est ordo qualiter procedat contra infamatum: non enim incipiendū est a suspensiōe: sed ordo capituli est inspiciēdus. ar. ij. q. i. nomen. ꝛ. lxxiiij. dis. bonoratus. ꝛ. xxiij. q. iiij. forte. ℞ ordo seruādus est vt plene dicit j. e. inter. Ber.

MOniales. Pōt sic summari scōm intellectū glo. Purgatio indicenda est regularibus scōm tenorem regule. b. d. vel aliter ſm aliū ītellec. vt in rubro: ꝛ quilibet intellec. ē bonus in se. naz regulares iudicātur nō solū ſm regulā sed ēt ſm canones: vt in. c. fi. de statu regu. Abbas siculus.

g ¶ Ualuerint. p testes vl̄ per aspectū corporis xxvij. q. i. nec aliqua.

h ¶ Erga regulaz. i. ſm tenorem regule.

i SIquis de gradu. consensorem. Qui enim ꝓsentit qñqz vt faciens punit. j. de sen. excō. quāte. ꝛ. xvij. q. iiij. oēs ecclesie. ꝛ. lxxxviij. di. facientis. ꝛ qui crimina que corrigere pōt nō corrigit ipe committit. xxiiij. q. vij. preterea.

k ¶ Prodiderit. ī iudicio timore probationis alīs si occulte cōfiteretur sacerdoti nō repelleret dūmodo esset occultuz. s̄. de simo. ex tue.

l ¶ Ueri similibus. suspicio temeraria semp repellitur. ij. q. i. ꝛ primo. vj. q. i. ones. verisimilis inducit purgatiōez vt ℞ violenta sufficit ad sententiam. xxxij. q. i. dixit dominus.

QUotiens. Diuiditur. Nam primo narrat factum. secūdo purgationem inducit ibi: communi. tertio ponit purgatiōis formaz ibi: porro. Abbas siculus.

m ¶ Accusatores. Et sic videt q̄ plures possint simul accusare de eo dē crimine. s̄. de collu. c. i. ꝛ. ij. q. i. i ꝑmis. sed hoc ita contingit de facto. sed iudex dz eligere magis idoneuz. ff. de accusa. si plures. vel intellige accusatores: idest delatores vel denūciatores. s̄. de accusa. cū oporteat. ꝛ hoc satis videtur: quia si fuissent accusatores: si nō probauerint puniri debent pena talionis ad quā se inscribere debuerunt. s̄. de symo. licet bely. aliter nō admittit accusator vt ibi: tamen denuncians si non probat puniri dz extraordinaria pena ad arbitriū iudicis. s̄. de calum. c. ij.

¶ Infamat⁹ tertio monitus se nō corrigens vsq; ad purgationē ab officio suspenditur.

SIquis presbyter negligens[a] vite sue prauis exēplis mala de se suspicari permiserit: ꝛ populus ab eō iuramēto[b] seu banno xp̄ianitatis[c] astrictus infamiā eius patefecerit: certiqz accusatores crimis eius defuerint: admoneat[d] primo secretus ab eō: deide sub duobus vel trib⁹ testibus. ꝛ si non emendauerit[e] eps euz publica increpatione admoneat. Si vero nec sic se correxerit ab officio suspendat[f] vsq; ad condignam satisfactionē: ne populus fidelium in eo scandalū patiat.

¶ In concilio meldēn.

¶ Etiam regulares purgant se ō delicto ſm regulam canonicam.

MOniales si libidinib⁹ inseruire accusent: ꝛ manifeste detegi non valuerint[a]: erga regulam[b] sue opinionis malā famam canonice purgare cogantur.

¶ In eodem.

¶ Si delictū ē ꝓbabile nō indicit purgatio: alīs secus. h. d. quo ad ti.

SIquis de gradu ecclesiastico raptorib⁹ alienaruz sponsarū se consensorem[l] vel interuentorem manifeste ꝓdiderit[k]: a proprio gradu repellat. ℞ Et si verisimilibus[l] exinde suspitiōib⁹ fuerit propulsatus canonice se expurget.

INnocen. papa tertius aquilegien. patriarche ꝛ mātu. epischopo.

¶ Infamatus contra quē crimen ꝓbari non pōt debet se purgare iuramēto de veritate: ꝓpurgatores vero de credulitate.

QUotiens tridentinus eps de simonia impetitus sit: vos latere nō credim⁹: sed accusatores[m] scriptū afferentes testes ſm formā canonicam producere nequiuerūt s. q̄ ecclesiam sancti petri p̄sbytero p. dederit ꝓ q̄ttuor modijs frumēti: ꝛ infra. ℞ Cōi fratruz. n. consilio iudicam⁹: vt tertia manu sui ordinis[n] ꝛ quarta abbatū ꝛ religiosorū[o] sacerdotū de supradicta symonia debeat se purgare. ¶ Porro purgationis tenor erit huiusmodi. episcopus iurabit primū super sancta dei euangelia q̄ pro ecclesia sancti petri presbytero. p. danda nec ipse per se nec ꝓ submissaz[p] personā nec aliquis pro eo se sciēte preciū recepit: deinde purgatores sup sancta dei euangelia iurabunt q̄ ipsi credunt[q] eum verum iurasse.

ALex. tertius.

¶ Episcop⁹ prochianuz suū infamatū cōpellit ad se purgandū nisi ab eo legitime appellauerit.

NOs iter alios: ꝛ ifra. Quia nos. t. f. cōsulere voluit vtrū episcopus prochianū suū ad purgationē cogere possit. ℞ Consul. t. t. r. q̄ si de aliquo crimine publica laborat infamia accusatore ꝛ testibus deficiētibus[r] ad purgationem est per ipuz episcopū cōpellendus: nisi forte sup ipso ad superiorez iudicem duxerit appellandū. Sane si appellauerit[s]: eius parebit iudicio ad cuius examen cām noluerit per ap. transferre.

IDem gaietañ. electo.

¶ Cōpurgatores debent esse honesti ꝛ notū habere euz quē purgāt nec debēt a iudice vel alio impediri. ꝛ deficiens in purgatione punitur vt convictus.

QUam. p. manconella p̄sbyter: ꝛ infra. ¶ Purgatores illi⁹ honestatis ꝛ opinionis[t] esse volumus quod verisimile sit eos nolle amore vel odio seu obtentu pecunie deierare. ¶ Ut autē idonee appareāt: necesse ē vt eius quē purgare debēt vitaz ꝛ ꝙuersationē agnoscant. ¶ Deficiētē vero in purgatiōe omni officio ꝛ bñficio ecclesiastico p̄uare[v] ꝑcures. ¶ Precauēs q̄ si qui purgādo in sua noluerint purgatiōe assistere: nullaz eis maliuolētiā[x] vel indignationē ostēdas: nec eos ipedias: vel ab alijs quantuz in te ē impedire ꝑmittas.

LUcius tertius.

¶ Absolutio facta ꝑz purgationē vulgarē nō tenet: ꝛ ea non obstāte potest iudici de nouo purgatio ꝛ admittitur accusatio.

QUarū intelligimus cōtinentia lfaz q̄ cū. h. p̄sbyteruz: qr infamabatur de homicidio a sacerdotali officio suspendisses[y]: predecessoris tui litteras tulit in mediuz quibus apparuit eū iudicio aq̄ frigidaz ꝛ calidaz se purgasse: ꝛ ideo ipsum ad officium sacerdotale fuisse restitutum

a ¶ Purgauisse. hec purgatio est ibibita siue ferri candētis vel duelli: qa tales deū tētare videt. j. ti. pr. p totū. t. xij. q. v. mēnā. t clerici tales purgatiões bīdicere nō debēt. s. ne cle. vl'mo. sniaz. t iō hec p nō pstita bet.

b ¶ Peregrina. i. extranea t reprobata aliter accipitur iudicium peregrinum pro iudicio non sui iudicis. iij. q. vj. peregrina. t. c. seq.

c ¶ Nō putātes. Idē eēt si corā iudice suo si se purgassz. j. e. c. pen. i fi. Añ nota reprobatā purgatōez ñ facet fidē: si. ff. de pig. ac. elegāter. §. q reprobos. t. C. ne ō statu defunc. si pt tuus. t q iurat aliter q̄ debeat: ex integro est iurādū. ff. de iureiu. nō erit. §. diu⁹. Et ē b ar. q si aliqs vocet ad eccl'iasticū iudicez. p hoc qō sit ibi: iterrūpit pscriptō. vt. l. pdcā. itē ar. q snia q̄ nulla ē nō liberat aliquē.

d ¶ Annūciās. si. xij. q. v. bz b. de conse. di. ij. ego berēgarius. ad fi.

e ¶ Absoluas. q̄tū i te ē: ga ifamiā fcī oīno remouere soli⁹ dei ē. ar. ff. ō obse. a li. t li. pstā. l. ij. sz nunqd post ꝓpurgatōez pōt accusari. dñt quidaz q si accusatore psente se purgabit: ñ accusabit eū postea sicut i absolutōe: nisi i casu. ff. de pbari. l. iij. t. ff. de accu. si cui. sec⁹ si ñ accusat⁹ purget nisi publice dcm̄ eēt q cunqz vellet ipz accusare exiret infra certū terminū. ij. q. i. mlti. Lau. dixit q post talē purgatōez ō eodē crimie accusari ñ pōt: q: iusiurādū maiorē auctatē bz q̄ res iudicata. ff. ō iureiur. l. ij. Idē. n. p iusiurādū ꝓsequmur q̄ p snias ff. ō iureiur. sz t si. §. si cū debīditate. qm̄ ptor iusiurādū tuet. ff. e. l. iij. §. i. t publica actō. s. ppl'arz ꝓsumit p iusiurādū: nisi per collusionem sit actū. ff. e. eū q. §. i ppl'arib⁹. solū. n. deū bz vltorē. C. ō iureiur. l. ij. t penā a deo expectat. C. ō arbi. auc. ōcernim⁹. ar. ꝛ. ff. de iureiu. si duo pfoni. in fi. sz ibi ꝓstat ō piurio.

Ostitutus. Jn pma facti narratio t reprehēsio. in scōa pnisio ibi: sane.

f ¶ Cōmēdasses. i. probasses t examinasses personas t fama ipsoz. ar. i. q. i. multi.

g ¶ Jngreres. Nimia examinatio vl' idagatio qñqz vitaz da ē. ff. ō noua. doli mali. i fi. ff. man. si fideiussor. §. i. ff. q. mo. pig. vl' hypo. sol. sic in re corpali. §. t ōbitori. xxxiij. dist. fr'nitatis. t. s. ō dolo. c. i. t. xlv. di. sūt nāqz. ar. ꝛ. ff. ad. l. aql. ita vulnerat⁹. in fi. Itē silis ingsitio reprobat. s. de iudi. cum deputati.

b ¶ Ordinādos. ergo ordinādi ita subtiliter sūt examinādi: t ingrendū est de natiōe in q̄ nati sūt. s. an sint de illa dioceſi. s. de cleri. peregri. c. vl. t ō natiōe. s. an legitime nati. s. de fil. pb'by. c. i. an sint bone fame: q: in nullo dz eoz opinio vacillare. xxxiij. di. laici. t an sint criminosi. xxxij. di. c. vl.

i ¶ Jmmunis. i. q illa crimina de qbus ifamatus fuit: nō cōmisit sicut credunt sic dz suppleri: als hec forma reprobari videt. j. e. c. vlti.

k ¶ Juramentū. sicut credunt: als temere iurarent.

l ¶ Tolerent. t q sint bone fame vt ḃ dicit. j. c. pri. t. s. e. c. cū. p. sz crimē ei obiici nō pōt postq̄ ab eccl'ia tolerat: vt a purgatōe repellat: sec⁹ ē i illis testib⁹ q ad testimoniū iducunt. s. de testi. testimoniū. cū suis cōcor.

m ¶ Condēnati. Ex quo. n. ꝓdēnati sūt de crimine. t fcm̄ ē crimē notoriuz nō tolerant. s. de cohabi. cleri. t mulie. c. vl. vñ tanq̄ criminosi a iuramento repellēdi sunt. vt. s. de testi. testimoniū. Quid si in modū exceptionis crimen fuerit probatū cōpurgatoribus: nunqd possunt repelli eo ptextu: si ex eo ifamati erāt siue eoz opinio grauata ē: repellant vt in decre. p̄dic. testimoniū. in fi. q: debent esse bone opinionis. vt hic dicitur.

gide suā innocentiā purgauisse[a]: t eōm suis cum litteris absoluisse. Quia vero peregrina iudicia[b] sūt inhibita: purgationē quam prestitit sufficere nō putātes[c]: mādam⁹ quatenus si accusatores idonei nō appuerit: vt cū. vij. aut. v. mān sui ordinis sicut expedire cognoueris p purgationē canonicā innocētiam suā oñdat: sibi inūgas. quā cū prestiterit suspēsionez sine difficultate relaxes: t euz testimonij boni viri annūciās[d] ab ifamia homicidij nullius ꝓdictōe vel ap. ob. absoluas[e].

I Dem vintoñ. episcopo.

¶ Sufficit q̄ cōpurgator sit tolleratus ab ecclesia bone fame nec de crimine suspectus condemnatus.

Onstitut⁹ i pītia nra. p. dia. t infra. Preterea illud nobis ñ modicam admirationē inducit: q̄ purgationē oblataz recipe noluisti nisi pus cōmēdasses[f] noia singulorum q̄ dcm̄. p. purgare volebant t de natiōibus t ceteris circūstantijs p⁹ ingreres[g] t diligēter tanq̄ esses ordiatiões facturꝰ: vtinā sic discenteres ordinādos[b]. ¶ Sane in purgationibus faciēdis cū satis sit illis q. p purgādo exhibēt iuramētum fm̄ ppriā ꝓsciam t opinionē iurare q̄ purgandus a crimine sit innocens[i] vl' q̄ bonū exhibuit iuramētū[k] si purgatores ab ecclesia tolerent[l] t sint bone fame in suis ordinibus ministrātes nec in iudicio p crimie ꝓdēnati[m], pculdubio sūt absq̄ vlli us indagine admittendi.

I Nno. iij. senoñ. archiepo.

¶ Propter magnitudinē crimis ifamatus suspēdi potest neduz ab officio sz ēt a bñficio donec se purgauerit. boc pmo. t augeat pp hoc numer⁹ purgator. boc scōo. ex cā iterdū post purgationē pstitam suspendit qs ad tps. boc tertio. t deficiens in purgatiōe punitur vt cōuictus. boc quarto.

Ater. Diuidit in q̄tuoꝛ ptes vt pz in sūmario. scōa pars ibi: attendētes. tertia ibi: purgationē. quarta ibi: qō si.

ñ ¶ Cōstitutio. q̄ hic dicit q̄ ifamati deficiēte accusatore admonitiōe pmissa si se nō corrigāt ab offō suspēdant. lij. q. v. pb'byter. si. s. e. c. ij. Añ no. qs sit mod⁹ procedēdi in purgatiōe idicēda. Si qs clericꝰ apud iudicē sit infamatus pfigat eōs terminū accusare volentibus. t si aliqs cōparuerit audiat. ij. q. v. oībus. t. xv. q. v. c. i. t si ꝓuincat canonice puniatur. vt ibi. Si nō appareat accusator: monet ipsum scōz q̄ dicitur s. e. c. ij. t. si se non corrigit: tūc suspendatur: vt ibi dō. t. xxiij. q. iiij. forte. t. lxxiiij. di. bonorat⁹. t sic intelligitur qō dicit ḃ tales ab offō tū. t sic intelligit Jo. illud. c. ij. q. v. pb'byter. tū si mala fama illi⁹ crebrescit: pt eōs ingsitōez ex offō suo ꝛ illuz facere s. de accusa q̄liter t qñ. vbi plene dō de ingsitione. t. lxxxvj. di. si qdō. t ita cū a cōtumacia icipit: taliter procedere dz p latus. vt. s. eo. c. ij. Añ qz tū ppter enormitatē delicti t scandalū t infamiā magnā inde ortam statiz pōt eōs ipz suspēdere ab officio t bñficio vt ḃ fcm̄ fuit. ij. q. v. sup. c. illud pb'byter. si. t hoc innuit bñ lra illius. Et bugo sic intelligit illud cū vero incipit eōs a crimine procedere ꝛ aliquez fuabit illud qō dō. s. de iudi. cū non ab hoie.

o ¶ Obortā. argu. q̄ ille cui pbat crimē in modū exceptiōis bēat se purgare si ide remaneat infamatus vñ nō poterat pmoueri añ purgatōez s. de testi. testimoniuz. ar. lz enim exceptio nō infamat. s. de ord. cog. cū dilect⁹. i fi. tñ sigillat opinionē ifamati. ff. de doli excep. apō celsum. §. aduersus. t opinio ordinādi in nullo vacillare dz. xxxiij. di. laici. ar. s. de excep. deniqz.

p ¶ Molliētes. Judex enim debet habere misericordiam t rigorem. xlv. distin. disciplina. t. c. sunt namqz. t. c. vera.

q ¶ Xiiij. man⁹. ḃ excidit numer⁹ ꝓpurgatoꝛ pp ímanitatē criminis. Arbitrari⁹. n. est talis numer⁹. ij. q. v. pb'byter si. t diminuit qñqz in eō. j. e. cū i iuuētute. ad fi. t bīto respectu ad criminis enormitatē indicenda ē purgatio qñqz cū plurib⁹ qñqz cū pauciorib⁹: fm̄ qō visum fuerit ipōnēti. Ordinaria purgatio ꝓsueuit notari qbusdā versibus Pōtificē pariū man⁹ purget duodena. Quinta sacerdotē: leuitā tertia pena. Maioꝛ maiori: miꝛ ē adbibēda miori. Quē plebs accusat purgabit i mānifesto. Quē choꝛ⁹: añ choꝛ sua sit purgatō pīto. Laurē.

r ¶ Noscit. ij. q. i. si peccauerit. t. q. v. mēnā. xxxiij. di. illō. t. s. ō elec. postq̄. xv. q. v. ō crimie. t. C. vbi ō cri. agi opoꝛ. auc. q̄ in puincia.

s ¶ Moderno. quia debent esse vicini t noti. j. c. proxi. t. s. e. ex tua rum. constitutus. t. c. cum. p.

t ¶ Familiaritatis. ex qua orta fuit infamia cōtra eum. si. xxxiij. di. quorundam. t. s. de accu. nulli. t. j. e. cum in iuuentute. Et est hic argu. q̄ presumitur contra aliquem vel de aliquo ex societate.

v ¶ Abiuret. Qui. n. ē infamat⁹ de ḃ crimine: purgare se dz iuxta ꝓsideratōez epi. s. de bere. excōicamus. §. q ăt. merito iste dz abiurare

familiaritatē ex qua fuit ifamatus. In quibusdā. n. casibus tenetur qs iurare se similia nō factuz: sicut qlibet absoluēdus. xj. q. iij. cū aliqs. ꝛ. ſ. de sen. ex. ex tenore. Itē icendiarius. xxiij. q. vl. pessimā ꝛ bereticus prout h dſ. ꝛ. i. q. vij. quotiens. ꝛ de consecra. di. ij. ego berēgarius. ꝛ i quolibet nefando crimine. xxj. q. ij. de viro. Jo.

a ¶ In arctū mōasteriū. imo vſ q ꝺposit⁹ tradi ꝺz curie seculari. ſ. ꝺ bere. ad abolendaz. §. i. i. rū. ꝛ. c. excōicam⁹. §. dā nati. Quare ergo iste ſ tradit curie ōgradatus cum deficiens in purgatione pro condēnato baberatur. Resꝺeo presumptio. n. ista licet sufficiēs sit ad ꝓuationem officij ꝛ bñficij ꝛ ēt depositionē: non ꝺz ꝓpterea tradi curie seculari qz directe ꝓdēnatus nō est: sz ꝑsūptiue. ꝛ ꝛia loquuntur cuz aliqs ꝓdēnatus est vere non ꝑsumptiue buic. n. ñ fuit ꝓbatū q sit bereticus verus: sz q bēat familiaritatē cum eis. vñ pp hmōi ꝑsumptōes nō debuit taliter dānari. ar. ſ. ꝺ ꝑsump. lſas ꝛ dānati vere ꝺ bereſi si redire volūt i perpetuū carcerē detrudūtur. ſ. de bere. c. pe. §. pe. qbus i iure cōparat quo ad penā quodāmō

b ¶ Am dilect⁹. vicine. Ex hoc presumīt q eius vitā ꝛ cōuersationē agnoscāt. ſ. ꝺ ꝑsump. quoſdā. ꝛ. c. quāto. Nō. n. idoneus est q factū ignorat. ſ. de iur. calum. in ꝓtractandis.

c ¶ Honeste. ꝛ sufficit q ab ecclesia tolerētur nec sint de crimine ꝓdēnati ſ. e. constitutus.

¶ Am. Non semper pp infamiam est indicēda purgatio. pōt tñ qñqz indici ēt vbi nō est idicēda ad ſtantiā purgandi. b. d. vel aliter et melius ꝛ sic vt in rubro Et est casus no. scōz istū intellec. Diuidit prima ps narrat fcm ꝛ petitionē ꝓcuratoris. scōa petitionē ip̄robat. tertia petitōez cū q̄dā ꝓtestatōe admittit. scōa ibi: vnde tertia ibi. cetez. ab. ſi.

d ¶ Corrigit. v. q. v. nō osculatur. xxiij. q. v. nō putes.

e ¶ Ab illius. ſ. neptis sue cuz q̄ dicebaſ dormiuisse. ſ. de ꝑsum. cum in iuuentute. q̄ ē ps istius: ꝛ hec continuatur ad finem illius. Ber.

f ¶ Sequiſ. qz pnior est ad malum q̄ ad bonuz ois etas ab adolescētia xij. q. i. omnis ꝛ humana natura facile ꝓlabiſ ad delicta i auc. de mona. §. ſi quis. circa fi. col. i.

dam penitentiā in arctuz monasteriū[a] detrudere non omittas.

¶ Dem abbati sancti dionysij ꝛ ꝑ sbytero sancti martini.

¶ Breue é nec pōt aliter sūmari.

Quam dilectus: ꝛ infra. Illud aūt vos attendere volumus ꝛ mādamus vt tales ad purgationē admittant[b] persone que vicine sint ꝛ honeste[c]. ¶ Dem.

¶ Si ifamia ortū non hz ex ꝓbabilibus cōiecturis nō é de necessitate indicēda purgatio potest tamē indici ad instantiam purgandi.

Quam in iuuentute sua: ꝛ infra. Quia ꝺo pſ filiū quez diligit corrigit[d]: nos gnqz ecclesieñ. epō plras nostras ad maiorem cautelaz iniunxim⁹: vt ab illius[e] familiaritate cessando taliter se haberet q sinistra de ipso suspitio nō possit haberi: sed inimicus hō rescriptū lrarū surripiens apud regē ꝛ regni magnates ipsum negter publicauit vt sic deberet ampli⁹ ifamari. Unde nos tātā emuloz negtiā attēdētes licet pulsati fuerim⁹ multotiēs ꝺ eā nunqz tñ aduersus ipuz potuimus cōmoueri: sciētes q dictū facile segt[f] multitudo. vbi[g] vero idē epūs ad strigoneñ. metropolim extitit postulatus qdā q sup ipsa postulatiōe aduersabāt eidē vt promotionē ipsius facilius ipedirent: illi⁹ criminatiōis carbones reaccēdere sunt moliti. vñ qdā ꝓcurator ipsi⁹ ꝺ filio amicoz suoz q sup hoc bonū zelū hēbāt sz nō sz sciaz cepit cū instātia postulare[h] quatenus eidez epo purgationez canonicaz facere mus indici vt suā inocentiā demōstraret: nos āt postulationez hmōi minus ꝓuidā reputantes ꝓcuratorem ipuz ad ea sepe volui⁹ reuocare: ꝛ infra. ¶ Cetez qz ꝓcurator istabat cōpulsi fuim⁹ nō iuris necessitate sz iportunitate[i] petentis vt p nos ei purgationez canonicā cum duobus abbatibus mādarem⁹ indici quāuis fuerim⁹ ꝓtestati q ex alia cā talis petitio min⁹ ꝓuide tūc fiebat qz strigoñ. ecclesie suffraganei vir eo tpe purgarēt eūdez q in fcō postulatōis ꝺicebant eidem ꝛ suffraganei colocen. eccl'ie ipm minime tūc purgarent[k] qz iter eū ꝛ colocen. archiepz de strigō. metropoli cōtentio vertebatur. Unde cum non sint[l] alij pontifices in vngaria merito videbaſ q ꝑ episcopos regni sui nō possz i illo articl'o se purgare. ¶ Dem trien. archiepo.

¶ Compurgator iurat de credulitate.

Te testibus: ꝛ infra. Illi vero qui ad purgandaz alicui⁹ ifamiam inducuntur id solum tenēt iuramēto firmare q veritatez credunt[m] cum dicere qui purgatur. ¶ Dem florentin. epiſcopo.

¶ Infamat⁹ sup defectu natalium nō ꝺz ꝓmoueri nisi ꝓus se purget.

Accedens ad pñtiaz nostraz. l. dia. humili nobis insinuatione monstrauit: q cū a suis emulis diceretur q esset fili⁹ sacerdotis tu eū nec ꝑ monere voluiſti[n] nec pmi sisti ab alio promoueri. Quo circa mādam⁹ q̄ten⁹ si publice fuerit nota respersus ꝛ de ipsa tibi legitime constare nō poterit purgatiōe[o] ab ipso recepta ipsuz non differas ꝑ pter hoc ad sacerdotis officium ꝑ monere: qz ꝛ si nō sit nota delicti[p] est tñ nota defectus ipediētis ad sacros ordines promouendum.

¶ Dem eugeñ. abbati ꝛ scholaſti co mutñ.

¶ Super notorio crimine non est indicenda purgatio: ꝛ pendente cā super criminibus coraz pape delegato purgatio ab ordinario super eis recepta non tenet.

Quam dilectis filijs. h. presbytero ꝛ. g. ꝓcuratori. o. clerici. r. capellanū nostrū cōcesserim⁹ auditoreꝫ: idez ꝓcurator ꝓposuit q cuz dictus ꝑsbyter sup iceſtus crimine fuisset publice infamatus: ꝓstātiſ. epūs ordinari⁹ iudex ei purgationez indixit: q cū se purgare nequiuisset ab ipso fuit suis ecclesijs ſtialiter ꝺ stitutus[q] quas ipse nihilominus detinuit per violentiam occupatas.

¶ Cunqz idem presbyter cuiusdaz ꝓsanguinei sui vroꝛē publice detineret ad petitionez plebani de benisa ꝛ quorūdā alioz clericoz constantiū. dio. iudicibus dicimur litteras destinasse vt si dictus ꝑsbyter super crimine adulterij ꝛ incestus coram ipsis se purgare nō posset: ipsuz pena[r] debita castigarēt: qui cum cōstitisset eisdez q idem ꝑsbyter pro eo q in purgatione defecerat ab epo memorato fuerat cōdēnat⁹: ipsuz vtpote ꝓtumacez[s] ꝑdictis eccl'ijs p sniam priuauerunt maxime cū de incestu ꝛ adulterij crimine tanquā de notorio liqueret eisdem: abbas ꝛ conuentus ad ea q̄ spectant ad honorē ipsius. vñ possunt recusari i factis ipsius. vt. ſ. vt lit. non conte. accedens.

l ¶ Nō sint. Notabile é q aliqs per sepz possit purgari si sic aliqbus sui ordinis. si oēs alij sūt inimici ei⁹ q sūt sui ordinis. ar. ij. q. v. si legitimi. ꝛ tūc alijs inferioris ordinis ꝑt se purgaſ: ꝛ ēt cū laicis si clerici deficerēt ex eadē cā. ar. ij. q. v. oīb⁹. ꝛ ēt cū feminis. ar. xviij. q. ij. in decima. Jo.

m Te testib⁹. credunt. sic j. eo. c. vl. l'fi. ſ. e. quotiens. ꝛ. ſ. de testi. quotiens alſ anceps subirēt puriū ad qō nemo cōpellit. ff. ꝺ in lit. iur. videamus. ꝛ. ff. re. amo. marcell⁹. qō eēt si de fcō alteri⁹ ꝑcise iuraret vt ibi: ꝛ sic iurat de credulitate i iuramēto calūnie. C. de iura. calū. l. ij. §. qō obꝑuari. i fi. sic ꝛ alibi. vbi ferť testimoniū de auditu. ff. de proba. si arbiter.

Accedens. Prio ponit questio. scōo prouisio ibi: quo circa. Alb. si.

n ¶ Voluiſti. ſi. ſ. de test. sup eo. Et. ſ. de spon. preterea. ff. ꝺ ritu nup. adoptiuus. §. seruiles. in fin.

o ¶ Purgatiōe. ꝛ qūo purgabit se q nō sit filiꝰ sacerdotis: qz negatiua ꝓbari nō pōt directe ꝛ preterea tale é fciī qō ꝓbari nō pōt. ff. ꝺ ꝓdi. ꝛ ꝺ mon. l. lucius. Rūdeo ꝺ indirecte ꝓbabit. ſ. q fuerit filius talis laici ꝛ vroz eiusdē quā p legitima tenebat ꝛ h notū ꝛ publicū erat: ꝛ ꝓbabit se nō fuisse filiū sacerdotz. Itez eo ipso q ꝓbat se filiū vroz tue quā tu tenes ꝑ vroꝛe ꝓbabit se filiū tuū esse. ar. ff. de iure vo. qz mater. ꝛ sic purgatur aliqs nō solū a crimine: sz ēt ab irregularitate. vt pz h. ꝛ laici ēt se purgant. ſ. eo. nos inter. ꝛ etiā femine. ſ. e. moniales. bene potest etiā iurari super conditōe persone. ff. de iureiur. l. iij. §. i.

p ¶ Delicti. qz nō é culpa ei⁹ qui gignit: sed q generat. l vj. ꝺ. naſci. de adulterio.

Quam dilectus. In prima pte ponit auditoris datio. in scōa actoris petitō. i tertia rei rñsio. i q̄rta diffinitō scōa ibi: cūqz idē. tertia ibi: dcūs vo. q̄rta ibi: bis igr.

q ¶ Destitut⁹. q deficit i purgatiōe deponit. vt. ſ. e. cū iter. ꝛ. c. cū. p. ꝛ. ſ. de simo. h ꝺ h insinuatū. ꝛ. xxx. di. c. vl. sz i casu isto ñ debuit ꝓuari sz suspendi ab offō: nisi tu velles eqpaſ crimē incestus criminis symonie ꝛ bereſis. ſ. e. iter. i ꝑn. Tñ papa nō ip̄robat fcm epi ꝓstā. qz ꝺ h nō agebaſ. Sz credo q bñ fec eps: qz ꝑsūptiue ꝓuictus é ꝛ talis ꝑsumptio transit in violentam.

r ¶ Pena. vt priuaret officijs suis: dictum est in pristina notula.

s ¶ Cōtumacē. ꝛ male: vt pz ꝑ sequētia: qz nō seruauerūt ordinē iuris ꝺbe

g ¶ Ubi. i. postquam.

b ¶ Postulare. sz qliter potuit h postulare cū ei h nō fuerit iniūctū ꝛ ꝓcurator nō possit deferre iuramētū nisi spāliter sit ei hoc mādatuz ff. ꝺ iureiu. iusiurādū. §. vl. dns nō tenebaſ ratū hēre factuz ꝓcurato

bant ingrere ad petitionē eox: qz ipetrauerūt inqsitionem vocato presbytero vt haberēt facultatē se defendēdi. s. de accu. ꝗliter ⁊ qñ. §. debet. nō obstāte fcō ꝓstā. epī: cū de illo nihil de eis cōmissum fuisset: ⁊ sic ordo iuris in inqsitione seruari dz precipue circa clericos seculares. b.

a ¶ Juris ordīe. si iurꝫ ordo q ē ō sbstātia iudicioꝝ nō fuer: nihil agit. ij. q. vj. §. diffinitiua. aliꝰ ordo q si ē de substātia iudicioꝝ lz non seruet snīa tenet: nisi per appellationē releuet. C. de ap. l. i. Joā. Et b bēs: q cassato pncipali cassatur accessoriū: vt. s. de no. ope. nunci. cū ex iniuncto. s. de accusatio. ad petitionem.

b ¶ Repugnātia. vñ non sūt audiēdi. s. de ap. sollicitudinē. ⁊. xxiij. q. vij. qō ār. Et ꝛputandū est illis q aliter retulerūt: cū possent relationē suā diligentius auertisse. s. de fi. instru. ꝛputari. ⁊. C. eo. ti. scripture. ⁊ ideo processus illoꝝ ⁊ quicquid occasione illius processus factum est irritatur. s. concessio ecclīaruꝫ si. s. de fi. instrumen. inter.

c ¶ Notoriū. qualiter quid dicatur notoriū habes supra de cohabi. cleri. ⁊ mulie. capitulo vltimo.

d ¶ Jndicēda. qz nec ꝓbatione opꝰ erat. ij. q. i. de manifesta. s. de accusa. euidētia. citatō tñ faciēda ē. xxiiij. q. iij. de illicita. ⁊. ij. q. i. deꝰ oīpotens. ⁊ snīa ꝓferēda vt hic dicit. ⁊. s. de ap. cū sit romana ⁊. c. ō manifesta. nec regritur purgatio. vt b: qz illa nō habet locū nisi cū factū dubiū ē deficiētibus accusatoribus ⁊ testibꝰ. vt. s. pz in multis. c. nec ꝓbatio. vt ij. q. i. deꝰ olpotēs. ⁊. c. scelꝰ. ō manifesta. ⁊ sic pz q i notoriis ꝗtuꝫ ad snīaꝫ tñ aliq̄ sunt partes iudicis. Añqꝫ tñ recipiūt ꝓbatiōes ex abūdāti. s. ō cle. bone. xxiiij. q. i. pudēda. l fine ⁊ ff. de manumiss. cām. in prin. nihil. n. tam indubitatuꝫ qō nō recipiat quandā solicitaꝫ dubitationē: l aut. de tabel. in medio. col. iij.

e ¶ Apud bonos ⁊ graues. No. q dīc apud bonos ⁊ graues fuerit infamatꝰ p hoc vī q nō refert vñcūqꝫ orta fuerit ifamia: ex quo apō tales iā laborat. sufficit ad purgationē idicēdā. xxiiij. q. iij. ecce. ⁊. s. e. accedēs. ar. ꝯ. s. de accu. ꝗliter ⁊ qñ. ⁊. xj. q. iij. i cunctis. ij. q. v. olbus. Per hec iura scō iducta dicūt q dā q si infamia orta sit a vilibꝰ ⁊ emulis nō cōpellit ad purgationeꝫ. Alij dicūt q vī verius q ex quo aligs infamatus est apud bonos ⁊ graues cō pelli dz ad purgationē: ne apō illos icredibilis remaneat. p iura pmo iducta. ⁊. ij. q. v. olbus. ⁊. c. qualiter ⁊ quando. nō contradicit.

f ¶ Ordinarius. cū cā illa delegatis iudicibꝰ cōmissa fuisset. ⁊ sic eps nullā hēat iurisditionē ꝗtū ad cām ea pendēte. verū purgatio tanꝗ a non suo iudice indicta nō valet. s. de consue. ad audientiam cum suis cōcor. ⁊. s. de offi. leg. licet. Et ita purgatio minus iusta nō facit fidē. s. eo. ex tuarū. nec ēt delegatus ipsum tenetur audire: quia eo omisso accessit ad ordinariū. ff. de arbi. ſz ⁊ si. §. vlti. ⁊. l. se. imo videtur q talis cāz perdere dz. C. de asser. tol. l. i. §. vl. ⁊ argu. s. de rescrip. ex tenore.

Accepimus. Quattuor sunt partes. Jn pma iudicū ꝓsultatio sup forma purgatiōis quā purgādus offerebat. Jn scōa ibi: ipse vo. purgandi supplicatio. in tertia ibi: postea ipsius forme reprobatio. in quarta ibi: ideoqꝫ cōmissio cum expressione debite forme. ab. si.

g ¶ Curasti. de istis bisuntiñ. habuisti. vt credo. s. de acc. licet. ⁊. ibi cōmisit papa inquisitionē contra ipsum ⁊ eisdem iudicibus scribit. b.

ti sancti galli ad quē illaꝫ ecclesiaꝫ donatio pertinebat: ptātem liberā cōcedentes ecclesias illas personis alijs cōferēdi qui eas postea supradicto. o. clerico assignauit: ⁊ infra. Dictus vero presbyter inter cetera respondit: q processus iudicū predictoꝝ debeat merito retractari cū lite nō ꝓtestata pcedere ꝑsum pferunt contra eū: adijciens q purgationem indictam ab electo constātinen. curauerit exhibere: ⁊ infra. Jdeis igitur ⁊ alijs plenius intellectis: licet littere ille q ad ad ꝑdcōs iudices ipetrate dicuntur: vel ipsarum trāscriptū ostensum nō fuerit coꝝ nobis: qz tñ ex tenore relatōis ipsoꝝ quam dictus procuratoꝛ exhibuit: ac si lre ipse ostēse fuissent nobis constitit euidenter iudices ipsos pretermisso iuris ordīe processisse: tam processum eoꝝ q̄z cessionem ecclesiarum a ꝑdicto abbate de mandato ipsoꝝ factā auctoritate ap. retractamus: presertiz cum relationis ipsius series repugnantia b contineat ⁊ aduersa. dicitur eniz q crimē eiusdē presbyteri vsqz adeo publicum fuerat ⁊ notorium q nullus inficiatiōi locus penitus existebat: vtpote cuiꝰ vniuerse vicinie populus testis erat: ⁊ tñ ibidem permittitur: q eidem presbytero terminū peremptoriū prefixerunt in quo si posset super infamia predictoꝝ criminum canonice se purgaret: cū nimirum si crimen notorium c existebat nō erat illi indicenda d purgatio sed in eū cōdēnationis sentētia promulgāda: ⁊ infra. Si vo nullꝰ appuerit legitimus accusatoꝛ: ⁊ ipsuꝫ inueneritis apud bonos ⁊ graues e super predictis criminibus vel ipsoꝝ altero infamatum purgationem ei canonicaꝫ indicatis: non obstante q coꝝ predicto electo dicitur se purgasse: cum iudicio pendente coꝝ

b ¶ A natiuitate. imo oporteret vel sufficeret q post baptismū illō vitiū ñ cōmiserit ēt si talr se purgare ōberet. xxv. dist. c. vl. ſz bodie rigoꝛ illiꝰ canonis nō seruat: qz defectꝰ nostri corporis districtionis illiꝰ nō patit manere cēsurā. xxxiij. di. ffnitatis. ⁊ sine vitio carnis pauci inueniunt. l. di. qz tua. qz difficile ē cōtinere. xxxiij. q. v. q sitit. Quare dicit papa q non credit ab eo talr iuramentum exactum: quia nec debuit. vt patet. ſ.

i ¶ Presumimus. arg. q ea que dubia sūt quo animo fiant in tutioꝛez partē facienda est interpretatio. ſ. de reg. iu. c. ij. ff. e. ti. semper in dubijs. ⁊. l. ea que. verbuꝫ illud q erat īmunis dubiū erat. vt pz. ⁊ iō papa ſterpretatur illud in securioꝛē partē: qz sic iurare fatuum esset: vt sequitur. Ber.

k ¶ Jgnorat aīa mea. et ideo semper ōbet timere: qz bonarum mētium est ibi culpā timere: vbi ēt culpa nō est. s. de obser. ieiu. consiliuꝫ. §. ij. ⁊ v. di. ad eius vero. quia si dixerimus q peccatū non habemus: veritas in nobis nō ē. de pe. di. ij. si enim ingt: vbi sunt ꝟba Job ꝓtinētia banc sententiam. Et sepe dimisso peccato alicui ꝓnitur ille post peccatuꝫ dimissum. de pe. di. i. si pcñi. ⁊ sic iste temerariā ⁊ dubiam purgationeꝫ volebat subire: quasi anceps periuriū qō fieri ñ dz. ff. de in lit. iuran. videam ꝰ. ⁊ ideo papa talem reprobat purgationem tāq̄ ineptam ⁊ dolosaꝫ. ꝑ. s. eo. ꝓstitutus. huic standuꝫ est: ⁊ expone ibi a crimine īmunis i. non cōmisit illa crimina de quibus infamatꝰ erat episcopus vt credunt ⁊ ita debent intelligi: vt ibi notatur ⁊ sic potest prestare.

l ¶ Grauioꝛa. ſ. simoniā cuius cōparatione cetera crimina pro nihilo reputantur. i. q. vl. c. vl. ⁊ ita simonia iter grauiora peccata reputat: ⁊ homicidio quandoqꝫ comparatur. s. de accusa. inquisitionis.

m ¶ Venditioneꝫ iusticie. Justicia vēdi. nō dz. iiij. q. v. nō sane. ⁊. xj. q. iij. nō lz. ⁊. s. de vi. ⁊ bone. cle. cū ab oi specie: ⁊ in tñ reprobata est: q venalis etiaꝫ sententia nulla ē. i. q. vj. §. venales. ita q non est appellare necesse. C. quando prouo. non est necess. venales. ⁊ non solum iusticia. imo iurisditio non debet vendi. s. ne prela. vi. su. c. i. ⁊. ij.

n ¶ Extitit. sup his tñ ⁊ non sup alijs debet se purgare: nec inqsitio nec receptio testiū sup alijs fieri debet qō si fiat: nō valet. s. de accu. inquisitionis. §. i. ⁊. c. qualiter ⁊ quando. ij. Ber.

o ¶ Minime cōmisisse. Hec est ꝑ debita forma purgādi sine aliquo scrupulo duplicitatis: qz ⁊ si egisset sic ō illo crimie penitētiā: adhuc ifamia remaneret de scō. q̄ p penitentiā nō tollit. ij. q. iij. §. hic colligitur. ff. de obse. a li. ⁊ li. ꝑstan. l. ij. vnde purgatio dicta non sufficiebat directe: ergo debuit purgare scōm banc formā. sic. s. e. quotiēs.

p ¶ Postꝗ. ergo de ꝓterito se nō purgabit: qz cū tpe sue ꝓmotionis nō fuit ifamatus: qñ alias nō debuit ꝓmoueri. lxxxj. di. tātis. ⁊. s. ō accu. olpotēs ⁊ tali mō nō purgabit: qz approbauerūt mores ipsius. vñ ipꝫ postea reprobare ñ pōt. viij. q. ij. dilectissimi. ⁊. xxx. q. v. hoꝛ

rendus. ꝛ. ſ. de iureiur. quẽadmodum. ff. de adul. l. ſi vxor. in fi.

a ¶ Credunt. ſi. ſ. e. quotiens.

Rubrica de purga. vulga. Quia duplex ẽ purgatio q̃dã canonica: q̃ canon inuenit eam de qua ſupradictum eſt: quedã vero eſt vulgaris q̃ vulgus introduxit eam: ideo ſequitur videre de ea. Abbas ſicu.

Ara. Due ſũt ptes huiꝰ

c c. cõſultatio ꝛ rñſio. ſecũda ibi: tue. ab. ſi.

b ¶ Aliquatenꝰ. tolerare. In nullo enĩ ca ſu talis purgatio debz tolerari: nec ob. q̃ poſſit obijci de golia q̃ pugnauit cuz dauid. ij. q. v. mõachũ. q̃ illud fuit factũ inſtinctu ſpũs ſancti: ſicut petrus excuſatur: q̃ geminuz fecit homicidiuz. xxiij. q. vl. occidit. ꝛ patriarche excuſant ab adulterio. ſ. ó diuor. gaudem. Hec purgatio ab eccleſia reprobat: cũ deuz potiꝰ tẽtare videat. ſ. e. c. vl. ꝛ fabricante diabolo facta ẽ vulgaris purgatio. ii. q. v. mẽnam. ꝛ c. cõſuluiſti. vñ q̃ culpa nõ eſt. punit. ſ. c. pri. nã q̃diu hz homo quid faciat non dz deũ tentare xxij. q. ij. querit cur patriarche. ꝛ athelete hz leges nõ hñt locum. C. de gladia. l. vna li. fi.

Significãtibus. In pma ponit qõ. l in ſecunda prouiſio ibi: vnde. ab. ſicu.

c ¶ Reſtituãt. Sz qualiter ꝺ ee põt qõ retracta retur ſnia a qua nõ fuit appellatuz cum iã tranſierit i rẽ iudicatã: licet veritas aliter ſe hẽat: ẽt ex ipſa ſentẽtia ius ſcñ eſt q̃tuz ad litigãtes. ſ. de re iudi. cuz inter vos ꝛ per ea q̃ poſtea emergũt ſnia nõ retractatur ſ. de re iudica. inter monaſteriuz. ꝛ. c. fi. ꝛ talis error detectus ſniaz nõ retractat. ff. fa. ber. cum putarem. ꝛ. C. de cõdi. i de. l. i. Ad hoc dicas q̃ pp probabilez errorem ꝺñ retractat ſnia. ſ. de frigi. ffnitatis. xxxiij. q. i. c. i. ꝛ. ij. ff. qñ ac. ó pec. eſt an. l. ij. alãs eſt. §. prime. l. ꝛ ſcipit queſituz. ꝛ plerunq̃ veritate comperta retractat ſnia. ff. de cõdi. ſine cauſa. ſi fullo. ꝛ ẽt pp delictũ aduerſarij. ſ. de diuor. ex litteris. ꝛ. ff. de iureiurã. admonendi. C. de tranſac. ſi ex falſis. Sic ergo modo apparet q̃ ſententia falſo lata nulla fuit: auctoritatis nullius: ꝛ reprobate probatiõis de vtroq̃ iure: ergo debuit merito retractari. Jo.

Olecti. Jn pma pte ponit q̃rela i ſcõa: dat iudices ibi: cũ igit.

d ¶ Nouiter. pp quod cum eis mitius eſt agendum. j. de pe. et remiſ. is qui. ꝛ. ſ. de diuor. is qui. quouſq̃ fuerint in firma radice plãtati. xxxv. q. iij. quod ſcripſi.

e ¶ Jnterdictũ. vt. ij. q. v. mẽnaz. ꝛ. c. cõſuluiſti. ꝛ. ſ. ti. proxi. ex tuay. ꝛ. ſ. ne cle. vel mona. ſententiam. ꝛ. C. de gladia. l. vna. li. xi.

f ¶ Tentari. qõ fieri nõ dz: iuxta illud. Nõ tentabis dñm deũ tuũ ꝛc. xxiij. q. ij. queritur cur patriarche. ꝛ. xxiij. q. v. ſi nullus. Ber.

Rubrica de iniurijs ꝛ dãno dato. Supra de varijs exceſſibꝰ dcñ ẽ taz plator q̃ ſubditorũ. Verum q̃ ex eis frequenter iniurie ꝛ dãna iferuntur merito de his ſubijcit. Abbas ſiculus.

g Jrrati. impenſas. Operas aũt amiſſas ꝛ impenſas in curatiõe pſtabit vt dic̃. ꝛ. ff. ſi qua. pau. fe. dic. l. ex hac. ꝛ. ff. de his q̃ eiec. ꝛ effu. l. vlti. ꝛ. ff. ad. l. aquil. qua actione. in princi. De formitatis autem ratio nõ habebitur: q̃ liberũ corpus non recipit eſtimationẽ: ut i primis dua bus legibꝰ. ꝛ. ff. ad. l. rhodi. de iac. l. ij. §. corpor. et. ff. ó bis q̃ eiec. ꝛ effu. l. i. §. ſed cũ bõ tamen ſit liber homo periit. l. ſolidorum fit condemnatio: vt. §. ſed cum homo. illud fit pro pena: non pro eſtimatione.

Jrrati fuerint homies ꝛ percuſſerit alter proxi-

s muz ſuũ lapide vel pugno ꝛ illo mortuꝰ ñ fuerit: ſi iacuerit in lecto: q̃ pcuſſerit operas eius ꝛ impẽſas ſi medicos reſtituat. ¶ Eodẽ.

¶ Breue eſt: ꝛ iõ nõ ſummatur.

Jquis aperuerit ciſternaz: ꝛ foderit ꝛ non operuerit eã ceciderit q̃z bos vel aſinus in eaz: dominus ciſterne reddet precium iumentorum: qõ aũt mortuuz eſt ipſius erit. ¶ Idem.

¶ Breue eſt: ꝛ iõ non ſummat.

Jbos alienus cornupeta eẽt ab beri ꝛ nudiuſtertius: ꝛ nõ cuſtodiuit euz dñs ſuus: reddet bonem pro boue ꝛ cadauer integruz accipiet. ¶ Idem.

¶ Breue eſt ꝛ non ſummatur.

Jleſerit quiſpiã agrũ vel vineaz: ꝛ dimiſerit iumẽtũ ſuũ vt depaſcat aliena: pro damno eſtimationẽ reſtituet. ¶ Idem.

¶ Breue eſt ꝛ non ſummatur.

Jegreſſus ignis cõprehẽderit acernos frugũ ſiue ſtantes ſegetes in agris: reddet damnuz qui ignem ſuccenderit.

Ex penitẽtiario romano.

¶ Breue eſt quaſi idem cum precedenti.

Jquis domũ vel areã cuiuſ quam incenderit voluntarie: ſublata ꝛ incenſa omnia reſtituat ꝛ tres annos peniteat.

Nono. iij. epo bonoñ.

¶ Secularis poteſtas qui clericũ bãnint condemnari dz per iudicẽ eccleſiaſticũ ſm eſtimationem iniurie in expenſis ꝛ damnis.

Olim ſcribentibus nobis epo mutiñ. vt ptãtem cõſiliarios ꝛ populum ciuitatis florentiñ. ad ſatiſfaciendum de dãnis ꝛ iniurijs irrogatis epo et eccleſijs feſulañ. cen. ec. coartaret: idẽ teſtes lite non cõteſtata recepit. Quare nos eiꝰ proceſſu penitus reuocato cõe floreñ. quia banniuerat epiſcopuz feſulanum contra deum ꝛ eccleſiaſticam libertatẽ: pp iniuriã bãni expenſas

b Jquis. reddat preciũ. ſi ꝺ fecit i publico: ſi vero in priuato loco vbi conſueuerunt fieri nõ tenetur. ff. ad l. aquil. qui foueas: quia qui occaſionez damni dedit tenetur. ff. ad. l. cor. nihil itereſt. ꝛ. ff. ad. l. aql. q̃ occiderit. §. penul. ꝛ. j. eodem. c. vltimo.

i Jbos. cuſtodiuit. ſupple ꝛ alteriꝰ bouẽ occiderit vñ tenet: q̃ culpa ſiue negligentia ipſius damnum datum eſt qui debuit diligẽtiam adhibere: ut. j. c. vlti.

k ¶ Reddet bouem. hic itelligit cuz bos ille q̃ damnuz dedit aggreſſus eſt aliuz: ꝛ occidit: ſed ecõuerſo non tenetur ff. ſi qua. pau. ſe. di. l. i. §. cuz arietes. ff. ad. l. aquil. itaq̃z. ſed cũ dubiũ eſt quis bos primo aggreſſus eſt. ff. ad. l. aql. ſcientiaz. §. cum ſtramenta. ꝛ ſi alias animal tuũ mihi dãnuz dedit: tu teneris. j. eo. c. vlt. ver. q̃ ſi. j. c. proximo.

l Jleſerit. eſtimationez reſtituet: niſi dãdo animal velis liberare teipſuz. j. eo. c. vlti. vltra enim eſtimationez non tenetur conuẽtus de paſtu pecoris in actiõe in factũ conuenitur. ff. ó pſcrip. ver. qui ſeruãdaz. §. ſi glãs. ꝛ expellere dz animal qõ dãnum dedit: ꝛ tanquam ſuum nõ includere illud: cuz dominus illius tenear ad damnuz ff. ad. l. aquil. quintus mutius. §. pomponius. Ber.

m Jegreſſus. reddet dãnũ. ſi fuerit i culpa dũ apposuit iſtũ ignez: nec adhibuit diligẽtiam quaz debuit ff. ad. l. aquil. q̃ occidit. §. in hac. ꝛ. j. eo. capitulo vlti. alias ſi nihil de contingentibus omiſiſſet: non tenetur. j. eo. c. vltimo.

n Jquis domũ. voluntarie: ſecus ſi cõtra voluntatem dum tamẽ nihil de cõtingentibus omiſerit. j. eodẽ c. vlti. in fi.

o ¶ Reſtituat. in quadruplũ infra annum: poſt annum in ſimplum. ff. de cenſi. l. i. ſed ſi negligentia in ſimplum: ſed ſi dolo fecerit ſm leges concremabitur. ff. eo. qui edes.

Olim. Diuiditur. quia primo recitat proceſſum delegati quem ſecũdo reuocat ꝛ cauſaz diffinit ibi: quare. bodie adde penã in cle. i. de penis. Abbas ſiculus.

p ¶ Reuocatio. lite vo nõ ꝓteſtata non valet proceſſus: vt hic patet. ꝛ. ſ. vt lite nõ ꝓte. accedẽs. ꝛ. ſ. de elec. dudũ. ij. ꝛ. ſ. de pur. ca. cum dilectus.

q ¶ Banniuerat. tale bannum nullum fuit: quia nullam habet iuriſditionem in ipſum. laico enim non licet de clerico legem dare. xcv. diſtinctione bene quidem. xvi. q. vij. non placuit. immo tanq̃ ſacrilegus fuerat puniẽdus eadem cauſa. ꝛ. q. c. ſi quis principum. ꝛ quia in eo offendit eccleſiaſticam libertatem: ꝛ propter hanc iniuriam punitur ad expenſas quas propter hoc fecit: ꝛ damna que pertulit tali occaſione vt patet.

a ¶ Taxatione. dz iudex ꝓmo taxare de expẽsis ⁊ dãnis i iudicio petitis. iij.q.iij. offerat. v. ꝙ fieri. ⁊ postea dz iurare: ⁊ tali iuramẽto stabit tãꝯ legitie ꝓbatõi. C. vñ vi. ſi qñ. ⁊. ij.q.i. i ꝓmis. ſ. de bis q̃ vi metuſue cau. fiũt c. vlti. vbi de hoc. Ber. b ¶ Uſualis monete. ⁊ ſi de hac nõ fuiſſet dictũ: de illa tñ intelligeret. ff. de le. i. ſi ſeruꝰ pluriũ. §. vlti. ⁊. ff. de ꝟbẽ. ẽpt. iperatores. ⁊ ſi plures eſſent vſuales monete: vſ de mioꝛi intelligẽdũ. ff. de lega. iij. nũmis. ⁊. ſ. de cẽſ. ex parte.

I N noſtra. Qui iurat ſtatutũ ſup nõ repetendis dãnis hoc ñ obſtãte expẽſas repetere poterit. b. d. uel ſic vt i rubꝛo. diuidit qꝛ in prima ꝑte ponit ỏciſa ꝙſultatio: in ſcõa rñſio ibi: cum igitur.

c ¶ Dãnoꝝ. No. g̃ ꝙ dꝛia eſt iter dãnũ ⁊ expẽſas vt b pz. ⁊ ſ. c. pri. ar. vñ iuramẽtũ ſup vno factũ nõ extendit ad aliud: cũ ſint diuerſa puta ſi ꝑ diſcordiã domus aliq̃ deſtructa fuerat poſſeſſio aliq̃ ſteriliſ remãſit. vl qꝛ negociari ñ potuit: hmõi damna remiſſa ſũt ⁊ iuramẽto firmata. Ode. n. dãnũ ſiue itereſſe dꝰ circa rẽ puta ſubtraxiſti inſtꝛa q bus poſſeſſio eccl̃ie firmat vl alteriꝰ teneris ad illũ dãnum qõ ꝙtingit ꝑ abſentiã inſtꝛo ruꝝ. xij. q. ij. ſi quis de cleri. ⁊ ff. de actio. emp. ⁊ ven. iul. in ꝑn. Odam dꝰ eꝝ rẽ puta debui tibi frumẽtũ ⁊ qꝛ nõ dedi ſuo tpe: familia tua fame ꝑijt illõ dãnũ nõ ꝙſeqꝛis ſz ꝑciũ frumẽti vel vini. ff. eo. ſterilis. §. cũ ꝑ vẽditoꝛẽ. expenſe dicũt q̃s qs faĉ circa ſũptꝰ litz ⁊ circa aduocatos. C. õ iudi. ſancim⁹. De iſtis expẽſis mẽtio fit. ſ. ut lit. nõ ꝙte. qm̃. §. in alijs. ⁊. ſ. õ dolo. finẽ. ⁊ cũ ſimiles expẽſe fuerũt b q̃s faciebãt eũdo ⁊ redeũdo: uel expendẽdo pecuniã ſuã faciendo maioꝛes expẽſas q̃ cõſueuerũt: ad iſtas expẽſas iuramẽtũ nõ extẽdit tñ ſi itelleꝛiſſet de hmõi expẽſis. ⁊ de bis intenderũt iurare. ⁊ hoc ꝙſtaret ⁊ ſup bis fieret interpretatio ſicut credo: ſed hic ſimpliciter dictum fuit de dãnis quare ad ea tantum reſtringitur iuramẽtũ. ⁊ ſic aliud dãnũ: ⁊ aliud expenſe: ſicut dꝰ aliud pena ⁊ mulcta ⁊ aliud fraus: ⁊ aliud dolus. ff. de verbo. ſig. aliud fraus.

d ¶ Cõtribuat. pro bono concoꝛdie: vt hic dicit: ſic fit cõtributio qñ iactus merciũ factus eſt. ff. ad. l. rhod. de iac. l. i. ⁊. ij. §. cum in eadez. ⁊. l. amiſſe. Sic ergo in caſu iſto equum eſt fieri contributionem ꝓpter bonuz pacis ⁊ cõcoꝛdie: ne forte hac occaſione concoꝛdia non ſeruetur.

e S I culpa. nota ꝙ ad hoc ut teneat q dãnũ õdit ſeu iniuriã irrogauit: neceſſe eſt culpã interuenire aliogn nõ tenet. vñ infantes ⁊ furioſi nõ tenent ſi dãnũ dederint qꝛ iudiciũ animi nõ bñt. ff. ad. l. aquil. ſed ⁊ ſi. §. in iuriarũ. ⁊. §. igitur. ⁊. xv. q. i. impubes. tñ doli capax tenet vt hic i. c. illõ. ⁊. §. igitur. ⁊ ille nõ tenet de culpa qui ad ſui defenſionem ⁊ incõtinenti et eodem modo dãnũ dedit. ff. e. ſciẽtiã. §. qui cũ aliter. ⁊ leuiſſima culpa qs tenet in caſu iſto. ff. e. l. ij. ⁊ ille excuſatur a culpa: qꝛ alterius ipulſu vel violentia ventoꝝ dãnũ dedit. ff. e. quẽadmodum. §. ſi nauis. ⁊. §. item labeo.

f ¶ Tuliſti. No. ꝙ nõ ſolũ q dãnũ dedit ſeu iniuriã irrogauit: ſz qui opẽ tulit tenet. puta ſi vnus tenuit ⁊ alius interemit ille q tenuit q̃ſi cãz mortis dedit iõqz actione in factũ tenet. ff. e. itẽ mela. §. ſi quis ali⁹. ⁊. §. itẽ cũ eo dẽ. ⁊. ff. de iniur. nõ ſolũ. in ꝑn. ⁊. §. ſi mãdato. ſic ope. ⁊ cõſilio furtũ cõmittitur. iſti. de ob. q̃ ex delic. naſ. §. ope. ⁊ hõicidiũ ope ⁊ cõſilio cõmittit. ſ. õ homi. ſicut dignum. §. illi qui. ⁊. §. vlti. ⁊. §. bi qui. ⁊ ſi. ff. de adul. is cuius §. vltimo.

g ¶ Imperitia. que annumerat culpe: iſti. ad. l. aquil. §. imperitia. ⁊. ff. õ reg. iur. iperitia. ⁊. ff. loca. ſi qs fundũ. §. celſus. Idẽ intellige de negligentia ꝓ ut hic dicit: ergo ſiue culpa ſiue imperitia uel negligẽtia dãnũ dederis vel ſi iniuriam irrogaueris vel dãtib⁹ opem dediſti: teneris etiam ſi negligentia tua aliquod minus bene feciſti: ⁊ ob hoc dãnũ datum ſit teneris. ff. ad. l. aquil. ſi ſeruus. ij. §. ſi ex plauſtro. ⁊. l. qui occiderit. §. in hac. ⁊ negligentia imputatur. ĩ. de. ⁊ remiſ. queſitum vbi de hoc.

b ¶ Ignoꝛantia. ꝺ non excuſat ignoꝛantia a culpa ſi potuit ſcire ex fcõ ſuo cõtingere iactura vl iniuria puta mihi ſz pcutere pcutiẽtẽ me ſi cũ uel lẽ eũ pcutere: aliũ pcuſſi: ĩputaꝝ mihi. ff. ad. l. aql. ſciaz. §. pe. ⁊. ff. õ iur. eñ q. §. ſi iniuria. ar. ĩ. ff. e. ſi cũ ſeruo. debuit ergo adhibuiſſe diligentiã in facto ſuo: vt dĩt in fi. ⁊ ſic nõ ĩputaret. Et illud ſcias qõ iniuria fit aut re, aut ꝟbis: re: quotiẽs manus ifertur. ꝟbis: quotiens cõuicium dꝰ. ff. de iniur. l. i. et ſ. de re indi. cũ te. ⁊ iniuria per diſſimilitudinez aboletur. ff. e. non ſoluz §. i. Et illõ ſcias ꝙ conuẽtus õ dãno dato ſi negauerit: ⁊ ꝓbatuz fuerit: cõdẽnatur in duplũ: ⁊ nihilomin⁹ actio õ paupie locũ hz qꝛ cũ plures actiões cõcurrũt penales i eadẽ re vna nõ tollit aliã inſti. e. §. fi. l ¶ Occaſionẽ. ff. ad. l. aquil. q occiderit. §. i hac. ⁊. ſ. de homi. decetero. vbi õ hoc. ⁊. ſ. de teſti. ſicut. i gl. q̃ icipit ar. ꝙ vi.

m ¶ Omiſit. No. ꝙ nõ eſt imputandũ ei qui de contingentib⁹ nil omiſit. ff. ad. l. aquil. qui occidit. §. in hac. ⁊. l. qui foueas. ⁊. l. ſi putator. ⁊. l. di. ſi duo. ⁊. ſ. de homi. c. vlti. ⁊ antepel. B.

Rubꝛica de penis. Supꝛa viſum eſt de varijs exceſſib⁹ ꝓpter quos pene debentur: merito ſubijcit indeꝫ rubꝛica de penis.

A que. Pone exẽplũ i. c. pia. õ excep. li. vi. vbi excõicatõis exceptõ ꝑt ꝑ actoꝛẽ plries oppõi ⁊ ibi dꝰ ꝙ quotiẽs õficit i ꝑbãdo totiens dz puniri i expẽſis: ut infra etiã ſubijciã. ab. ſi.

n ¶ Condẽnetur. ſic. vi. q. i. imitare. de pe. di. i. mẽſurã ⁊ ita quotiens qs deliq̃rit totiẽs puniri dz ſicut in ꝛctib⁹ ꝙſueuit dici: ut pena ſoluta contractus maneat in ſua firmitate. ff. de tranſac. q fidẽ. ſz ẽt arbitrio qs ſtare nõ cogit pena ſoluta niſi id exꝑſſe dicat. de arbi. ſi duo. in fi. ⁊ ſic eſt arg. quotiẽs clericus in delicto repertus fuerit totiens exigat ab eo pena. arg. xxiij. di. q̃ꝯ. in fi. ⁊. ff. de ꝟbo. obli. ſi ſic ſtipulatus.

P Reſbyteri. Dicit qd faciẽdũ ſit õ pena quã ſolvit iterfectoꝛ ꝑſbyteri. b. d. ul ſic vt i rubꝛo. prio põit vnũ dcm̃. ꝓ ibi: rõ. qꝛ. B.

o ¶ Cõpoſitõ p. l. lõbardã ẽ exercẽtoꝝ ſolidoꝝ. xviij. q. iiij. q ſ̃diaconũ.

p ¶ Utilitatib⁹ eccl̃ie. hoc iõ qꝛ ⁊ ſic eccl̃ie iniuria fcã fuit ⁊ i ſuũ miniſtrũ iurta illõ. Qui vos tãgit: me tãgit. ij. q. vij. accuſatio. ⁊ ẽ arg. ꝙ penas pecuniarias q̃s recipit eꝑs nõ lucrat ipe. ſz in vtilitatẽ eccleſie cõuerti debẽt: vl diuidẽt illas. ar. ⁊. i. di. ius militare. ⁊. xvij. q. vi. c. i.

q ¶ Cui. ſ. eccleſie. r ¶ Socianit. baptizando ⁊ ordinando illum.

LIcet. Archidiaconi ⁊ alij ꝓlati qui in criminibus dispensare nō ꝓñt: penam pecuniariam imponere nō possunt vbi a iure statuitur. primo ponitur archidiaconorum actus reprehensibilis. scōo mādat illis inhiberi ⁊ compesci ibi: mandamus. Ab. si.

a ¶ Laicis. Sed quare a laicis: q⁹ forte sunt de sua iurisditione tpali: uel de consuetudine hoc habent.

b ¶ Penā pecuniariā. Ex hac decreta. vī q⁹ p criminib⁹ pena pecuniaria exigi nō debet: cū papa ꝺ eā ꝓhibeat. ar. xvi. q. vi. cognouim⁹. ⁊. c. de lapsis. ⁊. c. epo. ⁊. illō. i. q. i. nullus epūs. ⁊. ℈. de simonia nemo. ⁊. lxxxiij. di. si qs epūs. ar. cōtra. xxiij. q. v. si vos. Unde nota q cū ius statuit penā pecuniariā infligendaz: quicunq; cognoscit de illo crimine illam pōt infligere. ff. de iudi. l. i. §. vlti. ⁊. ℈. de rapto. ⁊ i archiepa. ⁊. xij. q. ij. cū detestissimam, xviij. distiñ. si vo ius solū penaz spūalez vel corporalem sup crimīe statuit: inde nec oz nec pōt illā in aliam cōmutare. sz ille trā qui ꝺ illo crie pōt dispēsare. Et cū de pena criminis nihil de iure cautum est an pecuniam uel aliaz infligat: iudicis arbitrio cōmittit. ℈. de offi. delega. de cāis. Cū ideꝛ sup crie dispensare pōt bñ pōt infligere penaz pecuniariā vel aliā. sed archidiaconi isti sup his criminibus dispensare nō poterāt vñ non debebant penā pecuniariā infligere. sed imponere spūalem: ſz q⁹ qualitas criminis exigebat. arg. ℈. ꝺ iudi. at si clerici. bugo dicit: q⁹ illa pena est infligenda que magis timeat. arg. xxiij. q. iij. ea vindicta. ⁊. q. v. ꝓdest. ⁊. ℈. vt lit. non contestata qñ. in fi. Sed ꝺ intelligē habere locū. cum iudex talis ē qui possit dispēsare ⁊ cōmutare penas. sed isti archidiaconi hoc nō possunt ala.

c ¶ A vicarijs. ꝺ erat simoniacū. cū ordo sit sacrāmtū. cui adheret executio si ergo vnum vendunt ⁊ reliquuz. i. q. iij. si quis obiecerit. ⁊. c. saluator.

LIcet iuxta apostoluz: ⁊ infra. Accepimus q⁹ archidiaco. couentren. episcopatus pro corrigendis excessibus ⁊ criminibus punīdis a clericis ⁊ laicis[a] penam[b] pecuniariam exigūt: pro annua exactione personas quādoq; suspendunt: ecclesias interdicunt: a vicarijs[c] denarios vt eos in ecclesijs cantare permittant exigere non formidant: et alia agunt que canonum obuiant institutis ⁊ de radice cupiditatis ⁊ auaricie prodire videntur: ⁊ infra. ¶ Mandam⁹ quatenus archidiaconis predicti episcopatus hoc districtius interdicas. si autem cōtrauenire ꝓsumpserint eos ap. ces. cc. cen. compellas.

I Dem in concilio turonen.

¶ Victus condemnatur victori in expensis etiam in causis pecuniariis ⁊ vnum casum excipit.

QAlumniam ⁊ audaciaz temere litigantium condemnando in expensis ⁊ alio[o] multiplici remedio sanctio imperialis cōpescit. ꝟ Qñ igitur sacris institutis cōsonare dignoscit: ꝓcipimus vt deceteroi in causis pecuniarijs victus victori[c] in expensis legitimis ꝺēneꝛ: nisi sñia[f] pro absente feratur.

I Innocentius tertius indronensi archiepiscopo.

¶ Clericus cām seu operam prebens bello deponendus est.

QUod in dubijs: ⁊ ifra. Quia vero tā sacerdotes q gubernant naues ad pugnaz: q̄ꝫ qui personaliter exercent conflictum: ⁊ bi qui alios incitant[g] ad pugnādum: omnes enormiter peccant: de rigore canonico eos credimus deponē dos.

I Dem lundonensi episcopo.

¶ Clericus pro magno scelere ab eo commisso deponi debz. ⁊ in monasterio detrudi ad agendum penitentiam.

TUe discretionis prudentiaz: ⁊ infra. Ad illud quod a nobis tertio requisisti qualiter clerici in latrocinijs vel alijs magnis sceleribus deprehensi[b] puniri debeant. ꝟ Respondemus: q⁹ a suis ordinibus degradati: detrudi debeant in arctis monasterijs[i] ad penitentiam peragendam.

I Dē abbati ⁊ frib⁹ scripteferate.

¶ Si vterq; contrahentium venit contra contractum: vterq; pōt agere ad penam adinuicez promissam ex conuentione.

QOnstitutus in pñtia nostra: ⁊ infra. ℈ Licet autē in instro epi lenitani exp̄ssa fuerit certa pēa quā pars ꝓcuz non suās solueret obseruāti: cū tñ vtraq; pars venisse ꝓtra illū ex cōfessione[k] ꝓpria cōuincatur. ꝟ Cū ⁊ pars vestra subtraxerit epo pensionem: ⁊ epūs pro curationem exegerit ab eadem ecclesia sicut economus ꝓposuit memoratus: vtrāq; partez ab ea reddimus absolutam.

I Dem priori sācti fridiani ⁊ magistro. b. canonico pisano.

¶ Si testis propter vacillationez incarceratur infamiam incurrit.

SUper his de quibus nos[n] consulere voluisti: ⁊ infra. ℈ Clericus autem qui pro eo q⁹ variauerat[m] ⁊ vacillauerat coram vobis de mandato nostro captus est ⁊ detentus: infamiam non incurrit[n].

I Dem spoletano epo.

¶ Obligatus ad certam qnantitatem certa die sub pena soluenda: si partem infra terminum soluit ad penam integram non tenetur.

TUaz ad nos rectoꝛes clericoruz sancti fortunati querimoniaz transmiserunt: q⁹ cum tibi essent in. xl. libris p quoddā arbitriū condemnati: essetq; pena. xxx. librarum apposita nisi eas soluerent in termino constituto: tandez. xxxiij. libris i termino persolutis[o]: occasione. vij. residuarum per quasdam nostras lr̄as veritate tacita ꝓpetratas obtinuisti eos in prefatis. xxx. libris ꝺ eā vlterius petere nō possit p boc q⁹ hic ꝺ nisi aliter cōuenerint iter eos cū sorte recepit. ſ. q⁹ sors ⁊ pena peti possit. ar. ff. de trāsac. qui fidē. C. de trāsac. cū ꝓponas. ff. si qs cau. l. ij. i. rñ. Et sic vī ex hac decre. q⁹ nō cōmittit pena in totū cū effectu: lz sors in totū soluta nō sit. vñ habes ꝓria plura. ff. de v. obli. stipulationū. §. si sortē. sup hoc cōsueuit distīgui: aut enī illud qō promittit sub pena cōsistit in dando aut in faciēdo: si ꝓsistit in dādo in totū cōmittit pena: lz in pte sit satisfactū. ff. fa. ber. beredes. §. in illa. i fi. ⁊. ff. de ver. ob. stipulationū. §. si sortē. ⁊. l. i executionib⁹. §. itē si ita. ⁊. ff. de pig. sz an a me. ar. Si vo ꝓsistit in faciēdo: ⁊ illud qō promissū est sub pena sed indiuiduū tūc idē est q⁹ in prio casu q⁹ in totuz cōmittitur pena. ff. fa. ber. beredes. §. an ea stipulatio. ⁊. ff. de ver. ob. eadem. §. cato. in pn. ibi ab oībus factum tē. ⁊. l. in executionibus. §. scōa. Sz in pmo casu cū cōsistit i dādo dixit. M. q⁹ oppositā exceptiōe repellit a pena p rata solute ptis ar. ff. si qs cau. si pu⁹. §. i. ⁊ ꝺ v. ob. l. ij. §. vlti. ad fi. ⁊ arg. ff. depo. si duo bere-

eni statiz cōdēnari pñt. C. de defen. ciui. l. defensores. ⁊ ar. ℈. de coba. cle. ⁊ muli. c. vl. et ij. q. i. de manifesta. ⁊ talis ꝺ prebēsio auctoritate sui ꝓlati fieri debz: ne vltra se extēdat violētia q̄ exegerit defensio clericoꝛum. j. de sen. ex. vt fame. alias capiētes essent excō municati vt ibi.

i ¶ Mōasterijs. si. xvi. q. vi. de lapsis. ⁊. l. dist. si ille. ⁊ si i corrigibiles fuerūt p secularē iudicē postea deꝓbēdant. ℈. de iudi. cū non ab boie.

QOnstitutus. Primo ponit diffinitionez. scōo cām iterserit ibi: cū. ab.

k ¶ Ex cōfessiōe. ꝓfessio. n. in iure facta ꝓiudicat. ℈. de trāsac. ꝓterea. ij. ⁊. ℈. ꝺ ꝓfes. cuz sup. ⁊. c. vlt. vbi de hoc ⁊. C. eo. l. vna. ⁊. ff. eo. l. i.

l ¶ Utráq; sz vī q⁹ epūs nō iciderit i penā. nā cum altera ps ei subtraxit pēsionē: licite potuit petere ꝓcurationē: qa fidē nō seruāti fides nō ē seruāda. ℈. de iureiur. ꝓuenit. ij. nā licitū. est redire ad ꝓrē accusationez cū ex pte altera non pareꝛ pcō. ar. ℈. de pac. cū pridē. ꝺ boc ꝺ dcm fuit. ℈. ꝺ elec. cū iter. r. Eꝺ vī q⁹ illi potiꝰ ꝓiudicet q vltio icidit i penā. nā si vterq; ē i mora semp vltima mora nocet. ff. ꝺ peri. et cōmo. rei vē. illud. rñdeo ꝺ pter par ꝺlictū neuter icidit in penā. ff. de re iudi. cū par. ⁊ in ꝺlictis mutua fit cōpensatio. ℈. de adul. c. pe. ⁊ vlti. xxx. q. vi. nihil ⁊. ff. so. ma. viro. Jo. cōpensatio mutua fit ff. de cōpē. si ābo. ⁊. ff. ꝺ dolo si duo. ꝺ ōcre. ōcisa fuit i fine hui⁹ ōcr. ℈. ꝺ reli. do. ꝓstitut⁹ ⁊ p illā poteꝛ itelligē istā. b.

m ¶ Up bis. variauerat: ⁊ ideo nō fuerat ei credē dū. iiij. q. iij. §. q falso. ⁊. ℈. ut eccle. bene. vt nostrum.

n ¶ Nouā icurrit. q⁹ gen⁹ pene p se nō ifamat: nisi sñia precedat. C. q ex cau. infa. irro. l. i. ⁊. l. nullū. lz gratian⁹. alr sen serit. iij. q. vij. §. tria. i fi. vi.

TUam. Diuiditur. i prima questio. in secūda ꝓuisio ibi: q⁹ igitur. Ab. si.

o ¶ Persolutis. eoipo q⁹ sortē recipit pene renūciasse. vī

des.et.ff.de v.ob.in executionib⁹.§.insolidū.ꝛ hanc equitatē ꝑuat ꝺ Inno. Nec est ꝑuādus ille rigor ut ī totū pena exigat qꝛ nō ꝺz qs cū aliena iactura ditari: vt ꝺ ꝺf.ꝛ.xxij.q.ij.ꝑmū.ff.de ꝓdi.ide.nā hoc.qꝛ non interest illi⁹ penā recipere ꝓ soluta sorte: ꝛ iō qꝛ placuit equitatē ꝓferri stricto iuri. C.de iudi.placuit. vñ lke sup hoc ipetrate nō valuerāt qō pꝫ ex eo q dicit vitate tacita. Alij doctores legū ꝑuāt illū rigorē. Sivo factū sit diuiduū ꝓ pte tm̄ committit.ff.rē ra.ba.si procuratoꝛ.ꝛ ar.ff.de vbo.ob. eadez §.cato.ibi at si de eo cautum rē. Sz ꝛriū videt in.l.predicta.ff.si qs cau.si seruus vbi cōmittit pena ī totū: lz detur exceptio ꝓ alia pte ꝛ factū videt diuiduū. Sz dici ꝓsueuit qꝛ illō est spāle ī iudicio: qꝛ et ibi mora purgat.ff.si qs cau: ꝛ si p⁹tres. sed ī penali stipulatiōe nō purgat. C.de ꝛbē. ꝛ cōmit.sti.magnā.qꝛ tps ibi iterpellat.s.de loca.c.vlti.

a ¶ Modestie obliuisci. ꝑferēda est eni estimatoris opinio pecuniario cōmodo.ff.ꝺ sol. cum ex pluribus causis.ff.de vsuris.in pecudum.§.vlti.

b ¶ Pena. vt ꝛ ex hoc q ecclesiastica ꝑsona nō possit exigere penam nec ab eo exigi: ar.xij.q.ij.ffinitas.ar.ꝑ.s.e. cōstitut⁹. De hac materia dictū ē.s.de arbi.dilecti filij.

Audaures. Diuiditur hec decre. Nam ꝓmo recitat penalez sniam. scōo aggrauat ibi: qꝛ igitur.ab.si.

c ¶ Restituant. imo vt q maiozi pena puniēdi sunt ut nō solū ea restituant. ſz oia alia bona sua eccl'ie cui iniuria fcā est tradāt ꝓpetuo.xvij.q.iij. si qs deinceps.ꝛ anathemati ꝛenk.ut ibi ꝺf. lz ipso iuꝛ sint excōicati.e.cā.ꝛ.q.e.si qs sua dēte. Itē alia pena ponit.ſ. eo.c.pri.ſ.in qbusdā.ꝛ si iterū aliq suū eꝑz iterficiāt puātur epō.xxv.q.ij.ita nos.

Dilectus. Qui iudici iurant per superioris arbitrium puniri debent.b.d. vel sic vt in rubꝛo.ab.si.

d ¶ Assertionē. ar.q vbo iudicis est credēdū. nisi ꝛriū ꝓbet: vt hic ꝺf.arg.s.de ꝓba. post cessionē: ar.ꝑ.s.de testi. cū a nob.ꝛ.s.ō ꝓba.qm̄ ꝑ falsaz. cui standū ē. Sz qō dicit ꝺ: q puniri ꝺz litigator vex est cū temere ꝺicit iudicis assertioni: puta cuz iuder ꝺ qō dicit oñdit pacta: vl' cū litigatoꝛ nihil oñdit ꝑ excōicatiōis sniaz: tunc puniat in sumptibus.ſ.de sen.excō. sacro.ar. s.eo.calūniam vel alias ſm arbitriū superioris: vt ꝺ dic. ꝛ.s.de offi.dele.de causis.

In quibusdam. Diuiditur. Mā ꝓmo recitat triplex patronoꝝ delictū. scōo ibi: cū igit. puidet ꝛ primo ꝑ ꝓmū: ꝛ scōo ꝑ secundū vtrūqz prohibēdo. scōo ibi sacri: contra scōm illud primo puniendo in factoribus scōo aggrauādo penā in posteros ibi: ꝛ ne minus. Ab.si.

c ¶ Defensionis. patroni enim eccleſiā defendere debent.ꝛ vi.q.vl.filijs. hanc defensionē non debēt extendere ad grauamē: ut hic dicit. sic.s.ꝺ ap. c.iij.ꝛ.c.cū spāli.§.porro.ꝛ.s.de iureiur.ꝯto.ꝛ.xxij.q.iiij.inter cetera.

f ¶ Jure permissum. Permissum ꝓsonis est ꝓtare rectoꝛez ꝛ habere ius professionis: ꝛ si ad iopiā vergat. ei ab eccleſia succurritur. s.de iurepatro. nobis.ꝛ.xvi.q.vij.quicūqz sit eꝑs nō debet plus petere a subditis q̄ fit p missuz a iure.xviij.q.ij.hoc tm̄ ꝛ.x.q.iij.qꝛ cognouim⁹.ꝛ.s.ō cē.cū aplis. als restitueret duplū.s.de imu.ec.qꝛ pleriqz.ꝛ.s.ō cē.ꝓcurationes.in fi.

g ¶ Presumpserit. nisi forte in casu quem habes.ſ.de sen.excō.si vo. cum moderamine inculpate tutele: alias non.

b ¶ Prorsus amittāt. ꝛ deuoluant ad eccleſiā cui facta est iniuria.xv ij.q.iiij.si quis deinceps.ꝛ.c.qsquis.vt dictū est.s.e.ad aures.ꝛ.xv ij.q.i.si qs rapuerit. Sic ergo eccleſia nō habebit patronum: sic ꝛ vasallus amittit feudū: vt hic patet si nō seruat fidelitatē dño.xij.q.vlti. de forma.ꝛ i libro ꝺ feudis. quēadmodū feudū amittat.ꝛ.xcvi.di.si imperator.ff.s.de postul. c.vlt.sic ꝛ donatio reuocatur ꝓp talē ingratitudinē ꝛ ꝓp alias ēt.s. de dona.c.vlti.vbi ꝺ b.C. de reuo.dona.l.vlt.

i ¶ Ad bꝝdes. ꝛ descēdētes per lineam directaz vsqz ad quartā generationē: vt hic dicit. qꝛ vsqz ad quartā generatio nē extēdit cōsanguitas. s.de cōsangui. nō debet ꝛ ē spāle ꝺ q filiꝰ punitur hic ꝓ delicto ꝑris: sicut in crimine lese maiestatis.vi.q.i.§. verūz versi.si quis cum militibus.ꝛ in bereſi.s.de bereti. vergentis als bona damnatorum deuolūtur ad heredes. C.ō bodan.auc.bona.

k ¶ Prelatiōis. Sed cōtra vſ: cū ingressus religionis tollat irregularitatē.s. de filijs presby. c.i.ꝛ in auc.de mona.in ꝓin.coll'.i. dic.ut.s.de apostā.c.ij.

l ¶ Dispensatū. cuz non determinet a quo possit dispensari. dicit. Joā. q eꝑs potest dispēsare ex quo papa spāliter nō retinuit sibi dispēsationez ar.ſ.ō sen.excō. nuper. Honestum est q nullus eꝑs sine licētia pape dispensaret cū talibus: vt alij saltez timerent cum viderēt illos vsqz ad vltimā gñatiōez puniri.

Grauez. Primo ponitur querela. secūdo prouisio ibi: lz igitur.ab.si.

m ¶ Claues. datas petro.xxi.di.c.i.ꝛ.xxi.di. sti.i nouo.ꝛ petro date sunt eccleſie claues.xxiij.q.i.quodcūqz.ꝛ cuilibet eius successoꝝ: ar. s.de transla.qñ. Ber.

n ¶ Cōtēnendo. ꝛ si als ligatus nō fuisset: ex cōtemptu ligaret.xi.q.iij. §.cum ergo sula.in fi.et xxiij.q.iij.notādum nō enim debet cōtemni cū

libris tibi ꝓ delegatū iudicē ꝺemnari. Quia igit te nō decet in tm̄ pontificalis modestie⁹ obliuisci: vt inhonestis questibus anhelādo desideres cū aliena iactura ditari: mādamus q̄tenus septē librarū solutione ꝓtentus sup pena⁹ .xxx. librarus memoratos rectoꝛes decetero nō molestes. Item.

¶ Occidētes ꝑlatū ꝑuāt bñficijs ꝛ feudis q̄ bñt ab eccleſia cui ꝑerat ꝑlat⁹ ille. nec eis vel heredib⁹ restituent: nec alia ꝺ nouo ꝓcedi ꝺñt. sz hodie ante sūt fimiles pene de q̄bus in de.si quis suadente.eo.ti.

Audaures nr̄i apostolatus peruenit q cuz quidaz prochiani tui ausu diabolico bone memorie J. vicētinū eꝑz ꝑdecessorē tuuz neqter remisserit: feuda ꝛ bñficia que illi a vicētina eccleſia obtinebāt ipsis ꝓ sniaz fuerūt cū multa deliberatione sublata. Quia igit maioꝛi sunt aiaduersione plectendi: nos taz tibi q̄ successoꝛib⁹ tuis auctoritate ap. phibemus ne ipis aut heredibus eoꝝ bñficia predicta restituant⁹: seu de nouo eis alia quelibet conferant. Item.

¶ Prorumpens contra iudicem arbitrio superioris punitur.

Dilectus filius electus sancti .p.ad mōtes: ꝛ infra. ¶ Ne iudicialis euanescat auctoritas: cū de litigatoꝛis ꝑprobitate constiterit aduersus assertionez⁹ iudicis temere.prūpētz: iuxta superioris arbitriuꝫ digna poterit aiaduersiōe puniri. Item in concilio generali.

¶ Patroni aduocati vel vicedñi vēdicātes sibi in eccleſijs plusquaz iura ꝓmittāt ꝓ censurā eccleſiasticā cōpescūtur: ꝛ si occidūt ꝑlatuz vel clericū eccleſie ꝓ se vel per alios ꝓdūt qō bñt ab eccleſia. ꝛ eorum posteri vsqz ad quartam generatiōez non admittuntur ad clerum nec in religionibus ꝓficiuntur.

In quibusdam prouincijs ecclesiaruz patroni ꝛ aduocati seu vicedomini se in tantam insolētiam erexerunt: q non solū quū vacātibus ꝺz eccleſijs ꝺ pastoribꝰ idoneis, puideri difficultates ingerunt ꝛ malicias: vex etiā de possessionibus alijsqz bonis eccleſiasticis pro sua voluntate ordinare presumunt: ꝛ qō bonenduz est dicere in necem ꝑlatoꝝ, prumpere non formidant. Cum igit qō ad defensionis⁶ subsidium est inuentum: ad depressionis dispendiū non debeat retorqueri: ꝓhibemus expresse ne pſoni vel aduocati seu vicedomini sup ꝑmissis decetero plus vsurpent q̄ reperiatur in iure ꝓmiſſū⁶. ꝛ si ꝛtra presumpserint⁸: p seueritatem canonicam districtiſſime cōpescant. Sacri nihilominus concilij approbatione statuimus: quatenus si patroni uel aduocati aut feudatarij seu vicedomini aut alij bñficiati alicuius eccleſie rectoꝛez vel clericuz aliuz ipsius eccleſie p se uel p alios occidere vel mutilare ausu nefando presumpserint: pſoni ius pſonatus aduocati aduocatiā feudatarij feudum vicedomini vicedominatū ꝛ bñficiati bñficiuz prorsus⁹ amittant. Et ne minus vindicte q̄ excessus memoria prorogef: non soluz de premissis nihil p ſueniat ad heredes' sz etiaz vsqz ad quartā generationem posteritates taliuz in clericoꝝ collegiū nullatenus admittantur: neqz in domibus regularib⁹ alicui⁹ ꝑlationis⁸ assequantur honorē nisi cū eis fuerit misericorditer dispensatum'.

Honorius.iij. prepositō archi. ꝛ.b.canonico suessionē.

¶ Dño excōicato manente subditi fidelitatez non debent. ꝛ si longo tpe ī ea pstiterit ꝛ monit⁹ nō paruerit eccl'ie ab ei⁹ debito absoluuntur.

Grauem capituli lud. recipimus qōnem: q cum comes registreñ. pro multis iniurijs q̄s irrogarat eisdem ꝓ iudices a se ap. dele. excōicationis vinculo fuerit ī nodatus: idē ꝓ duos annos ꝛ amplius in excōicatione persistens iuri parere ptinaciter renuit: claues⁸ eccleſie ꝓtemnēdo". Licet igitur ꝺ mōi ptinacia nō careat scrupulo hereticeº prauitatis: volētes tm̄ nobilitati⁹ parcere comitis supradicti: dis.u.mādamus q̄tenus si comes

sit medicinalis.ij.questione.i.multi.

o ¶ Hereticē prauitatis. hoc ideo dicit qꝛ qui propter suspitionem hereſis excōicatur: si per annum steterit in excōicatione: postea tanquaz hereticus habetur.s.de here.excōicamus.§.i.tm̄ si pro cōtumacia est cōicetur siue per annum siue per plures in excōicatione steterit nō habetur vt hereticus: sed als contra eū proceditur. vt.b.d.

p ¶ Nobilitati. Nota q parcitur nobilitati circa penas vt aliter puniatur nobilis q̄ ignobilis.xxiij.q.i.qui contra pacem.ꝛ.l.dist.contumaces.ꝛ in beneficijs etiam magis prouidenduz est nobilitati.lxxxvi.di.non satis.versi. Item si considerandā est.ar.contra q eque puniatur.s.de sta.regu.ea que.vbi de hoc.

s ¶ Eccleſias. aliqȝ̄ ius. forte ius patronat⁹: vel qcqd aliud poſſit ab eccl̄ia pcipere: vt ſi eccl̄ia aliquo debito tenet eidē vt iteri eccl̄ia nō deneat. vt. ſ. de bēti. excōicam⁹. §. credētes. ⁊. c. vl. ⁊. xv. q. vi. ali⁹ nos ſanctoꝝ. ⁊ ipſo iure abſoluti ſūt tales. ⁊ b ꝓcipit q denūcient ſolūmō abſoluti: vt in fi. dicit. Et eſt ar. q creſcēte ꝓtumacia creſcere oꝝ pena. ſ. vt lit. non ꝓte. qñ. in fi. ⁊. ff. ō penis. l. relegati.

Rubrica de penitētijs ⁊ remiſſionib⁹. Supra viſuꝝ eſt de penis q̄ ponūtur in foro indiciali nūc cōpetēti ordie ſubnectitur ō bis q̄ ponunt i foro pn̄iali: veruꝝ q̄ hmōi pene ſeu pn̄e qñq̄ releuant p idulgētias ſeu remiſſiones iō ſubijcit de remiſſionibus. ab. ſi.

b Anifeſta. occulte: imo qui publice peccant publice corripiant. ij. q. i. ſi peccauerit. ⁊ de ꝓſe. diſt. ij. ego berēgari⁹. i fi. ⁊ hoc ſiue ſint grauia ſiue leuia: vt vitet ſcandalū. ſolēnis tñ pn̄ia cūcto ponī nō oꝝ nec ēt publica niſi depoſito. ar. l. diſt. alienū. ⁊. c. ꝓfirmādū. ſ. e. q̄ ſtū. vbi ō hoc. ⁊. xxvi. q. vi. c. vltimo. lau.

c Q Ui p̄sbyter⁹ ānorū: ar. ſ̄. xxxiij. q. ij. hoc ipſuꝝ. ⁊. c. admonere. Sol. ordinariū ē q̄ p mortali crīe ſeptēnio pn̄ia iniūgat ut ibi ſꝝ pp enormitatē maior: vt ō ala. ⁊ ſacerdoti imponit q̄ñq̄ penitētia. xij. an. xxx. q. i. non debet.

d ¶ Canones. penitentiales.

e ¶ Cingulo. deponitur iſte a dignitate ſua ut dī cus: ne arma vlterius ferat. de pe. di. v. falſas. ⁊ xxxiij. q. ij. admonere.

f ¶ Abſqȝ ſpe coniugij. Quedā cria ipediūt matrimoniū ꝑbēdū: vt inceſtus. ſ. ō eo q cog. ꝓſan. vxo. ſue. c. i. ⁊. ij. ⁊. c. trā miſſe. l fi. xxxij. q. vij. ſi gs viduā. Itē rapt⁹ ſpō ſe alteri⁹. xvij. q. ij. ſtatutū. Itē ſi gs vxorē ſuā iterficiat. xxxiij. q. ij. admonere. Itē ſi gs baptizauerit filiū ſuū ut ſeparet ſic ab vxore. xxx. q. i. de eo. Itē q̄ mōdia lē ſciēter in mr̄imonio accepit. xvij. q. i. bi q. ⁊ in caſu pn̄ti. Hec ipediunt ſꝝ nō dirimūt. alia ſunt q̄ impediūt ⁊ dirimūt. de qb⁹ habuiſti. ſ. de eo q dux. in matri. quā pol. cū bēret. ⁊ in alijs pluribus. c. ibidem.

Significauit. Primo ponit petitio. ſcōo ꝓpoſitio ibi: qm̄. ab.

g ¶ Urbe. i. roma. appellatiōe. n. vrbis roma itelligit. ff. de verſig. vrbis. ⁊. l. q in ꝓtinētib⁹. Sicut cū dī apoſtol⁹ paulū itelligim⁹ anthonomaſice. B. b ¶ Uiſum fuerit. ⁊ ſic pn̄ie arbitrarie ſunt. xxvi. q. vij. tempora. de pe. di. i. menſuram. ſ. eo. queſitum.

i ¶ Miſericorditer. ar. p miſericordia ipēdēda. l. di. pōderet. xlv. di. lꝝ. ⁊. xxv. q. vij. alligāt. lau. k ¶ Pro libertate. hec eſt iuſta cauſa pugnādi: ſi modus ſeruet. xxiij. q. vlti. oī timore. ⁊. c. hortatu.

l ¶ Deuotiōe. q̄uis bōa itētiōe fecerit mōuꝝ tñ exceſſit qō pꝝ ex eo q pn̄ia ipōnit. ar. xxxij. q. iiij. q peccat. ⁊. ſ. ō reſti. ſpo. cū oliꝝ. i. in fi.

m ¶ Retardentur. ar. mitius agendū cum aliquibus: ne a ſeruitio eccleſie retrabantur. ar. xij. q. i. certe. C. de penis. bonor.

Quod aūt. In p̄ma ponit ꝓſultatio. i fa rñſio ibi: b volumus.

n Q ¶ In dedicationib⁹. Hodie idulgētia que in ꝓſecrationib⁹ eccleſie fit nō dꝝ excedere annū: ſiue fiat ab vno ſiue a plurib⁹ epīs i anniuerſario cōſecratiōis ⁊ in alijs caſibus vltra. xl. dies hmōi idulgentie hodie nō excedūt. ſ. e. cū ex eo. §. vlti.

o ¶ A nō ſuo iudice. ſ. e. oīs. §. i. ſ. ō iudi. at ſi dīci. ⁊. ſ. de ꝓſue. ad no ſtrā. ⁊. C. ſi a nō cōpe. iudi. l. i. pōt exponi. i. a nō ſuo iudice factas.

ſupradict⁹ poſt cōmonitiōeꝝ veſtrā nō puerit plene iuri: vos eccleſias⁸ in qbus ius aliqō habere dignoſcitur ab eius debito abſoluētes: fideles ipſius quādiu i excōicatiōe perſtiterit: ab ei⁹ fidelitatis iuramento denuncietis penitus abſolutos.

Rubrica de penitentijs ⁊ rēmiſſionibus.

H Lexander papa.

¶ Pro manifeſto peccato penitēcia publica imponi debet.

m Anifeſta peccata nō ſunt occulte[b] correctione purganda.

Q X concilio mag.

¶ Ponit penitentiam occidentis preſbyterum.

Q Ui preſbyteruꝝ occiderit. xij. annoruꝝ[c] penitentia ei ſecundum canones[o] imponatur: ⁊ ifra. Conuictus vſqȝ ad vltimū tp̄s vite ſue militie cingulo[e] careat ⁊ abſqȝ ſpe coniugij[f] maneat.

H Lexander tertius Mediolanē ſi archiep̄o ⁊ ſuffraganeis.

¶ Conſideratis circunſtantijs arbitraria penitentia indicenda eſt ei qui modum exceſſit ſe defendēdo.

S Ignificauit nobis vir nobilis .P. q. F. dicto iperatori cuꝝ olim rediret ab vrbe[g] caſtrū verui ce negauit: ⁊ infra. Unde contingit q. iiij. caſtris deſtructis pluſquam duo milia domoruꝝ deſtructa fuerunt: multi homines interfecti: et alia mala ibi cōmiſſa: que lōgū eēt per ſingula enarrare. r Quoniaꝝ igitur p̄fatus .P. deo exinde reconciliari deſiderat: mādam⁹ quatenus ipſi penitentiam ſecunduꝝ q viſum fuerit[h] miſericorditer[i] impo natis. attendentes q pro libertate[k] ſua ⁊ eccleſie deuotione[l] hoc fecit. q̄ re in his debetis talē diſcretionem habere vt alij ⁊ ipſe idē pro auſteritate pn̄ie a ſeruitio eccleſie nullatenus retardētur[m]: nec aliqō ſalutis periculum debeant formidare.

L Dem archiep̄o cantuarien̄.

¶ Indulgentie que conceduntur per prelatos non ſubditis non prosunt niſi proprij iudices hoc concedant.

Q Uod autē conſuluiſti: vtrū remiſſiones que fiunt in dedicationibus[n] eccleſiaꝝ aut conferentibus ad edificationeꝝ pontiū alijs proſint cū his qui remittentib⁹ ſubsunt. r Hoc volumus tuam fraternitatem tenere: q cum a nō ſuo iudice[o] ligari nullus valeat vel abſolui: remiſſiones predictas prodeſſe illis tantūmodo arbitramur q̄bus vt proſint[p] proprij iudices[q] ſpecialiter indulſerunt[r].

L Dem beluecen̄. ep̄o.

¶ Non eſt vere penitens q peccādi animum non deponit: tamē recipitur eius confeſſio.

Q Uod quidaꝝ ad ꝓfeſſionem de criminibus veniāt ⁊ quāuis cōfiteri velint: ſe tamen aſſerūt abſtinere non poſſe. r Conſul. t. r. q. ꝓeoꝝ confeſſionem recipere debes ⁊ eis de criminib⁹ cōſiliū exhibere: q̄ licet non ſit vera hmōi pn̄ia[s]: admittēda[t] eſt tamen eoꝝ cōfeſſio ⁊ crebris ⁊ ſalubribus monitis penitentia indicenda.

I Dem turonen̄. archiep̄o.

¶ Cui ex penitētia debet certa die in pane ⁊ aqua ieiunare poteſt deficiente pane alijs cibarijs uti.

per ꝓtritionē vel p ſatiſfactōnez ſufficiēter punitū eſt tūc eni q̄ ex ſūpabundāti eccl̄ia ip̄oſuit: quo ad de⁹ ⁊ quo ad eccleſiā oīo p tales remiſſiones remittit. Alij ēt dixerunt q oīo put dant pficiūt ⁊ quo ad de⁹ ⁊ quo ad eccl̄iaꝝ: ſed qui eas faciūt ſe onerant: tenent. n. elemoſynis ſuis et oīonib⁹ eas ſupplere: alioqn grauiter in purgatorio puniēt. Alij dicūt q valēt tñ ad remiſſiōeꝝ illi⁹ pn̄ie q̄ negligēter ē cōmiſſa. Sꝝ ex b. c. vius colligit. q q iniūgit pn̄iam ſiē ſibi vī ip̄onit ⁊ ꝓcedit ut eā p bas remiſſiōes vī i totū vel i ꝑtē redimat. qō ſi fecerit ut b dī valēt remiſſiōes ad relaxationē iniūcte pn̄ie aliqn nō. Hoc tñ verū eſt q̄ lꝝ nō valeant ad relaxatōeꝝ iniūcte penitētie quo ad eccl̄iaꝝ valent tñ ad mīnorē penā pcti quo ad de⁹ ſicut alia bona. ſic q̄ ſt iudex iniūgit alicui ſeptēneꝝ pn̄iaꝝ: ⁊ nō ꝓcedat poſſit redimere: lꝝ ipſe vel ali⁹ p eo generalē faciat remiſſionez ad pōtē vel aliū locū q pōti confert ō ſuo ep̄itatē pn̄ie ſibi iniūcte quo ad eccl̄iaꝝ nō diminuit ala. ⁊ b qō dī i hac lra: intellige verū cū p ꝓtiū per ꝓtritionē oīo dimiſſuꝝ eſt. Alaꝝ p oī pctō duplex pena debet: ꝛpalis ⁊ eterna. ⁊ de pe. di. i. ſi pctīs dauid. ⁊. c. ſic p̄mi. ſꝝ p ꝓtritionē pēa eterna dimittit. de pe. di. i. vbuꝝ dei. ꝛpalis vo. ſ. p ſatiſfactionē vt in p̄dcō. c. ſi pctīs. Et p iſta pēa q̄litercūqȝ ſatiſfaciat eccleſie dūmō nō decipiat eccleſia: ſufficit: ⁊ abſolut⁹ ē quē abſoluit ⁊ ligat⁹ quez ligat. xxiij. q. i. qōcūqȝ. ſꝝ impoſita alicui ſeptēni pn̄ia datis. vij. denarijs: bꝝ. vij. an. remiſſiōis valituros ſibi p̄cepto iponētis ſi bi pn̄iaꝝ nūqd vltra ieiunare tenet: rñdet: ſi i vitate ſatiſſecerit eccleſie: non tenet ex neceſſitate ieiunare ſed ex honeſtate: ⁊ ſi cōtēnat: peccat mortaliter pro cōtēptu. dꝝ. n. ſemp dolere de pctō. de pe. di. iij. proditor. q̄ neſcit an dimiſſa ſunt ei pctā. ar. ſ. de pur. ca. c. vl. ibi. ⁊ ſi ſimplex fuero rē. cū ſuis ꝓcor. ⁊ ſi cōmode pōt adequari pena cum precedenti culpa ſaltē dꝝ. ar. de pe. di. i. vide benignum. Uñ apoſtolus ſicut exhibuiſtis mēbra vſa rē. xlvij. diſti. oēs hui⁹ ſeculi. ⁊ punire in ſe qō deliquit. de pe. di. i. ſi pctīs. ⁊ de pe. diſt. iij. in pn̄ia eſt. q ¶ Judices. i. epi q̄ alij inferiores prelati hmōi remiſſiones facere nō p̄ñt. ſ. de exceſ. pla. accedentibus. Uel dic indices. i. proprij ſacerdotes cū iniungūt pn̄ias ſuis parrochianis: p̄ñt eis cōcedere q̄ tales remiſſiones ſibi proſint: ſi de bonis ſuis ꝓtulerint predictis locis: ⁊ boc fauore pn̄ie vt ſic diuerſis modis poſſint liberari a peccatis.

r ¶ Indulſerūt ar. q clīc⁹ ſine lnīa epi ſui aliū iudicē ēt eccl̄iaſticū eligere nō pōt. ſ. e. oīs vtriuſqȝ. §. i. ⁊. ſ. ō fo. cōpe. ſignificaſti. vbi ē hoc expreſſum.

Quod. Non eſt reſpuēda ꝓfeſſio nō valētis abſtinere a peccato ſꝝ dꝝ recipi ⁊ ſibi exhiberi ꝓpiduꝝ ꝓſiliū. b. d. vl ſic vt in rubro. p̄mo ponit ꝓſultatio. ſcōo rñſio. ſcōa ibi: cōſultatiōis. ab. ſi. s ¶ Pn̄ia talis pn̄ia nō eſt vā. i. fructuoſa quo ad vitā eternā tñ valet ei q̄ ſentiet fructū ei⁹: cū de alio crīe pn̄iam egerit. de pe. di. iij. §. pe. ⁊. vl. ⁊ iō talis ꝓfeſſio admitti dꝝ put b dicit. ſꝝ pone q nō peniteat de alijs' valebit ei pn̄ia: vtiqȝ. nā oīa bona que qſqȝ facit in vita iſta: illa p̄ſunt ei ad vitā eternā p̄merendā vel ſaltē ad min⁹ ſuppliciū ſubeūdū. de pe. di. iij. §. pe. ⁊ incipit ſi qs aūt. itez ad bonū tpale obtinēdū. de pe. di. iij. cauēdū. ⁊. xij. q. ij. ſi q̄libz culpa. aut ad b vt de⁹ citius illuſtret cor ei⁹ ad verā pn̄iam. de pe. di. i. falſas. ⁊.

t ¶ Admittēda. Ar. ſ̄. xxiiij. q. ij. legatur. xc. diſti. ſi qs cōtriſtatus. ⁊ certe

ſi adhuc facit nō penitet.ō pe.di.iij.penitētes. ⁊ de⁹ nūq̄ aliquē ſanauit quē nō oīo libaret.di.ea.ſūt plres. Itē ar.ꝫ.xxvij.q.i.q̄ xp̄o.⁊.c.deuotaz Sol.p̄ma ꝫtia.ſ.legal:penitētes ſunt plures: intelligunt ō vera ⁊ fructuoſa pnīa.in.c.cōtriſtat⁹.cōpellit gs recipere ſatiſfactionem:illa duo.c.deuotā.⁊ que xp̄o.intelligunt non de pnīa:ſed de fructu pnīe.i.euchariſtia.

LIcet ¶Primo ponit dictū.ſcō eius determiationē ibi:diſcretioni.ab.

a ¶ Legumib⁹.ar.q̄ ſi alicui ē iniūctū ut ī pāe ieiunet ⁊ aq̄ nō oz aliō ſumere:q̄ iā nō ſtaret ī finib⁹ pnīe:⁊ hoc ē veruz niſi neceſſitas eū artaret arg. lxxxij.diſ. p̄ſbyter.neceſſitas.n.ſp itelligit excepta q̄ legē nō bz ō ꝫſe.di.i.ſit.ō re.iur. q̄ nō eſt.⁊.ſ.de ꝫſue.quāto.

b ¶ Non ad delitias.pbibet eniz ſepe nō cibus:ſz abuſus vt.xij.di.c.i.ij.⁊.iij.⁊ eſt ar. ad hoc.iiij.di.deniq̄z.

QUeſitum. Sacerdotes greci p̄curātes vl̄ ſtudioſe negligētes oppſſionē filioꝝ ſuoꝝ deponunt⁊ ſi ē publicū publice puniunt.b.d. vel ſic vt ī rubro.p̄mo ponit qō. ſcō rñſio ibi:huic.ab.ſi.

e ¶ Mrimōio ꝫcto.in laicali bitu vl̄ dū erāt ī mlorib⁹ordinib⁹.ſ.de cleri.cōiu.cū oliz.

d ¶ Negligētib⁹.negligentia.n.iputat.ſ.de iniur.⁊ dā.c. vl.q̄ diſſoluta negligētia p̄pe dolū ē.ff.mā.ſi fideiuſſori.i.rñ.l.diſ.ſepe.⁊ diſſoluta negligētia bētur p ꝫſcia.ff.ō edil.edic.cū ſex.q̄lis ē ignorātia iudeoꝝ q̄ nolūt intellige⁊ vt bene agāt.i.q.iiij.§.vlti. ſic.xxxviij.diſt.c.vlti.B.

e ¶ Niſi id ī publicū.tūc eniz ſacerdos publicā p̄t facē penitētiā.xviij.di. p̄ſbyter.vbi ō h.⁊.xxx.di.ſi qs p̄ſbyter.ſz nō ſolēnē.de q̄ bēs.l.di.in capite.ō q̄ ēt intelligunt illa.c.l. di.ꝫfirmādū.illō alienū quā clerici facere nō debēt:ſz ōpositus ſoleniter publice penitere p̄ōt.de pe.diſt.v.ſacerdos.⁊.xxx.q.i.ſi qs ſacerdoſ. de pe.di.vi.ſacerdos. Itē argu.ꝫ id qō diri ō publica penitentia.lxxxij.di. p̄ſbyter ſi. vbi oꝫ p̄ſbyter publice penitere nō oz.ſz exponit publice .i.ſoleniter. Si aūt occultū ē peccatū.nec publicā ſacerdoſ facē oz pnīaz ut ō pz.⁊ ſic p̄t itelligi illō.lxxxij.diſti. p̄ſbyter ſi:ut nō peniteat publice cū peccatū ē occultū. Sz ī caſu iſto poſſet agere⁹ pnīaz ⁊ ſoleñ cū fine ſpe reſtōnis ō talicrie p̄uatus ſit.ſ.de tēpo.or. c.vlt.ḡ mlto forti⁹ publicā ex quo crimē vēit ita ī publicū.

f ¶ ¶Penitētia oz.de hoc dictum eſt.ſ.de bis qui ſi.occi. de infantibus.

g ¶ Incuria.qō prima facie preſumendum eſt.arg.ſ.de preſump.aſſerte. Unde etiam dicit lex q̄ repentini caſus iniquitas per iacturam paterne pietatis emendanda eſt.C.de inoffi.teſta.ſi mater.

h ¶ Arbitrio.xxvi.q.vij.tempora penitudinis.⁊.j.c.p̄ti.

i ¶ Deus qui.arbitriū.ſ.c.proxi.de pe.di.i.menſuram.

k ¶ Circūſtātijs.ſ.e.ois.ar.q̄ circūſtātie aggrauāt pctm̄.ſ.ō bōi.ſicut dignū.i.rñſo.rl.di.homo xp̄ianus.de pe.di.i.c.v.xxiij.q.viij.occidit.

l ¶ Nouitate.propter nouitatē detrabendū eſt iuri.vt.xxxv.q.iij.q̄ ſcripſi.⁊.ſ.de diuoꝝ.is qui. m ¶ ¶Prout ſaluti.q̄ hoc ſolū bene agit vt vita hominum corrigatur.xxiij.q.v.prodeſt.

n ¶ ¶Paulatiz.xij.di.nouit.q̄ paulatiz lupus comedit agnuz.xxij.q.i.§.

ſanguinis domini ſacramentū renatis fōte baptiſmatiz ꝫſuetis⁹ feſtiuitatib⁹⁹⁷ī mortis⁹ arti.tribuatis.

¶ Item ſancti lau.in lucina p̄ſbytero car.ap.ſe.lc.

¶ Audit mulieris confeſſio que ſibi partum alienum ſuppoſuit vel proprium ex adulterio ſuſcepit :nec illud marito vult detegere.

OFficij:⁊ ifra.Significaſti q̄dā mulierē in pnīa tibi fuiſſe ꝫfeſſaz q̄ timēs ne viri poſſeſſio ō uolueret ad alios quarūdā herbarū ſuccū potauit⁊ ſic venter ei⁹ ītumuit:⁊ inde grauidā ſe oſtendens ſibi partū ſuppoſuit⁸ alienū timens q̄z maritū nō vult facinus ipſi dētegere q̄ plē credit ſine dubitatiōe q̄libet eē ſuū. ¶ Quoniā igit poſtulas edoceri vtruz ei hac fraude durante ſit pnīa iniungēda rñdem⁹ q̄ ſicut mulieri que ignorāte marito de adulterio,plē ſuſcepit : q̄uis id viro ſuo timeat ꝫfiteri:nō eſt pnīa deneganda¹¹:ita nec illi debz pnīa⁸ denegari:maxime ſi per alios ītelligas alienos⁸ ad quos timeat poſſeſſionem viri deuolui:ſz cōpetens ſatiſfactio per diſcretum ſacerdotē ei debet iniungi.

¶ Dez valēt.⁊ burg. epiſcopis et abbati de.n.ciſtercien.ordinis.

¶ Abbatiſſa moniales benedicet: confeſſiones audire:⁊ publice predicare non poteſt.

NOua q̄dā nr̄is ſunt auribus⁹ intimata:q̄ abbatiſſe moniales ꝑ p̄rias benedicūt:ipſaꝝ quoq̄z cōfeſſiones in criminibus audiunt⁊ legētes euāgeliū⁵ p̄ſumunt publice p̄dicare⁸. ¶ Cū igit abſonuz ſit pariter⁊ abſurdū:mādam⁹ q̄tenus ne id decetero fiat curetis firmiter ibibere. Quia ſz beatiſſima virgo Maria dignior⁊ excellentior fuerit apoſtolis vniuerſis : non tñ illi ſed iſtis dñs claues regni celoꝝ commiſit. ¶ Item.

¶ Tēpore generalis ītердicti concedit pnīa⁊ viaticū morientib⁹.h. p̄mo. Clerici q̄ ſeruarūt ītердictuz p̄ñt cuz ſilētio in cimiterio ſepeliri .h.ſcōo. In conuentualib⁹ eccleſijs clerici bini vl̄ trini p̄ñt horas ſum-

s ¶ Mortis.ī.eo. q̄ in te.⁊.l.di.ex penitētib⁹. ⁊.ſ.de ſpon.non eſt.

Officii. ¶Prio ponitur cōſultatio.ſe cūdo rñſio ibi:qm̄.

t ¶ Suppoſuit.cris ſuppoſiti partus accuſatio nullo tēpore claudit etiā poſt mortē.ff.ad.l.coꝝ. de fal.qui falſaz.lz alia crimina claudantur.C. eo.querelaz.⁊.C.ſi reus vel ac.mor. fu.l.ij.⁊.xxiij.di.quorūdaz.Et nota q̄ hec accuſatio non datur cuilibet de populo:ſed ꝓpinquis aut his quibus ea res ptinet.ff. ad.l.col.l.i.vin.

u ¶ Denegādo.hoc mirum eſt q̄ durāte ſuppoſitione per quā fraudāt ꝫſanguinei ōbita ſucceſſione.ō mulier penitere p̄ōt cōtra illud.xxiij.q.vi.ſi res.⁊ de pe.di.iij. penitentes.ſed ipſa nō p̄ōt detegere ſuppoſitōnem q⁊ ei nō credit conſtante p̄ſumptione que haberet ex mrimonio:q̄ filius nat⁹ ſit ex nuptijs. ff.de bis qui ſui vel alieni iuris ſunt:qui filium. ⁊ etiam periculoſuz eēt mulieri illud detegere. Lauren.

x ¶ ¶Penitentia. Hoc tamē ſcias q̄ q̄diu eſt ī mortali:nec deponit animū peccandi nō vz ei talis penitētia.xiij.q.vi. ſi reſ.tñ ad pnīaz admitti oz.ſz eſt ei dicendū q̄ nō ē ei fructuoſa quo ad vitā eternā.ſ.c.q̄ qdaz de pe.di.iij.§.pe.⁊ vlt. ⁊ ō pe.di.v.falſas. Joy ¶ Alienos.Ad quos ab ītеſtato ſi ōuoluerēt hereditas:ſi.n.aliqui tales ſint ad quos ab ītеſtato ōuoluerēt:ex hereditate dari nō debent.Sed pone q̄ tales non ſunt: adhuc tñ peccat ipediēdo liberā teſtī factionez.C. ſi qs aliū teſt. p̄bi.l.i.⁊ ij.⁊ iō dicit maxie.vin.

Nota. ¶Primo ponit exceſſus quoſcunque ergo.tertio cauſam reddit ibi:quia licet. ab.ſi.

z ¶ Euangelium.in mutinis forte poterant legere euangelium.vnde etiam diaconiſſe appellantur.xxvij.q.i.diaconiſſam.

⁊ ¶ ¶Predicare.Mulier.n.nec p̄dicare nec docere p̄ōt:q⁊ hoc offiū ex neū ē mulierib⁹:nec ſacra vaſa ꝓtingere.xxiij.di.ſacratas.⁊.c.mlier.⁊ xxxiij.q.v.mulierē.imo nec laici p̄dicare vel docere debēt.ſ.de bere. cū ex iniuncto.nec p̄ñt velare moniales.xx.q.ij. ſtatuimus.nec abſoluere eas.j.ti.p̄ri.de monialib⁹.nec iudicare.xxxiij.q.v.mulierē. niſi forte aliq̄ nobilis hoc habeat ex cōſuetudie.ſ.de arbi.dilecti filij.nec arbitriū ī ſe ſuſcipe vt ibidem.⁊.C.de arbi.l.vlt.nec p̄curatrix eē p̄ōt in iudicio.C.de p̄cura.q⁊ te abñte.⁊.l.alienā.niſi forte pro patre moꝝ in boſo aut etate impedito ageret.ff.ō p̄cur.feminas.nec aduocare p̄ōt ī iu

dicio.iij.q.vij.tria.ꝛ generaliter viri officium mulieribus est interdictum.ff.de re.iur.l.ij. Sed nunqd abbatissa pōt instituere vel suspendere.de hoc dictum est.s.de maio.ꝛ obe.dilecta.

Quod in te. Quattuor sūt ptes put q̄ttuor sunt dicta.scōa ibi: Iz.tertia ibi:ꝛ in cōuētualibus.quarta ibi:recipiētibus. Ab.si.

a ¶ Deneget.tpe interdicti.j.ti.pr.pmittim⁹.

b ¶ Concedim⁹. Jsta.n. duo sacra siue tria semper excipiunt i quolibet interdicto .s. baptisma puulor.ꝛ pnia moriētiū.i quo itelligit viaticū,put b̄ pz ꝛ dicitur viaticū q̄si avia.q: sūt i via recedendi de hac vita. Nec ē istud sacm necessitatis.tñ cōcedendū est decedentibus etiaz tpe interdicti vt pz hic.

c ¶ Ex gra. Si ex gratia concedit clericis qui seruauerūt interdictū ergo videt q̄ ius non sit cōc: ergo nō cōpetit nisi ipetret:cum nemo sit exemptus ab illa generalitate iterdicti nisi q p̄ p̄uilegiū exēpt⁹ ē. Vel pōt dici q̄ p̄ istud ius clerici canonicis regularib⁹ eq parentur si.s.de p̄uile. q̄ nonnullis. Jo.

d ¶ Audiri. pz ergo q̄ cū excōicato non lz stare ex ecclesiā:cum ēt interdicto prohibeat audire exterius. Jo.

e ¶ Pnia.hoc ē speciale in istis personis vt sine necessitate vl̄ periculo mortz admittātur ad pniam. Sz b̄ est necessitas q: hoc eis nō p̄cedit nisi cū p̄ficiscuntur ꝛ ita q̄si in via dicūtur: sicut illi q̄bus dat viaticum. Idem pōt dici si aliq̄ p̄ficiscunt ad iustū belluz: q: ibi ē iusta cā timoris. Itē idē esset si alig eēnt excōicati vt in iusto bello:q: p̄nt absolui a quocunqz alio q̄ ab excōicatore ar.j.ti.pri.decetero.de conse.di.iiij.sanctuz est baptisma.ꝛ.xxx iij.q.ij.c.in adolescētia. Sed qd si in ciuitate interdicta aliqui vellēt satisfacere. nūquid in his relaxādū est interdictuz non q: aliqui sine culpa sua iterdicunt.s.ō spō. nō est vob.ꝛ q: sic rigor ecclesie dissolueret. arg. s.ō p̄uile.vt p̄iuilegia. Jo.T.dixit:q̄ si aliqui vellēt iurare stare mandato ecclie q̄ essent admittēdi.Sz finis iste videtur ꝯdicere:q: b̄ spāliter hoc concedit recipientib⁹ signū crucis ꝛ peregrinis ergo aliis intelligit phibere sicut q̄ de vno negat de alio cōceditur.xxv.di.qualis q̄ verius puto lz inuenias contrariū dictū.

Omis. Tria sunt dicta p̄cipalia.scōa ibi:si quis.tertia ibi:sacerdos. Abbas siculus.

f ¶ Discretionis.i.cū est doli capax q: tūc pōt peccare.s.ō delic.pue. pueris.C.si aduer.delic.l.i.ꝛ.C.si minor se ma.dix.l.iij.arg. contra. de conse.dist.iiij.eos.ꝛ.C.de fal.mo.l.i.

g ¶ Dia sua peccata.als nō eēt fructuosa pnia vt dcm̄ est.s.e.q̄ qdā vbi de b.nō tñ venialia q: illa tollūt p̄ oronē dnicā vl̄ p̄ aquā b̄dictā de pe.di.iij.de quotidianis.di.vi.qui vult.tñ si recolit p̄fiteatur illa.

missa voce dicere.b.tertio. cruce signatis ꝛ peregrinis tpe interdicti pententia concedi pōt.b.quarto.

Quod in te:ꝛ infra. In alio verbo per penitentiam morientibus nō negam⁹ viaticū:ēt q̄ō vere penitentibus exhibetur intelligi volumus vt nec ipsum decedentibus deneget[a]. ¶ Licet autē per generale interdictū deneget oīb⁹ tam vnctio q̄z ecclīastica sepultura: cōcedimus[b] tñ ex gratia[c] vt clerici decedentes q tñ seruauerīt interdictū in cimiterio ecclesie sine cāpanaruz pulsatiōe cessantib⁹ solēnitatib⁹ oībus cū silētio tumulent. ¶ Et i cōuentualibus ecclesijs bini ꝛ bini vl̄ simul tres horas canonicas valeant legere nō cātare ianuis clausis ꝛ interdictis ꝛ excōicatis exclusis et voce ita dimissa q̄ exterius audiri non⁹ possint:cū ꝛ regularib⁹ ſm p̄uilegiū se.ap.sit.indultū: vt cū generale interdictū terre fuerit:liceat eis ianuis clausis excōicatis ꝛ interdictis exclusis non pulsatz campanis suppressa voce celebrare diuina. ¶ Recipientibus aūt signuz crucis nō negamus quominus eis ob reuerentiaz crucifixi pnia[c] cū postulauerint iniungatur:qō ꝛ alijs peregrinis:pōt misericorditer īdulgeri.

¶ Idem in cōcilio generali.

¶ Famosum est ꝛ multū allegabile ꝛ.b.d.glibet doli capax tenet sal tē semel in āno cōfiteri,p̄prio sacerdoti vel de ei⁹ lnia alteri ꝛ eucharistie sacramētū ad minus in pascha recipere ꝛ sacerdos releuans confessionem deponēdus est ꝛ in monasterio ad agendā perpetuam penitentiam detrudendus.

Omnis vtriusq̄z sexus fidelis postq̄z ad annos discretiōis[f] puenerit: omnia[g] sua solus peccata saltē semel in anno fideliter confiteatur p̄prio[h] sacerdoti: ꝛ iniunctā sibi pniaz,p̄prijs viribus studeat adimplere:suscipiens reuerēter ad min⁹ī pascha[i] eucharistie sacramentū:nisi forte de p̄prij sacerdotz cōsilio ob aliquā rōnabilē cām ad tēpus ab hmōi p̄ceptione duxerit abstinēdū.alioqn ꝛ viuēs ab ingres

b ¶ Proprio sacerdoti.nisi ille sit imperitus tunc de ipsius licentia ut b̄ dicit querat discretum.de pe.di.vi.placuit.Ber.

i ¶ Ad minus in pasca.de conse.di.ij.ꝛ si non frequentius.

k ¶ Sepultura.hoc ē p̄ regulā illā cui cōicat⁹ viuo cōicat ōbem⁹ ꝛ mortuo. Fallit ēt i alio cāu.xxiij.q.v.placuit.ꝛ.s.ō sta.mo.monachi.ꝛ.s.ō torne. c.i.ꝛ.s.devsuris q: in oibus. ꝛ.s.de rap.super eo.

su ecclesie arceat:ꝛ moriēs xp̄iana careat sepultura[n]. Vñ hoc salutare statutum frequenter in ecclesijs publicet: ne q̄squam ignorātie cecitate velamen excusationis assumat. ¶ Si q̄s aūt alieno sacerdoti[l] voluerit iusta de cā sua cōfiteri peccata:licentiā prius postulet ꝛ obtineat[m] a p̄prio sacerdote:cuz aliter ip se illū nō possit absoluere vel ligare[n]. ¶ Sacerdos āt sit discretus et cautꝰ vt more periti medici supin fūdat vinū ꝛ oleū[o] vulnerib⁹ sanciati:diligenter inquirens peccatoris circūstātias[p]:ꝛ peccati:quibus prudēter intelligat quale debeat ei p̄bere cōsiliū: ꝛ in hmōi remediū adhibeat diuersis experimētis[q] vtēdo ad saluandum egrotū. Caueat autem omnino ne v̄bo aut signo aut alio quouis modo aliquatenus p̄dat peccatorez.sed si prudētiori cōsilio indiguerit:illud absq̄z vlla expressione persone caute requirat: quoniam qui peccatum in penitentiali iudicio sibi decretum p̄sumpserit reuelare:non solum a sacerdotali officio deponendum[r] decernimus verum etiam ad agendum perpetuam penitentiam in arctuz monasterium detrudendum.

¶ Idem in eodem.

¶ Medici vocati ad infirmos debent ante omnia inducere infirmū ad confessionem:nec quicquā persuadere p̄ro salute corporis tendēs in animarum periculum.

Quam infirmitas corpalis non nunquaz ex peccato p̄ueniat: dicente domino languido quez sanauerat: vade ꝛ ampli⁹ noli peccare:ne deterius aliquid tibi cōtingat. ¶ Presenti decreto statuim⁹ ꝛ districte p̄cipimus medicis corporum: vt cuz eos ad infirmos vocari contigerit: ipsos ante omnia moneant et inducant vt medicos aduocent animarum: vt postquaz fuerit infirmo ō'spirituali salute,puisum ad corporalis medicine remedium salubrius procedatur: cum causa cessante[s] cesset effectus. ¶ Hoc quidem inter alia huic cautam dedit edicto q̄ qdam in egristinctione.v.consideret.Bernar.

l ¶ Aliēo sacerdoti. executionē b̄ūti:b̄ dico pp illos sacerdotes siue seculares siue regulares q nō b̄nt ordis executionē sacerdotal: vt sunt illi qui nō sunt a pp̄lo electi. vl̄ q ab epo pp̄lo nō p̄ficiūt. xvi.q.i. §.ecce i hoc.ꝛ.§.ecce sufficiēter.Sz ecce si predicatores ꝛ frēs miores vel alij religiosi nō b̄ntes pp̄lm b̄nt p̄uilegiū vt alienos parrochianos possint recipe ad pniaz:nūquid sufficit p̄uilegiū:ut prochianū alteri⁹ possint recipere ad pniaz sine lnia p̄prij sacerdotis:Dicas q̄ nō sufficit p̄uilegiū sine lnia p̄prij sacerdotis: p̄uilegiū.n.eq parat eos illis q a pp̄lo sunt electi. vl̄ illis q ab epis pp̄lo preficiunt:ꝛ dat eis solā executionez.ꝛ ita necessaria ē adhuc lnia p̄prij sacerdotis:vt b̄ dx.Si enim de duab⁹ seruitutib⁹ vna tollit: remanet altera q̄ nō b̄n probatur.s.de vsupal.ex tuarū.et s.de p̄uile.pastoralis.ff.ō serui.vr.p̄dio.si domus tua.et iō dicit alieno ꝛ nō alij.Nec papa p talē indulgētiā trēdit p̄iudicare p̄prio sacerdoti: vt.c.p̄edi.ex tuarum.cū suis filibus.ꝛ.j.ti.p̄oxi.cum desideres.in fi.ꝛ hoc idem dixit Hug.xvi.q.i.c.i.ꝛ in predictis.§.Ber.

m ¶ Obtineat. Quid si ille malicioſe recusat:Argumentū q̄ pōt ire ad alium.s.ō regul.licet. vel vadat ad ei⁹ superiorez si potest vt illum cōpellat. vl̄ ipse dabit licentiā. argumentuz.s.de iurepatronatus nullus.Argumentuz. C.de tempo.appella.l.vltima.§.vltimo.Argumentū. j.eodē capitulo vlti.ad finē.

n ¶ Vel ligare.s.eo.q̄ autez ix.q.ij.c.i.ꝛ.ij.ꝛ.s.de parrochi.nullus.ꝛ est argu.q̄ clericus sine licētia sui episcopi non potest in non suum iudicem consentire.s.eo.q̄ aūt. ꝛ.s.de foro cōpe.si diligēti. ꝛ.c. significasti vbi de boc.et j.eo.c.vlti.Ber.

o ¶ Vinum ꝛ oleū.i. misericordiam ꝛ disciplinā.xlv.di. disciplina.omnis qui.sūt nā qz vera iusticia.

p ¶ Circunstantias.sic supra eodem deus qui.ꝛ.s.de bomi.sicut.in princi.ꝛ de pe.di

q ¶ Diuersis experimentis:nō tñ sicut imperitus medic⁹.xxix.di. necesse. sed diligēter experiat vires ipsius qualē p̄niam possit portare.ar.xxvi.q. vlti.alligant.sic ut potius reddat rōnē de misericordia q̄ de crudelitate vt ibi.ꝛ.lxxxiij.di.nō satis.vltra mediū.ꝛ.xi.q.iij.nemo peritoruz.B.

r ¶ Deponendum.olim etiam alia pena imponebatur de pe.distin.vi.sacerdos,hodie hec imponitur.

Quam infirmitas. Diuidit.nā p̄mo pōit vnā q̄stōnis cāz:ſo q̄stōnē. tertio aliā cāz.q̄rto penā trāsgressionis.qnto quādā p̄hibitionē. scōa ibi:p̄nti.tertia ibi:hoc qdē.quarta ibi:si qs.qnta ibi:ceterum.ab.

s ¶ Cā cessante.s.ō iurem.ꝛ si xp̄s.ad fi.ꝛ.s.ō renū,p⁹ trāslatōez vbi ō b.

a ¶ Aerceatur. per sniam nō ipso iure. qō male vel nullo mō seruatur.
b ¶ Precioso. xli. q. i. pcipimus. xxiiij. q. iij. si habes. C. de sacrosan. ec. l. sancimus. in fi. ⁊ iō potius est cōsulendum anime ꝙ corpori: qz vbi maior est periculum cautius est proponendum. xlij. distin. quiescamus. ⁊. vij. q. vij. capitulo vltimo. ⁊. ff. ad carbo. l. i. §. ij. Ber.

Cumet eo. Quattuor sūt ptes pncipales scōa ibi: formā. tertia ibi: qui aūt. quarta ibi: ad hec. ab. si.

c ¶ Litteras. sic ergo credet litteris episcopi si ve sint. s. de proba. post cessionē. ⁊. xi. q. iij. cure.

d ¶ Proponere. qz in talib⁹ diligens inquisitio facienda est. xlij. di. quiescamus.

e ¶ In tabernis. si enī ibi publice deliquerit possūt a diocesano puniri lz sint exēpti. s. de priui. tuarū. vbi ō hoc.

f ¶ Claues ecclesie cōtēnūtur ꝙ esse non debet. si. s. ti. pr. c. vlt. de pnile. ut priuilegia.

g ¶ A plurib⁹. quid si quilibet idulgeat annū nūqd valet huiusmodi indulgētia cōtra statutuz istud: videtur ꝙ non. s. ō excess. pla. cū ad quorūdam. ⁊. c. sane. ⁊. c. pr. Credo ꝙ teneat lz ipsi faciāt cōtra mandatum istud: qz non adijcit hic ꝙ si secus fecerit: decernimus non valere. put dicit in illa decr. cū ad quorūdam. arg. ad hoc. s. de pben. inter cetera. vbi enim huiusmodi clausula nō apponitur in mandato lz fiat cōtra mādatum tñ tenet qō factū ē. s. de. preben. dilect⁹. ij. arg. cōtra. j. e. c. pri. in fi. hodie per c. fi. e. ti. li. vi. disponit ꝙ indulgentia cōcessa a plato vltra numerū hic taxatum ē ipso iure nulla ⁊ vide ibi glo. q̄ disputat nūqd excedēdo hūc numerū corruat indulgētia i totuz an uero teneat vsqz ad facultatē cōcessaz ⁊ intelligit ꝙ vsqz ad concessum numerū cōclusiue tenet: arg. in regula vtile per iutile. li. vi. ⁊. l. sancimus. C. de dona.

Nostro. Diuiditur primo ponitur cōsultatio. scōo rnsio. scōa nos ibi: igit.

b ¶ Postulasti. ꝙ per puinciam. No. ꝙ archieps p totā puinciam suam pōt facere remissiones: prout hic colligit. ⁊ eps in sua dioce. lz ipse archieps non sit iudex ordinarius oium de puincia sua. s. de offi. or. pastoralis ⁊ iurisditōnem cōtentiosam nō bz i sua puincia nisi in certis casibus. vt dicit in decr. pastoralis. sz volūtariā sit pcōsul: cū vrbez egressus fuerit iurisditionem bz nō cōtentiosam: sed volūtariam. ff. de offi. procōsul. l. ij. ⁊ legatus pōt in sua puincia facere remissiones qz ⁊ statuta ppetua facere pōt. j. de offi. leg. c. vlti. ⁊ est hoc ēpoz ⁊ archiepoz. s. facere remissiones. nisi ex spāli concessione vel alia legitima cā cōpetat alijs inferioribus prelatis. s. ō excess. prela. accedēti bus. ⁊ puilegia pñt cōcedere

tudinis lecto iacētes cum eis a medicis suadetur de animaruz salute disponant in desperationis articulum incidūt vñ facilius mortis piculuz incurrūt. ¶ Si quis medicoruz hmōi nostre ꝓstitutiōis postcz p plātos locoruz fuerit publicata trāsgressor extiterit tādiu ab ingressu ecclesie arceat[a] donec p trāsgressione hmōi satisfecerit cōpetenter. ¶ Ceterū cū anima sit multo pcio sior[b] corpore sub iterminatiōe anathematis phibemus: ne qs medicoz pro corpali salute aliqd egroto suadeat i piculū aie cōuertat.

I Dem in eodem.

¶ Elemosynarum questores sine apostolicis vel diocesanorum lris admitti non debent. nec cū pponūt vltra id qō i ipsis litteris ꝓtinetur. b. primo. ⁊ debēt esse modesti. et a locis ⁊ expēsis incōgruis abstinere. b. scōo. In dedicatione basilice vltra annum: ⁊ in anniuersario dedicationis: ⁊ i litteris indulgentiaruz concessis ab alio cz a papa vltra. xl. dies remissio excedere nō debz. hoc dicit. vsqz ad finem.

Quasi ex eo: ⁊ infra. ¶ Elemosynarū quoqz questores quoruz qdā se alias mētiendo abusiones nōnullas in sua pdicatiōe pro ponūt admitti: nisi apostolicas uel diocesani episcopi litteras[c] veras exhibeant. phibemus: ⁊ tunc preterid quod in ipsis continebit lris nihil populo proponere[d] pmittātur. ¶ Formaz vero quam cōmuniter talibus apo. se. indulget: duximus exprimēdaz: vt scōm eaz diocesani episcopi suas litteras moderētur. Ea siquidē talis est: quoniaz vt ait apostolus. Omnes stabimus ante tribunal christi recepturi. put in corpore gessimus siue bonuz fuerit siue malum: oportet nos diem messionis extreme misericordie operibus preuenire ac eternoruz intuitu seminare in terris quod reddente domino cū multiplicato fructu recolligere debeam[e] in celis: firmaz spem fiduciamqz rectaz tenentes: quoniam qui parce seminat parce ⁊ metet: ⁊ qui seminat i benedictionibus de benedictionibus ⁊ metet vitam eternam. Cum igitur ad sustentationem fratruz ⁊ egenoruz ad tale confluentium hospitale pprie non suppetant facultates: vniuersitatem vestram monemus ⁊ exhortamur in domino atqz in remissionem vobis iniungimus peccatoz quatenꝰ de bonis vobis a deo collatis pias elemosynas: ⁊ grata eis

charitatis subsidia erogetis: ut per subuentionem vestrā ipsoruz iopie ꝓsulatur: ⁊ vos per hec bōa ⁊ alia que domino ispirante feceritis ad eterna possitis gaudia peruenire. ¶ Qui aūt ad querendas elemosynas destinantur: modesti sint ⁊ discreti nec i tabernis[f] aut in alijs locis incōgruis hospitentur: nec iutiles faciant aut sumptuosas expensas: cauentes omnino ne falsе religionis habitum gestēt. ¶ Ad hec quia per indiscretas ⁊ superfluas i dulgentias quas quidaz ecclesiarū prelati facere nō verētur: ⁊ claues[f] ecclesie cōtemnūtur: ⁊ penitētialis satisfactio eneruatur: decernimus vt cum dedicatur basilica: nō extēdatur indulgentia vltra annum si ue ab vno solo siue a plibus[g] epis dedicet: ac deinde in anniuersario dedicatiōis tpe. xl. dies de iniunctis penitentijs indulta remissio nō excedat: ⁊ infra. Hunc quoqz dieruz numerum indulgentiaruz litteris precipimus moderari: que p gbus libet casibus aliquotiēs ꝓcedūtur: cū ro. pon. qui plenitudinē obtinet potestatis hoc in talibus moderamē consueuerit obseruare.

H Onorius. iij.

¶ Archieps intra puinciā suā potest concedere idulgentiam fm formam concilij generalis b. d. ⁊ loqtur de capitulo prece. in fi.

Nostro postulasti certificari rūso vtruz per tuā puinciā[h] possis concedere remissionis litteras generales. ¶ Nos igit. T. F. T. breuiter. R. ꝙ per prouinciam tuam libere potes huiusmodi concedere litteras: ita tñ ꝙ statutuz generalis concilij non excedas[i].

S Rego. nonus.

¶ Episcopus ⁊ alij de quibus in littera possunt sine licentia superiorum sibi eligere prouidum confessorem.

Ne pro dilatione penitētie periculum[k] immineat animarum permittimus[l] episcopis: ⁊ alijs superioribus necnon minoribus prelatis exemptis vt etiam preter sui superioris licentiam prouidū[m] ⁊ discretum sibi possint eligere confessorem.

Rubrica de sntia excōicationis.

H Lex. iij. scenoñ. archiepo.

¶ Impubes qui clericum percussit ab episcopo absolui potest ⁊ qui loco vel causa discipline peccit clericum etiam si sit maior excōmunicatus non est qui uero ex odio sic ⁊ per papam absoluitur.

episcopi ⁊ archiepiscopi. ℨ de his que fiūt a prelā. sine consen. capituli quanto. ⁊ arg. s. de iurepa. nullus.

i ¶ Non excedas. s. eo. c. priori.

k Ne pro dilatione. piculū imineat: sic pp periculuz more datur ab solutio statim. que als non daret. j. ti. pri. nup. in fi. ⁊. c. sacro. ⁊ s. de offi. ordi. ad repri mendā. ⁊ ppter periculum anime statim ifans baptizat. v. di. baptiza ri. ⁊ de consecra. dis. iiij. ne quod absit. ⁊ dilatio propter periculū tollit: ne interim aliquod contingat periculum de cō se. di. iiij. iudei. Et ē arg. ꝙ vbicunqz periculum timetur dilatio sine mora uitanda est. xxviij. distin. de syracusane. Itez arg. ꝙ sacerdos statī debet currere ad infirmuz quādo vocatur. qz vitā adimit quisquis morientī penitentiam denegauit. xxvi. q. vi. si presbyter ⁊. c. se. ⁊ rō erit animarum. ut ibi dicitur.

l ¶ Permittimus. sic ergo videtur ꝙ epi ul alij inferiores prelati exempti ante istaz permissionez non poterant se subijcere alicui confessori sine licentia sui superioris. s. e. c. omnis vtriusqz. qz nullus clericus sine licentia sui epi potest eligere iudicium non sui iudicis persone vel rei. s. de fo. cōpe. si diligenti. ⁊. c. significasti. ⁊. iij. q. vi. non liceat. ℨ multo minus iudicium anime quod maius est.

m ¶ Prouidū qui sciat ligare ac soluere de pe. dist. vi. qui vult. ⁊. s. eodez omnis. §. sacerdos. ⁊ qui diligenter inuestiget qualitatē criminis ⁊ persone de pe. dist. v. cōsideret.

Rubrica de sententia ex communicationis.

Supra visum est de penis que imponuntur tā in foro contentioso quā penali. Verumtamē qz excōicatio est pena delicti cum fertur a iure. cū vero ab homine est pena contumacie: merito post rubricas precedentes subijcitur ista. ab. fi.

aper. Tres sunt partes. Secūda ibi. nec clerici. Tertia
a ibi. certerum. Ab. si.
a ¶ Percusserint. irato aīo. alias nō iciderēt in canonē put sequētia verba declarāt. 7. xvij. q. iiij. si quis suadente.
b ¶ Excusat. nō ab excōicatiōe: sed quo ad hoc q nō sunt mittendi ad curā pro absolutione: vt j. eo. Cuius. 7. c. vlti. Et ita est argu. q etas excusat. de ꝓse. dist. iiij. eos. C. de fal. mo. l. i. in fi. 7 xxiij. q. ij. in adolescētia. ar. ꝓtra: q maloꝝ mores ifirmitas animi non excusat. C. si aduer. ōlic. l. ij. 7. ff. de mino. auxiliū. §. in delictis. ber.
c ¶ Nec clici. supple sunt excōicati: qm̄ sola temeritas i hoc casu reprehēdit siue violentia put se quit. 7 patet ex illo canone. xvij. q. iiij. si quis suadente.
d ¶ Disciplīe. vel rōne prelationis. Idē est etiā de patre qui filiuz in minoribus ordinib⁹ potest corripere sine pena ista: vel de propinquo. j. eo. ex tenore. 7. c. cum volūtate. vbi ō hoc. ar. ō pe. di. i. §. aut fcā. 7. xiiij. q. v. circūcelliones.
e ¶ Violēta notari. ꝑ est rō quare non incidūt in canonem. i. sententiam.
f ¶ Monachi. quocunqz mō. dū tñ nō enormiter vt i ep̄z. aut i abbatē aut i clericū secularē man⁹ iniciāt violentas. j. e. cum illorum.
g ¶ Sui abbatis. si vero monachuz alteri⁹ monasterij percusserit p abbatez vtriusqz monasterij debet absolui. j. eo. canonica. sed si monialis. monialem vel cōuersaz: vel cōuersuz aut clericū percusserit per episcopū absoluatur. j. eo. de monialibus.
S ¶ Juero. Quattuor sunt partes. Secunda ibi. officialis. Tertia ibi. nec ille. Quarta ibi. ceterum. ab. si.
b ¶ Absolui. ergo excō. municatus q̄re intelligēduz est de eo qui animo iniuriādi hoc fecit: 7 boc nota qđ dicit malignatus alioquin nō esset excōicatus cum canon doloſos 7 violētos tñ teneat: vt. §. e. c. i. 7. xvii. q. iiii. si quis suadēte.
i ¶ Graviter vulneravit. casus iste semper excipit. j. eo. cū illorum.
k ¶ Officialis. i. iudex vel apparitor alicuius ptātis vel principis.
l ¶ Laico. supple etiā qui de mādato sui prelati hoc faceret nihilominus incidit in canonē. j. eo. vniuersitas. nisi clerici deliquerint: nec aliter possunt ad iudicē trahi: tunc de mādato prelatoꝝ capi possūt: vt traditur. j. eo. vt fame.
m ¶ Fortuito. tūc. n. nō ꝑputat: q casus fortuiti previderi non pñt. §. de homi. Joānes. 7. c. vlt. 7. §. de ꝓmo. c. vno. 7. ff. de admi. re. ad ci. perti. l. ii. §. si eo tpe. 7. ff. de custo. 7 exhi. reo. nō ē. 7. l. milites. l fi. q nulla temeritas vel violētia in eo notari pōt: sed excusat rōne officij. alīs non excusaret: q debuit previdere an ex facto suo posset iniuria irrogari. ar. §. de iniurijs. c. i.
a ¶ Inferētē. tūc. n. excōicat⁹ nō ē cū licitū sit se defendere. j. eo. ex tenore fuato moderamīe iculpate tutele. §. de homici. significasti. ij.
o ¶ Aim vi. ff. de iu. 7 iur. vt vim. 7. ff. ad. l. aquil. sciētiam. §. qui cuz aliter. 7. §. de homi. significasti. vbi de hoc.

Uper eo vero q ꝓsiliuz
s postulasti: 7 ifra. Respō dem⁹ q si clerici ifra puberes ānos se adinuicem aut vnus alterum pulserint[a]: nō sunt ad ap. se. mittēdi: q eos etas excusat[b]. Nec clerici[c] si sūt plene etatis: 7 nō odio vel inuidia vel indignatiōe sed leuitate iocosa se ad inuicem percutere contingat: neqz magister si scholarem clericū intuitu disciplīe[d] vel correctiōis pulsserit: q non pōt in ipsis iniectio manuuz violenta[e] notari. Ceterum si ex odio ijdem scholares vel seculares clerici sese percusserit:, p sua absolutione debēt ad apostolicam sedem venire. ¶ Dem.
¶ Monachos se adinuicē percutiētes absoluit abbas. itē i cānonicis regularib⁹ 7 abbatibus discretiōe deficiente recurritur ad ep̄m.
Monachi vero 7 canonici regulares quocūqz[f] modo se in claustro percusserit: nō sunt ad apostolicam sedem mittendi: sed ꝑm prouidentiā sui abbatis[g] disciplīe subdātur: 7 si discretio abbatis nō sufficit ad eorū correctionez est prouidentia diocesani episcopi adhibenda. ¶ Dem.
¶ Hostiarius q clericū pulsit no grauiter ab ep̄o absolui pōt. ꝟ primo. officialis deliberate injiciens manū in clericuz p papā absoluit. hoc scōo: q repellēdo viz vi clericū pcutit excōicat⁹ nō est. ꝟ tertio. q pcutit clericū turpiter inuētū cū p̄pinqua excōicatus nō ē: sec⁹ cuz remota: 7 dī ꝓpinqua vt in littera.
S ¶ jero alicui⁹ potestatis hostiarius sub p̄tertu sui officij malignat⁹ clericū leserit: ab episcopo suo potest absolui[h] nisi forte eū dem clericū graviter vulneravit[i]. Officialis[k] vero ꝓ iniectiōe manuum in clericū nō potest sine mā dato ro. ponti. absolutiōis beneficium promereri: q nulli laico[l] su

per clericū tanta datur auctoritas: nisi forte turbā arcēdo irruentē nō ex deliberatione sed fortuito[m] casu clericū ledat. Si vero clericū vim sibi inferentez[n] vi quis repellat vel ledat: non debet ꝓpter hoc ad se. ap. trāsmitti: si incontinēti vim[o] vi repellat: cuz vim vi repellere omnes leges[p] oīaqz iura permittant. Nec ille compellēdus est ad se. ap. uenire qui in clericuz cum uxore[q] mſe[r] sorore uel filia propria turpiter[r] inuētū manus iniecerit violentas. Ceterum si in stupro uel adulterio quod committit cum ea que ipsum ita proxima consangui nitatis linea nō ꝓtigit[s]: ceperit: aut in euz violentas manus iniecerit: non erit a sentētia illius excōmunicationis imunis. ¶ Dem.
¶ Qui percutit clericū ignorans probabiliter eum clericuz excōmunicatus non est ignorātiam tamen probare debet per iuramentū: 7 si hoc prestare recusat pro excōmunicato haberi debet.
S ¶ jero aliquis in clericū nutrientez comam manus iniecerit violentas: ꝓpter hoc non debet apostolico p̄sentari cōspectui: nec etiam excōmunicatione notari dūmodo ipsum esse clericū ignorauerit[t]. Uel si hoc dubium fuerit: propria[x] manu dūtaxat prestiterit iuramentū q eum esse clericuz ignorasset. Ab illo autez si prestare noluerit[y] iuramentū: q violentas manus constat eū in clericū iniecisse: sicut ab excōicato: donec de mādato sūmi pontificis absoluat cōuenit abstineri. ¶ Dem.
¶ Percutiēs clicū uel religiosuz excōicatus ē nec ab alio q̄z a papa absoluit: ꝓterq̄z i mortis articulo.
Non dubiū est q hi qui violētas manus in clericos uel canonicos aut cuiuslibz religiōis[z] conuersos injiciunt ex ꝓstitutione[7] concilij sniam excōmunicationis

p ¶ Omnes leges. de hac materia loquētes: 7 ita vniuersalis restringit. sic i. di. oēs leges. sic 7 in diffinitiua. §. de priuil. vt priuilegia.
q ¶ Cum vxore. idē est in sponsa de presenti: q 7 lex pmittit illā accusare iure mariti. ff. de adul. si vxor. §. i.
r ¶ Patre. nūqd noīe mris itelligim⁹ oēs ascendētes ſm. l. vſ q sic. ff. de ver. si. appellatōe. 7 noīe filij oēs ēt descēdētes vt lex dicit. ff. eo. liberoꝝ. p leges istas vr q sic. i casu isto nō credo hoc extendēdū ad ascēdentes vel descēdentes cū minor fiat iniurta vñ non est extendenda licētia. §. de deci. c. tue. ber.
s ¶ Turpiter. huic eiz parcit canō: q tā iustū doloꝛē cōpescere ñ posset. C. ad. l. iul. de adul. gracch⁹. 7 lex pmittit illi occidere sic inuentuz. ff. de adul. q ait lex. §. q ait. alias ex iteruallo non liceret.
t ¶ Nō ꝓtingit. q tunc nihil itereſt ei⁹: imo culpa ē imiscere se rei ad se non pertinenti. ff. de reg. iur. culpa. ber.
Juero. Tres sunt partes. Scōa ibi. vel si. Tertia ibi. ab illo. Ab. si.
v ¶ Ignorauerit. ita q ignorātia ꝓbabilis fuerit: alias ñ excusaret. §. ō de. ex. mi. apostolice. 7. §. de eo q renū. epa. c. i. 7. c. ij. Quid si tonsurā vidit 7 eū clericū ñ credit. respō deo icidit in sniam dū tū ille clericus fit. Quid si i veritate nō erat cleric⁹: iz tōsurā deferret: 7 illū pulsisti credēs illū clericū pp ꝓsciam teneris: nisi postea cert⁹ efficiaris. ar. ri. q. iij. qm̄ multos. ꝑm vnuz casuz. qđ si crediderit pcutere titiū laicū: 7 in psona errās pcussit martinū clicū. Ala. dixit q in sniam incidit q iniuriari voluit. ff. de iniur. cū q. §. si iniuria. 7. §. ō iniurijs. c. vl. Tā. dixit q ñ icidit i canonē. qđ ꝓbat p hāc lfaz: q dicē hic si pcutiat clericū quē credebat laicū ñ ē excōicat⁹ vt ꝟ dicit. sola. n. temeritas 7 violētia i hoc ꝓsiderat. ar. §. eo. c. i. 7. j. e. veniēs. 7. ff. de iniurijs. illō. §. vl. 7. l. se. liuriā tñ fec: vt dicit ala. 7 p eadē iura potī⁹ credo opi. alani tutiorē.
x ¶ Propa manu. soli sacro credit qñ ō ꝓscia alicui⁹ dubitat vel q̄rit. vt ꝟ pz. xxxiij. q. ij. i lectū. xxxi. q. ij. si verū. ff. ō re mi. ñ oēs. §. a barbarz. xvi. q. iij. dilectio. 7. xxxv. q. iij. extraordinaria. 7. §. ō exce. pastoral. ar. §. q me. cā. c. vl. cū suis concordātijs ibi positis.
y ¶ Noluerit. hoc ipso q iurare nō vult presūptio est contra eū q tanq̄ excōicatus vitabit. si. §. de here. excōicamus. §. q vero. cū ꝓstet q violentas manus in illū iniecit. sic enim p connicto habet q se nō purgat. §. de simo. de hoc. 7. §. de pur. can: cū. ff. 7. c. iter. in fi. Itē hic habes q licet clericus nō seruat habitū suū adhuc retinet priuilegiū suum. vnde contra. j. eo. in audiētia. hoc itellige ante trinā admonitionē. illud cū suis ꝓsimilib⁹ post: q tunc perdit priuilegium.
z Non dubiū. religiōis quersos. j. e. ex tenore. ex eo q dicit religionis vſ q quersi secularīū ecclesiaꝝ nō habeāt hoc priuilegiū. ar. xxvii. q. i. lex ꝓtinētie. Sed dicēdū ē q ex quo tradiderūt se 7 sua diuino obsequio siue i seculari ecclesia siue i regulari: iam cēsent ecclesiastice psone. 7 ex toto trāslati sūt i foro ecclesie: vñ hūt imunitatē ecclesiasticā. xvii. q. iii. quisqs. 7 dic decretū q sūt tñ duo genera xpianoꝝ. vnū qđ dedicatū ē diuino obsequo: vt clerici 7 quersi: aliud gen⁹ vt laici. xii. q. i. duo sūt. Quidā tñ volūt dicere ꝛ: sed benignius ē dicere q sic: vt eoꝝ gaudeāt priuilegio quoꝝ vitā 7 religionē assumūt: vt. §. de sta. mona. recolentes.
7 ¶ Ex constōne cōcilij. xvii. q. iiii. si qs suadente. in qua constōne nulla sit

mentio de conuersis: sed per hoc ⁊ infra ex tenore. extēdit ad puersas. sic qs dr de monachis extēdit ad regulares. ā. de postu. ex parte. ⁊ ita p ꝓseqūs ad oēs conuersos: vt dictū est. j. e. canonica. Ber.

a ¶ In articulo mortis. ⁊ in alijs casib⁹ q habent. j. eo. q̄uis. vbi de hoc.

¶ Mulieres. Tria sūt dicta. Scōz ibi. de bis vero. Tertiū ibi. illi vero. Abbas siculus.

b ¶ Sui iuris. vt sūt serui. sed hoc intellige sm distinctionē illi⁹ decre. j. e. relatū. Nec intelligas hoc vbū ō filijsfamilias q dū sunt in patria potestate nō dicunt sui iuris: qz tales habēt ad curiā mitti: nisi sint infra pubertatē. j. eo. q̄uis. ⁊. c. vlt. Ber.

c ¶ Laborem. veniēdi. hoc refer as ad arbitriū epi. arg. ff. de vb. ob. ꝓtinus. §. cū ita. Et si videbit epo q̄ laborem eūdi nequeat sustinere pp periculuz more illum absoluere pōt recepta sufficienti cautione q̄ parebit ꝓsilio sine respōso pape. argu. optimū. ā. ti. pri. c. vlti. ⁊. j. e. decetero. ⁊ c. sacro. Si vero periculuz nō timet cōsulatur papa anteq̄ absoluatur. ⁊ hoc videtur dicere littera ista.

d ¶ Auctoritate vel mādato. sic. ā. de resti. spo. cū ad sedē. ad finē. ⁊ ille dr facere q p aliuz facit. ff. de admi. tuto. ita tñ. §. gessisse. ⁊. xvi. q. vi. consuetudo. in fi. ⁊. j. e. vt fame. §. vlt. ⁊. C. de accusa. nō iō. ⁊ ff. ad. h aquil. liber hō. i pn. ⁊ ff. de iurisdi. om. iu. si qs id. §. vl. ⁊ q cāz pbuit: vel opē tenet. ff. vi bo. raptorū. l. iiij. si cuz seruā. ⁊. ā. de homi. sicut dignū. §. ij. ⁊. ā. de iniurijs. c. vlti. Sz vr q̄ ille q mandato alteri⁹ hoc facit nō teneat maxime si bēat i illo ptātē vel ei subiect⁹ sit. ar. ff. de reg. iur. non videt. ⁊. l. predicta. ff. ad l. agl. liber homo. ij. Sed cōtrariū verē est: qz preceptū in iustū fuit cui nō debuit obedire. sed deo poti⁹ q̄ homini. j. eo. relatū. ⁊. xi. q. iij. iulian⁹. non semp. ⁊. xxiij. q. i. qd culpat. i fi. ⁊. ff. de vi ⁊ vi ar. l. i. §. quotiēs. ⁊. j. e. vniuersitas. qz nec illa ptās data est laico sup clericū. ā. eo. si vero. §. i. sed pone q̄ mādauit: sz ante manuū iniectionē penituit qd erit: rādeo nihilomin⁹ in canonē icidit: nisi reuocauerit mādatū: ita q̄ reuocatio ad ipz puenerit. ar. ff. mā. si mādasset. ⁊. ff. ad mace. si tñ. ⁊. l. si fili⁹. ⁊. ff. qō iussu. l. i. rūso. i. ⁊. ā. de pcu. mādato. ⁊. c. ex īsinuatiōe. ⁊. ā. de rescrip. ex pte. iij. Sed pone q̄ mādator ante iniectionē manuū moriat: tunc nō erit excōicatus: qz mādatū morte extinguit. ff. man. iter ceteras. §. i. ⁊. ā. de offi. dele. relatū. ⁊. c. lz. ⁊ ecclesia nō ligat sub terra. ar. j. e. a nobis. ⁊. xxiiij. q. ij. legat. arg. a ꝓrio. Itē pone q̄ nō mādat sed ratū bz ex postfacto: nūqd incidit in canonē? Quidā dicūt q̄ sic: qñ ratihabitio locū bz i maleficijs. ff. de vi ⁊ vi ar. l. i. §. quotiēs. ff. de bis q no. īfa. qd ergo. arg. ff. de iceſt. nup. l. iij. ⁊. ā. de resti. spo. cū ad sedē. in fi. arg. ꝓtra. ff. man. si vero. §. si post. nō credo q̄ in casu isto icidat in sniam: licet ex postfacto ratuz habeat cū boc fecerit cā sui ⁊ eius nomine: secus si potuit pbibere ⁊ non pbibuit. de boc dicetur. j. eo. quante presumptionis. Ber.

e ¶ Dꝛro. si alīq. q nō sūt frēs illoꝛ quos leserūt: qñ si frēs essent ⁊ se adinuicē pcussissent abbas eos absoluere pōt. ā. e. monachi. ⁊. j. e. cū iloꝛ. vel pōt itelligi de alijs q̄ de monachis. q̄ verius vr. ⁊ loquit epo.

f ¶ Suos. alia littera habet tuos. ⁊ planioꝛ est littera: ⁊ sic est antiqua.

f ¶ Satisfaciat. ar. q̄ nō valet pnia sine satisfactiōe. ā. de vsuris. cum tu. xiiij. q. vi. si res. ⁊. xxiiii. q. ii. legatur. de pe. di. i. neminem.

g ¶ Nulli. vitare. ā. de priui. cū ⁊ plātare. ⁊. c. vt priuilegia. ad būc. n. casum priuilegiū non extendit. Sed nunqd papa cōicando excōicato incidit in canonē, dic q̄ nō: licet alias malefaciat. de boc dicitur. j. e. si qñ. quoniā princeps legibus solut⁹ est. ff. de legi. princeps. ⁊. C. eo. digna vox. ipse. n. solus interpretat leges. j. eo. inter alia. vbi de boc. Ber.

b ¶ Arrochianos. in monachos. sz nūqd monachus poterit agere ratione iniuriarū? dic q̄ nō: sed actio cōpetit monasterio: ⁊ aget sindicus monasterij: sicut actio iniuriaꝝ cōpetit dño si iniuria fit seruo et aget dñs ⁊ nō seruus. Isti. de iniurijs. §. seruꝰ aūt. Quid si remittit monachus iniuriā? nihil agit qn possit agere monasteriū. sic lz filiusfamilias remittat iniuriā factaz sibi: pater nihilominus agere pōt pro iniuria filio irrogata. ff. de pac. in psona. imo ⁊ si iniuria fieret filio volenti pt agere posset. ff. de iniurijs. l. i. §. vsqz. monasteriū vero iniuriā factā monacho pōt remittere secus in ecclesia seculari: qz nō posset remittere iniuriā factā clerico. argu. xxvii. q. iiij. qsqs. vin.

i ¶ Cōuersos. sic. j. eo. c. proxi. ⁊. ā. e. non dubiū. vbi de boc.

k ¶ Decreti. xvii. q. iiij. si quis suadente.

l ¶ Satisfaciant. sed cui dabit satisfactio. p ista istam videt q̄ ipsi monacho vel ecōuerso leso: vt dicit hec littera: sed ꝓtra videtur. xii. q. i. nō dicatis. ⁊. ff. pro socio. l. si in ter frēs. §. vl. de iniuriis facta a seruo. dic vt isti. de iniur. §. q̄ si vsufructus. ⁊. §. se. i monacho vero. vel ecōuerso qui p prium non habet satisfactio dabitur monasterio ⁊ qō dicit ḃ lesis si dat leso satis dat monasterio. qz quicqd monacho datur monasterio acquiritur. ā. de sta. mo. cuz ad monasteriuz. clerico aūt seculari debet dari q lesus est si clericus inde decedat. dic vt. ā. ō pe. presbyteri. ⁊ ex iniuria plures oriuntur actiones. ff. de iniur. l. i. §. vlt. sed coram quo estimabit ḃ iniuria? respondent quidā q̄ coram iudice percussoris. insti. de iniur. §. sed postea. ⁊ sic interdum in foro seculari. Vin. dixit q̄ rōne accessiōis estimabit cora iudice ecclesiastico: sicut dr in dote. ar. ā. de ꝓiu. ser. ꝓposuit. in fi. ⁊. ā. de dote post diuoꝛ. resti. c. i. ii. ⁊. iii. sed hoc itellige cū querela excōicationis defertur ad ecclesiasticū iudicem: tunc estimabit iniuria coram ipso: qz aliter nō absoluit vt hic dicitur. si vero clericus simpliciter vult cōqueri de iniuria sibi irrogata satis videt q̄ debeat sequi forum rei. papa tñ quotidie dat litteras clericis cōtra laicos nomine etiam suo, ⁊ de ḃ. xi. q. iii. c. vlti. Ber.

¶ Excōicatum p iniectionē manuum in clericū: licet occultus absoluitur per solum papaz.

¶ Pro si aliquis violētas manus in fratres suos iniiciunt ⁊ ducti pnia nō ꝓuicti sed priuatiz a tenenia postulāt: eos monere debes ⁊ inducere: vt his quos leserūt ꝓgrue satisfaciant ⁊ apo. se. conspectui repreſentēt: cū a te vel alio sine speciali mandato ro. pon. absolui non possunt. Idem.

¶ Etiam priuilegiati tenētur vitare excōicatum: ⁊ per iniectionez manuz in clericū excōicati sunt.

¶ Nulli se possunt priuilegio ap. se. tueri q̄minus excōicatos vitare[s] debeāt: ⁊ pro violenta manuz iniectione in clericos sicut excōmunicati vitari.

Idem episcopis ⁊ alijs prelatis per galliam constitutis.

¶ Percutiēs monachū vel puerſuz religiosū dz dnūciari excōicat⁹ donec fuerit per papā absolutus.

¶ Parrochianos vestros si q̄ in monachos[t] vel puersos[t] prefati ordinis violentas manus iniecerint: sub ap. re. sm tenorem generalis decreti[u] excōicatos pu. nuncietis. ipsosqz faciatis sicut excōicatos artius euitari donec lesis congrue satisfaciāt[l] ⁊ cū lris vestris apo. se. conspectui repreſentent.

Idem genuen. archiepiscopo.

¶ Ponitur forma ꝑcepti: quod sub virtute iuramēti fieri debet illi qui p violēta manuū iniectione in clericum excōicatus absoluitur.

Ex tenore lrārū tuarū nobis innotuit. q̄. B. canonic⁹ i quēdā subdiaconū man⁹ iniecit violētas: ⁊ infra. ¶ Mādam⁹ itaqz quatenꝰ recepto ab eo iuramēto q̄ tuo debeat[m] mādato pere: ipz vice nostra a sntia qua tenet absoluas: sibi qz in virtute iuramēti ꝑcipias: ne decetero[n] in clericū monachuz vel alicuius religionis puersuz man⁹ iniiciat violētas nisi se defendēdo[o] aut de mādato[p] suoꝛum fecerit prelatoꝛum: vel nisi super eum prelationis[q] ministerium aut magisterium babeat: aut cum ipso in eadez

Primo ponit forma precepti. Secūdo delicti correctio. secūda ibi. mandamus.

m ¶ Debeat. qui sic iurat nō est astrictus nisi ad iustū mandatū. arg. ā. de elec. cāz que. ⁊. ā. de iniur. veniēs. ⁊. c. quintauallis. ⁊. ff. p socio. si societatē. ⁊. ff. de oper. lib. si libertus. ⁊ idē est sic iurare ac si iuraret stare mādatis ecclesie ⁊ illa est recta forma. ⁊. ā. de appella. ad boc. ⁊ p boc iuramentū boc tñ precipere pōt put hic sequit in lra. ⁊ q̄ satis faciat leso. ā. c. proxi. ⁊. j. eo. c. noscitur.

n ¶ Ne decetero. sic. j. eo. grauamen.

o ¶ Defendendo. ā. eo. si vero. i. Ber.

p ¶ Mādato suoꝛ. dūtamen mandatū sit iustum. vel saltem si dubitetur. xxiii. q. i. quid culpatur. in fi. si autem sit iniustū non est obediēdum. xi. q. iii. non enim. ⁊. c. iulianus si dominus. exēplum de mādato habes. j. eo. vniuersitatis. ⁊. c. vt fame, §. i. alias non excusat. ā. e. mulieres. ⁊. j. eo. vniuersitatis. Ber.

q ¶ Prelationis. idez est si habeat officiū in ecclesia ratiōe cuius corrigere potest inferioꝛes clericos vel magisteriū vt hic. ⁊. ā. eo. cuz voluntate. vbi de boc. ⁊. j. e. c. i.

a ¶ Socius. hoc dictū est ꝓpter assiduam ꝙuersationē. vnde ꝓsumit ꝙ facilius manus iniſciāt in seipſos: qñq; veniūt ad verba: ꝛ sic ad factum. ꝛ ratione ꝓsumptionis non ꝓsumit de socio: sic ꝓpter ꝓsumptionē iuramentū quādoq; nō indicitur clericis. ſ. de coha. cle. ꝛ mu lie. clericos. ꝛ. ſ. de ꝓsump. litteras.

O Ecetero. Due sūt partes. Secunda ibi. sed est. ab. fi.

b ¶ Justas excusatiões. no. ꝙ in omni edicto intelligitur ratiōabilis excusatio: vt h̄ patet quātūcūq; ꝓcise scribatur exceptiones legitime recipiuntur: vt. ſ. de offi. dele. ex parte. ij. ꝛ. ſ. de rescrip. si quando. In q bus casibus quis ab itinere excusetur. habes. ſ. eo. quāuis. ꝛ in littera ꝛ in glo.

c ¶ Licet diocesano. nunquid ꝛ presbytero: respō deo in sūma necessitate lz. ar. xvii. q. iiii. si quis suadente. ꝛ. ſ. e. non dubium. alias non nisi boc faceret de mandato epi scopi. xxvi. q. vi. c. vlti. qr ep̄s hāc absolutionez bene potest ꝓmittere. ſ. de offi. or. c. vlti.

d ¶ Juramēto. vt dictū est. ſ. eo. c. proxi. ꝛ. ſ. eo. quāuis. in fi.

e ¶ Suscepturus. nō dicit absoluendus: qr iam erat absolutus qr obligatio semel extincta non reuiuiſcit. de con. diſt. iiii. queris. ꝛ. xxiii. q. iiii. si il lic. de pe. di. iiii. diuina clemētia. ff. de solu. qui res. §. aream. C. de remiſ. pig. cum ex cā. Quidam dicunt ꝙ opportunitate recepta recidunt in excōicationem. ar. xxvi. q. vi. qui recedunt. c. de his vero. ꝛ C. qui bon. ce. pos. l. penul. ꝛ. ſ. de solu. c. pe. quod non placet. libertas enim q̄uis debite obtēta nō retractatur. C. ſi aduer. lib. l. i. ꝛ. ii. qō si nō fecerit tan q̄ periurus habebitur ꝛ posset compelli vt iuramentum seruet. ar. ſ. de iudi. nouit.

f **A** Dhec. ꝟ decret. erat de rescrip.

g ¶ Alijs. imo primo loco remittitur absolutio suo excōmunicatori. ſ. ꝟ rescrip. ab excōmunicato. ꝛ hoc cum sententia lata est contra formā cōcilij: vt ibi dicitur. quod habes. ĵ. e. sacro. Et est arg. ꝙ semper rescriptum debet esse obtentū ꝑm stilum romane curie. alias suspectum habetur. ſ. de cri. fal. quam graui. in fi. Item est argu. ex eo ꝙ fieri consuevit. xxviii. di. de syracusane. ꝛ. ſ. de cle. coniuga. diuersis. ꝛ. ff. ad sena. consul. mace. l. iii. ꝛ. l. item si filius. §. quod dicitur.

h ¶ Sufficiēti. cū quis excōicat ꝓ iniectione manuū in clericos sola cautio iuratoria sufficit. ſ. e. ex tenore. ꝛ. ĵ. e. cū desideres. Cū vero ꝓ contumacia vel crimine manifesto sufficiens debet cautio prestari. ĵ. ti. proxi. ex parte. vbi de hoc. sic etiam cū data est possessio cā rei seruande. ſ. de sequestra. ad hoc. in fi.

Q Anoscitur. Primo exceptionē ponit. Scōo regulam ibi. alios. Tertio quādam determinationē ibi: si vero. Ab. fi.

i ¶ Mulieres. ſ. e. mlieres. ꝛ. ĵ. e. q̄uis. vbi mlte tales ꝑsone excipiūt.

ecclesia socius[a] esse noscatur.

Idem cenomanen. episcopo.

¶ Excōicatū ꝓ ꝓcussiōe clerici absoluit ep̄s si sine piculo papaz adire negt: oz tamen sibi mandare q. adeat papā impedimēto cessante

O Ecetero noueris qō si quis ꝓ violēta manuuz iniectiōe in clericum est vinculo excōicationis astrictus ꝛ habeat capitales inimicitias vel alias[b] iustas excusationes quibus ab itinere rationabiliter excusetur: ita q̄ sine piculo ap. se. nequeat cōspectui presentare: lz dioc. epō recepto iuramēto[c] secūdum morē ecclesie sibi absolutōis gratiam ipartiri. ¶ Sed est illi sub iuramēti debito iniūgēduz: ut quā citi[o] oportunitatē habuerit ro. pō. adeat mādatū ap'licū susceptur[e].

O Rbanus. iij. senoñ. archiepō.

¶ Cū papa absolutionē excoicari delegat: mādat recipi cautionē de parendo mandatis ecclesie.

A D hec cum inter parrochianos tuos: ꝛ infra. ¶ Ro. ecclē. absolutionē ſnie delegatorum iudicū nequaquā consueuit alijs[g] delegare nisi in litteris ꝓmissionis ꝓtineatur expresse de sufficiēti[h] cautione p̄stāda ab his q solui debent ꝙ iudicio ecclesie debeāt obedire.

O Lemens. iij.

¶ Excōicatus ꝓ canonē si qs suadēte diues vel pauper ꝙ papaz absoluēdus ē: vel eius legatuz: fallit in muliere sene infirmo vel mutilato qui ꝑ eōm absolui possunt.

Q Anoscitur: ꝛ infra. ¶ Consul. T. T. durimus respōdēdū: ꝙ mulieres[i]: senes ꝛ valitudinarij[k] seu mēbrorum destitutionibus impediti: lz ad ap. se. nō veniant ab episcopis valeant fidelium cōmunioni restitui: satisfacto iuxta facultates[l] his quib[o] per eos cōstiterit iniurias irrogatas. ¶ Alios aūt siue pauperes[m] siue diuites se. ap. vel legato[n] eius vt beneficiū absolutionis obtineant necesse est presentari. ¶ Si vero infirmitatis tempore timore mortis beneficiuz fuerit absolutiōis indultum: iuramento prestito iniungatur eisdem vt postquam sanitati fuerint restituti ad ro. ec. vel eius legatuz accedant mandatuz ap. sup talibus recepturi[o].

Idem.

¶ Aſi denunciationē vitādus est excōicatus ꝓ violēta manuū iniectiōe i clericos: nisi sit occultus. h. ꝓio. Interficiens clericū q ꝓtēpto clericali habitu se enormitatibus i miſcuit excōicatus nō ē. hoc scō.

Q Am nō ab hoīe: ꝛ infra. Consul. T. T. R. ꝙ a cōione illi[o] qui ꝓ sacrilega manuū iniectiōe in clericum in edictū excōmunicationis icidit: licet denūciatus[p] non sit: debes abstinere nisi forte id tibi soli pateret: i quo casu ipsuz ꝓtinus tātūmodo euitabis quādiu ab ecclesia toleratur vt saltē verecundie rubore suffusus ꝓ latenti excessu satisfacere cōpellatur. ¶ In articulo secūde questionis respōdem[o] ꝙ occisores clericoz aut presbteroruz: qui contempto[q] clericali habitu tyrannidi ꝛ enormitati se inuerecunde imiſcent: in odium clericalis excessus ꝛ terroreꝫ ātq; correctionē similiū canone late sententie minime coercent[r]: iniungat tamē eis pnia cōpetens aliquātulū aspe rior[s] cū q̄ si i laicos talia cōmisissent.

Idem.

¶ Infamato de excōmunicatiōe cōmunicandū nō est nisi se purget vel ad cautelā absoluatur.

Q Am desideres: ꝛ infra. Fuit autē ꝓme q̄stionis tenor huiusmodi: vtrū alicui excōmunicato qui mandato ecclesie stare iurauit: ꝛ ante absolutionez episcopus ei cōionem[t] reddidit: sit communi cādū ab alijs ꝛ an ep̄s id facere debeat. ¶ Cui questioni. T. R. ꝙ cuz cautio iuratoria quam hodie qui excōicati sunt prestāt: poti[o] ad cautelam[v] ex consuetudine ecclesie q̄ rigore canonum sit inducta: neq; momenti taz validi reputetur: ꝙ nisi absolutionis beneficium subsequatur: ille qui excōmunicatur

k ¶ Valitudinarij. isti pp infirmitatē absoluunt: ita tñ q̄ si conualuerint sedem apostolicā visitabūt mādatuz apostolicū recepturi. ſ. e. decetero. ꝛ. ĵ. eo. qō de his. ꝛ. c. quāuis. in fi. ꝛ hic in fi.

l ¶ Jurta facultates. hoc semp itelligēdū ē h̄z ꝙ satisfacere pōt satisfaciat. ꝙ si ñ pōt: i penā aliā pōt ꝓmutari. ar. ſ. de maledi. c. ii. vel spectet q̄diu facere possit cantōe recepta. ſ. de sol. c. pe. vbi de hoc. nā inanis est actio quā excludit inopia debitoris. ſ. de resti. spo. olim. ii. ff. de dolo. l. nazis. Ber.

m ¶ Paupes. ĵ. e. qō de his. ꝛ. c. quāuis. ꝓtra. Sol. ibi loquit de his q tanta pauptate laborant ꝙ ad curiam ire nō possunt. hic de his q possunt ire licet pauperes sint.

n ¶ Legato. ĵ. eo. ad eminentiaz. ꝛ. c. quāuis. qō ex officio legationis lz. ſ. de offi. le. cū trāslatiōez. alij vero legati q ō latere pape ñ mittunt fuēt ꝑm ꝙ dr. ſ. de offi. leg. c. pe.

o ¶ Recepturi. ſ. eo. decetero. vbi de hoc.

Q Am non. Duo sūt dicta. secunduz ibi. in articulo. Ab. fi.

p ¶ Denūciatus non sit. ꝛ sic quācito scio aliquē excōicatū statim debeo ip̄m vitare quāuis non sit denūciatus nisi solus hoc sciam: vt hic dicit. ꝛ vii. q. ii. ſi tātuz. ꝛ. c. placuit. ar. ii. q. vi. pleriq; qui. n. scit certiozari non debuit. ff. ō ac. emp. ꝛ vē. l. i. in fi. ꝛ. xciii. di. ſi inimicus. qr excōicatio executionē secū trabit. ſ. de appel. pastoralis. ꝛ denūciatio nō fit nisi ꝑpter ignorantes. deus. n. ligat ꝛ non hō. xi. q. iii. nemo ꝓtēnat. Jo. fauē. cō tradicit. ꝛ male: ꝙ ante denūciationē non est vitādus.

q ¶ Contēpto clericali. ꝑpter hoc solū nō pdūt priuilegiū. ſ. eo. ſi vero aliquis. nisi post tertiā admonitionē. ĵ. e. i audientia. ꝛ. c. ꝓtingit. ii. ꝛ. ſ. ō apostā. c. i.

r ¶ Minime cobercent. ſic. ĵ. eo. perpēdim[o]. ꝛ. ſ. de apost. c. i. ar. contra. ĵ. eo. in audientia. ꝛ. c. ꝓtigit. ii. vbi expectatur admonitio. hoc intelligit de his q nō sunt ꝓtenti arma portare: lz seuis enormitatibus se imiſcēt vt h̄ pz. ꝛ. ſ. ō apostā. c. i. ꝛ. ĵ. e. ꝑpēdimus. Cōtraria iutelligunt de his q taliter non excedūt lz portēt arma. vnde illi vsq; ad trinā admonitionē gaudeāt priuilegio suo vt ibi dicit. ſi. ſ. de vi. ꝛ bo. cle. c. vlt.

s ¶ Asperior. nota ꝙ ex persona auget crimen. xl. di. homo. ff. de re mili. omne delictum. §. i. de pe. diſt. i. §. aut facta. ꝛ. ſ. titu. proxi. quesitum. Ber.

Q Am. Ante absolutionē cōmunicandū non est excōicato licet iurauerit parere mādatis ecclesie vel ꝓposuerit cū offenso. b. d. vel sic vt in rubro. Quattuor sunt dicta. scōm ibi. cui qōni. tertiū ibi. secunde questioni. Quartum ibi. Tertio loco. Ab. fi.

t ¶ Cōmunionē reddit. ꝛ male: qr cū ipse debeat alios ꝓhibere ipse hoc facere nō dz. ff. ſi serui. ven. l. altius. ſ. de na. ex li. vē. c. vnico. vbi de hoc. in auc. vt dif. in. §. hec aūt omnia. in ſ. col. ix. ꝛ. xvi. q. i. in canonibus.

v ¶ Ad cautelā. vt post absolutionē timore iuramēti ſmilia pertimescat. xxiii. q. vlt. peſſimā. ꝛ sic iuramētū nō est de substātia absolutiōis: vt. ĵ. dicam. Jtē arg. ꝙ aliquid faciendū est ad cautelam futuroꝝ. xxiii. di. in nomine dñi. ꝛ. ſ. de elec. lz. ꝛ. lxiii. di. cū adrianus. ꝛ exēpla p̄sentia nos ꝓcauere faciūt in futuꝝ. lxxxii. di. plurimos. ad fi. ꝛ. ff. loca. ſi qs domuz. §. i.

a ¶Prestituꝫ. ꝑm q dictū est. ſ. c. ex tenore. ſed forma ecclesie obseruari generaliter debet: nec omittit nisi ex cā. j. e. super eo. ſed si iuramētū omittatur: tamen tenet absolutio.

b ¶Cōtrahit. nisi in casib⁹ q ꝯtinent in his versib⁹. Hec anathema qdē solūt ne possit obesse. Utile lex humile: res ignorata necesse. Utile pp utilitatē meā ⁊ ne ille ꝯmodum hēat possū cōicare excōicato. j. eo. si vē. Itez pp utilitatē excōicati possum ei cōicare i his q̄ ptinēt ad ei⁹ salutez. j. e. rñso. ⁊. c. cū volūtate. i ꝑn. ⁊. xi. q. iij. ātecessor. ⁊. c. se. ⁊ c. cū excōicato. Lex pp eandē legē q̄ ē viro ⁊ vroꝛi vroꝛ pōt cōicare viro. xi. q. iij. qm̄ multos. ⁊. j. e. inter alia. Humile sicut ē in filijs: seruis: ācillis: mercēnarijs. vt in ꝓri. cōcor. Ignorata vt hic ex eo q̄ dicit sciēter. ⁊ in. c. qm̄. ⁊. ſ. de bomi. sicut. §. illi ꝓterea. ita q̄ ignorātia non sit crassa. ſ. de cle. ex. mi. apostolice. ⁊. xij. q. ij. q ⁊ humanis. Necesse in. c. qm̄ multos. ⁊. j. e. inter. ⁊.

c ¶Si publica forma. no. q̄ si fama ē aliquē eē excōicatū vitādus ē. si. ſ. ó cle. ex. mi. c. illud. ⁊ ita fama facit ꝓbatōez ⁊ fama ipedit mſimoniū ꝯtrahē dū. ſ. ó ꝯsan. ⁊ affi. c. sup eo.

d ¶Ad cautelaz. j. e. venerabili. ⁊. ſ. de appel. ad pñtiā. ⁊ de conse. di. iiij. si nulla. ar. vt sic fama tollatur.

e ¶Quā offendit. quā ille dimittere ñ potuit. xxiij. q. iiij. si is q. ⁊. lxiij. di. salonitane. ⁊ ē ar. q̄ hec iniuria nō solū fit iniuriato ſz toti ordini clicali j. e. ꝓtingit. si. ſ. de so. ꝯpe. si diligēti. vñ iste nō potuit pacisci sup iniuria q̄ten⁹ ecclesiā cōtingebat nisi forma ecclesie fuerit obseruata: vt ꝺ dicit.

f ¶Nisi forma ecclesie. vt. ſ. iuramēto ꝑstito q̄ stabit mādato ecclesie absoluat: vt. ſ. e. c. ij. rñso. i si. ⁊. ſ. e. ex tenore. ⁊ c. decetero. Sed qd si iuramēto omisso fuerit absolut⁹. ar. ē ꝺ q̄ nō teneat absolutio. ⁊ hoc qdā ꝯcedūt. Sz hoc non credo: q̄ iuramentū nō est de substātia absolutiōis: sed recipit poti⁹ ad cautelā ne ꝺcetero talia ꝑsumāt: vt. ſ. e. c. in ꝑn. ⁊ aliq̄ absoluunt sine iuramēto qō nō fieret si eēt de substātia. j. co. sup eo. ⁊. j. e. a nobis. i si. ⁊ sic tenz absolutio lz si debeat sine iuramēto absolui. q̄ libertas vbicūq̄z obtenta fuerit si fuocat. C. si aduer. debeat cōioni alioꝝ restitui ꝓsertim cū ex eo iuramento absolutionem cōsecutus nō sit: ⁊ constat euz excōicatuz fuisse: ⁊ verū sit absolutum nō esse. nec eꝑs nec alij debēt cōmunicare eidē nisi fuerit ꝑm formam ecclesie post iuramētū prestitū[a] absolutus: q̄ qui cuz excōicato scienter cōicauerit excōicatiōis penam ꝯtrahit[b] cū eodem. ¶Secunde qōni hunc finē ꝺurimus ꝑponē dū: q̄ si publica fama[c] est aliquem verberasse clericū: nec eꝑs nec alius cōicare sibi debet: nisi ad arbitriū episcopi ó hoc se purgauerit: vel ad cautelam[d] absolutionis beneficiuz ꝯsequatur. ¶Tertio loco tua discretio requisiuit: si clericus verberatus eꝑo mediante cuz suo verberatore ꝯposuerit: ⁊ ille recōciliatus sibi fuerit: an q̄ hoc is debeat ad alioꝝ cōionē admitti. Super quo tibi breuiter respōdemus q̄ lz ille qui violētas man⁹ iniecit ei quē lesit satisfecisse taliter videatur: ecclesie tamē quaz offendit[e] ex hoc nō satisfecisse dignoscit: ⁊ nisi forma ecclesie[f] que ꝓ absolutiōe talium introducta est obseruetur non est cōicandum eidem.

¶Item.

¶Sacerdos eijciens regulare de ecclesia officia dictura turbātez excōicatus non est.

¶Veniens ad ap. se. ¶Jlator presentiuz sua nobis assertione mōstrauit q̄ cuz matutina officia celebraret: quedaz monialis ecclesiā ingrediēs cuz alio clerico ludendo ipedimētū prestabat quomin⁹ deo diuinum posset obsequiūz exhibere. vnde memorat⁹ sacerdos ꝯmotus ut liberi⁹ posset circa diuinoꝝ celebrationē[g] vacare manib⁹ i eaz appositis vt extra ecclesiā ponere cū nollet exire in trahēdo ipsaz coegit eādē extra ecclesiā residere: sed tu illū ꝓpter hoc tāquā ex

g ¶Eniens. ¶Celebrationē. ex ꝺ presumit q̄ bono zelo ⁊ nō alio iniuriādi man⁹ in eū apposuit. sola. n. temeritas ⁊ violētia notat. ſ. e. c. i. ⁊. xvii. q. iiij. si qs suadēte. Et ita pz q̄ sacerdos turbātē officiū diuinū sine pena excōicationis pōt expellere de ecclesia ⁊ qlibet alius rōne officij qō obtinet in ecclesia ⁊ ēt seniores de ipsa ecclesia. j. e. cū volūtate. §. ij. vbi notat in qbus casibus excōicatus nō est q̄ manus mittit in clericum.

b ¶Ex hoc ipm. i. ex hac tali ⁊ leui castigatiōe nō icidit in canonē: ⁊ maxime quā in ꝓpria ꝑsona voluit exercere. ar. j. e. vniuersitatis. ff. loca. item querit. §. iulianus. ff. ad. l. aquil. sed ⁊ si quecūq̄z. §. vlti.

¶Venit. Legitur multis modis. sed secūdum cōem lec. h. d. vt i rubro. ⁊ est tex. sing. ꝑm hanc lec. Ab. ſi.

i ¶Arbitrio. Ala. dixit q̄ ista decre. ꝯtinet ſpālē indulgentiā. alij dicūt q̄ ius cōe ꝯtinet. ad qō ergo posita eēt. xix. di. romanoꝝ. vt officeret potius q̄ ꝓdesset ⁊ in errozez duceret q̄ cōtineat ius cōe. est ar. ſ. in consti. gre. in ꝑn. libri. ⁊ sic p hoc licitū est epis tales absolnere ꝑ modica iniuria ⁊ leui irrogata: ⁊ hmōi leuis iniuria pōt leuiter emendari. ſ. de accusa. cum di lecti. i. q̄ ēt non infamat ſ. de re iudi. cū te. vnde satis possunt epi beneficio huius decre. absolure tales ex generali concessiōe. vel dicas vt ala. qō est securius.

¶Excōicati ꝑ leui manuum iniectiōe i clericū vñt per eꝑz absolui.

¶Peruenit ad nos: ⁊ infra. De his absolnēdis q̄ clericis nō enormē: ſz modicā ⁊ leuē iniuriaz irrogarunt: tue ffnitatis arbitrio[i] ꝺurim⁹ ꝯmittēdū. ¶Item.

¶Clericus q̄ sciēter ⁊ spōte parti cipat excōmunicato i diuinis officijs excōmunicatus ē maiori ⁊ ñ est absolnendus per papam.

¶Significauit nobis: ⁊ infra. Ne rū clericos q̄ sciēter ⁊ sponte participauerūt excōicatis a nobis ⁊ ipsos i officijs receperūt eadē[k] excōicatōis ſnia cū ipsis ñ dubitam⁹ iuolui: quos etiā ꝑ bñficio absolutionis habendo ad nos volumus cū litteraꝝ tuaꝝ ĩsinuatiōe remitti. ¶Item.

¶Excōicat⁹ ꝑ iniectiene manuū in clericū vel icēdiarius post publicationē a solo papa absoluit.

¶Tua nos ꝺurit fraternitas cōsulēdos: ⁊ infra. Fraternitati tue taliter respondem⁹: q̄ cū nō solū q̄ i clericos temerarias[l] man⁹ injiciūt: ſz ēt icēdiarij[m] ex quo sunt p ecclesie ſniam publicati[n] ꝑ absolutionis beneficio ad ap. se. ſūt mittendi. ¶Item.

¶Legati de latere absoluere posſunt excōicatos ꝓ iniectione manuuz in clericos.

¶Ad eminentiā sedis apostolice: ⁊ infra. Sicut ex parte tua nostris est auribus ĩtimatū tibi extat dubiū vtrū absolutionis beneficiuz assequātur qui ꝓ iniectione manuū i clericos vel alias religiosas ꝑsonas excōicationē icurrerūt ⁊ a legatis cardinalib⁹ q̄ a latere[o] romani pōtificis ꝺestinant ꝑ tpe[p] cōicatū euitasti ⁊ facis ab alijs euitari. ¶Ideoq̄z mādam⁹ quatenus si res ita se habet eum ꝺecetero nō euites: cū ex hoc ipm[b] excōicatum nullaten⁹ videam⁹. ¶Item.

¶Excōicati ꝑ leui manuum iniectiōe i clericū vñt per eꝑz absolui.

¶Peruenit ad nos: ⁊ infra. De his absolnēdis q̄ clericis nō enormē: ſz modicā ⁊ leuē iniuriaz irrogarunt: tue ffnitatis arbitrio[i] ꝺurim⁹ ꝯmittēdū. ¶Item.

¶Clericus q̄ sciēter ⁊ spōte parti cipat excōmunicato i diuinis officijs excōmunicatus ē maiori ⁊ ñ est absolnendus per papam.

¶Significauit nobis: ⁊ infra. Ne rū clericos q̄ sciēter ⁊ sponte participauerūt excōicatis a nobis ⁊ ipsos i officijs receperūt eadē[k] excōicatōis ſnia cū ipsis ñ dubitam⁹ iuolui: quos etiā ꝑ bñficio absolutionis habendo ad nos volumus cū litteraꝝ tuaꝝ ĩsinuatiōe remitti. ¶Item.

¶Excōicat⁹ ꝑ iniectiene manuū in clericū vel icēdiarius post publicationē a solo papa absoluit.

¶Tua nos ꝺurit fraternitas cōsulēdos: ⁊ infra. Fraternitati tue taliter respondem⁹: q̄ cū nō solū q̄ i clericos temerarias[l] man⁹ injiciūt: ſz ēt icēdiarij[m] ex quo sunt p ecclesie ſniam publicati[n] ꝑ absolutionis beneficio ad ap. se. ſūt mittendi. ¶Item.

¶Legati de latere absoluere posſunt excōicatos ꝓ iniectione manuuz in clericos.

¶Ad eminentiā sedis apostolice: ⁊ infra. Sicut ex parte tua nostris est auribus ĩtimatū tibi extat dubiū vtrū absolutionis beneficiuz assequātur qui ꝓ iniectione manuū i clericos vel alias religiosas ꝑsonas excōicationē icurrerūt ⁊ a legatis cardinalib⁹ q̄ a latere[o] romani pōtificis ꝺestinant ꝑ tpe[p]

k ¶Eadē. ſ. quo ad prinatiouem sacramētoruz ⁊ sic ſtelligitur. xi. q. iij. excōicatos. ⁊. c. sequēti. vel forte bi fuerunt excōmunicati cū oībus ꝑticipantibus eis. xi. q. iij. excellentissimus. j. e. qō in dubijs. i fi. ⁊ ita expone eadez ſnia. ſ. maiori vel isti ꝑticipauerūt excōicatis in eodē crimine crimi nosis: ⁊ ita in eadez ſnia cū illis ligantur vnde remitti debent ad suuz excōicatorem absoluēdi. j. e. nuper. ⁊. c. si ꝯcubine. ⁊ ꝺ verius credo.

¶Tua nos.

¶Primo ponitur de cisio consultationis. secū do responsio ibi. Fraternitati. ab. ſi.

l ¶Temerarias. largi⁹ est hoc intelligenduz q̄ violentas dixisset. Que dā enim manus dicūtur temerarie: sed non violēte. j. e. contingit.

m ¶Incēdiarij. incēdiarij enim excōmunicandi sunt. xxiij. q. vlti. pessimaz. ⁊ ꝑm leges igni tradūtur. ff. de incen. rui. naufra. qui edes vel capite punitur. ff. de pe. l. capitalium. §. nōnunquā. cum distinctione illius. §. nōnunquā.

n ¶Publicati. ergo vidēt ex ꝺ q̄ ipso facto sint excōicati. alꝫ nō videtur q̄ haberet locum publicatio. ⁊ sic est ar. cōtra. xxiij. q. vlti. pessimaz. vbi precipiunt excōmunicati: vnde quidā restringūt ꝺ ad incēdiarios ecclesiarū ⁊ religiosoꝝ locoꝝ. j. eo. conquesti. ⁊. xi. q. iij. canonica. ⁊ xvij. q. iiij. omnes ecclesie. vnde post publicationē a papa tm̄ sunt absoluendi. ⁊ hoc in odium eoꝝ statutū fuit. hic ad terroꝛē alioꝝ sic qñqz priuant aliqui ecclesiastica sepultura ad terroꝛē alioꝝ. ſ. de torne. c. i. ⁊ de rap. super eo. sed q̄ ꝺ nō distinguit ꝺe oībus intelligas. Tm̄ non credo q̄ oēs incēdiarij generaliter ipso iure sunt excōicati nisi de incendiarijs ecclesiarū cū de alijs non inueniā. Et per hanc decre. non probatur q̄ ipso iure sint excōicati: sed illis primo excōicatis ab epis subsecuta publicatione ac denūciatione papa per hāc decre. reseruat sibi eoꝝ absolutionē ad terroꝛem vt dixi: alꝫ episcopi pōssent absoluere oēs incēdiarios. j. eo. nuper.

¶Ad eminentiam.

¶Primo ponit dubitatio. Secūdo dubitationis decisio. secūda ibi. super quo. Ab. ſi.

o ¶A latere. q̄ dicant missi a latere dñi pape. babes. ſ. de off. lega. c. pe. ⁊ vlti. ⁊ in consti. Inno. iiij. eo. ti. officij nostri.

p ¶Pro tpe. i. postq̄ ingressus ē vrbē quousq̄z reuersus ē lz iuisditio

nem non habeat nisi in ea puincia que sibi decreta est.ff.de offi.pcon. l.i.ꝛ vlti.ꝛ hoc ex officio legatiõis lꝫ eis:quãuis de hoc nõ habeãt spe ciale mandatũ vt hic dicit.ꝛ.s.de offi.lega.q translationẽ.ꝛ.j.e.q̃ tuis.ꝛ.s.e.ea noscit.de alijs qui nõ sũt missi de latere pape an possint tales absoluere.habes.s.de offi.lega.c.pe.ꝛ vlti.

Nobis. Primo ponitur q̃ stio. Secũdo solutio ibi. ad quod.ab.si.

a ¶ Quisquis furtũ. hac forma verboꝝ oẽs nosa tim intelligũtur excõica ti qui furtum cõmittunt tanq̃ expressis proprijs nominibus.ff. de condi. ꝛ demon.nominatim. ꝛ insti. de exhere. libe.§. masculos.

b ¶ Nõ nisi subditi. Sed contra videtur: qꝛ ratõe delicti efficit qs de iurisditõe illius qui tulit sen tentiã.vi.q.ij.placuit.ꝛ iij.q.vi.ibi cã.C.vbi de cri.agi opoꝛ.anẽ. qua in prouin.ꝛ.s.de priui. ex tuarum. vbi de boc.ergo vniuersi ligãtur cum quantũ ad ꝺ sint eiꝰ sub diti. Rñdeo si generali ter intellerit qsqs furtũ fecerit vbicũqz clausula ista non refertur:nisi ad sꝺditos vt hic dicit:quo niã extra parrochiã suã nullaz habet iurisditio nem:vnde illa sententia non extenditur vltra ter minos siue iurisditionis. ff.de iurisdi.om. iu.l.vl ti.ꝛ.s.de offi.leg.nouit. Comprehẽdit ergo tan tum subditos suos etiaz delinquẽtes in eius par rochia cũ ex hoc ipsi sub diti sint.nam ratione de licti sortitur qs foruz.s. de fo.ꝓpe.c.vlti.ꝛ i pre dicta concoꝛ. naz ꝛ pses pouincie aduersus ex traneos hoies bz imperium cũ malum cõmise rint.ff. ꝺ offi. presi.l.iij. nec distinguitur vñ sint vt ibi.Sed vt q p talez sententiam non sint liga ti alij de alia puincia cũ ipsi ignoꝛent talẽ senten tiam:lꝫ ibi delinquant ꝛ efficiantur de foro illius vt p hoc illos possit pu nire.snia enim non ligat ignoꝛantes:ꝛ precipue illos quibus publicata nõ est.lxxxij.di.propo suisti.xvi.di.qõ dicitis.dicas q bene sunt excõicati:qꝛ icidũt in factũ dãnatũ.ꝛ quicũqz facit factũ:iam per sniam excõicationis dãnatũ iu dicatur excõicatus quasi a canone.ar.xxiiij.q.i.c.i.ij.ꝛ.iij.ꝛ ppter de lictum ibi cõmisiuz itelligunt esse de parrochia sua:ꝛ sic excõicati sũt: nec excusantur eo q dicũt se ignoꝛasse sniam:qꝛ ipsi cum rem illicitaz ꝛ phibitã faciãt statim sunt in culpa:ꝛ poterũt querere de hoc.Quid si moꝛiatur vel transferat ad illam ecclesiã qui tulit aliam sententiaz nũquid tenet post mortem vel recessum:vt qui contrafaciẽt sint excõi cati:vt q sic:qꝛ scripta eꝓoꝛ anathematizãt etiã post mortẽ ꝛ facere possũt decretũ:ita vt qui ꝓtrafacit punit.iij.q.iiij.nullus.ꝛ.s.de ma io.ꝛ obe.c.ij.ꝛ.s.de offi.lega.c.vlt.ar.ꝓtra:dicit lex q iterdictũ non durat vltra iurisditionẽ iterdicentis.ff.de pe.l.vlt. dici põt q iterdi ctum siue snia excõicationis simplr lata non durat vltra tẽpus pferẽ tis.nisi successoꝛ eã ꝓfirmet ꝛ ratã habeat. Sed cũ diffiniẽdo statutuz siue decretũ aliqõ facit:ligat etiam post recessum:qꝛ statuta talia per petua sunt.s.de offi.leg.c.vlt.ꝛ.ff.de of.pfe.vr.l.i.§.vlti.C.de po stu.l.i.nisi expressim per successoꝛem reuocetur.

e ¶ Nisi forte plus.ar.q snia que nulla est potest rata haberi:ꝛ erit ali qua.ij.q.i.in primis.

absoluũtur:cũ ijdẽ legati mãdatũ super hoc non ostendãt expressuz. f Super quo id a te volumus ob seruari vt eos habeas absqz oi be statiõis scrupulo absolutos quos constiterit a talibus beneficium ab solutionis adeptos. ¶ Dem.

¶ Generalis excõmunicatio non ligat nisi subditos proferentis.

Nobis fuit ex parte tua que situ vtrũ si quis ita pronũciauerit:quisquis[a] furtuz fecerit excõmunicat? sit. hec generalis clausu la ad ipsius excõicatoris subditos referatur:an generaliter extendat ad oẽs qui non sunt de iurisditiõe illius. f Ad qõ dicim? q hac snia nõ nisi subditi[b] obligant:nisi forte plus[c] cõtulerit maioꝛ ꝛ largioꝛ an toꝛitas delegantis. ¶ Dem.

¶ Qui cũ effractione spoliant ecclesias excõicati sunt ꝛ per papam nñ post denũciationẽ absoluunt.

Questi sunt nobis regiñ. canonici:q.j.de malafrena ꝛ eiꝰ sequaces quasdaz ecclesias re giñ.epatus violenter confregerũt easqz spoliare minime dubitarũt. f Quoniã igitur grauia sunt:nec clausis debẽt oculis preteriri:mãdam? quaten? si ẽ ita:memoratos sacrilegos excõicatos[d] nuncietis.ꝛ faciatis sicut excõicatos artius eni tari: donec passis iniuriã congrue satisfaciant:ꝛ dãna ꝓ eis data re sarciãt:ꝛ cũ litteris vestris rei veri tatẽ ꝓtinẽtibus ap.se. cõspectui re presentent[e]. ¶ Dem.

¶ Percutiẽs vel ẽt interficiẽs cleri cũ se dimisso cꝛicali habitu senis enoꝛmitatib? imiscentẽ non tenet ire ꝓ absolutiõe ad sedez aplicaz.

Perpẽdimus ex lꝛis tuis q̃ q dã sacerdos ꝓ eo q se filiũ re gis falso noiare presũpsit:ꝛ armis acceptis seditõez fecit ꝛ guerraz:a B.comite iussus ẽ fustigari: q po stea eius mãdato traditus patibu lo expirauit: ꝛ ifra. f ℱ.t.durim? respondendũ q si memoratus sa cerdos tali modo excessit:ꝛ non ꝓ pulsando[f] sed inferendo iniuriam fuit occisus nõ videt nobis q iter fectoꝛes eius propter hoc ad obtinendã absolutionẽ[g] ap.se.adire co gãtur[h].tu vero q merita psonarũ bene nosti penitentiã eis competen tem[i] iniungas. ¶ Dem.

¶ Judex ecclesiastic? faciẽs penti clericũ per laicũ:ẽt cã disciplineꝛ excõicatus ẽ ipse: ꝛ verberãs pro ab solutione tenetur ire ad papam.

Quinersitatis vestre cõsultationẽ accepim? qua nos req sistis vtrum laicus incidat in excõmunicatiõis edictũ: q ad iussionez abbatis in cuius seruitio cõmoꝛat in clericũ monachũ aut conuersuz temerarias man? presumit inijce re:maxime vbi cã non subest[k] pro pter quã debeat verberari. f Nobis aũt videtur q nisi causa regularis disciplineꝛ hoc faciat abbas in ꝓpria pson[a]l: vel si necessitas vr get per clericum vel monachũ fie ri inbeat[m]: taz qui tales verberari precepit q̃z illi q verberãt ẽt si cau sa subesset[n]: excõicationis sentẽtiã donec ad apo.se.veniãt nequaq̃[o] euadunt. ¶ Dem.

¶ Clericus vt laicus incedẽs ter tio monitus non resipiscẽs perdit priuilegium clericale.

In audientia nra talis fuit ex pte tua proposita cõsultatio vtrũ cꝛicis q arma militaria relicto habitu cꝛicali gestare nullaten? erube scũt:si eis fuerit iuria coꝛpalis illa ta:vel se a captiõe redemerit: illa clericoꝛ ꝺbeãt imunitate gaudere qua ꝓ temeraria manuũ iniectiõe facta in clericuz excõicatus qs ipso

Questi. Primo ponit querela. Secundo iudicũ datio. secunda ibi. quoniam igitur. Ab.si.

d Excõicatos nũcietis. ergo vt ex hoc q ipso iure sint excõicati buiusmo di sacrilegi.q vez ẽ de hmõi violatoꝛib? ꝛ effractoꝛib? ecclesiaꝝ siue icẽdia rijs.xi.q.iij.cãonica.ꝛ.xvii.q.iiij.oẽs eccie ꝺ qb? itelligũt illa duo.c.Alij ꝺ nõ sũt excõicati ipso iure: sꝫ excõicãdi:vt dictũ est.s.e. tua. Mu.tñ dixit q illa capi tula ñ sũt late snie.sꝫ ꝺ decr. ꝓriũ oñdit:ꝛ ita ẽt seruat. sed bu.itellexit.c.illa ñ ꝺ effracto rib? eccliaꝝ. sꝫ ꝺ bis q aliũde aliq̃ rapiũt ꝓter effractionẽ.

e ¶ Representẽt. Ex quo.n. icẽdiarij vel effractoꝛes eccle siaꝝ publice denũciati sũt nõ põt absolui nisi a papa:sꝫ añ bene si satisfacere volunt: qꝛ ꝺditoꝛ canonis añ denuncia tionẽ eoꝝ nõ retinuit sibi eoꝝ absolutiõez.j.e. nup. ꝛ ꝺ ad terroꝛẽ ꝓsium statutũ fuit pp enoꝛmitatẽ excessus.s.e.tua.

Perpendimus. Legit varijs modis: sed generalr sic sũmari põt vt in rubꝛo. Primo ponitur ꝓsul tatio. Secundo rñsio ibi. fra ternitati tue. ab.si.

f ¶ Nõ ppulsando.nã vim vi ꝓpellere lꝫ.s.e.si vo.ℌ.ij.ꝛ.s. ꝺ homi.significasti. vbi de ꝺ.

g ¶ Absolutionẽ. sic.s.e.cũ ñ ab hoie.ꝛ.s.de aposta.c.i.j. e.in audiẽtia.ℌ.sed illõ solu tũ est.s.e.cũ nõ ab hoie.

h ¶ Cogant.sed ℌ vt.clericus non põt renunciare ꝓuilegio suo.j.eo. contingit.i. ꝛ.s.de fo.compe. si diligenti.dic q manẽdo clericus nõ põt renũ ciare: vt in cõtrarijs: sed apo statando ab habitu suo post trinã admonitiõez vel imiscẽ do se enoꝛmitatib? ꝓuilegiuz amittit:vt ꝺ pz.ꝛ.s.e.cũ nõ ab homine.ꝛ.j.eo.in audien tia.ꝛ.c.cõtingit.ipso enim fa cto se priuãt talia faciẽdo.s. de vi.ꝛ ho.cle.c. vlti.ꝛ.s.de cle.coniug.c.pe.arg.

i ¶ Cõpetentẽ.paulo maioꝛẽ q̃ si laicos talia ꝓmisissent. s.e.cũ nõ ab hoie.i fi.sed q̃re ponit ei pnia: qꝛ q auctoꝛita te iudicis malos iterficit mi nister dei ẽ.xxiii.q.v. miles. ꝛ.c.q malos.satis põt dici q ad cautelã ponit pnia si co mes ille babeat ptãtez ꝺ fa ciendi:alias secus ẽ vt ꝺ.ꝛ in c.cũ nõ ab hoie.in fi.

Uniuersitatis. Abbas q facit p aliũ monachũ verberari ipe ꝛ ver berans sunt excõicati. vel generalius vt in rubꝛo. in pma ponit ꝓsul tatio.in scda rñsio ibi.nobis.ab.si.

k ¶ Subest. Jõ dic marie qꝛ idẽ ẽ ẽt si cã subeẽt: vt.j.seq̃.sꝫ ꝺ executoꝛ ñ cõ fiderat q exeq ꝺz siue snia sit iusta siue iiusta.s.ꝺ of.ole.pastoral.§.qꝛ vo.

l ¶ Persona.sic.v.q.v.illi q.ar.ℌ.lxxxvi.di.ñ liceat.ꝛ.C.ꝺ epi.ꝛ de.auc. sꝫ neqz.Sol.illõ ẽ i eꝓo spãle q suis mãib? nullũ pcutet ꝺz cui scitas ignoscẽdi gloriã dereliqt.C.de epi.ꝛ cle.si qs in ꝺ.sꝫ abbas ꝺ facere põt vt ꝺ.ꝛ xl v.di.cũ beat?.

m ¶ Fieri iubeat. moderate ita q ñ excedit debitaz coꝛrectionẽ.alꝰ põt appellari ab ipso.s.de of.oꝛ.irrefragabili.ꝛ puniri ẽt ꝺz.s.de appel.de prioꝛe.ꝛ icideret in canonẽ:qꝛ leuis ꝛ moderata castiga tio pmissa est.j.e.cum volũtate.§.ij. vbi de ꝺ.

n ¶ Subeẽt.lꝫ iusta cã subsit q alr q̃ ꝺbeat facit ñ excusat.j.e.sacro.ꝛ sic ne qz i fcõ neqz i mõ faciẽdi ꝺz eẽ pctm. sic.s.de re.spo.pisanis.ar.ℌ q potiꝰ cã facti q̃ ipꝫ fcm ꝓsiderari vz.xxiij.q.vl.occidit.ꝛ.s.de ac.cũ dilecti.i.ff. de fur.vez.nec refert vñcũqz cria claruerit vt coꝛrigant.xxxiij.q.iij.ꝺ.

o ¶ Meq̃ euadũt.ẽt si mõach? ꝓsentiret.j.e.ꝓtigit.ar.ℌ.j.e.vt fame.vbi dicit q laicos capiũt.Nõ ẽ ℌ:qꝛ i alio casu diuerso loqt.ibi de dico q alr capi ꝛ coꝛrigi nõ põt:nisi de mãdato ꝓlatoꝛ capiat:ꝛ ad iudiciũ adducat.

In audientia. Cleric? q a prelato tertio monit? arma militaria nõ

deponit: perdit omne priuilegiū clericale. h. d. vel generalius vt in rubro. Primo ponit ꝓsultatio. Secundo rñsio ibi. ad hec. ab. fi.

a ¶ Frustra eccle. s. ó imu. ec. e. vlt. ꝛ s. ne cle. vel mo. c. ij. ꝛ. vii. q. iiij. frater. s. de vsur. q; frustra. ꝛ. ff. de mino. auxiliū. i fi. ꝛ. ff. qó me. cau. ilti qdē.

b ¶ Ler. ff. de iniur. item apud. ℌ. si quis virgines.

c ¶ Iniuriaruꝫ. nō. n. iniuriat mſimonio q ipſuꝫ ignorauit. C. de adul. si ea. sic nec militie aut ēt clericali qui militiā ignorat. ff. lo. si ignorans. s. e. si vo aliqs. Quid si pcussi laicū credēs ꝛ volēs pcutere clericū nunqd ſcidi i canonē. argu. q; sic. s. de biga. nup. ꝛ c. vlt. ff. ad. l. aql. ſcientiā. ℌ. ij. ar. ꝯ. ff. ad. l. cor. de sicca. l. i. ℌ. diuus. vbi iudicat ſm qó fit ꝛ non ſm q; faciēs intēdit. ff. de iniur. si cū ſeruo. ꝛ. l. pre ce. in fi. ſed in veritate nō ē excōicatus: lꝫ de iniuria teneat.

d ¶ Meretricali. ꝛ sic perdit priuilegium. ff. de ritu nup. senatoris filia.

e ¶ Tertio. si. s. ó vi. ꝛ bo. cle. c. vlti. ꝛ j. e. ꝓtingit. ar. ꝯ. s. de aposta. c. i. ꝛ. s. e. perpēdimus. ꝛ. s. e. cū nō ab bone. ſꝫ ibi ſoluit. Jtē arg. ꝯ. s. ne cle. vel mo. c. i. Sol. ibi ñ logt de tali captione: lꝫ de illis q dep bēdunt in admīſtratione: nec fit ibi mētio de manu iniurioſa ꝛ eccleſia nō defēdit illos q in fraude deprebēdunt quomin⁹ teneant: ꝛ sic nō tāgit ℌ.

Q Uod. Enumerat quedam ipedimēta pp q̄ excōicati ꝓpter iniectionez manuū in clericos absoluūtur ab epō: ita tñ vt cessante ipedimēto visitent papā. h. d. vel fic vt i rubro. ꝛ primo ponit regulaꝫ. secundo casus exceptos. tertio quādā determinationez. ſcōa ibi. nisi. tertia ibi. ceterum. Ab. si.

f ¶ Paupertate. si. j. e. quānis. contra. s. e. ea noſcitur. ſed ibi ſoluitur.

g ¶ Visitaſ. sic. s. e. ꝺcetero. ꝛ c. ea noſcit. ꝛ. j. e. q̄nis. i fi.

A Lim. Excōicat⁹ ex plurib⁹ causis si i absolutōe oēs nō exp̄ſſit nō babeſ p absoluto. h. d. vel sic vt i rubro. p̄ma ps narrat casuꝫ. secūda dat iudicē ibi. discretioni. ab.

b ¶ Ob duplicē cāꝫ. s. q; manus violētas iniecit i fratrē. ꝛ q; imunitatē ecclie violauit. Et sic colligit h ar. q; sacrilegi q imunitatē ecclesie violāt sunt excōicati. ꝛ ita idē eēt si laicū verberaſſet i clauſtro. arg. xvii. q. iiij. oēs. dic q; ſcidit in minorē excōicationē: q; priuatus est cōione ecclesie ex eo q; imunitatez ecclesie violauit. xvii. q. iiij. si qs domū. ꝛ si non ſatiſfecerit poſt tertiā admonitionē maiori excōicatione notabit vt ibi dicit: ꝛ ita non ſūt oēs ſacrilegi excōicati ipo iure maiori excōicatione. ꝛ q; iſte non ſatiſfaciebat fuit excōicat⁹ a ſuo plato: ꝛ ita ob publicā cāꝫ inodatus fuit maiori ſnīa. vt. j. dicit. ꝛ illud. c. omnes. reſtringit ad ſuū caſuꝫ ad violatores eccleſiaꝝ: vt diri. s. e. tua. ꝛ. c. conqueſti. vel forte lata erat ſentētia: vt quicūq; violaret imunitatem ecclesie eſſet excōicatus.

i ¶ Tāq̄ excōicatū. iſtud tāq̄ exp̄ſſiuū ē veritatis: vt dictū ē: ex hoc pz q; ſi aliqs plurib⁹ de cauſis fuit excōicat⁹: ꝛ vnā exp̄ſſit i absolutione ꝛ aliaꝫ tacuit adhuc remanet excōicat⁹. ar. s. ó of. or. ex pte. ibi ēt tāgit ꝺ hoc: q; p ſurreptionē absolutio ē obtēta. j. e. officij. Quot. n. ſūt excōicatiōes tot debēt eē absolutiōes: ſicut quot ſūt accuſatiōes: tot ꝛ absolutiōes. ij. q. iij. ℌ. notādū. v. plura. ꝛ ó pe. di. v. c. i. vbi ꝺ ó oīb⁹ erit idulgētia petēda: ſicut ꝛ i denūciatiōe noui opis quot fiūt denūciationes tot erūt remiſſiōes. ff. ó no. ope. nū. de pupillo. ℌ. si ex plurib⁹. ſic ꝛ i libertate si p obreptōez obtēta fuerit ñ valet: lꝫ ſit fauorabil. ff. ó fideicō. lib. cū vero. ℌ. ſubuētū. ēꝫ vt q; nō ſit excōicat⁹: q; libertas ſemel data ꝓpetit: ſiue ex iuſta: ſiue ex iniuſta cā data ſit ſi reuocat. iſti. q. ex cau. ma. nō poſ. ℌ. ſemel. ꝛ. s. de conſan. iure notat. Ad hec tibi breuiter rñdemus q; cum fruſtra[a] eccleſie i-ploret auxilium qui cōmittit in ipſam: ꝛ ler[b] ſeculariū p̄ncipū huic reſponſo ſatis efficax afferat argumentū: qua manifeſte cautū babeſ matronā cuius pudicitia attentata fuerit: non poſſe iniuriaruꝫ[c] agere ſi in veſte meretricali[d] fuerit depre bēſa: huiuſmodi clerici ſi a p̄latis ſuis tertio[e] ꝓmoniti militaria noluerit arma deponere de p̄uilegio clericoꝝ ſubſidiū aliquod habere non debent. Idem.

¶ Excōicatus pp iniectionez manuū in clericū ipeditus ire ad curiā pōt ab inferiore abſolui: ſed ipedimēto ceſſante teneſ curiaꝫ viſitare ſuſcepturus mādatū apoſtolicuꝫ.

Q Uod de his: ꝛ infra. ℣. T. dixerimus reſpondenduꝫ: q; is qui aſſerit ſe in canonē late ſnīe ici diſſe: nō aliter q̄ꝫ per ſe. ap. vel ei⁹ legatū abſolutionis pōt beneficiuꝫ obtinere. Niſi forte i mortis articulo vel pauptate[f] aut infirmitate vel ſenectute tanta grauareſ q; ad ec. romanā laborē ſubire ñ valeat veniēdi: vel ab hoc alio ipedimēto canonico retrahaſ. Ceterum ab his i forma ſacramēti exigi conſueuit: vt reſumptis viribꝰ ꝛ oportunitate ꝓceſſa ro. ec. i p̄pria p̄ſona debeāt viſitare[g]. Inno. iij. archiepō decāo ꝛ p̄cētori lugduñ.

¶ Ligat⁹ plurib⁹ excōicationib⁹ lꝫ ex eodē facto obtinēs abſolutionē exp̄ſſa vna cā ſeu vna excōicatiōe nō babeſ p absoluto[l] quo ad aliā.

Q Uam pro cā que iter. B. ꝛ. ℣. cabilonē. eccleſie archidiaconū vertebaſ: eis conceſſerimus auditorem: procurator. B. allegauit q; cū archidiacon⁹ i ſuccētorē i cōi dormitorio manus iniecisſꝫ temere violētas: ꝛ eū traxisſꝫ verberando p̄ claustrū: tu frater archiepiſcope eum obviolentā manuum iniectionem ꝛ violationez imunitatis eccleſie feciſti excōicatū publice nūciari: ꝛ infra. Dil. U. mādamus quatenus si vobis ꝓſtiterit dictum ℣. archidia. ob duplicē cām[b] excōmunicatū fuiſſe: ꝛ expreſſiſſe tāmꝫ alteraꝫ in litteris quas ſuper abſolutiōe ſua ipetrauit: ip̄m tāq̄ꝫ excōmunicatum[i] ſatiſfacere eccleſie ſue p̄ altera monitōe p̄miſſa cogatis. Idem abbati ſancti andree.

¶ Excōicato decedēti in excōicatione: quātūcunq; ꝓtritus deceſſerit non ē cōicādū ante absolutionē nec p̄ eo orāduꝫ: lꝫ ſit quo ad deū absolutus. ſed ſi conſtat eccleſie de ꝓtritione p̄cedēti absoluet ēt poſt mortē ab eo a quo viu⁹ fuerat absoluēdus: ꝛ heredes ei⁹ ꝓpellunt p̄ eccleſiā ad ſatiſfaciendū p̄ eo.

A Nobis ē ſepe queſitū: vtrū ſi aliquis excōicat⁹ in quo indicia fuerint penitētie manifeſta: nec per eum ſteterit quominus reconciliareſ eccleſiaſtice vnitati: non ſuſcepto bñficio absolutiōis ḋceſſerit p̄ absoluto ab eccleſia ſit habendus: ꝛ vtrū p̄ tali recipiēda ſit elemoſyna: ꝛ a fidelibus[k] ſit orāduꝫ: ꝛ infra. Nos igit̄ conſul. T. breuiter. R. q; iudiciū dei veritati que non fallit nec fallit[l] ſemp innitit: iudicium[m] autem eccleſie nonnūq; opinionem[n] ſequitur: quā ꝛ fallere ſepe contingit ꝛ falli. ꝓpter quod contingit interdū: vt qui ligat⁹ eſt apud deum: apud eccleſiā ſit ſolutus: ꝛ qui liber eſt apud deuꝫ eccleſiaſtica ſit ſentētia inodatus. Vinculum ergo quo peccator ligatus eſt apud deum in culpe remiſſione diſſoluitur: illud autem quo lire violētas: ꝛ eū traxisſꝫ verberando p̄ claustrū: tu frater archiepiſcope eum obviolentā manuum iniectionem ꝛ violationez imunitatis eccleſie feciſti excōicatū publice nūciari: ꝛ infra. Dil. U. mādamus quatenus si vobis ꝓſtiterit dictum ℣. archidia. ob duplicē cām[b] excōmunicatū fuiſſe: ꝛ expreſſiſſe tāmꝫ alteraꝫ in litteris quas ſuper abſolutiōe ſua ipetrauit: ip̄m tāq̄ꝫ excōmunicatum[i] ſatiſfacere eccleſie ſue p̄ altera monitōe p̄miſſa cogatis. Idem abbati ſancti andree.

¶ Excōicato decedēti in excōicatione: quātūcunq; ꝓtritus deceſſerit non ē cōicādū ante absolutionē nec p̄ eo orāduꝫ: lꝫ ſit quo ad deū absolutus. ſed ſi conſtat eccleſie de ꝓtritione p̄cedēti absoluet ēt poſt mortē ab eo a quo viu⁹ fuerat absoluēdus: ꝛ heredes ei⁹ ꝓpellunt p̄ eccleſiā ad ſatiſfaciendū p̄ eo.

A Nobis ē ſepe queſitū: vtrū ſi aliquis excōicat⁹ in quo indicia fuerint penitētie manifeſta: nec per eum ſteterit quominus reconciliareſ eccleſiaſtice vnitati: non ſuſcepto bñficio absolutiōis ḋceſſerit p̄ absoluto ab eccleſia ſit habendus: ꝛ vtrū p̄ tali recipiēda ſit elemoſyna: ꝛ a fidelibus[k] ſit orāduꝫ: ꝛ infra. Nos igit̄ conſul. T. breuiter. R. q; iudiciū dei veritati que non fallit nec fallit[l] ſemp innitit: iudicium[m] autem eccleſie nonnūq; opinionem[n] ſequitur: quā ꝛ fallere ſepe contingit ꝛ falli. ꝓpter quod contingit interdū: vt qui ligat⁹ eſt apud deum: apud eccleſiā ſit ſolutus: ꝛ qui liber eſt apud deuꝫ eccleſiaſtica ſit ſentētia inodatus. Vinculum ergo quo peccator ligatus eſt apud deum in culpe remiſſione diſſoluitur: illud autem quo li-

qi circa. ar. s. de ꝙuer. ꝓin. ex parte. ꝛ. ff. de ma. vin. iuſta. ℌ. i. ꝛ. l. ſi pater. ℌ. i. itē ſi qs per dolū ē liberatus: tenet liberatio: ſed agit̄ de dolo. ff. de dolo. ſi ſeru⁹. ꝛ. l. ſe. Jtē pignus liberat nō obſtāte dolo. ff. de pi gno. ac. ſi rem. ℌ. ois. Sol. ſi dicat q; ſemel excōicatus amplius excōicatione duráte excōicari nō poſſit: tūc tenet abſolutio: lꝫ alias cauſas nō exp̄reſſerit ſi exp̄reſſerit illā cauſam p̄ qua primo fuit excōmunicatus. ſed hoc non eſt verū. Si aūt dicatur q; excōicat⁹ poſſet iterū excōicari qó vex ē refert an exp̄ſſa ſit cā absolutionis an non: ſi nō eſt exp̄ſſa: ſed indeterminate absoluit tunc ab oībus eſt absolutus: lꝫ ſi vna cauſa tantū fuit exp̄ſſa tūc absolutio non extenditur ad ea que nō fuerunt exp̄reſſa. arg. ff. de accep. pluribus. C. de procur. maritus. vel diſtinguit an per ignorantiaꝫ omiſerit an ſciēter. arg. s. de reſcrip. ſup litteris. ita dixit Jo. Sed ego in hoc caſu non admitto illaꝫ diſtinctionē. Alij dicunt illū absolutū idiſtincte: ſed cogit̄ redire ad curiā: ꝛ ſatiſfacere iniuriato. Tā. dixit q; aliquis ē excōicatus pp plures cās: lꝫ vnica tātū ſnīa q̄uis aliq̄s cās tacet at dum absoluit absolutus eſt: ſed ꝺz cōpelli ſatiſfacere p̄ro alia iniuriā paſſo. ꝛ ſm hoc iſtud tāq̄ eſt ſimilitudinarium. Si vo pluribus ꝛ diuerſis excōicationibus ſit ligatus ex cauſis diuerſis ſi aliq̄s ſupp̄rimit nō eſt absolutus: ſed remanet excōicatus p aliis. ꝛ ſm hoc iſtud tāq̄ eſt exp̄reſſiuuꝫ veritatis. Ego credo q; qualitercūq; ſit aliquis excōicatus ſiue vna ſentētia ſiue plurib⁹ ſententijs ex pluribus ꝛ diuerſis cauſis q; vere vult abſolui omnem cauſam p̄ro qua vel p̄ro quibus fuit excōicatus ꝺz exp̄rimere in absolutione ſua q; p̄ro vnaquaq; ſola fuit excōicat⁹: ꝛ vna ſentētia ſufficit ad excōicationem: ꝛ ſic vna ſententia abſolutionis ſufficit ad plures excōicatiōes ꝺmō exp̄rimant oēs cāe p̄oris excōicationis. alꝫ non tenet absolutio p̄ ſurreptionē obtēta: vt bñ colligit. j. e. officij. lꝫ quidā dicāt q; Jnno. non rñdit ad ℌ in. c. officij. ꝛ p̄miſſas ſolutiones non multū approbo.

A Nobis. Excōicatus in quo apparuerūt euidētia ſigna ꝓtritionis absoluit poſt mortē ab eo a quo viuus fuerat absoluēdus ꝛ ad ſatiſfaciendū p̄ eo ꝓpellunt heredes. vel ſic vt in rubro. Due ſunt p̄tes p̄incipales. Jn p̄ma ponit bimēbris queſtio. Jn ſcōa ſolutio ibi. nos igitur. Scōa ſubdiuidit in. vij. partes. Prima diſtinguit duplex vinculū peccatoris. Scōa ex diſtinctione ſolutionē q̄ſtionis infert ibi. vnde quātūcunq;. Tertia p̄uiſionez annectit ibi. pōt. Quarta ſoluit duo obſtantia ibi. nec obſtat. Quinta ſubnectit quādā determinationē ibi. vt aūt. Sexta tractat de forma absolutionis ibi. absoluit. Septima de ſatiſfactione ꝛ ꝓpulſione heredis ibi. heredes. Ab. ſi.

k ¶ A fidelibus ſit orandū. ꝛ eſt dicendum q; non: niſi p̄ius fuerit absolutus. j. eo. ſacris.

l ¶ Nec fallitur. xxiij. q. iij. deus q. de con. di. ij. panem.

m ¶ Judiciū aūt eccleſie. Judiciū. n. eccleſie diuinū ꝺz imitari iudiciū inquantū poteſt. xi. q. iij. tunc vera eſt.

n ¶ Opinionē ſeqtur. ꝛ iō ſepe fallit. s. de re. iu. latoꝝ. ꝛ. c. ꝓſanguinei. ꝛ. s. de frigi. fraternitatis. ꝛ. xxiij. q. iij. ſi qs non recto. ꝛ cuꝫ de erro-

re constiterit renocatur qđ factum est vt tribus primis concordantijs xxv.q.ix.§.bis ita.

a Relaxat.hic surgit rō ḡre qs pōt absolui ab excōicatiōe post mortē:ꝛ ñ baptizari post mortē.qz sñia ecclesie ligat corp⁹ ꝛ ēt alaz.ꝛ lz sit iniusta aufert sepulturā.baptism⁹ vo caracter est aie:vñ post mortez nō est q valeat baptiza ri.argu.xxxii.q.vij. licite. Ain.

b Lazari.xi.q.iij.tunc vera est.

c Non potuerit.si talis ī extremis posit⁹ habuis set copiaz sacerdotis ab eo possz absolui.s.e. nō dubiū.ꝛ.c. quod de bis. ꝛ.ī.eo.quānis.sz ex quo iā mortu⁹ ē non pōt absolui nisi p papā vel ei⁹ legatū vel a quo debuit viuus absolui. Nunqd a laico pōt absolui in articulo mortis.ar. q fic.de pen.di.i.quem penitet. de cōse.di.iiij. scñ ē. vbi laic⁹ absoluit p extremā necessitatē quem eps absoluere debuit.l.di.i capite.Lau.

d Sup terrā. xxiiij.q.i.quodcūqz.Ber.

e Non contēpt⁹religionis.ꝑ vba habes de cō. di.iiij.baptismi. Ain.

f Mortuos.puta ī bereſi.xxiiii.q.ii.sane proferť.no.q si agať contra psonam vel de psona tñ post mortē ḡri non dz qz crimia morte extinguunť xxiii.di.quorundaz.C.si re.vel acc.mor.fuer.l.i. ꝛ.ii. nisi in bereſi: vt.c. sane. ꝛ ꝑ: vbi vo agitur pp bona vel ꝓtra psonā potest.C. si pen.appel. mors interue.l. quānis. ꝛ sic post mortem agitur de matrimonio propter bona.s.qui si.sint legit. causam que.

g Rigorem.xlv.di. di sciplina. ꝛ.c.sunt nāqz. ꝛ.s. de pur.cano. inter.

h Ceteris idulgemus. idest indultū esse ostēdimus: qz cum eos absoluere possent viuos iure cōi: ita etiam absoluere possunt post mortem ex cā premissa.i.si de ipsoꝝ penitentia per euidētia signa constiterit.

gatus est apud ecclesiaz: cum sñia remittitur relaxatur[a] qđ in suscitatione lazari[b] sermo euangelic⁹ manifestat: quē prius dñs suscitauit ꝛ apostolis precepit postmoduz solnere suscitatū. Unde quātūcūqz se qs iuramento prestito q ecclesie mandato pareret: humiliare curauerit: quātūcūqz pnie signa ꝓcesserint: si tamē morte preuētus absolutiōis non potuerit[c] beneficiuz obtinere quānis absolutus apud deū fuisse credatur: nōdum tamen habendus est apud ecclesiā absolut⁹. Pōt tamē ꝛ debet ei ecclesie bñficio subueniri: vt si de ipsis viuentis pnia p euidētia signa ꝓstiterit ō functo ēt absolutiōis beneficiū ipē datur. Nec obstat: q ecclesie legitur attributa potestas ligandi atqz soluēdi hominēs super terraz⁹: tā quā nō possit soluere ꝛ ligare sub terra sepultos: ꝛ quod legitur: nō ꝓmunicet mortuo: cui nō est cōicatū ꝛ viuo.cū ꝛ si cōicatū non fuerit cōicādū tñ illi fuisz quē nō ꝓtēpt⁹ religiōis[c]: sz necessitatis articulus ipediuit. Et ī certis casib⁹ a canonib⁹ denotatis ligasse legať ecclesia mortuos[f] ꝛ soluisse. At aūt ī vno pariter ꝛ eodē negocio ꝛ seruem⁹ rigorē[g] ꝛ masuetudinē oñdamus statuim⁹: vt illi⁹ mortui absolutio a se.ap.reqrať: q cuz viueret ab ea fuerat absolnēdus: alioꝝ aūt absolutionez ex premissa causa ceteris[h] indulgemus a quibus dum viuerent fuerāt absoluendi. Absolutionis autem forma[i] seruetur vt si at cum penitentiali psalmo ꝛ tam oſone dīca cē alia cōsueta. Heredes[k] quoqz ipsius ad satisfaciendum pro ipso si monitione premissa nolnerint.p dist.ec.compellanť.

Idem vuratislauien.epo.

Detinens clericum in custodia vel vinculis sine lesiōe excōmunicatus est.b.prio. Cōicās excōicato sciēter in crimine excōicatus est: ꝛ nisi difficultas ipediat absolui debet ab excōicatore cum iuramēto. Cōicans vero extra crimē reconciliari pōt per simplicez sacerdotē sine iuramēto.b.d.vsqz ad fi.

Duper a nobis tua discretio requisiuit: quid ō illis laicis sit faciendum q clericos sine lesione tamen in custodia detinēt publica vel priuata vel ēt detrudūt in vincula. Et vtrū qui nominatim excōmunicatis scienter cōmunicant absolui ab excōicatiōe possint per ꝓfessionē a simplici sacerdote: vel episcopi seu archiepi sit ab eis absolutio expetēda. Nos igit ingsitioni tue ex ord.R.q in pmo ꝓsultationis articulo non credim⁹ laicos penā excōmunicationis euadere quānis per eorū factum corporalis lesio[l] non fuerit secuta: citra quā violētia sepius circa clericos nequiter perpetrať. In secunda vero questiōe credimus distinguēdum: an is qui noiatim excōicato cōicat: sciēter in crimine cōicet criminoso: ei ꝓfiliuz[m] impēdendo auxilium vel fauorē: aut alias in oratione vel osculo: aut orādo secum aut etiaz comedēdo[n]. In primo quidē articulo: cuz talis cōicet[o] crimini: ꝛ participet crimioso: ac per hoc ratione dānati criminis videatur in cū delinquere q dānauit: ab eo vel eius supiore: merito delicti tūc erit absolutio[p] regrēda cū faciē tez[q] ꝛ ꝓsentiētē par pena ꝓstringat. In scō vero casu a suo epo vel a ꝑpo sacerdote poterit absolutionis bñficiū obtinere. Cuius eiz ꝛ tūc non iudicis: sed iuris sñia excōicato cōicās sit ligat⁹: qz tñ ꝓditor canonis ei⁹ absolutionē sibi spāliter

m Cōsiliū ipēdēdo.qđ alr si erat factur⁹.ar.ff.ō bis q no.ſa.l.i.ī fi.ꝛ.s. ō homi.sic.§.q vo.ñ refert.n.an ō bono malū vel ō malo ōteriorē fecerit. ff.ō f.cor.l.i.§.q igit.als si tenēt qs ō ꝓsilio nisi ille alr ñ fuisset factur⁹.ff. mā.si remunerādi.§.si tibi.ī fi.vel nisi sit fraudulētū.ff.ō re.iur.ꝓsilij.lau:

n Comedēdo.tūc in istis casib⁹ non cōicat illi in crimine sed extra: vñ pp hoc nō est ligatus eadez sñia cū illo: quare si contra ipsum accusationez prosiliret excipere poterit alter ꝑilluz nec habebit locum replicatio cōionis. s.de excep.a nobis.

o Cōicet crimini.pone casū p illā decre.s.e. significauit. vel per illā.j.eo. si cōcubine.

p Tūc erit absolutio. colligit ꝑ q si ego excōico prochianum meū pp crimen:ꝛ parrochian⁹ alter⁹ ei cōicat fauorē ipartiēdo in delicto suo ī me vt delinqre. Ex eadez sñia ligať ꝛ nō sñia canonis: qz tunc a suo epo vel ēt ppio sacerdote absolueret: vt.j.segt. ꝛ sic iste pp delictum ligať sñia mea ꝛ a me dz absolui ꝛ cū iuramēto: vt.j.dicit rē.si.s.e.a nobis. i. vbi large appellať subdit⁹ rōne delicti. Sed qrī pōt cū excōicatōis sñia extendať ad alienū parrochianuz ḡre nō extēdať silr idulgētia vel remissio: vt.s.de pe.ꝛ re: q aūt. Ain. dixit q vtrobiqz aie ꝓsulit: ꝛ iō ī idulgētijs illō obtinet vt diuti⁹ affligať qs p peccatis ꝛ silr in excōicatione vt diuti⁹ affligať: nec excōicatio ē mortalis sz medicinalis. ij.q.i. multi. ꝛ. xxiiii. q.iij.corripianť. vel dic aliaz rōnem idulgētia nō trāsit ad alienū parrochianū: qz eps ī eū nullaz hz iurisditionē. vñ sua idulgētia vel remissio nō pōt illū soluere: qz ipm nō ligauit. qz q nō pōt ligare non pōt absoluere ꝛ ecōuerso.xxi. di.iferior.ꝛ.xi.q.ij.c.i.ꝛ.s.ō pe.ꝛ re.oīs vtriusqz.sz ī sñia excōicatōis secus ē: qz ille pp delictū siue rōe delicti efficiť de foro excōicātis.s.de fo.cō pe.c.vlt. vñ pp ꝑ pōt illū ligare ꝛ absoluere: ꝛ ille icidit pp ōlictū ī suā sñiaz ꝛ sic ligatus ē ab eo: vñ ab eo dz absolui.ꝛ qđ ꝓuisum fuit ad penā trabi nō dz ad gr̄az.s.ō trāsla.iter corpalia.sz ēt mirū vr qualr sñia excōicatōis liget illos de qb⁹ nō fuit dictū vel cogitatū: ꝛ res iudicata soluz illis nocet contra quos iudicať.s.de fi.instru. inter dilectos. ꝛ.c.pe.ꝛ.ff.de excep.rei iudi.cū querit.ꝛ.l.rei iudicate. nec ex postfacto pōt augeri obligatio.ff.de dā.infec.dāni.§.bis q.ꝛ ex quo post sñiam aliqd accedit noua iterpellatione opus ē.ff.de iudi.non pōt. Itē iconueniēs est q aliqs excōicet q non est admonit⁹ nec citatus.j.e.sacro. Itē ꝑm ꝑ talis sñia nō differt a canone late sñie cū tñ ꝑ sñia non sit generalis: sed tñ vnā psonā ꝓhibēdit. Jo.dixit q ꝑ distinctio que fit ꝑ in littera habet locum in eo casu cum sub hac forma fit excōicatio: excōico te cum omnibus cōmunicātibus tibi: ꝛ tunc distinguatur ibi qualiter ei cōmunicet: vt.j.eo.c.pror.ad fi.ꝛ sic nō obstāt premissa. Sed hoc non credo: imo credo illum esse excōicatū eadez sñia ex eo q crimine inuoluit: qz incidit in factum quasi dānatū: ꝛ sñia trāsit ad eū per talē participationē.j.eo.si ꝓcubine.ꝛ est si.de imu.eccle. ad nersus. vbi succedit in viciū ꝛ hic accedit ad crimē. ergo eadē lepra qua ille punit ꝛ iste etiā accedēs teneri dz.ar.i.q.i.cito turpē. sicut p participationē solā in locutione ꝓtrahit excōicatio minor ita per cōmunionē in crimine ꝓtrahit maior excōicatio: qz tunc plus deliquit. vnde non est necesse vt noua contra tales sententia procedat qz alieno facinori suam cōionem cōmiscent.xxiiij.q.i.c.i.ij.ꝛ.iij.

i Forma seruet: sed forma nō pōt seruari ex toto qz hic nō pōt ām odō iurare ꝛ tñ absoluit.ꝛ sic ē ar.q facīm non ē de substātia absolutionis: vt dixi.s.e.cū desideres.ī fi. Sed nūqd heredes ꝓpellēdi sūt ad iurādū añ̄ absoluat: satis credo q possent ꝓpelli. sed si nollent propterea non differť absolutio: sed postea indistincte ꝓpellunť satisfacere iniuriā passo vel alias facere qđ ille viuus debuit ꝛ noluit. sz nūqd exhumabiť corpus si sepultū fuit in cimiterio ecclesie: non credo q debeat exhumari. si alibi sepultū fuerit: tunc debet exhumari ꝛ absolui quo ad ecclesiā cum iam sit quo ad deum absolutus. ar.xi.q.iiii. tunc vera ꝛ postea in cimiterio sepeliri.

k Heredes quoqz.ꝑ bēs exꝑsse q bēdes tenēt ex ōlicto defūcti lz ad eos nihil puenerit.s.de rap.ī lēis.ꝛ.s.de sepul.c.vlt. vide de hoc: qz cū iste penituerit ꝛ ꝓrit⁹ fuerit q̄tū ī se fuit satisfecit ꝛ p eū nō stetit: vnde heredes ad quos bona peruenerint ipsius compellendi sunt satisfacere pro ipso. ꝛ sic intellige illud.c.s.de sepul.c.vlti.ꝛ.s.de rapto.in litteris.

Nuper. In prima parte ponit ꝓsultatio. in scōa rñsio ibi. nos. ꝛ vtraqz potest subdiuidi vt pz in ter. Ab.si.

l Corpalis lesio. hic sola violētia attēdit.si.j.e.ꝓtigit. nec refert an aliqs in ꝓpedibus an parietib⁹ teneať.ff.ex qui.cau.ma.succurrit.ī fi.

q Facientē ꝛ consentientē.ꝑ est probatio q eadem sentētia inuoluať.sic j.eo.quante.ꝛ vij.q.iiij.omnes.ꝛ.s.de offi.dele.c.i.

a ¶ Nō retinuit. simili pretor magistratibus quedā ꝓmittit. s. cautionē ꝛ i possessionē ex prio decreto. cā dāni ifecti. ff. de dā. ifec. dies cautiōi. sz missionē ex scō decreto sibi reseruauit. ff. de iurisdi. om. iu. iubere. ꝛ ē hic ar. epos posse dispēsare vbi specialr dispēsatio non ē ihibita. ar. ff. de spō. cuz apō. ꝛ. xvi. q. i. sūt nōnulli. ꝛ ꝓcessum vt qō non est ꝓhibitū. ff. ex qui. cau. maio. l. necnō. §. q ei.

b ¶ Justa cā. sic. j. eo. sacro. ꝛ si. s. ti. prozi. c. vlti.

c ¶ Mandato. sic. s. eo. decreto. ꝛ. j. eo. quānis.

d ¶ Sacerdote. sic ergo simpler sacerdos pōt absoluere. xxvii. q. vi. c. vlti. sic ꝛ ligare. ij. q. i. nemo. Ber.

Quod. Tria sunt dicta. Scōm ibi. nullus autē. Tertiū ibi. illi aūt. Ab.

c ¶ Donec p ecclīaz. fi. s. e. cū desideres. ꝛ. c. a nobis. nec ēt p prelatū suū oz ei cōicari vt ibi: qz qō alijs ꝓhibet ipe facere ñ oz: vt ibi no. Itē ꝓmittitur alicui tāgere sacra cui nō ꝓmittit ingredi ad ipsa. ꝛ sic contra illud qō dicit. v. di. ad eius vero. ꝛ cōtra id. xcv. di. illud. vbi dicit gbus reliqua sacramēta negant qūo vnum genus sacramenti conceditur quasi diceret non.

f ¶ Qñ mltos. hoc bēs. xi. q. iij. qñ multos. ꝛ. j. c. prozi.

g ¶ Participatiōe. qz hic nō distinguit: an in crimine: an in alijs cōicēt eis. videbat gbusdā q si in crimine cōicent incidāt solūmō i mlorē excōicationē. qō nō ē vez: vt pz. s. e. c. pr. cū talis absoluat cū iuratoria cautione vt ibi dicit.

b ¶ Cōmoniti. iudex nō oz excōicare pticipātes cū excōicatis ab ipso nisi cāonica monitiōe ꝓmissa. alias excōicatio nō tz vt i decre. noua. j. e. statuim⁹. ita habetis tertiū casum in quo excōicatio non tz circa aliquā appellationem.

i ¶ Innodādi. q. n. ꝓsumptuose pticipāt excōicato excōicādus ē maiori excōicatione: vt hic dicit. ꝛ. xi. q. iij. q cōicauerit. ꝛ ē b notabile: qz ꝛ ipe claues ecclesie ꝓtēnit: qre puniri oz. arg. s. de pe. c. vlt. ꝛ. s. de exce. prela. c. vlti. vbi de hoc in notula magna.

k ¶ Participib⁹. s. i crimine.

l ¶ Incurrūt. eādē. s. quā ꝛ pncipales. xi. q. iij. excellentissim⁹. ꝛ bi notatiz dicūt excōicati. ff. ō ꝓdi. ꝛ demō. notatiz. ꝛ ff. si cer. pe. certū. fic ēt excōicāt xpiani ne pticipēt iudeis ēt ex crimē. s. ō vsur. post miserabilē. ꝛ. c. q̄to. Tñ b itellexit Jo. vbi pticipāt i crie in quo casu itellexit. s. c. pr. alis ñ eēnt excōicati sz post admonitionē excōicarent: vt b dr. sz qd si alteri⁹ prochian⁹ participat tali post talē sñiaz nū qd erit excōicat⁹ maiori excōicatione: dic vt. s. c. pr. si participat in crimie fic: aliter nō est excōmunicatus nisi minori. vt b patet in princi.

non retinuit[a]: eoipso ꝓcessisse videtur facultatē alijs relarādi. Js aūt qui iurta primū moduz excōicato cōicat cū iuramēto debet absolui: qui vero iurta secūduz modū: recōciliari poterit sine iuratoria cautiōe. ¶ Ueruz si difficile sit ex aliq̄ iusta causa[b] q̄ ad ipsuz excōicatorē absoluendus accedat: cōcedimus indulgēdo vt prestita iurta formā ecclesie cautiōe q̄ excōicatoris mādato[c] parebit: a suo absoluat epō vel proprio sacerdote[d].

¶ Item strigoñ. archiepo.

¶ Juramentū excōicati de stando mādatis ecclesie nō bz viz absolutionis. hoc prio. Excōicato nullus cōicare tenet ꝑter psonas exceptas a iꝛs cōicans excōicato incurrit minorē ꝛ est excōicandus maiori: nisi ille eēt excōicat⁹ cū participib⁹: tūc esset excōicatus maiori.

Quod in dubijs: ꝛ infra. Respondem⁹ q̄ excōicato: licet q̄ stet mādato eccīe iuramēto firmauerit cōicari nō oz: donec[e] p ecclesiaz fuerit absolut⁹. aliogn post iuramētū non eēt absolutio necessaria. ¶ Nullus autem sciēter nominatim excōmunicato cōmunicare tenet: nisi quedaz psone que p illud greg. pape capitulū: quoniā[f] multos. spāliter excusant. ¶ Illi autē qui nominatim excōmunicatis presūptuose pticipant ꝑter personas i dicto canone ānotatas: nisi ab eoruz pticipatione[g] ꝓmoniti[h] forte desiterit: excōicationis vinculo sunt inodandi[i]. secus aūt si sciēter cōicāt ei qui cum participibus[k] suis est vinculo excōmunicationis sententialiter innodatus: tunc eniz ꝛ ipsi sententiam excōmunicatiōis incurrunt[l].

¶ Item do ctoribus decretorum bonoñ.

¶ Excōicato cōicare tenent q pri⁹ erāt ei obligati ad obsequiū familiare. alij vero ñ tenent ō necessitate: lz iterdū pñt necessitate vrgēte.

Inter alia que strigoñ. archiep⁹ proponi fecit: nos recolimus respondisse q̄ nullus nominatim excōmunicato scienter cōmunicare tenetur: nisi quedā persone que per illud greg. pape. c. quoniā multos.[m] spāliter excusantur. vez er hac respōsione orta est occasio[n] disputandi alijs ꝓcedētibus q̄ excommunicato cōmunicare tenebusdā personis: si pro maxime nō dicūt vez vt sequētia dicunt: qz nec viatores debēt talibus cōicare nisi necessitate instante.

p ¶ Interpretatio. ad quē ptinet iuris constitutio ad ipsuz ptinet interpretatio. C. de leg. l. vlti. xi. q. i. §. ex his omnibus.

q ¶ Duret. ex sui natura. r ¶ Canones. xi. q. iij. qñ multos.

s ¶ Agente. per declarationez. Jn q busdā. n. casibus illius. c. est declaratio: vt in filijs seruis ancillis ꝛ vroze. in q busdā est cōstitutio iuris: vt in rusticis ꝛ mercennarijs: ꝛ q̄ in hoc ius nouū constituat p illud. c. circa psonas mercēnariox rusticorū satis vt: qz p poza iura eos vitare tenebātur xv. q. vi. nos sanctoz iuratos. xi. q. iij. excōmunicatos quousqz.

t ¶ Necessitatis. nūquid magne an cuiuslibz tñ: nā aliq̄ sustinenda est incōmoditas vt ecclesiastica iusticia seruet. xix. di. in memoriā. ꝛ. s. de offi. dile. dilect⁹. si tñ magne cuius arbitriuz spectabitur vt q̄ superioris. ar. s. de vo. qō super his. ꝛ c. ex multa. Sol. in transeūtibus res ista dilatione non capit qsqz suo relinquat iudicio de cōsuetudine. xi. q. iij. qō pdecessor. Jn pegrinis autē q vltra mare aliquādiu ꝛ rome per q̄dragesimā ꝓmozari solent superioris iudicium requirat. qz nemo sibi regulariter iudex esse pōt. ff. de iudi. si aliter. ꝛ ar. s. de elec. venerabilem. §. idem.

v ¶ Tenent. vt sunt domestici filij serui mercēnarij ꝛ vroz.

x ¶ Jn criminibus. in talibus nulli ꝓsentic̄dū est nec obijciendū est. xi. q. iij. qui resistit iulianus. ꝛ xxxii. q. v. ita ne. alis si cōmunicarēt illis i crimini bus eadez sñia tenerent. s. eo. nuper. ij. ꝛ. j. eo. si concubine.

Quam. Jn ꝓma parte ponit questio. in secūda respōsio ibi. circa quos. Et ibi ponitur distinctio bimēbris. Et primū membruz prosegt ibi. Si vero claustralis ꝛ ibi primo tractat de talium absolutōe vsqz ibi. si autez ibi. qōnem principalem soluit. Ab. si.

y ¶ Cū illoz. b pz exprēsse q̄ edictum illius canonis. si qs suadente probitoriū est: qz oēs debent ad se. ap. mitti nisi quoru absolutio inferioribus prelatis in certis casib⁹ reseruatur.

z ¶ A ꝑdecessore nostro. s. eo. ōcetero. mulieres.

Jnteralia. Primo ponit dubium: vnde fuit ortum. Secūdo solutionem ibi. vt igitur. Ab. si.

m ¶ Quoniam multos. xi. q. ij. qñ multos. ꝛ. j. c. prozi.

n ¶ Occasio disputandi. si. s. de voto. ex multa.

o ¶ Prelertim. si illud ꝑsertim ponit p tñ verū dicunt prout sequit de q-

tur persone in predicto. c. nominate. ꝑsertim[o] que prius ad cōmunionem eoz ex debito tenebant: alijs asserētibus eos cōicare licite posse si velint: non tamen ad hoc necessitate teneri. ¶ Ut igitur vnde ius ꝓ dijt interpretatio[p] quoq̄ procedat: ābiguitatē huiusmodi taliter duximus absoluendā: q̄ cum quedaz persone i ꝓmisso capitulo denotate illis in quos lata fuerit excōmunicationis sentētia ante prolationē ipsius obsequio tenerent familiariter adherere: neqz postmodū ad ctrariū teneant: cū adhuc debituz duret[q] beneficio canonis[r] id agēte[s] a priore non sunt obnoxietate solute: sed ad familiare tenentur obsequiū: ꝛ ita per consequēs ad cōmunionem teneātur: sine qua illud nequeūt exhibere. Illud autez nō ad omnes psonas capituli credimus referēdū: vt videlicet obnoxietati huiusmodi sint subiecte: cū viatores peregrini ꝛ mercatores a communione talium personarum nisi articulus necessitatis[t] imineat debeāt abstinere vt in fine colligitur manifeste: sed ad illas dūtaxat que talibus artiori tenētur[v] obnoxietate ꝓstricte: quibus tamē in his pro quibus sūt excōicatione notate vt in crimibus[x] cōicare ñ debēt: sz ab eis penit⁹ abstinere.

¶ Item. ¶ Si excōicat⁹ ꝓ manuū iniectōe sciēter recipit ordies: si ē cleric⁹ secularis deponēdus ē: si regularis ab executione ordis est suspēsus: q ignorās ius vel factū sicut excōicatus recipit ordines: si ē cleric⁹ secularis dispēsat cū eo solus papa: si regl'aris dispēsat abbas si ignorātia ē ꝓbabilis ꝛ factū nō est graue.

Quam illoz[y] absolutio q̄ ꝓ violēta manuuz iniectōe in clericos labē excōicatōis incurrūt: gbusdā casib⁹ a ꝑdecess.[z] n. exceptis: sedi dūtaxat ap. reseruētur[x]: nōnulli ecclesiasticā sñiaz negligētes in excōmunicatiōe positi ecc'iasticos ordines accipe ñ formidāt. qd āt ō bis fieri dēat apostolicū sepi⁹ oraculū i ploraī. ¶ Circa quos credimus distinguēdū q̄ tales vel sciūt[a] excōicatiōis se vinculo irretitos vel non recolūt factū, p quo i late sñie cāones iciderūt: vel fañ qdē scientes iuris ignari nesciunt[b] exinde se teneri. Primos si fuerit seculares clerici

ea noscitur. quod de bis. ꝛ. j. eo. quānis. Ber.

r ¶ Reseruentur, per canonem illum. xvii. q. iiij. si quis suadente.

? ¶ Vel sciūt. qz aliud est quod studio delinquitur aliud ignorātia. xi. q. iij. excellentissimus.

x ¶ Nesciunt. pone exēplū. vbi quis non crederet se teneri. s. eo. nup

.i.rñso.t.c.mulieres.in fi.

a ¶ Ordinib⁹ filr t de bñficijs.s.de cle.ex.mi.postulastis.t.c. latores hic excõicati recipiũt ordines t excõicat⁹ ꝓfert ordies.s.de eo q renũ. epi.c.ij. b ¶ Interdcã.xvij.q.iij. si qs suadẽte.ſz nũqd poterũt dispẽsare p⁹ipetratã absolutionẽ. vr q ñ p id qõ segr:ſz si ñ eẽt interdcã dispẽsatio possent.ar.s. e.nup.Et ẽ ar. q dispẽsare pñt vbi ñ ẽphibitũ ff.ex q.cau.ma. necnon. §.quod eis.

c ¶ Miora.miora vocat absolutionez.maiora dispensationẽ t ita cui prohibet min⁹ t mai⁹ prohibitũ itelligit.lxxiij.dis. gesta.xcv.di.illud. t.ff. õ sena.q in dignis.t ecõuerso cui ꝓcedit maius t minus.s.de deci.ex parte.iij.Ber.

d ¶ Rigorem. egtas rigorem mitigat.vñ equitas intelligit iuris relaxatio t egtas rigori prefert.C.de iudi. placuit. xxiiij.dist. ffnitatẽ.t.s.

e de tran.c.vlti.

¶ Claustrales. hoc respicit quod.s.dixit secularis.

f ¶ Alexandro.s.e. monachi.Ber.

g ¶ Alibi dicat.non habes bodie illã.sed in antiqua compilatione consuluit ti.eo.

b ¶ Cõmisisse.ante igressum supple.

i ¶ In religionis fauor. immo vr q de iure cõi. non est. n. illi necessaria certa delicti satisfactio cuius totũ vite tps obedientie impeditur sui cõditoris.õ pe.di.i.§. bis auctoritatib⁹ post illõ.c. mensura.ſi.s.de vo.scripture.xxxiij.q.ij. admonere.lau.

k ¶ Talibus absolutõis. hoc intellige de illis qui inciderãt in canonez añ ingressum:q de bis qui incidũt post ingressuz cõcessum erat p alexãdruz supra eo.mõachi. vnde quo ad alios dicit indulgemus.Ber.

l ¶ Membri.h intellige simpliciter de oĩb⁹ mõachis q hoc cõmiserunt siue añ ingressuz siue post j.e.canonica.nec est distinguẽdũ inter mẽbr t mẽbr.s.de cle. egro. c. ij.t.s.de cor.uicia.exposuisti.als excessus difficilis vel enormis relinquitur arbitrio iudicis cũ excessus notorius ẽ tũc abbas ipm absoluere nõ põt ꝓpter scãdalum vt hic dicit.

m ¶ Sanguis effusionẽ.qd si modicũ valde lesit cũ sanguis effusione q de facili sanguis effundit qñq.nũqd idẽ erit ac si enormiter lederit satis credẽ cõmittendũ arbitrio iudicis:puta epi t abbatis licet lra ista simplr loquat:vbũ.n.effusionis abũdantiã significat.xvi.q.i. reuertimini.t.xli.di.sepe.ar.ſz ibi nomẽ effusiõis significat vitiũ.b.

n ¶ In epm.ex ꝑsona augef crimen.de pe.di.i.§.aut scã istitu.de iu.§.atror.t.ff.õ re mi.oẽ delictũ.§.q manus.t.ff.de iniur.itẽ apud §.qõ ait ꝓtor. sicut ex auctoritate facti.xvij.q.iiij.q subdiaconũ et ex ꝑsona eius q fecit crescit iniuria.ff.e.ſz si.§.qdã.t.lr.dist.hõ rpian⁹.

o ¶ Abbatẽ ꝓpriũ.mlta.n.pmittunt nobis in bolem nre religiõis q ñ pmittunt i alijs.xvi.q.i.c.i.t.ij.q.vij.ſi beretic⁹. Quid si abbatem nõ hz:ſz pozẽ aut platũ alio nole designatũ.rñi.bñficiũ illud ad oẽs monachos t regulares canonicos extẽdit.vt.s.e.monachi.t ad hospitalarios hierosolymitãos q p suũ pozẽ absolui pñt.j.e.canonica.idẽ credereẽ de tẽplarijs dũmodo ꝓsimilẽ pozẽ bẽant vt bñt hospitalarij: ad oẽs claustrales hoc bñficium extẽditur:cũ eadẽ cã subsit in oĩbus.

a suscepti ordinibus[q] censem⁹ in ꝑpetuũ deponendos:in reliqs casibus tam archiepiscopi q̃z episcopi absq̃z mãdato sedis ap.spãli dispẽsandi facultatem se nouerit nõ habere:qbus etiam est absolutio talium iterdicta[b].t maiora intelligantur illis ꝓhibita qb⁹ vetita sunt miora[c]:poterũt tamẽ huiusmodi ro.pon.auribus intimari vt ab eo secundum rigorem[d] vel equitatez responsum prodeat ꝑut discretio sua viderit faciendũ. Qui si claustrales[e] hmõi fuerint:ſz ab alerã.[f] papa fuerit constitutũ q monachi t canonici regulares quocũq̃z modo se ĩ claustro percusserint nõ sũt ad ap.se.mittendi:sed secũdũ prouidentiã sui abbatis discipline subdantur t si abbatis discretio ad eorũ correctionem non sufficit,puidẽtia est dyoce.episcopi adhibenda.t alibi[g] dicatur.q de seculo fugiẽtes q religionis habitũ in monasteriũ receperũt:t inter cetera postmodũ ꝓfitentur se tale cõmisisse[h] delictuz propter quod ipso actu excommunicationis sententiam incurrunt: sine licentia ro.pon.abbas non potest nec debz eos absoluere: cuius presumptionem delinquentiũ debita possit aiaduersiõe pũire. Nos tñ in religionis[i] fauorem t vt enagãdi materia subtrahat maiorem eis gram exhibere volẽtes:eoz ꝑlatis q ẽt talib⁹[k] absolutionis bñficiũ ipartiri valeãt indulgem⁹: nisi excessus ipsoz exiterit difficilis et enormis vtpote si ad mutilationẽ mẽbri[l] vel effusionẽ[m] sanguinis est ꝓcessum:aut in[n] episcopũ: aut abbatẽ[o] violenta manus iniecta: cuz excessus tales t similes nequeat sine scãdalo preteriri.[r] Si vero claustralis aliqs in religiosam personam alterius claustri manus iniecerit violentas:p abbatem proprium t ei⁹ qui passus[p] est iniuriaz absoluatur. Qõ si clericum percusserit secularem non nisi per aposto. sedẽ vt scãdalũ euitetur absolutio nis gram poterit ꝓmereri[q].[r] Si autẽ hos ad ordies ꝓmoueri ꝓtingat:iuxta ꝓmissam distinctionẽ qui scienter in ꝓtemptu[r] ecclesiastice disciplineſe fecerint ordinari ab executione susceptiordinis t officij õcernim⁹ manere suspensos. Circa reliquos vero facti memoriã vel iurisperitiam[t] non habentes mõa steriorum vtilitate pensata post iunctã regularem penitentiã: t pactã abbates ipsorum poterũt dispensare[t] nisi graue,fuerit t notabile factũ:aut is qui fecit adult⁹ fuerit t discretus[u] vt violenter ꝓtra obliuionem vel ignorãtiam presumatur[x]. Precipimus autem abbatibus vt formam istam diligenter obseruent:ne priuilegiũ mereatur amittere qui sibi permissa abutitur potestate.

Item pistoriẽsi epo.

¶ Monialis percutiens monialem seu ꝓuersum vel clericũ secularem incidit in excommunicationem t ab epo loci absolui põt.

Omonialib⁹ tua a nobis fraternitas requisiuit per quẽ eis sit beneficium absolutionis impendendum:si vel in se inuicẽ vel conuersos vel conuersas suas:aut clericos ẽt manus iniecerit temere violẽtas.[r] Super hoc igitur.T. ꝓsul.T.R.vt per episcopum[x] i cuius dyoce.monasteria fuerint absoluantur.

Item vniuersis crucesignatis.

¶ Contractu etiam qui sine cõmunione explicari non potest: nõ dissoluitur seu impedit per excõmunicationem superuenientem in eũ qui tenetur aliqd prestare nõ excõmunicato.

Si vere:t infra. Quod si veneti nec forte satisfacere voluerint nec absolui:uobis pmittimus ut cum ipsis in terram sarraceno rum uel prouinciam:Juxta quod inter uos conuenit t ipsos uel honeste conuenerint:nauigio transeatis quanto minus poteritis: cum tio. Secũdo respondeo ibi: super quo.Ab.ſi.

p ¶ Passus ẽ.q: ille vr iniuriam passus.ar.isti.de iniurijs §.ij.sic iniuria fcã filio prem ꝓtingit t agere põt. tñ si pr remittit iniuriã fili⁹ agere nõ põt nisi pr vilis ꝑsona fuerit t filius bonesta.ff.õ iniur. ſz t ſi. §.filiosa.sic t si abbas remittit iniuriam fcaz mõacho mõach⁹ agek ñ pt aliquo casu vr tñ q ꝑm fortũ rei b oz fieri iij.q.vi.c.i.t.vi.q.iij.placuit.ſz ñ ẽ ita ĩ casu isto: t suffit q ita b cauek.vi.q.iij.scriptũ ẽ t.ff.q t a q.l. prospexit.

q ¶ Promereri. sed nõne dak b euagãdi materia ãre ĩ b casu ñ absoluit eũ abbas sic absoluit illũ q añ monachatum õligt.Sz rõ ẽ q añ ingressuz erãt eiusdẽ ꝓditõis t p ingressuz facile tollit obligatio.xix. q.iij.ñ liceat.t.q.ij. due sũt. io.ſz rõ va reddit in lra.s. pp scãdalũ.scãdalũ.n.ẽ q monachus'iniiciat manũ in maiorẽ q: vir bon⁹ mõach⁹ facit bonũ clericũ.xvi.q.i.c.legi.

r ¶ In ꝓtẽptu.qõ sp ꝑsumit nec admitti oz ꝓbatio l ꝓriũ fic.liiij.di.ffnitatẽ.s.õ iud. c.vlti.t cũ istis ñ dispẽsabit.

s ¶ Jurisꝑitiã.no.q miti⁹ agitur cuz ignorãte ius positiuũ sec⁹ ĩ iure naturali vbi nec ru sticitati ẽt pcit.C.de ĩus no. l.ij.sic nec pcit mulieri ꝓ mfimoniũ suũ.ẽ.n.de iur natura li:vt.s.õ diuor.gaudem⁹.vi.

t ¶ Dispẽsare.pt ergo abbas dispẽsare cũ mõacho circa ordines.vt b.t.s.õ eo q furti. ordi.re.c.ij.

v ¶ Et discret⁹.t ita ñ sufficit q sit adult⁹ nisi sit discret⁹. q: ꝓ discretũ de facili ꝑsumit C.q t aduer. quos.l.i.ff.õ pba.cũ de debito. Et idiscretus iniuriã facek nõ põt.pati vo pt.xv.q.i.illõ.t.ff.õ iur.l.illõ.t.ff.ad.l.coz.õ sic. si ifans.sed de talib⁹ nõ intelligit hic.q: tales nõ indigent dispensatione.

x ¶ Presumat.ar. q nõ sem per credendũ ẽ ꝓfitẽti peccatũ ĩ pnia.arg.ꝓ.s.õ bomi.significasti.ij.q: nõ est vsimile q aligs sit ĩmemor sue salutz .i.q.vl.sancimus.

Omonialibus. Monniales excõmunicatas p iniectione manuum absoluit eps.h.d.vel aliter t sic vt in rubro. Primo ponit ꝓsultatio. Secũdo responsio ibi: super quo.Ab.ſi.

y ¶ Per epz.ipedit.n.sexus muliebris ne abbatissa possit absoluere mõiales.sic h pz:nec ꝓfessionẽ eaz audit nec eas bñdicere vl euãgeliũ legere. q: sexui femineo claues ecclie ꝓmisse ñ fuerũt.s.ti.pr.noua.t ar.s.õ maio. t obe.dilecta. vbi õ h.ſz eps illas absoluit auctoritate pape sibi p hãc de cre.ĩdulta tãq̃ õlegat⁹ ad hoc.t sic absoluat oẽs tã exẽptas q̃ ñ exẽptas: t ẽ si.s.õ hk.ad abolẽdã.ĩ si.t.s.de of.or.irrefragabili.§.ceteꝝ.t eo iure quo absoluit als mulieres.s.e.mulieres.ſz qd si mõasteria eẽnt ĩ diuersis eparib⁹ t vna mõacha petiat mõachũ vel monachã vel ꝓuersũ vl clericũ alteri⁹ epat⁹.ꝓueniat vterq̃z eps vl alter õlegat alteri vicẽ suã.s.c.pr.õ.

Juere. Si locãti opã ꝑsonalẽ soluisti ꝑciũ vel eius ptez t postea fuit excõmunicat⁹ vel ẽt pus ſz ignorabas:ñ ad satisfaciẽdũ nõ põt induci

in opa sic locata sibi poteris cõicare.b.d.vel breuius ⁊ sic vt in rubro.Et ꝓmo ponit ꝓmissionẽ quã scdo probat tribus rõnibus.ꝓma ibi:cũ.n.secũ da ibi:ẽ aũt.tertia ibi:ꝓterea.ab.si.

a ¶Sub spe venie.ar.ꝫ.q; sub spe venie nemo peccare dz.s.de cle.ex.mi ni.illud.⁊ de ꝓse.di.iiij.c̃to qs.sz tñ b ñ credo eos ex b peccare cũ papa b ꝓmittat ⁊ ne ipi ex suo do lo cõmodũ bẽant:sz b ió dic. q; bõa; mẽtiũ ẽ ibi suas cul pas timeꝫ vbi ẽt culpa ñ ẽ.s. ó ob.icin.ꝓsiliũ.ℊ.isi.v.di.ad eiꝰ.ar.bo.ad b.s.de pur.ca. c.ij.

b ¶Reportaf.qó eẽ ñ dz.xvi. q.i.legi.⁊.s.de rescri. ex tẽo re.nec ipsi dñt videre de fleti bus.alioꝝ.s.de puil.petisti qz nẽo ó ipobitate sua ꝓsequt actõez.ff.ó fur.itaqz fullo.ℊ. i.v.sz nẽo.nec stulti dñt esse melioris ꝓditẽis cp̃ piti.ff.qó vi aut clã fuus.⁊ qz deliquũt ñ dz eẽ eoꝝ ꝓditio melioꝝ. ff. de dõa.iter vi.⁊ vr.l.iiij.ℊ.i.

c ¶Exigi.s.de exce.cũ iter.⁊ s.de bef.excõicamus.ℊ.credẽtes.ꝓuire tñ alios aut recõuenif ñ pñt:sz excipe bñ ut i pri.ꝓcor.⁊ appellare ⁊ pseq appellatõez.s.de exce.c.vl.

d ¶Necessaria emere. Hic habes duos casus in qbꝰ excõicatis licite ptici paf.alij notant s.e.cum desideres.

e ¶In excõicatoꝝ.ar.ẽ b qꝺ si socꝰ meus icidit i excõicatiõnẽ ñ stati teneoꝝ ipz dserere: nec ipe tenef stati diuidef scietatem b itellige si sine magno dãno b fieri ñ possit. ar. xi.q.iij.añcessoꝝ.xxiij.q.iiij. c.i.xli.di.qsqs.xij.di.illa. et viij.di.q ꝯ mores.ar.ꝫ.s. de maio.⁊ ob.illõ.⁊. xxiij. q.i. omnes q.

f ¶Mõ poteritz.supple ꝓmode qz illud dicimur posse qꝺ si ne icõmõ possumus.ff. de v. ſi.nepos.i fi.ff.de ꝓdi.isti.fili9.q.i fi.xxij.q.ij.faciat hõ.b.

¶Tfame. ¶Dõit duo dicta q̃ patẽt.bz ibi. layci.

g ¶Carcerem.i.ipm claustrũ quod eis esꝰ carcer.

b ¶Mãcipari.sine pena excõmunicationis.

i ¶Corrigef.s.de of.oꝝ.c.i.⁊ s.de accu.q̃lr ⁊ qñ.ij.ne sanguis eoꝝ ó suis mãib9 regrat s.de of.oꝝ.irrefragabili. vbi ó b.⁊.s.ó sta.mõa.ea q̃.⁊. c. cũ ad monasteriũ.ad fi.

k ¶Impũita.ad publicã vtilitatẽ respicit vt crimia puniãtur.vt.ff.ad.l.aq.ita vulneratus.i.rñso.in fi.⁊.ff.de sol.sticbũ.ℊ.i.ff.de iu.si longius.ℊ.i.⁊.ff.de fideiuſ.si a reo.ℊ. id qó.⁊.C.de pe.si opis.ne ad maleficia qsq̃ psiliat.vt.l.si opis.⁊.xxiij. q.iiij.ẽ iniusta.ff.de pe.l.capitalium.ℊ.famoſos.

i ¶Incorrigibiles.bi deponi pñt ⁊ tradi curie seculari.s.de iudi.cũ nõ ab boie.xvi.di.nec licuit.sz ñ ad sanguis effusionẽ.⁊ sic itelligit.s.de iudi.at si clerici.

m ¶Trahere.pñt: sic.C.de bis q ad eccle.ꝓfu.l.iij.vbi seruus absqz sacrilegio ab ecclesia extrabitur.

n ¶Violẽtef.ar.ꝫ.s.e.vniuersitatz:b itelligẽdũ ẽ ó icorrigibili.illó ó eo q corrigit:⁊ vberat a layco ó mãdato abbatz qó ñ lz ut ibi dr:⁊ ita ñ se tãgũt

o ¶De mãdato.⁊ nõne sufficit gñale mãdatũ qó ꝓtief.xiij.q.v.c.ꝑceps regũ.sol.spãle mãdatũ b expectãdũ ẽ q̃diu.n.nó ẽ notũ ipsos eẽ icorrigibiles ⁊ traditos curie seculari:ñ lz sine mãdato platoꝝ: qz adhuc sub regula clericali tenenf ẽt depositi.lxxxi.di.dcm̃. vel nisi se imisceãt enormitatibus.s.e.cũ ñ ab boie.⁊.c.ppẽdim9.

p ¶Quoꝝ auctoritate.q.n. p alisi faf p seipz facef itelligit.s.e.mlieres.⁊.ff.de admi.tu.ita tñ.ℊ.gessisse.b.

q ¶Mõ ampli9.qz cũ moderamie iculpate tutele alꝫ si excederẽt modũ teneref:ar.s.de rest.spo.olĩ.i fi.vbi de boc.si.ff.ad.l.aql.si ex plagis.ℊ.ta

¶Obernari9.⁊ ita pz qꝺ clerici9 depositus adhuc gaudet ꝓuilegio clericali.

¶Ontingit. Casus ẽ no.cõis diuisio.Secũ da ibi:nos aũt.Alb.si.

dolore tamẽ ⁊ amaritudie cordis ⁊ sub spe venie[a] cõcates eisdẽ.Cũ enim iã a vobis maiorem nauli recepint cp̃titatez: nec ad eã possunt restituendã iduci aut ẽt coartari: si aliter fieret videremini vos dãnũ de pnia:ipi vero pmiũ ex ꝓtumacia reportare[b]:cum ad boc debitũ exoluendum ipsi vobis maneant obligati:⁊ ab excõicatis exigi[c] possit:⁊ recipi qó debeꝫ. ¶Est aũt cautũ in iure qꝺ si qsquã per terram beretico9 aut quoꝝlibet excõicatoꝝ trãsierit:necessaria[d] emere ac recipere poterit ab eisdẽ. ¶Preterea si paterfamilias dom9 excõicatõis sñia fuerit inodatus:a participatione illius familia excusatur. Licet ergo dux venetoꝝ dominus naui um tanqã paterfamilias domus in excõicatione persistat. vos tamẽ tãquam ipsius familiam dum in nauib9 eius fueritis:ipsi9 excõmunicatio non ꝓtinget: ⁊ excusabiles eritis apud deum[e]: si in excõicatoꝝ nauib9 existẽtes cum dolore cordis sub spe penitẽtie cõicaueritis ipsis in quib9 eoꝝ communionẽ non poteritis[f] euitare.

¶Dem londo.episcopo.

¶Põt plat9:⁊ dz clericũ incorrigibilẽ icarcerare:⁊ layci circa metũ excõicatiõis ó platoꝝ lnia capeñt clericos ⁊ ad iudicium ducere.

¶T fame tue:⁊ ifra. Sane ꝓsultinos vtrũ clerici graui-ter excedẽtes:q tute ñ possunt monasterijs ad agendum pniaz deputari:quoniã cũ non peniteãt de cõmissis:opportũitate fugiẽdi capta carcerem[g] fugerent claustri ⁊ porib9 se scelerib9 scelestius immiscerent:a te vel alijs platis suis arcte possint custodie mãcipari[h]: ⁊ ifra. ¶Rñdem9 qꝺ cũ plati excessus corrigere[i] debeant subditoꝝ: ⁊ publice vtilitatis itersit ne crimina remaneãt ipunita[k]:⁊ per impunitatis audaciam fiant qui nequam fuerãt nequioꝝ:non solũ possunt: sed debent ẽt clericos postquã fuerit a crimine canonice ꝓdẽnati sub arta custodia detinere: q cũ sint incorrigibiles[l] nec monasterijs valeant custodiri ad similia vel peioꝝ facile laberẽtur. ¶Layci vero citra excõicationis sñiam cape clericos:⁊ ad iudiciũ trahere[m] possunt: si oporteat ẽt violenter[n]:dũ tamen id ó mãdato[o] faciãt prelatoꝝ quoꝝ illi sunt iurisditioni subiecti: et quoꝝ ẽ corrigere criminosos:cum boc non ipsi sz illi quoꝝ auctoritate[p] id faciũt:facere videãtur:dũtamẽ non ampli9[q] eoꝝ violẽtia se extendat cp̃z defensio vel rebellio exigit clericorum.

¶Dem bracar.episcopo.

¶Excõicat9 ẽ q in clericũ ẽt volẽtẽ man9 iniecerit violẽtas ẽt si boc faciat i satisfactõnẽ p̃cedẽtis iurie.

¶Ontingit interdum: qꝺ clerici si quẽ offendãt:⁊ satisfacere velint offenso:scom morẽ p̃rie quem inter se layci obseruant: coꝝ pora sua sponte supponũt.xxx. seu plurib9 aut pauciorib9 percussionibus fustiũ:⁊ infra. ¶Nos autez f.t.super boc.r.qꝺ huiusmodi manus iniectio ⁊ si non violenta tñ in iuriosa[r] videtur cum ille canon ñ tã in fauorem clerici ordinati[s] cp̃z i fauorem [t]ordinis clericalis fuerit promulgatus.ideo et volumus ⁊ mandamus vt id decetero ꝓhibeas[v] attentari.si quis autem cleric9 post prohibitionẽ huiusmodi spõte se subiecerit excommunicef: ꝓuiso vt cleric9 iniuriã passo sine iniuria clericali satisfaciat competenter:quaten9 inter eos parualeat rationabiliter reformari.

r ¶Iniuriosa.qñqz sit iniuria siue violẽtia ⁊ tũc icidit i canonẽ.s.e. nup.i.rñso.⁊.c.vniuersitatis.Sz q̃re b dr iniuriosa cũ violenti nõ fiat iniuria.xiij.q.v.voluit.⁊ de iniur.l.i.ℊ.vsqz adeo.C.de trãſ.cum donatõe.ff.de reg.iur.l.nemo vr.sed dic qꝺ iniuria illa dr fieri ecclie, qz ea q̃ in nos delinquũt possumus remittere:sed nõ cp̃tũ ad ecclesiã xxiij.q.iiij.si is q.⁊.s.e. cum desideres.⁊ sic filius põt remittere iniuriã cp̃tũ ad se:sed non quãtuz ad pfez.ff.de iniur. l.i.ℊ.vsqz adeo ⁊ quantum tãgit cõmoduz nfz ⁊ non cp̃tum tãgit cõmodum aliorum.ff.de pac. iurisgẽ.ℊ.si paciscar.lxiij.di.salonitane.Sz nũqd potest episcopus solus remittere iniuriã factam ecclesie sine capitulo.videtur qꝺ sic:qz actio iniuriarum non est in bonis nostris ante lit. ꝓte. ff.de iniur.iniuriarũ ergo solus eps põt eam remittere. argu.s. de bis que fi.a prelato si. ꝓsenca.cũ apostolica.cum.n. episcop9 sit pater.xcv. di.esto subiectus.⁊ pater possit remittere iniuriã fcãz filio.ff.de iniu.l. si vnus.ℊ.filiusfa. ergo solus b facere põt.sz nõ videtur cuz episcop9 sit procurator:⁊ non dominus.xij.q.i.c.vlti.⁊.s.ó dona.c.fraternitatez.qꝺ conditionem ecclesie faciens deteriorem non põt vt ibi dr:sed quare excusatur qui loco pcutit clericum:lz inuitũ.s.e.c.i. ⁊ non iste q percutit volentẽ:rõ est.qz ille temerarias manus iniicit.s. eodem vniuersitatis. sz ille non:⁊ cã vlciscẽdi iniuriã suã boc videtur. facere.item qz huius manus seuit.licet non iniuriando.arg.xiiij.q.vi.si res sed non illius qui loco.ioã.

s ¶Ordinati. in quouis ordine.xxi.dist.clericos dũmõ non ꝫbat secũdas nuptias.lxxxiiij.di.quisqs ẽt si sit clericus cõiugatus.ar.s.de vi.⁊ hocle.clericis.⁊ boc intelligi si vult deferre coronã ⁊ gaudere ꝓuilegio clericali alꝫ si nõ vult bñe ꝓuilegiũ clericale põt deponere.s.de cleri.cõiuga.io. vbi de boc. Itẽ⁊ cleric9 depositus bz boc ꝓuilegiũ cp̃diu vult viuere sub regula clericali.lxxxi.di.dcm̃.⁊.s.c.pri.ff. de decu. l.pe. Itẽ nisi imisceret se enormitatib9.s.e.cũ non ab boie.⁊.c.ppẽdim9. vel usqz ad trinã admonitionẽ ꝓtẽpto habitu clericali.s.e. in audiẽtiã.⁊.j.e.ꝓtigit. Itẽ qd de excõicato depositio si vberet an icidat i canonẽ vr qꝺ nõ.qz nihil ad nos de bis q foris sunt.ij.q.i.multi. qz iaz ẽ membrũ dyaboli ⁊ extra ecclesiã ejectus.xi.qó.iij.ois xpianus.⁊.c. se.⁊ qz nõ possit aliũ excõicare.xxiij.q.i.audiuimus.eadem rõne non erit excõicatus q clericũ excõicatũ ẽt depositũ vberat quod qdã ꝓcedunt. Vin.distinxit an excõicato precedat depositionem:⁊ tũc adhuc retinet ꝓuilegiũ clericale.si vo ꝓsequat ⁊ icorrigibil9 fuerit.eo tradito curie seculari amittit ꝓuilegiũ.s.de iudi.cũ nõ ab boie.q aũt aliumclericũ excõicatũ vberat.vr ꝑm boc excõicatus multo fortius cp̃z q vberat excõicatũ clericũ añ depositionẽ ꝑm quod distinguit vin.

t ¶Fauorem ordis.cui renũciare non põt.s.de fo.ꝓpe.si diligenti.⁊ c.significasti.Ber.

v ¶Prohibeas attẽtari.nõ vr rñderi ad qõnẽ q̃ fuit an hmõi pcssores incidãt i canonẽ:sed dic qꝺ bñ sunt excõicati:qz iniuriosas ⁊ temerarias man9 inijciunt ⁊ satis inuit dũ dicit tã in fauorem clerici cp̃

ordinis ꝛc. ex eo q̄ dicit puiso vt clericus sine iniuria clericali ꝛc. clericus q̄ ad hoc ꝓsentit excōicetur. vt. j. seqtur.

R Elatum. Cōis diuisio. Secūda ibi: quocirca. Ab.

a Moi. xi. q. iij. q̄s metu. ꝛ. c. iulianus. ꝛ. s. ō voto ex multa. v. in tāta. ꝛc. ꝛ. xij. q. v. c. ij. ꝛ. iij. aggrauat. n. culpa ex persona iniuriati. s. eo. cum illoꝛ. vbi de hoc.

b Sine culpa. tunc. n. possunt absolui per epōs vt hic dicit. ꝛ. s. e. mulieres. j. eo. q̄uis. intelligi debent ꝑm hāc distictionem vñ sine culpa priuari non debent. s. de eo. q cognouit. ꝓsan. vro. sue discretionē. ꝛ. c. vlti. ꝛ. s. vt li. non ꝓte. qm̄ frequenter. ij. ꝛ. s. de ꝓsti. cognoscētes. als si essent domini in culpa tam ipsi q̄ serui sunt excōicati puta si mādassent. q̄ qui per aliū facit p seipm facere videtur. s. eo. mulieres. ꝛ. c. vt fame.

c In vtrolibet casu. s. cū sui b faciūt fraudulēter vel cū dīs nullā culpā cōmisit: ergo videtur idē dicendū in viro si in fraudē vxoris sue faciat ꝛ liberto q̄ opas p̄stare tenet. ar. xxix. q. i. perlatuz. Sed hoc non credo cū non inueniā q̄ b ediderit vt oēs ad curiā mittantur q̄ exp̄sse non excipiuntur ꝓhibitorium est ar. s. e. cum illoꝛ. in p̄n.

d Recompensationez. sic. s. de vo. q̄ sup his. ꝛ. c. magne. ad fi.

e Enormis. s. e. cū illorum. vbi de hoc.

f Acris. volūtarius: secus si absolute fuerit attractus. s. de bis q̄ vi metusue. cā. sacrz. ꝛ l. di. p̄sbros. ꝛ. s. de bap. maiores ad fi. v. ille vo q̄ nunquā.

g Porrigende. xxiij. q. ij. c. ij. ꝛ. iij.

b Cōstitutionis. s. e. a nobis. cū fuerit absolut⁹ tunc oꝛabit ecclesia p eo ꝛ recipiet oblationē p eo sicut alijs defunctis.

Sicut. Excommunicato q̄ dicit se absolutū non creditur nisi p̄bet. b. d. vel sic vt in rubro. In prima ponit de cisa ꝓsultatio. In secunda rñsio ibi: fraternitati Ab. fi.

i Lras nostras. sed vt q̄ eis credendū sit. q̄ ō nemine p̄sumendū ē q̄ sit ime moꝛ sue salutis. i. q. vl. sancimus. ꝛ argu. j de conse. di. iiij. cum ita qz. ꝛ. c. fi nulla extāt: sed nō ē vez. s. de offi. oꝛ. ex pte. ꝛ. viij. q. v. c. vno. ꝛ C. de mā. princi.

k Alio mō. nō tñ vno teste q̄ fieret actoꝛi p̄iudicium nec ēt sufficiūt talia iudicia q̄ sufficiūt. s. de cle. pegri. c. iter. ꝛ. c. tue. nec sufficit b bonestas p̄sone: vt ei credi ꝏbeat. ar. l. di. fi q̄s p̄postera. ꝛ di. ix. ego solus. ar. j. xxvij. di. nobilissimus. sz illud cū nulli fit p̄iudiciū. Jo.

Pertuas Diuidit. nā in prima pte ponit falsa opinio. In secūda allegatio p archiepo. In tertia allegatur j ipsum. In quarta soluit distinguendo. Secunda ibi: verum. Tertia ibi: in sardicen.

Item lugdun. archiepo.

Ser⁹ excōicat⁹ p̄ iniectōe manuū i clericū tenet p absolutiōe ire ad se. apo. sed si ex hoc dīs q̄ nō fuit i culpa graue dānū patiat vel ser⁹ hoc fecit i ei⁹ fraudē: absolui p̄t ab epō: si lesio ñ fuit enormis.

Relatū ē nobis q̄ cū aliq̄ serui p̄ iniectionē manuū i clericū violentā in canonem incidunt sñe p̄mulgate: allegātib⁹ domi nis eoꝝdē q̄ carere mācipijs suis nolunt: vēire ad se. ap. absoluendi nō curāt: per occasionez hmōi eludentes ecclesiasticam disciplinam. Quo circa mandam⁹ quatenus eos venire compellas ad se. ap. absoluendos: cū plus sit deo q̄z hoi deferendū: nisi fecerint hoc in fraude vt subtrahant se obsego domino: aut ipsi dñi ꝓpter hoc sine culpa sua graue dānū incurrāt. tūc in vtrolibet casu poterit eos ex indulgētia nostre p̄uisionis absolu: cū nimis sint ab ap. se. fmoti. sed i recompēsationē laboris quē in itinere sustinerēt: alia eis satisfactio iniūgat: dūmodo nō sit tā grauis ꝛ enormis excessus vt p̄p vitādū scandalū ꝛ tollendū exemplum hmōi serui ad seruū seruoꝝ dī vēire debeāt absoluēdi.

Dē strigoneñ. archiepo.

Excōicat⁹ p̄p participationē cū excōicato: ꝛz eū postea impugnet: ex hoc solo p absoluto non ē bñdus.

Acris est canonib⁹ institutū: ꝛ infra. Licet is q̄ voluntarius excōicatis illis cōicauerat q̄ cū oibus fautoꝛib⁹ ꝛ participib⁹ suis excōicationis sñia sunt astricti: ad coꝛ rediēs de mandato ecclesie excom mūicatos quos pri⁹ fouerat expurgauerat: non tñ prius q̄z absolutionis gr̄am perceperit babēdus ē absolut⁹: nec nisi succumbat in hmōi bello sunt absolutiones vel oblationes recipiende p eo vel oꝛationes dño porrigende⁹: nisi cū de ip̄ius viuentis penitentia per euidentia signa ꝓstiterit: ꝛ iuxta cuiusdaz ꝓstitutionis⁵ nr̄e tenoꝛem defūcto ēt absolutionis bñficiū ip̄endatur.

Item assuntiñ. epō.

Semel excōicatus debet vitari semper vt excōicat⁹: nisi legitie p̄o bet se fuisse absolutū.

Sicut nobis: ꝛ infra. F. T. R. q̄ nisi excōicati ad te sup absolutōe sua lras nr̄as vel illius cui vices nr̄as in hac pte ꝓmisim⁹ reportauerint: aut alio⁸ mō legitie de illoꝝm absolutione tibi ꝓstiterit: tu ipsos p excommunicatis vt pri⁹ habeas ꝛ facias euitari.

Item senoñ. archiepo.

Si excōicat⁹ ab epō ad metropolitanū appellat ab eo absolui p̄t metropolitan⁹ tñ volēs suo suffraganeo deferre p̄t illū sibi remittere absoluendū: ꝛ tenet ēt remittere q̄n ꝑpter manifestū excessum fuit excōicat⁹: ꝛ añ absolutionez ñ audiit volēs ꝓbare se iniuste excōicatū se ēns si ꝓbare vult sñiam esse nullā.

Per tuas lras: ꝛ infra. Videt aliq⁹ q̄ cū ad metropolitanū per appellationem questio non deferꝛ: excōicatus aūt vocē ñ hēat appellādi vtpote ab ecclesia sepatus: siue appellauerit siue non metropolitan⁹ ei non ꝺz absolutionis bñficiū exhibere. Hec ex verbis cuiusdā epistole quā scholastici ale. papa emanasse ꝓponūt: hētur q̄ si añ appellationem in aliquem excōicatōis sñia fuit ꝓmulgata: metropolitan⁹ ante litis ingressuz ab eo iuramento recepto ꝑm ecclesie ꝓsuetudinem ꝺz ip̄m absoluere nisi voluerit epō dioc. deferre: ip̄m q̄z ad eū remittere absoluēdū: ubi ēt ꝓsequenter infert: q̄ nec excōicati sunt audiendi⁹ p̄usq̄z fuerint absoluti: nec sunt ad illos a q̄b⁹ appellauerāt remittendi⁹. In sardicen. aūt ꝓcilio⁹ repitur: vt is qui ab epō ē abiect⁹ finitissimos epōs iterpellet: ꝛ cā ei⁹ audiat: ꝛ diligenti⁹ pertractet. epūs aūt q̄ iuste vel in iuste abiecit eūdē patiēter accipiat vt discutiat negocium: quatenꝰ vl ꝓbetur ei⁹ a plurib⁹ sentētia vel ēt emendet: pri⁹ tamen q̄z omnia diligenter examinata fuerit nullus ante cause cognitōem cōioni eum sociare p̄sumat q̄ fuerat cōmunione priuat⁹. Nos igitur credimus distiguendū vtrū q̄s ꝓpōat se post appellationem legitimam iterpositā excōicatōe fuisse notatū vl forma excōicatōis itolerabilē

l Aliqb⁹. ꝛ male q̄ nō appellat ad metropolitanū tñ p̄t excōicatuz absoluere si ep̄s ip̄m absoluere nollit. s. de offi. oꝛ. ad repmēdam. Ber.

m Appellādi. vt p b ab excōicatōis sñia releuet. vt. s. de appel. pastoral. nec iterdcū. vt. s. e. ti. ad hoc q̄m̄. fz ut cām trāsferāt ad supioꝛē bñ tz appellatio. iij. q. ix. reuera.

n Cuiusdā epistole. quā habuisti olī in antiqua cōpilatione. s. de of. ordi. q̄stū. cuius sñia ꝛ ēt vba p maioꝛi pte pounct b ꝛ incipiūt hic q̄ si añ.

o Audiendi sunt si agāt. s. de here. excōicam⁹. ꝟ. credentes. s. de excep. cū iter. ꝓueniri tñ bñ p̄t. s. e. si vere. ꝛ. ꝟ. p̄di. credētes.

p Remittendi. remittit q̄n qz aliqs ad eū a quo appellauit si maliciose appellauit s. de appel. cū ī ecclesia. ꝛ. c. vt debitus. vel si nō fuerit p̄secutus appellationē i termino ꝓstituto. vt eo. ti. ꝓsonas vel si appellās b petierit. s. de ap. iterposita. ꝟ. ille. als obtinet q̄ b of. ꝛ. C. ō appella. eos. ꝛ. ij. q. vi. ꝟ. vlt.

q In sardicen. ꝓcilio. xi. q. iij. si eps forte. q̄ inducit b j decre. alexandri. vnde no. q̄ ꝑm antiquos canones q̄libet excōicatus audiebat q̄ añ absolutionē volebat ꝓbare se iniuste excōicatū. xi. q. iij. si eps forte. cui⁹ tenoꝛ b p̄ōit. bodie vo nō auditur nisi in duobus casib⁹ si dicat sñiam latā post appellationē fuisse vel si dicat itollerabilē errorē i ea fuisse exp̄ssum vt hic of. Sic ergo distiguas si aliqs ꝓquerit superioꝛi de iusta excōicatōe: aut appellauit ad eū aut nō: si appellauit p̄mo p̄stabit cautionem q̄ stabit mādatis ecclesie: tūc est i optiōe ip̄si⁹ superioris an velit euz absoluere an remittet ad eū absoluēdū a quo appellauit: vt b seq̄t i dcre. ale. Si vo ñ appellauit fz p simplicē q̄relā adiuit ip̄z: dz eū remittere ad inferioꝛē vt ip̄z absoluat ꝛ si inferioꝛ ip̄z absoluere nolit archiep⁹ ip̄m absoluat. s. de offi. oꝛdi. ad repmēdā. si tñ periculū esset in moꝛa ꝑpter hmōi remissionē ip̄m statī absoluat. j. e. sacro. ꝛ ar. ad b. s. ti. pri. c. vlt. ꝛ si viderit sñiam excōicationis ab epō latā esse iniustā euidēter poterit archiep⁹ ōclarare subditum irrōnabiliter fuisse ligatū. ꝛz nō sit appellatū, ad ip̄m. s. de appel. sollicitudinē. sil⁹ ꝛ ecōuerso si viderit eā iustā tenet remittere ip̄m absoluendum ad inferioꝛē. vt b in fi. Jo.

r Nullus añ. ergo nec archiep⁹. ar. s. e. cū desideres. ꝛ. c. q̄ō in dubijs. in p̄n.

s Distiguēdū. ad soluendū ꝓprietatē ꝓcilij. ꝛ decre. aler.

t Intollerabilē errorē. Error intollerabilis p̄t dici quodlibz pcñ vt si excōicet: iō q̄ ñ furat: vl q̄ ñ ducit ei aliquā meretricē: vl q̄ ñ ē obediēs suo p̄lato vl si ꝑpiat aliq̄ ip̄ossibile vl turpe vt dcñ ē: tal⁹ sñia nulla ē nec aliquā obligationē inducit ō fcō vl de iur. fi. s. ō pac. c. vl. ar. ꝟ. s. de ꝓdi. apo. c. vl. i fi. Vin. b itelligit tñ ō errore iuris. vñ in p̄dcis exēplis tz excōicatio vt si dicat sic excōico illū q̄ ñ adulterat: q̄ ñ iterfīt illū tz excōicatio. Jt ē intollerabil⁹ p̄t dici error si eps se p̄nūciat ꝓiudicio excōicatōez valere q̄ ē lata p⁹ appellationē ltīmā ꝛ a tali sñiañ ē nocesse

appellare.ij.q.vi.§.diffinitiua.ff.que sen.sine ap.re.l.i.§.i.ꝛ idem ē dicendū vbicūqꝫ ponit iudiciū retro nullū fuisse nisi velit qs ad cautelā appellare.C.de pcu.lꝫ.ꝛ.s.ō pcu.i pñtia.i fi.ꝛ.s.de cri.fal.sup eo.ꝛ.s.ō re iudi.c.i.secꝰ est si errorē nō exꝑmit in sniaꝫ ꝛ tñ pñciaret ꝑ ius tꝫ qdē tunc snīa nisi fuerit appellatōe suspensa.s.de re iudi.cū inter vos.ꝛ.ff.e.cū platis. sꝫ si error ē i facto vt si ō mō dicat.excōico te qꝛ expoliasti talē lꝫ mānifeste sit falsum tꝫ snīa qꝛ talꝛ cā possibilis ē lꝫ sit falsa nec ꝓtinet errorē ꝛ snīa siue iusta siue iniusta timēda est.xi.q.iiij.c.i.et ij.ar.ꝑ qꝫ talꝛ error facē eā nullā sicut error calculi.ff.q̄ sentē.sine ap.re.l.i.§.i.ꝛ talꝛ error facit erberedationē nullā.ff.ō lib.ꝛ post.l.si postbum⁹.§.vl.ꝛ.l.se.sic nec valꝫ ō cretū de datōe tutoris vbi error facti ē exꝑssus.ff.ō tuto.ꝛ cu.l.tutoꝛ.ꝛ.l.seie.sic ꝛ obligatio p errorē fcī nō tꝫ .ff.si qs cau.sꝫ ꝛ si.§.vlti.ꝛ.ff.ō fideiuss.si qs postꝯ. Jo.qd dices credo qꝫ in snīa excōicationis lata p errorē facti vt dictū est tutius sit dicere qꝫ teneat ꝛ qꝫ absoluatur quo ad ecclesiam vel saltez ad cautelam.qꝛ quo ad deū non est ligatus nisi ꝓtēneret eā. vt. ſ. ſegtur.ꝛ.xxiiij.q.iij. notādū in fi.s.de testi.veniens.

a ¶ In qbus casibus.duobus ſ.premissis cum dī sententia lata post appellationem legitimā ꝛ cum dī ꝓtinere ſtolerabilē errorē ꝛ in casib⁹ istis intelligīt.c.ꝓcilij sardi.cuius tenoꝛ hic ponitur.sic.s.de offi.del eg.cū ꝓtingat.in casib⁹ istis ꝑmo admittitur ꝓbatio vt appeat an absolui debeat an denunciari non ligat⁹ vt ibi l.c.cū ꝓtingat.

b ¶ In alijs.sic intellige qꝫ dic in alijs.ſ.qꝛ non auditur i alis negocijs vel factis iudicialibus vt actoꝛ tanꝯ excōicatus sed exꝰ iudicium nō dꝫ vitari.vt.ſ.e.ti.solet.nisi i hoc vt ꝓbet errorē vel snīam latā post appel.legitimā ꝛ i ō cōcordat ꝓcilīū sardicēn.ꝛ iterꝑtatur papa ꝓcilium vt ibi qꝫ si absolutōnis būficiū būilr postulauerit ꝛc.ab ide usqꝫ ibi:qꝫ si forsan iterꝑtat ōcr. alex. Et sic distīctio Jnno.ꝓcordat ꝓcilīū sardi.ꝛ ōcre.alex.q̄ videbant ꝯria:sꝫ nō ē qꝛ i diuersis casib⁹ loquunt vt pꝫ p iterꝑtationē Jnno.

c ¶ Ad cautelā.sic.ſ.e. venerabil⁹.ꝛ.s.e.cū ōsideres.§.scōe.ꝛ.s.de ap. ad pñtiā.ꝛ.s.de testi.veniēs.ñ obstāte ꝑdictōe excōicatoꝛis vl aduersarij vt i pdi.ōcr.solet.nisi diceret excōicatus p mānifesta offensa i quo casu dꝫ bfe terminū octo dierū ad pbandū manifestā offensaꝫ:vt i decre.pdi.solet.b.

d ¶ Uer in alijs.dixit Jo.in alijs dubijs.ſ.habēdus ēp excōicato.s.e.cū ōsideres.§.scōe.Et tu dic in alijs.ſ.excōicationib⁹ cū qs dīc se excōicatū in iuste vel quocūqꝫ mō appeat ipm esse excōicatū maioꝛi excōicatiōe:qꝛ tūc nō dꝫ audiri vt actoꝛ nisi gſazꝫ ꝛc.ꝛ.s.vbi dicit:nec excōicati sunt audiendi ꝛc.exceptis duob⁹ pdictis casib⁹ ꝛ ō dicit lꝛa seq̄ns ne snīaꝫ ꝓtenere ꝛc. qꝛ hoc ipo ligaret exꝰ ꝓtēptu.secus i eo q petit in seruū q pendēte cā audi tur ꝑ alios:sed ꝑ illū q dicit se dñm illi⁹ nō.ff.de libe.cā.ordinata.b.

e ¶ Cōtenere videatur.no.cām q̄re ō tꝫ snīa lꝫ iniusta.xxiiij.q.iij.notādū in fi.ꝛ.i.q.iij.§.cū ergo.alia ēt recitat.s.de appel. pastoꝛalis.vbi de hac materia i notula q̄ incipit ō rō.ꝛ.s.de cle.excō.si celebrat.i fi.

f ¶ Quod si absolutōis.ō iterꝑtatur ōcre.alex.q̄ itelligīt in eo casu cū excōicatio ꝓcedit appellationē quā dicit iniustā.ꝓcilīū i eo casu qſi appellatio ꝓcessit vel qſi itollerabil⁹ error exꝑssus ē in snīa ꝛ sic planū ē.q̄ fuit ergo dubitatio illi⁹ diuersitatis. Antbisiodoren. eps excōicauit archipsbrū suū archipsbr coꝛā archiepo senon.obtulit cautionē stādi iuri humilr petēs absolui:archieps deferēs epo sepe monuit ipm vt eū absolueret qō cū facere nollet archieps ipm absolvit quē eps nō bēbat pro absoluto dicens qō ei⁹ absolutio nō ꝓtinebat ad archiepm pro quo videbat facere ōcre.alex. p epo ꝓcilium sardicen. vñ archieps q̄situit a papa qd iuris ēt:ꝛ ipse rñdet vt pꝫ ex lꝛa.ꝛ ō sume casum.

Si aliquando. Primo ponit dictum. Secundo cām reddit ibi:cum per ignorantiam. Ab.fi.

g ¶ Salutatōis.excōicati.n.salutādi nō sunt.xi.q.iij.excōicatos. xxiiij.q.i.ois q.ne per salutatōem videat eis aliqs ꝓsentire.ar.lxiij.dicū adrianus.ꝛ vt facilius resipiscāt cū viderint se ꝓtēni.s. de excepcia.in fi.qꝛ grauis pena est inter boies ēē ꝛ eoꝝ carere suffragio. C. ō aposta.hi q. sed q̄ eos nō debeamus salutare possumus tamen eis loq ō bis q̄ ꝓtinēt ad eoꝝ salutē.ꝛ lꝫ alia verba incidēter ꝓponātur ñ nocet.ĵ.e.rūso.ꝛ.c. cum volūtate.i.rñso.ꝛ.xi.q.iij.cum excōicato.sed pone qꝫ papa ex certa sćia salutet excōicatum nunqd babebitur p absoluto.arg.est qꝫ nō:qꝛ certa forma traditur ꝑter quā excōicatus nō vī absolutus.s.e. cū desideres ad fi.ꝛ.c.quod in dubijs.in pn.ꝛ.c.sacris.ar.ad boc C.de libe.cā iubemus.ꝛ C.de pba.non epistolis. arg.cōtra.s. de priuile. cū olim essemus.ꝛ papa nō subiacet legibus.C.ō leg.digna voꝛ.ꝛ.ff.e.titu.princeps.Ergo videtur qꝫ eo ipso sit absolutus qꝫ papa scienter talī cōicat ꝛ papa dat auctoritatem canonibus ꝛ ab eo vigoꝛem sumūt ꝛ non ecōuerso.s.de ele.significasti.Dicunt qdam qꝫ ppter hoc ō non ē absolutus nisi dicat absoluo te sꝫ de plenitudine ptātis satis vī qꝫ sit absolutus dūtū papa voluerit ipm ppter ō absolutum esse:vt bic constat.ꝛ est bic arg.qꝫ sic ex eo qꝫ dicit p ignorantiā. ergo a ꝑrio aliud si p sćiam.alis ñ eēt maioꝛ potestas ipius qꝫ aliozum iudicuꝫ ꝓtum ad hoc.sed nūqd incideret in canonez si per talem participationem nolit ipm cē absolutū vt dcm̄ est:non:qꝛ legibus est absolutus.

Si papa suis lr̄is excōicatuꝫ salutat nō ppter hoc eū absolvit.

Si aliquando forte ꝓtingit qꝫ eis qui auctoritate ap.sunt excōmunicationi subiecti nostre litte re cū salutationis⁹ alloquio ꝓstinētur:non propter hoc excōicatiōis credat snīa relaxata. ¶ Cū p ignorantiā vel negligentiaꝫ aut occupationē⁹ nimiā vel ēt surreptionē⁹ cō tingit hmōi lr̄as impetrari.

Dē.c.sancti Laurētij i lucina p ꝑbytero card.ap.se.legato.

¶ Excōicatus a plurib⁹ ꝑlatis ob plures cās nō est cōioni restituendus lꝫ de vna cā velit satisfacer: ꝛ si ipetratur absolutio tacitis alijs: nō valet absolutio.

Officij:ꝛ infra. Postremo q̄ fuisti vtrū is q.ppter plures excessus a plurib⁹ prelatis ins i ipꝫ habentibus excōicationis⁸ est vinculo inodatus:ꝛ vni prelatoꝝ de vno tantum satisfacere vult excessu ab eo sit absoluendus de quo satisfacere vult eidem.ꝛ cum ō alio nō satisfecerit alij absolutus valeat nunciari:ꝛ infra. ¶ Sup hoc articulo respondemus quod suppm̄ē tiveritatem absolutio surrepta nō pdest ꝛ veritatem intelligēs absolutionē bomini exhibere¹⁰ non dꝫ.

Dem ferrarien.episcopo.

¶ Excōicatis ꝛ interdictis predicari pōt licite uerbū dei: ꝛ tpe gñalis interdicti ꝓcedi pōt baptism⁹ et chrismatio in fronte:ꝛ pnia morientium.

Respōso nro postulas edoceri an cū ferrarien.ciues excōicationis ꝛ interdicti sententijs sint ligati liceat tibi viros ꝛ mulieres semel in bebdomada: vel i mēse apud aliquā ecclesiā ꝓuocare quibus predices verbum dei: ꝛ eos dem ad correctionem inducas. ¶ Super quo rñdem⁹ qꝫ sine scrupulo ꝓscie hoc facere poteris cum

b ¶ Occupationē.vñ nō valēt.sic.s.ō capel.mo.ex pte.ꝛ.s.ō rescrip.c.ij.ꝛ.c.ñ qñ.ar.idē eēt ꝛ si p ipoꝛtūitatē petēt̄.qꝛ dic ipatoꝛ sepe.n. p ipoꝛtunitatē petēt̄ ñ ꝓcedēda ꝓcedim⁹.C.ō peti.bo.sb.l.i.li.ꝛ.b.

i ¶ Per surreptionē.ſ.b tacito qꝫ eēt excōicatōis vinculo inodat⁹ quo dcō lr̄as ñ dedisset.s.de rescri.sup lr̄is.vbi ō boc satis dcm̄ est.

Officij. Excōicatus a plurib⁹ ꝑlatis non ē cōioni restituendus: ñ ab vno tm̄ absoluī.b.d.vel aliter ēt sic vt in rubro. Et secunda ps ibi:super hoc.Ab.fi.

k ¶ Excōicatōis vinculo.sic pꝫ qꝫ excōicat⁹ iterꝯ pōt excōicari.iiij.q.iij. ēgeltrudā.vbi tractaī ō bac materia.ꝛ.s.ō inde.ita quorūdā.ꝛ.ff.de ritu nup.palā.§.vl. Et sūt duo effect⁹ excōicatōis expellēdi exꝰ ecclīā ꝛ eiectū ꝓfirmādi.q̄tū ad ꝑmū excōicari ñ ꝑt q̄tū ad ꝛꝫ bñ qꝛ triplex funicul⁹ difficile rūpīt.s.ō treu.ꝛ pa.c.i.sꝫ q̄lr talꝛ absoluet:ꝑt dici qꝫ vna absolone oēs excōicatōes tollāt sić vna acceptilatōe plures obligatōes tollunt.C.ō trāsac.ꝛ.ff.ō accep.plurib⁹ vel vn⁹ cōmittat alteri vices suas ꝛ illō ꝓtetēti⁹ fiet vel qlibꝫ absoluat a sua excōicatōe ꝛ vltia ꝓfirmabit ꝑcedētes.ff.ō ꝑ.rusti.pdi.p fundū.sꝫ q ꝑmo absolvit ñ ōnūciabit ipꝫ absolutū: nec ē ci cōicādū dōec absolut⁹ fuerit p alio qꝛ q ē excōicatus i vna eccl̄ia excōicat⁹ ē quo ad oēs.ut.iiij.q.v.qsqs.

l ¶ Surrepta ñ pdest.ō h ēt dcm̄ ē.s.cū p cā.Et dic qꝫ ñ pdest q̄tū ad salutationē.s.ti.pr.qō qdā.valebit tñ q̄tū ad min⁹ supplicū subeū dū:ut ō pe.di.iij.ad fi.ꝛ.c.si qs aūt.ꝛ.§.se.in fi.di.ber.

m ¶ Exhibere ñ dꝫ.ar.ĵ.s.t.pr.qō qdā.ꝛ ō pe.di.iij.ad fi.c.si qs āt. ꝛ se.dici pōt ñ dꝫ exhibere cū effectu vt eū denūciet absolutū vt dcm̄ ē dōec ab alio fuerit absolutus vel non dꝫ nisi caueat qꝫ absoluaī ab alia delata denūciatōe ꝛ interi ei ñ cōicet nisi tūc demū cū ab alia fuerit absolutus:sed ipm simplr nō dꝫ absoluere ut bic dī.

Responso. Sunt due ptes ꝑncipales. Secūda.ibi:preterea. Et

qlibet subdiuidik in ꝓsultationẽ ꝛ rñsionem ꝛ ptes patent. Ab.ñ.

a ¶ Cũ videris expediri.xi.q.iij.añcessor.ſ.e.cũ voluntate.

b ¶ Interdicto suppositа.sic ergo ciuitas subijcik interdicto sic puniun tur qñq; q nõ peccauerũt.sic.s.õ ſpõ.nõ ẽ vobis.ꝛ.s. õ of.ole.sane. ij.ar.ꝟ.xxuj.q.iij.ñ bẽs.ſz id õ excõicatõe of nõ de interdicto.

c ¶ Preter baptiſma. Ꝟ duo sacꝛa ſemp excipiũ tur de interdicto.vt. s. de ſpõ.nõ ẽ nobis.ꝛ viaticũ ẽt decedentibꝰ cõce ditur qõ ꝓ pnias intelli gik.s.ti.pri.qõ in te. ſz vncꝛio denegak.vt ibi.

d ¶ Ad ꝓfirmationem.ñ ne q̃ non ẽ plene xp̃ianꝰ q eam ꝓtenit de ꝓſe.di. v.omnes.de bis. in fi.

¶ Aquisitioni Di uiditur. naz ꝓmo ca ſum de quo querik diſti guit:ꝛ primũ mẽbꝛuz ꝓ ſegtur ibi:vex.ab.ñ.

e ¶ Humiliter ſuſtinere. ſic.s.de reſtitu.ſpo.lſas vſus fi.ſed potiꝰ oz ola mali pati q̃ ꝓ ſniam pec catum operari mortale. xxxij.q.v.ita ne.ꝛ. s.de bis q̃ vi metuſve.ca.fi. ſacris.

f ¶ Leui ꝛ temeraria.quẽ dicit leuez puta ſi audi uit ipedimentũ a leuibꝰ ꝛ forte a paucis qbꝰ cre dere non tenek talem cre dulitatẽ vel ꝓſimilez de bet remouere quaz non euadet niſi deponat erꝛorẽ.s.de ſymo. p tuas. ij.ꝛ.xi.q.iij.cui ẽ illata.

g ¶ Exploſa.i.expulſa.

h ¶ Reddere. ſed exige re.ar.xxiij.q.i.gd culpa tur.in fi.ꝛ.s.de ſpon.iu uenis.

i ¶ Probabili ꝛ diſcꝛeta. ſz quã dicis probabilem puta:qꝛ vidit virũ cum ꝓſanguinea ſua in locis ſuſpectis ꝛ boza ſuſpec ta ſolũ cũ ſola añ matri moniũ.hmõi ꝓſumptio nes probabilez inducũt credulitatẽ vel qꝛ publi ce of ab oſbus ad hoc fa cit.s.de ꝓſump.tertio. ꝛ.c.lfis.ꝛ idem intellige de viro ſi vidit cõſangui neum ſuũ cuz vxoꝛe ſua ante mſimoniũ.

¶ Contingit Cleri cus q nec in tonſura nec in veſtimẽtis nec in negocioꝝ qualitate õ cle ricatu qcq̃ oſtẽdit ꝛ ter tio monitus ſe nõ emen dat pdit ꝓuilegium cleri cale.b.d.vel ſic vt ī rubꝛo.In ꝓma ponitur comitis querela.in ſecun da ꝓuiſio ibi:verum.ab.ñ.

videris[k] expedire: dũmodo cõtra formã interdicti nullũ eis diuinuz officiũ celebꝛetur. ¶ Preterea q̃ſi uiſti cũ ferrariẽ.ciuitas ſit interdicto[b] ſuppoſita:ꝛ iõ ſint ibidem pꝛe ter baptiſma[c] puuloꝝ ꝛ pnias mo rientiũ vniuerſa ſacramenta eccle ſiaſtica interdicta:an liceat tibi ba ptizatos pueros in frõtibus con ſignare. ¶ Super quo reſponde mus:q̃ ſicut baptizari poſſunt pu eri:ſic ꝛ baptizati ad ꝓfirmationẽ[o] in frõtibus a te poſſunt ſacro chriſ mate deliniri. ¶ Dem.

¶ Si ꝓiunx ſcit,ꝓ certo ipedimen tũ mſimonij:nõ oz reddere debi tũ:ſz poſt[p] excõicationẽ pati ſi antẽ hoc credat ex cã ꝓbabili ꝛ diſcꝛe ta:põt reddere debitũ non aũt exi gere ſed ſi ex leui ꝛ temeraria cã: õ poſita ꝓſcia põt reddere ꝛ exigere.

¶ Aquisitioni tue reſpondentes credimus diſtinguendũ vtrũ ſi alter coniuguz ꝓo certo ſciat im pedimentum ꝓiugij ,ꝓpter qõ ſine mortali peccato nõ valeat carnale cõmertiũ exercere:q̃uis illud apõ eccleſiam,ꝓbare nõ poſſit: an non ſciat ,ꝓ certo:ſed credat.in ꝓmo ca ſu debet potius excõmunicationis ſnĩaz humiliter[e] ſuſtinere q̃ꝛ p carnale cõmertium peccatum operari mortale. ¶ In ſecũdo diſtinguimus vtrum habeat ꝓſcientiaz hu iuſmodi ex credulitate leui[f] ꝛ teme raria an,ꝓbabili ꝛ diſcꝛeta: ꝛ qdez ad ſui paſtoꝛis conſilium conſcien tia leuis ꝛ temerarie credulitatis exploſa[g]:licite poteſt non ſolũ red dere[h] ſed exigere debitum coniuga le. ¶ Verum cum conſcientia pul ſat animum ex credulitate ꝓbabili[i] ꝛ diſcꝛeta q̃uis non euidenti ꝛ manifeſta:debitũ qdẽ reddere po teſt:ſed poſtulare non oz: ne in alterutro vel ꝓtra legem ꝓiugij vel contra iudicium conſcientie com mittat offenſam. ¶ Dem.

¶ Per dimiſſionẽ habitus ꝛ ton ſure non perdit clericus ante trinã monitionẽ ꝓuilegiũ clericale.

QContigit iterdũ:ꝛ ifra. ¶ Sa ne ſicut accepimus iſinuante comite flãdren.in dyoc.Tur.qdaz exiſtunt q nec in modo tonſure nec in veſtimentoꝝ forma nec ī qua litate negocioꝝ de clericatu quic q̃ oſtendũt: ad pene ſubterfugiuz ſe clericos exhibẽtes:cum ſup exceſſibus quos ſeculari luxu cõmit tunt ad publica iudicia pertrabun tur:circũciſis crimibꝰ vt poſſint cir cũuenire vindictam ꝓo clericis ſe repꝛeſentant:clericalis foꝛi ꝓuile gium labijs allegantes q factis[k] paulo ante negauerãt clericatum: ꝛ infra. ¶ Verum qꝛ ꝓuilegium[l] meretur amitteꝛ q ꝓmiſſa ſibi ab utik poteſtate:ac fruſtra[m] legis au xiliũ inuocat qui ꝓmittit in legem: volumus ꝛ mandamus: vt tales ſi tertio[n] a te cõmoniti ſeipſos ꝓtẽ pſerint emẽdare:illiꝰ efficiantur ī munitatis extoꝛes que ꝓo clerico rum tutella ꝛ laycoꝝ violentia co ercenda[o] dignoſcitur inſtituta.

¶ Dem.

¶ Excõicati denũciatione repel litur q nõ ꝓmonuit ꝛ ei cõicauit.

¶ Ap̃ſtia dilecti filij:ꝛ infra. Nec canonici ſuo decano ex communicationẽ poſſunt obijcere. ¶ Cum ſuper hoc nec cõmonitus nec impetitus fuerit:neqz ipſi ꝓo pter hoc eum duxerint euitandũ[p] ſed epiſc opus in mẽſa[q]: ꝛ canon ici cõicauerũt ei ẽt in diuiſ[r]. ¶ Dẽ.

¶ Excõmunicatus eſt doloſe per mittens clericum ꝓcuti:ex quo po terat ꝓhibere ꝛ nõ ꝓhibuit.

QUante preſumptionis et te meritatis exiſtat in rectoꝛes eccleſie manus inijcere violentas: ꝛ infra. ¶ Ne autem ſolos violẽ tie huiuſmodi auctoꝛes aliquoꝝ preſumptio eſtimet puniendos:fa cientes ꝛ cõſentientes[i] pi pena plectẽdos catholica condẽnat auctoꝛi tas. ¶ Eos delinquentibus fauꝛe interꝓetamur[t] qui cum poſſint contrarijs. Itẽ ar.ꝟ.s.de cle.cõiug.c.pe.ꝛ.c.Jo.ibi ſtatim perdũt ꝓuilegiũ ſz ibi logt de ꝓiugatis q non poſſunt nec debẽt ꝓuilegio clericali gaudere vt ibi oſ:ꝛ ꝓterea de alio ꝓuilegio of ibi q̃ vt dicitur in.c.Jo.

o ¶ Cobercẽda.no.qꝛ nõ ſolũ ī fauoꝛẽ clericoꝝ: ſed ẽt in odium laycoꝝ ꝟ fu it ſtitutũ cũ layci ꝓpido ſint clericis infeſti.ij.q.vij.laycos.vnde ẽ ar.qꝛ clericꝰ huic ꝓuilegio renũciaꝛe ñ põt.s.e.ꝓtingit. i. ſicut nec illi.õ fo.ꝓpe.ſi diligenti. vbi õ ꝟ.ſimi.ff. de iniur.l.i. §.vſqz adeo.ꝛ.l.ſi qs ſeruũ. ea.n.q̃ tũ nos ꝓtingunt ꝛ nõ alios poſſumus renũciare. s. õ ar.cũ tpe.idẽ ẽ vbi pactũ ī odiũ criminis ſtatutũ ẽ. arg. C.ſi mãci.ita ali.fue.ne pſtitu.l.i.ſecꝰ ſi nõ in deteſtatio nẽ crĩs.ar.C.ſi mã.ita fu.ali. vt manumit.l.i.ꝟ decre.oliz nõ fuit in cõpilatõe inocẽtij.

¶ In preſentia. Ponit dictum rõnem ſubdens ibi:cum ſuper.ab.ñ.

p ¶ Euitãdũ.s.õ excep.a nobis.ꝟ.So.excipi.põt ꝟ excõi catum accuſantẽ vel agentez qꝛ nullũ crimẽ obſtat volenti excipere.s.de exce.cũ iter. ꝛ.c.dilecti filij.ſz ſecus ẽ vbi õnũciak excõicatio alicui[u] ubi repellik denũcians vel agens rõne cõionis vt hic:q.n.aliuz denũciat õbuit illũ ꝑmõuiſſe alꝫ repellik.s.õ accu.cũ dile ctus.ij.eꝑs.n.excipe nõ põt ꝟ clericũ ipm accuſantẽ cui ꝓ us cõicauit ꝛ ꝟ ī odiũ eius.s. õ accu.nulli.cũ õbeat bfe ſe cũ boneſtos viros.ij.q.ij. cũ paſtoꝛis.ꝛ ſic ꝓ patientiã per dit qs bñficiũ exceptõnis:ſic. ff.de adul.ſi vꝛoꝝ ī fi.ff.õ aq̃ plu.ar.labeo.ff.õ pub.ſi ego §.i.xxxij.q.v.boñẽdus.ꝛ.s. de eta.ꝛ q̃ſi.accepimus. Itẽ põt hic ſumi.ar. qꝛ ſi paſſus ſum excõicatum litẽ ꝓteſtari qꝛ ammodo nõ poſſum excꝛi pere ꝟ ipm:ſz boc nõ eſt vex qõ exceptio excõicatõis in q̃ libet pte litis põt opponi ẽt ſi omiſſa fuerit a reo malicio ſe:ſed ipſe tũc in expẽſis pu nik ꝛ inder ex officio ſuo.ꝛ ſi reꝰ nihil dicat repellere õbet excõicatũ vt.s.õ excep.exce ptionẽ.ꝛ ex eo.Inno.iiij.i.c. pia ꝓſideratõe.ī fi.Sz hodie ꝓ illã õcr.pia. ſi in pte aliq̃ li tis excõicatõis exceptio obij ciak ꝛ ꝓbek nõ ꝓdẽnak in expẽ ſis ſz ea q̃ acta ſunt valẽt ꝛ in ſeq̃ntibꝰ nõ audik õec fuerit abſolutꝰ:de boc no.i.c. pdcõ exceptionẽ.ī glo.q̃ icipit ẽt ſi excõicatio.ff. de poſtu.quos ꝓbibet.ff.õ peti.bk.l. vlt.in fi.ꝛ.s.de electõe. nibil ẽ Jo.

q ¶ In mẽſa.ñ.s.de cle.excõ.mini.ꝓpoſuit.in fi.

r ¶ In diuinis.qõ facere non debuerunt.s.eo.ſignificauit.

QUante.Legitur dupliciter in glo.ꝛ tertio mõ exꝛ glo. Et ſm pri mũ modũ.h.d.Excõicatus eſt qlibet ꝓmittẽs clericũ ꝓcuti ſi ꝓhibere põt.Secũdum aliuz intellectũ.h.d. Excõicatus eſt ꝓmittens clericũ per cuti:ſi rõne officij poterat ꝓhibere ꝛ non ꝓhibuit.ſm tertiã ꝛ verã lec. h. d.vt in rubꝛo.Diuidit̃ qꝛ ꝓmittit culpã quã ſcõo aggrauat ibi.ne aũt. tertio aggrauationem declarat ibi:eos.Ab.ñ.

s ¶ Conſentiẽtes.boc intellige p cõpitionẽ ꝑſtando auctoꝛitatẽ qꝛ tunc ea dem pena puniunt faciẽtes ꝛ ꝓſentiẽtes ꝛ ſic ītelligunt vba iſta vbi iueni es ea.s.õ of.ole.c.i.ubi õ b.ꝛ.ij.q.i.votũ.ꝛ.xvij.q.iiij. oẽs.ſic.s.e.mlie res.ꝛ.c.nup. t ¶ Interꝑtamur.ſic.lxxxiij.di.§.i.ꝟ.g ẽ grãdiſ.ꝛ.c.ſe.ꝛ.lx xvi.di.paſce.ff.õ li.agno.necare.ꝛ ita vꝫ peccaꝫ oĩs q ñ õfẽdit aliũ ſi ꝑt. xxiij.q.iij.ñ iferẽda.ꝛ c.ul.ꝛ ſi ñ poſſit aĩr õfẽdeꝰ ſaltẽ õfẽdat clamoꝛe.ff. ad ſil.l.ij.§.b ãt.Szñ vꝫ q̃ teneak defendere:qꝛ licitũ ẽ recipe pecuniam

pro defensione alicuius. ff. qs me. cā. metū. §. fz lz. nec repetit si data fuerit: vt ibi dr. ff. de dōa. si pf. §. i. ergo vnus alterū defendere nō tenet q si ad hoc teneret pecūia repeti posset. ff. de ꝺdi. ob tur. can. l. vl. Dicit Jo. q̄ quilibet tenet defendere aliū p capitula p̄dicta. ⁊. xc. di. p̄cipim⁹. ⁊. iij. q. i. nulla. ⁊. c. fe. nec obstat qꝺ dr q̄ p̄t dari pecunia p defensiōe. nā ⁊ officiali dar pecūia q tū gratis tenetur i p̄dēr offīi suū. xxiiij. q. v. ñ sane. ad ꝺfensionē clerico rū q̄qd dicas ꝺ laycis quilibet tenet qz hoc p̄tinet ad publicū ius di. i. ius publicū. vñ p̄pter publicā vtilitatē ampliāda sunt v̄ba edicti: qz fauore religionis multa ꝓ rōne istituūtur. ff. ꝺ reli. ⁊ sum. fu. p̄sone. hec dicit Jo. Sz ꝺ triginta dicere graue ē q̄s possz aligs p̄iculū incurrere. vñ alij dicunt q̄ ad solos p̄latos sine iudices vel alios q habēt aliā p̄tātem in alios ꝺ p̄tinet ⁊ ad hoc tenent q rōne p̄tātis ad ꝺ tenent ⁊ ñ alij. xxiij. qꝺ. iiij. forte. ⁊. c. duo ista noia. vñ si ego q ñ hēo aliq̄ p̄tātem video q̄ aligs vult v̄berare clericū sine p̄cutere sine meo ꝓsilio vel auxilio nō credo q̄ sim excōicat⁹ si ñ p̄hibeo illum lz als forte peccē: qz ip̄m non defendo cū possim: pena. n. nō ꝺz ampli⁹ egredi q̄ ꝺlictū repiatur. §. de bis q̄ fi. a ma. par. c. q̄sinit. ⁊. C. ꝺ pe. sanci mus. Et qꝺ dicit q cū possint ītelligo de his q rōne p̄tātis quā hāt i illos ad hoc tenent als cōsentire vident ⁊ p̄stare auctoritatē si vidēt illū ⁊ nō p̄hibent. Alia ē p̄hibitio soci⁹ ⁊ alio⁹: qz illi solūmodo admonēdi v̄bis sed nō factis vt dicit bu. lxxxiij. di. error. ar. §. xxiij. q. iij. si īferenda vbi dr q̄ tenemur ꝛ iniuriā p̄pulsare a socio: fz ibi exponit si pōt. i. si est in p̄tāte ꝓstitut⁹ ⁊ si ēt iniuriā p̄pulsare a socio: fz ibi exponit si pōt. i. si est in p̄tāte ꝓstitut⁹ ⁊ si ēt iniuriā p̄pulsare nō tū p̄pter hoc sum excōicatus vt dixi. nā nullus tenear iniuriā p̄pulsare nō tū p̄pter hoc sum excōicatus vt dixi. nā nullus ē excōicat⁹ ex facto alterius nisi p̄ticipādo vel in locutōe: vel in oratione aut i crimine. §. e. nup. vel nisi mandatū vel auctoritatē p̄stiterit. §. e. mulieres fz hic nullo tali mō p̄ticipat. capitula q̄ inducit Jo. p̄ se: ꝺ p̄latis loquunt.

manifeste facinorib⁹ desinunt obuiare. ¶ Dē in ꝓcilio generali.

¶ Prelatus excōicare nō ꝺz subditū nisi cōpetenti monitōe p̄missa ⁊ ex cā manifesta ⁊ rōnabili. ⁊ ꝺfacienti īponit pena hic exp̄ssa. Item punitur subdit⁹ q falso ꝓquerit se excōicatū iniuste: ⁊ subijcit quid iuris si prelatus dicēs se errasse vult excōicatum absoluere ⁊ aduersarius appellat ne absoluatur.

Sacro approbāte ꝓcilio p̄hibemus: ne quis in aliquez excōicationis sentētiam nisi competēti⁸ admonitione p̄missa: ⁊ personis p̄sentib⁹ idoneis: p quas si necesse fuerit possit probari[b] monitio: p̄mulgare p̄sumat. q si ꝓtra p̄sumpserit: ēt si iusta[c] fuerit excōicationis sententia: ingressum ecclesie per mensez[ꝺ] vnū sibi nouerit interdictum[e]: alia nihilominus pena mulctādus: si visum fuerit expedire. Caueat etiā[f] diligenter ne ad excōmunicationē cuiusquaz absqz manifesta ⁊ rationabili[g] causa procedat. ad quam si taliter[h] forte processerit: ⁊ requisitus humiliter processum hmōi non curauerit absqz[i] grauamine reuocare: grauat⁹ apō superiorem deponat de iniusta excōmunicatione querelaz[k]. q si absqz periculo[l] more pōt: ad excōicatorem illum cū suo mādato remittat infra competentē terminū absoluendum: alioquin ipse per se vel per alium p̄out viderit expedire sufficienti cautione recepta mun⁹ ei absolutionis ī̄pendat. Cūqz aduersus excōmunicatorē de iniusta excōicatione ꝓstiterit[m]: excōicator ꝺbēnetur ad interesse[n] excōicato: alias nihilominus si culpe qualitas postulauerit supioris arbitrio puniēdus: cū nō leuis sit culpa tū infligere penā[o] insonti: nisi forsitā erranerit ex cā[p] probabili: maxime si laudabilis[q] opiniōis existat.

¶ Verū si contra excommunicationis sniam nihil rōnabile fuerit a ꝓquerente ꝓbatū: idez super iusta excōmunicatiōis molestia per penam ad interesse vel alias ꝺz superioris arbitrium condēnetur: nisi forsitan ⁊ ipsum probabilis[r] error excuset: ⁊ super eo pro quo fuerit iusta excommunicatione ligatus per cautionem receptam satisfacere videret q̄ admonitione p̄missa posset ēt excōicare sine iusta cā: sed hec ñ ē uez: ⁊ iō dic: caueat ⁊c. ⁊ ita ordo ⁊ cā ī hac snia ꝟnāda sūt.

pena augmētata est. b.

e ¶ Interdictū. Sed pone q̄ iniuste excōicat⁹ sitim ab ipso excōicatore suspēso ab ingressu ecclesie petat absolui. vī q̄ ip̄m nō possit absoluere qz cū ipse careat ingressu ecclesie ergo aliū nō pōt reconciliare ecclesie. Sz vī q̄ sic: qz dicit inferius ad excōicatorem ip̄m remittat. Quidam dicerunt q̄ a superiore tpe suspensionis excōicatus nō ꝺz absolui: qz cū ipse sit suspensus aliū reconciliare non pōt. ar. de ꝓsecra. iiij. sanctū ē. ⁊ sequēs lra caueat ⁊c. intelligit qñ admonitio p̄cessit et excōicatio iniusta fuit: p̄cipiū. c. qñ admonitō nō p̄cessit. Vel dic q̄ lz p mensem sit p̄uatus ingressu ecclesie nihilominus iurisditionē suā retinet: qz nō est p̄propter hoc p̄uat⁹ iurisditione nec ē excōicat⁹. vñ ipsum absoluere pōt. §. de referi. ab excōicato. ⁊ de cle. excō. ministr. si celebrat. et j. eo. duobus.

f ¶ Caueat. etiā dixit q̄ nullus excōicet sine admonitione p̄missa. Et

g ¶ Rōnabili cā. coꝛā ipso probata. ij. q. i. nemo.

h ¶ Taliter p̄cesserit. i. sine manifesta ⁊ rōnabili causa.

i ¶ Absqz grauamine. qz nullas expēsas ꝺz propter hoc facere nec iurare si ꝓstat q̄ ē iniusta nec aliud sibi p̄cipere cū snia fuerit iniusta. §. de offi. or. ad rep̄mendā. ar. contra. j. e. venerabili.

k ¶ Querelam. de hoc dictum est. §. e. per tuas.

l ¶ Periculo more. mora. n. qñqz ad se trahit p̄iculū. v. di. baptizari. ⁊ pp p̄iculū more qs subijcit iudici si suo. §. ti. pr. c. vl. vbi de hoc.

m ¶ Cōstituerit. excōicatore p̄ntē. qz cāz merita p̄tiū assertione pādunt C. si p vim vel alio mō. l. vlt. ⁊ §. de resti. in integ. tū ex lr̄is. ad fi. aut ēt eo absente p contumaciā ⁊ lite nō ꝓte. §. de appel. īterposita. §. vlti. si tū pure ageret ad reuocandā snīam nō ut iudex puniret tūc non esset necesse ip̄m reuocari. vt. ij. q. vi. hoc etiam placuit. Jo.

n ¶ Ad interesse. i. ad dānationē q̄ sustinuit siue circa sum p̄t⁹ siue ī aliis ⁊ illa declarabit suo iuramēto. ij. q. i. in p̄mis. C. vñ vi. si qñ. taratione iudicis p̄missa. §. de bis q̄ vi me. cā fi. c. vlt. ⁊. §. de p̄cu. ꝓstituz. fz nunqd estimabit illud interesse q̄ eo electo cassata fuit electio p̄p illā excōicationē ⁊ q̄ bñficia adeptus ēet. Dicit Jo. q̄ sic. qz illud interesse ē circa rē. xij. q. ij. si qs de clericis. ⁊. ij. q. v. sup cās. ⁊. ff. de ac. ēp. ⁊ vē. iulian⁹. in p̄n. secus si interesse ē ex rē. ff. e. si sterilis. §. cū p vēditorē. Sz ñ credo q̄ tale interesse debeat estiari nec venire in ꝺdēnationē qz eccl'ia p̄pter hoc puniri ñ ꝺz. sed si p̄priuz bñet forte puniret.

o ¶ Tantā infligere penā. qz nulla ē maior in ecclesia. ⁊ xiiij. q. iiij. corripiātur. ⁊. q. i. nō auferamus. in fi. qz illa separat a corpe xp̄i quod ē in ecclesia. j. e. c. pe. ⁊. iij. q. iij. engeltrudam.

p ¶ Ex cā probabili. qz forsan credidit citationē pueniss̄e ad ip̄z credēs eū ꝓtumacē cū nō ēet: vel credebat cām excōicatōis sufficiēter probatā errās in probationibus dubijs. ar. §. de re iudi. cū bertoldus.

q ¶ Si laudabilis. q̄si diceret nō sufficit probabilis cā nisi iudex sit laudabilis opinionis vt p̄sumat q̄ hoc nō fecisset nisi errauerit: als ꝓtra diligentē qñqz p̄sumit q̄ nō errauerit. ff. de proba. cū de ꝺbito. C. q ⁊ aduer. quos. l. i. fz illud marie tenet cōparatiue. vñ ꝺ ēēt: ⁊ si non ēet ita laudabil' opiniōis dūtū errasset: fz tū c magis p̄sumit p errore.

r ¶ Probabilis error. Sed q̄liter probabilis error pōt excusare appellantē: qz forte credidit nō sufficiēter probatū illud pro quo excōicabatur qꝺ tū erat de quo aligs bñ poterat dubitare ī ordie iuris q seruandus ē in hac snia ñ posset ita errare reus: fz tū in cā excōicatiōis. Et ē hic ar. bonū q̄ si aligs bz probabilē cāz litigandi nō punit in sum-

a ¶ Sacro. Tria sūt dcā: ut p̄z ex rubro. Scōz ibi: vex. Tertiū ibi si vo.

¶ Cōpetēti. trina vz. §. e. ꝓtigit. ij. cū suis ꝓcor. ibi positis ⁊. xxiiij. q. iij. ꝺ illicita. q̄ dicat ꝓpetēs admōitio dic vt dr ī. c. ꝓstōnē. ⁊. c. statuim⁹ e. t. li. vi.

b ¶ Probari possit. als. n. soli nō crederet ī p̄iudiciū alteri⁹. §. de pba. qñ ꝓ falsaz. Et sic ē ar. q̄ ordo iuris obtinēdus ē in snia excōicationis. ij. q. i. nemo ⁊. xxiiij. q. iij. de illicita. ⁊. §. de excel. p̄la. c. i. sicut ī aliis causis: tū si ñ ꝟuet tz snia: fz ille pūt q ea tulit put segt: qz snia pastoris siue iusta siue iniusta tz. xi. q. iij. c. i. ⁊. ij. nisi ī duob⁹ casib⁹. §. e. p tuas. Itē ī tertio casu ñ tz snia si admōitio ñ p̄cedat ut ī ꝓcilio lugdun. e. ti. c. statuimus. Ber.

c ¶ Justa fuerit. ex cā. s. no. q̄ snia excōicatōis trib⁹ modis dr iniusta. ex cā: ex alio: ⁊ ex ordie. b. n. ē snia iniusta ex ordie ⁊ iusta ex cā. qz cā subest ḡre fuit excōicat⁹ nihilomin⁹ punit. qz ordinē ñ ꝟuauit: ⁊ tū tz snia. ꝺ istis tribus modis bēs plene. xi. q. iij. §. si ergo. ⁊. §. cū ergo. sic etiā stipl'o dr iniusta ex cā. ff. ꝺ do. excep. l. ij. §. si qs sine. Itē nouatio. ff. de noua. l. i. Sz qd si iudex ita dicat: excōico te: qz pardus currit: qz elemosynā fecisti: deū coluisti: vl aliꝺ bonū fecisti. M. dicit q̄ talis snia ex q̄cūqz cā nō tz si vī ꝓtiere itollerabilē errorē: dū dic excōico te qz deū colis: cū. n. snia iniusta ē ex cā apō deū ñ ē ligat⁹ nisi ꝓtēnat. xi. q. iij. §. cū ḡ. Et sic vī ꝓsentire Hug. vt dixi. §. e. p tuas. Gādul. dixit ꝫ ⁊ Jo. vt. §. e. p tuas. qꝺ magis plz. Sed illꝺ vī mirū. q̄ iniusta excōicatio ex ordie ꝟuat aliquē ingressu ecclie qz post latā snīam iniuste excōicans stati ꝟuatus ē ingressu ecclie: nec alr excōicatus ē nisi post latā snīam: q̄lr ergo ꝟuatus ꝓt aliū ꝟuare ingressu ecclie ⁊ ūsimul ceperūt ee ꝟuati excōicās ⁊ excōicatus. ⁊ sic eadē snia ꝟuat excōicātē ⁊ excōicatū: ⁊ ita qs ꝓt seipm ꝟuare ingressu ecclie qꝺ absurdū vī Jo. Tu vꝺ dicas q̄ lz io. nihil dixerit p eādē snīam ñ ꝟuat excōicās ⁊ excōicatus ingressu ecclie: subditus tū ꝟuat p snīam sui p̄lati. ipe p̄latus ꝟuat ingressu ecclie auctoritate huius canōis eo q̄ facit ꝫ istū canonē. ⁊ ita vnus punit a iure ⁊ alter a iudice: sic ñ ē uez q̄ eadē snia ꝑiat ꝫ rios effect⁹.

d ¶ Per mēsem. ꝺ pena ipso iure inflicta ē ⁊ mēse elapso restitut⁹ ē. lxxxi. di. si q̄ sunt. carebit insup bonum cōione inc̄ptū visum fuerit suo supiori. xxiiij. q. ij. ꝺ illicita. Multiplicē. n. penā patit q iniuste excōicat alium. Prio qꝺ qz ꝟuatus ē vno mēse ingressu ecclie qz punit in cōione alio⁹ supioz arbitrio. Itē tenet excōicato ad itereē. ut ꝺ. §. dr. tenet ēt actōe iniuriar. xi. q. iij. illico. ⁊. c. temerariā. Itē tenet pēa sacrilegij. xxiiij. q. iij. ñ ī

ptibus litis.ff.de leg.iij.q solidum.§.ēt.ō B tradit.s.ō dolo.c.fi.

a ¶ Satisfacere cōpellat.sic p3 q si excōicat⁹ petat absolutionē a suo excōicatore:t iurauit stare mādatis suis eo absoluto: q primo ingrere d3 an excommunicatio iusta fuerit.anteq̄ aliq̄ō ei pcipiat.s.de rest. spo.lfas.in fi.s.de offi.ordi.ad reprimēdam.si fuerit excōicatio iusta nihil pcipiat ei per iuramentum: qr i nullo tenet satisfacere cum nō oliquerit:sed si fuerit iusta tūc primo recipiet mādatum:vt hic. Contra b vf quod legitur.s. de rescrip.ab excōicato.qr vt ibi dicitur excōmunicator de suo facto certꝰ esse debet s3 hoc intellige cū dubitat an iuste vel iniuste excōicauerit premissa admonitione.ibi quādo nō premisit admonitionem t sic contra formas concilij tulit sententias: t sic non contradicit cuz de facto suo certus eā debeat.idem est faciendus cum aliqs coram superiore deponit de iniusta excōicatōe q̄relā p̄m quod hic fit.s.de of.or.ad repmēdā.s3 hoc d3 ingri: an excōicatō fuerit iusta vel iniusta coā arbitris ab excōicatoꝛ t excōicato electis vel apud synodum potius.xi.q.i.si clericus vel coā supiore p querelā:vt ibi dꝯ.t.s.ō of.or.ad reprimendaz. Sed nonne eo ipso q excōicatꝰ petit absolui t iurat intelligitur acqescē sententie vt etiā postea impugnare non possit: Videt q postea nihil dicere possit ꝫ ipsam.s.de of.dele.gratum.t.s. de bis q̄ fi.a ma.par.c. ex ore.t.s.de ap.sollicitudinem.ff.de inoffi.testa. l.vlti. Itez si non appellat a snīa excommunicationis vsq3 ad.x.dies intelligitur acqeuisse sententie quod videtur. s. de re iudi.quod ad ꝓsultationem.t. C.eo.ti. ad solutionem.Dicas q fi. non enim ex eo q petit absolui acqeuit snīe q sit iusta:sile nec ex eo q nō appellat.j.x.dies acqescit snīe.Et rō satis euidens ē quare in snīa excōicatōis nō fit necessaria appellatio:qr appellatio,suspendit pronūciatum.ff.ad turpil l.i.in fi.sed effectus excōicatōis non pōt suspēdi p appellationē. s.de appel.pastoralis.vnde nec prodest nec ē necessaria appellatio. qr p cursum. x.diez nō trāsit in rem iudicatā. nā absolui pōt ēt post .x.dies.vñ p lapsuz tpis non sumit aliquā firmitatē:t iō ō iniusta excōicatione q̄cūq3 pōt qs ꝓqueri cum voluerit.

b ¶ Nō deferat in hac pte:qr cessante cā cessat effectꝰ. sic.s.de appel. cū cessante.t ita iudex pōt suam i terlocutoriā revocare vt ibi dꝯ.et. ff.de re iudi.qō iussit.vel errorē suū corrigere.s.de accu.q̄liter t q̄si.t paliare perperā actū.s.de vsupal.c.nisi.

c ¶ Dubitari.ergo admittitur hodie appellatio non solum si cā sit p babilis: sed ēt si est dubia.de hoc dꝯ.s.de appel.vt debitus.in dubijs.n.potius deferendum ē appellationi. qr illud certius ē iōq3 tenēdum.s.de sponsa.iuuenis.cū suis ꝓcordantijs.sic seruanda ē sententia excommunicationis de qua dubitatur merito.s.de cleri.excom. mini.illud.

d ¶ Absoluat.appellatio enim nō tenet q̄tum ad hoc q̄n possit absolui excōicatus ppter piculum more:sed q̄tum ad hoc q trāsfertur iudiciū ab ipso cautione recepta q iuri parebit coā illo ad quē appellauit: vt hic dꝯ.t.s.de appel.q̄ fronte.Jo.

e ¶ Mentiatur.iudices.n.sepe falsa scribūt.ij.q.vi.§.biduum.i fi. t.C.de arbi.l.ne in arbitris.ff.de custo.t exhi.re.diuꝰ.ij.t.s.ō pba.q̄ s.que tñ ipsorum malicias refrenat.

f ¶ Querit. Duas bz ptes pncipales.Scōa ibi:necnō.ab.si. ¶ Excōicamus.oēs heretici t fautores receptores t defensores hereticoꝝ ipso iure excōicati sunt vt hic p3.t de here.excōicamus.i.in pn.et §.credentes.t.c.pe.

g ¶ Ecclesie libertatem.sic infra eodem.graue.q enim cōtra ecclesie libertatem venire nituñ sunt ipso iure excōmunicati:vt hic dicitur.sed q iura ecclesie auferre conant vl onera ei imponere nisi admoniti destiterint ipo iure sunt excōmunicati.s.de immu.ec cle.non minus.t.c. aduersus arg.contra.j.eo.grauem.ubi dicit tales excommunicādos nisi statuta deleri fecerint.ibi soluitur.

b ¶ Capitularibꝰ.i.libris i q bus statuta sua cōscribunt. ff mile verbum habes.xi.qō.i. §.hoc si qs antiqua.

i ¶ Infra duos menses.sic.s. ne cleri.vel mōa.nō magno. t.c.super specula. tēpore. n. publicationis currūt isti duo mēses:postea vero cōstitutio omnes ligat:in autentico: vt facte no.ꝓstitu.circa pncipiū collatione.v.

k ¶ Scriptores.sic.s.ne deri. vel mona.sententiam.vbi p. bibet clericis snīam sanguis proferre t scribere eo modo omnes enim qui consiliuz vel auxiliū in bis pstiterint:sunt excōmunicati:vt hic p3.t isti statutarij priuandi sunt feudo quod bñt ab ecclesia.j.e. grauem.

l ¶ Vel seruate.resume vt infra duos menses ꝛc.

m ¶ Qui p̄m ea.ar. q illa scripta sunt reprobata quorum damnātur auctores.s.de hereti.ffinitatis.vbi de boc. et c.excōicamus.§.credentes.

¶ Canonica Statutū de regularibus excōmunicatis p iniectione manuū absoluendis per suos prelatos ad hospitalarios extēdit: vt ipo rū pōt eos absoluat.b.d. vel sic vt in rubro. diuidit nam p mo ponit canones antiquū. Secundo illuz prorogat ibi: nos.Ab.siculus.

n ¶ Institutione.quam habes.j.e.c.ij.t.c.cū illorum.

o ¶ Enormis.s.e.cum illorum.ber.

p ¶ Duximꝰ extendēdum.quod.n.ꝓcessum fuit monachis t canonicis regularibꝰ extenditur ad hospitalarios fauore religionis:sic quod dcm̄ erat de monachis extenditur ad regulares.s.ō postu.ex pte.sic qō ꝓcessum fuit religiosis extenditur ad epos.s.de pūlegijs. qō nōnullis.t quod dictū fuit de epis intelligendū ē de electis t ꝓfirmatis.s.de translatōe. inter. t quod dcm̄ ē de vxore itelligendū ē de sponsa.ff.de iur.do.si sponsa.t.ff. de spōsalibꝰ.oko.t.ff.de fun.do.lex iulia.

q ¶ Nisi maioris.ppter enormitatē excessus:vel ppter maiorē psonaz cui manꝰ intulisset.s.e.cum illorū.t.c.monachi.ber.

r ¶ Si pbr.nisi eēt pbyter non ꝓcederet ita de facili vel saltē clericꝰ.quia laycis hoc offm̄ lz religiosis non cōmittitur.xcvi.di.bñ qdem.sic nec officiū pdicādi.s.de bek.cū ex iniūcto.t petro claues ecclesie cōmisse sunt q fuit sacerdos t nō layco.xxiiij. q.i.quodcunqz.t.xxi.distinctione i nouo. t.xcvi.dist.bene qdem.

s ¶ Fratribus vestris.ergo non alijs quod est verū.t idem itellige de abbate q nō posset alterius abbatis monachū vel alium absolu re.ex eo q dicit vrīs de alijs pbibitū intelligitur.simile.ij.q.i.vnus ex vobis. xlv. di.disciplina.ibi peccauerit populus tuus ꝛc.pūlegium hoc locale ē ita q ipsi extēdere ad alios non possunt.

Super eo. Cōis diuisio. Secunda pars ibi:poteris.Ab.si.

a ¶ Formã.quã habes.ſ.e. ex tenore. q̃ obſeruãda eſt in abſolutione cuiuſlibet q incidit in canonẽ.ſ.e.cũ deſideres.i.rñſo.in fi.

b ¶ Juramentũ.tñ ad cautelã potius introductum fuit vt ibi dr: vt decetero nõ cõmittet talia.ſi.xxiij.q.vlti.peſſimã.ꝛ infra eo.grauem.ꝛ.ſ.e. ex tenore.

c ¶ Cum promiſſione.hic euidenter reprobatur opinio illorũ q dicunt q̃ ſi iuramentũ non interueniat in tali abſolutione non eſt abſolutus.iuramentũ enim non eſt de ſubſtantia abſolutionis: vt h patet.de hoc dictum eſt.ſ.e.cũ deſideres.in fi.

d ¶ Detrabendũ.ratione loci ꝛ temporis detrabendũ eſt ſeueritati: vt h dicit.l.diſ.vt conſtitueret.xliij.di.cõmẽſſationes.ix.q.i.ordinationes.xxij.q.iiij.non poteſt.ꝛ.ſ.de trãſact.c.vlti. ubi habes de hoc ſatis.

e ¶ Venerabili.ad cautelã: q̃ lata erat p̃ appel. vt dicebat.ſic.ſ.eo.p tuas.ꝛ ſ.de ap.ad penitentiã.ꝛ.ſ. de teſti.veniens.ij.in fi.ꝛ tñ ad cautelã abſoluatur iuramentũ preſtat vt h p̃z: ſed ex quo ad cautelam abſoluat non deberet iurare.hoc fit propter dubium. q̃ non conſtabat de ipſa ſuſpẽſione an rite lata fuerit:ꝛ ideo preſtat iuramentũ: vt ſi cõſtiterit ipſum culpabilem extitiſſe ſuper eo pro quo ſnia lata fuit ſtabit mandato archiepi ꝛ ẽ notabile q̃ pro ſuſpenſione iuratur ſicut pro abſolutione excommunicationis.Ber.

f ¶ Conſtiterit.coram quo cõſtare dz:forte coram papa ſi voluerit vel cora eius delegato vel ſi arbitros eligere voluerint.ipſe enim archiepiſcopus non dz cognoſcere: vt xf.ar.ſ.e.p tuas.ꝛ.xi.q.i.ſi clericus.de hoc dicitur.ſ. e. ſacro.ꝛ eſt ar.ex hac decre.q̃ ſemper iuramentum exigendum eſt in abſolutiõe vbi nõ ꝓſtat excõmunicationem nel ſuſpenſionem iniuſtã:ſed mãdatum differtur in euentum cognitõis:vt dictũ eſt.ſ.e.ſacro.vel dic q̃ iſti q̃bus ſcribitur cognoſcent de hac ſuſpẽſione.

G Rauem.¶ Prima pars ponit querelam.Secunda dat iudices ibi:iõq;.Abſiculus.

g ¶ Libertatis.ſic.ſ.eodẽ nouerit.

h ¶ Excolantur.ſimilem penam habes.ſ.de p̃uileg.quãto.ſic excõmunicantur iudici. ſ.de uſur.poſt miſerabilem.ꝛ.c.quanto.Ber.

i ¶ Sumptibus. uolẽtes eccleſiam ſubijcere ſeruituti ꝛ publicis functionibus a q̃bus ſunt omnino ĩmunes.ſ.de ĩmu.ec. non minus.ꝛ.xvi.q̃.i.§. nouarum.C.de ſacroſan.eccle.placet.

k ¶ Silia decetero.ſ.eo.ex tenore.xxiij.q.ul.peſſimã.ꝛ.xii.q.ij.ō uiro.xi.q.iij.cũ aliqs.ſicut ꝛ ō bſtico.i.q.vij.quotiẽs.i.ō ꝓſe.di.ij.ego berẽgari.

l ¶ Promulgare pcures.ar.ꝑ.ſ.eo.nouerit.ubi excõmunicati uidẽt ipſo iure cõſiliarij ſicut ipſi ſtatutarij rectores ꝛ cõſules.ſed illud intelligi põt niſi infra duos mẽſes ea deleri fecerint ꝛ hoc intelligitur ſm illud ut niſi ea deleri fecerint excõicentur:ꝛ ſic videntur excõmunicati ipo iure:niſi ea deleri fecerint infra terminũ dictum ꝛ poſtea per ſniam:ſed ſtatutarij et ſcriptores ipſo iure ſunt excõmunicati.ut.ſ.eodez.nouerit.Vel dic q̃ h logtur de alijs ꝓſiliaris ꝛ officialibus q poſtea ſucceſſerũt ꝛ nõ ō illis quo

communionis ligati nolũt ad mandatũ eccleſie niſi per manualem promiſſionem redire:hoc tibi durimus reſpondenduz. ¶ Dõ ſi nullatenus poſſunt induci ad preſtandum iuxta formam[a] eccleſie iuramentuz[b]:ipſos hac vice cũ promiſſione[c] poteris recipere manuali:cum interdũ conſideratis locoꝝ ꝛ temporũ qualitatibus ſeueritati ſit aliqd detrabendũ[d].

¶ Dem bituri.ꝛ carnoteñ.decañ. ꝛ ſubdiac.arelateñ.

¶ Cum de veribus ſententie dubitat:poteſt quis abſolui ad cautelam iuramento preſtito.

Venerabili.f.n. cenomaneñ. epiſcopo ꝛ procuratore turoneñ.archiepiſcopi: ĩ noſtra preſentia conſtitutis pro quadam ſuſpenſionis ſententia in prefatuz epiſcopũ ab eodem archiepiſcopo promulgata:nos ſententiaz ipſam relaxamus ad cautelã[e]: ipſo epiſcopo in preſentia dicti procuratoris preſtãte corporaliter iuramentum qõ parẽbit mandatis que idem archiepiſcopus ſibi propter hoc fecerit:ſi conſtiterit[f] ipſum in eo p quo fuit lata predicta ſententia culpabilem extitiſſe.

¶ Dem epiſcopo ſenoneñ.

¶ Excõmunicatur officiales locorum in quibus ſunt ſtatuta contra eccleſiaſticam libertatez: niſi ea deleri fecerint:ꝛ ſtatutarij feudis eccleſie ſunt priuati.

G Rauem venerabilis.f.n.piſani archiepiſcopi recepimus queſtionem:q̃ quidam ciues piſani deputati a poteſtate ac populo ad ſtatuta ciuitatis edenda:in ŏrogationem apoſtolice ſedis ꝛ ſubuerſionem eccleſiaſtice libertatis[g] edere preſumpſerunt:q̃ ſi quis clericus vel laycus contra quem cũq; laycum piſani diſtrictus ad iudicẽ eccleſiaſticum litteras apoſtolicas impetrauerit: in mille ſolidis niſi renunciauerit litteris condemnet:

nec redditus poſſeſſionum ſuarũ reddantur eidem: vel agri excolãtur[h] illi?:ſed bãno potius ſubiacent poteſtatis:ꝛ infra. Statuerũt illi preterea: vt clerici ſuis ſumptibus[i] caſtrum ripe fracte faciant cuſtodiri. q̃ ſi renuerint:contra eos poteſtas procedere teneatur : et infra. ¶ Ideoq;.f.t.mandam[j] quatenus in conſiliarios ꝛ officiales ciuitatis ipſi?:niſi ſtatuta ipſa de capitularib? ſuis deleri fecerit:ꝛ idonee ſicut exigit res cauerint q̃ ſimilia[k] decetero non debeant attentare excommunicationis ſententiaz promulgare procures[l]. Ceterum cum ijdem ſtatutarij multa de bonis eccleſiaſticis tenere dicantur in fraudem:ipſos foꝛe nihilominus priuatos[m] feudis bmõi nunciare procures.

G Rego.ix.

¶ Alloquens excommunicatum intendentibus ad ſalutem anime etiam ſi alia verba interponat excõmunicat? non eſt.hoc primo.¶ Predicatores preſertim q̃ alias ſuſtentari non poſſunt ab excommunicatis ꝛ detinentib? bona aliena elemoſynam recipere poſſunt.hoc ſecũdo. Tertio ponit quoſdam caſus in quib? percutiẽs clericum excommunicat? eſt.

Cum volũtate ac propoſito[n] maleficia diſtinguantur : excommunicationis ſententiam nõ incurrit qui excommunicato ĩ his que ad abſolutionem vel alias ad ſalutem[o] anime pertinẽt: in locuti one participat:licet etiam alia verba incidenter vt apud eum magis proficiat interponat. ¶ Predicatoꝛes quoq; q penes excommunicatos vel[p] alios alienaruz reꝛ detentoꝛes in predicationibus ꝛ confeſſionibus:quaſi gerunt cauſaz[q] vel curam eorũ ad quos res ipſe expectare noſcunt: elemoſynas licite poſſint ab illis recipere p̃ſertim[r] ſi alias nõ valeant in illo loco ſu-

rũ conſilio vel auctoritate ſtatuta illa edita fuerũt:ꝛ niſi ea deleri fecerint excõmunicentur: vt h dicit.ꝛ ſi ea fecerint obſeruari niſi ĩfra duos mẽſes ea deleri fecerint ipſo iure ſunt excõmunicati.ſ.eo.nouerit. ſic.ſ.de ĩmuni.eccle.aduerſus.Antiqua decre.ꝓcordat illi decre.nouerit:ꝛ ideo vf male deciſa vt non ꝓdicat.ſic expone pmulgare pcures.i.promulgatam eſſe oſtendas vel denuncies vel iterum excõmunicãtur a iudice alias non videtur ceſſare contrariũ. Ber.

m ¶ Priuatos.ex h dicetur q̃ ipſo iure ſunt excommunicati ipſi ſtatutarij ex eo q̃ dicit priuatos denuncies p decr.ſ. eo.nouerit.ꝛ qꝛ cõtra fidelitatem veniũt amittere debent feudũ. xxij. q.vl.de forma.ꝛ eccleſia põt illos priuare cuz in boc ſint de foꝛo illi?. ſic dominus priuat vaſallum quando facit felloniã domino de ſuo feudo in cõſti.federi .ō fcubac edictali. §. preterea. quia dominus inter vaſallos ō feudo cognoſcit ſ.de fo.compe.verũ .ex tranſmiſſa.ſi.ſ.de bf.c. vl.ar.xv.q.vi.c.penul.ꝛ ulti.ſic ꝛ clericus q contra eccleſiam ſuaz aduocat perdere debet beneficium.ſ.de poſtu.c. ul.

Quam.Tres ſũt pꝛtes: ut pz in rubro. Secunda ibi:ꝑdicatoꝛes Tertia ibi : ſi qui uero. Ab.ſi.

n ¶ Voluntate ac ppoſito maleficia : hec verba ſumpta ſunt ex illa.l. ff. de fur.q iniurie.in prin. ad coꝛ enim ꝛ ſpontaneas uolũtates reſpicit deus:ꝛ non ad actus. xv. qõ.vi.c. i.ꝛ.xiiij.q. v.ſi quid.ſola enim temeritas h attẽditur.ſ.eo. c. i.ꝛ.xvij.q.iiij. ſi quis ſuadente.quia animus punitur non opus.l.diſti. contra animum. et duobus.c.ſe.

o ¶ Ad ſalutem.ſ.eo.i. reſpon.ꝛ.xi.q.iij.cuz excõmunicato. ubi pmittitur participare in his q̃ ad ſalutem pertinẽt: ut h dicit. ꝛ q̃cunq; uerba ad hoc proficeꝛ poſſunt excõmunicato: dici poſſunt alias non.

p ¶ Vel alios.ideſt uſurarios.quoruz elemoſyna recipi non debz.ſ.e. de uſu.qꝛ in omnibus.

q ¶ Cauſam.eorũ negociorum geſtoꝛes:ꝛ iõ poſſunt eorum elemoſynas recipe:ut hic dr qꝛ ipſi quoꝝ res agũtur ab illis ſua recipe poſſunt:ꝛ ſic iſti predicatoꝛes licite ea recipiunt p elemoſynis.ꝛ licz res nõ habeat effectũ ſufficit q̃ ab initio negociũ ſit utiliter ceptũ. ff. de neg.geſt.ſed an ultro.§.is autẽ q.ꝛ negocioꝝ geſtoꝛ.preterea poteſt agere ad ſumptus quos fecerit:vt ibi dr.ꝛ ẽ arg.q̃ ille q gerit uicem alterius honoraãdus eſt:ſicut ille cuius uicẽ gerit.xciij.di.c.ul.ꝛ.xciiij. di.c.i.ꝛ.ſ.de of.dele.cum oli.ij.

r ¶ Preſertim.põt exponi pro maxime:qꝛ alias tempoꝛe neceſſitatis ab excõicatis poſſunt recipi neceſſaria ꝛ emi.xi.q.iij.qñ multos. alias vo predicatoꝛes non debent recipere elemoſynas ab excõicatis vel uſurarijs uel ꝓſilib?.x.di.oblatões.ꝛ.c.eoꝝ.ꝛ.xvij.q.iiij.miroꝛ.

a ¶ Ratiõe officij.no.q̃ rõne officij licet qõ alʒ nõ liceret.ꝛ hoc iõ qꝛ ex quo cõmissuʒ ẽ ei officium ꝛ talia sine ꝗbus officiũ cõmode expedire nõ põt.sicut iudex põt compescere omnes ipedictes iurisditionẽ suã.ſ.de offi.dele.c.i.ꝛ.c.preterea.ꝛ.c.prudẽtiã.ꝛ.c. suspitiõis. ꝛ.ſ.de testi.c.tam litteris.imo ꝛ si nõ habeat officium.

b ¶ Alij.ſ.seniores de ecclesia possunt inferiores in minoribus ordinib⁹ ꝓstitutos coercere etiaʒ turbãtes diuinũ officiuʒ:ut hic dicitur.

c ¶ In minoribus ordinibus.ergo nõ possunt sic compescere constitutos i sacris ordinib⁹ licet turbẽt officiũ: quia ex eo q̃ permittit specialiter de istis de alijs ꝓhibet sicut quod de vno negaꝯ de alio ꝛcedit.xxv.di.q̃lis.ꝛ.ſ. ō presump. non ne.ꝛ ga honorabiliora mẽbra exceptis grauioribꝰ culpis verberibꝰ subijci fi debẽt.xlv.dis. cuʒ beatus.puniãtur ergo alʒ admonitionibꝰ.ꝛ si se nõ coꝛexerint possunt suspẽdi.ſ.de cele. mis. dolentes.arg.

d ¶ Turbãtes.ſ.e.ꝛ veniens.ꝛ.ſ.de appel.dilectis filijs.

e ¶ Prelatiõis. sic ergo prelati possunt corrigere subditos ꝛ pcutere leuiter sine metu excõicationis causa correctiõis ꝛ non ex odio ſ.e. ex tenore. leuiter enĩ hoc facere debẽt:qꝛ leuiter castigatus reuerentiã exbibet castigãti.xlv.di.cum beatus.

f ¶ Magistri.sic.ſ.e.c. ſ.modica enim ꝛ leuis castigatio pmissa ẽ doctori.ff.ad.l. acgl.l.v. ſi.ꝛ.l.ſe. ꝛ humil' debet eẽ doctrina magistri.ſ.de ma.ꝛ obe.bumilis.ubi plures concoꝛ.inenies ad hoc nimia seuicia culpe ãnumerat.ff.ad.l.aquil. ꝓ

stentationeʒ habere. ¶ Si qui vero ratiõe officij quod i ecclesia obtinent:aut etiã alij clerici seniores zelo deuotionis pueros vel adolescentes in minoribus ordinib⁹ constitutos turbantes diuinum officiuʒ:ꝛ hi qui obtentu prelatõis vel magisterij subditos ꝛ scholares coꝛrectõis cã leuiter forte percusserint: excommunicationis sententiam non incurrunt.quod ꝛ de bis dicenduʒ est qui aliquos de familia sua vel propinquos inferiorum gradũ simili modo vt ꝯhibeãtur a suis insolentijs:ꝛ scientia bonisqʒ moribus informẽtur:duxerit corrigendos.

Idem astoriceñ.episcopo.

¶ Communicans excõmunicato in crimine damnabili incidit i excommunicationem maiorem.

Si concubine publice clericoꝛ ecclesiastice censure districtione notentur : eosdem concubinarios non est dubium sententia maioris excommunicatõis inuolui qui post latam sententiam communicant in eodem crimine criminosis.

Idem.

¶ Excõicatus minori põt ab excõ municatione aliquem absoluere.

Nobis collata potestas : vt a minori excõmunicatione si in ipsam inciderint: inuicem se absoluant: vtroqʒ ligato vinculo excommunicationis huiusmodi nõ expiratꝝ. Idem.

¶ Permittitur ministris ecclesiarum semel in bebdomada celebrare tempoꝛe interdicti concurrenti-

mus violentas iniecerit.ꝛ.ſ.e.c.i. violentia nõ cõmittitur sine dolo:sʒ huiusmodi manꝰ ꝓdictarũ psonarũ si sũt dolose sed charitatiue licet fortuito casu excedant modum disciplineq̃ ꝓbat ex ꝓn.huius.c.

i ¶ Si cõcubine.i eodẽ crimie.secꝰ si alias participarẽt i locutiõe:vl' alias q̃ i crimine:tũc nõ essent excõicati maioꝛi:sed minoꝛi.si.ſ.eo. nuper vbi satis de hac materia.ꝛ ea q̃ ibi dicta sũt ꝭ posses repetere ꝛ sic sentẽtia p participationẽ criminis extendit ad psonas cõtra quas lata nõ fuit simile.ſ.de immu.eccle.aduersus.i fine.ꝛ.ſ. eo.nouerit Ber.

k ¶ Nob⁹ collata.expirat: Si potestas ista absoluendi nõ expiraꝛ:ergo vnꝰ ꝑt absoluere aliũ Sʒ contra vꝝ q̃ cuʒ vnꝰ fit ꝑuatus a sacris aliũ restituere nõ põt.de cõ. di.iiij.sanctũ.qõ eiʒ si bʒ dare non põt.i.q.i.c.i.ꝛ.q.vij. daibertũ.ꝛ.ar.ſ.de cleri.exmi.c.vlt.Quid ergo dicit talis ptãs si expirat.Rñ.bñ dicit q̃ in veritate ptãs collata nõ expiraꝛ pp hoc cũ effectu: sʒ dormit.i.ptãs illa cũ vteꝛq̃ sit excõicatꝰ nõ põt hꝛe effectũ:qꝛ alter alteꝛ nõ ꝑt absoluere nisi ꝑmo alter eoꝝ ab alio q̃ a socio fuerit absolutꝰ tũc ꝺmũ bʒ effectũ.si.ſ.de offi.õle.prudẽtiã.§.sexta.ꝛ.ſ. de ꝛcel.pbẽ.ꝛ eccle.nõ va.qꝛ diuersitatẽ.xv.q.vlt.c. pe.ꝛ vlt.ſi.C.de cura.fu.l.pe.vel dic q̃ bene põt alter alteꝛ absoluere lʒ sit ligatus minoꝛi excõicatiõe:ꝛ ita nullo mõ expirat potestas sed durat cuʒ effectu.ar.decre.predi.si celebrat.qꝛ minoꝛ excõicatio ꝑuat solũmodo a preceptione sacramentoꝝ:sʒ nõ a collatione:vt ibi dicitur arg.ad hoc ſ.eo.sacro.ꝛ.ſ.de rescrip.ab excommunicato.

¶ Permittimus. Hodie b.c.fuit ō nibilo. qꝛ hodie pmittit singulis clericis celebrare ianuis clausis excõicatis vl' interdictis exclusis: vt hẽtur in.c.fi.§ addicim⁹ ꝛ.§.ſe.eo.ti.li.vi.Ab.fi.

l ¶ Excõicatis.interdictis.ꝛ ꝭ idẽ facere ꝺbẽt religiosi:ꝛ alij q̃ ꝑuilegiũ hñt celebrãdi tpe interdicti.ſ.de ꝑuil.qõ nonnullis.ꝛ.j.ti.pr.cũ i ptib⁹:illud ꝑuilegiũ per hoc.c.extẽdit ad oẽs alios ꝓlatos ecclesiarũ qui ꝑus illud nõ habebãt q̃ semel tñ i hebdomoda celebrẽt cã ꝛficiẽdi coꝛpꝰ xp̃i:ꝛ ꝭ nõ attẽdit fauoꝛ psonaꝝ sʒ sanctitas ipsiꝰ coꝛporis ꝑncipalr ꝛ necessitas ꝺcedẽtiũ ifirmoꝝ.p̃sbyter.n.semp dʒ habere eucharistiã paratã:sʒ qñ ꝛsecrat ꝓ populo nibil in crastino seruãdũ ẽ.de cõ.di.ij.trib⁹.itẽ alijs conceditur fauoꝛe religiõis siue personarũ:vt pʒ i.c.q̃ nõnullis.ſ.de priuil.

m ¶ Quod decedentib⁹.sic.ſ.ti.pri.qõ in te.Ber.

n Quamuis. Diuidit i duas partes:scõa ibi nisi.Ab.si.

¶ Satisfaciat:lʒ qs satisfecerit iniuriã passo:nõdũ tñ baberi dʒ absolutꝰ nec ẽ ei cõicãdũ nisi ꝑmo absoluat.ſ.eo.cũ desideres.i.rñso.ꝛ vl.ois n.res ꝓ quascũq̃ causas nascit ꝓ easdẽ disoluit.i.de re.iur.c.i.sic.ii.excõicatio qñq̃ solo vbo ꝯbit ꝛ solo vbo tollit:sʒ hoc casu ipso facto iducit:sʒ solo verbo tollit:ꝛ sic satisfactio vel iuramẽtũ nõ sunt de substãtia absolutionis.de hoc dictũ est supra eodem.cũ desideres.in fi.

o ¶ Mortis.ſ.eo.nõ dubiũ.ꝛ.xvij.q.iiij.si qs suadente.ꝛ.ſ.e.qõ de bis.

p ¶ Inimicitia.ſ.e.ꝺcreto.ō ifirmitate iopia senili etate bẽs.ſ.e.qõ ō bis.

q ¶ Inopia.si.ſ.de testi.si testiũ.ꝛ.ſ.e.ea.nescitur.Sol.ibi.

r ¶ Puerili.pueri infra pubertatẽ nõ mittunt ad curiã:qꝛ etas eos excusat ab itinere.ſ.e.c.i.§.pri.ꝛ.j.e.c.vlt.

s ¶ Serus.supra eo mulieres.ꝛ.c.de monialib⁹.

t ¶ Coꝛporis ipotẽtia.qꝛ si sit mutilatꝰ i pede q̃ ire ne possit vel ꝓtractꝰ.

u ¶ Impedimẽto canonico.ſ. eo.quod de bis.Ber.

r ¶ Juris bñficio.vt hui.ſ.e.mlieres.ꝛ ꝭ itellige ꝑ distictionẽ hui⁹.c.ſ.e. relatũ ꝙ ¶ Quibusdã ꝑdcõꝝ.ſ.q timoꝝ mortʒ ifirmitate inimicitia senili etate ꝓfractiꝝ ipotẽtia ꝑpetua iopia oẽs isti possib ilitate ꝛcepra sedẽ ap

L

stolicaz visitabūt p mādato recipiēdo: vt. j. fegk. r. s. e. 8cetero. r. c. 8 his.

a Quenem. Iste ē tex. notabilis r quotidie allegaī nec diuidik. ab. si. ¶ Simili. puta nisi boc feceris noueris te excōicatū. s. de appel. c. preterea. ij r. s. de testi. co. c. ij. r. s. de rapto. c. iij.

b ¶ Judice sua sñia iudicis sui siue iusta siue iiusta tenet. xi. q. iij. c. i. r. ij. sz a nō suo iudice lata est nulla ar. s. 8 puileg. cñ oli essem. r. s. de cōsue. ad audiētiaz. r s. de iudi. at si clerici. r. s. de offi. ordi. c. pe.

c ¶ Non tantum minor. Sic ergo patet cuz dico excōico illum: de maiori itelligitur: minor enim excommunicatio remouet a cōione sacramētorū vt ibi dicik: maior excōmunicatio r corpore christi quod ē ecclesia. s. cōione fideliū. iij. q. iiij. engeltrudā. Est ergo maior excommnnicatio a qlibet licita communiōe r legitimo actu separatio: vnde adaz excommunicatus fuit. esu ligni xi. q. iij. §. euidenter. Excōicatio que dicitur anathema ifligitur tā ab homine qp a iure r p contumacia r pro crimie j. tit. pri. er parte. r. xvij. q. iiij. si qs suadente. r. xxiiij. q. i. c. i. ij. r. iij. r i titulo isto per violentiam manꝰ iniectionē. Minor autem excommunicatio infligitur quādoqz penitēti r impenitēti: penitēti quādoqz a seipso: quādoqz a sacerdote. 8 pe. di. i. facili⁹. sed meliꝰ facit si aucte sacerdotis hoc facit 8 pe. di. i. i actione: impenitēti quādoqz adeo imponik excōmunicatio minor cū propter mortale peccatuz deus tradit aliquē satbane r discedit a mēte eiꝰ. xi. q. iij. audi. deniqz. Quandoqz ipsemet se suspēdit a sacramē tis cuz nō vult penitere r putat sibi sufficere: r male 8 fit: 8 pe. di. i. sunt qui arbitrank: sed si reputat se indignū r abstinet bene facit de ꝑse. di. ij. qui scelerato. Quādoqz ipo nik a sacerdote loco pene: qr nō vult penitere. xvij. questiōe. iiij. miror. quandoqz per sentētiā casionis xi. questiōe. iij. cū excommunicato. r. lxxxi. di. si qui sunt. Cum inflicta ē excōmunicatio a se vel a deo agat penitentiam r seqtur recōciliatio. Si vo a sacerdote iflicta fuerit p eū recōciliek. Cū vo a canone infligik minor excommunicatio per simplicem sacerdotem potest absolui r sine iuramento vel aliquo mandato nisi participet in crimine. s. eo. nup r. c. si concubine. qui maiori excōmunicatione est notatus si ab homine semper ab eodē: vel eius superiore debet absolui. s. eo. per tuas. nisi incēdiarij post publicatiōnē supra. eo. tua. si a canone ē notatꝰ a suo episcopo potest absolui: nisi cōditor canonū sibi absolutionem retinuerit: supra eo. nuper. sicut in bis qui violentas manus mittunt in clericuz. xvij. qstione. iiij. si qs suadente. r su pra capitulo prorimo.

Pueris. Due sunt ptes. scda ibi cū ppter. Ab. si.

d ¶ Pueris. itellige doli capacibꝰ supra de delic. pue. pueris alias iniuriā facere nō possunt. pati vero sic. xv. q. i. illud.

e ¶ Etatis. sic ergo parcitur etati: z nō i totū sed quo ad minorē penaz: vt i delictis. ff. de mino. auxiliū. §. i 8lictis. i 8lictis enim nō parcitur nisi quo ad minorem penam: vt ibi.

f ¶ Rigor. iuris rigor tempat qñqz rōne etatis vt bic. r. lxxxvi. di. tāta. r 8 cō. di. iij. eos q. xxxv. q. ix. sniam. qñqz rōne locorum r temporū. s. eo. sup eo. r qñqz rōne psone r cause r loci r temporis. s. de trāsac. c. vlt. r. xxxiij. q. viij. occidit. r. xxix. di. sciendū. qñqz rōne multitudinis r scandali. l. di. vt cōstituerek. cum suis concor.

Rubrica de verborum significatione. Supra visuz est 8 diuersis cōstitutionibꝰ circa iudices iudicia clericos matrimonia r crimia. Verūtñ qr in eis r alijs dispositionibꝰ dubitari pōt de significato verborum iō in fine operis annectit hanc rubricam. Ab. si.

i Anouate Exponit bic Hieronymus verbuz nouale qō scribik osee. x. capitulo. Ab. si.

g ¶ Nouale. verba sunt bieronymi exponentis verba ppbete.

Si quem sub bac forma verboruz: illum excommunico: vel simili[a] a iudice[b] suo excommunicari contingat: dicendum est euz non tantuz[c] minori que a perceptione sacramentorum. sed etiaz maiori excōmunicatione que a communione fideliuz separat: esse ligatū.

Idem.

¶ Beneficium indultuz rōne minoris etatis postquam cepit babere locum non extinguitur licet minor peruenerit ad maiorem etatē.

Peris[d] qui in canonez incidерunt sentētie promulgate: siue ante siue post pubertatem postulent se absolui: potest diocesanus episcopus absolutionis beneficiuz impartiri. ¶ Euz propter defectuz etatis[e] in qua fuit commissus excessus: rigor[f] sit mansuetudine temperandus.

Rubrica De verboz significatōe.

Hieroymus sup osee.

¶ Nouale est terra nouiter ad cultura redacta.

Nouate nouale[g]: nouale est ager nūc pmum precisus[h].

Idem super danielem.

¶ Appellatōe patris veniūt in lata significatione oēs ascendentes.

Nam r rex nabuchodonosor pater tuus. i. proauus more scripture que auos et deinceps patres[i] appellat.

Idem in parabolis.

¶ Non dr natus q statiz decessit.

Nam r ego vnigenitus fui coram matre mea. ¶ Quare vnigenitum[k] se nominat: quez fratrez vterinuz[l] precessisse scriptura testatur: nisi quia ille mor natus sine nomine quasi nunquā[m] esset de vita decessit.

Idem super matheum.

¶ Dictio antecz nō semp iplicat.

Quod dicitur antequam conuenirent: nō sequitur: vt postea conuenirent[n]: sed scriptura qō factum non sit ostendit.

Hieronymus super matheuz.

¶ Primogenitus dr qui pmo nascitur etiaz si nullus sequitur eum.

Ioseph non cognouit mariā donec[o] peperit filiuz suum primogenitum. ¶ Ex boc loco quidam peruersissime suspicantur et alios filios mariam babuisse: cum mos[p] diuinarum scripturarum sit vt primogenitum non vocent quē fratres sequuntur sed eum q pmo natus fuit.

Illarius.

¶ Verba sunt intelligenda non secundum qp sonant: sed secundum mentem proferentis.

Intelligētia[q] dictoruz[r] ex causis[s] ē assumēda dicēdi: qr non sermōi res[t]: sz rei[v] ē pmo subiectus.

Augustinus super matheuz.

¶ Non vitiatur factuz vario modo narratuz vbi idem in substantia conducitur.

Nam r rex. In prima pte ponunt verba danielis. in secunda verba bieronymi exponentis illa. secūda ibi: idē proauus. r vide historiā. de ꝑse. di. i. in. c. vestimēta. alias incipit vasa. Ab. si.

i ¶ Patres. oēs ascendentes carētes nomie continētur. ff. de verb. sig. appellatione. r appellatiōe filij omnes 8 scēdētes. ff. e. liberorū. r. ff. de gradi. l. iurisco. sultus. §. parētes. vsqz ad tritauum patres dicūtur vltra vero maiores appellank. liberi vsqz ad trinepotē: vlteriꝰ iferiores vocank: ut ibi dr: vnde christus dici pōt filius dauid. ala.

Nam r ego. In prima pte ponunt verba salomonis. in secūda verba bieronymi exponentis illa ibi: quare. Ab. si.

k ¶ Unigenituz. verba sunt bieronymi exponētis verba salomōis.

l ¶ Uterinum. fratres vterini dicunk q ex eodē vtero nati sūt: viuēte enim vria ꝑcepit bersabee[e] r dauid r peperit filiū qui mortuus ē statim. postea cōcepit ex eodē: salomonē: vnde ipse dicit. naz r ego vnigenitus rc.

m ¶ Quasi nunquā esset. Et ita nō vr fuisse qui non durauit. argu. supra 8 reg. ad nostrā. lxiij. di. cto. ff. de in rem v. si pro patre. §. versuz. sic nō dicitur esse qui minus idoneus ē supra 8 trāsla. iter. r. ff. quod cuiusqz vniuer. l. i. ad fi. r. C. de episco. audi. de creatiōibus. r. ix. distin. propter totius. xxiiij. questione. i. paratus.

n Quod dicitur antecz cōuenirent. vba sunt euāgelij matthei q̄ bieronymus bic expōit. si. xxvij. q. ij. prinscz. nec valet bic arga cōtrario sensu. r est qdā modus loquēdi sicut ibi: sede a dextris meis donec ponā rc. nō tamē sequitur qp postea posuerit. respon. r illō coruus nō fuit reuersus ad archā donec aque siccarētur. sic. j. c. pri. immo ostendik qp non cōuenerunt. contrarium innuitur eius qp vba sonare videntur: ut bic dicit in fine rc.

Ioseph. Primo ponuntur vba euangelij. secundo verba bieronymi exponentis illa ibi. Et boc loco. Ab. si.

o ¶ Donec. simile supra eodem capitulo prorimo.

p ¶ Mos. idē dicit lex primus ē quē nemo antecedit ergo r prio genitus ē añ quē nemo nascik qcqd sequak. ff. e. ti. primꝰ. r. l. primi.

q Intelligētia. sic. ff. de reg. iur. i ambiguis. r. xxij. q. v. humane.

r ¶ Dictorum. i. verborum que prolata sunt.

s ¶ Ex causis. nō statī 8bemꝰ itelligere: ut vba pma facie sonare videnk. marie ubi ābigua sūt. sz 8bemꝰ recurrere ad itētionē loquētis: ut bic dicit. ar. bo. s. 8 pbē. c. vlt. r. c. cū cāz. r. ff. e. ti. nepos proculo. r. ff. de reg. iur. semp in stipulatiōibꝰ ad cāz dicti recurrēdū ē. s. 8 accusa. cū dilecti. sicut ad cāz facti. xliij. q. vlti. occidit. ff. 8 furtis. vep.

t ¶ Res. i. itellectus. ff. de suppel. le. l. labeo. xxxi. q. i. quō vginibꝰ. ubi dr sex maritos babuisse dño testāte quinqz tātuz babuit. ibi enī bieronymus respexit intētionē r non verba samaritane. Lau.

v ¶ Rei ē sermo subiectꝰ. i. intētioni seu intellectui sermo seruire dz: qr nō in foliis. sz in radice rationis r sensu cōsistit euangeliū. i. qstione. i. marcbion. r. j. eodē. c. ij. r. c. in bis. verba enim instituta sunt: ut per ea quis in alterius noticiam cogitationes suas proferat

xxii.q.ij.is aūt.q3 sicut animus ꝓfert corpori:ita sñia verbis. xxxviii. di.sedulo.¶.xxii.q.v.humane.¶.ff.de legi.scire. Itē ar.ē ꝙ verba ad ẽneum sensuz sunt trabēda vbi res aliter salua esse nō pōt. ar.C.de ver.sig.cū quidā.¶.C.de legi.cum questio.

Nihil. Diuersitas verboꝝ non viciat si idem in substantia concludatur.h.d.vel sic vt ī rubro. Alb.si.

a Diuersitas.quoniaz nomia ¶ verba transposita idez significāt vt dicit Aristo. vt in peryar. est argu.ad hoc.C.de testa.quoniā indignum. ¶ vbi eadem dicuntur pro ut sequitur ī littera.¶ b certuz sit.¶ est ar.bonuz pro testibus diuerso mō narrantibus.ar.s. de testi.c.cum tu.¶.viii.q.i. ī scripturis.de conse.dist. ij.quotidie.¶ ō pe.di.i. piculose.ar. ꝓtra. xxxv. q.vii.de parētela.ij.sed illud itelligitur de ꝓtrietate sententie.

b Propterea.ad interpretandū.i.ad exponēdum.

c Sensum.s.eodez intelligentia.

d Proprietas.non.n. semp ad ꝓprietatē verborū recurrēdum est.sed videndū ē quid testator senserit ī qua ꝓsumptione sunt qui mouant in eo loco.ff.de fun.instru.¶ ī stru.le.l.cū delanionis. §.asinā.q3 potior ē mēs dicētis ꝙ vox.ff.de suppel.leg.labeo. nec plus verbum ꝙ voluntas inspici dz.C. que res pig. ob.pos.l.vl.¶.xxii.q.v. hūane aures.i.q.i. marchion.itē argu. ꝙ ỹba a sua significatione cadūt cum res aliter salua esse non potest de qua agitur.īstitu.de inuti. stip. §.quotiēs.¶.ij.q.ij.omnes.C. an seruus ex suo facto.l.vl.ff.ſi quis cau. ſi eum.§. qui iniuriarū. lv.di. qui partē.¶.l.di. dño sancto.a ꝓprietate verboꝝ non ē recedendū nisi qñ ꝓstat voluntatē loquentis aliter voluisse.ff. de le.iii.non aliter. ¶ īproprietates nō sunt trabende ad ꝓsequentiā sed sunt excusande.Ala.

e Quāuis.rite.i.ſm originariā verbi significationē.

f Priorat⁹ curā.sic ponit.i.q.iii.saluator.¶ ē dignitas p se sic dcā.

g Dnus.primus.vii.di.moyses.Ber.

h Cōstat.ex trib⁹ ut ꝭ dicit nō tanꝙ ex suis partib⁹ ꝙpetētib⁹ sed ordinātib⁹ potius:¶ īproprie dr locus constare ex bis sicut dicuntur vestes partes bois adornatiue. vnde illud:pars quoq3 minima ē ipsa puella sui.

i Causa.a casu:¶ ē anteꝙ rñdeat pars altera. est ergo causa res ī dicendo posita cuz ꝙpositione certaꝝ personaꝝ.s.actoris ¶ rei iudicis ¶ testis.Et ideo dicitur a casu q3 frequenter casualiter occurrunt preter voluntatem hominis.

k Discutit iudiciuz.¶ sic vī processu tēporis mutare nomen ¶ exēplificat de iudicio de tertia parte etiā fori.

l Dum finit iusticia.hic exēplificat scdaz ptez fori.¶ ita ex istis trib⁹ ptibus ꝙstat forus ut dcm ē.¶ idē esse videnť ista tria in substātia:sed aliā denominatōez assumūt diuerso tpe.

m Judiciū.iudiciū ē legitim⁹ actus duaꝝ ꝙsonarū actoris ¶ rei sup eadē qōne ꝙtractata sub eodē iudice ꝙtracta.Lau.

n Justicia.iusticia ē ꝙstās ¶ ꝑpetua volūtas ius suū vnicuiq3 tribuens.īsti.de iusti.¶ iur.ī ꝓn.¶.s.ī ꝓn.libri in consti.grego.

o Juris stat⁹.ler.n.dr status iuris ¶ vere:q3 p sñiaz ius nō ꝙstituit sed status iuris declarat.ff.si ser.ven.sicut.§.sed si querit.

p Negociū.q3 supra fecit mentionē de negocio ibi. origo negocij.¶. ostendit qd sit negocium:quasi negans ocium.

q Actionē cause.in hac significatiōe sumit supra vbi dicit origo negocij.

r Jurgiū.hic exponit qō dixit.s.qō est iurgiū litis.

s Jure disceptāt.ar.q3 iurgia nō ptineāt ad ꝓsbyteros q3 nō tenent esse iurisperiti.xxxviii.di.q3 ipsis.nec aduocare possunt:nisi in certis casib⁹.s. de postu.c.vl.secus de archidiacono.xxv.di.c.i.R.

Nihil obstat narrandi diuersitas[a] vbi eadem dicātur: maxime cum quisq3 euangelistarū eo ordine credat se dicere quo de⁹ voluit. Grego.

Sensum non verba considerare debemus.

Propterea si proliram epistolam meā ad interpretādum[b] accipere te fortasse cōtigerit: rogo non verbuz ex verbo: sed sensuz[c] ex sensu transferri: quia plerunq3 dum proprietas[d] verborum attenditur:sensus veritatis amittitur. Isidorus.

Dicit quis,ꝓprie sit prepositus.

Quamuis omnes qui prestūt prepositi[e] rite vocētur: vsus tamen obtinuit eos vocari prepositos:qui quādaz prioratus[f] curaz super alios gerunt. Idem in li.ethymol.

Non recipit congruam sūmationem.

Agrus est exercendarum litiuz locus: a fando dictus siue a foroneo rege qui primus[g] gregis legem dedit. Constat[h] autez forus cāusa: lege: ¶ iudicio. Causa[i] a casu quo venit.Est enim materia ¶ origo negocij nedū discussionis examine patefacta:que duz proponitur causa est: duz discutitur[k] iudiciū:dum finitur iusticia[l]. Uocatur autem iudiciuz[m] quasi iurisditio:¶ iusticia[n] quasi iuris⁹ stat⁹. Judiciuz autem prius īquisitio vocabatur: vnde ¶ auctores iudicioꝝ prepositos questores vel quisitores vocamus. Negociuz[p] multa signat: modo actuz alicuius rei cui⁹ cōtrarium est ociuz:modo actionē cause[q] quod est iurgiū[r] litis.¶ dictuz est negocium idest sine ocio.negociuz autē in causis: negociatio in ꝓmercijs dicitur: vbi aliqd datur vt maiora lucretur.Jurgiū dicitur quasi iuris garriuz: eo ꝙ hi qui causam dicunt:iure disceptāt[s]. Lis[t] autem a contentione limitis prius nomē sumpsit. de qua virgilius[v]: limes erat posit⁹ litez vt discerneret agri. Causa aut argumēto[x] aut ꝓbatione constat.Argumentū nunquam testib⁹ nūquā tabulis dat ꝓbationez:sed sola inuestigatione inuenit veritatē: vñ dictū ē argumētū q3si argute inuentū. Probatio aūt testibus[y] ¶ fide tabularū[z] constat. In oi quecq3 negocio[a] be psone querunť iudex accusator reus ¶ tres testes[b]. iudex[c] dictus quasi ius dicens populo siue ꝙ iure disceptet.iure autem disceptare ē iuste iudicare. nō est ergo iudex si nō ē in eo iusticia. accusator vocatus est quasi causator: q3 ad causam vocat eū quē appellat.reus[d] a re que petit nūcupatur:quia quāuis conscius sceleris non sit: reus tamē dicitur quādiu in iudicium pro re aliqua petitur. testes antiqtus superstites dicebantur eo quod super cause statu proferebantur: nunc parte[e] altera ablata nominis testes vocantur.Testes autem considerātur: conditōe natura ¶ vita.ꝙditione:si liber[f] nō seruus.nam sepe seruus metu dominantis[g] testimonium supprimit veritatis.natura si vir nō femina[h]

e Lis aūt.q3 fecit mētionez litis.s. vbi dicit iurgiuz litis exponit modo quid sit lis.lis eīm ciuilē cāz oñdit tantuz ¶ nō criminalez.ff.e.ti.litis.

v De qua virgili⁹.arg.hēs hic ꝙ possumus īducere pro nobis libros gentiliū siue paganoꝝ.xxxvii.distin.si qd veri.¶.i.q.i.dñs declarauit. ibi.si ergo ¶c.Ber.

x Argumento.argumentū vocat naturalem probationē que fit per localē argumentationez.¶ ita arg.ꝙ in iudicio valet naturalis ꝓbatio.arg. ꝓtra.i.dist.ꝙsuetudo.¶.s.de elec.bone.i.ibi negātis factū per rerum naturaz ¶c.a ꝓtrario ¶ nō p testes: vel instrumēta:vt littera sequēs dicit. vñ dic talibus.i.instrumētis.

y Tabularū. hic equiparātur testes ¶ īstrumēta:q3 parē viz habēt ī litibus exercēdis C.de fi.instru.in exercēdis.

z Negocio. non notorio qō exercetur in forma iudicij.

a Tres testes.ar.ꝓtra.iiij. q.iij.§.vbi numerus. ¶.ii.q. iiii.c.i.¶.s.de testi. Iz vniuersis.vbi dicit:in ore duoꝝ vel triū testiū ¶c. potest dici ꝙ ꝭ dicit tres testes propter triplicem modum probādi: scz per testes īstrumenta ¶ argumenta.de qbus premisit vel potius dicas cōfessionem. q3 quodlibet istoꝝ trium legitimam facit probationē siue p testes instrumēta ¶ ꝙfessionē s.de restitu. spolia. cū ad sedem.in fi.

b Juder.sic.xxiii.q.ii.c.i.¶ supple hic bon⁹. q3 quādoq3 malus ē iudex.iii.q.vii.c. indicet.§.vl.q3 ¶ p meritis subditoꝝ disponit adeo vita rectoꝝ.ij.q.vii.c.i. ¶.v.q.i.ex merito.¶.viii.q.i.audacter.

c Reus.a re ¶ nō a reatu.xv.q.iii.c.vl.¶.iii.q.xi.nō ē.Ber.

d Parte ablata.ē hic figura que dr aufereſis:cum ꝓncipiū dictionis aufert ſm qō patet hic.Est ¶ figura alia q̄ dr ꝓsopopeia.i.confirmatio noue persone.de consē.di.iiij.queris a me.versus fi.Item antonomasia.cū per excellentiam aliqd alicui attribuit quod cōmune est plurium.ut cum dico apostolus intelligit paulus.xxxii.q.v.c.ſi paulus,¶ cum dico vrbs ītelligitur roma.s.de pe.¶ remiſ.significauit. Sinedoche.cum pars ponit pro toto.xxxii.q.iiij.meretrices.xiiij.q.v.plane.Antbiptosis.cum ponit casus pro casu.lxxxv.di.ordinatōes.xviii.q.ij.gdā.Liptote.cū plus dicit ¶ minus significat.xxxvii.q.vii.qd in oībus. Pleonasmos.cum superabundat dictio:ut iste videt oculo monachū regularē.xx.q.iii.ꝑsens. Themesis.cū eadem dictio īterdicit.ff.de mino.l.quod si de speciali.ff.de rei vendi.si post acceptū. Sincopa.cuz qd auferť de medio dictionis.vij.q.i.audacter:pro audaciter. Jronia.cum qd per derisionē.i.per contrarium dr: o quanta integritas.xi.q.iii.ad mensam. in fi. Epesis.i.expositio precedentis sermonis.lxvii.di.quoniā. Item antropospatos.cum aliqd attribuit deo qō cōuenit homini.xxiii.q.i.odi ¶ proieci. ¶.s.de re.ec.alie.uel non.si qs presbyterorum. Ala.

b Si liber.q3 seru⁹ testis esse nō pōt.iiii.q.iii.vbi.§.itē serui. sed liberi. ut ibi dr.versi.item liberi.C.de testi.auc.si dicatur.

c Dominātis.iiii.q.iiii.item idonei.¶.xi.q.iii.q̄ttuor.

d Non femina.hoc ītellige in crīali in quo casu mulier testis eē non pōt ſm canones.xxiii.q.v.mulierē.sed in ciuilib⁹ ¶ matrimonialib⁹ bene ferunt testimoniū.s.de testi.taz litteris.¶.c.super eo.arg.contra ꝙ possūt in criminali. xv.q.iii.ex eo.sed aliud secundū leges. tamen in crimie excepto admittit mulier ēt male fame ad accusationē.s.de symo.rāta. ¶ ī inq sitōe admittit ad testimoniū siue denūciatōez.s.de testi.lfis.¶.c.qm. Itē

in testamẽtis mulier non admittit. institu. de testa. §. testes. Ber.
a Uariũ. C. de iofti. testa. filia. ꝛ ar. C. de isti. ꝛ substi. reprehẽdenda.
b Integer. qz dz esse testis bone fame ꝛ sine omni suspitione. i. q. vii. testes. infamis repellit. §. de testibus cogendis. preterea.
c Fide carebit. non credit iuramẽto suo. ij. q. vii. non põt. Ber.
d Justicia. cũ scelerato: cuz sit virtus. xxxii. q. i. cũ renunciatur. ꝛ est sũmum bonuz in vita colere iusticiaz. xii. q. ii. cum devotissimam.

Pactum dicitur.

Textus iuris ciuilis aliter diffinit in. l. i. ff. ỏ pactis. Ab. siculus.
e Scriptura. ꝛ etiã sine scriptura pactũ fit. ꝛ hoc ideo dicit: qa sepe iteruenit scriptura: ꝛ ad probationem pacti interponitur.
f Legib⁹. aliter nõ valeret nisi secũduz leges fieret. ff. de pa. in fine. §. pretor ait. ꝛ C. e. ti. pacta. Ber.
g Pactũ. dicit pactũ duorum vel plurium cõsensus in idem. ff. de pac. l. i. §. i.

Jus dictum.

Diffinitur hic ius nõ put ẽ generale nomen sed pro ut applicatur ad certaz rem quando dicit habeo ius in tali re. tũc enim dicit ius a iure possidẽdi. Et ita stellige istũ textum. Sed capiẽdo ius generaliter dicitur a iusticia. ꝛ ẽ ars boni ꝛ eq. vt. l. i. ff. de iusti. ꝛ iure. ꝛ istud generale nomen bz multas species sub se naturale ciuile ꝛ gentium. i. diuisi. ius. ꝛ. §. se. Ab. si.
b Jus dcm̃. boc enim iure: hec verba habes. xiii. q. iij. qd dicaz. in fi.
i Quod iuste. nõ tamẽ ecõuerso ꝑm leges: qz iure possidet q mala fide ꝓscripsit. nõ tm̃ iuste. §. de prescrip. vigilãti. secus ꝑm canones. qz q mala fidẽ habet nõ prescribit. eo. ti. quoniã omne.
k Alienum. i. alijs debitũ.
l Male autem. vt auari. xlvii. distĩ. sicut bi. ꝛ xiiij. q. iiij. qd dicam.
m Presumit. idest inuadit. Bernar.

Quia. Prio decisse narrat factũ. secũdo diffinit ibi. ceterum. Ab. si.
n Primitie. qd sint primitie dicit. §. de deci. c. i.
o Solis ecclesiaruz. sed qd appellat hic ecclesia? dñs Albericus dixit q bona ipsa sũt loci ꝯclusi muro ad istar vacantis hereditatis q̃ vicẽ ꝓsone obtinet. ff. de acqrẽ. re. do. hereditas. alij dicũt q sũt vniuersitatis illi⁹ loci. ar. xii. q. ij. nulli liceat. Hug. dixit q res iste sunt dei: ꝛ cũ oia ei⁹ sint ista tm̃ spãlitas. ar. i. q. iij. saluator. xvi. q. i. i canonib⁹. xxiii. q. viii. cõuenior. xvi. q. vii. oẽs. decime. §. de decimis tua. ij. vbi dicitur q deus in signum vniuersalis dominij decimas sibi retinuit. quarum rerum vsum dominus clericis concessit. T.
p Licitis. ꝛ ẽt de illicitis pót fieri elemosyna dũmodo trãsferat dñium ꝛ nõ cõpetat repetitio. xiiij. q. v. nõ sane. ꝛ. c. q babetis. ꝛ. §. se. ꝛ de hoc plene tractatur. §. de deci. ex transmissa. Ber.
q Potestatẽ. xii. q. ij. nulli. ꝛ. c. qcunqz. xvi. q. ij. decimas omnes.
r Sacrilegus. q bona ecclesiarũ rapiũt ꝛ inuadũt sacrilegi iudicant ꝛ ab ecclesia sũt puniẽdi. xii. q. ij. nulli liceat. §. de foro ꝯpe. ꝯquestus. ꝛ nõ solũ sacrilegis: sed ẽt iude furi ꝯparant. xxiii. q. iiij. qd ergo. Ber.

Uesinit. Duo sũt dcã. vt pz i rubro. Scoz ibi. festũ vero. Ab. si.
s Etiã solus. arg. cõtra in apostolo vbi dicit infirmat qs in vobis: inducat ꝓsbyteros ecclesie q orent sup eum. §. de sacra vnc. c. vno. ꝛ sic videtur q debeãt esse plures: quia pluralis locutio duoz numero ad min⁹ contenta est. iij. questione. iij. versi. vbi numerus. boc intellige in necessitate q̃ legẽ non bz. de conse. di. i. sicut. ꝛ. §. de consue. quanto.
t Dominica. quoniã in dominica propter reuerentiã non est ieiunium celebrandum. xxx. di. c. vlti. sed in sabbato precedenti ieiunandũ est. §. de obser. ieiu. c. i.
v Die. s. bisextili.

nam variuz[a] ꝛ mutabile semper femina ꝓducit. vita: si inocens ꝛ iteger[b] actu. naz si vita bona defuerit fide carebit[c]. nõ. n. põt iusticia ꝯ cuz scelerato homine habere cõmercium.

Idem.

Dicit qd sit pactũ ꝛ vnde dicat.

Pactum dicitur inter partes ex pace conuenies scriptura[e] legibus[f] ac moribꝰ comprobata: dictũ pactuz[g] quasi ex pace factuz.

Idem in eodem.

Hic isidorus ponit ethymologiaz iuris prout habet in iure: nõ prout est generale nomen.

Ius dcm̃[h] est a iure possidendo. boc enim iure possidetur quod iuste[i]: boc iuste qđ bene. qđ autem male possidetur: alienum[k] est. male[l] autẽ possidet qui vel suis male vtitur: vel aliena presumit[m].

Paschalis cãonicis sci martini.

Quicquid fidelis offert ecclesie oblationis nomine ꝓtinet: ꝛ a secularibus possideri nõ debet.

Quia sũ carpẽsis plebis: ꝛ infra. Ceterum[n] primitie decime ꝛ oblationes in solis[o] ecclesiarũ bonis precipue numerãtur. Oblationes vero dicimus quecunqz de ꝑpriis ꝛ licitis[p] rebus ecclesie a fidelibus offeruntur. quicunqz igitur eas per potestatez[q] secularem obtinet: proculdubio contra deũ ꝛ sanctoruz patrum nititur sanctiones. quinimo ꝛ qui accipit ꝛ qui tradit raptor ꝛ sacrilegus[r] iudicatur.

Alexander tertius.

Solus sacerdos potest sacramentum extreme vnctionis infirmo conferre. h. primo. In anno bisexti seruari debet loci consuetudo circa diem sancti mathie festandum tamen vigilia continuetur festo.

Uesiuit. ꝟ. T. ꝛ infra. Nos itaqz tibi ta. duximus rñden dum quod sacerdos vno presente clerico ꝛ etiã solus[t] potest infirmũ vngere. Festuz vero beati mathie iuxta cõsuetudinẽ ecclesiasticã vigilia eatenus precedat vt nec ꝑ bisexto nec ꝑ quolibet alio mõ inter se ꝛ solẽnitatem aliam diez admittat: in qua vtiqz vigilia nisi venerit in dominica[t] ieiuniũ celebretur. ipsuz aũt festum siue fiat in precedenti die[v] siue in sequẽti: qui duo quasi[x] pro vno reputanť: nullus error: sed cõsuetudo[y] ecclesie teneat.

Celestinus. iij.

Per verbuz statuo ꝛ precipio diffinitiua sententia ferri potest.

In his que ambiguitatẽ continent: ꝛ infra. Innotuit ap. nostro: ꝙ cuz inter magistrũ. M. ꝛ conuersos hospitalis sancti simpliciani sup eodẽ hospitali in presentia mediol. archiepiscopi q̃stio uerteret: ipse archiepiscopus post cognitionez cause in prolatiõe sententie bis verbis non fuit vsus: talem partem[3] condemno vel talez absoluo: sz pronũciauit ita: statuo ꝛ precipio: ꝛ infra. Attendentes igitur quod hoc verbũ statuo rez perfectam[z] significat: ꝛ cuz effectu nõ verbotenus accipitur. Itẽ secũdum greg. quod precipitur[ꝯ] imperatur: ꝛ quod ĩperatur necesse est fieri: ꝛ aliquãdo si non fiat penam habet. Considerantes nihilominus: quod nõ dz aliquis cõsiderare verba sed voluntatez: cum non intentio verbis: sed verba[ẋ] intẽtioni debeant deseruire: interpretamur[ẏ] procuratorib⁹ vtriusqz partis presentib⁹ ꝛ diffinimus q̃ prefati archiepiscopi verba tali forma prolata perpetuo valiture sententie obtineãt firmitatem.

Innocẽ. iij. patriarche grãdeñ.

Beneficiuz principis latissime interpretari debet.

r Quasi pro vno. ꝛ iõ quia pro vno reputantur ĩ tempore restitutionis: licet de momẽto ad momentum fiat computatio. ff. de minozib⁹. de riqz. §. minorez. ꝛ. ff. de verborum significatione. cum bisextus. ꝛ propter boc facit ad titulũ. Et argumentum contra boc. ff. ỏ sta. li. l. iij. §. sti chus. not. q̃ annus solaris habet. cccl x v. dies. ꝛ ser horas. ꝛ sic quattuor anni habent vltra prefatum numez diez. xxiiij. horas q̃ coadunate faciunt vnũ diem q supabũdat oĩ q̃rto ãno: ꝛ of bisextus: qa bis sedet ꝛ statur in vna littera kalendarij. ꝛ bi duo dies pro vno computantur: ꝛ interseritur qnto die exeunte Februario: boc est sexto kalendas martij: ꝛ sequenti die debẽt vigilie beati Mathie celebrari. vnde versus. Bissextꝰ sexte martis tenue re kalende. Posteriore die celebrantur festa mathie. Sed pone aliquez suspensum per annum: ꝛ ẽ tunc annus bisextus nunquid in vltima die posz celebrare: videtur q̃ non: quia bi duo dies quasi pro vno reputantur. argumentum bic. ꝛ ff. eodez. cuz bisextus. ꝛ ff. ỏ mino. deniqz. §. minorem. Lauren. dixit cõtra. argu. l. dicentis. qõ si libertas tibi relicta ẽ: si anno seruieris dies illa nõ computatur in anno sed tantuz. cclxv. dies. ff. de statu li. cum heres. §. stichus. ꝛ satis videtur: quia cum sit pena non debet ampliari: sed potius restringi. de penitẽ. dist. i. pene. T.
y Cõsuetudo. §. de obser. ieiu. ꝟsiliũ. lxxvi. di. vtinaz. xi. di. catholica.

This. Due sunt partes. Secunda ibi. Attendentes. Abbas siculus.
3 Partem condẽno. huiusmodi verbis non fuit vsus vel eqpollẽtibus: qz illud sufficeret. ff. de arbitris. qd tamẽ. §. i. §. de appellatiõibus. ad audientiã. Ala. vnde videbat nõ valere sentẽtia: qz non cõtinebat absolutionem vel condẽnationem. ij. q. vi. §. diffinitiua. C. de sen. ꝛ interlo. om. iudi. preses. Item nota q̃ pars si presens est condẽnanda est. qs debeat cõdẽnari dominus an procurator? de boc plene dictum est. §. de elec. querelam.
z Rem perfectã. sic. ff. quod quisqz iur. l. i. §. vltimo. de pe. di. i. §. bec autem verba. ff. de vsu. videamus. §. ifamia. C. de sen. paſ. l. vl. ꝛ. i. q. iij. §. notãdum. in fi.
ꝯ Quod precipit. xiiij. q. i. quod precipitur.
ẋ Verba intẽtioni. sic. §. e. intelligẽtia. ꝛ. c. propterea. vbi de boc. ꝛ. i. q. i. marchion.
ẏ Interꝑtamur. que iterꝑtatio generalis ẽ ꝛ ius facit: ꝛ ab omnib⁹ obseruãda est. §. titu. proximo. inter alia. ꝛ. C. de le. l. i. ꝛ interpretari debuit potius vt res valeret q̃ periret ex quo in dubiũ reuocabit. ff. de re. du. quotiẽs. ij. ff. de verboꝝ obliga. quotiẽs. ꝛ J. e. abbates.

Olim tibi. ℙrimo ponit mandatū.secūdo ipsius iterpretationem ⁊ eius cām ibi.qꝛ vero.Ab.si.

a ¶ Canonico paduano.absenti.alias nō eēt opus iterpretatiōe: nec haberēt cām subtrahēdi beneficiū suum: vel male iterpretādi mādatum pape:forte erat in seruitio epi: ⁊ sic seruire itelligebat ecclesie: vñ debebat beneficium suū percipere integre preter victualia. ℨ. de cleri. nō resi.decetero. ⁊.c.ad audientiam.vel forte i seruitio domini pape in curia stabat qui plusquam presentes seruire intelliguntur.ideo voluit papa ꝙ omnia haberet sicut presentes.ℨ. ō cleri. non residē.cuꝫ dilectus. vel non refert ubi esset: quia papa sic voluit:ergo sic seruādū.ē:licet duꝛ.xix.distin. in memoria.Ber.

b ¶ Manualia. forte q̄ dantur singulis diebus illis tantum q̄ iterfuit diuinis sicut fit in pluribꝰ locis.

c ¶ Aliter q̄ deceat.no. ꝙ qui rescriptum principis malicioſe vel astute iterpretatur infamis ē. C.de legi.l.ij.solus princeps ipsum debet interpretari.supra titulo proximo.iter alia.vbi de ℏ. ⁊.ff.de preto.stip.i ꝓtoꝛijs tamē legatus quandoqꝫ ipsuꝫ interpretat. supra ō postula.c.i. versus finem. ⁊ consuetudo legem interpretatur.supra de consuetu. cum dilectus.Jo.

d ¶ Largissime.ff.de cōstitu.princi. l. vlti. ⁊.ij. q.iij.ℨ. preuaricatoꝛ. in fi.⁊.xvi. q.i. frater noster. ⁊.ℨ. de vsupalij.c. i.si.ℨ.de dona. cum dilectus.arg.cōtra.C. de in offi.testa.si quādo.C.de preci. impe.offe. quotiens.ff.ne qd in loco publi.l.ij.ℨ. merito. ⁊.xxx v.q.iij. quod scripsi. ℨ. de cōsangui. qō dilecto. ⁊.ℨ.de preben.c.vl. ℨz nunqd in rescriptis facienda ē larga interpretatio cum ꝑm intellectū illius q̄ concessit sint intelligēda:arg.ꝙ sic.ff.de verb.ob. inter stipulantē.dicas ꝙ nō:qa lites potius restringēde sunt q̄ ampliāde.ℨ. de rescrip.nōnulli.⁊.c.vlt.ar.imo illud qō indulget beneficiū ē ita interpretādum vt multuꝫ ledat alium.ℨ.de preben.relatum.⁊.lxxxv.di.

Olim tibi scripsisse recolimꝰ: vt si canonici paduani magistro.G.canonicoª paduano prebēdā que tantū residētibus de cōmuni cōfertur: sicut vni ex alijs de cōmunibus prouentibus ⁊ manualiaᵇ beneficia non cōferrent:tu eos ad id ap.cef.cōpellere procurares. ℙ Quia vero quidam mandatuꝫ nostruꝫ interpretari aliterᶜ quā deceat moliūtur: cuꝫ beneficia principuꝫ sint interpretāda largissimeᵈ: nostrum aperienduꝫ duximus intellectum: videlicet quod prebendam que tantuꝫ residentibus in victu ⁊ vestitu de cōmuni confertur ipsi magistro.G.plene sicut vni ex alijs residentibus iniunximus conferendam.

IDez colubriesi.⁊ alijs epīs i regno portugallie constitutis.

¶ Generale dicitur interdictū qō fertur nedū in prouinciā sed in villam vel castrum.

QAm in partibus vestris sepe contingat diuersa loca iterdicto supponi: quando generale vel particulare dici debeat interdictuꝫ apud vos accepimus in dubiū reuocari: cum illi qui ab ecclesia ro. decorari priuilegio meruerunt: videlicet vt cū generale interdictuꝫ terre fuerit liceat eis ianuisᵉ clausis nō pulsatis cāpanis exclusis excōmunicatis ⁊ iterdictis suppressa voce diuina officia celebrare: iterdicto particulari se asserāt non artari: dicentes interdictuꝫ generale dumtaxat cum regnum vel saltez prouincia tota subijcit interdicto: ⁊ infra. ℙ Cum autem in priuilegijsᶠ de regno vel ꝓuincia nil expressᵍ dicatur: nomineᵇ terre nō solū regnum vel prouinciā itelligi volumus: verū etiaꝫ villaꝫ ⁊ castruꝫ vt i his locū habeatʰ quod de generali dicitur interdicto.

IDem altisiodo.episcopo.

¶ Priuilegium contra consuetudinem iuri cōmuni obuiantez large est interpretandum.

QUꝫ tibi de benignitate se.ap. sit indultū: quod ordinatioⁿ rerum clericoꝝ ab intestato decedentiū in tua dispositiōe permaneat:nos cōsulere voluisti:an appellatioⁱ vocabuli clericoꝝ tā ad canonicos q̄ꝫ ad non canonicos extēdatur:⁊ infra. ℙ Cōsul.t.t.r.ꝙ appellatiq̄ clericoꝝ nō solū alios sꝫ etiā canonicos cōprehendit.

IDez preposito ⁊ ca.placentino.

¶ Jurans obedire prelato ⁊ ecclesie:nō clero dioceſano sꝫ capitulo ecclesie cathedralis obedire tenet.

QAm clerici placētini iuramētū prestāt sub hac forma verboꝝ: ego talis ab hac hora in antea fidelisᵐ ero ⁊ obediēs placentine ecclesie ⁊ dño meo epō placentino:nos consulere voluistis vtruꝫ intelligi debeat clerus totius dioc. an capitulū tm̄ eccl'ie cathedralis. ℙ Nos igitur taliter rñdemus: ꝙ ecclesie placē.vocabulūⁿ i forma iuramēti prescripti non debeat intelligi totius dioc. clerus: ⁊ si capituluꝫº itelligat ecclesie cathedralis is tamē qui prestat huiusmodi iuramentuꝫ episcopo tanquā capiti principaliterᵖ obligatur.

IDez priori scī fridiani lucanen.

¶ Appellatiōe ecclesiastice censure comprehenditur excōmunicatᵍ eodem cū olim.argumentuꝫ contra.ℨ. de transla.c.vltimo.

QAm.clerici. Cōis diuisio.scōa ibi.nos igit.Ab.si.

m ¶ Fidelis ero.de hac forma ⁊ q̄ in ea cōtinent habes.ℨ.de iureiur. ego.M.⁊.xxii.q.vl.de forma.⁊ si.xxxiii.di.quāꝫ.

n ¶ Vocabuluꝫ. stricte sumit hic hoc nomen ecclesie placentine:tantū pro episcopo principaliter ⁊ canonicis ecclesie cathedralis ⁊ nō pro clero dioce.⁊ merito:quia aliud est dicere clerus ciuitatis: ⁊ aliud clerus dioce. supra de rescrip.rodulphus.hoc nomen ecclesia varias habet significationes.quandoqꝫ designat tantum episcopum. vii.q.i.scire. quandoqꝫ viros ecclesiasticos.lxiii. distinctione.c.primo. in fi. quandoqꝫ ponitur pro maiori parte capituli.lxvi. distinctione apostolica. quandoqꝫ restringitur ad canonicos matricis ecclesie.lxiii. distinctione. ℨ. vltimo. ⁊.x. q.i. antiquos. ⁊.xxii.q.i.videntes.⁊ hic.quandoqꝫ designat quālibet ecclesiam prouincie: supra de vsupal. cum super. sic appellatione clericoꝝ omnes intelliguntur supra.c.proximo. quandoqꝫ designat congregationem fidelium.supra de cōsecratio.distinctiōe.i.ecclesia.⁊ sic sumitur.iii. q.iiii.engeltrudam.quod probatur supra titulo proximo.c.penultimo ⁊ vltimo.Ber.

o ¶ Et si capitulū.⁊ merito:qꝛ non ē tanta cōmunio inter episcopum ⁊ alias ecclesias quanta inter ipsum ⁊ ecclesiam cathedralem. supra de testa. registi.vltra medium.cuꝫ qua ipse efficit vnū coꝛpus ⁊ ipsi mēbra. supra de his q̄ fi.a prela.sine consen.ca.nouit.

p ¶ Principaliter.ergo secū dari tenet ecclesie.qō videt ꝙ hoc ꝙ hic dꝛga si tenet epi scopo tenet ecclesie.vii.q.i.scire.ergo videt ꝙ habeat plures dominos.quod non ē verum:qa non censent diuersi.

Querenti. Cōis diuisio. scōa ibi. respondemus. Ab. si.

a ¶ Eā. s. cēsurā. qō non ē nomē generale ad ea q̄ sequunt: sicut ꝛ verbū connectiōis depositionē etiā ꝓtinet. ar. l. di. ꝓtumaces. ff. de of. pf. legatus. ꝛ. l. ex oībus. s̄. de sta. mo. ea q̄. §. qō si abbas. ar. contra. nam ꝛ verbū cohercēdi maiorē animaduersionē cōtinet. ff. de offi. proconsu. meminisse. in fi. arg. tū contrariū videt. ga si iudex ita pronūciat vim fecisti. nec distīguit: de ꝓuata itelligit. ff. de penis. si ꝑses. ꝛ cū qd icertū mādat. ꝛ si alijs prestationib⁹ cā mādati exoluta sit ꝯ q inherent mandato dūtū expediat erit actio mādati. ff. mā. si qs pro reo. Ain. sic cū dico illum excōico vtrāq; sententiā. s. maiorem ꝛ minorem itelligere debes. s̄. ti. pri. c. penulti.

b ¶ Personaꝝ. hoc ideo dicit: ga in penis iponendis dignitati deferendū ē ꝛ persone. s̄. de offi. deleg. sane. ꝛ. c. pastoralis. ꝛ arg. l. di. contumaces.

c ¶ Magis. qꝛ ꝛ plectendo ꝛ ignoscēdo hoc solū bene agit vt vita boium corrigat. xxiii. q. v. pdest. sic. s̄. vt li. nō cōtestata. qñ. i fi. ꝛ vt crescēte cōtumacia crescat ꝛ pena. ff. de pe. relegati.

Aid. Dño ponit qō. scōo respōsio ibi. licet. I q̄ primo ponit duas opi. scōo soluit ibi. nos. tertio moderatur ibi. sz nec de quolibz. ab.

d ¶ Duxerit. p legē illā. ff. de ver. si. silua cedua. §. pe.

e ¶ Alijs asserētib⁹. p. l. illā. ff. de termiō amo. l. vl. §. pe.

f ¶ Legibus. predictis.

g ¶ De noualib⁹. s̄. de deci. ex parte.

b ¶ De nouo. sic. s̄. c. i. ꝛ etiā mācipia dicūt nouitia q̄ āno nōdū seruierūt. ff. de publi. ꝛ vec. l. vlti. §. quotiēs. ꝛ vinū dicit nouū qō nō habet annū ff. de triti. vi. ꝛ oleo le. l. vetus. ꝛ gre. nouas appellat nuptias q̄. ſ. coronā anni cōtrahūtur. xxxv. q. viij. c. i. sed videt ꝙ nouale dici debeat terra ītra annū culta: sz hoc non est verū: imo terra ex quo de nouo redacta ē ad culturā de qua nō erat memoria ꝙ culta fuerit semper erit nouale ꝯtū ad ius ōcimaꝝ ex quo semel fuit nouale. s̄. de priui. c. vl. ꝛ ar. s̄. de deci. ex parte.

i ¶ Indulgētiam. de q̄ tu habes. s̄. ō deci. ex parte. i. ꝛ. c. ex parte. iij.

k ¶ Magnos. ergo a ꝓtrario sensu vī ꝙ si nullos vel modicos consueuit habere nihil habebit ecclesia parrochialis de illo nouali etiā post tēpora quātūcūq;z. qō ē vex. s̄. de priuil. c. vlti. ar. ꝓtra. xxxv. q. iij. qō scripsi. sicut dī de fundo dotali: q etiā solu. ma. adhuc dotalis dī. ff. de fun. do. ēt si diruto. arg. s̄. xxxv. q. iij. qō scripsi. tū pōt dici vt dixit Jo. ꝛ T. ꝙ si ecclesia parrochialis ēt tractu tē poris icipiat ledi grauiter ōsinit eē nouale. ar. s̄. de dona. apostolice. ꝛ ar. buⁱ⁹ decre. lz ꝑ videat respicere ꝓncipiū noualis. si. n. ꝓuilegiū icipiat esse iniquū pdīt ꝓuilegiū. s̄. de deci. suggestū. arg. lxiii. di. §. vex. ꝛ. ff. de vul. ꝛ pu. sub. ex facto. ꝛ ab eo qō diu equū visum ē recedit pp euidentē vtilitatez. ff. de cōsti. prin. in. l. pe. ergo eadē rōne ppter enorme dānū recedit ab eo qō diu obtentū ē: alʒ semp erit nouale. s̄. de priui. c. vl.

Venerabili. Per matricē ecclesiā cathedralis ecclesia intelligit non romana. b. d. Vel sic vt in rubro. in prima parte ponit episcopi q̄rela. in secunda dat iudices ibi. ideoq;z. ab. si.

tio suspensio ꝛ interdictuz.

Querenti qd ꝓ cens. ecclē. debeat intelligi: quū huiusmodi clausulā in nostris litteris apponimus. ¶ Respōdem⁹ ꝙ per eaz non solū interdicti sz suspēsionis ꝛ excōicationis sīa valet itelligi: ni si iudex discretus reruz ꝛ personarū[b] circūstantijs idagatis ferat quā magis[c] viderit expedire.

Idem cesarag. episcopo.

¶ In priuilegijs de damnis noualiū non solitis illud appellat nouale de cuius cultura nō ē memoria ꝛ quod prius modicū vel nullum fructū afferebat.

Quid per nouale vocabulum itelligi debeat. t. f. requisiuit. ¶ Licet autē quidā direriⁿ⁹ quod nouale sit terra p̄cisa que āno cessat: alijs asserentibus[c] ꝙ ex silua q̄ arboribus extirpatis ad cultū redigit fieri nouale dicat: quarū vtraq; ītерpretatio ex ciuilib⁹ legibus[f] colligit. ¶ Nos igit inqsitioni tue t. r. ꝙ eam credimus predecessorū nostroꝝ ītentionē fuisse quoz pijs locis idulgentiā de noualibus[g] cō cesserūt: vt nouale itellexerit agrū de nouo[b] ad cultū redactū: de quo non extat memoria qō aliquando cultus fuisset. Sed nec de quolibz tali nouali credimus eis indulgentiaz[i] fore concessam: nisi de illo[i] dūtaxat cuius decimā religiosus potest ꝓuentus absq; graui detrimēto parrochialis ecclesie ōtinere: cū talis sit sepe locus icultus de quo parrochialis ecclesia magnos[k] pcepit decimaꝝ ratione prouentus.

Idem abbati. f. ꝛ. p. monachis alcobatie.

¶ Si ecclesia subiecta epō vnī alteri vel gubernāda cōmittit saluo iure matricis eccl'ie: p matricē eccl'iā intelligit cathedralis nō romana.

Venerabili. F. n. colubrien. epō didicimus cōquerente: ꝙ cuz fratres sancte crucis monasteriū de argarijs sub protectione sua nuper receperint: qō suis p̄decessoribus episcopalia iura consueuerat in antiquis temporibus exhibere: nunc quodaz de canonicis suis sine suo cōsensu ibi facto prior occasione cuiusdam priuilegij a L. papa veritate tacita ipetrati: eidem episcopo obedientiā denegat exhibere: inde sumpta occasiōe ꝙ mr̄icez[l] ecclesiā nō cathedralē itelligit[m] sz romanā: ꝛ infra. ¶ Ideoq; mādamus ꝯtenus si aliud[n] vobis nō occurrerit pp qō dictus ꝓr nō debeat dioce. epo rñdere: vos euz ad eā prestandā eidē sicut p̄decessores sui predecessorib⁹ epi cōsueuerūt vel prestiterūt: per cen. eccle. cōpellatis: nō obstāte priuilegio ī prei iudiciū collubrien. ecclesie per surreptionē obtento. nos enim per matricem ecclesiā cathedralē intelligi volumus[o] non romanā.

Idez abbati sancte genouefe de cano ꝛ cancellario parisiensi.

¶ Excōicatus vel interdict⁹ p cōtumacia vel offensa dubia absolui cautiōe ꝓstita de stādo iuri. Si vero fuit excōicat⁹ vel interdictus p manifesta offensa: tūc prius ꝺz satisfacere antequā absoluat. ꝛ dicit manifesta de qua constat p ꝓfessionē vel ꝓbationē legitimaz vel rei euidētiā. b. d. cū capitulo sequēti.

Ex parte i xp̄o dilecte filie comitisse bleseñ. ꝛ infra. ¶ Proposuerūt nūcij comitisse: ꝙ cū ipsius[p] prepositus[q] quēdā latronez ceperit: ꝛ iusticia fuerit inde facta: latro fuit p capl'm carnoteñ. post factaz iusticiā req̄situs: qꝛ eū in terra sua captū fuisse dicebāt: ꝛ infra. Verū cū super hoc de parēdo iuri comitissa cautionē offerret: canonici carnoteñ. nihilomin⁹ terrā ei⁹ fecerūt interdicto supponi: qō relaxare noluerūt: nisi prius solueret emenda. dicebāt eiz in carnoteñ. ecclesie priuilegijs ꝓtineri ꝙ nemini liceat excōicatis vel nominatiz interdictis p cānonicis carnoteñ. absq; ꝓgrua satisfactiōe absolutōis beneficiū indulgere. ¶ Ad itelligēdā aūt clausulā[r] priuilegij memorati credim⁹ distinguēdū. vtrū in aliquē interdicti vel excōicatiōis sīa sit prolata pro cōtumacia[t] tantū: quia scilicet

l ¶ Per matricē. forte in priuilegio illo continebat saluo iure matricis ecclesie: ꝛ noīe matricis ecclesie itelligit q̄libz ecclesia cathedralis. lxiij. di. ex bis. ꝛ. xii. q. i. videntes. ꝛ ꝑ in fi. ti.

m ¶ Intelligit non attēdētes ꝙ q nimis astute iterpretat ꝓncipis beneficium notat infamia. C. de le. ꝛ se. con. l. ij. lau.

n ¶ Si aliud. puta ꝓuilegiū exēptionis: qñ nulla p̄sciptio ī hoc casu valeret. s̄. de prescrip. cum non liceat. Tan.

o ¶ Volum⁹. ꝛ nos idez velle debemus: ex quo illud precepit obseruari. xi. di. qs nesciat. ꝛ ei⁹ interptatio ius facit quo ad oēs. C. de leg. ꝛ se. cō. l. fi. Lau.

Ex parte. In prima parte ponitur querela comitisse. in secūda iudices instruit. Secunda ibi. ad itelligendam. Ab. si.

p ¶ Cum ipsius. scilicet comitisse.

q ¶ Prepositus. laicus officialis.

r ¶ Clausulā. premissam scilicet nemini liceat excommunicatis: vel nominatim interdictis pro canonicis carnotensibus absq; cōgrua satisfactione absolutiōis beneficiū indulgere quam habes. j. c. proximo.

s ¶ Pro contumacia. nō videtur ꝙ hec distinctio locum habeat vtrū quis excōmunicetur pro crimine: an pro contumacia: quia nemo excōmunicatur nisi pro mortali peccato: ꝛ qui aliter non potest corrigi. xi. q. iij. nemo. in fine. xlv. distin. sed illud. ꝛ. xxiii. q. iij. tam sacerdos. ꝛ. xi. q. iij. ceterum. immo bene habet locum hec dictio. quicunq; enim vocatus legitime ad iudicium non venit pro qualicunq; re cōtumax reputatur. vnde propter talem contumaciam excōmunicari potest: si res talis sit ꝙ actor non possit in possessionez mitti. s̄. vt lite non cōtesta. ꝛ tūc sufficit prestare cautionem standi iuri. quia ꝑ sola contumacia excommunicatus fuit. scilicz qꝛ non venit: ꝛ non p re alia qua. quia nondum constabat in quo teneretur actori. si pro offensa tūc excōmunicatur: puta cō misit maleficium: ꝛ illud fuit notoriuz. vel per sententiā vel facti euidentiā: vel p ꝓfessionē. j. c. pri. ꝛ. s̄. de coha. cle. ꝛ mulie. c. vl. ꝛ ꝺēnatus de ipso maleficio cuz non satisfaceret fuit excōicatus: hic talis nō debet absolui: nisi primo satisfaciat cū constet de maleficio suo: ꝛ tamen hic iteruenit contumacia antequā excōmunicaretur: qꝛ nō soluit termino statuto. sed hic directe excōmunicatur: qꝛ non satisfecit. sed in alio casu non: nisi qꝛ non venit. idem esset si maleficium notorium esset si publice proponatur: quinq; fecit tale maleficiū satisfaciat leso vsq; ad talem diem. alʒ sit excōmunicatus: post terminū non absoluet si veniat ad iudicem ꝛ petat absolui: nisi satisfaciat. xxiiij. q. vlti. pessimam. ꝛ ita bona ē distinctio. Preterea superfluum videbat priuilegiū illud: qꝛ de iure cōi illud cōpetit cuilibet ꝙ nullus absoluat priusq; satisfaciat: vt. c. pessi-

nisn.ꝛ.ſ̄.de of.dele.ex lris.xvii.q.iiij.de ꝓſbyteroꝝ.ꝛ.xi.q.iij. excel lētiſſimus.in fi.ꝛ.ſ̄.ti.ꝓor.parrochianos. ¶Poteſt dici ꝙ ſolet plus timeri c̄.xxiij.di.q̄ꝙ.ꝛ.ſ̄.de bere.ſi aduerſus.multa eniꝫ ꝓcedūtur que ſunt de iure cōmuni.xxiiij.q.iij.c.ſane.in fi.ꝛ.xxiij.q.iij.admone re.ita viaticum tibi cōcedimus:ꝛ tamen omnibus penitētibus,in fine ꝺatur. ſ̄. de peni.ꝛ remiſ.quod in te.ꝛ.ſ̄.tit. ꝓori. ꝓmittim⁹. Quid ſi aliquis ita pauper ſit ꝙ non poteſt ſatiſſacere preſtet cautionē ꝙ ſatiſ faciat cuꝫ peruenerit ad pinguiorem fortunam. ſ̄. de ſolut. odoardus. Quid ſi cautionem pre ſtare non poteſt:tunc iu ret.C.de epiſ.ꝛ cle.auc̄. generaliter. preſtet quā poteſt.ſ̄. de do. poſt di uoꝛ.reſti.c. pe. licet vi deret ꝙ talis caſus non excuſet: vt.ſ̄.de rapto. ſup eo.ꝛ.C.de fur. ſub tracto. nam quandoqꝫ aliquis nō abſoluitur p pter delictum ſuum:ſed differtur abſolutio.xi.q. iij.qui inbēte. xviij. di. ſi quis adeſſe. ꝛ.xxvi.q. vij.ſacerdos. ſ̄. de offi. ordi.ſignificauit.ꝛ.xi.q. iij.ſi qs epiſcopus dāna tus:nulli tamen eſt fina liter penitētia denegan da.xxvi.q.vi.ſi preſby ter.ꝛ.c.ſe.qꝛ eccleſia nul li claudit gremium ſu um.C.de ſūma tri.l.vl. ꝓope fi.

a ¶Citatus. trinis edi ctis vel vno peremp torio ꝓo omnibus.xxiiij. q.iij.de illicita.ff. de re iudi. contumacia. vnde videtur ꝙ non veniens ad primam citationem nō ſit cōtumax. ar.C.de iudi. ſancimus. ꝛ. ſ̄.de procura. querelam. vbi de hoc. ꝛ.v.qōne. iij. ſi egrotans.

b ¶Juſſus.ꝛ hec ꝓtuma cia ē.ff.de rei vēdi.q re ſtituere. ꝛ nō excōicatur qs niſi ꝓo contumacia: hoc intellige vt dixi in magna glo.

c ¶Sufficiens. ſic.ſ̄. de ſeqſtra. ad hoc. ſufficiēs cautio ē ſi pignora vel fideiuſſores dentur.ff.man.ſi mādato.§.vl.de hoc dictū eſt.ſ̄.vt lite nō cōteſt.qſi.§.in aliis.

d ¶Manifeſta. ex hoc verbo orta fuit ꝓtentio que determinat ꝓout dicitur.j.c.ꝓori.

e ¶Si verō dubia.qūo ergo iuſſit iudex maleficiū emēdare ſi non fuit ibi manifeſtū. Item ſi ſentētiando iuſſit factū fuit notoriū per ſniaz. ſ̄.de cohabi.cle.c.vl.ergo nō pōt eſſe dubia offenſa.ſol.qſiqꝫ iubetur a iudice ſentētiando.vi.q.iiij. qui inbēte.ff.de re iudi.quod iuſſit.ꝛ hoc fieri nō debet niſi cuꝫ res eſt manifeſta.xi.q.iij.graue.qſiqꝫ iubet iudex non ſentētiando:vt ſi ſtatim cū ꝓparuerint coꝝ eo partes reus cōfitetur:qꝛ cōfeſſus ꝓo iudicato habetur.ff.de ꝓteſ.l.i.C.e.l. vna. ſi tātum precipit vt ſatiſfaciat nō hoc facit ſentētiando: qꝛ nō omnis vox iudicis auctoritatē rei iudicate ꝓtinet.C.de ſen.ꝛ interlo.om.iu. ex ſtipulatiōe.ꝛ.iij.q.vi.hoc quippe.ꝛ adhuc pōt reus allegare erro rem ſuū.ff.de cōfeſ.l.ij. vnde nō ē manifeſta.ꝛ ita pōt itelligi qō ꝺ di cit Jo. vel ſic ad querimoniā alicuius de aliq̄ offenſa eā exprimēdo iu dici ipſe iudex precipit reo vt ſatiſſaceret illi vſqꝫ ad certū terminū: aut cōpareret coꝝ eo reſpōſurus.alꝫ excōicabat illū:niſi alterꝫ iſtoruꝫ faceret.ꝛ ille nō venit.ꝛ ſic fuit excōicatus.ſi ipſe petat abſolui'ſufficit ꝙ ipſe preſtet cautionē ſtādi iuri:qꝛ offenſa nūc dubia eſt.ꝛ ſi fama ſit ꝙ id fecerit vel ꝙ iudex a pluribus hoc itellexerit.

Quamolim. Cōmunis diuiſio. Secſida ibi.qꝛ vero.ꝛ dubiū ema nauit ex reſpōſione pape.ſ̄.c.ꝓori.Ab.ſi.

citatus[a] ſtare noluit iuri: vel etiā,p offenſa:qꝛ videlicet iuſſus[b] noluit maleficium emendare. In primo caſu credimus cōgrue ſatiſſieri: vt ſentētia relaxetur ſi prius ſufficiēs[c] ſtādi iuri cautio tribuat. In ſecūdo vero ſi offenſa ē manifeſta[d] nō credimus ſatiſſieri cōgrue: vt relaxet ſentētia niſi prius ſufficiēs preſtet emēda. Si vero dubia[e] ē offenſa: ſufficere credimus ad relaxādum eādem ſi parendi mādato eccleſie competens ſatiſfactio prebeat.

Idem comitiſſe bleſen.

¶Sūmatū ē ſupra.c.pr.vel dic. Manifeſtū dicitur qō per cōfeſſionem vel probationem legitimam vel euidentiam rei conſtat.

Quam olim pro canonicis carnoten.quoddam capitulum contra te fuit allegatum[f]: quod dicebant in eccleſie ſue priuilegijs cōtineri: vt videlicet nemini liceat ex communicatis vel nominatim interdictis pro canonicis carnoten. abſqꝫ congrua ſatiſfactiōe abſolutionis beneficium indulgere:ꝛ infra. ¶Quia vero dum anſaz[g] ſoluimus noduꝫ dicimur ligauiſſe ꝓpter hoc ꝙ eiſdem canonicis velut aſſeris proponētibus[b] illaz offenſam eſſe manifeſtā nō que iudici non que alij ſed que ſibi tantum modo manifeſta videtur: offenſaz illaz nos ſcribimus itelligere[h] manifeſtam que vel per cōfeſſionem[i] vel probationē legitime nota fuerit: aut euidentia rei que nulla poſſit tergiuerſatione celari.

Idem epiſcopo ꝛ cantori attrebaten.

¶Verba priuilegioꝝ debent intelligi vt aliquid afferant et non remaneat ambiguitas ꝛ ideo verbum ſcōm ꝛ iuxta videtur apposita cauſatiue ꝛ non cōditionaliter.

Abbate ſcti ſiluani alciaten. viaz vniuerſe carnis ingreſſo cum eiuſdem loci monachi elegiſſent quendam de ipſius eccleſie gremio in abbatez: ꝛ confirmationem electiōis a morinēſi epiſcopo nequiuiſſent aliquatenus obtinere:eam a ſede apoſtolica petierūt. ¶Ceterum procuratoꝛ monaſterij ſancti bertini ꝓpoſuit ex aduerſo ꝙ cum ſecundū approbatā conſuetudinem[m] ꝛ priuilegia ro.pon. abbates alciatē. debeāt de monaſterio[n] ſancti bertini ſemp aſſumi: huiuſmodi electio erat non imerito reprobāda: vtpote contra conſuetudinez diuturnā. ꝛ contra priuile.ſe.apo.attētata. ꝛ alciatē.monachi debeāt iure ꝓpelli:ut de monaſterio ſancti bertini perſonā idoneam ſibi eligerent in abbatez:ꝛ infra. ¶Nos igitur depoſitionibus teſtium diligenter inſpectis inuenimus eē probatuz: qꝛa.xl.annis:ꝛ infra. Monachi alciaten. abbatez ſibi de ſancti bertini mōaſterio elegerūt:ꝛ infra. Et cum quadā vicegarinuz alciaten.[o] monachum elegiſſent: eius electio robur habere non potuit: donec apud monaſteriū ſancti bertini profeſſione facta poſt aliquantulū temporis quando.ſ.eiuſdem loci abbati ꝛ conuētui placuit in alciaten. extitit abbatem aſſūptus. Ex priuilegijs quoqꝫ ro.pon.,argui poterat alciaten. abbatem fore de ſancti bertini collegio eligendum. nam priuilegio paſchalis pape huiuſmodi capitu luꝫ apparet inſertuꝫ: ſurrogatio-

f ¶Cum olim.allegatum.ſ̄.c.ꝓori.quod cōtinet hic infra ibi.nemini c̄. vſqꝫ ibi.quia vero.

g ¶Dū anſaz.dr qñqꝫ anſa auricula cyphi vel vrcei vel calicis q̄ manu tenet.ff.de rei ven.in rē.§.ij.ꝺ dr anſa nodus curcilis ꝛ facilis ad ſoluendū. ita factus ꝙ ſi recte trahat caput fili omnimode ē ſolut⁹ nodus ſi male trahit ligatus remanet ita cōtingit propter reſolutionē q̄ſtionis ꝓcedētis decre. de offenſa manifeſta.quā modo ꝺ ſoluit inferius ⁊aperte.

b ¶Preponētibus. ꝛ male.

i ¶Nō q̄ iudici. ꝛ hoc fatuuꝫ erat dicere ꝙ ſibi credēdū eēt ī preiudiciū alterius:imo iuder ꝑm motū animi ſui:ꝛ ꝑm ſenſum iudicare tenet. ſ̄.de ꝓſue.ad noſtram. ꝛ.ſ̄. de renūcia.ī ꝑſentia. ꝛ.ſ̄.de teſti. ī nra.ꝛ.iij.q.vii.iudicet.ꝛ ꝑꝫ ꝙ ſibi vr.ff.de arbi. qualez. dumtamen ꝑm leges ꝛ canones ī auc̄. de iudi.§.qꝛ vero. colla.vi.ī auc̄. de defen.ciui. §.iuſiurādum. colla.iij.ſꝫ videtur ꝙ illud dicatur manifeſtū quod iudici vr: ſicut illud ꝺr ꝓbabile qō ei videt. ſ̄.de appel.vt debitus. reſpōdeo licꝫ ad opi.iudicis referatur quod dicat probabile:vt per hoc poſſit ꝛ debeat appellatio deferri.ſ̄.de appel. cum ſpeciali.ꝛ.ſ̄.tit.pri.ſacro.ad fi. ſecus ē ī manifeſto. illud eīm ꝓprie ꝺr manifeſtū qō non eget probatiōe.xi.q.iij.eoꝝ. ſed hic ſumit manifeſtuꝫ pro notorio:prout ī fi.ꝺr.ꝛ.ij.q. i.de manifeſta.

k ¶Intelligere.ergo nos quoqꝫ ſic itelligere oporteat. ſ̄. eo.venerabili. ſic.ſ̄.de bere. cū xps.qꝛ iterpretatio principis ius facit.ſ̄.ti.ꝓori.inter alia.C.de le.i.l.vlti.

l ¶Cōfeſſionem.ꝛ per ſentētiaz.ſic.ſ̄.de cohabi. clerico. ꝛ mulie.c.i.

Abbate ſancti.

Verba priuilegioꝝ largam habent ſignificationez: vnde verbuꝫ ꝑm ꝛ iuxta ī eis poſituꝫ cauſatiue tenetur nō cōditionaliter: ita cōiter ſūmatur.ſed hec ſūmatio vr nimis generalis. ꝛ eſt non vera ꝺiſtincte iudicio meo:qꝛ priuilegium in quātuꝫ preiudicat alteri ſeu iuri cōmuni non ꝺz large ſed ſtricte'intelligi: vt dixi in.c.olim.ſ̄.eo. Ideo pōt ſic ſūmari vt in rubro. ¶Prima pars narrat factū. Scōa diffinit ibi.bis igit. ¶Prima ſubdiuiditur.nā primo ponit petitio ꝓo parte electi. In ſecūda ibi:certum. petitio ꝛ reſponſio cōtra electum. In tertia ibi:Ad hoc ꝑ electo. In q̄rta ibi:cōtra qō.reſpōſio cōtra electum. Ab.ſi.

m ¶Cōſuetudinē.ex hoc videt ꝙ ſit bñ recipiēdus talis libellus:peto ius eligēdi rōne ꝓſuetudinis.ēt ſi cā alia ſiue titulus non allegeat.ſic.ſ̄.de cau. poſ.cū eccleſia.ꝛ.ſ̄.de elec.cumana.ff.ꝓmu.pre. vēditor.§.ſi ꝓſtet. ꝛ.ſ̄.ō ꝓſue.cū dilectus.q̄ ſimilis ē huic.xxviii.q.ij.ſeruitiū.ff.de aqua plu.ar.l. i.§.vl.ꝛ.ix.q.iiij.ꝓqueſtus.lxiii.di.qꝛ.Sꝫ ꝓtra:qꝛ ex ſolo curſū tpis nō tollit obligatio.ergo nec iducit.ff.de ac.ꝛ ob.obligationū.§.placet.ꝛ.ſ̄. de ꝑſcrip.ſi diligēti.Sol.circa ius eligēdi ſufficit ꝓbare ꝓſuetudinē ꝑſcriptā. de hoc dictum eſt.ſ̄.de cau.poſ.cum eccleſia.dic vt ibi.Jo.

n ¶De monaſterio.Sed cum ſeruitutē ſibi debere dicat quomodo petit vt aliqd ſibi fiat cum ſeruitus potius ſit ne aliqd fiat q̄ vt aliqd fiat.ff.de ſerui.quotiēs.§.i.Soluꝫ.iure cōmuni neceſſe habet eligere:ſed iure ſeruitutis debite petit ne aliū de eligat q̄ de ſuo etiā monaſterio: vt ī fine pz. ꝛ ita ne aliqd fiat petitur.vel verius dicas ꝙ bene petitur iure ſeruitutis vt aliqd fiat.ff.ſi ſer.ven.ſi forte.§.ij.

o ¶Alciaten.monachū.hoc modo bene probat ſeruitutis poſſeſſio.ſ.quia prohibitio facta eſt ne ille eſſet abbas ꝛ admiſſa fuit: qꝛ per hoc ꝙ phibebāt credebāt vti iure ſuo qō exigit in ſeruitutibus.lz.n.vtaris niſi credas te iure tuo pati vt paratus ſis prohibere impedientē nō acqres ſeruitutē

tempore.ff.de iti.actuq3 priua.l.vlti.arg.ff.quēad.ser.amit.l.vl. qd.n. si vicinus tuus ppter paupertatē: vel forte q3 nō curauit per.c.an.habuit edificiū tuum depressum non extollens illud: nunqd ppterea dz tibi seruitutem altius non tollēdi: certe non: nisi crederes te ius habere. qō presumitur si aliquādo prohibuisti interrūpere prescriptionez. interpellare. n. deberes seruitutem si vsucapere vis. ff. quēadmo. serui. amit. si quis alia. §. si cuz ius habere. Vin.

a ¶ Porro. hic incipiūt verba priuilegij Calixti pape vsq3 ad hec.

b ¶ Juxta paschalis. hic allegatur priuilegiū ⁊ pterea prescriptio: vt. s. patet. sed pscriptio ⁊ priuilegiū ꝺria sunt: q3 qui allegat priuilegium iuri prescriptionis renunciare videtur. s. de rescrip. veniens. q3 qō meū ē: ex alia causa meum fieri non pōt. s. de fi. instru. inter dilectos. Dic vt dixi. s. de pscrip. auditis. in gl. que icipit: sic ergo abbas ⁊c. ibi similiter allegabatur prescriptio ⁊ priuilegiū. vel melius hic allegabatur consuetudo ⁊ non prescriptio ⁊ consuetudo debet eē prescripta. s. de consue. cum dilectus. ⁊ ita consuetudo probat vsum priuilegiorum.

c ¶ Spaciū. s. xl. annoz.

d ¶ Cōtradictorio iudicio. ad hoc enim vt ꝯsuetudo valeat oportet vt sit obtenta cōtradictorio iudicio si ex aduerso neget consuetudo. ff. de lega. cū de consuetudine. ⁊ alia de qbus habet. s. de ꝯsue. c. vl. Contradictoriū iudiciū dicit puta cū ego dicerē hāc esse cōsuetudinem: aduersarius dicebat non esse consuetudinez ⁊ iudicatum fuit q3 erat ꝯsuetudo. sicut eiz i seruitute vel libertate pscribenda regritur protestatio. ff. quēadmo. ser. amit. si quis alia. §. ii. sic videt q3 requiratur in consuetudine pscribenda. Jo.

e ¶ Fiat fides. Ex hoc videt q3 si i ꝑuilegio aliquo fiat mētio ꝯsuetudinis vel ꝑuilegij: q3 necesse sit illud priuilegiuz exhiberi. c. distin. ꝙtra morē. lxxvi. distin. ieiunium. ix. di. vt veterum. xxv. q. ij. sancimus. in auc. vt spon. lar. §. ⁊ hoc insuper. colla. ix. arg. cōtra. q3 nō videtur q3 hoc requiratur in publico instrumēto. xix. distin. si romanoz. ⁊ in auc. vt fratrū filij. §. i. ⁊. C. de dona. si ea que. ff. de dona. ex hac scriptura. ff. de admi. tutoruz. cyrographis. Ad hoc distinguit quidaz inter publica instrumēta ⁊ priuata vt in publico instrumēto non sit necesse ꝑbare vel exhibere illud de quo fit mentio: licet in priuato sic. Sed alij dicūt q3 si priuilegio inserit totus tenor alterius non est necesse illud exhibere. Sed certe illud nō sufficit: q3 adhuc posset esse falsitas in bulla ⁊ in alijs. s. de priuile. cū oliz. in fine. Alij ꝑbabilius dicūt q3 si auctoritate iudicis priuilegiū vel aliquod rescriptū ē reuocatū vel in alio ꝑuilegio insertū nō est necesse illud exhibere. secus si p tabellionē tantū: q3 publicatio facta coram iudice fidē facit: lz postea perdant per instrumēta: vt. C. de testibus. publicati. Jtē q3 iudex diligētius singula facit quā tabellio: qa non est credēduz q3 iudex sine cause cognitiōe aliqd facit sicut verisimile nō ē q3 auferat alicuius legitimas exceptiōes. s. de offi. deleg. ex parte. sed predictis omnibus obuiat. s. de re iudicata. cū inter. in fine. ⁊. s. de fide instrumentoz. inter dilectos. Sed dicas q3 si cōstat q3 instrumētū publicū sit coraz iudice nō ē necesse illud exhibere nisi aduersarius velit docere de falsitate illius: tunc debet exhibere licet primo ꝓposita sit ei fides nisi iurauerit se illud ꝑdidisse. C. de fide instrumentorū. l. vltima. Joannes.

f ¶ Casualis. vt hec dictio ſm. accipiatur pro q3: vel pro si. Ber.

g ¶ Ad personale. s. hoc verbum concedimus.

nem abbatis penes monasterium sancti siluani apud alciateñ. monachos iuxta preteriti temporis morem in vestra semper concedimus dispositiōe pſistere. In priuilegio etiam calixti huiusmodi capitulum inuenitur. Porro[a] iuxta paschalis[b] pape decretum abbatis: surrogationez penes alciateñ. non aliunde q̄ de vestro monasterio fieri apo. auctoritate decernim⁹. ¶ Ad hoc autem pars aduersa respondit: q3 si etiam probaretur q3 infra predicti temporis spacium[c] de monasterio sancti bertini semper fuerit abbas alciateñ. assumptus: ex hoc dici non poterat q3 ꝯsuetudo aliqua quasi cōtradictorio[d] iudicio fuerit introducta: cuz in memorati garini electiōe pro bono pacis extra iudicium processum taliter dignoscatur: ⁊ infra. Preterea cuz paschalis papa surrogationē abbatis sancti siluani monasterio sancti bertini iuxta morez preteriti tēporis duxerit concedēdaz: nec de more preteriti temporis fiat fides[e] per eius priuilegiuz ⁊ similia nulluz super hoc alciateñ. monasterio poterat preiudiciuz generari. ¶ Cōtra q3 fuit ex aduerso responsum: q3 hec determinatio secundum preteriti temporis morez: ⁊ casualis[f]: ⁊ cōditionalis potest intelligi: ⁊ taz ad personale[g] quam ad impersonale verbum referri. Si enim impersonale[h] verbū determinet: conditionalis intelligitur: ⁊ est sensus[i]: concedimus surrogationem abbatis sancti siluani apud alciateñ. m. in .v. s. dispositione consistere secundum preteriti temporis morem .i. si mos preteriti temporis talis fuerit. Si vero verbum determinet personale: casualiter debet ītelligi: vt sit sensus: cōcedimus secūdum preteriti temporis morem. i. q3 mos preteriti temporis sic obtinuit surrogationē ⁊c. Hic autem sensus rectior esse videtur: quia cū priuilegiuz sit lex priuata[k] ⁊ lex nō debeat esse obscura vel captiosa[l] sz certa ⁊ manifesta: nec eēt ꝑuata nisi aliquid specialiter indulgeret: ꝓfecto sic intelligēda sunt illa verba ut res de qua agit valere possit potius[m] q̄ perire: marie cuz supradictus. C. papa qui eidē paschali evicino[n] successit verbis eqorib⁹ vsus determinationē illam prius amouerit: vt ābiguitas tolleretur. ⁊ qō dicebatur in cōcessione paschalis: vt videlz surrogatio abbatis sancti siluani apud alciateñ. in dispositione abbatis ⁊ fratrum sancti bertini semper exisseret: ipse mutauerit decernēs surrogationē ipsi⁹ abbatis nō aliūde q̄ de monasterio sancti bertini faciendam. Vis igitur diligenter auditis monasterio sancti bertini adiudicauim⁹ huiusmodi dignitatez: vt quoties in alciateñ. monasterio abbatis electio iminet facienda alciatē. monachi[o] de cenobio sancti bertini personā[p] idoneā sibi eligāt in abbatē: ita videlicet vt tādiu monasteriū ipsum hac honoris ōbeat ꝓrogatiua gaudere: donec ibidez[q] viguerit observantia regularis: vt idonee persone inueniātur in illo que possint in abbatem assumi.

Idem comititi tolosan.

¶ Dicit qui dicuntur heretici manifesti. scōo que sunt pedagia guidagia ⁊ salinaria interdicta. tertio dicitur quomodo intelligitur preceptum factum laico q3 de se con-

b ¶ Impersonale. s. hoc verbum consistere.

i ¶ Sensus. s. q3 referat ad personale verbum.

k ¶ Lex priuata. di. iij. priuilegia.

l ¶ Captiosa. distin. iiij. erit autem. vnde statutum fuit vt per consequentiam litteraruz scriberetur lex. C. de ve. iur. enu. l. i. in fine. ff. ad mu. l. i. in fine.

m ¶ Potius. si. ff. ō vsu ⁊ babi. diuus. in prin. ff. de re. du. quotiens. ff. de serui. si cui. ⁊. l. sequēti. supra de priuile. in bis. xvii. questione. iiij. c. i. ⁊. xii. q. ij. si quos. ⁊. q. v. quia. s. de conuer. contug. quidam. argu. s. de fi. instru. inter dilectos. arg. contra. s. de offi. de leg. cuz super. ⁊. ff. de iure codicil. l. i. ⁊. ff. ō ber. insti. quotiens.

n ¶ E vicino. idest proximo.

o ¶ Monachi. vide qualiter papa pronunciat. ⁊ secūdum priuilegium ⁊ secunduz cōmune ius: secūduz ius cōmune adiudicat electionem ipsi capitulo sancti Siluani alciateñ. ſm priuilegiuz vt eligant de monasterio sancti Bertini: ⁊ sic habent electionem sed non liberam: quia non eligunt vndecunqz volunt. sed reducit priuilegium ad ius cōmune. s. de consue. cum dilectus. Joan.

p ¶ Personā idoneaz. ⁊ si hoc non esset dictum tamen subintelligebatur s. de elec. cām que. ff. de serui. si cui. ⁊ pater concedens proni vt filiā cōmunem cui voluerit copulet. non tamen intelligitur vt eam copulet tutori. ff. de ritu nup. quāquam.

q ¶ Donec ibidem. arg. q3 si priuilegiū detur alicui monasterio: ꝺstructo monasterio destruetur ⁊ priuilegium. arg. xvi. q. vii. ⁊ hec scripsim⁹. xxv. q. ij. §. vlti. in fine. Jtez arg. q3 cessante causa cessat priuilegiū. s. ō deci. suggestū. ⁊. xvi. q. i. generaliter. C. de testa. mi. l. vlti. ⁊ insti. de auc. tu. §. vlti. ⁊ insti. de pupil. substi. §. qua rōne. lxiii. di. §. verū. ⁊. lxi. di. §. his omnibus. s. de vita ⁊ bone. cle. c. vl. ⁊. s. de no. ope. nunncia. cum ex iniuncto. Sed pone q3 nullus repiatur idoneus in monasterio sancti Bertini dum vacat monasterium alciateñ. vel quod ibi non obseruatur obseruantia regularis: si eligant de alio monasterio nonquid fit eis preiudicium quominus teneantur eligere in alia electione de monasterio sancti Bertini si persona est idonea vel obseruantia est reformata: q3 preiudicetur eis est arg. s. de consti. cum venissent. ⁊. s. de prescrip. constitutus. q3 vnico actu pditur priuilegium vt ibi dicitur. ⁊ hec littera etiam multū facere videt ad hoc sed non credo quod fiat propter hoc preiudiciū cum postea aliqs erit idoneus. arg. s. de elec. q3 diligētia. ⁊. ff. de serui. rusti. predio. ⁊ atti licinus. ⁊ hec littera nō ꝓtradicit: q3 non priuant nisi cum persona nō inueniret idonea: vel ordo regularis non viget. sed cessante causa illa priuilegiū locum habet. argu. C. de cur. fur. l. pe. ⁊. s. ti. pr. duobus. ſm vnum intellectum. ⁊ melius. s. de offi. deleg. prudētiā. §. vi. Sed pone q3 ille electus vixit, xl. an. nunqd prescriptio est cōtra ꝑuilegiū? videt q3 sic. s. de ꝑuileg. accedētibus. s. de causa possess. cuz ecclesia. a contrario. nec adhuc credo q3 perdāt priuilegium: q3 non potest vti illo tempore priuilegio. vnde non obstet. argu. l. ꝑdicte. ⁊ attilicinus. q3 priuilegiū non pditur nisi p abusuz. vel si vis dicere q3 currit pscri-

ptio restituꝫtur ex clausula generali.ff.ex q.cau.maio.l.i.quod inuitur i.l.attilicinius.secus videtur si ibi non viguit obseruãtia regularis.qꝛ culpa illoꝝ contingit ꝛ culpa imputetur:contra videtur qꝫ delictum ipsoꝝ non debet tollere ꝓuilegium monasterij.xvi.qõne i.episcopum.

Super. Tria sũt dicta vt patet i rubro Secundum ibi:Preterea. Tertium ibi: cum a legato.Ab.si.

a ¶Publice ꝓdicãt. et isti euidentia rei notorij heretici sunt cum eoruꝫ factum nõ possit aliqua tergiuersatione celari. istis.n.modis q hic enumerantur manifestũ qõ probari debet redditur notorium.s.eodem cuꝫ olim.ꝛ.s.de cohabit.clericoꝝ ꝛ mulierum.c. vlti.

b ¶Defendunt.ꝛ isti defensores hereticoꝝ sunt excõmunicati.s.de hereti.excommunicamus.§. credentes.ꝛ tales damnabiliores sunt qꝫ ipi heretici.xxiiij.questione. iij.qui aliorum.et est ad hoc argumentum.C.de his qui latro.oc.l.ꝓma. ꝛ secũda.

c ¶Condemnati.s. de hereticis.ad abolendã.

d ¶Confiscantur.s. de hereticis.excommunicamus.i.responso.

e ¶Puniuntur. per iudices seculares etiam si clerici fuerint ꝓus a suis ordinibus ꝯgradati ꝓsente iudice seculari qui ipsos recipit in suum forum. supra de here. ad abolendam.§.i.ꝛ.c.excommunicamus.ꝓmo responso de quorum nota tur pena.s.de here.c. penul.

f ¶Pedagia.pedagia dicuntur que dantur a trãseuntibus in locis cõstitutis a ꝓncipe. vt hic sequitur. Guidagia dicuntur que dantur pro ducatu per terram alicuius vt securus vadat. Salinaria dicuntur que dantur pro sale: omnia ista dicuntur portitoria. C.de vec.ꝛ commis.l.iij. nec danda sunt illa: nisi cum negociationis causa aliquid portatur secꝰ si ad propriam vtilitatem vel ad vtilitatem fisci aliqd feratur.C.e. ti.vniuersi.Joã.

g ¶Imperatoꝝ.solus igitur ꝓnceps hoc põt constituere.sed non ciuitas. C.no.vec.insti.non pos.l.ij.ꝛ.iij.

h ¶Lateraneñ.cõcilij.s.de censi.Inno.que ẽ laterañ.concilij.

i ¶Nõ extat memoria.nota diligenter qꝫ illa cõsuetudo cuiꝰ non extat memoria ius siue ꝓuilegium inducit.ff.de aqua quoti.ꝛ esti. boc iure.§.ductus.ff.de aqua plu.arcẽ.l.i.§.vlt.iij.q.vi. boc ꝯppe.xi. qõne.iij.conq̃stus.ꝛ.lxv.di.mos antiquus.ꝛ.C.de testa.testamẽta. ꝛ per hoc videtur qꝫ cum talis consuetudo ius inducat non fit necesse titulum allegare:licet hoc regratur quandoqꝫ in cõsuetudine.xxx. annis. de hac materia dictum ẽ.s.de consuetu.c.vlt.Item argumẽ. qꝫ per mandatum generale non ꝓhibẽtur nisi illicita.xxiij.questiõe. ij.quos deus.xi.questione.iij.quod predecessoꝝ.ff.de iurepatro.adigere.in fi.Joã.

k ¶Delegati arbitrium.ꝓpter hoc vbũ facit ad ti.qõ ꝫ declaratur.

l ¶Intelligẽdum.vide qualr itelligatur generale mandatum restituendo illud.sic.s.de iureiurãdo.ad nostrã.ij.

m ¶Personarũ.de iurisditõe ecclesie.qꝛ actoꝛ forum rei ꝛegtur.s.de foro compe.cum sit generale.ꝛ.xi.q.i.experientie.ꝛ.c.seqnti.ꝛ comes est ꝛreus.ꝛ subest in hoc ecclesie.

n ¶Rerum.qꝛ comes cõuenitur hic:lꝫ bẽat superiorem in temporalibus .s.regẽ Francie.tenetur rñdere de iudicio ecclesiastico ex mãdato legati in omni causa que pertinet ad forum ecclesie siue rõne personarum que sunt de iurisditõe ecclesie. siue rõne rerum.s.spũalium ecclesiasticarum ꝛ ẽt ciuilium q̃ sunt in iurisditione iudicis ecclesiastici. Item viduis ꝛ pupi.ꝛ orpha.ꝛ miserabilibus personis ꝛ pro pace seruãda.

n ¶Rex cũ res de qua queritꝰ ẽ in sua ideſt ecclesie iurisditione.qꝛ rõne rei sortit quis forum.s.de foro compe. sane. ꝛ.c.vlti.

o ¶Pro pace.qꝛ hoc ptinet ad ecclesiã.s.de iu.nouit.

p ¶Viduis.ex hoc videt qꝫ cã viduay ad ecclesiã spectet arg.s.de dot.post diuor. renuper.ꝛ.s.ó fo.compe.ex tenore.ꝛ hic dic vt ibi.

Quamus expedire. Diuiditur. nam primo premittit qõnem iuris q̃ solꝫ uit ibi:Cum enim. Secũdo ad causaꝫ facti respõdet ibi: pro illo.Ab.si.

q ¶Antiqs canonibus.xi.q. i.si qs sacerdotum.ꝛ.iij. qõ. iiij.clericus.

r ¶Decreto.s. de crimi. fal. ad falsariorum.

s ¶Tradatur hoc intellige ó illo q penitus est incorigibilis.nec ob.s. de iudicijs.at si clerici.i fi.ꝛ de illis q deprehendũtur in maiori crimine: puta hereſi ꝛ crimine falsi.s. de heret.excõicamus.i.respõso.ꝛ.c.penul.ꝛ.s.de cri. fal. ad falsariorum. ꝛ in casu. xi. q.i.si qs sacerdotum.Quidã tamẽ casum istum vltimum intelligunt si fuerit incorrigibilis.ꝛ benignus est talis intellectus:vt.s.de iudi.cũ nõ ab hoie.als non dꝫ qs statim post depositionem tradi curie seculari puniendus.

t ¶Al pluribus.lꝫ fit a pluribus approbata.tamen stabimus ei quod papa hic dicit: vt expresse tradatur ꝛ non p consequentiam.

v ¶Hoc.s.vitium falsitatis. Ber.

r ¶Aliõ flagitiũ.puta hꝛsiꝫ.

y ¶Intercedere.xvij.q.iiij.rerũ.C.de his q ad eccle.ꝓfu.l.presenti.ar.intercedere dico ꝓcibus non p excõicationem.

z ¶Includas.magis rigide cum eo agitur.s.de crimine fal.ad falsariorꝫ sed hic sic pape placuit.

ꝛ ¶Doloris.xxiij.q.iiij.guilisari us.

? ¶Nõ cõmittat.hec ẽ vera pnia.de pe.di.iij.in ꝓn.ꝛ expone qꝫ non cõmittat.i.ꝓpositum ꝛ voluntatem habeat similia decetero non committere.qlibet enim q accipit penitentiã illius propositi ꝛ voluntatis eẽ debet:alias non esset penitẽtia.

Dilecto filio. In ꝓma pte recitat tenorẽ indulgentie. In scda declarat illam ibi:auctoritate.ab.si.

y ¶Dilecto.archiepo turoñ.ꝓtrouersiã hẽbat cũ venetis ꝛ ꝓcuratoꝛe eorum sup ecclesia sancti marci de tyro.cã commissa fuit tempore Inno.ad petitionẽ archiepi:veneti citati legitime nõ venerũt.vnde archiepus missus fuit in possessionem illius ecclesie causa rei seruande.archi episcopo. deinde absente ex causa necessaria iste Jacobus procuratoꝛ venetorum volebat recuperare possessionẽ ꝛ stare iuri,sed qꝛ archiepus abñs erat iu-

querentibus in ecclesiastico foro respondeat.

Super qui busdam mandatorum articulis:ꝛ infra. Tua denotio postulauit a nobis: qui sint dicendi heretici manifesti. Super quo tibi duximus respondendum illos intelligendos eẽ manifestos hereticos qui contra fidem catholicam publice predicant[a] aut profitentur seu defendunt[b] eoꝝ errorem: vel q coram prelatis suis cõuicti sunt vel cõfessi vel ab eis sententialiter condemnati[c] super hereticapranitate:quoꝝ bona propria confiscantur[d] ꝛ ipsi iuxta sanctiones legitimas puniuntur[e].

¶Preterea cuꝫ pedagia[f] guidagia salinaria tibi legatus interdixerit memoratus auctoritate apostolica duximus declarãdum illa esse pedagia salinaria guidagia iterdicta que non appent imperatoꝝ[g] vel regum vel lateraneñ.concilij[h] largitione cõcessa: vel antiqua cõsuetudine a tempore cuius non extat memoria[i] introducta:ꝛ infra.

¶Cum a legato receperis in mãdatis: vt de te conquerentibus ꝑm suuꝫ vel alterius legati seu iudicis ordinarij vel delegati arbitriũ[k] iusticiam exhiberes:hoc taliter itelligendũ[l] esse censemus: vt in omni causa que ratione personarũ[m] vel rerum[n] ad ecclesiasticum foruꝫ pertinet ac super vniuersis capitulis q̃ pro pace[o] seruanda sunt per dictuꝫ legatũ statuta vel auctoritate apostolica statuẽda.Item viduis[p] pupillis orphanis ꝛ personis miserabilibus tenearis in iudicio ecclesiastico respondere.

¶Dem episcopo parisieñ.

¶Clericus traditur curie seculari qꝛ degradatur seculari potestate ꝓsente cui denunciatur vt in suũ forum illuꝫ recipiat hoc dicit vsqꝫ ad.§.pro illo.Et ille.§. nõ facit ad titulum sed ponit gratiam secũdũ quosdam.

Quim[q] expedire: vt verbuꝫ illud quod in antiqs[q] canonibus ꝛ in nostro decreto[r] contra falsarios edito cõtinetur: videlicẽt vt clericus per ecclesiasticum iudicez degradatus seculari tradatur[s] curie puniendus:aperti[q] exponam[q].

¶Cum enim qdam anteceſſoruꝫ nostroꝝ super hoc ꝓsulti diuersa responderũt:ꝛ quoꝝndam sit opinio a pluribus[t] approbata: vt clericus q ꝓpter hoc[v] vel aliud flagitium[r] graue nõ solũ dãnabile ſz dãnosum fuerit:degradat[q] tanq̃ exutus priuilegio clericali seculari foro per consequentiã applicẽt:cũ ab ecclesiastico foro fuerit proiect[q] eius est degradatio celebrãda secundum potestate ꝓsente:ac pronunciandum eidem cuꝫ fuerit celebrata vt in suum forum recipiat ꝯgradatum ꝛ sic intelligitur tradi curie seculari.pro quo debet tamen ecclesia efficaciter intercedere[y] vt circa mortis periculum circa eũ sententia moderetur.¶Pro illo vero falsario scelerato quem ad mãdatum nostruꝫ capi fecisti:hoc tibi duximus ꝓsulendũ: vt in ꝓpetuũ carcerem ad agendam penitentiã ipsum includas[z] pane doloris[ꝛ] et aqua anguſtie ſuſtendanduꝫ: vt cõmissa defleat ꝛ flenda vlterius nõ committat[?].

Honorius.iij.archiepo turoñ.

¶Si papa indulget reo:qui propter absentiam actoris possessionẽ recuperare non potest: qꝫ ei lapsus anni nõ noceat: intelligitur hec indulgentia secundum ius cõe.

Dilecto[x] filio Jacobo barba: ꝛ infra. Quia te pro cã ne-

sta de cā nō potuit iā rehabere. vnde papa indulsit illi ꝓcuratoꝛi vt lapsius anni nō obesset quominꝰ postea recupare possz possessionē: archiepꝰ postea hoc audiēs dubitabat an per talē idulgentiā posset ille recuperare possessionē ecclesie qñcūqz ēt post annū: cū simpliciter l ipsa idulgētia diceret qꝫ deçetero ei lapsus āni nō obstaret quominꝰ possessionē recuperaret. vñ ipse significauit pape qꝫ tpe idulgentie cōcesse tñ tps effluxit qō faciebat ei ad verā possessionē ꝛz ꝛciliū generale. s. annus. vñ timebat archiepꝰ qꝫ idulgētia ꝓlude ret ei viam ad verā possessionem ⁊ si forte tps ipz añ predictā ꝓfessionē nō efflux erat ꝯre qsiuit a papa interpretationē illiꝰ indulgētie: ⁊ papa rñdit qꝫ nō fuit itētio sua ius auferre qō ei competebat ex possessione quā habuit añ absentiā vel ēt post reuersionez ⁊ sibi iputet pars aduersa si negligēs fuit siue añ siue post reditum archiepi.

a Necessaria. puta cā rei publice: forte l seruitio romane ecclesie. ſ. de dila. c. vl. vñ sibi iputari nō potuit nec ōbuit. Idem ēt ꝓtingit si qs est absens ex cā ꝓbabili. qꝫ nō sit restitutio spoliato. ſ. de offi. deleg. ꝓsultationibꝰ. Si vero fuisset abñs ꝓtumaciterve ex voluntaria cā tunc facta denūciatione ad ecclesiam suaz mitteretur iste ꝓcuratoꝛ venetoꝝ i possessionē cā rei seruāde sicut archiepꝰ ꝑmo fuit missus pp ꝓtumaciā ꝓcuratoris quousqz veniat archiepꝰ ⁊ vterqz iurabit ō suis expēsis. ⁊ fiat bicinde cōpensatio expēsaꝝ ⁊ satisfactio ei q plꝰ expēdit. qñ qs restituat ex cā ꝓbabili ⁊ necessaria: vel ꝓbabili tñ vel necessaria tñ notaſ. ij. q. vi. §. biduū. v. si aduersus absentē. sed hic nō bz locum: qꝛ non agitur de restitutione tali.

b Indulsimꝰ. sed nōne de iure cōi poterat ipse ꝓcurator interrūpe annalem ꝑscriptionē offerendo cautionē. in ꝑtia pape. lz archiepꝰ esset abñs. certe sic. ſ. de of. oꝛ. pastoralis. ſ. ō eo q mit. l poss. cā rei ser. cum sicut. ⁊. xvi. q. iij. §. pōt. v. is cuius. qd ergo indulsit sibi papa? paruz vel nihil. nisi qꝛ solet plus timeri ꝛc. xxiij. di. ꝯꝯ. ⁊. ſ. de bñticiis. si aduersus. qñqz. n. ius cōe ꝓceditur. ſ. de iureiurā. ⁊ si xꝑs. l si. ſz archiepꝰ timebāt ne absorberet ius ipsiꝰ vt qñcūqz vellet recupare posset possessionem.

c Generalis. ſ. de dolo ⁊ ꝓtu. ꝓtingit.

d Declaramus. talis declaratio ius facit. C. de le. l. vlti. Ber.

e Intētionis. nota qꝫ recurrendum ē ad intentiōnem concedentis ꝓuilegium siue beneficiū. ſ. de ꝓben. c. vl. ⁊. c. cū cām. Item habes hic qꝫ papa nō intēdit iuri alteriꝰ ꝑ suam indulgentiam derogare. ſ. de vsupal. extuarū. ⁊. ſ. ō of. oꝛ. lz. ix. q. iij. ꝓquestus. ⁊. xi. q. i. puenit. lxxv. di. archidia. florentinum. ⁊. ſ. de cōsue. cū olim. ⁊ hoc ideo: qꝛ nemini ꝓsulendum ē, cum alterius iniuria. xxij. q. ij. ꝑmum. ff. de cōdi. indebi. nam hoc natura. ⁊. xliij. q. v. deniqz. ⁊. C. de eman. li. nec anus. ⁊ rescriptū qō in totum absoꝛbet ius alterius nō tenet. C. de ꝑci. lpe. off. quotiēs. vñ ista idulgentia intelligēda ē ne alter ledat ⁊ reducāt ad ius cōe. ſ. eo. abbate. ⁊. ſ. de cōsue. cum dilectus.

f Ex futura. ⁊ ita tps abñtie ex necessaria cā subducitur de medio ⁊ cōtinuatur tps penitentie añ absentiam: ⁊ post reuersionem ꝓtinuāt tps pñtie: siue etiam sit primū mediū vltimū ve. C. de rest. mi. qꝫ tpe malitie. ff. ex qbꝰ causis ma necnō. §. si qs sepiꝰ. ⁊. l. ſz ⁊ si ꝑ pretorē. §. si ferie. ⁊. §. quotiēs. verbi gꝛa. archiepꝰ fuit presens post missionem in possess. p. vi. mēses: postea fuit absens ꝑ alios ser vl ꝗttuoꝛ: post reuersionē bēbit. vi. menses: in qbus procuratoꝛ venetoꝝ: adhuc poterit recupare possessionē: ⁊ tps illud subducit de āno: ⁊ si postea ꝑ illos. vi. mēses negligēs fuerit venetoꝝ ꝓcuratoꝛ sibi imputabit: qꝛ vlteriꝰ nō audietur super possessione si medio tpe nō poterat: sic tēpus vacātis ecclesie subducitur de prescriptione ⁊ cōtinuātur tempoꝛa extrema ⁊ tempus scisma tis. ſ. de prescrip. ō quarta. c. auditis. ⁊. c. cuz ꝓno bis.

g Negligēs. sic ergo negligētia ꝓcuratoris nocet dño. qñ iputet factū ꝓcuratoris ⁊ qñ non ꝛc. ſ. vt lite nō ꝓte. ad boc. sibi ergo iputet. qꝛ non egit cum tps habuit si. C. de ꝓba. ex ꝑsona. C. ō diuidē. tu. l. vlti. ff. ō bis q̄ in frau. cred. cum pupillus. ⁊. C. de bis qui a nō do. ma. l. vlt. in fi. et ſ. vt lite nō contestata. quoniaz. i. respōso. ⁊. ſ. de rescri. si autē. ⁊. c. plerūqz. ⁊ cum potuit nolu it. ſ. de offi. deleg. cum super.

b Cessante impedimēto. cessante causa cessat effectus. de hoc plene dicitur. supra de renuncia. post trāslationem. ⁊. ſ. de iureiurādo. ⁊ si xꝑs. ad fi.

Quam inter nos. Primo ponitur q̄stio ꝑma ⁊ eius decisio ꝑ Inno. Secūdo ponitur secūda questio ⁊ eiꝰ decisio per eūdem Inno. Tertio ponit tertia questio ⁊ decisio ꝑ bonoriū. ꝑa ibi: verū. tertia ibi: at capellani. Alb.

i Per. xl. annos. vñ legitime prescripserunt illam tertiam oblationē. qꝛ quadragēalis prescriptio omnem tollit actionem. xvi. qō̄ne. iij. §. qs actiones. sub illo. §. poteſt. ⁊ supra de prescrip. de quarta. ⁊ capitulo ad aures.

k Amplius. hec adiectio ad modicam quantitatem refertur. ff. de verboꝝ significatiōe. ꝑ adiectio. ⁊ lz ad modicā referat tñ si ponat in libello debet exprimi illud amplius. ſ. de dilationi. c. littere.

l Necessarias. ſz nōne iuste mouebatur iste sacerdos si nolebat retinere expensas necessarias pro fabrica capelle: qꝛ quarta decimarum ad ecclesie fabricam deputatur. vt. x. qō̄ne. iij. vnio. ⁊ nullus casus interuenire pōt q̄ hoc genus expēsarum impediat. ff. familie hercisc. de. fundus q̄ dotis. ff. de petitione hꝛditatis si a ꝑte. §. vltimo. Quare ergo contrarium iudicauit papa? dicunt qdam qꝫ illa fuit rō. quia in decimis non deducuntur expense. supra de decimis. cum homines. tua nobis. pastoralis. Illa ē ratio potioꝛ. quia tertia ista integraliter prescripta est. vnde integraliter debet solui ⁊ onus fabrice incumbit capellano de alijs partibus: si. supra de prescriptio. de quarta. Bernardus.

m Oblationum nomine. ob hoc ponitur in titulo qꝫ verbū recipit interpretationē. vt. ſ. segtur.

n Institutū. pro recipiendis oibus supradictis.

o Titulo. i. quocunqz mō offerat ecclesia fidelibus de ꝓꝓrijs ⁊ licitis rebus. ſ. eo. causa.

p Diminutione. qꝛ cuz hoc fit ecclesiasticū beneficiū sine diminutione conferri debet. ſ. vt eccle. benefi. vt nꝝ m. ⁊. i. q. iij. si qs ꝓbendas. ⁊ qꝛ sententiatum fuit de tertia nulla facta deductiōe. vnde integraliter debet solui.

EX parte nestra. In prima ponitur querela quam secūdo diffinit ibi:nos igitur. Ab.si.

a ¶ Ōnis.qō fieri nō dz.qz semel in abolitiōe remissa punitio reiterari nō dz.xxiij.qōne.iiij.si illic.z de peniten.distinctione.iiij.diuina. Bernardus.

b ¶ Lapillus.duob⁹ modis fit ōnūciatio operis:vno modo solo verbo:cum dico denuncio tibi nouū opus: per talem denunciationem edificans fit possessor.ff.de noui oper.nū. l.i.§.in opis.vel per iactum lapilli:vt hic.z in hoc casu denūcians possessor constituitur z retinet possessionem.ff.eo. ō papillo.§.meminisse. de hac materia dr.s.de no.oper.nuncia.c.primo z.ij.Et intellige q ōnūciatio noui operis fuit remissa:vel etiam tempus infra quod canonici debebant agere lapsū fuit.z sic monachi edificauerunt.tandem canonici ceperunt agere contra monasterium lite cōtestata inter partes destructz fuit forte a canonicis latenter qcqd edificatum fuerit post iactuz lapilli. vel alio mō monachi reedificare volebant canonici dicebant q nō debebant: z iō dicit papa in sententia q monachi reedificent in eum statum zc.alias nō haberent locum sequentia. qz totum debet demoliri:qcquid factum ē post iactum lapilli.s.de no.oper.nunci.c.i. z.ij. Ber.

e ¶ Litis contestatio.argumen.quod tunc ōmūceptum dicitur iudiciuz cum lis ē contestata. s. de offi.delega.relatum. z in auctenti. de liti. §. omnem.versicu. si vero apud iudicem. nec ante litis contestationem iudicis officium implorat̄. s.de ap.significante z etiam contestatio ipsa dr litis exordium.s. de offi.ordi.super qōnum. §.i.z post litem contestatam iudex recusari non potest.s.de re iudi.iter. z.iij.questione.iij.offerat̄.sed quo ad perpetuandam iurisditionez sufficit sola citatio.supra ō offi.delega.gratum z capitulo.licet.z supra de officio lega.capitulo vltimo.z sic posset itelligi.ff.de iurisdi.oīum iudi.z qz.sed legiste intelligunt illud verbū generale per litem contestatā.argu.contra supra de resti.spo.pisanis. Sz aliud ē dicere tempore mote discordie vt ibi.z aliud tēpore mote litis vt hic dr.

EX parte. Cōis diuisio.secūda pars ibi:igitur. Ab.si.

d ¶ Legatus.ex hoc pz quod legatus pōt facere constitutionem i sua prouincia.sic.s.de loca.c.i.z.s.de consanguinita.z affinita. quod dilectio.z.s.de offi.lega.c.vlti.z.s.de priuile.in nostra.z ēt durat eo recedente vt ibi dr:generalem constitutionem facere non pōt. qz non habet potestatem in homines non sue prouincie.ff.de offi.pcon.l.i. ff.de iurisdi.om.iudi.l.vlti.z.s.de offi.leg.nouit.voluntariā tū quandoqz exercet in boies non sue prouincie.ff.de adop.emācipati.ff.de offi.pconsul.l.ij.vnde absoluit excōicatos in quacūqz prouincia. s. de offi.leg.qō trāslationē.z.s.ti.pri.ad eminētiā.z.c.ea noscit.z.c. qō

DEm episcopo.k.p.Ber.

¶ Lis dicitur mota cum fuerit cōtestata.

EX pte vestra fuit ppositū :q prepositus z canonici aretin. sententiam quam Joā.papa p. n. super molēdino ō calianeñ. ac aliis articulis pmulgauit: i recidiue qōnis⁹ scrupulū reducere molientes:asserūt capitulum illud eiusdē sententie quo dr: ne canonica ipsa impediat quomin⁹ monasterium vestrum molendinum prefatū de calianeñ.reedificar̄ valeat in eo statu in quo fuisse dignoscitur tempore mote litis:eē referendū ad tempus quo lapillus[b] in denunciatione noui operis iactus fuit. vobis econtrario asserentib⁹ illud esse intelligendū de tempore quo lis super hoc inter vos z prefatam canonicam extitit cōtestata. ¶ Nos igitur considerata eadez sententia qō in prefato capitulo dicitur de tempore mote litis:interpretamur esse referendum ad tempus quo litis contestatio facta fuit.

DEm prelatis vniuersitatis frā cigenarū constanti.

¶ Constitutio legati de soluenda tertia mortuariorū episcopo intelligi debet de bis mortuarijs in quibus de iure cōmuni debetur.

EX parte vestra fuit ppositū: q patriarcha videtur occasione constitutionis cuiusdā quam albineñ.episcop⁹ tūc legatus⁵ in partib⁹ romanie super legatis edidit ō functorūz: z dil.fil.J.ti.sancte praredis presbyter car.dum ibidem legationis fungeretur officio inouauit de qbusdam que vobis z ecclesijs vestris legāt̄ a decedentib⁹: tertiam a vobis exigi portionem. ¶ Cum igitur ipsi sicut ex eorum interpretatione[e] accepimus non intellexerint quod de bis que in ornamentis[f] ecclesiasticis vel ad fabricam ecclesie reparatione indigētis:aut ad ecclesie lumiaria:necnō de bis q̄ pro āniuersario: septimo tricesimo ac vicesimo faciēdis: vel de bis q̄ personis[g] specialiter : nisi forsan id fiat ecclesie ratione a quo cūqz legantur:aliqua deberet tolui portio ecclesie cathedrali:nos interpretationem eorum ratam habentes secūdū ipsam constitutionē prefatam precipim⁹ obseruari: firmiter inhibētes ne in predictis aliqd fraudulenter[h] in preiudiciuz cathedralis ecclesie procuretur.

DEm episcopo tolonen̄.

¶ In priuilegio de percipiendis fructibus beneficiorum maiora beneficia comprehendūtur.

TUa nobis fraternitas intimauit:q cum tibi pro releuatione oneris debitorum durimus indulgendum vt fructus beneficiorum que interim in dyocesi tua vacare contigerit tibi liceat biēnio retinere.qdam apostolice gratie pui legium sinistra interpretatione[i] restringere[k] molientes asserunt prebendas z maiora beneficia nequaquam beneficiorum[l] nomine contineri: z infra. ¶ Nos igitur auctoritate presentium declaram⁹ quod in hoc casu prebende ac alia beneficia generali beneficiorum nomine continentur.

GRegor⁹ nonus Decano z sacriste egoli.

¶ Verbum moderationis diminutionem continet non augmentum.

TRansmisse nobis littere continebant:quod significantib⁹ episcopo z capitulo rantoñ.q quadragenarius canonicorum numerus institutus in eorum ecclesia nō poterat obseruari: p eo qz ñ sufficiebant ecclesie facultates: vobis de dim⁹i mādatis vt canōicoz z pbē daz numez iuxta facultates[m] eccl'ie de bis:z capīo q̄uis. Constitutio vt tal' fuisse q de bis que legant ecclesijs i testamētis defunctorū tertia ps cathedrali ecclesie solueret:sz hic erat iure cōi statutū vt tertia vel quarta def̄m diuersas ꝓsuetudines locorum s.de testa.regsisti.z.s.de sepul.certificari.

e ¶ Interptatōe.sic ergo legat⁹ interptatur suā ꝓstitutionē ille.n.pōt interpretari q ius cōstituit. C. de leg.l.vltima.z.s.titu.primo.inter alia.immo z legatus interpretatur rescriptū pape.supra de postu.capitulo primo.sic in pretorijs stipulationibus si sermo ambiguus est:pretoris interpretatio z mens regrenda est.ff.ō preto.stip.in pretorijs.sic ēt z testis pōt declarare siue corrigere dictum suum cum dubitatur de dicto eius.s.ō testi.cog.preterea.ar.ff.quem admodū testa.ap.sz z si gs. in fine.semper.n.recurrēduz ē ad intentionem constituentis vt hic patet.sic.s.eodem dilecto.z.s.de preben.capitulo vltimo cū suis concor.z supra de restitu.spo.audita. z.s.ō arbitri.exposita.z.xxx v.q.iij.quod scripsi.

f ¶ In ornamētis.boc idez q hic dr habes.s.de test.c.vlti.vbi de boc.

g ¶ Personis.boc itellige secundum distinctionem quaz fecit decreta.s.de testa.regsisti.

h ¶ Fraudulenter.quia tunc fraus non noceret ecclesie cathedrali.sic supra de testa.officij.z capitulo regsisti.§. si vero illud.in fi.

TUa nobis. Communiter summatur vt i rubro sed ego adderē ad summariū quando priuilegium est concessum episcopo pro honesta z fanorabili cā. qz ita loqtur tex.vt infra dicam.cōmunis diuisio.secunda ibi: nos igitur.ab.si.

i ¶ Sinistra interpretatōe.tales.n.infamia notantur. C. de lega.l.ij.naz ius ciuile calūniari non oportet.ff.ad exhi.l.penul.Ber.

k ¶ Restringere. imo potius beneficiū pncipis latissime interpretandum ē. s. eodez cū olim.z.s.de donatio.cum dilecti.in fine.ff.de consti. pncipi.l.vltima.z supra de priuile.in bis.

l ¶ Beneficiorum. sic nomīe clericorum omnes clerici maiores z minores intelligunt. s.eodem.cum tibi. z ita verbum indefinite posituz generaliter accipiendū ē.simile supra de priuile.quia circa.xix.distinctione si romanorum.ff.de seruitu.verba.p̄di.si seruitus.z.ff.de tutel.l.iij.i fi.z.s.de offi.deleg. super qōnum §.si vero duo.arg.contra.i.qōne.i.sunt nōnulli.vnde ibi dr. Beatus q excutit manus ab oī munere:non dixit a munere zc.si enim tantum ō minoribus bñficijs intellexisset de illis expresse dixisset.supra de deci.ad audientiam.z supra de translatio.inter corporalia.z.C.de cadu.tollen.l. vna.§.si vero nemo.

TRansmisse. Communis diuisio. Secunda pars ibi: quo circa Abbas sicu.

m ¶ Justa. facultates. Hoc enim generale ē z ordinarium: vt scōm facultates ecclesiarū in eis clerici instituantur z non plures. vt.s.de institu.c. i.z.c.auctoritate.z.s.de vita z honestate clericorum.quoniaz vt ait: vbi de boc.z supra de concess.preben. ex parte bastensis.in fi.z alimenta p̄m facultates danda sunt.ff.de transactio.cū bis.§.in p̄sona. z pcuratio.s. de censi.sopite.z capitulo pe.

a ¶ Moderãtes. Hoc verbum induxit dubitationẽ questionis. ex q̃ patet q̃ vltra facultates institui non debent. imo si instituti sunt reducendus ẽ numerus ad debitũ modũ: in autẽtico: vt deter. sit nume. clerico. §. sancimus collatione prima.

b ¶ Excreuisse. hoc etiã inducit questionem: q̃ vbi excreuerint facultates numerus augeri debet: vñ i quolibz priuilegio ponit hec cla. vel subintelligitur nisi i tãtũ excreuerint ecclesie facultates q̃ possint pluribus sufficere competenter. ff. de const. cũ. M. ꝛ vbi messis multa ẽ ꝛ operarij pauci alij mittendi sunt. xxi. distin. in nouo. vnde dubitãt isti moderatores. vt sicut poterãt diminuere numerũ si facultates fuissent diminute. ita dubitabant vtr̃ possent augere numer̃ cũ facultates inuenissent augmentatas a tempore numeri statuti. Ex hac ꝺcreta. colligitur q̃ episcopus cũ capitulo statutũ numerũ canonicorũ ꝛ prebendarũ ꝛ dignitatũ nõ possunt diminuere sine auctoritate pape: ẽt ex iusta cã quam isti allegabãt. Iz esset falsa prout postea ẽ compertum ad hoc facit. ff. de cõsti. ex parte. ꝛ capitulo. cũ accessissent. vbi ꝺ hoc notatur dic vt ibi.

c ¶ Moderatõis. verbũ. Et hoc facit ad titulũ: moderari eniz est diminuere id quod l ducit grauamen. ꝛ reducere ad eqtatez: sic inder ex causa ẽt moderari potest tempr̃ appellationis idest abbreuiare supra de appella. cum sit romana. ꝛ capitulo oblate. sic ꝛ iniquũ mandatũ moderanduz ẽ. supra de iureiurando qntanallis: sic in societate. ff. pro socio. si societatẽ. ff. de ope. libe. si libertus. Itẽ p̃z hic q̃ forma mãdati diligẽter ẽ seruãda. ff. de rescrip. cũ dilecta. cũ suis concordãtijs. Itẽ ẽ arg. quod non ẽ recedendũ a significatiõe vocabuli: nisi constet scribẽtẽ aliud sensisse. ff. de leg. iij. nõ aliter. ꝛ. ff. de decimis. ad audientiã. ꝛ supra de trãslatio. inter. argumentũ supra ꝺ spõsa. ex litteris. argum̃. contra supra eodem intelligentia. ꝛ capitulo preterea. vbi de hoc.

d ¶ In vtilitatẽ. nota argumentũ conuertendũ in vtilitatẽ ecclesie. ꝺ posset intelligi quãdo preter diligentiã canonicorũ hoc contingit. secr̃ videtur si diligentia ipsorũ hoc sit procuratũ: alꝰ diligentia ipsorũ esset istis damnosa quod esse nõ debet. arg. C. de allu. l. iij. sic enĩ subtraberentur a procurãda ecclesie vtilitate. de hoc notatur. ff. de constitu. cũ. M. ꝛ ad ꝺ quod dicit. donec aliter ꝛc. videtur q̃ nõ distiguatur vndecũq̃z. argum̃tũ contingat. Ber.

Rubrica de regulis iuris. Supra vidimr̃ multa iura spãlia: verũ q̃ ex iuribus spãlibꝰ oĩs casus occurrentes decidi nõ possunt congruũ fuit in fine operis subijcere aliquas regulas generales ideo sequtur ista rubrica. Vel dic vt i glo. Rubrice eodẽ ti. lib. vi. Ab. fi.

Omnis. Pone casuz in. c. ij. ff. de sponsalibꝰ Ab. fi.

e ¶ Omnis res. põt exponi. i. oĩs obligatio siue ꝯctus q̃ eniz consensu contrahitur ꝯria volũtate dissoluitur. C. qñ licet ab emp. di. l. i. ꝛ. ff. de regulis iuris. nihil tã naturale. ꝛ. C. de actio. ꝛ obligatio. sicut initio. fallit hec regula. ff. de bap. maiores. itẽ i mr̃imonio qõ solo cõsensu cõtrahitur. xvij. qõne. ij. sufficit. sed solo dissensu nõ dissoluit xxxij. qõne. vij. licite. itez idez in ordine ꝛ baptismo q̃ sacramẽta semel habita nunquã amittuntur. i. qõne. i. q̃ quidaz. ꝛ argu. xv. qõne. vij. episcopus. itez fallit quia alio modo tollitur obligatio que consensu nata ẽ. scilicet per appellationez. sed nõ natura sui: sed potestate conuentionis. ff. de rescin. vendi. cũ emptor. itẽ tollitur solutione eiꝰ quod debetur insti. q. mo. tol. obli. in pncipio. itẽ sicut acquritur possessio corpore ꝛ aĩo. ff. ꝺ acq. possess. possideri. ꝛ eodẽ modo amittitur. ff. eodez quẽadmoduz. Sz ꝛ. ff. eo. possideri. §. in amittenda. Sol. amittitur ciuilis possessio. corporalis nõ: vt illa. l. quẽadmodum.

Stote. Primo ponũtur verba euãgelij. Scõo verba Bede exponẽtis. sc̃a ibi: hoc loco. Ab. fi.

f ¶ Hoc loco. s. q̃ sequt i ipsa auctoritate. s. nolite iudicare ꝛ ñ iudicamini.

g ¶ In meliorẽ ptez. vt res potius valeat quã pereat: supra titulo proxi

moderantes[a]: statueretis eundem firmiter obseruari: vos vero inuenistis predictas facultates ecclesie a tẽpore statuti numeri adeo excreuisse[b] q̃ absq̃ mutilatione prebendarũ maior haberi posset numer̃ in eãdem: quare quesistis an p moderationis[c] verbuz litteris nostris appositũ eundem numerum augmẽtare vel minuere deberetis.

¶ Quocirca mãdamus quatenꝰ si veteres non sunt minute preben de: cũ moderatio locum non habeat: ipsarum ꝛ canonicorum numeruz dimittatis in eodẽ statu i quo hactenꝰ dignoscitur extitisse: in vtilitatem[c] eiusdem ecclesie conuertẽtes augmentum suorum redditauum: donec duxerimꝰ aliter disponendum.

Rubrica De regulis iuris.

I Dãnes chrysostomus.

¶ Non potest breuius summari.

O Mnis res[c] per quascunq̃ causas nascitur: per easdem dissoluitur.

B Eda in omelijs.

¶ Dubia in meliorem partẽ interpretari debent.

E Stote miseri cordes: et cetera. ¶ Hoc loco[f] nihil aliud nobis precipi estimo: nisi vt ea facta que dubium est quo animo fiant: i meliorem[g] partẽ interp̃temur. quod enĩ scriptum est: ex fructibus eorũ cognoscetis eos: de manifestis[h] dictũ est que non possunt bono aĩo fieri: vt stuprum[i] blasphemie furta ebrietates ꝛ similia: ꝺ q̃bus nobis pmittitur iudicare. I Dem.

¶ Propter scandalũ euitandum veritas non est omittenda.

Q Ui scãdalizauerit[k] ꝛc. ¶ Vtilius scãdalum nasci permittitur q̃ veritas[l] relinquatur.

I Dem.

¶ Propter necessitatem illicituz efficitur licitum.

Q Uod nõ est licitũ in lege necessitas[m] facit licitũ. Nam et sabbatũ[n] custodiri preceptum est: machabei tamen sine culpa sua in sabbato[o] pugnãt: sic ꝛ hodie si qs ieiuniũ fregerit egrotus[p]: reus voti non habetur.

G Rego. septimus.

¶ Illicite factũ obligationem nõ inducit.

Q Uod latenter[q] aut per vim[r] vel alias illicite ĩtroductũ ẽ omittẽda ẽ propter scãdalũ ꝛ ad quẽlibet pertinet: alia iusticie hec ad iudicem pertinet: alia disciplinę: hec pertinet ad prelatum: in his duabus q̃q̃z aliqua omittitur propter scãdalum. l. distinctione vt cõstitueretur. Et intellige quod hic dicitur de his que indispensabilia sunt: ꝛ tale ius cõmune quod indispensabile ẽ veritas appellatur. ꝺ hoc dcm̃ fuit. ff. de tempo. ordi. sane. ꝛ quod ꝺr ibi: veritas iusticie. Intellige ꝑm quod hic ꝺr: ius commune indispensabile ẽ. i. qõne vltima: ꝛ si illa: ꝛ de tali hic logtur tale ius pro nullo scãdalo relarãduz ẽ: sed quãdo ius cõmune dispensabile ẽ propter scãdalum receditur a iure communi. l. distinctione. vt constitueretur. ꝛ. i. qõne vlti. dispensationes. ꝛ capitulo exigunt.

Quod non. Primo ponit dcm̃. Secundo exẽpla ibi: nam. Abbas sicu.

m ¶ Necessitas. hoc ideo dicit q̃ necessitas legi nõ subiacet. ff. de obser. ieiu. c. ij. i fine. ꝛ. ff. de consuetu. quãto. ꝛ de conse. distinctõe. i. sicut. ꝛ distictõe. iij. peruenit. vnde tempore necessitatis omnia sunt cõmunia. xij. qõne. ij. dilectissimis. ꝛ. ff. ad. l. ro. de iac. l. ij. §. cum in eadẽ naui. in fine quod itelligitur i hoc casu. ꝛ sic ẽ argum̃. necessitatez excusare: de conse. distictione. v. discipulos. arg. xli. distictõe qsqs. ꝛ capitulo delitie. ꝛ. lxxxi. distictõe cum omnibus. ꝛ. ff. de fur. si qs per necessitatem. ꝛ propter necessitatem famis Dauid comedit panes propositionis. xxv. qõne. i. §. is ita. ꝛ propter hoc pater põt vendere filiũ. C. de pa. q fi. dis. l. ij.

n ¶ Sabbatũ. pceptũ fuit veteris legis sabbatũ custodiri. vnde si q̃ colunt sabbatũ exteriorẽ: ritũ legis reuocãt: de consecra. distinctione ij. peruenit.

o ¶ In sabbato. hoc propter necessitatez. xxxiij. qõne vltima. si nulla. Ber.

p ¶ Egrotus. ẽt si in q̃dragesima carnes comedat non ꝺr frãgere votum. ff. de obser. ieiu. c. ij. in fi.

q Quod latenter. põt poni casus per. l. qõ vi aut clã. l. i. circa pncipiũ. ꝛ i seruitio prestito prelato per vim a subdito. hoc enĩz in futurũ nõ parit preiudiciũ. xi. q. iij. q̃ cognouimus.

r ¶ Per vim. que p vim siue p metũ fiunt q̃ cadere posset in q̃stãtez virũ cũ de hoc constiterit reuocãtur. ff. de bis que vi metusve cau. fiunt ad audientiã. de hoc plene dicitur in capitulo abbas. e. ti. ꝛ. ff. quod metus cã. l. i. ꝛ. l. metũ. §. sed quod pretor.

l ¶ Ueritas. que tripler ẽ. s. bone vite. hec nunq̃ omittẽda ẽ propter scãdalũ ꝛ ad quẽlibet pertinet: alia iusticie hec ad iudicem pertinet: alia disciplinę: hec pertinet ad prelatum: in his duabus q̃q̃z aliqua omittitur propter scãdalum. l. distictione vt cõstitueretur. Et intellige quod hic dicitur de his que indispensabilia sunt: ꝛ tale ius cõmune quod indispensabile ẽ veritas appellatur. ꝺ hoc dcm̃ fuit. ff. de tempo. ordi. sane. ꝛ quod ꝺr ibi: veritas iusticie. Intellige ꝑm quod hic ꝺr: ius commune indispensabile ẽ. i. qõne vltima: ꝛ si illa: ꝛ de tali hic logtur tale ius pro nullo scãdalo relarãduz ẽ: sed quãdo ius cõmune dispensabile ẽ propter scãdalum receditur a iure communi. l. distinctione. vt constitueretur. ꝛ. i. qõne vlti. dispensationes. ꝛ capitulo exigunt.

excommuni. mini. illud. ꝛ supra ꝺ spon. inuenis. sic enim in dubijs absolnitur reus. quia illud est benignius supra de fi. instru. inter dilectos. in fi. ꝛ supra de proba. ex litteris. nisi i casibus qui ibi ponuntur.

b ¶ De manifestis. quia secretorũ deus iudex ẽ ꝛ cognitor. xxxiij. distinctione. erubescant. ꝛ. xxxij. questione. v. christiana. ij. questione. v. consului sti.

i ¶ Ut stuprum. lxxxi. distinctiõe. apostolos. hec enim in sui natura mala sunt supra de iureiurãdo. ꝛ si christus. in fi. ꝺ. quedã. ꝛ supra de delic. pue. c. i.

Qui scandalizauerit. Primo ponũtur verba euãgelij. secũdo verba Bede exponẽtis illa ibi. vtilius. Abbas sic.

k ¶ Qui scãdalizauerit. collige casum. xi. questione. iij. inter ꝺba. ꝛ. xxij. questione. ij. primuz. in pncipio ꝛ. xxxij. questione. v. ita ne. ꝛ supra de bis que vi metusve cau. fi. sacris.

a QUm in contemplatione. questionibus. ff. de questi. l. j. ꝛ. C. eo. ti. milites. q; si fiat appellari põt. ij. q. vi. nõ solẽt. v. añ sñiaz. hoc intellige nulla pscriptione pcedente. argu. contra. v. qõne. v. illi qui. vbi de hoc

b TAe multotiens. supra de penis. c. i. ꝛ. vi. qõne. i. imitare. ꝛ. i. q̃stione. i. reperiuntur. argu. s. de iudi. ita quorũdam.

c CIn sacris. siue sit homo siue ager qui illa aufert ꝛ inuadit: sacrilegiũ committit. xij. questiõe. ij. nulli liceat. ꝛ tãquam sacrilegus iudicari debz vt ea. cau. ꝛ questiõe. ea predia. ꝛ per ecclesiã debet iudicari: supra de foro competenti. conquestus.

d CEpiscopis. Isti ius publicum offendunt qõ consistit in sacris ꝛ sacerdotibus. i. distinctione ius publicum.

e QUi ex timoꝝ. s. fuli quoniam filialis timor bonus est ꝛ põt introducere charitatẽ: de pe. dist. ij. sicut seta itro ducit filum. vnde qui timore pene seruit ñ amore iusticie: non ducit spiritu dei. vnde oꝝ timor nõ est in charitate. s. seruili. xxiij. q. vi. §. ex bis. q; perfecta charitas foras mittit timorẽ: vt in eo. §. oꝝ.

f CIam nõ facit. ar. q; nõ oꝝ factum qõ legitime non fit. xxiiij. questi one. i. pudenda. ꝛ. xxij. qõne. ij. faciat homo. ar. supra de iurepa. qõ autem. ꝛ supra de regula. ad nostram. it im babes hic arg. q; qui inuitus seruit etiam rem ꝛ meritum perdit. ꝛ ideo indigñ premio fit. xxiij. qõne. vi. §. ex bis. versus pñti. ꝛ talis obedientia vel nulla vel minima ẽ. viij. q. i. sciendum. ergo per contrarium q inuitus offendit nõ ẽ ei imputandũ. ar. ff. de bo. li. q cum maior. §. si libertus. ꝛ. ff. faber. q erat heres. idem ẽ ꝛ si clericꝰ inuitus ferat testimonium contra ecclesiam suam q; ei nõ sit imputãdum: secus si sponte aduocet cõtra ipsam: de postulan. c. vlti.

g OFfleat. in vno. s. precepto legis. vnde scriptum ẽ: qui totam legem seruauerit. offendat aũt in vno: oium factus ẽ reus. de peni. di. v. fratres. vel in vno scilz mortali peccato factus ẽ omnium reus quo ad vitam eternã. q; propter illud solum damnabit: q; omnis virtus detrimentum patitur ab vno vitio. de peni. distin. v. dolendum. dum enim in vno peccato perseuerat omnia bõa perdit: vt ibi. vel in vno ideſt in vna virtute cum virtus eijcitur: tunc vitium nascitur. xxxij. questione pma. cum renũciatur. vel in vno. ideſt in charitate: sine qua nemo saluatur. vnde apostolus: ꝛ si tradidero corpus meum ita vt ardeã: charitatem aũt nõ habeã: nihil mihi prodest. de pe. dist. iij. si qs. ad fi. distinctionis. sic etiam in teste q aliqd adijcit de suo totum testimoniũ ptis mendacio decolorat. iij. q. ix. pura. si. de cõse. di. iij. nõ lz. nõ opz. ꝛ. xi. dist. si ad scripturas sacras.

nulla debet stabilitate subsistere.

IDem varieñ. episcopo.

CTormenta indicijs non precedentibus inferenda nõ sunt.

QUm in contẽplatione: ꝛ infra.

CIn ipso cause initio nõ est a questionibus[a] inchoandum.

STephanus papa.

CSacrilegus est offendens rem vel personam ecclesiasticam.

TAe multotiẽs[b]: ꝛ infra. Quicqd in sacratis[c] deo reb[9] ꝛ episcopis[9] iniuste agitur p sacrilegio reputatur: quia sacra sunt: ꝛ a quo quam violari non debent.

AUgustinus.

CQui facit aliter q̃ debet: facere non dicitur.

QUi ex timore[e] facit preceptũ: aliter q̃ debeat facit: ꝛ ideo tam' non facit.

IDem in libro de penitentia.

CCommittens vnum peccatum reus est omniũ quo ad vitã eternã.

OFfleat[g] peccator: quia offendens in vno factus est oium reus.

GRegorius in registro.

CIgnorantia non excusat prelatum in peccatis subditorum. hoc dicit quo ad mysticum ꝛ moralez intellectum.

QUamuis cause: ꝛ infra. Nõ potest e[ſſ]e pastoris excusatio si lupus oues comedit: ꝛ pastor[b] nescit.

LAcius tertius.

CPro spiritualibus homagiuz non prestatur.

INdignum est ꝛ a romane ecclesie consuetudine alienuz[i]: vt pro spiritualib[9] facere quis homagium[k] compellatur.

QUamuis. Ignorantia pastoris nõ excusat cum si lupus oues rapit. hoc quo ad lram. vel aliter quo ad mysticũ vel moralem intellectũ vt in rubro. Vb. si.

b CPastor nescit. q; pastor seu prelatus ingrere ꝛ corrigere dz subditoruz excessus: alias sanguis eorum de prelatoruz manibus requiretur supra de of. or. irrefragabili. i. rñso. cum suis concordantijs ibi positis. ꝛ sic nõ habebit excusationẽ: pastor. n. qui tacet pſentire vſ. xlij. distinctione sit rector. ibi pastorez eni ẽ. lxxxij. dist. error. quare non põt vri p defensione sua verbo apostoli: mũde sũt manꝰ mee a sanguine ẽ. xlij. distinctione ephesis. vnde ꝛ tales deponi debẽt propter negligentiam. lxxxi. di. ocfi. ꝛ. i. qõne. i. §. ecce cum bonoris. item pastor tenetur õ custodia. ff. loca. q mercedẽ. xxiij. qõne. iiij. tres personas. ꝛ si dicatur q; dolo eius perijt ꝛ ipse neget: ipsi incũbit pbatio. cũ ipse rõne officij sui debeat custodiã babere. s. de offi. archi. ea q̃. ꝛ si dicit amissam ouem pbet ille dolũ abfuisse: sicut argentari[9] pbare debet se amisisse rõne casu ruina vel incendio. ff. de eden. si qs ex argentarijs. §. vltimo. idẽ i custode carceris. ff. de custo. ꝛ exbi. re. l. vlti. ꝛ idem in deposito. s. de õpo. bona fides: cum suis concordan.

i TIndignum. alienuz: ergo ꝛ a consuetudine aliarũ ecclesiarũ: dz esse alienũ. q; quod romana ecclesia pbat vl reprobat: ꝛ alie ecclesie boc idem facere debent: cũ ab ipsa suam bẽant institutionem ꝛ auctoritatem xi. dist. consequens. ꝛ. c. nolite.

k CHomagium. i. sacramentum fidelitatis quod pro aliquo spũali facere qs non debet: cum illud sit symoniacuz. supra de symo. ex diligẽti. alioqn clericus tenetur facere prelato suo obedientiam. ꝛ in casibus debet iuramentũ facere de obedientia siue etiam de fidelitate post receptam administrationẽ. s. de iureiurãdo nullus. xxiij. di. q̃q̃. ꝛ. s. de ma. ꝛ obe. di lecti filij. ꝛ supra de iureiurando. ego. N. ꝛ supra de priule. antiqua. alias enĩ nullum iuramentũ nulla pactio vel obligatio illicita in spũalibus debet interuenire: ꝛ si interueniret nullã obligationem de iure vel de facto inducit. s. de pactis pactiones.

FINIS.

Venetijs per Baptistam de Torris. M.cccc. die ix. Aprilis.

a
Prima alba. Gregorius firmiter sunt duo
b
Speciale mero canonicorum in alijs prouentibus.
c
Aer. ceterum potest supplere admittenda rengarius.
d
Potestate. qui habebat. officio suo. instru. inter.
e
Contra formam decepte beat iudicare ¶ non de
f
Alioquin tutis. C. de actio comprobatur. vel dic q̄
g
Non obstante cia in iudicio ordinato ꝛ. C. de epi.
b
Est de processu appellationem non possit dice litigare.
i
Ad hoc dicit dico prelatum narij. ſ. de irrefragabili.
k
Rubrica de pactis aliorum auctoritas. habet aduocat
l
Defraudari tum ex litteris ff. de mino. sane tres
m
Propter gnum fuerit autem dicitur tunc emiſſent.
n
Cum in causa secreto. ptionem. ꝛ est proximo
o
Cum reus contumacia' .ſ. e. ti. actor. retulerunt
p
Quoniam contra proponenda tionis: qui lis induci.
q
Verisimile ꝛ. iij. q. ix. super eo tum non tenuerit.
r
Si vero metus causa cordare. C. colla. vi. §.
s
Aduersario per deiectionem abbas autem rbotō. ꝛ
t
ff. de pig. terit ipsum in qualibet muliter condemnatur
v
Prioribus suo cōtra aliquem sua nobis sane.
x
Non liceat quia eius bit. immo talis ignorauit
y
Cum ad nostram qui nescit prebende. multa. eo constitutus
z
In alijs scholarium superioris annos: cum
ꝛ
Constiterit lius non impeditur los potest cum dilectus
?
Necessarias decimas. annum ibi vbi transiuit
2
Sine diminutione cbialibus ecclesijs idem in secundo ad bec
A
Transisse lateraneñ. concilij. ab initio cum canonicis
B
Rubrica de presbytero distin. illa indicatum dicit q̄ isti
C
Ubi non est. per testes cum non habentur tione: puta
D
Concurrendum stipite: stipes est videri dixit q̄ vsq3
E
Inuicem segregati l. vna. §. cum autem. virum ꝛ vxorem nisi pro pace
EE
Qui alium nemo matheus licet
F
In dom/bus prouinciale esset tunc relinquantur
G
Dubio sic. ſ. spontanea cum causa ardus. ꝛ. ff. de
H
Illud minori argu. contra. ſ. e. excusandas
I
Que non probantur ci non habent. amittit quis familiaritatem
K
Super socius nem non, habeat re constiterit.
L
Ratione xrij. q. ij. Is autem olim tibi mam. ꝛ. ſ. de

Finis.

Cum priuilegio ne quis audeat hoc opus imprimere citra decē annos sub pena in eo ꝓtenta.



I S S O



FRANČIŠKANSKA KNJIŽNICA LJUBLJANA
PA inkunabule
9
300000009
COBISS ©

IV 9